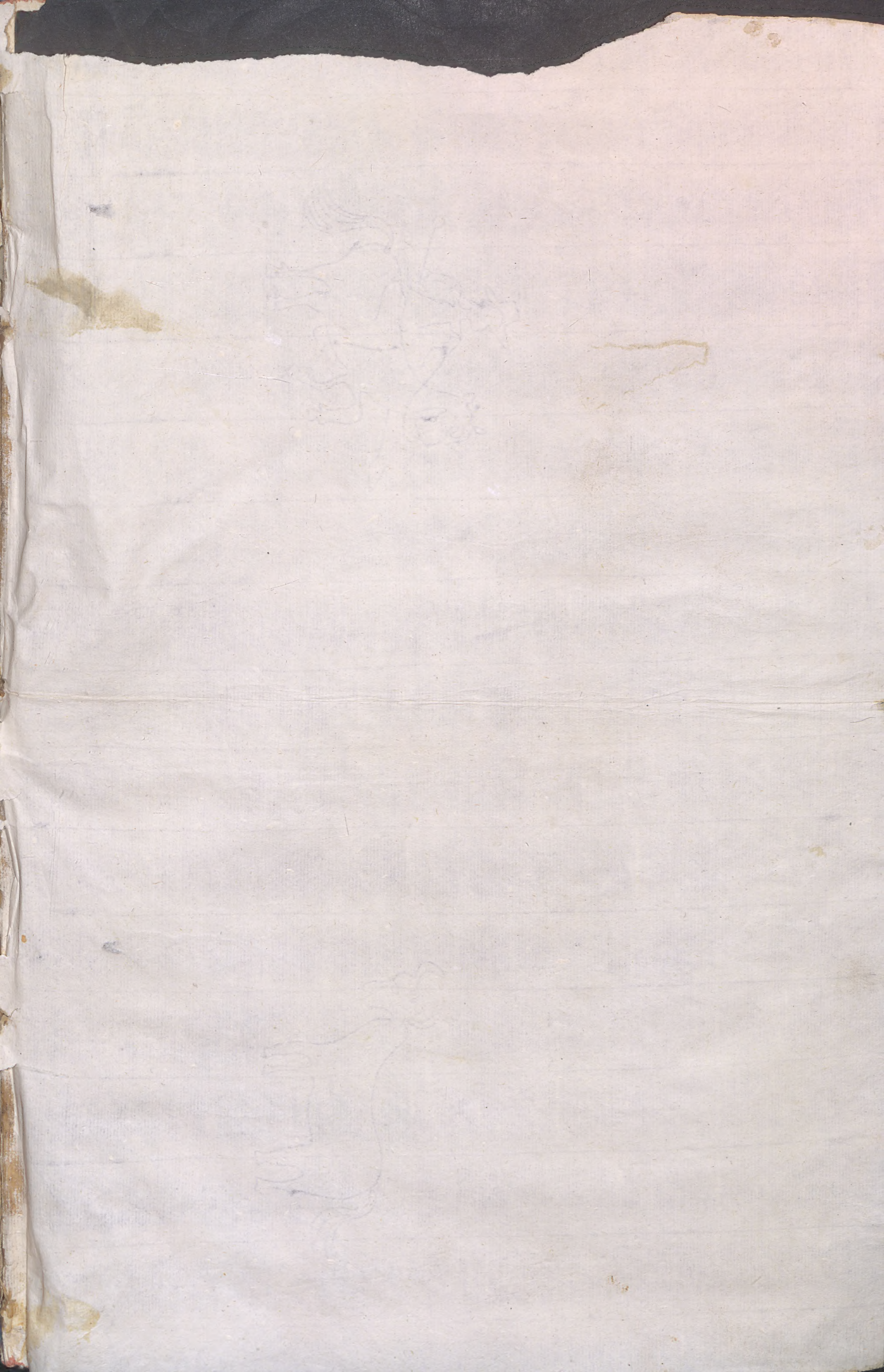
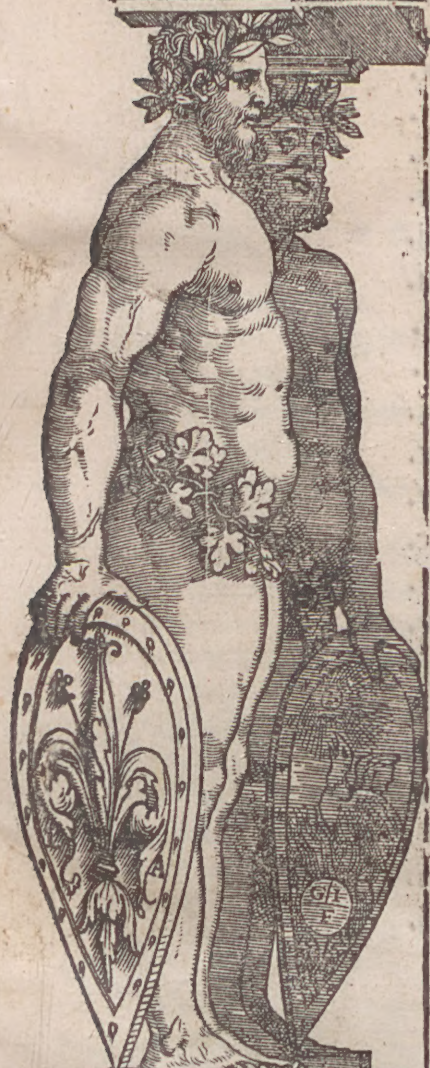

TOMVS .XI.
TRACTATVVM.

IN HOC VNDECIMO TOMO
Tractatus Vltimarum uoluntatum, &
successionum reponuntur.

HABEBIS LECTOR OPTIME
in pñti Tomo, aliquot Tractatus, qui in cæteris Volum.
Tract. minime repiunt, aliquot uero qui nũc primũ
in lucẽ prodierũt, quos quanto labore, ac sumptu
in unũ collecti, atq; ab excell. iur. peritis reco-
gniti fuere, quiuis iudicare poterit.

Diolo al collegio de S. Hermenegildo de Sevilla Juan de Vizcarra natl. de Utrera hijo de esta [illegible] de Sevilla año de 169[illegible]

In sequenti pagina recentiores his
præostendentibus signis,

☞ *

Cognosces.

VENETIIS

TIGI

OSFT

ORDO TRACTATVVM,

huius Vndecimi Tomi.

Tractatus quos addidimus asterico signo * demonstrantur.

Qui autem nunq̃ anteà fuere impressi, hoc signo ☞ patent.

TOMVS VNDECIMVS

Tractatus Vltimarum uoluntatum, & successionum, Continet.

TRACTATVS NON MINVS

practicus quam theoricus Do. Angeli de Gambellionibus Aretini. I.V. Doc. Consumatissimi, in materia Testamentorum, pristinæ integritati restitutus, Copiosissimis summarijs, elegantiq; distinctione decoratus. Adhonorem indiuiduæ Trinitatis Incipit.

SVMMARIVM

1 Testamentum quid sit.
2 Uerbum post mortem in diffinitione testamenti positũ in qua morte verificetur.
3 Pactum lucrandę dotis acquiritur per ingressum monasterij sicut per mortem.
4 Filius quando pater ingreditur religionem an statim legitimã habere debeat.
5 Legitima non debetur filio, condemnato patre.
6 Glose opinio omnes alias antecedit.
7 Monachus effect⁹ eps nõ est amplius i potestate Abbatis.
8 Quasi impossibilia censent̃ ea que in voluntate alterius ꝛ vnius consistunt.
9 Hereditas quid sit.
10 Mors ciuilis ꝛ naturalis an equipparetur.
11 Filiusfamilias vel alius existens in potestate alterius testari nõ potest.
12 Statutum an possit habilitare non existentem in sua potestate vt possit facere testamentum.
13 Malitia de iure canonico in matrimonijs supplet etatem.
14 Proximus pubertati ꝛ doli capax potest committere omne delictum, preter delictum carnis regulariter in agendo.
15 Impubes an testari possit.
16 Solennitati. l. hac ɔsultissima. C. qui testamenta facere possunt an p statutũ derogari possit, ita quod ea omissa cecus testm̃ facere valeat. ꝛ nu. 23.
17 Statutum quibus potest derogare solennitatibus legum.
18 Statutum quod in testamentis sufficiant quinq; testes non hꝫ locum in testamento ceci.
19 Mutus ꝛ surdus an possint testari.
20 Cecus qualiter suam vltimam voluntatem facere habeat.
21 Testamentum damnati ad mortem an ꝛ quando valeat. Et qd de accusato.
22 Casus in quibus pendente accusatione non valet testamentũ.
23 Confessio ficta lꝫ non noceat heredi suo, fallit tñ qñ talis confessio resultat ex eo quod quis se occidit.
24 Bona illius qui se occidit ante accusationẽ vel deprehensionẽ post tamen delictum commissum an publicentur, ꝛ cui incumbat onus probandi.
25 Condemnatus ab episcopo ad carceres perpetuos perdit testamenti factionem.
26 Damnatus ad mortem a non suo iudice nõ efficit̃ intestabilis. Et an possit se obligare ad restitutionem.
27 Membri abscissio an faciat quem intestabilem.
28 Deportatus an efficiatur intestabilis. Et de quibus bonis possit testari.
29 Banniti nostri temporis an perdant testamenti factionem. Et quid perdere dicãtur.
30 Papa ꝛ Imperator habent potestatem legis condende.
31 Excommunicatus nunquid testari possit. Et quid de vsurario.
32 Testari que persone nõ possint. 36. 37. 38. 39. 43. et. §. 11.
33 Prohibitum est codicillari cui testari prohibetur.
34 Filiusfamilias quando ꝛ de quibus testari possit, maxime cũ patris consensu. 42. 43. Et. §. 11.
35 Bona castrensia que dicantur.
36 Peculium quasi castrense quod dicendum.
37 Testamentum in castrensi vel quasi non potest impugnari querela inofficiosi.
38 Testamenti factio est publici iuris.
39 Legum correctio per argumentũ a ɔtrario sensu induci nõ dꝫ.
40 Filius si fecit testm̃ de consensu patris, ꝛ adiecit cl'am si non valet iure testamenti ꝛc. Utrum relicta in tali testamẽto trahuntur ad donationem causa mortis. 41.
42 Fi iussami. quando possit causa mortis donare.
43 Donationem filij causa mortis an possit pater reuocare. Et in quibus consensum prestare non possit.

Ractaturus cuꝫ Dei nomine amen. Ego Angelus de Gambellionibus de Aretio legum doctor Ferrarie in inclyto studio actualiter iura ciuilia legens materiaꝫ testamentorum, ꝛ vltimarum voluntatũ per modũ summe, ɔgruũ mihi esse vt̃ q prius q̃ ad declaratiõe ꝛ iterptatiõe hui⁹ tractat⁹ deueniã cognoscere 1 † Quid est testm̃, ꝛ testm̃ diffinitur a iurisconsulto. in. l. j. ff. de test. vcꝫ q testm̃ est voluntatis nostre dispositiue tñ ꝛ non enuntiatiue. l. Verba. eo. ti. iusta snia de eo q quis post mortẽ suam fieri voluerit. Nam iusta dr̃ vcꝫ solennis ꝛ a iure nõ improbata ꝛ perfecta, ꝛ p q̃s cũ institutione ꝛ hec oia hñr per Bar. ꝛ do. in. d. l. j. Dõm est ergo vt infra plene dicet̃ q̃ sit declaratio dicte diffinitiõis, ꝛ materiã testi ꝛ que solennitates requirant̃ tã in testõ in scriptis q̃ nuncupatiuo, dic vt dicam infra in verbo, testm̃ suum nuncupatiuum ꝛc. Jnquãtum dñs meus. d. Ang. transit cũ diffinitione iurisconsulti in. d. l. j. dic q ẽt eã tꝫ Pe. de ancha. ꝛ Jmo. in rubrica extra de testa. lꝫ multa possent dici disputatiue, tñ q: nihil vtilitatis afferunt omitto. ¶ 2 † Sed quero de vtili qõne quã in gl. in. d. l. j. Bar. quesiuit. An illud verbũ post mortẽ verificet̃ in ciuili morte ꝛc. in effectu gl. tenuit ibi q intelligat̃ p mortẽ naturalẽ nõ ciuilẽ. Sed gl. in. §. illud in auc. de monachis super verbo def. tꝫ q q̃rta debita filio debeat̃ post ingressũ, ꝛ sic verificet̃ in morte ciuili, ꝛ illã secuta fuit ẽt gl. in auc. nõ aũt. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ Jac. de bel. i. d. §. illud. Et idẽ tꝫ Ang. in. §. si vero ɔstãter in auc. de san. epi. vbi dicit 3 † pactũ de lucrãdo dotem acq̃ri p ingressũ monasterij sicut p mortẽ, vt tenuit ẽt gl. in. d. §. illud. Sꝫ gl. i. d. §. si q̃ mulier. sup verbo psona, refert duas opi. vna est q habeat tm̃ alimẽta filij vsq; ad tps mortis, alia est q petatur statim post ingressum illa portio, ꝛ est vltra opin. ipsius gl. Sed spe. in tit. de sta. mo. ver. ij. refert tres opin. ꝛ nihil firmat. ß do. Jnno. in. c. in pñtia. de pba. ꝛ bar. in. d. l. j. ꝛ Bal. in addi. spe. in. d. loco. ꝛ. d. Joan. and. ꝛ. d. Anto. ꝛ. d. Abb. ꝛ ceteri scribentes. in. d. c. in pñtia. ꝛ Bar. in tractatu minoricaꝝ. in vltima par. ij. dist. c. j. ij. ꝛ. iij. distinguũt. Qõ aut ingrediẽs monasterium põt habere ꝓpriũ, ꝛ tũc verbũ, mors, non verificetur nisi in naturali tm̃, ꝛ sic nõ in ciuili. Si vero loqmur de ingrediente q nec in particulari, nec in vniuersali proprium hr̃e potest, tunc verificatur in morte ciuili, ꝛ sic per ingressũ. ꝛ istã ẽt opi. secutus fuit Pet. de ancha. ꝛ dist. hãc ẽt. d. Jo. d imo. in rub. de testa. ꝛ Bar. in. l. j. §. filiũ. ff. de ɔtab. ꝛ etiam in mẽdicantibus ßm Bal. in auc. ingressi. C. de sac. san. eccle. vbi gl. ꝛ qui dicantur mendicantes. Et illud quod oẽs supradicti doct. dixerunt in minoribus fratribus ßm Bal. in addi. vbi. §. hꝫ etiã locum in pdicatoribus vt Bar. ꝛ Bald. in auc. si qua mulier. C. de sac. san. ecclesijs. vbi heres ꝛ filius succedit. vt. §.

4 ¶ † Sed qd in ltima filij que debet̃ iure nature si ingredit̃ locum qui potest in communi habere, an habebit expectare mortem ipsius patris. nam in herede extraneo ꝛ alijs legatarijs clarũ est q sic, vt in dictis locis. §. allegatis. sed in filio glo. §. relate fuerunt varie Bar. in. d. §. illud secutus opi. Pe. tenuit quod sic. ꝛ quod interim percipiat alimenta a monasterio, ꝛ dicit qõ

hec vr̃ veritas. idē ipse tȝ in. d. auc. si qua mulier secutus etiam Cy. ⁊ omnes doct. ibi excepto Bal. hanc opi. tȝ Bald. in. c. si pater. de test. in. vj. in repe. referendo opi. vcȝ ꝙ aliqui tenēt ꝙ post ingressum possit peti incontinenti, alios tenere ꝙ solū alimenta, alios vero tenere ꝙ demū petat legitimam post mortem naturalem. ⁊ hanc dicit esse veritatem, ⁊ ita refert. d. Alexā. ⁊ ēt dicit ꝙ. d. Abb. in. c. cū simus. ď reg. dicit se dubitare ⁊ ꝙ libenter videret compila. decretalium antiquam qꝛ forte hanc q̄stionē explicaret. Itē dicit ipe. d. Alex. in. l. si cum dotē. in p̄n. in. ij. col. ff. solu. ma. tenens ꝙ non possit nisi post mortem ⁊ dicit quod pro questione quam tȝ facit qꝛ nō cōcordat ius canonicuȝ cū ciuili, ⁊ per rationes ⁊ fundamenta per ipsum ibi recitatas. Sed Abb. in. c. in presentia. in. vi. char. in prin. dicit ꝙ respectu legitime filioꝝ nō placet sibi illa opi. ꝙ expectet mors naturalis per tex. sing. in. c. cum simus. de reg. vbi apertissime ꝓbatur ꝙ filius in vita patris potest legitimā petere, nisi velis diuinare ꝙ pater ibi erat mortuus. tex. tū ibi innuit cōtrarium, vt ibi sentit Jo. an. ⁊ clarius Pet. de ancha. ⁊. d. Car. Et sic saltim condi. illius capituli poterit filius petere legitimam post ꝓfes. patris lȝ monasterium sit capax bonorum, hoc enim suadet equitas maxima, ex quo enim pater abijcit eum a cura sua eq̄ssimuȝ est vt non habeat mendicare alimenta a monasterio. ita dicit Abb. lȝ q̄ plura alia alleg. ibi tū ista est ꝯclusio. ⁊ Bald. in d. auc. si qua mulier tȝ ꝙ de equitate canonica potest viuēte patre religionem ingresso petere legitimam ac si mortuus essȝ naturaliter. ⁊ hoc circa fi. ⁊ illam opi. Bal. tȝ Abb. in. c. raynutius. de testa. ita refert. d. meus. d. Alex. in. d. l. si cum doteȝ. ⁊ vltra ipsos pro ista opi. facit gl. quam pro singulari ponderauit do. Abb. in. c. transmisse. in ver. quero. extra qui fi. sint legi. ibi quidam dicunt ꝙ isti erant monachi facti, ⁊ sic sentit ꝙ per monachatus ius petendi competit filio, nec expectatur mors naturalis. hanc etiam opi. secutus fuit. d. Jo. an. in addi. Spe. in ti. de sta. mona. in ver. quid ergo. post verſ. liij. vbi incipit. scire debes ꝙ doctores legum. vbi refert opi. contrarias. naȝ dicit ipse ꝙ Ja. de bel. in auct. de mona. §. si vero dicebat tenendam esse opi. ꝙ statim possit petere vt veriorem, ⁊ equiorē, ⁊ ꝙ q omnino tenent partem contrariam non negant alimenta interim deberi, ⁊ ꝙ monasterium sit soluere esset graue, equum est ergo illam partem statim peti posse, remittit se ad id ꝙ scripsit in. c. ad apostolice. de dona. in gl. ij. vbi magis expedit ecclesie soluere centesimam, vel quinquagesimam partem rei quam soluere singulo anno centesimam ⁊ quinquagesimam fructuum. Et illam opi. Jo. an. ibi secutus fuit Jmo. post Pet. de ancha. Ad idē predictus Joand. an. in. d. addi. ꝙ contraria opin. non potest diffiniri inter non professum cui sufficit alimenta liberis prebere. ⁊ professum saltem semimortuum ad quem tū ipse leges intendunt propter que ibi placent. ad fi. auc. ⁊ ad. §. qꝛ vero. rn̄detur illa procedere, qꝛ filius non petiuit a monasterio in. c. raynutius. in. xxi. col. in ver. quid autem econtra pater ingreditur. dicit ꝙ opi. gl. in. §. illud fit verior hoc casu vt possit peti legitima vel saltem possint peti alimenta ista sunt verba sua, ⁊ ꝙ debent in ipso ingressu vr̃ ēt tenuisse Bal. in. l. si qua pena. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. in illo arti. an legitima debeat pp delictuȝ filij. dixit attendi tempus delicti sicut in simili in. c. cuȝ simus. de reg. ⁊ hanc non ausus fuit nec ꝯriam firmare Pe. de ancha. in c. ij. de delictis puerorum. Partem aūt que debetur tempore mortis tm̄ tenuit Bar. in. l. si quis a liberis. §. item rescriptum. in fi. ff. de li. agno. vbi dicit monasterium teneri alimentare. ⁊ istam opi. etiam tenet do. Jo. de ana. in. c. ij. de delictis puerorum circa fi. hanc eandem vr̃ tenuisse Specu. in tit. de execu.

5 sen. §. ij. verſi. quid si filij. circa fi. vbi dicit † legitimam non deberi filio condemnato patre. alleg. auc. si qua mulier. idem etiam vr̃ tenere Jmo. in. c. cum contingat. de iureiuran. in. xi. colū. in verſi. ij. qū alienat̄ res prohibita. idem videtur tenuisse Abba. in cōsi. lxvj. in fi. vbi dicit legitimam deberi post mortē naturalem filijs lȝ ꝯrium vltra adducta tenuerit Roma. in. l. si cū dotem. in prin. ff. sol. ma. ⁊ hanc partem ego teneo tanq̄ equam qꝛ gl. iuris ciuilis ⁊ canonici hoc tenent, ⁊ Jac. de bel. ⁊ Jo. an. vt. s̄. ⁊ sic succedit Theo. Jac. de hut. in. l. j. C. qui pro iurisdi. qd̄ vbi gl. hȝ aucto. ꝓ se illa est cōiter approbata. pro qua facit qd̄

6 dixit Bal. in. l. cū hereditas. C. depoſi. † que opi. gl. oēs alias antecedit, ⁊ circa auctoritatē gl. quāta sit vide. d. And. sicu. in ꝯsil. incip. scripsit Propheta. vbi multa allega. sic ergo ista vr̃ cōis. Nec ob. qd̄ dr̃ qd̄ tenebat̄ viuente patre de trasmissis iuris petendi legitimam ad heredes filij viuentis qꝛ hoc non est incōueniēs, cū pater sit, vt dixit Joā. an. semimortuus ⁊ quo ad

7 bona mortuus. † Nec obstat qd̄ potest esse casus quod efficiat̄ eps, ⁊ sic nō erit amplius in p̄tāte abba. sicut dr̃ in capto ab hostibus qui recuperat iura fictiōe postliminij, vt intitu. de captiuis ⁊ postliminio reuersis. vbi lex fingit ipsuȝ semp fuisse in ciuitate. Sic vr̃ in monacho q potest effici eps qꝛ post sibi acquirit, vt in. c. statutis. xviij. q. j. ⁊ ibi gl. fi. qꝛ responde illud non eē in ꝯsideratione sicut de captiuo qꝛ iaȝ lex statuit in captiuo illō fingi possibile esse in ciuitate. Sȝ in monacho nō sic, qꝛ monach⁹ nō pōt ab obediētia Abbatis exire sine licentia Abbatis facta electione de eo. ita est text. in. c. si religiosus. de electio. in. vj.

8 † ea enim q̄ ꝯsistunt in volūtate alterius, ⁊ vnius censent̄ q̄si impossibilia, vt voluit Bal. in. l. cū seruus. §. ꝯstat aūt referens te nuisse Ray. de lega. j. ⁊ sic nō pōt dici illud esse in ꝯsideratiōe. Nec ob. auc. si qua mulier. qꝛ rn̄de, vt not. Abb. in. d. c. in presentia. inducendo ipsaȝ pro eius opi. Non ob. ꝙ de hereditate viuentis non est tractanduȝ qꝛ amplius non est hereditas facta

9 ꝓfessione ipsius viuentis, qꝛ vt dicit tex. in. l. hereditas. † de verbo. signifi. hereditas est successio in vniuersuȝ ius qd̄ defunctus tpe mortis hȝ. Sȝ monachus tpe mortis nihil hȝ qꝛ sunt oīa monasterij, vt in auc. ingressi. ergo de heredi. viuētis nō tractat̄ igitur ipso ingressu debet̄. Nō ob. qd̄ ltīma nō debēt nisi post mortē, qꝛ rn̄de qd̄ est mortu⁹ quo ad ipsa bona tm̄, ⁊ hoc tenuit gl. in

10 c. statutū. in. §. fi. † ⁊ in auc. an mors ciuilis, ⁊ naturalis eq̄parātur, vide doc. in locis ꝓallegatis. ⁊ in. l. ex ea parte. §. insulā. de verb. obli. ⁊ gl. in. c. placuit. el. ij. ⁊ gl. fi. xvj. q. j. ⁊ in. c. susceptū in gl. super verbo, nō mors. ď rescrip. in. vj. ⁊ p Jmo. ⁊ Roma. in. l. si cū dotē. in prin. sed circa opi. q̄ tenuit Abb. ꝙ dn̄s me⁹ do. Alex. in. l. lex cornelia. ff. de vulga. ⁊ pupil. tenuit illud ideȝ in. ij. col. ibi vno tū casu poterit filius petere ltīmā viuo p̄re, vt si pr̄ mona. ingrediat̄. c. cū simus. de reg. ⁊ pro alia opi. tenuit d. Jo. de cald. in repeti. c. si pater. de testa. in. vj. circa fi. in verbo nunquid, si pater ingreditur mona. ⁊c. veritas est ꝙ aū mortem naturalem petere non potest legitimam.

Posita itaqȝ diffinitione testiq̄m in p̄nti testō dz ꝙ Castellanus filiusfamilias testatus est. Uidēdū est ſm ꝙ ait iuriscōsultus in. l. iiij. ff. de test. qd̄ in primis animaduertere debemus an is q fecit testm̄ habuerit testi factionē. Et p ꝯns primo querēdū erit qbus pmissuȝ est facere testm̄ ⁊ qbus nō. ⁊ dōm est qd̄ q̄libet ciuis romanus testari pōt. l. j. C. ď sac. san. eccl. ⁊ sic est edictū pmissoriū, nisi spāliter lege vel ꝯstōne ꝓhibeat̄. arg. l. ab ea parte. ff. de probi. ⁊. l. j. de

11 test. ⁊. l. necnō. §. q eis ex qbus can. maio. ¶ † Prohibent̄ aūt alique psone posse testari inter quas est filiusfamilias, vel alius qui sit in potestate alterius. l. q in p̄tāte. de testa. in prin. Naȝ si filiusfa. regl'r prohibet̄ testari, lȝ hic iō filiusfa. fecit testm̄ qꝛ miles, ⁊ dicā infra in hac gl. in verbo miles, ac ēt dicā infra in hac gl. magna. ac ēt ꝓhibent̄. xiij. vel. xiiij. psone. ď qb⁹ p gl. ⁊ doc. in. d. l. iiij. ⁊ gl. magna. ⁊ no. gl. insti. qbus lȝ facere testm̄ vel nō §. fi. in gl. in qbus psonis. Ja. de are. Bar. ⁊ doc. in. d. l. iiij. dāt istā regulā ꝙ q̄nq; qs prohibet̄ testari pp defectū sue p̄tātis vt est filiusfa. seruus, monachus, ⁊ obses. ¶ Q̄nq; pp defectuȝ sue mētis, vt impubes, furiosus, mēte captus, ⁊ prodigus. ¶ Q̄nq; pp defectū sensualitatis, vt cecus, mut⁹, ⁊ surdus. ¶ Q̄nq; rōe penalitatis, vt dānatus ad mortē, deportatus, dānatus de crimine quo efficit̄ intestabilis, vel dānatus de crimine quo p̄t post mortē accusatio incohoari. ¶ Q̄nq; rōne dubietatis, vt qꝛ dubitat de statu suo. l. de statu. de test. adde circa hoc ēt Jmo. post Pet. de ancha. in. c. ij. ď testa. ⁊ Spe. in tit. de instru. edic. §. cōpendiose. in prin. ⁊ vsq; ad versi. qd de iocula. vbi enumerat. xvj. psonas prohibitas testari, ⁊ facit regula ꝙ ois ille permitti

12 tur qui non prohibetur. ¶ † Queritur ergo ſm Bar. ⁊ doct. in d. l. iiij. an dispensatio possit fieri per statutū vt ille qui non est in potestate sua possit per statutū facere testm̄. ⁊ rn̄det Bar. ꝙ q̄n quis non est sue potestatis de iure cano. clarū est quod super hoc statutum dispensare non pōt. c. ecclesia sancte Marie de consti. ¶ Q̄nq; qs nō est sue p̄tātis de iure gentiū, vt sunt obsides, ⁊ serui ⁊ tūc idē qꝛ talia iura non possunt mutari p statuta inst. de iure natu. §. pe. ¶ Q̄nq; qs nō est sue potestatis de iure ciuili vt filiusfa. l. nam ⁊ ciuium. ff. ď his qui sunt sui vel alie. iur. ⁊ tale statutū pōt dispēsare per regulā. l. oēs populi. de iusti. ⁊ iure. ⁊ sic p statutū filiusfa. pōt habilitari ꝙ possit testari. Adde in quārū dicit ꝙ statutū pōt dispēsare in filiosfamilias ꝙ possit testari. ꝙ bal. in auc. ingressi. in prin C. de sac. san. eccle. ideȝ tȝ. ⁊ in. l. cunctos populos. in. xiij. col. de sum. trini. ⁊ Pe. de ancha. in. c. canonū statuta. in repē. versi. pcedo vlterius q̄n statutū. de ꝯsti. Pe. ⁊ Jmo. in. c. ij. ď testa. vcȝ Jmo. in. ij. car. circa fi.

casi. vbi dicit ꝙ si habilitet poterit testari in aduētitijs in qbus
pari nō queritur vsusfructus. ⁊ idē vr̄ ēt de illis in qbus patris
qrit̄ vsusfructus dūmodo taliter testet̄ ꝙ nō fiat p̄iudiciū p̄ri
circa vsumfructū. idem tz Bal. in. l. si queramus. in fi. ff. de te-
sta. vbi dicit intelligi sine preiudicio iuris patris. alleg. multa in
ra. l. vxor. de lega. cū alijs idē ēt tz in. l. iij. in prin. ff. eo. Scd̄o di
xit Bart. ꝙ idē est in impubere proximo pubertati ⁊ in prodi-
go, q. cū in eis sit defectus mentis presumptus a iure ciuili, er-
go p statutum pōt tolli, vt. d. l. oēs populi. Sed ꝯriuz ibi voluit
Ang p. l. fi. C. de test. militis. vbi imperator reuocat priuilegiū
ꝯcessum impuberi in testō vt pz ibi in prin. ⁊ subdit ꝙ id fieri in
pupillo ēt milite nullo mō ꝯcedit. igitur cum imperator reuocet
ibi leges antiquas impuberi militi hec ꝯcedētes, ergo vr̄ quod
nullo nō p statutū possit dispēsari. Nā satis vīr hec dicta ver
ba importare vcz quod nullo modo concedimus qd̄ possit dispē
sari, ⁊ pro hoc cle. vt hi qui. de etate ⁊ quali. ¶ Et ista opi. An
ge. seqt̄ ibi do. mens. Jo. de imo. Sed Rapha. cu. ibi vr̄ tene
13 re opi. Bar. † q̄r sicut ius canonicū vult ꝙ in matrimonijs ma-
litia suppleat etatē, vt in. c. j. de despon. impuberū in. vj. ita per
statutū isto casu possit dispēsari, nō tn̄ aduertendū est q̄r Bart.
in. l. neq̄. §. j. de testa. mili. in versi. ij. est ꝯsideranda psona ⁊c. tz
ꝯriū vcz ꝙ nō possit dispēsari ꝙ pupillus possit testari, q̄r est de
fectus iurisgētiū in discretione. ⁊ alleg. d. l. fi. ⁊ idē Ang. in. l. j.
in prin. C. de sac. san. eccle. His tn̄ nō ob. Rapha. seqt̄ opi. bar.
ꝙ possit dispensari in p̄ximo pubertati doli capaci. Et istā par-
14 tem ego teneo, † q̄r proximus pubertati, ⁊ doli capax pōt cōmit
tere omne delictū preter delictū carnis reglr̄ in agendo. facit. l.
j. §. remoret. auc. de posthu. ⁊ tenet̄, vt. l. infans. de sica. ⁊. l. in-
fans. de fur. ⁊ hr̄ in. l. auxiliū. ff. de minorib⁹. igitur cū eo potest
dispensari vt possit testari, qd̄ spectat ad hoies intelligentes, vt
15 d. l. fi. C. de testa. mili. ¶ † Circa articulū ſm an impubes possit
testari. adde ꝙ Jmo. post Pet. de ancha. in. c. ij. de testa. in v̄
sic. circa quartū qn̄ rōne etatis ⁊c. tz qd̄ nō possit fieri p statutū
imo ꝙ nec ēt valeat quo ad pias causas, ⁊ pro ista opinione fa-
cit qd̄ dicit Bal. in. l. j. C. de confessis. in. xix. col. in versi. quero
que sunt exempla, vbi dixit per tex. in. l. fi. C. de test. mili. impos
sibile esse ꝙ pupillus possit testari ēt ex priuilegio p̄cipis. Sz
aduerte qd̄ text. in. d. l. fi. in ꝯtrariū facit dum dicit in principio
qd̄ antiqs legibus p̄mittebat̄ pupillū tribunū testari. Accedat
ꝙ dicit Ang. ibi volēs p̄bare ꝙ a iure naturali nec prohibetur
pupillus doli capax testari, sed nō doli capax bene prohibet̄ iu-
re naturali. alleg. in arg. l. cū pretor. §. j. cū seq. ff. de indic. ⁊ ideo
in doli capace vr̄ principē posse dispēsare sicut p leges antiquas
fiebat, vt in. d. l. fi. Jsta sunt dicta dn̄i mei. d. Alex. ⁊ allegant̄ p
eum in. d. l. fi. ⁊ in. l. si frater. C. qui testa. face. pos. Ex quibus cō
cluditur qd̄ opinio Bart. vr̄ stare qd̄ statutum dispēsare possit
16 in pupillo doli capace. ¶ † Sz qd in ceco, an p statutū possit de
rogari solēnitati. l. hac ꝯsultissima. ꝯ. qui testa. face. pos. ⁊ Bar.
in. l. si queramus. de testa. tz ꝙ sic. ⁊ expressius Pe. de ancha.
17 ⁊ Jmo. in. d. c. ij. in. ij. car. ⁊ fi. in vers. secus aūt. † q̄r pōt p statu
tū derogari solēnitatibus illaꝝ legū que sunt introducte de iure
positiuo attamē dixit Bal. ⁊ Jmo. in. d. l. si queramus. ⁊ Pet.
18 de ancha. ⁊ Jmo. in. d. c. ij. in. d. versi. qd̄ † statutū disponēs qd̄
in testis sufficiant quinq̄ testes non habebit locū in testō ceci, q̄r
statutū dz per ius cōe distingui. d. l. ij. C. de noxa. Hec sunt dicta
dn̄i mei. d. Alex. in. d. l. hac consultissima. circa fi. vers. vn̄ dicit
19 Bar. in. l. si queramus. ¶ † Et qd in muto surdo, an testm̄ ipos
possit habilitare. Bar. in. d. l. si queramus. tenuit quod nō, quē
secutus fuit Pet. de ancha. ⁊ Jmol. in d. c. ij. in loco prealle-
gato. versi. circa ſm arg. de prohibito testari pp carentiam ⁊c.
Hic etiam dixit dominus meus in. l. discretis. versi. ⁊ an statutū
possit habilitari. C. qui testa. face. pos. ⁊ plus subiunxit in. d. l. v̄
si. ⁊ ex predictis pz. an procedat id qd̄ dixit Paul. de cast. hic.
⁊ in. l. q in ptāte. §. j. ff. eo. vbi ꝯcludit qd̄ mutus, ⁊ surdus a natu-
ra non pōt testari, ēt dispēsatione principis q̄r ſm eū presumitur
ipsum nihil intelligere, ⁊ est tanq̄z homo mortuus p. d. l. in prin.
Sed certe istud est ꝯ. §. quinimo. insti. eo. cū gl. vbi talis potest
testari si est miles, attamen si careret intellectu nō posset. l. fi. C.
de mili. testō. ideo dic quod hz intellectum ⁊ potest secum dispē
sari, alias secus p predicta. Et plus dicit qd̄ putat bene locutuz
Bal. in. l. j. in. ij. col. C. de sac. san. eccl. in repeti. Ubi tz qd̄ mu
tus, ⁊ surdus, a natura nō pōt ad pias causas testari, q̄r eq̄parā
tur pupillo. l. seruo inuito. §. pe. ad trebel. ⁊ pupill⁹ ad pias cau
sas nō pōt testari, vt supradixi, q̄r istud dico p̄cedere qn̄ nō hz in
tellectū, secus si haberet miles talis pt̄ testari, ⁊ tn̄ pupillus mi-
les non potest vt est dictū. Et sicut in testō militis est remissa p̄-
hibitio iuris ciuilis. l. si a fratre cum seq. C. de testa. mili. ita eti ā
ad pias causas prout dixi in. l. seniū. ⁊ in. l. captatorias. eo. titu.
Sed aduerte q̄r p̄ opi. Bal. in. d. l. j. lz ipse nō allegct plurimū
vr̄ facere tex. in. d. l. discretis. qui prohibet talem posse liberta-
tē relinquere. ⁊ tn̄ libertatem dat ⁊ est quid pium vt per Bart.
in. l. si vnus. C. de testa. Sed pōt rn̄deri ꝙ prohibitio illi⁹ legis
est iuris ciuilis hoc āt p ius canonicū est introductū ꝙ in dispo
sitione ad pias causas nō attendat̄ ius ciuile, sed solū prohibitio
iuris naturalis diuini aut canonici vt hr̄ in. l. captatorias. ⁊ in. l.
senium. C. qui testamenta face. possunt.

Secundo principaliter considera ꝙ gl. in. d. l. iiij. dicit d̄
ceco. q̄r in v̄itate cecus nō p̄hibet̄ testari, vt. l. hac ꝯsultissima
in prin. qui test. face. pos. lz in eo maior solēnitas q̄z in alijs req-
20 rat̄ † q̄r ista est propria forma testādi in ceco, ꝙ ꝯuocatis testib⁹
septē ⁊ tabelliōe, cecus attestatur corā eis ꝙ vult testari sine scri
ptis, ⁊ inde exprimat nomen heredis postea faciat legata, lz in
alijs iste ordo nō attēdatur vt in. §. ante heredis, instituta de le
ga. Sinautē ista forma nō seruat̄ testm̄ ceci nō vz. ita dicit Ri
char. malumbra, ⁊ Cy. ibi lz Bal. teneat ibi ꝯriū, sed tu tene
opi. Richardi, ⁊ Cyn. que seruatur in tex. ibi q̄ oia ꝯcordāt ⁊c.
⁊ ibi que in eundē modū ibi vr̄ obseruāda. l. ij. §. prius. d̄ vulga.
⁊ pupil. ⁊ Bar. facit. l. qui rome. §. flauius. de verb. obli. ¶ Jn
quātū hic dn̄s meus tz ꝙ omissio solēnitatis de q̄ in. l. hac ꝯsul
tissima. in ceco vitiet testm̄ ceci. adde ꝙ cum Bald. ibi trāsiuit
Paul. de cast. ⁊ Roma. sed dn̄s meus. d. Alex. in. d. l. hac cō
sultissima. dicit vtranq̄z opi. verā, q̄r dato ꝙ per illam legem vi
deatur esse derogatum dispositioni. §. ante heredis. instit. de le-
ga. ⁊. l. in testa. C. de testa. ⁊ tunc loquit̄ opi. Bart. ⁊ Cy. tn̄ non
intelligit derogatum legibus dicentibus qd̄ omissio leuis solen
nitatis non vitiat. Maxime qn̄ non potest afferre preiudicium
vt probat̄ in gl. ij. eiusdē legis per. l. fi. in princip. C. de iure deli-
be. que loquitur de signo euic. iuncta. l. j. in fi. ff. de ventre inspi-
cien. Nec ob. intellectus datus per Fulgo. ad. d. l. i. in. d. l. hac
ꝯsultissima. ⁊ vbiq̄z volens ꝙ illa lex vellit qd̄ omissio leuis solē
nitatis causat̄ pp rusticitatē ⁊ vbiq̄z nō noceat, ⁊ sic secus in nō
rustico. nam cōiter tz contrarium quod omissio non leuis solēni
tatis pp rusticitatē nō noceat. sed si est leuis idē erit in nō rusti-
co. ⁊ ita illū tex. declarat ibi Cy. dicens ita sentire gl. plene ibi
ita dixit dn̄s meus Alex. in. d. l. hac ꝯsultissima. in fi. ⁊ ēt dixit
in. l. iurisgentiū. in. §. ꝙ fere. vbi ēt p Fulgo. ff. de pac. ⁊ de mate
ria istius solennitatis modice qn̄ vitiet actuz eius omissio vel nō
vide dicta p domi. meum. ⁊ de ordinis preposteratione. in. ij. §.
21 prius. ff. de vulg. ⁊ pupil. vbi latissime examinat. ¶ † Tertio cō
sidera qd̄ dicūt gl. Bar. ⁊ doc. in. d. l. iij. ꝙ dānatus ad mortez
efficit̄ intestabilis ⁊c. q̄r illud est verū ad pias causas vt no. Jo.
and. in. c. q̄z q̄z. de vsuris. in sexto. in nouella. ⁊ hoc seqt̄ Ange.
⁊ Jmo. in. d. l. iiij. ⁊ sic nō pōt facere testm̄ nec iam factum va-
let vt. l. eius qui. §. j. de testa. ⁊ ꝙ ibi doc. Bal. ⁊ Ang. in. l. si fi
lio exheredato. §. si quis. cū ibi no. ff. de iniust. test. ꝙ intelligas
esse verū si secuta fuerit mors ita ꝙ nō superuixerit, lz lata fue-
rit sn̄ia ꝯ eum capitalis, vt no. gl. ⁊ ibi doct. in auc. sed hodie C.
de dona. inter vir. ⁊ vxo. Jtem intelligas hoc verum qn̄ sn̄ia trā
siuit in rē iudicatā. alias aūt si appellasset ⁊ pendente appella-
tione decessisset testm̄ interim ꝯditū vz, vt. l. q a latronibus. §. fi.
ff. de testa. ⁊ ibi late per Bal. ⁊ doc. ⁊ per totuz tit. si penden-
te appellatione mors interuenerit, ⁊. l. si quis filio. §. hi aūt oēs,
de iniusto testō. Et si dictum testm̄ esset conditum pendente ac
cusatione, vel constitutione valet, vt. l. si quis post. ff. d̄ testa. ⁊. l.
pantonius. §. res perduellionis, ⁊ ibi no. per doc. ff. de acqui. he
redi. ac etiam intelligas verum quod damnati per sententiā effi
ciuntur intestabiles si fuerint damnati per habentem iurisditio-
nem corporaliter condemnandi. ⁊ quod condemnatus fuerit
sue iurisdictiōis, vt. d. l. si quis filio exheredato. §. si quis fuerit
damnatus, alias secus vt ibi ⁊ in. l. ij. §. fi. de penis. ⁊ idez si non
fuerit secuta mors vt q̄r fuerit captus d̄ manibus familie p̄tātis
per populum vt not. Bart. in. l. qui vltimo circa principiū. ff. de
penis. ⁊ no. Bar. in. l. j. in vlti. col. C. de sac. san. eccl. Et hoc ēt
est verum qn̄ sententia corporalis non indigeret confirmatione
superioris, alias aūt interim ante dictam confirmationē dece-
dens nō esset intestabilis, ita dicit Bal. in. d. l. si quis filio ex-
hr̄dato. §. eius qui deportant̄. allegat in fi. l. j. ff. quādo appel. sit
⁊ predicta procedunt qn̄ efficit̄ intestabilis nō solū qui dānatur
⁊ moritur, sed ēt qui sibi mortē ꝯsciuerit. vt. d. l. si quis filio. §. p̄-
inde. ¶ Jnquantum dn̄s meus hic dicit damnatum ad mortez
etiā ad pias causas effici intestabilem. adde quod Joā. and. in

addi.ad Spe.in tit.de instru.edic.§.ꝯpendiose.ver.xi.arguit
ad partes ⁊ remittit ad dicta ꝑ eũ in ti.de donati.in versi.item
pone aliquis.vbi allegat opi.Odofre.tenẽtis ꝙ añ ⁊ post deli
ctũ ꝯmissum vꝫ donatio dũmõ nõ sequat̃ snia.⁊ Spe.in ti.d ac
cusa.§.si post.versi.qd si post maleficiũ.Imol.in.c.ij.ꝑealleg.
de testa.versi.circa septimũ.de dãnato ad mortẽ.dicit dãnatũ
ad mortẽ siue in metallũ, siue ad deportationẽ nõ potest testa-
ri.Secus in relegato,qꝛ ipse poterit testari,qꝛ perdit solũ ciui-
tatẽ Romanã,⁊ sic alia bona poterit acqrere, qꝛ in publicatio
ne bonoꝝ nõ veniunt nisi ea que erãt tꝑe publicationis, ⁊ dicit
circa tex.notabilẽ iuncta gl.in.l.nã adeat.ff.de ꝯditio. ⁊ demõ
stra.in gl.suꝑ verbo presens.⁊ in.d.versi.an autẽ damnatus ad
mortem.idem tꝫ ꝙ nõ p̃t ad pias causas testari,⁊ idẽ dicit tene
re Bar.qui idẽ tꝫ in.l.i.in repe.in ver.iiij.q̃ro quid de his qui
dãnant̃ ad mortẽ.in.vj.col.de sac.san.eccle.adde ẽt ꝙ si super
uixerit nihilominus dãnatus nõ põt testari.Idẽ gl.bart.⁊ oẽs
in.d.auc.sed hodie.Imo.post Pet.in.d.c.ij.⁊ Bar.in.d.l.ꝗ
vltimo vbi dixit qõ hꝫ ẽt locũ si euaserint. vt qꝛ fuerint arrepti
a manibus familie. vbi ẽt dicit ꝙ si appellasset ⁊ pendente ap-
pellatione decessisset qõ põt facere testm̃.adde qõ dixit Imol.
Pet.de anch.in.d.c.ij.versi.quid aũt de testõ ꝯdẽnati ꝗ mo-
rit̃ appellatione pẽdẽte.dicit in cã criminali de iure lꝫ appella
ri,lꝫ secus ꝑ statu.cõiter hodie vt docet experiẽtia.⁊ dicit ꝯclu
de ꝙ si moritur infra tẽpus datũ ad appellãdũ sic ꝑ sniaꝫ per
diderit ius testari ⁊ bona,⁊ gl.in.l.ex iudicioꝝ, que reputat̃ no
tabilis,⁊ singularis tꝫ ꝙ idẽ est pẽdente applone ac si nõ appel
lasset,tñ Bar.ibi tꝫ ꝯtrariũ secutus opi. Iac.de raue.⁊ Cy.Nec
obstat ſm Imo.tex.in.c.nõ solũ.de appella.in sexto. vbi vr̃ qõ
pẽdente tꝑe dato ad appellãdũ nõ dꝫ aliqd innouari. sicut nec
pendente appellatione,qꝛ illud veꝝ quo ad appellationem per
hominẽ fiendã.sed qñ dat̃ potestas testari ꝑ sniam ex qua dam
natus efficit̃ infamis vt ꝯtingit in dãnato crimine furti,vel cri-
mine iniuriaꝝ.l.furti.ff.de his qui notã.infa.⁊ in.l.nõ põt.ff.de
fur.⁊ in capitu.testañ.de re iudi.Si aũt moriat̃ pẽdẽte appel
latione qꝛ ꝑ illa extinguit̃ interim pronuntiatũ.l.j.ff.ad turpil.si
bona expresse nõ fuerunt publicata sed veniebãt publicãda,ac-
cessorie in ꝯñaꝫ criminis,tũc extinguit̃ crimẽ forte ⁊ quo ab bo
na ⁊ testm̃ factũ añ sniam,vel ẽt post pendente applone valebit
ꝑ id ꝙ tenet̃ in.l.j.⁊ fi.C.si reus vel accusa.mor.fuerit. Secus
si bona essent expresse publicata in snia,qꝛ tunc remanebit,qño
ꝑꝑ bona ẽt post mortẽ,⁊ si nõ ꝓbet̃ innocentia.sed potius ꝓbet̃
crimen, nõ valebit testm̃ ſm ea que habentur in.d.l.fi.⁊.l.j.et
ij.C.si pen.appel.mors.interue. Ista sunt verba Imol.ibi vide
ẽt Bal.in.l.j.in.vij.col C.ne ex delic.defunctoꝝ.vbi dicit bal.
qõ est dare remediũ qõ ipse vel heres eius appellet, ⁊ si iniusta
sit appellatio poterit testari ꝑ tex.notabilẽ in.l.furti.ff.de insa.
⁊ illud qõ dixit Imo. qõ pendente tꝑe appellandi Bal.in.l.si
is qui.C.si penden.appella. dixit in versi. quero deportatus de
cessit ⁊c.dicit testm̃ valere quod est factuꝫ intra tempora data
ad appellandũ,dummodo heres nomine suo appellet pro inte-
resse bonoꝝ querẽdoꝝ,⁊ ideꝫ vr̃ sentire quedã gl.ff.de testamẽ.
que mihi vr̃ esse in.l.ꝗ a latronibus,in glo.fi.Qõ dr̃ in testõ fa-
cto penden. accusatione nisi in casibus vcꝫ de quibus ibi vcꝫ in
crimine lese maiestatis,vt dicit gl.ibi ⁊ in aliis similibus,vt in.l.
22 ex iudicioꝝ.ff.de accu.⁊ gl.in.l.qui in potestate.in.§.fi.† Et gl.
in.l.ex iudicioꝝ.in gl.fi.ponit noueꝫ casus in quibus pendente
accusatione nõ vꝫ eius testm̃ de quibus ibi ꝑ gl.inter quos po-
nit qñ mulier de morte viri accusata decessit,qꝛ nõ vꝫ testm̃. al-
legat tex.in.l.lucius.ff.de iure fis.⁊ qõ ẽt sine predicta ꝯfirma-
tione principis interiꝫ vꝫ testm̃ si morit̃.vr̃ etiam Bart.velle in
suo summario in.d.§.eius qui. Et circa illud qñ mortem sibi cõ
stituit est tex.⁊ ibi Bar. ⁊ Bal.⁊ omnes in.l.ij.C.qui testã fa-
cere possunt.iuncta.l.eius qui.de testamen.ff.qñ ob delictũ, qꝛ
illa mors fecit ipsum intestabilem,sicut si condẽnatio secuta fuis
set.bene facit.l.fi.post principiũ,in ꝟbo,velut a ꝯfesso.ff.de bo-
23 nis eorum qui ante senten.mor. sibi consci. † Et ex hoc habes
not.ſm Bal.in.d.l.ij.qõ lꝫ ꝯfessio ficta alicuius,alias non no-
ceat heredi suo.l.eius qui delatoreꝫ.in principio.ff.de iure fisci.
qui tex.ad hoc est singularis ſm Bal.in.l.ij.C.de eden.⁊ etiaꝫ
ſm Imol.in.l.qui a latronibus.§.j.ff.de testamen.⁊ tamen fallit
quando talis confessio resultat ex eo quod qs se occidit, vt hic
⁊.l.fin.ꝑeallegata.quod est singulariter notandum secundum
Fulgo.in.d.l.ij.C.qui testamenta face.possunt.fallit etiam in ca
su.l.imperatoris,⁊ quod ibi no.gl.ff.de bonis eorum,⁊ ibi etiam
vide Barto.in.l.imperatorem §.si is.ff.eodem. qui enumerat
alios casus.Bal.alias fallentias enumerat in.c.vassallus feu-
dum.in tit.si de feudo fuerit ꝯtrouersia inter domi.⁊ agna.⁊ ꝑ
Bal.in.l.j.in.vj.col C.ne ex delicto defun. ⁊ an requirat̃ snia
ꝯ heredes occisi.vide plene per Bar.in.d.l.fi.de bonis eoruꝫ
⁊ aliquid per Cy.in.d.l.ij.C.qui testamenta facere possunt.⁊ ꝑ
Saly.in.l.i.C.de bonis eorum.Sed cui icumbat onus proban
di an heredi quod se non occidit ob crimen an fisco. verũs est
ſm Domi.in.d.l.ij.C.qui testamẽ.facere possunt.quod aut ne-
dum erat accusatus,vel deprehensus in crimine qñ se occidit, ⁊
tunc incumbit onus probandi fisco quod se occidit ob crimen.
d.l.fi.§.fi.aut erat accusatus.vel deprehensus,⁊ tunc incumbit
onus probandi heredi,vt.d.l.ij.C.qui testamen.face.posunt,⁊
sic ſm Angel.⁊ Paul.de cast.in.d.l.ij.qui testamenta facere
possunt.habes ibi tex. qõ vbi quis hr̃ pro confesso ⁊ dannatur
quod nihilominus potest ꝯtrium probare, ⁊ sic reuocari icta cõ
fessio quemadmodum ⁊ vera qõ est notabile ſꝫ eos.Idem etiã
tꝫ Io.an.in tit.depositi.§.ix.versic.iij.⁊ Anto.de butrio.in.c.
iij.de confessio.⁊ plene per Imol.in.l.fi.§.iussus.ff.de appella-
tio.⁊ per Bal.in.l.interdum.C.de procura.⁊ plenius,⁊ singu-
larius per eundem in.l.error.ad fi.C.de iuris,⁊ facti igioran.⁊
qualiter heredes probabunt quod se non occidit metu criminis
vide Cy.in.d.l.ij.⁊ Bar.in.d.l.fi.⁊ plene per Saly.in.d.l.j.
24 .C.de bonis eorum.† ⁊ qñ quis se occidit ante accusationem vel
deprehensionem, post tñ delictum commissuꝫ an bona publicen
tur,gl.quã secutus fuit Bal.in.l.ij.que est gl.ij.tenuit qõ non,q̃
tamen communiter reprobatur quod imo facta probatione per
fiscum publicantur ſm doc.cõmuniter in.d.l.ij.C.qui testamẽ.
face.pos.⁊ ista sunt dicta do.Alex.in.d.l.ij.in prin.⁊ hoc a ver
sic.ibi ⁊ circa illud qñ mortem ⁊c.vsqꝫ hic. Imo.etiã in.d.c.ij.
in versi.quid aũt de illo ꝗ decedit.tꝫ quod potest testari si se in-
terficit alia causa quam timore delicti,⁊ dum allegani Bar.in
in.l.j.in vlti.col.C.de sac.sanc.ecclesiis.pro concordia.l.qui in
vlti.de penis.dic quod Bar.ibi illud non dicit.Sed bene cir-
ca illud adde quod dixit Ang.in.l.si quis mihi bona.§.si quis
plane.ff.de acquiren.heredita per gl.j.ibi dixit quod si qs fue-
rit condemnatus,vt proiiciatur de fenestris, ⁊ contingat de fa-
cto eum euadere quod non moriatur, non intelligitur effectus
seruus pene ⁊ erit capax hereditatis,⁊ idem dicit si aliquis est
damnatus ad perpetuos carceres in terris imperii qꝛ ꝓhibituꝫ
⁊ ibi moriatur ⁊ faciat testm̃ qõ valet. quem dictum sequitur ibi
Imo.lꝫ Rapha.⁊ Roma.ibi contradicant.tamen p̃mam opi
nionem tenuit do.Alex.per iura ⁊ rationes per ipsuꝫ allegatas
in.d.§.si quis plane,⁊ ideo nimirum si dictum est in terris impe
25 rii,qꝛ† si fuerit damnatus quis ab episcopo ad carceres perpe-
tuos efficitur intestabilis,vt no.Inn.in.c.qualiter ⁊ quando.d
accusati.el.ij.quod dictum refert ⁊ sequitur Imo.in.c.ij.de te-
stamen.in.xvij.col.ver.quid anteꝫ de damnatis per episcopũ,
⁊ idem Bal.in.l.j.C.de his qui ad libe.ꝓue.nõ pos.vbi decla-
rat ꝙ carcer perpetuus non potest dari nisi seruo liberto vel li-
berto.Sed ꝑ episcopum sic.vt.c.commissa.de hereticis in.vj.
26 versi.illorum.† Nec omittas quod testm̃ factum ab eo qui fuit
condemnatus a non suo iudice tꝫ,⁊ vꝫ,qꝛ hoc voluit Bal.in.l.
eius qui.in.§.sicut.ff.de testamẽ.vbi dixit quod si potestas facit
decapitari,vel suspendi clericum qꝛ vbicunqꝫ est defectus iuris
ditionis nunq̃ snia trahit suos effectus legitimos,al leg.l.mili
taribus.C.de decurio.lib.x.vbi Bald.dixit no.qõ cognitio de
eo quod non spectat ad officium cognoscentis est illicita. ⁊ etiã
notat hic And.de barulo. Ideꝫ etiam tenet Bal.quod non vꝫ
⁊ potest testari in.l.si quis filio.§.quod si quis in fine.ff.de iniu-
sto testõ.Et transit cum ipso Pet.de ancha.in.c.j.de penitẽ.
⁊ remissio.⁊ no.per Bart.⁊ Bal.in.l.fi.C.si a non competen.
iudice.vbi loquitur etiã de interlocutoria que non facit intesta
bilem.⁊ non ignorans quod dixit Bal.in.l.iij.C.si pendẽte ap
pellatione mors interuenerit.in.iiij.col.vbi voluit quod si dam
natus ad mortẽ sit dãnatus extra ordinem nõ efficitur intestabi
lis,imo ẽt poterit dãnatus ad mortem obligari, ad restitutionẽ
male ablatorum secundum quod voluit Ioã.and.in nouella in
c.q̃ꝫq̃ꝫ.de vsuris.in sexto.quẽ refert ⁊ sequitur Bal.in.l.fi.C.si
a non competenti iudice.in fine.vbi dixit quod dꝫ ex officio iu-
dicis exequi talis voluntas ⁊ habet magnam equitatem, licet
Bal.videatur velle contrarium in.d.l.eius.§.si cui.versiculo.
ij.quero vtrum damnatus.tamen potest saluari qꝛ loquit̃ bald.
quando simpliciter vellet disponere ad pias causas quod non
potest vt.s.conclusum est.⁊ ibi etiam tꝫ Bal. cum relictum ad
pias causas dicatur pro anima relictũ disponendo de male abla
tis vr̃ disponere de eo qõ nõ est suum in exoneratione sue ꝯscien
tie.sicut videmus in eo qõ acquirit filius ex male quesitis,quia

illa non

illa nō sunt in colla. vt. l. si donatio. ⁊ ibi per Bald. C. de col
la. q2 nest suum sed eius a quo surripuit vt in regula peccatū
⁊ in reg. peccati venia, ⁊ ibi Dyn. ⁊ Pet. de ancha. de regu
lis iuris. vj. igitur valet dicta assignatio facta de male abla-
tis, ⁊ ita concludit Bal.

27 Quero quid in eo cui per sententiam † est amputā dū sibi mēbrū, dic ꝙ nō reddit intestabilis, l. q manus. ff. de testa. ēt si causaliter pp membri abscisionem erit secuta mors, q2 illa fuit secuta preter propositum iudicantis: pter dispositionē iuris, vt no. Bal. ⁊ d. Jo. in. d. l. q manus est rō q2 talis pena mutilationis mēbri nō pprie dr̄ capitalis. l. ij. ⁊ ibi Bar. ff. de public. iudi. versi. ij. etiam quero. Et pdicta sunt vera nisi damnatus fuisset ad mutilationem membri ex causa que alias redderet ipsum intestabilem vt. l. is cui. §. prin, ⁊ quod ibi not. de testa. Nam causa propter quam quis est dānatus est attendenda, vt. l. ictus fustium. C. de his q notan. infa. ⁊ quod ibi no. ⁊. l. infamē. ⁊ quod ibi no. p Bar. Ang. Jo. ⁊ Jmo. q2 pub. iudi. Sed inquantum q̄ritur an mēbri abscisio faciat quem intestabilem. adde qḋ Spe. tractat hāc q̄onem in t. de instru. edi. §. cōpendiose. vers. qd de exoculatis ⁊ distinguit inter delictū ⁊ delictū, q2 si est dānatus ex delicto qḋ facit quē intestabilem non pōt. si ex delicto qḋ nō facit intestabilem pōt. idm tenuit Jmo. in. c. ij. de testa. in. xvij. col. versi. qd aūt de dāno ad amputationē manus ēt si mors sequatur q2 nō fuit intentio iudi. ipsum occidere, vt. l. si quis nec causam. ff. si certum petatur. Et sic ꝯcludit ipsum posse testari, ⁊ intellige eā veram vt. s. qā tenuit vez opi. Spe. Bart. in. d. l. qui manus, ⁊ ēt Bal. ⁊ vide Bal. in. l. j. in. iiij. col. C. de episc. ⁊ cleri. vbi Bal.

28 ibi dixit. ¶ † Quid in deportato ⁊ relegato, dicas ꝙ deportatus perdit testi factionem, vt. d. l. eius qui. §. j. de testa. Nec illud preter attendū putaui deportatū effici intestabilem. de quo vide in Sp. in tit. de instru. edic. §. cōpendiose. versi. xj. vbi dr̄ ꝙ ꝯdēnatus ad mortē ciuilē vel nālem efficit intestabilis, idē ēt dicit Jmo in. d. c. ij. i. xiij. colū. circa principiū. versic. si aūt qs fuerit dānatus. vbi dicit talē dānatū ad deportationem perdere ea que sunt iuris ciuilis, nō tñ perdit quin possit acquirere de iure gentium. per tex. in. l. si mandauero. §. his autem. ff. mandati. tñ non poterit de eis testari per auctē. bo. damnatorum. C. de bonis damna. ⁊. l. deportatorum. C. de penis, ⁊ hr̄ in. l. deporta. C. de boni. dam. ⁊ Jmo. in. d. loco. coll. xv. xvj. et. xviij. Sz an de talibus quesitis poterit ad pias causas testari. Jmo. in. d. c. ij. in. xvj. col. versi. an autem deportatus qui aliquid quesiuisset sub dubio reliquit ꝙ sic, ⁊ dicit esse limitatum ad. c. cum esses. et c. cū tibi. ⁊ c. relatum. de testis, ⁊ ad. l. deportatoꝝ. C. de penis.

29 ¶ † Quere quid in bānitis nostri tpis an perdāt testi factionē. ⁊ dicas ꝯm cōem sniam Jac. de Are. Bar. ⁊ doc. in. l. ex facto §. ex facto. ff. ad trebel. ⁊ in. l. j. C. de heredi. inst. ⁊ Ludo. in. d. §. ex facto. ⁊ Bart. in disputa. q̄ incipit. Statuto Lucane ciuitatis cauet̄ ⁊c. ꝙ aut est bānitus a toto imperio, vel toto populo xpiano. Si a toto imperio, vt auc. item nulla communitas. C. de episc. ⁊ cleri. vel a toto populo xpiano, vt est in damnatis pp assassinamentū, vt in. c. j. de homi. in. vj. tūc nullo mō potest testari, q2 totum ius ciuile ⁊ cano. perdit vt ibi. Aut est bānitus particulariter ab vna ciuitate vel dño, ⁊ tūc cū retineat ea q̄ sunt iuris cōis lz pdat ea q̄ sunt iuris ciuilis ciuitatis, ⁊ tūc distinguūt doc. aut vult testari ꝯm ius cōe, ⁊ pt cū illud nō pdiderit ꝯz bar. iuxta. l. si non speciali. C. de test. aut vult testari ꝯm ꝯsuetudinem ciuitatis, ⁊ tūc q2 illud pdit, ⁊ sicut nō pōt ꝯm priuilegiū sue ciuitatis heres institui, vt. l. j. C. de her. insti. ita nō pōt testm̄ condere, q2 effectus est hostis ciuitatis, vt. l. amissione. §. que deficiūt. ff. ď cap. dimi. ⁊ ꝙ ibi bart. ⁊ Bal. ⁊ facit. l. minime. ď religio. Et predicta sunt vera qñ esset dānatus ex fictis pbationib⁹, vt q2 ꝯtumax hr̄ pro ꝯfessio. iuxta. l. eius q delatorē. ⁊ qḋ ibi nota. Bar. ff. de iure fisci. Secus si esset dānatus ex veris pbatiōib⁹ ac etiam predicta procedunt nisi fuerit postea mors sequuta, vt q2 tandē deuenit in fortiam cōis, ⁊ fuerit sibi mors corporalis inflicta. Nam tunc dz distingui aut fuit bannitus ex tali delicto ex quo de iure cōi veniebat imponēda pena corporalis, vt de homicidio, ⁊ tunc quamuis fuerit bannitus ex forma statuti, ⁊ sic alteratus fuerit modus procedendi, ⁊ tunc est intestabilis. Sed si est secuta mors ex tali delicto in quo de iure cōmuni nō deberet seq mors, sed ex forma statuti tm̄ vt est i furto regulariter, vt in auc. sed nouo iure. C. ď seruis fugi. ⁊ tūc q̄uis etiā fuerit post bannum secuta mors nō efficit intestabilis, vt p Bart. Ang. ⁊ Jmo. in. l. infamem. de publi. iudi. ⁊ no. Bal. Angel. ⁊ Jmo. in d. l. eius qui. §. j. de testa. lz bal. in. l. si qs filio. §. eius q dicat. qḋ q̄uis in bānito sequat̄ mors ēt pp delictū in quo de iure cōi est pena mortis, tñ nō efficit intestabilis, q2 talis snia bāni est interlocutoria, vt not. gl. in. l. j. ff. de ven. inspici. ⁊ in. l. j. ff. de requiren. reis, ⁊ nō reddit ipm̄ infamē nec seruū pene igit̄ ⁊c. sz tu teneas cōem sniam, q2 ex quo ex veris pbationibus fuit dānatus ⁊ postea venerit in fortiā cōis facta fuerit executio igit̄ ⁊c. Illud ēt vidēdū qd in bānitis nostri tpis in quo ꝯclude, vt infra q2 q̄rendū est de bāno, ⁊ circa istud de bānitis nostri tpis addo ꝙ dicatur bānū p Albe. de rosa. in vlt. parte statutoꝝ. q. j. ⁊ p Bal. ⁊ alios scribētes in ti. hic finit̄ lex corardi. vltra prin. ⁊ in titu. de feu. ꝯsue. in. §. cōitas, ⁊ doc. ibi. ⁊ illḋ qḋ dr̄ bānitū a toto imperio vel populo christiano pdere ius ciuile canonicū, ⁊ dicit Angel. in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad trebel. ⁊ i. l. si cū dotē. §. si qñ. ff. sol. ma. ⁊ Bal. in auc. quicūq3. C. de episc. ⁊ cler. circa id qñ est bānitus ab vna ciuitate. spe. in tit. de instru. edi. §. cōpēdiose. ꝟsic. quid de bannito. dixit si est bannitus ob leuem cām pōt testari, si pp criminalē, puta ob maleficiū ex quo olim deportabat̄ bānitus in ppetuū, ⁊ nō pōt testari, q2 bānū tūc loco deportationis hr̄. ff. de his q no. infa. l. qd ergo. §. idē dicit Spe. istā distinctionē de bānito ab vna ciuitate vel dño q retineat ea q̄ sunt iuris cōis, tenuit Bar. in. d. l. eius. §. j. ⁊ Bald. vide tñ circa istā q. plenissime multas, ⁊ infinitas remi. quas allegādo tetigit. d. Alex. in. l. si cū dotē. §. si qñ. ff. sol. mat. ⁊ in. l. ex facto. ff. ad trebel. ⁊ in. l. j. C. de heredi. inst. cir. fi. ꝟ. extra gl. tractāt doc. hic vbi ꝯcludit cum opi. ꝙ aut ipsi bāniti possunt impune offendi p statuta ciuitatū ⁊ eqparant̄ deportatis ⁊ pdunt ciuitatem ⁊ iura ⁊ priuilegia ciuitatū. sz si nō pñt impune offendi nō operabūt ď portationē, ⁊ nō amittēt iura ciuita. ⁊ nullo mō amittēt iura populi Romani, ⁊ idē tenuit Jmol. post Pet. de ancha. in. c. ij. de testa. que opinio ab oibus tenet̄, nisi statu. dicerent ꝙ bānitus esset extra pro tribus annis, q2 intelligit̄ tam quo ad ius cōe q̄z ad municipale, vt voluit Bal. singlr̄ in. l. iij. vlti. col. C. si pe. appel. mors interuenerit. ⁊ no. Cy. in. l. j. C. de naturalibus liberis, ⁊ Bal. auc. habita. in. v. col. C. ne filius p patre. ⁊ an bānitus possit testari, ⁊ qñ ⁊ qūo reqrat̄. vide vltra remis. d. Alexā. in dictis locis Jo. an. in additio. spe. in ti. de cessio. actio. §. j. ꝟsic. illud ēt q̄rit̄ an bānitus ⁊c. vbi plenissime ⁊ latissime loqt̄ qñ bānitus est ab imperio. an pdat solū ea q̄ sunt iuris ciuilis. an ēt ea que sunt iuris gentiū. ⁊ an pda patriā ptātem q̄z hz in filios suos, vide p. d. Alex. in. d. §. si patri. vbi plures allegat remis. ⁊

30 ꝯcludit ꝙ nō nisi esset bānitus † ab Jmperatore vel Papa qui hz ptātem. l. ꝯdēde. l. j. ff. ď ꝯst. prin. c. p venerabilē, q fil. sint ltimi. Ange. vbi. s. ⁊ ꝙ habeāt locū pdicta in bānito ex veris non ex fictis pbationibus tenuit Bal. expresse in. d. l. q latronibus §. fi. ibi. sz qd in snia interlocutoria bāni. vbi limitat dicta bart. in. l. ex iudicioꝝ. ff. de publi. iudi. qñ nō fuit secuta snia, q2 ipse intelligit qñ secuta fuit snia diffinitiua. secus si fuit mortu⁹ post bānū ⁊ sniam diffinitiuā ex forma statuti vl' ꝯsuetudine lata, allegat l. de fundo. de pub. iud. ⁊. l eius q delatorē. de iure fisci. Item ēt Bal. ibi si bona essent trāslata in fiscū ⁊ dñium in ipsum trāslatū

31 essz pena trāsiret ad hr̄des. ¶ † Quero an excōicatus possit testari Jo. an. in. c. decernimus. ď sent. excō. in. vj. tz ꝙ sic. dic vt ibi p eū ⁊ p doctores in auc. credētes. C. de hereticis, q2 nō reperit̄ a iure phibitus. ¶ Quid in vsurario, dic ꝙ non simplr̄ pōt

32 testari sz ꝯm solēnitatē. c. q̄z q̄z. de vsuris. in. vi. ¶ † Quid i infame. dic ꝙ pt testari. vt. l. j. ⁊. ij. ď secū. nup. dic vt i. l. is cui. §. j. ď test. Quid in monacho. dic ꝙ añ pfessionē pt testari, ⁊ vz testm̄ vt auc. nunc aūt cū monachis. C. de episc. ⁊ cle. sz postq̄z facit pfessionē nō pōt testari, vt in auc. ingressi. C. de sac. san. eccle. nisi inter libe. ⁊ monasteriū. lz aliq dicāt ꝙ nō est testm̄ sed diuisio. vt auc. si q̄ mulier. co. ti. dic vt ibi p doc. Bar. Bal. ⁊ Sali. qd in canonicis regularibus vl' alijs regularibus, dic ꝙ nō possunt facere testm̄ sicut nō pōt monachus, vt no. Bar. ⁊ docto. in. d. auc. ingressi. ⁊ tangit Spe. in tit. de mona. §. j. versi. liij. ⁊ versi.

33 seq. † Et bene aduertas ꝙ oēs hi qui nō possunt testari non possunt ēt codicillari, q2 ista iudicant̄ a pari, vt. l. ij. ⁊ qḋ ibi Bart. ⁊ doc. ff. de leg. j. ⁊ forte hi qui non possunt testari nō pñt simplr̄ ⁊ absolute donare cā mortis, q2 lz stipulet in aliquibus naturam ꝯtctus inter viuos, vt no. gl. ⁊ ibi By. in. l. ij. in fi. ff. de dote prelega. Tñ magis sapit naturā vltime volūtatis, vt est tex. in. l. fi. ď do. añ nup. de quo tñ plene dōm est vti p Bal. ⁊ doc. in. d. l. ij. ⁊ dixi plenius insti. de do. in prin.

34 Nunc redeamus ad filiumfa. † q testari non potest nisi in castrēsi, vel quasi. vñ cum iste castellanus esset miles licet filiusfa. ⁊ impubes. facit. l. j. C. de test. mil. potuit testari. l. fi. C. q testa. facere possunt. dūmodo testat̄ in bonis castrē-

35 sibus. † Que aũt dicanꝰ bona castrensia hꝛ̃ in.l.j.C.de castren.
pe.lib.xij.quid in doctore qui ēt dꝛ̃ miles.l.fori.cum gl.C.ꝺ ad
uoca.diuerso.iudi.⁊ an poterit testari dicas ꝙ in quasi castrēsi
testari poterit ad similitudinē castrensis peculij.facit qꝺ no.gl.
36 in.l.miles.in prin.ꝺ re iudi.⁊ dꝫ quasi castrēse pecu.omne id ꝙ
ex stipēdijs publicis vel salarijs publicis ꝑcipiꝰ.l.fi C.de inoff.
testamen.quinimo etiam id qꝺ aduocatus percipit a clientulis
ex aduocatiōibus cum istud hodie sit subrogatũ loco publici sa
larij vꝛ̃ ꝙ sit quasi castrēse, vt no.gl.in.d.l.fori.⁊ per ꝯñs aduo
catus filiusfa.ēt pubes.facit.l.j.§.pueritiā.ff.de posthu.poterit
testari in eo ꝙ ꝑcipit a clientulis suis,⁊ idem in notarijs qui scri
bunt cām memorie.Nā in quesitis in eorum officio poterunt te
stari,lꝫ sint filijfa.vt est tex.cũ gl.in verbo memorialibus.in.d.l.
fi.C.de inoffi.testamen.Et aduertendum est ꝙ talis filiusfami-
lias testando in castrensi vel quasi non pōt timere ꝙ testm̃ suuꝫ
37 querelam patiaꝰ,† qꝛ tm̃ in castrēsi vel quasi nō potest impugna
ri querela inofficiosi.vt est tex.no.in.d.l.fi. Quid autem in cleri
co an possit testari.vꝛ̃ ꝙ sic,qꝛ dꝛ̃ miles celestis militie.no.glos.
in.d.l.miles,in prin.de re iudi.Sed tm̃ de hoc dꝛ̃m est, vt hꝛ̃ in
auc.licentiā,⁊ in auc.presbyteros diaconos ⁊c.⁊ ibi ꝑ gl.Bal.
Sal.⁊ doc.¶ Quero an filiusfa.nō miles possit in aduentitijs
in quibus quo ad vsumfructum tm̃ queritur patri possit testari,
dicas ꝙ nō,etiā patre ꝯsentiente,vt hꝛ̃ in.l.qui in potestate.ff.ꝺ
test.⁊ est tex.in.l.pe.in fi.⁊ ibi doct.C.qui testamēta facere pñt
coniuncta.l.fi.§.filius autem.C.de bo.que libe.⁊ est ratio, quia
38 †testamenti factio est publici iuris.l.iij.ff.ꝺ testa.⁊ ideo licentia
seu ꝯcessio paterna non operaꝰ. ¶ Quero an filiusfa.possit te-
stari ad pias causas cum cōsensu patris.⁊ Bar.in.d.l.qui i po
testate tꝫ ꝙ sic,per.c.lꝫ in fi.de sepulturis.a ꝯrio sensu.⁊ hoc se
quitur Bal.⁊ Ang.in d.l.qui intestateo ⁊ per hec ibi Inno.in
ducit.c.lꝫ qꝛ ibi illud permittitur posse testari,⁊ sic disponere cũ
consensu patris pro anima.ergo intelligiꝰ etiam aliter ꝙꝫ per do
nationem causa mortis vt aliquid spāliter sit pro anima, qꝛ tali-
ter pōt cum ꝯsensu patris donare causa mortis. in ꝯriũ allegat,
qꝛ ibi expresse non disponitur,sed colligitur a cōtrario sensu,sed
39 nō † dꝫ induci.li.correctio per argumentum a ꝯrio sensu, vt not.
singulꝛ̃.in.c.cupientes.§.ꝙ si per.xx.de elect.in.vj.⁊ hoc sen-
tit ibi gl.dum allegat.l.tā his §.j.de don.causa mor.⁊ istaꝫ opi.
tꝫ Io.an.in.c.si pꝛ̃.de test.in.vj.⁊ Fed.de senis.ꝯsi.cclxxxiiij.
⁊ consi.cclxxxviij.dicens ꝙ nō fuit ausus ꝯsulere ꝯ istā partē.lꝫ
prima pars sit magis equa,⁊ de mēte litere,alias nihil spālita-
tis esset ibi pro aia.⁊ ista opi.Bar.mihi magis plꝫ vt inducaꝰ
ꝑ illũ tex.aliqd spālitatis,alias illud verbũ pro aia fuisset ibi ap
positum frustra.arg.l.si qñ in prin.de leg.j.d.Io.magis vꝫ incli
nare in alterā ptē.⁊ ꝙ filiusfa.possit testari ad pias causas cum
ꝯsensu pr̃is,tenuit bal.in.l.seniũ.in fi.C.q testa.facere pñt,⁊ idē
voluit ibi Sal.in pe.q.⁊ ibi ēt no.Ang.⁊ ꝙ filiusfa.possit testa
ri ad pias causas voluit Bar.in.l.j.in ver.iij.loco q̄ro qd de fi
liofa.de sac.san.eccl.⁊ ibi in effectu distinguiꝰ aut est peculium
aduētitiuꝫ cuius queriꝰ pꝛ̃i vsufructꝰ. ⁊ tunc si filiꝰ in eodeꝫ po
terit ꝓ libito voluntatis disponere inter viuos sine pr̃e ꝙ ipse
poterit testari de eo ad pias causas etiaꝫ sine aliquo ꝯsensu pr̃is
ꝑ.d.l.j.Aut est peculiuꝫ aduentitiuꝫ de quo pꝛ̃ hꝫ vsumfructuꝫ
⁊ tũc ad pias causas testari poterit cuꝫ ꝯsensu tm̃ pr̃is, dic vt ibi
ꝑ bar.sꝫ Bal.ibi.in.x.ver.deinde quero an filiusfa.possit, di-
cit ⁊c.ꝙ imo ēt tm̃ peculio aduentitio in quo pr̃i nō q̄riꝰ vsufru-
ctus reqriꝰ ꝯsensus patris vt testari possit ēt ad pias causas,vt
d.c.lꝫ vbi est expressuꝫ.sꝫ lꝫ distinctio bar.in.d.l.j.videaꝰ mul-
tũ sustētabilis tm̃ credo cōeꝫ opinioneꝫ fore verioreꝫ ꝙ in oī pe-
culio aduētitio reqraꝰ ꝯsensus,vt pꝫ in.d.c.lꝫ qꝛ excepto castrē
si ⁊ q̄si castrēsi cōiter vt ibi ⁊c.¶ Prodigus aũt vel dubius de
statu suo an possit testari ad pias causas.vide bal.in.d.l.i.i vſ.
deinde q̄ro qd de ꝓdigo cũ versi.sequēti. aduertendũ tm̃ est ꝺm
bal.⁊ Sal.ibi ꝙ si filiusfamilias pr̃e ꝑmittēte reliqt Titio ⁊ ho
spitali fundũ ꝙ in ꝑsona Titij legatum nō valuit,in ꝑsona vero
hospitalis sic.Nō tm̃ ꝓpea est locus iuri accrescēdi cũ dcm̃ ho-
spitale nō admittiꝰ nisi de iure speciali, ⁊ sic portio deficiēs nō
accrescit alteri portioni.l.mulieri ⁊ Titio. de condi.⁊ demon.
40 ¶ † Quero vna cũ Cyn.⁊ bal. ⁊ doc.in.l.iij.C.qui testa.facere
pñt.si pꝛ̃ ꝑmittit filio in ptāte testari ⁊ postea in dicto testō ap-
ponaꝰ cla si nō vꝫ iure testi ⁊c.ꝙ ēt nō valebit vt donatio cā mor
tis ex quo nō est facta ꝺ eo spālis mentio.vt no.gl.magna.in.d.
l.q in ptāte,⁊ ꝑ tex.in.l.filiusfa.ff.de don.⁊ ꝙ ibi per gl.Bart.
Ang.⁊ doc.⁊ idē tꝫ Cy.⁊ idē spe.in ti.de instru.edic.§.cōpen-
diose.ver.ꝙ si filiꝰ.⁊ Ang.in.d.l.q in potestate.dicit fore verꝫ
nisi fuisset presens ⁊ acceptans ille in quem conferebatur dispo
sitio qꝛ donatio causa mortis exigit solũ nuduꝫ ꝯsensum.Et illo
solo etiā ꝑficiꝰ hodie,vt no.gl.no.in.l.cũ pꝛ̃.§.meuio.leg.ij.
⁊.l.ij.C.de iure do.sꝫ Io.de imo.in.d.l.q in potestate.leꝰ di-
cere ꝯ Ang.ꝙ si specifice non dicaꝰ valeat iure codicillorũ do-
nationis cau.mor.⁊ cuiuslibet volũtatis nō sufficit qꝛ.l.filiusfa.§.sꝫ.n.meminisse.reqrit ꝙ spāliter ꝯcedatur per pꝛ̃m filio
ꝙ donare possit cā mor.Et ideo nō videtur sufficere i vniuer
salis oratio vel cuiuslibet alterius vo.nisi specialiter ⁊atur . ⁊
donationis causa mor.vt est casus in.c.qui ad agendū.de pro
curatori.in.vj.facit.l.si quis cau.⁊.l.si quis in prin.tamenti.
41 ff.de lega.iij.† Et istud mihi placet qꝛ etiam si filio dat licen-
tia simpliciter donandi non posset donationem causa mor.face-
re,qꝛ lex concedit ꝙ specialiter hoc concedaꝰ.arg.ꝑ Bar.
in.l.pretor.§.j.ff.de noui operis nuntiat. per tex.in.l.§.omnē
.C.administra.tuto.vel possunt.d.opi.concordari a pater cō
cessit qꝺ posset testari,⁊ apponitur clausula.si non vꝫre testa-
menti ⁊c. ⁊ tunc qꝛ non est alia vltima voluntas nisi donatio cā
mortis,illa comprehenditur sub illis verbis aut cuiuslibet vlti
me volun.Secus si nō sunt omnes specificate,vt qꝛ dicaꝰ si nō
vꝫ iure testi valeat iure codicil.⁊ cuiuslibet vltīe volũtatis. Et
qꝛ ꝑ ista potest comprehendi donatio cā mortis nō āliter con
cessa arg.d.c.qui ad agendum.facit.l.nominatim.l.titius.in
prin.de liberis ⁊ posthu.⁊ ita intelligatur opi.d.Io

42 **Quero an filiusfami.possi**† donare cā mortis
cũ ꝯsensu patris,⁊ dꝛ̃m est ꝙ sic, vt est text.in.l.tā his.§.i.⁊ ibi
gl.Bar.⁊ doc.de don.causa mor.⁊ no.Cy.in.d.l.niũ.C.qui
testa.facere possunt . ¶ Quero an debeat interuenire ꝯsensus
patris.Cy.in.d.l.senium.non determinat, sed Ba.in.d.l.tā
his.§.i.in fi.dicit ꝙ dictus ꝯsensus potest interuenire antequā
filius donat.d.l.filiusfa.§.pari ratione.ac etiam post interue-
nire in ipso actu donandi vt ibi voluit Bar.facit.l.i.§.necessi
tatis.C.de bonis que libe.⁊ ꝙ ibi ꝑ gl.⁊ omnes doc.facit ꝙ hꝛ̃
per gl.⁊ doc.in.l.si quis mihi bona.§.iussum.de acqi.her.
¶ Quid aũt si filius ex se donat causa mortis, ⁊ postea pater ꝯ
sentiat.gl.in.l.mortis.ff.de donatio.cā mor.tꝫ ꝙ nouꝫ nisi ap-
pareat ⁊ tũc tpis ꝯsensus filius ꝑmanebat in eadem voluntate
donandi ꝙ apparere potest per aliud indicium.arg.l.i.§.sed si
filius.ff.de lega.iij.⁊ istud tꝫ Bart.in.d.l.in mortis causa.
43 ¶ † Quero si filius donet cā mortis patre ꝯsentiente , an solus
pater possit eā reuocare.istud hꝛ̃ in.l.nec fratris.C.de donatio.
cā mor.⁊ ibi Cy.⁊ oēs doc.⁊ Bar.i.l.ij.§.j.in fi.seq opi. By.
ff.de donatio.tꝫ ꝙ pater solus pōt reuocare qꝛ pater vꝫ dona-
re,ergo pōt reuocare. arg.l.pure.§.pe.⁊.l.apud celsuꝫ.§.apud
Iulia.de doli exceptio,qua propter remediũ est ꝙ pater ꝓmit
tat nō filio.sed ei cui daꝰ vel notario publico nō reuocare ꝙ est
no.qꝛ semel vidi de facto.⁊ aduertendũ est ꝙ pater non pōt ꝓ-
stare auctoritatē vel ꝯsensuꝫ ꝙ donet sibi,⁊ ꝑ ꝯñs non pōt pre-
stare ꝯsensuꝫ filio ad sui vtilitatē.l.i.ff.de auto.prestan. ⁊ qꝺ ibi
ꝑ gl.Bar.⁊ doc.Quinimo nō posset prestare ꝯsensum filio ꝙ
donet cā mortis seruo patris vel aliter filio in potestate que tā-
dē querunt donationē dicto patri,vt.d.l.j.ꝯiuncta.l.j.ff si quis
a paren.fue.manumis. ꝙ intellige veruꝫ de iure ffoꝝ vbi patri
q̄rebatur per filiũ quicquid querebat.hodie vero cum filius in
ptāte in aduētitijs quo ad proprietatē querebat sibi lꝫ patri q̄-
rat vsufructũ.l.cũ opꝫ.in prin.C.de bonis que liber. necessario
seqꝰ qꝺ quo ad ꝓprietatē que q̄riꝰ alteri filio posset pꝛ̃ cōsenti-
re filio ꝙ donet cā mortis fratri suo,⁊ sic valebit quo ad ꝓprie
tatē,lꝫ non quo ad vsufructum nō valeat , opus est ꝙ pater qñ
consentit filio quod donet fratri suo ꝙ protesteꝰ quod non intē
dit quod sibi aliquid queratur etiam vsufru.facit quod not.gl.
in.l.possessio.§.j.ff.de acquiren.pos.coniuncta auc. excipitur,⁊
in corpore vnde sumitur.C.de bonis que liberis,facit.l.iubemꝰ
.C.ad trebel.⁊ qꝺ hꝛ̃ per gl.⁊ Bart.in.l.si quis pro eo.§.i.ff.de
fideiusso.l.lis nulla. cũ ibi notatis.ff.de iudi.l.frater a fratre. ⁊
ibi no.ff.de condi.indebi. ¶ Quero an filiafa. possit testari de
dote patre ꝯsentiente. Sali.in.l.seniũ.in fi.C.qui testamēta fa
cere pos.dicit quod non,qꝛ.d.l.senium.in suo casu loquitur in-
distincte.igitur ⁊c.Et pro hoc adducit quod no.in.l.filie.ff.sol.
ma.dicit tm̃ qñ in dicta dote dicta filiafa.hꝫ liberos suos hꝛ̃des
ab intestato secundum quod ipse notauit in lege dos a patre ꝓ
fec.solu.matrimo.De hoc tamen vltimo an filia habeat here-
dē necne dꝛ̃m est vt not.doc.in.l.post doteꝫ.solu.ma.⁊ idē se-
quiꝰ Ang.in.d.l.senium.in fi.allegat.l.pe.cod.tit. ¶ Quero
an mulier que facit questũ de corpore suo possit testari,⁊ dic qꝺ
sic vt est tex.in.l.sed qui magna.ff.ad treb.

SVMMARIVM

1 Pubes an ꝛ quando testari possit.
2 Dies inceptus qñ habendus pro completo.
3 Statutum an possit disponere ꝙ minor. xxv. annis. non filiusfa mi. testari non possit.
4 Cõstitut⁹ i sũmo senio sane mẽtis an possit suã volũtatẽ ꝯdere.

¶ Glosa prima.

1 Minor. xxv. an. maior ꝛ tñ ꝛc. ¶ † Clarũ nãqꝫ est ꝙ pu bes, ꝛ sic maior. xiiij. an. i masculo, ꝛ maior. xij. in femina. vt insti. qbus modis. in prin. ꝛ ꝑ ꝯñs pubes põt te stari. vt insti. qbus liceat facere testm̃ vel nõ. §. ꝑterea. ꝛ. l. qua etate. ff. de testa. nec est opus ꝙ dictã etatẽ egressi fuerit. Qui immo ẽt si pen. die dictoꝝ. xiiij. annoꝝ post sextã horaꝫ noctis testm̃ ꝯdiderit dictũ testm̃ vꝫ, qm̃ tps dicti anni nõ cõputaṫ ꝺ momẽto ad momẽtũ. vt. l. anñculus. de verb. signi. ergo cũ te staṫ pen. die. xiiij. annoꝝ sue natiuitatis post sextã horã noctis dr̃ testm̃ fuisse in vltimo die dicti anni. xiiij. l. more Roma. ff. de
2 ferijs. † ergo dies inceptus quo ad testi factionẽ hr̃ ꝑ cõpleto. sicut in. l. ad rẽ publi. de mune. ꝛ hono. facit. l. ꝑdie kalẽdis. ꝺ ferijs. ꝛ ꝙ plene no. in. l. iij. §. minorẽ. ff. de minor. Rã ẽm Jaco. de Areti. ꝛ Bal. in. d. l. qua etate. vbi agiṫ de bñficio inchoã do dies inceptus hr̃ ꝑ cõpleto. Secus vbi agiṫ de odio inchoã do vel bñficio finiẽdo. nã tũc fit cõputatio de momẽto ad mo mẽtũ. vt no. in. l. ij. §. dies. ff. qñ appel. sit. ꝛ auc. hodie. C. ꝺ ap
3 pella. ¶ † Quero an ꝑ statutũ fieri possit qꝺ minor. xxv. annis nõ filiusfa. nõ possit testari. an valeat dcm̃ statutũ, dõm est qꝺ sic vt sentit Bar. in. l. ij. ff. de vulg. ꝛ pupil. in fi. penul. col. i ꝟ. ij. ergo q̃ro dixi. nã posse testari, ꝛ sic testamẽti factio est publi ci iuris ciuilis. ergo ꝑ statutũ id tolli põt. vt. l. oẽs populi. ꝺ iu
4 sti. ꝛ iure. ¶ † Quero an ꝯstitutus in summo senio sane mentis possit testari. dic ꝙ sic ꝑ. d. l. seniũ. C. q tes. facere pñt. ergo post xiiij. an. in quacũqꝫ etate aliquis fuerit constitutus, ꝛ in decre pita etate dũmodo sit sane mentis ꝛ sui iuris testari poterit.

SVMMARIVM

1 Miles quis dicatur, ꝛ qui veri milites.
2 Milites nostri tẽporis an possint esse procuratores, ꝛ quomo do testari habeant.
3 Miles cum duobus testamentis decedere potest, ꝛ qualiter possit nomen heredis exprimere.
4 Testamentum militis non subiacet querele. Et qd de falcidia ꝛ trebellianica.
5 Paganus instituẽs aliquẽ i fundo nõ dato cohr̃de vli facit in stitutũ hr̃dẽ isolidũ detracta fundi mẽtione. ꝛ qd ꝺ milite.
6 Miles põt grauare aliquẽ de restituẽdo hr̃ditatẽ Sẽpronij in q̃ miles fuit hr̃s ab eo istitut⁹ ꝛ trãseunt actiões ex trebellia.

¶ Glosa secunda.

1 Miles. ¶ † Primo querendũ cẽseo quis dicaṫ miles. ꝛ miles ꝑprie dr̃ ille in quo ꝯcurrũt illa sex ꝺ q bus ꝑ gl. in. l. pen. ff. ex qui. cau. ma. ꝛ in auc. de man. ꝑin. §. fi. ¶ Scd̃o q̃ro an milites nostri tẽporis dñr veri milites. ꝛ vr̃ ꝙ nõ qꝛ nõ sunt veri milites hodie quales requirit illa gl. igiṫ ꝛc. Sed aliq doc. quos refert ibi Bal. dñt ꝙ ex quo milites ho dierni habent superioris auctoritatẽ ꝛ faciunt militarẽ profes sionẽ ꝙ ipsi sint veri milites, inde militia ipsoꝝ nõ est priuilegia ta, ꝛ dꝫ vti iure cõi in ipsoꝝ actibus. Sed Cy. Bal. ꝛ Sali. in l. j. de iur. ꝛ fac. ignoran. dicũt ꝙ nõ sunt veri milites, qꝛ quoti die stant in plateis, ꝛ nõ in castris. ꝛ ꝑ ꝯñs non versaṫ in eis il
2 la publica vtilitas. de qua ꝑ gl. in. d. l. pen. † ex quo sequitur qꝺ tanq̃ sine dignitate poterunt esse ꝓcur. in iudicijs. vt no. barr. in. l. militem. C. de ꝓcura. ꝛ in. l. filiusfa. §. veteranus. ff. eo. plus dixit Bal. in. l. in testõ. in fi. C. de testa. milit. qꝺ milites nostri tẽporis negotianṫ ꝯ titu. C. negotia milit. li. xij. ꝛ sunt magis ad põpã q̃ ad factũ militie, ꝛ sic sunt priuati sine vella dignitate. vt no. in. d. l. eos. C. de milit. testamẽ. ꝛ istud est tenendum qꝛ ẽt ẽm illos quos refert Bal. in. d. l. penul. dicta eoꝝ militia non est priuilegiata. Ex his inferṫ qꝺ milites nostri tpis debeant te stari cũ solẽnitate iur. cõis, alias non valeret eoꝝ testm̃. Ex his inferṫ qꝺ doc. q dicũtur ẽt militare. l. fori. cũ ibi no. C. ꝺ aduo. diuer. indi. cũ non sint militantes in castris pro repu. qꝺ nõ pos sunt testari nisi ẽm formã iuris cõis, ꝛ aliter nõ valeret eoꝝ te stamentũ. Ueꝝ qꝛ iura loquunṫ ꝺ vere militibus ideo aliqua di cenda sunt circa dictos milites, ꝛ eoꝝ testamẽta. Et sciendũ est qꝺ dicti milites pñt habere duplex patrimoniũ. vnũ qꝺ voca tur patrimoniũ castrẽse. aliud patrimoniũ paganicũ. vt. l. j. C.
3 de testa. mili. l. si certaꝝ. §. j. ff. de testa. mili. † ꝛ ideo cũ duobus testamentis miles decedere potest instituendo heredẽ vnuꝫ in paganicis, aliuꝫ in castrensibus. vt. d. l. i. ꝛ. d. l. si certarum. §. j. Multa namqꝫ priuilegia habent veri milites vt plene recol ligit, ꝛ no. Bar. vna cũ Cy. in. l. neqꝫ enim. §. j. ff. de testamen to mili. Bal. ꝛ Saly. in. d. l. milites. C. eo. ꝛ omnino videas, qꝛ miles circa testamenta hꝫ quatuor priuilegia. Primo quo ad formã testamenti. Secundo quo ad personã testantis. Tertio circa personam instituti seu legatarij. Quarto circa dispositio nis substantiam. de quibus videndum est plene per doctores in. d. locis, ꝛ inter cetera ꝙ miles põt testari quõ vult ꝛ quomo do potest vt dixit tex. in. l. j. ff. de testa. mili. ꝛ in. l. q̃q̃. eo. titu. ¶ Aduertendum tñ est lꝫ possint tali modo testari ꝛ potissime dũ sint in expeditione armoꝝ. vt. d. l. milites. dꝫ tñ miles nomẽ hr̃dis exprimere vel scribere ẽt suo sanguine in quacũqꝫ mã, ẽt in puluere. vt. d. l. milites. nõ aut sufficit annuere capite nomen heredis. vt est glo. singula. in. l. in fraudẽ. in prin. in verbo nu da. de testa. mili. qꝺ est no. nã ẽt in pagano lꝫ fideicõmissuꝫ nu tu relinquere. vt. l. nutu. in prin. de leg. iij. non tñ nutu heredem instituere põt. vt. l. heredes palam. in prin. ꝛ ibi Bar. ꝛ doc. ff. de testa. ꝛ. d. l. iubemus. C. eo. ti.
4 Secundo † sciendum est ꝙ testamentũ militis non su biacet querele. vt. l. si. C. de inofficioso te stamento. dic vt ibi. Tertio in testamento militis militantis nõ hꝫ locum deductio quarte falcidie. vt. l. in testamento. C. ad. l. falci. nec deductio trebellianice. vt. l. j. §. penultimo. ibi idemqꝫ ff. ad trebel. ꝛ no. in. d. l. in testamento. Secus si esset vetera nus. vt. l. si post. ꝛ. l. ad veterani. ff. ad. l. falci. ꝛ no. gl. ꝛ docto. in. d. l. in testamento. lꝫ alia remedia trebellia. in testõ militis habeant locũ. vt no. in. d. l. in testõ. C eod. ꝛ in. l. j. §. si filij. ff. ad
5 trebe. ¶ † Quarto aduertendũ est qꝺ lꝫ paganus instituat ali quẽ in fundo non dato alio coherede vli, tunc institutus in fun do hr̃s erit insolidũ detracta fundi mentione. vt. l. j. §. si ex fun do. ff. ꝺ here. inst. siue sit vnũ testm̃. vt. d. §. ex fundo. siue in scd̃o qꝺ ẽt tollit primũ. l. si qs priorẽ. ff. ad treb. Sed dato alio cohe rede vniuersali vel in quota tunc institutus in re certa habeṫ lo co legatarij. vt. l. quoties. C. de her. insti. ꝫ in milite si instituat aliquẽ in fundo alio nõ dato coherede vniuersali institut⁹ in fũ do nõ erit heres in residuo, imo recedit a iure cõĩ in residuꝫ patrimonij milite intestatũ decessisse. miles. n. ꝑ pte decedere testatus põt ꝛ ꝑ pte intestat⁹. Jsta sunt verba tex. in. l. si miles instituisset plures ꝑ ꝟbũ collectiuũ vt puta. aliũ instituit i ꝑdijs vrbanis. aliã in rusticis. aliũ in certis rebus. nã tũc vꝫ instõ. ꝛ ꝑ inde hr̃ ac si sine ptibus eos hr̃des istituisset. ꝛ sic hẽbũt viriles l. interdũ. i ꝑn. ꝺ her. isti. ꝛ res suas ꝑ ꝑceptionẽ habebũt facit. l. ex facto. ff. ꝺ her. insti. Jste vr̃ eẽ casus i. l. si certaꝝ. i ꝑnc. ff. ꝺ test. mi. si aũt miles istituit vnũ ex duabus vncijs aliũ ex vncia. lꝫ ꝺ residuo ꝑimonij nihil dicat tñ in tres ptes apparet dictã hr̃ditatẽ diuisisse, ꝛ sic vn⁹ erit istitutus in duab⁹ ptib⁹ ꝛ ali⁹ in pte toti⁹ hr̃ditatis. iste ẽ tex. ꝛ casus i. l. q̃q̃. C. de test. mil. ꝺ h tñ ẽ vidẽdũ lati⁹ ꝑ Jo ꝺ imo. in. d. §. si ex fundo. in repe. i ꝟ. in ea. gl. in fi. no. diligẽter ex hac. gl. relata ad tex. vbi latissime
6 dicit omitto breuitatis cã. ¶ † Quinto lꝫ pagan⁹ nõ possit ali quẽ grauare de restituẽdo solũmõ hr̃ditatẽ sẽpronij. in q̃ rogãs siue grauãs fuit institut⁹ in h trãseãt actiões ex trebelliano, nisi ẽt grauet ꝺ hr̃ditate ꝑpria ipsi⁹ testatoris i totũ vl' ꝑtẽ, vt. l. ex facto in ꝑn. §. j. ff. ad treb. ꝛ in. l. cogi. §. ſꝫ ꝛ si qs nõ hr̃s. e. ti. tñ miles põt grauare aliquẽ ꝺ restituẽdo her. sẽpronij i q̃ miles ab eo fuit istitutus, ꝛ trãseũt actiões ex treb. vt ẽ tex. in. d. l. cogi. §. ſꝫ ꝛ miles. ¶ Sexto ꝙsicut pagan⁹ ꝑ ꝟba obliqua relinquẽdo certã reꝫ non dato alio coherede vniuersali non trahiṫ ad fidei cõmissum vl'e. vt. d. l. cogi. §. ꝛ generaliter. ita ẽt in milite vt. d. §. sed ꝛ miles. ¶ Septimo milites in testando redacti sunt ad ius gentiũ, qꝛ omissa solẽnitate iuris ciuilis testari pñt, ꝛ sic co rã duobus testib⁹ vt. l. j. ꝛ ibi gl. bar. ꝛ cõiter doct. ff. ꝺ testa. mi li. ꝛ. l. miles. C. eo. ti. q̃ gl. volũt ꝙ aut miles testaṫ dũ est in ex peditiõe armorũ, ꝛ tũc sufficit ꝯstare legitimis ꝑbationib⁹ vcꝫ duobus testibus lꝫ nõ rogatis. vt. ff. eo. l. lucius. cũ aũt non oc cupaṫ miles tãta necessitate in castris, puta qꝛ est in tẽtorio re grẽ ꝯuocatio ꝛ rogatio vt volũtatẽ militis audiãt requirũt duo testes rogati. vt. ff. eo. l. diuus. ꝛ isti. eo. §. ij. finaũt esset domi sue exigiṫ solẽnitas cõmunis. vt insti. eo. §. pe. ꝛ. l. pe. C. ꝺ test. mili.

SUMMARIUM

1 Sanitas mentis, ⁊ non corporis in testante requiritur.
2 Furoris superuenientia an impediat testamentum iam ceptuz.
3 Furor testantis qualiter probandus.
4 Uerba notarij Titius sane mentis ⁊ intellectus ⁊c. an ꝓbent Titium fuisse sane mentis.
5 Notario ⁊ officiali publico qñ ⁊ in quibus credendum.
6 Uerba enuntiatiua notarij qñ disponant etiam inter partes a quibus est rogatus.
7 Testm̃ ad pias causas regulis iuris ciuilis non est subiectus.
8 Intel. ad. l. natu. ff. de leg. iij.
9 Notarius si dicat Petrus sanus corpore lz mente languēs cō siderans mortis periculuz ita disposuit, an tale testm̃ valeat.
10 Infirmitas corporis non probatur per verba notarij sana mente lz corpore languens.

Glosa tertia.

1 Sanus per Dei gratiā sensu mēte ⁊ intellectu, lz cor-
pore languens. † Uide tex. ad hoc in. l. Sa
nū mente. C. de transac. est tñ aduertēdū ꝙ in testante nō requi
ritur sanitas corporis. l. pāphilo. §. propositum. ff. de le. iij. l. hac
consultissima. §. at cū humana fragilitas C. qui test. facere pos.
l. si alienā. §. fi. ff. de do. cā mor. ⁊. l. seiū. C. eo. ⁊ facit tex. cū gl. in
l. codicil. §. fi. ff. de le. ij. cū multis si. lz requirat̄ integritas men
tis ⁊ intellectus. l. ij. ⁊. l. in aduersa. de test. que valitudo mētis
requirit̄ eo tp̄e quo testm̄ facit. vt. d. l. ij. ⁊. d. l. i aduersa. ex quo
infert̄ ꝙ ille qui hz dilucida interualla si eo tp̄e quo testat̄ eēt
sane mētis valeret eius testm̃, lz ante cōfectionē testamenti eēt
furiosus, ⁊ lz ēt postea in furore decesserit. attendit̄. n. tantum-
modo illud tp̄s indiuiduū quo testat̄ vt est casus in. l. furiosum.
2 in. ij. rñso. C. qui test. facere pos. † ⁊ ita eꝯ. s. si qs esset sane men
tis ⁊ intellectus ⁊ inciperet cōdere suū testm̃ vel aliā vltimā vo
lūtatē, ⁊ anteq̄ ꝓfecerit supueniat furor, ⁊ furor eū inuaserit ta
le testm̃ ꝓ nihilo reputat̄, vt dicit tex. in. d. l. furiosuz. j. rñso. Et
p̄dicta ꝓcedūt qñ ꝯstat quo tp̄e dictū testm̃ ꝯdiderit vcz an tp̄e
sane mētis, an tp̄e furoris. Querit̄ ergo si nō apparet quo tp̄e
dcm̃ testm̃ ꝯdiderit. Bal. in. d. l. furiosuz. quē sequit̄ Ang. di-
xit intellectu debere inspici formā ⁊ seriē verboꝝ ꝓlatoruz in di
cta vltima volūtate, ⁊ si cōueniāt hoi sane mētis tunc tp̄e testa-
mēti fuisse sane mētis alias presumit̄ furibūdus. tex. in. l. fi. ff. d
here. insti. vbi s̄m Ang. recte intuēti est casus huius. q. Sed si
verba erāt mixta ita ꝙ poterāt ꝯuenire tā furioso q̄z sane mētis
presumet̄ furiosus, ēt si vnū solū verbū qd ꝯueniat ꝓtulerit fu-
rioso, ex quo erat furiosus lz haberet dilucida interualla nisi liq
dis ar. de sana mēte ꝓbaret̄. vt est tex. in. l. q̄dā in suo. de cōdi.
insti. facit. l. his q. de tu. ⁊ cu. da. ab his. Uñ nō est attēdenda
largitas verboꝝ. qd dicit Ang. fore dignū no. an p̄sumat̄ factū
testm̃ tp̄e furoris vel tp̄e vel sane mētis qñ hz dilucida interual
la. no. doc. in. d. l. furiosuz. ⁊ no. Ang. ⁊ Imo. in. l. j. §. fi. de ꝟ.
3 ob. vide oīno Sal. in. d. l. furiosuz. † Querit̄ an debeat ꝓba
ri ꝙ s̄m tp̄s ꝯfecti testi iste fuerit furiosus. ⁊ rñdet Sal. in. d. l.
furiosuz. ꝙ sic. ⁊ opz ꝙ ꝓbet̄ vere vel p̄sumptiue. vcz ante testm̃
erat furiosus, ergo p̄sumit̄ ēt fuisse furiosus tp̄e testi. c. fi. d suc.
ab intesta. ⁊ ibi glo. sup verbo cōpetere. ⁊ ibi tz hoc Ioan. an. ⁊
Inno. Qualiter aūt ꝓbet̄ furiosus no. in. l. nō codicillū. C. d co
dicillis. ⁊ no. plene Bar. in. l. ij. de bo. pos. infan. dela. ⁊ habet̄
in. d. c. fi. de suc. ab inte. ⁊ no. Bo. in. d. l. furiosum. ⁊ ꝓbat̄ ma
xime ꝑ dispositionē dicti testamēti. nā sp̄ inspicienda est disposi
tio illius q hz dilucida interualla, qm̃ si est legitima ordinatio
testamēti, vt qꝛ ꝓuidit ꝓ aīa sua, ⁊ instituit instituendos ⁊ dispo
suit vt q̄libet diligēs paterfa. tunc ex ipsius act. qualitate pre-
sumit̄ sane mētis, alias presumeret̄ furiosus. l. titia. in fi. ff. de in
offi. test. l. pantonius. §. fi. de leg. iij. cū si. Sin aūt dispositio est
mixta, qꝛ partim sapit fauorē, ⁊ ꝑtiz sapit dispositionē hoīs sane
mētis, ⁊ tūc nō vz qꝛ nō fuit in toto actu testādi absq̄z furore. igi
tur ⁊c. Ita dicit Bal. ⁊ Sali. in. d. l. furiosum ꝙ est nota. qꝛ se
mel ita vidi de facto. Scdo ergo principaliter dixi ꝙ req-
4 ritur integralitas mētis. † Quero ergo si notarius in prin. sui te
stamenti dicat Titius sane mentis ⁊ intellectu, lz corpore lan-
guens, cōdidit testm̃ ⁊c. an predicta verba notarij ꝓbēt ꝙ fue-
rit sane mētis. istā. q. mouet Bal. in. d. l. ij. de testa. ⁊ determi-
nat ꝙ nō credit̄ notario, nec ꝑ hoc statur eius dicto ꝙ testator
fuerit sane mentis, qꝛ talia nō ꝑcipiunt̄ sensu corporeo. sed ma-
gis iudicio itellectus, ⁊ notario nō credit̄ nisi de eo ꝙ ibi man-
dat̄. in auc. de tabellio. §. nos aūt. col. iiij. ꝯsti. vij. ⁊ hoc sequit̄
Raph. in. d. l. ij. Sz. d. Io. mata. ibi tz ꝯ̄riū ꝙ imo ꝑ dictaz at-
5 testationē notarij sit ꝓbata integritas mentis, qꝛ † notario, ⁊ sic
officiali publico iuro in his q̄ dependent ex suo officio credit̄. l.
diuus. ⁊ ꝙ ibi ꝑ bar. de custo. reo. l. vbi de falsis. l. ea q̄dē. ⁊ ꝙ
Sali. ⁊ docto. C. de accusa. ⁊ in. c. cū parati. ⁊ ꝙ no. doc. de ap
pel. ⁊ in. c. qm̃ ꝯ̄ falsam. de ꝓba. ⁊ no. Bart. in extra. ad repri
mē. in verbo ꝑ nuntiū. Id cū tabellio in sua creatione iuret fide
liter ꝯficere instr̄a, ⁊ ꝑ ꝯñs nō ꝯficere instr̄a q̄ fierēt ab homi-
ne non sane mentis, id vr̄ ei credēdū. nā lz i mēte nō ꝑcipiat sen
su corporeo, tñ idē percipere pōt ex circūstantijs, vcz ex gestis
⁊ sermonibus. vt. d. l. is q. §. j. de tut. ⁊ cura. da. ab his. ⁊ idez ēt
volit Sali. lz alijs verbis vtat̄ in. d. l. furiosum. vbi dicit q̄z qui
libet presumit̄ sane mētis. vt. l. ij. C. qui testa. fa. pos. ergo nota-
rius ddo dicta verba non ponit nec inducit aliquid de nouo, sz
declarat id qd ius dictat, igit̄ ⁊c. l. heredes palam. §. sed si not.
de testa. sed tn teneas opi. Bal. primo qꝛ si hoc esset verū ipse
notarius videret̄ esse iudex ⁊ nō testis. arg. no. per Bar. in. l.
j. ff. si cer. pet. ⁊ tñ notarius hr̄ loco testis, ⁊ nō vt iudex. l. domi
tius. de testa. l. hac consultissima. §. i. C. qui test. facere poss. ista
sunt verba notarij enuntiatiua. vcz Titius sanus mente condi
6 dit testm̃ ⁊c. † Et verba enuntiatiua notarij nō disponunt ēt in
ter ꝑtes a q̄bus est rogatus, nisi in his q̄ partes ipse possunt dis
ponere. vt. l. optimā. ⁊ qd ibi no. doc. Cy. Bal. Bar. Ang. ⁊
Sali. de ꝯ̄hen. ⁊ cōmit. stipu. ⁊ no. singulariter Bal. in. l. ma-
ter. C. de rei vend. ⁊ istā partē puto veriorē, nisi forte notari⁹ in
sua scriptura attestet̄ se vidisse ⁊ intellexisse certas circūstātias
tam in facto q̄z in verbis factas ⁊ prolatas per dictū testatorē
ex quibus cōprehendit̄ sana mens testatoris, vt qꝛ notarius in
dicta sua scriptura dicat qd ipse testator iterrogatus fuit d plu
ribus ⁊ diuersis rebus ⁊ materialibus taz ab ipso notario q̄z ēt
a testibus ⁊ ipse testator semꝑ respondebat ad propositum ri-
te ⁊ recte. vel ꝙ aliud simile notarius attestatur i dicta sua scri
ptura vt dicit Bar. in simili qñ notarius attestatur ddo in di-
cta sua scriptura diligenti facta inquisitione non fuerunt rep-
ti nisi quinq̄z testes qui possunt adesse dicto testamento, quia
tunc creditur notario, ita dicit Bar. not. in. l. conficiuntur. §.
j. de iure codicil. in versi. quero dicitur ibi non si possunt ⁊c.
Nec omittas qd dictus Saly. dixit, vcz qꝛ illa est presumptio
iuris, ⁊ tunc ipse etiam attestatur ex verbis ⁊ ex dispositis in
te. Nec obst. ꝙ officiali publico credat̄, qꝛ illud est verū in
illis q̄ sunt parui preiudicij non in his que sunt magni p̄iudicij,
vt no. Bar. i. d. l. ea quidē. Et aduertas ad id ꝙ. s̄. dixi ꝙ in te
statore non req̄rit̄ sanitas corporis sz in ꝯ̄riū faciat. l. iubemus
ver. si. n. talis est. C. de testa. sed Bal. in. d. l. ij. C. e. dicit ꝙ. d.
l. ij. ⁊ ea. que. s̄. dixi limitat̄ ꝑ. d. l. iubemus. vcz nisi esset tāta in-
firmitas q̄ lz non auferet sensuz ⁊ intellectū. tñ auferet loque-
lā, ⁊ virtutē scribendi, qꝛ tūc testator testari non pōt. nā talis te
7 stator esset similis mortuo. vt dixit tex. in. d. l. iubemus. † posset
tñ talis impeditus lingua vti virtute scribendi s̄m Bal. in. d. l.
ij. ⁊ pōt testari ad pias causas, qꝛ testm̃ ad pias causas non est
subiectū reg. iur. cōis. ciuilis. vt in. c. cū tibi. de testa. ⁊ facit ꝙ
no. Bo. in. d. l. j. C. de sacro. san. eccle. ⁊ id eodem mō valet oē
legatū ⁊ fideicom. nutu. vt. l. nutu. ⁊ quod ibi Barto. in prin.
de lega. iij. facit ꝙ habet̄. ⁊ ibi ꝑ doc. in. l. j. §. j. de verb. obli. sz
hoc dictū non placet Rapha. qꝛ ista opi. est ꝯ̄ tex. l. discretis.
C. qui testa. facere pos. vbi imperator vult ꝙ mutus non possit
ēt libertatem relinquere in test. que libertas equiparat̄ pie cau
se. l. cancellauerat. ⁊ ibi Bar. in. l. fi. ff. de his que i testa. delē.
qꝛ in testamentis possent cōmitti multe falsitates ⁊ fraudes. l.
fi. d fideicō. l. ij. §. ꝙ labeo. ⁊ qd ibi ꝑ gl. de aqua plu. ar. vnde
si ꝑꝑ acerbitatē morbi testator non pōt loq vel scribere non ha
8 bebit locū dispositio. d. l. nutu. †. qd no. ad intelligentiā. d. l.
nutu. qm̃. d. lex hz locum qñ tp̄e testamēti vel codicillorum
poterat loq, ⁊ tñ non loquela sed capite, ⁊ humeris nutu ⁊ si-
gnis relinquit Titio legatū vel fideicō. facit. d. l. j. §. j. de ver.
obli. l. si qs in fundi vocabulo. d leg. j. Unū tñ tene mēti, ꝙ
lz req̄ratur loquela vel virtus scribēdi. ⁊ qd scribat testator. l.
discretis. C. q testa. facere pos. tñ sufficit ꝙ testator ꝓferat intē
tionem suam lingua forte balbutienti. ita dixit text. not. sed
notarius dz bene esse cautus qd qñ vidit testatorem non bñ lo-
qui, ⁊ non recte respondentē non scribat eius testamētū, ita di-
9 cit Bal. in. l. q̄dā in suo d cōdi. inst. † Quero q̄d eꝯ si nota-
rius dicat Petrus sanus corpore lz mente languens ꝯsiderās
mortis periculū. ita disposuit an valea talet instrumētuz testa
menti, ⁊ dicit qd sic, per illa verba considerās mortis periculū
apparet quod notarius errauit, ergo talis error adeo ꝓbat qd
fuerit languens in mentem, nec talis error dz nocere, ita dicit
Bal.

10 Bal.in.l.impera.circa princi.ff.de sta.ho.†Quid si notarius
dixit sana mēte lʒ corpore languēs, an ꝓbet̄ infirmitas corpo-
ris. Bal.in.l.j.C.de ꝯfes.ver. Modo sequitur qđ de facto, di
cit ꝙ nō, qꝛ illa verba sunt enuntiatiue prolata, ⁊ facit ꝙ supra
dictum est, ⁊ qđ dicit Bal.in.l.imper.đ statu hominuʒ.

S V M M A R I V M

1 Filij legitimi ⁊ naturales qualiter patri ⁊ matri succedant.
2 Liberi secundi vel vlterius gradus qualiter succedant.
3 Liberi naturales tantum qualiter succedāt parentibus. Et an alendi, ⁊ femine dotande. 4.
4 Dos alimentorum loco succedit.
5 Spurij matris illustris ipsi matri nec eius parentibus succedere non possunt.
6 Liberi tantum legitimi qualiter succedant.
7 Ascendentes descendentibus ab intestato moriētibus quomodo succedant.
8 Priuilegium concessum filijs fratrum ⁊ sororum vtrinqʒ ꝯiunctorum non extenditur ad nepotes.
9 Substantia auie in materia correctoria substantie paterne appellatione comprehendi non debet.
10 Parentes naturales tantum qñ̄o succedant ab intestato liberis suis. ⁊ quid de legitimis ⁊ arrogatoribus. 11. 12.
13 Transuersales agnati vel cognati qualiter succedant.
14 Fratres ⁊ filij fratrum qualiter vocentur ad hereditatem fratris ab intestato premortui. ⁊ nu. 16. 18.
15 Frater vterinus tantum fratri cōsanguineo prefertur in bonis a matre quesitis.
17 Agnati qui dicantur.
18 Transuersales tantum legitimi an sibi ab intestato ad inuiceʒ succedant, aut legitimis ⁊ naturalibus.
19 Vir ⁊ vxor qualiter alter alteri succedat. ⁊ nu. 21.
20 Mulier pauper que viro diuite modicaʒ dotem dedit ipso premortuo qualiter succedat.
22 Ab intestato decedere quis proprie dicatur.
23 Intel.l.qui duos.ff.de vulg. ⁊ pupil.
24 Statutum ꝙ stantibus masculis femine non succedāt an sit fauorabile seu odiosum.
25 Filia quando a patre dotata dicatur.
26 Statutuʒ ꝙ filia dotata non succedat ab hereditate dotantis qualiter intelligendum. ⁊ quid de supplemento.
27 Legitima potest per statutum minui.
28 Pater non tenetur filiā instituere vel exheredare in testamento stante statuto ꝙ stantibus masculis filia non succedat.
29 Femina semel exclusa an semper exclusa intelligatur.
30 Femina quando in emphyteosi succedat.

¶ Glosa quarta.

1 Nolens intestatus decedere. ¶ † Nām successionis
ab intestato tractaturus hic ponā succinte ea
q̄ latius ꝑ modū Tractatus recolligit, ⁊ bñ̄ recolēde memorie
d. Mattheus matha. de Bononia, ꝙ ab intesta. succedūt li-
beri eorū parētibus. scđo eꝯ parētes succedūt eoꝝ liberis. ter
tio trāsuersales suo alteri trāsuersali, ⁊ ista hñ̄r in auc.đ succes.
ab inte. ꝑ totū. ¶ Capiamꝰ itaqʒ ꝑmū mēbꝛū eoꝝ. succedūt filij
primi gradus equaliter prī vel matri de iure nouissimo, sublata
diffe. sexus ⁊ prīe ptātis, vt in auc.đ here.ab inte.§.nulla vero.
⁊ tales liberi ꝑferunt̄ oībus ascēdētibus ⁊ trāsuersalibꝰ i.d. au
ten.de here.ab inte.§.j. ⁊ in auc. in successionibus.C.de suis ⁊
legi. ēt si talis filius vel filia sit monachus vel monacha, qꝛ ni-
hilominus succedit vna cū liberis. vt.l. Deo nobis. in princi. ⁊
ꝙ ibi no.C.de epis. ⁊ cler. nisi fuisset ingressus religionē beatis-
simi Francisci. nā post factā ꝓfessionē legitime incapax est taʒ
in ꝑticulari q̄ʒ in cōi, qꝛ nulli pōt ab intestato succedere. cle. exi
ui. versi. qꝛ vero. de verb. sign. ⁊ h̄ tʒ bar. in. iiij. lib. minoricaꝝ,
in ꝑn. ⁊ ꝑdicta sunt vera nisi filius vel filia ꝑꝑ delictū suū impe
diat̄ succedere, qꝛ sit passus maternā vel mediā capitis diminu
tionē, tūc. n. ꝑdit oīa bñ̄ficia iuris ciuilis vel pretoris ⁊ sic nulli
pñ̄t ab intestato succedere quo ad eoꝝ vtilitatē nec ēt ex test.l.
j.de here.inst. ⁊ qđ ibi plene no. ꝑ doc.in.l.ex facto. ⁊ ibi Jac.
de are. bar. Ang. ⁊ Jmo. ad trebel. ⁊.l.si necesse.§.si deporta-
to.ff.de bo.lib.inst.de capi.dimi.§.ꝙ autē. ¶ Qñ̄qʒ nos loqui
mur de liberis scđi vel vlterioris gradꝰ vt de nepotibus vel pro
nepotibus, ⁊ tūc aut sunt cōcepti añ mortē eius de cuius hr̄di-
tate agit̄ aut nō. Pr̄io casu aut superest ille ꝑ quē ipsi defuncto
ꝯiungunt̄, ⁊ ꝯstat eos excludi. s. illi vltimi hr̄ditatem adire qꝛ

eos ꝑcedūt in gradu. aut nō superest ille ꝑ quē ipsi defuncto ꝯiū
gebant̄, ⁊ tūc ipsi repetant̄ ꝑsona illius ⁊ succedūt auo auie vel
ꝓauo ⁊ ꝓauie ⁊ excludūt oēs ascēdētes. ꝙ tñ̄ limitat̄ ꝑ casuʒ.l.
2 iij.C.de bonis mr̄. † Quero tūc an succedāt in stirpē vel in capi
ta, ⁊ dicas ꝙ tūc fiet successio in stirpes ⁊ nō in capita. insti. de
here. q̄ ab intest.§.cū filius. vñ̄ si moriat̄ qs suꝑstite vno filio, ⁊
duobus nepotibus ex filio alio ꝑmortuo ⁊ q̄tuor ꝓnepotibꝰ ex
alio filio premortuo. fiēt de hr̄ditate tres ꝑtes ⁊ vnā habebit fi-
lius. aliā duo nepotes. aliā vero ipsi quatuor ꝓnepotes. sic er-
go isto casu sublata est dr̄ia sexus ⁊ patrie ptātis. Jtē sublata ē
dr̄ia vtrū isti liberi cōiungent̄ defuncto ꝑ masculū an ꝑ feminā.
ꝙ est verū nisi quo ad illā q̄litatē. an sint sui hr̄des vel nō. qñ̄qʒ
superest ēt ille ꝑ quē defuncto isti ꝯiungebant̄, sʒ ipse hr̄ditatem
repudiat. ⁊ tūc adhuc isti liberi succedunt in locū sui patris re-
pudiātis, qꝛ quo ad effectū paria sunt nō esse vel repudiare. fa.
l.j.C. qñ̄ nō pe. par. Qñ̄qʒ ille per quē isti liberi vlterioris gra
dus ꝯiungunt̄ defuncto mortuus est ⁊ post mortē patris substi-
tuit, ⁊ tūc i electiōe istorū liberoꝝ erit vel hr̄ditatē ꝑmi parētis
ex ꝑsona sui patris habere tāq̄ʒ trāsmissaʒ parti. C. de his q añ
aper. ta.l.j. an velint repudiare ex ꝑsona illius defuncti ⁊ habe
re ex ꝑsona ꝓpria.l.si qs filiū.§.i.de acqui.her. iuncta.l.recusa
re.§.titius, ad trebel. ¶ Scđo vero principali casu qñ̄ liberi se
cūdi vel vlterioris gradus sunt ꝯcepti post mortē eius de cuius
hr̄ditate agit̄, ⁊ tūc de iure ciuili ⁊ de iure pretorio vocātur ex
ꝑsona ꝓpria ad succedēdū, nec habēt excludere agnatos. inst.
de here. q̄ ab intest. def.§.plane. sʒ ex ꝑsonis parentū pōt voca
3 ri ꝑ bñ̄ficiū.l.j.de his q añ aper. tab. ¶ † Scđʒ mēbrū princi-
pale erit q̄liter succedāt liberi naturales tñ̄. ⁊ dic aut sunt na-
ti ex coitu dānato aliqua lege ꝑpali. aut sunt dānati ex coitu nō
dānato. ¶ Primo casu nullo mō matri pñ̄t succedere, qꝛ sunt
indigni omni legis bñ̄ficio ēt quo ad bñ̄ficium naturale. i auct.
q. mo. na. effi. sui.§.fi.col.vij. ⁊ ꝙ ēt mr̄i nō pñ̄t tales succede-
re no.gl. ⁊ ibi scripsi. insti. ad orphi.§.nouissime. ⁊ no.gl. ⁊ do.
in.l.si qua illustris.C.ad. ad orphi. ⁊ Bar. ⁊ doc. in auc. ex cō-
plexu.C.đ ince. nup. Sʒ de eq̄tate canonica iductū est ꝙ tales
filij a parētibus sint alēdi, vt in.c. ꝯheret. de eo q duxit in mr̄i-
mo. eā q̄ʒ pol. ꝑ adul. q̄ ꝯstitutio locū hʒ ēt in terris imperij, vt
ibi sentit glo. ⁊ ibi voluit Ant. de but. ⁊ do. Car. ⁊ ita ꝯsului ⁊
obtinui apud Rhegiū. lʒ Jmo. in.l.lucius.§.j.ff.đ leg.j. teneat
4 ꝯriū, ⁊ non bñ̄. † ex quo sequit̄ ꝙ cū dos succedat loco alimēto-
rū, vt no. Cy. Bal. ⁊ Sali. in.l.sancimus.C.đ nup. qđ sicut pa
tres tenent̄ alimentare tales liberos. ita ēt tenent̄ filiā tali mō
natā dotare, vt no. Bar. i.d. auc. ex cōplexu. ⁊ in.l.fi.C.đ his
q. vt indi. ij. col. in ꝟbo, itē dico in dote. ⁊ idē voluit Bar. in.l.
meuius.§.duobus. de leg. ij. in. ver. tertio q̄ro. ego suʒ obligatus
⁊c. de quo ꝑ Bar. in.l.eā q̄ʒ.C.đ fideicō. ⁊ quot modis dicatur
coitus ꝓhibitus ⁊ natus ex coitu ꝓhibito gl. magistra. instit.đ
nup.§.aduersus. ¶ Scđo vero casu qñ̄ tales filij non sunt nati
ex coitu dānato aliqua lege ꝑpali, ⁊ tūc distinguēdū est. aut que
rit̄ an possint succedere matri vel ascedētibus ꝑ lineā maternā.
Primo casu dicendū est eos posse succedere matri ⁊ ascēdēti-
bus ꝑ lineaʒ maternā, ꝑinde ac si essent ex legitimo matri. ⁊ sic
ꝑ ꝯñ̄s dicēdū est eis succedere vna cū alijs filijs natis ex legitio
ma. vt.d.§.nouissime, ⁊.l.modestinus. ⁊.l.si spuriꝰ.ff.vñ̄ cogna.
⁊ hfallit qñ̄ mulier est illustris, qꝛ tūc distinguit̄. aut hʒ filios na
turales tñ̄ ex amasio suo cū quo stabat vt ꝯcubina. ⁊ ipsa ⁊ eius
vir erāt soluti ⁊ tūc tales filij nāles tñ̄ succedūt matri ab inte-
sta. ēt cū filijs legitimis ⁊ nālibus quos dicta mulier habuisset
ante vel post. Aut ipsa mulier illustris hʒ filios nāles vt mere-
trix, ⁊ tūc si ipsa hʒ filios legitimos ⁊ nāles non pñ̄t succedere
mariti illi spurij, vt oīa ista ꝓbant̄ in.d.l.si qua illustris. aliassic
5 † ⁊ eodē mō tales spurij illustris sicut non succedunt matri, ita
nec parētibꝰ matris. insti. ad orfi.§.j. alias aūt possent succede
re ꝑ.d.l.modestinꝰ. Scđo casu qñ̄ sunt nāles tñ̄ nati ex coitu
nō dānato, an possint succedere patri vel linee paterne. distin-
gue aut pr̄ est penitꝰ incertus, vt qñ̄ mater erat publica mere-
trix. ⁊ claꝝ ē ꝙ alicui tāq̄ʒ prī ab itestato nō succedūt nec pñ̄t
succedere, lʒ aliqs eos tractet vt filios. instit.đ legi. agna. suc.
§.vulgo. aut pr̄ est certꝰ, ⁊ tūc aut sunt nati ex libero aut libera
aut ex libero ⁊ ancila, aut ex seruo ⁊ serua. ¶ Primo casu qñ̄
sunt nati ex libero ⁊ libera, tūc possunt isti naturali tñ̄ ab in-
testa. succedere in. vj. ꝑte totius hereditatis his tribꝰ ꝯcurrēti
bus. Primo qđ eoꝝ mater indubitato effectu tēta fuerit ⁊ ha
bitauerit i eadē domo cū amasio suo, alr̄s si habitauerit seorsuʒ
ex hoc coitu nati nō habēt hoc ꝑuilegiū succedēdi. ꝙ ꝓbat i au
ten. q. mo. na. eff. sui.§.si qs aūt đfunctus. ⁊ no. in.l.pē. ⁊ ibi h

no. By. Cy. Bar. ⁊ oēs doc. de ꝯcubi. Scđo qđ huic princi-
paliter patri tpe sue mortis nō supsit aliqs de suis liberis legiti
mis ⁊ naturalibus, Tertio ꝙ tpe mortis huic patri nō supersit
vxoꝛ legitima. d. §. si qs aūt defunctus. ⁊. §. hoc ipso custodien-
do. ⁊ in auc. lꝫ. C. de natu. lib. deficiente ergo vno de istis trib⁹
nō pñt ab intesta. succedere isti filij nāles. ⁊ hec ꝓcedūt in natu
ralibus liberis primi gradus, in liberis aūt naturalib⁹ scđi gra
dus, vt in nepotibus ⁊ ꝓnepotib⁹, secus est qꝛ illi nūqꝫ possunt
auo vel ꝓauo paterno ab intest. succedere. l. fi. in fi. C. de natu.
libe. q̄ lex ēt hodie manet incorrecta in auc. qui. mo. natu. effi.
sui. §. de nepo. qđ est valde notādū. qꝛ multi dicerent ꝯtriuꝫ, vt
sentit gl. in. d. §. de nepotibus. ⁊ Byn. in suo trac. de succes. ab
inte. ꝙ nō est verū, vt. ll. correctio sit euitanda. ⁊ hoc ꝑ text. in
auc. qui. mo. na. effi. sui. §. filiū vero. ibi, nullū tñ hꝫ participium
ad succedētes ⁊c. ¶ Scđo casu principali qñ sunt nati ex libe-
ro ⁊ ancilla eius cōcubina, ⁊ tūc aut isti filij nō sunt manumissi
⁊ remanēt serui, ⁊ sic ab intest. succedere nō pñt. insti. de serui.
cogna. in prin. aut sunt manumissi, ⁊ tūc pñt ab intest. succede-
re matri, si manumissa moriat̃. Itē pñt succedere patri natura-
li ⁊ parentibus p̄ris nālis insolidū ab intest. ēt cū alijs filijs con
ceptis ⁊ natis ex legitimo m̄ri. vt insti. de serui. cogna. in prin.
sic ergo in illo casu sunt multa priuilegia. Prio ꝙ filij natura-
les tm̄ p̄ri succedūt ab inte. insolidū. Scđo ꝙ succedunt cum
alijs filijs natis ex postea legitimo matri. ⁊ ēt cū alia muliere ꝯ
cto. Tertio ꝙ tales liberi naturales tm̄ succedūt ab intesta. ēt
parētibus p̄ris vel auo ⁊ auie. ⁊ sic de singulis. instit. de seruili
cogna. §. j. ibi hic liberos ⁊c. ꝯiuncta regula. §. fi. insti. qui dare
tu. pos. ⁊ tñ i oibus istis secus est i liberis naturalibus tm̄ natis
ex libero ⁊ libera, vt. s̄. dixi qđ not. ¶ Tertio casu qñ sunt nati
ex seruo ⁊ libera idē dđm vt dixi in proximo casu.
¶ Et idē dđm est in quarto casu qñ ex seruo ⁊ ancilla eius cō-
cubina filij nascant̃ ⁊ postea tā parētes qꝫ filij manumittunt̃, vt
6 insti. de serui. cogna. ꝑ totū. ¶ † Tertiū mēbrum ꝑncipale erat
qñ loqmur de liberis legitimis tm̄, ⁊ tūc aut loqmur de adopti
uis. aut de filijs arrogatis. ꝑmo casu aut nō trāsiuerūt in ptātē
adoptātis, qꝛ fuit ab extraneo adoptatus ⁊ in nihilo succedunt
illi ab intest. l. si qdē. ⁊. l. pen. C. de adop. Secus si trāsiret i ei⁹
ptātē. vt ibi. ⁊ h̄ nō est correctū in auc. in successione. C. đ suis ⁊
legi. ⁊ dđm est vt h̄r in. d. §. sed ⁊ si qdē, ⁊ insti. de heredi. ab in-
test. §. admonēdi. Aut loquimur de filijs arrogatis ⁊ clarū est
eos ab intesta. succedere, vt suos. l. j. §. suos. de suis ⁊ legi. Nec
de facili presumitur facta fraus, vt in arrogatione facta ꝑ prin
cipem cum ista fiant causa cognita.

7 **Secundus** † articulus principaliter est videre qua
liter ascendētes hodie succedāt descen
dentibus. ⁊ de hoc similiter facio quatuoꝛ mēbra. Aut loqmur
in ascēdētibus legitimis ⁊ nālibus, aut nālibus tm̄, q tñ postea
facti sunt legitimi. ¶ Prio casu dic ꝙ si nō supsunt alique ꝑso
ne defuncte aliq liberi legitimi tm̄, vel naturales tm̄ q sint tales
q possint ab itestato succedere insolidū exclusis ascēdētibus ꝙ
qualiter sit pꝫ ex. s̄. dictis in alio mēbro tūc vocant̃ parētes ꝓ-
ximi in gradu ad successionē ab intest. vñcūqꝫ habuerit tales li
beros defunctus in ptāte, vel habuerit lꝫ aliquo mō exiuerint
paternā ptātē, vt in auc. de h̄di. q̄ ab intesta. §. j. ⁊ ꝯñs. ⁊ sic est
correctus. d. tex. in. d. l. pen. §. si vel parēs vel clarius sic dicas,
aut supest p̄r vel m̄r defuncte ꝑsone ⁊ ipsi ab intestato succedūt
pariter. in auc. de h̄d. ab intesta. §. ꝯñs. Si tñ filius vel filia q̄
decessit erat in p̄ria ptāte ꝑ eius mortē nō extinguit̃ vsufruc. bo
noꝝ aduētitioꝝ q erāt penes patrē, qꝛ morte ꝓprietarij nō ex
tinguit̃ vsusfructus. ſꝫ vsufructuarij morte sic. insti. de vsufru. §.
finit̃. no. i. l. ij. C. đ bo. ma. ⁊ h̄ ꝓcedūt in acqsitis ab ex̄neis. In
bonis aūt a patre tm̄, vel ab aliquo ascēdēte de linea paterna q̄
ꝑuenerūt ad filiū solus p̄r succedit exclusa matre. ⁊ ecōuerso so
la m̄r succedit excluso p̄re in q̄sitis a m̄re, vel ab alio ascēdēte đ
linea materna. Nā hic est penitus eadē rō q̄ est in. l. ꝙ satis C.
de bo. q̄ liber. ſꝫ itellectū Bart. Aut supsunt parētes dispa-
res in gradu ⁊ clarū est ꝙ preferat̃ ꝓximioꝛ. vñ m̄r excludit auū
paternū ēt quo ad bona q̄sita a p̄re vel linea p̄rna. vt. d. §. ꝯñs.
⁊ in auc. defuncti. C. ad tertul. Et ibi no. in gl. iij. qꝫ oēs sequunt̃
⁊ bñ. lꝫ Ja. but. teneat ꝯtriū, ⁊ nō bñ. Aut supsunt parētes scđi
gradus vel tertij gradus q tñ inuicem sunt equalis gradus. Et
tūc fiēt due ꝑtes. nā vnā partē parētes habent ex linea pater-
na, siue sint plures siue vnus. aliā partē habēt parētes ex linea
materna. siue sint vnus siue plures. Sꝫ hoc fallit in acquitis ex
vna linea tm̄, qꝛ tūc in illis bonis succedūt tm̄ parētes de illa li
nea, vt est casus singularis q nō est alibi ſm Bar. in. d. l. ꝙ sci-
tis. ⁊ h̄ ēt tꝫ Bar. in auc. itaqꝫ. C. cōia de suc. Predicta oīa ꝓ
cedūt qñ defuncto nō superat aliqs f̄r vel soroꝛ vtrinqꝫ coniun-
cti vel filius, vel filia, fratres vel sorores vtrinqꝫ cōiuncti, vbi
autem supersunt fratres vel sorores vtrinqꝫ coniuncti, plu-
res vel vnus vel supsint filij vtrinqꝫ ꝯiuncti, tūc ipsi faciūt alter
alteri formā succedēdi. nā tūc fit successio in capita ſm numerū
ꝑsonaꝝ ⁊ non in stirpes, nisi qñ supsunt plures filij ex fratre vel
soroꝛe vtrinqꝫ cōiūcti. nā illi oēs reputant̃ ꝓ vno, vt in auctē. vt
fra. filij. in prin. ⁊ sic quo ad eos tm̄ fit successio in stirpē. sic er-
go ipsi trāsuersales admittunt̃ ad succedēdū vna cū patre ⁊ ma
tre. Similiter qñ nō supsunt pater ⁊ mater admittunt̃ ipsi trans
uersales ad succedēdū simul cū auo ⁊ auia paternis vel mater-
nis. ⁊ sil̄r vbi soli ꝓaui. vel ꝓauie supsunt, vt. d. §. ꝯñs. ſꝫ vtrūqꝫ
intellectū quē ibi ponit gl. i verbo. ꝓximis. q̄ cōiter tenet̃ a do-
ctoribus. Fratres vel sorores ex vno latere tm̄ cōiuncti vel filij
eoꝝ nullo mō vocant̃ ad successionē ab intestato simul cum ali
quo de ascēdētibus ꝑ lineā paternā vel maternā, vt. d. §. ꝯñs. ⁊
ē no. in oibus casibus i qb⁹ f̄res vel sorores vtrinqꝫ ꝯiūcti succe
dēt vna cū parētibus vel filijs fratris ⁊ sororis, ⁊ nunqꝫ partiuꝫ
tangētium eos acqrit̃ vsufruc. parentibus in quoꝝ ptāte cōsti-
tuti sunt, vt. d. §. ꝯñs. ⁊ rō specialitatis ibi ponit tex. ⁊ no. gl. in
8 l. iij. C. de vsufruc. † Et est aduertendū, qꝛ priuilegiū concessum
filijs fratrū ⁊ sororum vtrinqꝫ ꝯiunctoꝝ non extendit̃ ad nepo-
tes, vt no. gl. in auc. post fratres. C. de leg. here. qꝛ in materia
exorbitāti appellatione filij non continetur nepos, vt instit. qui
testamento tuto. da. pos. §. fi. ⁊ predicta sunt vera, nisi parens q
vult succedere trāsiuerit ad scđa vota. ¶ Et iđ ꝓ clariori doc-
trina sic est distinguēdū, aut loqmur in patre, aut in matre, aut
in alijs ascēdētibus. Prio casu ⁊ m̄r habebat vnū solū filiū, il-
le succedit ab intestato ēt quo ad ꝓprietatē ēt ⁊ ipsa viuēte filio
trāsiuerit ad scđa vota. l. femine. in fi. C. de secun. nup. ⁊ no. bar
to. in aucten. ex test. C. eo. Aut mater habebat plures filios ex
eodem matrimonio, ⁊ tunc hodie siue ipsa trāsiuerit ad scđa vo
ta ante mortē alicuius filioꝝ, siue post mortem vnius pōt filio
morienti ab intestato succedere pleno iure quo ad oīa bona que
ad filiū ꝑuenissent aliūde qꝫ ex substantia paterna, ſꝫ in bonis q̄
ꝑuenissent ex substātia paterna hꝫ vsumfructū tm̄, vt in auc. de
nup. §. sinaūt. col. iiij. ex h̄ occurrit mirabile. si mater vidua ha
bēs duos filios ex eodē minoꝛ succedat vni ex illis ab intestato
ꝓ dimidia simul cū alio supstite, ⁊ postea transiuit ad secunda
vota, per illū trāsitū ꝑuabit̃ ipso iure nuda ꝓprietate ipsius me
dietatis heredi. filij. defuncti si fili⁹ nil aliud habebat i bonis qꝫ
id ꝙ ad ipsuꝫ ꝑuenit ex h̄ditate p̄rna, vt. d. §. si qs aūt intesta-
tus. qd aūt si ex substātia dicti aui paterni ꝑuenit̃ ad istū filium
defunctum dic ꝙ mater ꝑ trāsitū ad scđa vota nō ꝑuabit̃ nuda
ꝓprietate illoꝛuꝫ bonoꝝ. Et rō est in. §. sinaūt. de non eligendo
9 scđo nubē. §. cū igit̃. † Vñ cuꝫ appellatione substantie paterne
non debeat cōprehendi substātia auie in materia correctoria. l.
ꝑcipimus. in fi. de appel. igitur ⁊c. posset ēt dubitari si oēs filij
primi m̄rimonij moriant̃ viua matre, ⁊ vltimus extraneū insti-
tuat ⁊ matri legitimā relinquat. dicendū ꝙ ꝓprietas bonorum
mariti đ qua ꝑuata fuerit ꝑ trāsitū ad scđa vota ipso iure reuer
tit̃ ad matrē, qꝛ cessat rō qua fuit priuata. s. fauore filioꝝ. ita tꝫ
Inn. in. c. ij. de secū. nup. ¶ Scđo casu qñ in patre trāseunte
ad scđa vota, lꝫ sit altercatio inter doc. tñ gl. in. d. l. a fratre. in
ꝟbo delata. ⁊ Azo in summa eiusdē ti. in ver. itē quecūqꝫ dicta
sunt. ⁊ Bar. ibi. ⁊ cōmuniter doc. tenēt qđ idē in patre qđ in
matre. ꝓ quo pōt allegari gl. in. l. qsqs. C. ad legē Iul. maiest. in
ver. ausuras. que gl. extēdit. d. l. qsqs. que est multū odiosa ⁊ pe
nalis q̄ loquit̃ in patre extēdit ad matrē. ⁊ ꝓ h̄ facit tex. in auc.
đ nuptijs. §. si ꝟo expectet. ibi dū dicit cōis viri ⁊ mulieris mul
ta ⁊c. Et facit. l. generaliter. in prin. C. de secū. nup. vbi v̄r ca-
sus. ⁊ facit tex. i auc. vt fratrū filij. ibi similes eē pares in mulie
re ⁊ viro ⁊c. ⁊ hoc vult Cy. in auc. sed ⁊ si qs. in. iij. q. C. đ secū.
nup. ⁊ Ange. in. d. l. ⁊ generaliter. ⁊ Hos. in sum. de secū. nup.
i. §. q̄ro ql̄r. i. ꝟsi. sic vidistis. ⁊ ꝟ. seq. ⁊ clarius i ꝟsi. q̄cūqꝫ aūt.

10 **Secundum membrum** † principale hu
ius articuli est
videndū de parentibus naturalibus tm̄ quomodo succedēte ab
intestato liberis suis. Et in hoc distingue aut sunt parentes qui
habuerunt liberos ex coitu dānato aliqua lege tpali ⁊ nullo mō
pñt eis succedere, vt in auc. qui. mo. na. eff. sui. §. fi. Aut sunt pa
rentes q habuerūt filios naturales tm̄ ex coitu non dānato. Et
tunc subdistingue, Aut loquimur de matre vel descēdētibus ꝑ
lineā paternā, aut de patre vel alijs ascendentibus per lineam
paternam. ¶ Primo casu dđm est tales parentes posse suc
cedere

cedere ab intestato talibus eorũ liberis pinde ac si nati essent ex legitimo matrimonio vt institu.ad tertul.§.fi.vt insti.de suc.cogna.§.vulgo.⁊.l.spurius.vnde cog.⁊ hoc est verũ si mater que habuerit filiũ ex coitu meretricali sit illustris vel non.l; gl.dicat ɔ̃rium.insti.ad tertul.§.fi.q₂ tales filij nõ pñt succedere matri illustri nisi mater habeat filios legitimos ⁊ naturales vt habet in.d.l.si qua illustris.vñ iniquũ esset matrẽ excludi p filios legitimos ⁊ naturales quo ad illos. ¶ Scđo casu qñ queritur de patre vel de ascendentibus per lineã paternã, distingue aut pater est penitus incertus ⁊ clarũ est q̄ non põt succedere aut est certus ea certitudine que haberi potest.l.lucius.de condi.⁊ demon. Et tũc dõm est q̄ eodẽ modo ⁊ forma qua supradictu; est tales filios naturales succedere posse patri.e₃ poterit talis pater eis ab intestato succedere vt est casus insti.de seruili cogna.§.j.ibi,sed alterũ in alterius.⁊ in auc.qui.mo.natu.eff.sui.§.in quibus cũ omnibus.in.j.col.vbi est bonus tex. Et ex hoc sequit̃ mirabile. Si quis solutus habuerit vnũ filiũ ex ɔcubina ⁊ postea accepit vxorẽ ⁊ habuerit vnũ filiũ ex ea ⁊ tpe mortis talis filius naturalis reperiatur superuiuere,vel vxor vel ille filius legitimus nõ poterit pater succedere tali filio naturali ab intestato,q₂ in eodẽ casu si pater decessisset non potuisset fili⁹ naturalis in aliquo sibi succedere,⁊ tñ nõ est aliqua species q̄d etiam in subsidiũ vltimo loco talis vxor,vel talis filius legitim⁹ possint succedere ab intestato tali filio naturali tantum,ipse.n. nõ est ei agnatus vel cognatus.vt.j.dicã latius. Ex his infertur q̄ si decessit filius naturalis tantũ ab intestato superstite patre ⁊ matre,⁊ non superstite vxore legitima, nec aliquo filio legitimo ⁊ naturali mater sua sc₃ concubina succedet in decẽ vncijs vt.d.§.fi.insti.ad tertul.pater tamẽ succedat in duabus vncijs tantum.d.§.fi.in quibus enim casibus est no.

11 Tertium †membrum huius articuli est videre de patribus legitimis tantum qñ ab intestato succedant liberis suis ⁊ subdistingue. Aut loquimur in patre adoptiuo,aut i arrogato. ¶ Primo casu aut ẽ talis pareus adoptiuus i cuius potestate nõ transit filius adoptiuus prout est regulariter,⁊ tũc ipse nullo mõ potest huic filio ab intestato succedere. Talis adoptio hodie tm̃ vnũ operat̃ effectũ q̄ adoptat⁹ põt adoptanti succedere ab intestato,nõ aũt e₃.insti.de here.q̄ ab intest.§.admonẽdi.⁊ ibi gl.⁊.l.penul.§.sed nec articulũ.C.de adop. Aut est pater adoptiuus in cuius potestate adoptatus trãsit,q̄d est qñ aliquis adoptatus est ab aliquo suo ascendente per lineã paternã vel maternã,⁊ tunc clarũ est talẽ parente; posse ab intestato succedere.l.pen.§.sin vero pater naturalis.C.de ado. ¶ Scđo casu qñ loqmur in patre arrogatore,⁊ tũc dic talẽ ab intestato succedere filio arrogato in peculio castrẽsi vel quasi,⁊ in proprietate bonoꝝ aduentitioꝝ.d.l.penul.§.fi.C.de adop.⁊ insti.de heredi.que ab intestato.§.nostra aute;.vbi

12 dicitur q̄†pater arrogator h₃ illud ius in bonis filij ⁊ e₃ q̄d h₃ pater naturalis ⁊ legitim⁹ durante patria potestate.facit.l.si arrogator.ff.de adop. Sed ɔstat q̄ ẽt ẽm ius.C.filiusfamilias poterat habere heredẽ ab intestato,vt.l.fi.C.ad tertul. Vñ per illos tex.est hodie correct.per tex.in tex.in auc.de heredi.q̄ ab intestato.⁊.§.ɔ̃s.l.j.⁊ secunda.ff.de castren.peculio.⁊ p hoc dico tex.de acquisi.per arroga.insti.§.mortuo debere intelligi per transitũ ad eum tanq̄ heredem nõ aũt occupat arrogator illam nudã proprietatem,iuxta pecul.in.l.fi.C.cõia de successione. Sed hic dõm occurreret quid erit si quis moriatur abintestato superstite patre legitimo ⁊ naturali ⁊ matre. Placen.dixit hoc casu excludi patrẽ legitimũ,vt no.gl.in.§.mortuo.⁊ illã rõnem glo.ibi non approbat nec improbat.⁊ forte hoc dixit Placenti.q₂ sibi opinio quorundã que ponitur in auct.in successione.C.de suis ⁊ legitimis.in principio gl.ibi quorunda; reprobatur per gl.⁊ doctores cõiter vt correctio euitetur inquantum fieri potest. Ideo opinio Placen.non est vera. Nã text. in auc.de hered.ab intestato.§.j.du₃ dicit vocandos esse filios ⁊ nepotes per patrẽ ⁊ auũ d₃ intelligi large.siue ipsi sint legitimi ⁊ naturales,siue sint legitimi tantum.est ergo in casu predicto matrẽ succedere i medietate totius h̄rditatis,⁊ illos duos patres succedere simul in alia medietate. Sicut est qñ qs succedit ab intestato superstitibus auo ⁊ auia paterna tantum habet auia materna sola quantu; alij duo.d.§.queris.ita d₃ cẽ in ꝑposito eadem ratione. ¶ Et predicta intelligas quando pater legitimus illum adoptauerit vel arrogauerit tanq̄ filiu; sin autem tanq̄ nepote;,tunc censet̃ sibi in scđo gradu ⁊ sic eũ precederet p̄r legitimus ⁊ naturalis matrẽ,vt dicto.§.sequẽs.⁊ sic in h casu saluari potest dictũ Placen. ¶ Aliud mẽbrũ est de parentibus naturalibus tantum qui tñ postea facti sunt legitimi parẽtes,⁊ tunc dicas eos succedere parẽtibus cũ filios procreauerũt ex legitimo matrimonio.insti.de here.que ab intest. deferun.§.quibus.qui filij sint legi.c.tanta.

13 Tertius †principalis articulus in hac materia est videre de successione transuersaliũ agnatoru; vel cognatoꝝ,⁊ in hoc ẽt sunt facienda quatuor mẽbra. Nã loquimur de transuersalibus natis ex legitimo matrimonio,⁊ sic sunt legitimi,⁊ naturales. Aut loqmur de trãsuersalibus q oẽs sunt naturales tantum inter quos de mutua successione tractatur,vel qñdo vnus trãsuersalis legitimus ⁊ naturalis vult succedere alteri transuersali legitimo ⁊ e₃. Aut loquimur de legitimis trãsuersalibus tantũ. Aut de trãsuersalibus naturalibus tantum legitimatis tantum postea. ¶ Primo casu dic cum p̄sona ab intestato defuncta erit sine descendentibus ⁊ ascendentibus vel eos habet. Sed ipsi repudiarunt hereditatẽ vel ea non adita,nec transmissa vocari debent fratres vtrinq̄ coniuncti ⁊ eorum filij,⁊ isti vocantur in stirpem,q₂ tantam parte; habere debent quantam habuisset eorum pater si viueret.in auc. de heredi.que ab intestato.§.reliquũ.⁊ si nullus frater vtrinq̄ coniunctus superesset adhuc vocãtur soli filij fratrũ vtrinq̄ cõiunctorum .⁊ excluduntur fratres ex vno latere tantum coniunctorum,⁊ multomagis filij fratrum ex vno latere tm̃ ɔiunctoꝝ

14 vt est casus in.d.§.reliquum. ¶ †Dubitatur an quando vocantur ad successionem ab intestato solũmodo filij fratrum vtrinq̄ coniunctorum persone defuncti ipsi vocentur in stirpes,an vero in capita,⁊ circa hunc passum sunt opiniones. Nam Azo tenet q̄ succedant in capita,⁊ cum eo concordat Odof.Jac.de but.in auc.cessante.C.de legitimis heredibus. Sed contraria; parte; tenuit Accur.q̄ succedant in stirpes in.d.auc.cessante.⁊ sic de facto consuluit,⁊ idem t₃ Dy.Jac.de are.⁊ Cyn.in d.auc.cessante.⁊ Bar.in.l.post ɔsanguineos.§.i.de suis ⁊ legi.⁊ ista est cõis opinio. Et eã t₃ Mattheus de matha.vt eam declaret assumit casus duos. Primo vtrum soli filij fratrum vtrinq̄ ɔiunctoru; succedãt ab intestato exclusis fratribus ex vno latere tm̃ ɔiũctis ⁊ planũ est eos in stirpes succedere cũ ipsi solũ succedant ex beneficio speciali vñr nouissimi. Nã cũ ipsi sint in tertio gradu excludũt fratres qui sunt in scđo.⁊ hoc iđ est, q₂ finguntur esse in secundo gradu ⁊ representare personã parentũ suorum,vnde per cõsequens debent in stirpẽ succedere,vt.d.§.reliquũ.⁊ idẽ t₃ qñ tales filij fratrũ vtrinq̄ coniunctorum succedunt exclusis filijs fratrũ ex vno tm̃ latere coniunctorum vel exclusis patruis vel auunculis defuncte persone,tũc.n. adhuc ipsi dicuntur succedere de iure speciali ex priuilegio iur. nouissimi.cũ ipsi excludũt alios qui sunt in tertio gradu in quo ipsi etiam sunt,vt in auc.de heredi.ab intesta.§.palam.col.ix. ¶ Qñ autẽ succedũt soli filij fratrũ,nec superest alius de scđo vel tertio gradu,quẽ ipsi possunt excludere,⁊ tũc maius est dubium. Sed tñ etiam tenẽda est cõis opinio q̄ succedant in stirpem p rõnem generalem, q̄ ponit tex.in.d.§.reliquũ.versic. huius.⁊ ibi vt in suorũ parentũ iure succedũt,⁊ p.§.si vero, nec fratres a ɔ̃rio sensu q tex.vr̃ multu; declarare mentẽ.§.precedentium. S₃ post fratres vtrinq̄ ɔiunctos ⁊ fratrũ filios vocant̃ ad successionẽ ab intestato fratres coniuncti ex vno latere tm̃, ⁊ simul cum eis vocant̃ filij fratrum premortuorũ ex vno latere tm̃ ɔiunctoꝝ.isti tñ filij fratrũ vocant̃ in stripẽ solum q₂ solu; debent habere tantã partẽ oẽs quantum habuisset eorum pater si viueret,vt.d.§.reliquu;.⁊ hoc ꝓcedit quo ad bona extrinsec⁹

15 quesita.vc₃ aliũde q̄₃ a patre vel a matre.† In his autẽ bonis quesitis a matre prefertur frater vterinus tm̃ fratri ɔsanguineo vt est tex.singularis in.l.de emancipatione.§.exceptio.C.de legiti.h̄r̃dibus. Et idẽ dico e₃ q̄d in bonis a patre quesitis p̄fert̃ frater ɔsanguineus tm̃ fratri vterino.⁊ hoc tenet glo.⁊ communiter docto.in auc.itaq̄₃.C.cõia de succes.⁊ bene. Nam licet non sit iure cautum expresse est tamen eadem rõ que in casu.d.§.exceptio.vñ ⁊ ille.§.non corrigit iura antiqua. Sed illa sup magna equitate fundatur.⁊ ideo ex idẽtitate rationis extẽdi.l.nõ possunt.de leg.⁊ not. Bar.in.l.si constante.in princi.in.viij. q.prime partis.ff.sol.matri.ergo per.d.§.except.debet limitari.§.reliquũ.in vno, q₂ iura noua debent distingui ⁊ limitari p iura antiqua.l.non est nouum.ff.de leg.⁊ not.in auc.offerat̃.C. de lit.cõtest.⁊ idem dicendum q̄d frater consanguineus preferat̃ in bonis ab auo, ⁊ auia ex linea paterna prouen.⁊ econtra frater vterinus preferatur fratri consanguineo in bonis ꝓuenien.a linea materna.vnde ille.§.exceptio.q loquit̃ in matre supple ab eius linea.facit.l.ij.C.de bo.q̄ li.ibi ex matre vel eius

linea peruenerint. nec ob. q no. Bar. in auc. ex testamēto. C. d secun. nup. qr ibi loquit in materia odiosa, qr est iuris antiq correctoria. Jō appellatione secte materne nō cōprehendit amita. Sed in casu nostro mā nullo modo est odiosa, qr §. except. nō corrigit. s3 limitat iura antiqua, vt dixi. igitur facit. l. iuxta. & l. liberoꝝ. Et qd ibi no. Bar. de ver. obli. Sed aduertas quia frater consanguineus preferī vterino, & ecō in bonis ascribētiū p lineā rectā, vt dixi. Secus in bonis ascendentiū p lineā transuersalē vt i bonis pueni. i patruo amita vel matertera, vel a fratre ɔsanguineo vel vterino premortuo, qr nō reperit iure cautū ar. l. qd scitis. in fi. & pbat in. d. l. ij. C. de bo. mater. hoc ēt pbat qr est magna rō diuersitatis. Nā bona ascēdētiū sunt quasi debita descēdentibus. l. ij. de bo. lib. Secus in bonis transuersalium. l. j. & ij. ff. de testamen. & l. fratres. eo. tit.

16 **Sexto** †principaliter q̄rit qn̄ sunt oēs nāles tm̄ vel trāsuersales tm̄. Jtē qn̄ de mutua successione tractat vel qn̄ vnus trāsuersalis legitimus voluit succedere alteri legitimo, vel ecō. Cōtra hoc sic distingue, aut vterq predictorū sc3 defunctus & succedere volēs, vel alter tm̄ natus ex coitu dānato aliqua. l. tpali. & tūc nullo mō adinuicem succedere pnt qr nō sunt nominādi fratres vel ɔsanguinei vel sobrini, vt in auc. qbus mo. natu. effic. sui. §. fin. Sic ergo natus ex dānato coitu Berte nō pōt succedere filio nāli & legitimo dicte Berte q est sibi frater vterinus. c. tanta. qui filij sint legi. ita a ɔrio ille legitimus nō poterat succedere huic, qr non d3 eū vocare pro fratre aut vterq dictoꝝ trāsuersaliū nat⁹ ex coitu nō dānabili. & tūc aut q̄rit de cōiunctis ex linea paterna tm̄ aut de his q sunt ɔiūcti ex linea materna tm̄ aut de his q vt vtroq sunt cōiuncti.

Primo casu regl'r nullus eoꝝ pōt succedere alteri vn̄ si pr̄meus legitimus & nālis anteq̄ duceret vxorē habuit vnū filiū naturalē ex cōcubina, ego illi succedere nō potero, nec ipse mi
17 hi. †Et est rō qr nō sū illi agnat⁹ nec ipse mihi cū agnati sint q ex eodē patre nati sunt ex legitimo mr̄imonio vel qn̄ p adoptionē vel arrogationē inuicē cōiungunt. insti. de legiti. agna. successi. §. j. & §. p adoptionē. & ibi no. gl. in verbo naturalis. Jtem p h facit. l. fi. in fi. C. de natu. libe. Jtē nō possumus inuicē succedere vt cognati cū cognatio sola nō ɔiūcta agnationi fit a matre tm̄. insti. de successio. cogna. §. q vulgo. & p hac opiniōe est casus in auc. qbus mo. natu. effi. sui. §. filiū. Ex predictis infert qd si qs h3 vnū filiū naturalē ex vna concubina & ista defuncta habuerit aliū ex alia isti sibi adinuicē nullo mō sibi succedūt inuicē ab intestato ēt si legitimaret, vt est gl. no. in. l. hac parte. ff. vn̄ cogna. Jstud fallit in natis ex libero & serua, vel seruo & libera vel ex seruo & ancilla q se inuicē tractabāt, vt amasij & concubina. isti ēt si sint nati liberi vl' postea ad libertatē puenerit pnt ad libertatē succedere fratribus suis ēt natis ex legitimo matrimonio, vt est tex. insti. de seruili cogna. §. j. ibi sed ēt alterū alterius &c. Nam ista litera intelligit q iste frater possit succedere fratri suo vel filio fratri. nō tm̄ dōm est q tales trāsuersales preferant patrono, vt voluit ibi gl. fm opi. Joā. p iura ibi allegat. Si ergo liber homo ex ancilla sua cōcubina habuerit filiū, & illa defuncta accepit aliā ancillā in concubinā ex qua habuerit aliū filiū, & ista defuncta accepit vxorē ex qua habuit vnū filiū naturalē & legitimū, & postea illi duo filij naturales sunt manumissi predicti pnt inuicē succedere ab intestato per dictū text. singularē. Nec mirū qr oēs predicti succedunt pariter patri ab itestato, vt ibi dicit, igit &c. Scdo casu qn̄ q̄rit de his q sunt cōiuncti ex linea materna tm̄. clarū est eos inuicē succedere, siue oēs sunt naturales tm̄, siue aliqs sit natus ex legitimo matrimonio. insti. de succes. cogna. §. vlti. & l. hac parte. & l. si spuri⁹ ff. vn̄ cogna. Tertio vero casu dōm est, multofortius tales inuicē succedere p preallegata iura.

18 †Alius articulus est principalis in hoc articulo de trāsuersalibus. vc3 si sunt trāsuersales legitimi tm̄ An sibi ab intestato ad inuicē succedāt. Aut tales succedant legitimis & naturalibus vel ecō. Et circa hoc distingue aut loquimur in adoptiuis aut in cōiunctis p arrogationē. Primo casu, aut tales adoptiui non transeunt in ptātē adoptantis, & clarū est q succedere nō pnt aliqbus trāsuersalibus. l. pen. C. de adop. Si vero transeunt q est qn̄ sunt adoptati ab aliquo de ascēdentibus p lineā paternā vel maternā. Et tunc clarū est q pnt succedere ex capite, qr sunt naturali cognatione ɔiūcti, in auc. de hereditate que ab intestato. §. nullā. versi. sed si volūt succedere ex capite adoptionis, possunt si talis adoptio nō fuit dissoluto p emācipationē possunt succedere agnatis adoptātis, nō aūt cognatis. l. qn̄ in adoptione. ff. de adoptio. vn̄ si pauus paternus sibi adoptauerat pronepotē in filium, & ex tali proauo post eius mortē superessent tres legitimi & naturales qui inuicē essent cōiuncti ex patre tm̄. & vnus ex his ab intestato moriat succedunt sibi reliq duo fratres, & ille pronepos adoptatus loco filij. l. qui in adoptionem. d. l. pen. §. si vero pater naturalis. C. de adoptio. vbi autem nulla adoptio interuenisset planū est q iste pnepos fuisset exclusus a fratribus ɔiūncte psone, vt no. glo. in auct. post fratres. la. ij. C. de legi. here. Jtē si ɔstat q aliquis eoꝝ duorū fratrū superstitū fuisset vtrinq ɔiunctus exclusisset hunc nepotem q censet esse frater defuncte persone ex patre tm̄ rōne adoptionis, vt. d. §. reliquū. Scdo casu qn̄ loquimur de arrogatiōe, dicas esse idē q dixi in adoptiuis qui transeunt in ptātē adoptantis illi succedunt ab intestato agnatis patris, non autem cognatis patris. d. l. qui in adoptionē. d. l. pen. in fi. C. de adopt. & sic p3 quo ad istū passum q hodie ēt remanet differentia iter agnatos & cognatos. Nec obstat. §. nullum. in aucte. de here. q ab intestato. qr ibi tollit dr̄iam quo ad coniunctos vinculo naturali. Sed hic posset queri an ea que sunt inducta de iure nouissimo, vc3 q filius fratris premortui succedat simul cum fratre, ita q excludat patruū & amitā, habeat locū in istis qui sunt ɔiūcti solū vinculo, sc3 arrogationis, & dōm est qd sic, cū sit eadem ratio. Et hec probant per rationes positas in. §. reli-
19 quū. in auc. de heredi. que ab intestato. †Alius articul⁹ est de viro & vxore & regulariter vxor non pōt succedere viro & ecō nisi de iure pretorio. de bono. posses. vnde vir & vxor. l. j. ff. vnde vir & vxor. l. j. C. eo. tit. & admittuntur talis vir & vxor ad succedendū demū qn̄ deficiunt omnes agnati & cognati vsq ad decimū gradū, vt. d. l. j. C. vn̄ vir & vxor. & insti. de here. que ab itesta. §. nulla. preferī tamē vxor quibusdā collegijs qui admittuntur ad succedēdum defuncto fisco excluso, vt no. in. l. i. C. de here. decur. & bene p illū tex. & idē no. in. l. j. C. vn̄ vir & vxor. l3 ɔ. no. & male. in. l. j. ff. eo. Sed ibi Dy. Ne. Cy. & Bar. in. d. l. j. C. vn̄ vir & vxor. t3 primas gl. pro qbus Bar. alleg. c. fin. i. l. si qs presbyter. C. de epis. & cleri. que. l. pbat q clerico ab intestatu defuncto, quo ad bona pr̄imonialia preferunt in suc. vxor clerici ecclesie in qua ille erat beneficiatus, & sic per illā. l. declaratur. tex. i. §. si quis eps. in auc. de ecclesiasticis titulis.

Predicta tamē regula limitatur hodie qr fallit qn̄ mulier est pauper, & sine dote aliq maritus aūt est diues. Tūc. n. distinguit aut nulli supsunt defuncto liberi ascēdentes, sed tm̄ agnati vel cognati & tunc vxor succedit ab intestato marito in quart apte heredi. de iure ciuili. & sic efficit heres pro quarta parte. in auc. de exhibē. reis. §. qm̄ vero. ibi ex hac. l. heres extiterit &c. reliquas vero tres partes debēt ad agnatos vel cognatos ptinere. l. j C. vnde vir. & vxor. & ita voluit Placentinus ibi, quem sequit ibi Cy. & bar. & bene vt euitet correctio auctēticorū. & p hac opin. facit tex. in auc. vt nulli iudicū. §. fi. & d. §. fi. & d. §. qm̄ vero. ibi siue minus filij fuerint &c. exponendo minus. i. nō. l. illud. §. minus. detributoria. hec verba, nisi defunctus vir in bonis habeat vltra quadringētas libras auri, qr tūc vxor nō succederet, vt heres in quarta pte bonorum, imo ageret ɔditione ex lege. & peterre posset solū libras cētū auri. l3 hr̄ditas esset valoris mille librarū auri. d. §. qm̄ vero. aut marito supsunt filij. & tūc sunt nati ex alia vxore. & tūc si sunt tres aut pauciores vxor succedit, vt habet i q̄rta pte. sinaūt sint plures succedit i virili p numero psonaꝝ, vn̄ si sunt septē filij vxor succedit in septima pte. auc. vt liceat matri & auie. §. qr vero religionē. q est verū, nisi talis portio excederet valorē cētū librarū auri, qr tūc posset agere solum mō ɔdictione ex lege ad illas libras cētū auri. Nec in hoc. d. §. qm̄ vero. est correctus, qr lex istā successionē potius restringit q̄ ampliare velit, aut sunt ex eadē vxore, & tūc ista vxor nō efficit heres viro i aliq pte, s3 solū pt agere ɔdictiōe ex lege ad petēdū vsumfructū q̄rte ptis bonoꝝ mariti. si sunt tres filij vel pauciores vl' vsumfructū virilis partis si sunt plures. d. §. qr vero. Nā l3 tex. dicat vsū solū d3 exponi. i. vsumfructū, p id q sequit ibi dn̄iū aūt illis &c. similis loquendi modus hr̄ in auc. de nupt. §. sinaūt intestatus, q intelligas verū nisi valor huius vsufruct⁹ excedat libras cētū aueri. d. §. qr vo. S3 qr si supsunt tres nepotes ex filio pmortuo filio cōi vtriusq an succedat solū vxor in vsufructu quarte partis, vr̄ q sic, qr eadē est rō. S3 ɔriū est verius qr. d. §. qr vero lex. corrigit antiqū. §. d. §. qr vero. vn̄ in materia correctoria tāq̄ odiosa appellatiōe filij nepos nō cōprehēdit institu. q testamē. tut. da. pos. §. fi. & facit q no. bar. in auc. ex testamēto. C. d secū. nup. Et p hec infert q si supersunt qnq nepotes ex qnq filijs premortuis & quatuor ascēdētes vc3 au⁹

paternus

paternus τ auus maternus, auia materna τ paterna nihilominus vxor succedit in .iiij. parte. Lȝ glo. in auc. preterea. C. vñ vir τ vxor. sentiat ꝯriuȝ, τ forte non bene. qꝛ in materia correctoria nõ fit extensio. ¶ Item circa hoc dubitaꝰ. Quid si supsunt filie femine an habeat locū distinctio. d. §. qꝛ vero lex. τ videtꝰ ꝙ sic, cum sit eadem ratio, ꝯriū facit tex. qꝛ simpliciter loquitur in masculo. Vñ in materia correctiua tanꝗ̄ odiosa masculinum non concipit femininum. l. j. §. queritur. de vẽ. in possel. mittẽ. τ patet ex regula quã ponit Bar. in. l. i. de verbo. significa. ¶ Nec obst. d. auc. preterea. qꝛ sunt verba de preca. imperati.

20 ¶ † Itẽ queritur qd si mulier pauper dedit modicam dotẽ viro locupleti. an ei succedat in dicta portione ꝫm formam predictã, τ videtur quod non qꝛ ista est successio noua exorbitans ꝯ regulas iuris antiqui τ videtur solum habere locum tribus concurentibus scȝ q̄n mulier est sine vlla dote. Item τ inopes. Itẽ vir defunctus erat locuples. d. §. q̄n vero ver. hic itaqꝫ. igitur. τ. l. si vero. §. de viro. sol. matri. Sed ꝯrium tenuit dominus Frã. de ramponibus. in. d. auc. preterea. Et mouebat solum qꝛ eadẽ ratio est. ¶ Nam paria sunt non habere dotem vel habere, sed modicam. τ hoc placet valde domino Mattheo, qꝛ fit extensio per identitatem rationis q̄n ratio est expressa tex. in. cle. j. de elec. τ Bar. in. l. liberorũ. de ver. sig. Sed rõ est expressa in. d. §. q̄n vero. ibi sed nouissima venientes inopia τc. τ ibi est inopia coniugis.

21 ¶ † Queritꝰ qd ergo. vtrum oia predicta habeãt locū in marito paupere volenti succedere, dicendū est ꝙ sic p. d. §. q̄n vero. τ si dicatur ꝙ iste. §. sit correctus per. d. §. qꝛ vero lex. respondet ꝙ ille. §. qꝛ vero. in hoc iterum corrigatur per text. in auc. vt fratrū filij. §. fi. τ ita dicit gl. in. d. §. preterea. Sed do. Matthe. so. non est tuta, qꝛ in. d. §. fi. solū loquitur pro diuortio, τ ideo gl. melius dixit in. d. §. qꝛ vero. in fi. vlti. gl. corrigit. l. fi. C. de repu. τ. §. sic itaqꝫ. in auc. de nup. τ sic dicendum est in tali casu τ simi. Et hoc est equius, vt tot correctiones euitentur facit. l. fi. C. de indi. vidui. tollen. Sed quero tenendo istam opinionẽ. an dictus §. qꝛ vero. inquantum loquitur de viro quod succadat vxori modificari, τ corrigi deberet per. §. qꝛ vero. vt si sunt plures ꝗ̄ tres filij succedant in virili tantū, vt, vi dictum est. s. τ videtur ꝙ non qꝛ correctio est euitanda. In ꝯrium tñ puto, qꝛ vir τ vxor sunt correlatiua, vnde correctio vel modificatio facta i vno etiã fit in alio l. fi. C. de indi. τ. l. ij. C. de lucris adno. lib. xij. Et qḋ ibi singulariter no. Bar. de vendente ꝙ trahitꝰ ad ementeȝ etiam in materia penali, τ no. in. d. l. fi. de indi. vidui. tol. τ hic fuit Irner. qui fecit auc. preterea. τ hoc sentit ibi glo.

22 **Pro perfectione** † materie restat nunc videre, qs dicatꝰ proprie decedere ab intestato, τ ponamus ꝙ statuto caueꝰ ꝙ stantibus filijs vel agnatis mr̄ vel soror nõ admittiꝰ ad successionẽ filij vel fratris ab intestato decedentis. An si decesserit pupillus dicatꝰ decessisse ab intestato, ꝙ ita mater excludatꝰ τ soror. τ Bart. in. l. j. in princip. de suis τ legi. dicit ꝙ cū sit cōis vsus loquendi qḋ etiã hos dicamus decedere intestatos vel ab intestato ꝙ habebit locuȝ statutū, q̄n statuta exorbitantia, τ etiam correctoria ver verificantur in ꝓprio significatu, vt no. gl. Bar. τ doc. in. l. liberoꝝ. §. sed ꝙ tñ cassius de pigno. τ no. Bar. late in. l. labeo. de suppelle. lega. τ pro hoc alleg. tex. in. d. l. i. ibi, ꝫm eos quoqꝫ pro intestatis accipere debemus. Nam omnes isti casus, vcȝ non fecisse testamentum vel nõ potuisse facere equiparanꝰ ibi, τ insti. de here. ab intesta. in prin. τ sic a lege veteri, ergo si quando quis non facit testamentum qui facere poterat dicitur proprie intestatus, ita q̄n pupillus nõ facit testamentū, quia nullo modo facere potest. l. qua etate. ff. de testa. dici debet intestatus, τ proprie. arg. l. si quis seruo cum ibi not. p gl. Bar. τ doc. C. de fur. τ ita etiam ꝯsulendo tenuit Barto. sed Imo hanc disputationem publice disputauit me audiente cuius disputationis effectū posuit in. l. centurio. de vulg. τ pup. in verb. τ pro hoc decidi põt questio si statuto vbi in effectu tenet ꝯrium, qꝛ verba statuti penalis exorbitantis, τ correctorij debent verificari in verbis proprijs, vt. l. j. §. is qui nauem. de exerci. ac etiam qꝛ statutum correctoriū non debet extendi ex paritate τ maioritate rationis, vt auc. quas actio. C. de sacrosan. eccle. cum ibi no.

¶ Tu potes dicere ꝙ Bal. in. l. ij. C. qui testamenta facere possunt dicit ꝙ an pupillus proprie dicatꝰ intestatus est gl. ordi. in. l. cū antiquioribus. C. de iure delibe. vt ipse Bal. dicit in ver. septimo queritꝰ ꝙ impubes non dr̄ habere heredẽ tanꝗ̄ intestatus, vt. l. j. C. de suis τ legi. allegat tantum in contrarium, qꝛ verba negatiua verificantur si quis nolit sine nõ possit. vt. l. iij. de here. insti. Quapropter non firmando se vr̄ adherere huic vltime opinioni arg. gl. in. l. quidaȝ. §. sabinus. ff. ad treb. preterea ideȝ Bal. ꝯsuluit τ distinguit, ꝙ q̄nqꝫ verba proferuntur a vulgaribus τ idiotis τ tunc verba intelligenda sunt grosso mõ, q̄nqꝫ verba proferuntur a statutarijs τ iurisperitis, τ tunc non ad communem vsum loquẽdi imperitorum τ pro interpretatione vocabuli recurrenduȝ est. Sed inspici debet loquela iurisperiti nõ qualiter loquanꝰ idiote p quo facit gl. in. l. sed si nepotes. ff. de testa. tut. τ qḋ ibi Bart. τ Bal. τ non est dubiū ꝙ iurisperiti faciunt hanc differentiam inter intestatū τ intestabile, ergo talis interpretatio vocabuli attendenda est τ hanc postea conclusionem ponit Bal. in vsibus feudo. in tit. de succes. feu. §. i. τ sic Bal. tenet ꝙ dictū statutū vt correctoriū nõ sit extendendū, vt ẽt dixi. s. ꝫm do. Io. ne comprehendat pupillos, τ respondent ad rationẽ Bar. negando cōem vsuȝ loquendi stare apud iurisperitos, igitur τc. Et idem etiam tenet Bal. in. l. intestato. ff. de legi. tuto. vbi distinguit ꝙ opinio Bar. procedit in statuto fauorabili sed non in odioso. Et vt sit fauorabile vel odiosum patere potest ex supradictis. arg. l. fi. de here. instit. ¶ Sed tu teneas opi. Bar. pro qua opinio vidi ꝯsilia peritissimoꝝ doctorum, qꝛ dictum statutum fuit principaliter introductum in fauorẽ domus τ agnationis, τ per ꝯsequens ob fauoreȝ publicum vt. l. prima. §. antepenulti. ff. de ventre inspi. ideo est fauorabile, ideo est extendendum. Sed vtrum sit odiosum vel fauorabile, dicã statim in illa q̄stione, an stantibus masculis femine non succedant τ per consequens cum dicta vnica ratio reddi non potest in dicto statuto, vcȝ fauor publicus, licet in dicto statuto non sit expressa mentio ex dicta ratione, dictuȝ statutum potest ampliari, τ restringi ꝫm dictam rationem, vt not. Bal. Ange. τ Salyce. in. l. fi. C. de lib. Preterea non potest reddi ratio quare magis statutū habeat locum in habente ptãtem testandi ꝗ̄ in nõ habente nec potest assignari ratio aliqua valida, aliud ipsi statuẽtes verisimiliter voluerint statuere in successorem eius qui testari voluerint, cū tñ poterãt quasi in successione eius qui etatis defectu testari nõ poterit verisimiliter. n. est ipsos statuẽtes in vtrūqꝫ persona pupilli, vcȝ τ adulti respectu generis succedendi, idẽ statuissent si de casu tali interrogati fuissent vt no. gl. τ doc. in. l. tale pactum. §. fi. ff. de pac. τ pro ista opinio. est text. in. l. qui duos de vul. τ pup. ibi puer intestatus decesserit. Sed clarior in. l. intius. eo. ti. ibi ab intest. τc. τ est tex. in. l. diuus seuerus. ff. qui pet. tut. τ tñ ibi loquitur de impuberibus qui ab intestato dicūtur decedere, τ est tex. in. l. omne. C. ad turpil. ibi intestato. τ. ff. eo. l. ij. §. si quis ibi intestatorum vbi tex. loquitur de successione impuberis, τ tñ dicitur ibi ab intestato. Ex quo sequitur ꝙ etiam ex propria significatione vocabuli mater respectu successionis etiaȝ pupilli dicitꝰ debere excludi virtute dicti statuti ab agnatis, vel fratribus, qꝛ vt patet per predicta pupillus dicitur decedere intestatus, τ etiam ab intestato. ¶ Sed Saly. τ do. Floria. in. d. l. cum antiquioribus dicunt ꝙ proprie loquendo an statutum dicit si qs decesserit ab intestato, τ tunc etiam proprie comprehenditur ipubes, vt. d. l. sciant. C. de leg. here. τ. d. l. oẽm qꝛ illud verbum ab intestato qualificat verbum decedat. Sed etiam ille qui nõ potest facere testamentum dicitur decedere ab intestato, secus si statutum dicat si qs intestatus decedat, qꝛ tunc verbū intestatus qualificat personam. Sin aūt τ tertio modo statutum dicat si quis decedit sine testamento ꝙ etiam qui non potest facere testamentuȝ ꝯprehēditur vt. l. generaliter. C. de insti. τ substi. τ no. gl. in. l. prebus C. de impub. q̄n illa dictio, sine ponitꝰ abnegatiue, non autẽ priuatiue, quia si priuatiue secus esset vt exemplū. Iste equus est deferratus intelligitur de eo qui semel habuit ferros, τ non hȝ. s. τ quarto modo ꝫm Bal. insti. de here. ab intest. in prin. si statutū dicat, si qs intestabilis decesserit qꝛ tunc proprie etiã pupillus cõprehenditꝰ, et est tex. in. l. is cui. ff. de testa. Sed vt dixi. s. per tex. quos allegaui etiaȝ impubes dicitur decedere intestatus τ sic nõ sit differentia vtrū statutū dicat ab intestato decedat sine intestatus decedat τ potissime cū tractetur de ꝯmodo publico in casu ꝓposito, vt dixi lȝ. d. l. j. de suis τ legiti. multū faciat pro Salyce. τ do. Flo. ibi intestati proprie appel. τ ibi lȝ hos ꝓ intestatis accipere debemus, τ sic ꝓprie ipuberes nõ sunt intestati, τ hoc etiã ibi vult Bar. q dicit ꝙ hoc ꝓcedit ex cõi vsu loquẽdi, ergo nõ est ꝓpriū significatū verbi, vt vult Bar. in. l. ꝙ labeo. ff. de suppel. leg.

23 † vñ. d. l. q duos cū si. ibi ipubes intestatus decessit. ff. de vulga. τ pup. intelligitꝰ iproprie τ sic dicta iura limitanꝰ per. d. l. j. de suis, τ legi. facit. l. sciẽdū in prin. q satis. cog. ꝯiuncta auc. offeratꝰ. C. de litis ꝯte. Et istud est forte verius nisi dicas ꝙ si esset cõis vsus loquẽdi, vt no. Bar. in. d. l. qḋ labeo tūc ꝓbato dicto cõi vsu loquẽdi haberet locū statutū τ q̄n loquitur de intestatis.

24 **Sed pro ampliore** † perfectione huius articuli q̄n vt plurimū vigẽt statuta per totã Italiaȝ ꝙ stãtibus masculis femine nõ succedãt

vidēdū est itaq;. Primo an tale statutum dicatur odiosum vel fa-
uorabile, q2 est contra ius naturale, cum priuet feminas de eo qd̄
eis debetur iure nature, ⁊ l. nature, vt l. cum ratio. in prin. de bo-
nis damna. ⁊ in l. scripto. ff. vnde legitim. ⁊ dicitur esse accusans ip
sam naturam, cum l. fi. C. de lib. prete. ⁊ l. lege. C. de here. q2 nō sic
natura eduxit masculum sicut feminam ad procreandum, igit̄ ⁊c.
ergo restringendum est vt tantummodo intelligat̄, prout iacet. nec
loqueris in vna persona cum sit correctorium ⁊ penale aliquo mo
do nō videt̄ posse extendi etiam q2 ex idētitate vel maioritate ra-
tionis vt auc. quas actiones. cum ibi no. per gl. ⁊ omnes doc. C. de
sac. sanc. eccle. ⁊ l. precipimus. in fi. ⁊ ibi Bar. C. de appel. ⁊ in l.
si vero. §. de viro. ⁊ qd̄ ibi no. per Bal. Ang. ⁊ do. Jo. ff. so. ma. ⁊
quod tale statutum dicatur odiosum. voluit Bar. ⁊ Ja. de are. in
l. liberorum. in vlti. char. de ver. signi. ⁊ Bar. in l. i. C. de sum. tri.
in. vj. q. principa. ⁊ ibi Sali. ⁊ voluit Bal. in l. quecunq;. C. de ser
uis fugi. in versi. aduertas, ꝙ tale statutum, licet dicatur factum ꝑ
pter publicum bonum pro conseruatione non tamen dicitur equū,
ita dicit Bal. in l. certum. in prin. C. vnde legi. sed idem Bald. in
l. venia. C. de in ius voc. voluit qd̄ tale statutum dicatur mixtum ex
odio ⁊ fauore. ⁊ idem voluit Bal. in l. scimus. in fi. C. de inoffi. te-
sta. ⁊ Bar. in d. l. liberorum. ⁊ Bal. in l. si vero. §. de viro. ff. solu.
mat. ⁊ idem voluit Bal. Ang. ⁊ Saly. in l. maximum vitium. C. d̄
lib. prete. Nam sciendum est ꝙ tale statutum stantibus masculis
femine non succedant h3 duplex caput vnum inclusiuum masculo
rum a hoc est tacitum, aliud est exclusiuum feminaꝝ, vt no. Bar.
in l. seruo legato. §. sed cum testator. ff. de leg. i. ⁊ in l. cum emanci
patus. §. si duo emancipati. de col. bono. ⁊ in l. ij. §. fi. ff. ad tertu. ⁊
no. Bal. in d. l. fi. C. de li. prete. Ex quo Bald. in d. l. venia de in
ius voc. ⁊ in d. l. maximum vitium, qd̄ cū ex parte masculorum di
catur fauorabile propter familiā conseruandam ⁊ dignitatē agna
tionis. l. j. ⁊ antepe. ff. de ven. inspi. ⁊ no. Cy. ⁊ doc. in l. ij. §. ex pu-
blico. ff. de adul. etiam si ratio in dicto statuto expressa nō fuisset, qz
talis ratio tacite in dicto statuto, ⁊ mente statuti intelligit̄ inserta,
ideo sicut ex ratione expresse inserta, in l. potest argui ⁊ fieri exten
sio. l. adigere. §. q̄uis de iurepa. q2 rō legis dicitur esse anima le-
gis ⁊ ipsa lex. l. cum mulier. ff. so. ma. l. facta. §. fi. ad treb. eo. modo
potest argui ⁊ fieri extensio ex ratione tacita ⁊ vnica que pōt com
prehendi ex virtute legis vel statuti, vt no. Bal. ⁊ Ang. ⁊ Saly.
in d. l. maximū vitium, sed idem Bal. in l. ij. C. qui ad liber. ꝓcl.
non licet; videtur omnia .s. dicta distinguere ⁊ declarare vbi di-
cit ꝙ aut statutum dicat ꝙ frater succedat fratri exclusa sorore. ⁊
ide3 ꝙ agnatus succedat agnato exclusa agnata femina ꝙ tale sta
tutum dicat̄ fauorabile, l3 fauor sit cā odiosa. ¶ Aut statutum dis
ponit ꝙ stantibus mascu. femine nō succedant, ⁊ tunc q2 statutum
aufert dn̄iū filie in ptāte, dominiū dicit̄ in filiam in ptāte constitu-
tā. l. in suis. de lib. ⁊ postb. ⁊ post necessario dicat̄ tale statutū odio
sum. d. l. mximū vitiu3. ⁊ ex hoc possent multa dicta que videntur
adinuicē contrariari reduci ad 9cordiā. ¶ Nam aut statutum ex
cludit filias in potestatē in quibus 9tinebat̄ differentia. d. l. in suis
⁊ dicet̄ odiosum. ⁊ ideo non fiat extensio. c. odia. de reg. iur. in. vi.
sed intelligitur proprie, prout iacet in personis tantummodo de q
bus loquit̄. d. l. si vero. §. de viro. Aut loquimur in alijs filijs q̄ in
filiabus excludendis, ⁊ sic in quibus nō dicitur continuari domi-
nium, ⁊ tunc tale statutum dicitur esse fauorabile pro conseruatio
ne dignitatis familie. d. l. i. §. antepe. de ven. inspicien. Sed l3 ra-
tio Bal. in d. l. ij. C. q ad liber. ꝓcla. non l3 videat̄ multu3 equa,
⁊ reducere multa dicta ad concordiam, q2 aliqui volunt dictū sta-
tutum fauorabile, ⁊ aliqui contrarium, ꝙ immo dicatur odiosu3 tū
idem Bal. in d. l. ij. videt̄ persistere in ista determinatione, q2 vlti
mo loco dixit, q2 contra hoc facit tex. in l. si defunctus in versicu.
simili equitate. C. de suis ⁊ legiti. cum ergo hoc vltimo dixerit vide
tur magis inclinare in istam vltimam partem quod immo etiam
qñ filia in potestate excludit̄ dicatur fauorabile statutum, arg. gl.
no. in l. quidam. ff. ad treb. §. sabinus, Quapropter licet negari nō
possit ꝙ tale statutum non dicatur partim odiosum ⁊ partim fauo
rabile, tū fauor preponderat odio, vt no. glo. in d. l. ij. C. qui ad li-
ber. ꝓcla. non licet. ¶ Quinimmo stante dicto statuto quod ēt
filia femina in potestate in qua continuatur dn̄ium non succedat
ab intestato stantibus mascu. dicitur principaliter fauorabile. l. ex
ceptio. in prin. ff. de condi. inde. ⁊ illud ꝙ principaliter ordinatur i
dispositione, illud est attendendū. l. si quis nec causam. §. i. ff. si cer.
peta. ita singulariter dicit Bal. in l. ij. C. de sum. trini. in ver. sub-
sequenter dicitat statutum ꝙ filia femina. ⁊ in ver. sequen.
¶ Sed hic q̄ro pone ꝙ statutū originis ⁊ domicilij disponunt ⁊c.
⁊ ꝙ dicitur principaliter fauorabile tale statutum voluit elegan-
ter ⁊ plene Jo. an. qui alleg. Jac. but. ⁊ alios doc. in addi. Spe.
super rub. de test. Et ista opinio cōis ē tenēda, ex qua possunt de
cidi multe questiones de quibus habet̄ in dictis locis per doct.
ad que me remitto breuitatis gratia.

25 **Subsequenter queritur** † stante statuto,
qd̄ filia dotata
non succedat stantibus masculis. nā primo est vidēdū qñ filia di
cat̄ dotata, ⁊ clarū est qd̄ dr̄ esse dotata qñ in vita pater marita-
uit ⁊ dotauit de suo proprio matrimonio. l. fi. C. de do. ꝓmis. l. que
liberos. C. de secun. nup. vel si in vltia voluntate aliquid relique-
rit filie pro eius dote vel pro ea maritāda vel ꝙ nupserit, iuxta ea
que no. Bar. in l. lucius. §. i. ff. de leg. ij. ⁊ per 9sequens illa filia
dr̄ esse dotata a patre in qua pr̄ actū dotandi exercuit, ita no. di-
cit Bar. in l. titio centū. §. titio genero. ff. de 9di. ⁊ demon. in ver-
si. statutū est hic. ⁊ ide3 voluit Bar. in l. qui pupillam. §. de adul.
⁊ in l. non est matrimoniū. ff. de ritu nup. Quinimo fortius ⁊ ele-
ganter voluit Bar. in l. qd̄ aūt. ff. de iure do. ꝙ etiā si pater reli-
querit filie in testamento aliquā q̄titatē, licet non dicat nomine
dotis tū in dubio intelligat̄ pro dote, ⁊ per 9ñs stante statuto pre
dicto ꝙ filia dotata non succedat ista filia cui per patrem in testa
mento aliquid simpliciter relictum est, licet non fuerit dictum ꝓ
dote tamen intelligitur dotata ⁊ excludi a statuto quod est val-
de singulare.

26 ¶ † Scd̄o aduertēdū ē qd̄ illud ꝙ dr̄ femina dotata ⁊c. d3 intelli
gi ad hoc vt excludat̄, q2 sit dotata ab eodē de cuius hered. agit̄
alias autem licet esset dotata, sed tamen nō esset dotata ab eo de
cuius hr̄ditate agit̄ nō excluderet̄ a succes. illius vt l. i. cū gl. fi. C.
de leg. here. ⁊ hoc tenet ibi Bal. ⁊ facit qd̄ no. Bal. in d. l. si de
functus de suis ⁊ legi. ⁊ pro hoc optime facit tex. ⁊ quod ibi not.
per doc. in l. qm̄ nouella. C. de inof. test. facit qd̄ no. bal. in l. quo
niam in prioribus eo. tit. ⁊ facit. l. illam cum ibi no. per doc. C. de
colla. ¶ Tertio aduertēdū est ꝙ stante dicto statuto ꝙ filia do
tata l3 a patre habuerit in dotē minus q̄ fuerit leg. sua nihilomi
nus non poterit agere ad supplementū legitime, l3 legitima sit ei
debita omni iure, etiam lege nature. l. cū ratio in princ. de bo. dā.
qñ dicta dos succedit loco legitime, vt no. Bal. ⁊ Saly. in d. l.
maximum vitium, ⁊ per consequens licet dos sit minus legitima,
non tamē potest petere supplementū legitime, vt no. Bal. ⁊ Sa-
ly. in l. omnino. C. de inoffi. testa. Quoniam fm̄ 9munem opinio
27 nem, licet per statutum non possit tolli legitima in totum, † tamē
potest legitima per statutum minui, vt voluit Cy. Bal. ⁊ doc. in
l. scimus. C. de nup. ⁊ voluit Sy. ⁊ Bar. in d. l. titio centū. §. titio
genero, ⁊ idem voluit Bal. in l. cū lege. C. de epis. ⁊ posuit Bal.
in l. i. §. ius naturale. ff. de insti. ⁊ iu. ⁊ in auc. nouissima C. de inof.
te. in ver. quero an per statutū. ⁊ Sy. in. c. indultum. de reg. iu. in
vj. ⁊ ibi Jo. and. in mercurialibus. ⁊ in addi. Spe. in rub. de suc-
ces. ab intesta. ¶ † Quarto circa predicta aduertendū est ꝙ stan
28 te dicto statuto ꝙ filia non succedat stātibus masculis ipsa filia
priuatur suitate, ⁊ ideo si fiat testamentum pr̄ non cogit̄ filia3 insti
tuere vel exheredare ⁊ si preterierit nihilominus testamētū valet.
l. j. §. sciendu3. de suis ⁊ legiti. ⁊ ibi Bart. in l. si qs postbu. §. si fi-
lium. ff. de liber. ⁊ postbu. ⁊ ibi Bald. Ange. ⁊ Rapha. ⁊ Jmo.
Ex his possent decidi multe q̄ōnes de q̄bus per docto. in dictis
locis. Et aduertendum est ꝙ femina semel exclusa semp ⁊ in eter
num erit exclusa, nec vlterius admittet̄ ēt si liberi mascu. qui se-
mel fuerint heredes patris postea moriantur. Et hoc est verum
qñ statutum simpliciter excludit feminam stātibus masculis. Se
cus autem si statutu3 diceret filia non succedat donec vel quousq;
steterit vel superuixerit aliquis masculus, quia tunc filia intelligi
tur esse exclusa ad tēpus donec superuixerint aliqui masculi, vel
eis deficientibus, ⁊ si fuerint heredes femine admittuntur ita di-
xit Bar. no. in l. fi. ff. ad tertul. ⁊ est fm̄ Bal. ibi, in. c. j. eps, vel
abbas §. i. in vsibus feu. ⁊ no. Bal. in l. ij. C. de lib. prete, ⁊ Bal.
⁊ doc. in d. l. si quis postbumus. §. filiū. ⁊ Bar. Bal. ⁊ Jmol. in
l. gallus. §. qd̄ si tantū. ff. de libe. ⁊ postbu. ⁊ late per Bald. in l. si
qs filium. C. de inoffi. testa. Ex his potest inferri qñ stante dicto
statuto, l3 pater fuerit stipulatus emphyteosim vel feudum ꝓ se
filijs masculis ⁊ feminis. l3 in feudo femina veniat in subsidiu3. in
c. j. §. nondū. q feud. da. pos. ⁊ ibi in d. c. j. episco. vel abba. in. c.
j. §. filia, ⁊ ibi no. de suc. feu. in. c. j. §. j. de gra. succes. in feu. tū in
emphyteosi3 ēt ecclesie filia femina admittitur vna cum masculo
ex propria natura emphyteosis, in auc. de non alie. aut ꝑmu. re-
bus eccle. §. emphyteosim vero. ⁊ tū stante dico statuto in emphy
teosi3 pr̄ vr̄ primo stipulatus ꝓ filijs masculis. Secūdario eis nō
extantibus pro feminis. ita singulariter dixit Bart. in l. vt iure-
iurandi. §. si liberi. in fi. pe. col. ff. de bo. lib. ⁊ facit ꝙ no. Bar. in
fi. in l. heredes mei. §. cū ita. in fi. j. col. ver. ⁊ hoc dico i terminis.

Summarium

SVMMARIVM

1 Testm̄ vnde dicatur, & quot species testamentorum. nu. 5.
2 Ultime voluntates quot modis fieri possunt.
3 Testamēti in scriptis forma regularis q̄ sit. Et qn̄ pbet. nu. 4.
6 Testamentum rustici an dicatur in scriptis vel nuncupatiuum, & quot testes requirat. 7.
7 Rusticus quis proprie dicendus.
8 Ciuis nunquid coram quinqz testibus possit in villa testari.
9 Testamentum in carcere factum cum pauciori testium numero, an valeat.

¶ Glosa quinta.

1 Suum testm̄ nūcupatiuū sine scriptis facere pcurauit & fecit, &c. ¶ † Hic tractari dz materia testamētoꝝ, & testm̄ dr̄ testatio mētis, vt dicit tex. insti. de testa. ord. in prin. dic vt ibi scripsi, & hoc est fm allusionē vocabuli, sed aliter diffinit, vt hr̄ in. l. j. per glo. & doc. ff. ꝺ testa. quā diffinitionē posui. s. in. j. glo. in versi. domi. Castellanus &c. Sunt ergo due species testamētoꝝ, vna species que vocat̄ testm̄ nūcupatiuū, de qua hr̄ in. l. hac ꝯsultissima. §. per nūcupationē. C. de test. altera species dr̄ testm̄ in scriptis, de qua hr̄ in. d. l. hac ꝯsultissima. in prin. &.
2 l. ad test. ff. de testa. cum si. † Licet quinqz modis possint fieri vltime voluntates per testm̄ in scriptis, & non scriptis, & sic p nuncupationē, itē per codicillos, itē illa que fit per patrē circa liberos, vt. l. hac ꝯsultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. itē illa que fit a milite coram duobus testibus, vt. ff. de testa. mi. l. diuus. ita dicit glo. in auc. de here. & fal. §. pe. Uidemus itaqz de vnaqqz specie de per se hic, vcz de testō in scriptis, & de testō nūcupatiuo de per se, & incipiamus a testō in scriptis, & testm̄ in scriptis est in quo ꝺ substātia reqrit̄ scriptura, & sine ea tā a testatore vel ab alio loco testatoris qn̄ testator scribere nescit, & a testibus fieri nō pōt, vt. d. l. hac ꝯsultissima. in prin. sicut dicimus i. l. 3ct⁹. cū sua materia. C. de fide instru. Et de 3ctu celebrato i scriptis. facit isti. de vē. & emp. §. j. & qd̄ ibi scripsi. Forma aūt & regula te
3 stamēti in scriptis est ista, † vcz qd̄ corā septē testib⁹ idoneis subscribētibus, & sigillā. & testatore si scribere sciat scribēte noīe heredis, vel ignarus lraꝝ, alio p testatore scribēte nomē heredis. Ista hn̄r in. d. l. hac ꝯsultissima. & l. iubemus. §. aūt istā regulaz ponit gl. no. q̄ꝫ no. Rap. no. in. l. qn̄. i gl. fi. ff. ꝺ test. no. qꝛ hmōi testis vtebant̄ ciues Roma. q nō volebāt q sciret̄ id q i vlt. voluntate eoꝝ disponebāt, & hoc faciebāt tā i testō eoꝝ q̄ꝫ ēt in testō pupil. substituto, ne vite pupilli insidiaret̄, vt dicit tex. isti. ꝺ pupil. sub. §. sinaūt qs. Et fieri dz ista forma scripto, & pfecto testō vel manu testōris vel alterius, ēt p seruū alienū iussu testōris, vt l. seruus. §. licet. ff. de test. & i fi. testator si sua manu scribere sciat scribat nomē heredis, si aūt ignarus sit literaꝝ, illius adhibeat̄ q loco testōris nomē heredis scribat nomē agnomē & cognomē, vt. d. l. hac ꝯsultissima. in prin. nisi esset nomē singulare, ita q ex eo nō posset error vel ignorātia oriri, vt gallopresso, vt ꝺt ibi glo. Et proferat corā dictis testibus qd̄ illud est suū testm̄, vt. l. cū antiquas. C. de testa. & l. iubemus. in pn̄. eo. tit. Et aduertas qn̄ testator ppria manu scribat nomē heredis non est opus, vt testas sciāt. Sinaūt p aliū scribat̄ de volūtate testōris, tūc oino p testatorē nomē & agnomē heredis nūcupari dz corā dictis testibus, vt testes oino sciāt qs fuerit institutus. vt. d. l. iubemus, & ne ille scribēs possit malignare, & deinde testes debēt vnusquisqz se subscribere manu ppria, & sic opz q vnu'qsqz testiū sciat scribere, vt d. l. ad testm̄. nec pōt cōmittere alteri q scribat p se. p gl. i. l. pe.
4 eo. tit. † Et aduertēdū qd̄ sufficit q simplr̄ vnusqsqz se subscribat vt testis, sꝫ opus est, vt i sua subscriptione faciat mētionē de testatore & alioꝝ testium hac forma. Ego talis testis rogatus ad testm̄ Titij de asinellis vna cū tali, & tali &c. testibus ppria manu scripsi, & sigillaui, vt dicit ibi Bar. & do. meus, vt expresse pbat̄ i. l. pe. ibi pprio chirographo qs & cui⁹ testm̄ signauerit &c. Sed lz subcriptio reqrat̄ q fiet manu ppria, tm̄ oēs testes pn̄t sigillar̄ vno sigillo tm̄ ēt si dcm̄ sigillū fuisset testōris dūmodo habeat aliquē characterē vel sculpturā. vt. d. l. testiū. §. j. ij. & iij. requirunt̄ ergo ista duo copulatiue q se subscribāt & sigillēt, nec sufficiat alteꝝ, vt est tex. in. d. l. testiū. §. si qs ex signatoribus, q̄ qdē sigilla pn̄t fieri, & appēdi lino, siue chordule carte dicti testi, siue ēt sint apposita in ipsa carta i qua est descriptū testm̄, si ēt sit apposita coopertura ex qua dictū testm̄ est clauꝫ, & inuolutū, vt. d. l. hac ꝯsultissima. & l. testiū. §. fi. Et aduertēdū q pōt testm̄ in scriptis dictari, & scribi vno tpe & ex interuallo, postea testes adhiberi & dicet̄ q istud est testm̄ suū & alia fieri de qbus, vt. d. l. hac ꝯsultissima. ver. sed alio tpe tene mēti q testm̄ i scriptis nō pbat nisi corā iudi. veniāt testes, & recognoscāt suā subscriptionez & signa, vt. l. si qs ex signatoribus. ff. quēadmo. testa. ape. qd̄ tene mēti. Ideo melius est cū testō nūcupatiuo, qꝛ forte in testō i scriptis anteq̄ꝫ pduceret̄ corā iudice aliquis ex testibus moreret̄, & sic nō posset testamentum probari.

5 Secunda species testamētoꝝ † dr̄ esse testamēti nūcupatiui qd̄ fit sine scriptura, sed corā septē testibus eodēqz tpe collectis, vt ipsi testes volūtatē testatoris testm̄ sine scriptura faciētis audiāt, vt dicit ad literā. d. l. hac ꝯsultissima. §. p nūcupationē. in testō ergo in scriptis, lz testes ignorēt quid in testō ꝯtineat̄, vt dictuz est tm̄ in testō nūcupatiuo opus est qd̄ oēs testes itelligāt oīa q̄ in dcō per testatorē disposita sunt, vt ibi & potissime nomē heredis est pnūciādū palā hoc est q audiat̄ ab oib⁹ testibus necessarijs videlicet a septez testibus, lz plures adhibiti fuerint ne vitiet̄, vt. l. heredes palā. ff. de testa. in pn̄. Et bene no. qꝛ testm̄ dz sub vno ꝯtextu h ē vt nullus actus extrinsec⁹ sit i medio, vt. d. l. cū antiquitas, nā tūc talis inscriptio nō vitiat. & ibi alias secus, nisi cia denuo reformarent̄, vt ibi. Et licet scriptura nō sit de substātia testi nūcupatiui, tm̄ de ꝯsuetudine vt semper apparere possit testibus mortuis vel viuētibus q ea q̄ testādo per testatorē corā testib⁹ nūcupat̄ p notariū publicū reddigētē in scriptis. vt. l. j. C. de testa. cū ibi no. in gl. & p doc. q̄ scriptura publica facta nō est opus q amplius fiat p testes depositio. Sed ipsa scriptura publica notarij facit fidē plenā dūmodo i ipsa scriptura sint septē testes descripti q fuerūt adhibiti i testō. Sinaūt corā testibus testator ordinauerit testm̄ suū nec fuerint in scriptis p eū vel notariū redactū, tūc opus est dicti testes citatis citādis deponāt in iudicio de dicta dispōne testōris, & iste attestationes reddigi in scriptis & tūc tales depositiones testiū in scrip. redacte faciūt plenā fidē opus erit amplius dictis testib⁹. & ipsis mortuis vel ēt viuis stabit̄ dictis attestationibus i scrip. redactis & plenā fi. faciēt intm̄ q ex talibus attestationibus i scrip. redatis ꝯcedit̄ bn̄ficiū. l. fi.
6 de euic. diui adri. tol. vbi no. p doc. ¶ † Aduertēdū tn̄ est ad testamētū rustici in quo reqrit̄ q testes se subscribāt. An dicat̄ testamētū in scriptis vel nūcupatiuū. l. fi. C. de test. vbi vnusqsqz p sua psona subscribat, & vr̄ q dicat̄ testm̄ in scriptis, vt ibi, & hoc voluit gl. sꝫ opi. Azo. in verbo sine scriptura. Sed ego crederē q posset dici testm̄ in scriptis, & ēt testm̄ nūcupatiuū in scriptis dici pōt, vt pꝫ ibi p magratibus literas presentes subscri. sūā &c. Sed ille tex. pōt adduci in ꝯriū, qꝛ ibi nō reqrit̄ sigillatio fienda per testes vt reqrit̄ in testō in scrip. l. ad testiū. ff. ꝺ testa. ac ēt ibi vnus testis pōt se subcribet̄ p alio, qd̄ fieri nō pōt i testō i scrip. vt. d. l. ad testiū. §. j. sed nō pōt dici testm̄ nūcupatiuū. Dicā ergo q dr̄ testm̄ nūcupatiuū in quo tm̄ requirit̄ subscriptio testium saltē vnus q sciat literas vel pōt dici q erit testm̄ mixtū ex nuncupatione, qꝛ corā testibus audiētibus, & scētibus rusticus dz exponere volūtatē suā, vt ibi ex isto respectu pōt dici nūcupatiuūz & testes q sciēt liberas debēt se subscribere & ideo isto respectu posset dici in scrip. facit. l. muneꝝ. in pn̄. de mu. & ho. Et hoc est vtile scire vtrū dicat̄ in scrip. vel nūcupa. pp multa. Primo pp solēnitates diuersas que reqruut̄, & potissime si succedit̄ ꝺ int̄ ptorio, qꝛ si esset testm̄ i scriptis daret̄ bo. pos. directa. Sinaūt esset testm̄ nūcupatiuū daret̄ bo. pos. vtilis & p ꝯns alr̄ & alio mō deberet practicari. de hoc est casus cū ibi not. in. l. ij. C. de bono. pos. fm tab. q si cōpeteret vtilis & intētaret̄ directa succūberet̄ & ita in pposito facit. l. si duo. cū ibi no. p Cy. & Bar. ff. de solu. & l. q stipēdia. C. ꝺ pcu. facit. l. hec actio. cū ibi no. p do. Flo. ff. si qua. pau. fe. di. ¶ Qualr̄ aūt testm̄ inter liberos fieri possit dicā. j. in gl. in verbo, sibi. h. & g. filios heredes istituit. An aūt hꝫ testm̄ & quale tollat primū dicā in gl. in verbo cassans & annulās
7 omne aliud testm̄ &c. † Rusticus aūt pōt testari corā quinqz testibus testādo in rure, & sic pp psonā in locū vbi copia maior testiū cōiter haberi nō possit. & sic ille fauor adhibet̄ rustico in locū vt volunt doc. & Bal. in. d. l. fi. & sic dat̄ priuilegiū psone & loco vt pꝫ ibi. Snaūt i illo loco ex quo seqrit̄ si rusticus pōt habere plures testes, tūc requirunt̄ testes septē, vt voluit tex. ibi a ratione cessante. & voluit ibi Bar. & idē Bar. in. l. ꝯficiunt̄. §. i. ff. de iure codi. Qui quinqz testes opus est, vt postea deponāt corā iudice, vt. d. l. cōficiunt̄. nisi eēt scriptuz per publicū notariū. Et est aduertēdū q eoipso q qs dicit q plures testes q̄ꝫ quinqz haberi nō potuerūt fundata est intētio sua nisi ꝯriū pbet̄, vt ar. g. l.
8 cū lege. de prob. ita dicit Bar. in. d. l. cōficiunt̄. §. j. ¶ † Ut ergo quis possit vti dicto priuilegio quinqz testium. Quero quis dicat̄ rusticus. & vr̄ qd̄ omnes qui sunt extra ciuitatem & castra,

⁊ sic qui habitãt in villis, ⁊ montaneis dicant̃ rustici, vt. l. j. §. ru
stici. C. ad nul. off. lib. xj. tñ Bar. in. l. ꝯficiunt̃. §. j. appellat isto
casu rusticos ẽt qui habitãt in his castris paruis in quibus non
est copia hoim. Ex his potes tu inferre ꝙ si rusticus testat̃ in ci
uitate ꝙ dz testari corã testi. alias nõ valebit testamẽtũ, qꝛ priui
legiũ predictũ nõ tm̃ ꝑsone rustici ꝯcedit̃, sed ẽt loco, vt dixi, igi
tur qñ extra villã testat̃ nõ hz dictũ priuilegiuz. ¶ Quero si ci
uis testat̃ i villa, an possit corã q̄nq; testib⁹ testari. ⁊ vr̃ ꝙ ñ, vt di
xi, qꝛ dictũ priuilegiũ nõ ꝯcedit̃ solũ loco, sed ẽt ꝑsone rusticoꝝ,
igit̃ ⁊c. Ita tz Bar. in d. l. ꝯficiunt̃. §. j. per illũ tex. ẽm Jac. de
are. ⁊ ita ẽt tz in. d. l. fi. qđ ẽt sequit̃ ibi Ang. licet Pe. ⁊ Cy. te
neãt ibi ꝯtriũ, sed istã opi. appellat ibi Bal. equorẽ per illũ text.
ad rei humanitatis respiciẽtes ⁊c. Naz de iure diuino vz testm̃
corã duobus testibus nedũ corã quinq;, vt. c. cũ esses. ⁊. c. rela
tuz. de testa. Quinimo dicas tu ꝙ ẽt de iure ciui. vz sine testib⁹
dispositio testatoris. l. fi. C. de fideicõmis. insti. ꝺ fideicõ. here. §.
fi. ⁊ istã partẽ seq̃t Saly. in. d. l. fi. ⁊ rõ illius. l. est qꝛ plures te
stes haberi nõ potuerũt. Illa ergo rõ hz locũ in iure in ciue ibi
testãte, vt dixi. idẽ sentit Jac. de belui. in auc. qb. mo. na. eff. sui.
9 §. si quis igit̃. ⁊ ẽt alleg. Nic. de mat. q ẽt tenet † testm̃ factũ in
carcere tyrãni vbi metu illius nõ pñt plures testes haberi ꝙ va
let. Et istã opi. ibi sequit̃ Flo. sed Raph. fulg. vr̃ tenere opi. Ja
co. de are. ⁊ Bar. qm̃ tex. in. d. l. fi. requirit tria, vcz ꝙ persona
testãtis si rustica hoc est quicũq; sit q vt plurimũ habitat rure ẽt
si esset nobilis. Scđo qđ sit in rure. Tertio ꝙ haberi non possit
maior copia testiũ, que rõ cessat i ciue, qꝛ nõ est rusticus hoc est
nõ habitat in villa pro maiori parte temporis, igit̃ ⁊c. Sed ego
tenerẽ opi. Jac. Bar. ⁊ sequa. qꝛ iputet̃ sibi ciuis qui nõ fuit te
status in ciuitate vbi copia testiũ haberi poterat. Cogitare eniz
debebat posse infirmari, cũ sit qđ naturale, vt. l. si quis domũ. §.
j. ff. loca. igit̃ ⁊c. Et credo qđ ista opi. seruaret̃ in practica, lz alia
opi. sit multũ equa. de qua vide si tẽpore mortalitatis nõ possint
adhiberi septẽ testes ad testm̃ an valeat. ⁊ Bar. in. l. j. ff. de bo.
pos. ex testõ mili. sentit qđ sic. ⁊ per hoc facit qđ no. Bar. An
ge. ⁊ Imo. in. l. recusare. §. fi. cũ. l. seq. ff. ad treb. ⁊ pro hoc facit.
l. casus. C. de testa. ibi aduersus timorẽ ꝯtagionis qui testes te
nẽt ⁊c. hoc tz Bal. in. d. l. fi. ibi si nõ possunt haberi plures ꝑꝑ
mortẽ, ⁊ hoc vr̃ multũ equũ, qꝛ defectus numeri testiũ venit ꝑꝑ
casum, ⁊ ꝑꝑ guerrã. Dei altissimi, vt dicit Bar. in. d. l. igit̃. fa
cit. l. milites. C. de testa. mili. Et predicta procedunt de iure ciui
li, sed de iure cano. sufficit testamẽtũ fieri coraz duobus testibus
⁊ parochiano, vt. c. dominis. ⁊. c. relatũ. de testamentis.

SVMMARIVM

1 Testamentoꝝ solẽnitates vtrum possint per statutũ aut consue
tudinem minui aut mutari.
2 Statutũ minorans testamenti solẽnitatez an includat extraneũ
ibi testantem. 3.
Argumentum de testamẽtis ad codicillos, ⁊ donationes causa
mortis an procedat in statutis.
4 Statutũ ꝺ naturalibus cũ legitimis succedentibus an valeat ⁊
possit spurios successionis facere capaces. 3.
5 Statutũ de testamẽtis corã tribus testibus an includat bona ex
tra ditionem suam, ⁊ qualiter ⁊ quando.
6 Testari qualiter habet qui apud infideles est. Et quid de ca
pto apud hostes.

¶ Glosa sexta.

1 Secundum morẽ ⁊ statuta nostre ciuitatis Regij.
¶ † Queritur ergo an ciuitas Regij ⁊
quelibet alia ciuitas possit statutũ vel ꝯsuetudinez inducere ꝑꝑ
qđ minoret̃ solẽnitas testamẽtoꝝ. ⁊ Bar. i. l. cunctos populos.
C. de sum. tri. in ver. quid in testõ pone ⁊c. tenet ꝙ sic, ⁊ sine au
ctoritate principis. ⁊ hoc idẽ voluit Bal. nõ solũ in statuto, sed
ẽt in ꝯsuetudine, vt ipse no. per illã. l. scđam. ff. de vulg. ⁊ pupil.
⁊ no. Bal. ⁊ Sali. in. l. si nõ speciali. C. ꝺ test. ⁊ idẽ voluit Bal.
in. l. fi. C. eo. ti. Quinimo ⁊ castrũ, ⁊ villa põt hoc inducere, vt. d.
l. fi. ita dicit Spe. in tit. de instru. edi. l. cõpẽdiosa. ver. sed quid
dicemus. ⁊ idẽ ibi vult Jo. an. in addi. ẽm Albe. ꝺ bobio, ⁊ idẽ
voluũt Bar. Bal. ⁊ Ang. ⁊ dñs meus in. l. iij. ff. de testa. ⁊ ꝑ hoc
alle. tex. in. l. ij. C. queadmo. testa. aper. ibi, vt ẽm leges moresq;
locoꝝ dũmodo seruetur solẽnitas iuris diuini, ciuilis, ⁊ iurisgen
tium, ⁊ qđ saltẽ fiat corã duobus vel tribus, vt. l. j. ff. de testa. sed
Jac. de are. dicit ꝙ imo ciuitates hoc inducere pñt sine licentia
principis, vt. d. l. si nõ speciali. cũ gl. Et hoc ẽt voluit Bar. in. l.
nemo põt in ꝑn. ff. de legi. ⁊ hãc opi. tenuit Jo. i. d. l. iij. qꝛ. d. l. fi.
C. de testa. ibi vr̃ dicere ꝙ nõ valeat ꝯsuetudo minuẽs solẽnita
tẽ testamẽtoꝝ nisi fuerit a principe approbata, igit̃ ⁊c. Nec plz
qđ dicũt Cy. Bar. ⁊ Bal. in. d. l. j. C. de sum. tri. ꝙ ibi remoue
tur antiqua ꝯsuetudo, ⁊ nõ noua, qꝛ hoc nõ est verum, vt voluit
Sali. in. d. l. qꝛ fortius impediunt̃ futura q̃z iam facta, vt. l. pa
tre furioso. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. ⁊ idẽ dicit. d. Jo. nec
ẽt est bona rñsio q̃z facit Bar. in. d. l. j. ꝙ nõ fuit necessaria au
ctoritas ꝑncipis in. d. l. fi. qꝛ illa ꝯsuetudo fuit introducta a vil
la q̃ nõ poterat inducere, vt no. Bar. in. l. oẽs populi. ff. ꝺ iusti.
⁊ iur. ideo nõ est mirũ si fuit necessaria approbatio principis, qꝛ
in. d. l. fi. loq̃t̃ in oibus ciuitatibus ⁊ castris subiectis Romano
imperio. igit̃ generaliter dz intelligi, ⁊ hoc in testamẽtis fuit in
troductũ ad hoc vt falsitas nõ possit cõmitti, ideo tot testes req
runt̃. vt. l. fi. C. de fideicõ. Nec ob. d. l. ij. C. queadmo. test. aper.
qm̃ ibi loquit̃ de quadã solẽnitate adhibẽda i apertura testi. nõ
aũt de numero testiũ adhibẽdoꝝ in testis ꝯfirmãdis, igit̃ ⁊c. Et
pro certo de iure ista verior, lz prima ꝑꝑ aucto. doc. seruaret̃ in
practica qđ tale statutũ vel ꝯsuetudo Regiẽse ꝙ q̄libet possit
testari corã tribus testibus nõ porrigit vires suas ad cecũ, qꝛ ce
cus dz testari ẽm ius cõe. ita dicit Bal. ⁊ dñs meus in. l. si que
ramus. de testa. ⁊ sic tale statutũ patit̃ interpretationẽ a iure cõi
2 vt. l. j. ff. ad. l. falci. ⁊ ibi no. Bar. ad. l. fal. ¶ † Scđo quero posi
to ꝙ tale statutũ vel ꝯsuetudo valeat ciuitatis Regij an Ferra
riensis, ⁊ sic forẽsis poterit testari cũ dicta solẽnitate tantũmo
do. ⁊ Bar. in. d. l. fi. C. de testa. circa mediũ dicit qđ sunt pon
deranda verba statuti. Nã aut dicit qđ q̄libet Regiẽsis pos
sit testm̃ ꝯdere corã tribus testibus, ⁊ tũc Ferrariẽsis ⁊ sic forẽ
sis cũ nõ sit regiensis corã tribus testibus testari nõ poterit, aut
statutũ dicit q̄libet possit cũ dicta solẽnitate testari poterit ⁊
remittit ad no. ꝑ se. in. d. l. j. C. de sum. tri. ver. circa ẽm an talis
ꝯsuetudo, vbi idẽ ⁊ latius tz, ⁊ facit qđ not. Bald. in. d. l. si non
speciali. ⁊ alleg. Bar. in. l. fi. ff. de test. mili. ⁊. l. milites. C. eo. tit.
idẽ voluit Sali. in. d. l. j. C. de sum. tri. ver. sed tũc quero an ta
le statutũ, qđ est verũ ẽm Sali. i. d. l. j. ver. sed quero statutũ est
in Ancona, nisi forẽsis testet̃ regij in fraudẽ legis sue patrie, vt
si Ferrarie statuto cauet̃ ꝙ femina nõ possit testari sine ꝯsensu
patris vel fratris vel patrui, ⁊ ipsa iuit Regiũ ad testãdũ, ⁊ po
stea Ferrarie dicta femina reuersa fuit, dr̃ factũ in fraudẽ testa
mẽtũ, idõ nõ vz, dic vt ibi lati⁹ ꝑ Sali. ¶ Quero ẽm dictũ statu.
Regij ꝙ possit fieri testm̃ corã trib⁹ testib⁹. nunqđ simile in co
dicillis ⁊ donatione cã mortis, dicas ꝙ sic, vt dicit Bal. in. d. l.
fi. C. de test. alleg. l. si quis in prin. testamẽti. §. j. ff. de leg. iij. ⁊. l.
cũ hic status. §. si miles. ff. de do. inter viꝝ ⁊ vxorẽ. nec corã mi
nori numero testiũ q̃z triũ codicillari vel donari cã mortis, vt vo
3 luit Bar. ⁊ doc. in. l. ij. ff de leg. j. ¶ † Quarto quero an per sta
tutũ persona inhabilis ad testandũ possit habilitari, vt si statutũ
dicat qđ filiusfami. possit testari ⁊ dicẽdũ qđ sic, vt not. Bar.
⁊ doc. in. d. l. j. C. de sum. trini. de quo dixi. s̃. in. j. gl. d. castella
nus ⁊c. ¶ Subsequenter querit̃ an ꝑ statutuz possit habilitari
qđ spurius possit institui a patre, ⁊ ei succedere. ⁊ Bar. in. l. iij.
ff. de testa. determinat ꝙ nõ ꝑ tex. in. d. l. j. ⁊ qđ ibi per doc. C. ꝺ
nata. restitu. ⁊ in auc. qb. mod. nat. effi. sui. §. fi. nã ibi dr̃ qđ spu
rius nullũ hz participiũ. d. l. ⁊. s̃. in. §. si quis igit̃ naturalis locu
tus est imperator ꝺ oblatis curie qui possunt succedere, igit̃ ⁊c.
⁊ istud sequit̃ Bal. in. d. l. iij. qꝛ hoc introductũ fuit propter tur
pitudinẽ agẽtis reprobãtis nulla ꝯstitutione permitti põt. vt in
auc. vt nulli iudi. §. j. imo intelligit̃ esse reprobatus de iure diui
no qñ reprobat̃ ꝑ turpitudinẽ. in. c. ex parte de ꝯsti. ⁊ hoc seq̃t̃
4 bar. i. l. si q̃ram⁹. de test. ⁊ hoc tz. d. Jo. i. d. l. iij. † Quinimo ẽt si
statu. cauet̃ ꝙ fili⁹ natura. tm̃ succederet vna cũ ltimo ⁊ natura
li nõ valeret tãq; nutriẽs peccatũ, qꝛ ois fornicatio excepta vxo
re de iure canonico est ꝓhibita. in. c. nemo sibi blandiat̃. el. iij.
ij. q. iiij. sed ꝯtrium sentit Bar. ꝙ imo tale statutũ valeat in. d. l.
j. C. de sum. tri. in. q. que incipit, circa statuta permissa tollentia
obstaculũ ⁊c. Et hoc consuluit Jo. cal. vt refert Bal. i. d. l. j. C.
de sum. tri. in. q. que incipit, circa statuta permissiua. ⁊ hoc te
net Ant. de but. in. c. per venerabilem. qui filij sint legit. Sed
his nõ obstan. primã opi. credo veriorẽ, qꝛ habilitare spuriũ ad
successionẽ tantum est dicere quantum ipsum spuriũ legitima
re, saltẽ quo ad ius succedẽdi, que legitimatio per populuz fi e
ri nõ põt cum sit de reseruatis principi, vt. l. j. ⁊. ij. de nata. resti.
⁊ in. d. §. fi. ⁊ in auc. quib. mod. natu. effi. sui. ergo cum sit prohi
bita legitimatio, videt̃ ẽt esse prohibita successio que ex causa se
queretur. l. oino. ff. de sponsa. Preterea tale statutuz, ꝙ permit

tit

tit spurios succedere non est neqꝫ honestum, neqꝫ iustuꝫ, iõ non vꝫ, qꝛ lex dꝫ esse rõnabilis ꝛ honesta. c. erit aũt. iij. d. ꝛ. l. ij. ꝛ. iij. ff. de legi. ꝛ hoc ꝯsuluit Pau. de eleaꝫ. ꝛ Fede. de sen. ꝛ Bal. in. d. l. j. ꝯ sum. tri. dicit idẽ tenere Cy. ꝛ Odof. ꝛ istud credo te
5 nẽdũ p. s. dicta. ¶ † Quinto q̃ro an tale statutũ factuꝫ regij ꝑm solẽnitatẽ dicte ciuitatis porrigat vires suas ad bona sita in territorio ciuitatis Ferrarie, ꝛ alibi. Et istã. q. format Bart. in. d. l. j. de sum. tri. in. viij. q. prin. in ver. ꝛ si dubitet̃ vtrũ testm̃ factũ ĩra territoriũ ꝛc. vbi vna cũ Guil. ꝯcludit ꝙ sic, ꝑ tex. in. l. fi. C. de testa. ꝛ ꝑ al's suas rõnes. ꝛ idẽ voluit Saly. in. d. l. j. ver. nũc q̃ro. ꝛ ꝯ an testm̃ intra territoriũ ꝛc. ꝛ idẽ voluit Jac. but. in. l. si non spãli. j. de testa. ꝛ hoc credo veꝝ lꝫ Bal. in. d. l. j. ver. circa statuta pmissiua, q̃rit̃ primo ꝯ essentia ibi, ſꝫ supposito ꝙ valeat statutuꝫ q̃rit̃ ꝛc. vꝫ dicere ꝯrĩũ, sed si qs bñ aduerterit loqtur in alio cãu. nã loquit̃ qñ ex statuto pmittit̃ pr̃i ꝙ substituat spuriũ, tunc non est mirũ si habilitatus succedẽs in vno territorio succedat in bonis alterius territorij, ꝛ claꝝ qꝺ nõ. Naꝫ aliqñ agit̃ de iure nouiter inducẽdo ꝑ statutũ, ꝛ tũc statuẽtes nihil pñt vltra limites qbus iurisdi. realiter limitat̃. l. dño. de decur. lib. x. ꝛ ita intelligat̃ qꝺ dixit Bal. Si aũt agit̃ de iure q̃sito q̃rendo, ꝛ tũc hꝫ locũ qꝺ dixit Bar. ꝛ sequa. ꝑ. l. cũ vnus. §. j. de bo. auc. iudi. pos. ita dicit ibi Bal. ꝛ bñ. ¶ Sexto q̃rit̃ qꝺdã regimẽ in Anglia vbi est ꝯsuetudo ꝙ priogeniti succedãt in oibus bonis alijs fribus exclusis, sed in ciuitate Ferrarie viget ius cõe, ꝛ ille Ferrariẽ. hꝫ bona in Anglia, ꝛ Ferrarie, ꝛ decessit in Anglia, an filius primogenitus succedat in oibus bonis stãt. ẽt extra Angliã, istã. q. formãt doc. in. d. l. j. C. de sum. tri. ver. postq̃ aliqua vidimus ꝯ ꝯtinẽtib. cãs testamẽ. ꝛc. dõm est vt ibi plene ꝑ doc.
6 ¶ † Quero septimo aliqs testat̃ apud infideles. ꝛ Bart. in. l. q a latronibus. ff. de test. in fi. dicit ꝙ si qs testat̃ i loco subdito populo Romano, ꝛ tũc satis ꝙ testet̃ ꝑm ꝯsuetudinẽ loci, qꝛ tales ꝯsuetudines sunt approbate a populo Roma. vt. l. oẽs populi. de iusti. ꝛ iu. ꝛ. l. de qbus. de legi. Aut testat̃ in locis q̃ non sunt subiecta populo Romano, ꝛ tũc si fiat ꝑm statuta ciuitatis, vel ꝑꝫ ius cõe valeret, secꝰ si faceret ꝑꝫ statuta, vel ꝯsuetudines illiꝰ loci cũ ꝑdiderint illi loco ea que sunt iuris ciuilis, ꝛ testamẽti factio est iuris ciuilis, igit̃ ꝛc. sed Bal. in. l. ij. C. quẽad. test. ap. dicit de facto ꝯsuluisse ꝙ satis in suo testõ i illo loco seruauerit solẽnitatẽ iuris diuini, ꝛ gẽ. ꝛ sic corã duobus vel tribus testib. qꝛ ius diui. ꝛ gen. est cõe ad oẽs gẽtes, nõ aũt sufficeret testari ꝑm ꝯsuetu. illius loci. Sed in hoc vltimo. d. Joã. in. d. l. q a latronibus. dicit qꝺ hostes populi Ro. in terris suis sunt dñi qꝺ pꝫ, qꝛ ciuis Rom. captus ab eis efficit̃ seruus, vt. l. j. ff. ꝯ capti. vñ pñt statuere leges, ꝛ ꝯsuetudines. vñ qlibet ciuis Rom. testãdo sibi ꝑm eoꝝ ꝯsue. valebit eius testm̃, vt. d. l. ij. C. quẽad. test. ape. sed in hoc credo opi. Bar. ibi veriorẽ, qm̃ ciuis Roma. in illis locis nullũ hꝫ participiũ, nec in genere, nec in specie, igit̃ nõ possunt gaudere beneficio illius loci, vt dixit Bal. in. l. forẽse. i fi. C. de testa. ꝛ ibi Bar. ꝛ doc. in. l. j. C. de sum. tri. vbi plene, secꝰ qñ esset locus subditus populo Roma. ꝛ tũc saltẽ in genere qs hꝫ participiũ. ergo nõ est miꝝ si põt testari ꝑm ꝯsuetu. illius loci, qm̃ statutũ loquit̃ generaliter, vcꝫ ꝙ quilibet possit testari coram tribus testibus, vt no. Bar. ꝛ doc. in. l. fi. C. de testa. ꝛc.

SVMMARIVM

1 Legatum vtrum vitiet̃ per incertitudinem persone, ꝛ pro incertis falcidia detrahenda.
2 Juramẽtum simplex petẽtis nunquid sufficiat in restitutione male ablatorum vsurarij.
3 Legatum pro incertis, ꝛ male ablatis an ꝛ qñ valeat in quacũqꝫ quantitate fiat. Et quid si taxauit ꝛ reperiatur non tantũ abstulisse, ꝛ cui fienda restitutio. 4.
Executor legati male ablatorum an dispensare possit hereditate nondum adita.
5 Relictũ male ablatorum an dicendum ad pias causas.
6 Vsurarum alibi factarum distributio qualiter per episcopum facienda numero. 7.
8 Executor ad ablata restituenda an possit soluere debita.

¶ Glosa septima.

1 Item reliquit pro incertis ꝛ male ablatis. ¶ † Qñ relinqt̃ incerte persone an valeat legatũ vide tex. insti. de leg. §. de incertis. ꝛ vide ꝑ Bar. plene in. l. quidã relegatus. ff. de reb. dub. ꝛ Cy. ꝛ Bal. ꝛ Sali. in. l. id qꝺ pauperibus. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ iste non est casus noster qꝛ loquit̃ qñ nõ recordat̃ si cui dãnũ aliquo modo intulerit, qꝛ ꝑ tali casu legat quasi per modũ restitutionis. ꝛ de hoc tangit vnũ verbũ Bal. in. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. ibi, sed iuxta hoc queritur vtrũ sit verbũ, vbi dicit qꝺ ꝑ generalitatẽ illius legis executor datus prefert̃ episcopo ad exequẽdũ male ablata. Quinimo ẽt heres põt exequi male ablata ꝛ incerta, ꝛ prefertur epo nisi ꝯstitutio synodalis aliud disponat. ¶ Quero si relinquit̃ pro incertis ꝛ male ablatis, an detrahet̃ de hoc legato falcidia. ꝛ Bald. in auc. similiter. C. ad. l. fal. dicit qꝺ nõ alleg. no. ꝑ Spec. de instru. edic. §. cõpẽdiose. ver. itẽ scias. ad fi. sed tu dic ꝑꝫ Barth. in. l. que vxori. ff. de aur. ꝛ argẽ. leg. qꝺ aut probant̃ vsure ꝛ male ablata, ꝛ tũc nõ detrahit̃ facidia, ꝛ ita põt intelligi dictũ Bal. aut nõ probat̃, ꝛ tũc detrahit̃ falcidia qꝺ est not. Adde qꝺ dicã
2 j. in ver. qꝺ redditũ ꝑmittis. ¶ † Quero testator vsurarius grauauit heredes de restituẽdo male ablata an eps possit stare simplici iuramẽto petẽtis, dic ꝙ sic. dummodo aliqua indicia precedant. Jta no. Jo. an. in. c. q̃q̃. ꝯ vsur. in. vj. i nouel ꝛ no. Bal. in. l. j. C. de sac. san. eccle. facit gl. i. l. si qñ. C. vñ vi. ¶ Quero an legatũ pro incertis ꝛ male ablatis valeat in quacunqꝫ quãtitate factũ fuerit ab ignorãte se habere filiũ. dic qꝺ sic, ita determinat Ang. in. l. filio ꝑterito. in repeti. sua. in ver. attẽde tñ, qꝛ Bar. dixit de iniusto testõ, qꝛ verisimile est qꝺ magis dilexit animam suam q̃ filiũ. l. preses. C. de serui. ꝛ aqua. vñ ẽt si sciuisset habere filiũ, tñ credẽdũ esset oĩo dicta legata pro resti. ablatoꝝ ꝛ incertoꝝ fecisse, igit̃ ꝛc. Et idẽ si filiũ natũ habebat ꝛ instituit eũ, ꝛ postea nascant̃ plures posthumi quos ignorabat habere, ita dicit
3 Bal. ꝛ Jo. de imol. in. d. l. titius. in ꝑn. de lib. ꝛ post. ¶ † Quero si testator reliquit certam summaꝫ pro male ablatis, ꝛ non reperiuntur tot male ablata quot pro male ablatis relicta sunt, an residuũ debeat reddi heredibus, vel executores debeant erogare inter pauperes. ꝛ Bal. in. l. si quis ad declinãdã. in fi. iij. col. in ver. sed iuxta hoc quero pone qꝺ testator. C. de episco. ꝛ cle. ꝛ ibi determinat qꝺ aut testator iussit residuũ restitui heredibus ꝛ sibi restituat̃, alias executores erogabũt inter pauperes vel in aliã cãm, vt. l. legatũ. ff. de vsufru. leg. ꝛ qꝺ ibi Bart. ꝛ dicã. j. in glo. itẽ reliquit cẽtũ ꝑ vno paramẽto altaris. ¶ Quero an executor possit legatũ male ablatoꝝ nõdũ adita hereditate dispensare dic ꝙ sic, vt not. Bal. in auc. hoc amplius. C. de fideicõ. ꝛ qꝺ dixi ibi in omni relicto pro anima. ¶ † Quero cui ꝑsone de-
4 bent reddi male ablata. recte eis debent restitui si non sint participes criminis secus si fuerint participes turpitudinis, sed secus aufert, vt. l. lucius. de iure fisci si autem ab incertis personis, tunc reperientur iure fori non tenetur, sed iure poli tenetur ne a peccato liberetur, nisi pauperibus eroget vel in alio pios vsus in quo requisita auctoritas diocesis non est alius modꝰ saluationis, nec. n. põt se sua auctoritate saluũ facere cũ reddat alij pro alio, ꝛ tali modo decretalis secũ dispensat. vt habita licentia superioris possit alteri soluere, vt extra de iudeis. c. cũ se. ꝛ iõ sicut ipse viuens nõ habeat auctoritatẽ a se, ita nec moriens poterit alteri cõmittere, ꝛ ideo executores vltimaꝝ volũta. nõ possunt talia distribuere sine auctoritatẽ episcopi, ꝑm Host. ꝛ nota. in. c. j. de priuileg. ꝑm Bal. in. l. perpetuo. de cõdi. ob tur. cãm.
5 ¶ † Quero an relictũ pro incertis, ꝛ male ablatis dicat̃ relictuꝫ ꝑ anima, ita qꝺ gaudeat beneficio. l. j. C. de sac. san. eccle. Bar. ibi in ver. iij. quero qꝺ si aliqꝺ relinqt̃ pro restitutione male ablatoꝝ, ꝯcludit ꝙ si qꝺ relinquit̃ pro male ablatis ꝛ incertis, ita qꝺ veniat distribuendũ inter pauperes, istud dicet̃ relictum ad pias cãs. s. pro aĩa illius cuius fuerit, vt extra de homi. c. sicut dignũ. §. eos. ꝛ no. per Bernar. Sed si quis relinquat debita ꝛ male ablata, certe illis personis quibus deberet̃, tũc nõ vꝫ proprie relictũ ad pias cãs, ꝑꝑ qꝺ oĩm cã relicta est qꝺ debitus est ipsa pia cã. ꝛ insup Bart. ibi dicit ꝙ talia relicta gaudẽt priui. d. l. j. Non tñ dicit ꝙ habeat priuilegiũ eoꝝ que relinquunt̃ ad pias cãs. ꝛ sic eis poterit detrahi falcidia nisi ille cui relinquuntur ꝑbaret vere debitũ aliũde q̃ ex testamẽto, vt arg. l. qui vxori. de auro ꝛ argẽ. leg. Bal. in. l. id qꝺ pauperibus. de episco. ꝛ
6 cle. dixit † ꝙ si quis in alamania exercuit vsuras ꝛ postea redeat in patriã ꝙ rõne incertitudinis eps sue patrie põt dictã distributionẽ facere pauperibus sue diocesis, qꝛ cũ distributio fiat ꝑ aĩa illoꝝ qbus fuit vsura, nõ refert qbus pauperibus distribuatur. hoc tenet Fede. in se. ꝯsi. xxxij. alleg. auc. oẽs peregrini. C. cõia de suc. De his aũt incertis, ꝛ de alijs legatis incertis, vide plene Sali. in. d. l. id qꝺ pauperibus. vbi post multas allegationes, ꝛ argumẽta hincinde sic ꝯcludit. Nã interdũ legatũ est incertũ rõne ꝑsone a qua legat̃. interdũ rõne persone cui legatur.

Primo casu nõ vitiat, q2 onus heredi iniunctum intelligit, vt. l. marcellus. ff. ad treb. Scdo casu aut psona icerta ex futuro euetu est certificāda, q2 tūc si erat incerta de certis v3, vt. l. si seru⁹. §. hmõi de leg. i. 7. l. si fuerit in pn. ff. de reb. dub. Sed deficiēte futuro reddit, vt. ff. de vsufru. leg. l. qui plures. Si vero est psona incerta de incertis, q2 cōiter doc. dicūt q v3 p. l. qdā. de reb. dub. q Sali. itelligit ve2 qñ supplemētū illius futuri euētus tēdit ad cōmodū testatoris, vt ibi, alias secus si dubitat, vt. d. §. in certis. in primis duobus exē. ibi positis, aut psona incerta ex futuro euētu nō est certificāda, 7 tūc v3 si p legē testificat, vt. d. l. id qd pauperibus.

7 † Sed si nec p. l. certificat, aut incertitudo p cedit q2 nulla psona noiata fuit, aut tal' noiata qd ex defectu iuris cogitationis reputatur incerta. ¶ Primo casu si est incerta de incertis decretis, q2 tūc vr valere, vt. l. si qs titio. §. si heres. ō leg. ij. sed Jac. but. dicit q nō v3. p. l. cū ex plurib⁹. ff. ō ma. test. q pl3 Sali. p. l. pau. ff. de re iud. Nec ob. d. §. si heres. q2 d3 intelligi q electio fuerit data heredi. ideo ea nō eligēda oēs vocant ad illa decē, vt eo. tex. l. cū qdā. ¶ Scdo casu qñ psona est noiata, q2 tūc aut ex incertitudine psone insurgit incertitudo, 7 sic defectus in subiecto rei legate, 7 nō v3 a princi. d. l. cū ex pluribus. aut nō insurgit aliqua incertitudo iure legati, q2 tūc v3 in se, 7 est locus, gratificationi, q2 pbatio deficit, 7 herede nō gratificante reddit inutile, vt. l. si seruus. §. si inter duos. ¶ Tertio casu pn. qñ est incertitudo in re legata. dic p tex. gl. 7 doc. in. l. legato generaliter. de leg. j. cū si. 7 idē dixi. j. in gl. itē religt p puellis ma-

8 ritandis. ¶ † Quero an executor deputatus ad restituendū oia ablata possit soluere debita ex 3ctn Bal. in. d. l. id qd pauperibus. in ver. viij. quero an executor 7c. dicit q nō, p no. p Inn. 7 Archi. ix. q. iiij. §. si res. 7 idē tenet Spec. in. d. §. nunc aliqua.

SUMMARIUM

¶ Glosa octaua.

1 **Item** sepulturā sibi elegit. ¶ † Regula est qd vnusquisq3 sepeliēdus est in sepulturis maio2 suo2, vt in. c. j. de sepul. in pn. Et qlibet in loco sacro vel cemiterio sepeliēdus, nisi fuerit interdictus, vel excōicatus, 7 i mortis articulo nō fuerit recōciliatus. c. satis est de sepul. Sinaūt fuerit saltē i mortis articulo recōciliatus, nō d3 sibi ecclesiastica sepultura denegari, vt. c. fi. eo. ti. Intm q si aliquo modo p violētiā, vel alio mō excōicatus vel interdictus fuerit in cemiterio ecclesiastico tumulatus. si ab alijs corporibus discerni poterit exhumari d3 7 p cul ab ecclesiastica sepultura sepeliri, vt dicit tex. i. d. c. satis ē.

2 † Nec religosi vel presbyteri pñt p loco 7 terra vbi qs elegerit sepeliri aliqd accipere, vt est tex. in. c. abolēde. ō sepul. dixit tm glo. ibi in verbo, exigere qd l3 clerici aliqd exigere non pñt laici tm cōpelli pñt pias 7 laudabiles csuetudines obseruare, si qua super hoc fuerit arg. l. cū ad apostolica. ō simo. 7 vidi multoties obseruari. Si qs aūt se ipōte interfecerit nō d3 i sacro sepeliri, secus si casu 7 nō sua spōte, vt est tex. in. c. ex parte. ō sepul. Et gñis si qs nō elegerit sepulturā sit sepeliēdus i loco maio2 suo2, tm si d3 in sacro sepeliri, pōt ēt alibi sibi eligere sepulturā sua spōte, 7 ibi sepeliri d3 vbi elegerit, vt est tex. in. c. j. ō sepul. In scdo casu dūmodo eclesie sue parochiali tradat. iij. pars sui, vt ibi. 7 predicta pcedūt qd qlibet possit sibi eligere ppriā sepul. sine sit

3 paterfami. vel materfami † Nā ēt filiusfami. sine csensu patris pōt sibi eligere sepulturā, vt in. c. l3. de sepul. in. vj. dūmodo sit pubes. Sinaūt sit filiusfami. impubes pōt pater p filio eligere sepulturā, si csuetudo patrie est vt pater pro filio sepulturā eligere possit, alias aūt si nō sit dicta csuetudo, tūc in loco maiorū sepeliri impubes d3, vt. d. c. l3. in prin. ¶ Mulier vero que maritata est pōt ēt sibi eligere sepulturā. qd si nō elegerit in tumulo mariti sepeliri d3 intm qd si est vidua, 7 plures habuerit maritos est cū viro vltimo cuius domiciliū retinet 7 honore3 tumu

4 lāda, vt dicit tex. in. c. is cui h3. ō sepul. in. vj. † Caueāt tm bene clerici 7 religiosi ne inducāt aliquem aliquo mō vel aliquo vinculo vel promissione, vt apud ecclesiam sepultura3 eligāt, vel iā electā vlterius nō mutēt, q2 incidūt in pe. 7 talis pmissio vel electio est ipso iure nulla, vt est tex. i. c. j. ō sepul. i. vj. 7 pdcā pcedūt i laicis. religio. vero cū nō hñt neq3 posse, nō pñt elige. sep. Sed debēt i pprijs mōaste. sepeliri nisi alibi moriant. Ita q cōmode ad sua monaste. portari possent, vt est tex. i. c. fi. de sepul.

5 in. vj. ¶ † Quid si testator reliquit centum eroganda in sui sepulturā, 7 decessit excōicatus, ita qd nō pōt sepeliri, an debeat legatū 7 Bal. in. l. j. in fi. ff. de his qui pena nomi. dicit quod debetur. facit. l. miles §. fina. ff. de adul.

¶ Glosa nona.

Item mādauit cstrui capellā vnā. ¶ Qñ testator mādat fieri siue cstrui vnā capel. i ciui. Regij i eccl'ia sancti Frā. relictis plurib⁹ hrdib⁹, qls hrdū isoli. pt cogi ad cstruēdā. d. capellā. Nec liberat vn⁹ heres cuēt⁹ si vult fabricat vel pstare estimationē p pte sua l3 teneat isolidū, vt est tex. i. l. fideicō. §. pe. 7 qd ibi Bar. Ang. 7 Rap. de leg. iij. 7 no. d. m. 7 Ange. i. l. i execution e. §. j. ff. ō ꝯ. ob. 7 no. Ro. i. l. stipulones. nō diuidunt. eo. ti. ipse ꝯo heres q fuit cōpulsus totū fabricare pōt p actionē fa. her. recuperare ptē a coheredib⁹ suis, vt no. doc. in. d. l. i executione. facit. l. ij. §. ex his. ff. ō ꝯ. ob. Et ēt est aduertēdū qd casu quo testator mādat p heredes fieri capellā, 7 ide ad certū tps reperiat fabricata, psumit fcā p hrdes vel p eū q ad dictā capel. fabricādā erat grauatus, vt no. Bar. i. l. cū seruus. ff. de ꝯ. ob. alle. l. si puellā. C. si māci. ita fue. alie. Sinaūt capella reperiat fcā p heredes 7 alius executor nō possit pbare expensas. Bal. in. d. l. id qd pauperib⁹ dt ex qualitate operis psumit q̄ntitas expēsa2, 7 psumit fcā ab illo cui erat onus faciēdi inimcū, vt. l. fi. C. de ali. pu. pstā. 7 ibi Bar. ¶ Quid si testator certā q̄ntitatē pecunie religt fratribus vel titio p capella fabricāda itra annū, al's qd cadāt a legato qñ incipit currere annus, dicas q a die quo csecuti sunt pecuniā p ipsa fabricāda, ita dicit bal. 7. d. m. i. l. fideicōmissum. de leg. j. 7 alle. l. si vero. nō remunerādi. §. fi. ff. māda. 7 tu ad hoc allega q elegāter voluit Bar. i. l. si cui. i fi. pn. de leg. j. p. l. tali. ff. de in. do. ¶ Qñ aūt testator mādauit fieri vnā capel. i tā arduo loco poterit ex dispositione epi alibi edificari, sed si ibi posset cōmode cstrui, nō d3 loc⁹ pmutari vt. l. lega. ū. ff. de vsufruc. leg. 7 qd ibi Bar. ita dicit Bal. in. l. j. in fi. C. de his q pe. no. ¶ Utrū aūt relictū i vno loco vel in vnū vsu3 possit cuerti i aliū, 7 qñ, 7 p quē dic vt dicā in gl. ite3 religt cētū p vno paramēto altaris, dic vt ibi plene no. ¶ Ac ēt no. ē qd si testator religt certā q̄ntitatē p capella cstruēda q nō sufficeret possit eps coger hrdes ad maiorē 7 sufficiētē q̄ntitatē supplēdā, vt. ff. de neg. ge. l. q in aliena. §. libertos. Sed illa pecu. de aucto. supioris cuerti i aliū vsu3 posset habilē. l. i legata. in pnc. 7 qd ibi Bar. ff. de admi. re. ad ciui. pti. 7. l. qdā. ff. ō leg. ij. ita dicit Bal. in. d. l. j. in fi. C. de his q pe. no. dic vt dicā in. d. gl. ite3 religt cētū p vno paramēto 7c. Et aduertas qd ql3 pūatus pōt in domo sine csen. epi edificare 7 cstruere capel. l3 in ea nō possit celebrari facere sine csensu. ita no. Inn. in. c. ad hoc. de reli. do. ¶ Si testator religt cētū p vna capel. edificāda i tali eccle. vel mādauit fieri vnū hospitale, vel de nouo vnā ecc. pōt eps dictā pecuniā cōuertere in reparationē alia2 cappella2, vel hospitaliū vel eccl'ia2, si i illa ecclesia sint plures capelle ad sufficiētiā, vel plura hospitalia, vel ecc. vt est tex. 7 ibi Bar. in. l. pecuniā. ff. de ope. pub. 7 est no. q l3 aliqs edificet vnā capel. 7 postea efficiat nō soluēdo 7 creditores ex declaratione iudicis possint occupare oia bona 7 iura dicti edificatoris, nō tm pōt dicta capella occupari. nec trāsit aliqd ius dicte capel. i creditores, ita no. Bar. p illū tex. i. l. officdius. ff. de pui. cre. ¶ Querit si est capella sub noie Titij an rector cuētus possit mutare nomē illius 7 ponere sub nomē alterius 7 ccedere alteri dicit Bart. qd nō, nec pōt illius antiq arma mutare. ita dicit Bart. in. l. ij. ff. ō op. pn. §. fi. ¶ Quid si relinquant. ecc. p vna capella cstruēda non demonstrato loco, dic q tale legatū p piā cām v3, vt. l. q̄ cditio. §. fi. ff. de cdi. 7 demon. 7 qd ibi no. Ang. 7 Imo. in. l. in snā. ff. ō ꝯ. ob. Et est aduertēdū q si relingt p capella cstruēda, nō pōt cstrui in loco subiecto resiōni dicit Bar. p illū tex. in. l. locus ō relig. ¶ Querit an de relicto pro capella cstruenda parochianus possit habere quartā. 7 Pa. de leaza. 7 Pe. de anc. i cle. ij. de sepul. tenēt q nō, si p deductione talis quarte impediret cstructio illius capelle, dic vt ibi per. d. Pe.

¶ Glosa decima.

In qua ipingat imago gloriosissime. virgi. Marie 7c. ¶ Si huic imagini gloriosissime virginis Marie donet 7 offerat cuius sint tales oblationes 7 donōnes. Istā qōnē disputauit Ang. i sua publica disputatiōe q̄ incipit, iure fulgēti ex c⁹ dictis potes ex arti. ij. distiguēdo sic ccludere, ve3 q aut dicta imago 7 pictura ē i loco plano, 7 sic vni⁹ laici. aut

est

est i aliq̃ eccl'ia vel oratorio sacro. Primo ē aduertēdū aut dona tū ē separatū ab ipsa imagine, aut ē applicitū ipsi imagini. vt pu ta q: erat erea, vel lapidea vel lignea, vel argētea, ꝛ defficiebat sibi vnus pes, vel vna manus, ꝛ Titius applicuit de suo pedē, vel manū, ꝛ tūc talis oblatio vel donatio acq̄rit̄ ipsi imagini, vt est tex. in. l. iure. §. si quis. ff. de rei vēdi. q: dicta manus, vel pes donatus vel adiunctus dicte imagini facit partē integralē. igitur ipsi imagini acquirit̄, ꝛ sic ad quēcūq; vadat dicta imago vadit cū dicta acq̄sitione. Scd'o vero casu q̄n donata ꝛ oblata sunt se parata ab ipsa imagine, ꝛ tūc aut est in ecclesia, ꝛ oratorio sacro. ꝛ tūc acq̄runt̄ dicta oblata vel donata dicte ecclesie, vel orato rio sacro in quo picta est, q: talia dona sunt Dei ꝛ ad Deū spe ctāt. facit. ff. de pe. l. capitaliū. §. ad statuā. facit. l. fi. §. sane. ꝛ ibi glo. de his qui ad ecclesiā confug. ꝛ facit. xij. q. j. c. precipimus ꝛ. c. nulli epoꝝ. p Jo. an. ꝛ Inn. in. c. sup. de cā pos. ꝛ proprie. ꝛ opti. facit auc. de eccle. titu. §. si qs aūt. ꝛ est optimus tex. ꝛ gl. ff. de vsufruc. leg. l. statue. q̄ glo. decidit istū casum. Si vero ista imago esset picta i loco ꝓfano ꝛ alicuius laici, ꝛ tūc aut fiunt do na ɔ̄templatioone dn̄i loci, ꝛ ipsi acq̄runt̄, q: tūc talis imago non est capax talis donationis ꝛ ita exēplificat glo. in. d. l. statue. in leonibus q̄ sunt florētie, q: donat̄ aliqd superiori vt eos ostēdat, ꝛ tūc acq̄rit̄ dn̄o, aut offert̄ aut donat̄ ɔ̄templatione talis imagi nis, vt est in casu nostro q̄n donat̄ imagini virgini Marie, ꝛ tūc diocesanus d3 accipere ꝛ erogare in pauperes sicut cetera que ignorātur ad quē pertinēt ēt cui restituēda sunt i pauperes per diocesanū, vt auc. oēs peregrini. C. de sac. san. eccle. facit qd' no. Inno. in. c. plerūq; de imu. eccle. vbi plura, ꝛ no. exēpla ponit. ¶ Quero an tale relictū, vt fiat imago virginis vel alicuius san cti dicat̄ legatū piū, ꝛ Bar. i. l. lineā. §. j. ff. ad l. fal. t3 q̄ sic, alle gat. l. titia. de auro ꝛ argen. leg. ꝛ sic nō detrahet̄ falcidia, ita di cit Bar. in. l. lineā. ¶ Querit̄ testator mādauit pingi in tali lo co imaginē virginis Marie per suū heredē sub pena reperitur picta, ꝛ nō constat per quem. dic q̄ presumit̄ picta per ipsum he redem ad quem onus pingendi spectabat, ita dicit Bartol. ꝛ Bal. in. l. fina. de alimen. pu. prestan.

¶ Glosa vndecima.

Item relinquit ecclesie sancti Frā. ꝛ eius frib9. ¶ Pro declaratione huius ma terie. Primo erit vidēdū de vl'i relicto facto ecclesie vel fratri bus mino. Scd'o de particularibus relictis. Tertio de executo ribus. Quarto de his q̄ veniūt fratribus minoꝝ. in testamento. ¶ Quero primo institui ecclesiam fratribus minoꝝ vc3. s. Frā. ꝛ Bar. in suo trac. minoritatis in illa. q. que incipit, si aliquis in suo testō ecclesiā vel locū fratrū mino. heredē scripserit ꝛc. dicit q̄ sic, ꝛ fundamētū suū stat i hoc. ecclesia est capax regulariter ꝛ omne tēplū sacrū est hmōi. l. j. C. de sac. san. eccle. l. annuo. §. j. de annu. lega. ibi dn̄ dicit certo tēplo ꝛc. tūc arguit sic. ecclesia fratrū mino. est de iure, ꝛ ꝓprietate ecclesie Ro. vt in. c. exiui. ergo valet nec aliqua ɔ̄stitutio dicit ɔ̄triū, vt ibi plene p eum. sed Bal. in auc. ingressi. C. de sac. san. eccle. ver. iuxta hoc q̄ro nun quid posset relinq̄ fratribus ꝛc. dicit hoc fore falsu3, qd' sic ostē dit. Ingrediēs ecclesiā fratrū minoꝝ nō trāsfert bona in eccle siā Ro. nec pōt dari rō d'rie iter collatū ꝛ relictū. igit̄ cū decre. exiui. ista duo equipareta in permittēdo ꝛ ꝓhibēdo preferre. aut in sumis ecclesiā materialiter ꝓ edificio, ꝛ isto casu ēt nō est suf ficiēs mediū ad acq̄rēdū ecclesie Ro. ciuili acq̄sitione q: est qd insinuatū q̄ qdē nec velle nec capere pōt, sicut si dicerē lego fū dū Titio nō ꝓpterea acq̄rit̄ Titio nisi esset ius ꝓdiale. Aut ponit̄ ecclesia ꝓsonalr' ꝛ significatiue. l. mortuo. ff. de fideiu. ꝛ tūc signi ficat qd abstractū a gener̄ ab ipsa specie. i. collegiū fratrū mino rū, q: ecclesia ꝛ collegiū idē sunt, vt no. Bal. in rub. C. d' sa. san. eccle. qd' nō pōt acq̄ri ecclesie Ro. q: cū debeat acquiri imedia to organo, ꝛ organū sit inhabile, ipositio impedit̄. l. j. §. ceterū. ff. de acq. pos. l. quinq; gerimus. de acq. re. do. l. predia. ꝛ maxime q: ipedimētū regule vr̄ esse de iure natu. pp opi. Bar. est ɔ̄3 mē tē testatis, q: ipse relinquere voluit ecclesie fra. mi. ꝛ nō ecclesie Ro. ergo si testator hoc intellexit nō v3. l. nō dubiū. C. de testa. Scd'o q: papa in. c. ad ɔ̄ditorē. renūciauit acq̄sitionē dicti dn̄ij p dictos fratres fiende ecclesie Ro. ergo eo. mō p ecclesiā cū in ter fratres ꝛ ecclesiā sit ɔ̄iunctio inseparabilis. ad hoc facit qd' not. in. c. ex eo. de pac. in. vj. p Inn. Nec ēt pl3 Bald. qd' dixit Bar. ibi d' guardiano. Ibi quero in qbusdā ecclesijs fratrū mi. ɔ̄sueuerūt ꝓponi ꝛc. ꝛ in ver. qd si talis guardianus altare ꝛc. ꝛ in ver. an effectus predicte institutionis trāseat. vbi Barto. vo luit qd' valeat relictū factū dicto guardiano, vbi eū singularissi me distinguit. aut testator dicat instituo guardianū fratrū min. ꝛ nō v3 vt. d. c. exiui. aut dicat istituo guardianū ecclesie vel alt. ꝛ tūc v3. l. annua. §. ad titia de annu. le. inuin q̄ tale relictū guar diani altaris vel eccl'ie trāsit i guardianū successorē vt. d. §. ad ti tia. Sed vt dixi ēt p hoc nō pl3 Bal. in. d. auc. ingressi. in ꝓdi cto loco. ver. itē qd' dixi de guardiano q: facillter esset apta via fraudib9 ꝛ fieret fraus de noīe ad nomē, vt in auc. de nup. §. op time. ꝛ qd' met. cā. l. si p ipressionē. Sed oīs fraus est ꝓhibita d' iure natu. ꝛ qcqd rōne fraudis ꝓhibet̄ tanq̄ ius naturale. de si milibus ad simi. extēdit̄. l. j. ꝛ. l. fi. ff. si qd in frau. pa. ff. de trāsac. l. cū hi. §. sed cū lis. ꝛ ita dicit se sensisse ɔ̄ Bar. ꝛ huic accedat q̄ si in ꝓsona vera nō v3 institutio multominus v3 in ꝓsona ficta, sed nō v3 in ipsis fratribus, ergo nō d3 valere in ipsa ecclesia q̄ ē ꝓsona ficta, vt. d. §. optie. ꝛ. ff. de lib. ꝛ post. l. filio quē pr̄. ¶ Se cūdo ꝓnci. vidēdū est an dicti fratres mi. possint hr̄des istitui. ꝛ Bar. in. d. suo trac. mino. in. j. q. dicit qd' p decretalē exiui. d' ver. sig. in cle. fratres mi. istaꝝ institutionū nullatenus sunt ca paces, ex quo refert q̄ si fratres mi. sunt instituti heredes nullū habēt substitutū vel coheredē. ꝛ testm̄ est nullū, ꝛ hereditas ꝑti net ad veniētes ab intestato. vt. ff. de his q̄ ꝓ non scrip. hn̄r in. l. si metallū. ꝛ ibi Bar. Si vero fratres instituti habēt substitu tū vel coheredē tūc testm̄ pōt valere substituto adeunte heredi tatē ad quē. i. ꝑtinet, vel adeunte cohr̄de cui accrescit proportio relicta fratribus vbi substitut9 nō ē. l. j. §. i primis. ꝛ. §. his itaq; de cad. tol. ex quo Bar. in ver. ij. q̄rit̄ nūqd ꝓdci. infert an ve niētes ab intestato vel substitutus vel choherea ad quos dicta hereditas ꝑtinet exclusis fratribus possint salua ɔ̄sciētia dicta3 hereditatē retinere i foro ɔ̄sciētie. dic vt ibi p eū, q: subtiliter di sputabat hūc ar. Bal. tn̄ in. d. auc. ingressi. ver. dubitat tn̄ bar. sed frustra assertiue q̄ sic, q: vbi lex vel canon ꝓuidet sup certo nō sup aliqua ꝓsumptione in. l. qd' obtinet in foro iudi. rōnabilr' obtinet in foro peni. ꝛ ɔ̄scie. ꝛ ita t3. s. Tho. sed i foro iudi. tales veniētes ab intest. ꝛ alij pn̄t dictā here. retinere. l. j. C. d' here. in sti. ꝛ. d. §. in primis. ꝛ. d. §. his itaq; de ca. to. ꝛ. l. iiij. §. fi. de lib. ꝛ post. ergo idē in foro ɔ̄scie. igit̄ ꝛc. Subseq̄nter infert̄ q̄ p si deicōmissu3 vl'e dictis fra. mi. dicta hereditas relinq̄ nō pōt, vt. d. cle. exiui. §. q: ergo. rō est, q: fideicō. vl'is est heres in effectu. ff. ad treb. l. q̄ quadraginta. ꝛ. l. cū fili9. ff. q̄ cū eo. Sicut dicim9 in spurio qui non est capax institutionis, nec vl'r substitutus. vt. ff. de vulg. ꝛ pup. l. is qui ita dicit Bar. in. d. loco. ver. ex predi ctis satis clare liquet q̄ ille ad quē. ꝛ in ver. sed quero. Primo an hmōi fratres sint capaces, dic vt ibi late p eū, ꝛ per Bal. in d. auc. igressi. ꝟ. scd'a ꝓsuppositio est ista. deinde Bar. i. d. ꝟ. ex predictis satis clare liquet q̄ ille ad quē ꝛc. ibi sed q̄ro si fra tribus fideicōmissum nō debeat̄. An grauat9 teneat̄ ad estima tionē, vbi post multa determinat q̄ sic si ex rit. ꝓdicta excederēt magnā ꝛ notabilē q̄ntitatē. Secus si esset parua ꝛ modica, ad hoc alleg. d. cle. exiui. §. dubitauerant. in eo qd' tractat in ɔ̄stitu tione Nicolai que incipit. exiuit qui seminat. §. insuper. ver. ve risimilia. Ex quo ēt infertur q̄ si instituant̄ fratres, ꝛ sit adiecta clausula si nō v3 iure testamēti valeat iure codicilloꝝ. ꝛ oi melio ri modo ꝛc. q̄ dictis fratribus si estimatio est parua debetur, arg. auc. nisi rogati. C. ad treb. facit. l. ex testō. ꝛ. l. eā q̄. C. de fi deicō. q: veniēs ab intestato tenet̄ restituere instituto. not. in. l. ex hac scriptura. ff. de testa. ꝛ ibi. d. Jo. Sed Bal. in. d. auc. in gressi. in ver. iuxta hoc q̄ro. Ponamus q̄ fratres reprobant h' ꝑmo q: effect9 illius clausule est q̄ ɔ̄uertat instōnem in fideicō missum vniuersale cū quo h3 similitudinē, sed non in fideicōmis sum particulare, nec hoc aliqua. l. cauetur. Sed ita est q̄ in fi deicōmissum vniuersale fratres sunt capaces, vt dixi. ergo ni hil operatur dicta clausula. Et ita dōs est in hereditatibus que iure legati dictis fratribus relinquunt̄. facit. l. mulier. §. fin. ad treb. Sinaūt fratres minores sint instituti in re certa, tunc tra heret̄ ad vniuersum. iuxta. l. j. §. si ex fundo. ff. de here. insti. non valeret vt dixi. s. de here. Sinaūt essent loco legatarij, iuxta. l. q̄ rit̄. C. de here. insti. tunc dōm erit vt dicā de particularibus re lictis, iuxta hoc fratres minores hoc adiecto q̄ deberent vēde re hereditatē, ꝛ cōuertere in necessarios vsus ipsoꝝ. Querit̄ in de quid valeat ista dispositio. ꝛ Bar. in. d. trac. mi. ꝟ. qd si fra tres mi. vel aliq eoꝝ sint heredes ꝛc. t3 q̄ nō v3 quo ad ꝑmū ca put essendi heredes, sed quo ad h'm vt vēdat̄ ꝛ ɔ̄uertat̄ in neces sitatibus fratrū dicit quod valet, quia si testator omisso. primo capite disposuisset solum de ho valeret secundū per se. duo ergo videntur esse precepta ex quo sunt separabilia, ꝛ vnum non ve nit ad substātiādū alteꝝ. ar. ff. de ɔ̄di. insti. l. que sub ɔ̄dōne. ꝛ. ff. de ɔ̄di. ꝛ demō. l. que extrinsecus. sed Bal. in. d. auc. ingressi. in ver. iuxta hoc quero qdā instituit ꝛc. tenet. Nam licet singu

tarla relicta p modū illicitū annexū valeāt,vt.d.cle.exiui. ad hō
qr fratribus,vñ secus est in here. iure vsi,⁊ hoc est qr ius vſe ꝯsi
stit in quadā intellectuali,ſ3 poꝰ est radicatū nō pt euelli, vt.ff.
de mi.l.⁊ si sine.§.qđ papi. vñ nō pōt ille intellectuale ꝯuerti in
aliqđ materiali. Nā l3 heres totā here. vēdat vel dissipet sp ꝑ
manet heres.ff.de pe. he.l.sed si lege.§.qđ aūt.ff.ad treb.l.iper.
ff.de vul.⁊ pu.l.ex fcō.§.fi.de here. vē.l.vēditoꝛ.vñ fratres mi.
nō pñt hoc ius retinere,nec hoc itellectuale aliqđ materiale cō
uertere merito nō sunt capaces.secus est in singularibꝰ relictis,
qr pōt precise ꝯuerti ⁊ in eū vsū3.nō ob.d.Bar.ꝙ sint duo pre
cepta,qr ſm Bal.ſm venit ꝯsecutiue accessorie ad primū vnde
destructo āncedēti destruit ⁊ ꝯn̄s, vt.ff.de ali.leg.l.ab ipso.§.se
pe. Preterea qñ vsus nō exprimit tacite vsus licite itelligit vt i
d.cle.exiui.§.hoc qr. Tūc arguit sic.fratres instituunt hr̄des
tacite intelligunt ad vsum licitū,⁊ nō v3 tacitū,ergo nec expres
sū3,sed ad hoc rñ. Bar.⁊ nō bene ſm Bal.qr institutio here.
reqrit expressionē,⁊ idō nō operat vſe tacitū ꝙ expressū3, vt.C.de
test.l.iubemus.q̄ rō ſm Bal.est nulla. Primo qr falsa in fidei
cōmis. vñ. vt.l.nutu.ff.de le.iij.sed ad pias cās sp operat vſe ta
citū qđ expressū3,vt extra de testa.cū tibi.facit ad pdicta.ff.de le
ga.ij.l.cū pponeret. Cōcludēdo ergo ex quo ꝯstō est p nō scri
pta.modus est p nō scriptus,vt.C.de cad. tol.§.i.nā ſm pticula
ria relicta.⁊ Bal.in.d.auc.ingressi.in ver.vex ad relicta pti
cularia ⁊c.pmittit.iiij.casus ad euidētiā. Nā interdū legat ali
quid fratribus expressū ad vsū3 licitū, ⁊ tūc v3 legatū vt nō ha
beāt actionē,sed vt officio iud.mādet executioni i locū de ficiēs
qđ sumptū est ex verbis legis.ff.de pe.here.l.hereditas i fi.⁊.ff.
de annu.leg.l.qntus.§.pōpo.ver.ad auctoritatē.⁊ Bart.in.d.
trac.mi.dicit ꝙ ipsa ciuitas poterit p.l.ciuitatibus.ff.de leg.j.
sed istud reprehēdit Bal.in.d.loco,qr sacrū ⁊ publicū differūt
inter ipsoꝝ administratores,vt.l.j.§.ius publicū.ff.de insti. ⁊ iu.
Item qr si simplr est ltimus petitoꝛ ergo pniudicat fratribus qđ
est ridiculū,ar.ad hoc.ff.de ꝯdi.⁊ demō.l.titio.in fi. Nec ob.l.
ciuitatibus.qr legatū erat ibi formatū in psona ciui. modus i p
sona paupeꝝ sed in casu meo nō est sic,qr legatū formatū est in p
sona paupeꝝ.vñ sup hoc ciuitas nō h3 administrationē ltimā3,
nec iure legati ꝙ nō numeret i legato igit ⁊c. Interdū legat fra
tribus ad vsū3 illicitū hoc expresse,vt lego fratribus fūdū ad ite
rādū vel ad tollēdū,tūc istud legatū tāꝙ turpe est nullū, ⁊ vitia
tur vtrūqꝫ,tñ legatū tāꝙ modū legati,nec vñr duo pcepta,qr ve
nit vnū ad qualificandū alterū,vt.d.§.ad hec.interdū nō expri
mit vsum,ſ3 tacite intelligit pp ꝯditionē persone,puta si testatoꝛ
mādat aliqđ simplr fieri alicui fratri,nā intelligit ad necessitatē
eius,qr modus q est de substātia.⁊ pōt inesse sp intelligit tacite,
vt in eo.§.ad hec.interdū nō exprimit nec tacite iest, vt fratri ce
co leget biblie.nā vsus ad quē ordinat in isto legatario, tūc istō
legatū nō v3,vt.d.§.ad hec.Cōclude itaqꝫ modus est ad pias
cās adaptādus ⁊ ꝯfirmādus de vsu ⁊ habi.l.pen.§.egtij. ⁊.ff.de
ope.li.l.medicus.⁊.l.eius artificij.Circa ꝙ quatuoꝛ intuere.s.
euidētē ⁊ loquētē seu pietatē. Scđo merā cāꝫ q ptēdit in pmis
sa3 ptātē. Tertio l3 in cām necessariā ⁊ permissa3 moderatā si
ue pportiōatā qtitatē. quarto ⁊ ad loci tpis ꝯsonātē ꝯgruitatē
⁊ hec quatuoꝛ pbant in.l.fi.C.de exerci.⁊ qđ Ang. ex qbꝰ bal.
in.d.loco infert ad aliquas qōnes,⁊ pmo relinquit fribus min.
aliqđ annuū,qrit vtrū valeat istud relictū ⁊ tex.vr dicere ꝙ nō
in cle.exiui.§.cū annuū reddiū.sicut imobilia nō pōt reliq que
nisi relinquerent ad diuinū cultū,puta luminaribus per hec nō
releuatur modicitas fratrū,vñ v3 relictū cū nihil applicet fratri
bus,vt.c.dudū.§.veꝝ.de sepul.⁊ ista dicit Bal.foꝛe veriorē ꝙ
tenuit Fed.de se.in ꝯsi.suis ꝯsi.xij.sed Bart. in.d.suo trac. dr
qđ v3 istud relictū nō vt fratres recipiāt, sed vt executores testi
hoc annuū vendāt ⁊ in necessitatibus fratrū ꝯuertāt istō annuū
sed hoc nō pl3 Bal.in.d.auc.ingressi.in.d.loco.qr in oi legato
annuo deprehēdūt vsus,nā idē est legare annuū,⁊ legare alimē
ta ⁊ quodāmodo sunt sinonima qñ legat pauperibꝰ vt.ff.de trāf.
l.cū hi.§.si cui.vnde idē est dicere lego.x.annua.qr lego.x.pro
alimētis quolibet anno,sed tūc ar.Bar.iste vsus expressus est
illicitus,⁊ ꝯ regulā,qr ppetuitas alimētoꝝ est cōis incerto mē
dicāti,ergo apparet legatū nullū rōne turpitudinis, vt.d.§.ad
hec. ¶ Querit aliqs legat fribꝰ mi.vnū palatiū vt ibi ꝯstruant
ecclesiā,istud esset impossibile,qr nō pñt ꝯstruere noua loca.in.c.
j.de priui.in.vj.mō qrit vtrū istud palatiū debeat vēdi,⁊ in co
rū elemosynā ꝯuerti ⁊ dicit Bar.in.d.suo trac.qđ sic p.l.le
gatū.ff.de vsufruc.le.ff.de ope.li.l.j.⁊ fi. Nec ob.§.ad hō qr ibi il
le vsus erat illicitus pp regulā,vc3 pp phibitionē superioris,ita
ꝙ nō offendat regula,ſ3 istud reprobat Bal.i.d.auc. ingressi.

ver.sed iuxta hoc qro qđā legata substātiā capiunt ex mō sicut
illa q̄ relinquunt istis fratribus q nō sunt capaces pp monaste
riū,tūc in istis tanqꝫ fit ꝯuersio i aliū vsū3,sed mō impossibilis co
herēs legato vitiat legatū.vt.d.§.ad hec. Quedā sunt legata q̄
nō capiūt substātiā ex mō qr pñt simplr fieri isto casu duo sunt p
cepta. Nā si modus nō mādat pcedi de similibus ad similia,vt
d.l.legato.⁊ in cle.qr ꝯtingit,⁊ qđ ibi no.⁊ in.l.in testō.ff.de ꝯd.
⁊ demō. ¶ Querit fratres mi.edificāt magnū edificiū,vtrū in
telligemus ꝙ possit ei legari qđ debeat expēdi in illo edificio,⁊
tex.vult qđ possit reliq moderate,sed aduertas qr loqt tex.re
spectu edificioꝝ,⁊ in hoc Bal.in.d.auc.ingressi. in ver. iuxta
hoc qro ecce fratres min.⁊c.dicit ꝙ cū tales edificatores dicā
tur vitiosi ꝙ ppꝛij.l.fi.C.de predijs naui.li.xj.ꝙ legatū in tanta
excessiua qtitate nō v3,sed restringit ad moderatā qtitatē.sin
aūt legat p refectiōe,tūc ois qtitas,⁊ moderata venit,qr ois il
la dr necessaria.ff.de pe.here.l.vtiles.supflue aūt exprēse q̄ volū
tarie sunt nō includunt sub noie pietatis.ff.de neg.gest.l.ex duo
bus.sup hoc aūt tm̄ cogitādū reliqt qm̄ de facto seruat, sed qr
qñ reliqt p edificio totū venit,⁊ exigit. Querit q̄ necessitas pso
ne inspicit,an presens,an futura necessitas,⁊ Bal.in.d.auc. in
gressi.in ꝯ.sed nūqđ inspicimus in legato dicit Bar. in.d.suo
tra.mino.dixisse ꝙ de tpe in pñs sicut iminet necessitas. ita sol
neret ar.qñ dies leg.ce.l.neqꝫ semel.§.sed si in habitatione. sed
ſm Bal.Fed.de se.vr hoc restringere ad modicū tps vbi sim
pliciter ⁊ nō in perpetuū pndere nō solū subleuaret,sed remo
ueret paupertas ꝙ est ꝯ regulā cui nūqꝫ est obuiādū de mu. pau.
nec et sup paupꝛtate,vt.C.de cēsi.l.si qs.li.vj.Cōcludit tñ i his
⁊ similibus mo.excessibus nō vitiat,qr q paꝝ trāsgredit nō vitu
perat,vt.l.qnis.ff.de ꝯdi.⁊ demō. ¶ Nūc tractemus de exe
cutoribus vltimaꝝ volū.an fratres.s.Frā.possint esse executo
res testōꝝ ⁊ istud vltimū multū late examinat Bar. in.iij. lib.
mino.dōm est,vt ibi. Et Bal.in.d.auc.ingressi.i ꝯ.nūc d exe
cuto.⁊ sic pone duas ꝯclu.varias,vc3 qđ frater.s.Fran.nō pōt
esse executoꝛ qñ executoꝛ hr loco hr̄dis,ita et voluit ibi Bart.
in.c.j.d.li.iij.p.l.si qs ad declinandā.C.de epis.⁊ cle.coniūcta
cle.exiui de para.de ver.sig.in ꝯ.cū pdicti ordi. pfessores ⁊c.
¶ Scđa ꝯclu.ꝙ nō possint esse executores,ita qđ habeat veni
re pecunia p manus suas,vel vēditio bonoꝝ vel aliud simile, vt
d.cle.exi.de para.§.itē p executores.voluit et Bart. in.d.iiij.
li.ij.c. ¶ Tertia ꝯclu.ꝙ frater minoꝛ pōt esse executoꝛ vbi ꝯ
tit tm̄ psonaꝝ electio , vel noiatio,vt et voluit ibi Bart. in.iij.
c.d.iiij.li.qr ista noiatio est meri facti,⁊ posset et p deportatū.⁊
sic p inhabilē exēplificari.vt.l.cū pr.§.hereditas de leg.ij.l.ex
facto.§.si qs rogatus.ad treb. ¶ Quarta ꝯclu. ꝙ frater minoꝛ
pōt esse executoꝛ,⁊ distributoꝛ inter ipsos fra. vñ guardia. pōt
deputari vt aliqs distribuat.ita dicit Bar.in.d.lib.mino.in.ij.
lib.in.c.de his q̄ singlr legunt.in fi.⁊ idē voluit in.iiij.lib.c.iij.
¶ Quinta ꝯclu.ꝙ fratres mi.pñt dare ꝯsiliū executoribus.vt
puta,si testatoꝛ mādauit ꝙ executores exequant cū ꝯsilio talis
fratris mi.ita voluit Bar.in.d.li.iij.in.c.qđ incipit,an aūt in p
dictis executoribus fratres reqrant.ij.di.c.j.⁊ est ratio qr actꝰ
simplicis vbi nō repugnat regule,sed Bal.in.d.ver.nūc de exe
cutoribus ꝯ ꝯrīn,qr nullo mō cadit in fratre officiū executoris,
rō q̄ facili hoc ꝯsiliū posset trahi ad qstū pecuniariū.multi.n.
sunt q̄ noiant ⁊ eligūt pp pecuniā vñ si hoc esset frater minoꝛ nō
esset subtractus a cogitatione tpaliū q̄ est aperta ꝯ mētē regule
dictoꝝ fratrū.ff.de neg. gest.l.sine vsur. Itē qr litera.d.§.ꝯnā
lioꝛ est ꝙ rō.nā rō est vt plurimū.sed dictū vt regula vt sp.⁊ sic
dictū nō arctat a rōne vt.l.j.§.vj.ff.de postb. Nō ob.ꝙ pōt esse
ꝯsiliarius,qr p hoc nihil h3 offi. vel iure ac et qr ꝯsulere est de in
re ciui.qđ in fratrē mi.nō cadit.ꝯclusio ergo est ꝙ fratres mi.
negotiū alienū nō pñt facere sine cura ⁊ sollicitudine ⁊ officio ge
stionis ⁊c. Tu potes ꝯcordare aut frater minoꝛ eligit executoꝛ
⁊ qđ alij nō possint exequi sine suo ꝯsilio, ⁊ tūc qr cogunt seq cō
siliū sui collegij,⁊ nō valebit talis deputatio de dicto fratre mi.
Secus aūt si simplr dicat ꝙ executores cū cōcilio talis fratris
mino.eligant,qr l3 executores cogerent reqrere ꝯciliū,nō tñ ar
ctant ad illud sequēdū in.l.titiū ⁊ meuiū.in pn.ff.de admi. tut.⁊
no.ple.Bar.in.l.j.§.si plures.ff.de exer.⁊ ita itelligat op. bal.
vide Bar.in.d.iiij.lib.in vlt.c. ¶ Nūc veniēdū est ad quartū
vt de successionibus ab itest.⁊ dicēdū est ꝙ nullo mō sunt capa
ces hereditatis parētū vel alioꝝ, vt in.d.cle. exiui.§.cupiētes.
de ver.sig.l3 monachi ⁊ alij q pñt hr̄e aliqđ in cōi pñt succede
re,sicut illi q sunt in seculo,vt.l.deo nobis.in prin.C.d epis. ⁊ cle
ri.ita dicit Bar.in.d.lib.mi.in.iiij.nu.prin. Cu3 ergo.d.§.cu
pientes.dicat ꝙ nullatenus sunt capaces, sequit ꝙ l3 in dicta
hereditate

hereditate esset aliqd qđ posset quo ad vsū ptinere ad ipsos fra tres tñ cū sint icapaces penitus de ipsa hereditate que oīa ɔti net, vt.l.nihil aliud. de ver. sig. necessario sequit᷑ ꝙ ēt nō erūt ca paces illaꝝ reꝝ particulariū, ⁊ ꝑdicta sunt vera in fratribus iaȝ ꝓfessis, ante vero ꝓfessionē tacitā vel expressaȝ sunt hoīes libe ri, vt extra đ reg. c. nō solū i. vj. si aūt igrediēs, ⁊ ꝓficiēs talē re gulā statiȝ testet᷑, heres pōt capere bona nō expectata morte nā li, q₂ quo ad abdicationē bonoꝝ talis mors ciuilis in oīb⁹ eqpa rat᷑ morti naturali vt no. in. l. deo nobis. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ no. i. l. ex ea pte. §. j. ver. ob. lȝ secus esset i ꝓfitēte aliā religionē, q₂ tūc dȝ spectari mors naturalis, vt. l. statio. §. cornelio, ⁊ qđ ibi not. Bar. i. l. cū pr̄. ff. de in. fi. ⁊ in. l. cū pr̄. §. hr̄di. ff đ le. ij. Si ꝟo ꝓ fiteat᷑ dictā relig. s. Frā. ⁊ nō disposuerit de bonis suis, non pōt distribuere bona sua cū hoc nō faciat ob ꝓprias necessitates, lȝ aliter dicat᷑ i alijs, q alias religiones ꝓfitent᷑, vt no. i auc. si qua mulier. C. đ epi. ⁊ cle. Claꝝ tñ est ꝙ suus ordo nō pōt petere ali qd de dictis bonis, vt. d. cle. exiui. §. dubitauerūt. de quo ꝑ Jn no. in. c. suā, ⁊ ibi Jo. an. ⁊ Ant. de but. ꝓba. Sed veniēt alij ve niētes ab intestato ac si naturaliter mortuus fuisset facit auc. de bo. dā. C. de bo. ꝓscri. Quid si ꝓfessus talē regulaȝ efficiat᷑ eps, vel ingrediat᷑ aliā regulā q̃ pōt habere bona in cōi. an possit re cuperare bona ⁊ Bar. in. d. trac. mi. i fi. đt ꝙ nō, q₂ restō nō cō cedit᷑ bona iā alteri acqsita, vt no. gl. ⁊ Bar. i. l. gallus. §. ⁊ qd si tm̄. de li. ⁊ post. ⁊. l. fi. ⁊ ibi Bar. ⁊. l. ij. ⁊. l. si tutor. C. de sen. pas.

¶ An aūt talis frater effect⁹ eps vel alterius regule possit pa rētibus ab intesta. succedere, ⁊ dicēdū ꝙ si fuit a sua antiqua re gula liberatus aucto. pape habēs ptātē, ⁊ admittit᷑. secus si alia via fuerit liberatus, vt arg. l. ij. §. j. ff. ad tertul. ⁊. l. j. §. filius q mor tis. eo. ti. Ultimo talis filius q ingressus est talē religionē nō fa cit deficere ɔdōnē si qs dece. sine lib. q₂ nō dr̄ decessisse cū libe ris. ⁊ ēt si statuto caueat᷑ ꝙ stātibus mascu. fe. nō succe. vide bar. in. l. j. §. pe. de ɔ̄tra. Et est aduertēdū ꝙ Bar. in. l. j. ff. de leg. j. in iiij. col. vult ꝙ lȝ fratribus. s. Frā. nō possit relinq fideicō. vl̄e, tñ legatū vel fideicōmissum particulare potest eis relinq. remit tit tamen se ad no. per eum in suo trac. minoritatis.

¶ Glosa duodecima.

Item relinqt ecclesie sancti Antonij, ⁊. B. eius rectori.

¶ Notādū est ꝙ hic fuit factuȝ relictum ecclesie ⁊ eius rectori. ergo non est mirum si acquirer᷑ ecclesie ⁊ contem platione ecclesie videtur fore relictum, vt clare colligitur ex in fra dicendis. Quid ergo si fuerit relictum rectori dicte ecclesie. puta lego. B. rectori ecclesie beati Antonij cui acquiratur, an dicto rectori, an ecclesie, ⁊ videtur ꝙ ecclesie, ⁊ non ipsi sacerdo ti. vt vr̄ esse tex. no. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. in. l. annua. §. titia. ff. de an nu. leg. sed idē Bar. in. l. ciuibus. ff. de reb. dub. distinguit, aut loquimur in prelatis vel cleri. secu. aut in religiosis, ⁊ tunc claꝝ ꝙ relictū sibi ēt sui ɔtēplatione reqrit᷑ ecclesie, vt auc. ingressi. C. de sac. san. eccle. ⁊. l. deo nobis C. de epis. ⁊ cle. Jn primo ve ro casu aut clerico habenti in dicta ecclesia administrationem, aut non habenti in dicta ecclesia administrationē, aut vero ha benti. Scđo casu aut relinquit᷑ a ɔiūcto clerici, ⁊ tūc vr̄ sibi reli ctum sui ɔtēplatione, ⁊ acqrit᷑. aut relinquit᷑ sibi ab extraneo, ⁊ vr̄ relictū ɔtēplatione ecclesie, vt est tex. in. c. requisisti. extra de test. Tertio casu qñ nō hȝ administrationē, ⁊ tunc aut relinquit᷑ vni sacerdoti, vel vni canonico, ⁊ tunc adhibetur illa distinctio si fuerit relictū a ɔiuncto ipsius ꝑ̄sbyteri vel ab extraneo, vt. d. c. requisisti. Aut relinquit᷑ oībus clericis sacerdotib⁹ aut oībus canonicis vel canonicis indefinite, ⁊ tūc vr̄ relictū cōtēplatio ne ecclesie, vt. l. annua. §. titia. ff. de annuis leg. qñ relinquit᷑ ibi li bertis. Quid autȝ in priuilegijs cōcessis rectori vel clericis. an intelligant᷑ ɔcessa ecclesie vel qd ecōtra, ⁊ Bar. dicit saluando glo. in. l. nō plures. in glo. pe. de sac. san. eccle. aut est priuilegiū qđ est vtile ecclesie ⁊ alijs inutile, vt ꝙ possit iri ad fundum ec clesie per fundum tuū. facit. l. ij. §. si magis. ff. de serui. lega. ⁊ vr̄ relictū presbytero ɔtēplatione ecclesie vel acquirit᷑ sibi. Tu cir ca hoc omnino addas qđ no. tex. cū gl. in. c. per exēptionem. de priui. in. vj. ⁊ addas ad predicta quod not. Pet. ⁊ Cy. ⁊ doc. in l. j. C. de sac. san. ecc. ⁊ forte ēt distinguendum predicta iuxta. l. si seruus cōis. l. ultima. ⁊ qđ plene Bar. ff. de stip. ser. vcȝ an relin quat᷑ sub noīe dignitatis, vel sub noīe ꝓprio, ꝙ Bar. in. d. l. ciui bus. reliquit cogitādū. Quid āt si relinquat᷑ ecclesie sancti An tonij, ⁊ post testm̄ alia ecclesia sub dicto vocabulo ɔstruat᷑ dic ꝙ nō ɔsequet᷑ legatū, vt no. Cy. ⁊ Bal. ⁊ dñi mei. in. l. q filiabus. i prin. ff. de lega. j. ⁊ facit cle. literas. de rescrip. quid si testator simpliciter relinquat ecclesie, ⁊ non exprimat cui. dic quod itel ligitur de ecclesia sue parochie, vt no. docto. in. l. que conditio. §. i. ff. de ɔdi. ⁊ demon. per illū tex. facit. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ adde ꝙ supradictū est de prelatis rectoribus ecclesiaꝝ, ⁊ q ha bent administrationem vel non, ⁊ de religiosis qbus aliquid re linquitur, an sibi vel ecclesie acquiratur. Querenduȝ esset an de bonis que supradicti tenent, ⁊ possident an possit testari, vide au ctēn. licentia, ⁊ quod ibi glo. no. ⁊ Bar. Bal. ⁊ Sali. C. de epi scopis ⁊ clericis.

¶ Glosa decimatertia.

Item reliquit centum pro vno paramento altaris conuertendis.

¶ Notandū ꝙ testōr reliquit dicta cētū ɔuertendū in certū ⁊ đ terminatū vsum piū. Ponamus ergo ꝙ dicta ecclesia nō indi get. d. ꝑamēto, q₂ multa ⁊ notabilia hȝ, ſȝ idiget vno missali an dicta centū relicta ꝓ vno paramēto possint ɔuerti in vno missali ⁊ sic in aliū piū vsum. ⁊ ista materia hr̄ in cle. ij. de reli. do. ⁊ ibi ꝑ gl. ⁊ doc. ⁊ Pe. de an. ⁊ ꝑ Bar. in lib. mino. in. ij. lib. in. q. q̄ incipit, per quem ⁊ qualiter ista permutatio ⁊c. ⁊ per Bar. in. l. legatum. ff. de vsufr. lega. ⁊ in. l. pater filium. §. tusculanus. de le ga. iij. ⁊ Bal. in. l. legata. in prin. ff. de admi. re. ad ci. per. ⁊ bar. in. l. liberto. §. lucius. ff. de adi. le. in fi. circa fi. C. de his qui pene no. in ver. adde quod eps ⁊ Bar. ⁊ Ang. ⁊ dom. Jo. in. l. i. ff. de condi. inser. ⁊ Bal. in. l. si quis ad declinādā. in prin. C. de epis. ⁊ cle. in ver. iuxta h̄ querit. d. Jo. ⁊ lȝ iura in h̄ diuersimode loq̇ vi deant᷑, q₂ q̄dā vident᷑ velle, ꝙ talis ꝑmutatio fieri possit ꝑ̇ncipis auctoritate aut summi pōtificis, vt. l. j. ⁊. l. legata. in ꝑ̇n. ff. de ad mi. re. ad ciui. per. ⁊ in cle. ij. de relig. do. Quedā alia vn̄r velle ꝙ fiat de voluntate vtriusqȝ ptis. vcȝ eis cui relinquit᷑, vt. l. lega tum. ff. de vsufr. leg. in eo ꝙ đt adhibitis priuatis ciuitatis, h̄ ē il lis q regunt illā ciuitatē cui est relictum hr̄dibus a qbus relictū est, vt. d. l. legatā. ij. rñso. de admi. re. ad ci. pti. Quedā alia iura vn̄r velle ꝙ stet᷑ volūtati eius cui relinquit᷑, vt. d. l. legatā. §. siue plures. ibi opus ꝙ ciuitas velit erogari, ſȝ ɔcludas ƀm Bar. in d. l. legatū. ⁊ in. d. trac. mi. in. d. q. ꝑ quē fiet ⁊ q̄lr̄. ⁊ ꝑ Pet. de anc. in. d. cle. ij. de relig. do. Qñqȝ aliqd relinquit᷑ ad vsum illici tū ꝙ nō ꝑ̇t ibi celebrare i aliū vsum. d. l. legatū. Qñqȝ relinquit᷑ ad aliquē vsuȝ q₂ ibi ꝑ̇t celebrari, ſȝ illa pecunia nō sufficit. ⁊ idē q₂ ꝑ̇t ɔuerti i aliū vsum. Qñqȝ pecunia est sufficiēs ad illū vsum licitū, ⁊ tūc ad aliū vsuȝ ɔuerti nō ꝑ̇t sine auctoritate supioris vl̄ pape, vt est casus no. i. d. l. legatū ꝙ est itelligēdū nisi testōr ex presse dixerit ꝙ illo nō fcō reuertat᷑ ad hr̄dē, vt. l. q̄dā. ff de vsuf. leg. ⁊. l. liberto. §. lucius de annuis leg. ⁊ ibi hoc no. Bar. indu cunt᷑ ꝑdicta ƀm Bar. in. d. l. legatū. si testōr reliqt cētū ꝓ missis dicēdis, q̃ misse nō pñt ibi celebrari pp iterdictū, debebit dcā cē tū ɔuerti i aliū vsuȝ. Scđo inducit᷑ ꝑ Bart. testōr reliqt fundū, vt ibi vnū monasteriū ɔstruat᷑ ꝙ de iure ibi ɔstrui nō lȝ, certe de bebit ɔuerti i aliū vsuȝ piū, vt. d. l. legatū. de vsufr. leg. vbi ēt cir ca h̄ subdit Bar. ꝙ qñ fit ista ɔmutatio debēt reqri hr̄des ⁊ le gatarij, vt ibi alias ñ valeret, vt. d. l. legatū ꝙ ē notādū. ¶ Que rit᷑ pone ꝙ testator reliqt Berte pauperi ꝓ dote cētū ꝓ aīa sua, illa Berta morit᷑ anteq̄ȝ sit nubilis etatis, an dcm̄ legatū efficia tur caducum, ita ꝙ remaneat apud grauatum, vel debeat ɔuer ti in alium vsum piū, ⁊ vr̄ ꝙ efficiat᷑ caducū. l. i. §. j. in prin. de ca du. tol. in ɔ̄rium facit. d. l. legatū. ⁊. c. nos qdē. de testis. ⁊ ibi vr̄ hoc no. Scđo qñqȝ testōr in prin. respexit causaȝ que est qñ nul li certe persone relinquit᷑, sed relinquit᷑ in aliquem suum vsuȝ, ēt tunc alia legata nunq̄ȝ efficiuntur caduca, sed in alium vsum cō uertunt᷑ si illud impleri non potest, vt. d. l. legatum. ⁊. d. c. nos q dem. ⁊ idem si reliqt certe persone pro anima relicturus, alij si il la non esset, ⁊ tunc illa persona defuncta dabit᷑ alijs paupibus. per. d. l. legatum. Qñqȝ relinquit᷑ vni ꝑ̄sone vel collegio magis ɔtemplatione persone quam circa, ⁊ tunc efficitur caducum ⁊ re manet penes grauatum, vt. l. pater filiū. §. tusculanus. de leg. iij. dubitatur an respexit magis cām q̄ȝ ꝑ̄sonā, ⁊ tunc in dubio ma gis hoc casu putabat Bar. in hoc casu respexisse magis cām q̄ȝ ꝑ̄sonā fauore religionis, arg. l. sunt ꝑ̄sone de relig. ⁊ sump. fu. ⁊ h̄ seqt᷑ ad lr̄am Pe. de anc. in. d. cle. ij. de relig. do. veruȝ q₂. ā. di xi ꝙ ista ɔmutatio fit auctoritate pape vel principis, an legatus de latere possit istam commutationem facere, ⁊ gl. in. d. cle. ij. q̄ incipit no. per hanc literam sentit ꝙ nondum dicit solum papā hoc posse. Jn contrarium facit ꝙ no. in. c. si abbatem. de elec. in vj. vbi dicitur ꝙ aliud est dicere apostolice sedis, ⁊ aliud roma ni pontificis, vt in primo possit apostolice sedis lega. in secundo non, ꝙ sentit gl. in. d. cle. ij. ⁊ in. d. c. quo ad translationem, vide tur excludere legatum, sed in. c. si abbatem. ⁊ in. c. auctoritate. de priui. in. vj. non excludit legatum posse facere quid faciendū erat a sede apostolica. Posset dici ƀȝ Pe. de anc. in. d. cle. ij.

q hic agit̃ de eo q est disponere ꝯ legẽ q soli principali licet nã dispositio testatoris fcã ad certũ vsũ p lege seruari d3. cvj. q. vl ti. volũtas, ⁊ iõ noie sedis aplice solũ papa intelligit alias secus ẽm Cap. Pau. no. circa vsum rei nõ alterãdũ. Sed circa viendum ad quẽ destinata est dicit hoc regulare ⁊ nõ posse mutari p aliũ q̃ per papã ⁊ est simile. C. de rei vxo. act. l. j.

SVMMARIVM

1 Testator infirmus an possit nutu legare, ⁊ qualiter. Et que interrogationes necessarie. 3.
2 Legatũ ad pias causas nutu nunquid possit relinqui.

Glosa decimaquarta.

1 Itẽ reliquit Titio cẽtũ nutu annuẽdo humeris vel capite ad interrogationẽ Seij. †Ille aũt testator q de sui natura loqui poterat, l3 ex morbo superueniẽti nõ possit loq, põt legatũ ⁊ fideicõ. nutu relinquere, vt. l. nutu. in prin. ff. de leg. iij. ⁊ dr̃ nutu relinquere qñ interrogat̃ ⁊ annuit humeris vel capite. vt ibi dixit gl. ⁊ Bar. sicut dicimus i ꝯ ctibus i. l. j. §. j. de ver. ob. ⁊ qð ibi no. Aduertas tñ q l3 h3 doc. nutu legari possit, nõ tñ põt heres institui nutu. mõ opus est qð nomẽ heredis p testatorẽ corã testibus nũcupatis in testo nũcupatiuo, vel ẽt in testõ in scrip. qñ testator nescit scribere vel cõmitti alteri impedit̃ q scribat testm̃ vñ si morbi atrocitate loqui non poterit nõ v3 testm̃. vt. l. iubemus. in prin. ⁊ ibi doc. C. de testa. secus si posset loqui. ⁊ loqueret̃, l3 balbutiẽdo, vt. l. nõ dubiũ C. de test. ⁊ dixi. s. in gl. in verbo suũ testm̃ nũcu. siue i scrip. ⁊c. Sed ad id qð dixi si morbi atrocitate loqui nõ poterat qð v3 relictũ nutu, l3 doc. cõiter ita dicãt. dic tu tñ ẽm Raph. in. l. ij. ff. ð testa. ⁊ ad. l. nutu. ⁊. l. si quis in fundi vocabulo. de leg. j. qð. d. l. nutu. est hodie correcta p. l. distractis. C. q test. face. pos. in fi. cõ iũcto prin. Nã ille q h3 linguã penit⁹ ppedicã ex accidẽti si scit scribere oia põt, secus si scribere nescit, vt ibi dicit tex. cõiuncta gl. in v̾bo, peritũ literarũ, ⁊ aduertẽdũ ad illũ tex. qð nõ tm̃ loqtur de institutione, sed de legato fideicõ. do. cã mor. ⁊ codicil. ⁊ sic nõ põt ẽt codicillari, vel donatio. cã mor. facere, quinimo nec
2 libertatẽ relinquere, vt ibi dr̃. †Ex quo no. Raph. in. d. l. ij. ff. de test. ꝯ Bal. ibi qð nõ v3 legatũ ẽt ad pias cãs nutu. nã libertates equiparant̃ pio legato vt not. Bar. in. l. cancellauerat. ff. de his q̃ in testa. delen. si ergo nõ v3 libertas nutu in eo q nullo mõ põt loq nec scribere, ita nõ valebunt ẽt legata pia, nec huic sñie aduersat̃. l. j. gradu. ff. de his q̃ in fra. cre. q si qs subtiliter inspexerit illa lex nõ vult qð legatũ alimẽtoꝝ ⁊ sic piũ sit potẽti⁹ ipsa libertate q ibi vni accedit, cui fuit relicta libertas. Preterea ibi tollit̃ qð facili⁹ cõpetit libertas q̃ alimẽta ergo libertas est equa, imo magis fauorabilis q̃ legatũ piũ. Sed iõ ꝯringit, q libertas vni seruo põt relinq ab eo q nõ est soluẽdo, de here. insti.
3 s3 nõ reperit̃ in alimẽtis i fra. cre. †Querit̃ an valeat talis istõ, notari⁹ iterrogat testõre3 vt fieri solet post q̃ legerit totũ testm̃, ⁊ interrogat testatorẽ. an ita disponat vt lectũ est, ⁊ testator nullũ aliud verbũ efundat, nisi qð sic, siue qð ita disponat, ⁊ est glo. in. l. iul. C. de test. q̃ l3 qð sic, circa prin. ⁊ ita cõiter tenet̃ intm̃ qð Bar. in. l. heredes palã. in pn. dicit qð ita obseruat̃, ⁊ idẽ si nõ interrogat̃ a notario, sed a quocũq3 alio, vt no. Bart. in. l. j. §. si qs ita de ver. obli. ⁊ ibi doc. ⁊ Lud. ⁊ Bal. Ang. ⁊ Sali. in. d. l. iubemus. ⁊ Bar. in. l. gerit. in fi. col. de leg. here. q alle. l. pamphilo. §. ppositũ. ff. de lega. iij. qð bene not. q ẽm. d. l. iubemus. testator ppzio ore debet exprimere nomẽ ⁊ pnomẽ heredis palam coram testibus, ⁊ tamen sufficit quod. s. dixi.

SVMMARIVM

1 Relictũ certe persone an valeat, ⁊ quid de heredis institutione.
2 Legatum pro puellis maritandis qð legatũ sit, ⁊ an in alios possit vsus querti, ⁊ de eo falcidia detrahi.

Glosa decimaquinta.

1 Itẽ reliquit centũ p puellis pauperib⁹ maritãdis. †An valeat relictũ siue heredis institutio incerte persone, no. Cy. ⁊ Sali. in. d. l. id qð pauperib⁹ C. de epis. ⁊ cle. not. Bar. in. l. quidã relega. ff. de reb. dub. ⁊ in hoc dubio ꝯcludas. Nã interdũ legatũ est incertũ rõne psone a qua legatur, interdũ ratione persone cui legatur. Primo casu non inerat, q heredi iniunctũ onus intelligitur, vt not. gl. iiij. in prin. in. l. marcellus. ff. ad treb. Secũdo casu aut psona incerta ex futuro euentu est certificanda, ⁊ tunc si erat incerta de incertis valet a prin. vt. l. si seruus. §. hmõi. de lega. ij. l. si fuerit. in prin. ff. de reb. dub. sed deficiente futuro redditur inutile, vt. ff. de vsufru. leg. l. qui plures. Si vero est persona certa ð certis ⁊ docto. cõiter dicũt qð v3 per id. l. qdã. de reb. dub. q est veru3 ẽm Sali. in. d. l. id qð pauperibus. qñ supplemẽtũ illis futuri euentus rẽdit ad cõmodũ testatoris, vt ibi, ⁊. l. si ita scripserit. eo. tit. alias secus vel si dubitatur, vt. §. incerte. insti. de lega. in primis duobus exemplis ibi positis, aut persona incerta ex futuro euẽtu non est certificãda, tunc valet si per legem certificetur, vt. d. l. id q pauperibus. ⁊. l. si quis ad declinandã. in prin. eo. tit. ⁊. l. que pecuniã. ff. de sta. lib. sed si nec p. l. certificat̃, ⁊ tunc dic aut incertitudo procedit, q nulla persona noiata q ex defectu nature ꝯgregationis reputat̃ incerta. Prio casu si est incerta de incertis, ⁊ nõ v3, vt. d. l. id qð pauperibus. ⁊. d. §. incerte. i prin. Sed incerta de incertis v3 valere, vt. l. siquis titio. §. si heres. ff. de leg. ij. sed Ja. de bu. dicit qð nõ v3 p. l. cum ex pluribus. ff. de ma. test. qð placet Sali. p. l. paulus. ff. ð re iu. ⁊. l. si qs ex pluribus. C. eo. ⁊ ti. Nõ ob. d. §. si heres. ibi d3 intelligi, q electio fuit data heredi. ideo eo non eligente oẽs vocant̃ ad illa dece3, vt. l. cum quidã. eo. ti. per quem ille. §. si heres declaratur. Scdo casu qñ psona est noiata, ⁊ tunc aut ex incertitudine psone insurgat incertitudo, ⁊ sic defectus in subiecto rei legate, ⁊ non v3 a principio, vt. d. l. cũ ex pluribus. ⁊. l. si qs de pluribus ẽm vnu3 intellectũ, aut v̾o insurgit aliq incertitudo in re legata, ⁊ tũc v3 in se, ⁊ locus est gratificatiõi, q pbatio deficit, ⁊ herede nõ gratificãte redditur inutilis, vt. l. si seruus. §. si inter duos. ff. de lega. ij. Tertio casu principali qñ est incertitudo de iure legata. dic vt p tex. gl. ⁊ doc. in. l. legato gñalr. ff. ð leg. j. ⁊ ẽt p gl. l. heredes. §. incerto. ff. fami. hercis. ⁊ insti. de lega. §. tã aũt. ver. ⁊ singulariter. de quo ⁊ dixi. s. in ea. gl. itẽ reliqt p incertis ⁊ ma-
2 le abla. ⁊c. †An aũt relictũ p virginib⁹ maritãdis, possit ꝯuerti in aliũ vsu3 piũ, ⁊ bal. in. l. j. in fi. ff. de his q pe. no. dicit qð nõ, q ltima volũtas. nõ ptinet ad arbitriũ alicuius, vt no. C. ð fideicom. l. voluntas, ⁊ ita ꝯsuluit collegiũ Boñ. vt refert Ja. ð bu. in. l. si qs ad declinãdã. C. de epi. ⁊ cle. Quid si testator dicat relinquo cẽtũ p noie dotis puellaꝝ. an tale legatũ sit modale vel ꝯditionale. bar. in. l. qbus dieb⁹. §. termili⁹. versi. qd si pp noia ⁊c. dicit aut relinquit̃ noie dotis puellaꝝ pauperꝝ in gñe, ⁊ tũc q sp pauperes habem⁹ nõ dr̃ pẽdere ex futuro euẽtu incerto. Solũ ergo est erogatio fiẽda, iõ nõ dr̃ legatũ ꝯditionale sed modale, vt. l. nulli. C. ð epi. ⁊ cle. aut relinqt̃ p dote certaꝝ ⁊ determinataꝝ puellaꝝ, ⁊ tũc pẽdet a virib⁹ fortune, an ille puelle maritabũt, ⁊ iõ facit ꝯditionẽ, vt. l. stip. de iu. do. Quero an tale legatũ p puellis maritãdis cũ dicat̃ piũ legatũ, vt. l. cũ hi. §. mulier. de ꝯdi. inde. an patiat̃ falcidiã. ⁊ bal. ang. ⁊ Raph. Fulg. in. d. §. mulier. dicũt qð nõ. allegat ẽt auc. sitr. C. ad. l. fal. Quero relinqt̃ paupib⁹ puellis p eis maritãdis ⁊ maritẽt̃. nõ d3 fieri stip. ð dote reddẽda hẽdi legãtis, s3 ipsis puellis maritatis ⁊ coꝝ hẽdibus, ⁊ voluit bal. in. l. ij. in prin. p gl. ff. so. ma.

SVMMARIVM

1 Elector distributionis post morte3 an possit in vita eligere.
Et quid in meram voluntatem alicuius committi possit.
2 Uerba boni viri arbitrium importantia que sint.
Legatum pium nunquid possit committi in meram voluntatem tertij. ⁊ quid de herede, vt in libertate.
Causa pia ⁊ libertas equiparantur.
4 Mulier nunquid executrix voluntatum vltimarum esse possit.

Glosa decimasexta.

Eligẽdus per. B. eius vxorẽ. Notãdũ est qð in ipsius vxorẽ nõ reliquit, an dicta centũ debeant erogari in pauperes domicellas necne. Sed tm̃modo relinqt dicte sue vxori electionẽ puellaꝝ paupeꝝ ⁊ distributionẽ. ⁊ hoc fieri põt ⁊ cõmitti ẽt in potestate ei⁹ quẽ testator obligari cogitat, nedũ in potestate vxoris quã in hoc obligari non d3, vt dicit tex. in. l. vtrũ. §. cũ qdã. ff. de re. dub. ⁊ sic electio pauperũ
1 vel alioꝝ legatarioꝝ etiã heredi ꝯmitti põt vt ibi. †An aũt ille cui cõmitit̃ electio ⁊ distributio post mortem sua3 possit in vita sua eligere, ita qð electio sortiat̃ plenariũ effectũ, ⁊ est distinguẽdũ. Aut d3 fieri restitutio vni tñ, ita qð nõ cadit electio, sed tm̃ distributio, tunc põt in vita, ⁊ qñ voluerit restituere, vt. l. post

mortem,⁊ gl. Cy. Bar.⁊ Bal. Ang.⁊ Saly.C.de fideicō. aut
dꝫ fieri distributio siue restitutio,vna cū electione,⁊ tunc aut vni
ex pluribus,⁊ claꝝ ꝙ pōt vnū in vita eligēdo illi restituere,vt.l.
vnū ex fa.in prin.⁊.§.i.ff.de le.ij. Sed isto casu an possit mutare
volūtatē ⁊ aliū eligere,dicas qđ dū viuit nō pōt,qꝛ vꝫ illi donas-
se ius ꝙ habebat vcꝫ retētionē vsqꝫ ad mortē,sed bene pōt mu-
tare volūtatē ꝑ tpe seq.⁊ aliū eligere,vñ si nō mutabit primo ele
ctus retinebit,⁊ dr̄ habere ex testō primi testō.is iste est tex.in.
d.l.vnū ex fa.ꝙ no.qꝛ ita semel ꝯsului apud Paduā,aut ꝯmitti
tur electio,⁊ distributio pluriū,⁊ tūc aut illoꝝ ad quos cadeť pt
maioritas affectionis,⁊ tūc nō pōt fieri ante mortē restitutio, ita
ꝙ sortiať effectū. Unde si debeo restituere post mortē meā filijs
Titij fundū,nō possum restituere in vita ne preiudicē illis filijs
q superunt tpe mortis mee,vt.l.filiussa.§.diuus de leg.j.⁊ ꝙ ibi
doc.⁊ Bal.aut fieri dꝫ electio,⁊ restitutio illis inter quos nō po
test esse maior affectio ad vnū quā ad aliū vt paupibus,⁊ tūc ēt
in vita grauati potest fieri electio,⁊ distributio,⁊ valet,ita dixit
Bal.⁊ Ang.⁊ Sali.in d.l.post mortē.⁊ Bal. Ang.⁊ domini
mei in.d.§.diuus.⁊ no. Ang.⁊ do. Jo.in.l.stipulatio ista.in.§.
incertam.de ver.obl.lꝫ Bar.in.l.cū pater.§.a filia.de le.ij.⁊ in
d.l.post mortē.teneāt ꝯrīū,vt no.d.Jo.in.l.accusare.§.fina. ad
treb.vide ad pratica tex. cū gl.i.in prin.in.l.vxorē.§.pe.ff.de le.
iij. ¶ Scđo aduertēdū est qđ verba importātia arbitriū boni vi
ri,nō tm̄ electio,sed distributio,sꝫ ēt ipsa substātia relicti pōt in
vnūquēqꝫ committi ēt in ꝑsonā heredis onerati,⁊ est tex.in.l.fi-
2 deicō.§.ꝗꝗ.ff.de leg.ij.† Et que sunt verba que important arbi
triū boni viri,vel merā volūtatē,ibi hr̄,⁊.l.si sic.in prin.⁊ ibi bar
to.⁊ doc.ff.de le.j.⁊ Bar.in extraua.ad repri.in ver. videbitur
in voluntatem aūt merā alicuius, an substantia relicti committi
possit dꝫ distingui,qꝛ in volūtate legatarij cōmitti pōt.l.si ita reli
ctū.§.illi si solet,⁊ qđ ibi no.ff.de leg.i.⁊ facit.l.iam dubitari. de
here.inst.⁊ est tex.in.l.senatus.§.legatū.de leg.i.nō aūt in volū
tatem merā ipsius heredis,vt d.§.legatum.⁊ est ratio differen-
tie inter heredē ⁊ legatariū que ibi ponit in gl.⁊ ꝑ doc.nec etiaꝫ
cōmitti pōt in merā voluntatē tertij,vt ibi no.gl.nec legatum, vt
ibi,ac ēt in hereditatibus,qꝛ diceretur esse dispositio captatoria
vt.l.captatorie.eo.titu.⁊ quod ibi per doc.⁊ do. Jo.⁊.l.captato
rias ⁊ quod ibi per gl.⁊ doc.C.de test.mi.quod est veꝝ in merā
⁊ purā voluntatē.vt.d.iuribus, sed in voluntatē tacitā alterius
cōmitti pōt exēplū,si Sempronius ascēderit capi.lego tibi cen
tum.l.si quis semproniū.⁊ ibi no.de here.insti.⁊ no.in.d.§.si le-
gatū,⁊ predicta clare ꝓcedūt in relictis que sunt ad piā cāꝫ. Si
autē esset relictū ad pias causas an possit cōmitti in merā volun
tatē alterius,allegatur tex.quod de benignitate canonica ꝙ sic.
vt.c.cū tibi,extra de testa.⁊ quod ibi per gl. Inno. Jo.an.⁊ An
to.de bu ⁊ no.do. Jo,in.l.captatorias circa prin.de here.insti.
quod intelligendū verū in merā voluntatē tertij nō autem in me
3 raꝫ volun.heredis,† vt dicimus in simili de libertate relicta que
nō pōt relinqui seruo in merā volūtatē heredis,⁊ videť mihi tex.
non cauillādo in.l.fideicō.libertas.de fideicō.liber. coniuncta
gl.illius.l.in prin.cōiuncto ver.ꝙ si ita scripserit,sed in arbitriū
heredis bene pōt cōmitti,⁊ sic tanqꝫ in bonū viꝝ, vt in.d.l.ver.
ceterum si arbitrium,sed in merā volun.tertij cōmitti pōt, vt pꝫ
in.d.l.ver.si ita scriptū sit.nec plꝫ mihi quod dicit Saly.in.d.l.
capta.de test.mi.quod.d.versi.ꝙ si ita scripserit.refertur ad id
quod dixit iuriscō.in.d.legato pecuniario,non autem ad liberta
tem,de qua dixerat in prin.l.alias dixit quod statiꝫ corrigiť.l.nō
adeo.de ꝯdi.⁊ demon.qm̄ immo ille ver.expresse loqť de liber-
tate,vt clare pꝫ ꝑ verba sequentia ex ver.ceterū si arbitrium ⁊c.
qui statim seqť,vt pꝫ in tex.ibi cū libertas debeať ⁊c.nec videť se
corrigere,qꝛ in prin.dixit vtrū possit dari,nō aut dixit in effectu
valeat,vt voluit gl.i.igiť stat ergo ꝯclusio ꝙ qū cōmittiť liber-
tas ēt in merā volūtatē tertij vꝫ,secus in alijs dispōnibus,vt.d.l.
si qs semproniū,sꝫ in merā volun.heredis libertas cōmitti nō po
test,vt.d.l.fideicō.libertas. Ex his inferť ꝙ cū pia cā ⁊ libertas
eqparenť,vt no. Bar.in.l.cancellauerat.ff.de his q̄ in testa. de-
len.ꝙ piū pōt cōmitti in merā volū.tertij,nō aūt in merā volū.
heredis,vt dixi in libertate,ꝙ vr̄ esse no.⁊ sic limitabiť,⁊ decla-
rabiť.d.c.cū tibi. Reliquū aūt materie volūtatis captatorie di-
4 cēdū est,vt ꝑ doc.in.d.locis. ¶ † An aūt femina possit esse exe
cutrix vltimaꝝ voluntatū,videť ꝙ non,qꝛ offm̄ virile videť sicut
tutela cui cōmissoria siue executoria equipareť,vt.l.pe.cum glo.
ff.de tute.coniuncta.l.femine.e.ti. In ꝯrium facit,qꝛ eligere ꝑ-
sonas potest facere quilibet,vt.l.cum pater.§.hereditatem, ⁊.l.
ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad trebel.dicam.j.in glo. in verbo,
executores.

SVMMARIVM

1 Legatū ꝑ anima an dicať ad pias causas.⁊ qd de legato alimē-
torum. Item fraternitatibus aut pijs locis.2.
2 Falcidia nunquid detrahenda de legato ad pias causas.⁊ quid
de trebellianica.
3 Argumētū a ꝯrio sen.correctionē inducere non debet.
4 Relicta ad pias causas ⁊ pro anima que dicantur.

¶ Glosa decimaseptima.

Item reliquit cētū ꝑ anima sua,⁊ tali moniali eiꝰ
oratrici pro suoꝝ pctōꝝ remedio.
1 ¶ † Quero an relictū ꝑ aia itelligať ⁊ dici possit relictū ad pias
causas,est gl.ord.q̄ allegať ꝙ sic,in.l.si quis titio.ff.de le.ij.⁊ eo
dē mō relictū alimētoꝝ vr̄ relictū ad pias causas ꝗtū ad effectū
qū fit paupi.facit ꝙ hr̄ in.§.si quis aūt ꝑ redēptiōe cū.§.se.in au
ctē.de ecclesi. tit.⁊.l.cū hi.§.si in annos.ff.đ trā. Qđ intelligas
veꝝ nisi color captatus ⁊ relictū esset cā alimē.ꝯsanguineo diui
ti ꝑ anima,qꝛ nō dicereť legatū ad pias causas, vt.l.si donatio-
nis.C.de col.⁊.l.ij.§.si forte.⁊ qđ ibi Bar.de castrē.pe.⁊ ē gl.
sing.in.l.illud.C.de sac.san.ecc.diciť enim relictū ad pias cās ꝙ
paupibus amore Dei vel pijs locis relinquiť,vt.d.l.illud. vel ꝑ
redēptione captiuoꝝ q sunt in carceribus ēt quo ad maleficia,
facit ꝙ no.idē Bal.in.l.sed si rō.ff.so.ma.⁊ ꝙ relictū ecclesijs ⁊
pijs locis dicať piū legatū,pꝫ qꝛ de tali legato nō detrahiť falci.
2 vt in auc.similiter.C.ad.l.fal.† Sed relictū fraternitatibus di-
sciplinatoꝝ nō diciť relictū ad pias causas. ita vult Bal.in.l.il
lud.in prin.qꝛ nō est ꝓprie piū collegiū,vt est tex.i.d.l.illud.⁊c.
nulli.⁊ idē ipse Bal.in.l.si qs ad declinādā.C.de epis.⁊ cle.⁊ h
tꝫ ibi Bal.q ponit q d dicať relictū ad pias causas,⁊ alleg. Spe
cu.in ti.de instru.edic.§.nūc vero aliqua ⁊c.⁊ scias ꝙ inter reli
cta,vbi omnino videas. Quero sicut de relictis ad pias causas
nō deduciť falcidia d.auc.similiter.C.ad.l.fal.cū ibi no.ꝑ gl.⁊
doc.ita ēt nō possit deduci treb.⁊ gl.in.c.j.de test.tꝫ ꝙ nō.⁊ h
tꝫ Saly.in auc.similiter.C.ad.l.fal.⁊ conať rūdere iuribus ⁊ rō
nibus Bar.⁊ alleg. Jo.cal.⁊ Jo.de lig.q ꝯsulēdo tenēt ꝯ bar.
⁊ istā opi.đt In.de imo in.l.marcellus.in prin.ff.ad treb.de iu
3 re fuisse veriorē,† qꝛ ꝑ tacitū intellectū vel subauditū vel ꝑ argu-
mētū a ꝯrio sen.nō dꝫ induci.ll.correctio.ita est gl.sing.in c. cu
pientes.§.ꝙ si ꝑ vigin.titu.de eccle.in.vj.ꝑ qua glo. ego allego
tex.in.l.fi.§.filij aūt.de bo.que lib.ꝯiūcta.l.pe.C.q testa.fa.pos
sunt,sꝫ Bar.in d.l.marcellus.in prin.ff.ad treb.tꝫ ꝯrīū ꝙ imo si
cut falcidia est ꝓhibita ita treb.ꝑ suas rōnes ⁊ iura.dic vt ibi ꝑ
eū.⁊ hāc sniam tꝫ Dy.in.l.fi.§.filij.eo ti.⁊ eā ēt tꝫ Cy.in.d.au-
ctē.similiter.⁊ ibi Raph. Ful. h seqť,⁊ eā seqť Bald.in.l.id ꝙ
paupibus.C.de epis.⁊ cle.ver.xvij.quero,⁊ in.l.si qs ad declinā
dā.C.eo.ti.in prin.⁊ in auc.similiter.⁊ ibi Ang.§.sin vero expres
sim.⁊ Ja. Bald.⁊ Ang.⁊ in auc.de here.⁊ falci.§.sinaūt hr̄s.⁊
Spe.in ti.de instru.edi.§.ꝯpēdiose.ver.sed cū deducto.⁊ ista ē
cōis opi.quā ēt postea secutus fuit Jo.de lig.in sua lectura.nec
ob.arg. Jo.an.in.d.c.i.⁊ Jo.de imo.in.d.l.marcellus.vcꝫ ꝙ ꝑ
tacitū intellectū nō induciť ll.correctio,qꝛ negari nō pōt ꝙ sub-
lato vocabulo falcidie ꝯprehēdiť ēt trebel.vt no. glo.in auctē.
vnde si parens.C.de inoffi.test. ergo ēt in correctorijs pōt fieri
extēsio vt est tex.cum gl.in ver.religionis.in cle.j.de ele.ita di-
xit Jo.de imo.in.l.ij.de leg.j.⁊ in.l.si vero.§.de viro.so.ma.
4 ¶ † Et que dicanť relicta ad pias causas vel ꝑ anima vide glo.
Bar. Bal. Ang.⁊ Rapha ⁊ Jo.de imo.in.d.l.si quis Titio.
⁊ Bal.in.l.j.circa prin C.de sa.san.eccl.⁊ in.l.illud.⁊ ibi doc.⁊
gl.eo.ti.⁊ gl.in auc.vt cum de ap.cog.§.vnde de predictis bal.
⁊ late Ludo.in repe.auc.similiter.C.ad.l.falci.

SVMMARIVM

1 Usurarius manifestus quis dđs. Et an ⁊ qū testari possit.
Et quid si desinat mutuare an dicendus amplius vsurarius.2.
3 Satisfactio testamento mandata quos creditores includat.
Heres nunquid ad restitutionem eorum quod defunctus mala
fide prescripsit teneatur.
4 Fideiussor defuncti an dicatur creditor. Et fideiussio veniat sub
statuto de gabellis soluendis.

¶ Glosa decimaoctaua.

Item mandauit restitui oibus illis a quibus extorsit vsu-
ras nomine aliquam quantitatem de qbus apparet
in libro meo vel etiam habere debentibus.

¶ † Queritur an vsurarius possit testari; ⁊ dic primo sciendū est
qui dicūt vsurarij manifesti, ⁊ quo ad hoc. vz vtrū possint testari
necne dicit gl. ij. in. c. qꝛqꝛ de vsu. in. vj. qꝛ vsurarius manifestus
dr̄ si corā sacerdote ⁊ testibus facit publice se vsurariū, ⁊ vsuras
restitui mādat forte libros rationū ostēdēs sm gl. Pro hoc ēt
facit gl. in verbo manifestos. in. c. j. eo. tit. qꝛ manifestus dr̄ ille
de quo notoriū est de iure, vt qꝛ ꝯfessus vel ꝯdēnatus, vel de fa-
cto, vt qꝛ habetur operis euidētia que nulla tergiuersatione pōt
celari, vt qꝛ tꝫ altare suū paratū, vel si sunt ꝯ eum ꝓbationes te-
stium vel sunt certa argumēta cū fama. alleg. eo. tit. in. c. cū tu.
in antiq. ⁊ Bal. in. l. cū querebat. ff. de lega. ij. in prin. dicit nō ar
gu. ꝙ dicit manifestus, vel ꝓbatus est vsurarius, lꝫ nō sit ꝓbatū
ꝯ eum ꝑ aliquā ꝓbationē, ⁊ alleg. ꝙ habet in. c. fin. de succes. ab
intest. Sꝫ Bar. in. l. ij. de furtis. dicit qn̄ querit an aliquis dicat
manifestus malefactor vel vsurarius respectu certi ⁊ determina
ti delicti tunc requiritur apprehensio vel adclamatio ꝯ eum in
ipso actu delinquēdi. Qn̄qꝫ querit an aliquis dicat manifestus
peccator vel vsurarius in genere, ⁊ tūc n̄ sufficit ꝙ semel, aut bis
ꝯmiserit illud delictū, sꝫ ꝙ stetit publice paratus ad illud delictū
faciendum, vt faciūt meretrices in ꝓstibulo, vel vsurarij ad ban-
chū vt. l. palā. in prin. ff. de ritu nup. idē si non facit ita palam, sꝫ
quasi vt in camera sua ꝯmisisse cuilibet voluntas vel vsura pre-
stet in domo occulte cuilibet volenti, vt arg. l. iij. circa princi. ad
2 mace. † ⁊ de isto vsurario no. ꝙ non desinet esse vsurarius, nec no
men ⁊ effectū vsurarij nō ꝑdit, lꝫ desinat mutare, vt no. Bar. in.
l. j. ff. de edi. edic. ⁊ de materia vsurarij manifesti, vide Bal. in. l.
j. C. de sac. san. eccle. in ver. quid de testō vsurarij, ⁊ ꝑ Angel. in
quodā suo ꝯsilio ꝙ incipit. in dei noie amē. Credēdū est, ⁊ Bal.
in. l. scripturas. C. qui po. in pig. hab. ⁊ bal. in auc. ad h̄. C. de lat.
libe. tol. ⁊ Bal. in. l. i. C. de falsa cā adie. lega. ⁊ Ang. in sua dis-
pu. astensis quidam ⁊c. circa prin. ⁊ Lau. de rodul. de flo. in suo
tractatu vsuraꝝ in. lxxxviij. q. ⁊ per Domi. de. s. Ge. in. c. qꝛqꝛ.
de vsu. in. vj. ⁊ etiam ꝓbat aliquē esse vsurariū, vt dicit bal. in. l.
dictantibus. C. de testa. ⁊ no. ꝙ testm̄ talis vsurarij nō tꝫ nisi ca-
ueat d̄ restituēdis vsuris eodē mō ⁊ forma prout habet in. d. c.
qꝛqꝛ. dic vt ibi. ⁊ caret ēt ecclesiastica sepultura vt ibi habet. sin
autem primo fecerit testm̄ ⁊ postea cauit an valeat, vide bar. i. l.
filio p̄terito. in fi. ff. de inoffi. testa. de quo ēt vide bal. in. l. ij. ff. de
ꝯtrahē. ⁊ in. l. executorem. C. de execu. rei iudi. ⁊. d. Jo. in. d. l. fi-
lio preterito. bal. ⁊ Ang. in. l. gallus. §. etiam. ⁊ Ang. in. d. sua
3 disputatione. ¶ † Quero scd̄o ⁊ principaliter vt vides. testator
mandat satisfieri omnibus ab eo repetere debētibus ⁊c. dic ꝙ
intelligit de illis creditoribus qui non possunt exceptione elidi.
l. si qui. §. flauius. ⁊ Bar. ff. de solu. ⁊ no. in. l. fideiussor. ff. de leg.
per Bal. ⁊. d. meum. intantum ꝙ dixit Bar. in. d. l. si cui. §. fla-
uius in fi. ꝙ si testator mandauit reddi vnicuiqꝫ recipere deben
ti ꝙ non debet audiri creditor qui poterat excep. repelli forte ꝑ
pter cursum decennij ex forma statuti. ⁊ idē voluit Bar. in. l. le-
gatarij. ff. de lib. lega. nec huic determinationi ob. sm Bar. in. l.
qbus. §. dn̄s. de ꝯdi. ind. qꝛ dꝫ intelligi ibi de necessitate ex quali
tate ꝑsone legatarij qui nō poterat esse creditor ciuiliter, qꝛ ser-
ui. Sed aduertas ad id ꝙ dicit Bar. de prescrip. posito qd̄ ꝓce
deret de iure ciuili nō ꝓcederet de iure canonico, qd̄ preualet ꝑ.
c. fi. ⁊ ibi doc. de prescr. ita dicit Bal. ⁊ Jo. in. d. l. quibus dieb⁹
§. j. de cond. ⁊ demon. nā ēt heres cogit restituere ꝙ defunct⁹
mala fide prescripsit, vt no. Ant. de bu. in. c. si diligēti. de vsuc.
4 ⁊ no. Jmo. in. fi. in. iiij. col. eo. ti. ¶ † Quero quid si quis erat fi
deiussor defuncti an iste dicat creditor ⁊ debeat ei satisfieri, ita
ꝙ conseruet indēnis talis ex latis de fideiussione iuxta. l. lucius.
ff. man. ⁊. l. si pro ea. ⁊ ibi Bal. ⁊ Saly. C. māda. ⁊ Bar. in. l. i.
ff. si cer. pe. ꝙ fideiussor nō dicit debitor vnde Bal. Jmo. ⁊ Lu
do. ita q̄runt, an de fideiussione debeat solui gabella stāte statu.
ꝙ de quolibet ꝯctu soluat gabella, ⁊ hoc dicendum vt ibi ꝑ eos
sꝫ in. q. posita dicerē ꝙ est creditor ⁊ defunctus fuit debitor, qꝛ in
multis casibus poterat agere contra defunctū, vt. d. l. lucius igit
dicit ꝙ deberet recipere ꝯseruationē indētitatis ⁊ maxie si erat
obligatus tali ꝯctu ⁊ ex instrumento qd̄ habeat executionē pa-
ratam vt bal. voluit ⁊ Saly. in. d. l. si pro ea. Ex his pꝫ ꝙ nō te-
net soluere debitum naturalē tm̄. vt no. in. d. l. titius. §. flauius.

SVMMARIVM

1 Legatus an teneat ad legata ꝓpter legatarij incertitudinem.
Et an cadat sibi electio. 2. 3.
4 Premium quis duorum simul intrantium habere debeat vbi d̄
primo dictum, itē de vexillo hostium capto a duobus.

¶ Glosa decimanona.

1 Itē reliquit Titio amico suo. ¶ † Qn̄ legatum sit
sub dicta forma, ⁊ nō pt̄ appere d̄ quo
Titio amico suo testator senserit, qꝛ sunt duo amici ꝯiuncti te-
statori. ⁊ Titius albus dicit testatorem de se sensisse. Titius ve
ro niger dicit cōtra tunc heres pōt vni gratificare cui voluerit,
vt. l. si quis seruū. §. si inter duos. ff. de leg. ij. ⁊ ꝙ ibi gl. bart. bal.
Ang. d. mei. ⁊ nō ē miruꝫ si heres pōt eligere ⁊ declarare quē
voluerit, qꝛ in casu p̄dicto tractat de mera acquisitione legata-
rij, ⁊ nō de alicuius dāno, vt hr̄ per gl. in. l. pomponius scripsit.
§. si fundamentuꝫ. in fi. ⁊ ibi Bar. de rei ven. ⁊ per gl. in. l. iter
2 stipulantē. §. j. ⁊ bar. ⁊ doc. de verbo. oblig. † Si āt heres nulli
ex eis soluere voluit nisi. ōnderit clare testatorez de se sensisse nō
cogit dicta legata prestare vt ibi voluit glo. in verbo, dꝫ que ex-
ponit. i. pōt. ⁊ hoc sequit ibi bar. bal. ⁊ docto. facit. l. si fuerit. ff.
de reb. dub. ⁊ ꝙ ibi per glo. bar. ⁊ docto. legatario. n. incumbit
onus probandi ꝙ testator senserit de se, alias autem ēt si ambo
dicti Titij veniant ⁊ legatuꝫ petāt ⁊ sint parati heredez defen-
dere, nihilominus si hr̄s non vult alicui d̄ dictis Titijs soluere
nō cogitur vt ibi dicitur in tex. cū gl. quinimmo ēt si vnus tm̄ ve
niat ⁊ patet legatū, alter vero nihil dicat vel ēt expsse repudiet,
nihilominus heres nō cogēt soluere illi qm̄ agens nō ostendit te
statorē sensisse de se, ⁊ sic non fundat intētionem suā, vt. d. l. si plu
res. de vsufr. le. Aduertēdū tn̄ est ꝙ heres ad repellendū agen
tem dꝫ facere fidē in iudicio, qn̄o alius Titius repit habēs eius
dē demōstrationes, ex h̄ colligit incertitudo. l. ita fidei. ff. de in.
3 fis. ex quo Bar. ibi infert se de facto rn̄disse ꝙ † cū qdā religsset
cētū Clarutie de tali parochia, ⁊ quedā Clarutia de dicta paro
chia petebat legatū hr̄s d̄negabat dd̄o ꝙ poterat eē alia Cla-
rutia de dicta parochia, certe non sufficeret dicere nisi heres ꝓ
bet ꝙ sit alia Clarutia. vt. d. l. ita fidei. Ex his infert ꝙ licet le-
gatum valeat, ⁊ ideo heres poterit cui voluerit prestare, ⁊ sic
non deficit ius sed probatio. l. duo sunt Titij de testa. tu. ⁊ per
consequens dicti legatarij impediunt se post cursum. facit. l. si
pluribus. de lega. primo. cum ibi not. ⁊ predicta possent induce
re illam vulgarem questio. qui primo intrauerit castruꝫ habeat
mille. Si duo pariter intrant castrum nullus debet habere pre-
miuꝫ imo ipediunt se ꝑ ꝯcursum vt est casus no. in. d. l. si fuerit.
q tex. ē valde singl'aris, siue fuerit legatuꝫ piuꝫ vl' nō piuꝫ, vt ibi
4 libertas relicta sit ⁊c. † Ac ēt facit si emanauit edictum a duce
belli, qui acceperit vexillū inimicoꝝ habeat mille ⁊ duo pariter
accipiant, an impediant se ꝑ ꝯcursum, ⁊ Bar. isto scd̄o casu vo
luit ꝙ non impediant se per ꝯcursum, imo quilibet consequetur
premiū, ⁊ allegat rōnem differentie inter primū casuꝫ ⁊ istū sm
de quibus videndum est per Bar. Bal. Ang. ⁊ Jo. ⁊. d. meū
in. l. hoc articulo quisqꝫ de here. insti. ⁊ plene per Jmo. in. l. qui
filiabus. §. j. de leg. j. dicendum est vt in dictis locis.

SVMMARIVM

1 Legatum factum alicui si cum filijs suis steterit quomodo intel
ligendum. Et quid de vxore si per eam non stetit. Et fauore
cuius dicatur esse legatum. 2.
3 Legatū an ꝑ mortē filioꝝ cū qbus debebat morari extinguat.
4 Legatum quando dicendum purum, ⁊ quando conditionale.
5 Alimenta an ⁊ quando veniant in legato habitatiōis cū filijs.

¶ Glosa vigesima.

1 Item reliquit gaio annuū donec cuꝫ filijs suis ste
terit. ¶ † Qn̄ legat alicui aliquid
donec cuꝫ filijs suis steterit. s. testatoris non dꝫ hoc intelligi ita
acriter ꝙ oi momēto cuꝫ filijs testatoris stare debeat, vt est tex.
in. l. si quis ita legauerit. ⁊ qd̄ ibi bar. docto. ff. de condi. ⁊ demō.
Quinimo ēt si testator dixisset ꝙ continuo cuꝫ filijs stare dꝫ. naꝫ
si simul habitat, ⁊ vna cū filijs testatoris, lꝫ non omni momento,
tn̄ dicit ꝯtinuo cum eis stare, vt voluit Bar. in. l. si quis ita lega
uerit, ⁊ idē voluit in. l. celsuꝫ. ff. de vsu. Secus āt si testator dixis
set si Ferrarie cuꝫ filijs meis erit nā qꝛuis vna simul nō habitas
set cuꝫ filijs testōris si tn̄ Ferrarie, ⁊ sic in eadē ciuitate habitas
set dictus Gaius ꝯsequeret legatū, vt est tex. in. l. q̄ ꝯcubinā. §.
si vxori. de le. iij. ⁊ hoc no. bar. Et aduertēdū ꝙ dictus Gaius di
cet morari cuꝫ filijs testōris qn̄ ꝑ eū nō steterit. vt. l. si quis ita le
2 gauerit ibi per eā stet ⁊c. ¶ † Quid faciet vxor si ei aliqd relin-
quat duꝫ steterit cuꝫ filijs, dꝫ ꝯseq legatum si per eā nō stet qn̄

cū filiis moreꝛ vt voluit Bar. in. d. l. si quis legauerit. nec diceꝛ
stetisse ꝑ eā, lꝫ trāsiuerit ad scđa vota dūmodo habitet ⁊ habita
re vellet cū filijs, vt. l. cū tale. in prin. ⁊ ibi bar. de ꝯdi. ⁊ demon
stra. ¶ Et aduertēdū qñ fit tale legatū an presumaꝛ in dubio fa
ctū fauore legatarij vel filioꝝ testōris dꝫ īspici cuius etatis eēnt
filij an essent pupilli vel maiores, ⁊ sic an sciuerīt facere facta
sua vel nō, ⁊ ēt esset ꝯsiderādū vtrū Gaius esset industriosus vl
vel nō, ⁊ ista possent colligi in. l. sed si hoc specialiter. §. fi. cū ibi
no. de ꝯdi. ⁊ demon. in dubio aūt dicit Bar. in. l. illis libertis. ff.
de ꝯdi. ⁊ demon. ꝙ videꝛ esse factū fauore heredis, vt. l. libert⁹.
ff. de ali. ⁊ cib. le. qm̄ heres facilius prestat alimēta in domo ꝓ
pria quā extra domū, vt. l. iiij. ff. de in diē adiec. ¶ Et ex hoc pōt
3 determinari. q. † si filij moriāꝛ an tū dictus Gaius debeat habe
re suū annuū donec viuit, vide Bald. in. l. i. C. de leg. qui vult ꝙ
inspiciaꝛ, cuius ꝯtēplatione relīqt qꝛ si heredis, post mortē here
dis nō debeꝛ, vt. l. illis libertis. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ff. de ꝯdi. ⁊ de
mon. si vero ꝯtēplatione legatarij, ⁊ tūc oīno debeꝛ, si ꝯtēplatio
ne vtriusqꝫ aut in dubio, ⁊ tūc si stat ꝑ heredē aut eius, ⁊ durat le
gatū nō debeꝛ, ⁊ vide ēt ibi Saly. qui bene loquiꝛ, ⁊ est aduertē
dū ꝙ si legatū factū sit ei publice qualiter intelligiꝛ legatū ⁊ ꝙ̄
tum tempus duret. vide bonū ⁊ singularē text. in. l. heres. §. si in
ānos. ad. l. fal. ⁊ ꝙ ibi Bar. Ang. ⁊ Imo. ⁊ vide. l. heredi. in fi.
4 eo. titu. ¶ † Secūdo est aduertendū ꝙ sui nā legatū annuū dici
tur ꝓ pmo anno purꝝ ꝓ sequētibus ꝯditionale vt no. doc. in. l. i.
ff. qñ dies legati cedit, qꝛ ꝓ sequētib⁹ diciꝛ ꝯditionale vt dicitur
nō cedit nisi de anno in annū ⁊ in cuiuslibet anni ꝫm ꝓmissionem
ēt annū inter viuos diciꝛ esse vnū ⁊ statim cedit dies ꝓ oib⁹ ānis,
vt. l. stichū ⁊ pāphylū. §. hmōi. Qñ sunt relicta plura annua ⁊ de
cē annuā, qꝛ tūc vt dixi debeat solui in prin. cuiuslibet anni ⁊ an
nuū, ⁊ sic verbū ānua bima trima die, ⁊ tūc dꝫ solui in tribus ānis
⁊ in fi. cuiuslibet anni tertia pars, vt. l. si cui la prima in prin. ff. ḋ
le. j. qꝛ dicta dilatio vꝛ apposita in fraudem hr̄dis. Aliañ relin
quuntur plura annua ⁊ tp̄s intelligiꝛ esse aopositū cā multiplican
de obligationis ⁊ legati, ⁊ tūc dꝫ fieri solutio in princi. cuiuslibet
āni, vt dixi. fallit si est relictū ānuū rōe necessitatis, qꝛ dꝫ solui qñ
necessitas imminet, ⁊ redditus ꝑcipiꝛ, vt. l. nec semel. § in habita
tione. ff. qñ dies le. ce. ⁊. l. firmio. §. si pater. e. ti. ⁊ qñ debeat fie
ri solutio alicuius dispositionis, vide. l. si cui. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ⁊
latius per Bar. Ang. Rap. Imo. ⁊ Lud. in. l. que hoc anno. ff.
de ver. obli. de quo dōm vt plene dixi insti. de inuti. sti. §. que h
5 anno. ¶ † Quero testator dixit lego Titio habitationem donec
cū filijs meis steterit an videaꝛ fore legata alimēta ꝫm conditio
nem ꝑsone, ⁊ Bald. in. l. fi. C. de indi. vidu. tol. dicit ꝙ sic si hoc
fuit factū ꝯtemplatione filioꝝ ipsius testatoris forte, qꝛ erant ⁊
nesciebāt se regere ⁊ gubernare, dic vt ibi.

SVMMARIVM

1 Legatum quid sit, ⁊ que possint legari. 13.
2 Legatum rei aliene an valeat, ⁊ heres teneatur.
3 Vsusfructus ⁊ legatoꝝ vsure an ⁊ qñ veniāt in legatis.
4 Legatū quale cēsendū, legata domo cū prestatione heredi.
5 Actiones quot pro legato cōpetant legatario.
6 Legatarius in quibus bonis hypotecam habeat.
7 Verbū lego relatū ad certā ꝙ̄titatē quid importet.
Legatum annuū an dicaꝛ factum cā alimentorum.
8 Prescriptio currit aduersus legatariuꝫ ignorantem. ⁊ quando
ignorare dicatur.
Legatū de eadē re vni in testa. ⁊ alteri in codi. factū an valeat.
9 Hereditas aliena in qua testator fuit institutus legari an possit.
10 Legatum caducum vel quasi quando remaneat apud heredem
sine honore.
11 Nomina debitoꝝ an veniant in legato omnium que sunt in do
mo. ⁊ quid de legato calendarij.
Legatū rei diminutionem vel augmentum in vita legantis reci
piens an debeatur.
12 Fundo de quo intelligenduꝫ.
13 Gabella de residuo deductis oneribus ⁊ expēsis soluenda.
14 Tributa de re legata quis debeat heres, an legatarius, ⁊ qd ḋ
recuperatione rei vel expēsis pro reteneticis.
15 Fundus legatus nūqd veniat in ꝯtributionē ad legata ꝓ rata sol
uenda vbi hereditas est exhausta legatis.

¶ Glosa. xxj.

1 **In primis** legauit a concubinis equuꝫ baiū balzanū.
¶ † Hic tractatur⁹ suꝫ vniuersaliter ḋ nā
legati. ⁊ sciendū est ꝙ legatū est donatio quedā a defuncto reli

cta, vt dicit tex. insti. de leg. §. legatū, ⁊ dicit tex. in. l. legatū. ff. de
lega. ij. vel. iij. Legatum est deliberatio ab hereditatis quā te
stator ex eo ꝙ vniuersum heredis foret alicui quid collatū velit.
ita dicit tex. in. l. legatū est. ff. de leg. i. Capias eo mō quo vis qꝛ
idē est in effectu. ¶ Viso itaqꝫ qd sit legatū videamus aliqua ꝓ
intelligētia huius vocabuli legatū. ⁊ sciēdū est ꝙ legari possunt
omnia corpora ⁊ iura ⁊ seruitutes in. l. cetera. in prin. de leg. i. ⁊
ꝙ aliqñ legaꝛ ꝙ̄titas, interdū legaꝛ species. ⁊ qñ legaꝛ species,
aut est res testa. aut heredis vel erat res aliena, vt. l. i. C. cōia de
leg. ⁊. l. seruū Titij. ff. de leg. i. ⁊. l. vni ex familia. §. si rē. de le. ij. ⁊
l. cū alienā. C. e. aut legaꝛ res legatarij alij hypotheca. vt. l. si tibi
homo. in prin. de leg. j. ¶ Primo casu qñ legaꝛ ꝙ̄titas cū lega
tū predictū dicaꝛ in gn̄e nō pōt qđ dñium sit translatū in legata
riū, vt. l. in rōe. §. incerte, ⁊ ꝙ ibi no. ꝑ gl. Bar. ⁊ doc. ff. ad. l. fal.
l. i. C. cōia de leg. ¶ Secundo casu qñ legaꝛ res testatoris claꝝ
est ꝙ trāslatū est dñiū in legatariū ipso iure a morte testatoris,
vt. l. a titio. ff. de fur. saltē ficte ⁊ ab adita herditate vere, vt. l. si ti
bi homo. §. cū seruus. ff. de leg. i. ⁊ si dictū dñium fuisset penes te
statorē ignorātē, qꝛ te. trāsit in legatariū ipso iure, vt est casus, ⁊
ibi Bar. ⁊ doc. in. l. si fundū sub ꝯdi. §. si cuius. de leg. i. Sed in
telligiꝛ acqsitū dñiū iure voca. h est qꝛ legatarius pōt repudiare
vt. l. si quis hereditatis cū gl. ff. de ꝯdi. insti. nā si repudiat retro,
res legata repudiata retro videꝛ fuisse heredis, ⁊ si nō repudia
uerit rē legatā a se ptinere retro ipsius fuisse videꝛ ex quo here
ditas adita est, vt est tex. ⁊ ibi no. in. l. seruū filij. § i. de leg. j. Et
predicta sunt vera si legatū est puꝝ, secus si in diē, qꝛ pendēte die
nō est trāslatū dñiū, vt. l. sempronius attalus de vsuf. leg. ⁊ mul
tominus si esset legatū sub ꝯdit. qꝛ interim est heredis, ⁊ nullum
ius est ipsius legatarij, vt. l. i. §. sinautē sub ꝯdi. pōt dictā rē lega
tā alienare, ⁊ vꝫ alienatio ⁊ transferꝛ dñiū, vt est gl. no. que cōi
ter teneꝛ in. l. cū pater. §. libertis. de leg. ij. lꝫ gl. dicat ꝯriū ⁊ ma
le in. l. fi. §. pe. C. cōia de leg. Sed adueniēte conditione dñiū trāf
ferꝛ ꝑinde ac si non fuisset alienata, vt. l. fi. §. pe. C. cōia de leg. Et
si ille cui dꝫ fieri restitutio fideicō. adueniente die vel purificata
ꝯditione pōt agere rei vendi. ad dictā rem, vt not. Cy. Barto.
Bal. Ang. ⁊ Saly. in auc. res. C. cōia de leg. ⁊ idē si est legatuꝫ
alternatiuū, qꝛ nō transit dñium nec legatarius potest agere rei
ven. vt no. Bal. in. l. hmōi. §. si stichū. de leg. i. nisi testator in vi
ta donasset vnū de alternatiuis, qꝛ in dubio remanet ⁊ debeꝛ le
gatario ⁊ transit dominiū, vt est tex. singu. in. l. hmōi. §. antepe.
de leg. i. Sed tali casu hꝫ actionē ꝑsonalē ex testamēto. l. apud
officium. ff. de optione lega. ita dicit Bar. ⁊ doc. in. l. i. ff. de le. i.
ex quo sequiꝛ ꝙ cum dicta res legata dicatur fuisse legatarij fi
cte saltē a morte testatoris in pure legatur ꝙ omnes fructus ⁊ ꝓ
uentus qui interim rei, vel serui legati accedunt veniunt legata
rio per heredem restituēdi, vt statim. j. ea. glo. ¶ Secundo ca
su ꝑncipali qñ legaꝛ res hr̄dis dic ꝙ nō trāsit dñiū. vt. l. si seru⁹
Titij. ff. de leg. j. ⁊. l. papini. ⁊ gl. ff. de ser. qñ legaꝛ res aliena nul
li hoc casu. ¶ Tertio casu dubiū est ꝙ nō trāsferꝛ dñiū, qꝛ nō ē
penes testōrē. vt. l. nō dubiū. §. j. de leg. iij. Et ṗdicta ꝓcedūt qñ
spēs est relicta. Sinautē qd vniuersale vel gn̄ale relinqꝛ, ⁊ tunc
aut pars hr̄ditatis, ⁊ nō trāsferꝛ dñium nisi restōne facta. vt. l. si
qs seruum. §. fi. cum. l. seq. ⁊ ꝙ ibi Bar. ff. ḋ leg. ij. ⁊. l. mulier. §.
fi. cum ibi no. ff. ad tre. Aut est vl'e, vt grex ⁊ trāsferꝛ dñium. vt
l. grege. ⁊. l. si grex. ff. de leg. i. vel peculium ēt trāsit. vt. l. si pecu
lium. ff. de pecu. le. ꝫ Bar. i. l. j. ff. de leg. i. ꝙ itelligas verum q̄
ad singula corpa sꝫ iure peculij nō trāsit dñium, qꝛ nō ṗt vēdica
ri, vt est casus ꝫm Imo. i. l. vēdica. ff. de rei vēdi. dic ēt hoc veꝝ
eē si i. d. l. peculio. nō eēt nisi vnicus fundus. vt est gl. no. i. d. l.
vēdica. qꝛ peculium est nomē iuris, ⁊ non corpis. vt ibi dicit gl.
2 † Et est aduertendum qñ legaꝛ res aliena ⁊ vꝫ legatum, hr̄s co
giꝛ emere ⁊ ṗstare si emi pōt, alias prestabit iuxta estimationem
vt. l. nō dubiū. ff. de leg. iij ⁊ liberaꝛ ꝙ est verum nisi heres pote
rit semel emere iusto ṗtio, ⁊ non emit, qꝛ tunc non liberatur pre
stando veram estimationem, sed etiaꝫ tenetur ad interesse, vt est
tex. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. in. d. l. que ꝯcubinam. §. fi. ff. de leg. iij. sed si
legaꝛ res aliena quā heres possidebat ⁊ postea compleuit vsure
dñiū statim recta via trāsit in legatariū, vt est gl. in. l. j. §. fi. de eo
ꝑ quē. fac. erit. ¶ Quarto casu qñ legaꝛ res legatarij obliga
ta, ⁊ tunc satis est ꝙ eius heres liberet eā a dicta pignore manē
te obligatione principali. vt. l. j. ff. de lib. leg. ⁊ ibi Bart. aut erat
alteri obligata, ⁊ tūc requiriꝛ ꝙ heres soluat. ⁊ qui hꝫ eā obliga
tam ⁊ liberā tradit legatario. vt. l. si tibi homo. in prin. ⁊ ibi bar.
de leg. j. Sinaūt legaꝛ res testatoris obligata, dic ꝙ i dubio he
res cogiꝛ liberare ⁊ soluere creditori ⁊ luere ⁊ daꝛ postea legata
rio. iuxta. l. si res obligata. de le. cū ibi no. ꝑ gl. ⁊ plene per bart.

& doc. Quid si legat͂ spes mihi debita, vide late p Bar. Ang. &
doc. in. l. iij. §. si si pluribus. ff. de acqr. pos. sufficit remissio, q2 est
3 longa destinatio. †Quero an & qñ fructus & accessiones & vsure
legatoꝝ veniant, & istã. q. format By. Bal. & Saly. C. de vsu. in
l. i. & no. doc. in. l. grege. ff. de leg. j. Unde dic aut querit͂ de vsu.
& dicas a tempore more, & nõ ante, vt. ff. de lega. ij. l. titia testa. §.
vsuras. & ibi no. Aut querit͂ de fructibus, & tunc aut legatũ ẽ vni
uersale & veniũt fructus a tpe legati facti, q2 augmẽtũ pars rei ẽ,
vt. l. equis subreptio, la. ij. ff. de vsur. & . l. peculiũ. in prin. de lega.
ij. & facit. l. itẽ vniũt. §. fructus cũ gl. ff. de pe. here. aut legatũ est
singu. siue vnius rei ꝑticulariter, & tũc aut testator legat rẽ alie-
nã aut ꝓpriã. Si alienã, & tũc nõ debent͂ fructus nisi heres fuis
set in mora retinẽdi, & tunc post morã veniũt, vt. d. l. equis in ꝑn.
& no. in. l. herẽnius. e. ti. Si vero res erat testatoris, & tũc aut q̃
rit͂ de ꝑcipiendis aut de ꝑceptis. si de ꝑcipiẽdis, & tũc aut lega-
tario & veniũt a tpe more. casus est in. l. apud iul. §. j. de lega. j.
Sin autẽ de ꝑcipiẽdis ab herede, & tũc a tpe litis ɔtes. vt. l. fi. C.
de fruc. & vsur. le. & . l. j. eo. ti. Si vero de ꝑceptis, & tũc aut post
aditã hereditatẽ & indubitanter veniunt, vt in. d. l. herẽnius, aut
de ꝑceptis ante, & tũc in vita testatoris, & nõ veniunt, vt. d. l. que-
situm. §. si mihi seruus, aut post mortẽ testatoris, & tũc gl. vident͂
variare. Nã in. d. l. herẽnius. videt͂ velle ꝙ nõ debeant͂, sed in. l.
ꝙ seruus, de. l. ij. l3 ꝙ heres tenet͂ restituere. j. gl. approbat͂ per
vltramõ. in. d. l. j. p. l. si tibi homo. §. cum seruus. de leg. j. Nec
ob. l. a titio. de fur. q2 ibi loqt͂ de fictione & quadã necessitate iu-
ris. Sed bar. in. l. seruo legato. in prin. ff. de leg. j. l3 ꝙ gl. in. d. §.
herẽnius. By. vero in. d. l. ꝙ seru⁹. ɔcordat gl. q2 aut heres fuit
in mora adeũdi, & tũc fructus ꝑcepti ãte lit. ɔte. l3 querant͂ here
ditati, vt. d. l. ꝙ seruus, tñ q2 sunt secuti post morã veniũt restituẽ
di, vt ibi dicit gl. & B ꝓbat͂ in. l. si vsusfructus legatus. ff. de vsuf.
leg. & in. l. huic scripture, ad. l. aql. in princi. aut non fuit in mora
adeundi, & tũc nõ veniunt restituẽdi, vt. d. l. si tibi homo. §. cũ ser
uus, de leg. i. sed mihi magis pl3 gl. d. l. ꝙ seruus, quã simplici-
ter l3 Bar. q2 l3 acqrant͂ hereditati tñ cũ fuerit adita hereditas
& agnitũ legatũ sp legatarij fuisse presumit͂, vt. l. seruũ filij. §. i. ff. ð
leg. i. & . d. l. si tibi homo. §. cũ seruus, ergo tenet͂ fructus restitue-
re legatario, vt. d. l. apud iul. §. j. in fi. & . l. quesitũ. §. si tibi homo.
a contrario sensu de leg. j. & predicta ꝓcedũt, vbi legatũ est puꝝ
sin autẽ fuerit ɔditionale vel i diẽ dõ3 est ꝙ in ꝑceptis post ɔdi-
tionis vel diei euẽtũ vt dixi. s. in ꝑceptis vero ante diẽ vel ɔditio
nẽ, dic ꝙ nullo mõ veniunt restituẽdi, vt not. in. d. l. ꝙ seruus, &
l. emptor. in fi. magne gl. ff. de rei vẽ. Aduertẽdũ tñ est ꝙ id qđ
dixi qđ cepti & ɔsumpti bona fide, quo casu de ɔsumptis nõ te-
net͂, vt. l. qsitũ. ff. de acqui. re. do. & ibi not. Sed tenet͂ restituere,
vt no. gl. in. d. l. itẽ veniũt. §. fructus. ff. de pe. he. ꝙ est veꝝ nisi eo
tpe bona fide possederit ꝙ eos vsuceperit. ita no. gl. not. quã se
gt ibi Bar. & doc. in. l. iij. §. fructus. ff. de vsuca. q̃ omnia no.
4 ¶ †Quero legata est alicui domus que v3 centũ cũ hoc ꝙ pre-
stet heredi vel alteri, ꝙ intelligit͂ legatũ, & dicas ꝙ intelligitur le
gatũ id ꝙ remanet deducto onere, vt est tex. gl. & doc. in. l. nõ am
plius. §. j. de leg. i. Sicut dicemus ꝙ id dicit͂ mihi esse acqsitum
ꝙ superest deductis gabella & alijs oneribus, vt no. Bar. in. l. ꝗ-
titas. ff. ad. l. fal. & in. l. vbi pure. §. i. ff. ad treb. & . l. fructus. so. ma.
& in. l. ciuitatibus. §. i. ff. de leg. i. & ꝙ nõ allegat͂ Bart. in. l. sed si
hoc specialiter. §. i. ff. de ɔd. & demon. & facit gl. & doc. in. l. fi. §. in
computatione. de lib. †Quero quot actiones cõpetant legata-
5 tario pro legato, & dic ꝙ ɔpetunt tres actiones v3 actio in rem
& hypothecaria, vt. l. i. C. cõia de leg. & agi. act. ꝑsonali ad tradẽ-
dũ cũ legat͂ res testatoris legatarius sit dñs, vt. d. l. si tibi homo
§. cũ seruus. ita dicit gl. no. in verbo hypothecã in fi. insti. de le
gat. §. sed natura. & hoc l3 Bal. in. l. j. & ibi vide. Bar. Ange. &
Rapha. & Jmo. ff. de leg. j. de quo ꝑ omnes doct. in. d. l. i. C. cõia
de leg. facit. l. in rebus. C. de iu. do. vbi ꝗnis sit quis dñs h3 ac-
tionem ꝑsonalẽ. & aduertas ꝙ cogit͂ legatarius eligere quã vult
l. ꝙ in heredẽ. §. legare de tributor. facit ꝙ hr͂ in. l. cũ filius. §. va
riis. de leg. ij. siue sit vnus legatarius siue sint plures in eadẽ re
5 & simul agãt, vt. l. hmõi. §. fi. ð le. ij. †Sin autẽ essent plures lega
tarii in eadẽ re, & agãt separatim, vnde põt agere ad vẽditionẽ
& alter actione ꝑsonali, vt. l. si pluribus. de le. i. Sed sciẽdũ ꝙ ꝓ
legato ɔpetat hypotheca nõ solũ hoc introductũ est de iure co-
dicil. vt. l. j. in fi. C. cõia de le. sed ẽt de iure ffoꝝ. vt est tex. no. ff. ð
sepa. bo. l. creditoribus. Aduertas tñ ꝙ l3 legatarius habeat hy
pothecã tñ creditor ẽt chyrographarius qui nõ h3 aliquã hypo
thecam prefert͂ dicto legatario vt est casus, & ibi Bar. in. d. l. cre
ditoribus & est ratio que ponit͂ in. l. fi. §. licentia. C. de iu. deli. vt i
le est ergo dicta hypotheca legatarijs cũ alijs qui ẽt pretenderẽt

6 titulũ lucratiuũ. ¶ †Tertio notandũ est ꝙ legatarius h3 hypo
thecã in bonis testatoris nõ aũt in bonis heredis, vt est tex. i. d.
l. j. in fi. C. cõia de leg. in rebus quas a testatore ɔsecutus est &c.
& hypothã esse nõ ipsius heredis &c. ita no. ibi Bart. & doc. ꝙ
no. q2 semel vidi quẽdã errare. Quero legata ẽ militia vel equ⁹
qui erat in hospitio apud hospitẽ pro tribus bon. qualibet die ꝓ
suis expẽsis. facit ꝙ no. gl. in auc. ei qui. C. de bo. auc. iu. pos. in
verbo ꝓ mẽsura. quis d3 soluere, dic ꝓ habẽdo rẽ legatã heres
d3 soluere, vt. l. his verbis. §. fi. & ibi gl. By. & Bar. de leg. iij. fa
cit. l. qui ɔcubinã. §. qui hortos. de le. iij. Quod tñ intelligas iu-
xta materiã. l. si res obligata. cũ ibi no. p glo. Bar. Bal. Ang.
& . d. meos. de le. j. & . l. predia. & ibi gl. & omnes doct. C. de fideic.
Sed postꝗ res legata tradita est legatario omne onus spectat
ad legatariũ siue sit collectaꝝ siue tributi vl' vectigalis vel quid
simile, ẽt si esset legatus tñ vsusfructus rei & nõ proprietas, vt. l.
si precedentes. §. si qui dotani. ff. de vsucap. & . l. quero. & ibi gl. &
Ber. ff. de vsufru. leg. ẽt no. ꝙ hodie nõ est differantia si dicatur
lego vel fideicõmitto, vt. l. ij. C. cõia de leg. & ideo legata particu
laria adequada sunt fideicõ. particularib⁹, & legata vniuersalia
adequata sunt fidecõmis. vniuersalibus, & econtra, vt. l. i. cum
ibi no. per gl. Bar. Bal. Ang. & doc. C. cõia de leg. Quia om-
nino de legatũ debet͂ qbuscũqꝫ verbis directis vel nõ vsus fuerit
ẽt si dicat testator sufficit Titio talis domus, vel si dicat Titius
sit contentus tali domo, vt est tex. & ibi Bar. & doc. in. l. fideicõ.
§. si quis ita. de leg. iij. Sed est differẽtia vtrum dicatur relinqt
vel leganit, q2 quando verbu3 relinquo apponitur alicui vniuer
sitati vel ꝗlitati importat fideicõmissum. Sin autem rei certe
importat tñ legatũ particulare, vt. l. his verbis. & ibi gl. Bart.
Bal. & An. & Jmo. ff. de here. inst. & est magna vtilitas, q2 quã-
do addit͂ vniuersitati, & sic qñ importat fideicõmissum vniuersa-
le ille a quo relinquit põt cogi adire & restituere, sed nõ qñ adij-
cit͂ rei particulari, vt. l. cogi. §. & generaliter. ff. ad treb. & ibi By.
7 Bar. & doc. no. in. d. l. his verbis. †& ẽt rectius dicendu3 est ꝙ
ẽt verbu3 lego relatũ ad certã quotã heredis importat heredis
institutionẽ, vt est tex. in. c. raynal. de testa. & no. Bal. in. l. fi. C.
fami. her. facit. l. verbis. de ver. signi. Sed de intellectu. c. ray-
nal. vide plene per Jmo. in. l. i. §. si ex fundo. de here. insti. in re-
peti. in verbo extra gl. & predicta ꝓcedũt qñ legatũ est claru3 &
ɔstat clare ꝙ legatũ sit sin autẽ legatũ esset obscuꝝ põt & d3 clari
ficari ex aliquo ex sepẽ, que habent per gl. & doc. in. d. l. si seru⁹
pluriũ. §. fi. de leg. j. Quando aũt legatũ est ãnuũ tot sunt legata
quot sunt anni, vt. l. hmõi. §. si stipulatio, & ibi not. de ver. obli. &
l. senatus. §. fi. de do. cã mor. & ideo pro primo ãno est puꝝ pro se
quẽtibus ɔditionale, vt habet͂ in dictis iuribus, v3 si legatari⁹
precedat. facit. l. heres meus. in prin. & §. j. de ɔdit. & demon. &
est tex. in. l. in singulos annos. de annu. leg. & ibi no. & ideo ad ꝑ-
scribẽdum dictũ legatũ plures prescriptiones requirunt͂, vt no.
gl. & doc. in. l. cũ notissimi. §. fi. & ibi doc. C. de prescrip. xxx. an. &
no. Bar. in. l. de pupillo. §. que pluribus. & ibi doc. ff. de no. ope
ris nũ. ¶ Quero an in dubio legatũ annuũ dicat͂ factũ in cã ali
mẽtoꝝ, dic ꝙ sic si relinquat͂ pauperi alias nõ, vt no. Bar. in. l.
cum hi. §. si in annos. ff. de transac. & facit quod no. Bar. & doc.
in. l. stichum. §. i. de ver. obli. ¶ Quero si legatur. x. que h3 in ar
cha, & non sunt nisi quinqꝫ dic quod illa quinqꝫ debeatur, vt. l. si
seruus legatus. §. qui quinqꝫ. de lega. i. & idem si nihil in archa
reperiatur, q2 omnino. x. debentur, vt. l. quidam testamento. ff. ð
lega. i. in princ. & no. Cy. in. l. si quis argentũ in fi. C. de do. & bar
to. in. l. inter stipulantem. §. sacram, de ver. obli. & est aduertẽ-
dum quod qñ sunt plura legata & vni legatur spẽs alteri ꝗtitas
si hereditas non sit soluẽdo, d3 legatũ speciei integre solui cu3 do
minium fuerit recta via translatũ in legatariũ, vt no. Bartol. &
Pau. de ca. in. l. procurator. §. si plures. ff. de tribu. facit. l. ex fa
cto. §. plane. si ex re pupilli. & ibi glos. & . l. deposui. ff. de peculio.
8 †& est sciẽdũ ꝙ sicut ignorãti acquiritur legatum & actiones per
sonales & reales, vt. l. cum pater. §. surdo. ff. de lega. ij. ita ẽt per-
ditur & prescribit͂ contra legatarium ignorantem non acceptan-
do vel non vtendo, vt. l. si partem. §. i. ff. quemadmo. serui. amit.
¶ Quid si legatur res que non est in cõmuni commercio vel in
commercio legatarij, an saltem debatur estimatio. vide. l. apud
iul. §. fi. cum. l. seq. ibi glo. Bar. Ang. & Mod. ff. de leg. i. & fa
cit. l. multum. cũ gl. & ibi Bar. & doc. de ver. obli.
¶ Quid si legat eadẽ rẽ vni in primis tabulis, dic qđ adueniẽ-
te casu secundariũ tabulaꝝ vterqꝫ legatoꝝ h3 dimidiã. nõ autẽ
secundus totũ capiet, vt est casus in. l. quo heredi. §. quo heres. ff.
de vul. & pup. & ibi bal. idẽ ergo crederẽ si vni legat͂ in testõ, alij
eadẽ res in codicillis ꝙ legãdo alteri i codicillis nõ vr͂ adime-

re primo

re primo cui in testō relinqt, sz qlibet admittet ad partē, vt. d. §. coheres. Unū tene mēti pp̄etuo q̄ si adiectio rescindit p̄ i integrū restitutio. instituti, ⁊ sic rescindit testū̄ de iure pretorio, lz remaneat de iure ciuili. legata tū̄ nō debent, vt est casus singularis ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. in. l. non est nouū. ff. de cdi. inde. † Et nō solū res pticularis pōt legari, sz ēt hereditas aliena in qua testator fuit institutus ⁊ dicit legatū singulare, ⁊ nō vniuersale, vt est casus in. l. cū filius. §. lucio titio. de leg. ij. facit. l. mulier. §. fi. cū gl. ff. ad treb. ⁊ l. si qs seruū. §. fi. cū. l. seq. ⁊ ibi Bar. ff. de lega. ij. ⁊ dies talis legati cedit a morte testatoris, vt hr̄ in. d. §. lucio. ⁊ ē aduertendū q̄ nō solū pōt legari ab herede, sz ēt a legatario, vt. l. impera. in prin. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ff. de le. ij. ⁊ est tex. ⁊ gl. ⁊ ibi doc. in. d. l. ij. §. i. C. cōia de leg. ⁊ no. Bal. R. p. ⁊ Imo. in. l. fideicōmissum. ff. de leg. j. Aduertas, q2 si prius legatarius acceptet legatū cogat tradere scdo legatario, ⁊ sic ex dicta cessione agere non posset, vt. d. l. imper. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. si legat Titio sub cōditione ⁊ grauet restituere Seio pure lz cditio in psonā primi tū̄ nō deficit legato nec redit ad heredem. Sed debet illi scdo legatario cuius primus erat grauatus restituere, vt. l. i. §. fin autē sub cditione cū gl. C. de cad. tol. ⁊ l. auia. §. titio. ⁊ ibi Rapha. de cdi. ⁊ demon. Itē legatū videt repeti a venientib9 ab intestato qn̄ aliquis solus est institutus ⁊ legatū factū sit si non sit heres, vt est tex. in. l. lucius. §. filia. ff. de le. ij. Itē legata q̄ cseruātur p auc. ex cā rupto testō p p̄teritionē intelligunt cōseruari in eadē cditione mō ⁊ qualitate quibus relicta erāt, vt no. bar. in. l. fundū. ff. de ac. emp. ⁊ no. doc. in. d. auct. ex cā ⁊ tene menti

10 † q̄ legatū caducū, vel quasi iuxta. l. i. §. p scdo. C. de cad. tol. qn̄ habuit initiū in psona legatarij remanet apud hrdē sine honore, vt est tex. no. in. l. titia. de aur. leg. Nec tradas obliuioni q̄ si in testō est clausula codicillaris si nō vz vel nō valebit ⁊c. ⁊ rūpat agnatione posthumi, p̄teriti tū̄ legata cseruant, vt est tex. singu. l. generaliter. §. ex testō. ff. de fideicō. lib. ⁊ no. doc. in. d. auc. ex cā. ⁊ l. i. C. de postu. here. insti. ⁊ ibi Bar. ⁊ Saly. ⁊ Imol. plene in. l. filio p̄terito. de rup. testamē. Itē legatū relictū filiofami. vcz Gaio Titij in dubio intelligit relictū cteplatione ipsius filij, vt est tex. sing. in. l. fi. C. de vsuf. ⁊ facit. l. cū aliquis. de in. delib. l. filiosa. ⁊ q̄ ibi Bal. ⁊ Imo. de cdi. ⁊ dem. ⁊ aduertas q̄ lz possit legari a legatario, vt dixi p. l. impera. de leg. ij. tū̄ legatarius nūq̄ detrahit aliquā quartā vel falcid. vt est tex. ⁊ ibi not. in no. in. l. plautius. §. fi. ff. ad. l. fal. ⁊ no. plene gl. in. l. j. in fin. C. cōia de leg. ⁊ in. l. coheredi. §. cū filie. de vul. ⁊ pup. ⁊ tene mēti q̄ si legat a legatario nūq̄ actio p legato trāsit in illū cui debet fieri restitutio nisi prius legatarius cedat, vt. d. l. impera. §. j. ⁊ q̄ no. Bar. in. l. i. ⁊ in. l. iul. §. i. ff. de leg. i. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc.

11 ¶ † Quero legant oia q̄ sunt in domo an veniāt nomina debitorum, ⁊ dicas q̄ nō, vt. l. gaius in prin. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. ⁊ doc. ff. de leg. ij. quid si legat calēdariū siue noia debitorū siue liber rationū, dic q̄ ⁊ venit pecunia destinata in nominibus debitorū pcurādis, vt no. tex. in. l. qui filiū, ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ff. de leg. ij. ⁊ facit. l. seruū filij. §. eū q. cū ibi no. ff. de le. i. Itē legatarius dicit ēē heres quo ad dn̄ium in re legata. l. id ips. ff. de vsuca. in. §. i. ⁊ ēt dr̄ esse creditor heredis in re legata, vt no. Bar. in. l. i. ff. si certū pe. ⁊ differūt particularia in multis a legatis siue fideicōmissis vniuersalibus, vt no. By. Bar. ⁊ doc. in. l. i. in. iiij. col. ff. de le. j. Quid si res testatoris legata recipit augmētū, vel diminutionez in vita testatoris. dōm est aut ex necessitate familie diminuitur in parte ⁊ alia nō diminuta tū̄ debet, vt. l. ex toto in prin. de le. j. inncra. l. xi. §. si rē. de le. iij. Sin aūt in totum alienat dicta necessitate annullat legatū. d. §. si rem. facit. l. rē legatā. ff. de adi. lega. ⁊ in tū̄ alienat alienatione q̄ lz postea testator redimeret, tū̄ nō reconualescit legatū, vt. l. cū seruus. ff. de adi leg. ⁊ no. doct. in. l. ij. C. de leg. ⁊ in. l. filie. §. i. de cdi. ⁊ demon. ⁊ p̄dicta pcedūt in alienatione legati puri, nō aūt in cditionali. ita dicit bal. in. l. stichū q meus erit. ff. de le. j. ¶ † Quid si testator dixit lego

12 fundū meū dic q̄ preter illā diuisionē. l. serui electione. §. fi. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ff. de leg. i. facit. l. si domus. §. fi. e. ti. ēt si tale ius eēt moriturū, vt. l. qō in re. §. i. e. titu. facit. l. sticho. ff. de vsuf. le. ⁊ q̄ ibi no. Bar. ⁊ l. vxor patrui. C. de leg. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. q̄ verū nisi testator dixerit lego fundū seianū, q2 tali casu nō solū vr̄ legasse fundum, sed etiam si q̄ ius in eo pignore testator habeat est tex. in. l. iul. in princip. ff. de legatis. iij. etiam si testator dixerit lego fundū meū totū, ita sentit Bar. in. d. l. serui elec. §. fi. de leg. j. ⁊ aduertas, q2 qn̄ legata relinquunt ab aliquo vel ab herede noiatim tali casu nō dicit onus hereditariū q̄ pz, q nō trāsit cū honore, vt. l. celsus. §. pen. ⁊ fi. l. i. §. id q̄ ex substi. ff. ad. l. falci. ⁊ l. si plures. ff. de le. iij. ⁊ no. Bar. in. l. q conditio. ff. de cōdi. ⁊ demō. Bar. in. l. marcellus. in prin. ad treb. Sz qn̄ dicat relictū noiatim. gl. in. d. §. id qō ex substitutione, q̄ vltra nomē p̄priū grauati addit dictio taxatiua. facit ēt q̄ no. gl. in. c. oēs si de feud. sine ctro. inter. do. ⁊ vas. Sed Bar. ⁊ cōiter doc. dānāt. d. glo. q2 nō est necessaria dic. taxatiua, solet dici q̄ sui nā legatū affert cōmodum, ⁊ est titulus lucratiuus ⁊ hereditas ctinet cōmoduz, lucrū, ⁊ dānū, vt. l. hr̄ditas. ff. mād. qnq̄ tū̄ legatū ctinet dānū, ⁊ lucrū, vt. l. cū pater. §. mēse. ff. de leg. ij. ⁊ ēt eō hereditas dicit titulus lucratiuus, vt no. gl. ff. de ac. here. l. vbi gl. dicit q̄ hereditas hz originē a lucro. † Unū tene mēti q̄ p̄prie legatū dr̄ q̄ re

13 manet penes legatariū deductis expēsis ⁊ gabelle ⁊ cā cditionis implēde, ⁊ si, vt. l. nō amplius. in prin. ff. de le. j. ⁊ ibi bal. ⁊ l. sed h spāliter. §. j. ⁊ ibi Bar. ff. de cdi. ⁊ dmon. ⁊ facit. l. q̄titas. ibi Bar. ff. ad. l. fal. ⁊ in. l. vbi pure. §. i. ff. ad treb. ⁊ no. in. l. fi. §. in cputatione. C. de iu. delib. ⁊ Bar. ⁊ doc. in. l. fructus. so. ma. ⁊ i. l. ciuitatibus. §. j. de le. j. Ex quo seq̄ q̄ de quolibet relicto debeat solui gabella q̄ nō soluet de toto eo q̄ relictū est, sed de eo q̄ remanet deductis onerib9 ⁊ expēsis. ⁊ idē si dz dduci falcidia vt. l. q̄titas. ff. ad. l. fal. ⁊ ibi Bar. Qn̄ aūt eadē res duobus legat separatim, nō tū̄ lega. scdo videt adimere a primo nisi euidēter cstet de mēte testatoris, vt. l. si pluribus. ff. de le. j. q̄ itelligas verū qn̄ vniformiter legat. Secus si vni pure alii sub cditione, q2 adueniēte cditiōe vr̄ adimere a primo, vt. l. si fundū sub cōditione. l. si mihi stic. eo. ti. Itē hoc verū qn̄ eadē species. Sin autē legat q̄titas ex diuersa cceptione verborum, ⁊ lz insoliduz amittat nisi testator dixerit. lego eādē q̄titatē quā legaui Seio, nā p illud vbuz eādē, vel simile facit q̄ qlibet habeat partē, vt l. q filiabus. §. i. ff. de leg. i. ⁊ facit insti. de duo. re. §. eādē. ita dicit Bal. in. d. l. si pluribus. sinautē eadē res legat duobus ⁊ vni psteт postea moriat heres liberat nec tenet alteri collegatario ad aliquā actionē, siue illa species fuerit testatoris, vel aliena, vt

14 l. filie testatore. §. fi. ⁊ l. filiussa. §. fi. de le. i. † Quero qn̄ aliqd q̄ dz tributuz vel aliud heres tenet soluere onera preterita, sz legatarius futura, vt. l. apud iul. §. si heres. ff. de leg. i. ⁊ l. si pēdentes §. si qs cloacarij. ff. de vsufr. leg. Sz aduertas q̄ p recupāda re legata ⁊ liberāda spectat onus ad hrdē, vt. l. si res obligata. ⁊ q̄ ibi no. ff. de le. i. facit. l. cū seruus. ⁊ ibi no. e. ti. sed ea recupata si esset aliqua expēsa puta p renete spectāt ad legatariū, vt. l. pe. §. fi. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. ff. de leg. iij. † Quero si testator fecit multa

15 legata pecuniaria ⁊ mihi legauit fundū suū, ctingit q̄ ipsa hrditas nō est sufficiēs ad soluēduz integra legata, ⁊ heres forte adiuit cuz beneficio. l. ⁊ inuētarij. an istud legatum fundi veniat in ctributionē ⁊ eius valor vt omnia legata p rata soluant, ⁊ dicas q̄ nō q2 statim mortuo dicto testatore dn̄ium dicti fundi cuz non esset testatoris fuit translatum in vim legatarij. Igitur nō teneor venire in ctributionem, vt arg. l. pro mutatore. §. si plures. ⁊ ibi Pau. de ca. ff. de tribu. q̄ est notan.

SVMMARIVM

1 Grex quid sit, ⁊ in eius legato que veniant.
2 Fetus de legato vsufructu gregis cuius sit.
3 Animalibus legatis, ⁊ aliquod moritur an legatarius de illo habere debeat.

¶ Glosa. xxij.

Item legauit. T. laboratori suo pecudes q̄s ab eo tz in socidam.

1 ¶ † No. q̄ aliqn̄ legat sub ista forma, pecora q̄ tz. T. laborator meus, ⁊ tūc videnī corpora singulariter delegata. Un̄ si fiant fetus ēt viuo testatore nō veniūt in legato, vt. l. eqs. ff. de vsuf. sec9 si legasset gregē pecudū, q2 tūc veniūt fetus siue heres fuerit in mora vel nō, vt. d. l. equis. ⁊ no. in. d. l. grege. cū. l. seq. ff. de leg. ¶ Et aduertas, q2 grex est vnū corpus ex distinctis capitib9 ita dicit tex. in. §. si grex. insti. de leg. sicut edes est vnū corpus ex coherētibus lapidibus, vt dicit ēt ibi tex. ¶ Secundo no. est qō grex a prin. est decem ouibus, ⁊ quatuor, vel quinq̄ porcis, vt ē tex. i. l. oues. ff. d abigeis. ⁊ no. gl. in. d. §. si grex. ¶ Tertio scias q̄ lz a princi. ad cstituendū gregē requirant, vt dixi. plures oues ⁊ plura corpora, vt dicimus in vniuersitate, vt. l. sicut. §. i. ff. q̄ cuiusq̄ vniuer. no. ⁊ l. p̄ponebat. ff. de iudi. tū̄ nomē gregis retinetur ēt si ad vnā ouē deuenerit, ⁊ grex pōt vēdicari, vt. d. §. si grex. facit. d. l. si grege. ff. de le. j. ⁊ facit. d. l. sicut. §. j. ⁊ q̄ ibi gl. ⁊ bar.

2 ¶ † Quarto si legaret vsusfructus gregis si deuenit ad talē materiā q̄ nomē gregis pdit, perijt vsusfructus gregis, vt l. fi. ff. q. mod. vsuf. amit. ita q̄ est inspiciendum, an legat vna pecus, vel

grex, ⁊ tūc aut in ꝓprietate aut in vsufru. vt dicit gl. in. d. l. si. ēt
qñ legaret vsufru. eq̄tij vel armēti, ⁊ fetus nascant̃ cuius nascan
tur aut ꝓprietarij, ⁊ an in locū demortuoꝝ debeat submittere na
scentia, vide de his bonū tex. in. l. vetus. cū. l. seq. ff. de vsufru. q̄
nascētia efficiunt̃ vsufr. ꝫ tenet̃ ponere ⁊ surrogare in locum de
3 mortuoꝝ, vt ibi no. † Quero qñ legant̃ animalia ⁊ aliq̄ua mor-
tua sint an legatarius debeat habere ꝙ ex eis ē vt coriū, cornua,
⁊ carnes, dic vt voluit Bar. in. l. si seruus. §. boue. ⁊ ibi doct. de
cōdi. fur. ⁊ Bar. in. l. si stichus. de ver. ob. ⁊ ibi Ang. ⁊ d. me. ⁊
Lud. ⁊ bar. in. d. l. si stichus. dt aut bos est seu erat meus. ⁊ de-
bet̃ mihi coriū ⁊ residuū, vt. l. solū. §. meū. de rei ven. aut erat mi-
hi debitū. ⁊ tūc aut ex cā onerosa, ⁊ idē mihi debet̃ qđ supest, vt
d. l. si seruus. §. boue. ff. de cōdi. fur. aut ex cā lucratiua, ⁊ tūc aut
p eo mihi dat̃ rei vē. ⁊ idē aut actio p̄sonalis, ⁊ tūc secus, vt. d. l.
mortuo, ꝫ Lud. in. d. l. si stichus. dānat opi. Bar. q̄ lꝫ mutatio-
ne rei debite ex cā lucratiua ꝑmutat̃ obligatio, vt. l. si ita relictū.
§. fi. ff. de leg. j. ⁊ ibi bar. tñ mutatione vel ex cā onerosa nō ꝑmit
tit̃ obligatio, vt. l. si fundus. §. si res. de pig. ⁊ eo. ti. l. paulus. §. si
domus, ⁊. l. domos. ff. de pig. act. vñ cōcludit ꝙ si bos ante morā
perijt, omni respectu eius cōtingit liberari vt est casus in. d. l. iter
stipulantē. §. sacrā. de ver. ob. ⁊. l. q res. §. differētie. ff. de so. ꝫ ad
pretiū repetēdū cōpetit actio, ꝙ si p illo boue datū fuerit, vt. d. l.
domū. de cōtrahē. emp. post morā vero cōpetit actio ipsius rei esti-
mationē, vt. l. nō moritur. C. de cōtrahē. ⁊ cōmit. stip. l. si seruū in fi. de
ver. ob. ⁊ dic ꝙ h̄ ē pura veritas. Sꝫ Imo. in. d. l. mortuo, vr̃ sim
pliciter trāsire cū bar. Sꝫ ibi Rapha. aliter dicit ꝙ re legata
obligatione, vel post obligationē q̄sitā si perijt sine culpa vl' mo-
ra debitoris tollit̃ obligatio, vbi aūt perijsset culpa, vel mora, tc̄
ēt ꝓcederet eoꝝ in. d. l. boue, q̄ coriū, ⁊ carnes nō debent̃, ꝫ bñ
debet̃ ipsa res vl' eius estīatio, vt. l. si seruū. §. seq̄t̃. de v. ob. Sin
autē q̄rit̃ quo ad rei vēdicationē in eo ꝙ supest, ⁊ tc̄ aut tpe mor
tis dñiū erat q̄sitū, durat rei vendi. Sinaūt nō esset q̄sitū, lꝫ veni
ret acquitendū impedit̃ ipsa rei vendi. ex quo apparet q̄ dñium
est in ius reale ⁊ afficit rē ⁊ quālibet eius partē. vt. d. l. solū. §. j. ⁊
d. l. pau. §. domus. de pig. obliga. aūt personalis lꝫ videat̃ respi-
cere rē nō tñ vr̃ respicer̃ partes integrales rei, ⁊ istud plꝫ, q̄ Lu
do. ea que dixit habuit a Rapha. vt patet ex supradictis.

SVMMARIVM

1 Fructus ⁊ vsure an veniant in legato fundi, ⁊ quando.
2 Intellectus. l. a titio. ff. de fur. ⁊ ad gl. in. l. ꝙ seruus. ff. de leg. ij.

Glosa vigesimatertia.

1 **Item legauit. A.** fundū albanū detractis fru-
ctibus pñtis anni. † Hic
cōgruēter pōt tractari i ista spē legati. An ⁊ qñ fructus, accessio
nes, ⁊ vsure legatoꝝ veniāt. de q̄bus p Cy. ⁊ late p Saly. in. l. fi.
C. de vsu. leg. ⁊ ibi late p Sal. ⁊ p Bal. in. l. j. e. ti. ⁊ p do. Flo. i
l. in fideicō. i pn. de vsu. ⁊ p Bar. in. l. seruo leg. ff. de lega. j. ⁊ ibi
Raph. ⁊ Imo. ⁊ p gl. ⁊ Sy. in. l. ꝙ seruus. de le. ij. Tu ex dictis
oīm sic cōcludas vt scripsi in. l. grege. ff. de le. j. ⁊ in. d. l. seruo lega
to. vcꝫ. Aut q̄rit̃ an ⁊ qñ vsure legatoꝝ pecuniaꝝ veniāt i legato
⁊ sint p̄stāde legatario, ⁊ dic ꝙ a tpe more, ⁊ nō ante. vt. ff. de leg.
ij. l. titia tesserā. §. vsuras, ⁊ ibi gl. ⁊ doc. Aut q̄rit̃ de fructib9, tūc
aut legatū est vniuersale, vt gregis eq̄ armēti vel peculij vel simi
le. iuxta. l. grege. ff. de le. j. ⁊. l. peculiū. ff. de leg. ij. ⁊ facit. l. vetus.
cū. l. seq. ⁊ se. ff. de vsuf. ⁊ tūc fructus veniūt a tpe legati, q̄ fruct9
siue augmētū pars rei est, vt. l. eq̄s. ij. rñs. ff. de vsu. ⁊. d. l. peculiū
l. ita veniūt. §. fruct9. ff. de pe. here. ⁊ ibi bona gl. Aut legatū est
singulare siue rei ꝑticularis, ⁊ tūc aut testator legauit rē alienaꝫ
aut ꝓpriā. si alienā ⁊ nō veniūt fruct9 nisi heres fuerit in mora, ꝫ
post morā venirēt fruct9, vt. d. l. eq̄s. j. rñs. ⁊ no. gl. in. l. herēni9
la. j. e. ti. quā. l. hñ no. in fi. vbi est casus ꝙ lꝫ maior pars anni an
te diē fideicō. cedētē preterijsse dicat̃, tñ integri fruct9 legatario
debent̃, ⁊ sic gl. ibi vult ꝙ. d. l. eq̄s. habeat locū qñ legat̃ res alie
na. Sinaūt esset legata species testōris ⁊ tūc aut q̄rit̃ de ꝑcipien
dis aut de ꝑceptis. si de ꝑcipiēdis, ⁊ tūc aut legatario ⁊ veniūt a
tpe mor. Casus ē i. l. apđ iul. §. j. de le. j. Sinaūt ab hr̃de, ⁊ tc̄ a tē
pore lit. cōte. vt. d. l. fi. ſm intellectū Pet. C. de vsu. ⁊ fruc. leg. ⁊
facit. l. j. e. ti. Si vero de ꝑceptis, ⁊ tūc aut post aditā hr̃ditatē,
⁊ indubitāter veniūt, vt in. l. herēnius. ⁊. l. si tibi homo. §. cū seru9
ff. de leg. i. Si de ꝑceptis ante, ⁊ tūc aut in vita testōris, ⁊ nō ve-
niūt fruct9, vt. l. q̄situm. §. seru9. de leg. j. Aut post mortē testato-
ris, ⁊ tūc in h̄ gl. vident̃ variare. nā in. d. l. herēnius. vr̃ velle ꝙ
nō debeant̃, ꝫ in. l. ꝙ seruus. ff. de le. ij. tꝫ ꝙ lꝫ acquirat̃ hereditā-
ti, ⁊ p cōñs heredi, tñ heres tenet̃ restituere legatario. primā gl.
approbāt vltramō. in. l. fi. C. de vsu. ⁊ fruc. leg. ⁊ p. d. l. si tibi ho-
mo. §. cū seruus. de leg. j. † Nec ob. l. a titio. ff. de fur. q̄ ibi loq̄t̃
2 de fictiōe, † ⁊ quadā necessitate. Sꝫ bar. in. d. l. seruo legato. in
prin. ff. de le. j. tenēt gl. in. d. l. ꝙ seruus. sed Rap. ⁊ Imo. ibi te-
nēt gl. vna cū vltramō. in. d. l. herēnius, lꝫ Sy. in. d. l. ꝙ seruus.
cōcordat has gl. Aut heres fuit in mora adeūdi, ⁊ tūc fruct9 ꝑce
pti ante aditā hr̃ditatē, lꝫ q̄rant̃ hr̃ditati, tñ debent restitui lega
tario. ita intelligat̃ gl. in. d. l. ꝙ seruus. Cū sint q̄siti post mortē
testatoris, ⁊ h̄ videnť ꝓbari p. l. vsufru. leg. in prin. ff. de vsufru. ⁊
in. l. huic scripture. ff. ad. l. aq̄l. in prin. aut nō fuit in mora adeū-
di, ⁊ tūc nō veniūt restituēdi legatario, vt dicit gl. in. d. l. heren-
nius. facit. l. si tibi hō. §. cū seru9. ⁊. l. iul. §. i. ff. de leg. i. sed mihi
plꝫ di. gl. in. d. l. ꝙ seru9. quā Bar. indistincte tꝫ, q̄ q̄cūqꝫ fuerit
acq̄siti hr̃ditatē quā primū heres adiuit hereditatē, ⁊ legatari9
acceptauerat legatū retro, ⁊ sp legatarij fuisse p̄sumat̃ legatū, vt
l. seruū filij. §. j. ⁊. d. l. si tibi hō. §. cū seru9, ergo tūc in effectu tex.
fingit fructus p̄dictos spectar̃ ad legatariū, ⁊ iō heres cogit̃ eos
legatario restituere, vt. d. l. apud iul. §. i. in fi. ff. de le. i. ⁊. d. l. q̄si
tū. §. si tibi seru9. a cōtrario sen. ⁊ p̄dicta ꝓcedūt qñ legatū fuit purū.
sinautē fuerit cōditionale vel in diē dic in ꝑceptis post cōditionē
vel diei euētū in puris. in ꝑceptis vero ante diē vl' cōditionē, ⁊ tc̄
nullo mō veniūt restituēdi, vt vr̃ gl. in. d. l. ꝙ seru9. ⁊ facit gl. in.
l. emptor. in fi. magne gl. de rei vēd. Aduertas tñ ꝙ vbi dixi ꝙ
veniūt restituēdi est veꝝ nisi heres ꝑcepit bona fide, q̄ ignora-
bat legatū fore factū in codicillis. Tertio de casu cōsumpti non
tenet̃, vt. l. q̄situꝫ, ibi no. de ac. re. do. Existētes vero tenent̃ resti
tuere, vt. l. certuꝫ de rei vē. C. ⁊ ibi Cy. ⁊ doc. ⁊. l. fruct9. ff. de pe.
here. ꝙ eēt veꝝ nisi bona fide tāto tpe tenuisset q̄ fruct9 p̄dictos
dicat̃ p̄scripsisse. ita dicit gl. quā seq̄t̃ ibi bar. ⁊ cōiter doct. in. l.
seq̄t̃. §. fruct9. ff. de vsuca. addas gl. qñ dicant̃ ⁊ p̄sumant̃ corrūpi
q̄ triennio, vt no. gl. ⁊ ibi doc. l. i. C. si aduersus vsucap.

SVMMARIVM

1 Dictiones hoc amplius, ⁊ vltra hoc, quid importent in legatis.
Itē preter. ꝫ. ⁊ vltra. 2.
3 Clausula, ꝙ talis sit cōtentus domo vt amplius petere nō possit,
quid operetur.
Legatum domus simpliciter an valeat.
4 Uxori habitatio in domo relicta de qua domo intelligenda.

Glosa vigesimaquarta.

Item. P. vltra predicta legauit do-
mum.
1 † Nota ꝙ istud verbū. h̄ amplius. vel h̄ verbū, ⁊ vltra h̄. est
repetitiuū primi legati. ⁊ vltra primū legatū legat ēt domū vt. l.
si sic. ⁊ l. si tibi pure, ⁊ ibi plene Bar. ff. de leg. iij. in tm̄ ꝙ est re-
petitiuū ⁊ repetit vt ēt legata primo inutiliter facta cōfirmat vt. l.
legata inutiliter. ff. de leg. j. ⁊ ꝙ ibi p gl. Bar. Bal. ⁊ doc. ⁊ idē
si dicatur amplius q̄ꝫ dotem lego. x. qm̄ in tali casu vr̃ esse dos ⁊
decem legata, vt. l. cum ita. ff. de dot. prelega. ⁊ ideꝫ si dicat̃ vltra
ea q̄ legaui. vt. l. cū vltra. C. de fideicō. ⁊. l. seio. §. vxori. de annuis
2 lega. † vel preter stichū vel. ꝫ. stichū, vt. ff. sol. ma. l. diuortio. vers.
itē si leg. vel plusq̄ꝫ stichum, vt. ff. si cui plusq̄ꝫ p. l. fal. l. j. in prin.
lego fundū, vt no. d. mei istud. l. legata inutiliter. ⁊ idē si dicatur
eo amplius lego. x. vt est tex. in. l. lib. ff. de cōdi. ⁊ demon. ⁊. l. le-
cta. si cer. pe. Secus si esset tantummō illa dictio amplius suis
illa dic. h̄ vel his vel eis vel alia simili, q̄ tunc reiterationē act9
legādi, ⁊ nō antiquuꝫ legatuꝫ repetit, vt est tex. in. l. si seru9 le-
gatus. §. si ita scripserit. ff. de le. j. vbi ponit̃ exēplū amplius quā
titio legaui Seio centū lego q̄ Seius nō habebit nisi centum.
sinautem esset aliqua dictio repetitiua, tūc secus nō solum habe
ret dicta centum, sed ēt partē legati facti Titio, vt est text. in. l.
si sic. ff. de leg. iij. ⁊ in. d. §. si ita scriptū. sinautē nō ꝓcedat ꝙ repe 11
tit nō inducit repetitionē, vt. d. l. si seruus legatus. §. si rei dic vt
p Bar. in. d. §. si ita scriptum. ⁊ hoc est veꝝ si repetat. sinautem
hec dicit hoc āplius repetat ēt qualitates vt si legatū erat cōdi-
tionale videt̃ ēt repetijsse cōditionē. ita ꝙ in se. insit cōditio. ⁊ gl.
in. l. iure petētis. de leg. iij. tꝫ ꝙ sic quā sequit̃ bar. in. d. l. si tibi
pure, p qua tñ allegat casum in. l. liberis oibus. de cōdi. ⁊ dmō.
addas ꝙ no. bar. in. d. l. si tibi pure. p tex. in. l. aurelius. §. testō.
de libe. leg. Quid si dicta repetitio fiat in codicillis. vid bar. in
d. l. si tibi pure. tu addas tex. in. d. l. legata inutiliter. vbi ēt loq̄t̃
3 de codicillis. † Quid si dicat̃ ꝙ relinquit Titio talē domū, cū h̄
ꝙ amplius petere nō possit, vt sit cōtentus de dicta domo, dic ꝙ
omnia

omnia legata dicto Titio facta ꝯformia videnť adēpta, vt si h̄ le
gatū domus esset pur̄ oīa alia legata pura videnť adēpta, ſʒ il-
la que sunt sub ꝯditione, vel post mortē nō videnť adēpta, vt. l. si
deicō. §. si qs ita, ⁊ ibi Bar. ff. de le. iij. q̄ est no. ¶ Quero testōr
legauit domū simpliciter an valeat legatū, dic, q̄ si hʒ domū ali
quā in pr̄imonio valet, vt. l. si domus. in prin. ð le. j. ⁊ ibi gl. ⁊ do
cto. in. l. si ita superius. ⁊ ibi gl. in prin. ⁊ Bar. ⁊ Rapha. de v̄
4 bo. obli. † Ex quo Bal. in. d. l. si domus. infert q̄ si testator le-
gat vxori habitationē in vna domo ipsius testatoris ꝓut sibi pla
cuerit potest habitare. Sed istud ibi non plʒ Rapha. qꝛ hoc vr̄
ꝯ mentem testantis qui dicitur velle ꝯseruare vxori habitationē
in domo in qua erat solitus cū vxore habitare. arg. l. vel vniuer
soꝝ de pig. act. ⁊. l. i. ⁊. l. si quis vinū. §. si quis acetum. de vino ⁊
triti. leg. ⁊. l. alio. in fi. de ali. ⁊ cib. lega. facit qð no. per doc. in.
l. j. C. de leg. Sed in hoc dubito, qꝛ in dubio videť relicta habita
tio ſʒ qualitatē ꝑsonarū, vt ar. l. plenū. §. equitij. ð vsu, ⁊ habita.
⁊. l. verū. §. fi. de reb. dub. ⁊ ar. no. per Bal. in. d. l. si domus. in
illa. q. q̄n comes permittit militi dare feudū ⁊c. Et predicta ꝓ-
cedūt q̄n testator hʒ plures domos in eadē ciuitate, secus si ha-
beret in diuersis ciuitatibus, qꝛ tūc in dubio intelligitur reliq̄sse
domū vel habitationē de domibus ciuitatis in qua habitat. ar.
l. que conditio. §. j. ⁊ qð ibi Bar. Ange. ⁊. d. mei. ff. de condi. ⁊
demon. ⁊ no. Bar. in. l. libellorum. in prin. ff. de accusa. ⁊ facit. l.
nulli. ⁊ quod ibi no. C. de epis. ⁊ cleri.

SVMMARIVM

1 Hospitalis edificiū sup domibus suis legatū de quibus intelli-
gatur, ⁊. j. q̄ tempus debeat construi. 2.
2 Hospitalarij qui esse possint. ⁊ an ⁊ qualiter inuentariuʒ cōfice
re habeant. 3.
4 Hospitalia bona an ⁊ quando possint alienari, ⁊ in alium con-
uerti vsum.
Episcopus an debeat habere quartā de legato ꝓ hospitali.
5 Legatū fundi vt ibi fiat noua religio an valeat.

¶ Glo. xxv.

Item iussit ⁊ mandauit post mortē omnium suoruʒ in domo sua fieri vnum hospitale.

1 ¶ † Vide Bar. in. l. plʒ. ff. de liber. ⁊ post. vbi dixit q̄ si testator
iussit fieri vnū hospitale in domibus suis, ⁊ posteā supuixit ⁊ do
mū alienauit, ⁊ aliquis emit q̄ licet illa verba in domibus suis
ꝑꝑ illud verbum suis intelligatur de illis domibus que erāt te-
statoris tp̄e testamenti, vt. l. si ita. ⁊ ibi plene Bar. ff. de aur. ⁊ ar
gen. leg. T̄n fauore pij loci referť ad domos postea emptas, vt
d. l. plʒ. ⁊ ꝓ hoc adducas. l. si seruus. §. quinqʒ. ⁊ q̄ ibi Barto. ⁊
doc. ff. de leg. j. ¶ Quis aūt possit esse hospitalarius rector ⁊ gu
bernator hospitalis paupꝝ habeť in cle. ij. de reli. domi. dðʒ est
vt ibi, ⁊ ꝑ Pe. de anc. ibidē ⁊ dicā statiʒ ⁊ hospitalia ita demū
dicunť loca pia si auctoritate epī diocelani fuerint ꝯstructa, als
aūt dicunť mere ꝓphana. vide. d. cle. ij. de reli. do. ⁊ Bal. in. l.
si quis ad declinādā. §. in omnibus. ⁊ maxime in versi. sed quero
2 iuxta hoc de duabus. q. ¶ † Et aduertas q̄ q̄n testator mandat
ꝯstrui hospitale istud dʒ fieri. j. annū, ⁊ si nō pōt ꝯstrui. j. annū dʒ
ꝯduci alia domus, vbi teneať hospitalis, vt in auc. de eccle. ti. §.
si quis edificat. col. ix. ¶ Et aduertas q̄n talia hospitalia non
sunt fundata auctoritate epī, sed auctoritate prelati, qꝛ vnus no-
bilis in vna villa fecit vnū hospitale, ⁊ ibi hospitalitas obseruať
non dicunť esse hospitalia ꝑpetua. Immo voluntate testatoris
pōt reuocari, vt no. gl. pe. in. d. cle. ij. de relig. do. facit extra de
do. c. iter dilectos. ¶ Et dicas q̄ ēt laici possunt eē hospitalarij
⁊ rectores hospitaliū, vt. C. de epis. ⁊ cle. l. omnia priuilegia, secꝰ
si esset monachus, vt no. in. d. clemē. ij. de religi. domi. ita dicit
3 Bal. in. l. orphanotrophos. C. eo. † qꝛ hospitalarij debent confi
cere inuentarium de rebus ⁊ iuribus hospitali coram notarijs,
⁊ iudice ad probationem, alias autem nisi dictum inuentarium
prius fecerint non possunt aliquid facere neqʒ in iudicio neqʒ ex
tra, ⁊ interdicta fuerit sibi administratio per supiorē, vt. d. cle. ij.
facit. l. legitimos, ⁊ q̄ ibi Bar. C. de leg. tut. ⁊ ideo dicit Bal.
in. d. l. orphanotrophos. q̄ vidit pronuntiari contra quendam
hospitalarium qui non docebat de inuentario, qꝛ hospitalarius
diciť ad similitudinē tutoris, ⁊ curatoris, vt. l. orphanotrophos.
¶ Et aduertas quod bona hospitalis non possunt alienari nisi
subsistente causa sicut res ecclesie, vt no. in auctē. hoc ius porre
ctum, ⁊ quod ibi per Bar. ⁊ Saly. C. de sac. san. eccle.
¶ † Et tene menti quod si aliquid relinquiť hospitali ad certuʒ
vsum nō potest in alium vsum conuerti nisi auctoritate pontifica
li, vt. d. cle. ij. vide Bar. in. l. legatus. ff. de vsuf. le. ⁊ Jo. de imo.
in. l. i. ff. de ꝯdi. insti. ¶ Et ēt no. q̄ de relictis hospitalibus pijs
⁊ que sunt fundata auctoritate epī, tūc eps dʒ habere quartam.
Non aūt si nō esset tale hospitale piū, qꝛ nō esset fundatū aucto
ritate epī. Ita dicit Bal. in. d. l. orphanotrophos, ⁊ in. d. l. si qs
5 ad declinandā. in. d. §. in omnibus. ¶ † Quid si testator reliq̄t
vnum podere cum hac conditione, vt ibi fiat vnus locus ꝓ reli-
giosis, ita quod ibi fiat vnus locus religiosorum, dic quod non
valet hoc vnus, qꝛ dicit quasi impossibile. hoc est multum diffici
le, qꝛ nō possunt nouū locū religiosi assumere nisi Romano pon
tifi. req̄sito, vt. d. l. ⁊ clem. ij. de religi. do. Ita ēt dicit Bar. in. l.
apud iulia. §. si constat. ff. de leg. j. ⁊ ibi Imo. ⁊c.

SVMMARIVM

1 Res aliena difficilis emptionis legari vtrum possit.
Et an debeatur estimatio.
2 Legatum iuris in re etiaʒ in dubio an valeat. Et quid de re alie
na sciente ⁊ volente domino.
3 Legatum fundi sui dotalis an valeat.
5 Heres an teneatur legatario de legato rei aliene q̄ʒ possidebat.

¶ Glo. xxvi.

Item. R. talem fundum quem ducit a Seio, ⁊ sic qui erat alienus.

1 ¶ † Nota q̄ legauit rem alienam. Constat ēt rem alienaʒ lega
ri posse vtiqʒ si ꝯparari potest ēt si eius ꝯpatio difficilis sit, vt di
cit tex. in. l. apud iuli. §. fi. cū. l. seq. ⁊ ibi gl. ff. de leg. j. heredi in-
distincte potest legari, vt. l. vnū ex fa. §. si rem. ff. de leg. ij. An au
tem res possit legari vt saltem estimatio debeať. vide tex. ⁊ do-
cto. in. c. q̄ filius. extra de testamentis. ⁊ not. doct. ⁊ Imo. in. l.
apud iul. §. fi. ff. de leg. i. ſm Saly. nō vʒ legatum in preiudiciuʒ
dn̄i, sed heredis sic, vt ibi per gl. ⁊ aduertas qꝛ aut res prorsus
testantis, aut heredis, ⁊ distinguitur aut relinquitur coniuncte
ꝑsone, vt ille cui verisimile est qð si testator sciret omnino relictu
rus esset ⁊ legatū debeť. ita tʒ gl. Bar. ⁊ Saly. in. d. l. cum alie
nam, vnde iudicis erit declaratio. Sed tali casu ipsa res peti
potest, vel debeat agi quod heres emat vide Bartol. ⁊ docto.
2 in. d. l. cum alienam, aut habebat † aliquod ius in ipsa re, ⁊ tunc
solum ius quod habebat videť legare, vt. l. quod in rerum. §. i. ⁊
l. si domus. §. fi. ff. de leg. i. ⁊. l. vxor patrui. C. de leg. ⁊. l. sticho. ⁊
ibi vide Bar. ff. de vsuf. leg. Aut res est penitus aliena, ⁊ tūc di
stinguiť aut sciuerit testator rem alianam, aut credebat suam vel
sui heredis, ⁊ an legeť coniuncte persone vel cui verisimile est q̄
omnimodo testator fuisset relicturus, qꝛ hoc vltimo casu valet,
alias non, vt. d. l. cum alienam. Sinautem dubitatur an testator
sciuerit vel ignorauerit alienam, vide longam distinctionem Sa
ly. in. d. l. cum alienam. versi. ⁊ ideo, vt hec materia clarius ⁊c.
¶ Quid si testator ignoranter legat rem alienam, sciente tamē,
⁊ volente domino, an indistincte valeat. vide Bald. in. d. l. cum
alienam. ⁊ Saly. ⁊ ibi versi. sed antequam transeam ad regulā
3 sufficit remissio, qꝛ esset nimis longū ⁊c. ¶ † Quid si testator le-
gat fundū suū dotalem, an teneat legatū, ⁊ videť q̄ nō, vt. l. dota
lem. ff. de testa. mili. ⁊ ita tenet ibi gl. ⁊ Ja. de are. ⁊ Old. dānat
rationē gl. ibi immo est in ꝯmercio saltē ꝑmutatio, vt. l. ita ꝯstā-
te. ff. de iur. do. ⁊. l. fi. vnde dicunt legatū nō valere quo ad ipsuʒ
fundū, sed vʒ quo ad estimationeʒ in preiudicium heredis, vt. l.
cetera. §. si duobus. ff. de le. j. ⁊. l. si qs inq̄linos. in princi. eo. ti. ⁊
idem tʒ Bal. sed Bal. in. l. apud iul. §. fi. eo. tit. concordat opi.
glo. ⁊ Bar. dic vt ibi. sed Saly. in. d. l. cum alienā, dicit immo
est distinguēdū. Aut testator legat suū fundū dotalē ꝓprium, ⁊
estimatio ēt non debeť, qꝛ vr̄ legare ius qð habet lʒ eius morte
vt. d. l. quod in rerum. §. i. secus si non proprium dotalem, ſʒ alte
rius, qꝛ tunc casu rei aliene tenet legatū, lʒ estimationem debe-
4 ret non obstāte qð sit dotalis, ⁊ hoc plʒ. ¶ † Quid si testator rē
alienā possidebat q̄ʒ suā putabat legauit extraneo, an hr̄s tenea
tur legatario, vide gl. in. l. alienam. in fi ⁊ ibi Bald. ⁊ Sali. v̄.
tertium dubium est si testator ⁊c. ⁊ quod dixi q̄ debetur estima
tio q̄n legatur sciēter. limitatur quando illi legatario nihil erat
debitum, sed si illam rem legatam poterit legatarius aliquo iu-
re, saltim ciuili retinere, tunc indistincte debetur estimatio, ⁊ si
ignoranter legasset, vt est text. cum glos. ⁊ ibi Paul. de cast. in.
l. heres excepto fundo. ff. ad trebe. quod no. ad limitationē. d. l.
cum alienam.

SVMMARIVM

1 Contractus nunquid et in testamentis fieri possit, & possit reuocari testamento reuocato.

¶ Glo. xxvij.

Itē reliquit. F. xxv. flor. in quibus asseruit sibi teneri ex vno eq̄
1 quē nunc emo ab eo. ¶ † Nota q̄ et in testamentis pōt fieri cōtractus de quo in. l. heredes palam. §. si. de testa. & valet, & tenet, & sortit effectū, & nō pōt reuocari nec intelligit reuocatū, lʒ reuocatū, fuerit ipsum testū vel vltima voluntas non valebit, vt not. Bar. & doc. in. d. l. heredes palā. §. fi.

SVMMARIVM

1 Testator nunquid possit liniam dare legatario ingrediendi possessionem propria auctoritate.
2 Legatarius an & qn̄ rē legatā ppria possit auctoritate capere.

¶ Glo. xxviij.

R. talem vineam, & qd ipse possit eā capere, & h dedit ei li
1 centiam. ¶ † Notandū qd testator dedit liniam dicto legatario q̄ sua ppria auctoritate ingredi posset possessionē rei legate, & valet talis licentia, vt est tex. & ibi gl. Bar. & doc. in. l. titia teste mento. §. lucius. de leg. ij. sicut et in cōtractibus aliquis vt venditor potest dare licētiam emptori, vt rem ēptam possit capere ppria auctoritate, vt. l. iij. C. de pig. & ibi late Bar. alias si ex stipulatio ne debeā sibi sticbum, vel ex vēditione, & sic et ex cōtu onerose nedū tibi tradidero, & tu sine volūtate mea natus, & et diceris cō
2 misisse furtū. vt. l. ex stipulatione. ff. de acq. pos. † Nā legatarius rem sibi legatam ex ppria auctoritate nō posset et capere si post aditam hereditatē per heredē dictam rē legatā subtraxit vt est casus in. l. nō dubiū. C. de legi. & incidit in penā tali casu, qꝛ legatū pdit & actionē p legato amisit. d. l. nō dubiū. alias aūt si ante lit. conte. decepit rē legatā. facit extra de succes. ab intest. c. cum dilectus. & ita tʒ gl. & doc. in. d. l. nō dubiū. & predicta pcedūt nisi legatarius sit executor testamenti. Nā tūc pōt rem sibi legatā ppria auctoritate accipere, vt. d. l. filiusfa. §. fundū. ff. de cōtē. emptio. etiaʒ ad predicta adde q̄ habet in. l. bis. C. de fur. ita dicit Bal. in. d. l. nō dubiū. q̄ forte est verū si esset solus & vnicus executor, alias aūt si essent plures executores quorū vnus esset legatarius, qꝛ nō credo q̄ possit rē legatā sibi solus & ppria auctoritate accipere, sed opʒ q̄ habeat de manibus suorū, vel aliorū executorū, vel de eorū consensu, arg. l. pupillus obligari, de auc. tutorū. & et predicta procedūt in legato speciei. Sinautē esset legatum generis, dic vt no. in. l. exeat. ff. q̄ met. cau.

SVMMARIVM

1 Liberatio legata factori suo qn̄ consideranda & qn̄ consequatur, & an in illa dolus videatur remissus. 2.

¶ Glo. xxix.

Itē reliquit Carolo factori suo liberationem a quocunq̄ debito quo tenetur mihi occasione administrationis quam fecit de bonis meis.
1 ¶ † In hac ergo liberatione legata aduertendū q̄ aliqn̄ relinquit liberatio si rationes sue administrationis reddiderit, & tūc non reddiderit, & tūc nō consequit dictus legatarius liberationē predictā nisi dictas rōes primo reddiderit, vt. l. statu lib. in prin. Aduertendū tū est q̄ ista procedūt si res est clara, adeo qd ad eius manus perueniunt & clare & aperte rationē reddiderit. facit. l. cū seruus. & q̄ ibi habet in tex. gl. Bar. Py. Ang. & do. mei. ff. de condi. & demon. Sinautē aliquid esset obscurum & nō clarū, satis est q̄ satisdet & satisdando posset constitui liberationem sibi relictā, vt est casus in. d. l. statu liber. rationū. & iō Ange. & Jo. an. in. l. iiij. §. ait pretor. ff. de re iudi. dat optimā cautelā qn̄ aliquis mercator, factor, vel aliquis hʒ aliquas rationes reddere, vel aliquā q̄titatē pecunie, vel res ex aliqua mutua negociatione, & aliqua sunt clara, & aliqua obscura. Qd illa que clara sunt restituere & prestare dʒ, p illis aūt que non sunt clara deponat vnū bononenū, & offerat se paratū residuū prestare cum declaratū fuerit, & p hoc prestet fideiussorē. Naʒ sic faciendo dicit adimplevisse id q̄ tenebat qd singulariter tene mēti. Secus autem si esset dictū q̄ aliqd tenere nō sufficeret q̄ daret fideiussorē immo opus est q̄ dictā pecuniā quā dare, ipse soluat, alias non consequat liberationē sibi legatā, vt d. l. statu liber rationū §. i.
2 ¶ † Quero in casu qn̄ est relicta liberatio factori de administratione bonorū testatoris quā fecit. & Bar. in. l. aurelius. §. gaius. de lib. leg. ver. sed qd importat talis liberatio in vltima volūtate, & dicit q̄ talis liberatio facta in vltima volūte importat q̄ videat et remissus dolus, alleg. l. ei cui. eo. ti. qn̄ erat cōtus in quo veniebat dolus. Sinautē aliqs tenebat actione generali, vel vniuersali, vt in casu nostro actione neg. gest. vt reddere rationē vilicationis & tunc aut talis liberatio relinqt patri p filiū & importat liberationē a toto, vt in. d. l. aurelius. §. titius. Si vero fuerit extraneo, & tūc si testator ipse liberat & liberationē relinquit & nō videt remittere dolū nec reliquorū prestationē, & iste est text. in. d. §. gaius. cū si. & idē si signaret heredē nō agere. Nō autem cū grauat vt factorem liberet, tunc videt remissus dolus & prestatio reliquorū. iste est tex. in. l. si quis rationes. cū si. ff. de lib. leg. & rationē predictorū. vide p bar. in. d. §. gaius. facit. l. si seruus vestitus. ff. de leg. j. & vide. l. actione. & qd ibi doc. C. de transac.

SVMMARIVM

1 Electio in legatis alternatiuis cuius sit. & quid in contractibus in dubio. 2. 3. 4.
2 Electio in legatis facta an admittat variationem.
5 Heres an sit interpres legati ambigui.

¶ Glo. xxx.

Item reliquit A. vestem suā morellam, aut loricam de
1 azuro. ¶ † Quero cuius electio sit huius legati alternatiui an heredis, an legatarij, & dicas q̄ est electio legatarij, & non heredis, vt. l. lucio. cū simi. ff. de lega. ij. Qd est verū si verba pferant simpliciter, vel ad legatariū dirigant ad heredē vt ibi est gl. val de notabilis, lʒ in cōtibus in dubio electio sit debitoris, vt. l. plerūq̄. in si. ff. de iure do. Sʒ dictorū legatorū in gener cuius sit electio. dicā. j. ead. gl Sed aduertēdū est qd opus est qd vnū de alternatiuis eligat non aūt pōt partē vnius acceptare, & partē alterius siue qsistunt in spē, siue vnū in spē, & aliud in q̄titate, vt ē tex. in. l. si ex toto. §. fi. & q̄ no. p gl. Bar. & doc. ff. de lega. j.
¶ Quero si legant filiofa. vel seruo alieno duo alternatiue cuius erit electio patris, vel dn̄ij, vel filij, vel serui. vt. l. si stipulatus fuerim illud aut illud in prin. & ibi Bar. & doc. & in. l. fi. in prin. & ibi Imo. & ibi Scrib. ff. de ver. ob. qꝛ cū in alternatiuis ius & obligatio & debitū q̄ est in vnoquoq̄ de dictis alternatiuis, vt. l. illud aut illud de q̄sti. pe. cū si. trāsit in patrem & dn̄ʒ, vt. l. plʒ. ff. de acquirē. here. & remanet tantūmodo nuda facultas eligendi q̄ est
2 facti. ¶ † Sed factū coherēs psone filij, vel serui, & p eos explicādū nō p patreʒ & dn̄m, sed p filiū & seruū dʒ explicari vt. §. cuʒ factū. insti. de stip. ser. d. l. q̄ dr̄ de ver. ob. q̄ est verū filio, vel seruo vnius alias eis mortuis electio trāsit in patrē & dn̄m & in heredē legatarij, sicut in heredē stipulatoris, vt est tex. in. d. l. si stipulatus fuerim. in secundo casu q̄iuncta. l. seruum filij. §. cuʒ qui chyrographum. ff. de leg. j. & p h optime facit. l. si pāphylo. ff. de ope. lib. & q̄ hr̄. & ibi Rap. in. l. iulia. in. j. car. de leg. j. & qd ibi scripsi. Ex his seqt q̄ dies legati attractiui & ius eligendi cedit a morte testātis quo ad remissionē. ¶ † Quero an facta electione de vno liceat variare. & dic debitum facta electione totale ius trāsit in legatariuʒ, ergo nō pōt variare, vt hr̄ in. l. hmōi. §. sticbū aut pāphylū. ff. de leg. i. cum si. & si statim electus morit vt ibi. si vero testator dederit heredi electionem & vnus seruus de alternatiuis sit in fuga psens seruus pstari dʒ aut absentis estimatio. l. cum res. §. si sticbus, aut pābylus. ff. de leg. j. Sʒ tūc dic vt aut loqmur in vltimis volūta. aut in cōtib9, aut in gratijs, siue bene
3 ficijs. & ista ponūt Bal. & Imo. in. l. q̄ duorū. ff. de leg. j. † Sʒ tu sic breuiter qcludas, qꝛ primo est sp inspiciēdū in vnaquaq̄ dispositione ad quē verba executiua dirigant, qꝛ ille habebit electionē siue fuerit debitor, siue creditor, siue qcedēs gratiā, siue recipiēs, vt no. gl. Bar. in. l. lucio. ff. de leg. ij. & idē no. Bar. & doctō. in. l. si stipulatus fuero. de ver. ob. Aut verba sunt indifferenter plata & sic sumus in dubio, & tunc aut in vltimis voluntatib9, & tunc aut legatū est factū in specie de qua dubitat. & sic agit ppie ad declarationē, vt qꝛ expressum est proprium nomen puta legauʒ sticbuʒ cuʒ plures sticbos hēret, & tunc talis dclaratio spectat ad heredem, vt. l. si quis a filio. §. si plures cum gl. de leg. i. & ibi ponit rem p qua facit id q̄ dicimus in stipulatio. & in iudicijs. l. inter stipulantē. §. sticbum. & ibi Bar. & doc. ff. de ver. ob. & no. gl. in. l. pomponius scribit si frumentum. §. fi. ff. de rei vend. Aut est legatum alternatiuum, & in dubio vt dixi electio est legatarij,

gatarij, vt. d. l. lucio. & ibi gl. & doc. nec ob. l. cū res. §. si stichus.
4 de leg. j. q: alio casu loquit, vt ibi p gl. & doc. † Aut est legatū generis & in dubio electio est legatarij, vt est text. in. l. si seruus legatus. §. cū homo. ff. de leg. j. de quo vide plenius glo. in. l. coheredes. §. incerto. fa. hercis. & insti. de lega. §. gñaliter. & plene no. p doc. in. l. legato gñaliter. de leg. j. & facit tex. in. l. iij. & ibi Bar. & l. iiij. de vino & triti. leg. Aut legat incertum de certis & sic quodāmodo sub genere alternatiuo, & tunc qñ legat vnum de seruis in dubio electio est ēt legatarij, & sic creditoris fauore vltime voluntatis, vt. l. qui duos. ff. de leg. j. aut loquimur i ɔ̄ctibus & in dubio electio est debitoris vt. l. plerūq;. in fine. ff. de iure dot. & no. Bar. in. d. l. lucio. & no. Dy. in regula in alternatiuis. de reg. iur. in. vj. Qd̄ intelligas verū in rebus alternatiue debitis, secus in ɔ̄tibus, vel remedijs, q: electio est creditoris, vt. l. ij. §. ij. ff. de eo q cer. lo. & no. Bar. in. l. stipulatiōes nō
5 diuidunt. in prin. circa fi. † Aut in gratijs siue beneficijs & erit electio illius cui facta est gratia vt. C. de colla. bon. l. j. libr. xi. ſm Bal. in. d. l. qui duos. qd̄ ibi do. Jo. itelligit verū qñ gratia cōcedit ꝓprio motu superioris, alias secus vt in. c. si pluribus. de preben. in. vj. Et aduertas qd̄ in dubio nisi exprimat verbū ꝓprio motu presumit concessum ad petitionē, imo ob importunitatem petentium, vt. l. j. C. de peti. bon. subla. lib. x. & ibi bar. & no. Bar. in. l. iij. in prin. ff. quod quisq; iur.

SVMMARIVM

1 Legatum in genere vtrum valeat.
2 Intellectus. l. si vnus. §. sed & si quis generaliter. ff. de pac.
3 Electio in legato generis cuius sit.
4 Legatum non conditionale qñ ad heredem transmittatur.

Glosa trigesimaprima.

1 Item legauit P. vnū equū. † Predictū legatum factum dicta forma dr̄ esse legatum in genere, vt. l. legato gñaliter. de leg. j. l. coheredes. §. incerto. fa. hercis. & ibi gl. & insti. de leg. §. generaliter in quo legato generis nullus equus dr̄ in obligatione, vt. l. meuius. §. duoꝝ. & ibi gl. Bar. & docto. ff. de leg. ij. & facta electione & solutiōe de vno equo baio, vel morello, statim ille sic electus presumit fuisse semp & ab initio legatus in specie & in obligatione vt est tex. in. l. cū incertus. & ibi no. ff. de leg. j. q: singuli pñt solui. & sic posset intelligi. l. si vnus. §. sed & si quis genera
2 liter. ff. de pact. † Itē per istam incertitudinem que est ante solutionem potest dici prout dr̄ in. l. iij. in fi. de statu libe. alias qui & a quibus qd̄ hoc legatum conditionale quodāmodo. & sic dʒ intelligi gl. in. l. si hominem. ita in effectu post opiniones tenet Bar. post And. de pisis in. d. §. duorum. & dicit q est casus in d. l. meuius. §. duorum. versi. quarto quero. & videtur qd̄ homine legato, & in. l. ij. §. j. de verbo. obliga.
3 † Quero in legato generis cuius sit electio. & dicas qd̄ legatarij, vt. l. si seruus leg. §. cum homo. ff. de leg. j. ita no. in. d. l. generaliter. de leg. j. dʒ tñ legatarius eligere mediocrem vt no. in l. legato generaliter. ff. de leg. j. q est verū nisi fuerint verba directa ad heredem, vt no. glo. in. l. lucio. ff. de lega. ij. q: tunc heredi conceditur electio. Ita ēt dicit Bar. in. l. cum res. §. si stichus. de leg. j. Tene menti qd̄ aliud est legatum in genere generalissimo, & aliud in genere subalterno ſm legistas de quo p gl. & docto. in. d. l. legato generaliter. & pp incertitudinem dicti legati, q: nescitur quis equus fuerit legatus pōt dici tale legatum quodāmodo conditionale. non q sit ꝓprie conditiona-
4 le, vt. l. iij. ff. qui & a quibus. † Nā transmittit ad heredē moriēs legatarius. l. heredes. §. si incertis. fami. hercis. q non trāsmitteretur si esset ꝓprie conditionale. ita dicit Bar. in. d. §. duoꝝ. Sed aduertas q: qñ legatur equus, vel homo, in genere, & tūc aut testator hʒ in patrimonio plures equos, vel plures seruos, & oēs quos hʒ in patrimonio decedant heres est liberatus, q: tale legatū primordialiter quos hʒ in patrimonio, alias autē si non haberet aliquē in patrimonio oēs alios cōtinet, vt. d. l. meuius. §. duobus. de leg. ij. ita dicit glo. que ab omnibus approbatur in. d. l. legato generaliter. qd̄ not.

SVMMARIVM

1 Legatum optionis qualiter electionem admittat, & cui equiparetur, & an sit purum. 2.
2 Electionem qui habuit an possit iterum eligere.
3 Heres an liberet si equus legatus aufugit, & cui spectet illius redemptio.
4 Testator an videatur grauasse heredem ad expensas que tempore testamenti non erant.

Glosa trigesimasecunda.

1 Item scutifero suo vnū equū quē optauerit. † In hoc legato optionis dōm est q nullus equus dr̄ eē debitus nec in legato, sed ille dr̄ fuisse legatus qui optatus fuerit, voluit Raph. in. l. iul. in. j. car. ff. de leg. j. dʒ tñ legatarius eligere mediocrem sicut opʒ q faciat ille cuius legatus est in genere, vt no. in. l. legato generaliter. in prin. ff. de leg. j. nā legatū optionis equiparat legato generis, vt. l. ij. §. j. & ibi no. p glos. & Bar. ff. de optio. leg. Quinimo ois ille q hʒ electionē & facultatē eligēdi, vel declarandi dʒ eligere & declarare mediocrem, vt est gl. no. in. l. si qs filio. §. ſʒ si plures. ff. de leg. in qua electione siue optione ad hoc vt valeat & sortiat effectū plura requirunt ꝙ qbus in tex. gl. Bar. & doc. in. l. serui electione. ff. de leg. j.
2 † Quero aliqs hʒ vel electionē habuit, an iteꝝ possit eligere, vide Bar. late in. l. ij. ff. de op. lega. facit qd̄ no. Bar. in. l. i. & ibi Ang. Raph. & Jmo. & Lud. ff. de dona.
Quid si filio, vel seruo dat, vt legat optio, an possit optare sine pr̄is cōsensu, dic qd̄ nō solū pōt optare sine pr̄is consensu, ſʒ imo requirit q iussus precedat, vt est tex. & ibi doc. in. l. iulia. in i. car. ff. de leg. j. vt dicimus in aditione hr̄di. vt. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. here. & est no. q lʒ de iure ffoꝝ legatum optionis esset conditionale. hodie vero est purum oino si legatarius decedat anteq̄ optet, tñ transmittit dictū legatū optionis, & sic dictā optionem ad heredē suū in. §. optionis. q ibi
3 no. † Qñ legatus equus aufugit, vide. l. cū seruus. & q ibi not. ff. de leg. j. & p gl. plene. & ibi Bar. & doc. in. l. qd̄ legatur. ff. ꝺ iudi. & in. l. j. C. vbi de fideicō. agi opʒ. p doc. & Saly. in quo cōcludas. Aut equus legatus tpe testamēti erat absens & tūc ad hr̄ditatē sumptus & opa pquirendi. l. cū seruus. ff. de leg. j. Et si dubitaret an equus ille legatus sit, cauebit hr̄s ſm formam l. seruo legato. §. fi. ff. de leg. j. qd̄ est verū si equus eēt multū a lōge vel ignoret vū pquirat, & in pquirendo magnus sumptus pquiret, tūc sumptus spectēt ad hr̄dem vt dixi, Rō, q: si spectarēt ad legatariū, legatū nullū haberet cōmodū q testator sensisse nō videtur, cū illud esset tpe testamenti, vt. d. l. cū seruus. ſʒ si equus legatus esset absens nō multū a lōge, tūc heres liberat dādo eū vt in. l. cū res. §. i. & no. in. l. q legatū. §. j. ff. de iudi. & no. Cy. & doct. in. l. j. C. vbi de fideicō. agi opʒ. rō q: si sumptus in reddimēdo fiat p legatariū. adhuc tñ legatū remanet cū emolumēto. ad rōnē & differentiā facit tex. in. l. si res obligata in fi. ff. de leg. j. Scōm tp̄s est qñ equus incipit esse absens post testm̄ ante aditā hereditatē, tūc videtur gl. dicere quod labor psone erit heredis in prosequendo, sumptus vero debeat
4 fieri p legatariū, Ratio † q: testator non videtur grauasse heredem in sumptum cū non esset tēpore testamēti, vt. l. si seruus legatus. §. j. de lega. j. Tertium tp̄s est post mortem & aditam hereditatem, tūc gl. distinguit. aut fuit culpa heredis aut non vt. d. l. cū seruus. & bene. Sʒ ad vnū aduertas ſm Bar. ibi qñ heres est in culpa & gl. magna. ibi videt qd̄ ex tit. petat equus & Bar. ibi dicit qd̄ quelibet est bona, videtur. n. qñ res non reperitur culpa heredis si dicat se redditurum equum, debet ei statui modicum tempus ad reddendum, alias condemnabitur in estimatione. p hoc. l. si ɔ̄stante. §. si vxor. ff. sol. ma. Quartum tempus est qñ post mortem ante aditam hereditatem. dic vt in glo. in. d. l. cum seruus. ita dicit ibi Barto.

SVMMARIVM

1 Legatorum ademptio seu translatio quot modis possit fieri. 2. 3. 4. 7.
3 Ademptio legati quando tacite fieri intelligatur.
Legatarius an repellatur a legato propter inimicitias, Et quādo dicendus inimicus capitalis.
4 Concubitus cum vxore aut filia testatoris adimit legatum legatario.
5 Legatum eiusdem quantitatis vni bis factum an videatur duplicatum. 6.
7 Incertitudo rerum an vitiet ademptionem legati, Et quid de personarum incertitudine. 5.
8 Translatio legati qñ fiat cum onere, & conditionibus suis.
9 Prelegatum vni heredum ex causa ademptum an faciat adimere aliud prelegatum alteri heredi ex eadem cā factum

10 Substitutio cõtemplatione certe infirmitatis facta an valeat testatore ex alia moriente. Et quid de legato.

11 Legatum hoc modo factum, heres mi Titio dato decẽ, ꝛ si non dederis, ꝛ Titius non accipiat, dato Seio, an valeat.

¶ Glosa trigesimatertia

1 Item legatum factum S. ademit ꝛ cassabit ꝛ valere non voluit. Sed illud relinquit Petro. ¶ † Hic vidẽdendum est de ademptione legatoꝝ, ꝛ de trãslatione iuxta tit. insti. de adẽptio. ꝛ translatio. legato. ꝛ dõm est ꝙ ademptio fit duobus modis, expresse ꝛ tacite. expsse vt ꝙ Titio legaui adimo, vt ħ sine ꝙ titio legaui neqꝫ do, neqꝫ lego, vt i dicto ti. isti. de ademptio legato. Aut tacite vt si inimicitie orte fuerint iter testatorem, vel legatariũ, vel alio modo vt infra dicam. facit. l. iij. §. fi. ff. de adimen. lega. Sed translatio fit quatuor modis. nã aliqñ mutat̃ psona grauata, aliqñ psona legatarij vt hic, aliqñ res legata, aliqñ ꝙ pure datũ est dat̃ sub cõditione, vel in diez, vel eꝫ, vt. l. translatio. ff. de adimen. lega.

2 ¶ † Ueniamus primo ad materiã adẽptiõis legatorũ, ꝛ si fiat expresse, ꝛ tũc aut in eodẽ testamento, ꝛ tunc pinde est ac si datũ nõ esset, vt. l. si ita scriptũ. ff. de lega. j. ꝛ sic ipso iure nõ debet̃ vt ibi. In tñ ꝙ si heres pro tali legato conueniatur ꝛ apparet in eodẽ testamẽto de ademptione non est opus aliqua exceptiõe iuris, vel intentionis, vel facti. Sed iudex ex suo officio dꝫ legatarium repellere. vt no. Bar. in. d. l. si ita scriptũ. arg. glo. in. l. vbi pactũ. C. de transac. ꝛ qd ibi Bar. ꝛ doc. ꝛ Bar. i. l. lecta. in princip. ff. si cer. pet. ꝛ gl. ꝛ Bar. in. l. si vnus. §. pact⁹. ff. de pactis. intantũ ꝙ si eẽt in allegatiõibus deduceretur ad mẽtẽ iudicis, vt. l. eũ q ita. §. q ita. ꝛ ibi Bar. ꝛ doc. ff. de ver. ob. Sin aũt ademptio fiat in alia voluntate, ꝛ tũc aut in alio testamẽto vel codicillis solẽnibus ꝛ tũc idẽ qꝛ codicillus est legitima volũtas ad tollendũ legata, vt insti. de adẽ. leg. ita dñt doc. in. d. l.

3 si ita scriptũ. lꝫ gl. dicat ẽm. † Sin aũt fiat ademptio in testamẽto nõ solẽni, ꝛ tũc Bal. in. d. l. si ita scriptũ. dicit ꝙ tꝫ adẽptio, p. l. si iure. ff. de leg. iij. qd est verũ si tractat̃ de tacita ademptione ꝛ expresse. si tñ fit adẽptio ẽt in testõ nõ solẽni. nã tũc saltim ope exceptiõis tolleret̃, vt. l. militis. §. veteranus. ff. d test. mili. ¶ Scdo casu qñ fit adẽptio tacite, ꝛ tũc tollit̃ ope exceptiõis ꝛ nõ ipso iure, vt. d. l. iij. §. fi. ꝛ. l. ex pte. ff. de adi. le. hoc verũ in legato ꝛ i fideicõ. Secus in hr̃ditate, vt. d. l. ex patre. ꝛ ibi gl. ꝛ dr̃ fieri tacite ademptio si post legatũ factũ superuenerũt inimicitie capitales, vel graues, vt. d. §. fi. ꝙ de inimicitia dr̃ est verꝫ si hr̃s fuit cã inimicitie alias secus, vt. l. ex parte. ꝛ ibi Bart. ff. de adi. leg. ꝛ dicunt ẽt interuenire inimicitie si legatarius accusauerit testatorẽ de crimine capitali ꝛ est tacita ademptio ꝙ durat, lꝫ testator postea faciat codicillos ꝛ de dicta accusatione, vel inimicitia nõ faciat mẽtionẽ vt. l. filio. §. pe. e. ti. vel alia ma

4 gna dedignatio vt † qꝛ cõcubuit cũ vxore, vel filia testatoris ꝛ ẽt si talis cõcubitus fuisset post mortẽ testatoris qꝛ si testator hoc sciuisset nõ est verisimile qd legasset, imo legatũ, vel fideicõmissũ reuocasset. vt. l. fideicõ. ꝛ ibi gl. C. de fideicõ. ꝛ. l. sororẽ. ꝛ ibi gl. ꝛ doc. C. d his q. vt indig. ꝛ facit optime qd no. dicit bar. i. l. j. ff. d his q. vt idig. ꝛ ꝙ no. bar. Ang. ꝛ doc. in. l. licitatio. §. qd illicite. ff. de pub. vnũ tene mẽti ppetuo qd in adimẽdo qd testator concessit statur verbis testatoris. vñ si testator dicat ꝙ si legatarius sibi iniuriã intulit stabit̃ verbo, sine alia pbatiõe ꝛ sic reuocatio, vt est tex. ꝛ ibi Bar. in. l. diui. ff. adi. leg. ꝛ aduertas qd talis adẽptio siue reuocatio legati põt fieri añ legatũ factũ ꝛ ẽt post legatũ factũ, vt. l. mihi ꝛ tibi. §. fi. ꝛ. l. si ita scriptũ. d lega. j. ¶ Scdo aduertas qꝛ talis adẽptio põt fieri in re, ꝛ i diẽ, ꝛ sub cõditione, quinimo qd pure datũ est põt adimi sub alia ꝛ ꝛ alia gditione, vt. d. l. si mihi ꝛ tibi. §. fi. in. ij. rñ. ac ẽt si primo pure ademit legatũ postea sub condi. admittit̃. dicit gl. qd adimẽdo sub gditione denuo legare vr̃. ita dicit glo. j. §. fi. q̃ pbat̃ ẽm Raph. in. d. §. fi. in. d. ij. rñso. ꝙ plꝫ, lꝫ Bar. ꝛ ibi ꝛ Jac. te

5 neant gtrũ. † Sin aũt testator dicat isto mõ. si cui bis postea leget debet̃ semel tñ, ꝛ id legatũ vr̃ minus, vt est text. i. d. l. si ita. in fi. si legatũ fuerit duobus eiusdẽ nominis, vel legatũ sit Sẽpronio amico, ꝛ duo Sẽpronij eiusdẽ amicitie cõiuncti sint postea Sẽpronio ademptus sit, nec appareat cui fuerit ademptuz clarũ ẽ qd talis adẽptio vꝫ quo ad vtrũqꝫ, vt est casus i. l. si fuerit in prin. ff. de reb. du. dic de hoc in. l. iij. §. si duobus. eod. titu. Aduertas tñ ꝙ si admittat̃ pars substãtialis ꝙ nõ vꝫ, vt. l. j. ff. de adimen. lega. Quid aũt si legat̃ sub cõmemoratione primi. dic ꝙ vr̃ ademptũ primũ vt. l. iij. ꝛ ibi glo. ꝛ Bar. ff. de adim. lega. ꝛ idẽ not. Bart. in. l. ꝙ traditũ. ff. de gdi. ꝛ demon. ꝛ ibi Raph. ꝛ Imo. ꝛ vide. l. iul. ꝛ. l. si te solũ. ff. de hr̃d. instit. ꝛ doc. ꝛ Raph. in. l. si pluribus. ff. de leg. j. ꝛ. l. nõ adeo. ff. gdi. ꝛ de

6 mõstra. ¶ † Qñ relinquit̃ vni idem qñtitas bis, an videat̃ velle duplicare legatũ in dubio, ꝛ vide tex. ꝛ glo. in. l. cũ cẽtũ. de adimẽ. lega. q̃ distingui, an in eadẽ volũtate non debet̃ nisi semel. Secus si in diuersis voluntatibus, vt. l. quinquaginta. ff. de pbatio. ꝛ ẽm illã gl. gsuluit Frãc. tigri. vt ibi refert bar. Sed ibi Ja. de are. aliter dicit. Tu dic vt ibi distinguit Bart. ꝛ dic vt no. Ang. ꝛ Imo. in. l. plane. §. j. ff. de leg. j. Quid si legat̃ pure ꝛ adimat̃ sub cõditione apposita ab hoie, dic ꝙ si legatarius interim moriat̃ nõ trãsmittit legatũ, vt. l. si legatũ. ff. de adi. leg. Sec⁹ si gditio facta veniret ex necessitate legis, vt. l. gditiões que extrinsecus. de gdi. ꝛ demõ. ꝛ no. Bar. in. d. l. si legatũ. facit. l. iij. ff. d leg. j. ꝛ circa materiã adẽptiõis. vide glo. not. in. l. si fuerit. in verbo, adẽptionẽ. ff. de reb. du. q̃ sic distinguit qñ esset incertũ qd fuerit ademptũ, qꝛ aut incertitudo est in adueniendo rerũ ꝛ psonarum, aut personarũ tantum, aut rerum tantuꝫ.

7 ¶ † Primo vt lego fundũ, tandẽ dico ꝙ titio legaui adimo, ꝛ tũc in neutro vꝫ, vt. l. iij. §. si duobus. de adimen. lega. adẽptio pp icertitudinẽ reꝝ ꝛ psonaꝝ. ¶ In scdo qñ incertitudo est solũ in psonis, vt ecce Titio albo, ꝛ nigro, lego domũ, postea adimo titio domũ vꝫ adẽptio in vtroqꝫ, vt. d. l. si fuerit. Incertitudo vero vbi res tñ sunt incerte, vt lego titio duos fundos, ꝛ tãdẽ adimo fundũ vꝫ adẽptio in maiori ꝛ remanet legatuꝫ i minori, vt. ff. de leg. j. l. apud iul. §. seio. ꝛ eo. ti. l. si ita scriptum in fi. q̃ gl. no. bar. ꝛ q̃ bar. ibi in oibus seq̃t. ¶ Trãseamus nũc ad mãm trãslationis. ꝛ primo est sciendũ ꝙ si testator, id ꝙ leganit titio adimẽdo trãsferat in Seiũ, lꝫ seius nõ capiat tñ ademptio tꝫ, vt. l. plane in prin. ff. de leg. j. facit. l. ꝛ si. ꝛ ibi bar. d adimẽ. leg. ꝛ idẽ si donat in vita testator, lꝫ in vlti. voluntate legauerit, tñ legatum alteri factum adimit̃, vt. l. legatuꝫ. §. pater. ꝛ ibi bar. ff. d adimẽ. leg. † Quero an trãslatio videat̃ facta cuꝫ

8 onere, distingue ẽꝫ bar. in. l. alumne. in prin. ff. d adimẽ. lega. aut trãslatio legati est facta in eundẽ legatariũ, aut in aliũ. ¶ Prio casu nõ vr̃ repetituꝫ onus, vt. l. si tibi centuꝫ. d adimẽ. leg. ¶ Scdo casu qñ in aliuꝫ, ꝛ tunc aut ẽ nouuꝫ on⁹ ꝛ adiunctuꝫ ꝛ nõ vr̃ repetituꝫ onus primuꝫ, vt. d. l. alumne. aut sibi ñ ẽ nouuꝫ on⁹ adiunctuꝫ ꝛ tunc aut onus icertuꝫ pmo cohr̃bat psone aut nõ, vt. l. legatuꝫ. i prin. e. ti. ꝛ. l. gaio. ff. d alimẽ. ꝛ ciba. leg. ꝛ ẽ notãdũ ꝙ legatũ vr̃ trãsferri cuꝫ gditionib⁹ suis, nisi sit talis gditio q̃ cohr̃at psone, vt. l. legatuꝫ. ꝛ ibi bar. i princ. ff. de adimẽ. lega. ꝛ. l. gaio. in prin. de adimen. lega. ꝙ est verũ qñ eẽt facta trãslatio in aliã psonã. secus si i eadẽ qꝛ cũ nõ posset aliud opari nisi oparet̃ fideicõ. ademptionẽ. p quo facit. l. fi. ff. de vulga. ꝛ pupi. d hoc ẽ tex. i. l. si tibi. ꝛ ibi Hy. ꝛ bar. ff. de

9 adimen. leg. † Et tene mẽti ꝙ si testator plegat vni ex hr̃dibus fudũ ꝛ p illã cãm alteri coheredi plegat aliqd si ademit legatuꝫ vni intelligit̃ ademptũ plegatũ alteri ibi lꝫ expsse hoc nõ sit dictũ, vt est tex. ꝛ ibi bar. in. l. alteri. ff. d adimẽ. leg. qꝛ cũ factũ fuerit alteri plegatũ ex eadẽ ꝛ pp eadẽ cãm. ergo cã finita in vno finita intelligit̃ in alio. ꝛ aduertas ꝙ traslatio legati facta occasiõe mortis separate existẽte infirmitate, ita demũ hꝫ effectũ si ex eadẽ infirmitate legatarius moriat̃ nõ si ex alia, vt. l. alumne §. fi. ff. de adimẽ. lega. ꝛ ibi Bar. q⁹ ẽ valde no. Et iõ dicit ibi

10 Bar. ꝙ † si fiat ibi substitutio in legato, vel hr̃ditate gtemplatione certe infirmitatis ꝙ eo liberato ex illa ꝛ mortuo ex alia ꝙ legatũ, vel hereditas non debet̃ substituto, si testator legat fundũ titio cũ hoc ꝙ illũ debeat pstare Seio. postea adimit illud onus legati fundi nõ remanet penes Titium, vt est casus ꝛ ibi Bar. in. l. filio. §. matri. ff. de adime. lega. ꝛ ꝙ dictũ est de adẽptione pcedat qñ res legata, vel ei⁹ estimatio est adẽpta in totũ in pte notabili. secus si esset adẽpta in minima pte vt in vno nũmo, vel duobus. vt est casus ꝛ ibi Bar. in. l. fi. ff. de adimen.

11 leg. ¶ † Quero qñ legat̃ hoc mõ heres mi titio dato decẽ, ꝛ si nõ dederis titio, ꝛ si Titius non accipiat dato seio, ꝛ ista hñr i. l. iij. §. j. ff. d adimẽ. leg. ꝛ in. l. qdã ita i pn. ff. ad treb. ꝛ vtrobiqꝫ p Bar. ꝛ docto. ꝛ Bar. in. l. si legatũ. §. j. de adimẽ. lega. i quo ex dictis omniũ cõcludas. aut loquimur in fideicõ. vl̃i. aut in particulari. si in particulari aut fuit relictũ maiori aut minori. ¶ Primo casu loquit̃. d. l. quedã ita. qꝛ in dubio nõ sufficit ꝙ primus fideicõ. decedat post q̃ dies fideicõ. vniuersalis cessit nisi etiã fuerit facta primo fideicõmissario restitutio saltem verbo, vt. d. l. quedã ita. ꝛ si nihil iniunctum in personam dicti primi fideicõ. vt qꝛ simpliciter dixerit testator reddas Titio hereditatem, vel si quid plus sibi acceperit reddat Seio, ꝛ dicit̃ reddita si per eius heredem stetit quo minus reddatur, vt. d. l. iij. §. j.

§.j.in versi.idem dicendum. Aut relictum est minori,ꝛ tūc loq
tur.d.l.iij.§.j.qꝛ ꝗuis fuerit fideicōmis.hereditas data pupil
lo si ante restitut am decessisset ꝛ sic etiam in personam pupilli
vltra diem fideicō.vel cedentem erat restitutio faciēda bene si
diceret postꝗ dies cessit statim trāsmittit ad suū hrēdem,vt.d.
l.iij.§.j.qꝛ re ipsa vera ꝛ facta est vt ibi.cū ergo in.d.l.quedam
ita dicat ꝙ ꝗuis decedat postꝗ dies cessit,si tñ nondū est fa-
cta restitutio non transmittit ad heredē suum dꝫ intelligi nisi ꝑ
heredē steterit,ꝛ sic fuerit in mora,qꝛ si aliquid erat implendū
in ꝑsonā fideicō.vt qꝛ dicat si decedat ante rastitutā,ergo mul-
to magis dꝫ transmittere qñ illa verba non sunt, vt hic ꝛ heres
fuit in mora. ¶ Scđo casu principali qñ fuit legatuꝫ particula
re,ꝛ tunc aut aliquid fuit implendū in ꝑsonā legatarij expresse
ꝙ dictum est si decesserit anteꝗ accipiat ꝛ tunc ꝗuis postquā
dies cessit,non tñ transmittit ad heredem eius nisi mora inter-
ueniat heredis,vt est casus in.d.l.iij.§.j.in princ.ꝛ qđ decessit
postꝗ dies cessit.pꝫ ibi in ver.si ante diē legati cedentem, vbi
loquiť qñ nōdū cessaret dies ergo a ꝯrio sensu supra fuit iuriscō
sultus loquutus qñ dies cesserat ꝛ tñ distinguiť, an heres fue-
rit in mora,vel nō,aut nihil fuit implendū, vel faciendū in ꝑso-
nam legatarij,qꝛ simpliciter dixit testator titio dato, ꝛ si nō de
deris Seio dato,ꝛ tunc inspiciť tantūmodo ante.an in eius vi
ta dies legati cesserit nec ne vt attendať tali casu. Utrum fuit
acquisitio facta.vel per heredē steterit,vel nō,qꝛ nihil erat im
plendū in ꝑsonā legatarij. Iste est proprie casus in.d.l.iij.§.j.
ꝙ est verū siue legata fuerit species testatoris, vel aliena vt ibi
qꝛ loquiť generaliter,siue fuerit legata ꝗtitas vel genus, vt.l.
si legatū.§.j.eo.ti.Et est rō,qꝛ testator non dixit si decesserit an
teꝗ restituať sibi vel ante restitutam accipiat.vt dř in.d.l.iij.§.
j.ꝛ ista est ꝓprie ratio.d.§.ꝛ.d.l.si legatus.§.j.lꝫ Bar.ibi alle
gat alia rōnem , ꝛ non bene que omnia no.lꝫ do.Io.multa di-
cat in.d.l.quedam.sed supradicta est vera conclusio.

SUMMARIUM

1 Legatum frumenti vini ꝛ olei incertum an valeat, ꝛ quando.
2 Frumenti vel grani appellatione quid contineatur.
3 Legatum incertum quando teneat.
Legatum quantitatis pluries factum an videatur duplicatum.
Frumentum legatum an debeat emi si non sit in patrimonio.
4 Vasa vinaria quando in legato vini veniant.
5 Vinum legatum de dolio specificato an debeatur si non sit.

¶ Glosa trigesimaquarta.

1 Item legauit T.frumentū vinum ꝛ oleum. ¶ † Nō vꝫ
hoc legatum incertum,vt.l.cuꝫ post.§.gener.ff.de
iure do.nisi factum fuerit alimentoꝝ cā,qꝛ tunc intelligitur re-
lictum tot frumentū quot testator hꝫ in patrimonio vt est casus
ꝛ ibi Bar.in.l.quedā.ff.de vi.tritico , ꝛ oleo lega.Secus si le-
gat frumētū qđ hꝫ in domo,qꝛ lꝫ illud erat tpe testamēti sic cō
sumptum,ꝛ aliud tpe mortis haberet illud venit vt no.Bart.
2 in.d.l.quedaꝫ. ¶ † Et quid contineať appellatione grani,vel
frumenti.vide Bar.in.l.j.§.j.ff.de aqua plu.arcē.Sic ēt dici-
mus ꝙ ēt si simpliciter lego tibi vnū fundū cōiter teneť qđ non
vꝫ tanꝗ legatum sit incertū,vt.d.l.cuꝫ post.§.gener.ꝛ ibi no.
ꝛ in.§.seq.ver.eiusdē legis.ꝛ no.gl.in.l.ita stipulatus.in prin.
gl.magne.de verb.obli.sed Raph.Cy.in.l.qđ in reruꝫ.§.pe.
de leg.j.ꝛ in.d.l.ita stipulatus.tenet.sed qꝛ fundus destinatio.
patrisfa.sic regione tñ in medio vt dicit tex.ꝛ gl.in.d.l.qđ in re
rū.§.pen.ꝛ sic si haberet testator fundum aliquē in patrimonio
debeť vnus ex illis fundis ad similitudinē qñ legatur domus,
de lega.j.in princi.Et ꝑ h videť casus in.l.si quis patrē.ff.cōia
predioꝝ.ꝛ hoc semper mihi placuit.Sinaūt legať domus sim-
3 pliciter vꝫ,vt.d.§.gener.† ꝛ idē si relinquatur ad refectionem
vie vt est tex.in.l.quidā in testamento.ff.de leg.ij.Et aduerten
dū qđ si testator legat pluries decem corbes frumenti, debebiť
bis in dubio sicut si eadem ꝗtitatem vel eundem pondus argē
ti vel de eo legasset,vt est tex.ꝛ ibi habeť in.l.plane.§.j.ꝛ.§.sed
si pondus.ff.de leg.j.dic vt plene nota.Bar.in.l.ci. certum.ff.
de adimen.lega.Secus si legasset centum que hꝫ in archa , qꝛ
videntur legata vt species,ꝛ sic lꝫ bis legasset in dubio non de-
betur nisi semel,vt est tex.in.d.l.plane.§.sed si tutor.eo.tit.ꝛ.l.
talis scriptura.ꝛ ibi Bar.eo.tit. ¶ Quid si legat decem cor-
bes frumenti,ꝙ intelligitur qđ heres teneať de eo qđ est in pa
trimonio testatoris alias teneť emere, vt.l.si cui vinuꝫ.ff.de vi.
4 triti.ꝛ oleo lega.ꝛ hoc dicit ēt ibi Bart. ¶ †Quero qñ legať
vinum , vel oleum,qđ est in tali cella, an ēt veniant vasa ꝗ pos-
sunt remoueri ꝛ in quibus vinum,vel oleum,reponitur, cedunt
ēt legata,sed vasa cum quibus vinum,vel oleum,portatur non
cedunt legato. Iste est proprie tex.ꝛ ibi Bar.in.l.si cui vinuꝫ.
§.j.ff.eo.ti.ꝛ tene menti qđ vꝫ tale in genere,vcꝫ lego frumentū
lego vinum vxori mee,sed videtur legatum obscurum contra.l.
cum post.§.gener.ff.de iur.do.ꝛ intelligitur hoc verum si cau-
sa alimentorum fuerit relictum,vt.l.cū vinum,ꝛ.l.qdā heredē
ff.de vi.triti.ꝛ oleo lega.vt ibi Bar.Et vt ait ibi Bart.intel
ligitur de eo frumento,vel vino,qđ reperiť tpe mortis testato-
ris,qꝛ frumentum,ꝛ vinū,est variabile,facit qđ no.Ia.de are.
in.l.si seruus.§.qui quinꝗ.de leg.j.Et aduertas modū legan
5 di.†Nam si legatur vinum qđ est in tali vegete ꝛ nihil vini ibi
reperiať nihil debeť.sinaūt legatur vinū qđ est in tali vegete,vř
legatum nō solū vinum,sꝫ ēt vas in quo vinū erat posituꝫ.vt est
tex.cum gl.ꝛ ibi Bar.in.l.qui vinum.ff.de vi.ꝛ tri.leg.

SUMMARIUM

1 Onus rei grauate duobus iniunctū qñ totū spectet ad ꝯiunctū
Et quid de grauamine institutoꝝ per testatorem. 2.
3 Onus iniunctum per modū conditionis in persona institutorū
an transeat ad substitutos,ꝛ quid econtra.
4 Heres institutus voluntatē defuncti non adimplens alijs defi
cientibus an priuandus hereditate.
5 Heredes nominatim grauati a testatotore qñ videantur.

¶ Glosa trigesimaquinta.

Item B.ꝛ B. duos ex hrēdibus suis i terribus
grauauit ꝙ singulo anno,faciūt
1 anniuersarium. ¶ †Qñ testator grauat duos,ꝛ vnus non sit in
rerum natura vel grauari nō possit.vel qui repudiat totū onus
spectat ad coniunctū,vt.l.si duobus.§.j.ff.de leg.j.ꝛ qđ ibi no.
ꝛ in.l.qdā referunt.in fi.ff.de iure codi.ꝛ in.l.que ꝯdi.in princ.
ꝛ ibi Bar.ꝛ Imo.ff.de condi.ꝛ demon. Unde Bart.in.d.l.si
duobus.§.j.sic ꝯcludit.qñꝗ legatuꝫ est relictuꝫ simpliciter nō
nominās aliquē heredē.ꝛ tunc portio deficiens accrescit cohe
redi cum onere suo siue fuerit pro non scrip.siue caducum , vel
quasi,vt.l.j.§.is ita.C.de cad.tol.qñꝗ legatum relinquiť nomi
natim ab eo cui accrescit portio ꝛ alio cuius portio est pro non
scripta,vel caduca accrescit cum onere,vt.d.l.si duobus.§.j.q
in prima parte ꝓbat de pro non scriptis in secunda de caduco.
Si vero nominatim tantum ab eo cuius portio deficit ꝛ tunc
coniunctus non debet,vt.l.celsus.§.pen.ꝛ fin.ff.de leg.j.Sed
hic esset ꝗrendū que sit rō differentie,an grauet repudiātē vel
vtrūꝗ.ꝛ Bar.non tāgit in.d.l.si duobus.sed tāgit in.l.ciuita
tibus.§.lucius.ff.de leg.j.ꝛ in.d.l.ꝗ ꝯditio.ff.de ꝯdi.ꝛ demon.
2 †Nā rō est ꝺm Bar.qꝛ qñ sunt duo instituti si noītim vtrunꝗ
grauat ex quo oēs dicto gradu grauat.vř totum ipsuꝫ gradum
grauare,que rō cessat qñ vnū tm̄ grauat noīatim,sed aduersus
ꝺm.d.Io.in.d.l..si duobus.§.j.ꝺm hoc videť ꝙ qñ te vnus ip-
soꝝ repudiat trāseat cū onere q est de eodē gradu,tñ vř ꝺꝫ hoc
ꝙ si ambo repudiauerunt trāseat hereditas ad substitutū sine
onere cū trāseat ad alium.ex quo fuit noīatim iniunctū graua
mē.sicut qñ vnus est institutus ꝛ nominatim grauatus transit
ad substitutū sine onere,vt.l.j.§.si idꝙ.ff.ad.l.fal.facit.l.j.§.fi.
ff.de leg.iij.qꝛ non est dare rationē differentie,qꝛ vno casu gra-
uať totus gradus institutorum sicut in alio.dic ꝑ imo.in.d.l.si
duobus.§.j.ꝛ vide oīno Bar.in.l.re cōiūcti.ff.de leg.iij.in ꝟ.
scđo dubitať qualr.l.vtrū cuꝫ onere ꝛc.ꝛ ꝙ idē ꝙ trāseat in ali
um ꝓcedit siue sint ꝯiuncti ꝟbis tm̄ siue re ꝛ verbis,secus si re
tm̄,qꝛ lꝫ inter ꝯiunctos re ꝛ ꝟbis sit locus iure non decresendi
tñ ꝑ ꝯiunctionē ꝟbalē onus iniunctū vni dř repetituꝫ alteri vt.
l.si re.§.gaio.ff.de fund.instr.ita dicit gl.ꝛ Bar.in.l.ꝗ ꝯditio
in prin.ff.de ꝯdi.ꝛ dem. in prin.lꝫ aliter dicat per.vt ibi refert
3 Bar. ¶ †Quero an onus iniūctuꝫ ꝑ moduꝫ ꝯditionis in ꝑso-
na institutoruꝫ trāseat ad substitutos.ꝛ gl.i.l.j.§.ꝑ.ij.C.đ cad.
tol.distinguit in legato ꝛ in ipso onus iniunctū ꝑ moduꝫ ꝯditio
nis trāsit ad substitutuꝫ nisi a testatore expsse fuerit repetitum
vt.d.l.ꝗ ꝯditio.ꝛ casus in.d.l.ꝗ sub ꝯditiōe.ff.de here.insti.ꝛ
ibi gl.ꝛ By.i.c.nō ꝯgruit.đ reg.iu.i.vj. nec ob.l.lꝫ.ff.đ leg.j.
qꝛ ibi loqtur in legatis,secus in causali onere.ꝛ est rō vt not.in
d.l.sub ꝯditione.tñ in legatis distinguiť an onus sit noīatim in
iniunctuꝫ,vel non vt habeť in.l.j.§.si sub ꝯdi.ff.ad.l.fal.ita di-
cit Bar.in.d.l.ꝗ ꝯditio.qd eꝫ si testator grauauit dictuꝫ ad-
uersarium ꝛ ꝛ vnum exemit an alij heredes teneanť subire pa-

rtem illius q exemptus est, dic vt hr in.l.ab omnibus.in princ. ff.de leg.j.p Bar. Ang. et Raph. Cy. et Imo.de quo late scri
4 psi in.l.iiij.§.doc.ff.de re iud. ¶ † Quero heres institutus non adimplet voluntatē defuncti iuxta auc.hoc amplius.C.de fide icō.an ipse oibus aliis deficiētibus q nō adimpleuit, veniat pri uan.here.seu teneat solvere onera hereditatis.et glo.in.l.si ser
5 uus pluriū.§.ij.ff.de leg.j.dicit qd sic vt ibi p doc. ¶ † Et aduertas q si testator grauat aliquos de suis heredibus dōm est aut dicti grauati noiant noibus pprijs aut appellatiuis. Pri mo casu videant grauati. In scdo casu aut ex noie importante here. vt qr dixit talē et talē hrdes meū, siue noie indifferēti vt dictos tales fratres meos tūc vnr grauati p portiōe hrditatis, vt est casus singularis i.l.lucius.§.menia.la.ij.ff.ad treb. et idez si grauat p relatiuū qs vel q vt qr dixit graues illos quos et c. vt est casus no.in.l.pe.ff.de duo.reis. et Bar.in.l.si pater filio.ff. de vulg.et pup.et ibi Bar.et est ratio, qr qn grauatus noie appellatiuo vr qd collectiue noietur, et non distincte, sed qn p nomina ppria tūc distingue. Aut p noia ppria et p copulā, vel habentē vim copule nominat, vt.d.l.heredis noiatim.ff.de leg.j. et istā rōnē expresse ibi Bar.lz quē sequit ibi Raph.et in.l.tur pia.eo.tit. Ex quo sequit qd si nominarent noibus pprijs et tū nō distincte nominent intelligunt grauati et onerati in heredita rijs portionib⁹ et n i viriles, vtputa si dixit titius et cēnt duo titij et pdicta sunt dn si grauati vt aliqd darent, vel facerent et decē recipere, vt qr quocunqz nomine nominentur tantuz habebūt de decem inquantuz sunt grauati, vt.d.l.quoties.ad treb.vt hz onus cōmensuret vtilitas, vt.l.hm naturā.de reg.iur.et.s.dixi.

SUMMARIUM

1 Seruus an et quando legati sit capax.
2 Legatum seruo factum cōteplatione cuius videatur relictum.
3 Seruus institutus heres iussu dñi quando acquirat domino.

¶ Glosa trigesimasexta.

1 Item legauit sticho huo T.xx.li. ¶ † Regula est q capacitas, vel incapacitas intelligit hm capacitatez dñi, hoc est potest legari seruo meo, si ego dñs suz capax, vt.l.si mihi et tibi.§.regula.ff.de leg.j.et ibi no.p gl.et doc.intelligas tū hec q illud pōt legari seruo de q si fuisset liber cape possz, lz id dño legari nō possit, vt est tex.in.l.debitor.§.fi.ff.de lega.ij.et ecōuerso legari nō potest qd qn libero facto legari non posset, lz dño suo posset legari, vt.l.si ma.ff.d serui.lega.lz ēt stipulari posset qd libero facto nō posset qd in lucro facto nō posset sibi acqri, vt in.l.vnus ex socijs.in scdo rñso.ff.de seruit.rusti.pdio. Et predicta pcedunt nisi fuisset sibi legatū cōteplatione sui tm qr tūc lz acqrat dño dum est in seruitute. Tū si postea aliquo tpe efficeret liber tūc dñs teneat restituere ei, vt.l.qdam cū filiū de here.insti.et casus in.l.cū aūt.§.si legatū.ff.de edi.edic.et ibi Pau.de cas.et facit.l.aditio.§.fi.ff.de acqui.her.facit.l.socius q in eo.ff.p socio.vide.l.neqz p se.et ibi gl.et doc.C de here.insti. et.l.si huus extero.et q ibi bar.et doc.ff.de acq.here.et.l.si depor
2 tati seruo.de leg.iij. † In dubio aūt an cōteplatione dñi vel ip sius serui videat relictū vide.l.cū aliqs.et ibi gl.et doc.C.d iure delibe. Et aduertas qr hic dr qd legauit lib.xx.et non dixit de Tuscanis, vel de Marchesanis, vel de boū.pp legatū filiofa. sequēs vbi legant li.x.boū.nā pcedētia declarāt sequētia et ez, vt.l.q filiabus.in prin.ff.d leg.j.et.l.si seruus pluriū.§.fi.cū gl.et
3 ibi doc.eod.ti. † Quid in hrd.si seruus titij sit institutus dic q dz adire iussu dñi, vt.l.si qs mihi bona.§.iussuz.de acq.here.et si nō vult adire nō acqrit dño, vt.l.cū pponas.C.de here.insti. et si adijt ad iussuz dñi momēto nō residet apud eū lz stattim trā sit in dñiuz, vt.l.j.ff.si qs a pa.fur.ma.lz ipse seruus remaneat hrs noie, qd vz in his q in fiscū gsistunt, qr debēt impleri in pso nā sui et nō dñi, vt.l.q hrditas.ff.de cdi.et demō.et.l.q plures. §.h verba.ff.de vulg.et pup.de quo plene p Bar.in.l.cū filio. de leg.j.et ibi doc. Et predicta pcedūt qn esset seruus vnius.secus aūt si esset seruus pluriū siue ex legato, siue ex stipulatione simplr fcā acqrit, siue exeunti cōe p dñz p portiōe, vt.l.si huus pluriū.i prin.ff.d leg.j.et.l.si seruus cōis.d acq.here. ¶ Sz in stipulatiōe ē aduertēdū an stipulatū sit titio et seio dare spōdes q erāt dñi sui acqrit p virili. Si vero dixit dñis meis dare spōdes p dñicis portionibus acqrit. Sinaūt dixit titio et gaio dñis meis credit in dubio nomē q pcedit vt est casus singlr in.l.si ser uus cōis in fi.ff.de stipu.serno.vbi vide Bar.si vero huus cōis fue.it institutus et vnus ex dñis iussit hrditatē adire non acqritur ei interim nisi partē daret alius dñs aut deliberet velit iube re vel nō. Sz si postea repudiat tacite ille q iussit accrescit iuni to.vt.l.seruus cōis.et ibi gl.Bar.et doc.d acq.here.et pnt plu res dñi diuersis tpib⁹ iubere, vt.l.cōis seruus.e.ti. Sinaūt filij vni ex dñis stipulet acqrit oibus dn stipulant sibi, et sic ēt ptem Titio et aliā partē pur Titio, vt.l.iiij.ff.de stipu.seruorum.

SUMMARIUM

1 Donatio filiof.facta cui acqrat.et qd de relicto simpliciter.3.
2 Intellectus ad.l.fi.C.de vsufru.

¶ Glosa trigesimaseptima.

1 Item religt Seio filio Gaij.decē lib.boū. ¶ † Si relinquit filiofa.inspici dz cui ēt hodie acqrat sibi vl pa tri.et Bar.in.l.si filiusf.ff.de don.cau.mor.dicit.aut in legato, vel donatione cā mortis fit mētio patris et patrie ptātis, et tunc in dubio vr factū cōteplatione patris, vt.l.filio.et ibi Bald.et Imo.ff.de cdi.et demon.aut fit mentio patris tm, et tunc qnqz illud q relinquit nō pōt qri filio, lz patri tm, et tunc contempla tione patris dr relictum.probat ex ratione.l.cū aliquis.C.d iure delibe.et facit in arg.l.si cōis seruus.et.l.itē si seruus.cum.l. secū stipu. Si vero potest queri ipsi filio, et tunc in dubio cōteplatione filij et psona patris demonstrationis cā esse vr adiecta vt.l.fi.in fi.C.de vsufr.et.l.his verbis.et.l.fi.ff.de here.insti.be
2 ne facit.l.fi.de do.cau.mortis. † Sz d intellectu illius.l.fi.C.d vsufru.et de eius ratione vide Imo.in.l.si filiusfa.et in.d.l.filio ff.de cdi.et demon.qm non potest assignari bona rō. Et pdicta pcedūt non solū hodie sed ēt olim.nā lz qcqd filiusfa.acquirebat statim qrebat patri, nec momēto remanebat penes filiuz vt.l.j.ff.si quis a pa.fu.ma.et.l.plz.de acquir.here. Qm etiam tpe antiquo qn filiofa.aliqd erat relictū cōteplatione ipsius filij.facit.l.socium qui in eo.et qd ibi Bart.et.l.cum aūt.§.delegatū.ff.de edil.edic.et.l.aditio.in fi.ff.de acq here.ppea cogebat filius restituere, cū filius erat sui iuris, vt no.i.d.l.adiectio. §.fi.et est casus in.l.quidā cū filiū.ff.de hered.insti.hodie vero non esset dubium cū filiusfami.sit capax aduentitiorū, vt.l.cum opz.in prin.C.de bonis q liber.lz qn esset relictū cōteplatione patris cū dicatur perfectionē insolidū querit patri, qr hodie in profectitijs nihil dicitur esse imutatū vt no.in.l.fi.§.ij.C.d bo.q
3 libe. † Sinaūt fuerit simpliciter relictum filio tūc pprietas ac quirit hodie filio et vsufr.patri, vt.d.l.cū opz.et.l.j.C.d bo.ma. nisi testator disponat qd nec vsufr.patri qrat, vt in auc.vt liceat ma.et auie.§.j.et auc.item hereditas.et auc.excipit.C.d bo.que libe.et sunt alij casus in glo.in qbus patri nō qrit vsusfructus. vnuz tene mēti qd aliqd relinquit patri a filio simul qd in patre filij pr non hz vsumfr.vt no.doc.et gl.in.l.iiij C.de vsufr.et no.in auc.d here.q ab itesta.§.ij.q no.qr semel habui d facto bono.

SUMMARIUM

1 Supellex in legato domus et fundi relicta, an itelligat in fundi legato repetita.
2 Uindemia nunquid debeatur in isto legato. Lego vineam et fundum fructibus plenum.
3 Legatum domus cum supellectili quid includat.

¶ Glosa trigesimaoctaua.

1 Item religt G.fundū Seianū et domū instructā vna cū massaritijs. ¶ † Quero an illud q dr in domo de massaritijs intelligat ēt repetitū in prima pte legati, vcz in fundo.et de hoc vr tex. not.in.l.seie.§.agio.C.de fundo instr.vbi Bar. eleganter.quo ad casuz nostruz. Cōclude an p copulaz et inducat repetitio qd aūt si copula, et cadit inter plures que ponunt in vna oratione aut in pluribus orationibus. ¶ Primo casu aut illa qualitas que adijcit vni rei pōt cgruere alteri rei et in seqūti intelligit repetita siue tendat ad augmētuz legati, vt.d.§.gaio.et in casu nostro siue ad minutionē vt.l.fi.§.cui dulcia.de vi.et oleo legato. Siue dicta qualitas sit eadē in numero in genere tm, vt.d.§.gaio.siue sit eadem ēt in specie, vt lego Titio fundū si nauis ex Asia venerit domū certe dicta cōditio eandē numero pōt vtrunqz legatum respicere, vt argu.ff.d leg.iij.l.in petēris.cū ibi not.p Bar. Secus si illa qualitas nō pōt congruere in sequenti legato, vt si dico fundum instructuz reten.incerte non possumus repetere instructos, vt.l.cū pater. §.cū imperfecta.de leg.ij. ¶ Secūdo casu qn ponitur copula inter diuersas orationes, et tūc non inducit repetitio ex veritate sermonis, vt.l.que fundum.de cb.emp. Sed ex psumpta volū tate disponentis inducit, qn alias sequens dispositio esset inutilis, vt

lis,vt.ff.de condi.⁊ demõ.l.iul.§.pau.⁊.l.cũ seruus.⁊.l.iul.Et
p̄dicta sunt vera qñ p̄ dictionẽ, ⁊ adijceret̃ oratio pfecta.naʒ si
esset imperfecta,tunc supplet̃ ex precedēti cũ qualitatibus suis
vt no.Bar.in.d.l.repetẽdis.de leg.iij.Qñ aũt dictio ponit̃ in
ter psonas,vide Bart.in.d.§.gaio.⁊ in.d.l.fi.§.seio.⁊ ibi per
Ray.⁊ Jo.de imo.ð leg.ij.⁊ p̄ Bart.⁊ Jmo.in.l.iul.Pau.
2 de cõdi.⁊ demon.†Et ad p̄dicta multũ facit ꝙ no.Bar.ele-
ganter in.l.cũ filio.in fi.ff.de leg.j.ƀm By.pone testator dixit
lego vineã ⁊ fundũ fructibus plenũ.an p̄ illa verba videat̃ le-
gasse vineã plenã fructibus,et vr̃ qð nõ,q: nõ adijcit adiectiuũ
plurale,vt.d.l.cũ filio.q: in dubio vr̃ referre ad ꝓximũ ⁊ sic ad
fundũ tm̃,vt.l.si idẽ cũ eodẽ in fi.de iuris.om.iud.eꝫ qð vinde
mia videat̃ ꝯcessa,q: est pars vinee,vt.l.fructus.de rei vendi.
ad hoc facit.l.iul.§.fructus.de actio empt.⁊ facit.d.l.seie.§.ga
io ac ẽt adiectiuũ plurium,lʒ sit singularis numeri.tñ refert̃ ad
oia precedẽtia,vt.l.hẽs meus.§.vxori.de leg.iij.⁊ istud tʒ By.
⁊ Bar.⁊ cõiter doc.in.d.l.cũ filio.in fi.lʒ ƀm do.Jo.d.§.vxori
non faciat,q: ibi ponit̃ dictio vniuersalis omnis ⁊c.facit.l.plan
tius.⁊ ꝙ ibi Bar.de auro ⁊ argẽ.leg.Sed aduertẽdum est ꝙ
Bar.in.d.l.iul.Pau.facit dr̃iam an dicat̃ si Titius rationes
reddiderit relinquo libertatẽ contubernali suo, secus si per co-
pulã,vt.d.§.sexto.Sʒ Pet.⁊ Rapha.⁊ Jmo.in.d.§.seio.dñt
ꝙ per hoc est verũ q: siue p̄ copulã ⁊ siue per dictionẽ coniun-
gantur non est dr̃ia.vt.d.l.titie testatores.§.fin.de lega.j.non
obst.d.§.seio.q: ibi exprimitur qð tacite inerat, vcʒ q: si eẽt he
res non valeret legatũ sibimet , vt.l.legatum.§.j.de leg.j. ideo
nihil operatur,vt.l.si diẽ.de condi.⁊ demon.❡ De tertio au-
tem principali quid contineatur appellatione massaritiaruʒ di
3 cam statim in gl.seq.†Quid aũt si legat domum cũ massaritijs
suis,dic vt est tex.in.l.cum quidã.ff.de sup.leg.q: venit domus
in legato ⁊ massaritie etiã si essent aurate vel cum argento orna
te.Sed vasa escalia ⁊ sic scutelle de argento ⁊ platelli in q̄bus
comedimus,⁊ tassie argentee,vel auree, cum quibus bibuntur
non veniunt in.d.legato.vt dicit tex.in.d.l.cum quidam.

SVMMARIVM

1 Supellectilium seu massaritiarum appellatione quid contineatur ⁊ veniat.2.
2 Auri ⁊ argenti appellatione quid veniat.3.
3 Pecunie an veniant in legato omnium que in domo sunt.
4 Supellex domo ex delicto publicanda publicari non debet.

❡ Glosa trigesimanona.

1 Item reliquit ceco massaritias suas ⁊ oia alia mobilia q̄
sunt in domo.❡ †Sciendũ est ꝙ istud vocabulũ
massaritias non reperit̃ in iure.ʒ vulgariter id ꝙ leges vocant
supellectilẽ vocamus massaritias siue supellectilia, vt dicit bar
tol.in.l.j.in princip.ff.de suppellectili lega.q: ista noia possunt
ex vsu mutari.facit.l.libero.§.sed ꝙ tñ cassius.de leg.iij.Un-
de quicquid ꝯtinet̃ appellatione suppellectilium continet̃ ap-
pellatione massaritiaꝝ,⁊ ideo non est qð in casu nostro in dicto
legato massariatiarũ non venirent vestimenta,vt.l.iiij.de lega.
j.nec capse vbi vestimenta reponunt̃,vt.l.ij.in prin.de suppelle
cti.lega.nec animalia,vnde si testator haberet in domum equũ
mulũ, vel asinũ,ẽt pro suo vsu non venirent in legato predicto,
vt est tex.in.d.l.j.⁊ ibi Bar.nec ẽt dicto legato veniunt libri
nec arma,vnde si testator hʒ libros vt Bibliã ⁊ epistolas Hie
ronymi ẽt pro vsu suo nõ veniunt in tali legato nec ẽt venit ar-
mariũ vbi libri ⁊ arma p̄dicta deponunt̃, nec ẽt si hr̃et vnaʒlori
cã,vel galeã,vel ensez , in dctõ legato massaritiarũ nõ veniũt,
2 vt eo.tit.l.ij nec ẽt venit aurũ,nec argẽtũ,† ⁊ qd contineat̃ ap
pellatione auri,vel argenti,habetur in.d.l.j.per gl.ꝙ est potis
sime vasꝝ qñ eẽt argẽtũ,vl'aurũ escariũ,vl'potariũ vt.l.cũ qdã.
de suppel.lega.dic vt ibi p̄ Bar.Sʒ si essent mense argentee
vel argentũ,esset in eis inclusuʒ,vel letica deaurata, vel argen
tata,vel alia vasa erea,lignea,vitrea,cãdelabra,⁊ similia veniũt
appellatiõe massaritiaꝝ,vt ẽ tex.i.l.legata.§.j.eo.ti.⁊.l.vasa.
eo.ti.⁊ ẽt venit culcitra appellatiõe massaritiaꝝ vt no.bar.p̄ il
lũ tex.i.l.ij.e.ti.Aduertẽdũ tñ ẽ qñ testator legat massaritias
suas nũꝗ venit domus i q̄ massaritie ꝯsistunt, vt.l.pen.eo.tit.
3 ❡ †Qñ aũt legauit oẽs massaritias vestes,lectũ,⁊ oia alia que
sunt in domo,an veniant pecunie q̄ ibi in domo reperiunt̃ , dic
qð non vt est casus in.l.gaius.in prin.de lega.ij.⁊.l.vxorẽ.§.si
q̄s legauerat.de leg.iij.⁊.l.si chorus.de leg.iij.
❡ Quid si legat̃ vxori omne aurũ ⁊ argẽtũ, qð est in domo,an
ẽt veniant pecunie argẽtee, ⁊ de auro,dic qð non , vt est text.

in.l.cũ aurum.ff.de aur.⁊ argen.leg.⁊ ibi Bar.⁊ no.Bart.in
4 l.cum quidã.in princi.ff.de suppel.lega.❡ †Et aduertas quia
si domus ex aliquo delicto veniat publicanda,non tamen publi
cantur massaritie,vt.l.fi.⁊ ibi Bar.ff.de suppel.lega.

SVMMARIVM

1 Legatum de satisfaciendo omnibus ab eo recipere debentibus de quibus debitis sit intelligendum.Et quid de debito fideiussoris nomine.
2 Debitor malefidei non prescribit.
3 Mandatum de soluendo omnibus ab eo recipere debentibus quomodo intelligendum.
4 Fideiussor quando possit directo ⁊ principaliter conueniri.

❡ Glosa quadragesima.

Item mãdauit oibus satisfieri ab eo recipere debenti-
1 bus.❡ †Tale legatum intelligit̃ qð debeant sa-
tisfacere debitis ciuiliter,⁊ naturaliter,⁊ qð nõ possit elidi ali-
qua exceptione,vt.l.si cui.§.flauius.ff.de solu.⁊ ibi bar.Ang.
Raph.⁊ Jmo.❡ Et idẽ si testator mandat restitui hereditatẽ
deductis legatis siue prelegatis itelligit̃ de legatis q̄ peti pote
rãt,vt hr̃ in.l.hr̃s deductis.ff.ad treb.intm̃ ꝙ si eẽt debitũ ve
rũ,tñ erat iã p̄scriptũ cursu.x.annoꝝ ƀʒ formã statuti ꝓ tali de
bito nõ p̄nt virtute dicti legati ꝯueniri.ita no.bar.i.l.legaui.ff.
de libe.lega.⁊ idẽ voluit in.l.q̄bus diebus.§.dñs.de cõdi.⁊ de
monstra.⁊ idẽ dicit Bar.in.d.§.flauius.ʒ aduertas ƀm Jo.ð
imo.in.l.q̄bus diebus.§.dñs de condi.⁊ demon.ꝙ illud exem
plũ Bar.de prescrip.possit ꝓcedere de iure ciuili , sed non de
2 iure canonico,†q: cum debitor esset in mala fide non prescribe
ret,vt in.c.fi.de prescrip.facit ꝙ no.Ang.⁊ Jo.in.l.sequitur
§.si viã.ff.de vsucap.ita ẽt dicit Bald.in.d.§.si dñs.vbi omni-
no videas Jmo q̄ ponit qñ debitor nõ est in mora , q: non dies
apponit̃ solutioni nec fuit interpellatus, an possit vti retentiõe
⁊ prescriptione,dic vt ibi p̄ eũ.Et ꝙ.s̃.dixi qð sit debitum ciui-
liter ⁊ nãliter posset obligari,secus si nãliter tm̃ vt in seruo vel
fi.q: tunc tale debitũ naturale virtute talis legati ⁊ testamenti
dʒ solui,vt.d.§.si dñs.❡ Quero fideiussor in testamento man-
dat satisfieri oibus ab eo recipere debẽtibus , an intelligat̃ qð
mãdauerit satisfieri ẽt q̄bus nõ debet̃ principali suo noie,sed ẽt
fideiussorio noie,⁊ bal.in.l.si fideius.dicit ꝙ sic.⁊ tali casu non
põt a reo p̄ncipali postea repetere,nec ei obstat.d.l.si fideius.
3 vbi in spẽ mãdauit satisfieri,qm̃†tm̃ opat̃ genus quo ad genus
ꝗtum spẽs quo ad speciẽ,vt.l.si duo.ff.de testa.tute.ʒ hoc dic
tũ bal.non plʒ dñis meis,q: mãdatũ de soluẽdo oibus ab eo re
cipere debẽtibus,intelligit̃ obligationibus ꝯctis noie suo ꝓprio
⁊ p̄ncipaliter,non aũt fideiussor noie ⁊ ꝓ istis dñis meis põt ad
duci,q: illud mandatũ ꝙ satisfiat oibus recipere debẽtibus in-
telligit̃ ð debito ꝙ exigi possʒ sine aliqua exceptione, vt.d.l.si
is cui.§.flauius.Sʒ fideiussor hʒ exceptionẽ vt principalis pri-
mo ꝯueniat̃,vt no.in auc.p̄sente.C.de fideiussoribus.⁊ in auc.
de fideius.in prin.igit̃ ⁊c.vel ẽt rectius põt dici q: aut fideius.
nihil dʒ suo principali noie sed fideiussorio noie tm̃,⁊ tũc ð illis
intelligit̃ vt arg.l.ij.⁊.l.lucius.ff.de libe.⁊ posthu.facit ꝙ not.
Bar.⁊ Jmo.⁊ in.l.humanũ.C.de leg.Aut erat ⁊c.alijs debi
tor ciuiliter ⁊ naturaliter,⁊ efficaciter ꝓprio ⁊ principali noie,
⁊ tũc non intelligit̃ de illis q̄bus secũdario ⁊ fideiussor noie tene
tur,nisi qñ esset fideiussorio noie obligatus renuntiasset legiti-
me exceptioni de fideiusso.⁊ se principalẽ pagatorẽ cõstituisset
4 vt no.gl.in auc.de fideius.in prin.†vnde reus principalis ⁊ no
torie non soluẽdo, q: tũc fideiussor põt directo ⁊ efficaciter cõ-
ueniri,vt.l.fi.§.j.ff.si cer.pe.⁊.l.decẽ.de ver.ob.⁊ ibi glo.vel si
reus esset absens ⁊ non posset cõueniri,vt.d.auc.p̄sente.facit,
⁊ not.Bal.l.dictantibus.C.de testa.quia fideiussor renuntia-
uit exceptioni de fideiusso.

SVVMMARIVM

1 Coniuncti q̄ dicendi.Et de ꝯiunctorum materia abunde.2.4.
3 Coniuncti re non dicuntur, quibus res eadem separatim est legata,vt quilibet habeat eam insolidum.
4 Coniuncti verbis tantum qui dicãtur.Jtem re ⁊ verbis.
5 Coniunctio legalis que sit , ⁊ quot modis contingat.

❡ Glosa quadragesimaprima.

1 Item reliq̄t B.⁊ fundũ seianũ.❡ †Hic venit tractãda
materia ꝯiunctorũ, qñ aliq̄ sunt ꝯiuncti ꝟbis tm̃,
sed nõ re,vt si adiceret.b.⁊.d.lego fundum equis portionibus.

Aliqñ sunt ꝯiuncti in re tm̃, sed verbis disiuncti, vt qñ dixit le
go titio fundũ, ⁊ eũdẽ fundũ lego donato. Aliqñ sunt penitus
disiũcti qñ diuerse res in diuersis orationib⁹ ⁊ diuersis ꝑsonis
legantᷣ ⁊ oia ista hñr ꝑ gl. magistrã i.l.j. in prin. ff. de vsufru. ac-
cres. ⁊ insti. de leg. §. si eadẽ res. ⁊ hr̃ in tex. in. l.j. §. si itaqꝫ. cuꝫ
§. seq. C ꝺ cad. tol. ⁊ i.l. re ꝯiũcti. ⁊ ibi late bar. in repe. ff. ꝺ leg.
iij. ¶ Scðo p̃mittẽdũ est ꝙ aliqd dr̃ ꝓ nõ scriptũ, aliqꝺ cadu
cũ, aliqꝺ q̃si caducũ, vt. l.j. in prin. ⁊ §. ꝓ scðo. C. de cadu. tollẽ.
Et ꝙ ibi no. ꝑ gl. ⁊ doc. facit. l. ciuitatibus. §.j. ꝺ lega. j. ⁊ qñ est
ꝓ nõ scriptũ remanet penes grauatũ nisi hẽat substitutum, vel
ꝯiũctũ, ⁊ tũc regl̃r remanet sine onere, vt. d. §.j. ⁊ ibi not. Sꝫ vt
dixi aliqñ remanet cũ onere qñ eẽt ꝓ nõ scriptũ sui culpa, vt. l.
fi. ⁊ h̃ ibi voluit bar. ff. de his que ꝓ nõ scriptis hñr. Sinautẽ
caducũ, vel quasi accrescit substituto, vel ꝯiũcto, vt. d. §. ꝓ scðo
⁊. l. si duobus. §. fi. cũ ibi no. ꝑ gl. ⁊ doc. ff. ꝺ leg. i. si hr̃et substi-
tutũ, vel coheredẽ, vel remanet penes grauatũ cũ onere, vt. d.
§. ꝓ scðo. nisi grauatũ noiatim relictũ, qꝛ grauamẽ annihilatᷣ, vt
l. celsus. §. pen. ⁊ fi. de leg. ij. ⁊ qñ dicatᷣ grauamẽ noiatiꝫ ibi no.
2 ¶ † Tertio premittas qꝺ illi q̃ sunt ꝯiuncti re q̃libet ab initio
vocabitᷣ ad solidũ rei, sꝫ faciũt sibi ꝑtes ꝑ ꝯcursum. l. re ꝯiuncti.
de leg. iij. ⁊ insti. de leg. §. si eadẽ res. ¶ Quarto premittas ꝙ ali
qua ẽ ꝯiũctio hoīs. vt voluit bar. in. l. re ꝯiuncti. in. iij. col. ꝺ le
ga. iij. facit. l. ꝑculo. de leg. ij. ¶ Quero testator sic dixit Titio
lego. x. Seio lego. x. an dicantᷣ ꝯiuncti re, ita ꝙ hꝫ inter ambos
vna decẽ, ⁊ sic dicantᷣ coniuncti re ⁊ faciant sibi partes per con
cursum in vna decẽ, ⁊ bar. in. l. cõiuncti. de leg. iij. in versi. j. de
cõiunctis re tãtũ determinat ꝙ in q̃ntitatibus pluribus supra
dicto modo relictis nõ est dare cõiunctionẽ realẽ. ⁊ ꝑ ꝯñs q̃li-
bet habebit sua decẽ, ꝙ ꝓbatᷣ. si q̃s legat vni ⁊ eidẽ plures q̃nti
tates in diuersis voluntatibus vꝫ fieri multiplicatio summarũ,
vt. l. quinquaginta. de ꝓba. ergo hec multo magis facit diuersi
3 tas ꝑsonaꝝ. ¶ † Querit Bar. in. d. l. re coniuncti. ꝙ si eadeꝫ
res legatᷣ duobus cũ hoc vt q̃libet hꝫ insolidũ ꝙ nõ dicuntᷣ con
iuncti re, qꝛ ad hoc vt dicantᷣ cõiuncti re, duo copulatiue requi
runtᷣ vcꝫ ꝙ eadẽ res duob⁹ separatī legetᷣ, ⁊ ꝙ faciãt sibi ꝑtes ꝑ
ꝯcursum, vt. l. idẽ neratius. ff. de vsufru. accres. sꝫ in. q. ꝓposita
nõ faciunt sibi ꝑtes ꝑ ꝯcursuꝫ, imo vnus hꝫ rẽ insoliduꝫ, ⁊ alius
hꝫ estimationẽ vt. l. si plurib⁹. ff. ꝺ leg. j. ¶ Quid si vni legatᷣ to
tuꝫ alij ꝑs vel subiectiua siue p̃dicamẽtalis, vel totuꝫ integrale
vni relinquitᷣ vel ꝑs quotitatiua, an ambo ꝯiuncti sint in illa ꝑ-
te. vide Bar. in. l. re ꝯiuncti. ver. iiij. dubitaui qd si legaui ⁊c.
dic vt ibi ꝑ euꝫ. vide ẽt Bar. in. l. si alij. de vsufru. lega.
4 ¶ † Quero q̃ dicantᷣ verbis tm̃ ꝯiuncti, rñde ẜm bar. in. d. l. re
ꝯiuncti. in ver. scðo loco principal̃r est vidẽdũ ꝙ qñ est vnitas
sermonis dꝫ ꝯiũctio verbalis, exẽplũ si dico ⁊ Titio ⁊ seio lego
fundũ eq̃s portionibus. dic vt ibi late ꝑ bar. ¶ Quero q̃ dican
tur ꝯiuncti re ⁊ verbis. ⁊ Bar. in. d. l. re ꝯiuncti. versi. iij. loco
principaliter q̃ritᷣ. ⁊ alleg. gl. in. l.j. §. fi. ff. de vsufru. accres. ꝙ il-
li dicuntᷣ ꝯiũcti re, ⁊ verbis sub isto exẽplo. vcꝫ titio ⁊ seio fun-
dũ lego vtriqꝫ, ⁊ vꝫ res legata insolidũ ⁊ faciũt sibi ꝑtes ꝑ con
cursuꝫ. ꝓ qua gl. bar. allegat casum. insti. de lega. §. si eadẽ res
ver. ꝯiunctim. ⁊ in. l. triplici. de verb. sig. lꝫ Pe. quẽ ibi sequitᷣ
Cy. in. l.j. §. vbi aũt. C. de cad. tol. tenẽt ꝯ̃riũ, dic vt ibi ꝑ bart. ⁊
5 sal. qꝛ bar. dãnat Pet. ⁊ lꝫ opi. gl. ¶ † Que aũt dicatᷣ ꝯiũctio
legalis, vide Bar. in. d. l. re ꝯiuncti. ꝟ. iiij. principal̃r est vidẽ
dũ. ⁊ dic vt ibi, qꝛ põt esse tã ex testõ q̃ꝫ ab ītestato, ⁊ tã in lega-
tis q̃ꝫ ẽt in hr̃ditate. ⁊ qñ ꝓuenit ex ꝑsona vnius, vt qñ legatur
seruo pluriũ ⁊c. põt habere locũ primordialiter in ꝑsonis plu-
riũ, vt ibi ꝑ eũ. ¶ Restaret h̃ dicere ꝺ effectu ꝯiũctiõis que est
vtrum habeat locum ius accrescendi inter dictos coniunctos,
verum qꝛ ratio glo. super iure accrescendi recurrendum est ad
illam glo. seq. super legato qꝺ incipit. item inter dictos b. ⁊. d.
prohibuit ius accrescendi, dic vt ibi.

SVMMARIUM

1 Iuris accrescendi materia ad saturitatẽ tractatur. ⁊ qñ, ⁊ iter quos locum habeat, ⁊ possit per testat. prohiberi, ⁊ ꝯ̃ quos detur, ⁊ quos effectus ⁊ vires in iure habeat. Itẽ de iure nõ accrescendi vsqꝫ ad fi. glo. 2.
3 Coniunctio verbalis nũquid inducatur per nomina collectiua.
4 Portio deficiens ex facto vnius ex socijs an alteri accrescat.
5 Substitutus nũquid gaudeat iuris accrescendi transmissione.
6 Pars deficiens post agnitionem partium an accrescat consocio, sed an accrescat cum onere. 7.
8 Cõiuncti verbis tm̃ nunquid gaudeant iuris accrescendi.
9 Coniunctorum alter an alteri preferatur.
10 Ius accrescẽdi nũqd locũ hẽat in donatiõe q̃ fit iure cogẽte.

¶ Glosa quadragesimasecunda.

1 Itẽ dictos B. ⁊ B. ꝓhibuit ius accrescẽdi. ¶ † Aduertẽ
dũ est ꝙ aliꝺ est ius accrescẽdi, aliud est ius nõ accre-
scẽdi. de quo in. l.j. §. sinaũt deficiẽtibus. C. ꝺ cad. tol. ⁊ no. gl. in
l. si mihi ⁊ tibi. in prin. de leg. i. de vno quoqꝫ aliq̃ dꝺa erũt. Et
prio de iure accrescẽdi, ⁊ notãdũ est ꝙ testator h̃ vetuit ius ac-
crescẽdi ꝙ facere potuit in legatis, vt not. gl. i. d. l. defuncta. §.
dñs. de vsufr. ⁊ est tex. ẜꝫ ang. ⁊ Imo. in. l. lucius §. q̃ habebat.
ff. ad treb. vbi loquitᷣ in fideicõmis. vl̃i, sꝫ an ẽt possit ꝓhiberi i
hr̃de instituto in quota. vide Cy. bal. ⁊ Imo. in. l. q̃s ita hr̃s i
stituatᷣ. ꝺ here. insti. ⁊ vide in mã tex. i. l. pẽ. cũ ibi no. ꝑ gl. bar.
ang. ⁊ doc. ff. ꝺ iniusto test. q̃ ꝓhibitio iuris accrescẽdi potuit fie
ri exp̃sse ⁊ tacite, vt. d. l. pen. de hac tñ mã an testetor possit ꝓhi
bere ius accrescẽdi, no. barr. ⁊ aliqd bal. i. l. quoties. §. si duo. ⁊
ibi Ang. ⁊ do. Io. ff. de here. insti. ⁊ eo. tit. l. si q̃s hr̃s instituatᷣ.
⁊ ꝑ ang. in. l.j. in. iij. q. C. qñ nõ petẽ. par. ⁊ bar. in. d. l. re cõiun-
2 cti. ⁊ ꝑ Sali. in. l. quoties. C. ꝺ here. insti. dicã † .j. in tm̃ ꝙ ẽt i fi
deicõmis. vl̃i põt ꝓhiberi ius accrescẽdi, vt est tex. in. l. luci⁹. §.
q̃ habebat. ad trebel. ⁊ no. Bal. ⁊ Imo. i. d. l. si q̃s ita. ¶ Ui-
deamus prio aliq̃ qñ ius accrescendi nõ ꝓhibetᷣ a testatore, ⁊ ꝑ
ꝯñs qñ hꝫ locũ. Et ad h̃ inuestigãdũ est premittẽdũ ꝙ non datᷣ
ius accrescendi nisi inter ꝯiunctos aliq̃ ꝯiunctione, vt. l. re con-
iuncti. ⁊ ibi late bar. in repetitio. de leg. iij. nã aliqua simul ꝯiũ-
guntᷣ coniunctione legali, vt qñ ex ꝑsona vnius deuenitᷣ ad plu-
res, vt. l. ij. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. ⁊ inter istos ꝯiũctos ꝯiunctione le-
gali, an habeat locũ ius accrescendi. Hic aut loquimur in lega-
tis ⁊ ꝓprietate ⁊ nõ hꝫ locũ, vt. l. ꝑculo. ff. de leg. ij. sꝫ hꝫ locũ in
vsufru. vt. l.j. §.j. ff. de vsufr. accres. Scðo hꝫ locũ in hereditati-
bus, vt. l. si seruus cõis ab extraneo. ff. de acq. here. ita dicit ibi
Bar. ⁊ do. vbi allegat rõnem dr̃ie inter legatum ⁊ hereditatẽ
ita dicit Bar. in. d. l. ꝑculo. aut est coniunctio hominis, ⁊ i ista
aliqui sunt coniuncti re tm̃. aliqui verbis tm̃ aliqui sunt coniun
cti re ⁊ verbis simul. aliqui sunt disiuncti, de q̃bus omnibus vi-
de per exempla per glo. magistram in. l.j. in fi. vers. ff. de vsufr.
3 accres. ⁊ instit. de leg. §. si quis duobus. † Et etiam est sciendꝰ
ꝙ per nomina appellatiua siue collectiua, vt fratres filij ⁊c. col
lata ad plures inducitur coniunctio verbalis, ⁊ sic habet locuꝫ
ius accresendi. vt est tex. in. l. q̃ quartã. §.j. ⁊ ibi Bar. ff. de leg.
j. ⁊ ibi doc. facit. l. iterdũ. ff. de hr̃di. insti. ⁊ accrescit tali casu ꝓ
protione hr̃ditaria vel iure, ⁊ ꝓ non virili, vt est casus not. in. l.
lucius. §. meuia. ff. ad treb. ⁊ no. Bar. ⁊ doc. in. l. turpia. §. fi. ꝺ
leg. j. ⁊ hoc qñ dixit testator lego cẽtũ fratribus meis. secus si
dixisset singulis fratribus meis lego cẽtũ, qꝛ tũc cũ nulla cõiun
ctio sit iter eos nõ est locus iuri decrescẽdi, vt est tex. i. l. hmõi.
§. q̃bus. ff. de leg. j. ⁊ tene mẽti regulã ꝙ ius accrescendi nunq̃ꝫ
hꝫ locũ donec est spes ꝙ acquiratᷣ illi cõiuncto cui ẽt relictũ est
sꝫ est opus ꝙ totũ deficiat, secus in iure nõ decresendi. ita dicit
Bal ꝑ illũ tex. in. l. si duobus. in prin. ff. de le. j. ¶ Capiamus
nũc ꝯiunctionẽ hoīs in qua sciendũ ẽ, ꝙ ille q̃ aliqd hꝫ ꝑ illã cõ
iunctionẽ magis dr̃ habere ⁊ imediate a lege ⁊ non a testatore,
sꝫ a iudicio testatoris, vt est casus ⁊ ibi Bar. in. l. in testõ. ff. de
vul. ⁊ pup. ⁊ ibi doc. ang. ⁊ Imo. ¶ Scðo ius accresc̃edi in le
gatis nõ cõpetit ẽt i icerto, ⁊ ẽt iter illos q̃ nullo mõ nõ sunt cõ
iuncti, ⁊ fit ipso iure sine alia agnatiõe. ⁊ idẽ in bonoꝝ posses. vt
l. ij. §. si duo. de bo. pos. ẜꝫ tab. ⁊. l. q̃ duobus. §. fi. ꝺ acq. here. qꝛ
est verũ qñ esset eadẽ hr̃ditas, secus si essent diuerse hr̃ditates
siue deferatᷣ ex diuersis testamentis, siue ex vno, vt. l. ⁊ sub con
ditione. ff. q. mo. vsufr. amit. vt. l. si duobus. ff. de testa. mi. ⁊. l. ij.
eo. ti. ⁊ no. Bar. in. l. q̃ patri. ꝺ acq. here. ⁊ ius accresendi datᷣ
inter plures fideicõmissarios vl̃es, ⁊ credo ꝙ ẽt eis iniunctis,
vt. l. ex asse. ff. ad treb. Et ẽ rõne testator decedat ꝓ ꝑte testatus
⁊ ꝓ ꝑte intestatus. dicit gl. in. d. l. si seruus cõis ab extraneo. ꝺ
acq. here. ꝙ intelligas verũ qñ ꝑs q̃ accrescit ꝺficit iure ordina
rio ⁊ cõi, secus si siue speciali, ⁊ ẽt in hr̃ditatibus nõ cõpetit ius
accrescẽdi iniuncto, vt. l. si minor. de acq. here. ⁊ no. gl. ⁊ Bar.
⁊ doc. in. l. cũ hereditate. de acq. here. ⁊ Bar. in. l. re ꝯiuncti
de lega. iij. Itẽ intelligas ꝙ quoties ad me spectat aliqua pars
rei, siue ex volũtate testatoris siue p̃ter volũtatẽ, vl̃ hr̃ditas spe
ctaret locũ hꝫ ius accrescẽdi. secus si deficeret ope exceptiõis
vt no. gl. in ꝟbo. iurasse. ⁊ in. l. si duo patro. in prin. ff. de iure-
4 iurã. ⁊ ibi Bar. Bal. ⁊ Sali. † Et sic portio deficiẽs ex facto
vnius ex socijs non accrescit alteri, vt. d. l. si duo. in pri. itẽ hꝫ
ẽt locũ ius accrescẽdi iter ꝯiunctos re tm̃ ẽt in diuersis volũta
tibus, vt in testõ ⁊ codicilis, ⁊ in tabulis pupillarib⁹ ⁊ testõ pa-
terno

terno vt.l.coheredi.§.coheres.in fi.ff.ꝺ vulg.⁊ pup.Et aduer
tas q̄ꝛ illud qꝺ ꝯseq̄tur qs ex iure accrescendi dr̄ consequi iure
suo,⁊ id ꝙ quis ꝯsequitur iure suo,⁊ id ꝙ qs consequit̄ iure he
reditario,dr̄ cōsequi iure alieno,vt.l.si tibi ⁊ mihi.in pͥn.⁊ ibi
Bar.⁊ doc.ff.de leg.j.❡ Et est sciendū ꝙ demū ius accrescen
di nō solū hʒ locū in hereditatibus fideicōmissarijs vl̄ibus ⁊ le
gatis,vt pʒ ꝑ predicta.ſʒ ēt hʒ locū in dona.cā moꝛ.vt in.l.fi.C.
de cadu.tol.Sed an hēat ī locū donatione q̄ fit iure cogēte.vi
de tex.in.l.si qua.ad oꝛfi.⁊ accrescit portioni,vt.l.quoties.ff.de
acq.here.⁊ q̄n est vnicū cū pupillari substitutione transit ad he
redē,⁊ tunc hʒ locū ēt post aditā hereditatē,⁊ trahit̄ ad bona
impuberis, vt.l.q̄ patri.ꝺ acq here.⁊ ibi Bar.⁊ Bal.Ang.
5 ⁊ Imo.⁊.l.cū qō.⁊ ibi doc.C.de leg.j.† Itē ius accrescēdi trāſ
mittit̄ in substitutū,vt.l.cū ex filio.§.fi.⁊ ibi Bar.Bal.⁊ do.
ff.de vul.⁊ pup.ꝙ dr̄ qꝺ portio deficiēs accrescit cōsocio est ve
rum si deficit ipso iure,secus si ope exceptionis,vt no.gl.in.l.si
duo patroni.in pͥn.in verbo,iurasse.ff.de iureiurā.⁊ ibi Bar.
Bal.⁊ Sali.itē si voluntate testatoris,siue preter voluntatem
pars rei vel hereditatis ad me spectet hʒ locum ius accrescen-
di,vt est tex.⁊ ibi Bar.in.l.si patroni.§.fideicō.ff.ad trebel.
❡ Sinaūt in dispositione esset dictio taxatiua impedit̄ ius ac-
crescēdi,vt est tex.singularis in.l.lucius.ff.ad treb.❡ Et est no-
tādū qꝺ ius accrescēdi dr̄ venire ex tacita mēte testatoris.⁊ iō
substitutus q dr̄ venire ex exp̄ssa preferī coheredi.l.si titio ⁊ me
uio.§.iul.ff.de leg.ij.⁊ ibi gl.⁊ tale ius accrescēdi nō hʒ locuʒ in
diuersis hr̄ditatibus,siue veniāt ex pluribus testamētis,siue ex
vno,vt.l.si sub ꝯditione.ff.q.mo.vsufru.amit.⁊.l.⁊ duobus.ff.
de test.mil.⁊ no.Bar.in.l.q p̄ri.ff.de acq.here.⁊ hr̄ in.l.ij.C.
de test.mili.⁊ tene mēti qꝺ ius accrescēdi trāsit ad hr̄des ⁊ poꝛ
rigit̄ ēt ad bona pupilli,⁊ ēt hʒ locū post aditā hr̄ditatē,vt.l.q
patri.de acqr.here.⁊ ibi Bar.Bald.Ang.⁊ Imo.⁊ hr̄ in.l.
cū qō.C.de lega.❡ Scđo principaliter sciendū est qꝺ tale ius
accrescēdi non hʒ locū inter ꝯiunctos verbis in rebus prorsus
diuersis,vt est tex.⁊ ibi Bar.in.l.hmōi.§.pe.ff.de leg.j.⁊ not.
Bar.in.l.re ꝯiuncti.de leg.iij.❡ Itē ipedit̄ ius accrescēdi ꝑ
dictū,quoties in dispositione est dictio taxatiua.vt.l.lucius.ff.
ad tre.⁊ nō est alibi.❡ At ēt p̄dictū ius accrescendi nō hʒ lo-
cū inter succedētes iure diuerso in.l.ſʒ cum patro.in pͥn.ff.de
bo.pos.⁊ ibi Bar.⁊ no.ibi.❡ Iteʒ dcm̄ ius accrescendi in ꝓ-
prietatibus expirat statim facta agnatione ptiū, siue in legatis
6 fideicōmiſ.siue hr̄ditatibus,secus ī vsufructu,† q̄ꝛ ēt post agni-
tioneʒ partiū pars deficiens accrescit ꝯsocio,vt.l.j.§.j.⁊.§.pe.
⁊ fi.ff.de vsuf.accreſ.⁊ no. in.l.j.C.q̄n nō pe.par.⁊ no.bar.i.d.
l.re ꝯiūcti.❡ Sʒ dixi qꝺ in ꝓprietatibus expirat tale ius post
agnitioneʒ si postea facta fuerit in integrū restitutio,vt.l.ex ꝯ-
ctu.ff.de re iudi.⁊ ibi Bar.Ang.⁊ dn̄i mei.❡ An aūt habeat
locū ius accrescēdi in seruitute reali,sicut hʒ locuʒ in vsufructu
⁊ sic in seruitute ꝑsonali.hr̄ in.l.acq̄.quēadmodū serui.amit.
❡ Item an habeat locū inter agnatos legitimos .no.in.l.fi.ff.
ad oꝛficia.❡ Iteʒ an hēat locū in testō militis.vide gl.i.l.j.C.
7 de test.mili.❡ † Sʒ an accrescat pars deficiens cuʒ onere vel
non,vide.l.j.§.j.⁊.§.ꝑ scđo.C.de cad.tol.⁊.l.celsus.§.fi.ff.ꝺ le
ga.ij.⁊.l.si titie.§.iul.⁊ ibi Bar.eo.ti.⁊.l.j.§.in substitutione.
ad.l.falc.⁊.l.si qs.de leg.§.j.ff.de ꝯdi.⁊ demon.⁊ in.l.si plures
de ꝯdi.insert.Secus si veniret ꝑ ius nō decrescendi,q̄ꝛ tunc cō
sequeret̄ sine onere,vt.l.si separatim.de ꝯdi.⁊ demon.
❡ An aūt trāseat in singulareʒ successoreʒ ius accrescendi.vi-
de bar.in.d.l.re ꝯiuncti.in ver.v.q̄ro an ius accrescendi tran
seat in singularem successoreʒ.❡ Tertio principaliter sciendū
est ꝙ ius nō decrescendi ꝓcedit q̄n pluribus eadeʒ res sepera.
legatur diuersis orationibus sine distributione partiuʒ,vt.l.j.§.
sinaūt disiunctiʒ.⁊.§.sinaūt ad deficientis.C.de cad.tol.⁊ ꝙ ibi
ꝑ gl.⁊ doc.in.l.⁊ mihi ⁊ tibi.in pͥn.de leg.j.⁊ no.glo.in.l.j.§.
pen.de vsufru.accreſ.⁊ plene Bar.in.d.l.re ꝯiuncti.❡ Que
ro an iter ꝯiunctos re tm̄ habeat locū ius accrescendi, dic per
bar.in.d.l.re ꝯiuncti.in ver.j.igit̄ q̄ro.an inter ꝯiunctos re tm̄
⁊c.Ubi distinguit vsumfructuʒ post acquisitioneʒ ꝓprietatum,
q̄ꝛ in vsufructu post acquisitioneʒ hʒ locuʒ ius accrescendi.in ꝓ
prietate vero hʒ locuʒ ius non decrescendi,vt.l.j.§.sinanteʒ ad
8 deficientis,⁊ ibi glos.⁊ doc.C.de cad.toll.❡ † Quero an inter
ꝯiunctos verbis tm̄ hʒ locum ius accrescendi.Bar.in.d.l.re
coniuncti.ver.ij.q̄ro nunqd inter ꝯiunctos verbis ⁊c.dicit q̄n
ꝑtes p̄nt ad oculum demonstrari,vt q̄n dr̄ lego Titio ⁊ meuio
fundūʒ equis portionibus ꝓ indiuiso, tunc hʒ locum ius accre
scendi.An inter ꝯiunctos re ⁊ verbis sit locus iuri accrescen-
di,⁊ bar.in.d.l.re coniuncti.dicit distingue vt dcm̄ est supra q̄n
sunt ꝯiuncti re tm̄.ve℞ in oīno disiunctos sit locus iuri accrescē
di,⁊ bar.i.d.l.re ꝯiūcti.℣.iiij.q̄ro nūqd inter oīno disiunctos
⁊c.distinguit ꝙ inter legatarios nō,vt.l.i.§.j.de vsufru.accre.
iter paganos sic ne decedāt ꝓ parte testati,vt.ff.de here.isti.l.
hr̄des.ſʒ in milite dic vt no.gl.⁊ doc.in l.ij.C.de test.mili.bar
to.i.d.l.re ꝯiūcti.℣.v.q̄ro an ius accrescendi transeat in singu
larem successorē ⁊ in vsumfructū nō transit q̄ꝛ accrescit ꝑsone ⁊
portioni,vt.l.interdū.de vsufru.accreſ.in ꝓprietate sic siue sit
legatū siue hr̄ditas,q̄ꝛ accrescit portioni, vt.l.si totā.ff.de acq.
9 here.❡ † Q̄n aūt sunt plures ꝯiuncti eadē ꝯiunctione, vtrum
alter alteri p̄ferat̄,vide bar.in.d.l.re ꝯiuncti.eadē coniunctio
ne in parte deficiente qs p̄ferat̄,an ꝯiunctus verbis tm̄, an ꝯiū
ctus re tm̄.vide Bart.in.d.l.re cōiuncti.verſ.ij.q̄ro q̄no duo
habētes.❡ An āt ꝯiunctus p̄ferat̄ substituto, vide bar.i.d.l.
re ꝯiuncti.in ℣.iij.q̄ro vtrū ꝯiunctus preferat̄ ⁊c.vnā rl̄am po
nit bar.in.d.l.re ꝯiuncti.in ℣.iij.principal̄r q̄rit̄ q̄n hʒ locum
ius accrescēdi,dic vt ibi magistraliter ꝑ eū cū ver.seq.an auteʒ
portio deficiens accrescat iniūcta.vide bar.in.d.l.re ꝯiuncti.
in ver.iiij.principaliter q̄rit̄.qualiter ⁊ ad qd.❡ An ab itesta
to inter ꝯiunctos cōiunctione legali hēat locū ius accrescēdi,
vide bar.i.d.l.re ꝯiuncti.in ver.ij.q̄rit̄.de iure accrescendi ex
ꝯiunctione legali.❡ An ius accrescēdi hēat locū in dispositio
nibus inter viuos.vide bar.in.d.l.re ꝯiuncti.in ℣.vj.princi-
paliter q̄rit̄ nūqd ī dispositionibus iter viuos.⁊ scias ꝙ ius ac-
crescēdi ꝙ cōpetit istituto,⁊ sic cohr̄di trāsmittit̄ ad substitutuʒ
vt est tex.in.d.l.cū ex filio.§.fi.⁊ ibi late bart.bal.⁊ Imo.ff.de
vulg.⁊ pup.ī ſuis an hēat locū ius accrescēdi hʒ i.l.acq ff.quē
10 admo.serui.amit.† ⁊ ī donatiōe q̄ fit iure cogēte hʒ locum ius
accrescēdi,vt est casus in.l.si qua.ff.ad treb.⁊ lʒ ius accrescen
di possit repudiari,q̄ꝛ dr̄ eē volūtariū, tn̄ ius nō accrescendi nō
pōt repudiari,q̄ꝛ est ex necessitate,vt hr̄.⁊ no.bal.in.l.si mihi ⁊
tibi.in pͥn.de leg.j.❡ Et q̄n dicat̄ ius accrescendi vel nō de-
crescēdi.no.ibi gl.⁊ doc.⁊ hr̄ in.l.j.§.sinaūt disiunctim.⁊.§.sin
aūt ad deficiētis C.ꝺ cad.tol.⁊ ibi gl.⁊ doc.⁊ ꝑ bar.in d.l.re
ꝯiuncti.notādū ēt est qꝺ si mihi pure legat̄ ⁊ eadē res leget̄ ser
uo meo sub cōditiōe ꝙ lʒ repudiarē partē meā, postea adueni
ente cōditione ex ꝑsona ſui hēbo ptē ſui, ⁊ ēt meā repudiraʒ ꝑ
ius accrescēdi,vt est tex.i.l.si mihi pure.ꝺ leg.iij Q̄n vnus ad
mittitur de iure speciali portione defecta non accipit ius accre
scendi.vt.l.si mihi,⁊ titio.de conditio.⁊ demon.dic vt ibi.

SVMMARIVM

1 Legatum dotis vxori factum an valeat etiam si vir nullam ha-
buerit dotem.Et quando peti possit.
Dos vxori intra quod tempus restituenda.
2 Causa falsa adiecta an vitiet legatum dotis.
3 Filij testatoris legantis vxori dotē quā non habuit,an gaudeāt
priuilegio ne conueniantur nisi in quantum facer possunt.4.
5 Liberatio nunquid videatur legata,vbi dos non fuit soluta,sed
tantum promissa.
6 Dote vxori legata an videantur etiam impense legate.
7 Falcidia de legato dotis an detrahatur.
8 Uxor cui dos est legata heres instituta, ⁊ grauata de omnia
restituenda an teneatur dotem fideicommissario restituere.

❡ Glosa quadragesimatertia.

Item religt B.eius vxori dotes suas que fuerunt, M.
1 ❡ † Notādū est q̄n maritus legat vxori dotes su-
as ꝙ tale legatū lʒ videat̄ factū ꝑ debitorē creditori,tn̄ dictū le
gatū vʒ,q̄ꝛ dr̄ afferre cōmodū representatiōis,vt est tex.insti.ꝺ
lega.§.ſʒ si vxori.facit.l.j.si qs creditori.ff.ad.l.falci.nā vxori
dos ꝯsistēs in rebus mobilibꝰ vel se mouētibus vel incorporali-
bus intra annū restitui dʒ.l.j.§.exactio.C.de rei vxo.act. Et tn̄
q̄n ꝑ maritū legat̄ dox vxori nō expectat̄ annus.ſʒ statim mor-
tuo testatore cōpetit exactio ex actione ⁊ testō, vt.d.§.si vxori.
❡ Secundo aduertendū est ꝙ testator in casu nostro legauit
dotē certa quātitate designata.Ex quo sequit̄ mirabilior effec-
2 tus ꝙ ēt si.d.B.vxori dotē alqͥuā nō dedisset,† tn̄.d.qantitas
mille florenorū debet̄ non obstāte falsa cā adiecta legato.⁊ tali
casu nullo mō dos peti pōt nisi actione ex testō, vt.l.si non de-
signata.⁊ ibi no.ꝑ gl.⁊ doc C.ꝺ falsa cā adiect.leg. sinaūt dos
ī veritate in.d.quantitate soluta fuerit viro, tūc dicta quātitas
ꝓ dote pōt peti non solū actione ex testō,ſʒ ēt actione de dote,
vt est tex.no.⁊ ibi gl.Bar.⁊ doc.in.l.lucius.§.si qs.de leg.ij.
Si vero maritus dotē simpliciter legasset vxori non adhibita
certa quātitate,tūc nisi vxor probauerit illud ꝙ dederat, nihil

Bar. ꝛ ibi doc. in. l. diuortio. in prin. sol. ma. Sed aduertas q̄li ter alimēta petant̄. nā aut sunt alimēta preterita, dic vt no. bar. in. d. l. libertis quos. §. j. aut sunt alimēta p̄ntia, dic p bar. in. l. j. ꝛ in. l. pec. eo. ti. aduertas q2 alimēta h̄nt multos fauores quos ponit Bart. in. l. itē mella. ff. de ali. ꝛ cib. Et est mēti tenēdū q̄d si ista mulier transigerit sup istis alimētis nō porrigit̄ ad habita tionē ꝛ vestiariū nisi exp̄sse dcm̄ fuerit, vt ē text. no. i. l. cū hi. §. q

9 trāsigit. de trās. ꝛ ibi Bal. ꝛ Ang. † Relicta vero alimēta vsq3 ad pubertatē intelligunt̄ relicta vsq3 ad. xviij. an. etatis a iuuen tute recipient̄, vt est text. ꝛ ibi Bart. in. d. l. itē mella. ff. de ali. ꝛ cib. leg. ¶ Quero relicta est vita alicui. dic q̄ oia q̄ debent̄ q̄n legata sunt alimēta, vt. l. quos nos. §. viuere. ꝺ verb. sig. ¶ Que ro si testator in aliq̄ pte testi vel in codicillis minuit lega. vt quia dixit legata q̄ volo p̄stari pro. iij. parte, an intelligat̄ diminutuz dcm̄ legatū alimētoꝝ, ꝛ dicas q̄ nō, vt est casus valde no. in. l. libertus. §. posthumus. ff. de ali. ꝛ ciba. lega. ꝛ in. l. gaius. de an

10 nu. leg. † Sinaūt testator legauit q̄ ista mulier debeat educari, in domo testatoris dic q̄ perinde est, ac si alimēta relinq̄ret, vt ē casus in. l. fi. de ali. ꝛ cib. leg. Et est aduertēdū q̄ q̄libet ēt inca pax ꝺr̄ esse capax alimentoꝝ, vn̄ si ista mulier eēt infamis, serua monialis ordinis sanc. Frācisci, deportata, dānata in metallū, tn̄ tale legatuz v3 ꝛ erit capax, ꝛ admitti ꝺ3 officio iudicis ad dcm̄

11 legatū, vt. l. seruos ad custo. de ali. ꝛ ciba. lega. ꝛ ibi Bar. † Et no. q̄ si alimēta relinq̄nāt̄ ēt in minus solēni volūtate, ꝛ p h̄r dē fuerint p triēniū prestita q̄ coget̄ heres ppetuo prestare, vt ē ca sus no. ꝛ ibi gl. ꝛ doc. in. l. j. C. de fideicō. Et predicta procedunt q̄n alimēta relinquunt̄, s3 de iure oīs descēdēs a quolibet suo an̄ cessore, ꝛ ēc̄ sunt alēdi, vt auus, ꝛ nepos, vt. l. si qs a libe. in prin. ff. de lib. agn. ꝛ. l. nec liberū. C. deposi. ꝛ ibi gl. l. ij §. nō solū. ff. de

12 excu. tuto. † intīn̄ q̄ ēt filius eman. vel nepos cogat̄ patri ꝛ auo alimenta prestare. alias vt ingratus pōt reduci in patriā ptātez, vt. l. j C. de ingra. libe. ꝛ idē in liberto in patronū. Sed predicta procedūt nisi cōmissuz fuerit tale q̄ pater a filio ꝛ filius a patre potuisset exheredari, q2 ex illis causis p̄nt alimēta denegari, vt no. gl. in. d. l. si qs aliqui. §. neq3 ab his. ff. de libe. agno. Q̄d intel ligas verū nisi alendus poss3 ex sua industria ꝛ opa alimēta sibi p̄stare, vt no. gl. in. d. l. si qs a liberis. in prin. facit. l. si maritus.

13 sol. ma. ꝛ q̄ ibi gl. ¶ † Un̄ū tene mēti q̄ q denegat alimēta illi cui debēt̄ tenet̄ ꝺ fica. q2 ꝺr̄ ipm necare, vt. l. necare. ꝺ lib. agn. Cetera aūt in mā alimētoꝝ vide p Bar. in trac. suo alimētoꝝ.

SUMMARIUM

1 Mulier conuolans ad secunda vota an perdat legatū factū do nec caste ꝛ honeste vixerit.

2 Matrimonium est in seipsum castum, afficit tamen animā pri mi viri.

3 Legatum vxori si caste ꝛ honeste vixerit factum q̄ legatum sit. Et an perdatur per veneris preludia.

4 Adulterij preludia qualia. Copula carnalis directe probari non potest.

5 Legatum vxori simpliciter factum an perdatur per incontinen tiam sequentem. Et quid si in vita viri alij coierit, ꝛ post mor tem viri fuit detecta macula.

6 Mulier scd̄o nubens in quibus bonis habeat solum vsumfru ctum. Et quid de viro renubente. ꝛ. Et an possit plus viro se cundo relinquere q̄3 vni ex liberis primi thori.

8 Cautio mutiana locum habet in legato vxori donec caste, ꝛ honeste vixerit.

9 Alimenta relicta an videantur in legato habitationis.

¶ Glosa quadragesimasexta.

1 Donec caste ꝛ honeste vixerit. ¶ † Quid si ꝯo nu bat, ꝛ ꝯdigne an p̄dat legatū, ꝛ ꝺ ista mā vidēdū est p gl. ꝛ oēs doc. in. l. fi. C. de ind. vidui. tol. ꝛ p tex. ꝛ ibi Bar. Ange. ꝛ mod. in. l. mulier. §. cū pponeret̄, ꝛ p Bal. in. l. deo nobis. in fi. prin. C. de epis. ꝛ cle. est bonus tex. in auc. ꝺ nō eligēdo. §. optimū. vbi ita se honeste tractent ꝛc. In quo arti culo Bar. dicit in. d. §. cuz proponeret̄. q̄ talis mulier si ꝯo nu bat nō p̄dit legatū, ꝛ allegat tex. Uincē. xxx. q. j. nisi ꝯstat testa torē aliud voluisse, vel nisi repugnet oīs vsus loquēdi. ꝛ hoc seq tur ibi Raph. Cldr. ꝛ idē voluit Bar. in. l. fi. C. de indi. vi. tol. ꝛ Ang. in. d. §. cū pponeret̄. dicit q̄ est distinguēdū, aut p̄r re linquit cētū filie si caste ꝛ honeste ꝛ pudice vixerit. ꝛ tūc filia ac cipiendo viꝝ ꝺr̄ pudice viuere. ꝛ. d. §. cū pponeret̄. ibi ꝛ mulie ris pudice, ꝛ sic ꝯseq̄t̄ legatū. ꝛ idē si relinq̄t̄ ab aliquo de linea sua materna vel paterna, q̄m ipsoꝝ voto ꝯgruit filiā nubere pp pudicitiā seruādā ne al's toti ḡni p ingnationē vite fiat viris in iuriā de quo verisilr̄ ē dubitādū pp iuuētutē, vt. l. si filia. ꝛ auct. ibi posita. C. de inoffi. tes. ꝛ isto casu pōt saluari opi. Bar. ꝛ seq̄ ciū dūmō nubat pari vl̄ maiori, vt. l. iij. §. si emāci. ff. ꝺ ꝯtab. ꝛ idē si dcm̄ legatū sit ab extraneo cuius non intersit ea nubet vel nō

2 nā tūc similiter habeat legatū q2 † matri. in seipsum est castuz ꝛ ab ecclesia approbatū tanq̄3 maximum sacr̄m, vt extra de biga. c. debitū. ꝛ ideo verbū castitatis ꝛ pudicitie, tunc absolute pro latū verificabitur in eo q viuat in figura matrimonij p dicta in ra. ꝛ. C. ꝺ adul. l. castitati. Aut vir legat vxori dicto mō vel fili⁹ ma. ꝛ tunc q2 p subseq̄ns matrimoniū aīa viri v̄r ꝯtristari, ꝛ ēt fit iniuria filij p̄mi matrimonij, vt in auct. de non eligen. secun. nub. §. grego. versi. prospeximus. bene facit. §. deū igit̄. ea. auc. ꝛ. §. optimum. ibi honeste tractent. ꝛ in auc. de nup. §. soluto. ꝛ. §. sinaūt tutela. ꝛ. §. qui viro. vers. nos igitur. col. iiij. igitur non est credendū testatorem de tali castitate maritali sensisse per q̄3 ei fieret iniuriā. l. ij. §. fi. ꝛ ibi Bar. ff. de ali. leg. Igitur maritus intellexit de plena ꝛ illesa castitate pudicitia ꝛ honestate, igitur non consequitur legatum transeundo ad secunda vota, ꝛ istud sequitur. d. Joā. in. d. §. proponeretur. ꝛ Ang. ꝛ do. Flo. in. d. l. fi C. de indi. vid. tol. ꝛ bal. in. d. l. deo nobis, in princ. in fi. i. q. C. ꝺ epis. ꝛ cle. ꝛ ita teneas. Ad oē tn̄ dubiū tollēdū vt incidas in opi. doctoꝝ, addas tu dicto legato ꝯ3 Bar. in. d. l. fi. de indi. vi. tol. ꝛ in. d. §. proponeret̄, vc3 religt vxori cētū donec caste, ꝛ

3 honeste ꝛ pudice vixeri, ꝛ ad scd̄a vota nō trāsierit. † Et ad er tas q2 predictū legatū p primo anno est puꝝ, p seq. ꝯditionale, vt donec erit vidua ꝛ caste viuat ꝯsequatur legatum sine cautio ne sen satisdatione, iuxta. l. mutiane. ff. de ꝯdi. ꝛ demon. ꝛ cū de fierit esse vidua vel vitā honestā nō seruauerit desinit legatum, vt. ff. de annu. lega. l. filie. facit. ff. de ꝯdi. ꝛ de. l. pater seuerinaz. §. fi. ita dicit Bar. ꝛ doc. in. d. l. fi. ꝛ Bar. in. l. dānas. in prin. ff. ꝺ vsufr. leg. ꝛ ꝺ ista dictiōe. donec. vide oīno bar. ꝛ doc. in. l. cū q ita. ꝺ ver. obl. est rō q2 p tale legatū nō inducit̄ ppetuo vi duitas, vt voluit Ja. but. ꝛ bar. in. d. l. fi C. ꝺ indi. vi. tol. cū sint plures p̄statiōes, dic vt ibi p eos. ¶ Quero qd si in veritate nō luxuriat̄ ꝛ sic turpitudine stupri nō maculat̄. sed vitā honestam ꝛ non grauem nec maturā ducat, vt q2 colloquit̄ sepe cū iuueni b⁹ ꝛ luxuriose, ꝛ forte pmittit se deosculari vel tāgere māmillas an ꝯsequat̄ legatū, ego credo q̄ nō, q2 verum est dicere q̄d ista

4 non conueniunt honestati, † q2 talia dicunt̄ esse preludia adul terij vel stupri, vt. l. j. cū gl. ꝛ ibi bar. de extraor. crimi. ꝛ. l. q̄d ait lex. ꝛ ibi gl. ꝛ bar. ff. de adul. vbi ēt dicit bar. q̄d statuto cauet̄ q̄ si qs deprehēdat aliquē cū vxore sua possit euz ipune occidere, intelligit̄ si deprehēderit in rebus venereis, vt dixit text. in. l. q̄d an. in fi. ꝛ ibi gl. ꝛ bar. ff. de adul. ꝛ basia ꝛ tactus sunt res vene ris, ꝛ sic colloq̄ntē in loco secreto. vel basia inferētē vel tāgentē mamillas pōt interfici. ꝛ est de hoc ēt glo. in. l. capite quto. ff. de adul. vbi dicit bar. q̄d testes q deponunt de hmōi actibus vene reis, q2 copula carnalis directe pbari non pōt, ēt si videas in lo co nudū cum nuda, q2 forte mulier est ꝛ iuuenis vel frigidus vel maleficiatus. ꝛ quod ex violēta pbatiōe ꝛ indicijs pbat̄ adul teriū vel stuprū vel copula carnalis. no. bar. i. l. ij. §. fi. ff. de adul. in. d. l. capite quto. allegat optimos tex. in. c. ppea. extra de te stibus. ꝛ ibi gl. ꝛ doc. ꝛ Ant. de but. in. c. iij. loco. de p̄sumptio

5 nibus. ꝛ ibi doc. ꝛ gl. q̄d est notādū. ¶ † Quero vxori p defun ctū factū est legatū simplr̄ nec dicit donec caste ꝛ honeste vixe rit ipsa inhonestā vitā duxit, q2 ꝯcubuit cū seculari an p̄dat lega tū, dicas q̄d sic, q2 viro mortuo infert̄ p hoc iniuria, q2 dū est vi dua ꝺr̄ adhuc esse i ma. viri, vt. l. fi. §. i. cū si. ꝛ iō legatū reuocat̄ vt no. gl. in. l. sororē. C. de his q. vt indi. ita dicit Bar. ꝛ ibi doc. ꝛ no. bar. in. l. j. ff. de his q. vt indi. ¶ Quero vxor i vita testato ris ꝯcubuit cū scholari, ꝛ hoc ignorabat maritus q postea dicte sue vxori legauit cētū ꝛ hoc patefactū est post mortē testatoris, an debeat̄ vxori legatū, ꝛ dicas q̄d nō, q2 si testator sciuisset sibi iniuriā illatā ex dicto adulterio nō legasset. ita dicit gl. in. l. fidei cōmissum. C. de fideicō. facit. l. in testō. ff. de fideicō. libe. ita di cit bar. in. d. l. j. ff. de his q. vt indig. Caueāt ergo hmōi dn̄e vi due vt in vita ꝛ post mortē viri obseruēt honestatē ꝛ thorū inuio

6 latū. ¶ † Quero vxor trāsiuit ad scd̄a vota, clarū est vt ea que ipsa ꝯsequuta fuit ex lucris nuptialibus, vel ex legato, vel titulo lucratiuo vel successione filiorum quod ipsa ꝺ3 conseruare filijs primi mariti, ꝛ tm̄modo h3 in vita vsumfru. siue filius decesserit anteq̄3 nuberet siue post vt ista habent̄ in. l. femine. in text. ꝛ gl. ꝛ per oēs doc. C. de secun. nup. ꝛ auc. ex testamento. eo. tit. ꝛ ibi Bar.

Bar. Bal. ⁊ sali. qđ est verū qđ ipsa tm̄mō hʒ vsumfructuʒ nisi
maritus faciat mētionē de ᵭo matri. reliqt mari. si vidua erit, ⁊
si vadat ad scđa vota ꝯsequēt cētū ēt quo ad ꝓprietatē stātibus
filijs primi mr̄imonij. ita elegāter dicit Bar. ⁊ asserit ꝙ ita ꝯsu
luit collegiū Boñ. vt. l. iiij. in fi. C. đ secū. nup. ꝙ est notādū pp
7 limitationē. d. l. femine. † qd eē̄ marit⁹ vel ex pactis dotalibus
vel ex forma statuti mortua vxore lucret̄, vel ab vxore aliqd sibi
legatū est vel successit alicui filio suo p̄mi mr̄imonij, iuxta auc. đ
functo. C. ad tert. ⁊ postea trāsiuit ad scđa vota, an id qđ dictuʒ
est in muliere trāseūte ad ᵭa vota hēat locū in marito, ⁊ gl. in. d.
l. femine. tʒ ꝙ sic. quā gl. Cy. Bal. sal. ⁊ cōiter doc. tenent, dic
vt ibi facit. l. qcqd cū gl. C. ad. l. iul. maie. vbi gl. illa extēdit que
loqt̄ in masculo ad feminā ꝯmittēte crimē lese maie. ista. l. femi-
ne. q̄ loqt̄ in femina trāseūte ad ᵭa vota extēdat̄ ad virū. Et ad-
uertas ꝙ trāsiēs ad ᵭa vota siue masculus siue femina sit nō p̄t
plus binube vel binubo relinq̄re q̄ꝫ relinquat vni ex liberis p̄mi
mr̄imonij cui min⁹ relinqt̄, vt est tex. ⁊ ibi Cy. bar. bal. ⁊ sali. in
l. hac edictali. in prin. C. đ secū. nup. intm̄ ꝙ totū id plus ꝙ reli-
ctū est hr̄ ꝓ nō scripto ⁊ ip̄o iure applicat̄ liberis p̄mi mariti, vt
8 ibi no. gl. ⁊ doc. qđ no. qr habui de facto Boñ. ¶ † Quid si te-
stator dixit instituo vxorē meā donec caste ⁊ honeste vixerit. an
sit loc⁹ cautiōi mutiane, ⁊ bal. in. d. l. fi. dicit ꝙ sic, qr talis insti-
tutio siue talia v̾ba ñ sunt apposita sup annuo relicto, sʒ sup vni
co ⁊ ꝑpetuo. ⁊ iō rōe futuri tp̄is est cauēdū, qr est relictū ꝙ req
rit ꝑseuerātia viduitatis, ⁊ nō possit eē hr̄dis istitutio annua nisi
in milite, vt. l. miles ita hr̄dē. §. ⁊ qr diximus. ff. đ testa. mil. Sʒ ad
uertas, qr facto dicto legato, vcʒ relinquo vxorē donā, dñam, ⁊
vsufructuariā, ⁊ postea illa moriat̄ ⁊ testator aliā vxorēʒ accepit
ꝙ ista ᵭa vxor nō admittit̄ ad dcm̄ legatū ēt fcm̄ sub noie appel
latiuo tm̄, vt. ff. de leg. iij. l. si qs eaꝝ. §. fi. ita dicit bal. in. d. l. fin.
9 ¶ † Quid si testator reliqt vxorē massariā in domo, ⁊ qd si dixit
relinquo habitationē in domo, cū filijs meis vxori, ⁊ nō est eius
vxor sed quedā amica testatoris, ⁊ Bal. in. d. l. fi. dicit ꝙ vr̄ re
licta alimēta, qr hoc est in recōpēsatione, vt. l. in rebus. §. post. ff.
commodati. dic vt ibi plenius per eum.

SVMMARIVM

1 Legati ꝯditio an deficiat herede sponte vxori dotem soluente,
vbi dicebatur, si dotem non repetierit.
2 Compensans an videatur soluere ⁊ petere.

¶ Glosa quadragesimaseptima.

1 Et dotes suas nō repetierit. ¶ † Quid aūt si illa mu
lier nō petijt dotes sʒ ab herede spōte sol-
uēte recipit, an dicat̄ defecta ꝯditio legati, ita ꝙ a legato cadat
istā. q. format Bar. in. l. amplius nō peti. ff. rē ra. ha. in versi. q̄
ro ꝓ declaratione maritus ⁊c. Et primo arguit ꝙ sic p. d. l. am-
plius nō peti. in ꝯ̄riū facit qr recipit a spōte soluēte. Nec ob. d.
l. ampli⁹, qr ibi loqt̄ in eo cui est factū pcm̄ amplius nō peti, ex
quo ipsi reo acqrit̄ exceptio. sʒ in casu nr̄o nō petere venit in cō
ditione ex quo soluēti nulla exceptio q̄rebat̄, sed adhuc soluere
tenebat̄. tādē dicit bar. ꝙ imo ē qd iputādū mulieri cū đbuerit
đnūtiare se paratā liberare hr̄dē acceptilatiōe vr̄ cauere de nō
petēdo, vt. l. mulier. §. j. de ꝯdi. institu. ⁊. l. mutiane. de ꝯdi. ⁊ de
mō. ⁊ sic no. qđ mulier nō tenet̄ recipe, vt. l. q rome. in princ. de
ver. ob. Sed ꝯ̄riū determinat bal. in. l. j. exēplū cū q̄rit̄ marit⁹,
qr habes q spōte soluit, siue sponte offert, vr̄ renūtiasse ꝯdōni
ꝓ se apposite, ⁊ iō hr̄ ꝯditio ꝓ impleta, qr p hr̄dē stat quo min⁹
impleat̄ nec pōt imputari vxori cur acceperit cū heres spōte sol
uerit, vt. ff. de leg. iij. l. fideicō. §. si rē. vers. ma. ⁊c. Et ꝓfecto hoc
vr̄ iustius nc ita faciliter legatū vxor amittat, qr illa ꝯditio fuit
apposita fauore hr̄dis, ergo suo fauori potuit renūtiari. l. pe. de
pac. ⁊ qr volēti nō infert̄ dolus nec dānū. l. ꝯdōnis. C. de trāsac.
de hac. q. vide ēt Bal. in auc. hoc si mulier ᵭo nup. Nec plʒ ꝙ
dicit Bart. qđ debeat heredē liberare acceptilatiōe, qr hoc nō
mādauit testator. dicit ēt qr ᵽʒ hoc dotes suas ꝑdidissʒ, ⁊ ampli⁹
aliquo tp̄e nō possʒ repeter̄, iuxta. §. itē si p acceptilationē. inst.
qb. mod. tol. obli. ⁊ q̄ro si vxor dotē nō repetijt cū p hr̄dē aliqd
2 ab ipsa vxor opposuit ꝯpēsationē de dote an p̄uet̄ legato, † ⁊ vr̄
ꝙ sic qr q ꝯpēsat soluit ⁊ ēt petere vr̄, vt. l. si ꝯstat. C. đ cōpēsa. ⁊
l. si peculiū. §. j. de statu libe. ⁊ est bon⁹ tex. in. l. si mulier. ff. đ ꝯd.
ob cām. ⁊. l. si fundū sub ꝯdōne. §. titio. de leg. j. ⁊. l. iulia. aūt. de
ꝯdi. ⁊ demon. ⁊ ibi de hoc Bar. Ang. ⁊ Imo. lʒ dicat̄ ficte re-
petere. facit in sim. in. c. ex parte. de cleri. non resid. ⁊ dicitur fa
cere residentiam ⁊ iurans qui ficte facit dictam residentiaʒ. De
hoc scripsi in. l. fi. ff. a qui. appel. non licet. in gl. vers. quero si sta
tutum permittit quod possit ⁊c.

SVMMARIVM

1 Legatum vxori factum de pannis lini, ⁊ lane quid compre-
hendat. 6.
2 Vestes per statutum prohibite vtruʒ veniant in legato vestiū.
3 Vestium appellatione in legatis quid veniat. 5.
4 Vxor vbi non est legatum vestium quas vestes lucretur.
6 Petra signata an veniat in legato omnis auri ⁊ argenti.
7 Legatum estimatum per testatorem an veniat defalcanduʒ per
heredem in maiori valore.

¶ Glosa quadragesimaoctaua.

Item reliquit eius vxori oēs ipsius pānos lini, ⁊
1 lane. ¶ † Hic ꝙ aliqñ legat vxori
oēs ipsius vestes aliqñ legat oēs pānos. ¶ Primo casu vr̄ qđ
appellatio vestis sit largior q̄ꝫ appellatio pānoꝝ, vt. l. vestis. ff. đ
au. ⁊ ar. leg. ⁊. l. v̾bo, victus. cū. l. seq. đ ver. sig. sʒ tm̄ ois vsus lo
quēdi hʒ ꝯ̄riū, qr imo largior est appellatio pāni q̄ꝫ vestis, ita di
cit Bart. in. l. diuus. ff. de bo. dam. ex quo ibi infert ꝙ testōr le-
gat vxori oēs suos pānos lini, ⁊ lane. ⁊ testator hēat aliquas pe
tias pāni lini nō aptas ad vsuʒ hoīs ꝙ nō veniūt in legato ⁊ sic
si habeat eas venales, vt. l. pediculis. §. ideʒ cū q̄ret̄. ff. de aur. ⁊
argē. leg. secus si hr̄et ad vsuʒ hoīs in dubio aūt dʒ videri quan
tū sibi expediebat ꝓ vsu illius anni, ⁊ illud cedit legato aliđ vr̄
esse venale, vt. l. cū q̄rebat̄. §. lana. ff. đ lega. iij. ⁊ facit ꝙ no. ideʒ
2 Bar. in. l. vestimēta. ff. de aur. ⁊ ar. leg. ¶ † Scđo aduertas qđ
si legat vxori vestes suas ꝙ nō veniūt vestes q̄ sunt ꝓhibite por
tari ex forma statuti, vt no. Bar. in. l. q̄ꝫuis. ff. de aur. ⁊ ar. leg. ⁊
no. Barto. in. l. j. C. nemini liceat infer. ⁊c. lib. xj. Sed Bald.
ꝯ̄rium tʒ in. l. cū te spōse. in pe. q. C. đ don. añ nup. qr si essent pro
hibite portari forte Bart. diceret verū ⁊ nō aliter vel melius ēt
si essent ꝑpetuo ꝓhibite. tūc si hoc est Perusij, tūc Perusinus
legat Floren., nō igit̄ vʒ legatū ⁊ idem si essent prohibite vestes
frisciate recamate, tunc qr ad incertum potest a subiecto separa
ri frisciatura ⁊ remanet legatū validū in vestibus. Sed oi casu
debeatur saltem estimatio. vt no. Bal. in rub. de condi ob tur.
causam. ⁊ Ro. in. l. multum. in fi. de ver. obli. lʒ Barto. hoc di
3 mittat insolutum in. d. l. q̄ꝫuis. ¶ † Secūdo qd si testator leget
vxori vestimenta sua vel pannos suos qđ si dicte vestes habeāt
maspales aureos vel argenteos, vel habeant perlas contextas
vel recamatas, quod tale aurum, argentum, perle, ⁊ recamum
cedit vxori vna cum vestibus. iste est tex. ⁊ ibi Bart. in. l. cum
aurum. §. plane. ff. de aur. ⁊ ar. leg. ⁊ idem voluit Bal. in. l. cum
te sponse. in fi. C. de do. ante nup. Et sic veniunt festiue vestes ⁊
nō festiue, vt. l. vxor. ⁊ ibi Bar. ff. de aur. ⁊ ar. leg. ¶ Sed quid
si testator legat quod tot famuli ⁊ tales mulieres debeāt eē ve-
stite in suo funere qualiter intelligantur, dicas ᵭm qualitatem p
sonaꝝ, vt no. Bar. per illū tex. cū gl. in. l. fortissimus. C. de mili.
vest. lib. xij. ⁊ idē voluit Sal. in. l. fi. in. q. fi. C. de indi. vidu. tol.
4 † Sinaūt testator nō legasset vxori sue vestimēta, an vxor ex eo
qr fuit vxor, vel si socero concedantur vestes, habeat aliquas ve
stes, ⁊ quas. Dicas quod vestes quotidianas ipsa lucratur, qr
sue sunt, sed festiue sunt ipsius heredis, vt. l. heredis. ⁊. l. pe. §. j.
⁊ ibi Bra. ⁊ doc. sol. ma. ⁊ Bal. ⁊ Sali. in. d. l. cum te sponse.
¶ Quero testator legat vxori sue vestes, ⁊ superuixit intantum
quod interim ille vestes que erant tempore testamenti sint con-
sumpte ⁊ alias fecit sibi testator, an vestes de nouo facte que re
periūtur tempore mortis testatoris debeantur vxori, ⁊ Bar. in
l. si ita esset in pe. q. ff. de au. ⁊ arg. leg. concludit ꝙ aut testator
addit alias vestes ⁊ prime supersunt qđ ille addite nō debētur.
Sed si prima vestis esset consumpta. ⁊ secunda facta loco p̄me
allegat. l. fi. §. fi. ff. de libe. agno. ⁊ de ꝯdi. ⁊ demon. l. filie. facit.
l. si seruus. §. qcunqʒ. de leg. j. ⁊ dixit. s̄. in glos. in verbo, legauit
vinum frumentū ꝙ est in domo ⁊c. Nam dđo suas intelligitur
tempore dicti testi, ⁊ nō que erunt tempore mortis vt est casus
5 in. l. si ita. de aur. ⁊ arg. leg. ⁊ ibi Bart. ¶ † Et bene nota ꝙ si
testōr legat vestes suas vxori, ꝙ veniūt vestes oēs taʒ festiue q̄ꝫ
nō festiue. facit. l. id vestimētū. C. de peculio. ita dicit Bar. i. l.
medico. §. vxori. đ aur. ⁊ ar. leg. sʒ nō venit auꝝ separatū a veste
nec alia suppel. vt. l. iiij. ff. de leg. j. ⁊. s̄. dixi. quod est verum nisi
auꝝ vel argētū apppositū esset causa ornādi, vt. l. ⁊ si nō sit. §. p-

neninns. de auro ꝛ arg. leg. ꝛ si multo plus valeat aurꝫ ꝙ appo niť ornādi cā ꝗ̃ ipsa vestis, vt. d. §. puenim⁹. in fi. ita no. bart. ꝑ illū tex. i. l. cū aurꝫ. §. plane. ð auro ꝛ arg. leg. ꝛ not. bal. i. l. cū te spōse. C. ð don. añ nup. ꝛ Jmol. in. d. l. iiij. ð lega. j. ac ēt si legať vestis venit pānus ēt nō incisus, si tñ ille pān⁹ fact⁹ vel deputa t⁹ erat vt fieret vestis vxori, vt. l. vestimētū. ff. ð auro ꝛ arg. leg.
6 ꝛ ibi hoc no. bar. ꝛ ꝑ bar. i. d. l. oīn⁹. ð bo. dāna. ¶ †Quid si te stator legat vxori argētū suū ꝙ h₃ in domo, dic ꝙ petra signata nō venit i dicto legato. ꝙ est verꝫ nisi eēt petra argētea antiq̄ q̄ nō esset in vsu hodie veniret in dicto legato, vt no. bar. in. l. quin tns. i ꝑn. ð aur. ꝛ arg. leg. ¶ Quero testðr leganit vxori vestes sine pānos suos, an veniāt pāni siue vestes ð serico nō solū de la na, dicas ꝙ sic, vt ē tex. in. l. vestis aut vestimētuꝫ. ff. de aur. ꝛ ar. leg. si qs legaret vxori vel alteri vnā vestē, ꝛ alið nō dicat intelli giť estimatiōis ꝛ ꝑtij h₃ q̃litatē ꝑsonaꝝ qb⁹ relinqť ꝛ ꝑmittiť, vt l. ij. ꝛ. iij. ꝛ ibi bart. de mili. veste. lib. xij. ꝛ. ꝫ. dixi. no. qñ testðres mādāt vestir vxorē, sororē, mrē, filios, ꝯsortes, famulos, ꝛ aliq sunt in dignitate positi, ꝛ aliq nō, ꝛ aliq infantes, ꝛ aliq pupilli, ꝛ aliq adulti, ꝛ aliq filie nupte viro nobili, ꝛ aliq nō, qūo debeant vestiri pānis lugubrib⁹, vt. l. decre C. ð insa. ꝛ facit ꝙ hř in. l. pa rētes. cū. ll. seq. ff. ð insa. ꝛ facit de auro ꝛ argen. leg. l. j. ꝛ facit
7 ꝙ no. Bal. in. l. fi. C. de indi. vi. tol. circa fi. ¶ †Quero testator legat vxori sue oēs vestes suas, estiatas ducatos mille, an si va lēt plus possit heres deducere, ꝛ si valēt minus possit vxor illð plus petere. ꝛ Cy. quem sequitur Bar. in. l. si fundꝫ sub ꝯdi. §. si libertus. de leg. j. tenet quod non.

SVMMARIVM

1 Lecto legato quid contineatur.
2 Vestimentum legatum conditionem persone respicit.
3 Mulieris vidue status in quibus considerandus.

¶ Glosa quadragesimanona.

Jtē reliquit dicte eius vxori eius lectum sue camere vel cameraꝫ.

1 ¶ †Si testðr legat lectū simplr, an veniāt ornamēta festiua qð diebus festiuis vti solebat in lectū, ꝛ sic coopertoriꝫ de serico vel de raso istis ꝑibus, ꝛ dicas ꝙ sic in. l. medio. §. vxori. ff. de aur. ꝛ arg. leg. ꝛ. l. liberoꝝ. §. fi. de leg. ij. ꝛ ꝙ ibi circa hoc bart. dispu tat. Sed aduertas ꝙ in. l. fin. C. de indi. vid. tol. in fi. dicit quod
2 †si testator legat vxori vnū vestimētum ꝙ d₃ intelligi ſm statuꝫ ꝛ ꝯdōne ꝑsone ꝛ maxi. vt. l. quōdā ꝯsiliū de ver. ob. ꝛ de vsufru. l. s₃ ꝛ si qd. §. sufficiēter. facit. ff. de alimē. leg. l. pe. in prin. ꝛ. l. fi. nā eximia vestimēta nō debēť ēt si testator mādaret hřdibus vt eā tractarēt honorifice, prout ipse faciebat, qꝛ ea q̄ sui gratia te statoris in vita sua ei faciebat, nō tenenť hřdes ꝑ illa verba fa cere ei, vt. l. scio. in fi. ff. de annu. lega. s₃ ꝓciosa vestimēta facie bat sibi maritus genere sui, vt. ff. cōmo. l. si vt certo. §. interdū. er go ꝛc. h₃ ergo bonā ꝛ cōmemorabilē ꝯsuetudinē ꝛ nō abusiuam debēt ei vestimēta fieri. ita dicit ibi Sali. Ex hoc in casu supra dicto posset argui ꝯ determinationē Bar. qꝛ cū testator vtebať dictis coopertis sericis ꝛ ornamentis ꝓciosis ꝑibus festiuis vř illð fecisse cā sui honoris, ergo illa ornamēta nō vñr venire, ar. no. de vestimētis festiuis q̄ dicāť ꝯcedi vxori in vita testðris gra tia honoris testðris ꝛ nō gřa vxoris, vel ꝙ velit ꝙ sint sua, vt no. bar. ꝛ doc. i. l. pe. sol. ma. ꝛ maxie i casu nřo cū legať ꝑdictū ita i ꝯne v₃ lego lectū vřlego camerā meā, itelligiť vt plurimū de q̄ vřiter vtebať, vt. l. medico. i ꝑn. ꝛ. §. i. ꝛ qð ibi bar. ff. ð aur. ꝛ ar. leg. h₃ q̃litatē ꝑsone ꝛ sui status vidualis, vt. l. plenꝫ. §. eqtꝫ. ff. ð
3 vsu. ꝛ habi. †Jtē status mulieris ꝛ vidue nō est qð habeat lectū ꝛ ornamēta ð serico ꝛ ꝓciosuꝫ, igiť, s₃ forte hoc possꝫ intelligi qñ legat vestes suas, vel legat lectū vel cameraꝫ suā. qꝛ tūc ornamē ta ꝛ preciosa veniunt, vt est tex. in. d. l. medico. §. vxori. de auro ꝛ arg. leg. ꝛ. d. l. liberoꝝ. §. fi. de leg. iij. Cogita.

SVMMARIVM

1 Confessio debiti in absentia creditoris an probet ꝛ ꝯfitenti pre iudicet. ꝛ quid de confessione in vltima volūtate vsqꝫ ad mor tem perseuerata ꝛ iurata. 2. 3.
3 Donatio facta in testamēto de medietate cui alia medietas est legata an reuocato testamento censeatur reuocata.
4 Legatum quid sit.
5 Debitor legando debitum an videatur exceptionem qua se tue ri poterat, remittere.
6 Statutum est pars iuris ciuilis.
7 Legatū de debito creditori factuꝫ an valeat propter hypotecaꝫ que in bonis est testatoris.

¶ Glosa quinquagesima.

Jtem reliquit l. T. centū in quibus ꝯfitetur se te neri dicto creditori presente ꝛ acce
1 ꝑtante ꝛ notario stipulāte. ¶ †Quero primo aliqs ꝯfiteť se eē debitorē Titij in centuꝫ Titio absente, an talis ꝯfessio ꝓbet ita ꝙ ꝯfitēti preiudicet ꝛ claꝝ est ꝙ si fiat in iudicialibus, ꝛ Titio absente nō ꝓbat vt. l. certū. §. si qs absente, ꝛ ꝙ ibi gl. bar. ꝛ doc. ff. de ꝯfes. ꝛ idē ꝛ multomagis nō iudicialibus. no. gl. in. l. capi te. v. ff. de adul. ꝛ in. l. ictus fustiū. de infa. ꝛ no. gl. in. l. cū de ide bito. §. fi. ff. ð ꝓba. nisi destinaret Titio vnū nūtiū, qꝛ ꝑ nūtiū vř velle loq, vt. l. sinaūt. §. fi. de ꝯsti. pec. ꝛ. l. j. in fi. de ꝯhē. empt. ꝛ facit multū. ꝛ ꝙ ibi Cy. C. si qs alteri vel sibi, nisi scriberet dicto Titio absenti vnā epistolā in q̄ ꝯtineret esse debitorē suū in cer ta quātitate ꝛ cā adiecta, qꝛ tūc talis ꝯfessio ꝓbaret ꝯ scribēteꝫ, vt. l. publia. in fi. ff. depositi. ꝛ ꝙ ibi no. gl. ꝛ doc. in. l. ꝯnaliter. C. de nō nu. pec. ꝛ ꝙ dixit ꝙ ꝯfessio facta ēt in iudicio ꝑte absente nō probat nec ꝑiudicat. dicas fore veꝝ nisi fieret ꝑ modū volun tarie iurisdictionis, ꝛ iudex ageret eā recipere ꝓ absente, vt ar. l. j. §. exigere. ff. ð mag. ꝯuen. l. ij. §. j. ff. rē pu. saluā fore. cū si. ꝛ ibi Bar. Sinaūt fiat ꝯfessio in libro suaꝝ rōnū, qꝛ scribo qualr te neor Titio in cētū tūc ēt ꝓbat Titio absente, vt. l. rōnes. C. ð ꝓ ba. ꝛ no. gl. in. l. fi. C. ar. tu. Et de his oibus vide bar. ꝛ doc. in. l. nuda. ff. de don. ꝛ vide gl. ꝛ doc. in. d. l. ꝯnalr. Cy. Bal. Ang. ꝛ Sali. in ver. q̃ro. vj. ꝛ in. l. qdā. §. nūmularios, ꝛ ibi gl. ff. de edē. ꝛ Bar. bal. sali. ꝛ Lud. in. l. admonēdi. ff. ð iureiu. ꝛ doc. in. l. in
2 bonefidei C. eo. ti. ¶ †Quid āt in vltia volū. ꝛ dicas ꝙ talis cō fessio ēt ꝑseuerata vsqꝫ ad mortē nō ꝓbat parte absente, l₃ indu cat fideicōmissuꝫ, vt no. doc. in dictis locis. facit. l. si nō designa ta. C. ð fal. cā adie. lega. ꝛ. l. luci⁹. §. qsqs. ff. de leg. ij. ꝛ ibi bart. ꝛ l. cū qs. §. codicillis. ff. de leg. iij. Sinaūt talis ꝯfessio ꝛ cū cā fie ret ꝑnte parte tā in ꝯctibus iudicialib⁹, ꝛ vltima volū. ꝓbat, vt d. l. certū. §. si qs absente. ꝛ. l. cū de indebito. §. fi. de ꝓba. cū si. ¶ S₃ dubiū insurgit si fiat talis ꝯfessio i vltia volū. Titio ꝑñ te ꝛ acceptāte, an possit postea vel inter viuos vel in alia volūta te mutare ꝛ reuocare. ꝛ bar. i. d. l. cū qs. §. codicillis. ff. de lega. iij. ꝓ. hec faciūt ad qōnē. dt ꝙ nō. ꝛ idē voluit bal. in. l. ex testð. C. ð fideic. ꝛ idē voluit bal. i. l. hřdes palā. §. fi. ff. de test. ꝛ ita dt ibi ang. se ꝯsuluisse, ꝛ ita cōiter obseruať. ¶ Quid si testator donat i testð vel vēdat Titio fundū ꝓ medietate ꝓ alia medie tate eidē legat, an postea reuocādo testm̄ reuoceť talis dona tio. ꝛ Cy. ꝛ bar. i. d. l. hřdes palā. §. fi. sentit ꝙ ñ s₃ clari⁹ bal. ꝛ
3 Ang. ibi exꝑsse volūt ꝙ nō dř reuocata qꝛ cū trāsiuit in viꝫ † ꝯ ctus q in vltima volun. celebrari pōt, vt. d. §. fi. cū gl. ergo nō pt sine ꝯsensu aduersarij reuocari, vt. d. l. sicut. C. de act. ꝛ ob. ꝛ ꝙ non possit reuocari, est tex. ſm intellectum in. c. cum dilectus. de succes. ab intest. ꝛ ibi hoc tenet Anto. de but. ꝛ Per. de an cha. ꝛ ita cōmuniter tenetur l₃ in. d. §. si dñi mei. Rapha. ꝛ Jo. dicant contrarium ꝛ etiam contrarium sentit Bal. in. l. fi. ff. de re. eo. Sed ibi nō loquitur in testamento ꝑ testatorem reuoca tū, sed qñ irritať igiť ꝛc. Et predicta maxime, ꝛ indubitanter ꝓ cedūt si testator predicta diceret cum iuro, vt. d. §. codicillis. ꝛ ibi Bar. ꝛ ad predicta vide Bald. in. l. rationes. C. de prob. ꝛ oēs doc. in. d. l. ꝯnaliter C. de nō nu. pecu. ꝛ ibi Bald. in. x. q. ꝛ Bal. in. l. j. C. de fal. cā adiec. lega. nā Bal. in. d. l. rationes. di cit ꝙ cum iurm sit quid spirituale ꝙ iurans se aliquid dicere pt cogi. ad obseruantiā ꝛ nō posset dictam ꝯfessionem iuratam re uocare. ꝛ idē si facta fuisset parte presente ꝛ acceptante vel pre sente notario, ꝛ pro absente acceptante, qꝛ tūc in dicto testð dꝫ contrahi. vt. l. heredes palaꝫ. §. fi. de testa. ꝛ ideo non potest ab vna parte. s. testatoris reuocari. l. sicut. de acti. ꝛ obli. Et idē in
4 foro penitentiali, vt in. c. ꝗꝫ ꝯ. de vsur. in. vj. ¶ †Et aduertas qñ legať per debitorem creditori suo debitum tale legatum ita demum v₃ si creditoris interest, vt. l. si creditori. ff. de leg. j. ꝛ est ratio, qꝛ legatū est donatio quedā a defuncto facta, ꝛ ab herede prestāda, vt inst. de leg. in prin. ꝛ. l. legatū. ff. ð leg. ij. vñ si nō af fert aliquam cōmoditatem vel vtilitatem non diceret donatio q̄ est donatiōis dictio, vt hř in. l. j. ff. de dona. ꝛ. l. senatus. §. j. de
5 dona. cau. mor. facit in simili quod hř. ¶ †Ex quo sequiť ꝙ si qs debitor poterat se aliqua exceptione a creditore tueri legan do debitum vř illām exceptionꝫ ꝛ defensionē remittere, vt. d. l. si creditori. in prin. ꝓcedūt qñ debitor in legando exꝑssit certā

quantitatem

quantitatē.ar.l.legaui.de lib.leg e.alias nō valeret, vt ibi.Et istō seqř ibi Bal.⁊ ang.facit.l.si prior.sol.ma.⁊.l.si nō designate.C.de falsa cā adie.leg.⁊ istud seruaret in practica pp eoꝝ auctoritatē.tñ Raph.⁊ Imo.tenēt de iure ɔ̃riũ.nā si ponimus testatorē ignorasse dictā suā exceptionē competere exprimeret, vel nō exprimeret certā quātitatē debitā nō valeret legatū ſm distinctionē.l.cū alienā.C.de legi.sinaũt sciat,⁊ tunc ēt si simplr legat ꝙ dꝫ vř remittere exceptionē,vt .d.l.si creditori. ⁊ ꝑ hoc vř tex.in.l.ij.in prin.de do.prelég.⁊.l.si debitor.ff.de libe.leg.⁊ l.iij.§.j.ff.de ɔ̃stitu.pecu.⁊ facit.l.apud iul.§.si titius.ff.de leg.j. Nō ob.iura Bar.qꝛ loquunť in putatiuo debitore merito non vꝫ nisi certa quātitas exprimať,vt.d.l.si nō designata.Secus si esset verus debitor,lꝫ hret exceptionē,vt.d.l.si creditori. facit. l.si vnus.§.pactus.ff.de pac.dic tu in hoc ꝙ expsse voluit Bar. in.d.l.legaui.⁊ potissime in suo summario,ſꝫ vt dixi prima opinio bar.forte seruareť in practica.⁊ bñ no.ꝙ si qs eēt debitor ex cā pterita,tñ valeret legatū talis debiti,qꝛ adijcereť ei debitum ciuile ex testō,vt est tex.⁊ ibi gl.magna.⁊ ibi doc.in.d.l.si creditori.⁊ idē si rei debite ex stipulatu vel ex aliā cā stricti iuris,vt. d.l.si creditori.in fi.ſꝫ pōdera bñ ꝙ qñ ꝑ tale legatū videať remittere exceptionē teneť talis legatarius ⁊ pt in aliquo grauari a dicto testatore,secus aūt qñ debitū erat purū,ſꝫ dř aliō vinculū.ita dicit gl.no.in.l.si deportati seruo.§.j.ff.de leg.iij.

6 ¶ †Quid si legatū aliqđ debitū ex aliquo statuto.⁊ Ang.in.l. si creditori dicit ꝙ tale legatū vꝫ,qꝛ tūc incipit deberi ex alia iuris cēsura,vt.d.l.si creditori.ho rñso. ſꝫ Raph.⁊ Jo. nō tenent hoc,qꝛ statutū est pars iuris ciuilis,vt no.in.l.ius aūt ciuile.⁊.l. oēs populi.ff.de iusti.⁊ iure.ergo cū sit debitū de iure ciuili non dꝫ valere,vt.l.aureli⁹.§.fi.de lib.lega.vbi est casus singularis,⁊ ꝙ supradixi qñ legat rē donatā ꝙ vꝫ legatū reprehēdiť ꝑ gl.insti.de leg.§.eɔ̃rio,qꝛ nō esset plus altero de illis q̃tuor modis,vt
7 in.§.plus.insti.de actio.⁊ ꝙ ibi scripsi.ſꝫ gl.tꝫ ɔ̃riũ in.d.l.si creditori qꝛ saltē trāsfert dñiū si erat res testatoris,vt ar.l.iij.§.si rē de leg.iij.⁊ istā vltimā gl.tenēt prefati dñi mei.⁊ bñ. ¶ †Quero an saltē possit dici vtile ⁊ valere pp hypothecā,q̃ est in bonis testatoris pp legatū,vt.l.j.in fi.C.cōia de leg.⁊ Barto.in.d.l.si creditori.in fi.tꝫ ꝙ si ꝑ tale debitū creditor non habeat hypotecam ꝙ vꝫ legatū rōne hypotece quā legatarij hēt,vt dixi per d.l.j.in fi.C.cōia de leg.sed nō habebit creditor actionē ex testō sed gl.in.d.§.eɔ̃rio.tꝫ ɔ̃riũ,⁊ melius,vt tꝫ Ang.⁊ Raph.in.d. l.si creditori,qꝛ si nō tꝫ legatū ī suo pricipali,ergo nec in accessorio.ꝑterea dicas tu ꝙ hoc legatū esset quodāmō nostrū qꝛ er tali legato cōprehēdereť hypoteca,⁊ qđ legatū nō valeret ɔ̃.l.cū q edes.ff.de vsuca.ꝑpea,dať hypoteca,vt dicūt doc. ergo necessario seq ꝙ dꝫ dari actio ex testō ⁊ in re dicunt contrarium . Et predicta procedunt quādo legatur a debitore suo creditori . secus si ab alio aliquo legatur quod eius debet, qꝛ valet legatum quoniam nostra interest habere in eundem debitū plures obligatos , vt nota.glos.in.d.§.econtrario.facit institu.de actio.§. si itaqꝫ.quod est notandum.

SVMMARIVM

1 Dictio suis,inserta in legatis ad quos referatur.Et qualiter diuidatur legatum. 2.
3 Legatum factum tali cum filijs suis an differat a legato tali, ⁊ filijs suis.
4 Testator instituens Titium ⁊ filios Titij an intelligat vt pariter admittantur.

¶ Glosa quinquagesimaprima.

Item reliquit centum Titio ⁊ filijs suis

1 ¶ †Primo animaduertendū censeo ad illud verbū suis,qꝛ sepe numero notarij loquunť in testis in tertia persona. Et dubitur an per hoc nomen suus sua suum,referatur ad ipsum testatorem vel ad heredē suū,vel ad legatariū.⁊ in dubio vř referri ad ipsum testatorē,nisi aliud de mente appareat, vt est tex.⁊ glo.⁊ ibi Bar.⁊ doc.in.l.ex facto.i prin.⁊.§.j.ff.ad treb.facit.l.filiusfa.§.vt qs.ff.de leg.j.⁊.l.si qs titio.⁊ ibi Bar.de vsufru.accres.
2 †Sꝫ in casu nr̃o apparet ꝙ testator legauit Titio ⁊ filijs ipsius Titij.vñ in hoc legato facto sub dicta forma iuris text.in.d.l.si qs titio.de vsufru.acq.ꝙ medietatem legati habebit Titius, ⁊ medietatē habebūt sui filij oēs, ⁊ idē si testator dicat Titio cuꝫ filijs suis ⁊ Meuio lego centū,qꝛ tres partes fiēt.vnā Titius, aliā eius filij,tertiā Meuius ɔ̃sequeť vt ibi.in ɔ̃riũ vꝫ casus ad literam in ho casu in.l.fi.C.de impu.⁊ alijs substi.vbi si instituatur Titius vna cum liberis,⁊ Seius ꝙ Titius cum liberis suis vnā tñ dimidiā habebunt,vñ dicunt doc.in.d.l.fi.ꝙ aut testator dicit lego Titio cū heredibus suis vel filijs suis ⁊ Seio, vel dicit Titiū cū filijs suis ⁊ Seiū heredes instituo,⁊ tunc Titius vnā,filij sui vnā. ⁊ Seius aliā partē habebit,vt.d.l.si quis Titius. Aut testator dicit Titius vna cū filijs suis,⁊ Seius heredes instituo vel lego,⁊ tūc Titi⁹ ⁊ sui filij nō habebūt,nisi vnā partē,⁊ aliā habebit Seius,vt.d.l.fi.Et est rō,qꝛ in ho casu est verbū vna coniunctū ⁊ erat ēt coniunctio naturalis inter patrē
3 ⁊ filios,†vñ ex verbis ⁊ mēte testatoris colligiť ꝙ voluit.ita loqť.d.l.fi.ſꝫ in.d.l.si qs Titio.nā ɔ̃iũctio legalis erat,qꝛ př ⁊ filij,ergo magis faciūt ꝙ př cū filijs habeať ꝑ vna ꝑsona due ɔ̃iũctiones q̃ vna igiť.facit auc.post.C.de suis ⁊ legi. ita dicit bal. ⁊ Sali.⁊ do.Flo.in.d.l.fi.Semp ergo sunt verba testatoris inſpiciēda qđ nō facit.l.plane.in prin.Lap. ¶ Quid si dixit lego Titio cētū cū filijs suis,an idē importat ac si dixisset ⁊ filijs, vide.l.filie textores.§.pe.de leg.i.dōm est ꝙ sic , vt ibi.nā qñqꝫ cōponiť inter ꝑsonas,quaꝝ vna nō accedit alteri ⁊ nō ē dīa,vt ibi,alias vt.l.j.⁊.ij.⁊.iij.ff.de pecu.leg.qꝛ tūc cōiungit principaliter ⁊ nō accessorie,vt.d.l.ij.⁊.iij.⁊ vide.l.iij.C.si reus vel accu. mor.fue.⁊ quod no.in.l.j.ff.si pen.appella.mors interue.⁊ idē no.in.l.qđ dř.ff.de ver.obli.per Bar.Bal.⁊.d.meos.⁊ quod
4 no.Bar.in.l.si cū fundū.de fun.instruc. ¶ †Quero testator instituit Titiū ⁊ filios Titij,an admittanť pariter Titius, ⁊ eius filij ad dictā hereditatē ⁊ istā.q.mouit gl.in.l.gallus.§.item credendum.ff.de libe.⁊ posth.⁊ gl.⁊ Bar.⁊ aliq doc.tenent ꝙ inſpici dꝫ,an sunt instituti quos testator habeat necesse eos instituere,vt ꝙ př fecit talē instōnē de filio,⁊ de nepotibus ⁊ tūc vř instituisse ſm ordinatā charitatē,vt primo filius,deinde post mortē filij ipsius nepos.Sinaūt nō fuissꝫ př q talē instōnēꝫ fecissꝫ,ſꝫ extraneus,tūc filij Titij erūt heredes ⁊ ɔ̃sequeť hereditatē.Et idē si esset legatū ꝑ dimidia ēt in vita coꝝ patris,⁊ aliā dimidiā ipse Titius,ꝙ no.qꝛ hoc fuit de facto in persona Pelegrini, ⁊ dñi Nicolai sui filij,qui pariter fuerunt instituti a magistro Andrea patre dicti Joannis.

SVMMARIVM

1 Cause vere ⁊ false materia tractatur,⁊ que sit causa, ⁊ qbus modis dicatur, ⁊ quando vitiet dispositionem.
2 Causa coherens legato que dicatur.
3 Cautela ad ꝓbādum ꝙ testator alias relicturus non erat.
4 Demonstratio falsa an vitiet legatum.
5 Testator dicēs filio,timeo ne frater tuus surripiat pecunias ex arca,ideo lego tibi centum,an leget conditionaliter.

¶ Glosa quinquagesimasecunda.

Item reliquit B.x.quia ei bene seruiuit.

¶ Hic posset tractari mā cause vere vel false,de q̃ vide ꝑ Bar. ⁊ doc.in.l.demōstratio.§.j.de ɔ̃di.⁊ demō.⁊ ibi Raph.Jmol.
1 Bal.ang.⁊ doc.i.l. .C.de falsa cā adiec.lega.†Et no.ꝙ cā dř multis modis,vt ponit Jo.an.i.c.cū dilecti.ð accusa. ⁊ q̃ sit cā vide gl.bar.⁊ doc.in rub.ff.de ɔ̃di.⁊ demō.⁊ bar.in.l.demonstratio.§.j.eo.ti.⁊ gl.⁊ doc.in.l.j.ð falsa cā adie.leg. vñ dicas qꝛ effect⁹ cause,qꝛ aut regriť vera,qꝛ iste B.bñ seruiuit dicto testatori ⁊ nulli dubiū ꝙ vꝫ relictū.aut est falsa,⁊ tūc aut ponit cōditionalr,vt puta lego.B.cētū,si mihi seruiat in tali negotio,⁊ tūc claꝝ ꝙ falsa cā vitiat dispōnē,vt.d.l.demōstratio.§.j.⁊.§. lōge.insti.de leg.aut cā est apposita cāliter , ⁊ tūc nō vitiat diſpōnē,vt in.d.l.demōstratio.§.j.nisi al's relictur⁹ nō erat,vt.l.i.C. cū tale.§.fi.ff.ð ɔ̃di.⁊ demō.vel ꝓbato errore defuncti,vt.l.i.C. de falsa cā ⁊c.qꝛ ista vñr aduersa,vꝫ si al's nō eēt relictur⁹ ⁊ ꝓbato errore.iō bar.i.d.l.demōstratio.§.j.ver.iij.q̃ro de effectu cause,sic dicit qđ q̃dā est causa que legato nō coheret , vt qñ cā nō erat obligatoria,tunc nō vř coherere legato hoc est nunquā dř causa proxima ⁊ finalis, qꝛ causa ꝓxima ⁊ finalis mera libe-
2 ralitas,qꝛ ad hoc legatū ꝓ satisfactione nō tenebať.†Legatum n.est donatio,vt.l.legatū.de leg.ij.⁊ in donatione cā mortis ꝓxima est liberalitas,vt.l.j.ff.de don. ergo illa causa inserta in legato est remota non coherens legato , ⁊ dř impulsiua ⁊ illa est falsa nō vitiat legatū , nisi ꝓbeť qđ testator aliter relicturus nō fuisset, vt.d.§.falsam,qꝛ tūc dicta cā vitiatur ope exceptionis.

Quedã est causa proxima ꝛ obligatoria coherẽs legato, si causa est vera, vt qꝛ centũ mihi mutuasti lego tibi centum, qꝛ id qđ exprimit est obligatoriũ, ꝛ ideo coheret legato, ꝛ ideo tali casu sufficit vt vitiet legatũ ꝙ probet testatorẽ errasse. ita loquit̃ .l.j. de falsa causa adie. lega. ꝛ ita ẽt no. Bart. ꝛ doc. in .d.l.j.C. de falsa cã. ꝛ facit ꝙ no. Bal. in simili in .l. generaliter C. de nõ num. pecu. ꝛ Ludo. in .l. diuortio. ve verb. obli.
3 ❡ † Quero qñ opus esset ꝙ ꝓbaret ꝙ testator nõ fuisset alias relicturus quõ probabit̃ rñdeo. aut illa cã respicit ↄsanguinitatẽ vel affinitatẽ, ꝛ tũc nõ est dubiũ. ꝛ si est falsa vitiat qꝛ presumit̃ testatorẽ nõ alias relicturũ, vt .l. si pater. ꝛ .l. nec apud. C. de here. instit. Si vero cã respicit ↄsanguinitatẽ vel affinitatẽ, ꝛ tũc recurre ad ↄiecturas quid .n. si q̃titas erat parua ꝛ p̃rimoniũ amplũ, ꝛ eõ si q̃titas erat magna ꝛ patrimoniũ paruũ certe ꝑsumit̃ si testator sciuisset nõ fuisset relicturus, vt .l. si seruus. ꝛ .l. vxorez. de don. inter vir. ꝛ vxo. ita dicit Bar. in .l. demõ. §.j.
4 † Sed falsa demõstratio, lz coheret legato, tñ nõ vitiat legatũ, vt lego tibi decẽ que tibi debeo. nã lz nõ tibi debeã vz legatũ, vt .l.ij. cũ exẽplo ꝙ ponit glo. C. de falsa cã adiect. lega. ita dicit Sali. in .l.j. in fi. eo. titu. ꝛ ꝑ hoc bar. in .d.l. demõstratio. §.j. in .l. fi. ff. de here. inst. nõ est ꝓprie cã coherẽs dispositioni, sed ẽm do. Jo. imo forte põt dici ꝙ ibi coheret legato, qꝛ ex q̃litate cause apparet ꝙ testator faciebat nouã prouisionẽ loco antique q̃ putabat deficere, alias non posset procedere dictũ Bart.
5 ❡ † Quid si testator dicat vni filio, qꝛ dubito ne frater tuus tot pecunias subtraxerit ex archa, ideo lego tibi centũ, an sit idẽ ac si ↄditionaliter exprimatur. ꝛ bar. in lectura .d.l. demõstratio. §.j. dicit ꝙ sic. lz in repetitione hoc nõ tãgat ex quo appareat animũ testatoris fuisse suspẽsum ꝛ nõ certũ. ꝛ ꝑ hoc infert Jmo. ꝙ si testator dicat, cũ dicat mihi ꝙ frater tuus subtraxit ex archa. ꝛc. nõ tñ dicit ꝙ surrepsit. nã vr̃ ꝙ cõditionaliter sit expressuz, ꝛ sic vr̃ sensisse in antiqua lectura, in repetitiõe ãt simplr̃ trãsit ꝙ dicat̃ exp̃mi causalr̃ ꝑ illã diffinitionẽ cũ nõ aũt ↄditionaliter, ꝛ reprobat gl. in .§. lõge. inst. ꝺ leg. q̃ relata ad tex. sentit idẽ in dictiõe q̃ in dictionẽ. sz si nõ referat̃ ad tex. sed ad .ll. quas allegat nihil probaret de hoc.

SVMMARIVM

1 Demonstrationes false legatis adiecte an ꝛ qñ vitient legata.

❡ Glosa quinquagesimatertia.

Item reliquit A. fundũ Menianũ quẽ emit a Gaio.

1 ❡ † Ponamus ꝙ istũ fundũ nõ habuit testator ex ẽptiõe facta a Gaio, sz habuit ex donatiõe facta a Seio, an valeat legatuz, ꝛ sic hic possz tractari, an falsa demõstratio adiecta legato vitiat legatũ, an nõ, de quo plene Bar. i .l. demõstratio. i p̃in. de ↄd. ꝛ demõ. ꝛ i .l. si sit. §.i. de leg. i. in quo ↄcludit bar. qꝛ aut loq̃t in denũtiatiõe q̃ fit ꝑ noia, siue ꝓnoia, ꝛ de hoc dðz est. aut ẽ error in noie ꝓprio ꝛ reglr̃ non nocet, aut in noie appellatiuo ꝛ reglr̃ vitiat legatũ, vt .l. si qs in fundi vocabulo. de leg. i. ꝛ de hoc dðz est ꝙ ibi ꝑ gl. bar. ꝛ doc. aut loqmur i denũtiatiõe q̃ fit alijs modis, ꝛ tũc aut denũtiatio adijcit alicui gñi, aut alicui spẽi certe. ❡ Prio casu, aut illõ genꝰ erat i dispõne limitatũ, vt puta lego cẽtũ q̃ habui i dotẽ ab vxore, ꝛ tũc falsa demõstratio non vitiat, vt .C. de fal. cã adie. leg. l. iij. ꝛ .l. fi. aut nõ erat limitatũ, sz ita dispõne simplr̃ ponit̃, vt si dixit lego si id ꝙ ad me dotis noie puenit, tũc falsa cã lucrat̃ legatũ q̃tenus falsa erit, vt .d.l. iij. in p̃in. ꝛ .l. libertis quos. i p̃in. de ali. ꝛ ciba. leg. ꝛ .l. q̃ntus. §.i. de auro ꝛ ar. le. ❡ Scðo casu qñ demonstratio adijcit̃ certe speciei, ꝛ tũc aut demõstratio adijcit̃ rei, aut ꝑsone honorate. ❡ Primo casu aut illa species nõ reperit̃ in rez natura, ꝛ vitiat̃ dispositio vt .ff. de dote preleg. l.j. §. sz si dotẽ. ꝛ .ff. de leg. j .l. si seruus legatꝰ. §. q quinq3. vt si dico lego quinq3 q̃ sunt in archa. ꝛ ibi nihil ẽ non vz legatũ, aut reperit̃ in rerũ natura, ꝛ nõ vitiat̃, vt .d.l. demonstratio. ꝛ in casu nostro si cõstat de quo fundo Meniano testator locutus fuerit, lz habuerit ex donatiõe a Seio ꝛ non ex emptione a Gaio, tñ vz legatũ, fallit si de ↄ̃ria mente testatoris appareat, vt .ff. de ver. obli. si ita stipulatus fuero hãc summã. ꝛ ibi no. ❡ Scðo casu qñ demõstratio adijcit̃ ꝑsone honorate, ꝛ tũc aut denuntiatio est denegatiua affinitatis, vel ↄsanguinitatis, ꝛ tũc in dubio cũ intelligit̃ finalis ꝙ falsa vitiat, vt si appello Titiũ fratrem qui non sit, vt .l. menio. §.i. de here. institu. vt ibi dicit gl. q̃ ob oĩbus comprobat̃ nisi aliter ↄstet de mẽte testãtis vt ibi in tex. aut talis demonstratio tertio rñso, vt si legatũ stichũ suus coquum cũ non sit coquus, sed tutor, cum talis falsa demonstratio nõ vitiat, vt ibi facit .l. qui habeat. ꝛ ꝙ ibi bar. ff. de reb. dub. ꝛ .l. his verbis. in fi. de heredi. insti.

SVMMARIVM

1 Legatorum sub modo materia luculenter tractatur.
Modus quid sit ꝛ per quid inducatur, ꝛ que dictiones faciant modum. nu. 2. 3.
3 Clausula ea conditione importat modum.
Legatum pro redemptione captiuorũ aut maritandis puellis an sit modale vel conditionale.
Intellectus .l. stipulatio. ff. de iure do.
4 Modus an impediat transmissionez legati legatario defuncto ante cautionem prestitam.
5 Emolumentum prius consequitur q̃ modus impleatur tam in contractibus q̃ vltimis voluntatibus.
Cautio in contractibus nunquid locum habeat.
6 Modus in ↄ̃ctibus quid operetur ꝛ vltimis voluntatibus.
7 Legatarius an consequatur legatum si per eum non stat quominus modum adimpleat.

❡ Glosa quinquagesimaquarta.

Itẽ reliquit A. centum vt monumentum sibi faciat.

1 ❡ † Hic ↄgruẽter dꝫ poni materia legatoꝝ sub mõ de q̃ ꝑ Cy. Bal. ꝛ Sali. in .l. gñaliter. C. de episc. ꝛ cleri. ꝛ ꝑ gl. ꝛ doc. in .l.j. C. de his q̃ sub mõ. ꝛ ꝑ bar. in .l. q̃bus diebus. §. termilius. ff. ꝺ ↄditio. ꝛ demõstra. ❡ Quero itaq3 primo qđ sit modus ꝛ eiꝰ descrip. ponit gl. in rub. ff. de ↄdi. ꝛ demõ. sed Bar. in .d. §. termi. in p̃in. reprehendit gl. ꝛ dicit ꝙ modus est moderatio quedam dispositioni adiecta eũ qui honorat̃ aggrauãs tps dispositionis perfecte ꝛc. ꝛ expositionẽ horũ verborum, vide ibi per Bar.
2 ❡ † Quero ꝑ que verba inducat̃ modus, ꝛ rñdit glo. in .l.j. C. de his que sub mõ ꝙ fit ꝑ, vt, inst. de leg. §. longe. sed ẽz vr̃ in .l. a testatore de ↄdi. ꝛ demon. qꝛ ꝑ dictionẽ, vt, vz induci ↄditio ꝛ nõ modus. vñ Bar. in .d. §. termilius. in ver. quero secũdo, ꝑ quot verba dicit, aut ꝑ dictionẽ vt. adijcit̃ dispositioni aliqđ ꝙ est explicandũ ꝑ oneratum, tunc facit modum. ita loquunt̃ oĩa iura q̃ faciunt mentionem de mõ ꝑ dictionem, vt, adijcit̃ aliquid quod est explicandum per grauatum, aut ꝑ aliũ. vt pendet ex viribus fortune, tũc facit ↄditionẽ, vt .d.l. a testatore, ꝛ idez de dictione, ita, q̃ facit modum, vt .l. libertas. §.j. de ma. tes. ꝛ idẽ in dictiõe vti, vt .l. si tibi. de leg. iij. ꝛ idẽ de dictione dũmõ, vt .l. cũ ab eod. ff. de ↄ̃hen. emp.
3 ❡ † Quid si testator dicat lego tibi centũ ea ↄditione vt aliqđ facias. dicit bar. in .d. §. termilius. ꝙ hoc nõ obstãte erit modus. vt .l. menia. de ma. tes. ꝛ de don. l. ij. in fi. ꝛ illa verba ea ↄditio. non accipiunt̃ ꝓprie cũ cõiter significatio aliorum verboꝝ magis inspicit̃. ꝙ not. qꝛ isto anno habui de facto. ❡ Quid de dictione, postq̃, dic ꝙ facit ↄditionẽ, vt est casus in .l. inter illã. de verb. sign. ꝛ .ff. de leg. ij. l. si ita. §. fi. ꝛ ibi gl. ❡ Quid si testator dixit relinquo centũ pro redẽptione captiuorũ vel noie dotis puellaꝝ, dic ẽm bar. in .d. §. termilius. in versi. qđ si ꝑ noia, aut relinquit̃ noie dotis pauperũ puellaꝝ, ꝛ tũc qꝛ semper pauperes sunt ꝛ nõ dr̃ hoc pendere ex futuro euentu incerto solum .n. erogatio facienda. ideo facit modum ꝛ non ↄditionẽ, vt .l. nulli. C. de episc. ꝛ cle. aut relinquit̃ noie dotis certe ꝑsone, ꝛ qꝛ pendet ex viribus fortune, an illa marítet̃, ꝛ tunc facit conditionem. ita intelligitur .l. stipulatio. de iure dotiuz.
4 ❡ † Quero an si legatarius moriat̃ anteq̃ caueat de imponendo modũ, transmittat legatũ, ꝛ bar. in .d. §. termilius. in vers. ij. principaliter quero de effectu modi. dicit ꝙ trãsmittit vt est casus, ꝛ glos. in .l. a testatore. de ↄdi. ꝛ demõ. ꝛ modus est talis nature ꝙ possit impleri ꝑ h̃rdẽ, al's secus qꝛ modꝰ nõ adimplet̃, vt voluit defunctꝰ. ❡ Quero an sit oĩno de mõ implẽdo, ꝛ Bart. in .d. §. termiliꝰ. in ver. q̃ro verũ sit veꝝ. dicit ꝙ si modꝰ respicit tñmõ cõmodũ legatarij ꝛ nõ est opus cautione .l. titio cẽtuz. in p̃in. de ↄdi. ꝛ demõ. aut respicit fauorẽ h̃dis vel alteriꝰ. ꝛ tũc si adijcit̃ liberati nõ dꝫ caueri. sz officio iudicis seruus postea liber factus officio iudicis cogit̃ modũ adimplere, vt .l. menia testõ. in alijs ãt distingue aut modꝰ fuit adiectꝰ vt legatario, ꝛ dꝫ cauere, ꝛ .d. §. termiliꝰ. ꝛ .l. si tibi. ꝺ le. iij. secꝰ si fuit adiectꝰ ꝛ mõ ministro, vt .l. diuꝰ si cui plusq̃ ꝑ .l. fal.
5 ❡ † Quid in ↄ̃ctibꝰ ẽt dicas ꝙ fere est idẽ ꝙ in vlti. volun. vt ꝑ̃us ↄseq̃t̃ emolumẽtuz q̃ modũ adimplere cogat̃, vt .l. insulã. i fi. ff. loc. facit. ff. man. l. si nõ remunerãdi. §. fi. cu3 .l. seq. sz hoc non procedit in ↄ̃ctibus vltro

citroq3

cit(ro)q3 obligatorijs, q2 opus est, vt prio adimpleat ex parte sua 3ctũ anteq3 rigat, nec sufficit q c neat de impledo, vt.l.iul.§.of ferri.cũ no.ff.de acti.emp.⁊.l.ediles §.si.cũ gl.ff.de edil.edi.an aũt in 3ctibus habeat locũ cautio vide.l.iij.in prin. ⁊ quod ibi Bar. Bal. Ang. ⁊ Sali.de 3di.ob cau.⁊ in.l.sine apud acta. de trans.⁊ in.l.in oibus.de indi.⁊ late p Jmo.in.§.diuus.q2 re glr o3 caueri, vt.d.l.in oibus.sine si 3ctus bonefidei, vt ibi, sine stricti iuris, vt.d.l.si creditores.nõ ob.d.l.doli.de 3di.ob cau. q2 ibi incepit ab executione, q2 rẽ dedit ne ad iudiciũ iret ⁊ nũq3 potuit peti cautio, ⁊ ideo si per errorẽ esset res soluta posset re peti ad finẽ.vt pstet cautio, vt.l.q̃ exceptionẽ.§.si qs.de 3di.in
6 de. † Aduertas q sicut modus in vltimis volũtatibus inducit dispositionẽ vt ex eo actio oriat ⁊ agi possit, vt.d.§.termili9. ita in 3ctibus vt ex eo possit agi.ita dicit gl.bar.⁊ doc.in.l.si stipu lat9 cẽt.§.si ex duabus.ff.de fideiusso.q not. ¶ Quid si legata ri9 nõ adimplet modũ.dicit bar.in.d.§.termili9, in ver.q̃ro qd si legatari9 nõ implet q hrs h3 tria remedia. Prio q legata ri9 pueñ legato, vt.l.j.C.d his q̃ sub mo.aliõ q hrs agat ex stipu latiõe ⁊ cõpellat legatariũ vt modũ adimpleat, vt.l.si cui.d leg. iij.ẽt si 3cernat vtilitatẽ tertij, q2 semp hrdis interest q volũtas testõris mãdet executiõi.d.l.titie.fo rũso. Tertiũ remediũ ẽ q si est implẽdũ in fauorẽ tertij, q ille terti9 agat, vt.l.j.C.d his q̃
7 sub mo.cũ gl. ¶ † S3 qd si nõ stat p legatariũ quo min9 adim pleat modũ an 3sequat legatũ.⁊ Pet.⁊ Rayn. dicũt vno mõ in.l.j.C.d his q̃ sub mõ, vc3 aut stat p eũ i cuius psona o3 imple ri ⁊ 3seq̃t legatũ, vt.d.l.j.aut p casũ, ⁊ Pet.dicit idẽ q in 3di tiõe vt legatũ deficiat, vt.l.legatũ.C.d 3di.inser.s3 h3 sali.i.d.l. j.in 3riũ.§.iul.d leg.j.⁊ d leg.iij.l.pr.§.tusculan9. ⁊ iõ dd3 ⁊ me li9 h3 ei q stat p cã3.aut mod9 est cã finalis legãdi, ⁊ tũc lega tũ vitiat, vt.l.titio cẽtũ.§.aũpe.ff.de 3di.⁊ demõ.aut est cã ipul siua, ⁊ tũc nõ vitiat, vt.d.l.tusculanus. ⁊.d.§.iuli.aut dubitat, ⁊ tũc aut mod9 3cernit vtilitatẽ alteri9 q̃ ei9 cui dat, ⁊ tũc aut ad substãtiã actus reqrit expssio illius cause vl modi ⁊ psumit fina lis, vt.ff.de don.iter vir ⁊ vxo.l.s3 si mors.in fi.⁊.l.seq.⁊.l.quod adipiscẽde.aut expressio modi vel cause nõ est de necessitate, ⁊ tũc si 3cernit actũ piũ vel fauorabilẽ nõ psumit finalis, vt.C.de don.l.si qs p redemptiõe.ff.de iure do.l.s3 nisi.⁊.l.si ego.sinaũt actũ piũ nõ 3cernit presumit q mod9 sit cã impulsiua, vt.d.l.ti tio cẽtũ.j.rñso.ita dicit sal.in.d.l.j.⁊ no. q legatũ ho mõ nõ pt effectualiter peti, nisi fuerit cautũ de nõ impledo, ⁊ talis cautio nõ erit nuda, s3 erit cũ fideiussore, vt.d.§.termilius ⁊ pstita dcã cautione legatarius põt agere ad dicta cẽtũ legatũ ẽt anq̃ mo numentũ fabricauerit, ⁊ maxime si fuerit aliqd paramẽtũ vt.l. si vero non remu.§.si vero cum.l.seq.ff.manda.

SVMMARIVM

1 Electio cuius sit vbi vnus ex equis est legatus. Jte3 de electio ne in dubijs ⁊ alternatiuis. 4.
2 Legatum in diem quando cedat quo ad transmissionem.
3 Electio in legato generali cuius sit. Jtem in gratijs siue benefi cijs. nume. 4.

¶ Glosa quinquagesimaquinta.

Jte3 reliquit T. vnũ ex suis equis.

1 ¶ † Hic tractandũ est ⁊ gñaliter cuius sit electio debitoris vel creditoris. Capio id qd dixi cui9 sit electio in casu nr̃o, ⁊ de hoc bio, ⁊ 3cludas siue loqmur i vltimis volũtatibus, siue in gratijs, siue in bñficijs.⁊ l3 Bal.⁊ do. Jo.and.in.d.l.q̃ duos.aliter lo quant, tũ dicas tu qd siue in vltimis volũtatibus, siue 3ctib9, si ue in gratijs, siue in bñficijs loq̃mur tũ sp inspicit ad quem vba executiua dirigantur.nã illius erit electio ad quem verba diri gunt, siue creditor, siue debitor, siue heres, siue legatarius, siue concedens gratiam, siue ad quem gratia dirigit, vt est gl.ord.⁊ ibi Bar.⁊ doc.in.l.lucio.ff.de leg.ij.⁊ idẽ no.bar.in.l.si sic sti pulatus fuero.de verb.ob.aut sunt verba indifferẽter plata, ⁊ sic sumus in dubio, ⁊ tũc aut in vltimis volũtatibus, ⁊ tũc aut le gatũ est factum in specie de qua dubitat.⁊ sic agat ppie ad de clarationẽ, vt q2 expressum est nomen propriũ equi cum plures equos eiusdẽ nominis hret.⁊ tunc dicta declaratio ptinet ad he redem, vt.l.si qs a filio.§.si plures.ff.de leg.i.⁊ ibi ponit remis. Aut est legatũ alternatiuũ, ⁊ tũc in dubio electio est legatarij fa uore vltime voluntatis, ita dicit gl.in.d.l.lucio.⁊ ita ibi vr text.

Nec ob.l.cũ res.§.si stichus.de leg.j.vt ibi no.p gl ⁊ doct.de
2 lega.j.† tũ qñ legat ẽt res ppria testatoris sub die ẽt certa non trãsit dñiũ in legatariũ, nisi adueniẽte die, vt est casus.in.l.sem pronius attalus, ⁊ q ibi bar.de vsufr.leg. Sinaũt legat res pro pria heredis nõ transit dñium nisi traditione per heredẽ facta, vt.l.papinianus.ff.de seruitu. ⁊ q ibi no.⁊ hr i.l.hmõi.§.edes ff.de leg.j. Sed est aduertẽdũ qd qñ est legatũ in diẽ cedit dies a morte testõris quo ad trãsmissionẽ, q2 interdũ si legatari9 mo riat cedit dies legati in diẽ ⁊ trãsmittit ad heredẽ suũ, vt.l.j.§.j.
3 de cad.tol. † qñ sit legatũ in genere ⁊ i dubiũ cuius sit electio. dicas tu q illius erit electio in c9 facultate, ⁊ q̃ actiõe experiat ⁊ sic est legatarij, vt est text. apertus in.l.seruus legatus.§.cum homo.ff.de legatis.j.⁊.ff.fami. bercis.l.heredes.§.incerto. ⁊ nota.glo.institu.de leg.§.generaliter.text.⁊ ibi Bart.in.l.iij. ⁊.iiij.ff.de vino triti.⁊ oleo leg.aut est legatu3 icertu3 de certis, ⁊ sic sub genere subalterno, ⁊ tũc qñ legat vnus de eqs suis i du bio electio est legatarij fauore vltime volũtatis, vt.d.l.q̃ duos, ⁊ sic est electio creditoris, ⁊ idẽ si exprimat proprium nomẽ sub ista forma vc3 lego stichũ de stichis meis, ⁊ habeat testator plu res stichos ⁊ plures pãphillos, vt est gl.magna in fi.glo.in.l.si
4 qs a filio.§.si cu3 plures.de leg.j.† Jn 3ctibus aũt est electio d bitoris, vt.l.plerunq3.in fi.de in.do.⁊ no.bar.i.d.l.lucio.⁊ no. Dy.in regula in alternatiuis.de re iu.in.vj. Qd intelligas ve rũ in rebus alternatiue debitis, secus in actiõibus vl remedijs, q2 electio est creditoris, vt.l.ij.ff.de eo q certo loco.⁊ no.bart. in.l.stipulationes nõ diuidunt.circa fi.de verb.obl. Jn gratijs autẽ siue bñficijs q in dubio sit lata interpretatio, vt dicimus in vltimis voluntatib9, q2 erit electio illius cui facta est gratia, vt .C.de coll.pre.lib.xj.⁊ no.bal.⁊ do.Jo.in.d.l.q duos. Qd est ve℞ hm do. Jo. qñ gratia 3cedit pprio motu, alias secus p.c.si pluribus.de preb.in.vj. Jn hoc tñ aduertas tu q2 in dubio non presumit proprio motu. Sed 3cessum ad postulationẽ ⁊ ob im portunitatem petentium, vt.l.i.⁊ ibi Bart.de peti.bo.sub.lib. x.⁊ no.Bar.⁊ doc.in.l.iij.in prin.ff.q quisq3 iuris.

SVMMARIVM

1 Legatum in diem certam quando sit. Et dominium trãseat in legatarium. ⁊ quando cedat dies.
2 Dies incertus an reddat 3ditionẽ conditionalem. 3. 4.
5 Jntellectus.l.qui filium.§.sabinus.ff.ad trebellianum.
6 Monasterio relictum deo immortali videtur relictum.
Miles in diem ⁊ ex die potest instituere.
7 Jnstitutio heredis vsq3 ad certu3 tps ⁊ post minime, an valeat. Jus accrescendi an possit prohiberi instituto in re certa.

¶ Glosa quinquagesimasexta.

Jtem reliquit Titio vestem in pascbate

1 ¶ † Est vidẽdũ qñ legatũ est in diẽ certã.⁊ dd3 prio est q l3 qñ legat simplr ⁊ pure res testatoris ipso iure trãseat dñiũ a morte testõris in legatariũ saltẽ ficte, vt.l.a titio.de fur. ⁊ vere ab adi ta hered.vt.l.si tibi homo.§.cum seruus.cu3 ibi plene no.p gl.⁊ doc.de leg.j.tñ qñ legat res ppria testatoris sub die ẽt certa nõ trãsit dñiũ in legatariũ nisi adueniẽte die, vt est casus in.l.sem pronius attalus.⁊ q ibi bar.ff.de vsufru.lega. Sinautem legat res propria heredis nõ trãsit dñiu3 nisi traditione p heredem fa cta, vt.l.papinianus.de seruitu.⁊ qd ibi not.⁊ hr in.l.hmõi.§. edes.ff.de lega.j. ¶ Secundo est aduertẽdũ q qñ est legatum in diem cedit dies legati in diem ⁊ transmittit ad heredem suũ, vt.l.j.§.j.de cadu.tollen.l3 interim non possit exigere. na3 lega ti in diem nata est actio ⁊ obligatio, sed non exactio, vt.l.j.in fi. ff.qñ dies vsuf.lega.cedit.⁊ no.plene bar.in.l.si ita stipulatus.
2 de ver.obl. Et hoc qñ est dies certa.† Sinaũt ess3 dies incerta attñ dicit sub 3dõne, vt.l.dies incertus.de condi.⁊ demõ.⁊ ta lis dies incertus.⁊ si apposita fuerit nõ solũ vbo obligatiuo. s3 ẽt verbo executiuo, siue resolutiuo, siue prestatiõi post legatu3 p fectum appositum prestationi reddit dispositionem conditiona lem, vt est tex.no.in.l.quibus diebus.§.quedã titio.⁊ quod ibi hr, ⁊ ibi Bar.ff.de 3di.⁊ demõ.⁊.l.sicut.§.legatũ.⁊ ibi bart. in prin.de leg.j.⁊ no.gl.i.l.seius saturninus.ff.ad treb. Secus qñ ess3 adiectũ prestationi ⁊ nõ esset incertus, vt.l.his vbis.C. qñ dies leg.cedit.q2 nõ reddit legatũ 3ditionale, dic vt ibi per doc.maxie Sali.q clarius, vc3 interdũ dies est adiecta disposi tioni ⁊ substãtie ipsius legati, ⁊ tũc habet locũ.l.si ita scriptũ est

de ma.test. ⁊ de fideicõ.liber.l.fideicõ.§.pe.⁊ de leg.j.l.si cui.⁊ ibi gl.⁊ Bar.⁊ doc.verũtñ dispositio ɔditionalis reddaẽ vł nõ dic aut est incertũ an ⁊ qñ vt tps nuptiarũ.⁊ tũc in cuiuscunqȝ ꝑsona apponaẽ siue heredis,siue legatarij,siue tertij legatũ est cõditionale,vt.ff.ꝺ ɔdi.⁊ demõ.l.hec ɔditio.⁊.l.dies icertus.ff.qñ dies lega.cedit.l.dies ꝭ rñso. Et ideo non transmittit interim moriẽs aut incertũ qñqȝ nõ an vt tps mortis. ¶ Tũc facit tria
3 mẽbra,† qꝛ aut appositũ est in ꝑsona onerati,siue grauati,⁊ tunc legatũ est ɔditionale,vt.C.de fideicõ.l.post mortez.⁊ ibi glo.iõ non transmittit aut in ꝑsona onerati,⁊ tunc si res ipsa legata nõ est,alias ad heredes trãsmissoris,vt vsufru.⁊ libertas,tũc dispositio legati est nulla,vt.ff.de vsufruc. lega.l.titio.ff.de manumis. testa.l.libertas,⁊.l.fi.Si vero est res trãsmissibilis ad heredes tunc vȝ ⁊ nõ est ɔditionale,sed purũ in diez tñ dilatũ,vt.ff.de cõdi.⁊ de mon.l.heres meus, ⁊ predicta procedũt qñ tps est incertũ.Si vero est incertũ i ꝑsona grauati aut onerati aut tertij grauati aut ꝑ dictionẽ,post ꝙ,⁊ tũc ɔdõnẽ facit,vt.ff.ꝺ verb. signi. l.inter illã.fallit libertatis fauore,vt.ff.de fideicõ. liber.l.fideicõ.§.etiam.aut per dictionem,si,⁊ cũ.etiã facit ɔditionẽ preter ꝙ in libertate.ita no.in.l.fideicom libertas.ff.de fideicom.lib. ¶ Scḋo casu qñ in ꝑsonã onerati,tunc facit ɔditionẽ.ff.de leg. j.l.si cui. ¶ Tertio casu qñ in ꝑsona Titij,⁊ idẽ fallit fauore libertatis vt.ff.de manumis.testa.l.ita scriptũ.⁊ ideo si dictio duobus casibꝰ,cũ,facit ɔditionẽ, vt.d.l.multomagis si apponaẽ in ꝑsonã onerati vel tertij dictio,si vel post ꝙ arg.eoꝝ que scripsit hic Bar.in ɔ̃riũ.Et predicta hñt locum qñ nãliter moriẽ, sed ciuiliter,⁊ tunc aut efficiẽ seruus pene,⁊ extinguiẽ legatum,aut nõ efficiẽ seruꝰ pene,⁊ tũc legatũ nõ ꝺficit vt.l.itercidit.ff.ꝺ ɔd. ⁊ demõ.ita dicit sal.in.d.l.j.§.finañt aliqd.C.ꝺ cadu.tollẽ.Capio aliud mẽbrũ qñ tps est adiectũ executioni seu solõni ipsiꝰ legati,⁊ tunc hȝ locũ.d.l.ex his.qñ dies leg.ced.† Nã aut testa-
4 toꝛ voluit legatũ esse ɔditionale ⁊ aliud seruat qñ hoc ɔstat aut dubitaẽ,⁊ tũc gl.i.d.l.seius saturninus,ad trebel. dicit ꝙ refert an tps sit certũ,⁊ tunc legatũ nõ est ɔditionale,vt.d.l.ex his ꝟ bis,aut sit incertũ,⁊ tunc sit ɔditionale.Sed hoc mẽbrũ qñ tps est incertũ an ⁊ qñ vt tps nuptiaꝝ,⁊ tũc tale tps reddit legatum ɔditionale,vt.l.dies incertꝰ.de ɔd.⁊ demõ.⁊ iõ trãsmittit,⁊ ita intelligaẽ gl.in.d.l.saturninus. Aut est incertuȝ qñ ⁊ nõ vt tps mortis,⁊ tunc aut tps est appositũ in ꝑsonam tertij, ⁊ tunc legatum resoluitur in cõditionem, vt.d.l.quibus diebus.§.quedam titio.de ɔdi.⁊ demon. Aut est appositũ in ꝑsonaȝ grauati,⁊ idẽ in precedẽti,qꝛ sumus incerti,an moriatur legatarius prius qñã grauet,ideo ɔditionẽ facit,vt.l.heres meus,de ɔditio.⁊ demõ. Aut est appositũ in ꝑsonã onerati,⁊ tunc est purũ,vt.ff.qñ dies leg.ced.l.si cũ dies.primo rñso.Sed dubiuȝ insurgit qñ tps est certũ,⁊ interiȝ legatarius moriẽ ⁊ trãsmittit ad eius heredes debeant habere statim vel debeat expectari tẽpus,⁊ aut cõstat de mẽte testatoris cuius ɔ̃teplatione apposuit tps an legatarij, vt qꝛ erat pupillus, vel qꝛ voluit qḋ interiȝ haberet vsuras,⁊ põt peti,vt.l.liberto.§.fin.de annuis leg.⁊.l.filia.§.j.ad trebel.aut dubitaẽ cuius gratia distulit,⁊ tũc deficiẽtibus dictis ɔiecturis interpretãda est dilatio in fauorẽ grauati.vt no.gl.i.d.l.ex his ⁊ est casus qñ dies leg.ce.l.si post.§.eiusdẽ. ⁊ hoc nõ solũ in legato filio prestãdo,sed et in fideicõmissario vłi, vt no.gl in.d.l. seius saturninus.lȝ Sy.fecerit dr̃iam inter legatũ fcm̃ filio ⁊ fi-
5 deicõ.vłe.⁊ nõ bene,qꝛ ɔ̃ gl.in.d.l.seius. ¶ † Nec ob.l.q filius §.sabinus,ad treb.qꝛ si ille singularis fauore liberoꝝ,⁊ maxime neptis,⁊ eius pater reperiant exclusi ab hereditate auia ⁊ amita ꝭm Salt.in.d.l.ex his.⁊ predicta ꝓcedunt in legatis,sed i institutione dies appositus reijciẽ,⁊ remanet institutio pure ne sequaẽ incõueniẽs ꝙ testatoꝛ decedat pro parte tpis testatus,⁊ ꝑ parte intestatus.ille est tex.in.l.hereditas ex die.ff.de here.insti.⁊ insti.eo.ti.§.heres.ꝙ est veꝝ in die certa, sed dies incerta vel alia ɔditio nõ reijceret de medio,vt ibi no.gl.facit.l.q filio ff.de here.inst.vt si dicaẽ instituo Titiũ post mortẽ Seij, vt.l. heres meus.ff.de condi.⁊ demon.Secus si dicaẽ instituo Titiũ post mortẽ suã,qꝛ statim est heres nõ expectata morte,qꝛ certuȝ est ɔditionẽ extare in vita sua,qꝛ viuens moriẽ,vt.l.qui duos de manu.testa.ex quo infert Bar.in.d.l.hereditas ex die,ꝙ si instituaẽ monasteriũ post mortẽ Titij,qꝛ statim erit heres. ⁊ istaȝ partẽ tenẽt aliq,vt refert Bar.in.d.l.hereditas ex die.sed ipse tȝ contrariũ per id quod hr̃ in.l.hereditatem.ff.ad.l.falci.circa fi.prin. Nam videtur quod presumatur monasterium pati maximam capitis diminutionem, ideo vr̃ quod debeat expectari, mors Titij,sed Bal.in.l.extraneum.C.de here.instit. tȝ primã
6 partem,† qꝛ relictum monasterio vr̃ relictum Deo immortali,⁊ sic lȝ contigerit monasterium dissolui,tñ ecclesia Romana vt instituta poterit dicta bona consequi,vt dr̃ in ti.C.de qua.prescr. ⁊ ideȝ tȝ Ang.in.d.l.hereditas ex die.sed do. Jo.ibi dicit opi. Bar.posse defensari per id ꝙ hȝ in.l.pr̃.§.tusculanus.ff.de lega.iij.Ubi si relinqẽ collegio vel monasterio ⁊ dissolnaẽ relictũ ⁊ iõ vȝ ꝙ possit ɔ̃tingeẽ monasteriũ dissolui añ mortẽ Titij ⁊ nõ possit adire,qꝛ si distribuiẽ nõ succederet ecclesia romana,vt.d. §.tusculanus.sed si esset relictũ specifice in piã cãm vel pro aia, deberet ɔ̃uerti in aliã piã cãm,vt ibi voluit Bar.⁊ clarius dixi in gl.itẽ reliquit cẽtũ pro vno paramento altaris ⁊c. ⁊ no.barr. in.l.legatũ simplr̃,tũc cũ monasteriũ ɔ̃struaẽ añ mortẽ Titij veniẽt veniẽtes ab intesta.⁊ istud plȝ.⁊ predicta ꝓcedũt in pagano.nã miles põt instituere in diẽ ⁊ ex die ⁊ vȝ,vt.l.miles ita.ff.ꝺ testa.mil.qꝛ põt decedere ꝑ parte testatus ⁊ ꝑ parte intestatꝰ.
7 ¶ † Quid si testatoꝛ dicit ꝙ Titius sit heres vsqȝ ad pascha,⁊ post pascha nullo mõ sit heres,⁊ ꝭm Bar.in.d.l.hereditas ex die nõ vȝ institutio,sicut si instituisset in re certa.Itẽ qḋ ampliꝰ ɔ̃seq nõ posset,vt.l.quoties.§.fi.ff.de here.insti.sed ɔ̃riũ tȝ ibi Bal.⁊ Ang.⁊ ceteris paribus potentioꝛ est cã testati ꝙ cã intestati,igiẽ ⁊c.hoc et qꝛ sicut testatoꝛ nõ põt prohibere ius accrescendi instituto in re certa,vt.l.si qs ita heres instituaẽ excepto fundo.ff.de here.insti.ita nõ põt et in tpe arg.l.miles ita.ff.ꝺ testa.mili.ita dicit bal.in.l.extraneũ.C.ꝺ her.inst.⁊ istḋ mihi plȝ ⁊ ꝙ dixi diẽ remoueri de instõne est veꝝ qñ simplr̃ est dies certa.secus si sit ɔditio sub certa die vt puta si filius meus decessit post.xxv.an.⁊ institutio tũc tps nõ remoueẽ de medio, vt.l.verbis ciuilibus cũ gl.⁊ ibi Bar.in.ij.opi.ff.de vulga. ⁊ pupil.

SVMMARIVM

1 Filiusfamilias in aduentitijs sine iussu patris an possit adire hereditatem.

¶ Glosa quinquagesimaseptima.

Item legauit Titio vnũ ex seruis suis quez elegerit.

1 ¶ † Uideamus qñ alieni relinqẽ electio siue optio daẽ de pluribus,imo añt nõ cadit optio, qꝛ electio cadit inter plures, vt hr̃ in.l.legato ɔ̃naliter.de lega.j. ¶ Scḋo aduertẽdũ est qui sit ille q hȝ electionẽ,qꝛ aut est paterfa.⁊ liber homo.aut filiusfa.vł seruus alienus vel nõ.si est filiusfa.vel seruus alienus nõ potest optare sine iussu patris vel dñi,vt.l.iul.in princi.ff.de lega.j.qḋ filiofa.forte hodie nõ ꝓcedit cũ possit adire hereditatẽ in aduẽtitijs sine iussu,vt.l.fi.§.ij.C.de bo.que libe. qḋ tñ oliȝ facere nõ poterat,vt.l.si quis in bona.§.iussum.ff.de acqui.here.finañt sit pr̃fami.ille cui relinquiẽ optio siue electio ad hoc vt dicta electio valeat opȝ ꝙ copulatiue ɔcurrat gratia illa q̃ poniẽ ꝑ glo. in.l.serui elect.in prin.ff.de leg.j.per gl.Bar.⁊ doc.⁊ maxie vt ibi dicit gl.ꝙ dicat eligo. ¶ Tertio sciẽdũ est ꝙ statiȝ facta electio.aut tȝ aut aliud substãtiale deficit, ita ꝙ nõ placeat si nõ tȝ nõ impediẽ quin iteꝝ possit eligere.vt.l.ij.§.j.de opt.legata. et ꝙ ibi plene ꝑ Bar.aut electio vȝ,⁊ tũc statiȝ dñiũ rei testatoris optate trãsit dñiũ in optãtẽ ipso iure nec põt mutare volũtatẽ ⁊ dicere se aliã velle optare si primã quaȝ optauerit non fuerit cõsequutus,vt est tex.⁊ ibi gl.⁊ Bar.in.l.aufidium.de op.le.

SVMMARIVM

1 Conditionis siue ɔditionalis materia ad plenum tractatur.⁊ quid sit conditio ⁊ per que verba inducatur,⁊ quotuplex sit. ⁊ qñ ⁊ qñõ implenda.4.8.⁊ an possit scindi in vltima voluntate.nume.5.12.14.
2 Conditio tacita an suspendat legatũ ⁊ impediat illius transmissionem ⁊ obligationis natiuitatem.
3 Conditionem quomodo sufficiat adimplere. maxime potestatiuam nume.4.
5 Conditionis implende potestas an transeat ad heredes etiã in contractibus.
6 Conditio potestatiua an trahatur retro, ⁊ quid de casuali.7.
8 Conditio impossibilis an ⁊ in quibus vitietur ⁊ non vitiet, ⁊ qñ non reijciatur.9.
9 Cõditio in institutione an intelligatur repetita in legato eidẽ facto.Et quid in secundo legato.11.
10 Intellectus.l.filium.ff.quando dies lega.ced.
13 Cõditio in ꝑsonã pupilli apposita an ⁊ qñ pro impleta habeaẽ.

¶ Glosa

¶ Glosa quinquagesimaoctaua.

Item reliquit A. decē si vel cū Titius erit ɔsul. ¶ Hic tractari dʒ materia conditionis siue conditionalis.
1 ¶ † Primo itaqʒ videndū est quid sit conditio. ⁊ gl. in rub. ff. d cōdi. ⁊ demō. ponit diffinitionē eius, sed illā reprehēdit Bar. in. l. j. in prin. eo. ti. ⁊ dic vt p eū. Et dicit ꝙ ɔditio est qdā euentus futurus in quē dispositio suspēdit, ⁊ d eoꝝ vboꝝ declaratione vide ibi p Bar. ¶ Quero p q̄ verba inducat cōditio, ⁊ dicit Bar. ibi, in. ij. col. ꝙ qñ dictio, si, respicit tps p̄sens vel preteritū non facit ɔditionē, vt. l. si stipulatus fuero hanc summā. d ver. obli. sinaūt respicit futurū euētū, ⁊ tūc aut iste futurus euētus est certus oi certitudine ⁊ non facit ɔditionē, vt. l. pupillus. §. j. de noua. aut est certus an, sed incertus qñ, vt mors ⁊ facit cōditionē, vt. l. qbus diebus. §. quidaʒ titio. de cōdi. ⁊ demon. ⁊. l. quodcūqʒ. §. j. de ver. obli. aut est incertus oi certitudine ⁊ regulariter dictio, si, facit cōditionē, vt. l. j. ff. de ɔdi. ⁊ demō. ⁊ no. gl. in. l. q̄ pmissit. de ɔdi. inde. ⁊ in. l. i. C. d his que sub mō. dic latius p Bar. d ɔdi. ⁊ demō. l. j. ¶ Scđo principaliter sciendū est ꝙ ɔditio est duplex quedā exp̄ssa, vt si titius factus fuerit ɔsul. alia tacita, vcʒ q̄ inducit p relatiuū qđcunqʒ, vt. l. sticuʒ q meus
2 erit. ff. de lega. j. ⁊. l. scribit. §. fi. de auro ⁊ argē. lega. † Et bñ no. ꝙ talis tacita ɔditio ita suspēdit legatū, ita ꝙ non debeat si non verificet sicut ɔditio exp̄ssa, vt. d. l. sticū q meus erit. ⁊ ibi gl. in verbo. ɔditio. ⁊ ibi doc. ꝙ est verū qñ esset ɔditio tacita apposita a lege. ⁊ sic itrinsecus, nā tūc ipedit trāsmissionē, vt. l. aliqñ. d ɔdi. ⁊ demō. ita tʒ Bar. in. d. l. ɔditionis q̄ extrinsecus. sinaūt essat ɔditio extrinseca ⁊ tacita tñ non redderet dispositio ɔditionalis, vt. l. ɔditiones que extrinsecus. ⁊ ibi Bar. ff. de condi. ⁊ demō. Itē cōditio tacita non impedit legatū trāsmitti, vt. d. gl. in. d. l. sticuʒ. lʒ impediat natiuitatē obligationis sicut ipsa expressa, vt no. glo. in. l. itē qꝛ. §. j. ff. de pac. ⁊ ibi. Bart. ⁊ doc. qđ vltimuʒ est verū qñ esset ɔditio tacita ⁊ vera. secus si esset quasi ɔditio ⁊ non vera ⁊ tacita, qꝛ ēt natiuitatē obligationis nō suspē
3 dit, vt no. elegenter Bar. in. l. ij. §. fi. in fi. de ver. obli. ¶ † Quero an sufficiat impleri ɔditionē in pte vel in totū, ⁊ dic ꝙ regulariter ɔditio dʒ verificari in forma specifica, vt. l. q̄ heredi. in p̄n. de ɔdi. ⁊ demō. ēt si dicta ɔditio nullius vtilitatis vel effectus esset vt si incapaci centū dederit ⁊c. vt. l. meuius. eo. ti. ⁊ sic dʒ verificari in totū. facit. l. in ɔditionibus primuʒ locū. §. fi. d ɔdi. ⁊ demō. qꝛ est verū nisi cōditio sit adimplenda in re que relinqtur, vt. l. sticū q meus erit. de leg. j. ⁊ ibi doc. sinaūt ɔditio cōfertur in aliquā aliā rē ab ea de qua fit dispositio, tūc non pōt scindi, institu. ⁊. l. cui libertas. d ma. test. Et aduertēdū est ꝙ qñqʒ cōditio ɔfertur in p̄sonā eius cui relinquit, ⁊ tunc ɔsistit in dando nō pōt diuidi, vt. l. cui fūdus. de ɔdi. ⁊ demō. Itē in faciēdo qꝛ ēt nō pōt scindi nisi ꝑm distinctionē. d. l. pe. vbi oino videas Pet. Cy. Bal. ⁊ Ang. ⁊ Sali. qñqʒ non ɔfertur in potestatē alicuius, sed in aliquē euentum. ⁊ tūc aut ɔditio est implēda in ipsa, et circa ipsaʒ rē de qua fit dispositio, ⁊ tūc diuidit, vt puta
4 si dicat si hoc erit. i. quatenus erit. ¶ † Qñ aūt cōditio potestatiua debeat impleri. vide. l. hec ɔditio. ⁊ ꝙ ibi Bar. ⁊ docto. d condi. ⁊ demō. ⁊ no. Cy. in. l. pe. de ɔdi. inser. in. vj. q. ⁊ ibi bar. ⁊ Sali. ¶ Qñ autē quis dicatur posse adimplere ɔditionē potestatiuam Bar. in. l. suus quoqʒ. §. fin. de here. insti. voluit qđ multis modis dicatur desinere posse. primo ex p̄sona implere d hētis si morit ꝑm dispositionē. d. §. fi. vcʒ aut ɔditio p̄tātiua pōt vltimo vite spiritu, ⁊ tūc demū post mortē dicitur posse desinere in vita cū est in arti. mortis. Scđo dr̄ desinere posse qñ esset appositum tempus ⁊ illud transit, vt. l. sed si sub ɔditione. in prin. de heredi. institu. sinaūt tempus inest in legato a lege intelligit desinere posse qꝛ primum potuit adimplere, ⁊ non adimpleuit, vt. d. l. hec ɔditio. ⁊ sequit ibi bal. Ang. ⁊ Imo. ⁊ q. s. dixi qñ est ɔditio p̄tātiua, addas aut est cōditio indiuidua ⁊ non scindit aut diuidua, ⁊ tunc aut est implēda ab vno, aut a pluribus, si ab vno ⁊ non scinditur, vt. d. l. si cui. nisi qñ desijt p solido posse impleri, vt. l. pe. de condi. ⁊ demon. in prin. ⁊ nisi qñ legat scindit inter heredes, vt. l. plantius de condi. ⁊ demō. si vero est adimplenda a pluribus, ⁊ tunc aut oibus iūgit ab initio, vt hic in secundo responso. aut peruenit ad plures ex post facto, ⁊ tūc aut ɔsistit in dādo, ⁊ tunc aut deuenit ad plures ex dispositione testatoris ⁊ scindit, vt eo. ti. l. q̄ heredi. §. si duoꝝ, aut ex accidēti ⁊ non scindit, vt. d. l. cui fundus. aut ɔsistit in faciendo, vt. l. iij. §.
5 cato. de ver. obli. ⁊ dicit bar. in. d. l. cui fundus. ¶ † An aūt potestas implendi ɔditionē transeat ad heredes, dicenduʒ est aut tē ille in cuius p̄sona debeat impleri fuit i mora recipiēdi ⁊ trāsit legatū ad heredē legatarij. lʒ qñqʒ nō habeat rem legatā imple re ɔditionē. vt. d. l. cui fundus. aut res est penes legatariū ⁊ eius heredes nō cogantur implere amplius dictam conditioneʒ, vt l. in re ciuili. de ɔdi. ⁊ demō. ⁊. l. pe. de ɔdi. inser. Aut heres testatoris nō fuit in mora recipiēdi, ⁊ tūc si legatarius decedat añ impletā ɔditionem legatum corruit, vt. l. intercedit. de condit. ⁊ demon. ⁊. l. ij. §. finautem sub cond. de cadu. tollen. ¶ An aūt si conditio deficiat faciat vitiare. vide bar. in. l. iiij. ⁊ ibi Imo. ff. de condi. insti. ¶ Et an conditio possit scindi in vltima volūtate. vi
6 de Bar. in. d. l. cui fundus. ⁊. d. l. a testatore. eo. tit. † vbi ēt videas quod in ɔctibus an potestas implendi conditionem transeat ad heredē. ⁊ Bar. ⁊ ibi docto. in. l. si decem cum petiero. ⁊ l. si sic de ver. ob. ⁊ do. Flo. in. l. si pac. de proba. ⁊ doc. in. l. ij. C. de pac. inter emp. vbi Bal. ⁊ Sali. ⁊ Bar. in. l. fideiussor obligari. §. fi. ff. de fideiusso. Aduertendum tñ est quod dixi aut heres fuit in mora recipiendi ⁊c. qꝛ illud procedit qñ testamentuʒ nō scinditur. naʒ tūc si testamentum scinderetur dʒ conditio impleri in persona rumpētis ⁊ nō in persona heredis ēt si nominatim in persona heredis dictum fuerit a testatore quod deberet impleri, vt est casus sing. in. l. is qui in p̄tāe. §. fi. de leg. p̄stan. ⁊ no. Jo. de imo. in. l. qui heredi. §. j. de cōdi. ⁊ demon. ⁊ in. l. filio preterito. de inin. test. lʒ bar. ibi aliter dicat ⁊ nō bene postq̄ dixi aliquid de ɔditione potestatiua. ¶ Queritur an trahat retro. ⁊ dicas quod conditio potestatiua nō trahitur retro, vt. l.
7 potior. ⁊. l. qui balneū. C. qui po. in pign. hab. † Et quod de cōditione causali an in legatis trahat retro, ⁊ bar. in. l. si is qui p emptore. in fictione translatiua in ver. itē fingit ꝙ his que sunt iuris ⁊ facti dicit ꝙ lʒ cōditio causalis in ɔctibus trahat retro, vt d. l. qui potior. ⁊. l. qui balneum. ⁊. l. necessario. §. si pendēte. de peri. ⁊ cōmo. rei ven. tñ in legatis non trahitur retro, vt. l. j. §. hʒ ad similia. ⁊ ita dicit ibi bar. Sed Lud. in. d. l. si is qui p empt. allegat dictū Bal. in. d. l. fi. §. sed qꝛ nostra. C. cōia de leg. q̄ videas. Potes tñ sic concludere ꝑm prefatum ludouicum aut loquimur in ɔditione affirmatiua, vt puta lego tibi si titius ɔsul factus fuerit. ⁊ tūc eius euentus non trahet retro. ⁊ ita loquitur. d. §. serui. ⁊ alia iura bar. aut loquimur in cōdi. negatiua, vtputa lego libertatem si mihi posthumus natus nō erit, ⁊ tūc retro trahitur eius euentus quo ad libertatem, ⁊ quo ad dñiū. Iste est p p̄ie casus in. d. l. neratius. de ma. testa. ⁊ isto modo possunt saluari iura Dy. in. c. j. de reg. iu. in. vj. que bar. in. d. l. si is qui p emp. reprobat nec dicat in. d. l. neratius. est spāle fauore libertatis, qꝛ hoc est ɔ. d. §. serui. q ēt loquit in libertate. ¶ † Subse
8 quēter querit an conditio debeat impleri in forma specifica, ⁊ vr̄ ꝙ sic, vt. l. que heredi. in prin. ⁊. l. meuius. de cōdi. ⁊ demon. Sed tu dicas aut est ɔdō necessaria ad actū aut necessaria ad officiū, aut est volun. primis duobus casibus procedit qđ dr̄ nō refert quid ex equipollē. fiat, vt exemplū in ɔditione necessaria ad actū, vt. l. gallus. §. quid si tñ. ff. de libe. ⁊ posthu. exemplū de conditione necessaria ad ipsum actū vt si relinquat filiofami. vt habeat requirit ꝙ efficiatur sui iuris, vnde si exprimit vnus casus per quē efficiatur sui iuris porrigit ad aliū sibi similem, vt. l. mulier. in prin. ff. ad treb. Tertio casu qñ apponitur ɔditio volūtaria, tūc dʒ impleri in forma, vt. d. l. que here. ⁊. l. meuius. ita dicit Pe. ⁊ bar. in. d. §. ⁊ qd si tñ. ¶ Et aduertas quod conditio impossibilis de nā vel de iure apposita in vltima volūtate in instōne in legato siue fideicōmisso vitiat ⁊ nō vitiat, vt. l. j. ⁊ ibi plene per gl. ⁊ bar. ⁊ Jo. de imo. ff. de ɔdi. insti. ⁊ hr̄ in. §. impossibilis. insti. de here. insti. ⁊ ibi scripsi. Quod est verū nisi testator putasset possibilē, qꝛ tūc vitiaret dispositionē ⁊ ipsa nō vitiat
9 tex. est sing. in. l. seruo ma. de ɔdi. inde. † sed ɔditio a principio impossibilis si pōt fieri possibilis in vltimis volūtatibus nō reijcit, vt. l. si ancille. ff. de ɔdi. ⁊ demon. ⁊ ꝙ ibi doc. Et predicta p cedūt qñ ɔditio esset affirmatiue concepta. sinaūt negatiue esset recurrendū ad cautionē mutianā. de quo per tex. ⁊ gl. Bar. ⁊ doc. in. l. mutiane. ff. de ɔdi. ⁊ demon. ¶ Quero an cōditio apposita in instōne intelligatur repetita in legato eidem facto, dic vt per Bar. ⁊ doc. in. l. auia. in prin. de ɔdi. ⁊ demō. vbi latius dicit Imo. vcʒ. ꝙ ɔditio adiecta in legato est necessaria ad valores lega. i. ⁊ illa intelligitur repetita, vt qñ esset libertas data, vt d. l. auia. ver. nā ⁊ tūc. Idem dr̄ qñ esset necessaria ad effectum acquisitionis efficacis, vt. d. l. auia. in prin. Sinaūt neutrū p̄dictoꝝ modoꝝ eēt necessariū, tūc si in solidū institutus aliqs sub ɔditione, ⁊ idē postea legatū datū vr̄ quod non debeat intelligi ɔditio in legato repetita, potissime cū legatū debeat sumere vires in defectum instōnis. Nec ob. l. cū seruus. de condi. instit. qꝛ inquantū ibi dicit conditionē repetitā videt intelligi. i. ipsaʒ libertatē, prout ēt dicitur in. d. l. auia. ⁊ hoc videtur de mēte. d.

l. atia. q̄ refert se ad rescriptū diui pij, de quo hr̄ in. d. l. diuus
10 pius. de ma. test. vbi solū dr̄ de libertate. † Sinaūt fuisset insti-
tutus pro pte sub ɔdi. tūc me. testator fuit eadē ɔdi. subintelligi
in legato intelligi repetita. l. fi. ff. de doli exce. forte secus ẜm do.
Jo. ⁊ sic ēt posset intelligi. l. filiū. ff. qn̄ dies leg. ce. Nisi ex nā ali
cuius diuisiōis repetitiue aliud indicaᵗ, iuxta ea q̄ habenᵗ in. l.
si tibi pure. ⁊ in. l. in repetendis. ⁊ ibi bar ff. de lega. iij. Sed si es
set leg. Titio sub ɔdōne ⁊ trāslatuz, ⁊ dic aut ꝑ modū substōnis
⁊ in hereditate nō vr̄ esse repetita per illuz in quē transferᵗ, vt
l. sub ɔdi. ff. de heredi. insti. Secus si dicaᵗ per modum adēptio
nis, vt titio legaui sub ɔditione eidem adimo ⁊ transfero in seiuz
tunc idē in hereditate ꝙ in legato, q̄ vtrolibet sit repetita ɔdō,
vt. l. legatum sub ɔditione. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar. de condi. ⁊ demon.
11 ¶ † Quero an si titio legaᵗ fundus sub ɔdōne, si nauis ex asia
venerit, postea eidē titio legatus est vnus seruus simpl'r an in le
gato serui intelligaᵗ repetita ɔditio predicta si nauis ex asia ve-
nerit. et claꝝ est si esset aliqua dictio repetitiua, vt hoc amplius
vel dictio itē, vt puta eidē titio simpl'r lego librum, ⁊ tunc vr̄ qua
litas, ⁊ sic dicta ɔdō repetita in secundo le. no. gl. in. d. l. in repe
tendis. de le. iij. ⁊ ibi bart. in. l. si tibi pure. circa fi. de le. iij. ⁊ est
tex. in. l. libertis oibus. ff. de ɔdi. ⁊ demon. In hoc aūt articulo
ɔcludas ẜm bar. in. d. l. in repetendis. aut oino idētitas rerum
⁊ personaruz, vtputa lego titio fundū sub conditione si nauis ex
asia venerit. Itē eidē titio lego fundum Seianum, tunc inspiciᵗ
an predicta legata fiant imediate vnum post aliud ⁊ debeᵗ sub
ɔditione aut ẜm fit plus alia legata alijs personis facta, ⁊ vr̄ se
corrigere ⁊ reuocare conditio. iste est casus in. l. nō ad ea. de cō
di. ⁊ demon. ꝙ est verum ēt si est idētitas. Si dicatur titio lego
fundum sub ɔditione, postea dicaᵗ heres meus titio dato tale
fundum, q̄ tunc vr̄ conditio ⁊ dies repetita, quasi dicat, ꝙ plus
legaui heredi, ⁊ iste pōt esse casus in. d. l. repetendis. et predicta
procedunt qn̄ vterqꝫ oino est perfecta. Sinaūt scḋa esset imper
fecta, tunc siue idē ab eodē bis legaᵗ siue diuersis, exēpluz. titio
lego fundum Sempronianum sub ɔditione. Item seio fundum
Sempro. intelligitur verbo lego ꝙ erat in primo legato, ergo
intelligiᵗ repetitum cum eadē qualitate, secus aūt si erit ẜz lega
tū factū cū oᷓone ꝑfecta. vide bar. latius in. d. l. in repetendis.
12 ¶ † Sed notanduz est ꝙ triplex est genus ɔdōnis, vna ptātiua
alia cālis, alia mixta, ⁊ ista vltima est duplex alia pendet a vo-
lūtate mea, ⁊ a viribus fortune, vt. l. si pr̄. C. de insti. ⁊ substit. sub
ɔdi. fac. Alia pendet a volūtate mea, ⁊ eiusdē tertij, vt. l. j. eo.
ti. Unde conditio ptātiua aut deficit casu, ⁊ hr̄ pro impleta. l. q̄
sub ɔditione. §. mortuo. ff. de condi. insti. qḋ est veꝝ si deficit ca
su naturali, secus si facto tertij, q̄ tūc nō cōsequiᵗ legatū, sed cō̄
illum tertiū, vt est casus in. l. inde neratius. §. idē iulia. ad. l. aql.
Sinaūt est ɔdō casualis quocunqꝫ casu deficiat facit deficere
legatū. Sed in ɔdōne mixta est distinguenduz, aut est ɔdō suc-
cessiua, ⁊ dic vt in. l. illis libertis. ⁊ ibi bar. ⁊ docto. de ɔdi. ⁊ de
mō. Aut hꝫ tractum momētaneuz, ⁊ tunc aut deficit facto illius
in cuius persona dꝫ impleri ⁊ legatuz deficiat. aut casu deficit, ⁊
tunc legatū debeᵗ, vt de vtroqꝫ est casus in. l. testō. ita. ff. de con-
di. ⁊ demon. ⁊ ibi vide bar. ⁊ Jo. de imo. ⁊ doc. ⁊ gl. Cy. Bar.
Bal. Ang. ⁊ Sal. ⁊ doc. in. d. l. j. C. de insti. ⁊ substi. sub condi.
fac. ⁊ pn̄t apponi dicte ɔdi. in persona tā maioruz q̄ꝫ pupillorꝫ.
13 ¶ † Sed qn̄ apponunᵗ in personā pupilli est aduertendū, nam
qn̄ deponiᵗ alteri qḋ de pupillo vel furioso non dr̄ impleta sola
datione, nisi fuerit ɔuersum in eorum vtilitatem, vt est casus sin
gu. in. l. sticbū. §. qui vsuf. de solu. ⁊ ibi gl. ⁊ bar. Ang. ⁊. d. mei.
¶ Scḋo sciendū est qḋ ɔditio apposita in personā pupilli pōt
impleri in personā tutoris, vt est tex. no. in. l. si fundus alicui de
ɔdi. ⁊ demon. lꝫ posita in ꝑsonam filij vel serui nō possit impleri
in personā pr̄is vel dn̄i, vt. l. qui heredi. eo. tit. ⁊ vtrolibet vide
rōnē per bar. ⁊ do. meuz. ¶ Tertio ꝙ ɔdō apposita in perso-
nā pupilli hr̄ pro impleta si pupillus vel eius tutor impediret, vt
l. cū pupilli. ⁊ ibi bar. ⁊ doc. de ɔdi. ⁊ demon. ¶ Quero qḋ cō
ditioni apposite ipso pupillo ipse solus sine tutoris auctoritate
pōt parere ⁊ posita filiofa. vel seruo pōt per eos parere ēt sine
ɔsensu dn̄i, q̄ ex facto nemo fraudaᵗ. vt est tex. in. l. cū pupillus
14 de ɔdi. ⁊ demon. ⁊ plene per bar. in. l. j. eo. ti. † Sed an ⁊ qn̄ ꝑ
dictionē cum ⁊ q̄ ɔditio sit vide per bar. in. l. quodcunqꝫ. §. j. de
ver. ob. ⁊ per Ang. ⁊ do. Jo. in. d. l. i. An aūt dictio, nisi, faciat
cōditionē. vide bar. in. d. l. j. ⁊ ibi Imo. lꝫ opi. bar. ibi lꝫ Bart.
aliter dicat in. l. cum qui. §. qui iniuriarum. ff. si quis cau. de hoc
ēt vide gl. ⁊ bar. in. l. obligationum fere. §. conditio. de ac. ⁊ ob.
⁊ Bal. ⁊. d. Jo. in. l. quibus diebus. §. quidam titio. de cōdit. ⁊
demon. ⁊ Bar. ⁊ Ang. ⁊. d. meos. in. d. l. centesimis. §. fi. ⁊ hr̄
in. c. requisisti. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ Ant. de bur. de ap. ⁊ de multis ⁊
infinitis dictionibus an faciant conditionem ⁊ q̄ꝫ. vel conditio-
nem resolutiuam vide amplissime per Barto. sufficit remissio
q̄ esset multum longum hoc tractare.

SVMMARIVM

1 Institutio filie in sola dote valet.
Causa an debeat inseri in instōne vel exheredatione.
2 Institutus in re certa an ⁊ in quo legatarij habendus. 3. Et an
habeat ius accrescendi ⁊ beneficiū legis Adriani. 4. Et pro
pria auctoritate possit capere. 5.
4 Falcidia an detrahatur de institutione rei certe.
6 Mulier qn̄ dicaᵗ dotata ꝑ statuto ḋ dotatis nō succedētibus.

¶ Glosa quinquagesimanona.

Item iure istōnis reliqᵗ T. filie sue maritate ⁊ dotate do
1 tes suas. ⁊. xij. impia. ¶ † Nota ꝙ testator instituit
filiā maritatā in dote sua ⁊ ēt i alia parua q̄ꝫtitate. dicas ꝙ ista
fuit cautela gl. in. l. iij. §. vtrū. ff. de min. in ver. ēt filio. in gl. pri-
moniū. in fi. Quinimo ēt institnēdo filiā in dote sola vꝫ instō, vt
plene no. bar. in. l. qm̄ nouella. C. de inoffi. test. ¶ Scḋo aduer
tas ꝙ ista filia fuit hēs instituta in certa re vel q̄ꝫtitate dicas ꝙ
vꝫ q̄ filius dꝫ institui vel exhr̄dari cū insertione cause, alias aūt
testm̄ dr̄ nullū aut impugnaᵗ ꝑ q̄relā in. l. inter cetera. cū. l. seq.
ff. de li. ⁊ posth. ⁊ auc. ex cā. cuz ibi plene no. ꝑ gl. ⁊ doc. C. ḋ li.
prete. ⁊ in corpe, vt cuz de ap. cogno. §. aliud. ⁊ in. l. filio pterito
2 ⁊ ibi bar. Ang. ⁊. d. mei. ff. de iniu. te. ¶ † Tertio scias ꝙ satis
est ꝙ filius instituaᵗ re vel q̄ꝫtitate certa, vt in auct. vt cū de ap.
cogno. §. veteꝝ. ⁊ qcn̄qꝫ fuerit filius vel alius extraneus institu
tus in re certa, aut hꝫ aliuz coheredē vl'em, ⁊ tunc institutus in
re certa hr̄ loco legatarij quo ad quo, ⁊ quo ad quid hr̄ loco he
redis, de quo plene per bar. ⁊ doc. in. l. quoties. de here. insti.
. C. ⁊. l. coheredi. §. fi. de vulg. ⁊ pup. ⁊ no. plene doc. in. d. l. quo
ties. Sinaūt nō est alius datus vniuersalis heres, tunc institu-
tus in re vel in q̄ꝫtitate certa erit hēs in vniuerso detracta rei
mentione, vt. l. j. §. si ex fundo. ⁊ ibi plenissime Jo. de imo. in re
pe. de hered. insti. Tu in hac mā ɔcludas, aut testator decessit
pluribus heredibus relictis. ⁊ dicendū est, vt. l. si quis priore. ff.
ad treb. ⁊ insti. q. mo. test. infir. §. sed ⁊ si quis aut vnum tantuz,
⁊ tūc aut vnū tm̄ in re certa instituit ⁊ trahiᵗ ad oia bona. vt. d.
l. i. §. si ex fundo de her. inst. ⁊ ibi late Ang. ⁊ Imo. in repe. cū
si. ⁊ si sit miles, vt. l. si certaᵗ. ff. de test. mili. nisi ɔstet de eius mē
3 te ɔ̄ria. vt. l. mille ex fundo. e. tit. † Aut plures hr̄des instituit
⁊ tūc aut qlibet ex certis rebus, ⁊ tūc oēs equal'r admittanᵗ. ⁊
in illis rebus hn̄r vi prelegatarij, vt. ff. de hē. inst. l. quoties. §. si
duo. ⁊. d. l. si certaꝝ. in prin. ⁊. l. ex facto. la grande. de here. in
sti. Secus esset si disparibus quottis, ⁊ tūc nō venirent in viri-
les, sed ẜm illas quottas essent heredes, vt. l. q̄ꝫq̄ꝫ. C. de test. mi
li. ⁊. ff. de her. inst. l. si alterius. Aut vnus est in re certa institu-
tus. alius simpl'r vel in quotta, ⁊ tunc alio adeūte institutꝰ in re
certa habebiᵗ loco legatarij, vt hic, ⁊ tn̄ heres in re illa q̄ꝫtum
ad exclusionē querele, vt in auc. vt cū de ap. cogno. §. ceterū. ⁊
no. glo. in. l. si quis priore. et predicta procedunt vniuersali he
rede adeunte. Sinautem non adeat vl'r institutus, tunc institu-
tus in re certa qui adiuit totū habebit siue sit filius, siue extra-
neus. et sic nō est verum dicere quod institutus in re certa ha-
beatur loco legatarij. Sed in suspenso stat donec vl'r institutus
adeat vel repudiet, ⁊ alias in. l. si miles titio de test. mili. ex his
4 infertur ad multa. ¶ † Et primo vniuersaliter instituto adeun-
te, ⁊ tunc institutus in re certa non hꝫ ius accrescendi. ¶ Se-
cundo tunc hr̄ loco legatarij ⁊ trāsmittit vt legatarius agnitor
dicte rei, vt C. de ca. tol. l. j. §. j. ¶ Tertio ēt si sit filius qui esset
institutus in re certa, q̄ non hr̄ vt suus heres, q̄ suus non pōt es
se qui hr̄ loco legatarij, ⁊ maxime cuz rupto testamento per que
relam, ista res vt certa legata debetur, vt auc. ex cā. C. de libe.
pret. ¶ Quarto tūc institutus in re certa nō haberet beneficiū
l. fi. C. de edi. diui. adri. tol. ¶ Quinto detrahiᵗ falcidia de hac
re sicut de alijs legatis. Sed bar. in. l. ex facto. ff. de here. instit.
dicit ꝙ imo institutus in re certa hꝫ dictū beneficium. d. l. fi. C.
de edi. diui adri. tol. sed Sali. in. d. l. quoties. tꝫ ɔ̄triuz. Unde
concordat opi. aut vl'r institutus adiuit, q̄ cum institutus in re
certa adiuit, vt. d. l. quoties. merito non habebit dictum benefi
cium, vt disputaᵗ de fideicō. vl'i, vel particulari, in. d. l. fi. Aut
heres vl'is non adiuit, ⁊ tunc institutus in re certa habebit di-
5 ctum beneficium. † Sed an possit capere illā rē propria aucto.

⁊ Bar.

⁊ Bar.in.d.l.de facto.⁊ in.l.quoties. voluit ꝙ sic, ꝙ intelligit
non ꝓcedere si verisimiliter institutus repudiet, vel adhuc non
adiuit. sȝ si primo vbi institutus adiuisset cū institutus in re cer-
ta in oibus habeat loco legatarij ꝑterꝗȝ ad rupturā testamenti,
vt dicit gl.in.d.l.si qs priore.ff.ad treb. tūc dubitarē vtrū ꝓpria
auctoritate capere possit.iuxta no.l.non dubiū.C.ð legi. si vero
institutus non adiuit, vel repudiauerit, tūc institutus in re certa
erit heres insolidū remota rei noiatione, vt.l.j.§.ex fundo.ð he-
re.insti.⁊ si agnouerit in totū trāsmittit sȝ aduertendū qñ agno
uit. nā si post repudiationē vl'iter instituit, ⁊ clarū totū trāsmittit
si vero ante agnouerit ꝙ ille alter repudiauerat, ⁊ tūc ꝑm bar.
in.d.l.locis opus est noua agnitione. sed Jmo. ꝑm Sali.in.d.l.
quoties sine noua agnitiōe ipso iure accrescit ꝑ.d.§.si ex fundo
ꝓ quo ego allego.l.si plus.§.j.ff.de acq here.cū ibi not.j.⁊ non
aliter insti. fuit ⁊ sibi acqrere debeat, ⁊ idem si vl'iter institutus
erat mortuus tēpore testamenti qꝛ tūc institutus in re certa ad-
mittitur, vt vl'iter institutus, vt argu.l.idē est.ff.de testa.mili.ꝑm
Sali.lȝ videat facere ꝯriū.l.quo casu.§.j.de here.insti.sed ad
6 aliū fi.⁊ aliū effectū loquit. ¶ † Quero qñ mulier dicat dotata
vt si statutū excluderet filias dotas a successiōe patris, ⁊ Bar.
in.l.titio centū.§.titio gño.in verbo, quero statutū est hic, deter
minat ēt ꝙ pater assignat dotē in testō dicit dotata, vt arg.ff.de
ritu nup.l.non est numerū. vbi idē dicit intantū ꝙ si pr̄ religt in
testō filie sue, lȝ non dicat ꝙ dotet tñ intelligit ꝓ dote. ita elegā
ter dicit Bar.in.l.ꝙ aūt.ff.de iure do.⁊ idē voluit Bar.in.l.q
pupillā.ff.de adul. Sȝ Jo. de imo.in.d.§.titio genero.lȝ ꝯriū qꝛ
dotata ꝓprie dr̄ cū est in matri.esse non pōt. vt.l.fi.C.de do.añ
nup.⁊ cū statutū sit exorbitans, qꝛ excludit filias.ꝯ.l.fi.C.de li.
prete. dȝ stricte ⁊ ꝓprie intelligi vt minus ꝗȝ possibile sit ledat
ius cōe, vt.c.cū dilectus.de ꝯsue.sȝ sniam bar.secutus fuit bal.
in.l.non sine.C.de bo.que.libe.lȝ Cy.ibi videat innuere ꝯrium,
sed plus ēt dicit ibi Bal.ꝙ ēt si alio statuto caueat ꝙ statuta
proprie sint intelligenda, cum ēt isto casu talis filia dicetur do-
tata. Jta dicit Rapha.in.d.§.titio genero.quod not.

SVMMARIVM

1 Institutus in re certa sine coherede ⁊ probibitus plus petere an succedat in vniuerso remota probibitione. 4.
2 Jus accresendi nunquid possit in testamento probiberi.
3 Miles an possit decedere pro parte testatus ⁊ pro parte non.
5 Clausula in testamento qð plus petere non possit, an operetur preteritionem. Et in legatis ademptionem. 6.

¶ Glosa sexagesima.

1 **Et iussit** eam fore tacitā ⁊ cōtentam, ⁊ plus de bonis
suis petere non possit. ¶ † Quero filius
vel alius est institutus in re certa nec datus est sibi coheres vni
uersalis ⁊ ēt probibitus plus de bonis suis petere non posse, an
non obstante dicta ꝓhibitione erit heres in vniuerso remota rei
mentione, vel erit locus veniētium ab intestato, istam.q.format
Bar.in.l.quoties.§.si duo.de here.instit.in princi.⁊ tandē cō-
cludit ꝙ aut talis probibitus hȝ alium coheredē vniuersalem,
⁊ talis probibitio ꝙ plus petere non possit vr̄ facta fauore here
dis vniuersalis, vt.l.peto.in prin.de lega.ij. Aut non hȝ alium
coheredem vniuersalem, ⁊ talis probibitio vr̄ facta fauore veniē
tium ab intestato, vt.d.l.peto.versicu.idē dicimus. ⁊ idem vo-
luit Bal.in.d.§.si duo, sȝ dñi de Rota in eorū ꝯclu.cccxxx.te-
nent ꝯ istam.q.formauit ēt Ang.Jmo, ⁊ Raph.in.d.§.si duo.
2 vbi ponunt in cōsequentiā † an testator possit porbibere ius ac-
crescēdi. de quo ꝑ Bar. Bal. Ang.⁊ Rapha.⁊ Jmo.in.l.pe.
ff.de iniusto test.⁊ ibi By.⁊ ꝑ Sali.in.l.quoties.C.de here.in
stit.⁊ ꝑ Jmo.plene in.l.j.si ex fundo.in repe.ff.de hered.instit.
vnde in.q.proposita ex dictis omniū prefatus do. Jo.in.d.§.si
ex fundo.concludit si queritur, an testator possit ꝓhibere ius ac
crescendi, aut queritur in legis, aut in fideicom. particulari-
bus, ⁊ clarum ꝙ sic cum non possit deueniri ad inconueniens vt
quis decedat pro parte testatus, ⁊ pro parte intestatus, ⁊ sic lo-
quitur glo.que reputatur singularis in.l.dominus.C.de vsufru.
facit ꝙ habetur in.l.lucius.§.qui habet.ff.ad treb. Aut querit
3 in casibus directis, † ⁊ tunc aut querit in simili.⁊ dicas quod sic
qꝛ ille potest decedere pro parte testatus, ⁊ pro parte intestatus
vt.l.sed si plures ad substitutos.de vulgari ⁊ pupil. Aut querit
in pagano, ⁊ tunc aut loquimur in filio, vel in alio cui debetur
legitima instituto in re certa qui non vult legitimam ⁊ est ꝓhi-
bitus plus non petere.⁊ tūc clarū ꝙ probibitio non tenet vsqȝ
ad legitimam, ⁊ reijcit tanꝗȝ grauamē ipsius legitime ꝑ.l.omni
no.⁊.l.quoniam in prioribus.C.de inoffi.test.⁊ qð hr̄ in.§.cete-
rum in auc.vt cū de ap.cogno. aut querit in extraneo, vel in fi-
lio instituto in legitima, vel in re valēte legitimā, ⁊ tūc aut alius
est institutus cuius fauore ꝑsumit facta ꝓhibitio, ⁊ tūc ꝑm bart.
⁊ oēs nō operat dicta ꝓhibitio deficiēte alio instituto, vel repu
diante cū cesset cā ꝓhibitionis.⁊ sic dȝ cessare effectus, vt.l.ꝙ
dictū.ff.de pac. qꝛ intelligit facta rebus sic stātibus, vt.l.ꝙ ser-
uus.de ꝯdi.ob cau. aut nō appareat alius institutus cui contē-
platione presumi possit dictā probibitionē, ⁊ bart.in.d.§.si duo
4 dicit ꝙ testm̄ nō vȝ, † qꝛ dicta probibitio vr̄ facta fauore venien
tium ab intest. Sed Bal.in.d.l.j.C.qñ pe.par.in.viij.q.aliter
distinguit, ⁊ aliter dixit Ang.in.l.pe.ff.de iniu.testa.⁊ aliter di
xit Saly.in.d.l.quoties. Sed By.tenuit quod imo testamen-
tū valuit, ⁊ taliter institutus habebit totum nō obstante probi-
bitione testatoris mouet per.l.si quis heres instituatur excepto
fundo.de hered.insti. ¶ Secundo qꝛ speciale vr̄ in milite ꝑ ea
que habentur in.l.si miles ex fundo.de re mili.⁊ sic in ꝯriuȝ vr̄
ius cōe in pagano in.l.ius singulare.ff.de leg.⁊ hanc opi.sequit
bal.in.d.l.si quis heres insti.excepto fundo.⁊ alle.gl.in.l.si ser
uus ab extraneo de acq.here.vbi vr̄ velle ꝙ ius accrescendi ne
cessario obueniat ne quis decedat pro pte testatus.⁊ rñdēt ad
d.§.si duo.in fi.ꝙ dȝ intelligi ad distributionē ⁊ nō iure accre-
scendi. Jtē ad gl.in.l.dñs.de vsufr.C.que vr̄ velle ꝙ testōr pos-
sit probibere ius accrescendi ꝙ illa loquit in legatis in quibus
testator pōt probibere, vt.l.lucius.§.q habeat.ad treb.secus in
hr̄ditatibus.⁊ hāc opi.By.sequit ēt Jo.an.de imo.in.d.l.j.§.
si ex fundo.de hē.insti.ver.restat nūc vltimo loco discutere ⁊c.
5 dōm est vt ibi late per eum. ¶ † Quid si testator vni ⁊ idē plu-
ra alia legata reliquit ⁊ post vnū legatū dixit, ⁊ qð plus petere
nō possit, an videant alia lega adempta, ⁊ bart.in.l.fideicō.§.si
quis ita.de leg.iij.distinguit, aut post legatū pure relictū appo
suit dictā clausulā, ⁊ oia legata iura, ⁊ sic ꝯformia vident adem
pta, vt.l.iij.§.cū titio.de adi.leg. Secus si essent legata in fortu
na, qꝛ alia erant sub ꝯdōne, vel post mortē alicuius, vt ar.l.pau
lo callimacho.§.j.de leg.iij.facit ꝙ no.bar.in.l.peto.in prin.ff.
de leg.ij. ¶ Quero pr̄ reliquit filie centū, ⁊ adiecit clausulaȝ ꝙ
plus petere non possit.⁊ bal.in.l.si adulta.C.de here.act, dicit
ꝙ testamentū vȝ nec filia vr̄ esse preterita. Sed hoc nō plȝ mi-
hi, qꝛ de forma est qð filius habeat relictuȝ iure insti.vt in auc.
vt cū ð ap.cogno.§.aliud.⁊ no.in auc.nouissima.C.de inoffi.te.
6 Sed hoc non hr̄et ergo testamentū nullū, vt ibi ⁊c. ¶ † Quid
si pater instituit filiam in certa re ⁊ ꝗȝtitate, ⁊ iussit ꝙ plus pe-
tere nō possit de bonis suis, ⁊ bar.in.l.vt iurisiurandi.§.si liberi
de ope.libe.in fi.dicit qð nō obstante dicta probibitione dicta
filia poterit petere dotem maternam tanꝗȝ es alienum.⁊ idem
ēt poterit petere reȝ emphiteotā, qꝛ bona sunt deducto ere alie
no. vt.l.subsignatum.§.bona.de verbo.sig.⁊ pro hoc allegat ca
sum in.l.pretor.§.emancipati.ff.de colla.bono.pro hoc facit ꝙ
no.bal.in.l.si cum dotē.§.si pater.ff.solu.mat. qñ dicit de bonis
suis.⁊ Saly.in.l.si qñ.§.fi.in fi.lȝ dictam opi. Bart.⁊ eam vr̄
ēt sequi Bal.in.l.quoniā nouella.C.de inoffi.testa. Sed idem
Bar.vr̄ aliter loqui.in.l.liberti liberteqȝ.de ope.li.in ver. sed
dubitat an filia instituta ⁊c. ego sepius ꝯsului ꝑm opi. Sed si di
ceretur. ꝙ plus petere non possit de bonis ⁊ hereditate patris,
⁊ tunc talis filia non poterit petere feudum, vel emphi. ita vult
bar.ꝑm By.⁊ Cy.in.l.item veniunt.§.fi.de peti.here.⁊ ex his
idem puto ꝙ tali casu non poterit petere dotem maternam ꝑꝑ
illud verbum ⁊ hereditate mea, qꝛ cōprehedantur actiones acti
ue ⁊ passiue, vt.l.pro hr̄ditarijs.de here.ac.⁊.l.iul.de ver.sign.
⁊ no. Bar.in rub.ff.de acqui.here.

SVMMARIVM

1 Jus accrescendi nunquid cadat in legato filiabus pro dote premoriente vna. Et an tale legatum sit conditionale. 2. 3. 4.
5 Alimenta per heredem sorori prestita an computanda in legato dotis vbi pater nihil de alimentis dixit.
6 Jntellectus.l.cum pater.ff.de iure do. 7.

¶ Glosa sexagesimaprima.

Jtem reliquit iure instōnis. N.⁊.M. filiabus
suis.⁊ cuilibet eaꝝ cū maritabun-
tur pro earum dote ducatorum mille.
1 ¶ † Aduertas qñ testator dixit relinquo. N.⁊.M. filiabus
meis ⁊ cuilibet eaꝝ mille. nō est inter eas ius accresendi, vñ si

vna ipsaꝝ premoriat̃ ẽt anteꝗ̃ nubat vt est tex. ⁊ ibi Bart. in. l.
hmõi. §. pe. ff. de le. j. illa mille que relicta fuerunt ibi premoriẽ-
ti nõ accrescũt sorori, vt. d. §. pe. ¶ Quero quotidie patres re-
linquũt filiabus aliqd pro dote, vel ꝓ maritãdis, vel cũ marita
bunt̃: an tale relictũ sit ꝯdõnale, ⁊ bart. in. l. titio cẽtũ. §. titio ge
nero. de ꝯdi. ⁊ demon. dicit ꝙ aut relinquit̃ pro dote, vel in tp̃s
nuptiarum ⁊ dr̃ esse ꝯdõnale. ⁊ duo copulatiue requirunt̃ in fi-
lia minore. xxv. an. s. ꝙ ꝑueniat ad etatẽ nubilẽ, ⁊ ꝙ nuptie ꝯ-
hant̃, vt. ff. de ꝯdit. ⁊ de. l. h ꝯdõ. ⁊. ff. qñ dies le. ce. l. si pupilli. sʒ
si relinquit̃ mulieri ꝓ se maritãda, vel ad maritandũ, ⁊ tũc relin
queret ꝙ nõ possit peti ante tp̃s legitime etatis, tũc requirit̃ ꝙ
cã ꝑꝑ ꝗ̃ relinquit̃ instet, vt. l. nec sunt. §. in habitatiõe. ff. qñ dies
le. ce. Sed si ad etatẽ nubilẽ mulier ꝑuenerit, tũc poterit pete-
re legatũ p̃stita cautiõe de nubẽdo. Nõ. n. hic reqrit̃ vt nuptie
ꝯhant̃. nã añ ꝯtras nup. multe expẽse sunt necessarie, ⁊ sic sicut
relictũ nõ hr̃et i se ꝯdõnẽ m̃rimonij sufficit. n. ꝙ expẽdat̃ ꝓ ipsa
maritãda, lʒ nõ marit̃et̃. ⁊ hoc demõstrat significatũ verborʒ.
2 ¶ † Sed doc. cõiter i locis multis al̃r dñt, vñ ex dictis, oĩuʒ sic
ꝯcludas aut pr̃, vel auus q cogit̃ dotare, aũt auus in cuius bo-
nis põt peti ltima, aut alius penitus extraneus. Isto scđo casu
qñ ille nõ cogebat̃ dotare, nec in bonis eius debebat̃ mulieri le
gitima dõm prout dicit bar. ꝑ iura sua. Aut loqmur in pr̃e, vel
alio q cogit̃ dotare. iuxta, d. l. fi. C. de do. pro. ⁊. l. q liberos. de ri
tu nup. ⁊. l. obligamur. §. ea lege. de ac. ⁊ ob. ⁊ ꝙ ibi gl. Guil. ⁊
bar. vel in cuius bonis mulier põt petere legitimã. ⁊ tũc aut lo-
qmur i filia nãl̃r tm̃. ⁊ nõ cogebat̃ pr̃ eã dotare, vt. l. vxorẽ. §. pr̃
nãlis. ff. de le. iij. ⁊ ibi no. ꝑ gl. bar. ⁊ doc. ⁊ ꝑ ꝯñs cum nõ posset
petere ltimã suã, qꝛ nã hʒ eã necessarie instituere, vel exhereda
re, vt in. §. emãcipatos. insti. de exhere. li. ⁊. §. emãcipate. inst. đ
here. q̃ ab inte. ergo idẽ erit in ista filia nãli tm̃, habebit ẽt locũ
opi. bar. Sinaũt loqmur in filia legitima ⁊ nãli, ⁊ q̃ ẽ in ptãte,
vel q̃ põt petere legitimaʒ, vt est a mr̃e, vel auo, vel auia mr̃. vt
3 l. j. ff. de inoffi. test. † et tũc vr̃ distinguendũ, an nullo mõ sup hoc
aliquid disponit̃ ita ꝙ mere minus in iure cõi aut statutũ repe-
rit̃ prout est cõiter ꝑ Italiã vcʒ, ꝙ stantibus masculis filie fem.
nõ succe. ⁊ ꝙ ꝯ testm̃ paternũ nihil possit obijcere, sed ꝯtẽte sint
sua dote data, vel promissa. ¶ Prio casu qñ sumus in iure cõi,
⁊ tũc ꝑ q̃cũqʒ verba sit relictũ dicte filie, vel sub mõ, vel sub con
ditione, si marit̃et̃, vel tp̃e nuptiaꝝ, vel quocũqʒ alio modo, tm̃
dictũ relictũ quo ad valorẽ legitime dr̃ esse purũ, qm̃ omnis cõ
ditio ⁊ oĩs dilatio, ⁊ oẽ grauamẽ de legitima remouet̃ vt. l. qm̃
in prioribus. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. C. de inoffi. testa. Ex quo sequit̃ qđ
si interim illa filia morietur saltim quo ad legitimã illud sibi re
lictum transmittit ad hr̃des suos, nec remanebit penes hr̃des
patris. ita dicit Bal. in. d. l. gñaliter. C. de epi. ⁊ cle. aut dictuʒ
statutũ, vel simile viget in loco, ⁊ tũc pr̃ vltra relictũ pro dote re
liquit ꝙ interim añꝗ̃ marit̃et̃ aliment̃et̃ de bonis here. Et tũc
testator vr̃ cõpẽsasse dicta alimẽta cum mora tp̃is ⁊ dilationis
predicte, ⁊ sic totũ hoc dr̃ fauore filie que interim alimentat̃ nec
ei demitur ꝗ̃titas legata. ⁊ sic cessat rõ. d. l. qm̃ in prioribus. ⁊
idẽ dõm est si statutũ disponeret qđ interim per hr̃des alimen-
tetur. ita dicit Sali. in. l. sane. C. de nup. Aduertas tñ isto casu
ꝙ ꝗ̃uis sit promissum de alimẽtis ipsi filie, ⁊ qđ possit interim pe
tere dotẽ. nõ tñ dicas relictũ ꝯdõnale, ita qđ decedens interim
nõ transmittat, qꝛ imo transmittit ad heredem suuʒ, vt. d. l. qm̃
4 in prioribus. † Ubi aũt nec ꝑ parẽtes, nec per statutũ esset pro
uisum de alimẽtis filie, tũc erit vera opi. Rich. malũ. de q̃ bal.
in. d. l. gñaliter. facit mentionẽ, vcʒ, vt statiʒ tanꝗ̃ omni ꝯdõne
⁊ tp̃is dilatione cessante filia tale relictũ petere possit, ⁊ ẽt inte
rim decedẽs trãsmittit ad hr̃dẽ suũ quo ad ꝗ̃titatẽ legitime vt
d. l. qm̃ in prioribus. residuũ vero vltra legitimã interim nõ po-
terit petere, sed habebit locũ opi. bar. p̃dicta. ⁊ si defecerit sibi
aliqd ad ltimã integre poterit agere ad supplementũ, vt. l. oĩno
. C. de inoffi. te. Ita dicit Sali. in. d. l. sancimus. ⁊ istã distinctio
nem puto veram que vr̃ tenenda que colligit̃ ex mẽte oĩuʒ doc.
⁊ de ista mã vide bar. ⁊. d. meos. in. d. l. titio centum. §. titio ge-
nero. de ꝯdi. ⁊ demõ. ⁊ Cy. bal. ⁊ Sal. in. d. l. qm̃ in prioribus.
⁊ Cy. bal. ⁊ Sali. in. d. l. sancimus. C. đ nup. ⁊ bal. in. l. itẽ qꝛ. ff.
đ pac. ⁊ bal. in. l. fi. in pe. col. C. de lib. prete. ⁊ bal. in. l. si pr̃. C.
de insti. ⁊ subst. sub ꝯdi. fac. ⁊ per eundẽ in. l. legatorũ. C. de le.
⁊ per bar. in. l. j. ⁊. l. quibus diebus. §. termilius. de ꝯdi. ⁊ dem.
⁊ ꝑ Ang. in sua dispu. que incipit, sacri palatij. ⁊ bal. in. l. j. §. si
plures. C. de ꝯdi. inser. ⁊ bal. in. l. j. in pe. q C. de pri. do. ⁊ bart.
5 ⁊ doc. in. l. si diuortio. in fi. ff. de ver. obl. ¶ † Unũ adde ꝙ si pr̃
simpliciter legat filie centum pro dote, ⁊ nihil dicit de alimẽtis
prestandis, vel nõ prestãdis ꝙ si heres pr̃is aluit sororẽ non põt
postea cõputare in parte dicti relicti dicta alimenta prestita, qꝛ
ad dictũ heredẽ sicut ad patrẽ spectat ius alimentandi, vt. l. si
qs a lib. §. rescriptũ. de lib. agno. Ita dicit Jaco. de aret. Cy. ⁊
doc. in. l. alimenta. C. de neg. ge. ⁊ Bart. in. l. que filium. ff. vbi
pup. edu. de. Quid si testator primo dotat ⁊ anteꝗ̃ soluat doteʒ
facit testm̃ ⁊ aliqd reliquit filie ꝓ dote, vel ꝯ̃ primo reliquit in
testõ, ⁊ postea viuens dotauit, an habeat vtrunqʒ filia, vel qd.
istã. q. vide plene per tex. gl. bar. ⁊ oẽs doc. in. l. hmõi. §. cũ pr̃
ff. de leg. j. ⁊ in. l. lucius. la. j. ff. de le. ij. ⁊ in. l. filia legatorum. C.
de leg. In quo ꝯcludas faciendo principaliter duos casus, aut
pater primo dotat ⁊ postea legat aut ꝯ̃, primo legat postea do
tat. ¶ Primo casu aut primo dotat promittẽdo. ⁊ tunc filia dʒ
esse contenta altero pro rata, vt. d. l. hmõi. §. cum pater. facit. l.
libertis quos. in prin. ff. de ali. ⁊ cib. le. nisi de ꝯ̃ria voluntate cõ
stet, ita intelligat̃. l. cũ pater. ff. de in. do. nisi dicat̃ illa promissio
dotis vr̃ facta ꝯuentione patris ergo non vr̃ postea relictuʒ ani
mo cõpensandi, vt. l. creditorem. de leg. ij. Qꝛ rñdeo quod con
uentio illa est causata a necessitate legis que cogit patrẽ ad do
6 tandum filiã, vt. l. fi. C. de do. pro. ¶ † Secundo casu qñ pater
dederat realiter iam dotẽ, ⁊ tũc aut postea legat dotem, ⁊ tunc
dʒ iterum habere, sed ipsam dotem filia nõ tenet̃ postea confer
re fratribus. l. filie. C. de colla. ⁊. l. cũ pater. e. ti. Aut legat res
dotatas in dote, ⁊ cũ legauerit res mariti, vt. l. dote. C. đ rei vẽ.
⁊ sic res aliena debet̃ estimatio, vt. l. cũ pr̃. §. filie. de leg. ij. Ita
dicit ibi bar. ⁊ Old. in. d. §. cũ pr̃. Sinaũt legaret aliã rẽ ꝗ̃ da-
tã dotẽ, ⁊ tunc si legat simpliciter vtrãqʒ habebit, vt. l. si pr̃ pro
filia. ff. de colla. do. Idẽ ẽt vr̃ si legauerit ꝗ̃titatẽ ẽt si esset eadẽ
in gñe. nã cũ pr̃ sit extra vinculũ obligationis ex quo dos est so
luta, nec ipsaʒ exequit̃ nõ vr̃ fecisse animo cõpensandi. ita dicit
Bal. ⁊ Sali. in. l. filia. C. de col. do. sed si expresse legasset ꝓ do
te, ⁊ tũc siue speciẽ siue ꝗ̃titatẽ siue eandẽ siue diuersam ex quo
dos, vt in auc. sed iã necesse C. de do. añ nup. ⁊ tunc debet̃ ⁊ erit
augmẽtũ dotis. ¶ Scđo casu principali qñ prio legat ⁊ postea
dotat, ⁊ tũc aut legat speciẽ ꝓ dote aut ꝗ̃titateʒ si spẽʒ ⁊ tũc aut
dat in dotẽ ꝗ̃titateʒ aut aliã specieʒ, vel ꝯ̃ ⁊ tunc vr̃ recedi a le
gato per. l. trãslatio. ff. de adi. le. nec tali casu est curandũ plus đ
le. ꝗ̃ in dote. vel ꝯ̃, vt no. bar. in. l. impator. §. i. de le. ij. ¶ Se
cundo casu qñ legauerat ꝗ̃titateʒ ⁊ tũc si eãdeʒ doteʒ, vel plus
⁊ tũc claꝝ ꝙ non põt petere legatũ, vt. d. l. filia legatorum. Si
vero dat in dotẽ minus. ⁊ tũc Dy. in. l. lucius. ff. de leg. ij. la. j. tʒ
ꝙ nõ remanet actio ex quo legatũ est factũ ob certã cãʒ, vt. l. li-
bertis quos in prin. ff. de ali. le. Sed Old. in. d. l. lucius. ⁊. in. d.
§. cuʒ pater. tʒ ꝯ̃riũ ex quo certa ꝗ̃titas est expressa in legato qꝛ
7 tunc non dʒ curari de cã, vt. ff. man. l. creditor. §. si inter. † Sed
bar. in. d. l. lucius. vr̃ ꝯcordare opi. Aut testator legat ꝓ ea ma
ritanda, ⁊ qꝛ cã est finita cũ postea eam dotet ⁊ nõ põt plus pe
tere. ita intelligat̃ opi. Dy. Aut legat pro eius dote, ⁊ tunc qꝛ ẽt
ꝯstante ma. dos põt augeri. vt. d. auc. sed iam necesse. tũc illud
plus filia petere poterit. ⁊ ita intelligat̃ opi. Old. sed. d. Jo. in
d. §. cum pater. ⁊. in. d. l. lucius. ⁊ ibi Raph. tenent simpliciter
opi. Dy. qꝛ bar. nõ bene rñdet ad. l. libertis quos. qm̃ ibi in se-
cundo legauit centum quatuor facto recto calculo. ⁊ bar. rñdit
ꝙ ibi in scđo plus legauit, igitur ⁊c. Sed bal. ⁊ Sali. per eoꝝ
bonas rõnes in. d. l. filia. tenent simpl̃r opi. Old. Siue dicat te
stator ꝙ legauit pro dote siue ꝓ ea maritãda, ⁊ sic filia illđ plus
petere poterit. dic vt ibi per eos. Quinimo Ang. ibi dicit ꝙ de
hoc est ibi casus, qꝛ exponetur ea que relinquit quatenus relin
quit dedit mihi in dotem ar. l. stichũ qui mens erit. de leg. j. tu-
dic ꝙ ibi est aperte casus a ꝯ̃rio sensu, qꝛ ita demũ filia non hʒ
actionẽ legatorum si pr̃ ea que legat dedit in dotẽ. sed si minus
dedit in dotẽ nõ dedit ꝙ legauit. igitur hʒ actionẽ legatorũ pro
residuo qđ intelligunt ibi doct. qđ pr̃ dotando postea nõ possit
minuere qđ legauit nisi ex cã si ꝑuenerunt postea filij plures, vt
l. filie. ff. de leg. iij. ⁊. l. nonnũꝗ̃. C. de reuo. Ita isto anno ꝯsului
vna cum excellentissimis doctoribus.

SVMMARIVM

1 Legatum vini olei ⁊ tritici de quibus intelligatur, Et legatis fructibus quid veniat.
2 Frumentum vxori legatum, de quo intelligendum.
3 Uasa vinaria quando in legato vini veniant. 4.
4 Legato vino, vel oleo simpliciter de quo intelligatur.

¶ Glosa sexagesimasecunda.

Item reliquit P. vinum oleum, ⁊ triticum quod habet in domo.

¶ † Istud

1 ¶ † Istud relictū intelligitur de eo vino, oleo, & tritico, quod erat tēpore testamenti. secus si diceret lego frumentum meū, vt. l. si ita. & qd ibi plene Bar. ff. de auro & argē. lega. ¶ Quid si testator hȝ bos fructus tempore testamēti. & postea supuixit & postea contempsit, & alios posuit loco illorum, an illi surrogati veniant & Bar. fm Jac. de are. in. l. si seruus. §. quicunqȝ. ff. de lega. j. dicit quod si testator consumpsit illud qd erat tempore testamenti, & aliud reposuit qd debetur illud qd reperit tempore mortis, vt.
2 d. §. quicunqȝ. facit. l. fin. de libe. lega. & ibi p Barto. † Et idem dicendum est si testator legat vxori simpliciter frumentū. qr intelligit de eo qd erat tēpore mortis, vt. l. si ita. de auro & argē. leg. & ibi Bar. hoc ēt voluit Bar. in. l. quedaȝ. de vino, & oleo legato. Sinaūt tempore mortis reperiatur aliquod frumentuȝ, vinum, vel oleum, nihil debetur, vt. d. §. quicunqȝ. & l. j. §. pen. & docto. plene in. l. fi. si certus. de aureo & argen. lega. Sed bene aduertendum est quod aut testator dixit lego frumentum in horreo vel vinum in vegetibus, aut dixit lego vinum, qd est in vegetibus, vel frumentum quod est in horreo. ¶ Nā secundo casu vr legatū corpus quod nō est in rerū natura. d. §. qcūqȝ. † Sinaūt legasset vinū oē in vegetibus, & reperiatur vinū illud debet vna cum vegetibus, sed si nō reperiat vinū illud in vegetibus tunc tenet hrs mittere vinū in vegetibus vt legatū aliqd operet, vt. l. si qū. de leg. j. facit. l. gñaliter. in prin. de vsufr. leg. & dare vinū & vegetes. ita vr velle gl. & Bar. in. l. fi. in prin. ff. de vino triti. & oleo
4 leg. ¶ † Quero an vino legato veniāt vasa, vide. l. si cui vinū. §. j. de vj. & oleo leg. Et casu quo vasa non venirēt heres non pōt effundere vinū, lȝ legatarius non veniat ad accipiendū & petēdū dictū vinuȝ, vt est tex. gl. & Bar. in. l. si dānatus sit. ff. de vino & oleo leg. Si legat vinū. vel oleū simpliciter, de quo intelligat. vide. l. j. & l. cū certū. & ibi glo. & plene Bar. de vino & oleo leg.

SVMMARIVM

1 Legatarius an, & quando possit partem legati accipere & partem repudiare.

¶ Glosa sexagesimatertia.

1 Item reliqt P. equū q hȝ stellam in fronte, & Stichum seruū meū. ¶ † Qū vni legat vna res non pōt partem legati acceptare & partem repudiare, vt. l. si legatarius. in princ. ff. de leg. j. & l. neminem. de leg. ij. Et idem qū due spēs eidem legant & vni speciei onus aliquod adiungitur, qr tali casu non pōt spēm que non hȝ onus acceptare. Sed oportet qd vult vnā de dictis speciebus & soluat onus predictū, vt. l. si duobus. ō lega. ij. an aūt si mihi legant due species sine aliquo onere possiȝ vnā de dictis speciebus legatis acceptare & aliā repudiare, vt. d. l. si duobus cū. §. seq. & idē si legat vna res vni. & decedat pluribus heredibus relictis, pōt vnus ex heredibus partē sibi tāgētē de dicto legato acceptare, & alius heres partē suā repudiare. secus si eēt vnus tm̄ heres legatarij qr tūc oportet quod aut totū legatū acceptet, aut totū repudiet sicut facere tenebat legatarius ōfunctus vt ē casus & ibi not. i. l. legatarius. ff. ō le. j.

SVMMARIVM

1 Legatarius de certa quota bonorū an dicatur esse heres in aliqua parte.
2 Collationis materia ad longum enodatur. 6.
3 Conferri que res debeant. 11.
4 Aduentitia, & profectitia que sint.
5 Filiusfamilias doctor an teneatur conferre fratribus lucrum, item & libros a patre emptos.
6 Suus vtrum conferat suo, & quid de emancipato. 7.
7 Legitima quando conferenda.
8 Nepotes an ōferant patruis, & quid de descendētibus & ascendentibus.
9 Peculium an conferri debeat & quod.
10 Collatio an habeat locū in acquisitis p filium titulo oneroso.
11 Conferre qui teneantur.
12 Dotis lucrum an veniat conferendum.

¶ Glosa sexagesimaquarta.

Item reliquit iure institutionis A. filie sue partē decimā suorū bonorum dummodo offerat fratribus suis dotes sue matris.
1 ¶ † Qū relinquntur de certa quota bonorum non dr̄ esse heres in aliqua parte. vt. l. mulier. §. fi. cū ibi no. ff. ad treb. & l. si qs parte bonorū legata. ō leg. j. & l. si qs seruū. §. fi. cū. l. seq. & ibi bar. ō leg. ij. & l. hoc amplius. §. fi. cū. l. seq. ff. de le. j. cū si. Et qd significet. d. verbū, bonorū, dic vt dixi. s. eo. in gl. & verbo, plus petere nō possit, facit. l. bone. §. bona. ff. de de ver. sig. & l. mulier bona. de iure do. ¶ Scdo aduertas qr testator iussit huic sue filie quod ōferat &c. qr de re hinc sumpta occasiōe ma. colla. leuissimā penam. ¶ Et primo quero quid sit collatio, & bar. in. l. pater filiū. ff. de colla. circa prin. allegans gl. in rub. ff. de colla. bo. dicit quod collatio est bonorū suorū cōicatio. & idē voluit bar. in. l. si emācipati in fi. prin. col. C. de coll. & ibi doc. ista pbant. in. l. si soror. & in. l. illā. in fi. de colla. C. & ff. eo. l. j. in prin. Addidit bal. in. d. l. si emācipati. in pe. col. est collatio ppie rei, qr si res est cōis
2 nō veniret ōferenda, sed vt C. eo. ti. l. filie. ¶ † Scdo qro quo iure fuit introducta & qua rōne, & in hoc doc. Bar. bal. Ang. & Sali. in. d. l. emācipati. & bar. in. d. l. pr̄ filiū. ponunt multa & diuersa iura. Sed superfluū esset hic subijcere dōm vt p Bar. in. d. l. emancipati. in ver. scdo qro quo iure. & in. d. l. pr̄ filium. in. ij. ver. ij. quero quo iure qūo & quo iure fieri petat collatio. & dic quod tribus modis. Primo offō iudicis, qr ille qui conueniť possidet, vt. l. filius. §. fi. de colla. do. & in. l. si soror. C. eo. ti. p stipulationē si fuit interposita, vt. d. l. si filius. Tertio fit denegando actiones illi qui petit ab alijs partē hereditatis, vt. l. filie. C. eo. ita dicit bar. in. d. l. si soror. ¶ Quero inter quos succedētes habeat locū collatio, & dicas qd siue ab intestato siue ex testato de iure ciuili, vel pretorio succedat hodie hȝ locū collatio nisi testator hoc expsse fieri phibuerit, vt. l. j. & auc. ex testō. cū ibi ple
3 ne no. per gl. & doc. maxime bal. C. eo. ti. ¶ † Quero que res cōferuntur, & dicas qd tantūmō ōferunť profectitia hoc est profecta ab eo de cuius heredi. agit, vt. l. fi. cū ibi no. per gl. & doc. C. de colla. sicut non ōferunť castrēsia, vel quasi, & dr̄ profectitium qd prouenit a patre, vel eius occasione siue contēplatione, vt. l. dedit dotē. ff. de coll. bo. & l. sed si plures. §. in arrogato. de vul. & pup. ¶ Sed aduertas qr nō oē profectitiū ōferť, sed tm̄modo data ob cām, vt dos & donatio pp nup. vt. l. liberti. & l. illud. C. de colla. et aduertas qr illa iura loqunť qū adhuc ille qui vult succedere hȝ dotē q̄ dȝ ōferre re ipsa, vel tanto minus recipere, vt. d. l. filie. eo. ti. vel cauendo, vel tanto minus accipiē do coheredes. no. bar. in. d. l. pater filium. in fi. Sinaūt dos sit reuersa ad patrē loquiť proprie. l. fi. C. sola. vtri. iudi. qr tūc soror vidua qūo dotē ōferat & an teneat ōferre. dic vt ibi. Sinaūt nō sit datus ob cām, sed sit donatio simplex an sit ōferenda, dic regŕr quod nō nisi in duobus casibus, vt. d. l. illud circa fi. & quod ibi
4 p oēs doc. & maxime p bald. ¶ † Secūdo aduertas ad id quod dixi quod non conferuntur aduētitia, & que sint aduentitia hr̄ in. l. cū si. C. de bo. ma. & in. l. cum opȝ. in prin. cū si. de bo. q̄ lib. faciat. l. sociuȝ qui in eo. ff. pro so. & qd ibi bar. & in. d. l. sed si plures. §. in arrogato. Istud est verū quo ad ppietatē, sed fructus dictorū aduentitiorū tenetur ōferre emancipatus. & est rō, qr si filius emācipatus stetisset in ptāte, clarum est qd pater cōis illos fructus fuisset ōsecutus vt. d. l. j. cū si. de bo. ma. igiť &c. Ita dicit Bar. in. d. l. pater filium. in ver. qro vtrū emancipatus. ¶ Tertio aduertas ad id quod dixi quod castrensia, vel quasi nō conferuntur vt. d. l. fi. C. de colla. & l. i. §. sed nec castrense. ff. de coll. bo. & ibi late bart. istd esset verū nisi esset militia, vel castrēse emptuȝ de pecunia pr̄is, vel per patrem, vt si pr̄ emit equos, vel arma, vt. l. filie. fa. her. & qd ibi no. & l. j C. de castrē. pecu. li. x. vel si emit militiā cursoris, vel cantoris, vel ostiarij apud vnum magnuȝ dnm̄ iuxta. l. fideicō. §. si seruo. cum si. de leg. iij. nam ista lȝ sint castrēsia nihilominus cogiť ōferre. ita dicit bal. in. d. l. si
5 emancipati. in ver. item militiam a patre emptam. ¶ † Ex quo sequiť quod illd quod filiusfa. doctor lucrať, vel ex publico, vel ex cliētibus hodie quod succedit loco salarij publici, vt no. gl. & doc. in. l. fori. C. de aduoca. diuer. iudi. illud quod lucratus fuit ēt in vita patris nō teneť ōferre fratribus, vt. d. §. sed neqȝ castrense, sed de libris emptis a patre an teneatur ōferre. & clarū quod si pater premoriať anteq̄ filius efficiatur doctor nō fecit dictos libros suos sed remanserunt in here. & sic sunt conferēdi. Sinaūt in vita patris effectus fuerit doctor, & tunc fm dictam doctrinaȝ bal. fuerunt empti a patre & de pecunia pr̄is ipsi libri sunt ōferendi, lȝ id quod pp libros lucratus fuerit, qr coheret persone & sue industrie & sic ppriū ipsius filij. sed bar. in. d. §. sed nec castrēse. circa prin. & Cy. & cōiter doc. in. l. filie. C. fa. herc. & l. vt liberis. C. de coll. tenēt quod talis filius doctor dictos libros nō teneať ōferre, dic vt ibi per doc. qr est cōis sententia a qua nō est recedendū.
6 ¶ † Quero qū habeat locū collatio hoc est quo tpe possit intētari, & dicas quod ō iure pretorio succedētibus post cognitā bo. pos. vt. l. ptor. in prin. ff. de col. bo. & inter succedentes de iure ciuili

post aditam hereditatē ꝛ nō prius vt ibi ita dicit barto. in.d.l. pater filium. circa fi. ¶ Quero que persone teneantur ɔferre, ꝛ qbus ɔferat, ꝛ ista ē not. ꝛ lōga. q. ꝛ disceptatio facta per glo. Cy. Bar. ꝛ Sali. ꝛ oēs in.d.l.si emācipati. sed bal. ibi breuissi me ꝛ subtiliter recolligit. vnde dic ſm eum. ¶ Et prima. q. sit vtrum emancipatus conferat emancipato. ꝛ dic qḋ sic iure no uo. vt.l.vt liberis. C. de coll. nā iure veteri nō. d.l.si emācipati.
7 ¶ † Scḋa qḋ vtrum suus conferat suo, ꝛ dic ꝙ sic, vt.d.l.vt liberis. Fallit in simplici donatione que hꝫ vim relicti, ꝛ iō suus suo non ɔfert eam nisi testator dixerit, vel nisi sequeret̄ inequalitas quia vnus cōfert donationē pp nup. vel dotē, alius aūt nō ɔfert donationē simplicē hꝫ ius nouū, vt.d.l.illud. in fi. lꝫ secus
8 esset de iure veteri, vt.d.l.vt liberis. ¶ † Tertia qḋ vtrū emancipatus cōferat suo, ꝛ dicas ꝙ sic tā de iure veteri ꝙ̄ nouo, vt.l. filie dotē. C. de colla. Sed aduertas qꝛ dr̄ia est hodie, qꝛ olim cōferebat omnia hodie profectitia tm̄, vt.l. filie. C. eod. ¶ Quarta qḋ an suus ɔferat emancipato, ꝛ dicas ꝙ sic, ꝛ olim ꝛ hodie ꝓfectitia tm̄, vt.d.l. filie. ¶ Ultimo dicit ibi Bal. quod ille qui non vult succedere vlr̄ nō tenet̄ cōferre legitimā, vt no. in auct. vnde si parens. C. de inoffi. test. ¶ Quinto scias qḋ inter collaterales succedentes tā ex testō ꝙ̄ ab intestato nō hꝫ locū, qꝛ nō reperit̄ iure cautū. facit.l.fi. C. cōia vtriusqꝫ iudi. ꝛ.l.illam. C. de colla. ex quo sequit̄ ꝙ inter succedentes p lineā rectā ascensiue vel descensiue, hꝫ locum collatio eo mō quo dixi, siue sint hodie ex linea paterna, siue ēt sint ex linea materna, vt.l.vt liberis. de colla. ita dicit Bar. in.d.l. pater filiū. in ver. ij. qro quid de his
9 qui ɔferunt. ¶ † Quero an nepotes conferāt patruis, dic vt.l. illam. ꝛ auc. ibi posi. C. de colla. ꝛ ibi gl. ꝛ doc. ꝛ no. bar. in.l.j.§.
10 sed si nepotes. ff. de colla. do. ¶ † Ex his sequit̄ ēt ꝙ descendētes vel ascēdētes, nō tenent̄ ɔferre collateralib. multominus extraneis cohr̄dibus, vt.l.fi. C. cōia vtrius. iud. ¶ Quito si filij nō per vnde liberi sed per vnde legitimi venirent non tenerent̄ cōferre, nec eis ɔfert̄, vt no. bal. ꝛ doc. in.d.l.si emācipati. ꝛ not. ꝙ in successione trāsuersaliū cessat collatio dotis, vt no. gl. bar. ꝛ doc. in.l.j. C. de legi. here. ꝛ videas notata per Bal. in.l.q̄m nouella. C. de inoffi. test. vbi ponit hanc materiā collationis per modū regule. ¶ Nā prima regula siue ɔclusio est ꝙ nunꝙ̄ hꝫ locum collatio nisi qñ tractatur de successione ascendentium. ¶ Secunda regula ꝙ nunꝙ̄ hꝫ collatio hodie locū nisi bona q̄ petunt̄ ɔferri processerint ex bonis illius de cuius heredi. agit̄ qñ petit̄ fieri collatio. Iste due regule probant̄ in.l.q̄m nouella
11 C. de inoffi. te. ꝛ expssius. C. de col.l.vt lib. ¶ † Tertia regula similiter negatiua est ꝙ peculiū castrense, vel quasi ꝛ aduētitiū hodie non ɔfert̄, vt. ff. de colla. bo.l.j.§. sed nec castrense. ꝛ C. de col.l. fieri. ¶ Quarta regula qḋ donatio facta filio in ptāte, qꝛ hꝫ vim relicti nō ɔfert̄ post mortem eius de cuius heredi. agit̄ ꝛ non ɔfert̄, vt.l.j.§. sed nec impuberi. de colla. bono. sed si esset emancipatus donatum tpe emancipationis confertur, vt.d.l.vt liberis.§.fi. Si vero post emancipationē hoc prius nō actū seruat̄ opi. eorꝫ vt nō fiat collatio nisi in duobus casibus C. de col. l. illud.§.fi. ꝛ in simplici donatione, vt. ff. de donat.l. aqlius. ꝛ C. de inoffi. testa. auc. si parens. qcqd notetur. in.d.l.si donatiōis. C. de colla. donatio vero pp nup. sine dubio confert̄. vt.d.l.q̄m
12 nouella. facit ꝙ no. Guil. ꝛ bal. in.l. suo. e. ti.§.fi. ¶ † Quita regula qḋ id ꝙ acquirit filius ex titulo nō lucratiuo, sed oneroso nō venit in collationē. arg. ff. de colla. bo.l.j.§. sed nec castrense ver. hoc est pp onera. ꝛ nō dr̄ a deo, qꝛ tm̄ adest ꝙ̄tum acqsiuit vt ar. ff. de vsuf. le.l. qꝛ pretio, ꝛ si plus vigilet istud censet̄ ex industria, vt. ff. ad.l. fal.l.si hēs. ꝛ sic aduentitiū ꝛ sic nō ɔferēdū. ¶ Sexta regula est ꝙ nunꝙ̄ collatio fit nisi descendentibus eius de cuius hr̄ditate tractat̄ ꝛ personis expressis in iure ꝛ nō alijs, vt. C. de colla.l.illam. ꝛ C. cōia vtrius. iud. in.d.l.fi. ¶ Septima regula ꝙ nunꝙ̄ tenetur ɔferre nisi ille qui vult pro rata
13 sua vlr̄ succedere, vt. ff. de colla. do.l. fuit qōnis. ¶ † Nota ēt tu ꝙ nemo cōferre tenetur illud ꝙ capit iudicio testatoris, vt.l.j. §. a patre. ꝛ.l.si mari. ꝛ ibi per docto. C. de colla. Et aduertas quod si pater primo legat filie ꝛ postea eam dotet, tū dos dicit̄ habere vim relicti lꝫ amplius legatum peti non possit, ꝛ ideo non est conferendum, vt.l. filiam legatorum. de lega. ſm Bal. ibi ꝛ fortius si pater leget dotem filie, sed legatum non valeat. tū facit quod filia non tenetur dotem conferre tanꝙ̄ sibi legatam, vt nota. Barto. in.l. hmōi.§. cū pater. ff. de leg. j ꝛ ibi Ra
14 pha. ꝛ Jo. † ꝛ tene menti qḋ illud ꝙ filius lucratur ex dote vxoris ex pacto, vel statuto dr̄ aduentitium et non tenetur conferre alijs fratribus suis. ita dicit Bart. vt refert Ang. in.l. quod scitis. C. de bo. que libe.

SUMMARIUM

1 Legatarius primus an ꝛ quando fideicommissum prestare teneatur. ꝛ. 5.
2 Seruus legatarius an possit de euictione agere.
3 Legatarius an possit in plus grauari quam sibi legatur.
4 Compensatio quid sit.
6 Intellectus ad.l. ab omnibus.§. titio. ff. de leg. j.

¶ Glosa sexagesimaquinta.

1 Item reliquit cētū seio ita vt. x. restituat titio. ¶ † Materiā huius legati vide in.l. fideicō. ff. de leg. j. ꝛ ibi bar. ꝛ doc. in.l. impa. in prin. de leg. ij. ꝛ in.l. ij. ꝛ ibi glo. plene ꝛ doc. ꝛ Sal. C. de his q̄ sub mō. in quo legato ɔcludas. Aliqñ ꝑmus legatarius agnouit ꝛ hꝫ suum legatū, ꝛ tunc tenet̄ fideicōmissum ꝑstare, vt C. cōia de leg.l.j.§. ꝛ hoc disposuimus. Aliqñ agnouit, ſꝫ nōdū recipit, ꝛ tūc tenet̄ solū actiones cedere, vt. ff. de lega. ij.l.si legatarius. Aliqñ primus legatarius repudiauit, ꝛ tunc ɔ̄ eum nulla competit actio scḋo legatario, sed cōpetit ɔ̄ heredē apud quē remanet cū onere, vt.l.j.§.j. C. de ca. tol. ꝛ de le. ij.l. titio.§. iul. ꝛ ita no. gl. i.d.l. impe. Aliqñ nō agnouit nec repudiat, ꝛ tūc hꝫ Hy. ɔpellit̄ agnoscere, vel repudiare, ar. no. in.l.si curator. C. de in. deli. nec huic determinationi obst.l.ij. in fi. ff. si qs omis. cā testa. ꝛ ff. ad.l. fal.l. ex diuerso. qꝛ ibi loquit̄ in hr̄de qui nō pōt ɔpelli p singulos legatarios adire, sed tm̄.l. postulantē. sed legatarius singulis hn̄ pōt ɔpellere aliū legatarium agnoscere, vel repudiare a quo dꝫ recipere vt in casu nostro.
2 ¶ † Quid si lego titio fundū si decē dederit seio, dic ꝙ seius nullo mō pōt petere decē. ꝛ est rō qꝛ seius nō est legatarius vt. ff. si qs omis. cā test.l.si sub ɔdōne. ꝛ C. ad.l. fal. l. pe. sinaūt legat̄ vt hic dr̄, vcꝫ, lego cētū vt restituat titio. x. tūc hꝫ locū. d.l.ij. C. de his q̄ sub mō. ꝛ ꝙ ibi no. gl. ¶ Quero an seruꝰ legatarius aget de euic. sibi euicta gl. añpe. in.d.l.ij. C. de his q̄ sub mō. sentit ꝙ sic, qḋ ibi sequit̄ Sali. qꝛ testōr legauit primo vt det scḋo. ꝛ sic vt dando faciat accipientis qḋ cū nō fecerit eius euictio debet̄ l.fi. ff. de cōd. ob cau. ꝛ qꝛ idē tūc esset in primo legatario, vt no.
3 in.l. alienā. C. de lega. ¶ † Quid si testator legat vnum ꝛ grauat in alio. in hac. q. distingue qꝛ aliqñ legat̄ ꝙ̄titas ꝛ i ꝙ̄titate grauat̄, ꝛ tūc si pure nō pōt in plus grauari. Si vero post tp̄s, tūc hr̄ rō interusurij medij tp̄is. vt.l. impa.§.j. ff. de lega. ij. ꝛ nō pōt eū grauare i plus ꝙ̄ sit interusuriū medij tp̄is ar.l. filius.§.ij. ff. de leg. ij. Aliqñ legat̄ in spē, ꝛ tūc si aliena nō pōt in plus grauari ꝙ̄ sit ꝙ̄titas legata. Si vero grauat̄ in spē sua tꝫ grauamē in totū, vt.d.l. imper.§.ij. ꝛ ibi bar. ꝛ.l. vnū ex familia.§. si rē. eo. ti. ꝛ ff. ad.l. fal.l. sed si nō seruus. aliqñ legat̄ spēs ꝛ in ꝙ̄titate grauat̄, ꝛ tūc si vt alij nō pōt in plus grauari ꝙ̄ sit estimatio spēi.
4 Sinaūt vt indebito sibi ɔpēsauit, † ꝛ tūc cū compensatio sit inuicē debiti ɔtributio, vt. ff. de ɔpen.l.j. ꝛ fiet pro rata nec i plus dr̄ grauatus ꝙ̄ sit estimatio spēi. Si vero dixit lego cētū aut ꝙ sibi debeo nō petat, tūc sunt opiniones. Nā qdā dicūt qḋ nihil de debito petere pōt supposito qḋ plus esset in debito. arg.d.§.si rē. Sed illa nō declarat an in toto, vel in pte estimationis spēi, sed fortius facit qꝛ ex quo legatū spēi acceptat vr̄ illā sibi carā hr̄e. ꝛ sibi estimare ꝓ toto debito suo, sicut ɔ̄rio dicit lfa in.d.l. sed si nō seruus. in prin. ad.l. fal. ꝛ qḋ dr̄ de iudice qḋ si rem inestimabilā iudicat simpliciter creditori alio nō data intelligitur pro toto debito adiudicasse. ita no. in.l. ordo. C. de execu. rei iudi. per gl. Alij dicūt qḋ imo illud plus petere pōt, vt vr̄ dicere Bar. in.l. ciuitatibus.§.fi. ff. de leg. j. sed ſm Sali. in.d. l.ij. C. de his que sub modo. nō est verū, qꝛ ibi loquit̄ in grauato alteri dare. Nos vero loqmur qḋ debitū suū nō petat, ꝛ in hoc est dr̄ia, vt.d.l. sed si nō seruus. ij. rñ. sed tū h̄ pars cōiter tenet̄ per.d.l.ij. q̄ loquit̄ indistincte. Nā sicut prima pars loquit̄ siue ꝙ̄titas, siue spēs sit leg. ita ꝛ scḋa pars q̄ aduersariue venit ad aliā. Nō ob. gl. in.d.l. ordo. qꝛ multi reprehendunt illā gl. ꝛ posita pro vera ibi actor sic petijt ꝛ sic voluit igit̄ ꝛc. ita dicit
5 Sali. in.d.l.ij. † An aūt si dico seio primo legatario, vel fideicōmisso sibi aliquo modo diminuat̄ per hr̄dē de suo legato pōt ēt ipse secundo legatario diminuere. vide.l. plautius. ꝛ qḋ ibi p gl. Bar. ꝛ d. meos. ff. de ɔditi. ꝛ demon. ꝛ in.l. facta.§.si titius rogatus. ꝛ ibi gl. ff. ad treb. in quo sic cōcludas. ſm Bar. in.d. l. plautius. aut onus est impositū in vim cōditionis, aut in tertio modo. ¶ Primo casu aut heres fuit obligatus ad legatum integrum sed ex post facto liberat̄ a patre vt pp contrarab. vel propter vsuras rei legate, ꝛ minuitur onus legatario iniunctū.

vt

vt.d.l.plautius.in prin.⁊ in.§.si pars.Rō q: sicut ipse exoneratˀ ita d3 pati alium exonerari vt hic dicit tex.Idē ergo iuris esset si quorumcūq3 rōnē ex post facto heres exoneraretˀ.Si vero ab initio heres non fuit obligatus ad totū relinqui.versi.itē addiˀ. .ff.de don.cā mor.§.ei q non amplius.rō q: cū heres exoneretur pp legatariū d3 pati, ⁊ ipsum exonerari. Aut hoc contingit pp bñficium ipsius heredis quē testator non pōt grauare, ⁊ tunc l3 minuatˀ non minuitur onus cā conditionis iniunctum vt hic patet in falcidia.versi.diuersū.rō q: priuilegium q̄ h3 heres non d3 reuerti in eius lesionē, nec alius vti ꝯ eum priuilegio suo inuito eo.vt.ff.de mi.l.si index.Idem.n.si minuitˀ cōditio p treb. vel pp debitam iure nature,vel pp aliā q̄titatē debitaȝ heredi.
6 §.si pars.de condi.⁊ demō.† Scdo casu qñ onus iniūgitur in vim modi dicendū est q̄ modis in quibus .s̄. dixi minui onus interpositū in vim conditionis ⁊ onus minuitˀ impositum in vim modi p eandē.l.q: eadem rō, imo maior vt.s̄.patet, ⁊ sic loquitˀ tex.in.l.ab oibus.§.si titio.de leg.j.q: ibi fuit relictum fundum vni ex heredibus ⁊ grauatˀ.x.dare, certe fundus legatus p pte in qua legatarius est heres non valet ⁊ si ex psona legatarij hoc venit merito minuitˀ onus iniunctum in vim modi seu per modū legati vel fideicō.q̄ idē est,vt.l.j.C.de his que sub modo,sed illis casibus in qbus iniunctū onus in vim ꝯditionis non minuitˀ, puta per falcidiam,vel aliā quartā d3 adimpleri distinctio, aut onus fuit intrinsecū,istos casus psequere vt in gl.in.d.l.plautius,aut fuit onus impositum alternatiue intrinsecū, ⁊ extrinsecū dicendum est vt.l.si mihi sticus.ff.de leg.j.ista sunt verba Bar. in.d.l.plautius.vbi etiam videas aliqua alia.

SVMMARIVM.

1 Testator vtrum possit cōmittere vni cuius arbitrio filia maritetur,Et quid si filia spreuerit,an perdat legatum dotis. 2.
3 Filius institutus an possit sine patris voluntate adire.
4 Viduitas nuptiarum an inducatur in vidua vel virgine dispositione testatoris.

Glosa sexagesimasexta.

1 Item reliqt Berte cētū si maritabitˀ arb.ipsius testatoris. † An autē de iure possit cōmitti p testatorē vni cuius arb.filia maritetur,dicatˀ q̄ sic, q:.l.theopompus.ff.d do.prele.⁊ no.Bal.in.l.j.in fi.C.d nup.S3 dubium stat an si talis mulier ⁊ alio modo nubat possit vel ꝯ arbitrium illius debeat consequi legatum. ⁊ ista habentur in.l.turpia.§.j.ff.de leg.j. ⁊.l.filie.in prin.⁊.l.cum tale.§.si arbitratu. alias rescriptuȝ.ff.d condi.⁊ demō.⁊.l.j.⁊.ij.C.de insti.⁊ substi.sub ꝯdi.fac.⁊.l.legatum.⁊ ibi gl.de condi.inser.⁊.l.cum ita.cū si.de cōdi.⁊ demon. Ex qbus iuribus resultat talis conclusio,distinctio,vc3, an testator dixit relinquo Berte si non nupserit titio, ⁊ valeat dicta cōditio,q: omnibus alijs nubere pōt.vt.d.l.cu3 ita,cu3 si.aut testator dixit relinquo si nupserit titio,⁊ tunc valet cōditio ⁊ d3 nubere titio si vult ꝯsequi legatū,vt.d.l.ij.C.d insti. ⁊ substi.sub ꝯdi. fac.Ratio q: ita videtur relictum illi mulieri contēplatione illius viri alias non relicturus illi mulieri.vt no.gl.in.d.l.legatu3 aut testator dixit lego, vel instituo, si nupserit arbi. Seij ⁊ tunc siue testator viuat siue moriatˀ ipsa mulier nubat ꝯ vel preter arbitriū Seij nihilominus sequitˀ relictū, vt.d.l.filie.⁊.d.l.turpia
2 §.j.⁊.d.l.rescriptū. † Et est rō duplex quā allegat ille tex.in §.rescriptū, vc3, ne qd oino nuptijs impedimentum inferatˀ,q: diceretˀ impedimentū matrimonio inferri si nō pcederet a mera voluntate ipsius mulieris sed penderet in alieno arbitrio. Et si dicatur q̄ illud arbitrium dicatˀ fore arbitriū boni viri, vt.l.vir bonus.ff.indi.sol.⁊ in.l.j.cū ibi plene no.ff.de leg.j.q: verū ē dicere q̄ a mera ⁊ pura volūtate ipsius mulieris ipsu3 mrimoniū nō pcederet sicut dicimus in aditione here.que d3 procedere a mera volūtate instituti,vt insti.de here.qua.⁊ dif. cū simi.i.§.fi.
3 † ⁊ tm̄ qñ filius ē institutus cū nō possit sine iussu patris, vt.l.si qs mihi bona.§.iussum.de acq.here.⁊.l.que in aliena.in prin. ⁊ q̄ Bar.eo.ti.⁊ non dicitˀ prouenire ex mera volūtate filij.legitur ⁊c.⁊ sic tale matrimoniū si dbetˀ fieri arbitrio Seij. diceretˀ quodāmō captatoriū,vt dicimus in vltima volūtate,vt.l.captatorias.ff.de insti.here. Scda rō allegat in.d.§.rescriptū,q: talis ꝯditio p nihilo habetˀ ⁊ sic a iure improbata reijcitˀ.arg.l. j.ff.de cōdi.cū ergo a iure reijcitˀ pinde est ac si testator relinqueret Berte centū si nupserit,tūc.n.nubendo ꝯsequitur legatum, ita in casu qñ relinquitˀ si nupserit arbitrio Seij. Igitˀ aut testator dixit lego si nō nupserit Ferrarie. nā tūc si eq̄ cōmode alibi possit nubere v3 conditio ⁊ in forma debet impleri, alias secus si eq̄ alibi nubere nō posset,q: diceretˀ factū fore fraudē legi matrimoniali.⁊ iō legent ⁊ aū vtilē reipublice.s.sobolis procreande cā latā ad inuādā interpretationē,ita dicit ad lrāȝ tex.in.l.hoc mō.ff.de ꝯdi.⁊ demō.Et ad predicta addas auct.cui relictū,⁊
4 in corpe vñ sumitˀ.C.de indi.vi.tol.† An inducatˀ viduitas nuptiarū,in vidua,vel in virgine dispositione testatoris,dic vt ibi p gl.⁊ late p doc.⁊ predictū.§.rescriptū.no.q: habui de facto i psona vxoris christiane familiaris illustris ducis.d. Borsij.

SVMMARIVM.

1 Legatum viduis filijs de futuro factum an admittat viduam tempore testamenti. 2.
3 Necessitatis casus qñ eueniat in legatis.
4 Legatū ꝯiuncte persone in necessitate ꝯstitute an dicatˀ pium.

Glosa sexagesimaseptima.

1 Item reliqt dictis suis filiabus in casu viduitatis,vel necessitatis habitationē sue domus vna cū infrascriptis suis heredibus. † Querit testator ita dixit, lego cuilibet filie mee q̄ vidua fuerit habitationē domus ⁊c. An admittatˀ ad legatū filia illa q̄ vidua erat tpe testi,an tātū ille q̄ postea vidue erint,⁊ bar.in.l.hoc articulo circa prin.ff.de here.insti.dixit qd tm̄ illa q̄ postea erat d3 intelligi in futuro subiūctiui, sed hoc nō pl3.d.Jo.in.l.ita legatū.ff.de ꝯdi.⁊ demon.et primo si testator ignorat illam viduā,forte q: erat maritata in alia ciuitate.vel ēt si sciret viduā dūmō tempore mortis testatoris fuerit vidua ar. l.pe.d test.tu.⁊ pro hoc ēt facit q: illa verba,fuerit,videntˀ verificari,tūc in illa que fuerit vidua tēpore testamēti dūmō ēt sit vidua tēpore mortis,facit qd hr̄ in.l.verbū erit.ff.de ver.sig.⁊ qd no.gl.in cle.j.de ꝯces.pbē.Unde si mandatˀ prouideri de vacatura ꝯprehenditˀ ēt illa q̄ vacat tēpore date dūmō vacet tempore prouisionis.dōm vt ibi per eū ad literā.voluit ēt idē.d.Joā. in.d.l.hoc articulo.in ver.⁊ ista faciunt ad.q.⁊ idē t3 ibi Rap. in.ij.col.⁊ idē in simili voluit Raph.in.l.iij.ff.de iniusto ⁊ irri. test.in ver.gl.facit ibi nugatoria circa fi.dum alleg.d.l.pe.de test.tut.qd no.q: semel habui de facto dñe Casandre de polis
2 d Bo. † Quid si testōr dixit si viduabitˀ dic q̄ aduerti d3,aut testator dixerit si vidua erit. Primo casu nō videbitˀ verificari in vidua,tūc nisi de nouo viduabitˀ.si testōr hēat notitiā pdicte viduitatis,alias ex iu.interpretatione ēt tūc vidua verificabitˀ cū talis ꝯdō faciliter nō eueniat,vt.l.ij.ff.de ꝯdi.⁊ demō. Secundo casu vr̄ verificari ⁊ in illa q̄ durat in viduitate, ⁊ sic que tūc erat vidua ⁊ durat ēt tpe mortis per not. in.l.verbū erit de ver.sig.facit qd hr̄ in.l.fi.⁊ in auc.cui relictū.C.de indi.vi. tol.
3 ita dicit.d.Jo.in.d.l.si ita legatū in fi.† Nunc esset vidēdū de scda pte legati,vc3 vel necessitatis.s.qñ dicatˀ esse in casu necessitatis filia mea,vel alius cui in tali casu relictū est.⁊ bal.in.l.illud C.de sac.san.eccl.in prin.dicit q̄ dr̄ esse in necessitate si ipsa esset,ponamus,iuuenis ⁊ nō hr̄et dotē,vel vnde posset se dotare,vel esset redacta in paupertatē ⁊ nō hr̄et vnde se posset alere attenta qualitate persone,vel erit in carceribus, tūc tale legatū dicte filie deberetˀ,estimari aūt oia ista debēt per iudicē ⁊
4 eius declarationi stabitˀ.ita vult ibi bal.†ēt dicetˀ legatū piu3 ⁊ ad pias qñ pr̄,vel alia ꝯiuncta persona legat ꝯiūcte persone in necessitate magis ꝯstitute presumitur magis misericordie q̄ affectionis relictū. ⁊ ideo dr̄ legatum pium, vt ibi voluit Bald.

SVMMARIVM

1 Liberorum quot sint genera.
2 Concubina que dicenda.
3 Pater quid ⁊ quantū filijs naturalibus relinquere possit. 4.5.

Glosa sexagesimaoctaua.

1 Item reliquit centum filio suo naturali tantum natum ex Berta concubina olim sua. † Primo videndū censeo que dicatˀ proprie concubina,⁊ an nati ex ea proprie dicātur naturales. Nā liberi aliqui sunt legitimi ⁊ naturales nati ex legitimo matri.vt insti.de pa.pote.in princi. Aliqui naturales tm̄,vt nati ex cōcubina,vt insti.de nup.§.fi. Aliqui legitimi vel arrogati vt in toto ti.insti.de ado.⁊.l.pe.C.de adop.alij nec naturales nec legitimi iuris presumptione vt incestuosi vel alias illegitime nati,vt in aucten.qui.mo.natu.effi.sui.§.fi.col.vj. Ali

quã sunt qui in principio nõ fuerũt legitimi ⁊ nũc sunt. i. q efficiũtur duobus modis. de quo in auc. q. mo. na. effi. sui. §. j. ⁊ inst. de
2 nup. §. fi. ita dicit gl. magistra. insti. de adop. in prĩn. † Unde vt sciamus qui proprie sint filij nãles tãtũ, q2 sunt illi qui nati sunt ex ꝯcubina. Et dicas qḋ ꝯcubina est q̃ retinet̃ in eadem domo ⁊ simul cohabitat ⁊ in ea est indubitatus effectus sicut in vxore cuius effectus ꝑsumit̃ ꝑ cohabitationẽ. ita dicit gl. Cy. ⁊ bart. in. l. fi. ff. de ꝯcubi. hi ergo filij nati ex ꝯcubina que retinet̃ extra domũ nõ sunt proprie nãles. Unũ nõ legitimarent̃ subsequẽti ma
3 trimonio, vt dicit ibi bar. ¶ † Quero itaq3 cognito q sint ꝓprie naturales filij quid ⁊ q̃tum pater põt talibus filijs relinquere in vltima voluntate nõ dico inquantũ succedũt ab intestato vel inq̃tum succedat̃ eis. Q2 de hoc dixi supra in gl. nolẽs intestatus decedere ⁊c. dõm est qḋ filius naturalis de iure ff̃orum. vr̃ qḋ possit ex testõ, ẽt stantibus legitimis ⁊ naturalibus succedere in totũ, vt. l. lucius cũ gl. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ pro illa gl. est casus ſm scḋam lectu. in. l. fi. C. de regula cato. sed in ꝯtrariũ est tex. ꝯiuncta gl. in. l. si is qui ex bonis. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ eo. ti. l. ex facto. §. iul. ꝯiuncta gl. Unde dicat ꝗcqd olim fuerit hodie vero dz distingui. aut pater reliquit ẽt filios legitimos ⁊ naturales. aut relinquit matrẽ suã cũ nãlibus, tñ aut relinqt ẽt vxorem, lz nõ hr̃et naturales, ⁊ legitimos filios, aut tñmõ reliquit naturales filios primo scḋo ⁊ tertio casu qñ reliquit inter legitimos, ⁊ naturales, vel matrem, vel vxorẽ, ⁊ tunc filijs naturalibus tantũ nõ põt relinquere pater in suo testõ, vel alia vltima volũtate vltra vnã vnciã de. xij. vncijs ⁊ si viueret cõcubina nõ posset relinquere nisi dictis naturalibus vna cũ eo2 matre vncia cũ dimidia, ⁊ si nãles filij nõ essent dicte sue cõcubine nõ posset relinq̃re nisi semiuncia. Ita dicit tex. in. l. ij. ⁊ auc. ibi posita C. de na. li. qbus nõ stãtibus vel nõ aduocãtibus fiscus aufert tanq̃ ab
4 idignis, vt. d. l. j. in fi. ¶ † Sed vltimo casu qñ testator nõ hẽat matrẽ propriã nec filios legitimos ⁊ nãles nec vxorẽ, ⁊ tũc filijs nãlibus põt pr̃ totũ relinq̃re in suo testõ, vt est tex. in auc. lz. C. de na. li. ⁊ in corpe vñ sumit̃, ibi totã suã sba3 ⁊c. ⁊ ibi ex testõ ⁊c. et predicta procedunt qñ directo filijs naturalibus pr̃ relinqt, sed mr̃ eo2 ꝑt totũ relinquere si nõ hz eos ex dãnato coitu a lege ciuili vt q2 erat vera ꝯcubina, vt. l. si qua illustris. cũ ibi not. C. ad orfi. Scḋo hec procedũt in pr̃e qñ directo talibus filijs relinqt. Sinaũt naturales filios substituit filijs legitimis ⁊ naturalibus vel alijs hr̃dibus ab eo institutis ⁊ substituerit vulgariter, q2 tũc ex vulgari succedit̃ defuncto ⁊ in bonis, vt inst. de pup. substi. l. post aditã. C. de impu. ⁊ alijs substi. tũc ex tali substõne vulgari aduertendũ est, q2 si sunt substituti filijs legitimis ⁊ naturalibus ⁊ tunc vr̃ ſm Ja. de are. in. l. is qui. ⁊ in. l. lucius. ff. de vul. ⁊ pup. ꝙ insolidũ ex dicta substõne vulgari admittat̃. Nã paria sunt filios legitimos ⁊ naturales nõ extare q2 vt naturales succedent insolidũ extare ⁊ nõ esset hr̃dis q2 moriunt̃ anteq̃ adeant, vel repudient. ar. l. id ipsũ. ff. de here. insti. ⁊ sic nõ transmittãt dictã hereditatẽ. igit̃ ſm bal. in. d. l. is qui. sentit ꝙ imo cũ ex vulgari succedatur directo testatori instituto nõ adeunte, vt. l. iij. §. fi. de lib. ⁊ posth. ⁊ nõ põt capere nisi vnciã sicut nõ posset institui nisi in vna stãtibus legitimis ⁊ naturalibus filijs nepotibus vel pronepotibus ⁊c. Sed tñ Raph. in. d. l. si is qui ex bo. tz opin. Ja. de are. ⁊ ita fuit ibi secutus, q2 cũ filij ltimi nõ supersint ⁊ nõ transmittãt hr̃ditatẽ patris nõ dz esse impedimentũ filio natu-
5 rali qḋ nõ succedat ẽt in totũ. † Sinaũt q̃rerẽt ex substõne pupillari, clar2 est ꝙ ipse põt succedere ⁊ insolidum, q2 nõ a testatore dr̃ capere sed ab ipso pupillo fratri suo lz ex ordinatione testõris, vt. d. l. si is qui ex bonis. ac ẽt q2 spãle est in pupillari vt habeat hr̃dẽ ⁊ dr̃ largo modo institutus nõ a patre sed a pupillo. vt. l. pr̃s ⁊ filij. de vul. ⁊ pup. ⁊. l. papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inoffi. test. Ex quo sequit̃ ꝙ nõ põt succedere naturalis tñ ex fideicõmissaria substitutus, vt ã dicat pater q̃ñcũq3 filius meus ltimus ⁊ naturalis decesserit sine liberis restituat hr̃ditatẽ tali filio meo naturali. Na3 cũ filius legitimus sit heres adiuit, ⁊ ius ex aditione q̃situ ⁊ radicatũ, vt. l. post aditã. C. de impu. ⁊ alijs substi. nec necessario sequit̃ ꝙ dictã hr̃ditatẽ põt trãsmittere ergo filius nãlis substitutus excludit̃ ita no. doc. ⁊ maxime Raph. in. d. l. si is qui ex bonis. vnde cu3 succedatur in bonis defuncti ꝑ fideicõmissariũ, vt. d. l. quo hr̃di. §. cũ filie. de vul. ⁊ pup. necessario sequit̃ ꝙ vltra vnciã ex dicta substõne ꝯseq̃tur rendũ remanebit penes hr̃dẽ filij ltimi ⁊ naturalis grauati ꝙ no. An aũt p̃dicta ꝓcedãt in spurio statim dicã in gl. seq. Et aduertas ꝙ tales naturales ex ꝯcubina proprie sunt illi qui legitimant̃ subsequenti matrimonio, vt insti. de nup. §. fi. ⁊ in. l. cum quis. ⁊ in. l. impera. cum in eas. not. per gl. ⁊ doc. C. de nat. libe.

SVMMARIVM

1 Spurius quis proprie dicendus. Et an possit patri succedere ⁊ ei relinqui saltem alimenta. 2. 3.
2 Spurie potest dos a patre relinqui, Et quid in ingressu religionis. 3.
4 Spurius an possit legitimo ⁊ naturali vulgariter substitui.
5 Decretalis cum hr̃et, de eo qui dux. in vxo. qua3 pol. per adul. an in terris imperij habeat locum.

¶ Glosa sexagesimanona.

1 Item reliquit f. filio spurio nato ex me ⁊ Ambrosina coniugata. ¶ † Quero primo quis dicat̃ spurius, ⁊ dicas ꝙ oĩs ille q est natus ex coitu dãnabili ex lege ciuili dr̃ spurius, vt in auc. q. mo. na. effi. sui. §. fi. ⁊ auc. ex cõplexu. C. de inces. nup. ⁊ no. gl. insti. de adop. in prin. et est notandũ ẽt ꝙ de iure ciuili multis modis coitus dr̃ esse illicitus ⁊ dãnari põt, vt est gl. magistra. insti. de nup. §. aduersus. Et iõ oĩbus illis modis natus dr̃ esse spurius ⁊ talis spurius nullo modo, nec inter viuos, nec in vltima volũtate aliquid a pr̃e ꝑcipere põt, vt. d. §. fi. ⁊. d. auctẽ. ex ꝯplexu. facit. l. j. C. de nat. hr̃. Intm̃ ꝙ hec filij naturales sunt vocãdi, vt ibi dr̃ ⁊ sic ẽt iura naturalia ꝑdit spurius. ex quo sequit̃ ꝙ de iure ciuili nõ dz a patre alimẽtari vt ibi neq3 alendus est ⁊c. Sed hoc vt dixi ꝓcedit de iure ciuili, sed de iure canonico, vt. c. cũ hr̃et de eo qui dux. in vxo. quã po. per adul. ita dicit bar. in. d. auc. ex ꝯplexu.
2 † Et sic pater põt filio spurio relinq̃re alimẽta. ita dicit ibi bar. et isto mõ ve3, relinquo filio meo spurio fundũ ad alimenta du3 viuit, ⁊ post mortẽ suã relinquo dictũ fundũ eius filijs ꝙ ꝑ annũ fieri põt, vt. l. fi. cũ ibi no. per gl. ⁊ oẽs doc. C. de nat. liber. ⁊ no. Bar. in suo ꝯsi. ꝙ incipit, deductus habẽs filiũ ⁊c. ⁊ eodẽ mõ põt pater filie spurie relinq̃re dotẽ, q2 dos succedit loco alimentorum. ita dicit bar. in. d. auc. ex ꝯplexu. ⁊ bar. in. l. si qs a liberis. §. j. de lib. agn. ⁊ bar. in. l. meuius. §. duobus. de le. ij. in ver. ij. q̃ro ego sum. ⁊ bar. in. l. fi. ff. de his qui. vt indi. in. ij. col. ꝙ bar. in. d. l. fin. intelligit ꝓcedere nisi esset nimis magna q̃titas relicta ꝑ alimẽtis, vel ꝑ dote, q2 tũc ꝑsumeret̃ factũ in fraudẽ legis ⁊ possit illud plus aduocare, vt. l. j. C. de na. lib. ⁊ reuocabũt cõsanguinei ⁊ ille persone de quibus ibi ⁊ vltimo loco fiscus, vt ẽt dixi supra in gl. Item reliquit. M. suo filio naturali. intantu3 ꝙ bar. in. l. fi. §. j. de his q̃ in frau. cre. dixit ꝙ cũ dos respectu mulieris dicat̃ titulus lucratiuus ⁊ ꝙ cũ dos redyt ad mulierẽ qḋ ꝯsanguinei, ꝑñt ab ea auocare per. d. l. j. C. de natu. libe. Qḋ tñ intelligit procedere nisi quatenus permittit̃ ꝙ filius, vel filia habeat pro alimentis, vel pro dote vt dixi, ita ẽt voluit bal. in. l.
3 eã q̃. C. de fideicõ. in ver. pone dicit decretalis ⁊c. † Aduertas ꝙ ẽt filio, vel filie spu. põt relinqui per patrẽ si ingrediat̃ monasterium, vt voluit Guil. ⁊ Bal. in. l. j. C. de sac. san. ecc. in ver. iuxta hoc quero nunqd nũcupati ⁊c et predicta procedunt ꝙ pater nõ põt aliquid relinquere filio spurio quatenus tãgit̃ de bonis suis. ex quo sequit̃ ꝙ si tractet̃ de bonis fratris sui legitimi ⁊ naturalis lz ex ordinatione patris de illo spurius est capax vñ si pater filio suo legitimo ⁊ naturali pupillariter substituat filiu3 spuriu3 v3 substõ, ⁊ ex dicta substõne põt capere dictus spurius bona tantummõ pupilli, non tñ ea que peruenerunt ad pupillum ex bonis patris, vt est casus, ⁊ ibi gl. ⁊ doc. in. l. si is q ex
4 bonis. ff. de vul. ⁊ pup. † Ex quo sequit̃ ꝙ filius nõ põt filio legitimo ⁊ naturali vel alteri heredi patris sui substitui vulgariter cu3 ꝑ substõnẽ vulgarẽ succedat̃ testatori. vt. l. post aditã. C. de impub. ⁊ alijs subst. ⁊ de hoc est gl. ord. in auc. qui. mo. na. effi. sui. §. fi. in gl. magna. ⁊ idem in substõne fideicom. q2 ex ea succeditur in bonis testantis, vt. l. coheredi. §. cum filie. ff. de vulga. ⁊ pup. Non põt ergo spurius aliqd vltra alimenta necessaria ⁊ condigna ⁊ vltra dotẽ condignã aliqd capere de bonis patris neq3 in vltima voluntate, vt. d. auc. ex ꝯplexu. ⁊ in corpe vñ sumitur. nec inter viuos aliquo ꝯctu, vel oneroso siue directo per se siue ꝑ interpositã ⁊ mediã ꝑsonã vt est tex. in. l. j. ⁊ ibi gl. Cy. Bar. Bal ⁊ Sal. C. de na. lib. lz gl. in ꝯctu. ⁊ maxime oneroso dicat ꝯtrium ⁊ male ſm doc. in. l. test. ff. de proba. ⁊ ibi Jac. but. Barto. Bald. Salic. ⁊ Flo. Sed ipse spurius ab oĩbus alijs põt succedere tam in vltima volũtate q̃ inter viuos preter q̃ a patre, ⁊ sic ẽt põt acquirere ab auo paterno. vt. l. fi. §. j. ⁊ ibi gl. Cy. ⁊ doc. C. de na. li. ⁊ no. Bar. in quodam suo consilio, quod incipit Oduxius habens filiũ ⁊c. Cum ẽt filio legitimo ⁊ naturali ipsius filij spurij ꝑ fratrẽ spurij põt relinqui vt s̃. dixi per. d. l. fi.

5 l.fi.§.j. ¶ †Quero an dispositio.d.c. cũ hrẽt. habeat locum in terris imperij ita q̃ spurio possit alimenta, vel dos per patrẽ relinqui. & d. Jo.in.d.l.lucius.§.j.ff.de lega.j.tẽ q̃ non, q: de iure ciuili non pñt spurio relinqui alimenta, vt.d.auc.ex gplexu. & in terris imperij seruat̃ ius ciuile. & in terris ecclesie seruat̃ ius canonicum.vt no.gl.in.c.ij.de arbi.in.vi. Sed q̃ immo dicta dispositio.d.c.cũ haberet.seruet̃ ẽt in terris imperij & in foro seculari voluit glo.in.d.c.cũ haberet. & hoc firmat ibi Cardi. flo.& Ant.de but.dõm est vt ita teneas q: ita consului & ita iudicatũ fuit in quadã cã vxoris Antonij de caprolis de Regio per iudices curie illustris principis.d.Marchionis Ferrarie.

SUMMARIUM

1 Legatum heredi vt det tali persone vt ipse testator dixit illi in secreto an valeat.

¶ Glosa septuagesima.

1 Item reliquit B.centũ erogãda vt sibi posui in secreto. ¶ †Quero an tale relictũ valeat si lego titio cẽtũ vt det illi persone prout eidẽ dixi in secreto vr̃ q̃d non, q: vr̃ relictum incerte persone, vt in.§.incerte. institu.de lega.l.quedã.& ibi late Bar.de reb.du. ¶ Scdõ q: vr̃ volũtas captatoria qm̃ titius posset pro libito voluntatis dare & dicere q̃ hoc posuit sibi in secreto testator. Sed dic ɔ̃riũ q: tale legatũ vz, vt no.Bar. in.l.quẽ hrẽdi.de reb.du.intm̃ q̃ tale legatum non presumit̃ relictum in fraudẽ legis, vcz vt restituat incapaci, vel aliter illud oz probare.arg.l.lucius.§.j.cũ ibi no.& ibi Bart.ff.de leg.j.& bal. in.l.ita fidei.de iure fisci.crederẽ tñ si postea ille titius dictũ legatũ prestaret incapaci tale legatũ non valeret & auferret̃ ab incapace tanq̃ ab indigno, vt.l.in tacitis. & l.lucius.§.j. de leg.j. & l.non intelligit̃.ff.de iure fis.facit.l.si ventri.§.in bonis.de priuileg.credit.& q̃d no.Bar.in simili in.l.post ɔ̃tũ.ff.de dona.facit.l.sed & iuli.§.proinde.ff.ad mace. Et aduertas q̃d Ang.& d. meus in.d.l.lucius.§.i.dicunt q̃ immo tale vr̃ factũ in piã cãm per.c.cũ tibi extra de testa.& ad declaratiõẽ predictorum vide Bar.no.in.l.theopõpus.de dote preleg.in versi.quero dixit testator &c. Sinaũt ille titius postea institueret spuriũ primi testatoris non presumitur fraus, & quondã testator rogauit q̃ illa que sibi reliquit daret suo spurio, secus si illud q̃d sibi relictũ est & positum in secreto spurio assignaret ista intelligant̃ ita vt.s̃.dixi.ita dicit Bar.in.d.l.lucius.§.j.in fi q̃d no.sed Ang. ibi quem sequitur do. Jo.nullo modo vr̃ q̃ titius possit eligere spurium testatoris & sic dicit tenere Ja.de are.& Jo.an. post eum in Spe.de instru.edic.§.nunc aliqua.in versi.sed quid erit in prelato, in additione que incipit, continuatur hic alia questio. versi. sed vltra predicta queritur posset tñ eligere spurium & spuriã quo ad alimenta & dotẽ.vt in.c.cũ hrẽt.de eo q̃ dux.eã quã pol. p adul.& facit q̃d.s̃.dixit testator posuit in secreto. Secus aũt si dixisset lego tiu̾o centũ erogãda & dispẽsanda ẽm suã gsciaz, nam tunc, q: hoc casu distributio non vr̃ esse secreta habebit necesse talis executor cũ illud distribuere intendit, q̃d testator commisit in eius conscientia.ita dicit Pet.de ancb.in cle.j.de testa.in.ij.col.

SUMMARIUM

1 Preteritionis materia examinatur quid sit & quotuplex.
2 Institui & exheredari qui debeant.
3 Preteritio materna an pro exheredatione habenda.
4 Preteritio emancipati quo casu non teneat.
5 Testamentum an & quando possit impugnari per preteritionẽ.
6 Ceterorum appellatione qui veniant.
Exheredatio quot modis sumatur.
7 Aucten.ex causa.C.de libe.prete.inter quos locum habeat.8.
9 Intellectus.l.si cum in vtero.& l.sicut.C.de testa.mili.

¶ Glosa septuagesimaprima.

1 Item asseruit se nil velle relinquere.L. filio emãcipato. ¶ †Hic est tractanda materia preteritionis.nã p̃terire non solũ est sub silẽtio trãsire & nullã de eo mẽtiõẽ facere sed ẽt est non instituere vel non op3 exheredare l3 de eo aliquo mõ aliter mẽtiõẽ faciat ẽt legando vt dicit ad literã tex.in.§.eadem.insti.de here.q̃ ab inte.defe. Oẽs ergo q non sunt instituẽdi vel exheredandi si non instituant̃ vel exheredant̃ rite dicunt̃ esse preteriti, vt.d.§.eadẽ. ¶ Videamus itaq3 primo qd sit preterire.& Bal.in.l.gallus.§.ille casus.ff.de lib.& posth. dicit q̃ est triplex vc3 quedã ppria quo ad famã & quo ad effectu3, & sic diffinitio preteritionis est silentiũ circa instõnis bñficium vel exhrẽdationis odiũ. Vñ qñ pr̃ vt dictũ est neuter neq3 fauorabilis neq3 odiosus, & dr̃ p̃terire qm̃ dr̃ testm̃ legitime ordinari in quo testator fungit̃ officio suo.l.inter cetera.de lib.& posth. Quedaz est preteritio ppria quo ad formã, s3 nõ quo ad effectũ, & h̃ est duplex. Nã quedã cãtur ex iure priuilegiato, vnde preteritio effectualr̃ est exhrẽdatio iure veteri sed non nouo.l.vt certo.cũ.l.se. C.de test.mili.& no.in auc.de her.& falci.§.pe. Alia preteritio pcedit a iure cõi q̃ est preteritio pprie quo ad omissiõnẽ seu formam non quo ad effectũ, imo hr̃ pro exhrẽdatione vt in linea mr̃na.vt insti.de exhere.lib.§.mater.q̃d hodie non est verũ q̃ hr̃ p exhrẽ
2 datione nisi cã inserat̃ quare preterea t̃.vt not.in auc.de here.& falci.§.exheredatos. ¶ †Scdõ videndum est q dñt institui vel exhrẽdari.vt.l.inter cetera.ff.de li.& posth.& rñdeo q: oẽs q pñt intẽtare qrelã vel ɔ̃tab.sunt instituẽdi vel exhrẽdandi. vt.d.l.inter cetera.& l.seq.& l.j.ff.de inof.test.& d.§.eadẽ.& sic q põt subuertere testm̃.vt.l.oino.C.de inoffi.test. Et hi sunt liberi quo ad patrẽ qui sunt i ptãte, vel emãcipati & obtinẽt primũ gradũ siue primũ locum.vt.l.posthumus.ff.de iniusto testa.& instit.de exhere.lib.§.posthumoꝝ.& §.sui.& institu.de here.quali.& diffe. Secus si essent in ptãte, tñ nõ obtinẽt primũ gradũ vt est nepos stante patre suo in medio in ptãte. vt.l. si qs posthumos.§.si filiũ.cũ ibi no.ff.de libe.& posthu.& q̃d ibi Bar.ff.de suis & legiti. q: tũc nepos nõ est necesse institui vel exhrẽdari & preteritus nõ
3 impugnat testm̃ prñh.vt.d.§.si filiũ.† In mr̃e aũt & linea mr̃na vt auo vel auia materna preteritio dici põt, q: sua preteritio hr̃ pro exheredatione.vt institu.de exhereda.lib.§.fi.& q̃d ibi no. Unde tunc iudicandũ erit ac iudicabimus de exhrẽdato q̃d est verũ hodie si fiat talis preteritio a linea materna cũ cause insertione de quibus hr̃ in auc.vt cũ de appel cogno.§.cãs. Sinaũt cã non inserat̃ in preteritione preteritio non v3 ipso iure. vt.d. auc.vt cũ de appel.cogno.§.aliud.& in auc.ex cã.C.de libe.prete. Sinaũt cã inserat̃, & tunc vna de illis ibi nominatis, tunc v3 testm̃. Sed ita demũ talis preteritio sortitur effectũ si per herẽdẽ dicta cã verificet̃ & probat̃.vt.d.auc.ex cã.& ibi plene no.p glo.& oẽs doc.& no.Bar.Ange.& Jmo. in.l.filio preterito.de
4 inoffi.testa.† idẽ est in emancipato, q: ad hoc vt eius preteritio hodie sortiat̃ effectũ, opus est, q̃d in sua preteritione inserat̃ cã, & iusta.alias non v3.vt no.in.§.emancipatos.in auc.de here.& falci. Et est rõ, q: si in preteritione matris que non h3 in ptãte. vt.§.femine.insti.de adop.requiritur insertio cause legitime.vt d.auc.ex cã eodẽ modo ẽt requirit̃ in emancipato qui desijt eẽ in patria ptãte.vt.§.per emancipationẽ.insti.qui.mo.ius par. pot.soluit. ¶ Tertio principal̃r aduertas q̃ preteritus si est filius emãcipatus a matre & fuerit rite & recte cũ cãe legitime in
5 sertione preteritus, †& pbet̃ p herẽdẽ dicta causa nullo mõ põt impugnare testm̃. Sinaũt filius in ptãte preteritus ẽt cũ insertione cause legitime que cã p hrẽdẽ non probat̃ tñ testm̃ est ipso iure nullũ quo ad instõnẽ. Cetera in testõ inserta firma manẽt. vt.d.auc.ex causa.& in corpore vnde sumit̃.& põt dicere testm̃ nullũ, vt.l.fi.C.de lib.& post.& l.pe.& fi.ff.de lib.& posth. Et pdicta pcedũt q̃ cetera firma manẽt annullata instõne qñ preteritio vel exhrẽdatio fuit facta a sciẽte. Sinaũt ab ignorãte legata non debent̃, ita dicũt cõiter doc.in.d.auc.ex cã.ad similitudinẽ militis, vt.l.si cũ in vtero.& l.sicut.C.de test.mi.& ẽt post altercationes doc.dicũt in.l.filio p̃terito.in.ij.col.de iniusto tes. ¶ Quid aũt gtineat̃ ap.ceteroꝝ.vide Cy.bar.bal.Ang.& Sali.in.d. auc.ex cã.& bar.& Jmo.in.d.l.filio preterito.& vide bonũ text. in.l.q̃ plures.§.i.de vul.& pu.& l.nã q̃d.§.si qs gpulsus.ad tre.
6 ¶ †Querit̃ an.d.auc.ex cã.hẽat locũ ẽt in preteritione pr̃na, & dõm est q̃ sic, q: verbũ exhrẽdatio trib.mo.sumit̃, pprie, large, & largissime.vt no.bar.in.d.l.filio p̃terito.in pñ.ac ẽt hoc p3 in tex.in auc.vt cũ de ap.cog.§.aliud quoq3 & in.§.& hoc si qdẽ.ibi exhrẽdatiões & preteritiões pene ẽquitatis &c. in.§.seq.dr̃ p̃teritionis & exhrẽda.iniuriã auferre &c.& sic clare p3 q̃ loquit̃ tã in preteritione q̃ exhrẽda. ¶ Quero an.d.auc.ex cã.hẽat locum qñ parẽtes a filijs vel alijs descẽdẽtibus preterent̃ vel exhrẽdãtur, & dõ3 est q̃ sic vt tenẽt cõiter doc.in.d.auc.ex cã.& bar.in d.l.filio preterito.in.iij.col.vbi dicit q̃ h3 locũ si filius i ptãte testat̃ in castrẽsi vel q̃si p̃re3 vel mr̃em p̃tereat vel exhrẽdet sine cãe insertiõe, & dñt testm̃ nullũ. sinaũt ẽ p̃teritus ab emãcipato filio vel a filio i ptãte i castrẽsi vel q̃si cũ cãe isertiõe, & h3 ɔ̃tra.vt .l.i.ff.si q a pa.fu.ma.aut fuit exhrẽdatus & h3 q̃relã. vt.l.i.ff.ñ.ó

insti. test. Ita dicit Bar. in d. l. filio preterito. in vers. circa fm
7 principale. ¶ †Utero an d. auc. ex cã. habeat locũ in posthu-
mo preterito. ⁊ doc. in d. auc. ex cã. ⁊ Sal. in l. i. C. de posth. he
re. insti. ⁊ in d. auc. ex cã. ver. ij. videndũ est an auc. ex cã. dicit
q̃ quo ad oĩa h3 locũ in posthumo qñ sit pteritio vel exhrdatio
a sciẽte. sinaũt ab ignorãte se hr̃e vxorẽ pregnantẽ nõ debentur
nec ꝯseruant̃ legata ar. l. pe. de iure codici. sicut dicimus in mili
te. vt. l. si cũ in vtero. ⁊ l. sicut. C. de testa. mili. Sed Sali. in d.
auc. ex cã. ⁊ Imo. in l. filio pterito. in ver. dubiũ est q̃ ŏ posthu
mo ⁊c. ⁊ cõiter doc. tenẽt q̃ siue ab ignorãte siue a sciẽte habeat
locũ. d. auc. ex cã. qꝛ loquit̃ in liberis ⁊ ap. liberoꝝ ꝯtinentur ẽt
posthumi. vt. l. libelloꝝ. de ver. sig. vsq3 in infinitũ p3 si nõ h3 lo
cũ in posthumo. iuxta. l. si qs in suo. C. de inoff. test. nõ h3 ẽt lo-
cũ eadẽ rõne in infante furioso ⁊ mẽtecapto iã natis. hoc tñ est
8 falsũ, igit̃ ⁊c. ¶ †Nec ob. d. l. pe. de iu. codic. qꝛ vt dicit Sal.
in d. auc. ex cã. nec rõ bart. vbi dicit q̃ si sciuisset de posthumo
nõ fecisset tot legata ⁊c. qꝛ ista rõ nõ ꝯcludit, qꝛ legata fuerunt
ob merita, vt. l. marito. ff. pro so. ⁊ pro hoc facit. l. si. ff. de here. in
sti. ⁊ l. eãq3. C. de fideicõ. ¶ Nec ob. d. l. pe. qꝛ si testator vnum
instituit ⁊ aliũ pterijt. pteritus nõ põt dicere instituto solue oĩa
legata ex tua portione, qꝛ tũc institutus replicabit. Iõ oĩa lega-
ta a me relinqt, qꝛ me solũ viuere putabat, cũ ergo tu mecũ suc-
cedas, ⁊ auferas mihi portionẽ, iõ soluas dimidiã partẽ tuã le-
gatoꝝ, ⁊ sic magis facit pro eo q̃ ꝯ. Nec ob. si dicat̃ pure ille p̃
teritus nihil soluit, igit̃ qꝛ qđ legata fuerint noĩatim relicta abin
testato, secus si simplr̃ fuisset relicta, qꝛ tũc ẽt preteritus soluẽt
partẽ. vt. l. si quis cum nullum. ⁊ l. ꝯficiuntur. ⁊ l. ab intestato.
9 de cad. tol. ¶ †Nec ob. l. si cum vel in vtero. ⁊ l. sicut. qꝛ loquũ
tur in milite fauore militis, igitur. ita no. Dy. in l. cum pater. §.
cum estimaret. ff. de lega. ij.

SVMMARIVM

1 Nepotes ex filia premortua sunt instituendi vel exheredandi.
2 Filiusfamilias heredem in profectitia dote non h3.
3 Legitima quid sit. 4.

¶ Glosa septuagesimasecunda.

1 Item religt G. eius nepoti ex Antonia filia. li. x. ¶ †Si sufficeret ad hoc vt testm̃ patris valeret sue iure in stitutionis dotes. ⁊ xij. imperiales. vt no. gl. in l. iij. §. sed vtrꝝ. ff. de mino. in ver. ergo si filia. in fi. gl. magne. eo. mõ ⁊ fortius va leret testm̃ si nepotibus relinquat̃ dos matris cũ filia l3 esset nu pta iñ in potestate patris. vt. l. vt liberis. C. de colla. ⁊ nepos ex filia nõ consequatur alienã familiã. insti. de pa. pot. in fi. et pre dicta procedũt si adhuc filia testatoris viuat. ¶ Sed ẽt tũc du bitat̃ an sufficiat qđ habeat quoquo relicti titulo, vel debeat ha bere iure instõnis, ⁊ dicendum est q̃ sufficit quoquo relicti titu lo vt dixi nõ sit in ptãte aui magni. vt instit. de patria potesta. §. fi. ergo nõ põt dici suus vt insti. de here. qua. ⁊ diffe. §. sui. ⁊ l. in suis. de lib. ⁊ posthu. ergo non fuit necesse institui vel exhereda ri iuxta. l. inter cetera. ff. de lib. ⁊ posthu. sed dubium magnũ est si filia sit premortua, qꝛ nepotes succedũt in locũ eoꝝ mr̃is. inst. de here. ab inte. §. cũ filius. ergo fuerunt instituendi vel exhere dandi. vt. l. inter cetera. de li. ⁊ posth. facit. l. q̃ posthumoꝝ. de inu. te. ⁊ l. i. ff. de inoff. testa. Quod vr̃ ergo si nepotes instituti in lib. x. mã. an possint ad supplementũ legitime, an vero teneã tur ꝯferre dotes matris sue ꝯputare in legitimã anteq̃ pr̃ dos data filie debeat in quartam filijs filie imputari. Istã. q. posuit bar. in l. in quartã. ad l. fal. ver. q̃ro filia decedit anteq̃ pater. ⁊ cã. q. examinauit ibi Ang. Imo. bal. ⁊ Sal. in l. qm̃ nouella. C. ŏ inof. te. ⁊ bal. Ang. ⁊ Sal. in l. illã. C. de coll. ⁊ bar. ⁊ doc. in l. post dotẽ. ff. so. ma. Nã bar. in d. l. in quartaz. t3 q̃ ꝯputet̃ in dictã quartã. mouetur per l. illã. C. de colla. vbi nepos dotez matris ꝯfert alijs vt ibi ⁊ i quartã imputat̃. vt. l. qm̃ nouella. C. de inoffi. test. Nõ ob. q̃ qdã ꝯsulentes dixerunt ꝯ̃riũ hac rõne; qꝛ dicti nepotes nõ habent ab auo, sed vt heredes matris, ergo quo ad h̃ nõ debẽt ꝯputare, vt. l. scimus. §. repletionẽ. C. ŏ inof.
2 test. qñ bar. rñdit q̃ ista rõ est falsa. † Nã filiafa. nõ h3 hodie heredẽ in profectitia dote, vt. l. nupta. ff. sol. mat. ⁊ no. in l. post dotem eo. ti. facit. l. i. ⁊ ij. ff. de castren. pecu. ⁊ de consuetudine dos d3 reddire ad patrẽ filia defuncta in ma. vt not. in l. dos a patre. sol. ma. ergo nõ est verũ dicere q̃ eius filij habeãt vel he redes matris igitur ⁊c. Sed istam q̃õnẽ posuit Bal. ⁊ Sali. in l. qm̃ nouella. C. de inoffi. testa. ⁊ Ange. ⁊ Imo. in d. l. in quar-taz. vbi Imo. dicit q̃ in hac. q. fuerunt tres opi. ⁊ vna fuit opi. Bart. q̃ nepotes nõ debeant dictã dotẽ in legitimã imputare ẽt si fuissent heredes matris si bene ponderent̃ verba sua. ⁊ hãc
3 opi. ẽt secutus fuit Ja. bu. ꝯsulendo, † ⁊ qꝛ legitima est tertia ps eius q̃ quis habiturus esset ab intestato. l. papi. §. iiij. ff. de inof. test. ⁊ sic in successione ab intestato reperiretur dos matris cuz deberet conferre. vt. d. l. illam ergo in successio. ꝯ̃ testamentuz debebit sibi imputare in legitimam. Scđa fuit opi. q̃ si filij sint heredes matris in dicta dote q̃ tunc nõ ꝯputant in legitimaz. ⁊ hanc opi. vr̃ tenuisse Bar. in l. post dotẽ. ff. so. ma. in pen. vel vlti. col. ⁊ hanc ẽt sequit̃ Ja. de bel. in quodã ꝯsilio qꝛ cum dos fuit effecta ipsius matris ex mutatione persone mutauit patronum. l. paulus. §. fi. de acqui. here. ⁊ ideo amplius nõ ꝯputatur in patrimonio patris ⁊ per ꝯ̃ns nõ d3 ꝯputari in legitimã. d. l. scimus. §. repetitionẽ. ⁊ hanc opi. sequit̃ ẽt Bal. in d. l. qm̃ nouella. ⁊ idẽ ante in d. l. in quartã. ⁊ idẽ bal. in d. l. illam. Dicit n. ibi eque posse distingui q̃ aut nepos venit ex successione aui ex persona matris, qꝛ ꝯcurrit cũ auunculo vel matertera q̃ al's precedebant eũ in gradu, tũc d3 nepos imputare in legitimaz si cut imputaret eius mater; ⁊ eius psona venit. Secus dicit si ve niret ex pria persona vt qñ ꝯcurreret cũ nepote ex alia filia cuz tũc sint pares in gradu, ⁊ tũc nõ tenet̃ imputare in legitimaz. ⁊ hoc iõ tenuit ꝯsulendo. ⁊ hanc opi. dicit Imol. in d. l. in quartã. sibi videri rõnabilẽ, per q̃ȝ precedentes due opi. reducũtur ad ꝯcordiã, ⁊ ad rõnes in ꝯ̃riũ allegatas est facilis rñsio p3 bal.
4 in d. l. illã. † Qꝛ non est bona ꝯ̃ntia confertur ergo ⁊ imputatur in quartam, qꝛ l3 a principio postea transiuit ad aliud patrimonium vc3 ipsius filie vt dictũ est. itẽ l3 ꝯferatur ab intestato non sequit̃ q̃ in successione ꝯ̃ testm̃ debeat ꝯferri ⁊ ꝯputari in quar tam qꝛ ista nõ fuit pia, vt voluit gl. in d. l. illud. §. j. sed dicta imputatio respectu cuicũq3 her. extraneo. ⁊ p hoc p3 quid iuris si pr̃ dedit dotẽ pro filia ⁊ stipulatus est illã sibi reddi nõ stãtibus liberis. Nã cũ tñ tacite videat̃ actũ q̃ deueniat ad filios filie tã q̃ȝ eius heredes vt tenuit Ja. de but. disputando ⁊ plene p bar. in d. l. post dotẽ. facit. l. beblius. de pac. do. p3 ex predictis qd iuris. Si aũt voluisset q̃ spectaret dos ad filios filie non vt heredes, tunc videret̃ q̃ cũ haberent illã ex iudicio aui deberent illã imputari, ⁊ hoc vr̃ satis fuisse de mẽte bart. in d. l. in quartam. Sed ibi Ang. voluit ꝯ̃riũ, qꝛ talis donatio facta in nepotẽ ex filia. ex quo tenuit ab initio nõ imputatur ex quo nihil est di ctum per. l. si qñ. §. ꝯ̃nalr. de inoffi. test. sed fm Imo. põt dici q̃ ibi loquit̃ in donatione simplici, sed nos loqmur in dote in qua vr̃ per. d. l. qm̃ nouella. Quid si auus dotauit neptem, que auo mortuo vult venire ad succe. patris sui vel vult legitimam, vr̃ q̃ nõ, ex quo nõ habuit a pr̃e sed ab auo. ⁊ Ang. in d. l. in quar taz. dicit ꝯsuluisse q̃ si auus dotauit neptẽ contẽplatione ipsius neptis, ⁊ hoc ꝯstat manifeste vel per euidentia indicia, q̃ tũc nõ imputabit. Secus si ꝯstat ꝯtẽplatione filij ipsaz neptẽ dotasse. l. dedit dotẽ. ff. de colla. bo. ꝯiuncta. l. sed si plures. §. in arrogato. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ qꝛ hec dos vr̃ primo tradita filio ⁊ demum per filium nepti. l. iij. §. fi. de do. inter vi. ⁊ vxo. que omnino not.

SVMMARIVM

1 Seruitus describitur, ⁊ quotuplex sit.
Seruorum differentia. Et quid ⁊ cui per eos acquiritur.
2 Libertus orcinus quis dicatur.
3 Patrono que pars bonorum debeatur.
4 Seruus in funere domini qñ libertatem consequatur.

¶ Glosa septuagesimatertia.

1 Itẽ religt Anne eius ancille q̃ p hr̃des suos manumittat̃. ¶ † Sciẽdũ est q̃ seruus nihil est de iure ciuili. l. q̃ attinet. ff. de re. iu. Seruitus nãq3 est ꝯstõ iu. gẽ. qua qs dñio alieno ꝯ̃ nãm subijcit̃. Et aliqui serui fiunt captiuitate. aliqui nascũtur ex ancillis nostris ⁊ dicunt̃ verne, ⁊ illi ẽt dicuntur serui q l3 essent hoĩes liberi vendiderunt se ad pretiũ participãdũ vt ista habent̃ insti. de iure perso. §. seruitus aũt. cũ duobus. §. seq. Et ideo ꝯcqd querunt querit̃ dño vt insti. per quas perso. no. acq. in prin. pñt tñ manumitti ⁊ manumissi recuperãt naturalem libertatẽ. ff. de iust. ⁊ iur. l. manumissiones. ⁊ liberant̃ a manu dñi cui erant subiecti. vt. d. l. manumissiones. Aduertendum tñ est q̃ si testator vel alius inter viuos iubeat seruũ manumitti certo mõ ⁊ forma q̃uis libertas sit multũ fauorabilis ⁊ inestimabilis vt. l. libertas. ff. de re. iu. tñ nisi dicto mõ ⁊ forma tradita nõ fuerit

rit manumissus nullatenus vз manumissio. vt ē casus valde not.
2 in. l. q rome. §. paulus. de verb. obli. † ꝛ est aduertendū q̄ aut te statoꝛ reliq̄t directo libertatē seruo suo ꝛ efficit̄ libertus q vocabit̄ libertus Orcinus dūmō directo ex testō libertatē ɔsequat̄, ꝛ q ēt seruus vel fuerit testatoris tpe quo fecerit testm̄ ꝛ tpe quo testatoꝛ morit̄ vt est casus insti. de singulis rebus p fideicōmissum relic. §. pe. alias aūt si testatoꝛ mādat p h̄rdē vel aliū manumitti ēt si sit seruus testatoris efficeret̄ libertus manumittētis, ꝛ nō ipsius testatoris. vt est casus in. d. §. pe. ex quo sequit̄ q̄d p̄rimo casu qn̄ est libertus Orcinus non dr̄ h̄re patronū nisi defunctū. Sin aūt fuerit p aliū manumis. ex fide. manumissiōe factus fuerit li. dr̄ eē libertinus dici manumittētis. Sз ille necessario manumittens libertinū in seruitutē nō reuocat ēt ex causis ex q̄bus regl̄r libertus pōt reuocari in seruitutē iuxta ea q̄ h̄n̄r in l. ij. C. de lib. Nec pōt ei imponere opas nec impositas exigere. ēt si ipse manumis. ignoꝛāter dictas opas p̄miserit. vt est tex. ꝛ ibi gl. ꝛ doc. in. l. manumissiones. C. de ope. lib. bз tn̄ talis manumittēs ēt ex neces. ius succedēdi p ɔ̄ta. vt dicit gl. C. de ɔ̄ta. l. lib. la. j. ꝛ gl. in. d. l. manumissiones. nā si libertus est maioꝛ centenario dз instituere vel exh̄rdare legiōi eius patronū, alias aūt pōt ɔ̄
3 tabulare testm̄ liberti † qm̄ patrono debet̄ hodie p sua debita portione tertia pars bonoꝝ liberti. insti. de succes. liber. §. sз nr̄a cū. §. se. Necnō aduertēdū q aut testatoꝛ reliq̄t libertatē seruo alieno vel h̄rdis, ꝛ tūc pōt directo relinquere. vt. l. cogi. §. seruo. ff. ad treb. Aut seruo suo, ꝛ tunc aut reliq̄t libertatem solūmō, ꝛ tunc heres dз posse cogi vt manumittat. facit. l. mulier. §. j. ff ad treb. Aut reliq̄t libertatē ꝛ h̄rditatē, ꝛ tūc aut ab vno h̄rde tm̄, ꝛ tunc talis heres pōt solui a dicto seruo vt adeat h̄rditatem, ꝛ ipsum manumittat ꝛ eidē h̄rditatez restituat vt. d. l. mulier. §. j. Aut ab vno h̄rde reliquit libertatē ꝛ ab alio h̄rditatē, ꝛ tūc aut ille heres a quo est libertas relicta sponte adiuit, ꝛ tūc seruus liber factus pōt cogere aliū h̄rdē vt adeat ꝛ sibi hereditatē restituat. Aut ille a quo relicta est h̄rditas nōdū adiuit, ꝛ tunc cum adhuc sit seruus non pōt cogi adire restōnē seruo h̄rditatez. vt l. cogi. §. si. cū ibi no. ꝛ. l. si eius. ꝛ. l. non egendū ꝛ ibi gl. Bar. ꝛ
4 doc. ꝛ doc. ff. ad treb. † vnū tene menti p̄petuo q̄ si in funus dn̄i seruus vadat pullatus vel palliatus, vcз indutus nigro ꝛ vestibus lugubribus ō ɔsensu testatoris ꝛ h̄rdis q̄d ex hoc solo consequit̄ libertatē. vt est tex. in. l. j. §. sз scimus. ꝛ no. gl. insti. de lib. §. si. vbi ponīr. viij. casus in q̄bus seruus nanciscit̄ libertatem.

SVMMARIVM

1 Exheredatiōis materia pulchre excutit̄. Et q̄d sit, ꝛ quotuplex, ꝛ in quibus fieri possit, ꝛ qui non possint exheredari.
2 Testamentum pagani vt valeat quid continere debeat.
3 Frater an ꝛ quando testamentum fratris impugnare possit.
4 Exheredatio conditionaliter fieri an debeat. Et an sine causa teneat. 5. ꝛ nominatim fienda. 6. 7.
8 Exheredatus cā expressa ꝛ non p̄bata iuuat̄ querela inofficiosi. Querela inofficiosi quando locum habeat.
9 Legata an firma maneant testamento rupto. Et quid si deficiat ratione cause efficientis. 10.
10 Substitutio vulgaris an conseruetur per auc. ex causa. C. de libe. prete. Et quid de pupillari.
11 Legata testamento rupto qua conditione petantur, ꝛ an debeātur ex institutione conditionali rupta.

¶ Glosa septuagesimaquarta.

1 Item V. filiū suū maledictū exheredauit. ¶ † De exh̄rdatione tractaturus. Primo videndum est, quid sit exheredare, ꝛ dic q̄ exheredare est filiū esse extra h̄rditatez vel h̄am suā ponere vel alienū facere, siue dicat filiū meū exh̄rdo, siue dicat alienus a mea h̄rditate vel h̄a esto, vt est tex. in. l. si q̄s filiū. de libe. prete. vel exhere. in prin. ¶ Scdo quero quotuplex sit exheredatio, ꝛ dic q̄ triplex vt no. Bald. in. l. gallus §. ille casus. ff. de lib. ꝛ postb. ꝛ Bar. in. l. filio preterito. de iniusto testa. in. ij. col. in auc. ex cā. de lib. prete. vcз. vna q̄ stricte accipit̄. scdo mō large, tertio mō largissime, dic vt ibi p oēs ꝛ. j. de clarabo. ¶ Tertio q̄ro in quā voluntatē pōt scribi exh̄rdatio ꝛ dicas in testō tm̄, nō aūt in codicillis vel ab intestato pōt ascribi ꝛ ibi ascripta non vз. vt insti. de codi. §. pen. ibi nec exh̄rdatio ascribi. facit. l. nec codicillū. C. de testa. ꝛ. l. illud. §. tractari. ff. ad treb. ꝛ dз ascribi in testō a prin. valido, al's aūt si testm̄ non valeret vel ex postfacto irritaret̄ vel nō rūperet̄ vel nō adiret̄ h̄rditas exheredatio nō vз, q2 ad hoc vt exh̄rdatio sortiat̄ effectum. vt. l. filiū. §. sз cū exh̄rdatio. ff. de ɔ̄ta. ꝛ intellige exh̄rdationez in vita, post mortē aūt frustra exh̄rdat̄. vt. l. si ita stipulatus. §. fin.
2 cū. l. seq. ff. de lib. ꝛ postb. † lз exh̄rdatus habeat̄ quo ad q̄d pro mortuo. vt no. in auc. de here. ꝛ falci. §. exh̄rdatos. ꝛ bar. in. l. q in aliena. §. interdū. de acq. he. ¶ Quarto aduertat testōꝛ q̄libз paganus, q2 si mādat si vult testm̄ suū valere q̄ filiū suū aut instituat aut solēniter ꝛ rite ꝛ recte exh̄rdet, al's testm̄ suū sic ɔditum est nullū. vt. l. inter cetera. cū. l. seq. ff. de lib. ꝛ postb. Vn̄ lз istum filiū nō instituerit. tn̄ q2 cū exh̄rdauit vз testm̄. Alias aūt si filiū nō instituat vel exhereder, sз legauerit aliq̄d filio dūmō iure institōnis dicet̄ filius preteritus ꝛ testm̄ non valeret. vt inst. de her. que ab intest. §. eandē. intm̄ q ēt si post mortē h̄rdis relinquat pater filio fideicōmissum ēt vl'e non vз testm̄. vt. l. scimus. §. cum aūt. C. de inoffi. testa. facit. l. si emancipatus filius. ff. de ɔ̄tab. ꝛ Bar. ꝛ doc. in. d. §. cū aūt. ¶ Quinto exheredare p̄pria possumus, ꝛ est pꝛopꝛie exheredatio illos qui sunt nobis de ascendentibus vel descendentibus per lineā rectam qui nobis ab intestato succederent. in extraneo aūt est exheredatio res inepta. vt. l.
3 quidam cū filium. ff. de verbo. obliga. cum ibi no. † Et intellige extraneos oēs esse trāsuersales ēt fratres ꝛ soꝛoꝛes, q2 frater vel soꝛoꝛ ēt vtrinq̄ ɔiunctus non sit institutus vel exheredatus. tn̄ non p̄nt impugnare testm̄ fratris vel soꝛoꝛis ēt vtrinq̄ cōiuncti nisi institute essent turpes p̄sone. vt est casus. ꝛ dic vt ibi h̄r in. l. fratres. ꝛ ibi doc. C. de inoffi. testa. ꝛ. §. soꝛoꝛ insti. eo. ti. ¶ Vtrū frater vel ɔsanguineus tm̄ nullo mō preteritus testm̄ fratris impugnare pōt, vt ibi h̄r ēt si essent institute turpes p̄sone. ꝛ exh̄rdari p̄nt oēs liberi in ptāte vel emancipati, tam nati q̄ nascituri, vt insti. de exhereda. libe. in prin. §. j. sed hodie nascituri, ꝛ sic postbumi ꝛ ēt pupilli, q2 non p̄nt cōmittere cām ingratitudinis ꝛ cū sine legitima cā hodie non p̄nt exheredari vt in auc. vt cum de appel. cogno. §. causas. necessario sequit̄ q̄ postbumus ꝛ pupillus hodie qui non est doli capax non pōt exheredari vt. l. si quis in suo. §. legatus. C. de inoffi. testa. vnde eius postbumi vel pupilli exheredatio habetur pro preteritione hodie, ꝛ ideo dicunt testm̄ nullum. vt dicit glo. Bart. ꝛ Bal. Ang. ꝛ. d. mei in
4 l. si quis postbumos. de libe. ꝛ postbu. † Et est aduertendū q̄ exheredatio dз fieri pure, ꝛ non sub cōditione. l. iij. §. pure. ff. de libe. ꝛ postbu. ꝛ dз fieri ab herede vel ab oibus heredibus siue ab oibus gradibus. nā si fieret sub conditione non valeret. vel si fieret intra gradū tātummodo extēderet vires suas in dicto gradu, puta institutoꝝ, ꝛ non vltra. vt. d. l. iij. §. si filius. nam si instituti non essent heredes, ꝛ sic testm̄ inciperet in. ij. gradu nō esset exheredatus filius sed preteritus, diceret̄ testm̄ esse nullum. vt. l. nō putauit. §. si a prin. de ɔ̄ta. facit. l. si a primo. ff. ō liber. ꝛ postbu. Sed exh̄rdatio in plures gradus posita refert̄ ad oēs gradus, vt est tex. in. l. iij. §. j. ij. ꝛ. iij. ff. de li. ꝛ postb. facit. l. talis scriptura. §. si. cū. l. seq. Qd̄ est vex si eadē rō est q̄ ad oēs gradus pariter referat̄. alias secus vt no. ꝛ maxime p Saly. in. l. j. C. de libe. pret. ¶ Sexto sciēdū est q̄ hodie nō sufficit dicere exheredo filiū nisi inserat̄ cā ꝛ iusta. vcз. vna de. xiiij. causis de quibus
5 h̄r in auc. vt cū de appel. cogno. §. causas. † nā tunc si p̄r in testō suo inserat vnā de dictis causis in exheredatione vз testm̄, ꝛ tūc opз q̄ heres probet. Et si heres probauit dictā cām foꝛe veram talis exheredatio sortiet̄ plenarium effectum, alias autez nō sortiet̄ effectū, ꝛ testm̄ querelabit̄. vt no. gl. ꝛ doc. in. d. auct. ex cā. ꝛ no. Bar. ꝛ Ange. ꝛ late do. Jo. in. l. filio preterito. de iniusto testō. nō aūt dr̄ nullū, q2 testatoꝛ quātū in eo fuit rite fecit testm̄ ꝛ exheredationem predictam. ¶ Septimo ɔsidera q̄ exheredatio of pluribus modis largissime, large, ꝛ stricte, pꝛout materia nostra. Et ita q̄ sit facta rite ꝛ recte ꝛ facta noiatiз. ꝛ dr̄ exclusio ab here. ita pꝛopꝛie loquitur titulus de exhere. lib. ꝛ ma. nostra. aliq̄n accipit̄ large ꝛ dr̄ ab hereditate exclusio facta s̄m voluntatē testantis tacite vel expresse ꝛ tali casu ɔp̄rehēdit etiā preteritionē factā a testatoꝛe sciente se filiū. vt. l. si patronus. in prin. ō bo. libe. Tertio modo dr̄ largissime que dr̄ ab hereditate exclusio facta a testatoꝛe ignoꝛāte se h̄re filiū, ꝛ talis p̄teritio pro exhereditatione ponit̄. l. si instituta. §. si. ff. de inof. testa. dic plenius p Bar. ꝛ doc. in. d. auc. ex cā. p Bar. ꝛ Imo. in. l. filio p̄terito. in. ij. col. ff. de iniusto testō. ꝛ p Bart. in. d. l. gallus. ff. de
6 lib. ꝛ postb. ¶ † Octauo filius vel filia est noiatim exheredan̄. vt insti. de exher. libe. in prin. §. j. ꝛ dr̄ noiatiз exheredari, ita q̄ intelligi possit de quo testatoꝛ sensit q̄ pōt aliq̄n ɔtingere ex eleganti noie ꝛ singulari pꝛopꝛio, vt gallopꝛesso. vt not. glo. in. l. j. ꝛ ij. ō lib. ꝛ postb. Vel si dicat ceteri omnes filij sint exh̄rdati, nā ꝛ vnus tm̄ quem habeat exheredatus est. vt. l. titius. eodem titu. in princip. secus si dixerit liberos exheredo, vt no. gl. in. d. l.

titius. Quid si dicat exhredo filios, an posthumi sint exhredati: et gl. in d. l. titius. dicit quod sic. Sed contrarium tenet ibi Bart. nisi in aliqua parte testi esset facta mentio posthumi. ut l. qui filiabus. §. j. ff. de leg. j. ¶ Nono licet exheredatio dicatur odiosa. ut l. cum quidam. ff. de libe. et posthu. tamen casus mixtus comprehenditur sub simplicibus. ut l. si ita facta sit. ff. e. tit. ut si nascatur masculus et femina sint am
7 bo exheredati ut ibi. ¶ † Decimo predicta procedunt in exheredatione paterna sed in matre et eius linea preteritio habetur pro exheredatione. ut insti. de exhereda. lib. §. fi. et est ratio, quia cum mater et sua linea non habeat filium in potestate. ut insti. de adopt. §. femine. non continuatur dominium bonorum matris in filium. ut arg. l. in suis. de libe. et posthu. ergo non fuit opus quod privaretur expresse, et sic exheredaretur ut habetur in d. §. fi. ¶ Sed aduertas quod licet habeatur pro exheredatione, tamen hodie cum non possit exheredari sine causa necessaria quod mater exprimat causam legitimam in dicta sua preteritione vel exheredatione, alias testamentum suum funditus est nullum. ut in auc. ut cum de appel. cogno. §. aliud. versi. causas. et no. in §. exhere
8 datos. in auc. de here. et falci. et in d. auc. ex causa. ¶ † Undecimo aduertas quod talis exheredatus cum legitime cause insertione que tamen non probatur per heredem habet tantummodo querelam inofficiosi et illam tamen potest intentare. ut l. pap. in prin. et ibi no. ff. de inof. testa. et no. gl. et doc. in d. auc. ex causa. circa princi. siue dictus exheredatus sit de suis siue sit de emancipatis. ut no. in d. §. exheredatos. et d. l. papi. et l. non putauit. in prin. et l. si quis post mortem. §. exheredati. de contab. et no. Bar. et doc. in l. et si contab. de vulg. et pu. Et in hac materia ponam aliquas conclusiones, que superuenit auc. ex causa. que conualidat legata rupto testamento per exheredationem vel preteritionem. ¶ Prima namque conclusio erit quod querela inofficiosi habet locum quando causa exheredationis est inserta in testamento. Sed non est probata per heredem. ut no. gl. in d. auc. ex causa. ¶ Secunda conclusio quod rupto testamento per querelam inoffi. omnino legata conseruantur per d. auc. ex causa. et sic in totum corrigitur l. papi. §. si ex causa. ff. de inoffi. testa. ¶ Tertia conclusio quod d. auc. ita locum habet in preteritione paterna sicut in materna, patet per plura verba in d. auc. ut cum de appella. co. §. aliud. ubi appellat parentes in plurali in pluribus partibus illius. §. et de hoc videtur
9 gl. et ibi Bar. in l. j. ff. de contra. ¶ † Quarta conclusio quod in preteritione filij si inseratur causa necesse habet venire pro contra. Sinautem non inseratur causa potest dicere testamentum nullum. ut d. §. aliud. et l. maximum vitium. C. de lib. prete. ¶ Quinta conclusio quod rupto testamento per preteritionem paternam legata debentur. et sic l. filio preterito. de iniusto test. cum si. corrigitur ut patet per predicta. ¶ Sexta conclusio, quod exheredatio rite et recte facta non confirmatur per d. auc. ex causa preteritione facta alterius fratris. ¶ Septima quod filius emancipatus et suus etiam hodie differunt in modo rumpendi testamentum, secus ab intest. quia sublata est differentia etc. ut no. gl. et doc. in l. si emancipa. C. de colla. ¶ Octaua si filius emancipatus hodie pretereatur sine causa testamentum est ipso iure nullum. Sed auc. ex causa. tunc habet remedia que olim habebat pro contab.
10 ad gl. in d. §. exheredatos. in auc. de her. et falci. ¶ † Nona conclusio ubi testamentum deficit ratione cause efficientis legata non conseruantur nec aliquid debetur. utputa si filius vel alius inhabilis testetur. ut l. si filius. ff. de testa. ¶ Decima conclusio quod hodie testamentum filij in castrensi subiacet querele vel contra. ut §. fi. hoc idem. ¶ Undecima conclusio si pater pretereatur vel exheredetur sine causa a filio non dicit testamentum nullum, sed habet querelam vel contrab. ut l. pater filium. et ibi bar. Bal. in repeti. et Ang. in repet. de inoffi. testa. et d. §. ex hoc quidem. ¶ Duodecima quod substo vulgaris non conseruatur per d. auc. ex causa. ut no. Bar. et doc. in l. j. in fi. ff. de vulga. et pu. ¶ Tertiadecima quod substo pupillaris per d. auc. confirmatur. ut not. Bar. in
11 d. l. ij. in fi. de vulg. et pupil. ¶ † Quartadecima quando testamentum est nullum ex causa preteritionis legata petuntur conditione ex d. auc. ex causa. quando vero per querelam rescinditur petuntur ex testamento quod adhuc tenet. facit. l. illud. in prin. cum ibi no. ad trebel. ¶ Quintadecima conclusio si apponatur clausula codicillaris, et sic ruptum legata petuntur aut conditione d. auc. ex causa. aut ab intestato. l. ex ea. §. i. ff. de testa. et ibi Bal. et Imol. ¶ Sextadecima conclusio quia rupta institutione conditionali statim legata debentur, licet reperita videantur tacite sub conditione institutionis, licet legata sint relicta Titio nominatim ut l. si is qui in potestate. §. fi. ubi casus singularis. de lega. prestan.

SUMMARIUM

1 Relictum iure institutionis nunquid dicatur ubi falcidia relinquitur.
2 Falcidia nomen pro legitima sumitur.
3 Relinquo verbum quam habeat significationem.
4 Legitima liberorum quanta sit.
5 Filius non ingratus an possit legitima priuari. Et quid de non implente testatoris voluntatem.
Legitima per non confectionem inuentarij nunquid perdatur.

¶ Glosa septuagesimaquinta.

1 Item reliquit P. nepoti ex Ludouico filio falcidiam suam. ¶ † An hodie relinquendo falcidiam filio vel nepoti vel alteri cui debetur legitima vel aliquid pro falcidia et parte sua relinquendo dicatur relictum iure institutionis no. Sal. in l. quando indignum post Gui. et Cy. C. de testa. et Cy. in l. i. C. de sacrosan. eccle. et in l. si adulta. C. de here. act. et Sal. in auc. unde si parens. C. de inof. test. Bar. et d. Jo. in l. i. in prin. ff. ad l. falci. et Bar. in l. filium §. sed si portio. in fi. licet ibi dimittat insolutum. ff. de leg. prestan. et Bar. in l. fi. de pecu. leg. et latissime per d. Joan. de imo. in l. i. §. si ex fundo. de here. instit. Sali. et bal. in l. humanitatis. supra de impube. et alijs substi. et bar. tenet quod valeat testamentum si dicat relinquo falcidiam suam, licet non adijciat et eum in his heredem instituo, nec etiam dicet relinquo falcidiam iure institutionis quod tamen esset dominium. Nam tamen est dicere relinquo centum iure institutionis quantum est dicere ipsum in centum heredem
2 instituo. ut no. bar. in d. §. sed si portio. et ideo dicit bar. in d. auct. unde si parens, quod ut testamentum et vere relictum iure institutionis. † nam cum nomen falcidie accipiatur pro legitima. ut d. gl. in d. auc. unde si parens. uerum testatorem dicere quod reliquit pro legitima, et sic intelligeretur institutionis. ar. l. sciendum. de verb. obli. et insti. de fideius. §. fi. cum si. Sed salice. in d. auc. unde si parens ver. quero ab extra testator dixit etc. Sed quando filio expresse relinquat legitimam suo filio, et alium ulterius heredem instituat testamentum dicitur non valere. casus est non cauillando tex. in auc. ut cum de appel. cog. §. aliud quoque per quem tex. apparet clare quod titulus institutionis est prescribendus. et pro hoc allegat etiam glo. in l. papi. §. sed et mortis. ff. de inof. test. et sic cum expressio sit de forma eius omissio vitiat. ut l. fi. C. de noua. et l. i. de verb. obliga. Et idem si dicatur de subiecti sba. ut ff. de eo quod certo loco. l. iij. §. si quis insulam. Sin autem alium ulterius heredem non fecisset et dispositio esset solennis ad testamentum tunc forte haberetur pro herede instituto. arg. no. per gl. in l. his verbis. ff. de here. instit. Sed bal. in d. auc. unde si parens. et in l. humanitatis. per illum tex. C. de impu. dicit quod ex quo verbum, relinquo, adaptatur certe quote intelligitur iure institutionis. Et subdit dominum verbum, relinquo, sit generale ad omnem titulum. ut l. generaliter. C. de sac. san. eccl. et facit gl. et ibi doc. in l. his verbis. ff. de here. insti. et gl. in auc. de her. et falci. §. si vero nulla. in verbo relictis. et ibi Ang. et ideo an test. tali casu valeat. Sed etiam hoc non obstante. idem salic. in l. quoties. in fi. C. de her. insti. tenet contrarium. et rndit ad l. humanitatis, quod illa sunt verba legis, et non hominis, propterea loquitur tempore codicis quo tempore non erat necesse relinqui iure institutionis. ut l. omnino. C. de inoffi. testa. Sed d. Joan. in d. l. his verbis. in verbo sed ubi aliquid relinquitur, puta certa quantitas uerum primo comprobare opi. super. d. §. aliud quoque ca. Postea concordat opiniones et distinguit an verbum, relinquo, trahatur ad institutionem, distinguit aut adijcitur certe rei, aut uniuersitati bonorum. ¶ † Primo casu aut loqui
3 mur quando relinquitur extraneo et clarum quod non trahitur ad institutionem per l. cogi. §. generaliter. ad trebel. dic ut ibi no. Jo. de imol. et ibi etiam ego scripsi. Aut loquimur in filio cui debetur relinqui legitima et cui debetur relinqui iure institutionis, et tunc an trahatur ad institutionem fuerunt vj. opi. de quibus per do. Jo. in d. l. j. §. si ex fundo. de her. insti. in versi. extra gl. et secundum d. Jo. communis est opi. quod non trahatur per d. §. aliud. coniuncto §. ceterum. eo. tit. ¶ Secundo casu quando adijcitur uniuersitas bonorum, et tunc distingue quia aut profertur in voluntate in qua non potest fieri institutio sicut contigit quando fieret in codicillis vel coram quinque testibus, et tunc non trahitur ad institutionem, quia natura ultime voluntatis in quo profertur non patitur. l. ij. C. de codicil. Aut profertur in voluntate solenni in qua sunt testes, et tunc si non est alius uerum institutus trahitur ad institutionem secus si esset alius uerum institutus, quia tunc importat fideicommissum. ut voluit glo. in d. l. his verbis. et probatur in l. nostra cum seq. ff. ad treb. Sinautem non reliquisset omnia bona vel simpliciter omnia bona sua sed partem aliam uerum instituo, quia est differentia an testator relinquat certam partem bonorum vel certam vel partem hereditatis. Nam primo casu est simplex legatum. Secundo casu, secus. ut l. mulier. §. fi. ff. ad treb. Tu addas de verbo relinquo, an trahatur ad uniuersitatem, dic ut no. Sali. et
4 Flo. in d. l. quando indignum. C. de testis. ¶ † Quero nunc hic tractatur de legitima quanta sit legitima liberorum. et dicas quod est tertia totius eius quod reperitur in bonis parentum tempore mortis ipsorum. ut l. cum queritur. cum ibi no. ff. de inoffi. testa. hodie autem est tertia. ut in auc. de triente et semis. §. j. et in auc. nouissima. C. de inoffi. test. quod est verum si sunt quatuor liberi aut j. Sinautem sunt plures eorum legitima inter eos communiter diuidenda est semis ut ibi habetur. Et

eodem

eodē modo ēt legitima parentū,est ēt hodie auc. ꝛ ēt hodie sit tertia totius ꝛ in.d.auc.de triēte ꝛ semis.§.j. ꝛ ibi hoc obseruando.ꝛ gl.ꝛ doc.in.d.auc.ꝛ Ang.in.d.§.j.ꝛ gl.ꝛ bar. in.l.si milite.cū.l.seq.ff.de testa.mili. Dixit ꝙ si sunt vltra quatuoꝛ liberi ꝙ eoꝝ legitima est semis. ¶ Querit̄ ergo si sunt quatuoꝛ filij ꝛ vnus alius exhr̄datus quāta erit legitima institutoꝝ. Itē si sunt quatuoꝛ masculi ꝛ vna femina q̄ non pōt succedere ab intestato ex forma statuti.vel sit alius filius qui repudiat in totū hr̄ditatē paternā.vel si est vnus alius q est frater minoꝛ sancti Francisci. quota erit legitima illoꝝ quatuoꝛ.no.plene Bart.in repe.l.pr̄ filiū.ff.de inof.testa.ꝛ Guil.Bal.ꝛ Sali. in.d.auc. nouissima. ꝛ Bal.Ange.Syn.ꝛ Imo.in.l.plane.§. si duobus.ff.de leg.j. dic vt in dictis locis. Et est aduertendū ꝙ legitima in casu nr̄o capit̄ pro legitima.vt no.gl.in.d.auc.vū si parens ēt institutis, ita vult Bar.in.l.j.in prin.ff.ad.l.falci.vū Bar.in.l.filiū.§.sed ꝛ si portio.ff.de leg.prestan.ꝛ in.l.fi.ff.de pe.leg.ꝛ p docto.in.d. auc.vū si parens.ꝛ p Imol.in.d.l.j.in prin. ꝛ latius p eundē in

5 §.ex fundo.de here.instit. ¶ †Quero an filius non ingratus,ꝛ sic qui non cōmisit aliquā cām ingratitudinis aliquo suo facto possit priuari sua legitima ꝛ dico ꝙ non. nā legitima est debita filio de iure nat.vt.l.cū rō.in prin.de bo.dā.ꝛ ipso iure debet̄ si petat.vt.l.scimus.in prin.cū gl.C.de inof.test.ꝛ sine aliqua dilatione mō vel cōdōne vel grauamine. vt.l.qm̄ in prioribus.C.de inoffi.testa.ꝛ iō non pdit legitimā filius per non ꝯfectionē inuētarij,lꝫ heres non ꝯficiens inuentariū,teneat̄ ēt de suo creditoribus ꝛ legatarijs.vt.l.fi.§.ꝛ si prefatā.C.de iure delib.ita est glo. in.d.l.fi.§.pe.sicut ēt legitimā non perdit lꝫ non adimpleat voluntatē testantis,iuxta auc.hoc amplius.de fideicommissis,vt no.gl.in.d.auc.hoc amplius.ac ēt credo ꝙ non pdat legitimā, lꝫ adeat hr̄ditatē patris suspectā. Sed Bart. aliter vr̄ sentire in.l.qꝛ poterat.ad treb. qꝛ pōt dicere ego habeo hereditatē patris suspectā,nec eā sponte volo adire.sed volo tm̄mō legitimā in eā credo ꝙ ipsam poterit detrahere.vt no.Bart.in.l.gerit. in vlti.car.de acq.heredi.facit qd̄ no.Cy.Bal.ꝛ Salice.in.l. si pr̄.C.de institu.ꝛ substi.sub ꝯdi.fac.Et aduertas,qꝛ legitima vt dixi est tertia oīum bonoꝝ,ꝛ sicut in qualibet re debet̄ tertia vel dimidia qñ sunt vltra quatuoꝛ filij quibus debeat̄ legitima, verūtñ index pōt in vna vel pluribus rebus declarare legitimā deberi iuxta ea que habent̄ in.l.non amplius.§.fi.cum seq.ꝛ ibi per doc.ꝛ Imo.ꝛ Rapha.de leg.j. ꝛ debetur cū fructibus.vt not.in.d.l.scimus.§.j.C.de inoffi.testa.

SVMMARIVM

1 Bonoꝛum possessionis appellatione quid contineatur.2.
3 Suoꝛum bonoꝛum appellatione que bona veniant.
Feudū ꝛ emphyteosis nō veniūt in pacto hereditatis paterne.
4 Animalia an mobilium appellatione contineantur.
5 Pecunia debita an veniat in relicto iurium ꝛ actionum.
Legatum omnium bonoꝛum nunquid includat bona alibi sita.

¶ Glosa septuagesimasexta.

Item, in oibus aūt alijs suis bonis mobilibus ꝛ immobilibus,iuribus ꝛ actionibus vbicunq̄ sitis.

1 ¶ †Quero primo quid ꝯtineat appellatione bonoꝝ adiuncto verbo possessionis vt si dicat̄ bonoꝝ possessio,ꝛ tunc cōprehenduntur ēt iura actiue ꝛ passiue, vt ꝛ tanq̄ hereditas de iure pretorio.vt.l.j.ff.de bo.pos.cū si.aut verbum bonoꝝ profertur sine verbo possessionis,ꝛ tunc aut profert̄ a lege mortua, aut a lege viua hoc est a principe,aut profertur a testatore,aut ꝯhente. ¶ Primo casu intelligit̄ ꝯnaliter cū debitis ꝛ creditis. vt.l.si marito.in prin.solu.mat.ꝛ.l.iij.C.ad.l.iul. de vi. ¶ Scdō casu qñ profert̄ a principe, ꝛ tunc intelligunt̄ omnia ꝛ maxime in beneficijs.vt.l.princeps bona.de verb.obli. ¶ Tertio casu qñ pferunt̄ a testatore,ꝛ tunc aut dixit oia bona aut simpl'r ꝛ indiffinite bona mea,ꝛ tunc intelligunt̄ oia ꝛ sic iura ꝛ actiones, vt.l. nam qd̄.§.fi.ꝛ.l.cogi.in prin.ꝛ.l.si quis legatū.§.j.ff.ad treb.aut reliquit certam partem siue quotā bonoꝝ, ꝛ tunc intelligunt̄ sine onere immo intelligit̄ deducto ere alieno. vt.l.non amplius. §.fi.cum.l.seq.de leg.j.ꝛ.l.si quis seruum.§.fi. cum.l.seq.ꝛ ibi

2 Bar.ꝛ plene doc.ff.de leg.ij. ¶ †Quarto casu qñ profert̄ a ꝯhentibus,ꝛ tunc ēt si dicatur concedo tibi oia bona mea,non tñ veniunt debita ꝛ credita.vt.l.mulier bona.ff.de iure dot. Et est rō qꝛ pacto ꝯhentiū non pōt creditoribus trāsferri ius in donatarių irrequisito ipso creditore.vt.l.pacto successoꝝ.C.de pac. ꝛ.l.j.C.de noua.ꝛ qd̄ dixit de parte bonoꝝ vlti.volūtate ꝙ non veniūt iura ꝛ actiones.ꝛ est vex qñ legant̄ vel p modū relicti relinquunt̄,secus in loco hr̄ditatis, siue partis hr̄ditatis tā in vltima voluntate q̄ in ꝯtibus ꝯcedunt̄.vt.l.j.C.de her. vel actio. ven.nō tñ ꝙ vēdēs here.sit liberatus a suis creditoribus,immo poterit ꝯueniri.vt.l.ij.e.ti.Et de hoc vidēda est gl. plene.ꝛ ibi bar.in.d.l.princeps bona.ꝛ late p Ro.in.d.l.si marito.in prin. sol.ma. ¶ Sꝫ aduertēdū est hic ꝙ testatoꝛ expresse dixit in oibus bonis suis mobilibus ꝛ immobilibus. nā tali casu clarū est ꝙ non importāt illa verba ꝛ actiōes vt est tex.in.l.a diuo pio.§. in vēdi.de re iudi.ꝛ ibi no.Secus si simpl'r instituisset in oibus suis bonis,qꝛ intelligit̄ ꝯtineri ꝛc.iura ꝛ actiones.vt.l.si legatur §.ij ad treb.ꝛ ibi no.gl.ꝛ doc.ꝛ facit.l.qntus.de aur. ꝛ arg.le. ꝛ ibi plene bar.

3 ¶ †Tertio principal'r est aduertendū in eo qd̄ hic dixit in oibus alijs suis bonis. ¶ Et pōderandū est illō verbū suis ꝙ nō ꝯphēdit bona feudalia vel liuellaria siue emphyteotica vt elegāter determinat bar.in.l.iurciu.§. si libertus.ff.de bo.lib.in fi.ꝛ hoc ad lr̄am sequit̄ Salic.in.l. si qñ.§. illud.C.de inoffi.testa.ꝛ facit de istis verbis suis qd̄ no.Bal. in fi'i.in.l.si cū dotē.§.fi.sol.ma.Et istā opi.Bal.vr̄ ēt sequi Bal. in.l.qm̄ nouella.C.de inoffi.test.in versi.pater instituit filiā. plus videt̄ dōm ꝙ si vnus ex filijs facit pactū fratribus nihil petere a fratribus de hered.paterna.tñ poterit petere feudū ꝛ emphyteosim.vt no.Bar.ſm Sy.ꝛ Cy.in.l.item vidēdū.§.fi.ff.de pet. here.qd̄ est multū notandū. ¶ Viso de hoc verbo suis bonis videmus de alijs dū dicit mobilibus an appellatione mobilium ꝯtineant̄ aīalia.ꝛ sic.vt.l.mouentiū.de verb.sig. qꝛ appellatione mouentiū ꝯtinent̄ res mobiles ꝛ se mouentia,ꝛ sic aīalia, nisi aliter appareat de mente testatoris.vt ibi in fi.in gl. facit.l.a diuo pio.§.in venditione.ꝛ de re iudi.ibi res mobiles ꝛ aīalia.Sꝫ ēt vidēndū est qꝛ testatoꝛ dixit iuribus ꝛ actionibus.

4 ¶ †Quero qd si illa verba non essent apposita an appellatiōe mobiliū ꝛ immobiliū ꝯtineant̄ iura ꝛ actiones.ꝛ Bart.in.l.mouentiū.de ver.sig.ꝛ in.l.post pupillus.de auc.tu.dicit ꝙ est tertiū genus.vt.d.l.a diuo pio.§.si super rebus.Tñ q̄tum ad effectū iudicamus mobile ꝛ immobile siue rē pro qua actio cōpetit ſm Jac.de are.in.l.mouentium.ꝛ no.Sy.ꝛ Bar.in.l.post pupillus.de aucto.tuto.de quo per Bar. in.c.j.qui feu. da.pos. ꝛ no.plene Ro.in.l.si ꝯstante.§.fi.ff.solu.mat.Et ex hoc sequit̄ aliud,qꝛ si testatoꝛ diceret sic instituo filiū meum in oibus bonis mobilibus ꝛ immobilibus, non esset heres si daret̄ alius heres vl'is,qꝛ cum non sit institutus nisi in certis rebus dato alio herede vl'i erit loco legatarij arg.l.quoties.cum ibi no.de her.insti. ꝙ si non esset alius heres vl'is clarum ꝙ ipse esset heres vl'is remota rex numeratiōe.vt.l.j.§.si ex fundo.ꝛ.l. si ex facto.la grāde,de here.insti.qd̄ no.qꝛ isto mō habui de facto. Nā heres ꝓprie dr̄ qui sustinet onera hereditaria actiue ꝛ passiue.vt.l.nihil aliud.ꝛ.l.hr̄dē,de verb.sig.no.plene Bar. in rub.de acq.he.

5 ¶ †Sed dubitari posset qñ relinquunt̄ iura ꝛ actiones,an intelligant̄ relicta pecunia debita vel tantūmō noīa debitoꝝ,ꝛ dōm est ꝙ nomina debitoꝝ tm̄ intelligunt̄ relicta, non aūt pecunia debita vel alia species, quod pꝫ qꝛ heres cogitur cedere actiones.vt.l.si sic.§.pe.ꝛ fi.de lega.j.facit.l. nomen.ff.de hr̄di. vel act.ven.facit.l.nomen.C.que res pigno. ob.pos. ¶ Quero qd si testatoꝛ non dixit vbicunq̄ sitis,an bona que habent̄ in alieno territorio veniant,ꝛ dōm est qd̄ heres institutus in dicta forma cum dicatur vl'ter institutus ꝙ omnia bona ꝛ iura que vbicūq̄ sint sita consequi posset,alias aūt sequeret̄ inconueniens ꝙ testatoꝛ decederet pro parte testatus ꝛ pro parte intestatus contra.l.ius nostrum.ff.de regu.iuris.

SVMMARIVM

1 Substitutio maioꝛibus ꝛ impuberi facta ad inuicē qualiter substitutus insit.
2 Substitutio vulgaris in persona duoꝛum copulatiue facta an possit habere locum in persona vnius.

¶ Glosa septuagesimaseptima.

Sibi heredes instituit in dicta forma.L.F.ꝛ.G.maiores ꝛ.B.infantem filios suos.

1 ¶ †Quando testatoꝛ instituit maiores ꝛ impuberem ꝛ eos instituit adinuicem dicendum est ꝙ tantūmodo inest illa substitutio q̄ venit vtriq̄ pariter.vt.l.q̄tnis.ꝺ impu.ꝛ alijs substi.ꝛ in.l.in testō C.de test.mili.ꝛ in.l.luci⁹.ff.de vul.ꝛ pu.Ex quo sequit̄ qd̄ cū in ꝑsona minoꝝ non possit esse nisi substō vulgaris cum non

sit impubes. vt. l. ij. in prin. ff. de vulg. & pup. Sequit necessario q in persona et ipsius infantis nõ erit nisi substitutio vulgaris tm, vnde q̃ primũ infans adiuerit here. patris iuxta. l. si infanti. C. de in. deli. talis substõ et infantis expirauit. vt. l. lucius. & d. l. q̃uis. & idẽ si duobus vni maiori alteri pupillo sit titius institutus. q2 nõ erit nisi substõ vulgaris q̃ cõuenit psonis vtriusq.
2 & iste est proprie casus in. d. l. q̃uis. ex quo sequit q † qñ substõ vulgaris est facta in persona duarum copulatiue qd nunq̃ põt hre locuz in persona vnius quin habeat locũ in psona vtriusq. Ex quo sequit q et si vnus tantum esset heres lz alter nõ esset heres, tertius substitutus nõ admittet et in personã illius q nõ est heres. vt est casus valde notabilis fm Bar. & doc. in. d. l. q̃uis. Qd secus esset in substõne fideicõmissaria, q2 tũc sufficit q in persona vnius verificet quo ad partẽ illius fideicõmissarius admittit vt. l. lucius. §. gaio. & ibi bar. & doc. ad treb. & doc. in. l. hr̃des mei. §. j. ff. eo. ti. Et pdicta procedunt in pagano in milite aũt si vult vti priuilegio suo q̃uis substituat psonis in pluribus, tñ ɔtinet et pupillaris in personã pupilli si passus est probetur istã fuisse mentẽ militis testãtis. iste est proprie casus fm cõem intellectum doc. in. d. l. in testõ. C. de testa. mili.

SVMMARIVM

1 Posthumus quinq modis dicitur.
2 Statutum de posthumo loquens de quo intelligatur.
3 Filius natus preteritus reddit testamentuz nullum, nascendus vero rumpit.
4 Posthumus an comprehendatur in donatione tutoris filioꝝ.

¶ Glosa septuagesimaoctaua.

1 Et quoscunq filios masculos nascituros ex q̃cũq sua vxore. ¶ † Videmus hic aliqd de posthumis. Et sciendũ q posthumus dr̃ qnq modis. vcz. natus post mortẽ pr̃is. Scdo post testm̃ añ mortẽ. vt. l. ij. ff. de iniu. test. Tertio in filio arrogato. Quarto si post mortẽ aui nascat, q2 incipit esse in ptãte pr̃is vt posthumus. Quito nepos suo moriẽte filio. vt. l. si qs posthumos. §. si filiũ. ff. de li. & posth. Ita dicit gl. in rub. C. de posth. here. instit. & idẽ in effectu dicit gl. in. l. filius a patre. §. i. de lib. & posth. Sed proprie loquendo posthumus dr̃ ille qui natus est post humũ siue post mortez patris. vt no. gl. in. l. ij. in prin. ff. de iniu. test. & no. bar. in. l. gallus
2 de lib. & posth. † vñ si statutũ facit mentionẽ de posth. intelligit de illo qui natus est post mortẽ patris cũ ille sit proprie posthumus. & statuta sunt intelligẽda proprie vt verbis ppriis. vt. l. iij. §. hec verba de neg. ge. & aduertas q2 iste testator bñ ordinauit istã instõnẽ posthumoꝝ. ¶ Et primo et posthumos nascituros instituẽdo, q2 si posthumus non sit institutus & post testm̃ nascat siue in vita testatoris siue post mortem testm̃ natiuitate posthumi tãq agnatione sui heredis rumpit. d. l. iij. §. ex his apparet posthumus. Nãq eoipso q posthumus natus est loco filij suppstitis & quo supererat tempore testamenti. ita dicit tex. in. l. si a
3 prin. in fi. de lib. & posthu. † & sic natus filius si pretereatur statim reddit testamentũ nullum. vt. l. inter cetera. & l. seq. & seq. ff. de lib. & posth. Sed posthumus sub ɔditione si & inq̃tũ nascatur. vt. d. l. iij. §. ex his apparet. & posthumus nascendo sibi locũ facit. vt. l. nã & si. §. rumpendo. de lib. & posthu. Scdo non soluz instituit posthumos vxoris sue sed et titie future vxoris, q2 tunc si nasceretur ex alia vxore testamentũ rumperetur. & ideo opus est vt posthu. instituant nascituri ex quancũq sua legitima vxore, vt dicit tex. in. d. l. filius a patre. §. si quis ex cetera. de liber.
4 & posthu. † Et aduertas q2 testator in dicto suo testõ de posthumo nõ fecit mentionẽ vt dixi nascendo testamentum est nulluz, vt dixi q̃uis filios hr̃des instituerit, nec et legato facto filiis posthumus ɔtinet. vt. l. qui filiabus. in prin. & ibi gl. & oẽs doc. ff. de le. j. lz dando tutorẽ filijs cõprehendat posthumus. vt. l. si quis ita. de test. tu. & que sit rõ dr̃e habetur per gl. & doc. in. d. l. filiabus. dic vt ibi, & in. d. l. si quis ita.

SVMMARIVM

1 Decedere sine liberis qñ quis dicatur.
2 Conditiones merum factuz inspiciunt & in forma implende. 5.
3 Liberi liberorum an grauari possint.
4 Nepotes an veniant filiorũ appellatione in substitutionibus.
6 Verba q̃ per prius & posterius possunt intelligi per prius sunt intelligenda.
7 Substitutio talis, si decedat sine masculis, & si feminã habuerit restituat &c. in casu masculi & femine locum an habeat.
8 Masculinum quando concipiat femininum.
Nati ex filia an veniant in prolis legitime substitutione.
9 Locus prius ita demũ admittitur per substitutionez si grauatus decedat absq liberis.
10 Filio õ restituẽdo post mortẽ grauato, & decedẽte cũ filijs quos instõnis tpe habebat, an per filios excludatur substitutus.
Conditio in testõ si filios susceperit an adimpleatur per liberorum susceptionem lz premoriatur.
Verbum sine herede qualiter intelligendum.
11 Conditio si decedat sine liberis an videat defectu patre & filio insimul morientibus.
12 Filia grauata si sine liberis potest se nuptui dare & dotare de dicta hereditate.

¶ Glosa septuagesimanona.

1 Et si decesserit sine liberis masculis. ¶ † Quero qñ qs dicat decedere cũ liberis, & dicas q et si decedat cuz vno tm̃ ex liberis deficit ɔdõ. vt. l. nõ est sine liberis. de ver. sig. Intm̃ q et si decedat cũ nepote & filia dr̃ decedere cũ liberis, vt est tex. in. l. i. C. de ɔdi. inser. vel pnepote ex filio. vt. l. iubemus. C. ad treb. fortius dico q si decedat vxore pg̃nãte, & sic cũ vno posthumo dr̃ decedere cũ lib. vt est tex. in. l. iubemus. C. ad treb. suscipit q liberos susceperit nisi eidẽ in morte supsint vni. vt. l. facto. §. pe. & fi. & q ibi no. ff. ad treb. & hoc hz locũ in legato pticulari, q2 posthumus facit cessare ɔdõnẽ pdictã. vt est casus in l. sed si ad tps. ff. ad tre. Quero an necesse sit q sint hr̃des dicti filij vel liberi adhoc vt excludãt substitutũ. dic q aut sunt heredes, & nõ est dubiũ aut sunt instituti & tũc põt et hr̃des si velint. & idẽ q2 ɔdõ deficit et si nõ adeãt hr̃ditatẽ vt. l. filiusfa. §. cũ qs. ff. de le. j. ¶ Qñq qs decedit cũ liberis q nõ põt esse hr̃des et si velint vt q2 exhr̃dati, & tũc facit deficere ɔdõnẽ. vt no. gl. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad treb. & istud tz Ja. de are. ex legibus allegat. in prin. gl. d. §. cũ qs. & idẽ tz Pet. & Cy. in. l. i. C. de ɔdit. inser.
2 & † assignat rõnẽ, qñ in ɔditionibus inspicit merũ factum. vt. l. q here. & l. q moneri. ff. de ɔdi. & demõ. lz gl. no. 2ãi in. d. §. cum quis. & ibi bar. & Jo. de imo. bar. dicit pdicta vera qñ filius poterat succedere, sed excludebat a lege alia cã vt q2 deportatus, tũc nõ facẽt ɔdõnẽ deficere. vt. l. ex facto. §. ex facto. ff. de ɔtab. l. i. in fi. & de bo. lib. l. si necesse. §. deportatus. ex quo infert fm bar. q si aliqs decedat cũ filio qui est de ordine fratrũ qui non põt hr̃e proprium nec in cõi nec in pticulari q dicatur decedere sine liberis. facit qd et no. bar. in. d. l. i. §. fi. ff. de ɔtab. & in. d. l. ex facto. §. fi. q2 si quis esset rogatus de restituendo p fideicõmissum si decesserit sine herede ita allegat si sine liberis quidaz appellant in vulgari heredes dicẽtes nõ hz hr̃dẽ qui non hz liberos q et tunc deficit conditio si decedat cũ liberis et exheredatis sicut si expsse dixisset sine liberis, q2 ex iur. intellectu hr̃ ac si hoc dixisset. vt. d. l. ex facto. §. fi. & hoc et sequit Bal. in. d. §. cum quis. ¶ Quero tali casu qñ extant liberi an videat grauatus de restituendo liberis suis. & de hoc est glo. singularis. in l. lucius. in fi. de here. insti. q2 sunt dicti liberi positi sub ɔditione, ergo nõ sunt in dispositione. vt. l. si quis sub ɔditione. si qs omis. cã testamenti. & illã gl. sequit ibi bal. Ang. Raph. Jo. de imo. Ray. & Ja. de are. sed Oldra. quem sequitur Sali. in. d. l. j C. de condi. inser. & aliqui dicunt qd bal. ita hoc tz ibi per. d. l. lucius. in fi. ibi prudens nãq &c. qui nõ solũ &c. Sed prima est cõis opi. & dicit Jo. in. d. l. lucius. & in. d. §. cum q̃uis. nec ob. d. l. lucius. q2 testator vr̃ protulisse liberos vt possint venire tacite ab intestato. arg. l. vel singulis. de vulg. & pup. Nec et obst. q causa filiorum illa conditio videatur apposita q2 lz dicatur apposita in fauorem filiorum ex quo tñ fuit conditionaliter apposita vr̃ soluz apposita ad hunc finẽ vt grauet hanc facul. liberis sibi supstitibus ipsis relinquere si velit sed non quod necessitat ex quo in conditione sunt appositi. Sed vbi non extãt liberi, tũc nulla superstitit libertas. & satis est fauor filiorum, qd ipsis extãtibus pater possit eis relinquere cũ in dubio sit presumendum q sic eorum faciet pr̃ vt. l. pr̃. & l. nec in ea. ff. de adul. & l. scripto ff. vnde cogna. & ita pluries consului & vidi multa consilia pro
3 ista parte. ¶ † Quid si testator dicat instituo filiũ meuz, & si decesserit sine liberis, & eius liberi sine liberis tale substituo, an liberi filioꝝ videant esse grauati. & bar. in. l. si sit. ff. de leg. iij. nõ determinat. sed in. l. cẽturio. õ vul. & pupil. determinat q sic, q2 grauando

grauando eos vr eis relinqre. allegat. l. deniqʒ. §. interdum. ff. de
peculio legato. ⁊ l. alie. cū gl. de alimē. ⁊ ciba. lega. ⁊ l. arborib.
§. j. ff. de vsufru. Sed Jo. de imol. in. d. l. cēturio. tʒ ꝯriū ⁊ rn̄dit
ad iura Bar. dic vt ibi p do. Jo. Sʒ mihi legēdo. d. l. cēturio.
4 magis placuit dictū Bar. cogita tu, † ⁊ aduertas semp ad ver
ba testi. nā hic testator dixit si decesserit sine liberis, tunc si dece
deret cū nepotibus an substitutus excludat. ⁊ vr ꝙ non, qꝛ ap-
pellatione filiorū non continent nepotes, sʒ gl. in. d. l. §. fin. dicit
ꝙ ibi dr̄ ꝓcedi de cōi vsu loquēdi sed de ꝓpria signatione, qꝛ fi
lius dr̄ a philos qđ est amor, nepos ꝯtinet ⁊ qlibet alius q pr̄na
dilectione diligit. allegat. l. liberoꝝ. de ver. sig. sed bar. in. d. l. li
berorūʒ. in ver. ꝓ declaratione huius māe hēmus ibi. ¶ Et iō
ꝓ eoꝝ declaratione. Primo q̄ro qn̄ nomen filiorū exprimit a te
statore facit plura mēbra, ⁊ qn̄ nomen filioꝝ exprimat sub ꝯdō-
ne. vt est in casu nr̄o, ⁊ tūc aut respicit fauorē filij, ⁊ tunc ꝯtinent
5 nepotes. vt. l. lucius. de her. insti. alias secus, † qꝛ ꝯdō dʒ imple
ri in forma. vt. l. q h̄di. ⁊ l. menius. de ꝯdi. ⁊ demō. Nō obstāt
allegata in ꝯriū qꝛ loquunt in tutela ⁊c. ⁊ ꝓ hoc allegat text. in
d. l. lucius. de h̄dibus insti. vbi testator substituit seiū si decede
ret sine filijs. tūc si frater decedat cū liberis, ⁊ sic cū nepotibus
excludit substitutus. Sʒ Bal. in. l. gallus. §. institués. de libe. ⁊
posth. in ver. ꝓ declaratione huius. §. q̄rit. secutus fuit Andr.
de pis. ⁊ Pe. ꝙ aut loqmur de cōi significatiōe vocabuli, ⁊ tūc
appellatione filiorū ꝯtinent nepotes. vt. d. l. liberorū. ⁊ l. iuxta.
de verb. signi. Aut de ꝓpria significatione, ⁊ tunc aut verbū filij
profert ab hoie. Et tunc si non ꝯtinerent nepotes seq̄ret quod
dā absurdū ⁊ inhumanū, ⁊ tūc ꝯtinent nepotes, vt. d. l. liberorū
§. sed ꝙ papi. ⁊ l. vxor. §. ꝯcubinam. de leg. iij. Si vero nulla in
humanitas seq̄ret tunc non ꝯtinet nepos. vt. d. §. Sed Jac. de
are. aliter distinxit, aut verbū filij profert a testatore q hʒ filiū ⁊
6 nepotē ⁊ intelligit prius de filio, † qꝛ verba que pn̄t intelligi per
prius ⁊ p posterius intelligunt per prius. vt. d. l. gallus. §. quidā
recte. Aut non habeat nisi nepotē, ⁊ tunc appellatione filij ꝯti-
net nepos. vt. d. l. liberoꝝ. §. fi. vt actus magis valeat q̄ꝫ pereat. l.
quoties de reb. dub. Et ista opi. plʒ Cy. ⁊ istud vr ibi seq Bal.
cū rn̄deat ad. d. l. lucius, qđ ibi iō noie filij includunt reliq libe-
ri, qꝛ si nō includerent sequeret qđ absurdū ⁊ qđ durū qđ extra
nei preferent ꝯiunctis ꝯ mentē testatoris. l. cū acutissimi. C. de fi
deicōmis. qꝛ ergo ꝯstat de presumpta voluntate defuncti exclu-
dit substitutus. Preterea in. d. l. lucius. fit mētio filiorū enun-
tiatiue ⁊ ꝯdōnaliter. sed in. l. instituens. fit mentio dispositiue di
sponendo circa ipsos filios. Ex his dictis Bal. si qs bn̄ aduer-
tat vr approbasse dictū Bar. in. d. l. liberoꝝ. qn̄ testator ꝯdōna
liter apposuit nomen filiorū p. d. l. lucius. secus qn̄ dispositiōe,
qꝛ tunc loquit. d. §. institués. Sed Jo. de imo. in. d. §. instituens
ad. d. l. lucius. posuit aliū intellectū vcʒ ꝙ aut dispō filiorū non
fuit facta de presenti, sed collata in quendā euētū futurū in quē
verisilr erat dubiū an extarent filij primi gradus, an vero nepo
tes ⁊ inferiores, ⁊ iō verisimile est ꝙ tunc late intellexerit verbū
filioꝝ, presertiʒ cū verisimiliter par affectio debeat presumi fuis
se testatoris erga nepotes si nepotes superessent filijs p̄mortuis
q̄ rō cessat qn̄ dispō fuit de presenti extante filio ex nepote. Et
ex his pōt decidi. q. facti quā tangit ibi Bal. ⁊ Jmol. in. d. §. in
stituens. si testator instituit fratrē suū si decederet sine filijs sub-
stituit filios Sempronij. si postea ꝯtingat fratrē mori sine libe-
ris ⁊ extāt nepotes Sempronij premortuis filijs an illi nepotes
inuitent. Nā vr ꝙ sic p. d. l. eos. ⁊ vr ꝙ longa esset dr̄ia, an di-
spositio sit de presenti, an vero de futuro euentu. addas qđ not.
dixit Bar. in. l. alimēta. in fi. prin. ff. de alimen. ⁊ ciba. lega. vbi
dixit ꝙ illud qđ dr̄ ꝙ appellatione filiorū non ꝯtinet nepos, il-
lud est verū nisi esset nepos quē testator tractaret vt filium sicut
dicimus ibi in liberto liberti, qđ est not. Et de hac mā vide bal.
in. l. qđ vero. ff. de leg. ⁊ in. d. l. lucius. de h̄di. insti. ⁊ in. l. fi. C. de
libe. prete. ⁊ ibi Sali. ⁊ vide Bal. in. c. j. §. i. qui feu. da. pos.
7 ¶ † Quid si testator dicat si filius meus decedat sine filijs ma-
sculis, ⁊ si habuerit feminas restituat talē vineā. ꝯtingit ꝙ dece
dit cū filijs masculis ⁊ feminis an habeat locū substō. ⁊ Bar. in
l. cū auus. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. dicit ꝙ non fauore testi ⁊ instōnis
ꝯseruāde ⁊ de rigore iuris, qꝛ nō adimpleta ꝯdō in forma cū. l.
menius de ꝯdi. ⁊ demon. facit qđ dixit Bar. in. l. si pr̄. C. de insti
tu. ⁊ substi. circa fi. Non ob. l. si ita. de lib. ⁊ posth. qꝛ illa. l. ꝓce
dit de equitate nō de rigore iuris igit ⁊c. Scđo principalr sunt
ponderanda verba huius testi, qꝛ dixit si decesserit sine filijs ma
sculis. nā tunc si decederet cū filiabus feminis non excluderet
substitutus. ⁊ hoc credo verū si substitutus esset de agnatis, qm̄
testator dicēdo si decesserit filius meus sine liberis masculis voluit
ꝯseruare agnationē per descendentes masculos, vt. l. j. in fi. de
ven. inspi. facit qđ no. Cy. in. l. j. C. de adul. q̄ nō ꝯseruaret p fe
minā que transit ad alienā familiam. vt insti. de pa. po. §. fi. Se-
cus forte si substitutus esset extraneus, qꝛ tunc testator non vr
cogitasse de sua agnatione ꝯseruanda. facit qđ hr̄. ⁊ ibi Ang. ⁊
late Jmo. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad treb. tunc tali ca-
su crederē ꝙ talis conditio sit defecta, ⁊ ꝙ substitutus dicat su
persistentia dicte filie femine, qꝛ coniecturandū est qđ testator
magis dilexerit filiam propriā, lʒ feminam q̄ꝫ substitutum extra
8 neū, vt arg. l. cū acutissimi. C. de fideicō. † ⁊ potissime cū in mul-
tis casibus maxime fauorabilibus filioꝝ masculinum ꝯcipiat fe
mininū. de quo late p Cy. Bal. Ang. ⁊ Sali. in. l. quecunqʒ. C.
de seruis fu. ⁊ per Dy. ⁊ Bar. in. l. j. ff. de ver. sig. ⁊ p bal. q po-
nit multas remissiones in. l. gallus. in prin. de li. ⁊ posth. in ver.
in gl. q̄ incipit abūdare. ⁊ p Jmo. ⁊ Raph. in. l. ita scriptum, de
le. ij. ⁊ p bar. in. l. si qs in tātā. in. j. C. vn̄ vi. ¶ Tertio principa
liter aduertendū esset si testator diceret si filius meus decesserit
sine prole legitima talē substituo, an nati ex femina filia ꝯprehē
dant ita ꝙ excludāt substitutū, ⁊ vr ꝙ non, p tex. in. l. j. §. in ꝑso-
nis. de iure imu. de quo p Dy. in. c. priuilegiū ꝑsonale. de reg.
iu. in. vj. ⁊ in odiosis vide text. in. c. vbicūqʒ. de pe. in. vj. ⁊ forte
in casu nr̄o substitutus excludet p text. in. l. j. de ꝯdit. inser. ⁊ in
. C. vbi substituit si qs sine liberis decesserit excludit a nepote ex
filia cogitata. Et predicta ꝓcedūt qn̄ a testatore est facta mētio
9 filioꝝ vel liberoꝝ. ¶ † Quid aūt si pater instituat filiū vel mr̄,
vel auus nepotē ⁊ post mortē grauauit de restituēdo h̄ditatē,
an si decedat cū liberis excludat nepos ⁊ dicas ꝙ sic, in nepote
est casus in. l. cū auus. ⁊ ibi bar. Ros. ⁊ Jmo. ff. de ꝯdi. ⁊ demō.
de matre ⁊ patre est tex. cū gl. in. l. gn̄aliter. §. cū aūt. C. de insti.
⁊ substi. sub ꝯdi. fa. qꝛ lʒ testator non dicat si decesserit filius vel
nepos vel alius descēdēs sine liberis, lex tn̄ subintelligit, qꝛ lex
ꝯiecturat ꝙ testator magis ꝓdilexit suā posteritatē q̄ꝫ substitutū
vt. l. cū acutissimi. in fi. C. de fideicō. q̄ presumptio ēt hʒ locum si
esset substitutus locus pius, qꝛ ita demum locus pius admittit si
decedat grauatus sine libe. ita vult Bal. in. d. l. cū acutissimi. ꝓ
quo pōt allegari illud dictū bti Aug. vcʒ qui vult, Christū insti
tuere ⁊ filiū exh̄dare aliū querat ꝯsultorē q̄ꝫ Augustinū, vt no.
gl. in. l. si quis ad declinandā. in prin. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ idē si eēt
frater fratri substitutus a parentibus, qꝛ subintelligit ꝙ ita de-
mum frater substitutus admittit si grauatus decedat sine libe.
Non ob. ꝙ substitutus dicat de posteritate testantis qm̄ in par
te grauati magis vr testatorē predilexisse filios grauati q̄ꝫ substi
tutū filiū cū ipse ēt habuerit partē suā. ita dicunt doc. in. d. l. cuʒ
acutissimi. Et predicta ꝓcedūt qn̄ est grauatus in diē vel sub cō
ditione. Si aūt esset grauatus statim siue pure non hr̄et locum
dispō. d. l. cuʒ acutissimi. ita dicit ibi gl. ⁊ doc. Si aūt decedēs
instituat ascēdētē ⁊ grauat qđ post mortē suā restituat h̄ditatē,
dic ꝙ dispō. d. l. cum acutissimi. non hʒ locū qꝛ si ascendēs dece
dat sine liberis verūtn̄ diceret ꝙ non est posteritas testatoris. er
go cessat dispō. d. l. cum acutissimi. Et idē si esset institutus fra-
ter, qꝛ lʒ cum liberis decedat, qꝛ non decedit cū posterit. fratris
testatoris non hʒ locū. d. l. cū acutissimi. Et aduertas ꝙ disposi
tio dictorum iuriū. ita demum hʒ locū si grauatus decedat cum
sobole legitima ēt si testator esset tantūmō naturalis ⁊ non esset
legitimus, vt est tex. in. d. l. gn̄aliter. §. cum aūt. in fi. quē tex. no.
qꝛ predicta ꝓcedunt qn̄ datur substitutus in tota parte heredis
siue in legato vel fideicōmisso particulari, vt est ibi tex. in fi.
10 ¶ † Quid si dicat si filius meus decedat sine liberis vel eius li-
beri. siue liber intra. x. annos an habeāt locū dicta iura. Bart.
in. l. cū auus. ⁊ cōiter doc. dicūt ꝙ sic, si filius est grauatus de re
stituēdo h̄ditatē titio post mortē, ⁊ ipse decedat cū filijs quos
tunc tpis qn̄ fuit institutus hēbat, an tales liberi excludāt substi
tutū, ⁊ vr ꝙ non, qꝛ. d. §. cū aūt. vr considerare liberos futuros,
vt pʒ in tex. ibi ex his ꝓcreandoꝝ, ⁊ ibi pater efficiat ⁊ ibi filios
substituerit. sed cū de hoc facto Boñ. occurrisset. allegabaʒ in
partē aduersam ꝙ substitutus excludat. ⁊ añ. l. cū acutissimi. in
fi. vcʒ ne videat testator alias successiōes anponere. Nā lʒ tpe
grauaminis essent iā filij ipsi grauati, tn̄ successio ⁊ posteritas
sunt sicut si postea grauaret liberos substitutos. Sʒ igit vbi eā
dē rē. idē iudex, vt. l. a titio. de verb. ob. ¶ Quid si qs grauat
de restituēdo h̄di. filio testatoris cū filius decedat an itelligat
si filius decedat cū liberis. iuxta. d. l. cū acutissimi. ⁊ bar. in. l. q
filiū. §. sabinus. ff. ad treb. dicit ꝙ nō, idē voluit Raph. i. d. l. cū
auus. ⁊ Flo. i. d. l. cū acutissimi, ⁊ Ang. ⁊ imo. i. l. ex fcō. §. si qs
rogatus. ff. ad tre. ¶ Quero qd si testōr dixit si filios susceperis
tūc si filios susceperit, lʒ premoriant dicta ꝯditio dr̄ defecta, vt

.l.ex facto.§.pe.ad treb.⁊ qd ibi not. Et idem si dicat̃ si liberos habueris vel si liberos educaueris, vt est casus, ⁊ ibi bar.⁊ doc. in.d.l.hr̃dibus.ff.ad treb. ¶ Quero qd si testator dixit si filius meus decesserit sine hr̃de talẽ substituo quõ intelligat̃ illud verbũ sine hr̃de, ⁊ dicit ꝙ ex volũtate testãtis intelligit.i.sine liberis.vt est casus cũ gl.in.d.l.ex facto.§.fi.⁊ ibi gl. Bar. Jmol.⁊
11 Ang. ¶ † Quid si filius ⁊ pr̃ pierũt, vtputa in naufragio an dicat̃ defecta ꝯdõ ꝙ dicat̃ decessisse cũ liberis, vide.d.l.ex facto §.pe.⁊ qd ibi bar.⁊ plene Jmo.ꝑ bar.in.l.qd ꝑiter.ff.de re.du. Et qs dẽat ꝓbare ⁊ quõ filiũ supuixisse vel non supuixisse. vide bar.in.l.in illa stipl̃one.ff.de ver.ob.⁊ Jmo.in.d.§.pe.vbi bar.⁊ doc.de ista negatiua ꝓbãda in auc.h̃ amplius.C.de fideicõ.⁊ ꝑ bar.⁊ Jmo.in.l.ij.§.si dubitet̃.ff.quẽad.test.⁊ ꝑ bar. in.l.cũ q̃dã.ff.de leg.ij.⁊ gl.⁊ ibi Bart. Ang.⁊ Jmol.in.l.pãtonius.§. rei ꝑduellionis.ff.de acq.here.⁊ Barto.in.l.is ꝑ3 circa fi.ff.de acqui.here.⁊ in.l.decẽ.⁊ ibi Ang. Rapha.⁊ Jmo.de verb.oblig.⁊ tene mẽti id qd dicit bar.in.l.gallus.§.ẽt de libe.⁊ posth. ꝙ si instituo filiũ ⁊ substituo Titiũ ⁊ filios suos, ꝙ si filius meus decedat sine liber.⁊ alios h3 hr̃des, ⁊ titius sit premortuus qd hr̃des titij nõ admittant̃, immo hr̃des filij mei preferent̃, q2 sicut testator predilexit filiũ magis ꝙ̃ titiũ ⁊ eius hr̃des, eodẽ mõ ꝯiecturandũ est ꝙ predilexit hr̃des filij hr̃dibus titij qd est dictũ mirabile, q2 videret̃ ꝙ heredes titij deberẽt preferri, q2 hñt voluntatẽ testantis expressam, tñ sicut substitui ⁊ hr̃des filij tacitã. igit̃, vt arg.gl.in.l.si titio ⁊ menio.§.iul.cũ glo.ff.de leg.ij.vñ credere aut filius decessit cũ aliquo de agnatis testatoris.⁊ dictũ Bar. ꝓcedat ar.l.cũ acutissimi.C.de fideicom.alias secus. Qñ aũt legat̃ vxori ꝓprie in tpś libellor̃, dic vt hr̃ in.l.solemnus
12 ⁊.l.si vir.ff.de ꝯdi.⁊ demon.ꝑ gl. Bar.⁊ doct. ¶ † Quid si pater instituat filiã ⁊ eã grauat ꝙ si sine liberis decedat restituat hereditatẽ Titio dicit ꝙ filia põt se nuptui tradere ⁊ se dotare de dicta hereditate, vt.l.mulier.§.cũ proponeret̃.ff.ad treb.⁊ facit auc.que res.C cõia de leg.⁊ v3 talis dotis constitutio ⁊ acquritur filie ⁊ eius marito l3 decedat sine filijs.

SVMMARIVM

1 Substõ ꝯpẽdiosa cur sic dicat̃, ⁊ an sit substõ de ꝑ se. 3.30.31.
2 Verborum in substitutionibus alia directa, alia obliqua.
4 Substitutionis compendiose effectus. 5.6.
7 Hereditas ad quos venire debeat vbi substitutus filio viuo moritur demum filius maior factus.
8 Substitutio compendiosa a milite verbis directis facta an loquatur fauore matris quando est in medio. 9.10.
11 Falcidia ⁊ trebellianica ẽt in testamento militis locu3 habent. Et quid de querela. 12.
12 Grauatus de restituendo an ⁊ quando teneatur ad fructus perceptos. 13.14.15.
16 Substitutio vulgaris expressa an contineat tacitam pupillarem matre in medio existente. 17.
18 Limitatio ad.l.cum acutissimi.C.de fideicom.
19 Substitutio a pagano hoc modo facta si decesserit absq̃ liberis talis sit heres.
20 Pia causa ⁊ libertas equiparantur. 21.
22 Substitutio per verba directa filio impuberi emãcipato pupillariter facta an valeat.
23 Substitutio compendiosa a pagano per verbum commune facta an valeat iure fideicommissi.
24 Argumentum de persona ad tempus valet ⁊ econtra.
25 Substitutio nunquid sit pupillaris sic, quandocunq̃ filius decedat volo integram hereditatem ad titium deuenire.
26 Substitutio directa in codicillis facta quomodo valeat.
27 Substõ sub ꝯpẽdio directo in re certa an trahat̃ ad vniuersũ.
28 Verbum relinquo in substitutione positum quando trahat̃ ad vniuersum. Et quid de verbo, lego.
29 Electio an sit substituti vbi sunt plures substitutiones.
32 Pupillus quando dicatur decedere intestatus.
33 Verba directa, obliqua, ⁊ communia in substitutionibus que sint vbi de omnibus ponuntur regule. 34.36.37.
35 Dictio, per, quid significet.

¶ Glosa octuagesima.

In pupillari etate vel alias qñcunq̃. ¶ Põt ꝯprehẽdi ex ꝑpradictis verbis, vc3 ⁊ qñcũq̃ decesserit sine liberis ⁊c. substitutio ꝯpẽdiosa. vnde hic tractabit̃ materia substitutionis compendiose, quã latissime posuit Bar.in.l.centurio.de vulg.⁊ pupil.⁊ ibi glo.⁊ doc.⁊ habes in tex.in glo.⁊ ibi Cy. Bal.⁊ Sali.in.l.precibus.C.de impu.de qua per gl.in.§.qua ratione.
1 insti.de pupil.substi. ¶ † Et primo premittendũ est qñ põt dici ꝙ substitutio ꝯpendiosa si testator dicat si filij mei sine liberis decedant, vt vr̃ tex.ꝯiuncta gl.magna in.d.l.centurio.ꝯcordat gl.in.l.verbis.de vulg.⁊ pu.sed ꝯ̃ riũ sentit gl.in.l.in pupillari. eo.ti.⁊ gl.vsq̃ ad.xxv.ann.pupillariter, vnde ꝓ veritate dicas ꝙ aut testator dixit si decesserit.ĩ.xxv.an. sine liberis ⁊ erit ꝯpẽdiosa, vt.d.l.cẽturio.aut dixit si decesserit.ĩ.xxv.an.simpl̃r ⁊ absolute sine alia adiectione, ⁊ tunc ẽt tali casu erit cõpendiosa, ⁊ ista ẽ ꝓprie gl.in.d.l.verbis, aut dixit ꝙ substituit vsq̃ ad.xxv. an.pupillariter: ⁊ ipsa non erit cõpendiosa.ita loquit̃ gl.in.d.l. in pupillari.sed erit pupillaris, vt ibi per illa verba adiuncta, vc3 pupillariter, vt aliquid importẽt, ⁊ q2 per ea apparet de mẽte testatoris ꝙ voluit pupillariter substituere, q2 per illa verba potest intelligi mens testatoris.argu.l.labeo.ff.de supelle.leg. ⁊.l.non aliter.ff.de le.iij. Sunt ergo põderanda verba substitutionis, q2 aliqñ erit cõpẽdiosa, aliqñ nõ. ¶ Quero qd si testator dixit qñcũq̃ filius meus decesserit titius sit hẽs, ⁊ dic ꝙ tali casu si filius decedat in pupillari etate titius substitutus admittet̃ ad oĩa bona pr̃is ⁊ filij siue testator fuerit miles, siue ẽt paganus.⁊ sic de iure cõi, vt est tex.iũcta gl.in.d.l.cẽturio.qd no.q2 hoc procedit ꝑꝑ illud verbũ directũ.sit hẽs titius.⁊ sic ꝑ dicta verba directa facit ꝙ talis substõ oĩ tpe erit directa ⁊ nõ obliga
2 bit̃.vt.d.l.cẽturio.cũ gl.de quo tñ dic vt.ĩ.dicã. ¶ † Scdo premitte ꝙ sicut sunt q̃dã substõnes directe ⁊ q̃dã oblique. vt not. gl.in rub.de vul.⁊ pup.ita ẽt sunt q̃dã verba directa, ⁊ quedam obliqua, ⁊ quedã sunt cõia directa ⁊ obliqua simul, vt est verbu3 substõ, vt.ff.de vul.⁊ pup.tã hoc iure.§.j. de q̃bus verbis late ꝑ Bar.in.d.l.cẽturio.in fi.⁊ ꝑ Bar.in.l.fi.C.de sa.san.eccl. Jtẽ circa hoc quedã sunt directa ciuilia, ƀm Bar.vt illa q̃ sunt inuẽta a iure ciuili, vt heres esto, vt dr̃ in glo. in.d.l.centurio. vel te hr̃dẽ facio, te instituo. Quedã vero sunt directa nõ ciuilia vt illa q̃ sonãt, vt qs capiat de manu sua ꝓpria auctoritate, vt est verbũ accipiat vel moriat̃ vel si.vt est tex.in.d.c.si pr̃.de testa.in.vj.⁊ prima verba directa pñt appellari directa, sed non directa vel directa vtiliter vt no. Jo.an.d.c.si pr̃. in gl. facit qd dicit gl.in fi.simpl̃r in.l.curatoris.C.de neg.gest.vbi gl. dicit directa directo vtil̃r.s3 Sali.in.d.l.ꝓcibus.de impu.⁊ alijs substi. in versi. nũc videamus qñ facta a pagano.ibi, hec rñsio nõ pl3 bart.⁊ in seq.ver.captiosam.⁊ sic ꝯ̃.l.indignum.de testa.⁊ ꝯ̃.l.verbis.de vulg.⁊ pup.q̃ exponit verbis ciuilibus simpl̃r ⁊ absolute.s.directis, ⁊ ꝯ̃ mentem iur.canonici ꝙ talem subtilitatem non considerauit cũ verba sint equipollentia.facit.l.in summis.in prin.ff.de re iudic.⁊ hoc videt̃ ꝓbari in.d.c.si pater. ⁊ in.c. Ray.de test. de hoc dicã clarius.ĩ.in prosecutione materie. ¶ His ꝓ euidentia premissis. Primo quero quid sit substitutio cõpendiosa.secundo qd sit eius effectus. ¶ † Capio primũ. q̃ro quare dicat̃
3 substõ cõpendiosa, ⁊ Bart.in.d.l.centurio. in versi. expeditis de ꝯ̃rijs.dicit ƀm Azo.in sum.illius ti. ꝙ illa est substitutio cõpendiosa que fit sub ꝯdõne mortis vel alia multa cõplectit̃ tpa, dic vt ibi per eum. ¶ Secundo quare dicat̃ cõpẽdiosa. Respõdeo q2 sub cõpendio verbor̃ plures substitutiones cõprehẽdun tur siue plura tpa. ¶ Tertio quero an sit substitutio de per se, an vero quedã adiectio, ⁊ si fiat a pagano est quedã adiectio, q2 directo in ea nõ sunt nisi due vulgares ⁊ due pupillares.⁊ ẽ exẽplarie, sed si fiat a milite põt ẽt infra pubertatis tempora directo substituere iure directo, tunc nouam substõnem in se cõtinet et ideo est vera substõ.ita voluit Dyn.in suo tractatu substõnũ. ¶ Quarto quero de substitutionis compendiose effectu.⁊ bar. in ver.tertio quero de substõnis compendiose effectu, ⁊ dicit ꝙ in milite si fiat per verba directa.loquitur.d.l.cẽturio. Si vero fiat per verbũ cõe, ⁊ tunc si mater est in medio post tpa pubertatis obligabit̃, vt.d.l.precibus. alias semper valeret iure dire
4 cto, vt.d.l.precibus.per.d.l.cẽturio.⁊.d.l.precibus. † Si vero fiat per verba obliqua, tunc semper erit fideicõ.vt.l.coheredi. §.cum filie.ff.de vulg.⁊ pupil.in pagano aũt effectus ꝙ si fiat ꝑ verba directa.ĩ.pupillare3 erit directa, post vero nullo modo v3 vt.d.l.verbis.⁊.d.l.in pupillari. Aut fit ꝑ verba mere obliqua ⁊ tunc v3 vt fideicommissaria vt.d.l.coheredi.§.cum filie. Aut per verbum cõmune vt substituo, ⁊ tunc sunt gl.ꝯ̃rie, q2 in.l.precibus.dicit ꝙ omni tpe erit fideicõmissaria.s3 glo.in.§.qua act. insti.de pupil.sub.dicit ꝙ.ĩ.tpa pubertatis valebit iure directo postea vt fideicommissaria dicam.ĩ.plenius, sed est sciendũ ꝙ gl.in.d.l.centurio.ibi.l.miles ita heredem per.ll. quas allegat vult

vult q̄ ēt miles ne dū paganus nō faciat filio suo maiori alium
heredē, ꝛ sit substitutus ēt in bonis ab ipso milite, sed facit post
tps filiū desinere esse heredē, ꝛ aliū postea heredē facit sibi testa
tori tm̄ ꝛ nō filio nec ēt in bonis filij, sed in bonis dicti militis te
stātis puenientibus ad ipsum filiū ꝛ cū fructibus, vt. l. si plures. §.
ex asse. de vul. ꝛ pu. ꝛ §. in arrogato. eo. l. ꝛ hoc est de iure specia
li priuilegio militis. ꝛ hoc voluit Cy. in. l. ex testō. C. de test. mil.
ꝛ Ang. in. d. l. cēturio. ꝛ Bar. in. d. l. marcellus. §. q̄dā. ff. ad tre
bel. in ver. q̄ro an id q̄ venit ex substitutione ɔpēdiosa ex quo in
ferē q̄. l. cēturio. nō pcederet si ille miles substituisset filio p ꝟ
ba expressa ꝛ specificata, sꝫ q̄ncūq; filius meus decesserit sine fi
5 lijs talis sit heres. d. filio meo. † Nā tūc apparet q̄ voluit face
re Titiū substitutū heredē filio suo post pubertatē directo q̄ n̄
posset, iō nō deberet trahi ad militarē, ꝛ sic ad bona ipsius testa
toris, vt fit in. l. cēturio. in fi. q2 tūc apparet exp̄sse de mēte testā
tis q̄ voluit filio. ī. xxv. an. substituere ꝛ sic in bonis filij, ꝛ sic nō
sibi testōri, ꝛ p ɔ̄ns nec ad bona ipsius testōris, vt seruet volūtas
ipsius volētis filio puidere nō sibi, ar. l. in ɔditionibus primū lo
cū de ɔdi. ꝛ demō. facit q̄d no. gl. ff. de vul. ꝛ pupil. q2 talis substi
tutio est penitus diuersa ab illa ex qua succedit patri si cui dire
cta nō obligat. l. verbis. e. ti. facit q̄ no. Bal. alle. d. l. p̄cibus. ꝛ
idē voluit in. d. l. p̄cibus. Sed mihi videt hoc corrigēdū, q2 hoc
videt ꝫ. d. l. cēturio, dū dicit filio substituēs, ꝛ tm̄ trahit ad bona
patris tm̄ vnde tenēdo opi. doc. r̄ndeo ad illū tex. dū dicit filio
substitutus si filius. ī. xxv. an. decesserit, lꝫ ipsi nō aduenirēt. ex q̄
determinatione doctoꝝ infert q̄ si filius iste alienasset de bonis
patris, talia alienata venirēt reuocāda imo ipso iure reuocant.
Si. n. res q̄ subiacet restōni adueniēte q̄ ipso iure reuocantur,
lꝫ alienās remaneat heres. l. fi. §. pe. ꝛ auc. res q̄. C. cōia de lega.
cū ibi no. p gl. ꝛ doc. ꝛ facit q̄ hr̄ in. l. fi. § fi. ff. de leg. ¶ Quāto
6 magis in. d. l. cēturio. cū ipso iure resoluat ius filij, † q2 desinit eē
heres adueniēte die, ꝛ alius efficit heres, vt. l. miles ita heredē.
de testa. mil. ꝛ. l. vectigalis. ff. de pig. ꝛ sic filius ex his bonis nō
videt posse alienare. q̄d vr̄ durū ꝛ ꝫ mētē testātis, iō dt̄ Rap. q̄
ista substitutio est intelligēda in bo. p̄nis vt dr̄ in. d. l. cēturio. q
tpe mortis fil reptūt, ar. l. titius. cū ibi no. ff. ad treb. ꝛ auc. ꝫ ar
rogatos. C. e. ti. ꝛ sic alienata in totū p filiū bonafide, ꝛ sine frau
de nō vr̄ posse reuocari, nisi forte fꝫ. d. l. titius. ꝛ. d. auc. ꝫ arro
gatos. ac ēt ex h̄ vr̄ inferri p legata relicta ad impubē nō debeā
tur ab isto substituto filij, simile in. l. q̄rebat. § fi. de test. mi. q2 in
milite ista ē trnslatio de filio i substitutū, ꝛ nō ē ppriē substitutio,
vt ēt est gl. in. d. l. q̄rebat. Secus si esset substitutus filio specifi
ce q2 pstaret substitutus. d. legata vt dicit ibi gl. q̄ alleg. l. i rō. §.
q̄ vulgo. ad. l. fal. Sꝫ tn̄ fm̄ Rap. h̄ videt ꝫ mētē testātis, vt dt̄
in. d. l. cēturio si. n. voluit grauare filiū legatis quē magis dilige
bat, ergo fortius substitutū ar. l. pluribꝰ. §. i. de ɔdi. ꝛ demō. pu
bat in. l. gaio. de ali. le. facit. l. lꝫ cū sua mā, de le. j nec ob. d. l. q̄
rebat. §. fi. q2 ibi erat alius institutus ex tpe vt ɔditione, ꝛ ita ēt
ibi voluit gl. ꝛ bar. in. d. l. lꝫ in p̄n. de le. i. ꝛ sic testōr eos pariter
dilexit. Sꝫ fortius est in. d. l. cēturio. q2 plus dilexit filiū, q2 cuꝫ
primo loco instituit ꝛ ei post certū tps vel sub ɔditione substituit
ergo clarꝫ q̄ filiū p̄dilexit, q2 nō erat locus substitutioni quousq;
pōt hr̄e locū institutio ꝛ sic vocabit filiū p prius substitutū per
posterius ꝛ etiam sub conditione ibi aūt vocauit pariter vt dixi
ideo pariter dixit, ergo legata ab vno non debent ab alio, q2 om
nino certitudinarie est vocatꝰ ex tpe, q2 specifice ꝛ certe sunt pa
7 riter dilecti a testōre. ¶ † Quarto ꝛ vltimo fm̄ Rap. posset du
bitari si substitutus filio viuo moriat demūꝫ filius maior factus
vtrū h̄rditas p̄na vadat ad h̄rdes filij vł ad h̄rdes p̄ris dubiuꝫ
ɔsistit i hoc. Nā cū ista sit q̄dā translatio non h̄nt locū h̄rdes fi
lij cū remaneat tacita adēptio in psonā filij. l. plane in p̄n. ō leg.
j. ꝛ. l. ꝛ si trāsserā. de ali. leg. Et istā p̄tē vr̄ tenere Fulg. in. d. l p̄
cibus. ꝛ Raph. in. d. l. cēturio. lꝫ ɔ̄riū, ꝛ sic q̄ imo veniāt h̄rdes
filij. nec ob. l. plane. q2 ibi fuit fcā adēptio pure. h̄ āt sub ɔdōne
ꝛ ad tps, ꝛ sic nō voluit adimere simpl̄r. Sꝫ tu potes ɔcordare
opi. vcꝫ q̄ opi. Ful. locū hēat i milite pp eius p̄uilegiū, q2 p̄t fa
cere h̄rdē ad tps, ꝛ sic q̄ veniant h̄rdes p̄ris. Sꝫ in pagano lo
8 quat opi. Raph. cū q̄ veniat h̄rdes filij. ¶ † Quero an substō
ɔpēdiosa facta verbis directis si mr̄ est i medio loquat fauore
m̄ris, ꝛ gl. i. d. l. cēturio lꝫ q̄ sic, allegat. d. l. p̄cibus ex quo sequi
tur q̄. d. l. p̄cibus loquit q̄n fuit facta ɔpēdiosa directis. ꝛ cum
isto itellectu ɔcordat gl. in. c. raynu. ō testa. ꝛ i. c. si pr̄. de testa.
in. vi. ꝛ cōiter doc. ꝛ maxie Cy. vsq; ad tpa Jo. an. fm̄ Joā. de
imo. i. d. l. cēturio. lꝫ Bar. ibi in ver. oppo. ad scdaꝫ partē. d. l.
p̄cibus. ꝛc. h̄ reprobat quē sequit Bal. Ange. ꝛ Raph. cū. ibi
nā cū sit substitutio directa nō dꝫ obliquari, q2 m̄ri nō fauet ꝫ p
priuū significatū verbi. Quinimo nec ēt fauet sibi ꝫ verbū eq
uocuꝫ. lꝫ faueamus m̄ri, vt pupillaris tacita q̄ venit a lege, ꝛ
sic nō declarat ex significatione verboꝝ, sꝫ interpratione. l. colli
git, vt dicit gl. fi. in. d. l. p̄cibus. q̄d nō admittat ꝫ matrē. vt. d. l.
p̄cipibus, tn̄ vbi pupillaris venit ex verbis, lꝫ nō specifice sꝫ eq
uoce siue sub ḡnalitate expressis, vt ē in reciproca ꝛ ɔpendiosa,
vt. d. gl. fi. in. d. l. p̄cibus excludit matrē. vt. d. l. lucius. vt not.
bar. in. l. j. circa prin. ō vul. ꝛ pup. ꝛ sic nō fauemus matri ēt in
bonis filij, ergo multominus debemus ei fauere ꝫ ppriū signifi
catū verboꝝ vt in paternis cōis q̄d ēt demonstrat. Nā put hr̄
in. l. fi. C. de insti. ꝛ substi. lꝫ faueamus matri vt nō ɔprehendat
pupillaris in illa substitutione p quā succedit matri vt nō ɔpre
hēdat vulgaris p quā succedit defuncto. no. gl. sing. in. d. l. fin.
quā oēs doct. sequuntur. Sed in substitutione militari succedit
defuncto, ergo non debemus fauere matri. Nec ob. d. l. p̄cibꝰ
q2 ibi fuit facta substitutio verbo cōi, vcꝫ substituit igit facilius
obligatur, prout dicit gl. in. d. l. precibus. sed centurio, ꝛ in casu
supradicto verbis directis, ideo non obligat. facit quod habetur
9 in. l. verbis ciuilibus. eo. ti. † Sed aduertas ꝫ Barto. facit fm̄
do. Jo. quia in tota. d. l. precibus. tunc est verbum substituit, ꝛ
maxime attēta gl. ibi in verbo, ɔpendiosa. que exēplificat com
pendiosam ꝟbis directis q̄ncūq; decesserit talis sit heres, ꝛ p̄t
inducere illum tex. ibi eos hēat heredes, q̄ ꝟba magis inclināt
in directā substōnē dū dixit heredes, ꝛ nō dixit substitutos, ꝛ h̄
ɔfirmat in ea. l. in ver. si vero, q̄ ponit aduersatiue ad p̄cedētia,
ꝛ sic innuit q̄ in p̄cedētibus fuerūt verba directa, ꝛ hoc voluit
ibi Saly. i ver. nūc trāsco ad gl. ꝛ ibi hoc sequit Ange. Vñ cū
ibi nō hēat verbū, substituit dicit d. Jo. an. nō fore tutū recede
re a gl. q̄ cōiter tenetur in iudicādo, vt no. Jac. but. in. l. j. C. q̄ p
sua iurisdi. ꝛ. d. Jmo. lꝫ cū cōi opi. ꝫ bar. q̄d ɔpēdiosa fcā a mi
lite ꝛc. ꝟbis directis fauore m̄ris post pubertatē obligat. Sed
tu potes allegare p opi. bar. ꝛ sequaciū q̄d nō pōt negari q̄ q̄n
tractat de bonis p̄ris non fauemus m̄ri, vt. d. l. fi. C. de institu. ꝛ
substi. Preterea ɔcurrit mr̄ q̄ ē solū p̄uilegiata in bonis filij,
vt. d. l. fin. ꝛ concurrit miles q̄ est etiaꝫ priuilegiatus, ꝛ tractat
de bonis militis ꝛ non eius filij. Cui dubiuꝫ magis debemus fa
uere militi ꝛ pprie significationi verboꝝ, q2 priuilegium matris
non potest extēdi ꝫ priuilegium militis potissime in bonis dicti
militis arg. no. per Cy. Bar. ꝛ doc. in. l. fi. C. de sa. san. eccle. ꝛ
p hoc videt casus in. d. l. cēturio. indistincte ꝛ generaliter loquē
do, sicut generaliter loqt. l. i. §. ḡnaliter. de le. p̄stā. Sed ꝫ bart.
tenuit etiā Ful. in. d. l. p̄cibus. in. d. ꝟsic. nunc trāsco ad gl. sup
verbo. fideic. dixit ibi. ꝛ hoc intelligo ex prin. legis q̄ immo ibi
fuerunt verba directa, vt dixi p dicta ꝟba eos h̄rdes ꝛc. ꝛ p. d.
ꝟ. si ꝟo q2 aduersatiue venit, ꝛ sic ibi non hꝫ h̄rdes, quos pater
ɔstituit, sꝫ hꝫ matrē h̄rdem, ꝛ sic in prin. fuerunt verba directa q̄
obligant fauore matris post pubertatē, q̄ mater tn̄ tenetur velut
fideic. restituere bona vt ibi dr̄ velut iure fideicom. non aūt q̄ sit
10 ppriū fideicom. † q2 omne simile non est idem. l. q̄d menia. ff. de
pol. nec dicitur. d. l. cēturio. q2 ibi mater non erat in medio. Ex
quo seq̄t q̄ Saly. lꝫ q̄ in. d. l. p̄cibus. illa verba obligant de in
re cōi, ꝛ non priuilegio militis, q2 ibi non ɔstat q̄ miles voluerit
testari iure militari, ꝛ in dubio p̄sumit testari iur cōi. l. q̄cq̄. C. ō
test. mi. ad. l. cēturio. r̄ndit q̄ miles voluit testari iure mili. Tu
ēt potes dicere q̄ non ɔstat q̄d mater esset in medio vel non, ꝛ
istud ēt voluit Ful. in. d. l. p̄cibꝰ. vt latius dicā lꝫ de Saly. nullā
faciat mētionē sed dubiuꝫ isurgit q̄d refert in. d. l. p̄cibus, fuerit
illa substitutio directa vel fidei. ꝛ gl. in. d. l. p̄cibus. tetigit qua
tuor differentias. ¶ Prima q̄d mr̄ detrahit quartā, sed nō vr̄
bona dr̄ia tpe barū legū, nec ēt tpe codicis, q2 in testamēto non
trahebat falcidia. l. in testamēto. C. ad. l. falc. lꝫ hodie de iure au
11 tēticoꝝ ista vtilitas ꝛ dr̄ia posset hēre locū, † q2 ꝛ in testamēto
militis ꝛ cuiuslibet alteriꝰ p̄uilegiati hꝫ locū falcidia ꝛ trebellia
nica. vt in auc. de here. ꝛ fal. §. pe. cū gl. Sed aduertas q̄ in. l.
p̄cibus tanq̄. l. antiquior. non potuit cogitare de dicto iure no
uissimo. facit. l. iubemus. C. ō testa. ¶ Et scda est vtilitas, quia
mater restituēdo p̄t retinere iura sepulchroꝝ. vt. l. q2 perinde.
ff. ad treb. lꝫ fm̄ Rapha. ista non dꝫ ɔsiderari, q2 ē inestimabi
lis facit. l. plane. la. ij. i. §. fi. ō le. i. ¶ Et ē tertia vtilitas fm̄ gl.
in. d. l. p̄cibus, q2 in directa ēt veniunt bona p̄ris. l. lꝫ si plures. §.
ad substitutos. Sed ēt in fideicom. veniūt ēt bona patris, vt. d.
l. coheredi. §. cū filio. ꝛ ēt in ɔpendiosa directa veniunt bona pa
tris. vt. d. l. centurio. ergo non vr̄ differentia. ¶ Quarta vtili
tas fm̄ gl. q2 mater retinet lrimam p filio in qua filius non po
tuit grauari p fideicom. lꝫ veniētes ab intestato ipsi pupillo gra
uari possunt vsq; ad pubertatē ꝛ nō vltra, vt. l. si fundum per tu

deicom. §. fi. cum l. seq. & ibi gl. Bar. & doc. de lega. j. & volunt doc. & Bar. in l. j. §. fi. ff. de vulg. & pup. & hanc doctrinam tenuit Bal. in d. l. precib⁹. Sed Bar. ibi ipsam reprehēdit, & hoc seq tur in fi. d. l. cēturio, q2 ſm iura antiqua. ſi filius erat granat⁹ in legitima nō detraheret granamē, ſed habeat qrelā, vt. l. pap. §. ſ3 nec impuberis, &. §. quarta. &. §. qm̄ quarta. &. §. ſub ꝯditione. ff. d inoffi. teſta. ſed ſ3 iura codicis tali caſu detraheꝛ granamē. l. qm̄
12 in prioribus. C. de inoffi. teſta. l3 hodie ſm ius auctenticoꝝ † et in teſtamēto militis habeat locū qrela. vbi in auc. vt cū de app. cog. in. §. & hic de parētū, ergo ſicut miles nō pōt grauare filiū i legitima. ita nec in ſubſtitutione, q2 eſt granamē, vn̄ iſta differentia vc3 iure fideicō. vel iure militari directo nō vr̄ eſſe bona.

¶ Quinta differētia aſſignaꝛ p Bar. in d. l. cēturio, q2 ſi iure fi deicō. valeret nō veniūt fructus q ſunt repeti in hereditate, ita q mater fructus retinebit, arg. no. p gl. & doc. in l. fideicō. ff. ad treb. & l. iubemus. C. e. ſed in directa totā hr̄ditatē cū fructus ca piet. S3 tu dicas q imo granat⁹ de reſtituēdo cogaꝛ reſtituere oēs fruct⁹ pceptos añ aditā hr̄dita. l. ita tū. §. j. in fi. ad treb. & ſic reptos in hr̄ditate ita in directa, caſus eſt et in d. l. cēturio. l3 de fructib⁹ alio tpe pceptis in grauato diſtinguaꝛ, vt hz in d. l. fidei cō. Ex qb⁹ apparet q ipſa drīa nō eſt bona, & ideo Ang. intellexit tex. in d. l. cēturio. in fructibus inuētis in hereditate patris & nō ipſius filij. Ex qbus clare apparet q in hoc non eſt differētia inter directā & fideicōmiſſariā. Unde Bar. in d. l. precibus. po ſuit vnā aliā differentiam, q2 ſi iſta ſubſtitutio directa obligatur accreſcet aliquod debitū naturalē poſſet mater vti retētiōe, vt. l. ſtichū. §. aditio. de ſo. Ita eſſet ſi eēt directa, ſ3 ſm Raph. iſta ē falſa differētia, q2 dato q iure directo valeat, tū vti poſſet retē-
13 tione, vt. l. ſi qd poſſeſſoꝛ. §. j. de pe. here. ¶ † Unde ſeptimo ſ3 Bar. in d. l. pcib⁹. eſt aduertēdū, q2 ſi valet iuꝛ directo ſubſtitutus habebit bñficiū. l. fi. C. de edi. diui. adri. tol. q nō h3 fideicō miſſarius, ſed h nō habebat, vt hr̄ p gl. & doc. in d. l. fi. de edi. di ui adri. tol. S3 h differētia nō eſt attēdēda, q2 fideicōmiſſarius hoc bñficiū hēat vel nō, ſi haberet qd ad matrē, q2 ſubſtitut⁹ eēt mittēd⁹ in poſſeſſionē vel nō. ¶ Unde Bal. poſuit octanā differētiā, & vltimā, q2 ſi valeret iure fideicō. exigereꝛ aditio hr̄ditatis p ſubſtitutū ſi nō iure directo. S3 h nō eſt veꝝ in caſu d. l. pcib⁹, q2 nō exigiꝛ aditio, ſed ſi exigereꝛ aditio p ipſu3 filiū inſtitutū vel ſubſtitutū qd ad matrē cū nō ꝯprehēdebat aliqd ius niſi adita hereditate p filiū. Unde Ang. alle. ex vtilitatē, p. l. ſi pa troni. in prin. ad treb. vt puta de opibus libertoꝝ an veniāt in re ſtitutione vel nō. Sed iſta drīa nō pcedit p ea que ibi hñr ex qbus videꝛ poſſe ꝯcludi q nulla vtilitas ſit ipſius matris q̄ ſubſti tutio in d. l. obligaꝛ. Quapp Barto. Bald. Ang. tenēdo, vt di xi ſm eos q nō obligaꝛ et fauore matris dicūt q in l. pcib⁹ fuit facta ſubſtitutio verbis cōib⁹, vt dixi, alr̄ ſi mr̄ nō eēt i medio ſ3 eos valeret. d. ſubſtitutio oī tpe iure directo cū miles poſſit om ni tpe inſtituere & ſubſtituere, ſ3 vtrūq eoꝝ eſt falſu3 ſ3 Raph.
14 † Primo q fauore matris obligeꝛ nō eſt veꝝ vt dixi, ſ3 et nō eſt veꝝ primo p d. l. cēturio. ſecūdo q2 miles in dubio vr̄ velle teſta ri ſm ius cōe. l. q̄q̄. C. de teſt. mil. Igiꝛ dicimus ipſum teſtatum ſ3 ius cōe. quapp Ful. in d. l. pcibus. dixit q illa. l. ꝯcordat cu3 iſta, q2 nō eſt veꝝ q ibi dicaꝛ q valeat iuꝛ fideicō. ſ3 velut ex cā fideic. & ſic no. illā diſtinctionē velut q denotat ſimilitudinē p h l. in totū. C. de admi. tu. cū gl. ſ3 a matre poſſidēte petiꝛ velut ex cā fideicō. h. n. militaris ſimilis eſt fideicō. in duobus. Primo p fideicō. fideicōmiſſarius nō ſit heres ipſo rogato, ſ3 in effectu teſtatori. l. ſi filius. ff. q cū eo. Per pupillarē aūt ſec⁹ p directā inſti. eo. in prin. p fideicōmiſſariā veniūt ſolū bona teſtōris & nō bona grauati, vt. d. l. coheredi. §. ſ3 cū filie. S3 his duob⁹ caſib⁹ illa militaris eſt ſimilis fideicō. & diſſimilis pupillari, & iō dixit velut cā fideicō. vt denotet maiorē effectū ipſius ſubſtitutionis, l3 directa poſt pubertatē ab eo q primo dixerat in precedēti rñ ſo mortuo filio impubere, q2 qñ moriꝛ impubes veniūt oia bona patris & filij, vt. d. l. ſed ſi plures ab inteſtato, ſed poſt pubertatē veniūt duntaxat bona fratris cū fructibus, vt. d. l. cēturio & ſi diceres ſi illa ſubſtitutio remanet directa poſt pubertatē, vt. d. l. cēturio. tūc inſtāter, q2 tex. in d. l. precibus. dicit q bona poſſunt peti a matre rñdeo, q2 ſi ꝯcurrūt ſup miſſione in poſſeſſione hereditatis ipſi ſubſtituti a milite. & tunc mater preferꝛ in miſſione poſſeſſionis. d. hereditatis filij, & hoc nō eſt dubiū, & ꝗr et in bonis patris q poſſidebat filius. facit. d. l. ſ3 ſi plures. §. filie. q2
15 poſſeſſio filij eſt † retentioꝛ q̄ poſſeſſio patris. vnde ſubſtituti habēt neceſſarie inſtituere directā hr̄ditatē q petiꝛ ꝯ matrē & pualebūt, q2 interuenit pſona filij inſtituti & ſubſtituti ex ppria ſubſti tutione, vt dicimus in ſim. in l. i. C. de edi. diui adri. tol. Ex quo

ſeqꝛ q cū nulla vtilitas videaꝛ reſultare q talis ſubſtitutio obligeꝛ vt dixi. & tex. in d. l. pcib⁹. nō dicat q valeat iure fideicō. ſ3 velut ex cā fideicommiſſi dicamus q remanet et directa matre exiſtēte in medio, vt. d. l. cēturio. vel et ius diceret q ꝯuertaꝛ i fi deicōmiſſariā dicas q vtilitas eſt ſ3 Ful. q2 fructus pcepti negligētia nō petētis nō veniūt in fideicōmiſſariā, vt no. in d. l. in fideicōmiſſariā. ff. ad treb. & tū veniūt in directa, q2 et tenenꝛ de p ceptis. Si aūt mr̄ fuiſſet poſſeſſoꝛ bonefidei teneretur quaten⁹ ex fructibus effecta fuiſſet locupletioꝛ, vt. l. itē veniūt. §. pe. ff. de pe. her. Scđo dixi q pōt eſſe alia vtilitas ſi ſubſtitutꝭ ante moriaꝛ q̄ filius, & ſic fideicōmiſſum petijt. facit. l. ille a quo. §. de teſtō. ff. ad treb. in fi. & l. cogi. §. videamus. &. §. itē. v. e. ti. tūc remaneret penes matrē, vt. l. i. §. finautē ſub ꝯditione. C. de cad. tol. ſed ſi eſſet directa q̄uis ſubſtitutus premoriaꝛ, nō tū remaneret penes matrē, imo q filius dicaꝛ inſtitutus ad tps ad q miles facere pōt. l. et. ff. de teſta. mil. ſequereꝛ q mortuo filio abinteſtato veniētes ipſi patri, vt. d. l. plane. in prin. ff. de leg. j. ſm Ful. que oia bene no. ¶ Ad vltimū tū aduertas q nō poſſet habere locū in pagano cū nō poſſit facere heredē ad tps, vt. s. Scđo etiā aduertas ad hoc vltimū, q2 nō adaptaꝛ ad literā. d. l. pcibus. q2 immo ibi pſupponeꝛ q ſubſtituti ſupuixerūt filio, vt ibi dicitur q
16 a matre poſſunt petere. † & l3 dictū ſuū ſit veꝝ in ſe. quero an qñ mater eſt in medio vulgaris expſſa ꝯtineat ipſo iure tacitā pupillarē, & gl. in l. cēturio. t3 q nō, ſed gl. in d. l. pcib⁹ in ver. dio. ibi vt ꝯ matrē tacita pupillaris nō admittaꝛ, & in d. l. fi. in fi. C. de in. & ſubſti. innuit ꝯriū, q2 ita vult q ꝯtineaꝛ l3 nō admittanꝛ ꝯ matrē, & vltramontani in d. l. precibus. vt refert Cy. in ij. ꝯrio tenēt iſtā gl. q2 tacitū & expſſum eqparaꝛ. l. cū qd. ſi cer. pet. & alleg. rōes dic vt ibi p Cy. S3 Bar. in d. l. precib⁹. t3 aliā gl. q2 ſi a principio nō ꝯtineꝛ, l3 mater premoriaꝛ nō poſſet poſtea talis ſubſtitutio vulgaris ꝯtinere tacitā pupillarē p. l. q ab initio. de reg. iu. vbi tū ſi ꝯtineret et poſt mortē matris admittereꝛ ſubſtitutus, q2 in his q pcedūt ex ꝯiecturata volūtate inſpiciꝛ initiu3. Ex quo ſeqꝛ ſm Bar. in d. l. cēturio. q et ſi mater repudiat ſine premoriaꝛ, vt dixi ſp ſubſtitutus admittiꝛ ex tacita pupillari, vt. d. l. fi. de inſt. & ſubſt. & ad ar. Pet. rñdit Bar. q nō ſp tacitū & expreſſum eqparaꝛ, vt in filio qui d3 noīatim exheredari, & nō ſufficit inter liberos. l. fi. in prin. C. de lib. pte.
17 † Sed iſta rñſio addita vltramontanoꝝ nō pl3 Saly. in d. l. precibus. ſ3 melioꝛ rō eſt q2 tacitū in caſu noſtro nō venit ex ſenſu ſignificatu verboꝝ, ſed ex interpretata ꝯiectura, ppriū ſenſum verboꝝ, q ſecus eſt in expreſſo. ideo nō eadē charitate voluntaris regulaꝛ vtrūq ſicut dicimus de reciproca. No. gl. in l. lucius. ff. de vul. & pup. preter. i. l. cū q. ſi cer. pe. tacitū ſubintelligiꝛ ex materia rei & ꝯctus. tu et potes dicere ſ3 Raph. q iſte gl. nō ſunt ꝯrie, in effectu idē volūt q2 gl. ꝯrie q dicūt q ꝯprehēdit pupillarē tacitā, l3 nō admittaꝛ ꝯ matrē intelligiꝛ in effectu, q2 cū iſta legalis ſubſtitutio pupillaris veniat ex ꝯiectura mētis. l. non ſupplet ꝯiecturam cum eſſet impedimētū matris. ſi ergo mater eſt in medio. l. non ꝯiecturaꝛ, vt vult gl. in d. l. centurio. ver. ſm eſt q vulgaris expreſſa qñ matres &c. videꝛ erraſſe, q2 dicit q nō ſi ſolū mater premoriaꝛ, ſed etiam ſi ſuperuiuat & repudiet hereditatē filij ſubſtitut⁹ admittiꝛ, q2 iſtā opi. reprehēdit Bar. in d. l. precibus. Nam cū ſemel cā pupilli deuenerit ad cauſam quando mater repudiat, ergo non habet locum cauſa inteſtati, cum etiam delata ſit ex teſtamento. l. q̄diu. de acqui. here. ac etiam q2 iſta opi. videꝛ contra. l. fi. C. de inſti. & ſubſti. que vult q ſubſtitutio locum habeat ſi mater premoriatur, & ſic videtur taxatiue loqui, ergo quando mater non predeceſſerit, l3 repudiauerit, nō videtur alias q ſubſtitutus admittatur. p hoc tex. in ſimili cum gl. in l. filiuſſa. §. cū quis. de leg. j. vbi ſi ille habet liberos, licet liberi non velint eſſe heredes, tamē ſubſtitutus nō admittitur. Addas q iſta eſt opi. ad literam Ful. in d. l. precibus. de quo ibi vide Saly. in verſi.
18 item iuxta predicta pro declaratione glo. &c. ¶ † Secundo aduertas q ſi teneres opi. Bar. daretur ſingularis limitatio ad l. cu3 acutiſſimi. C. de fideicō. q2 illa poſteritas ita demū excluderet ſubſtitutū ſi eſſet heres, & ſic tacita ſubſtitutio requirit q ſint heredes. vt excludant ſubſtitutum, l3 expreſſio ſubſtitutionis ſi deceſſerit ſine liberis non requirat q filij ſint heredes. d. §. cum quis. & hoc voluit Barto. in d. l. cēturio. & Rapha. in d. l. cum auus. ff. de ꝯdi. & demon. ſ3 pfecto. l. generaliter. §. cum ante3. C. de inſti. & ſubſti. innuit ꝯrium que tantummodo ꝯſulerat q ſupſit poſteritas. cogita tu ſemel habui de facto Boñ. & allega. d. §. cum antē auus. verba ibi & liberos ſubſtulerit & in multis alijs ſimilibus verbis ſm opi. doc. facit ibi tex. dum dicit ad nepotes morientis traſmittit &c. innuit q ſint & eſſe debeāt heredes alias non

non esset ex dicto testõ transmissum. facit gl. in. l. lucius. de her. insti. de quo dixi in. d. l. filiussa. §. cũ quis. de leg. j. qđ no.

¶ Quero quid si talis substitutio fiat a pagano si decesserit sine liberis talis sit heres, ⁊ sic facta p v̄ba directa, ⁊ dic q̄ .j. pupillarem etatẽ vt pupillaris, ⁊ directa tñ post pubertatem penitus
19 nulla, † ⁊ sic non valet nec iure directo, nec iur̃ fideicõmissi, ⁊ ista est cõis opi. gl. in. d. l. in pupillari. ⁊ in. d. l. verbis ciuilibus. ⁊ in §. qua rõne. inst. eo. ⁊ idẽ. gl. iuris canonici, de testa. ⁊. c. si pr̃. ꝺ testamẽtis. in. vi. sed Jo. an. in. d. c. si pr̃. in nouella. tz q̄ imo postea valeat iure fideicõmissi, vt vr̃ casus in. d. c. si pr̃. giuncto. d. c. raynu. nã in. d. c. si pr̃ talis ꝯpẽdiosa facta a pagano vr̃ valere in pupillarẽ etatẽ iure directo, vt ibi pz, sed post pubertatẽ iure fideicõmissi, vt. d. c. raynu. sed Bar. in. d. l. cẽturio in ver. j. q̃ro quid sit effectus substitutionis ꝯpendiose qñ fit per verba mere directa ⁊c. post multa tandẽ ꝯcordat opi. nã dicit gl. nostram ꝓcedere qñ substitutio est per verba directa ciuilia vt heres esto vel instituo, secus si per verba directa, sed non ciuilia, vt est v̄bum moriatur, de quo in. d. c. si pater. sed do. Jo. tz gl. indistincte per. d. l. verbis. ibi frustra sic. ⁊ in. d. l. in pupillari. ⁊ tamẽ finaliter tu potes addere alium casum in. §. in seculo. insti. de pu. substi. ibi substitutio euanescit. per quas. ll. vr̃ ꝓbari q̄ ẽt si substituat̃ filio maiori vel extraneo per verba directa a pagano q̄ illa sit penitus inutilis, ⁊ hoc voluit Jo. an. in. d. c. si pater. in nouella. vbi dicit q̄ ista est cõis snĩa legistarũ. cũ illa ibi trãsit ⁊ postea in. d. verbo, moriat̃. aliter vr̃ sentire. ⁊ istã ẽt snĩam tenuit. d. Joã. in. d. l. centurio. in versi. ex predictis vr̃ etiam posse inferri. Nec ob. l. sceuola. ad tre. Ubi directo obligat̃ q̄ ibi procedit ꝑ solennitatem que ibi deficit, vt q̄ in codicillis facta fuit, vt dicit gl. in. d. l. verbis. nec etiam ob. l. ex facto. in prin. ad tre. ibi idem hr̃, q̄ ẽt ibi lz possit ille heres alium directum instituere. Nam inconueniens videret̃ vt tollatur sibi testamenti factio succurritur, vt saltem per fideicõmissum valeat. Nec etiam ob. l. si quis seruo. de fideicõ. lib. q̄ illud spãle est bz pp ius pignoris q̄ testator habeat in seruo, vt ibi no. ⁊. l. cogi. §. sed si seruo. ff. ad treb. vel dicas q̄ illud ꝓcedit fauore libertatis, ⁊ istã rõnem considerat ⁊ allegat iureconsul. in. d. l. gñaliter. §. si quis seruo. ex quo posset inferri singulariter q̄ si substituta fuerit pia cã de modo ꝯpendiose ⁊ directo, tñ fauore pie cause post pubertatem obligabitur, q̄
20 † pia cã ⁊ libertas equiparantur, vt voluit Bar. ⁊ Jmo. ⁊. l. ꝓxime. ff. de his q̃ in te. delẽ. No. q̄ esset sing. si esset verũ ⁊ ꝓ ista opi. adduco tex. in. §. extraneũ insti. de pu. subst. vbi tex. dicit q̄ nemo põt substituer̃ isto mõ filio vel extraneo puberis. vcz si heres erit post certuz tempus moriatur. Titius sit ei heres, sz hoc solũ ꝯmissum est per fideicõmissum. pondero verbum ibi nemo põt ex quo denotat potẽtiam ad actum, not. glo. in. c. j. de reg. iur. in. vj. ⁊ Barto. in. l. cum lex. de fideiuſ. ergo. l. transit. vcz q̄ neq̄ extraneus possit filio vel extraneo post pubertatẽ directo substituere, ⁊ hoc ꝓbat̃ ibi. Scđo loco etiam probat̃ ꝑ aduersarium, sed que aduersat̃ in iure ⁊ in facto, vt. ff. si quis in ius vocã. non ie. §. offilius. ⁊ sic aduersando quis nõ directo, sz ꝑ fideicommissum exprimẽdo substituere possit. Corroborant̃ ⁊ tertio ibi ꝑ dictionẽ solũ, ita q̄ solũmodo ꝑmittit̃ per fideicõmissum. igitur ibi videt̃ casus q̄ siue sit pater, siue mater siue extraneus postq̄ institutus fuerit habet̃ pubes q̄ directo non potuit, sed solummodo per fideicõ. substituere, ⁊ predicta sunt vera, nisi in testamento sit clausula codicillaris vt cõiter solet apponi, q̄ tunc trahitur ad fideicõ. virtute. d. clausule, vt. s̄. dixi in. d. l. verbis. ꝓ quo facit. l. si frater. C. de fideic. ⁊ facit. l. i. cum ibi no. plene ꝑ Bar. ff. ꝺ iure codicil. ⁊ hoc voluit Bal. in. d. l. precibus. ⁊ idẽ si interueniat iuramentũ testã. iuxta. l. cũ quis decedens. §. codicillis. de
21 leg. iij. † q̄ iuramentum facit omni meliori modo quo potest, vt. l. cum pater. §. filius matrem. de leg. ij. que lex licet loquatur in vltima voluntate, tñ trahit̃ ad dispositionem inter viuos vel ad aliam dispositionẽ, vt no. Bar. Bal. Ang. ⁊ Saly. in. l. si quis maior. C. de transac. ⁊ idem si esset substitutio facta per verba q̃squis, q̄ non tantum hz locũ successio ex testõ. Sed ẽt qñ ab intestato, vt est casus in. l. si quis cũ nullũ. in prin. de iur. codicil. ⁊ ẽ glo. ordinaria in. l. ex duobus. §. j. de vul. ⁊ pupil. ⁊ sic trahit̃ ad fideicommissum. d. l. si quis cũ nullum. Scđo predicta sunt vera qñ simpliciter substituit, secus si dixisset qñcũq̄ decesserit in pupillari etate vel postea qñcũq̄, vt est in testamento nostro. talis sit heres, ⁊ per consequẽs dimisisset tpa. Nam tunc post pubertatem valeret iure fideicommissi, q̄ videnr̃ due substitutiones dimisse a testatore, vna directa pupillaris, postea vero ꝯpẽdiosa, ⁊ sic adaptari potest ad fideicommissariam, vt no. gl. in. d. l. precibus. in fi. gl. magne. Sed tu dicas q̄ hoc non voluit illa gl. q̄ loquitur per verbum substituo. qđ est verbum cõe, ergo nõ est mirũ si post pubertatem trahit̃ ad fideicõmissum. Sed questio nostra loquit̃ qñ fit substitutio per verba directa vt sit heres. Quapp ꝓ hac decisione doctorũ, ⁊ Fulgo. in. d. l. ꝓcib⁹, alleg. glo. in. d. l.
22 in seculo. inst. ꝺ pup. substi. ꝯficta clo. iij. qđ hñ no. † Ex his ẽt infert̃ bz Joã. q̄ si pr̃ substituit filio impuberi emãcipato pupillariter ꝑ v̄ba directa q̄ talis substitutio nihil vz iure directo cũ nõ sit in ptãte. l. ij. in princ. cod. ti. Nec ẽt vz iure fideicõmissi ex quo testator hoc nõ dixit, ⁊ verba directa reglr̃ nõ pñt obligari. d. l. verbis ciuilibus, ⁊ quod ibi hr̃, lz Bart. in. d. l. v̄bis. voluerit dictam substitutionẽ ex filio emãcipato trahi ad fideicõmissariã, ⁊ idẽ dixit Bart qñ sic cuidã extraneo impuberi q̄ dicit Joã. nõ fore verũ. Sed tu allega text. pro hoc in. d. §. extraneo. non potest constitui aliquo tempore directe suple preter vulgarem restitutionem, sed tantummodo substitui potest per fideicommissum. Sed emancipatus filius dicitur etiã extraneus. vt. l. i. §. extraneum. C. de rei vxo. act. etiam bm Bar. facit q̄ qñ fit substitutio pupillo extraneo vel emãcipato filio impuberi extraneo, si valuerit a principio iure fideicommissi, lz postea testatorem illum adoptare, talis substitutio non traheret̃ ad directaz vt no. gl. in. d. l. verbis. Tamen idem Bar. in. d. l. ij. §. extraneũ voluit contrarium, que verba do. Jo. no. ad ver. extraneum. naz bm hoc videt̃ clarus intellectus q̄ in dicto ver. extraneum. post factam adoptionẽ possit illi substitui. ex his apparet q̄ do. Joã. in. d. l. centurio. vr̃ sequi Fran. de rampo. ⁊ Rapha. qñ intelle-
23 ctum do. Jo. ibi reprobauit. † ⁊ predicta etiam procedũt qñ vnica fuit conceptio verborũ, nec fuerũt distincta tempora, vt si dixisset si in pupillari etate decesserit vel qñcũq̄ tunc censentur due substitutiones, vna pupillaris alia compendiosa, ⁊ sic fideicommissa post pubertatem vt dixi, de quo in. d. l. precibus. in versic. nunc videamus quando facta est pagano. ¶ Quero qñ compẽdiosa est facta a pagano per verbum cõe, vt est verbum substitutio. l. iam hoc iure omni tempore. ⁊ sic ẽt. j. pubertatem valet iure fideicõmissi, q̄ omni tpe pariformiter tali modo valere potest, vt. d. l. iã hoc iure. Sed gl. in. d. §. qua ratione. insti. de pu. substi. tz q̄. j. pupillarẽ ⁊ valet iure directo post ea vero fideicõ. Tu addas q̄ idẽ voluit gl. in. l. precibus. in fi. magne gl. Sed glo. in d. l. cẽturio. secutus fuit glossator. in. d. c. si pater. ⁊ in. d. c. raynutius. ⁊ Bal. in. d. l. iam hoc iure. dicens hanc esse cõez opi. q̄ illud verbum substitutio relatũ ad plura tpa sicut qñ refert̃ ad plures personas dz determinare si potest ⁊ qualitate seruata, ⁊
24 ꝑ ꝯñs q̄ omni tpe fideicõ. ¶ † Addas q̄ de psona ad tps, ⁊ eꝯ est bona argumẽtatio, vt. l. qui plures liberos. ff. de vulg. ⁊ pup. Nec ob. l. iij. §. que fideicõmissum. ff. de here. insti. q̄ ibi fuit variatio qualitatis heredis de necessario, in voluntariam, sed in. l. cẽturio. fieret mutatio voluntatis que non presumit̃, vt. l. cum ꝺ his qb. vt ind. preter. q̄ ibi fuit dispositio diuersorũ testatorũ, lz i. l. cẽturio. vnica vnius testatoris, ⁊ hec opi. bm Jo. an. in nouel. in. d. c. si pater. tz gl. in. d. §. qua rõne. ⁊ aliam in. d. l. precibus. ⁊ ẽt sequitur Bar. in. d. l. cẽturio. multũ late. ver. tertio principaliter q̃ro qñ substitutio ꝯpẽdiosa est facta ꝑ verbũ cõe qñ mater non est in medio, q̄ qñ esset in medio omni tpe valebit, vt fideicõmissaria. ⁊ ita intelligat̃ gl. in. d. l. cẽturio. nisi appareat ex cõiecturis q̄ voluit facere directam bm Bar. ¶ Quid enim si testator dicat qñcũq̄ filius meus decedat volo totã hr̃ditatẽ meã ⁊ integrã ad Titiũ deuenire, tunc erit pupillaris vel dicit similia verba ⁊c. Sed Ang. reprehendit hoc exemplũ, ⁊ dicit q̄ pp
25 hoc † substitutio efficitur magis directa, sed predicta verba significãt conditio. deductionis treb. alle. l. decem. cuz gl. ff. de fideicom. facit quod no. Bal. auct. sed cuz testator. C. ad. l. fal. ꝺ quo dixi late in. l. qui totã. ff. ad treb. ⁊ dicam in glo. in ver. trebellianicam deduci prohibuit. sed lz dictũ Ang. sit verum in se, nõ tñ in effectu obstat determinationi Bar. q̄ si predicta verba videt̃ prohibitio trebellianice, ergo substitutus integram hereditatem habebit, ergo in effectu dicatur directo substitutus bm opi. bar. igitur ⁊c. Quinimmo ẽt secundũ Jo. si mater esset in medio videtur q̄. j. pupillarem etatem valeat vt pupillaris per casum. d. c. si pater. in ratione sui inquantum ibi non ponderatur sicut verba directa vel non, sed dicitur ibi q̄ debet in dubio iudicari directa dummodo possit conueniri personis, ⁊ verbis, ac etiam q̄ ibi est verbum, moriatur, quod non est directum ciuile, vt etiam voluit Bar. in. d. l. centurio. ⁊ hoc sequitur ibi Ange. tu dic q̄ si quis vellet euitare. d. c. si pater. posset dicere q̄ ibi verbum directũ ibi dum dicitur pauperes Christi substituendo. ⁊ ibi tractat̃ de dicta substitutione pauperum, vt dixit igitur ⁊c. Nec omittit q̄ substitutio que vult semel iure directo non obligatur, vt. d. l. ver

bis, qꝛ illud est verum quando facta fuit verbis directis, secus si
verbo cōi substituo, qꝛ tunc nō refert ad personas cuius cōditio
variatur ex tempore vt est in pupillo, ⁊ post pubertatem obligat
post tempora pubertatis cum in id non repugnat natura verbo
rum ⁊ conueniat nature persone. facit. l. plenum. §. equitius. ff. de
26 vsu ⁊ habit. † ⁊ ꝙ hoc multum facit. d. l. precibus. intelligo vt ibi
ꝙ fuit facta substitutio per verbum cōe. ⁊ nihil aliud specialita-
tis ponat in milite, ⁊ per hoc facit. d. c. si pater. cōiūcto. d. c. ray
nu. Nam in. d. c. si pater. dicit ꝙ valet vt fideicommissa. igitur
in illis capitulis videtur esse casus huius questionis. de hoc ta-
mē vide quod late scripsit Saly. in. d. l. precibus. ver. quero. ij.
quid si paganus. sufficit remissio, qꝛ esset nimis longū, ⁊ qꝛ istam
vltimā opi. teneo tanq̄ veriorem. Nam ponderando literam. d.
c. si pater. Nam filio filia, ⁊ econtra filie filius sunt substituti, vt
si decedant sine liberis, alter alteri moriatur, sed substitutio pau-
perum fuit facta sub his verbis, Christi pauperes instituo heredes
si vtrūq̄ mori cōtingat, ⁊ sic si bene ponderant per verbum, insti-
tuo, quod est mere directū, ⁊ ita substitutio paupū, ergo non est
mirum si in sua pupillari etate est directa, ⁊ pondera, qꝛ nihil di-
citur post pubertatem qđ nota. ⁊ predicta procedunt nisi substitu-
tio directa sit facta in codicillis, qꝛ tūc nō posset valere iure dire
cto. l. ij. C. de codicil. valebit vt fideicō. vt est casus, ⁊ ibi Bart.
in. l. sceuola. ff. ad treb. de quo p glo. ⁊ Bar. ⁊ doc. in. d. l. verbis
27 ciuilibus. ¶ † Quid si instituit cōpēdiose in certa re. aut qñcūq̄
filius meus decesserit Titius sit heres in tali fundo, ⁊ distingue
aut substituit per verba mere directa ⁊ ciuilia, vt puta talis sit he
res vel talē instituo in tali fundo, ⁊ tūc talis institutus capiat to
tā. l. coheredi. §. fi. de vulg. ⁊ pup. non dato alio substituto vni-
uersali, iuxta. l. quoties. C. de here. insti. aut sunt verba directa, ⁊
non ciuilia, vt puta talis capiat talē fundum, ⁊ tunc talis substitu
tio trahitur ad vniuersum. l. his verbis. cum gl. de here. insti. ⁊. l.
cogi. §. ⁊ generaliter. ff. ad treb. sm Bar. ⁊ doc. in. d. l. cēturio. in
versi. quid si testator substituit aliquē sub cōpendio directo. Tu
dic ꝙ melius facit auc. vt cū de appel. cogn. §. illud. cōiūcto. §. ce
terū. sꝫ Saly. in. d. l. precibus. in. q. fi. Si aūt dixisset talem sub-
stituo in tali fundo, ⁊ tunc etiam idem quod non trahitur ad vni
uersum, vt. d. l. his verbis. Secus si dixisset in locū partem vere
suam filij mei, ⁊ sic ad quottam heres esto, idem substituo. Iste
est proprie casus in. d. l. coheredi. §. fi. sed Bal. in. d. l. precibus,
ad fi. tꝫ ꝙ talis substitutio in re certa omni tpe sit fideicom. sed
Rap. in. d. l. cēturio. tꝫ opi. Barto. ⁊ eius dist. quā ēt seqt Sa
ly. in. d. l. precibus. q. fi. quā ēt teneas. tu his additis que statim
dicam. ¶ Quid si testator dixit qñcūq̄ filius meus decesserit le
go Titio bona mea, de quo p Bar. in. d. cēturio. in ver. sed qd
si testator cōpendiose substituit qñcūq̄ decesserit lego, ⁊ videt ta
lis substitutio sic directa, ⁊. l. verbis. tñ ipse Bar. tꝫ cōtrium, quia
verbū lego est distinctū ad actū heredis, vt. d. l. verbis, ⁊ hoc ēt
est ex cōi vsu loquēdi, ⁊ ex interpretatione, vt dicitur in. d. l. ver-
bis. ⁊ in. d. l. fi. de quo verbo vide Bald. Ang. ⁊. d. meos. in. l.
28 filio. de vulg. ⁊ pup. ¶ † Quid si testator dixit qñcūq̄ filius me⁹
decesserit relinquo titio bona mea, dic aut dixit bona mea, ⁊ tra
hit ad vniuerse. aut dixit relinquo talē fundū ⁊ tūc verbum relin
quo non trahit ad vniuersum, vt no. gl. plene Io. de imo. ⁊ bar.
in. d. l. his verbis. ⁊ est gl. or. in auc. de here. ⁊ fal. §. ⁊ hoc cōdem.
in ver. relinquo. ⁊ ibi Ange. ⁊ habet per Cy. Bar. ⁊ doc. in. l.
cogi. §. gñaliter ad treb. ⁊ Bart. in. d. l. cēturio. in versi. iiij. prin
cipaliter quero. dicit ꝙ si testator dicat qñcūq̄ filius decesserit si
ne liberis instituo ⁊ substituo Titiū vel similia verba, ⁊ vr data
substituto electio vt possit venire iure directo vel per fideicom.
vt est tex. in. l. recusare. §. si titius. ff. ad treb. Nam sm. d. Io. ista
opi. posset satis sustineri. Nec ei ob. ꝙ verbum cōe substituo de
beat declarari p verbum directū sibi adiunctū, ⁊ sic debet cense
ri directis. l. si seruus pluriū. §. fi. de le. j. qꝛ ibi loqtur qñ idē ver
bum relatū est ad plura in vno eorum declaratū fuit eius intellect⁹,
sed in casu nostro ambo referuntur ad idem, igitur nec reperitur
aliter declaratum. Itē nec ob. pro so. l. ⁊ si adijciat, vbi videt ꝙ
qñ fit mentio de genere ⁊ specie simul, genus declarat ⁊ stringi-
tur facta de lucro proueniente ex questu ⁊ non de omni lucro, qꝛ
rñdeo ꝙ illud idē cōtingit qꝛ illud sic cōsueuit fieri societas d lu
cris questum obuenientibus, ⁊ non de alijs, vt. l. odiendi. eo. ti. ⁊
no. Bar. in. d. l. si adijciat. sed non loquimur in testa. in quo ver
ba consueuerunt multiplicari ad fi. vt validius dispositio sortiat
effectum, facit. l. in testamento. de reg. iur. ⁊ p predicta apparet
idem dicendum si dixerit si filius meus decesserit sine liberis, vo
lo bona mea deuenire ad Titium iure substitutionis ⁊ fideicom
mi. facit ꝙ habetur in. l. si titio. ff. de vsufruc. lega.

29 ¶ † Quid si testator dixit si filius meus decesserit qñcūq̄ sine li
beris substituo Titium regulariter ⁊ pupillariter ⁊ per fideicō-
missum, vt in casu nostro. ⁊ Bar. in. d. l. cēturio. in ver. iiij. que-
ro. dicit ꝙ est in electione dicti substituti. per. d. l. recusare. §. ti-
tius. ad trebellia. ⁊ idem voluit ibi Bartol. quem sequitur ibi
Angel. sed hoc non placet. d. I. nec in. d. §. si titius. nec in. d. l.
centurio. sed dicit quod immo testator ita dicendo voluit facere
plures substitutiones in diuersis casibus vꝫ regulariter si non
adeat pupillariter si adeat in pupillari etate fideic. aūt si postea
decedat filius adita hereditate, ar. l. ꝙ cōstitutum de test. mi. ⁊. l.
ita tñ. in prin. ff. de admi. tu. ⁊ hoc fuit de mēte Cy. in. d. l. preci-
bus. in mā compendiosa. Et predicta procedūt si fuit filius institu
tus ⁊ si fecit dicta substitutio si autē institutus tūc procederet dcm̄
Bar. tu dicas ꝙ nō vr ratio differētie an filio vel extraneo sit
facta dicta substitutio, ita ꝙ substitutus si cōcurrat casus ꝙ duo
ex dictis substitutionibus concurrant ꝙ si substitutus habeat di
ctā elec. v. g. si filius post pubertatē repudiat hereditatem vt sus
pectam, tūc in potestate substituti erit an velit admitti ex, vulga-
ri, vt. d. l. post aditā. C. de imp. vel fideicō. cū filius de iure preto
rio potuerit repudiare hereditatē paternā, vt. l. si filius heres.
de vul. ⁊ pup. ⁊ ideo siue filius siue extraneus grauatus here. ⁊
pōt cogi adire ⁊ restituere p fidei. vt. l. qꝛ poterat. ff. ad treb. ⁊. l.
recusare. §. meminisse. ff. ad treb. ⁊ no. gl. in. l. ita ista tñ. §. si a pa-
30 tre. ff. ad treb. facit. l. q plures liberos. de vulg. ⁊ pup. ¶ † Quid
si fiat talis substitutio diuersis psonis ⁊ p diuersa verba, qs erit
effectus talis substitutionis. verum, qꝛ Bar. in. l. cēturio. in vſ.
quero vlterius qd si in psonis diuersarum dixit ꝙ substitutio fiat di
uersis pso. p diuersa verba qs erit effectus substitutionis, verum
qꝛ Bar. aliquantulum videtur loqui cōfuse. cōclude sm Io. tres
casus, tñ ex mente Bar. Nam qñcūq̄ ex psona vnius substituti
ponit verbum obliquum, in personā alterius ponitur verbum di
rectū ciuile qñq̄ in psona vnius ponitur verbū obliquū, in psonā
alterius ponit verbū cōe, aliqñ in psona vnius ponit verbū dire
ctū ciuile, in psona vero alterius ponit verbum cōe. ¶ Primo
casu qñ substituit p verbum directum ciuile capit totum siue sit
substitutus in re certa siue in quota siue simpliciter, ex quo post
mortē pupilli nemo est substitutus vniuersaliter, ar. l. i. §. si ex fun
do. de here. insti. ⁊. l. coheredi. §. fi. de vulg. ⁊ pup. ⁊ hoc si voca
tus per verbum obliquum sit vocatus ad certā rē, siue ad certam
quotam, siue ēt vniuersaliter, qꝛ illā capiet de manu substituti p
verba directa cum verbū obliquū nō possit trahi ad substitutio-
nē directā. l. verbis. eo. ti. ¶ Secundo casu cōclude ꝙ si vocat⁹
per verbum obliquum ⁊ vocatur in re certa, qꝛ vocatus p verbum
cōe est substitutus simpliciter vel in residuo, qꝛ videt adijci tota
litati ipsum verbum cōe, arg. l. ij. C. de here. insti. talis vocatus
31 per verbum cōe erit heres directo in totū. † secus si vocatus per
verbum obliquum sit in dimidiam hereditatis, ⁊ vocatus p ver
bum cōe sit substitutus in alia dimidia vel residuo, qꝛ tunc verbū
cōmune additur solum parti bonorum ⁊ totaliter ēt veniet p fi-
deicommissum ipse vocatus per verbum obliquū ⁊ sic videt he-
reditatis cū iure fideic. distributa inter eos. ¶ Tertio casu si vo
catus p verbū mere ciuile sit vocatus in re certa ⁊ vocat p verbum
cōe sit vocatus simpliciter vel in residuo, qꝛ tūc verbū cōe adijci
tur totalitati bonorum ipse erit heres vniuersalis directo ⁊ ē alius
in re certa. arg. eo. que habent in. l. his verbis. de her. insti. Si
vero vocat in dimidia bonorum vel hereditatis, ⁊ vocatus p verbū
cōe fuerit substitutus in alia dimidia simpliciter vel in residuo,
tūc vr hereditas distributa p quotas ⁊ vocat qlibet iur directo,
arg. no. p gl. in. l. quoties. ⁊. l. filio. cū. l. seq. ff. de le. j. Si vero vo
catus p verba directa sit vocatus in vna re, ⁊ vocatus p verbum
cōe in alia re, tūc vocatus p verba directa capiat totū iure dire-
cto, ex quo alius nō reperitur heres vniuersalis p pupillo. ⁊ idē
videt dōm si vocatus in certa re bonorum. nā ex quo ēt quota he-
reditatis distributa ⁊ reperit cōe adiectū certe portioni, iō voca
tus p verbū cōe vr vocatus p fideicō. ad portionē sibi assignatam
32 que oia singulariter no. qꝛ quotidiana sunt. † Ulterius qꝛ Bar.
in. d. l. cēturio. in ver. quid si testator sic substituit qñcūq̄ filius
meus decesserit sine liberis talis sit heres, in fi. incidenter dixit
ꝙ cōi vsu loquēdi pupillus dicit decedere intestatus, ⁊ alle. no.
p Fede. in cōsi. i. in prin. Cuius rei occasione. d. Io. in. d. l. cētu-
rio. in ver. ⁊ p hoc decidi pōt questio ponit effectū cuiusdā sue q̄
stiōis, quā publice disputauit me audiēte, dic vt ibi p eū, sꝫ lati⁹
istam qōnem ego tractaui. s. in gl. nolēs decedere intest. circa fi.
in ver. p pfectione materie. Restat nūc vidēdū qs dicat proprie d
cedere ab intestato, dic vt ibi plene, ⁊ bene dixi ac ēt pnt scripsi,
insti. de here. que ab intest. in prin. dic ēt vt ibi. Primo esset vi-
dendam

dendum que dicant̃ verba directa, ita q̃ faciant directã substitu
tioné. Scdo q̃ er fit verba obliqua. Tertio q̃ erunt verba cõia.
Capio primũ, q̃z regula est fm Bar. in. d. l. cẽturio. in. ver. iiij. ⁊
vltimo princi. esset vidẽdũ. ⁊ etiã fm Bal. in. l. fi. C. de sa. san. ec
cle. in ver. attẽde aliqua dicã de natura verboꝝ ⁊ Ang. in. d. l.
cẽturio. ⁊ ibi Jo. circa fi. in versi. vlti. est videndũ qd tractauit
hic Bart. vñ in hoc ar. ponã verba Bal. qui clarius ⁊ plenius
33 loquit̃ in verbis itaq̃ directis. ¶ † Ista prima regula est q̃ illd
est verbũ directũ q̃ nõ poterit fm ipsum ius petitionis compet
ipso iure dicit Azo in summa de fideicõ. ad fi ex quo sequit̃ qd
hr̃s directo nõ petit ius hereditariũ, sed petit res hr̃diarias pp
istud ius, lʒ fideicõmissarius vniuersalis petat ius hereditariũ,
q̃z optionẽ primo qd transferat̃ in eũ ius anteq̃ petat. l. facta. ⁊
l. restituta. ad trebel. ¶ Secũda regula verbis directis est q̃ oẽ
verbũ q̃ iportat tale ius, ex quo possit dari hereditas ciuili. vel
peti. bo. pos. d iure ptorio dicit̃ directũ. ¶ Tertia regula est q̃
omne verbũ p q̃ immediate vniuersaliter succedit̃ testatori ẽ ve
bũ directũ vt no. gl. in. l. eã quã. C. de fidei ¶ Quarta regula est
de verbis directis, an nomẽ in directo significat successionẽ de
scẽdentẽ ab intestato in substitutum immediate ⁊ institutus mo
riat̃, vt dixit gl. in. d. l. eam quã. ¶ Quinta regula de verbis di
rectis est q̃ omne verbũ qd alteri ministeriũ excludit in vniuer
sali substitutione est verbũ directũ iuxta theoricam. ff. de vsufr. l.
si quis ita. ¶ Dicto de verbis directis ponamus regulã de ver
bis obliquis in quibus, in p̃rium hoc modo omne verbum quod
req̃rit factũ alicuius ad trãsferẽdũ ius in alteꝝ est obliquum.
¶ Secunda regula est q̃ oẽ verbũ importãs tale ius, ex quo po
test adiri hereditas neq̃ bo. pos. peti dicit̃ obliquũ. ¶ Tertia
regula est q̃ omne verbũ p q̃ nõ immediate succedit̃ testatori ẽ
obliquũ. ¶ Quarta regula q̃ nullũ verbũ est ita directũ q̃ si po
sitũ sit in alterius ministerium nõ efficiat̃ obliquũ, vt. ff. ad treb.
l. ex facto. in prin. ¶ Quinta regula est q̃ capere d manibus al
terius iura restitutionis competit fideicõmissarie substitutioni.
Sed ⁊ vera restitutio facti que fit haberi ius per se ꝯgruit substi
tutiõi directe, vt. ff. q̃ sa. cog. l. inter oẽs. ¶ Modo de verbis cõi
34 bus ponamus regulas. ¶ † Prima regula est q̃ omne verbum
generale q̃ eque proprie stat sub significatione directi ⁊ obliqui
adiectũ vniuersitati est cõe, ſʒ si adijciat̃ simplicitati est obliquũ,
vt. ff. ad treb. l. cogi. §. ⁊ generaliter. ⁊ ibi Dyn. Bart. ⁊ Docto.
¶ Secũda regula est q̃ omne verbũ qd q̃nq̃ repit̃ in significa
tione directa, q̃nq̃ in significatione obliqua est cõe, q̃z eius signi
ficatio ꝯpetit pluribus speciebus substitutionis. d. l. iam hoc iu
re. §. j. Istis regulis sic positis aduertas ad vnum q̃ singl'r dixit
Bar. in. d. l. cẽturio. in fi. vcʒ q̃ oia verba de quibus hic p eum,
⁊ per Bal. in. d. l. fi. ⁊ de alijs de q̃bus p Ang. ⁊ Jo. de Imo in
d. l. cẽturio, ⁊. j. dicã. Licet dicerent̃ sui natura directa intelligun
tur ẽt cõia de iuregentiũ exceptis his duobus vcʒ instituo, ⁊ he
res esto, q̃ singulariter tene menti. ¶ Quid est dicẽdũ de verbo
moriatur, de quo in. d. c. si p̃r de testa. in. vj. ⁊ habet̃ fm Ange.
in auc. de incest. nup. §. fi. col. iij. ⁊ Bar. in. d. l. cẽturio. in fin. ⁊
bar. in. d. l. fi. i fi. dicũt q̃ est directũ nõ ciuile, q̃z significat q̃ in
ter mortem instituti nõ est dare mediũ, q̃z cũ dicit̃ cuiʒ filius mo
riatur tali. i. directa hereditas ad talẽ perueniat. Sʒ Ang. in.
d. l. cẽturio. vr̃ velle q̃ sit verbũ dubium ⁊ quodãmodo cõe, q̃z iu
dicãdũ sit directũ vel obliquum fm subiectã mãm, p hoc alleg.
d. c. si pater. vbi dicit̃ q̃ substitutio directa est in dubio cẽsenda
cum possit i verbis, ⁊ p̃sonis cõuenire tñ gl. in. d, c. si pater. que
incipit an opus fm. d. Jo. vr̃ velle q̃ in dubio dicatur directum
⁊ idem voluit Jo. mo. in nouel. put voluit Bar. Bald. ⁊ Jo. ⁊
istud tu teneas. ¶ Querit Bar. in. d. l. cẽturio in prin. vlti. col.
q̃d de verbo perueniat ⁊ dicit̃, dic vt ibi per eũ, Addas q̃ idem
voluit Bal. in. d. l. hoc iure. co. ti. Addas tñ q̃ si dicto verbo,
adijciant̃ dicta verba vcʒ eoipso bona mea ꝑueniãt ad Titium
tũc erit directũ. ita dicit Bal. in. d. l. fi. in vlt. col. prin. quasi di
cẽdo eoipso. i. si aliquo obstaculo vel ministerio hominis, ⁊ ita
35 exponit Arch. in. c. eũ qui. de preb. in. vj. † Tu potes ẽt adde
re q̃ hoc põt ꝑcedere p illã dictionẽ p que significat ꝑfectionẽ
⁊ generalitatẽ in vrbana predia §. pernoctare. de ver. signifi fa
cit. l. i. ff. de leg. i. ¶ Quid de verbo pertineat. ⁊ Bar. in. d. l. cẽ
turio. in ver. Sed dubitat̃ de verbo ptineat. lʒ q̃ sit obliquũ. idẽ
voluit gl. ⁊ Cy. in. l. i. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. Sed in hoc dic
vt latius ſʒ Bal. in. d. l. i. q̃ q̃nq̃ istud verbũ pertineat. in mate
ria trãslatiua principaliter q̃nq̃ in mã de ratihab. De primo si
opponat̃ in institutiõe in. j. gradu, vt q̃z dico volo q̃ hereditas
mea post mortẽ meã ptineat ad Titium nec aliũ institui, tunc ta
le verbum est directũ. Exẽplũ de scdo instituito. ⁊ tunc est cõis

significatiõis. ita ẽt Bal. in. l. pcibus. in prin. Sed de tertio est.
in. d. l. pe. de pac. inter emp quo casu cẽset̃ obliquum, q̃z in ꝯtti
bus regulariter nascit̃ obligatio p̃sonalis non dñium. Ideo ver
ba cõia in ꝯtt̃ibus cẽsentur obliqua q̃ dicit Bald esse notandũ
⁊ teneas menti. ¶ Quid de verbo, deuoluat̃, ⁊ Bar. in. d. l. cẽ
turio. in fi. ver. vij. dubitat̃ q̃d de verbo, deuoluatur, lʒ q̃ sit ver
bum cõe dic vt ibi per eum. Addas q̃ idem voluit Bald. in. d.
l. i. q̃z oẽs allegant. l. iij. ¶ † Vltimo circa ea que dixit Bar. ad
36 didit Ang. in. d. l. cẽturio. fm ẽt do. Jo. alia verba vcʒ de verbo
decurrat dic q̃ est cõe. alleg. l. libertus. de ali. leg. ⁊. l. i. C. q̃n ⁊
quibus quarta pars debea. lib. x. de verbo, regrediat̃. vide tex.
in. l. si pater. de vsufr. ⁊ d verbo labat̃. vide tex. in. l. i. C. de imp.
lucra desc lib. x. ⁊ idem ẽt de verbo deferat̃. ⁊ idem de verbo re
digat̃. de quo in. l. i. C. de vendi. reꝝ fisca. li. x. de verbo potiatur,
vide. l. lʒ. C. de pac. ⁊ idẽ de verbo seq̃uat̃. de quo per gl. mag. in
l. i. ff. de dona. ¶ Quid de verbo, additio. dicit Bart. in. d. l. fi.
q̃ est directũ inst. de eo cui cã liber. ꝯseruã. ⁊ de verbo adiudi
co, vt. ff. de pub. l. sed si reꝯ. ⁊ insti. de offi. iudi §. fi. ⁊ de offi. or in
c. i. in. vj. ⁊ idem si dicat arrestat. ff. de acq here. l. i. ⁊ idẽ si testa
tor dicat credo, vt. ff. de do. l. pe. cũ gl. ⁊. l. i. C. de ꝯsti pecu. Ex q̃
bus infertur incidenter regula q̃ omne verbũ includẽs disposi
tionem aut executionẽ dispositionis videt̃ esse directum. q̃ tene
mẽti. ¶ Quid de verbo detur ⁊ restituat̃, ⁊ claꝝ cum debeat re
cipere d manu alterius dicit̃ substitutio breuiloqua. Secus si te
stator dicat ego do, ego distribuo, q̃z tũc cũ habeat plenũ signifi
catũ magis dicet̃ directũ q̃ cõe. facit q̃ no. in. l. quoties. C. fam.
her. Nam dare directũ significatũ. §. sic itaq̃ insti. de act. Itẽʒ
quid de verbo remaneat. dicit Bal. q̃ est cõe vt. l. si cũ ante. C.
de do. ante nup. ⁊ idem q̃ sit verbũ cõe deueniat fm Bald. in.
d. l. fi. lʒ Inno. in. d. c. raynutius. dicat q̃ est directum.
37 ¶ † Quid de verbo, adueniat. dic idem. ff. de sol. l. pe. Quid de
verbo succedat, dicit Bar. in. d. l. cẽturio. q̃ est. cõe. l. nõ tantũ.
de fideic. libe Sed Bal. in. d. l. fi. dicit q̃ est aduertẽdũ, an re
ferat̃ ad bona, ⁊ sic cõe vt si dicat̃ si filius meus decedat, Titius
in bonis meis succedat. Secus si referat̃ ad p̃sonã, vt succedat
filio meo. ⁊ si principaliter testator disponit circa personam se
cundario circa bona erit directũ. nam per obliquũ non succedit̃
filio, sed testatori. l. coheredi. §. cum filie. de vul. ⁊ pup. ⁊ ideʒ di
cẽdũ est de omnib' alijs verbis cõibus q̃ singulariter tene mẽ
ti fm Bal. in. d. l. fi. Illud certũ est q̃ verbũ instituo est verbũ
directũ, q̃z talis modus significandi est ⁊c. vt in toto ti. de her. i
sti. Q̃nq̃ tamẽ institutio appellat̃ pretoria substitutio. l. q̃rebat̃.
de testa. mi. ⁊ idem de verbo heres esto, q̃z est directũ siue expri
matur, siue tacite intelligatur. l. fi. C. de here. insti. l. i. ff. de here.
insti. in fi. facit gl. in. d. l. verbis. eo. ti. dũ dicit q̃ dubia institu
tio interpretat̃ directa de p se. Quid de verbo, dñs esto, dic q̃ ẽ
directũ, vt. l. his verbis. de her. insti. q̃z verbum dñiũ, siue domi
nium directũ significat. l. i. C. si ager vec. vel emph y. pe.

SVMMARIVM

1 Substitutionis exẽplaris materia. ⁊ cur sic dicta ⁊ q̃bus verbis fiat, ⁊ quibus competat. 11. 12. 13.
2 Substitutio exemplaris an requirat illa que pupillaris.
3 Substitui exemplariter filijs naturalibus quando possit, ⁊ quid pupillariter.
4 Substitutio exemplaris filio impuberi ⁊ mentecapto facta quo modo valeat. 5.
6 Mater que renupsit an possit exẽplariter substituere filio. Et quid de patre bigamo. 7. 8.
9 Substitutio nũq̃d teneat vbi est institutio minus q̃ legitima.
10 Substitutio exẽplaris nunq̃d hr̃ditatis req̃rat aditionem.
Et si sit tacita virum contineat expressam pupillarem
14 Substitu' a mr̃e sagaci ꝑferẽdus substituto a patre stulto.
15 Substitutio exẽplaris facta furioso q̃ resipuit ⁊ iteꝝ insaniuit an valeat. ⁊ quid si sibi nascat̃ filius. 16.
17 Prelegata nũq̃d veniant in substitutione exemplari.
18 Bonoꝝ possessio quibus casibus necessaria. 19. 20.

¶ Glosa octuagesimaprima.

Et B. filio mentecapto siue furioso instituto substi tuit Borsium fratrem suum.

1 ¶ Hic dʒ tractari de substitutione exẽplaria. de qua plene per
Ang. ⁊. d. me. Raph. ⁊ Jo. in. l. ex facta. ff. de vulg. ⁊ pupil. per
Cy. Bal. ⁊ Saly in. l. humanitatis. C. de impu. ⁊ alijs substi. ⁊
substitutio exẽplaria vocat̃, q̃z fuit introducta ad exẽplũ pupil

laris substitutionis insti. de pup. substi. §. qua rōe, ꝛ. d. l. huma-
nitas, ꝛ voluit Bar. in. l. ex facto. in. ij. col. quapp infert Bart.
in vers. q̄ro secundo cū institutio exēplaria sit introducta ad exē
plum pupillaris, videndū est in quibus ꝯueniat ꝛ in quibus di-
scōueniat ꝑ que. v. principaliter sunt examinād̄a. Primo quali-
ter ꝯueniat in cā producēte. Scd̄o qualiter in materia ꝓducibi-
li, hoc est vtrū oia que requirunt̄ ad exēplariā. Tertio qualiter
in modo ꝓcedē di cōueniant, vcȝ vtrū substitutio exēplaria possit
fieri tacite ꝛ expresse sicut pupillaris. Quarto principaliter i ef
fectu ꝓducto hoc est vtrū eos effectus habeat quos hȝ pupilla-
ris. Quinto vtrū in ꝓductionis materia hoc est vtrū hisdē mo-
dis finiat̄ exēplaria sicut pupillaris. ¶ Et primo querit̄ vtrum
iste substitutiones cōueniāt in cā ꝓducente, ꝛ doc. dicūt q̄d sicut
pupillaris fuit introducta qꝛ pupillus nō poterat sibi ꝓuidere ꝑ
testm̄. ita exēplaria, qꝛ mentecaptus ꝛ similes nō pn̄t sibi ꝓuide
re ꝑ testm̄. vt. d. l. humanitatis, ꝛ in. d. §. qua rōne. ꝛ sic in cā fi-
nali in gn̄e ꝯueniūt, qꝛ vtraqȝ substitutio fuit introducta ad ꝓui-
dēdū ei qui sibi ꝓuidere nō pōt, lȝ in specie nō ꝯueniāt, qꝛ pupil
laris fuit introducta ad ꝓuidēdū ei qui pp etatē non potuit testa
ri, sed exēplaria fuit introducta ad defectū accidētis. d. l. huma-
2 nitatis. ¶ † Scd̄o q̄rit̄ an ꝯueniāt in materia ꝓducibili, hoc est
an in exēplaria requirant̄ illa octo, de q̄bus dixi in gl. in ver. pu
pillariter, ꝛ dōm est ꝙ in pupillari req̄rit̄ ꝙ sit de liberis, ꝛ idē
i exēplaria. d. l. humanitatis. Sȝ aduertas ꝙ i liberis legitimis
ꝛ naturalibus, vel in legitimis tm̄ ꝯueniūt, sȝ in nālibus cum nō
sint in ptāte nō pōt pupillariter substitui. l. ij. ff. de vul. ꝛ pup. sed
in exēplaria sic, qꝛ in eis nō curat̄ pat. ptās. d. l. humanitatis. sȝ
in spurijs cū nō sint nominādi filij, vt in auc. q. mo. na. effi. su. §. fi
na. nō pōt nec pupillaris nec exēplaria fieri, ꝛ p̄dicta tȝ Bal. in
d. l. humanitatis. in ver. ij. videamus de psonis q̄bus sit rō, qꝛ ꝑ-
mittit̄ hāc substitutionē facere, ergo ꝛ patri in filio nāli ꝑ. l. fi. C.
de ꝯfir. tut. nā nā cōis est, vt. l. hos ꝛ oibus. ff. de accu. Sȝ Ang.
dicit ꝙ illud ꝙ dr̄ de legitimis tm̄, intelligas de arrogatis, non
aūt ꝺ adoptiuis, nisi sint adoptiui ab aūo, qꝛ tūc cū nō essent i po
testate adoptātis nō potest ei exēplarie substitui. l. fi. C. de ado. ꝛ
seq̄t̄ Jo. qꝛ tali adoptiuo nō debet̄ legitima nec est necesse aliq̄d
relinq̄ ab intestato. d. l. fi. §. sed nec articulū. ꝛ insti. de here. q̄ ab
intest. §. admonēdi. Sed. d. l. humanitatis, vr̄ loq̄ de liberis qui-
bus debet̄ legitima. dū dr̄ ꝙ legitima dȝ eis relinqui.
3 ¶ † Scd̄o ꝙ dicit Bar. de nālibus nō plȝ Ange. qꝛ immo non
pōt eis exēplarie substitui nisi a matre que nō sit illustris, q̄m̄. d.
l. humanitatis. vult vt dixi ꝙ sint tales filij q̄bus debeat relinqui
legitima, sȝ nulla legitima dȝ filio nāli relinq̄, vt. l. vxore. §. pater
nālis. ff. de leg. j. nec ꝑ matrē illustrē, vt. l. si qua illustris. C. ad or.
facit gl. sing. in. l. i. in prin. ad treb. Sed mihi magis plȝ opi. bar
to. quā vt dixi seq̄t̄ Bal. qꝛ filio nāli tm̄ ꝛ in vltima voluntate pt̄
relinq̄ ꝑ patrē. iuxta auc. lȝ. ꝛ. l. ij. ꝛ auc. ibi posita. C. de nat. lib.
Unde intelligo. d. l. humanitatis. in his quibus de necessitate
dȝ relinqui legit̄ia q̄d relinquat̄ de necessitate, vt. l. sed si plures.
§. in arrogato. ff. de adop. sec⁹ si nō cogat̄ relinquere, qꝛ ēt tunc
poterit substituer̄ exemplarie, qꝛ est ꝓuisio filij, vt dr̄ in substōne
pupillari in filio exheredato. l. j. §. j. ff. ꝺ vul. ꝛ pup. Sed lȝ pater
possit substituere exēplarie filio, nō tn̄ filius pt̄ exēplarie substi-
tuere patri, vt voluit bar. in. d. l. ex facto. ℣. sȝ q̄ro an furioso ꝛc.
4 ¶ † Tertio bar. in ver. sed quero iuxta hoc q̄dam habuerit ꝛc.
vult ꝙ si est filius impubes, ꝛ mēte captus ꝛ fiat sibi substitutio
exēplaria, ꝙ infra pupillarē etatē valebit vt pupillaris, vt. l. qui
hȝ. ff. de tutel. postea vero vt exēplaria, qꝛ dependet a voluntate
testātis. l. in testō militis. Sinaūt nō dixisset exēplarie, tūc ꝺm
eum testator vr̄ mutatus solū defectus etatis ꝛ sic nā accidētis.
d. l. q̄m̄. §. i. sed hec opi. Ang. nō plȝ do. Jo. qꝛ nō dȝ ꝯsiderari
volūtas siue dispositio testatoris eo casu quo nō adest ptās. sed
in casu precedito nō vr̄ adesse ptās substituēdi exēplarie intra
pupillarē etatē ex quo pōt substitui pupillariter, qꝛ dȝ cessar̄ po
testas ꝓueniēdi pp defectū totius nature, ar. l. q̄ hȝ in rōne sui q̄
rō sibi locū vēdicat i ꝓposito si bn̄ aduertat̄, ꝑ hoc qꝛ exēplaria
vr̄ inducta in subsidiū, ꝛ sic eo casu quo pupillariter nō pōt sub-
stitui. d. l. humanitatis. ergo dȝ cessare ex quo pōt. quero Bar.
in. d. l. ex facto. in ℣ si. tertio q̄rit̄ an in pupillari substitutione. di
xit ꝙ ēt filio emancipato impuberi, ꝛ sic non existēti in potesta-
te pōt exēplarie substitui si est mētecaptus vel furiosus. sed lȝ do
cto. trāseāt cū Bar. nō tn̄ plȝ. d. Jo. Nam tali casu filius non so
lū ꝓhibet̄ testari ex defectu mētis, sȝ ēt ex defectu etatis cui te-
stator ꝓuidere nō pōt ex quo est emācipatus, facit. l. qua etate.
ff. de testa. ꝛ ideo nō videt̄ ꝙ pater tūc possit substituere tali fi-
lio exēplarie, ex quo pp aliud defectū filius impedit̄ testari etiā
5 ꝙ ex defectu sue mētis. † ꝑ hoc facit, qꝛ si pater directo substitue
ret q̄n est vnicū impedimētū tm̄ vcȝ etatis ex quo est emācipat⁹
multominus poterit ꝓuidere q̄n sunt duo defectus. facit ꝙ ha-
bet̄ in. §. affinitatis. insti. de nup. ꝑ hoc ēt facit, qꝛ diuersa videt̄
esse rō q̄n est impubes lȝ emācipatus. Unde imputandū patri
quare emācipauit, ꝛ sic substituit sibi ptātē substituēdi ex quo cō
cludit ꝙ dȝ inspici forma substitutionis, nā si dixerit in pupillari
etate talis sit heres. j. pupillarē etatē valebit, vt pupillaris, po-
stea nullo mō valebit tanq̄ tpe limitata, vt. l. si ita quis. de vul.
ꝛ pupil. Sinaūt dixerit si filius meus decesserit non sane mētis
j. pupillarē etatē vr̄ ꝙ substitutio nō habeat effectū quasi defi-
ciat ꝯditio sub qua est facta nisi dicas tūc valeat vt pupillaris, ꝛ
sic ille casus expressus includat ꝛ pupillarē. j. tps quo fieri pōt,
vt. l. iam hoc. ff. de vul. ꝛ pup. Sinaūt dixisset substituo filio meo
nō sane mētis, tūc. j. pupillarē etatē valebit vt pupillaris, postea
vt exēplaria. ꝛ ideo esset dōm si dixisset filiū meū instituo ꝛ volo
ꝙ titius sit ei heres. Nā tūc ex quo est impubes, ꝛ mētecaptus.
j. pupillarē etatē valebit vt pupillaris postea vt exemplaria.
6 ¶ † Quarto Bar. in. d. l. ex facto. in ℣. quero vtrū mater q̄ trā-
siuit ad secūda vota dicit ꝙ mater que trāsiuit ad scd̄a vota non
potest exemplarie substituere filio, ꝛ si iaȝ substituerat expira-
uit, qꝛ req̄rit̄ ꝙ tpe quo moritur adsint ea que sunt necessaria ad
substitutionē, vt. l. coheredi. §. cū filie. e. ti. ꝛ hoc tȝ Ange. in. d.
l. ex facto. Secus dixit in patre qui dixit nouercā filio emācipa
to, ꝛ ratio differentie est, qꝛ mater transeundo ad scd̄a vota red-
dit se suspectam, vt. l. que tutores. ff. de admi. tu. secus in patre cu
ius animus est ꝯstātior ꝛ ꝑdit administrationē bonoꝝ ꝑ trāsitū
ad scd̄a vota. l. generaliter. §. negotia. C. de secū. nupt. sed immo
dicit ꝙ ēt in matre, lȝ trāsiuerit ad. ij. vota, tn̄ possit exemplarie
substituere saltē si petijt curatorē dari mētecapto anteq̄ transe-
at ad. ij. vota, nā tunc nō priuat̄ successione ipsius filij, vt. l. sciāt.
C. de leg. her. ꝛ sic multominus seruat potestatē substituēdi exē
plarie cū illa potestas sit potius ad cōmodū filij vt habeat he-
redē ꝙ ad cōmodū patris, arg. eius ꝙ dicimus de pupillari sub-
stitutione, vt insti. de pup. substi. in prin. ꝛ sic si nō priuatur com-
modo successionis ꝙ est ꝓpriū cōmodum matris multominus
dicta potestate substituēdi que est potius cōmodū filij. ꝛ ꝑ hoc.
d. l. humanitatis, que indistincte loquitur indistincte dȝ intelli-
7 gi. † Quinimmo sub dubio forte dicit idem si mater non petierit
curatorem filio ꝙ nihilominus possit exēplarie substituere, vt.
d. l. humanitatis, ꝛ ꝑ hoc facit lȝ dicat̄ ꝙ pater ifert iniuriā filio
ipsum exheredando, vt. l. antepe. C. de lega. tn̄ pp talē iniuriā nō
prohiberet̄ substituere pupillari filio, qꝛ est cōmodū filij. l. i. §. i.
de vul. ꝛ pup. ergo eodem mō, lȝ aliquā iniuriā dicat̄ inferre mr̄
transeundo ad scd̄a vota vt hr̄ in. §. gregoriana ꝺ nō eligē. secū.
nubē. nō tn̄ dȝ pp hoc priuari ptāte substituēdi, ex quo reperit̄
iure cautū. Nec ob. ꝙ dicit̄ sibi administratio bonoꝝ in vita q̄d
filius non debebat educari apud matrē, vt dicit Bar. in. l. ij. vbi
pu. edu. de. qꝛ ista concernūt ꝛ ꝯcernere possunt cōmodum ma-
tris que possit bona filij vsurpare, q̄ rō cessat in potestate substi-
tuēdi ꝑ quā principaliter prouidet̄ vt habeat heredem vt dixi. ꝛ
ista fuit opi. Bal. in. d. l. humanitatis. in ver. ergo an mater que
trāsiuit ad secunda vota, qꝛ nō rep̄it̄ iure cautū. Nec est verum
qꝛ si primo substituit ꝛ postea trāseat ad scd̄a vota ꝙ irritat̄ sub-
stitutio, vt dicit Barto. qꝛ hec rō est delictū, vt est status dimi-
nutio, ergo testm̄ nō rūpit, vt. l. i. §. exigit. ff. de secun. tabu. Item
iam facta ꝑ trāsitū ad. ij. vota si infringunt̄, vt auc. de nup. §. sin-
autē tutelā. in fi. Tu vero dicas primo, vt voluit Bar. Ange. ꝛ
Jmo. in. l. ij. in prin. e. ti. in fi. in ℣. itē quero. ad idem q̄n dr̄ ꝺ fi-
8 lio exheredato, vbi voluit Bar. † ꝙ si pr̄ est ita vilis ꝙ nō ꝑmit-
tit̄ administratio bonoꝝ filij, lȝ possit succedere filio nō dȝ substi
tuere exēplarie, ꝛ maxime, qꝛ talis substitutio ꝯferat̄ post mortē
tn̄ dispositio fit in vita q̄ mater ad. ij. vota, vel forte posset dici vt
inspici debeat quē substituerat. Nam si substituit illū quē veri-
similiter si filius fuisset habilis substituisset, vel alios suos filios
sane mentis si hr̄et, vel aliū ꝯiūctū vel extraneū amicissimum hȝ
ꝙ q̄libet diligēs pr̄familias fecisset. Nec ob. ꝙ dicūt ꝙ nō repi
tur iure cautū, qꝛ imo satis cautū est eoipso ꝙ ex mēte vel rōe le-
gum, vt pȝ ꝑ p̄dicta, qꝛ mens ꝛ aia ꝛ rō legalis est ipsa. l. scripta,
vt. l. cū mulier. ff. so. ma. ꝛ. l. facta. in fi. ff. ad treb. Nec obst. quod
trāsitus ad. ij. vota nō irritat iā facta, qꝛ intelligat̄ iam facta ꝛ ꝑ-
fecta oini ꝑfectione, vt. d. §. sinaūt tutelā. in fi. Sȝ exēplaria nō
est oino ꝑfecta, qꝛ ꝯfirmationem expectat ꝑ mortē, vt. l. oium. C.
de testa. ꝛ sic pēdet, igit̄ pt̄ irritari ꝑ trāsitū ad. ij. vota, ac ēt bar
to. in ℣. v. req̄rit̄ ꝙ nō sit recasurus ꝛc. determinat ꝙ si furiosus
ante furorē esset ꝯdēnatus de crīe ex quo efficeret̄ intestabilis

non possit sibi exẽplarie substitui, vt qꝛ effectus est hereticus.l.
manicheos.C.de her.vel qꝛ ďportať,ꝛ sic bānitus nostri tpis, in
xta ea q̄ habenť in.l.j.C.de inst. Itē bar.in ver.vij.reqrit in pu-
pillari ꝙ pr̄ faciat,tз qď miles pōt exẽplarie substituere filio ēt
si nō fecerit testm̄ sibi,vt.l.miles ita.in fi.de test.mil. Sed ang.
in.d.l.ex facto.tз ꝯriũ ex eo qꝛ si miles nō esset testatus sibi ꝛ sic
filio non reliquit legitimã qď vr̄ eē de forma substãtiali huius sub
stitutiōis,vt.d.l.humanitatis.nō dз valere. Nō obs.l.miles ita.
de test.mili.qꝛ aliud in pupillari q̄ in multis differt ab exẽplari.
igiť ꝛc. Sз.d.Jo.dixit ꝙ opi.Bar.pōt saluari,qꝛ tũc saltē taci
te ab intestato reliqt sibi legitimaз, ꝛ vltra.l.ꝯficiunť.§.j.de iure
cod.ꝛ iō dз posse substituere exẽplarie ex priuilegio militis ex se
se sine alia expssa instōne,vt.d.l.miles.in fi. Tu dicas ꝙ idistin-
cte pōt substituere miles beneficio militis ēt nō relinquẽdo filio
legitimã,qm̄ illud reqriť vt esset q̄rela,vt.d.l.humanitatis, q̄ tm̄
q̄rela,tpe herũ legũ non hēbat locũ in testō militis.l.fi.C.ď inof.
test.hodie aũt posset habere locũ pdicta, qꝛ in testō militis ho-
9 die hз q̄relã, vt in auc.ď her.ab itest.§.pe. ¶ †Quid si furiosus,
ꝛ similes sunt instituti in minus q̄з legitima, ꝛ Bar.in.d.l.ex fa-
cto.in ver.q̄ro qd si furiosus, ꝛ similes dicit ꝙ vз substitutio cum
possit agere ad supplemẽtũ,vt.l.oino.ꝛ.l.scimus.C.de inof.test.
sed Ang.ibi sub dubio forte tз ꝯriũ ꝙ de forma substãtiali vr̄ eē
vt saltē ltima relinquať,vt.d.l.humanitatis.ꝛ sic a dicta forma n̄
est recedendũ,vt.l.cũ his.§.cũ pretor.de trãsa. Nec ob. ꝙ pos-
sit petere supplemẽtũ legitime,qꝛ illud nō petit ex volũtate pa-
tris,immo potius ꝯ eius volũtatē,nec vr̄ exercere humanitatem
in filiũ relinquẽdo sibi minus legitima,ꝛ p hoc vr̄ gl.in.d.l.hu-
manitatis.q̄ dicit ad minus legitima dз eis relinqui.ꝑ quo ēt fa-
cit,qꝛ sicut nō pōt ex se exẽplaria fieri exheredato, lз teneat te-
stamẽtũ,ꝛ posset agere ad supplemẽtũ,sicut exheredatus posset
agere q̄rela.ꝑ hoc facit,qꝛ illud ius agẽdi ad supplemẽtum fuit
surrogatũ loco q̄rele.l.oino,ꝛ.l.si qs in suo.C.de inoffi.testa. ꝛ h
seqť Jo.in.d.l.ex facto.sed Saly.in.d.l.humanitatis.in.ij.col.
in fi.tз opi.Bar.dicens ꝙ olim nō sufficiebat ꝙ reqreret minꝰ
legitima.ꝛ ita intelligať.d.l.humanitatis.ꝛ h ꝯsiderauit ibi gl.
in ℣.legitima,sed hodie sufficit quo ad exclusionē q̄rerle,sз agať
ad supplemẽtũ,vt.C.de inoffi.test.l.scimus.in prin.ꝛ.§.repletio
nem. Sed lз credẽdũ opi.Bar.seruari in pratica pp eius auct.
tm̄ de iure veriorē credo Ang.lз possit institutus in minus legi-
tima agere,ad supplemẽtũ,tm̄ illud supplementũ nō hз a testato
re,sed a lege,vt in auc.de nup.§.optime.sed.l.humanitatis. vo-
luit ꝙ legitima portione eis relicta,ꝛ ita dicit ibi text. Cũ ergo
h imponať parẽtibus de necessitate ꝙ debeãt legitimã relinque
re,vñ minus relinquerat,qꝛ vex est dicere ꝙ ipsi non seruauerũt
ea que a lege eis imponiť,lз eoꝝ defectus suppleať a lege, ergo
substitutio nulla,vt.l.cũ hi.§.si pretor.de transa.forma nō serua-
ta ꝛc.si actus esset fauorabilis,vt.l.q rome.§.flauius.de ver.ob.
10 ¶ †Querit Bar.in.d.l.ex facto.in ver.viij.q̄riť in pupillari re
qriť aditio hereditatis ꝛc.an reqrať aditio hr̄ditatis in exẽpla-
ria,ꝛ determinat ꝙ si est solus filius institutus in ptãte ꝯstitutus
existẽtia sui heredis ꝯfirmat.d.substitutionē,arg.l.fi.§.i.de cu-
ra.furio.finaũt nō erat in ptãte sui vel si erat impedita,tũc req-
rit ꝙ p ꝓcuratorē eius petať bo.pos.vt est casus.§.cũ heres. in-
stit.ad treb. Itē Bar.℣.q̄ro vtrũ.in vulgari expssa facta furio
so.dic ꝙ si tpe quo facta fuit substitutio vulgaris ille nō erat fu-
riosus nō ꝯtinet tacitã exẽplariã, secꝰ si illo tpe fuit furiosus,ar
gu.l.q.ꝛ.l.si predia.ff.de reb.eo.dic vt ibi p Bar. Demũ Bar.
in ℣.q̄ro vtrũ in expressa pupillari ꝯtineatur tacita exemplaria
dixi ꝙ in expressa pupillari si est facta cũ limitatione tpis si pōt
valere iure pupillari vз post tpe pubertatis oēs eius.l.si ita qs.
de vul.ꝛ pup. Si vero est facta sine limitatione tpis ꝛ impuberi
in ptãte valebit i pupillari postea vero exẽplarie.de quo vide in
simili ꝙ dixit bar. ꝛ Imo.in.l.ij.in prin.de vul.ꝛ pup.de quo di
xi ꝭm Imo.in glo.in ℣s.pupillariter. Deinde Bar.in ver.ꝛ q̄-
11 ro pone ꝙ aliqs nō est mẽtecaptus. ¶ †Quesiuit an si qs non ē
mentecaptus,sed mutus ꝛ surdus,ꝛ furiosus,vel ꝓdigus,an pos
sit eis exẽplarie substitui,ꝛ Bar.ibi tз ꝙ sic,arg.l.pe.C.de cur.
furio.cũ si. Sз An.in.d.l.ex facto.tз ꝯriũ,qꝛ non pōt exẽplarie
substitui nisi mẽtecapto.l.ex humanitatis. Sз ꝓdigo,muto, sur-
do,vel furioso,ex impetratione principis tm̄mō,vt.d.l.ex facto.
ꝛ sic ad.s̄.dictos.d.l.humanitatis.non dз extendi,vt.l.si furiosi
.C.de nup. Tu dic ꝭm Jo.ꝙ de furioso nō ē dubitãdũ, qꝛ hodie
ēt eidē de iure pōt substitui,vt est tex.cũ gl.sing.in.l.i.§.i.C.de
cura.furio.in ℣.ꝯstituo.ꝛ idē in surdo,ꝛ muto,ꝛ ꝓdigo, qꝛ in fa
uorabilibꝰ,ꝛ qñ ꝓcediť ex humanitate statutũ in mentecapto,vt
d.l.humanitatis.extendiť ad oēs.s̄.dictos,vt.l.illud.de sac.san.

eccle.pro quo facit ꝙ no.Bar.in.l.si ꝯstãte.in prin.so.ma.in ℣
si.ix.q̄ro. Item Bar.in ver.itē iuxta h quero vtrũ mater deter
minat ꝙ in casu.d.l.ex facto.mater preferri,vt tз gl.inst.ď pup.
sub.§.q̄ rōe,qꝛ parentes debēt substituere filios mentecaptos.
alias eius fratres qbꝰ deficientibus pōt quoscũqз voluerit substi
tuere.ꝛ idē tenuit Nico.de ma.idē Bar.in ver.ꝙ dixi ꝙ pr̄ pt
substituere vnũ ex filijs determinat †ꝙ lз pr̄ possit vnũ ex filijs fu
12 riosi substituere dз tm̄ alios vel exheredare vel preterire cum cã,
vel instituere in re certa alias testm̄ posset querelari contra.d.l.
humanitatis.lз Ang.in.d.l.ex facto.faciat dr̄iam inter fratres
mẽtecapti,an sint oēs sapiẽtes vel nō,tm̄ in casu nostro nō est dif
ferentia,vt.d.l.humanitatis.ꝯiunctũ vero an alij sint ēt institue
di vel exheredãdi. Jo.ibi tз ꝙ non,qꝛ sufficit vnũ substituere,vt.
d.l.humanitatis.lз pr̄ mentecaptus h forte nō posset, arg.l.pa-
pi.§.sз nec impuberis.de inoffi.testa.sicut ēt pater in exẽplaria
preterire matrē mentecaptam,lз pr̄ mentecaptus nō posset,vt.
d.§.nec impuberis ꝛ.c.si pr̄ de test.in.vj.ꝛ ēt voluit Bart.in.
d.l.ex facto.in ver.iuxta h quero vtrũ mater possit preteriri cō
ꝯsuluit alijs fratribus ex filijs emãcipati,qꝛ frater diues cogetur
alere tm̄ inopē,vt.l.q filiũ.vbi pu.edu.debeat.ꝛ hãc opi.fuit se
cutus Ricar.malũ.q̄ fundať ꝭm.d.Jo.in.d.l.humanitatis. sed
opi.gl.est cōis.nec ob.d.§.sed nec impuberis,qꝛ loqť in pupilla
ri,ꝛ nos loqmur in exẽplaria q̄ est introducta humanitatis cã,sз
nō esset humanum alios priuare,vel sine cã exheredare,vt.l.ij.ꝛ
iij.ff.de inoffi.test.tu dic qď lз opi.gl.ꝛ Bar.seruareť in pratica
pp eoꝝ auc.nã forte de iure verior est alia opi.qꝛ.l.humanitatis
ꝯcordat expresse ꝙ possit vnuз vel oēs filios furiosi substituere.
igiť.l.ꝯfirmať,qꝛ in alio aggrauať,qꝛ si demēs nō haberet filios
sed fratres,opus est ꝙ oino saltē vnũ ei substituat qď nō est i pu
pillari,nec ēt demēs si sapet ad h cogereť igiť.ar.l.eũ q in prin.
13 de iure iur.ꝛ† est sciendũ ꝙ Bar.in.d.l.ex facto.in versi.itē qď
dixi ꝙ pater dз substituere vnũ ex filijs ꝛc. determinat ꝙ pater
dз substituere fratres ꝯsanguineos vel vtrũqз cōiũctos, alias q̄-
relabiť,vt.l.fratris.C.de inoffi.test.saltē.respectu matris q̄ non
potuit vterinũ preterire,sз ꝭm Jo.in.d.l.ex facto. h videť ꝯ.d.l.
humanitatis.q̄ ꝑmittit vnũ ex fratribꝰ substituere,nec distinguit
sisit ꝯsanguineus vel vterinus ex ꝯiũcto.d.§.sed nec impuberis.
Nec ob.auc.itaqз.C.cōia de succes.que distinguit vterinos ab
vtriqз ꝯiunctis,qꝛ illa loqť in succes.ab intesta.sed casus noster
ex testamẽti.igiť ꝛc. Sed ꝑfecto.d.l.humanitatis.aliter in illis
verbis,qꝛ querela ad id qď mihi nō ꝓbat.nã ille tex.vult ꝙ pa-
ter cogatur filio mentecapto cui substituit relinquere legitimam
ꝛ sic nō pōt eũ exheredare,nec exheredato facere exẽplariã sub
stitutionem vel pupillarē possit,vt.l.i.§.j.de vulg. ꝛ pupil. ad h
ne testm̄ paternũ possit p mentecaptũ q̄relari,vt pз ibi tex.quos
voluit ei substituere vt occasione huius substitutionis ad exem-
plũ pupillarie nulla q̄rela ꝯ testm̄ eoꝝ oriať intelligiť, sed testm̄
patris vel esset si intelligeretur de testō exemplari,tũc etiam rñ-
deo ꝙ nō pōt q̄relari,lз aliqs sit preteritus quem filius fecisset
testm̄ p se nō posset preterire vt est in matre,qꝛ isto casu diceret
testm̄ patris,vt.l.papi.§.sз nec impuberis. de inoffic.testa.ꝛ sic
erit ꝯformis cũ pupillari ꝛ nō discrepabit ab ea,et ista est regu-
la in.d.l.humanitatis. Item Bar.in ℣.vltimo q̄ro vtrũ substi-
tutio exemplaria excludat ꝙ oibꝰ casibꝰ ꝛ oibꝰ illis casibꝰ exclu-
dunť ille ꝑsone p tacitã exemplariã,qꝛ iudicať a pari, vt.d.l.hu
14 manitatis. ¶ †Et aduertas ꝙ Bar.in.d.l.ex facto.in ver.vlti
mo quero. pone ꝙ filius furiosi dicit ꝙ si pater vilis substituit
vnũ ꝛ mater prudēs aliũ ꝙ preferť substitutus p matrē, qꝛ patri
est adempta administratio filij, ergo intelligiť adempta in filio
ꝛ tutore,vt.l.is cui bonis.ff.de test.alias aũt aut filius est in po-
testate ꝛ p̄ferť in bonis aliunde q̄sitis substitutus a pr̄e alias aũ
substituti admittunť,ar.l.ex facto.la grãde.de here.instit. Sed
Ang.in.d.l.ex facto.ꝛ in.d.l.ij.e.ti.dixit ꝙ lз pr̄ sit vilis, tm̄ pt
filio substituere,qꝛ nō est interdicta sibi administratio,secus si es
set amdinistratio interdicta,vt.d.l.is cui bonis.de quo dic vt.s̄.
dixi in illa.q.qñ mr̄ trãsiuit ad.ij.vota.ꝛ dixi in gl.in ver. pupil
lare.nec ēt plз.d.J.ꝙ Bar.dicit qñ hз eũ in ptãte ꝙ preferať
substitutus a patre,qꝛ est ꝯ.l.humanitatis.nã illa.l.ꝯsiderat pa
terna ptãs.nã in exẽplaria ita mater sicut pr̄ pt facere substitu-
tioneз,ꝛ forte h est verius p intellectũ. Aduertas tm̄ ꝭm eũdem.
d.Jo.ꝙ substitutus a matre ita dũ pt admitti si iã pr̄ ꝓcesserat
filiũ.finaũt filius ꝓcesserat nō pt substitutus a matre succedere q
nō solũ p dementiã ꝓhibeť testari,sз etiã,qꝛ est in ptãte patris,
vt.l.q̄ in ptãte.ff.ď tes.ꝛ aduertas ꝙ bar.in.d.l.ex facto.in ℣s.
q̄ro si auus dedit vnũ substitutũ ďt ꝙ si auus q hз nepoteз in po-
testate mentecaptũ ďdit vnũ substitutũ qď p̄ferť substituto a ma

tre.l.ij.e.ti.sine ēt nō habeat p̄rātē, ⁊ tūc p̄ferṫ substitutus ab aūo
ꝑ ea q̄ dixi.s.in ver. q̄ro vltimo pone ꝙ filio furioso ꝑ easdē rōes
q̄ in tali substitutione nō attēdiṫ ius succedēdi ꝙ mr̄ hēat potē
tius q̄z auus, vt auc. defuncto. ad ter. Qd̄ p3 pone cū fili⁹ furios⁹
hēat filios q p̄ferunṫ oibus alijs successorib⁹, tñ p̄t ei fieri talis
15 substitutio. ¶ †Quero si furioso est fcā substō ⁊ interi3 resipiscat
⁊ postea reincidit. ⁊ bar. in.d.l.ex facto.i versi.v.principl'r q̄ro
qual'r ista substō finiaṫ dicit ꝙ talis substō durat, q̄ talis substō
cessauit nō āt fuit finita, vt.d.l.humanitatis. facit.l.pe.C.d̄ cur.
furi. nec ob.d.l.ex facto. vñ dr̄ ꝙ extinguiṫ q̄ ibi loqṫ qñ a prin
cipe impetraṫ. Sed tu dicas s3.d.Jo. ꝙ ille tex. non ob. nā ap
pellatio dr̄ extinguere ꝓnūciationem, vt.d.l.i.in fi.ad turpil. du
rante appellatione, ⁊ sic impedimēto, ⁊ sic nō ea finita, vt.d.l.j.i
fi. ꝯiūcta.l.furtis.§.i.ff.de infa. ¶ Scd̄o ex dictis Bar.in.d.℟
fi.no.ꝙ.d.l.humanitatis. h3 locū in furioso, demēte, muto, sur
do, ⁊ ꝓdigo, nā loqṫ de muto, ⁊ surdo.d.l.ex facto, ⁊.l.humanita
tis venit ad interpretationē.d.l.ex facto. ergo d3 intelligi omni
casu quo loqtur.d.l.ex facto. vt in auct. vt fratrū filij.§.j.igiṫ ⁊c.
¶ No.ēt ꝙ ibi dicit Bar. ꝙ si furiosus fecit testm̄ ⁊ solenne añ
furorē postea efficiaṫ furiosus ꝙ nō potest ei exēplarie substitui.
16 ¶ †Quero qd si furioso nasciṫ filius. ⁊ Bart.in gl. itē q̄ro quid
si furioso nascaṫ filius qd̄ intelligaṫ de filijs naturalibus q nō pñt
substitui si supernascunṫ, vt hic q̄ furiosus nō p̄t hr̄e filios nisi
naturales. vt.l.hr̄dibus.ff.ad treb. sed mutus cū possit ꝯhere ma
trimonium, vt.l.mutus.ff.de iur.dot. intelligeṫ ēt de naturalibus
legitimis. s3 nō pl3 do. Joā. q̄ imo furiosus posset habere filios
añ furorē si añ ꝯxerat matrimoniū, vt.l.pater furioso.ff.de his q
sunt sui vel alie.iur. Scd̄o d̄t do. Jo. ꝙ naturalis tm̄ nō vr̄ rūpe
re substōnē exēplariā, q̄ nō possent testm̄ pr̄is ipugnare, l3 esset
preteritus, vt.l.j.in prin. cū gl. sing.ff.de ꝯtab. ergo non vr̄ posse
rūpere substōnē p̄dictā factā ab auo. Quinimo ēt d̄ iure codicis
ēt nō stātibus liberis nō p̄t insolidū institui, vt.l.humanitatis.
.C.de natu.lib. Tu āt potes ꝯcordare opi. aut tp̄e substōnis fu
riosus hēat vxorē, ⁊ tūc credēdū ē intellexisse de legitimis ⁊ natu
ralibus, vñ tūc naturalis tm̄ nō rūperet substōnē. ⁊ ita intelligaṫ
opi.d.Jo. per iura sua. Aut nō hēat vxorē, ⁊ tunc testator, ⁊ lex
intellexit de filijs quos dictus furiosus posset habere. Sed ipse
nō p̄t ꝯhere matrimoniū, q̄ deficit sensus, vt.l.furiosum.C.q te
sta.fa.pos. ⁊.l.nup.de reg.iu. Itē intellexit de filijs nālibus, vt.
d.l.heredib⁹. ⁊ tūc tali casu nālis tm̄ rūperet talē institutionē, ⁊
17 ita intelligaṫ opi. Bar. ¶ †Quero an p̄legata veniāt in tali sub
stitutione exēplaria, ⁊ Bar.in.l.marcellus.§.q̄dā.ff.ad treb. di
citi ꝙ sic, cū sit facta ad similitudinē pupillaris, vt.l.humanita
tis.C.de impu. Sed in pupillari veniūt p̄legata, vt.d.l.si pater.i
prin.ad.l.fal. ⁊.l.l3 si plures.§.ad substitutos.ff.de vul. ⁊ pup. igi
tur ⁊c. Aduertēdū etenim ꝙ dicit mētecaptus, ⁊ furiosus fuit
heres institut⁹, ⁊ sibi facta substitutio ergo eius curator, ⁊ q in fu
rioso, ⁊ ꝓdigo, id eē legitimus vn⁹ ex agnatis, ⁊ sic furioso, ⁊ ꝓdi
go est cura legitima, s3 in mētecapto erit datiua, vt insti.de cura.
§.q furiosi. q curator d3 petere possessionē hereditatis s̄m tab.
⁊ sic est vnus de casibus in q̄bus ēt est necessaria bon. pos. ⁊ sic
succederṫ ꝑ remediū p̄toris. ¶ Scd̄s casus est in.l.posthumus.
in prin.ff.de iniu.testa. nec aliquo mō de iure ciui. adire potest.
¶ Tertius casus est in quo ēt hodie est necessaria bo.pos.in.d.
l.posthum⁹.℟.idē ⁊c. qñ filius iam natus est preteritus, q̄ in eo
sunt instituti venientes ab intestato, ⁊ filius viuo patre decedat.
nā clarū vt statim testm̄ fuit nullū, sed de iure preto. recōualescit
ꝙ ibi. ¶ Quartus casus.§.nō tñ.insti.q.mo.testa.infir. ⁊ ibi di
xi in.l.a q̄b⁹ liberis.§.testō.de secū.tab. ¶ Quintus casus est in
l.ij.§.si sub ꝯditione. s̄m tab. facit.l.si q̄s instituaṫ. la grāde. d̄ he
re.insti. ¶ Sextus casus qñ filius p̄teritus approbat testm̄ ex
presse, vt.d.l.filio p̄terito s̄m intelle. cōem, ⁊ ibi per Bart.
18 ¶ †Septimus casus est qñ filius p̄teritus tacuit scienter in iur
dicēdi nullū. de pretorio tm̄ approbaṫ testm̄, vt.l.si impubes.§.fi
na. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar.ff.ad mace. s3 illo casu ille filius p̄teritus p̄t
auocare bona a scripto ēt de iu.ciui.l.ꝑ suū.C.de iur.deli. ⁊ scri
ptus nō teneṫ restituere fructus quos ꝑcepit ex negligētia non
petentis, ⁊ h3 titulū institutionis faciūt no.in.l.fideicōmissaria3,
⁊.l.mulier.§.alia cā.ad treb. ¶ Octauus casus in.l.sub ꝯditione
ff.de ꝯdi.insti. ⁊.l.restituta.§.si in dāda.ff.ad treb. ¶ Nonus ca
sus est qñ filius institutus negat se hr̄dē de iure ciuili, tūc solū de
iure preto. p̄t agnoscere.d.l.si vni. facit ꝙ no. Barto. in.l.nec
his.§.j.de acqui.here. ¶ Decimus casus est si tacuit filius su⁹,
vel alius institutus ꝑ.xxx.an.l.l3.C.de iure delib. vt q̄ impedit⁹
fuit adire, tūc vtilis ⁊ necessaria vr̄ sibi bonoꝝ pos. vt not. Bal.
in.l.i.in rub.C.q admit. Qd̄ tñ intelligas si nō sit alius in eodem
gradu, vt est casus in.l.j.§.sciendu3.ff.de suc.edi. ¶ Undecim⁹
casus est si hereditas deferaṫ infanti possunt' deuenire amici ⁊
petere bo.pos. tūc infans moriēs trāsmittit dictā bo.pos. vt not.
gl.i.l.si tutor.ff.d̄ bo.pos. ꝙ fieri nō posset de iure ciui. q̄ hr̄ditas
extranei nō adita nō trāsmittiṫ.l.j.§.in nouissimo.C.de cadu.tol.
¶ Duodecimus casus est si quis est absens ⁊ vagaṫ ꝑ mūdum,
pñt amici petere bonoꝝ pos. ꝓ absente quā absens tūc trāsmitte
ret moriens si pretor viuus sciēter cognoscēs illū absentē, ⁊ d̄tra
19 hiṫ bo.pos. ꝓ dicto absente. ¶ †Decimustertius casus, si quis ē
absens ⁊ dubitat de virib⁹ hr̄ditatis p̄t ꝯstituere ꝓcuratorem ad
petendā bo.pos. qua petita poterit ꝓcurator se informare vtrum
hr̄ditas sit soluendo vel nō, arg.l.iij.§.acq̄rere.ff.de bo. pos. qd̄
nō posset de iure ciui.l.paulus.de acq. here. ¶ Decimusquart⁹
casus est si aliquo statuto vel ordinamēto alicuius marchiōis vl'
dñi successio preter ius cōe deferaṫ alicui, d3 petere bo.pos. nec
aliter p̄t adire sicut videmus in pretore.l.i.ff.de bon.pos. ita di
cit Bar.i.d.l.i.in fi. ⁊ vide Bal. ⁊ Imo.in simi.in.l.ex duobus
in fi. d̄ vul. ⁊ pup. ꝙ ꝓcederet nisi ille marchio esset vicarius pa
pe vel impatoris, vt sunt marchiones Ferrarie, ⁊ mar. Mātue,
vt dicit Ang. ⁊ Imo.in.l.v.in prin.de ver.obl. ¶ Et decimus
quintus est in casu.l.iij.de inoffi.testa.C. qñ illa mater est mortua
in puerpio. facit ꝙ no.in.l.s3 cū patrono.§.j.i verbo fundaṫ.ff.de
bo.pos. dū alleg.d.l.iiij. ¶ Decimussextus est qñ tutor nō p̄t
adire hr̄ditatē de iure ciuili ꝓ pupillo.l.potuit.C.de iure delib.
ꝙ petat bo.pos. vt ibi no.in.l.tutor de bo.pos. ¶ Decimussepti
mus casus in.l.qui se patris.C.vnde lib. ¶ Decimusoctauus est
qñ filius institut⁹ de iure ciui. s̄m verā opi. vt no. ꝑ Mod.in.l.
iij.C.de iure delib. ⁊ Pau.de ca. ⁊ Rap.in.l.fili⁹ heres.ff.de li
be. ⁊ posth. ergo filius occupat locū de iure ciui. ergo substitut⁹
eo iure heres esse nō p̄t vñ veniet ꝓ bo.pos.ar.l.ij.§.ergo. ⁊ ibi
Bar. ⁊ doc.de vul. ⁊ pupil. ¶ Decimusnonus casus qñ minor ē
institut⁹ ⁊ adijt ⁊ postea repudiat, vt no.ff.de mi.l. ⁊ si sine.§.sed
qd̄ pa. q̄ substitutus veniet ꝑ bo.pos. vt no. Bar.in.d.l.ij.§.er
20 go. ¶ †Uigesimus casus est in.l.pater.§.fi.de capti. ⁊ no.gl. ⁊
doc.in.l.lex cor.de vul. ⁊ pupil. ¶ Uigesimusprimus casus est
si hodie emācipatus p̄tereaṫ cū cā, q̄ tūc necesse est, vt ꝑ ꝯtab. ⁊
sic de iure p̄to. veniat vt no.gl.sing.in auc.de here. ⁊ falci.§.ex
heredatos. ⁊ istos casus recollegi hincinde, vt vides. ⁊ vide glo.
⁊ doc.in.l.certum.C.vnde legati. ⁊ Bal.in rub.C.qui admit. ⁊
Bar. ⁊ doc.in.d.l.posthumus. ⁊ in.d.l.filio preterito. ⁊ Bar.
in.l.si impubes.ad carb. quos casus tene menti.

SVMMARIVM

1 Testator qñ dicaṫ vnum heredem pure ⁊ alium sub conditione alterius heredis relinquere.

¶ Glosa octuagesimasecunda.

Itē reliquit T. heredē pro par

te pure, ⁊ B. eius filios in altera parte sub conditione in duabus vncijs.

1 ¶ †Qñ testator reliquit vnū heredē pure, aliū sub ꝯditione alte
rius coheredis. vide glo.in.l.ij.post prin.ff.si pars hered.petat.
ibi Bar. Bal. ⁊ doc. ⁊ in.l.plane.la.i.§.si ꝯiūctim.de leg.i. vbi
Bar. facit.iiij.casus. nā qñq3 loqṫ in duobus heredibus quoru3
vnus est pro parte institutus pure, alius sub ꝯditione ꝓ alia di
midia. ¶ Scd̄o qñ sunt duo fideicō. quoꝝ vni d3 fieri restitutio
pure pro parte, alij sub ꝯdi. ꝓ alia parte. ¶ Tertio qñ mihi le
gaṫ dimidia vnius speciei pure ⁊ alia dimidia legaṫ Titio sub
cōditione. ¶ Quarto quid in vsufructu. si mihi legaṫ alia pars
vsuf. sub ꝯdō. ⁊ Bar.in.d.§.si coniunctim.

SVMMARIVM

1 Substitutionis reciproce materia cur sic dicta. q̄bus verbis fiat qui sint eius effectus, ⁊ quid contineat. 2. 3.
4 Substitutio breuiloqua pupillaris finiens in vno per pubertatē an remaneat in alio impubere. 5. ⁊ quid si emancipetur vnus. 6. 7. vel sit inequalitas. 8.
8 Substitutio vulgaris parificaṫ cū pupillari ⁊ exemplari.
9 Substitutio reciproca nō impediṫ ꝑ portionē inequalem.
10 Substitutio breuiloqua vtrum contineat directas, tantum an fideicommissarias.
11 Substitutio reciproca.iiij. filijs duarum vxorum facta, vno repudiante qualiter eos admittat.
12 Instituti ⁊ substituti inuicē inquātū intelligantṫ esse substitui.

¶ Glo.

¶ Glosa octuagesimatertia.

Et eos inuicē substituit. ¶ Hic dʒ tractari mā substit. reciproce, de qua p Bar. ꝛ doc. ibi i. d. l. luci⁹. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ p gl. Cy. Bal. Ang. ꝛ Sali. in. l. i testō. C. d̄
1 test. mil. † Dr̄ aūt substō reciproca quasi repetita, vt. l. iā hoc iure. in p̄n. ff. de vul. ꝛ pup. de vno. n. in aliū repetit̄ ꝓm vnionē. ita dt Bar. in. d. l. lucius. ¶ Et aduertas ꝫ Bar. ibi nō est ꝓprie spēs substi. ſʒ est q̄dā adiectio, vt dicimus de actiōe d̄ peculio ꝛ tributoria ꝛc. vt no. gl. in. l. iij. §. cui ꝯgruit. ff. de pec. Sed i. d. l. lucius. d. Jo. dicit qd̄ imo pōt dici substō d̄ p se lato sumpto vocabulo, qꝛ ista substō ꝓ ꝫ necesse fieri pluribus ꝛ reciproce qd̄ nō est necesse in aliqua alia substōne. ꝛ tex. i. d. l. iā hoc iure. eo. tit. appellat eā, tertiū genus distinctū a vul. ꝛ pup. ꝛ nomē reciproce fuit introductū a. d. l. iā hoc iure q̄ in hoc nō est alibi. ꝛ d bū breuiloqua fuit sumptū a. l. cū i testō. §. i. d̄ he. insti. ꝛ no. glo. in. l. si pater. §. ipub. d̄ vul. ꝛ pup. Ista est regula, illa dr̄ breuiloqua, sine reciproca qū in vna cōceptione dboꝝ plures here. ide substituunt̄, vt pʒ ex p̄cedē. ¶ Scd̄o p̄ncipal'r q̄ro qb⁹ dbis fit. Bar. in. ver. ij. p̄nc. q̄ro. de qbus verbis fit. dicit ꝙ fit vt vos inuicē substituo, vt. d. l. iā hoc iure. vel si dicat̄ vel coꝝ inuicē, vt. l. titius ꝛ seius. d. l. ij. de he. insti. Itē fit p dbū deueniat̄, vos heredes meos instituo, ꝛ. l. si qs eoꝝ decesserit volo bona mea ad aliū deuenire, qꝛ idē erit ꝓm Guil. ꝛ Bar. i verbo, deuenire vel ꝯuenire sicut i verbo substituo vtrūqꝫ. nā est verbū cōe, vt not. Bar. in. l. cēturio. d̄ vul. ꝛ pup. ꝛ idē voluit Bal. i. d. l. iā h iur.
2 ¶ † Quero tertio de effectu huius substi. breuiloque, ꝛ ꝫ Gui. dt Bar. in. ver. iij. p̄n. q̄ro ꝙ qū fit in psonis ipuberibus ꝙ cōtinet tūc duas vulgares qū vni pōt substitui pupillariter, vt. d. l. iā hoc iure. §. j. ꝛ. l. h̄ditatis. C. de ipu. ꝛ al. sub. qū ꝯtinet duas pupillares tm̄, vt qū fit duobus ipuberibus exheredatis, vt isti. d̄ pup. sub. §. nō tm̄. Qn̄qꝫ ꝯtinet duas fideicō. tm̄, vt si fieret in codicillis, vt. l. sceuola. ff. ad treb. Qn̄qꝫ ꝯtinet q̄tuor, duas vulgares ꝛ duas pupilla. vt qū fieret duobus ipuberibus istitutis, ꝛ i ptāte ꝯstitutis, vt. d. l. lucius. ij. rn̄. Qn̄qꝫ ꝯtinet sex, vt si dico filios meos ipuberes istituo, ꝛ inuicē substituo, ꝛ si decesserint in pup. eta. vel postea qn̄cūqꝫ. Nā hic ꝯtinet duas vulgares si nō adeat̄ h̄ditas, ꝛ duas pupillares, ꝛ duas exēplarias, ꝛ duas fideicō. vt ibi dicit Bar. p̄nt dicte substitu. multiplicari dato numero filioꝝ dōm est vt alibi p eū. Et est aduertēdū qd̄ dicte substitutiones nō p̄nt esse dispari numero, vtputa si sint duo ipuberes ꝛ tres filij puberes nisi ꝓbata volūtate testāis, vt. l. in testō
3 C. de testa. mili. Ita dt Bar. in d. sed q̄ro qū hic substituo. † ꝛ no. ꝙ hec substō reciproca ꝯtinet substōnes ꝯnal'r expressas. ſʒ spāliter tacitas. ꝛ iō qꝛ sunt ꝯnal'r exp̄sse excludūt matrē, vt. d. l. lucius. ita vult gl. in. d. l. lucius. ꝛ insti. eo. i p̄n. ꝛ in. d. l. i testō. C. de test. mil. ꝛ ita Azo. in sum. d. tit. lʒ gl. i. d. l. iā h iure. ꝛ in. d. l. p̄cibus. C. de ipub. dicāt ꝙ ꝯtinet tacitas q̄ debeat intelligi tacitas vcʒ spāliter, vt dixi. Et idē voluit Bar. i. l. j. circa p̄n. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ. l. cēturio. i p̄n. eo. ti. ꝛ ita cōiter tenet̄. ¶ Quid si testatoꝛ hēat tres filios, duos ipuberes, ꝛ tertiū maiorē, ꝛ eos inuicē substituit, an inter illos ipuberes sit ēt pupillaris substi. ꝛ Bar. in. d. l. lucius. ver. q̄ro pone ꝙ testōꝛ hʒ tres filios. determinat ꝙ nō ꝓm rōnē. l. iaʒ h iure. vt vna determinatio respiciēs plures vniformiter respiciat qd̄ nō est verisimile hoc voluisse testatorē ꝙ frater ipubes preferat̄ alteri fratri maiori, imo vr̄ iter eos equaliter seruasse. vt ar. l. illud. in fi. C. de colla. ꝛ ꝯseruasset inter eos ius lgīme h̄di. vt. l. iul. in singulis. de vul. ꝛ pup. ꝛ istō tenerē, lʒ Guil. ꝛ Rap. aliter dicāt. dic vt ibi plene p Bar. cuʒ
4 quo trāseūt doc. ¶ † Querit̄ si testōꝛ habēs filiū. xij. ann. ꝛ aliū anniculū, ꝛ eos inuicē substituit si persona illius. xij. ann. finiat̄ pubertas post duos ann. an in psona anniculi diceret pupillaris ꝛ Bar. ibi i ver. ſʒ pone. habēs plures filios ipuberes vn⁹ ꝛc. determinat qd̄ sic, qꝛ ab initio fuit in psona vtriusqꝫ sub hac forma si qs eoꝝ ipubes d̄cesserit, nō tn̄ itelligat̄ limitato tpe. ꝛ istō ēt seqt̄ Bal. post Uber. de tortona, alleg. tn̄ i ꝯriū. l. si tutor rei pu. circa prin. de intel. nō soluit. Sed tu dicas ꝫ Imo. ꝙ ibi datus fuit tutor durāte absentia. iō nimiꝝ si desinit esse tutor deficiēte absentia. Sed i casu nr̄o, qꝛ quo ab initio vterqꝫ erat impubes vr̄ fcā substō, ꝛ qs coꝝ ipubes decesserit alter alteri succedat, iō nimiꝝ si durat in psonā illius qui trāsit impubes, qꝛ verba, ꝛ mēs testāis ꝯcurrūt, vt voluit Bar. qd̄ no. Itē Bar. ibi in ver. q̄ro vltimo duos filios ipuberes ad inuicē, ꝛ postea vnuʒ voluntarie emācipat qd̄ expirat pupillaris in psona alterius, secus si coacte emācipat. iuxta. l. ꝙ anus. C. de emā. lib. Nā Ange. in. d. l. lucius. in vtroqꝫ dubitat, nā lʒ vnū spōte emācipet, tn̄ durabit pupillaris in psonā alterius coheredis a prin. ex psona vtriusqꝫ sit ꝯtēta pupillaris, lʒ testatoꝛ reuocet in p̄sonam vnius ipsum emācipādo, nō perpetuo dr̄ reuocare in psonā alterius, ar. l. fi. de duo. reis. l. tribunus. §. fi. de test. mi. Et qꝛ interest alterius pupilli ꝯseruare pupillarē in eius personā, pupil. substi. censeat̄ sibi fauoꝛ vt. l. ex tribus. de inoffi. test. Nec ob. ꝓm euʒ ꝙ substitutio reciproca p modū declarationis ꝯcernat duas pupillares ꝛ per ꝯsequens vna annihilata vr̄ extincta alia, ar. l. fi.
5 de excep. † qꝛ est veꝝ illud qū correlatiue ꝙ ē impossibile esse vnū sine altero, vel vnū esset cā finalis alterius, vt. d. iuribus. ꝛ. l. ij. de indi. vi. tol. Sed in casu nostro ꝓm eū vnus pupillus non est cā finalis alterius, qꝛ pōt substitui vni sine altero. Itē in iuribus correlatiuis vbi tolleret̄ alterum correlatiuuʒ fieret iniuria ei in cuius psona remaneret. Sed in casu nostro nō fieret iniuria, immo fauoꝛ ipedit̄. Et sic nō ob. ꝓm eū. l. alteri. ff. de adi. lega. qꝛ in casu nostro loqmur d̄ fauore ibi de grauamine. Sed Jo. tʒ opi. Bar. maxime p. l. tribunus. §. fi. de test. mil. nec vr̄ p Ang. bene rn̄sum. ad d. l. alteri. qꝛ ēt ibi est fauoꝛ alterius coheredis, ꝙ sibi remanet prelegatū ꝛ tn̄ nō remanet preter reuocationē alterius ex eo, qꝛ respectiue erat fcā. sic ergo ꝛ in ꝓposito cū respectiue iur. presumptione fiat reciproca ꝯtineat̄ vna pupillaris p pter aliā, qd̄ pʒ, qꝛ si solū a p̄nci. in psonā vnius p̄us sit fieri pupillaris illa reciproca nō ꝯtinuisset aliā pupillarē, vt. l. iā hoc iure. de vul. ꝛ pup. merito si a principio stāte qualitate ꝯtineatur pupillaris in psonā vtriusqꝫ, ꝛ sic vnā p alterā respectiue vr̄ fcā si facto voluntario testatoris reuocet̄ vna, intelligit̄ ēt reuocata alia, ar. d. l. alteri. que optime facit ad ꝓpositū. Sed in hoc dubito, imo forte de iure verioꝛ est opi. Ang. p iura sua, ꝛ p. d. l. alteri. nec est bona rn̄sio Jo. qꝛ lʒ esset fauoꝛ alterius heredis cui prediū fuit prelegatū, ꝛ postea adēptū, qꝛ ille cui est prelegatus nō haberet plus altero cū testatoꝛ voluerit facere equalitatem. Sed in casu nostro est fauoꝛ vtriusqꝫ ꝙ in persona illius pupilli vt duret substi. pup. primo vt habeat heredeʒ, scd̄o substitui vt succedit fratri ex pupillari, ꝛ sic directo, vt penitus excludat matrē ꝛ alios, vt. c. j. de test. in. vj. cogita. † Dixit insuper Ang. ꝙ
6 vbi pater est coactus emācipare filiū ꝙ nō vr̄ ꝙ cōseruari debeat pupillaris in psonā alterius retēti in ptāte, qꝛ hoc tenderet ad cōmodū ipsius filij que fuit cā emācipationis, ꝛ sic nō vr̄ ꝙ debeat ꝯseruari cōmodū ipsius filij cōpellētē patrē emancipare. Sed tu dic ꝓm Jo. ꝙ. d. Bar. vr̄ verius p rōnes suas. Naʒ in ꝯseruatione talis substōnis debemus ꝯsiderare mētē testatoris que nō dʒ p̄sumi mutata pp defectū nō voluntariū ꝯtingēs, ar. l. fideicō. §. si rē. de leg. iij. ꝛ sic nō dʒ in hoc attēdi factū cogētis patrē emācipare, qꝛ ab ipso nō depēdebat ptās ꝯseruādi substitutionē. Sed ab ipso patre cuius volūtas non presumit̄ mutata per talē coactionē, vt dixit. Nec ob. l. is qui ꝯtra. de vul. ꝛ pup. qꝛ ibi filius ipugnabat testm̄ p̄rnū, iō dignus nō erat habere cōmodū ex eo ꝙ ausus est ipugnare, sed in casu nr̄o nullatenus impugnabit testm̄, lʒ cogeret patrē vt eū emāciparet ꝙ facere poterit lege pmittēte, vt i casibus notatis, vt. d. l. nec anus. ꝛ istud
7 mihi plʒ. † Itē Bar. ibi ver. q̄ro qd eē̄ si ab initio dicit ꝙ si ab initio erat inequalitas qꝛ vnus emācipatus, ꝛ alius i ptāte, ꝛ postea aliū emācipatū readoptauit ꝙ nō vʒ dicta substi. vt pupillaris, qꝛ nō valebit ab initio. Nec ob. l. ij. §. extraneū. de vulg. ꝛ pup. qꝛ ibi apparet de mēte testātis, q substituit expresse pupillariter lʒ militis, ꝛ hoc in. d. l. lucius, seqt̄ Jo. ꝛ Ang. qui ex hoc dicit ꝙ si testōꝛ hʒ filiū lgīmū ꝛ natu. ꝛ alteꝝ naturalē tm̄, ꝛ eos inuicē substituit vulga. ꝛ pupil. ꝛ per fideicōmissuʒ, vt quotidie faciūt tabelliones ꝙ si postea pater lgīmauit naturalē ꝙ tunc ēt in persona eius ꝯtinebit pupillaris ꝯsiderato ꝙ de pupillari sibi expresse testōꝛ ꝓuidit, ar. d. §. si extraneū. secus si simpliciter eos inuicē substituisset. ¶ Quero ꝓm Bar. in ver. sed pone. ꝙ habeo duos filios impuberes, ꝛ vnuʒ instituo ꝙ si quis habeat duas filias ipuberes ꝛ vnū instituat, ꝛ aliū exheredet, ꝛ eos inuicē substituat, an ꝯtineat̄ ēt vulgaris in psona instituti, ꝛ Bart. determinat ꝙ sola pupillaris ꝯtinet̄ sine esset defectus in psona siue in materia, insuper verbū qd̄ respicit plura dʒ illa vniformiter determinare, vt. l. si legatarius. in fi. ꝛ qd̄ hoc facit. l. in testō. C. de test. mil. Ubi nō sufficit adesse potētiā nisi sit de iure cōi.
8 † Demū ibi Bar. i ver. pone habens duos filios vnū ipuberez aliū puberē, sed furiosuʒ, ꝛ eos instituit ꝛc. dixit ꝙ si eos instituo ꝛ adinuicē substituo, an contineat in persona vnius vulga. ꝛ pupil. ꝛ in psona alterius exemplaria, ꝛ Guil. dicit ꝙ nō, qꝛ seqr̄ Bar. qꝛ istud verbū substituo nō respiceret vniformiter dictas psonas ꝯ. d. l. iaʒ hoc iure. qd̄. d. Jo. dicit fore veꝝ nisi ꝯstaret ꝙ in persona furiosi voluit substituere, ꝛ post aditam hereditā-

tē, q2 tūc etiā in psonā alterius ɔtinet pupillaris, vt. d. l. i testō. cū ibi no. Quinimo plus vr̄ q̄ ēt si h nō ɔstet dummodo furiosus nō habeat liberos ex quo substō ipsa exēplaria nō esset similis ipsi pupillari, ꝛ haberet eosdē effect⁹, q2 tūc videat testōr voluisse, q̄ in psona pupilli ɔtineat pupillaris i psona furiosi exēplaria. Cū vulgaris pupilla. ꝛ exēplaria parificent, ꝛ de vna ad aliā dirigat. l. ex fcō, de vul. ꝛ pup. Nec ob. q̄ i multis differāt q2 satis est q̄ regulariter eqparent ꝛ saltē in casu in quo qrit, ar. ibi p Joan. an. in. c. trāslato. de ɔsti. ꝛ in. c. nō pōt. p gl. de pb. in. vj. vtraq3 substō trahet ad bona filij vñcunq3 quesita. Et advertas, q2 Bar. in ∂si. qro vtrū equalitas portionū, q̄ inequalitas portionū nō ipedit substōnē reciprocā p. l. si plures cum ibi
9 no. cū. l. seq. de vul. ꝛ pup. † Itē Bar. in ver. sed qro circa hoc de pulchra. qō. dixi q̄ si sint due institute in re certa, ꝛ duo masculi, vīr, ꝛ postea dixit, heredes meos inuicē substituo q̄ solū masculi q inuitant ad portiones hereditarias substituti sunt cū talis substō videat facta pro portionibus hr̄ditarijs. d. l. si plures. ꝛ sic p3 q̄ mortuo vno masculo nō inuitabunt femine. Nam Ang. dicit q̄ ambobus masculis mortuis initabunt femine, ar. l. cohrēdi. §. q discretas. de vul. ꝛ pu. ꝛ filie licet nō sint heredes ex quota tñ hñt ius accre. repudiā. mas. inf̄ no. i. l. quoties. C. ō here. insti. ꝛ pro hoc facit. l. paulo calimacho. §. j. de leg. iij. per quā legem vr̄ q̄ ipse filie excludant masculis extantibus, tñ eis mortuis inuitate sunt per substitutionē presertim cū in dicto casu sint heredes ex quota. Ac ēt aduertēdū est f̄m Imo. q̄ si esset vna femina tm̄ instituta in re certa, ꝛ vnus masculus in vniuerso sed postea dicat heredes meos inuicē substituo, tunc necessario inuitabit illa femina ex illa substi. ex quo alius nō possit inuitari, arg. l. fi. ꝛ ibi Bar. ff. ad treb. ꝛ. l. si duobus. in prin. ꝛ. §. j. ꝛ ibi per gl. ꝛ ibi dixi de vul. ꝛ pup. Et est aduertēdum q̄ Bar. in ver. sed pone q̄ instituo duos impuberes, ꝛ dicā si qs quoꝝ nō erit heres eos inuicē substituo q̄ nō ɔtinet expressa pupillaris sub ista expressa vulgari, q2 nō ē mere breuiloqua, alias
10 excluderet matrē. vt. s. dictū est. ꝛ cū hoc trāseunt doc. † Demū Bar. in verbo quero vtrū substitutio breuiloqua cōtinet directas tm̄ substitutiones ꝛ nō fideicō. nisi in testō hoc dixerat. vt. d. l. iam hoc iure. ibi vulgarem tm̄. Tu vero ɔcludas h3. d. Jo. ex legibus tñ allegatis per Bar. q2 aut ista substō fit in codicillis, ꝛ nulli dubiū q̄ cōprehēdit fideicōmis. q2 dicta valere nō potest, vt. l. scenola. ad treb. ꝛ not. in. l. verbis. de vul. ꝛ pup. Et est rō vt dixi, q2 tunc ab initio nō potest cōprehendere vulgarē cū illa sit substitutio directa ꝛ datur hereditas in codicillis, aut fuit fcā in testō, aut dictū est inuicē substituo vulgariter, ꝛ p fideicō missum, ꝛ tunc nulli dubiū q̄ ɔtinetur fideicōmissaria per expressam volūtatē. Interdū vero dicta verba non adijciunt, ꝛ tūc aut dicta breuiloqua fit simpliciter si est dictum denotans tractum de futuro tpe, puta q2 simpliciter dixit eos inuicē substituo, vel si quis eorum heres non erit inuicē substituo, tūc hoc. ij. casu solum casus vulgaris exprimit, tunc fideicōmissaria nō cōprehēditur, sed solū vulgaris si facta sit personis imparibus, alias poterit cōtinere ēt pupillarē, vt. d. l. iam hoc iure. ver. sed si aliter ibi, vulgarē tm̄ casum. Aut est apposita denotās tractū tpis, vt puta si dixit si qs eoꝝ decesserit sine liberis eos inuicē substituo tūc q2 cadit in cōpendiosam q̄ tūc vr̄ recipere fcā ꝛ ipsa cōpendiosa sui natura cōprehendat vulgarē adueniēte casu vulgaris. Itē pupillarē adueniēte casu pupillaris. Itē fideicōmissariam post pupillarē etatē, ex quo facta est per verbū cōe, ꝛ sic actū ēt ad obliquū, vt in. c. raynutius. de testa. cōiuncto. c. si pater. eo. lib. in. vj. merito tūc ɔtinebat fideicom. Nec ob. si dicat potuit a princi. valere iure directo, ꝛ vulgaris, ergo postea non obligatur, vt. l. verbis ciuilibus, ꝛ. l. in pupillar. cum ibi not. ff. de vul. ꝛ pup. q2 illa regula procedit qñ a princi. potuit iure directo post aditā here. facit qō not. Bar. in. l. cēturio. in. iij. q. principa. iuxta fi. Itē illa regula pcedit qñ fuit facta p verba directa ciuilia, secus si p verbū cōe directū nō ciuile, vt. d. c. raynuti⁹. ꝛ. c.
11 si pater. de quo dixi in. l. cēturio. ¶ † Ultimo Bar. ibi in ∂si. qdā habēs duos filios ex vna vxore voluit q̄ si qs haberet quatuor filios, duos ex prima vxore, ꝛ duos ex scda, ꝛ eos pariter instituit ꝛ inuicem substituit, ꝛ si vnus repudiat, ꝛ non alter tantū vtrūq3 ɔiūctus, sed oēs pariter admittent, q2 pater parē h3 affectionē, vt in. d. l. iā hoc iure. ꝛ ēt tetigi in. l. cohredi. §. qui distractas. eo. ti. ꝛ assignat rōnē, q2 dicta substitutio vr̄ surrogari loco iuris accrescēdi, vt. d. l. q discretis. facit. d. l. titio ꝛ menio. §. iul. de lega. ij. Cum ergo si non esset facta substitutio veniret omne ius accrescendi cū portioni accrescat pro rata, l. totā. de acq. here. l. si ex pluribus. de suis, ꝛ legit. Ideo eodē mō veniūt ex substōne. Sed licet imo hoc teneat, tñ hoc vr̄. sed ea que no. Bar. in. l. si in testō. cū ibi no. per docto. de vulg. ꝛ pupilla. vbi Bar. vult q̄ si vnus ex filijs pmi matrimonij alter frater vtriq3 coniunctus. fac. auc. itaq3. C. cōia. de succes. exclusis penitus alijs fratribus ex alio matrimo. procreatis. Sed potes rñdere q̄ ibi fuit fcā substō pupillaris vni ex dictis filijs, ꝛ nō oibus, vñ inter se illi alij quibus nō est facta substitutio succedūt alteri ab intesta. ergo nō est mir̄ si vtrinq3 ɔiunctus succedit fratri ex eo. matri. Sed in casu nostro tractat de substitutione que fuit fcā reciproca omnibus, ꝛ sic quilibet cū dicatur substitutis oibus, ꝛ sic h3 specificā voluntatē testātis, ꝛ sic prefert alijs fratribus ēt vtrinq3 ɔiunctis qui vellent venire iure accrescēdi vel per ius
12 ɔiunctionis, vt. l. si titio, ꝛ menio. §. iul. de leg. ij. ¶ † Quero qñ sunt aliqui instituti ꝛ substituti inuicem inquātum intelligantur esse substituti. ꝛ Sali. in. l. j. C. de impube. sic dicit. aut substituti sunt nominati nominibus proprijs ꝛ appellatiuis simul. ¶ Primo casu veniūt in viriles, vt. l. nōnunq̄. ff. ad treb. qō est verū nisi ex q̄litate oneris iniuncti aliqd tollit, vt. l. quoties. ff. ad trebe. ¶ Scdo casu querit, aut oēs ex substōne vocēt, aut p qbus vocati veniāt. Primo casu instituti oēs fuerūt discreti, vel oēs vocant. si vero aliqui discreti, aliqui vero coniuncti sunt, ꝛ tūc plus intelligūt vocati quā disiuncti, vt. ff. de vul. ꝛ pup. l. q discretas. Secundo casu quo querit pro qbus partibus vocati veniāt. Et dic pro qbus partibus instituti fuerūt, vt. d. l. quoties nisi qualitas oneris, vt ibi aliter demōstret. Tertio casu pricipali facias tres casus. aut oēs fuerūt pprijs, ꝛ appellatiuis nominib⁹ vocati, ꝛ tūc inspicit q̄ pcedit, arg. de stip. seruoꝝ. l. si seruus cōis. ꝛ no. gl. i. d. l. nōnū q̄. aut qdā noib⁹ pprijs. aut qdā appellati. tm̄ vt substituo Titium, ꝛ Semproniū meos frēs vel filios ꝛ alios meos hr̄des. tūc noiati noibus pprijs ꝛ appellatiuis veniūt ad dimidiā, vt de leg. j. l. plane. la prima, ho rñso. Et noiati pprijs noibus appellatiuis habebunt inter se portiones hereditarias, vt. l. quoties. ꝛ. d. l. s3 si plures. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ. l. fi. C. de ipu. ꝛ ibi vide gl. ꝛ doc. Aut sunt noiati noibus pprijs ꝛ appellatiuis simul, vt puta ei substituo dcm̄ Titiū ꝛ ei⁹ coheredes, pone Titiū fore vnū ex hr̄dibus, tūc Titius dimidiā habebit ꝛ aliā dimidiā coheres cū qbus ɔcurret ēt Titius vt coheres, arg. l. iiij. de stip. seruo. ꝛ q̄ Ang. ꝛ Imo. ꝛ q̄ Cy. bal. ꝛ saly. in. l. qō. C. de le. in sua. q. lego fratribus san. Francisci cappā pro quolibet, ꝛ guardiano bibliā, ꝛ guardianus debet habere cappā ꝛc.

SVMMARIVM

1 Substitutionis vulgaris materia quid sit, ꝛ quotuplex quibus fiat verbis, ꝛ qui eius effectus. 2. 3.
4 Suitas nunquid tollatur per substituti vulgaris dationem. 17.
5 Pater nunquid possit adire filio instituto cui substituebat vulgariter recusante, ꝛ substitutum excludere.
6 Monacho instituto recusante qs possit adire. ꝛ quid si pater recusantis est monachus an excludat substitutum. 7. 8.
9 Substitutio vulgaris indigno facta q̄ vocet istituto recusante.
10 Institutus ꝛ substitutus quo casu insimul admittantur.
11 Substitutio vulgaris expressa vtrum admittatur contra matrē in casu tacito.
12 Substitutus nunquid admittatur herede adeunte ꝛ postmodū per vulgarem abstinente. 13.
14 Institutio in re certa herede vniuersali non existente trahitur ad totum.
15 Substitutio vulgaris vtrum expiret instituto non extāte, vel q de iure tantum pretorio succedere potest.
16 Substitutio vulgaris tacita contenta in pupillari expressa nunquid aditionē in primo gradu requirat. ꝛ an aduersus matrē admittatur. 17. ꝛ expiret patre filiū emancipante. 19.
18 Testamentum vtrum possit vires sumere a tacita vulgari contenta in pupillari expressa.
20 Substitui filio in legitima per fideicom. an possit.
21 Prelationis cui substitutorum locus sit an vulgariter an per fideicom. instituto recusante.
22 Legata in expressa vulgari relicta nunquid in tacita pupillari censeantur repetita, Et quid ab intestato. 23.

¶ Glosa octuagesimaquarta.

Vulgariter ¶ Hic tractabitur materia vulgaris substitutionis de qua plene per Bar. in. l. i. ff. de vulga. ꝛ pupil. ꝛ ibi Bal, Ang. ꝛ d. mei. Rapha. cu. ꝛ Jo. de imo. ꝛ doc. in. l. iij. C. de here. insti. ꝛ per Joā. de imo.

de Jmo.in.l.si pater.de here.institu.⁊ pro examinatione dicte
substitutionis plura essent videnda. ¶ Primo q̄re dr̄ vulgaris
⁊ qd sit vulgaris substitutio. ¶ Scd̄o quotuplex sit. ¶ Tertio
qualiter ⁊ qb⁹ ꝟb. fiat. ¶ Quarto qd sit eius effect⁹. ¶ Quin-
1 to q̄ ipediāt ⁊ extinguāt effectū ipsius. ¶ †Et q̄tū ad primū dr̄
vulgaris ꝫ Bar.in.d.l.j.i p̄n.q2 a quolibet ⁊ cuilibet fieri pōt
vt dicit Azo in sum.de ipu.⁊ aliis subst.⁊ pōt sic diffiniri ꝫm.d.
Jo.i.d.l.vulgaris substi.est substō directa,q2 a quolibet ⁊ cuili-
bet fieri pōt,nihil habens spālitatis. ¶ Scd̄o dōm est ꝙ talis
substitutio triplex q̄dā expressa,alia tacita,alia partim expressa
⁊ q̄dā tacita de qbus ꝑ Bar.in.d.l.j.in ver.ij.prin.quero quo-
tuplex est ⁊c.addas ꝙ no. Bar.in simi.in.l.ꝑtor ait.§.i.ꝺ ope.
no.nū.Et aduertas ꝙ substi.vulga.cōprehēdit duos casus.s.si
heres voluerit esse vel nō poterit,⁊ istud nō posse ꝯtingit pluri
bus modis,vt.l.iij.C.de here.insti.ꝓbat̄ qn̄ institut⁹ est in ptāte
instituti,tūc nō vr̄ sibi ꝑuisuz repudiare ex instit.iste est casus in
l.iul.ff.si quis cā test.Et ex hoc q̄ri pōt an substititutio in vnū fa
cta,vcȝ si heres voluerit esse porrigat̄ ad aliū casuz si esse nō po-
tuerit vel eꝯ.⁊ Bar.in.d.l.j.in.ij.col.ver.hoc premisso quere.
tȝ ꝙ sic allegat.l.gallus.§.⁊ quid si tm̄.ff.de lib.⁊ post.Sed sub-
stitutio facta in vnū tēpus nō porrigit̄ ad aliud tēpus, vt eo.tit.
2 l.si ita.⁊ in.l.si mater.§.j.eo tit. ¶ †De tertio qbus ꝟbis fiat.
Bal.i.d.l.j.ꝟ.vlteri⁹ qb⁹ver. i effectu voluit ꝙ ex pte illi⁹ cui
fit substō sit verbis negatiuis siue ꝓuatiuis. Sed ex pte substitu
ti sp̄ fit verbis affirmatiuis,⁊ iclusiuis de quo ibi late ꝑ eū.⁊ istō
induxit Bar.in.d.l.j.§.si prius.de ope.no. nuncia. pro funda-
mēto ad illā vulgatā.q.qbus verbis fiat ⁊ ꝯcipiat̄ actio conces
soria.de quo scripsi institu.de actio..§.eque dicendum est vt ibi.
¶ Capiamus quartū,vcȝ,qd sit effectus vulgaris sub.⁊ Bar.
in.d.l.i.ver.iiij.principaliter q̄ro.dicit ꝙ sunt quinqȝ principa-
liter effectus.⁊ ꝑmus in hoie,q2 intelligit̄ si heres nō erit,vl' mu
tata ꝯditione aliū heredē nō fecerit,vt.d.l.si pr̄.de her.insti.de
vul.sub.§.fi.⁊ de hoc dicēdū vt ibi scripsi.⁊ ꝑ Jmo.in.d.l.si pa
3 ter.†circa ꝙ q̄rit institutus decedit an̄ aditā her. nō trāsmittit
eā,vt.l.j.§.in nouissimo.C.de ca.tol.vt q2 est heres extraneus sȝ
trāsmittit ius delibe.siue sit suus heres vel extraneus, vt.l.cum
antiquorib⁹.C.de iu.deli.qs ꝑfert̄.an heres heredis, an substitu
tus ⁊ bar.in.d.l.j.versi.dubitat̄ qd si substitutus decessit.dixit
ꝙ heres heredis prefert̄,q2 lȝ institutus nō fuerit heres non fa-
cit aliū heredē , q2 ex eius ꝑsona alius heres adiit.Et sic cessat
substitutio,vt.d.l.si pater.pro hoc vr̄ casus.C.de his q an̄ aper.
tab.ita ibi tex.dū dicit aliosqȝ ⁊c.exponebat Ja. substitutos vl'
ꝯiūctos.⁊ ꝓ hoc vr̄ tex.ff.de acq.her.l.si qs filiū.ij.rn̄so. vn̄ il-
lud rn̄suz ad princi. legis ꝯtinet, ⁊ ꝓ hoc vr̄ gl.in.l.sȝ si ꝓ dote.
§.pe.ff.de le.prestā.dōm ergo est ꝫ bar.ꝙ spectare debemus
ad hoc vt substitutus admittat̄ ꝙ heres hr̄dis repudiet vl' alio
mō excludat̄. Tu adde ꝙ ad hoc vt heres hr̄dis excludat sub-
stitutū est gl.or.relata ad tex.in.l.quādiu.la.j.⁊ ibi bal.⁊ Jmo.
ff.de acq.here.⁊ hoc ēt voluit bar.⁊ bal.in l.iij.C.de here.isti.
⁊ Bal.i.d.l.cū antiquoribus.⁊ bar.⁊ bal.in.l.fi. in p̄n.C.de bo.
q̄ lib.⁊ bal.in.l.ij.C.ad orfi.⁊ ang.Jmo.late in.d.l.si paterfa.sȝ
predicta nō placēt ang.respō. q2 cū substituat̄ homini libero ⁊
sui iuris nūq̄ȝ excludit̄ substitutus vulgaris nisi institutus sit he
res ⁊ mutata ꝯditione aliū faceret heredem in cuius ptāte in-
trauerit,vt.d.l.pr̄sa.⁊ inst.ꝺ vul.substi.§.fi.sȝ istitut⁹ q decedit
4 nō mutauit ꝯdōnē ergo apta ē via substōnis. † Preterea opi.
Barto.vr̄ ꝯria alteri sue opinioni q̄ȝ posuit in.l.si filius heres
ff.ꝺ lib.⁊ posth.vcȝ ꝙ substitutus vulgaris tollit existētiā suita
tis. Nec ob.ꝯria allegata ꝑ bar.in.d.l.j.q2 in eis lȝ hereditas
nō esset adita,habeat̄ tm̄ ꝓ adita cū ptāte repudiādi seu abstinē
di. Et iō ꝗcqd indicat̄ quo ad exclusionē istituti in perpetuū cū
vera adita est illud idē ⁊ cū habeat̄ ꝓ adita vsqȝ quo repudiet̄.
Quinimo ꝑ illas ꝯuincit̄ opi.Bar.posita.in.d.l.si filius hr̄s,
vcȝ ꝙ datio substituti vulgaris nō ipedit trāsmissionē in suo,⁊ ēt
i nō suo eo casu quo trāsmittit̄ ad ascēdentes.Sed an datio sub-
stituti vulgaris tollat suitatē,necne,vide ꝑ Bar.⁊ doc.Raph.
Jmo.⁊ Pau.de cast.in repe.in.d.l.si filius heres,⁊ ibi scripsi.
Sed latius subscripsi in.l.apud iul.§.fi. ad treb. sed differat̄ q̄ȝ
dicta opi.Ang.q2 si institutus volūtarie mutādo ꝯditionē pōt ꝑ
uare substitutū.vt.d.l.si pater. ergo fortius ex actu necessario
mortis dixit tm̄ posse ocās opi.ꝯcordare,puta aut fuit fcā substō
expresse i casu volūtatis, ⁊ tūc q2 morte expirat volūtas,vt.l.iij.
ff.loca.⁊ dictā suā volūtatē nō possit ad heredē trāsmittere ius
delibe.tanq̄ȝ ꝯdō defecerit,vt.l.si ita relictū.§.illi si volet.ff.ꝺ le
ga.j.⁊ facit.l.iā dubitari.de here.insti.aut in casu nō potentie,
⁊ tūc trāsmittit ad heredē,⁊ ita intelligat̄ opi.Bar. Sed tu di

cas qꝺ imo idistincte sit vera opi.Bar.q2 dicat̄ siue hr̄s nō erit
claꝝ qꝺ cōprehēdit vtrūqȝ casuȝ.in.d.l.iij.C.de he.isti.siue vnū
casuȝ tm̄ ambo casus cōprehēdunt̄.vt.d.l.gallus.§.qd si tm̄.ff.ꝺ
lib.⁊ post.ꝑter hr̄des ex alio capite,pōt admitti nō ex capite,q2
mutauit ꝯdōnē,vt dicit Jmo.sed ex alio capite,q2 aliū ministe-
5 rio fecit heredē,vt.l.cū anterioribus.C.ꝺ iure delib. ¶ †Quid
si filius est istitutus,⁊ datus est sibi substitutus vulg.⁊ repudiat
hereditatē siue pr̄e an eius pr̄ possit adire ꝓ se ⁊ excludere sub-
stitutū,⁊ Bar.in.d.l.iij.C.de he.insti.tȝ ꝙ sic alleg.casum in.l.
fi.§.ij.cū gl.⁊ hoc ēt ibi no.Bar.⁊ doc.C.ꝺ bonisqȝ li. ¶ Quid
si seruus meus est institutus ⁊ datus est ei substitutus , nec vult
adire me sibi iubēte,dicas ꝙ voluit Bar.in.d.l.j.ꝟ.itē pōt du
bitari q2 seruo q determinat ꝙ est locus sub.vt.l.iij.C.ꝺ he. isti.
¶ Quid si est institutus monach⁹ ⁊ nō vult adire , ⁊ Bar.i.d.
l.j.ꝟ.q̄ro qd si institutus sit monach⁹. alle.Ja.ꝺ are.⁊ Ricar.
q dicūt idē ꝙ in seruo,vt.l.deo nobis.de epis.⁊ cle.⁊ idē i Spe.
de sta.mo.§.j.ꝟ.viij.q̄rit̄.⁊ idē voluit Jnn.in.c.cū olim.el.ij.ꝺ
priui.q2 mōachus eq̄parat̄ seruo,⁊ idē voluit Bar. i.l.j.§.j.de
stpu.ser.facit qꝺ no.gl.in.l.cū heredes.de acq.pos.Sed alij di-
cūt ꝙ imo poterit adire filio recusante.⁊ hoc tȝ Archi.xviij.q.
c.j.⁊ tāgit Jo.an.in.c.pn̄tia.de pb.⁊ istā opi.dicit veriorē , q2
subiectio monachalis est magis subiectio filialis q̄ȝ seruilis , q2
6 seru⁹ pōt vēdi monach⁹ nō,sicut nec filius.†Jteȝ monasteriū co
git̄ alere monachū sicut pater filiū,vt.l.liberis.§.si parēs.ff.ꝺ li
be.agno.nō aūt dn̄s seruū q2 pōt illū vēdere.i auc.ꝺ mona.col.
j.Et istā opi.sequit̄ ēt Bar.in.d.l.fi.C.ꝺ bonisqȝ li. ⁊ sic lȝ mo-
nach⁹ repudiet,tm̄ monasteriū ⁊ eius abbas noie monasterij po-
terit adire,secus si decederet hr̄ditate nō adita, nec repudiata.
Sed Ang.in d.l.si pater.de here.insti.vr̄ tenere ꝙ monach⁹
sit eq̄parādus seruo,⁊ nō filio.ꝑ no.ꝑ Jnn.in.d.c.cū olim. ⁊ ꝓ
hoc facit ꝫm eū,q2 oino nō vr̄ bona eq̄paratio filij , ⁊ monachi.
nā filius pōt vēdi a patre ꝑꝑ necessitatē famis.l.ij.C.de pat.qui
filios distr.ꝙ nō reperit̄ in monacho. Jtē q2.l.fi.C.ꝺ bonisqȝ li.
inquātū admittit patrē filio repudiāte est correctoria iuris anti-
qui. Jdeo nō vr̄ extēdēda.l.precipimus.C.de appel. ⁊ ista opi.
ꝫm.d.Jo.in.d.l.si pater.vr̄ verior ꝺ iure,vȝ qꝺ nō possit abbas
venire ad here.monacho repudiāte ꝑ simile de filio.⁊ sic posset
procedere opi.Ang.Sed alio respectu pōt saluari opi.Bart.
q2 monachus est institutus,vr̄ ꝙ abbas cū capitulo possit adire
7 ēt nō req̄sita volūtate monachi instituti, q2 monachus † non hȝ
velle neqȝ nolle. Sed ois eius volūtas intelligit̄ esse i ptāte ab-
batis.xij.q.ij.c.nō dicatis.⁊ de elec.c.si religiosus.in.vj.⁊ hoc
voluit Jo.an.post Jnn.in.d.c.in pn̄tia.⁊ sic nō erit ꝑ oia bona
eq̄paratio de monacho ad seruū vel filiū,de quo plene ꝑ Jmol.
in.d.l.si pater in ver.iij.posset dubitari iuxta ꝑdicta. Alij dicūt
aut q̄rit̄ ꝺ hr̄ditate ascēdētis ipsi⁹ monachi,⁊ tūc transmittit ad
monasteriū tanq̄ȝ in suā ptātē.l.j.C.de his q an̄ aper.tabu. facit
qꝺ no.gl.in.l.si itaqȝ.§.ea.l.de ver.obli.q2 monasteriū hr̄ loco
nō solū filioꝝ,sed ēt suoꝝ heredū,vt ibi est gl.sinaūt extranei si-
cut filij nō trāsmittit in patrē.vt.d.§.in nouissimo.C.de ca.to.er
go eo.mō nec monachus in monacho in monasteriū. Sed attē
ta rōne Jo.an.in.d.c.in pn̄tia.idē esset i hereditate extranei ꝙ
nō habeat velle nec nolle. Jgit̄ monasteriū pōt adir̄ ꝓ eo,⁊ ma
xime attēta gl.singu.in.c.statutū.xij.q.j.vbi gl.sing.vult ꝙ eo
ipso ꝙ aliqs est effectus monachus statim vr̄ cedere ⁊ in mona
steriū trāsferre,⁊ ꝯcedere oia sua iura,bona,⁊ ēt facultatē dela-
tā ⁊ i posteꝝ sibi deferēdā.ergo si mōasteriū hȝ istud ergo ēt ex
ꝑsona ꝓpria vnāquāqȝ hereditatē adire poterit.⁊ istā ꝑtē sequu
tus est Bald.in quodā suo ꝯsilio ꝙ inci.Jn Christi noie amē.
Magna qꝺ est si monachus cui delata est hereditas ⁊c.qui dt
qꝺ cū mōach⁹ n̄ hēat neqȝ velle,neqȝ nolle, vt dixi ꝙ eq̄parat̄ si
filio infanti.sed claꝝ est qꝺ infans si esset heres ab extraneo in-
stitutus ⁊ decedat in infantili etate qꝺ trāsmittit talē heredita-
tem ad patrē ⁊ pater ipse ꝑ se pōt adiri,vt.l.si infāti.C.de iu.de-
liber.ergo eo.mō monachus in monasteriū transmittit , ⁊ istaȝ
partē puto de iure verā.⁊ ꝫm eaȝ pluries ꝯsului, lȝ hoc varie lo
quat̄.de quo ꝑ Bar.in.l.his pōt.de acquiren.here.in ver.si il
lud esset in aliqꝺ ius ergo seruus ⁊c.vbi expresse tȝ ꝙ nō pt adi-
re ei⁹ monaste.⁊ vidēdū est Bart.in.l.si cū dicat̄.ff.ꝺ ꝯdi.furti.
⁊ Bal.⁊ Jo.de imo.in.l.si filiosa.de ꝯdi.⁊ dem.⁊ Bal.Ang.
⁊ Jmo.i.l.si qs mihi bona.§.i.⁊.l.q̄ soluēdo.⁊ ibi Ang.⁊ Jmo.
ff.ꝺ he.isti.⁊ Bal.i.d.l.fi.§.j.ꝺ bonisqȝ li.⁊ ꝑ Ang.⁊ Jmo.i.l.
li.bo.ꝺ he.isti.⁊ ꝑ Bar.i.d.l.deo nobis. ⁊ late ꝑ Bal.i.l.j.C.
qui admit.in ver.quo ad decimū ⁊ vltimū est de monacho. que
8 oia singulariter tene menti. ¶ †Quid in monacho instituto re-
cusante adire,⁊ Bar.in.l.cum proponas.C.de here.institu.

& in d.l.j. de vul. & pup. in ver. sed q̃ro quid si est institutus monachus, & nõ vult adire &c. vbi lʒ q̃ isto casu monachus equiparet̃ filio cũ sit ei par & institui dʒ vt alter filius qui est in seculo, io monacho recusante poterit monasteriũ adire ex ppria psona, vt d.l.fi.§.fi. de bonis eʒ li. Sed Ang. in d.l.j. lʒ 9triũ, q̃m d.l.fi.§.j. ponit casum particularẽ, ergo nõ extẽdẽdũ vt l. precipimus. de appel. Sed Raph. & Imo. hoc nõ obstã. tenent opin. Bar. per no. p Jo. an. in d.c. in pñtia. q nõ mouent̃ rõne bar. vtʒ q̃ monachus equparet̃ filio, sed ex eo, q̃ monachus non habet velle neq̃ nolle, sed eius volũtas in voluntate superioris, vt d.c. religiosus. & d.c. non dicatis. ¶ Quid si ille q repudiauit hʒ substitutũ, & p fideicõ. est grauat⁹ de restituẽdo, & fideicõ. petat illũ repudiãtẽ cogi adire. iuxta l. nã q̃ð.§. si qs cõpulsus. ad treb. & substitutus vulgaris vult hereditatẽ substitutionis q̃rit̃ qs pferat̃, & Bar. in d.l.j. versi. itẽ dubitat̃ si ille q repudiauit ibi 9cludit, aut fideicõ. nõ est repetitũ a substituto tacite vel expresse. vt l. si prõni.§.fi. ad treb. & tũc pfert̃ substitut⁹, aut est repetitũ, & pfert̃ fideicõ. vt l. nõ iustaʒ. C. ad treb. & l. fcã.§. iul. ad treb. de quo dõm p tex. gl. Bar. plene Ang. & Imo. j. d.l. si prõni.§.fi. & q̃ pferat̃ substitutus lʒ Pe. & Cy. in d.l. nõ iustaʒ. & Ang. i. d.l.j. vbi Imo. dixit q̃ gl. & bar. i. l. fcã.§. iul. ad treb. lʒ 9triũ, q̃ ille tex. fm. j. lec. q̃s Bar. ibi seq̃t & ẽt dicit q̃ est magis not. q̃ siue sit repetitũ, siue nõ sp fideicõ. pferat̃. d quo scripsi
9 in d.l. si prõni.§. vbi istã ptẽ tenui. ¶ † Quero qd si est substitutus indignus nec adeat hereditatẽ an veniat fiscus vel substitutus, & Bar. in d.l.j. v̄si. itẽ q̃ro qd si heres institutus est indignus. lʒ q̃ fisc⁹ excludat substõnẽ, vt no. ad fi. l la. l. seq̃ns. i pn. Rõ, q̃ lʒ ipse institutus nõ sit heres tñ facit aliũ hrdẽ. l. fiscũ. ergo substitut⁹ repellit̃. d.l.j. hoc reprobat, q̃ fiscus nõ imitat̃ vt heres, sʒ vt vlis successor ad bona vacã. vt l. recusar̃.§. si fisco. ff. ad treb. & q̃ qua rõne veniẽtes ab intest. nõ excludit substitutũ vulga. eadẽ rõne nec fiscus. nec ob. d.§. si fisco. q̃ ibi erat substõ fideicõ. vñ si idign⁹ rpudiat aperit viã fisco, vt 9firmet̃ fideicõ. & fiscus de manu sua restituet. nos aũt loqmur in substituto vulgari q excludit fiscũ, subaudi eo casu quo delictũ heredis nõ excludit substitutũ, ita q̃ substitutus põt hereditatẽ capere cũ effectu, alias secus esset, q̃ tali casu fiscus occuparet, & ita itelligatur
10 tur d.l. seq̃ns. & l. si postea. eo. tit. & ibi p Barto. ¶ † Querit Bar. in d.l.j. ver. itẽ q̃ro an aliquo casu institutus &c. an sit dare casum in quo istitutus & substi. simul admittant̃, & dicit q̃ sic in d.l. si pater, & ẽt qñ prõnus fuit institutus, & i aliqua re ppria grauatus, q̃ tũc ipse habebit debitã portionẽ vt institutus, & residuũ habebit substitutus. vt l. si libertus prõno.§. qd ergo. de bo. lib. Et idẽ dõm in filio eo. mõ instituto grauato p eadẽ l. q̃ est eadẽ rõ. itẽ Bar. i. d.l. ver. itẽ scðs effectus est q̃ testñ põt resumere effectus dixit not. verbũ q̃ qñ debet̃ in pte substitui, tũc indistincte põt testñ icipere a. ij. gradu siue. j. voluit esse heres vt d.l. iij. C. de heredi. insti. primo sit exclusus morte, vt C. de cadu tol. l.j.§. pro. ij. ibi vel substituit & ibi no. & ff. de fideicõ. liber. l. thais.§. iplẽdo forus. siue sit exclusus deportatione, vt d.l. gallus.§. & qd si tñ. vel q̃ nõ sit natus ex ltimo mrimonio, vt.
11 l. ij. C. de here. insti. ¶ † Querit Bar. in d.l.j. ver. v. quero qd de vulgari partim expressa &c. an vulgaris expressa in vno casu admittat̃ 9 matrẽ in casu tacito, & determinat q̃ nõ p l. fin. C. de institu. & substitu. & idẽ voluit etiam ibi Bar. Sed Bal. & Sali. in d.l. fi. in prin. reprobãt intellectũ Bar. q̃ imo nõ tractat̃ de hereditate testatoris sed pupilli, vt pʒ ibi in tex. ad successionẽ & ibi illuctuosaʒ &c. nã si hereditas mariti nõ diceret̃ vxoris hereditate pris nõ disputaret̃ vtrũ posthumus esset mortu⁹ vel nõ. sed an repudiauerit vel nõ, vt l. in testõ. C. d ipu. Nec ob. q̃ dicit Bar. q̃ alias nõ esset de casu dubitabili, q̃ erat puisum p l. precibus. C. de impu. q̃ hoc est falsũ. imo in d.l. fi. ponit̃ casus singularis in vno casu tñ, & nõ 9tinet in se tacitã pupillarẽ. sed ibi nõ admittit̃ sed matrẽ dic vt ibi p dictos doct. vel ẽt dic vt in d.l. p. d. Jo. qui dicit q̃ in d.l. precibus. mater i aliquo nõ fuit instituta. Itẽ ibi filius erat iaʒ natus. ac ẽt ibi fuit facta substitutio generaliter vulgaris in d.l. precibus. sed in d.l. fi. mater fuit data coheres. Item filius erat posthumus ac etiã dicta substitutio vulgaris fuit facta in vno casu tñ ergo manifeste probat̃ q̃ð l. fi. differt in pluribus a d.l. precibus. & ponit nouũ casum igit̃ nõ est mirũ si ibi iurecõsul. de illo casu tanq̃ nodũ decisio dubitauerit & ita ad intellectũ Bar. plʒ. Itẽ Bar. j. d.l.j.
12 versi. dubitat̃ qd si adiuit hrs dixit † q̃ si adiuit heres hereditatẽ postea p vulgarẽ substi. abstinuerit cũ remãsit hrs iuxta l. sʒ & si sine.§. sed q̃ papi. ff. de mi. an substitutus admittat̃ d iure ciui. & dicit q̃ sic p l.j.§. si qs adita. ff. ad treb. Et q̃ ẽt videmus q̃ heres qui restituit hereditatẽ ex trebelliano remãsit heres. Et tñ ẽt fideicõ. est heres de iure ciui. vt l. iij. q̃ð cũ eo. & in toto tit. ff. & C. ad treb. Et hoc sequit̃ Raph. & Imo. in d.l.j. q̃ lʒ possit petere fm tab. de iure pretorio & habere beneficiũ ptoris, tñ põt ẽt adire de iure ciui. lʒ d. meus Deci. i repeti. l. si filius heres. ff. de lib. & posth. ver. sed circa hoc quero de duabus q̃onibus incidẽter lʒ 9triũ p l. q̃ð 9.§. vni duo. ff. de reg. iur. nã heres institutus adiẽs lʒ se postea abstineat per in integrũ resti. remãsit heres de iure ciuili ex l. xij. tab. q̃ qui semel fuit heres nõ potest desinere esse heres, vt l. sed si sine.§. sed q̃ð pap. de mino. ergo si dʒ substitutus efficeret̃ heres de iure ciuili. si erint duo heredes ex eadẽ l. duodecim tab. que 9firmat testamentarias substitutiones. vt not. in l. celsus.§. fi. de le. ij. q̃ð esse nõ dʒ, vt d.§. vni duo igit̃ &c. Nec ob. q̃ alleg. Bar. de here. & fideicom. q̃ ibi nõ sunt duo heredes ex eadẽ parte iur. sʒ ex diuersis, heres eniʒ remãsit heres ex l. xij. tab. fideicõ. aũt efficit̃ heres ex sena tuscõ. q̃ est ius ciui. vtile & in effectu & nõ directũ. Et eo mõ rñdeas ad d.§. si qs adita, q̃ ibi primo senatuscõ. orfi. seu ex l. xij. tab. succedũt. Sed ex eadẽ pte iuris hoc nõ 9cedit̃ ne lex admittẽdo fm videat̃ admisisse primũ, vt ff. de succe. l. fi. cũ gl. vbi pʒ q̃ð ẽt in successione, de iure preto. si semel fuit debita vni cũ effectu lʒ postea p restitutio. in integ. abstineat nõ defert̃ seq̃n-
13 ti d iure ptorio. † Ex quo sequit̃ in casu nostro q̃ substitutus admittit̃ tñ de iure pretorio, & sic vt tẽpora statuta a pretore. l.j.§. dies. & §. largius. de successorio edicto. Et pro ista parte lʒ ipse non alleget optime facit tex. ff. de vul. & pup. l. ij.§. ergo ẽt si minor. & l. pe. & l. fi. ff. d acq. here. vbi ẽt dant̃ vtiles actiones & nõ directe fm Raph. Si qs tñ vellet illis ll. rñdere posset dicere q̃ ex sua aditione est heres, nõ est ergo mirũ cũ accrescat par coheredũ repudiantiũ, vt l. si totã. ff. de acq. here. sed hʒ actiones acti. & pas. ptũ coherede repudiãtiũ &c. Si qs tñ vellet saluar̃ negari nõ põt q̃ð hʒ vtiles, & nõ directas. ex q̃ seq̃t̃ q̃ð erit vnus d casibus in q̃bus &c. hodie est necessaria bono. posses. & sic intra tẽpora pretoris fuerit agnitio bono. pos. facta dʒ excludi. Sin autem plures alij casus quos latissime reassumpsi. insti. de here. libe. in pn. dic vt ibi. cetera multa alia in ma. substõnis vulgaris vide per Bar. in d.l.j. de vul. & pu. ¶ Cui addas q̃ substitutio vulg. cõcepta si heres non erit facta ẽt filio intelligitur si heres nõ erit ex testõ, imo statiʒ facit locũ substituto cũ repudiat ex testa. vt ẽ casus. & ibi Ang. & Jo. de Imo. in l. filiũ ema-
14 cipatũ. de acq. her. ¶ † Scðo addas q̃ istitutus i re certa alio nõ existente herede vñ trahat̃ ad totũ. l.j.§. si ex fundo. ff. de heredi. instit. & ibi late idẽ Jo. in repe. tñ substitutus in re certa p verbũ cũ nunq̃ trahit̃ ad totũ. vt l. cogi.§. & 9naliter. & ibi dixit Bar. & doct. & Imo. ff. ad tre. secus si esset substitut⁹ in vna quota alio nõ existẽte hrde, q̃ tũc bñ posset trahi ad vniuersũ. no. gl. & ibi bar. & doct. in l. coheredi.§. fi. de vulg. & pup. & late per bar. in l. cẽturio. in vlt. car. ver. vlterius si substitutio. d vulg. & pup. & p Ang. & Jo. in d.l.j.§. si ex fundo in j. char. ¶ Tertio addas q̃ð si Titius est institutus & eidẽ sunt facta plegata, si heres nõ erit Seius est substitutus, an substitutus vulgaris veniat &c. ad ipsa plegata, & dicas q̃ nõ. vt l. miles.§. pro pte. ff. d leg. ij. & l. sextilã. ff. d leg. ij. & ibi bar. & no. bar. in l. marcellus.
15 §. qdã. ad treb. ¶ † Quarto addas an substitutio vulga. expiret si institut⁹ nõ sit nec ẽt possit esse hrs de iure ciuili sʒ tñ de iure ptorio p bo. pos. & bar. in l.j. de vul. & pup. ver. vlterius q̃ro qd si filius nõ pt adire. & in l. in 9ditionib⁹.§. si patron⁹. d 9di. & demõ. p illũ tex. lʒ q̃ð sic hʒ Raph. & Jo. in d.l.j. d vulg. & pup. ille.§. si patron⁹ nõ pbat dcm̃ Bar. q̃ ibi loq̃t̃ in patrono q̃ð nullo mõ pt eẽ hrs noie de iure ptorio p 9tatab. cũ eũ prete ritus. l.j. & ij C. d bo. pol. 9ta. lib. Tu ergo potes 9cordare opiniones, aut pr̃ substituit filio q nõ pt eẽ heres nisi de iure pretorio, & tunc sit vera opi. bar. sʒ d.§. si patron⁹, secus si de iure ciuili succedere poterat, & tũc tali casu pcedat opi. doc. ¶ Quid si instituo Titiũ seruũ. & Titio, seiũ substituo, & seio Gaiũ seius primo substitutus Titio decedit priusq̃ Titius coheres siue ẽt postq̃ Titius decesserit vel ambobus repudiãtib⁹, an Gaius vltimo substitutus dicat̃ ẽt substitutus Titius, & sic vnaq̃q̃ parte hʒ iure substitutiõis vel parte Seij substõne, & parte Titij iur̃ accrescẽdi, & est vtilis inuestigatio pp legata & alia onera dic q̃ð vr̃ vtriq̃ substitut⁹ & iure substõnis vnaq̃q̃ capier. vt l. coheredi. & ibi Bar. in p̃in. d vulg. & pup. & alij doc. & l. q habebat. & ibi bar. & l. titius. de vulg. & pup. lʒ bar. ibi afr dicat, & nõ bene. ¶ Quero dati sunt plures instituti, & coniuncti sunt & vno Gaio Titius est substitu⁹, vnus ex institutis prio decedit, pp q̃ð pars pris dicti decedẽtis acquirit̃ Gaio, postea moritur

Gaius,

Gaius. an substitutus nõ tñ veniet in parte Gaij cui est substitu
tus. Sed ẽt in p͞te illius alterius instituti, ⁊ dicendũ est ꝙ sic, vt
est casus in. l. cũ ex filio. §. fi. ⁊ ibi Imol. ff. de vulg. ⁊ pup. Ratio
ſm Bal. ibi qꝛ substitutus instituto dr̃ esse ꝯiũctus alteri cohe-
16 redi sicut erat ꝯiũctus ille institutus q hꝫ substitutũ. ¶ † Queri
tur an vulgaris tacita ꝯtẽta in pupillari expressa requirat aditio-
nẽ in. j. gradu. an vero testm̃ possit ab ea sumere vires, ⁊ Bar.
Ang. ⁊ Imo. in. d. l. j. in. vj. col. dicũt ꝙ sic. ⁊ no. gl. Py. ⁊ bar.
⁊ Moder. in. l. apud iul. §. idẽ iul. ad treb. Itẽ talis substitutio
vulgaris nũq̃ hꝫ locũ q̃diu spes est ꝙ institut in primũ gradũ.
l. iij. ff. de acq. here. Fallit in. l. iij. §. fi. ⁊ qđ ibi not. ff. de lib. ⁊ po-
sthu. ⁊ i. l. si is q ita instituat̃ si legitimus, eo. ti. ⁊ ibi Bal. ⁊ Io.
Et aduertas qđ talis substitutio vulgaris nõ tñ põt fieri institu
to ex testõ, sed ẽt illi q ab intestato succedit, vt. d. l. si quis ita in-
stituat̃ si ltimus, ⁊ ibi Bal. ⁊ Io. an. ẽt Bar. ⁊ alij doc. in. l. gal
lus. in prin. de lib. ⁊ posth. Preterea in substitutione vulgari
expressa ꝯtinet̃ tacita pupillaris, ⁊ ita ecõtra. vt. l. iam hoc iure.
in prin. de vul. ⁊ pup. ⁊ ibi no. Qđ est verũ nisi statuto caueat̃ ꝙ
statuta seruent̃ ad lr̃am sine interpretatione. ita singu. dicit bal.
in. l. precibus. C. de impu. ⁊ alijs substi. in ver. circa primũ đ qua
17 litate substituti. ¶ † Quid si est vulgaris tacita an admittat̃ ꝯ
matrẽ, ⁊ lꝫ in pupillari tacita nõ admittat̃ ꝯ matrẽ, vt. d. l. preci-
bus. tñ vulgaris tacita admittit̃ ꝯ matrẽ, qꝛ tali casu tractat̃ de
bonis patris, ⁊ nõ filij. vt not. doc. ⁊ glo. in. d. l. precibus. ⁊ not.
ꝙ per vulgarem substitutio. succedit̃ defuncto, ⁊ nõ ei cui fit sub
stitu. vt institu. de vulg. substi. in prin. ⁊ ibi not. ¶ Quero an ꝑ
substitutũ vulgarẽ, ⁊ sic an per dationẽ substituti vulgaris dicat̃
esse sublata suitas, ⁊ Bar. in. l. si filius heres. ⁊ cõiter doc. anti
qui. ff. de lib. ⁊ posth. tenẽt ꝙ sic per illã. l. sꝫ Pau. de cast. ⁊ alij
Moder. in. d. l. si filius heres. ⁊ Raph. Fulg. in. d. l. precibus.
tenẽt ꝯrium in. d. l. lucius. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. filius qui se pa-
terna. ff. de acqui. here. de quo late scripsi in. l. apud iul. §. idem
18 iul. ff. ad treb. ¶ † Querit̃ an testm̃ posset vires assumere a taci-
ta vulgari ꝯtenta in expressa pupillari, ⁊ gl. dicit ꝙ nõ i. l. apud
iul. §. iul. ad treb. ⁊ idẽ tꝫ Py. ⁊ Cy. sed Guil. tenet ꝯrium, qꝛ ꝑ
aditionez hereditatis finit tacita vulgaris, vt. l. post aditam. C.
de impub. ergo ab eo casu incipere non potest, vt. ff. de vsufruc.
l. titio cũ moriet̃ ⁊ istã partẽ tꝫ Bar. in. d. l. j. de vulg. ⁊ pup. ℣.
vlterius quero an testm̃ possit vires assumere ⁊c. alle. l. neqꝫ in.
§. fi. ff. de te. mil. ⁊ istud sp̄ mihi placuit i. d. l. j. ⁊ i. d. l. apud iul.
ver. j. ¶ Querit Bar. in. d. l. i. ver. iuxta hoc quero quid đ vul
gari expressa, ⁊ determinat ſm Iac. de are. ꝙ per vulgarẽ succe
dit̃ tãtũmõ defuncto, ⁊ hoc ex quo pupillus repudiat. Sed per
pupillarẽ tacitã in ea cõprehensam succedit̃ pupillo, tũc cuꝫ pu
pillus i pupillari etate decedat, ⁊ sic hꝫ locũ vtraqꝫ substitutio.
facit. l. iul. đ acq. here. Et est aduertẽdũ ꝙ tacita vulgaris licet
admittat̃ ꝯ matrẽ testatoris. ita vult Bar. in. d. l. j. ver. vlterius
19 quero vtrũ tacita vulgaris habeat locũ. † Itẽ Bar. in. d. l. j. ℣.
vlterius quid si pater emãcipauit filiũ an tacita vulgaris cõten-
ta in pupillari expressa expiret si pater emãcipat filiũ, ⁊ determi
nat ꝙ sic, qꝛ ex quo pupillarẽ sua sponte annullauit imputet sibi
cur circa vulgarẽ sibi nõ ꝓuidit. vt. l. tractabat̃. de test. mili. de
quo ẽt vide in. l. fi. C. de institu. ⁊ Sali. ac ẽt Bar. in. d. l. j. ver.
quero qđ si ille cui facta est pupillaris expressa ⁊c. si efficiat̃, ex-
tinguat̃ tacita vulgaris sicut expressa pupillaris ⁊ glo. i. d. l. lex
corne. de vul. ⁊ pup. tꝫ ꝙ nõ extinguit̃. Sed Bar. ꝯcludit cum
si pupil. est fcã cũ litatione certi t͞pis iuxta. l. si ita qs. de vulg. ⁊
pup. expirat tacita vulga. aut fuit fcã in t͞ps longius, puta. xxv.
ann. ⁊ tũc lꝫ expirat pupillaris durabit vulg. ar. l. fi. đ he. insti.
20 ¶ † Querit̃ an filio possit substitui in legitima per fideicõ. ⁊ gl.
in. l. qm̃. in prioribus. C. de inoffi. testa. tenet ꝙ nõ. ꝯrium no. in.
l. ex tribus. eo. tit. ⁊ ibi Cy. ⁊ alij doc. Sed Bartol. in. d. l. j. de
vul. ⁊ pup. dicit ꝙ aut tale fideicõ. iniũgitur filio, ⁊ non vꝫ vt. l.
cũ patronus. đ leg. ij. aut tale fideicõ. iniũgitur veniẽtibus ipsi
pupillo, ⁊ valet vt est tex. cum glo. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ff. de leg. j.
l. si fundũ ꝑ fideicõ. cũ. l. seq. facit. l. j. §. sciẽdũ. ff. đ leg. iij. ex quo
not. cautelã quando pater non vult detrahi ltima post mortem
filij ꝙ nõ grauet filiũ in ltima, sed substitutos vel veniẽtes ab in
testato, qꝛ ipsi ex persona pupilli nõ possunt detrahere, qꝛ filius
nõ fuit grauatus, nec ẽt ex persona ꝓpria ipsoꝝ, qꝛ eis nõ debet̃
ltima in bonis patris pupilli ſm Bal. in. d. l. j. ff. de vul. ⁊ pup.
rõ est, qꝛ isti debẽt habere a testatore, ⁊ nõ ex necessitate, qꝛ pa-
ter poterat alij relinquere. Aduertas tñ ꝙ tale grauamen fidei
com. expirat adueniẽte pubertate, qꝛ est seruaturũ fideicõ. vt. l.
21 qđ fideicõ. ff. de leg. j. † Quid si est substitutus vulgaris ⁊ substi
tutus per fideicõ. ⁊ institutus non vult adire quis preferat̃, an
vulgaris. ⁊ Ang. i. d. l. j. in. iiij. col. Bar. ⁊ Imo. in. l. fcã. §. iul.
Bar. tꝫ ꝙ ꝑferat̃ fideicõmissarius ipsi vulgariter substituto, sꝫ
in. d. l. j. ver. itẽ dubitat̃. quid si ille qui repudiat ⁊c. distinxit ꝙ
predicta sunt vera si fideicõmissuꝫ est repetitũ, ⁊ preferẽ fideicõ.
alias vulgariter substitutus. de quo ꝑ Ang. late ⁊ ibi scripsi i. d.
l. si patronus. §. fi. Demũ sciẽdũ est ꝙ vulgaris substitutio facta
ibi sciẽte iportat vulgariter duo casus si heres non erit, qꝛ nolit
vel qꝛ nõ possit, vel qꝛ se heredẽ nõ fecit vel aliũ suo ministerio,
vt. l. si paterfa. ⁊ ibi glo. Bar. Bal. Ang. ⁊ Imo. ff. de here. in
sti. ⁊ in. l. iiij. ⁊ ibi doc. C. eo. ti. Sinaũt fieret ab ignorãte. vide in
dictis iurib. per doc. ⁊ adde tex. in. §. fi. insti. de vulg. sub. qđ si
substitutio est fcã ꝑ hec verba qsq͞s mihi vulgarẽ pupillarem ⁊
fideicõmissum. ⁊ Bar. in. l. que liberis. §. hec verba. ff. de vul. ⁊
pup. determinat qđ dꝫ inspici cui fit substitutio. Nam si pupillo
est pupillaris tacita vulga. alias esset vulga. ⁊ fideicõ. ¶ Que-
ro qđ si fcã est substitutio vulgaris, ⁊ pupilla. ⁊ ꝑ fideicõmissuꝫ,
vt fuit in casu nostro, dic ꝙ importat substitu. ex qua substi. velit
succedere qñ occurreret casus, qđ duo vel oẽs dicant̃ substituti
locũ habere possent vt est casus, ⁊ ibi Bar. in. l. recusare. §. titius.
ff. ad treb. lꝫ Io. ibi aliter dicat. querit̃ si sunt plures instituti ꝓ
qua parte admittant̃ ex substitutione de quo per Bal. i. l. si is q
heres. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ in. l. quoties. ⁊ in. l. nõnunq̃. ⁊ ibi glo.
22 Bar. ⁊ doc. ff. ad treb. ⁊ in. l. j. C. de institu. ⁊ ibi doc. † Demũ te
neas ꝙ legata relicta in vulgari expressa intelligunt̃ esse repeti-
ta in pupillari tacita. vt est gl. fi. ⁊ no. in. l. legata inutiliter ꝯiun
cta gl. in. d. l. de leg. j. ſm Raph. facit glo. in. l. apud iul. §. i. ff. ad
treb. ⁊ ibi Py. Bar. ⁊ doc. Itẽ substitutio fcã in pluribus nũq̃
resoluit̃ in singularitates qñ inter illos quibus fcã est substitutio
fuit fcã specialiter. i. respectu primi morientis cui alter fuit sub-
stitutus, vt voluit Ray. vt refert Io. in. l. heredes mei. §. cũ ita.
ad treb. ver. sed certe. vt ipse idẽ Ray. dicit ⁊c. ⁊ Bal. in. l. i. C.
de ꝯdi. inser. ¶ Quero an relicta ab intesta. intelligant̃ repeti-
ta ab isto substituto vulg. ⁊ regula est affirmati. ꝙ sic vt. l. lꝫ im-
pe. ff. de leg. j. fallit in tribus casibus ibi in tex. specificatis, vt si
aliã rẽ legasset a substituto vel si in p͞te substituerit legatariũ vel
fideicõ. cui ab intesta. relinquerat fideicõ. quarto hic est aduer
tendũ qđ sub illa ꝯditio. videat̃ esse repetita sub qua fuerunt ab
intestato faceret annullare legatũ, vt. l. si quis a filia ff. de leg. j.
cum ibi not. per gl. Bar. ⁊ alios doc. in prin. vel nisi fueriat no
minatim relicta noĩe proprio, qꝛ tunc nõ vident̃ repetita, vt. l. si
plures. §. fi. de leg. iij. ⁊ in. l. j. §. in substitutione. ff. ad. l. fal. Sin-
autem fuerint relicta sub noĩe appellatiuo, ⁊ tũc aut institutus a
quo relinquit̃ nõ erat in reꝝ natura illo tẽpore, ⁊ tũc dic vt in. l.
quidã referunt. ff. de iure codicil. aut erat in reꝝ natura, ⁊ tũc in
dubio vr̃ repetita nisi aliud ꝑ ꝯiecturas appareat, vt. l. lꝫ impe.
23 ita dicit ibi Bar. ¶ † Et aduertas ad id ꝙ dixi. an videat̃ repe
tita cõditio dic ꝙ aut fit repetitio expressa certa re vel q̃titate,
tunc nõ intelligitur repetita conditio, vt hr̃ in. d. l. si quis a filio.
⁊. d. l. si cui. aut dixit que lega. ⁊ ꝯditio vr̃ repetita. qꝛ intelligit̃
cũ qualitatibus suis, vt. l. stichũ. §. i. ⁊ ibi Bart. ff. de noua. ⁊. l. si
pretor. ff. solu. ma. ⁊ idẽ si succederet̃ ex tacita pupillari conten-
ta in expressa pupillari, qꝛ legata intelliguntur repetita relictuꝫ
in expressa pupillari, vt not. gl. in. l. legata inutiliter. de leg. j. cõ
iuncta glo. j. cũ glo. penul. ſm Raph. ⁊ predicta procedunt qñ
relicta sunt ꝑ modũ dispositionis. Sinaũt ꝑ modũ cõdõnis. dic
vt hr̃ in. l. si sub ꝯdõne. ff. de here. insti. ⁊ not. Bar. in. l. que con
ditio. de cõdi. ⁊ demon. ¶ Et ẽt aduertas ꝙ siue quis instituat̃
post mortem Titij siue relinquat̃, ⁊ sic sub ꝯdi. institutus siue le
gatarius posset plus mori q̃ Titius non transmittit hereditatẽ
vel legatum si prius moriat̃ viuẽte Titio, vt. l. heres meus scđo
rũso. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ sic non valet institutio siue legatuꝫ.
vt. d. l. heres meus. qđ est verũ nisi institutus vel legatarius ha-
beat substitutũ vulgarem, qꝛ tũc lꝫ institutus precedat Titium ⁊
idẽ in legatario, tñ hereditas ⁊ legatum non erit cadu. imo de-
ueniet in substitutum, vt est tex. in. l. fi. §. sinaũt sub cõditio. C. de
cadu. tollen. ⁊. l. ab omnibus. §. penul. de leg. j.

SVMMARIVM

1 Substitutionis pupillaris materia late ponit̃. vbi que requiran
tur in illa, ⁊ quibus verbis fiat. Et quando valida. 11. ⁊ qñ
fiat irrita. 12. 15.
2 Substitutio pupillaris an ⁊ quando filijs naturalibus tantum
fieri possit.
3 Cautela vt pater possit spurio suo relinquere.
4 Substitutio pupillaris pupillũ vult in p̃tãte, ⁊ quo t͞pe. 5. 6.

Mater pupillariter substituere filio cur non possit.
7 Substitui pupillariter minori .xxv. qui p statutũ testari phibetur an possit. & qd si sit miles in alterius potestate recasurus. 8. 9.
10 Substitui furioso potest & mentecapto.
11 Substitutio pupillaris per pupilli emancipationem irrita an valeat iure fideicommiss. Et quid in testamento per cõtrata. rupto. vel per preteritionem. 12.
13 Testamentum pupillare vbi filius est institutus & extraneus substitutus an requirat aditionem.
Substitutio pupillaris, an valeat filio preterito testamentum approbante.
14 Substituere nunquid possit cui est interdictum instituere.
16 Substitutio pupillaris expressa nunquid matrem a filij successione excludat.
17 Relicta a pupillo an videantur repetita a substituto pupillari.

¶ Glosa octuagesimaquinta.

Pupillariter ¶ Hic tractabitur materia pupillaris substitutionis, quam late posuit glo. & Bar. in. l. ij. in prin. de vul. & pup. & ponunt doc. ibi. ¶ Quero primo quot requirãtur ad hoc, vt habeat locũ substitutio pupil. ¶ Scdo quotuplex sit. ¶ Tertio qbus verbis fiat. ¶ Quarto qd sit eius effectus. ¶ Quinto, & vlt. qualiter finiatur.

1 ¶ † Capio primũ & qro quot requirãtur adhoc vt habeat locũ pupillaris substi. & gl. in. l. j. in prin. de vul. & pup. ponit qnq3. Sed Bar. ibi addit tria, & sic sunt octo. ¶ Et primo qd sit de liber. ¶ Scdo q sit ipubes. ¶ Tertio q sit in ptãte. ¶ Quarto q sui iuris morte testatoris efficiatur, vt. d. l. ij. ibi plane posthumi. ¶ Quinto q nõ desierit esse in ptãte morte testatoris. vt. ff. de vul. & pup. l. coheredi. §. cũ filie. ita dicit illa gl. ¶ Sexto qd sibi pater faciat testm̃. vt. l. j. in fi. C. eo. tit. & d. l. ij. ibi qsqs. ¶ Septimo q ipubes sit institutus vel exheredatus. vt. d. l. ij. ibi. in de. qd si eos. ¶ Octauo q pr̃is adeat hereditas. vt. d. l. ij. ver. ad eos. vñ ßm Bar. in. d. l. ij. oia ista sunt examinãda p ordinem.

¶ Cum ergo dixerim q requirit q sint de lib. qrit de qbus libe. intelligat, & dic q intelligat de ltimis & nat. vt. d. l. ij. & isti. eo. ti. i pn. siue sint ltimi tm̃, vt. l. si plures. §. q i arrogato. eo. ti. de quo
2 tñ est dõm vt ibi. † Nõ aũt põt fieri talis substi. filijs nat. tm̃. vt l. lucius. eo. ti. nisi ẽt post mortẽ pr̃is sint ltimati. vt i auc. si qs. C. de nat. lib. q2 tales ltimati nihil differũt a ltimis & natu. vt in auc. qb. mo. na. effi. sui. §. illud. & §. nulla. vt ẽt voluit Bar. i. d. l. ij. de. itẽ qro. qd si alqs filius, & idẽ voluit Bar. in. d. l. gall⁹. §. & qd si tm̃. de lib. & post. & ver. adduco ad qõnẽ talẽ & ibi doc. Ex qbus tu potes sumere optimã cautelã qualr pr̃ põt relinquere filio spurio q instituat eũ ßm Ja. de are. in. l. si qs ita istituat. de here. insti. si & inquãtũ & qñ capere possit. vt. l. in tp̃s. in pn. & ibi Bal. Ang. Rap. & Jo. ff. de here. insti. & interim ipsu3 curatorẽ bonis relinquat. vt ibi p Raph. q pbat p doc. in. d. l. si qs ita. & maxime p Raph. & q ex nũc, put ex tũc cõcedit sibi filio spurio plenã lnia3 & ptãtẽ & facultatẽ q possit petere ɋseq & facere se ltimari, a quocũq3 comite pala. vel ab alio habẽte auctoritatẽ ltimãdi citatis vel nõ citatis ingsitis vel nõ veniẽtib⁹ sibi ab intesta. vt. d. §. & qd si tm̃. & ibi Bar. & ista cautela relinquẽdi spurio per pr̃e3 vr̃ in se melior ꝙ̃ illa q̃ tractat p doc. in. l. ij. C. de here. isti. vel ꝙ̃ sit illa ꝙ̃ ponit Cy. & Bar. i. l. fi. ff. de his qb. vt idi. & ꝙ̃ sit illa ꝙ̃ ponit Jac. bu. sali. & Flo. i. l. q testm̃ de pb.
3 † & ista cautela reprobat p Bar. i. l. eã ꝙ̃. C. de fideicõ. & p Rapha. i. d. l. si qs ita hñs istituat. & i. d. l. i tp̃s. qm̃. d. l. i tp̃s ñ pcedit qñ eẽt icapax tã ex pte testãtis ꝙ̃ ex pte istituti sec⁹ si. istituti tãtũmõ, vt. d. l. in tp̃s. Nã põt tũc ɋferri i tp̃s quo institut⁹ esset habilis & ipse nõ posset in tp̃s habile ɋferre. Igit̃ q2 nõ põt cõferre in tp̃s quo poterit testari. l. j. §. exigit. de secũ. tab. vñ cũ. l. resistat. igit̃ in tp̃s habile ɋferri nõ põt. l. si minor. de ser. expor. Sed forte dictũ doc. pcederet qñ testator nõ ɋcessisset i testõ filio spurio q faceret se ltimari. alias si cõcederet lniam faciendi se ltimari. tũc ostẽso testõ poterit ltiari, vt. d. §. illud in auc. qui. mo. na. eff. sui. & in auc. itẽ si qs. C. de de na. li. & cũ fuerit, & si fuerit ltimatus ex nũc, put ex tũc, & ex tũc put ex nũc. ita q trahat̃ qñ aliqs est penitus intestabilis, q2 ipubes vel furiosus vel similis, ergo nõ est mi3 si nõ v3 eius testm̃ & dispositio. Sed in casu nr̃o pater si erat testatus erat alias habilis ad testãdũ, l3 nõ possit substitui filio spurio. Vñ cũ illud vitiũ in filio remouet̃ de medio q est cũ ltimatur, & tũc pr̃ reddit̃ habilis ad relinquendu3.
4 ¶ † Scdo principalr requirit̃ q ille pupillus sit in ptãte testantis, nec h̃ est hodie correctũ p auc. de he. ab itest. §. nullã, q2 ibi loquit̃ ab inte. vt p3 i tex. ibi venire pcipim⁹. l3 ex testõ ñ ẽ sublata oĩa emãci. & pat. ptãtis, vt no. i. d. l. gall⁹. §. & qd si tm̃ i. l. si emãcipati. C. de col. cũ si. Jta voluit Bar. in. d. l. ij. ver. iij. dixi q requirit̃ q sit. Sed tu aduertas, q2 hoc vr̃ ɔ̃ id q dixit Bart. i d. l. gallus. §. & qd si tm̃. vbi voluit q in qualibet successione siue ex testõ sit sublata oĩa agnationis & patrie ptãtis. & facit tex. in. d. l. nulla. ver. ibi ex qcũq3 successione. vñ põt dici q cũ ad ipsum testãtẽ nõ est oĩa, q2 illa sublata est, sed nõ est sublata in pupillari substitu. in qua requirit̃ q sit in ptãte, ergo nõ mutat̃ quare stare phibet̃. l. sancimus. C. de testa. qd p3 q2 sicut olim mater non poterat substituere pupillariter, vt. l. mater de vulg. & pupil. ita nec hodie, rõ q2 nõ põt habere in ptãte filiũ. Jta dicit Bar. in.
5 d. ver. iij. dixi &c. ¶ † Querit̃ ergo circa istam partẽ quo tẽpore requirat̃ q filius sit in ptãte. & vr̃ q satis sit q tẽpore mortis licet non sit tempore testamenti vt in. d. l. ij. ver. sed si extraneũ, quia debes intelligere, q licet tempore testamenti quo testator instituit extraneum impuberem, & sic tempore testamenti paterni ille pubes nõ erat i ptãte, tñ post testm̃ ɋditũ & institutione de eo fcã ipsum adoptauit & post adoptionem ipsi substituit pupillariter & sic in tempore substitutionis erat in ptãte, & istum intellectũ voluit hic Frã. de rãpo. de Boñ. vt refert Joa. in. d. l. ij. qd mihi placet vt dicit Raph. post testm̃ patris põt fieri pupillare p interuallũ. vt. d. l. ij. §. prius igit̃ &c. Et dubium esse poterit ßm Raph. q cũ substitutio pẽdeat a testõ pr̃no videbat̃ trahi ad testamẽtũ, & sic videbat̃ ẽt exigi habilitas tp̃is testi. Tñ tex. in. d. l. ij. voluit determinare vt sufficiat eos fore in ptãte tpe substi. l3 nõ tpe testi paterni, & simile hr̃ in. l. ij. in prin. de iure codici. vbi põt in codicillis relinqui incapaci tpe testi, l3 codicilli a testõ dependeant. & ista opi. est multum colorata, l3 Joã. and. in. d. l. ij. ver. in verbo, precedẽti dicat̃ q iste intellectus videat̃ habere dubitationẽ. Et sic tenẽt opi. & intellectũ gl. & Bar. simili iun-
6 cti. vc3 † qd vbi qrit̃ de capacitate, tũc debet inspici insti. & substi. triplex tẽpus, siue sint pure. siue ɋditionales vt. l. si alienũ. §. j. de here. insti. Sed vbi querit̃ de alia habilitate, tũc sufficit q adsit tpe mortis, saltẽ si ex princi. dispositiuo nõ fuit ex toto nulla, & ita itelligat̃. d. l. ij. §. si extraneũ. Nã a princi. valuit saltẽ substitutio vulga. vt. l. fi. C. de here. insti. igit̃ &c. tu vero pro istis potes melius allegare q hr̃ in. l. vbi ita donat̃. ff. de dona. cã. mor. ɋiuncto eo qd ibi not. Bar. per. l. cũ precario. ff. de pcario, q2 in casu nr̃o vulgaris tacita saltẽ valuit, ergo faciliter in similẽ substãtiã vc3 in aliã substitutionẽ. s. pupillarẽ põt ɋuerti, licet aliqd appositũ sit ɔ̃. nam substituo pupillariter vc3 qd tempore testamẽti & substitutionis nõ erat in potestate argu. d. l. vbi ita donatur cum ibi not. per Bar. Tamen vt dixi magis placet opin. Fran. de rampo. & Raph. l3 Bar. in. d. l. ij. i ver. quero quo tẽpore debeat esse in potestate. & ibi Ang. Jo. & Bar. in. l. cẽturio. eo. ti. ver. qd ecõuerso qd si ab initio. vbi ang. & Joã. tenuit etiam gl. vnde dicas tu q l3 opinio Frã. de rampo. & Raph. sit ad intellectũ. d. l. ij. de iure verior. tñ opi. glo. Bar. & alioꝝ ob-
7 seruat̃ in practica. ¶ † Querit̃ a Bar. in. d. l. ij. in versi. viij. ego quero dixit q requiritur &c. Si statuto cauet̃ q minor. xxv. an. prohibet̃ testari, an pr̃ possit pupillariter substituere, & determinat q nõ q2 ipse posset habere filios in tali etate quos nõ pt habere pupillus. Jdeo magis eqparat̃ furioso vel prodigo, & nõ pt pupillariter substitui. vt. l. ex facto. ff. eo. ergo &c. & de hoc dõm vt dixi in. d. l. ex facto, q2 cũ hodie ɋcedat de iure cõi q mente captus possit substitui, ergo vr̃ q dictis filijs p minoribus. xxv. annis possit substitui. directo potes pro nunc dicere quod p bonis que propriatur reliquit tali filio possit substituere. vt ar. eo. ti. l. sed & plures. eo. tit. §. in arrogato. ac ẽt dũmodo substituat eodem modo. vt hr̃ in. d. l. humanitas. sed an tunc possit exemplarie substituere. vide Bar. in. d. l. ex facto eo. ti.
8 ¶ † Quarto, & principaliter vt dixi q fili⁹ efficiat̃ sui iuris post mortẽ substituẽtis, ita qd in potestate alterius nõ recadat Ponc qd instituo militem impubere3 in alterius pot estate recasuꝝ an potero ei pupillariter substituere, & Bar. in. d. l. ij. versi. sed pone quod institui militem. vbi determinat quod non v3 substitutio nisi substituẽs esset miles, vt in. l. impuberi. de administratione tutorum. ex quo ẽt Bar. in. l. in pupillari. eo. tit. dixit qd si pupillus post mortẽ patris efficiatur deportatus, vel alio mõ exeat potestate3 patris quod annullatur substitutio pupillaris, de hoc dic vt ibi per eum. aduertas tñ ad id quod dixi qñ miles substituit militi debet intelligi quo ad bona que ɋfert ipse auus miles, sed non quo ad alia bona. vt. d. l. cum filius. vbi est casus
9 valde no. & facit. l. miles ita. §. exhẽdato. de testa. mil. † & p hoc dicit Ange. q si filius miles substituit filio suo pupillariter, & si

talis

talis filiꝰ miles ⁊ recasurus sit ĩ ptāte aui tenebit substõ quo ad
bona testõris, nõ quo ad alia bona. vt. d. §. exhẽdato. vt. d. l. cuꝫ
filius. vbi hoc ꝓbat̃, ⁊ sic poterit esse casus quo pupillus reperi
ret se decedere ꝓ parte testatus ⁊ ꝓ pte intestatus. Si cõtingit
ꝙ auus nullũ aliũ substitutũ dedit ⁊ primo mortuus sit frater ip-
sius filij cũ facta sit substõ, ⁊ hoc procedit ꝑꝑ priuilegiuꝫ militis
testantis, facit qð hr̃ in. l. j. ⁊. ij. C. de test. mi. ⁊ ꝑ text. in. d. l. ij. cũ
glos. vr̃ dicẽdum ꝙ si pupillus erat furiosus, vel mentecaptus,
q2 nõ solũ rõne etatis sed ẽt demẽtie intestabilis est pater sibi nõ
p̃t substituere, vt tũc tñ valeat pupillaris cũ solũ est defectꝰ eta
tis. Sed Bar. in. d. l. ij. vult ↄ̃riũ cuius opin. plꝫ Raph. hodie
10 cũ pater possit substituere nõ solũ pupillo † sed ẽt mẽtecapto ⁊
furioso, vt. C. de impub. ⁊ alijs sub. l. humanitatis iustius ꝙ sub-
stituat ei tanq̃ꝫ pupillo q̃ꝫ tanq̃ꝫ furioso, ⁊ sic rõne accidentis, vt
in simili hr̃ in. l. qui hꝫ. ff. de tute. ⁊ ẽm iura ffoꝝ, ẽm que non po-
terat substitui furioso sine rescripto p̀ncipis. vt. d. l. ex fcõ. ð vul
ga. ⁊ pupi. putat Rap. nõ posse substitui filio furioso pupillo, q2
si ↄcurrit duplex vitiũ nõ permittit̃ substitui, arg. glo. fina. in. l.
j. in fi. ⁊ ꝓbat̃ in. l. si nõ lex. de here. insti. Et bene aduertas, q2
si subtiliter inspicis illũ tex. in. d. l. ij. vr̃ ↄtinere repugnantiã. pri
mo dicens qð substitui demũ is põt, si nõ sunt recusari, vt in ver
si. nepotibus, ⁊ tñ in ver. si eos. tex. vult qð lꝫ recasuri sint in po
testate alterius, q2 pater eos precedit ꝙ valebit institutio si sint
instituti vel exheredati, iõ tex. vult ꝙ qñ nõ sunt recusari, vtpu-
ta, q2 est filius vel si est nepos pater erat p̃mortuus, tũc põt sub
stituere. Qñ aũt erat recasurus nõ dicit tex. ꝙ nõ valeat substi-
tutio, imo dicit ꝙ vꝫ a prin. vt in ver. sed si eos, q2 possibile ꝙ nõ
recedat, vñ auus habens filiũ ⁊ nepotẽ põt substituere nepoti
pupillariter, tñ ↄfiret̃ qð si superuiuat pater substitutio euane-
scit, q2 recadit in ptãtẽ patris, lꝫ ibi in prin. valeat, ⁊ iõ cũ dicta
gl. in fi. dicat alias si sunt recusari nõ vꝫ testm̃ tu dic imo valeat
a prin. sed cũ recadit postea in ptãtẽ alterius nõ vꝫ. Nõ ergo su
mamus arg. a ↄ̃rio sensu in ver. nepotibus, vel sumere dicas ꝙ
nõ possumus. s. indistincte, q2 nõ sꝑ valebit. Dictuꝫ est. s̃. ꝙ opꝫ
ꝙ nõ exeat de ptãte patris ante mortẽ testõris, vtputa ꝑ emãci-
pationẽ vel simile. Secus si per dignitatẽ, q2 oĩa iura naturalia
⁊ legitima remanẽt firma. vt in auc. ↄstitutio q̃ de dignitati. §. il
lud quoqꝫ. Sꝫ qð possit substitui pupillariter est de iure ltimo.
11 ¶ † Querit̃ si pupillaris substitutio vitiat̃ ꝑ emancipationẽ fa-
cta de pupillo ꝙ nõ remanet valida iure fideicõ. q2 semel valuit
iure directo. l. verbis ciuilibus. de vulg. ⁊ pup. Quid si testm̃ pa
tris fuit minus solẽne, an valeat substõ pupil. ⁊ Bart. in. d. l. ij.
ver. sed q̃ro qð sit testm̃ patris ⁊c. dixit aut est substitutus aliqs
de libe. ⁊ vꝫ. vt. l. hac ↄsultissima. §. ex iperfecto. C. de test. secus
si esset substitutus extraneus. ar. no. in. d. §. ex imperfecto. Sed
ẽm Rap. rõ Bar. est falsa ↄ̃. l. ij. §. prius. in fi. ⁊ ↄ̃. d. l. sed si plu
res. §. j. eo. ti. Ubi pater põt substituere pupillo quos ipse pu-
pillus nõ posset instituere. tu dic ꝙ hoc nõ est simpliciter veruꝫ
q2 imo pupillus maior factus possit fratrẽ instituere, lꝫ nõ pos-
sit facere necessarie. Nec ob. ꝙ ibi dicit̃ ð posthumo testõris, ⁊
sic quo ac pupillũ fratrẽ dicat̃ posthumus alienus, ergo non vr̃
posse institui. vt insti. de leg. §. posthumus, q2 imo poterat insti-
tui, vt. l. posthumus. in prin. de inoffi. test. ⁊ faciat. l. penul. ⁊ qð
ibi no. Raph. ff. de leg. j. de quo dicẽdũ est, vt dixi i. d. §. posthu
mus. ⁊ hr̃ plene in. l. gallus. §. ille casus. de libe. ⁊ posthu. Sed
melior rõ est i. q. Bar. q2 petere nõ posset sibi facere heredẽ ex
traneũ in illo testõ minus solẽni. ergo nec pupillo. Tñ ꝓ plena
doctrina ẽꝫ Raph. ↄsidera testm̃ pupillare posse fieri simul cũ
paterno ⁊ separatim si est factũ simul, ⁊ sic est in eadẽ perfectio
ne, q2 in eo erant duo testes, ⁊ hic tali casu dicas, vt dixit Bar. q2
substitutio de extraneo nõ vꝫ, secus de lib. per rõnẽ de qua. s̃. ꝑ.
d. §. si prius. in fin. ⁊. d. l. sed si plures. §. j. Quid sicut nõ potuit
pupillus maior factus eos sibi instituere. ita nec pater filio sub-
stituere. Sed si ponamus pupillare testm̃ separatim factũ cum
debita solẽnitate tũc lꝫ paternũ esset imperfectũ valeret, q2 ð se
substitutio hꝫ solẽnitatẽ debitã, nec vitiat̃ rõne paterni, q2 vali-
12 dũ est testm̃. ¶ † Querit̃ quid si testm̃ rũpit̃ ꝑ ↄ̃trahu. dõm vt ꝑ
tex. gl. Bar. ⁊ doc. in. l. si ↄ̃. de vul. ⁊ pup. vcꝫ. an rumpat̃ ẽt pu
pillaris substitutio. Si autẽ ꝑ querelã dicẽdũ est. vt no. gl. i. l.
ꝗ. in fi. ⁊ illã glo. Bar. ⁊ ibi doc. approbãt. eo. tit. ¶ Sed posi-
to ꝙ aut ex cã ↄseruet pupilla. substi. de qua tñ ꝑ doc. in. d. auc.
ex cã. ⁊ Bar. ⁊ Jmo. in. l. filio preterito. de iniust. testa. Pone
pupilla. substitutionẽ factã preterito. ista qð solũ intelligendo,
qð auc. ex cã habeat locũ in p̃teritione paterna, ⁊ nõ de exhere
datione indistincte procedit, an tũc ↄseruet̃. Bar. ⁊ doc. nõ vi-
dent̃ declarare. Sed Bar. in. d. l. ij. simpliciter i ver. quero qd

si talis preteritus qui nõ rũpit testm̃, qð substõ facta p̃terito nõ
vꝫ nisi p̃teritꝰ approbet vel nisi nepote ex filio emãcipato. ⁊ An
ge. hoc expresse vult in. d. auc. ex cã. Monet̃ sic, qñ substitutio
fit p̃terito duplex est vitiũ. i. preteritiõis qð talis vr̃ ꝑ. d. auc. ex
cã. aliud est vitium, q2 substõ dꝫ fieri vel exheredato vel institu-
to. vt. l. j. in fi. de vulg. ⁊ pup ergo cũ forma deficiat nõ vꝫ. Sed
Raph. in. d. l. j. in fi. dicit nõ esse differẽtia si sit facta preterito
vel nõ, ⁊ rõ quare nõ vꝫ est, q2 nõ vꝫ testm̃, vt in gl. d. l. j. i verbo
substituere. nõ est. n. pro forma, ꝙ instituat̃ vel exheredet̃ nõ er
go est de forma substã. vbicũqꝫ igit̃ p̃teritio nõ vitiat p̃ris testm̃,
ibi potuit substitui p̃teritio ẽm Bar. Jtẽ cũ ꝑ. d. auc. ex cã tol-
lat̃ obstaculũ p̃teritionis q̃ ad cetera nõ erit intrãdũ sit facta sub
13 stitutio preterito vel nõ. ¶ † Quero filius est institutus ⁊ extra
neus est substitutus, an regrat̃ aditio ex testõ paterno, vt ↄfir-
met̃ testm̃ pupillare, ⁊ vr̃ ꝙ sic. vt. d. l. ij. §. adeo. Si autẽ filiꝰ es-
set institutus vna cũ extraneo, tũc adhuc vr̃ exigi additionẽ, vt
d. l. ij. §. interdũ ⁊ sic sunt tres casus. i duobꝰ regrit̃ aditio. i alio
nõ. ¶ Aduertas tñ hoc vltimo casu, qð lꝫ exigat̃ aditio non tñ
regrit̃ aditio institutoꝝ, imo ipse substitutus pupillaris virtute
tacite vulgaris posset adire, ⁊ ↄfirmare paternũ testm̃ ẽm verã
opi. de q̊ ꝑ Bar. i. d. l. j. ⁊ ibi doc. ð vul. ⁊ pu. Quinimo lꝫ hẽat
extraneũ cohrẽdẽ vulg. ⁊ tacite subst. tñ ẽꝫ verã opi. nõ ẽ sublata sui
tas iõ ñ eẽt necẽia aditio cohr̃. imo existẽtia sui hr̃dis, q̃ nõ ẽ ipe
dita ꝑ aditũ coheredis ↄfirmaret tabulas pupillares, vt. no. in.
d. l. si filius q patri. facit. l. filius q se paterna. de acq. here. ⁊ qð
nota. Moder. in. l. si filius heres. de lib. ⁊ posth. Quid si filius
preteritus approbat testm̃. an valeat substi. pupil. ⁊ Bar. in ꝟ.
si. itẽ quero qd si filius p̃teritus approbet in dicta lege secũda di
cit quod sic dummodo pupillus approbet tutore auctore, vt. l. si
pupil. de auc. tu. Sed Ang. tꝫ ↄ̃riũ, q2 testm̃ ⁊ substitutio viden
tur differre in forma ꝑ id qð hr̃ in. l. j. §. pe. de vul. ⁊ pup. Sed ẽꝫ
do. Jo. ibi lꝫ ista rõ Ang. ↄcludat ꝙ a p̀n. nõ vꝫ, nõ tñ ↄcludit
ꝙ recõualidato testõ paterno tanq̃ꝫ prin nõ ↄualidet̃ pupil. vt
accessoriũ seqt̃ naturã sui p̀nci. vt in. c. accessoriũ. de reg. iur. in.
vj. ⁊ ꝑ hoc bene facit. d. l. ij. ver. ergo. ⁊ versi. plane. vbi si testm̃
inualidat̃ ꝑ tit. si qs omis. cã testa. vel ꝑ restõnẽ in integ. recon-
14 ualidat̃ ẽt substi. pup. † Jtẽ Bar. in. d. l. ij. ver. itẽ q̃ro an id qð
dr̃ de filio exheredato. dicit ꝙ si pater exheredauit filiũ qð sub
stitutio pupil. vꝫ ꝑꝑ magnã ↄfidẽtiã q̃ꝫ lex hꝫ de parte. ar. l. si fi
lius. C. de pa. po nã hoc põt ↄtingere ꝑꝑ rigorẽ ptãtis iuxta. l. l
suis. de li. ⁊ posth. ⁊ facit qð no. Bar. in. l. ex facto. de vulg. ⁊
pup. in ma. exẽplarie substõnis. ꝙ Bar. intelligit veꝝ nisi pa-
ter esset vilis ꝑsona. l. fi. C. de sen. pas. ⁊. l. si cũ dotẽ. §. si eo aũt tẽ
pore. ff. so. ma. Sꝫ Ang. in. d. l. ij. tꝫ ↄ̃riũ ex eo, q2 iura indistin-
cte loquunt̃ vcꝫ qñocunqꝫ exheredent, ⁊ sic ẽt mala mente põt
pater pupillariter substituere. vt in. d. l. j. in fi. ⁊ ad. d. l. fi. §. eo
aũt tpe. rñdet ꝙ imo illa iura faciũt ꝓ q2 iõ in eo intercedit p̃ri
turpi repetitio dotis ⁊ administratio bonoꝝ, q2 si adiuit tenet̃
posse cõsumere. Sed hec presumptio cessat in casu ꝓposito, q2
demũ mortuo patre substitutus pupillo poterit venire etiaꝫ ad
minus patris nõ veniet. Tu potes cõcordare opi aut pater est
adeo turpis vite ꝙ sibi eẽt interdicta administratio ꝑ iudiceꝫ, ⁊
tũc cũ non posset ꝑ se testari. vt. l. is cui bonis. de testamentis.
nõ poterit ẽt ꝓ filio subtestari, ⁊ sic intelligit̃ opinio bart. secus
si nulla esset facta interdictio, q2 tunc sicut poterit testari pro se
vt patet ex his que habentur in. d. l. is cui bonis. ita videtur ꝙ
posset etiam pro filio suo, ⁊ per. d. l. ij. que loquitur indistincte,
q2 vr̃ interesse ipsius pupilli, quod posset habere heredem ex te
stamento, vt. d. l. iul. de acquir. here. ⁊ ita intelligatur opi. An-
ge. Sed tu dicas ꝙ non ob. qð dicit Ang ꝙ in casu nostro po
terit disponi post mortem. Secus in. §. eo autem tempore, q2 di-
co ꝙ imo deponeret in vita, licet eius effectus porrigatur post
mortẽ vt in. c. cum marthe. de cele. mis. vel forte posset melius
dici, aut pater licet esset vilis in substitutionẽ pupillareꝫ sicut si
ipse filius esset habilis ad testãdum testatus fuisset sicut quili-
bet paterfa. testatus fuisset, ⁊ tunc valebit talis substitutio, alias
secus sicut dicit Bal. Ange. ⁊ Sali. in simili ad cognoscenduꝫ
an testamentũ dicat̃ factũ adueniente, q2 inspicitur qualiter di-
sponit vt quilibet sapiens fecisset vꝫ testm̃, vt dicunt p̃fati doct.
ad. l. furiosum. C. qui test. face. pos. ⁊ no. voluit Bart. in. d. l. ij.
15 ver. quero tertio quotuplex sit substitutio. † ꝙ substitutio pupil
laris est duplex. vcꝫ expressa, ⁊ tacita de quo dicenduꝫ vt in vul
gari. vt no. Bar. in. l. i. eo. tit. in. ij. col. ¶ Quibus aũt verbis
fiat dic vt per Bar. in. d. l. iij. versicu. iiij. quero quibus verbis
fiat. ⁊ no. vt voluit Bar. in. d. l. ij. ver. sed quero quid illa verba
apponãt ꝙ si testator dicat ꝙ si filius meus erit heres, ⁊ in pu-

pillari etate decedat talis sit heres, ꝙ si filius abstineat tñ sub-
stitutus admittet̃.l.inl. de acq. her. ⁊ in.l.pr̃.i prin. de prini. cre
di. Itē bar. in. d.l.ij. ver. q̃ro ergo vtrũ trahat̃ ad oia bona ipu-
beris. ⁊ dicit in pagano ꝙ sic. vt.l.si plures.§.ad substitutos. de
vulg. ⁊ pup. qđ itellige ṡꝫ Ang. eē veꝝ si sit in vna re q̃ sicut in-
stitutio facta i re certa alio nō dato coh̃r̃de vl'i trahit̃ ad vniuer
sitatē, vt.l.j.§.ex fundo. đ here. insti. ⁊ ibi late Imo. ita ēt substi
tutio pupillaris trahit̃ ad vniuersũ vt est casus i.l.coh̃r̃di.§.fi. đ
vul. ⁊ pup. facit ꝙ no. bar. i.l.cēturio. eo. ti. ſꝫ ego dixi ꝯriũ p.l.
coh̃r̃di.§. ⁊ gñalr̃. ad treb. nō ob. d.l.coh̃r̃di.§.fi. q̃ loq̃t̃ qñ fuit
substitut⁹ in locũ p̃ris vt filij, ergo fuit substitut⁹ in quota nisi in
fine adducat simile de instituto de re certa. Itē bar. i. d.l.ij. ꝟs.
16 terti⁹ effectus est. dicit † ꝙ pupillaris exp̃ssa excludit alteꝝ suuꝫ
filiũ, matrē q̃ꝫ ꝓpriã q̃ꝫ m̃rēꝫ impuberis. p̃dicta vero obiectio ꝓ-
cederet, quando ꝓcederet acq̃sitio tm̃mō ex dispōne legis vt sit
abtestatio. Itē bar. i. d.l.ij.l fi. voluit ꝙ pupill⁹ possit facere h̃r̃-
des necessarios quos ip̃e possꝫ ꝓ se, lꝫ essent ex̃nei quo ad pupil
larē ⁊ est fr̃ pupilli. vt. d.l.ij.§.j. eo. ti. ⁊ ibi Bart. ex quo loquit̃
ꝙ si fr̃ ꝑ pupillarē succedat fr̃i lꝫ nō adierit eius h̃r̃ditatē, tñ eā
trāsmittit ēt ad ex̃neos h̃r̃des iure suitatis, vt.l.ex militari.§.fi.
cũ.l.seq. de testa. mili. ita elegāter dixit bar. in. d.l.ij. in fi. prin.
ꝙ ꝑpetuo tene mēti. q̃ limitat.l.j.§.in nouissimo. C. đ cadu. tol.
⁊ idē ēt bar. i. d.l.ſꝫ si plures.§.j. ⁊ Raph. ēt in. d.§.pri⁹. ⁊ bar.
in. d.l.iij.§.fi. de her. insti. ⁊ circa hoc oino vide Bar. in.l.fi. C.
de here. insti. q mirabiliter extēdit ad.§.prius. ⁊. d.l.ſꝫ si plures
§.j. Nota ēt. d.§.prius. de posthumo alieno q̃ vr̃ ꝙ possit insti
tui. facit.l.pe. ff. de leg. j. ⁊.l.posth. in prin. de inoffi. testa. ⁊ not.
in.l.gallus.§.ille casus. ff. de libe. ⁊ posth. lꝫ ꝯriũ faciat.§.posth.
insti. de legat. de quo dixi in gl. in ꝟbo vulgariter. ⁊ in. d.§.po-
17 sthu. ¶ † Quero an relicta a pupillo videāt̃ repetita a substitu
to pupillari. ⁊ Bar. in.l.lꝫ. de leg. j. dicit aut substitutus succe-
dit ex tacita vulgari, ⁊ vñr repetita, vt.l. q fundũ. ff. ad.l.fal. aut
succedit exp̃ssa pupillari ⁊ nũq̃ꝫ relicta ab intestato vñr repetita
a substituto tacite, siue sint pura siue ꝯditionalia. ſꝫ ea dꝫ ꝯstitu-
t⁹ tāq̃ꝫ q̃libet h̃r̃s ipuberis, vt.l.j.§.interdũ. ad.l.fal. ⁊ in.l.rōnē
§.qđ vulgo. eo. ti. ſꝫ si essent repetita exp̃sse ꝑ testōrē, tũc si dies
legati cessit in vita impuberis repetitio nō relenat, vt. ff. đ leg. j.
l.si fundus sub ꝯditione.§.si pater nisi in eo plus esset relictum.
vt.l.quid ergo.§.j. de leg. j. Sed si dies legati nō cessit, tunc de
bent̃ substituto, vt. d.§.si pr̃. ex quo infert̃ ꝙ illa tria exempla q̃
ponunt̃ in. d.l.lꝫ. nullo modo h̃nt locum in substituto pupillari.

SVMMARIVM

1 Fideicommissorum materia. Et quotuplicia sint. Et eorum effe-
ctus varij
2 Fideicommissi vniuersalis dies quādo cedere dicatur. Et quis
possit onere eius grauari.
3 Grauatus adiens, ⁊ sponte retinens quartam an possit ꝓ quar-
ta conueniri. 4.
5 Restitutionem per fideicommissum nunquid quilibet rogatus
facere possit ⁊ detrahere quartam.
6 Heres dicēs hereditatem suspectam an possit cogi adire vt cō
tra eum agatur.
7 Instantia incepta per defunctum vel contra defunctum an tran
seat in fideicommis.
8 Legata an ⁊ quādo debeant contribui cum fideicōmissario vni
uersali pro falcidia detrahenda. 9.
10 Rogatus restituere an possit añ resti. her. alienare vt soluat cre
ditorib⁹ ⁊ leg. ⁊ an teneat̃ đ fructib⁹ vel male ablatis. 11. 16.
12 Heres fideicommissario restituendo an possit deducere impen
sas ⁊ quas. ⁊ an teneatur de dolo ⁊ lata culpa.
13 Heres totuꝫ restituens sine quarte retentione an habeat aliqđ
remedium contra fideicommissarium.
14 Fideicommissum vniuersale testamento rupto conseruatur.
15 Creditor rogatus restituere ⁊ non faciens inuentariuꝫ an possit
deducere [illegible]um. Et quid in casu dotis.
17 Bona que sint que in fideicommissuꝫ non transeant.
18 Substitutio fideicommissaria pluribus nomine collectiuo facta
an debeatur conditione in persona vltimi existente.
19 Filia quando possit per fideicommissum grauari.

¶ Glosa octuagesimasexta.

1 **Et per fideicōmissum** ¶ † Est dr̃ia vtruꝫ sit fideicō. vl'e vl' ꝑ-
ticulare, q̃ est ꝑticulare eq̃parat̃ legato ꝑticulari, vt.l.ij. C. cōia
de le. ⁊ no. ꝑ gl. Bar. ⁊ doc. i.l.j. ff. đ le. j. si aũt eēt vl'e nō equi-
parat̃ legato particulari, qm̃ in vniuersali fideicō hꝫ locuꝫ tre-
bellianica. sed nō in ꝑticulari, vt.l.cogi.§. ⁊ generaliter. ff. ad tre
bel. cũ ergo hic loquat̃ de generali fideicō. ⁊ sic ēt q̃ sunt graua
ti dicti filij vt heredes hꝫ locũ dispositio treb. ⁊ no. i.l.cũ filio. ff.
de leg. j. ⁊ est sciēdũ qđ remedia trebelliani sunt, vt de quibus ꝑ
glo. in.l.j.§.i. ⁊ in.l.quidā ita.§.si seruo. ff. ad treb. ⁊ no. glo. in.l.
testō. C. ad.l.fal. ¶ Querit̃ qñ dicatur cedere dies fideicōmissi
vniuersalis an a morte testatoris an ab adita hereditate, ⁊ videt̃
tex. ⁊ glo. in verbo cedat̃. in.l. quedā ita.§.j. ad treb. ꝙ cedit ab
hereditate. ⁊ idē voluit Hy. in.l.iij.§.j. de adimē. leg. ⁊ Bar. in
l. vbi pure. ff. ad treb. ⁊ Bar. in.l.iij. ff. đ regu. cato. Sed Bar.
in.l.cũ filio. de leg. j. ⁊ in. d.l.iij. de regula cato. tenet ꝯriũ qđ i-
mo cedat a morte testātis, sicut in fideicō. singulari. allegat.l.si
in persona. C. de fideicō.l.postulante in prin. ff. ad treb. dic vt ibi
per doc. nec dicit. d.l.quedā, ita q̃ ponderāda sunt verba, q̃ dr̃
si ante diē cesserit fideicōmissus decesserit ⁊c. nō aũt dicit cũ de
cesserit ⁊c. Unde cũ ponat sub dubio forte nō est verum ꝙ ha-
beat pro ꝯstāti ꝙ dies cedat post aditā hereditatē de qua. đ fuit
locutus igit̃ ⁊c. Et hoc vult Bar. ⁊ cōiter doc. in.l.cũ filio. ff. de
2 leg. j. ⁊ Imo. in. d.l.q̃dā ita. ¶ † Quero quis possit onere fidei-
cōmissi grauari, ⁊ dic qđ quē nō honoro, nō onero.l.ab eo ⁊ ibi
Bar. ⁊ doc. ff. de fideicō. Et quē honoro possum grauare. nā nō
tm̃ heredi directo, sed ēt fideicōmissario legatario ⁊ donatario
ex cā mortis potest substitui. vt.l.vt heredibus de leg. ij. ⁊ facit
d.l.ab eo. ⁊.l.j.§.inde nerratius. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. ⁊.l.ex asse.
Hy. ad treb. dũmodo grauatus cōmodũ sentiat ex volũtate te-
stantis ꝯsiderato presenti statu, vt.l.cũ filij. ff. đ leg. j. sed nō si cō
modũ sentiat casu fortuito, lꝫ ṡm volũtatē grauātis, vt no. in.l.si
fuerit.§.j. ⁊.l.si sic. i p̃n.§.j. ⁊ ibi Bar. ⁊ Io. đ Imo. i.l.cũ filio. ff.
de leg. j. ⁊ vide Bar. ⁊ doc. Imo. in.l.centurio. de vulg. ⁊ pup.
in illa. q qñ dixit. Si filius meus decesserit sine liberis, vel libe
ri sine liberis ⁊c. ⁊ pōt grauari tā in testō quā in codicillis, vt.l.
3 sceuola. ff. ad treb. ⁊ aduertas ꝙ si grauatus adijt sponte retinet
quartā ⁊ residuũ restituit, vt insti. de fideicō. here. ⁊ pro quarta
retenta pōt ꝯuenire ⁊ agere, ⁊ nō ꝓ virili, imo pro residuo tenet̃
⁊ agit fideicōmissarius, vt.l.j. in fi. ff. ad treb. ⁊. d.§.restituta. q̃
ipso iure pro rata trāseũt actiones in fideicō. vt.l.j.§.j. ꝑ totā.l.
ff. ad treb. ⁊.§.si q̃s ita. ⁊.§.ſꝫ q̃ insti. đ fideicō. here. facta tñ ꝑus
restōne hereditatis vel verbo ꝑ heredē, vt.l.facta in prin. ⁊.§.re
stituta. in prin. cũ ibi no. ad treb. est no. ꝙ heres pōt grauari re
tēto vno fundo q equiualeat quartā totā hereditatē restituat, ꝑ
inde est ac si quartā hereditatis reduxisset cũ hoc tñ, q̃ qñ retē
ta vna re rogat̃ restituere hereditatē insolidũ in fideicōmissariā
transferunt̃ actiones altero casu pro ratata vt est in. d.§.si quis
vna. in aliquibus tñ casibus actiones trāseunt i fideicōmissariuꝫ
ēt nō facta restitutione per herēdē. vt.l.pen.§.cũ aũt. ⁊ ibi gl. ⁊
oēs doc. C. ad treb. ⁊ h̃r̃ in.l.j.§.quoties. ff. eo. ¶ Aduertēdũ tñ
est qđ aliqñ heres agit ⁊ ꝯuenit̃ insolidũ taꝫ a creditoribus q̃ꝫ a
legatarijs, ⁊ soluendo liberat se, ⁊ fideicōmissarium de quo vide
in.l.ij. cũ ibi no. per gl. ⁊ doc. ⁊.l.fi. ⁊ ibi Sali. C. ad treb. ⁊ tex.
⁊ glo. Bar. Ang. ⁊. d. mei in.l.marcellus. in prin. ad treb. ⁊ gl.
i.l.j. i fi. eo. ti. In h̃ arti. potes ṡꝫ Bal. i. d.l.ij. sic ꝯcludere. ali
qñ legatũ relinq̃t̃ noiatiꝫ here. aliqñ noiati reliq̃tur fideicō. ali
qñ simpliciter nō facta noiatim mētione ab herede vel fideicom
4 missario. ¶ † Primo casu aut heres adijt sponte ⁊ deducit fal-
cidiam de legatis, q̃ ab eo fuerũt relicta, nec nō grauatur vltra
dodrātē fideicōmissario deducet.l.marcellus.§.idē pompo. ad
treb. Si aũt nō adeat sponte, ⁊ tũc similiter dicēdũ ꝙ est locus
falcidie, nō vt h̃r̃s detrahat, q̃ coacte adiuit, vt.l.q̃ poterat. ⁊.
l.ita tñ.§.q suspectā. ff. ad treb. Sed fideicōmissarius falcidiam
predictam deducet qui in locuꝫ heredis successit. vt.l.qui etate.
⁊.l.marcellus.§.ꝙ si suspectā. ff. ad treb. ¶ Scđo casu qñ sunt
noiati relicta fideicō. tũc siue spōte h̃r̃s siue nō tali casu nec h̃r̃s
pōt deducere falcidiam nec fideicōmissarius, vt.l.facta.§.qđ si
suspectam. ff. ad treb. Et est ratio, q̃ ex persona heredis non pre
stantur, q̃ grauatus non fuit ex persona fideicō. non detrahitur
falcidia, q̃ ibi nunq̃ꝫ detrahit cũ nō sit heres, ſꝫ alius est heres
directo. vt.l.mulier.§.fi. cũ ibi not. ff. ad treb. ¶ Tertio casu qñ
sicut simpliciter relicta est, ⁊ tali casu variant gl. in. d.l.marcel-
lus dicunt ꝙ onus heredis videat̃ relictũ, ⁊ sic heres spōte adij-
ciens pōt vti falcidia, ⁊ hec est vera. sed in.l.fi. C. eo. tit. dicit qđ
in dubio vident̃ relicta fideicōmissario, ⁊ sic ad onus fideicom-
missarij ascripta. vt contra eum dirigatur petitio legatorum, ⁊
heres nō potest deducere falcidiam circa legatā particularia,

ꝫ solũ trebel. de fideicõmissario vl̃i qḋ est alterius nature cũ in
eo iputanť fructus ⁊ ꝑ legata sed falcidia nõ. vt. l. in fideicõmis-
sariã. ad treb. ⁊ in. l. q̃rtã. ⁊ qḋ ibi plene Bart. ang. ⁊ Jmo. ff. ad
l. falcidiã. ⁊ plenius ꝑ doct. Bal. ⁊ Sal. in. l. filius quẽ habẽtẽ
.C. fami. her. ſ; prima cõiter teneť. Et est, aduertendũ qḋ siue
hr̃s de iure ciuili siue de iure p̃torio põt hr̃e locũ in eo. senatus
cõ. treb. rogatus est restituere hereditatẽ. vt. l. j. §. i bonoꝝ. ad
trebel. siue succedat ex testõ, siue ab intest. vt. l. recusare. §. memi
nisse. ad trebel, ⁊ qñ bo. pos. restituit hereditatẽ ex tre. an rema
neãt penes eũ alique actiões, ⁊ que, an remaneãt aliqñ directe
⁊ aliqñ vtiles directo. vt no. gl. ⁊ Bar. in. l. ex asse. ad trebel. fa
cit qḋ no. Bar. in. l. j. ff. de bono. pos. ⁊ i. l. si qs. §. dr̃ia. ff. de acq.
5 heredi. ¶ †Quero an quilibet rogatus restituere possit dictã
restõnẽ facere rñdeo si est maior põt, sin aũt est pubes, ⁊ tũc ẽt
habẽs curatorẽ sui curatoris, ⁊ nõ tñ alijs ſ; ẽt curatori suo, vt.
l. j. §. fuit quesitũ. ff. ad treb. sin aũt fuit pupillus p̃t restituere cũ
auto. tutoris. vt. l. restituta. §. pupillus. eo. tit. ſ; nõ suo tutori cũ
eius auto. q: tutor nõ põt autorari in sui vtilitatẽ. vt. d. §. fuit q̃si
tũ. ⁊ que sit rõ inter pupillũ ⁊ adultũ. no. gl. Bar. ⁊ doc. in. d. §.
fuit q̃sitũ. ⁊ q̃ro an fideicõ. possit detrahere quartã ex suo fidei
cõ. nõ adduxit. vt. l. ex asse. ff. ad treb. ¶ Scḋo aũt fideicõmis-
sario deducit ita demũ si rogatus nõ deduxit volẽs facere libe-
rationẽ primo fideicõ. deducere non possit. vt. l. si patroni. §. qui
fideicõmissarius. eo. ti. sed falcidiã de legatis deducere põt. vt.
l. qui etate. ⁊. l. marcellus. §. ꝙ si suspecta. eo. tit. sed legatarius
particularis rogatus restituere falcidiã non deducit. vt. l. ex fal-
cidia interuenit. §. nunq̃;. ff. ad. l. falci. nisi hoc fuerit de volunta-
te testatoris. vt. l. penales. §. fi. eod. tit. ⁊ vtrobiq; verũ ẽt si esset
rogatus de restituẽdo partẽ hereditatis q: tre. non deducit, q:
nullus deducit tre. nisi sit heres ⁊ grauatꝰ vt heres. vt. l. mulier.
§. fi. cũ ibi no. ꝑ gl. Bar. ⁊ doc. ff. ad treb. ⁊ est no. q: quando fi
deicommissarius vel heres põt deducere falcidiã de legatis fie
ri debet aliquãdo ꝯtributio cũ ipso fideicõmissario vniuersali.
iuxta. d. l. marcellus. in p̃n. dic vt ibi ꝑ Bar. ⁊ latiꝰ infra dicã
6 hoc in versi. cũ q̃rit an legatarius ⁊c. ¶ †Quero heres dicit he
reditatẽ suspectã, dic ꝙ officio iudicis põt cogi adire ⁊ post q̃;
adiuit põt agi ꝯ eũ actiõe ex testõ vt restituat, vt est gl. in. l. si nõ
scriptura. C. ad treb. ⁊ no. in. l. si legatus. in prin. ff. eo. ti. Et talis
coactio vt adeat heres est summaria. vt. l. recusare. i prin. ⁊. l. il-
le a quo. §. j. ff. ad treb. ⁊ no. Bar. i. l. ita tñ. §. quoties. eo. tit. Sʒ
nõ semper põt cogi adire ⁊ restituere vtputa si filius est p̃teritꝰ
vel miles exheredatus, q: põt impugnare testm̃, de quo tñ dicẽ
dũ. vt in. d. §. quoties. ꝑ gl. Bar. Ang. ⁊ Jmo. Et tene mẽti ꝙ
facta restõne re vel ꝟbo tm̃. vt. l. facta. ff. ad treb. statim trãseũt
in fideicõmissariũ iura ⁊ actiones vtiles. ⁊ directe remanẽt pe-
nes heredẽ, fallit tñ qñ adiuit coacte, q: nõ dʒ hr̃e aliqḋ cõmo-
dũ sicut nõ põt nec dʒ pati aliqḋ dãnũ. vt. l. q: poterat. ff. ad tre-
be. Sinaũt adijt spõte ꝓ tribꝰ ptibꝰ trãsit ipso iure, ⁊ treb. facta
restõne in fideicõmissariũ. ⁊ ꝓ quarta p̃te actiue ⁊ passiue rema
nẽt penes heredẽ. vt. §. restituta. instit. de fideicõmis. here. ⁊ ha
beť in. l. j. §. j. ff. ad treb. nisi fideicõmissarius fuerit rogatus resti
tuere postea heredi rogato qm̃ tunc sufficiunt rigorẽ. vt. l. si he-
res meus. ff. ad treb. ⁊ tene menti qñ fideicõmissarius est graua
tus restituere heredi si coacte adiuit põt fideicõmissum restituẽ
do deducere quartã, vt est casus singularis in. l. si patroni. §. q fi
deicõmissariã. ff. ad treb, ⁊ qḋ dixi ꝙ trãseũt actiones in fieicom
missariũ intelligiť de actionibꝰ hereditarijs. ſ; actiones actiue ⁊
passiue acq̃site ꝑ heredẽ nõ trãseũt. vt. l. si heres pecuniã. cũ ibi
7 no. ff. ad treb. †Jnstãtia etiã incepta ꝑ defunctũ siue ꝯ defunctũ
trãsit in fideicõmissariũ. vt. l. j. §. j. e. ti. Sʒ instãtia icepta cũ he
rede siue iudiciũ siue ꝯpromissũ ꝑ heredẽ factũ si vult fideicom
missarius ꝙ i eũ trãseãt, opus est vt caueat heredi de ꝯseruãdo
ipsum indẽnẽ. vt. l. cũ hereditas. ff. ad treb. ⁊ sic not. qḋ ꝯpromit
tere heres põt cũ debitoribus vel creditoribus hereditarijs ⁊ va
let ꝯpromissũ. Et aduertas ad id qḋ dixi ꝙ trãseũt actiones in
fideicõmissũ. vt. l. j. §. j. ad trebel. est veꝝ nisi fideicõmissũ de-
clareť i debitis, q: desinũt nisi viuẽs ẽt fuerit rogatus. vt. l. si pa-
troni. §. fi. ad tre. ꝙ lʒ aũ restõnẽ factã snia lata ꝯ hr̃dẽ p̃iudicet
fideicõmissario, tñ snia vel renũtiatio heredis post restõnẽ fidei
cõmissario non p̃iudicat. vt est tex. i. l. facta. §. si heres. ff. ad tre-
bel. Et est notandũ qḋ lʒ ꝑ auctẽ. ex cã. ꝯseruenť oia legata ⁊ fi
deicõmissaria intelligunť singularia. non aũt ꝯseruať hoc fidei-
commissũ vl̃e. vt no. doc. in. d. auc. ex cã. de lib. p̃te. C. Et est ra
tio, q: largo modo habeť fideicommissarius loco heredis. l. po-
stulante. §. fi. ad trebe. ⁊ dr̃ heres. vt. l. si filius. ff. ꝙ cũ eo. ⁊ ꝑ fi-
deicommissũ succeditur defuncto. vt. l. coheredi. §. cũ filie. ff. de

vulg. ⁊ pup. ergo non ꝯseruať sicut non ꝯseruanť heredũ institu
8 tiones. ¶ †Cũ q̃riť, an legata debeãt ꝯtribui cũ fideicõ. vl̃i ꝓ
falcidia detrahẽda. dic aut legatũ ⁊ fideicõmissũ sunt pura, aut
vnũ purũ, ⁊ aliud i diẽ. ¶ Primo casu claꝝ ꝙ fit ꝯtributio. vt.
d. l. marcellus. in prin. §. papi. ⁊ sic vtrũq; venit defalcãdũ. vt. l.
q eo. ti. ¶ Scḋo casu aut sint ambo sub ꝯditione relicta. ⁊ idẽ
q: sic vr̃ voluisse testator volẽdo eodẽ tpe ambo p̃stari, aut vnũ
est relictũ sub vna ꝯditione, ⁊ aliud sub alia ꝯditiõe. ⁊ iste casus
vr̃ dubius, tñ ẜ; Jmo. in. d. §. pap. dici põt ꝙ fit ꝯtributio vt qñ
fit fideicõmissũ pro p̃te pure, ⁊ ꝓ parte sub ꝯditio. ⁊ legata pu-
ra fit ꝯtributio. vt. l. ita tñ. §. ex asse. ff. ad treb. sic ꝙ ꝓ parte tpis
fit ꝯtributio arguẽdo de re ad tp̃s, vt. l. miles ita. §. q: diximus.
de testamẽto mili. Cõstat enim testatorẽ vno tpe voluisse vtrũq;
simul solui si vtraq; conditio simul existat ergo ⁊c. ¶ Tertio ca
su si vterq; dies est in vtroq; clarum est ꝙ fit ꝯtributio, ex quo
eodẽ tpe debẽt solui ex mẽte testatoris. aut legatũ est in vnã diẽ
⁊ fideicõmissũ in aliũ diẽ, ⁊ tũc si legatũ est in diẽ breuiorẽ vide
tur qḋ fit ꝯtributio, ex quo diuerso tpe voluit prestare ea que de
benť legatũ est purũ ⁊ fideicõmissum sub ꝯditione, licet aliqua-
lis differentia sit inter hos casus, aut ex ꝯditione fideicõmissũ
est in diẽ breuiorẽ, ⁊ tunc videtur qḋ debeat fieri contributio,
q: in legato in diem nata est obligatio ⁊ actio licet obstet exce-
ptio. vt. l. j. in fi. ff. qñ dies legati cedunt, ⁊ sic est aliquid qḋ põt
defalcari respectu legatoꝝ tpe quo reseruať fideicõmissum vel
forte non fit ꝯtributio, ex quo testator voluit diuerso tpe p̃stari,
⁊ sic detraheť de solo fideicommisso qḋ p̃mo erat p̃standum per
id qḋ diceť qñ fideicõmissũ est purũ ⁊ legatum sub conditione.
9 ¶ †Quarto casu principali dic aut legatũ est purũ ⁊ fideicom-
missum sub conditione, non fit ꝯtributio, vt est casus singularis.
in. l. martius. §. j. ff. ad legẽ falci. iũcta. l. duobus. eo. titu. aut ecõ
tra, ⁊ tũc videť idẽ attẽta illa rõne, q: testator voluit ipsa diuer-
sis temporibus p̃stari, vnde hoc casu quarta detrahetur de fidei
com. q: alias nihil remaneret penes heredẽ, ⁊ postea aduenien
te conditione legati integraliter soluitur, aut fideicommissũ est
partim purum ⁊ partim sub conditione, ⁊ tunc fit cõtributio. vt
d. §. ex asse. ¶ Quinto casu aut fideicommissum est purũ ⁊ lega
tũ in diẽ. ⁊ videť qḋ fiat ꝯtributio cũ in legato in diem sit nata
obligatio ⁊ actio vt dixi. ⁊ sic est ꝙ p̃t resecari, tñ forte ẜ; Jmo.
ꝯtriũ est verius, q: potius videť attẽdi tp̃s p̃stationis qḋ est di-
uersum videtur ꝙ non debeat fieri cõtributio per id qḋ supradi
xi. ¶ Sexto ⁊ vltimo casu aut fideicommissum est in diẽ ⁊ lega
tũ sub ꝯditione ⁊ videtur fieri debere ꝯtributio sic ⁊ qñ sub di-
uersis ꝯditionibus sit legatũ ⁊ fideicommissũ cũ videať eadẽ
ratio. Aut econtra fideicõmissũ est sub ꝯditione legatũ in diẽ,
⁊ tunc si consideras tẽpus prestationis, ⁊ non natiuitatis obliga
tionis. idẽ videť dicendũ qḋ ꝓxime sicut ⁊ quando sub diuer-
sis ꝯditionibus vtrũq; relinqtur cũ ꝯditio fideicõ. possit existe
re ante diem legati. ⁊ p̃dicta vera qñ oia legata sunt vniformia
hoc est qñ oia sunt pura vel omnia in diẽ vel sub ꝯditione. Sʒ
si aliqua essent pura ⁊ aliqua sub ꝯditione videtur ꝙ pura non
contribuantur cum fideicom. conditional. attenta mente testan
tis. sed solũ relicta sub ꝯditione fideicõmis. Nec obst. d. §. ex as
se. q: fideicõmissum hereditatis est pro parte purum pro parte
ꝯditionale. hic sunt diuersa legata diuersarũ rerum. Sʒ si esset
legatum cuidam rei pro parte ⁊ purum ⁊ pro parte conditiona-
le, tunc bene videtur contribuendum cum ipso fideicom. vniuer
sal. vt. d. §. ex asse. Et inquãtũ dixi supra plene in diẽ ⁊ sub con
ditione tenebat Ang. ⁊c. Et ista sunt verba Jo. de imo. in. d. §.
10 pap. q̃ not. ¶ †Quero an rogatus restituere hereditatẽ añq̃;
restituat possit alienare, vt soluat creditoribus ⁊ legatarijs, dic
qḋ sic. qḋ no. in. l. marcellus. §. res q̃. ff. ad trebel. Quinimo cogi
tur alienare que sunt steriles ⁊ q̃ seruari non p̃nt. al's diceretur
in culpa, ⁊ teneť vt not. glos. in. d. §. res q̃. Quid aũt si volũtarie
alienat. ⁊ videť ꝙ alienatio teneat cũ nondũ sit trãslatum dñiũ
in fideicõmissarium ante restõnem factã. vt. l. facta. ⁊. l. restitu-
ta. ad treb. ⁊ de hoc videtur casus in. l. si hr̃s institutus. §. j. eod.
tit. Sed nulli dubium ꝙ si restõ fieri debeat in diẽ vel sub con-
ditione ꝙ inter i alienatio etiã volũtaria tenet ⁊ trãsfertur in vi-
ta sua agnouisse dicať illud fideicõmissum ẜm Bar. in. d. l. j. qḋ
est singulare. ¶ Quero nunqd heres teneať reddere rationẽ ad
ministrationis de male ablatis vel neglectis fideicõmissario vl̃i,
⁊ dic ꝙ sic. vt. ff. ad treb. l. mulier. §. sed ⁊. n. nisi testator vetuerit
rationem reddi. vt. ff. de condi. ⁊ demon. l. cũ tale. §. j. vbi est gl.
multũ no. ⁊ menti tenenda, q: heredes post grauati de restituen
do bonis abutunť, sed male faciũt, q: teneť ad interesse ẜm bal.
in. l. filiũ quẽ habentẽ. C. fami. hercis. ¶ Quero heres restituit

hereditatē an teneat̄ restituere fructus, vide gl. ⁊ ibi doc. in. l. iubemus. C. ad treb. ⁊ glo. ⁊ Bar. ⁊ Jo. in. l. in fideicommissariā. ⁊. l. postulante. §. fi. ⁊. l. balista. cū. l. se q. ⁊ ibi glo. ⁊ Bart. ff. ad treb. q꜡ est longe diuerso. Sz ɔtentus sola remissione ne dicar longus ⁊ plixus. vel pōt ɔcludere ſm Ange. in. d. l. in fideicō-
11 missariā. † qđ regula est negatiua q̄ fructus percepti iudicio testatoris nō veniunt restituendi. que fallit in tribus casibus positis in gl. d. l. in fideicōmissariā. Itē fallit quando quis est grauatus restituere filio suo quicquid ex hereditate ad eū peruenit. vt. l. titius. ⁊. l. heredes mei. in prin. ff. ad treb. facit. l. in fideicōmissi. §. cuz pollidius de vsur. Secus si quis esset grauatus tali mō restituere ex̄neo. ⁊ hoc propter votum perceptum. facit. l. iubemus. C. ad treb. ⁊. l. scripto. ff. vñ liberi. ⁊. l. qđ his verbis. ff. de leg. iij. Itē fallit in fructus gregis qui surrogantur in locum pecudum demortuorū. Nam tunc sicut deberēt restitui q̄ sunt mortua, ita ēt sunt hi fructus siue fetus surrogati in locū demortuorum. vt. l. dedūc. §. heredi. ff. ad treb. ⁊ hoc dicit procedere in fructibus naturalibus. ⁊ idem dicit in industrialibus ⁊ animalibus vt pensiones vsure ⁊ vecture que pcepte sunt prouisione testatoris, ⁊ idē si puisione heredis. Sin aūt non essent pcepte indistincte debēt restitui ſz Ang. lz cessisset dies pceptionis eorū q꜡ hereditas dꝫ restitui talis qualis inuenit̄. l. postulāte. §. fi. ad treb. Sz hoc dꝫ intelligi ſm Jmo. qñ sunt pcepte puisione testatoris, secus si puisione heredis vt ibi qđ est verius. ⁊ no. bene q̄ sicut fructus ⁊ accessiones percepte negligētia non petentis p herede sponte admittere nō sunt restituendi. vt. l. mulier. §. si heres. ⁊. §. alia causa. ite ēt si fuerūt per heredeꝫ qui coacte adiuit. vt. ī. casus. ⁊ ita no. ibi Ang. in. l. ita tñ. qđ nō solū heres ſz fideicōmissarius suo fideicōmissario ēt fideicōmissuꝫ deducit fruct⁹ fideicōmissario deducit fructus restituendo. vt. l. ex asse. ad tre-
12 bel. † Et aduertas qđ heres restituēdo hr̄ditatē pōt deducere oēm impensam quā fecit pro ɔseruādis pcipiendo vel distrahēdo bona hereditaria expēdiderit. vt. l. vbi pure. §. fi. ff. ad trebel. Et sic si in gabella vel instrumētis vl̄ alio modo expēdiderit potest deducere. facit. l. fi. §. in ɔputatione, cū gl. ⁊ ibi doc. C. de iure delib. ⁊ qđ no. Bar. in. l. ſz hoc. ff. de ɔdi. ⁊ demon. ℂ Quero an casu res hereditaria perijt, an heres teneat̄, dic q̄ heres tenet̄ de dolo ⁊ lata culpa. vt. l. mulier. §. lz ⁊ ipso. ff. ad treb. ⁊. l. si ſmus. §. cū qs. ⁊ omnino ibi Bar. in. l. cū res. §. fi. ⁊ ibi gl. Bar. ⁊ doc. ff. de leg. q꜡ tenet̄, aliqñ tenet̄ de leui culpa, ⁊ dicta restitutio hereditatis fiat gr̄a vtrinq̄ cuz quarta remanet penes grauatū qñ sponte adijt, vt. d. §. cū qs dicit Bar. ⁊ doc. intm̄ q̄ fuit impeditus aliquo impedimēto facti vel alio modo quomin⁹ ipse heres nō interrūpit pscriptionē quā aliqs faciebat de re heredi-
13 taria heres tenet̄. d. l. mulier. ⁊. §. ſz ipē in fi. ℂ † Pone q̄ hr̄s restituit fideicōmissario totū nō retēta quarta quam retinere poterat an habeat aliqđ remediū, ⁊ dic, vt habet̄ in. l. heres cuz. ff. ad treb. q꜡ potest illud ɔdicere vel ɔditione indebiti, vt. l. si cuz exceptione. §. si pars. ff. de ɔdi. indebi. ⁊ hr̄ in. l. error. C. ad. l. fal. q꜡ dꝫ distingui aut scienter restituit ⁊ videt̄ donare. l. cāpanus. de ope. lib. aut ignorāter, ⁊ tunc ignorātia facti ⁊ potest repetere, vt. l. error. ɔiuncta. l. j. eo. tit. q꜡ cā pro treb. dr̄ esse debita fideicōmissario nāliter, vt. d. l. patrē. ⁊. l. debitorē. ff. q in frau. credit. aut ignorātia facti ⁊ potest repetere, vt. d. l. error. ⁊ ibi bal. ⁊ Sali. ⁊ pōt repetere vt dixi tali casu ɔdi. inde. hec ēt condi. sine cā, vt. l. q̄ si nulla. ⁊ qđ ibi no. ff. đ leg. j. ita dicit Ang. in. d. l. heres cū. vel ēt ſm Ang. hꝫ remediū. l. iij. §. si legatū. ff. si cui plusq̄ p. l. falci. pōt ēt accipere possessionē rerū hereditariarꝫ vacātiū, vt q꜡ restituit verboꝝ fideicōmissarius nōdū acceperat possessionē, vt. l. restituta. ff. ad treb. ɔiūcta. l. cum heres. ff. de acq. pos. in prin. ita dicit Bar. in. d. l. heres cū pōt etiā denuntiare debitorib⁹ hereditarijs, vt soluāt fideicōmissaria, vt. d. l. heres cū nec dr̄ in. l. pe. ⁊ auc. ibi posita. C. deposi. qm̄ heres nō dr̄ ɔsona ex-
14 trinseca cū hēat ius i re, vt no. d. l. pe. ⁊ auc. ibi posita. ℂ † Quero clarꝝ est q̄ heres q adiuit nullū ɔmodū dꝫ sentire, imo dꝫ restituere oē id qđ non esset habiturus si non fuisset heres nō adijsset hereditatē, vt. d. l. ita tñ. §. q suspectā. ff. ad treb. intm̄ q̄ ibi disputat̄, an teneat̄ restituere datū cā ɔditionis iplende in quo distinguit̄, an capiat vt heres, an vt qlibet. q꜡ primo casu restituet, scđo casu retinebit data cā ɔditiōis implēde. ⁊ ita dꝫ intelligi. l. q̄ heredi. §. j. de ɔdi. ⁊ demon. Addas tex. singlr̄ in. l. si qs filiū. §. fi. de leg. pstā. Et aduertas q̄ grauatus de restituendo hereditatē testōris si fuerit coactus adire tenet̄ ēt restituere here. pupilli quē ɔsecutus fuit, vt. d. §. q suspectā. ⁊ idē eē si fuerit rogatus pupillarē ⁊ coacte adire cogat̄ non solū pupillarē, sed ēt paternā hereditatē adire, vt hr̄ i. d. l. ita tñ. §. a pr̄e heres. ℂ Quero an rupto testō p exheredatiōnē vel pteritionē hodie ɔseruet̄ fideicōmissuꝫ vsꝫ per auc. ex cā. C. de lib. pret. ⁊ dic q̄ sic, vt no. Bar. Bal. Ang. ⁊ Sali. in. d. auc. ex cā. ⁊ no. Bar. Ang. ⁊ Jmo. in. l. filio pterito. ð iniusto test. ⁊ no. gl. Bar. ⁊ Jmo in. l.
15 ita tñ. §. quoties. ad treb. ℂ † Quero an heres grauatus p fideicōmissuꝫ si est creditor defuncti ⁊ nō facit inuētariū an i restōne possit deducere suū. ⁊ dicas q̄ sic. ita vult Pan. de cast. in. l. ita tñ. §. si ɔsuluisse. ⁊ hoc valuit Bal. in. l. debitori. C. de pact. ⁊ in. l. j. §. exactio. C. de rei vxo. act. qñ mulier est instituta a viro ⁊ grauata de restituēdo heredi. lz non ɔfecerit inuētariū, tñ restituendo hereditatē pōt deducere ius do. qđ est singlr̄ mēti tenendū. ℂ Quero heres est institutus sub ɔditione p fideicommissum isto mō. q̄ si est in dādo fideicommissarius illud. d. vt possit ɔditionē adiplere. sin aūt est in facto qđ non coheret psone heredis nec suā idustriā regrat, tūc fideicommissarius ex psona heredis pōt tale factū adimplere, ⁊ tali modo purificata ɔditione poterit heres cogi adire ⁊ restituere. vt. l. si cui. §. j. ff. ad treb. qđ est notādū. ⁊ intelligas in ɔditione potestatiua facti ⁊ honesta. alꝭ aūt si esset turpis vel inhonesta heredi remittit̄ ⁊ pōt cogi adire ⁊ restituere, vt. l. facta. §. si sub ɔditione. eo. ti. Sz aduertas ad illud qđ. s. dixi. q̄ heres lucrat̄ fruct⁹ iudicio testōris pceptos.
16 ℂ † Primo fallit si hereditas minuat̄ detractione quarte, vt. l. balista ad treb. q꜡ supplet̄ cū fructib⁹. facit. l. postulāte, i fi. eo. ℂ Scđo fallit in liberis pmi gradus. l. iubem⁹. C. ad treb. ⁊ idē ti. si diminuat̄ dos filie pmi grad⁹ vt. l. mulier. §. cū pponeret̄. ad trebe. Et idē si hr̄ditas minuat̄ pp legata q꜡ supplet̄ ex fructibus, vt. l. ita tñ. §. fi. eo. tit. Et idē si minuit̄ ex casibus fortuitis, q꜡ ex fructib⁹ pdictis supplet̄, vt. d. l. balista. fallit i liberis pmi gradus, vt. d. l. iubemus. ita dicit Bar. ⁊ Joā. de imo. i. d. l. balista. ac ēt fructus quos heres suscepit iudicio testatoris, lz non teneat̄ restituere tñ ɔputat in quartā ⁊ qrte fructus, vt. d. l. mulier. §. heres. ⁊. §. alia cā. ff. ad treb. Sz fruct⁹ q pcipi potuissent a diligētissimo patrefa. non ɔputat in quartā, vt est casus i. l. deduc. §. añ diē. ff. ad treb. lz in fideicommissariū trāseant actiones actiue ⁊ passiue, ⁊ obligationes etiaꝫ ptorie ⁊ naturales tñ facta restitutione vt. l. ɔ̄uis. ff. ad treb. tñ non trāsit ius sepulchrorum. l. vt q꜡ pinde. §. j. eo. ti. ⁊ plura alia ⁊ diuersa iura remanēt penes heredeꝫ vt ibi gl. intm̄ q̄ non trāsit ius operariū liberti, vt. l. si liberti. in pn̄. ff. ad treb. dic tñ vt vbi p Bar. ⁊ Jmo. Nā ea q̄ non trāseūt in heredeꝫ ex̄neū, non trāseūt in fideicō. vt. d. l.
17 si patroni. † ex quo sequit̄ an iuspatronatus liberti trāseat in fideicōmissariū. ⁊ gl. ⁊ Jo. de imo. tꝫ q̄ non, nec etiā trāsit feudū, q꜡ feudū hr̄ ex beneficio dñi, vt in. c. j. an agnatus vel fi. qui repu. heredi. Sz dubitat̄ an trāseat emphyteosis, ⁊ Bar. in. d. l. si patroni. distinguit aut est emphyteosis reipublice, ⁊ tūc clarū est q̄ trāsit, q꜡ potest legari, vt. l. si domus. §. cū ibi no. de leg. j. Sin autē esset ecclesie vel principis ⁊ non transit. ita dicit ibi Bar. Sz Jo. de imo vr̄ ibi tenere ɔ̄riū q꜡ licet titulo singulari non possit trāsire singulariter in successoreꝫ, tñ titulo vniuersali non vr̄ esse prohibitus cū fideicōmissarius sit loco heredis, vt. l. filius. ff. qđ cū eo. remittit tñ sed ad nota. p Bar. ⁊ per se in. l. qđ dr̄. de verb. ob. ⁊ p Bal. Ang. Rap. ⁊ per eū. in. l. etiaꝫ. in prin. so. mat. Ego aūt teneo q̄ non transeat q꜡ non video bonaꝫ rationē q̄ trāseat titulo singulari vel vniuersali cū ēt fideicōmi. isto casu esset obligatus ad cautiones solutionum sicut successor singularis. cogita etiā tene menti q̄ primus fideicōmissarius si apud eū non est remansura aliqua quotta non potest cogere heredeꝫ adire sine scđo fideicōmissario, vt. l. si proni. §. q fideicō-
18 missariā. ff. ad treb. † Itē heres ɔ̄uis grauat⁹ de restituēdo pure, tñ mitti pōt ⁊ dꝫ in possessio. bono. heredi. vt. l. filiam. ff. ad treb. Sz tūc an ⁊ qñ fideicōmissarius sit legitimus cōditor no. ibi bar. substitutio fideicōmissaria facta pluribus et noīe collectiuo debet̄ ēt si in psona vltimi tñ ɔditio existat si psona non superest q̄ ex mēte testātis hꝫ excludere fideicōmissum, vt est tex. no. in. l. heres mei. §. j. ad treb. Sin aūt facta fuisset simpliciter duob⁹ vel plurib⁹ ⁊ expressis noibus, pprijs verificat̄ in psona cuiuslibet sit verificata, nec spectat̄ q̄ verificet̄ in oibus, vt. l. lucius. §. gayo. ff. ad treb. Et bene aduertendū q̄ fideicommissum pluribus recusantibus, vt est tex. no. in. l. heredes mei. §. fi. ad treb. ⁊ est tex. in. l. si fundū sub ɔdōne. §. his verbis. ff. ð leg. j. q̄ no. an aūt filia possit p fideicommissuꝫ grauari, rñdeo aut in fideicommissario vl̄ ⁊ nō venit dos, vt. l. mulier. §. cū pro-
19 poneretur. ⁊. l. a filia. ff. ad treb. † Sed simpliciter ita dēmū potest grauari si esset vltra legitimā q꜡ in legitima grauari nō pōt iste est casus ſz Py. ⁊ Jac. de arc. in. l. fi. §. fille. ⁊ ibi bart. ff. de leg. ij. Et intm̄ nō venit dos in fideicōmissario vl̄ q̄ etiā si filia

dotasset

dotasset se de bonis q̄ sunt subiecta restitutiōi ⁊ morieṫ in matrimonio sine filijs exⁿeo herede instituto, nō tn̄ spectat ad fideicōmissariū vtem, sed ad eius heredem, vt. d. §. cū ꝓponeret. ita vult Pau. de ca. in. d. l. a filia. ⁊ etiā si filius est grauatus in vita nō dotauit filiam de bonis subiectis restōni, sȝ in morte reliqt doté de dictis bonis pōt filia de sua deducere dictā doté sibi relictā. ita vult Bar. in. d. l. a filia in prin. ¶ Quero an snia, transactio, pactū, renuntiatio, ⁊ ꝯcessio facta ꝑ heredé ante vel post restōné factā fideicōmissario noceat ipsi fideicōmissario. vide. l. si patroni. §. fi. ⁊. l. facta. §. si heres. ⁊ ibi late Bar. ad treb.

SVMMARIVM

1 Feudū ꝑ se ⁊ filijs suis stipulatū nūqd possit vni concedi.
Et quid de emphyteosi in vltima volūtate. 2. 3. 4. ⁊ legatis. 6.
5 Instituti in re certa impꝓprie dicunṫ heredes.
Emphyteosis legata q̄ fieri debeat in testātis ꝑsona an valeat.
7 Domo simpliciter legata que domus veniat.

¶ Glosa octuagesimaseptima.

1 Item dcō. B. ei⁹ filio ꝑlegauit tale feudū ⁊ talé emphiteosim ⁊ domū sue habitationis. ¶ † An aūt pr̄ q fuit stipulat⁹ emphyteosim vel feudū ꝑ se ⁊ filijs suis, an possit dcm̄ feudū vel emphyteosim vni ex filijs totū ꝯcedere ⁊ alios filios priuare in vltima volūtate. ⁊ in feudo est claꝝ ꝙ vltima dispositio paterna sine feudū sit nouū siue antiquū dispositio pr̄is nihil valet in feudo, immo oēs filij legitimi pariter in feudo succedūt, vt in. c. j. de succes. feu. vide qḋ not. Bal. in. c. j. §. j. vꝰ. sȝ quero de vno. q feu. dare pos. ⁊ succedūt masculi filij ⁊ nō femine, vt eo. titu. §. filia. c. j. §. notādū. q feu. da. pos. ēt si dcm̄ fuerit ꝙ ꝯcedit feudum ꝑ se ⁊ filijs masculis ⁊ feminis, q̄ȝ si supersunt masculi femina i totū ē exclusa, vt. c. j. §. j. ⁊ qḋ bal. ⁊ doc. ⁊ do. Joan. de aluerotis episcopū Abb. vel abbatem tn̄ ꝙ femina semel exclusa ꝑ existentiā masculoꝝ amplius nō admittiṫ ēt si masculi deficiāt, vt ibi vr̄ tex. ⁊ gl. ⁊ ita determināt ibi doc. Secus si fuerit stipulatus ꝑ se ⁊ filijs suis masculis ⁊ illis deficiētib⁹ ēt pro feminis, q̄ȝ tūc masculis deficiētibus femine admittunṫ, vt i titu. de his qui ꝑ se ⁊ filijs ⁊ here. suis ⁊c. dicendū est vt in dictis iuribus, an femina in feudum admittaṫ. ⁊ habeṫ in. c. j. §. j.
2 de trad. succes. in feu. † Sed in emphyteosim, an valeat pater disponere in vltima voluntate inter liberos, ⁊ vr̄ ꝙ sic, vt no. in Spec. in tit. de locato. §. nūc videndū. vꝰs. lxxviij. ⁊ no. Bal. in auc. si quas ruinas. C. de sac. san. eccl. vꝰs. iuxta hoc quero vtrū pater. ⁊ assignat ibi Bal. ratioṅé, q̄ȝ quando pater stipulaṫ emphyteosim pro se ⁊ filijs suis dicti sui filij dicunṫ hr̄e ex donatione facta per patrem, vt not. Bal. in. d. auc. si quas ruinas. sed pater pro libito volūtatis potest reuocare maxime in vltima voluntate facta filio in potestate, vt. l. ij. C. de inofficioso testamēto. ⁊. l. pen. C. de dona. inter vir. ⁊ vxo. Sed in ꝯrium est veritas ꝙ immo pr̄ sicut nō pōt in feudo in vltima volūtate disponere inter liberos, ita nec pōt de emphyteosi, vt no. Bar. in. l. vt iureiurādi. §. si liberi. ff. de ope. lib. Nā eoipso ꝙ pr̄ stipulaṫ emphyteosim ꝑ se ⁊ filij suis. vr̄ pᵒio stipulari ꝑ se, scḋo ꝑ filijs. ⁊ sic dū pr̄ viuit ipe solus ē emphyteota. vt no. i. l. gall⁹. §. j. ꝺ lib. ⁊ posthu. Ex quo sequiṫ ꝙ dicti filij dn̄r hr̄e dictā emphyteosim vt filij ⁊ nō vt heredes pr̄is vt. l. si tibi. x. §. pact⁹. ⁊ ibi gl. Bar. Bal. ⁊ Ang. ff. de pac. ⁊ no. Bar. i. l. qḋ dr̄ de vbo. ob. ⁊ ibi late ꝑ Jo. ꝺ imo. Et iō dicti filij pn̄t hr̄e dictā emphyteosim equaliter, lȝ nō sint heredes pr̄is, vt no. i dictis iurib⁹. ⁊ no. Bar. i. l. vt iureiu. §. si liberi. ff. de oper. liber. ⁊ no. Cy. Bal. ⁊ Sali. in. d. auc. si q̄s ruinas. C. de sac. san. eccl. Et facit qḋ hȝ ꝑ gl. Bar. Ang. ⁊ doc. ⁊ Bal. in. l. ꝑ herede. §. si qd in. ⁊. §. fi. ff. de acq. her. ⁊. l. fi-
3 liusfa. cū q̄s. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. de leg. j. † Cū ergo filij dicanṫ hr̄e dictā emphyteosim nō vt heredes sed vt filij, ⁊ debeāt hr̄e vt dixi post morté pr̄is dicunṫ hr̄e mortis cā capione pp marté pr̄is dicitur ꝯsequi mortis cā capiōe, vt no. Bar. in. l. si mihi ⁊ Titio. i pn̄. ff. de ver. ob vꝰsi. emphyteosis est ꝯcessa pi. l. ⁊ no. Bal. in d. auc. si q̄s ruinas. in. d. vꝰ. iuxta hoc q̄ro. ⁊ sic vt dixi filij dn̄r adire dictā emphyteosim post morté pr̄is, ⁊ a dn̄o siue ecclesia videnṫ capere, ⁊ nō a pr̄e. Ita singlr̄ dicit Bar. in. l. mortis cā capio. ff. de dona. cā mor. Et qḋ a dn̄o ⁊ nō a pr̄e ꝺ capiāṫ filij capere voluit ēt Bal. in. l. gaius. so ma vt. j. dicā. Ex his vr̄ sequi talis ꝯclusio ꝙ pr̄ nō pōt de emphyteosi eccl̄ie disponere inter liberos inequaliter dādo vni plusq̄ȝ alteri, qn̄ ipsi filij non dicanṫ habere a pr̄e, sed ab ecclia, ergo qḋ nō capiūt a pr̄e ipse pr̄ non pōt auferre. Et qḋ pr̄ nō possit plus vni dare de emphyteosi q̄ȝ alijs filijs. voluit Bal. in. l. si adulta. C. de here. actio. vbi dicit ꝙ si est tale ius ꝙ filius prēdat vt filius ⁊ nō vt heres pr̄is, vt ē ius emphyteoticū, q̄ȝ nō pōt pr̄ filiū tali iure priuare, ⁊ in alium trāsferre. ⁊ dicit hoc determinare no. Bar. i. l. iureiur. §. si liberi. ff. de ope. lib. de quo. j. dicā. Et hoc ēt firmat Bal. i. l. j. i fi. C. ꝑ quas pso. no. acq. vbi voluit ꝙ si pr̄ acceperat emphyteosim ꝑ se in vita, ⁊ post eius morté ꝑ filio si nō fuit ex re pr̄is sed alterius nō pōt pr̄ filiū dicta emphyteosi priuari ⁊ alteri ꝯcedere. ⁊ hoc sequiṫ si pr̄ emisset emphyteosim, ⁊ sic ex pecunia sua habuisset, nisi fuisset inuestitus ab eccl̄ia dr̄ illa emphyteosis ex re pr̄is. ex tali casu pōt ꝑ libito voluntatis dare vni ex filijs plusq̄ȝ
4 alijs qḋ no. † Et hoc ꝯsuluit Jac. but. vt refert Ang. sȝ ꝙ ipse sequiṫ i. l. itē videdū. §. fi. ff. de pet. here. ⁊ idem determinat Bar. in. d. l. vt iurisiurādi. §. si liberi. de ope. lib. in vꝰs. sȝ dubiū est ꝙ talis ⁊c. vbi in fine dicit ꝙ qn̄ vni ex filijs plusq̄ȝ alteri esset ꝯtra ꝯuentioné q̄ȝ pr̄ habuit cū dn̄o directi, q vr̄ velle filijs pariter acq̄ri. Et ꝑdicta sunt vera ꝙ eoipso ꝙ filius est, dȝ ꝑ rata in dicta emphyteosi succedere, siue sit masculus, siue femina. ⁊ si sit emphyteosis eccl̄ie q̄ȝ in ea ēt pōt succedere femina, vt in auc. de non alienā. aut ꝑmutā. qḋ est veꝝ qn̄ pr̄ stipulatur ꝑ se ⁊ filijs. Secus si fuerit stipulatus ꝑ se ⁊ heredibus suis, vel pro se ⁊ heredibus ⁊ filijs, q̄ȝ sȝ Bar. in. d. l. si liberi. vꝰs. sed si accepisset ꝑ se suisq̄ȝ heredibus. q̄ȝ tūc opus esset ꝙ filius q vult succedere i virili sua opus est ꝙ nō sit heres. ⁊ sufficit ꝺm bar. ibi qḋ sit hr̄s ēt in re certa. vt. ꝺ. §. emphyteosim vꝰo, ꝯiuncta. l. ex modica. ff. de bonis lib. Sed Bal. in. l. liberti liberteq̄ȝ. vꝰsi. sed dubium est ex testō. C. de oper. liber. tenet contrarium in eo qḋ Bar. dicit qḋ sufficit qḋ tali casu sit institutus in re certa, q̄ȝ qn̄ pater est
5 stipulatus pro se ⁊ heredibus intelligiṫ de herede vꝰi, † quia illi sunt proprie heredes non aūt de heredibus in re certa, ⁊ illi improprie dicūtur heredes, vt. l. quedā. §. is aūt. ff. de eden. ꝺm do. Jo. de imo. in. l. ex facto la grāde in vꝰsi. Item attende inquātū Bal. ꝯcordat opin. aut loquimur in emphyteosi priuate ꝑsone q̄ trāsit ad extraneū hr̄dé aut in emphyteosim q̄ non transit nisi ad liberos vt si est eccl̄ie, iuxta no. plene ꝑ doc. ⁊ gl. in. l. etiā. in prin. ff. solu. mat. ¶ Primo casu intelligaṫ dictū Bal. q̄ȝ intelligaṫ de herede vniuersali ꝑ. d. l. quedā. §. is aūt. ⁊. l. quoties. §. heredem. de heredi. institué. ¶ Secūdo casu ꝓcedit dictū Bar. in. d. §. si liberi. ꝑ illū tex. ⁊ ꝑ. l. cū patronus. §. cū patronus. ff. de ope. lib. vbi licet sint dispariter instituti filij tn̄ pariter admittūṫ ad iuspatronatus. igitur dic vt ib ꝑ do. Joā. ⁊ ista concordia mihi placet. ¶ Quid si legauit emphyteosim q̄ debebat fieri in ꝑsonam testantis, an valeat legatū ita qḋ heres teneaṫ ad estimationé. ⁊ istā. q. formauit Bar. in. l. qḋ i reꝝ. §. j. de leg. j. ⁊ determinat qḋ heres nō teneṫ ad aliquod, q̄ȝ testator videtur legasse ius qḋ habebat, lȝ deberet exequi testōre mortuo, vt. d. l. qḋ mihi reꝝ. §. j. ⁊ istud ēt sequiṫ ibi. Bal. facit. l. vectigal. ff. de pign. ⁊
6 idé voluit Bal. in. l. vxor patrui. C. de leg. † Quid si heres legauit domū emphyteoticā que debet reuerti ad eccl̄iam ex canone non soluto, vel innouatione inuestiture non petita. ⁊ Jaco. de are. tenet in. l. seruus filij. §. j. de lega. j. qḋ nihil debeatur. Sed contrariū ibi tenet Raph. q̄ȝ nō diciṫ priuari ipso iure si dn̄s nō vult vt. l. ij. C. de iure empby. ⁊ not. Bar. in. l. ij. de excep. rei iudi. igitur debeṫ estimatio nisi dn̄s siue eccl̄ia voluerit qḋ cecide rit a iure suo. ⁊ nō ob. l. qḋ in rerū. §. j. q̄ȝ ibi in fructu qui omnino ⁊ ipso iure. Quid si emphyteota acquisiuit rerū dn̄iū postq̄ȝ legauit ré emphyteoticā. ⁊ bar. ꝺm Jac. de are. in. l. seruū filij, tenet aut testator dixit lego feudū meum ⁊ non valet, aut simpliciter legauit feudū dic vt ibi. Sed ꝯrium tenet bal. ⁊ Sali. in. d. l. vxor patrui. C. de lega. ⁊ Raph. in. d. l. seruū filij. §. j. dic vt ibi per eos. Videamus qn̄ prelegauit feudū vel emphyteosim qd dicendū qn̄ prelegauit domū, vel aliam rem, dicendū est aut aliquis est institutus insolidū ⁊ prelegatum tale nō valet, q̄ȝ heredi a semetipso legari non pōt. l. legatū. §. j. de leg. j. aut est institutus pro parte, ⁊ tunc siue filius. iuxta. l. filio patri. de leg. j. siue sit extraneus iuxta. l. q filiabus. §. fi. eo. tit. Et distinguendū aut adiuit ⁊ ꝯsequiṫ prelegatum iudicio famil. hercis. vt. d. l. q filiab⁹. §. fin. aut repudiauit expresse ipsaȝ hereditaté, ⁊ tūc actione ex testō ꝯseqṫ dcm̄ prelegatū. d. l. q filiabus. §. j. aut nō ꝯstat de repudiatiōe, nec ꝺ aditiōe ⁊ moriṫ ⁊ trāsmittiṫ ad hr̄dé pars tn̄ dicti ꝑlegati, vt. l. miles. §. ꝑ pte. ⁊ ibi no. gl. ⁊ bar. ff. ꝺ leg. ij. Et idé si esset exclusus ꝯditionis defectu, vt. l. fi. in fi. de doli excep. ita habeatur in. l. filio pr̄ ⁊ ibi gl. Bar. ⁊ doc. de lega. j. Qn̄ aūt legauit que destructa est i vita testōris. an saltim area debeat, vr̄ qḋ sic, vt. l. si grege. §. j. in fi. de leg. j. dic vt ibi ꝑ gl. ⁊

7 docto† Quid aūt si simpliciter legauit vnā domū, dic qđ aut testator habuit aliquā domū in patrimonio ꝛ vna mediocris debeť, alīs legatū dr̄ frustratoriū, vt.l.si domus.in prin.de lega.j. Domus nāqꝫ dr̄ destinatione ꝛ ordinatione patrisfa.vt.l.qđ in rex.§.si post.in fi.ff.de le.j. De vna nanqꝫ domo possunt plures fieri pariete interposito, vt ibi no.gl.ꝛ tex.in.l.si quis duas.§.si qs pr̄es.ff.cōmunia pdiorū.ꝛ eodem mō legione in medio.vt ibi est ēt tex. Quid si hēat domū totā cōstructaꝫ de ligno an debeť, dic ꝙ sic, vt ē tex.i.l.j.§.plane.ff.ꝺ vi ꝛ vi ar.ꝛ.l.pe.C.ꝺ op.pub.

SUMMARIUM

1 Falcidie detractio an possit per testatorē ꝓhiberi. Et qd si non expresse ꝓhibuit. Et quibus ꝟbis videť prohibita. 2.3.
3 Falcidia de legatis particularibus super quo veniat imputāda.
4 Falcidia an deducenda de eo qđ capitur mortis causa capione.

Glosa octuagesimaoctaua.

1 Item sciēs vires sui patrimonij ihibuit falcidiā. †An aūt testōr possit ꝓhibere falcidie deductionē ꝛ sil̄r de trebe. Et nulli dubiū ꝙ testōr nō ignorās ꝙ sit modus sui patrimonij vetuerit posse falcidiā deduci ꝙ hodie valet ꝓhibitio, vt est tex.expresse in auc.sed cū testōr.in p̄n.ꝛ i corpore C.ad.l.falc.lꝫ olim esset secꝰ, vt.l.qđ ꝺ bonis.§.j.ff.ad.l.falc.ꝛ est rō hodie qa nō pōt deficere testm̄, lꝫ heres qui nō hēret falcidiā non vellet adire qꝛ hereditas vadit ad alios iuxta auc.ħ ampliꝰ.C. de fideicō.ita sentit gl.i.d.auc.ſꝫ cū testōr.ꝛ ibi hoc expresse dicit Bar. Sali.ꝛ doc.in p̄n. Et aduertas ꝙ tex.ibi nō ignorās qs sit modus patrimonij.dic vt ibi p Bar. Bal. Ange.ꝛ Sali.ꝛ oēs doc.ꝛ p Bar.ꝛ doc.in.l.nemo pōt de lega.j.ꝛ ibi
2 scripsi. †Scđo q̄ro pone ꝙ expresse ꝛ specifice non ꝓhibuit detrahi falcidiā sed indirectū ꝛ velate vcꝫ, qꝛ dixit ꝙ legata p̄stētur tota ꝛ integra.an p talia ꝟba videať ꝓhibeř falcidiā.ꝛ Bal. in.d.auc.sed cū testōr.ꝟs.q̄ro qd si testōr dicat ꝙ soluat.dicit ꝙ sic.l.allegat ad hoc glo. singulariter in.l.decē.ff.de fideicō. lib.in ꝟbo tota decē. Sed Ang.in.d.auc.de heredi.ꝛ falci.in §.si ꝟo expressim.dicit ꝙ lꝫ testōr dicat volo ꝙ restituat totā meā hereditatē ꝙ pp hoc nō dr̄ vetasse heredē deducere falcidiā ſm̄ q̄ facit.l.q̄ tota.ꝛ ibi Lud.ff.ad trebel.vbi qs erat grauatus restituere totam hereditatē, ꝛ tñ dedu.treb. Sed ille tex.facit qꝛ loquiť de iure digestoꝝ.iuxta.l.qđ de bonis.§.j.ad.l.fal. Sꝫ Bar.in.l.cēturio.ꝟs.iij.p̄ncipaliter.q̄riť de vulg.ꝛ pup. vult ꝙ si testator dicat volo ꝙ restituat oīa bona mea integre ꝛ vr̄ ꝓhibere treb.ꝛ sic videť cōcordari cum opi.Bal.ꝛ dr̄ satis expresse ꝓhibere qꝛ sp̄aliter qñ sub ḡnalitate ꝓhibuit.facit.l.j. cū ibi no.ff.si qs in ius vo.nō ie.qđ not.Bart.in.l.j.in fin.pric col.de vulg.ꝛ pup.ꝛ qđ no.Bar.p illū tex.cū gl.ꝛ.l.ptor ait. §.j.ff.de no.ope.nūtia. Et tene mēti istud qđ credo veriꝰ, ꝛ ita vidi plures doc.cōsulere. Et addas tex.cū gloss.in.l.neratiꝰ. ff.de religiosis.ꝛ ꝓ hoc ēt facit tex.i.l.ij.§.ad filioꝝ.ibi itegras
3 operas.C.qñ ꝛ qbus quarta pars de.lib.x.†Sed ēt vnū bñ nota ꝙ si testator dicat ꝙ heres nō possit plus petere vel hēre quā eidē relinquerit.ꝛ videť ꝓhibere deductionē falcidie.ita dicit gl.ꝛ ibi Bal.in.l.cū patrē.C.de iure do.qđ tene mēti. Et aduertas qꝛ falcidia resecat ipso iure, vt.l.j.ꝛ.l.paulus.ꝛ.l.in quātitate.ff.ad.l.falci. Quero qd imputabiť in falcidiaꝫ de legatis particularibus, r̄ndeo oē id qđ heres iure hereditario capit.vt. l.id aūt.ꝛ.l.qđ aūt.ꝛ.l.ex asse.ꝛ in.l.in quartā.ff.ad.l.falc. Et si sic heredi aliqđ est plegatum, qꝛ partē capit iure hereditario vt partē suā, ꝛ illā cōputat in falcidiā.aliā capit coheres, vt.l.filia-
4 bus.§.fi.de lega.j.illā lucro sibi facit, vt dictis legibus.†Quero an de eo qđ capiť mortis cā capione possit deduci falcidia. istā.q.format Bar.in.l.j.§.si ita.ff.ad falc. Sali.ꝛ doc.in.l.mortis.C.eo.ꝛ Bar.cōcludit qñqꝫ mortis causa capione nō ad euidētiaꝫ alicuius legati p̄stationē, ꝛ tūc nunq̄ꝫ detrahit falc.hr̄s. vt.l.j.§.itē si ita.ff.ad.l.falc.qñqꝫ dať ob aliā cām, ꝛ tunc bñ detrahit falc.vt.l.pe.ꝛ ibi doc.C.ad.l.falc. Itē dicit Bar.in.d.§. itē si ita de quo vide p Imo.i.l.q ex p̄tio.ff.de do.causa mortis.

SUMMARIUM

1 Trebellianice deductio nunquid p testatorē possit ꝓhiberi, ꝛ de legatis pijs possit deduci.
2 Trebellianica nunquid appellatione falcidie veniat.
3 Trebellianica nunqd per non confectionem inuentarij perdať, ꝛ quid de falcidia
4 Falcidie ꝛ trebellianice deductio an videať ꝓhibita testōre bonorum alienationem prohibente.

Glosa octuagesimanona.

1 Item ꝓhibuit deduci trebellianicā. †Quero an sicut testator pōt ꝓhibere falc.de relictis.C.ad.l.falcid. auc.sed cū testator.ꝛ qđ ibi no.p doc.ēt ꝓhibere treb.istā q̄ōnē mouet Bar.ꝛ ibi Ang.ꝛ dñi mei.in.l.marcellꝰ.§.qđ aūt.ff.ad treb.ꝛ in effectu cōcludit Bar.ibi ꝙ sic p illū tex.cū gl.ꝛ hoc ēt tꝫ gl.in.§.sed qꝛ instit.de fideic.heredi.ꝛ ita tꝫ ēt Cy.in auc.sed cū testōr.ꝛ ita cōiter tenēt doc.lꝫ Ja.but.ibi ꝫ. Sed cōem sniā sequiť ibi Sali.qꝛ rō finalis mouēs imperatorē ad prohibendū falcidiam est vt voluntas plenissimum cōsequať effectū, q̄ hodie cōficere nō pōt herede nō volente ardire, qꝛ deferť alijs, vt auc. hoc amplius.C.de fideicō.ergo idē in treb.qꝛ sublata est causa propter quā olim nō poterat ꝓhiberi p̄ter illa impotētia que erat olim nō erat inducta principaliter in fauorem instituto, lꝫ in fauorē republice, vt.l.qđ de bonis.§.j. Sed hodie hoc cessat, vt dicta auc.hoc amplius.ꝛ in corpo.in auc.de heredibꝰ ꝛ falc. §.sin vero exp̄ssim.igiť ꝛc. Quero an sicut hodie i relictis ad pias causas esset falc.ꝛ si per imperatorē non fuerit prohibitam deduci, vt.d.auc.sil̄r.ꝛ qđ ibi p gl.ꝛ doc.ꝛ maxime Lud.in repet.C.ad.l.falc.ita ēt nō pōt deduci treb.ꝛ Bar i d.l.marcellꝰ.dicit ꝙ sic p tex.in auc.de eccl.tit.§.sinaūt heres.vbi dicitur
2 cessare oēm falcidiā.no.ꝟbū oēꝫ ꝛ sic nihil excludit, †sed appellatione falcidie cōtinetur treb.vt no.gl.in auc.vnde si parēs.C. de inoff.testa.ꝓbať.§.restituta.insti.de fideico.lib.qꝛ i illis casibus in qbus.l.falcidia resecat particularia legata in illis treb. resecat vl̄ia, igitur ꝛc. Preterea videtur tex.cū gl.in.d.l.marcellꝰ.§.j.q̄ gl.allegat.l.in testō q̄ loquiť de relictis ad pias causas, ergo gl.voluit intelligere de illis.ꝛ hoc tꝫ Cy.ꝛ Bal in.d. auc.similiter.ꝛ By.in.l.j.§. in filij.ff.ad treb.ꝛ Bal.in.l.id qđ pauperibꝰ C.de epi.ꝛ cle.in versi.xvij.q̄ro.ꝛ in.l.si qs ad declinādā.in p̄n.eo.tit.lꝫ Ja.but.ibi dixerit ꝫriū.ꝛ Bal.in auc.sed cū testator.C.ad.l.falc.ꝛ idē.d.mens Fulg.ꝛ Ang.in.d.l.marcellꝰ.§.j.ꝛ i auc.de here.ꝛ falc.§.sin vero exp̄ssim.ꝛ Spec.in titu.de instr.edic.§.cōpendiose.ꝟs.sed cū deductio.ꝛ Ja.Bal. in.d.§.sinaūt heres, sed ꝫriū tenet gl.in.c.de test.in.vj.p arg.a ꝫrio sensu.ibi qꝛ nō requiriť expresse mutatū in trebe.igitur ꝛc. vt.l.p̄cipimus.C.de appel.ꝛ istā vltimam opi.dicit dñs Jo.de imo.in.d.l.marcellꝰ.§.j.fore veriorē, qꝛ cū sumus i materia correctoria p subauditū vl̄ tacitū intellectū nō dꝫ induci legū correctio, vt not.gl.in.c.cupiētes.§.ꝙ si p viginti.de elecc.in.vj.pro qua gl.ego allego casuꝫ in.l.fi.§.filius aūt de bo.lib.cōiuncta. l.pe.ꝛ fi.C.qui testa.fa.pos.ꝛ respōdit ad iura Bar.ꝛ hāc vltimā opi.tꝫ ēt Sali.in.d.auc.sil̄r multū late, ꝛ conatur responderead iura per Bar.ꝛ alleg.Jo.de ligna.ꝛ Jo.cal.qui cōsuluerunt ꝫtra opi.Bar. postea vero in hoc idem Jo.de lign.secutus est opi.Bar. Sꝫ ego credo ꝙ etiā de subtilitate iuris opi. Bar.sit verior, qꝛ negari non pōt ꝙ sublato vocabulo falcidie nō cōprehendať etiā treb.vt no.gl.in.d.auc.vnde si parens ergo etiam in correctorijs potest fieri extēsio, vt est tex.cuꝫ glo.in ꝟbo religionis.in cle.de elec. Ita dixit Jo.de imo.ꝛ ibi etiam dixi in.l.ij.de leg.ꝛ istud idē dixi i alia gl.religꝫ p anima ꝛc.vt viuere posset hic ꝛ ibi.ꝛ ista opi. Bar.seruareť i p̄atica. Et est aduertendū ꝙ iisdē modus quibus dixit super glo. Item sciens vires sui patrimonij inhibuit falcidi, ex quo testator videť prohibere falcidiā, ꝛ diciť prohibere treb.hinc sumpta occasione.
3 †Quero an sicut p non cōfectionē inuentarij perdiť falcidia, vt auc.sed cū testator perdať etiā tre.Cy.ibi videť inclinare ꝙ perdať, qꝛ qđ nō mutať quare stare ꝓhibeť. Nec ob.iste tex.qꝛ aliqñ cessat falc.ipsius testamēti vigore, ꝛ tūc cessat treb.vt.d.l. marcellꝰ.§.j. Aliqñ cessat pp aliud vt pp debitū heredis, q nō cōfecit inuentarium, ꝛ tunc non ꝑpterea perdit treb.qꝛ nulla lex hoc dicit.ꝛ hanc opi.sequiť in.d.auc.sed cū testōr, in gl.ibi nec treb.ꝛ in.d.l.marcellus.ꝛ in.l.j.§.hmōi.ff.si cui plusq̄ꝫ p.l.falc. sed Bal.in.d.auc.lꝫ cū testōr.ver.q̄ro nunquid ille qui nō fecit inuētariū ꝛc.tꝫ ꝫriū.ꝓ quo allegat casuꝫ in auc.de heredi.ꝛ falci.§.illo adiecto.vbi text.requirit citari legatarios ꝛ fideicommissarios ꝛ intelligit etiam de fideicommissario vniuersali, qꝛ in eo est minor ratio, igitur ad hoc vt possit cōtra eū vti trebel.debet fieri inuentariū.ꝛ ita fuit opi.Jac.de ran qꝛ heres teneť facere inuentariū quo ad fideicōmissariū, vt.l.cū tale.§.j.ꝺ cōdi.ꝛ demō. Et istā opi.fuerūt secuti Rapha.ꝛ Jmo.in.d.§.j.ꝛ istā opi.

opi. fuit etiā Sali. secutus in auc. sed cū testator. in fin. q: falci-dia ideo cessat qñ inuentariū non fecit, q: lex presumit q occultauerit bona here. vt i auc. de here. & falc. §. fin vero nō fecerit. & §. scimus. & ideo lex p̄suponit q tm̄ habeat q sufficiat ad quartam, que ratio ita habet locum in treb. sicut in falcidia. & istam opi. sequit̄ Jmo. in. d. l. j. §. huiusmodi. & per istam opinio. videt̄ multum toleratā p. d. §. illo adiecto. & p. d. §. finaūt non fecerit. ibi legatarios & fideicōmissarios &c. licet Bar. in. d. auc. sed cū testator. dicat q communiter obseruat̄ q non perdat trebel. & istam opinio. Bar. sequitur Jaco. de beluiso. in. d. §. fin vero non fecerint, & Oldra. in. l. fi. C. de iure delib. vt refertur Ange. in dicto. §. huiusmodi. & ibi istam opinio. fuit secutus Jmo. & dicit q eā tenebat Frāci. de rāponibus, & q est communis. & eam tenet Jo. and. in addi. Specu. in titu. de instru. edic. §. dato. in additiōe. q̄ incipit. treb. dubitat̄. & Ange. in. d. §. fin vero. exp̄ssim. Et ego semel ſm istam opi. consului apud Triuisium, & tūc vidi plura ꝯsilia de Padua. dñs Jo. de pu. sequit̄ opin. Bar.

4 cogita q: dubiū est. † & est notandū q quādo testator prohibuit ne bona alienentur, sed permaneant & permanere debeant penes successores suos, videtur prohibita omnis deductio falcid. & trebel. vt est tex. in auc. sed in ea. & ibi Bal. & doc. C. ad. l. falci. ℂ Queritur aliquis est granatus de restituendo post mortē quicquid superferit, tunc de hereditate potest diminuere tres partes, & quartam conseruare & eam restituere fideicōmissario, nec pōt quartam minuere. ℂ Quero an testator sicut potest prohibere falci. possit etiā ꝓhibere treb. & glo. in. d. auc. sed cum testator. dicit q nō, allegat. l. si vt allegas. eo. tit. & idē tenet ibi gl. Sed contrarium tenet gl. in. §. sed quia insunt. d. habetur. Sed Bar. in. d. auc. ſz cū testator in versi. oppo. iij. d. l. si vt allegas &c. tenet q immo possit prohibere licet Jaco. but. teneat contrariū, qm̄ ista duo ęqparant̄ a lege veteri q: lex dicit q vbicūq cessat fal. in illis cessat treb. vt in. l. marcellus. §. q āt. ff. ad treb. & ita tꝫ Cy. & doc. in. d. anc. sed cū testōr. & idē ibi Sali. in ṽsi. oppo. ad. d. l. si vt allegas. q: rō finalis mouēs iperatorē q possit ꝓhibere falc. est vt volūtas testōris plenariū sortiat̄ effectū, q: hoc deficer̄ nō pōt iuxta auc. hoc amplius. de fideicōmissis. q̄ rō ita hꝫ locū i treb. sicut i fal. igit̄ &c. & idē seq̄t̄ ibi Ang.

SVMMARIVM

1 Alienare quid possit heredibus prohibere testator.
2 Alienari prohibitum an veniat in restitutione fideicōmissi vniuersalis.
3 Alienationis prohibitio testatoris per cōcursum prohibitionis legis fortificatur.
4 Alienationis prohibitio per que verba fieri debeat. Et qd̄ remedium contra illam vel in illa. 6.
5 Prescriptio nūqd currat in alienatione rei prohibite alienari.
7 Alienari prohibita an possint diuidi, & inter quos, & an etiam obligari.

ℂ Glosa nonagesima.

Mandans qd̄ domus ꝓprie habitationis non possit alienari sed semper in familia nostra &c.

1 ℂ † Preceptū testatoris q non possit alienari, & aliud simile si est nudū nō valet, vt. l. filiusfa. §. diui. de leg. j. & dicit̄ esse nudū quando nō exprimit̄ cā p p̄ q̄ prohibitio alienationis fit, vel posito q aliqua causa non exprimat̄ si nō est etiā adiecta aliqua p̄sona cuius respectu talis ꝓhibitio facta est. iste est ꝓprie tex. in. d. §. diui. & intelligas sane q ꝓhibitio alienationis intelligit̄ de volūtaria alienatiōe, nō aūt talis alienatiōis ꝓhibitio nocet creditoribus, qn possint dictā rē prohibitā alienari capere p ypothecariā vel alio corp. iure, vt. d. §. diui. i fi. Et qd̄ dixi q nudū p̄ceptū nō valet, est ṽe qñ tm̄modo contineret fauorē prohibiti, sec9 si ēt alteri, vl̄ esset fauor alterius tm̄ vt. l. iij. §. si qs ita. de adimē. leg. Jtē est ṽe in re aīata secus in aīata rationabili vt si seruus vel vasall9 ꝓhibet̄ alienari, vt. l. ꝗnaliter. §. si petiū. ff. de fideicō. lib. q: interest serui vel vasalli nō alienare, & ēt si fauor alterius q̄ ꝓhibiti, vt. d. l. iij. §. si qs. & iō tali casu p̄ceptū testōris etiam nedū est seruandū qd̄ no. in his dñis & baronib9 q habent castra & vasallos q: si ꝓhibent p̄dia alienari vel esset p̄ceptū corū nudū, tñ est seruandū.

2 ℂ † Quero an de reb9 ꝓhibitis alienari p legatarios vel fideicōmissarios p heredes detrahat̄ falc. dicas q nō, ita dicit Bal. no. p illū tex. i auc. ſz & in ea. C. ad. l. fal. sed ēt scias q si testator voluit hereditatē debere restitui Titio q in restitutione fideicōmissi vniuersalis nō venit id qd̄ est ꝓhibitū alienari, vt est tex. & ibi do. i. l. lucius. §. q plurib9. ff. ad treb. qd̄ est no. Quid si testōr dicat ꝓhibeo ne alienet ex̄ familiā certe ſm Cy. pōt alienari coheredi suo ex̄neo volenti emere. Jta dicit Cy. p illū tex. in. l. q rome. §. coheres de verb. ob. facit. l. fi. C. de iure emph. qd̄ Bar. in. d. §. coheres. reputat verū, si solū esset ꝓhib tus alienare extra familiā, sed si esset adiectū vt familie relinq̄ret vel similia verba. vt. l. peto. §. fratre de. l. ij. tunc nullo modo posset hoc facere tanq̄ res q̄ subiacet restitutiōi, vt

3 anc. res q̄. C. cōia de leg. ℂ † Et est aduertendum q qñ concurrit ꝓhibitio testatoris & legis de nō alienando fortificatur ꝓhibitio legis, adeo q non pōt res alienari ēt i casu al's pmisso, vt est casus in. l. ij. C. de vsuca. p emp. facit gl. i. l. fi. C. de rebus ali. nō alienā. facit qd̄ no. Jnno. in. c. raynaldus. in verbo cedet̄. de testamētis. et p hoc infert̄, q si legat̄ eccl̄ie aliqua res & ꝓhibet̄ alienari p testōrē, q illa nō poterit alienari ēt in casu alias pmisso p auc. hoc ius porrectū. cū ibi not. cū si. C. de sac. san. eccle. ita dicit Jo. de imo. l. filiusfa. §. diui. ff. de leg. j. qd̄ est sing. no. Sunt aūt multū ponderāda verba alienationis. nā si dicit testōr, & alienauerit, & sic p preteritū & futurū subiunctiui, & tunc alie. trāsfert dñiū nec impedit̄ ex dicta ꝓhibitione transferre dñiū vt est casus in. l. stichus ſuus meus. de ma. testa. Sed tūc alienās cōtra p̄ceptū testōris tenet̄ ad estimationē illi ad quē res debeat deueniri si fieret alienatio, vt voluit. Bar. & Jo. de imo. in. d. l.

4 diui, dic vt ibi p Jmo. ℂ † Quero ergo p que verba dꝫ fieri ꝓhibitio. & Bar. & doct. in. d. l. §. diui. & Bar. in. l. q̄ absenti. §. fi. de acqr. pos. dicūt q dꝫ dicere p ṽbū futuri indicatiui vcꝫ & si alienabis vel rectius, & si ad aliqꝫ actū alienationis pueniēs volo q dicta res pleno iure statim ad Titiū ptineat & aliquo mō nō teneat alienatio. Que tm̄ ꝓhibitio alienationis nō intelligit̄ de alienatione voluntaria sed nō de necessaria vñ talis ꝓhibitio non īpedit quin creditores defuncti nō possint venire contra dictā rē ꝓhibitā alienari, q: nō sunt creditores illius q est ꝓhibitus alienare & possint venire cōtra illā rē & eā capere & retinere donec ille ꝓhibit9 alienare viuat, vt. l. peto. §. p̄diū. & qd̄ ibi not.

5 ff. de leg. ij. facit. l. alienationes. ff. fa. hercis. ℂ † Quero an res ꝓhibita alienari p testōrē si alienata fuerit volūtarie possit p̄scribi, & vr̄ q non, vt. l. ij. C. de vsucap. & ibi Bar. Ang. Jo. de imo. & Raph. & Lud. Sꝫ idē Bar. in. l. filiusfa. §. diui. el. ij. ff. de leg. j. tꝫ ꝯtrariū. sed tu ꝯcorda opi. ſꝫ Jmo. in. d. l. vbi lex insa. vbi dicit aut ignorāte illo q poterat reuocare facta est alienatio, tūc procedat qd̄ dicit Bar. in. d. l. cū lex. q: vr̄ prohibita vsucapio ar. l. fi. §. pe. & q ibi Cy. & doc. C. cōia de lega. ſm verū intellectū. vbi aūt facta esset alienatio sciente illo & negligēte recuperare p cedat qd̄ dicit Bar. in. d. l. diui. & cū ista distinctione intelligat̄ qd̄ no. Cy. in. d. §. pe. & hoc placet. ℂ Quero an sit aliqd̄ remediū, q ꝓhibita alienari possint alienari, & Bar. in. l. cū pr̄. §. qndecim. ff. de leg. iij. dicit q fiat alienatio i ꝯsortē, & postea ille poterit alienare, q: res est facta alienabilis. & idē voluit in. d. §. diui. qd̄. d. Jo. intelligit ṽe in parte alienata, non aūt qd̄ in totū possit tūc ēt alienari. ita volūt ēt doc. in. l. quoties. C. de fideicō.

6 ℂ † Quero qñ ē facta alienatio ꝯ ꝓhibitionē testatoris, quo remedio vti potest ille q positus est ad reuocādū si alienatio fiat, & dic qd̄ potest agi rei vēdi. tanq̄ dñium sit in eū translatū. ita dicūt doc. in. d. §. diui. Quinimo ꝓpria auto. potest capere reꝫ, vt vr̄ tex. cū gl. in auc. vt decetero nō fiāt eccl̄ie ꝯmu. §. j. cū gl. & no. Lud. in. l. si ideo. ff. de acq. pos. dicimus de rebus q̄ sunt subiecte restitutioni si alienēt̄, & lꝫ alienatio teneat pendente conditione, vt. l. cū pr̄. §. si libertus. de leg. ij. tm̄ adueniente conditione fideicom. statum dñiū ipso iure trāsfert̄ in fideicō. & agere potest rei vēdicatione. ita vult Cy. & doc. in auc. res q̄. C. cōmunia de leg. Et id qd̄ dixit de remedio quo potest fieri alienatio p. d.

7 §. qndecim. † addas q ēt remediū est q oēs illi q inuitati sunt a testatore ad reuocādū ꝯsentiāt, tūc consentientes non poterunt reuocare, vt. l. nihil. §. j. de leg. j. & l. cū pr̄. §. libertus. de lega. ij. Et ēt dubiū est vtrū possit alienare in vltima volūtate, vt. l. peto. §. fratre. & ibi Bar. Bal. & dñi mei. ff. de leg. ij. & no. i. l. si qs ꝓoris C. de secū. nup. vñ cautela est q ponāt̄ ad reuocationē tales p̄sone q̄ non possint faciliter ꝯstituere, vt puta q talis vniuersitas possit reuocare, nec possit alienationi ꝯsentire, nisi oēs collegialiter & nemine discrepāte ꝯsentiāt. facit. l. arbit. §. j. ff. de dolo. Et est ēt alius modus ꝓhibēdi alienationem, videlicet, vt facias tibi ſcōo in re loca. Tibi damus & times ne durāte locatione q alienet vel testator timeat ne filius alienet ꝯcedat in dicta re aliqd̄ ius in aliquā personā, & tūc non potest alienari in p̄iudiciū illius p̄sone, vt. l. creditor. §. fi. & ibi Bar. de di

ftrac. pig.ff. ꝛ no. Bar. ꝛ doc. i. d. l. q absenti. §. fi. ff. de acq. pos.
2 † qñ a testatore vł alio nō aliqbus est ꝓhibita alienatio, pñt tñ illā rē inter se diuideř, vt no. Bar. i. l. si domus. §. fi. ꝛ ibi Lud. ꝛ doc. de leg. j. ꝛ Bar. i. l. q rome. §. duo fratres. in fi. de verb. ob. ꝛ Bar. in. l. j. C. qb⁹ quarta ps deb. In ꝓhibitis alienare si alienāt nō admittiť coheres ad reuocādū si esset de famili. si esset alius de familia ꝓximior in gradu vt ē gl. singularis. ꝛ ibi Bar. i. l. pr. §. j. ð leg. iij. qꝛ ꝓximior ð familia admittiť, vt. l. peto. §. fratre. ff. ð leg. ij. ℭ Aduertas tñ ꝙ lʒ qs sit ꝓhibitus alienare nō itelligiť ꝓhibit⁹ dictā rē obligare obli. gñali oim suoꝝ bonoꝝ, vt est glo. notabilis. ꝛ ibi Bar. Ange. ꝛ d. mei. in. l. codicillis. §. a substituto. de leg. ij. ꝛ ibi Bal. sed bene esset ꝓhibitus illam rē specialiter obligare, vt. l. fi. C. de re. alie. non alie.

ℭ Glosa nonagesimaprima.

Si vero oēs dicti sui filij decesserint sine liberis masculis, eius parentem substituit.

ℭ In ista glos. nihil scribit autor iste sed simpliciter posuit glo. prout ego scripsi vt vides.

SVMMARIVM

ℭ Glosa nonagesima secunda.

Et eo casu reliquit R. suum filium dū vixerit, ꝛ post mortem eius instituit eius patrem in oibus armis suis.

1 ℭ † Quero ponamus istā. q. ꝙ testator relinquat. R. vsufru. suorū bonoꝝ in vita, ꝛ post eius mortē instituit patrē eius vł fratrē. an interim vsufructus cōpetat vsufructuario, ꝛ videť ꝙ non, qa dies vsufr. cedit ab adita hrditate, vt in. §. nouissimo. C. de cad. tol. Sed viuēte vsufructuario nō pōt adiri hereditas, qꝛ heres vniuersalis est institutus post mortem vxo. ꝛ sic post diē incertū, ꝛ institutio est ꝯditionalis ex qua nō pōt adiri hrditas, vt. ff. ad treb. l. sed si ante. ergo impossibile est qð vsufr. aliquid ꝑcipiat in vita, nec postea trāsmittat, vt. ff. ð vsufr. i. l. id ꝙ pauperibus. in tex. iiij. q. tꝫ contrariū, dic vt plene ibi p eū. ꝛ p Bal. Raph. ꝛ Jo. in. l. si fili⁹ a pře. de lib. ꝛ posth. ℭ Quero an proferat. d. salui. pa. de test. fuit instituendus, ꝛ si nō fuerit institutus testm̄ non valeat, ꝛ dicas qð non fuit in casu nostro instituēdus vel exheredādus cū. d. testator habeat filios quos instituit. ꝛ pria cā est filioꝝ, vt instit. de here. que ab intesta. ꝛ sic filij occupabant primū gradū successionis, igiť non fuit necesse ipsum instituere vel exheredare, ar. l. si quis posthumos §. filiū. de lib. ꝛ posthu. Alias aūt si dicať dictus castellanus non habuisse filios ꝛ alios descendētes p lineā rectā, iuxta. l. gallus. §. ꝛ qd si tm̄. ꝛ. §. institutus. de lib. ꝛ posth. fuisset ꝓuen. ipsuꝫ eius patrē ꝛ matrē instituere vel rite ꝛ recte exheredare, ꝛ alias testm̄ non valeret, vt. l. pr. filiū, ꝛ ibi gl. Bar. Bal. in repe. ꝛ Ang. i repe. illius legis.
2 † Quero casu quo esset necesse patrē ꝛ matrē institui vel exheredari quota est legitima parentū. dic ꝙ hodie tanta vt legitima filioꝝ, vt no. glo. ꝛ do. in auc. nouissima. C. de inof. test. ꝛ dꝫ hēre iure institutio. vt filij, alias non vꝫ testm̄, vt in auc. vt cuꝫ de ape. cozno. §. aliud quoq capitulū. ꝛ. §. ꝛ hoc quidam parentū.

SVMMARIVM

ℭ Glosa nonagesimatertia.

1 Et mādauit qð in dicto vsufructu nō debeat turbari vel molestari vł aliquē suū heredē. ℭ † Quero qd si hrdes petāt ꝙ caueat de vtendo fruēdo arbi. boni viri nō obstāte ꝙ testator vetuerit ꝙ caueř nō teneať, an istud fieri possit, ꝛ dicas ꝙ sic cū talis cautio sit introducta in fauorē heredū nō potuit illa cautione illā remittere, vt. l. sine. C. vt in pos. leg. ziuncta. l. j. cū ibi no. p gl. Cy. Bar. Bald. Sali. ꝛ An. C. de vsufru. ℭ Quero lʒ testator nō possit talē cautionē remittere an possit mādare heredi ꝙ recipiat in fideiussorem vnū pauperē ꝛ nō idoneum, ꝛ dicas ꝙ sic, vt. l. tribus. C. de vsufru. ℭ Quero an si hrs petat pro dicto vsufru. ꝙ caueat de vtēdo arbi. boni viri, iuxta. l. j. ff. ð vsufru. an dicať illū turbare, ꝛ rñdent Bal. ꝛ doc. in. d. l. trib⁹. C. ð vsufr. ꝙ nō qꝛ nō dř aliquē turbare q petit ab eo qð ius mādat ꝛ pmittit, vt. l. qro. §. iter locatorē. ff. loca. qð nor. qꝛ est quotidianū.
2 † ℭ Quero vsufr. faciat fruct⁹ suos ante ꝑstitā cautionē de vtēdo arb. boni viri, ꝛ Bar. in. l. si bo. ff. de vsufr. leg. dicit ꝙ interdū vsuf. pp ꝯtumaciā nū ꝑstitit, ꝛ tūc nō facit suos. lʒ si ꝓprietarius non cauit petere sibi caueri, ꝛ tūc facit fructus suos, vt. l. hac edictali. §. sinaūt. C. de secū. nup. Sed Bal. in. l. j. C. de vsufru. posuit bona fide, qꝛ ꝓprietarius posuit bonafide, qꝛ ꝓprietarius tradidit ꝛ non petijt cautionez ꝛ tūc facit fructus suos, vt. ff. de peti. here. l. sed si lege. §. scire. secus si possidet mala fide, qa occupauit, vt. l. vxori. ff. de vsufr. lega. Sinaūt alius possideat antequ facit fructus suos nisi prius caueat, vt. l. si fur decerpserit. ff. de vsufru. Uide de hoc Bal. in. l. hac edictali. §. his illud. C. de secū. nup. ℭ
3 † Quero an cautio sit de nā ipsi⁹ vsufr. dic ꝙ aut ē in rebus imobilibus, ꝛ nō est de substātia, vt. l. iij. §. hoc senat⁹. ff. de vsufru. earū re. que vsu con. ꝛ institu. de vsufruct. §. secundo.

SVMMARIVM

ℭ Glosa nonagesimaquarta.

Et post mortez sui přis voluit bona sua distribui inter pauperes p eius executores, ꝛ cās pias ꝓ aia dicti testōris, ꝛ suoꝝ ascendentiū.
1 ℭ † Quero qð dicať relictū ad pias cās, vt sciamus in quos dicti executores possint distribuere, ꝛ Bal. in auc. sim. C. ad. l. falc. i ꝓn. dicti ꝙ dř ad pias cās oē id pp qð aia cuiuslibet catholici vel animatū tpe carcerati ēt pro maleficio, vt no. l. si qs tito. §. j. de lega. ij. ꝛ qð ibi gl. ꝛ Bar. Ang. ꝛ doc. ꝛ ꝓ hoc ēt allegat i auc. vt cū de appel. cog. §. j. qð deportat ibi dū dicit eoꝝ aie pijssime subleueń. ꝛ. l. j. C. cōmunia de leg. ibi actib⁹ pijs sunt deputata qð not. Et est no. ɓm Bal. in. d. auc. sim. qð intelligiť ad pias cās. ꝯputať ēt oē id qð relinquit pauperibus, miserabilibus ꝑsonis, hospitalibus, ecclesijs ꝛ similibus, vt dicit Spec. in titu. de instrumē. edi. §. nūc vero aliqua. vsi. ꝛ
2 scias. ℭ † Quid si relinquať ꝯsanguineo ꝓ aia. an dicať piū relictū, ꝛ dicit ibi Bal. ꝙ si est paup dř piū relictū. secus si ē diues, vt. l. ill dcū ibi no. p gl. ꝛ doc. C. de sac. san. eccl. ꝛ facit. l. cū hi. §. ꝑtor nihil. cū ibi no. maxie p Ang. ff. de trāsac. nec stať assertiōi testatoris si diceret ꝙ esset paup cū esset diues, vt. l. sed si forte. cū ibi no. p Bar. ff. de cast. pecu. ꝛ not. in. l. donationis C. de colla. p gl. ꝛ doc. oēs.
3 ℭ † Quid si relinqť filio monacho an dicať relictū piū. ꝛ Bal. in auc. sim. dicit ꝙ dř relictū in piā cāꝫ, non ꝑncipaliter lʒ dř annexa, qꝛ relicū monacho dř relictū suo monasterio ꝛ sic ecclesie, ergo dř piū relictū. dic vt ibi p eū sciendū est ꝙ vꝫ relictū ad pias cās corā duob⁹ testibus, vt. c. cū oēs. ꝛ. c. relatū. de testa. ꝛ no. plene Bar. Bal. Cy. ꝛ Salice. in. l. j. C. ð sac. sanc. eccle.
4 † Pone ꝙ testator legat vni centū corā duob⁹ ꝛ eū grauat de restituendo ecclesie vel pauperibus, certe tale legatū est pro non scripto. remanet tamen penes heredē cum onere. l. fi. ꝛ ibi hoc no. ꝛ Bar. ff. de his que pro non scrip. ꝛc.

SVMMARIVM

ℭ Glosa nonagesimaquinta.

Et si omnes eius fili masculi, ꝛ eorum liberi masculi decesserint, ita ꝙ eius posteritas masculina ex masculis deficeret, voluit omnia bona per suos fideicommissarios distribui in pauperibus Christi.

1 ℭ † Quid si testator dicat qñcunq filius meus mascul⁹ ipubes decesserit sine liberis masculis volo ꝙ bona distribuať iter pauperes. an ista substitutio sit fideicōmissaria ēt infra tpa pubertatis. Rñdeo aut dixit p quē distribuať vł qꝛ dixit distribuať p fideicōmissarios

deicõmissarios meos.ꝛ Bar.i.l.cẽturio.i ꝟ.sed qd si testõꝛ di
xit: qñcũqꝫ fili⁹ me⁹ ðcesserit sine liberis volo ꝙ bona mea.dixit
ꝙ est substitutio directa,qꝛ subintelligit ꝟbũ accipiãt in dicta
substitutõe,qꝛ añqꝫ distribuãt bõa vr̃ testõꝛ velle ꝙ fideicõmis
sarij accipiãt ar.l.labeo.de ali.ꝛ cib.leg.in ꝟbo numero.ꝛ.l.de
niqꝫ.§.iterdũ.ff.ð pec.leg.ꝛ.l.ꝑculus.ð vsuf.ꝛ facit.l.titia seya
§.seya.de leg.ij.ꝛ facit.l.si ita stipula.ð ope.li.ꝛ.l.cũ tale.§.fi.
ð ꝯdi.ꝛ demõ.Et est rõ qꝛ executores testi qñ nõ est ali⁹ hr̃s te
nẽt locũ heredis,vt.c.cũ tibi de testa.ꝛ.l.si qs ad declinandã ꝛ
ibi Cy.Bal.ꝛ Sali.C.ð epis.ꝛ cle.ꝛ no.Bar.i.l.alie.ꝛ idẽ vo
luit Bar.i.d.l.cẽturio.ꝛ talis iterp̃tatio ꝙ si itelligit accipiat,
lꝫ tãqꝫ tacita vr̃ ꝙ ꝯ mr̃ꝫ nõ deberet admitti vt dicim⁹ de tacita
pupillari ꝯtẽta i exp̃ssa vulgari,vt.l.p̃cib⁹ C.ð ipube.ꝛ alijs sub
sti.ꝛ.l.iã hoc iure.de vulg.ꝛ pup.tñ Bar.ibi determinat ꝯtriũ
qꝛ tacita q̃ ex p̃sumpta volũtate defuncti colligit ꝛ ex aliq̃b⁹ ꝯie
cturis vl̃ ꝟbis testõꝛis,ista hñ excludit matrẽ, vt no.gl.in ꝟbo
oino.i.d.l.p̃cibus.ꝛ i.d.l.i test.i fi.C.ð test.mil. Sꝫ supradicta
2 substitutio ẽ hmõi igit ꝛc.†Et idẽ voluit Bar.i ꝟ.sequẽti.vꝫ
sꝫ qd si testõꝛ dicit si fili⁹ me⁹ ðcesserit sine liberis,tũc bona mea
dẽt paupib⁹ꝛ nõ dixit ꝑ quos.ep̃s vr̃ executoꝛ legitim⁹ q hꝫ prã
tẽ eãdẽ qꝫ hñt fideicõmis.noiati,vt.l.nulli.ꝛ.l.si qs ad declinan
dã.de epis.ꝛ cle.ꝛ sic ep̃s tenebit locũ heredũ vt dictis iuribus.
Sꝫ no.determinat ibi Bar.ꝯtriũ,vꝫ,ꝙ imo talis substitutio oi
tpe sit fideicõ.qꝛ facta ꝑ ꝟba mere obliqua,vt.d.§.cũ filie ex q̃
ẽt Bar.i.d.l.cẽturio.i ꝟ.qd si dixit volo ꝙ bona mea vẽdãt,ꝛ
p̃tiũ eoꝝ distribuat in paupibus per meos fideicõ.ꝙ talis sub
stitutio erit fideicõmissaria, qꝛ cũ testõꝛ nõ dixit ꝑ quẽ dẽt,subin
telligit ꝙ dicti executores accipiãt de manu hr̃dis ꝛ sic dñi epi,
ꝛ ideo erit fideicõmissaria.Ex quo bar.ibi in ꝟ.sed qd si testõꝛ
dixit volo ꝙ bona mea ꝛc.distribuant ꝑ meos executores inter
pauperes eligẽdos vel q eligi debẽt ꝑ meos fideicõ.ꝙ ẽt erit fi
deicõmissaria substitutio cũ ꝑticipiũ resoluat in relatiuũ ꝛ ꝟbũ
vt in cle.i.de p̃ben.Sinaũt est facta ꝑ ꝟba obliqua.ꝯclude ꝙ
tũc gñaliter vꝫ. Sꝫ Jo.de imo.in.d.l.cẽturio.dicit sibi nõ pla
cere ꝙ in p̃dicto p̃io casu qñ testõꝛ dicit volo ꝙ bona mea diui
dant inter paupes ꝑ fideicõmissarios meos ꝙ sit directa substi
tutio cũ sit facta ꝑ ꝟba obliqua,vꝫ,ꝑ regulã que habet ꝙ sub
stitutio facta ꝑ ꝟba obliqua ẽ fideicõmissaria, ꝛ certũ est ꝟbũ
debet esse ꝟbũ obliquũ,qꝛ sonat de manu alteri⁹ accipiãt.l.fun
di trebatiani.de vsufr.lega.quẽ casuꝫ ibi singulariter no.nec ẽt
sibi placet ꝙ eoipso qõ qs est grauatus videatur illud sibi reli
ctũ,vt voluit Bar.qꝛ sine bar.nõ posset hẽre locuꝫ illa regula,
vꝫ quẽ nõ honoꝛo nõ onero, facit.l.hr̃ditas.ð her.inst.ꝛ.l.ab
eo.C.de fideicõmis.Nec ob.l.alio.de alimẽ.ꝛ cib.leg.qꝛ aliqñ
grauat qui non est datus executoꝛ,ꝛ tũc regulariter nõ vr̃ tener
3 grauamẽ.vt.d.l.ab eo.†Qñqꝫ grauat ille qui est datus execu
toꝛ in testõ,ꝛ tũc vr̃ sibi editũ ab herede sicut qñ datus est tutoꝛ
filio instituto in testõ ꝛ grauat de aliquo dãdo.Nã vr̃ in effectu
grauat⁹ ipse fili⁹ institutus,vt.l.peto.§.mater.de leg.ij.Et hoc
casu qñ relinqͣt ab executore si est relictũ ad pias cãs,tũc p̃t dici
ꝙ subintelligat ꝟbũ.accipiat.ex eo qꝛ executoꝛ relictũ ad pias
cãs põt agere ꝛ mouere actiones lꝫ ꝑ alijs relictis nõ vt hẽtur
in.l.id qõ pauperibus.ꝛ.l.si qs ad declinandã.de epis.ꝛ cle.ꝛ
sic põt intelligi id qõ dr̃ in.d.l.alio.ꝛ hoc vr̃ fuisse de mẽte gl.
in ꝟbo ꝛ ibi Bar.¶ Nec obst.qõ hẽtur in.l.deniqꝫ.§.iterdũ.
qꝛ interdũ qs grauat de eo qõ solet tacite sequi ipsum oneratũ,
ꝛ tũc ꝑ tale grauamen, vr̃ rem tacite relinquere.ita videtur ibi
loqui,qꝛ tacite videt peculiũ sequi cui dat libertas inter viuos,
vt.l.j.C.ð pe.ꝛc.qui libe.merũ ꝛ non merum si sequatur pecu
lium seruum in vltima voluntate qñ grauat aliquid ex peculio
dare ꝛc.Tu ad p̃dicta allega opti.tex.in.l.iij.§.ij.de condi.ob
cãm.Nec etiã ob.d.l.ꝑculus.qꝛ ibi p̃cedebat res que saltẽ ƀm
vnã significationẽ ꝯprehendebat id de quo inducendo agebat
ꝓpter grauamẽ adiectum,qꝛ ibi fuit relictum vsufruc.appella.
domi.ꝛ eius appel.continetur,vt.l.donationes in concubinaꝫ.
§.serpentes.de donatio.facit.l.iiij.de vsufr.ꝛ ita sentit glo.ꝛ
Bar.in.l.cum tale.§.fi.de condi.ꝛ demon.Nec ob.d.l.cũ ta
le.§.fi.qꝛ illud ꝓcedit per verba enuntiatiua etiã expresse ꝯtinẽ
tia.de quo inducendo queritur.Nec etiã sibi placet vltimũ di
ctũ Bar.qꝛ ex quo testõꝛ deputauit executores in testamẽto vr̃
eos deputasse generaliter ad executionẽ oim ꝯtentorum in eo.
arg.l.j.§.ꝛ qui naturaliter.de leg.p̃stan.ꝛ sic vr̃ qõ lꝫ expressit
solũ electionẽ pauperũ ipsius fideicõmissi,ꝛ non dicat in testa.
exp̃sse ꝑ quẽ bona vendi debeant ꝛ dari p̃tiũ,tñ satis videt dixis
se ꝑ executores ita dicit do.Jo.in.d.l.centurio. Sed tu dicas
qõ ista nõ sunt Bal.ꝛ Sali.in.d.l.p̃cibus.ꝟ.quero nũc ergo,
vñ dic vt ibi ꝑ eos Et istã opin.puto verã attẽta mẽte testãtis,
sꝫ de subtilitate iur.credo opin.Bar.foꝛe verã ꝑ suas rõnes lꝫ
de simili.q.dubitauerit bar.ꝛ dimisit insolutuꝫ in.l.si sic.§.j.de
4 leg.ij.†Et iõ ex his põt inferri ad vnã aliã singularẽ.q.quã po
nit Bar.in.d.l.cẽturio.ꝟsi.vlterius q̃ro qd si testatoꝛ dixit si fi
lius meus decesserit sine liberis ꝛc.vbi ꝯcludit ꝑ.d.l.alio.ꝛ ꝑ.
d.l.deniqꝫ.ꝛ ꝑ alia.s̃.dcã iura qõ sicut testõꝛ grauauit i casu isto
filios filioꝝ ita vr̃ eos inuitasse ꝛ substituisse exp̃sse nepotes ex
filio ipsius testõꝛis,ꝛ est maxima limitatio ꝛ singularis ad.d.l.
lucius.in fi.ff.de here.insti.cũ ibi not.ꝑ gl.ꝛ doc.vbi qñ filius
est solũmõ grauatus si decesserit sine filijs qõ filij filioꝝ nõ sunt
exp̃sse inuitati ex te.aui,qꝛ sunt positi in ꝯditione. Secus ergo
si etiã ipsi nepotes sunt grauati,vt voluit Bar.vt dixi.sed vt di
xi ƀꝫ Bald ꝛ Sali.in.d.l.p̃cibus.ꝛ do.Jo.vt dixi iura allega
ta ꝑ Bar.nõ ꝓbãt intẽtionẽ suã.Tu dic vt.s̃.dixi in alia.q.qõ
imo de subtilitate iur.opi.Bar.est verioꝛ.Sꝫ opi.Bal.ꝛ do.
Jo.est verioꝛ attẽta mẽte testãtis q̃ semꝑ attendenda est,vt.l.in
ꝯditionibus primũ locũ.ff.de ꝯd.ꝛ demõ.Ex p̃dictis apparet si
aliquis grauat de aliqd dando qõ sibi nõ est exp̃sse licitũ ꝛ du
bitat an teneat grauamẽ ꝛ relictũ,ꝛ sic põt cõcludi ƀm do.Jo.
Aut ille fuit deputatus executoꝛ in te.vel tutoꝛ, vel nõ.ꝛ hoc se
cũdo casu aut grauamẽ emanat sup eo qõ al's cõsueuit dicto ca
su seq grauamẽ.ꝛ tũc loquit.d.l.deniqꝫ.§.interdũ.aut non con
sueuit sequi grauamẽ,ꝛ tũc aut nõ ꝓcedit ex dispositione aliqua
q̃ saltim ƀm loca significa.ꝯprehendit id de quo q̃ritur dicendo
q̃rit ꝑꝑ grauamẽ,ꝛ sic loquit qõ no.Bar.in.d.l.cũ tale.§.fi.ꝛ.
l.ex hac scriptura.ff.de dona.ꝛ no.doc.in.l.his verbis.C.de te
sta.mil.ꝛ Bal.ꝛ Sali.in.d.l.peñ.C.de lib.Sinaũt p̃cedit talis
dispositio vel enuntiatio ꝛ sumus extra casus.s̃.positos, videtur
tũc ꝙ tale grauamẽ nõ inducat dispositionẽ,sed poti⁹ succedat
regula.d.l.ab eo.C.de fideic.fallit qñ p̃cederet dispositio facta
sup certa re relicta duob⁹.nã tũc si grauat alter eoꝝ nouissime
moꝛiẽs de ipsa re tertio restituẽda videt ꝙ hoc fideicõmissuꝫ in
telligat inter eos inductũ.ꝛ sic est casus no.in.d.l.titio ꝛ seyo.
5 de legi.ij †Nec etiã ob.d.l.si ita stip.qꝛ ibi loqtur i ꝯctu spãli.
ibi vꝫ ꝙ id qõ ponit in dispositione ꝛ inductũ in stip.ꝯ regulã.
l.si quis ad declinãdã ꝛ hoc ꝑ rationẽ positã i.d.l.si ita.vꝫ ꝙ li
bertus ꝓ parte acceptare,ꝛ pro parte non illã impositionem fa
ctã a patrono. Et sic ex predictis patet ꝙ in casu predicto quan
do testõꝛ instituit filiũ impuberẽ,ꝛ dicit ꝙ si decederet sine filijs
ꝙ bona sua darent pauperibus ꝑ eius cõmissarios,ꝙ iudican
da est fideicõmissaria substitutio ꝛ vr̃ in effectu ipse grauatus ꝛ
ꝯsequẽter heredes eius ab intest.de dãdo ꝛ sic in restituẽdo bo
na pauperibus.et hoc casu executores testamẽti tenẽt locũ pau
perũ ꝛ sunt loco fideicõ.verisimiliũ cũ pauperes cẽseant fidei
cõ.verisimiles.Sꝫ si pauperes fuissent instituti, tũc executores
tenent locũ eoꝝ ꝛ sic heredũ directoꝝ, ꝛ sic ꝓprie loquit.d.l.si
qs ad declinãdã.ꝛ ita etiã doc.Bar.in quadã sua disputatione
que incepit.filiũ adultũ instituit ꝛc. vbi aperte dicit ꝙ substitõ
de qua.s̃.ẽt est fideicõmissaria.ꝛ sic videt Bar.sibi ipsi ꝯtrius
cũ in.l.cẽturio.vt dixi teneat ꝯtrium.Addas tñ ꝙ lꝫ pauperes
censeantur fideicõmissarij verisimiles ꝛ alias non consueuerunt
trãsire actiones in fideicõmissariũ vniuersalẽ nisi facta restitu
tione.l.facta.ꝛ.l.restituta.ad treb.fallit tñ ꝙ fideicõmissum vni
uersale est relictũ ecclesie vel pauperibus vt ꝓbat expresse in.l.
fin.cõiuncta gl.in ꝟbo captiuoꝝ.C.de sac.san.ec.Et sic vr̃ ꝙ
executores q tenent locũ pauperũ cũ relictũ sit ad pias causas i
tentare possunt pro ipsis pauperibus ẽt ante factã restitutionẽ
heredi.vel fideicõ.vl'is,vt tenet Bart.in dicta disputatiõe qõ
nunqꝫ exeat mentẽ tuã.Et aduertas qꝛ Barto.in dicta dispu
tatione substituit qñcunqꝫ filie sine liberis, vel filioꝛum sine fi
lijs ꝛc.ꝙ filij filioꝝ vident substituti vt di.ꝛc.Querit tunc bar.
cui illud onus de restituenda hered.videt esse adiectũ vel filijs
testatoꝛis vel eius nepotib⁹.ꝛ dicit Bar.ꝙ oibus vr̃ dictũ gra
uamẽ relictũ.allegat qõ no.gl.ꝛ ibi Bar.i.l.q duos.ff.de vulg.
ꝛ pup.Sꝫ Bal.in.l.ab eo.C.de fideicõ.post mediũ.ꝛ Sali.in.
d.l.p̃cib⁹.i ꝟsi.q̃ro.vj.testõꝛ teneat ꝙ imo solũ in ꝑsona filioꝝ
p̃mo loco grauatoꝝ illud grauamẽ est ꝯsiderãdũ.ꝛ ideo oẽs de
scendentes ex ꝑsona p̃mi instituti possunt deducere quartam.ꝛ
ꝓ hoc facit qõ no.Bar.in.l.coheredi.§.cum filie.ff.de vulg.ꝛ
pup.ꝛ iõ qlibet heres vr̃ grauatus sub duplici ꝯditione sine ip̃e
decedat sine liberis oẽs decedãt sine liberis.ꝛ subdit ꝙ ex hoc
capite agẽs dꝫ fundare libellũ suũ ꝛ remittit ad no.ꝑ se in.l.ex
tribus.C.de inoff.test.in vlt.qõ.¶ Ex his ergo no.ꝙ grauamẽ
dr̃ esse in rẽ ꝛ sic nõ solũ filij sed ẽt posteri decedẽtes sine liberis
vident esse grauati.Sꝫ tũc aduertenduꝫ est ꝙ si nepotes dece

dāt sine liberis tūc nō ex eoꝝ psona ſ3 ex psona pmi filij instituti debēt quartā deducere. qđ no. in actu practico, ꝛ tūc oēs vidē tur esse grauati sub dicta cōdi. siue primus filius sine eius poste ritas decedat sine liberis, ꝛ sic satis est ꝙ talis ꝯditio verificeť in ipsa posteritate ꝙ decedat sine liberis, ꝛ tali mō pōt intelligi

7 ꝛ fauori opi. Bar. ¶ †Querit Bar. i. l. si pr̄ §. tusculanus. ff. đ leg. iij. relicta ad pias cās paupib⁹ vel ꝑ aīa efficianť caduca, ꝙ remaneant apud grauatū, ꝛ allegat primo ꝙ sic, vt ibi. in con trariū facit ꝙ debeant cōuerti in alias pias causas, vt. l. legatū ꝛ ibi plene Bar. ff. de vsufr. leg. de quo dic vt dixi i glo. in v̓bo, item relinquit centum pro vno paramento altaris. ꝛ habetur in. c. nos idem. de testa. ꝛ ibi glo. Unde concludit aut testator prin cipaliter respicit causam ꝙ est qñ nulli certe psone relinquitur, sed relinquit̄ in aliquē piuꝫ vsum vt pro pauperibus, vt est in ca su nostro, ꝛ tunc talia legata vel dispositiones nūꝙ efficiunť ca duca, sed in aliū vsum cōuertuntur si illa non pñt impleri, vt. d. l. legatū. d. c. vos quidē. idē si reliqt certe psone ꝑ aīa. Alij. si il la nō eēt, qꝛ tūc illa psona defuncta dabit alijs pauperib⁹ ſ3. d. l. Qñꝙ relinquit vni psone vel collegio magna ꝯtēplatione pso ne ꝯsequēs cause, ꝛ tūc efficiť caducū remanet penes grauatuꝫ, vt. d. §. tusculanus. aut dubitať, an respexit magis cāꝫ ꝙ psonā, ꝛ tūc si causa nō est expssa vr̄ magis ꝯtēplatiōe psone vt. d. §. tu sculanus. S3 si cā esset expssa ꝛ psona, tūc in dubio magis cedit Bar. respexisse cām fauore religiōis, vt. l. sunt psone. ff. đ relig. ¶ Quero testōr habēs plures filios ita dixit, si qs ex eis dece deret sine filijs, volo hereditatē meā distribui inter pauperes. ꝙ si vnus decedat sine liberis pars illius debet distribui ꝛ non tota hereditas, ita dicit Bal. in. l. lucius ꝑ glo. ibi. ff. de leg. j. ꝛ illud sequitur ibi Jo. de imo. quod not.

SUMMARIUM

1 Tutelaꝝ ꝛ tutoꝝ materia, qđ sit tutela ꝛ eius actio, ꝛ quot tuto rum genera, ꝛ qui esse possint. 3. 4. 5. 6. ꝛ ꝑ quē dādi. 10.
2 Mulier an possit esse tutrix ꝛ dare tutores.
7 Tutorem nominare tenentur qui sunt obligati petere prouideri pupillo de tutore.
8 Tutori que incumbat, ꝛ an alendus de bonis pupilli. 9.
11 Tutor pupillo autoritatem pstare qualiter possit.
12 Mater ꝛ aula an cogi possint tutelam acceptare, ꝛ quando desi nant esse tutrices. 13.
13 Debitor an possit esse tutor. ꝛ quid de creditore.
14 Pupillo tutorem nō habenti an dandus curator. ꝛ infra quale tempus sibi prouidendum de tutore. 15.
16 Tutores Analogiste qui dicendi, ꝛ quando illis videať esse re missa rationum redditio, ꝛ de quibus rebus.
17 Tutor datus filijs an videať etiam datus nepotibus.

¶ Glosa nonagesimasexta.

Tutores autem ꝛ pro tempore curatorum filiorum re liquit. B. eius vxorem. ꝛ L. ij. M. eos a nalogistas esse voluit. ꝛ non teneantur reddere rationem.

1 ¶ †Quid sit tutela ꝛ qs dicatur tutor hr̄ in. l. j. i prin. ꝛ ibi gl. ꝛ Bar. ff. de tutelis. ꝛ ego scripsi instit. de tut. in prin. ¶ Scđo di cendū est ꝙ actio tutele est bonefidei, vt instit. de act. §. actionū. ꝛ eo mō actio ꝑ tutela directa ꝛ ꝯria vt ibi not. Sy. ꝛ Bar. in. l. j. §. ꝑ tutela. ff. de eo q pro tutore. ¶ Tertio pmittenduꝫ est ꝙ triplex est species tutoris qꝛ aliqui sunt testamētarij. aliqui legi timi. aliqui datiui. ¶ Testamētarij sunt qui testamento vel co dicillis te. cōfirmatis dati sunt, vt. l. iij. ff. de testa. tu. non autē ab inte. codicillis vel epl̄a tutor recte datur, vt no. in. d. l. iij. ꝛ fa cit. l. ij. C. đ ꝯfir. tu. cū ibi no. siue testator instituerit siue exhere dauerit, vt. l. si pr̄. ff. đ testa. tu. ad similitudinē q facit pupillareꝫ substitui, vt. l. j. §. j. ꝛ. l. ij. in pn̄. de vulg. ꝛ pup. ex quo sequiť ꝙ

2 cū mr̄ vel alia mulier non habeat liberos in potestate, vt instit. de adop. §. femine. ꝙ nō possunt tutorem te. liberis dare. sed da tus a femina est ꝯfirmandus inquisitione liberis instituerit ꝛ in bonis sibi relictis per matrē, vt. l. j. C. de ꝯfir. tu. ꝛ. l. pater. ff. de test. tu. ¶ Legitimi aūt tutores sunt agnati. ꝛ ēt hodie cognati cum sit sublata differentia agnationis ꝛ pr̄e potestatis ꝛ cogna tionis vt in auc. de here. que ab intest. §. nulla vero, ꝛ per conse quens ad illū spectat tutella legitima ad quem defertur heredi tas pupilli ab intest. ꝛ sic pori gradu excepta femina que nō po test esse tutrix. vt. l. j. in prin. cum glo. de leg. tut. nisi sit mater vel aula, qꝛ si volūt admittunť ꝛ oibus legitimis pferuntur. sed nō cogantur inuite, vt auc. matri ꝛ auie. C. quando mulier tutele officio fungi potest. Ex quo sequitur ꝙ in ciuitatibus in quibus agnati preferuntur cognatis in forma statuti in successionibus pferunť etiā in tutela, vt ibi dicit Bar. q in legitima admittunť cessantibus testamentarijs, vt. ff. de te. tu. l. in test. ꝛ eo. ti. l. qđ au tē. ꝛ ēt cessantibus ꝯfirmatis, qꝛ tutor ꝯfirmat⁹ ꝑm cōem opi. ꝑ ferť legitimo, vt p3 ex ordine tituloꝝ, qꝛ pmo poniť titulus. §. fi. vbi aſ qđ oino d3 ꝯfirmari. ꝛ ꝑ hoc etiā. ff. de ꝯfir. tu. l. q a patre vbi eqparať test. dato igiť ꝛc. Ita dicit Bar. in. l. j. i pn̄. đ ꝯfir.

3 tu. ꝛ no. doc. in. l. j. ff. eo. ¶ †Datiui aūt sunt tutores q dati sunt a iudice ꝯpetente q habeat mixtū imperiū, vt. l. muto. §. tutore. ff. de tutel. ꝛ ibi no. Dic ꝛ s tñ qđ pñt ēt dari a iudicib⁹ q hñt tātū mō iurisdictionē, vt. l. imperiū. de iuris. om. iud. ꝛ qđ ibi no. ꝛ. l. ea q magrat⁹. ff. ad muni. ꝛ h ꝑbanť i. l. iij. de tu. ꝛ cur. da. ab his. ¶ Quid plura pñt dari a iudicibus chartularijs qui habent iu risdictioneꝫ ordinariā vel a pncipe vel a comite palatino vt sunt tabelliones, vt. l. j. ꝑ glo. ff. de iudi. ita dicit gl. Bar. in. l. j. ff. de tu ꝛ cur. da. ab his. ꝛ no. i. l. fi. C. vbi ꝛ apud quē. ꝛ in Spec. de cur. §. j. v̓si. qđ de his. ꝛ not. sicut in dote l3 non fuerit dictuꝫ bo na hincinde sunt tacite obligata, vt. C. de rei vxo. ac. in prin. Ita in oibus supradictis tutorib⁹ ēt si expsse nō dicať eoꝝ bona sunt tacite hypotecata ꝑ administratione tut. vt. l. ꝑ officio C. de ad mi. tuto. Et pdicta locū habēt nō solū qñ verre est tutor, ſ3 etiā si nō esset tutor, ꝛ tñ gessit se ꝑ tutore vt no. gl. ꝛ doc. in. l. ꝑ offi

4 cio. ꝛ no. gl. ꝛ Bar. i. l. dom⁹. ff. de pui. cred. ¶ Quero †q pos sint esse tutores, ꝛ dicas qđ regľr est pmissiua, ꝛ ꝑ ꝯsequens qui libet pōt esse tutor nisi spālīter, vt. l. j. ꝛ. §. ij. cū si. ff. de tutel. ꝛ tu tela dſ esse munus publicū. auc. sed vtiliter puatuꝫ ꝛ qlibet dat⁹ vľ deputať cogis acceptare nisi habeat iustaꝫ cāꝫ excusandi, vt insti. de excus. tu. in prin. ꝛ inter alios ꝓhibeť esse tutor minor. xxv. an. isti. de fidu. tu. in fi. ꝛ ēt ꝓhibeť ille q est debitore, vľ cre ditor pupilli nō tñ in parua ꝙtitate nisi suo credito renuntient dūmō nō sit mr̄ vel auia, qꝛ l3 sint debitrices vel creditrices, tñ tutelā assumere possunt, dūmodo nō sit aliqs tutor testō datus, qꝛ etiā debitor vel creditor etiā in magna quātitate tutor esse po test, vt habeť ꝑ Bar. plene in. l. post litē. ff. de excu. tuto. ꝛ ple ne ꝑ gl. Bar. ꝛ doc. in auc. minor debitor. C. q dare tuto. pos. Qui tex. l3 loqť in curatore, tñ vt p3 ibi. ꝓhibi. curatore. ꝛ ibi, ꝛ ante curatorē, ꝛ ibi sine adiūcto curatore, ꝛ ibi nec pōt curā ꝛ cla re p3 i rubro. in auc. đ his q ꝓhi. hr̄e ob. res mi. ꝛ i nigro. ꝛ i pn̄. §. j. ꝑ totū. vbi de curatore vr̄ semp loq. ꝛ sic vr̄ tm̄modo hr̄e lo cū i curatore ꝛ non in tutore, lex ꝓhibitiua nō loquiť, arg. l. si ve ro. §. de viro. so. ma. pterea prouisio facta in vnū casum nō extē diť ad aliū qñ nō est eadē ratio etiā nō in correctorijs, vt. l. gal lus. §. ꝛ qd si tm̄. ff. de lib. ꝛ posth. Igitur multominus ꝯtēdiť in

5 correcto. †pterea l3 v̓bum curator lato sumpto vocabulo ꝯpre hēdat ēt tutorē, vt ibi, nō tñ vnꝙ fit etēsio in correctorijs ex ver bis impropriatis, vt. l. liberoꝝ. §. etiā papi. de verb. sig. ꝛ. l. sena tus. ff. de ritu nup. igitur ꝙuis videať eadē vita ꝛ ho. cle. in ver bo, macellarioꝝ. in fi. ꝛ eodē modo. in cle. ij. eo. ti. in v̓bo, insu lā. ꝛ ꝑ hoc qđ no. gl. in cano. ꝯficta gl. in v̓bo, parochialis. de elec. in. vj. ꝛ ꝑ ista pte vr̄ esse tex. in. l. vētri. i pn̄. ff. đ tuto. ꝛ cur. da. ab his. Ubi dſ ventri a magistratu po. Ro. dari nō pōt, nā de curatore ꝯstituēdo edita cōprehensum est, ꝛ sic illa auc. mi nor. cū tñ loquať in curatore nō extēdiť ad tutorē. Tñ his nō ob. verius est ꝙ etiā in tutore locū habeat, vt patet in corpore in prin. ibi sine impubes siue pubes sint. ꝛ in. §. l3 ꝛ si qs. ibi esse fi delē ad impuberē ꝛ adolescētē. ꝛ in eodē. §. ibi. ſ3 adiungaꝫ sibi tutorē alteꝝ siue curatorē. ꝛ in. §. vt antē ibi tutele vel cure. ꝛ ibi pupilloꝝ vel adolescētiū ꝛ ibi tutelā nō cōtingit neꝙ curā. pter ea est expssa rō in. l. vt patet. in. §. j. ꝛ. §. ij. veꝫ ne dñs iuriū pupil li vľ adulti possit occultare, ergo cū sit fauorabile, ꝛ sic rō expssa

6 in lege ꝛ sit eadē rō, †ꝙuis loquať in curatore tm̄ d3 ad tutoreꝫ extēdi, vt no. gl. in. c. fidei. de here. in. vj. facit. l. his solis. cū ibi no. C. đ reuo. do. ꝛ. l. j. C. de his q ante aper. tab. ꝛ dixi insti. de actio. §. de ꝯstitura. ꝛ i. d. §. actionū. aūt. qꝛ rō legis est tūc legis, vt. l. cū mulier. sol. ma. ꝛ. l. furta. §. fi. ad treb. ꝛ vbi h3 locū iuris dispositio expssa, vt. l. adigere. §. ꝙuis. de iure patro. ꝛ ēt q col ligi pōt si statuētes fuissent interrogati illud statuissent, vt. l. tale pactū. §. fi. cū gl. ff. đ pac. ꝛ hoc expsse t3 gl. in. d. auc. de his q ꝑ hi. alie. res mi. §. hec oia. in gl. magna. ¶ Aduertas tñ qꝛ. s. di xi qđ ille tex. nō vr̄ hr̄e locuꝫ in tutore testamētario. Quid in tu tore datiuo ꝑ inquisitionē, vide gl. in. d. §. hoc autē in gl. magna. ꝛ qđ no. gl. ꝛ doc. in. d. auc. minore debitor. ego sum solitus pro illa parte qđ idē sit in tutore datiuo qđ in testamētario allegare tex. valde notabilem in. l. si nemo tutor. §. j. ff. de testa. tut. vbi tex. in fi. dicit qđ l3 verba illius decreti ad testamentarios tātū

tutores

tutores ptineat, tñ ad datos ex inquisitiõe etiã pertinet vt ibi de
quo latius dixi in quadã mea disputatione Boñ. super qua re-
spondit amplius do. Fran. de michaelis de acoltis de aretio.
7 ¶ † Quero qñ testator non prouidit de tutore vel qñ ꝓuidit, ⁊
ltime se excusat, ⁊ sic qñ aliqs est obligatus petere ꝓuideri pu-
pillo de tutore, vt est mr̃ ⁊ alij, an ab intest. vel substõne pupilla
ri succedere sperãtes. iuxta. l. sciãt. C. de leg. here. nõ sufficit qꝺ
petant in genere, sȝ opȝ qꝺ nominent illũ quẽ tutorẽ dare petũt.
Nec ẽt sufficit noiare nisi idoneũ noiet, ⁊ etiã nõ hoc sufficit, nisi
tutor datus sit, vt est casus. ⁊ ibi bar. in. l. ij. §. si mr̃ nõ petierit. ff.
ad ter. ⁊ no. i. l. oẽm. C. ad ter. ⁊ ibi Cy. Bal. ⁊ Sali. ⁊ no. bar.
in. l. j. C. q pet. tut. Alias aũt si pupillus in pupillari etate dece
dat nõ succedũt ei, vt hr̃ in dictis iu. sed dẽat petere tutorẽ ꝯfe-
stim. ⁊ ibi bar. ff. ad ter. ⁊ qñ dicat̃ ꝯfestim. ĩ. dicã. ¶ Quero tu-
tore dato intestato sine tutore ltimo declarato, vel datiuo dato a
iudice anq̃ȝ administrare possit qd sibi incũbit, dic qꝺ opus ẽ ꝙ
administratio bonoꝝ pupilli p iudicẽ ꝯpetenteȝ decernat̃, vt. l.
iij. in prin. de testa. tu. ⁊. l. ltimos. in prin. ff. de legi. tu. nisi sit tu-
tor testamẽtarius ⁊ testator i te. ꝯcesserit qꝺ sua ꝓpria auto. pos
sit administrare alias testamẽtarius sine decl'one ⁊ ꝯcessione iu
dicis administrare nõ posset facit. l. fi. C. arb. tu. ⁊. l. iiij. ff. de ad-
mi. tu. ⁊. d. l. ltimos. vt ibi no. Bar. facit. l. cui eoꝝ. ff. de posth.
8 ¶ † Quero qd incũbat tutori, dic qꝺ plura vt dicũt Flo. ⁊ bar.
in. d. l. ltimos. in pn. Et pꝛio qꝺ oĩuȝ rerũ pupilli inuẽtariũ, ⁊ so
lẽne ꝯficiat. vt. l. tutor q repertoriũ. in prin. ff. de admi. tut. ⁊ ibi
bar. ⁊. l. tutores eo. tit. ⁊ ibi doc. nisi testõr remiserit ꝯfectionẽ i-
nẽtarij isto mõ, vcȝ vetuit dictus testator p dictũ tutorẽ inuenta-
riũ ꝯfici, vt dicit tex in. l. fi. C. ar. tu. in ver. nisi testatores q trãs-
miserũt spãliter inẽtariũ ꝯscribi vetuerit, al's ãt si testator nõ ve
tuerit ꝯfici inẽtariũ, sȝ ꝑmiserit vl' remiserit posse administrare nõ
ꝯspecto inẽtario iudex pt ꝓ vtilitate pupilli mãdare inuẽtariuȝ
ꝯfici, vt. l. in ꝯfirmãdo. ⁊ ibi bar. ff. ꝺ ꝯfir. tu. ⁊. d. l. tutor q repto-
riũ. in. iij. col. vbi ẽt voluit Jo. de imo. in. l. nemo põt de leg. j. in
quo inẽtario si aliqd tutor apposuerit q̃ȝ de bonis pupilli dice-
re discretioni ꝯ̃ ipsum tutorẽ. Sed pro se nõ stat̃. d. l. fi. C. ar. tu.
qꝺ tñ intelligas, vt no. ibi Bal. Ang. ⁊ Saly. ac ẽt dȝ tutor ꝓ-
mittere vtilia facere ⁊ inutilia ꝑtermittere, ⁊ pupillũ indefensuȝ
nõ reliquere, hoc tñ semꝑ intellecto qꝺ vti valeat veritate, ⁊ bo
na fide, vt ẽ casus i. l. fi. §. oẽȝ defensionẽ. C. ꝺ admi. tu. ⁊ ibi bar.
⁊ istud in specie exp̃sse ⁊ specifice opȝ qꝺ obseruetur, nec sufficit
adipleri i effectu, qꝛ h̃ exp̃ssuȝ ꝟbis reliquit̃. d. l. oẽm. ⁊ ibi bar.
⁊ doc. ⁊ no. Bart. in. l. ꝑtor. §. j. in pn. ff. de no. ope. nũ. Et iꝺ sis
cautus qꝺ ista ꝟba semꝑ in tutelis apponi facias, al's aũt nullo
mõ valere. Jta ꝺt bar. i. d. l. ltimos. in pn. ꝙ vidit multas tute-
las corruere. idẽ dȝ cauere cũ fideiussore rẽ pupilli saluã fore ni
si sit testamentariꝰ, cuius fides sit a testatore approbata, vt insti.
ꝺ suspe. tut. in pn. vel sint dati ex inquisitione, vt eo. ti. §. j. nec ẽt
satisdat datus i te. siue a p̃re siue a mr̃e q ꝯfirmat̃ ex igsitiõe, vt
9 l. j. ff. ꝺ ꝯfir. tu. ⁊ ita dȝ itelligi gl. i. d. §. j. insti. ꝺ aut. tut. ¶ † Que
ro datus ẽ tutor ẽt nõ ltimus ⁊ incepit administrare, nõ pt desi-
nere admistrationẽ nisi aliũ dari postulet, ⁊ datus fuerit. s̃. dixi,
al's tenet̃ pupillo ẽt ꝺ futura admistratiõe, vt ẽ casus, ⁊ ibi bar.
i. l. tutores q post. §. j. ff. de admi. tu. ¶ Quero an tutor dẽat ali ꝺ
bonis pupilli, dꝺȝ ẽ ꝙ nõ, alias nõ excusaret̃ ꝑꝑ pauꝑtatẽ, vt. l.
pauꝑtas. ⁊ ibi gl. ⁊ bar. de excu. tu. Jtẽ nõ pt petere salariũ iu-
re actiõis, sȝ officio iu. multis ꝯsiderat̃, ⁊ ẽt vni ex tutoribus ⁊ cũ
tutoribus suis, vt si admistrare ꝺbẽs erat pauꝑ vl' ꝑꝑ illã ad mi
nistrationẽ oportebat ꝙ relinqueret facta sua, vel oportebat ꝙ
sepe tutor iret extra domũ vel extra territoriũ factis pupilli, tũc
salariũ põt sibi ꝯstitui, vt. l. a tutoribus. §. fi. ⁊ ibi gl. ⁊ bar. ff. ꝺ ad
mi. tu. ⁊ bar. i. l. si pupillus. ff. de tu. ⁊ rõ. distra. Et ẽ aduerten-
dũ qꝺ nõ solũ quũ tutor tenet̃ facere inẽtariũ in quo si omittit ali
qd apponere sciẽter ꝺ bonis pupilli punit̃ extra ordinẽȝ officio
iudi. ꝯsiderata q̃litate delicti ⁊ ẽt vt suspectꝰ remouebit̃. Quin-
mo etiã si oia bona ponat in inuentario ⁊ aliqua non alienanda
alienet eo. mõ punitur ⁊ vt suspectus remouet̃, vt est casus ⁊ ibi
bar. in. d. l. in eos. ⁊ non solũ tenet̃ ꝯficere inuẽtariũ rite ⁊ recte
sed ẽt ꝯgrue ꝯficere librũ rõnũ datorũ ⁊ receptoꝝ quotidie ⁊ in
troitũ ⁊ exitus. l. j. §. de offi. ff. ꝺ tutel. ⁊ rõ. distra. ⁊ si nõ ꝯficit in
uẽtariũ ⁊ libruȝ ⁊ nõ vult reddere pupillo pt ꝯ̃ eũ iurari in liteȝ,
vt gl. ⁊ Bar. in. d. §. de officio, ⁊ bar. in. l. tutor q repertoriũ, vt li
bro ẽt ꝓ tutore nõ solũ ꝯ̃ tutoreȝ cum iur̃o dicti tutoris credit̃, vt
no. Bar. in. d. §. ex officio. alias ãt quare grauaret̃ tutor ꝯfice-
re librũ, ⁊ ẽt credit̃ qꝺ Cy. bal. ⁊ Saly. i. l. id qꝺ pauꝑibus. C. ꝺ
epi. ⁊ cle. dicũt fore verũ, ꝙ creditor ad vtilitateȝ tuto. i paruis
q̃ȝtitatibus non ãt i magnis, qꝛ est scriptura domestica, vt. l. exẽ-

plo. C. de ꝓba. ⁊ no. Bar. in. d. §. ꝺ officio facit. l. fi. §. in ꝯputa-
10 tione. cũ gl. ⁊ ibi doc. C. de iu. deli. ¶ Et est sciẽdũ ꝙ non pt da
ri tutor nisi ꝑ iudicẽ suũ ⁊ tutorẽ q sit sibi subditus, ⁊ pupillo sub
dito dicto iudici, vt. l. j. ff. ꝺ tu. ⁊ cu. da. ab his ⁊ ibi no. sicut dici
mus i sil'i vt qlibet ordinarius pt cãs delegare dũmõ sibi subdi-
to ⁊ inter sibi subditas. l. j. C. q pro sua iuris. Et ideo cautela est
ꝙ vnus pupillus Ferra. hic Ferra. aut litigat. ⁊ potest dari tu
tor aut curator cause coram eo agitate, vt est casus in. l. fin. §. j. ⁊
ibi bar. C. ꝺ admi. tu. aut nõ litigat hic, sȝ vult contrahere, ⁊ tũc
etiam pupillus potest constituere hic sibi domicilium, ex quo
sequit̃ ꝙ efficit̃ ꝺ foro Ferrariẽ. ex ipsa cõstitutiõe domicilij. ⁊
sic a iudice Ferrariẽ. põt dari tutor. ita dicit Azo in sum. C. q
11 pe. tu. ⁊ bar. d. l. j. C. de tu. ⁊ cur. da. ab his. ꝙ bñ no. ¶ † Que
ro tutor vult ꝑstare pupillo absente auctoritatẽ an possit ꝑstare.
dic ꝙ nõ põt nisi sit ꝑsens ⁊ pupillo ꝑsente, nõ aũt põt ꝑstare ꝑ
nũciũ vel epistolã, vt insti. ꝺ auto. tut. §. tut. ⁊ ibi scripsi. ⁊. l. obli
gari. §. pe. C. de auto. ꝑstã. Nec valeat auctoritas tutoris signis
vel humeris annuen. vel capite vel taciturnitate, vel tacita ap-
probatione, si esset presens ⁊ non contradicat, imo opus est qꝺ
expresse loquatur. l. etiam, ⁊ ibi glo. ⁊ Barto. ff. de auto. tut. ⁊
no. elegãter bar. in. l. gerit. in. q. fi. de acq. he. licet aliter dicat
gl. ⁊ male in. l. nõ voce. ff. de reg. iur. Quinimo non vr̃ sufficere
ois vocalis cõprobatio. qꝛ non sufficit si dicat, ⁊ ego vt tutor tu
torio noie sum ꝯtentus de his q̃ dicta ⁊ facta sunt sed opus est
vt formaliter dicat̃, ego autoro, vel auctoritatem presto, vel ap-
probo, vel affirmo, vel ꝯfirmo tanq̃ȝ hoc sit vtile pupillo. h. d.
singulariter Jnn. in. c. ꝯsuetudinis. de consuetudine qꝺ sequit̃
Ang. in. l. si qs mihi bona. §. iussum. de acq. here. Sed Jo. de
imo. ibi dicit qꝺ hoc vr̃ ꝯtra. l. iij. ff. de auto. tuto. vbi vr̃ suffice-
re qꝺ tutor ꝯsentiat actui, ⁊ hoc vr̃ verius ẜm eũ per illum tex.
Tu dic qꝺ imo ẽ ibi tex. ꝑ Jnn. ⁊ Ang. qꝛ ibi dr̃ cũ inter se ap
probare dr̃ qꝺ agit̃, sed tñ dicas qꝺ pro dño Jo. facit ibi glo. q̃
dicit. dicẽs approprio, vel agnosco, vel eqpollẽs facit in sil'i. l. ꝑ
ses. C. de sen. ꝯiuncta. l. in summa. de re. iu. nec ob. dictũ Jnn. i
c. ꝯsuetudinis. qꝛ dȝ intelligi qꝺ nõ sufficit ꝯsensus. s. q interpo
net̃ ex interuallo, qꝛ alias nõ sufficeret si exigeret̃ ꝯsensus, ⁊ nõ
12 auctoritas, vt no. i. l. fi. C. ad ma. ⁊ no. bar. i. d. §. iussus. ⁊ † tene
mẽti ꝙ mater ⁊ auia sunt legitime tutrices ⁊ ꝑferũt oibꝰ aliis le-
gitimis ⁊ datiuis si volũt, an aũt pñt cogi tutelã acceptare, vt in
auc. mr̃i ⁊ auie. C. qñ mulier tu. off. fun. pt dũmõ exp̃sse renũtiat
⁊ secũdis nup. vt ibi, ñ tñ reqrit̃ ꝙ iuret nõ trãsire ad. ij. vo. Sȝ
q̃ȝpꝛimũ ad. ij. vo. trãsiuerit statiȝ finit̃ tutela, vt auc. ma. ⁊ auie
eo. tit. auc. sacr̃m. ⁊ vtrobiq̃ȝ Bar. ⁊ doc. ⁊ hoc est veꝝ ꝙ tran
siẽs ad. ij. vo. facit expirare tutulaȝ matris vel auie cũ legitima,
sȝ si mater vl' auia esset testamẽtaria tutrix ꝑ trãsitũ ad. ij. vo. tu
tela nõ finit̃, vt no. gl. in. l. omnem. C. ad ter. ẜm vnã opi. Sed h̃
seqt̃ Cy. ⁊ Pet. sȝ Saly. ibi tȝ aliã opi. gl. ꝙ imo suspecta repu
tet̃ ꝑ trãsitũ ad secũda vo. vt. l. que tutores. C. de admi. tuto. igi
tur tutela finit̃. Sed Bal. ibi in ꝟ. modo queritur si mater erat
tutrix ⁊c. dicit qꝺ ista rõ suspitionis nõ valet, qꝛ esset necessaria
sñia iudicis. ¶ Prima ergo opi. fundatur ẜȝ Bal. qꝛ nulla. l.
cauet̃ ꝙ talẽ tutelã testamẽtariaȝ ꝑdat, qꝛ oẽs leges dicũt quod
perdit ltimã tutelã, ar. l. illã. C. de col. Sed tñ ꝺt qꝺ. ij. opi. gl. ẽ
verior. ꝑ tex. in. §. sinaũt tutelaȝ. in auc. de nup. q tex. equiparat
mulieres trãseũtes ad. ij. vota nubenti ĩ. annũ luctus q̃ ad nullã
tutelã aspirare possunt cũ sit ifamis ⁊ suspecta, ⁊ odiosa memo
rie defuncte legi ⁊ in hanc. ij. opi. Jo. gl. cõmuniter vr̃ inuere
Barto. in. d. l. omnem. ⁊ ista ẽt vꝫ opi. gl. ibi, qꝛ cũ sit vltimo lo
co recitata ꝑ gl. ⁊ nullã exp̃sse firmet ergo vltia vꝫ tacite appro
bare, arg. gl. valde no. in. l. qdã. §. sabinus. ad treb. sȝ qꝛ opi. for
te ꝺ iure est verior, qꝛ nõ reperit̃ iure cautũ, ⁊ qꝛ nõ est eadẽ rõ i
testamẽtaria sicut i legitima, qꝛ testamẽtaria est approbata a te-
13 statore, ⁊ ideo nõ cogit̃ satisdare, vt insti. de satis. tu. §. j. † Secus
i legitima vt ibi, ⁊ sicut ẽt. s̃. dixi, qꝺ debitor ⁊ creditor nõ potest
esse tutor legitimus, sed testamẽtarius sic, vt no. in. d. auc. mino
rũ debitor. C. q da. tu. pos. facile nũq̃ȝ fuisset testatori sicut vxorẽ
tutricẽ ꝺdit ita adire dũmodo nõ trãseat ad. ij. vota, vnde cũ nõ
dixerit, ⁊ hoc venire poterit illud cogitasse vtrũq̃ȝ trãseat ad. ij.
vota vl' nõ, ar. l. si qs domũ. §. i. ff. loc. ꝯiũcto. §. sinaũt deficiẽtis.
C. ꝺ ca. tol. ⁊ ẽt desinit esse tutrix ẽt si vt vidua luxuriose viuat,
sȝ nõ trãseat ad. ij. vota, vt no. gl. i auc. ꝺ resti. ⁊ ea q̃ parit. §. fi.
⁊ no. gl. Bar. ⁊ doc. i auc. sacr̃m. C. qñ mulier tu. offi. fun. põt.
⁊ vr̃ casus in. l. fi. e. ti. vbi dꝫ qꝺ mater pudicitiã suã intactã ser-
uaret. Jta ẽt dixit Bar. i. l. his solis. C. de reuo. do. ⁊ i n. l. si qs
sub ꝯdi. ff. ꝺ test. tute. i ꝟ. q̃ro mulier trãsiuit ad. ij. vo. qꝺ no. ꝑ
petuo ꝙ si sil'ia secreta istaꝝ viduaꝝ patefierẽt mľte tutele cor

ruerent. Et ego semel vidi de facto Boñ. in quadam fornaria auia ꝛ tutrix nepotum ꝛ luxuriosa, an autem qñ mater vel auia assumunt tutelã debeãt renuntiare velleia. ꝛ scõis nup. ꝛ illud iurare ꝛ renuntiare oĩ legũ auxilio, ꝛ ẽt iurare ꝛ se, ꝛ sua obligare, dic vt plene no. Bar. in. d. l. si qs sub ɔditione. ꝛ in. d. auct. matri ꝛ auie, ꝛ no. bñ. q̃ nõ solũ si trãseat ad scõa vota mat. sed qñ vadit ad iudicẽ mat. ꝛ dicit qd vellet trãsire ad scõa vota nõ statim functa est tutela, vel ẽt si sponsalia ɔxerit p verba de futuro ita dicit Bar. in. d. l. si qs sub ɔdi. in ꝟ. quero an statiz ꝙ mater. ꝛc. ꝑ. d. §. sinautẽ tutelam, ꝛ in. d. auc. matri ꝛ auie. ꝛ idẽ dixit in. d. auc. sacrm. in ver. q̃ro, an statim. ꝛ Bal. in. d. l. oẽz. ff. ad tertul. ver. sed nunqd. ꝛ bal. in. l. ꝑcibus. C. de impub. in. viij. col. ꝙ no. q̃ vidi de facto in quadam spõsa de futuro, ꝛ etiã in il-
14 la q̃ ꝓtestata est se velle transire ad scõa vota. ¶ † Quero pupillus nõ hꝫ tutorẽ aliquẽ legitimũ vel testamentariũ, tũc tali pupillo nõ habenti tutorẽ dabit̃ curator. l. curator. ff. de tu. ꝛ cu. da. ab his, ꝛ ibi gl. q curator oĩa põt exceptis his q̃ solẽniatem iuris requirũt. ff. de aut. tut. ꝛ dr̃ desiderare solẽnitatẽ iur. oẽm actũ p quez obligaret̃ vel alienet, vt pꝫ in aditio. heredi. in qua non sufficit auctoritas talis curatoris, vt. l. tñ in vna. §. j. ꝛ ibi gl. Bar. ꝛ doc. ꝛ ibi scripsi. ff. de app. ꝛ ideo non posset ẽt esse in iudicio, nisi cũ dat̃ curator ad litẽ cum tutorẽ qñ litigat cũ pupillo suo in. l. ij. §. si pupillus. ff. ad trebel. põt ergo interim talis curator administrare, ɔseruare bona, recolligere fructus pupilli, ꝛ similia q̃ facti sunt nõ aũt ea q̃ sunt iur. ita dicit elegãter bart. in d. l. curator qd no. qñ pupillus nõ hꝫ tutorẽ qd faciat sibi p iudicẽ de tutore prouideri, alias ẽt cũ curatore in iudicio vel extra. Sinaũt dixi qd ɔfestim dꝫ peti tut. alias qs priuat̃ successione,
15 pupilli, vt. l. sciãt. C. de legi. here. ¶ † Quero. ĩ. quantũ tps debeat prouideri de tutore, ꝛ in. d. l. sciãt, vr̃ casus apertus, qd satis est si petierint. ĩ. annũ a morte p̃ris, ꝛ etiam vr̃ casus in. §. sed quẽadmodũ. insti. ad tertul. lꝫ illi text. possit r̃nderi. Et hoc vr̃ sentire Bar. qd etiã mater habeat annuz, vt. l. qd ergo. §. j. ff. de infami. ꝛ idem Bart. in. d. l. sciant. ꝛ in. l. ij. §. ff. qui pe. tut. sꝫ Bar. in. d. l. ij. §. ɔfestim. ad tertul. tꝫ expresse qd id qd dr̃ de anno. in. d. l. sciãt. intelligit̃ ħm. d. §. ɔfestim, vel ɔfestim cũ potuit nisi mater vel alius succedere volẽs sit impeditus lrĩma cã ita qd p annũ nõ trãscẽdat ɔuis fuerit in pudicitia, ꝛ idẽ tenere vr̃ Richa. malũ. in. d. l. sciãt. Sed primã partẽ qd imo sufficiat ĩ. annũ petere tutorẽ, cõiter tenent doct. vt Bal. Saly. Ange. ꝛ do. flo. in. d. l. sciãt. Et p̃dicta ꝓcedunt nisi mater sit minor q̃ nõ gereret tutelã vel q̃ nõ peteret tutorẽ cũ delictũ in omittẽdo clarũ est in integrũ restituẽda, vt lesa, vt. l. ij. cum ibi not. C. si aduer delic. qd est verũ si filius moriat̃ dũ mater est minor. Sꝫ mater interim incipiat effici maior, ꝛ postea etatẽ minorem non petijt tutorem filio nõ priuat̃ eius successione, ita dicit Bald. ꝛ
16 Ang. in. d. l. ij. ¶ † Quero hic dr̃ qd reliquit tutores analogistas, ita qd non tenent̃ reddere rationẽ quid ipoꝛtãt ista verba, dic qd impoꝛtãt qd scrupulosa inquisitio nõ fiat hoc ẽ, vt culpe leuis vel leuissime, seu negligẽtie rõ nõ habeat̃, nõ aũt ipoꝛtant ne si quid de bonis pupilli sit apud tutorẽ, nõ teneat̃ restituere, nec faciũt quominus oĩa reliqua teneat̃ restituere, ꝛ tenet̃ ď dolo ꝛ lata culpa ꝛ ď fraude, iste ẽ tex. in. l. si seruus vetitus. ff. ď le. j. ꝛ ibi bal. ꝛ Imo. nã eoipso qd nõ restituit reliqua dr̃ esse in dolo, vt. l. si procuratorẽ. §. fi. ff. manda. ꝛ no. q̃ est quotidianuz, nec ẽt relearet tutorẽ si diceret̃ per testatorem, qd si condemnatus esset tutor in aliquo pro dicta administratione tantũdem dari volo, ꝛ ad id heredes meos restituendã dicto tutori ꝛ ipsum liberare debeãt grano ꝛ ɔdẽno, sic. n. inuitaretur ad delinquẽdũ, vt. l. si quis rões. ꝛ ibi Bar. ff. de lib. leg. coniuncta. l. conuenire. ff. ď pac. do. ꝛ vide. l. cũ qd ɔcedes. §. i. ď admi. tu. ꝛ ibi Cy. ꝛ bar. in prin. ꝛ latius p Bar. in. l. aurelius. §. gaius. de lib. leg. ꝟ. iiij. quero vsq; ad ver. q̃ro. ꝛ ibi gl. ꝛ Cy. in. l. actiõe. C. de trãsac. ꝛ ibi aliquid per Bal. in fi. l. ꝛ per Saly. ꝛ Ang. in fi. l. vbi p illã gl. doc. dicunt qd p̃dicta sunt vera, quando liberatio relinquitur in vltima voluntate, vt est in casu nostro secus inter viuos q̃ verba liberatoria generaliter important liberationem etiam a dolo. Sed ego intelligerez a preterito, q̃ idẽ essent in vltima volũtate, vt. d. l. si qs rationes, ꝛ ibi Bal. ꝛ Bar. in. d. §. gaius. Multa alia circa materiam tutoris vide quẽ scripsi latius. insti. de actio. §. actionũ aũt iplo. in verbo, tutelle in fi. vsq; ad ꝟ.
17 i gl. pignoratitia in fi. cum si. † Si quis autez tutorẽ filijs suis dederit, nõ solum natis, sed etiam posthumis dedisse tutorẽ videt̃ vt. l. qui filiabus. ff. de testa. tut. Quid si dicãt do tutorem filijs, an etiam nepotibus dedisse dicatur, dic quod non, nisi dixerit liberis meis tutorem do. vt. l. quod si nepotes. eo titu.

SVMMARIVM

1 Executio legatorum ad pias causas ad quos spectet.
2 Executores vltimarum voluntatum qui esse possint. 3.
3 Minister nudus quis dicendus.
4 Executoris officiũ qñ incipiat, ꝛ an teneat̃ satisdare. 5. 18.
6 Executor vendens nunquid requirere debeat heredẽ, ꝛ facere bannimenta, ꝛ habere fidem de pretio. 7. 10.
8 Executor an ꝛ qñ possit agere contra heredem, ꝛ conficere inuentarium, ꝛ reddere rationem. 9.
11 Executor vnus nõ vocatis coexecutoribus nũqd possit exequi. Et an possit alteri committere. 12.
12 Executori ignoranti non currit annus executionis.
13 Executor nunquid possit eligere in pauperes suos coniunctos.
14 Executor vtrũ possit vendere rẽ quã vult, ꝛ qd de ꝑmutatione.
15 Executor nũquid possit p heredẽ ipediri ne vẽdat, ꝛ an teneat̃ ad debitum naturale, ꝛ soluere debita p̃scripta.
16 Executor an possit eligere spuriũ testõris ꝛ ɔ̃ ius disponere.
17 Executores plures an possint inuicem vices suas cõmittere.
19 Executio piorum legatorum an possit differri.
20 Executor nõ obstã. ꝓhibitiõe põt alimẽta spurio testõris p̃stare.
21 Executor nunquid possit pro suo salario aliqd ɔstituere. Et an de gestis standum iuramento suo.
22 Executor ad distribuẽdũ iter paupes q̃liter distribuere teneat̃.

¶ Glosa nonagesimaseptima.

1 **Executores** aũt reliquit Titiũ Seiũ ꝛ priorem. s. Domini ci. ¶ † Not. ꝙ iste testator reliquit executores nominatim, nã si non reliquisset expresse executores, tũc executio legatoꝝ ad pias causas spectaret ad epm loci, vt. l. nulli. C. de epis. ꝛ cleri. ꝛ ibi no. ¶ Et aduertas in casu nostro, q̃ testator erat de ciuitate Aretij, ꝛ testatus fuit in ciuitate Senarũ, quis eps fuerit executor an Aretinus vel Senẽsis casu quo nõ reliqsset noiatim executores, ꝛ dic ꝙ eps Aretinus, ꝛ sic eps loci originis dicti testõris, cũ dictus locus originis sit certus, Sinaũt dubiũ eẽt in quo loco natus fuisset testator tũc eps loci vbi testator vel ab intestã. deficiẽs mortuus est erit executor, vt. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. ¶ Scdo aduertendũ ẽ ꝙ p̃fati executores ɔputati a testatore si fuerint negligẽtes i exequẽdo totã volũtatẽ defuncti per annũ ꝙ statiz elapso anno executio relictoꝝ in piã cãm deuoluit̃ ad epm p̃dictũ, vt. d. l. nulli, ꝛ ibi doc. qd ẽ verũ nisi testator ꝓuideat ď alijs executoribus si primi vel alij sint negligẽtes in exequẽdo q̃ tũc nunq̃ deuoluet̃ ad epꝫ executio donec supererit aliqs, ꝛ si essent i infinitũ noiati,
2 vt no. Bal. Raph. Jo. ꝛ Imo. in. l. si fundũ sub ɔditio. §. q̃ sundꝫ. ď le. j. ꝙ no. ¶ † Aduertas si testator reliqt centum amore dei illis ꝑsonis pauꝑibus quos Titius elegerit ꝙ lꝫ nõ elegerit ĩ. annũ tñ distributio nõ deuoluit̃ ad epꝫ stãte illa ɔstõne sinodali ꝙ qñ executores vltimaruz voluntatuz fuerint negligẽtes exeq per annuz ꝙ distributio deuoluat̃ ad epm, qm̃ Titius non ẽ executor sed elector. ita dt̃ elegãter bar. p illuz tex. in. l. cuz qdam. de leg. ij. ¶ Quero qs põt eẽ executor vltiaruz voluntatuz, ꝛ dicas ꝙ ẽt mulier põt esse executrix, vt. l. q in aliena. §. q̃ꝗ̃. de nego. gest. ꝛ ẽt minor. xxv. annis, vt nõ. gl. in. c. ij. ď test. in vj. ꝛ ibi Do. de. s. Ge. ꝛ idez vnuz collegiuz, q̃ fungit̃ vice persone vt. l. mortuo. ꝛ ibi bal. ff. ď fideicõ. ꝛ religiosus, vt in. c. fin. de testa. in vi. fallit in fratribus. s. Francisci, vt cle. exiui. de ver. sig. de quo vide Bal. in auc. si qua mulier. C. de sac. san. eccle. Qui religiosus nõ põt acceptare tale offĩm sine licẽtia supioris vt no. Pe. de anc. in cle. i de test. ꝛ no. Bal. in. d. l. pau. p. C. ď epis. ꝛ cleri.
3 vbi † voluit ꝙ bãnitus possit eẽ executor i his q̃ facti sunt ꝛ idẽ in excõicato, arg. l. ex fcõ. §. ex fcõ. ff. ad treb. Non aũt impubes nisi in his q̃ cẽnt meri facti, vt mittere legatariũ in pos. si est talis intellectus, vt ar. l. j. §. cetex. ď acq. pos. tu dic vt p Jo. an. i. c. fi. ď test. ꝛ dr̃ eẽ filis tutori, vt no gl in. l. pe. ff. ď tutel. dic tñ vt ibi p bar. ꝛ doc. ꝛ no. bar. i. l. qdã relegatus. ff. ď reb. dub. ꝛ bal. i. d. l. nulli an aliqs dr̃ nudus minister, ꝛ aliqs dr̃ legatarius, nã nudus minister dr̃ q nullũ ɔmodũ sentit. vt no. gl. ꝛ Barto. in l. si qs Titio. ff. de leg. ij. s qñ ɔmodũ ex testõ sentit tacite vel expsse dr̃ legatarius ꝛ nõ nudus ꝛ merus minister executor ꝟo nudus hꝫ actionẽ eã põt intentare quã habebat defunctus, ꝛ idez si eẽt executor ad pias cãs, vt no. Bar. in. d. l. si qs Titio, ꝛ. l. id qd pauꝑibus. ď epi. ꝛ cle. C. vide circa hoc bonã gl. i. l. lucius. §. meuia. la. j. ff. ad treb. ¶ Et est aduertendũ ꝙ illud tantũmodo põt facere ꝛ exercere ħm p̃tãtẽ datã a testõre, ꝛ ita dt̃ bal. ꝛ Sali. in. l.

li.in.l.id qđ paupert.ᷣ ita aliter dare eis amplā ptātem ita vult Bar.i.l.alio.đ ali.ᷣ ciba.leg.facit pdicta.l.nō distinguem⁹.§.
4 đ officio.de arb.†s3 q̄uis hēat a testatore amplā ptātē exequē di non tñ pōt aliqd vendere vel exequi,nisi prius fuerit adita he reditas p institutū.ita vult Bar.in.d.l.alio.ᷣ Bal.i.d.l.nulli ᷣ Saly.in.l.si ps ad declinādā.ᷣ Bal.i.l.eā quā.C.de fideicō. ¶ Quid si testator dixit nolo legata.s̄ dicta mādari executioni J.tm̄ ips.ᷣ Bar.in.l.talis scriptura.i fi.de le.i.voluit cū sit du plex executio vna iuris,vt qñ legat rē iuxta.l.titio.ff.đ fur.ᷣ.l.si tibi hō.§.cū seruus.đ le.g.j.l.j.đ re iud.facit.l.ᷣ in seruos.§.j.đ reñ.ᷣ testator de hoc nō intellexit,s3 de executione fiēda p ho minē.Ex quo inferas tu qđ cū.l.exequat̄ dñiu3 in legatariū rei ppie testatoris,q̄ ēt fructus interim obuenientes sint legatario restituendi.vt.l.apud iul.§.j.in fi.đ leg.j.ᷣ no.gl.By.ᷣ bar.in l.qđ seruus de le.ij.ᷣ opi.Bar.mihi pl3 l3 Ang.i.d.l.talis scri ptura dicat,qđ ē t executio iuris vr̄ delata ad illud tēpus,q2 lex exequat̄ dñiūn,tñ restat traditio,ᷣ ad illam restōnē testator vr̄ se referre,s3 nō est hoc 2iecturādū q̄ testator voluerit diminue re legata in fructibus ᷣ in alijs p ista verba,s3 tantūmodo i tpe. Secus si testator dixisset verba ad hr̄dē hac forma hr̄s dato talia legata post annū,q2 talis dilatio vr̄ adiecta in fauorē here dis,vt fructus recipiat p se.l.si ita ascriptū.§.pegasus.ff.đ le.ij. ᷣ qđ ibi hr̄.ᷣ qđ no.Bar.in.l.j.ff.de adi.le.ᷣ ita sentit Bar.in
5 d.l.talis scriptura.¶ †Quero an executor pdict⁹ teneat̄ satisfa cere.dic regl̄r q̄ nō,đ quo tñ late p bar.i.l.diuus.ff.si cui plus q̄ p.l.falci.nisi effectus sit nō soluēdo añ testm̄ vel post testatorē ignorāte vt ē casus ᷣ ibi bar.i.l.liber.§.gaius.đ an.leg.¶ Que ro an talis executor possit vēdere bona hr̄ditaria ᷣ aliena,ᷣ di cas q̄ si data fuit ptās a testōre vēdēdi ᷣ alienandi ᷣc.vt p bar. in.l.alio.de ali.ᷣ ciba.le.versi.q̄ro ergo vtrū ad hoc vt ista con cessio.qui t3 q̄ non potest nisi fuerit adita hereditas ex testō.l. si nemo.ff.de testa.tutel.ᷣ idē si essent executores ab intestato,q2 nō possent nisi hr̄ditas fuerit adita ab inte.vt no.glo.in.l.q filio .§.j.ᷣ ibi doc.ᷣ plene Joā.de imo.ff.de here.instit.de quo per bal.i.d.l.id qđ paupe.ᷣ Saly.in.d.l.si qs ad declinādū.in pn. ᷣ Bal.in.d.l.nulli.ᷣ in.l.eā quā.C.de fideicō.q2 officiū excusa toris incipit ab adita hr̄ditate,vt.l.is qui tres.§.idē.ff.de excu.
6 tuto.¶ †Quero an hr̄s sit regrēdus qñ executor vendit,vel qñ eligit rē quā vult vendere,ᷣ bar.in.l.alio.i ver.quero an heres sit regrēdus,q̄ est regrēdus si isti executores essent assumpti tā q̄ boni viri.l.si qs arbitratu.ff.de ver.obli.Et idē si haberet li beram ptātem per.d.c.creditori de distra.pigno.de quo ibi la te per Bar.in.l.qui pōt,de reg.iur.de quo etiā per bal.in.d.l. nulli ver.sed nunquid heres meus potest adesse.¶ Quero an executor teneat̄ facere banniméta,ᷣ Bar.in.d.l.alio.ver dein de quero,q2 sequit̄ ᷣc.tenet q̄ sic ad similitudinem executorum sententiarum,vt.l.ordo.C.de execu.rei iudi.siue habeat libera3 potestatem alienandi,siue non,vide Angel.in.l.creditor.C.de distra.pigno.ad similitudinem tutoris qui habet liberam,q2 d3
7 facere bānimēta.l.ᷣ si siue.§.j.đ mino.¶ †Quero an executor possit fidem habere de pretio,ᷣ Bar.in.d.alio versi.quero an talis executor possit,t3 q̄ si h3 a testatore liberā,pt h̄ facere vt ar.l.qui rome.§.calimachus.de ver.oblig.ᷣ qđ ibi Bar.ᷣ per do.Jo.de imo.solet allegari qđ Bar.est sibijpsi contrarius,vt l.a diuo pio.§.emptore.de re iudi.vbi t3 qđ executor non potest habere fidē de pretio.§.dicth.§.si emptor.Sed tu potes dicere aut h3 liberā ᷣ ad similitudinē tutoris equiparat̄,vt not.glos.in l.penul.ff.de tute.ᷣ tali casu pōt habere fide3 de pretio,ita loqui tur Bar.in.d.l.alio,aut nō habet liberā,ᷣ non pōt habere fidē de ptio.Ita intelligit̄ qđ no.bar.in.d.§.si emptor.vel ꝫm Jmo. in.d.§.si emptor.aut facit credentiā intra tēpus quo legata de bēt exequi,iuxta.§.itē mixta insti.de actio.ᷣ auc.hoc amplius. C.de fideicō.ᷣ tunc potest habere fidē de pretio,ᷣ ita intelliga tur Bart.in.d.l.alio.in longius tps non potest,ᷣ ita intelligat̄ bar.in.d.§.si emptor.Aduertas ēt q̄ in instrumento vendi.non potest executor dicere qđ 2fessus est se habuisse pretiū,sed opor tet q̄ dicat qđ actualiter habuerit ᷣ recepit in presentia testiu3 ᷣ notarij,facit qđ habet̄ in.l.ex cautione.C.de nō nu.pe.ita dt bar.in.d.§.si emptor.quē sequit̄ ibi Jmo.dic vt ibi,ᷣ quero dat executori aliquid qđ debeat expēdere in aliqua3 causam piam qui non adimplet,dic q̄ ab eo repeti potest per condi.ob causam vt.l.hr̄s.ᷣ qđ ibi no.bar.ff.de condi.ob cau.ᷣ qđ.s.dixi qđ exe cutor vltimarum voluntatū est similis tutori per glo.ᷣ doc.in.l. penul.ff.de tute.non est verū per omnia,q2 tutor nisi habeat iu stam excusationem,inuitus cogitur acceptare tutelam.vt insti. de excu.tuto.in pn̄.sed executor inuitus nō cogit̄,vt no.vt vr̄

tex.in cle.j.de Quod est verū ante susceptum officium,post susceptū vero tacite vel expsse cogit̄ exeq ꝫm Jnn.ᷣ Hostien.ᷣ Spe.đ insti.§.2pēdiose ᷣc.hoc āt ᷣc.Pet.de anc.i cle.j.Tu potes inducere p hoc simile de arbitro.vt.l.iij.§.j.ff.de arbitr.
8 ¶ †Quero an executor possit agere ᷣ intentare actiones 2tra heredem,ᷣ dicas q̄ sic ad pias cās ᷣ executor pie cause,vt.d.l. nulli.ita etiam t3 bal.in.d.l.id qđ pauper.ᷣ p hoc allegat.l.si vero nō remu.§.fi.cū.l.seq.ᷣ se q.ff.manda.ᷣ dictas actiones in tendat suo ᷣ officij sui noie,vt in auc.de here.ᷣ falci.§.si vero.s3 Jac.de are.vt refert bal.in.d.l id qđ pauper.in.d.iiij.col.de quo plene per Pet.de anch.in.d.cle.j.de testamētis in ver. vtrū executor possit agere cum ver.sequen.Ubi dicit qđ predi cta pcedūt ad pias causas,alias autem nudus executor non h3 actiones ᷣ sic non posset intentare actiones nomine suo,sed no mine officij,qđ est magni effectus,q2 qñ ad pias cās cum possit nomine suo mouere actiones poterit procuratorē constituere an te litem contesta.qđ non posset qñ non ad pias causas,ᷣ moue ret actiones nomine dñi,vt.l.neq3.C.de pcura.ᷣ hoc ēt voluit Bar.in.d.l.id q̄ pauper.ver.q̄ro an fideicōmissarius ad pias causas cū ver.sequēti.vbi dicit qđ pdicta procedūt in executo re.Sin autē habet̄ loco heredis qđ quando sit habetur in.d.l. si qs ad declinandā.Tunc nulli dubiū qđ posset agere ᷣ 2stitue
9 re procuratore3 pro libero volūtatis,ᷣ qñ sibi placuerit.†Et q̄ ro an executor teneat̄ 2ficere inuētariū,ᷣ credo q̄ sic,q2 vt sta tim dicā tenet̄ reddere rōnē,ergo tenetur 2ficere inuentarium. ar.l.cū tale.§.j.ᷣ ibi Jac.de are.Raph.ᷣ Jo.de 2di.ᷣ demō. ᷣ Jo.an.i Spe.de instru.edi.ver.si vo aliqua.in.iij.car.vel. iiij.dicit qđ in iudicio non tenet̄ reddere rōnem.S3 extra iudi ciū potest vnus ex curatoribus petere ab alio 2putū.Nam d3 sibi cōicare,ᷣ qui non communicat,ᷣ qui non ex fide gerit pt vt suspectus remoueri,argu.de admi.tut.l.actor.ᷣ tenet̄ reddere ꝫm.l.cū seruus.de 2di.ᷣ demō.ᷣ ibi By.Bar.ᷣ doc ita vult Pet.de anc.i.d.cle.j.in ver.quo ad primū qñ testator cū ver. seq.Et vide circa hoc bal.in.d.l.id qđ paup.i fi.Et qđ teneat̄ 2ficere inuētarium voluit bal.in.d.l.nulli.in ver.vltimo no.in ver.cū āt.¶ Quero testator dedit executori ptātē vēdendi bo na hr̄ditaria pexecutiōe legator̄ i cāu quo non possit,an possit agere ꝯ hr̄dem i.d.cle.j.ver.vtrū executor possit agere ꝯ here de3,vbi dicit q̄ i relictis ad pias cās pt agere ꝯ heredes,alias non,q2 nō h3 actiones ēt si a testatore dicat̄ q̄ possit agere ᷣ ex periri,ᷣ vendere ᷣc.q2 mandatu3 suū finit̄ morte,ᷣ sup rebus q̄ non sunt sue.Facit qđ no.gl.in.l.institutio de here.insti.allegat
10 l.iur.iurā.de testa.tute.¶ †Quero an executor pdictus possit vendere,ᷣ Bar.in.d.l.alio.in prin.in.ij.col.dt,Aut est execu tor vniuersalis,ᷣ iste pt vendere sicut hr̄des,vt.l.si quis ad de clinādā.Aut sunt executores particulares ad legata soluenda alio hr̄de instituto.ᷣ isti non pñt vendere nisi testator hoc pro mittat,sed Bal.in.d.l.id q̄ pauper.ver.xviij.q̄rit an execu or ꝯ h3 ᷣc.t3 q̄ hoc est verū,nisi heres esset in possessio.rei vēdite vnde non pt executor trāsferre dñiū vel possessionē nisi hr̄s desi nat de pos.arg.ff.de ꝯh.emp.l.fistulas.§.fundū,q2 testator non pt facere q̄ dñiū ex ꝯctu transeat sine pos.agat ergo emptor ex ꝯctu ꝯ herede3,ᷣ 2sequet̄ possessione3 ᷣ dñium iudice mediante vt.ff.de acq.pos.l.q̄ vniuersas.§.ite3 cū prior.Non aūt pt execu tor expellere hr̄de3 per vim,vt.ff.de reg.iur.l.non ex singulis.
11 ¶ †Quero an vnus ex pluribus executoribus possit exeq sine alijs,ᷣ bal.i.d.l.nulli.circa fi.dt q̄ non pt vnus sine altero.vt l.fi.C.de auto.pstā.ᷣ ideo dēnt simul facere execu.in.c.religio sus.§.sane.de test.in.vj.vbi dr̄ q̄ est spāle q̄ vbi alij sint abiētes vnus solus pt exercere vel expedire,sed Jaco.but.ibi,vt refert Bal.intelligit dictū versi.sane qñ esset distributio icerta,ar.l. itē si vnus.§.fi.cū.l.seq.ff.de arbi.secus qñ distributio esset cer ta,vt qñ testator dicit tali paupi lego,q2 tūc vnus executor tm̄, q2 non ē faciēda nisi sola executio,i qua non refert per quē fiet. ¶ Quid si vnus ex duobus executoribus ē mortuus,vtrū eps possit sibi adiūgere aliū vel associare seipsu3,ᷣ bar.in.d.l.nulli in fi.dicit q̄ non,q2 eps negligentiā,ᷣ maliciā executorum sup plere pt,sed in casu fortuito supplere non potest,vt not.in.d.c. fi.de testa.in.vi.Sin autē vnus esset absens,l3 acceptauerit offi cium,tñ per alterum fieri potest executio,nec absens ē expectā dus,nisi absentia eēt modici tpis ꝫm Jo.an.i.d.c.fi.i nouella.
12 ita dicit bal.in.d.l.nulli in fi.¶ †Aduertas q̄ executor debet exequi p se,ᷣ non pt alteri 2mittere,q2 electa ē fides ᷣ industria a testatore q̄ bal.in.d.l.nulli in versi.item no.sic dicit hoc ver bū quo ad arbitriu3,sed si certū aliud 2miserit a se prius decla ratum,dicit q̄ hoc facere potest,ᷣ non refert fiat p se vel p aliū

vt in. c. is cui. de offi. deleg. in. vi. ita tz Archi. et Jo. an. i nouel la. in. d. c. fi. Et tene méti qd executor testamétarius pferť epo nisi p lapsuz anni deuoluať executio ad epm, qz .j. annum dz fieri executio. ita dt Bal. in. d. l. nulli. in ver. deniqz. no. hic. ¶ Sz est aduertédũ qd tps anni nõ currit executori ignoráti. d quo tñ latius dicas p bal. i. d. l. id qd paup. ꝟ. iij. qro ɔstit. ꝛc. ¶ Quero qd si executores in pari numero discordát, rñdeo qd coguntˀ ɔcordare, ꝛ si intra terminũ statutũ nõ ɔcordát, exequitˀ eps. ar. ff. de leg. j. l. hmői. in fi.

13 ¶ † Quero an executor possit eligere i paupes suos ɔiunctos. ꝛ Jac. de are. dt qd sic si sunt paupes, ꝛ põt ét bona hrditaria suis ɔiũctis dare si facit bona fide ꝛ palá. ita dt Bal. in. d. l. id qd pauper. sed Pet. de anc. in cle. j. ver. iij. qro distinguit. Aut est vnus executor solus, aut sunt plures. ¶ Prio casu nõ põt nec sibi nec valde ɔiuncto dare, facit. l. si mádauero. §. is cui. ff. máda. nisi forte ille suus ɔiunctus eét summe paup, vt ar. ff. de i diẽ addie. l. sz si vno. ꝛ ff. d arbi. l. qd qd. §. si tm. ¶ Scdo casu posset p. d. l. qd si vno, ꝛ ff. cuiusqz vniuer. no. l. nulli. ꝛ l. plane ꝛ qd possit emere bona fide, qz palá voluit Pe. d anc. in. d. cle. j. ꝟ. sz vtruz ré venalem ꝛc. ¶ Quero an executor q hz ptáté vendédi, possit permutare, vel insolutuz dare vel obligare, ꝛ Bar. in ver. vtrũ executor qui hz ptátem vendendi ꝛc. dixit aut talis pmissio fit a ptore vel a iudice, ꝛ dz stricte intelligi. l. si pupillorũ. §. ptor. ff. d reb. eo. Aũqz fit ab alio p̃uato, ꝛ tũc oém applõnem p quã impletˀ eã p quã fuit permissa

14 véditio facit. l. statu liberis. ¶ † Quero an executor possit védere ré quã vult, ꝛ Bar. in. d. l. alio distinguit aliqñ executor hz liberá ptáté. Aũqz é ei ɔmissum p ꝟba ipoztátia arbitriũ boni viri isto vltio casu nõ est dubiũ qd nõ pt apponere manus ad res quas vult, sz dz facere vt ptor faceret. l. magis puto. §. ne passiz. ff. d reb. eo. ¶ Primo casu qñ hz liberá ptáté ꝛ clarũ ꝙ libera ptás intelligitˀ dũmodo bona fide faciat, vt. l. creditor. §. lucius, sz illi q ré magni ptij vellet védere, p dicto debito nõ faceret bona fide, vt. d. §. ne passim. i ver. necnõ. Et id nõ vz véditio eius, ꝛ poterit retractari, ita dz itelligi gl. i. l. pe. C. qñ decreto opus nõ est. l. lz creditores. C. d distra. pig. ꝛ sic dz executor bona fide védere iusto pretio, alias poterit reuocari bm Bar. ibi facit. l. j. C.

15 si ven. pig. aga. ¶ † Quero an hrs possit ipedire executorez ne védat. ꝛ Bar. in. d. l. alio. ver. qro hrs requisitus vult ꝛc. dicit si vult totaliter ipedire nõ põt nisi offerat pecuniá necessariam p soluédis legatis. l. iij. §. j. C. de iure do. impe. Jté põt dare fide iussores de védédo tot bona ex quo executor possit soluere legata, vel alio mõ ɔstituat executoré i mala fide. ¶ Quero an executor vendédo obliget hrdé d euic. ꝛ bar. in. d. l. alio in fi. determinat ꝙ sic si executor faciat puisioné bm ɔsuetudiné ciuitatis l. si de pignore. §. fi. de pig. act. Ná qñ aliqs védit ex aliquo officio sibi iniũcto nunqz tenetˀ de euic. vt. l. q erat. ff. fami. hercis. ꝛ l. si pig. ff. de euic. ¶ Quero an executor possit soluere debitũ naturalem, ꝛ Bal. in. d. l. id qd paup. ver. viij. an executor ɔstitutus ꝛc. dt qd sic de iure canoni. qd nõ currat. de obli. ciuili, vt extra de pac. c. j. Sz an possit soluere debita iá prescripta. ꝛ determinat Bal. qd si talis pscriptio precesserit etiam de iure canonico, qz cũ bona fide nõ posset. facit. l. at q natura. ff. de nego. gest. posset tñ soluere debitũ de quo apparet snia absolutoria iniuste, tñ, vt in. c. cũ eterni de re iudi si é notoriũ de iniustitia al's

16 secus, vt. l. ul. d ɔdi. inde. ¶ † Quero an executor possit eligere spuriũ testatoris, ꝛ bar. in. d. l. id qd pauper. ver. qrit an executor ꝛc. determinat qd nõ, qz nõ vr datũ executori arbitriũ dispo nedi ɔ ius, vt. ff. de ritu nup. l. qz ꝛ hoc é verũ tam in executore testamétario qz etiá in legitimo, puta epo qd est verũ nisi aliquid dispensaretˀ spurio pauperi quo ad alimẽta, iuxta. c. cũ haberet de eo qui dux. i vxo. quá pol. per adul. Jta ét voluit Pe. de anc i. d. cle. j. in fi. Et tene méti qd executor pdictus tenetˀ d dolo, lata culpa, leui, ꝛ leuissima, i illis casibus i qbus tenetˀ ꝛ hz qd tenetˀ heres ita dicit Raph. ꝛ Bal. i. d. l. cũ res. §. culpa. ff. d leg. j. ¶ Quero an eius morte expiret legatũ annuũ, ꝛ dic ꝙ nõ vt. l. annua. ꝛ ibi bar. ff. d annuis leg. qd si executor accipiat pecuniá ꝛ ɔuertat in aliá cám. an alligat hrdé, ꝛ bar. i. d. l. alio dt qd sic. ꝛ no. docto. in. d. l. id qd pauper. facit. l. ciuitas. ꝛ qd ibi no. ff. si cer. pe. ꝛ qd hr in auc. hoc ius porrectuz. C. de sac. sanc. eccle. ꝛ védédo ꝛ pmittédo de euic. obligat heredé ꝛ nõ se no. bar. in. d. l. alio. ꝛ doc. in. d. l. id qd pauper. ꝛ in. l. si qs ad declinã. de epis. ꝛ cle. ꝛ ibi Saly. † qñ sunt plures executores, an pñt

17 inuicé ɔmittere vices suas vnus alteri. ꝛ Bar. in. l. si véditiõe. §. fi. ff. de bo. auto. iudi. pos. ꝛ inclinat qd sic bm Sy. ad similitudiné tuto. vt. l. iij. §. v. de admi. tu. ꝛ de hoc vr tex. in. c. fi. d sta. in. vj. ꝛ ibi doc. ꝛ Domi. de. s. Ge. vide bal. ꝛ late Saly. in. d. l. nulli, not. ꝙ inuitus nemo põt cogi acceptare tale officium, vt voluit Pe. de anc. in. d. cle. i. de testa. lz secus sit i tutore, vt i. fi. de excu. tuto. vltimarũ voluntatũ tutor nõ est ɔnalis. ¶ Quero an heres possit ɔuenire executoré in prestádo legata, ꝛ bald. ꝛ Jmo. i. l. qdá testa. §. pe. d le. j. dicũt qd sic qd dicũt fore qñ legatarij essent certi, sed si essent declarádi p executoré vel p aliá tertiá psonã nõ posset heres exequi, facit qd hr in. l. si post morté. C. de fideicom. ¶ Quero quando est statuta dies ibi a testatore ad exequendũ, quando incipit currere dictum tẽpus dicit

18 Bal. ꝛ Jmo. in. l. si in diẽ. ff. de ɔdi. ꝛ demon. † ꝙ incipit ab adita hereditate sicut potestas tutoris, vt. l. antepen. cũ glo. ff. d tutel. ꝛ l. vxorem. §. j. ff. de fa. sis. qd est verũ quando aliqd est implendũ in psonã hrdis ꝛ post morté testátis, secus si esset dictuz tantũmodo post morté, qz tũc incipiet currere a die mortis per no. in. d. l. ij. de ɔdi. ꝛ demõ. ét fuit de méte gl. in. d. l. si in diez. Sinaũt esset aliqd qd sufficeret impleri in vita, tũc vr tps currere ex die testaméti, vt no. in. l. si cui. la pria. §. i. ff. d leg. i. ꝛ adde tex. in. l. iij. §. si quis heredi. de statu lib. Non tñ tradas obliuioni qd nũqz tps incipit currere executori ad exequẽduz nisi a die scientie, ná ignoranti non currit tempus, facit. l. annus, ꝛ qd ibi Bar. Bal. Ang. ff. de calũ. ꝛ l. qui nõ. ff. d infa. qñ autez essent plures executores quoruz vnus est debitor hereditarius an alij possint agere ɔ collegã ꝛ exigere. ꝛ dic qd sic bm Bar. ꝛ vt. l. q po. §. vt in ceteris. ff. de pcura. sed lz possit solui executori non tñ potest solui heredi eius, vt no. Ang. ꝛ Jo. de imo. in. l. qsquis si

19 bi. ff. de ver. oblig. † Executio auté piorum legatorum non defertur pter penitentiam aditionis hereditatis vel inuentarij, vt no. Bal. in. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. ¶ Quid si aliqs relinquitur executor sub nomine dignitatis, an transeat dictum officiuz ad singularem successoré dicte dignitatis. ꝛ Bar. in. l. qui liberis. §. hec verba. de vulg. ꝛ pup. tz qd cõis obseruátia est quod tráseat in successoré dignitatis, dic vt ibi plene per bar. bald. ꝛ no. plene Bal. in. l. fi. §. i. C. cõia de leg. ꝛ i rub. C. de rela. ꝛ i. c. j. C. de inesti. in ma. facta, ꝛ in auc. si tñ d tẽpo. appel. ¶ Qñ executio é faciéda certe psone cõi collegio, vel loco, vł mõ expssos non põt executor alteri dare vel mutare ét si pie ageret, vt not. Ja. bu. Bal. ꝛ Saly. i. d. l. si qs ad declinádã, ꝛ canoniste in. c. tua nobis de testa. ꝛ Bal. in. d. l. id qd pauper. ¶ Quero executor vult satisfacere creditorib⁹ ꝛ legatarijs ꝛ distribuere, dic ꝙ debet huare formã datã p imperatorez in. l. fi. §. sinautez lega

20 ta. C. d bo. q libe. ꝛ ibi Bal. † si testator vetat alimenta prestari filio suo naturali, tamen executor põt alimenta prestare, vt not. Bal. in. d. l. id qd paup. Quid si dat aliquid in solutuz ꝛ pagamétum, dic ꝙ in dubio presumitˀ datũ iusto pretio, vt no. Ange. in. l. iij. C. si vendi. pigno. aga. Sinauté venderet rem minori ptio, non vz véditio tanqz fraudulenta, vt no. Bal. in. d. l. C. si védi. pig. ꝛ Ang. in. l. pe. co. ti. ¶ Quero an talis executor possit eligere ɔsanguineũ suũ vel spuriũ testatoris, dic qd non vt not. Bal. Ang. ꝛ Jmo. i. l. si illa insti. de here. insti. nõ phibetˀ executor emere palá ꝛ bona fide ea que sunt venalia per executoré legatoꝝ ad similitudinem tutoris, vt est tex. ꝛ ibi habetˀ. in. l. cũ ipse. C. de ɔhen. emp. ꝛ no. Bar. in. l. si ex emptione. §. fi. ff. de ɔhen. emp. Et executor mixtus potest ante litem ɔte. constituere procuratorem, vt. l. illaz. ꝛ ibi Bal. C. de do. ꝛ Bal. ꝛ Saly. in. d. l. nulli. Aduertas tñ qd ille cui commissa est distributio inter pauperes, intelligitˀ ɔmissum ꝙ faciat arbitrio boni viri, vt

21 no. Bal. in. l. iij. ff. de ann. leg. † Non tamen dictus executor pt aliquid sibi constituere pro suo salario, vt no. glos. ꝛ ibi docto. in d. l. alio. Et tene méti qd talis executor non potest restituere fideicõmissum vniuersale ex treb. vt no. Bal. in. d. l. id ꝙ paup. de gestis per talez executorez statur iuro suo, vt no. glo. sing. in l. diuus. ff. si cui plus qz p. l. fal. ꝛ est tex. no. in. l. si qs pro redemptione. C. de dona. executor ad pias causas põt redimere retentos a carceribus ét ob maleficiũ, vt no. Bal. in. l. qzuis. ff. solu. to. ma. ꝛ ibi Raph. ꝛ Jmo. nunqz currit tẽpus executori ad exequendũ donec non hz bona in posse suo, vt si sunt possessa p aliũ vt no. gl. singu. in. l. mancipia. C. de seru. fugi. nec etiam currit tempus executori donec aliquis in dictis bonis debet alimenta ri. no. Bal. in. d. l. id qd pauper. ver. quero an annus ꝛ no. be

22 ne † ꝙ executor deputatus ad distribuẽdũ iter pauperes, ꝛ sic i plurali non pt in vno distribuere tantũ, nec vnum tantũ eligere vt. l. j. ff. de op. leg. ꝛ ibi gl. ꝛ bar. ꝙ not. tene menti ꝙ est longa differentia, an quis dicatˀ merus executor, vel etiam legatarius qz si dicatˀ executor, ꝛ si decedat statim perit fideicommissuz relictũ ab herede, sino lz ipse fuisset aliqo ɔmodũ percepturus ca sus est, ꝛ ibi bar. in. l. liberto. §. fi. de annu. leg. secus si eét ét legatarius

gararins, rex. est no. in. l. publius. §. j. ff. de condi. & demõ. & in. l. ex his. C. quando dies. & in. l. liberto. §. fi. quod est no.

SUMMARIUM

1 Clausula quod valeat iure testamenti & codicillorum quid in testamentis operetur. 3. 4.
2 Dictio vel, quibus modis stet in iure.

¶ Glosa nonagesimaoctava.

3 **Et si** iure testamenti non vz vel nõ valebit. ¶ † Circa istã gl. vide Bar. in. l. j. ff. de in. codi. & doc. Bar. & Saly. in. l. fi. C. de codi. qui Bar. dicit qd si testator dicat, volo qd valeat iure testa. & codicillorũ nam lz videatur repugnantia, tñ vz, allegat casum in. l. fi. C. de codicil. & illa dictio, &, resoluit pro vel vt. l. ij. §. j. de testa. mi. qñ quoties copula ponit iter ꝯpassibilia resoluit in disiũctiua, vt. l. si titio fundus. ð vsufr. leg. & erit electio hẽdis qd ꝯpetat iure directo vel fideicõ. vt. d. l. fi. & l. recusare. §. fi. ad treb. Ergo idẽ si dixit volo qd valeat iure testamẽti vl codicillo॰ p easdẽ leges. idẽ vult bar. in. l. fi. C. de codi. ver. oppo. & vt qd nõ valeat, secus si dixit volo qd valeat iure testamẽti, vel saltẽ codicillo॰, tũc nõ pt hẽs eligere, qua via vult
2 accipere, ar. l. j. C. ð emã. ꝓpinquo. ¶ † Quid si dixit volo ꝙ valeat vel iure codicillo॰ & nõ dixit testamẽti, tũc qñ dictio, vl, apponit vni dictiõi tñ assumit ꝓ saltẽ, vt. l. si stipulatus. §. adhiberi de fideiusso. Et ista clausula hz locum ratione solẽnitatis vt. l. codicillis. §. fi. de leg. iij. nõ aũt hz locum rõne volũtatis iperfecte, facitqꝫ hẽ, & ibi gl. in. l. si is q. ff. de testa. ¶ Quid si testamentum non vz ex cã preteritionis, an ista gl. operetur & glo. in auc. ex causa dicit qd non. Sed Bar. i. d. l. j. ibi in quto qro dicit qd doc. communiter tenent contrarium, & idem voluit in dicta auc. ex cau. & ibi doc. Et in casu nr̃o cũ dicat si nõ valeat, vel nõ valebit talis cl̃a opat̃ si posthumus sit ꝑteritus. h voluit bar. i. d. auc. ex cã. & in. d. l. j. ver. quo. & Cy. Bal. Ang. & Saly. i. l. j. C. de postb. here. insti. & Bal. in. l. fi. C. de codi. & Jo. in. l. filio ꝑterito ð iniusto testa. & gl. bal. & Jo. in. l. ex ea. §. j. ff. de testa. &
3 gl. Bal. & Jo. i. l. titius. in ꝑn. ð lib. & postb. ¶ † Quid si dicat si nõ vz iure testamẽti valeat iure codi. & dicit Bar. i. d. l. j. ꝟsi. vij. quero qd illa ꝟba valẽt tpis ꝑteriti subiũctiui trahunt ad futurũ, vt. l. si ita qs. §. scia. & ibi Jac. ð are. & h voluit Nic. mat. & bal. in. d. l. fin. C. de codi. in pen col. ¶ Quid si testm̃ non vz ex cã exheredationis, & Bar in. d. l. j. ver. viij. querit, dicit qd sic, qꝛ si exheredatio fiat sine cãe insertiõe habet ꝓ preteritione, sed in ꝑteritione hz locum dicta cl̃a, vt dixi igi sue etiaz fiat exheredatio cũ cã, qꝛ non dr̃ tanqꝫ nullũ, tanqꝫ a demente factũ, dic vt ibi p Bar. si rũpat̃ per ꝯtratabulas, vt ibi vult Bar. in ꝟ. x. qro. ¶ Quid si plures filij sint instituti, & vnꝰ morit̃ relictis filijs q sunt nepotes ꝑteriti, iuxta. l. velleianũ. dic qd hz locum dicta clausula, vt no. bar. i. d. l. j. ꝟ. x. Et dicit aduertẽdũ ꝙ dicti nepotes non tenent̃ iure fideicom. restituere eorum patruis partẽ eorum patris, qꝛ illa clausula operatur, vt iur. fideicom. debeatur id qd est relictũ directe, vt. d. l. posthumus. de iniusto testa.
4 † Sz portio fratris mortui nõ fuit relicta directo ecõtra an operetur dicta clausula, si fiat ẽm testm̃ simpliciter, hoc etiam nõ dicẽdo cassans, irritans, annullans &c. dicit ibi Bar. ver. quo qd illa clausula non operatur, immo ẽm testm̃ tollit primum, vt. l. hoc iure. & ibi Bar. de leg. iij. facit quod no. Bal. & Joã. in. l. posthumus. §. si paganus. de iniusto testa.

SUMMARIUM

1 Codicilli sunt minores voluntates, & qui codicillari possint, & in illo esse testes.
2 Clausula codicillaris quid importet & operetur. 3. 4.

¶ Glosa nonagesimanona.

1 **Valeat** iure codicillorum. ¶ † Codicilli dñr minor voluntas, vt no. glo. in rub. de iure codi. & aduertas qd demũ põt facere codicillos q de iure pt facere testm̃, nã q esset ꝓhibitus testari non posset codicillari, vt. l. ij. & quod ibi Bar. Bal. Ang. &. d. mei. ff. de leg. i. Secus si non posset de facto & sic de facto esset impeditus, tũc corã qnqꝫ põt codicillare, vt. l. conficiunt. §. j. de iure codi. & in dictis codicillis sufficit qd interuenerint quinqꝫ testes, lz non sint rogati, & etiam femina in codicillis potest esse testis, vt no. glo. in. l. fi. & ibi doc. de codi.
2 † & tene menti qd ista cl̃a si non valet iure testamẽti valeat iure codicillorũ si scriptũ sit quisquis mihi heres erit det Titio centũ, facit legatũ ꝯditionale, qꝛ per illa verba, quisquis mihi heres erit legatũ expsse vr̃ p dictã clausulã repertam ab intestato vt. l. si qs cũ nullũ. in princ. de iure codicil. & nõ. gl. in. l. ex duobus. §. j. de vulg. & pup. & iõ qꝛ videat̃ reperta expresse ab inte. vr̃ exprimi aliter qd aliter, iõ facit legatum ꝯditionale, ita dicit bar. in. l. iij. de leg. ¶ Et aduertas ad vnum quod dixit bar. in l. si iur. in fi. ff. de leg. iij. qd si fiat primũ testm̃ solẽne & ẽm solẽne in quo sit ista clausula valeat iure codicillorũ qd facta aditione
3 per venientes ab intesta. legata ꝯfirmant̃ & debent̃. † Et ð h in gl. aliquid dicam de codicillis. Nã in codicillis ita potest legari & p fideicõmissum relinqui sicut in testamẽto, vt insti. de codicil. in ꝑn. & §. j. sz in codicillis nõ põt dari neqꝫ adimi directe hereditas, vt. l. ij. C. de codici. & insti. de codicil. §. j. ¶ Sz anqꝫ veniã ad materiam codicillorũ videndũ est primo de ista clausula codicillari qd importat & qꝫ psone p que verba dicant̃ grauate, & gl. in. d. l. j. ff. de iure codi. dicit quod vr̃ grauate venientes ab intesta. vt. l. ex testa. C. de fideicõ. & l. qui aũt circa princ. ff. si omis. cau. test. & ibi quod bar. in. d. l. i. circa princip. reputat verum quando veniẽtes ab intestato succedũt. Si enim succederent aliqui ex testamẽto, puta qꝛ precesserat primuz testamentũ qd non est ruptum per hoc scdm qd valet tantũmodo iure codicillorũ illi heredes succedentes ex primo videnť rogati, qcunqꝫ enim aliquo modo fit heres videtur rogatus, vt. l. si qs cum nullum. ff. de iure codi. ꝑterqꝫ si esset hẽs ex testamẽto postea facto
4 & est multũ diligenter aduertẽdaꝫ † qd non est simpliciter veruz quod habeat̃ perinde ac si essent rogati alij succedentes etiã ab intestato, nã tex. in. l. querelabit. ff. de testa. mi. dicit in causaz fideicõmissi, & codicillorum esse conuersam per dictam cl̃am, que verba sunt multũ ponderanda, nam ex testamẽto nemini acquiritur hẽdites regulariter nisi adita, vt. l. j. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. ista nõ ẽ ita instituti. directa, que trahitur ad fideicommissum, & q habet vim fideicom. & habet in se tacitã conditionẽ si cognoscat̃, & sic non transmittit ad hẽdes nisi qs agnouisset, vt l. si ita relictũ. §. illi si volet. de le. i. si in aliud diceres nõ posset trãsferre vis testamẽti in viz codicillo॰ ab ea q erat in testõ qd qd vult ille tex. l. qrebat̃. Sed in his in qbus trãsmittit̃ hereditas non adita in istis trãsmitti͂t istud fideicõmissum, non ergo p oia idẽ est ac si cogeretur ab intest. ita elegãter dicit Bar. in. d. l. i. & dt qd ita de facto rñdit qd no. ꝑpetuo quia semel ego etiã habui & consului in facto. d. Gas. de messoribus de regio.

SUMMARIUM

1 Donatio causa mortis que dicat̃, & cuius naturam sapiat, & qñ reuocabilis. 2. & confirmetur. 6. & quot testes requirat. 7.
3 Donatio causa mortis quando cẽseatur inter viuos, & an possit fieri de tota hereditate.
4 Donatio cã mor. an i ꝯfirmatiõe reqrat hẽditatis aditionem.
5 Donatio causa mortis in omnibus equiparetur legatis, & possit fieri pacto.
7 Jus accrescendi an locum habeat in donatione causa mortis.
8 Donatio causa mortis vtrum indigeat insinuatione.

¶ Glosa centesima.

1 **Donationes** cã mortis. ¶ † Quero q dicat̃ donatio cã mor. Rñdeo quoties fit mẽtio mortis dr̃ donatio cã mor. vt. l. scia. de do. cã mor. & l. scia. ð dote pleg. & ꝯcor. bar. & doc. i. l. q dotis. solu. ma. ¶ Scdo sciẽdũ ẽ qd donatio cã mor. sapit naturã vltie volũtatis, & naturam ꝯtractus inter viuos, & sic quo ad qd ex aliquo respectu sapit naturã ꝯtrus, & similiter ꝯtrus inter viuos, vt qꝛ a pñte presenti fit, vt. l. inter mortis. ff. ð do. cã mor. facit qd no. in. l. ij. in ꝑn. ð dote ꝓle. Nec et ꝓ eius ꝯfirmatione reqrit aditionẽ hereditatis, vt est gl. sing. in. l. post legatũ. §. pe. de his qb. vt indi. facit gl. i. l. si lie. C. fa. hercis. & no. plene do. Jo. i. fi. ð do. cã mor. Sz quo ad effectũ dr̃ leg. & vltia volũtas, vt est text. insti. de dona. §. j. qꝛ p oia fere ẽ vltia volũtas, vt & ibi vide gl. plenã, & est tex. in. l. fin. C. de do. cã mor. De his oibus no. bal. Ang. Raph. & Jmo. &
2 ibi dixi in. l. ij. ff. de leg. j. & † ideo talis donatio põt reuocari sola penitentia, & ẽt intelligit̃ reuocata alijs modis de quibus isti. ð do. §. i. & l. nã ois. ff. si cer. pe. ¶ Quero qd si dicat̃ dono post mortẽ, dic qd ẽ dona. cã mor. & iõ põt reuocari, facit ꝙ no. Cy. & doc. i. l. ij. C. ð in. do. & no. bar. i. l. q dotis. & ibi Jmo. ff. so. ma. de quo dic tu qd ẽ tex. in. l. mortis cã ð dona. cã mor. & facit gl. ordi. i. j. fi. in gl. accõmodauit. in fi. C. ð pac, & ibi bar. & doc. cũ gl. Ista fit donatio cã mor. necnon sequit̃ ꝙ si interim donator in vita alienauerit qd adhibet̃ illa distinctio q adhibet̃ legato, vcz alienauerit ex necessitate, vel ex volũtate, vt. l. si fideicõ. §. si

rem. de leg. iij. ita dicit Bal. & d. mei in l. stichũ q̃ meus erit d̃ le. j. Secus aũt si donatio esset inter viuos, q2 nõ adhibeť illa di stinctio alienauerit volũtate vel ex necessitate, q2 omni casu te neť ad estimationẽ, ita dicit Bar. in l. rez legatã. ff. de adi. leg.

3 ¶ †Quarto no. qd̃ ẽt diceť donatio inter viuos, l3 fiat mentio mortis, imo ẽt si dicať dono dona. causa mor. sed adijcitur cum hoc qd̃ sit irreuocabilis, q2 tũc pp dicta verba adiecta efficitur donatio inter viuos, vt. l. vbi ita do. & qd̃ ibi Bart. & doc. d̃ do. cã mor. ff. q̃ donatio põt fieri in sanitate faciẽdo mẽtionẽ de mor te, vt. d. l. seia. de dote pleg. siue ẽt fiat in extremis vite, vt ẽ tex. tex. & ibi doc. in. l. seia. §. pen. ff. de do. cã mor. Unũ tñ tene mẽti qd̃ sicut hereditas non põt dari directo in codicillis, ita nec per donationẽ cã mor. vt est casus q̃iuncta gl. & ibi hoc no. Bart. & Ang. in. l. l3. C. de pac. & p q̃ñs in casu nostro, necnõ sequi videť qd̃ si nõ valet iure testamẽti nec codicilloꝝ, sed donationis cau sa mortis, q2 ea q̃ requirunť in donatione cã mortis interueniũt veniẽtes ab intesta. deberẽt dictã hr̃ditatẽ dicto instituto p̃sta

4 re & detrahere quartã, qd̃ est notãdũ si est verũ, †& ẽ bñ aduer tendũ qd̃ ad q̃firmationẽ do. cã. mor. non requiriť quod adeať hereditas, vt est gl. singula. in. l. pe. ff. d̃ his q̃bus vt ĩdig. & no. Jmo. in. l. fi. ff. de do. cã mor. Unũ tñ tenẽ mẽti qd̃ q̃ non põt de iure testari, nõ põt ẽt codicillari, vt. l. ij. & qd̃ ibi plene not. per Bar. & doc. ff. de leg. i. Talis nõ põt ẽt donationẽ cã mortis fa cere, vt. l. cũ hic status. §. si miles. ff. de do. inter vir. & vxo. & in. l. i. §. j. ff. de tutel. & ratio. distra. & no. Bal. Ang. & do. mei in. d. l. ij. d̃ leg. j. Et iõ si q̃s eẽt intestabilis vt filiusfa. sicut nõ p̃t face re testm̃, vt. l. is q̃ in p̃tãte de testa. ita nõ põt codicillari, nec ẽt donationẽ cã mortis, nec si p̃r q̃sentiat, vt. l. tã. §. j. d̃ do. cã mor. vñ tali casu si apponerenť ista verba, vc3 si non v3 iure testamẽti valeat iur̃ codicilloꝝ donatio cã mor. eẽt nullius valoris, ꝙ no.

5 ¶ †Queriť cũ donatio cã mortis equipareť legato, vt. l. fi. C. d̃ do. cã mor. an sicut in legatis inspiciť, an testator alienauit lega tũ ex necessitate vel ex volũtate, vt. l. fideicõ. §. si rem. de leg. iij. hẽat locũ in donatione cã mor. vñ Bar. in. l. rẽ legatã. ff. d̃ adi. leg. s3 bal. & Jmo. in. l. stichũ q̃ meus erit de leg. j. dicunt qd̃ sic, si in isto testõ fit mẽtio d̃ dona. cã mor. dicam aliq̃a de dona. cã mor. vltra ea q̃. s. dicta sunt. Et primo qd̃ donatio cã mor. p̃t hodie pacto fieri, & iõ sicut ipsa donatio inter viuos, vt no. glo. in. l. ij. in fi. gl. & in. l. cũ pater menius. ff. de leg. ij. & gl. in. l. ij. i fi. gl. mag. C. de iu. codi. de quo vide Jmo. i. l. cũ ex cã. ff. de re iud.

6 s3 melius & latius vide insti. d̃ ac. §. in p̃sonã. †Et ẽ aduertendũ qd̃ sicut donatio cã mor. q̃firmať morte, ita ẽt deportatione siue bãno, vt ẽ sing. in. l. s3 & mors. §. j. de dona. inter vir. & vxo. s3 nõ q̃firmatur pp q̃ditionẽ impossibilem casus est singularis in. l. q̃ sub q̃ditione, in prin. & §. i. d̃ q̃di. insti. & ibi doc. quã actione pe tať no. gl. bar. & doc. in. l. i. C. eo. ti. q2 in casu nr̃o q̃ñ fuit facta in testõ & cũ non interuenit p̃ñtia p̃ris, & sic non v3 proprie, vt dona tio cã mor. agitur vtili ex testõ, vt no. Bar. in. d. l. j. tanq̃ fidei cõmissum petať, vt no. bar. i. l. tã is. §. j. ff. de do. cã mor. donatio antẽ cã mor. facta timore alicuius piculi q̃ primũ illud piculum cessat reuocať do. vt. d. l. iij. & ibi bar. & Ang. ff. d̃ do. cã mor. Et tũc q̃ñ repetereť p̃t repeti cũ oib9 fructib9 & accessiõibus occur sis, vt. l. cũ q̃s. & ibi tex. gl. bar. & doc. ff. d̃ q̃di. ob cãm. & bar. i. l.

7 si mortis cã donatũ. ff. d̃ do. cã mor. † & ibi Ang. & dñi mei i hac tñ donatiõe erit locus iuri accrescẽdi, vt ẽ casus no. i. l. j. §. fi. C. d̃ cadu. tol. & no. bar. i. l. illud in p̃n. ff. d̃ do. cã mor. & ibi Raph. d̃ Jo. & bar. i. d. l. j. i fi. & ibi doc. Itẽ talis donatio fcã p filiũ de q̃sensu p̃ris possit p p̃rem solũ reuocari. & bar. in. l. ij. de do. §. j. dic vt ibi p eũ & doc. & hr̃ in. l. nec fratris. & ibi d̃ do. cã mor. cu3 hoc qd̃ nõ liceat reuocare nõ erit donatio cã mor. s3 iter viuos, vt. l. vbi ita dona. ff. de do. cã mor. Et ẽ sciẽdũ qd̃ in dicta do. cã mor. requirunť q̃nq3 testes, & sufficit qd̃ sint ẽt femine, vt. l. fi. in fi. & ibi gl. & doc. C. de codi. & l. fi. C. de dona. cã mor. Et tene mẽ ti qd̃ in tali donatione cã mor. transferť dñium ẽt a morte testã

8 tis, vt ẽ tex. singularis. in. l. ij. ff. d̃ publi. & ibi doc. †Ista nãq3 do natio nõ indiget insinuatione q̃ñuis esset imẽsa, vt est text. singu laris in. l. fi. ff. de do. cã mor. & ibi doc. & gl. in ista donatiõe ispici tur tp̃s mortis donãtis & nõ tp̃s facte donationis, vc3 virum do natarius sit capax vel ne, vt in. l. mortis. ff. de do. cau. mor.

SVMMARIVM

1 Uerbum potest in testamento rupto quid operetur.

¶ Glosa centesimaprima.

1 **Uel valeat** omni iure quo melius valere potest. ¶ †Quero an istud verbum potest sit extensiuũ, & comprehendat futurum tempus si rumpatur testa mentum p̃teritione posthumi vel aliter de hoc vide plene p Bar. in verbo presentis tp̃is, & in. l. si ita. de auro & argen. leg. in ver. & pro declaranda. in. l. ista.

SVMMARIVM

1 Clausula testamentaria si non valet &c. valeat iure cuiuslibet a terius voluntatis quid importet.

¶ Glosa centesimasecunda.

1 **Et** cuiuslibet alterius vltie voluntatis. ¶ †Scđo p̃ncipal ẽ notãdũ qd̃ dictus testator dixit quod valeat donati nis cã mor. vel cuiuslibet alterius vltime voluntatis species ve p̃ria testamenti, vt. ff. d̃ testamẽtis. Et secunda codicilli, vt in to to titu. de codi. Tertio donatio cã mortis. facit qd̃ no. Bal. in. l. l3. C. de pac. & in. d. l. ij. de leg. j. Et est quarta species vltie vo lũtatis q̃ nominať absolute vltia voluntas anormala & in genere vt i. d. l. l3. C. d̃ pac. & ibi bal. & Saly. & dicas qd̃ opanť ista v̾ba vt valeat iure alterius vltime volũtatis minus p̾fecte, & minus solẽnis. vt iure volũtatis impfecte inter liberos, vt. l. fi. C. fami. her. in. l. hac q̃sultissima. §. ex ip̾fecto. C. de testa. ¶ Non ante3 vt valeat iure testamẽti. S3 si esset sufficiẽs ad testm̃ solẽnitas, & ad hr̃des institutio, qd̃ tũc illa hr̃dis institutio p̃t valere in co dicillis iure fideicõ. s3 si nõ ẽ sufficiẽs qd̃ ibi essent aliqua q̃ non valerent in codicillis vt datio tutoꝝ, pupillaris substitutio. & ꝙ tũc idẽ, q2 hec verba si non valet iure codicilloꝝ valeat cuiusli het alterius vltime voluntatis debent intelligi vel minoris solẽ nitatis nõ aũt referunť ad maiora, vt. l. fi. de vi. & oleo leg. & cle. ij. de procu. ita dicit Bar. in. l. i. in pe. q. de iure codicil.

SVMMARIVM

1 Clausula cassans, irritans, & annullans omne aliud testamentũ quid importet.

¶ Glosa centesimatertia.

1 **Cassans**, irritans, & annullans omne aliud testamen tum. ¶ †Quero quid importent ista verba an primum testamentũ tollatur per secundum l3 hm̃ testm̃ non valeat. & Bar. in. l. si in iure. circa fi. dicit quod cassatio restrin gitur ḃm cãm cassationis vel cãcellatiõis, vt. l. cãcellauerat de his q̃ in tes. delẽ. & l. q̃ liberis. §. testa. ff. d̃ secũ. tab. ex q̃bus isert ꝙ cũ ista cassatio fiat respectu scđi testamẽti, q2 vult illd̃ vltimũ valere, & iõ si dicta vltia volũtas nõ valeret, ñ valerẽt ista v̾ba cassans, & nihilominus opareť, & d̃ hoc p̾bať, i. d. l. q̃ liberis. §. testõ. & iõ h3 testm̃ q̃firmat p aditionẽ veniẽtiũ ab itest. & primũ est inualidũ, q2 clausula illa cassans &c. q̃firmatur p aditionẽ ve nientiũ ab intesta. & idẽ voluit bar. in. l. si sub q̃di. ff. de q̃di. isti. i. §. fi. sed bal. ibi t3 q̃riũ in. d. §. fi. q2 illud eẽt verũ si posset adiri hr̃ditas ex scđo testõ q̃ñuis nõ fuerit adita, vt. l. cũ duobus. C. de inoffi. test. & in. §. posteriore. insti. q̃b. mod. test. infir. Ergo si nõ potuit adiri hr̃ditas ex testõ nõ v̾r ḃm Bal. ꝙ illa clausula cassans &c. q̃firmeť p aditionẽ veniẽtiũ ab intesta. & si põt adiri qd̃ est q̃ñ ḃm testamẽtũ v3 cũ statim tollať primum non est opus aditione ab intestato, vt p dictam clausulam q̃firmatam tollať primũ testm̃, & hoc voluit ẽt Ang. Raph. & Jmo. ex quibus v̾r colligi talis conclusio ꝙ illa clausula cassans, irritans &c. nihil operetur, qd̃ tene menti, & ita alias consului apud Regium.

SVMMARIVM

1 Testator non obstante testamento de non reuocando an possit reuocare testa. & efficiatur minime periurus. 2. et. 7.

Procurator constitutus cum iuramento de non reuocando an & quando reuocare possit.

4 Intellectus ad. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de ver. obli.

5 Turpe vel q̃ bonos mores aliquid põt dici triplici de causa.

6 Jus ciuile nunquid dispenset iuper iuramento.

8 Opinio in dubijs & concursu que amplectenda.

¶ Glosa centesimaquarta.

Et iurauit dictus testator dictum testamentum non reuocare.

1 ¶ †Qñ testator iurat manu tactis scripturis nõ reuocare testa mẽtũ qd̃ q̃diderat an non obstante iuramento possit reuocare aliud

aliud ꝯdere. Istā.q.ponit Bar.in.l.si quis in pn.testa.in vlti.
col.ď leg.iij.⁊ dic ꝙ Jo.an.i.c.ꝙ semel.de reg.iu.i.vj.in mer
cu.determinat ꝙ ſm testm̄ vz,lz testatoꝛ sit piurus,sz Bar.ďt
ꝙ imo testatoꝛ nō est piurus testm̄ suū vz,qꝛ tale iurm̄ est ꝯ bo-
nos moꝛes qꝛ tollit liberā testādi facultatē ergo nō vz,vt.l.stipu
latio hoc modo concepta.ff.de verb.obli.⁊ no.Pe.in.l.j.C.de
sac.sanc.eccle.⁊ Andr.de pis.d.l.siquis in princip.testamenti
⁊ Bal.in auc.de pace iur.fir.§.item sacramenta puberum ver
sicu.quero si faciens testm̄ tenet qď vz iurauerit non reuocare,
⁊ assignat rationem,quia inter testatoꝛem ⁊ heredem nulla est
obli.que possit tali iuramento firmari,vnde ex quo non insurgit
ius aliquod per tale iurm̄,allegat simil.C.de arbi.auc.decerni
mus.pbat̄ per.l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de verbo.ob.
2 nā † non posset iurās facere ꝙ leges nō hēant locū in sua dispo
sitione.l.nemo potest.de leg.j.⁊ idē voluit Jo.de imo.in.c.cuz
ꝯtingat.in.xij.car.in versi.itē predicta vñr posse inferri ad aliā
questionē.Si testatoꝛ fecit testamentum ⁊c.vbi dicit ꝙ ꝯmuni
ter oēs ꝯcoꝛdāt ꝙ possit mutare testamentū,qꝛ non potuit sibi
imponere legē.l.si quis in prin.testa.de leg.iij.⁊ facit ēt qď no.
gl.xiij.q.ij.c.vltima voluntas.⁊ facit qď no.Cy.in.l.j.ad fi.C.
de sac.san.eccle.sed dubiuz insurgit,an erit periurus testatoꝛ si
mutet testm̄,⁊ Jo.an.tenuit ꝙ sic,in dicta regula qď semel.⁊ lz
potuerit mutare,tñ nō debuit mutare pp iurz,⁊ iō si mutauit in
3 currit piuriū,facit in simili qď no.p gl.in.c.fi.de pcu.i.vj.†vbi
si qs ꝯstituit pcuratoꝛē,⁊ iurat eū nō reuocare nihilominus po
terat reuocare,lz non debeat,nisi iusta causa superueniente,naz
tunc bene esset sibi licitū per id qď hr̄ de iurein.c.quēadmoduz
⁊.l.fi.ff.qui satisd.cog aliter non deberet mutare,tñ si mutat te-
net mutatio intellige añ litē ꝯte.per ea que hñr.in.l.ante litē.ff.
de pcu.sed tñ erit periurus,ad idem ēt quod habetur extra de
spon.c.sicut ex literis.vbi si quis iurat ꝯhere cū aliquo tenet ꝯ
ctus,sed incurrit periuriū.Itē eodem modo contra bonos mo-
res cū videat̄ sibi auferre liberā facultatē testādi. Sed ſm do.
Jo.aduertas,qꝛ p opinio.Jo.an.facit qꝛ in casu isto testatoꝛ nō
fuit coactus ad faciendum testm̄,immo libere fecit testamentū
licet postea iurauerit non mutare,⁊ ideo non videt̄ quod hoc ca
su sit contra bonos moꝛes,sed solum contra legē dicentē ꝙ non
est licitum imponere.l.sibi a quo nō licet discedere,vt.d.l.si qs
4 in principio testamenti.†Et p hoc non obstat.d.l.stipulatio,qꝛ
ibi loquit̄ quando quis per ꝯtractum vellet astringere alium vt
certā personā cogatur instituere,tūc diceret̄ ꝯ bonos moꝛes,qꝛ
tunc non habebit libertatem faciendi sibi heredē.Secus in.q.
pposita ṗterea etiam pōt esse dubiū,an semper qñ ius ciuile di-
cit aliquid esse ꝯ bonos moꝛes,illud operet̄ qď etiam ſm cano-
nes iurm̄ non obliget.Si aliter non appareat q̄z canon reputet
illud esse contra bonos moꝛes.Naz ⁊ dicit Bal.in.l.pactū.in
xix.q.C.de colla.aliqď potest dici cōtra bonos moꝛes vel turpe
triplici de causa.Uno modo,qꝛ ꝯtra ius naturale vel quasi,vt
puta qď qs non debeat alere parentes vel filios,facit qď hr̄ in
5 c.cū quidā de iurein.†Sed dicit̄ turpe vel ꝯ bonos moꝛes eoip
so,qꝛ factū in se est turpe,vt si quis iuraret occidere hoiem vel
fieret pactū pp qď inuitaret̄,vt si quis ad delinquēdū.l.ꝯuenire
de pact.do.Qñqz ēt ⁊ tertio aliquid dr̄ turpe vel contra bonos
moꝛes ex iur.artificio,qꝛ ideo de iure ciuili non firmatur iurō,
sed de iure canonico qď inspexit fauoꝛē religionis ipsius iuramē
ti est secus,vt.c.ij.de pac.lib.vj.⁊ sic ēt sentire vr̄ Bal.qď vbi
aliquid turpe ꝯ ius naturale vel diuinū qď etiam interdum natu
rale appellatur.i.humanū ꝙ in se sit turpe,⁊ tunc iuramentū
hz operari,sed vbi aliter ex iure ciuili artificio seu censura aliqd
reputaret̄ ꝯ bonos moꝛes,tunc videtur velle qď non habeat lo
cum regula non est obligatoꝛium.de regu.iur.in vj.Et similiter
ēt per canon.non sit impꝛobatum contra bonos moꝛes facit qď
no.Joā.and.post Hostien.in.d.c.quemadmodum ipse tamen
Bal.aliter vr̄ loqui ⁊ sentire in.d.l.pactū.⁊.l.nec patronus.ď
6 ope.liber.⁊ in.l.nō dubiū.C.de legi.in qbus vr̄ velle ꝙ † ius ci
uile habeat ptātē disponendi sup iurō,tñ quantum ad ppositū
de eo de quo queritur dicit Jo.Bal.bene dixisse in.d.l.pactū.
Nā dicit se nō videre ꝙ si iuro tibi qď instituaz heredē ꝙ istud
iurm̄ nō dēat obligare cū possit saluari sine interitu salutis eter
ne,nec in se ꝯtinet aliquod turpe,lz ciuilis lex in.d.l.stipulatio.
hoc modo reputet esse ꝯtra bonos moꝛes qď aliquis astringat̄
ad aliū instituendū,tñ ex quo non reperit̄ expꝛessum de iure ca-
nonico,hoc esse ꝯ bonos moꝛes,nec est de se turpe videt̄ ꝙ tale
iurm̄ obligat,fatet̄ tñ idē do.Jo.qď potero aliū instituere,qꝛ in
7 ptāte mea esse dz quē instituā cū † ambulatoꝛia sit volūtas vsqz
ad moꝛtē.l.iij.in fi.de adi.lega.fatetur etium quod si alium in-
stituam incurraz periuriū,sicut ⁊ qñ iuraui non mutare pcura.
nihilominus possum mutare cū iuramentum sit interpositū im̄e
dentibus ad vtilitatē meam,licet incurram in periuriū,vt pz ex
no.in.d.c.fi.de pcu.lib.vj.Et p predicta videt̄ ꝙ de iure opi.
ṗdicta Jo.an.i.d.c.qď semel sit verioꝛ quā opi.Bar.lz legiste
cōiter transeant cū opi.Bar.⁊ vr̄ pcedere opi.Jo.and.etiam
de iure ciuili,qꝛ etiam hoc casu nō astringitur qs ad instituendā
certā personā,quo casu loquit̄.d.l.stipulatio.q̄ dicit ꝙ id cense
tur esse cōtra bonos moꝛes si sponte,⁊ idē instituerē non muta-
re testm̄,vnde sumus in.d.l.si quis in princ.testa.quo casu vide
tur dici quod ideo in dicta.l.qď ideo,nō possit astringere q̄zuis
non possit mutare testm̄,⁊ ideo hoc casu videtur ꝙ possit muta-
8 re,lz incurrat piuriū si sine causa facit.† ⁊ p opinio.Jo.an.fa-
cit qꝛ in his que tendunt ad periculū animarū vbi sunt opiniōes
tutius est tenere opinio.per quam periculū aīe euitet̄,per id ꝙ
habet̄ in.c.iuuenis.de spon.cū Bar.tñ ꝯcoꝛdat Ang.in.d.l.
si qs p eo.de fideiuſ.circa fi.Ubi dixit ꝙ iurm̄ dz habere tres
comites,vt habet̄ in auc.ꝙ eis.C.de nup.per glo.quam opi.⁊
ibidem do.Jo.repꝛobat,dicendum est ergo per eum.

SVMMARIVM

1 Testm̄ ſm non faciens mentionem de pꝛimo an valeat.
2 Cautela quod testamentum factum sit irreuocabile.

Glosa centesimaquinta.

Et si contingat aliud testm̄ facere di-
xit ibi nō esse vo
luntatem suam nisi ibi sit descripta tota Aue Maria.
1 † De hac materia vide tex.in.l.si quis in princip.testamēti
de leg.iij.⁊ ibi gl.Bar.Bal.Ang.⁊ Rapha.⁊ Jo.and.⁊ gl.
⁊ alij.⁊ doc.in.l.si mihi ⁊ tibi.de leg.j.⁊ bal in.l.humanum.C.
de leg.⁊ Ang.in.l.hac consultissima.§.si quis autez.C.de testa.
⁊ Sali.in.l.scimus eodem titu.⁊ ibi Cyn.in qua querit̄ an va-
leat dicta clausula.Distingue,nam aut testatoꝛ dixit nolo aliud
testamentū facere posse vel non posse mutare,vel non volo pos-
se penitere,⁊ tunc non valet talis clausula,quia aufert liberam
facultatem testandi contra.l.fi.C.de pact.⁊.d.l.stipulatio hoc
modo concepta,qꝛ voluntas debet esse libera vsqz ad moꝛtem,
vt.l.iiij.ff.de admi.tut.Aut dixit si fecero aliud testamentū,vel
dixit si contingat qď facerem aliud testamentuz non volo valere
tunc qꝛ non potestate testandi se priuat vz talis clausula ex quo
queritur an stantibus dictis clausulis derogatoꝛijs,vel dixit no
lo valere aliud testm̄ nisi in eo sit apposita tota Aue Maria,
an possit facere secundum testamentum ꝙ valeat,⁊ respondit
qď stante aliqua clausula de dictis derogatoꝛijs,ꝙ faciat secun
dum testamentum,⁊ pꝛimum reuocet generaliter,⁊ hoc quādo
nō est illa clausula videlicet nō volo valere nisi sit Aue Maria
vel nisi in eo sint tests Pe.⁊ Jo.ꝯsoꝛtes mei,tunc non sufficit,
simpliciter reuocet pꝛimū testm̄ nisi ēt dicat̄ nō obstātibus qui-
buscūqz v̄bis derogatoꝛijs positis in dicto pꝛimo testō per.d.l.
si qs in pn.testa.nec requirit̄ ꝙ fiat mētio specialis de qualitate
dicte cl'e derogatoꝛie,lz gl.in.d.l.si mihi ⁊ tibi.§.fi.al'r dicat q̄
nō tenet̄ ibi a doctoꝛibus ⁊ potissime si in scďo testō additur ꝙ
nō recoꝛdat̄ de verbis derogatoꝛijs appositis in pꝛimo testō,vt
voluit Bar.in.d.l.si qs in pn.testa.⁊ Saly.in.d.l.sancimus.⁊
addas qď no.Jo.an.i.d.c.ꝙ semel.de reg.iu.i.vj.⁊ Ja.ď bel.
in auc.de testa.imper.Et ideo fuit obtentū semel i testō Dauid
2 hebꝛei Ferr.† Quero an sit dare aliqď remediū pp qď testm̄
factū nō possit reuocari.⁊ Bar.in.l.si qs in pn.⁊ doc.⁊ Ludo.
i.d.l.stipu.⁊ i.d.l.sancimus.dicūt qď nō ē dare remediū vl'ali
qua cautela,ita ꝙ testatoꝛ nō valeat testm̄ suuz mutare vsqz ad
moꝛtē rō qꝛ hoc eēt ꝯ bonos moꝛes ⁊ auferri liberā testandi fa
cultatē,vñ cū sepenumero ď hoc fuerīz iterrogatus dicebā,⁊ di
co ꝙ apponant̄ ista v̄ba foꝛmalia vcz si ꝯtingat in futurū aliud
testm̄ vl'aliā vltimā volūtatē ꝯdere ex nūc,put ex tūc dico pfi-
teoꝛ ⁊ attestoꝛ in pn̄tia vestra ꝙ in eo nō erit volūtas mea.⁊ ita
iuro cū h̄ testm̄ cū magna deliberatione ⁊ libera volūtate feci,
ita pt cl'a capi ex dictis doc.i.d.locis.Sz tñ hac cautela nō ob
stā.pt dictū testm̄ mutare,si simpl'r dicte cl'e derogatoꝛie i scďo
testō fecerit mētionē,vt.s̄.dixi.ita voluit bar.in.d.l.si qs i pn.
testa.⁊ doc.i locis.s̄.alleg.ꝙ no.qď.s̄.dixi ꝙ semel vidi ď facto
Boñ.i vro.specta.militis do.Jo.de ligna.qď tenē mēti.Sed
vtrū incurrat piuriū necne,dic vt dixi.s̄.in gl.pce.in verbo,⁊ iu
rauit dictus testatoꝛ dictū testm̄ non reuocare,dic vt ibi.

SVMMARIVM

1 Testamentum scriptum & perfectum & non dictatum an valeat.
2 Abbreuiatura testamenti an legenda coram testibus.
3 Testamētū impfectum qd probet, & an valeat ad pias causas.

Glosa centesimasexta.

1 **Factum** lectum perfectum fuit dictum testm̄ in ciuitate Senarum. † Et bñ notandū q̄ q̄uis testator bñ dictauerit testm̄ suū & pfecte, & notarius pfecte scripserit & expleuerit nisi tñ postea idē tabellio idem testm̄ iterū legat corā dicto testāte & testibus & q̄ testator dicat q̄ illd̄ sit suū testm̄ nō valeret dictū testm̄ non solū iure testamenti, nec ēt iure codicillor & fideicō. lz in eo esset fideicō insertū, vt est tex. in. l. fideicō. §. quoties de leg. ij. nec ēt pt tale testm̄ publicari, vt ibi no.
2 Bart. facit optimus tex. in. l. lucius. in pn. ff. d̄ testa. mili. † Et iō ibi glo. dicit q̄ si notarius facit ibi imbreuiaturam testamēti & tñ non legit eā corā testibus, nec in carta pura q̄ nō v3, ex quo dixit ibi Bar. & in. l. sciendū. de ver. obli. in peñ. col. in ver. sed qd si dicit ego talis tabellio scripsi &c. q̄ lz appareat schedula testamēti manu notarij ēt i libro notarij vel inter alias suas scripturas publicas si tamen non apparet ex dicta schedula q̄ testamentum fuerit lectum, vt. s. q̄ nullo modo v3, & ideo opus est q̄ semp in fi. schedule testamenti notarius scribat lectū factum & perfectum &c. facit. l. sctus. C. de fide instru. & boc etiam firmat ibi Ange. qd̄ no. qr vidi bis de facto. Aduertas tñ q̄ lz talis scriptura non valeret vt debeatur hereditas vel legata, tamen valet in hoc, quia probat testatorem ita fuisset in voluntate. ita dicit ibi Barto. & non est mirū, qr testamentū imperfectū
3 pbat voluntatē testātis, vt. l. fi. & ibi Bar. de re. eo. † Secudo d̄t Bar. in. d. §. quoties. q̄ forte v3 tale testm̄ inter liberos. S3 in hoc Bal. & cōiter doc. in. d. l. hac q̄sultissima. §. ex impfecto. tenent q̄rium, qr qñ testm̄ est imperfectum ratione volūtatis imperfecte nullo modo valet nec inter liberos, nec etiam ad pias causas, vt. l. si quis de testa. & qd̄ ibi Bar. & doc. aut est imperfectum solennitate testamentum, sed perfectum voluntate, & tūc valet inter liberos. ita loquitur. §. ex imperfecto. in. l. hac consultissima. C. de testa. & ista est veritas.

SVMMARIVM

1 Locus & locus loci an apponi debeant in testamento.

Glosa centesimaseptima.

1 **In** pretorio camulie hospitio galli, i camera iferiori in capella. s. Marie maioris. † Notādū ē q̄ hic notarius apposuit non solum locū conditi testamēti, sed etiam locum loci vt quia dixit in ciuitate Senarum. iuxta. l. ij. C. quēad. test. ap. & l. si fundus. ff. de euic. Et etiā dixit in territorio camulie, & sic i qua parte ciui. quia ciuitas Senarum diuiditur in tres partes vt. l. si quis a filio. §. si parti. & qd̄ ibi no. per gl. & doc. ff. de lega. j. Ac ēt dixit i hospitio galli & sic apposuit locū loci. Demū subdit i camera iferiori dicti hospi. & sic locū loci magis specifice facit. l. optimā. C. de q̄b. & cō. stip. & l. libellor. i pn. d̄ acc. facit. l. j. §. eo āt tecto. cū ibi no. ff. ad sille. l. d̄ pupillo. §. q nūtiat. ff. d̄ no. ope. nū. & ibi vid̄ bar. & doc. & bar. in. d. l. libellor. i pn. & Sali. i l. pe. C. d̄ accu. i qb⁹ locis doc. q̄cludūt q̄ nō sit necesse exp̄mere locū loci, sed tm̄modo locū tā i q̄ctibus & vltimis volūtatib⁹, vt no. gl. in. l. q̄nali. C. de tab. li. x. qd̄ h3 locum etiā in vt. d. l. libellor. nisi in vno loco actus non valeret, i alio sic, vt. d. l. d̄ pupillo. §. q nūti. & ibi hoc d̄t bar. & doc. i. l. non solū. §. s3 vt pbari. eo. tit. Tñ d3 talis locus q̄firmari saltē duobus q̄finibus vt demonstret, vt. l. forma. ff. de censi. & l. si qs in fundi vocabulo. de lega. j. nisi sit locus insignis q ex se pateat, vt. l. cū seruo. §. fi. d̄ q̄. hen. emp. Ita dicit Bar. in. l. libellor. & in. l. demonstratio. in pn. ff. de q̄di. & demon. in ver. septimo quero. in fi. vt puta in palatio potestatis, in palatio episcopi, in platea communis &c.

SVMMARIVM

1 Testamentū in quo parochianus interuenit cū duobus testibus an valeat.

Glosa centesimaoctaua.

1 **Presentibus** Do. An. gāno rectore ecclesie sancte Marie maioris. † Quando autē interuenit ēt parochianus etiam cum duobus testibus tātum an valeat testamentum ad pias causas tantum vel etiā vniuersaliter, & an in foro ciuili, & in terris etiā imperij, vide text. & doc. & Ant. de but. in. c. cū oēs. de test. de quo vide q̄ dicā. j. in gl. seq. in ver. & galgano & mariano circa fin.

SVMMARIVM

1 Aduena nunquid gaudere debeat priuilegio ciuitatis de testamentis condendis.
2 Priuilegium de testando cum minori testium numero an requirat testes rogatos.
3 Testes testamētarij q̄mo probare debeant, & an presumendi rogati si nō q̄stet. 4. maxime ad pias causas. 8.
5 Testes in testamento qui esse possint, & quot & an videre & audire testatorem debeant. 6. 7. 9.

Glosa centesimanona.

1 **Et** Galgano & Mariano tribus testib⁹. † Notādū ē q̄ i isto testō interuenerūt tantūmodo tres testes, & hoc est ex particulari priuilegio ciuitatis Senarum, iuxta. l. si non spāli. C. de testa. vel ex antiquata q̄suetudine cuius initij memoria hominū nō existat, vt. l. si arbiter. ff. de pba. & l. ij. §. penul. & ibi gl. Bar. Ang. & Raph. cu. & Jo. de imo. ff. de aqua. plu. arc. Nā d̄ hr̄ loco q̄cessionis ab habente auctoritatē q̄cedēdi, vt. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quo. & esti. & in. c. sup quibusdā. §. preter. & ibi gl. de ver. sig. facit. l. ij. C. quēadmo. testa. aperi. ibi s̄m leges moresq3 locor. facit. l. ij. in prin. & qd̄ ibi doc. de vulg. & pup. S3 an dictus do. castel. de Aretio potuerit, & sic forēsis potuerit testari i. d. ciuitate Senarū corā tribus testibus vt pūt ciues dicte ciuitatis, videndū ē hic qd̄ dixi. s. in gl. in verbo, ciui-
2 tate Senarū. † Quero an in casu pdicto qñ testator corā tribus testibus, & sic cū minori numero q̄3 ordinatū a iure cōi ciuili in quo regrunt̄. vij. iuxta. l. hac q̄sultissima. C. de testa. requirantur q̄ sint rogati, & dic q̄ sicut dicimus qd̄ dicit miles possit testari corā duobus testib⁹, vt. l. j. cū ibi no. ff. d̄ test. mi. tñ necesse ē q̄ dicti duo testes sint rogati, vt est tex. in. d. l. diuus. ff. d̄ testa.
3 mili. in tantū, vt ibi dicit bar. i fi. q̄ † si testes dicāt se audiuisse Titiū instituisse talē hr̄dē & nō dicāt se esse adhibitos, ad h nihil probant qd̄ d̄t fore notandū. S3 an sufficiat q̄ sint adhibiti ad hoc ve3 q̄ sint testes tali testō, & vr̄ q̄ sic, vt vr̄ tex. i. l. hac cōsultissima. in prin. C. de testa. ibi tñ dū testibus &c. & ff. de testa. l. heredes palā. §. fi. ibi rogati adesse debent, vt testamentum fiat & exponetur rogati. i. ad hoc vocati. Sed alij dicūt q̄ imo regrit̄ p. d. l. heredes palā. §. fi. & ideo Bar. d̄t ibi q̄ notarij ponūt vtrūq3 ad hoc vocatis vel adhibitis & rogatis, & ita consuetudo obseruatur s̄m Saly. in. d. l. hac consultissima, alij vero dicunt aut incipit a rogatiōe, & nō ē necesse q̄ q̄uocationis fiat sermo aut incipit a q̄uocatione, & tūc de rogatiōe d3 fieri sermo, & hoc satis plz facit in simili qd̄ no. gl. in. l. iij. §. in adeunda. ff. de acq.
4 pos. † Quero quid si de rogatione nō est factus sermo, an testes presumunt̄ rogati, & dic qd̄ qñ testes se subscribunt qd̄ fit in testō in scriptis, tunc presumunt̄ rogati eoipso qd̄ se subscribunt vt. d. l. hac cōsultissima. in princ. de testa. Et idem si dicti testes patiunt̄ se describi pro testibus. facit. l. cum ostendimus. §. penultimo. ff. de fideiussori. tuto. & tunc idem vt vult Bald. in. d. l. hac q̄sultissima. in prin. & multomagis si notarius dicat pn̄tibus testibus &c. tūc pp illud v̄bū &c. p̄sumunt̄ in dubio rogati, vt argu. no. in. l. gallus. §. j. de lib. & posthu. ita vult Bal. & Saly. in d. l. hac q̄sultissima, in eo aūt testamento in quo requirunt̄ septē testes, siue plures, vt i testō ceci, vt. d. l. hac q̄sultissima. C. qui testa. fa. pos. siue minus, vt i. d. l. si nō spāli. & in. d. l. diuus. d̄ test. mili. nisi qñ testaret̄ in discrimine vite q̄stitutus, & tūc regrit̄ q̄ sint rogati, vt no. in. l. milites. C. de testa. mili. sed i codicillis nō
5 requiritur q̄ sint rogati testes, vt. l. fi. C. d̄ codi. † Quero qui pūt esse testes in testō q̄ masculi tantū, non aūt femine vt. l. qui testamento. §. mulier. ff. de testa. licet in. codicillis femina possit esse testis, vt. l. fi. in fi. cū gl. C. de codi. nec impubes, nec ille cū quo nō ē testamēti factio, nec aliqs ali⁹ q dinumerat̄. insti. d̄ testa. ordi. Et est aduertendū q̄ debent adesse vno, & eodē q̄text u hoc est q̄ nullus actus alienus in testō imisceat̄, nisi si sic testis separet pp necessitatē nature, & postea redeat s̄m quod habetur in. l. cū antiqtas. C. de testa. Et aduertendū est qd̄ tūc de vna domo & familia pūt plures testes adiri, vt. §. pater. insti. de testa. ordi. Intantum qd̄ legatarius ve3 oēs illi qbus testator aliquid in testō reliquit pōt esse testis, vt. l. dictantibus. C. de testa. & q̄ ibi Bar. & doc. in. l. que testō in priu. & doc. ff. de te-
6 sta. & insti. d̄ testa. ordi. §. legatarijs. & qd̄ ibi dixi. † Quid testes in testō nūcupatiuo, hoc ē sine scriptis debent testatorem audire, vt. d. l. hac q̄sultissima. §. per nūcupationē. C. d̄ testa. sed qū

pater

pater testatur inter liberos sufficiũt duo testes et nõ rogati, siue sint masculi, siue femine, vt no. gl. ꝛ ibi doc. in d. l. fi. C. de codi. ꝛ no. aliter in auc. ꝙ siue in pe. col. C. de test. ꝛ ibi gl. ꝛ ibi doc. Requirit̃ tñ qđ testm̃ patris inter liberos nũcupatiuũ non solẽne hoc est confectũ corã duobus testibus sit redactũ in scriptis, alˀs nõ vꝫ, vt et voluit Mar. gl. ꝛ saly. in d. auct. ꝙ siue. ꝛ ꝙ dixi de. vij. testibus reqˀsitis in testõ, siue sit testm̃ in scriptis, vt. d. l. hac ꝯsultissima in prin. siue in nũcupatiuo, vt ead. l. §. per

7 nuncupationeꝫ. hꝫ locum de iure ciuili, † sed de iure cano. sufficiunt duo testes ꝛ parochianus, vt. c. essent. extra de testa. ꝛ qđ ibi gl. Ant. de but. ꝛ doc. ꝙ testm̃ coraꝫ talibus conditum etiã ad nõ piã causam dꝫ seruari in foro cano. ꝛ in terris ecclesie, vt ibi. ꝛ ar. no. in. c. ij. de arbi. in. vj. ꝛ ibi gl. no. euadente equitate naturali, qnimo ŝm Ant. de but. ibi esset et tale testm̃ seruãduꝫ in foro ciuili pp rõnẽ illius tex. d. c. ꝙ esset cũ sumus in materia nõ mittere in executionẽ volũtatẽ testãtis, vt. l. j. C. de sa. san. eccle. de q̃ manifeste ꝯstat p duos testes sublata oĩ significatione fraudis pp interuentũ dicti parochiani quã suspitioneꝫ habuerit ius ciuile, ꝛ hoc semp mihi placuit de subtilitate iur. lꝫ de cõsuetudine hoc nõ seruet̃ in foro ciuili, vt dicit ibi Ant. de bu. sed

8 si fieret testm̃ ad pias causas, † tũc de iure cano. sufficiunt duo testes ꝛ sine parochiano, vt ibi vr̃ tex. in. c. relatũ. de testa. facit qđ ibi no. Ant. de bu. ꝙ et dꝫ seruari de iure ciuili, ꝛ in foro ci-

9 uili, voluit bar. in. l. j. C. de sa. san. eccl. † Sed tũc q̃ro an tales requirãt̃ i testõ ad pias causas testes rogati, vr̃ ꝙ sic sicut dicimˀ de testõ militis, qui potest testari corã duobus testibus prout sibi libuerit, vt. d. l. diuus. de testa. mili. ꝛ pro hoc vr̃ tex. in. d. c. relatũ. ibi requirit̃ et istud seq̃t̃ ibi Jo. and. sed Bar. in. d. l. j. in pe. colũ. tꝫ ꝙ hic sit solẽnitas iuris ciuilis quod esset soluta de iure cano. ꝙ non requirantur testes rogati, ꝛ idẽ tꝫ Ant. đ but. in. d. c. relatũ. ꝛ idẽ Pe. de anchar. ꝛ Jo. de Jmo. ꝛ Ab. sicu. in tm̃ ꝙ Lud. in repe. auc. siir. in. xi. fallen. dicit ꝙ hec est cõis opinio. ꝛ hoc etiam tꝫ Bar. in. l. j. circa fin. C. de sac. san. eccle.

10 † Ubi plus dicit ꝙ in relictis pijs, ꝛ pro aĩa sufficiũt duo testes non rogati, ꝛ etiam due mulieres dummodo sint idonei, arg. l. hac ꝯsultissima. §. ex imperfecto. C. đ testa. ꝛ quod no. ibi ꝙ hr̃ in. l. fi. in fi C. đ codici. in tm̃ quod si aliter statuto caueretur ꝙ tanq̃ contra salutem anime non valeret, ita dicit ibi Bald. qđ Bar. consuluit qđ no. ꝛ vide Sali. in. d. l. j. C. de sac. san. eccle. versi. viso de personis, videamus nunc de solennitate.

¶ Glosa centesimadecima.

Adhibitis ad hoc a dicto testatore rogatis.
¶ An auteꝫ sufficiat testes adhiberi ad hoc intantum vcꝫ adhiberi in testõ interesse. an etiam requirat̃ qđ sint rogati, dic vt dixi supra in gl. precedenti in verbo ꝛ galgano ꝛ mariano testibus.

SUMMARIUM

1 Hereditatem adiens quas habere debeat q̃litates, remissiue.

¶ Glosa centesima vndecima.

Qui M. sciens se fore institutũ a patre suo in suo testõ in tali parte, ꝛ p̃rem suum mortuũ eius hereditatem p dicta quota fore sibi delatã adiuit.

1 ¶ † Quicunq̃ vult adire aliquã hereditatẽ ex testõ vel ab intestato opus est qđ habeat in se illas q̃litates de qbus p gl. in. l. is põt. de acq. here. de qbus Bar. ibi fecit vnã solennẽ repetitionem. dõm est vt ibi p Bar. ꝛ doc. Et ego infra dicam.

SUMMARIUM

1 Inuentarij conficiendi materia, ꝛ quid sit, ꝛ qualis eius confectio, ꝛ illud non conficiens ad quid teneatur, ꝛ de quo princ tur. numero. 2. 3.
4 Inuentarium infra quot dies per heredem inchoandum.
5 Uxor instituta ꝛ grauata ꝛ non conficiens inuentariuꝫ an possit deducere dotem suam.
6 Heres creditor qui adiuit virtute inuentarij an ꝛ qualiter possit a ceteris bonis separari, ꝛ quid si ante aditionem prosequatur creditum suum. 7.
8 Inuentarij confectio quas heredi vtilitates tribuat. 9. Item ꝛ que damna. 11. 12.
10 Heres ꝯficiens inuentariũ an possit trahi in iudicium, ꝛ capi.
13 Heres in foro anime nunquid teneat̃ vltra vires hereditarias.
14 Falcidia nunquid perdatur per inuentarij non confectionem
15 Correctio non expressa p tacitum intellectum corrigi an possit.
16 Inuentarium rite ꝛ recte factum quando dicendum.
17 Inuentarij beneficium nunquid perdatur p vnius rei defraudationem. ꝛ quid si aliqua occultentur. 18.
19 Fideiussor succedens reo principali ꝛ faciens inuentariuꝫ an p sit sibi etiam respectu creditorum.
Protestatio in inuentario si apposuit nõ apponẽda ꝛc. Quid operetur.
20 Inuentarij solennitas a iure requisita nunquid possit omitti statuto vel ꝯsuetudine.

¶ Glosa centesima duodecima.

Qui B. sciens se pte institutũ imiscuit se in hereditate dicti p̃ris cũ bñficio inuẽtarij.

1 ¶ † Quid sit inuẽtariũ ꝛ eius forma ponit̃ p doc. ꝛ maxie p Jac. de bu. i. l. fi. §. ĩ p̃fatã C. de iure delib. ꝛ ibi bal. ang. ꝛ Sali. ꝛ p bar. in eadẽ. l. in prin. ꝛ Ang. ꝛ. d. Jo. in. l. j. §. hmõi. ff. si cui plusq̃ p. l. fal. ꝛ hr̃ in auc. ŝꝫ cũ testator. C. ad. l. fal. ꝛ ibi late p bal. ꝛ sali. ¶ Quero aliqs nõ fecit solẽnitates, clarũ ẽ qđ hodie tenet̃ creditoribˀ et vltra vires hr̃ditarias, vt in. d. l. fi. §. pe. ꝛ est casus i auc. đ here. ꝛ fal. §. si ꝯo nõ fecerit. in auc. ŝꝫ cuꝫ testator. C. ad. l. fal. ꝛ no. gl. i. l. fi. §. j. C. đ iure delib. Nec põt de

2 trahere falcidiã, nec treb. vt. d. auc. ŝꝫ cũ testator. † sed tñ p hoc nõ pdit legitimã suã filiˀ q eã põt deducere cũ sit debita sibi oĩ iure et lege naturali, vt. l. cũ rõ. de bo. dã. vñ tanq̃ sibi debita ꝛ in ea vt creditor põt ipsaꝫ deducere, vt. l. pap. §. qm̃ aũt quarta ff. đ inoffi. test. nec et eã p nõ ꝯfectionẽ inuẽtarij pdit, vt est gl. ordi. i. d. l. fi. §. pe. in ver. sacro. in fi. facit simul gl. i auc. hoc amplˀ. C. de fideicõ. vbi nõ adimplẽs volũtatẽ defuncti, lꝫ perdat omne cõmodũ testator, vt ibi ꝛ ad alios deuoluat̃ vt ibi intm̃ qđ vr̃ ꝙ deat priuari oĩ cõmõ ꝙ puenit a testatore inter viuos, vt vr̃ tex. singulari. C. de oĩ agro deser. lib. xj. de intellectu tñ. d. l. heredes vide q̃ scripsi in. l. j. ff. de acq. here. ꝛ in. l. filio quẽ pa-

3 tri. đ leg. j. ¶ † Et aduertẽdũ est q: tex. vr̃ reqrere ꝙ heres manu ppria faciat in prin. innẽtarij signũ crucis ꝛc. vt hr̃ in. d. l. fi. post prin. An ergo si hoc omittat̃ vitiet̃ inuẽtariũ. ꝛ sali. in. d. l. fi. §. si p̃fatã. iuncta gl. ver. solidauerit. C. đ iureiur. de liber. tꝫ ꝙ sic. ꝛ idẽ tenuit Frãc. de rãpo. de bono. vt refert Joã. de Jmo. in. l. ij. §. prius. de vulg. ꝛ pup. ŝꝫ Bar. Bal. ꝛ Ang. in. d. l. fi. ꝛ bar. in. l. j. §. fi. ff. de vent. inspi. ꝛ in. l. cũ hi. §. si pretor. ff. de trãs. ꝛ in. d. §. si prius. ꝛ bal. in. j. ꝯstitu. ꝛ Cy. in. d. l. fi. §. j. tꝫ ꝯ̃riũ qđ imo talis omissio tanq̃ omissio parue solẽnitatis nõ vitiet inuẽtariũ. ꝛ Et istud teneas. ꝛ dꝫ dictum inuentarium incboari per heredem vel p legitimũ procuratorem intra quadraginta dies

4 a die delate hereditatis ꝛ adite. † Jta qđ postq̃ defunctũ mortuum ꝛ delatam sibi fore hereditatẽ ꝛ postq̃ eam adiuit ꝛ in ea se immiscuit, vt no. per glo. ꝛ quod ibi in. l. is potest. ff. de acquiren. heredita. potest fieri, ꝛ perfici intra alios sexaginta dies vt est glo. in. d. l. fi. §. sinautem quis non fecerit inuentarium. si quas actiones hẽat ꝯ defunctũ, aditione confuse sunt, nec occasione dictarum actionum aliquid de hereditate deducit, q: non põt esse đbitor, ꝛ creditor hereditarius, vt. l. si reus. de duo. re. ꝛ qđ ibi no. ff. de fideius. qđ est verũ quo ad oblig̃õnẽ, ꝛ actionẽ sed non quo ad reuocationem, q: potest illud retinere in institutio. fideicommis. vt. l. si debitor, ꝛ lege pater. ff. ad. l. falcidiã, ꝛ pro hoc lege emptor. eodem. ti. Et est ratio dictarum. ll. quia bona, ꝛ iura non veniunt in restitu. legati, ꝛ fideicommis. vt. ff. de vulg. ꝛ pupil. l. coheredi. §. qđ si filij. versi. fideicom. ita vult Bal. in. l. debitori. C. de pac. in ver. ꝛ op. et ꝛc. ꝛ hoc et voluit Pau. de ca. in. l. ita tñ. §. si ex treb. ff. ad treb. ꝛ dic hoc pluries

5 ꝯsuluisse. † Ex quo seq̃t̃ ponamˀ ꝙ vxor q̃ dꝫ hr̃e dotẽ q̃ fuit instituta a marito ꝛ grauata de rest. her. nõ ꝯfecit inuentariuꝫ, ꝛ simplr̃ adiuit, poterit tñ deducere ꝛ retinere dotẽ suã restituẽdo fideicõ. hoc et voluit bal. in. l. j. §. ex actio. C. de rei v xo. act. ꝙ est singulare. ŝꝫ si ipse heres q esꝫ creditor adiuerit eius hereditatẽ cũ bñficio inuẽtarij sue actiões nullatenus ꝯfundunt̃, sed hꝫ similẽ formã cũ alijs creditoribˀ, vt est tex. ꝛ ibi gl. doc. in. l. fi. §. si vero. C. de iure deli. ꝛ similẽ cõditionẽ quo ad oĩa creditoribus habebit perinde ac si nõ adijsset, vt ibi no. gl. ꝛ doc.

6 ¶ † Quero heres qui est creditor defuncti, ꝛ qui adiuit hereditatẽ cũ bñficio inuentarij, vult tm̃ separari a ceteris bonis testatoris quis erit modus, dic ꝙ dꝫ implorare officiũ iudicis sup se.

paratiōe bonoꝝ citatis creditoribus ⁊ legatarijs certis noīatis incertis citatiōe gnāli, vt. l. si eo tpe. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. de distr. pig. ⁊ auc. si oēs. C. si vt se ab here. absti. ⁊ sic citatis oibus quorum interest, ⁊ hoc operat̄ virtus inuentarij, vt. d. §. si prefatā. ⁊ l. fi. C. de iure deli. ⁊ aduertas, qꝛ in tali casu ipe hr̄s petit, ſ3 vt creditor, ⁊ ideo fundat se in illo edicto separationē bonoꝝ ꝙ dicit bal. mēti tenēdū. ¶ † Quid si heres vult nimiū esse cautus,
7 qꝛ cū sit creditor here. vult p̄mo proseq creditū suū aū, an possit postea adire, dicas ꝙ nō, imo vr̄ renuntiare hereditati, vt. l. debitū. C. de here. ac ita ēt dicit Bal. in. d. l. debitori.

Quero quas vtilitates ꝯsequat̄ heres ꝯficiēs inuentariū rite ⁊ recte, ⁊ que dāna ꝯsequat̄, qñ nō fecit inuentariū vel si fecit non fecit solenne. ⁊ dōm est ꝙ si fecit inuētariū rite, ⁊ recte ꝯsequit̄. ¶ Primo ꝙ nec creditorib⁹ nec legatarijs vel fideicōmissarijs tenet̄ vltra vires hereditatis, vt. d. l. fi. §. ⁊ si prefatā, ⁊ ꝙ ibi no. p gl. ⁊ doc. ¶ Scdo ipse heres poterit deducere creditū suū si ꝙ habeat ꝯ defunctū, vt. d. l. fi. §. si vero, ⁊ ipse ⁊ supradictū est, ⁊ hȝ similē formā cū creditorib⁹, vt
8 d. §. sed ⁊ ipse. ¶ † Tertio ꝙ ipse p̄t soluere creditorib⁹ primo venientibus ⁊ petentibus, lȝ ipsi nō sint antiquiores creditores. Nec pōt aliquo mō inquietari, sed dicti priores agant hipotecaria vel ꝯditione indebiti. vel ꝯditiōe ex. d. l. fi. ꝯ dictos creditores quibus satisfactum sit, ⁊ multo magis ꝯ legatarios si qs de eoꝝ legatū fuisset satisfactū, nō aūt agere p̄nt, ſ3 emptores, si qs res heres bona fide alienauerit pro satisfaciendo creditoribus, vel legatarijs, vt est tex. in. d. §. ⁊ si prefatā. nec potest cogi heres ad soluēdum pecuniā, sed dādo de rebus hereditarijs insolutū liberatus est nec cogitur vendere ⁊ dare pecuniam creditoribus si ex dicta vēditiōe remaneret obligatus. de euic. vt est tex.
9 ⁊ gl. Bar. ⁊ doc. in. d. l. fi. §. si vero heres. ¶ † Predictus dōducere p̄t de leg. fal. si tm̄ nō hȝ ꝙ sufficiat ad quartā sol. creditoribus, vt auc. sed cum testator. C. ad. l. falc. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. Sed dubium nō est ꝙ sicut potest deducere de lega. particularibus falcidiam, ita ēt possit deducere treb. de fideicommisso vlī, qꝛ quilibet heres ēt non conficiens inuentariū spōte adiēs heredi. deducit quartam treb. de fideicom. vlī, vt insti. de fideicō. here. §. restituta. ⁊ ff. ad treb. l. qꝛ poterat. ⁊ l. qꝛ cū si. ¶ Quero durante tpe ꝯfectionis inuentarij, ⁊ sic a die adite hered. cū beneficio inuētarij nō p̄t talis heres vocari ad iudiciū, nec mō aliquo molestari, nec a creditorib⁹, nec a legatarijs, vt est tex. i. d. l. fi. §. do
10 nec. ¶ † Quero si post ꝯfectū inuētariū ꝯtingat dānū dari i rebus hereditarijs, vel dicta bona minui vel deteriorari sine culpa heredis, lȝ dicta bona posuerit in inuētario ēt ꝙ ꝯsistūt in numero vel genere nō nocet heredi, vt no. Bar. in. l. in rōne. §. diligēter. ⁊ ibi Jmo. ff. ad. l. fal. Et est rō qꝛ heres p̄t de reb. hereditarijs satisfacere, vt. l. fi. §. j. ⁊ si perierint sine culpa liberat̄, quia nō dȝ remanere in dāno. ¶ Et est bn̄ ꝯsiderādū ꝙ inuētarium nō facit ꝙ ipso iure heres non teneat̄ vltra vires hr̄ditatis, nec rescindit obiectionē vltra vires hereditatis, ſ3 bn̄ opat̄ in executione. ita no. dicit Bal. Jmo. in. l. more. in prin. de acqui. here.
11 † inducit̄ ēt illud bn̄ficiū pp inuētariū ēt in statu. cauet̄ ꝙ pp debitū possit ꝑsonaliter capi dōbitor, ⁊ eius heres, intelligit̄, nisi sit hr̄s cū bn̄ficio inuētarij, qꝛ tūc talis hr̄s nō possit ꝑsonalr̄ capi, vt est gl. ordi. in. d. l. fi. §. si vero. ⁊. §. si ipse. ⁊ ibi dōc. ⁊ Salyc. ⁊ no. bar. Ang. ⁊ Raph. ⁊ gl. ⁊ doc. in. d. l. fi. §. in cōputatiōe. lȝ Bar. videat̄ sentire ꝯriū in. l. sed si decesserit. ff. qui satida. cog.

Sed si quis subtiliter ⁊ bn̄ eꝯ heres nō ꝯficiēs inuentariū multa dāna ꝯseq̄t. ¶ Et p̄io vt dixi ꝙ lȝ eēt creditor defuncti, tū actiones suas p̄dit ⁊ ꝯfundunt̄ actiones, vt. l. gnāliter. ff. dō duo. re. ¶ Scdo tenet̄ soluere creditoribus vltra vires
12 hereditatis, vt. d. l. fi. §. ⁊ si p̄fatā. ¶ † Tertio hereditarijs debitis tenet̄ insolidū, vt. d. §. si ꝯo postq̄. ſ3 an teneat̄ soluere integre ⁊ oia legata ēt vltra vires hereditarias, ⁊ bart. in. l. in rōne §. ꝙ vulgo. ff. ad. l. falc. dicit ꝙ sic, p tex. in auc. de here. ⁊. fal. §. si vero non fecerit, vbi dr̄ ꝙ heres nō ꝯficiēs inuentariū ꝯplebit legata ⁊ fideicom. ⁊ dicit tex. in auct. ſ3 cū testator. ꝙ solida legata p̄stabit, ⁊ hoc ēt pbat ꝙ heres p̄sumat̄ subtraxisse id ꝙ sufficiebat ad ꝯplēda legata, vt in. d. auc. dō her. ⁊ fal. §. sancim⁹ vn̄ cogit̄ soluere de hereditate ⁊ non de suo patrimonio qd̄ not. Bar. in. l. filiū quē habētē. C. fami. here. ⁊ primo q̄ro nūqd heres. dicit hoc non fore veꝝ i foro aie, qꝛ † tunc hr̄s non tenet̄ nisi
13 vsq ad vires hereditarias, vt extra dō vsu. c. parochiano. ⁊ legatarius plus extorquēs in foro ꝯsciētie teneret̄ ad restōne, aut loquūt̄ in foro iudicioꝝ, ⁊ tūc aut p ꝯfessionē legatarioꝝ apparet de vera quātitate bonoꝝ ⁊ non tenet̄ hr̄s vltra, qꝛ legatari⁹ non p̄t fundare se in p̄sumptione ex q̄bus apparet ꝯriū p ꝯfessionē

eoꝝ, vt in auc. de equali. dotis. §. aliud. Si vero non de quātitate bonoꝝ p̄sumit̄ hereditas locuplex. i. tm̄ esse in here. quantū in legatis, vt arg. d. §. sancimus, ꝙ est dēm singulare. Ex quo vr̄ cautela de herede q non fecit inuentariū ꝙ pona tot bona quot bona sunt in hereditate, ⁊ non vltra, iuxta. l. cum de lege. cū gl. ff. de prob. Si legatarius non dicat, imo sunt alia, ⁊ talia ⁊ non sunt onera ⁊ ꝯfiteat̄ ꝙ dicit heres, ꝙ tūc heres non tenet̄ vltra vires hereditatis, qꝛ presumit̄ ēt in hereditate tm̄mō ꝙ posuit hr̄s ⁊ non vltra, nec fraudasse dictā hereditatē. Jtē aduerte dicit Bart. in tali cā ꝙ lȝ legatarij sp talibus non cogāt̄ rn̄der̄ ad petitionē heredis. Jteȝ iudex optie facit ex officio si interroget vt obuiet iniq extorsioni, vt. l. illicitas. in prin. de offic. presi. sm̄
14 Bal. in. d. l. filiū quē habētē. ¶ † Quero an sicut hr̄s pdet falcidiā pp non ꝯfectionē inuētarij, vt. d. auc. ſ3 cū testator. ita ēt pdat treb. ⁊ in hac. q. varie sunt opi. doc. nā Jac. dō are. ꝑ in. l. cū tali. §. j. dō ꝯdi. ⁊ demon. ꝙ perdat trebel. sicut falcidiā ⁊ allegat rationē. qꝛ heres grauatus de restituēdo here. tenet̄ facere inuentariū de bonis hereditarijs, alias non possꝫ bn̄ reddere rationeȝ, ⁊ hoc sequit̄ ibi Raph. cuma. ⁊ Jmo. ⁊ istā opin. fuit secutus Cy. bal. ⁊ Sali. in. d. auc. ſ3 cū testator. Sed ꝯriā sniaȝ videlicet quod non perdat trebel. voluit Barto. in. d. aucten. Sed cum testator. ⁊ in. l. marcellus. §. i. ff. ad trebel. ⁊ idem voluit Jac. dō belui. in auc. de her. ⁊ falci. in. §. si vero non fecerit. ⁊ idem tȝ Rof. in libellis suis in tit. ad treb. ⁊ Oldra. in. l. fi. in fi. C. de iure delib. vt refert, ⁊ seq̄t̄ Ang. in. l. j. §. hmōi stipulatio. ff. si cui plusq̄ p. l. falc. in vltima car. ⁊ hāc ibi secutus est Jmo. ⁊ dicit qd̄ hec est cōis opi. ⁊ dicit ēt ꝙ hāc fuit secutus Fran. dō rāpo. ⁊ idē voluit Jo. and. in addi. Spe. in tit. de instru. edic. §. dato. in addi. q̄ incipit de trebellianica non dubitat̄, ⁊ ēt Ang. fuit secutus. in auc. de here. ⁊ fal. §. si ꝯo non fecerit. qd̄ est no.
15 qꝛ † qd̄ expresse non corrigit̄ non intelligit̄ corrigi ex tacito vl̄ ex subaudito vel a ꝯrio sensu, vt no. gl. in. c. cupiētes. §. ꝙ si p. xx. dō elec. in. vj. Pro qua gl. ego sum solitus allegare tex. in. l. fi. §. filius autē. C. de bo. que lib. cōiuncta. l. penul. in fi. C. qui testa. fa. pos. sed tex. loquit̄ de falcidia tantū, ergo nō extendunt̄ ad tre. ⁊ istā partem ēt expresse fuit secutus Bal. in. l. filiū quē habentem. C. fami. her. in vers. nunqd heres de restituendo grauatus ⁊ rn̄det qd̄ tex. in. c. Rayn. de test. in ver. sed cū inuentariū fecerit a ꝯrio sensu, qꝛ ibi loquitur de falcidia pro legatis particularibus ⁊ non trebel. ¶ Quero an heres qui non fecit inuentarium an perdat beneficiuȝ. l. cum hereditate. de acqui. heredi. ⁊ Bar. ⁊ Jmo. tenēt ꝙ non perdat tale bn̄ficiū, ita qd̄ non obstāte qd̄ heres non ꝯfecerit inuentarium potest se exonerare de omni ⁊ de parte sua sm̄ dispositionem. d. l.

16 Et est notandū ꝙ ad hoc † vt heres dicat̄ rite, ⁊ recte fecisse inuentariū, ⁊ ad hoc vt habeat bn̄ficiū inuentarij, op⁹ est ꝙ ponat in inuētario oia bona defuncti ⁊ oia iura, ⁊ ēt apponat oēs res ꝯmodatas vel depositas vel pignoratas. d. testato. cū dicāt̄ hereditarie, vt. l. si tm̄. in prin. de pet. her. ita dicit ang. Raph. cu. ⁊ Jmo. in. l. si de eo. §. i. dō acq. pos. qd̄ ē no. ¶ Querit̄ cū supradixi ꝙ inuētariū pdest aduersus creditores ꝙ nō teneat̄, nisi vsq ad vires hereditatis, qꝛ intelligatur aduersus creditores defuncti, sed non aduersus creditores mixtos, hoc est q sunt creditores cōiter ipsius defuncti ⁊ ēt ipsius heredis, vt est tex. in. l. que dotis. ff. so. ma. ⁊ ibi Bar. Raph. ⁊ Jmo.

¶ Queritur heres fecit inuentarium, sed aliqua bona fraudauit an pdat bn̄ficiuȝ totius inuentarij, an solummodo solū illius rei fraudate, ⁊ gl. in verbo forte si non fecerit. in auc. dō he. ⁊ fal.
17 in. §. sancimus. ꝑ † qd̄ hodie talis heres pdat bn̄ficiuȝ in oībus bonis, ⁊ illā gl. ēt seq̄t̄ in. l. rescriptū. ff. q̄b. vt indig. vt. l. Paul. ff. ad. l. fal. ⁊ cā seq̄t̄ Jac. de belui. in. d. §. sancimus. ⁊ illā gl. seq̄t ēt Cy. in. d. l. rescriptū. vn̄ bar. in. d. l. fi. §. in ꝯputatione distinguit tria iura ffoꝝ. que subtrahens pdebat falcidiā, quo ad dictā rē, vt. d. l. rescriptū. ⁊. d. l. Pau. ⁊. d. l. bn̄ficio. ff. ad. l. fal. Scdo ius codicis i quo punit̄ pena dupli, vt. d. l. fi. §. illo. Tertiū aūt ius auctenticoꝝ in quo pdit falcidiā in totū, vt. d. §. sancimus. ſ3 Cy. sm̄ Ja. de are. in. d. auc. sed cū testator. addit ad. l. codicis. de p̄ntia legatarioꝝ. sed Ang. in. d. l. Pau. ꝯcordat opi. qꝛ gl. procedit quo ad determinationē q̄rte, qꝛ ēt vnā rē occultādo dolose pdit bn̄ficiū falcidie quo ad omnes, aut quo ad oēs vt non teneatur creditoribus hereditarijs insolidū, ⁊ tunc vera sit opinio Cy. qꝛ redacti sumus ad ius antiquū, vt non teneatur vltra vires hereditarias legatarijs, lȝ creditoribus, vt. l. j. §. si is qui. ff. ad treb. ⁊ hoc dicit Jmo. in. d. l. Pau. ꝙ Ang.
18 sentit qd̄ † hodie heres faciēs inuentarium ⁊ occultans aliqua puniat̄ in dupluȝ, vt. d. §. de illo. ⁊ probat tex. in. d. §. ⁊ si per factam.

ctā. vt qd̄ si heres non seruat formam traditam in confectione inuentarij quod tenetur creditoribus insolidū, ⁊ tñ postea in .§. illo dr̄ ꝙ si subtraxit vel occultet aliquid tenet̄ in duplū ⁊c. ⁊ sic eod. mō vr̄ intelligendū. d. §. si vero nō fecerit. in auct. de her. ⁊ fal. qꝛ ibi loqr̄, qꝛ nullo mō fecit inuentariū sicut qñ fecit, sȝ aliqd occultauit, sȝ qd̄ illa iura hodie sint correcta. ⁊ p ɔ̄ns qd̄ dña sit opi. gl. ⁊ seq. sequit̄ Sal. in. d. §. in cōputatione. in ver. sed ⁊ ipe ⁊ assignat rōnē, qꝛ ex quo rei subtracte inducit, vt amittat falcidiā, q̄ ad oēs legatarios equū ē, vt q̄ ad oēs formāt̄, ⁊ sic a nemie detrahit falci. vt ar. l. iij. §. h̄ pena cū. §. seq. ff. qd̄ qsq̄ iu. Posses tu adicere aliā rōnē qꝛ eoipso qd̄ ɔ̄stat qd̄ aliqd subtrahit hr̄s ius p̄sumit nō solū deducta vna re, sȝ ꝙ tñ subtraxit de bonis hr̄ditatis, qd̄ sufficiat sibi ad quartā, vt. d. §. sancimus igit̄ ⁊c. Si tñ velles tenere opi. Cy. posses dicer̄ ꝙ ex opi. gl. sequit̄ correctio legū q̄ est euitāda, ⁊ sic nō dȝ ɔ̄cedi per tacitū sensū, vel intellectū. vel suspectum, vel subauditum, vt est glo. singu. in. d. c. cupientes. §. qd̄ si p. xx. pro quo allego tex. in. l. fi. §. filia antē. C. de bo. lib. ɔ̄iuncta. l. pe. ⁊ fi. C. q testa. fa. pos. Tu teneas di-

19 ctā glo. ⁊ opi. Bar. cū sequacibus q̄ seruat̄ in practica. † Si fideiussor qui succedit reo principali facit inuentariū an prosit sibi ēt respectu creditoꝝ. Rn̄deo aut querit̄ respectu sue psone, ⁊ nō prodest, qꝛ vt fideiussor insolidū pōt ɔ̄ueniri, sed si ɔ̄ueniret̄ actiōe ⁊ noīe rei defuncti prodest. Ita dicit Cy. in. d. §. in cōputatione. ⁊ bar. in. l. ɔ̄naliter. ff. de fideiusso. ⁊ ibi Dyn. ⁊ Bar. in l. debitor. de separa. bonō. ⁊ in. l. stichū aut pāphilū. §. qd̄ vulgo. de solu. ⁊ Ang. in. l. j. §. hmōi. ff. si cui plusq̄ p. l. falci. ⁊ ibi p Imo. pdest etem̄ inuentariū aduersus creditores hr̄ditatis tm̄ vt est tex. singularis ⁊ gl. bar. ⁊ dn̄i mei. in. l. ꝙ dotis solu. matri. ¶ Quero qd operet̄ illa ptestatio facta in inuentario. vcȝ si apposuit non apponēda ⁊ omisit apponēda, vide bal. ⁊ sali. in. l. fi. C. arbi. tutel. ⁊ in. d. §. ⁊ si prefatā. ⁊ ang. ⁊ imol. in. l. j. §. hmōi.

20 ff. si cui plusq̄ p. l. falc. † Et est aduertēdū ꝙ solennitas inuentarij a iure requisita potest statuto vel consuetudine omitti. ita dicit Bal. in. d. §. ⁊ si pfatā. in fi. ⁊ Ang. in. d. §. hmōi. ¶ Quero inuentario habito pro perfecto ⁊ absoluto ⁊ habuerit notitiam de vna re hereditaria ⁊ tñ eam non apposuit in inuentario an p dat beneficium inuentarij.

SVMMARIVM

1 Hereditatis aditio qualiter defunctum representare faciat. Et quando etiam in filio vitietur. 2.
2 Heredes per aditionem an presumātur scire descripta in testō. Et cum quo dicatur contrahere. 3.
3 Institutus insolidum an pro parte possit adire. Et quid si est in pluribus partibus institutus.
4 Heres potest habere ratum gestum nomine defuncti.
5 Heres an possit capi ex contractu defuncti in vim statuti de debitoribus capiendis.
6 Heres ɔ̄uentus ex delicto vel quasi defuncti qualiter teneatur.

¶ Glosa vltima. scȝ. cxlij.

Sed dictus L. sciēs B. eius patrē decessisse cū. d. testō in quo institutus est in. iiij. parte,

1 eam hereditatē adiuit. ¶ † Qui adijt hereditatē testātis representat defunctum pro ea parte in qua institutus est. pro reliqua dr̄ esse extraneus, vt in auc. de iureiur. a mori. presti. §. j. ⁊. l. debit. C. de pac. l. sȝ C. ad. l. fal. l. si vxor. C. de bo. aut. iudi. pos. ⁊ ita dicit gl. in. l. j. infi. ff. de preto. stipu. Et ideo si quis est heres p parte, p ea parte si erat creditor testato. ɔ̄fundit̄ actio, vt. d. l. vxor. C. d̄ bo. auto. iud. pos. l. j. C. de here. act. ⁊. l. cū fm̄. C. d̄ fi deicō. siue sit actio psonalis siue hypotecaria, et vr̄ ꝙ sit casus in. d. l. sȝ C. ad. l. falci. Ubi filius cuius pater fuerat tutor, ⁊ per ɔ̄ns bona patris erāt tacite obligata. l. p officio. C. de admi. tu. ⁊ tñ legatū factum nō pōt remittere pro debito suo, ⁊ hoc credo verū lȝ Bal. in. d. l. si vxor teneat ꝙ nō est ɔ̄fusa hypoteca. Ex quo ēt sequitur qd̄ si pater heredis vel alius testator alienauerit aliqua bona sui heredis pro ea parte pro qua est heres talis heres reuocare nō pōt ēt si sua pars valuerit vnū denariū ⁊ bona heredis valerent vnū aureū. ita dicit gl. in. d. §. in cōputatione, ⁊ est casus. ⁊ ibi no. per glo. ⁊ doc. in. l. cum a matre. C. de rei

2 ven. Et est aduertēdū ꝙ si qs esset filius vel agnatus ⁊ esset institutus heres ⁊ ipse credidit testatorē ab intestato defunctum, ⁊ ab intestato eius hereditatem adiuerit nō vȝ aditio, ⁊ idē eē si adiuit ex testō ꝙ erat nō instū, ⁊ oīa vt hr̄s gessit, ꝙ lȝ potuisset adire ab intestato, tñ nō vȝ aditio, vt est text. singularis in. l. si is ad quē. ⁊ ibi gl. Bar. ⁊ doc. ff. de acqui. here. ¶ Quero an eo ipso ꝙ adijt hereditatē p̄sumat̄ scire que sunt descripta in testō, si est heres extraneus, qꝛ aliter heres esse nō pōt, vt. l. cū heres. ff. de libe. le. sinaūt esset de suis heredibus vel alius primior q ab intestato potuisset succedere, an presumat̄ scire q̄ sunt in testō descripta, vide plene Bar. i. l. q rome. §. duo fratres. d̄ ver. ob.

3 † Et not. ꝙ ille q est institutus insolidum non pt̄ hereditatem p parte adire. vt est casus in. l. j. ⁊ ibi no. ff. de acqui. here. Et ideȝ si est institutus ex pluribus partibus nō pōt vnam parteȝ adire tm̄, vt. l. ij. C. eo. ti. sed statim facta dicta particulari aditione est heres, prout fuit institutus, vt. l. si ex asse. ff. eo. tit. Itē adeundo heres dr̄ ɔ̄here nō solū cū creditoribus, ⁊ legatarijs, ēt si heres sit pupillus q adiuit. vt. l. apud iul. §. fi. ⁊ ibi gl. Bar. ⁊ Ange. ff. ex qui. cau. in pos. ea. sȝ ēt ɔ̄here cū defuncto, vt adimpleat voluntatem suam, vt est gl. Bal. ⁊ Flo. in. l. is ɔ̄sequenter. §. sed ꝫ monumentū. ff. fa. her. ⁊. ff. de reli. l. ⁊ si quis. §. si cui funeris.

4 † Item heres qui simpliciter adiuit ⁊ sic non confecit inuentarium, an teneatur in foro ɔ̄scientie insolidū creditoribus, ⁊ legatarijs, ⁊ bar. Bal. ⁊ Ang. ⁊ dn̄i mei in rub. de acqui. her. tenēt ꝙ nō, ⁊ alleg. Host. in sum. de test. §. pe. ver. qd si bona ⁊c. Iteȝ heres potest habere ratum gestū nomine defuncti. not. gl. in. l. eius qui in prouincia. ff. si cer. pe. ⁊ no. Bar. in. l. bonorum. ff. reȝ ra. ha. ⁊ in. l. is cui. eo. tit. Item pōt propria auto. accipere bona defuncti, ⁊ eius pos. nec incidit in aliquam penam. no. Bal. in. l. j. C. quorum bo. facit ꝙ no. glo. in. l. non soluȝ. ff. ex qui. cau.

5 ma. ⁊ facit. l. cum heredes. in prin. ff. de acquir. pos. † Stāte statuto ꝙ debitor possit p debito capi ad instātiā creditoris capi poterit heres ex ɔ̄tu defuncti, vt no. Bar. Ang. ⁊ Imo. in. l. postulāte. in pn̄. ad treb. ff. lȝ Bar. videat̄ velle ɔ̄riū in. l. sed si decesserit. ff. qui satis. cogā. Sed q subtiliter inspexit nō ɔ̄dicit sibi ipsi si qs adiret hereditatē ab intest. virtute clausule codicillaris inserte in testō tenet̄ ex editco si qs omis. cau. test. Et scias ꝙ heres qui nō vēdicat necē defuncti priuat̄ omni eius ɔ̄modo ⁊ necessario ꝙ a testōre ꝑueniebat, vt. l. sequens gradus. ad silleia. §. pe. ⁊ fi. ⁊ ibi Bar. ⁊ Lud. in heredē trāseūt actiones actiue ⁊ passiue ipso iure, vt. l. j. C. si cer. pet. ⁊ pro portionibus hereditarijs, vt. l. pro hereditarijs. C. de heredi. act. quod est verum ipsi extraneo ex contractu vel quasi defuncti, vt. l. j. C. vt act. ab

6 here. ⁊ ꝫ here. inci. † Sinaūt ɔ̄ueniatur ex delicto vel quasi defuncti non tenet̄ heres, nisi quatenus ad eum peruenerit, vt. l. in hereḋȝ. cū si. ff. de calū. vel nisi fuerit lis contestata ꝫ defunctū tunc etiam si non ad heredem peruenerit, tñ heres tenet̄, vt. l. j. ff. de priua. delictis. vel ēt si defunctus ɔ̄fessus fuerit delictuȝ, vel si negauerit ⁊ fuerit per actorem accepta tenuta de bonis d̄functi ꝫ defunctū, tūc trāsit ad heredem ⁊ heres tenetur, vt voluit eleganter Bar. in. l. j. Nec plura secutus.

FINIS

Tractatus de testamētis ⁊ successionibus acutissimi doctoris do. Philippi de Casolis Rhegien. per modum disputationis, in qua interuenerunt Do. Baldus de Ubaldis, ⁊ eius discipulus do. Christophorus Castellioneus, Anno. M. cccxcj. in studio Papiensi.

SVMMARIVM

1 Successiones quo iure fuerunt inducte. Et quot sint vie, ⁊ modi ex quibus succedatur.
2 Successio ab intestato qua via deferatur.
3 Bonorum possessio contra tabulas ante aditam hereditateȝ p heredem peti potest.
4 Successio contra testamentuȝ ciuilis aut pretoria an habeat locum in pupilli successione.
Uerbum ab intestato est abnegatiuum ⁊ solum testamenti desinentiam ponit.
5 Successionis vniuersalis qui sint effectus.
6 Legatario acquiritur dominium rei legate ipso iure.
Actiones que sint que in heredem transeunt. 9.
7 Heres qualiter dicatur defunctum representare. 11.
8 Fictio semper debet esse de possibili.
Heres vt ex simplici volūtate adeat, an sit rite cautū per. l. xij. tabullarum.

10 Successiones a iure ciuili an velut domum monstruosuz sint cõ
cesse. 16.
Successiones tam ab intestato quam ex testamento sex rationi
bus sunt inducte ꝛ concesse.
11 Jus ciuile quamuis sit ars ꝛ scientia cõcomitať tamen ius natu
re naturate ꝛ naturantis, ꝛ qualiter. 17.
12 Entia incorporalia an ꝛ cur perpetua.
13 Uigilijs, ꝛ laboribus bona querũtur, ꝛ excrescit respublica.
14 Bona que ex successionibus prouenerunt.
15 Bona vnde deriuata.
16 Homo homini debet obsequium.
17 Jus ciuile in quibus fingat ꝛ imitetur naturam.
18 Hẽditas est vniuersitatis domina representans ꝛ vicem defun
cti sustinens. 19.
20 Heredi regulare est vt per aditionem hereditatis queratur do
minium rerum hereditariarum.

Uia in cursu le
ctura, de materia testamentorum
agimus in Codice hinc sumpta oc
casione opponam, ꝛ querã circa te
stamentoꝝ, ꝛ successionũ materiã.
1 Et primo quero † quo iure fuerunt
inducte successiones. Rñdeo ꝙ tri
plici iure, scz iure ciuili ex. l. xij ta
bu. item iure pretorio. item ex sena
tuscõsulto. ¶ Secũdo quero quot
sunt vie, ꝛ modi ex qbus succediť. vř ꝙ due tñ, ex testõ, vcz ꝛ ab
intestato vt apparet in ordine huius libri. nã hic agiť primo de
succes. ex testa. de iu. singu. in ti. de testa. mili. Jtẽ de succes. ex
testa. eo. iure cõi in hoc ti. de testa. demũ in hoc libro eodem de
succes. ab intest. subijciť vt. j. in tit. de suis. ꝛ legi. sic insti. de her.
ab intest. Sed certe imo est dõm ꝙ tres sunt vie succedendi taz
de iure pretorio, quam ciuili, vcz ex testõ. ꝯ testm̃, ꝛ ab intestato
vbi nullũ est ꝯditum testm̃, de succes. ex testa. pretoria tractatur
in tit. s. de secundis tabu. de ciuili hic, de succes. contra testm̃ de
iure pretorio tractatur in titu. de ꝯtabu. de ciuili tractatur. s. de
inoffi. testa. de successio. vero ab intestato pretoria tractant titu
li. vñ liberi, vñ legitimi, vñ agnati, vnde cognati tam in. C. quam
2 in. ff. ¶ † Sed ad istud op. primo ꝙ successio ꝯ testm̃ pretoria, ꝛ
ẽt ciuilis deferanť ab intestato vt. s. de colla. l. vt liberis. vbi vř
probari, quod successio que fit per ꝯtabu. vel per querelã fit ab
intestato. ad ꝙ facit. l. posthumus. §. vlti. ff. de inoffi. test. vbi dř
turpe quod testõ ab vno per querelam multi eiusdẽ gradus pñt
succedere ab intesta. Sol. dõm est quod omnes effectus succes
sionis ex testõ, vel ab intestato. sed ad effectum successionis ab
intesta. peruenitur interdũ directa via vbi nullũ est testm̃. in
terdũ mediante via impugnatiua testi, que est vel per ꝯtab. vel
per querelã. ꝛ hoc voluit dicere. l. vt liberis. nã illa probat p ꝯ
tabu. ꝛ per inoffi. testa. que regula perueniri ad ius intestate suc
cessionis. posset tñ dici ꝙ si bonoꝝ possessio ꝯtab. petitur anq̃
per institutum hereditas adeatur. qꝛ aufert bona ꝛ iura heredi
taria ꝯferẽdo bonoꝝ possessori contratab. vt. ff. de bo. pos. l. j. im
pediat hereditatem adiri. ꝛ per hoc hereditate non adita fiet
3 locus successioni ab intestato per. l. si nemo de testa. tutel. † naz
ꝛ ante aditam hereditatem per heredem põt peti bonoꝝ pos
sessio contratab. vt. ff. de contratab. l. quod vulgo. ꝛ per hoc ptz
ꝙ omnibus succedunt aut ex testõ aut ab intestato, ꝛ ab intesta
to interdum succeditur directo puta, qꝛ nullum est testm̃. inter
dum succeditur ab intestato mediante via impugnatiua testa
menti, ꝛ alij non sunt modi succedendi cum illa bonorum posses
sio concessa preterito remanet quidem ab intestato, qꝛ ex testõ
nõ põt adiri. ꝛ per hoc multum crasse viderunt q tenuerunt in
qõne qua queritur statuto ciuitatis cauetur quod in successione
ab intestato agnati vsq̃ ad. ij. gradum preferantur cognatis, qꝛ
dicunt quod statutum non põt vendicare sibi locum in successio
ne pupilli seu impuberis decedentis in pupillari etate, qꝛ pupil
lus non põt testari. ꝛ allegant de suis ꝛ legi. l. j. Sed ipsi male
dicunt, qꝛ si pupillo non põt succedi ab intestato, ipsi nullo iure
succederent non enim succederent ex testõ, qꝛ defectu etatis te
stari non põt vt. ff. de test. l. qua etate. Jtem nec in pupilli succes
4 sione põt habere locum † successio contra testm̃ ciuilis nec pre
toria, ciuilis non, qꝛ illa non vendicat sibi locum in testõ condito
ꝛ valido ex quo hereditas sit adita, vt. l. filium. §. sed cũ exhere
datio, de ꝯtratab. Jtem nec successio ꝯ testm̃ pretoria, qꝛ non vẽ
dicat sibi locum nisi conditum sit testm̃ ꝛ tale ex quo possibile sit
hereditatem adiri, vel bonorum possessio peti, vt. ff. de contrata
bu. l. quod vulgo, ꝛ constat quod pupillus non põt testari, ꝛ nisi
predictis vijs non põt pupillo succedi. necessarium ergo est, vt
ipsi pupillo succedať ab intesta. alias nulla via possz ad eius suc
cessionem perueniri, ꝛ ꝙ pupillo proprie succedatur ab intesta
to, ꝛ per hoc statutũ possit sibi vẽdicare locuz vř probari p tex.
ff. de vulg. ꝛ pup. l. lucius. ꝛ. C. ad tertul. l. j. ꝛ. l. omnem. nõ ob.
l. i. ff. de suis ꝛ le. qꝛ aut querimus nunquid pupillus possit dici
mori intestatus, ꝛ dico quod non, ꝛ ita loquitur. d. l. j. aut nunqd
possit dici decedere ab intesta. hoc est sine testõ. ꝛ dico qõ sic vt
iuribus allegatis. ꝛ est rõ qꝛ dictio intestatus est priuatiua, vñ
priuat actum ab eo cui conuenit actitudo, cum omnis priuatio
presupponat habitum. ff. de verb. obli. l. decez. ꝛ. ff. de iureiurã.
l. remittit, ꝛ verbum ab intestato est abnegatiuum, ꝛ solum testi
desinentiam supponit. Tenentes contrarium dicunt quod est
vna alia via succedendi quam predicte vie alleg. l. cum antiquori
bus. versi. si enim. C. de iure delibe. ꝛ quod ibi no. gl. sed illa lex
non vult notare multiplicitatẽ viarum seu modorum succeden
di, sed denotare varietatem ꝛ multiplicitatem sciendi heredita
tem delatam; vel delationem hereditatis disponens, ꝙ siue qs
sciuerit hereditatem sibi delatam ab intestato siue ex testõ per
insinuationem testi, siue aliter fuerit sibi notum, ꝙ si infra annũ
non adiuit, ꝙ nil transmittit. ꝛ gl. que est ibi predictis nõ cõtra
dicit, imo potius concordat, qꝛ alleg. l. i. de suis, ꝛ le.
5 ¶ † Tertio quero quis effectus resultat ex successione vři. rñ
deo mirabiles effectus resultant. nam primo resultant effectus,
qꝛ is qui ad successionem vocatur ex sola ꝛ simplici sua volunta
te de qua constet verbo simplici, vel actu quod preter nomen, ꝛ
ius heredis non possit geri omnium bonorum, ꝛ iurium defun
cti immediate heres, ꝛ dominus efficitur, ita ꝙ dominiuz oium
rerum ꝛ iurium defuncti filij queritur ipso facto, si legata non
sunt. Si legata sunt q̃runť legatario ipso iure, ꝛ hoc si fuerũt in
dñio defuncti. vt hic probatur. ff. de verb. sign. l. nihil. ꝛ. l. here
ditas. ꝛ. l. j. §. sceuola. ff. si quis tes. lib. esse ius. fue. ꝛ. ff. de fur. l. a
titio. ꝛ. ff. de lega. j. l. legatũ. ꝛ. C. cõ. de le. l. i. ꝛ lz in heredem trã
seat dominium, non tñ transit possessio, vt. ff. de acqui. pos. l. cum
heredes. ꝛ. l. si quis testa. li. esse ius. fue. l. j. §. sceuola. Jtez resul
tat alius effectus, qꝛ heres ipse qui succedit siue succedat ex te
stõ siue ab intestato representat personam defuncti, ꝛ quantum
ad ea que iuris sunt censetur persona defuncti, et hec colligũť
in auc. de iureiuran. a mo. presti. in prin. ꝛ in. s. alleg. iuribus, vř
6 probari, † ꝛ dico ꝙ heredi acquiritur dñium ꝛ vřis successio so
lum si velit, ꝛ adeat, sed legatario acquiritur dominium rei lega
te, ꝛ ignoranti repudiabiliter tñ vt. ff. de leg. j. l. legatarius. §. si le
gatum. ꝛ. l. si tibi homo. §. cum seruus. ꝛ de cura. fu. l. fi. §. plane
ꝛ ad. l. aquil. l. nam sic. ꝛ de iureiuran. l. non erit. §. fin. neq̃. ꝛ si
cer. pe. l. proinde. qõ no. in. l. si ita relictuz. §. illi si vellet. de leg.
j. ꝛ p hoc ad ipsuz ꝛ ꝯ ipsuz heredẽ trãseunt act. actiue ꝛ passiue
q̃ cõpetebãt ipsi defuncto, ꝛ ꝯ ipsum ꝛ ẽt alia iura, vt. ff. de fide
ius. l. si testõ. §. i. ꝛ. C. de here. acti. l. pro hereditarijs. si tñ pluri
bus heredibus deferatur successio quilibet pro ea sola parte ꝓ
qua succedit, representabit defunctum, non pro alijs portioni
bus coheredum, vt. C. de rei vendi. l. cum a matre not. in. l. j. in
fi. ff. de preto. stipu.

Sed Domini oportet excutiamus iura ꝛ rationes ex qui
bus potuerunt de iure induci successiones, ego ꝓbo
quod disposita, ꝛ concessa per. l. xij. tabu. de successionibus ꝛ ef
fectibus qui sequuntur sint immo contra naturam.
¶ Secundo quod sint contra iurisgentium.
¶ Tertio quod sint contra ipsum ius ciuile.
¶ Quarto quod in se contineant repugnantiam.
¶ Quinto quod sint contra legem moralem.
7 ¶ † Et qõ istud ius succedendi ex testõ. vel ab intestato, ꝛ ea q̃
de here. succedentibus sunt disposita non possint nec potuerint
de iure induci, ꝛ ꝙ iste successiones fuerint contra rationem, ꝛ
inducant impossibilia ꝛ ꝯ naturã disponant, formabo vobis ar.
ad probandũ vtrãq̃ successionem ex testõ vel ab intestato ꝛ re
liqua ad reprobãdũ successionem ex testõ tm̃. ꝛ primo videte si
naturali rõni discõueniunt id ꝙ induxit lex duodecim tabu. Et
ius ciuile, vcz ꝙ defunctus habeat, imo plus sibijpsi faciat illuz
heredẽ ꝛ bonoꝝ iuriũ suoꝝ successorem, de quo ipse defunctus
disponit seu ipz ius ciuile disponit qñ defunctus moriť ab intesta
to qui ipm defunctũ representet ac si viueret qñ. n. hoc fuit in
duci possibile ꝙ corpus mortuũ in psonã heredis viuẽtis repre
senteť, ꝛ viuere intelligať, ꝛ ꝙ hřs viuẽs representet illũ vt viuũ
qui

qui subtractus est et subductus a vita per naturam cui resisti nõ põt et qui moriẽdo solutus est ab humanis et cuius vite nulle supsunt reliquie. hoc. n. quod sic disponit nedum est irrationabile sed impossibile. vcz q viuens intelligatur mortuus, et mortuus intelligatur viuens. hoc. n. et contra ius nature inductũ est, ideo tale dispositum dz esse nullũ, vt instit. de iure natu. gen. et ciui. §. sed naturalia. Itẽ tale dispositũ ɔtinet oino impossibile. nam si hoc p fictionẽ iuris fiat vcz q heres representet defunctũ hoc
8 fingere oino est impossibile † qr fictio semp dz esse de impossibili, q̃uis sit ɔ̃ veritatẽ, vt. ff. de adop. l. adoptio. et si cer. per. l. si filius, iuxta no. per gl. in. l. j. §. accedit. C. de rei vx. act. et ff. que in frau. cre. l. si pater. et videte si hoc est impossibile alia rõne. naz hõ p naturã põt viuere centũ annis. et hoc est statutũ et inductũ iure ciuili ex. l. xij. tab. vt inst. de test. circa prin. reperimus q viuet ducentis imo quingẽtis annis cũ ẽt statutũ sit q heres heredis etc. primi testatoris sit heres vt eũ representet. C. de here. insti. l. fi. et sic reperietis p iuris fictionẽ hominẽ plus viuere q̃ natura ɔcedat, et ɔ̃ id q natura negat, et sic dispositio. l. xij. tabu. fuit et est de impossibili p hoc dz inualida, et nulla censeri. Sz et arguendo cõiter ɔ̃ vtrãq successionẽ vr̃ qd in alia q disponit. l. xij. tab. vcz q heres ex simplici voluntate adeat, et ex hoc efficiat dñs rerũ hereditariarũ nõ fit rõnabiliter statutũ cũ sit statutum q rerũ ẽt vacantiũ nemo possit simplici volũtate, et actu corporeo interueniẽte sine apprehensione dñs effici vt. ff. de acqui. re. do. l. laqueũ. Preterea res hrditarie sunt res vacãtes a dñio cũ dñs sit mortuus, et p naturaz subtractus a dñio. vt in auct. de iureiu. a mor. presti. in prin. ergo deberet ɔcedi occupãtibus iuxta regulã q in nullius bonis est etc. de reg. iu. et. l. ij. de acq. re.
9 do. † Preterea arguẽdo cõiter actiões psonales actiue et actiones psonales passiue inherent persone, et veritati seu potẽtie velut passiones personales, et ossibus infixe. ff. de pecu. l. quis ergo casus q̃ ergo rõe trãsferunt iste virtutes et passiones ad personã heredis, cũ hoc repugnet nature. Preterea nonne est hic dare fictionem fictionis, et sic duplicẽ fictionẽ. vcz q heres representet defunctũ iuris fictiõe, et q acqrat dñiũ rerũ hrditariarũ simplici voluntate, et absq traditione, quod videtur prohiberi indu ci vt. l. ij. C. de do. promis. et. l. si vero non remunerandi. ff. mand. Preterea nonne hoc dispositum p. l. xij. tabu. vcz q adeundo heres representet defunctũ et acquirat dñiũ rez ɔtinet repugnãtiã, nã si adeundo incipiat representare defunctũ vel nil dicetur acquirere de nouo nec heres effici vel defunctus quoniaz representatur dicetur acquirere.

10 Secundo mõ arguit̃ solũ ɔ̃ successionẽ ex testõ, † qño enim conuenit rationi qd viuens qui hz rerũ dñium in eum casum et tempus quo per naturaz sub trahitur ab humanis alium efficiat dñm et dñiũ rez suarũ transferat, tũc cum non hz et habere non põt subtractus ab humanis per naturam ɔ̃ regulã nemo plus iuris de reg. iu. et his rõnibus puto q ius gentiuz noluit nec suo more naturalis rõnis potuit se intromittere de successionibus. Quid ergo ad pdicta argumẽta possumus dicere nisi q iste successiones a iure ciuili per. l. xij. tab. monstruose, et quodãmodo ɔ̃ rõnem naturalem pp rõnes quas infra subdaz sunt inducte ac humano gñi a iure ciuili velut do mũ mõstruosum sunt ɔcesse. sz pro dicto videamus quid mouit. l. xij. tab. et ius ciuile ad inducẽdas ex testõ. et ad ɔcedendas ab intest. successiones. et respondeo q fuerunt rationes sex.

¶ Fuit enim summa necessitas.
¶ Item publica ac priuata vtilitas.
¶ Item pietas.
¶ Item summa equitas.
¶ Item huius seculi tranquillitas.
¶ Itẽ ne periret charitas. Et vt ista declaremus ɔsiderare debem⁹, q ɔ̃nis ius ciuile sit ars et sciẽtia, cõcomitat̃ tñ ius natur et nedũ ius nature naturate, sed ius nature naturãtis, et ista valeant ad materiã fictionis.
11 † Cõcomitat̃. n. ius nature naturate in eo q disponit ciuilibus modis, et fortius duci filios ac parentes q fit p adoptionẽ et arrogationẽ vt in toto tit. de adop. pro quo bene facit. l. adoptio. ff. e. ti. Itẽ cõcomitat̃ ius nature naturãtis cũ ad eius similitudinẽ oriri et induci disponit actiões et obligatiões, sñias, stipulatiões, testã, et his similia a iure ciuili ex ꝓis tñ actibus humanis inducta. nã iste actiones et obligatio. et his similia a iure ciuili inuenta sunt perpetua et cursu temporis non tollunt̃. vt. ff. de acti. et obli. l. obligationũ fere. §. placet. et perpetuo durãt nisi alijs ɔ̃rijs modis ciuilibus tollãtur vt inducũtur, et iste tales sunt et dici pñt creature iure ciuili. et tñ sunt ppetue qr ɔpetuũ ẽ q habuit initiũ et nõ habebit finẽ vt est aia, sol, et luna. vt de hoc no. ff. de ser. vrb. predi. l. binas. et has ius ciuile velut incorporales creaturas ad similitudinẽ nature naturãtis. i. dei adinuenit. et per hoc non miremini si stipulatio, et testm̃ sint creature, mõ ecce qño summa necessitas fuit cã vt inducerentur successiones et psonaꝝ representatiões, qr cũ act. et obli. sint q̃dã vincula et colligat̃. intellectuales et incorpales qbus a fune intellectuali colligat̃ debitor et quã colligat̃. velut in sua manu tz creditor si mortuo creditore vel debitore nõ ɔcederet̃ ius succedendi, et persone post mortẽ nõ representarent̃, necessariuz foret vt entia incorporalia et ppetua morte debitoris, vel creditoris finirentur, q esset deniũ a natura naturante,
12 † q̃ disponit q entia in incorparalia q̃ nõ ɔsistũt cũ qtuor elemẽtis ɔ̃rijs sint ppetua. sz qr post mortẽ debitoris, vel creditoris iuris ciuilis fictione hrditas representat defunctũ q̃ hrditas representãs postea p aditionẽ trãsfundit̃ in heredẽ q ẽt representat defunctũ nõ pereunt imo durãt ideo perpetue sunt iste obligationes que alias velut tporales morte finirent̃ q essꝫ ɔ̃ naturam vt. s. et per hoc pz qño summa necessitas perpetuandaruz obligationũ incorporaliũ fuit causa vt ɔcederentur et inducerent̃ successiones. ac de iure fierent defunctorum representationes, et hoc de primo.

Dixi Secũdo et Tertio q ad inducẽdas successiões mouet. l. xij. tab. publica et seruata vtilitas. Itẽ et pietas et pro eorum inuestigatione cõsiderare debemus qd oĩa bona q̃ añ successionẽ querebantur aut querebant̃ iuste. vcz industria labore, ardore, vel merito aut querebãt̃ iniuste, puta dolo, fraude, spolio, vel alio scelere. Considerando quesita iuste tũc expo scebat publica vtilitas, vt querẽtes post mortẽ suaz haberẽt vel sibi facerent in bonis per eos iuste q̃sitis successores, et illos quos vellẽt suoꝝ laborũ et sudoꝝ possint efficere vel habere suc
13 cessores. † nam per hoc hoies magis efficiunt̃ vigiles et solliciti ad laborandũ et ad iuste querendũ cũ sciant se quos voluerint ex domo iuris ciuilis et legis. xij. ta. habituros successores, p has. n. vigilias et curas solicitas ad quas beneficio successionis imitat̃ humanũ genus excrescunt bona mũdana, et excrescit res publica cuius interest abũdare et multos hr̃e locupletes. et ecce ergo hz q dicebat̃ q publica vtilitas mouit ius ciuile. l. xij. tab. ad inducẽdas successiões. sz ex alio aduertit̃ publica et priuata vtilitas, qr pp successiões rãcores et odia tollũt̃, caritas excitat̃ et merita ac obseqa inter hoies inducũt̃. naz cũ ea q̃ relinquunt̃ ex merito q̃rãt̃ vt dicit. l. nec adiecit. p socio sperãtes de succes. inuitabũt vt rãcores et odia q̃ dirigũt̃ ɔ̃ illos qb⁹ sperat̃ pñt succedere deferãt, et ipsis placeãt seruiãt vt bonis operibus et meritis succedant. vnde huius premij, et exhortatione ius ciuile multos afficit et ad charitatem et ad bñfaciendũ inuitauit iuxta. l. j. ff. de in. et iu. et per hoc ẽt pz qño publica vtilitas ac ẽt priuata sperãtia succeder̃ fuit cã vt inducerent̃ succes. ¶ Sz dixi tertio
14 q pietas fuit cã vt inducerent̃ successio. † et p deo ɔsideremus, bona iniuste dolo fraude vel scelere q̃sita. si talis q̃sitor morit̃, et velit bona scelere q̃sita qb⁹ debeant̃ legare, et velit penitere vel velit p delicto satisfacere, nõ vt piũ est eius ɔsciam substinere et aiaz adiuuare cũ scriptũ sit q nihil est q magis hoibus debeat̃ q̃ supreme volũtatis, postq̃ aliud iam velle non pñt liberũ esse stilum et licitum sit arbitriũ q nõ redit vt scribitur. C. de sac. san. eccle. l. j. et p hoc pz tertiũ qño summa pietas mouit ius ciuile. et l. xij. tab. ad inducendas succes. ¶ Sz dixi q̃rto q. l. xij. tabu. et ius ciuile mouit summa eqtas ne periret charitas. si. n. defunctis nõ succederet̃ creditores suo et sibi debito puaret̃. et alij occupãtes bona qbus successio nõ ɔpeteret de alieno ditarent̃, et locupletarent̃ cũ aliena iactura ɔ̃. l. j. ff. de eo q cer. lo. et. l. nam hoc natura. ff. õ ɔdi. inde. et p hoc abũdãtes a subijciẽdo indigẽtibus retraherẽt̃ timẽtis ne ɔcesso puarent̃. et sic hũana charitas et obseqũ q hõ hoi dz, vt. l. j. ff. õ iu. et iu. estimaret̃. sz ex alio
15 ẽt aduertit̃ summa eqtas ɔcedẽdaꝝ succes. † nã cũ bona dicat̃ a beãdo q̃ bonificãt seu bonũ ɔferũt vt. ff. de verb. sig. l. ob signatũ. §. bona eueniet q sollicitus vigilet virtuosus ingredo q̃ p nimijs vigilijs, et occupationib⁹ ex bonis bonũ viuẽs nõ gustauerit post mortẽ p memoriã et reputationẽ et ẽt quo ad aiaz bonuz ex bonis q̃sitis post mortez reportabit. et p hoc pz de q̃rto quo sũma eqtas mouit ius ciuile et. l. xij. tab. ad inducẽdas succe. huius seculi. sz dixi q̃nto q mouit ius ciuile. et. l. xij tab. ad. inducẽdũ successiões huius seculi et hoium trãquillitas, si. n. morienti h⁹ de iure succedi nõ ɔcederet̃, et res moriẽtiũ redirẽt ad naturã suã, ad quã de facili res redit vt. ff. de pact. l. si vis. §. pact⁹ vero. q in specie res et bona moriẽtiũ efficerent̃ vacãtia a dñio, et a possessione, qr mors oĩa soluit vt in auc. de iureiu. a mor. presti. circa pri. et sic ɔcederet̃ occupãtib⁹ ex quo rixe discordie discẽ

siões ⁊ bella euenirēt, cū oēs anhelēt ad lucra, vt. l. si ðfunctus
C. ar. tu. ⁊. C. ð fur. auc. nauigia ⁊ depiret iter hoīes pax ꝯcordia
⁊ trāquilitas, ⁊ insurgeret ineffrenata audacia, ⁊ temeritas ꝯ. l.
16 eqlissimū de vsuf. ⁊ cōi di. l. vt fundus. ¶ † Sexto dixi ne periret
charitas. nā si successiones nō ꝯcederent a iure ciuili, actiones
creditoribus cōpetentes deperirent morte debitoꝝ successore
carentium. vnde creditores timentes ne deperirent actiones si-
bi competentes. ⁊ ne finirentur morte se attraherent a seruien-
do, mutuando, cōmodando, ⁊ cōcedendo debitoribus, ⁊ sic peri
ret charitas ⁊ seruitia inter homines qð homo homini dꝫ. vt. l.
veluti. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ iste vt puto fuerunt rōnes ⁊ cause que
mouerunt ius ciuile. ⁊. l. xij. tabu. ad concedendas ex testō ⁊ ad
inducendas ab intestato successiones.

Sed modo restat ad argumēta fortiora ⁊ ad oppositiones
ꝯrias respondere, ⁊ domini nō potest negari quin suc
cessiones non fuerunt monstra, ⁊ monstruose inducta a iure ciui
li ⁊ in multis deuiantia a regulis, ⁊ a rōnibus cōibus, ⁊ hoc atte
stat Inno. extra de fi. inst. c. cum. p. tabellio. vbi dicit ꝙ mon-
strum iuris ciuilis est vlis hereditaria bonorum successio. Sed
ad contraria respondeamus meliori modo quo possumus. ⁊ pri
mo non obstat argumentum primum nec secunduꝫ. quo dicitur
17 † ꝙ ꝯ naturā est ꝙ hr̄ditas que est res insensibilis representat
personam cum ipsa non sit persona. ⁊ conclusio dicit ꝙ heres vi
uens representat mortuū, ⁊ qð mortuus in personaꝫ heredis re-
presentet mortuus viuus. quod hec continet impossibile ⁊ con-
tra naturam cum etiam mortuus representatus reperiret viuus
per representationeꝫ quingentis annis cum heredis appellatio
ad quoscunqꝫ heredes ēt in infinitū se extendat. vt. ff. ð ver. sig.
l. heredis appella. qꝛ negotiū nō ita vadit vt allegat. ⁊ pro tāto
debemus scire ꝙ ad similitudineꝫ nature procedit ius ciuile, ⁊
fingit filium qui non est vt in adoptione, ⁊ arrogatione. item fin
git illū esse natū qui non est, vt. l. qui in vtero. ff. ð statu homi. itē
fingit vnam personam siue vnum corpus, qð vere non est qð fin
gitur vice personaꝝ multaꝝ vt est in iuribus, ⁊ bonis vniuersita
tis que finguntur stare in vno corpore. ff. ꝙ cuiusqꝫ vniuer. l. sicut.
⁊. l. sed si hac. l. §. qui manumittit. ff. ð in ius vocan. ⁊ de iudic. l.
cū proponebat. sic ēt in dignitatibus lex fingit vnam personam
publicā cui queri pōt. vt. ff. de iudi. l. cū proponebat. nā sicut lex
ꝯgregationē pluriuꝫ gentiū in summa localiter cohabitantium
recipit pro vniuersitate naturali. sic vniuersam successionem bo
noꝝ defuncti lex recipit pro quadā vniuersitate ciuili ⁊ sibi no-
men iuris attribuit, vocaturqꝫ hereditas, de ver. sign. l. heredi-
tas. vn̄ quēadmodū corpore ⁊ naturali vniuersitati hominū cō-
petunt dn̄ia ⁊ iura vniuersitatis sic ⁊ cōpetūt vniuersitati ciuili
18 idest hereditati que sunt ipsius hereditatis. † Itē sicut pña ⁊ na
turalis vniuersitas representat vnaꝫ psonā, ⁊ vnū corpus inuisi-
bile, ⁊ non viuens in quo resident oīa iura actiua ⁊ passiua vni-
uersitatis, sic ⁊ hec vniuersitas iuris vcꝫ hereditas repn̄tat vnū
corpus nō viuēs. i. personam defuncti a quo cām hꝫ, ⁊ pro ipso
sustinet, ⁊ cuius vice fungit. hanc. n. significationem facit text.
in. l. mortuo debitore. de fideius. ⁊ insti. de hered. insti. §. seruus
in fi. ⁊ ideo ista vniuersitas que vocatur hr̄ditas velut domina
dn̄ium obtinet omniuꝫ rerū ⁊ iurium defuncti ⁊ sustinet pro de-
functo ⁊ ꝯtinuat dn̄ium defuncti in se reꝝ ⁊ iuriuꝫ que defuncti
fuerunt ⁊ sustinet personam nō futuri heredis sed defuncti ⁊ vi-
ce persone defuncti fungitur ⁊ ꝙ ipsa hr̄ditas sit domina dicit.
l. cū hereditas. C. manda. ⁊ ꝙ vicem persone defuncti sustineat,
⁊ fungat dicit. l. in eo. §. fi. qui incipit quoti. de acqui. re. do. ⁊. l.
hereditas. eo. ti. ⁊. ff. pro emp. l. si is. ver. hereditas enim. ⁊ dico
ꝙ sustinet vicē psone sicut municipiū ⁊ curia. ff. de fideius. l. mor
tuo. vbi tex. vnde oia que sunt iure ita querhitur hereditati iacē
ti sicut dicit vt inst. de stip. seruo. in prin. ⁊. l. si seruus heredita-
rius. de stipu. seruo. ⁊. d. l. hereditas. de acqui. re. do. ēt si talia
sint que nec ēt ipsi defuncto nec heredi potuerunt queri. vt de
19 leg. ij. si mihi ⁊ Titio. l. debitor. §. fi. eo. ti. † Mō cū heres adit
ipse p aditionē acquirit dn̄ium super istam vniuersitatem iuris
⁊ psonā representatā a iure, ⁊ super istam dominā rerū ⁊ iurium
defuncti que est hereditas, ⁊ p hoc sibi ipso iur querit dominiū
omniū que huic hereditati, huic vniuersitati, huic domine com
petūt, qꝛ hec domina ipsi heredi subijcitur, ⁊ eius dn̄s efficit, qꝛ
sicut qn̄ persona vera subijcitur potestati alicuius subijciuntur
omnia bona, ⁊ iura que ipsi conueniebant persone, vt. ff. de pre-
cario. l. cum precario in auct. ingressi. de sac. san. eccle. sic ⁊ qn̄
persona ficta subijcitur dn̄o heredis ipsi heredi oia queruntur
que ipsi persone ficte ꝯueniebant tā actiua quam passiua. ⁊ hec
colliguntur, ⁊ hūr. ff. si quis testa. lib. esse ius. fue. l. i. §. scenola. ⁊

expresse hoc vult tex. insti. de stipu. seruo. in princi. vbi dr̄ quod
id quod stipulatur seruus hereditatis iacētis queritur hereditati
⁊ per hoc heredi ⁊ expresse hr̄ de leg. ij. l. si mihi ⁊ Titio in fi. ⁊
20 l. debitor. §. fi. eo. ti. † Errant ergo qui dicūt ꝙ sit speciale in he
rede vt per aditionē hereditatis ipsi querat dominium reꝝ he-
reditariū ipso iure absqꝫ traditione, qꝛ nō est speciale imo regu
lare vt pꝫ ex premissis. Itē q dicūt ꝙ heres fingitur fuisse dn̄s
rerū hereditariarum a morte defuncti imo non fingitur. sꝫ me-
diante persona ficta hereditas domina ipsa per aditionem q̄rit
id dominiuꝫ ⁊ ab eo tpe quo ipsi hereditati competit id dn̄ium
quod est a tpe mortis defuncti quo ista hereditas, ⁊ vniuersitas
velut dn̄a successit in locuꝫ ⁊ ius defuncti immediate. ex his pꝫ
pꝫ sol. ad contraria. nā nō est verū ꝙ persona defuncti fingatur
viua nec hereditas sustinet pro ea vt viua, nec fingit vice psone
defuncti vt viue imo vt mortue. vt. d. §. heres. inst. de here. ⁊ de
fideius. l. mortuo debitore. ⁊ de his que queruntur hereditate ia-
cente vel interim fingit quesitū defuncto imo ipsi hereditati, vt
dn̄s querit, adeo ꝙ si eius ꝙ querit iacente hereditate defun-
ctus nō fuisset capax cū hereditati quereret interiꝫ vt est casus. de
le. ij. l. si mihi ⁊ Titio. §. fi, vn̄ fungitur hereditas ⁊ sustinet vicē
defuncti quo ad hoc vt augeat bona defuncti, ⁊ ꝯtinuet domi-
nium defuncti ⁊ eius onera sustineat, ⁊ sic nec primum nec ßꝫ ar
21 gumētū obstat. † Nec obstat tertium quo dr̄ cū res hereditarie
sint vacantes deberent occupantibus ꝯcedi, qꝛ nō sunt vacantes
viuo acto. sed statiꝫ mortuo eo transcurrit in vniuersitateꝫ iuris
que ꝯtinuat dn̄ium defuncti ⁊ dn̄ium omnium reꝝ in se retinet,
vt. s̄. Sed nec ob. quartū quo dicit ꝙ erit hic dare improprieta
tem improprietatis, vcꝫ ꝙ heres representabit defunctū ⁊ acqui
ret improprie reꝝ dominiū, qꝛ de representatione rn̄sum est. s̄. ⁊
non dr̄ improprie acqrere reꝝ domi. immo proprie cum sibi su-
bijciat dominā reꝝ ipsaꝝ. vcꝫ hereditatē que vniuersitas reci-
dit in vnum. Sed ēt nō ob. vltimū quo dicebat ꝙ erit hic dare
repugnantiam, vcꝫ ꝙ heres representet defunctū ⁊ dicat acq-
rere de nouo vel defunctus dicat acquirere, qꝛ heres nō repre-
sentat defunctū sic simpliciter. nam primo dn̄s reꝝ efficit q̄ꝫ re-
presentet, sed sustinet ⁊ fingit vice defuncti vt hereditas q̄ in ip-
sum trāsit sustinebat, vt. s̄. Nō ob. vltimum quo arguit solum cō
tra successionem ex testō, cum dicitur ꝙ rōni nō conuenit ꝙ do
minus in eum tempus ⁊ casum efficiat alium dn̄m quo ipse non
erit dn̄s qꝛ ipse non est ille qui posset in alium transferre ⁊ con-
tinuare dn̄ium, sed lex est illa que continuat nō trāsferendo no-
uum dn̄ium, sed ꝯtinuando in vniuersitate relicta dn̄ium defun
cti ⁊ concedendo, vt queri possit, vt testator disponit.

FINIS

Tractatus suitatis Clarissimi

docto. Bo. Angeli de Periglis Perusini, quem inse-
ruit in repetitione. l. in suis. ff. de liber. ⁊ posthu. duꝫ
Patauij ad concurrentiam S. Pau. de ca.
legeret, Anno dn̄i. M. cccc. xxxi. e ve-
tusto exemplari excerptus fidelis-
sime, ⁊ nomine Tracta-
tus repertus.

¶ Prefatio cum diuisionibus.

D istam subtileꝫ
⁊ difficilem atqꝫ vtileꝫ suitatis ma
teriam declarandam per. x. princi
pales questiones. ne illotis quo-
dammodo manibus altiora, ⁊ sub
tiliora attingamus. arg. l. j. in prin.
ff. de origi. iur. veniamus. Et quia
omnis qui a ratione suscipitur de
aliqua re institutio dꝫ a diffinitio-
ne proficisci, vt intelligatur qd sit
illatio de qua disputatur vt libro primo de officijs ait Cicero, q
in causis ordinandis primum locum tenuit post Seruium sulpi
tium dicit text. in. l. ij. §. seruius autem sulpitius. ff. de origi. iur.
Hinc est ꝙ in diffinitionibus maxime Cicero in legibus allega
tur in. l. fulcinius. §. quid sit latitare. ff. in quibus causis in posse.
ea. ⁊ per gl. in. l. causas vel lites C. de trāsactio.
¶ Ideo primo videndum erit quid sit suitas.

¶ Secundo

¶ Secundo quo iure sit introducta.
¶ Tertio, quot sint eius species.
¶ Quarto, qui sint aut appellentur sui heredes.
¶ Quinto, vnde suitas originem sumpsit aut causata fuit.
¶ Sexto, cum in suis inductum sit beneficium abstinēdi, qd sit illud videndum erit.
¶ Septimo an tm̄ de iure pretorio vel etiaʒ de iure ciuili beneficium abstinendi inductum aut inuentum fuerit.
¶ Octauo quid circa suos heredes beneficiuʒ abstinendi inducat faciat vel operetur.
¶ Nono qui, ⁊ quot sint suitatis effectus.
¶ Ultimo quot, ⁊ quibus modis suitas tollatur aut impediat̄.

SVMMARIVM

1 Diffinitio quid sit, quidue continere debeat.
2 Suitatis diffinitio, ⁊ declaratio.
3 Suitatis iura quo gradu quis habere censeatur.
Suitas quo iure introducta sit.
4 Suitatis species quot sint. 24.
5 Sui heredes qui sint, aut appellari possint.
6 Filiorum quinqꝫ species numerantur.
7 Sui filij, ⁊ non in potestate qui dicantur.
8 Suitas vnde causata fuerit, aut originem traxerit. 11.
Persona patris ⁊ filij cur vna ⁊ eadem esse censeatur.
9 Emancipati manumissis equiparantur.
10 Sui an dicendi qui primum succedendi locum non tenent.
Sui cur sic nuncupati.
11 Nepos institutus cum exheredatione filij succedit auo vt suus, ⁊ necessarius.
12 Adoptati an possint dici sui.
Concepti in vita, ⁊ nati post mortem an dicātur sui, ⁊ necessarij.
13 Edictum de filijs in potestate an includat posthumos.
14 Dignitas sacerdotalis liberat filium a patria potestate. Et qd de episcopali.
15 Decedēs cū filio sacerdote an dicat̄ sine filio in potestate decedere vt det locū statuto de decedētibus absqꝫ filijs in ptāte.
16 Beneficiuʒ abstinendi quid sit quoue iure introductū. 17. 22.
17 Abstinere hodie filij de iure ciuili an possint.
Edictum successorium inter agnatos hꝫ duo extrema ⁊ que.
18 Edicti successorij materiam qualiter Bar. intellexerit.
19 Legum correctio maxime per quandam consequentiam, ⁊ argumentatiue cauenda.
Suorum est immiscere non adire.
20 Intellectus. l. fi. §. ⁊ hoc quidam. C. de iure deliberandi. Et multarum aliarum. ll. 21.
22 Abstinendi beneficium quid circa suos introduxerit.

¶ Prima questio.

1 Circa primū aūt aduertendū, † cū diffinitio sit eaꝝ rerūʒ q̄ sunt eius rei quā diffinire volumus breuis ac circūscripta q̄dā explicatio, vt inqt Cicero prio de oratore, ⁊ dꝫ eē talis hꝫ eūdē eodē de oratore lib. ij. vt vis eius rei quā diffinim⁹ sic exprimat̄, vt neqꝫ absit qcq̄ꝫ neqꝫ supsit. Cōtinere. n. dꝫ diffinitio genus, ⁊ drīas, vt p Bar. in. l. j. in prin. ff. de acq. pos. ⁊ facit ꝙ idē dicit in. l. j. ff. de test. ⁊ facit. l. j. §. dolū. ff. de dolo. lꝫ ois diffinitio in iure piculosa eē dicat̄, vt est tex. in. l. ois diffinitio. ff.
2 de reg. iu. Suitas tm̄ ita diffiniri aut describi pt, † vt sit ius quoddā intellectuale, ⁊ directū pp patriā ptāte, ⁊ quādā domesticitatē dn̄ij bonoꝝ ascēdētiuʒ ꝯtinuationē ad successores prios post mortē imediate inducēs. lꝫ. n. nō soleat ab effectib⁹ ꝯsiderari, vt dixit Bar. in. d. l. j. in prin. ff. de acq. pos. tm̄ cū iste terius suitas magistralr induct⁹ videat̄, vt ipsaʒ suitatē demōstret nō vr̄ posse nisi penes effectus ꝯsiderari, vt i hac. l. fecit iuriscō. Dixi. n. ꝙ est ius, p tex. in. l. posthumoꝝ. ff. de iniusto rup. te. dū dicit iura sui. ⁊ insti. de here. q̄ ab intesta. §. j. ibi iura suoꝝ ⁊ inst. de exhereda. lib. §. posthumoꝝ. Dixi intellectuale. q꞉ potius oculis intellectus pcipit̄. vt in simili hr̄ in. l. si titio, ⁊ mihi in prin. ꝺ le. ij. q̄ꝫ oculis corporis vt. l. j. ff. de his q̄ in test. de. ⁊ facit. l. edicto, de edicto diui adria. tol. ⁊. l. de his. ff. de trāsa. ⁊ p hoc diffinitio ꝯtinet gen⁹. Nā seruit⁹ i⁹ militare, ⁊ silia dicūt̄ iura intellectualia, vt pꝫ in ti. de seruitutib⁹. Dixi directū, q꞉ nō vtile, neqꝫ flexi
3 bile. aut subalternabile ꝺ vno ad aliū, † q꞉ iura suitatis n̄ hꝫ nisi q primū locū tpe mortis tenuit, aut tpe quo intestat⁹ decessit. d. l. posthumoꝝ. d. §. posth. l. si qs posthumos. §. si filiū. ff. eo. ⁊. l. si qs filio exhr̄dato in prin. ff. de iniust. rup. test. ⁊ latius. j. in. ix. q. prin. in illo articulo an in suitate locus sit edicto successorio, ⁊ p hoc ꝯtinet drīaʒ inter alia iura intellectualia. dixi pp prīā potestatem, ⁊ quandam domesticitatem. per tex. nostrum. ⁊ insti. de heredum quali. ⁊ differentia. §. sui. ⁊ latius dicetur.

¶ Secunda questio.

Secundo principalr q̄rit̄. quo iure suitas introducta sit. Et breuiter rn̄det̄ ꝙ a. l. xij. ta. introducta fuit. vt est tex. insti. de her. que ab intestato in. §. j. ⁊ p ꝯn̄s a iure ciuili vt dicit tex. in. l. cum ratio in prin. ff. de bonis damna.

¶ Tertia questio.

4 Tertio principaliter q̄rit̄. quot sint suitatis species. circa qꝺ aduertēdū† ꝙ si suitatē tm̄ de iure ciuili ꝯsiderare volum⁹ vna est p quā qs efficit̄ hr̄s velit nolit. ⁊ sic cū necessitate ꝯiūcta erat vt inst. ꝺ her. q̄li. ⁊ diffe. §. sui. lꝫ si eā ꝯsiderare volumsu de iure ciuili ⁊ ptorio post introductū bn̄ficiuʒ abstinēdi. tūc dico imitādo tres casus ꝯsideratos a bar. i. l. si filius ꝯprī. ff. ꝺ vulg. ⁊ pup. ⁊ ēt imitādo bal. in. l. cū antigoribus. C. de iure deliberā. tres eē suitatis spēs. Prima. n. ē suitas plenissima qn̄ suus se imiscuit vt de ꝯdi. ⁊ ꝺ. l. ꝯdōnib⁹ pupillus. ⁊ notat̄ in. l. oim. C. ꝺ testa. Scḋa semiplena suitas aut elisa qn̄ su⁹ se abstinuit. l. filius q se pꝛ̄i. ff. de acq. her. cū si. Tertia est plena qn̄ suus se nō imiscuit neqꝫ abstinuit. l. iij. C. de in. delib. cū si. Que tres species latius ⁊ magis particulariter in. viij. ⁊. ix. q. princ. declarabuntur. vcꝫ an dicte tres species vel aliqua ipsarum sterilis sint, aut aliquos effectus suitatis pareant.

¶ Quarta questio.

5 Quarto principaliter q̄rit̄. q sint aut appellari possint sui hr̄des. † Ad ꝙ aduertēdū ꝙ cū tres diuerse species aut q̄litates hr̄dū reperiant̄ vt p tex. inst. ꝺ her. q̄li. ⁊ drīa in prin. ⁊ p totū. cū qdā volūtarie tm̄ sint vt nostre ptāti nullo mō subiecti de qbus satis. ff. de here. institnē. tractat̄. qdā necessarij tm̄ vt serui de qbus ēt in. l. ij. eo. ti. ⁊ latius. C. ꝺ necessarijs seruis p totū. Quidam ⁊. iij. sunt sui, ⁊ necessarij. vt filij nepotes ⁊ deinde alij descēdētes p lineā masculinā tenētes primū locū successionis tpe mortis vt. d. §. sui. ⁊ inst. de her. q̄ ab intest. §. j. ⁊ de istis vltimis loqt̄. l. in suis de lib. ⁊ posth. ff. iō ꝺ istis latius tractādū est. ⁊ plene intelligamus in qbus filijs, ⁊ descendētibus locū habeat. d. l. ¶ Sunt. n. filioꝝ spēs quinqꝫ vt enu-
6 merat gl. insti. de adoptio. in prin. † Quidā. n. nāles tm̄ vt ex ꝯcubina nati vt institutio. de nup. §. fi. auc. lꝫ. C. de nāli. lib. Quidā neqꝫ ltimi neqꝫ naturales, vt ex dānato coitu nati, vt in auc. qb. mod. natura. effic. sui. §. fi. Quidā ⁊. iij. ltimi tm̄, vt adoptiui vel arrogati vt in tit. de adop. Quidā ltimi naturales. vt ex ltimo matrimonio nati vt inst. de patria pote. in princ. Quidā ltimati vt co. auc. §. j. Primi aūt vcꝫ naturales tm̄ q in ptāte parētū nō sunt, vt inst. ꝺ patria pote. in prin. ⁊. l. itē in ptāte. ⁊. l. nā ⁊ ciuiū. ff. de his q sunt sui vel alie. iu. Itē q꞉ ꝯ prīs testm̄ venire nō pn̄t. l. j. in prin. ff. de ꝯtab. sui aut necessarij minime dicunt̄ vt clare pꝫ in. l. j. §. suos. ff. de suis, ⁊ legi. Multo igit̄ min⁹ scḋi vcꝫ nati ex dānato coitu p pdicta. de qbus duob⁹ ꝯstat. d. l. in suis. loq nō posse. Tertij aūt vcꝫ ltimi tm̄. Aduertēdū ꝙ cū arrogati q tpe arrogatiōis in nulli⁹ erāt ptāte trāseāt in arrogātis ptātē. vt inst. ꝺ adop. in prin. merito sui appellāt̄. vt pꝫ p gl. in. l. iij. §. fi. ff. ꝺ her. institué. nec in eis iure nouo qcq̄ꝫ imutatū est. iō ēt in istis intelligere pt. d. l. in suis. Adoptiui aūt q tpe adoptiōis erāt in ptāte prīs naturalis, vt insti. de adoptio. §. impio. ⁊. ff. de adop. l. ij. ⁊ siue iure antiquo trāsissent in adoptātis ptāteʒ, vt. s̄. dictis iuribus hr̄, ⁊ p ꝯn̄s eo tpe sui appellari potuissent vt appellat tex. in. d. l. j. §. suos. ff. ꝺ suis ⁊ legi. hodie tm̄ cū mutatuʒ sit vt naturales prīs ptātē nō exeāt nec intrēt i ptātē prīs adoptātis, qn̄ adoptās extraneus erat. Secus āt si eēt auus paternus vel maternus. insti. de adop. §. sꝫ hodie. ⁊. C. eo. ti. l. cū adoptiu⁹ sui minime appellant̄. Nec ꝯ prīs testm̄ venire pn̄t. vt. d. l. cum in adoptiuis. §. iꝫ ne articulū nisi pr̄e adoptāte ab intestato decedente, q꞉ tunc etiam vt suus ipsi succedit. dicit tex. in. d. l. cuꝫ in adoptiuis. §. sꝫ siqdē. in fi. Sꝫ an dicto casu pprie dicant̄ sui ita ꝙ in eis possit intelligi lex nostra ⁊ suitas in eis effect⁹ suos operet̄. Uel an dici possit ꝙ ex quo nō sunt in potestate sit q̄rta species heredū addenda ad tex. insti. de hered. qua. ⁊ drīa que

appellari possit species heredū suoꝝ, ꝛ nō necessarioꝝ. ꝭ. v. pxi. q. priū. patebit. ¶ Quarti aūt sunt lrimi, ꝛ nāles, q tenētes pmū locū successionis tpe mortis eius in cuius ptāte sunt, de cuiꝰ hereditate agit sui ꝛ necessarij appellāt. insti. de her. qli. ꝛ dfia. §. sui. inst. de here. q ab intesta. §. fi. ꝛ. l. itē in ptāte. ꝛ. l. nā ꝛ ciuiuz ff. de statu ho. Et in istis indubie procedit d. l. suis. lz aliter ō necessarijs mētionē nō faciat. q tñ necessitudo satis cōprehendit, cū fiat mētio de suitate a q causat. vt. ꝭ. prime patebit. Illi vero q primū locū successionis tpe mortis eius, de cuius hereditate agit nō tenēt, ꝛ si in ptāte esse dicant, vt. d. l. nā ꝛ ciuiū. ꝛ inst. de patria po. §. pe. sui tñ nō sunt: vt. d. §. sui. ꝛ. d. l. posthu. Sed an pp patriā ptātē necessarij appellari possint, vt si ab auo hr̄des instituant de necessitate heres sint. vt sunt serui pp dñicā ptātē. ita q ēt dari possit alia species heredū vltra positas in. d. ti. insti. de heredū q. ꝛ differē. noviter in. v. pxima. q. princ. videbimus.

7 † Et cū qdā sint filij esse dicant q cū sui tñ sunt. ꝛ nō in potestate fm Bal. in. l. q se patris. circa priū. C. vñ liberi. ꝛ p eundē in. l. si filius her. C. eo. vt sunt filij ɔcepti in vita patris, ꝛ nati post patris mortē q in ptāte pr̄is nō sunt neqꝫ fuerūt hꝫ eū. l. fi ff. de colla. bo. ꝛ. l. fi. §. j. ff. de assignā. lib. cū antiq reseruauerit oia iura libero vētri. l. antiq. l. si pars here. pe. ꝛ. l. q in vtero. ff. ō statu bo. ꝛ. l. titius. cū seq. l. de suis ꝛ legi. iō sui appellant fm euz. Sed an necessarij appellari possint. ꝭ. ea. v. proxima. q. princ. videbimus. Quinti aūt ꝛ vltimi. vt lrimati siue per curiam siue p principem sui dicantur. vt in auc. quib. mod. effi. sui. §. i. vers. q bus ɔnumerari. ꝛ in rubro, ꝛ nigro in. d. auc. que tñ legitimatio, an in legitimoꝝ preiudicio trahatur. vide Bar. in. l. gallus. §. ꝛ quid si tñ. ff. de libe. ꝛ posthu.

¶ Quinta questio.

8 Quinto principaliter videdū est vñ suitas ipsa causata fuerit aut originē traxerit. † Pro cuius declaratione ad principia huius materie recurrere necesse est. Moribꝰ. n. ꝛ approbata ɔsuetudine iductū est, vt Romani ciues. i. subditos Romano impio filios susceptos ex iustis nuptijs i eorū habeāt ptāte. l. pr̄e furioso. l. ita in ptāte. l. nā ꝛ ciuiū. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. insti. de pr̄ia potesta. in prin. Que pr̄ia potestas octo effectus operat q enumerat gl. inst. de pat. po. §. ius aūt. Quare fcm̄ est vt diuino quodā vinculo pr̄ ꝛ filiꝰ ligati aut iuncti dicāt. vt p tex. in. l. cū in adoptiuis. ver. qs pariat iura. C. de adop. Iō vna ꝛ eadē cēsēt eē psona patris, ꝛ filij. l. fi C. de impu. ꝛ alijs substit. ꝛ facit gl. in. l. ij. C. q etate, ꝛ pfessione a munere se excusant. lib. x. Intm̄ q in. d. l. in suis, dr̄ sui dñi quodāmō in vita pr̄is esse dñr, ꝛ post mortē pr̄is tale dñiū i eos ɔtinuat. causatā igit suitatē dicere possumꝰ ab his oibꝰ simul ɔsideratis, vcꝫ a patria potestate psonaꝝ idētitate. ꝛ q dñi in vita patris quodammodo dicunt, ꝛ post mortem dñiū ɔtinuatur. ex quibus domesticitas, quedā, ꝛ maxima inter eos ɔcta est. Ad quod tex. in stitu. de here. quali. ꝛ differentia. §. sed si quidē, vt ex his. Et sui etiam necessarij appellati sunt. vt ibidem dicit tex. in. §. in necessarijs, nō ergo vt in seruis dōm est patriā ptātem solam causasse necessitatem. Sed etiam iunctis predictis ꝛ maxime cōtinuatione dominij, quaꝫ multū iura ɔsiderant dum de suis loquuntur, lz principale esse videatur ipsa patria potestas, tñ nō est sola. vt p batur primo per tex. ff. ō testa. l. cornelia. in fi. dū dicit suus dici nō pōt qui in potestate morientis non fuit.

9 † Secundo qꝛ p emācipationem ius patrie potestatis tollitur. vt instit. quib. mo. ius patrie pote. solui. §. preterea. ꝛ optime facit tex. in. l. iubemꝰ. circa fi. C. de emācipa. lib. dūꝫ eqparat emācipatos manumissis, ꝛ tñ nedū necessitas p idē emācipationē, sed imo suitas ipsa ꝛ totū ius succedendi tollit. inst. de her. q ab intesta. §. emācipati. ꝛ. l. j. §. filius aūt. ff. de suis ꝛ legi. Immo tex. in. d. §. emācipati. dicit q imo nō sunt sui, qꝛ in ptāte parētis eē desierūt. pꝫ ergo pr̄io q patria ptās nō fuit causa solius necessitatis, lꝫ ēt suitatis. Et ho patebit qō patria potestas sola non fuit causa suitatis, nec etiaꝫ necessitatis, sed alijs concurrentibus. Nam videmus quod non tenentes locum pmū succedendi etiam sunt in potestate. vt instit. de patria potest. §. ius. ꝛ. d. l. nam ꝛ ciuium. ꝛ. d. l. posthumoꝝ. ꝛ tñ sui proprie nō sunt, vt. d. §. sui. ꝛ. l. j. §. filius. ꝛ. §. sequē. ꝛ. §. sciēdū. ff. de suis ꝛ legiti. ꝛ. d. l. posthu. ergo patria ptās sola nō fuit ēt causa aut origo suitatis. et intellige q existētes in ptāte non tenentes primum locum succedendi non sunt sui proprie.

10 † largo tñ modo sui appellant. in. l. suus quoqꝫ. in prin. ff. de her. instituen. ꝛ facit gl. in. l. sed si sub ɔditione. §. nepotes. eo. tit. Et hinc est q iura suos, ꝛ necessarios heredes appellant tanquam intelligere videant q statim ēt appellati dicant necessarij, tanquā suitas nō sit sine necessitate. ꝛ eꝫ in suis heredibus. vt pꝫ in tex. in. d. l. j. §. suus aūt. ꝛ. §. sciēduꝫ. vbi filios suos tñ appellat. Et eꝫ pdictos filios necessarios tñ qñqꝫ lex appellat. vt est tex. in. l. necessarijs. ff. de acqui. her. vbi etiam est gl. que ad predicta bene facit. Ideo tex. in. d. §. sui. insti. de her. qua. ꝛ dfia. tñ tres species heredum fecit, vt predixi ꝛ non considerauit quartā speciem vcꝫ suoꝝ tñ, vt filioꝝ vel necessarioꝝ tñ vt nepotum, vt ɔsiderasse vr̄ Bal. in. d. l. qui se patris. C. vnde liberi. ꝛ in. l. si filius heres. ff. eo. vt ēt latius. ꝭ. patebit. Ad predicta ēt bene facit tex. ꝛ vi. in. d. §. sed si qdē. insti. de heredū quali. ꝛ differē. dum expresse dicit suos ideo appellari, qꝛ domestici heredes sunt, ꝛ qꝛ quodāmodo viuo patre heredes existimantur, ꝛ sic tanqꝫ suitas a dicta domesticitate, ꝛ dominij ɔtinuatione causata sit. tñ dū subdit tex. ibi q ēt necessarij dñr. reddit rōnē, qꝛ velit nolint

11 sunt heredes. non autē dicit qꝛ sunt in potestate. † Ita qō pꝫ ex eisdem causis simul necessitatem ꝛ suitatem in descendentibus, ortum habuisse. lꝫ suitas effectus fauorabiles suis pariat, vt trāsmissionem hereditatis nō agnite. vt. l. apud hostes. C. de suis, ꝛ legi. ꝛ necessitas effectus suos pariat in fauorē patris cuius interest habere heredē. vt. l. iulianus. ff. de acquirē. here. ꝛ instit. ō vulga. ꝛ pupilla. §. is igitur. Ex quibus clare rñdetur. ad id qō. ꝭ. tertio loco indecisum dimisi. vcꝫ quod existentes in suitate si primum locum non tenent succedendi tempore mortis non pñt neqꝫ sui neqꝫ necessarij heredes appellari etiam si nepos quez filius precedebat ab auo institutus fuisset. Secus tñ esset si filius esset exheredatus, ꝛ nepos institutus, qꝛ cū filius exheredatus pro mortuo habeatur. l. j. §. si pater. de coniungē. cū emancipa. libe. dictus nepos, vt suus, ꝛ necessariꝰ auo succedet. vt est text. nota. in. l. qui in aliena. §. interdum. ff. de acquir. here. Et rō esse potest quia dictus nepos est in potestate, ꝛ filius qui eum precedebat propter exheredationem summotus est de medio. q exheredatio propter suitatem nepotis instituti statim post mortez testatoris sine medio fuit confirmata. secus autem si filius esset exheredatus nepos preteritus extraneus aut etiam alius suus institutus, qꝛ tunc nepos preteritus non diceretur suus, neqꝫ rumperet testm̄ postquam non hꝫ aui voluntatem. vt vltra doc. dictum est in. l. si quis posthumos. §. si quis filiū. ff. de lib. ꝛ posth.

12 † Ex predictis etiam determiari possunt ea que supra proxima. q. precisa relicta sunt, vcꝫ primo adoptati ab extraneo cū nō trāseant in potestatē adoptantis, nec in eos continuetur dñium nō possunt simpliciter, ꝛ absolute sui appellari. Nec ob. tex. d. l. cū in adoptiuis. §. lꝫ si quidē. qꝛ ibi est speciale forte pp illud quod dispositū fuerat de iure antiquo, quo per adoptionē adoptati p debāt naturalis patris potestatē, ꝛ intrabāt potestatem patris adoptantis, ꝛ ideo illo iure erant sui, vt. ꝭ. dictū est. Ideo tanqꝫ aliquid hodie remanserit de iure nouo. dici possunt in dicto casu sui tñ. pp aliquas reliquias quas habere dicant. Sicut in simili dixit gl. not. in emancipato. insti. de tutelis. in. §. fi. Et simili modo ex predictis determinari potest fm dubium q supra p xima. q. decisum nō fuit. vt ɔcepti in vita ꝛ nati post mortē dicātur sui ꝛ necessarij, si venter primū locū tenebat tpe mortis. Nec ob. l. fi. ff. de colla. bo. ꝛ. l. fi. §. j. ff. de assignā. lib. q veꝝ est vt ibi dicit tex. q anteqꝫ nascant nō sunt in patria potestate. vt instit. qb. mo. ius pa. pote. sol. §. illud aūt. Sꝫ tñ post natiuitatē, ꝛ rō esse pōt, qꝛ nō esset fauor ventris, ideo quo ad illud pro nato non hr̄. vt. l. q in vtero. ff. de sta. bo. ff. Sed postqꝫ nascit hr̄ perinde ac

13 si in potestate natus esset. l. quod dr̄. ff. de libe. ꝛ posthu. † Ideo secū fit collatio. vt. d. l. fi. ꝛ ideo edictum q de filijs in potestate loquitur, etiam posthumos cōprehendit, ꝛ ita vult tex. in. d. l. fi. §. j. ff. de assi. lib. ꝛ ideo si sunt preteriti, testm̄ rumpunt. vt. d. l. qō dr̄. ꝛ. l. commodissime. ꝭ. eo. ꝛ. l. ij. §. ex his. ff. de iniusto. rup. testa. qō sane intellige de nepotibus ɔceptis in vita aui ꝛ natis postea. alias si post mortē aui ɔciperent, neqꝫ sui, neqꝫ in ptāte aui dici possent, qꝛ auo non agnoscūtur. vt est tex. in. l. titius. ff. ō suis, ꝛ legi. l. si quis filio exheredato. in princi. ff. de iniusto rup. testa. Ex quibus etiam apparet responsum ad tertiū, vt existēs in potestate si primū locū non teneat ab intestato, etiam si instituat, necessarius dici non potest, lꝫ sit in potestate testantis, qꝛ hec necessitas non est causata a sola patria potestate. Nec predictis obstat tex. in auctē. ɔstitutio que de dignitatibus. liberat filium a patria potestate. in prin. colla. vj. vbi hr̄ quod filiusfa. propter dignitatem exit patris potestatem, ꝛ tñ iura legitimoꝝ non perdit vt est tex. in. §. illud. eod. ti. Pro quo etiam optime

14 facit qꝛ dignitas sacerdotalis ordinis † liberat filiumfa. a patria potestate fm Host. in. c. videntes. de eta. ꝛ quali. Facit etiam quod

qd de epali dignitate dicit tex. in auct. s3 dignitas. C. de epis. z cle. z tn iura suitatis no pdunt. l. deo nobis. C. de epis. z cleri. Na dico q qda est modus quo filius in totu z simpliciter exit patria ptate, vt p emancipatione tuc suitas pdit. vt in. §. emacipati. insti. de hered. quali. z dif. Quida est modus quo filius exit patria ptate ad sui precipuu z singulare priuilegiu in honore dignitatis adepte, z tuc eatenus liberat a patria ptate, quatenus danu patria ptas eet allatura. na qtenus comodu posset afferre. vt p3 i tex. d. §. illud in prin. z in fi. io nimiru si in pdictis suitas opat effect9 gcernetes comodu dictoru filiorz, qr i pdictis casibus no dr ee suitas sine patris ptate. Et p h et adduco qd
15 dixit Cy. in. l. nepotes. ff. de his q sunt sui. † Qd state gsuetudine q aliquo decedete sine filio in sua ptate bona sua princat ad regnu terre. Na si aliqs decedit cu filio sacerdote, vel i alia dignitate gstituto no dr sine filio in sua ptate decedere, q et seqt Bal. in. l. apud hostes. C. de suis z leg. z in. d. l. deo nobis. Sz forte h casu no posset dici necessarius, postq solu dr ee i patria ptate quo ad eius comoda, ita q et h casu an introductu bnficiu abstinedi potuisset talis filius ab hrditate dicti patris abstinere. ex qbus gclude qd de iure ciuili no sit dare pprie suum hrde, q no sit in ptate z necessarius nisi rone adepte dignitatis qd est z Bal. in repe. d. l. in suis. z in. l. q se patris. C. vn liberi.

¶ Sexta questio.

16 Sexto † principaliter querit qd sit bnficiu abstinendi, z sic vr posse diffiniri aut dscribi vcz qd sit ius quo sui z necessarij liberu arbitriu in adeuda hrditate vel abstineda habent. q diffinitionem optime pbare vr text. in hac materia optimus in. l. nam nec emancipatus. ff. de leg. i. Et qd sit ius pbat tex. in. l. iam dubitari. ff. de here. insti. z ideo aliter in predictoru verboru declaratione non insisto. presertim cum inferioribus pximis questionibus declaranda veniant.

¶ Septima questio.

Septimo principaliter querit. an iure ptorio tm vel et iure ciuili introductu sit bnficiu abstinedi. Circa qd aduertedu q z si a principio bnficiu abstinedi suis cocessum fuerit a pretore ex quada eqtate ne creditoribus patris velint nolint essent obligati. inst. de here. quali. z differ. §. sed z his permittit pretor. z in. l. in necessarijs. ff. d acqui. here. vbi de pconsule. i. pretore mentione facit tex. ad q et. l. si filius qui patri. ff. de vul. z pupilla. dn tex. dicit in suis. n. existimo pretore facturu zc.
17 † Tn Bal. dn Papie legit dicit qd et de iure ciuili hodie filij abstinere pnt. Ad qd pbandu p singulari allegat casum in. l. fi. §. z hoc quide ibi dnm dicit. ex presentis legis auctoritate. C. de iure delibe. que p multu singulari z notabili notat ipse in. l. j. C. de his qui ante aper. tab. z in. l. si paterna. C. de reuocan. his que in fran. cre. Scdo ad ide allegat. l. j. C. si vt se ab hdita. absti. vbi gstitutio principis, z sic ius ciuile vt. l. ius ciuile. ff. de insti. z iure. permittit suo abstinere, ergo est de iure ciuili. Tertio allegat. §. placebat. isti d legi. agno. suc. vbi p iperatore permittit edictu successoriu inter agnatos z sui sunt agnati. vt insti. eo. in princi. Qd edictu successoriu h3 duo extrema. Primu vt existetes in primo loco possint abstinere. Scdm q sequetes possint adire vel imiscere. cum ergo de iure ciuili p. d. tex. edictu successoriu permittat. sequit q et de iure ciuili bnficiu abstinedi pmissum dicat. Quarto ad ide optie pbare vr p tex. l. defunctis. C. de legi. here. vbi iperator vt ex. z. scripto illius. l. apparet qr fuit. l. iperatoris dicit, qd suis extantibus z abstinetibus frater iure gsanguinitatis succedere pot. ergo vtruq extremu iperator ibi pmittit, vcz abstensionem primoru z successione sequetiu. z hanc opi. secutus est Bal. in. l. j. de his qui an aper. ta. z in. d. l. si pater. z. l. q se patris. z in. c. j. an filius vel agnatus in vsibus feu. dices qd forte ibi de h est tex. dn dicit filiu no posse abstinere ab hrditate paterna z repudiare feudu. s3 vtruq bn pot repudiare. Eande opinione secutus est do. Bar. de sal. in. l. apud hostes. C. de suis z legi. z i repetitione. l. si filius q patri de vul. z pup. Et vltra predicta de hoc dicit esse casum in. l. i. circa prin. ff. de colla. do. dn mentione facit ibi textus d gstitutione diui Pij, q iuris ciuilis sunt. d. l. ius ciuile. ff. de insti. z iure. Et cu multu intersit cu bnficia pretoria sint annalia. l. j. §. largius. ff. de succes. edicto. l. emancipata. C. q admitti. l. in honorarijs. §. s3 cu rescissa de actionibus z obli. Si aute esset de iure ciuili, esset gpetuu. vt insti. de perpe. z tpa. act. in prin. z. l. l3. C. de iure delib. qd dicit ee vtile z notabile. ¶ Contrariu tn de iure verius puto. Videmus eniz text. dn de dicto bnficio abstinedi metione facit de pretore illud permittete log. vt in. d. §. s3 z his pmittit pretor. z in. d. l. in necessarijs. z in. d. l. si filius qui patri. z in. d. l. na nec emacipati. z i. l. paterfa. de priuileg. credit. Et similiter glos. oes ita intellexerut. Et et qn voluerint qd sequetes possent succedere de iure ciuili, intelligunt primis abstinetibus de iure preto. z ita intellexit gl. fi. in. l. q se patris in fi. dn allegat dictu §. s3 his permit-
18 tit pretor. † z ita et intelligit Bar. mam successorij edicti ibi. z i l. j. §. fi. ff. de suis z legi. z ita et intelligit glo. in. l. j. §. qbus. ff. de successorio edicto. Nec aliter vz bn posse intelligi. na sequerent multa inconuenientia z absurda z. l. na absurdu de bo. lib. z. l. existimo. de ver. ob. Primo. n. sequeret qd no confirmaretur tabule pupillares filio instituto hodie abstinete, qr si iure ciuili abstinere posset penes ipsum, no remaneret nudu nome hrdis cu ius ciuile qd suitate z patria ptatem introduxit. d. l. na z ciuium. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris. posset illa tollere, z et nudu nomen heredis. cu in simili ita faciat in auc hoc amplius. C. de fideico. vbi et adeuntem no implente voluntate testatoris z. annum in totu facit desinere esse heredez, qd pretor facere no posset insti. de bonoru posses. §. quos aut, z sic esset correcta hodie. l. filius qui se patri z. l. iulianus. ff. de acqui. hered. que volunt qd sola existentia suitatis gfirmet tabulas pupillares. vt. z. latius patebit in. ix. q. principali. Nec similiter daret confirmatio testamenti. qd similiter est falsu vt. z. in. d. ix. q. patebit. Nec similiter daret transmissio hrditatis non agnite ad quoscuq p. l. apud hostes. C. de suis z legi. z. l. ex militari. §. fin. ff. de te. mili. de quo similiter in. d. ix. q. Et simili modo oes notabiles effectus suitatis essent sublati, z p gns. ll. loquentes de dictis effectibus essent correcte, qd quantu fieri pot vitandu est
19 vt iura vulgaria volunt. l. precipimus cu si. † Et maxime p qda gnam z tacite vel argumentatiue. l. correctio est euitanda p gl. sing. in. c. cupientes. §. qd si per. xx. de elec. in. vj. igitur non est dom beneficiu abstinendi introductu esse de iure ciuili, sed tm pretorio. Nec ob. text. quem pro tam singulari allegat bal. in dic. §. z hec quidem, immo nullo modo facere videtur. Primo, qr dici potest q in suis non loquit, qr dicit adire. suorum n. est immiscere non adire. vt institu. de hered. quali. z differetia. §. extraneis. z facit q not. in. l. is qui putat. ff. de acq. hered. Scdo qr z si ille tex. dicat l3 adire hereditate z sine damno ab ea discedere ex presentis. l. auctoritate. Aduertendu est qr lex illa non sequit de abstensione vel repudiatione, sed discessione ab hereditate, qr si heres adiuit z inuetariu ab illa. l. inductu confecit pot sine dano discedere. non p via abstensionis vel repudiationis, qr de illa non loquitur illa lex. sed qr si hrditas no sit soluendo creditoribus tm satisfacere tenetur de bonis hereditarijs, z nihil de suo refundere, io discedit sine dano ab hrdi-
20 tate † z ista est propria illius tex. intentio recte intuenti, ergo no facit ad ppositu. Nec similiter ob. fm vcz. d. l. j. si vt se ab heredi. absti. Nam l3 dicat, si vos hereditati pne non immiscuistis illud dicit referendo factum, non q dicta ptate sibi dare videat z ita ibi intelligi vr Jaco. bu. Aliud. n. est referre. aliud disponere fm gl. in. l. gallus. §. ide credendu. ff. de lib. z posth. preterea si imperator voluisset tale, z tam magnu beneficiu introducere, z tot. ll. corrigere, p certo non ita obscure z simpliciter illud dixisset. pp q et satis dici pot esse responsum ad dictu §. placebat. Et maxime qr ibi impator tn de nouo introducit successione sequentiu in gradu. nec de primis repudiantibus aut abstinentibus disponit, Circa ergo fm extremum edicti successorij ius ciuile disponit, vcz circa admissione, non aute circa primu extremu, vcz circa repudiatione vel abstensione, sciuisset. n. circa abstentione expresse z clare disponere si tot. ll. z effectus. voluisset corrigere argumeto. l. vnice. §. sinaut a deficientis. C. de cadu. tolle. imo z recte intuenti. d. §. placebat. non loquit in suis sed in alijs agnatis, vt latius patebit. z. in nona. q. principali. in scdo effectu suitatis dn tractabimus an edictu successoriu
21 locu habeat in suis. † Et p predicta et patet responsu ad quartum vcz ad dictam. l. defunctis vbi similiter imperator non disponit de abstensione licet successores postea vocet, z ita dictaz. l. vbiq allegando Bar. intelligit. licet Bal. in eius intellectu vbiq variauerit, Nam ibi eam intelligit q abstineat de iure ciuili, propter substitutum vulgare vel coheredem extraneum, qd est penitus diuinare dictam. l. Sed in. l. q se patris, intelligit q loquat dicta. l. defunctis, de equitate iuris ciuilis, non de rigore, quod similiter est diuinare. Sed in. d. l. j. C. de his q an-

te aper. ta. tz dictam. l. defunctis. loqui etiam de abstensione introducta de iure qd nõ pcedit per predicta. Propter que etiã responsum apparet ad. d. c. j. an filius vel agna. qr lz mentionẽ faciat, qd filius possit abstinere repudiando feudum, tñ non dicit qd illud faciat auctoritate illius. l. Et si pur pertinaciter dicere velles, qd illud disponat qñ in hereditate esset feudum, tñ ad alios casus non est trahendũ. nec etiam obstat. l. i. in princi. de colla. do. allegata per do. Bar. de Saly. que. l. tantũ vult qd vbi collatio dotis inducta erat a pretore si petebat bonorũ possessionẽ per illam. l. dicitur qd ẽt ab imperatore inducta est si modo filia se bonis paternis immisceat, nec si filia abstinere aliquid dicit illa. l. nec a ɔ̃rio sensu illud dõm est postq̃ resultaret absurdum ꝛ correctio multarũ. ll. l. ij C. de condi. inser. Et si tñ velles arg. a ɔ̃rio sensu ex illa. l. sumere, tñ non pbaret ꝙ imperator dederit licentiã abstinendi. sed potius ille contrarius sensus referri deberet ad pretorẽ introducẽtẽ beneficium abstinendi. Nec obstat etiam tex. in auc. constitutio q̃ de dignitatibus. §. illud. col. vj. qr ibi tñ quo ad cõmoda sua pp adeptã dignitatẽ dicit̃ exiuisse patriam potestatẽ. vt. s. in. v. q. principali
22 dictum est. †Relinquit̃ ergo qd postq̃ multa iura expresse dicunt pretorem introduxisse beneficium abstinendi, ꝛ postq̃ multa iura correcta essent ꝛ effectus suitatis sublati, si diceremꝰ qd de iure ciuili beneficium abstinendi esset introductũ. leges simpliciter loquentes de bñficio abstinẽdi, ꝛ nõ exprimẽtes a pretore vel ab imperatore introductũ fuerit, intelligere debemus ꝙ loquant̃ de bñficio abstinendi a pretore introducto. ꝛ ibi itelligere debemus. l. si paterna. C. de reuocan. his q̃ in frau. cre. l. ei q se nõ imiscuit. de acq. here. l. j. §. sunt q i ptãte. ff. si qs omis. cau. test. l. cũ quasi. §. sz ꝛ si qs. de fideicõmis. liber. l. sciendũ. ff. de manu. test. Ex qbus oibus secundo ɔclude.

¶ Beneficium abstinendi in suis introductũ ꝛ inuentũ esse de iure pretorio nõ ciuili, ꝛ erit perpetuũ, ꝛ nõ annale ɔ̃ Bal. barto. de sali. ꝛ qd nõ sit annale sz ppetuũ vt voluit bar. de sali. per §. largius. ꝛ. l. emancipata. ꝛ. §. sed cum rescissa probatur, qr dicta iura loquunt̃ qñ in beneficio pretoris ille cui concessum est hz aliquid agere vel agnoscere bonorũ possessionẽ vel intẽtare aliq̃ actionẽ. Sz qñ pretor introduxit bñficiũ abstinẽdi reduxit suũ ad instar emancipati absq̃ alio hois facto. l. ei qui. ff. d acquiren. hered. ꝛ. l. nã nec emãcipatũ. de leg. j. vt latius patebit. j. prima. viij. q. ꝛ ẽt in. ix. in tertia specie suitatis in articulo. an sequat̃ filius ergo hr̃s, ita qd pretor p dictũ bñficiũ abstinendi nõ subuenit suis p viã actionis. sz magis p viã cuiusdã exceptionis, ꝛ ideo tale bñficiũ nõ est annale. pro quo facit qd in simili dr̃ in. l. pure. §. fi. ff. de excep. ꝛ in. l. lz. C. eo. ti. vbi habetur ꝙ annalia ad agendũ sunt perpetua ad excipiendum.

¶ Octaua questio.

23 Octauo †principaliter querit̃ quid circa suos beneficium abstinendi itroduxerit aut fecerit, ꝛ tũc tex. varijs ꝛ diuersis ꝛ quodãmodo ɔ̃rijs modis loq videntur. Et primo tex. insti. de here. qua. ꝛ dr̃ia. §. sed his permittit pretor dicit qd volentibus abstinere se ab hr̃ditate vt potius parẽtis bona q̃ ipsius creditoris possideãt. non tñ exprimit an debeant dictã volũtatẽ ponere in esse. codẽ modo loquit̃ tex. in. l. in necessarijs, dũ dicit pcõsul. abstinẽdi ptãtẽ facit, vt q̃uis creditoribus hr̃ditarijs iure ciuili teneant̃, tñ in eos actio non dat̃ si velint relinquere hr̃ditatẽ. Tertio ad idẽ facit tex. in. l. pater filio. ff. d priuil. credi. ꝟ. rñdi. dũ dicit, ꝙ pretor filio q paterna hr̃ditate se abstinuit, prestat ne bonis patris eius vẽditis in eũ actio det̃. Quarto ad idẽ tex. in. l. j. C. si vt se ab hr̃di. absti. dũ dicit postq̃ se abstinuit creditoribꝰ nõ tenet̃. Quinto facit text. in. l. j. §. sunt q in potestate, dũ ad literã dicit qui sunt in potestate statim heredes sunt ex testõ vel ab intestato, nec quicq̃ facit qd se abstinere possint. Aliter loqui vr̃ tex. in. l. nã nec emãcipatus. de leg. j. dũ dicit, qd postq̃ talis abstinẽdi potestas concessa est, pinde sit ac si liberũ arbitriũ in adeunda hr̃ditate habuisset, ita ꝙ in dubio nõ vr̃ hr̃s adeo esse, vt ius in eius psona causatũ dicat̃. Ad qd ẽt bñ facit tex. in. l. ei q se nõ imiscuit. ff. d acq. here. Alio ẽt ꝛ diuerso modo loqui vr̃ tex. in. l. cũ quasi. §. sz ꝛ si qs. ff. d fideicõ. lib. dũ dicit ꝙ non est sine herede, qui suũ hr̃dẽ hz, lz abstinente se. Ad idẽ text. in. l. sciendũ. ff. de manu. te. dũ dicit sciendũ est necessario herede existẽte q̃uis se abstineat, tñ libertates ɔpetere. Magis ẽt rẽ istã dubiã reddit tex. in. l. si filius qui patri. ff. de vulg. ꝛ pu. q̃ vult ꝙ filius possit paternã repudiare, ꝛ pupillarẽ acceptare que confirmata est suitate filij abstinentis. ita ꝙ dictus filius abstinens respectu paterne, nõ dicet̃ hr̃s, ꝛ respectu ɔfirmationis pupillaris dicet̃ heres. Ad ꝙ bñ facit. l. q̃situ. ꝛ. l. filius q se. paterna. ꝛ. l. iul. ff. de acq. here. Nõ mirũ vr̃ ẽẽ, cũ tex. in. l. p herede. §. papinianꝰ. j. de acqr. here. dicat cũ se filius abstinet debebit ɔsequi iure pretorio, ꝙ emancipatus ɔsequit̃, q hereditatẽ repudiauit. tñ hic §. papi. põt intelligi quo ad hoc, an possit a libertis patris ɔcequã petere, ꝙ sibi ꝛ filio noiatim dãdũ erat. vel loquit̃ tantũ in specto iure pretorio, nõ iure ciuili introducẽte suitatem.

24 ¶ †Pro ɔcordia tñ dictarũ. ll. imitãdo theoricã bart. in. d. l. si filius q pr̃i, ɔsidera tres casus aut tres suitatis spẽs. ¶ Prima si filius se paterne hr̃ditati imiscuit, quo casu pretoris beneficiũ nihil operat̃ p tex. d. l. si filius qui patri, dũ dicit spõte susceptis, qr pretor dicto casu nõ loquat̃, facit. l. necessarijs. ꝛ. l. cuz bonis. ff. de acq. hered. ꝛ. l. j. C. si vt se ab here. absti. Hr̃. n. tunc hr̃s re ꝛ nomine, ꝛ reuocari reglr̃ nõ põt. vt est tex. in. l. suꝰ heres. C. de repu. here. id de isto casu aliter tractãdũ nõ est, cũ nõ solũ sit hr̃s virtute suitatis, sz ẽt imissionis. nec tunc p pretorem aliter subuenit̃, nisi rõne etatis ꝛ lesionis. vt. d. l. in necessarijs. ¶ Scda species est, qñ expresse se abstinuit, ꝛ tũc dr̃ hr̃s noie, ꝛ nõ re. tex. est in. l. si ex modica. §. si filius. ff. de bonis liber. Sz tunc ẽt isto casu aduertendũ ꝛ subdistinguendũ est, qr qñq̃ iste abstinens dr̃ hr̃s nomine simplici ꝛ oino sterili. vt qñ sequẽs in gradu post abstẽsionẽ adiuit. l. ij. §. sz ꝛ si sint. ff. ad tertul. facit. l. qd si minor. §. scenola. s. de minor. ꝛ. l. q se patris. C. vñ liberi. ꝛ l. defunctis. C. de legi. hr̃di. Qñq̃ iste abstinẽs dr̃ hr̃s noie simplici, sz non oino sterili, qñ sequens in gradu post abstensionẽ non adiuit vel agnouit, qr tũc ꝛ abstinens potest penitere. l. fi. C. de repu. here. facit. l. pro herede. §. papi. de acquir. hered. ꝛ tunc qd operet̃ suitas hoc casu. ꝛ dõm est ꝙ nõ operet̃ aliquos effectus in incõmodũ filij abstinentis, ꝛ ideo creditoribus hereditarijs non tenetur ꝛ loquatur. l. j. C. si vt se ab hered. absti. sed an tunc confirment̃ tabule pupillares ꝛ dationes tutorum statim patebit. j. proxima. ix. q. vbi patebit intellectus. l. filius qui se paternam. l. iuli. ꝛ. l. quesitum. ¶ Tertia ꝛ vltima species est quando se non imiscuit, ꝛ tunc cum tex. in. d. l. nam nec emãcipatus. ꝛ. d. l. ei qui se non imiscuit, velint ꝙ propter pretoris bñficiũ filijs in ptãte sit liberũ arbitriũ, quasi redacti sint ad instar extraneorũ, q creditoribus hr̃ditarijs nõ tenent̃ nisi facta aditione. l. apud iul. §. fi. qbus ex causis in posses. eat̃. Certũ est ꝙ quantum ad hoc dicti filij interim obligati non dicunt̃. Et id dixit gl. ꝙ in preiudiciũ filiorũ paternorũ non sequit̃ filius ergo heres. l. si cũ dotem. §. transgredia. sol. mat. Sed qr tex. in. l. j. §. sed q in ptãte. dicit ꝙ q sunt in potestate statim heredes sunt est testõ vel ab itestato, nec quicq̃ facit ꝙ se abstinere possunt, qr non ppterea intelligitur ꝙ creditoribus hereditarijs teneãtur. sed loquitur quantũ ad ea que tendunt ad commoda filij. ꝛ que sint illa ad. ix. questionem principalem veniendum est.

SVMMARIVM

1 Suitatis effectus, ꝛ operationes qui ꝛ quot sint.
Suitatis semiplene effectus.
2 Abstinendi beneficium cur sic a doctoribus dictum.
3 Filius impubes exheredari an possit.
4 Bñficium. l. j. C. de his qui ante aper. tab. quale sit.
5 Hereditas pro adita habita an confirmet tabulas pupillares.
6 Substitutio pupillaris facta impuberi exheredato an confirmetur suitate filij instituti ꝛ substituti abstinentis etiam ad commodum extranei substituti. 7. 9.
8 Suitas elisa abstensione nunquid tabulas ɔfirmet pupillares, atq̃ vniuersale fideicõmissum. Et quid de exheredatione.
9 Suitas operatur circa commoda filij abstinentis.
Substitutio pupillaris in testamento quod non potest ratione confirmate exheredationis substentari, an valeat.
10 Suitatis existentia impuberis abstinentis cuius interest habere heredẽ ex testamento an confirmet substitutionẽ pupillarem fratre exheredato ꝛ sibi pupillariter substituto.
11 Repudiare est proprie extraneorum.
12 Tabule pupillares nunquid censeantur cõfirmate impuberi pro parte instituto se immiscenti aut abstinenti, ꝛ quando.
13 Suitatis existẽtia nũqd p dationem cohr̃dis extranei tollat̃.
14 Suitatis existentia an operetur ad commoduz filij abstinentis matre in medio existente. 16. 17.
Uerbum videtur an denotet fictionem.
15 Fictio in iure vnde orta. Et contra equitatem an fingat.

Uoluntas

Voluntas factis datur intelligi.
16 Hereditas an dicatur adita per solam suitatem.
18 Copula, et, iuncta cum dictione si, est inductiua diuersitatis i facto a precedentibus, et identitatis in iure.
19 Dictiones maxime et presertim quid operentur et denotēt. 40.
Suitas in suis nō pcedit ex fictione, sed magis sm veritatem.
20 Suitatis semiplene effectus qualis.
21 Aditiōis coactio ex trebelliano ēt i repudiāte an habeat locū.
22 Fideicōmissarius vniuersalis extraneus duo hz remedia aduersus filium institutum et abstinentem.
Legata particularia suitate filij abstinentis an confirmentur.
23 Legata pia an debeantur nulla facta penitus aditione.
Legari a substituto filij exheredati quando possit.
24 Intellectus absonus argumentum a ɔrio sensu non conficit.
25 Fideicōmissum vniuersale sola suitatis existētia filij grauati abstinentis vel se non imiscentis confirmatur.
26 Aditionis coactio per trebellia. quo iure et cur inducta.
Testator an possit facere vt leges non habeant locum in suo testamento et quando.
27 Suitatis existentia an confirmet tutoris dationem absqz imixtione vel aditione.
Beneficium abstinendi a pretore cur inductum.
28 Tutoris officium est onus p q̄nam inductū in pupilli fauorem.
29 Edictum successorium in suis de iure ciuili an habeat locū. 33. an vero de iure pretorio. 34. 38.
30 Codex fuit post institutiones compilatus.
31 Beneficium restitutionis in integrum cuius iuris sit.
32 Fideicōmissarius post restitutionem sibi a grauato factam qualis heres et quo iure dicatur.
34 Jus antiquum non est aliud nisi ius duodecim tabularum.
35 Errores et difficultates in codicibus vitio scriptorū pueniunt.
36 Impubes institutus abstinens q beneficium habeat aduersus extraneum substitutum qui adiuit.
37 Hrēditas nunqd minus debita nepoti ex filio q̄z mr̄i vel fratri.
Princeps vel senatus si mandat potestati vt talem causam deberet delegare si a tali delegato appellaret deberet ad potestatem delegantem appellare.
39 Nepos an admittatur filio abstinente sed quo iure.
41 Nepos in potestate succedens auo ab intestato filio abstinente an transmittat hereditatem non agnitam.
Edicto successorio an fiat locus iter cognatos ō gradu i gradū.
42 Auferens q dedit an ludibrio dedisse dicatur.
43 Edictū successoriū qualiter faciat succedere quos vocat. 56.
Gradus in materia successorij edicti q appellent et pus veniāt.
44 Successorium edictum an se extendat ad successores de iure ciuili et ex testamento. 45.
Loquendi vsus cōis de propria significatione esse dicitur.
46 Restitutiones in integrum aduersus aditionem vel imixtionez due diuerse sunt concesse a iure, et que sint.
Restitutio in integruz q̄ pprie dicenda, et a quibus cōcessa.
47 Successorium edictum ab intestato locum non hz neqz in suis neqz in agnatis.
48 Edicto successorio an sit locus in querela inofficiosi testamēti. 50. et quando. 54. 56.
49 Querela inofficiosi an cōpetat exheredatis. et quādo cōpetat.
51 Nepos filij exheredati potest intētare q̄relā ex iure trāsmisso.
52 Preteritio matris habetur pro exheredatione.
53 Preteritio emancipati nunquid pro exheredatione habeat.
55 Opinio doctorū fundata super testibus preualet ceteris.
57 Exheredatio sine causa quibus fieri possit.
58 Exclusus approbatione parificatur cum excluso tempore.
60 Successorium edictū an habeat locuz in iure agendi ad supplementum legitime vel in querela inofficiose donationis.
Querela presupponit testamentum.
61 Bono. pos. contra tab. quibus competat. 62.
62 Fieri per indirectū q̄n quid permittat cū directo fieri nequeat.
63 Judex a quo q̄n possit cognoscere de desertione appellationis.
64 Suitas quando filius se non immiscuit, sed in suspenso stetit qd operetur.
Aditio an sit duplex sicut legati acquisitio.
65 Conueniri interim an possit obligatus pure ēt si nouatio in conditionis euentum speretur.
66 Intellectus. l. si pecuniam. ff. si certum peta.
67 Obligatus ad factum conueniri potest lz habeat potestatē soluendi interesse.
Notorietas lz excuset ab onere pbandi non tn̄ proponendi.
68 Beneficiū abstinēdi an aliqd operet̄ absqz aliquo filij pacto. Et quid pretor in illo fecerit. 69.
69 Exceptio vt filius non teneatur creditoribus paternis pp beneficium abstinendi an possit opponi officio iudicis.
70 Filius ex suitatis plene existentia post spacium triginta annorum potest se immiscere.
71 Juri adeundi in extraneo an prescribatur.
Filius sub conditione casuali instituti an et quando possit.
72 Titius pro herede in suis non cadit.
73 Hereditas non agnita an transmittatur ad quoscunqz heredes etiam extraneos virtute suitatis. 74. 79. etiam si mater vel nepos sint in medio. 82.
75 Hereditas suo et ignoranti q̄rit̄ q transmittit ius dicēdi nulluz.
76 Filius in potestate illico de iure ciuili suus heres existit tam ex testamento quam ab intestato.
77 Deliberandi ius per suos infra annū decedētes transmittitur.
Agnitio idem est quod aditio.
78 Dictio deuolutus est generalissima.
Hereditas delata que proprie dicenda.
79 Filius tacens an trāsmittat efficaciter in extraneos si nepos est in medio.
80 Transmissio ad extraneos an impediatur per superexistentiā matris de cuius hereditate transmittenda tractatur.
81 Portio q̄z filius habeat virtute statuti excludentis filiā dotatam an ad quoscunqz heredes transmittat ratione suitatis.
83 Suitas an operetur transmissionem vbi suus iam abstinuit. Et quid in filio heredis abstinentis.

¶ Nona questio.

1 Nono †principaliter querit̄ qui et quot sint suitatis effectus aut operationes. Pro cuius declaratione aduertendum qd si suitatē ɔsiderare volumus tātū de iure ciuili, quo ɔiuncta est cum necessitate. vt insti. de here. qua. et dria §. sui. et hoc modo cū sui a seruis institutis heredibus non differant nisi q2 serui tantū ex testamento filij ab intestato succedūt. vt insti. de heredū qua. et differentia. §. necessarij. tunc de suitate aut eius effectibus aliter non tranctandum postq̄z ēt necessarius est. igit̄ de effectibus suitatis tūc tractandū est, vcz post introductū bn̄ficiū abstinendi, et sic inspecto iure ciuil et pretorio discurrēdo p dictas tres species suitatis enumeratas. s̄. vij. prima. q. et ēt. s̄. in. iij. q. principali. ¶ Et iō capiendo primā speciē plene suitatis. vcz q̄n se immiscuit. Et tūc q2 oēs effectus indistincte sequunt̄. nec circa hūc bn̄ficiū abstinendi aliquid operat̄ vt. s̄. prima. viij. q. dictū est. igitur de ea aliter non est tractandū. ¶ De scd̄a aūt specie vcz semiplene suitatis q est q̄n se abstinuit tractandū est. Circa q̄z aduertendū est, q2 et si creditoribus non teneat̄, tn̄ q2 nomen heredis tolere non potuit. vt insti. de bo. pos. §. quos antē. nec ēt bn̄ficiū abstinēdi introduxit quo ad ea que in filij fauorē et ɔmodū sequebant̄. Sz tm̄ introduxit quo ad ea que poterant i incōmodū filij resultare, vt q velit nolit esse heres, et paternis creditoribus teneret̄. vt est tex. in. d. l. si filius qui patri. ibi, et. n. ius dicentis. ver. et enim ius dicentis
2 † Ideo beneficium a doctoribus nostris appellatū est, pro quo bene facit tex. in. l. pater filio. ff. de priuile. credi. iō hoc casu de fauorabilibus effectibus suitatis filio abstinēte tractandū est. Si mō premittas filium tali beneficio abstinendi gaudere non posse, si quid de hereditate ipse amouit, vel per aliū amouendū currauit, q2 tunc abstinere non posset. Delinquentibus. n. pretor non subuenit. l. si seruum. §. pretor ait alias est. l. pretor ait. ff. de acquiren. here. si ergo filius nō amouēs vel amoueri quicq̄z non faciens se abstinuit certū est qd talē hereditatem non trāsmittit. tex. est in. l. cum hereditate. ff. de acquir. here. tn̄ q2 esse diceretur contra suā voluntatem et per cōsequens in sui dānū, vt not. insti. de act. §. preterea si qs. tum etiā q2 repugnat tex. in l. j. ibi memoratasqz psonas. C. ō his q ante ap. tab. et l. ij. §. sed si sint. ff. ad tertulia. et sic quantuz ad ea que ipsam hereditatem respiciunt, aut eius trāsmissionē, sequuta abstensione pretoris beneficio eneruate sunt vires suitatis. Sed quantū ad alia extrinsecus venientia ad cōmodum filij abstinentis qui adhuc dici pōt heres. vt. l. j. §. sunt q in ptāte. l. j. ff. si qs omissa cā. testa. dico q etiam plures effectus operatur circa confirmationem tabullarum pupillariuz. Circa quam quatuor casus considerari possunt. ¶ Primus q̄n filius ipubes est exheredatus, q exheredari poterat hoc iure. l. si qs in suo. C. ō inof. testa. et alius filius erat institutus. et exhrēdato extraneus pupillariter substitut⁹

¶ Secundus casus quando eidem exheredato idē filius institutus est pupillariter substitutus.

¶ Tertius qñ ipse impubes insolidū est institutus. & sibi alius frater exhrdatus vel alius extraneus est pupillariter substitutus.

¶ Quartus qñ impubes est ꝓ parte institutus & coheres suus
3 vȝ extraneus est sibi pupillariter substitutus. † Nā primo casu qñ filius impubes est exheredatus alius filius institutus, & exheredato extraneus pupillariter substitutus ꝙ fieri pōt. l. j. §. j. ff. de vulg. & pupil. & insti. eo. §. non solū. & l. cū quidā C. de leg. Si filius institutus abstinet, tūc non ꝯfirmanẽ tabule pupillares suitate dicti filij abstinentis postꝗ̄ nō tendit ad cōmodum ipsius filij abstinentis ſm Bar. q ita intelligit & limitat ibi. l. si filius q patri. de vulga. & pupil. Solū ergo cōmodū ipsius filij abstinentis consideraẽ vt talis suitas aliqd operari possit. & iō dici potest in §. ita tñ. §. si pater. ad treb. vbi operaẽ ꝯfirmatio nē fideicōmissi vlis, ꝙ ēt est cōmodū ipsius filij abstinētis ꝓpter deductionē trebel. vel qꝛ oī modo cogi potest vt infra latius videbimus. Non ergo scđm eū in istis effectibus suitatis considerant̃ fauores aliorū ꝗ̄ illius de cuius hereditate tractaẽ & iō lȝ dici posset hoc casu qđ talis ꝯfirmatio substitutionis pupillaris cedat ad cōmodū impuberis exheredati cui facta est cuius interest habere heredē ex testō vt insti. de vulg. & pup. in prin. ibi nā moribus &c. & l. iul. in prin. ver. impugnat. n. ff. de acqui. hered. tamē suitas alterius fratris hoc nō operaẽ scđꝫ eum ibi
4 † cuius ꝯriū eē dicit i bñficio. l. j. C. de his qui añ aper. tabu. vbi ēt fauores alioꝝ ad quos trāsmittiẽ nō solū illius trāsmittentis ꝯsideranẽ vt est tex. in. d. l. j. in fi. Et rō esse potest, qꝛ illud tale bñficiū non est introductū solū ꝑ ipsum trāsmittētē ſȝ ꝑ omnes descendentes ad quos trāsmittiẽ. Que tñ sane intellige, nisi dictus filius institutus abstinuisset a testō, vt habeat ab intestato, qꝛ tūc cōfirmareẽ dicte tabule pupillares ꝑ edictū si qs omissa cā testamenti, sicut ꝯfirmanẽ cetera in dicto testō ꝯtenta per illud edictū. & ita dico esse casum in. l. ij. §. adeo. ver. plane. ff. de vul. & pup. Contra Bar. aūt in hoc tȝ do. Raph. cu. in. d. l. si filius qui patri pluribus rōnibus. ¶ Et primo qꝛ sicut aditio i effectu deducta est ad irritū per ꝯtabulas lȝ nō tendat ad commodū sui, ꝯfirmat tabulas pupillares. l. ex duob⁹. §. fi. ff. de vul. & pup. & ita ēt in casu isto dōm est. ¶ Scđo qꝛ aditio renocata per restitutionē in integrū ꝯfirmat tabulas pupillares, vt etiaꝫ voluit Bar. in. d. l. si filius qui patri, ergo eodē modo in suitate de iure ciuili remanente nō obstante abstensione dōm est. ¶ Tertio qꝛ hic fauor filij abstinentis quē ꝯfirmat Bar. in cōfirmatione tabularū pupillariū non vȝ considerandus. Nā qñ ipse filius abstinens est substitutus ꝯfirmanẽ scđm eū scđꝫ quez est casus in. d. l. filius qui se paterna, & tñ non est fauor dicti filij substituti qui poterat impuberi ab intestato succedere. & magis sua intererat ab itestato succedere & legata non soluere, ꝗ̄ succedere ex substitutione. qꝛ postꝗ̄ substitutio suitate ꝯfirmata est non poterit dictus filius substitutus ex substitutione repudiare & ab intestato adire. propter edictū si quis omis. cā testa. & maxime iure. ff. quo frater matrē excludebat. insti. ad tertul. §. preseruntẽ. & si diceres fore hēbat alios frēs iō sua iterest. istud non ꝯsideraẽ in iure vt ꝑ h valeat. & ſm h dōm est, qđ & si suitas sit sublata ꝑ bñficiū abstinēdi, ꝗ̄tū ad ea q̄ filio pñt eē nocina, vt dcm̄ est. s. in. viij. q. prin. intelligi dȝ de nocinis, vcȝ vt filius creditoribus paternis non teneaẽ, & de isto nocumēto loquunẽ iura loquētia de bñficio abstinēdi. non aūt de isto dāno qđ seq possꝫ ꝑ substitutū extraneū. & maxime ꝯsiderato cōmodo ipsius impuberis, vt hrdem ex testō hēat, lȝ ēt frater dū de fratris hrditate tractat non dicaẽ de lucro certare. l. fi. C. de codicil. l. j. C. de
5 ipo. lucra. describ. libr. x. ¶ † Quarto & vltimo ad idē facit, qꝛ vbi non est adita hrditas, non valēt tabule pupillares, tñ secus est vbi hẽ ꝓ adita. l. ij. §. adeo. & §. interdū. de vul & pu. dūmodo remaneat aliqđ retinaculū. d. l. duob⁹. §. fi. ꝓ quo ēt facit. l. ita tñ. §. si pater. ff. ad treb. vbi nō fit dña an sit fauor filij vł ne. Que opi. satis de iure vẽ posse sustētari, non obstāte. l. j. in fi. ff. vt in pos. leg. qꝛ iō legata ꝑticularia nō ꝯfirmanẽ regłr, nisi fauore libertatis. l. cū qsi. §. ſȝ & si qs. ff. de fideicō. lib. qꝛ nō vȝ que niēs ex quo suus se abstinuit ꝙ ali⁹ succedēs ab itestato legatis ꝑticularibus graueẽ ꝑ suitatē filij abstinētis, q̄ rō nō cadet in ꝯfirmatione tabulaꝝ pupillariū & fideicōmissi vlis, qꝛ ali⁹ succedēs ab itestatō ꝑ illa nō grauaẽ, & ēt est cōmodū testatoris, vt hrdem ex testō habeat. Qualiter tñ exheredatio impuberis hoc casu confirmetur. infra proximo secūdo casu patebit.

6 **Secundus casus** † est qñ filius institutus pupillariter substitutus ē filio impuberi exhrdato q in pupillari etate decessit, & institut⁹ se abstinuit hrditate paterna, & vult tm̄ ex pupillari succedere tāquā substitutio pupillaris ꝯfirmata dicaẽ existētia suitatis ipsi⁹ filij abstinētis, q substitutus est pupillariter, & de suo cōmodo tractat vt est casus in. l. filius q se paterna. ff. đ acq. hrdi. & iō. l. q̄si tñ. e. ti. dȝ intelligi in extraneo instituto & substituto vt dẽ in. d. l. filius q se paterna. Sȝ ꝯ̄ hoc fortiter instat Bar. in. d. l. si fili⁹ q patri, dicens dictā substitutionē non valere, qꝛ si pater vnum filiū instituit alterū exheredauit, si institut⁹ abstinet, exheredatus non hȝ necesse intentare querelam, imo dicta abstensio reducit rē ad cām intestati. & iō existētia sui hrdis non confirmat dictā exheredationē. igiẽ non pōt valere testm̄ in quo talis substitutio pupillaris facta est, merito non poterit ex pupillari adire. Qđ scđo ēt vltra eum sic roborari potest. Certū est ꝙ exheredatio non vȝ, nisi aditione ꝯfirmetur. l. filiū. §. ſȝ cū exheredatio. ff. de ꝯtab. l. si patronus. §. ex testamento. de bo. libe. cuȝ ergo institut⁹ se abstinuit vere, non potest dici confirmata exheredatio, neqȝ ficte aut presumptiue ꝑ suitatē, que lȝ opeẽ ad cōmodū filij abstinentis, tñ nō dȝ neqȝ potest operari ad icommodum aut iniuriā filij exheredati, vt talis exheredatio valeat argu. l. impuberi filio. supra de admi. tuto. igitur talis pupillaris substitutio valere non potest. non solū qꝛ hereditas non est adita, ſȝ ēt qꝛ dictus filius exheredatus cuius exheredatio non ēst aditione ꝯfirmata hẽ ꝓ preterito, & filio preterito non potest pupillariter substitui. l. ij. §. j. ff. de vulg. & pup. & expresse tȝ gl. in. l. j. §. j. eo. tit. Ita qđ pater tūc nullū heredē habere dẽ, postꝗ̄ talis exheredatio aditione nō ꝯfirmata tāꝗ̄ preteritio testm̄ nullū reddit. Tertio ad idē. nā & si dici possit testm̄ illud in quo impubes fuit exheredatus valuisse, tñ postꝗ̄ sequuta abstensione
7 rūpiẽ tanꝗ̄ exheredatus fuerit preteritus, postꝗ̄ eius exheredatio non fuit ꝯfirmata, † ſȝ dici non potest substitutionē pupillarē valere ꝑ tex. in. l. ij. circa prin. ver. ſȝ si eos. ff. de vul. & pu. vbi ēt si patris testamentū ex postfacto agnitione nepotis preteriti & sic ꝑ. l. velleiā rūpiẽ, dici non potest substitutionē pupillarē in dicto testamento factā valere. Ad ꝙ ēt optie facit tex. in. l. ſȝ si plures. §. ex asse. ff. de vul. & pu. dū dicit non sufficicere ad scđarū tabularū vim testamentum sic eē factū vt ex eo adiri possit hrditas, tñ de intellectu dicti. §. ex asse videbim⁹. j. tertio ꝓximo casu prin. Nec ꝑdictis obstaret. l. filius q se paterna qꝛ intelligi posset vt ibi dicit gl. ꝙ alius fuerat ibi coheres institutus, cuius aditione & exheredatio & substitutio fuerat ꝯfirmata, verū qꝛ hec est maxima diuinatio ad illū tex. vbi đ aditione alterius coheredis nullo mō apparet. Hinc ē ꝙ puto cōem opi. veriorē eē, vcȝ vt dicta pupillaris substitutio facta ipuberi exhrdatio ꝯfirmeẽ suitate dicti filij istituti & substituti abstinētis lȝ ꝯriū teneat Bal. in. d. l. si filius q patri vt. s. ꝓxime dictū est, qꝛ in hoc Bal. variauit, cū ꝯrium tenuerit in. l. fi. in fi. ff. de cōdi. institu. Et maxime hec cōmunis opi. ꝓcederet, qñ exheredatio facta esset fauore ipsius impuberis argu. l. multi non note cā. ff. de libe. & posthu. iuncta. l. ita tñ. §. si pater. ff. ad treb. Et
8 tenendo hanc cōmunionē opi. sequiẽ vnū notabile & notuȝ †, vt suitas ēt elisa abstensione ꝯfirmat tabulas pupillares, & ēt fideicōmissum vniuersale, ſȝ nō exheredationē ab eodē testatore factā, ꝙ sic euidentius demonstraẽ, nā & si qñ testm̄ est nullū, vel annullaẽ ex post facto nō possit dici substitutionē talē valere vt oia arg. s. in ꝯrium adducta cōcludunt. Rñderi tñ potest illud procedere, qñ alio medio dicta substitutio cōfirmari non pōt, & ita loquunẽ iura ꝯria, secus si alio modo confirmari posset vt in hoc secundo casu ꝑ suitatem filij abstinētis substituti. Stant enim ista simul ꝙ pater decedat intestatus, qꝛ eius hereditas non aditẽ neqȝ ꝓ adita habetur quo ad exheredationē, & tñ hȝ ꝓ adita quo ad substitutionē pupillarē, ad ꝙ facit. l. j. i fi. ff. vt in pos. leg. vbi talis suitas non operatur circa validitatē legatorum particulariū, imo intestatus dẽ pater quo ad illa decedere, & tñ operatur circa substitutionem pupillarem vt. d. l. pater filio de priuileg. credi. & l. iul. ff. de acquirē. heredi. Ita ergo in proposito licet suitas circa exheredationē non operetur, & pater intestatus ꝑ hoc dicatur decedere. tum qꝛ circa tabulas pup. operari pōt, circa illas operabitur, & hoc modo procedit. l. filius qui se paterna. Pro quo optime facit tex. in. l. ex duobus. §. fi. cum. l. sequenti. ff. de vul. & pup. vbi testamentum contratabulatur etiam per pupillū institutū beneficio filij emancipati preteriti, tamen substitutio pupillaris valet. Postquā ergo suitas ista operari pōt circa cōmoda filij abstinētis. vt dicta l. filius q patri, & per consequens circa ipsam substitutionē pupillarem de dicto filio abstinente factam. qđ etiam cedit ad cōmodum

modum impuberis exheredati vt insti. de vulga. ⁊ pupil. §. pri-
9 mo. † Nõ est curandum de inualiditate aliorũ contentorum in testamento, que non possunt iuuari hoc speciali remedio suitatis, que solum operatur circa illa que tendunt ad cõmodum filij abstinentis maxime concurrente cõmodo filij impuberis. nã quo ad ipsam substitutionem pupillarẽ non dicitur penitus hereditas patris non adita, q̄uis filius institutus se abstinuerit beneficio a pretore inducto, qui non potuit in totum ipsam suitatẽ euellere, neq̧ nomen heredis quo pupillaris substitutio cõfirmatur, lʒ alia in testamento disposita non confirmet̃, ⁊ hoc vult tex. in. d. l. filius qui se paterna, non diuinando illam, que tamẽ sane intelligo nisi pater filium pupillariter substituisset sub conditione si suam hereditatem adiret. naʒ tunc suitas nihil posset operari nisi testatoris voluntatem impleret ꝑ tex. l. filio quẽ pater cũ seq. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ facit. d. l. ita tñ. §. si suspectã. versicu. idẽ si pupillo. ff. ad treb. Ex quibus conclude tertio. Existẽtiam suitatis operari confirmationẽ tabularũ pupillarium filij impuberis exheredati ẽt ad cõmoduʒ extranei substituti. ꝙ est ꝯ Bar. lʒ non operetur confirmationẽ exheredationis dicti impuberis ꝯ Bal. Ex quo sequitur correlarium. Quod vʒ substitutio pupillaris facta in testamento qḋ non potest ratione confirmate exheredationis sustentari contra eundem Bald.

Tertius casus quando impubes est insolidum institutus ⁊ extraneus, vel alius frater exheredatus est sibi pupillariter substitutus. Naʒ si impubes institutus abstinet, potest substitutus pupillaris tantum ex pupillari suc-
10 cedere. † qꝛ talis pupillaris substitutio confirmata est ꝑ suitatem ipsius impuberis abstinentis, cuius interest habere heredem ex testamento insti. de vulg. ⁊ pup. in prin. versi. nam moribus. ⁊ de hoc est casus in. l. pater filio. ff. de priuileg. credit. ⁊ l. iulianus. ff. de acqui. here. Nec predictis ob. l. apud iul. §. idẽ iul. ad trebel. primo, qꝛ ibi coheredẽ habebat. Scḋo qꝛ vt plenius dicet̃. j. in vlti. q. princ. in vltimo arti. dũ queritur an datio coheredis extranei tollat existẽtiam suitatis nõ dicitur in. d. §. idem iul. ꝙ ille tabule pupillares non sint cõfirmate existentia suitatis filij, lʒ dicat qḋ coheres cogitur adire. Hʒ enim vtrũq̧ remediũ. vt in simili voluit glos. in. l. ita tñ. §. si pater. ff. ad treb. Nec siŀr ob. tex. in. l. sed si plures. §. filio impuberi. versic. idẽq̧ est. ff. de vul. ⁊ pup. qꝛ ibi ideo nõ põt ex pupillari tantuʒ adire, nõ qꝛ nõ sit cõfirmata, imo qꝛ vnita cũ hereditate patris propter imixtionẽ filij. lʒ. n. de imixtione filij versi. ille mentionem nõ faciat. tñ satis ex precedẽtibus ⁊ sequentibus verbis daẽ intelligi. l. si seruus pluriũ. §. fi. ⁊. l. lʒ iperator. de leg. j. dicit enim primo hic tex. qḋ si filius ex asse fuit institutus, ⁊ patri hr̃s extitit, nõ põt pupillarẽ tm̃ hr̃ditatẽ habere. qꝛ nõ põt eã separar̃. Et subdit, idẽq̧ si pater instituit filiũ ex parte ⁊c. vt vcʒ hereditas nõ possit separari. Et postea subdit in. §. si ex asse, dum vult loqui qñ nõ põt ex pupillari adire, qꝛ nõ ꝯfirmata aditione, vel suitate illud ex pressit. ⁊ iõ nõ est dõm qḋ in ver. idemq̧ nõ possit adire pupillarẽ solã, qꝛ nõ cõfirmata ſʒ qꝛ vnita cũ hereditate patris ⁊ hoc modo. d. §. intelligit Bart. in. l. ita tñ. §. qui suspectã. ff. ad treb. lʒ gl. magna ibi maxime in fi. aliter intelligat. ⁊ lʒ do. Raph. cuma. in. d. l. si filius qui patri. de vulg. ⁊ pup. intelligat ꝙ iõ non potest adire pupillarẽ, qꝛ iudiciũ patris non acceptauit. l. ꝗsitũ. ff. de acqui. here. Nec ẽt ob. dum tex. in. §. si ex asse. dicit nec sufficit ad scḋaꝝ tabulaꝝ viz, sic eẽ factũ testm̃ vt ex eo adiri possit hr̃ditas, qꝛ ibi institutus ⁊ substitutus erat
11 extraneus filio impuberi exheredato. qḋ pʒ. † qꝛ dicit repudiauerit qḋ est ꝑpꝛie extraneorũ vt insti. de her. quali. ⁊ dĩa. §. ex tranei. ⁊ dũ ibi dicit patris hereditatẽ, loquit̃ respectu filij exheredati qḋ ẽt demonstrat̃, qꝛ dũ in. §. precedenti loquutus est de filio instituto, illud expressit. Nec ẽt ob. d. l. si filius q patri, qꝛ loquit̃ in suo, qui põt abstinere beneficio pretoris qꝛ introductũ est in filij fauorẽ, ideo non dʒ in eius odium redundare. l. qḋ fauore de legi. Nec vltimo ob. l. ita tñ. §. si suspectam. ver. sin vero ad treb. vbi vr̃ qḋ pupillaris non cõfirmet̃ nisi aditione, ⁊ iõ venit in restitutione fideicõmissi, qꝛ dico qḋ ibi de suitate nõ potest tractari. cum necesse sit intelligere ꝙ ibi impubes fuit exheredatus, ꝙ pʒ qꝛ ibi dicit tex. ꝙ substitutus fuerat solus substitutus, ergo impubes fuerat exheredatus, qui si fuisset preteritus non teneret substitutio. l. ij. §. j. ff. de vulg. ⁊ pupil.

Quartus ⁊ vltimus casus est quando impubes fuit pro parte institutus ⁊ tunc subdistinguendi sunt tres casus.

¶ Primus si impubes se immiscuit.

¶ Secundus si abstinuit.

¶ Tertius si se non imiscuit neq̧ abstinuit, sed sic decessit.

¶ Primo casu qñ se imiscuit, ⁊ tũc siue coheres vel substitut⁹ fuerit extraneus siue suus confirmate sunt tabule pupillares.
12 † Sʒ an tũc paternã possit a pupillari separare ꝑ bñficiũ restitutionis in integrũ trãsmissum p. l. nõ solũ. ꝯ. de in integ. resti. minor. ⁊ certe bar. in. l. qdã elogio. C. ꝺ iure delibe. ⁊. l. fi. C. ꝺ acq. here. tʒ qḋ nõ, qḋ est sine dubio cũ gl. fi. circa prin. ibi autẽ nõ abstinuit in. d. l. qdã elogio teneat ꝯriũ vt lati⁹. j. dicet̃. Secundo casu qñ se abstinuit. ⁊ tũc aut habuit coheredẽ suũ aut extraneũ. si suũ, ⁊ tũc si ipse coheres se imiscuit certũ est tabulas pupillares eẽ ꝯfirmatas. l. ij. §. adeo de vul. ⁊ pup. Si abstinuit. ⁊ tũc si ipse idẽ erat pupillariter substitut⁹ ⁊ tũc siŀr sunt ꝯfirmate ꝭm verũ ⁊ cõem intellectũ, quẽ ẽt sequit̃ bar. in. d. l. si filius qui patri de vulg. ⁊ pup. Si vero extraneus fuit substitutus, ⁊ tunc idẽ, qꝛ saltẽ existentia ipsius ipuberis sunt ꝯfirmate, lʒ abstinuerit, ⁊ coheredẽ suũ habuerit, q non sustulit suitatẽ ꝭm cõeʒ opi. ⁊ h̄ ꝓbat̃. p. l. iul. de acq. here. ⁊. l. pater filio. de priuileg. cred. iuncta. d. l. si filius q patri. Si vero talis pupillus abstinẽs habuit cohẽdẽ extraneũ, ⁊ tũc si coheres adhibit. certũ est ꝙ cõfirmare sunt tabule pupillares. vt. d. §. adeo. Si repudiauit. ⁊ tũc si alius q̄ ipse coheres fuit substitut⁹ cõfirmate dñr suitate impuberis dicte tabule pupillares, ⁊ poterit substitutus pupilli hr̃ditatẽ habere cũ datio ẽt coheredis extranei non tollat existẽtiã suitatis quo ad ꝯfirmationẽ tabulaꝝ pupillariũ vt plene dicet̃ in vltimo art. vlti. q. prin. lʒ bar. teneat ꝯriũ in. d. l. si filius q patri. ⁊. l. iij. C. de iure deli. ⁊ in. l. apud iul. §. idẽ iul. ad treb. ⁊ in pluribus alijs locis. ⁊ idẽ hac rõne dõm est si ipse ideʒ coheres extraneus q repudiauit fuisset pupillariter substitutus, nõ obstãte ꝙ nõ acceptauerit iudiciũ ⁊ hr̃ditatẽ p̃ris nõ obstãte. d. l. ꝗsitũ. ꝺ acq. here. qꝛ loqt̃ qñ extraneus fuit insolidum a patre institutus ⁊ eodẽ mõ loqt̃. l. ita tñ. §. q suspectã ad treb. lʒ ꝯriũ teneat bar. in. d. l. fi. de acq. here. ⁊. d. l. qdã elogio. ea ra-
13 tione. † qꝛ datio coheredis extranei tollit existẽtiã suitatis q̄ in d. r. ⁊ vltima. q. in fi. iꝓbabo. nec ob. d. l. ꝗsitũ. ⁊. d. §. q suspectã. qꝛ intelligit̃ vt ꝑdixi qñ extraneus fuit insolidũ institutus, ⁊ per consequens necesse est intelligere quod impubes fuerat exheredatus, ⁊ ideo non poterat ex testamento esse suus. l. qui in aliena. §. interdũ. ff. de acq. her. si. n. fuisset preteritus nõ potuisset sibi pupillariter substitui. l. ij. §. j. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊. l. cũ qdã. C. de leg. ¶ Tertio casu qñ pupillus se non immiscuit vel abstinuit, ⁊ tunc siue extraneus siue suus sit institutus, vel substitutus, certum est qḋ cõfirmate sunt tabule pupillares sola suitate dicti impuberis, ẽt si coheres abstinuisset. Sʒ tũc maior oꝛiri posset dubitatio. vcʒ an dictus substitutus pupillaris possit paternam repudiare, ⁊ acceptare pupillarẽ. Nã lʒ ex ꝑsona sua possit paternã repudiare, tñ non vr̃ ꝙ illam repudiare possit ex ꝑsona pupilli q se non immiscuit, neq̧ abstinuit. lʒ. n. cum beneficio abstinẽdi pupillus ꝓrtionẽ suã non agnitam trãsmiserit. l. si qs filiũ. §. j. ff. de acq. here. tñ si illo bñficio vult vti heres impuberis, non poterit habere pupillarẽ, ⁊ eã separare a paterna, qꝛ tũc suitas dicti impuberis, magis debilitata vr̃ abstensione heredis ipsius impuberis, quam abstẽsione impuberis. ⁊ iõ non esset sufficiens ad cõfirmandũ tabulas pupillares. ⁊ hoc vr̃ velle gl. in. d. l. qdã elogio circa prin. gl. fi. dum dicit finaũt non abstinuit. lʒ Bar. ibi, ⁊ in. d. l. fi. aliter intelligat. ad ꝙ ẽt facit tex. in. l. sed si plures. §. filio. in prin. ff. de vul. pup. ꝭm lectu. d. Rapha. cu. ibi inconueniens. n. vr̃ qḋ impubes nõ sit heres patris facto substituti pup. ⁊ dictus substitutus possit habere pupillarẽ ꝯfirmatã suitate ipsius impuberis, q̄ suitatẽ ipse substitutus debilitauit abstensione. Et idẽ est qñ substitutus petijsset in integrum restitutionẽ. vt dictũ est. ꝯ. in primo casu dicti quarti casus lʒ Bar. ꝯrium teneat in. d. l. fi. ⁊ in. d. l. quidã elogio. ⁊ forte non bene ꝑ predicta, ⁊ maxime per. d. glo. fi. in versi. finaũt vbi ponitur casus noster. qñ se non immiscuit neq̧ abstinuit qꝛ gl. ꝯ. posuerat alios duos precedentes casus, videlicet quando tantum se immiscuit, vel quando tantum se abstinuit.

Que omnia in predictis. iiij. casibus dicta procedunt qñ mater nõ est in medio. † si an-
14 tẽ esset in medio. vr̃ primo dicendũ ꝙ talis existẽtia suitatis nõ operet̃ ẽt ad cõmodũ filij abstinẽtis ꝙ. v. medijs deducit̃, ⁊ primo qꝛ finalis rõ quare existẽtia suitatis ꝯfirmat tabulas pup. esset vr̃ qꝛ frater ipuberis abstinẽs ab hr̃ditate p̃ris ẽt si substitutus pupillariter nõ eẽt posset hr̃ditatẽ fratris impuberis sibi vẽdicare vt ẽ tex. i. d. l. si filius q patri ꝺ vul. ⁊ pu. ibi ꝑsertim cũ remotis, ſʒ cũ hodie fratris hr̃ditas matre existente in medio ad fratrẽ non ꝑtineat, imo per matrẽ excludit̃ si non est vterq̧

coniunctus alias succedit in virilem vt in auc. defunctus. C. ad tertul. ergo cessat victa ratio finalis. ergo cessare dz. l. dispositio. l. qd dictum de pac. z. c. cū cessante de ap. Et qd pdicta fuerit finalis ratio tz glo. fi. in fi. in. d. l. filius qui se paterna de acquir. her. ¶ Scdo qz q filiussa. sit imediate patri heres pp suitatē pcedit ex quadā fictione, vt pz hic in tex. q loquit̃ per verbū vz q fictionē denotat. l. j. §. deiecisse de vi z vi ar. z p dictionē quodāmodo que similiter fictionē denotat. l. si me in vacuā
15 de acqui. pos. † Fictio aūt introducta est ex quadam equitate. l. postliminij ius. in prin. ff. de capt. ideo fictio ꝯ equitatē non fingit. l. sciēdū. ff. quibus ex causis ma. Sed ꝯ equitatē esset q mater excludat̃ a luctuosa filij hereditate, que quodāmodo ad mitigandū dolorē filij mortui matri defert̃. l. fi. C. de insti. z subst. ergo non est dōm qd rōne dicte tacite confirmationis z sic suitatis tabule pupillares confirment̃ ad ipsius matris supexistētis exclusionē. ¶ Tertio ad idez facit, qz certū est q suitas sequuta abstēsione qn ꝯfirmat tabulas pupillares nō dr̃ illas cōfirmare expresse sz tacite, qz cū factis det̃ voluntas intelligi. l. reprehendendā. C. de insti. z substi. filius abstinēdo non vr̃ ꝙꝫ a patre dispositū in testō velle ꝯfirmare, sicut qn emancipatus repudiat. l. p herede. §. papi. ff. de acqui. here. Si qua ergo confirmatio ex suitate sequit̃ dz tacite sequi ex iuris dispositione. sz ea q̃ tacite veniunt in substitutione pupillari ad matris exclusionē non militant neqz ꝯ eā admittunt̃. l. fi C. de insti. z substi. z. l. precibus. C. de impube. Igit̃ dōm vr̃ dictā tacitam cofirmationē nō admitti ꝯ matrē. ¶ Quarto sicut ad hoc vt mr̃ a tertuliano excludat̃ pp superexistentiā filioꝝ filij. requirit̃ qd dicti filij filioꝝ se non abstineāt sed rem. i. hereditatem patris habeant, qz si abstinerēt nudū nomen hr̃dis q penes ipsos rema
16 net pp suitatē matrē non excludit. l. ij. §. si sint. ff. ad tertul. † Ita dōm vr̃ hoc casu, vt sola suitas filij abstinentis in matris preiudiciū non operet̃, Leges ergo q̃ volunt matrē p substitutum pupillarē excludi. vt. l. pup. §. sz nec impube. ff. de inoffi. testa. z. l. lucius. ff. de vulg. z pupil. z. c. si pater. de test. locū habēt ꝙdo vere patris hereditas adita est non qn sequuta est abstēsio filij instituti. Pro quo. v. z vltimo facit text. in. l. ij. §. adeo. z. l. sz si plures. §. ex asse. ff. de vulga. z pupilla. vbi dicit ad hoc vt tabule pupillares valeāt, dz esse hereditas addita que per solaz suitatem adita non dr̃, maxime sequuta abstēsione. qd pbat̃ qz nō transmittit̃. l. j. §. memoratas. C. d his qui ante aper. tab. z. l. cū hr̃ditate. ff. de acquir. here. z. l. ij. §. sed si sint. ff. ad tertul. Neqz tex. in. d. ll. permittunt quasi aditionē, que ēt dari non vr̃ sequuta abstensionē cū pretoris beneficiū filijs dederit liberū arbitrium abstinendi z imiscendi. l. nec emancipatus. de legat. j. ei qui se non imiscuit de acqui. here. cū simi. Sequuta igit̃ abstensione nō vr̃ quonis modo dici posse hereditatē aditam esse. cuz id q in extraneis inducit repudiatio in suis inducit abstēsio. d. l. p herede. §. papi. de acqui. here. Sed sequuta repudiatione certū est tabulas pupillares nō valere. ergo idez in abstēsiōe z maxime ad matris exclusionē. igit̃. §. sed nec impuberis. z. l. lucius. z. c. si pr̃. de test. li. vj. loquunt̃ qn vere patris hereditas adit̃. z per ꝯns iure cōi tabule pupillares confirmantur, q̃ confirmatio iure cōi facta potentior est illa que fieret iure speciali. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testamen. milita.

Quibus tamen in ꝯrium adductis non obstantibus ꝯriam ptem de iure ve
17 riorem puto. † Et primo per tex. l. pater filio. ff. de priuileg. credi. vbi non loquitur de substituto qui hereditatē pupilli ab intestato habere posset, sed simpliciter z ḡnaliter a quolibet herede, z tn̄ vult qd existētia suitatis ipsius filij abstinētis cui talis substitutio facta est confirmet tabulas pupillares scdz cōmunē lec. gl. ibi ꝙ oēs docto. sequūtur. z tex. ibi solam hanc rationē assignat, qz pater filio qui a paterna hereditate se abstinet prestat ne bonis patris eius venditis in eum actio detur, qd idē in hr̃de filio substituto seruandū est. Considerat ergo id qd beneficium pretoris, z per ꝯns suitas circa suos operat̃ vt inducta in sui odium remoueant̃. Non ergo ea que fauores concernūt, z sic nihil attendit̃ an ad substitutū peruentura sit hereditas pupilli vel ne. z ideo non dz esse dr̃ia an mater sit in medio vel ne. Quod secundo optime ēt probat tex. in. d. l. iulianus. ff. de acq. here. vbi similiter in prin. non apparet de qualitate substituti, imo simpliciter dicit aliquis heres extitit, quasi nō curet̃ quis sit ille z tn̄ scdm cōem lectu. ibi pupillaris substitutio cōfirmat̃ existentia suitatis ad cōmodū ipsius filij abstinentis. hanc maxime rōnem ꝯsiderando, qz secus dōo vt ibi pzio voluit iul. ipugnaret̃ volūtas pupilli, qz metu onerū paternoꝝ si nō possz abstinere, substitutus pupillaris verisimiliter nollet pupillo succedere. ita qd pupillus intestatus decederet qd esset pupilli incōmodū, z istud est qd iura considerant, z ideo non curādū si mater sit in medio. Qd fortius z subtilius per eandē. l. z tertio sic deducit̃. Nā in tex. d. l. iul. ver. alioquin. dicit̃ alioquin inquit z si frater fuerit omissa cā testamenti ab intestato possidebit hereditatē. z intellige si frater fuerit, scz substitutus fratri zc. Idē finaliter concludit vt succedat si sit frater testatoris, z multomagis si est frater ipbus impuberis filius eiusdē testatoris, q dicto impuberi erit ēt necessarius p. l. sed si plures. §. quos possuz
18 de vul. z pupil. ¶ † Aduerte ergo ad illas dictiones aliogn, inquit z si, que copula, z iuncta cū dictione si, inducit a precedentibus diuersitatē in facto, z identitatē in iure. l. sed z si lege in princi. ff. de peti. here. z per gl. in. l. patris z filij. ff. de vulg. z pupil. nullā ergo aliā diuersitatē considerare possumus, nisi q supra alius ꝙ fr̃ q ab intestato potuisset hereditatē pupilli habere, fuit substitutus qd satis demonstrat illud verbū amplius z id ex illa. l. optime recte intuenti cōcludit̃, qd siue substitutus sit extraneus siue sit talis q poterat ab intestato impuberi succedere substituto ꝯfirmatur existētia suitatis ēt ad cōmodū filij abstinentis non obstāte matris superexistentia, postꝙ cōmodum dicit̃ esse filij impuberis, vt hr̃dē ex testō habeat vt habere dicitur p substitutū pupillarē p. l. patris z filij. ff. de vul. z pu. Qua ratione attenta dōm est talem confirmationem fieri non solum existētia suitatis impuberis abstinentis, vt loquitur. d. l. iulian⁹ z. d. l. si pater. Sed ēt suitate filij instituti z substituti abstinentis, qui substitutus erat impuberi exheredato. z pro hac pte facit z quarto tex. in. d. l. si filius qui patri. supra primo loco p cōtraria parte allegatus, dum dicit qd presertim remotis tabulis secūdis legitimā haberet fratris hereditatē, qz postꝙ dr̃ in eadē. l. ius dicētis pposītū est liberos oneribs hr̃ditarijs non spōte susceptis liberare. non inuitos ab hereditate remonere. stati subdit presertim zc. q̃ dictio presertim nil aliud vz operari, nisi id qd operat̃ dictio maxime. l. fi. ff. de his que in testa. delentur.
19 † Cū igitur dictio maxime denotet idētitatem in casu contrario non expresso. l. illud. ff. ad. l. acquil. l. ij. §. maxime de colla. bono. z notat̃ in. l. z si maxime de seruitu. leg. sequitur qd ēt si substitutus ab intestato non potuisset patris hereditatem habere, simili mō admitteretur. Nec dōm est qd dicta dictio presertim abunde, vt in simili dixit gl. de dictione maxime in. d. l. fi. z in. l. j. C. de rescindē. vend. z in. l. fi. §. cū aūt. C. de manu. testa. z. l. ij. §. fi. ff. si qs omis. cā test. cum in casu tacito sit eadē rō per. d. l. pater. z. l. iulianus. non est dicendum q dicta dictio presertim abundet, imo est summe necessaria. Et p hoc non solum apparet responsum ad primū principale fundamentū pro ꝯria parte adductum, z p consequens ad id q dicit glo. in. l. filius q se paterna de vulg. z pupilla. imo magis p parte ista affirmatiua apparet adductū esse, nec ergo ob. bm de fictione z per cōsequēs de equitate zc. Nam z si tex. noster dicat nulla vr̃ esse hereditas pp suitatem. Vel dicat non videt̃ hereditatem percipere, sed administrationez, z sic hic duobus modis de verbo videtur facit mentionē, tn̄ duz filios suos appellat. Neqz in hac. l. neqz in alijs loquit̃ per verbum q fictionē denotet, sed proprie z vere dicendo, cum ergo suitas in suis non pcedat ex fictione, sed magis bm veritatem. lz quidā effectus qui ex ea sequuntur, vt qd non dicant̃ proprie hereditatem percipere videant̃ ex quadam fictione pcedere, tn̄ non sequitur qd confirmatio tabulaꝝ pupillarium ēt ad commodum filij abstinentis proprie non fiat nam tex. in. d. l. filius qui patri, dum vult qd ex substitutione filius abstinens possit succedere, non loquit̃ per aliquod verbuz qd fictionem denotet. Nec similiter. l. pater filio nec. l. filius qui se paterna. imo recte intuenti patet talem ꝯfirmationz proprie fieri. Nā, z si ex equitate per pretorē sublata sit necessitas z datū sit filio liberum arbitriū de bonis paternis obligetur, z ista fuit equitas que mouit pretorem vt pz in. d. l. si filius qui patri. z in. d. l. in necessarijs de acqui. here. ergo pprie z vere quo ad alia cōmoda filij suitatis remansit. Ad tertiū aūt rñdetur. nā ideo tacita pupillaris non admitit̃ ꝯ matrem, qz clare non constabat de voluntate substituentis. z ita loquitur. d. l. fi. C. de institu. z substi. sed in casu nostro clare constat ideo non obstat Minusqz ob. quartū de leg. ij. §. si sint. ff. ad tertul. qz non obstāte suitate filij abstinentis hereditas a qua filius se abstinuit dr̃ vacare, ideo mater vt proximior admittitur, tn̄ illa suitas sufficit ad confirmandū tabulas pupillares ad cōmodū filij impuberis. Non obst. quintum z vltimuz, qz illa iura loquuntur de aditione z repudiatione, que nō cōgruit suis sed extraneis inst. de hered.

de hered. quali. ꝛ differentia. §. extraneis. ¶ Ex quibus cōclu de. Existentiā suitatis operari confirmationē tabularum pupillarium matre pupilli existente in medio vltra Bar. ꝛ antiquiores. ꝛ contra quosdam Moderniores.

20 **Secundus** effectus secunde speciei vcꝫ semiplene † suitatis, q̄ est q̄n filius se abstinuit est qꝛ dicta suitas cōfirmat fideicōmissū vl'e ēt extraneo relictum a filio abstinente. pro quo allegaᷓ casus sing. in. l. ita tñ. §. si añt. ff. ad tre. imo bal. in. l. si paterna. C ꝺ reuo. his q̄ in frau. credi. dixit esse mirabile ꝙ suitas opereᷓ, q̄n filio nō nocet ꝛ alteri ꝓdest, qꝛ mirū est vt ad cōmodū extranei suitas opereᷓ per. d. §. per. d. l. filius qui patri. rō tñ cōiter per glo. ꝛ doct. ibi assignatur, qꝛ ex quo dictus filius cogi poterat adire ꝛ restituere sicut alius extraneus vt est tex. in. l. recusare. §. meminisse. ff. ad treb. nō est incōueniens vt talis suitas cōfirmationē dicti fideicom. vniuersalis opereᷓ. Ex quo sequiᷓ ꝙ filius restituēdo transfert plusq̄ habeat. sicut in simili fit in. l. fi. C. de iure dot. ꝛ. l. cuꝫ is. ff. de fideiuſ. lꝫ regl'r secus sit in. l. traditio. ff. de acquir. re. do. iteꝫ sequiᷓ ꝙ talis filius restituet hereditatem, ꝛ tamen non dicitur factus heres immixtione, ꝛ ꝑꝑ talem restitutionē non dicetur se imiscere, qꝛ nō dicitur fieri eo animo vt se imisceat vt est glo. in. d. §. si pater. vbi tñ tex. nō loquitur ꝙ filius se abstinuerit, lꝫ tñ suspectam hereditatē dixerit, nō tñ dicit ꝙ se abstinuerit. ꝛ tunc remedio trebelliani succurriᷓ vt se imisceat vt pꝫ in. l. qꝛ poterat ad treb. ꝛ in. l. ita tñ. §. qui suspectā eo. ti. Et ideo text. in d. §. si pater. nō dicit ꝙ filius cogatur adire, sꝫ tñ restituere tanq̄ aditio alia nō reqraᷓ ad ꝯfirmationē dicti fideicō. vniuersalis ꝑꝑ filij suitatē. Idē tñ puto q̄n filius expresse se abstinuisset

21 † qꝛ ēt in repudiante hꝫ locū coactio ex trebelliano per tex. i. l. nō iustā. C. ad treb. facit. l. patroni. §. alio. ff. eo. ti. Si ergo cogi poterat remedio trebelliani si abstinuisset, ꝛ sic militat supradicta ratio vcꝫ qꝛ coactione confirmari poterat, sequiᷓ ꝙ idē dōꝫ sit si filiꝰ se abstinuisset, siue ergo se abstinuerit expresse siue nō abstinuerit sed suspecta dixit lꝫ postea restituat fideicōmissum tanq̄ a suitate ꝯfirmatū, nō tñ illud facit animo adeūdi, vel abstinendi. iō nullū cōmodum ex hereditate sentire debebit, neq̄ dānū ac si coactus restituisset per dictā. l. qꝛ poterat. ꝛ dicto. §. qui suspectam. ꝛ hoc modo intelligit glo. ibi. d. §. si pater. Et iō si filius ꝑꝑ suspectionem hereditatis se abstinuit, poterit fideicōmissarius ipsum cogere tantū restituere tanq̄ aditio seu immixtio non sit necessaria ꝑꝑ suitatē. non obst. tex. l. recusare in prin. qꝛ lꝫ dicat in princ. de remedio senatusconsulti trebelliani, quo heres cogiᷓ adire ꝛ restituere, quod postea text. in filio in potestate dicitur habere locum in ver. sed ꝛ ad filiū. qꝛ non ꝓpterea dicit, ꝙ in eo habeat locum vt cogatur imiscere ꝛ restituere, imo simpliciter loquitur, ꝛ ideo ratione suitatis nō erit necesse cogere imiscere, sed tantum restituere per tex. in. d. §. si pater ꝛ ēt qꝛ dicta suitas ad talem confirmationeꝫ est sufficiens, qꝛ in alio non tollitur neq̄ debilitatur per beneficium abstinendi, nisi vt filius inuitus nō teneatur creditoribus paternis. vt. d. l. necessarijs. de acquirē. here. cum si. Clarius tñ si filius compellatur imiscere ꝛ restituere, qꝛ tunc non erit necesse ꝓbare filiationem ꝛ legitimitateꝫ filij, a qua suitas causatur. vt dictū est. s̄. in

22 v. qō. principali. † Duo ergo remedia hꝫ dictus fideicommissarius vniuersalis. Aut cogere filiū imiscere ꝛ restituere, aut simpliciter restituere. vt in dicto. §. si pater. ꝛ propterea cum legatarij particulares non possint cogere ex trebel. heredem adire vt l. si quis omissa. ff. si quis omis. cau. testa. ꝛ. l. mulier. § fi. ad trebelli. ꝛ. l. non est cogendus eo. ti. ꝛ. l. nam ꝙ. §. fi. ꝛ. l. cogi. eod. tit. sequitur ꝙ suitate filij abstinentis legata particularia nō cōfirmātur vt est tex. in. l. j. in fi. ff. vt in pos. lega. qꝛ si suitate ꝑdicta confirmaᷓ fideicōmissum vniuersale, qꝛ filius cogi poterat, ergo non confirmantur particularia legata ꝑꝑ que filius cogi non poterat. Quod tñ fallit in legato libertatis quod dicta suitate confirmatur. l. cum quasi. §. sed ꝛ si quis. ff. de fideicom. lib.

23 ꝛ. l. sciendum. ff. de manu. test. † Et cum legata pia legato libertatis equiparentur scđm Bar. in. l. proxime. in fi. ff. de his que in test. dele. Idem in legatis pijs dōm est etiam scđm Ange. ꝛ non mirum qꝛ alias disputari solet an legata pia debeanᷓ nulla facta penitus aditione. per. l. in testamento. ꝛ. l. antonius. ff. ꝺ fideicom. libe. de quo tamen. in. l. eam q̄. C. de fideicom. ꝛ. l. j. C. de sac. sanc. eccle. Que vera sunt in legatis factis in testamento patris. Sꝫ legata facta in tabulis pupillaribus bene deberētur substituto adeunte vt est tex. i. d. l. si filius qui patri in fin. ff. de vulga. ꝛ pupil. qꝛ illa non dicuntur confirmari solū ꝛ imediate ꝑꝑ suitatē, sed ēt per aditionem substituti pupillaris. Et intellige qō hic institutus in testamento patris fuit pupillariter substitutus filio exheredato alias dicta legata non deberētur. l. cum quidam. C. de lega. Ex quo no. ꝙ ēt a substituto filij exheredati legari potest, q̄n institutus est in patris testamento lꝫ repudiet ꝙ idē tꝫ hic Ang. non obstante. l. in ratione. §. qō vulgo. ī. ad. l. fal. dum text. dicit heres extiterit, qꝛ ibi facti contin-

24 gentiam denotat. † Nec arg. a ꝯrio sensu ibi assumi pōt qꝛ resultaret absonus intellectus ꝯ. l. ij. C. de condi. inser. Et aduertendū qō in tñ supradictū rationē cōsiderauit Ang. in. d. l. si filius qui patri. ꝛ in. d. §. si pater. vcꝫ quod ideo fideicō. vniuersale cōfirmetur existentia suitatis qꝛ filius cogi poterat qō voluit. primo limitando predicta qō vbi dicta ratio cessaret vcꝫ quod filius cogi non posset vt puta qꝛ mortuus mora in restituendo nō contracta vt cesset dispositio. l. non iustam. C. ad trebel. tunc fideicommissum vniuersale cōfirmaretur sola existentia suitatis dicti filij. Qō secūdo modo limitādo dicit idē esse si forte testōr expresse disposuisset quod filius cogi non posset, qꝛ cessante dicta ratiōe. l. cessat eius dispositio. l. adigere. §. quāuis de iure patro. l. qō dictum est. s̄. de pact. c. cum cessante de appel. ꝛ sic dictis duobus modis Ang. limitat. d. §. si pr̄, sed certe prima eius limitatio non procedit quod sic diducitur. eo ipso qō filius institutus grauatus de restituendo dixit hereditatem suspectam, ꝛ non voluit se immiscere vel abstinuit cogi poterit immiscere, ꝛ restituere per. d. l. recusare. §. meminisse. hec ergo potētia cogēdi filiuꝫ ꝛ si ad actū deducta non fuit postq̄ semel deduci potuit facit sit sit in potestate fideicō. an velit dictum filiū cogere adire ꝛ restituere, vt faciliores probationes habeat vt dicit gl. in. d. §. si pater. vel stare cōtentus qō fideicō. sit confirmatū suitate dicti filij. Ita qō stat in electione dicti fideicommissarij. vt vult glo. in. d. §. si pater. si igitur dictus fideicommissarius vult eligere illam partē qō fideicommissum sit suitate confirmatum poterit, lꝫ dictus filius mortuus sit nulla mora facta vel dolo commissa. Ita ꝙ dictus fideicommissarius sicut potuisset dictum filiū compellere ad restituendum dictū fideicommissum eius suitate confirmatū eodē modo poterit compellere heredes ipsiꝰ filij, ꝛ si heredes non haberet ipso iure restitutuꝫ intelligereᷓ ꝑ ea que habentur in. l. sancimus. §. fi. C. d treb.

25 **Ex quibus** † sequiᷓ. v. ꝯclusio. Qō fideicōmissum vniuersale cōfirmaᷓ sola existētia suitatis filij grauati dicentis hereditatē suspectā, ꝛ se non immiscentis, vel abstinentis ēt si nulla mora facta vel dolo cōmisso ante restitutionē mortuus sit. ꝙ est ꝯ Ang. Et totū hoc operaᷓ illud nomē heredis ꝙ penes dictū filiū remansit ꝑꝑ suitatem lꝫ se nō immiscuerit. arg. l. ex duobus. §. fi. cū seq. ff. de vulg. ꝛ pup. Et lꝫ talis cōfirmatio fideicōmissi non cedat ad cōmodū ipsius filij suspectā patris hereditateꝫ dicentis, tñ sufficit ꝙ non cedat ad incōmodū ad hoc vt existentia suitatis opereᷓ. Nam vt sepius s̄. dictum est beneficiū abstinen di a pretore introductū, facit ne filius inuitis creditoribus paternis teneaᷓ. l. in necessarijs. ff. de acqui. here. cū si. circa secundā Ang. limitationem an talis dispositio testatoris mandatis filiū institutū rogatū de restituēdo non posse cogi adire. dicenduꝫ primo vr̄ qō valeat p. l. ij. C. vt in pos. lega. dum dicit qō satisdationes que inducte sunt gratia tuendi voluntates testatorum possunt remitti testatorū volūtate. Sꝫ in ꝯriū qō talis dispositio non valeat facit, qꝛ sequereᷓ qō repositū esset in voluntate dicti filij an dictum fideicōmissuꝫ valeat, ꝛ iō tanq̄ captatoria talis dispositio non tenere. l. captatorias. C. de te. mili. l. j. nonnūq̄. ī. ꝺ condi. ꝛ demō. Sꝫ ad hoc responderi posset ꝙ expresse non dicitur esse remissum in ptāte filij sed velate quo casu tanq̄ captatoria non pōt dici non valere. l. d. l. nōnūq̄. ꝛ. l. si qs sempronīū. ꝛ vt illa. istitutio ꝺ hered. institu. Aliud tñ obstare vr̄ dicte limitationi hꝫ Imo. ꝛ aliquos

26 moderniores in. d. §. si pater † qꝛ coactio per trebellianū introducta est iure publico ob conseruandas volūtates testatorū. l. vel negare. ff. quēad. testa. ape. iuncta. l. qꝛ poterat ad te. sed nemo facere pōt qō leges in suo testamēto locū non habeant. l. nemo pōt. de leg. j. Igitur dicta dispositio nō valet. Et bm̄ hoc sequiᷓ ꝙ. l. nemo pōt non solum locū habeat vt testator nō possit facere ꝙ. ll. inducētes solēnitatē testamēti vt testiū, vel introducētes substātiā testamēti vt ꝙ in eo instituaᷓ heres vt. ll. prime de his q̄ in testa. deleñᷓ, nō habeāt locū in suo testō. sꝫ ēt nō pōt facere vt alie. ll. inducte vt testatores testati decedant similiter locū non habeāt in suo testamento. ita ꝙ. d. l. nemo pōt. loquiᷓ q̄ ad oēs. ll. q̄ solēnitatē aliq̄, vel obseruantiā de iure publico itroductā iducerēt. ꝛ ꝓpterea nō ob. d. l. ij. C. vt in pos. le. qꝛ ille cautiōes nō sūt itroducte ꝑꝑ publicā vtilitatē, vt ibi dꝛ bal. imo

legatarij ꝛ fideicõmissarij nõ prestita. d. satisdatione agere pos
sent qđ nõ esset in casu nostro. Et hinc ẽt est qđ olim falcidia ꝓ
hiberi nõ poterat. l. ꝙ de bonis. §. j. ff. ad. l. fal. qꝛ ius publicum
respiciebat vcꝫ vt testatores hr̃des haberẽt ex testõ vt insti. ad
l. fal. in prin. ꝛ ꝑ Bar. in. d. l. nemo põt. Et ita dđꝫ est i casu no
stro ꝯ Ang. nõ ob. ꝙ hodie falcidia possit ꝓhiberi, vt in auct.
sꝫ cũ testator ꝛ in corpore vñ sumit. ꝛ iõ est qꝛ vbi falcidia ꝓhibi
ta est lꝫ nõ adeat̃ hr̃ditas ex testõ. legata tñ valẽt, ꝛ sic res non
deducitur in totũ ad cãm intestati ẜm Bar. in. d. l. nemo põt.
ꝛ in. l. j. in prin. ff. si quis omis. cã test. ꝙ an ꝓcedat latius dictũ
est in mea repetitione. d. l. nemo potest.

27 Tertius †effectus est vt exĩtẽtia suitatis confirmet
dationem tutoris, q̃ datio tutoris in testõ,
ꝛ si aliter nõ valeat nisi ex testõ hereditas adeat̃. l. si nemo. de
test. tu. tñ ex quo est suitas qua mediãte nõ dicitur testator he-
rede carere absq; alia imixtione, vel aditione cõfirmata dicet̃
tutoris datio, ꝛ ita tꝫ Dy. ꝛ Bar. in. d. l. si nemo. ꝛ Cy. in. l. ij.
C. eo. ti. ꝛ Bar. ẽt in. d. l. si filius qui patri. de vulg. ꝛ pup. Qđ
tñ sane intelligẽdũ est scđm cõem opi. qñ tractamus de suitate
illius filij cui tutor datus est. Naꝫ si filio impuberi exheredato
datus esset tutor ꝛ alius filius esset institutus sola existẽtia sui-
tatis dicti filij instituti nõ ꝯfirmaretur datio dicti tutoris, qꝛ nõ
dicitur cedere in cõmodum ꝛ vtilitatem ipsius filij instituti. ni-
si consideres, vt. s̃. proximo secundo effectu dictum est, qđ bene
ficium abstinendi a pretore solũ introductum fuit ne filius inui
tis creditoribus paternis teneretur. l. necessarijs de acqui. he-
re. cũ si. quo ad omnia igit̃ alia adhuc filius dicit̃ heres rema-
nere, ꝛ ideo dicta datio cõfirmaretur existentia dicti filij insti-
tuti, cui tutor datus nõ fuerat. Multo ergo magis confirmare
tur existentia suitatis impuberis instituti ẽt abstinentis, cui ip-
se tutor datus fuisset cuius impuberis interest habere tutorem
q̃ dictũ impuberẽ tueri possit. l. j. in prin. ff. de tut. nec obstat pre
dictis ꝙ priuilegiũ ipsius pupilli non debeat trahi in alterius
damnũ, vt. l. impuberi filio. ff. de administra. tuto. ꝛ. l. cuꝫ filius.
28 ff. de testamẽ. mili. ꝙ traheret̃ si datio tutoris cõfirmaret̃, †cũ
tutoris officiũ dicatur esse onus vt. l. tria onera. ff. de excu. tuto.
Jõ forte gl. dixit in. d. l. si nemo ꝙ hoc casu dãdus est alius tu-
tor, vel cũ auctoritate iudicis hereditas adeatur ꝛ vocabit̃ di-
ctus alius tutor attilianus vcꝫ datus in defectum alterius tuto
ris, qui nõdũ administrauit. de quo mentionẽ facit Bal. in ca-
su isto in. d. l. si filius qui patri circa finẽ. ꝛ pꝫ insti. de attili. tu-
to. in prin. Que tñ cautela, nõ est bona, qñ filius ipubes vellet
se abstinere, imo tunc dđm est qđ non obst. tali abstensione ad-
huc suitas firma manet, qđ operat̃ cõfirmationẽ dationis tuto
ris, q̃ tutoris datio principaliter introducta est in fauorẽ ipsi⁹
pupil. lꝫ in ꝯñam dicatur onus tutoris cũ periculũ ad tutorem
pertineat. l. quidã decedẽs. in fi. ff. de administra. tuto. Sed qñ
vnus actus potest esse fauorabilis ꝛ odiosus inspicitur principa
lis intentio per ea que hñr in. l. qui exceptionẽ. ff. de conditione
indebi. cũ ergo principalis intentio in datione tutoris sit fauor
pupilli lꝫ secundario sit onus tutoris, istud secundario non attẽ
dit̃ ꝛ sic nõ ob. d. l. ipuberi filio. ꝛ. d. l. cũ filius. qꝛ vt dicit Joã.
de imol. in. d. l. filius q̃ patri. d. l. impuberi. ꝛ. d. l. si filius q̃ pa-
tri loquunt̃ de alio preiudicio, super quo testator prouidere non
poterat, sed hic testator poterat ꝓuidere in dãdo tutorem. l. j. ff.
de testamen. tute. Ex quibus oibus effectibus suitatis filio ẽt
abstinente satis pꝫ suum non obstante abstensione facta de iure
29 pretorio heredẽ remanere ꝛ appellari posse. †Sed cum duo in
solidũ vnius non possint esse heredes vt est text. in. l. ꝙ ꝯ. §. vni
duo. ff. de reg. iuris ꝛ facit. l. si vt certo. §. si duobus vehiculũ. ff.
cõmo. Pꝫ qđ in suis de iure ciuili nõ habebat locum edictum
successorum vt est tex. in. l. j. §. sciendum. ff. de suis ꝛ legi. facit.
l. qui se patris. C. vnde liberi. Et ideo gl. in fi. in. d. l. qui se pa-
tris lꝫ teneat per. §. placebat insti. de agna. successio. qđ etiam
de iure ciuili post introductũ beneficium abstinendi a pretore
locum hꝫ in suis edictũ successorium. Qđ idem tꝫ glo. in rub C.
de successo. edic. ita qđ dictus. §. sciendũ. ꝛ. d. l. qui se patris es
sent correpte. Tñ Jaco. de are. Pet. Cy. Mar. si. ꝛ cõmuni
ter vltramontani ꝛ doc. Bononienses. añ Bar. vt refert Cy.
in. d. rub. de succes. edi. ꝛ in. d. l. filius qui se patris dictas glo.
reprehendebãt. s̃. dicta ratione, qꝛ plures non poterãt esse he-
redes vnius insolidũ. ꝛ ẽt qꝛ nõ est dđm quod per. §. placebat
30 corrigatur. l. qui se patris, †cum codex fuerit post institutiões
cõpilatus, vt in proemio. ff. in prin. ergo nõ est dđm qđ. ll. C. ꝑꝑ
iura posita in institutionibus corrigant̃. nec obst. d. §. placebat
secundum eos, vt refert Cyn. vbi. s̃. qꝛ loquitur in alijs agnatis
q̃ꝫ in suis ꝛ ita. d. §. intelligere vr̃. gl. in. d. rub. C. de succes. edic.
Quod ẽt suaderi potest alia ratione qꝛ cũ de iure ciuili sui sint
necessarij si ius ciuile permitteret sequentes etiam esse heredes
contradiceret sibijpsi, ꝛ esset quedam repugnantia ꝯ. l. vbi re-
pugnantia. de regu. iur. ꝛ ideo dicunt ipsi per. d. l. qui se patris
edictũ successorium in suis locum tantum habere de iure pre-
torio nõ ciuili. nec tunc supradicta ratio obstaret, qꝛ ꝛ si duo nõ
possint esse heredes vnius insolidũ eodẽ iure, pñt tñ esse diuer
so iure, vt videamus in vsufructuario ꝛ domino. ꝛ ideo suus te-
nens primũ locũ succedendi remanebit heres de iure ciuili, lꝫ
se abstinuerit. Sꝫ sequens qui de iure pretorio admittit̃ dicet̃
heres, vel bonoꝝ possessor de iure preto. Sꝫ certe hac ratione
etiam considerata ꝛ attenta Bar. in. d. l. qui se patris. ꝛ in. d.
l. prima. §. fi. ff. de suis ꝛ legi. ꝛ in. l. ex contractu. ff. de re indi. sal
uat ꝛ sequitur primã opi. gl. videlicet vt de iure ciuili sequẽtes
post primos suos abstinentes admittãtur ꝛ ꝑ ꝯñs inter suos hꝫ
locũ edictum successoriũ nõ obstantibus supra in contrariũ ad
31 ductis, †qꝛ videmus qđ ille qui factus est heres aditione si ꝑ
beneficium restitutionis in integrũ qđ est a pretore inductuꝫ. l.
j. in princi. ff. de in integ. resti. aduersus aditionẽ restituitur nõ
desinit esse heres de iure ciuili. l. ꝛ si sine. §. sed qđ papinianus.
ff. de mino. ꝛ tñ sequentes admittunt̃ đ iure ciuili vt. l. j. §. si q̃s
adita. ꝛ. l. ij. §. si bo. pos. ff. ad tertul. nec ob. tex. l. ij. §. interdũ. ff.
de vulg. ꝛ pupil. vbi si minor institutus ꝑ restitutionẽ in itegrũ
repudiauit pretor admittit substitutũ vulgarẽ. ita qđ non videt̃
ꝙ succedat de iure ciuili, sed vocet̃ a pretore. Sꝫ rñdet ibi bar.
ꝙ lꝫ pretor possit eum vocare, tñ nõ sequitur qđ non possit etiã
substitutus vocari de iure ciuili. Uel secundo rñderi põt sequẽ
do primũ intellectum glo. ibi vcꝫ qđ ibi repudiauerat ꝛ restitui
tur vt adeat ꝛ secundum hoc nullo modo obstaret. ꝛ ideo cõclu
dit ẽt ibi Bar. ꝛ in. l. j. in prin. de vulg. ꝛ pup. ꝙ institutis ad-
euntibus ꝛ postea per restitutionẽ in integrũ repudiãtibus sub
stitutus vulgaris admitti põt ẽt de iure ciuili. Et tũc sequet̃ qđ
instituti restituti erunt heredes directo substituti vulgares de
iure ciuili admissi erunt hr̃des vtiliter. sicut videamus in insti-
32 tuto grauato de restituendo †qui post restitutionem dr̃ hr̃s di
recto, ꝛ fideicõmissarius dr̃ hr̃s vtiliter ẽt de iure ciuili. vt pa-
tet in. l. j. ꝛ. l. restituta. cũ si. ff. ad treb. ꝛ ꝑꝑ hec nõ obstãt ꝯria
supra pro alia parte adducta vcꝫ. d. §. vni duo. ꝛ. §. si duobus ve
hiculũ. ꝛ minus scđm eũ ob. qđ dicebat̃ qđ. §. placebat. nõ po-
terat corrigere. ll. C. qꝛ cũ. l. C. nõ sit de. l. decisiõibus nouiter tẽ
pore. C. factis lꝫ sit in. C. posita tñ edita fuit. d. l. qui se patris an
te iura noua institutionũ, ꝛ sic potuit corrigi ꝑ iura institutionũ
vt gl. vult in. d. l. q̃ se patris. vel non loquit̃ in filio ꝛ nepote sed
in alijs casibus. Et ꝓ hac opi. Bar. alleg. casuꝫ in. l. defunctis
C. de legi. here. Bal. aũt in repe. huius. l. circa hunc articulũ
multũ ꝑfunctorie locutus est. ꝛ tenere videt̃ ꝙ successoriũ edic
tũ non habeat locũ in suis, sed in alijs q̃ vocant̃ de iure ciuili. ꝙ
ipse idẽ Bald. tenuit in. d. l. qui se patris, lꝫ nõ se fundet in. d.
l. defunctis. imo ẽt intelligitur vt loquat̃ de eq̃tate iuris ciuilis
lꝫ alio mõ tã intellexerit ibi, ꝛ in. l. j. C. đ his qui ante aper ta. vt
dictum est supra in. vj. principali quesito. tñ cõcludit ꝙ edictuꝫ
successoriũ locũ habeat in suis ꝑ. x. argumenta, videbis ꝑ te. te-
nẽdo ẽt ꝙ bñficiũ abstinendi fuit introductũ de iure ciuili. ꝙ. s̃.
in. vj. prin. quesito clare improbatũ fuit. Subdẽs ẽt ꝙ. §. place
bat. loquit̃ in omnibus agnatis ergo ꝛ in suis. neq; est dicendũ
ꝙ cõcedat̃ agnatis transuersalibus ꝛ deneget̃ liberis qꝛ ista nõ
esset iustitia sed stultitia ẜm eũ. Qđ idẽ tenuit Bart. de sali. in
rep. d. l. q̃ se patris. Bo. Christoforus de castel. in rep. l. filio
preterito. e. ti. j. tꝫ ꝯ gl. ꝛ Bar. sequendo communẽ opi. doct.
33 ante Bar. †ꝙ edictũ successoriũ locũ non habeat in suis de iu
re, ꝛ maxime mouet̃ ꝑ. l. j. §. sciendũ. ff. de suis ꝛ legi. cũ ibi dicat̃
ꝙ in suis cessat edictum successorium lꝫ tempore illius. l. filius
haberet beneficium abstinendi, nec ẜm eum reperitur hoc ali-
qua. l. correctum. non obstantibus in ꝯrium allegatis, maxime
per Bar. Respondet primo ad. d. l. defunctis. qꝛ veruꝫ est ꝙ
filijs defunctis ꝛ absentibus frater defuncti iure cõsanguinita
tis succedere põt vcꝫ iure pretorio. Sed hec rñsio non solum
diuinat illum tex. imo est ꝯ eius intentionem. Nam pretor nõ
admittit iure consanguinitatis sed magis ex quadam equitate
l. j. de leg. prestan. Rñdet etiam ad. §. placebat, qꝛ verũ est ꝙ
in agnatis de persona ad personã hodie hꝫ locum edictum suc-
cessoriũ qñ agnat⁹ exclusus a successiõe nõ remanet heres, alias
secus, ꝛ sicut vult ꝙ in agnatis suis locũ non habeat edictũ suc-
cessoriũ ꝯ gl. ꝛ Bar. An aũt dictus. §. placebat loquat̃ de ꝑso
na ad personã, vel de gradu in gradũ, vel de capite in caput.

infra.

ꝯ.patebit. ¶ Rñdet ēt tertio ad.d.§.si qs addita.dnm tex.di-
cit ibi ius.scꝫ pretoris sed ista expositio est ꝯtra illum tex.qui
34 dicit ius antiquū.† qđ non est aliud nisi ius.xij.tabu.vt ibi dicit
gl.⁊ pꝫ ex ꝓcedenti.§.sꝫ.d.Rapha.ful.i.d.l.q se pr̄is.primo ꝑ
opi.gl.⁊ bar.alleg.vltra eū in argu.tex.l.ij.§.sꝫ si sint.ff.ad ter-
tul.vbi libri sui obstāt matri vt nō succedat ꝑ tertullianū filio q
liberos suos hēbat.⁊ subdit tex.dūmō hr̄ditatē dicti libri sui
habeant.Nam si abstineret nudū nomē hr̄dis,ꝙ ꝑꝑ suitatem
apud eos remansit non excluderet matrē.pꝫ ergo ꝙ filius ab-
stinēs remanet heres matris,⁊ tñ mater pr̄is succedit ꝑ tertul-
lia.senatuscōsult.ꝙ est de iure ciuili.l.ius ciuile.ff.de iusti.⁊ iu.
dicit tñ ipse ꝙ magis sibi ꝑplꝫ opi.ꝯria vcꝫ vt edictū successoriū i
suis locū nō hēat đ iure ciuili.sꝫ de iure ꝑto.⁊ ꝑ hoc dicit eē ca-
suꝫ in.d.l.q se pr̄is,vbi tm̄ đ iure ꝑtorio seqntes admittunt̄,nec
dici pōt ꝓm eū ꝙ sit correcta,nā nō ꝑ.l.defunctis.C.de leg.her.
qꝛ ⁊ si posterior sit in volu.tñ nō vr̄ iunior ⁊ minus ꝑ.§.placebat
qꝛ ille.§.loquit̄ in trāsuersalibus vbi loquit̄ ille ti.de legi.agna.
suc.qꝛ loquit̄ qñ nullus suus extat,vt pꝫ in prin.d.tit.ij.qꝛ.d.§.
placebat loquit̄ de eo q spnere poterat hr̄ditatē aut mori anq̄
adiret,ꝙ non cadit in suis.insti.de hr̄dū qua.⁊ differētia.§.sui.
tertio mō rñdet ⁊ ad hoc dicit eē multū aduertēdū.qꝛ đ iure ci-
uili,⁊ sic.l.xij.tabu.tm̄ agnati primi gradus vocabant̄ ab itesta
to,vt.d.§.placebat.⁊.l.ꝓnuntiatio.§.j.ff.đ vb.signi.nec de se-
quētibus in gradu agnatoꝝ.l.xij.tabu.se ipediebat ꝑtor aūt vi-
dēs hoc eē iniquū voluit vt dicti agnati sequētes in gradu repu
diātibꝰ primis admitterent̄ ꝑ vñ cognati,⁊ sic cū cognatis eodē
ordine ⁊ gradu vñ ꝓximiores cognati in gradu ꝑferebant̄ agna
tis in gradu inferiori,ꝙ aūt vidēs imꝑator,nec putās iuri esse
cōsonū vt cognatus ꝓcedēs in gradu agnatū excludat,lꝫ iferio
ris gradus induxit ꝙ in agnatis eēt locus edicto successorio de
iure ciuili,ne opus esset quod veniret de iure pretorio per vnde
cogna.⁊ hoc ideo fecit in agnatis ⁊ non in suis respondendo
rationi Bal.supra posite quia pretor in agnatis non plane aut
in totum iuste ꝓuidit,sꝫ in suis iuste ꝓuidit ⁊ plene aut perfecte
Nā filio abstinente vocauit nepotē ꝑ vñ liberi ⁊ nepote absti-
nente vocauit ꝓnepotē eo.mō.Nec eos cū agnatis alijs admi
sit aut cū cognatis vocauit,⁊ iđ non fuit necesse ꝙ imꝑator per
suas ꝯstitutiones in suis successoriū edictū introducēdo ꝓuide-
ret sicut in agnatis.Adducit sir̄ de filio emācipato vocato a ꝑ-
tore,de quo aliter de iure ciuili vsq ad tēpus Justiniani nō fuit
prouisum,⁊ tñ ꝓuidit ius ciuile de filio respectu hr̄ditatis ma
35 tris,qꝛ in dicto casu ꝑ ꝑtorē non plene fuerat ꝓuisuꝫ.† Et sub-
dit in hoc exēplū ita obscurū,⁊ ꝯfusuꝫ,vt puto errore scriptoris
ꝙ non pōt intelligi,sꝫ hec vltima rō bona non vr̄,nā non ꝓui-
disset hodie imꝑator in successiōe emācipatoꝝ vt in auc.đ hr̄-
di.q̄ ab intesta.§.nulla.si fuisset in emācipatis satis ꝓuisuꝫ ꝑ ꝑ-
torē non tñ dico ꝙ §.placebat loquebat̄ in suis.Nec ꝓꝫ eū ob.
§.si qs adita qꝛ ꝑ illud senatusconsultū dr̄ vt patet in.l.j.§.si ne
mo filioꝝ.ff.ad tertul.qđ quādiu filius voluerit ad se legitimaꝫ
hr̄ditatem ꝑtinere ius antiquū locū non habeat vcꝫ vt agnati
excludantur.Requirit ergo dictum senatusconsultū tertullianū
voluntatem ꝑmanentē ⁊ ꝑseuerantē.Ea ergo deficiente sequē
tes vocant̄ de iure ciuili ꝑ illud senatusconsultum.Neq hoc
reperit̄ in suis vt sequētes in gradu aliquo mō de iure ciuili vo-
cent̄ lꝫ primi se abstineant,nec ēt ob.ꝙ si filius q hr̄ditatē adi-
uit restitutus ēt remanet hr̄s nomine sicut suus ab initio absti-
nens ⁊ sic nō vꝫ ꝙ alius postea possit esse suus de iure ciuili,qꝛ
ꝓm eū eo ipso ꝙ sequens ꝑ senatuscōsul.admittit̄ ipso iure,ille
precedens desinit esse hr̄s ēt nudo nomine,qꝛ senatuscōsul.po-
tuit illud facere ꝙ facere nō poterat pretor vt.l.⁊ si sine.§.sꝫ ꝙ
papi.ff.de minō.Et rō est,qꝛ sequens ibi nō vocabat̄ de iure ci
uili.Et eodē modo rñdet ad.d.l.ij.§.⁊ si sint.que rñsio vr̄ esse ꝯ
tex.d.§.sed si sint.vbi filius suus abstinuit deinde admittit̄ ma
ter ꝑ senatuscōsultum nō obstante ꝙ penes filiū remanserit nu
dum nomen heredis,ꝙ tñ matri nō obstat vt ibi.Et ideo non
est dđm ꝙ ex dispositione senatuscōsulti ipso iure primus desi-
nat esse hr̄s.Rñdet ēt Fulg.ad.l.ex ꝯctu de re iud.qꝛ ibi secū
dum eum substitutus vulgaris admittitur de iure pretorio,quia
sicut institutus q adiuit beneficio pretoris restitutus repudia-
uit,Jta substitutus beneficio pretoris admittit̄.argu.l.qđ si mi
nor.§.restitutio.ff.de mino.Pro quo vltra eū facit tex.in.l.ij.§.
interdū.ver.ergo.ff.de vulga.⁊ pup.Et per predicta satis bene
responsum vr̄ ad.d.l.ex ꝯctu lꝫ ibi non appareat an iure ciui-
li,vel pretorio,⁊ etiam licet tex.in.d.versi.ergo.nō dicat substi
tutū tantū de iure pretorio admitti vt dixit Bar.respondēdo ad
illū tex.Preterea ibi loquit̄ in eo q iā adiuerat ita qđ re ⁊ no-
mine factus fuerat heres ꝑꝑ additionem.Igitur non ita facile
substitutus de iure ciuili videbatur posse admitti sicut qñ suus
36 nulla facta imixtione se abstinuisset pretoris beneficio,† qꝛ saltē
re nunq̄ dici potuit heres,lꝫ ex iuris ciuilis dispositione ꝯcat̄
suus necessarius.inst.de here.qua.⁊ diff.§.sui.Tamē postq̄ se
nō immiscuit hereditati imo se abstinuit minus respectu heredi
tatis dr̄ habuisse q̄ extraneus qui adiuit ⁊ postea etatis benefi
cio restitutus est.et ideo non obstaret ēt opi.Barto.qđ tunc se
quēs de iure pretorio tm̄ admittatur per.d.l.sed si sine.§.sed cū
papi.ff.de mino.Nec ꝓm eum ob.d.l.defunctis.in qua Bar.fa
cit magnū fundamentū.Nam inducit ius nouū,vel refert aliud
ius ꝙ fuit inductū eo qꝛ ꝙ fratres ꝯsanguinei ex auctoritate iu
ris ciuilis,vel senatuscō.tertuliani preferebantur mat.insti.ad
tertul.§.preferuntur.Quod verū est qñ defunctus filiū suū non
habebat.Nam si habuisset ⁊ abstinuisset ⁊ ꝑꝑa nomine heres
remāsisset frater ꝯsanguineus nō vocabat̄ iure.xij.tab.l.j.đ suis
⁊ leg.⁊.d.§.placebat.nec ꝑ vnde legit.Jđ qđ frater necesse ha-
bebat venire ꝑ vñ cogna.quo casu mater sibi preferebat̄ alleg.
l.mr̄.C.ad tertul.sed melius facit.l.si quis.vel si qua eo.titu.Ex
qua clare colligit̄ matrē cognatis preferri.Qđ cū esset incōue-
niens inducta fuit.d.l.defunctis.vt dicti fratres admitterētur
de iure ciuili iure cōsanguinitatis ne a matre excludant̄ cū hoc
casu plene nō esset prouisum ꝑ senatuscōsul.tertu.qui post suos
non vocabat fratres sed matreꝫ.d.§.sed si sint in ꝑtāte.Neq ēt
plene prouisum erat per pretorē qui eos vocabat per vnde co-
gnati,vt.d.§.placebat.ita ꝙ a matre hoc casu fratres exclude-
bantur.Non ergo est dđꝫ vt dicit Bar.ꝙ per.d.l.defunctis ne
potes per successoriū edictū admittant̄ quibus nepotibus de iu
re pretorio esset succursuꝫ cū ipsi ⁊ ꝓnepotes ⁊ ceteri vocabant̄
per vnde liberi.Sed certe satis a longe trahi vr̄ hic intellectus
ad.l.defunctis.⁊ sine diuinatione nō procedit cū in.d.l.nulla.đ
matre mentio habeatur.Nam si nouum remedium imperator
introducere voluisset,ne mater fratrē excluderet,nō est creden
dū ꝙ ita simplr̄ locutus fuisset nullā mentionē de matre facien-
do,presertim cū multa iura ꝑ.d.l.defunctis ꝓm eius intellectū
corrigerentur,qđ in dubio nō est presumendū.Preterea scđm
dictum intellectū sequeretur qđ nepos virtute successorij edicti
37 nō posset succedere de iure ciuili sed mater ⁊ fratres sic.† ⁊ cer
tuꝫ est ꝙ minus est debita mr̄i vel fratri hr̄ditas q̄ nepoti ex fi
lio.l.scripto.in fi.ff.vnde lib.⁊ tñ dicti nepotes ꝓm eius opi.non
possent perpetuo ad dictā hereditatem venire sed tantum intra
annū,cū pretoris beneficia annalia sint.l.j.§.largius.ff.de succe.
edic.l.emancipata.C.q admitti.Jtem nepotes tenerentur pre-
torē adire.l.fi.C.qui admitti.qđ facere nō teneret̄ mater.vel fra
ter,qui de iure ciuili venire possunt per.l.lꝫ.C.de iure delib.qđ
esset absurdū.Rñdet ēt vltimo Fulgosius ad id ꝙ dixit Bar.
de restōne ex trebelliano,vbi institutus rogatus de restituendo
facta restōne habebit directas ⁊ fideicōmissarius vtiles,qꝛ ꝓm
Fulgosium ille vtiles non sunt de iure ciuili.vt vult Bar.sed de
iure pretorio per tex.insti.de fideicō.here.§.post qđ.Nec dicē
dum est,qđ ideo sunt vtiles ciuiles.eo qꝛ senascōsultum preci-
pit dari vtiles,qꝛ illud senatuscōsul.vult qđ dent̄ a pretore arg.
eius qđ dr̄ de bono.pos.que ex legibus ⁊ senatusconsul.dat̄.in
sti.de bo.pos.§.vij.⁊.l.j.ff.vt ex legi.⁊ senatusconsul.bo.pos.de.
Sicut ēt videmus dicit ipse qđ si dñium Venetiarum aut prin-
ceps mandaret ꝑtāti Padue,vt talem causam deberet dele-
gare.si a tali delegato appellaretur,deberet ad ꝑtātem delegan
tem appellare.l.imperatoris de ap.Nec tñ ille dicit delegatus
a dñio.⁊ ita dđm est,in actione quā pretor dat virtute senatuscō
sulti trebelliani.Sed certe hoc nō vr̄ procedere qꝛ tex.instit.de
fideicō.lib.§.restituta.ver.⁊ in neronis.dicit,qđ senatusconsul-
to trebelliano cautum est vt omnis actio que iure ciuili habetur
di ⁊ in heredē dabatur det̄ fideicommissario.⁊ ꝯ fideicom.nec
ibi mādat ꝑ pretorē fieri,imo senatusconsultū fecit ⁊ ꝑ ꝯñs ius ci
uile.l.ius ciuile.de instit.⁊ iure.Ad idem text.in.l.j.in princ.ff.
ad trebel.Non obst.§.post quod.nam lꝫ dicat qđ post senatus
consultū pretor vtiles actiones dedit,non ꝓꝑea sequitur qđ per
senatusconsul.date nō fuerint,imo presupponere vr̄ per senatus
consul.datas fuisse duꝫ dicit post qđ senatusconsul.⁊c.Jdeo tñ
forte ibi de pretore mentionē fecit,qꝛ cum ēt bonorum pos.co-
gatur per trebellianum restituere.l.j.§.bonorum.ff.ad treb.isto
casu expedit quod pretor vtiles daret de iure pretorio.Sed qñ
heres adiēs de iure ciuili restituit vtiles transferūt̄ de iure ciui
li,vt vult barto.Jdem tamen do.Rapha.fulgo.in eadeꝫ.l.qui
38 se patris predictis non obstantibus,† dicit quod de iure nouissi
mo in suis locum habuit edictum successorium,non tamen eo

modo quo dicit bar. vcʒ ꝙ sequẽtes habeãt vtiles imo habebũt directas ⁊ hoc p tex. in auc. de hẽ. q̃ ab inte. §. j. ⁊ §. ꝯñs. vbi imperator Justinianus pmittit descendentes succedere quos pōt facere hẽdes de iure ciuili, ⁊ fecisse vr̃ postꝗ̃ pmisit eos succedere. Ita ꝙ de iure ciuili edictũ successoriũ locũ habebit in suis. ꝙ multis alijs verbis ad hũc finẽ tendentibus ibi declarare nitit̃. Sed dicat qcqd vult ille tex. nullo modo facit. Nam si recte inspiciatur nunꝗ̃ loquit̃ ꝙ filio abstinẽte nepos admittat̃. prout querimus in hoc articulo. sed sp loquit̃ de illis admittendis quorum pater nō viuebat quos admittit aut cũ patruis, aut cũ parẽtibus, sublata dr̃ia emãcipationis. ⁊ pr̃ie ptãtis ⁊ sexus. Ita ꝙ lʒ de dicto tex. faciat magnũ festũ tñ inter parũ ⁊ nihil facere vr̃. Nec ƀm eundem pro bar. facit tex. in. l. si ex modica. §. si filius. ff. de bo. li. qꝛ lʒ patronus ab intestato ad successionẽ liberti vocetur per. l. xij. tab. insti. de legi. patro. succes. per totũ. Tñ qñ libertus decedit testatus vocatur per pretorem insti. de succes. lib. post prin. ⁊ facit tex. insti. de bo. pos. §. vj.

Licet ergo i hac difficultate multi multa dixerint vt ex. s. scriptis apparet, tñ oẽs ⁊ gl. ⁊ doc. in hanc vnã cō-

39 uenerunt sniam† vt filio abstinente nepos admittat̃. sed dr̃ia est an iure pretorio vel ciuili. et ꝙ iure ptorio admittatur allegatur d. l. qui se patris. ⁊. d. l. j. §. sciendum. ff. de suis ⁊ legi. Et ẽt allegat̃ rō qꝛ duo eodẽ iure nō possunt esse hẽdes eiusdẽ insolidum. Ita ꝙ si predictis duabus legibus ⁊ rōni rñderet̃ nullus negare posset in suis locũ esse edicto successorio dẽ iure ciuili. Et iō aduertendum ꝙ. d. l. qui se patris nō vr̃ obstare. qꝛ vt obstare videat̃, necesse est intelligere in filio ⁊ nepote in ptãte. Naʒ si filius nō se abstinuisset ab hẽditate paterna. in. d. l. qui se patris, frustra ibi tractaret̃ an nepos auo ex psona sua succederet postꝗ̃ nō vult ibi esse hẽs pr̃is, qꝛ dictus pr̃ idẽq; filius qui se nō abstinuisset virtute suitatis trãsmisisset hẽditatẽ nō agnitã ad quoscũq;. l. ex militari. §. fi. ff. de test. mil. l. apud hostes. C. de suis ⁊ legi. ẽt si nepos esset in medio vt plene videbimus. ĩ. in hac. q. dũ tractabimus de effectibus suitatis post mortẽ filij. Et lʒ eã trãsmittat cũ bñficio abstinẽdi. vt. l. si quis filiũ. §. j. ff. de acq. hered. tñ postꝗ̃ dictus nepos. in. d. l. q se pr̃is nō vult esse hẽs pr̃is nō poterit dictus nepos ex psona dicti patris abstinere. Et ideo tenendo ꝙ in. d. l. qui se pr̃is pr̃ se non abstinuit nullo modo. d. l. facit ad edictũ successoriũ. Si aũt intelligeres ꝙ ibi pr̃ idemq; filius se abstinuisset. Primo ista est diuinatio ad illũ text. scđo vr̃ esse ꝯ intentionẽ litere. Nam si ibi pr̃ abstinuisset si ille nepos fuisset heres pr̃is nō potuisset hr̃e aui hẽditatẽ ex persona pr̃is. cuius ꝯrĩũ satis innuit a ꝯrio sensu illa lex. Nec ob. si quis diceret ꝙ nepos potuisset hr̃e qꝛ potuisset abstẽsionẽ filij renocare per. l. fi. C. de repu. here. qꝛ tale bñficiũ ipsi abstinẽdi conceditur nō successori vt pʒ in tex. d. l. fi. ibi dũ dicit ei. ⁊ ita intelligit d. l. fi. Ang. in repe. l. ventre. ff. de acqui. hẽ. Ita ꝙ intelligẽdo d. l. qui se pr̃is in filio in ptãte, nō vr̃ ꝙ per eã dici possit ꝙ nepos admittat̃, neq; de iure ciuili neq; de iure pretorio per predicta. et iō necessario intelligẽda vr̃ in filio emancipato, nō obstã

40 te dictione maxime ibi posita in text. † qꝛ sepe dicta dictio abũdare solet vt pʒ in. l. j. C. de rescin. ven. l. fi. §. cũ aũt. de ma. test. l. ij. §. fi. ⁊. l. si quis pecuniã. ff. si quis omis. can. test. Igit̃ intelligẽdo. d. l. qui se patris in filio emancipato vt necessario intelligenda vr̃. nullo modo induci pōt an edictũ successoriũ locũ habeat in suis. Nec ob. d. l. j. §. sciendũ. qꝛ recte intuenti loquitur vt sequentes nō efficiant per edictũ successoriũ sui. i. nō reponantur in suitate. nō tñ prohibet ꝙ hẽditatẽ hr̃e nō possit, qđ pʒ duʒ dicit suos hẽdes existere. ⁊ dum dicit in suis. ⁊ dum vult ꝙ nemo procedat tpe destituti testamenti. qđ tempus in descendẽtibus in ptãte ꝯsideratur ad finẽ. an dicant̃ esse sui. vt pʒ in. l. si qs posthumos. §. si quis filium. ff. de lib. ⁊ posth. l. posthumoꝝ. l. si qs filio exheredato. in prin. ff. de iniu. rup. te. Nō ergo excludit. §. sciendũ. ꝙ in hereditate non sit locus edicto successorio in suitate. nec mirũ qꝛ tale ius suitatis est ita nobile ꝙ subalternari non pōt ⁊ ita directũ ꝙ nō pōt effi i vtile, vel verba fuerunt Bal. s. sepius allegata maxime in diffinitione suitatis. Nec ẽt ob. predicta rō ꝙ nō pñt esse duo eodẽ iure heredes eiusdẽ. per. l. ꝙ ꝯ §. vni duo. de reg. iu. Quia primo rñdet̃ vt dicit bal. qꝛ nō sunt heredes eodẽ respectu ⁊ iure qꝛ primus est heres directo de iure ciuili. qui abstinuit ⁊ sequens vtiliter ẽt de iure ciuili. qđ nō solũ demonstrat̃ exemplis bar. vcʒ in trebelliano. ⁊ in. §. si qs adita. sed ẽt in. l. cum filio. de leg. j. vbi apud filium heredẽ institutũ ab extraneo sunt directo, ⁊ apud patrem vtiles de iure ciuili. Item suadet̃. nam si iure pretorio prouisum esset qđ nepos tantũ per edictũ successoriũ admittat̃ ⁊ nō de iure ciuili. per. l. j. §. q bus. ff. de succes. edic. tñ postꝗ̃ in agnatis transuersalibus prouisum est per edictũ successoriũ veniãt de iure ciuili per. d. §. placebat. ⁊ per. d. l. defunctis. que lʒ expresse in agnatis descendentibus in ptãte nō loquat̃ postꝗ̃ simpliciter loquunt̃ in illis ẽt dicta iura intelligi debẽt alias resultaret maximũ incōueniens ⁊ absurdũ ꝯ. l. nã absurdũ de bo. lib. l. existimo. de ver. obli. qꝛ nepos filijs abstinẽtibus tantũ admitteret̃ de iure pretorio, ita qđ tũc nepoti facultas admittendi non duraret nisi anno. l. j. §. largius. de succes. edic. l. emancipata. C. qui admitti ⁊ ẽt nō posset nepos adire solo animo, sed necesse hr̃et adire pretorem vinum l. fi. C. qui admitti. Frater aũt ⁊ ceteri transuersales agnati si admitti possent per edictum successoriũ de iure ciuili admitterent̃ perpetuo. l. lʒ. C. de iure delibe. ⁊ solo animo acquireret. l. p herede. in prin. ⁊. l. gerit. ff. de acqui. here. qđ vr̃ esse maximũ incōueniens. cum magis dicat̃ debita ipsi nepoti descendenti hereditas ascendentium ꝗ̃ ascendentibus vel transuersalibus. l. scripto. ff. vnde liberi. ⁊. d. §. largius.

41 Ex quibus oibus concludo. † In suis hr̃e locuʒ edictũ successoriũ de iure ciuili in hẽditate primis abstinẽtibus, sed nō in suitate ꝙ est ꝯ ⁊ vltra doc. cōiter. Item ẽt qđ nepos in ptãte succedens ab intestato auo filio abstinente hereditatẽ nō agnitam non transmittit, lʒ iure ciuili admittatur. nec anno a successione aui excluditur.

¶ Sed pdictis satis obstare vr̃. l. fi. ff. de succes. edic. vbi si por cognatis bonoꝝ pos. accepit. ⁊ postea restitutus est inferior nō admittit̃ sed fisco dicta bona tanꝗ̃ vacantia deferunt̃. Cui tñ. l. ob. l. j. §. si adita. ⁊. l. ij. §. ĩ bonoꝝ. ff. ad ter. cũ alijs allegatis i. d. l. fi. qbus probat̃ qđ primo restituto aduersus aditionem vel immixtionem sequẽs admitit̃ neq; fisco defert̃. Ideo gl. ibi legit. d. l. fi. tribus modis. Primo qđ ibi loquit̃ de rigore, in ꝯrĩjs đ equitate, sed ista tanꝗ̃ diuinatiua nō insistit. Sed scđo mõ soluit ƀm Pla. ꝙ ideo in. d. l. fi. nō admittit̃ inferior cognatus, qꝛ non per caput vnde cognati a quo exclusus est p acceptationeʒ primi. Nec per caput vnde vir ⁊ vxor, qꝛ sibi nullo mõ ꝯpetit ideo necesse est qđ vltimo fisco deferat̃. Ita qđ in effectu voluit Pla. qđ edicto successorio nō sit locus inter cognatos đ gradu in gradũ qđ tñ an procedat statim subijciam. Eadem tñ glo. tertio modo soluit qđ. d. l. fi. loquat̃ de succedentibus tm̃ de iure pretorio, qꝛ in cognatis. l. j. in prin. ff. vñ cog. Iō sequentes non admittit pretor ne a primus tollere videat̃ qđ dedit. ita qđ ludibrio dedisse videat̃. Secus ergo esset si sequẽtes đ iure ciuili succederent. ⁊ ita loquit̃. §. si quis adita. ⁊. §. si quis bonoꝝ. ⁊ hãc solutionẽ sequutus est Bar. lʒ hanc glo. non alleget in. l. ex cōtractu. de re iudi. ⁊ in rub. de succes. edic. Que tñ solutio ꝓcedere nō videtur. naʒ postꝗ̃ Bar. in. d. rub. voluit qđ inter cognatos locus sit edicto successorio de gradu in gradũ qñ primus abstineret vel repudiaret per. l. j. §. quibus. đ succes. edic. nihil obstare vr̃ qđ si primus cognatus qui bo. pos. accepit non erat heres nisi effectu, cum tm̃ de iure pretorio succederet, vt. d. l. j. in prin. vnde cog. ⁊ pretor non pōt facere quẽ hẽdẽ, vt. d. §. quos autem. si sequuta est in integrum restitutio que similiter a pretore inducta est. l. j. ff. de in integ. resti. q̃ tollit illud esse heredem in effectu. l. ⁊ si fine. §. sed ꝙ papinia. s. de minori. nihil amodo apud primum dr̃ remansisse nomine aut effectu, qđ sequentem agnatũ in gradu habeat impedire, postꝗ̃ de gradu in gradũ lo

42 cum hʒ edictũ successoriũ, ita ꝙ nō ob. ꝙ dicit. d. gl. † qđ pretor nō vult auferre prio ꝙ sibi dedit, qđ auferret admittendo sequẽtem ne ludibrio fecisse dicat̃. Naʒ ex quo primus impetrãdo restitutionem in integ. in. d. l. fi. vt intelligunt ibi gl. ⁊ Barr. Ita qđ ipso volente restituit̃. non dr̃ ludibrio id qđ datuʒ est ablatũ admittendo sequentem, postꝗ̃ ipse voluit se abstinere. Preterea ista sunt diuersa, vcʒ restō in integrum concessa primo a pretore viuo ⁊ admissio sequentis per successoriuʒ edictuʒ pretoris mortui, ⁊ ideo nō dʒ dici ludibrio. quare pʒ qđ dicta tertia solutio glo. ⁊ bar. nō procedat. Quare gl. iiij. ⁊ vltimo loco. in. d. l. fi. dicit qđ iō inferiores nō admittunt̃, qꝛ repudiauerant ⁊c. ⁊ lʒ hanc sequantur ibi Sy. ⁊ Ang. tñ meram diuinationem continet, cum nullo modo de repudiatione inferiorum in. d. l. fi. mentio habeat̃. Ideo Jo. de imo. in. d. l. ex ꝯctu. de re iudi. simpliciter dicit illã. l. fi. debere intelligi, vt ideo sequens cognatus in gradu nō possit venire, qꝛ edictum successoriũ nedũ de iure pretorio, sed ẽt de iure ciuili locũ non habeat de gradu in gradũ sed de capite in caput, vt pʒ ƀm eum, ex his que habentur in. d. §. placebat. inst. de legi. agna. succes. ⁊ ita respondetur ad. l. ex ꝯctu, qꝛ ibi nō fit de gradu in gradũ. sed đ capite testati ad caput intestati, vel de capite institutoꝝ ad caput substitutoꝝ, quibus casibus

casibus non est prohibitũ successoriũ edictũ, ideo intelligitur es
se cõcessum, facit. l. necnon. §. sed qđ eis. ff. quibus ex causis ma
io. ꝛ ita responderi posset ad d. §. si qs adita. ꝛ ad. §. si quis bo
norum vbi non fit de gradu in gradum qꝛ de filijs ad matrem.
Sed pro declaratione dicte solutionis, ꝛ veri intelle
ctus. d. l. fi. ꝛ ad intelligẽtiã fundamẽtoꝝ suc
43 cessorij edicti tria principalr̃ sunt p̃mittenda. ¶ † Primo ꝙ dr̃ d
capite in caput. i. de capite vñ liberi ꝙ cõprehendit filios nepo
tes ꝛc. vt. l. j. vñ liberi. i caput agnatoꝝ q sunt fratres ex latere
patris. instit. de agna. succes. §. j. ꝛ in caput cognatoꝝ q sunt cõ
iuncti ex linea feminina tm̃. insti. de succes. cogna. §. hos aũt, ꝛ
in caput vñ vir ꝛ vxor. ꝛ ista vocant̃ capita edicti successorij, vt
p gl. in rub. C. de succes. edic. vbi p Azo. Cy. ꝛ bar. lʒ tex. in. l.
j. i prin. si tabule te. nulle exta. appellet gradus, tñ magistralr̃ i
ductum est vt capita appellentur, gradus enim in materia suc
cessorij edicti appellant̃ in existentibus in eodẽ capite vt libero
rum. quo capite liberoꝝ primus gradus erit filioꝝ. scđs nepo
tũ. tertius pnepotũ ꝛc. vt dicit dicta gl. ad ꝙ tex. in. l. j. ff. de gra
di. Nũqꝫ. n. de persona ad psonã fit edictũ successorium, ꝙ est
qñ filius emãcipatus repudiauit p vñ liberi, ꝛ põt venire de iu
re pretorio p vnde cogna. si nemo liberoꝝ vel cognatoꝝ eum p̃
cedebat, ꝛ sic mutando personam liberorum in personam cogna
toꝝ, vt est tex. in. d. l. j. §. quibus. de succes. edic. ¶ Scđo pre
44 mitte † ꝙ successoriũ edictum est qñ tractamus de succedenti
bus de iure pretorio, vt dicit gl. in dicta rubri. ꝛ bene, qꝛ a preto
re fuit inuentum pp eos quos ad hereditatẽ vocat. l. j. in prin. ff.
de succes. edic. ꝛ ideo qñ sequentes aut in capita aut p gradus
succedunt de iure ciuili non põt proprie dici ꝙ p edictum suc
cessoriũ veniat, vt dicit Bar. in. d. rub. tñ ẽt in succedẽtibus de
iure ciuili qñ de simili materia tractat̃ vt melius demõstretur, ꝛ
declaret̃ p hec verba successorij loquimur, vt dicit Bart. in. d.
rub. Et intantũ in cõmuni vsu hoc deductũ est, ꝙ putarem ꝙ si
statutũ loqueretur de succes. edicto vel aliquid in eo dispone
ret, vt ꝙ succedentes p edictũ successoriũ soluant tm̃ nomine ga
belle, vel ꝙ intra certũ tẽpus venire possint cõprehenderet nõ
solum venientes de iure pretorio, sed ẽt de iure ciuili, qꝛ lʒ verba
statuti proprie sint intelligenda, vt iura vulgaria volunt, tñ ꝛ
cõmunis vsus loquendi de propria significatione esse dr̃, ar. l. cũ
de lanionis. §. asinã. de fundo instru. ꝛ. l. liberoꝝ. §. ꝙ tñ cassius
45 de fundo instructo. ¶ Tertio premitendũ † ꝙ in successione ex
testamento, ꝛ ẽm testm̃ non est locus edicto successorio, nisi ẽm
voluntatẽ defuncti, ꝛ ẽm substitutiones p eũ factas de qbus in
l. j. ꝛ. ij. ꝛ. l. cẽturio. ꝛ. l. lucius. ꝛ. l. ex facto. ff. de vul. ꝛ pup. sʒ qñ
tractemus de successorio edicto ꝯ testm̃, vt in querela vel ꝯ tab.
vel in iure dicendi nullũ. Bal. ꝛ Bar. hoc tractant in hac. l. ꝛ
in. l. pater filium. de inof. te. ꝛ. ff. videbimus. In successione aũt
ab intest. ꝛ tunc inter succedentes de iure ciuili quidã succede
bant p. l. xij. ta. vt agnati ꝛ sui, ꝛ in istis non erat locus edicto
successorio olim. hodie aũt sic. de quo tñ. ĩ. prima ꝯclusione di
cũ est, sʒ ñq succedebãt p alias partes iuris ciuilis vt p senatus
cõsul. ꝙ est de iu. ciuili. l. ius aũt ciuile. de iusti. ꝛ iu. ꝛ tũc locus
erat edicto successorio. l. j. §. si nemo. ad ter. si vero loqmur i suc
cedentibus de iure pretorio, ꝛ in hoc aduertendũ est, qꝛ de istis
loqtur. d. l. fi. de succes. edic. de cuius intellectu dubitat̃. bar. tñ
in. d. rub. C. de succes. edic. in dictis succedẽtibus de iure ptorio
dicit, ꝙ aut primus erat exclusus repudiatiõe vel morte, ꝛ hʒ lo
cũ edictũ successoriũ tã de capite i caput, q̃ d gradu in graduꝫ,
ad ꝙ allega. l. j. §. qbus. de succes. edic. cui tñ ꝯdicit Jo. d imo.
in. d. l. ex ꝯtu tenendo ꝙ successoriũ edictũ neqꝫ de iure ciuili
neqꝫ pretorio locũ hʒ de gradu in gradũ ẽt inter cognatos. qđ
vr̃ falsũ. Primo qꝛ ꝯriũ expresse tʒ gl. in. d. rub. C. de succes.
edic. Scđo p tex. in. d. §. placebat. Tertio ẽt p illuꝫ tex. aliter
inducendo vltra doc. Nã ibi imperator dicit qđ p pretorem in
cognatis apertũ erat edictũ, ꝛ ita aperit in agnatis ibi impera
tor. assignãdo rõnẽ, ꝙ incongruũ videbat̃ ꝙ deficienti prio gra
du agnatoꝝ sequentes admittant̃ ad onus tutele, ꝛ non ad cõ
modũ successiõis. Sʒ certũ est ꝙ sequentes ẽt in gradu agnato
rũ admittebant̃ ad onus tutele. l. iij. §. non tm̃. de legi. tu. ergo
seqẽtes in gradu admittunt̃ ad cõmodũ hr̃ditatis maxime cũ
onus tutele deferat̃ ẽm ordinẽ successionis. l. sciant. C. de legit.
here. ꝛ insti. d legi. patro. tu. in pri. Si ergo ibi impator ita ape
ruit successoriũ edictũ agnatis, vt de gradu i gradũ veniãt ꝙ p
p̃dicta non vr̃ posse negari ꝛ dicit se hoc fecisse, qꝛ cognatis per
pretorem aptuꝫ erat, ergo sequitur ꝙ eodẽ mõ ꝙ cognatis per
pretorem apertum erat, ꝛ sic de iure pretorio de gradu in gradũ
apertum est successoriũ edictuꝫ cognatis, ꝛ similiter de iure ci
uili agnatis. ꝛ per hoc pʒ qđ qnta so. Jo. de imo. ad dictã. l. fi. si
46 militer nõ p̃cedit. † Ideo pro vera solutione ꝛ nouo intellectu,
ad. d. l. fi. aduerte qđ in. d. l. fi. duplex reperit̃ litera quidã. n. li
bri habẽt ibi in tex. ob auxiliũ etatis. quidã ꝛ ista est cõior, vt vi
distis ob auxiliuꝫ pietatis. Pro cuius scđe litere, ꝛ per qñs no
ue lecture intelligẽtia aduerte, qđ due sunt ꝯcesse a iure diuerse
in integrũ restõnes aduersus aditionẽ vel immixtionem. vna a p̃
tore pp minorẽ etatẽ vel calliditatem, vel dolum vel alias cau
sas de quibus in. l. j. ff. de in integ. resti. ĝnali. ꝛ ista proprie appel
latur in integ. restõ. de qua loquitur tex. inst. de here. qua. ꝛ dif
fe. §. extraneis. in fi. ꝛ facit. l. iij. §. scio. ff. de mino. ꝛ. l. minor. xxv.
an. subuenitur eo. ti. Alia est in integrũ restõ concessa ab impe
ratoribus, vcʒ diuo Adriano ꝛ diuo Gordiano, ꝛ ista proprie ap
pellatur venia q̃ ex spãli beneficio cuidã ꝯcessa fuit per Adria
nũ ꝛ deinde militibus per Gordianũ qñ ipsis adeũtibus incõsul
te superuenit grãde es alienũ vt expresse dicit tex. insti. eo. tit. §.
sciendũ de qua ẽt mentionẽ facit tex. in. l. q neptis. ff. de acq. hẽ.
Et hec venia magis ex quodã priuilegio spãli ꝛ pietate pp ino
pinatum casuꝫ ꝯcedebat̃ q̃ alia de cã vt vult tex. in. d. §. sciẽdũ
q̃ magis ꝯseruabat adeuntẽ indẽnẽ ab oneribus hr̃ditarijs q̃
faceret ipsum desinere esse hr̃dẽ, qđ pʒ, qꝛ eius loco hodie con
cessum est remediũ inuentarij. vt. l. fi. C. de iure deli. vt dicit tex.
in. d. §. sciendũ. Jđ si quis heres taliter est restitutus magis dr̃
actum ꝙ bona sint vacantia, q̃ ꝙ repositus dicat̃ in pristinũ sta
tum. Ideo nedũ sequẽtes in gradu excludunt̃. imo oẽs alij alio
rum capitũ, ꝛ dicta bona tanq̃ vacantia fisco deferuntur, q non
dr̃ heres sed bo. pos. l. j. §. an bona. ꝛ. §. diuus de iure fisc. ꝛ. l. fi.
in prin. de bonis eorum. De ista ergo recte intuenti loquitur. d.
l. fi. de succes. edic. quod pʒ primo, qꝛ non facit mentioneꝫ de re
stitutione, secundo, qꝛ dicit ob auxilium pietatis quod proprie
oriebat̃ ex dicta venia pp inopinatuꝫ casuꝫ superuenientis eris
alieni. Alie autẽ restitutiones in integrum dantur ex naturali
equitate, non ex pietate vt est text. in. l. j. in princip. ff. de mino.
Tertio qꝛ si de ea restitutione pretoria loqueretur saltem vxor fi
lium excluderet. l. j. ff. vnde vir ꝛ vxor. Quarto qꝛ tex. hic dicit
abstinendi ꝙ abstinere proprie nõ conuenit cognatis ꝛ sic extra
neis sed suis. institu. de here. quali. ꝛ differ. §. extranei. videtur
ergo magis loqui de quadam abstentione a bonis ꝛ preseruatio
ne ab oneribus q̃ denotare velit repudiationem hereditatis.
Quinto qꝛ si. d. l. fina. loqueretur de restitutione pretoris bona
non essent vacantia neqꝫ fisco deferentur sed sequentes admitte
rentur, vt dicto. §. si quis adita. ꝛ. d. §. si quis bonorum.
47 ¶ Ex quibus conclude. † Successorium edictum ab intestato
locum non habere neqꝫ in suis neqꝫ in agnatis vel cognatis, pri
mo adeunte vel immiscente vel bonorum possessionem accipien
te principis beneficio restituto. quod est nouum ad intellectum
d. l. fina. de succes. edicto.
48 Verum qꝛ magna ꝛ glossarum ꝛ doc. reperitur contro
uersia. † An in querela inofficiosi testamenti
sit locus edicto successorio qđ ẽt satis dependere vr̃ ab affecti
bus elise suitatis. Et qꝛ multũ interest, an sequens admittat̃ in
querela virtute edicti successorij quo casu de meritis ꝛ de deme
ritis ipsius sequentis agitabit̃. l. iij. §. si emãcipatus filius. ff. de ꝯ
ta. vel an veniat ex iure trãsmisso vel iure successionis eius qui
precedebat ꝛ fuerat exheredatus, quo casu de meritis ꝛ de deme
ritis ipsius exheredati tractabit̃. l. si quis filium. C. de inof. test.
Ideo vt clarius huius articuli veritas appareat ad ptes arguã.
et primo ad partẽ negatiuã. vt successorium edictũ in querela lo
cum non habeat. Primo qꝛ querela competit exheredatis. l.
non potuit in prin. ff. de ꝯta. Sed sequẽs qui vult per successoriũ
edictuꝫ admitti ad querelã nõ est vel non esse presupponitur ex
heredatus, ergo sibi non competit. Secũdo fortius, naꝫ ille põt
ꝯ testamentũ venire, qui primum locum suitatis tempore mor
tis tenuit. l. si quis posthumos. §. si quis filium. ff. de lib. ꝛ posth.
l. posthumoꝝ. l. si quis filio exheredato. ff. ti. j. insti. de her. qua.
§. sciendum. Sed sequens nõ tenebat primum locuꝫ ergo vr̃ ꝙ
nedum querela, immo nec ẽt alio iure non possit contra dictum
testamentum venire. ¶ Tertio qꝛ lege cautum est vt si quis so
lenniter vult testari inter cetera filium instituere aut exheredare
dʒ. l. inter cetera. l. gallus. §. in oĩbus. ff. de liber. ꝛ posthu. Nec
de seqẽtibus mẽtionẽ fecit nisi in eo casu quo testator vellet si
bi prouidere, ꝙ filio moriẽte in vita patris nepos nõ rumpat te
stamẽtũ vt est tex. in. d. l. posthumoꝝ. ver. ne ergo. ꝛ sic velit vti
ꝯsilio vellei. d. l. gallus. §. nunc de lege. ergo alijs casibus, vcʒ fi
lio exheredato ꝛ post mortẽ pr̃is superstite nepos non erat in
stituendus vel exheredandus, iđ de eius preteritione nõ videba

tur curandum. ¶ Quarto per tex. in. d. l. si quis filium. C. de in-
offi. test. dū dicit ꝙ nepos ante illam. l. ⁊ alij sequētes post filiū
exheredatum oī remedio destituti erant, ergo illis non compe-
tebat querela. Nec per illā. l. dici pōt ꝙ virtute successorij edi
cti competebat querela sed tm̄ virtute successionis ⁊ transmis-
sionis. ¶ Quinto nam certū est ꝙ preterito aut cōpetit ius dicē
di nullum. l. j. ff. de iniu. rup. test. Aut ꝯtabulas. l. j. in prin. ff. de
ꝯta. ergo si seqnēs fuit preteritus nō pōt dici ꝙ competat que-
rela presertim cū sit subsidiaria. inst. de inoffi. te. tā aūt. ¶ Sex
to qꝛ ī filio exheredato nepos vt suus ⁊ necessarius succedit. ip
sum patrē exheredatum facit heredē. l. qui in aliena. §. interdū.
ff. de acqui. her. ergo si preteritur postq̄ in suitate se reperit nō
vr̄ posse dici ꝙ ad querelam subsidiariam admittat̄ sed ad ius
49 dicēdi nullū. ¶ Septimo hodie vr̄ clarū, † qꝛ tunc demum que
rela competit qñ in exheredatione adiecta est cā legitima vt in
auc. vt cum de ap. cog. §. aliud quoqꝫ capitulum. ꝙ locū hꝫ non
solum in exheredatione expressa sed ēt in tacita vt in preteritiōe
matris q̄ hr̄ pro exheredatione. insti. de exhere. li. §. mater. ⁊ in
d. §. aliud quoqꝫ capitulum. ⁊ gl. in auc. de here. ⁊ fal. §. exhr̄da-
tos. Cum igit̄ nulla exheredatio tacita vel expressa cum causa
facta presupponatur de sequente, ergo non vr̄ ꝙ querela possit
competere. ¶ Octauo arguitur ab absurdo vt lꝫ. l. nā absurdū
ꝭ. de bo. lib. l. existimo. ff. de ver. ob. Fingamus. n. filium exhere
datum cui factum fuerat legatum qꝺ dictus filius acceptauit.
Si nepos preteritus per successorium edictum ⁊ sic ex persona
sua poterit querelare ipse solus succedat cum sibi non alter viā
aperiat. l. nam ⁊ si sub conditione. §. fi. ff. de iniusto rup. te. Ma
xime qꝛ dictus filius suo facto agnoscendo legatū a querela est
exclusus. l. si pars. §. j. ff. de inoffi. te. Lꝫ ergo per nepotem testa-
mentum rescindatur dictus tñ filius non admitteretur. l. qui re
pudiantis eo. ti. imo si dicto filio dictum legatū fuisset solutum
posset repeti per conditionem indebiti. l. ij. ff. de cōdi. indebi. ꝙ
esset absurdū. ¶ Nono ⁊ vltimo qꝛ postq̄ existēs in primo gra-
du suitatis est exheredatus, hr̄ pro mortuo. l. j. §. si pater. de con
iug. cum eman. lib. ergo nepoti sequenti preterito competit ius
dicendi nullum, cum tenere dicatur primū locum in suitate. l. gal
lus. §. ⁊ quid si tantum. ergo non poterit querelam intentare.
50 Pro parte aūt affirmatiua videtur tex. † quibus nō
vr̄ posse responderi. primo in. l. pater fi-
lium. de inoffi. te. scđo in. l. si is qui. in prin. eo. ti. tertio in. l. si nō
mortis. §. fi. eo. ti. quarto in. l. iij. §. si emancipatus filius in fi. ff.
de ꝯta. Quare nō mirum si glosse ⁊ doc. non modo variauerint
imo in euidenti ꝯrietate adducti sunt. Tres. n. diuerse imo ꝯrie
glossa. reperiuntur opiniones. Dixit enim primo glo. in. d. l. po
sthumorum. Quod aut loquimur an habeat locum inter succe-
dentes diuerso gradu vt de filio in nepotē ⁊ locum non hꝫ ⁊ pro
cedunt argumēta supra facta pro parte negatiua. Aut inter suc
cedentes eodē gradu sed diuerso capite vt ꝙ filio exheredato a
querela excluso pater admittatur, ⁊ tunc dicendum est ꝙ sic. ⁊
ita intelligunt. d. l. pater filium. Sed huic ob. tex. in. d. §. si emā
cipatus filius qui loquitur in nepote filij exheredati q querelare
pōt ex persona sua vt pꝫ ibi in tex. dum dicit ꝙ is qui de inoffi-
cioso cogniturus est merita nepotis recognoscet. Nam ⁊ si ille.
§. in prin. loquatur de nepote nato ex filio mortuo in vita aui, tñ
in fi. non vr̄ loqui de eodem sed nepote nato ex filio exhereda-
to superuiuēte post auum ꝑm scđam lec. illius. §. quam Bal. re
fert in repetitione. d. l. pater filiū. Preterea dicte distinctiōi ⁊
solutioni. ob. gñalitas tex. d. l. si is qui. ⁊. l. si non mortis. §. fin. in
quibus non apparet an de existentibus in eodē gradu vel diuer
sis loquatur. Obstat ēt qꝛ non vꝫ maior fauor adhiberi parenti
bus in successione filiorum, q̄ nepotibus in successione auorum.
l. scripto. ff. vnde libe. Obstat vltimo. vt dicit hic Bal. in reperi
tione. l. in suis. ff. de libe. ⁊ posthu. qꝛ distinctio paritatis gradus
magis vr̄ esse facti q̄ iuris. Scđo modo glo. in. d. l. si quis po-
sthumos. §. si quis filium. ff. eo. ⁊ in. d. l. si quis filium. C. de inof.
testa dicunt ꝙ aut sequentes in gradu volunt venire ex persona
exhr̄dati, ⁊ possunt hodie, vt. d. l. si quis filium. C. de inoffi. testa.
Aut ex personis ipsorum, ⁊ non possunt ꝙ nil aliud vr̄ esse nisi
diceret, ꝙ in querela nō habeat locū edictū successorium, ⁊ hanc
cōiter vltramontani secuti sunt quos refert Cy. in. d. l. si quis fi
lium. ⁊ Bald. in repetitio. huius. l. assignantes aliquas ex rōni
bus supra pro pte negatiua adductis. Nec ꝑm eū obst. d. l. si is
qui. ⁊. l. non mortis. qꝛ simpliciter loquūtur ⁊ reduci possunt ad
dictam distinctionem, vt hic refert Bal. lꝫ idem Bal. in. d. l. si
quis filium. referat ꝙ rñdebant ad. d. l. si is qui. ꝙ ibi loquit̄ in
51 nepote exheredato quod oīno diuinat illū tex. † Nec ēt prima
rñsio est bona, qꝺ sic probatur. volunt. n. dicte gl. ꝙ neqꝫ olim
neqꝫ hodie locū habeat edictum successoriū in querela. Sꝫ tex.
in. d. l. si quis filium. C. de inoffi. test. dicit ꝙ hodie ex prouisio-
ne imperatoris nepos filij exhr̄dati pōt intētare querelam ex iu
re transmisso cum oī remedio olim esset institutus, ergo. d. l. si is
qui. ⁊. d. l. si nō mortis que sunt de iure ffoꝝ. non possunt ad di-
ctam distinctionem reduci, non per successorium edictum qꝺ ꝑꝫ
eos locum non hꝫ. non per transmissionem que tantum iure. C.
introducta est. Preterea. d. l. si is qui. in princ. destruit dictam
opi. gl. qꝛ dicit ꝙ seqnēs admittitur, si precedens nolit, aut non
possit ꝙ gl. intelligit repudiatione vel tempore ergo nō pōt dici
ꝙ iure successionis aut transmissionis sequens admittatur iure
successionis vel transmissionis, cum nemo det ꝙ non hꝫ, vt in re
gula iuris nemo plus iuris. Tertio modo glo. in. d. l. pater filiū
supra de inoffi. test. tꝫ edictum successorium habere locum in q̄-
rela per tex. illius. l. ⁊ per. l. si is qui. ⁊ per. d. l. si non mortis. q̄
sequutus est Dy. in. c. nō dꝫ aliquis de regu. iu. per tex. in. d. l.
iij. §. si emancipatus filius. lꝫ duas lectu. patiatur. d. §. vt predi-
xi. Eandem ēt sequutus est Cyn. in. d. l. si quis filium. eandem
Bar. hic ⁊ in. d. l. pater filium. ⁊ in. l. iij. C. de inoffi. test. Quā
ēt in effectu sequutus est Bal. vbiqꝫ ⁊ in hac. l. ⁊ in. d. l. pater
filium. ⁊ in. d. l. si quis filiū. lꝫ aliquas addat rñsiones, vt. ꝭ. in rñ
sionibus ad ꝯria patebit. Et similiter hic Ang. ⁊ vbiqꝫ eandē
sequitur. Solum tñ Bar. hic ⁊ in. l. iij. ff. de ꝯiung. cum eman.
li. vni rōni in ꝯriū allegate rñdet. dicēs ꝙ lꝫ nepos nō fuerit ex
presse exheredatus. tñ postq̄ nō tꝫ primum locum suitatis eius
preteritio non reddit testamentum nullum, sed pro exheredatio
ne habetur per tex. huius. l. per quē probatur ꝙ tm̄ preteritio
illius qui tꝫ primum locum in suitate reddit testamentum nullū
52 non alterius, † hinc est ꝙ preteritio matris hr̄ pro exheredatiōe
vt insti. de exhe. lib. §. mater. Nec responsioni barto. obst. ꝙ fi-
lius fuit exheredatus qui pro mortuo habetur. d. l. j. §. si pater
ff. de ꝯiung. cum eman. lib. ergo videtur ꝙ nepos possit dicere
testamentum nullum. l. gallus. §. ⁊ quid si tantum. vt dictum est
. s. in octauo ar. pro parte negatiua, qꝛ respondet bar. in. l. qui in
aliena. §. interdum. ff. de acquir. here. qꝺ hr̄ pro mortuo quo ad
quid non simpliciter vel ꝑm eū ibi exheredatus hr̄ pro mortuo
postq̄ adita est hereditas non ante. l. si seruus cōis meuij. §. fi.
ff. de stip. ser. ⁊ bñ facit. l. si patronus. §. ex testō. de bo. lib. l. fi-
lium. §. sed cū exheredatio. ff. de ꝯta. ideo non pōt dici ꝙ ꝓ mor
tuo habeatur viuo patre, neqꝫ statim eo momento quo pr̄ mor-
tuus est. ideo ēt post mortem patris nepos filij exheredati non
dr̄ tenere primum locū in suitate, ideo non pōt dicere testamen-
tum nullum sicut pōt in. d. §. ⁊ quid si tantum vbi viuo patre fi-
lius erat mortuus, tamen qꝛ contra officium pietatis est, qꝛ licet
filius fuisset ingratus. nepos tamē excludi nō debebat. hinc est
ꝙ querelam hꝫ dictus nepos. ⁊ hanc sequitur Bald. in. d. l. pa
ter filium. ⁊ pōt dici responsum ad. viij. argu tamen supradicta
ratio Bar. ⁊ si a predicto contrario sustentetur Bald. non plꝫ
53 neqꝫ hic, neqꝫ in. d. l. pater filiū. neqꝫ in. d. l. si quis filiū. † Nā
in emancipatum non continuatur, ⁊ tamen eius preteritio non
habetur pro exheredatione, ⁊ in. d. l. pater filium. nititur hoc
probare per. d. §. si emancipatus. l. iij. de contratab. qui et si in
prin. velit quod nepoti emācipato preterito competat contrata
bu. filio mortuo in vita aui, tamen in fine magis facit contra. dū
vult quod querela competat postq̄ dicit tex. ibi is qui de inoffi
cioso cogniturus est. Preterea arguere de emancipato cui nul
lo modo de iure isto hereditas debebatur de iure ciuili ab inte-
stato propter emancipationē ad filium respectu matris vel ad
nepotem respectu aui nō est bonum argumentū. ꝭ. dicetur in vl
tima principali questione in articulo illo quare exheredatio in-
ducta est. Et ideo his non obstantibus ratio Barto. potest esse
bona, lꝫ ipse Bal. assignet aliam. qꝛ ideo nepos hꝫ querelam,
qꝛ non poterat dicere nullum ex quo non tenebat primum locū
in suitate, vt. d. l. posthumorum cum simi. Nec ēt habebat con
trata. que datur tenenti primū locum. l. j. §. j. de contrata. ideo
succurrebatur sibi querela que est subsidiaria. insti. de inoffi. te
sta. §. tam autem. que ratio non videtur procedere, qꝛ sequeret̄
ꝙ in bonorum posses. contratab. non esset locus edicto successo
rio sic filius ⁊ nepos emācipati essent preteriti cuius contrariū
tenuit glo. in. l. illud. §. j. ⁊. l. si ex duobus. §. j. de contratab. que
ratio parum obstaret Bal. qui hic in repetitione sua firmat qꝺ
in bono. pos. contratab. non hꝫ locum edictum successorium ad
instar iuris dicendi nullum. Et sic illud non cōpetit nō tenenti
primum locum. d. l. si quis posthumos. §. si quis filium. ita sibi
non competit contrata. pro quo facit. d. l. iij. §. si emancipatus
filius.

54 filius. in fi. † Preterea gl. in. l. illud. §. j. dũ dicit edictũ succes-
soriũ non habere locũ in bonorũ posses. ꝯtabu. alleg. d. l. si is q
ꝯ. de inoffi. testa. que loquit᷑ in querela, iõ pro opini. d. gl. non fa
cit. Domi. Bartho. de sali. in. d. l. si qs filiũ. late ptractãs hũc
articulũ fuit in quarta ⁊ noua opin. dicens ꝙ tũc demũ in que-
rela locus est edicto successorio qñ vterqꝫ fuit exheredatus vel
ꝓ exheredato habitus, vt qꝛ esset de linea materna, ⁊ sic intel-
ligit. d. l. si is q. ꝙ tñ omnino ẽ diuinare. Sꝫ vbi primus esset ex
heredatus sequens preteritus nunq̃ꝫ esset locus successorio edi-
cto in querela, sed bñ poterat venire ꝑ ꝯtabu. sequens preteri-
tus excluso primo a querela si erat talis preteritus ꝙ si obtinuis
set primũ locũ haberet ꝯtratabu. vt est pater. l. j. si qs a parente
fue. manu. ⁊ ita intelligit. d. l. pater filiũ. dũ dicit ad querelam
vocatur. i. ad ꝯtabu. Et sic similiter intelligit. l. iij. §. si emancipa
tus. in fi. ff. de ꝯtabu. Et ideo ſm eũ si sequẽti non cõpeteret ꝯta
bu. vt qꝛ erat filius ⁊ nepos i potestate. Nã si filius ṗdictus est
exheredatus nepos preteritus non poterit nepos intentare ius
dicendi nullũ, qꝛ non tꝫ primũ locũ, nec per cõsequens ꝯtabu. ex
quo pater eũ in suitate precedit. d. l. posthumorũ. Nec similiter
querelaꝫ qꝛ non est exheredatus, sed si filius ⁊ nepos essent emã
cipati, ⁊ talis filius emancipatus esset exheredatus ⁊ a querela
exclusus preteritus nepos veniret per ꝯtabu. postq̃ꝫ non exclu-
ditur ꝑ suitateꝫ patris, ⁊ sic intelligit. d. §. si emãcipatus. Et idẽ
si talis filius emãcipatus esset exheredatus, qꝛ nepos emãcipa-
tus poteri ꝯtabu. intentare, ⁊ ſm hoc melioris cõditionis esset
nepos emãcipatus ṗteritus qñ similiter filius erat emãcipatus
⁊ exheredatus quam qñ filius in ptãte esset exheredatus. ⁊ ne-
pos in potestate fuisset preteritus ꝙ esset absurdũ. nõ. n. debuit
pretor magis subuenire dicto nepoti emancipato. quã ius ciuile
subueniat nepoti existenti in potestate, tꝫ. n. ꝑꝑ dictum absurdũ
tum etiam qꝛ dicta sua opinio oĩmodam diuinationẽ cõtinet ad
d. l. si is qui. tum ẽt qꝛ exponere tex. d. l. pater filium, dum dicit
querelam. i. ꝯtabu. ꝙ non transit sine violatione litere, maxime
attenta natura tituli in quo situata est. d. l. pater filiũ. vcꝫ tit. de
inoffi. test. arg. l. imperatores. de in diem addic. hec sua quarta
opi. sequenda non est, imo a communi doctorũ opinione non est
55 recedenduꝫ † cũ fundata sit super testibus dictarũ. ll. ⁊ maxime
d. l. si is qui. Cui propter sui generalitatẽ nullo modo potest si-
ne diuinatione responderi, ⁊ ideo hec pars affirmatiua alia ꝓ-
batione non indiget, solũ ergo ad ꝯria suprafacta respondendũ
est. Nõ ob. primũ, qꝛ ẽt preteritis competit querela, vt est tex.
in. l. iij. cum sequen. ff. de inoffi. testa. qñ talis preteritio pro exhe
redatione habetur, vt in materia, vt ibi intelligunt gl. Sed ista
preteritio sequentis equiparatur preteritioni materne, ſm ratio
nem Barto. s. saluatam a contrario Bal. de emancipato ideo
competere potest querela. Uel secundo dicas ſm Bal. in. d. l.
pater filium. qd̃ ẽt preterito cui alio remedio non est succur-
sum competit querela que cõpetebat instituto in minori portio-
ne q̃ꝫ esset legitima. l. omnimodo. C. de inoffic. testa. l. papinia-
nus. §. quarta. ff. eo. Et ideo de substantia querele nõ est exhere
datio sed inofficiositas, ⁊ ideo datur preterito a matre ſm eum.
Nec obstat. d. l. non putauit. que lꝫ dicat ꝙ exheredato non da
tur cõtratab. nõ tñ dicit ꝙ preterito q̃nq̃ꝫ non competat quere-
la. Non obstat ſm, nam verum est ꝙ non tenentes primum lo-
cum tempore mortis aui non possunt venire ꝯ eius testamentum
dicendo illud nullum ex defectu preteritionis illorum non tenẽ
tium primum locum postquam tenens primum locũ fuit exhere
datus. Naꝫ si volunt venire, ⁊ dicere inofficiosum postq̃ꝫ existẽ
tes in primo gradu fuerunt exheredati qui pro mortuis haben-
tur adita hereditate, vt supra latius dictum est. Si dictus testa-
tor volebat caute negotiari, ⁊ de inofficiositate non redargui de
bebat de illis sequentibus mentionem facere. Nam solennitas
requisita, vt filius debeat inter certa institui vel exheredari, ⁊
de nepotibus ⁊ sequentibus nihil dicitur intelligi debet ad finẽ,
vt testamentum dici non possit nullum per nepotẽ, ⁊ sequentes
Non autem excluditur qd̃ non possit dici inofficiosum per illos
⁊ ita intelligitur. d. §. si quis filium. ⁊. d. l. posthumorum. ⁊ con
silium Galli ⁊ Uellei. ⁊. l. si quis filio exheredato. in prin. dum
dicit nepotem ẽt de necessitate non debere exheredari qñ filius
eum precedit, qꝛ intelligitur, ꝙ dicta preteritio nepotis non red
det testamentum nullum ſm materiam tituli. de iniusto testa. in
quo. d. l. si quis filio exheredato situata est, arg. d. l. imperato-
res, nec quicq̃ꝫ dicit de. l. si quis filio exheredato. quod non cõ-
petat querele, ⁊ per hoc patet responsum ad ſm ⁊ tertium ar. s.
56 pro parte negatiua adductũ. † Nec ob. quartum. nã. d. l. si qs fi
liũ, vt hic dicit Ang. dũ tex. ibi dicit ꝙ omne adiutoriũ nepotẽ
filij exheredati dereliquit, intelligit᷑, vt ibi dicit tex. qñ filius ex
heredatus nulla preparata querela decessit, ⁊ sic qñ nepos vo-
lebat venire ex ꝑsona patris sui non qñ ex ꝑsona sua virtute suc
cessorij edicti, vt sunt termini nostri. Nõ ob. quintum qꝛ ius di-
cendi nullum cõpetit tenentibus primũ locũ quibus succurritur
subsidiario remedio querele, vt dictum est. s. proxime rñdendo
ad ſm ⁊ tertiũ ar. Nec silr̃ ob. sext. de. l. qui in aliena. §. interdũ
qꝛ ille. §. ſm ꝙ oẽs doc. intelligunt loquitur in nepote filij exhr̃-
dati succedente ſm voluntatẽ aui que facit ſm Ange. ibi vt di-
ctus nepos dicatur suus ꝑꝑ quam suitatem filius ibi preteritus
hr̃ pro mortuo statim, ita ꝙ imediate dñium bonorum aui cõti-
nuatum est in ipsum nepotẽ qd̃ nõ esset qñ nepos filij exhereda
ti nõ hr̃et aui volũtatẽ. imo venire vellet ꝯ testm̃ aui, qꝛ tũc suus
dici nõ posset neqꝫ tanq̃ꝫ preteritus posset testm̃ nullum dicere
ꝙ no. ad intellectũ. d. §. Nec similiter ob. septimũ ꝙ insolutum
dimisit bal. in. d. l. si quis filiuꝫ. qꝛ ſm eundem in dicta repetitio
ne. l. pater filium. dicendũ est, qd̃ causa in exheredatione requi-
ritur, qñ preteritio illius redderet testm̃ non solenne nõ in alijs.
⁊ ita vr̃ intelligere. §. aliud quoqꝫ capitulum. sed hoc non proce
dit, qꝛ preteritio matris hr̃ pro exheredatione vt in. d. §. mater.
⁊ ꝑpea non reddit testamentuꝫ nõ solẽne, ⁊ tñ hodie in ea requi
ritur causa, vt in. d. §. aliud quoqꝫ capituluꝫ. et ideo dic qd̃. d. §.
aliud quoqꝫ capitulũ. loquitur in preteritione existẽtium in p̃io
gradu, lꝫ de liberis simpliciter loquatur, ⁊ hoc idẽ sentit. d. Ra
pha. cuma. in. d. §. si quis filiũ. dum dicit qd̃ hodie dabit᷑ q̃rela
exheredato sine cã ⁊ per hoc limitari põt. d. §. aliud quoqꝫ capi
tulũ. ꝙ hoc casu ꝯ nepotẽ poterit probari per heredẽ cã a testa
57 tore nõ inserta. † Sed. d. Benedi. de plum. in repeti. auc. ex cã
tꝫ ꝙ. §. aliud quoqꝫ capitulũ. duꝫ vult ꝙ cã inserat᷑ in exhereda
tiõe habeat locũ in illis quorũ preteritio reddebat testm̃ nullũ.
vt in eo. auc. §. sinaũt hec obseruata non fuerint. Sed non tenẽ-
tes primũ locũ lꝫ preterean᷑ non reddunt testm̃ nullũ, vt. d. l. po
sthumoꝝ. ⁊. l. si quis filio exheredato. ergo de eis non loquitur
d. §. dum vult ꝙ cã exprimat᷑. Quod ẽt euidentius demonstrat᷑
nã tex. in. d. §. sinaũt hec obseruat. nõ fue. dicit ꝙ si predicta nõ
sint obseruata, vcꝫ qꝛ causa non sit inserta quantum ad instõnẽ
euacuat testm̃. Sed si filius est institutus, lꝫ nepos ex eo non sit
cuꝫ causa exheredatus testm̃ non euacuatur, ergo in tenentibus
ſm locum. d. solennitas vcꝫ adiectio cause non requirit᷑. Nec
ob. octauũ ar. ſꝫ bal. in. d. l. pr̃ filiũ ⁊ hoc qꝛ intelligi ⁊ limitari
dꝫ hec opinio vt edictũ successoriũ locũ habeat in querela, nisi
filius approbauerit expresse vel legatum acceptauerit, ar. l. filio
preterito. ff. de iniu. rup. facit. l. post legatũ. ff. de his qui. vt indi.
⁊ ẽt ne videat᷑ ꝯ se viã alijs aperire. ar. l. amicissimos. ff. de excu.
tu. Sed ꝯ hoc dictũ bal. vr̃ tex. in. d. l. si is q. in prin. vbi siue no
lit primos, siue non possit querelã intentare succedentes admit
tuntur. Siue ergo intelligas ꝙ nolit, qꝛ querela repudiauit, vt
ibi dicit gl. ꝑ. l. qui repudiantis. eo. ti. satis dr̃ approbasse testa
mentum ꝙ sola abstensione absqꝫ eo ꝙ expresse approbet dr̃ ap
probari, vt dicit tex. in. d. l. filio ṗterito. Siue intelligas ꝙ no-
lit legatũ acceptando, quo casu dr̃ approbare, vt dicit gl. in. d. l.
si is qui. in fi. ⁊. l. si vt proponas. §. j. eo. ti. et tñ vt pꝫ in prin. d. l.
si is q sequentes admittunt᷑. Siue intelligas ꝙ nõ possit, qꝛ ipe
58 exclusus, vt ibi dicit gl. similiter facit ꝯ Bal. † cum paria sint
excludi approbatione, vel tempore. l. ij. §. expectandi. ff. de bon.
pos. ſm tabu. Ex quibus pꝫ quod in. d. l. si is qui. iuncto princ.
cum si. ⁊ maxime dum dicit nolit vr̃ casus ꝯ Bald. Non obs. l.
amicissimos. qꝛ non est exheredatus, qꝛ alijs aperiat viam, sed
patris inofficiositas non solum cõmissa respectu filij exhereda-
ti, sed ẽt aliorum qui pro exheredatis habentur vt dictum est
supra respondendo ad secundum ⁊ tertium arg. Et hoc eodem
modo tenendo partem affirmatiuam, vt edictum successoriuꝫ lo
cum habeat in querela respondere possumus ad vltimum arg.
ꝙ non sit absurdum cum ipse solus filius exheredatus non sit il
le qui viã sequentibus qui pro exheredatis habent᷑ aperiat. Et
maxime qꝛ quando approbassent causa ꝯsequendi legatum non
dicunt᷑ simpliciter approbare, imo limitata causa limitatum pa
rere dꝫ effectum argu. l. non omnis. si certum peta. ⁊ bene facit
l. si pars. §. illud. ff. de inoffi. te. vbi acceptãs legatũ qd̃ tenetur
alteri restituere non excluditur a querela, ⁊ bene facit. l. nihil
§. sed cum filius. eod. titu. vbi acceptans legatum quod postea
in codicillis apparet reuocatũ nõ excluditur a querela. ⁊ ideo
forte alij sequentes ⁊ in querela obtinentes ⁊ per consequens re
ducentes rem ad causam intestati facient ad vtilitatẽ tenentiuꝫ
primum locum, lꝫ fuerint exheredati nõ obstante eorum repu-
diatione limitata propter repudiationem legati ex quo legatuꝫ

pōt reuocari per.l.ij.C.de ǵdi.inde. Nec mirum q vnus per q̄relam rumpat testm̄ ⁊ alius succedat, vt p3 in.l.posthumus.§.si quis ex his.ff.de inoffi.test.l3 bar.⁊ bal.in.d.l.pater filiū.velint q sequens rumpens aut rescindens testm̄ per successoriū edictū primo excluso snia repudiatione pacto vel tpe rūpat ad sui vtilitatē, q: limitari per predicta d3 nisi approbatio fiat ex certa cā q: postea per talem rescissionem etiam a sequenti factam non priuatur primus exheredatus qui legatum acceptauit, ⁊ ita limitari pōt p bal.⁊ bar.qd dictū est ibi, l3 ipsi ēt ibi referant antiquos tenentes talē rescissionē fieri ad vtilitatē exclusoꝝ de quo latius ibi per eos. Nec predictis ob. d.l.filio preterito. pꝛio q: loquitur in iure dicendi nullum in quo non est locus edicto successorio, vt.j.statim patebit. Scdo q: ibi non dr̄ q talis approbatio sequētibus qui per edictū successoriū possent admitti preiudicet. Nono ⁊ vltimo ar. satis est rn̄sum.s.per dicta per bart.
59 in.d.l.qui in aliena.§.interdum. † Satis tn̄ in hac materia mihi pl3 ǵsideratio.d.Raph.fulg.in.d.l.pater filiū. circa fi. vc3 vt tunc edicto successorio sit locus in querela qn̄ est filio delata. secus si delata nō fuisset, vt q: exheredatus mortuus esset deliberāte hr̄de scripto adire quo casu q̄rela scripta nō est nata.l.papinianus.§.iurisdictioni.ff.de inoffic. testament. q: tunc non est locus edicto successorio. ad qd̄ bene facit.l.ij.ff.de bo.li.⁊ ita ipse intelligit.l.si quis filium.C.de inoffi.test.⁊ vere hoc casu loquitur. Nec bm eum est bona rn̄sio ad illum text. que cōiter datr̄ q ibi ideo dicatur destitutus omni auxilio, vc3 ex persona patris, q: ēt loquitur de auxilio ex persona propria postq̄ ēt loquitur de.l.velleia. que nepotē admittit ex persona propria. Sit ergo ista conclusio huius articuli. Ut in querela sit locus edicto successorio. qn̄ est delata ēt exheredato approbante vel legatū acceptante, quod est contra Bal.

60 An autem edictum successorium † locū habeat in iure agendi ad supplementū legitime vel in q̄rela inofficiose donationis, vide bar.⁊ bal.in.d.l.pr̄ filiū.s.de inof.te.cū de hoc nō dependeat vel attingat suitatis materiam sicut attingit articulus ille. An in iure dd̄i nullum sit locus edicto successorio cū proprie sui preteriti dicant nullum testamentum ⁊ nō alij, vt probatur ex rōne huius.l.bm Bar.⁊ facit.l.j.⁊ l.filio preterito.⁊.d.l.posthumoꝝ.⁊.l.posthumos.⁊.l.si qs posthumos.§.si filiū.ff.de li.⁊ post. Jō l3 glo.aliter hunc articulū nō tangam tn̄ aduertendum est, q: ex supra proxime scriptis dici pōt locum non hr̄e q: volens venire per successorium edictum veniat pp defectum causatum in persona principalis qui defectus excluso dicto principali ad ipsum sequentē extenditur vt.s. proximo articulo dictum est de inofficiositate. Sed cum hoc nō cadat in preteritione, q: l3 primus sit preteritus, ⁊ pp preteritionis iniuriam possit dicere testm̄ nullum, tn̄ hec nullitatis iniuria non extendit ad sequentē cuius preteritio non curat, vt.d.l. posthumoꝝ.cum si.s.proxi.alle.ergo in iure dicendi null3 nō vr̄ q sit locus edicto successorio cu3 preteritio existentis in scdo gradu non curet qui ēt postq̄ inofficiositas non fuit causata in existente in primo gradu qui non fuit exheredatus, sed preteritus nō pōt sequens querelare, q: tūc aliud remedium vellet intentare q̄ illud q primo competeret. Ita q non diceret per successorium edictum venire, imo ēt hoc casu sequens non posset q̄relā intentare, q: querela presupponit testm̄ non esse null3, sed rescindendum.l.papinianus.§.sed nec impuberis.ff.de inof.te. Sed qn̄ filius est preteritus testm̄ est ipso iure null3.l.inter cetera.l.gallus.§.in omnibus.ergo non est dicendum q per nepotem vel sequentē possit rescindi cum ea que nulla sunt non possunt annullari vel rescindi.l.⁊ si sub ǵditione.§.rumpendo.ff.de iniu.rup.te. Nec dici pōt q iste nepos sequens in gradu dicat̄ approbare, vt reprobet, vt in si.dixit bar.in.l.filio preterito.ff.d iniu.ru.te.per.l.ij.§.falsus.ff.rē rat.ha. Primo q: illud dictū cōiter reprobatur vt ibi plene hr̄. Scdo q: non pertinet ad sequentē in gradu approbare testm̄ nullum ex cā preteritionis filij existentis in primo gradu.sed hoc pertinet ad ipsum primum preteritu3, vt.d.l.filio preterito.⁊.l.posthumus.in prin.⁊.§.idē
61 ⁊ circa.ff.de iniu.rup.te. † Et eadē ratione dicendum est quod huic sequenti nō competat ǵta.que competit illis casibus quibus competit ius dicendi nullum.l.j.ff.de ǵta.⁊ facit.l.equissimum.eo.ti.⁊ ita hic concludit bal.in sua repe.vt in iure dicendi nullum causatum ex preteritione vel ex non rite facta exhr̄datione, que pro preteritione habetur.l.si ita scriptū.§.fi.ff.de libe.⁊ posth.non habeat locum successorium edictum. Nec ob.l.gallus.§.⁊ quid si tātū.q: ibi existens in primo gradu erat mortuus in vita testantis, ⁊ ideo scds non dr̄ venire per successorium edictum, q: primus nunq̄ habuit ius q posset deuolui in sequente3 ex quo ille primus mortuus est ante testatorē quo tpe non licebat de viuentis hereditate tractare. sed si nullitas allegaret̄ ex alia causa, q: in testō nō fuerat debitus numerus testium, tunc bm bal. bene esset locus edicto successorio, q: hoc casu non ǵsideratur interesse alicuius in particulari, ⁊ ideo quilibet poterit dicere, nullum. sed qn̄ est nullum rōne preteritionis filij quo casu interesse ipsius filij preteriti ǵsideratur ⁊ non alterius ideo sequentes in gradu ex eoꝝ persona per successorium edictu3 venire non pn̄t. bene tn̄ heredes ipsius preteriti virtute transmissionis si non esset exclusus eo q: approbasset testm̄ expresse, vt.l.filio preterito.ff.de iniu.rup.te.vel tacite per acceptationem legati. ar.d.l.si is qui.§.fi.ff.de inof.te.bene venire possunt, ⁊ ita intelligit.l.ij.⁊.iij.C.eo.⁊ idē ǵcludit in ǵta.vt locū non habeat edictum successoriū per predicta.l3 ǵtium dixerit gl.in.l.illud.§.j.de ǵta.sed allegat.d.l.is qui.que loquitur in querela.⁊ all.l.j.§.vocant̄.de ǵta.que dicit q ad bonoꝝ possessionē ǵtab. vocantur eo iure, ⁊ eo ordine quo vocantur ad successionem de iure ciuili.et exponit gl.vt qui repellūtur de iure ciuili a successione repelluntur a ǵta.de iure pretorio, sed certum est q existētibus primis de iure ciuili repelluntur secundi a successione, vt l.si quis posthumos.§.si quis filium.cum si.ff.de lib.⁊ posth. ergo non probat id ad q gl.allegat.sed magis facit ǵ. Et maxime q: ibi loquitur in venientibus ad successionem de iure ciuili qui proprie non dicuntur per successorium edictum venire q introductum fuit a pretore.l.j.ff.de success.edict.⁊.s.ēt dictum est in precedenti articulo, an successorium edictum habeat locum in suis. Nec ob.d.l.iij.§.si emancipatus.de ǵta.q: in principio loquitur de nepote preterito mortuo filio in vita aui qui nepos tēpore mortis aui erat suus bm vnam lectu. scdm quam nulla modo.ob.sed scdm scdam inquantum in fine loquitur de nepote p̄
62 terito patre viuente tpe mortis aui. † Aduerte q ibi nō dicit q dicto nepoti competat ǵtabulas immo competit querela. q: dicit tex.qui de inofficioso cognoscit.⁊ scdm istam necesse est intelligere q filius ibi fuit exheredatus, q satis deprehendi pōt ex verbis illius.l.de errore patris tractat ⁊ de exheredatis.⁊ hoc modo intelligit illū tex. gl.in.l.si quis filio.§.fi.q̄ incipit ⁊ nota.C.de inoffi.test. Uerumtn̄ predictis fortiter obstare vr̄. nā bm hoc melioris conditionis erit nepos filij exheredati a querela exclusi, q: poterit per edictū successoriū q̄relam intentare, vt.s. proxi.ǵclu.conclusum est, q̄ nepos ex filio preterito, qui omni alio remedio vr̄ destitutus q vr̄ inconueniens cum magis peccare dicat̄ pretereundo filium nec aliquo modo preceptu3 legis seruando, que vult q filius inter cetera debeat institui vel exheredari, alias testm̄ sit nullum vt.l.inter cetera.⁊.l.gallus.§.in oibus. q̄ qn̄ exheredauit, ⁊ maxime qn̄ per sententiam esset exclusus, quo casu similiter in querelā locus esset edicto successorio, vt dicit gl.in.l.si non mortis.§.fi.de inoffi.test.qd̄ maximum vr̄ inconueniens ⁊ absurdum, vc3 q nepoti filij preteriti exclusi a iure dicendi nullum, non competat ius dicendi nullum, neq3 q̄rela, sed omni remedio destitutus videat̄. Quare cum sepe videamus absurditates ⁊ inconueniētias euitandas q illud q directo fieri nō pōt, per indirectum fieri permittitur.l.optimum. C.de ǵben.⁊ cōmitten. stipu.⁊ multos tuetur replicatio quos tueri non pōt act.l.l3.C.de excep. q nepos filij preteriti exclusi a iure dicendi nullum tanq̄ succedens ab intestato agere debebit petitione hereditatis, ⁊ si sibi opponetur ex testō dicendo q donec est locus successioni ex testō cessat locus successioni ab intestato.l.q̄diu.de acqui.here. nunc nepos predictus replicare poterit de nullitate testamenti de qua nullitate per viam replicationis tractari pōt.de quo per bar.in.l.filio preterito.ff.de iniust.rup.te.⁊ hoc modo satisfiet querenti ⁊ ǵoni. vt in simili di
63 xit tex.in.l.seruus dotalis.in fi.ff.so.ma. † ⁊ bene facit q no. dixit Ang.in.l.preses.ff.de re iudi.vbi vult q l3 iudex a quo non possit incidenter cognoscere de desertione appellatiōis.vt.l.si ǵ minorem.⁊.l.quonia3.C.de ap.tamen si coram eo petitur executio ⁊ opponitur de appellatione ⁊ replicetur de desertiōe poterit cognoscere p illum tex.⁊ facit q dicit Bar.in.l.j.ff.nil nouari ap.pen. Non ergo poterit dictus nepos per directam viā successorij edicti dicere dictum testamentū null3, sed predicto modo per indirectum dummodo dictus filius preteritus tacite vel expresse non approbauerit patris testamentū q qn̄ sit videbimus in.l.filio preterito vbi doc.ponunt.ex quibus ǵcludo, in iure dicendi nullum ⁊ in ǵtabulas directo ⁊ per viam agendi non habere locum edictum successorium sed per indirectum de nullitate replicando.

Nunc

Nunc aût ad effectus plene suitatis, ꝛ sic tertie speciei ve niẽdũ est vcꝫ ꝙ operet̃ suitas qñ filius se imiscuit,
64 sed ita in suspẽso stetit. † Et certũ est ꝙ oẽs illos effectus operat̃ quos suitas elisa ꝛ semiplena opat̃, vcꝫ ꝯfirmatiõem tabu. pu. ꝛ dationem tutoris ꝛ fideicõ. vt. ã. in. scda specie dictũ est. Sꝫ qꝛ vltra illos opat̃ ẽt alios effectus vcꝫ quosdã effectus in vita filij ꝛ quosdã post mortẽ dicti filij, in vita ergo filij põo vidẽdũ est an sequat̃ filius ergo heres, scdo an iuri immiscẽdi prescribat̃, tertio an sub ꝯditione institui possit, quarto an possit ꝑ hr̃de vsu capere. Circa primũ aût effectũ vcꝫ an sequat̃ filius ergo heres vt creditorũ intentio agentiũ ꝯ filium in potestate ex cã debiti paterni ꝯstito ꝙ si filius in ptãte sit fundata, lꝫ aliter de imixtio ne dicti filij non ꝓbauerint. Aduertẽdũ ꝙ Bal. in. c. j. an filiꝰ vel agnatus. x. collatione ꝑ parte affirmatiua allegat gl. ordina riã que cõiter allegari nõ solet in auc. vt hi q obligatas. §. vt aût non demus. in gl. sup verbo parẽtes. vj. col. gl. aût alie cõmuni ter tenent ptem negatiuaꝫ, vt in. l. si cũ dotem. §. trãsgrediamur. ff. so. ma. in. l. in necessarijs. ꝺ acq. her. in. l. j. C. si vt se ab hered. absti. quã ẽt partem negatiuã sequutus est Cy. in. d. l. j. primo qꝛ tunc filius tenet̃ qñ quasi ꝯbit ꝙ suus facere ꝺr immiscendo extraneus adeundo. l. apud iul. §. fi. cum. l. seq. ff. quibus ex cau sis in pos. ea. Nec ẽm eum ob. ꝙ tenentes partem affirmatiuaꝫ dicebant vcꝫ ꝙ duplex est aditio vna reuocabilis alia irreuoca bilis sicut duplex est legati acquisitio. l. cũ pr̃. §. surdo. ff. de leg. ij. Nam sicut reuocabilis acquisitio legati non obligat legata riũ vt not. in. l. imperator. de leg. ij. ꝛ. l. hõmi. de leg. j. ita nec fi lium. Nec sic̃ ẽm eum ob. l. liber homo §. fi. de stipu. seruo. qꝛ ibi amita illud sciens agnouit. ꝛ sic retro trahitur. l. si ex re. §. fi. eo. tit. Nec ẽt ob. l. ij. ff. de condi. fur. qꝛ vt dicit ibi gl. illa. l. loq̃ tur eo iure quo nondũ erat introductũ beneficiũ abstinẽdi, vel dicas ꝙ loquit̃ tñ de iure ciuili cum de necessario mentionẽ fa ciat. Non aût de iure pretorio quo iure ẽm eum ꝑp dictum bñ ficium abstinendi non esset creditorũ intentio fundata, quã opi. ibi sequutus est Bart. ꝛ maxime in. d. l. in necessarijs. Dicens ꝙ si doctores in. d. l. j. variauerint. Quidã. n. tenebant ꝯriũ. vt sequat̃ filius ergo heres, qꝛ loquuntur inspecto iure ciuili, quo filij erant sui, ꝛ necessarij ꝛ sic noĩe ꝛ effectu erant heredes. insti. de heredũ qua. ꝛ differen. §. sui. cũ si. ꝛ ab isto honore nõ eximũ tur nisi velint abstinere, vt in. d. §. sui. ver. sed ꝛ his permittit̃ ꝑ tor. ꝛ sic debent ponere voluntatem abstinendi in esse, ar. l. si ita legatũ. §. illi si volet. de lega. j. ante ergo ꝙ̃ istud facit creditorũ
65 intentio vr̃ fundata. Tñ ẽm eũ ꝯrium est dicendũ. † Primo qꝛ sicut ille qui est obligatus pure que obligatio sperat̃ nouari in cõditionis euentũ, non põt interim cõueniri. l. pecuniã. ff. si cer. pe. Ita hic filius suus q lꝫ inspecto iure ciuili obligatus sit credi toribus pure, tñ qꝛ ista obligatio speratur tolli in ꝯditionis euẽ tum. s. si filius voluerit se abstinere non põt interim conueniri ẽm eũ, imo non hꝫ necesse opponere, qd non intendit esse heres, qꝛ postꝙ̃ a iure pretorio est inductũ nõ est necesse ꝙ ab homine opponatur. ꝑ quo adducit tex. d. l. j. dũ dicit fides veri verborũ adminicula non desiderat. Scdo adducit tex. optime facienteꝫ in. l. ei q. ff. de acqui. here. dum dicit sufficere se non immiscuisse nec esse necesse pretorẽ adire, ergo nec corã iudice aliter oppone re aut beneficiũ abstinẽdi allegare. ꝛ pp. d. l. ei qui. Dyn. ibi se quutus est hãc opi. ꝙ̃ ẽt sequutus est Bal. in. d. l. in necessarijs ꝛ in. l. more. de acqui. here. sed idẽ Bal. i. d. §. trãsgrediamur, lꝫ dicat ꝙ possit distingui, an filius semper fuerit contumax, ꝛ tũc non põt dici fundata intentio creditorũ an susceperit iudicium hereditariũ, nec de beneficio abstinendi ꝗcꝙ̃ dixit. Et dñm vr̃ ꝙ sit fundata, tñ dicit ipse Dy. semper in consilijs tenuit ꝯriũ, ꝛ ita ipse ibi sequi videtur. maxime qꝛ Dy. se fundabat ꝑ tex. in. l. nam nec emãcipatus. de leg. j. Dũ dicit ꝙ per pretorẽ suis tri butũ est beneficium abstinendi, ꝛ tale ius ac si liberum arbitriũ in adeũdo hereditatẽ habuisset. Sed certũ est ꝙ si in adeunda hereditate liberum arbitriũ hal. erẽt non esset creditorum inten tio fundata. Aliter tñ idem Bal. in. d. l. j. loquitur distinguens tres casus, qꝛ aut filius cõuentus a creditoribus patris suscepit iudiciũ vt heres, ꝛ tunc non est dubiũ ꝙ fundata est creditorꝫ intẽtio, aut vt q̃liber defensor vel ꝺfensorio noĩe hr̃ditatis, ꝛ tũc non ẽ dubiũ ꝙ se non imiscuit, qꝛ non tanꝙ̃ heres, sꝫ tanꝙ̃ sim plex defensor litigauit. Aut non apparet an tãꝙ̃ simplex ꝺfen sor vel vt heres litigauit. ꝛ iste est casus dubius ꝛ idẽ si fuisset ꝯtumax, ꝛ hoc casu dicit ꝙ Richar. malũb. ꝯsuluit ꝙ ꝺbeat ha beri ꝑ hr̃de nec est necessaria aliqua interogatio, an ipse sit he res postꝙ̃ ẽ suus ꝑ. l. ij. de condi. fur. Dy. vero tenuit ꝯrium ꝑ. ꝺdicta, ꝛ ideo tenet necessariã esse interrogationeꝫ. l. j. de inter rog. act. Cõtrariã aût partẽ cõiter vltramontani sequuti sunt vt refert idẽ bal. in. d. §. trãsgrediamur. ꝑ quibus facit. d. gl. in d. §. vt aût nõ demus. q hoc modo ꝓbari posse vr̃. Et põo postꝙ̃ certũ est inspecto iure ciuili ꝙ sui velint nolint sunt hr̃des, vt d. §. sui. ꝛ insti. de he. que ab inte. l. j. inspecto hoc iure nõ est du biũ creditorꝫ intẽtionẽ fundatã esse. Lꝫ. n. pretoris beneficium abstinẽdi superuenerit, non ꝑpea statim filij desierũt esse cui hr̃ des, nec nomẽ hr̃dis perdiderunt cuꝫ pretor hoc facere non po tuerit. inst. de bo. pos. §. quos aût. imo magis illis dedit quãdaꝫ abstinẽdi facultatẽ aut licentiã q anteꝙ̃ sit ad actũ deducta vel inesse producta nil vr̃ tale beneficiũ operari, per tex. in. d. l. i ne cessarijs. dũ dicit si velit relinquere, ergo debuit voluntas decla
66 rari. d. l. si ita legatũ. §. illi si volet. de leg. j. † Nec obstare vr̃ ꝙ. s. dixit bar. per. l. pecuniã. si cer. pe. qꝛ loquit̃ qñ promissum mi hi pure promittit̃ sub ꝯditione alteri, qꝛ tunc cũ mihi sub ꝯria cõ ditione debeat̃ vt ibi dicit tex. nimirũ si interim cõueniri nõ pñt ꝛ loquit̃. l. illa in stipulatione, que ẽm gl. ibi ad legata trahi non dꝫ, qñ si quis mihi pure. x. deberet egoꝙ̃ illa sub ꝯdõne titio le garii non ꝑpea heres necessarius interim impedit̃ illa. x. petere ꝑ tex. l. si pure in prin. ff. de exce. do. Nõ ergo. d. l. pecuniã trahi dꝫ ad mãm nr̃aꝫ filij habẽtis ptãtẽ abstinẽdi, maxime cũ nullus ius causatũ videat̃ in persona filij, lꝫ facultatẽ habeat abstinẽdi ad ꝙ optime facit tex. in simili ꝺr in. l. iiij. § j. ff. de fideicõ. lib. l. fi. C. de repu. he. facit. l. exceptiones que cuiuscꝫ in fi. ff. de exce. ri. ꝯnali. Scdo pro hac parte optime facit tex. in. d. l. j. C. si vt se ab he. absti. dũ dicit postꝙ̃ se abstinuit creditoribus hr̃ditarijs nõ tenet̃. Ad qd ẽt ꝛ tertio. facit tex. in. l. j. §. sunt qui in ptãte si quis omis. cau. te. dũ dicit ꝑ statim sunt hr̃des nec quicꝙ̃ facti ꝙ abstinere pñt. et quarto bene facit tex. in. l. ꝑ hr̃de. §. pupi. ꝺ acq. he. dũ dicit ꝙ anꝙ̃ se abstineat põt ꝯueniri a creditoribus. Itẽ dũ dicit cũ se filius abstinet debebit cõsequi iure pretorio ꝙ emancipatus consequit̃ qui hr̃ditatẽ repudiauit. facit. l. qui se paterna. C. de renoca. his que in frau. cre. Nihil ergo beneficiũ ꝑtoris tribuere vr̃ anteꝙ̃ filius se abstineat igit̃ fundata vr̃ cre ditorũ intentio postꝙ̃ abstensio est necessaria vt beneficiũ preto ris operet̃ que cum in facto ꝯsistat, arg. l. is põt. de acqui. her. per ipsum filium probanda est. ar. l. siue possideris. C. de probat. Quinto sic deduci põt postꝙ̃ istud beneficiuꝫ abstinendi ꝯsistit in quadam potentia aut facultate nõ vr̃ ꝙ alteret modũ agendi quo ad creditores, nec inducat ꝯditionem suspensiuam, vt vide mus in eo qui hꝫ ptãtem eligendi ꝛ variandi, qꝛ ꝯuenit respectu electionis facte, lꝫ adhuc possit variare. l. eum qui certarum. de
67 ver. ob. l. si stipulatus sim. x. in melle. de solutio. † Et iõ ẽt vide mus ꝙ ille qui obligatus est ad factũ ꝯueniri põt. lꝫ habeat ptã tem soluendi interesse. l. stipulationes nõ diuidunt̃. §. celsus. de ver. ob. Igit̃ idẽ in istis creditoribus, vt filium vt heredem pos sint ꝯuenire ꝛ fundata sit eorꝫ intentio quousꝙ̃ ista abstinendi ptãs ad actũ sit reddicta, ꝛ maxime cum sit quedaꝫ facultas, vt notatur in. l. lꝫ. C. de iure delibe. facit. l. pretia reruꝫ. ad. l. fal. ꝙ̃ ẽt partem sequutus est. d. Rapha. cumꝰ. in. d. l. in necessarijs. hac rõne, qꝛ bar. ꝛ omnes fatentur filium creditoribus ꝑp suita tem obligatum esse de iure ciuili, ergo necessaria est exceptio ꝙ̃ si filius non opponit sibi imputare dꝫ cũ iudex nõ possit hoc sup plere. l. iiij. §. hoc aût iudiciuꝫ. s. de dã. infec. l. si vnus. §. pactus ne peteret. s. de pac. facit ꝙ dicit bar. in. l. si ita stipulatus. in an tepe. col. de ver. ob. Nec ẽm eũ ob. ꝙ sit notoria ꝙ notorietas, lꝫ excuset ab onere probandi. non tñ excusat ab onere proponen di, vt in cle ap. de ap. ꝛ per bar. in. l. j. de exce. ꝛ per gl. ꝛ Ioã. an. in. c. accedens. vt lite non ꝯtesta. et pro hac opin. adducit ẽt ꝙ in simili ꝺr de minore qui põt restitui aduersus abstensiones, tñ anteꝙ̃ restituatur non põt exceptiones opponere. l. exceptio nes que persone. in fi. ff. de exce. et vltra doct. pro hac parte ad duco tex. in. l. ita tñ. §. si pater. ff. ad trebel. vbi dicit quod etiam si se non immiscuit nihilominus actio ei ꝛ in eum competebat, ergo satis dici potest ante immixtionem, licet se abstinuerit ꝙ sit fundata creditorum intentio.

Quare pro huius articuli veritate soluꝫ ani maduertendum ꝛ conside randum est quid pretor fecerit inducendo beneficium abstinen di. ꝛ an tale beneficiũ aliquid oper̃, absꝙ̃ aliquo pacto filij, put vr̃ velle tex. in. d. l. ei qui. de acq. her. ꝛ. d. l. nam nec emancipa tus. de le. j. vel reqrat̃ factũ filij, vt. d. l. j. ꝛ d. l. necessarijs. ꝛ. d.
68 §. sunt qui in ptãte. ꝛ. d. §. papi. † Et certe dñm puto ꝙ ẽt absꝙ̃ aliquo facto filij pretor in suis sustulit necessitatẽ ꝛ dedisse sibi vr̃ liberꝫ arbitriũ, ꝛ hoc modo loquit̃ imo optime probat tex. in d. l. nam emanc. nec necesse est aliquod factum filij ꝛ loquitur

tex. in. l. ei qui. Et per hoc absq3 aliquo facto filij sublata videntur
omnia que ad incōmodum filij pp necessitatē de iure ciuili erāt
introducta. l. si filius qui pri. de vul. ꝛ pup. Non ergo sustulit p
tor suitatē, vt p3 in tex. insti. de he. qua. ꝛ dif. §. sed his permittit
pretor, nam permissiue nō sublatiue beneficium abstinendi cōtu
lit. remansit ergo suitas que ꝯtinuationē dn̄ij bonoꝝ paternoꝝ
in filiū induxit, vt in isto tex. p3 ex quo dici pōt suitatē inductā
esse in beneficiū filij necessitatē aūt cau satam a patria ptāte in-
ducta esse in bn̄ficiū patris facit. d. l. si filius q patri. ꝛ. d. §. sunt
qui in ptāte. Licet ergo statim introducto beneficio abstinendi
sublata dicatur necessitas absq3 aliquo alio facto filij, tn̄ suitas
adhuc per pretorē sublata non est nisi sequat̄ filij abstensio, qua
sequuta filius nō trāsmitteret nec posset a creditoribus pater-
nis vnq3 amplius ꝯueniri, ꝛ ita loquit̄ text. in. d. l. necessarijs. ꝛ
l. si paternā. C. de reuoc. his que in frau. cre. imo sequuta abstē
sione suus redductus dr̄ ad instar emancipati repudiātis ꝛ hoc
modo loquit̄ tex. in. d. l. pro hr̄de. §. papi. Ex quibus recte intuē
ti satis p3, ꝙ si q3tū ad ea que ad filij cōmodu3 tendunt sequat̄ fi
lius, ergo heres. tn̄ q3tum ad alia nō procedit̄, ꝛ ideo nō est fun
data intentio dictoꝝ creditoꝝ. ꝛ ita subtiliter intuenti recte pro
bat̄ p tex. d. l. j. C. si vt se ab hereditate abstineat. Nec ob. text.
d. §. papi. l. pro here. q2 ibi pōt a creditoribus ꝯueniri, qui pecu
niā a statu liberis grā ꝯōnis implende recipit, ꝛ solus hēs erat,
q2 per talem actum vr̄ adire. sed si coheredem hr̄et ꝛ abstineret
recipiendo dictā pecuniam non teneretur, dictis creditoribus,
q2 non est actus qui non possit geri citra ius ꝛ nomen heredis,
quod p3 q2 emancipatus si repudiasset pp dictam receptionem
69 non diceretur heres. † Ex quibus p3 responsio ad quintum ar.
supra pro contraria parte adductu3 postq3 per predicta ēt alijs
argumentis responsum apparet, q2 vt predixi sublata est ipso iu
re necessitas. ꝛ sic omnes effectus qui contra filiū inducti erāt.
sed non est sublata suitas ꝛ per consequens effectus qui in fauo
rem filij ex ea sequebantur. nisi sequuta abstensione. Ideo vt. j.
proxime patebit hereditatem non agnitam ad quoscunq3 trans
mittunt. Propter quod ēt responsum apparet ad id quod vlti
mo loco in simili allegabat. d. Raph. cu. de minore qui pōt re-
stitui, q2 verum est ꝙ ante restōnem non opponit cum ire de-
beat ad iudicem, ꝛ primo agere remedio rescissorio quod nō est
necesse si vult abstinere, q2 tunc non requiritur aliquod factū fi
lij, vt p3 in. d. l. ei qui. Nec ēt obst. primum quod Cuma. addu-
xit. nam cu3 hec exceptio ꝙ filius non teneatur creditoribus pa
ternis propter beneficium abstinendi insit ab initio ipsi obliga-
tioni hereditarie, ita quod nata dici pōt merito officio iudicis
pōt opponi, vt not. bar. in. l. eum qui ita. §. qui ita. de verbo. ob.
ꝛ. l. lecta. si cer. pe. Nec similiter ob. vltimū de. §. si pater. Pri
mo q2 ibi si competit actio ꝯ filium non immiscentem competit
actitudine non actu per predicta. Secundo l3 possit competere
tn̄ non sequitur quod creditoris intentio sit fundata si aliud nō
probant per predicta competere, tn̄ pōt prima facie non tn̄ qd
alio non doc. per creditores possint filij vt heredes patris con-
demnari. tertio q2 ibi ēt si abstinuissent attento ꝙ rogati erāt de
restituendo bene starent illa verba ad denotandum illud qd in
fideicōmissariū transferunt nō ad finē vt dici possit creditoꝝ in
tentio fundata cū certum sit ꝙ ipsis abstinentibus nō est funda
ta. d. l. j. C. si vt se ab here. absti. ꝛ tn̄ ēt in abstinente locū sibi vē
dicat. d. §. si pater. vt late dictū est. s. in hac. ix. q. in illo articulo
an suitas ꝯfirmet fideicō. vl'e. Ex quibus ꝯclude. Qd non sequi
tur filius ergo heres q3tu3 ad hoc fundata dicatur intentio cre
ditorum paternorum agentium ꝯ filium imixtione aliter nō pro
bata ꝙ est ꝯ vltramontanos.

70 ¶ Secundus effectus † dicte tertie speciei vc3 plene suitatis q
euenire pōt in vita ipsius filij est ꝙ ēt post spacium. xxx. annoꝝ
pōt se immiscere, l3 glo. in. l. l3. C. de iure deli. relata ad illū tex.
qui loquitur in suo herede videatur velle ꝙ spacio. xxx. ann. iu
ri imiscendi prescribatur, quod verum non vr̄. Nam beneficiu3
abstinendi a pretore inductum in fauore3 filij non requirit de ne
cessitate ad hoc vt filius dicatur heres quo ad sua cōmoda vt
filius se immisceat, l3 tunc qn̄ se immiscuit suitas dicatur plenissi
ma, vt. s. in. ij. q. principali dictum est. Interim ergo donec se nō
immiscet vel abstinet quo ad sua commoda dici pōt heres non
obstante beneficio abstinendi virtute suitatis que quo ad predi-
cta commoda nullo modo dr̄ sublata, imo virtute suitatis ēt fi-
lio ignoranti dr̄ patris hereditas quesita. l. liber homo. §. si. ff. de
stip. ser. ꝛ ēt furio. l. fi. §. j. C. de cur. furio. Hinc est ꝙ dr̄ ꝙ inter
mortem ꝛ additionem hoc casu non est dare medium. l. si post
mortem. de lega. j. immo in suo non dr̄ posse dari hereditatem
iacentem. l. cum hereditas depositi. ideo dicta gl. in. l. l3 magis
vr̄ referenda ad extraneos vt post. xxx. annos non possint adi-
re q3 ad suos, l3 ēt in extraneis sit dubium cū ius adeundi in aui
mo consistens dicatur consistere in quadā facultate cui regula-
riter non prescribitur, de quo tn̄ per bal. in. d. l. l3. et bene p hac
parte facit gl. in. l. j. C. qn̄ non pe. partes. q3 ad hoc pro notabili
alleg. bal. in. c. j. an agna. vt filius. x. col. Que tn̄ vera intellige
qn̄ filius fuit a patre institutus vel patri ab intestato succedebat
q2 nō condito testō decessit. Nam si fuisset preteritus, l3 ab inte-
stato possit succedere ꝛ dn̄iū bonorū paternorum ēt hoc casu in
eu3 ꝯtinuari dicatur per hanc. l. ꝫm bar. dic tn̄ q2 post q3 est pte-
ritus non h3 voluntatem patris, ꝛ de nullitate ipsius testamenti
agendo vel excipiendo vel replicando tractādū est. tūc bene fi-
lio preterito obstaret prescri. xxx. anno. immo ēt per annum ta-
cendo videretur testm̄ approbasse ꝫm opin. barto. quam cōiter
doc. improbant in. l. filio preterito. ff. de iniu. rup. test. Item in-
tellige, q2 ēt si filius esset institutus interi3 anteq3 se imisceat he
reditas non dr̄ iacere facultati imiscendi sit prescriptu3 vel pre-
scribi possit, q2 hec cōcernit cōmodum filij. sed quo ad ea q̄ pos
sent esse in cōmodū filij si hereditas nō iaceret hereditas hn̄ ia-
cere dr̄ ar. l. si filius qui patri. de vul. ꝛ pu. et ideo puto ꝙ si ter-
tius rem hereditatis patris titulo ꝛ bona fide possiderit anteq3
filius se imiscuerit tanq3 illa res dicatur esse hereditatis iacen-
tis non prescriberetur cum ꝯ hereditatē iacentē non currat p-
scriptio. l. ea que. C. de temp. in inte. rest. vt aliter dicendo dica-
mus ꝙ melioris ꝯditionis esset heres extraneus q3 filius dr̄ er
go ante imixtionē vel abstensionē filij hereditas patris iacere
71 non ꝫm ꝙ magis filio expedit. † et iuri adeundi in extraneo an
prescribatur vide in. l. q3diu ad fi. de acqui. hered. et conclude.
Quod etiam spacio. xxx. annorum immixtioni filij nō prescriba
tur quod est contra glo.

¶ Tertius effectus est vt filius sub conditione casuali nō pos-
sit institui nisi in eius defectū exheredet̄, sub ptātiua aūt hn̄ pōt
institui. l. suus quoq3. l. cornelius. l. iam dubitari. ff. de her. inst. l.
si pater. ꝛ ibi plene p doct. C. de condi. insti. per bar. in. l. fi. ff. de
condi. insti. satis late dictum est. s. l. proxima. in prin.

72 ¶ † Quartus effectus est, in suis non cadit titulus pro herede
ita ꝙ sui non possunt pro herede vsucapere cum non dicat̄ eis
hereditas de nouo obuenire vel queri, vt est tex. in. l. nihil. C. de
vsuca. pro her. ꝛ bene facit. l. ij. §. fi. ff. eo. ti. ꝛ in hoc dici solet ꝙ
filius ꝛ hodie dr̄ esse deterioris ꝯditionis q3 extraneus. q2 circa
hunc ti. pro herede beneficium abstinendi a pretore inductum
nihil operatur. Et ratio pōt esse, primo q2 se non impedit vbi fi
lius se immiscuit, vt. l. si filius qui patri ibi nō sponte susceptis.
de vulg. ꝛ pup. facit. l. cum bonis. ff. de acqui. her. Secundo q2
motus est pretor equitate que non coadiuuat prescriptionem ne
cum aliena iactura prescribens locupletet̄. l. sciendum. s. quib.
ex cau. maio. sed an pro suo possit vsucapere. vide in. l. j. §. j. ff. de
vsuc. pro suo. et aduerte ꝙ l3 tex. in. d. l. ij. §. fi. ff. de vsuc. pro he-
re. videatur velle ꝙ possessio q3 filius habebat in vita patris in
eum continuetur post patris mortem improprie loquit̄, ꝛ vult di
cere ꝙ de causa noua non supersit propter patris mortē cum nō
dicatur de nouo hereditas obuenire vt in isto tex. ꝛ sic non pōt
dici ꝙ possit mutare causam possidendi, ꝛ ideo dicit ꝙ eodem
modo dr̄ possidere. Non enim intelligas ꝙ illam possessionem
quā habebat in vita patris habeat post eius morte3. Primo q2
nullam possessionem habebat in vita patris, primo q2 filiusf. nō
possidet nisi castrēsia vel quasi. l. possessio. §. fi. de acqui. pos. se
cūdo q2 possessio est quid facti ꝛ ad heredes ministerio iuris nō
transit. l. cum heredes. ff. de acqui. pos. et ideo tex. in. l. cum mi-
les. ff. ex qui. cau. maio. dixit ꝙ possessio defuncti quasi ꝯiuncti
transit ad heredes, ꝛ sic loquitur per dictionem quasi, q2 interi3
hereditas iacens dr̄ prescriptionem ꝯtinuare, non ꝙ in hr̄des
possessio continuetur ēt si sint sui, l3 quidam contrariu3 dixerint
ꝛ male vt ibi dicit glo.

Expeditis effectibus plene suitatis qui producunt̄
in vita filij. Nunc de effectibus qui pdu
cuntur post mortem filij, ex dicta suitate videndum est. ꝛ primo
73 † an virtute dicte suitatis hereditas non agnita ad quoscūq3 he
redes ēt extraneos trāsmittat̄. In quo articulo gl. cōiter ꝛ doc.
partē affirmatiuā sequunt̄. Alij aūt doct. vltramontani varias
sententias sequuti sunt. gl. n. nostre volūt virtute suitatis here-
ditatē non agnitā ad extraneos heredes non trāsmitti, vt sentit
gl. in. l. apud hostes. C. de suis ꝛ legit. ꝛ in. l. iij. ꝛ in. l. si infanti. C.
de iure deliber. ꝛ in. l. j. C. de his qui ante apertas tabulas. quā
sententiam sequutus est Mart. sil. Ja. aūt de belui. hanc. q. di-
sputauit,

spũtauit, & tres regulas affirmatiuas & vnã negatiuã posuit, & ꝑ
maiori parte sequutus est gl. quas regulas ad lrãm refert bart.
in.l. vẽtre.ff.de acq. her. eas declarãdo & quatenus sibi visum est
impugnãdo. Pro quã tñ pte negatiua primo facit tex. in.l.vnica
.§.in nouissimo.de cad.tol. vbi vult ꝙ hr̃ duas nõ agnita nõ trãs
mittaꝛ nisi in casu.l.Theodosie.l.j.C. de his q añ aper.tab. Et
Et pp ius deliberãdi vez.in casu.l.cũ antiqoribus.C.de iur. dli.
ergo non virtute suitatis, maxie post editũ.§.in nouissimo. qz ex=
ceptio in qbusdã firmat regulã in ceteris, vt in auc. de nõ alie.§.
vt añt.&.l.nã qð liqde.§.fi.de pen. leg. Scðo ꝑ eadẽ parte fa=
cit.d.l.si infanti.versi.si vero ibi oẽs hr̃ditates. Tertio facit.d.
l.j.C.de his q añ ap. ta. Nã si ibi hr̃ditas pr̃na vel materna nõ
agnita ex spãli priuilegio ad liberos trãsmittiꝛ, ergo in ɔ̃triũ vr̃
esse ius cõe.l.ius singulare.de legi. Et iõ vr̃ ꝙ regłr ius suitatis
ad liberos nõ trãsmittaꝛ. Quarto ad idẽ facit.l.ij.§. si qs ex his
74 .ff.ad ter. ¶ Cõtrariã tñ aũt partẽ affirmatiuã vez, vt ad quoscũqz
ẽt extraneos trãsmittaꝛ cõiter alij oẽs doc. sequuti sunt, vez Ja.
de are. Pe.& alij vltramõ. Rich. ma. Cy. Ray. de forl. Ray.
de mõteuiriano, & Bar. vbiqz maxime in.l.ex militari.§. fi.ff.de
te.mil.& in.d.l.vẽtre.& in.d.l.si infanti.& idẽ sñr vbiqz sequutus
Bal.& maxime in.d.l.apud hostes. &.d.l.ij.C. de iure delibe.&
in.d.l.si infanti.& in.d.§.in nouissimo.& idẽ refert Bar. se ɔ̃su=
luisse, & sñr collegiũ perusinũ, & hodie ꝑ indubitata hec opi. ser
uat ꝑ tex.non cauillãdo illos in.l.fi.§. finañt ꝑpetuus.C.de cur.
furio.l.iij.C.de iure delibe.d.l. apud hostes.C. de suis & legi.d.
l.ex militari.§.fi.iũcta.l.idẽ est.in fi.ff. de testa. mili.l. liber ho=
mo.§.fi.de stipul.seruo.l.lucius.de iure fisci.l.q duos.§.cũ bel=
lo.de reb.du. q oĩa iura allegat bal.in.d.l.si infanti. Et corrobo
raꝛ ꝑ eũdẽ optima rõne. Nemini.n.dubiũ est, filius in ptãte de
iure ciuili fuisse suũ & necessariũ, ita ꝙ velit nolit erat heres, in=
sti.de here.qua.& dif.§.sui. superuenit pretoris eqtas q in bñfi=
ciũ filioꝝ ɔ̃cessit ptãtẽ abstinẽdi, vt eo.tit.§. sed & his pmittit, q
ɔ̃cessa est vt creditoribus paternis velint nolint non sint obliga
ti.l.filius q patri.de vulg.& pu.& sic remãsit ius ciuile, & in fauo
rẽ filioꝝ in suis terminis. Sed certũ est ꝙ trãsmittere hr̃ditatẽ
non agnitã erat fauor filiorũ trãsmittentiũ, vt habeãt hr̃des.ar.
l.iulia.de acq.her. ergo talis fauor non est sublatus pp bñficiũ
abstinendi. Nec obstaret si qs diceret, ꝙ hec trãsmissio esset dã
nosa, si forte patris hr̃ditas esset dãnosa, qz cũ transmittaꝛ cũ eo
dẽ bñficio abstinẽdi, ꝓut hẽbat ipse filius trãsmittens, vt.l.si qs
filiũ.§.j.de acq.her. non põt dici, ꝙ dicta trãsmissio aliqð dãnũ
afferre possit, & hãc ẽt partẽ affirmatiuã sequutus est Bald. in
75 d.l.iij.C.de iure delibe. alijs rõnibus. † Et primo, qz suo ẽt ignorã=
ti hr̃ditas qriꝛ.l.liber homo.§.fi.de stipu.seruo. sicut legatũ le=
gatario.l.cũ pater.§.surdo.de lega.ij. sicut ergo legatũ sine alia
agnitione transmittiꝛ.l.vnica.§.j.C.de cadu.tol. Ita dicta hr̃di=
tas, cũ de hr̃ditate ad legatũ bonũ sit ar. hoc casu.l. fi.ff.de ɔ̃di.
insti. ¶ Scðo suus trãsmittit ius dicendi nullũ.l. si posthumus
ꝯ primo.ff.de libe.& posthu.&.l.fi.C.eo. ergo & hr̃ditatẽ.l.suũ C.de
iure delibe. ¶ Tertio adducit ipse casum.l. cũ antiqoribus.C.
de iure delib. ibi dũ dicit filios paternã hr̃ditatẽ ẽt in suã poste
ritatẽ transmittere. q dictio ẽt, implicat.l.ẽt.&.l.ẽt.C. si tutor vel
cura.interue. Nec aliud implicare põt nisi vt ẽt ad extraneos
hr̃des transmittat. ¶ Quarto ad idẽ bal. in.d.l. apud hostes.
ad idẽ alleg.tex.in.l.filius a patre.in prin.ff.de libe.& posth. vbi
si non ɔ̃firmaꝛ exhr̃datio facta in defectu instõnis facte de filio
sub ɔ̃dõne, qz filius moriaꝛ ɔ̃dõne pẽdente. & sic tpe quo pr̃ ne=
minẽ ex testõ heredẽ hr̃e põt, ipse filius eo momẽto dũ moritur
patri ab intestato succedit, q successio ab intestato absqz alio fa
cto filij.& solum legis ministerio virtute suitatis fieri vr̃, ergo di
ctã hr̃ditatẽ aliter non agnitã ad quoscũqz trãsmittit. Ad idẽ
facit tex.in.l.si filius heres.ff.de libe.& posth.&.l.fi.ff.de ɔ̃di.in=
sti.&.l.suus quoqz.§.fi.de her.insti. Et ẽt pro hac parte satis fa
cit hic tex. Nã si patris hr̃ditas filio non dr̃ obuenire, sed conti
nuari tanq̃ quesita filio ministerio.l. pp suitatẽ ẽt filio ignoran=
te, vt.l.liber hõ.§.fi.de stip.seruo. vel ẽt furioso. vt.l.fi.§.finañt
.C.de cura.furio. Non est dubitandũ ꝙ eã ad quoscũqz trãsmit
tat. Pro quo ẽt adduco tex.in.l.& suũ heredẽ.in prin.ff.de pac.
alias est.§.l.iurisgentiũ.vbi tex. ẽt añ immixtionẽ appellãt filiũ
suũ hr̃dẽ, sicut appellant seruũ necessariũ heredem. Et certũ est
ꝙ suus transmittit absqz alia agnitione. Et iõ hec pars affirma
tiua ab oĩbus doc. cõiter approbata, & ẽt in filijs ɔ̃sequenda est,
quã sequutus est ẽt.d. Raph. fulg.in.d.l.si infanti.C.de iu. deli
76 be.adducẽs hanc rõnẽ. † Manifestũ est (dicit ipse) filiũ in ptã=
te illico de iure ciuili suũ heredẽ existere tam ex testõ q̃ ab inte=
stato.l.necessarijs.ff.de acq.here.&.d.§.sui.insti. de here.qua.&
diffe. Hz ergo fundatã intentionẽ de iure cõi. Sed si qs vult an
ferre. & dicere ꝙ non trãsmittat, det mihi text. dicentem ꝙ lz fi=
lius habeat bñficium abstinendi, vt.d.§. sed & his permittit pre
tor, tñ necesse est qð ꝓbet ꝙ filius abstinuerit, ad hoc vt filius
non transmittat. Nam lz hec ptãs abstinendi sit introducta ab=
stensione, tñ non facta non sequiꝛ ꝙ filius non transmittat sicut
pz in legatario, q põt legatũ repudiare, & tñ si nõ repudiat neqz
aliter acceptat, trãsmittit.d.l.cũ pr̃.§.surdo.ff.de leg.ij. Et ma=
xime qð bñficium abstinendi a pretore introductũ filio nondum
abstinente nihil operaꝛ q̃tum ad ea que possunt esse filio noci=
ua, vt.s̃.dictũ est in hac.ix.q.in articulo, an sequatur filius ergo
heres. Pro hac parte vltimo facit tex.in.l.j.§.sunt qui in ptãte
.ff.si qs omis.cau.test. dũ dicit ꝙ sui sunt heredes ex testõ vel ab
intestato, nec quicq̃ facit, qð abstinere pñt. pro quo ẽt facit.l.in
suis.ff.de suis & legi. Jð hec pars affirmatiua cõiter a docto.ap
probata qð hereditas non agnita virtute suitatis ad quoscunqz
transmittaꝛ, sequenda est. Non ob. alleg.s̃.pro ɔ̃ria parte. & pri
mo non ob. primum.de.§.in nouissimo quẽ Bart. vbiqz tam in
.l.ex militari.§.fi.q̃ in.l.ventre.q̃ ẽt in.d.l. si infanti. intelligit
ꝙ loquaꝛ de hereditate extraneoꝝ & eodem modo.d.§.vbiqz in
telligit Bal.dicens ꝙ regula illius.§.vbiqz. hz locũ ẽm tenorẽ
veterũ legum.ergo vbi de iure antiquo prouidebaꝛ de transmis
sione cessat regula.d.§.in nouissimo.pro quo facit text.d.§.dum
dicit, nec veteres ɔ̃cedebant &c. Nec ob.tex.dũ ibi dicit.libe=
rorũ personas, qz dicit ẽm.l.Theodosiã.que ẽm gl. ibi est.l.vni
ca.C.de his qui ante aper.ta. per quã fit transmissio hereditatis
parentũ non ex beneficio suitatis. Et iõ dictus.§.in nouissimo.
nullo mõ intelligendus est in hereditate paterna transmittenda
vel non transmittende virtute suitatis, pro quo facit tex. in.d.§.
in nouissimo. dũ dicit adire ꝙ propriũ est extraneoꝝ non suorũ.
77 insti.de here.qua.& diffe.§.extraneis. † Et lz sui.ff.annum dece=
dentes transmittant ius deliberandi sicut extranei, vt.l.cũ anti=
qoribus.C.de iure delibe.tñ non sequiꝛ qð ẽt virtute suitatis di=
ctã hereditatẽ non transmittant vtile.n.eis est, vt in suis locum
non habeat.d.l.cũ antiqoribus.in cuius.l.bñficio non erit neces
se probare de filiatione. & qð transmittens fuerit in ptãte.& suus
cũ talis ꝓbatio sit aliqualiter difficilis.l.pupilli.ff.de ɔ̃di.& de.
& facit.l.neqz natales.&.l.non nudis.&.l. non epistolis.C. de ꝓ.
Non.n.d.l.cũ antiqoribus. edita est ad restringenda bñficia
trãsmissionis, sed ad ampliandã vt pz dum in prin. dicit protelã
da &c. Et iõ lz dicat & ad suos transmitti, non tñ excludit extra=
neos, neqz negat ꝙ ad extraneos non transmittaꝛ, neqz hoc in=
telligi dz cũ implicando loquaꝛ, ita ꝙ extranei & sui ɔ̃prehendũ
tur. Nec similiter ob.hz de.l.si infanti.§.j.ibi oẽs hr̃ditates &c.
Nã ẽm Bar.in supradictis locis intelligi dz, de oĩbus hr̃ditati
bus extraneoꝝ, qð ẽm eum probatur ex eodẽ tex. dũ dicit deuo
lutas.& non agnitas, & sic loquiꝛ in hereditatibus in quibus ne=
cessaria est agnitio, que idem est qð aditio. & ẽt in deuolutis que
non cadũt in hereditate patris, cũ non deuoluaꝛ, immo.l.ipsa fa
cit suos heredes vt.d.l.in necessarijs.de acqui.heredi.& hoc in
78 tex. Bal.tñ in.d.l.si infanti.† dicit ꝙ verbũ deuolutas.est ge=
neralissimum quod conueniri põt suis & extraneis, cum non pos
sit reddi ratio quare magis extraneis q̃ suis. pro quo facit vl=
tra eum tex.cũ gl.in.l.defunctis.C.de legi.here.& ẽm eum hoc
ꝓbat tex.in.l.ij.§.si qs ex liberis.ad tertul. Nec ẽm eũ ob.tex.
dum dicit delata, qz pp hoc non demonstrat hr̃ditatẽ extraneo
rũ, vt idem dicit in.l.potuit.in.vij.q.C.de iure deliberã.vbi vult
qð lz proprie hereditas delata dicatur, que põt adiri.l.delata.
de verb.sig.& adire proprie sit extraneorum, insti. de here.qua.
& diffe.§.extraneis.tñ non semper hec differentia ɔ̃siderãda est
lz eam consideret Bar.in.l.is qui putat.ff.de acqui.here.qz nõ
semper proprijs vocabulis vtimur.l.si tibi.si cert.pet. Sed qz a
ꝓpria significatione verborũ sine cã non est recedendũ.l.nõ ali
ter.ff.de lega.iij. Et verbũ delata qð positũ est in.d.l. si infanti,
ɔ̃ueniat proprie extraneis, ideo satis pp dictum verbũ dici põt.
d.l.si infanti.loqui in hereditate extraneorũ qð sic vltra docto.
euidentius demonstraꝛ. Jn principio enim.l. illa loquiꝛ de hr̃di
tate ascendẽtium ex linea materna vel aliorum quorũcunqz de=
lata infanti ɔ̃stituto in patris vel aui ptãte. Certũ est ergo ꝙ pn
cipium.d.l.non põt loqui de hr̃ditate patris, nec similiter ver.
sed si parẽs hoc neglexerit, qz similiter loquiꝛ patre viuente. Et
in ver.pr̃e vero nõ subsistente, nõ mutat aliter casum, nisi qz di=
cit ꝙ pater erat mortuus. Ita ꝙ veriłr loquiꝛ de hereditati=
bus extraneoꝝ, sicut.s̃.loquutus fuerat. & ita versi. sin vero. vel
non sic. Dum ergo subdit omnes hr̃ditates ad eum deuolutas
non põt loqui de paterna de qua.s̃.nullo modo tractatũ est, sed

tantum de illis de quibus. s. dixi. igit non de illis que transmitti
poterant virtute suitatis. Non ob. tertiū de. l. j. de his qui ante
aper. ta. Nā illud beneficiū principaliter inductū fuit pp here-
ditate ascendētium ex linea materna, q̄ntum ergo de paterna lo
quit, non inducit beneficiū speciale, ita qd̄ sui non habeāt aliud
beneficium suitatis. z ita respondet Bart. in. d. l. ex militari. §.
fi. ff. de test. mil. Non ob. quartum z vltimū de. §. si quis ex his.
Nam fm secūdā lect. gl. ibi que magis litere vr̄ amica, ibi est ca
sus pro opinione cōi, z ita solet allegari, z optime probat ibi in
79 tex. si nō suus pr̄i agnascat. † Ex qb⁹ remanet hec ps affirmati
ua vera vt hr̄ditas nō agnita ad q̄scūqz trāsmittat vigore suitatis.

Sed tunc vltra dubitari posset qn̄ filius decessit nō agnita
hereditate patris relicto filio quē exhr̄dauit vel ipm
instituit in legitima extraneū in residuo instituit dictā hr̄ditatez
non agnitā ad dictū extraneū heredez trāsmittat excluso filio a
se exhr̄dato. vel tm̄ illegitimo instituto ne ad dictū filiū tm̄ pro
rata dicte legitime transmittat. Et Bal. in. l. q se pr̄is. C. vn̄ li-
beri. in. iiij. col. refert se in scholis tētasse dicere q filius tacēs
non trāsmittat efficaciter in extraneos, si nepos est in medio, lz
in ipsum nepotē trāsmittit duplici rōne. s. suitatis z sanguinis. l.
j. C. de his q an̄ aper. tab. Et p hac parte bene facit tex. cū glo.
in. l. si qs filiū. §. j. ff. de acq. here. vbi glo. super verbo abstinere
vult, qd̄ nepos possit se abstinere a paterna, z hr̄e auitam, ita q
extranei hēbūt patris hr̄ditatē, z nepos hēbit hr̄ditatem aui.
¶ Contrariū tn̄ verius puto, vt ēt non obstāte dicto nepote ad
extraneos virtute suitatis trāsmittat. Nā si talis transmissio fit
pp ↄtinuationē factā in filiū per istū tex. z immixtionē factam a
lege, vt. s. sepe dictū est, non vr̄ posse dici q in aliū fiat talis trās
missio, nisi in eū qui dictū filiū transmittentem representat. Non
ob. d. l. j. de his q ante ap. tab. qz de alio bn̄ficio loquit q̄ suita
tis, vt gl. super verbo, liberos in illa. l. dicit tūc ad nepotes trās
mittit, qn̄ sunt hr̄des filij, z non alias. ita q non facit pro dicto
Bal. vt dixit ēt. d. Raph. ful. in. d. l. qui se pr̄is. Nec ob. gl. in
d. l. si qs filiū. §. j. qz non apparet ibi qd̄ alij velint hr̄ditatē filij.
Preterea illa gl. illud dicit tenēdo op. s. approbatā, vcz q vir-
tute suitatis hr̄ditas non agnita non trāsmittat ad extraneos hr̄
des, qd̄ s. improbatū est. Superexistentia ergo dicti nepotis non
80 impediet dictā trāsmissionē ad extraneos faciēdā. † Nec simili
ter superexistentia matris eius de cuius hr̄ditate transmittēda
tractat, vt expresse vult tex. fm secundā z magis cōem z veram
lec. in. l. ij. §. si qs ex liberis. ff. ad ter. dū dicit si nō suus agnascat,
ēt optime facit tex. in ea. l. §. sed si sint sui. vbi vult q suis absti-
nentibus mr̄ testatoris admittat ne nudū nomen hr̄dis mr̄i no-
ceat. secus ergo vbi nō abstinuerūt. vt in casu pposito, z ista est
veritas, lz Bal. in. d. l. apd̄ hostes. C. de suis z legi. referat Dy.
tenuisse ↄtriū, z non bn̄ vt ibi per eū. Bene tn̄ verū est q filio ex
heredato z nepote instituto nepos aui hr̄ditatē, vt suus z neces
sarius transmittet vt est tex. in. l. q in aliena. §. interdū. ff. de acq.
here. Sed an predicta procedūt, vt rōne suitatis ad quoscunqz
ēt hr̄des trāsmittat portio quā filius masculus hz virtute statu-
ti, qd̄ excludit filiā dotatā. Et primo dōm vr̄ q dicta portio iu-
re quodā spāli filio quesita virtute suitatis ad extraneos maxi-
me heredes non agnita non trāsmittat, arg. l. mulieri z titio. ff. d
ↄdi. z demon. z ita p notabili dicebat. d. Bar. de sali. in. l. fi. C.
de repudiā. here. Quod tn̄ dictū procedere non vr̄ qz. l. mulieri
z Titio loquit. an locū habeat ius accrescēdi in portione obue
niēte de iure speciali, z dicit q non, qn̄ venit ↄ voluntatē defun
81 cti, z ita loquit. d. l. mulieri titio, fm oēs doc. † Sed cū supradi-
cta portio non dicat venire ↄ voluntatez defuncti, dōm est, q in
ea sit locus iuris accrescendi, qd̄ firmat Bar. in. l. re ↄiuncti. in
pe. car. ff. de leg. iij. z Bal. in. l. si defunctis. C. de suis z legi. er-
go. d. l. non repugnat q dicta portio non transmittat. Et hanc
partē firmat Bal. in quodam suo ↄsilio, qd̄ incipit. In Christi
noie factū pponit sub tali forma, quidam noie zc. qz lz dicta por
tio ipsis filijs non videat deferri ex statuto, vt suis tn̄, qz incon-
gruū vr̄ quē succedere pro parte z pro parte non, vt suū arg. l. ti
tio nupseris. ff. de ↄdi. z demon. l. cū qui edes. de vsuc. Itē qz di
cta portio vr̄ accrescere portioni quā masculus hz pprio iure, z
per ↄn̄s eisdē regulis regulari. ar. l. si ex toto. ff. de leg. j. z. l. si in
ter socerū. §. cum inter. de pac. dota. Ita q lz dicta portio nō de
ferat iure suitatis, neqz pprie dicat ↄtinuari. tn̄ postq̄ nō defer
tur ↄ voluntatē testātis, imo magis fm eius voluntatē, cū talia
statuta facta dicant ob agnationē z familiā ↄseruandā. l. j. §. pe.
ff. de ventre inspi. Iō lz deferat de iure speciali, accrescit tn̄ por
tioni quā filius hz ratione suitatis, z tanq̄ accessoria sequit na-
turā ipsius pńcipalis cui accrescit vt in regula iuris accessoriū.
Iō sicut illa portio principalis cui accrescit virtute suitatis trās
mittit. ita ista que accrescit, cū tale ius accrescēdi procedat prin
cipaliter ex dispōne. l. vt per gl. in. l. si titio z meuio. §. iul. ff. de le
82 ga. ij. Ex quibus ↄcludi pōt. † Hr̄ditatem non agnitam benefi-
cio suitatis ad quoscunqz transmitti ēt si mater vel nepos eius
de cuius hereditate transmittenda tractat sit in medio. Et si in
ea sit portio veniēs de iure spāli, vt filie dotate a statuto excluse
ↄ Bal. z bar. de sali. ¶ Que prima vera intellige qn̄ inter mor
tē z aditionē sui hr̄dis non est dare medium, neqz aliqd̄ impedi
mentū vt esset pp ventris pendentiā pp quā effectus suitatis im
peditur. vt. l. ventre. ff. de acqui. heredi. z bene facit quod dicit
Bal. in. l. cum antiquioribus. in fi. C. de iure deliberā. Hinc est
qd̄ gl. in. l. fi. ff. de ↄdi. insti. dubitare vr̄, an filio instituto sub con
ditione ptātiua q̄ non pōt impleri vltimo vite spiritu cui nepos
est substitutus, qui nepos mortuo filio ante impletā ↄditionem
decessit hereditate non agnita, an ad hr̄des extraneos transmit
tat, de quo tn̄ per Bal. z Ang. in. d. l. fin. ¶ Scdō intellige de
transmittendo totā vel quotā hr̄ditatis. si aūt filius esset institu
tus in re certa dato sibi coherede in vniuerso, dictā rem certam
virtute suitatis non transmitteret fm Bal. in. d. l. quoties. C. de
her. insti. sed qz tunc hr̄ loco legatarij, dictā rem certā transmit-
teret ēt non acceptatam, vt legatarius, vt tz Bar. in. l. ex facto.
in prin. ff. de here. insti. si tn̄ filius institutus in re certa dato sibi
coherede non hr̄et in illa re certa integrā legitimā, transmitte-
ret non solū dictam rē certā, sed ēt ius agendi ad supplementuz
83 legitime. l. si qs filio. ff. de inoffi. test. ¶ † Tertio limita, nisi suus
iam abstinuisset, qz tunc suitas transmissionem non operat, fm
Bal. in. l. j. C. de his qui ante aper. tab. Et idem tz Ange. in re
pe. l. ventre. de acqui. hered. dicens, quod ēt heres filij abstinē-
tis non habebit beneficium. l. fi. C. de repu. here. lz dicto filio cō
petat. ¶ Quarto limita, nisi esset filia dotata a statuto exclusa
a successione patris ab intestato, qz tunc si dicta filia esset a pa-
tre instituta patris hereditatem ad extraneos heredes virtute
suitatis non transmitteret, per notabile dictum Barto. in. l. i. §.
sciendum. ff. de suis z legi. Per quam. l. Bal. no. dixit in. l. cuz
quidam. ff. de acquirē. heredi. quod si filius ex forma statuti non
dz habere, nisi tantum dimidiam bonorum patris, in illa tantuz
dimidia debebit exheredari, postq̄ in alia dimidia non fit ↄti-
nuatio dominij. ¶ Quinto z vltimo limita, nisi a suo sit petitum
tempus ad deliberanduz, qz tunc virtute suitatis non trāsmittit
fm Bar. in. l. ex militari. §. fi. ff. de testa. mili. qz tunc redactus
videt ad instar voluntarij per. l. cū antiquioribus. C. de iure de-
libe. vbi idem firmat Bald. Et verū vr̄ qz propter tale tempus
ad deliberandum vr̄ renuntiasse beneficio suitatis per. d. l. cum
antiquioribus. que ēt in prin. loquitur in filio. Sed an locuz ha
beant predicta in filio arrogato, glo. vr̄ velle q sic in. l. iij. §. fin.
in fi. glo. magne. ff. de here. instit. Emancipatus aūt an hodie di
ci possit suus. videbimus. j. x. q. prin.

SVMMARIVM

1 Suitas quot z quibus modis tollatur aut impediatur.
Deportatio est loco interdictionis aque z igni.
2 Exheredatus iura suitatis non dicitur habere.
3 Suitatem abstensio filij an faciat perdere.
Emancipatio an tollat patriam potestatem.
4 Emancipatus an habeat suitatis iura z virtute suitatis trāsmit
tat hereditatem non agnitam. 8.
Nepos in potestate retentus an possit testamentū dicere nulluz
vbi est preteritus z filius emancipatus institutus.
5 Emancipato intestatus videtur tacite relinquere.
Emancipatus sine cā preteritus an reddat testamentū nullum.
6 Emancipati an dicantur sui z habeāt iura suitatis tam ex testa
mento q̄ ab intestato. 8.
Patrie potestatis z emancipationis differentia an sublata.
7 Aduerbium sicut non denotat omnimodam similitudinem.
8 Titulus de coniungendis cum eman. lib. ex testō an sublatus.
9 Emancipatus an possit hodie institui sub conditione casuali.
Suus z emancipatus in quibus differant remissiue.
Exheredatio quare introducta.
Preteritio matris cur pro exheredatione habenda.
10 Emancipatus preteritus an habendus pro exheredato. 15.
11 Exheredatio est de ordine tastamenti.
12 Preteritio filij cur testamentum reddat nullum. 15.
13 Filius an possit institui sub conditione potestatiua. 42.
14 Emancipato sunt adhuc reliquie patrie potestatis.

¶ Decima questio.

1 **Decimo** ⁊ vltimo principaliter quero † quot, ⁊ qbus modis suitas tollat̃ aut impediat̃. Et dõm vr̃ q̃ sex modis. ¶ Primo morte filij in vita patris, vt ꝓbatur in. l. gallus. in prin. ff. de lib. ⁊ postb. Nec mirũ cũ mors oĩa tol lat, ⁊ soluat, vt in auc. de nup. §. deinceps. ¶ Scdõ si filius in vi ta patris deportet̃, que deportatiõ is pena subrogata est loco pe ne interdictionis aque ⁊ ignis. l. iij. ff. ad. l. iul. pecu. pp quas pe nas cũ patria ptãs tollatur, sequit̃ q̃ similiter ipsa suitas perda tur. d. l. gallus. §. ⁊ quid si tñ. ⁊ insti. qb. mo. ius pa. po. sol. §. p̃ terea. ¶ Tertio si filius in vita patris ab hostibus capiat̃. d. l. gallus. §. quid si is. lz hoc casu suitas in suspenso stare dicat̃ pp fictionẽ postliminij. l. si quis posthumos. §. si quis filiũ. ff. de lib. ⁊ postb. Interim tñ sublata dicitur, vt probat̃ in. d. §. quid si is.
2 ¶ Quarto exhr̃datione, † exheredatus enim iura suitatis non dr̃ hr̃e vt vr̃ tex. in. l. qui in aliena. §. interdũ. ff. de acqui. here. fa cit. l. j. §. sciendum. ff. de suis ⁊ leg. ⁊. l. si quis filio exheredato. in prin. ff. de iniu. ru. te. ⁊. l. si quis posthumos. §. si quis filiũ. ff. de li be. ⁊ postb. Qõ tñ sane intellige, si exheredatio rite facta est, ita q̃ possit in vita filij ɔfirmari, alias cum non valeat, iura suitatis non tolleret. l. si ita scriptũ. §. fi. ff. de lib. ⁊ postb. Idẽ si esset rite facta, qꝛ sine legitima cã ⁊ filius exhr̃datus obtineret in quere la, q̃ tunc ẽt non obstãte dicta exhr̃datione suus esse diceret̃ in. l. papi. §. si ex cã. ff. de inoffi. te. Non poterit ergo ɔqueri filius, dicendo q̃ inconueniẽs vr̃, q̃ sit in ptãte patris per exhereda tionẽ tollere suitatẽ. Nam aut dictus filius consentit exhereda tioni ⁊ non põt ɔqueri. Aut non ɔsentit, ⁊ poterit querela vti ⁊ si in querela obtinebit, erit suus. si vero succũbit, tũc imputet si bi quare cãs ingratitudinis ɔmisit. ¶ Quinto modo tollit̃ sui tas ẽm quosdam datione substituti vulgaris vel coheredis ex tranei. qõ tñ an qño procedat j. latius patebit.
3 † Sed an absten sio filij faciat ꝑdere suitatẽ, ita q̃ alius sequẽs eã acquirat, vide in. l. j. §. fi. ff. de suis ⁊ leg. ⁊ per. l. q se patris. C. vñ liberi. Et satis pẽdet ex his q̃ dicta sunt sup. ix. q. in illo articulo. An in suis sit locus edicto successorio. Et similiter an per clausulã codicillarẽ suitas tollat̃. j. in fi. huius tractatus apparebit. ¶ Sexto ⁊ vlti. emancipatione per quã tollit̃ patria potestas, ⁊ per ɔñs suitas vt inst. de exhe. lib. §. emãcipatis. ⁊. l. j. §. filius aũt. ff. de suis ⁊ le gi. lz enim sola patria ptãs non sit cã suitatis, cum multi sunt in ptãte q non dicunt̃ sui vt dictum est. s. in. v. prin. tñ sine ea suitas esse nõ põt, vt. d. §. emãcipatus. Et hoc verũ est de iure antiquo. Sed an hodie postq̃ emãcipati ab intestato de iure ciuili suc cedere pñt, ⁊ redacti dicunt̃ ad instar ⁊ similitudinẽ suorum, vt in auc. de here. ab intest. §. j. ⁊. §. nullã. dicant̃ sui. Et an dicant̃ hr̃e iura ⁊ effectus suitatis. Aduertendũ est cũ inter gl. ⁊ doct. non sit parua dr̃ia, vt late examinat Bal. in. d. l. gallus. §. ⁊ qd si tantũ. vbi gl. dicit q̃ lz emancipatus hodie ab intestato succe dere possit, tñ cũ de testamento tractat̃ nullo modo sublata re perit dr̃ia emancipationis ⁊ patrie ptãtis, cum. d. §. nullã. tantũ ab intestato loquat̃. Concordat ⁊. ij. glo. in auct. ex causa. C. eo. dum vult q̃ emancipatus preteritus ẽt hodie non possit dicere nullum. Qõ idẽ ⁊ tertio voluit gl. in. l. si filius. ff. de mino. Con cordat ⁊. iiij. gl. in. l. emãcipati. C. de colla. dum dicit q̃. d. §. nul lã. tñ loquit̃ ab intestato, ⁊ ideo non vult q̃ hodie cesset differẽ tia emancipationis ⁊ patrie ptãtis quãtum ad collationem bo norum. Idem tenuit Azo vt tñ ab intestato sit sublata differen tia emancipationis ⁊ patrie ptãtis in summa. in tit. C. de lib. pre
4 te. ⁊ Roffre. in tit. de bono. pos. contrata. † In ɔtrium aũt sunt omnes glo. que volunt ti. de coniungendis cũ emancipato libe ris hodie locũ non hr̃e, postq̃ sublata fuit differentia emancipa tionis ⁊ patrie potestatis vt voluit primo glo in. l. j. de coniung. cum eman. libe. secundo in. l. si proponas. ff. de inoffi. testa. ter tio. in auc. in successione. C. de suis ⁊ legi. quarto in. l. si. ff. de lib. ⁊ posth. sed Bar. in hoc articulo. iij. d. §. ⁊ quid si tñ. ⁊ in pluri bus alijs locis pro multum notabili, allegauit text. in. l. memini mus. §. j. C. de legi. hered. vt ẽt de iure ciuili. ⁊. C. tam ex testamẽ to quam ab intestato sublata sit differẽtia emancipationis ⁊ pa trie potestatis per textũ. ibi dum dicit ad similitudinẽ suoꝝ ⁊c. Et propterea dicit se de facto determinasse. q. vt si pater filium emancipatum instituat, nepotem aũt in potestate retentum pre tereat, illud testm̃ non poterit per dictum nepotem dici nullũ, aut aliter impugnari, postquã emancipatus ad similitudinẽ suo rum succedit. Et ideo quantum ad successionem non perdit ius propter qõ in successione preferatur, ergo tunc nepos non ad mittit̃. Ad idem facit tex. in. d. §. nullam. dum dicit non esse dif ferentiã inter emancipatum ⁊ in potestate quantum ad succedẽ dum. siue ergo intelligas ex testamento siue ab intestato dictam differentiam esse sublatam, idem est. Nam postq̃ querela aut ius dicendi nullũ dat̃, tunc exheredato vel preterito fit iniuria, qꝛ sibi non dat̃ sua legitima. l. papinianus. §. qm̃. ff. de inof. testa. ergo cũ hodie nepos nihil hr̃e debeat ab intestato ẽm oẽs per talẽ preteritionẽ nulla fit sibi iniuria. igit̃ non põt ɔ testamentũ venire. sicut in simili videmus, qõ qñ vnũ beneficiũ datur contẽ platione alterius, si tollit̃ vnum, tollit̃ ẽt alterum. l. filium. §. ma tri. ff. de adimen. lega. Cum ergo beneficiũ dicendi nullum det̃ filij qui succedit ab intestato, ergo si dictus nepos ꝓpter filium emancipatum ab intestato non succedebat, non hz beneficium
5 dicendi nullum. † Pro quo ẽt bene facit qꝛ postq̃ iura hodie volunt filium emancipatuz ab intestato succedere, ⁊ qñ quis de cedit intestatus vr̃ tacite illis relinquere, qui ab intestato succe dere dñt. l. ɔficiunt̃. ff. de iure cod. ergo si facit testamentum, ⁊ il los veniẽtes ab intestato expresse instituat, ⁊ alios petat non est in aliquo inculpandus, neq̃ dictis preteritis ab intestato succe dentibus dicit̃ aliquam iniuriam fecisse. Igitur nimirum si non possunt ɔ dictũ testm̃ venire. Solũ ergo filius emancipatus ho die preteritus vel exheredatus potest ɔ testm̃ venire, nõ nepos ex eo. tñ in modo veniendi contra testm̃ intentabit remedia pre toris. ⁊ ita Bart. videtur intelligere glo. contrarias vcz in. d. l. si emancipati. ⁊ in. d. auc. ex causa. qꝛ in modo rũpendi non di

citur hodie aliqd imutatũ, vt latius vr̃ in.§.ꝛ quid si tm̃.l.gal-
lus.nisi qꝛ hodie ẽt emancipatus preteritus sine cã redderet te
stamentum nullũ pp gñalitatẽ.§.aliud quoqꝫ capitulũ. in auct.
vt cũ de ap.cogn.dum dicit ꝙ nõ lꝫ filios preterire,nec ceteros
sine cã,vt primo loquatur de suis.scd̃o de emancipatis, ꝛ ita tꝫ
gl.in auc.de here.ꝛ fal.§.exher.ꝛ Azo in sum.C.eo.ti.§.est aũt
effectus.ꝛ By.in.d.§.ꝛ quid si tantũ. in magna distinctione.ꝛ
Cy.in.d.auc.ex cã ꝛ bar.in.l.gallus.§.in oibus.ꝛ bal.hic.ꝛ in
ꝛ quid si tm̃.ꝛ in auc.in successione.C de legi.here. ¶ Nec tm̃
6 .d.§.p predicta clare determinatum habemus, † an emancipa
ti hodie dicant̃ sui,vel habeãt iura suitatis.Et ideo aduertẽdũ
ꝙ vt sit sublata dr̃ia emãcipationis ꝛ patrie ptãtis,tria iura pn
cipaliter allegant̃,vcꝫ tex.in.d.§.nullã.in auc.de here.ab inte.
ꝛ eo.ti.§.j.Qui tex.ẽm opi.gl.s̃.alle.loquuntur ab intestato nõ
ex testõ.Nec tñ ab intestato,vt suos admittit,imo dixit Bar.
in.d.§.ꝛ quid si tm̃.ꝛ in.l.j.de ꝯiung.cũ eman.li.tex.in.d.auc.
nõ loquitur,ꝙ dicti emancipati cũ alijs suis ꝯtendãt, ita ꝙ nul
lo modo expresse ex tex.in.d.auc.deprehendi põt,ꝙ emancipa
ti admittantur vt sui.Secundo alle.tex.in.d.l.meminimus.§.j.
qui similiter hoc nõ probat ẽm bal.in.d.§.ꝛ quid si tm̃.qꝛ tantũ
loquitur in successione ab intest.Pro quo facit subiecta mate-
ria tituli ar.l.imperatores.de in diem addic. Sed ista nõ vr̃ tu
ta rñsio,postq̃ tex.in.d.§.j.l.meminimus facit mentionẽ de mo
do quo emancipati admittebant̃ de iure pretorio. quo iure ad-
mittebant̃ tã ex testõ q̃ ab intestato, q̃ ẽt ꝯ testamentum.l.j.ff.
de bo pos.Ideo aliter rñderi põt ad.d.l.meminimus.qꝛ ibi im
perator refert qualiter emancipati de iure pretorio admitteban
tur ad similitudinẽ suorum ad successionem parentũ.Et postea
statuit ꝙ admittant̃ ad successionẽ transuersalium nec vr̃ aliqd
statuere in successione parentum.Uel tertio ꝛ vltimo dicas ꝙ
ibi tex.dicit ad similitudinẽ suoꝝ,ergo nõ sequit̃ ꝙ sint sui,qꝛ ꝙ
est simile nõ est idẽ.l.ꝙ nerua.ff.depo. Uel dic ẽm.d.Mat-
theũ Mathesillanũ in suo trac.de succes.ab intest.in.ij.col.ꝙ
tex.in.d.l.meminim⁹. facit similitudinẽ quo ad effectũ.s.vt ita
succedere possit de iure ciuili perpetuo,ꝛ adire hereditatẽ nu-
do aio absqꝫ.bo.pos.corã iudice filij emãcipati sicut filij in ptã
te,sed iã nõ facit similitudinẽ in qualitate.s.vt ita vocent̃ eman
cipati sicut sui.p quo facit ꝙ no.gl.in.c.nõ põt.de preb. li.vj.
7 † Itẽ facit ꝙ dr̃ in euangelio.Estote perfecti, sicut pr̃ vester q
est perfectus.nã hec dictio,sicut,nõ denotat oĩmodã similitudi
nem,vt de sum.tri.c.dãnã.bal.tñ istum passum indecisum dimi
sit,in.l.ventre.de acqui.here.sed bar.aliqd dixit in.§.ꝛ qd si tã
tum.ꝛ in auc.si qua mulier.de sac.san.eccl.ꝛ iste passus est ita
dubius,ꝙ egeret decisione impiali.Tertio allegat̃ tex.p glos.
insti.de exhered.lib.§.nostra.qui recte intuenti potius facit ꝯ.
Nec ibi deprehendi põt sublata esse dictam dr̃iam. Equiparat
n.ibi masculos ꝛ feminas natas vel posthumas emancipatas
vel in ptãte q̃tum ad ipsarum instõnem vel exheredationẽ vel
irritationẽ testamenti.ꝛ statim subdit ꝙ emancipate rumpãt eo
modo quo rũpebant emancipati, sed emancipati rũpebant tm̃
de iure pretorio,ergo eodẽ iure emancipati rumpent.Ita ꝙ nõ
pbatur ex aliqua dictarũ.ll.ꝙ emãcipati hodie dicant̃ sui. Et
facit rõ,qꝛ cum non sint reducti in ptãtem emãcipantis,non est
possibile ꝙ habeant iura suitatis,cuius suitatis primum extre-
mũ est pria ptãs vt dictũ est.s̃.in.q.prin.ex quibus ꝯclude emã
cipatũ ẽt hodie neqꝫ ex testõ neqꝫ ab intestato iura suitatis hr̃e.
8 ¶ Ex q̃ sequit̃ correlariũ.† ꝙ filius emãcipatus ex testõ vel ab
intestato pr̃i succedens ẽt hodie hereditatẽ nõ agnitam virtute
suitatis nõ trãsmittit.lꝫ bar.de hoc videatur dubitasse in.l.ven
tre.ff.de acquiren.here.vbi tñ Ang.tꝫ ꝯ Barto. ꝛ in repetitio
ne.l.qui se patris.C.vnde libe.vbi vult ꝙ emancipatus nõ trãs-
mittat hereditatem non agnitam ad extraneos heredes,lꝫ ha-
beat beneficium.l.vnice.C.de his qui ante aper. tab. Inferri ẽt
põt ex predictis ꝙ lꝫ hodie requiratur expressio cause in prete-
ritione filij emãcipati sicut in preteritione materna per.§.aliud
quoqꝫ capitulũ.Ideo si dicta cã nõ apponatur, ꝛ per ꝯñs for
ma nõ seruat̃,testm̃ redditur nullꝫ, tñ in modo rumpendi si est
preteritus differt a filio in ptãte, qui habebit necesse reccurre-
re ad beneficiũ pretoris, ꝛ ꝯtabulare, ꝛ si erit exhr̃datus añ in
tẽtatã querelã debebit agnoscere bonoꝝ possessionẽ gratia li-
tis agnoscende,vt.l.papi.§.j.ff.de inof.te.ꝛ p gl.in.l.ij.C.eo. ti.
Et ideo lꝫ dicta dr̃ia emancipationis ꝛ patrie ptãtis sit sublata
quo ad succedendũ ꝛ rũpendũ, tñ non est sublata quo ad rũpẽ-
di modũ.et ideo ex testõ non dr̃ sublatus titulus.de ꝯiug. cum
emanci.li.sed ab intestato sic,vt tꝫ bar.in.l.j.ff.de ꝯiũ. cũ emã.
9 li.Et dubitari ẽt posset.† An hodie emãcipatus possit institui
sub ꝯditione casuali,lꝫ sub illa nõ possit institui suus.Cogita,ꝛ
tactũ est in.l.suus quoqꝫ.in prin.ff.de here.insti. et alias plures
dr̃ias,ẽt hodie remanẽtes inter emancipatum ꝛ suum,vide per
Ang.in repetitio.l.si emancipati.C.de colla.

Ueruꝫ qꝛ.s̃.in quarto casu vidimus exheredationẽ adi
tione ꝯfirmatã suitatẽ tollere.Nũc satis vtile ꝛ
expediẽs est videre quare exheredatio introducta fuit. ex quo
facile apparebit,quare preteritio filij ipso iure testm̃ nullum re
dit.Ad que.l.in suis.ff.de lib.ꝛ posth.maximũ prestat ar.vt pꝫ
ex dictis bar.ꝛ in repe.l.pater filiũ.ff.de inof.test. ꝛ in.l.iij.C.e.
ti.Dicens ꝙ cũ hic tex.dicat ꝙ suo nõ dr̃ hr̃ditas de nouo ob
uenire,qꝛ dñiũ bonoꝝ paternoꝝ ꝯtinuat̃ in suũ,nõ põt ipse pa-
ter instituendo alium heredem dictũ dñiũ in dictũ aliũ heredẽ
transferre,nisi primo dictũ filiũ in quẽ de iure dictum dñiũ con
tinuat̃,priuet exhr̃dando. Et hoc est ꝙ ẽm eum vult dicere hic
ver.ex causa.ꝛ tunc bene ista.l.in suis.facit ad ti.de lib.pre.vel
exhr̃datis.postq̃ preteritiõis ꝛ exheredationis rõnẽ assignat.
Ex quo ẽm eundẽ pꝫ quare preteritio matris hr̃ pro exhereda-
tione insti.de exhe.li.§.mater.qꝛ cum bonoꝝ maternoꝝ in filiũ
nõ ꝯtinuet dñiũ,cum nõ sit suus,nõ est necesse ꝙ mater filiũ ex
heredet.i.extra hr̃ditatẽ ponat,lꝫ pretereundo dicat̃ facere ꝯ
offm̃ pietatis.ideo datur querela ẽm eum.Et cum hac rõne trã
sit Bal.in hac.l.Sed postea dum Bal.legit.l.pater filiuꝫ.de
10 inoffi.test.hãc rõnem expresse probauit tribus medijs. ¶ † Et
primo per tex.l.iij.§.si eman.de ꝯta.vbi emãcipatus preteritus
in quẽ nõ ꝯtinuatur dñiũ,qꝛ nõ erat in ptãte ꝛ per ꝯñs nõ erat
suus.insti.de here.qua.ꝛ diffe.§.emancipati.ꝛ tñ emancipatus
preteritus nõ hr̃ pro exheredato sed sibi succurrit̃ a pretore per
contra.Et hanc ẽt rationem Bal.assignat ꝯ Bar.in.l.si quis
post.§.si quis filium.ff.de libe.ꝛ posthu. ¶ Secundam rõnem
idem Bal.ꝯ dictum Bar.assignat in.d.l.pater filium. qꝛ si iã
natus preteritus moriat̃ in vita testãtis,nõ põt dici ꝙ in euꝫ cõ
tinetur dñium bonoꝝ patris viuentis, qꝛ hec.l.que de ꝯtinua-
tione dñij loquit̃, post mortẽ patris loquitur,ꝛ tñ dictus filius
preteritus nõ hr̃ p exhr̃dato, imo eius preteritio reddit testm̃
nullum.l.si filius qui in ptãte.ff.de libe. ꝛ posthu. ¶ Tertio in
d.l.pater filium.mouetur idem bal.ad idem dicendum,qꝛ si fi-
lius exheredatus vel institutus moriat̃ in vita testantis. nepos
preteritus rũpit ipso iure testm̃.l.gallus.§.ꝛ quid si tm̃.l.posthu
moꝝ.ff.de iniu.rup.testa. ergo nõ hr̃ pro exheredato.Nec ẽm
11 eum in.d.l.pater filium.dõm est ꝙ inspiciatur tps mortis,† qꝛ
exheredatio est de ordine testamẽti.ꝛ de his q̃ respiciũt ordinẽ
testamenti.l.inter cetera.ff.de li.ꝛ posth.ꝛ in.d.l.gallus.§.in oi-
bus.ꝛ ideo inspici dꝫ tps testamenti. Et ideo si tũc tpis hr̃etur
pro exheredato.qꝛ ita testator videret̃ voluisse semper ita pre-
sumeret̃ voluisse.Nec vnq̃ volũtatẽ suã mutasse.l.cuꝫ tacitũ.ꝛ
l.quinquaginta.ff.de proba. ¶ Quarto ꝛ vltimo ad idẽ dicendũ
mouet̃ ꝯ bar.in.l.apud hostes.C.de suis ꝛ legi. qꝛ sequeret̃ ꝙ fi
lius institutus in re certa(intelligo dato sibi cohr̃de)in vniuer-
so rũpet testm̃,ex quo ꝯtinuat̃ respectu alioꝝ bonoꝝ in eum ꝛ
dñiũ ꝛ tñ h̃ ẽ falsuꝫ, ẽt si illa res valeret minus legitima portio-
ne.l.scimus.§.repletionẽ.C.de inof.te.Et iõ hꝫ cũ rõ est, quare
12 preteritus rũpit testm̃,† qꝛ cũ hr̃ditas patris sit debita filio.l.fi.
.C.de codici.l.j.C.de impone.lucra.des.lex ciuilis sequuta hac
rõne quodammodo naturali introduxit formã vt filius debeat
inter cetera institui vel exheredari.d.l.inter cetera.ꝛ.d.§.in oi
bus,que si omittitur reddit testm̃ ipso iure nullũ. Nec ẽm eum
ob.ꝙ dr̃ de matre,qꝛ ideo preterito a matre competit q̃rela, qꝛ
est subsidiaria.insti.de inoffi.te.§.tam aũt.ꝛ talis filius est om-
ni remedio destitutus,qꝛ ꝛ si per senatuscon. Orficianum vocet̃
filius ad hereditatẽ matris.tñ nõ puidit filio preterito de reme
dio rumpendi testm̃.et ideo cum sibi nõ ꝯpetat ius dicendi nul
lum,cũ non sit suus nec sibi subueniat̃ per ꝯta.l.illud.§.femina
rum.ff.de ꝯta.ideo necesse fuit subuenire in subsidium remedio
querele.Et similiter dictam rationem Bar.improbauit Ang.
primo per casum.l.fi.C.eo.vbi in femina continebatur dñium,ꝛ
13 tñ non dicebat nullum.† Itẽ qꝛ sequeretur ꝙ filius non posset
institui sub conditione potestatiua,cuius contrariũ hr̃ in.l.suus
quoqꝫ.C.de here.insti. Preterea dici ẽt posset cum posthumo
non debeatur legitima,qꝛ non est in potestate.l.fi.ff.de coll.bo.
tñ eius preteritio non habetur pro exheredatione,imo eius na-
tiuitate rumpitur testm̃,vt.ff.de lib.ꝛ posthu.l.quod dicit̃. Io.
de imo.nititur defendere rationem Barto.a predictis ꝯtrijs.
Non enim obst.ẽm eum quod dicitur de emancipato, qꝛ si con
sideremus.l.xij.tabu.absqꝫ dubio non infringit cum illo iure
esset omnino incognitus, vt in.§.emancipatus. institur.de he-
redi.

redi. que ab intesta. si ius pretoriũ qđ vocat emancipatum, cũ in vocatione quã facit sibi de remedio ꝯtabulandi prouideat sicut suo ꝓuisum est a iure ciuili p ius dicendi nullũ, ꝓut fuit equum postq̃ emancipatus filius erat. l. j. ff. de ꝯta. non fuit opus ꝙ q̃rela daret. Et iõ si pretor emancipatũ vocasset ad successionẽ, ⁊ nõ introduxisset remediũ ꝯtabulãdi si preteririt sine dubio emãcipato preterito daret q̃rela in subsidiũ, sicut dat filio a mre preterito, vt. s. dictum est. Sed certe ẜm hoc magis ꝓcederet ratio
24 Bal. q̃ Bar. ⁊ iõ dicit ipse forte in emãcipato. † rõ est pp reliquias patrie ptãtis, vt in simili dixit glo. instit. de tute. §. fi. q̃ rõ cessat in matre, q̃ nunq̃ filiũ habuit in ptãte. Et similiter respõdet ad. l. fi. C. eo. quã alleg. Ang. qꝛ illa. l. prouidebat ẜm mediã iuris prudẽtiã, que non ꝯsiderabat ꝯtinuationẽ dñij. Nec similiter ob. qđ dr̃ de filio instituto sub ꝯdõne ptãtiua vel in re certa, qꝛ absq̃ eo qđ a residuo exhr̃det, testm̃ non redditur nullum, qꝛ ex quadã eq̃tate vr̃ tacite facta exheredatio a residuo, ne pater priuari dicat ptãte ad libitũ de bonis suis disponendi filio non preterito. Non tñ rñdet ad tertiũ, arg. de filio preterito vel exhr̃dato decedente in vita testãtis, quo casu nepos dicit nullum neq̃ ad aliud argm̃ qđ dr̃ de posthumo, ⁊ idẽ vt dicit Rapha. cu. rõ Bar. non est tuta qꝛ si tuta ⁊ vera esset, sequeret ꝙ tantũ post mortẽ filius preteritus deberet annullare testm̃ patris non in vita. Itẽ a cohr̃de deberet exhr̃dari. Itẽ exhr̃datus a primo gradu ⁊ preteritus a scđo vitiat. l. si a primo. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊
25 tñ non vr̃ esse suus pp exhr̃dationẽ a primo. † Preterea vltra eũ emãcipatus ẽt de iure isto poterat exhr̃dari. l. non putauit. §. si emancipatus. de ꝯta. in quẽ emancipatũ non caderet exhr̃datio, si rõ Bar. esset vera, sicut non cadit in extraneum, vt. d. §. si emãcipatus. ⁊. l. qdã cũ filiũ. de verb. oblig. ⁊ iõ vt dicit hic do. Raph. rõ Bar. que ex isto tex. elicit est rõ inductiua non oĩo precisa ⁊ finalis, ex qua forma introducta est ꝯñaliter, vt in. d. §. in oĩbus. ⁊. l. inter cetera. ⁊ insti. de exhereda. libe. in prin. Qua forma non seruata nulla reddit dispõ ratione forme. Et iõ voluerunt iura vt noĩatim fieret exhr̃datio, vt liberi certo iure excludant de ꝯta. l. sub ꝯdõne. Posset. n. ꝯtingere patrem ignorasse, ⁊ hoc forte post. l. xij. tabu. fuit inductũ ad tollendam difficultatẽ presumptionũ, sicut hodie in nouatione dr̃ in. l. fi. ff. de nouatio. ⁊ ista forte fuit intẽtio bart. vt rõ quã ipse assignat ex isto tex. sit inductiua, non aũt precisa ⁊ sola. Jđ dõm vr̃ ꝙ ratio quare exheredatio requirit in suo est, vt forma a iure introducta seruet. Et ratio introductiua dicte forme fuit continuatio dñij. Ex quo sequit ratio quare preteritio filij reddit testm̃ nullũ ꝓpter formam non seruatã. In matre aũt hec forma non fuit inducta, qꝛ cessabat ratio inductiua. ⁊ ideo preterito a matre succurritur remedio subsidiario qđ est querela. ¶ Ex quibus ꝯclude, quod non ꝓpter solã dñij ꝯtinuationẽ preteritio filij in potestate reddit testamentum nullum, contra expressa verba Bar.

26 Nunc aũt videndũ superest † an per dationẽ substituti vulgaris tollat existentia suitatis, in quo notabili, famoso, ac subtili articulo maiores nr̃i varij ⁊ ꝯrij fuisse reperiunt. Quidã. n. (vt ex. j. dicendis apparebit) volunt suitatẽ sublatã esse, quidã aũt sola necessitate, quidã ⁊ tertio neq̃ necessitatẽ, neq̃ suitatez tolli. Jđ vt clarius veritas pateat ad partes arguendũ esse existimaui. Et pri͂o affirmatiuã vt suitas tollatur. quã partẽ post Dy. sequit Bar. ¶ Primo p tex. in. l. si filius heres. ff. de lib. ⁊ posth. vbi dicit nepotẽ tam patri q̃ auo suũ hr̃dẽ futurũ. ¶ Scđo per gl. in. l. papi. §. iiij. ff. de inof. test. q̃ relata ad tex. sentit expresse, qđ sicut ad ꝯfirmationẽ requirit necessario aditio emãcipati, ita ⁊ eius qui ẽ in ptãte si sibi fuit datus substitutus vulgaris, quasi p eius dationẽ sit sublatus effectus suitatis. ¶ Tertio qꝛ p dationẽ substituti vulgaris pr̃ facit de necessario voluntariũ. l. iul. ff. si quis omis. cau. test. ⁊. l. j. §. si ꝓponat. co. ti. quã partẽ affirmatiuã duobus argumẽtis firmat bar. in. d. l. si filius heres. ⁊ in. d. l. iul. ⁊ in. l. filius ꝯ patri. de vulg. ⁊ pup. declarando vt p dationẽ substituti vulgaris videat facere filiũ de necessario voluntariũ, cũ in qualibet vulgari virtualiter sit caput nolũtatis ⁊ impotentie. l. cũ ꝓponas. C. de here. instit. immo per eã vr̃ filius inuitatus sub ꝯdõne si volet, vt est text. in. l. j. §. si ꝓponat. ff. si quis omis. cau. test. ergo impedit existentia suitatis. Qđ ẽt sic magis declarat, per talẽ. n. ꝯdõnẽ ptãtiuam filius siue heres necessarius efficit voluntarius, vt. l. iã dubitari. ⁊. l. Cornelius. ff. de he. insti. ⁊. l. hec verba. de ꝯdi. instit. Et maxime hoc dõm est in patre vulgariter substituente filio, qui non intelligit ẜm eius desideriũ dũ dixit si filius heres non erit intel
27 lexisse. i. si filius heres esse non possit, qꝛ moriat, qꝛ † hic casus mortis filij odiosus satis est patri, vt ipse Bart. exprimit in. d. l.

iul. Pro quo vltra eũ facit tex. in. l. lucius. ff. de hr̃di. insti. Aut qđ abominor prius moreret. ⁊ tex. in. l. cohr̃di. §. fi. ff. đ vul. ⁊ pu. ergo voluntarius factus est. Et iõ si de eius voluntate non apparet, impleta non dr̃ condõ, ⁊ per ꝯñs non est heres. ⁊ ideo non transmittit, quã ẽt ꝯclusionẽ firmat Bart. in. l. j. in prin. in. iiij. principali. q. ⁊ in. v. effectu vulgaris substõnis. ff. de vul. ⁊ pup. Quã tñ conclusionẽ idem Barto. primo limitat in. l. gallus. §. ⁊ quid si tm̃. ff. de lib. ⁊ posth. vt locum non habeat qñ substõ vulgaris ẜm ꝯsiliũ Galli, qꝛ tunc non ꝯprehendit caput noluntatis sed solũ fit in casu quo filius viuo patre moriat, ergo non tollit existẽtiã suitatis. Scđo limitat vt locũ habeat qñ fit expresse secus si tacite, vt in vulgari tacita ꝯprehensa in expressa pupillari per. d. l. cornelius. ⁊. l. iã dubitari. de heredi. insti. que volunt qđ filius institutus sub ista ꝯdõne si voluerit, non dicatur suus. Secus si sub ista capitoliũ ascenderit. l. ꝯditionibus pupillus. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊ ita limitat ipse in. d. l. si filius qui patri. ⁊ in. d. l. j. in prin. in. v. q. principali. de vulg. ⁊ pu. ⁊. d. l. ꝯditiones pupillus Bal. aũt in hoc arti. variauit. nã in. l. apud hostes. C. đ suis ⁊ legi. simpliciter tz ꝙ impendit transmissionem, ne semp sit in suspenso, lz non impediat ius deliberãdi. Limitauit tñ ipse ⁊ tertio in. l. non iustã. ad treb. nisi sit substitutus vulgariter pupillariter ⁊ p fideicõ. ꝙ dicit esse notabile, ⁊ facit text. in. l. recusare. §. si tiuus. ad treb. Sed in. l. qꝛ aũt. in prin. ff. si qs omis. cau. te-
18 sta. Quarto limitat, qñ substõ vires hz ex testamento. † Secus si ab intestato. qꝛ nunq̃ cã intestati tollit existentiam suitatis. sz certe idem Bal. in repetitione. d. l. in suis. ⁊. l. cũ ꝓponas. C. de heredi. insti. lz multa dixerit circa hoc, sequit tñ predictã cõclusionẽ Bar. cũ suis limitationibus, vt vulgaris expressa tollat suitatẽ, secus si tacita vt in pupillari comprehensa vel tñ in vnũ casum, ⁊ ẜm consilium Galli ꝯcepta. Et vltra predicta pro hac parte allegat. qꝛ postq̃ filius substitutũ vulgarẽ hz neq̃ ex testamento, neq̃ ab intestato, non agnitam transmittere põt. non ex testamento, qꝛ substitutus impedit, nõ ab intestato, qꝛ donec põt esse locus successioni ex testamento, cessat successio ab intestato. l. ante q̃. C. cõia. de suc. ¶ Quinta qꝛ suus añ omnẽ immixtionem seu acquisitionem iuris vel boĩs. cum inter mortez ⁊ aditionem filij ꝓpter substitutũ vulgarez est dare mediũ, sicut in extraneo. ⁊ ibi allegat. l. si filius qui patri. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. iul. de acq. her. ad probandũ ꝙ tacita vulgaris in pupillari comprehẽsa non tollat suitatem. Et vnũ verbũ nota dignũ circa predicta
19 dicit bal. in. l. qm̃ in prioribus. C. de inof. test. † qđ si datio substituti vulgaris tollit existentiã suitatis ⁊ impedit transmissionem dicta substõ continet grauamen, ⁊ ideo saltẽ vsq̃ ad legitimã hodie reijceret per. d. l. qm̃ qđ est multum notabile. Ang. verosimiliter variasse vr̃. Nam in. l. cornelius. de here. insti. simpliciter sequit conclusionem Bar. vt per dationem substituti vulgaris tollat existentia suitatis. ¶ Sed sexto pro hac parte vr̃ casus expressus in. l. qui fundũ. §. qui filium. versi. sed hoc ita. ff. ad. l. fal. vbi vult ꝙ substitutus vulgaris admittat ad hereditatem patris ⁊ ad legata oĩa teneat si anteq̃ filius patri hẽs extitisset, decessisset, igit filius non transmittit. Et ẽt pro hac parte facit tex. in. l. debitor. in fi. prin. ff. ad treb. vbi dicit ꝙ legando heredi si non adisset in ipsius voluntate posuit aditionem, ergo multo fortius substituendo vulgariter, ⁊ dõ si heres non esset. ¶ Sz do. Bñdictus de plũbino. in repe. l. si fratris. C. de iure delibe. adducit ꝓ hac parte. ⁊. vij. q. qꝛ substõ vulgaris intelligit facta filio si noluerit, vel non potuerit, vt. d. l. cũ ꝓponas C. de here. insti. ⁊ no. gl. in. l. iul. ff. si qs omis. cau. test. Ex quo sequit ꝙ ipse filius intelligit sub ꝯtria condi. institutus, vcz si ipse voluerit vel potuerit. l. qbus diebus. §. quidã titio. ff. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ de adimẽ. leg. l. si legatũ. in prin. Sed per hanc ꝯditionẽ si voluerit tollit suitas. d. l. Cornelius. ⁊. l. iam dubitari. ff. de her. insti. ergo ⁊c. Ad qđ facit. l. pater seuerinã. in prin. ff. de ꝯdi. ⁊ dem̃. vbi in illa ꝯditione si non nupserit intelligitur, si voluisset nube-
20 re. ¶ Octauo, † qꝛ in vltimis voluntatibus paria sunt aliquid sub conditione disponi, aut aliq̃d sub conditione resolui, ⁊ notabiliter dixit glo. in. l. ij. ff. de in diem addict. ⁊. l. obligationum fere. §. conditio. ff. de act. ⁊ obliga. ⁊ propterea instituto qñ datus est substitutus vulgaris, dr̃ esse conditionalis. i. si voluerit, ergo tollitur suitas, vt. d. l. cornelius. ⁊. l. iam dubitari. ¶ Nono probatur per tex. in. l. si patronus testamento. §. si patri filius. ff. de bonis libertorũ. vbi si filius institutus hz substitutum, dicitur ꝙ ex voluntate patris põt esse heres, ⁊ sic similiter voluntate patris potest abstinere, cum loquatur per verbum põt, quod facultatem non necessitatẽ importat. l. sepe. de offi. presi. ¶ Decimo probatur sumpto ar. a simili qđ in iure procedit. l. non possunt.

de leg. Nã sicut institutis ita legatarijs põt fieri substõ.l.vt hr̃dibus.ff.de lega.ij. Sed si titio legeť fundus, ꝛ si añ titius decedat ꝗ̃ accipiat legatũ legeť Sẽpronio, si titius non accipiat legatũ ꝛ moriať, Sẽpronius hr̃e dꝫ, vr̃ ergo titio legatum factũ si voluerit, ꝗ si non ponať inesse, non transmittiť.l. si ita relictuꝫ.§. illi si volet.ff.de leg.j. Ita dõm vr̃ in casu isto, qñ fit substõ si he
21 res non erit. ¶ Undecimo † ꝓbať per.l. si legata relicta.C.de leg.iuncta.l.post aditã.C de impub.vbi institutio siue legatario siue instituto facta expirat adita hr̃ditate, ergo ea non adita a ꝯrio sensu dõm est ꝙ non expiret. ¶ Duodecimo ꝓbať p text.l. cũ seruus.ff.de ꝯdi.insti.ꝛ.l.auia.ff. de ꝯdi. ꝛ de. vbi seruus qui alias est necessarius heres si liber pure a dño est relictus, ꝛ sub ꝯdõne hẽs institutus ꝛ si non erit heres ei est relictũ legatũ dr̃ ꝙ illa ꝯdõ intelligiť repetita in legato, ꝛ iõ erit voluntarius, vt ibi latius p Bart. ¶ Decimotertio ꝓbať per.l.ꝗ soluendo non est primo loco.ꝛ.l.ꝗ soluendo non est seruũ.ff.de here.instit.vbi seruus ꝗ alias est necessarius excludiť, si ei detur substitutus, ergo ꝛc. ¶ Decimoquarto, qꝛ sicut p exhr̃dationẽ suitatis tolliť, ꝛ impediť vt hic in fi. ita vr̃ per ipsam substõnẽ vulgarem, cũ pr̃ substituendo vr̃ filiũ non adeũtẽ tacite exheredare. Nec est eo casu expresse exhr̃datio necessaria.l.si posth.§.j.ff.de lib.ꝛ post. l.suus quoqꝫ.§.puto.ff.de here.insti. ¶ Decimoqnto ꝓbať per tex.l.precibus.C.de impube.ver.nã non est incerti iuris.vbi mr̃ tunc demũ excludit substitutũ vulgarẽ si patri filius heres extitit. Ergo a ꝯrio sensu vbi heres non extitit, qd̃ est qñ non agnouit substitutus admittiť, qd̃ arg.a ꝯrio sensu procedit.l.qui testamento.§.mulier.ff.de tes. ¶ Decimosexto ꝛ vltimo pro hac parte dñ publice Padue reperebã allegabať mihi tex. in.c.sciscitatus.in fi.de rescrip.vbi delegatus cogiť cognoscere ꝛ intereẽ nisi in rescripto sit expressum si non oẽs interfuerint, vel simul adesse nequiuerint, aut noluerint, qꝛ alij poterunt cogi, ꝛ qui non vult aut non põt, non compellitur. Ita ꝙ dicta verba conditionalia faciunt eum voluntarium qui ante non erat.

22 Pro ꝯria aũt parte † vt datio substituti vulgaris ẽt expressa non tollat existentiã suitatis quã hic tꝫ Bald.

¶ Primo ꝓbať s̃m eũ, premittendo tñ p eius declaratiõe tres fore hr̃dũ spẽs.insti.de he.qua.ꝛ dr̃ia.in prin. Et inter al's sunt sui ꝛ necessarij.i.filij in ꝗbus suitas intraducta est eoꝝ fauore vt trãsmittãt necessitas aũt in fauorẽ patris vt hr̃dẽ habeat ꝗ necessitas bñficio pretoris sublata est, vt insti.eo.tit.§.sed cis pmittit pretor, ꝛ qñqꝫ dicta necessitas fauore pr̃is introducta eius voluntate tolliť mediante dispõne iuris ci. ꝛ tunc nihil se impedit pretor, vt est qñ hꝫ substitutũ vulgarẽ, qꝛ tunc tolleť sola necessitas non suitas, ꝛ erit quarta spẽs hr̃dũ s̃m eum ꝗ vocabunť sui ꝛ non necessarij, de ꝗbus ẽt mentionẽ facit ipse Bald. in repetitione.d.l.in suis.ꝛ in.l.ꝗ se patris.C.vñ libe. ¶ Scd̃o hoc ideꝫ ꝓbatur s̃m eũ per tex.in.l.si ꝗs filiũ.§.j.ff.de acq.here inꝯtum ille.§.ꝯtinuať ꝛ iungiť cum terminis principij illius.l.vbi datus erat substitutus vulgaris, ꝛ hoc mõ illũ tex alle. Richar.malũ. quẽ refert Bar.in.l.j.in.iiij.col.in.iiij.q. principali. de vulg. ꝛ pu. ¶ Tertio ꝓbať per.l.vt hr̃dibus.ff.de le.ij. vbi substitutus vulgaris non impedit trãsmissionem legati in quo facta est, lꝫ legatũ non fuerit expresse acceptatũ.imo trãsmittiť ius repudian
23 di vel acceptãdi illud. † Nõ tñ ipse bal.intelligit nisi verba illi⁹ substõnis fuissent expsse adiecta ad ipediẽdũ trãsmissionẽ, ꝛ ita ipse hic intelligit.l.ꝗdã ita.ff.ad tre.vbi impediť trãsmissio fideicõmissi vr̃is p dationẽ substituti vulgaris, lꝫ aliter illã.l.idẽ bal. intellexit dũ eã p ꝯria parte allegauit, quã ꝯriã ipse ibi seqniť. ¶ Quarto qꝛ ista verba si hẽs nõ erit intelligunť, si nõ erit hẽs ipse nec alius p eũ.d.l.cũ pponas.C.de her.instit.ꝛ.l.si pr̃.ff.de lib.ꝛ post.ꝛ ita hic refert tenuisse bar. Sꝫ nõ dicit vbi ꝛ reuera bar.necubi hoc dixit, nisi vt.s.dictũ est in ꝯria parte, ꝛ nisi ꝙ in .l.j.in.iiij.q.principali.ver.itẽ dubitať.ff.de vul. ꝛ pup. dixit ꝙ substitutus vulgaris non tollit transmissionẽ iuris deliberandi. ¶ Quinto qꝛ dñiũ ꝯmutabile sufficit ad trãsmissionẽ.l.fi.§.fi.C. de cura.fu.in gl.sup verbo, acqrẽdis. Sed filius hꝫ istud ꝯmutabile pp substitutũ vulgarẽ, ergo trãsmittit. ¶ Sexto qꝛ sicut datio cohr̃dis extranei, ꝗ est tacita substõ.l.si titio ꝛ meuio.§.iulia.de leg.ij.non ipedit trãsmissiõnẽ.l.si fratris.C.de iure deli. ꝛ ista tacita venit ex mẽte testãris non ex interpretatione.l.precibus.C.de impu.ergo idẽ in expressa substõne vulgari, qd̃ tñ limitat duob.mo. Primo ꝙ necessitas tollať, nisi perimerenť legata, ar.l.iul.ff.si ꝗs omis.cau.test.nisi sibiipsi esset substitutus.l. fi.§.j.ff.de vul.ꝛ pu.qꝛ tunc ex scd̃o saltẽ capite erit necessarius. ar.l.ꝯditionibus pupillus.ff.de ꝯdi.ꝛ de.ꝛ h.d. esse nouũ.in.l. j.ff.si quis omis.cau.test. Hanc eandem partẽ vt tollať necessitas ꝛ non suitas secutus est Ang.in.l.si filius heres.ff. de libe.ꝛ posthu.lꝫ alias variauerit, vt predixi. Et vltra predictas proximas rõnes moueť, ꝛ.vij.per tex.l.lucius.de vulg. ꝛ pu. vbi auũculus filius cui coheres substitutus est suam hereditatẽ ad ma
24 trem transmittit. ¶ Octauo † qꝛ si impedireť transmissio neduꝫ in patris sed in dãnum filij, resultaret qui forte rõne illius hr̃ditatis si transmittereť heredẽ hr̃e posset quem alias forte non haberet.l.iul.de acq.her. Igiť inconueniens esset, ꝙ solus pr̃ posset filio preiudicare, ꝛ tollere suitatis bñficium quãtum ad effectum transmissionis. ¶ Nono qꝛ posset seq absurdum si filius cui datus est substitutus vulgaris ignoraret, ꝛ ꝯfidens de suitate se non immisceret si pp substitutum non transmittereť videretur absurdũ. ¶ Decimo qꝛ si filius sub ꝯditione ptãtiua institutus (que non põt impleri vltimo vite spiritu) statim ꝙ est certũ ꝙ non põt impleri hr̃ditatem transmittit.d.l.filius heres.ꝛ.l.si filius a patre.in prin.ff.de lib.ꝛ posth. quãto fortius p dationeꝫ substituti vulgaris, que tacite ꝯtinet in se ꝯdõnẽ ptãtiuam si voluerit, non dꝫ trãsmissio impediri. ¶ Undecimo qꝛ si per expressam ꝯditioneꝫ si volet non tolliť nisi sola necessitas qd̃ probať, qꝛ si adit, suus remanet.l.iam dubitari.C.de here.insti. quanto fortius tolli non dꝫ per dationẽ substituti vulgaris. que non est ita expressa neqꝫ potens. ¶ Duodecimo ꝛ vlti.idẽ Ang. adduxit tex.in.l.vnica.C.de his ꝗ ante ap.tab.vbi imperator iustificando illius.l.nouissimã ꝓuisionẽ dicit, ꝙ equũ est potius transmitti in psonas instituto ꝯiunctas, ꝗ̃ ad alios deuenire, qd̃ relatiuum alios exponit ibi Ang.i.substitutos, quã ẽt expositioneꝫ fecit Richar.malũ.vt refert bar.in.l.j.in.iiij.col.ꝛ.iiij.q.prin
25 ci.ff.de vulg.ꝛ pupil. Et s̃m hoc est ibi casus, † ꝙ p dationẽ substituti vulgaris non tolliť suitas quo ad effectũ transmissionis, ꝛ quantũ ad effectus inductos in fauore filij, sed tñ tolletur ipsa necessitas fauore pr̃is inducta, vt idẽ Ang. clarius firmauit in d.l.papia.§.quarta.quam tñ conclu.nouissime ꝛ s̃m eundeꝫ.in .l.qui in aliena.§.interdum.de acqui.her. limita, vt datio substituti vulgaris non tollat existẽtiam suitatis, nisi suitas data sit voluntate testãtis vt in terminis.d.§.interdũ.vbi exhr̃datus est filius institutus nepos ꝗ est suus pp exheredationeꝫ a testatore factã, ꝛ s̃m eius voluntatem.nã ꝯ voluntatem testãtis nepos ẽt filij exheredati non posset, vt suus venire.l.si quis posthumos. §.si quis filiũ.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ.l.posthumorũ.ff.de iniuſ.rup. tes. Et iõ si dicto nepoti instituto cuius pater erat exheredatus fuisset datus substitutus vulgaris tolleretur suitas ipsius nepotis per istã dationẽ substituti vulgaris factaꝫ ab eo testatore, ex cuius dispõne factus est suus. Hanc candẽ opi. multum no. firmauit do. Christopho. de castellione in repe.l. si filius heres. ff.de lib.ꝛ posth. Et primo pro declaratione premittit, qd̃ non sit ppria loquutio ꝙ p dationẽ substituti vulgaris tollať existentia suitatis ẽt sequendo opi.bar. Nã seqreť ꝙ si sublata esset nepos substitutus diceret tũc tenere primũ locũ in suitate.l.posthumorũ.ff.de iniu.ru.te. Et cũ sub ꝯdõne reperiat se institutuꝫ
26 postꝗ̃ substitutus, † qꝛ substitutio dicit conditionalis institutio .l.coheredi.§.coheres.ff.de vul.ꝛ pupil.l.in ratione.§.si filio.ff. ad.l.fal.ꝛ est ꝯdõ casualis.quo ad nepotẽ substitutũ, qꝛ est substitutus si filius hẽs non erit.et cũ nõ sit dictus nepos in defectũ dicte ꝯditionis exheredatus, rũperet ipso iure testamentuꝫ. postꝗ̃ primũ locũ in suitate tꝫ.l.si pater.C.de insti.ꝛ substi. ꝛ.l. suus quoqꝫ.ff.de hẽ.inst.ꝛ ideo p dationẽ substituti vulgaris dr̃ suitas magis suspẽsa ꝗ̃ sublata, qꝛ anteꝗ̃ filius moriať, vel saltẽ se abstineat sublata dici nõ põt. Itẽ inꝯtũ bar.p dictã ꝯclusionem limitat, vt suitas nõ intelligatur sublata qñ substõ facta esset s̃m ꝯsiliũ Galli, dicendo nepotẽ substituo si filius me viuo moriatur, qꝛ caput voluntatis ꝯprehẽdit tacite dicit ipse nõ est verum. Naꝫ aliud voluntatis.vcꝫ si repudiaret nullo modo cõprehendiť, qꝛ nepos nasciturus substitutus non admittereť nisi tñ in casu in quo filius desinit esse in ptãte viuo auo, ideo aliud casum nõ ꝯprehendit, qꝛ Gallus ꝛ Sceuola tñ in illo casu pro
27 uidit, vt pꝫ in.l.gallus.ꝛ in.§.ꝛ quid si tñ. Et ista est † rõ quare substõ facta de nepote nascituro s̃m consilium Galli non tollit suitatem, qꝛ non caput voluntatis, non aũt qꝛ illud caput voluntatis tacite comprehendit, vt dicit Bart. Et ideo dicit ipse, cũ nepos iam natus possit institui lꝫ s̃m consilium Vellei, institui debeat ne rũpat, vt.d.l.gallus.§.nunc de lege. tñ simpliciter institutus indistincte admittitur, siue filius desinat esse in ptãte in vita patris, siue post mortẽ non sit heres, vt hic. Nec ob. qd̃ dixit glo.in.d.l.gallus.§.quidã recte. vbi dicit idẽ esse in institutione nepotis nascituri ꝛ iã nati, qꝛ est idem quo ad quid, vcꝫ vt ordine successiuo admittatur.i.post filiũ, sed non simpliciter est idem,

idem, q2 nepos nasciturus tm̄ admittit̃ si filius in vita patris de
sinat esse heres, ⁊ natus indistincte admittit̃ qualitercūqꝫ filius
non sit heres siue in vita, siue post morte͞. Et sic primo voluit li-
mitatione͞ et͞ Barto. infringere vt non sit rō, quare subst̄ō facta
ſm consiliū Galli non tollit suitate͞, q2 aliū casum ꝯprehe͞dit taci
te, sed q2 aliū nullo mō ꝯprehendit. Nā et͞ si aliū tacite ꝯpreben
deret, ide͞ hoc casu operaret̃ tacitū qđ expressum ſm eūde͞ bar.
in. l. ij. in prin. in. v. q. principali. ver. ite͞ q̄ro. ff. de vulg. ⁊ pup. lꝫ
eius scđam limitatione͞ de vulgari ꝯprehensa in pupil. sequat̃ ꝑ
. l. si filius q patri. de vulg. ⁊ pu. ⁊ per. l. si pr̃. de priui. credi. ⁊. l.
28 iul. ff. de acq. her. In q̄bus pꝫ † ꝙ suitas operat̃ ꝯfirmatione͞ ta
bularū pupi. lꝫ in illis vulgaris ꝯprehendat̃. Et rō est q2 illa vul
garis limitat̃ ſm naturā pupillaris expresse in qua ꝯprehendit̃,
sequit̃ ergo ꝯclusione͞ Bal. ⁊ Ang. ꝯ Bar. ⁊ vltra illos aliā rō
ne͞ adducit ⁊ est. xiij. ſm predictū ordine͞. Nā cū suitas sit intro-
ducta in fauore͞ filij, ⁊ necessitas in fauore͞ patris, lꝫ ꝑ patre͞ pos-
sit vtraqꝫ expresse tolli. l. iā dubitari. ⁊. l. cornelius. ff. de here. in-
stit. tm̄ in dubio pr̃ dando substitutū vulgare͞ non vr̃ tollere illud
qđ inductū erat in alterius bn̄ficiū, ⁊ alteri preiudicare. ar. l. ij.
§. merito. ⁊. §. si q̄s a principe. ff. ne q̄d in loco publi. ⁊ iđ sola ne
cessitas tollit̃, qua sublata ⁊ sequuta ipsius filij ex pr̄is lice͞tia ab
ste͞sione non erit heres, neqꝫ noie, neqꝫ effectu, q2 nunc hꝫ benefi
ciū abstinendi a iure ciuili. Et iđ tunc nepos substitutus erit he-
res ⁊ suus. Preterea cū pr̃ scit filiū hr̃e bn̄ficium abstinendi ne
casus eueniat ꝙ remaneat intestatus, in casum istuꝫ vr̃ voluisse
substituere, tribue͞do et͞ ex propria volūtate bn̄ficiū abstine͞di et͞
vltra illud qđ pretor ꝯcessit. Et iđ sequuta abste͞sione postq̄ꝫ tan
tūmodo sublata est necessitas ꝑꝑ pr̄is voluntate͞ ⁊ suitas ꝑꝑ ip
sius filij abste͞sione͞ cū pr̄is volūtate seque͞s in p̄tāte substitutus
vulgariter suus erit. Sed do. Raph. cu. tꝫ ꝑ datione͞ substituti
vulgaris non impediri neqꝫ suitate͞ neqꝫ necessitate͞. Primo q2
pater dādo substitutū vulgare͞ vr̃ cogitasse casum quo filius po-
terat abstinere pretoris bn̄ficio, ita ꝙ nullā aliā p̄tāte͞ ꝯdisse vr̃.
29 Scđo † q2 ꝯdō si heres non erit non disponit. l. ex facto et͞ agi-
tatū. ff. de here. insti. facit. l. fideicō. §. si sic. ff. de leg. iij. Et ꝑꝑea
non vr̃ data dicta lice͞tia. facit. l. si solus. in prin. ff. de acq. here.
Tertio ꝑ. l. suus quoqꝫ. §. pe. ver. sed ⁊ si filio. ff. de he. insti. Nā
filio instituto sub ꝯdōne si dederit titio. x. cui est datus substitu-
tus vulgaris, talis substitutus non admittit̃ in vita filij, sed tm̄ fi
lio mortuo, qđ non est aliud nisi q2 quidā tertius posset et͞ duꝫ fi
lius est in articulo mortis. d. x. titio dare, ⁊ dictā ꝯdōne͞ imple-
re vt. d. l. suus quoqꝫ. ⁊ tm̄ substitutus excluderet̃, ⁊ tm̄ tunc t̄pis
dū filius est in actu morie͞di, non dr̃ hr̃e voluntate͞ ⁊ pōt esse tali
ter occupatus agonia mortis, qđ non posset se immiscere vt est
gl. in. l. fi. ff. q̄n dies leg. ce. ergo suitas tunc operat̃ non obstante
dicto substituto, q̄ si sublata ee͞t ꝑ datione͞ dicti substituti dictus
filius tunc t̄pis non diceret̃ factus heres neqꝫ substitutus exclu
sus in. d. articulo, vel extremitate mortis filij, ⁊ tm̄ substitutus ex
clusus dr̃, vt in. d. ver. sed ⁊ si filio. Et ide͞ vult text. in. l. fi. §. cir-
ca. in fi. ⁊ versi. altera vero spe͞s. ff. de ꝯdi. insti. Nec obstaret, si
q̄s diceret illud ꝓcedere, q2 suus implendo ꝯdōne͞ vr̃ adire. l. iā
dubitari. ff. de here. insti. l. si pupillus. ff. de ꝯdi. ⁊ de. Primo q2
istud non est verū nec in hoc est dr̃ia inter filiū ⁊ extraneū, cū eo
de͞ mō querat̃ hr̃ditas extraneis ꝑ aditione͞, quo q̄rit̃ suis ꝑ im-
mixtione͞. l. eū bonis. ff. de acq. he. ⁊ ita tꝫ gl. ⁊ bar. in. l. antistius
eo. ti. Preterea illud hr̃et locū, q̄n ipse filius impleret ꝯdōneꝫ,
q2 tunc dici posset fecisse aio immiscendi, non q̄n tertius imple-
ret ꝓ filio. Et maxime q̄n impleret t̄pe quo ipse filius est in arti
30 culo mortis, † quo t̄pe non presumit̃ hr̃e voluntate͞ quere͞di vt ꝑ
gl. in. d. l. fi. q̄n dies le. ce. Dictū tm̄ tex. l. fi. in fi. de ꝯdi. inst. pre
dicto mō ⁊ ad eunde͞ fine͞ inducit ibi Bal. Cui tm̄ inductioni rn̄
det ibi Jo. de imo. in ꝯme͞to illius. l. fi. Dice͞s ꝙ non iđ ibi expe
ctat̃ mors instituti, q2 alius dare posset in vltimo vite mome͞to, ⁊
sic q̄reret̃ filio virtute suitatis. Sed iđ expectat̃ q2 non lꝫ substi
tuto de viribus sue substōnis tractare, donec non purificet̃ illa
extranea ꝯdō si. x. Titio dederit. Nā substō facta instituto sub
ꝯdōne si. x. dederit. dr̃ sub duplici ꝯdōne facta. prima si institu-
tus. x. dederit. scđa si institutus heres esse noluerit. Nō lꝫ ergo
aliquo mō tractare de scđa ꝯdōne anteq̄ꝫ simus certi de prima.
Et iđ lꝫ non possit esse heres, q2 in pūcto mortis est ꝯstitutus, tm̄
non lꝫ de hoc tractare donec non sumus certi de purificatione
prime ꝯdōnis. Nec huic rn̄sioni obstaret si q̄s diceret isto casu
illa prima ꝯdō non dꝫ expectari, postq̄ꝫ sumus certi ꝙ hr̃ditas
instituto q̄ri non posset, si esset sublata suitas, ita ꝙ frustra expe
ctaret̃ ꝯdō cuius euentus nihil oparet̃. l. seruus cōis. de hered.
insti. q2 respondet̃ ꝙ non sumus certi ꝙ nihil possit operari, cū
adhuc institutus lꝫ sit in puncto mortis posset ꝯualescere, cū ni-
hil certius morte, ⁊ nihil incertius hora mortis. l. dies incertus
. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. Sed certe si ista ratio esset vera, sequeret̃ ꝙ
et͞ q̄n esset institutus sub ꝯdōne, que non posset implere vltimo
vite spiritu, nunq̄ꝫ substitutus posset dici heres in vita filij. cum
semper possemus dicere, ꝙ posset conualescere. tm̄ ꝯtrium deter
minatur per. d. l. fi. ver. nam superior, de condit. instit. ⁊. l. suus
quoqꝫ. de here. insti. Ideo dicta inductio facta per Bal. ⁊ cu.
non obstante responsione Imo. videtur subtilis ⁊ bona.
31 ¶ Quarto ſm eundem, † q2 necessitas ⁊ suitas in filijs est eade͞
⁊ eode͞ fonte processerunt, vt in hac. l. vt in scđo principali arti-
culo declaratū est. ergo non pōt de per se tolli. facit. l. si ita scri-
ptum. §. regula. ff. de lib. ⁊ posth. Et ideo ꝯcludit, ꝙ ⁊ si colorata
videat̃ rō Bal. vt sola necessitas tollatur, ⁊ non suitas, tm̄ ꝑ pre
dicta non vr̃ vera. sed de iure verius vr̃ vt neqꝫ suitas neqꝫ ne-
cessitas tollatur. sed ꝙ sola necessitas vt voluerūt Bal. Ang.
⁊ Chrystofo. non tollatur. ¶ Ultra predicta adduco ⁊. v. q2 si
predicta vera ee͞nt, imꝑator fuisset diminutus insti. de her. qua.
⁊ dr̃ia. §. sui. vel tres tm̄ species heredum considerauit, ⁊ non cō
siderauit quartam, que reperiret̃ si dicta opi. Bal. ⁊ sequaciuꝫ
esset vera, vcꝫ heredum suorum ⁊ non necessariorūꝫ. Sed quod
neqꝫ necessitas neqꝫ suitas tollatur. ¶ Sexto ⁊ vltimo sic dedu
cit̃. Certum est enim substitutiones vulgares inductas ⁊ inuen
tas esse ne testamenta caduca fiant. vt est tex. cū glo. C. de cad.
tol. in prin. ver. sed ⁊ ipsis testator. Considerat. n. testator, dum
substituit vulgariter filio, q poterat ante testatore͞ mori, ⁊ pote-
rat se abstinere de iure pretorio ꝯmoditate͞ suā, vt intestatus nō
decedat, tanq̄ꝫ ꝯ eius volūtate͞ esse videat̃, si dictus filius insti-
tutus non esset heres vt pꝫ in. l. q̄ꝫuis. C. de impuberū. duꝫ dicit
ꝙ ab omino2, facit et͞ tex. in. l. lucius. de libe. ⁊ posth. vn̄ si substi
tuendo vulgariter diceretur dictam abstensionem permittere,
sequeret̃ ꝙ in dubio permitteret illud qđ esset contra eius volū
tatem qđ presumendū non est, sicut non vr̃ quis prohibere id qđ
est ſm votum sui animi. l. mulier. §. cū proponeret̃ ad treb. Ergo
32 nec lex † que semper vestigia voluntatis testantis sequitur. l. fi.
C. de necessarijs seruis. l. in ꝯditionibus primum locum. l. pater
seuerinā. §. conditionū verba. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊ maxime ne ꝯ
voluntatem testantium actus eorū operent̃. l. non omnis si cer.
pe. igitur cum ad istum fine͞ vcꝫ dandi licentiam abstinendi nō
fiat vulgaris substō. ergo per eam dicta licentia data non vr̃, ⁊
per ꝯn̄s neqꝫ necessitas neqꝫ suitas ex voluntate͞ testantis sub-
lata dici non pōt. Pro quo facit optime glo. notabilis insti. de
vulg. ⁊ pup. in prin. in verbo, nouissimo. dum dicit ꝙ datio sub-
stituti vulgaris non tollit serui necessitatem quod ide͞ sentit gl.
in. l. si non lex eliescentia. §. fi. ff. de heredi. instit. ⁊ text. in. l. pōt
q̄s. ff. de vulg. ⁊ pupil. dū dicit in subsidiū ſm Bal. ibi ⁊ tex. iun
cta glo. in. l. inde neratius. §. j. ad. l. aqui. ⁊ et͞ facit qđ ideꝫ in da
tione cohr̃dis dicit tex. in. l. ex parte. ff. de acq. here. Nec predi
ctis ob. l. cū seruus. eo. ti. vt. j. dicet̃. Nec et͞ ob. tex. l. debitor. in
fi. ff. ad treb. dū dicit ꝙ ꝑ legatū factum hr̃di scripto ꝑ hec ver-
ba si heres non erit tacite vr̃ data licentia repudiādi, q2 ibi non
dedit legatū cā ꝓuidendi ne ipse decedat intestatus, vt fecit dā
do substitutū vulgarem, iđ magis ibi q̄ꝫ hic vr̃ data tacite licen
tia. Nec similiter ob. l. cornelius. ⁊. l. iā dubitari. ff. de her. insti.
q̄ videnť esse maximū fundamentū alterius partis, q2 ibi exp̄sse
depositū est per testatore͞ in voluntate hr̃dis. Nec similiter ob.
tex. in. d. §. si ꝓponat̃, q2 ibi de ipso instituto facta erat substitu-
tio sibiipsi. Nec sir̃ ob. d. l. Julianus. in fi. q2 ibi ad tollendam
fraudis presumptione͞ dr̃ data lice͞tia patri q filie sue est substi-
tutus. Et ꝓ predicta opi. qđ nō tollat̃ nec suitas nec necessitas.
33 ¶ Septimo ⁊ vltimo ꝓbatur, † q2 sicut vulgaris substō non im
pedit transmissione͞ iuris deliberandi neqꝫ transmissionem fien
dā parti. de his q ante aper. tab. tanq̄ꝫ istud ius transmissionis
sit potentius q̄ꝫuis substōne vt dicit glo. in. l. sed si ꝓ dote. §. fi. ⁊
ibi et͞ per Bar. ff. de leg. prestā. Quod ide͞ tenuit ipse Bar. se-
quendo Richar. malū. in. l. j. in. iiij. q. prin. de vulga. ⁊ pu. ⁊ vr̃
tex. vltra ipsos in. l. vnica. §. in nouissimo. versi. hereditate͞ iun-
cto. §. cum aūt in superiore parte. C. de cadu. tol. quanto fortius
non vr̃ et͞ impedire transmissionem fiendaꝫ respectu suitatis cū
non minus ius suitatis in filium eradicatum videtur in hac. l. q̄ꝫ
ius deliberandi per beneficium. l. j. C. de his qui ante aper. tab.
¶ Ex quibus ꝯclude. Quod per dationem substituti vulgaris
simpl'r factam, vcꝫ per verba si heres non erit non tollit̃ existen
tia suitatis neqꝫ ex volūtate testātis necessitas. ¶ Ex qua sequi
tur. Qđ non obstante dicta substitutiōe vulgari suus institutus
transmittat dictam hereditate͞ non agnitaꝫ cōtra Dy. ⁊ Bar.

¶ Item sequitur qđ ēt si nepas esset simplr substitutus ēt filio
instituto abstinēte non succederet vt suus, nec trāsmitteret vigo
re suitatis dictā hereditatem non agnitam quod est vltra doct.

Nec predicte conclusioni ob. quod pri mo loco per
Bar. allegabat vcꝫ text. in. d. l. si filius heres, qꝛ ibi substitutio
non impedit transmissionem sed ventris pendentia ſm verā le
34 ctu. ibi ꝯfirmatam. Scđo qꝛ lꝫ ibi text. † dicat nepotem patri ⁊
auo suū heredē futurum non tñ dicit ex persona sua. Et ideo ēt
si heres esset auo ex persona patris adhuc dici posset suus non
qꝛ in eo sit suitas postq̄ filium eū precessit vt. d. l. posthumorū.
cū si. Sed qꝛ heres hrdis testatoris est heres. l. fi. C de here. in
sti. ⁊ talis est qualis est ille per quē heres efficit. l. qui in aliena.
§. interdū. de acq. here. facit. l. j. de castrē. pecu. ⁊ qđ dicit bar.
in. l. iij. ff. de peti. her. vltra gl. An heredes ab inte. eius qui fuit
heres titij ex testō dicant heredes titij ex testō vel ab intestato.
⁊ dr ꝙ dicunt heredes titij ex testamento respiciendo cām re
motam. Nec ēt ob. predicte ꝯclusioni. l. fi. in fi. ff. de ꝯdit. instit.
qꝛ ibi non est datio substituti que tollat suitatem sed est expressa
conditio potestatiua sub qua filius fuit substitutus. Non obst.
ſm arg. Bar. vcꝫ gl. in. d. §. iiij. ¶ Primo qꝛ ille tex. a ꝯtrio sen
su ꝓbat ꝯtrium in suo si. ibi. d. gl. illud non destrueret ſm ꝙ eam
intelligit Bar. immo ibi vr esse quasi casus vt suitas nō tollat.
¶ Secundo presupposita veritate. d. gl. ēt facit ꝓ hac parte ꝯ
Bar. Nā illa gl. intelligit ꝙ filius institutus abstinuit iđ substi
tutus admittit, vt probatur in eadem gl. versi. si vero non adit.
Non ergo ibi substitutus adiuit, qꝛ sublata fuit suitas filij sed qꝛ
filius se abstinuit. Si ergo se non abstinuisset, clare vr illa glos.
velle ꝙ substitutus non admitteretur, ⁊ per ꝯñs suitas non esset
35 sublata. ¶ Non ob. iij. arg. primo † qꝛ inq̄tum dr quod substō
vulgaris hꝫ duo capita principalia per. d. l. cum proponas, lꝫ ca
put impotentie plures casus aut modos cōprehendat. l. iij. §. fi.
ff. de lib. ⁊ posth. ⁊ facit. l. gallus. §. ⁊ quid si tm. ff. eo. Tñ istud
non est inductum sola voluntate testātis sed qꝛ dictis capitibus
⁊ modis potuisset testm̄ effici caducum. iđ vulgaris substitutio
que fit in subsidiū vt testator non decedat intestatus, illa capita,
⁊ modos ꝯprehendit ſm quod iura disponunt, vt comprehen
dant. Inquātum aūt in. d. arg. dr, quod per dictam substitutio
nem vulgarem vr data licentia abstinendi per text. d. §. si propo
natur. ⁊. d. l. iul. rñdeo qꝛ illud hꝫ locum qñ idem est institutus,
⁊ sibi vel filio suo substitutus, qꝛ tunc quo ad excludendam pre
sumptionem doli de qua in. d. ti. si quis omis. cau. tes. Certum
est ꝙ data vr ptās repudiandi ex primo capite, cuꝫ aliud ibi cla
re nō possit ꝯsiderari, ꝙ dicta substitutio possit operari, postq̄
ex capite substitutionis ēt instituto queri poterat. Ita ꝙ dicta
iura nihil hñt cōe cū terminis nostris vbi substitutio multa alia
operari poterat. Inquantū aūt subditur de. l. cornelius. ⁊. l. iam
dubitari. rñdetur ꝙ ibi fuit conditio si voluerit expressa ꝑ quaꝫ
expresse licentia ꝯcedit. Nec tunc sumus in interpretatione vo
luntatis testantis, sicut qñ vulgaris simpliciter concipitur per
hec verba, si heres non erit, quo casu testator magis intēdit sibi
prouidere in casu quo filius abstineat, q̄ dicto filio licentiā da
re. Et iđ institutus est filius sub conditione si. x. Titio dederit.
Idē est vt tollat existentia suitatis, si se non immiscet, qꝛ ad aliū
finē non vr apposita substitutio, nisi in casu quo non impleat cō
36 ditionem predictam. Nec ob. † ꝙ postq̄ suitas fauore filij dici
tur introducta arg. d. l. in suis. ff. de libe. ⁊ posth. quod non vr ꝙ
pater solus posset eam tollere, qꝛ respondetur, qꝛ si filius condi
tionem non implet, non dicitur tunc ꝙ solus pater eā tollat, sed
ēt concurrere dicitur voluntas filij qui potuit dictam conditio
nem implere ⁊ non impleuit. Inq̄tum aūt vltimo dixit ꝙ casuꝫ
impotentie pater non vr considerare tanq̄ sibi displicibilē non
procedit. Nam videmus quod in vulgari expressa facta impu
beri cōprehenditur tacita pupillaris. l. iam hoc iure. ff. de vulg.
⁊ pup. ⁊. l. precibus. ⁊. l. q̄uis. C. eo. tit. ⁊ tñ displicibile dicit esse
testatori vt filius in pupillari etate moriatur. Preterea ēt ali
ter rñdetur ad. d. l. cum proponas. ⁊. l. si pater. de here. insti. qꝛ
in substitutione facta filio ꝯprehendat caput voluntatis cōpre
hendi dꝫ secundum qualitatem ⁊ conditionem persone filij. l. pe
nul. §. equity de vsu ⁊ habi. ⁊ in. l. si quis filio exheredato. §. irri
tū. ff. de iniusto rup. tes. Et sic exponi dꝫ si voluerit. i. si abstinue
rit. ar. l. necessarijs de acq. her. ⁊ insti. de here. qua. ⁊ dria. §. sed
his permit. pretor. Non ob. tex. in. l. lucius. ff. de here. instit. qꝛ
non solū refertur ad morē sed ēt si noluerit esse heres, vt in simi
li dixit tex. in. l. q̄uis. C. de impube. Nō ob. iiij. quod dicit bal.
qꝛ dico ꝙ transmittit, nec per substitutum trāsmissio impeditur.
Et per ꝯñs non ob. v. qꝛ non sumus ante omnem acquisitioneꝫ,
postq̄ suitas non est sublata. Nec ob. vj. de. l. qui fundum. §. ꝯ
filium. ff. ad. l. fal. quod multū videbatur obstare. Primo qꝛ vt
ibi intelligit do. Rapha. cuma. ibi filius mortuus fuit in vita pa
tris, ⁊ tunc bene verificantur verba illius tex. dū dicunt, qđ de
cessit anteq̄ heres esset, ⁊ ad hoc bene facit tex. in. l. j. §. sunt qui
in potestate. ff. si quis omis. causa te. Sed qꝛ de tempore mortis
filij ibi expresse non apparet. Ideo secūdo modo respondeo qđ
cum ibi ille idem est substitutus impuberi q erat coheres fauo
re legatorū factorum a filio, vt per falcidiam non minuant, ⁊ ēt
37 fauore testatoris, † cum falcidia dicatur detrahi ꝯ voluntatem
testantis. l. titia. ff. ad. l. fal. postq̄ pupillus morit non adita neq̄
repudiata hereditate patris, ita quod oino ad illū substitutū ve
nire debebāt siue ex pupillari siue ex tacita pupillari. iura dispo
nunt vt dictus substitutus habeat ex vulgari nō ex pupillari ex
iure transmisso, qꝛ tūc falcidiā ex illis detraheret. Cessante er
go in alijs casibus dicta ratione cessat ⁊. d. l. qđ dictū. s. de pac.
⁊. c. cum cessante, de appel. cū igitur cessent dicte rōnes in casu
nostro ergo ⁊c. Quod ēt suadetur alia ratione. naꝫ ibi dicit tex.
quod filio impuberi substituat ita ꝙ rōne dicte etatis ibi expsse
magis ē verisimile ꝙ in dubio fuerit pupillariter q̄ vulgariter
substitutus. Et lꝫ vulgaris tacita ꝯprehēdat in pupillari. tamē
tunc non tollit existentiam suitatis, ēt ſm Bar. vt. s. dictuꝫ est.
Et per hoc ēt satis plane responderi pōt ad. l. apud iul. §. idem
iul. ad treb. vbi cum de secundis tabulis loquatur. certuꝫ est vt
ibi dicit Bar. ꝙ fuit pupillaris expressa continens in se tacitaꝫ
vulgarē. ¶ Nec similiter ob. l. debitor in fi. princi. s. ēt in dicto.
vj. ꝯtrio allegata, qꝛ ibi non est substitutio sed legatuꝫ qđ non dr
factum ea intentione ne testator decedat intestatus, qua inten
tione sit substō vulgaris vt. s. in fundamentis proxime conclusio
nis dictum est. ¶ Nec similiter ob. ar. adducta per do. Bñdi
ctum de plūbino, quibus ēt ipse idem rñdet qui similiter tꝫ su
pradictam ꝯclusionem. Nam ⁊ si ad. d. l. cuꝫ ꝓponas. s. respon
sum fuerit, tamen qꝛ tunc aliter inducitur aliter respondetur ⁊ ꝑ
ꝯñs ad. vij. ⁊. viij. arg. que tendere videntur ad eundem finem.
38 Nam ⁊ si predicta iura velle videantur, † quod institutio filij
vel extranei per substitutum vulgarem videat cōditionalis sub
ꝯditione reuoluenda, tñ tex. in. l. j. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ in auc. de
sanc. epis. §. sed hoc de presenti. ⁊ tex. in. l. si solus. ff. de acq. he.
dum dicit delata. iuncta. l. delata de verb. sig. voluit ꝯtrium. Et
ideo quantum ad propositum nostrum dōm est, ꝙ si expressa cō
ditio dicendo si volet in extraneo instituto nihil operetur, ⁊ in
suo non faciat conditionalē instōnem, sed faciat ipsum volunta
rium. tñ qñ est tacita penitus nihil operat. d. l. cornelius. ⁊. l. iā
dubitari. ideo ⁊ si sub conditione ēt si volet posset dici institutio
filij resoluenda per substitutum vulgarem tñ postq̄ tacita est ni
hil operatur per predicta neq̄ ad faciendum ipsam conditiona
lē neq̄ vt suitatē tollat, ⁊ ita responsum apparet ad. vij. ⁊. viij.
arg. ¶ Non ob. ix. arg. de. l. si patronus testō. §. si patronis fi
lius, qꝛ ⁊ si dicat volūtate patris pōt esse heres, tamē non dicit
ꝙ voluntate patris possit abstinere. ¶ Nec ob. ꝙ loquitur ꝑ
verbum pōt, qꝛ quandoq̄ filius ⁊ sine patris voluntate pōt esse
heres patris, vt qñ esset preteritus vel exheredatus, ⁊ in que
rela obtinuisset. ¶ Non ob. x. qꝛ ibi non est ꝯditio tacita sed ex
pressa ⁊ extrinseca, vcꝫ si ante moriat q̄ capiat, non ergo miruꝫ
si ad heredē non transmittit si non capit, nec sibi mora facta est.
Quod ēt procedit qñ verba ad legatarium sunt relata, vt ibi dr
secus si ad heredem vt in ea. l. ver. sed cū quis vt ibi plenius ꝑ
gl. ⁊ Bar. ideo parum cōe hꝫ tamen materia nostra in qua nul
la expressa cōditione institutio facta est, lꝫ postea substitutio di
catur conditionalis institutio. vt. d. l. coheredi. §. coheres. ff. de
vul. ⁊ pup. l. in ratione. §. si filio. ad. l. fal. ¶ Non ob. xj. de. l. si
legata relicta. Primo qꝛ sumendo ibi proprie arg. a ꝯtrio sensu
dōm esset, ꝙ si primus legatarius non agnouit legata sed repu
diauit substitutus admitteretur, ⁊ hoc modo nō obstaret. Sed
si sumeres arg. a ꝯtrio sensu. i. si non agnouit ⁊ sic stetit in suspē
so tunc tale arg. non valeret vt substitutus admittatur, qꝛ resul
39 taret absonus intellectus. l. ij. ff. de ꝯdi. inser. † Et quod resul
tet absonus intellectus pꝫ. qꝛ qñ tertio ipso iure ex persona ter
tij aliquid queritur, tunc substitutus illā acquisitionem non tol
lit, iđ legatarius transmitteret si simplr substō facta esset, ⁊ non
sub conditione extrinseca vcꝫ si anteq̄ accipiat moriatur, vt. s. ꝓ
xime dictum est. Pro quo facit glo. in. l. fi. §. fi. C. de cur. furio.
⁊ facit quod not. in. l. sequens gradus ad sil. ⁊. l. vnica. §. in no
uissimo. iuncto. §. cum autem in superiore de ca. tol. Et glo. ⁊ ꝙ
ibi dicit Bar. in. l. si pro dote. §. fi. de leg. prestan. Et ideo sicut
substitutio

substitutio legatario facta nō īpedit trāsmissionē legati, ita non impedit substitutio fcā h̄ r̄di, trāsmissionē hereditatis vigore sui tatis. ¶ Nec ēt ob. xij. de. l. cū seruus. ɀ. l. ania. Primo qꝛ intelligēdo ꝙ ibi seruus fuerit alienus nullo mō ob. qꝛ absqꝫ alia datione substituti vulgaris ad libitū poterat adire. l. cū ꝓponas. C. de here. insti. Scḋo qꝛ vt ibi intelligit Bar. ibi fuit apposita alia ꝯditio si voluerit ɀ ita dicit necesse esse intelligere illū text. si volumus ꝙ intelligatur repetita i legato vt ibidē p eū. Vel tertio dici pōt. qḋ ibi dicta verba si heres esse noluerit, emanauerunt in fauorē ipsius serui, q si nollet esse heres, testator voluit ꝙ haberet legatū, ꝙ habere nō potuisset nisi libertas q̄ ꝑus data fuit intelligeret repetita, ɀ nisi data esset sibi licētia repudiādi, ɀ iō per hec ꝟba si heres nō extiterit apposita legato sequēti eidē seruo heredē facto magis vr̄ data licētia repudiādi, q̄ʒ si apposita esset in ꝯceptiōe substōnis vulg. q̄ vulgaris substō nō fit in fauorē heredis substituti. Sed vt. s. dictū est in fauorē ipsius testatoris ne remaneat intestat⁹. ¶ Nec ob. xiij. de. l. si is q soluēdo, qꝛ ibi illud ꝙ seruus institutus nō sit heres non operat̄ datio substituti, sʒ. l. cū crescētia, q̄ nō sinit seruū institutū esse here-
40 dē ɀ libeꝝ in frau. credi. ¶ † Nec ob. xiiij. de exheredatione. qꝛ nō per oia equiparant̄ substitutio vulgaris ɀ exheredatio, cū exheredando testator intendat priuare exheredatū. Sed substituēdo vulgarē nō intēdit priuare institutū, sed magis sibi prouidere de instituto nō existēte h̄ r̄de ne testator itestat⁹ decedat. ¶ Nō ob. xv. nā ɀ si satis dubius sit intellectus dicti ver. nā nō incerti iuris. l. precibus tū nō pōt decidi. q. nr̄a p illū tex. qꝛ ibi nō loquit̄ neqꝫ decidit qd iuris si filius se nō imiscuit, an substitutus, vel mater admittat̄. Nec sumi pōt ar. a ꝯrio sensu, qꝛ resultaret absonus intellectus. l. ij. C. ḋ ꝯdi. inser. preterea ibi erat substō pupillaris q̄ ɀ si cōprehendat in se vulgarē, tū tacita est, ɀ nō tollit suitatē vt. s. sepe dictū est ɀ sic nō obst. ¶ Nec ēt ob. xvj. ɀ vltimū. vcʒ. c. sciscitatis de res. Primo qꝛ ibi ꝟba nō fuerunt simplr̄ ꝯcepta. imo spāliter exprimēdo caput impotētie, ɀ volūtatis. iō magis ibi data dr̄ licentia q̄ʒ in casu nostro vbi verba sunt simpliciter concepta si heres nō erit arg. d. l. cornelius. ɀ. l. iam dubitari vel scḋo si vis intelligere. ꝙ ibi dicta capita non essent specialiter expressa in rescripto sed simpliciter dictū fuissʒ si non oēs interfuerint tū ideo magis ibi vr̄ data licētia q̄ʒ in casu nostro, qꝛ ibi illa verba aliud nō poterāt importare, nisi dictā licētiā, qꝛ ibi voluntarie nō poterāt delegati aliter nō interesse. Sed hic filius institutus beneficio pretoris absqꝫ dicta substitutione si volebat poterat abstinere. Itē hic ad aliū finē dicta substitutio fcā censet̄ vcʒ ne testator intestatus decedat. Vel tertio ibi necessitas delegatoꝝ q nō poterāt ꝓ libito voluntatis eoꝝ nō interesse fuit introducta a Papa delegāte. igit̄ facilius potuit ab ipso papa tolli, ɀ facilius sublata presumunt̄ ar. l. nihil tā nāle. ḋ reg. iu. q̄ʒ ipsa necessitas filioꝝ, q̄ ex dispōne legis nō ab ipso patre fuit inducta, vel alterius dictū est. s. in. v. q. principa.

41 Et licet argu. † facta ꝓ conclusione Bal. Ang. ɀ. d. Christofo. conclusioni nostre non multū obstent. imo aliqua ex illis ꝯclusionē nostrā probare videāt̄, tū qꝛ vera aut tuta non vn̄r ad ea r̄ndebo. Non ergo obstat ꝙ primo voluit Bal. ɀ ēt postea exprimit do. Christofo. vt necessitatē introductā in patris fauorem ipse pater dando substitutū vulgarē tollere voluerit, qꝛ talis substitutio cōprehendit in se caput voluntatis, ɀ pater potuit eā tollere sed non suitatē in alterius fauorē introducta, qꝛ pater alteri in dubio nō intelligitur preiudicare, arg. d. §. si quis a principe, qꝛ r̄ndeo ꝙ ista nō fuit patris intentio dum substituit, imo fuit ꝯria, qꝛ si filius hoc facere voluisset videlicet abstinere beneficio pretoris ɀ per consequens voluit patrem facere decedere intestatum, pater econtra substituēdo vulgariter voluit huic resistere ne intestatus decederet, vt. s. pro fundamento dicte ꝯclusionis dictum est. Nō ob. h̄m de. l. si quis filium. §. j. qꝛ cum sint penitus diuersa respōsa non fit talis ꝯiunctio dicti principij cum. d. §. j. ɀ ideo non infert̄ de vno ad aliud per ea que dicit Bar. de diuersis. §. ɀ ver. in. l. iij. §. filius. ff. de lib. ɀ posthu. Preterea si iungerent̄ de directo, probarent ꝯclusionē. s. firmatam, cum ibi necessitas sublata non esset. Sed. iij. eoꝝ. argu. facit prō ꝯclusione nostra, licet parum cōe habeat acquisitio ɀ per consequens que procedit in legatis per. l. a titio. de furtis. cum acquisitione ɀ transmissione que fit virtute suitatis. Similiter. iiij. de. l. cuʒ proponas. ɀ. v. de glo. d. l. fi. §. fi. facit pro ꝯclusione nostra licet dicta glo. in legato loqui videatur magis q̄ʒ in hereditate. Sextum aūt de datione coheredis extranei parum pro cōe habet cuʒ datione substituti vulgaris, cū nō sit tante potentie datio coheredis vt pa-

tebit. s. proximo vltimo articulo vcʒ an datio coheredis extranei tollat existentiam suitatis. Et simili modo lʒ rationes Ang. adduci possent pro conclusione nostra, tū non multuʒ stringunt
42 neqꝫ probant eorum conclusionem. † Et ideo non ob. vij. de. l. lucius primo, qꝛ loquitur in breuiloqua non in expressa vulgari. Secūdo qꝛ ibi magis tractatur de effectu. Nec ob. viij. arg. de incōueniēti ɀ absurdo, nā sibi filius tūc iputare pōt. preterea nō est regulare, ɀ iō regl̄r nō ꝯsiderat̄. d. l. suus quoqꝫ. Nec ob. ix. sifr̄ ḋ absurditate, qꝛ tūc filio posset subueniri aut remedio. l. pātonius. de acq. he. vcʒ p rest. in inte. de quo p Bar. i. l. q duos. §. cū in bello. de reb. du. vel si eēt infans remedio. l. si ifanti. ḋ iu. deli. Ad. x. de ꝯdōne prātina satis p. s. dicta r̄nsum vr̄. xi. parū facit, qꝛ p ꝯdōnem prātinā negari nō pōt ꝙ suitas nō sit sublata. d. l. corneli⁹. ɀ. l. iā dubitari. tū si se imiscet est suus. igit̄ nimiꝝ si hoc idē est i datione substituti vulgaris. xij. de. l. j. de his q ante aper. tab. inter paꝝ, ɀ nihil cōe hʒ cū trāsmissione rōne suitatis ɀ expositio Ang. ɀ Ric. malū. alia. l. non ꝓbat̄. xiij. vcʒ rōni. d. Christofo. satis. s. r̄nsum est. Ex qbus clare pʒ. s. dictaʒ ꝯclusionē ɀ correlaria ab oibus contrarijs defensata esse.

Tamē vtile esse putaui in hoc taʒ dubio, ɀ quotidiano arti. ēt in pratica casus claros ɀ idubitatos a ca-
43 sibus dubijs separare. ¶ † Primus ergo casus idubitatus est, ꝙ datio substituti vulga. nō tollit existētiam suitatis qū ꝯcepta est h̄m ꝯsi. Galli, vt. j. limitauit Bal. in. l. si filius heres. ff. eo. ɀ in. l. gallus. §. ɀ qd si tm̄ vt. s. in ꝑn. huius artic. dictū est. ¶ Secūdus ꝙ substō vulga. tacite cōprehēsa in expressa pupil. nō tollit existētiā suitatis, vt. ij. loco limitauit Bar. vt. s. in ꝑn. huius arti. dictū est. ¶ Tertius qū aliqs substitutus est vulgariter pupillariter, ɀ p fideicō. qꝛ tūc ēt p talē substitutū lʒ dictū sit vulgariter nō tollit̄ existentia suitatis, h̄m ꝙ limitauit Bal. in. l. non iustā. C. ad treb. facit. l. recusare. §. si titius. ff. ad treb. ¶ Quartus casus est qū vulgaris substi. est cōcepta si institutus noluerit esse heres, quia tunc etiam secundum omnes certum est qḋ tollitur suitas per. l. cornelius. ɀ. l. iam dubitari de hered. insti. infra. Et de istis. iiij. casibus non videtur esse apud docto. aliqua dubitatio. Sed quia alijs etiā diuersis modis ɀ verbis pōt substitutio vulgaris concipi. ideo ad maiorem declarationē cō-
44 sidero † quod tribus modis potest concipi vulgaris substitutio. ¶ Primo p verba specifica. scḋo per verba cōia aut vulgaria aut ꝯsueta. tertio, ꝓ verba indiffinitia ɀ simplicia. Primo casu qūqꝫ testator dixit, ɀ si filius meus decedat antequam agnoscat talem substitutio. Tum qꝛ est conditio extrinseca, lʒ videatur caput impotentie tm̄ expressum, tū postquam trahi potest. ɀ verificari etiam post morteʒ testatoris continet etiā in se caput volūtatis, ɀ ideo tollit suitatem arg. eius quod dictum est. s. in ꝑmis respōsionibus ad. vij. ɀ. viij. contrarium de. l. iij. de adim. leg. lʒ secus sit qū tm̄ caput impotentie esset expressum h̄m consilium Galli, qꝛ tunc nullo mō caput voluntatis comprehendit vt. s. sepius dictum est sequēdo limitationem Bar. Ex quo infert̄, qḋ si pater dixisset si filius heres esse nō potuerit talē substitutio, tūc suitas nō videret̄ sublata. Qūqꝫ concipitur substitutio vulgaris si filius non voluerit esse heres, ɀ tunc tollitur suitas argu. d. l. cornelius. ɀ. l. iam dubitari. Secus si dixisset si filius noluerit aut non potuerit, qꝛ tūc h̄m do. Bene. de plūbi. cū testator tūc videat̄ se retulisse ad formā iuris, vcʒ ad duo capita que de iure hʒ substitutio vulgaris, perinde est ac si dixisset si heres nō eēt vt. d. l. cū ꝓponas. ɀ ideo h̄m eum suitas nō impeditur, qꝛ tūc ꝟbū si non voluerit rōne adiuncti non stat in propria virtute arg.
45 notatoꝝ in. l. imperator. de sta. ho. cum si. † In quibus dr̄ quod rōne adiuncti aliquid statuitur quod alias non statueretur. Nō tū dictum, an procedat videndum esset an expressio eoꝝ que tacite inerant per viam conditionis aliquid operetur, de quo per Bar. in. l. iij. ff. de leg. j. Si tamen hoc dictum do. Bene. sequi velles limitari posset vt locum non habeat, si pater primo dixisset si filius heres nō erit, ɀ statiʒ adiecisset, aut qꝛ noluerit, vl̄ nō potuerit, ɀ sic nō solum vsus est forma cōi sed ēt expressisset dicta duo capita, qꝛ tunc vt talis expressio aliquid operetur, vt dʒ arg. l. si qū in prin. de leg. j. ɀ. c. si papa. de priuileg. lib. vj. dōm esset ꝙ tolleretur suitas. Pro quo bene facit tex. in. d. c. sciscitatus in fi. de rescrip. intelligendo ꝙ ibi illa verba omnia in rescripto fuerunt apposita. vcʒ si nō oēs interfuerint, vel simul nequiuerint aut noluerint. ¶ Scḋo casu principali qū fit per verba magis vsitata cōia, vel vulgaria, qꝛ dixit si filius heres non erit ɀ tunc si substitueretur sibijpsi, ɀ tunc videretur sibi datū arbitriū, ɀ efficeret̄ voluntarius. d. l. j. §. si ꝓponatur si quis omis. causa test. alias secus per supradicta allegata pro parte negati-

na. ¶ Tertio casu principali qñ dico filium instituo, Seiuz substituo, qr tunc similiter suitas non tolleret. Et in his duobus casibus principalibus loquitur cõclusio supra posita. in q̃ dixi sim
46 pliciter ꝛc. ¶ † Et vltimo adde ꝙ vbicũqz datio substituti vulgaris tolleret existẽtiam suitatis quo ad effectum transmissiõis, non dz intelligi quo ad legitimam, qr tũc esset onus, ꝛ grauamẽ, vt dicit Jaco. bu. in. l. si arrogator. ff. de adop. ꝙ reijci dz vsqz ad ltimam. l. quoniam in prioribus. C. de inof. test. que ltima cuz sit magis debita filio ꝙ̃ patrono, vt hr̃ in. l. legatũ in fi. ff. de falsis. ꝛ in. l. j. C. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ patrono nõ tollit̃ per substitutionem. l. fi. ff. si qd in frau. patro. ergo nec filio. Itez arrogato non tollit̃ per substitutionem quarta sibi debita, vt. d. l. si arrogator ergo nec filio arg. d. l. si quis legatũ, ꝛ pro hoc bene facit tex. in l. si libertus. §. quid ergo. ff. de bo. liber. Nõ ob. ꝙ tollit̃ per substitutio. pupi. qr ꝯtinet fauorẽ filij, vt. d. l. si arrogator. Nõ ob. ꝙ venit ex natura actu permissi, ꝛ sic nõ vr̃ esse onus, qr fateor ꝫ non in legitima per prædicta saltem quando filius fuisset infans qui non potuisset adire.

Nunc vero breuius pertractandũ est quid de datione coheredis extranei an suitatẽ tollat.

47 † Et certe ex. s. scriptis satis dicendũ est ꝙ nõ tollat, qr si substitutio vulgaris expressa nõ tollat existentiã suitatis vt. s. in præcedenti ver. dictũ est. multominus datio coheredis extranei, nã si ideo allegatur, ꝙ datio substituti vulgaris tollit existentiã suitatis, qr per eã vr̃ data licentia abstinendi, vt dicunt tenentes hãc partem, ꝛ verũ esse intelligunt qñ dicta substitutio vulgaris fuit expressa, secus si tacita, vt cõprehensa in expressa pupillari, qr tũc ꝫm oẽs nõ tollitur existẽtia suitatis, ergo idem dicendũ est, in datione coheredis extranei que quo ad hoc dici põt tacita. Nã per eam non vr̃ data expressa licentia abstinẽdi. imo vno ex heredibus abstinẽte dicto coheredi ꝙ̃ extraneo eius portio accrescit ne testator decedat pro parte testatus, ꝛ pro parte intestatus, qđ ius accrescẽdi, ꝙ inter dictos coheredes locũ hz. l. si duo. ꝛ. l. cũ hereditate. ff. de acq. here. principaliter processit ex iuris dispositione secũdario ex voluntate testantis vt dicit glo. not. in. l. si titio ꝛ meuio. §. iul. ff. de leg. ij. Ista ergo secũdaria voluntas non potest dici ꝙ licentiam abstinendi concedat. ergo ꝑ dationem dicti coheredis suitas non tollitur. ¶ Scđo ꝑ hac parte allegatur tex. in. l. iij. C. de iure deli. vbi clare patet, ꝙ trãsmissio hereditatis nõ agnite virtute suitatis non impeditur per dationem coheredis extranei, ergo dicta suitas causans dictam transmissionem nõ tollitur. ¶ Tertio per tex. l. si filius qui patri. ff. de vulga. ꝛ pup. vbi etiam non obstante datione coheredis suitas operatur ꝯfirmationem tabularum pupillariũ. ¶ Quarto adduco tex. l. ij. §. fi. in fi. ff. de vsucap. pro here. vbi ꝫm veram ꝛ cõprobatã opi. glo. ibi ꝛ in. l. nihil. C. eo. tit. filius in potestate cui datus est coheres nõ vsucapit pro herede, qr hic titulus pro herede in suũ nõ cadit, ꝛ sic ibi coheredẽ habebat, ꝛ tñ vr̃ suus licet ibi Bar. dicat ꝙ ibi filius adiuit, ꝙ aliter nõ apparet, imo tũc magis ex aditione diceretur heres ꝙ̃ simpliciter ex suitate. ¶ Quinto ꝑ hac parte optime facit tex. in. l. ex parte. ff. de acq. here. vbi datio cohr̃dis nõ vr̃ facere de necessario voluntariũ, ergo nõ vr̃ data dicta licentia, ꝛ per consequens nec suitas sublata. Pro qua etiam parte ꝛ. vj. allegari solet tex. in. l. pro herede. §. papi. in fi. de acqui. here. ¶ Septimo ꝛ vltimo facit tex. l. nã nec emãcipatus in fi. de leg. j. que cũ reddat rationem. l. filio quez pater in qua filius pro parte fuerat institutus ꝛ sibi factum fuerat prelegatum, ergo coheredẽ habebat alias tale prelegatum tanꝙ̃ a seipso sibijpsi factũ nõ valeret. l. legatũ. de leg. j. ꝛ tñ. d. l. nã nec emãcipatus que sequit̃. d. l. filio quẽ pater dicit, ꝙ dictus filius abstinet beneficio pretoris, ꝛ sic non vr̃ data licentia abstinendi per dationẽ coheredis, ergo nec suitas sublata, licet non appareat an ibi fuerit coheres extraneus, qr si esset suus suitatẽ non tolleret ꝫm oẽs per. d. l. si filius qui patri. ita qđ. d. l. nam nec emancipatus clare hoc non ꝓbat, sicut precedentia argu. quibus non ob. l. cum seruus. ff. de condi. insti. vt. s. proximo arti. etiam responsum est tuz qr ꝫm vnam lec. loquit̃ in seruo alieno vel si loquitur in suo, testatoris erat alia cõditio potestatiua apposita.

48 **Pro parte** autem affirmatiua † suitas tollat̃ ꝑ dationẽ coheredis extranei existẽtia suitatis, allegat̃ tex. ꝑ casu in. l. apud iul. §. idẽ iul. ad treb. Cui rñderi solet pluribus modis ꝛ ꝑrio ꝫm antiquos. ꝙ ibi filius fuerat institutus sub ꝯdi. ꝑtãina iõ suitas tollit̃ per. l. cornelius. ꝛ. l. iam dubitari. de here. insti. Sed ista diuinat. ¶ Scđo, ꝙ ibi ꝯcurrit datio coheredis extranei cũ datione substituti vulgaris saltẽ ꝯprehensa in expressa pupillari, que duo simul iuncta tollunt suitatem, qr vbi singula non ꝓsunt multa iuuant. l. sancimus. C. de testa. ꝛ gl. in. l. iij. §. eiusdem quoqz principis. ff. de testi. Sed cum predictorum duoꝝ nullum de per se aliquid operat̃ ad tollendum suitatem, non est dicendum ꝙ simul iuncta sufficiant argu. l. spadonem. §. qui iura multa. ff. de excu. tuto. Ideo nec ista videtur tuta. ¶ Tertio rñdetur qđ tex. in. d. §. idem iul. lz dicat sufficere ei vnũ ex heredibus cogere nõ tñ dicit, ꝙ sit necesse imo nec talis suppletio ad illũ tex. fieri dz qr resultaret absonus intellectus ꝑꝑ arg. s. pro ꝯria parte adducta. Sicut in simili dr̃ in arg. a ꝯrio sensu ꝑ. l. ij. C. õ ꝯdi. inser. Et iõ postꝙ̃ occurrit mihi dicta rñsio vidi do. Benedi. de plumbi. ita respondentem in repe. l. iij. C. õ iure deli. Potest ergo fideicõmissa. in terminis. d. §. idẽ iul. cõpellere vnũ ex dictis heredibus, ꝛ ẽt allegare tabulas pupillares ꝯfirmatas esse virtute suitatis filij, licet primũ remediũ coactionis sit magis indubitatũ, ꝛ ideo de illo expressaz mẽtionẽ fecit ibi tex. sicut in simili not. dicit gl. in. l.
49 ita tñ. §. si pater. ad treb. in ꝯfirmatione fideicõ. vniuersalis, † q̃ fieri potest existẽtia suitatis ẽt sequuta abstensione, que vr̃ esse quid maius ad annihilandũ suitatẽ ꝙ̃ sola datio cohr̃dis ꝛ tñ ibi tale fideicõ. ꝯfirmat suitate lz fideicõ. possit illũ cogere adire, vt res magis clare procedat. qđ ẽt tz gl. in. l. qui plures liberos. §. si pater. ff. de vulg. ꝛ pup. in glo. que incipit valebãt. n. Et bene ẽt facit qđ in simili dicit Bal. in. l. cum antiquioribus. C. de iure delibera. dum vult reddere rationem quare transmissio ex iure deliberãdi cõpetit filio, qui perpetuo poterat transmittere vigore suitatis, ꝛ dicit ideo esse vt magis clare ꝛ deliberate sua imixtio appareat. ꝑ quo ẽt facit text. in. l. si quis filium. §. j. de acqui. hered. dum vult ꝙ id quod virtute suitatis transmittitur, non transmittitur incõmutabiliter, sed cũ beneficio abstinẽdi. ita vt magis clarum ꝛ indubitatum remedium ponat iuriscõsul. in. d. §. idẽ iul. locutus est de coactis. Sed post hec vidi do. Raph. ful. in. d. l. iij. C. de iure deli. dicentẽ ꝙ in iuuẽtute sua reperijt. d. l. iij. ꝛ tenuit. s. dictã cõclusionẽ ꝯ Bar. ꝛ ad. d. §. idẽ iulia. rñdidit. s. dicto modo. sed postea dicta rñsio nõ fuit visa tuta. qr ꝫm hoc sequeret̃, qđ substitutus pupillaris posset habere tñ pupillarẽ ꝛ repudiare paternã si sola existẽtia suitatis ꝛ per ꝯñs nudũ nomẽ heredis sufficeret qđ nõ vr̃ esse iustũ vt qui iudiciũ defuncti nõ acceperat, aliqd ex eo ꝯsequat̃. l. quesitũ. ff. de acqui. here. Et iõ ꝫm eũ ratio dicti. §. idem iul. est, ꝙ ideo ibi suitas nõ operat̃ ne sequat̃ hoc incõueniens, vt ille qui est institutus a testatore ꝛ substitutus filio ipuberi possit pupillarẽ hẽre, ꝛ recusare ꝑñã, ꝛ hoc mõ iudiciũ defuncti ipugnare, qđ incõueniens non põt euenire in. l. ita tñ. §. a patre. vbi si coheres adit
50 vtranqz hz. † Et lz si substitutus fuisset alter frater ꝫ facere potuisset ꝑꝑ ius qđ ab intestato hz in hereditate patris. l. si filius q patri de vulg. ꝛ pup. tñ non potuisset facere extraneus arg. d. l. quesitum de acqui. here. Sed certe mihi hoc non videtur verum. Primo per tex. d. l. quesitum in fi. vbi si hz coheredẽ, potest repudiare paternam ꝛ acceptare pupillarem, ꝛ tamen iudicium defuncti impugnat. ad ꝙ ẽt facit. l. ita tamen. §. si suspectã in fi. ad treb. Secundo qr si sola suitas etiam sequuta abstensione confirmat tabulas pupillares. l. filius qui se paterna de acq. her. ergo quanto fortius si pupillus se non abstinuit, lz hereditatem non agnitam cum beneficio abstinendi transmittat. l. si qs filium. §. j. ff. de acqui. her. easdẽ ꝯfirmare potest. Nec est dõm quod substitutus extraneus possit se abstinere a paterna ꝛ acceptare pupillarem virtute suitatis. ꝛ sic nolle vti institutione impuberis, repudiando paternam, ꝛ velle vti suitate dicti impuberis, que per ipsum substitutum dicitur elisa. postꝙ̃ abstinuit ad finem vt pupillarem habeat virtute suitatis impuberis per dictum substitutum elisa abstensione qr tunc videtur quodammodo substitutum contra suum factum venire. Propter quod no. ꝛ nouiter limitari potest. d. l. si quis filium. §. j. de acquir. here. vt licet vigore suitatis hereditas non agnita transmittatur cum beneficio abstinendi. tñ si ille ad quem transmittatur dicto beneficio vtitur, qr se abstinet, tunc suitas in totuz inanis remanet ad commodum ipsius abstinentis. ita quod non poterit dictus abstinens dicere substitutionem pupillarem de se factam suitate impuberis confirmatam, postꝙ̃ ipse substitutus dictam suitatem sua abstensione elisit. Nec ob. d. l. quesitum in prin. qr procedit qñ substitutus pupillo fuit insolidum a patre institutus, vt in fi. dicit tex. ita ꝙ necesse est intelliger̃ ꝙ ibi pupillus fuit exheredatus ad hoc vt potuerit sibi pupillr̃ substitui. l. ij. §. j. ff. õ vulg. ꝛ pu. l. cũ quidã. C. de leg. Nam si pro parte tunc sufficisset aditio coheredis, vt ibi in fi. ꝛ ad hoc optime facit. d. l. ita tñ. §. qui

suspectam

suspectam. Et per hoc etiam nõ obst. l. quidam elogio. C. de iure delib. q: certũ est q̃ hereditates iam vnitas separare nõ potest. Pro quo facit qđ. s. in. ix. prin. q. dictũ est in. j. effectu semiplene suitatis in. iiij. casu prin. ¶ Sed querit do. Bene. de plum. in. d. sua repetitio. d. l. iij. quare in. d. §. idẽ iul. nõ cogitur adire ex pupillari sed ex paternã. Et rñdet q: ad hoc vt valeat pupillaris necesse est, vt paterna valeat. l. ij. de vulg. ⁊ pup. ⁊ si paterna esset repudiata non esset cõueniẽs q̃ reintegraret̃, ex aditione facta ex pupillari, cũ sit quid accessorium ad paternã. l. ex pupillari. ff. de vulg. ⁊ pup. ideo non debet per ipsum accessoriũ reintegrari principali arg. l. si pacto quo penã. ⁊ l. petẽs. C. de pactis. Nec ob. d. l. quesitum. vbi adiens pupillarem vr̃ paternã adire ẽm vnã lectu. q: ibi sponte adiuit pupillarez anteq̃ repudiasset paternã, ideo in ↄsequẽtia vr̃ paternã adiuisse argu. l. illud eo. ti. Sed an ⁊ qñ substitutus possit adire pupillarẽ ⁊ repudiare paternam late vide in. d. l. quidam elogio. ⁊ l. fi. ff. de acq. here. Nec predictis obst. l. nã qđ. §. si quis compulsus ad treb. q̃ si patris hereditas nõ aditur tabule pupillares euanescũt, cũ nõ apparet ibi ipuberẽ nõ fuisse institutũ, ⁊ testim valere, sequit̃ q̃ erat exheredatus, ⁊ ideo nõ poterat suitas operari. Nec etiã ob. l. qui fundum. §. qui filium. ad. l. fal. q: vt. s. proximo arti. dictum est ibi fauore legatorum ⁊ voluntatis testantis, illud inducitur postq̃ vnus ⁊ idem habiturus erat ex institutione ⁊ ex trãsmissione. Licet ergo Bar. in. d. §. idem iul. ⁊ latius in. d. l. si filius qui patri in hoc articulo voluerit, q̃ datio coheredis sui nõ tollat existentiam suitatis per. d. l. si filius qui patri, ⁊ in emãcipato dubitauerit ⁊ ibidẽ Bal. ⁊ Ang. teneãt in emãcipato esse idem, q: saltẽ ex pretoris necessitate ne rumpat. sicut suus instituendus erat. † Et licet Bar. in dictis locis firmauerit hanc cõ-

52 clusionem q̃ datio coheredis extranei tollat existentiam suitatis q̃tũ ad ea que veniunt extra testamentũ ⁊ ita intelligit. d. l. iij. C. de iure delib. sed bene tollit q̃tum ad ea que dependẽt ex testamento vt est confirmatio tabularum pupillarium, ⁊ ita intelligit. d. §. iul. Tamẽ. d. Raph. fulg. hanc doctrinam improbat in. d. l. iij. q: transmissio hereditatis ita ex testamento dependet sicut tabule pupillares. Nam ideo trãsmittitur q: ex testamento acquisita est arg. l. j. §. in nouissimo. de cadu. tol. Secundo q: videtur mirabile aut absurdum vt ipse filius quo ad quid dicat̃ heres, vcz quo ad trasmissionẽ ⁊ quo ad quid nõ, vcz quo ad cõfirmationẽ tabularum pupillarium. Tertio dicit ipse q: si quis forte bene cogitaret potius deberet dicere contrarium, nec aliter declarat. Sed hoc satis bene declarauit. d. Benedi. de plũbi. in repeti. d. l. iij. q̃ potius datio coheredis deberet impedire quo ad ea que veniũt extrĩsecus per tex. l. in his. ff. de conditio.

53 ⁊ demon. † vbi dr̃ q̃ ea que veniũt ex testamento possunt ex bono ⁊ equo impetrari. Sed ea que veniunt ex testamento, debẽt secundũ iuris interpretationem expediri. Cum igitur circa confirmationem tabularum pupillarium que veniunt ex testamento secundum eum debet considerari ipsius iuris interpretatio, ⁊ sic rigor ẽm quem filius ex heres velit nolit vt in. §. sui insti. de here. qua. ⁊ dr̃ia magis debuissent cõfirmari tabule pupillares quã transmissio que dr̃ extrinsecus venire. ideo in ea considerari debet pretoris beneficium abstinendi, qđ ex bono ⁊ equo inductũ fuit. l. j. de leg. prestan. l. ius aũt ciuile de insti. ⁊ iure. Qđ vltimum secundum eundem sic clarius probatur. Nam postq̃ videt̃ qđ in filio abstinente cõfirmant̃ tabule pupillares nõ obstante q̃ suitas sit elisa abstensione. d. l. si filius qui patri, ⁊ l. filius qui se paterna. s. de acqui. here. ⁊ tñ tũc nõ trãsmittitur hereditas, ergo citius confirmat suitas tabulas pupillares q̃ trãsmissionem. Ex quibus vltimo conclude. Dationem coheredis etiam extranei nõ tollere existentiam suitatis, etiam quo ad ea que dependent ex testamento contra Dy. Barto. ⁊ sequaces. ¶ Per clausulaz autem codicillarem positam in testamẽto in quo filius est institutus non tollitur suitas secundum Bal. in. l. g autẽ. j. si quis omis. cau testa. q: licet virtute dicte clausule testator sibi prouideat ab intestato, nõ tamen dicitur data licentia abstinendi ex testamento.

F I N I S

Tractatus singularis de suitate, ⁊ hereditate per fictionem transmittenda eloquentissimi doctoris domini Joãnis Pyrrhi Anglebermei Aurelianensis.

SVMMARIVM

1 Fictio in dominio bonorum patris operatur transmissionem sine aditione in filio.
Filius olim possidebat per fictionem.
2 Dictio quodãmodo, est impropriertatis nota.
3 Patruus nũquid preferẽdus nepoti ex primogenito in regno.
4 Hereditas fraterna nũquid sine aditione transmittatur.
5 Substitutio pupillaris in testamento minus solẽni an fieri possit, ⁊ valeat.
Subtilitas plerunq̃ in perniciem vertitur.
6 Arrogatus an dicatur suus heres, ⁊ quartaz non petitam neq̃ aditam transmittat.
Arrogato quarta debetur titulo singulari.
7 Hereditas nõ adita delata ex legis dispositione transmittitur, secus si testatoris dispositione.
8 Maritus dotem lucratam vel acquisitã ex statuto mortua vxore in matrimonio non petitam, neq̃ acceptatã, an trãsmittat.
Legitima an peti possit viuente patre. Et quid si pater ingrediatur monasterium.
9 Legitima cur non debeatur nisi patre mortuo.
10 Testamentum per mortem ciuilem non impletur.
11 Filius mortuo patre an statim teneatur creditoribus.
Prelatus debita predecessoris pro ecclesie necessitate contracta, an teneatur soluere.
12 Obligatus pure an possit interim conueniri, vbi obligatio speratur nouari in euentum conditionis.
Hereditas an possit adiri ex testamento quod speratur rũpi.
13 Suitas an operetur transmissionem hereditatis paterne impuberi delate sine aditione.
14 Intellectus. l. qui duos impuberes. ff. de rebus dub.
Lex de hereditate non adite loquens quibus verbis vtatur.
15 Emancipati vtrum hereditatem non aditam transmittant iure suitatis.
16 Hereditas ẽt non adita an deferatur ad quoscunq̃ cõsanguineorum iure sanguinis.
17 Tenere contra communem est indecens.
Glosa recitans opiniones vltimam videtur approbare.
18 Bartol. Ange. ⁊ Paul. de cast. rectissime omnium atq̃ sincerissime intellexerunt iura.
19 Conditio ex lege de transmittenda hereditate an habeat locũ in trebellianica, ⁊ falcidia, ⁊ quid de querela.

Atre mortuo fin-
1 gitur dominiũ bonorum eius in vita fuisse apud filiũ. † Ita vt nõ op⁹ sit noua aditiõe, ⁊ suitatis iure (quo fingitur eadẽ persona cũ patre) hereditas non adita transmittitur. cõtra. l. quoniã. §. fi. C. de iure delibe. l. vnica. §. in nouissimo. C. de cadu. tollen. iure suitatis, fingitur adita, ⁊ transmittit̃ ad quoscunq̃ facit tex. singu. in. l. ij. §. filiũ. ff. pro herede. vbi dicebat seruius filiũ non posse rem donatã sibi a patre vsucapere titulo pro herede, q: mutaret possessionem naturalem, que erat penes filiũ viuo patre. Et q̃uis filius ẽm illa tẽpora nec ciuiliter nec naturaliter possidebat. l. possessio. §. j. ff. de acquir. posses. tamen ibi dr̃ possedisse per fictionẽ ẽm Jac. de are. ⁊ Bar. in. d. §. filiũ. q citat l. in suis. ff. de libe. ⁊ posthu. per verbum quodãmodo ibi posi-
2 tum † qđ est impropriertatis nota, ⁊ verbum existimantur, ⁊ versi. quasi dñij. Paulus autẽ iureconsul. scribit eos mortuo patre nõ percipere velut hereditatẽ, sed magis bonorũ administrationẽ liberã consecutos, vt continuet̃ in eos dñiuz potius q̃ hereditas noua delata videatur. tex. in. l. si filius q patri. ff. de vulga. concor. §. sui. insti. de hered quali. ⁊ diffe. l. j. §. qui sunt i potestate. ff. si quis omis. cau. testa. l. in suis. ff. de suis ⁊ legiti. heredi. l. si quis filium. C. de inoffi. testa. l. fin. ff de bo. dãna. l. scripto herede. ff. vnde libe. §. cuz autẽ. insti. de here. que ab intesta. l. j.

§. sciendū. ff. de suis & legiti. here. Per hoc dānat̄ opinio eorū, qui dicunt patruum preferri nepoti ex primogenito in regno,
3 † qđ est iniquū, pp representationem resultantē ex ipsa fictione, qua fingitur filius eadem persona cum patre, remitto ad gl. pragma. in proe. in ver. primogenitum, q2 ponit remissiones, ista tñ magis cōis est rōne representationis, faciunt in ista materia iura infinita, vt tex. in. l. apud hostes. C. de suis & legi. lib. l. lucius. ff. de iure fisci. l. qui in aliena. §. interdū filij sine aditione. ff. de acqui. here. l. pro herede. §. j. ff. pro here. l. pater qui castrēse. l. hereditate. §. filiussa. ff. de castren. pecu. l. j. §. deniq3. ff. ad treb. optimus tex. fm Bar. in. l. qui duos impuberes. §. cū in bello. ff. de reb. dub. tex. recenter ad hoc ponderatus. l. cū qui nouissimus. ff. ad treb. tex. cōis in. l. ex militari. ff. de milita. testa. vbi Bar. iuncta. l. idē est. §. sed si veteranus. eo. titu.

4 **Secundo** principaliter q̄ro circa hāc materiā, † quid iuris in alia hereditate q̄ paterna, puta in fraterna nunquid transmittatur? dico qđ sic, nec solū ab intestato, s3 ēt ex testamēto, nāq3 si pater fecerit testm̄, & habēs plures filios pupillū instituat, alium ei substituat pupillariter, ipse substitutus hereditatem fraternam nō aditam transmittit ad quoscūq3 quāuis regulariter fraterna nō trāsmittat̄ sine aditione. d. l. qm̄. sororē. & d. §. in nouissimo. & late per Alex. in consi. cxiij. iij. volu. Et hoc q2 ex testamento paterno delata est cēsetur esse paterna. Nam dicit tex. quos possum mihi heredes facere necessarios. possum, & filio. l. sed & si plures. §. quos possu3. ff. de vulga. & ita tenet cōiter Bar. Sali. & alij in. l. emancipata. C. q admit. Sali. in. l. testa. C. eo. titu. hinc dicit Ang. in. d. §. quos possum. qđ iste frater si habeat bnenficiu3 abstinendi à paterna ita ēt a fraterna pp hanc fictionē positā i. d. l. patris & filij. adduco tex. de nouo ponderatum. & sing. in. l. si pupillus paterna. §. ceterum. ff. de acqui. here. si frater a patre fratri impuberi substitutus sit, sine dubio inquit tex. necessarius ei heres existat. † addo
5 vnū sing. q̄ p hāc theoricā Bar. in. l. moribus. ff. de vulg. in. iij. col. ver. sed quero quid si testamentum t3 qđ substitutio pupillaris in testamēto minus solēni, valet, si modo vnus ex liberis fuerit substitutus, si enim pater pōt facere heredes necessarios filio, & sic facere ea que ꝯcernūt ipsam successionem, ratione cuius sic substitutio pupillaris dicitur testm̄ filij. fortius potest substituere in testamēto minus solēni, cū hoc cōcernat simpliciter aditionem ratione cuius dicitur testamētum patris, vt no. in. d. l. patris. hanc rationē ponunt pro dicto Barto. ꝯfirmādo Rapha. Fulg. Alex. & Moder. in. d. l. moribus. in. vj. q. varie. preter Frācis. Areti. subtiliter vt solet argu. d. l. iij. §. fi. ff. de leg. prestan. Sed dicendū est q̄ ibi edictum de leg. prestan. q̄ ꝯcernat legata liberis, & parentibus h3 locū si sit factū extraneo legatū. Ideo q2 ibi erat rogatus restituere liberis, & sic nō refert an immediate. an mediante legatario liberi cōmodū habeant ex dispositione testatoris, secus in eo casu, quo extraneus totū ꝯsequebatur, nō rogatus restituere. Ideo tenemus opi. Bart. seclusa omni subtilitate, que plerūq3 vertit̄ in perniciem. l. in cause. ff. de mino. a cuius opi. inquit Pau de cast. in ꝯsulendo & iudicando non est recedendū reliqua prolixius disputantur per docto. in. d. l. ij. ff. de vulgari substitutio.

6 **Tertio quero** † qđ đ suitate arrogationis, qua đr suus heres arrogatus. §. j. institu. quib. mod. testa. infir. ibi rūpit̄ quasi agnatione sui heredis, vbi not. verbū quasi, pro fictione, dico ergo, qđ arrogatus quartam nō petitam, neq3 aditam nō transmittit. l. si arrogator ibi, & preterea quartam. ff. de adop. col. j. §. si impuberi. ff. de colla. bono. per qđ Ang. in. l. cū antiquioribus. C. de iure delib. reprehēdit glo. in versi. veluti. dicentem ꝯtrium. Nam quarta inquit inheret ossibus arrogati, & transmittitur. Istud autem procedere per fictionem probat Bal. in. d. l. si arrogator. post gl. tñ quā reperi in. l. cum a matre. C. de rei ven. q2 arrogatus nō potest dici vere suus, cū sibi quarta debeatur iure, & tit. singulari. probo, q2 đr quarta bonorū, nō aūt quarta hereditatis. l. papinianus. §. si
7 quis impuberis, & §. quarta. ff. de inoffi. testa. † hic resultat alia theorica Bar. qđ hereditas non adita non transmittitur, quādo ex dispositione testatoris delata est, secus quando ex dispositione legis, sicut in suis heredibus, & in hoc iure singulari, quandoquidē iura singularia facilius trāsmittūtur, not. in. d. §. nouissimo. Ex quo infert̄ q̄ maritus dotē lucratam vel acquisitam ex statuto mortua vxore in matrimonio nō petitā neq3 acceptā trāsmittit, quippe cū deferat̄ ex dispositione legis tit. sing. Idipsa3 Bal. tenet in. d. l. si arrogator. Sali. Pau. & Alex. in. d. l. cu3 antiquioribus. reprobata gl. ibi posita. in ver. fuisse. de quo articulo latius ad doctores in. d. l. si arrogator, q2 sufficiūt mihi decisiones cōes nō omittēdo tñ qđ per hec etiam Sali. in auc. bona damnatorum. C. de bonis proscrip. in vlti. col. cōsuluit qđ bona reseruata ibi parentibus directis trāsmittantur, ēt non adit. nec possessa, citat multa iura singularia & precipue bonu3 tex. in l. edicto. §. heredes. ff. de iure fisci.

8 **Quarto quero** † de vno subtili, cū legitima dicatur debita filio, & transmittat actionē personalem vel cōditionem ex. l. pro hereditarijs. C. de heredi. Bal. si recte legat̄ in. d. l. si arrogator. doct. in. d. l. emācipata. actio Saly. in. l. scimus. C. de inofficio. testamen. nūqd dicatur & ita debita vt possit petere tempore vite paterne. dico quod nō, q2 ficte est ei debita. no. vere. & Specu. nō de presenti glo. not. in. c. rainutius. in ver. legitima, circa mediū. de testamen. Plus dicit Barto. in auctē. si qua mulier. C. de sacrosan. eccle. qđ patre ingrediente religionem non potest filius petere legitimam a monasterio in vita ipsius. Istud vr̄ pace Barto. ꝯ tex. in. nō scimus. de regula. dum dicit liberum erit, & monasterium dimittere, & bona paterna que ei debentur, petere, & ibi gl. cū qua tenent fere omnes antiqui, qui habent pro indubitato ꝯ Bar. qđ filius possit petere legitimam viuente patre monasterium ingresso. Panor. tñ videns q̄. d. auc. si qua mulier. facit expresse in ꝯtriu3 & ita Bar. ita t3 simul. per. l. j. §. si impuberi. ff.
9 de colla. bono. † vbi ltima nō debetur nisi patre mortuo, videns etiam quod dictum decretalis est in principio pro vna parte, in fine, pro alia nescit quid dicere, in tanta veritate nisi qđ in puncto iur. opi. Bar. sit verior, tñ de eqtate canonica fortasse aliud esset, sicut ēt dicit Bal. tandem Panor. remittit se ad integra3 epistolam qua3 ait necesse videre vt appareat an pater ibi erat viuus an mortuus. Et ita vadit modo in dexteram modo in sinistram, idem facit in. d. c. rainutius. vbi promittit se dicturu3, sed vltra alios reperio qđ ipsemet reducit̄ ad decisionē, in. c. in presentia de probatio. in. xv. col. in ver. sed q2. ꝯ. visum est qđ ingrediens. vbi dicit decisiue opi. Bar. placere sibi quo ad heredes & legatarios qđ teneant̄ expectare mortem nanturalem & nō fictam testatoris. Pro quo adduco gl. no. in. l. j. ff. de testa. vbi la
10 te Imol. qui dicit † qđ testm̄ implet̄ per mortem naturalem nō ciuilem. Quātū vero ad ltimā que debetur suis heredibus iure nature, procedit opi. canonistar. per. d. c. cū scimus. vbi dicit esse textū expressu3 non violando nec validando literā in qua ponitur casus de filio nō de extraneo herede ipse ibi ita citat palestrem disputationis multa alia fundamenta. & ego valde letatus sum cum reperissem illud dictum, quod puto valde singulare. Remitto tñ pro nunc ad doctores in locis allegatis, & ppea ad Bar. Bal. Pau. de cast. Jo. de imo. late in. l. j. ff. de testamē. Bal. in. l. cū pater. §. hereditatem. ff. de leg. ij. Cy. Bal. Sali. in. l. deo nobis C. de episc. & cleri. Bar. in. l. statius florus. §. cornelio. ff. đ iu. fisci. vbi est tex. qđ filius pōt p̄mori & p̄cedere pre3.

Quinto quero per superiora & per dictū Pau. si filius, ergo heres. de quo meminit glo. in. l. necessarijs. ff. de acq. here. de magna illa difficul-
11 tate in quā veteres inciderunt † nunqd filius statim mortuo patre teneat̄ effectualiter creditoribus, & statim sit fundata intentio creditor. ꝯ eum, nisi probet se abstinuisse hereditate. Primo sunt quidam tenentes affirmatiuam per dictum. §. sui. cu3 simi. infinitis quorum opi. reprobatur per glo. in. d. l. necessarijs vt ibidem distinguitur. & per glo. in. c. j. extra de solu. an fecerit inuentariu3 necne. q̄uis ille tex. in. d. c. j. videatur facere pro affirmatiua indistincte. dum dicit sicut filius debita patris soluere tenet̄. Ita prelatus debita predecessoris pro ecclesie necessitate contracta. Bar. aūt sumpta theorica Cyn. Hy. & Petri quibus precipue armat̄ ꝯcor. eas opi. notabiliter hoc modo qđ opinio eorum qui dicunt filium esse heredem nomine, & effectu, vera est per. d. §. sui. Et ideo creditoribus tenetur nisi vellet abstinere, vnde necesse est filij voluntatē declarari, sicut alias in. l. si ita legatum. ver. ille si volet. ff. de leg. j. melior text. in. d. §. sui. ibi, si volet ex testamento & ab intestato. l. xij. tabula. defert ei hereditatem, sed datum est ei beneficium abstinēdi iure pretorio. Sed quo ad aliud scilicet vt fundata sit intentio creditor. & possit ꝯdēnari si nihil productum sit, per quod de eius volūtate appareat in hoc non procedit eorum opi. per tex. in. l. j. C. si minor ab here. se abstinuer. Ibi, si vis paterne hereditati nō immisceni
12 sti, ob eā rem testificatio nō est necessaria. † Pro ista parte adduco probabilius & subtilius fundamentum quemadmodum is qui pure obligatus est, obligatio tamen speratur nouari in euētum alicuius conditionis nō potest interi3 conueniri. l. pecuniā.

ff. et certum spera. l. in personā. §. fin. ff. de pac. l. iulianus. §. fi. ff.
de cdi. inde. vbi ēt interim solutū repeti pōt. l. nō enim. l. si debi
tor. ff. de iure dot. l. qd̄ seruus. ff. de cdi. ob cāz. ita hic filius licet
obligatus, tñ sperat̃ tolli obligatio si abstinuerit, cū habeat tem
pus ad deliberandū, interim cueniri nō poterit. Facit in simi-
li ꝙ nō pōt adiri hereditas ex testamento ꝙ speratur rump. l.
ventre. ff. de acquirē. here. vbi docto. adde hic que pulchre dicit
Francis. aret. in. l. qui se. ff. de acq. here. ⁊ eo modo procedit opi
nio glo. que dicit qd̄ est heres noīe, sed nō q̃tū ad cōmodū. ⁊ in
cōmodū. Fallit sm̄ Bar. in illis cōmodis que non proueniunt
ex ipsa hereditate, sed iure spāli, vt ꝙ cfirment̃ tabule pupilla-
res, tutele dationes ⁊ de trāsmissione, vt no. i. l. si filius q patri.

Sexto quero de trāsmissione hereditatis paterne impuberi delate, ⁊ pono casum. Ti-
23 tius habēs duos impuberes instituit eos, † ⁊ dicit qd̄ si ambo i-
puberes decederent Meuius substituat̃. alter eorum mortuus
est hereditate paterna nō adita, an veniet substitutus statim.
Certe nō, sed imediate veniet alius impubes superstes fratri iu
re trāsmissionis sibi facte ex potentia suitatis, qꝛ tunc dicitur su
peresse psona que ex presumpta mente testatoris hꝫ excludere
substitutū. tex. est sm̄ doc. in. l. qui duos impuberes. i prin. ff. de re
bus dub. ⁊ ita intelligūt illū tex. Ang. ⁊ Jmo. ambo in predictis
locis, ⁊ in. l. panthonius. ff. de acq. here. ⁊ Pau. de cast. in. d. l.
q duos. lꝫ teneat ꝯrium in. l. si infanti. C. de iur. delib. ⁊ dicat non
curare de intellectu Ang. qui sit de capite suo. Bar. aūt nescio
quō intellexit illū tex. ꝯ directum sensum litere. ⁊ gl. diuinando,
ꝙ ibi substitutus petierat restōnem in integ. de hereditate non
adita quod ius transmittit̃, quod ego non possum consentire, qꝛ
tex. non meminit de restitutione, nec potest ita induci. Dicit. n.
sic, priore mortuo frater heres erit huic vero posteriori substitu-
tus in ea tamen etiam ante defuncti filij habebit hereditatem.
24 † Credo ad euitandum diuersitatem illaꝫ doc. ꝙ possit tradi no
uus intellectus ⁊ melior ꝙ ibi hereditas patris erat adita per fi
lios. nam tex. dicit cuius hereditas defertur, iam sicut dicebam
in priu. huius materie, quotiescunqꝫ lex loq̃ de non adita here-
ditate suis deferenda loquit̃ per verbū bonoꝝ, ⁊ p verbum acq-
sita, non aūt per verbū hereditas ⁊ delata. Ita loq̃ Bar. in. l.
j. §. sciendum. ff. de suis ⁊ legi. heredi. per illum text. ⁊ q̃uis iste
intellectus posset sustinere nolo tamen recedere a communi, ⁊
dico ꝙ illa lex non loqtur de hereditate patris transmittenda,
sed fratris ⁊ in alio casu.

Septio querit Bart. ⁊ relinquit cogitandū. in. d. l. ventre in pen. col. † nunqd ho-
25 die emācipati transmittant cum hodie succedant ad similitudi
nem suoꝝ sublata differentia suitatis ⁊ emancipationis. l. memi
nimus. C. de leg. here. §. nullam vero. in auc. de here. ab intest.
ve. dico quod per nouum ius doctores non extendunt hanc re-
gulam procedere in emancipatis per doctrinā gl. no. in. l. si emā
cipati. C. de colla. que dicit ꝙ illud ius nouum hꝫ locum quo ad
succedendum vt ab intestato emancipati succedant, non quo ad
alia vt quo ad conferendum ⁊ impugnandum testa. §. i. § eman-
cipati. §. nostra. insti. de exhereda. lib. ⁊ q̃tum ad acquisitionē.
l. i C. de inoffi. testa. tamen posset defendi ꝯrium.

Octauo quero nunquid procedat nostra regu la non solum iure suitatis veruꝫ
26 ⁊ iure sanguinis † vt ad quoscunqꝫ hereditas consanguineorum
deferatur etiam non addita. dico breuiter ꝙ sic per tex. in. l. vni
ca. C. de his qui ante apert. tabu. testa. Nam quilibet descēdēs
etiam non suus hereditatem ascendentis non aditam ad quoscū
qꝫ descendentes transmittit. intellige tamen ad quoscūqꝫ descē-
dētes nō alios trāsuersales vel extraneos. ideo scribētes dicūt
istas duas transmissionis species hr̄e se tanq̄ʒ excedētia. ⁊ exces
sa. Nā illa tm̄ pcedit in hereditate patris habentis filium in po
testate. ita autem in hereditate cuiuscunqꝫ ascendentis etiam li
nee materne. Quod auteꝫ iure suitatis fiat transmissio ad quos-
cunqꝫ fuit opi. Azo. ⁊ Jaco. Balduini antiquorum glosatorum
originaliter, qꝛ ita tenuerunt in questione de facto Bononie co
rum tempore contingente sicut refert Ange. in. d. l. si infanti. ⁊
quidam magnus aduocatus Nicolaus furiosus eam tenuit. Cō
trarium vero defendebat dominus Hugolinus aduocatus ad-
uerse patris. Godofredus discipulus Jacobi Balduini tene-
bat quod ad descendentes transmittatur ex equitate pretoria p.
d. l. vnicam. C. de his qui ante aper. tabu. testamen. communis
opinio Azo. quod transmittatur ad omnes contra glos. que cō-
muniter omnes videntur esse contrarie, vt al. in. l. ventre. l. si in-
fanti, ⁊. l. si fratris alleg. ⁊ opinionem glos. secuti sunt pleriqꝫ an
tiquorum, vt Saly. in. d. l. apud hostes. ⁊ Fulgo. in. d. l. si infan-
ti, dicit in ciuitate Mediolanen. fuisse iudicatum in ciuitate sua
17 per omnes. ¶ † Et breuiter opi. Azo. ⁊ Bart. est melior ⁊ ma
gis communis, contra quam durum est calcitrare vt dicit Lud.
⁊ ideo tenendo istam opinionem. Respondebo ad potissimas ⁊
principales rationes Saly. Fulgo. ⁊ aliorum qui tenuerunt cō-
trarium. ¶ Primo adducūt tex. in. l. ij. §. si quis ex liberis. ff. ad
tertul. vbi videtur quod hereditas filij non adita non transmit-
titur, ⁊ ita ponderat gl. illum tex. in prin. sui postea tamen gl. po
nit vnam solutionem, ⁊ alium intellectum quam videt̃ mihi ap-
probare cum sit vltima opinio quam refert, ⁊ iste est verus intel
lectus ⁊ magis amicus litere, quem tenet Barto. Ange. ⁊ om
nes quod ille tex. necesse habeat intelligi quod filius ille q erat
emancipatus ⁊ suus patri non transmittat, qꝛ non hꝫ iura suita-
tis, ⁊ fundamentum transmissionis patet quod sit melior lectu.
qꝛ tex. dicit si non suus patri agnascitur matri non nocet, nec trās
mittit ad auiam maternam hereditatem auitaꝫ. ⁊ expone patri
id est quo parenti. Alij dicunt quod loquitur de hereditate pa-
terna, quam nō transmittit, qꝛ non est suus ⁊ in potestate patris
sed in potestate aui. qꝛ ex filio emancipato natus ante emanci-
pationem tamen conceptus erat. Jason posuit quendam nouuꝫ
intellectum qd̄ ille tex. loquitur de iure digestorū. quod iure nō
transmitebatur, sed non bene dicit salua pace ⁊ petita venia tan
ti viri dum dicit in dicta. l. si infanti. in. j. colum. qd̄ text. in. d.
l. ij. §. si quis ex liberis allegatus per Alexan. ⁊ alios ad hoc vt
hereditas descendentis non transmittatur ad ascendentes dicit
ꝙ loquitur de iure digestorum, ⁊ quod antequam esset facta lex
. C. non transmittebatur hereditas descendentis. † dico ꝙ istud
18 est falsum per tex. in. l. lucius. ff. de iure fi. secundum intellectum
Bar. ⁊ Ang. in. l. qui in aliena. §. interdum. ff. de acqui. hered.
ibi patrem suum, ⁊ sic ascendentes sine aditione faciunt heredeꝫ
⁊ per multas leges per eos allegatas, vnde concludo meliorem
esse intellectum Bar. ⁊ Ange. ꝙ ibi fuit filius conceptus viuen
te auo, ⁊ sic non erat suus, nimirum si non transmittit sic inhereo
lecture Barto. Ange. ⁊ Pau. de cast. qui rectissime omnium
atqꝫ sincerissime intellexerunt iura. ¶ Secundo respon. ad tex.
quem alleg. in. d. l. si infanti. in versi. omnes hereditates qꝛ intel
ligātur omnes excepta paterna, qꝛ ille tex. loquitur de paterno
ponens regulam in contrarium de omnibus alijs. reliqua fun-
damenta sunt leuia quibus ommissis concludo quod iure san-
guinis ad descendentes fit transmissio non ad extraneos neqꝫ
transuersales.

19 **Quero insuper ⁊ nono** † nūquid illud ꝙ predixi de condi-
tione ex. l. omnimodo pro supplemento transmittenda habeat lo
cum ēt in trebellianica ⁊ falcidia. dico breuiter ꝙ sic vtrūqꝫ pro-
batur in. l. quamq̄ʒ. ff. ad. l. falcidiam. que loquitur non modo de
falcidia, sed trebellianica secundum gl. Bar. Ange. ⁊ commu-
niter scriben. idem de querela inofficiosi non preparata per di-
ctam. l. scimus. idem secundum Bal. in querela de inofficio. do
na. vt no. in. l. i. pe. col. C. de inoffi. dona. plura de hac re non di
co que ab alij satis super que sunt disceptata.

FINIS

Tractatus Suitatis ⁊ Extraneitatis domini Joan. Raynaudi, legum Doctoris.

SVMMARIVM

1 Significationis vocabulorum inuestigatio scrupulosa est perti-
nacibus relinquenda.
2 Nomina seu vocabula rerum quare sint inducta.
3 Adiectio, promitto tali ⁊ suis, ⁊ similes, quid operentur.
4 Adiectiones, ⁊ heredibus, vel suis heredibus, aut successorib⁹
suis ⁊ similes, dispositionem declaratiuam inducunt.
5 Uiuens heredem habere non potest.
6 Precarium alicui concessum quando ad heredes transmitti
possit.
7 Institutio de aliquo simpliciter facta absqꝫ adiectione alia, per
sonam institutam tm̄ continet, nec extenditur ad heredes.
8 Institutio hoc modo facta, talis instituit talem ⁊ suos heredes

extenditur ad heredes etiam extraneos.

9 Ususfructus qui heredibus conceditur de primis tantum heredibus intelligitur.

10 Heredis nomine stricte venit is tm̄ qui est in patris potestate.

11 Heres suus is dicitur qui in ius suum succedit.

12 Heres proprie est ille qui in vniuersum ius defuncti succedit. Heres semel factus directo nō pōt desinere esse heres.

13 Mens potius considerari debet q̄ verba.

14 Fideicōmissarij ꝛ legatarij continentur si in instrumēto dicatur, talis ꝛ heredibus suis ꝛ successoribus. Heredes extranei veniunt successorum appellatione.

15 Nomina possessiua meū, tuū, ꝛ suuz, qualiter in iure capiantur. Verba sic capi debent vt factum potius q̄ ius ipsum attendat.

16 Sui qui proprie dicantur in iure ciuili.

17 Sui qnq; ij dicunt qui de eadē patria vel villa reperiuntur. Sui aliqñ dicunt pater ꝛ hi qui in eius sunt potestate.

18 Extranei quandoq; dicuntur omnes preter patrem ꝛ eos qui in potestate eius sunt. Suorum nomine nonnunq̄ veniunt omnes ascēdentes, descēdentes, ꝛ collaterales alicuius agnationis.

19 Ascēdentes ꝛ descendentes tantum quandoq; veniunt appellatione suorum.

20 Suorum nomine quando ascendentes, descendentes, ꝛ collaterales contineantur.

21 Suus generaliter quos comprehendere dicatur.

22 Adiectio, ꝛ suis, in instrō prelata, de quibus suis sit intelligenda, an disponentis, an eius ad quem dispositio confertur.

Quia in istrumētis qnq; apponit, ꝯcessit talis, vel legauit tali, ꝛ hr̄dibus, vel tali ꝛ heredibus suis, qnq; tali ꝛ successoribus, ꝛ qnq; dr̄ ꝛ suis. Et qnq; p modū institutionis hereditarie similibus modis disponit ꝛc. Super qbus ꝛ maxime ac specialiter de vbo, suis. sūz principaliter tractaturus. Cuius ꝑtextu hoc opusculū suitatis nūcupatur. infinite altercationes quotidie oriebātur ꝛ occurrūt adhuc, que ꝯtingūt potius, ꝛ frequētius ex ꝯsuetudine notariorū sic scribētiū q̄ ex declaratione dispositionū, de quoꝝ voluntate aliter nō ꝯstat, sed est necesse ad verborum interpretationē recurrere.

1 † licet. n. inutilis ꝛ effectu carēs inuestigatio significationis vocabuloꝝ sit pertinacibus relinquēda, vt no. ff. sol. mat. super rubrica. tñ alias sensus verborū ꝛ vocabulorū effectu inducens est subtiliter inquirendus. imo in hoc maxima pars iuris ꝯsistit in ꝯtctibus ꝛ in vltimis volū. adeo q̄ in dubio aliter a significatione verborum recedi nō debeat q̄ manifestissime de ꝯria mente loquentis appareat, vt. l. j. §. in re dubia. ff. de exerci. ꝛ. l. non aliter de leg. iij.

2 † ad hoc. n. sunt inducta nomina ꝛ vocabula vt demonstrent volūtatē dicētis, vt. l. habeo. de sup. leg. fac. de rebus dubijs. l. in ambiguo sermone. ꝛ. l. si quis in fundi vocabulo. de le. j. ꝛ qđ no. i. l. si idē codicillis. C. đ codi. Jđ ꝓ declaratione ꝑsentis materie duo erunt principaliter videnda. Primo an he adiectiones, heredibus vel sus heredibus, aut successoribus vel suis. ꝛc. aliquid operentur ꝛ quid. Secūdo qui sub tali adiectione cōprehendantur ꝛ ꝯtineant. Videamus de primo vbi habemus videre an tales adiectiones aliquid operentur ꝛ quid. Et hoc pro tanto queritur, q2 voluerunt quidā dicere qđ qñ in ꝯtctu vel vltima volūtate ponunt hec verba, promitto tali, ꝛ suis, vel tali ꝛ heredibus, vel istitno talē ꝛ suos, vel heredes suos vel suc-

3 cessores ꝛ similia. † qđ tūc tales adiectiones nihil operant vel saltim nō inducunt nouū actū siue nouū gradū in personā successoris, sed solū operant qnādā liberā trāsmissionem persone noiate in eius successores, quoꝝ opi. vr̄ fundari per. l. cū precario qs rogat. ff. de pca. vbi adiectio, ꝛ suos. supuacue ponit. ꝛ. l. cū qui ita. §. j. ff. de ver. obliga. vbi hec verba, ꝛ heredū tuū frustra adijciunt, vt ꝼm hoc talis adiectio videatur poni cā declarationis ꝛ magis dubitationis tollende, q̄ vt aliquid de nouo inducat. l. q mutuā. in prin. ff. mandati. pro quo dicit Spec. qđ qñ in instrumento adijcit tali stipulāti pro se ꝛ heredibus vr̄ frustra dici, cuz alias intelligatur. l. si pactū. ff. đ proba. vt ipse ponit in tit. de emptio. ꝛ ven. §. j. in. j. forma. ver. j. aūt not. quid vr̄ velle Cy. in. l. liberti liberteq;. C. de ope. liber. circa fi. in ver. redeo ad propositum qñ stipulatur sibi ꝛ heredibus ꝛc. ibi p hoc ampliat natu-

4 ra transmissionis ꝛc. ¶ † Sed tñ puto q̄ imo tales adiectiones operentur ꝛ inducant dispositionē declaratiuam disponentis, vt ea que disponunt per Bar. in. l. eadē. §. cato. ff. de ver. obli. in. vj. q. que proprie procedunt in contractibus, sed in vltimis volūtatibus non est dubitandum quod tales adiectiones faciunt deferri bona ad tales adiectos, imo etiam videtur pro hoc fieri nouus gradus successiuus, vt. l. si quis titio. cuz ibi not. ꝛ. l. si mulieri. ff. de vsufruc. accrescen. ꝛ. l. fina. C. de impu. ꝛ alijs substit. ꝛ. l. stipulatio ista. §. si quis ita stipulatus. ff. de verb. obliga. facit q̄ not. per glo. in. l. gallus. §. j. glo. id est non dicit versicu. quid aūt si filium ꝛ nepotem ꝛc. ff. de liber. ꝛ posthu. pro quo. q2 tales filij vel heredes videntur potius iure suo venire. not. per Cyn. in. l. ij. C. de lib. ꝛ eoꝝ libe. ad quod. x. colla. de eo qui sibi ꝛ here. c. vno. ꝛ. ff. de senato. l. emancipatum. in fi. cuz ibi not. ꝛ per Bar. in. l. iij. ff. de interdic. ꝛ relega. ꝛ quod talis adiectio operet not. Jac. de belui. in auc. de nō alienā. §. emphyteosim. colla. ij. ꝛ sic veniunt tales successiue quod est intelligendum vbi est ordinata charitas, q2 alias simul concurrerent in eodem gradu vt ibi dicit Bar. in. d. l. gallus. §. j. ꝛ. ꝭ. dicetur. nisi natura verbi adiecti

5 aliud vellet, vt q2 dixit, ꝛ suos heredes ꝛc. † tunc enim venirent successiue, cum viuens non habeat heredem. l. j. ff. de hered. vel act. ven. Non obst. dictum Speculatoris, q2 illud procedit qñ talis adiectio apponitur ex parte illius in quem cōfertur dispositio passiue, vt tali recipienti pro se ꝛ suis ꝛc. q2 tūc frustra adijcitur q2 remanet sibi liberum arbitrium transferendi vel transmittendi in alium. Sed predicta procedunt quando fit adiectio per disponentem actiue in personaz accipientis, tñ si disponens faceret talem adiectionem in personam suaz. v. g. vendo p me ꝛ meos heredes ꝛc. tunc dicerem id quod Spectu. ꝛ sic intelligi debet dictum Cyn. in. d. l. liberti liberteq;. Et omnia ista intelligo nisi alia materia facti succedentis refragaretur, vel mens aut verba contradicerent. non obst. vlterius. s. allega. l. cum pretor. qui rogat. quia ibi ideo nihil operatur, † quia precarium taci-

6 te concedieur vt quis possit vti cū familia. ꝛ sic sumitur ibi suis, id est, domesticis, sed si intelligeretur ibi suis, id est heredibus, tunc ideo nihil operatur quia precarium ad heredem rogantis nō transit, vt. l. cum precario aliquid in fine. ff. de precario, ꝛ tangetur. ꝭ. circa secundam principalem questionem. Item non ob. l. cum qui ita. §. j. de verboꝝ obli. quia ibi non dicit quod talis adiectio heredis nō operetur. sed solum expressio nominis, quia si essent plures heredes vel alius heres quoniā nominatus, semper heredes tenentur. ꝛ sic adiectio heredis operaret. ¶ Secūdo principaliter est querendū ꝛ videndum qui comprehendant ꝛ contineantur sub tali adiectione, ꝛ pro declaratione dicendoꝝ specialiter super suitate quando tali ꝛ suis conceditur ꝛc. distin-

7 guo, ꝛ aduerte bene ad hanc materiā q2 quotidiana est. † Qnq; enim reperitur scriptum, talis concedit, vel legat tali vel talem instituit absq; alia adiectione. ꝛ tunc secundum propriaz significationem verborum sola persona stipulantis. ꝛ recipientis continetur, licet lex plerunq; extendat ad heredes ex interpretatione, quia presumit lex quod tam sibi quaz heredibus prouiderit. sic loquitur. l. si patrum. ff. de proba. ad quam concor. l. si necessitas. §. de vendendo. ff. de pignora. actio. Et caute dicit plerūq; in. d. l. si pactum. naz secus si res non sit transibilis ad heredes, vel alias ꝯriū sit actum, vt ibi not. per iura ibi allega. sicut si apponerent, vel adicerent verba taxatiua scilicet solum, tantū, vel duntaxat, ꝛ similia, vt. l. non solum. §. tale. ff. de libe. lega. ꝛ. l. nisi hoc pactum. ff. de pactis. not. per Bar. in. l. qui in futurum. eo. tit. Et propter predictam extensionem legis inducitur pactum reale potius quam personale, non considerata persone adiectione ex presumpta mente loquentis, vt. l. iurisgentium. §. pactoꝝ.

8 ff. de pac. † Quandoq; ꝛ secundo reperiuntur in instrumentis talia vel similia verba scripta, talis concedit vel legat tali, ꝛ heredibus vel talem instituit ꝛ heredes simpliciter ꝛ tunc secundū propriam virtutem vocabuli ꝛ non per extensionem omnis heres etiam extraneus continetur, vt. l. heredis appellatione. ꝛ. l. heredis appellatio. ꝛ. l. sciendum. ff. de verbo. signi. ꝛ. l. si plures gradus. de le. iij. ꝛ. l. iiij. §. lucius. ff. de ali. le. ꝛ ēt heres hr̄dis cū hr̄dis heres dicatur testatoris heres, vt i illis iuribus. ꝛ. l. fi. C. de here. insti. ꝛ. l. si quis filium. §. fina. ff. de acquiren. here. ꝛ. l. q per successionem. ff. de regulis iuris. fallit in casibus contentis infra dist. l. sciendū etiam, fallit quando in vim conditionis ponitur si sine herede decessit ꝛc. quia nunquam vel vix impleretur conditio quod esset absurdum, vt. l. ex facto. §. finali. ff. ad

9 trebellianum. ꝛ ibi notat. per Dynum. † fallit etiam in vsufructu in quo si sit concessus heredibus intelligitur de primis heredibus

redibus ne proprietas alias reddatur inutilis, vt.l.antiquitas.C.
de vsufruc. fallit vlterius in feudo, in cuius materia appellatio-
ne heredem ex natura feudi cōprehendunt soli liberi masculi, vt
in feu.de alie. feudo.§.⁊ si clientulus. ⁊ de ista materia remitto
ad not.p Bar.in.l.gallus.§.nūc de lege.ver.et si parente.ff.de
li.⁊ po. ¶ Quādoq; ⁊ tertio repit scriptū, qd qs ꝯcedit vel legat ta
li ⁊ heredibus suis ⁊c. ⁊ tūc si subiecta materia ꝯcernit effectum
patrie ptātis, qr adijcitur illa qualitas que describit in.§.sed sui.
10 insti.de here.quali.⁊ diffe.⁊.l.in suis.ff.de lib.⁊ posth. † tūc stri
cte ꝯtinet applone heredis ille q est i ptāte patris, vt.l.i.⁊.ij.C.
de repu.here.⁊ per quas perso.nobis acqui.l.j. ⁊ insti.eo.tit §.
j.c.ij.⁊ seq.⁊.l.cū bonis.ff.de acq.here.⁊.l.ij.ff.de leg.iij.cū mul
tis infini.si. Sed si nō ꝯcernat illos effectus respectiuos, tūc ꝯ-
ćnq; heredes, ⁊ heredū heredes et extranei cōprehēdunt, sicut
dictū est in membro precedēti ⁊ per iura ibi alle. ⁊ ita loquuntur
multe leges.C.de legi.l.in annalibus.⁊.l.si quis Titio.⁊ ibi no.
ff.de vsufruc.accresce.⁊.l.si post diē.in pn.⁊ ibi not.in.j.parua
11 glo.ff.qn dies leg.ced. † ⁊ dr hoc casu pro tanto heres suus, qr
succedit in ius suū.s.defuncti iuxta.l.nihil aliud.ff.de ver.sig.nō
qd sit suus simplr, sz referēdo suitatē ad hanc qualitatē qua est ē
heres, sic dr heres suus quicūq; successor quo ad oblatione, vt.
l.stipulatio ista.circa prin.ne heres suus ⁊c. ⁊.§.sed ⁊ si qs.⁊.§.
si qs ea.l.ff.de ver.obli.⁊ eo.tit.l.ij.§.si in facto. ⁊.§.se.⁊.l.iul.in
prin.⁊.l.si sic stipulatus sim.⁊.l.inter stipulantē.§.j.cū multis si
mi. ⁊ hoc respectu dr mulier habere suos heredes licet nō pos-
sit in sua ptāte liberos habere.sic intelligit.C.qn dies le. ce.l.ex
his ver.⁊ in auc.de nō eligē.secū.nubē.§.si vero filia.colla.j.⁊
de predictis loquunt not.p Cyn.in.l.liberti liberteq;.C.d ope.
liber.⁊ qd no.per Jac.de beluis.i auc.de nō alie.§.emphyteo
sim.colū.ij.⁊ in istis et procedit qd solet dici, an iter istos sit or-
12 dinata charitas, vel nō.de quo p Bar.in alle.l.gallus.§.j. † Et
intelligo procedere caute in heredibus, vt verbū sonat q in vni-
uersum ius defuncti succedūt iuxta alleg.l.nihil aliud. in quos
iura directa transfundunt iuxta.l.cū heredes.ff.de acqui.po.ex
quo eadē psona reputat cū defuncto in auc.de iureiuran. a mo.
presti.in prin.vol.v.per qd excludunt fideicō.et vles, qui nō cō
tinent applone heredū vel suoꝝ heredū, cū fideicō.nō succedat
directo, alias essent duo heredes insolidū ꝯ.l.q ꝯ.§.j.cū ibi no.
ff.de reg.iur.⁊ expresse not.in.d.l.aliud.⁊ id dicit lex qd semel
heres factus.s.directo nō pōt amplius desinere esse heres.l.⁊ si
fine.§.sed qd papinianus.ff.de mino.⁊.§.rest.insti.d fideicō. he
redi.itē per hoc et excludit legatarius, qui legatarius est singu
laris successor, vt patet, nec ob.l.in ꝯuētionalibus.ff.de ver. sig.
que vr multū obstare, qr intelligo qd ibi cōstabat de mente lo-
13 quentis, ꝙ volebat verbū, heredibus, extēdi ad legatariū. † nā
tūc potius est attēdēda volūtas ꝙ verba, vt ibi dr i.j.rñ.⁊ ex p-
dictis patet qd heredes heredū ꝯtinent si directo succedāt, qr
alias nō dicerent heredes, ⁊ lz soleat dici qd omnis substitutus
est institutus, vt not.in.l.si ex pluribus.ff.de suis ⁊ leg.here.⁊.l.
gallus in prin.in gl.iij.ff.de lib.post.⁊.l.q liberis.ff.de vul.⁊ pu.
nō tñ sequit, ergo omnis substitutus est heres, qr lz fideicō.sub-
stitutus dicat institutus in iure illo, non tñ directo vt heres, sed
per obliquū iure fideicōmissi, per ea que dicta sunt, vel proprie
14 loquēdo est successor, nō heres, vt statī subijcio. † Quādoq; ⁊ quar-
to apponit in instrō tali ⁊ heredibus suis, ⁊ successoribus, ⁊ hic
non dubito qd fideicōmissarij ⁊ legatarij ꝯtineant, cū ipsi succe-
dant in effectu in iure defuncti, vt.d.§.restituta.⁊ qd no. ad.l.ni
hil aliud.maxime cum tūc ꝯster de mēte loquētis, vt.d.l.in con
uētionalibus.pro quo.ff ad treb.l.restituta.§.fi.⁊.l.seq.⁊ maxi-
me, qr successoꝝ appel.et extranei heredes ꝯtinent, vt in feud.
quot testes sunt necessarij ad probandū no.inuesti.insi.de quo in
ꝯsi.reuerendi genitoris mei.d. Pontij Raynaudi.q.liiij.lz ma
gis stricte sumat.l.in femine.in fi.C.d secū.nup.vide in.l.nō tm.
in prin.ff.de fideicō.liber. ¶ Quādoq; apponit in instrō talis ꝯces-
sit vel legauit tali ⁊ suis, vel talis instituit talē ⁊ suos, siue substi-
tuit, absq; alia adiectione de heredibus vel successoribus, ⁊ hic
est bene aduertendū qr doc.in hoc passu pauca scripserunt, ⁊ id
in hac materia suitatis hoc opusculū composui.circa hoc credo
dicendū inherendo dictis prefati dñi Pontij Ray.reuerendi
15 dñi Genito.mei, illā tñ laxando † qd ista noia possessiua meus,
tuus, suus, aut proferunt respectu reꝝ, ⁊ de hoc remitto ad.l.meo
rum ⁊ tuoꝝ.ff.de ver.signi.⁊.l.suos de leg.iij.⁊.l.pupillus.§.fi.
ff.de verboꝝ significa.⁊.l.nemo exterus.ibi, sua cuiq; cōiter
C.de iudeis.de hoc per Bar.in.l.quintus mutius.§.argēto.ff.
ff.de au.⁊ argē.leg. Istud enim nihil ad propositū, aut proferū
tur respectu personaꝝ, ⁊ in hoc multa ⁊ varia iura reperiuntur,
sed vt omnia iura concordentur, ⁊ intelligātur distinguendi sunt
plures casus secundū subiectas materias, vt verba loquentis pe
nes materiā intelligant, vt.l.si vno anno in prin.ff.locati.qm ver-
ba recipi debēt congruenter vt factū potius ꝙ ius attendamus
eo modo quo possumus, vt.l.pater seuerinā.ff.de ꝯdi. ⁊ demō.⁊
l.nec seruus.de publico.cū si. ¶ Quādoq; ⁊ primo proferunt hec
verba in materia in qua agitur de suitate per respectū domestici-
16 tatis seu familie. † ⁊ dicunt sui quicunq; submissi homines siue
vassalli, siue seruitores serui liberti, ⁊ alie persone domestice, de
his loquunt tex.l.diuus.§.cū autē. ibi, vel a suis, vel in propria
villa ⁊c.ff.de offi.presi.⁊.l.plenū.§.preter habitatione. in fi.ff.de
vsu.⁊ habi.⁊.l.j.circa princi.ff.de eo per quē fac.est. ⁊.l.fi.C.de
ser.⁊ aqua.ibi, per se vel suos ⁊c. ⁊ sic posset intelligi.l.mutus.§.
manēte.ff.de iure dotium ibi, ⁊ se ⁊ suos alat ⁊c. vt intelligat ibi
de familia ad quā ꝯcordat.l.si ꝯuenerit.§.fi.ff.de pac.dot.⁊.l.si
quis pro vxore.§.fi.de dona.inter vir.⁊ vxo.sic loquit extra de
sen.excō.c.quicūq;.lib.vj.prout ibi Jo.an.in sua glo.super ver
bo.suoꝝ, exponit secundo modo.i.familiariū, ⁊ de hoc loquit.l.
cū precario quis rogauerit.ff.de preca.vt ibi verbū, suis.intelli-
gatur.i.domesticis.qr ideo illud ibi frustra adijciebatur, cū sub
intelligeret, vt recipiēs precario posset vti cum familia, cū pre-
carium nō detur ad certū vsum, vt ibi no.⁊ dixi.s.precedenti.q.
princi.sic loquit et.ff.de penu leg.l.qui penū.§.sed qd diximus.
17 ⁊.l.aut qui aliter.§.hec verba.ff.qd vi aut clam. ¶ † Quādoq; ⁊ se-
cundo profert verbū, suos.in materia in qua agit de suitate ⁊ ex
traneitate respectu diuersitatis patriaꝝ ⁊ nationis gentium, ⁊ tūc
sui dicuntur qui sunt de patria eadē vel villa, ⁊ qui sunt de alia
extranei dicuntur, sic loquitur.l.v.in fi.⁊.l.nō debito.⁊.l.in bel
lo.§.manumittēdo.ff.de cap.ibi nisi per hoc animo ad suos ve-
nissent ⁊c. ¶ Quādoq; ⁊ tertio profert huiusmodi verbum, suos.in
materia in qua agitur per respectum patrie ptātis vel identita-
tis personaꝝ, ⁊ tūc solū ꝯtinent pater ⁊ illi qui in eius ptāte sunt
qui proprie sui ad inuicem, dicuntur, ⁊ eadē persona reputant,
⁊ vox vnius, vox est alterius, vt.l.fi.C.de impu.⁊ alijs subst.⁊.§.
sed sui.insti.de here.qua.⁊ diffe.l.in suis.ff.de lib. ⁊ posth. ⁊ de
ista suitate loquunt tex.C.de rei vxo. act.l.vnica.§.extraneum.
18 ⁊.l.fi.§.simili quoq; modo.in prin.C.de iure dot. † vbi extranei
dicuntur omnes preter patrem ⁊ personas in eius ptāte, igitur
illi pater ⁊ liberi in ptāte sunt sui, qm suitas ⁊ extraneitas ponū-
tur vt ꝯria, ⁊ ad positionē vnius remouet aliud, vt.l.j.in prin.ff.
de his qui sunt sui vel alie.iur. ¶ Quādoq; ⁊ quarto pfert verbū,
suos, vel simile in materia qua agit de agnatione aliquoꝝ sub
eodem genere, ⁊ cōprehendūtur omnes ascendentes descen-
dentes, ⁊ collaterales absq; limitatione graduū qui sunt eius ge
neris ⁊ cognationis, qui sui dicunt, id est de eadem domo, quo
verbo vtunt quādoq; iura, vt.l.pronunciatio.§.cōmuni iure.ibi, ex
eadē domo ⁊ gente proditi sunt ⁊c. ⁊ ibi per Bar.ff.de ver. sig.
⁊.l.vnus.circa principiū.ibi, domū maluit sequi ⁊c.ff.de ali.leg.
⁊ ibi not.per gl.super verbo, domū.tex.vr clarus.C.si qua.pre-
di.l.vna illi vez. ibi, suorūq; domo ⁊c. ⁊.l.iuriscōsultus.circa pn
ci.ibi proximiores ex agnatis sui dicuntur ⁊c.ff.de gradibus.cō
19 coꝝ.insti.de legi.agna.suc.§.item si quis ex ceteris. ¶ † Quādoq; ⁊
quinto profertur verbum, ⁊ suos.in materia qua agitur per re-
spectum debiti inter personas naturales ⁊ comprehēdunt ascē
dentes ⁊ descēdētes duntaxat, in quibus psonis dicit lex qd tā
necessarijs sibi iunctisq; personis sub liberalitatis appellatione
debitum nature persoluitur, vt.l.vna.§.j.C.de impo. lucra. de-
crip.lib.x.⁊ in glo. nota.super verbo, extraneos.talibus oibus
personis debetur successio a natura, qr nō minus parentibus ꝙ
liberis debetur hereditas.l.nam ⁊ si parentibus.ff.de inoffi. te-
stamē.l.si.§.penul.C.de codicil.auc.in successione.in fi.C.de le-
gi.here.quamuis simul existentibus defuncto ascendentibus, ⁊
descendentibus, descendentes vincant, ⁊ sui proprie appellentur
vt dicta auctentica, in successione, ⁊ in corpore vnde sumitur, qr
due rationes vincunt vnam, scilicet votum parentum ⁊ natura-
lis erga filios caritas que sunt pro liberis, pietas vero solum p
parentibus, vt dicta.l.nam ⁊ si parentibus. ⁊ de hac suitate lo-
quitur dicta.l.vna.de impo.lucra.descrip.vbi extraneos vocat
omnes preter ascendentes ⁊ descendentes. igitur ascendentes,
⁊ descendentes sunt sui.de hoc etiam loquitur.l.cum acutissimi.
in fi.C.de fideicommis.vbi talium personarum successiones ap-
pellat proprias, ceteras vero alienas.ita etiā sumitur in.l.vna
§.in nouissimo.C.de cadu. tol. versicul. exceptis. ibi exceptis
20 suis videlicet liberorum personis ⁊c. ¶ † Quādoq; ⁊ sexto adij
citur hoc verbum, suos, vel simile, respectu attinentie ⁊ coniun-
ctionis ratione sanguinis, ⁊ tunc appellatione suorum compre-

hendnntur generaliter ascendentes, descendentes, & collaterales de hoc loquitur. l. hereditas. j. rñso. cũ sua prima parua gl. C. de pac. conuen. & l. fi. in prin. de iure dot. sic loquitur ét tex. C. de agri. & censi. l. cũ scimus. §. fi. lib. x. ibi per suos, vel patres vel fratres, vel cognatos &c. exponendo ibi primum vel pro id est, vt ibi exponit Odoff. sic loquitur in. c. filij. in fi. extra de here. li. vi. & l. quicũq; in pñ. C. de omni agro deserto. lib. xj. & isto modo posset intelligi. d. l. mutus. §. manente. ff. de iure dot. cum suis concordan. s. allega. Sic etiam loquuntur iura omnia que dicunt admitti ad accusationem prosequendo suam, vel suorum iniuriam, vt. l. de crimine. & l. neganda. C. de accusato. & l. si femina. ad turpil. Et hec limitanda sunt, vt dicantur sui vsq; ad. vij. gradum. glos. est mutum solẽnis, & notabilis ad hoc in. d. l. si femina. ad turpil. hoc etiam sentit Azo in summa. C. qui accusa
21 re non pos. ¶ † Qũq; & septimo potest etiaz verbũ suũ vel suos, summi respectu successionis in ius defuncti & tunc qualitercũq; iure hereditario ab intestato, vel ex testamẽto succedat quis siue descendens, siue ascendens, siue agnatus, siue cognatus, siue etiam quãtũcũq; extraneus dici debet suus, & hoc respectu suorum appellatione continetur, ita voluit glo. not. in. l. si post diẽ. in prin. glo. j. super verbo suum. ff. quando dies leg. cedat. & hoc casu dicitur pro tanto suus q; succedit in ius suum, scz defuncti iuxta. l. nihil aliud. ff. de ver. signi. non quod sit suus simpliciter, sed referendo ad hanc qualitatem qua est heres sic dicitur here suus quicũq; successor quo ad obligationem, vt. l. stipulatio. ista circa. pñ. ibi ne hẽs suus ec. & §. sed & si qs ita. ea. l. ff. de verb. obliga. & l. ij. §. si in facto. & §. seq. & l. inl. in prin. & l. si sic stipulatus sim. & l. inter stipulantem. §. j. eo. titu. cum multis similibus.
22 ¶ † Sed pro declaratione premissoꝝ quero quando hec adiectio & suis &c. profertur an intelligatur de suis disponentis, vel de suis illius ad quem confertur dispositio attende quod aut dispositio profertur in tertia persona, aut in prima iuxta consuetudinem notarioꝝ. Primo casu. v. g. dicit notarius quod Petrus Guilielmi sanus mẽte &c. legauit tali & suis &c. vel instituit talẽ & suos &c. certe tunc intelligit de suis ipsius testatoris qd' intelligo nisi esset tanta interpositio verboꝝ que repugnaret. Secundo casu quando profertur in prima persona, vt ego lego, vel instituo talem, & suos, tunc intelligitur de suis legatarijs, vel heredis, & nõ testatoris, quia repugnaret natura recti sermonis, vt l. plautius. ff. de auro & argen. lega. pro istis faciunt due leges. ff. de auro & argen. lega. l. cum in testamento cum glo. j. interlineari ibi sui, scilicet testatoris. & ad treb. l. ex facto in princi. cum gl. sua que dicit. s. rogantis & in qualibet dictarum legum hoc not. Bar. mirabiliter bene. Et omnia predicta intelligo procedere in casu dubio vbi alias de mente disponentis non apparet, sicut dixi. s. in prin. iuxta. l. ille aut ille. §. cum in verbis. ff. de lega. iij. & de verbo. obliga. l. continuus. §. cum ita. cum simi. Et ita credo de iure dicendũ submittẽdo me correctioni melius dicentis, si ue meliori iudicio speculantis.

FINIS

Apparatus substitutionum

editus per Excellentissimum Juris Utriusq; Doctorem dominum Baldum. M. Francisci de Ubaldis de Perusio.

SVMMARIVM

1 Substitutio quid sit.
2 Substitutio species quot sint.

¶ Preludium.

Ubstitutionum materia subtilis, & vtilis valde p quam plures magnos doct. antiquos & Moder. tractata ẽ. Azo in summa de impu. & al. sub sti. ponit Specu. in tit. de test. Inno. in c. raynutius. & c. ray. extra de testa. Jo. an. in. c. si pater de testa. lib. vj. & Archi. ibidẽ. Guiliel. de cun. in. l. precibus. C. de impub. & alijs subst. Dy. ponit in distinctione sua magna in tit. de vulg. & pup. Jac. de are. aliquid ponit in. d. l. precibus. Cy. ponit ibidẽ referens opi. vltramontano. Ray. de forli. ponit in trac. suo quẽ fecit super ista materia. d. Frã. de pisis ponit eã in cursu lectionũ suaꝝ de vul. & pup. d. Bar. post oẽs & subtiliter explicat in tit de vul. & pu. q̃libet substõnẽ p se explicando. Et q; inter predictos tãte auctoritatis do. variatio ac interdũ ɔ̃dictio reperit. Jdeo hoc adduxit vt possumus dictis oium recẽsitis videre veritatẽ.
1 ¶ † Et primo quero qd sit substõ gl. rub. ff. de vul. & pu. & Azo in sũma de ipu. & al. sub. dicũt q substõ est. ij. institutio. ɔ̃ hoc oppono nã ille qui est in tertio gradu. vel. iiij. dr substitutus, vt. l. si posthumus. ij. rñso. & l. iij. ff. de lib. & posthu. & l. j. in prin. & l. quo gradu. ff. de vul. & pup. Solnũt doc. q ois substõ q̃ fit post primũ gradũ dr secũdus gradus, & dr substõ. Et iõ per quotcũq; gradus fiat post pmũ dz vocari scõs gradus sicuti secũde nuptie dicunt quecũq; que fiunt post primas. C. de secũ. nu. super rub. ita solnit glo. ff. de vul. & pup. sup rub. & Azo in summa de insti. & sub. sub ɔdi. fac. Alio mõ dr q substõ est ɔditionalis institutio, vt no. in. l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vulga. & pup. & in. l. gallus in prin. ff. de lib. & post. & in. l. in rõne. §. si filio. ff. ad. l. faci. & in. l. cohere. §. coheres. de vul. & pu. & l. vna. §. bis ita. de ca. tol C. sed hec diffinitio ɔcludit solum substitutionẽ directã nõ fideicõmissariã, q; illa põt ɔcipi pure & sine aliqua cõditione, vt si institutus roget pure de restituẽdo tali, vt. ff. ad trebel. per totũ dr ergo ista substitutio. s. primo modo secũda insti-
2 tutio seu alia istitutio, & i hoc differt a directa. ¶ † Quero quot sunt substitutionũ species. rñdeo qd duo. s. directa, & fideicõmissaria, siue obliqua. directa subdiuiditur in quinq;. Quia qdã est vulgaris, quedã pupillaris, quedã exẽplaria, quedã breuiloqua reciproca, quedã cõpẽdiosa, de directis tractabimus hic, de fideicõmissaria seu obliquis dicetur in titu. ad treb.

SVMMARIVM

1 Substitutio vulgaris cur dicta, & a quibus fieri possit.
2 Substitutio vulgaris quotuplex sit.
3 Expressum tribus modis dicitur.
Substitutio breuiloqua & cõpendiosa expressas substitutiones quomodo comprehendant.
4 Substitutio expressa specialiter que sit.
5 Substitutio vulgaris partiz expressa partim tacita que sit.
Substitutio ista si heres nõ erit quos casus comprehẽdat.
6 Substitutio vulgaris in vnũ casum si heres esse noluerit vtrum porrigat ad aliũ si heres esse nõ potuerit vel econuerso.
Intellectus. l. pater seuerinã. ff. de cõdi. & de monstra.
7 Substitutio vulgaris facta ad vnũ tẽpus nõ porrigit ad aliud.
8 Substitutio vulgaris qualiter & quibus verbis fiat.
9 Substitutio vulgaris expressa fit verbis negatiuis.
Substitutio ois directa tam tacita q̃z expressa hz duo extrema.
10 Substitutio vulgaris tacita per que verba subintelligatur.
11 Substitutionis vulgaris effectus. 19. 26. 28. 31.
12 Substitutio vulgaris facit de suo & necessario voluntarium.
Intellectus. l. quãdiu. ff. de acqui. here.
13 Heres heredis vel substitutus an veniat pferẽdus inuestito ius deliberandi ad hẽdes trãsmittẽte & ante aditam decedente.
14 Substitutioni vulgari locus an sit seruo duorum doñoꝝ instituto & substituto ei vno domino qui iubet adir alter repudiare.
Monasterium adire an possit monacho instituto repudiante.
15 Substitutus vulgariter an preferatur in filio repudiãte vel pr.
16 Prouisio testatoris quo casu tollat legis prouisionem.
Uolũtatẽ suã adaptare ad ea q̃ ius vult quis presumitur.
17 Substitutio vulgariter facta filio vel seruo vel monacho añ adi tam moriente quos vocet.
18 Fideicõmissarius nunquid preferatur substituto vulgariter.
Heres indignus non adiens cui vulgariter est substitutum quẽ vocet.
20 Substitutione vulgari ex necessitate facta quis admittẽdus.
21 Testamentum an possit vires assumere ex vulgari tacita in pupillari expressa contenta.
22 Heredis sui existentia qñ confirmet tabulas pupillares.
23 Substitutus an possit succedere ex tacita vulgari pupillo cui ẽ substitutum pupillariter viuo patre decedente.
24 Substitutus ex tacita vulgari an admittatur pupillari ventri facta & nullo ex ventre nascente.
25 Tacitũ vitiatur vitiato expresso.
27 Testamenti tempus inspiciendi.

28 Substitutio

28 Substitutio vulgaris expressa tacitam pupillarem continēs an trahatur ad bona pupilli ⁊ quid econtra. 29.
30 Substitutio vulgaris partim expressa partim tacita an admittatur contra matrem in casum tacitum.
31 Prelegata an veniāt in substitutione vulgari.
32 Vulgaris substitutionis effectum que impediant ⁊ extinguant.
33 Substitutio vulgaris omnibus facta aditione vnius ex heredibus an expiret.
34 Substitutio vulgaris admittitur instituto adeunte ⁊ restituto, vt abstineat.
35 Substitutus vulgaris an impediatur existentia sui heredis.
36 Substitutus de iure ciuili veniens quando repellatur obstante iure pretorio.
37 Jus petendi bonorum possessionem quando incipiat habere originem post mortem testatoris.
38 Substitutus an repellatur ꝑ eum qui potest de iure ciuili venire, ⁊ venit per secundum tabulas.
39 Substitutio vulgaris tacita cur extinguatur per emancipationē ⁊ per mortem.
40 Substitutio vulgaris tacita in expressa pupillari contenta nunquid per aduentum pubertatis extinguatur.
41 Substitutio pupillaris maiori .xiiij. facta vel extraneo vtruz tacitam vulgarem contineat.

¶ De vulgari substitutione. Rubri.

1 **Equens igitur** ordinez rubrice que vbiq̨ prius intitulat
vulgarem substōnē, vt in rub. de vul. ⁊ pup. ⁊ iurecō
sulti eo. titu. §. j. ⁊ imperator instituit. eo. in prin. ⁊ quia
vulgaria in ɔdōe prius precedere debent. Ideo mām substōnis
vulgaris examinemus, ⁊ quo ad ordinē By. ac. d. Bart. vestigia
sequamur. Primo querēdo quare dicatur vulgaris. Secun-
do quotuplex sit. Tertio qualiter ⁊ qbus verbis fiat. Quarto
quis sit effectus. Quinto que impediant ⁊ extinguant vulgaris
2 substōnis effectum. ¶ †Quero primo quare dicatur vulgaris
gl. insti. de vul. substi. sup rub. dicit qꝛ pōt fieri a quolibet ⁊ cui
libet. idē Azo in sum. de impu. ⁊ al. substi. idē Mar. sil. in. l. ꝑ-
cibus. Cy. ibi dicit qđ ideo dicitur vulgaris, qꝛ quilibet potest vti
verbis si heres erit. Sed predicta non videntur vera, qꝛ ꝟm hoc fi-
deicommissaria substitutio posset dici vulgaris. Naz illa potest
fieri a quolibet ⁊ cuilibet, ⁊ qlibet pōt vti his verbis. Guil. in. l.
precibus. dicit qđ vulgaris dicitur quinq̨ modis. Primo dicitur
vulgaris, qꝛ omnibus pȝ. ⁊ hoc actiue, ⁊ passiue, qꝛ a quolibet ⁊
cuilibet fieri potest. alle. l. vulgaris. ꝭ. de fur. l. in ratione. §. ꝙ vul
go. ad. l. fal. l. filiusfa. §. ꝟm vulgarē. de le. j. Secundo videtur vul
garis ꝑꝑ eius effectum, qꝛ est directa, vt. l. qdam cum filiuz. ff. de
her. insti. vbi exponitur vulgaris id est directa, ⁊ fideicom. non cō
uenit hoc nomen. Tertio dicitur vulgaris, qꝛ a iure approbata vt
l. si seruus nauem. de furtis vbi accipitur vulgaris id est appro-
bata. Quarto dicitur vulgaris id est expressa. similis expositio
in. l. libertates. ꝭ. de fideicom. lib. Sed hec non videtur bona ex-
positio, qꝛ respicit tm̄ vulgarē expressam non tacitam, nisi dicat
quod ius exprimit eam lȝ testator non expresserit. Quinto ⁊ vl-
timo dicitur vulgaris, qꝛ vel speciale. l. edicto. §. extat. ff. de iur. fis.
Tamen circa hoc nō est multū insistēdū, qꝛ cū nomina ad bene-
placitum imponantur eorum disputatio est pertinacibus relinquen
da, vt. ff. so. ma. sup rub. ⁊. l. fi. §. pe. ad mu. ¶ †Scđo principali
3 ter quero quotuplex sit substitutio vulgaris. By. in distinctione
sua dicit ꝙ est duplex. s. tacita ⁊ expressa. Expressa est que colli
gitur ex verbis expressis, vt. l. i. §. j. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. cum pro-
ponas. §. j. C. de her. insti. Idem dicit gl. insti. de pub. sub. in gl.
mag. que autem sit tacita in. d. gl. no. ꝙ substitutiones que con-
tinentur i breuiloqua sunt tacite. Idē no. in. l. iam hoc iure ver. qs. ff.
de vul. ⁊ pup. Contrariū no. s. ꝙ sint expresse. ff. de vul. ⁊ pup. l.
lucius. Ja. de are. ꝙ alia est expssa alia tacita. ⁊ tacita alia psum
pta alia dubia, vt refert Cy. in. l. precibus. Gui. dicit ꝙ vulga-
ris quedam est expressa quedā tacita. Expressa est duplex quia
alia specifica vt si Titius nō erit heres talis sit heres. Alia ge
neralis vt illa que concluditur in reciproca. Ray. in trac. suo refe
rens Guil. ⁊ Jac. eos reprobans nihil firmat. Tu dic ꝟm dom.
Bar. ꝙ vulgaris substitutio est triplex. quedam partim expres
sa partim tacita. Circa primam que dicatur vulgaris expressa ē
3 sciendum† ꝙ expressum dicitur tribus modis. Primo dicitur
expressum illud quod in genere dicitur, vt no. in. l. fi. C. quod cuz
eo. Scđo dicitur expressum ꝙ specialiter exprimitur. ff. ad. l. cor. de
fal. l. j. §. inter filium. ⁊. d. l. fi. quod cum eo ꝟm aliam lectu.
Tertio dicitur expressum ꝙ singulariter ⁊ proprio nomine exp-
mitur, vt. l. quod in rerum. §. fi. in gl. parua. ff. de leg. j. His pre-
missis dico ꝙ substitutio breuiloqua ⁊ compendiosa cōtinet sub
stitutiones expressas primo modo. s. in genere, ita loquitur glo.
preal. l. lucius. ⁊. C. de test. mil. ⁊. l. in testō, ⁊ ita dȝ intelligi quod
no. in. l. precibus. in gl. fi. ⁊ Azo. in sum. illius titu. in fin. Nam
verba breuiloque, ⁊ cōpendiose sunt generalia cōprehendentia
has substitutiones. Sed si accipis expressim singulariter vel spe
cialiter, tunc non contineret expressas sed tacitas. Ita loquitur
gl. mag. insti. de pup. sub ɔditio. fac. in. l. iure. in gl. que incipit.
s. substitutionis. ⁊ sic diuersis respectibus potest dici expressa ⁊
4 tacita in spē. †Est ⁊ alia substō expressa specialiter seu quo ad
speciē, vt si dico si Titius heres non erit, Sempronius sit heres
. ff. de vul. ⁊ pup. l. i. §. j. ⁊. l. cum ꝓponas. C. de here. insti. de vulg.
sub. in prin. Et dicitur expssa specialiter qa speciē substōnis cō-
prehēdit. Sed non est expssa singulariter, qꝛ non exprimitur ali-
quis singularis casus in quo substitutus vocetur, dicit enim si he
res non erit ⁊c. hoc ꝙ non sit heres pōt esse, qꝛ nō vult. qꝛ nō po
test, vt. d. l. cū ꝓponas. Item ꝙ nō possit esse heres pōt esse ꝑꝑ
mortē, vel ꝑꝑ impedimentū iuris vel facti vnde non pōt dici exps
sa singulariter sicut qn̄ casus substōnis specialiter exprimitur vt si
dico si posthumus nō nascetur. Titiū substituo, vt. l. fi. de institu. ⁊
subst. sub ɔdi. fac. vel si filius me viuo morietur, vt. l. gallus. in prin
ci. de lib. ⁊ post. vel si heres institutus capere non poterit, vt. C.
de here. inst. l. ij. ⁊ sic quedā est expressa in genere, sed non in spe
cie vt in. j. mēbr. Quedā est expssa specialiter vt in secūdo mē.
Quedā est expressa singulariter vt in tertio.
5 **Circa** tertium. †Scȝ que sit vulgaris partim expressa p
tim tacita hoc potest ɔtingere dupliciter. Pri-
mo qꝛ sit partim expressa partiȝ tacita quo ad casus. Scđo quo
ad verba de quo. ꝭ. videmus in. iij. q. Querit. d. Bart. circa hec
Substitutio ista si heres non erit quot casus comprehēdit. Rn̄
dit ipse duos. s. si heres eē noluerit vel nō potuerit, ⁊ id ñ posse
contingit pluribus modis, vt. s. dixi. Probatur in. l. cum propo
nas. C. de here. insti. Quandoq̨ tamen comprehendit vnum ca-
sum tm̄ si nō potuerit vt si substitutus sit in potestate instituti. nā
tunc non permittitur repudiare ex institutione, ⁊ adhuc ex substi-
tutione, vt. l. iulianus. ff. si qs omis. causa testa. dicit etiam vltra
alios ꝙ verba ista comprehēdūt tertium casum, nam intelligun
tur si heres nō erit vel esse nō potuerit, vt est dictum vel si aliuz
heredē non fecerit, quod ꝓbatur in. l. si pater. ff. de here. insti. ca-
sus est no. in. l. fi. §. j. ⁊ ibi gl. parua. ff. de vul. ⁊ pup. Debet tamē
distingui si sciuerit vel ignorauerit suum esse, vt ibidem, que di-
stinctio hȝ locum in filio, vt. l. si quis filium in prin. ⁊ ibi no. ff. de
6 acqui. her. †Quero an substitutio vulgaris in vnum casuz si he
res esse noluerit porrigitur ad alium si heres esse nō potuerit vel
econuerso, ⁊ videtur ꝙ non per. l. pater seruianā. ff. de ɔd. ⁊ demō.
vbi non dicitur nolle, qꝛ velle non potest. pro hoc. l. cū dotē. in pn.
ff. so. ma. ⁊. l. cōmodissime. ff. de lib. ⁊ post. ⁊. l. eius est velle. ff. de
reg. iur. cum si. In contrarium est veritas casus est in. l. gallus.
§. quid si tantum. ff. de lib. ⁊ post. vbi expresse habetur ꝙ substi-
tutio facta in vnum casuz ex predictis porrigitur ad aliū ꝓ quo
facit qꝛ paria sunt nolle, ⁊ non posse, vt. l. j. ff. de procu. ⁊. l. mulier
in prin. ff. de cond. insti. Non ob. l. pater seruianā, qꝛ ibi trāslatio
fit in penam legatarij, ideo expressio vnius casus nō porrigitur ad
aliū, sed substitutio non fit in penam alicuius sed continet fauorē
ad. l. si cum dotem, ⁊. l. cōmodissime. dic vt not. in. d. §. ⁊ quid si
tm̄ per. d. Bar. ⁊ hoc tȝ Ray. ꝓ hoc facit. l. cuz proponas. C. de
here. insti. vbi verba si heres non erit intelligitur, qꝛ nolit vel qꝛ
non possit. Tu contra predicta vltra alios fortiter oppone. naz
verba si heres nō erit debēt intelligi in casu si esse possit nō alias
casus est, ⁊ gl. in. l. mater. §. j. de vul. ⁊ pup. ⁊. l. cū in testō. in pn.
ff. de here. insti. Quidā huius timore reprobāt gl. ibi in. l. si ma
ter. Tu dic qđ bene loqr. nec ob. predicta rō, qꝛ si sic diceremꝰ
in casu illiꝰ. l. seqretur absurdū. s. ꝙ substitutus extraneꝰ pferetur ne
poti in illo casu ɔ̄ presumptā voluntatē aui, vt. l. cū acutissimi. C.
de fideicom. ⁊. l. cum auus. ff. de ɔdit. ⁊ demon. iđ predicta sunt
vera. qđ vulgaris ɔcepta in vnū casuz porrigatur ad aliū nisi volū
tas testatoris repugnet tacite, vt ibi vel expresse, vt. l. iā hoc iure
7 §. j. ⁊. l. cū filio. §. j. de vul. ⁊ pup. ¶ †Quero an substitutio vul-
garis facta ad vnū tps porrigatur ad aliđ. dic ꝙ nō. ff. de vul. ⁊ pu
pil. l. si ita quis. facit. d. l. iam hoc in. ex ꝑdictis habes ꝙ ista sub-
stitutio est partim expressa partim tacita quo ad casus, qꝛ in qui
busdā est expressa, in quibusdam tacita. ꝓbatur in. l. fi. C. de institu.
⁊ sub. sub condi. fa.

8 **Tertio principaliter** †Quero qualiter & quibus verbis fiat. Et primo an sit necesse q instō heredis precedat. gl. in. l. i. in. ij. col. ff. de vul. & pu. dicit q ō necessitate dz precedere instō. By. tz idē ibi q intellige vez q instō dz pcedere expsse, vel tacite, vt si dico si legitim⁹ noluerit esse heres, Titius sit heres q sufficit, vt. l. si quis ita heres. & l. cū in testō. in prin. ff. de here. insti. & p hoc videt casus in. l. gallus. in prin. ff. de lib. & post. & l. coheredi. §. fi. bm vnā lec. ff. de vul. & pup. in quibus dicit q substituendo instituere videor illū cui substituo. pro hoc facit. l. si ita stipulatus. ff. de ope. liber. & l. si pater impuberis. de vul. & pup. Contrariū tz gl. & male a doctoribus reprebēsa in. l. si qs cū de vulg.
9 & pupil. †Quero quibus verbis fiat substō vulgaris. & gl. inst. ō pup. secūdo dicit q expressa fit verbis negatiuis tacita fit verbis affirmatiuis, vt. l. titius cū. l. seq. ff. de here. insti. & l. cū in testamento. §. j. e. ti. & l. qui liberis. §. hec vba. ff. de vul. & pu. & C. de here. inst. l. fi. Azo in sum. de imp. & alijs subst. dicit q in. d. §. hec verba & in. d. l. fi. fuit vulgaris expressa. Idem tz Byn. in distinctione sua. Ja. de are. & Guil. vt refert Cyn. in. l. precibus circa hoc mēbrū se inuoluūt. Tu dic bm Bart. ois directa substitutio siue sit expressa siue tacita hz duo extrema vnū qd prefertur ad eum cui fit substō. Aliud q referē ad eū q substituit. primum sp est negatiuum siue priuatiuum, & hoc nūq fallit. Siue enim istud extremū exprimat sup negatione seu priuatiue exprimitur siue tacite subintelligat semp negatiue seu priuatiue subintelligitur. Scōm extremū sp est affirmatiuuz seu positiuum siue tacite siue expresse. in vulgari expressa hec sp sunt affirmatiue posita, & illa vba si hēs nō erit sp sunt negatiue seu priuatiue posita in pupil. pz vt si filius heres erit, & in pu. etate decesserit, Titius sit heres. Nam illa verba si filius erit q sunt affirmatiue posita non sunt verba substitutionis q pz qz pupillaris pōt fieri exheredato, vt. l. j. in fi. ff. de vulg. & pup. & illa verba pubertatez decesserit sunt priuatiua, qz idē est decedere, & nō viuere & illud est primū extremū q referē ad eū cui fit substitutio, & est negatiuum. Illa verba si Titius sit heres que referuntur ad eum cui substituit sp sunt affirmatiua. Nūc ad propositum tacita vulgaris contenta in expressa pupillari subintelligitur tacite per affir
10 matiua verba & negatiua eo modo quo dixi. †Item substitutio tacita de qua loquitur. l. si titius. s. alleg. subintelligitur p quedā verba a testatore prolata, & tamen semper subintelligitur negatiue & affirmatiue bm ea que dixi. Substitutio de qua loquitur. l. qui liberis. §. hec verba in illa exprimuntur verba que referuntur ad substitutos. merito illa affirmatiue ponunt, sed verba que debent referri ad eum cui fit substitutio illa fuerunt ommissa, & tacite subintelliguntur. s. si impubes decesserit, & sic priuatiue vt dixi. & ideo gl. dicit qd illa substitutio est tacita, & bn dicit respectu verboz que dnt referri ad substitutos. Dico tn q ibi nō sit vulgaris expressa sed pupillaris. hoc tz ibi Bar. Item substitutio de qua loquitur. l. fi. C. de here. insti. est expressa quo ad verba relata ad eum qui substituitur, & sic intelligit Azo. & By. sed est tacita quo ad verba que debent referri ad euz cui fit substitutio. glo. tamen & By. in. l. verbis ciuilibus. ff. de vulg. & pup. appellant illam substitutionem dubiam, & bene qz verba illa non p prie sonant in vulgari, qz per vulgarem defuncto succeditur, vt insti. de vul. sub. in prin. Sed ibi testator dixit Sēpronia Plotij heres esto, cum Plotium instituisset magis sunt verba apta ad pupillarem per quam succedit pupillo. Ideo dicitur dubia, & lex interpretat eam vulgarem, & sic istis duobus casibus substitutio partim est expressa partim tacita quo ad verba. Idem possumus dicere in reciproca. nam ibi non exprimuunt verba nisi q referuntur ad substitutos.

11 **Quarto principaliter** † quero qs sit effectus substitutionis vulgaris. dicit Byn. aut querimus de vulgari tacita contenta in pupillari expressa aut de vulgari expressa.

¶ Primo casu habet eundem effectum quez habet pupillaris expressa, vt. l. qui fundum. §. coheres. ad. l. fal. de acq. here. l. iulianus. ¶ Scōo casu subdistinguit aut querimus de vulgari expressa in qua ztinet tacita pupillaris aut de expressa q nō ztinet tacitā pupillarē. Primo casu trahit ad bona impuberis. Secūdo nō ita dt By. Gui. Ray. q examināt ista p qōnes. d. bar. dicit q qnq sunt effectus principales huius substitutionis.

¶ Primus effectus est in homine sui iuris, vt intelligat si heres nō est vel mutata zditione aliū heredē nō fecerit, vt. l. si pater fa. Titiū. ff. de her. insti. & de vul. sub. in fi. C. de here. insti. cū pponas. ¶ Scōs effectus est q testm pōt assumere vires ab isto scōo gradu, vt. l. iij. §. fi. ō lib. & post. & l. ex facto. §. iulianus. de vul. & pupil. ¶ Tertius effectus est q vulgaris expressa cōtinet tacitā pupillarē, vt. l. nā h iure. de vul. & pup. ¶ Quartus qz p eā succedit defuncto nō ei cui facta est subō. vt inst. de vul.
12 subst. in prin. ¶ †Queritur qz vulgaris substitutio facit de suo, & necessario volūtariū, vt. l. si filius heres. de lib. & post. & no. in l. papi. §. quarta. ff. de inoffi. testa. & pbat in. l. vba de condi. insti. & in. l. cornelius. de bere. insti. de quolibet istoz effectuū videamus. Dixi q primus effectus est si heres nō erit, vel aliū heredē nō fecerit. qz tūc admittat substitut⁹, vt dictis. ll. q intellige in testatore sciēte zdōnem instituti alias si erraret dic, vt. d. l. si pater. & l. si qs filiū, de acq. here. q dicit si heres nō erit. Intelligit & deserit posse esse. qz est exclusus repudiatione vel alio mō. alias lz heres nō sit, tn si ipse pōt cessat substitutio donec institutioni locus sit, vt. l. q̄diu. de acq. here. Sed q̄ro circa hoc si sperat q institutus q repudiauit veniat p restitutionē in integ. An interim cessabit substō. dicit q nō, vt. l. sz & si sine. §. sz quod papi. ff. de mi. & lex q̄diu de acq. he. q dicit q̄diu sit spes substitutū posse adiri loqt de iu. cōi, qz tūc cessat substō, secus si de iure spāli vt p restōnē siue sit restō q zcedat p ptorē viuū, vt. l. iiij. §. j. de fideicō. lib. & l. ij. §. expectādi de secū. ta. sine qua zcedat ipso iure, vt. l. fi. C. de repu. her. & q no. in. l. ij. C. ō in. & fac. ign. l. si qs suus. ff. de iur. deli. quaz legū dispositio bene locū hz ēt in
13 hereditate aui, vt gl. no. in. l. nōnūq̄. ff. de colla. bo. †Deinde q̄ro qd si inuestitus decesserit ante aditā here. tn ad heredes trāsmisit ius delib. qs pferat an heres heredis vel substitutus. istō est dictū do. Bar. & nō alterius circa q ipse dicit q heres instituti preferat substituto, qz lz institutus non fuerit heres. tn aliū facit heredē, qz ex eius psona alius adit, vt. d. l. si pater. & pro h videt casus. C. de his q ante ap. tab. l. vna bm expositionē quam facit ib Ric. malū. dū tex. dicit alios. & ipse exponit substitutos vel zunctos. facit. l. si quis filiū. ij. rnso. ff. de ac. her. p h gl. no. in. l. sz si p dote. §. pe. de leg. prestā. dz ergo expectari q heres
14 repudiet vel alio mō excludat. ¶ †Quero seruus duoz dnoz instituit, & dat ei vulgariter substitutus. vnus ex dnis vult ipsum adire alius iubet ipsum repudiare an sit locus substōni vulgari casus est q sic. ff. de vul. & pup. l. fi. & l. si libertus patro. ff. de bo. lib. & l. si paterfa. ff. de her. inst. & est casus spālis in quo institut⁹ cū substituto zcurrit q est vez i parte repudiata, vt no. in. d. l. fi. & sic intelligit gl. in. l. iiij. ff. de acq. her. quero qdā instituit seruū Titij & sibi substituit, seruus nō vult eē hēs, dns vero vult an sit locus substōni dic vt in. l. cū proponas. circa fi. C. de her. inst. Quero quid si est institutus monachus q non vult adire. Jac. ō are. & Richar. dicunt idē q in seruo, vt. l. deo nobis. C. de epis. & cleri. idē Spe. in titu. de sta. mo. vs. viij. Alij dicūt q lz monachus repudiet & recuset monasteriū adire poterit sicut pater filio recusante, vt. l. fi. §. sinautem el secūdo. C. de bo. q lib. hoc tz Archi. xviij. q. j. c. j. Jo. an. extra de p. c. in pñtia. & huic opinioni assentit Comē. vt sic subiectio monachalis sit magis quaz filialis & seruilis, q pz qz seru⁹ vēdi potest monachus nō sicut filius. Monasteriū cogit alere monachū sicut pater filiū non an tē dns seruū, qz potest eū p relicto habere. ¶ †Quero quid in
15 filio repudiante an pferat substitutus vulgariter vel pater glos. in. l. cū non solū. §. i. C. de bo. q lib. dic q pater substituto preferē Gui. de suza. tz oppositū. s. q substitutus pferat ratio est, qz patrē succedere ex psona filij est preter voluntatē testatoris, sz substitut⁹ cū volūtate testatoris admittit q est seruāda. vt i. §. dispo nat. p opi. sua facit q expressa puisio testatoris tollit puisionez legi, & zquis. l. cū non solū puideat q hereditas delata filio acq rat patri si filius repudiat. tn ex quo testator expresse puidit nō dz extēdi legis puisio. hāc opi. tz Guil. ō cu. p q facio qz pupillaris expressa facta p patrē filio impuberi ztinet tacitā vulgarē expositione legis pp presumptā volūtatē patris, vt. l. iam hoc iure. preallег. & tn si pater substituit pupillariter expsse, & substituit vulgariter expsse legis puisio cessat, nō enim tūc locū hz vulgaris tacita, vt. l. cū filio. §. j. & l. ex facto. §. itē quero. ff. de vul. & pupil. Zriū est veritas. s. q pr preferat, h tz Pet. qz pater ē eadē p sona cū filio, vt. l. fi. C. de & imp. & alijs sub. lex disponit repudiationē filij patri non piudicare, vt. d. l. cū non solū. §. j. ergo patri dat ius adeūdi excluso substituto. hoc tz Cy. in. d. l. cū non soluz in prin. & do. Ray. in trac. vulgaris. d. Bar. tz idē pbat opin. gl. p tex. in. d. l. non solū verisimiliq modo vbi dr q filio repudiāte querit patri perinde ac si abinitio pater fuisset institutus.
16 ¶ †Preterea forma vulgaris q hz si heres nō erit vt. s. dixi intelligit vel si aliū heredē non fecerit. Sed hic filius suo ministerio fecit hēdē patrē, & pater ex iure filij, & cessat substō. hāc opi.

tenet

tenet. d. Frã. de pi. in trac. vulgaris. Ad 2rium rñde q vex est q puisio testõris tollit puisioné legis in eo casu quo testõr puidit, sz in casu nostro nõ puidit q substitutus admittat eo casu q possit aliũ hrẽdẽ facere. immo vult testõr oppositũ ex quo. n. dedit substitutũ p verba si heres nõ erit voluit z intellexit eo mõ q iura intelligũt suã volõ. Nã ad ea q ius vult qs suã volñta. adaptare presumit, vt. l. i. C. de mune. z ho. int. pa. z fi. nõ 2ti. lib. x. z l. lucius. §. pe. ff. de admi. z in pposito. cũ testõr dixit si heres nõ erit intellexisse psumit vel aliũ heredẽ nõ fecerit, sed h aliũ heredẽ fecit ergo zc. Et idẽ in monacho q pferat substituto monacho repudiãte, qz aliũ heredẽ facit, p hac sententia facit gl. l. sz z si p dote. §. j. de leg. pstã. Preterea p hoc inducto talẽ rõnẽ, dispositio. l. z testõris eqparant, sed lex disponit q sciẽs hereditatem sibi delatã eoipso q ipse alij relinquit vĩ adire ẽt si aliter d aditione nõ 2stet, vt. l. si auia. C. de iur. deli. no. in. l. cogi. §. sz nullus. ff. ad treb. Ita fit in dispõne. l. qz filio instituto repudiãte lex facit heredẽ patrẽ, z sic ex dispõne. l. filius vĩ adire z vulgariter
17 substitutũ excludit. ¶ †Quero si filius vel monachus vel seruus habens vulgariter substitutũ moriat hereditate non adita an veniat substitutus, vel pater vel dñs vel Monaste. d. Ray. 2iungit, z in vtroq casu tz idẽ. s. q pater Monasteriũ z dñs pferant. Ric. mal. tz oppositũ. s. q eis decedẽtibus añ aditã hereditatẽ sit locus substõni vt refert Cy. in. d. l. cũ nõ soliũ. §. j. z mouet rõnibus quas ibi vide. hãc opi. tz. d. Frã. z bar. quã ee verã vltra. d. Ric. aptissime pbat. Nã hereditas delata filio nõ querit patri si filius decedat hereditate nõ adita vt est gl. in. l. i. C. d his q ante ap. tab. z. l. ij. C. ad or. qz dicit q est spãle in hereditate ascẽdẽtiũ q trãsmittat, ergo secus est in alijs. Preterea spãle in filio decedente in infantili etate vel hereditatẽ sibi delatã transmittat ad patrẽ, vt. l. si infanti. C. de iure delib. ergo in alijs est secus, z sic est ibi casus 2õnis fm. d. Bar. Tu limita hoc dictum qz est vex nisi filius decederet. f. tempus iure delibe. qz tũc substi
18 tutio preferet. †Quero heres institutus habuit substitutũ vulgarẽ. Itẽ habuit substitutũ p fideicõ. ipse repudiauit. substitutus vulgariter vult admitti, fideicõ. petit eũ cogi vt adeat z sibi restituat 2ritur qs pfertur, vĩ q fideicõ. p casum. l. facta. §. iulian⁹. ff. ad treb. dicit fm do. Bal. aut fideicõ. non est repetitũ a substituto tacite, vel expresse, z tũc preferet substitutus, vt. l. si patroni. §. fi. ff. ad treb. aut est repetitũ, z pferet fideic. vt. l. nõ instã. z d. §. iulian⁹. ¶ Quero vtrũ si heres institutus cui facta est substitutio vulgaris est indignus. nec adit hereditatẽ an succedat fiscus vel succedat fiscus vel substitutus. rñdeo q fiscus vt est gl. in. l. si seqũs gradus. ff. ad sill. p quo. l. in seruitute. §. ei q. de bo. libe. rõ est qz lz institutus ñ sit heres tñ aliũ heredẽ facit. l. fiscũ. igit substitutus repellit, vt. l. si pater. preallе. z tũc fiscus tenet ad legata z fidei. hereditatis nõ adite p heredẽ, vt no. in. l. eam quaz C. de fideicom. z. l. recusare. §. si fisco. ad treb.

19 Sumus expediti de primo effectu vulgaris venio ad secũdum. †dixi q scõs effectus est q testm̃ põt vires assumere ab ipso. ij. gradu, vt. l. iij. in fi. ff. de lib. z post. circa hoc. d. Bar. vltra alios sic dicit. Quãq primus grad. non hz effectum pp defectum testi. qñq pp defectum instituti. Primo casu aut in eo fuit defectus preteritionis vel exheredationis, z dic vt no. in. d. l. iij. in fi. z. l. nam z si sub 2ditione. ff. de inin. test. aut fuit alius defectus in. j. gradu incipeř, vt. l. si is q solueñdo. ff. de here. insti. secundo casu qñ est defectus ex parte instituti tũc indistincte potest a secundo gra. incipere siue primus nolit esse heres, vt. l. iam dubitari. ff. de here. insti. z. C. eo. l. cum pponas. siue primus sit exclusus tpe. ff. de acq. here. l. 2ñdiu. siue sit exclusus morte, vt. l. vna. §. p scõo C. de cad. tol. z ibi no. z. l. thais ancilla. §. splendoforus. ff. de fideicõ. liber. siue sit exclusus de portatione vel alia dãnatione, vt. l. gallus. §. z qd si tm̃. ff. de lib. z postu. z. l. si necem. §. deportati. ff. de bon. lib. siue excludat ratione alterius incapacitatis. forte, qz nõ est natus ex legitio matrimonio, qz est spurius, vt. l. ij. C. de here. insti. predicta verã in vulga
20 ri expressa. qd in tacita. j. dicã. † ¶ Querit. d. Barto. hic vltra alios, quid si institutus in. j. gradu potest esse heres sed non eo mõ quo testator voluit, puta fuit institutus suus z necessarius, z tpe mor. reperitur emancipatus vel manumissus an admitatur substitutus vel institutus, dic aut ista vulgaris substõ fuit facta ex necessitate, vt qñ nepos substituitur filio, z tũc substitutus pfert, vt. l. gallus. §. z qd si tm̃, ibi emãcipatus esset. de lib. z post. vĩ. n. substituere in illuz casuz si filius desinat esse suus, vt ibi, z h vex fm iura ffox. Sed hodie forte secus, z ideo 2 hoc vide barto. in. §. qd si tm̃ in tracta. vulgaris pz si vero substitutio fuit facta ex vulũtate, tũc pfert institutus non attenta illa status mutatione, vt. l. gallus. §. fi. z insti. de her. insti. §. seruus. z. ff. eo. si pater. videtur. n. substituere in casu si heres nõ erit quoquomodo.
21 †Quero an testm̃ possit sumere vires ex tacita vulgari contẽta in pupillari expressa. An vero requiratur aditio primi gradus. Sunt opi. doc. contrarie. ff. ad treb. l. apud iulianũ. §. idẽ iulian⁹ vbi tenet q testm̃ nõ possit incipere a vulgari tacita, imo reqrit additio ex instõr. hãc opi. tz By. per illũ. §. z per. l. ita a patre. eod. titu. z qz vitiato expsso. s. substõne pupillari expssa vitiatur tacita vulgaris, vt. l. iij. §. qui hz. ff. de ser. rust. pre. hoc tz Cy. in. l. precib⁹ in distinctione quo finiat vulgaris. idẽ tz Ray. idem tz do. Jo. de paliare in. l. si arrogator. de adop. ibi ad literã recitãs vba By. Gui. de cu. in. l. pcibus. tz oppositũ. s. q nõ reqratur aditio dicẽs q tacita vulgaris sumit effectuz in casu hẽditatis nõ adite, vt. l. iã h iure. de vul. z pup. ergo est impossibile q p aditionẽ 2firmet z sumat effectuz. Preterea cuz aditione hereditatis finiri debeat, vt. l. post aditã. ergo ab eo casu nõ põt inchoari, vt. l. titio cuz morief de vsuf. leg. he sunt rões Gui. q concludunt q tacita vulgaris p aditionẽ ipsius pupilli non põt confirmari. Tñ opinio sua põt intelligi ne 2dicat gl. z Byn. qz ipse dicit de aditione ipsius pupilli q non reqratur, sed gl. z By. dicunt de aditione coheredis q reqrat. Old. tz. idẽ qd Guil. p rõnẽ, qz si oppositnz diceremus seqret absurduz q si testator soluz instituit pupillũ q decessit hereditate nõ adita testm̃ rũperet, qz ex eo nullus posset esse heres nec ex pupillari nec ex tacita vulgari. ¶ †Sed ista rõ non ob. qz qñ solus pupillus est institutus
22 existẽtia sui heredis 2firmat tabulas pupillares vt dicã in trac. pupillaris, iõ testm̃ nõ rũpet ex hoc qz nullus posset esse heres do. Frã. de pi. in. l. j. de vul. z pup. tz opi. Guil. indistincte q nõ requirat aditio do. Bar. tz idem qz lz pupillaria aditionẽ reqrat, tñ tacita vulgaris in ea 2tenta hoc non reqrit, sed potest ab ea incipere testm̃. dicit esse casum in. l. neq enim. §. fi. ff. de testõmi. Nam ibi sub expressa fideicommissaria 2tinet vulgaris tacita, z lz fideicom. reqrat aditionem hẽditatis z ab ea non possit testm̃ assumere vires, vt. l. ille a quo. §. si de testamento. ff. ad treb. tamen tacita vulgaris non reqrit aditionẽ vt ibi pz. nec in hoc est aliquid speciale. hoc tz gl. in. l. lex cornelia. ff. de vulga. z pup. z in. l. pe. ff. de ven. inspi. Modo rñdeo ad dicta Byn. non ob. §. iulianus. qz ibi requirit aditio ad 2firmandas tab. pup. q pz qz tex. ibi loqtur de secũn. tab. Non ob. §. a patre qz ibi similiter loquitur de pupillari. Non ob. qz vitiato expresso zc. qz illud quando tacitum habet se ad expressum vt accessorium secus si vtruq est pariter principale, vt. l. si fideiussor in prin. de leg. j.
23 ¶ †Quero pupillus cui facta est substitutio pupillaris decessit viuo patre an substitutus possit succedere ex tacita vulgari. gl. tz quod sic in. l. lex cornelia. ff. de vul. z pu. in glo. super verbo existimo. z in gl. vlti. z in. l. si pater captus. eo. ti. hoc tz Gui. d cu. in. l. precibus. idẽ tz ibi Cy. recitans Jaco. de are. Ray. distinguit. Aut filius hz coheredem cuius aditione potuit confirmari tacita vulgaris aut non, que sunt verba Cy. in. l. precibus lz ipse teneat, z secundum eum dicta. s. proxime non sunt vera, By. tenet in distinctione sua contrarium q substitutus non admittatur z dicit esse casum in. l. si filius. cum gl. sua. ff. de capt. vñ dicit tex. nihil omnino zc. pro hoc facit. l. i. §. pro secundo. C. de cadu. tol. l. thais ancilla. §. fi. de fideicom. lib. lz illis possit responderi de facili q loquantur in vulgari expressa do. Fran. de pi. in. l. j. de vul. z pup. tz indistincte gl. l. lex cor. cum simi. quia quod est inductum ad ampliandum voluntatẽ testõris si suaz naturam mutauerit hereditate non adita non 2peteret esset 2 puisionem. l. inducentis. cum ad ampliandum testatoris voluntatẽ, hoc etiam tenuit Franc. ac disputando. Rationes infinite fieri posset p vtraq parte, z qz iste passus est dubius do. Bar. vltra omnes distinguit per quam distinctionem saluatur vtraq opin. interdum morit filius viuo patre ciuiliter vt qz capitur ab hostibus, z post mortem patris moritur naturaliter tunc substitutus potest succedere ex tacita vulgari. intelligat gl. l. lex cor. alias p mo responso, qz patre viuo adhuc durat spes pupillaris substitutionis vnde non est quid patri imputet cur testm̃ non mutauit interdum filius viuo patre decessit naturaliter tunc si pater statiz decessit. Ita q non habuerit tps mutandi testm̃ z idẽ qz substitutus venit ex tacita vulgari ex presumpta voluntate dfuncti q cum instituisset, ita loquitur. l. si pater captus preallеg. cum sua glo. Si vero pater decessit ex internallo, ita q habuerit potestatẽ mutãdi testm̃ tũc substitutus nõ admittit ita logt. l. q si filius preallеg. z opi. By. nã cum potuerit sibi puidere, z non puidit lex nõ subuenit sibi neq põt dici cogitauerit de hoc ex quo filiũ mortuũ esse sciuit. h est distinctio sua quã dicit probari in. l. tra-

24 ctabat. ff. de mil. testa. z. l. iij. C. de inoffi. test. † Quero facta e pupillaris substitutio ventri z ex ventre nullus nascit, an substitutus admittat ex tacita vulgari. Gui. z Ray. dicut q sic alleg. gl. l. pe. ff. de ve. inspi. sed p hoc vr casus. de inst. z subst. sub qd. fac. vbi vulgaris expresse facta. si posthumus no nascet gtinet tacitã pupillarem eo nato. idem dz econverso vt in casu pposito. Preterea dispositio testoris dz intelligi pinde ac si verum esset q defunctus putabat, vt. l. quo loco. ff. de her. insti. z. l. seruo. de qdi. z de mon. Sed si verum esset qd defunctus putauit. s. q posthumus nasceret, no est dubiu q haberet locu tacita vulgaris. sic ergo isto casu p quo facit. l. ab herede de leg. j. preterea hic est peccatu in materia no in forma, q pbo qz tali est facta q no est pupillus. z sic no vz q ago vt ago, dz valere vt valere pot, vt. ff. de pact. l. si vnus. §. fi. z. l. an inutilis. de accepti. ergo dz valere ex tacita vul
25 gari. † Non ob. qz vitiato expresso dz vitiari tacitu, vt. l. iij. §. qui hz qz verum est in eo tacito q ab expresso, sed hic tacitu dependet ab expresso, sed g naturam venit, z in exprssi defectu sortit efficaciam, vt. l. j. de pe. lega. z. l. iij. de pecul. leg. hanc partem firmat do. Fran. de pisis do. Bar. distinguit duos casus aut spes nativitatis posthumi deficit post mortem testoris vel ante per modicum tempus. tunc substitutus admittat ex tacita vulgari, vt. d. l. pe. Aut deficit multo tpe ante mortem testatoris, z tunc secus p ea que dixi in proxima. q.

Expedito de secundo

effectu vulgaris substitutionis venio ad
26 tertiam qui est † q ista vulgaris expressa contineat tacitã pupillarem, vt. ff. de vul. z pup. l. iam hoc iure, hoc dictu limita. qa est verum nisi testator expresse voluerit contrarium, vt. d. l. iam h iure. l. qui. C. de impu. z alijs subst. vel tacite, vt in breuiloqua facta psonis disparibus quo casu expressa vulgari in ea gprehensa non continet tacitam pupillarem, vt. l. lucius. de vul. z pup. z l. in testo. C. de test. mili. z. l. ij. de impu. z alijs subst. cum si. Item qn in vtrunq casum expresse prouidit, qz tunc vna non continet aliam. ff. de vulg. z pup. l. cum ex filio. §. pe. Circa hoc quero qd si mater pupilli est in medio an in expressa vulgari continetur tacita pupillaris. gl. in. l. centurio. de vul. z pup. dicit quod no cotinet. Alij tenent oppositum. s. q contineatur, sed non cum effectu, qz matrem non excludit, vt. l. precibus. C. de impu. z alijs substi. z. l. fi. C. de insti. z substi. Pet. tz q nullo modo contineat lz gl. in. l. centurio. non alleget vt refert Cy. in. l. precibus. in tertio contrario, qd sic pbat. Tantum vz tacitu qtu expressum, vt. l. cum quid. ff. si cer. pe. sed excluderet matrem ergo zc. Contra Pet. videt q substo que ab initio non gprehendit pupillarem ex postfacto no gprehendit illã, vt. l. que ab initio de regu. iur.
27 † Item tps testamenti inspici debet, vt. l. si ita de aur. z arg. le. sed lex dicit q lz mater sit in medio tpe quo fit testm vel tpe mortis testatoris si postea decedit anteq pupillus gtinet pupillaris z ex ea pupillo succeditur. casus est in. l. fi. C. de impu. z alijs sub. si ergo no pot dici q ex postfacto gprehendat, ergo ab initio coprehendebat eã, sed sine effectu g matrem, vnde puto glo. zrias dicere veritatem q gprehendat lz matrem non excludat. ex hoc sequitur magnus effectus, pone q in hoc casu mater repudiat hereditatem filij ab intestato certe non veniant alij venientes ab intestato, sed substitutus ex tacita pupillari que in veritate in expressa vulgari continetur lz contra matrem effectum non habeat. nec curãdum vtrum mater excludatur morte vel repudiatione, arg. l. ij. §. sed z si sunt serui. ff. ad tertul. hanc partem firmat. d. Bar. in. l. centurio. de vul. z pup. non ob. ratio Petri q tm vz tacitu qtu expressum, qz non est semper verum vt patet in filio q dz nominatim exheredari non siletio preteriri. Ita in proposito mater dz priuari hereditate filij per expressam substonem non p tacitam. Quero an vulgaris expressa facta filio furioso contineat exemplariam tacitã, dicã in materia exemplarie.

Expeditus

28 De tertio effectu venio ad quartum † dixi q quartus effectus est q per vulgarem substonem succedit defuncto no ei cui est facta substo, vt institu. de vul. sub. in prin. Circa hoc quero quid de vulgari expressa q continet tacitã pupillarem an p eam succedat pupillo ita qd trahatur ad bona pupilli. in hac. q. doc. diuerse loquunt z interduz contraria. Dy. dicit q veniunt bona pupilli z dicit esse casum in l. ij. §. sed si ita. ff. de vul. z pup. dum tex. dicit ei. z gl. exponit. s. filio vt ad proxima fiat relatio Gui. tz oppositum z exponit aliuz tex. econtra vt dicat ei. s. testatori. alias rones vide per eum in. l. precibus. d. Ray. tz opi. Dy. z respondere nititur ad rationes Gui. vt ipse ponit in trac. vulgaris. Jo. de pla. tenet idem in. d. l. si arrogator, Cy. in. l. precibus se no firmat. d. Frã. de pisis. z do. Bar. tenet opi. Ja. de are. pro vera quã dicut male recitari per scripta que talis est. s. q p vulgarem succedat solumodo defuncto z hoc eo tpe quo pupillus repudiat sed p tacitã pupillarez in cã coprehensam succedat pupillo, hoc cum pupillus in pupillari etate decesserit, z hz locu vtraq substitutio. hec distinctio probatur in. l. iulianus. de acq. here. no ob. tex. §. sed z si ita, qz opz exponi ei. s. patri. vel si exponas ei. s. filio itelligas ex pupillari ta
29 cita. † Quero qd econtra, an tacita vulgaris apprehese in pupillari expresse trahat ad bona pupilli. Dy. dicit q sic. z casus est hz lec. P. ff. ad. l. fal. l. qui fundu. §. coheres. Contrariu tz gl. in. l. fi. C. de inst. z substi. do. Ray. distinguit aut est substitutus coheres, z pcedit dictu Dy. aut alius, z pcedit. d. gl. do. Fran. z. d. Bar. dicut eodem modo quo. s. diximus in prima. q. scz q eo tepore quo pupillus abstinet succedit ex tacita vulgari, qz nuq reperit q p vulgarem succedat pupillo. Deinde quero an vulgaris partim expressa, ptim tacita admittatur g matrem in casum tacitu
30 † do. Barto. cuius est hoc dubiu dicit esse casum q no in. l. fi. s. de insti. z sub. intelligedo aliter quã gl. intelligat, z est intellectus suus ibi. Nã dicere q ibi sit casus q tacita pupillaris non admittat g matrem non est bene dictu, z hoc esse verum est certi iuris z aperti, vt. l. precibus. sed in. l. fi. dicit q de illo casu erat cotentio inter Ulp. z Papi. ergo no dz dici q ipsi dubitassent d eo de quo est ius apertu z clarum. Quare pone casuz aliter. s. q testator instituit vxorem ex pte z ventrem ex pte, z ventri si non nascat substituit quedã vulgariter z sic expressit vnu casuz. Cotingit q posthumus natus decessit hereditate no adita, nec existetia sui heredis opat aditionem, qz hz coheredem extraneu, vt. l. apud iul. §. idez iul. ad tre. qrit ibi an substitutus admittat ex substone vulgari tacita, an mater, z rudet qd lz ibi tractet de successione viri, tamen mater excludit substitutu ex presumpta volutate defuncti, qz ipsa p parte instituit, z testator plus diligit pp filios, vt. l. cu qs. C. de natu. lib. Ideo est verisimile q velit hereditatem luctuosam ad eã ptinere, z substitutu excludi, nisi mater prius decedat, qz tunc substitutus admittit, z hic est vnus alius casus singularis illius. l. alias tacita vulgaris admittit g matrem impuberis, qz no agitur
31 de succes. † impuberis, sed defuncti. ¶ † Quero an in substitutione vulgari veniant prelegata. d. Bar. remittit ad alibi dicta p eu in. l. q filiabus. §. j. de leg. j. z in. l. miles. §. p parte. de le. ij. comunis opi. doc. h est. Aut est locus substoni vulgari, qz institutus repudiat z no veniut prelegata, vt. d. l. q filiabus. §. fi. cu. l. sequen. de leg. j. z. l. sextiliã. de leg. iij. z. l. cu ruso. C. de leg. Aut institutus est exclusus morte anteq adiret, tuc plegata quatenus iure heditario capiebat veniut, vt. l. miles. §. p parte. de lega. ij. ro diuersitatis reddit inter hos duos casus. ff. de leg. j. l. qui filiabus. §. j. ¶ Quintus effectus est q vulgaris facit de suo z necessario voluntariu. de quo dic per do. Bar. in. l. si filius heres. ff. d lib. z posthu. z plene in. l. si filius qui patri. de vul. z pup.

Quinto

Principaliter est no. z videdu que impediãt z extinguant vulgaris substitutionis effectum, z dicit. l. q p hereditatis aditionem. l. post aditam. C. de impub. z alijs substitu. Nec ob. auc. hoc amplius. C. de fideico. vt ibi no.
32 z p Azo. in sum. de impu. z alijs sub. §. expirat. ¶ † Quero circa h testor fecit plures gradus, forte tres vel quatuor, an oes expirãt p aditionem primi. Rudeo sic. ff. de vul. z pup. l. si mater. §. fi
33 na. z. l. cu in testamento. §. j. de here. insti. ¶ † Quero vtru aditione vnius ex heredibus expiret substitutio vulgaris oibus facta. Respondeo aut fuit facta pluribus copulatiue vel coniunctim vt qz dixit instituo Titiu z Seium, z Titius, z Seius heredes no erut, talis sit heres, vel dixit si predicti heredes no erunt zc. tuc vno adeunte no expirat substitutio, ro qz gditio substitutionis n deficit cu requirat neutru heredem esse. pbat in. l. quidam testamento. de vul. z pup. C. de impu. z alijs sub. l. quamuis. Aut substitutio fuit facta separatim pluribus tunc vno adeunte expirat substitutio quo ad seipsum no quo ad alios non adeuntes. ff. de inu. test. l. pe. de vulg. z pup. l. ex duobus. §. coheres. ad h faciut et iura que dicunt substitutu giuncto preferri C. de cadu. tol. l. j. §. pro secudo. de sec. tab. l. equissimu. §. si duo. C. de fideic. auc.
34 hoc amplius. no. in. l. qui patri. de acqui. here. ¶ † Quero circa hoc institutus adiuit z restitutus e vt abstineat an admittet vulgaris substitutio. Rudeo q sic. vt in. l. sine. §. lz q pap. ff. de mi. l. ex gctu. de re. iur. z est casus hm primã lec. ff. de vul. z pup. l. ij. §. interdu. z no. in. d. l. post aditam. ¶ Sed quero an hoc casu habeat necesse perere hm tab. vel possit adire, qz per abstentionem primus non desinit esse heres, vt. d. §. sed quod papi. sed duo no possunt esse heredes insolidu eodem iure, vt. l. qd contra. §. viij. ff. d reg. iur. hoc tenet vltramo. z Cy. eos referes. in. l. qui se patris.

.C.vnde lib.ꝑ h vř casus in.l.ij.§.inter dũ.ẜm primã lec.Ibi duꝫ
tex.dicit pretoꝛ vtiles ⁊c.d.Bar.dicit ꝙ possit ꝑ ẜm tab.veni-
re de iure preto.vt.d.§.interdũ.Item de iure ciuili,⁊ dicit eẽ ca
sum in.l.ij.§.si qs adita.ff.ad tertul.no.ff.de succ.edic.l.fi.nõ ob.
ꝙ alius remanet heres de iur.ciui.⁊c.qꝛ est veꝝ ꝙ duo non pos
sunt esse heredes insolidũ codẽ iure scꝫ directo, sed substitutus
erit heres vtiliter institutus directo sicut dicimus in eo cui resti-
35 tuit hereditas ex trebel.senatus. ¶ †Quarto qꝛo an existen-
tia sui heredis impediat substitutũ vulgarem, vř ꝙ sic,qꝛ vt dixi
aditione expirat,sed existẽtia sui hředis opaẗ aditionem, vt.l.ita
tñ.§.si pater.ad treb.ergo ⁊c. ¶ Circa hoc omissis verbis sup-
fluis est dõm aut substõ vulgaris est facta ex necessitate,vt ex cõ
silio Galli vel leg.velle.tũc existẽtia sui heredis excludit substi-
tutũ.Nam facta est substitutio sub ꝯdõne si suus heres esse desie
rit,vt.l.gallus.§.ẽt si parente.versi.⁊ bene se habet.de lib.⁊ po-
sthu.ita dꝫ intelligi gl.in.l.si mater in fi.ff.de vul.⁊ pu.Aut sub
stitutio vulgaris est facta volũtarie,tũc si est vulgaris expssa exi
stentia sui heredis nõ hꝫ locũ,vt.l.si filius heres.de lib.⁊ post.
no.in.l.papi.§.quarta.ff.de inoffi.testa.facit.l.verba.de ꝯdi.sin-
sti.ratio reddiẗ in.l.cornelius.de here.insti.Si esset vulgaris ta
cita existentia sui heredis tunc eam non extinguit, quod patet,
qꝛ existentia hic sui heredis confirmat tab.pup.in quibus con-
tineẗ tacita vulgaris,vt.l.si filius qui patri.de vul.⁊ pup.de ac-
qui.here.l.si filius q se paterna. ¶ †Quero si filius istitutus ha
36 bens substitutũ vulgarẽ nõ põt adire de iure ciui.sed solũ de iur.
preto.vt in casibus no.in.l.fi.C.vnde libe.vel forte,qꝛ filius in ꝑ
mo gradu preteritus in secundo exheredatus approbauit primũ
gra.ita ꝙ ex eo põt dari ẜꝫ tab.vt.l.filio pterito.ff.de iniu.tes.an
admittaẗ substitutus q venit de iure ci.Et videẗ ꝙ sic,institutus
in.ij.testamento ꝙ est validum tm̃ de iure preto.non admittitur
si precedit aliud testm̃ validum de iure ciui.vt.ff.de iniuſ.testa.l.
cum in secundo,⁊.l.si quis eum.§.i.ff.de vul.⁊ pup.ita hic prefe
ratur primo substitutus qui potest venire de iure ciui.econtra vi
deẗ ꝙ preferaẗ institutus.naꝫ substitutio fuit ꝯcepta in casu si he
res non erit,sed appellatione ꝯtineẗ bono.pos.vt.l.i.§.bonoꝝ.
ff.ad treb.l.heredis de appel.ff.de verbo.signi.
37 ¶ †Opinio dominoꝝ meoꝝ est hec qñqꝫ ius petendi bo.pos.in
cipit habere originem viuo testatore,qꝛ testm̃ eo viuo de iure ꝑ-
torio tm̃ valebat,vt qꝛ est institutus sub ꝯditione que a pretore re
mittiẗ,vt.l.que sub conditione.ff.ad treb.⁊ in posthumo qui viuo
testatore moriẗ,vt.l.posthumus.in prin.de iniust.testamen.tunc
institutus preferatur substituto, vt.ff.de condi.⁊ demon.l.in con
ditionibus.§.si patron.vbi casus.Preterea si ille qui venit per
ꝯtab.prefertur,multo magis ille q per ẜm tabu.cum iste veniat
ex voluntate defuncti ille ꝯ̃ voluntatem.Qñqꝫ petendi bo.pos-
sessionem incipit habere originem post mortem testatoris, vt fi-
lio preterito approbante testamentum tunc dicunt substitutũ pre
ferri per.d.l.cum in secundo.cum gl.sua.Ratio qꝛ talis filij ap
probatio non potest tollere ius quesitum substituto a tempore
mortis,⁊ qꝛ in his tp̃s mortis inspicitur, vt.l.si alienum.§.in ex-
traneis.de here.insti.Non ob.glo.que male loquiẗ in.l.si quis
eum.§.fi.ff.de vul.⁊ pup.que a doc.cõiter reprobatur.
38 ¶ †Quero ille qui potest venire de iu.ciui.vult venire ꝑ ẜm ta
bu.an repellatur substitutus.casus est ꝙ sic in.l.puberẽ.C.ď in.
delib. ¶ Quero quid si institutus nolit conditioni parere, certe
nõ est dubium ꝙ substitutus admittaẗ.casus est in.l.ij.C.de inst.
⁊ substi. ¶ Quero quid si pater emancipauit filium cui fecerat
substitutionem pupillarem,que emacipatione extincta est an ta-
cita vulgaris in ea ꝯprehensa extinguaẗ. In hac.q.omnes com
muniter ꝯcordãt,Guil.tꝫ ꝙ expiret per.l.coheredi.§.cum filie.
ff.de vul.⁊ pup.sed certe de vulgari nihil ibi dicitur.d.Ray.tꝫ
idem qď ꝓbat,qꝛ illa ꝯditio que inest in pupillari.s.si tẽpore mor
tis in potestate permanserit sicut vitiat pupillarem ita propter
eius defectũ dꝫ vitiari tacita vulgaris.arg.l.mulieri ⁊ titio.ff.de
ꝯdi.⁊ demon.Item qꝛ in vtrũqꝫ dꝫ vniformiter operari,vt.l.si le
gatarius in fi.de leg.iij.hanc parteꝫ tenet do.Frã.Item tꝫ do.
Barto.ꝙ etiam probat,qꝛ ex quo pupillarem sua sponte annul
lauit imputet sibi cur contra vulgarem non prouidit,vt.l.tracta-
batur.de testa.mil.l.rem legatam.de adi.lega.⁊.l.si seruo cum
libertate.eo.ti.⁊.ff.quemadmo.serui.amit.l.si stillicidiũ,lꝫ dicat
contra.ff.de ser.vrba.predio.l.si domus.Sed dic ꝙ vbi vtraqꝫ
seruitus erat expresse constituta alia subintellecta a iure ex pre-
sumpta voluntate defuncti que presumptio cessat qñ emancipat
39 ⁊ in vulgari non prouidet,vt.s.dixi. ¶ †Quero vltra alios de ra
tione diuersitatis quare tacita vulgaris extinguaẗ indistincte ꝑ
emancipationem ⁊ per mortem non extinguatur, vt supra dixi.
Ratio videẗ mihi hec,qꝛ alienatio voluntaria facit presumi alie
nando mutationem voluntatis,secus in necessaria.l.fideicom.§.
si rem.ff.de leg.iij.Sic in proposito emancipatio est actus volũ
tarius,vt.l.filiusfa.§.ẜm vulgarem de leg.j.qꝛ emancipando ꝑ-
sumitur mutata voluntas,sed mors in persona filij est quid neces
sarium ⁊ extra propositum testatoris veniens,⁊ absqꝫ eius facto
ergo voluntas eius remanet,prout possibile est remanere, scili-
cet in tacita vulgari,⁊ sic vno casu duret,alio non. ¶ †Quero
40 nunquid per aduentum pubertatis extinguatur tacita vulgaris
que cõtineatur in expressa pupillari.gl.in.l.lex cornelia.de vul.
⁊ pup.super verbo,ad agnatũ.tꝫ ꝙ nõ extinguaẗ.Guil.Iac.de
are.Hy.⁊ domi.Ray.tꝫ ꝯ̃rium per has.l.scꝫ.l.qui habebat.de
vul.⁊ pup.⁊ per.l.si fundum per fideicom.§.j.cum.l.seq.de leg.
j.do.Bar.distinguit sic.Aut substitutio fuit facta cũ limitatio-
ne certi temporis,vt dicendo,si intra pubertatẽ decesserit, tunc
ꝑ pubertatẽ veniẽtẽ expirat vtraqꝫ.s.pupillaris ⁊ tacita vulga-
ris,ꝙ apparet,qꝛ voluntas testatoris fuit non prouidendi vltra
istud tp̃s,vt.l.si ita qs.de vul.⁊ pupil.⁊.l.sed si plures.in prin.⁊
isto casu ꝓcedit opi.Guil.Hy.⁊ alioꝝ.Aut substõ fuit facta si-
ne tp̃is prefinitione,qꝛ dixi qſqs mihi heres erit filio meo heres
esto,vel fuit factũ in longũ tp̃s,vt si filius meus decesserit intra.
xxv.an.Titius heres esto,tunc lꝫ finiaẗ pupillaris veniente pu
bertate,vt.ff.de vul.pup.l.in pupillari,⁊.l.centurio.tamen du-
rabit vulgaris,arg.l.fi.C.de here.inst.rõ est qꝛ apparet qď ista
41 fuit voluntas defuncti. †Vltra quero quid si pupillaris substitu
tio fiat minori.xiiij.an.vel extraneo an contineat tacitã vulgarẽ
Guil.tꝫ ꝙ sic,qꝛ vitiato expresso non vitiaẗ tacitum ꝙ non hꝫ cũ
expresso actionẽ cõem,vt.l.ij.§.i.ff.q.mo.pig.vel hyp.sol.Secũ
do qꝛ qñ peccaẗ in materia si nõ vꝫ ꝙ ago,vt ago,vꝫ vt valere po
test,vt.l.si vnꝰ.§.fi.ff.de pac.⁊.l.an inutilis.ff.de accep sed h pec
caẗ in materia ergo ⁊c.d.Ray.in trac.vulgaris tꝫ contrariuꝫ ꝑ
glo.insti.de pup.substi.§.extraneo.d.Frã.⁊ Barto.tenẽt opi.
Gui.⁊ dicũt esse casum in.l.fi.C.de here.insti.vbi testator dixit
Sempronij Plotij heres esto,⁊ sic sunt verba substitutionis pu
pillaris,qꝛ per pupillarem succeditur instituto non testanti,⁊ ta-
men lex restituit eam in tacitam vulgarem.Non ob.gl.§.extra-
neo.quia dicunt illam male loqui,⁊ idem domi.Ray.repreben
dit eam in suo tractatu compendiose.

SVMMARIVM

1 Substitutio pupillaris cur dicta,⁊ quo iure introducta.
2 Substitutio pupillaris vt locũ habeat quot requirat.19.
3 Substitutio pupillaris de quibus liberis intelligatur.
4 Substitutio pupillaris extraneo facta nunqd.ĩ.pubertatis tem
pora ad fideicommissariam trahatur.
5 Statutum minori.xx.an.testamenti factioneꝫ tollens an impe-
diat,ꝙ tali filio non possit pupillariter substitui.
6 Substitutio pupil.puberi facta vtrũ ad fideicõ.trahatur.
7 Immutatum nihil hodie est in successione ab intestato.
8 Substitutio pupil.cui fit quo tp̃e dꝫ esse in potestate.
9 Substitui pupillariter spurio per principẽ legitimato potest ẽt
si post mortem patris legitimetur.
10 Pupillum cui pupillariter substituitur cur sui iuris esse post pa
tris mortem requiratur.
11 Pupillus miles esse an possit ⁊ de quibus testari.
12 Substitutio pupillaris nunquid finiatur filio de patris potesta
te ꝑ dignitatem exeunte.
13 Substõ pupillaris vtrũ valeat patre testm̃ sibi non faciente,⁊
quid in codicillis factis an valeat iure fideicommissi.
Verbum volo sine adiuncto nihil importat.
14 Substõ pupillaris vtrũ valeat facta in testõ non solẽni.
15 Substitutio pupillaris nunqd teneat testõ per contratabulatio
nem rupto.⁊ quid si per querelam rumpatur.
Pupillus cãm ingratitudinis an possit committere.
16 Substitutio pupillaris an possit fieri ei qui non est institutus vř
exheredatus.
17 Substitutio pupillaris per quod edictum conseruetur.
Substitutio pupillaris tenet pupillo tutore auctore testamen-
tum approbante.
18 Substitutio pupillaris potest fieri pupillo etiam mala mente
exheredato.
19 Tabule pupillares an confirmenẗ ꝑ sui heredis existentiam.
Existentia sui heredis quid operetur.
20 Tabule pupillares ex aditione facta ex tacita vulgari nunquid
confirmentur.

¶ De pupillari substitutione. Rub.

d **Primus supra** de vulgari substitutio-
ne, ꝛ q2 tam per iuriscõ
sultos q̃ȝ ꝑ impatores premissa substitutione vulgari
subsequenter ponit̃ de pupillari tã in rubro q̃ȝ in ni-
gro. ff. de vul. ꝛ pup. sup rub. ꝛ in .l.j. §.j. ꝛ insti. de vulg. ꝛ pup. in
prin. Ideo dicto de vulgari. De pupillari substõne tractem⁹. cir
ca quã sunt plura ꝛ principaliter q̃renda. Primo quare dicatur
pupillaris. Scdo quo iure fuit introducta. Tertio quot req̃ran
tur, vt locum habeat. Quarto quotuplex sit. Quinto quibus v
bis fiat. Sexto qs sit effectus. Septimo ꝛ vltimo qualiter ꝛ quo
modo finiat̃. Redeo ad primũ ꝛ quero quare dicat̃ pupillaris.
1 † Rñdeo q2 fit pupillo tm̃ nõ alij, vt .l.ij. ff. de vul. ꝛ pup. Itẽ q2
fit vsq̃ȝ ad tp̃s pubertatis ꝛ non vltra, vt .d.l.ij. ꝛ institu. eodẽ. in
prin. Scdo quero quo iure fuit introducta. tex. in .l.ij. de vul. ꝛ pu
pil. in prin. ꝛ insti. eo. §.j. dicit qd̃ fuit introducta moribus quem
tex. gl. exponit in iure Lacedemonioꝝ, vt insti. de iu. na. gẽ. ꝛ ci
ui. §. ex non scripto. hoc ideo dicit ne intelligamus esse de iu. gẽ.
q2 hoc esset ꝯ .l. obuenire hereditatẽ. ff. de ver. sig. ꝛ .l.iij. ff. de test.
fuit ꝛ iure primo non scripto illius ciuitatis introducta, sed tñ ho
die sit in scriptis redactum, ꝛ iure ciuili Romanoꝝ approbatum
potest dici qd̃ iure ciuili sit introducta, tamen dȝ ad hoc dici ius
consuetudinariũ, lȝ sit in scriptis redactũ qm̃ scriptura non indu
cit, lȝ ꝙ erat in scripturã reducit̃, vt ꝑ eã ꝓbari possit, vt .l. cum
res. C. de proba. ꝛ .l. contrahit̃. ff. de pig. Idem dicimus in vsib.
feu. q adhuc ꝯsuetudines appellant̃. lȝ sint in scriptis redacte. d
2 hoc per Cy. C. de leg. j. † Tertio quero quot requirant̃ vt substi
tutio pupillaris locum habeat gl. in .l.ij. de vul. ꝛ pupil. dicit ꝙ
requiruntur quinq̃ȝ, Guil. addit tria ꝙ oẽs doc. tenẽt. ꝛ sic req-
runtur octo. Primo ꝙ ille cui fit sit de liberis, vt ꝓbat̃ in .d.l.ij.
in prin. dũ dicit liberis, ꝛ C. de impu. ꝛ alijs substi. l. si in testamẽ
to. dũ dicit filie sue. nam extranee fieri nõ potest, vt insti. de pu.
substi. §. extraneo. Scdo ꝙ sit impubes, vt .d.l.ij. in prin. dũ dicit
impuberibus, ꝛ .d.l. si in testõ. dũ dicit intra pubertatem. ꝛ insti.
de pub. substi. §. masculo. Tertio ꝙ sit in potestate, vt .d.l. primo
responso, ꝛ .d.l. si in testamẽto ibi sua potestate ꝛc. Quarto quod
morte testatoris ille cui fit efficiat̃ sui iuris, vt .d.l.ij. ver. plane.
Quinto ꝙ nõ desierit esse in potestate ante mortem testatoris, vt
d.l. coheredi. §. cum filie. de vul. ꝛ pup. Sexto ꝙ pater sibi fa-
ciat testm̃, vt .d.l.ij. §. qsq̃s. l.j. in fi. eo. ti. ꝛ .d.l. si in testõ. Septi-
mo ꝙ impuberes quibus substituitur sint istituti vel exheredati,
vt .d.l.ij. §. sed si oẽs, ꝛ .l.j. §.j. e. ti. Octauo requirit̃ ꝙ hereditas
patris sit adita, vt .d.l.ij. ver. adeo. ꝛ de acq. here. l. quesituȝ. ad
trebel. l. ita tñ. §. qui suspectã. hec sunt que ꝺm oẽs docto. ad esse
pupilllaris substitutionis necessaria requiruntur. Restat vt qd̃-
libet ipsorum per se excutiamus. Dixi ꝙ primo requiritur ꝙ sit
3 de liberis, † quero de quibus liberis intelligatur. Hic aut queri
mus de legitimis ꝛ nãlibus ꝛ claꝝ est ꝙ illis substitui potest, vt.
d.l.ij. ꝛ insti. eo. in prin. ꝛ C. eo. l. si in testamẽto. cum simi. aut de
legitimis tm̃ vt adoptiui, ꝛ idẽ vt .l. si arrogator. de adopt. ꝛ .l. sȝ
ꝛ si plures. §. in arrogato. ff. de vul. ꝛ pup. qd̃ hodie in filio arro-
gato nõn procedit eo casu quo non transit in potestate, vt insti. de
adop. §. i. l. cum in adop. C. eo. ꝛ no. glo. in .d.l.ij. ver. sed si extra
neum. Aut queris de filijs naturalibus tm̃ ꝛ eis non potest sub
stitui pupillariter cum in potestate non sint. insti. de pa. potesta.
§.j. ff. de vul. ꝛ pupil. l. lucius. Item qd̃ dixi de liberis intellige ꝓ
mi gradus ꝛ vlterioris natis ꝛ nascituris, vt dicta .l.ij. versi. pla-
ne. ꝛ C. de insti. ꝛ sub. l. fi. Circa hoc dubito de vno ꝙ dixi ꝙ po
test fieri filijs nascituris, ẽt post mortem patris, vt .d.l. fi. qui di-
citur recte posthumus, vt .l. gallus. quomodo procedit hoc cum
posthumus nõ sit in ptãte patris, vt ꝓbat̃ in .l. fi. in fin. de colla.
bono. ꝛ in .l.j. §. fi. de assigna. lib. ꝛ .l.j. §. fi. de suis ꝛ legi. ꝛ sic vide
4 tur in posthumo fieri nõ posse ꝑ rõnẽ cogitabis. † Quero pu
pillaris substitutio fit extraneo an ĩ tempora pubertatis trahat̃
ad fideicom. gl. in §. extraneo. eo. ti. tȝ qd̃ nullo modo valeat. il-
lam gl. tȝ Dy. In ꝯtrium no. gl. expressa. in .l. verbis ciuilibus. de
vul. ꝛ pup. qd̃ tȝ Ja. de are pro hoc .l. filiusfa. §. vt qs heredẽ. de
leg. j. l. cũ quis. §. sciã. de leg. iij. l. ex facto. in prin. ad tre. l. impe-
rator. §. cũ qdã. de leg. ij. hãc par. tȝ Guil. ꝛ Fran. Ray. ꝛ Bar
to. in .d.l. verbis ciuilibus. ad gl. §. extraneo. rñdet qd̃ ibi substi
tutio nõ valuit ꝑ defectũ solẽnitatis, vel dicit qd̃ dũ gl. illa dicit
ꝙ nõ vȝ, dȝ intelligi iure directo, sed iure fideicom. sic, vt .d.l. v-
bis ciuilibus. Venio ad ꝺm dixi ꝙ requirit̃ ꝙ sit impubes que-
5 rit circa hoc Bar. cuius est hoc dubiuȝ. † Statuto ciuitatis ca
uetur ꝙ minor .xx. an. non possit facere testm̃ an possit tali filio
pupillariter substitui, videt̃ ꝙ sic, q2 impuberibus ita substituit̃
ꝑ patrem, q2 ipsi non possunt testari ꝑ etatis defectum vt insti.
de pupilla. subst. §.i. ergo idem in hoc casu cum ex forma statu-
ti testari non possunt. In ꝯtrũ facit q2 qñ aliter quam ꝑ pupilla
rem etateȝ filius impediat̃ testari fuit introducta substitutio exẽ
plaria, vt .l. ex facto. in prin. de vul. ꝛ pupil. ꝛ .l. humanitatis. C. de
impu. ꝛ alijs subst. ꝛ insti. de pupil. sub. §. qua ratione. que tamẽ
alia est a pupillari, q2 dominus Barto. tenet ꝙ filio tali, pater
non possit substituere pupillariter quod probat, q2 in substitutio
ne facta pupillo est duplex ratio, scȝ defectus etatis, ꝛ q2 filios ha
bere non potest, sed talis minor .xx. an. licet impediatur etatis de
fectu tamen filios habere potest. Ideo magis in substitutione si-
bi fiẽda equiparatur furioso quam pupillo ꝛ sic ei non possit pu
pillariter substitui. Sed an ei possit exemplarie substitui per di
ctaȝ .l. ex facto. ꝛ .l. humanitatis. dicam in materia exemplaria.
in .q. de prodigo. cui est bonis interdictum an ei possit exempla-
6 rie substitui. † Quero quid si pupillaris substitutio fiat puberi an
trahatur ad fideicommissariam. ꝛ videt̃ qd̃ sic, q2 si verba nõ pos
sunt valere ꝺm proprium sensum trahantur ad improprium, vt.
l. cum quis. §. sciam. de leg. iij. l. filiusfa. §. vt qui heredem. de le-
ga. j. cum si. Contrarium tenent omns doct. nam substitutio pu
pupillaris debet finire adueniente pubertate, vt dicam ĩ in vlti.
q. principa. ita ꝙ vltra non durat, ideo a pubertate non debet in
cipere, vt .l. si vsufr. cum morietur. ff. de vsuf. leg. ꝛ .l. titio. de vsuf.
hoc tenet Guill. in .l. precibus. alleg. l. si fundum per fideicom-
missum. §. fi. cum .l. seq. de leg. i. Idem tenet Dyn. in .l. sceuola.
ad treb. Idem tȝ in .d.l. precibus. Idem tenet Ray. in materia
pupillaris. ꝛ domi. Francis. in .l.ij. de vul. ꝛ pup. ꝛ do. Barto.
in .l. verbis ciuilibus. eo. titu. Tertio dixi qd̃ requiritur qd̃ sit in
7 potestate. † quero an sit hodie correctum per auc. de hered. que
ab intest. que dicit esse sublatum omne ius emancipationis ꝛ pa
trie potesta. doc. dicunt quod non, q2 in successione ex testamen-
to hodie nihil est immutatum, vt no. in .d.l. gallus. §. ꝛ quid si tã
tum, ꝛ C. de libe. prete. vel exhered. auc. ex causa, ꝛ .l. si emanci-
pati. C. de colla. Ideo sicut mater non poterat oliȝ substituere pu
pillariter, vt .l. si mater. de vulg. ꝛ pupil. ita nec hodie possit ra-
tio, quia non habet filium in potestate. ¶ Quero vltra alios hic
mater permittitur a principe adoptare ꝛ sic habere aliquem in
potestate an illi poterit pupillariter substituere, credo quod non
q2 quamuis corrigatur ratio dicti non tamen corrigitur dictum.
nam ratio est quare non potest q2 non habet filium in potestate,
ꝛ sic lȝ ex concessione principis habeat filium in potestate. non
debet corrigi dictum. hoc probat glo. no. in .l. suspecta. §. quoniã
femina. ff. de inof. testa. facit .l. iij. de capi. dimi. ꝛ .l.ij. C. de cond.
ob cãm. preterea non est hec sola ratio, sed alia, nam substitutio
pupillaris prouidet pupillo de herede quem sibi facere non po-
test, sed consilium mulieris est debile fragile ꝛ inconstans, vt .l.
j. §. cum

i.§.cum lege.C.de rei vxo.actio.⁊ sic licet cesset vna ratio h3 lo-
cū alia,⁊ iō dispositio durat,vt.l.vētre.§.in bonis.ff.de priui.cre
8 di.⁊ sic mater impediat̄. ¶ †Quero quo tp̄e d3 esse in ptāte ille
cui fit substitutio pupillaris. Rn̄deo nō est necesse qđ sit in ptāte
tp̄e testamenti,vt.l.ij.§.sed si extraneū de vulg.⁊ pup.sed sufficit
ꝙ sit in potestate tp̄e mor.vt.l.coheredi.§.cum filio.eo.ti.alias
substitutio nō v3,vt ibi. Sed qūo hoc p̄cedat cum requirat̄ ca-
pax tribus tp̄ibus.s.testamenti mortis ⁊ adite hereditatis,vt.l.
si alienum.§.in extraneis,de here.insti.cū si.se,vt no.gl.in.d.§.
fina.ver.sed si extraneū.que format hoc ꝯ̃rium. Quero nunquid
spurio per principem vel habentem ab eo potestatē legitimato
possit pupillariter substitui,rn̄deo sic,q̄ filio arrogato fieri pōt,
vt.s̄.dixi q est filius ciuilis tm̄,ita ⁊ in legitimato q est in potesta
te.preterea de iure naturali oēs eramus legitimi,sed postea sup
ueniēte iure ciuili tales dicunt̄ nō legitimi,⁊ ideo iure ciuili sunt
restituti p rescriptū principis potius vident̄ redditi primo statui
quā de nouo adepti.hoc p̄bat̄ in.l.filio quo pater.de libe.⁊ po-
9 sthu. ¶ †Quero quid si filius naturalis tm̄ post mortem patris
legitimet̄ an valeat substitutio pupillaris ei facta.d.Bart.t3 ꝙ
sic.p̄bat legitimatus a principe in nullo differt a legitimo,q̄ v̄r
restitutus primis natalibus.in auc.q.mo.na.effi.sui.§.illđ.⁊.§.
bella. Itē talis legitiatio siue restitutio trahit̄ ac si sp fuisset legi
timus,vt.ff.de nat.rest.l.fi.⁊ p Cōmētatorē in.l.gallus.§.⁊ quid
si tm̄.ergo ⁊c.preterea filio post mortē patris ab hostibus reuer
tente v3 institutio ⁊ substitutio sibi facta,q̄ retro fingit̄ fuisse i po
testate ⁊ in ciuitate,vt.l.lex cornelia.de vul.⁊ pupil.cū.l.seq.ita
in proposito. Qđ aūt filius possit legitimari post mortē patris ē
casus i auc.q.mo.na.ef.sui.§.si vero.⁊ i auc.itē si qs.C.đ na.li.

Venio Ad quartū dixi ꝙ reqrit̄ ꝙ efficiat̄ sui iuris per
mortē patris ita ꝙ in potestate alterius non rein-
10 cidat. †Quero que sit ratio huius. Rn̄deo ratio est,q̄ pater po-
test facere testm̄ filio q pp etatē testari non pōt,vt insti.de pup.
substi.§.i.sed in casu nostro p̄posito si non est defectus etatis,tn̄
testari nō pōt,q̄ reperiret̄ in alterius ptāte,vt.l.q in potestate.đ
testa. Ideo pater tali filio nō posset facere testm̄. Preterea ad
id porrigitur fictio ad q̄ potest porrigi veritas,vt.l.q ad certu3.
ff.lo.vt.l.si pater.in fi.de adop. Nunc ad p̄positū testm̄ patris
est testm̄ filij.ergo filius d3 esse talis ꝯditionis q testari possit ni
si impediret defectus etatis. Ideo dicerem si pupillus alia rōne
intestabilis ess3 quā ratione etatis,q̄ tūc pater ei substituere nō
posset. ¶ Querit circa hoc Commentator cuius est hoc dubiū.
11 ¶ †Auus instituit nepotem suum militem,⁊ ei pupillariter sub
stituit q post mortem aui recasurus est in patris potestatem an
valeat substitutio pupillaris ⁊ ꝙ pupillus possit eē miles,est ca
sus in.l.fi.C.de re mili.⁊ no.ꝙ valeat q̄ solum pp defectū etatis
impeditur testari. Nam miles ēt filiusfam.pōt testari de castrēsi
peculio,⁊ ideo cessat dicta ratio. Commentator tamen tenet ꝙ
talis substitutio non valeat,q̄ per eam fieret iniuria ei in cuius
potestatem recasurus est. Nam auferret ei potestatem substituē
di filio suo impuberi pupillariter.⁊ hoc est verum nisi ipse testa
tor esset miles,ar.l.cum filio.ff.de test.mili.⁊.l.impuberi.de ad-
mini.tut.p quo facit generalis.d.l.ij.que dicit ꝙ filio post mor-
tem testantis in potestate alterius recasuro non potest fieri sub-
stitutio pupillaris. Quinto dixi ꝙ requiritur ꝙ non desierit esse
in potestate ante mortem testatoris.hoc verum si per emancipa
tionem exeat de potestate,vt.§.cum filie. Idem si alij daretur in
adoptionem eadem ratione.secus si exeat sed est spes ꝙ redeat
pp fictionem,vt in capto ab hostibus,vt de vulga.⁊ pupil.l.lex
12 cor.⁊.l.pater.ff.de capti. ¶ †Quero quid si exeat de potestate
patris pp dignitatem Guil.dicit quod tunc pupillaris substitu-
tio non finit̄,q̄ collatio dignitatis est tanti effectus ꝙ ea non ob
stante omnia iura naturalia,⁊ legitima firma permanent,vt pro
batur in auc.ꝯstitutio que de dignitatibus.§.illud quoq3 igit̄ cū
substitutio sit actus legitimus debet valida remanere q̄uis per
dat per dignitatem patriam pote.⁊ approbat hoc Commen.ꝙ
pupillaris substitutio irritatur per emancipationem. Sed an re
manet valida iure fideicommissi.respon.no.q̄ substitutio que se
mel potuit valere iure directo non trahit̄ ad fideicommissariam
vt.l.verbis ciuilibus.de vul.⁊ pup. ¶ Quero quid si filius exe
at patriam potestatem per religionis ingressum an valeat substi
13 tutio pupillaris.đ hoc dicam.j̄.in vltima.q.prin.⁊c. ¶ †Sexto
dixi ꝙ reqrit̄ ꝙ pater sibi faciat testamentum.hoc fallit in mili-
te,vt.l.ij.§.quisquis.de vul.⁊ pupil.⁊.l.miles ita de testa.mili.
⁊ in.l.frendem.§.fi.e.ti. Item debet facere testamentum prius
sibi.ꝙ dic,vt.d.l.ij.§.prius. Quero circa hoc pater non fecit te-
stamentum sibi,sed tm̄ codicillos in quibus facit substitutionem
pupillarem nunqd talis substitutio valeat iure fideicōmis.gl.t3
ꝙ sic.in.l.verbis ciuilibus.de vul.⁊ pup.quā gl.t3 Guil.⁊ By.
pro hoc.l.sceuola.ad treb.⁊.l.illud.§.tractari.de iu.codi.⁊ gl.
in.l.si fundum per fideicōmis.§.fi.de le.i. Iac.de are.tenet con
trarium ⁊ dicit ꝙ verba directa in codicillis prolata nunq̄ tra-
huntur ad fideicō.ad.l.sceuola respondet ꝙ vbi fuit verbum cō
mune.s.substitutio.non ob.§.tractari,q̄ est ibi verbum volo qđ
est mere obliquum.pro eo facit gl.in.l.imperatores.ff.de manu.
testa.sed illa gl.male loquit̄ ⁊ ibi reprehenditur per eunde3 Ia.
do.Fra.⁊ Cōmen.tenent opi.gl.l.verbis ciuilibus.⁊ Guiliel.⁊
By.p.d.§.tractari,q̄ ibi fuerūt verba directa.⁊ verbum volo
de se nihil importat nisi ratione adiuncti,vt ipsi dicunt in mate-
ria compendiose.p hoc facit.l.codicillis.§.fi.de leg.ij.l.cu3 qs.
§.fi.de leg.iij.l.quoniam indignū.C.de testa.qđ aperte probat̄
in dicta.l.sceuola.vbi dicitur ꝙ ex benignitate admittitur,sed si
essent verba cōia admitteret̄ de rigore ex significatione verborū.
14 ¶ †Quero,pater substituit pupillariter filio in testō nō solēni,
an valeat substitutio,v̄r ꝙ sic,q̄ substō pupillaris cōtinet fauo
rē filij,vt testatus decedat ergo valere d3.l.hac cōsultissima.§.
ex ip̄fecto C.de test. Tu dic ₽m.d.Frā.⁊ cōmētatorē ꝙ aut est
substitutus filius alteri filio ⁊ valet testm̄ tāq̄ iter liberos factū
vt.d.§.ex impfecto,aut est substitutus extraneus,⁊ tūc nō v3,q̄
tūc sicut filius nō posset extraneū instituere in testō impfecto,sic
nec pater.p hoc glo.d.§.ex impfecto que h3 ꝙ nō valeat tuto-
ris datio facta filio in testō nō solēni,ꝙ ēt p̄bat̄ ex tex.illius.§.q
dicit ꝙ quo ad extraneos habent̄ p nō facta.⁊ ita ꝯsuluit. Com
men.me scribēte. Septimo dixi ꝙ requirit̄ ꝙ impubes sit insti-
tutus vel exhr̄datus,rō q̄ alias testm̄ eēt nullū,vt.d.l.ij.ver.s3
15 si eos. ¶ †Quero circa hoc qd si testm̄ rūpit̄ p ꝯ̃tab.an valeat
substitutio.d.l.ij.post prin.dicit ꝙ non rūpit̄ pupillare idem in.
l.patris.⁊ filij.e.ti.p̄bat̄ in.l.ex duobus.§.fi.cū.l.seq.eo.tit.
¶ Quero an hoc sit veꝝ siue intentet̄ bo.pos.ꝯ̃tabu.ante aditā
heredi.siue post.rn̄deo ꝙ si post,q̄ si intentaretur ante aditam
herredi.tunc tollit̄ ēt pupillare,⁊ ipso iure rumpit̄ testm̄ gl.est
in.l.i.in.prin.de ꝯ̃tab.⁊ in.l.vt liberis.C.de collatio.
¶ Quero quid si testm̄ paternum per querelā rumpat̄,an rum-
patur substitutio pupillaris,distinguo an rumpitur in totum vel
p parte.ita no.in.d.l.ij.post prin.⁊ in.d.l.patris,⁊ filij eo.ti.p
batur in.l.papi.§.sed nec impuberis.de inoffi.testamen.
¶ Quero an id qđ dixi de exheredatione sit hodie correctu3 ꝙ
videt̄ cū filius pupillus nō possit cām ingratitudinis ꝯmittere,
vt.l.si qs in suo.C.de inoffi.testa.⁊ exheredatio nō possit fieri si-
ne cā,vt in cor.vt cum de appel.cog.§.aliud quoq3 capitulum.⁊
in auc.non l3.C.de lib.prete.vel exhere.⁊ hoc est veꝝ in impube
re qui non est doli capax,alias secus,vt no.gl.insti.de pu.subst.
16 §.non solum.hoc t3 Guil.⁊ Cōmen. ¶ †Quero an sit dare ca-
sum in quo pupillaris substitutio possit fieri ei q non sit institut⁹
vel exheredatus dico ꝙ sic,⁊ si alia ad substitutionē ꝯcurrūt ne
cessaria valebit.exemplum in nepote ex filio emancipato in po-
testate retento ₽m iura hodierna,vt dicit gl.in.l.gallus.§.⁊ qd
si tantum. Itē quero an rupto testō ex cā preteritionis substitu-
tio pupillaris ꝯseruet̄ per auc.ex cā.C.de lib.prete.hec questio
est vtilis ⁊ quotidiana gl.in.l.j.in fi.in duobus locis.ff.de vul.⁊
pupil.t3 ꝙ sic. By.t3 ꝯ̃rium dicens ꝙ illa auc.loquit̄ in his tm̄
que sine institutione valere possunt,vt legata ⁊ fideicommissa q̄
possunt ab intestato relinqui quod non est in pupillari substitu-
tione,vt.d.l.ij. Cy.in.d.auc.hoc relinquit sub dubio,Guil.te-
net gl.ad rationem By.respondet dicens ꝙ non p̄cedit.na3 p
eandem auc.ex cā remanet firma datio tutoris,vt not.in.l.iure
nostro.§.fi.đ test.tu.⁊ in.l.j.e.ti.⁊ tn̄ tutela nō pōt in codicillis
relinqui nisi sint testō ꝯfirmati,vt.l.ij.de test.tu.⁊.l.iij.ff.eo.tit.
Item requirit̄ hereditatis aditio,vt.l.si nemo.eo.tit.⁊ sic ratio
By.nō ꝯcludit.d.Fran.⁊ Commen.t3 gl.₽m quam plures cō
suluerunt.s.ꝙ per illam auc.ꝯseruet̄ substitutio pupillaris qđ
probant primo per tex.in corpore vnde sumit̄,⁊ dicit ꝙ ideo tu-
tele firme remanent,q̄ est fauor filij certe eodem modo est fauor
in hac substitutione,q̄ est in filij pupilli fauorem principaliter in
17 troducta. ¶ †Preterea per edictum si quis omis.cā te.conser
uatur substitutio pupillaris,vt.l.ij.§.plane.ff.de vul.⁊ pup.eadē
rōe ꝯseruet̄ p auc.ex cā.p̄terea tex.ibi dicit cetera firma rema-
nēt,sed appellatione ceteroꝝ continent̄ tabule pupillares,vt.ff.
ad treb.l.nam.§.qui compulsos.⁊.l.qui plures.de vulg.⁊ pup.
ergo ⁊c.hanc par.tenent Iaco.de are.Old.⁊ omnes.
¶ Quero quid si filius cui facta fuit substitutio pupillaris ap-
probat testm̄ an valeat substitutio pupillaris. Iac.de are.dicit
ꝙ sic per.l.filio p̄terito.ff.de iniu.test.ꝙ est veꝝ si filius appro-

18 bat tutore auctore, vt. l. si ad pupillũ. ff. de auc. tut. †Quero dixi
q̃ i̇̃ io exheredato põt fieri substitutio pupillaris an h̃ sit ve⁊ si
ne bona siue mala mente sit exheredatus, vt. l. multi. de lib. ⁊ po
sthu. Guil. q̃ sic, q̃ꝛ ꝯ̃ exheredatũ lex ĝnaliter loqr̃ nec distinguit,
ergo nec nos debemus distinguere, vt. l. de pretio. ff. de pub. ꝓ h̃
l. cũ qdã. C. ꝺ leg. l. exheredati. ꝺ leg. i. l. in rõe. §. fi. ad. l. fal. que
leges videñ loq̃ i exheredato mala mẽte cuz eis non reliq̃rit, an
aliũ rogauerit eis restituere, vt. l. in fideicõmissi. cũ pollidius. ff.
de vsur. ⁊ tñ eis substituere põt. In ꝯ̃riũ vr̃. nã testm̃ seu indi-
ciũ pupilli nõ dz cõmitti patri q̃ eũ exheredauit mala mẽte ⁊ sit
sibi inimicus, immo dz reijci tale patris iudiciũ sicut arbiter, vt.
l. nõ distinguemus. §. cũ qdã. ff. de arbi. C. si quacũ. pdi. po. l. vna.
Ad hoc rñdet Cõmẽtatoꝛ cuius sit h̃ dubiũ, lex tñ de patre cõ
fidit q̃ nõ credit eũ aliqd filio facere nisi ꝓ bono suo. hinc est qꝺ
ad petitionẽ patris filius incarcerat̃, vt. l. si filius tuus. C. de pa.
po. cũ nullus amoꝛ vincat paternũ, vt. l. isti qdẽ. ff. q̃ met. cã. l. pe
nul. de cur. fu. vnde limitat hoc dictũ sic. Aut pater est ita tur-
pis ꝑsona q̃ ei nõ ꝯmittit̃ administratio bono⁊ filij vinẽtis, vt. l.
fi. C. de sen. pal. ⁊ l. si cũ dotẽ. §. hoc aũt tpe. sol. ma. tũc non pos-
sit ei pupillariter substituere. immo multominus cũ ibi sit maius
ꝑiculũ. Alias possit vt dixit Guil. ꝓ hoc facit. l. i. C. vbi pu. edu.
19 de. ⁊ l. vtilitatẽ. ff. de ꝯfir. tuto⁊. ¶ Ultimo ⁊ octauo dixi q̃ req
rit̃ qꝺ sit adita hereditas ex testõ paterno, vt valeat ad hoc sub-
stitutio pupillaris, vt. d. l. iij. §. adeo. hoc fallit in milite, vt. l. mi-
les ita. §. fi. ff. de testa. mil. ¶ Quero circa hoc an existẽtia sui he
redis operat̃ aditionẽ ⁊ trãsmissionẽ ad heredes, vt. l. apud ho-
stes. C. de suis ⁊ legi. dicit tñ q̃ si filius expresse se abstineret non
ꝯfiemarent̃ si postea decederet, arg. d. l. ij. §. interdum. doc. com
muniter tenent oppositũ qꝺ ẽt filio expresse se abstinẽte existen-
tia sui heredis operet̃ ꝯfirmationẽ tab. pu. pro hoc vr̃ casus in. l.
si filius qui patri. ꝺm primã lec. ff. de vul. ⁊ pup. substitutio. ⁊ in. l.
filius qui se paterna. ⁊ in. l. iulianus. ff. de acq. here. ⁊ in. l. pater.
de pri. credi. hoc tz Dy. ff. de acq. here. in distra. mag. Cy. in. l. q
dã eulogio. C. de iure delib. ⁊ ibi gl. tangit. Cõmentatoꝛ in preal
20 legata. l. si filius qui patri. qꝺ est notã. ¶ †Quero an aditione
facta ex tacita vulgari ꝯfirment̃ tab. pupillares. Rñdeo si filius
est solũ institutus eixstẽtia sui heredis ꝯfirmat eos, vt dictũ ẽ nec
est necesse vt ꝯfirment̃ ꝑ aditionẽ ex tacita vulgari, sed si habeat
coheredẽ qui repudiet non video quid repugnet quin ꝯfirmet̃ ꝑ
aditionẽ ex tacita vulgari tenẽdo opi. quã tenui in tractatu vul-
garis. In q̃one illa an a tacita vulgari possit incipere testm̃. Ue
nio ad quartũ principale quesitũ. s. quotuplex sit substitutio pu-
pillaris. rñdeo est duplex alia expressa, alia tacita. Expressa est
illa que fit verbis expressis. Tacita põt dici diuersis respectib⁹
21 vt dixi in tractatu vulgaris. ¶ †Quero an sit reperire pupilla-
rem partim expressam partim tacitã sicut dixi in vulgari. rñdeo
quantum ad casus non est reperire. Ratio est, q̃ꝛ in vnũ casum so
lũ confert̃. s. si intra pupillarẽ etatẽ decesserit. Ideo aliũ casum
ꝯprehendere non põt, q̃ꝛ non est. ⁊ si in patris tpis substituat. in
alia parte videt̃ voluisse substitutionem nõ valere. ff. de vul. ⁊ pu
pil. l. si ita qs. hoc tñ fallit in casu quẽ. ĩ. dicã. Si vero querat̃ an
reperiat̃ partim expressa partim tacita quo ad verba dico q̃ sic,
eodẽ modo quo dixi in vulgari per easdem leges.

22 **Quinto** Principaliter est querẽdũ qbus verbis fiat
rñ. †verba q̃ referunt̃ ad illũ cui substituit̃ sem
ꝑ sunt negatiua seu priuatiua. s. si decesserit. ĩ. pupillarẽ etatẽ ⁊c.
qꝺ dic vt dixi. s̃. circa vulgarẽ, sed ꝯ̃ hoc op. q̃ forma pupillaris
est si heres erit, ⁊. ĩ. pupillarẽ etatẽ decesserit, vt. l. j. §. j. de vul. ⁊
pup. ⁊ sic illa verba si heres erit sunt affirmatiua ⁊ positiua ꝯtra
iam dicta. Sol. illa verba si heres erit nõ sunt de substantia for-
me pupillaris substitutionis. q̃ pz, q̃ꝛ põt filio exheredato fieri,
⁊ q̃nq̃ filio preterito, vt. s̃. dixi. Itẽ ꝓbat̃. C. de impu. ⁊ alij substi.
l. si testamento. ff. de vul. ⁊ pup. l. qui liberis. §. hec verba. ⁊. l. co-
heredi. §. fi. ⁊. l. qui duos. ⁊. l. paterfami. ⁊. l. pe. eo. ti. Sed que-
ro quid si illa verba apponant̃, q̃ꝛ dicat sic testatoꝛ. Si filius he-
res erit, ⁊. ĩ. pupillarẽ etatẽ decesserit Titius sit heres. ⁊ filius se
abstineat, ⁊. ĩ. pupillarẽ etatẽ decedat, an substitutus admittatur
ex pupillari. Cõmentatoꝛ dicit q̃ sic, ⁊ ꝑ. l. iulia. de acq. here. ⁊
l. si pater, in prin. de priuile. cred. ⁊ ꝺz hoc videt̃ hic casus in quo
substitutio pupillaris sit partim expressa partiz tacita, quoad ca
sus expressa si heres erit ⁊ intra pupillarẽ etatẽ decesserit. ⁊ taci
ta si heres nõ erit ⁊c. ar. l. iam hoc iure. de vulg. ⁊ pup. ⁊ hoc de
23 quinto. ¶ †Sexto principa. est querẽdũ quis sit effectus pupil
laris substitutionis. Rñdeo q̃. iij. sunt principales effectus.
¶ Primus est q̃ pupillaris expressa ꝯtinet tacitã vulgarez, vt
l. iam hoc iure. ff. de vul. ⁊ pup. q̃ est verum nisi testatoꝛ ꝯ̃riũ sen
serit expresse vel tacite, vt dixi in materia vulgaris. ¶ Secund⁹
effectus q̃ ꝑ eam succeditur pupillo, vt insti. eo. in prin.
¶ Quero circa hoc pone q̃ testatoꝛ substituit his v̾bis, si filius
meus intra pupillarem etatem decesserit Titius sit mihi heres,
an hec sit substitutio pupillaris, videtur q̃ non, q̃ꝛ verba sonant
q̃ succedatur testanti non pupillo. dum dicit mihi. In contrariũ
est veritas, q̃ꝛ ista dictio mihi nihil importat h̃ casu. ita dicit glo.
in. l. j. §. j. de vulga. ⁊ pupilla. que alium casuz no. l. si ita. §. i. ff. de
secund. tabul. pro quo facit. l. paterfa. de vul. ⁊ pupilla.
24 ¶ †Quero an in pupillari substitutione veniant omnia bona im
puberis. dic q̃ aut fuit facta legitimo tantum, vt filio adoptiuo,
dic vt. l. si arrogatoꝛ. ff. de adop. ⁊. l. sed si plures. §. in arrogato.
ff. de vulg. ⁊ pupil. Aut filio legitimo ⁊ naturali. ⁊ tunc aut sub-
stituens fuit paganus ⁊ trahit ad omnia bona pupilli vndecũq̃
quesita, vt dicta. l. sed si plures. §. ad substitutos. Aut fuit mi-
les, ⁊ tunc potest ad certa bona trahi, ⁊ ad certa non ex mili-
tis voluntate, vt. d. §. ad substitutos. Aut naturali tantum, ⁊ nõ
valet substitutio, quia non est in potestate, vt supra dixi.
¶ Tertius casus effectus est, quia substitutio pupillaris matrẽ
excludit ⁊ alios ascẽdẽtes a testatoꝛe in substõne ꝑteritos quos
ipse filius ꝑterire nõ possit, vt. l. papia. §. sed nec impuberis. ff. ꝺ
25 inof. testa. l. lucius. ꝺ vulg. ⁊ pup. C. eo. l. ꝑcibus. ¶ †Quero cir
ca hoc an ꝺm iura nouissima substitutio vulgaris expressa mr̃ez
excludat. Jac. de are. dicit qꝺ hodie mr̃ nõ excludit̃ hoc tenuit
Mar. sil. disputando ꝑ. l. humanitatis. C. de ipu. ⁊ alijs substi.
vbi exẽplaris q̃ est introducta exẽplũ pupillaris matrez nõ ex-
cludit. ¶ Preterea pr̃ olim ꝑcedebat matrẽ in filiali successio
ne, vt. l. ij. §. obijcit̃ ad tertu. ea rõne substitutus ab ea mr̃em ex-
cludit, ita simul ad successionẽ admittunt̃, vt in auc. defuncto. C.
ad tert. ⁊ sic leges antique hodie sunt correcte. i h̃ Guil. dicit q̃
hodie mr̃ dz habere legitimã ꝯditione ex lege per auc. presby-
teros. C. de epi. ⁊ cle. Jac. de raue. ⁊ Cy. tenent q̃ hodie sit idez
qꝺ olim, q̃ꝛ legũ correctio est euitanda, vt. l. sancimus. C. de test.
⁊. l. precipimus. C. de appel. pro hoc facit. l. cũ quidã. C. de impu
be. ⁊ alijs substi. que est posita post. l. humanitatis, que lex per-
mittit non precipit fr̃ez fratri substitui, ⁊ tñ constat q̃ frater ho-
die succederet ab intestato cum parente sicut mater, vt. d. auc.
defuncto. Breuiter quicquid per docto. fuerit disputatum ho
die non dz in dubiũ reuocari, ⁊ maxime in terris ecclesie, q̃ꝛ ca-
nonizata est hec opi. in. c. si pater, extra de testa. lib. vj. non ob.
l. humanitatis, q̃ꝛ loquit̃ in exemplaria que differt a pupillari,
vt dicã in materia exemplarie non ob. ratio predicto⁊ doc. q̃ꝛ
ꝯ̃platio successionis non est cã substitutionis, sed patria potestas
alias sequeret̃ q̃ mater quando sola est substituere pupillariter
posset q̃m ista succederet qꝺ est falsuz. Itẽ hoc si est pater ⁊ ma
ter ꝺm hoc soluz in dimidia substituere in qua succedit quod est
26 absurdũ. ¶ †Quero quid in tacita pupillari an matrem exclu
dit. Respondet glo. tz q̃ non in. l. fi. C. de insti. ⁊ substi. ⁊. l. preci-
bus. C. de impube. ⁊ alijs sub. qꝺ est verum in pupillari tacita a
iure subintellecta de qua loquitur. l. iam hoc iure. ff. de vulga. ⁊
pup. ⁊ sic nullo mõ expressa, sed si loquimur in tacita pupillari
ꝓ̃paliter, ⁊ tñ generaliter expressa vt in illa que continet̃ in reci-
proca ⁊ in illa que continet̃ in ꝯpẽdiosa dicemus in materia ⁊ re
ciproce ⁊ ꝯpendiose. ¶ Quero qd in pupillari partim expressa
partim tacita an matrẽ excludat. Rñdeo si quidez est expressa
partim ⁊ partiz tacita quo ad verba matrẽ excludit ratio q̃ꝛ ex
verbis testatoris hec substitutio comprehendit̃ sicut dicimus in
illa que reciproca ꝯtinet̃, vt. l. lucius. ff. de vulg. ⁊ pup. sed si que
rimus de pupillari partim expressa partim tacita quo ad casum
vt in casu quem. s̃. dixi. dico idem si testatoꝛ voluit matrem exclu
di in vnum casum. s. si heres erit ⁊ inter pupillarem etatem ꝺces
serit eadem ratione ex ꝯiecturata voluntate defuncti circa taci-
27 tam substitutionem. ¶ †Quero dixi q̃ tacita pupillaris non ex
cludit matrem quero an excludat patrem. v. g. Auus fecit sub-
stitutionem vulgarem expressam nepoti in potestate retento ex
filio emancipato. An tacita pupillaris in ea comprehensa filiuz
emancipatum excludat eundemq̃ patrem q̃ ad eum cui sub-
stitutio facta est. Ista questio est Guiliel. ⁊ videt̃ q̃ excludat, q̃ꝛ
lex tantum de matre loquitur q̃ non excludatur, vt. d. l. precib⁹.
ergo ad patrem non extendatur, vt. l. si vero. §. de viro. ff. so. mat.
ꝓ hoc, q̃ꝛ. ll. de mulieribus loquentes non extenduntur ad ma-
res, vt. l. pe. ⁊ ibi no. ff. vt in pos. leg. ¶ In contrarium est veritas
scz q̃ patrem non excludat. pro cuius euidentia quero que est rõ
quare matrem non excludat tacita pupillaris. Respondeo q̃ rõ
est duplex, vna quia per vulgarem succeditur testatori defuncto.
per pupillarem succedit̃ ipsi pupillo, vt. s̃. probatum est, lz ergo

testatoꝛ

testator ptulerit extraneū substitutū matri pupilli in successione ipsius testatoris hoc est in expssa vulgari, tñ non est verisimile q voluerit eū pferre in successione ipsius pupilli ꝛ matrē excludere a luctuosa filij successione ex tacita pupillari, vt.l.fi.de insti.ꝛ substit.vbi pbat̃ dicta rō.secūda rō,q2 mater a filio pterita haberet querelam inoffi.testa.sed nūc qñ pater facit filio testm̄ excluditur a querela.vt.l.papi.§.sed nec impuberis.ff.d inof.test. vñ noluit lex p snā interptatione matrē excludere a q̄rela si eā testator nō excludit expsse,sed iste rōnes hñt locū in patre sicut i matre,qnimo in patre est maior rō,qa pr̄ est filius testoris.ꝛ sic nō est verisimile alienā sobolē sue soboli voluisse pferre.vt.l.cū auus.ff.de qditio.ꝛ demōstra.ꝛ.l.cū acutissimi.C.de fideicōm. ꝛ.l.gñaliter.C.de insti.ꝛ substit.Nō ob.l.si vo.§.de viro.s.alleg. q2 verū est q lex nō dz extēdi ad alios casus,ēt eandē rōnem habentes quādo lex est cōtra ius commune,sed ad quod tacita pupillaris nōn excludat non est contra ius cōe,q2 legem in contrarium non habemus.Nō ob.l.pe.vt in pos.lega.q2 ibi est diuer
28 sa rō inter mares ꝛ feminas.¶ †Quero an tacita pupillaris excludat auiaz.ꝛ vr̃ q sic,qa de matre loquitur lex.vt.§.de viro. pro hoc.l.pater ꝛ.l.sic eueniet.ff.de adul.Contrarium tz Guil. do.Richar.do.Fran.do.Bar.ꝛ omnes.Nam matre mortua auia sumit sibi locū matris.vt.l.nepotes.ꝛ.l.auiarū.C.de suis ꝛ legit.Itē q2 par est puilegiū matris.ꝛ auie.vt.C.qñ muli.tu. offi.fun.pos.in auc.matri ꝛ auie.i.pn.pro hoc.ff.ad tertul.l.ij.§. mater qiuncto.Nā qd si nepotibus.vbi qstitutio loquēs de matre hz locū in auia q nepotibus tutores nō petit.Ad ɔ̄rium re-
29 spōdit,vt.s.dixi i prox.q.¶ †Quero an tacita pupillaris excludat fratrē pupilli.hec qstio dz intelligi qñ extraneus est substitutus,q2 si idē frater esset substitutus ipse succederet ex tacita pupillari sic frustra q̄reremus.an seipsum excluderet.ꝛ vr̃ qd sic, q2 de matre lex loquit̃,vt in.§.de viro.Preterea nō est eadem rō in fratre q est in matre.qm̄ frater si pteriat a fratre nō hz q̄relā, nisi instituta turpi psona,vt.l.si fratres.C.de inoffi.testamē. Guil.tenet ɔ̄riū qd frater non excludat̃,ꝛ hoc ex psumpta voluntate defuncti q est vt voluerit filiū extraneo preferri,vt.l.cū acutissimi.cum simi.s.alleg.sed hoc dictum Guil.dō.Bar.intelligit quādo extraneus fuit substitutus pupillo vulgariter in fauorem filij testatoris fratris pupilli,cui forte multa legata ꝛ fideicom.reliqt.nec enim voluit oneribus hereditarijs obligari. alia simpliceter ponendo extraneum esse substitutuz vulgariter pupillis eadem ratiōe qua pater exclusus fuit a successiōe ipsius pris q est magis sibi debita q̄z successio fratris,vt.l.scripto.i fi. ff.vñ libe.vr̃ ipsum exclusisse a successione pupillari do.Ray. dicit idē q Guil.in fratre vtrinqz coniuncto.sed si est frater cōiunctus ex vno latere tantū dicit secus,q2 non est eadez ratio in eo que est in matre,quoniā mater ei in successione prefertur,vt dicta auc.defuncto.domi.Bar.intelligit hoc dictū Ray.esse verū si est coniunctus ex matre tantum.nam si esset coniunctus adhuc durat ratio Guil.per.l.cum acutissimi.cuz similibus,q non obstat q non videt̃ in eo eadem ratio que in matre,q2 imo est ꝛ durat in eo vna de rationibus quā supra in matre dixi.s.psumpta testatoris voluntas ex pluribus rationibus sufficit vnaz subesse,vt.l.vēter.§.in bonis.de priui.credi.insti.de nup.§.affi
30 nitatis.ꝛ.l.liberorū.ff.de his qui no.infa.¶ †Quero dixi q tacita pupillaris nō excludit matrem ꝛ quosdam alios.quid si pbat̃ qd testor voluerit matrē excludi vigor̃ tacite pupillaris gl. in.l.pcibus,super verbo omnimodo dicit qd tūc mater exludit̃ per.l.in testō.in fi.C.de testa.milit.ꝛ bene loquitur pro qua.l.iā hoc iure.circa fi.ff.de vulg.ꝛ pup. Sed tunc ob.quia si voluntas probatur tunc nō est tacita pupillaris sed expressa.Respondeo q imo est tacita,q2 nullam mentionem de pupillari fecit,ꝛ tñ de presumpta voluntate potest ex aliquibus constare coniecturis,vt per exempla patebit.¶ Quero ad pbandū istā volūtatē defuncti.quot testes requirant̃.Respondeo determinatio huius.q.dependet a questione quam formaui.s.in tract.vulgaris.s.an ꝛ quādo mater est in medio qtineat tacitā pupillarem licet sine effectu contra eam, an vero nullo modo contineat,ꝛ ibi tenui quod contineat si hec probatio fit ad declarationē huius voluntatis.i.huius tacite pupillaris substitutionis contente in expressa vulgari sed probatio declaratoria voluntatis defuncti potest fieri per duos testes,vt.l.heredes palā.§.sed si notā. ff.de testa.ꝛ ibi p gl.ꝛ p Sy.sed si teneremus aliā opi.s.qd nō contineretur,tunc ista probatio est ad inductionem noue volūtatis,non ad declarationē.Ideo requirerentur septē testes,vt p
31 batur in.d.§.sed si notā.¶ †Quero ex quibus presumat̃ voluntas defuncti.s.qd voluerit matrem excludi per tacitam pupillarē.Rñdeo probatur ex quatuor.Primo ex his q testōr dixit extra testamentū.Scd̃o ex his que dixit in testamento.Tertio ex conditione psone matris.ꝛ similiū personarum de quibus excludendis tractatur.Quarto ex conditione persone eius q est substitutus igitur d quolibet videamus.¶ Primo dixi qd psumitur ex his que stator dixit extra testamentū. Quid enim si ante pdixerat si filius meus morietur. nolo qd mater habeat vnum obolū,vel similia vba.certe statim vr̃ q mater excludat̃ a tacita pupillari ex psumpta voluntate defuncti, vt.ff.de here.instituen.l.quoties.§.j.ꝛ ibi not.l.siqs in fundi vocabulo.de leg.j.l. titia.§.idē rñdit.de vbo.obli.l.itē q̄rit̃.§.fina.ff.d pac.¶ Secūdo pōt apparere ex vbis positis in testō.qd.n.si matri pupilli aliqd reliqt ꝛ eam iussit esse qtentā ꝛ plus de bonis petere nō possit.In hoc dicit Guil.ꝛ no.si quidē ista vba fuerūt adiecta legato relicto matri ab ipso pupillo,tunc matri non pindicat in successione que venit post mortē pupilli,vt.l.paulo calimaco.§. j.d legatis.iij.¶ Sz ista vba essent adiecta in aliquo legato relicto mr̃i a substituto pupilli,tūc secus psumit̃.n.q voluerit substitutū matri pferri,vt.l.peto.de lega.ij.pbat̃ in.l.fideicōmissa
32 .§.siqs ita.¶ †Quero ꝛ nōt.pone q testōr reliqt vxori sue aliquid donec vitā vidualē seruauerit ipsa transiuit ad secūda vota illo relicto puat̃ per transitum ad secunda vota.An sic excludat̃ a tacita pupillari.dominus Bar.dicit illud legatum vel fideicōmissum annuum pōt deberi pro futuris annis a substituto pupilli sicut ab ipso pupillo.l.si fundum sub conditione.§.si pater.de leg.j.facit.l.non solum.la prima.§.liberator.de libe. leg.ꝛ ideo sicut per transitum ad secunda vota testator voluit eā illo relicto priuari in persona substituti seu alterius heredis pupilli p cursum ꝛ successionem tpis,eadē rōne pōt psumi qd voluerit eā excludi a tacita pupillari p transitū ad secunda vota. ¶ Tertio pōt pbari ex qditiōe psone matri ꝛ similiū psonaꝝ d quibus excludēdis tractat̃,qd.n.si vxor erat inimica testōris,forte qd habuerit amicitiā cū scholari,ꝛ sic multū testōrē offenderat, certe psumā testōrē voluisse eā excludi a tacita pupillari, vt.l. iij.in fi.ꝛ.l.ex pte.ff.de adi.lega.l.si inimicitie.de his q.vt idig.
33 hoc tz Guil.ꝛ do.Bar.qd no.¶ †Sz q̄ro qd si mulier nō est capax hrditatis pupilli,q2 nō petijt tutorē.Rñdeo q excludit̃ a tacita pupillari,q2 pinde est,ac si nō esset,vt.l.ij.in fi.ff.ad tertul.l.j.§.pe.de bono.pos.ɔtab.l.si necē.§.si deportatus.de bo. libe.cū si.Idem esset dicendū si post mortem viri ante mortē pupilli vxor testōris aliqd inhonestū facit.l.fideicō.C.de fideicō. l.sororē.C.de his qbus vt indig.¶ Quarto dixi q probatur ex conditione persone substituti.Pone.n.q frater pupilli filius testōris est,ipsi pupillo vulgariter substitutus.An tacita pupillaris excludat matrem.Respondeo sic,q2 psumptio est qd testator voluerit filiū suū vxori pferri.arg.d.l.cū acutissimi.cū si. hoc sentit gl.in.l.pcibus.i gl.fi.ꝛ Azo.in summa illius ti.hoc tenet Iaco.de are.in.l.fi.C.de insti.ꝛ substi.hoc tz do.Bar.dicit hoc sibi videri multū consonum voluntati defuncti.pro hoc l.peto.§.fi.de le.ij.l.generaliter.C.de insti.ꝛ substi.ff.de here.insti.l.lucius.ꝛ pdicta vera in fratre pupilli.secus in fratre testato-
34 ris patruo pupilli hz Guil.vt.l.iij.scd̃o rñso.de leg.j.¶ Quero qd de matre defuncti que est pupillo nepoti vulgariter substituta in tacita pupillaris i ea qtenta matrē pupilli excludat.Guil. dicit idē q in filio pari rōne qm̄ ab intestato pariter succederet pupillo sicut filius testōris pupilli frater,vt.d.auc.defuncto.Itē q2 de parentibus arg.d.l.iij.post prin.de lega.prestan.ꝛ hoc dictū Guil.approbat.d.Bar.Quartus effectus pupillaris substitutionis est q pr̃ facit filio heredē necessariū illū quē potest facere sibi,vt.l.ij.§.si prius.de vulg.ꝛ pupil.in fi.l.ꝛ.l.hz ꝛ si plures .§.quos possum.eo.ti.qd est no.q2 existentia sui heredis in isto pupillariter substituto operabit̃ transmissionē hereditatis pupili non adite sicut hereditatis paterne eadē ratione.de quo p. d.Bar.in.l.si filius qui patri.de vulg.ꝛ pup.

Septimo ꝛ vltimo Principaliter est vidēdū quar̃ substō pupillaris fi-
35 niatur.gl.in.l.pupilari.de vul.ꝛ pup.dicit † qd finitur sex modis.Primo pubertate adueniente, vt.d.l.in pupillari.Scd̃o per aliud testm̄ validum,vt.l.siquis.§.fi.eo.ti.Tertio agnatione posthumi,vt.l.si pater filium.eo.ti.Quarto q nō adeat̃ hereditas ex paterno testō.l.ij.§.adeo.Quinto capitis diminutione pupilli.ēt minima.ff.de adopt.l.nec ei.§.cox.Sexto si testōr certū tēpus taxauit,vt.l.si qs ita.ff.de vulga.ꝛ pu.ꝛ Syn.addit octauū modū.s.si testm̄ rumpitur per querelam inofficiosi testamenti in totū ppositū.vt.l.papi.§.sed nec impuberis.ꝛ i gl.l.ij. §.plane.ꝛ in.l.in substitutione.de vulg.ꝛ pu.Guil.addit aliū

casuz.s.q finiatur impuberis deportatiōe.C.de bo.dāna.l.j.ff. de iniust.testa.l.si qs filio exheredato.§.irritū.⁊ in.l.j.§.exigit. de bo.pos.sm tab.May.in hoc nihil dicit vltra gl.d.Jo.de paliar. Jdē ⁊.d.Frā.Jdē.d.bar.ad examinationē huius latiꝰ loquitur ⁊c.sic substō pupillaris deficit qñqz ab ipso initio,qꝛ deficit in ea aliqd de substātialibus q̄ ad essentiā eius requirunt,⁊ dic vt.s.dixi,qñqz deficit ex postfacto ⁊ hec est ꝓprie materia nr̄a.

36 †Et h q ex postfacto deficiat ꝯtingit quatuor modis.¶ Primo ex persona testātis seu testamēti.Scđo ex ꝑsona substituti. Tertio ex ꝑsona eius cui facta est substō.Quarto ex ipsa substitutiōe.De his igit per ordinē videamus.¶ Primo dixi q deficit rōne ꝑsone testātis seu testamēti,puta si testator fuit deportatus,vñ vitiat eius testm̄,vt.d.l.si qs filio exheredoto.§.irritū vel si alius fecit testm̄,vt.d.l.si qs cū.§.fi.vel si testm̄ sit ruptuz posthumi agnatione,vt palleg.l.si pr̄ filiū qđ ē verū sm iura antiqua,hodie vero remanent tabule pupillares,vt.s.dixi dū principaliter quesiui.Jtē si nō adeat hereditas,vt.d.l.ij.§.adeo,qđ intellige nisi sustineat substitutio pupillaris p edictū si qs omissā testa.vt ibi dr̄,vel nisi existētia sui heredis h operet,vt.l.si filius qui patri.de vulg.⁊ pup.⁊.s.dixi.Jtē testō rupto per q̄relā in totū,vt.d.l.papi.§.sed nec.qđ sir̄r intellige nisi sm opi.dicentiuz q hodie remanent firma legata ⁊c.p auc.ex cā.Jtē si testm̄ irritat per bono pos.ꝯtab.intentatā añ aditā hereditatez hoc membrū non ponit.d.Bar.⁊ no.in.l.illud.de ꝯtab.ff.⁊ in

37 l.vt liberis.C.de colla.¶ †Scđo mō deficit substitutio pupillaris ex ꝑsona substituti.puta si nō reperit capax tpe mortis pupilli,vt.l.si is q heres.de vulg.⁊ pup.qđ intellige si non est capax in totū si vero est capax ꝓ parte ⁊ pro parte non,dic vt.l.is qui ex bonis.ff.de vulg.⁊ pup.¶ Tertio mō irritat substitutio pupillaris ex persona pupilli cui facta est hoc pluribus modis ꝯtingit. Primo adueniente pubertate,vt.d.l.i pupillari.Querit circa hoc do.Bar.vtrū sufficiat vltimū annū tetigisse,an sit necesse qđ sit ꝯplectus rñdet q possunt allegari p ⁊ ꝯ iura que ponunt in.l.iij.§.minorē.ff.de mino.Veritatē dicit hanc qđ eo tpe quo pupillus incidit posse testari eo tpe ⁊ momento deficit substitutio pupillaris,qđ ꝓbat nā substitutio pupillaris fit in ꝓuisione filij q pp etatis defectum ipse sibi ꝓuideri nō potest.l.ij. in prin.de vul.⁊ pup.insti.eo.circa pn̄.cū ergo incipit posse testari desinit substitutio pupillaris,qꝛ non est ei prouisio quo aūt tpe hoc sit dic vt.l.qua etate.ff.de testa.¶ Scđo deficit si testator aliā etatē impuberis taxauit,vt in palleg.l.si ita qs.¶ Tertio deficit capitis diminutione ēt minima,vt in palleg.l.vt ei.§. coꝝ.Sed hic aduerte,qꝛ lz desinat substitutio ipso iure,tñ in effectu remanet valida,qꝛ debet hr̄ditas ex stipulatione illis ꝑsonis q̄ succederēt adoptione nō facta,vt.l.his verbis.de adop.

38 ⁊.l.cā cognita.ff.de vulg.⁊ pup. ¶ †Quero qd si pupillus fuit passus maximā capitis diminutionem,qꝛ deportatus vel seruus effectus que pene pñt cadere in pupillū doli capacē,vt.l.si arrogasti.ff.de tutel.⁊.l.impuberis.de fal.⁊.l.ipuberē.de fur.an tunc viuent tabule pupillares,rñdeo sic,naz remota minori etate pupillus non posset facere testm̄ iō sibi pater facere non poterit sicut qñ esset talis pupillus q post mortē pr̄is reincideret i ptāē alterius.ff.de vulg.⁊ pup.l.j.hoc tz Guil.sed ꝯ h opponit qñ filius dat in adoptionē saltim effectus pupillaris substitutionis remanet,vt.s.dixi,quare ergo non ita hic rñdeo arrogatio fit in fauorem filij,vt in palleg.l.nec ei ideo non tollit effectū substitutionis,q̄ similiter fit ad fauorē filij,sed deportatio fit ad dānum ipsius,⁊ pp eius delictū merito tollit ea q̄ sunt ad eius fauorē,qm̄ ad hoc fit.Jdeo cū ꝑdat ea que sunt iuris ciuilis que ꝑdit hoc vt heredē habere non possit.Contra hanc determinationem oppo.qđ substitutio deportatione non tollat,vt.l.ex facto.§.ex facto.ad treb.⁊.l.statius florus.§.cornelio felici.ff.đ iure fisci.Solu.ꝯria loquunt in substitutione fideicōmissaria que erat ad onus ⁊ ꝯmodū alioꝝ.Jō deportatio ipsius grauati non pōt extinguere id qđ spectat ad ꝯmodū alterius,sed in casu nostro substō pupillaris est ad ipsius deportati ꝯmodū.Jdeo extinguit.¶ †Quero qd si pupillus efficiat religiosus an finiatur

39 substitutio,hec questio nō vr̄ ꝓcedere,nā pupillus religioni nō obligat,vt.i.c.ij.extra de regu.Quare Guil.rñdit q intelligat q parentes euz obligauerunt religioni.vt.l.lucius.§.pe.ad muni.⁊.l.j.⁊.ij.C.de mu.⁊ bono.inter pa.⁊ fi.nō conti.lib.xij.vel intellige qđ fuit factū ex dispēsatione pape,vt.ff.de re iud.l.qdā ꝯiulebāt hoc casu dicit ipse finiet substitutio,qꝛ filius efficit intestabilis ēt remoto etatis impedimento,vt in auc.ingressi.non obst.qđ dr̄ de filio in arrogationē dato,vbi non extinguitur substitutionis pupillaris effectus,qꝛ arrogatio non est impedimentū perpetū sed de facili solui pōt emācipatiōe vel similibus modis,qđ dictū Guil.limitat Bar.nā inquantū de filio effecto religioso ex dispēsatiōe pape dicit est verū,sed inquātū đ filio religioni tradito a parētibus non vr̄ verū,qꝛ decretales dicunt q filius traditus religioni non est ꝑpetuo obligatus,sed poterit penitere donec venerit ad.xiiij.an.vt in.c.ij.extra de reg.Jnteriz tñ tz ingressus,vt ibi dr̄.Jō ipse dicit idē esse hoc casu q in filio dato in arrogatiōnē.s.q extinguat sed non totaliter,vt.s.dixi. qđ maxime verū est,qñ a sola matre post mortē pr̄is tradit monasterio qđ fieri pōt.vt.d.c.ij.p Jnn.ne sit in ptāte mr̄is extinguere substitutionem factā a patre.Jtē finit substitutio pupillaris emancipatiōe pupilli si ante mortē patris emancipatus fue

40 rit,vt.l.coheredi.§.cū filio.ff.de vulg.⁊ pu.¶ †Ultio q̄rit do. Bar.qd si filius haberet filios intra tpa pubertatis,nā ē possibile qđ mulier ꝯcipiat in.xj.an.⁊ pariat ante finem.xij.lz sit ꝯ cōem ꝯsuetudinē,ar.l.si maior.C.de legi.here.hoc est qđ dicit decretalis de impuberibus quoꝝ malitia supplet etatem,vt extra de despon.impu.c.de illis.Rñdet ipse q si hoc possibile sit pupillaris substō finiet natiuitate filij,vt.l.ex facto.in pnc.ff.de vulg.⁊ pup.Quarto dixi q deficit substō pupillaris ex defectu ipsius substōnis,vt si est facta sub ꝯdi.extrinseca que deficit,vt ff.de vul.⁊ pup.l.qui liberis.in prin.alias cum plures.

SVMMARIVM.

1 Substitutio exemplaris cur sic vocetur,⁊ sit introducta.
Substitutionis exemplarie materia ceteris est difficilior.
2 Exemplar in quo differat ab exemplato.
3 Substitutio exemplaris an ea requirat que ⁊ pupillaris.
Spurij non sunt vocandi filij.
4 Substitui exemplariter per filiū patri furioso,an possit.
Substitutio exemplaris filiū non requirit impuberem.
5 Substitui exemplariter filio furioso impuberi aut mentecapto an possit.
6 Substitutio exemplaria filium in potestate non requirit.
Patria potestas est de iure ciuili.
7 Substituere exēplariter filio,nūquid possit mater binuba,maxime si ante secunda vota substituerit.
8 Substitutio exēplaris nō exigit filiū substituētis effici sui iuris.
9 Substitutio exemplaria,quo tpe reqrat in substituto insaniaz.
10 Substitutio exemplaris,vtrum velit filium cui fit fuisse institutum vel exheredatum.
Substitutionem pupillarem exheredato facere,cur quis possit non autem exemplarem.
11 Substitutio exēplaria furioso facta minus legitima,an valeat.
Querela inofficiose donationis quando habeat locum,⁊ quem effectum,⁊ quanto tempore duret.
12 Substitutio exēplaris nūqd requirat pr̄ne hr̄ditatis aditionē.
13 Substitutio exēplaria tacite ⁊ expresse,vtrum possit fieri.
Substitutio exemplaris tacita,an contineatur in vulgari expssa filio facta.
14 Substitutio pupillaris expressa,vtrū tacitā exēplarē ꝯtineat.
15 Substitutio exemplaris quibus fieri possit.
Substitutio exemplaris fit intuitu humanitatis.17.
Prodigalitas humanitatem,an mereatur.
16 Substō exēplaris,ptīz expssa,partiz tacita dari nunqd possit.
17 Substitutionē pupillarē induxit iuris ciuilis rigor.
Mater illius cui fit substitutio exemplaris,an preteriri in tabulis exemplarijs possit.
18 Jntellectus.l.humanitatis.C.de impu.⁊ alijs substi.19.
20 Substitutio vbi pater vel mater se substituūt,an valeat.
Substitutio exemplaria,an habeat oēs effectus pupillaris.
21 Substitutio exemplaris nunquid trahatur ad bona patris ⁊ filij vndecunqz quesita.
Substitutio exemplaris tacita non excludit matrem.
22 Substitutio exemplaris a patre ⁊ matre facta quem ex substitutis preferat.
23 Administratio bonoꝝ filij in vita patri quando interdicta.
24 Substitutus per matrem filio furioso,an preferendus substituto quem auus dedit in eisdem bonis.
25 Substō exēplaris an illis modis qbus pupillaris finit finiat.
26 Cessare ⁊ extinguere differunt.
27 Substitui exemplariter,an possit furioso qui ante dementiam testamentum fecit.
28 Substitutio exēplaris an extinguat si furioso nascat filius.
29 Substitutio exemplaris ex defectu ꝑsone cui est facta finitur.

¶ De

¶ De exemplaria substitutione.

Upra diximus De substōne pupillari. Sed
qꝛ substitutio exēplaria est introducta
ad exemplū pupillaris. vt. l. humanitatis. C. de im-
pube. ⁊ alijs substi. Jdō restat de exēplaria substōne
videre. Circa quā examinādā ð aliqbus pncipalr est querēdū.
Prio quare vocet̃ exēplaria siue exēplaris. Scdo an sit eadē
cā pducēs substōnē exēplariam q̃ in pupillari. Tertio vtrū oīa
q̃ reqrunt̃ in pupillari, reqrant̃ in exēplaria. Quarto an possit
fieri substitutio exēplaria tacite ⁊ expsse sicut pupillaris. Quin
to an hēat oēs effectus, quos hꝫ substō pupillaris. Sexto ⁊ vl-
1 timo an finiat̃ eisdē modis. ¶ †Redeamus ad pmū, ⁊ q̃ro qua
re ista vocet̃ exēplaria cōis rñsio ē ⁊ vera qꝛ ē iducta ad exēplū
pupillaris, vt sicut pri pmittit̃ substituere filio ipuberi, ita filio
furioso ⁊ mētecapto, vt. l. ex facto. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. humanita
tis. de impube. ⁊ alijs substi. C. ⁊ insti. de pupil. substi. §. qua rō-
ne. Nec in corpore iuris sunt plures tex. qui de hac substōne lo
quāt̃. Jdō huiꝰ substitu. mā ceteris ē difficilior cū i ea tex. deficiāt
2 ¶ Sꝫ ꝯ pdicta opponit̃, naꝫ exēplar dr̃ illud vñ sumit̃, sꝫ sum-
ptū dr̃ exēplatū. l. j. §. si qs duobꝰ de bono. pos. fm tabu. i. l. ij. ff.
de fid. instru. Jdō hec substō magis deret dici exēplata quā exē
plaria vel exēplaris, Rñdet Guil. qd cū ista noīa ppria ad be-
ne placitū iponant̃ de eoꝝ rōne nō ē disputandū, vt. l. ij. de ꝯsti.
pecu. ⁊ no. ff. solu. ma. sup rub. vel aliter ⁊ verius ꝯtrium loquit̃
qñ scriptura exēplata est ab alia, hic vero loquitur qñ vna res
ad exēplū alterius fit nō qd sit eadē, sed qꝛ vtrūqꝫ ē principale,
ideo possum eā vocare exēplar ⁊ exemplatū. Uenio ad fm ⁊ q̃
ro an sit eadē cā pducens exēplariā substōnē q̃ est in pupillari
docto. dicūt ꝙ sic, quia sicut pupillaris inducta fuit ex eo quod
pupillus sibi per testamentum prouidere non poterat, ita exē-
plaris, qꝛ furiosus mentecaptus ⁊ similes sibi per testamentum
puidere non pñt, vt. l. ex facto. ⁊. l. humanitatis. §. qua rōne. d.
Bar. circa hoc latius dicit aut q̃ris an dicte substōnes ꝯueniāt
in causa efficiēte, ⁊ dic qd non, qꝛ pupillaris substitutio fuit mo
ribus introducta, vt. l. ij. de vulg. ⁊ pup. in prin. Sed exēplaris
fuit introducta lege vel constitutione principis, vt. d. l. humani
tatis, Aut queris an ꝯueniant in cā finali, ⁊ tunc in cā finali in
genere ꝯueniūt, qꝛ vtraqꝫ fuit introducta ad puidendū ei q sibi
puidere nō poterat. Aut in cā finali in specie ꝯsiderata, ⁊ tūc
non conueniunt, qꝛ pupillaris fuit introducta ad prouidendū ei
q pp etatē sibi puidere non poterat, exēplaris vero non, qꝛ non
3 erat etatis ipedimētū sed morbus, vt. d. l. humaniatis. ¶ †Ter
tio principaliter est videndum an oīa que requirant̃ in substō-
ne pupillari requirant̃ in exēplaria, ⁊ sic ad esse eius reqrantur
illa. viij. de qbus dixi in materia pupillaris. Et prio in pupillari
reqritur ꝙ sit de liberis ille cui fit substitutio. An hoc in exem-
plaria requirat̃, rñdeo sic, vt. d. l. humanitatis. sed q̃ro ð qbus li
beris dꝫ intelligi. rñdeo aut q̃ris de legitimis ⁊ naturalibus, ⁊ in
hoc ꝯueniūt, vt. d. l. ex facto, ⁊. l. humanitatis. Aut ð legitimis
tm̃, ⁊ idē. ff. de adop. l. arrogator, ⁊. ff. de vul. ⁊ pup. l. sꝫ si plures.
§. in arrogato. qꝛ cū nō reperiat̃ discordātia inter eos similitudi
ni stabimus. Aut de liberis naturalibus tm̃, ⁊ i hoc differūt, qꝛ
in istis nō pōt substitui pupillariter, qꝛ i ptāte nō sunt. ff. ð vulg.
⁊ pup. l. lucius. sed exēplaria pōt eis fieri, qꝛ nō fit rōne patrie
ptātis, vt. j. dicā. Aut ð spurijs ⁊ in hoc ꝯueniūt, qꝛ tales nō sunt
vocandi filij, vt in auc. ex complexu. C. de ince. nup. ⁊ in corpore
quib. mod. natu. effi. sui. §. fin. Jdeo nec pupillaris pōt eis fieri
4 nec exēplaris. ¶ †Quero econuerso, an pri furioso p filiū pos-
sit substitui exēplariter. vr̃ ꝙ sic, qꝛ pr̃ furiosus ē sub guberna-
tione filij, vt. l. is. ff. ⁊ tu. ⁊ cu. da. ab his. Guil. ðt ꝯtriū. qꝛ. l. de li
beris loquit̃ tm̃ ergo. vt. §. de viro. ꝓterea in pupillari filius pri
substituere nō pt ergo nec in exēplaria q̃ ad eius exēplū ē intro
ducta. nō ob. p alle. l. is q, qꝛ illud ē i administratione rā bonoꝝ fi
lij q̃ꝫ econtra, vt no. in. d. l. is qui. ⁊ hanc partē tenet do. Ray.
⁊ Bar. ⁊ oēs. ¶ Quero in pupillari substitutiōe requirit̃ qd fi
lius sit impubes, an hoc requirat̃ in exēplaria. Rñdeo non, vt
d. l. ex facto. ⁊. l. humanitatis. que loquunt̃ in his filijs q pñt fi-
5 lios suscipere. ⁊ tex. in. d. l. ex facto ðt puberē. ¶ †Quero qdā
hꝫ filium furiosum impuberē vel mentecaptū an possit sibi sub-
stituere exemplariter. Dy. ⁊ Jac. de are. tenent quod nō rōne,
qꝛ cū in eo sit duplex defectus, scꝫ naturalis, qꝛ pupillus ⁊ acci-
dentalis, qꝛ furiosus vel mentecaptus dꝫ p̃ualere naturalis cā,
vt. l. q hꝫ. ff. de tute. Guil. dicit aliter, ⁊ melius. Aut furiosus i-
pubes nō est in ptāte, ⁊ pōt ei exēplarie substitui cū pupillaris
fieri nō possit pp ptātis defectū. Aut est in ptāte, ⁊ tūc si ei fiat
exēplaria ĩ. tpa pubertatis valebit iure pupillaris. ar. d. l. q hꝫ
post valebit iure exēplaris. argu. l. cēturio. ff. de vul. ⁊ pup qd ē
verū si fuit sine limitatione tpis, vt. j. dicā. Non ob. huic vltimo
mēbro substitutio q̃ sumit vnū effectū non trāsit in aliū, vt. l. ver
bis. ⁊. l. in pupillari. ff. de vul. ⁊ pup. Nā substitutio que incipit
valere iure directo non trāsit in fideicōmissaria. vt in ꝯtrijs, sed
vna directa in aliā directā bñ trāsit, vt. l. iij. §. q fideicōmissaria.
6 ff. de here. insti. ⁊ p alle. l. cēturio. ¶ †Quero in pupillari sub-
stitutione requirit̃ ꝙ filius sit in ptāte. q̃ro quid in exemplaria.
Rñdeo secus, qꝛ in. l. humanitatis. prealleg. substō hec pmittit̃
parētibus vtriusqꝫ sexus. Sꝫ q̃ ē rō diuersitatis inter vnā ⁊ aliā
l. inter pupillarē ⁊ exēplariā. Gui. ⁊ Cy. i. l. pcibus. dicūt ꝙ rō
est ista, qꝛ substō pupillaris ē introducta fm rigorē iuris ciuilis
qꝛ pupillus ex tali rigore ipedit̃ testari, ergo ei non pōt substitui
nisi ab eo q hꝫ ipsūꝫ in ptāte, cū patria ptās sit de iure ciuili, vt
l. nā ciuiū. ff. de his qui sunt sui vel alie iu. Et qꝛ de iure ciuili pr̃
cū filio vna psona censet̃ vt insti. de inuti. stipu. §. ei q sed filius
furiosus vel mētecaptus nō ipedit̃ testari pp aliud impedimen
tū iuris ciuilis sed magis ob qddā infortuniū sibi obueniēs in p
sona, idō ex quadā humanitate puidet̃, vt pꝫ. in. l. humanitatis,
sed hec humanitas pariter cadit in pr̃e ⁊ mr̃e, vt. l. furiose. ff. de
cura. furio. ergo ⁊c. do. Bar. dicit ꝙ ista rō non vr̃ vrgēs, quia
pupillus ipedit̃ pp defectū intellectꝰ sicut furiosus. Ray. red-
dit aliā rōnē sicut in exēplaria est maius impedimētū q̃ꝫ in pu-
pillari qꝛ i pupillari est ipedimētū certū ⁊ determinatū. s. etatis
defectus, sꝫ in exēplaria est incertū ⁊ indeterminatū, qꝛ nescitur
qñ cesset, qꝛ poterit eē ppetuo furiosus, ergo i exēplaria fuit cau
tius, ⁊ latius puidēdū vt a pr̃e ⁊ matre fieri possit, vt. l. j. §. sꝫ ⁊ si
qs. ff. ad carbo. cū si. hec ratio no placet Bar. qꝛ ppetuū impe-
dimētū itelligit̃ dū viuit, vt. l. iij. ff. p so. Sꝫ si pupillꝰ decederet
pupillari etate in ppetuū fuit ipeditus. ita furiosus in furore de
cēs, idō ðt ipse ꝙ rō ꝯcludēs assignari nō pt, sꝫ psuasiōes, ⁊ sic
7 tutius rñderet̃ p. l. nō oīum. ff. de legi. ¶ †Querit. d. Bar. an.
mr̃ q̃ ad. ij. vota transiuit possit filio exēplarie substituere, ⁊ rñ-
det qd nō, qꝛ h̄ substitutio ē ex quadā humanitate inducta q̃ hu
manitas cessat in mr̃e, q̃ ad. ij. vota trāsiuit, vt. l. lex q̃. C. de ad-
mi. tu. Preterea apud eā educari ñ dꝫ. vt. l. j C. vbi pu. edu. dꝫ.
Preterea tali mr̃i nō ꝯcedit̃ eius tutela. vt i auc. h̄ faciꝫ. C. qñ
mul. tu. offi. fun. po. Si igit̃ i vita iterdicit̃ ei administratio bono
rū filij, multe magis in morte ¶ Quero qd si mr̃ fecit filio furio
so testm̃, deinde postea ad. ij. vota trāsiuit, an finiat̃ substō exē-
plaria, rñdeo ꝙ sic, qꝛ requirit̃ qd tpe quo testator morit̃, adsint
illa q̃ ad substōnē reqrūt̃. vt. l. coheredi. §. cū filio. de vul. ⁊ pu.
8 qd nō ē i casu pposito ergo ⁊c. ¶ †Quero i pupillari substōne
requirit̃ qd p morteꝫ substituentis pupillus efficiat̃ sui iuris, an
idē sit in exēplaria facta furioso, rñdeo ꝙ nō, qꝛ qualitercūqꝫ
sui iuris fiat, siue p mortē siue alio mō substō durat cū in ea non
requirat̃ qd substituens hēat in ptāte, vt. s. dixi. ¶ Quero i pu-
pillari substōne reqrit̃ qd post mortē testatoris pupillus non sit
recasurus in ptātē alterius, sꝫ sui iuris efficiat̃, an hoc in exēpla
ria reqrat̃, rñdeo sic, qꝛ solū hoc casu introductū est, vt qs possit
alteri facere testm̃ cū ipedit̃ pp dementiā vel furorē. Si vero p
aliū defectū ipediret̃, puta qꝛ ē in alterius ptāte nō posset ei sub
stitui. rō qꝛ si p se nō posset facere testm̃ ipedimēto cessante tūc
nec per aliū sibi fieri posset vt. l. neqꝫ p se. C. de here. insti. Et p
istā rōnē dicit Guil. qd si furiosus ante furorem esset de tali cri-
mine ꝯdēnatus pp qd efficeret̃ itestabilis qd non posset sibi sub
stitui exemplarie, vt qꝛ ꝯdemnatus de heresi, vt. l. manicheos.
C. ð here. vel depor. vl' simi. vt. l. si qs filio exheredato. §. irritū.
9 ff. ð iniu. testa. ¶ †Quero qñ requirat̃ ꝙ quis patiat̃ defectuꝫ
dementie furoris vel similis, vt ei fieri possit substitutio exēpla
ria. rñdeo non tm̃ tpe testamenti, sed mortis. arg. l. ij. §. si extra-
neus. ff. de vul. ⁊ pup. cū ergo i h̄ nō repit̃ discordātia iter pupil
larem ⁊ exemplariā remanet similitudo. Jteꝫ in pupillari requi
rit̃ ꝙ pr̃ sibi faciat testm̃, an hoc reqratur in exemplaria, rñdeo
sic nā cū testm̃ pr̃is sit pncipale, ista substitutio q̃ ē testm̃ filij, vt
l. ex facto prea le. est accessoriū. Preterea opꝫ qd ꝯsumetur, ⁊
assumat vires a suo principali, vt. ff. de vul. ⁊ pup. l. ex pupillari.
Preterea pbatur in. d. l. humanitatis. que reqrit ꝙ qs in filio
cui facit exemplariā saltem relinquat legitimā sibi, ergo testari
dꝫ, sed hoc fallit in milite, vt. l. miles ita in fi. de testa. mili.
10 ¶ †Sexto reqritur, i pupillari qd filius cui fit sit institutus vel
exheredatus. An hoc in exemplaria reqratur rñdeo i eo qd di
xi institutus ꝯcordant sed in eo qd dixi exheredatus discordant
nā in. d. l. humanitatis dr̃ qd dꝫ ei de necessitate relinqui lrima.
¶ Quero que sit ratio diuersitatis, quare exheredato fit sub-

stitutio pupillaris exẽplaris nõ r̃ndeo, doc. dñt cõiter q᷑ pupil
laris est introducta ẜm iuris rigorẽ occasione patrie ptãtis, que
durat siue filius sit institutus siue exheredatus igitur in pupil
lari agit̃ de pnidẽtia filij, idõ sibi ẽt exheredato fieri põt, sed exẽ
plaris est introductio ex quadã humanitate, q̃ humanitas ces-
sat cũ filius exheredat̃ cũ exhr̃datio sit ɔ̃ria pietati, vt. l. j. ⁊ l. ti
tia. ff. de inoffi. tes. ⁊ hãc opi. tꝫ Guil. Ray. dĩt aliter, ⁊ sic pupil-
laris substitutio fit ipuberi qui põt esse doli capax. vt. l. impube
rẽ de fur. ⁊ sic cã ingratitudinis ɔmittere põt, ⁊ sic exheredari
insti. ð pupil. substi. §. nõ solũ. Furiosus ãt nõ pt cãm ingratitu
dinis ɔmittere, ergo ⁊c. Bar. hanc rõnẽ reprobat, q᷑ põt eẽ qd̃
furiosus cãꝫ igratitudinis ɔmiserat ante furorẽ obueniẽtẽ, ⁊ sic
exheredari posset, ⁊ sibi substitui, ac si esset in ltima institutus.
11 ¶ †Quero dr̃ in in. l. humanitatis qd̃ illi cui fit exẽplaria dꝫ re
linq legitima ꝙ si ei relinquat̃ minus ltima, an valeat talis sub-
stitutio. Hoc tenent ꝙ sic, q᷑ cũ possit agere ad supplementũ,
vt. l. oimodo C. de inoffi. test. perinde ẽ ac si esset in ltima institu
tus. ¶ Quero circa hoc filio furioso relinquit̃ minus ltima ⁊ ei
substituit̃ exẽplarie, dixi ꝙ eoipso qd̃ ad supplemẽtũ agere pt;
vꝫ substitutio, quid si steterit p quinquẽniũ qd̃ nõ egerit, an va-
leat substitutio vel agere possit. r̃ndeo substitutio vꝫ, q᷑ filius sui
culpa ltima integra excludit̃, q̃ substitutio nocere nõ dꝫ. Pre-
terea substõ hec est ɔmodũ filij, ergo ⁊c. Sed an post ɋnqnẽniũ
a die adite hereditas ad supplementũ agere possit Bar. dĩt qd̃
non p casum. l. si quis filiũ in fi. C. de inoffi. testa. ⁊ l. fi. C. de inof
fi. dona. eã sic inducẽdo Querela inofficiose donationis hꝫ lo-
cũ, siue aliqd est relictũ ei q agit querela, siue nõ, ⁊ qñ ei relictũ
est dicta querela solũ operat̃ qd̃ ei suppleat̃ qd̃ deest ad ltimaꝫ,
vt no. in. l. j. C. de inoffi. do. Et sic dicta querela hꝫ effectũ iuris
agendi ad supplementũ dicto casu ⁊ finit̃ ɋnqnẽnio, vt. d. l. si qs
filiũ. §. fi. ⁊ d. l. fi. ⁊ sic est ibi casus. pterea istud ius agendi ad
supplemẽtũ succedit loco q̃rele inofficiosi, vt. d. l. oimõ. Sꝫ ac-
tio q̃ i alterius locũ surrogat̃, ẽ illius nãe, illi⁹ vite cuius est ipsa
ẜm primeuã ⁊ primordialẽ suã naturã, vt. l. j. §. hec actio. ff. si qs
te. lib. esse ins. Concludit̃ ergo qd̃ post ɋnqnẽniũ a die adite he
reditatis nõ possit agere ad supplemẽtũ. ⁊ tunc valeat exẽpla-
ria substitutio. ita tenuit ɔsulendo Bar. in ciuitate Perusij p
12 d. ll. ⁊ p dictas rõnes. ¶ †Octauo ⁊ vltio in pupillari substõne
reqrit̃ qd̃ pr̃na hr̃ditas adeat̃. q̃rit circa hoc Bar. vltra alios.
An idẽ sit in exẽplaria, ⁊ vr̃ qd̃ non, q᷑ furiosus adire nõ pt nec
curator vt. l. fi. §. sinautẽ perpe. C. de cura. furio. circa hoc ipse
sic distinguit, Aut ẽ institut⁹ solus furiosus a prẽ i cuius ptãte
erat. ⁊ tũc existẽtia sui hr̃dis ɔfirmat tabulas exẽplares vt. l. fi.
§. fi. C. de cura. fu. ⁊ ar. eoꝝ q̃ dixi in materia pupillaris. Si ãt
nõ erat in ptãte substituẽtis, q᷑ mr̃ ei substituit̃ vel hẽbat extra-
neũ coheredẽ, quo casu existẽtia non poterat operari, tunc req-
rit̃ aditio cohr̃dis, vt. l. apud iulianũ. §. idẽ iulianus. ff. ad treb.
vel dabit̃ sibi cur. q petet bono. pos. ẜm tab. q̃ bono. possessio, lꝫ
iure non sit ẜm opi. positã in. l. fi. §. tali. C. de cura. fu. tñ confir-
mat tabulas exẽplares cũ ɔfirmet fideicom. vl̃e, vt. l. cũ hr̃s. in
sti. ff. ad treb. tu adde aliã. l. lucius. §. fi. ð leg. ij. ⁊ l. nã qd̃. §. qui
ɔpulsus. ad treb. ⁊ l. qui plures. §. fi. de vulg. ⁊ pup.
13 **Quarto** †principaliter ẽ videndũ, an substitutio exem
plaria possit fieri tacite ⁊ expsse sicut pupilla
ris, ⁊ ꝙ expsse fieri possit ẽ certũ. vt. l. humanitatis. ⁊ l. ex facto
⁊ §. qua rõne. s̃. alleg. lꝫ de tacita dubitat̃. ¶ Quero vltra an in
vulgari expssa facta filio ɔtineat̃ tacita exẽplaria. Guil. ꝙ non
tali rõne, q᷑ casum aduersamq; fortunã liberi hois spectare nõ
demus. vt. l. inter stipulantẽ. §. sacrã. de ver. obli. cũ si. d. Ray.
idẽ tali rõne duo spãlia non pñt ɔcurrere, vt. l. cum postula. §.
gñaliter. ff. de iure do. l. j. C. ð do. pmis. sed ꝙ vulgaris expssa cõ
tineat tacitã pupillarẽ est speciale, ergo nõ debemus dicere ꝙ
contineat aliam. s. exemplariam. Bar. dicit aliter, ⁊ sic si tem-
pore quo fit substitutio vulgaris ille non erat furiosus tũc nõ cõ
tineat tacitã exẽplarẽ, q᷑ casuꝫ aduersamq; fortunam ⁊c. ⁊ ita i
tellexerũt dicti doc. lꝫ si illo tẽpore erat furiosus tunc continea-
tur tacita exemplaria arg. l. qui neq;. ⁊ l. si predia. ff. de reb. eo.
Nec tunc obst. illa ratio q᷑ casum aduersamq; fortunam ⁊c. q᷑
illud est verũ quando duo specialia habent originẽ ex eodeꝫ fon
te, sed hic habet originem ex duobus fontibus, q᷑ ab vno pter
etatem ab alio propter furorem vnde possunt ɔcurrere. ff. si cer.
pe. l. singularia. Preterea ista duo specialia nunq̃ concurrere
poterũt q᷑ donec habet locuꝫ pupillaris cessat exemplaria per.
l. qui hꝫ de tutel. Concluditur igitur ꝙ contineat tacitam exem
14 plariam sicut tacitam pupillareꝫ. ¶ †Quero vltra nunquid in
expssa pupillari ɔtineat tacita exẽplaria. Guil. ⁊ do. Ray. di-
cũt ꝙ sic. q᷑ in hr̃tibus simbolũ facilior est transitus, vt. l. si rẽ. §.
itã qnecũq;. de rei ven. l. si acceptilatũ. de accepti. l. iij. §. fin. de
bono. pos. do. Bar. dĩt aliter. ⁊ sic. Aut pupillaris substitutio ẽ
facta cũ limitatione certi tp̃is, ⁊ tunc si põt valere iure pupilla-
ris vꝫ ⁊ post illud tp̃s expirat ois effectus illius substitutionis.
ar. l. si ita qs. de vulg. ⁊ pup. Aut talis substitutio ẽ facta si sine
tp̃is limitatiõe, vt q᷑ dixi talis heres est filio meo, nec dixit si de-
cesserit in pupillari etate, tũc si est facta filio impuberi in ptãte
posito intra tp̃s pubertatis vꝫ iure pupillaris, postea valet iure
exemplarie substitutionis. ar. l. centurio. de vulga. ⁊ pupil. sed
si intra tempora pubertatis non posset valere iure directo pu-
pillaris vꝫ eo mõ, quo potest. s. iure exemplarie. ar. l. gallus. §.
15 j. de lib. ⁊ posthu. ¶ †Quero an sit reperire exemplariaꝫ par-
tim expressam, partiꝫ tacitã, sicut dicimus in vulgari ⁊ pupilla-
ri. Et anteq̃ ad id veniã videamus quibus hec exẽplaria substi
tutio possit fieri. ¶ Et q̃ro aliquis non est mentecaptus vel fu
riosus, sed ẽ surdus, vel mutus vl̃ pdigus. An istis possit substi
tui exemplarie. Cy. in. l. humanitatis. refert qd̃ Jac. de are. ⁊
Mar. sili. tenent qd̃ nõ q᷑ illa lex. loquit̃ soluꝫ in mentecapto,
ergo ad alios nõ extendat̃, vt in. §. de viro. Guil. dicit aliter. vcꝫ
ꝙ muto ⁊ surdo põt hec substitutio fieri, q᷑ eadem est ratio que
in furioso ⁊ mentecapto pp casum ergo prouisio. l. se extẽdit ad
casum, vt. l. gallus. §. ⁊ quid si tantum, ⁊ no. in. l. que pp necessi
tatem. ff. de reg. iur. ⁊ l. illud. C. de sacrosan. eccle. Sed in prodi
go dicit ꝙ fieri non põt quod probatur sic substitutio exempla-
ria fit humanitatis intuitu, que humanitas non cadit in prodigo
quia in illum casum incidit sua culpa, ⁊ sic ex quo penam mere-
tur premiũ reportare non dꝫ, vt. l. siue hereditaria. ff. de neg. ge
sto. Item imputet sibi qui in necessitate se posuit, vt. l. si fideius-
sor. ff. qui satis. cog. Primũ dictũ Guil. do. Ray. ⁊ do. Barto.
scꝫ qd̃ muto ⁊ surdo possint fieri approbant, scd̃m dictũ repro-
bant vcꝫ, de prodigo, dicũt eniꝫ sibi posse substitui exemplarie p
l. j. ⁊ fi. de cur. fur. ¶ Non obst. rationes Guil. ⁊ primo ad. l.
siue r̃ndeat qd̃ prodigalitas non est tale vitiũ pp quod testamen
tum iam factum debeat vitiari, ⁊ sic nõ est tale delictũ pp ꝙ de
beat pena imponi circa factioneꝫ testamenti, vt. l. j. §. exigit. de
bo. pos. ẜm tab. ¶ Preterea pp tale vitiũ sibi pnidetur in vi-
ta sua dãdo sibi curatoreꝫ eadem rõne dꝫ sibi pnideri in morte
vt alius possit sibi facere testm̃ ad. l. fideiussor. r̃ndet̃ ꝙ ibi vole
bat ɔsequi beneficiũ cũ alterius iniuria, hic vero vult venire cũ
iure, qd̃ alteri nõ nocet ⁊ sibi pdest. ff. de euic. l. in creditore.
16 ¶ †Quero an reperiat̃ exẽplaria, partim tacita ⁊ partim exp̃s
sa. v. g. dixit testator. Si filius meus i furore decesserit, Titius
sit heres. Furor cessauit, sed remansit surdus, vel mutus, vel p-
digus, nunqd ad illos casus non expssos dicta substitutio porri
gatur. d. Bar. tꝫ qd̃ sic q᷑ sicut expssa vulgaris continet tacitã
pupillareꝫ, ⁊ tacitã exemplariaꝫ, ⁊ sicut vulgaris ɔcepta in vnũ
casum porrigitur ad aliũ, ita in pposito casu eadẽ ratione, vt. d.
l. gallus. §. ⁊ quid si tm̃. ⁊ l. iam h iure de vul. ⁊ pup. ⁊ l. fi. C. de
insti. ⁊ subst. ⁊ qd̃ dixi in materia vulgaris. ¶ Quero an qs pos
sit substitui exemplaria in pupillari est clarũ, q᷑ eo mõ quo mi-
hi possuꝫ facere hr̃deꝫ, possum ⁊ filio meo pupillo, vt. l. ij. §. pe.
⁊ l. sed si plures. §. quos possum de vulga. ⁊ pup. Et ne idem in
exemplaria. R̃ndeo qd̃ nõ, q᷑ dẽbeo substituere ð liberis si sunt
17 vel de fratribus, vt. d. l. humanitatis. ¶ †Quero q̃ sit ratio hu
ius dr̃ie. Guil. ⁊ hñ dicit sic, pupillaris est introducta ẜm iuris
ciuilis rigoreꝫ, rõne patrie potestatis que durat etiam si extra-
neus substituatur. Sꝫ exemplaria fit ex quadam humanitate, ⁊
pietate, q̃ pietas essat substituendo extraneos cũ furiosus hẽat
filios vel fratres, ⁊ hãc rationeꝫ approbat Bar. ¶ Quero an
mater illius cui fit substitutio exẽplaria possit preteriri in tabu
lis exẽplarijs. Ja. de are. ⁊ Mar. sil. dicunt ꝙ non, lꝫ mater dꝫ
substitui, hoc procedit ab alia eoꝝ opinione qui tenent qd̃ ho-
die. l. precibus sit correcta qd̃ mater hodie preteriri non possit
in expssis tabulis pupillaribus quã reprobaui in tractatu pupil
laris. Sed hoc est contra gl. §. qua ratione. insti. de pup. subst.
q̃ dicit qd̃ duas tantũ psonas habent substituere necessario, scꝫ
filios mentecapti vel furiosi, etiam si non hẽret filios, tunc fra-
tres alias põt substituere quẽcunq; vult, hanc partem tꝫ Guil.
Nico. mata. tenuit disputãdo etiaꝫ eã, ⁊ eam approbat Joã. ⁊
do. Bar. qui dicit qd̃ testator dꝫ substituere vnũ ex filijs vel fra
18 trẽ. ¶ †Quero vtrũ possit vnuꝫ ex filijs eius cui substituit sub
stituere ⁊ alios pterire vel sine causa exheredare. gl. in. l. huma
nitatis dicit ꝙ nõ, ⁊ qd̃ illa lex dicit ꝙ dꝫ vnũ ex filijs substitue
re, subaudit gl. ⁊ alios exheredare vel preterire ex causa legiti-
ma Richar. malũ. reph̃endit illã gl. q᷑ nõ iuste terminauit, nã
illud

illud ē testm̄ aui eiusdēq₃ patris furiosi, vnde auus nō tenebatur eos instituere vel exheredare, q₂ pater p̄cedebat eos, vt. l. papi. §. sed nec impuberis. ff. de inof. testa. pro quo. d. l. humanitatis in prin. vn̄ d̄r nulla q̄rela ⁊c. do. Fran. de Pisis acqescit huic dicto Ray. in. d. l. humanitatis. do. Bar. d̄r gl. bn̄ loq. nā ɔcedo qḋ dicit tex. q̄ d₃ vnū ex filijs substituere, tm̄ alios substituere d₃ ex re certa vel exheredare ex iusta causa, q₂ sicut istud est testm̄ furiosi, sic d₃ in eo facere id ad q̄ teneret̄, si sane mētis esset, ⁊ q̄ tex. dicit nulla querela ⁊c. ipse intelligit qn̄ est exheredatus ex iusta causa. Itē qḋ dicit Richar. de. §. sed nec impuberis. non h₃ locū in exēplaria, que inducitur ex quadā humanitate, q₂ cessat qn̄ q̄s exheredat̄ ex iniusta cā, q₂ non est testatus ex
19 officio pietatis, vt. l. j. ⁊. ij. ff. de inoffi. testa. † Itē dixit quod debet substituere vnū ex fratribus, quero de quo fratre d₃ intelligi. Guil. rn̄dit de vtrinq₃ ɔiuncto q̄ p₃, q₂ lex humanitatis loq̄t̄ de his q̄ admittunt̄ ad q̄relā vt. l. si fratres. C. de inoffic. test. ergo ⁊c. do. Ray. dicit aut substitutio exēplaria fit a patre, ⁊ debent substitui fratres ɔsanguinei vtrinq₃ ɔiuncti, aut fit a matre ⁊ debēt substitui vterini vel vtrinq₃ ɔiuncti. ad. l. humanitatis, ⁊. l. si fratres. Rn̄det q̄ non pōt rūpi p̄ querelā a fratribus vterinis respectu fratris furiosi cui fit substitutio, sed respectu m̄ris q̄ facit subs̄tōnē, sicut in. d. l. papi. §. sed nec impuberis. cū parens q̄ fecit testm̄ nō hēat humanitatē in se, talē fratrē non sub
20 stituēdo. ¶ † Quero vtrū p̄r vel mater substituēdo seipsos valeat substitutio eoꝝ. Guil. dicit q̄ non, per. l. fi. de offi. pre. ⁊ p. l. preses. ff. d̄ offi. presi. Preterea vt tabule exēplares valeāt requirit̄ aditio ex testō principali, vt. s̄. dixi. S₃ in vita sua nō potest adiri h̄reditas ex testō ipsius testatoris, vt. l. q̄ superstitis. de acqui. here. qḋ hoc facit, q₂ legis ɔpulsio que permittit parentem substituere filio nō d₃ itelligi d̄ seipso. ar. l. si mādauero. §. si tibi cētū. ff. mād. ⁊ hāc opi. t₃ Jac. d̄ are. Mar. fil. Ray. bar. ⁊ oēs.

Quinto principaliter q̄ro an substitutio exēplaria habeat oēs effect⁹, quos h₃ pupillaris, ⁊ prim⁹ effectus pupillaris substitutionis est, vt ɔtineat in se tacitā vulgarē vt dixi in materia pupillaris, an idē sit in exēplaria, rn̄d. sic p. l. iam hoc iure. in prin. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. ij. C. de impube. ⁊ alijs
21 substi. cū igitur in hoc non reperiat̄, discordia erit similis pupillari. maxie cū sit eadē rō. ¶ † Scḋs effectus pupillaris substitutionis est, qḋ trahit̄ ad bona p̄ris ⁊ filij vndecūq₃ quesita, an idē sit i exēplaria. Rn̄deo aut exēplaria ē facta filio legitimo, ⁊ naturali ⁊ trahit̄ ad oia bona sicut pupillaris, vt. l. 3 si plures. §. ad substitutos. ff. de vul. ⁊ pup. ⁊ pal. l. ex testō, prout ibi d̄r qḋ est testm̄ filij, aut est facta filio arrogato, ⁊ tunc trahit̄ ad bona arrogatoris tm̄ ad exēplū pupillaris, vt. l. si arrogator. ff. d̄ ado. ⁊. d. l. 3 si plures. §. in arrogato. Posset ēt queri qd in exēplaria q̄ ɔtinet tacitā vulgarē, ⁊ qd de vulgari q̄ ɔtinet tacitā exēplariā, dic idē in oibus, vt. s̄. dixi in substitutione pupillari.
¶ Quero vtrū substitutio exēplaria excludat m̄rē sicut pupillaris, rn̄deo tacita exēplaris n̄ excludit m̄rē sicut nec tacita pupillaris, vt. l. ɔcib⁹ ⁊ hoc ex paritatis rōne ⁊ oēs ille p̄sone q̄ p̄ tacitā pupillarē nō excludunt̄, vt dixi in tracta. pupillaris, oēs illas dic nō excludi p̄ tacitā exemplariā eadē rōne. Ex oibus causis pōt volūtas defuncti ꝓbari qḋ voluerit excludi m̄rem ⁊ si p̄ tacitā pupillarē, ⁊ ex his causis idē ɔcludo i tractatu exēplaris.
22 ¶ De exēplari expssa, an m̄rē excludat, dic. s̄. dixi. ¶ † Quero pone qḋ filio furioso ē facta substitutio exēplaria a p̄re ⁊ matre, q̄s istoꝝ substitutoꝝ p̄ferat̄. Ja. d̄ are. Mar. fil. Py. ⁊ Cy. dicūt substitutū a patre p̄ferri. ar. l. fi. de cur. ff. ⁊. l. nec in ea. ff. d̄ adul. Guil. distinguit sic aut pater erat vilis p̄sona, ⁊ prefertur substitutus a matre, vt. l. iij. ff. de libe. cau. ⁊. l. sed si vnus. §. si filio. ff. de iniur. facit. l. si cū dotē. §. hoc āt tpe. ff. so. ma, aut nō erat vilis p̄sona, s₃ honesta. ⁊ tūc p̄fert̄ substitut⁹ a patre ⁊ capit oia bona vt. l. ij. §. obijcit̄. ff. ad tertu. s₃ bona materna d₃ restituere p̄ fideicōmissarium substitutis a matre, arg. l. verbis ciuilibus, de vulg. ⁊ pu. ⁊. l. si filius. §. vt q̄s h̄rdē. de le. j. ⁊. l. sceuola. ad treb. Pro quo facit. l. si arrogator. ff. de adop. Rayn. distinguit aliter, aut pater erat vilis persona, ⁊ d̄r idē qḋ Guil. q₂ p̄fert̄ substitutus a matre alias substitutus a patre, iure directo habebit oia bona m̄rna, sicr iure directo. Et sic ɔcedet iste filius cū duobus testamentis. arg. eius qḋ d̄r de filio arrogato, vt. d. l. si arrogator. Nā sicut ibi diuersitas parentum qui p̄nt pupillariter substituere, facit quem cū duobus testamentis decedere. Ita in p̄posito diuersitas parentum qui possunt hanc substitutionē facere, faciet ip̄m filium cū duobus testamentis decedere. Predicte distinctionis do. Guil. do. Ray. do. Bar. non placēt primo in eo q̄ presupponūt qḋ si p̄r est vilis p̄sona pōt substituere
23 filio. † nā dicit hoc non esse verū, sicut eni₃ tali patri denegatur administratio bonoꝝ filij in vita, vt. l. fi. C. de sen. pas. ⁊. d. §. hoc āt tpe ita d₃ denegari facultas de disponēdo de bonis suis post mortē eadē rōne illi cui est de bonis interdictū p̄p prodigalitatē est interdictū in vita, in morte, vt. l. si is cui bonis. ff. de testa.
¶ Preterea dicit ipse ista distinctio est insufficiens dicit. n. substitutus a patre hēbit oia bona p̄rna, ⁊ substitutus a m̄re habebit oia bona materna, sed possibile est qḋ filius habebit bona non materna, nec paterna, ergo ⁊c. do. Nico. ma. disputauit hanc. q. ⁊ dixit sic, aut ista substitutio est facta a patre filio quem h₃ in p̄tāte, ⁊ tūc substitutus a patre prefertur, cu₃ ibi concurrāt ius ꝓpriū p̄rie p̄tātis, ⁊ ēt illud ius humanitatis ⁊ pietatis, vt. d. l. ex fcō. ⁊. d. l. humanitatis. Et h̄ ē verū qḋ talis substitut⁹ p̄fertur in bonis paternis, ⁊ in bonis aduētitijs vndecunq₃ quesitis preterq̄₃ a matre, bona vero m̄rna habet substitutus a matre qui est substitutus ex quadam humanitate. argu. d. l. si arrogator. ⁊ argu. eius qḋ dicimus de tutore in. l. mater. C. de testa. tute. ⁊. l. mulier. ⁊. l. patronus de confir. tuto. ff. si vero ista fuit substitutio fuit facta filio quē substituēs in p̄tāte nō hēbat hoc casu est paris ɔditionis substitutus ex quadam humanitate, id̄ substitutus a patre habebit bona paterna, ⁊ substitutus a matre habebit mona materna, ⁊ tanq̄₃ heredes v̄les huius filij furiosi bona aduentitia inter se equaliter diuidēt sicut dicimus in simili in l. ex facto. de heredi. insti. Et hoc parentum diuersitas operat̄ vt talis filius cū duobus testa. decedat hec opi. placet Rayn. ⁊
24 Bar. ¶ † Quero mater dedit filio furioso substitutū, auus dedit aliū in eisdē bonis quis preferat̄. Py. dicit qḋ si nepos est in p̄tāte aui, substitutus ab auo prefert̄. arg. l. ij. post prin. de vul. ⁊ pup. ⁊. l. filius. §. s̄m vulgarē. de vulg. ⁊ pup. Si est vero non est in p̄tāte cuius substitutus a matre p̄ferat̄, q₂ substitutio ista ratione humanitatis ɔceditur, q₂ humanitas magis in m̄re q̄₃ in auo est, vt. l. nesennius. de neg. gest. Preterea potentius ius haber mater in bonis filij q̄₃ auus, vt. C. ad tertul. auc. defuncto Jdeo substitutus a matre prefert̄. do. Bar. dicit idem quod. s̄. proxima. q. per easdem rationes non ob. quod mater habet potentius ius, q₂ actu successiōis facultas huius substitutionis nō attendit̄ nam filio furioso qui habet liberos qui omnes alios in successione excludunt, potest ista substitutio fieri.
25 ¶ † Sexto ⁊ vltimo principaliter est vidēdū, an finiat̄ eisdē modis hec substō exēplaria q̄bus finit̄ pupillaris. Et p̄io si testm̄ deficit ex p̄sona testātis vel ex defectu testamenti, vel q₂ rūpit̄ p̄p q̄relā vel hereditatē nō aditā, in oibus istis casibus ita finit̄ exēplaris, sicut pupillaris, vt ex p̄cedentibus p₃ p̄ easdē rōnes. Itē sicut substitutio pupillaris, qn̄q₃ deficit ex defectu substituti, vel ex defectu ipsius substitutionis vel conditionis ipsi substitutioni adiecte, ita ⁊ exemplaria per easdē leges ⁊ rōnes quas dixi in materia pupillaris. Sed ɔ̄ predicta sunt examinādi duo casus, qui ponunt̄ in. d. l. ex facto. primo q₂ ibi d̄r q̄ exemplaria deficit impedimento cessante secūdo q̄ deficit ꝓcreatis liberis queritur circa primū furiosus, cui facta est exemplaria est sane mētis effectus tn̄ postea reincidit in furorē, an remaneat firma substitutio. Et v̄r qḋ sic. l. pe. C. de cura. fu. Guil. circa h̄ distinguit. Aut furor cessauit in vita, patris testantis, ⁊ in vita reuersus est furor, ⁊ reconualescit substitutio. Aut reuersus post mortem patris ⁊ non reconualescit, vt. l. posthumus in prin. d̄ iniu. testa. coniuncta. l. ij. C. de posthu. here. insti. do. Ray. t₃ idē. d. Bar. dicit qḋ hic non est bene dictum primo p̄ tex. d. l. humanitatis. vbi dicit̄ q̄ cessante furore cessat substitutio. Et no. qḋ d̄r
26 cessat ⁊ nō dicit extinguit̄. † Nā dr̄ia est inter cessare ⁊ extinguere, vt. l. inter stipulantē. §. sacrā. de ver. obli. Item distinguo qn̄ ipsi faciunt aut furor est reuersus in vita testantis aut post mortem non videtur vera nam. l. posthumus ⁊. l. secunda prealleg. que distinguit an posthumus moriatur in vita testatoris, vel postea loquunt̄ in testamento qḋ q̄s sibijpsi fecit. Sed i testamēto qḋ q̄s facit alteri vt filio pupillo vel furioso nō attenditur, vtrū furor cessauerit in vita testantis vel non. Sed an cessauerit in vita eius cui facta est substitutio. vt in vita pupilli vel furiosi, ita no. in preallega. l. si arrogator in princip. prime glo. magne. T₃ ergo qḋ cessante furore cessat substitutio exēplaria non extinguit̄ ⁊ furore reuertēte incipit vires habere, cum nunq̄₃ extincta fuerit dicit tamen qḋ si illo medio tpe quo erat in dilucidis internallis furiosus sibi fecerit testm̄ substitutio exēplaria esset oino extincta, per tex. d. l. ex facto. Non enim d₃ auferri testamēti fa
27 ctio homini sane mentis. † Et hic infert ad aliud qḋ si filius furiosus sibi fecerit testamentum ante furorem et postea effecto furioso non posset a patre substitui vel a matre sufficit enim quod

sibi test{m} fecit, & testi factio ei auferri nõ d3, vt dictũ est. S3 in pdicta videt. d.l.ex facto, q̃ innuit qđ furore cessante substitutio extinguat, rñdet ipse qđ l3 tex. ille hec innuat, tñ lex hũanitatis q̃ est ꝯstitutio noua vtitur illis ꝟbis, vñ in substitutione que fit ex l. humanitatis dicit ipse stari illi, sed in substitutiõe ex rescripto stari. d.l.ex facto. Quero dicit in.l.ex facto. qđ liberis procreatis extinguitur substitutio exẽplaria, hic videt contra.l. humanitatis. vbi dicit qđ etiã si furiosus habet liberos põt sibi institui. Si ergo iam nati sunt impediũt hanc substitutionem, ea ratione vel maiori nascit non extinguũt hanc substitutionem iam factam. vt.l.patre furioso. de his q sunt sui vel alie. iur. Sol. cõcedo qđ si de filijs nascituris in exẽplaria substitutione mentio facta esset ẽm qđ.s. dicit fieri debere de filijs iã natis qđ substitutio exemplaria non extingueretur per natiuitatem liberorũ. & sic.l.ex facto ꝑallega. determinari in hoc per.l.humanitatis.

28 ¶ †Quero quid si furioso nascitur filius quẽ in potestate nõ habet, an per hoc extinguatur substitutio exẽplaria. Et videtur ꝙ non. per tex. d.l.ex facto. qui vr̃ requirere qđ ille qui nascitur sit suus heres. Contrariũ dicit Bar. Nã qñ lex vel ꝯstitutio facit mentionem de filijs furiosi vel mentecapti debet intelligi de his quos habere possunt. Sed tales ꝑsone nõ possunt contrahere matrimoniũ cũ consensum non habeant, ideo debet intelligi de filijs naturalibus vt.l.heredibus.ff.ad treb. S3 si hec substitutio esset facta muto qui põt postea accipere vxorẽ, vt. d.l.ex facto. & l.mutus. de iure do. vel prodigo q forte habet ꝯsensum quantũ ad matrimoniu3. Isto casu an de liberis naturalibus intelligatur, est recurrendũ ad distinctionẽ glos. in.l.ꝯ̃aliter. C. de insti. & substi. & l.ex facto. §. si q rogatus. ad trebel. ff. & quod ibi p do. Bar. not. ad tex. d.l.ex facto. qui videt requirere qđ sit suus. dicit quod in illa.l. ponũtur due rationes. vna locũ habet tñ, quando nascitur suus. Alia vero ratione que ibi ponit, que non est qđ nõ est verisimile de hoc casu Imperatorẽ cogitare est vex in filijs naturalibus, & ex duabus rationibus sufficit vnã ad esse, vt.l.vetri. §. in bonis. de ꝑuile. cre. ff. & insti. đ nup. §.

29 affinitatis. l.liberoꝝ. §. notant. de his qui no. infa. ¶ †Ultimo est videndũ an ex defectu ꝑsone cui est facta substitutio finiat. respondeo sic. si.n. prodigus cui est facta cõmisisset delictũ propter qđ est deportatus vel ẽuus pene effectus, cũ dicamus ꝓdigum obligari ex delicto, vt no. per doct. in.l. si qs in tantã. C. vnde vi. & per Bar. in.l. is cui bonis. ff. de ver. ob. vel si ponamus furiosum habuisse dillucida interualla, & delictũ cõmisisse, vl' religionẽ intrasse, tũc pupillaris substitutio finiret. arg. eoꝝ que dixi in materia pupillaris in vltima questione principali &c.

SVMMARIVM

1 Substitutio breuiloqua q̃ substitutio sit, & quas ꝯtineat. 4. 5.
2 Substitutio breuiloqua, cur sic dicatur aut reciproca.
3 Substitutio breuiloqua, quibus verbis fiat.
4 Substitutionis breuiloque, quis sit effectus.
6 Substitutio breuiloqua an possit continere substitutiones in pari numero.
Substitutio breuiloqua nunquid tacitas vel expressas cõtineat substitutiones.
7 Substitutio pupillaris, an habeat locum propter immixtionẽ maioris.
8 Inequalitas inter fratres esse non debet. 11.
9 Substitutio pupillaris finiens in vno, an finiatur in alio.
10 Substitutio pupillaris extincta in ꝑsona emancipati, an extinguatur persona retenti in potestate.
11 Dispositio ab initio inutilis ex postfacto non confirmatur.
12 Substitutio vulgaris, an continetur vbi pater vnũ instituit alterum exheredauit, & eos inuicem substituit.
13 Substitutio non conuenit, cui verba non conueniunt.
14 Subitutio vulgaris & exemplaris, vtrum cõtineatur si pater furiosos instituit, & eos inuicem substituit.
15 Portionũ inequalitas, an impediat substitutiones in breuiloqua contineri.
Heres ex re certa habetur loco legatarij.
16 Filia an veniat appellatione supellectilis.
17 Superuiuens participiũ i substitutione positũ in quo verificetur.
18 Substitutio pupillaris an ꝯtineat in breuiloqua, si pr̃ ipuberes substituẽs dixit, si qs eoꝝ hr̃s nõ erit eos inuicem substituo.
Substitutio breuiloqua vos inuicem substituo, nũquid fideicõmissarium contineat.
Intellectus.l.sceuola.ff.ad trebel.
19 Coniũctio legis coniunctioni hominis non ita fortior.
20 Accrescẽdi iure accipere & iure substitutionis omittere, an possit vnus ex inuicem substitutis altero repudiante.

¶ De Substitutione Breuiloqua.

Diximus supra de tribus substitutionibus. s. vulgari pupillari & exẽplaria. ¶ Sed qr est & quarta substitutio que breuiloqua siue reciproca nominat. q̃ qñq3 ꝯti-
1 net vulgarẽ pupillarẽ, & exẽplariã. Iđ de ea tractem⁹. ¶ †Ad cuius euidentiã ꝑmitto qđ ista nõ est ꝓprie substõ per se. sed est q̃dã substõnis adiectio sicut al's in si. in adiectione đ peculio, de institoria, de tributoria, & de exercitoria. vt.l.j. §. cui congruit. ff. de pecu. Nã ista substitutio ꝯtinet vulgares, pupillares, & exẽplarias, vt.j. dicã. & sic est nomẽ accidentale, nõ substãtiale. Itẽ ꝑmitte ꝙ hec substõ in tex. vocat reciproca, vt.l.nã hoc iure. §. ſi. de vul. & pup. Sed per glos. & doc. appellat breuiloqua, vt dicitur in.l.ꝓcibus. & insti. eo. in gl. magna. & ff. de vul. & pup. l. lucius. Et pro examinanda huius substõnis materia tria principaliter sunt videnda. Primo quare dicat breuiloqua siue reci-
2 proca. Scđo qb⁹ ꝟbis fiat. Tertio qs sit effectus. ¶ †Quero ergo primo quare dicat breuiloqua siue reciproca, respõdeo reciproca dr̃, qr per eã vnus alteri & alter alteri vicissim substituit, & de vno in aliũ reflectit, vt.l.nã hoc iure. & l.lucius ꝑall. breuiloqua aũt dr̃, qr breuibus ꝟbis fit, & qr sub breuitate ẽmonis plu-
3 res substitutiones ꝯplectunt. vt prealleg. l. ¶ †Secũdo principaliter quero quibus verbis fit respondeo ẽm Guil. vos inuicem substituo, vt.l.lucius. & l.iam hoc iure. & l. qui plures. & l. si plures. & l.coheredi. §. distictas. & §. q fratrẽ. ff. de vulga. & pupil. C. de impu. & alijs subst. l.hereditatẽ. & l.in testõ. de testa. milita. Item his verbis vter ne eorum viuet heres esto, vt.l. lucius & seius. cum.l.seq. ff. de here. insti. de leg. j. l. si fundũ sub cõditione. §. his ꝟbis. Itẽ fit his ꝟbis vos inuicẽ instituti, & substituti sumito vt. ff. de vulga. & pupil. l. si pater impuberis ẽm vnã lect. Itẽ fit per verbum deueniat siue ꝑueniat, vt vos heredes instituo, & si quis vestrũ decesseri te volo bona mea ad alium venire seu ꝑuenire. Ita dicit Guil. do. Fran. dicit hanc vltimã esse fideicõmissariã per.l.fideicõmis. §. hec verba. de leg. iij. domi. Barto. dicit idẽ qđ Guil. vt posita sit idem in verbo ꝑuenire qđ in verbo substituo, cũ vtrũq3 sit verbũ cõmune, vt dica3 in materia cõpendiose. Uel sume regulam qđ illa dicitur breuiloqua siue reciproca substitutio quando sub vna conceptione verboꝝ plures
4 substituunt hincinde, vt patet ex ꝑcedẽtibus. ¶ †Tertio ꝑncipaliter q̃ro quis sit effectus substõnis breuiloque. Et circa hoc est videndũ quot substõnes ꝯtineat. rñdit Guil. ꝙ hec substitutio quãdoq3 ꝯtinet duas vulgares tñ, vt quando fit duabus personis ipub⁹, q̃rũ vni nõ põt substitui pupillariter, vt ꝑalle. l. luci⁹. & l.iã hoc iure. §. fi. C. đ ipube. & alijs sub. l. hr̃ditatẽ. đ testa. mil. l. i testõ. S3 hec. l. i testõ facit i hoc dubiũ. nã hec substõ breuiloqua fit ibi a milite q ẽt post aditã hr̃ditatẽ põt substituer ex traneo directo, vt.l.cẽturio. ff. đ vulg. & pup. vñ nõ vr̃ ibi substituisse, ꝓut põt sibi ꝓbet. Glos. soluit ibi, hoc ꝯ̃riũ duob⁹ modis. Primo qr iđ ibi req̃rit ꝓbatio ab eo q hoc dicit, qr ꝯ̃ eũ erat aliqua ꝓ̃sũptio q̃ solutio ꝯtinet diuinationẽ, alij dicũt qđ ꝓbet, eo ipso qđ nõ ꝓbat ꝯ̃riũ, iusta ẽ ꝯ̃ tex. illius legis. d. Bar. soluit sic ista substõ q̃ fit a milite post aditã hr̃ditatẽ cuilibet ex̃neo fit ex ꝑuilegio ſpãli militũ, iđ ista breuiloq̃ i dubio nõ ꝯtinet substõnes q̃ ex ꝑuilegio ſpãli fieri pñt nisi voluntas ꝓbet, vt ibi. Secus in his que de iure cõmuni fieri possunt. ita loquit materia nostra.
5 ¶ †Quandoq3 ista substõ ꝯtinet duas pupillares tñ, vt qñ fit duobus ipuberib⁹ exheredatis. arg. isti. de pupil'. sub. §. nõ solũ. Qñq3 ꝯtinet duas fideicõmissarias tñ, vt qñ fieret i codicilis, vt.l.sceuola. ad trebe. Qñq3 ꝯtinet quatuor, duas vulgares, & duas pupillares, vt qñ fieret duob⁹ ipuberib⁹ istitutis, & i potestate ꝯstitutis. vt. d.l.lucius scđo responso. & d.l.nam hoc iure. ¶ Qñq3 ꝯtinet sex. vt si dico filios meos ipuberes istituo, & eos inuicẽ substituo si decesserint i pupillari etate, vl' postea qñcũq3. Nã ꝯtinet hec duas vulgares si nõ adeat hr̃ditas. Et duas pupillares si adeat hr̃ditas, & in pupillari etate decesserint. Et duas fideicõmissarias si decesserint postea. Qñq3 ꝯtinet octo substõnes vt si qs hẽret duos filios furiosos vel mẽtecaptos ipuberes & eos instituerent p hec ꝟba. si decesserint in pupillari etate, vel postea in demẽtia vel furore, vel al's quãdocunq3 eos inuicẽ substitutio. Nã continet duas vulgares, duas pupillares, duas exẽplarias, & duas fideicõmissarias. Fateor etia3 quod si dictis duobus filijs furiosis substituisset simpliciter, per hec ꝟba, eos inuicẽ

innicē substituo ꝯtinerētur sed directe. Et predicta vera qñ ista
substō breuiloqua fit duobus tm̄. Sed si fieret plurib⁹, puta tri
bus vel quatuoꝛ pupillis, tūc numerus substōnū ascēderet ꝭz nu
6 merū ꝑsonaꝝ qbus fit. † Querit do. Bar. ꝛ dixit qꝺ hec substō
qñ fit duobus ꝯtinet duas, quatuoꝛ, sex, vel octo substōnes. Sꝫ
an possit ꝯtinere substōnes in ipari numero, vt tres, qnqꝫ, vel se
ptē. rñdet ipse qꝺ nō est possibile, nisi ex ꝓbata volūtate admit
terēt, puta si inuicē substituit duos filios, quoꝝ vnus erat impu
bes, alter pubes, ꝛ ꝓbat̄ qꝺ testōꝛ voluit impuberi pupillariter
substituere arg. l. in testō. C. de testa. mili. ī fi. ¶ Quero an hec
substitutio ꝯtineat substōnes exꝑssas vel tacitas. gl. hic. ꝛ insti.
eodē dicit qꝺ ꝯtinet exꝑssas. ¶ Idē tꝫ Azo. in sum. de ipube. ꝛ
alijs substit. qꝺ pꝫ, qꝛ matrē excludit. q̄ al's nō excluderet̄. gl. i. l.
ꝓcibus. tꝫ qꝺ sint tacite. ꝓ qua est tex. exꝑssus in ꝑalle. l. iā hoc
iure. ⁊bsi. qdē ius. in gl. super ⁊bo, ius q̄ dicite, tacite. ꝛ Guil. di
cet qꝺ ꝯtinet tacitas ꝑsumptas nō subauditas. qꝺ dic ꝑ eū. i. l. ꝓ
cibus. do. Ray. dicit qꝺ sunt tacite, quo ad ⁊ba, sed sunt exꝑs
se, quo ad effectū. d. Bar. dicit sic, qꝺ ista substō ꝯtinet substitu
tiones exꝑssas generalr̄, ꝛ ita dꝫ intelligi gl. que dicunt qꝺ sunt
expresse. nam non fuerunt expresse specialiter ꝛ in illo respectu
possunt dici tacite spāliter, vt dixi in tractatu vulgaris. Et si di
cat̄ substitutio tacita nō excludit matrē, respōdeo tacita substi
tutio, nullo modo expressa matrē nō excludit. s. expressa genera
liter, sꝫ spāliter tacita, vt est ista que est in breuiloqua matrē ex
7 cludit, ꝛ ita debet intelligi hec materia. ¶ † Quero testatoꝛ ha
bēs tres filios, vnū puberē, duos pupillos, quos heredes insti
tuit, ꝛ eos inuicē substituit, certū est qꝺ vulgaris ꝯtinet in ꝑsonis
oim, sed dubitat̄, an in ꝑsona illoꝝ pupillorū habet locū pupilla
ris. Et videt̄ qꝺ nō, ꝑꝑ immixtionē maioris que vr̄ totū vitiare.
vt. l. j. §. itē q̄rit. ff. de aqua quoti. ꝛ esti. Guil. de cu. tꝫ ꝯtrariū. s. qꝺ
ꝯtineat̄. arg. l. coheredi. §. q discretas. ꝛ §. qui matrē. ff. de vulg.
ꝛ pu. ꝓ hoc. l. j. §. fi. ꝛ. l. pretoꝛ. §. iulianus. ff. de colla. bono. ꝑ q̄s.
ll. ipse dicit qꝺ hec qō terminat̄. idem tenet do. Ray. tali ratio
ne, qꝛ dispositio relata ad personas dꝫ intelligi ꝭm cōditionem
persone ad quā refert. vt. l. si quis exheredato §. irritū. ff. ꝺ iniuſ.
testa. Preterea dispositio relata ad ꝑsonas operat̄ effectū suū ī
illis ꝑsonis, in qbus pōt, i alijs vero nō. vt. l. plane. §. si duobus.
de leg. j. Igit̄ idē in ꝓposito sit dicendū. non ob. §. querit̄. qꝛ ibi
erat vnio inseparabilis, hic secus. arg. l. j. §. trebatius. ꝛ qꝺ no. ꝑ
Hy. in. c. vtile. hāc partē tenet do. Frā. de pi. Sꝫ do. Bar. ꝑdi
cta nō placēt. Primo ꝑ rationē. nā ratio q̄ue mouit legislatorē
in. l. iā hoc iure. §. j. ē ne ⁊bū qꝺ respicit plures, respicit eos dif
formiter, sꝫ eadē ratio est, si vnus ex. x. esset maioꝛ, sicut vnus ex
duobus. ergo ꝛc. Preterea nō est verisimile qꝺ voluerit testōꝛ
vnū filium suū impuberē preferre in successione alterius ipube
ris, sed potius est verisimile qꝺ voluerit oēs filios concurrere in
successione ꝑcedētis, ꝛ sic seruare inter eos ius legitimaꝝ here
8 ditatū, vt. l. vel singulis. ff. de vulg. ꝛ pup. † maxime ne inequali
tas remaneat inter fratres. arg. l. illud. in fi. C. ꝺ colla. non ob. l.
coheredi. §. q discretas. qꝛ ibi ꝑꝑ vnionē q̄ꝫ fecit in institutione
ꝑsumit̄ volūtas defuncti in substōne, sꝫ in. q. nr̄a hic nō ꝓponit̄.
si. n. illi impuberes ponerent̄ instōne ꝯiuncti ꝛ ille maioꝛ disiun
ctus, tūc esset vera opi. Guil. nō ob. §. q patrē. qꝛ ibi interueniit
ꝓuisio spālis. nō ob. l. i. §. fi. ꝛ. l. ꝑtoꝛ. §. iul. qꝛ ibi rō q̄ mouit legis
latorē locū hꝫ siue sint duo, siue plures ꝑmixtim, put dicit̄ ibi, vt
emācipat⁹ ꝯferat suo nō aūt emācipato, cui nullā facit iniuriā.
Sꝫ in q̄stione nr̄a ꝑꝑ immixtionēꝫ alterius cessat ratio q̄ mouit
legislatorē, vt. s̄. dixi. Nō ob. qꝺ ⁊ba debēt intelligi ꝭm ꝯditio
nē ꝑsone ad quā referunt̄, qꝛ ꝯcedo hoc, dūtū ad plures ꝑsonas
vniformiter referuntur, secus si difformiter, vt in casu proposito.
9 ¶ † Quero testōꝛ hꝫ duos filios impuberes, quoꝝ vnus habet
vnū annū alius. xij. eos instituit, ꝛ inuicē substituit. Ille q̄ ē. xij.
an. efficit̄ cito pubes, ita ꝙ in eius ꝑsona expirat substō pupilla
ris, vtrū expiret in ꝑsona eius q remāsit ipubes. Et videt̄ ꝙ sic,
qꝛ res deuenit ad eum casuꝫ, a quo nō pōt incipere, ergo ꝛc. vt. l.
vrānius. §. sed cū duo. ff. de fideiuſ. ꝑterea substō pupillaris pōt
fieri in tp̄s breui⁹ pubertate, vt. l. si ita qs. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ. l.
ex facto. §. iteꝫ q̄ro. eo. ti. Ita in casu ꝓposito facta videt̄ in tp̄s
breuius pubertate, ita ꝙ inter eos oino seruet̄ equalitas. arg. d.
l. illud Guil. in. l. ꝓcibus. ꝛ Hy. in. d. l. ex facto. dicūt ꝯriū, qꝛ in
equalitas, q̄ ab initio ipedit ex post facto supueniēs nō frāgit di
spositionē, vt. l. eadē. §. j. ff. ꝺ duo. reis. ꝓ hac ꝑte est gl. no. in. l. lu
cius. ff. de vulg. ꝛ pup. i gl. parua. d. Ray. dicit aliter ꝛ sic. Aut
ista inequalitas supuenit viuo testōꝛe, ꝛ sic ante dispositionē ꝯfir
matā, ꝛ tūc vitiat, ita qꝺ finit̄ substō, secus si post mortem. ar. de
ver. ob. l. si sub vna. §. sigs viaꝫ. ꝛ. l. pluribus. §. ꝛ si placet. ꝛ qꝺ
no. ꝑ Hy. in. c. actū legitime do. Bar. hoc nō placet. nā lꝫ in ꝑ
sona vnius supueniat pubertas, nō est hic casus q impediret pu
pillarē substōnē in ꝑsona alterius, sed est casus in quo facit ꝑsu
mi testōꝛē non voluisse in dubio, si ab initio interfuisset modo in
ꝓposito, casus qui facit ab initio presumi voluntatem testatoris
cessat, si supuenit ex post facto nō inducit presumptionē qꝺ ces
sat volūtas si ꝑter voluntatē defuncti supuenit, vt. l. fidecōmiſ.
§. si rē. de leg. iij. ꝛ. l. rē legatā. de adimē. leg. sed ista pubertas
10 supuenit a natura nō ex dispositione defuncti, ergo ꝛc. † Deinde
q̄ro testōꝛ duos filios impuberes instituit, ꝛ eos inuicē substituit,
demū vnū ex his emācipat, ita qꝺ in ꝑsona eius substitutio pu
pillaris extincta est, An extinguat̄ in ꝑsona alterius in potesta
te retenti. Et videt̄ qꝺ ratio arg. l. post mortē. §. fi. ff. de contrata.
ꝛ. l. eandem. §. j. ꝺ duobus reis. vbi equalitas que superuenit ex
post facto nō impedit. Guil. tꝫ contrariū. nam cū mutatio fiat in
vno eadeꝫ ratione vr̄ in alio. arg C. de diuer. rescri. l. j. ꝛ in auc.
vt lice. matri ꝛ auie. §. ad hoc. col. viij. pro hoc text. in. l. alteri. ff.
de adimē. leg. hoc tꝫ Ray. alleg. l. cū eiusdē ꝛ. l. plerūqꝫ. ff. de e
dil. edi. do. Bar. ꝑ ea q̄ dixi. s̄. prima q. dicit hoc esse veꝝ qñ
ista emācipatio fuit facta ꝺ volūtate testōꝛis ꝓpꝛia, sed si ex aliq̄
cā fuisset emācipare coactus, dicit sec⁹ arg. d. l. fideicōmissaria.
§. si rē. ꝛ. l. rē legatā. Nō ob. ꝑalle. l. eādē. qꝛ ibi illa inequalitas
supuenit ex post facto de volūtate cōtrahentiū cum iam disposi
tio esset ꝑfecta ꝛ ꝯsummata, sed hoc testamētū seu substitutio nō
erat ꝯsummata, qꝛ debet confirmari morte testatoris, quare ꝛc.
Sed ꝯ predicta opp. certū est qꝺ hec substitutio pupillaris ab
initio continet̄ in breuiloqua, qñ ergo pōt testōꝛ eā renouare si
ne noua solēnitate. rñdeo id qꝺ ꝯtineat̄ in breuiloqua, vl' nō est
q̄dā declaratio istius ḡnalitatis, sed declaratio pōt fieri sine no
ua volūtate solēnizata, vt in. l. hr̄des palā. §. sꝫ ꝛ si norā. de testa.
11 ergo ꝛc. ¶ † Quero qd ecōuerso, si ab initio fuit inequalitas, po
stea equalitas supuenit, pone qꝺ testōꝛ instituit duos filios ipu
beres, vnū emācipatū, ꝛ aliū in potestate ꝛ eos inuicē substituit,
postea emācipatū ꝑ adoptionē in potestatē redigit. Nunqd ꝯti
nebit̄ pupillaris. Et vr̄ ꝙ sic. qꝛ cessat rō inequalitas, ergo ꝛc. vt
l. adigere. §. q̄uis. de iurepatro. ꝓ hoc facit. l. q soluēdo. ꝺ here.
instit. l. si res aliena. in fi. ff. ad treb. pro hoc vr̄ casus in. l. ij. post
ꝑnci. ff. de vulga. ꝛ pupil. ¶ Cōtrariū tenēt doc. cōiter, qꝛ dispo
sitio ab initio inutilis ex post facto nō cōfirmat̄, vt. l. penul. ff. de
regu. iur l. j. §. si fili⁹. ꝺ lega. iij. l. si ita de auro ꝛ argē. lega. hoc
tꝫ do. Ray. do. Bar. dicit idem qꝺ probat sic certum est quod
ab initio hic non cōtinebatur pupillaris ex post facto, ergo licet
testatoꝛ voluerit non potest fieri sine noua voluntate, vt. d. l. he
redes. §. sed si norā. Nō ob. prealleg. l. ij. post principiū, quia te
statoꝛ substituit pupillariter expresse, vnde cōstat quod volūtas
testatoris fuit ab initio qꝺ esset pupillaris, licet non posset. cōfir
mat̄ ergo impedimento cessante, quia fuit voluntas ꝛ durat, sed
in casu proposito cessauit ab initio volūtas propter inequali
12 tatem. ¶ † Quero testatoꝛ habēt duos filios, vnū instituit, aliuꝫ
exheredauit, ꝛ eos inuicem substituit, certū est qꝺ continet̄ pu
pillaris q̄ pōt fieri in ꝑsona vtriusqꝫ, sed an ꝯtineat̄ vulgaris in
ꝑsona instituti. ꝛ vr̄ ꝙ nō ꝑꝑ inequalitatē cū vulgaris non con
gruat exheredato, Guil. tꝫ ꝯriū. Nā vulgaris pōt fieri cuilibet,
sed ideo nō pōt fieri exheredato, qꝛ nō fuit institutus, vnde est
hic defectus materie non aūt est defectus potentie testatoris,
sed defectus materie minus impedit vt. l. si vnus. §. si accepti. ff.
de pac. ꝛ. l. an inutilis. Idē tꝫ. d. Ray. ꝛ dicit vulgaris ꝯcipit̄ ꝑ
⁊ba, si heres nō erit, sꝫ ista ⁊ba nō sunt exheredationi ꝯria. er
go ꝛc. do. Bar. tꝫ ꝯriū. s. qꝺ pupillaris solū ꝯtineat, nō aūt vul
garis, siue. n. sit defectus in ꝑsona siue in materia, ⁊bū qꝺ respi
cit plura dꝫ illa vniformiter determinare, vt. l. si legatarius. de
leg. iij. sꝫ hic nō pōt ea determinar̄. nā i exheredato cū nō sit ha
bitus, qꝛ nō ē hr̄s nō pōt esse ꝑuatio, q̄re ei nō ꝯgruūt illa ⁊ba
13 si heres nō erit, † ꝛ sic cui non ꝯueniunt ⁊ba substitutionis, nec
substitutio ipsa ar. l. hos accusare. §. oibus. ff. ꝺ accusa. ꝓ hoc fa
cit. l. in testō. C. de testa. mili. vbi nō sufficit adesse personam, nisi
adsit de iure. Preterea vt supra dixi qñ qs priuat̄ potentia fa
cto suo, vt qꝛ filiū emācipat, cessat ꝑsumptio substōnis pupilla
ris, sꝫ exhr̄dādo ꝑuo me potētia faciēdi vulgarē, ergo ꝛc. Rñ.
ad rationē do. Ray. dicit ipse vulgaris ꝯcipit̄ i casuꝫ si hr̄s nō
erit, q̄ ⁊ba nō sunt ꝯria exheredatiōi, imo dico qꝺ sunt ꝯria ꝛ di
uersa. nā in ꝑsona instituti, ista ⁊ba si heres nō erit faciūt ꝯdi
tionē, sed in ꝑsona exheredati facerēt cām, ꝛ exponeret̄, si ꝓ qꝛ.
Nā dictio si, qñ apponit̄ ei qꝺ est de ꝑsenti ꝛ certū resoluitur in
qꝛ, vt. l. iij. ꝛ ibi no. ff. ꝺ leg. j. ꝛ ibi do. Bar. ꝛ. l. j. ꝺ ꝯdi. ꝛ demō.
14 ¶ † Deinde quero testatoꝛ habet duos filios, vnū impuberēꝫ

alium puberem, sed furiosum eos instituit, & inuicem substituit, an contineatur persona vnius pupillaris in persona alterius exemplaris. Gnil. tz quod nõ. Idẽ do. Bar. quia multe sunt drie inter pprietates, inter pupillarẽ & exẽplariam vt. s. dixi in materia exẽplarie. Itẽ illud verbũ substituo, nõ respicit vniformiter istas psonas ɔ̃ preallegata. l. nã hoc iure. Deinde qũo testator hz duos filios furiosos, eos instituit, & inuicẽ substituit, vtrũ contineatur vulgaris, & exẽplaria, & vr quod sic ad similitudinẽ pupillaris. In ɔ̃riũ vr, quia substitutio que fit de iure speciali nõ ɔ̃tinetur in breuiloqua, nisi exprimatur, vt. l. i testã. in fi. preall. ergo &c. Cõtrarium dicit do. Bar. quod hodie ɔ̃tineatur. Ad exẽpluz pupillaris, quia hec substitutio exẽplaria põt fieri de iure cõi a quolibet testatore hñte filios furiosos, vt. d. l. humanitatis. Sed sm antiqua tẽpora sm que ista substitutio non poterat fieri, nisi de iure speciali vel p ipetrationẽ factã a principe, vt. l. ex facto. de vulg. & pu.

25 secus esset. † Quero an inequalitas portionũ ipediat istas substitutiones in breuiloqua ɔ̃tineri. Rñdeo non, per. l. qui plures & l. seq. de vul. & pup. Preterea pbatur sic, inequalitas tpis non impedit istas substitutiones in breuiloqua ɔ̃tineri, vt s. dixi, sed licitũ est arguere de tpe ad res, vt. l. miles ita. §. & quod diximus, de mili. testa. ergo nec inequalitas rerũ hic ipediat. ¶ Quero de nota. q. testator habens filios & filias, filias ex certis ɔ̃titatibus vl rebus istituit, hr̃des filios masculos vniuersaliter, postea dixit oẽs hr̃des meos, vel omnes filios meos inuicem substituo vtrũ dicte filie femine videantur simul cũ masculis inuicẽ substitute. rñdeo nõ, nã heres ex re certa non est pprie heres, sed hr̃ loco legatarij, vel est certũ genus p se, quia vocatur heres singularis, vt no. in. l. facto. ff. de he. isti. Sz ista substõ vr̃ facta i portiõibus hereditarijs, vt. l. qui plures & l. si plures de vulg. & pup. & iste filie nõ hñt portiões hr̃ditarias. ergo &c. Preterea pbatur expsse in. l. coheredi. §. qui discretas de vulg. & pup vbi quos testator in institutione ɔ̃iunxit illos vr substituere, sed ex re certa nõ sunt inuicẽ institutione ɔ̃iuncti quod pz, quia non habẽt ius accrescẽdi cum vr̃ institutis. vt. l. i. §. ex fundo. ff. de hered. institu. er

26 go &c. ¶ † Quero circa h̃ testator instituit filios masculos vr̃ heredes filias in certa ɔ̃titate, deinde substituit hoc mõ quod siqs eoꝝ decesserit sine liberis, portio eius deueniat in superuiuentes. Contingit quod morit̃ vnus ex filijs masculis, queritur an illa femina ad substitutionem admittatur, & vr quod sic, quia soror continetur appellatione fratris, & filia appellatione filioꝝ nisi aliter de volũtate testatoris appareat, vt. l. si. ad treb. l. lucius. §. femina eo. ti. & l. lucius. §. qũtũ. de leg. ij. Sed rñdeo quod in casu pposito aliud apparet de mẽte testatoris. nã cuz masculos i instõne pdilexit eos vr istituẽdo pũmit eos i instõne pdilexisse, p hoc. l. lucius. §. pr puerũ. ff. ad treb. l. j. C. de ipu. & ali. substi. & C. de fideic. auc. hoc amplius. Et pdicta sunt vera vbi rõ recti sermonis h̃ patitur, vt quia istituit tres vel quatuor filios vel vẽtrẽ. ex quo plures pñt nasci

27 vt. l. antiqui. ff. si pars heredi. peta. † Nam tunc vno decedente illud participiuz supuiuentes in masculis supstitibus verificari põt. Sed si instituisset tantũ duos masculos, vno moriente tunc quia illud participiũ non verificatur in vno solo filio remanẽte cũ sit numeri pluralis, tũc de necessitate ɔ̃prehendit̃ filia, lz ex re certa vel ɔ̃tita fuerit instituta. ar. l. si. ff. ad treb. Sz q̃ro qd si reperit scriptũ abbreuiate, hoc mõ perueniat in supuiuen. ita quod pt dicere supuiuentez, & in supuiuentes qualiter dz intelligi. rñdet do. Bar. quod est aduertendũ primo an possit hoc colligi ex pcedentibus vel sequẽtibus verbis vt sit numeri pluralis vel singularis, sm quod requirit bona grãmatica, vt. l. plaucius. de aur. & argen. leg. Quod si non apparet presumo testatorẽ sic locutuz, vt eos quos in institutione pdilexit, & inuicem ɔ̃iunxit pdilexerit, & coniunxerit in substitutiõe. d. l. coheredi. §. qui discretas. & d. l.

28 lucius. §. pr puerũ quod est not. ¶ † Quero testator instituit duos filios impuberes, & postea dixit si qs eoꝝ heres nõ erit eos inuicẽ substituo vtrũ in ista breuiloqua ɔ̃tineatur pupillaris gl. dicit quod nõ, quia talis substitutio fuit collata in casuz expssuz si heres nõ erit, vñ ɔ̃tinebit̃ tacita pupillaris sicut in expssa vulgari, vt. l. iã hoc iure & sic hec pupillaris matrẽ non excludit, vt. l. si. C. de insti. & subst. quod faceret si ɔ̃tineret̃ i breuiloqua, vt. l. lucius de vulga. & pup. & s. dixi hoc tz Ray. & Bar. ¶ Quero vtrũ substitutio breuiloqua facta p hec ṽba vos inuicẽ substituo ɔ̃tineat fideicõmissariam. Et vr quod sic, vt. l. si plures. de vul. & pup. ibi i oẽm casuz &c. l. sceuola. ff. ad treb. Dy. tz ɔ̃riũ quod pbat sic cuicũqz fiat hec substitutio ab initio, vz iure vulgaris directo, ergo ex postfacto non põt obligari, & ad fideicõ. trahi in pagano, vt. l. verbis, & l. pupillari. nõ obst. l. sceuola. quia ibi loquit̃ in substitutione facta i codicil. q ab initio iure dire. valere nõ potuit merito ad fideicõ. trahit̃, sed hic ab initio potuit valere iure directo, ergo &c. vt. s. dixi. Ja. de are. tz opi. Dy. & cõtra oẽs p quo est tex. in. l. palle. l. iã hoc iure. ibi in vulgarẽ tantũmodo &c. Non ob. l. q plures. quia illa ṽba q̃ dicũt in oẽm casuz debẽt exponi. i. i oẽ emolumentũ pueniẽs ex substõne directa, ita exponit Dy. & Jac. de are. & hoc approbat̃ non ob. quod dicimus i materia cõpendiose, quia ibi aliud, ideo quia testator multa tpa in substitutione adiecit quod hic non facit, sed de hoc dicam in materia ɔ̃pendio-

19 se. ¶ † Quero qdã hz duos filios ex prima vxore, & duos ex secunda eos instituit, & inuicem substituit, vnus repudiat, vtrum admittatur vtrinqz ɔ̃iunctus, & vr quod sic, quia. l. coniunctio equiparatur ɔ̃iunctioni hominis, vt. l. cũ in testã. de here. insti. Sed ɔ̃iunctus ab hoie in breuiloqua disiũcto pfert̃, vt. l. cohr̃di. §. q discretas. ergo &c. non obst. ea. l. q. §. q prem vbi dz quod ista substitutio spãliter facta dz vltra ius cõe aliqd operari. arg. l. si qñ de leg. j. nã illud ideo quia testator sic spãliter expressit. ita dicit Dy. do. Bar. in tractatu breuiloque tz ɔ̃riũ per. l. si. ff. ad treb. Preterea dõt ipse rõ Dy. non est vera p. l. & proculo. de leg. ij. & l. re cõiuncti. de leg. iij. vbi pbatur q̃ coniunctio hois est fortior q̃ legalis. do. Ray. tz idẽ tali rõne, quia isti fratres nullo modo sunt cõiuncti ɔ̃iunctiõe legali, nã in hac materia dẽmus ɔ̃iũctũ accipere tali ɔ̃iũctiõe, q̃ inducat ius accrescẽdi, vt. d. §. qui discretas. sed isti fratres sunt ɔ̃iuncti ɔ̃iũctione sanguinis non hominis,

20 ergo &c. ¶ † Quero duo sunt instituti et inicem substituti, vnus repudiat, an alter possit omittere iure substitutionis & accipere iure accrescendi, glo. tangit in. l. nec his. §. heres. de acqui. here. & ibi vide per Bar. Qualiter aũt ista substitutio firmat̃. dic quod interdũ ɔ̃tinet vulgares, interdũ pupillares, interdũ exẽplares, ideo dic vt dixi in tractatu cuiuslibet ipsarum.

SVMMARIVM

1 Substitutio cõpendiosa que sit.
2 Substitutio cõpẽdiosa, cur sic vocetur, & sit substõ per se.
3 Substõ ɔ̃pẽdiosa quos hẽat effect⁹, maxie si fiat a pagano. 4.
5 Substitutio cõpendiosa, per verba mere directa, fcã qd opet̃.
6 Pretor heredem non facit, sed bono. pos.
Verborum directorum duplex genus. 13.
7 Lex qualiter interpretetur verbũ quod potest reperiri in preterito & futuro.
8 Substõ p hec verba, filiũ heredem instituo, & qñcũqz sine liberis decesserit Titius sit heres que substitutio sit.
9 Intellectus. l. centurio. ff. de vulg. & pup.
10 Participium intestatus quid significet.
11 Verba sine liberis facta substõne post mortẽ tacite intelligunt̃.
12 Substõ cõpẽdiosa qñcũqz filius meus decesserit sine filijs lego Titio oĩa bona mea an trahatur infra tẽpora pubertatis.
Verbũ lego an trahi possit ad institutionem.
13 Substõ cõpẽdiosa per verba mere obliqua facta nũquid omni tẽpore sit fideicõmissaria & matrem excludat.
14 Substitutio hec an sit fideicõmissaria instituo filiũ meũ hr̃dez & qñcũqz decesserit sine filijs volo quod bona mea dent̃ pauperibus vel distribuantur egentibus p meos fideicõmissarios.
15 Episcopus habet auctoritatẽ quã habent fideicõmissarij a testatore nominati & tenet locum pauperum.
16 Qualitas addita verbo determinato per relatiuũ respicit soluz suum antecedens.
17 Substitutio ɔ̃pendiosa facta per verbũ cõe an sit omni tẽpore fideicõmissaria intra tempora pubertatis.
18 Temporis cursu determinatum variatur variato tempore.
19 Argumentũ de tempore ad personas procedit.
20 Temporis distributio fit per distributiuũ quandocunqz.
21 Distributiuũ in tpe an & quando pluralitatem inducat.
22 Actiones non veniunt appellatione mobilium & immobiliũ.
23 Verbũ quod põt se habere ad plura tempora indicat̃ ab initio esse prolatum, vt comprehendat futuros euentus.
24 Substitutus filio suo impuberi si decesserit absqz liberis, an videatur etatem limitasse per verbum impuberi.
25 Substitutio compendiosa per verbum cõe facta nunqd contineat vulgẽrem si institutus non erit heres.
26 Dictio quandocunqz tractum temporis non requirit.
27 Verbum commune adiectum certe rei vel quantitati nunq̃ trahitur ad substitutionem directam.
28 Substitutio facta i filijs filioꝝ qbus nihil relictũ est an valeat.
29 Intellectus. l. lucius. ff. de here. insti.
30 Verbum cõe, & ambiguum declaratur ratione adiuncti.

31 Verbum

¶ De compendiosa substitutione.

1 Upra de quatuor substōibus plene tractaui
mus, restat videre de quinta. s. ꝯpen-
diosa q̄ ceteris est cōior, ⁊ eius materia vtilis ⁊ sepe
ꝯtingēs. Circa quā examinādā quatuor principali-
ter videamus. Primo q̄ sit substitutio ꝯpendiosa. Scōo quare
ꝯpendiosa vocatur. Tertio de effectu ipsius. Quarto ⁊ vltimo
1 qualiter finiaṫ. † Redeo ad primū, ⁊ quero que sit substitutio cō
pendiosa. rn̄deo vt sentit Azo in summa de impube. ⁊ alijs sub
sti. gl. ⁊ doc. cōiter. Cōpēdiosa substitutio est illa que sub ꝯdi.
mortis vel alia multa tēpora sub ꝯpendio ꝯplectiṫ, qḋ dico sub
ꝯdi. mortis apparet exēplū positū in. l. cēturio de vulg. ⁊ pup.
⁊. C. eo. l. precibus. ait enī si filius meus decesserit siue adijciaṫ
certū ⁊ dterminatū tp̄s siue indeterminatū. Itē qḋ dixi vel alia
iō dixi q2 in hac substōne ēt alia ꝯditio quā mortis apponi pōt,
⁊ esset eadē substō vt si aliqd fecerit vel si liberos nō habuerit.
arg. l. lucius. ff. de here. insti. ⁊. l. gn̄aliter. §. cū aūt. C. de institu.
⁊ substi. Itē qḋ dixi multa tēpora sub ꝯpendio ꝯplectiṫ iō dixi,
q2 pōt ꝯprehendi tp̄s pubertatis ⁊ post. Itē tp̄s limitatū, vt q2
dixit si inter. xxv. an. decesserit. Itē non limitatū, vt q2 dixit qñ-
2 cunqꝫ decesserit vt dictis. ll. ¶ † Scōo pricipaliter q̄ro quare
ꝯpēdiosa vocaṫ. Rn̄deo, q2 sub verboꝝ ꝯpēdio plures substōes
ꝯplectiṫ seu plura tp̄a, ⁊ hoc nomē fuit sibi ab imperatore impo
situ in. l. ꝑcibus. facit. l. menius. §. duobus. de leg. ij. ibi oratiōis
ꝯpendio. An vero hec ꝯpendiosa sit substō per se. An vero sit
substitutionis adiectio, veritas est ꝙ si ista substitutio fiat a pa-
gano est magis quedā adiectio quā substitutio ꝑ se, q2 plures di
recte in ea ꝯtinenṫ. s. vulgaris pupillaris ⁊ exēplaria. Itē ꝯti-
netur in ea fideicōmissaria. Sꝫ si fiat ab eo q pōt ēt post tp̄a pu
pillaris etatis substituere extraneo iure directo tūc ꝯtinet in se
nouā substitutio. ⁊ est vera substi. ita voluit Py. in trac. substi
tutionū, ⁊ hoc est verū de iure cōi. Sed ꝯm statuta quarūdā ci
uitatū q̄ habent ꝙ femine coganṫ ꝑ oia obseruare testm̄ patris
poterit eis substitui directo post tēpora pubertatis, iō tūc esset
3 idē ꝙ in milite. ¶ † Tertio principaliter q̄ro de effectu substi-
tutionis ꝯpendiose, ⁊ hoc venit examinandū ꝑ plures qōnes.
Primo qs sit effectus huius substōnis in milite rn̄deo aut ista
substō fit a milite ꝑ verba mere directa. ⁊ vt. l. centurio. de vul.
⁊ pup. fit ꝑ verba cōia, ⁊ tūc si mater est in medio post tempora
pubertatis obligaṫ. vt. d. l. ꝑcibus. alias sꝑ vꝫ iure directo vt. l.
cēturio. aut fit per verba obliqua. ⁊ tūc semꝑ est fidiecommissa
ria. vt. l. cohrd̄i. §. cū filie de vul. ⁊ pup. ꝙ not. in. d. l. cēturio. s.
opi. Py. ⁊ h̄ i milite. idē forte i pagano q possꝫ directe sbstitue
4 re post tp̄a pubertatis ex forma statuti, vt supra dixi. ¶ † Que-
ro quis sit effectus ꝯpendiose substōnis facte a pagano, rn̄deo
aut fit ꝑ v̄ba mere directa, tūc itra tp̄a pubertatis, vꝫ iure pupil
laris, post nullo modo. vt. l. verbis. ⁊ in. l. pupillari. ff. de vulg. ⁊
pu. aut fit per verba mere obliqua, ⁊ tunc est fideicōmissaria vt
l. coheredi. §. cū filie. de vul. ⁊ pup. aut fit per verba cōia vt ver
bū substituo, ⁊ tunc sunt gl. ꝯrie q2 in. d. l. centurio. ⁊. l. precibus
dr̄ ꝙ semper est fideicōmissaria. insti. eodem in gl. magna dr̄ ꝙ
intra tempora pubertatis vꝫ iure directo. do. Bar. dicit ꝙ hec
q̄stio hꝫ tria mēbra, ⁊ iō eā trāsumit per tres questiones princi
5 pales. ¶ † Quero primo quis sit effectus substitutionis compē
diose qñ fit per verba mere directa, vt quandocunqꝫ decesserit
vel si intra. xxv. an. decesserit Titius sit heres. Rn̄. glo. vt dixi
tenent ꝙ nō valēt post tēpora pubertatis, sed intra tp̄a vꝫ dire-
cto iure. vt. l. verbis. ⁊. l. in pupillari. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. centu
rio. ⁊. l. precibus. C. eo. ⁊ insti. eo. gl. magna. ⁊ Azo in summa. C.
de impu. ⁊ alijs substi. hoc tꝫ Ja. de are. Py. ⁊ Cy. ⁊ Bar. i. c.
raynutius. ⁊ extra de test. Idem tenet ibi Inn. ⁊ Jo. an. in. c. si
pater. de testa. lib. vj. in gl. antiqua, postea idem glossauit ꝯriū
in. d. c. si pater in nouella sua. vbi tꝫ qḋ intra pupillarē etatē vꝫ
iure directo postea vꝫ iure fideicōmissi. De prio dicit esse casuꝫ
in. d. c. si pr̄. De scōo dicit esse casum in. d. c. raynutius. vbi dr̄
ꝙ post pubertatē vꝫ iure fideicōmissi, vn̄ ex coniunctione illoꝝ
c. intra pupillarē etatem vꝫ iure directo post pupillarem etateꝫ
vꝫ iure fideicōmissi. Item de ipso ꝙ iure ciuili est casus in preal
leg. l. precibus. Nam ibi nulla spālitas est in milite lꝫ sit d facto
fuerit ꝙ ipse nititur ꝓbare pluribus rōnibus, dicit ēt qḋ ista q̄-
stio fuit disputata vltra montes, ⁊ postea fuit disputata Boñ. ꝑ
do. Bartolutiū de pretis qui dicebat ꝙ hec opi. esset multum
ꝯsona volūtati defuncti lꝫ ipse, ergo ⁊c. vt. l. in ꝯditiōibus ꝑmū
locū. de ꝯdi. ⁊ demon. nō ob. l. in pupillari. ⁊. l. verbis, q2 ibi vo
lebat substituere pupillariter tantū, ⁊ per errorē maius tp̄s ex-
pressit vel aliter ꝙ intellexit dt frustra intelligiṫ q̄tū ad substō-
nē directā valebat tn̄ iure fideicōmissi. iste est effectus verboꝝ
suoꝝ in nouella in. d. c. si pr̄ do. Bart. sub dubio forte dicit ꝙ
vtraqꝫ posset sustineri, ⁊ sic dicit verba directa reperiunṫ dupli
cis gn̄is q̄dā sunt verba directa ⁊ ciuilia hoc ē a iure ciuili idu-
6 cta vt v̄bū hr̄s esto. vt. l. obuenire. de verb. sig. † Et ꝑ ista v̄ba
deportatis nō pt̄ eē hr̄s, q2 nō hꝫ ea q̄ sunt iuris ciuilis. Itē ꝑtor
nō pt̄ facere quē heredē sed bonoꝝ possessorē. Idē in v̄bo insti
tuo, vt. l. j. ff. de here. insti. Et isto mō accipiendo si substō ē facta
ꝑ verba directa ⁊ ciuilia si semel valuit iu. directo nunq̄ꝫ trahiṫ
ad fideicōmissariā, vt ꝑalle. l. v̄bis dn̄ dicit ciuilibus. ⁊ ita not.
in. l. in pupillari. Quedam sunt verba directa hoc ē q̄ diriguntur
ad substitutū vt ipse manu sua capiat nō ab alio, vt no. i. l. eā quā
. C. de fideicō. in gl. sup verbo directis. Exēplū in v̄bo accipiat
⁊ i v̄bo capiat, ⁊ in verbo moriaṫ. vt i. c. j. extra de testa. lib. vj.
Et ista v̄ba sunt magis v̄ba cōia. i. ꝯgrua oībus generibus, ⁊
isto scōo mō accipiēdo sit vera opi. Jo. an. quā ponit i nouella
quā. d. Bar. sic ꝓbat illḋ v̄bū directū talis accipiat vl' capiat
vel moriaṫ tali, ⁊ sic' a p̄nt intelligi vt qs accipiat iure directo vt
hr̄s. Et p̄nt intelligi vt qs accipiat vt legatarius sua tn̄ auctori
tate, vt no. in. l. titia. §. j. de leg. ij. Et sic ista v̄ba de iure ciui. nō
hn̄t ꝓpriū significatū, q2 v̄ba iure ciuili nō sunt, iō in dubio itel
liganṫ ꝯm qḋ casu euenit, q2 si pupillus moriṫ iter pupillarē eta
tē lex interꝑtabiṫ istā substi. pupillarē directā si moriaṫ postea
7 interꝑtabiṫ eā fideicōmissariā. † Silr̄ videmꝰ in v̄bo qḋ pōt re
periri in ꝑterito, ⁊ futuro q2 lex interꝑtaṫ istud ꝯm accidētiaꝫ fa
cti, q2 in ꝑteritū occurreret i illo interꝑtabiṫ ⁊ ecōuerso, vt. l. iij.
de adimē. leg. ꝑ h̄ pꝫ rn̄sio ad ꝯriū qḋ hꝫ ꝙ substō directa nūq̄ꝫ
obliquaṫ, nō ꝯcedo h̄ sꝫ iste substō nunq̄ꝫ fuit directa si post pu-
pillarē etatē decessit, q2 lex sciebat, ⁊ certa erat illū post pupilla
rē etatē moriturū. vt. l. cū quidā. §. suū. ff de acq. here. Et si pupil
lus intra pupillarē etatē decesserit esset directa, q2 lex certa erat
de hoc. Sed qñ sunt verba directa ciuilia illa verba habēt in se
suū ꝓpriū significatū vt iure directo sit heres, ⁊ ideo non est ne
cessaria interpretatio, q2 sic defunctum voluisse ꝯstat iō post
tp̄a pubertatis nō obliquaṫ. Ista sunt verba do. Bar. ꝓ ꝯcor-
dia dictarū opi. ita dicit ꝙ forsan voluit sentire do. Joā. and. in
fi. gl. sue nouelle dn̄ facit dr̄iam inter directa directo, ⁊ directa
8 non directo. ¶ † Quero quid si testator sic substituit filiū hr̄deꝫ
instituo, ⁊ qn̄cūqꝫ decesserit sine liberis Titius sit hr̄s qualis sit
hec substitutio. gl. i. l. ꝑcibus dt ꝙ oi tp̄e est fideicōmissaria ꝑꝑ
adiectionē illoꝝ v̄boꝝ si sine liberis q̄ inuiṫ ꝙ intra pupillareꝫ
etatē valeat iure fideicōmissi. Idē tꝫ Inn. in. c. raynutius. d te-
sta. facit. l. credēdū ff. q pe. tu. §. h̄ āt. Py. Mar. sil. ⁊ vltramō.
tenent ꝯriū, ⁊ dicūt eē casuꝫ in. l. cēturio. de vul. ⁊ pup. Nā ibi
fuerūt apposita illa verba si sine liberis decesserit, ⁊ tn̄ ibi dr̄ qḋ
vꝫ de iure cōe intra tp̄a pubertatis ⁊ admittiṫ substitutus ad bo
na filij qḋ nō eēt si eēt fideicōmissaria, vt. l. cohrd̄i. §. cū filie. de
vul. ⁊ pu. Ja. d bel. tꝫ gl. d. l. ꝑcibus quare ista v̄ba sine liberis
videantur ad maiorem referri qui cum liberis, ⁊ sine liberis de-
cedere pt̄ ar. l. j. ff. d suis ⁊ leg. † ad. l. cēturio rn̄det ꝙ illa lex nō
9 dt qḋ illa substō sit directa d iure cōi. q. d. hec substitutio ē dire
cta in milite. Et de iure cōi d materia substōnis facte ipuberi ē
qḋ veniant oia bona pr̄is ⁊ filij, vt insti. de vul. ⁊ pup. substōe in
prin. Est ergo ꝯm eū similitudo quo ad genus nō quo ad substi-
tutionis speciē. Preterea dt ipse in. l. cēturio ē vna substitutio
pro oi tēpore. s. directa. Sed in pagano esset directa non tene-
ret nisi vsqꝫ ad puberratē. vt. l. verbis. ⁊ in. l. in pupillari ꝑalle.
qḋ expsse esset ꝯ mentē testatoris, ergo ⁊c. Preterea ibi dr̄ ꝙ
testator erat cēturio, sed miles pōt substituere directo ēt puberi
nō sequiṫ ꝙ lꝫ sit directa in milite sit in pagano. non ob. ꝙ vltra
tp̄s pubertatis non potest valere iure directo, vt dicta. l. verbis
quia ibi nullum verbum fuit appositum ad fideicommiss. hic

fic. f. verbū sine liberis. Sed ꝯtrā istam opi. est casus in. c. si pr̄
extra de testa. lib. vj. cui ipse rn̄det fateor qd̄ opi. Dy. ⁊ aliorū
est approbata de iure cano. sȝ ḋ iure ciuili nō est vera, vt. s. dixi.
do. Ray. do. Frā. de psis ⁊ do. Bar. tenēt opi. alioꝝ per. d. c.
si pr̄, ⁊ p. d. l. centurio. non obst. si dicatur nō dr̄ decedere sine li
10 beris nisi ille qui hēre pōt, qꝛ non est verū vt dictis. ll. † Et alia
est significatio illius participij intestatus ⁊ si. de qbus in. l. j. de
suis ⁊ leg. alia istoꝝ ꝟboꝝ vel illō qd̄ ibi dr̄ ē de ppria ⁊ stricta
significatione verboꝝ. vt. l. liberoꝝ. §. quod tn̄ cassius. de leg.
iij. in. l. labeo. ḋ sup. leg. l. cū dlanionis. §. asinā. de fun. instr. Et
q̄ de hoc sit casus in. d. l. cēturio. vt intra tpa pubertatis sit pu-
pillaris postea nulla sic ostēdit. Nam. l. centurio fecit drīaȝ in-
ter militē ⁊ paganū, sed intra tēpora pubertatis nulla est drīa,
qꝛ ī vtroqȝ veniret bona prīs ⁊ filij. Preterea pbat̄ sic vbi testa
tor facit hāc substi. per verba mere directa vr̄ velle substitutum
esse heredē. Sed si dicamus hanc esse fideicōmissariaȝ non erit
heres sed loco heredis hr̄. vt. l. si filius. ff. quod cū eo. insti. de fi
deicō. here. §. restituta. qd̄ esset cōtra mentē testatoris. preterea
quelibet substō in dubio dȝ iudicari directa. vt. l. fi. C. de insti. ⁊
substi. ⁊ no. in. d. l. ꝟbis ciuilibus. quāto ergo magis in casu no
stro dȝ iudicari directa vbi ꝟba sunt merē directa. pterea dispō
sitio legis ⁊ testatoris equiparant̄, vt in auc. de nup. §. disponat,
col. iiij. sed ꝓuisio legis in dubio dȝ trahi ad casum magis neces
sariū. vt. l. i. §. qd ergo, de ven. inspi. l. quod labeo ad carb. ergo
idem in dispositione testatoꝛ. sed certū est q̄ directa substitutio ē
magis necessaria q̄ fideicōmissaria, cū p directaȝ ꝓuideat̄ ne fi
lius decedat intestatus qꝛ trahit̄ ad bona patris ⁊ filij p fideicō
missariā soli testatori prouideat̄ cū sola bona eius veniant. vt. §.
cū filie. Ideo hanc substitutionē directā nō fideicōmissariā dica
mus. non ob. verba sine liberis in substitutione directa que vi-
dent̄ verba fideicōmissaria quasi substitutionis effectus in pu-
bertatis tp̄s videat̄ esse collatus, qꝛ hoc non est verū duplici rō
ne. Primo qꝛ sequeret̄ qd̄ intra pubertatē nullo modo valeret
11 q̄ esset ꝯ mentē testatoris. ¶ † Scd̄o qꝛ ista verba sine liberis
facta substitutione post mortē tacite intelligunt̄. vt. l. cū acutissi
mi. C. de fideicō. l. cū auus. de ꝯdi. ⁊ demon. non ob. huic opi. l.
credendū. §. cū aūt qꝛ ibi fuerunt ꝟba mere obliqua vnde semp
est fideicōmissariā. Sed in casu nostro sunt mere directa, ⁊ sic si
diceremus eā fideicōmissariā esset contra mentem testatoris. vt
s. dixi. Querit vltra alios do. Bar. testator substituit aliquē cō
pendiose in re certa vel in certā portiōe vtrū valeat intra tpa pu
pillaris etatis bm̄ ea que dicta sunt. s. rn̄det ipse si quidē substi-
tuit p verba directa ⁊ ciuilia vt hr̄s esto vel instituo, tunc pinde
est ac si in vniuersum esset substitutus. vt. l. coheredi. §. fi. ḋ vul. ⁊
pup. bm̄ primā lec. gl. quā no. facit. l. j. §. si ex fundo. ff. de here.
insti. Si vero substituit per verba directa nō ciuilia vt accipiat
talē rem vel talis pars sit talis. hoc casu non trahit̄ ad substitu-
tionē directā. qꝛ relictis singularibus nō est differētia que ver-
ba apponant̄, vt. l. omne verbum. C. cōia de leg. nisi adijciat exp̄s
se illa verba hr̄s esto vel sit heres ⁊ si. ar. l. j. §. si ex fundo. Sed
si ista ꝟba adijciatur certe portioni quote quid iuris sit dicam
ī. in illa. q. quā faciā de hac substitutione facta per verba com
12 munia. ¶ † Quero testator ꝯpendiose substituit per hec verba
quandocunqȝ filius meus decesserit sine filijs lego Titio oia bo
na mea, an intra tēpora pubertatis trahat̄ hec substitutio ad di-
rectam pupillarē, effectus est magnus pp̄ ltimam filij. Et videt̄
q̄ ista sint verba directa, ⁊ sic. ī. tpa pubertatis trahant̄ ad dire
ctā pupillarē. Nam verbū lego trahit̄ ad heredis institutiōes,
vt. l. verbis. de ver. sign. ⁊ l. filiū. §. legata. ꝯiūcta. l. j. in prin. de
lega. pstan. In ꝯrium vr̄ per. l. mulier. §. fi. ff. ad treb. ⁊ hāc par-
tem vt verā tȝ. d. Bar. lȝ. n. ex latissima significatione verbum
lego ad institutionē trahat̄, tn̄ bm̄ communē vsum loquendi nō
trahit̄, sed est spes distincta ab actu hr̄dis. vt. d. l. verbis cui cō
vsui stare debemus, vt. s. dixi dicit tn̄ q̄ verbū lego est verbum
directū in dubio directū nō respectu hr̄dis, sȝ respectu legatarij
13 vt. l. lucio, ⁊ ibi no. ff. de leg. ij. † Nā qdā sunt verba directa q̄ ha
bēt a iure directaȝ significationē vt trahant̄ ad institutionē he-
redis, vt verbū instituo, ⁊ verbū heres esto, ⁊ si. Quedā habent
significationē separatam a iure vt verbū lego. Quedā non ha-
bent significationē spālē, vt verbū accipiat, ⁊ verbū moriatur ⁊
si. vt ex predictis apparet. de quibus infra dicemus.

Secunda questio principalis est quando fit substitu-
tio ꝯpendiosa per verba mere obliqua. Et
isto casu bm̄ oēs est omni tempore fideicōmissaria, ⁊ mortē non
excludit ⁊ falcidia detrahit̄, vt. l. coheredi. §. cū filie. s. alle. sunt
hūt verba obliqua, vt ꝟbū restituo. vt. d. §. cū filie. ⁊ alia multa
14 de qbus in. l. fundi. de vsu. lega. ⁊ infra dicā. ¶ † Quero circa
hoc nunqd si testator dt̄ instituo filiū meū heredē, ⁊ qn̄cūqȝ de-
cesserit sine filijs volo q̄ bona mea dent̄ pauperibus vel distri-
buant̄ inter pauperes per meos fideicōmissarios. An filio de-
cedēte. ī. pupillarē etatem ista substitutio sit fideicōmissaria vel
directa. Et vr̄ q̄ omni tempore sit fideicōmissaria per. d. l. fun-
di trebatiani. Contra tȝ do. Bar. l. q̄ sit directa ⁊ dicit ipse q̄
in substitutione intelligit̄ verbū accipiat hoc modo vcȝ qn̄cūqȝ
decesserit filius tunc fideicommissarij accipiāt, ⁊ debet vt est gl.
in. l. alio in fi. de ali. lega. pro quo. l. deniqȝ. §. interduȝ. de pecu.
lega. ⁊ expresse hr̄ in auc. de eccle. ti. §. si quis aūt, sed istud ver-
bū subintellectū. s. accipiat trahit̄ ad directaȝ pupillarē vt. s. di-
xi, ⁊ probat̄ in. sh. c. j. de testa. lib. vj. ⁊. l. his verbis. de here. in-
sti. ergo ipsi fideicōmissarij, debēt darē ⁊ distribuere inter pau-
peres nō aūt de manu alterius eis darī, p hac parte vr̄ casus in
c. cū tibi extra de test. vbi dr̄ qn̄ nō est alius heres institutus q̄
isti fideicommissarij hn̄r loco heredum ⁊ eos videt̄ heredes fa-
cere. Et hoc tenet Roffre. in ti. de ac. ex testō. versic. quid erit
q̄ sepe ꝯtingit, ⁊ Spe. in. §. nunc vero aliqua. ver. Itē pone q̄
aliquis de instt. edic. ⁊ Inn. in. d. c. cū tibi. sic igit̄ quando testa
tor nullū aliū fecit heredē dicti fideicommissarij hn̄r loco here-
dis, ⁊ vr̄ facere heredes dictos fideicommissarios. ita in casu p
posito. Sed contra hoc videtur, dices tu quod si mater ē in me
dio talis interpretatio non debet admitti, qꝛ sicut tacita pupilla
ris ꝯ matrē nō admittit̄, ita nec interpretatio hec, vt. l. precibus
Rn̄. contra matrē nō admittitur tacita volūtas de qua testator
non putauit sed ius eā presumit vt. l. iaȝ hoc iure, ita loquitur. l.
precibus. Sed tacita voluntas que presumpta voluntate colli-
gitur ex aliquibus coniecturis vel verbis testatoris ista bene ex
cludit matrē, vt. d. l. precibus. in glo. super verbo oino. ⁊ in. l. in
15 testō. C. de re mili. sed hoc est hmōi ergo ⁊c. ¶ † Quero testa-
tor dixit sic, si filius meus decesserit sine liberis tunc bona mea
dentur pauperibus vel distribuant̄ inter pauperes, nec dixit p
quos an sit idē qd̄ supra pxi. q. Et videt̄ qd̄ sic qꝛ episcopus est
executor legitimus, ⁊ hȝ illam auctoritatem quan habent fidei-
cōmissarij nominati a testatore. vt. l. nulli. ⁊. l. si quis ad declinā
dam. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ sic episcopus tenebit locū heredum do.
Bar. tȝ ꝯrium q̄ ista substitutio sit fideicōmissaria omni tēpo-
re, qꝛ facta p verba mere obliqua, vt. d. l. coheredi. §. cum filio,
nec ob. q̄ eps est legitimus executor, ⁊ tenet locum heredum,
qꝛ episcopus tȝ locum pauperum. Et si quidem pauperes sunt
instituti, tunc episcopus tenet locum heredum vt. d. l. si quis ad
declinandā. Si vero pauperibus fuit legatū relictum tūc eps
habet intentare actio. pro hoc legato. Et illa verba accipiat de
quibus. s. pxi. q. dixi non pn̄t intelligi hoc casu cum executio p-
tinet ad episcopum, quia illa executio pertinet ad ipsuȝ mere ex
iuris dispositione, ⁊ contra voluntatem defuncti, etiam si dixerit
contrarium vt. d. §. si quis autem in auc. de eccle. titulis, ⁊ ideo
non tenet locum coheredum sed solum actiones intentabit.
16 ¶ † Quero testator dixit volo quod bona mea vendantur, ⁊ p̄-
tium eorum distribuat̄ inter pauperes, quorum electio fiat per
meos fideicommissarios an ista sit directa intra tempora puber
tatis vt illa verba vltima referantur ad omnia precedentia, an
vero venditio remaneat in dispositiōe iuris cōis sine distributio
ne executoris hoc vltimū puto verum, quia qualitas que adijci
tur verbo determinato per relatiuum respicit solum suum ante
cedens, vt. l. alio. in fi. ff. de ali. ⁊ cib. leg. ⁊ sic cum verba dicant
quorū electio. i. pauperū ad id tantū refert̄ verbum. s. p meos fi
deicommissarios, vt. l. filiū. ⁊ qd̄ ibi no. ī. vt in pos. le. ⁊ sic erit fi
deicōmissaria. Itē si dr̄ ⁊ ptiū distribuat̄ inter paupes eligēdos
p meos fideicōmissarios, qꝛ illa verba p meos fideicōmis. refe-
runt̄ ad illuȝ participiū eligendos, ⁊ participiū resoluit̄ in ꝟbū
⁊ relatiuū vt eligēdos. i. q eligant̄. Et pdicta vera nisi ex ꝟbis
alijs. s. vel infra in testō positis appareat tantū aliud voluisse.
17 **Tertio** principaliter † qro qn̄ ꝯpēdiosa ē facta p ꝟbū
cōe vt p ꝟbū sbstituo qd̄ ē ꝟbū cōe, vt. l. pcib⁹.
an intra tpa pubertatis valeat iure directo postea ad fideicom.
trahat̄ vel oi tp̄e sit fideicōmissaria. Rn̄deo si qdē ista substō ē
facta cū tēpoꝝ distributione, vt qꝛ dixit si decesserit in pupillari
etate vel postea qn̄cūqȝ tūc itra tpa pubertatis erat directa pu
pillaris, postea erit fideicōmissaria hoc tȝ gl. in. l. pcibus. ⁊ doc.
indubitanter hoc tenent sed qn̄ ista substitutio fit sine distribu-
tione tēpoꝝ. in hoc sunt multe opi. gl. in. l. precibus que incipit
secus si dicerem. ⁊ in. l. cēturio i gl. magna in ver. sinaūt dixerit
⁊ inst. ḋ pup. sub. in gl. qd̄ semp tenent qd̄ oi tempore sit fideicō
missaria. idem Azo in summa de impub. ⁊ alijs substit. ideȝ tȝ
gl. in. c.

gl in c.raynutius.idē tenet Jo.an.in.c.si pater.de test.lib.vj. in gl. antiqua idē tȝ Dy.in materia substōnū. Idem tȝ.d.Ray. & Bar.sil. ꝯtrīū tȝ gl.expresse insti.de pup.substi.in fi.magne gl.quā gl.tȝ Ja.de are.& Cy.in.d.l.precibus.& Joā.an.in.c.si pater.s.alle.i nouel.ad examinatiōnē huius arguamus pro & ꝯ. Et primo ꝙ inter tpa pubertatis vȝ iure directo postea iure fidei
18 cōmissi.istud ꝓbat qđ † regit̃ & determinat̃ ſm cursū tpis variat̃ variato tpe,vt.l.ꝑtia rerū.ff.ad.l.fal.&.l.titia seio.§.vsuras. de leg.ij.C.de vsur.l.pe.ita in ꝓposito ista substitutio q̄ respicit diuersa tempora cū respiciat tps pupillaris etatis valeat vt pupillaris postea vt fideicōmissaria.pro hoc.l.pōponius in negotijs.de neg.ge.l.pr̄ seuerinā.§.ꝯditionū verba de ꝯdi.& demō. pro hoc vr̄ casus in.c.j.de test.lib.vj.pro hac.d.l.ꝓcibus.&.l.cēturio.In ꝯtrīū ꝙ oi tpe sit ꝯmissaria ꝓbat̃ sic ista substitutio ad plura tempora relata dȝ illa determinare vniformiter sicut dicimus in persona,vt.l.ꝗuis &.l.hereditatē.C.de impu.& alijs sub
19 sti.&.l.iam hoc iure.§.ij.de vulg.& pup.† Et licita est argumētatio de tpe ad personas.vt.l.vel singulis.&.l.ij.de vul.& pup.sed ista pōt esse oi tpe fideicommissaria,ergo &c. Preterea non dȝ fieri diuisio volūtatis testatoris.vt.l.cū qui.in fi.de his qbus vt indig.Sed si ab initio esset directa postea fideicōmissaria efficeretur,& fieret diuisio voluntatis,ergo &c.pro hoc facit.l.diež.§. inde queritur.ff.de arbi.preterea vna eadē res non dȝ diuerso iure censeri,vt.l.cū qui edes.ff.de vsuca.sic igit̃ sit i casu ꝓposito iste sunt rōnes.& arg.pro opi.Dy.Guil.& oium tenentiū hanc opi. Ja.de are.distinguit circa has opi.& sic q̄nq; ista substitutio nō fit cuȝ aliqua distributione tpis vt dðo si filius meus decesserit sine filijs talē substituo tūc sit vera opi.gl.in.d.l.ꝓcibus & sequētium eā.Q̄nq; in ista substōne apponit̃ distributiuum in tpe, vt q̄ncūq; decesserit talē substituo,& tunc sit vera opi aliorū.Naȝ ſm oēs est verū ꝙ q̄n fit distributio tpis intra pu.etatē erit pu
20 pillaris postea fideicōmissaria vt dictum est supra.† Sed ꝑ distributiuū q̄ncūq; fit distributio tpis.vt.l.si cū in annos.ff.quib. mod.vsufru.amit.ergo &c.ꝑterea illud operat̃ vniuersalis dispositio in vniuerso ꝙ particularis in singulari.vt.l.si chorus. de leg.iij.&.l.omnes.de ꝓscrip.xxx.an ꝑterea sermo q̄ dirigit̃ ad aliquem dȝ intelligi ſm ꝯdōnē ꝑsone ad quam dirigit̃,vt.l. plenū.§.equitij.ff.de vsu.& ha.l.ex militari.primo rn̄so.de mili. testa.ff.sed in proposito ista verba directa ad filiū pupillū in pupillari etate faciunt intra pupillarē etatē substitutionē directā postea faciūt fideicōmissariā.Et ꝑ hoc tollit̃ ratio Dy.& Guil. q̄ dicūt qđ vna substitutio non dȝ diuerso iure censeri q2 ſm ꝓdicta plures sunt,istā opi.non tȝ Bar.qui sine distributione tēporū vr̄ qđ intra pupillarē etatē sit directa postea fideicōmissaria,
21 vt.d.c.si pater.† preterea distributiuū in tpe ſm iura pluralitatem non inducit si non fiat dinumeratio tēporū.vt.l.stichū.§.stipulatio.de ver.obli.coniuncta.l.pluribus.eo.tit.vbi dr̄ singulis annis,& qđ in eis no.per Dy.Itē non pn̄t plures dispositiones dici ex pluralitate effectus,q2 aut morietur in pupillari etate aut post,& vnus erit effectus sicut in dispositione alternatiua, vt.l.illud q̄n dies leg.ce.& qđ no.in.l.si ex toto.ff.de leg.j.q2 loquit̃ in tali actu q̄ semel accidere pōt.d.Bar.dicit in ista.q.sic prio dēmus inspicere si ex aliqb⁹ vbis ꝑ testōrē ꝓlatis possum⁹ ꝯiecturari ꝙ voluerit ꝙ itra tpa pup.eta.valeret iure directo, qđ sepe ꝯtingit.Quid.n.si testōr dicat ꝙ substitutus capiat sua auctoritate,certe ex hoc vr̄ dicere ꝙ capiat iure directo vt.l.titia.§.j.ſm primā lec.ff.de leg.ij.vel qđ si in ꝓcedētibus verbum id cōe accipit̃ ꝑ directo certe in sequētibus ꝑ directo accipiaȝ. vt.l.si seruus pluriū.§.fi.ð leg.j.Sȝ qđ si testōr dixit libere accipiat de manu sua,non.n.vr̄ libere deuenire q̄n sua auctoritate non pōt accipere.Et sic pōt ꝑ aliū ipediri,vt.l.vȝ facit de vi,& vi arma.vel qđ si testator dixit,si filius meus decesserit,volo hereditatē meā totā & integrā ad talē ꝑuenire certe hoc esse nō potest nisi vigore pupillaris directe,q2 alias detrahet̃ ltima & tre
22 bellianica.iđ erit directa.ar.in.l.testō.in fi.C.de testa.mili.† vr̄ qđ si testōr dicat,volo oia bona mea deuenire ad talē,nā eoipso qđ dicit oia nihil excipit,vt.l.iulianus.i ꝑn.de lega.iij.vel dicit ꝑueniat sīn aliqua diminutiōe,nā tūc excluderet matrē q2 ē pupillaris tacita ex volūtate ꝓbata.vt.l.ꝓcibus.in gl.super verbo oino.Secus si dicat volo ad talē peruenire oia bona mea mobilia & immobilia, & non dixit iura & actiones.Nam tunc videtur institutus in certis bonis,quia actiones non connumerantur inter mobilia vel immobilia.vt.l.quaȝ tuberonis.ff.de pecul.l. mouentiuȝ.ff.de verborum significa.& ꝑ Jaco.de are.&.l.a diuo pio.§.j.ff.de reg.iur.Q̄nq; aliqđ istorum verborū non apponit̃ in testō sed testator simpliciter dicit q̄ncūq; filius meus deces

serit Titiū substituo.Et tunc isto casu dicit ipse debere simpliciter qđ cū voluntas testatoris est dubia,nec de eius voluntate appareat si quidē mater est in dubio interpretabit̃ pro matre tā quā in benigniorē partē,& erit omni tpe fideicōmissaria vt dicimus in.l.qui duos de rebus du.Et hoc casu intelligat̃ opi.eius qui dicūt hāc substitu.fideicōmissariā omni tpe.s.quādo mater est in medio.Ita ꝯsuluit do.Frā ð pisis ꝙ intellige nisi sint substituti filij testatoris q̄ ex ꝓsumpta volūtate defuncti eā excludūt vt no.in.l.ꝓcibus.in glo.fi.& dixit vs in materia breuiloque.& doc.in.l.fi.C.de insti.& substi.Sed hoc dictū vr̄ ꝯ.l.ꝓcibus.vbi primo ē directa postea fideicōmissaria,& tū mr̄ ē in medio.Solu.ibi spāle in testō militis q̄ pōt substituere oi tpe iure directo. Nā satisfacit lex faciēdo illam obliquari cū mater est in medio
23 sed si esset paganus esset oi tpe fideicōmissa. ¶ † Sed ꝯ ꝓdicta ob.d.c.si pater vbi mr̄ ē in medio,& tū vȝ iure directo intra tpa pubertatis.Sol.ibi fit substitutio ꝑ verbū directū,vt dr̄ in glo. sup verbo filie.Sed questio nostra loquitur quando per verbuȝ commune,& sic pōt interpretari vt de manu mr̄is accipiat, sed q̄n est verbū directū i qua est verisimile ꝙ a seipso accipiat ista interptatio nō cadit tū i oibus casibus in qbus tacita pupillaris admittit̃ ꝯ matrē ex ꝓsumpta volūtate defuncti.Idē dico his ꝓbatis dictis ꝓsumptionibus.Et q2 in matre dixi intelligo idē si esset in medio aliqua illarū ꝑsonarū ꝯ quas nō admittit̃ tacita pupillaris,vt diximus in materia pupillaris.Si vo neq; mr̄ neq; aliqua dictarū ꝑsonarū esset i medio,tūc dico ꝙ si decedat i pupillari etate erit pupillaris si postea erit fideicōmissaria qđ ꝓbat̃ ꝑ rōnē.s.factā,q2 verbū qđ ꝑt se habere ad plura tēpora indicat ab initio eē platū vt ꝯprehendat futuros euētus,vt l.iij.ff.de adimē.leg.in fi.&.l.hec ꝯditio.la pria ð ꝯdi.& demō. &.l.sed iulianus.ff.ad mace.&.l.q̄ res post principiū.de solutio. Aut ergo iste filius decessit in pupillari etate & vr̄ hoc verbum ꝓlatū ac si testator dixisset,si i pupillari etate decesserit.Si vo postea verbū ꝓlatū in fideicō.& sic ista substō ē vniformis,q2.l. q̄ sp certa ē nō facit ipsaȝ ab initio directā postea fideicōmis.& iō nō variat̃ ex tpe,sed vniformis & in vnū casum pōt ꝯmitti,& ꝑ
24 hoc pȝ rn̄sio ad ꝯria. ¶ † Quero circa ꝓdicta dixi.s.qđ h̄ substitutio fiat cū tpis distinctione intra tps pubertatis absq; dubio ꝯtinet pupillarē.Sed pone ꝙ testator sic dixit substituo Titiū filio meo impuberi si decesserit sine liberis vtrū ꝑ hoc verbum impuberi videat̃ etatē limitasse vt vlterius hec substitutio nō extendat̃.Jo.an.dicit ꝙ nō,sed istud verbuȝ impuberi vr̄ adiectū cā demonstrationis,vt ipse no.in.d.c.pr̄ de testa.& alle.c.raynutius de test.vbi vr̄ tex.Bar.vero dicit sic.Aut illud verbuȝ ipuberi adiicit̃ verbo dispositiuo,vt filio meo ipuberi substituo talē si decesserit sine liberis,tunc veruȝ dicat Jo.an.vt.l.mella. i ꝑn.de ali.& cib.leg.si vero ponit̃ & respicit vbuȝ executiuuȝ vt si filius meus decesserit filio meo ipuberi succedat talis vel ei⁹ bona deueniāt in talē,lȝ demōstrationis cā sit adiectuȝ vbuȝ ipuberi tū regrit̃ ꝙ filius sit ipubes cū decedit ar.l.ij.ð an.& argē.leg.&.l.i delictis.§.si extraneus.de nox.&.l.si titius.ð testa. & qđ no.Bar.i.l.ex facto i ꝑn.ff.de vul.& pup.Fallit si apponit̃ aliud vbū pp qđ apparet testantē aliud sensisse,puta q2 dixit si ne liberis,q2 tunc vr̄ velle substōnem extendi post tpa puberta
25 tis,& ita pōt intelligi dictum.c.raynutius. ¶ † Quero vtrū cōpendiosa facta ꝑ verbū cōe contineat vulgarē si institutus nō erit heres.Sol.aut ista ꝯpendiosa continet pupillarē quod q̄n ꝯtineat ex ꝓdictis pȝ,& tunc continetur vulgaris.vt.l.iam hoc iure in prin.de vul.& pup.Aut non continet pupillarem puta, quia facta maiori vel emancipato vel extraneo tunc si ista ꝯpendiosa esset facta ꝑ verbū mere obliquū non ꝯtineret vulgaris. imo illa obliqua euanesceret istituto ñ adeūte.vt.l.ille a quo.§. si ð testō.ff.ad treb.sȝ si eēt facta ꝑ verbuȝ cōe tūc ꝯtinet vulgarē ſm Jac.de are.vt refert Cy.in.l.ꝓcibus.hoc tȝ do.Ray.& do.bar.q2 vboꝝ significatio hoc importat.dicit.n.si fili⁹ me⁹ decesserit sine liberis vl̄ q̄ncūq;,q2 itelligit̃ siue decedat i vita testatoris siue nō,siue añ aditā hḋitatē siue post.vt.d.l.iij.de adi.
26 le.&.d.l.hec ꝯditio. ¶ † Cōtra hoc vr̄.l.hēdes mei.§.cū ista.ff. ad treb.nisi facta ꝑ verbuȝ ꝑueniat sp vr̄ fideicōmissaria.Sol. istud est verū post aditā hḋitatē.vt ibi dr̄ per.d.Bar.Itē oppo.ad iam dicta.Et vr̄ quod hec substō cōpendiosa non contineat nisi vulgarem tm̄,& nullo mō trahitur ad fideicōmissariaȝ. vt prealleg.l.iam hoc iure in prin.vbi dicitur quod in breuiloqua facta ꝑ verbum substituo continet̃ vulgaris tm̄ ergo idē in ꝯpendiosa.Sol.si qdē est substitutio ꝯpendiosa facta per adiectionē temporis importati per distributiuū q̄adocūq; tunc sine dubio continet fideicōmissariam post aditā hereditatē & pu

pillarē q̄ncūqʒ vt dixi.s̄. Idē si non esset apposita dictio q̄ncūqʒ
sed aliqua dictio que de sui natura tractū t̄pis requirat vt si de-
cesserit sine liberis licet non dicat q̄ncūqʒ, q̄ꝛ tūc requirit tractū
t̄pis vt appareat vtrū decedat sine liberis, ⁊ tunc ꝯtineat fidei-
cōmissariā, vt.l. heredes mei.§. cū ita ad treb. ⁊.c. si pater. Sed
si testatoꝛ dixit filio meo talē substituo nullo addito verbo quod
req̄rat tractū t̄pis tūc substitutio nō esset ꝯpēdiosa sed vulgaris
tantū vel pupillaris si esset f̄cā filio ip̄uberi, vt.ff. de lib. ⁊ posth.
l. gallus. i p̄n. ꝟʒ vnā casus positionē. ⁊.d.l. iā hoc iure.§.j.⁊.ij.
27 ¶ †Quero quid si substitutio ꝯpendiosa fiat in re certa per ver
bū cōe puta si filius meus decesserit sine liberis substituo Titiū
in fundo tali r̄ndeo verbū cōe adiectū certe rei vel q̄ꝫtitati nūq̄ꝫ
trahit̄ ad substitutionē directā vt.l. cogi.§. ḡnaliter. ad treb. hoc
tʒ Richar. malū. per.§. aliud quoqʒ cap̄lm ꝯiuncto ver. ceterūʒ
in auc. vt cū de ap. cog. Et no. hic ad. q. si testatoꝛ instituit filiaʒ
in certa portione, ⁊ si decesserit sine liberis vel q̄ncūqʒ volo ꝙ di
cta q̄ꝫtitas deueniat in talē, q̄ꝛ tunc non continet pupillarē cum
sit facta per verbū cōe. Itē si diceremus q̇ istud verbū esset di
rectū, q̄ꝛ non est ciuile. vt.s̄. dixi. ⁊ ideo nō dʒ trahi ad instōnem.
Deinde quero quid si ista substitutio fiat ꝑ verbum cōe incerta
portione sub noie quote. An trahat̄ ad directā r̄ndeo si quideʒ
totam hereditatē diuisit per quotas in plures personas tunc est
perinde ac si vnū tantū in totū substituisset. Nā assignatiōe por
tionū lʒ nō apponat̄ heres esto hʒ vim institutionis, vt.l.j.§. di-
uus.ff. de here. insti. Si vero portionē tantū alteri assignasset, ⁊
in alijs nullā substitutionē fecisset tunc ad institutionē nō trahit̄
28 vt ꝓbat̄ i.l. cū āt. de le.ij. ¶ †Quero vlteri⁹ q̄d si testatoꝛ dixit
si filius meus decesserit sine liberis vel eorum liberi sine filijs bo
na mea deueniant ad talē, an hec substitutio valet in filijs filio-
ruʒ. Richar. mal. dicit ꝙ nō, q̄ꝛ testatoꝛ nil eis reliquit, sed ab i-
te. vel testō succedūt p̄ri eoꝝ. vt no. i.l. lucius.ff. de here. insti. er
go eos p̄r nō potuit grauare. vt.l. sʒ ⁊ si sic.§.j. de leg.iij Jac. de
bel. tʒ ꝯtrā. d. Bart. d̄t sic, aut testōꝛ reliq̄t fideicō. ab ipso filio
p̄rio instituto lʒ sub duplici ꝯdōne alternatiua puta si decesserit
sine liberis, vł filij eius sine liberis, ⁊ tūc vʒ q̄ꝛ ille grauat̄ q̄ bono
rat̄ lʒ in ꝑsona hr̄dū istius p̄mi filij existat ꝯditio ista, vt.l. cohe-
redi.§. cuʒ filie. de vul. ⁊ pup. ⁊.l. legata sub ꝯditiōne.ff. ꝯdi. ⁊ d̄
mon. Si vero reliquit noiatim ab ipsis filijs filiā tunc non vale
ret per.l. sed si sic.§.j. de leg.iij. ⁊ ita ꝯsuluerunt quidam magni
doc. vel possumus dicere ꝙ indistincte vʒ talis substō. non ob.l.
sed ⁊ si sic.§.j. q̄ꝛ in q̄ōnē nostra filijs filioꝝ habent ex dispositio
ne testatoris hoc est ani. Nā ex quo illos filios grauauit vr̄ eis
reliquisse. vt.l. neqʒ.§. interdum.ff. de pecu. leg. facit q̇ no. in.l.
fi. de ali. ⁊ cib. leg. pro hoc.l. si ita stipulatio in prin. de ope. lib.
29 † non ob.l. lucius preallē. ⁊ q̇ ibi no. q̄ꝛ istud est veruʒ q̄n ipsis
filijs filioruʒ nulluʒ grauamē ipositūʒ esset, ⁊ sic nō possumus di
cere ꝙ eis relictuʒ videat̄. vt.s̄. dixi alias secus. Sed q̄ro q̄d in
dubio hoc casu a quo vr̄ fideicōmissuʒ relictū an ab ipso filio in-
stituto vel ab eius filijs. R̄ndeo tenendo primā opi. q̇ fideicō-
missum relictum a filijs filij non valeret. In dubio debemus di-
cere videri relictum ab eo a quo valeret vt res valeat potius q̄ꝫ
pereat. vt.l. quoties. de rebus dub. pro hoc.l. si seruus legatus.
§. qui margarita. de leg.j.⁊.l. fi. C. ad treb. Sed tenendo sc̄daʒ
opi. quā.d. Bar. vr̄ tenere i hac materia in.d.l. sed ⁊ si sic.l. ꝙ
ab vtroqʒ possit relinqui. dic vt no. per glos. ⁊ per eum in.l. qui
duos. de vulg. ⁊ pup. ⁊ de vsufru. leg.l. codicillis.

Expediti sumus quādo ista substitutio est facta ꝑ ver
bum directū, q̄n per obliquuʒ ⁊ q̄n per cōe.
30 †Sed quero quid si apponunt̄ duo ex istis verbis. R̄ndeo q̄n
apposuit illa in persona vnius vt quia dixit si filius meus deces
serit sine liberis talem substituo, ⁊ eum heredē sibi facio vel mea
bona ad talem perueniant, ⁊ in his euʒ heredē instituo ⁊ si. Isto
casu perinde est ac si tota substitutio esset per verba mere dire-
cta, q̄ꝛ istud verbū cōe ⁊ ambiguū declarat̄ rōne adiuncti. arg.l.
si seruus plurīū de leg.j.l. nec adiecit cū.l. seq.ff. pro socio. Uel
dic ⁊ melius ꝙ verbū directū stabit in sua ꝓpria significatione,
verbū cōe trahit̄ ad fideicō. ⁊ sic aliud operet̄ adiectio dictoruʒ
verborum, ⁊ tunc erit in electione substitui capere ex directa vel
ex fideicōmissaria, vt.l. testō. de manumis. test. ⁊.l. recusare.§. ti
tius.ff. ad treb. Ideʒ si testatoꝛ dixit post factam substitutionem
sic volo hanc substitutionem valere vulgariter pupillariter ⁊
per fideicommis. de quo patet in dicto.§. titius. ad trebel. quia
tunc est in electione substituti. Idē esset dōm si substō esset hoc
mō concepta si filius meus decesserit sine liberis Titium insti-
31 tuo ⁊ substituo. † Nam cum verbum instituo sit directum ver-
bum, vt.l. prima in princip. de vulga. ⁊ pup. ⁊.l. si pater filio. de
here. insti. valebit vtroqʒ iure. vt.l. pen. de ven. in ꝑi. ⁊ melius i
l. si pater ip̄uberi. de vul. ⁊ pup. Idē dico si testatoꝛ simul vtatur
verbo cōi ⁊ obliquo vt dōo sic si filius meus decesserit sine libe-
ris volo bona mea deuenire ad Titium iure substitutionis ⁊ fi-
deicō. Nā hic est vtraqʒ substitutio ⁊ erit electio substituti vt ꝓ
bat tex. in.l. recusare.§. titius.s̄. alle. ¶ Quero quid si verbū di
rectū in substitutione appositū pōt se habere per modū dispo
sitionis ⁊ per modū demōstrationis, vt cū dixit testatoꝛ si filius
meus decesserit sine filijs substituo ei Titium infrascriptum he
redem quem postea heredem scripsit. Nam illa verba infra-
scriptum heredem possunt esse testatoris, ⁊ sic demonstrati-
32 ue, vt.l. pe.§. titio.ff. de lib. leg. ¶ †Querit do. Bar. quid si di-
ctā verba diuersa apponant̄ in ꝑsonis diuersoꝝ. Ipse dicit hāc
esse terribilē q̄ōnem. Et r̄ndit sic premittendo vnā regulā ꝙ ver
bū cōe adiectū portioni certe non trahitur ad institutionem vbi
est alius vniuersalis heres scriptus in testō alias secus. vt no. in
l. his verbis. de here. insti. in prin. ⁊ in auc. de here. ⁊ fal.§. si ve
rō nulla i gl. sup̄ v̄bo r̄lictis, h̄ p̄misso d̄t sic. ¶ Q̄nqʒ testōꝛ sub
stituit vnū directe ꝑ verba directa ⁊ ciuilia simpł aliuʒ per ver-
bū cōe in certa portione tunc substitutus simpliciter erit substitu
tus directo, substitutus per verba cōia erit honoratus fideicō-
misso per rationē predictā, q̄ꝛ non potest trahi ad institutionem
cū alius sit institutus vniuersaliter. Q̄nqʒ testatoꝛ vnū substituit
in certa portiōe per verba directa ⁊ ciuilia q̄ꝛ verba directa nō
ciuilia quantū est in proposito modicū differunt a cōibus, aliuʒ
substituit per verba mere obliqua in alia portione tunc substitu
tus directo capiet totū iure directo, vt.l. coh̄r̄di.§. fi.ff. de vul. ⁊
33 pu. alius erit fideicōmissari⁹ in portiōe sibi relicta. †Q̄nqʒ vnū
substituit per verbuʒ cōe in certa portionē aliū per verba mere
obliqua tūc tota ista substitutio debet censeri fideicōmissaria, q̄ꝛ
istud q̇ dicimus q̇ verbum cōe trahitur ad directū est verum
q̄n adijcit̄ vniuersitati bonorum ⁊ alius nō est heres, vt d.l. his
verbis. Q̄nqʒ apponuntur in personis diuersorum verba cōmu
nia quos substituit in certis portionibus diuidendo hereditatē
inter eos tunc sine dubio trahit̄ ad institutionem, vt.l.j.§. diuus
ff. de here. insti. Quero quid si testatoꝛ reliquit quedam legata
singularia postea dixit residuūʒ bonoruʒ meoruʒ volo ad talē ꝑ
uenire r̄ndeo substitutio vniuersaliter facta ꝑ verbuʒ residuum
propter illa legata particularia non alterat̄, sed remanet in suis
34 viribus ac si eēt hr̄s institut⁹, vt. C. de here. insti.l.ij. ¶ †Que-
ro reperitur testm̄ scriptum per talia verba Titius filios suos
heredes instituit, ⁊ si nullus dictoꝝ suoruʒ filioruʒ decesserit si-
ne liberis instituit talē ⁊c. qualiter debent intelligi ista verba si
nullus decesserit ⁊c. Nā ꝟm verborum corticē vr̄ pro aliquo ex
institutis sine liberis decedēte substitutio euanescit. hec questio
cū de facto verteret̄ in castro plebis do. Fran. ⁊ do. Bar. cō-
sulēda cōmissa fuit q̄ sic dixerunt. Ad declarationē huius sciē
dū est ꝙ in vulgari vsu loquendi sepe a ꝓpria verboꝝ significa
tione recedim⁹. Q̄nqʒ singulare ꝓ plurali accipimus ⁊ ecōuer-
so, vt.l. non est sine liberis. ⁊.l. in vsu. de verb. sign. Q̄nqʒ vl̄e ꝓ
particulari ⁊ distributiuo, vt.l. moschis.ff. de iure fisci in pri. vbi
35 exponitur oē idest quodlibet. ⁊.l. iij. de 'sta. ho. ⁊ ibi no. † Hoc
premisso sciendū est ꝙ in vulgari nostro siq̄s vulgariter dixerit
se niuno morira sensa filioli ⁊c. intelligit̄ se alcuno. vnde lʒ nota
rius dicta verba materialiter ⁊ ruditer transtulerit in latinum
ꝟm ꝙ fuerunt a testatore ꝓlata t̄n debent exponi si nullus. i. si
aliquis ꝟm communem vsum loquendi ⁊ intelligendi qui preua
let oi proprie significationi, vt.l. liberorum.§. quia t̄n cassius. de
lega. iij.l. cum delanionis.§. asinā. de fun. instruc.l. labeo de sup
pel. leg. ita dicunt ipsi. quod not. Tu adde quod in hac pro-
pria significatione vsus fuit iuriscon. ad literam ꝟm intellectuʒ
glo. in.l.ij. in prin.ff. de verbo. obliga. nam text. ibi dicit nulla
parte. ⁊ glo. ibi exponit. i. in aliqua parte.

Ultimo principaliter est videndū. dixi supra quedam
sunt verba obliqua, quedā directa, quedā cō
munia inter que est magna differentia. vt s̄. vidistis. Restat er
36 go de his viedere. †Et primo quero quod sit verbuʒ directuʒ.
R̄ndeo verbū directū est illud q̇ de sui natura iportat, vt il-
le cui relinquitur per tale verbū de manu sua capiat, nec ibi fa-
ctum alterius exigitur, vt.l. eam quam. C. de fideicom. in gl. sup̄
verbo directis. ⁊.l. omne verbum. C. cōia de leg. hoc est q̇ di-
cit gl. in.l. precibus. q̇ verbū heres esto est verbū directum, ⁊
etiaʒ.l.j.ff. de here. insti. quia ipse testatoꝛ fecit non disponit q̇
alius faciat. Et intantum hoc est verum q̇ disponat vt alius fa
ciat dicendo volo ꝙ talē heredem meum recipias tunc esset fi-
deicōmissaria, vt.l. p̄r filiū.§. fi. de le.iij.l. lucius.§. fi.e.ti. Idē

si dicat,rogo qd̄ Titiū heredem facias,vt.l.ex facto.in princ.ff.
ad treb.l.filius.§.vt qs heredem.de leg.j.verūtamē ista verba
directa,quedā sunt directa ⁊ ciuilia,quedā directa ⁊ nō ciuilia
sed directa ⁊ cōia iurisgentiū.de qbus.s̄.dixi.⁊ hic de directis.
¶ Quero q̄ sunt verba obliqua.Rn̄deo illa q̄ sonant vt qs ac-
cipiat de manu alterius,⁊ sic factū alterius q̄z testatoris requiri
tur vt pbat̄ in verbo restituat in.l.coheredi.§.cū filie,de vulg.⁊
pup.ad treb.quasi p totum Idē in verbo detur.l.fundi treba-
tiani.de vsufru.Idem in verbo reddatur,vt.l.cū quidam.de le
37 ga.ij.⁊.l.verbū reddēdi.de verb.sign.¶ †Quero q̄ sunt verba
cōia rn̄deo ea que habent vtrāqz significationem vel si quis de
manu sua accipiat vel de manu alterius.¶ Quero quare v̄bū
substituo non est ita directū sicut verbum instituo,rn̄deo qd̄ ver
bū substituo est verbū magis generale.Nam quocunqz modo
quis in locum alterius ponatur dicitur substitutus.adeo qd̄ in
legato singulari cadit substitutio,vt.l.titius.cū.l.seq.ff.de here
di.insti.C.de cadu.tol.in prin.⁊.§.pro scdo,qd̄ non est in verbo
instituo.¶ His regulis p̄missis q̄ro de quibusdā alijs.Et pri-
mo de verbo perueniat an sit directum obliquum vel cōmune.
Et qd̄ sit obliquū vr̄ casus in.l.heres mei.§.cū ita.ff.ad treb.l.
heredibus.§.si eo.ti.In ꝯtrīu videt̄ qd̄ sit directum,vt.l.ij.§.p-
uenisse.de here.vel actio.vendi.ff.⁊.d.l.heredes mei.in princ.
Et oēs.ll.que loquunt̄ de substōne facta per verba quicqd ad
eū peruenire.vt.l.cū virum.de fideicō.l.balista.cum.l.seq.ad
treb,hoc vr̄ tenere Inno.in.c.raynutius.de testa.in glo.super
verbo deuenire.do.bar.tz qd̄ est cōe qꝛ ex p̄dictis.ll.appet ꝙ
38 in directo ⁊ obliquo reperitur,⁊ sic est cōe.¶ †Quero quid de
verbo deueniat.Inn.dicit qd̄ est directū in.c.raynaldus.de te
sta.in gl.super verbo restituere.¶ Quero quid de isto ptineat
vr̄ ꝙ sit obliquū.vt.l.fideicōmis.§.si filio.d̄ leg.iij.l.j.C.de pac.
inter emp.⁊ vendi.vbi exponit̄ pertineat.i.restituat,pro quo.l.
lucius.§.filiā.de lega.ij.Dy.in ꝯtrīu qd̄ sit directū,⁊ trahit̄ ad
institutionem heredis.vt.l.iz.C.de pa.Rn̄deo ex predictis col
ligit̄ ꝙ sit cōe.vt.l.verbū pertinere.de ver.sign.nec ob.§.filiā
vbi in dubio interp̄tat̄ verbū fideicōmis.qꝛ ibi loquit̄ in relicto
singulari vbi v̄ba cōia ad institutionē nunq̄z trahunt̄ nec ēt v̄ba
directa,⁊ nō ciuilia.vt.l.omne verbum.C.cōia de lega.⁊.s̄.dixi,
Quid de verbo hz vr̄ ꝙ sit directum quia habere est iure domi
nij vel possessionis,nec aūt dr̄ hēre qui hz persecutionē,vt.l.sti
pulatio ista.§.habere.de verb.obli.Sed in fideicō.quis dz pe
tere ab alio ergo non habet.hoc sentit Azo in summa.de here-
di.institu.post princip.In contrariuz ꝙ sit obliquum,vt.l.fidei
commissa.§.si filio.de leg.iij.Ex quo concluditur ꝙ sit commu
39 ne,quia siue a me siue ab alio habeam habere dicor.¶ †Que-
ro quid de verbo remaneat,rn̄deo quod est verbum commune.
Nam potest intelligi ꝙ remaneat non simpliciter,sed vt petat
vt.l.cū ante nup.C.de dona.ante nup.⁊.l.tale pactum.§.fi.cuz
gl.ff.de pac.l.pretor.in princi.ff.de colla.bo.¶ Quero quid de
verbo redeat,rn̄deo vt.l.si duobus.ff.de mili.testa.¶ Quero
qd d̄ verbo succedat,vr̄ qd̄ sit directū.vt.l.ij C.cōia de suc.⁊.l.
si abducta.C.de fur.l.si personaz.C.de fideicō.l.quāq̄z.C.ad.l.
fal.Rn̄deo ꝙ ē cōe,vt.l.non tantū.in prin.ff.d̄ fideicō.lib.l.re-
stituta.§.fi.ff.ad treb.cū.l.seq.pro hoc vr̄ casus in.c.raynutius
de test.p hoc.l.sine scriptura,ad treb.hoc tenet Jo.an.in.c.i.
extra de testa.lib.vj.¶ Quero quid de verbo reuertat̄,vr̄ ꝙ sit
obliquū.vt.l.iij.C.de pac.inter emp.⁊ ven.Rn̄deo ꝙ est cōe p
hoc est gl.in.l.j.C.de dona.in fi.magne gl.facit.l.lucius.§.tres
fratres.ff.ad treb.⁊.x.colla.quibus modis feu.amit.in.c.impe
rialē.in gl.sup verbo reuertat̄.⁊ Inn.i c.fi.de succes.ab inte-
sta.¶ Quero qd de verbo deuoluatur vr̄ ꝙ sit directū.vt.l.de
emancipa.C.de legi.here.l.lucius.ij.rn̄.de vulg.⁊ pup.l.si in-
fanti.C.de iure delib.in glo.super verbo deuolutas dicit ꝙ est
40 cōe.vt.l.ij.⁊ qd̄ ibi no.de ali.⁊ cib.leg.¶ †Quero qd de ver-
bo accrescat videtur ꝙ sit obliquum,vt.l.codicil.de vsufru.le-
ga.In ꝯtriuz videtur ꝙ sit directū.C.qn̄ non pe.par.super rub.
⁊ in.l.j.§.his ita.C.de cadu.tollen.nam comprehendit etiaz bo
na impuberis.vt.l.qui patri.in princip.ff.de acqui.here.Et ista
est veritas non.n.adaptatur ꝙ quis accipiat de manu alterius,
non obst.l.codicil.qꝛ ibi fuit prolatū in codicil.in quibus verba
directa fideicommis.trahuntur.vt.l.sceuola ad treb.¶ Quero
quid de verbo moriatur tex.⁊ glo.quod est verbum directū est
in.c.si pater de testa.lib.vj.dicit tn̄ Bar.ꝙ hoc verbum ⁊ pre
cedēs ⁊ cetera silia nisi illa verba heres esto ⁊ instituo nō sunt ci
uilia,sed magis cōia iuregen.¶ Quero quid de verbo indica-
uit vt si testator dixit filius meus si decesserit bona mea iudico
Titio in vsu feudo.q pos.feud.alie.c.j.¶ Quero qd de verbo
reseruare,vt si testator dicit si filius meus decesserit bona reser-
uent̄ Titio.vide.l.fi.de aur.⁊ argē.leg.¶ Quero qd de v̄bo
ꝯseruare vide.l.si pater filios.ff.de leg.iij.¶ Quero si testator
dixit sic,si filius meus decesserit hereditas mea sit cōis Titio ⁊
Sempronio,vr̄ qd̄ talia verba iportent substōnez directā,vt.l.
fi.§.lucius.⁊.l.pe.§.mr̄e.ff.de leg.ij.¶ Ultimo esset videnduz
qualiter hec substitutio finiat̄ de directis dictū est.s̄.in materia
substitutionū in qualibet per se de substitutione fideicommissa-
ria de qua loquit̄.l.sceuola.ff.ad treb.dic vt ibi per Bar.

FINIS

Tractatus elegantissimus cō-

summatis.iurisperiti doctoris.d.Lanceloti Polyti Senensis,super amplissimo legum pelago Substitutionum.

¶ Ad leonem Decimum Ponti.Opti.⁊ Maxi.Lanceloti Polyti Jurisconsulti Epistola.

In tua Leo pater sanctissime excelso isto i fastigio posita suprema pateret̄ sublimitas.Si ⁊ mea tenuis,quamuis audax,tā tuz sibi paruitas arrogaret,quod preter alia multa nonnullis vigilijs paulo impēsius in ciuili philosophia versatus tandem elucubraui,dicare tibi certe non dubitassem.Uerū quoniam salua tue maiestatis celsitudine,quam vereri queq̄z ⁊ venerari par est,⁊ pudoris mei finibus custoditis nulla id fieri ratione potuit,⁊ arderē,nihilominus te quasi presentem deum aliquo tam ⁊ si pusillo munere adorare,diu mecum tacitus atq̄z hesitans quid nam consilij caperem animo fluctuanti euolui.Cum enim interdum veluti filiolus vnicus,qd̄ cernis,opus,vt primo aspectu solet,blandiri atq̄z arridere genitori suo videretur,continuo primo illo impetu,si non dignum vestro numine,non omnino tamen tua indignum beniuolentia,qua bonos omnes ac studiosos benignissime cōplecteris videbatur.Rursus cum ad me reuertens ad summam,ac diuini potentem potestatem vestram venerabundus inspicerem,cui nihil nisi sanctū,nisi verum,ac sincerum,omniq̄z parte perfectum,sit fas dicari,subdito primus ille vigor ac tantus decidebat animus.Quādo per facile posse contingere arbitrare turpe aliquid aut informe,vtinam non etiam monstruosum,paternos latitans oculos nostruz huiuscemodi fetum fedissime labefactare.Quo ⁊ mihi patri nō leuē maculam,neq̄z notam facile vllo vnq̄z tempore delendā impingeret,atq̄z inureret.Quare forsan meliora cogitās non dicare tibi hunc libellum diue Leo.Sed interim commendare statui.Dicare autē ea sub ꝯditione.Si ego in hac in omniuz quauis ratione,excellentissima vrbe Roma q̄cūq̄z inibi erūt scripta q̄ ita vti ꝯposita sunt ad disputationem proposui,non penitus ineleganter sua die defendisse videri potero.Tunc enim lz etiaz non satis dignus magnitudine vestri nominis,non tamen animi tui benignitate atq̄z humanitate prorsus indignus poterit existimari.Quod si,vt admodū trepide formido,secus,qd̄ abhominor,contingerit,ꝙ per eiusmodi nouū atq̄z nūq̄z antea vllo tp̄e auditū periculū ipudens temeritas per aliqd̄ imperite scriptuz aut inconsulte prolapsum detegat̄.Aduoluens istis me Sanctissimis pedibus illa excusatione prefari veniam iam nunc occipio.In magnis, quod dicitur,satis est voluisse.

¶ Lancelotus Polytus Jurisconsultus vniuersis ⁊ singulis Jurisprudentibus.S.

Citis viri clarissimi q̄z infesta virtuti fuerint elapsa tempora,quem per seuissimos bellorum tumultus studia vestra locū sibi vindicare potuerit qn̄ necessarium semp fuerit,vbi armorum impetus atq̄z violētia preualēdo incesserint,ibi paciferam legū sapientiā cōticescere,Pauci etiam vestrū,opinor,ignoratis me tenuez nihilominus homūculū,vt aliquid apud vos nois atq̄z loci mihi compara-

rem, ausum esse per celebriora Italie gymnasia mille circiter ꝑpositarum questionum nostras partes, vbi licuit ꝓ ingenio defendere, in qua re si fecerim opere precium, aut si quidpiã mihi vere laudis ꝯerim, vestri est iudicij, hoc ego vere possum dicere. Precipuos illos ⁊ per egregiũ doctrine rare specimẽ prioris fame iurecõsultos, non solũ priuatim ac publice me collaudasse, verũetiã incredibili quadam cum admiratione tum beniuolentia esse prosecutos, neq; vero necesse est a me quẽq; nominari vobis, q̃n plusq; manifestũ sit, quanto me preconio Joan. Campegius, vir in vestra literatura celeberrimus, q̃ amplissimis ac grauissimis verbis honestauerit, cuius ergo indignũ fatum multo miserius deplorassem, si non vt in bonis reliquis, ita et in virtute heredes quotquot habuit filios reliquisset, quoꝝ in primis Laurẽtius episcopus, vnus ex duodecim viris q causis audiendis prefecti rote dñr vulgo, velut fulgentissimũ sidus paterne glorie splendorẽ non solum sustinere, verũetiam (si pietas filij me hoc dicere patiat̃) plurimum augere valuit. Quid ꝑterea, an ignotum omnino arbitrer, quantũ vir ille in studijs vestris nostra tempestate eminentissimus Jason Maynus, ⁊ mihi presenti tribuerit, ⁊ de me vel absente honorifice predicauerit. Quid aũt Philippi decij Clarissimũ nomen afferã. cuius ego certe ita felix, ac beatus testimonio mihi semper sum visus vt si non aliud ad meas (si q̃ vnq; fuere) laudes adiungerẽ, id solum fatear ꝓ pulcherrima adorea ꝑpetuo pre me laturũ. Quid et Hieronymi Boticelle viri certe ꝑter iuris vtriusq; vberrimã cognitionẽ neq; eloquentia nõ suauis neq; moribus nõ ingenui; notissimas de me ⁊ preclarissimas iactem predicationes. Quid porro alios enumerem. Qui ⁊ singuli ⁊ vniuersi egregia laude ⁊ fauore me honorifico sunt ꝯplexi, q̃n vt quo volo tandẽ ꝑueniã si quid vnq; bone frugis ꝑ studiosos labores ⁊ ingenua pericula pre me tulerim, aut si bonum saltem animum ad bonas artes declarauerim, ita per iniquitatem tempoꝝ inaniter atq; inefficaciter successerit, vt vel illud Maroniani Sinonis, non tñ simulata mente, milles mecum fremitauti animo expressẽrim heu q̃ nũc tellus. que me equora possunt accipere. At vero nũc Leone decimo, quod felicissimo illo ante coronationis die mille hominũ vaticinio passim atq; palã proscriptũ legebãt, Alumno virtutis, domitore fortune, restitutore quietis, laudatarumq; artium fundatore, ⁊ literatorum presidio. Ponti. Opti. Max. Deorum immortalium consensu constituto, hominum autẽ votis expetito atq; declarato, Animum meum diu afflictũ ac torpentẽ tanta eiusmodi expectatione excitante, tranquillo esse me animo mihimet imperaui, atq; spem bonã de his capiens fundamentis literarijs me laboribus immergens, quem antea neglectum inter miseram nostrũ quempiam substitutionuz tractatum manu extrema consumandum suscepi. Cumq; multa depre henderem digna diligentiore inspectione, huc neruos oẽs intẽdi meos nimis audacter forsan, cum nullus hactenus optimoꝝ fuerit qui super hac omnium laudatissima materia non multuz intenderit, vigilauerit, excusserit, vt ferme iam nihil addi posse, a nobis potissimũ videatur. Sed quoniam. vt ait Cicero. non Aristotelẽ a scribendo deterruit philosophia Platonis, neq; ipse Aristoteles admirabili quadam scientia ⁊ copia ceteroꝝ studia restrinxit, libuit etiam mihi cum nonnulla visus sim partim correxisse, partim addidisse, partim etiã vberius declarasse, ⁊ nostras qualescunq; vigiliolas in medium conferre, sed quasi non satis proprijs confiso viribus etiam ad disputandum ꝓponere, vt si quid perperã scriptum offendatur possim ingenue, qḋ semper pre me tuli mutando sñiam vere fructum discipline reportare, facturus si non in alio vel in illo opere pretiũ quod faciliorem in disputando viam ad veritatẽ indagandam introduxerim, vnde certius ingenij ac doctrine periculũ manare possit. Si quidẽ plerunq; euenit, vt fundamenta quibus quispiam ad conclusiones suas sustinẽdas moueatur, argumentatoribus incognita, atq; postmodo inter disputandum de repetente iniecta ita de improuiso parũ illis considerata, vel titubationem aliquã aut perturbationem, vel omnino tenebras, quadam potius rei nouitate quam veritatis potestate offendãt. Itaq; vos viri Clarissi. istam ꝯclusionem iaz equo animo a Polyto accipite, quã Rome certe, si dabit deus, sua die, reliquis autem si qua erunt Italia gymnasijs forsitan, nisi animum mutnauerit sustinere ꝓ virili conabitur.

¶ Quicquid seq̃nti tractatu scripsit publicauitq; Lancelotus Polytus, quasi ⁊ legibus, ⁊ rationibus consentaneum pro ingenij paruitate defendet.

Lanceloti Politi senensis in omnium excellentissimum substitutionum Tractatum Commentaria.

SVMMARIVM

1 Substitutio quid sit, ⁊ an institutionis appellatiõe veniat. 3. 5. 15. 16. Et quot substitutionum species. 17. 20.
2 Donatio qualiter sumpta causa mortis donationẽ contineat.
4 Uerbum substituo quam significationem habeat.
6 Uoluntas testatoris nutu monstrata in quibus seruetur.
7 Instituere quid sit, item ⁊ substituere.
8 Substitutio fideicommissaria an sit proprie substitutio.
9 Seu dictio de sui natura inter diuersa ponitur.
10 Substitutio nunquid veniat institutionis nuncupatione.
11 Uerbum instituo per se positum quid importet, ⁊ quando directam institutionẽ significet, ⁊ quid de verbo substituo. 12.
13 Proprie dici aliqd qb. mod. dicat̃, ⁊ quid improprie. nu. 14.
18 Intellectus. l. j. ff. de vulga. ⁊ pup.
19 Respondere simpliciter quando quis dicendus pro statuto de respondendo positionibus.

¶ Preludia.

Uatuor pro euidẽtiore nr̃i tractat⁹ intellectu ꝑncipaliter explicãda sunt. Primũ iuris diui. veri Dei auxilij iploratio. Scḋo qḋ sit substõ. expositio. Tertiũ quotuplex sit. Ultimũ de singulis quas enarrauerimus spẽbus dissertatio. ¶ Primũ igit̃, lʒ indign⁹ tante recordationis. Te Jesu Xp̃e, ⁊ te mr̃ Maria sp̃ virgo ḋuote ⁊ sincere inuoco, vt cogitatiões meas ⁊ aspirãdo ꝑueniatis ⁊ adiuuãdo ꝓsequamini vt pñs opus vestro auspicio inceptũ, ope vestra
1 feliciter absoluat̃. ¶ † Scḋo igit̃ q̃ro qḋ sit substõ. Accur. ita definit. substõ est scḋa institutio, ex hac ergo definitione sequit̃ ꝙ institutio est genus atq; ita nulla dabit̃ substõ q̃n illa sit institutio sed nõ eꝯ, ⁊ ꝑpterea in. l. j. ibi hr̃dis institutio aut simplex est ⁊c. ponit institutio pro substõne facit. l. gallus. in pñ. ff. de libe. ⁊ posthu. facit. l. mulier. in fi. de ꝯdi. insti. appl̃one ergo institutiõis ꝓprie venit substitutio, sed hoc tñ negat Soci. noster nã appl̃one alicuius dispõnis est ꝯditionalis institutio ergo ⁊c. sed illud inferius ego nego naz creditores ꝯditionales veniunt appl̃one creditoris. vt in. l. creditores. ff. de verb. sig. ergo et cõditionalis q̃libet dispositio est ꝓprie dispositio neq; ob. ea q̃bus ipse mouet̃ q̃m nõ ꝯcludunt, nã nõ simplr̃ habet̃ filius institui vl̃ exheredari, sed vlterius ꝓcedit̃ ꝙ certo iudicio illud fiat de iure ciuili, vt in. l. sub ꝯdi. ff. de bo. pos. ꝯ tab. lʒ de iure ptorio quo ad bo. pos. ẜm tab. nõ curet̃ ꝯditio in ipsa instõne vt ibidẽ dicitur. Igitur dõm oĩno est institutionẽ sumptã pro gñe ꝯplecti et substitutionẽ, fateor tñ ꝙ q̃m hoc idẽ verbum institutionis sumi potest, ⁊ vt species ⁊ vt genus in dubio capiet̃ vt species, q̃ hoc magis ꝓprie dr̃ sibi ꝯuenire cũ substitutio habeat etiam ꝓpriuz
2 suũ nomẽ † sicut solemus dicere in donatione que gñaliter sumpta ꝯtinet et donationẽ mortis cã. vt i. l. alienatũ. in fi. ff. de verbo. signi. lʒ simplr̃ dõo donationẽ veniat tantũ que simplex est. vt. l. j. ff. de dona. sicut et dicimus in adoptione ⁊ arrogatiõe in agnatione ⁊ cognatione. vt. l. non facile. §. cognatiõis. ff. de gra. ¶ Adde et. s. dictis qḋ dñt aliqui substitutionis verbum etiam interdũ instõnẽ ꝯplecti, vt in. l. si qs mihi bona. §. fi. de acquirẽ. here. sed illud nõ est ex vi verbi vel ꝓpria vel impropria, sed tñ ex paritate rõnis de qua colligit̃ intentio ꝓferentis, tenẽdo
3 igit̃ vñ discessuz est. Contra hanc defini. duriter instat̃. † Nam oĩs definitio ꝯuerti dʒ cũ definito, vt vulg. §. dolũ. ff. ḋ do. ma. h autem talis nõ est, ergo ⁊c. ꝙ nõ ꝯuertat̃, dupliciter ostẽditur. Primo q̃ aliqua est substitutio, q̃ non est scḋa institutio. Scḋo ex diuerso q̃ dat̃ scḋa institutio que tñ nõ est substitutio. Primũ rursus ꝙ detur substitutio q̃ nõ sit scḋa institutio, ꝓbatur tripliciter. Primo in legatis dona. cã mor. datur substitutio vt in l. j. C. de cadu. tol. que tñ nõ est scḋa institutio, cũ istitutio ad heredes dũtaxat istitutionẽ referat̃ vt dicit̃ p. l. j. ff. ḋ vul. ⁊ pup. Scḋo ꝓbat̃, nã fideicommissaria dr̃ substitutio q̃ tñ institutio

non

non est, qꝛ vt dixi institutio referť tñ ad directam institu. hꝛdis, vt in. d. l. j. pbant oẽs. Tertio apparet nã substitutio facta tertio aut quarto gradu substitutio est, vt. d. l. j. ꝛ tñ non est simplr scđa institutio ꝫ tertia aut quarta. Alterũ vo qđ dixi dari secundã institutionẽ que nõ sit substitutio pbať dupliciter, primo qꝛ si testatoꝛ duos eodẽ gradu scribat heredes veluti Titius heres esto Gayus hꝛs esto, certe Gaius scđo loco qꝫtũ ad ordinez est institutus ꝛ tñ non dr̃ substitutus. Scđo adduciť. l. qrebať. in fi. ff. de test. mili. vbi miles scđam insti. facit que tñ substitutio nõ fuit ex qbus vr̃ posse penitus talis diffinitio subuerti. Attamen ad primũ arg. Are. ꝛ Soci. noster ita rñdẽt in rub. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝙ ꝫ in legato ꝛ donatione mortis cã deť substitutio, ħ tñ ẽ large sumpto vocabulo, nã sicut vbũ lego ita olĩ latum erat vt

4 oẽm vltimã dispõnẽ ꝯplecteretť, ita † vbũ instituo large sumptũ quãcũqꝫ dispõnẽ ꝯplecti põt, vt in. l. vbis legis. ff. de verbo. sig. ergo in legato ꝛ donatione cã mortis dici põt ꝛ institutio ꝛ substitutio largo mõ, hoc volunt dicere p solõne istius ꝯrij, que tñ solutio neqꝫ ipsis oino satisfacit. Me vero illud maxime monet ꝙ Soci. vr̃ velle pbare ex. d. l. verbis ꝙ institutio sit vbũ gñale aptũ referri ẽt ad legatũ, qñ ex ea. l. oppositũ potius colligať vcꝫ ꝙ potius vbũ lego sit gñale vt instõnẽ veluti speciem comprehẽdat. Peccat igiť gñа vbũ lego referť ad institutionẽ ergo legatũ capiẽdo spaliter pt dici institutio in summa cũ verbuꝫ lego, duplr sumať, ꝛ vt genus ꝛ vt species. cũ sumiť vt spẽs. i. eo mõ quo accipiť in diffinitione illa, legatũ est donatio ꝛc. ꝛ i alia legatũ ẽ deliberatio pt̃monij ꝛc. vt in vtraqꝫ. l. legatũ. ff. de le. j. ꝛ. ij. nũqꝫ tũc significabit insti. Si vo sumiť vt genus vt i. d. l. vbis. tũc ẽt insti. ꝯpbendet ꝫ ita vt qńis institutio dici possit legatũ nõ eꝫ, sic enim genus inest sue spẽi vt qcũqꝫ spẽs verificeť p genus suũ vt quis hõ est aial nõ eꝫ vt vult. l. si qd earuꝫ. §. inter emptũ. ff. de leg. iij. igiť qꝫtũ ad ppositũ falso dr̃ pbari p. d. l. vbis. ꝙ legatũ dicať institutio cũ ꝯrũ potius pbeť. Qđ ẽt Soci. nr̃ putat hꝛdis applõne ex larga significatiõe ꝯtineri legatariũ

5 nõ plꝫ. † Nec ob. l. id tps. i fi. ff. đ vsuc. ex qua ego oppositũ colligo, dr̃. n. ibi in re legata quo ad accessionẽ legatari⁹ quodãmõ quasi heres est no. vba, quodãmõ, quasi nõ cõtẽtus legislatoꝛ dixisse quodãmõ, addidit vbũ, quasi ex quo declarať ꝙ poti⁹ i casu illo legatarius existimať tãqꝫ hꝛs vel silis hꝛdi, qꝫ ꝙ ꝯtineať illa applõne qꝫtũ vis large sumpta, nã si ex significatiõe cõtineretť ẽt larga, semp ꝯtineretť, nõ solũ in casu illo accessionis vt ibi dr̃ neqꝫ illud ob. ꝙ hꝛs p dño accipiť vt i. §. fi. insti. đ here. qua. ꝛ dif. nã nõ p quouis dño ꝫ tantũ p eo q sit iuris successoꝛ ꝛ ita intelligiť. l. hꝛdis ap. ff. de ver. sig. pp. l. legatarijs. insti. de testa. nã ꝛ plerũqꝫ successoris applõne iuris successoꝛ itelligiť vt passim i oibus fere ptorijs edictis aiaduerti pt facit. l. si qs. §. j. ꝛ. l. qdã. §. nihil. ff. đ edẽ. lꝫ aliqñ ẽt singularis successoꝛ ꝯtineať, vt. l. fluminũ. §. adijciť. đ dã. infe. At p opi. Soci. nr̃i facit. l. lucius. in fi. ff. de leg. iij. vbi cohꝛdis appellatio ẽt ad legatariũ ex

6 tẽdiť. † Sꝫ ibi illud ex significatiõe vocabuli nõ ẽ ꝫ tñ ex voluntate testãris q late apparet q sola in fideicõ. seruať, ꝛ si nutu demonstrata sit. l. nutu. ff. de le. iij. Addo ẽt ad veriorẽ itellectũ. d. l. vbis. qđ ibi dꝫ, ꝙ cũ ex. l. xij. tab. data esset ptãs latissima illis vbis vti legasset ꝛc. ꝛ hꝛdes instituẽdi ꝛ legata dãdi ꝛ libertates ꝛ quo quisqꝫ pacto voluerit disponẽdi ħ ipsum postremo coangustatũ ẽ interptatione nõ. f. eo mõ vt qdã volũt ꝙ vbũ lego nõ illa oia vlteri⁹ significaret, ꝫ ꝙ testatoꝛ ñ possit vlterius ita disponere vt ẽt qdrãte hꝛdes defraudari possint, phibuit. n. lex fal. ꝛ alie ad minuẽdã hãc testatoris ptãtẽ inducte, nõ ãt ad minuẽdã ptãtẽ illi⁹ vbi lego. vt. l. i gñali. ff. đ v. sig. vbi ẽt vbũ lego largius sumiť ex mẽte. l. xij. tab. Sꝫ nũc ad iceptũ redeũdo qm̃ pdicta sol. nõ plane quadrat, iđ ħo solũt idẽ Are. ꝛ Soci. vcꝫ ꝙ gl. nr̃a voluit diffinire substi. illã de qua i tracta. nr̃o ppo niť nõ aũt substi. ꝛ hoc magis illis plꝫ Mihi vo lõge magis poꝛ solutio pbãda vr̃, p qua primũ illud adduciť ꝙ ex vera ꝛ ppria significatione, necesse ẽ fateri quãlibet substõnẽ psupponere istitutionẽ, nã substitutio ex verissima interptatiõe nihil sonat aliud qꝫ sequẽs instõ. vt. j. dicã igiť ꝛ in legatis ꝛ donatiõibus cã moꝛ. vt iueniť substõ, ita necesse ẽ dari istõnẽ, neqꝫ mirꝫ obsecro cuiqꝫ videať ꝙ p istõnẽ significemus donationẽ aut legatũ, nã p idẽ vbũ quis ordinatio siue ꝯpositio significať ita ẽ largissimũ dici mus. n. instituere actiões, vt i. l. ij. §. deide. ff. đ orig. iur. ꝛ passiꝫ in ifinitis locis repies, dicim⁹ ẽt oblões istitutas vt. l. ex hoc iure ff. đ iu. ꝛ iu. ꝛ facit. l. apud treb. ff. đ aqua plu. arc. ibi ful. institutus

7 se. † nã instituere nihil est aliud qꝫ ꝯponere siue ordinare vt ad quãcũqꝫ ordinationẽ referri possit, ita ẽt substituere nihil aliud ẽ qꝫ vt ita dixeriꝫ, subcõponere siue subordinare, si. n. dicim⁹ instituere actiões ꝛ istituẽ vitã ꝛ fullonicas ꝛ oblões ꝛc. id gen⁹ infinitissima ñ video cur nõ ẽt recte dicať, istituo legatariũ aut donatariũ aut fideicõissariũ, ꝛ ita isđ i istos collata ñ qdẽ vt hꝛdes sed vt legatarios vr̃ donatarios ꝛc. seqť ꝙ ꝙ sicut recte dr̃ istitui legatarius, ꝛ sic legatũ qđã ẽ istitutio. ita ꝛ recte dr̃ aliqs ei substitutus, nã vt largo quodãmõ ex ptãte vocabuli istitutus dici pt q legatarius ẽ ita substitut⁹ q ei⁹ i locũ suffectus ẽ facit. l. si grege. ff. de le. j. vbi substõ ẽt i pecoꝛib⁹ ꝯsiderať facit. l. tutores. §. i eũ. ff. đ admi. tu. ibi substõnis ꝛc. ex his ꝙ colligiť ꝙ sústõ qꝛ scđa instõ siue ex hoc referamus ad instõnem heredis siue legatarij siue aliã quãlibet ordinationẽ. Primũ igiť arg. nõ ob.

8 Ad ḃm pcedẽdo prius † illud inspiciamus an fideicõ. substitutio sit pprie substitutio sup quo altercatio est inter doc. nã ꝙ sit substitutio pprie illa potissimũ rõne pbant qꝛ verbum substituo cõe ẽ tã ad substi. directã qꝫ ad obliquã vt pbat bar. quẽ cõiter sequnť i. l. cẽturio. ꝛ i. l. j. ff. đ vul. ꝛ pup. Scđo facit qꝛ si pprie substõ referť ẽt ad legata vt. s. dixi multomagis vel saltẽ pari rõne ad fideicõ. vr̃ referri dꝫ. Ex aduerso adduci tur rub. de insti. ꝛ substi. seu resti. vbi dictio, seu poniť inter substi. ꝛ resti. ex quo appet drĩa iter substi. ꝛ resti. fideicõ. cũ dictio seu iter diuersa ponat sui natura vt. l. ħ vba. ff. đ ver. sig. Scđo p hoc adduciť gl. definitio, nã si substõ est scđa insti. ꝛ fideicõmissuꝫ nõ põt institutio dici, ergo neqꝫ substitutio. Tertio facit qꝛ nec fideicõmissarius dici pt pprie institutus, qꝛ nõ est hꝛs ꝫ potius hꝛdis loco vt. l. postulãte. cũ si. ff. ad treb. Sꝫ his postremis nõ obstãt. Soci. nr̃ vr̃ ꝯcludere qđ fideicõmissaria sit proprie substitutio vt pmis arg. pbať. Non ob. hec vltima, nã quo

9 ad rub. C. de insti. ꝛc. † dr̃ ꝙ ibi dictio, seu, vel dictio aut poniť iter diuersa qꝛ iter genus ꝛ speciẽ vt qñ poniť dictio, ꝛ vt i ru. C. de ser. ꝛ aq. ꝛ i euãgelio, dicite discipulis ei⁹ ꝛ Petro quo casu pleriqꝫ exponũt, ꝛ p. i. aduertẽdũ rñ est qđ ħ Soci. nr̃ psupponit i. d. rub. eẽ copulã, ꝛ vt legať subst. ꝛ resti. ꝛ ad hoc adducit Pau. đ ca. Pau. tñ psupponit ibi eẽ disiũctiuã cũ q ꝛ alij penitus scribẽtes ꝯcordãt, ꝛ ppea cũ ibi recte ꝯsiderãri, vt. j. dicaꝫ melius ꝯgruat disiũctiua qꝫ copula vt i vetustis codicibus legiť deceptũ esse Soci. nr̃m nemo dubitet. ¶ Nũc ãt ꝯ pdictã solõnẽ, qꝫqꝫ nõ negẽ ꝙ disiũctiua ponať interdũ iter genus ꝛ spẽm. Aduertẽdũ ẽ ꝙ i. d. rub. đ inst. ꝛc. pncipalr nõ poniť tractatus gñalis oiuꝫ substõnũ ꝫ tñ restõnũ cũ principalis substõnũ tractatus sequať incõtinẽti i rub. đ ipu. ꝛ al. sub. ergo vbũ substõnibus nõ poniť ibi tãqꝫ gen⁹ ꝫ intelligiť p illud, solũ fideicõ. sub. seu resti. nã in. l. gñaliter hisdẽ vbis vtiť ipatoꝛ, ꝛ p vtrũqꝫ fideicõ. demõstrať vt appet p totã. l. ibi locũ substi. vel resti. ꝛ itẽ, ibi certo substi. vel resti. ꝛc. ¶ Nec ob. si qs dicat ꝙ in nigro fiat mẽtio ẽt đ substõnibus directis vt appet tã in. l. ij. qꝫ i. l. fi. Naꝫ qꝫtũ ad. d. l. ij. puto nõ pncipalr cã substõnis ibi illud pponi vt pncipalr aliqd đ substi. dcidat ꝫ gr̃a illi⁹ instõnis q rõne illi⁹ cõditiõis, si ꝯsobrino nupserit, turpis videbať, cuius ꝯrũ decidiť. ¶ Neqꝫ ob. d. l. fi. qꝛ ibi đ substi. directa tractať potius rõne pme ptis illius rub. q đ institutiõibus pponiť qꝫ scđe ptis qua đ

10 substõnib⁹ seu resti. † nã applõne inst. ẽt substõ venit vt in. l. mulier. §. fi. ff. de ꝯdi. inst. nã ꝛ i ti. đ her. intest. ff. fit mẽtio multis locis, đ substi. ꝛ ita i. C. i. l. fi. nã ꝛ substitui hꝛdes instituti sunt ꝛ ħ oia maxie veritati ꝯsona vr̃ ꝛ iđ rub. illa nõ facit ad ppositum neqꝫ sol. Soci. nr̃i ẽ necessaria. ¶ Sꝫ dicet aliqs si pdicta ꝯsideratio quo ad illã rub. va ẽ certe seqť qđ ibi vr̃ pbari fideicõ. pprie substõnẽ eẽ cũ p vbũ illđ substi. solũ itelligať fideicõ. sed ñ ita ẽ vt paulo post dicemus. ¶ Ad ḃm ar. ꝙ ex diffinitiõe gl. colligiť idẽ Soci rñdebat ꝙ gl. nr̃a đ substi. tñ directis tractare voluit ꝛ iđ eius dñitio nõ poꝛrigiť nisi ad directas sub. ex q illud seq vr̃ ꝯ ea q. s. dicta sunt ꝙ vbũ substituo cõe ẽ ẽt qꝫtũ ad pcariã substi. vbũ ãt instituo nõ nisi ad directã poꝛrigiť, verũtñ ꝙ ħ euidẽter falsa sint p aliquot ꝯclões ex intẽtione nr̃a explicatas appeat. Pria ẽ qđ tã vbũ instituo qꝫ substituo p se sumptũ siue simplr ex ppa sui significatiõe ad qꝫcũqꝫ ordinationẽ siue subordinationẽ aptať, vt multis exẽplis õndi pt. ꝛ. s. dixi hic ẽ qđ ꝛ donatio ꝛ legata ꝛ alie eiusmodi dispões istõnis appellatione ꝯtinenť iđ ẽt fideicõmissuꝫ p se vere ꝛ pprie dici põt istitutio, ꝛ subst. neqꝫ. n. cũ illis sentio q cũ aliqd ex gñali seu larga alicui⁹ vocabuli ptãte significať nõ putãt illud pprie significari ꝛ cũ aliqd largo mõ accepto vocabulo significeť semp interpretanť ipꝛoprie qđ ẽ falsũ cũ p largã gñis significationẽ ꝛ pprie insint spãlia vt in. l. Pa iuris in gñalibus. ff. de reg. iu. ꝛ qđ fideicõmissaria appelleť institutio pbatur i. l. qrebaťur. ff. de mili. test. ibi, q erat pcaria, ex q satis ꝯstare pt vt vbũ substituo ita ẽt instituo posse ẽt ad pcaria dispõnẽ poꝛrigi ꝯ eiuꝫ ꝙ legeriꝫ itẽriõnẽ.

11 **Secūda ꝯclusio** †est qḋ vtrūqꝫ verbum nūqꝫ fere ponitur nisi declaret̄ per adiunctū, vel ꝑ subiectā materiā, nā ꝑ se non important directā potius quā ꝓcariā īstitutionē, ꝛ iō si qs dicat instituo Titiū nisi dixerit hr̄dē nō intelligit̄ heres ex vi ipsa verbi erit vel ex subiecta materia q̄z forsan ꝯdebat testm̄ ꝛ q̄z potissimuꝫ ꝑ ista verba solēt hr̄des institui. At si dixerit instituo Titiū in fundo si qdē heredē aliū vl̄em instituisset putarē hunc talē in fundo institutū nō posse dici magis loco legatarij q̄ꝫ ꝟe legatariū, idqꝫ nō posse aptari ea. q. que de eiusmodi legatarioꝝ loco habitis tractant̄ presertim per Jo. de imo. in. l. j. §. si ex fundo. ff. de here. insti. lꝫ ꝯ hoc videat̄ facere. d. l. quoties, vbi nō adijcit̄ dictio heres, ꝛ tñ est loco legatarij q̄ fuit institutus in re certa ad qḋ forsan dici pōt qḋ q̄z dicit testator ꝑ sua instōne sit ꝯtētus ꝛc. ꝑ hec verba vr̄ cogitatū de instōne heredis vt quiuis bone mētis ꝛ nō ꝑter⸗ui ingenij facile fatebit̄. Ergo stat snīa qḋ verbū instituo ꝑ se nō est magis directuꝫ q̄ꝫ obliquū. Et quod decepit doctō. arbitror fuit ꝙ freq̄ēter poni solet cū adiuncto significātē directas institutiones velūti instituo te heredem tunc. n. ꝑ illud adiūnctū heredem, directa dispositio significat̄, neqꝫ obstāt si qn̄qꝫ ꝑ se ac simpl'r positū ēt ad heredis insti. referat̄ hoc. n. nō est vi sua, sꝫ q̄z subaudit̄ ꝟbū directū, sicuti. n. verbū esto nō magis directū sonat q̄ꝫ obliquū ꝛ tñ si qs dicat Lucius esto subauditur, heres ratione subiecte materie, ita etiam si quis dicat instituo Titium subaudiemus hr̄dē non ex virtute verbi instituo sed potius subiecte materie lꝫ. n. aliō vtroqꝫ casū subaudiri posset tñ ita cōmodius ꝛ ꝯgruētius fit vt ad heredis īstitutionē referat̄ vtraqꝫ

12 dispō, ꝛ ꝓpterea. ¶ †Tertia ꝯclō sit ꝙ quū replit̄ vtrūqꝫ ꝟbū tā instituo q̄ꝫ substituo i testō hec facile declarari ꝑ adiunctū pt̄ semꝑ directā instōnē vel substitutionē significabit de institutione nullus dubitat. de substi. est gl. in. l. verbis. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ rō est q̄z i dispōnibus directis freq̄ētissime vtimur his ꝟbis at i legatis i fideicōmissis ꝛ ceteris eiusmodi vti solem⁹ alijs ꝟbis magis spālibus q̄bus freq̄ētius vti solēt disponētes vt ē lego, iubeo, fideicōmitto, mādo, volo, rogo, ꝯstituo ꝛ silia. ¶ Ad tertiū ar. Soci. nr̄ alio mō rn̄det fatēdo. s. ꝯriū vꝫ ꝙ fideicōmissarius nō pt̄ dici ꝓprie substitutus sicut nec institutus, sꝫ non sequit̄ ergo ipsūꝫ fideicōmissum non est ꝓprie substitutio verum ego in hoc lāpsūꝫ esse tñ viꝝ vehemeter admiror, īpossibile. n. vr̄ qḋ sit ꝓp̄e substitutio vbi tñ nō sit aliqs ꝓprie substitutus, melius ē ergo fateri qḋ dr̄ i. d. l. postulāte verū eē ꝙ fideicōmissa⸗

13 rius n̄ ē ꝓp̄e hr̄s, sꝫ tñ nō dr̄ ꝙ nō sit ꝓprie institutus. †Ergo ad ꝓpositū redeūdo si q̄rat aliqs an fideicōmissaria sit ꝓprie substitutio declarādum i p̄mis ē qd sit aliqd dici ꝓprie nā duob⁹ modis aliqd dici ꝓp̄e pt̄ itelligi, saluis his q̄ scripsi sup. l. gall⁹. in prin. Primus ē tūc qd ꝓprie dicat̄ cū ex frequēti cōiqꝫ ꝛ ꝓbato vsū loq̄ēdi aliqd dr̄, nā qḋ nō solū origo vocabuloꝝ sꝫ vsꝰ inspiciat̄ facit. l. anniculus. ff. de ver. sig. l. alphenus. eo. tit. l. qḋ labeo. ff. de sup. le. Idē Apollinaris apud Gelliū ꝓbat his ꝟbis nō solū verboꝝ cōiuꝫ vere ac ꝓprie significationes longiore vsu mutant̄ sꝫ legū quoqꝫ ipsarū iussa ꝯsensu tacito obliterātur. Horati⁹ quoqꝫ i poetica Multa renascēt̄ q̄ iā cecidere cadētqꝫ Que nūc sunt i honore vocabula si volet vsus. Quē penes arbitriū est, ꝛ vis ꝛ norma loq̄ēdi. Itaqꝫ ꝑ ꝯriuꝫ id dr̄ improprie ꝙ perraro ꝛ ꝑ abusūꝫ quēdā exit, ꝛ hac ꝯsideratione p̄ris sponsa improprie dr̄ noverca vt in. l. si qua mihi. §. j. ff. de rī. nup. ꝛ improprie locatio qui ꝯctus innoiatus est vt. l. olei. C. locati. ꝛ improprie donatio necessaria remissio vt i. l. si vno. ff. loc. ꝛ iproprie vēditio que pretiū non hꝫ. l. insulā. ff. de ꝓscrip. verb. ꝛ ita ꝺ multis ꝛ hoc p̄mo mō accipiēdo fideicōmissaria nō dr̄ iproprie substō qn̄ neqꝫ h ab origine vocabuli abhorreat nec a cōi vsu loq̄ēdi. si qdē dixi substitutio nihil est aliud quā q̄dam subcōpositio siue subordinatio. ¶ Alio modo iproprie qd dr̄ quū ꝑ vocabulum ḡnis significat̄ veluti si qs ꝑ cognationis verbū velit significare agnatū vt i. l. n̄ facile. §. j. ff. de grad. lꝫ. n. de ꝓprie vocabuli cognatio ēt ad agnationē extēdat̄ tñ q̄z nō spāli ꝛ suo ꝓprio ꝟbo

14 id sit †dr̄ iproprie significari. facit. l. mortis cā capit̄. ff. ꝺ mortis cā do. vbi ꝑ mortis cāꝫ capionē id solū itelligim⁹ ꝙ alio spāliori vocabulo nō pōt demōstrari q̄ꝫ ex vi vocabuli et legata ꝛ cia q̄ occasione mortis capiant̄ ꝯtineant̄, ita igit̄ sumēdo iproprium puto fideicōmissariā iproprie substitutionem dici q̄z suo ꝓprio ꝛ spāli vocabulo eā dūtaxat significāte n̄ exprimit̄ cū mō fideicōmissum appellet̄ mō restitutio. facit. l. tutoris. §. hr̄s. ff. de admi. tu. vbi appel. substituti nō venit fideicommissarius ex rōne. s̄ dicta atqꝫ iō caute in. d. rub. C. de insti. ꝛ substi. cū ꝺ fideicōmissaria tractare vellet iperator non satis habuit de substōnibus ꝓposuisse sꝫ quasi ab illo discedēs spāliori vocabulo sese declarās subdidit seu restōnib⁹. idqꝫ facit i. d. l. ḡnal̄r eo. ti. nā illa dictio seu nō sp̄ disiūctiua est sꝫ iterdū rei de qua dr̄ dclaratiua ꝓprio re nota vt in illis terminis interdū ēt, lꝫ hoc pcipius, ampliat vt in bona. l. si qs ita legauerint. ff. de au. ꝛ ar. leg. ꝛ his facile colligere tibi potes solu. ad supius arg. ¶ Ad tertiū arg. rn̄det̄ ḃm eūdē Accur. ꝛ alios q̄ eū sequunt̄, ꝙ lꝫ aliq̄ sit tertia institutio tn̄ scōa dici pt̄ nā ꝛ tertie aut quarte nuptie ꝛ scōe dn̄r vt i rub. C. ꝺ secū. nup. Sꝫ h cuiqꝫ ēt n̄ Arithmetico absonū videri poterit vt ꝙ tertiū ē hꝫ dicat̄ nec id admitto ꝙ ꝺ nuptijs dr̄ q̄nimo q̄uū iura tertias aut vlteriores nuptias volūt exp̄mer̄ suo noie tertias aut q̄rtas ꝛ deiceps appellāt vt. l. cū alijs, ꝛ. l. hac edictali. C. ꝺ secū. nup. ꝛ. l. q̄cūqꝫ. C. de bo. q̄ lib. Nec qcq̄ꝫ facit q ꝺ ꝓpositus ē tit. de secū. nup. nō ꝺ tertijs nā ēt est ti. ꝺ duobus reis cū tñ ꝛ de pluribus iterdū fiat mētio vt ist. ꝺ duo. re. ꝛ. C. ꝺ duo. re. l. pe. ꝛ fi. ergo forsan melius certe subtilius ad ꝯriū dici pt̄, ꝙ quevis substō ēt tertio aut vlteriori loco fcā, ē scōa institutio. nā si Gaio Seiū substituā ꝛ Seio Titiū lꝫ Titius tertio lo. sit scriptus tñ sua dici pt̄ ba instō q̄z. s. ipse Seio substitutus ē cuius respectu ꝯsiderat̄ vt substitutus iō eius respectu ḃo loco est institutus nō tertio ꝛ ꝑ hec tribus p̄mis ꝯsideratiōibus satisfactū vr̄.

15 **Nūc trāseūdo** †ad ea que scōo loco adducebant̄ ad p̄muꝫ dr̄ ꝙ ordo nō ꝯsiderat̄ vt p̄mo vel scōo loco dicat̄ qs institutus ex noiatione testatoris, sꝫ ex gradu ꝛ hic est sensus huius diffinitionis facit. l. ij. §. si qs ita ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ. §. si qs ita substituue. ff. de here. insti. ad ḃm de. l. querebat̄. in fin. ff. de test. mil. rn̄debat Are. fatēdo ꝯrium ꝛ iō merito a Socī. nr̄o ꝛ Jas. ꝯfutat̄ nisi dicamus qḋ id qḋ dr̄ in. d. l. q̄rebat̄ ē spāle, ꝛ ꝯ regulas iuris, at diffinitio. gl. ꝓcedit il his regulis, ꝛ ꝓpterea dr̄ in his que ꝯ rōnē iuris ꝯstituta sunt non possum⁹ seq rl'as iuris vt in. l. i his. ff. de legi. Soci. tñ hr̄ al'r soluit vl̄ qḋ gl. non voluit ꝓprie dn̄ire sꝫ tñ descriptionē ponere, vel qḋ in. d. l. q̄rebat̄ illa talis scōa insti. ꝓprie dr̄ substitutio ꝙ ꝓbari vr̄ in. l. miles ita. ff. ꝺ test. mili. ibi nemine substituto. ꝙ magis p̄lꝫ lꝫ eniꝫ non teneat̄ ad legata hō ꝑ hoc sequit̄ ergo nō est substitutio vt plane declarat Jas. post Soci. nr̄m illud enim qḋ Bal. ꝛ Raph. cu. aiebāt nullo mihi pacto posset persuaderi vꝫ in illa. l. q̄rebat̄ fuisse duos coheredes coequales, nam coheres ꝓprie ē q̄ simul est heres eodēqꝫ tꝑe pōt ꝯcurrere vt cōtutor, qui simul est tutor nō q̄ post aliū sequit̄ vt in toto tutelarū tractatu sumit̄, ꝛ h satis circa diffinitionē Accur. ¶ Alij vero al'r definiebāt ꝙ substō eēt ꝯdōnalis institutio ꝙ intelligebant .i. talis q̄ non nisi sub ꝯdi. fieri posset sed ꝯ h facit fideicommissaria substitutio q̄ pure pt̄ fieri ꝛ tñ ē substitutio, lꝫ aliq dicāt improprie eē substōnem de quo. s. dictū est. ¶ Addo ꝯ eādē diffinitionē ꝙ ille ꝯdōnes q̄ ad actū requirunt̄ siue ad effectū nō faciūt actū ꝯdōnale vt. l. hec verba. ff. de leg. j. facit ꝑ hoc. l. q̄ liberta. ff. de vulg. ꝛ pup. vbi pure fieri substōnē posse ꝓbat̄ ꝛ ꝯditio

16 naliter qḋ est qn̄ ꝯditio nō necessaria admiscet̄. ¶ †Ego tñ, vt ōis scrupulus cesset quo morosus offendi possit ita definiendam substōnē putare substō est seq̄ēs instō intelligoāt seq̄ēs respectu gradus siue tꝑis verū ꝯ hanc diffinitionē facit nā parēs exheredatis quos nō instituit pt̄ substituere pupillariter ergo hec substō non ē seq̄ēs institutio cū exhēdatus cui q̄ est substitutus n̄ fuerit institutus ad ꝙ dici forsan poterit ꝙ dr̄ substitut⁹ si non respectu exhēdati saltꝫ respectu eius q̄ fuit institutus in testa. neqꝫ. n. pꝫ substituere liberis pt̄ nisi sibi heredē instituat vt. l. j. i fi. eo. ꝛ. l. ij. §. quisqs āt. ff. ꝺ vulg. ꝛ pup. Sꝫ adhuc istat̄ vehemēti⁹ nā milites liberis substituūt ꝛ si sibi nullū faciāt testm̄ vt oēs admittūt ergo illa substitutio non pt̄ dici seq̄ēs institutio q̄ ego ꝯsideratione excitatus aduerti nullibi gēriū ꝓbari militē posse substituere liberis ꝛ si non faciat sibi testm̄ sꝫ tm̄ hoc dicit̄ ꝙ miles pt̄ liberis ꝯdere testm̄ ꝛ si sibi non faciat, ꝑ hoc est tex. i. d. §. qsqs. ꝛ. l. i fraudē. l. miles ita. §. fi. ꝺ test. mi. recte igit̄ ꝓcedet §. substituere i. l. j. de vul. ꝛ pup. ꝛ indistīcte. ēt i milite qcqd di

17 cat Accu. ꝛ alij cōiter. ¶ †Tertio q̄ro p̄ncipal'r quot sint spēs substitutionis. Accur. qnqꝫ spēs substitutionū enumerat vulgaris, pupillaris exēplaris breuiloq̄ ꝯpēdiose, sꝫ an he due postreme sint spēs ꝓp̄e. j. suo loco tractabit̄, ꝛ haꝝ oiuꝫ q̄dā sunt per se simplices quedā ꝑ se duplices, per se simplices sunt tres ille ꝓores, ꝑ se duplices sunt breuiloqua ꝛ ꝯpēdiosa dixit aūt per se, q̄z vulgaris dici posset duplex qn̄ ꝯtinet pupillarē, sꝫ hoc non est ꝑ se lꝫ. l. subauditione siue interpretatiore, sed his addēda est ēt n̄ deicōmissaria ꝺ qua obiter tractabimus ꝓsertiꝫ in materia ꝯpēdiose, illud āt non omittā qḋ Jas. ex mēte Phoꝝ inquit qḋ q̄libet bona diuisio vel est bimenbris, vel potest reduci ad bimē⸗

brem sicuti superior que ad duas species reducit pupillarem.s. et vulgarem que vt ait Bald. cardinales substitutiones sunt vnde fluxerunt et originem traxerunt alie. nam exemplaris ad exemplum pup. inuenta est et breuiloqua et compendiosa, vel in vulg. vel i pupilla. reciduntur, sed hoc bal. et Jas. dictum omnino displicet licet.n. exemplaris ad exemplum pupillaris inuenta sit non tamen sequitur vt sub ea contineatur ita vt per pupillarem exaudiamus exemplarem, quo ergo pacto ista diuisio ad bimembrem reduci possit ego certe non video nec scio. vnde suam hanc philosophiam didicerit, imo ridiculum certe est dicere talem diuisionem qua plures species enumerantur reduci ad bimembrem posse hoc est ad duas numeratarum specierum, sequeretur.n. ex hoc alias proprie species non esse, neque.n. dicunt Philosophi necesse esse cum queritur quot species alicuius rei sint veluti animalium aut lapidum respondere per bimembrem enumerationem. verum est quod in bimembrem distinctionem reduci potest hec substitutionis diuisio multis modis veluti substitutionum alia directa alia obliqua et hec est propria diuisio quam Philosophi dicunt debere esse bimembrem, at superior non est diuisio sed enumeratio specierum quae tot continebit membra quot vere erunt species directa ergo est vulg. pup. exemplaris et si qua alia per quam directo succedatur, directo autem succedit qui a semetipso capit hereditatem non media restitutione alicuius, obliqua ea est quae fideicommissaria dicitur per quam oblique. i. per manum alterius et non per nos ipsos

28 capimus. ¶ † Potest et aliter diuidi vt alia substitutio est per quam testator et in bonis suis, alia per quam substitutio succedit, nam per vulgarem testatori per pupillarem pupillo et per exemplarem mentecapto aut furioso vt insti. de pu. sub. Item addi potest quod alia est simplex alia duplex facto testatoris vt in.l.j.ff.de vul. et pu. dixi autem facto testatoris quia est aliqua duplex. non tamen facto testatoris vt est vulgaris quae tacitam continet pupillarem. tex. autem in.d.l.j. loquitur de ea quae est duplex facto testatoris.i.quae ab ipso testatore fit expressa in duos casus et ita putat bar. quem et alij sequuntur. Attamen si quis velit oppositum sustinere credo poterit quam facillime. nam.d.l.j. videlicet loquitur de ea vulgari quae non contineat pupillarem. nam non temere quando posuit exemplum iureconsultus simplicis substit. et sic de vulgari sola, dicit Lucius titius heres esto, deinde cum ponit exemplum duplicis et sic etiam de pupillari, dixit filius meus, et ita colligitur mutatio personae. nam cum hic secundum hoc exemplum specialiter ponatur in filio videlicet sequitur quod in exemplo superiori locutus est de extraneo vt mere simplex esset hec substitutio sed super hoc non admodum

29 vtile est disputare. ¶ † Quo ad.q. illam qua dubitatur stante statuto quod quis teneatur simpliciter respondere positionibus non simpliciter dicatur respondisse qui interrogatus an acceperit centum respondit non accepisse sed si accepit expendisse in eius vtilitatem. Quantum ergo ad hoc pertinet missis multis dictorum ambagibus facile i sniam bar. iclino vt non dicatur respondisse simpliciter de quo tu alios consule et nouis. Soci. hoc tamen addendum censeo contra Raph. cu. et quosdam alios qui dicunt simpliciter illo modo responsum esse nec cum satis plana et simplex prima sit responsio per inutilem adiectionem debere infirmari vul. rla vtile per inutile etc. facit.l.j.§.sed si mihi.ff.de ver.ob. hac.n. ratione considerata vix vnquam aliquis i statutum incideret, posset.n. semper duplicem suam responsionem secare in duas partes simplices vt altera tamen valeret atque ita eluderetur statutum quod non est concedendum argu.l.si stip. fuero per te.ff.de ver.ob. et quod per illam.l. notant. ¶ Addit circa idem et alia.q. quid si interrogatus an fecerit homicidium responderit fecisse, sed tamen ad sui defensionem an simpliciter dicatur respondisse sed hec.q. longe diuersa a superiore videlicet quando adiectio ista nihil turbet primam responsionem sed tamen declaret atque ideo rem breuibus expediendo putarem omnino esse simplicem atque vnicam responsionem quicquid alij dicant addit et alia diuisio. nam alia substitutio est per quam quis sibi disponit vt est vulgaris et fideicommissaria alia per quam disponit alij vt est exemplaris et pupillaris vt inferius latius

20 patebit. † Item aduertendum est quod enumeratio substitutionum de qua.s. non videlicet sufficiens. est.n. quaedam substitutionis species omnino diuersa quae a solo milite fieri potest, et potest dici directa militaris de qua loquitur.d.l. querebatur. et.l. miles ita in prin. et in.§. exheredato.ff. de mili. testa. et quae contra iuris regulas fuit introducta atque ideo forsan non fuit enumerata inter alias, nos vero de illa permixtim in materia breuiloque et compen. tractabimus. ¶ Postremo quoniam i ti. ff. de vul. et pup. solum de duabus subdi. fit mentio non de alijs querendum est cur illud sit, respondetur communiter quod he due.s. vul. et pu. sunt proprie et vere. et vt aiebat Bal. cardinales in quas cetere resoluebantur, vel per similitudinem vt est exemplaris, vel quia reiicidebant in alteram illarum vt est breuiloqua et compen. sed hec.s. damnata sunt. Raph. autem cu. dicebat ideo de exemplari non proponi quia eo tempore non erat talis substitutio de iure communi sed speciali priuilegio concedebatur vt.l.ex facto.ff. eo. sed huic considerationi referri potest quod etiam in insti. proponitur de vul. et pu. et tamen erat inuenta exemplaris. adde quod iuuenibus potius separatim erat, quam permixtim declaranda vt in.§.sed quia instit. de leg. et ideo potius dicendum videlicet quod ideo de vul. et pup. solum proponitur quia iste antiquitate et frequentia omnino nobiliores sunt quam sit exemplaris et sed ius antiquum facta est propositio tituli in.ff. et insti. in C. quod opus imperatorium est, merito aliter de omnibus substi. proponitur. ¶ Quarto et vltio principaliter de singulis istis speciebus tractandum est et primo.

SVMMARIVM

1 Substitutionis vulgaris diffinitio.

¶ De vulgari substitutione.

Super qua plura principaliter sunt examinanda. ¶ Primo queram quid sit vulgaris.
¶ Secundo quotuplex.
¶ Tertio quibus verbis fiat.
¶ Quarto quomodo intelligatur.
¶ Quinto quare inuenta.
¶ Sexto quare ita dicatur.
¶ Septimo qui sint eius effectus.

1 ¶ † Quero igitur primo quid sit vulg. substi. Jo. de imo. ita diffinit, vulgaris substitutio est substitutio directa quae a quolibet et cuilibet fieri potest nihil habens specialitatis, sed mihi hec difinitio non placet. primum quia non satis exprimit quid sit de quo queritur. falsum.n. videlicet illud esse quod a quocunque et cuicunque fieri possit. finge.n. aliquem furiosum seruum aut filiumfa. aut factione testamenti carentem hic.n. hanc vulgarem non concipiet, finge rursus incapacem aliquem. ei proculdubio substitui non poterit qui nec poterit institui quam quis dicere aliquis possit, ad hoc vt substitutio sit non requiritur primum institutum capacem esse vt.l.ij.C. de here. insti. et sic licet requiratur institutio non tamen requiritur vt valeat. Sed licet hoc ita sit saltem illud verum est quod non a quolibet fieri potest, scio aliquem responsurum quod illa verba difinitionis non ita large interpretantur sed ita debeant intelligi a quolibet et cuilibet.s. idoneo siue habili sed neque hec expositio sufficit. nam et alie directe substitutiones etiam pupillares a quolibet et cuilibet idoneo tamen fieri potest. Opus igitur esset maiore aliqua verborum restrictione siue strictiore interpretatione quam quod conueniat difinitioni, vel ex eo potest intelligi quod difinitio ad declarandum quicquid sit inuenta est. Preterea si hec verba ita intelligunt vt ipse sentit illa postrema nihil habens specialitatis non video ad cuius differentiam posita sint cum sola sufficere precedentia videantur. adde quod non omnis vulgaris sub hac difinitione comprehenditur, illa.n. quae sub pup. continetur si vera sunt quae admittunt doc. non potest fieri a quolibet quia solum a parente neque cuilibet, quia solum pupil. Porro isto quod a quolibet et cuilibet fieri possit est quedam accidens ipsi substitutioni. difinitio vero continere debet differentias essentiales. Quamobrem dicerem ego quod vulgaris substitutio est subrogatio quedam heredis in locum prioris qui non existeret.

SVMMARIVM

1 Substitutio vulgaris est trimembris. 5.
2 Substitutio verbis generalibus facta quando in expressam verbis specialibus resoluatur.
3 Substitutio expressa generaliter dicitur tacita specialiter, et econtra. et que dicatur tacita specialiter. 4.
6 Jus accrescendi nunquid veniat ex tacita substitutione.

¶ Particula prima.

1 Secundo quero † quotuplex sit vulgaris, triplex inquit Bar. expressa, tacita partim tacita, et partim expressa i rursus triplex est. nam triplicitur quid exprimitur.s. generaliter specialiter et singulariter ita in proposito quedam est expressa generaliter vt cum testator dicit vos inuicem substituo. verbum.n. substituo generis est. nam ad alias omnes substitutiones porrigitur, quedam expressa est specialiter vt cum dixit si titius heres non erit Meuius heres esto. hec.n. suis proprijs ac specialibus verbis concepta est, tertia porro est quae singulariter exprimitur in vnum aliquem casum singularem illa.n. verba si heres non erit verificantur, vel quia noluit, vel quia non possit, non posse autem accidit innumeris casibus, vel quia mortuus, vel quia non natus aut alio quouismodo non possit capere si igitur casus aliquis singularis sit expressus veluti si non nascetur si morietur si noluerit, vel aliquid tale dicitur vulgaris specialiter expressa, tacita rursus dupliciter consideratur per Bar. primo quae aliquo respectu dici potest expressa de qua modo dictum est, illa.n. que verbis generalibus expressa est dicitur tacita verbis specialibus et ita quae specialibus est expressa dicitur tacita verbis singularibus. Secundo tacita intelligitur que omnino est tacita vt illa que sub pup. continetur vt.l.

iã hoc iure.ff.de vul.ꝛ pup. Partim vero tacita, partim expres sa etiam dupliciter consideratur vno modo, quo ad casus alio quo ad verba, quo ad casus illa est que in vnum casum singula rem expressa aliũ ẽt nõ expssum ↄtinet veluti expssa in illũ casũ si noluerit cõtinet ꝛ illũ si nõ potuerit ꝛ eꝫ ꝛ iõ ptim dr̃ tacita p tiꝫ expssa quo ad casus illa vero q̃ quo ad verba est ptim tacita ptiꝫ expssa mox declarabit̃. Hec ex intẽtione bar. q̃ videamus quatenꝰ pcedãt. ¶ Primo igit̃ inq̃rẽ bar. distinguit quot mo dis qd exprimi possit ꝛ alleg.l.j.§.cũ inter.ff.ad.l.cor.de fal.q̃si ibi illa recognitio dicat̃ facta spãliter non singl'r falsum vr̃, cum n testator ibi dicat ꝙ illi dictam ꝛc.illa recognitio dr̃ facta sin gulariter.nã p illũ arti.qd q est demonstratiuus ostẽdit̃ in indi
2 uiduo ꝛ singl'r id qd dictatũ fuit.† nã ꝛ apud sophistas illa dici tur singularis ppositio p q̃ de aliquo singl'r pdicat̃ vt cũ dr̃ il le homo currit ita singularis est recognitio p q̃ ꝙ aliqui dicta tũ est eo mõ õndit̃, qd illi dictam ꝛc. nã hic ꝛ cũi dictatũ est ꝛ ꝙ dictatũ ẽ p hãc demõstratiõe pt singl'r itelligi.nec ob.ꝙ in.d. §.cũ iter appellat̃ recognitio spãlis q: ibi illud verbum spãliter sumit̃ p singl'r vt.l.qd in rep.§.fi.ff.de le.j.nã ꝙ est singulare vl̃ indiuiduũ apud dialecticos apud nr̃os spẽs dr̃. ¶ Scdo illd p̃tereundũ non est qd post are Soci.ꝛ Jas.sequnt̃ ꝙ substõ fa cta verbis gñalibus q̃ nõ põt nisi vulgarẽ substõnẽ continere vt ẽ breuiloqua facta dispanbus tũc intelligit̃ expssa verbis spã libus vt.l.ij.ff.de lib.ꝛ posthu q̃ opi.si ita simpl'r intelligat̃ nõ vr̃ vera.cũ.n.quid dr̃ verbis gñalibus ꝛ si non verificentur nisi in vna specie non tñ p hoc minus dici põt expssum verbis gñalibꝰ hũ vero dicerẽt si illa verba gñalia essent restricta aliquo modo vtputa si demonstrãdo titiũ dicerẽ hoc aial siue hunc hominẽ, vel hunc filiũ. Desinũt.n.esse verba gñalia q: intrinsecus p ver ba ipsa colligit̃ spãlitas siue singularitas. At si simpliciter dicã filiũ instituo lꝫ vnicus sit filius non dico: eũ singulariter aut no minatim appellasse.neqꝫ ob.d.l.ij.q̃n ibi non dicitur filiꝰ noia tim exhẽdatus ſꝫ qd vr̃ noiatim exheredatus qd intelligitur cõ siderato effectu.nã ꝛ si vnicus sit sol.tñ ꝛ apd Sophistas dr̃ia est ex vi verborũ inter illã ppositionẽ sol lucet, ꝛ illã, iste sol lu cet, demonstrãdo solẽ, lꝫ effectu parificent̃.igit̃ ad ppositum si senserũt hi doc.qd substõ facta verbis gñalibus q̃ non nisi vni cã substõnis speciẽ complectat̃ dicat̃ facta verbis spãlibus fal sum dixerunt, si vero qd p in est ac si facta esset verbis spãlibus facile admittã.nec dicat aliqs nihil referre vtrũ verba sint ge neralia an vero spãlia si hec gñalia quo ad effectũ hñt viꝫ spã liũ.nã hec ↄsideratio potest esse non inanis si ponamus statutũ p forma alicꝰ actus reqrere vt fiat p verba spãlia tunc.n.nõ suf ficere ẽt generalia ẽt cum hẽrent vim specialiũ stante vera cõi opi.q̃ vult in his q̃ p forma reqrunt̃ non sufficere impleri per equipolẽs. Notant aliq in rub.ff.de ver.ob.ſꝫ de hoc alibi.
3 ¶ † Tertio addẽdũ circa id qd ingt Bart.qd substõ expressa gñaliter dr̃ tacita specialiter ꝛ singulariter, ꝛ q̃ expssa est specia liter dr̃ tacita singl'r, ista mihi non satisfacere quouis modo aut ego plane non itelligo. Illud tñ non me fugit qd id ꝙ in gñe ex pressum est ↄtinet suas species.nã dicẽs aial dicit hoiem ꝛ cete ra aialia vt.d.l.si ꝙ eaꝝ.§.interemptũ.ff.de lega.iij.si igitur di cit bar.qd dicens genus tacite dicat species falsum vr̃ q̃n p ge neris vocabulũ expresse species sint. Alioquin qui diceret ge nus nihil exp̃meret si species nõ dñr expresse nõ.n.minus exp̃ mo hoiem p illã dictionem, animal, q̃ p illã, hõ, hoc vero inter est qd p prius signũ non hominẽ tñ verum ꝛc.aialia significo. Igit̃ si bar.sentit qd p verbũ generale veluti substituo non dice rẽt exprimi veluti vulgaris substõ pinde ac si specialibus ꝟbis dicta esset falsum diceret.facit.l.meuius.§.duorũ ibi, hominis n.est. Si vero sentit bar.qd cũ p verba generalia aliqd expri mo, tacito quodãmodo videor dixisse per verba specialia vt sic substõ expssa generaliter dicat̃ tacita specialiter.ꝛ tunc queram qd est dicere tacite specialiter an iõ dicat̃ tacita spãliter q: quã tu ad verba specialia nullo mõ est expressa certe hac ratione ꝛ q̃ specialiter sit expressa ẽt dici possꝫ tacita gñaliter. Preterea qs nescit illud eẽ tacitũ hoc est nõ dcm̃ qd nullo modo dictum est. Sinaũt intelligit bar.qd substitutio expressa gñaliter hẽ est p verba gñalia dicat̃ tacita spãliter hoc est p verba spãlia q: q̃ si p̃sumit̃ facta illis verbis spãlibus ꝛ tunc nullo exẽplo hoc p bari posse arbitror neqꝫ hanc p̃sumptionẽ esse necessariã cũ sa
4 tis plane ẽt p gñalia spãlia expressa intelligant̃, † nã si expressa sunt lꝫ p vocabulũ gñis qd ad nos aut qd refert p gñis nomen aut p nomẽ speciei qd intelligamus ꝛ queadmodũ si Titiũ ap pellare volo eũqꝫ alio vocabulo ostendã vel cõprehendã. Non tñ inficior q̃nqꝫ gñis verbũ restringi solere, vel ad ea que expsa nõ sunt spãliter vt.l.doli.ff.de ver.ob.vl̃ ad ea tñ q̃ vl̃is qs ex pressurus ẽt spãliter fuisset vt.l.obli.cũ simi.ff.de pig.verum hoc nihil ↄ ea q̃.s.dixi. Atñ ea q̃ dixit Bar.quocunqꝫ intellexerit p ar.extendunt ad.q.ꝛ fuit opi.ang.j.§.si vero exp̃ssim i aucte. de here.ꝛ fal.qd si caueat̃ statuto qd in re noua iuris correcto ria.tunc seruet̃ voluntas testatoris cũ expresse sit dicta non ser uaret̃ id qd gñaliter esset pbatum q̃si hoc non oĩno aut pprie di cat̃ expressum.ſꝫ hoc Ang.dcm̃ neqꝫ alijs neqꝫ mihi plꝫ q̃m p ea q̃ ipse adducit nõ pbat̃ sup quo non insisto non.n.pprie est mã nr̃a.si qd ad h̃ desideras ↄsule Alex.de imo.ꝛ aret.ꝛ So ci.nostrũ in.d.l.j.ff.de vul.ꝛ pup. ¶ Quarto ꝛ illud ad superio rum rectiorẽ intelligentiã videndũ est an qd vulgo dicitur sub pu.cõtineri vul.sit verũ qd non erit stultũ q̃rere lꝫ oim opi.iam recepta habeat̃ ꝙ cõtineat̃ ſꝫ nos sup hoc.j.oportuniꝰ. ¶ Qui to ꝛ illud tractari posset an verũ sit qd substõ in vnũ casum con cepta trahat̃ ad aliũ de quo ẽt.j.cõmodius. ¶ Sexto q̃m con cludit̃ ꝙ in breuiloqua ↄtinet̃ vul.expressa verbis saltẽ gñali bus vidẽdũ esset quonã mõ r̃ndeat̃ ad.l.iã hoc iure.ff.eo.ti.ibi
5 qd ius ꝛc.ſꝫ de hoc latius.j.videbimus. ¶ † Nouissime aduer tẽdũ ẽ qd hic bar.diuisio declarata vt ipse facit nõ vr̃ sufficiẽs pluribus de causis ꝛ primo.nã in.l.titius.cũ.l.se.de here.insti. nõ vr̃ aliq substõ eaꝝ quas distinguit non.n.expressa neqꝫ gña liter neqꝫ spãliter neqꝫ singulariter nõ tacita ita vt nõ colligat̃ ex verbis aliqua presumptione ꝛ sic nõ eo mõ tacita vt ipse de clarat vt ẽ vul.q̃ ↄtinet̃ sub pupillari ꝟbis ẽt repugnãtibꝰ, hec n.aliquo mõ pp verba plata a testatore colligit̃ vt statim pbat ipsemet bar.in seq.q. Preterea ꝛ scdo si qs filiũ ꝛ ex eo nepo tẽ instituat his verbis filiũ ꝛ nepotẽ istituo nepos q ordine suc cessiuo dr̃ institutus ꝛ sic substitutus vt probant pleriqꝫ in.l. gallus.§.j.nõ pt̃ dici expsse substitutꝰ neqꝫ ẽt tacite eo mõ dcla rat bar.q:.s.verba nõ pñt aptari ad substõnẽ. Tertio non pla cet q̃n queuis bona diuisio dꝫ ↄtinere mẽbra sua ita disticta vt alterũ sub altero nõ icludat̃ cuius ↄtrariũ est in presenti diuisione nã ea q̃ expssa est ꝛ venit sub mẽbro expsse substõnis pt̃ dici par tim tacita ptim expssa vt est illa q̃ est expssa verbis gñalibus seu spãlibus vt ipsemet bar.declarat q̃ potius ↄfusionẽ q̃ verã di
6 uisionẽ faciunt. † Quarto sub hac distinctione nõ vr̃ cõprehẽ di ius accrescẽdi qd tñ vt dñt est quedã tacita substõ vt pbatur ex.l.si titio ꝛ meuio.§.j.ff.de leg.ij.sed certe ex eo tex.nõ vr̃ mi hi qd pbet̃ ista ↄclusio qd ius accres.veniat ex tacita substitu tione si qdẽ ex.l.dũtaxat locũ habere dicat̃ ius accrescẽdi vt i l.si in testõ in postremis verbis.ff.de vul.ꝛ pup.non ob.ꝙ dici tur in.d.§.j.nã imprimis non video quo pacto possit ibi eẽ taci ta substitutio cũ non sit istitutio.nã ibi illi cohẽdes veniũt ab in testato lꝫ putet bar.eos dici posse tacite institutos ꝙ quatenus pcedat scripsi in.l.cum filio.ff.de leg.j.ꝛ.j.vberius tangã. Pre terea ꝙ dr̃ in.d.§.j.in fi.ibi ꝛ hic quasi substitutus nihil probat q̃n illa dictio quasi nõ pbat ꝙ dici possit substitutus sed potius similitudinẽ significat quasi ad exẽplũ ꝛ similitudinẽ substituti habebit locũ ius accres.cũ onere stante tñ cõmuni ↄclusione ꝙ dicat̃ tacita substitutio.hec a Bart.attẽta declaratione sua vr̃ p̃termissa. Itẽ vr̃ p̃termissa illa que ↄtinet̃ sub fideicommissaria iuxta terminos.l.tractabat̃ cũ pcedenti.ff.de test.mi.quo circa ego aliter diuiderẽ vt eo.mo.triplex sit vulgaris substitutio alia expssa, alia tacita, alia p̃sumpta, expssa est q̃ ex ꝟbis qbus cũqꝫ illã exp̃mẽtibus siue gñalibus, siue spãlibꝰ, siue singulari bus pprie significat̃.tacita est q̃ ex ꝟbis ꝛ sic ex volũtate testa toris non dico significat̃ sed colligitur vt in.d.l.titia.presumpta vero est q̃ subauditionẽ.l.p̃sumit̃ non aliquo mõ p verba vt est illa de qua in.d.l.tractabat̃ ꝛ illa q̃ ↄtinet̃ si tñ ↄtinet̃ sub pup. Et lꝫ dicat aliquis qd id qd est presumptũ tacitum ẽt appellari possit non negabo tñ vt singule cause singulis applõnbus distin guerentur pro vberiori declaratiõe libuit ita distiguere arg.eius ꝙ prouidẽtissime inquit impator in.§.aliq̃n instit.q.mo.test.in fir.ꝛ p hac diffinitione faciẽt ea q̃.j.subijcientur.

SVMMARIVM

¶ Particula secunda.

2 Tertio quero † gñr qbus verbis fiat.Ex superiore.q.
verba tibi facile potes colligere.aut.n.exprimitur ⁊ tūc aut fit verbis gñalibus vtputa Titio Gaiū substituo,
aut spālibus vtputa si hēs nō erit,vel si hēditatē nō adierit,aut
singularibus vt si nō nascet̄,si morieī ⁊ similibus.Aut est ptim
tacita ptīz expssa quo ad verba qđ est quoties vnū extremorum
ad substōnē necessariū nō ex expssum.duo.n.extrema ad vulgarē requirunt̄.primū fit p negatiua seu pnatiua directa in eū cui fit
substō veluti si nō erit hēs,si noluerit,si morieī, si nō nasceī,si ñ
poterit capere ⁊ alia id genꝰ.Alterū extremū ē ꝙ in ipsum substitutū dirigit̄ fitqȝ sp p affirmatiua vtputa istituo, substituo,heres esto,⁊ alia eiusmodi.cū igit̄ vnū de extremis deficit dr̄ substitutio,ptīz tacita ptīz expssa quo ad verba ⁊ potes tibi exēpla
colligere in.l.fi.C.de her.inst.⁊ in.l.titius.ff.de here.instit.⁊ in
summa vbicūqȝ videbis aliqȝ substōnē in q̄ deficiet alterū horū
extremorū qđ frequēter ꝯtingat.maxime quo ad primū extremū.quo ad 2m vero vel praro,vel potius nunqȝ ⁊ hec est doct.
bar.circa istā ptim tacitā,ptīz expssam substōnē q̄ ad qd nobis
seruire possit quo ad iuris aliquē effectū nisi ad aliqȝ intricationē,vel ad nouas ambages nō video.aut est partīz tacita ptim
expssa quo ad casus,⁊ de hac positū est exēplū.j.prs.q.dicā tñ
j.latius suo loco.aut oia tacita est siue psumpta ⁊ tūc nullis suis
vbis fit sȝ vel ꝯtineī in pup.vtputāt p.l.iā hoc iure vel i fideicōmissaria vt in.d.l.tractabaī,vel subauditur tacite ex qbusdā
tñ verbis vt.d.l.titius cū seq.de her.inst.⁊ hec p quadā gñali
declaratione sufficiāt.Verū vt ppius accedemus spālius iuxta
3 ta pdicta de pluribus dubitari pōt.¶ † Primo qd si qs dicat
Titius hēs esto si hēs nō erit volo restituat Seio an h sit vulgaris an potius fideicōmis.Quidā putāt fideicōmissariam eē ꝙ
itelligūt qñ dixit volo restituat p fideicōmissariā,si vero dixerit
volo restituat p vulgarē secus.vide alex.sup h,⁊ Soci.nostrum
sȝ h.q.ppositā nō dirimit.ergo idē ipse soc.in addi.melius cogitās planiꝰ distinxit.aut.n.dixit testōr si titius nō erit hēs volo restituat p fideicō.⁊ tūc diceī fideicōmissaria vt volebat Guli.nā illa verba si hēs nō erit iterptanī si spōte sua nō fuerit hēs
q̄ casu cogeī ⁊ restituet ⁊ de h nemo hactenus dubitauit.verū
tñ ꝯ hāc decisionē moueor.nā cū illa p verba si hēs ñ erit videatur dara facultas ēt necessarijs adire arbitrio suo hēditatē ⁊ ita
efficianī volūtarij vt ē cōis opi.lȝ de h iferiꝰ, merito absurdum
hoc casu vr̄ vt cogaī adire nisi dicat aliqs ꝙ lȝ h arbitriū videatur datū p illa vba si hēs nō erit,tñ p posteriora cū post modo
rogaī restituere videtur adimi.⁊ sic ponit̄ res i dispositione iuris vt.l.recusare.§.titius.ff.ad treb.⁊ ideo qđ dicitur per vulgarem tolli suitatem locū non habeat quando is cui datus est substitutus rogatus ēt est restituere de quo inferius.¶ Scđo cōtra eādē decisionē instaī.nā illa verba si hēs nō erit illā interptationē nullo mō vr̄ recipere hoc est si non sponte sua erit hēs
nec.n.verificanī ēt si qs coactus sit hēs.cū tunc verificenī ꝯria
s.si hēs erit vt in.l.ita tñ.§.a pr̄e.⁊.l.facta.§.iulia.ad treb.facit
l.q plures.§.fi.eo.ti.sȝ ad h arg.dici pōt ꝙ lȝ regl'r hec verba
si hēs nō erit hāc iterpretationē nō recipiāt,hoc tñ casu cā tñe
de volūtatis testatoris ab eorū ppria nā est recedēdū ar.l.fi.C.
3 de her.insti.facit.l.nō aliter.ff.de le.iij.¶ † Tertio ⁊ fortiꝰ instaī posita.n.vera ista interpretatione qđ illa verba si hēs non
erit intelliganī si nō spōte adierit necesse est fratri qđ tunc incipit valere tale fideicō.hic repudiat.Relictū est.n.sub ea ꝯdi.
si noluerit eē hēs tūc igitur queram quare introductum ex sena
tuscō.fuerit ꝙ hēs recusans cogi possit adire,certe nisi fallor
nō aliā ob cām nisi q: recusando fraudaret fideicō.debito fideicō.vt.l.q: poterat ⁊ p totū.ff.ad treb.sȝ i casu nr̄o qñ hēs recusat
nullo mō fraudat fideicō.cui aliqȝ recusaret nihil debeaī,ergo
nō pōt cogi adire.Vltimo ad corroborationē prioris arg.non
i subtiliter cōsiderabā ꝙ hec decisio est ꝯ regulā iuris qua negatur qd posse incipere ab eo casu quo iā ceptū si esset definiret,si
n.legaī alicui post mortē suā vsufru.inutiliter tūc res incipiat
cū solet finiri vt.l.titio vsus.de vsufr.le.ita ⁊ in pposito nō deberet valere tale fideicō.relictū ab hēde sub ea ꝯdi.si noluerit
eē hēs si qdē statīz qđ nō vult ipso iure desinit eē hēs ꝙ si dicamus valere incipit res ab eo casu quo deberet extingui ꝙ satis
miror a nemine aiaduersum Quāobrē lȝ aliqs possit vix tñ arbitror ab his obiectiōibus sese expedire qm̄ tñ alia interpretatio
lōge sanior atqȝ tutior visa est.iō potius dicerē ꝙ si institutꝰ cui
eo mō substitutū fuit posset ēt eē hēs ab intest.tunc p eā conceptionē si hēs nō erit ⁊c.crederet̄ rogatus restituere q̄ casu nolit
eē hēs ex testō,eēt tñ ab intesta.nā ⁊ illa verba si nō erit heres
ad successionē testamētariā referunt̄ nō ad legitimā vt.l.iij.C.de
ipu.⁊ alijs sub.si vero hic institutus ꝯseq hēditatē ab intest.nō
posset velut ab iperito factā substitutionē ⁊ ab eo q secū ipse pugnaret, nullo mō valere argu.d.l.fi.C.de her.insti.⁊ p hec rñdeī ad ea q̄ p ꝯria opi adducunī p doc.aut iussit testator restitui illis verbis si nō erit hēs volo restituat p vulgarē ⁊ tunc pculdubio erit vulgaris 2m Bar.vt in.l.q̄rebaī.ff.de mil.testa.
4 † vbi verba illa obliqua ex volūtate defuncti directa efficiunt̄.
sȝ parcat ille mihi ⁊ q eū in hoc sequunī,tex.n.ille p ꝯria potiꝰ
facit q̄ȝ p hac opi.nā ⁊ si casus eēt similis,illud ibi qđ obliq̄ trahanī ad directa ꝯtingit ex ppio militū puilegio q quoquo mō
pñt testari q̄ res manifesto apparet.si.n.paganus faciat codicillos ⁊ in casu fortiori p verba ēt directa nulla vnqȝ cautione
efficeret vt illi codicilli directā instōnē ꝯtinerēt.Preterea lōge diuersus est ille casus.nā hic vnica est dispositio in qua pugnātia sunt verba h est ptim significātia directū ptim obliquum
quo casu in dubio est mēs testatorū.At in.l.q̄rebaī sumus in pspicuo cū.s.testator voluit illā dispōnē directā fieri q̄ erat obliqua.ppea forsan soci.noster in.d.l.j.ff.eo.addit ad corroborandā Bar.rōnem ꝙ.s.in casu nostro cū simus in dubio vtrū verba directa sint necne potius debemus iterpretari vt directa vt
est gl.cōiter pbata in.l.verbis eo.ti.Addūt ēt p hoc qđ cum
illa verba p vulgarē,sint clara ad significādū ꝙ ē vulgaris illa
vba volo restituat trahunī ad restōnē facti vt no.i.l.iter oēs.ff.
q satis.cog.verū hec meo iudicio nihil vrget qd.n.inqt ꝙ substō i dubio dȝ interptari vt directa verū ē qñ ambigua vba sint
q̄ ad vtranqȝ referri possint at in pposito nō sunt vba tā ambigua quā pugnātia cū ptim directā ptim obliquā dispōnē importēt ex quo colligi mēs testōris nō pōt, mēs.n.testōris euidēter
pcipi dȝ vt valeat non solū i casu nr̄o verū ⁊ i fideicō.nec solū i
fideicō sȝ ꝙ magis ē fauorabile i fideicō.libertatibꝰ vt.l.libertates.ff.de fideicō.libertatibꝰ.itē ꝙ illa vba volo restituat respiciāt factū ita.s.vt de facto restituat,paꝶ credibile ē.nā ꝙ h
eē non possit pbaī sic.aut.n.voluit testōr p hāc dispositionē iō
scriptū hēdē restituere hēditatē q: voluit eū capere.⁊ tūc erit
5 restō nō facti sȝ iuris.† Qui.n.capit ex volūtate testatoris,iure
capit,ergo restō erit iuris.aut nō p h voluit eū capere ⁊ tunc
qūo restituet hēditatē q̄ ad eū nullo mō potuit puenire neqȝ ob.
l.iter oēs ⁊ ꝙ ibi no.q: heres ibi q accepit iō de facto restituit
q: accepit de facto pter vel ꝯ volūtatē testātis at i casu pposito
volebat testōr illū restituere,ergo ēt capere,ꝗ capit de iure ꝗ ēt
restituit de iure,neqȝ ob.si qs dixerit ꝙ cū plana ē aliq̄ scriptura
nihil officit si qd, vel añ,vel post diuersum scribaī aut extraneum
vt.l.si te solū.§.j.⁊.l.si ita scriptū fuerit.ff.de here.inst ⁊ arg.l.
q̄ extrinsecus.ff.de ver.ob.nā illud verū quoties due sunt sparate dispōnes quaꝶ altera ab altera sepatim itelligiī ac pfecta ē
iō q̄ planior aut plenior merito pualebit.at nos i vnica sumus
dispōne i qua cū sint pugātia vba nihil pr̄ diciplanū,i.l.ēt q̄ extrisecus id ꝙ extrisecus apponebaī nō poterat vitiare signationē vbo.ex qbꝰ actus ꝯficiī vt i proposito.cū.n.velit testōr restitui p vulgarē,⁊ p vul.restitutio fieri nō possit vr̄ velle repugnātia ⁊ ppea nō ob.qđ not.Bar.⁊ Ang.in.l.vtrū.ff.de peti.here.aut dixit testator simpl'r si hēs nō erit volo restituat.⁊ tunc
idē soc.in additionibus suis putat valere substōnē vt directam
cū simus in dubio p gl.i.d.l.verbis.ego vero h casu multomagis nego talē substi.valere cū nō minus in re pugnāti simus q̄ȝ
i re dubia vt.s̄.dixi.⁊ idē Soci.vr̄ ꝯcedere.Addiī ⁊ quartꝰ casus qñ dicit testōr,si heres non erit restituo.nā pcedere Bal.
opi.hic vr̄ in.l.humanitatis.C.eo.q vult isto casu vulgarē eē.
adduciī tex.i.l.qm̄ idignū.C.de test.⁊.l.si qs mihi bona i fi.⁊ ibi
Bar.ff.de acq.here.q̄ vere nihil ad ppositū.nā.d.l.qm̄ indi-

gnū desiderat eē apta verba ꝑ q̄ exprimat̄ volūtas qđ nō est in
casu nr̄o. nā ꝑ h̄ verbū restituo nō satis liquet de voluntate nisi
dicam⁹ qđ testōꝛ habuerit aliqd boni, vel ab ipo cui ipse dicit se
restituere, vl' ab aliq̄ de suis maioꝛib⁹. nā tūc aliq̄ ꝯsideratiōe il
la vulgaris ēt directa ꝑt dici testō vt p3 ex quotidiana ꝯsuetudi
ne loquēdi neq3 ob. d. l. si qs mihi bona in fi. ꝛ qđ ibi bar. na3 in
ꝓmptu ē rō diuersitatis inter illos casus ꝛ nr̄m iōq3 facile susti
6 neri ꝯ bal. ꝑt tu tn̄ cogita. ¶ † Scđo ꝛ si ex̄ ꝓpositū videat̄ tn̄
qꝛ ꝛ alij sub eod. arti. tractāt iō ꝛ nos cū illis ꝗramus nū possit
h̄ substō eē sine inst. nā si substō eēt vel scđa vel seqnēs instō ne-
cessario vr̄ instōnē ꝑsupponi debere. at ꝯ h̄ adducit bar. j. l. cu3
in testō. ff. đ her. inst. vbi nepos ē filio substitut⁹ ipse tn̄ institut⁹
nō ꝑsupponit̄. facit eo. mo. l. gallus i ꝑn. ff. đ lib. ꝛ posthu. ꝛ pro
bat ibi bar. in foꝛtiori illo casu cū filius q suus est silentio ꝑterit̄
neq3 vitiosu3 ē testm̄ p̄ris eo mō testātis si filius meus me viuo
ꝛc. vel ꝙ ea ꝯditione substituēdo nepotē tacite vr̄ filiū vocasse
vel qꝛ fili⁹ ꝑ illā nepotis instōnē nullā accepit iniuriā cū si viue
ret nō ꝑuat̄ hr̄ditate, nec penā ꝑteritionis patit̄ q iniuriā n̄ facit
vt in. l. si posthum⁹. §. qđ vulg. §. de libe. ꝛ posth. ꝛ in. l. fi. C. đ po
sthu. her. inst. scđo ꝑ eadē opi. adducit̄. l. si qs ita hr̄s instit. de
her. inst. vbi substitut⁹ đꝛ ille q ita scriptus ē si legitimus ꝛc. ꝗ3-
nis ille legitim⁹ istitut⁹ nō fuerit. Tertio vr̄ casus in. l. cohēde.
§. fi. ꝭm vnā lec. j. eo. nec ob. qđ dr̄ qđ substō ꝑsupponit inst. nā
in. s̄. dictis casib⁹ subest substō saltē tacite. S3 h̄ diligētius ispi-
ciēda sunt. Et prio quo ad. d. l. cū in testō. l. gal. vidēdū ē an va
leat testm̄ ꝛ si expssi3 filius nō sit institutus. nā qđ nō valeat plu
ribus instat̄ fundamētis. Prio ꝑ rl'am. l. iter cetera. ff. de libe. ꝛ
posth. q̄ satis nota est. nā ex ꝑteritione testm̄ nullū reddit̄ s3 ad
h̄ rn̄det̄ qđ duplex est preteritio alia q̄ fit iniuria filio, alia qua
nō fit. pꝛia vitiat vt. d. l. iter cetera. Scđa non vitiat vt. d. §. qđ
vulgo ꝛ. l. si qn̄. C. đ inof. test. vbi no. qdā valere testm̄ vbi filius
ꝓpꝛie ꝑteritiōi ꝯsensit, facit ꝛ illud. nā de iure ꝑtoꝛio iō v3 testm̄
si filius sub casuali sit institutus qꝛ de iure pretoꝛis iniuria3 non
accepit q interi3 bon̄. pos. h3 velut ꝗlibet sub ꝯdi. institutus. fa
cit. l. ij. §. si sub ꝯdi. de bo. pos. ꝭm tab. ꝛ hoc Bulg. noster.
7 Attn̄ internius ꝓcedēdo duo examinant̄. ¶ † Primum
nun verū sit preteritionē de q̄ nō seqt̄ iniuria non vi
tiare. ¶ Scđm an posito h̄ vero verū ēt sit in casu nr̄o filiū iniu
riā non accepisse. Quo ad primū si accipias iniuriā ꝓpꝛie ꝑ cō
tumelia falsu3 ē dicere preteritū sine iniuria non vitiare. pone
n. ab ignoꝛāte ꝑteritū vt. l. sicut C. đ test. mil. si accipas ꝑ dam
no ꝛ tūc non valeret testm̄ quoties filius fraudaret̄ hr̄ditate ex
preteritione ꝛ h̄ ēt falsu3 arbitroꝛ. nā. in. l. multi. ꝛ. l. si patronus
testō. §. si qs non mala. ꝛ. l. fi. ff. de cur. fur. ꝑsupponi vr̄ non va-
ler̄ testm̄ nisi fili⁹ exhr̄daret̄ dato ꝙ sibi ꝯsultius ꝑ fideicōmissū
ꝗ3 ꝑ instōnē eēt ꝓuisu3. Adde ꝙ si verū ē qđ ex ipo dāno acci-
pi dicat̄ iniuria nō đberet stati3 effici nullu3 testamentum prete
ritione cum non statim iniuriam re ipsa accipiat s3 tantum pa-
tre moꝛtuo si supuiuat ergo sequeret̄ ꝙ si ipe filius ꝑmoꝛeret̄ va
leret ipso iure testm̄ qꝛ re ipsa nullā vnq̄3 iniuriā accepit ꝙ ē fal
sum l3 iure ꝑtoꝛio sustētet̄ vt. l. si posthu. de iniuſ. rup. testa. me-
lius ergo est dicere ꝑteritionē ēt de q̄ nulla ꝓcedit iniuria vitia
re, nec ob. d. §. qđ vulg. nā ibi aliquo mō fuit institutus ꝛ ꝗdē ꝑ
mo gradu, vn̄ iniquū eēt cū vitiare seqūētes gradus cū legi satis
factū sit q̄ reqrit illū, vel institutū, vel exhr̄datū. imo ꝑ illū text.
vr̄ ꝓbari ꝑ sensu3 ꝯriū qđ si nec in pꝛimo gradu expssim eēt isti
tutus vitiaret̄ testm̄. nec ob. d. l. si qn̄ ꝛ q̄ ibi no. qꝛ posito ꝯo qđ
non sit iniustū testm̄ ꝑterito filio q patri ꝯsensit non est ob eam
cā3 qꝛ nō acceperit iniuriā s3 qꝛ patri ꝯsentiendo tāq̄3 ꝯbere v3
vt tutoꝛ q tutelā ꝓmisit administrare vt. l. spadonē. §. j. ꝛ q ꝓmi
sit se qdpiā restituturū. nā q̄si ex ꝯctu obligari đr vt in. l. fi. C. đ
fideicom. l3 sup h̄ aliogn ego dubitaueri3. scripsi sup. l. nemo ꝑt
ff. de leg. j. ita in ꝓposito non eēt nouū si filius q̄si ex ꝓmissione
obligaret̄ ad seruādū testm̄. facit. l. qdā cū filiū de her. inst. Ul
timū ēt ꝙ adducit Bulg. noster de istituto sub casuali pax. v3.
nā q sub casuali est institutus non minus ꝑtoꝛio iure q̄3 ciuili đr
iniuriā accepisse neq3. n. iniuria estimat̄ potius ex ꝯsideratione
vnius iuris q̄3 alterius s3 potissimū ex aio inferētis ei ipa re, hic
igit̄ vnū factū testatoꝛis fuit qđ quouis iure inspecto est iniuria
s3 hāc iniuriā vtpote non adeo magnā tolerat ꝑtoꝛ ꝛ medet̄ ei⁹
iniqtati ꝑ bo. pos. non tn̄ ꝓpea facit illā non eē iniuriā q̄ ꝯe fuit
hoc. n. ridiculū est nec secus ac si qs dixerit mouēte aliquo ma
nū ad ꝑcutiēdū me si alius obiectu sui ipediat non eē mihi factā
8 iniuriā. ¶ Quo ad scđ3, posito vero ꝙ cū filius nō accepit in-
iuriā ex ꝑteritione valeat testm̄ non puto in ꝓposito casu. sc3
in terminis. l. gallus filiū iniuriā non accepisse l3. n. ex eo ꝙ sub
illa ꝯditione si filius meus me viuo ꝛc. iniuriā nō acceperit tn̄
qꝛ ipse expssim debebat noiari cū eēt pꝛioꝛ in gradu dici ꝑt in-
iuriā accepisse. neq3 ob. qđ ait bar. videri hūc filium tacito mō
vocatū qꝛ ꝛ h̄ vex̄ n̄ puto cū ex testō n̄ succedat vt. j̄. dicā, neq3 pu
to sufficere relictā sibi via3 ltime successionis ad h̄ vt iniuriā ac-
cepisse non videat̄ ab eo q ꝯdēs testm̄ ꝛ alios honoꝛe expssim
afficiēs filiū ipm silētio ꝑterierit. Quocirca huic arg. j. hac sol.
satisfactū nequaq̄3 vr̄. Scđo dici ꝑt ꝙ posita vera illa rl'a ꝙ fi
lius debeat istitui, vel exhr̄dari in ꝓposito filius istitut⁹ fuit sal
tē tacite, s3 neq3 h̄ pl3, vel ꝙ hic filius dicat̄ tacite institutus,
vel ꝙ eiusmodi tacita instō sufficiat vt solēnitati videat̄ satisfa-
ctum de quo latius. j̄. manet igit̄ hoc arg. ꝯ Bar. ¶ Scđo ꝯ eā
dē Bar. opi. adducit̄ ꝙ verba ꝯditionalia non iducunt dispō
nē vt. l. ex facto la. j. de her. inst. ꝛ. l. si sub ꝯdi. ff. si qs om. cā. te-
sta. ēt in libertatibus vt. l. an̄pe. §. fi. ff. de man. test. s3 h̄ negat̄ eē
indistincte vex̄. nā ꝑꝑ affectionē aliqn̄ secus est vt. l. hr̄des mei
§. cū ita ꝛ ibi no. ff. ad treb. ꝛ. l. heredibus. §. titius eo. tit. q̄ tn̄ in
ra nihil ꝓbāt, neq3. n. ibi illa verba ꝯditionalia si decesserit sine
liberis q̄3tū ad liberos iducūt aliq̄3 dispōnē, s3 habent tm̄ vim
ꝯditionis. melius facit. l. lucius titius la. ij. ff. de her. inst. ibi na3
prudēs ꝯsiliū ꝛc. s3 neq3 hec tuta est rn̄sio. si. n. dicamus induci
in casu nr̄o dispositionē in filio sequeret̄ talē filiū heredē3 fore
patri non itestato s3 testato ꝙ tn̄ negat bar. nā ꝑ. l. ꝯficiunt̄ aliđ
9 ꝓbat̄ vt. j̄. dicā. ¶ † Tertio adducit̄ ꝯ bart. l. si ita scriptū. §. fi.
de lib. ꝛ posth. vbi post moꝛtē filij fuit aliqs istitutus, ꝛ tn̄ testm̄
non v3. S3 ad hunc tex. tripliciter rn̄det̄. Prio ꝙ ibi fili⁹ fuit
exhr̄datus, ideo non militat illa ratio vt videat̄ tacite institui⁹
s3 hoc non pl3, l3 ꝛ Bar. hoc ꝛ alij ꝓbēt, na3 ibi exhr̄datus fuit
ab eo q est institutus post moꝛtē, ergo post moꝛtē eius exherda
tus, ergo satis deberet videri vocatus in vita vt clarius. j̄. dicā.
scđo rn̄det̄ ꝙ ibi saltē iniuria fieret filio in eo ꝙ ipse transmitte
re nō posset, s3 neq3 hoc v3 vel qꝛ dari posset casus, in quo cessa-
ret hec iniuria quo ad trāsmissionē si poneremus hunc filiū pa
tre viuēte moꝛi, neq3. n. tunc de trāsmissione tractari poss3, vel
qꝛ ipedire ius trāsmissionis nō est adeo iniuriari filio vt ꝑ hoc
testm̄ nō deberet valere. Tollit̄. n. eius trāsmittēdi ex volūtate
testatoꝛis pluribus causis, vel ꝑ dationem substituti vt aliq vo
lūt, vl' ꝑ fideicō. subiectū, vl' quo alio mō. Quare tertio ꝛ subtili
ter vt ipse ait ad. d. §. fi. Rn̄det idē Bulg. noster ꝙ ibi iō testm̄
nō v3 neq3 tacite fili⁹ vocat⁹ itelligit̄ qꝛ sequeret̄ absurdū ꝙ ali
qs ꝑtim testatus ꝑtim intestatus decederet ꝯ. l. ius nostrū đ re.
iur. nā viuēs filius itestato patri succederet post eius moꝛtē in
stitutus ex testō, sed neq3 ista solutio pl3, non. n. ibi iō vitiatur
testm̄ qꝛ posset seq tale absurdū, s3 qꝛ filius exhr̄datus fuit post
moꝛtē ꝛ sic in vita preteritus, ꝛ hoc tm̄ ibi ꝯsiderat̄, aliogn co-
geremur dicere ꝙ si illo casu filius viuo testatoꝛe đcederet pos
set valere testm̄ qꝛ cessaret eiusmodi absurdū ꝙ ē ꝯ illū tex. sim
pl'r loquentē q̄3q̄3 dicere aliqs possit ꝙ ob id solū ꝙ predictum
absurdū posset ꝯtingere nō valeat testm̄ ipio iitio, ꝙ ēt nō pl3,
Quēadmodū. n. in. l. gallus. §. j. institutio nepotis quouis mō
facta eo casu facta intelligit̄ quo fieri poterat. i. ꝭm dispositio-
nē Galli, ita hic cū qs instituit̄ post moꝛtē filij đberet subaudi-
ri eo casu quo filius i vita moreret̄ ad h̄ ne institutio fiat vitiosa
10 iōq3 ꝑdicte solu. non plane satisfaciūt. ¶ † Quarto ꝯ Bar. ad
ducit̄. l. si qs cū. §. j. eo. tit. vbi casus ad literā, sed bar. ibi ꝛ alij
ferme cōiter dicūt ꝙ illa verba, si viuo se. ꝛc. nō sunt testōris s3
iurecōsulti ꝙ minime ipsi lr̄e ꝯgruit. nā vt ēt areti. inqt si h̄ mō
intelligamus necesse erit exponere si ꝑ q̄3uis, ꝙ est iꝓpꝛium.
ergo illđ ēt addo vt in adnotatiōibus admonui nullibi necessa
rium eē recte intuenti in toto iuris coꝛpoꝛe exponere si ꝑq̄3uis,
ꝑterea si eo mō intelligam⁹ nimis frigida eēt casus ꝓpositio eo
mō cū. n. illis ꝯbis, sed sed si ꝭm testm̄ ita fecerit pater, videat̄
polliceri modū quo factū illđ testm̄ fuit certe ꝑ illa verba solū
que sequuntur vt sibi heredē instituat non vr̄ satisfieri. Cui. n.
dubiū ꝙ in testō heres scribit̄ melius igitur est vt dicamus he
redē ibi extraneū ita institutū fuisse, hoc est sub ea ꝯditione si
filius se viuo moreret̄. Ex quo vr̄ casus inevitabilis ꝯ Bar. nisi
aliqs paulo argutioꝛ ita foꝛsan rn̄deat ꝙ ibi idcirco non valuit
illud testm̄, qꝛ cū alio testō. ꝯtēdebāt. igit̄ quo ad hoc vt pꝛius
testm̄ rumpat̄ non sufficit filiū in posterioꝛe iniuriā nō accepis-
se. facit. l. si filius q i ꝑtāte. ff. de lib. ꝛ posth. vbi ad rūpēdū ꝑꝰus
testm̄ nō est potēs ꝭm in quo ꝑteritus ē filius, l3 p̄r viuo moꝛiat̄
quo casu saltē iure ꝑtoꝛio stare poss3. vt. l. posthum⁹ đ iinst. rup.
test. l3 ꝯ hanc solutionē, l3 nō inepta videat̄, vr̄ tex. in. l. ij. ff. de
iniu. rup. test. qđ tn̄ non disputo mō dicā oppoꝛtuni⁹ in seq. q.
¶ Quinto vr̄ casus ꝯ Bar. in. d. l. gal. §. idem credēdū vbi ꝓ-

nepos

nepos institutus si filius ⁊ nepos viuo se moriant̄ nō recte erit
institut⁹ si post filiū decedat nepos q velut ꝑterit⁹ ⁊ succedēs in
locū filij rūperet, ergo ꝑ illa verba si viuo se ⁊c. nō vr̄ tacite in-
11 stitutus. †Sʒ dicūt aliq ad hoc, qđ ille tex. loqtur in nepote in
quē nō cadebat tāta affectio ꝙ̄ta in filiū ꝙ ridiculū ē. nā esto ꝙ
nō cadat tāta affectio, nō tn̄ fatebor nō cadere tātā vt ꝑ illa ver
ba si vterqʒ me viuo ⁊c. nō credat̄ dilect⁹ nepos ordine successi
uo an̄ ꝓnepotē. nā qđ respectu nepotis dicim⁹ de filio idē dica
mus de nepote respectu ꝓnepotis arg. eiusdē. §. idē credendū.
Quare alij dn̄t vt bar. ꝙ ibi cū nepos nō teneret primū gradum
nulla ei iniuria ex ꝑteritione facta fuit, idcqʒ nō cēseret tacite vo-
cat⁹ quē vocari nō erat necesse ꝙ magis risu dignū est, si. n. in-
iuriā nō accepit cur rūpit testm̄. Preterea cū ꝓnepotē expres
sim vocasset q ꝙ̄tū ad suitatē minus iuris habebat stāte filio ⁊
nepote ꝙ̄ʒ illi nō video cur dici possit nepotē ꝑteritū iniuriā non
accepisse, neqʒ verū illđ ē ꝙ ꝓsupponūt nō fuisse necesse eo ca-
su instituere nepotē quē ꝑcedebat fili⁹ imo necessariū vt eucius
declarauit eo. s. casu quo fili⁹ ꝑmoreret̄ pp qđ introducta fuit ꝓ
uisio. l. velleie. vt. l. posthu. ff. de iniu. rup. ⁊ ir. test. ibi sicut ipsum
filiū ⁊c. Porro si illud in cā est i nr̄o casu vt testm̄ nō rūpat̄ qꝛ
filius nullā iniuriā accepit, ob id ꝙ nepos post ei⁹ mortē voca
fuit, multo igit̄ min⁹ nepos dʒ rūpere q minorē accepit iniuriā,
tū qꝛ vt isti dn̄t filio ꝑcedēte n̄ erat istituēd⁹, tū vel maxie ꝙ ēt
testor ita ꝓnepotē istituit si nepos ꝑmoreret̄ se viuo, ex quo ap
paret illū ⁊ de nepote cogitasse ⁊ ei ꝓuidisse ne a ꝓnepote exclu
deret̄ qn̄ verisimile sit eā ꝯdōnē eius gr̄a apposuisse neqʒ cre-
diderit hō san⁹ testorē saltē tacite de nepote nō cogitasse q vel
exp̄ssim cogitauit de ꝓnepote, i eū tn̄ casuʒ quo nō possʒ nepos
12 obstare qđ multū facit. †Per q̄ arbitror atqʒ audacter dico ex
h. §. oino ꝯfundi opi. Bar. ꝙ̄ʒ Ias. h. §. iuuari bar. putet cui⁹
arg. pudet tedetqʒ referr̄, nisi. n. facit itelligēdo sane illū tex. vt
gl. itelligit ⁊ alij. s. ꝙ fili⁹ fuerit exp̄ssiʒ istitut⁹. nouissime ꝯ eā
dē bar. opi. facit. §. i oibus. d. l. gal. vbi vr̄ casus ꝑ quē tex. vt re
fert Raph. cu. in. d. l. gal. ⁊ ibi post eū Ias. ꝯfusus fuit qdā ma-
gn⁹ doctor q fuit postea cardinalis noie Ia. Isolan⁹. cū ab alio
doct. Ant. de cellanis allegaret̄ q itidē fuit Cardin. Vr̄ ergo
in illo. §. ꝙ in oibus speciebus s. dictis. i. vbi fit mentio nepotis
substituti ex ꝯsilio Galli fili⁹ ex aliq̄ ꝑte istituēdus est ne. s. non
valeat testm̄ ꝙ nō in eo exigit̄ q ē apud hostes nec i nepote aut
ꝓnepote q ꝑteriri pn̄t supple tn̄ si p̄res eos ꝑcedāt ac dnr̄ēt pre
cedere ne. s. successione testm̄ rūpat̄ ꝑ. d. l. posthu. ⁊. d. §. idem
credēdū. sʒ ad h rn̄det bar. in. d. §. in oibus ꝙ illud ꝙ ibi dr̄ qđ
istitutio reqrit̄ dʒ itelligi saltē tacita, ꝙ̄ʒ solutionē Ias. iprobat i
d. l. gal. nā si ꝑ illa verba si viuo me ⁊c. certū iā fuissʒ ꝙ cēseret̄
facta tacita instō filij hʒ ꝯsiliū galli sup̄fluus fuissʒ scenola addē
do postea seu declarādo denuo illud idē ꝙ. s. necesse est filiū in
stitui saltē tacite qn̄ h iā clarū eēt ex principio. l. ⁊ ex ꝓuisione
Galli ꝙ nō est dōm, vt qui Gallū de sup̄fluitate arguit ipse eius
dem vitij culpari possit. Sed certe hec respōsio huius solu. vel
vt vtar doctor ꝟbo truffa est, vel adeo subtilis vt illā n̄ capiā.
In primis. n. ex mēte bar. nullibi vnq̄ʒ dcm̄ ē ꝙ Gallus volue
rit subitelligi ex cōceptiōe sua tacitā istōnē in filio ꝯnimo ipse
met bar. putat potius ꝙ̄tū ad. d. pri. l. gal. ꝓsupponi debere ex
pressaʒ istōnē ex mēte galli, n̄ igit̄ sup̄fluus fuit scenola cū dicat
mō ꝙ lʒ gal. ex istōne filij nō faceret mētionē tn̄ in oibus. s. dic
13 tis casibus instōnē necessariā fuisse, †intelligēdū est. nec suffi-
cere exhr̄datio, videbat̄. n. dōʒ ꝙ si eēt exhr̄datus satisfactū eēt
solēnitate. Liter cetera ꝙ tn̄ negat̄, ⁊ idō nullo mō incusari p̄t sup
fluitatis ēt stāte vera opi. bar. alio ēt mō reprehēdit hāc solu-
tionem Ias. cū. n. ibi dicat̄ ex aliq̄ ꝑte reqri istōnē filij seqt̄ qđ
đ exp̄ssa istōne n̄ đ tacita itelligit̄ cū tacita n̄ fiat i ꝑte, sʒ i totū,
sʒ ⁊ huic ꝯsideratiōi rn̄det̄, dr̄. n. ibi ꝙ i oibus. s. dictis specie-
b⁹ necesse ē filiū istitutū ex aliq̄ ꝑte. Si h verba simplr̄ itelliga
m⁹ nimis absonū vr̄, qđ. n. si fili⁹ eēt i totū institutus nōne vale
bit testm̄, certe negari n̄ p̄t, igit̄ ita itelligam⁹ ꝙ nec ipse Ias. for
san inficiabit̄ ꝙ necesse est filiū saltē ex aliq̄ ꝑte istitui, ex quo il-
lud tacite colligit̄ vt debeat vel in totū vel ꝓ ꝑte istitui. fate-
bor igit̄ ꝙ vtrūqʒ reqrit̄ disiunctiʒ. s. ꝙ vel saltē ꝓ ꝑte institua-
tur vel in totū quatenus ergo ꝓ ꝑte istituēdus est referat̄ ad ex
pressaʒ instōnē, ⁊ sic eo mō quo p̄ōt itelligi, quatenus instituen-
dus est insolidū intelligat̄ vel exp̄sse vt nemo dubitat, vel tacite
vt putat bar. ⁊ ita arg. Ias. nō ꝓcedit si tex. ita intelligat̄, ꝙ̄ʒ ꝙ̄ʒ
ibi simplr̄ dici vʒ qđ necesse est filiū ex aliq̄ ꝑte institui, non aūt
dicit saltem ex aliq̄ ꝑte de quo ego in. d. l. gal. in prin. scripsi. Ad
de ēt qđ illud qđ ait Ias. nō posse ꝓ ꝑte tacitā fieri substōnē si
qs velit sustinere opi. bar. facile posset negari, si. n. ponam⁹ co-
herēdē vel fratrē vel extraneū ꝓ ꝑte ⁊ nepotē substitutū eo modo
14 si viuo se ⁊c. †dici posset induci tacita insti. saltē quo ad vacan-
tē portionē, verū ꝑ hāc tacitā nō succedet̄ itestato, vt putat bar
to. sʒ ex testō ne aliogn diceret̄ ꝓ ꝑte testat⁹ ⁊c. ꝯ. l. ius nostrum,
nō tn̄ me ꝑterit qōnis eē vtrū dispō. d. l. gal. possit hr̄e locū fi-
lio istituto i totū đ q̄ scribit are. in. d. §. i oibus ego aūt satis scri
psi sup pri. d. l. gal. ⁊ idō ꝓ supiorum veritate ⁊ ea tibi mutuāda
sunt, verū qm̄ hec solu. bar. nō plʒ, ꝑ ea q̄. j. dicent̄. Idō Pau. de
ca. ⁊ alij multi q eū sequuti sunt alr̄ soluūt. vcʒ qđ i. d. §. in oibus
instō nepotis idō non vʒ filio non istituto qꝛ scʒ fuit exheredatus
⁊ idō nō p̄t cēseri tacite vocatus atqʒ ita cuidā doct. Papiē. di-
cit se rn̄disse cū Bononiā vēitasset atqʒ ꝑ occasionē illū tex. ꝯ
opi. bar. adduxisset sʒ h sol. neqʒ Ias. neqʒ mihi plʒ. naʒ in. d. §.
duo separatiʒ dicunt̄ alterū ꝙ necesse est filiū instituti, alterum
qđ nō sufficit exheredari. in primo igit̄ dicto in quo aduersatur
opi. bar. non p̄t recipi ea solutio exheredationis, sʒ adiuuando
hāc opi. potes ambas solu. bar. ⁊ Pau. de ca. simul ꝯiungere
querebat̄. n. ibi principlr̄ an si exheredaret̄ filius stare testm̄
possʒ i casu Galli. nā videbat̄ dōm qđ posset, cū exheredatio vl̄
instō in testō sufficiat ne fili⁹ dicat nullū sʒ tn̄ eo casu ꝯ dr̄ qm̄ ex
heredatio facta eēt post mortē igit̄ reqrit̄ instō saltem ex aliq̄ ꝑ
te, ⁊ illa vel exp̄ssa vel tacita vt putat bar. ⁊ si dicat aliqs cur qn̄
exhr̄dat̄ non vr̄ tacite vocatus saltem in vita, ⁊ tūc hʒ locū solu.
Pau. de ca. qꝛ. s. non dʒ credi vocatus qui est exheredatus sʒ
tn̄ alia rōne vera hec non vr̄. nā ob hanc exheredationem non
est credibile minus voluisse patrem vocare hūc filiū, nā si effec
tu exheredatio post mortem facta erat ⁊ post mortem frustratoria
ergo nihil ꝓponit̄ cur in vita credēdus sit testator velle filiū ex
cludi quo saluo noluit nepotē admitti. Dōm ergo potius ē qđ
idō filiū exhr̄dauit, qꝛ putabat nō valere nepotis instōnem absqʒ
15 exhr̄datione filij ex vulgari regula † qua dr̄ gradū a quo ꝑteri-
tus esset fili⁹ ifirmū esse. vt. d. §. qđ vulg. qđ tn̄ est falsum. ⁊ hic
est ineptā exhr̄dationem esse post mortem quēadmodū inepta
in. d. §. qđ vulgo ⁊ inepta si a cohr̄de fiat. vt. l. suus de her. istit.
⁊ inepta si fiat a seipso vt in terminis. l. iā dubitari eo. ti. pp que
iā ꝯcludēdū est quo ad terminos. d. l. gal. necessario ꝓsupponi
exp̄ssam instōnē debere qđ ⁊. j. latius ꝓbo rn̄dēdo ad ꝯria. non
tn̄ omittā qđ gr̄a ꝯcordādarū opinionū ꝯmētus est Paul. de
ca. q distiguit aut substitutus qs filio est ꝑ illa verba si heres n̄
erit, ⁊ tunc vera sit opi. Bar. aut vsus est tm̄ galli ꝟbis si viuo
me ⁊c. ⁊ tūc secus q̄ distinctio illa rōne cōmēdat̄ cū. n. ita qs fi-
lio substituit si heres nō erit volūtaria substitutio ē, ⁊ sic facta ē
in hr̄ditate q̄ non posset fieri nisi institut⁹ eēt filius, ⁊ idō merito i
stitutio ꝓsupponit̄, at cū substituit̄ nepos ꝟbis galli si filius se
viuo ⁊c. non dʒ videri fili⁹ ꝓpterea institutus cū viuus hr̄dē nō
habeat, ⁊ nepos potius in suitate ꝙ̄ʒ in hr̄ditate substitutus di-
cat̄, sʒ ego hec nō plane queo intelligere nec didici legē vllā ꝑ
ꝙ̄ʒ separari suitatē ab hr̄ditate cognouerim vt q eēt in suitate
non ēt eēt in hr̄ditate substitut⁹, fateor tn̄ ꝙ i hr̄ditate illa ē sub
stitutus q ꝑ suitatē posset ei obuenire. nec itē satis ꝑspicio cur
ꝑ illa ꝟba si heres non erit magis fili⁹ cēseat̄ institutus ꝙ̄ʒ ꝑ illa
ꝟba si viuo se ⁊c. neqʒ ob. ꝙ viuus non hēat hr̄dē neqʒ. n. volo
illū itelligi vocatū eo casu quo p̄re viuo moreret̄ sʒ in ꝯriū casum
qn̄. s. supuiueret. nā ⁊ ꝑ illa ꝟba si heres non erit vt ipse ait cēse
tur institut⁹, ⁊ tn̄ eo stāte ꝙ nō sit futurus heres, heres eē nūq̄ʒ
possʒ, ⁊ idō i casū ꝯriū vr̄ vocatus. i. si esse voluerit aut potuerit.
16 Nūc redeūdo ad ꝓpositū nostrū. †Scđo loco ꝓ opi. sua ꝙ
s. stare substitutio sine expressa institutione possit ad-
ducit Bar. dicta. l. si qs ita heres instituat̄. ¶ Pro cuius cla
riore intelligentia duo ventilanda sunt. primū num ille legitim⁹
dici possit tacite institutus, ꝯm nunqd alius ei dicatur substitut⁹.
Quo ad primū vr̄ casus in. d. l. conficiunt̄. nā ita dʒ credi tacite
institutus ille legitimus cui substitutus quis fuit vt ille a quo ꝙ
ab intestato relinquitur, sed subtilius pensitandum est quid hoc
sit illum tacite censeri institutum, si. n. dicamus quod pp hoc sit
successurus ex testō falsum est vt ēt fatetur Bar. sed ego habeo
ꝙ tacite institutus venit ex testō. vt. l. iij. C. de inoffi. testa. sicut
ēt tacite substitutus. vt. d. l. iam h iure, ꝯ talis non dʒ dici tacite
institutus neqʒ ob. d. l. ꝯficiunt̄ qꝛ fateor ꝙ creditor ei relinque
re ex iudicio ꝑmissiuo non datiuo vt scripsi latius sup. l. cū filio
ff. de leg. j. que oia mutuāda tibi sunt ꝓ vero intellectu. d. l. ꝯfi
ciuntur ⁊ quarūdā aliarū satis. ergo vʒ posse dici circa. d. l. si
qs ita. illū legitimum non fuisse tacite institutū ex quo cōsequen
ter respondetur ad ꝯm dubiū. ꝙ idem ille ea condi. institutus
non p̄ōt dici substitutus nec. n. ibi de substōne fit mentio, facit.
d. l. ex facto de her. insti. ꝯm veriorē lectu. qua probatur ꝑ illa

17 verba si heres non erit non induci tacitam institutionem † sed qm̄ illa. l. ex facto durinscula intellectu vr̄ iõ vt euidentius explanet̃ sciendū est duplicē eē literā, lʒ potius est vt cōem opin. sequamur q. s. ibi relicta quadā vacāte portione ita scripsit testator si seius hr̄s nō erit Sēpronius hr̄s esto qrebat nū Seius q alias institutus nō erat cēseret̃ p illa verba institutus qd̄ negatur, lʒ pegasus ꝯ putaret hnc vicꝫ expeditus est intellect⁹, sed subdit̃ rō decisionis q̄ est, q: huic ps data eēt q̄ nulla esset ⁊ sup hac rōne ego valde hesito neqꝫ. n. plʒ expositio gl. p exēplū. §. ex asse in. l. itē q Sabin⁹ de here. inst. nā ibi totus as expletus erat iō ps nulla erat hic vero ꝯ. Potes forsan dicere q ideo ei ps data eēt q̄ nulla est q: cū ille sempronius statim admittit̃ ad vacātē illā portionē quasi iplera statī illa cōditione si seius heres nō erit q: verū est hīdē nō fore cū institutus nō fuerit iā dici pōt nullā eē ptē q̄ȝ hic seius occupare posset q̄ rō si hoc pacto nō intelligit̃ fateor ingenue libētissime ab aliquo velim intelligere. nā ⁊ isto mō intellecta penitus mihi nō satisfacit. dubiū ēt est circa illā. l. nū saltē sempronius admittat̃ ⁊ cōior snīa est q admittat̃, lʒ repugnet lr̄a illa ſm aliū modū legēdi sʒ melius est vt dixi vt cū opi. cōi trāseamus. ¶ Sʒ ⁊ illud q̄ri pōt posito

18 vero † qd̄ sempronius admittat̃ q̄n substitutus an quasi institutus qd̄ vltimū verius est vt ēt pbat Jo. de imo. ibi alioqn daret̃ substō sine instōne qd̄ est absurdū lʒ aliq ⁊ satis incōsulte hoc in. d. l. ex facto admittāt. igit̃ colligēdo p ꝯclusiones qd̄ verius mihi circa hoc vr̄ tres casus separo. Prius est q̄n qs in terminis. d. l. qs ita hr̄s instituat̃ e institutus. Scd̄s q̄n substitutus ē suo heredi puta filio nō instituto. Tertius cū cū pr̄sus extraneo q heres scriptus nō sit substitutus fuerit. Quo ad primū casum colligo quatuor ꝯclusiones. Pria est qd̄ eo mō disponens si legitimus ⁊c. recte disponit lʒ prius locū hēat intestati cā q̄ȝ testati ꝯ normā legis, ⁊ hoc pp volūtatē testatoris q̄ ꝯclusio pculdubio vera est in eo legitimo q nō deberet vel institui vel exheredari alias vt dicā vitiaret testm̄. Scd̄a est qd̄ eo mō facta instō non psupponit legitimū tacite institutū nisi dicamus illū tacite institutū cui nō sit ablatū qd̄ iproprie dr̄. Tertia est q ille vere institutus ea ꝯditione si legitimus hr̄s nō erit non poterit stati heres esse añq̄ȝ exploratū sit legitimū nō aditurū. ⁊ sic pri⁹ vt mō dixi cā intestati respicit̃ q̄ȝ testati. Quarta est qd̄ ille ita institutus substitutus dici nō pōt. Scd̄o casu q̄n tractamus d̄ suo si q̄ramus nū in terminis. l. gal. sit tacite institutus ⁊ ꝯcludo nō eē si q̄ramus num valeat testm̄ ⁊ puto q̄nr non valere, si an valeat saltē si qs filio ita substitutus sit si hr̄s non erit ⁊ tūdē r̄ndere,

19 non. n. pr̄ dʒ tacite filiū hoc mō vocare † lʒ expsso iudicio de iure ciuili loquor. vt. d. l. inter cetera ⁊. l. si sub ꝯdi. ff. de bo. pos. ꝯ ta. si q̄ramus nū. s̄. dictis casib⁹ facta sit filio iniuria ⁊ existimo quatenus non est vocatus expssī lʒ accepisse iniuriā lʒ in eo non acceperit q: alius vocatus sit. s. sub ea ꝯditione p q̄ȝ filio vr̄ ꝯsultū ⁊ pdicta vera de iure ciuili. At de iure pretorio sec⁹ vt dicā. j. Tertio casu si extraneus sit institutus ea ꝯditione puta si seius qui institutus nō fuit hr̄s non eēt ꝯcludo primo non intelligi leiū tacite institutū. Scd̄o ꝯcludo non posse aliū eo modo institutū dici substitutū. supest modo vt r̄ndeamus his q̄ adduci possint p opi. bar. preter illa qbus supius r̄nsum est. Imprimis igitur. d. l. gal. non ob. q: ibi psupponi dʒ expressa institutio a testatore vt ibi glo. neqꝫ negat ibidē bar. qd̄ pbaui p. d. §. in oibus. Adde ēt tex. in. l. si mi. §. j. ff. de vul. ⁊ pu. vbi dr̄ si fili⁹ ⁊ nepos ex ꝯsilio Galli instituant̃ ⁊c. ex quo seq vr̄. ⁊ gallū de filio instituēdo sensise neqꝫ ob. q in prin. d. l. gal. nulla mētio de instōne filij, qm̄ ⁊ hoc tanq̄ȝ nimis clarū ptermittit̃ ⁊ principal'r de substōne nepotis tractari oportebat alioqn neqꝫ de legato pponi aut tractari possʒ nisi de instōne expssī eēt ppositū q ridiculū ē cū oē debeat psupponi sine quo q̄ns de quo tractamus esse n̄ poss, arg. l. sciēdū. ff. de ꝟ. ob. nō ob. ēt. d. l. cū in testō de her. insti. nā eo. mo. r̄ndeo q ibi psupponit̃ instō adducor p ea q̄. s̄. dicta sunt ⁊ preterea p illū eūdē tex. pōde. verba illa duos gradus ⁊c. neqꝫ. n. illa institutio tacita gradum faceret.

20 **Postremo** subtilius cogitāti h̄ ipsum manifestius potest apperet̃ † cū ibi dicat̃ titiū illū nepoti substitutū nullo mō ꝯcurrere posse cū filio ob eā rōnem, q: nō in pmū ⁊c. q̄ rō non attēderet̃ si ille filius tacite crederet̃ institutus ⁊ ita vt ꝯsentit bar. veniret ab intestato atqꝫ alia ratio ne substitut⁹ excluderet̃ q:. s. veniēte filio ab intestō nō posset ille venire ex testō ⁊ iō ꝯcurrere nō poiset ne alias qs p pte testatus ⁊c. facit. § affinitatis inst. de nup. ¶ Nō ob. l. cohēdi. §. fi. qm̄ ali⁹ est intellectus vt mag s pbabilis ita ⁊ magis pbat⁹. ¶ Nō ob. l. ēt. §. libertus de bo. lib. nā ⁊ ibi dici pt institutionē expssā psupponi debere q sentit are. hic ⁊ alex. nō improbat. mihi tm̄ h̄ solutio nō satis tuta vr̄ nā ille tex. sine dubitatione pcederet si filium expresse institutū poneremus neqꝫ. n. aliud ibi q̄ri vr̄ nisi vtrū defunctus male testatus sit pp ꝑteritionē filij. nā alia q. tractatu digna ibi eē n̄ poterat q̄ȝ alió idē aret. sentiat in. d. l. gal. q̄ȝtū ad. d. §. Quāobrē melius est vt ex intērione alex. dicam⁹ q iō non male testatus fuit libertus q: iure ꝑtorio testm̄ sustinet̃. ⁊ lʒ de hac sol. ipe alex. dubitet tm̄ neqꝫ Jas. neqꝫ ego dubito qd̄ pat̃ ex rōne tex. dū dicit q: si decedat fili⁹ viuo pr̄e pr̄onus bo. pos. accipiet q̄si iure ꝑtorio sustineat̃ testm̄ vt. d. l postbu. ver. idē ⁊ circa de iniust. test. cū patronus sit de veniē tib⁹ ab itestato q̄ȝ ego idē pbo ēt si oino extraneus illo mō es-

21 set istit⁹. ¶ † Nō ob. l. si ita stipulatio. de op. lib. nā regl'r ꝟba ꝯditionalia nō faciūt dispōnē. vt. d. l. ex facto nec q̄dē in libertatibus vt. d. l. añpe. §. fi. ff. de manu. test. at in. d. l. si ita illō patroni fauore inductū ē ne oino inutiliter eēt stipulatus atqꝫ ita saltē ipse ope in dispōnē veniret q̄ in ꝯditionē venerat ꝯ distinctionē. l. ita stipulatus. ff. de ver. ob. At in casu nr̄o h̄ rō hēre locū non poterat cū p forma regrat̃ institutio qua n̄ stāte infirmus ē actus alioq si diceremus filiū p illa verba ꝯditionalia istitutū sequeret̃ q succederet ex testō qd̄ tm̄ ē falsū sʒ bar. qc qd aret. dicat q tētat ⁊ illud pbare qd̄ filius eo modo tacite institutus venia: ex testō pp illa ꝟba ꝯditionalia. ¶ Nec ob. d. l. ex facto q: loqt̃ in ex̄neo in quo n̄ ita opant̃ illa verba ꝯditionalia vt in eo q alias ab intestato eēt successurus arg. §. ex ipsec to. ⁊. l. ij. ff. de iniusto rup. test. ¶ Neqꝫ ob. ad hoc. d. l. si qs ita hr̄s instituat̃ q: ideo ibi non iducit expssa dispositio p q̄ȝ succedat̃ ex testamēto q:. s. ex verbis ꝯria volūtas colligit̃. dixit eni si legitimus ⁊c. q̄si voluerit potius ad hr̄ditatē legitimā illū venire quā ad testamētariā, verū qm̄ vt. s̄. dixi minus pbabile videt̃ vt p illa verba resultet institutio siue tacita siue expssa vt. s̄. pbatū satis vr̄ ideo pcedēte priore solu. ad. d. l. si ita stipu. applicet̃ nihilominus ⁊ alia vcʒ qd̄ in illa. l. ob eā cām verba ꝯditionalia inducūt dispositionē, q: vcʒ patroni fauor suo iure hoc postulabat cui oino naturali quodā iure debite opere erāt in pmiū libertatis illa. l. ratione vt būfacienti ⁊c. ergo merito i ei⁹ fauorē dispensat̃ vt verbis ꝯditionalibus inducat̃ dispositio. at in casu nostro si alicuius fauore eēt valiturū testamentuʒ deberet eē in fauorē filij cui nāliter ⁊ de iure debet̃ hereditas, sed filij nullus est fauor cū sibi ab intestato consultius prouideat, testator aūt aliquo fauore dignus nō ē q i ꝑterēūdo filiū peccauit in legem ergo, vt nō ob. ēt. l. si pr̄ filios. ff. de vul. ⁊ pu. vbi p reciprocā substitutionē duobus factā vulgaribus illis verbis vos inuicē substituo psumit̃ ēt institutio prius facta. nā are. in. d. l. gal ius soluit q ibi substitutus fuit filius testatoris quo casu ne pereat substitutio censet̃ institutio pcessisse q non plʒ nā similis rō faceret in nepote vel dicamus q verbū substituo iter filios trahitur ēt ad institutionē. vt in. l. si qs mihi bona in si. ff. de acq. here. sed illa. l. hoc minime pbat non. n. ibi iussum paternū d̄ substitutione trahit ad institutionem ex significatione verbi, sʒ qm̄ erat eadē rō arg. l. si ff manda. vel tertio post alias soluti. quas omitto possumus intelligere factā ibi institutionē expressis verbis, ⁊ ita non illud ibi decidit̃ q p illā breuiloq̄ȝ tacita resultet institutio sʒ prius vt oportet presupposita expssa institutione alia. q. ibi decidit̃ de qua ibidē sʒ hoc diligentius ꝯsiderandū est. vr̄ n. q p ista verba vos inuicē substituo ēt institutio exprimat̃. vt d. l. cū in testō. §. hec verba. ff. de here. insti. vbi hoc ipsuʒ Jo. de imo, ⁊ alij cōnotant. ⁊ in. d. l. si pr̄, ⁊ tm̄ certū est q in duas vulgares resoluit̃ breuiloqua vt pinde sit ac si separatim eēt dictuʒ si ille heres non erit ille esto ⁊ eꝯ, p que verba apparet tacitā institutionē non resultare vt dictū est p. d. l. ex facto igit̃ ad huius

22 rei euidentiā separo ego plures casus. ¶ † Primus est cū qs duos ita instituit vos inuicē substituo si queramus nū hic videatur tacito quodāmodo facta institutio in psona eoꝝ ⁊ certe per d. §. hec verba casus non vr̄ dubius sed si recte aduertas in. d. §. hec non solū fuere verba substi. sed ēt institutiōis. dixit. n. testator ita Pub. Marcus, ⁊ Caius inuicē substituti hēdes mihi sunto. in eo. n. q dixit substituti substitutio expsse est. in eo vero q dixit heredes mihi sunto expressit institutionē, quasi ita dixisset. P. Marcus, ⁊ Caius quos substituo inuicē heredes mihi estote. at in proposito casu sola verba substitutionis sunt nulla preuia institutione iōqꝫ ille tex. nihil ad ppositū qcqd alij dicant de quo forsan ⁊. j. tractabimus in materia reciproce, ideoqꝫ in casu pposito forsan ꝯrium sustineri potest. nam si illa verba vos inuicē substituo resoluunt̃ in duas vulgares vt supradictuʒ, ⁊ nulla earum pōt cōtinere institutionē. vt. d. l. ex facto, ergo per

eiusmodi

eiusmodi substitutionē nō credaṫ facta substitutio, facit qḋ dn̄t et gl. et bar. in. l. si Titius. ff. de cōdi. instit. in q. illa si testator Titiū instituat si Seius nō erit hr̄s et eō Seiū si nō erit Titius. sed tm̄ ad hoc rn̄dēdo dici posset falsum ēt ꝙ ita simplr̄ resoluantur illa verba vos inuicē substituo. i. si ille hr̄s nō erit tu esto, et si tu nō eris ille esto. s; hoc amplius importāt. si ille hr̄s nō erit. tu in locū eius esto. et si tu nō eris ille esto in tui locū p q̄ tacite vr̄ institutio resultare. nō. n. in locū alterius recte qs dr̄ institutus nisi prius ille institutus ꝓponat in cuius locū alter substituitur, naz verbū substituo suapte natura ꝑsupponit preuiaz instōnez.

Ex quo scōs casus ille erit si ponamus in terminis. d. l. ex facto testatorē ita dixisse si Titius hr̄s nō erit gaiū substituo tūc. n. in ꝑsona Titij instō poterit nō absurde intelligi. d.

23 āt. l. nō loqṫ p vbū substituo s; p verba hr̄s esto. ¶ † Tertius casus est cū qs dixerit si ille hr̄s nō erit ille esto quo casu substō subintelligi nō pōt. vt. d. l. ex facto, et hoc siue in filio siue in extraneo loq velis. Nō ob. qḋ arē. adducebat tex. in. l. inter. §. cū inter de pac. dot. vbi si pactū factū est de restituēda dote socero vxore pcedēte sine lib. p ɔ̄riū tacitū resultare vr̄ et stantibus lib. defuncta illa maritus p illis retineat, s; ad h̄ idē arē. rn̄det ꝙ illud in ɔ̄ctibus in qbus stipulatori imputaṫ qḋ verba latius nō cōcepit. vt. l. qcqd astringēde. ff. de ver. ob. et. l. veteribus de pac. l; sup itellectu. d. §. cū inter disputari possit de hoc tm̄ vide q̄ alij post bar. tractāt in. l. si cū doté. ff. so. ma. nō ob. et aliud qḋ vltra oēs p opi. bar. possz adduci ꝑsupposita eius doctrina vera in. l. in suis. ff. de lib. et posth. vult. n. ibi qḋ iō reqriṫ in suo ꝙ vel instituaṫ vel exhrēdeṫ qr cū pteriṫ ipso iure cū nō sit exclusus hr̄s est patri suo et qdē necessarius iure ciuili sequereṫ ergo qḋ plures insolidū eēnt hr̄des, nā institutus ēt si valeret testm̄ hr̄s insolidū eēt. S; duo insolidū hr̄des et ita dn̄i esse nō pn̄t. vt. §. si duob⁹ vehiculū. ff. cōmo. ergo et c. q̄ rō si vera est in ꝓposito nepotis instō filij ptéritiōe vitiari nō deberet cū nullo casu possit ɔcurrere vt nepos simul cū filio sit futurus hr̄s ex quo cessat pdictū absurdū. verū in hec rō mihi nūq̄ placuit. pbaṫ ꝙ sit falsa in casu nr̄o p. s. dicta. alia ēt adduci pn̄t q̄ ego adduxi in. d. l. i suis. Possent et plura p opi. bar. adduci s; ne lōgi⁹ mām trahā ɔsulto omitto q̄ nec multi pōderis sunt vnū vero n̄ ē ptereūdū qm̄. s. dicta iure ciuili locū hēnt nūqd aliud pretorio iure sit seruādū. Qḋ qdā substinere tm̄ p tex. in. d. l. posthu. ver. idem et

24 circa, tm̄ p. d. l. ēt. §. libertus de bo. lib. † Ex diuerso ꝙ nec iure ptorio valeat tētauit pbare Ias. p tex. in. d. l. gal. §. idē credēdū q simlr̄ loqṫ pbatqz nō valere testm̄ l; nepos pteritus mortuus sit in vita s; cōiter ad h̄ rn̄deṫ qḋ ille tex. nō loqṫ ɔsiderato iure pretorio s; tm̄ ciuili. Soc. noster in. d. §. hanc solu. duplici via nitiṫ euertere. Prima est qm̄ hoc est velle diuinare ꝙ sceuola. s. cū simplr̄ dicaṫ rūpi testm̄ nō ɔsiderauerit pretoriā eqtatē. secūda est ꝙ credēdū nō est ꝙ illō vno casu ptermiserit ꝙ i alio ɔsiderauit s; i eadē. l. §. si. ɔsiderauit hoc ius ptoriū nō testm̄ p ɔ̄tabu. rūperet, ergo dōm vr̄ ꝙ ēt in recōualescētia testi ɔsiderauit eiusdē iuris pretorij dispōnē hec tm̄ postrema rō, meo qdē iudicio parū facit. nā in. d. §. si. ille casus velut excessus et q̄ si extra ꝓpositū subiungiṫ, et extra ea q̄ illuc vsqz erāt ɔsiderata neqz ēt illud ibi qriṫ vtrū si nepos emācipatus fuisset preterit⁹ vitiaret p ɔ̄tab. s; nūqd institutus atqz postmō emācipatus possit succedere vt suus an vero adeat sua sponte qḋ satis dilucide ibi apparet. ergo dōm vr̄ vel ꝙ sceuola in. d. §. idē credēdū nō ɔsiderauerit ius ptoriū, vel ꝙ dispō. d. l. posthu. ꝙ quidam admittūt non habebat locū tpe ipsius sceuole cū fuerit primuz ab Adria. inuenta vt apparet in. d. l. posthu. Sed prior solutio satis tolerari pōt. nā et in. §. et qd si tm̄ minime ēt ɔsideraṫ iuris ptorij dispō. At qui ɔ̄riū pbant varijs modis rn̄dent ad. d. ver.

25 idē et circa. alij pbāt Ang. opi. q voluit † ꝙ ille text. locū hēat nō ita demū cū successurus ab intest. est istitutus s; illō ampli⁹ ē necesse ꝙ tenuerit eūdē gradū quē pteritus ꝙ nō ē in casu nostro neqz in. d. §. idē credēdū, sed hec opi. cōiter et merito explosa est, qr et illud apli⁹ ego admitterē ꝙ et si nō sit istitutus veniēs ab intestato tm̄ illius. §. dispō locuz habeat de quo. ī. dicā. alij dicebant ꝙ. d. ver. Idē et circa nō haberet locū quoties et alia rōne rūpi posset testm̄ si recōualesceret morte preteriti qḋ esset in terminis. d. l. gal. et. d. §. idem credēdum. posset enim nasci posthumus viuo testatore quo casu cū institutus, nō eēt nec institui olim potuisset nō obstāte ꝓuisione galli rūpebat testm̄ vt tractat et pbat Bar. in. l. d. l. gal. sed et hec limitatio nō pl; tū qr falsum arbitror qd ꝑsupponit natū. s. posthumū in vita rupturuz testm̄ de quo latius scripsi sup. d. l. gal. tm̄ vero ꝙ et alijs rōnib⁹ p Soc. nostrū in. d. §. idē credēdu; ɔfutaṫ quibus ego aliq etiā addidi. Tedet interdū referre oīa, iō ipse dispice. Quare cogitabat Soc. nr̄ si dici posset qḋ. d. casu. d. l. gal. et. §. idē credēdū iō equitate ptoria testm̄ non sustenteṫ qr. s. nepos substitutus in suitate fuit nō in hr̄ditatē pretor aūt suuz hrēdē non facit sed bo. pos. vt vulga. §. quos aūt adducit qḋ no. gl. in. l. si mr̄. §. j. ff. eod. ti. sed certe hec sol. p ɔnalē ꝓuisionē. d. versi. idē et circa vr̄ et ɔ rōnē equitatis q̄ par vr̄ vtroqz casu vt testm̄ sustenteṫ adde qḋ non video istā tā subtilē diuisionē vt suitas ab ipsa hr̄ditate separeṫ. nec puto quēq̄ in suitate substitui qn et in hr̄ditate sit substitutus. imo principlr̄ ad hereditatē l; hāc p suitatē ɔsequatur neqz credēdus est aliqs eligere viā ad impugnāda sua iudicia. vt. l. si miles q. ff. de test. mil. imo si quo casu succurrēdū est testatori ptereūti filiuz aut nepotē certe in terminis. d. l. gal. succurrēdū est cū minus peccauerit testator q expssa sub illa ɔditione nasciturū instituit si viuo se filius vel nepos decederet pp ꝙ mi nori eos affecit iniuria qbus nullū ꝑsupposuit s; qḋ vlterius super hac ɔsideratione insisto q̄ nō eqdē verā putarē vel eqnā si expssz iurecōsulti ipsi⁹ testimonio eēt mihi comprobata. subdit tm̄ Ias. in. d. §. et qd si tm̄ qḋ illa tex. pōt itelligi ɔ̄tenus de emancipato loquiṫ ēt de iure pretorio de quo ego latius scripsi in. d. §. reprehendēs eam opi. tanq̄ omnino falsam.

26 Tertio † sub eadē. q. scire velis qd si ita dicat testator titius prio loco. seius secūdo loco. gaius tertio hr̄s esto an dicanṫ plures gradus facti ita et p hec vba substōnes vulgares itelliganṫ an vero potius scripture tm̄ ordo ondiṫ tur ꝙ pria facie dōz vr̄ p. l. si qs hr̄des. ff. d ber. inst. eō vr̄. nā instituere heredē primo locū signat primo gradu, et ita deinceps vt clare pbaṫ in. l. ij. §. deferṫ. ff. de bo. pos. s; tab. s; tm̄ l; hec. q. ab alio ꝙ legeri; tractata nō sit ego ita dicere; vt nō solū iuris verū ēt facti ɔsideratio vertaṫ nā si qdē de mēte testōris ɔstare pt vel ex dilectione qua in singulos afficiebaṫ vel ex charitate ordinata, et tunc volūtati standū est, si qdē priores scripti ordinatim erāt magis dilecti. si vero tale quid vel ex mente vel ex debito colligi non potest, et tunc putarem illos potius pari gradu q̄ disparibus scriptos fuisse vt. s. enumeratio illa magis ad scripture ordinem quā ad successionis referaṫ. vt. d. l. si quis heredes s; in ꝓprijs terminis facit gl. ibidē sup vbo scripture. vnū tm̄ non ptereo ꝙ dignū aiaduersione visum est presertim in iurecōsulto. q i. d. §. deferṫ declaratione pmuz grad; qsi exponēdo. i. primū locū si. n. in expositionib⁹ ad specialiora venire debeamus nō aūt ad ɔnalio: a cū p vba ɔnis minus intelligamus illud de quo qriṫ certe vr̄ male exposuisse iurecōsul. dicēdo gradū. i. locū qn̄ hoc vltimū p ꝙ exponit ɔnalius ē, et ita obscurius ipso exposito ꝙ est incōueniēs, ꝙ aūt sit ɔnalius. et. s. pbaui, et vltra ea adduci pōt. l. quo loco. ff. d bere. inst. ɔgruētius igiṫ exponereṫ ille arti. loco. i. gradu q̄ eō vt mihi vr̄, quēadmodū exponiṫ institutio. i. substitutio. vt in. l. i. ff. eo. et. d. l. gal. in pri. nūq̄ aūt eō. non. n. p vbum ɔnis certa demū spēs ondiṫ sicut nec p vbū spēi certū iuiduū, s; tm̄ ita ibi fecit iurecō. neqz. n. possi

27 bile fuit ita oīa ad amussim cōsiderare. ¶ † Quarto nec illud omittā qrere ꝙ neqz ab alio tractatu; legi. qd si qs ita scripsit titiū post sempronium istituo vel sic titiū istituo. dinde Sēproniū nūqd ordo successionis p ista verba introducaṫ ꝙ non puto, nisi vt mō dicebā aliud ex mēte ɔjci possit. si aūt ita scriptū sit titius post Sēproniū heres esto aut ita, titius heres esto deinde Sēpronius aliud forsan dici posset, illud. n. vbum institituo institutionē ipsam. i. scripturā, et presentē volūtatē significat, hec vero heres esto, effectū magis atqz executionē ipsius volūtatis tu tm̄ cogita. ¶ Quinto adhereat et illa. q. nunqd p illa verba qsqs mihi et c. de qbus in. l. qui liberis. §. hec verba. ff. eo. ti. inducaṫ vulgaris, et l; quidā concedant ego potius cū Bart. sentio qui hoc falsum putat. nam cū dicat testator idē filio impuberi heres esto que verba sunt ꝓpria pupillaris longe absunt a natura vulgaris p q̄ succeditur testatori. ¶ Sexto, et illud sese offert qd si ita dicat testator. si titius heres nō erit Seius heres esto titi⁹ hr̄s esto, nū titius sit institutus. j. gradu an vo substitutus de quo non est dubitandū. est. n. casus in. l. si ita qs substitutus. ff. de here. insti. et in. l. ij. §. sed, et si qs. ff. eo. tit. ¶ Septimo non preteratur si quis ita scripsit si Titius heres non erit Seius ei heres esto nunquid p illā dictionē ei impediatur vulgaris ꝙ vr̄ nam p vulgarem succeditur testatori non instituto ex diuerso vr̄ vt voluit By. in. l. ij. §. si. ff. eo. vbi facta fuit vulgaris per. s. dictam conceptionē qḋ tm̄ est falsu; vt bene no. ibi Bar. post Guil. qui referunt illā dictionem, ei, ad testatorem non ad pupillū, sed p hoc adduciṫ strictius ꝙ quēadmodū dico mihi apposita in pupillari non nocet. vt. l. i. et. l. pater. ff. eo. et. l. si ita.

§.j.ff.de secun.tabu. Ita nec noceat dicto ei, apposita in vulgari. rursus p̄ 2riū qd noceat p3 ex rōne dr̄ia q̄ inter casuz & casuz dari pōt nā in pupilla .l3 p eā pupillo succedat nō tñ oino veruz est et testatori nō succedi p.d.l.primā & ex regula antiqua hr̄s
28 hr̄dis &c. † sz in vulgari nullo mō pōt verificari vt qs dicatur ei succedere cui facta est vulgaris, ex qbus & illud sequit̄ q & plerisqz placuit si ponat̄ facta pupillaris exhr̄dato p hec verba. si intra pubertatē decesserit ille mihi hr̄s esto vel illū mihi substituo nō induci pupillarē isto casu, qñ verificari illa dictio mihi nullo mō possit cū s. ille Titius saltē p mediā psonā hr̄s testatoris eē nō possit qd vult Pau. de ca. in d.l.j.ff.eo. fatet̄ tñ idē Paul. p ea verba factam substōnē restringi debere ad vulgarē vel ad instōnē 2ditionalē .i. sub illa 2di. factā si filius decederet in pup. etate. Tu vero i primis notabis Pau. de cas. in eo q putat factā eē vulgarē ipsi filio nō instituto. naz qñō possit h eē egō fateor nō video qñ substō psupponat instōnē, qd vero et dicit q poterit dici facta 2ditionalis instō l3 hoc pbabilib9 dici possit tñ melius est aliā opi. pbare q̄ mox referā, igit̄ in pposito nūqd illa dictio mihi obsit i pupillari facta exhr̄dato Jas. negat obesse movet̄ rōne qm̄ illa dictio mihi reijcit̄ veluti supflua. vt.d.l.si ita.§.j. ergo &c. sz ille tex. in veritate nō pbat illā dictionē mihi reijci, neqz v3 illa 2ntia pinde est &c. vt ibi dr̄, ergo reijcit̄, vt cuiqz sani iudicij patere pōt. nā ad qd est opus reiectione si verificat̄. vt.d.l.pater.ff.eo.ti. Attñ ego putarē veram sniam Jas. cū.n. aliqñ sic3 dictiones reijciunt̄ vt valeat dispō atqz vltima volūtas. vt.l.quoties.§.si qs ita. cur et non debeat reijci illa dictio, ei, & illa dictio, mihi, cū appareat de expressa volūtate testatoris, ego qdē nō video. Verū est tñ in eo exemplo q pponit Jas. & s.dictū est si qs dixerit si titius hr̄s nō erit gaiū ei substituo nullo mō eē dubitādū qn dictio ei nullo pacto possit īpedire. nā vex est et p vul. ei substitutuz eē nec.n. v3 ista 2ntia titius Sēpronio est substitutus ergo titius sempronio est successurus, & in hoc lapsus est evidētissime Jas. p ea et opi. qd dictio ei nō obsit vr̄ facere .l.fi.C.de here.insti. vbi l3 fuerit dictū semproni Plocij hr̄s esto, attñ eiusmodi substō erit vulgaris l3 aliqs possit quādā subtilē dr̄iam excogitare inter illū sermonē semproni Plocij hr̄s esto vt sit casus genitivi & illū semproni Plocio hr̄s esto vt sit dativi q vix admitterē aliud etiā
29 circa h 2siderari poss3 de q̄ tñ nō curo. ¶ † Octavo ventilandū eēt qd si testator 2pēdiosaz fecerit nūqd sub ea 2prehēdat̄ vulgaris, & si 2prehendit̄ nunqd ex vi verbox an vero p tacitū itellectū sz h q. pprio tractatui 2pēdiose reservet̄. ¶ Nono & illa exorit̄ dubitatio si qs ita dicat gaiū istituo titiū substituo, nunqd sola vulgaris, an vero & alia qdā spēs demōstret̄. q vulgaris sola pbat bar. i.d.l.gal. & i.l.j.ff.eo. movet̄ āt p.d.l.gall9 §.j. bm vnā ex lect. gl. sz hec decisio nec oino nec sine dubitatione pcedit, cū.n. verbū substituo cōe sit vt aiūt ad oēm substōnē p q̄ angustuz vr̄ vt solū aptet̄ ad vulgarē, finge.n. eē pupillum cui ita substitutuz ē finge dementez aut aliuz cui exēplr̄ potuit substitui sz his casib9 nemo negaverit qn et pupillaris & exemplaris possit & debeat subaudiri qñ vba abunde rñdeāt. Quid
30 vo si sit psus extneus an fideic. subintelligat̄ qōnis eē pt. † nā substōnis appellatione venit et fideicōmissaria vt p totū ti.C. de ipu. & al.substi. & p ea q̄ dñr i .l.centurio. & .l.pcib9.C.eo. vbi no. q vbuz substituo cōe est et ad obliq̄ subst. adducūt et quidā .d.l.iā h iure ibi h cōi vbo sz facile ad h rñsio ē, nā cōe verbuz & ibi dici pt q ad vul. & pu. ñ respectu obliq̄ vt ibi expsse no. bar. adducit̄ et h3 quosdā q i substōnibus largissima d3 fieri interpratio vt ē vul. doct. bal. & cōiter recepta i.l.mī.ff.e.ti. q̄ &c. ex 2rio vo q sola vul. 2tineat̄ vari9 vr̄ ad q adducit̄ .d.§.j. in d.l.gal. h3 vnā positionez vt dixi, sz ille tex. vt post Rapha. dñi cōiter doc. etiā h3 illā lecturā ñ facit. nā i terminis illis idcirco sola vul. 2tinet̄ ñ alia qr alia 2prehēdi nō poterat. ibi.n. ob eaz cāz istituebat̄ nepos ne ñ iure fieret testm̄ q p fideicōmissariaz evenire ñ poterat p q̄ ñ succedit directo neqz.n. nisi in casu galli istitui poterat nepos. & p h gloriat̄ Jas. de h vltra doc. cōpisse 2 bar. q i.d.§.j. nullo mō poterat itelligi substō fideicōmissaria. nā si illa itelligeret̄ ñ eēt dubiuz testm̄ ñ valiturū rōne .s. pteritionis ipsi9 nepotis, sz h 2siderō mera deliratio vr̄ mihi neqz.n. video q̄ nā pacto testm̄ valere ñ poss3 p h q fideicōmissaria subitelligeret̄. fateor.n. si sola esset fideicōmissaria q testm̄ non poss3 sustineri, at si & vulgaris subesset & fideicōmissaria vt non nulli volebāt stultū esset dicere ñ valitux testm̄. nā vulgaris intelligeret̄ q̄ casu nasceret̄ postbum9 filio sublato de medio in vita pr̄is, fideicōmissaria vo cuz pmoreret̄ fili9 & ita hr̄s ñ esset. qd āt Ra.cu. & sequaces volebāt ñ posse .s.p substi. fideic. reli qui postbumo tali falsum puto. nā est 2.l.pen.ff.de leg.j. & h sine ex pvisione galli sive q magis pl3 ex favore ipsox fideic. in qbus sola attendit̄ voluntas vt clare pbat̄ i.d.l.pe. ex qbus puto ñ satis bñ rñderi posse ad.d.§.j.i.l.gal. posita illa vera lect. gl. ibi sz clarius p hac opi. facit .d.l.iā h iure ibi in vulgarez tm̄ mō casuz &c. q̄ opi. mihi semel placuit, cuz.n. fideicommissaria sua ppria & spālia verba hēat .i. sibi tm̄ 2venientia merito testator p illa ipsa fideicōmissuz 2ponere al's psumēdū nisi vulgarē fecisse qd vex puto, q̄ & ad.d.§.j.i.l.gal. & ad .d.l.iā h iur̄ rñderi poss3 q ibi sumus in liberis a qb9 ñ ita facile adimi vr̄ qd illis vbis debet̄ qūis iure, & iō dñt illa vba fideicōmissuz importare eo casu quo istitutus puta fili9 erit hr̄s cuz ñ ē credibile patrez ita filiuz istituere vt stati teneat̄ restituere pserti cu3 sit in pmo gradu. vt.d.§.j. tñ pp.s. dictā rōnez idez & i extneo putarem vt sola .s. vulgaris 2tineat̄. verūtñ h cōclōn h3 locū quoties de morte istitutis aliq mētio eēt facta tūc em̄ & fideic. 2tineret̄ vt putat recte bar. & alij i.d.l.cēturio. q q̄tenus verū sit ibi tractabit̄. ego addo et gñalē limitationē q h.s. vba sunt quoties aliud ex mēte nō poss3 appere q multis modis eē poss3. vno iteri exēplo 2tēt9 ero. pone.n. pmissa. ñ nota cā filiū exhr̄dasse sz at ipsi 2sultat iuxta no.i.l.mlti. de li. & postb. & illū postbumo filiū istituto substituisse p dcā vba, putarē.n. isto casu factū fideic. vt solet ex 2silio sapiētū fieri iuxta .d.l.mlti. & .l.cū ex filio.ff.e. & .l.si pponus.§.si qs ñ mala. de bo.li. & .l.pe.ff.de cur.fu. q satis ē no.
31 ¶ † Decimo nō eēt inutile scire qd si pater filiū & nepotē ita instituat filiū & nepotē ex eo istituo nūqd nepos substituit9 an potius pmo gradu cū filio istitutus videat̄. hoc tractāt doc. in.d.l.gal.§.j. Sūma aūt rōnū qbus movent̄ h est q q putāt eos simul admitti iuvant̄ ex prāte vbox, cuz.n.p copulā 2iūgantur vr̄ voluisse testor simul venire illos ad hr̄ditatē. Qui vero putāt eos admitti ordine successivo vt sic nepos credat̄ substitutus poti9 ex tacita defuncti volūtate q̄ ex eqtate quadā & ordinata charitate psumit̄ movet̄ argu. eius q hr̄ in.l.peto.§.fre. & i.l.cū pr̄.§.pe.de leg.ij. cū simi. huc ergo in primis veniēdū est nūqd potius in testō attēdi verba an vero volūtas debeat. deinde videndū vtrū h nr̄o casu poti9 ex verbis volūtas eruēda sit q̄ ex ordine charitatis. q̄tū ad pmū q potius q̄ subtilitas vbox spectāda sit voluntas ac hvāda ē tex.i.l.cū i testō.ff.de regu. iur. & .l.non aliter. de le.iij. & .l.iij. de adimē.le. q verū ē nisi vba oino ex signatiōe aptari ad voluntatē nō possint, tūc.n. neqz vba nec volūtas hvat̄. vt.l.iij.ff.de reb.dub. & .l.q labeo. de suppel.le. iuxta ea q̄ distinguit̄ p doc. in.l.siqs i fundi vocabulo.
32 ff.de le.j. & ea q̄ ego adnotavi in.d.l.iij.ff.de re.dub. † Igit̄ quo ad qōnē nostrā vidēdū ē qd attēdi poti9 dēbeat vt volūtatē colligam9 an vbox simplicitas an vo charitas ordinata, certe q charitas h ordinata ispici dēbeat pbari vr̄ vt dixim9 in.d.§.fratre, sz ille tex. vt qdā volūt loqt̄ in diversis teris cū.s.p nomē familie, & sic collectivū fcā ē dispositio, sup hoc.n. nemo dubitat itelligi factū ordine successivo, facit.l.fi.C.de verb.sig. si qs liberos habēs dicat liberos meos instituo qr vñr instituti tāq̄ liberi iō gradus progativa attendit̄. At in casu nostro fili9 & nepos noiati, & p copulā, 2iunctim sunt vocati, & pptera nō obst. ille tex. neqz ob.d.l.cū pr̄.§.pe. ibi.n. nō 2iunctim p copulā sz disiunctī p disiunctivā facta ē dispositio. vñ si ipsas subtilitates iuris ispiciam9 non negaverim i dispositio. vtrāqz prē sustineri posse & ad arg. q̄ hincinde moveri possent satis bono colore rñderi. verūtñ eqtatē ipsam 2siderati vbis testatoris nō obstātib9 benignior iterpratio videbit̄ q potius ordine successivo vocati videant̄ q̄ simul. nā minime psumēdus ē testator velle cōiungere nepotē filio suo tū pp ordinē nature circa successionē tū vo rōne prātis patrie i q̄ recasurus ē, hec tñ vera nisi p cōiecturas fortiores aliud de mēte testātis equus iudex arbitrari
33 possit. † Itē vba si 2iūcti sint p copulā, & at vo si p dictionē cū tūc aliō eē pbat bar. in.d.l.gall9 §.j. q̄ tñ opi. Jas. ipugnat. nā non cognoscit dr̄iaz inter cōiunctionē, &, & 2iunctionē, cū, qñ eadē sit vtriusqz dictiōis nā .s. 2iungēdi simul at eodē tpe desiderari 2iūctox cōiunctionē, q nā si rōne ordinate charitatis non attēdit̄ in dictione, &, pari mō attēdi nō d3 in dictione, cū Sed parcat, & in h ille mihi q nām vtriusqz dictionis nō interne pēsitavit, nō.n. dictio, &, sui nā ita copulat vt necessario copulatorū 2iūctionē simul atqz eodē tpe regrat queadmodū si qs dicat titius & Gaius venerūt Romā non necessario vr̄ iportare hoc oino q simul venerint. 2 vero si dixerimus Titi9 cū Gaio ivit Romā, qr hic v3 demōstrata equalitas tpis. Igitur qñ testator dixit filiū, & nepotē instituo non oino dstruunt vba si dicamus eos institutos ordine successivo qd non eque dom̄ ē si dixerit filium

liū cū nepote instituo, nō.n.vt institutus cū nepote filius si prio institutus filius dicat̃ deinde substitut⁹ nepos. Neqȝ obst. φ ꝛ ipse Jas.addit φ cū ex volūtate testātis habeam⁹ resolui qn̄qȝ disiunctiuā in ꝯiūctiuā, vt.l.gn̄alr.C.de institōnib⁹ ꝛ substōnib⁹. multomagis ergo alterari ꝺʒ aliquātulūʒ nā huius dictiōis, cuʒ ſʒ hoc ēt non plʒ, neqȝ.n.video quo pacto procedat hoc multomagis, nō.n.est nouū φ in loco disiuncta pro ꝯiunctis accipiat̃ nec dicā hoc amplius ꝯ nām ꝛ ptātē ꝟboꝝ φ qbusdā nimis absurdū forsitā videbit̃ tñ veꝝ arbitror, nō.n.repugnat nā ipsi⁹ disiūctiue vt simul ꝟificēt disiūctiua φ̄ꝗ fateboꝛ h repugnare.s. φ sit necesse φ simul ꝟificēt hic ē φ ꝺʒ φ ad ꝟitateʒ disiūctiue sufficit alterā ptē eē verā nō āt ꝺr φ regrat̃ alterā ptē eē verā, ꝺ q̄ tñ distingue.vt i.l.hec ꝟba.ff.ꝺ ꝟ.sig. Jgit̃ qn̄ disiuncta resoluit, in ꝯiūctā q̄tenus p vtrūqȝ disiūctoꝝ simul ꝟificat̃ nō abhorret a nā disiūctiue q̄tenus ꝟo necesse est vt ꝟificēt in vtroqȝ in hoc alterat̃ eius nā. Sed in ꝓposito si dico filiū cū nepote instituo tota oro destrueret̃, hoc ē nō ꝟificaret̃ si nepos diceret̃ substitutus, nō.n.recte dici posset institutus cū filio ſʒ post filiū ꝯsiderato.s.effectu ꝛ ꝑsertiʒ si qs eos ita ꝯiūgat fili⁹ cū nepote hēs esto q casus minus dubitabilis est qn̄ sunt ꝯiuncti simul ad effectū instōnis, illa.n.ꝟba heres esto signāt effectū dispōnis p q̄ satis opi.cōis defendi recte possʒ ab ar.do. Jas.ꝺ quo tñ latius disserui i.d.§.j.ꝺ his ꝟo dictiōib⁹, ꝛ cū habes tex.i.l.si cui fundū.ff.ꝺ fun.instr.ꝛ.l.titio.i fi.ꝺ vsufr.accr.ꝛ.l.si seruo.ff.ꝺ statu lib.ꝛ.l.iuli⁹ paul⁹.ꝺ ꝗd.ꝛ demō.cū mille simil.p q̄ iura colligi ea pt distinctio φ̄ ego vberi⁹ in.d.l.gall⁹.§.j.exposui ac ꝓbaui.

34 ¶ †Undecimo circa p̄dicta dubitari pt̃ ꝗd si parēs prio nepotē deinde filiū istituat his ꝟbis nepotē ꝛ filiuʒ istituo, an nepos tūc ēt substitut⁹ intelligat̃.bar.i.d.§.j. Jdē ꝓbat φ.s̄.h ē ordinē charitatis nō scripture debere inspici, ꝺ q̄ tñ dicas vt dixi i.d.§.j.si mō id φ aduersus bar.dixi furtū rōibus bonis videri poterit. ¶ Duodecio dubitat̃ ēt iuxta.ꝑrime dicta nūꝗd p noia collectiua iducat̃ vulgaris vt puta si dicat qs familiā īstituo vl' liberos meos istituo vl' agnatos vel tādē plures sub hoc noie collectiuo q possint videri vocari nō simul ſʒ hʒ ꝓrogatiuā gradus. Certe isto casu vt.s̄.dicebaʒ nemo dubitat.qꝛ itelligat̃ fcā instō hʒ ordinē charitatis ordinate vt ꝓbāt i.d.l.gall⁹.§.j.ꝛ ꝑpea ad de ea q̄ dicta supius sunt φ q̄dā ē tacita substō q̄ ex mēte extrinsec⁹, ꝛ ex ꝟbis collecta ꝑcipit̃, neqȝ.n.sola ꝟba hic facerēt substōnē poti⁹ φ̄ instōnē.vnū tñ aduertēdoʒ est φ putāt doc.illud ꝟbuʒ liberos, agnatos, ꝛ talia esse noia collectiua φ nō diceret Grāmaticus collectiuuʒ.n.nomē tātū sp est illud φ in singulari multitudinē ꝯplectit̃, vt familia, populus, ꝛ similia. Uerūtñ nō facio multuʒ discriminis circa hoc. Possent ꝛ al's.q.sub eodē hoc tractatu principali subnectere, ſʒ qm̄ vel ex.s̄.dictis facile decidi possent, vel ne nimio ꝟbosius quibusdā ꝓcedere videamur, ꝯsulto omittēdas cēsui atqȝ ideo.

SUMMARIUM

¶ Particula tertia.

1 Quarto †pricipalr̄ q̄ro qn̄o intelligant̃ ꝟba vulgaris substōnis.in qua.q.ꝯsiderāduʒ ē φ qn̄qȝ vulgaris sit simplr̄ p sola sua ꝟba necessaria, qn̄qȝ adiūnt̃ ꝛ alia q̄ aliꝗd effect⁹ dispōni afferunt. Prio igit̃ casu fine facta p ꝟba ꝯnalia sit siue p spālia ꝛ ꝑpria semp inerūt illa ꝟba si hr̄s n̄ erit,

aut aliqs casus quo qs nō sit hr̄s futurus vt appet p̄ defini. vul garis q̄ posui. §. Nec āt v̄ba si hr̄s nō erit si q̄ras qd p̄rio ipor tēt i p̄pōsitu est r̄n̄sio, aut. n. testōr aliquē putat sui iuris idq̄ ve rū est, ⁊ tūc illō significāt si vel sibi nō q̄rat vel mutata q̄ditione alij c⁹ iuri postea erit subiect⁹, aut putat s̄uū ⁊ sili mō, ve⁊ est, ⁊ tūc q̄riū ipoꝛtāt h̄ ē si hr̄s nō erit dn̄o suo vl' mutata q̄dōne sibi ipi at dcipit' testōr, q̄r putat aliquē sui iuris eē cū n̄ eēt, ⁊ tūc aut de mēte testōris apparet, ⁊ tūc aut illa v̄ba ad ius retulit. i. iuris īterp̄tationē, ⁊ tūc eodē mō itelligūt. s. si vel dn̄o nō erit hr̄s vel sibi mutata q̄dōne, aut voluit testōr dn̄o illū sibi q̄rere quē libe rū putabat, nec si aliō cogitassz cū instituissz, ⁊ tunc dn̄o exclūso cū seru⁹ sibi q̄rere nō possz substitut⁹ admittit'. Et h̄ recte p̄bat' in. l. cū p̄ponas. C. de he. inst. aut de mēte testōris nō apparet, ⁊ tūc rōe dubij iter dn̄z ⁊ substitutū diuidēda ē h̄rditas vt dr̄ in. l. p̄r̄sa. de he. insti. ⁊ insti. de vulg. substi. in fi. q̄ iura sunt necessa ria iuxta p̄dictā distinctionē intelligēda ⁊ q̄cordāda vt ēt Joā. de imo. ⁊ Ang. putāt q manifestū errorē gl. detegūt circa itelle ctū. d. l. p̄r̄sa. ⁊ l. cū p̄ponas. Nec āt locū h̄nt ex intētiōe mani festil. legislato⁊. s̄z nō ab re velut excessus duo subiūgi p̄nt p̄ la tiore interpretatiōe. Primū cū in. d. l. p̄r̄sa. ponat' ille casus q̄ testōr in eo fuerit deceptus q̄ ingenuū cū putabat q seruiebat.

2 ¶ † Quid ergo iuris eēt si p̄ q̄riū ponamus testōrē illū q̄ v̄ eēt liber putasse eē seruū, nūq̄d eo mō faciēda sit diuisio quo i teris d. l. p̄r̄sa si de volūtate testātis ob aliū non appeat, s̄z nō puto lz n. vt seruus fuerit institutus ille, nō tū ex hoc demōstrat' q̄tēpla tione dn̄i fcm̄, imo qm̄ in q̄dōne serulli dilectus fuit atq̄ hono ratus multomagis fuissz vt est credibile si sciuisset testatoꝛ eū eē ingenuū, at si appareret dn̄i q̄tēplatione institutū ita. s. vt in ser uo ministeriū tm̄ acquirendi fuerit q̄siderarū, aliō putarē, ar. d. l. cū p̄ponas. ⁊ l. pe. C. de iur. delib. ⁊ l. filio. ō q̄dit. ⁊ demō. ⁊ l. filio. ō don. cau. mortis, s̄z quas postremas leges intelligo fa ctū dn̄i q̄tēplatiōe, lz ⁊ alio mō accipiat', vt no. Bar. in. d. l. gal lus. §. si is p̄pe fi. s̄z ⁊ nos. j. ō hoc subijciemus. Scdm̄ q̄ diu me toꝛsit p̄tinet ad intellectū. d. l. p̄r̄sa. circa aliū semissez, qd naz de eo fieri debeat vtrū ne dn̄o serui instituti an potius substituto ō ferat'. Ego certe si qs de me qd sentiā roget, arbitroꝛ illō q̄ sem p̄ existimaui illā. l. coꝛruptā esse atq̄ illū quēz ingenuū putabat testator nō ex asse lz ex parte dūtaxat scriptū fuisse heredē, quo casu recte ac sine scrupulo p̄cederet eius. l. dispō. nā ineptuz in iurecōsul. vr̄ illū casum relinqui indecisuz quo ad aliū semissez ⁊ minus v̄o simile, multis qdē de causis quas mox subijciā. verū qm̄ liberi oēs simpl'r loquunt' eū. s. institutū fuisse, vidēdū mō nū qd absonū sit subaudire illū habuisse coheredē aliquē. nā quod hoc durū sit nō sum adeo ineptus vt nō q̄siderē, s̄z q̄ durius sit admittere illum casum pro parte relinqui decisuz, pro parte v̄o indecisuz pluribus rōnibus adducoꝛ credere. prima est q̄ nō est nouum interdum, ⁊ si non dicatur in textu suppleri r̄n ex cā vel dationem substituti vel coheredis. vt in. l. qui ex duabus. ff. ō ac qui. her. lz super eo tex. j. disseremus. facit. l. cū seruus. ō manu. test. l. trebatius. in fi. cū seq. de here. insti. cū simi. Qd autem in p̄posito res hoc postulare videat'. vt. s. coheredē subaudiamus septez fundamētis moneoꝛ. Prio q̄r nō est verisimile vt dixi iu recō. relinquere. q. indecisaz p̄sertiz cū iam ex facto fuerit deci sa in p̄sona Partenij vt clarū est, potuisset igit' ⁊ debuisset cla rius ostendere iureconſ. quo pacto diuidenda esset hereditas.

3 Scdo q̄r in prin. l. dr̄ posse dici substitutū in parte admitti. † ap pellatiōe. n. partis in dubio venit dimidia. vt. l. nomen filiarum §. j. ff. de ver. sig. cū vul. Tertio pp̄. l. seq. que eodē mō dicit di uisaz esse hereditatē inter substitutū ⁊ Cesarē rōe Partenij ser ui neq̄ addit quo diuisam q̄ res i dubio vt dixi intelligi d3 p̄ di midia. Quarto adducoꝛ nā inst. e. §. fi. ēt simpl'r dr̄ diuidēda he re. ita vt partē habeat substitutus p̄tez vero serui dn̄s neq̄ vlla penitus mētio talis diuisiōis de q̄ hic. s. vt duo fiāt semisses. ad de p̄ro hoc q̄ cū instōnes vt dicūt p̄ iuuenibus fuerint cōposite ad intelligētiā debebat v̄a diuisio hereditatis proponi facit in sti. de leg. §. s̄z q̄r. Quinto moneoꝛ q̄ qua rōe vnus semis diuidit' eadē rōe ⁊ alius diuidi deberet, nō. n. video si casus vt oēs fate tur ita erat dubi⁹ vt ad eā diuisionē recurrendū eēt cur non ita sit dubius vno casu sicut est alio. nā si ad illū semissez q superest alius eēt p̄ferēdus siue sit dn̄s siue substitutus hoc certe aliqua rōe eē d3. si q̄ rō est, est ratio volūtatis testātis, s̄z certe qua rōe de vno semisse interpretamur voluntatē, eadē ⁊ de alio debem⁹ interpretari vt seruet' voluntas q̄ non d3 credi ita diuisa argu. §. pro parte, ⁊ simul seruet' regula que vult substitutū cū instituto non q̄currere. Sexto p̄ hac opi. adducit' illa dictio illatiua igit' cū. n. arguat ex superioꝛibus sequi illā q̄clōnem, ⁊ stante cōi in tellectu non sequat', si recte q̄sulamus v̄ba text. ergo ⁊c. Ultio pro hac eadē opi. adduco diuisionē iureconſ. ineptā fuisse ⁊ fru stra quesiuisse circuitus in diuidenda illa hereditate. vt primo duo semisses fierent ⁊ postmodo alius semis diuideret' vt ibi dr̄ cū planius ⁊ certius potuisset dicere q̄rtam hereditatis p̄tinere vel ad dn̄m vel ad substitutum, si vel dn̄s vel substitutus q̄tum ad reliquū erat excludendus, pp̄ q̄ faciliore determinatione ⁊ planiore solutio. q. certa reddebat'. Ex q̄bus mihi qdē satis nō solū tolerabile s̄z p̄babile vr̄ q̄ dixi coheredē aliquē datum eē, sup quo vehemēter velim subtiliores diligentius hāc rē q̄sidera re. At sequendo cōem opi. q̄tum ad illum tex. vc3, q̄ nō suban diat' coheres magis mihi pl3 q̄ semis ille dandus sit substituto q̄ dn̄o inspecta poti⁹ opi. testātis q̄ veritate. tūc. n. veritas nō opi. est q̄sideranda in testis, cum eiusdē vere voluntati non face ret preiudicium vt in teris. §. si quis rem suā insti. de leg. facit. l. is qui putat. ff. de acq. her. in his. n. que ex aio seu voluntate pē dent semp opi. preualet veritati vt ibi ⁊ alijs locis infinitis, for tius igitur in testō vbi maxime voluntas ⁊ potissimum est atten denda ⁊ presertim vt dicunt in substitutionibus. igitur in propo sito si daretur hic semis ipso domino ⁊ sic veritas inspiceretur esset contra voluntatem testatoris qui de domino non potuit co gitare cum eum ignoraret.

4 Nec ob. qd dicunt illi qui † q̄riu3 putāt q̄. s. credibile ē im patorē ip̄z cui decidēde. q. erat arbitriū sibi potius il lū semissez adiudicasse ob id q̄ vulgo iactat', p̄ria charitas ⁊c. vt in. l. p̄ses. C. de serui. ⁊ aqua. ⁊ aliud q̄ qdā vt Jo. de imo. ēt m̄r no sermone illud puero⁊ adagiū adducūt, chi fa la p̄te, nō sin gāni. nā vere hec puerilia sunt vt ēt dcm̄ est puerile. Prio qm̄ in principe non est q̄siderādū q̄cquā iniquuz a quo ip̄z ius ac iu stitia solet manare, vn̄ v̄ificat q̄ scriptū est, p̄ me reges regnāt ⁊ potētes loquunt' iustitiā. adde q̄ lz p̄iceps solutus sit legib⁹ attū viuere legib⁹ vult. vt. l. fi. ff. ō testa. ⁊ l. p̄iceps. ō leg. ⁊ l. di gna vox C. eo. ⁊ l. ex imp̄fecto. C. ō test. ⁊ ff. ō leg. ij. non igit' co stāte q̄ iniquuz fuissz p̄icipē illū sibi semissez vindicare credi d3 illō fecisse ob id q̄ p̄ria charitas incipiat a seipo. nā h̄ charitas vulpina eēt. s̄z dixerit aliqs minime illō iniquuz in re dubia sibi poti⁹ p̄spicere q̄ alteri, in casu āt n̄ro sum⁹ i re dubia g̃ ⁊c. Sed ego neq̄ huic sol. agesco. Prio qdā q̄r cū tot⁹ casus eēt dubi⁹ hac rōe poterat totā h̄rditatē vindicare. deinde q̄r ob. q̄ supi⁹ adduxim⁹ de volūtate testatoris, vt. n. ea voluntas testatoris p̄t dici vt magis dilect⁹ fuerit substitut⁹ q̄ dn̄s ⁊ p̄icipes exēplo il li rei studer' se iactēt quo volūtates defuncto⁊ exitū habeāt me rito dici p̄t ēt isto casu hūc semissez poti⁹ ad substitutuz p̄tinere. adde q̄ ēt i re licita ⁊ clara lz ipsi p̄icipes possint sibi aliqō iure retinere tū quo plenioꝛē fidē exhibeāt testōri, p̄fitēt' se nō retētu ros vt cū restituere rogati erāt h̄rditatē. nā. l. fal. b̄n̄ficio nō vte bāt' vt in bono text. l. si legat⁹. §. fi. ff. ad tre. multo g̃ magis nō re tinebūt sibi cū res dubia eēt p̄ q̄ oia satis dcm̄ volo q̄tū ad intel lectū. d. l. p̄r̄sa.

5 ¶ † Scdo tractari p̄t ad vberioꝛē declarationem pone aliquē cui vul. facta est velle q̄seq h̄rditatē ab itestato num qd ei liceat ita vt substitutū excludat q̄si nō v̄ificata illa q̄dōne si res nō erit, certe hoc casu animaduertēdū erit nunqd testatoꝛ vulgariter ei substituerit quē non istituit si tū substō dici p̄t q̄. s̄. negauim⁹. v̄bi g̃ra in teris. d. l. si qs ita hr̄s instituat'. ff. ō he. in sti. tūc. n. nulli dubiū q̄ expiraret substō q̄ casu ltimus vendica ret her. ab intestato. si āt prius essz institut⁹ a testatore, ⁊ tunc lz videat' d3 q̄ possit omissa cā testi possidere ab intestato h̄rdi tatē lz incidat in edictū illō si qs om. cā ⁊c. vt p̄ to. illū ti. tū ve rius est q̄ non p̄ot stāte substituto cū statiz q̄ repudiat ex testō faciat locuz substituto. vt in. l. ij. C. eo. ti. ⁊ in. l. filiuz. ff. ō acq. he. de quo non est dubitādū. ¶ Tertio ⁊ illud in disceptationez ca dat qd si heres ex testō non sit qui fuit institutus s̄z bon. pos. s̄m tab. admiserit vtrum excludat' substitutus q̄si defectus q̄ditione quasi hr̄s videat' fuisse bo. pos. fuit de quo dubitari nō d3. nā est

6 tex. in. l. iij. C. eo. ti. † Hinc vero sumpta occasione tractari p̄ot q̄ tractat Jas. in. d. l. j. ff. e. vtrū app. heredis q̄tineatur bo. pos. vr̄ autem prima facie dōm q̄ heredis appellatio non extendat' ad bo. pos. nā certum est pretoꝛio edicto neminem fieri heredez posse, s̄z bo. pos. vt in. §. quos autem inst. de bo. pos. ex quo sequi tur q̄ diuersuz qd est heres a bo. pos. Scdo q̄firmat', nā in oi bus ferme iuribus in quibus bo. pos. per v̄bum heredis signat' non simpl'r heres dr̄. Sed per aliquam notam similitudinis vel improprietatis significatur. dr̄ enim loco heredis aut vice here dis seu velut heres aut quasi heres aut alio tali quodammodo vt apparet i. d. §. qs aūt insti. ō bo. pos. ⁊ l. j. ff. ō bo. pos. he. pe. ⁊ l. ij. ff. de bo. pos. ⁊ l. cuz emancipatus. de bo. pos. q̄tra. q̄ iura ⁊ citat

citat,⁊ ponderat Jas.in.d.l.j.ff.eo.ti.⁊ quidẽ vt ipse gloriat᷑ vltra oẽs que tñ ponderationes.⁊.ll.⁊ mihi vnicuiq₃ modo prios apices iuris attigerit credo in promptu semper fuisse. Ex diuerso aũt q̄.s.heredis appel.ẽt bo.pos.ex proprietate vocabuli veniat. Primo ꝓbare vr̃ legislator in.l.hereditatis.ff.de ver.sig. vbi verbo hereditatis contineri bo.pos.dr̃, verbo aũt ꝯtineri ꝺ monstrat vt no.Jas.ex mente Bar.in legibus per eũ adductis propria sigñatio.p̄terea vt ipse Bar.inquit in rub.ff.so.matr.⁊ alijs locis q̄ sigñat᷑ p ꝟbũ gñis ꝓprie sigñat᷑.vt.l.semp in gñalibus.ff.ꝺ re.iu.facit tex.in.l.heredis appel.de ꝟ.sig.vbi app. heredis oĩs successor intelligit᷑ l₃ nõ sit expressũ₃ p q̄ iura manifeste probari vr̃ appel.heredis ⁊ bo.pos.sigñari,ꝯnimo ẽt quẽcũq₃ aliũ successorẽ. Uer₃ l₃ primo aspectu probare hoc ipsum videat᷑ ille tex.tñ aliũ veriorẽ sensum capit non vt principaliter illud decidat q̄ cuiusq₃ gñis successores veniãt heredis ap.hoc est siue sint heredes siue bo.pos.aut alterius gñis successores,s₃ qꝺ nõ solũ primi successores veniunt s₃ ẽt sequẽtes pp illã iuris regulã heres heredis ⁊c.qui intellectus ꝑspicue ꝓbat᷑ in.l.heredis appel.de ver.sig. Scꝺo eadẽ ꝯclo optime vr̃ ꝓbari in.l.in ꝯdi.§.si patronus.ff.de ꝯdi.et demon.vbi illa conditio si patronus heres non erit non verificatur eo existente bo.pos. Ex q̊ sequitur q̄ cõtrarium verificatur.s.illũ heredẽ esse. Tertio adducit᷑ d.l.ij.ff.de bo.pos.vbi dr̃ quod in omnibus bo.pos.p herede accipitur si in oĩbus.ergo equiparatiõe ibi facta p regulã appel.heredis ẽt bo.pos.intelligi d₃ p ea q̄ tradit bar.in.l.marcellus.in.j.col.ff.ad treb. Adducunt᷑ ẽt alia iura in qb⁹ late apparet heredis nomen etia₃ ad bo.pos.extendi vt est tex.in.l.fi. C.qui admitti.ibi amplectende hereditatis ⁊c.⁊.l.j.C.vñ liber. ibi heredes ⁊c.⁊.l.item veniunt.§.l₃ aũt.ff.de pet.here.⁊.l.j.§. bonoꝝ.ff.ad treb. Ergo tandẽ quid in hoc arti.videat᷑ dꝺm videamus. Certe Jas.predictis dubium hũc arti esse ⁊ male examinatũ ab alijs audet iactare,qui tñ nisi prorsus desipio nõ nisi ꝯfuse ⁊ iurecon.illũ tractat in.d.l.j.ff.eo.vt neq₃ tande₃ qd ipse magis sentiat plane colligi possit cum dicat posset vtrãq₃ partẽ sustineri.in materia tamen odiosa inquit non esse tenendam illã opi.q̄ appel.heredis veniat bo.pos.

Itaq₃ quid nobis placeat dilucidi⁹ explicãdũ eit. Primo ergo.q.hãc nostrã in duas partes diuido,p̄ma est nũqd ꝓprie seu stricte accipiẽdo nomẽ heredis p illꝺ ex vocabuli sigñatione exaudiat᷑ bo.pos. Scꝺa est dato q̄ ex ꝓpria seu stricta sigñatione hoc nõ sit nũqd sit tñ p extẽsionẽ siue eq̄parationẽ factã ex regula.d.l.ij.ita vt qꝺcũq₃ statutũ loquẽs de hr̃de porrigat᷑ ad bo.poss.ẽt in exorbitãtibus aut

7 correctorijs.† Quo ad p̄mã q dixerit ex proprietate ꝯtineri sub noie heredis ẽt bo.pos.min⁹ temere dixerit.na₃ q̄ sit dr̃ia apparet abũde p.d.iura in qb⁹ euidẽter apparet eos vice hr̃dum esse siue loco hr̃dũ aut q̄si hr̃des,ergo non ꝓprie hr̃des. Neq₃ ob.q̄ appellat᷑ hr̃ditas q bo.pos.dici debuit,vt in.d.l.fi.C.q admitti.nã vereor ne ibi ꝟbũ hr̃ditatis al̾r sumat᷑ q̄₃ p noie iuris. imo potius ꝓ cõmoditate hr̃ditatis vt plerũq₃ sumit᷑,⁊ al̾s ego adnotaui.nã i.d.§.bonoꝝ.ff.ad tre.ꝓ eodẽ accipi vr̃ idẽ verbu₃ hr̃ditas,nõ.n.q bo.pos.est hereditatẽ restituit nec ipsa₃ bono. pos.qdẽ s₃ ꝯmodũ potius vel hereditatis vel bo.pos.vt in.l.q̄₃nis.§.j.ff.ad tre.nam vel heres vel bo pos.remanet q semel fuit neq₃ restituẽdo vel heredẽ,vl̾ bo.pos.fideicõmissariũ facit alioqn cõpeteret ei vel bo.pos her.petitio vel ciuilis q̄ tñ falsu₃ ẽ, vt in rub.⁊ nigro.ff.de fideicõ.her.pe.⁊ in toto tractatu.de pe. here.eodẽ mõ accipitur hoc verbũ hereditas in toto.d.titu.de pe.he.⁊ passim in plerisq₃ tã iuribus q̄₃ tractatibus diligẽs ac studiosus indagator poterit animaduertere.nõ obst.ẽt.d.l.ij.C. vñ libe.nã ibi fateor illud ꝟbum heres largo quodãmodo accipit᷑ ⁊ improprie pro bo.pos.ꝯsiderato potius effectu q̄₃ origine hoc.n.differt heres a bo.pos.q̄ alter iure ciuili,alter iure p̄torio succedit q̄₃tum ꝟo ad vtilitatẽ atq₃ effectu nullã video dr̃iã Neq₃ ob.ẽt quod dr̃ in.l.hereditatis.ff.de ver.sig.⁊ si q̄ alie sũt similes. Fator.n.quod accepta lata potestate vocabuli rõne potius cuiusdam similitudinis vel equiparationis quam significationis proprie dcm̃ est q̄ hereditatis appel.ẽt bo.pos.ꝯtinet᷑ ⁊ iꝺ plerũq₃ q̄ de herede dr̃ ⁊ ad bo.pos.extendi solet rõe vt dixi exequationis inspecto vtriusq₃ effectu vt in.d.§.bonoꝝ.⁊.d.

8 l.itẽ veniunt.§.l₃ cũ alijs vul.† Ex qbus facile ⁊ alia.q.determinari põt nũquid.s.si in statuto mẽtio aliqua de hr̃de fiat trahat᷑ ad bo.pos.ẽt vt teris docto.vtar in exorbitãtibus a iur̃ cõi aut in correctorijs nõ audacter dicerẽ in materia q̄₃tũ vis odiosa tale statutũ debere extẽdi vel satis dici ipo iure extẽsu₃ eẽ extẽsione passiua pp.d.iuris regulam hereditatis appel.⁊c.⁊ pp

oĩmodã eq̄parationẽ inuicẽ factã,vt in.d.l.ij.q̄ in oĩbus casib⁹ loquit᷑. Neq₃ ob.q̄ statuta sint stricte ⁊ ꝓprie interpretãda na₃ ⁊ si hoc milies fateor q̄ tñ praue meo iudicio atq₃ nimis late receptu est vt latius in adnotationibus scripsi,tñ ex intẽtiõe doc. dico hoc dcm̃ nõ ꝓcedere qñ plura sunt inuicẽ p regulã eq̄parata,⁊ hoc est pp dcm̃ est here.appellatione ⁊ bo.pos.ꝯtineri nõ s.ex ꝓprietate qcq̄d dicãt doc. Bar.de illo verbo ꝯtineri q̄ nõ sunt semp vere,s₃ per extensione₃ ex idẽtitate rõnis atq₃ effect⁹ ex quo dr̃ potius statutũ p.ll.veteres extendi q̄₃ p nos. Alioqn stricti iuris teris ꝯsideratis alio mõ heres alio bo.pos.dr̃ ꝯsiderata vero efficacia heres ⁊ bo.pos.nõ differũt ⁊ ob eã cãm cu₃ in iure ciuili res ipsa ⁊ effectus potius sit ꝯsiderãdus q̄₃ ꝟboꝝ subtilitas, vt in bona.l.iij.§.ꝯditio.ff.de adimi.leg.cum ꝯcord. ibi positis in gl.verissimũ puto heredis appellatiõe vbiq₃ ⁊ bo. pos.ꝯprehẽdi. Fateor tñ nullo mõ hoc ꝓbari in.d.l.in ꝯditionibus.§.si p̄ronus.nam multi conant᷑ rñdere illi textui,sed nullus hactenus multũ bñ nisi fallor q̄₃ q̄₃ nouissime gloriet᷑ Ja.verã solu.cogitasse q̄₃tũ ad illũ.§.ꝑtinet q̄si vero aliqd vel boni vel noui dixerit. Ait.n.ille q̄ ibi illa ꝟba si heres p̄ronus non erit iꝺ dicunt᷑ verificari eo existẽte bo.pos.q̄r.s.al̾r intelligi non poterãt,cũ.n.p̄ronus ibi a liberto esset p̄teritus,neq₃ iure ciuili quouis mõ iuuaret᷑ vt posset esse heres, merito illa verba si p̄ronus hr̃s nõ erit itelligi debẽt eo.s.mõ quo p̄nt hoc est si nõerit bos. pos.ad hoc vt ꝯditio seruet naturã sua₃ q̄ est vt hẽat se ad esse. ⁊ nõ eẽ. Hec est Jas.sol.q̄₃tũ ad.d.§. Uer₃ q̄ ipse adeo se vltra oẽs gloriat᷑ inuenisse multo añ illũ vt arbitror cogitauit atq₃ scripsit Soci.noster in.d.l.j.§.bonoꝝ ad treb.vbi eade₃ solutio ad literã legitur. Attñ,⁊ quod in primis Soci.noster.⁊ q̄ deinde Jãs.cogitauerũt nimis pulchrũ eẽt ⁊ ꝯmẽdabile si falsissimum nõ eẽt,libere.n.loqui liceat mihi si vera loquor.nã q̄ magis mi

9 ror,⁊ p̄sertī₃ in Soc.† nr̃o q diligẽs inspector textuum fuit, hec solutio est ꝯ illummet tex.in.d.§.si p̄ronus.vbi apparet q̄ p̄ronus nõ erat p̄teritus,vt ipsi dicunt,sed institutus pp quod satis constat ipsum potuisse iure ciuili heredem esse, ⁊ ideo in ꝓpria sua significatione poterat ꝯditio illa verificari q̄ res clare ibi ꝓbari vr̃ per illa postrema ꝟba non d₃ coheres p̄roni.⁊c. Per q̄ apparet cu₃ ille institutus coheres p̄roni appellet᷑ initio ⁊ patronũ ipm institutũ fuisse,nisi qs forte dixerit destruẽdo illũ tex. q̄ ibi ille ideo coheres p̄roni appellat᷑,q̄r iã parte a p̄rono occupata factus est coheres qꝺ nõ puto sustineri. na₃ ꝓprie dici ille coheres p̄t ille q diuerso iure hereditatẽ possideat,⁊ iꝺ inter tales iuri accrescẽdo non est locus qñeadmodu₃ inter coheredes vt in bona.l.s₃ cũ p̄rono.ff.de bo.pos. S₃ ⁊ alia rõe apparet᷑ p̄t q̄ ibi fuerit institutus p̄ronus.nã cũ ille.§.si p̄ronus sit ꝯtinuatus eũdẽ casu₃ seruat,q ponit᷑ in supradictis,⁊ in inferiorib⁹.§.i qbus non est dubiũ presupponi instõnẽ factã. Igit᷑ videamus si solutio Are.bona est,sed nõ dubito esse falsam,vt not.do.Jas. post Soc.nr̃m.pp que verius puto q̄.s.in d.§.si p̄ronus poti⁹ sit ꝯsiderandus effectus ꝯdõnis q̄₃ ipsa ꝯditio quo casu nõ desiderat᷑ implemẽtũ ꝯditionis vel defectus ꝯtingere in forma specifica,q̄ res ita declarat᷑.si qs.n.a me q̄rat q̄ de cã ille heres institut⁹ fuerit grauat⁹ illis legatis sub ꝯdõne si p̄ronus heres nõ ess₃. Ego certe rñderẽ nõ ob aliã nisi q̄r si heres eẽt p̄ronus ille q esset grauatus tãto minus capet,⁊ idcirco eo casu eũ grauare noluit testator cũ minus accipiat,q̄ cã locũ h₃,siue sit heres p̄ronus siue bo.pos.aut etiã alio quouis mõ occupare hereditatis partẽ potuiss₃,nã vtroq₃ casu pariter min⁹ accipet ille q grauatus fuit ergo nõ vr̃ testator eũ grauare voluisse,qñ exp̄ssim p eã ꝯditionẽ videat᷑ cauisse,vt ita demũ cẽseret᷑ grauat⁹ si tota hr̃ditas ad eũ effectũ eẽt p̄uẽtura. Itaq₃ nõ obstat q̄ ꝯditiones debeãt impleri in forma specifica,q̄r illꝺ est ver₃ qñ nõ sit ꝯsideratus effect⁹ alioqn nihil refert qd ex eq̄pollẽtib⁹ fiat facit vul.l. mulier.ff.ad treb.facit.l.si mr̃.C.de insti.⁊ substi.⁊.l.mater.C.ꝺ inof.test.⁊.l.iiij.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.⁊.l.is q in p̄tãte.§.fi.ff.de leg. prestã.⁊ q̄ no.Bar.in.d.§.⁊ quid si tantum.

10 Uer₃ † restat vt rñdeamus ad.d.§.bonoꝝ ex quo colligunt q̄ ex ꝓprietate ẽt ꝟbi,appl̾one heredis ẽt bo po.cõtinet᷑. Sed ad hoc rñdent qdam illum tex.intelligendo ⁊ adducẽdo,vt prorsus ꝯ̃rium probet. Aiunt.n.q̄ ibi idcirco p nomẽ heredis bo.pos.exaudit᷑ q̄r.s.illud p iurecõs.extẽsum fuit in.d. l.q̄₃nis.eo.ti.opus igit᷑ fuit certa extẽsione,nõ aũt ipsa p̄tãte ꝟboꝝ senatusc.illud ꝓcessit. Clare.n.vr̃ hoc ꝓbari in.d.l.q̄₃nis. vbi talis extẽsio dictoꝝ verboꝝ exp̄ssim vr̃ fieri. S₃ parcat illi mihi q ita illũ tex.neglexerint vt potius legisse q̄₃ intellexisse dici possint. ibi.n.hoc est in.d.l.q̄₃uis sit extensio non de herede ad bo.pos.simpl̾r,sed de herede ad heredem heredis siue ad

bo. pos. heredis cũ alias senatusc. de herede tm̃ instituto loqret gnimo nõ solũ extendit ad bo. pos. ipsius grauati, ve⁊ ẽt vt dixi ad ipsum heredẽ, s⁊ ⁊ quẽcũq₃ aliũ successorẽ q in omne ius istituti defuncti aliqua via succederet, vt puta pr̃ vel dñs vt ibidez plusq₃ manifeste apparere põt. Ideoq₃ Raph. cu. ⁊ alij mod q eũ circa illũ intellectũ sunt secuti q₃ lõgissime decepti sunt. dõm ergo est q ideo verba senatusc. loquẽtia de here de vigent, ⁊ in bo. pos. non ex vi ⁊ ppria significatione vocabulo⁊. s⁊ rõe similitudinis atq₃ oĩmode eqparatiõis facte de herede ⁊ bo pos. Et sic gsiderato effectu q magis q₃ vbo⁊ subtilitas d⁊ in legib⁹ attẽdi vt sunt iura vulgaria. ¶ Sed circa pdicta dubitari potest nunqd si statuto caueat̃ de bo. pos. extendi illud possit ad eu⁊ q iure. ciuili sit hr̃s sup quo maior dubitatio esse põt. non. n. sicut heredis appellatio ita lata est vt gtineat bo. pos. ita e⁊ gperit̃, vt appellatione bo. pos. veniat ipse heres vt facile põt p. ll. constare. Itaq₃ dõm est nullo modo disponi de herede quod dispositũ sit in bo. pos. nisi de mẽte statuẽtiũ appareret ex eiusdem rõnis tenore, q̃ res euidẽtissime gstare deberet, aliogn parũ esset verisimile statutũ spãliter loquẽs de bo. pos. velle se extendi ad heredẽ, facit q. s. dcm̃ est de substõne que ẽt ad primã instõnem ex paritate rõnis nõ aũt ex significatiõe vocabuli porrigit̃ vt in.

11 l. si qs mihi bona. in fi. de acquir. here. ¶ †Quarto gñr querit̃ qñ verificant̃ illa verba si heres nõ erit ⁊ gde⁊, vt ⁊ mihi vr̃ altero de duob. mod. pcipaliter ac regulr̃, vel q⁊ nolit vel q⁊ nõ possit, ergo vtrũq₃ examinãdũ est. Quero igit̃ primo qñ dicat̃ nolle qs adire. Pone. n. institutũ hodie nolle. nũqd q̃si versificata cõditione substitutus admittat̃. Sed nemo dixerit verificatã gdõnẽ, tũc. n. ve⁊ est nolle eũ heredẽ esse qñ incõmutabiliter erit verũ illũ nolle ẽt in futu⁊ grere hr̃ditatẽ. ar. l. centesimus. ff. de v. obli. ⁊ hoc est q d⁊ in. l. q₃diu. ff. de acq. her. ergo nolle hr̃ditatẽ in pposito verificat̃ repudiatione postq₃ statiz locus substõni fit quod videndum est, non hoc indistincte sit verum.

Sub qua. q. duo sunt examinanda. Primũ si ponam⁹ minorẽ repudiasse quo casu põt restitui an interim loc⁹ substituto non fiat, quasi non sit incommutabiliter verum eũ heredẽ nõ fore. Contraria autem sñia recipitur. Nam illa verba si heres non erit, vt ait Bar. intelligunt̃. de iure cõi nõ de iur̃ spãli, vt. l. iij. ff. de fideic. lib. Facit. l. ⁊ si sine. §. sed q papi. de mino. Adde q hic q semel recusauit nõ est quouis pacto futurus hr̃s si possit restitui, nõ. n. restõ quẽ facit heredẽ, vt. d. §. sed q papi. Sed vtiles dũtaxat p eã actiones transferuntur, ex quo apparet illud incõmutabiliter ve⁊ esse illũ sc⁊ hr̃dẽ nõ fore ⁊ hãc verã huius dicti rõnẽ esse arbitror potiusq₃ supiorẽ quã Bar. approbauit. ¶ Scdõ dubiũ est an ex bñficio. l. fi. C. d iure deli. substitut⁹ excludat̃, i. q. q. Soci. nr̃ elegãter aiaduertit, qm̃ illd bñficiũ dat̃ suis dũtaxat ispiciẽdũ prio eẽ an suitas p dationẽ vul. substituti tollat̃, nã si tollit̃ expeditus est intellectus. d. l. fi. q. s. bñfi substitutũ illd bñficiũ nõ gcedit̃ cũ tm̃ ei det̃ q su⁹ est, suus aũt nõ est cui qs vulgariter est substitut⁹ expsse vt dicũt, pcedere igit̃ possz. q. in vulgariter substituto tacite, quo casu suitas nõ tollit̃, vt cõiter pbãt. si vo vt nonnulli volũt illd idistincte verũ est q suitas p vulgarẽ nõ tollat̃, tũc ⁊ indistincte pcedit. q. Ego vo q₃q₃ principalia bñficia ipi pricipes interpretari soleãt vt in. l. ex facto. ff. eod. tit. si tñ hac de re gsulerer, nũqd dato substituto vulgari ipsi filio, pstat i tm̃ illd ei debeat bñficiũ posita maxie va illa gclone q p vulg. suitas tollat̃, rñderẽ intrepide prestari debere neq₃ illd obesse filijs q substitutos acceperit, non. n. quo magis ius filio⁊ diminuat pruidet sibi d substituto pr̃, s⁊ quo magis pspectũ sibi sit in oẽm euẽtũ, ⁊ quẽadmodũ ex pretoris bñficio, quo ius abstinendi gsequunt̃ nihil habere incommodi dñt, vt. l. filius qui patri. ff. eo. ti. ẽt per illam facultatem sibi datam a testatore suo arbitrio hereditatẽ adeũdi q₃ per dationem substituti vulg. nanciscit̃ filius non d⁊ ei noceri. Neq₃ ob. q illd bñficium dat̃ suis, vt ex verbis apparet. nã non putarem incongruũ exponere suis. i. illis qui considerata ipsa. l. sunt sui, l⁊ non forsan inspecta testatoris dispositione q̃ arbitriũ adeundi sunt adepti.

12 ¶ †Facit p hoc. l. iam dubitari. ff. de her. insti. vbi sepius iureconsl. appellat suos illos q sub ea condit. sunt instituti si voluerit ⁊ tm̃ tales non sunt sui bm̃ cõem opi. cum per appositionem talis gditionis dicant tolli suitatem, sed de his oibus. J. suis locis commodius. Dõm igitur est simili modo atq₃ exponendum, suos. i. qui sui essent si illa gditione instituti non fuissent, ita in pposito loquit̃ illa. l. fi. de suis habito respectu ad legis dispositionem, q̃ inspecta oẽs sunt sui qui in potestate tenuerũt primum locũ atq₃ ob id ẽt sui dicunt̃ qui si substitutus nemo esset sui dicerent̃ alioquin si diceremus talez filiũ cui datus est substitutus excludi ab

illo beneficio debere diceremus ⁊ rõnem qua potissimum mot⁹ est imperator ad illud indulgendũ. Fuit. n. rõ q⁊ illi ad propriu⁊ patrimoniũ quodãmodo venire dicuntur, vt in. l. in suis cũ vul. de lib. ⁊ postb. facit text. l. j. §. largius. ff. de suc. edi. q̃ rõ locu⁊ ẽt b⁊ qñ datus est substitutus. Adde q ẽt in materna hereditate post repudiationem dat̃ ann⁹, vt in. l. filij. §. j. ff. ad tertul. b⁊ quo rñdã. tñ opi. qd Cy. ⁊ in emancipato locũ hr̃e voluit, vt refert ⁊ i⁊ Bal. in. d. l. fi. ergo multomagis in paterna. Si igit̃ ita est iam. q. proposita põt pcedere nõ obstante proxima gsideratione, ergo hanc. q. in duas diuido modo. Prima est nũquid post q₃ suus recusauit admittat̃ substitutus. Secũda est nunqd dato q admittat̃ possit tñ suus ex penitentia mutare volũtatem atq₃ auocare a substituto hereditatẽ ipsi iam qnesitam. Quantũ ad primã. q. Bar. ⁊ alij plerĩq₃ putant statim locũ fore substituto. nã cũ hic filius semel recusauit statim excludit̃ ergo locus substituto sit. Nec ob. q possit eũ penitere ⁊ adire. nam hoc est ex priuilegio spãli qd nõ est in gsideratione, vt. s. dictu⁊ est in minore. Sed aliqui ⁊riam sniam libentius probant per vulg. regulã q₃diu ⁊c. Sed hic institutus l⁊ recusauerit potest heres esse ⁊ ⁊c. Neq₃ ob. qd dr̃ de restitutione minoris que in consideratione non est ita vt non fiat interim locus substituto, q⁊ dr̃ia est inter beneficium illius. l. ⁊ restitutionem in integrum. Nam vt inquit Soci. noster non ita facile restituit̃ qs in integru⁊ vt facile illud bñficiũ gcedit̃. restõ. n. in integrũ non dat̃ nisi probet̃ lesus minor ad beneficium illius. l. indistincte gcedit̃.

13 †Ego vero aliam dr̃iam rõne assignarẽ. s. qd per restitutionem in integrũ non deficiet illa gditio si heres non erit, q⁊ l⁊ sit restitutus ve⁊ est tñ dicere eum heredem non esse, secus in casu. d. l. fi. nam tunc ex penitẽtia legis bñficio efficit̃ heres cum facere heredem pprium legis sit, vt vul. §. quos aũt. inst. de bo. pos. ⁊ ppterea nõ pt dici statim q recusauit incõmutabiliter ve⁊ illũ heredẽ nõ fore, ergo interim substitutus excludit̃, q̃ opi. satis gmode sustineri pt tñ alia superior longe magis mihi pl⁊. nã plenius vr̃ mihi bñficiũ restitutionis in inte. q₃ illius. l. fi. cum illud dez rebus ẽt non manẽtib⁹ in statu suo hoc vero nõ nisi in suo statu maneãt. neq₃ ob. q dicebat Soci. ve⁊ illd beneficiũ dari idistincte nõ quẽadmodũ restõ q̃ leso tm̃ gcedit̃ vt in. l. cũ ⁊ postea. §. si minor. cum ibi no. d⁊ iureiu. nã non puto ẽt posito hoc vero maius ppea eẽ beneficiu⁊. d. l. fi. nã cũ lesus qs nõ est recusando nõ existimo bñficiu⁊ eẽ posse illum penitere, imo vero beneficiu⁊ esset penitere non posse q₃q₃ ẽt in recuperãda hereditate nõ puto minorẽ ostẽdere dr̃e se lesum cũ ppea nulli generet̃, tũc. n. ostẽdere lesionẽ d⁊ cũ piudiciũ alteri gnaret piudiciũ. nõ. n. tũc facile restituit̃, ⁊ si interdum pbet̃ lesio, vt. l. q si minor. §. sceuola. de mino. ⁊ p h facit, q⁊ ⁊ postq₃ restitutus est aliqs ad adeundũ restitui iterum solet ad recusandum q non esset si prima restitutione probaret se lesum. Ergo gcludendũ potius vr̃ bm̃ Bart. post talem repudiationem non piudicari interim substituto quin possit adire quẽadmodũ nec litimo preiudicaret bm̃ gl. magis cõiter approbatã in. d. l. fi. pro q̃ pulchre facit. d. l. filij. §. j. ff. ad tert. Et si verum illud est q dicit Bal. de emãcipato, qd sc⁊ in eo ẽt tale beneficiũ locum habeat ad certum tempus. facit maxime. l. filius. ff. de acqui. here. vbi statim q ad se noluit filius pertinere hereditatem locum substituto facit.

14 Nunc †ad secundam dubitationem transeo. nam posita vera predicta opi. s. admittat̃ substitutus, quero nũ qd si postq₃ adiuit pnia ductus suus heres velit auocare ab eo hr̃ditatẽ deat audiri. gdã q nõ, mouent̃q₃ illa rõe q tũc demũ audit̃ suus heres cũ res est integra maneatq₃ in statu suo, sed hic iã nõ est integra cu⁊ substitut⁹ iã adierit ergo ⁊c. Rñdent tñ ad hoc gda⁊ q minime dicunt̃ res non manere in eodem statu pp hoc tm̃ q substitutus adierit. nã satis manent in statu suo cum non sint vẽdite aut alienate, vt ibidẽ in. d. l. fi. satis plane colligi vr̃. facit ẽt bonus tex. in. d. §. sceuola. Igit̃ qd nobis placeat ia⁊ videndu⁊ est, ⁊ certe p. d. §. sceuola. ⁊. d. l. fi. per quã quodã modo equiparat̃ illud beneficium restitutioni in integrũ dicerẽ satis dici posse rem esse integrã si negotia finita non sint vel aliqd tandẽ gestum p substitutu⁊ aut aliũ heredẽ vel successorẽ litimum quo poss⁊ aliquid preiudicij generari, vel ei q adijt vel his ad quos bona puenerunt, q̃ opi. non solum satis equa sed ẽt iuribus gsentaneũ vr̃. vnum restat tñ quantum ad illam. l. fi. que vr̃ contra. d. §. sceuola. nam in. d. l. fi. dr̃ quod minor restituitur ẽt re non integra, ⁊rium vero in. d. §. sceuola. hr̃ pluries ibide⁊ soldant̃. p gl. illã autem eligit Bar. q cũ sunt vendita bona a substituto, tũc nõ b⁊ locũ restitutio. vt. d. §. sceuola. si vero a creditoribus hereditarijs, secus per rõnem quam ipse ponit, mihi vo non

non displicet ꝙ in.d.§.sceuola.loquitur in minore extraneo i.d. l.fi.loquimur in minore suo. Quinto neq͂ illud cēseo pretermittēdū quid si seruus institutus repudiet an dn̄o p̄iudicet, sed aduerte nō ꝑprijs terminis me vti,non.n.in seruū cadit repudiatio,vt.l.legatū.ff.de leg.j.ꝛ.l.is pōt.cū gl.de acq.here.q̄rā igit̄ nūquid is possit nolle adire ēt dn̄o iubēte,de quo nemo dubitat casus.n.est in.l.cum proponas.C.de her.instit.ibi,potuit.n.ꝛc. hoc tn̄ oīno falsum vr̄ p.l.pe.C.de in.deli.vbi decidi vr̄ qd̄ seruus cogi potest per competentē iudicem,quo casu fuerit ꝯtemplatiōe dn̄i institutus. In hoc igit̄ articulo plures casus sunt distinguendi. Primo videndū nun seruus possit repudiare. Secundo si non potest an possit cōpelli adire. Tertio dato ꝙ possit compelli a quo possit. Quarto nunquid ea ꝯpulsio sit inanis eo proteruiente vsq͂ ad omnem lanienā, ꝛ excarnificationem.

15 ¶ † Quo ad primū nō est dubitādū ꝙ repudiare nō possit, vt supradictum est modo ne alioquin melioris esset cōdōnis q̄ filius q nec olim patri repudiatione sua nocere poterat.vt.l.is q hrs.§.fi.de acqui.here.ꝛ ꝗnr,ne dominus deterioris esset ꝯdōnis quam pr̄ quod absurdum esset cū plus iuris dn̄s hēat p seruū q̄ pater p filiū.vel saltē tātundē iure antiquissimo inspecto. ¶ Quantū ad 2m nū.s.copellat̄ seruus rn̄dendum est cōpelli, vt.d.l.pe.quod vex puto,s.n.in re non mala parere dn̄o dꝫ qn immo,ꝛ si pareat in re mala,ꝛ mō non sit atrox.excusat̄ vt.l.ad ea que.ff.de reg.iu.cum vulga.mille.sequit̄ vt in proposito cogi possit quod intelligo vt subijciam.ꝟ. ¶ Quantū ad tertiū a quo s.cogatur,quidam putant ꝙ a iudice,vt.d.l.pe.alij qd̄ a dn̄o q eū in potestate habeat vitęq͂ necisq͂ ꝯditionem iure veteri vt.l. j.ꝛ.ij.ff.d his q sunt sui ꝛc.hodie ex iusta causa statuit in eū atq͂ aiaduertit,vt ibidem,igit̄ ex mēte Bar.in.d.l.pe.distinguēdū est,aut enī non est in contentione libertatis,ꝛ tunc a dn̄o,aut ꝯtenditur de statu iudicio liberali,ꝛ tunc a iudice, vt.d.l.pe.ego vero putarē etiam si non contendatur de libertate,posse tn̄ dn̄m in hoc maluerit iudicis officiū implorare, vt vel cogat adire vel

16 vt puniat pro arbitrio ipsius dn̄i.ar.l.iij.C.de pa.po. ¶ † Quo ad quartū q̄rit̄ si seruus hic q̄tū vel in iudice fuit vel in dn̄o coactus,ita tn̄ obstinatus obdurabat vt oē tormētū pateret̄, quonā mō succurrendū sit dn̄o. Et qdē nemo quē ego legerim ad hūc diē dubitauit quin preiudicet̄ dn̄o per.d.l.cū proponas,ſꝫ hoc plenius dispiciamus.nā quē finē expectabimus, vt sciamus an dn̄o preiudicetur necne.nā si ponamus hodie seruū nolle poterit tn̄ cras velle,ꝛ ita discurrendo deinceps,hac ergo rōe expectari dꝫ vsq͂ quo certum erit eū amplius velle non posse quod longe absurdum vr̄ ꝛ ꝯ.d.l.cum proponas simplr̄ dicētē p voluntatē serui statī fieri substituto locū,id circo Pau.de cas.quem sequit̄ Alex.in.d.l.cū ꝑponas.dicebat in casu eius.l.cū dr̄ posse seruū nolle adire nō ꝑpea induci repudiationē,neq͂ ēt adeo expectare substitutū debere,vt multo tp̄e in manu illi⁹ serui sit frustrari eū,ſꝫ impetrari posse a iudice p ip̄ꝫ substitutū vt statuatur ei terius.i.ipsi dn̄o,intra quē cogat seruū adir̄ quo lapso statī substō fiet loc⁹,ꝛ ita vt inquit reduci pt̄ ad practicā illā.l.iūcta.l.ꝯdin.de acq.he. Vex qd̄ hic intellect⁹ quo ad.l.illā cū ꝑponas.nō sit tolerabilis vel ex eo pt̄ apparere ꝙ in.d.l.de tali terio statuēdo nulla mētio apd̄ impatorē. quinimo simplr̄ dr̄ ꝙ simul atq͂ nolit adire seruus dn̄o iubēte fiat substōni locus, qd̄ vt dcm̄ est p̄ꝫ inciuile vr̄. Sed dicamus interī ita vex eē,vt dicit Pau.de ca. Stat igit̄ ꝯclusio ꝙ cū seruus alien⁹ institutus est ea xba si hrs nō erit intelligūt respectu psone ipsi⁹ serui si vr̄ dn̄m hrdē nō fecerit vel seipm̄ nō facere aūt heredē dn̄m pt̄ vel qꝛ nolit vel qꝛ nō possit,ꝙ āt nolit ꝯtingit si pseueret eousq͂ quo tp̄s ei a iudice ꝯstitutū ꝑtextu substituti labat̄. Ex quo euidēter appet in q̄rēda hrditate p seruū dn̄o noceri posse. Sꝫ ꝯ hoc facit p ar.l.is q hrs.§.fi.ff.d acqr.her.in fortioribus qdē terīs vbi filius repudiādo pr̄i nō nocet,ꝛ tn̄ tolerabili⁹ videret̄ vt p filiū pr̄i noceri possit q̄ dn̄o p seruū,hodie vero expressū est p filiū noceri nō posse patri,vt.l.fi.C.de bo.q lib. Dicet forsan ꝑ solu. huius ꝯrij aliqs ꝙ in.d.§.fi filius.vere in patris preiudiciū repudiare nō pōt,ſꝫ nec seru⁹ in p̄iudiciū dn̄i tn̄ si pseueret vterq͂ in ꝑteruitate nō adeundi,tūc demū statuet̄ ille terius a iudice, de quo Pau.de ca.ꝙ si.j.d.spaciū nō adeant tū ꝛ patri per filiū ꝛ dn̄o per seruū nocebit̄,ꝛ ita est intelligēda.d.l.cū ꝑponas

17 Vex hec sol.nō plꝫ quouis mō. † nā si hodie in aduentitia hereditate,quo casu dūtaxat vsufru.patri querit̄ filius recusando patri non preiudicat qn ipsemet pater p se adire possit, imo qd̄ fortius est nec in castrēsi hereditate preiudicat̄ patri vt.d.l.fi.§. simili quoq͂ modo.ergo multomagis qn̄ sibi patri totū q̄rit̄.ſꝫ ad hoc ēt rn̄det Bal.in.d.l.fi.ꝙ rō dr̄e illa esse pōt qd̄ in pfecticia hereditate pater potest iure patrio filiū cogere vt adeat, iō nō subuenit̄ ei alia.l.seu nouo remedio, nec.n.forte ꝯsiderauerāt.ll.tātā in filio ꝑteruitatē,vt ēt coactus nollet, facit ēt ar. l.serui.ff.de fur.ꝛ.l.filius tuus.C.de pat.po. at in bonis aduētitijs vel castrēsibus hāc ptātē pr̄ nō hꝫ vt eū cogere possit merito ergo opus fuit noua.ſ.ꝓuisione. Si igit̄ esset absens filius q esset in ptāte ꝛ patris ꝯtēplatione institutus vel furiosus, tūc ei ex equitate succurri deberet hꝫ terios.d.l.fi.hactenus Bal. q̄ tn̄ ad hoc in.d.l.fi. Verū qm̄ mihi hec mera mōstra vn̄r neq͂ se cū satis ꝯstātia,vt clarius inferius disputabo suo loco, iō vt huius articuli veritas detegat̄ sigillarī de singulis dispiciēdū est. ¶ Et primū de seruo,ꝓculdubio existimo illū in dn̄i p̄iudicium repudiare nō posse p ea q dicta sunt. nō.n.repudiatio in seruilē psonā cadere posse arbitror cū nō solū facti, ſꝫ ēt iuris sit. Si vero queramus an simplici sua ꝛ nuda volūtate sine pseuerātia volūtatis preiudicari possit dn̄o. Ego ita vt equitas suadere vr̄ distinguerē,aut hic seruus ꝯtēplatione dn̄i institutus est,ꝛ tunc neq͂ ex tali pseuerātia nocebit dn̄o,sicut nec patri fili⁹, vt in.d. l.fi.facit ꝑ hoc.d.l.pe.C.de iure deli.facit ꝛ volūtas defuncti q seruū illū solum ad nudū ministeriū acquirendi vocauit, vt dn̄s potius institutus dicat̄ q̄ seru⁹, vt.l.filiofa.ff.de don.cau.mor. ꝛ.l.filio.ff.de ꝯd.ꝛ demō.facit bona.l.liber hō.ibi,ſꝫ lꝫ ei ꝛc. Et in fi.ff.de acqr.rex.dō. At vero dicet aliquis quid igit̄ faciēdū seruo ipso obstinato atq͂ obdurato nolle adire cū ei⁹ voluntas

18 sit necessaria,vt in.l.seruo inuito.ff.ad treb. † Putarē ego isto casu qꝛ p pretorē aut cōpetētē iudicē cogi dꝫ nō considerari hāc tantam obstinationem aliqua.l.nā.ll.que dicunt seruū nolentē cogi posse non considerant ꝙ post coactionē ēt perseueret nolle. Probat hoc tex.in.l.j.§.j.ff.si quis omis.cau.test.vbi dn̄s dr̄ incidere in edictū si se iubente seruus nō adierit cū possit illum nolentē cogere ꝙ dcm̄ falsum ꝛ iniquū esset si ꝯsideret̄ talis ptinacia serui,qꝛ tunc dn̄s merito excusari posset. Adde ꝙ etiā in toto tit.ad treb.ꝯsiderat̄ coactio,nō aūt talis ēt extrema ptinacia,aut seruus institutus est sui ꝯtemplatione, ꝛ tūc dicerem ex simplici voluntate sua dn̄o preiudicari stante substituto, non qꝛ scꝫ ipse possit repudiare, sed qꝛ nolēdo adire verificat̄ ꝯditio si heres non erit neq͂ est in ꝯsideratione isto casu ꝙ dn̄s possꝫ illū cogere,de quo dn̄o testator nō cogitauit, ꝛ ideo statim deuoluta est hereditas substituto ꝑinde ac si iure repudiasset. Et hoc casu loq̄t̄.d.l.cū proponas,vt manifeste apparet ex errore testatoris qui putabat illū Julianū esse liberū. Aut dubiū est cuius ꝯtēplatione fcm̄ sit,ꝛ tunc aut putat testator liberū illū aut scit esse seruū primus casus nō versat̄ sub dubio hō casu aut in institutione facta est commemoratio,dn̄i,aut nō,primo casu eius cōtemplatione credit̄ institutus,vt.d.l.pe.ꝛ ibi no.C.de iu.delib. aut ipsi seruo simplr̄ relinquitur, ꝛ tunc variatur,quidam serui contemplatione,alij ꝯtemplatione dn̄i factum existimant.nota. hec in.l.fi.ff.de mor.cau.don.ꝛ.d.l.pe.vers.sinautem. nam ibi vr̄ innui quicquid dicat Alex.ꝙ ex sola mentione seruitutis videat̄ fcm̄ ꝯtēplatiōe dn̄i. At d hac.q.vide Alex. ꝛ alios quos ipse citat in.d.l.pe. Bar.ēt in.d.l.si filiofa. de mor.cau.don.ꝛ post eū Raph.cuma.ꝛ alios ibidē ꝛ in.d.l.fi q lex ad vltimum rn̄sum satis difficilis est.de qua re late adnotaui in adnotationibus meis. Si qs aūt q̄rat quid credendū in re dubia nūquid testator putauerit libex an sciuerit esse seruū. Rn̄det̄ errorē nō p̄sumi nisi adsit cā presumptionis.facit.l.cū de indebito.de ꝓba. Cōcludit̄ ergo ꝑ intellectu.d.l.cum proponas. ꝙ ibi nuda volūtas serui nolētis adire preiudicat dn̄o admittitur q͂ substitut⁹ nec expectat̄,vt dn̄s cogat, qꝛ ibi sui tm̄ non dn̄i ꝯtemplatione fuit institutus cū esset ignot⁹ testatori. Quāq̄ argutulus aliqs ꝯ hoc eandēmet legē adducet,propterea ꝙ ibi illud deciditur qn̄ testator illa verba si heres non erit retulit ad ius nō ad id quod ipse opinabatur, sed adhuc dico hoc non obstante predicta eē vera.nam ꝛ in eo quem testator scit esse seruum si ipsius contēplatiōe instituat,puta stante substituto simul ac seruus iussu dn̄i nolit adire dn̄o preiudicari atq͂ substitutū admitti neq͂ expectari,vt cogatur seruus,ꝛ tn̄ illa verba si heres non erit referūtur isto casu ad ius, ꝛ pro hac opi.facit voluntas testatoris que magis voluit consultum esse substituto q̄ dn̄o,sed magis seruo quā substituto.facit pulchre.d.l.si filio.de mor.cau.don.

19 ¶ † Sexto tractari ꝯsr̄ supest qd si dn̄s repudiat hrditatē delatā p seruū,verū substituto locū faciat,si hac. credim⁹ i.d.§.fi. dōm est dn̄m sine seruo repudiare nō posse q sine seruo non potest adire,vt ipse idē ꝓbat in.l.is pōt.ff.de acqr.hered.per d.l. alij vero multi ꝯrium putant,si enim dn̄s sine seruo bonox possessionem per seruum sibi delatam repudiat quam tn̄ sine seruo nō posset

agnoſcere,vt.l.j.§.ꝑ ſeruũ.ð ſucce.edicto.⁊.l.ſeruo inuito.ff.ad
treb.cur idẽ ⁊ in hereditate nõ ſit nõ vr̃ eſſe rõ.ſ.vt ſolus eã re-
pudiare poſſit lꝫ nõ poſſit adire. Neqꝫ ob.ꝙ inquiunt, in.d.re
gula is põt ⁊c.qꝛ non hꝫ locum,niſi cuꝫ nobis ex perſona noſtra
acquirimus,nõ aũt cum ꝑ alium nobis querendum eſt. ⁊ hanc
opi.quo ad hoc probat in.d.l.is poteſt.idem ipſemet Bar. mi
hi aũt hoc ẽt caſu vr̃ dici poſſe locum habere illam regulã,vt ſit
ſenſus illius regule quẽ verba oſtẽdunt illũ demũ repudiare qui
poſſꝫ adire,ſꝫ dñs põt adire,ergo repudiare,⁊ hoc eſt verũ,lꝫ ſo
lus adire nõ poſſit,verũ eſt tñ illũ poſſe adire,neqꝫ.n.per regu-
lã vitiat̃ ꝙ ſolus põt repudiare,ſꝫ nõ ſolus adire quẽadmodum
ſi diceremus ille põt eqtare q põt ire pedes nõ ſeqnit̃ ꝙ qꝛ in eq
tando equus neceſſarius eſt, ita etiam neceſſarius ſit vt eat pe-
des ꝙ ẽt in bo.poſ.ꝯtingit,nã ⁊ in bo. poſ.eadẽ dꝫ eſſe regula,
vt ille poſſit repudiare q agnoſcer̃,⁊ tñ ſine iudice repudiari pt̃,
agnoſci vero nõ,vt nemini eſt dubiũ.facit id qð no. gl.in.l.q cõ
demnare.ff.de re iudi In ꝓpoſito igit̃ verificat̃ ẽt in dño illa re
gula vt q põt adire poſſit repudiare.lꝫ nõ eo mõ neceſſe ei ſit re
pudiare quo adire.adde ꝙ dñs in acqrẽdo miniſterio serui vtit̃
neqꝫ aliqd iuris hꝫ circa repudia,vt.l.legatum.ff.ð leg.j. Neqꝫ
n.ita ꝯſiderat̃ miniſteriũ ſerui in repudiãdo ſicut in acqrendo h
n.ſeruoꝝ ꝓpriũ eſt vt acquirant non etiã vt ꝑdãt,nã ⁊ nobis in-
uitis poſſunt acquirere,vt inſti.per quas perſo.poſt princ.facit
l.fi.C.de acq.poſ.aliud vero eſt in filiofa.vt ſtatim dicã. Et pro
pterea dicere ſolitus ſum ꝙ nõ recte dr̃ hereditatẽ ſeruo deſe-
ri ſꝫ potius dño ꝑ ſeruũ,vt.d.§.ꝑ ſeruũ.de ſucce.edicto. aliũ in
filiofa.vt.l.ij.C.de repu.her.⁊.l.ſi qs mihi bona.§.ſed vtrũ.ff.de
acqui.her.⁊.§ pater ſcio ea.l.ſeruus.n.incapax iuris eſt. atqꝫ
20 idõ a iure incõſideratus. † Uerũ ꝯ hoc maxime vꝫ ſtare.d.l.le-
gatũ.ff.ð leg.j.vbi pſupponit̃ legatũ ſeruo deferri nõ dño ad ꝙ
tñ rñderi põt ꝙ illð verbũ ſeruo referat̃ potius ad illã dictioneꝫ
legatum q̃ꝫ ad illud participium delatũ,vt ſit ſenſus legatũ ſer-
uo,delatũ ⁊c.hoc eſt rẽ ſeruo legatã,q̃ delata eſt dño põt repu-
diare q̃ſi dicat ſi eſſꝫ legatũ nõ tñ delatũ nõ poſſꝫ repudiari. vel
ſi magis placet,dicito ꝙ delatũ dici põt ipſi ſeruo quodam lar-
go mõ reſpectu tñ facti ⁊ miniſterij quo vtit̃ ipſe seruus i acqui
rendo,ſed tñ re vera ⁊ quo ad effectũ iuris dꝫ legatum delatum
ipſi dño ꝑ ſeruũ quẽadmodũ dicimꝰ nõ illũ poſſidere ꝑ quẽ poſ
ſidemus,ſꝫ nos ꝑ illũ vt in.l.ꝙ meo.ff.de acq.here.igit̃ recte dꝫ
in.d.§.ꝑ ſeruũ.ꝙ ꝑ ſeruũ defert̃ dño bo.poſ.quaſi ſerui occaſio
ne. Adde quod ẽt ex definitione hoc ipſum põt apparere,nam
deferri hereditatẽ nihil eſt aliud q̃ꝫ poſſe illã illũ ꝯſeq cui defer
tur,vt.l.delata.ff.de ver.ſig.ſed ſeruꝰ eã ꝯſeq nõ põt,nã nec mo
mẽto ⁊c.ergo ⁊c.imo ita dño querit̃ ac ſi ipſe eſſꝫ inſtitutus, vt
in.l.plꝫ.de acq.⁊.l.acquirit̃.poſt prin.ff.de acqui.here. Ex qui-
bus idem cõcluderem in filio qñ ita eſſet filius inſtitutus vt tñ
eius miniſteriũ eſſꝫ deſideratũ,his igit̃ ſic ſtãtibus ꝙ ſolus dñs
poſſit repudiare.ꝙ verius eſt quicquid dicat Bar.querẽdum
eſt in ꝓpoſito nunqd ſi repudiet dñs ſeruo tñ preiudicare poſſit
ita vt locũ ſubſtituto faciat ꝙ verius eſt, nã cũ ſeruus nõ ſit in ꝯ
ſideratiõe apð leges,neqꝫ eſt in ꝯſideratiõe tale preiudiciũ, nã
nec recte preiudiciũ in ꝑſona ſerui ꝯſiderat̃ cũ habeat̃ pro mor-
tuo vt in.l.ꝙ attinet.ff.ð reg.iur.hinc eſt qð coꝝ ꝯditio peſſima
dꝫ neqꝫ quouis iure ꝯſiderabilis ẽt pretorio,vt in.l.j.ff.de iure ð
21 li.⁊ tñ pretor naturalẽ eqtatẽ reſpicere dr̃. † Septimo viden
duꝫ ẽ quid iuris in eo ſeruo qui duoꝝ cõis eſſet ſi iuſſu alterius
adeat alterius vero nõ adeat,qꝛ forſan repudiet ille alter dñs,
nun erit locus ſubſtituto an vero accreſcat ea portio iubenti vr̃
n.ꝙ ad ſubſtitutũ dẽat ꝑtineꝫ cũ ſeruꝰ cõis vicẽ duoꝝ ſuſtineat
vt.l.j.§.ſi ſeruꝰ.ff.ð ſtip.ſer.ſecus aũt ſi nõ expꝑſſim repudiet,tũc
n.vel ipſi poſtea manumiſſo q̃ri poterit vel nouo dño iubenti ſi
fuerit alienatus,vt eſt caſus in.l.ſeruus duoꝝ.cũ.l.ſeq.de acq.
here.que vera ſunt probanturqꝫ per caſum.l.fi.in prin.ff.eo.tit.
Octauo ẽt neceſſariũ eſt diſpicere qd in patre qui filiũ inſti-
tutũ hꝫ in pṫãte, pone.n.patrem repudiare an noceat filio, ita
vt ſubſtituto locus fiat. Bar.breuiter ⁊ alij quos ego legeriꝫ in
diſtincte putãt quouis iure ꝯſiderato nõ poſſe prẽꝫ filio preiudi
ciũ gñare repudiãdo ſiue de ꝓfectitia,ſiue de aduẽtitia heredi-
tate loquamur preſertiꝫ hodie, nã de hoc eſt caſus in.d.l.fi.de
bo.q̃ lib.facit.d.§.fi.in.d.l.is q heres. Hec tñ ita intellecta
vt ꝑ doc.intelligũt̃ nõ vñr ita plane procedere qð vt latiꝰ exa-
minet̃ ex coꝝ dictis plures ꝯcluſiones colligo. Prima ſit ꝙ iu
re.ff.qcqd q̃rebat filius q̃rebat patri. Scða ſit ꝙ eo nõ obſtan
te ꝙ ꝑ filiũ patri q̃reret̃ pater tñ ſine filio nõ repudiabat. Ter-
tia ꝙ hodie hoc ipm veꝝ eſt ẽt in ꝓfectitia. Quarta ꝙ in aduen
titia hodie qd iuris ſit explicat̃ in.d.l.fi. Sꝫ hec oĩa ventilanda
ſunt. Igit̃ quo ad primã ꝯcl.latius in adnotationibꝰ noſtris
⁊ in.l.cũ filio.ff.ð leg.j.ſcripſi nullo mõ putare me ꝓcedere iure
22 ff.illa regulã.ꝙ qcqd q̃rat filius patri querat.† adduxitqꝫ pro
hac opi.iura ⁊ ar.vt mihi vꝫ iure ſolubilia,nunc vero ſatis ſit ſi
his q̃ in ꝯriũ obijciunt̃ rñdeamus.adduci.n.primo illud ſolet ꝙ
hꝫ in.d.l.placet.de acqui.here.q̃ tñ in ꝯriuꝫ potius adduci poſ
ſet,vt ⁊ ibidẽ no. Bar.dr̃.n.ibi ꝙ quoties patri querit̃ ꝑ filiũ,
ita q̃rit̃ vt nec momẽto ⁊c. Ex quo innuit̃ ꝙ nõ ſemꝑ ꝑ filiuꝫ
patri queritur,atqꝫ ideo demiror Bar.q ſemꝑ ꝓ hac opi.illã.
l.adducit quã ipſe idẽ nõ ꝓbare fateri coactus eſt atqꝫ hoc ipm
euenit in.l.ꝙ nerua.ff.depo.q̃ ad illð ſemꝑ allegat̃ ꝙ lata culpa
equiparat̃ dolo,qð tñ ibi ẽt ex intẽtione Bar.qui eam adducit
nihil probat. Scðo adduci ſolet.l.j.ff.ſi qs a par.fue.manu.
q̃ eodẽ mõ nihil probat.imo egregie ex illa.l.fundat̃ ꝯria opi.i
eo ꝙ ibi dr̃ filiũfa.eius quod ſibi q̃reret emolumẽtũ patri q̃re-
re,preſupponit.n.filiũ ſibi q̃rere ꝙ falſum eſſet ſi totum q̃reret̃
patri cum nec momento ⁊c.caue autem dicit emolumentuꝫ pr̃i
q̃ri,emolumẽtũ.n.ꝓ vſufructu intelligit̃ ſeu ꝓ cõmoditate ꝓprie
tatis vt in.l.imperator.ff.ad treb. Tertio adducit̃ tex.inſti.ꝑ
quas perſo.vbi dr̃ ꝙ qcquid q̃rebat olim filius patri querebat
ſꝫ dici põt qð illud olim verificat̃ tpe antiquiore veluti.l.xij.ta.
aut illo ꝓximo quo poteſtas patria magis ꝯſiderabat̃ paulatiꝫ
n.ſemꝑ poſtmõ minuta fuit neqꝫ nouũ eſt per eam dictionẽ oliꝫ
intelligi.xij.tabu. vel eius antiquius media iuris prudentia,vt
paſſim in toto inſti.tractatu adnotari põt. Facit preterea quod
no.bar.i.l.j.ff.ð leg.j.⁊ q̃ ego alibi diligẽtiꝰ adnotaui. Quar
to adducit̃.l.ſi filiꝰ meus.ff.ſi qs om.cau.teſ.q̃ꝫ allegat Bar.in
l.j.C.q adm.vbi ſi filius ſit a mr̃e inſtitutus ⁊ pr̃ filij noĩe agno-
ſcat bo.poſ.omiſſa cau.teſti.ꝑinde in patrẽ dat̃ actio legatoꝝ
ac ſi ipſe eẽt inſtitutus ſꝫ hec ꝟba parũ ꝯcludũt nõ.n.ſequit̃ pr̃
tenet̃ ꝑinde ⁊c. Ergo ei ſolidũ acqrit̃ qñ ⁊ hodie in aduentitijs
ipſe pr̃ debeat actiones ſuſtinere ꝑinde ac ſi ipſe eẽt inſtitutus,
vt.d.l.fi.⁊ tñ ñ ſolidũ ei acqrit̃. Cõcludo igit̃ falſaꝫ oĩno eẽ hãc
regulã iure.ff.q̃ꝫ qcqd filiꝰ q̃rat patri q̃rat, nã ꝯriũ pluribus ſun
da.probaui tam in.d.l.cũ filio.q̃ꝫ in adnotationibꝰ noſtris.
23 Secunda ꝯcluſio fuit † qð pr̃ delatã hereditatẽ filio
recuſare nõ poterat ẽt qð ſibi ſolida eſſet q̃
rẽda tanq̃ꝫ ꝓfectitia. Sꝫ ꝯ hãc ꝯcl moueor pͥo qð cũ dñs in ꝑ
iudiciũ ſerui poſſit repudiare,vt.ſ.diximꝰ.⁊ eſt color opi. ergo
⁊ pr̃ dꝫ poſſe in ꝑiudiciũ filij,cũ ſeruꝰ ⁊ filiꝰ oliꝫ in q̃rẽdis eqpa-
rent̃,vt inſt.ꝑ q̃s ꝑſo.⁊ pͥertiꝫ in ꝓfectitia hꝛ̃ditate,⁊ ſi qd ſpãli
ter in filio ſeruaret̃,illð ẽt exprimi ſpãliter debebat,vt inſtit. qð
cũ eo.in prin.facit ꝓ hoc qꝛ nõ dici ꝑiudiciũ gñari filio, cui mã-
nẽti in pṫãte oĩno nihil q̃ri poterat,ꝙ aũt de pṫãte exeat non eſt
ꝯſiderabile hoc apð iurecõſultũ veluti caſus aduẽtitiꝰ vt in.l.iu
lia.ff.q ⁊ a q.ma.⁊ ferme in teris.l.iij.§.ſed vtruꝫ.ff.de mino.
Moueor ſcðo arg.vt mihi vr̃ efficaciſſimo, nã ſi pater q̃rẽdo
ſibi ꝑ filiũ,filio pt̃ ꝑiudicar̃,ergo multomagis repudiãdo ꝙ ita
declaro,firmiſſimũ eſt ꝙ eo iur̃, quo qcqd q̃rebat filius q̃rebat
patri,ita pater poterat filiũ ꝑuare q̃ſitis,vt ꝙ grauius interduꝫ
vꝫ,vel alteri filio applicare illa potuerit nõ ſolũ extraneo vt.d.
l.cum opꝫ.C.de bo.q̃ lib.ergo ſi in iam q̃ſitis preiudicabat mul
to facilius in q̃rẽdis debebat poſſe.ar.l.fi.C.ð acq.poſ. Ter
tio facit ꝙ oliꝫ filiꝰ ẽt in pr̃is ꝑiudiciũ poterat repudiare caſtrẽ
ſem here.⁊ tñ in ea aliqd iuris habebat pater ẽt viuẽs, vt ꝑ to-
tum.de caſt.pec.⁊ ſperare poterat quo caſu filius iure ſuo non
vteret̃,vt.l.ꝓponebat̃,⁊ ꝑ totũ.ff.ð caſt.pe. Neqꝫ ob.ꝙ in ꝯ
riũ adducit̃ tex.in.d.l.is q heres.§.fi.qꝛ ille text.potius ꝓ opi.
noſtra facit q̃ꝫ ꝯ dr̃.n.ibi ꝙ neqꝫ filius ſine pr̃e, neqꝫ pater ſine
filio repudiãdo alteri nocet vtriqꝫ aũt pñt repudiare,caſus er-
go ibi eſt ꝙ quis coꝝ ẽt ſeparatim repudiare põt,ſed repudiã-
do alter alteri nõ nocet. Dices tu,lꝫ quo pacto põt noceri filio,
24 cui nihil queri poterat hoc.n.eſt qð negaui mõ. † Quinimo
quarto faciunt pro hoc verba illius text. per que preſupponit.ſi
aduertas recte,⁊ patrem ⁊ filiũ ſeparatim poſſe repudiare,ſed
tñ alteri alteꝝ nõ nocere,imo hoc ipſuꝫ in fine dꝫ cũ dicit vtriqꝫ
n.ꝙ intelligere debemus ſeparatim,nam ꝯiunctim poſſe nulla
erat dubitatio. Facit quinto ꝙ hꝛ̃ in.l.ſeq.vbi dr̃ quod idem
eſt,ſi legitima hereditas filijs obueniat.verbuꝫ.n.obuenire ſeu
ꝑuenire intelligit̃ cũ effectu,vt.l.nomẽ.in fi.ff.de ver.ſig. Cõ
ſiderãdũ eſt preterea ꝙ non temere ſubiungit̃ in.d.l.ſeq.de lti-
ma hereditate q̃ſi ibi maior eſſet rõ dubitãdi,ꝑꝑ quam alterum
alteri preiudicari poſſe videret̃,nã ob eã cãm eſt dcm̃ de ltima
hꝛ̃ditate,qꝛ illa hereditas filio deferebat,⁊ ꝓculdubio ẽt illius
l.tpe ei q̃rebat̃,lꝫ patri ꝯcederet̃ adminiſtratio vel vſufructus
in vita ⁊ tñ eo non obſtante dicitur patri per filium ẽt illo caſu
preiudicari

preiudicari nō posse. ¶ Facit sexto τ.d.l.ij.C.de repu.her.vbi filio delatā her.pr̄i in eius fraudē repudiare non l3, q̄si si tollamus fraudē3 hoc est ipm dānum filij pater potuisset repudiare. ¶ Facit septimo τ illud qḋ hr̄ in.d.l.filio ff.de cōdit.τ demon. vbi pinde est ac si pr̄i legatū eē3 quoties ita legat̄ filio, vt pr̄is, ɔ̄templatione factū proponatur, ita igit̄ esse d3 in ipsa instōne eadē rōe,l3 ille text. loquatur in legatis,vt perinde sit ac si pr̄ ipse esset institutus,ideoq3 cū ipse per se aliquo casu adire poss3 multomagis indistincte poterit repudiare. ¶ Facit octauo q̄ ait Bal.τ pleriq3 pbāt.s. q̄ in pfectitiā here. q̄ patris ɔ̄téplatiōe p̄ filiū deferr̄ filio mortuo patri soli pmittit̄ facultas adeundi de quo inferius suo loco cōmodius tractabim⁹. ¶ Facit nono qḋ ait bar.i.d.§.fi.d.l.is q heres.q vult q̄ si fili⁹ emācipat⁹ adeat hereditatē pfectitiā oli3 sibi delatā.tenet̄ tn̄ illā patri restituer̄. ¶ Facit postremo.d.l.pe.C.de iure deli.vbi ēt liber hō alteri⁹ ɔ̄templatione institutus ei querit nō sibi quo casu esset dubie libertatis,p que oīa τ alia multa q̄ tediū est recēsere audaciter ɔ̄cludo profectitiā hereditatē solū pr̄e3 posse repudiare q̄n ad filiū nō possit ptinere.

25 ¶ † Tertia ɔ̄clu. fuit q̄ hodie illḋ idē i pfectitia custodiēdū est q̄ oli3 dicebāt obseruari cū p.d.l.fi C.de bo.q lib.in pfectitia nihil sit innouatū τ q̄ nō mutat̄ q̄re τc. vt l.sancimus.C.de test. siue igit̄ ver̄ sit q̄ pr̄ repudiare nō potuerit,vt dicūt doc. siue potuerit vt ego credo,videndū est nūqd predicta ɔ̄cl. sit vera,vc3 q̄ hodie nō dēat aliud decidi. Et p̄io vr̄ dōm q̄ nō p rōnē mō dictam,q̄ quod non mutatur non prohibet̄ stare,vt.d.l.sancimus.C.ḋ test. ¶ Adde q̄ tota hereditas patri querebat̄,ergo filius nō debebat esse in ɔ̄sideratione,τ sic patre repudiante non poterat.ppea q̄ri filio. ¶ Eē vr̄ q̄ etia3 in pfectitia aliqd sit mutatū.nā probat̄ p ar.in.d.§.simili quoq3 modo,nā queadmodū in castrēsi her.que tota filio q̄rit̄ si fili⁹ eā repudiet patri q̄rit̄ ita eē rōne eq̄litatis seruāde idem in pfectitia decidi deberet, vt l3 repudiet pater q̄ sibi solida quereret̄ tn̄ idē iuris filio tribui debeat,vt ad illum stati3 deuoluat̄. s3 tn̄ ɔ̄trium adhuc magis pl3,alia.n.rō est in patre alia in filio,nam q̄ patri p filiū querat̄ seu occasione filij magis iuri cōsentaneū est ēt quantū ad castrensia q̄ eē p patrē siue occasione pr̄is q̄ratur ipsi filio,vt ēt.i̇.dicā ad aliḋ propositū. ¶ Quarta ɔ̄clu. fuit q̄ in aduentitia exploratissimū est hodie qd iuris sit,puto igitur patre repudiāte minime noceri posse filio atq3 iḋ substitutu3 excludi filio admittēte hereditatē,quā ɔ̄cl.veluti verā in primis,ḋinde veluti cōiter approbata3 proculdubio procedere arbitror.

26 ¶ † Nono sequit̄ vt videamus quid eē,pone.n.filium institutū recusare nū patri preiudicet,ita vt admittat̄ substitutus an potius adhibit pater iuxta terios.d.l.fi.q̄ res primū distinctione diuidēda est,vtrū sc3 loquamur de iure antiquo vel nouo. ¶ Ite3 rursus de iure nouo distinguēde sunt hereditates,aut.n.est profectitia aut aduentitia aut castrensis.si igitur querimus de iure antiquo,quo casu ẜm doc.oīa patri querebant̄ preter castrēsia, τ tunc citra mētionē substituti hoc tm̄ inuenimus filij repudiationē patri nō nocere,vt.d.l.is q heres.§.fi.ff.de acqui.her. At querēdū modo esset si patri filius nō noceat q̄eadmodū ɔ̄sulat̄ ipsi patri volēti adire q̄n p se nō posset sine filio, ergo seq̄t̄ q̄ illi nocebit.dicet aliquis q̄ cogat illū adire iure patrie potestatis s3 pone filium paratum pati potius omnem crucē pone aufugere latitat̄ ne adeat quo pacto nō preiudicabit. Et ppterea putarem etiam iure illo antiquo aliquo remedio saltem extra ordinē succurri oportere ipsi patri l3 hic casus vel decisus non fuerit vt vr̄ innui in.d.l.fi.C.de bo.que lib.vel nos expressam decisionem nō habeamus,nā queadmodū furor pr̄is filio nō nocet qn ēt sine iussu adhibi,vt i.l.hr̄s.ff.ḋ acq.he.multomagis calliditas filij nō dēat patri nocere si qdē multominus d3 alteri⁹ malitia alteri nocere q̄ casus,vt i.l.nō iustā.C.ad tre.facit.l.j.C.ḋ insti.τ subst.iūcta.l.legatū.ḋ ɔ̄d.inser. Itē tolerabili⁹ est vt filio p patrē noceat̄ q̄ eē,faciūt p hoc τ ea q̄ proxime dicā. Cōcludo igit̄ ēt de iure antiquo ante dispositionē.d.l.fi.filio recusante succurri patri,vt vel ipse solus adire possit presertim in profectitia.

27 Restat igit̄ † nūc vt q̄ramus de iure nouo, τ p̄io in pfectitia,nunqd aliqd hodie sit immutatū posita illa opin.cōi p vera q̄ pr̄ oli3 filio recusante solus nō poss3 adire,nā in hoc variat̄,qdā.n.putant illā.l.fi.hodie locū habere τ in profectitia. Alij ẜ vt Bal.q putat isto casu patrē cogere debere filiū adire,nisi vel furiosus fili⁹ sit vel absens,quo casu patri ɔ̄sili oporteret,vt p se possit adire,sed hec opi.nō pl3 nā in p̄mis vr̄ absurdū min⁹ iuris hr̄e patrē in pfectitia q̄ in aduētitia,imo verōt in castrensi,vt.d.§.simili quoq3 mō. Scḋo q̄ si absente filio vel furioso succurrit̄ patri,τ sic pp casus ẜ multomagis pp malitiā si ponerem⁹ filiū obstinate recusare her. Tertio q̄ falsu3 est illud quo mouent̄ doc.ad hāc opi.dicūt.n.iḋ in pfectitia pr̄em posse cogere filiū adire.q̄ illū h3 in ptāte nō sic est in aduētitijs q̄ q̄tū ad illa nulla est ptās,τ iḋ pmittit̄ soli patri adire filio recusante,s3 hoc falsu3,q̄ nō nisi rōe ptātis q̄rit̄ vsuf.patri i aduētitijs atq3 administratiō.ptererea iā filio recusante nō pōt dici vlterius numero aduentitior̄ q̄n insolidū patri acqrenda deserāt̄ ergo pater deberet isto casu posse exercere patriam potestatem pp que puto melius esse ɔ̄fiteri dispositionē.d.l.fi.etiam in profectitia locū habere q̄n vt modo dicebā τ olim dictum remediu3 haberet locum. Igitur ɔ̄ñr rem principalem diffiniendo, puto etiam stante substituto si filius recuset pfectitiam patri nō preiudicari.

28 ¶ † Scḋo de aduētitia,τ de castrensi simul videamus nūqd dispositio.d.l.fi.locū habeat ēt stāte substituto. Bar.qui dē cui maior pars doc.assentit,putat ēt stāte substituto recusante filio admitti patrē. Mouet̄ p̄imo p.l.si paterfa.ff.de her.insti.vbi illa v̄ba si heres nō erit,interpretant̄ si nō erit sibi vl̄ nō fecerit aliū,s3 filius recusando facit aliū ergo τc. Sed hoc ar.l3 ab aliq̄bus defendat̄ vix est dignu3 spāli reprehensione q̄n apte nihil valeat,falsu3 est.n.q̄ dr̄ q̄ filius recusando faciat heredē3 patrē.aliḋ est.n.facere aliū heredē ministerio suo q̄ circa aditionē v̄sat̄,vt intelligit̄.d.l.pr̄fa.aliḋ q̄ recusando prestet occasionē vt alius efficiat̄ heres,hoc.n.casu pater p se heres efficit̄ cuius aditio reḡrit̄ nō p filiū. Alioq̄n seq̄ret̄ q̄ nūq̄ admitteret̄ substitut⁹ repudiatiōe istituti q̄n p eā repudiatiōnē faciat alios hr̄des.puta ɔ̄iūctū aut veniētē ab intestato qḋ tn̄ manifestū mēdaciū est Scḋo p hac opi.adducit̄.l.q̄diu.ff.de acqui.her.nā q̄diu est spes primi grad⁹ cessat substō,s3 hic est spes p̄mi gradus,q̄ recusatiōe filij apit̄ via patri q taq̄ in p̄io gradu succedit,ergo τc.quo solo ar.inq̄t Soci. nr̄ defendi cōe3 hāc opin.τ r̄nderi ad obiectū in ɔ̄tiū,s3 τ hoc ar. nihil facit si negemus esse spem primi grad⁹ recusante filio cū ex diuerso dici pt stati3 apiri viā substituto hoc.n.est qḋ querit̄ nunqd.s.sit spes primi gradus. Tertio adducit̄ quod vt ait Jas.ineuitabiliter facit,nā dr̄ in.d.§.simili quoq3 mō q̄ pater perinde admittit̄ ac si ipse eēt institutus,s3 si ipse esset institutus excluderet substitutū,ergo τc. S3 τ hoc ar.non solū non est ineuitabile,s3 pax stringit.nā si Jaso. vult illā.l.fi.loqui q̄n erat substitutus,τ tūc sine hac ēt inductione.q.esset expedita vc3 q̄ substitutus excludat̄,si vero patit̄, vt patit̄,qḋ ille tex.nō loquat̄ stāte substituto,tūc facile soluā ɔ̄tiū fatēdo.s.q̄ eo casu pinde adhibit pater,ac si staret substitutus, tunc non ita perinde esset τc. imo pater omnino excluderetur. ¶ Quarto adducit̄ q̄ testator credendus est voluisse concordare cū sciebat velle filio recusante ad patrē deuolui hereditate3. Sed ego soleo conuertere arg.dicendo q̄ potius presumit̄ vel le.l.ɔ̄cordare cū voluntate defuncti qui magis presumitur dilexisse substitutū q̄ patrē,vt.i̇.dicā,τ maxime si ponamus castrēse3 her.facit.l.pen. ibi,q̄ semp vestigia.C.ḋ neces.ser. ¶ Quinto adducit̄ q̄ ēt Soci.noster seq̄t̄.

29 † Ait.n.illḋ priuilegiu3 quo fit locus patri recusante filio inductum esse in compensationem eius q̄ ei de suo iure per nouas leges est diminutu3, quibus nō vt olim quicquid querit filius querit patri. Si igitur ponamus filium patre contradicente repudiare non d3 admitti substitutus ne quod in patris fauorem est inductum.vt.s.filius recusare possit redundet contra mentem disponentis potius in eius odium τ in fauorem alterius quod non est dicendum, nam sicut dicimus in posthumo qui rumpendo sibi locu3 facit,excluditq3 omnes gradus tametsi alioquin validos,q̄ scilicet facultas rumpendi in fauorem suum est concessa,vt.l.nam τ si.versi.rumpendo.ff.de iniu.ru. Ita in proposito si dispensatiue conceditur filio vt possit recusare in fauorem patris, vt ei solidum queri possit merito non d3 hec res contrarium operari, vt ipse excludatur, atq3 alius admittatur. ¶ Neq3 ob.inquiunt si quis dicat non valere hoc exemplum de posthumo ob id quod posthumus est eadem persona,τ que extinguit,τ que sibi locu3 facit, at in pposito sunt diuerse cum filius recusando extinguat, pater aute3 sit qui velit sibi locum fieri. nam hec differentia nullo modo tollit efficaciam,ar.vt clare p3,sed hanc Are. inductionem non multum placere sibi videtur innuere Jas. cur aute3 non placeat nō exprimit,apud me v̄o hoc ar.nihil probat,τ in primis q̄ dicūt dispēsatione pcedere in fauorem patris qḋ hodie filius possit repudiare,vt.s.fiat locus patri nō credo verum, nam vt dixi.s.tā olim q̄ hodie filius poterat repudiare in sui preiudiciu3 hoc solū de nouo inductu3 est hodie clara dispositione in patris fauorē qḋ filio repudiāte pater ipse solus adeat. neq3 hoc in ɔ̄pēsatione q̄ dicūt,vt mox ostēdā, nā τ circa castrense3 heredita-

tē illud seruat̄, vt pr̄ filio recusante sibi adire possit, vt. d. §. si ꝗ quoqꝫ mō. ⁊ tñ hoc nō pōt dici factū in ꝯpēsationē qñ in castrē si nihil iuris haberet pater ꝯsiderato pñti statu quēq̃ꝫ dici possit ꝙ lꝫ in castrēsi nō egeret pater aliqua ꝯpēsatione rōe castrēsis tñ egebat rōne aduentitie, vt ratiōe iuris in aduentitia diminuti ēt deberet cōpensari circa castrēseꝫ, sed tñ nō placet ꝙ fuerit illud beneficiū sibi datū in ꝯpensationem. Primo qꝛ hoc nō probat̄. l. Scdo, qꝛ non est verū dicere ꝙ ēt iure. ff. quicqd filius

30 ꝗreret ⁊c. vt. s̄. dixi. † Tertio qꝛ qꝺ hr̄ in. l. illa si fuit introductū tam pro filio q̃ꝫ pro patre, vt clare pꝫ, nā ⁊ filius patre recusante sine patris iussu adire pōt, item multa ibi ꝓ filio introducta sunt vt lꝫ animaduertere in tota. l. ergo nō fuit illud in compensatiōe qñ filius tali cōpensatione non egeret, ergo idē dici pōt ⁊ de patre, igit̄ in summa hoc arg. quouis mō formatū nō vrget, si. n. ita dicis ꝙ fauore cuiusdā introductū est nō dꝫ ꝯuerti in eius odiū, fatebor ꝑꝑ vulg. l. qꝺ fauore si sequeris, sed fauore patris est introductū, vt filius possit recusare, hoc nego, nā vt dixi olim poterat. Si dicas ꝙ saltē illud patris fauore est inductum, vt recusando aperiatur via patri, ⁊ hoc fatebor esse verꝫ qñ non eēt substitutus in medio, tūc. n. fauorabilis ea est dispositio, nā ⁊ fauorē defuncti ꝯtineret q decederet testatꝰ neqꝫ fieret ꝯ̄ eius volūtatē expressaꝫ vt fieret stāte substituto, vt inferius clare ꝓbabit̄.

¶ Sexto ꝯfirmabat Soci. noster hāc opin. in addi. suis, qꝛ qꝺ dr̄ in. d. l. fi. ꝙ filius possit repudiare nō est simplr̄ verꝫ, nā sicut olim non poterat, ita neqꝫ hodie. nec obst. d. l. fi. qꝛ filius iō pōt repudiare. qꝛ nō nocet patri, ⁊ ideo tolerat̄ repudiatio. ergo dispositio iuris antiq potius limitat̄ inquit ille q̃ꝫ tollat̄ vt. s. ita demū repudiare possit filius si pr̄i non noceat vel ob eā cāꝫ pōt qꝛ patri nō nocet. Sed hec vt dixi. s̄. nō ꝯcedo, nā ⁊ oliꝫ filius poterat repudiare nō nocendo patri, vt dixi, ⁊ in hoc ius nouū nihil drīe induxit, illud vero introductū est de nouo ꝙ hodie filio recusante succurrit̄ pr̄i certa illa dispositione. oliꝫ vero quō succurreret̄ nō est certū. credibile est tñ aliquo mō ēt oliꝫ succursuꝫ ee pr̄i ne frustra dictū sit filiū recusare posse, sed recusando pr̄i nō nocere, vt. d. §. fi. Postremo ꝓ hac opi. addit ideꝫ Soci. qꝺ dr̄ in. d. l. fi. nā vīr ibi quo ad repudiationē parificari filius, ⁊ pr̄, ſꝫ repudiāte pr̄e filiꝰ nō excludit̄ ꝑ substitutū, ergo idē eꝯ̄. ſꝫ hoc nō vꝫ. nā illi casus parificāt̄ nullo stāte substituto alioqn diuersa est rō drīe, nā pr̄e recusante nō ꝟificant̄ illa ꝟba directa in filiuꝫ si hr̄s non erit, secus vero est si repudiet filius. transeamus nunc ad ea que in contrariam sententiā magis, nisi fallor, vrgēt.

31 Plura igitur cōi opi. opponunt̄. † Primo in re dubia seruiendū est ꝟbis, vt. l. j. ff. ꝺ exer. cū si. Sꝫ ꝯsideratis ꝟbis substitutus dꝫ admitti, pꝫ qꝛ extitit illa ꝯditio si filius heres nō eēt. nā repudiatiōe sua verū est illū nō fore hr̄dē neqꝫ sibi, neqꝫ pr̄i, ꝙ nō sibi, clarū est, ꝙ nō alij adhuc nō dubito, nā pater ꝑ se fit heres nō ꝑ filiū, vt ibi dr̄ cū dicat̄ perinde pr̄ adire pt̄ ac si ipse esset institutus, ergo nō ex ꝑsona filij vel a filio, sed a seipso ⁊ per se ꝯsequit̄ here. Alioqn vt dixi sequeret̄ ꝙ coheres siue ꝯiunctus excluderet substitutū ⁊ qdē multomagis, nā si qs hñs substitutum ⁊ coheredeꝫ repudiet nō faceret verificari illa verba si heres non erit, qm̄ repudiādo faceret aliū heredē ipso iure ēt inuitū vt. l. j. cū vulg. ff. de acq. here. Dices tu ꝙ eo casu quo est substitutus cessat ius acres. ⁊ iō verificant̄ illa verba si heres non erit, ſꝫ tūc ergo dicā in ꝓposito ꝙ. s. qñ est substitutus cessat illa ptās adeūdi in pr̄e, ⁊ ita facit verificari illā ꝯdi. si heres nō erit, dicet aliꝰ ꝙ nō semꝑ verificata illa ꝯditione si heres nō erit sit locus substituto; vt apparet in posthumo q a ƀo gradu exheredatus rūpendo ꝑmū facit sibi locū, vt. d. l. naꝫ ⁊ si. ff. de iniust. rup. test. ⁊ tñ verificata est illa ꝯdi. in primo herede si heres non erit, sed certe drīa ē inter posthumū ⁊ patrē, nā posthumus rūpit vt sibi faciat locū iō cessat substitutio. At in casu nostro ꝑ repudiationeꝫ filij non fit quominus admittat̄ substitutus ſꝫ quo magis, nā tūc incipiūt verificari illa verba si hr̄s non erit, iō nō extinguit̄ substitutio. nō. n. reperit̄ ꝙ sequēs gradus ꝑ repudiationē primi istituti extinguat̄ vt reperit̄ in posthumo ꝑ id qꝺ sibi rūpēdo locū facit totū testm̄ rūpi atqꝫ ideo cū repudiāte filio sit pr̄ ⁊ sit substitutꝰ ꝓferri substitutus dꝫ, qꝛ. s. filius repudiādo nō ꝑ hoc extinguit gradū aut statiꝫ pr̄i acqrit, neqꝫ magis admitteret̄ vt in. l. posthu. ff. de lib. ⁊ posth. qꝺ tñ apte ē falsuꝫ, ꝯcludit̄ ḡ ex ꝑdictis ꝙ cū in dubio sit res stādū est ꝟbis qbꝰ ꝯsideratis locus erit substituto. si qs aūt dicat rē dubiā nō esse nescio quō id defendi possit cum super hoc tantoruꝫ virorum varie sunt opi.

¶ Secundo pro eadē ꝯclu. facit ꝙ in materia correctoria non solum non est facienda extensio sed facienda est restrictio, ſꝫ hic sumus in materia correctoria, ergo non extendamus. d. l. fi. vbi sit substitutus, ſꝫ ad hoc rñdēt aliq ꝙ cū. d. l. fi. loquat̄ simplr̄ dꝫ intelligi omni casu siue sit datus substitutus siue nō sit. vt. l. ꝺ ꝑtio. ff. de publi. ⁊ certe hoc arg. nihil facit. ideo non insisto.

32 ¶ † Tertio arguit̄ ꝑ. l. ij. C. ad or. nā coheres excludit pr̄eꝫ ergo fortiꝰ substitutū, ad hoc Soci. ⁊ Bulg. vt rñdeat ꝙ ille tex. hꝫ plures intellectus, ⁊ ꝙ verior est ille vcꝫ ꝙ ibi loquat̄ ꝺ filio mortuo añ aditā her. quo casu hereditas ad ascēdentes nō trāsmittit̄, neqꝫ pater ex ꝑsona sua poterit adire, lꝫ. n. filij repudiatio patri non possit ꝑiudicare tñ casus. i. ipsa mors pōt vt. j. dicetur, ⁊ ita intelligunt illū tex. Imo. ⁊ Mod. Soci. tñ nr̄ illꝺ amplius ꝯsiderat ꝙ ille text. loqtur ƀm ius antiquius, atqꝫ ideo in ea. l. ij. nō posset hr̄e locū dispositio. d. l. fi. vt admittat̄ pater excluso coherede, sed stāte priore intellectu q certe est verior. hec sol. Soci. nō solū supuacua est sed etiam falsa, cū ex ea ꝑsupponeret̄ quodāmō ꝙ hodie pater excluderet cohr̄dē filij mortuo filio, quod est falsum qñ bñficium. d. l. fi. non habeat locū si filiꝰ morit̄, ⁊ ideo posuit Soci. noster hāc so. si staret aliꝰ intellectꝰ.

¶ Quarto arguitur per. l. quidam testō. ff. ad tre. vbi ꝑ substitutū excluditur transmissio, vt post Raph. pōderat Ias. q tñ rñdet ꝙ ibi ad matrem deuenit illa hereditas, per translationem nō autem ꝑ substitutionē vt clare apparet in eo. tex. drīa aūt inter translationem ⁊ substitutioneꝫ multa est vt no. Bar. in. l. pater seuerinam. de ꝯdi. ⁊ demon. de drīa ēt translationis ⁊ substitutionis dicit se superius dixisse. Attñ si eius meminisset ꝙ superius dixerat, ac si probe aduertisset ad ea que dicit Bart. in. d. l. pater credo non ita soluisset hoc ꝯ̄riuꝫ. nam illa drīa quam ponit Bar. inter substi. ⁊ translat. non est in. d. l. quidā in testō, qñ drīa illa procedat eo casu quo pene causa esset facta translatio, quod ēt in illis terminis idem Ias. reprehendit.

33 ¶ † Quinto pro hac opi. adducit̄ quo Ultramō. nec immerito mouebant̄. nā ꝓuisio hoīs tollit ꝓuisionē legis, vt. l. cū ex filio. §. j. ff. de vul. ⁊ pup. sed pater vocatur a. l. substitutus a testatore ergo ⁊c. Aliqui soluūt ꝙ isto casu falsuꝫ est dicere vocari substitutū a testatore, vel qꝛ illa verba si heres non erit interpretantur vel aliū non fecerit heredem, vel ꝙ defunctus vr̄ voluisse ꝯcordare cum dispositione. l. sed vtrūqꝫ dcm̄ est falsum vt satis dixi superius. Et ideo hoc arg. satis validū est nā pater ex iudicio ꝺfuncti non venit neqꝫ quidem tacito quicquid alij dicant i. l. cū filio. ff. de leg. j. Moneor ꝑ. l. iij. §. hoc auteꝫ. ff. de leg. prest. ⁊. l. legatū. de adi. leg. ⁊. l. qui libertas. §. hec verba. ff. eo. ⁊. l. filiuꝫ. ff. de bo. lib. ⁊. l. j. §. non solum. vt in pos. leg.

¶ Sexto addi potest quoties quis iure spāli pōt admitti alter iure cōi, in dubio hic ꝑfert̄ q iure cōi nitit̄, ar. l. in cause, de mi. ⁊ ꝙ no. doc. in. l. cēturio, ſꝫ dicet aliqs ꝙ nos potius sumꝰ in casu claro q̃ꝫ in casu dubio ꝙ tñ est falsuꝫ si ꝯsciētiā tuam consulas.

¶ Septimo ꝓ hoc vltra alios ꝯsidero ꝙ pr̄ q ꝑ aliū est heres nō facit verificari in ꝑsona sua illā ꝯdōneꝫ si heres erit. vt. d. §. hec verba. ergo nō dꝫ facere vt falsificet̄ ꝯ̄ria si heres nō erit eodē mō ex ꝑsona sua, nūc ad ꝓpositū in casu. d. l. paterfa. non iō falsificat̄ illa ꝯditio si heres nō erit patre existēte herede per filiū, qꝛ in ꝑsona patris verificet̄, qꝛ verꝫ sit illū fuisse hr̄dē sed verificat̄ in ꝑsona filij, qꝛ lꝫ patrem effectu fecerit heredeꝫ, tñ ipse ꝺr heres fuisse noīe saltē, vt no. in. d. l. cū filio. At in casu. d. l. fi. filius q repudiauit nō fuit heres nec sibi nec patri, ergo, ex ꝑsona sua nō potuit falsificari illa ꝯtitio si hr̄s nō erit, ergo nec falsificat̄ ex ꝑsona patris qui scriptus nō fuit, vt. d. §. hec verba. ⁊ cui nō fuit habitus honor a testatore, vt. d. l. iij. §. hoc aūt. ff. de

34 leg. prestā. † Nō me preterit dicturos forsan aliquos q̊ ad hoc arg. ꝙ nō semꝑ vꝫ illa ꝯña ꝟificata sunt illa ꝟba si hr̄s nō erit, ergo admittit̄ substitutus vt multis casibus euenit. Sed certe cū nisi aliud euidēter appareat, vt dixi seruiēdū sit verbis si qs non ponat rōnē q̄re ēt verificatis verbis nō debeat admitti substitutus dico arg. omnino concludere.

¶ Octauo etiam vltra alios moueor, nā si ƀuo nolente adire ꝑiudicat̄ dño ⁊ substitutus admittit̄, vt in. l. cum proponas. C. de here. insti. ergo multomagis noceat̄ patri nolente filio adire q siue in aduentitia, siue in castrensi loquamur aliquid iuris hꝫ ꝙ in seruo non est. Dicet aliquis quod id quod dr̄ de filio est rōe cōpensationis iuris paterni quod per nouas leges diminutum fuit que rō cessat in seruo, ſꝫ nos hāc rōnē. s̄. reprobauimus. addo modo ꝓ clariore reprobatione, ꝙ cōpensatio dꝫ fieri aliqua de cā, vt nemo pōt negare, tūc q̄ro abs te nū illud ius quod circa acqsitionē diminutū est patri sit diminutū iure vl̄ iniuria hoc vltimū nō potes dicere qm̄ diceres ꝯ̄. d. l. cū opꝫ q̄ mera equitatis rōne nititur. si dicas iure factū, ergo necessaria nō est cōpesatio,

satio, dic igitur & illud & hoc ppria ratione esse sancitum, illud ne pr filio in quesitis ppria cā vel industria possit preiudicare, hoc ne filius prevaricacia sua dn̄ sibi non vult. qrere patri noceat. arg. eius q dr de. l. fusia canina. Preterea illa rō cōpensationis cessat in pfectitia, & tn̄ non cessat dispositio. d. l. fi. vt. §. cōclusum est. q si aliud putes vt inquit Pau. de ca. maximam turffam cōcedes.

Nono p hoc facit q illa vba si heres non erit vt putant doc. faciūt d necessario voluntariū, certe saltem hoc faciūt q ille q iure ciuili velit nolit foret hrs possit tn̄ recusando facere locū substituto, vt nemo dubitat. neq3 hoc ob aliud est q̄ ex volūtate dfuncti, ita in pposito lz filius alias nō possit in fraude pris recusare simplr loquēdo tn̄ ex volūtate testatoris dberet posse cū vt dixi p illa vba si heres non erit cōsequat liberū arbitriū recusandi et i fortioribus terminis vbi. s. qs ipso iure fitur⁹ ē hrs, sz dici ad h pōt q differētia ē iter casum & casum, nā qn̄ qs hrditatem patris recusat nulli pindicat. non sibi, cū ita velit arg. §. pterea. insti. de acti. non testatori q sibi in illū casum cōsulto puidit. non alij, vt clarum est, at in casu nostro secus est qn̄ in perniciem patris recusaret, sed hac ego solutione non sum contētus qn̄ scz vti dixi miles non est credendus testator cogitasse de patre, & presertim si castrensem here. ponamus.

35 **Decimo** † p hoc adduco, nā ius substitutiōis potēti⁹ ē iure patrie ptātis, ergo &c. q sit potēti⁹ pbo. nā p mortē filij vt oēs putāt excludit pr & substitutus admittitur ergo &c. si. n. ex iudicio testatoris veniret pr vt dictum ita veniet filio mortuo sicuti filio recusante, imo magis filio mortuo, vt minus luctuosa esset filij mors lucro admixto. ar. l. fi. C. d inst. subsi. facit. l. si isanti. C. d iur. delibe. lz ille tex. loquat in infante de quo. j. dicā. mirū et vr mibi q magis debeat admitti pr recusante filio q̄ qn̄ patit labi tps p negligentiā. de quo et. j. dicā p q̄ p cul illa dubitatiōe audeo in pposito ꝯ cōem ꝯcludere ne auctoritati tribuēdo vitati pindiciū faciā, q fecit i pposito alle. q hāc opi. in puncto iuris putat esse veriorē, tn̄ suadet non esse recedēdū a cōi q̄ rē alias & sepissime sum detestat⁹ si. n. pnitiosum non esset magis risu dignū esset q̄ illa detestatiōe, sz tn̄ ita est. Non aūt omittā q stante vera cōi opi. l. j miraz illā doc. cōiter pcedere cū nō esset psona substituta q̄ vosiliter debuit ex volūtate testātis excludere patrē. ar. bone. l. qdā in testa. ff. ad tre. pretor estimabit ex psona matris &c. faciūt & alie leges quas adducūt doc. lz ꝯ hanc litationē insurgit Ja. naz si inquit, pr admittitur tāq̄ si istitutus eēt & hac rōne excludit substitutū, vt. s. dcm̄ ē, ergo siue sit ꝯiuncta psona siue nō sit q̄ substituta est sp dz excludi cū. n. pr habeat p instituto in. j. gradu institut⁹ excludit quēlibz substitutū q̄tūuis ꝯiunctū. ergo &c. Verū hac ꝯsideratiōe non obstāte, puto et posita va cōi. opi. verā et oino eē eiusmodi limitationē & arg. quo mouet Jas. ita rūdet, vcz q id q dr q recusāte filio pinde hr pater ac si ipse esset institutus est verum qn̄ non esset talis persona substituta que patrē deberet ex psūptiōe excludere hoc est proprie limitare quā ꝯnalis conclusio restringit & sic queadmodū in casu excepto non pcedit cōis ꝯclusio ita nec ratio eius, vt in simili diceremus, naz si pater substituat filio vulgariter certe pupillaris ꝯtinet qz. s. psumēdus ē testator si cogitasset d pupillari q & illā fecisset, vt tradit bar. i. d. l. iā h iure q̄ res fauor pupilli ꝯtigit vt dicā suo loco, si qs igit isto casu pinde admitti substitutū ex pupillari, ac si expssim eēt vocatus et pupillariter credo ñ male diceret, & tn̄ certū ē q stāte mre i medio pupillaris nō hz locū, qz. s. leges tūc nō psumunt ꝯ mrem substitutionem esse omissam per obliuionē, sed cām matris, & ꝯsequēter isto casu limitat & dictū & ratio, & illud qd sequebat. s. q perinde esset ac si pupillarē expssisset, & ita est in proposito, possem & alia infinita exempla proponere que tediū est referre. igitur circa ppositū cū testator extraneū substituit filio recusante facilius credi pōt legis presumptione voluisse testator preferri patrem concordareq3 cum legis dispositione, & tūc pinde hr pater ac si esset institutus, & tūc et locū hz dispositio. d. l. fi. cū vero psona testatori ꝯiuncta substituta est, & tunc nec psumendus est testator voluisse patrē preferri, nec ꝯnr habebit locum. d. l. fi. nec erit perinde ac si ipse esset institutus. Propter que dicendum est supersti tiosam nimis fuisse Jas. considerationem alias nihil vnq̄ limitaret, cū ois limitatio sit ꝯ tenorē ipsoꝝ verborum siue generalitatē sed minus forsan sup friuolis. ¶ † Decimo considerandum est

36 qd si qs filiū quē instituit putabat sui iuris cū ve esset in ptāte. nūqd tūc filio repudiāte pr admittat, an vo substitutus qd magis plz, hāc. n. conclusionē & Ang. probat in. d. l. cum ppnas.

Undecimo illud discutiat qd si filius nō expssim repudiat, sz patit labi tps qd sibi statutum est vel a iudice vel a lege, non pater admittetur stante substituto, & hanc qōnem propono stante vera cōi opin. in priore spē qn̄ expressim repudiat q substitutus excludat. et quidē in qōne pposita cōiter illud concluditur q aut filius mera negligētia excluditur lapso termino, & tunc et patri nocet, aut malitiose patitur labi tempus, vt noceat patri, & tūc ea repudiatio pro expssa hr. ar. l. recusare. ff. de acqui. here. sed qm̄ hec mibi nō difariam considerata videnť. Jdcirco in dubiū illud renoco nū. s. negligētia filij iure nouissimo patri noceat, pro cuius declaratione in pmis sciendū est q duplex est terminus qui dat ad amplectandā hrditatē, alius vt dixi a iure ꝯstituit, alius pfinitus est a. l. Nonne igit terminū a iudice datū nūquid eo lapso negligētia filij pr admitti possit, sed de hoc hodie non est dubiū nō. s. rōne q̄ doct. mouent sed noua cōsideratione, cū. n. si vera sunt q̄ dicūt i ea hrditate in qua pr aliqd iuris hz nō pōt statui filio terminus qn h fiat de ꝯsensu pris certe fieri non poterit qn et terminus pri statutus sit vt vel cū filio adeat vel eo recusante p seipsum. Qua de re nō magis isto casu dici poterit filij negligētiā nocere q̄ suam ppriā h est ipsius pris si intra illud tps pfinitū nō adeat. ¶ Sz videndū modo esset nūqd filio statui terminus sine ꝯsensu pris possit. et quidē in castrēsi puto posse pculdubio, in hrditate vero aduentitia quid placeat non dico modo, sed interim cōi opin. assentio. Pone igit circa scdm̄ casum de termino statuto a lege preterijsse negligentia filij, & quoniā duplex est terminus. s. alter iuris ciuilis alter iuris p̄toij, ille ad adeūdū h vero ad agnoscendam bo. pos.

37 † Juxta primū dubitatio esse pōt quid si elapsum est tempus. xxx. annorum q aditioni hereditatis prefinit, vt in l. lz. & que ibi no. C. de iu. delibe. an pater excludatur, qd prima facie nō vr, vt. s. per illā prescriptionem excludat, qd ita probet illud prescriptione tolli dz, q est argu. l. nā & si. ff. de inin. rup. te. & l. decem. de ver. ob. sed certum est q pater illud ius adeundi cui prescribitur non hz anteq̄ recuset filius ergo ante hunc euētum prescribi non pōt. Jgitur qd esse dz ad hoc vt euitemus tale argumentum nunquid tollat aliquid iuris patri per tale silentium diuinū, sed nunquid postq̄ iam filius exclusus est eiusmodi prescriptione ꝯnr non dico tollatur sed impediatur concedi patri tale ius adeūdi, vel illud beneficiū. d. l. fi. in qua re difficultas prima facie ex eo nascit nunquid queadmodū expssa recusatio filij patri non nocet, ita et non obsit tacita, & vt expssa renunciatio est cā illius beneficij, ita et sit tacita que causat p illud diutinū silentiū. sed primo aspectu dicendū vr q si expssa repudiatio non nocet q̄ maioris efficacie esse dz, multominus nocere dz que tacita est. sed ꝯ q tacita noceat magis q̄ expressa renuntiatio cōiter probat. & hic Socy. noster quasi ad verbū refert ois que ponit Alex. in. l. j. ff. qui admit. Primo quidē, qz & als plus nocet tacita repudiatio q̄ expressa, vt in. l. si aduersus. C. de vsu. iuncta. l. imperatores. C. de pac. hoc aūt mirum mibi semper est visum nisi hac ratione hoc dictum tueamur, cum. n. aliquis tacite per cursum tpis remittit ius q hz ideo nocet, qz nō iam dr remittere q̄ aduersarius acquirere, amittit igit ille vel remittit in quandam ꝯtiam, qz. s. aduersarius acquirit permittente. s. lege ex ipsa prescriptione, igit cum quis non habens ius remittendi expresse remittit, nihil agit, qz ius remissionē inhibet, cum vero tacite labi tps finit pōt preiudicare, qz hoc nō fit remissione sua sed ex acquisitione aduersarij. Jgit in summa hec est dria q in expressa remissione ideo aduersarius aqquireret qz hic remitteret in tacita totū per ꝯtrium, & ideo hic dr remittere, qz aduersarius acquirit que res, vt et exēplo demonstret, non est dubiū rē minoris alienari non posse expressa. s. alienatione, vt in toto ti. d pre. mi C. & ff. de re. eo. & tn̄ vsucapione seu prescriptione q̄ tacita est alienatio aliqn̄ alienare poterit, vt. l. i. C. si aduersus vsuc. q aūt alienatio sit pati rem suam vsucapi tex. est in. l. alienatio nis. ff. de ver. sig. qd non alia ratione ꝯtingit, nisi qz tunc minor rē non amittit, qz ipse alienet, sed ideo ipse alienat siue amittit, qz alius querit que ꝯsideratio mibi quidē satis subtilis & colorata vr lz aliquis, q̄tum ego legerim, illā non ponat, nā si qua est ratio drie in hac varietate, aut est hec q̄ dixi, audeo dicere, aut nulla est his igit sic pro euidencia presuppositis hec ꝯsideratio in terminis nostris non pcedit, nā p lapsum tpis cum admittit ius nō adeūdi, idcirco amittit, qz alius prescribit, aut acqrat aliqd ius, vt per bal. clare ostendit in. d. l. lz. C. de iure delib. & pz h qz alias sequeret quis ius q hz prescriberet ꝯ seipsum q videri cuiq3 potest absurdis. que res ex sententia coꝝ apparet qui probant filium exclusum lapsu temporis vt filiū nō ppea exclusum esse vt agnatum proximum, vt et communiter pbant, in. d. l. lz ergo hoc q dr de tacita renunciatione q̄ magis noceat q̄ expssa si

vera est ratio quaꝫ. s. considerani non procedit quouis modo in
proposita .q. Non preteribo tñ ꝙ in terminis .d.l. aduersus.
.C. de vsu. sumus in remissione q̄ fit per defensores ciuitatis qui
forte poterãt p̄iudicare magis q̃ꝫ curator reipu. cui administra⸗
tio ꝯcessa est, sed non ad minuendũ ius reipub. vt dicimus ẽt in
38 ꝓcuratore cesaris. † Scd̃o addit̃ ꝓ hac eadẽ opi. ar. ꝙ sumitur
ex .l. correcta. sumi .n. ex .l. ẽt correcta põt arg. vt est gl. in .l. j. ff.
de ꝯiun. cũ emã. lib. eius. nã in .d. §. neqꝫ filius. probat̃ ꝙ filius
repudiãdo patri nõ nocet ꝙ intelligit̃ exp̄ssa repudiatione, ta⸗
cita .n. nocebat, vt in .l. fi. ff. qs or. in bo. pos. ser. ⁊ ideo vt oliꝫ in
ter expressam ⁊ tacitam repudiationẽ erat dr̃ia ita ⁊ hodie esse
dꝫ cũ q̃ꝫtum ad hoc nihil sit innouatũ ꝙ ar. ꝓ q̃ maxime mouen
tur doc. satis restringere vr̃. sed dicere aliquis põt ꝙ ꝑ .d. l. fin.
queadmodũ inductũ est ꝯ regulas iuris in fauorẽ patris vt filio
repudiante ipse possit adire, ita idẽ ẽt credat̃ inductũ esse qñ ne
gligentia filij laberent̃ tp̄a. Nã si queramus quare oliꝫ tacita re
pudiatio noceret p̄ri ex intentione doc. nõ alia fuit, vt arbitror
nisi q̃ q̃ꝫtũ ad filiũ lapsus termini nocebat ergo ꝯñr q̃ꝫtũ ad pa
trẽ q sine filio nõ poterat adire, hodie vero hec rõ cũ sit corre⸗
cta nõ dꝫ esse in ꝯsideratione, nã ex .l. antiqua correcta in eo qd̃
corrigit̃ nõ dꝫ sumi argm̃, videmus .n. ꝙ hodie nõ vꝫ ista ꝯñtia
nõ põt filius adire, ergo nec p̄r nã hoc correctũ est, ⁊ ideo ẽ cor
recta rõ qua .l. antiqua mouebat̃ ad excludẽdũ patrẽ ꝑ lapsum
termini. Igit̃ correcta rõne legis ẽt lex ipsa intelligit̃ esse corre⸗
cta, lꝫ de hoc doc. alijs locis nimis multa. vide Are. in .l. mori⸗
bus. in .vij. col. ff. eo. ti. ⁊ vide alios quos ipse citat. Tertio ad⸗
dit̃ pro hac opi. ꝙ in .d. l. fi. nõ sine cã de exp̄ssa tm̃ repudiatiõe
fit mẽtio quasi secus in tacita. Qd̃ .n. nõ mutat̃ ⁊c. vt .l. precipi⸗
mus. C. de ap. ⁊ precipue in bñficijs seu p̄uilegijs ꝯ ius inductis
vt in .l. ius singulare. ff. de le. facit bona gl. in .l. bñ a zenone. in ꝟ
bo, cũ. N. C. de quadr. prescri. hoc tñ nõ obstãte si quis in ꝯtrariã
sniam inclinet credo poterit r̃ndere ꝙ in correctorijs ẽt in pari
tate rõnis fit extensio, de quo ego in adnotationibus meis satis
scripsi, negari ẽt põt ꝙ in .l. fi. simus in priuilegijs cũ illd̃ fiat rõ
ne patrie ꝑtãtis. nõ aũt ex aliquo p̄uilegio. ⁊ sic nõ põt dici ius
singulare. sed iã qd magis placeat videndũ est. Et certe elapso
termino .xxx. ann. si illo tp̄e tollitur vt dicunt ius adeundi puta
rem patri ẽt preiudicari, vt nõ tm̃ ex negligentia filij hoc proce
dat q̃ꝫtũ ne diu in incerto sint dñia rex vt insti. de vsuc. in princ.
qua sola rõne potis. moueor ꝓ cõi opi. isto casu elapso vero ter
mino iuris p̄torij non erat dubiũ de iure antiquo qn patri noce⸗
ret̃, vt .d. l. fi. ff. qs or. in bo. pos. ⁊ h̄ arbitror ob illud erat, q̃ non
39 ꝯcedebat̃ p̄ri adire ꝑ seipsũ. † At hodie qm̃ h̄ nõ reputet̃ absur
dũ putarẽ ita debere distigui, aut .n. pater pari modo fuit negli
gẽs, ⁊ tũc auxilio nõ sit dignus, vt .l. pupillus. ff. q̄ in fra. cre. aut
solus filius neglexit, ⁊ tũc aut potuit p̄reꝫ certiorare aut nõ si nõ
potuit, ⁊ tũc oliꝫ tp̄a non currebãt, vt .d. l. ff. qs or. q̃ꝫ q̃ꝫ h̄ videat̃
ꝯ .d. l. j. C. q admi. q̄ indisticte vr̃ loq ẽt si patrẽ certiorare nõ pos
sit. si vero q̄ramus hodie, an saltẽ sibi currat tp̄s ⁊ si patrem nõ
possit certiorare ex eo pendet an filius patre ignorante cũ effe⸗
ctũ q̄rat interiꝫ bo. pos. ꝙ magis puto ẽt tp̄e .d. l. j. lꝫ Ang. ꝯ pu
tauerit nõ solũ tp̄e .d. l. j. sꝫ ẽt iure nouo, sꝫ magis cõiter ꝯ ang.
probant doc. si tñ p̄r postmõ scierit sibi poterit q̄rere, iuxta ter⸗
minos .d. l. fi. d̃ bo. q̄ li. si aũt potuit p̄reꝫ certiorare, ⁊ tũc aut nõ
fecit per negligentiã aut per malitiã. Primo casu putãt p̄ri p̄⸗
iudicari, vt .d. l. fi. Scd̃o casu non putant. nã hoc permissum est
vt filij negligentia non malitia patri preiudicet. sed vtrũqꝫ dcm̃
apud me dubiũ, hoc vero certissimũ arbitror ꝙ siue malitia siue
negligentia labat̃ terminus pari modo patri preiudicet̃. Prio
q̃ .d. l. si aduersus C. de vsu. ⁊ .d. l. fi. ff. quis or. loquunt̃ indistin⸗
cte siue labat̃ tp̄s malitia siue negligentia. Scd̃o q̃ cũ ẽt mali⸗
tia filius patitur labi tempus non est malitia principaliter in cã
vt patri preiudicet̃ sed lapsus termini, ꝓcesserit aũt ex malitia
necne nõ curat pretor, neqꝫ .n. malitia faciebat olim quominus
dies cederent in .d. l. fi. si cedebãt ergo patri preiudicabat̃. Igi⸗
tur per supradicta vr̃ mihi nullo modo fieri distinctionem debe
re inter malitiam ⁊ negligentiã in proposito nostro, vr̃ tñ dicen⸗
dum hodie per dispositionem .d. l. fi. C. de bo. que li. quod quem
admoduꝫ filius expressa renuntiatione locum facit patri suo ita
ẽt facere debeat per tacitam lapsu temporis contingentem siue
illa malitia siue negligentia procedat cum vix dari possit efficax
rõ dr̃ie. Sed hoc ita si substitutus non intersit alioquin putareꝫ
ex voluntate testatoris, vt .s. dixi omnino patrem excludi siue ex
pressa siue tacita repudiatione filius exclusus fuerit. Aduertẽ
dum est tñ vltimo loco ex intentione doc. stante cõi opi. qd̃ p̄ri
per filiũ negligentẽ preiudicetur probare quosdã succurri patri
saltẽ posse ꝑ i itegrũ restõnẽ qui .s. vel absens reipu. cã vel aliud
iustũ impedimentũ causans nõ potuit iubere filio vt adiret, ar.
l. cũ quidam. ff. de acqui. her. sed hoc minime mihi necessariũ vr̃
stãte .s. illa .l. fi. de bo. que li. ꝑ q̃ꝫ ꝯ iuris normã patri succursum
est in expressa repudiatione filij, credibile igit̃ est eius sniam ad
hmõi quoqꝫ casus extendi ne .s. curramus statim ad extraordina
rium auxiliũ vbi subesse possit ordinariuꝫ ꝯ vulg. l. in cã ff. de mi.
⁊ hoc est ꝙ mouemur ꝙ per tex. in .l. non p̄ñt. cuꝫ .l. seq. ff. de leg.
⁊ hec satis circa negligentiam filij.
40 ¶ † Duodecimo vidẽdũ supest qdẽ ꝯ. pone .n. patris negligen
tia lapsuꝫ terminũ legitimũ nunqd filio noceat̃, sed hoc non solũ
stultũ est dicere, sed ꝓpe dixeriꝫ, ẽt q̄rere, cuꝫ .n. scia filii deside⸗
ret̃ atqꝫ attẽdat̃, non aũt p̄ris in q̄renda her. seu bo. pos. vt .l. cũ
qdã. §. pe. ff. d̃ acq. he. insanũ esset fateri ꝑ patrẽ noceri filio pos
se, dicet aliqs atq si ponamus filiũ infantẽ vel furiosuꝫ, certe pa
tris scia ꝯsiderãda est a qua dies cedere incipiũt, vt .l. seruus. §.
fi. ff. de bo. po. sed tñ falsuꝫ est ob h̄ ipsum noceri filio posse, non.
n. a scia p̄ris cedit dies vt possit eo p̄terito non petẽdo amittere
sed vt possit q̄rere, vt in .l. j. ff. de bo. pos. inf. fu. pe. ⁊ sane ibi ita
gl. distinguit q̄ certe proculdubio ex intentione oĩum vera sunt.
¶ Decimotertio ꝯñr vt vel oĩa vel certe plurima quo ad hanc
mãm ꝑtinet intelligant̃ non mittẽdũ est ꝙ magis dubiũ eẽ põt
nun .s. si negligat interim p̄r sibi noceat quo casu filiũ certiorem
potuit reddere, ⁊ qdẽ si negligat simul ⁊ ipse filius non erit du⸗
biũ, sed in ea .q. vertit̃ non p̄ri ꝓpria negligẽtia noceat, nã si pa⸗
tris negligẽtia inspiciẽda est expedita erit .q. si vero filii, ⁊ tunc
distinguẽdũ est, aut .n. ꝯsulto neglexit aut sola desidia vel igno⸗
rãtia lapsus, vt .s. est dcm̃. Quid igit̃ dd̃m. Certe hanc .q. ponit
Alex. in .d. l. j. C. q admi. Quidã .n. putabãt vt Fulg. ⁊ Lud. ro.
suã p̄ri sciaꝫ preiudicare. adducebãt no. ꝑ glo. in .l. seruus. §. fi. ff.
de bo. pos. q̃ꝫ pro hoc dicũt esse singularẽ. Addit aũt Alex. ad
huius ꝯclõnis ꝯfirmationẽ ar. nã si scia filij patri nocet multo⸗
magis nocere dꝫ ⁊ ꝓpria. adde tu ꝓ hoc ar. l. iniquissimuꝫ. ff. de
in. ⁊ fac. ig. Quã ẽt ꝯclu. vt ait ideꝫ alex. vr̃ ꝓbare bart. in .d. l.
seruus. §. fi. ẽt an dispositioneꝫ .d. l. fi. C. de bo. q̄ li. Contrariã tñ
opi. probari cõiter ideꝫ Alex. asserit. nã post dispositioneꝫ .d. l.
fi. non deferebat̃ hẽditas p̄ri nisi post repudiationẽ factã a filio
⁊ q non põt adire nec repudiare, vt .d. l. is põt. sed hec q̃ꝫtuꝫ ad
ipsam ꝓprietateꝫ vera sunt, quo ad vsumfructũ vero putãt p̄ris
renuntiatione expressa sibi preiudicari ẽt an filij renuntiationẽ.
Atm̃ Pau. de ca. indistincte probat patris sciam sibijpsi mini
me nocere quin filius possit ⁊ ad cõmodũ patris petere bo. pos.
nã ⁊ filij interest ꝑ spẽ successionis q̃ꝫ ex bonis paternis specta⸗
re põt. Quare tandẽ ꝯcludit Alex. non solũ filiũ post sciaꝫ ⁊ ne
gligentiã p̄ris ad p̄ris cõmodũ agnoscere posse bon. pos. vex ẽt
41 ipꝫ p̄reꝫ posse si forsan filiꝰ omitteret. ¶ † Neqꝫ ob. tex. in .d. l.
seruꝰ. §. fi. q̃ ꝙ p̄ris scia ibi ꝯsideret̃ est tm̃ ad ꝯmodũ q̄rẽdi nõ
ãt vt amittat̃ si agnita nõ fuerit, vel dicas inqt ille ꝙ vex ẽ p̄ris
sciaꝫ p̄iudicare ẽt quo ad incõmodũ suũ qñ ꝯiuncta est cuꝫ sciẽ⸗
tia filij, ⁊ ita põt intelligi .d. l. seruus. §. fi. sed hic intellectus ni⸗
mis absonus est q̃ꝫtũ ad illum. §. non .n. tunc cedere inciperent
dies a scientia patris sed a scientia filij, neqꝫ ei patris scientia
esset in cã vt cederẽt, sed tm̃ ipsius filij id̃ quo ad illud melior est
superior solutio. Nõ ob. inquit ⁊ illud ꝙ si patri nocet scientia
filij multomagis propria nocere deberet, nã diuersa multa est
rõ inter patris ⁊ filij scientiam hoc casu, naꝫ patris scientia quo
ad hoc nõ est ꝯsiderabilis, sed tm̃ scia filij. Uidimus etenim fi
lij sciam patri nocere nõ ita sciam patris ipsi filio ꝑꝑ ꝙ non pa
ri lance procedũt patris scientia ⁊ scia filij. Hec ergo sunt q̄ vl⸗
tro citroqꝫ in proposita .q. distringunt̃ per doc. si quis aũt a me
querat modo quid sentiam. R̃nderem equissimuꝫ mihi sciaꝫ pa
tris patri hoc casu preiudicare, ita vt vel filio postmodo agno⸗
scendo bo. pos. sibi minime q̄rat̃ vel eo ẽt repudiante nihiloma
gis ipse admittatur ex beneficio .d. l. fin. Moueor ad hoc per
ea que dicta sunt .s. ex intẽtione nr̃a .s. ꝙ expressa renuntiatione
semꝑ potuerit pater recusare he. vel bo. pos lꝫ non ad fraudẽ fi
lij, vt in .d. §. fi. in .l. is q heres. ⁊ .l. ij. C. de repu. here. Moueor
⁊ scd̃o qm̃ negari nõ põt qn pater sit negligens si cũ potuit filiũ
certiorare aut ꝯpellere ad adeũdã vel omittẽdã he. nõ fecit er
go indignus est, vt ei succuratur, ar. d. l. pupillus. ff. que in frau.
cre. Addo ⁊ tertio in ar. tex. in .l. imo. in fi. ff. de lib. cau. vbi p̄ri
nocet nõ solũ scia filij ementis, sed ẽt ꝓpria si modo filiũ potuit
certiorare. nec ob. ꝙ nõ a pari procedãt scia patris ⁊ scia filij,
cum filij scia patri noceat non eꝯ, nam q̃ꝫtuꝫ ad hoc fateor nõ ꝓ
cedere a pari, sed ista ꝯsequentia non vꝫ patris scientia non no⸗
cet filio ergo nec sibi cuꝫ illd̃ esset iniquũ, hoc aũt minime, vt .d.
l. iniquissimum.

l.iniquissimum.ff.de iur.& facti igno. Hec igitur in presenti.q. breuiter plibasse sufficiat missis multis que aduersus pleraqz di cta docto.poteram contexere,sed vt reliqua transeamus.

42 Decimo quarto† querẽdũ est, qd si pr̃ sit furiosus an filius adire possit vt substitutũ excludat, & lz hãc.q.debuerim inferius suo loco subnectere non tñ & hoc oino in cõmode tractabit̃,sz prio vidẽdũ nunqd patre furẽte filius adire possit.nã bo.po.petere cũ effectu nõ vr̃ vt possit.l.fi.ff.quis or. in bo.pos.fuer̃,& tñ certũ ẽ qꝫ adire põt pinde ac si eẽt pñsa.vt. l.cũ heres.ff.ꝺ acq.here.certe hi tex.inicẽ pugnantes videntur qñ alter pmittat filiũ adire ac sibi q̃rere,alter vero neget peti cũ effectu posse bo.pos.nisi dixeris forsan qꝫ in.d.§.fi. ꝯsideratur qꝺ mero iuris rigore erat in.d.l.cũ heres.qꝫ ex beniuolentia cõ cessũz ẽ a diuo pio ꝺ iure spãli,nã aliogn nõ video quo pacto hec ꝯrietas solui possit q̃zq̃z de ea qꝫ qdẽ ego legerez,nullũ verbum doc.faciãt.Igit̃ ad ppositũ redeundo cũ filius ex bñficio.d.l. cũ heres admittit̃.puto substitutũ excludi debere, lz filius de iu re spãli possit admitti,nõ aũt cõi.Quo reqrit̃ iussus pr̃is,& ppte rea nõ puto vsqz quaqz verũ qꝫ ait bar.i.d.l.j.ff.eo.circa primũ effectũ,& idẽ in.l.iij.ff.de acqui.her.qui vult.qꝫ cũ institutus ad mitti possit de iure speciali non propterea excludit̃ substitutus.

¶ Decimoquinto ponamus pꝯrium filiuz ipsiuz furiosuz, non patri succurrẽdũ sit.& certe succurri debere equũ vr̃,vt.s̃.pbaui p̃sertim post dispositionẽ.d.l.fi.At nũquid hoc casu substitutus excludat̃, & certe missis oibus, que hincinde dici argui ve pos sunt,putarẽ substitutũ non excludi p pr̃ez,nam potius est vt per filiũ patri noceat̃ q̃z eꝯ cũ filius est institutus, qñ.s. cõsiderata mẽte testatoris pr̃ non sit in ꝯsideratiõe nisi forsan hr̃ditatẽ pro fectitiã poneremus,sed iuxta p̃dicta q̃ri posset nunquid saltẽ pr̃ noie filij furiosi,& p eo possit adire aut ei9 noie bo.pos.petere de quo non ẽ dubitãdũ vt ẽt ꝯcludit bar.in.l.si infãti.C.ꝺ iur.deli.

¶ Decimosexto queri potest quid si absens sit filius nũ pr̃ ho die possit adire qꝫ vr̃ saltem in profectitia, vt dicebat Bal.in. d.l.fi.& ego supius probaui. At in aduẽtitia queri põt.vel ẽt in castrensi in quibus etiam vr̃ vt filio absente pater saltem hodie possit admitti p .d.l.fi.C.de bo.que lib.facit.l.cum quidã,& ibi gl.in verbo.aberat.in fi.ff.de acqui.here.facit ẽt pro hoc.l.pan tonius.eo.tit. Sed hoc verũ ita ne filio preindicetur.sed siue fi lius postea velit ipse etiam postmodo simul admittatur ad pro prietatẽ vt est lex aduentitiorũz, siue nolit pater solus teneatur respondere creditoribus atqz hereditarijs oneribus ad sui incõ modũ.Sed hec ẽt vera sunt vbi substitutus non esset,stante aũt substituto putarem ꝯrium dici debere.vt.s.potior semper debe ret esse ipso patre per ea multa que superius dicta sunt.

43 ¶ Decimoseptimo† quid ex diuerso si pr̃ sit absens nũ interim adibit filius,&puto interiz adire posse.ar.d.l.fi.qm̃ eo facto ne mo ledit̃.ar.l.cõditionib9.in fi.ff.de cõdi.& dem.quo postmõ re uerso si eo placeat herditas poterit ratihabitiõe cõfirmari, sin aũt penes filiũ remanebit,& hec pp dispõnem.d.l.fi.quam ve rosimile est non obstante qꝫ sit correctoria vigere etiam isto casu pp eandem equitatẽ.verũtñ est qꝫ si pr̃e absente veluti p legatio nis munus moriat̃ filius anteq̃z iussu adiret ei.extraordinario re medio succurrebat̃,vt.d.l.cum qdã.quo casu querit̃ non inele ganter nunqnid hoc casu excludat̃ substitutus,qꝫ vr̃ vt,d.l.cũ q dã.q̃ loquit̃ indistincte,sed tñ magis est vt dicam9 substitutũ ad mitti potuisse ipso iure,verũ excludi postmõ pr̃e forsan implorã te ex illa cã restitutionẽ in integrũ p clausulã gñalẽ si qua mihi &c.vt p.d.l.cũ qdã innui vr̃.verũ qm̃ de absente pr̃e,& filio in p ximis.q.tractaui.videam9 an qꝫ decisuz est habeat locũ gñali ter,an vero tñ si absint cã reipub. sed dici dz de quacũqz absen tia idẽ.lz diu9 Pius in.d.l.cũ qdã.loquat̃ de absente cã reipu. nã sibis humanitatis rõ & in eo est q quacũqz cã absuerit vt.d.l. pe.aut facit p hoc.l.regula.§.si qs ius.ver.& lz.ff.de iur.& fac. ig.vbi qcqd ex facto aliquo decidit̃ pro repu.tñ non extenditur ad casus similes.facit,&.l.itẽ veniũt.§.i priuatorꝫ.ff.ꝺ peti.here.

¶ Decimooctauo addit̃,& illa.q.qd si filius sit infans an eo ca su pr̃ adire possit si queras nunquid possit adire p ipse infante non est dubium,vt in.l.fi.C.de bo.que lib.§.vbi aũt.pro se antẽ interim adire non poterit, vt in.d.l.si infanti.C.de in.delib.sed dicet aliquis hoc esse ꝯ ea q̃ supius probaui in.xiij.q.vbi dixi negligentem patrẽ nocere sibi lz certe si recte aduertas non est cõtrarium qꝫ dico mõ.nam & pr̃ isto casu sibi nocet, neqz.n.ad mittit̃ hic directo.vt sibi querat tanq̃z pater succedẽs defuncto sed tanq̃z occupans illud qꝫ quesitum fingitur ipsi infanti cuz ei patris negligentia obesse nõ potuerit. ¶ Quibus stantibus de illo nunc dubitat̃ nũquid illa.l.si infanti locũ hẽat stãte substitu to nã satis dubia vr̃.q.cuz ibi admittat̃ pr̃ de iure spãli ꝯ iuris regulas,tñ inclinandum est,vt ẽt illa.l.cuz indistincte & gñaliter loquat̃ locũ habeat ẽt stãte substituto cum ibi pr̃ non admittat̃ iure proprio,sed qm̃ illa hr̃ditas fauore infantis ipsi iã fingit̃ q̃ sita,cui paterna secordia siue negligentia non nocuit.

44 ¶ † Decimonono superest vt queramus qd si filius veluti indi gnus remoueatur ab hereditate,an patri noceat ita vt admittat̃ substitutus & quidem in ꝯrio latere agitata est hec.q.& decisa qꝫ filio pater nocere nõ possit nec quidem dñs seruo quoties ipsis emolumentũ esse querendum,vt probatur per.l.post legatũ.§.si pater.ff.de his quib.vt indig.facit.l.in fraudẽ in fi.ff.eo.ti. in ca su aũt proposito equissimuz mihi vr̃,vt in profectitia patri filius nocere non possit pari scilicet ratione quemadmodum neqz pa ter filio potest in aduentitia, at si aduentitiam proponeremus contrarium probare vt recte cogitanti satius ac potius arbi tror videbit̃. ¶ Uigesimo nã ex facto agitatum refert Bulga. noster hanc.q.qua & Pau.de cast. considerauit,restat vt deci damus quid si filius materne,verbi gratia,hereditate viua ma tre medio sacr̃o renuntiauit nunquid patri preiudicetur mortua illa.Pau.de ca.putat patrẽ nihilominus adire posse per.d.l. fi.Mouetur qr filio superstiti qui renuntiauit statiz mortua ma tre defertur illa hereditas atqz eodẽ momẽto quo defertur illa olim facta renuntiatio incipit sortiri effectum vt videatur tũc re nunciasse ex quo sequitur qꝫ statim patri quasi tunc.i.post mor tem matris recusante filio queritur libera facultas pro se & per se adeundi per.d.l.fin. Additur simile qꝫ de nouatione dicitur per quam nouatur obligatio in diem vel sub conditione, nam lz ante diez fiat nouatio tñ ea stipulatio sumit vires eo tẽpore quo venit dies.Idem ẽt si nouatur quod sub condi. debeatur per.l. sub condi.ff.de solu.& per.l.in diem.ff.de noua.Sed lz his exem plis & Bulga.nr̃ & ceteri quos ego legerim acquiescãt tñ nõ in elegãter dici põt nõ esse similẽ rõnẽ in casu proposito,põt enim hoc fieri in ꝯtractibus vt suspendant̃ actus,vt.l.fi.ff.com. predi. at renũtiatio sicut eꝯ aditio suspensionẽ non recipit, vt.l.actus.ff. de reg.iu.neqz.n.anteq̃z deferat̃ hr̃ditas quis põt renunciare. Puto igit̃ non iõ tenere repudiationẽ factã in vita medio iur̃o qr.s.ipso iure nõ possit postmodo adire,sed qm̃ religione iurisiu randi astrictus est seruare id qꝫ promisit.sed lz ita sit dicerẽ ni hilominus talẽ renuntiationẽ in vita factã nõ potuisse obesse pa tri quin ipse pr̃ possit tãq̃z si expsse & suo tpe recusasset filius adi re.ar.d.l.fi. Aliogn fraus illi legi facile fieri posset qꝫ nõ est di cendũ.rursus ꝯ ꝯsiderationẽ Pau.de ca.si verꝫ esset valere re nũtiationẽ in vita sequeret̃ qꝫ aliqua hereditas posset repudiari eo tpe quo nõ posset adiri,nã in vita adiri nõ põt, ergo nec re pudiari.vt.l.is põt.ff.de acq.he.de quo tñ forsan.&.j.dicã. Ad uertendũ tñ hic est qꝫ.q.proposita nõ põt hr̃e locũ quoties pro poneret̃ substitutus,nã tunc ẽt proponeret̃ testm̃ quo casu predi cta non vindicaret sibi locum & hoc not.Bulga.noster & bene.

45 ¶ Uigesimoprimo† nõ preteribo qꝫ pponit Ias.q̃zuis p̃tereũ dum merito esset qd si pr̃ nõ filius institutus sit,an eius repudia tione filio noceat̃,sed hanc qõnẽ gloriat̃ ipse idez Ias. ex inge nio vestigasse non tractatam ab aliquo, in quo vereor ne cuiq̃z maliuolo bonam occasionem dederit illud referendi nõ.s.di gnam fuisse. vt ab alio tractaret̃ qñ eius estimationis apud vul gus sit Ias.vt de officina propria parũ bene inuentuz ab eo cre datur,sed tantum in colligendis aliorum laboribus felicez fuisse de quo tñ non est nostrũ iudiciũ facere presertim de tanto viro, verũ qꝫ supradicta.q.indigna sit vel vt ad.q.proponat̃ facile põt ostendi,inquit.n.ille qꝫ prima fronte videtur dõm qꝺ idem cu stodiri debeat isto casu qñ est institutus pr̃ qꝫ custodit̃ qñ filius esset institutus rõne correlationis qꝫ.n.in vno ꝺ correlatiuis sta tuitur & in alio creditur statutum,vt.l.fi.C.de indi.vi.tol.subdit ẽt qꝫ quemadmodum patri recusante filio aperit̃ via acquirẽdi ẽt castrensem ita ẽt per ꝯrium si pater institutus hereditatez de latam sibi repudiet aperiatur via filio cum par sit ratio in here ditate castrensi delata filio respectu patris que est in ea que de lata est patri respectu filij,si.n.castrensis queritur patri filio re cusante in qua nihil iuris haberet pater si adiret filius neqz alia rõne ꝯtingit nisi rõne vnitatis qua pater & filius censent̃ vna p sona pari rõne ex vi eiusdem vnitatis hereditas patri delata q̃ rat̃ filio si pater recuset,sed he ꝯsiderationes vt & ipse idẽ Ias. vix tãdẽ animaduertit nullius sunt momẽti, neqz.n.reperi vnq̃z qꝫ filio p patrem q̃ri possit rõne vnitatis quemadmodũ p filium patri.falsissimum igit̃ est dicere qꝫ illa.l.fi.procedat rõne vnita tis imo ratione patrie ptãtis. Neqz ob.qꝫ dr̃ de castrensi, naz & olim illa querebatur patri ante ꝯstitutiones,imo & post consti

tutiones quo casu filius nõ vteret̃ iure suo, vt in.l.proponebat̃.
⁊.l.seruũ filij.ff.de ca.pe.cũ mille simil.⁊ ideo nõ mirũ si filio re
cusante castrensem pater admittat̃, ꝙ aũt per ꝯtrariũ patre insti
tuto repudiante aperiat̃ via filio q̃ ausit dicere aut ẽt q̃rere per
inde erit quasi dicat aut querat nũ pater sit in ptãte filij, ⁊ sic ꝑ
patrem queri filio posse ꝯ.l.cum dos.ff.de pac.dot.
46 ¶ †Uigesimoscdo, vt addantur ille.q.de monacho per doct.
ita ⁊ nos tractemus. Quero igit̃ an instituto monacho eius re-
pudiatione noceat̃ monasterio ita vt admittat̃ substitutus, in q̃
q.elegãter ait Soci.nr̃ debere illud in primis expediri an mo-
nacho instituto ius adeũdi resideat penes monachũ an vero pe
nes monasteriũ ꝙ ẽt nos videam⁹. Nã i primis ꝙ factũ mona
chi nõ req̃rat̃, adducẽdo q̃ magis vrgẽtia vñr. Facit ꝙ no. Jo.
an.⁊ Inn.in.c.in pñtia.extra de prob.⁊ ꝯcludit ꝙ hr̃ditas im
mediate defert̃ monasterio nec aliq̃d factũ monachi in aditiõe
req̃rit̃ cũ eius oĩs volũtas in monasteriũ sit trãslata, vt.c.nolo ⁊
c.nõ dicatis.xij.q.j.⁊ in.c.si religiosos.in.vj.scdo adducit̃.§.il
lud quoq̃.in auc.de mona. vbi dr̃ interdictã monacho oẽm ad-
ministrationẽ esse. Tertio pro h̃ facit.c.statutum.xviij.q.j.vbi
tũc demũ lz monacho esse hr̃di lrĩmo qñ ꝑ plãtarã solũt a sub-
missione monachatus, ergo ꝑ ꝯtrariũ nõ lz. Quarto ꝓbat̃ ꝑ.c.fin.
xviij.q.vlt.vbi ꝓpea ꝙ monachus fuerit ante ingressũ mona-
sterij igratus nõ põt tñ exhr̃dari, ergo sequit̃ ꝙ in deferẽda hr̃-
ditate monacho factũ ipsius nõ est in ꝯsideratione, ergo nec es-
se dz in delata. Postremo vrgẽtius Soci.nr̃ addit bo.ar. nam
ꝙ monacho relinquit̃ cẽset̃ relictũ ꝯtẽplatione monasterij, vt in
c.req̃siti.extra de te. ꝗ monasteriũ sine facto monachi põt adi
re vt vr̃ ꝓbari in.d.l.filio.ff.de ꝯdi.⁊ de. Qua ẽt opi.oẽs ꝯcor-
diter canoniste ꝓbãt, ⁊ nõnulli de iuris ciuilis peritis, sz tñ cõi-
ter apud legistas ꝯtraria snĩa ꝓualuit, ꝙ.s.req̃rat̃ factũ monachi.
adducit̃ prĩo tex.in.l.deo nobis.C.de epi.⁊ cle.vbi dr̃ ꝙ mona-
chus sibi ab intestato defendit hr̃ditatẽ. scdo monasteriũ q̃rit
mediãte monacho, nã maior subiectio ẽ seruilis ꝗ̃ sit monacha
lis, põt.n.dñs seruũ vẽdere ⁊ hr̃e illũ pro derelicto. ꝙ in mona
cho nõ est, ⁊ tñ certũ est ꝙ dñs sine serui voluntate nõ acq̃rit hr̃-
ditatẽ, vt.l.seruo inuito.ff.ad treb.⁊.l.iij.C.de he.inst. Tertio fa
cit qñ ius adeũdi est annexũ ipsi persone, vt.l.potuit.C.de in.ꝺ
li.sz q̃ annexa psone sunt nõ auellunt̃ cũ sint inseparabilia, neq̃
alteri q̃runt̃, vt.l.necessario.§.fi.ff.de peri.⁊ cõ.rei vẽ.⁊ in.l.i
47 vnfr.ff.so.ma.ergo ⁊c. †Quarto adducit̃ tex.ꝓ hoc in.d.c.sta-
tutũ vbi dicit ꝙ si monachus efficiat̃ eps̃ q̃cq̃d añ q̃suierat mo
nasterio remanet ex quo pz ꝙ acq̃sitio fiebat monasterio ꝑ ip-
sum monachũ. Postremo h̃ idẽ ꝯfirmat̃, nã rõ quare non q̃rit̃
ius adeũdi per filiũ pr̃i, vel ꝑ dñm seruo est q̃z non est in bonis
nr̃is. si igit̃ esse tale ius ꝑ filiũ q̃sitũ patri diceret̃ q̃sitũ añq̃ q̃re
retur ꝯ.l.precia rex.ff.ad.l.fal.que rõ colligitur ex dictis bart.
in.d.l.is põt.ff.de acq.be.hec sunt que ꝑ Soci.nr̃m in ꝓposita
q.perstringunt̃.multo ꝙ multas ꝑ, ⁊ ꝯ addit auctoritates quas
mihi referre tediũ est. Querat̃ igitur in disputatione veritas ꝓ
cuius luce rñdeamus, primo ad ar.pro opi.canonistarũ adducta
ad primũ rñdet̃ ex intentione doctorũ ꝙ monachus non dr̃ ha
bere voluntatẽ.sed intelligit̃ sine licentia superioris, cuz licentia
aũt ꝯ est. Adde ꝙ ẽt apud legistas nulla dz esse voluntas serui
vt.l.velle.ff.de re.iu.⁊ tñ ipse dz adire, ad scdm̃ rñdet̃ ꝙ veruz
est nullã administrationem hr̃e monachum in q̃situs, at in q̃-
rẽdis ꝯ.sed melius dici põt ꝙ additio hereditatis nõ dr̃ esse in
administratione vel in opa, vt in.l.aditio.ff.de acq.be.ad tertiũ
non opz rñdere, nam potius concludit oppositum.concludit.n.
ꝙ monachus sibi heres esse non põt, ergo cõijci põt ex h̃ ꝙ põt
ipsi monasterio, ad quartuz varie rñdet̃. Primo ꝙ sicut filij ꝺ
lictum patri non nocet, vt.d.l.post legatũ.§.filius.ff.de his q.
vt indi.ita ẽt nec delictũ monachi monasterio. sed hoc non pro
bat Soc.nr̃ cũ.n.in q̃rẽdis patri noceat̃ ꝑ filiũ ⁊ dño per seruũ
vt no.in.l.seruus.C.de pac.ergo ⁊c. Nec ob.d.§.filius.q̃z loqui
tur in legato ꝙ a tpe mortis statiz q̃sitũ est, dicit ergo ꝙ text. in
d.c.fi.tãq̃ non auc.non debeat recipi, vel postremo loquit̃ ille
tex.in ingratitudine ꝯmissa ante monachatũ, que ꝑ ingressũz mo
nasterij extinguit̃, cũ per talẽ ingressũz extinguat̃ oĩs labes que
ẽt ipsam aiaz inquinauerit, sz lz sup his nõ sit opus insistere qm̃ si
neget̃ tex.illuz valere auctoritate nihil progredi vlterius possit
tñ ad vim arg. rñdendo non vr̃ mihi vt procedat hec ꝯña non
põt exheredari monachus per ingratitudinẽ.ergo non requirit̃
eius factũ in adeũdo.lz.n.quo ad illud nõ sit respiciẽda psona
monachi, tñ quo ad h̃.i.quo ad acquisitionẽ ꝯsideranda est siue
48 ipsuz actũ acquirẽdi q̃ personalis est ⁊ psonam sequit̃. † Illud
ẽt est ꝙ poni ad disceptatione dz nun verum sit illũ.§.filius. de

his q.vt ind.hr̃e tm̃ locũ in legato ⁊ qñr in iure q̃sito, vt.s.ob eã
cãm patri vel dño preiudicari non possit. Dicerem certe pace
Soci.nostri non solũ.§.illũ in legato locũ hr̃e, verum ẽt in hr̃di
tate, cũ.n.ibi indistincte loquat̃ ille tex.hr̃e locũ põt tam in lega
to ꝯdõnali ꝗ̃ puro, ⁊ tñ certũ est legatũ ꝯditionale nõ trãsmitti
aut nõ deberi ab ipso mortis tpe, nisi postmõ existente ꝯdit.per
retrotractionẽ.nec ob.q̃d in querendis põt seruus dño ⁊ filius
pr̃i preiudicare, q̃z non sequit̃ ex hoc vt oi casu vel oi facto preiu
dicet, sz eo mõ quo receptũ est vt preiudicet, nã vti repudiando
hr̃ditatẽ filius patri nõ p̃iudicat, ita nec eius delicto forsan pa-
tri p̃iudicabit̃, ergo pari modo neq̃ monachi ingratitudo noce
bit monasterio, nã ⁊ ꝑ ꝯtrariũ, ꝙ minus videbat̃, ꝑ dñm non no-
cet seruo, vt.d.l.post legatũ.§.si seruũ.sz an delictũ filij patri no
cere possit ⁊ qñ.j.suo loco disputabit̃.ad vltimũ ar.duobus mo-
dis rñdet̃. Primo ꝙ aliud est in legatis ⁊ fideicõmissis, aliõ in i
stõnibus hr̃dũ.facit.§.si.in.l.si post.ff.qñ le.ce.nã q̃s legatũ fa-
ctũ seruo suo ꝑ seipm̃ põt agnoscere.vt.l.legatũ.ff.de le.j.iũcta
l.is põt.ff.de acq.he.nõ sic adire hr̃ditatẽ põt ẽt si sit seruus in
49 stitutus sui ꝯtẽplatione.i.dñi.†sed in hoc dubiuz versat̃ an dñs
ꝑ seipsum agnoscere possit legatum sine ꝯsensu serui indistincte
q̃d vr̃ per.s.dcm̃ ar.facit ẽt tex.in.l.seruo inuito.ff.ad tre. Facit
ẽt ꝓ hoc.d.l.filio.ff.de ꝯdi.⁊ dem.sed tñ per ꝯtrariũ.d.l.filio.ad
duci põt, vbi ita demuz directo per se patri vel dño ꝯcedit̃ agno
scere legatũ si ꝯtẽplatione ipsoꝝ relictũ est quasi alioq̃n ꝯ esset.
tunc.n.requireret̃ voluntas siue ꝯsensus ipsoꝝ filij ⁊ serui.rur-
sus ꝙ ẽt si dñi aut pr̃is ꝯtẽplatione relictũ fuerit ipsoꝝ ministe-
riũ requirat̃, vr̃ probari in.d.l.si filio.ff.de do.cã mor.vbi vr̃ dici
q̃d qñ filiofa.donat̃ vtit̃ pr̃ quodãmodo eius ministerio in que-
rendo. Quid igit̃ dõm. Mihi quidẽ illud verius vr̃ ꝙ pater qñ
cõtẽplatione sui legatum est filio possit illud ẽt proprio nomine
agnoscere tanq̃ si ipsi legatuz esset, q̃d ẽt in seruo est cui dñi cõ
templatione est relictum, qñ vero ipsius filij vel serui cõtẽpla-
tione est legatum putarẽ ꝯtẽm ipsum vel dñz ẽt inuitis filio vel
seruo posse acq̃rere, nõ dico noĩe suo ꝓprio sed noĩe filij. Et ita
vtitur pater filij non solũ ministerio sed ẽt iure qua distinctione
facile supradicta iura ꝯcordant̃ si interne ꝯsideres ꝑ que satis
rñsum sit, ar.que per canonistas ꝯposita sunt ꝓ sua opi. ¶ Re-
stat vnũ dũtaxat q̃d statui non preterire silentio. Querit̃.n.qua
re ius adeundi patri queri per filiuz aut seruũ dño non possit, ad
q̃d rñdet̃ ex intentione bar.illud ob id esse q̃z diceret̃ q̃sitũ añq̃
quereret̃ ꝯ.l.pretia rex.ff.ad.l.falc. sed q̃uo id sequat̃ ego certe
non video, vt ⁊ alias adnotaui sup.d.l.is q̃ hẽs. ¶ His igit̃ ad
50 euidentiã expositis ad illud principale redeundũ est† nunq̃d.s.
si institutus monachus sit nolitq̃ hereditatẽ adire p̃iudicet mo
nasterio ita vt admitti substitutus possit.et quoniã illud ꝓ cer
to habent doc.vt serui repudiatione noceat̃ dño, repudiatione
aũt filij patri non preiudicet̃, idcirco in eo vertit̃ q̃d nunquid.s.
in hac repudiatione monachus quo ad monasteriũ debeat equi
parari filio an seruo, vex qñ ego superius in seruo aliud dixi vt
s.tũc demũ stãte substituto dño suo preiudicare possit qñ sui con
tẽplatione fuit institutus, sin aũt dñi ꝯtẽplatione secus, ⁊ illud i
monacho instituto non negat̃ quin monasterij contemplatione
institutus videatur, ideo indistincte puto per monachum re-
pudiantez noceri monasterio non posse. Predicta autem vera
quum monachus monachatus tempore fuit institutus, nam si
antea dici tunc non posset monasterij contemplatione factũ, q̃d
sit decidendum forsan alibi dicemus. ¶ Uigesimotertio propo
nendum est quid si filius id fecit quo tãq̃ indignus al's remoue-
ret̃ ab hr̃ditate nũ patri noceat, q̃d duobus modis pt̃ ꝓcedere.
nũq̃d. Primo vt queramus nũ filius velut indignus remoueat̃
scdo posito ꝙ remoueat̃, nunq̃d ꝓpea patri noceat. Quo ad pri
muz non puto remoueri, q̃d ita probo non.n.añea q̃s indignus
indicat̃ vt ei auferat̃ hr̃ditas nisi prius sit adita vt.j.latius ꝓba-
bo, post aditã aũt hr̃ditatẽ nihil est ꝙ filio possit auferri, qm̃ q̃-
sita patri est, vt nec momẽto ⁊c.vt.d.l.plz.ergo ⁊c.ꝙ sine dubio
vex est in ꝓfectitia, at in aduentitia ꝓsertiz sz tpa Justiniani ma
gis dubitari pt̃, qñ certũ sit iã filiũ repudiando patri nocere non
posse, ergo neq̃ suo delicto faciẽdo se idignũ ea hereditate pari
rõe vr̃, vt p̃iudicare ei nõ possit.facit.d.l.post legatũ.§.si filius.
51 †Dices aũt tu postmõ, sz nunq̃d saltẽ filius sibijpsi quo ad pro-
prietatẽ nocere possit, q̃d equius vr̃, admittet̃ igit̃ fiscus ad nu-
dã ꝓprietatẽ vel ad iura illa q̃ ad filiũ ex ea hr̃ditate puenebat,
facit ꝓ hac decisione.d.l.post legatũ.ff.de his q̃b.vt indi. sed di
cet aliq̃s q̃d facit ad propositã materiã substitutionum talis q̃d,
nunq̃d filius pr̃i p̃iudicare possit faciendo se indignum. Rñdeo
si poneremus substitutũ esse, ⁊ sic diceremus hm̃ opi. multorum
substitutum

substitutū fiscū excludere,posset.n.tunc merito qōnis esse nun-
qd pr̃ excluderet̃. Sed de hoc in ,ppria.q.disputabimus nunqd
vcʒ fiscus in tali casu substituto sit p̃ferendus, igit̃ q̃ʒtuʒ ad pre-
sentē.q.ƀm.s̃.dicta breuiter oia p̃stringendo iure dici posse pu-
tarē quo casu filius remoueret̃ velut indignus quo ad iura que
sibi q̃rerent̃,fiscus sibi emolumētū vēdicat.nec ob,si opponis ð
l.fi.C.de bo.q̃ lib.vbi filius abdicando a se hr̃ditatē patri locuʒ
facit,qꝛ hoc in querendo locū hʒ. At vt dixi,qm̃ verū puto nul-
lū velut indignū remoueri posse nisi post aditā, merito cū indi-
gnū se facit filius fisci lucro cedere dʒ vt sua pena delictū punia-
tur,vt ne det̃ occasio seu materia delinquendi. Pleriq; .n.filij il
lud nō ꝑ pena reputarēt ꝙ eis auferret̃,ꝛ q̃reret̃ patri,a quo/oi
no illud aliq̄n sperare possent,facit ꝛ qð dici solet quod ðlictum
vnius non dʒ esse cōmodū alterius, vt.l.si sequens.ff.ad silleia.
52 ¶ Vigesimoquarto† neq; istud omitti dʒ qd si aliqs est institu
tus cui su bstitutus pone est titius, pone eūdē institutū rogatum
hr̃ditatē restituere gaio,fingamusq; institutū hr̃ditatē omittere
nūqd quasi verificata illa ꝯditione si heres nō erit locus eē sub
stituto debeat an vero ex senatusc.treb.cogi posset ꝑ fideicōmis
sariū adire,ꝛ restituere.bar.n.in hoc distinguit aut repetituʒ est
fidei.ꝛ a substituto aut non est repetitū.p̃io casu p̃fert̃ fideicom
missarius.scðo casu substitutus,ad hāc vero distinctionē addu-
cit.l.non iustā.C.ad treb.ꝛ.l.si patroni.§.fi.ꝛ.l.facta.§.iulianus
ff.eo.ti.tn̄ qcqd dicat Bar.sunt qui ꝯ cū dicere ausint ꝑ.d.§.iu
lianus.vbi ƀm veriorē lecturā non fuit repetitū fideicōmissuʒ ,ꝛ
tn̄ p̃fertur fideicōmissarius,nā lʒ in dubio repetitū viedat̃ ,vt.l.
lʒ.ff.de legat.j.tn̄ quoties testatoꝛ expressa aut bona coniectura
sentit ꝯriū secus est vt fuit in.d.§.iulianus .nā cū ƀm lecturam
magis cōem ipse substitutus habuerit ,ppriū fideicōmissarium
non dʒ videri fideicōmissuʒ repetitū, p̃terea cū in dubio vt dixi
mus repetitū videat̃ nō vr̃ ꝙ stare possit intellectus in.d.§.fi.i.
l.si patroni.ꝑꝑ quē Bar.ad hanc distinctionē mouet̃ qcqd di-
cat ibi Ang.cū.n.alio mō intelligi ille tex. possit longe clarius
stultū est seipsuʒ i angustū cogere cū plane alia via ,pcedi possit
vt,ꝛ ipse Bar.vr̃ ,pbare in.l.iij.ff.de re.dub. Igit̃ qm̃ i illis tri
bus iuribus ꝯsistit huius articuli veritas hoc est i.d.§.iulianus
ꝛ in.d.§.fi.ꝛ.d.l.non iustā idcirco vt oia aptius enucleentur de
vero p̃dictoꝝ iuriū intellectu queramus. ¶ Constat q̃ʒtum ad
§.iulianus triplici mō intelligi illū tex.ex varietate litere.p̃io
ꝙ ibidē q vulgariter fuit substitutus,fuit ēt ꝑ fideicōmissum iux
ta terminos.l.recusare.§.titius.eo.ti.ꝛ hoc.ƀm literam illoꝝ q
53 habent in.d.§.iulianus .substituto non autem substitutus† vt sic
legatur litera iulianus ait si heres institutus titio rogatus sit re
stituere substituto Menio,ita igitur ponitur casus quod Me-
nius institutus rogatusq; restituere hereditatem Titio eidem
menio hr̃di substituto , quo casu verum erit in eius esse arbitrio
vtrum ex substitutione accipere an ex fideicō hr̃ditatem sibi re
stitui velit vt.d.l.recusare.§.titi⁹.ƀm hanc igit̃ lecturā,ꝛ literā il
le tex.nō ob.cū loquat̃ in eadē ꝑsona substituta vulgariter ꝛ ꝑ fi
deicō.ꝛ sic ex̃ terminos nostros cuʒ ,pponam⁹ ꝑsonas diuersas
qbus,ꝛ ꝑ fideicō.ꝛ vulgariter relicta fuit hr̃ditas,sʒ qm̃ hic in-
tellect⁹ cū cōiter litera illa aliter se hēat legaturq; ibi substitut⁹
nō aūt substituto,ꝛ qm̃ ēt illo mō legēdo duriter eruit̃ ille sensus
vt cui vis boni atq; sani iudicij pōt apparere,iō melius est vt ƀʒ
alterā lr̃aʒ,ꝛ lecturā itelligam⁹,vcʒ ꝙ qdā forte gaius heres in-
stitutus rogatus est restituere titio hr̃ditatē,aliusq; ei substitu-
tus fuit q itidē rogatus fuit eā hr̃ditatē restituere puta menio,
nā hoc casu titio volēte gaius p̃io institutus si repudiat cogi pt
adire,ꝛ restituere q̄ lectura si vera est ,tūc multū vrget ꝯ predi-
ctā distin.Bar.sed Ang.ꝛ alij qdē rn̄det ꝙ illud est ob eā cām
ne primo fidecōmissario preferat̃ scðs ,nā si poneremus eo casu
substitutū admitti diceremus fideicōmissa.ƀm p̃ferri p̃iori cum
vulgaris substitutus si ei esset apta via posset ēt recusans cogi a
scðo fideicōmissario adire sibi , ꝛ restituere. Sʒ vidēdū an hec
vera sint,ꝙ.n.non sint vera ,mihi qdē planissimuʒ vr̃ nec ob.ꝙ
dicit Ang.ꝙ.s.seqneret̃ tale absurdū si diceremus admitti sub
stitutū ꝙ vcʒ scðs fideicōmissarius p̃io p̃feret̃ , aut.n.esset hoc
isto casu ex volūtate testatoris,ꝛ nō esset absurdū ꝙ scðs isto ca
su p̃ferret̃ p̃iori, aut ꝯ voluntatē ꝛ tūc negarē seq̃ tale absurdū,
qꝛ isto casu censeret̃ repetitū fideicōmissum a substituto vt p̃io
fideicōmissario restituat ꝑ.l.non iustā.C.ad treb.alioquin eēt ēt
absurdū alijs casibus qbus posset p̃ferri p̃iori ꝙ est absonum fa
teri. Tertius aūt intellectus.d.l.iul.q ponit̃ per gl.ibi oino nō
54 vr̃ dignus vt recenseatur,ꝛ propterea omittendus est, † verū tn̄
necesse nūc est rn̄dere ad.d.l.si patroni in fi.ꝛ ad.d.l.non iustā.
ff.ꝛ.C.ad tre.que vident̃ prima facie ,pbare intellectū bar.certe
d.§.fi.facit tn̄ ꝑ opi.bar.ƀm primā lecturaʒ,sed illa p̃ia lectu-
ra ē falsa.ꝙ ꝛc.ꝙ aūt sit falsa ,pbat̃,qꝛ ille tex.vr̃ p̃supponere ꝙ
in dubio a substituto nō videat̃ repetitū fideicōmissum ꝙ est fal
sum per.d.l.nō iustā.lʒ ad hoc rn̄deat ipse bar. ꝛ male in.d.§.q
tn̄ adhuc .s̃.dictā lecturā ,pbare nō vr̃. Preterea ꝙ ille casus
stare nō possit apparere pōt,qꝛ si vere hr̃ditas ꝑ repudiationeʒ
erat delata substituto,certe nō potuerūt transferri actiones ex
treb.per restōnē ab ipso instituto primo loco iā excluso factā ꝙ
tn̄ ibi p̃esupponit̃ quāobrē super intellectu.d.§.nō inutile eēt di
sceptare. Non me preterit illū tex.pluribus alijs modis intelli
gi,ꝛ scðo mō vt voluit Hug.cuius lectura recitat̃ ibi in glo.sed
tn̄ reprobat̃ eo potissimū ꝙ in tex.illo vt dixi presupponunt̃ trā
slate actiōes ꝑ restōnē fideicōmissi. In casu vero quē ponit Hu
go.p̃supponit tpe restōnis neq; testm̄,neq; fideicōmissuʒ ꝯsiste-
re quare ponūt alij exēplū in eo q sit exheredatus qui ꝑ querelā
55 euicit.sed neq; iste intellectus placere pōt† qm̄ nō pōt reperi fi
deicō.ab exhr̃dato,vt in.l.titia.ff.de inof.te.sed nos ꝯriā ꝯclu-
sionē probamus circa.d.l.titia,vt nō elegāter in adnotatiōibus
nostris scriptū reliquimus. Qua de re hec lectura q̃ʒ facilime su
stineri possʒ vt mihi vr̃ , imo ꝑissimū exēplū ƀ eē assererē,ꝑꝑ ꝙ
nō est necessariū excogitare id qð Py. dicebat de fratre exhr̃-
dato instituta turpi ꝑsona quo casu putabat nō hr̄e locū.d.l.ti-
tia.ꝙ eēt ꝯ rōnē.d.l.titia.itellecte vt cōiter itelligit bar. ēt lec.
q̃ʒ ibi ponit nō satisfacit, si.n.ille minoꝛ nō fuit grauatus fideic.
nō pt dici fideic.repetitū, si fuit grauat⁹ nō pt eē locū substituto
stāte fideic. Preterea dubiū eē pōt nunqd minoꝛ possit restitui
post q̃ʒ iā trāslata fuit de substituto hr̃ditas in fideicōmissariū,ð
q̄ tn̄ dic vt.j.dicā.aliq posuerūt i emācipato p̃terito q ꝑ ꝯriū euin
cebat ab instituto,in q̄ dubium illð vertit̃ an ab ipso emācipato
relinq possit fideic.ꝙ non vr̃ ꝑ.l.ab eo.C.de fideic.ꝛ.l.ij.ff.de le.
iij. At tn̄ falsuʒ est si repetituʒ fuit ḡnal̃r fideic.veluti ēt a ltimis
hr̃dibus vt in.l.ḡnal̃r.§.ex te.ff.de fideic.li.ergo apparet ꝙ ille
tex.vel isto casu loq pt vel in exhr̃dato rumpente ꝑ q̄rerelā ex
opi.nostra,vtcunq; sit satis est ꝙ ille tex. non probat intentiō-
nē bar.in.q.,pposita. Superest modo vt.q.decidat̃ ex intētiōe
nostra,sed prius vt aliquantulū ꝯsideremus sup.d.l.non iustā.
in eo ꝙ ibi vr̃ ꝯsiderari fraus illius aui repudiātis, quare sensu
ꝯtrario si talis fraus nō esset,secus esset,qꝛ hr̃ditas deferret̃ substi
tuto,qð vrr̄ fateri doc. Illud ēt amplius ꝯsideranduʒ est qm̄ ibi
dr̃ ꝙ hereditas sit restituenda citra cōmoduʒ ipsius falsi, q̄ro a
quo debeat restitui,putāt qð ille nepos substitutus teneatur.ex
quo sequit̃ potius qð substitutus preferat̃ fideicōmissario, lʒ ipse
teneat̃ restituere, p̃terea ꝙ ibi fuerit substitut⁹ nepos nullū ver
bum,ideo potius simpliciter intelligit̃ illa litera qð nepos erat
coheres tm̄,ꝛ ideo ipse tenet̃ restituere,qꝛ ēt si fuisset substitutus
teneret̃,ergo multomagis ꝯiunctus. Itaq; ēt in p̃posita.q.di-
co ꝯcludendo qð repudiante primo instituto fideidecōmissari⁹
ēt stante substituto cogit̃ illum adire.ꝛ in hoc prefert̃ ei,quod si
nō adeat qꝛ p̄uentus morte non possit,hereditas ꝑueniet ad sub
stitutum cum illo onere restituendi,vt dr̃ in.d.l.iustam.sine vllo
beneficio quarte quoties primus repudiauerit ꝛ coactus nō po
tuit adire,qꝛ exemptus a rebus humanis.
56 ¶ Vigesimoquinto additur ꝛ illa† q. quid si aliqui fuerunt in-
stituti quibus omnibus substitutus datus est. Pone alterū re-
pudiantē nunquid admittat̃ substitutus quasi verificata ꝯditio-
ne,an vero coheredi sit locus. In qua qdē.q.qm̄ pluribus mo-
dis pōt substitui pluribus,ideo diligenter animaduertendū est,
nā q̄nq; plures substituunt̃ in locū vnius ꝛ hec nō est.q.nostra,
q̄nq; singuli in locū singuloꝝ,ꝛ adhuc id extra dubiū ,ppositum
est,aut inuicē sit substō ꝛ suo ēt loco id tractabit̃.s.in mā breuilo
q̄ substōnis,aut plures in locum pluriū, ꝛ hoc est qð tractari po
terit, aut vnus in locum plurium idq; ēt subiunget̃.facit ad.s̃.di
cta tex.in.l.post cum.l.seq.ff.e.ti. Hoc igit̃ vltimum q̄n vnus in
locum plurium substitutus fuit pertractandum est, sed qꝛ hoc ip
sum pluribus modis fieri pōt,ideo subdistinguendū est. Prio
.n.si quis per illa verba substituit qꝛ forsan titio ꝛ seio dixit si ti
tius ꝛ eius heredes non erunt vel ita simpliciter,si heredes non
erunt alterq; eorum deficiat. si queramus nunquid admittatur
substitutus adhuc subdistinguendū est. Aut.n.moueri qs vult
ex vi oꝛonis,aut misso rigore verborum ꝛ proprietate solā men-
tē vult indagare. Primo.n. si queramus de vera oꝛonis p̃ratē
Bar.queʒ cōiter ferme oēs sequuntur dicit quod ad hoc vt sub
stitutus admitti possit necessariū est vtrūq; institutoꝝ repudia-
re,ita ipse probat in.l.i.ff.eo. ꝛ.l.q̃ʒuis.C.eo. ꝛ.l.hr̃des mei.§.cū
ita.ff.ad treb.nā hoc ƀm vnā intelligentiā plane ,pbari vr̃ in.d.l.
q̃ʒuis.ita Barto. in predictis locis probat. Nūquid aūt ex vi

verbo℞ moueat aut ex mēte testatoris non aperit, quocūq3 sit h res diligētius est ɔsiderāda. Igit q̄ ɔ̄ hāc opi. adduci pñt breuiter sunt pstringenda. Primo igit adducit̄ q subtilr̄ ɔsiderauit Jo. de imo. nā si titio ɔ̄ seio instituto alter repudiet certissimū illud est falsum esse illā orōnē titiū ɔ̄ seiū hēdem esse ergo opposita d3 esse vera. s. titiū ɔ̄ seiū hēdez nō esse, cū. n. ex. l. dialecticoꝝ he ppositiones habeāt nāz ɔ̄dictoria℞ que nec simul vere nec simul false esse pñt. si illa erit falsa, vc3 titiū ɔ̄ sempronium hēdes esse, relinqueret̄ statim vera sua ɔ̄dictoria vc3 titiū ɔ̄ semproniū heredē nō esse. scdo adducit̄ tex. vt mihi vr̄ in terminis proprijssimis in. l. si is q ducēta. §. cū ita. ff. de re. du. vbi cū qs stipulatus est si Damā Stichū ɔ̄ Nerotē nō stiteris pmittis mihi puta ɔ̄ cē dr̄ ɔmissa stipulatio, ēt si vnū stiterit alios nō stiterit, sistēdo. n. vnū nō facit verificari illā stetisse illos, nec ɔ̄ñr falsificari ɔ̄rīa

57 illos non stetisse, imo verificari. † Tertio qd̄ nō mihi ēt vrget. facit. l. fi. ff. eo. ti. h primū psupposito q seruus cōis t3 personam dnoꝝ in his q̄ per eum dñis acqrenda sunt vt pbat̄ in. l. j. §. cōis ff. de stip. ser. ɔ̄ in. l. si fundū. §. j. ff. de leg. j. dr̄ ergo in. d. l. fi. q si alter ex dñis serui instituti repudiet ad alteꝝ eius portio nō ptinebit, s3 ad substitutū vulgarē, l3 fuerit p illa verba substitutus si hēs nō erit. q pinde ē ac si dixisset si illi hēdes nō erūt, vt. d. ll. Quarto adducit̄. l. pe. ff. de inju. ru. te. vbi dicebat Ang. esse casum ɔ̄ opi. bar. cū. n. ibi psupponat̄ q facta substōne duobus, si alter repudiet locus fiat substitutis, ēt altero adeūte nihil restare vz cur nō dēat dici esse ibi casu3 ɔ̄ opi. bar. Neq3 ob. q dr̄ q in. d. l. pe. fuit fcā substō sepati singulis nō aūt copulatiue, nā h minime aperit̄ ibi. est ergo ita dicē nihil aliud q̄ velle diuinare ad illū tex. Quinto ēt p h adduci rcā illa q̄ colligit ex. l. falsa. §. fi. de ɔdi. ɔ̄ de. vc3 q pluralis locutio resoluit̄ in singularitates lex q̄ sequit̄ q pinde est dicē si illi hēdes nō erūt ac si sigillatī3 dcm̄ sit, si ille nō erit hēs titius hēs esto, ɔ̄ si ille alius ēt hēs nō erit pari mō titius hēs esto. q̄ casu due essent dispōnes, ɔ̄ separati3 in qlib3 verificari posset ɔditio. Per ɔ̄riū aūt aliq adduci p opi. bar. pñt. Primū q dr̄ in d. l. q̄uis fm vnu3 intellectū vbi casus est euidēs. Scōm ē q colligit̄ ex. §. vtrū. ff. de reb. dub. Colligit̄. n. ibi ista regl'a q qñ signatio sumit̄ ex vniuerso, si aliqd in orōne falsu3 est, falsa iā reddit tota orō. sed in casu nr̄o cū qs dicit, si illi hēdes non erūt signatio sumit̄ ex vniuerso. si ɔ̄ aliqd falsu3 ē, q2 forsan vnus hēs sit falsa ɔ̄ñr erit tota orō, ɔ̄ sic nō erit veꝝ dicē illos nō esse hēdes. Tertiū est qd̄ no. in. l. qda3 testō. ff. e. ti. vbi casus ēt p h vr̄. nā illa verba si neq3 ille, neq3 ille erit hēs illis ɔparant̄ si ille ɔ̄ ille hēdes non erūt. sed certe ad h vt superiora verificent̄, nō sufficit alteꝝ hēdē fuisse ita vt admittat̄ substitutus, q̄ ɔ̄ idē fit in pposito nr̄o. Quartū est q cu3 aliq orō est copulatiua ad eius veritatē necesse est q̄libet partē esse verā, vt in. l. si qs ita. ff. de ver. ob. et h potissimū sunt q̄ hincinde p ar. afferri pñt, q̄ ex rōnibus reddēda sunt clariora. Prio igit rñdendū est ar. facientibus p opi. bar. nā h facile meo iudi

58 cio fiet qm̄ ɔ̄ sua opi. pa℞ vitati ɔsona visa mihi sp fuit. ¶ † Nō ob. ergo primū arg. q adductū est p. l. q̄uis qm̄ illa. l. minime h pbat. ibi. n. aliud dr̄ nisi q si qs filio ɔ̄ vxori fecerit substōnē vulgarē d3 in persona vtriusq3 ea intelligi facta q̄ vtriq3 fieri potuisset, h est vul. tm̄. nā vxori pupillaris fieri nō poterat, q si qs aliū tex. velit intelligere merito lipsissimus dici poterit, l3 aliqui collegerint nescio quō peruersum aliū intellectū minime ipsi lr̄e ɔgruentē. Dicet aliqs q adhuc ex. l. illa stāte intellectu suprore pt colligi ar. Certū. n. illud est q quoties qs disparibus substituit, ita demū intelligit̄ eos parificasse quo ad substōnē si non separatim singulis facta fuit substō. nā si separatim certe in persona pupilli ēt pupillaris subintelligeret̄ vt magis cōiter probāt doc. in. l. q̄uis. ego tn̄ de hoc ɔ̄. dicā suo loco. ergo sequit̄ qd̄ qñ ɔiunctim facta fuit non est pinde ac si fuisset facta separatim ergo reqrit̄ ad verificationē totius ɔiunctionis vtrūq3 veꝝ esse. s3 hoc ar. certe nihil v3, l3 qdā illud pposuerit. non. n. v3 ista ɔ̄ñla diuersum est q̄tū ad h vt in persona alterius pupillaris intelligat̄ q separatim fiat substō ab eo casu qñ fieret ɔiunctim, ergo ɔ̄ in oibus erit diuersum. hoc. n. non pcedit cū ex regula dialecticoꝝ ex particularibus nihil sequat̄, vt no. in. l. labeo. ɔ̄. l. item q2. de pac. Non ob. ēt s3 ar. in quo dcm̄ est q cū signatio sumit̄ ex vniuerso si aliqd inde falsu3 sit falsa efficit tota orō, nā pt duplici mō rñderi. Prio si bñ intelligat̄ illud q dr̄ signationē sumi ex vniuerso dicemus i casu nr̄o signationē nō sumi ex vniuer

59 so, q2 tunc dr̄ ex vniuerso sumi † qñ orō ex qua sumit̄ est vl'is vt dr̄ in. d. §. vtꝝ. clareq3 apparet p illa exēpla oēs puberes decessisse ɔ̄ oēs impuberes decessisse. s3 in proposito cū dicimus ille ɔ̄ ille nō sunt hēdes, est ppositio singularis, ideoq3 non pōt signatio sumi ex vniuerso. scdo ēt dici pōt q illa regula cū. s. sumit̄ signatio ex vniuerso ɔ̄c. vera est si sit orō affirma. nō aūt si negatiua. p q̄ illud vniuersum negaret̄, verbi grā, vt eodē exēplo iuriscōsulti vtar, oēs puberes decesserūt, hec est falsa si fingamus ptī3 puberes, partim impuberes decessisse, ɔ̄ h ob eā cām q2 signatio sumit̄ ex vniuerso. si vo aliqs dixerit nō oēs pubes decesserūt hec est vera, l3 orō sit vl'is, ɔ̄ l3 aliqd inde falsum sit, qm̄. s. sumit̄ negatiue ɔ̄ negat̄ totū illud vniuersum ɔ̄ ita intelligi vt ipsa d3 q dr̄ in. d. §. vtrum. q̄q3 dubito in illa propositione si ita ɔciperet̄ oēs puberes non decesserat nunqd sit falsa posito q aliqui decesserint, de quo scripsi latis. super. d. §. vtrū. ɔ̄ noiatim de intellectu. d. §. qui merito. non solū difficilis verū ēt horribilis cuiq3 bene literato videri poterit. Non ob. tertiū ar. de. l. quidā in testō. qm̄ neq3 illa. l. facit in propositis terminis. Multa. n. drīa est vtru3 ita quis dicat si ille ɔ̄ ille non erunt heredes an vero si neq3 ille erit heres, vt ēt p3 ad primū intellectū ɔ̄. ɔ̄. dicā vbi plene de intellectu. d. l. quidā disputabo. Nō ob. ēt quartū in quo hr̄ qd̄ ad veritatē copulatiue requirit̄ vtrāq3 partē esse vera3, nā cū dico si titius ɔ̄ sempronius hēdes nō erunt orō sumit̄ collectiue atq3 illa copula, ɔ̄ h3 offm̄ potius colligendi q̄ diuidēdi. ideoq3 in orōne hmōi non dicunt̄ plures esse partes, s3 vna tm̄ vbi gratia qñ demostro titiū ɔ̄ seiū alterū currentē, alterum stantē, si dico titius ɔ̄ seius nō currunt accipiēdo hanc orōnem collectiue, vt ille articulus ɔ̄ nō diuidat, s3 solū colligat perinde est ac si dixisset, hi ambo nō currunt, ɔ̄ sic vna pars tm̄ respicit̄ in hac orōne que simul erit vera ac verū erit simul eos ambos nō currere ɔ̄ sic posito q alter currat alter non curreret, ɔ̄ hec oia de vi sermonis. at in pposito qd̄ ille sermo accipi debeat collectiue potius q̄ diuisiue ɔ̄ sic ɔ̄ opi. bar. tex. est cui quidē rñderi non pōt in. d. l. si is qui ducēta. §. cu3 ita. de re. du. sup quo mox latius dicā, ɔcludēdū est igit̄ q facile fundamēta quibus inna-

60 ri potuit bar. ɔfutari pñt. † Ideoq3 ad huius articuli declarationē plura principalr̄ ɔsiderāda sunt. Primū qd si dicat testatoꝛ si neq3 ille neq3 ille heres erit altero tm̄ nō existente herede admittat̄ substitutus, qd̄ ex vi verboꝝ ɔcedi nō pōt qñ copulatiue reqrat̄ neutrū esse hēdē, ɔ̄ in his terīs loquitur d. l. quidā testō. Attū ɔ̄ h vr̄ facere illa eadē. l. quidā testō. vbi probat̄ q ibi substitutus excludit̄ a portione vacāte, q2 alio mō apparebat ex volūtate testāris. s. p distributionē hr̄ditatis, ɔ̄ sic verba substōnis aliud importarent. sed tn̄, vt ēt post multa inutilia ɔsiderat Soci. noster, dicas qd̄ in. d. l. quidā. si verba inspicerent̄ ipsius substōnis iam pculdubio substitutus admitteret̄, q2 purificata erat ɔditio. scriptū est. n. si neq3 Florius neq3 Sosia hēdes non erūt qd̄ verū fuit, q2 neuter heres fuit, atq3 ideo videbat̄ dd3 q substitutus deberet admitti, cuius tn̄ ɔ̄rīū ibidē decidit̄ ex consideratione de qua ibi ɔ̄ ppea que ɔ̄ Pau. de cas. ɔ̄ Jmo. in. d. l. hēdes mei. §. cū ita. ɔsiderabāt merito velut non necessaria nec vera in pposito nr̄o cēui omittēda. Scōm est qd si institutis titio ɔ̄ Meuio dicat testatoꝛ si vterq3 nō erit hēs altero existente nunqd admittat̄ substitutus, q negauit ang. q2 ad veritatē istius orōnis reqrit̄ neutrū esse hēdē, ad q adducit̄ tex. in. l. pe. C. d impu. ɔ̄ alijs subst. ɔ̄ hāc opi. sequunt̄ cōiter doc. Attū mihi vr̄ ɔ̄rium. tanq̄ verū q̄ facillime de vi verboꝛu3 sustineri posse, neq3 ob. d. l. pe. q2 illa. l. de affirmatiua ppositione loquit̄. l. si vterq3 decesserit impubes, quo casu certū est falsa3 manere vno tm̄ decedēte, imo ille tex. facit in oppositū potius, si. n. vno tm̄ decedēte impubere illa est falsa vterq3 decessit impubes, ergo ɔ̄rīa d3 esse vera vterq3 nō decessit, ɔ̄ h vt dixi verius oino mihi v3 si ptātē verborū inspexerimus, si vero volūtatē testāris, dic vt ɔ̄. dica3. Tertiu3 est quid si dixerit aliqs si vel ille vel ille nō erit heres. s3 hic casus procedit de vi sermonis indubitāter q sufficit alteꝝ hēdē nō esse q2 ad veritatē disiūctiue sufficit alterā partē eē ve

61 ra3 † verūtn̄ illud dubiū supest qd si illi qbus facta eo modo fuit substō sint filij pp qd̄ presumi pōt mentem testōris fuisse vt quis illoꝝ preferet̄ substōnū. isto casu relecta ptāte verboꝝ dicemus excludi substitutū nisi verum sit ambos deficere, q Jo. de imo. prio aspectu putauit vt sic illa disiūcta resolueret̄ in ɔiunctā ex mēte pnūciātis, vt in. l. ɔ̄ñalr̄. C. de insti. ɔ̄ substi. ɔ̄ in. l. sepe ɔparatū. ff. de ver. sig. ɔ̄ in. l. si is q ducēta. §. itē si pater. ff. de re. du. Jdē tn̄ Jo. d imo. in. d. l. hēdes mei. §. cū ita. ɔ̄rīū vr̄ probare nō ob. dictis iuribus. Jtaq3 prio nō ob. §. itē si pr̄. q2 ibi iō disiūcta resoluit in ɔiunctā, q2 fuit breuis dispositio q̄ declarat de mente fuisse tā masculū separatim q̄ feminā ɔsequi solidū debere. Si ergo in pposito ita pponeret̄ casus si mihi filius aut filia nascat̄ hēs esto, q si filius aut filia hēs nō erit titius hēs esto. s3 h latius ɔsiderāda sunt. et primo in q̄tūuis extraneis si qs ita scribat. si ille

ille vel ille hẽs nõ erit titius heres esto, pfecto ỏ vi sermõis suf
ficit a lterũ hr̃dẽ non eẽ, ad hoc vt substitut⁹ admittat̃, sʒ dubiuʒ
est nũ substitut⁹ admitti ỏbeat insolidum vel p pte. nã de vi ser-
monis insolidũ deberet admitti cũ simpl̃r dictũ sit heres esto, q
non est admittendũ, scỏo in filijs si qs dicat ille vel ille non erit
hr̃s Seius hr̃s esto, interest an iam loquamur de natis vel ỏ na
scituris, si. n. de nascituris veluti si filius vel filia mihi nascent̃
hr̃des sunto, aut sunt instituti qcũq3 nascerent̃ copulatiue, aut i
terminis. d. §. itẽ si pr̃. p illa ỽba, si mihi fili⁹ aut filia nascet̃ he-
res esto. prio casu de vi ỽboꝝ nõ ỏberet admitti si sola filia aut
solus fili⁹ nascat̃. q tñ nõ puto nõ aduersat̃ itẽtioni testãtis ⁊ fa-
uori liberoꝝ ⁊ iõ puto ⁊ hic substitutũ excludi. nã scỏo casu non
dubito qn excludat̃ p. d. §. si pr̃. q si loquamur in iã natis, ⁊ tũc
si ponamus testõrẽ duos filios instituisse, ⁊ ỏinde dixisse, si ille
vel ille nõ erit heres seius hr̃s esto, lʒ hoc casu sit maius dubiũ,
tñ adhuc dicereʒ in fauorẽ liberoꝝ substitutũ admitti nõ debe-
re pp illud q dr̃ in. d. §. itẽ in fi. lʒ in fi. ille tex. loquat̃ in nascitu
ris quo casu diuersa est rõ. nã si diceremus nato vno filio admit
ti substitutũ diceret̃ auferri illi filio q totũ sibi ỏberet̃, q non est
credibile, ita testõrem voluisse at si iã sint nati, vr̃ eẽ facta substi-
tutio de portione tñ ỏbita deficiẽti, in q̃3 si succedat extraneus
non dr̃ ppterea pari mõ auferri ipi alteri filio, sed tñ non ɔce-
di, q maxime verũ est si ponamus alterũ ỏficientẽ post morteʒ
62 testõris, iõq3 cogitãdũ est, nã benignior supior opi. vr̃. †Quartũ
est qd si qs dicat si non ille vel ille heres erit, sʒ hic de vi ꝑmõis
aliud dici dʒ q̃3 in casu supiori. nã illa negatio ṕposita facit vt p
inde sit ac si dictũ fuerit si ille vel ille heres erit tu nõ esto. sʒ ita
si vterq3 nõ erit, qntũ ẽ si qs dicat scã pluriũ instõne, si heredes
nõ erũt. Ang. n. facit dr̃iaʒ si instituto titio ⁊ meuio fuerit dictũ
si illi hr̃des nõ erũt an vero si titius ⁊ meuius heres nõ erit, seu
hr̃des nõ erũt, ⁊ iõ scribẽtes, hos casus tãq̃3 diuersos separant,
sʒ qm̃ hec dr̃ia nõ hʒ rõnẽ, iõ nos pmiscue q̃rim⁹ de casib⁹. s̃. di-
ctis. Et qm̃. s̃. ea adduximus q̃ p ⁊ ɔ̃ adduci pñt vel adducunt̃
eligat̃ nũc snia q̃ melior atq3 pbabilior videat̃, ⁊ qdẽ rursus vi-
deam⁹ si rñdeat hñ, arg. adductis ɔ̃ opi. bar. p eo, vcʒ q substi-
tut⁹ admittat̃. Ad primũ. n. arg. Io. de imo. q bñ ɔsiderat dicẽs
q si illa ppositio ẽ falsa, titius, ⁊ sempronius nõ sunt hr̃des, al-
tero tñ existẽte sequit̃ vt illa sit vera titius, ⁊ semproni⁹ nõ sunt
hr̃des ex lege dialecticorũ q volũt duas ɔ̃dictorias nõ posse eẽ
simul veras, ergo tãq̃3 verificata ɔditiõe substitutus dʒ admitti.
sʒ ad hoc arg. aliq dialectici rñdẽt q ista ppositio titi⁹ sempro-
nius nõ sunt hr̃des põt accipi duob⁹ modis altero collectiue,
altero diuisiue, vt eorũ terminis vtar. prio casu veruʒ ẽ dicere il
lã ppositionẽ eẽ veraʒ, titius ⁊ sempronius non sunt hr̃des qñ
vnus nõ est heres. nã verũ ẽ simul titiũ ⁊ semproniũ hr̃dẽ non es
se, ⁊ tunc pprie dr̃ esse ɔ̃dictoria illi, titius ⁊ sempronius sunt hr̃-
des, qm̃ hec affirmatiua collectiue semp accipit̃, si vero accipia
tur diuisiue quasi singulari negent̃ hr̃des, ⁊ tunc dr̃ falsa eiusmo
di oratio, si alter fuerit heres qm̃ accipiendo diuisiue necesse ẽ
verificari in qualibet parte copulatiue, Et hec ex intẽtione quo
rũdã q in dialectica tota Italia pspicacissime habẽtur. Ad ꝑm
arg. ego qdẽ rñsuʒ non video. nã apparet in. d. §. cũ ita. in fi. illã
ppositiõeʒ eẽ verã stichũ, ⁊ Pãphilũ ⁊ herotẽ nõ stitisse lʒ ali-
63 quos stiteris mõ nõ oẽs. Ex quo apparet † q in iure eiusmodi
orationes accipiunt̃ potius collectiue q̃3 diuisiue, vt clare pbat̃
i. d. §. cũ ita. vbi citra vllã dubitationẽ decidit̃ ille casus, nec ob.
si dicas illud ibi eẽ rõne prie ɔuentiõis qua fuit pmissuʒ oẽs si-
sti, qr in. d. §. in. fi. nego psupponi aliquã preuiã cõuẽtionẽ, q̃3 q̃3
⁊ ɔ̃riũ dicere possent nimiũ pteruientes. nã illis verbis, vel vt p
pius accedamus, quasi exprimit̃ q ẽt si nulla pcedat ɔuẽtio, tñ
idẽ est aliogn non ppius accederet ad qõnẽ qñ par esset rõ de-
cidẽdi illo casu q̃ supiore. Itẽ in supiori ɔceptione de necessita-
te postulabat̃ tãq̃3 preuia illa ɔuẽtio, nõ aũt ita est in fi. Ad ter-
tiũ ar. de. l. fi. ff. eo. dici põt q lʒ seruus cõis gerat psonam duoꝝ
tñ nõ p hoc si testator dicat si stichus seruus heres nõ erit cre-
dit̃ dixisse collectiue. si titius puta ⁊ seius q essent dñi hr̃des nõ
erunt, sʒ potius diuisiui vt singulis separatiʒ facta substitutio in
telligatur, ⁊ hoc ipm no. Bar. in. d. l. fi. vt ipse videre potes. ad
quartũ arg. rñdẽdo negat̃ q Ang. putabat̃ in. d. l. pe. factã sub
stitutionẽ ɔiunctim, nã apparet q separatim facta fuit, nã pre-
supponit ille tex. plures substitutos, ⁊ vno deficiẽte ad vnũ sub
stitutũ deuolui hr̃ditatẽ. Ex quo apparet q singulariter singu-
lis substituti fuerũt, ⁊ hoc negari nõ põt qcqd Ang. dicat. Ad
qntũ q dicunt pluralis locutio resoluit̃ in singularitates qd rñ-
deri ỏbeat ego inferius suo loco dicaʒ, ⁊ p hec. s̃. dicta apparet
hãc sniaʒ ɔ̃ cõeʒ de iure esse veriorẽ q̃3tum ad ipsam vim sermo
nis. At qm̃ forsan de volũtate testõris aliud est, ideo videam⁹
mõ quibus in ɔ̃riũ ɔiecturis trahi possimus. Io. quidẽ ỏ imo.
in. d. §. cũ ita. dicebat mentẽ testatoris ɔ̃ substitutũ interpreta-
ri debere, qr presumit̃ magis dilectus institutus q̃3 substitutus,
vt nemini dubiũ est. sed hoc ar. nihil vʒ, nã illud q dr̃ magis eẽ
dilectũ institutũ q̃3 substitutũ, dʒ intelligi in parte sua, hoc est in
ea in qua ipse institutus dilectus spãliter fuit, non autẽ in parte
cohr̃dis, vt in pposito. Itaq3 missis oibus supuacuis ɔclud ereʒ
neq3 ỏ volũtate testõris excludi debẽ substitutũ, nisi forsan ppo
neremus ipsos institutos esse filios vel ita cõiunctos testõri vt
verisimile esse possit substitutum non fuisse magis dilectũ ⁊ per
64 hoc volo hanc optimam. q. esse absolutaʒ. ¶ † Uigesimosexto
superest vt videamus qm̃ nõ soluʒ qs desinit hẽs esse posse repu
diatione sua, ⁊ sic quo casu nolit, sed ẽt si non possit heres esse vt
satis. s̃. dictũ est in. j. declaratione illoꝝ verboꝝ si heres nõ erit,
ideo hoc examinãdum est qñ dicat̃ ita nõ posse vt locum faciat
substituto. Pone ergo primũ hr̃dẽ nõ posse hr̃dẽ esse, qr vitio-
se forsan institutus fuit, ⁊ certe circa h̃ videndũ est nũquid sit ta
le vitiũ q labefactet nõ solũ primã instõnẽ, sʒ ẽt substõnem ac to
tũ testm̃, tunc. n. vt de instõne est expeditũ, vt nõ valeat, sic neq3
substõ valebit si ponam⁹. v. g. testm̃ vel ipso initio carere solẽni
tatibus vel ex postfacto ruptum agnatione posthumi fortassis,
aut successione sui heredis per vulgareʒ. l. posthumoꝝ. de iniu.
rup. ir. test. aut alia quauis cã, vel a principio nullũ vel ex post-
facto irritũ fiat vel ruptum, vel expugnatũ q̃rela. si vero tale vi-
tium soluʒ ipsaʒ instõneʒ facit inutilẽ, qr a primo gradu preteri-
tus a scỏo sit exheredatus filius, ⁊ tunc dñt oẽs testm̃ incipere a
scỏo gradu vt i. l. ij. in fi. de li. ⁊ post. q veꝝ est isto casu. s. testm̃
incipere a scỏo gradu, nõ aũt vt putat bar. ẽt illis casibus qbus
initio consistit primus gradus, vt in suis exẽplis q̃ ponit in. l. j. ff.
eo. in tractatu scỏi effectus. in quo mihi vr̃ vtendo veris ac pro
prijs terminis iureconsultoꝝ no. aliqua in eo. dignus. Sed hec
oia diligentius per. q. inuestiganda sunt igitur.
¶ Uigesimoseptimo post bart. dubito qd si pnoamus a primo
gradu preteritũ posthumum a scỏo exhr̃datũ nunqd tunc agna-
tione posthumi rumpat̃ ẽt scỏs gradus q fateri necesse est, qr
cum rumpit posthumus locũ sibi facit ⁊ ɔñr excludit substitutũ
vt est tex. in. l. nã ⁊ si. ff. de iniu. ru. te. atq3 ita sit vt melioris sit cõ
ditionis posthumus q̃3 iam natus vcʒ ea ratione de qua supra.
65 ¶ † Uigesimooctauo post bar. ⁊ alios q̃rit̃ quid si ponamus ab
instituto preteritum posthumum atq3 a substituto exheredatuʒ
⁊ ipsum posthumum natum viuo testatore decessisse quo casu cõ
ualescit primus gradus vt in. l. posthumus. de iniu. rup. ir. test.
nunqd substituto preferri debeat institutus. bar. quidẽ quẽ alij
cõiter sequi vident̃ putat illũ oino substituto esse preferendum,
qr duplici rõne probat̃, vt colligi ex eius dictis põt. Prima est
qr ɔditio ista si heres nõ erit falsa reddit̃ accipiente aliquo bo.
pos. vt in. l. ɔdi. §. si patronus. ff. de cõdi. ⁊ demõ. Scỏa rõ ẽ qm̃
si is qui venit per ɔ̃ta. ei prefert̃ qui adire põt de iure ciuili. vt. j.
ỏ ɔ̃ta. per to. Multomagis iste qui hʒ ꝑʒ tab. cuʒ iste veniat ex
volũtate defuncti ille vero ɔ̃ voluntatẽ hec bar. in sum. ɔfirmat
Are. hanc opi. rõne. nam quẽadmodũ illa ɔditio si heres non
erit in fauorem substituti verificatur per equipollẽs. vt no. in. §.
⁊ quid si tñ p bar. ⁊ alios, ita ẽt ɔ̃ria illa si heres erit implebit̃
per equipollens cum ɔ̃rioꝝ eadẽ sit regula pp qỏ reprehendit
bar. in. d. §. bonoꝝ. in. l. j. ff. ad treb. qui vult q in materia ẽt stri
cti iuris i qua ỽba stricte accipiunt̃ heredis appellatiõe ẽt bo.
pos. ɔtinet̃ per. d. §. si patronus qm̃ in. d. §. si patronus nõ venit
bo. pos. heredis appellatione, qr impleat̃ ɔditio in forma speci-
fica, sed qr per equipollens. Melius ergo inquit Are. ⁊ Soc.
noster probat̃ opi. bar. in. l. is qui in prãte. §. fi. ff. de leg. prest. ⁊
l. iiij. in prin. ff. de ɔdi. ⁊ demon. sed neq3 illi tex. probãt qm̃ ⁊ ibi
ɔsiderat̃ impleta ɔditio per equipollens, ⁊ lʒ illa cõditio si decẽ
heredi dederit non debeat impleri nisi specifice in persona scri-
pti heredis vt dr̃ in. l. qui heredi. ⁊. l. meuius. de cõdi. ⁊ demõ.
66 †fallit tñ predictis casibus pp regulã iuris qỏ rõne cõmodi dʒ
pensari incõmodũ ⁊ eɔ̃ vt in regula iuris ꝑm naturam. ff. de reg.
iur. Uerũtñ id qỏ dr̃ q̃3tũ ad propositam. q. per bar. non plane
satisfacit, nam cum dr̃ q ille qui tantum de iure preterito venit
aut põt venire excludit substitutũ facile fateor, cuʒ ỽo subijcitur
q talis de iure pretorio põt venire q fuit institutus lʒ ab eo fue
rit posthumus preteritus si modo natus decesserit viuo parẽte,
⁊ h̃ est q negat̃ ⁊ q ponit̃ ad disputationẽ nunquid. s. hoc casu
stãte substituto ius pretoriũ faueat huic testõ, q si quis hoc ne-
get statim corruũt fundamẽta bar. sʒ dixerit aliqs qd nam aliỏ
disponitur per. d. l. posthumus. nisi q mortuo posthumo viuo

testatore substitutus admittať. sed rñdet ꝙ illa lex nõ hꝫ locum stante substituto, nã rõ est ꝙ mortuo posthumo sustineať testm̃ nõ fauor instituti sed fauor testamẽti ne corruat, si ergo põt testm̃ sustineri p substõnẽ, ergo cessat fauor ꝯualescẽtie primi gradus. Quãtũ aũt ad illud ꝙ postmõ ait Are. reprehendẽs bar. ꝙ in. d. §. si patronus diceret ꝯdõnẽ impleri in forma sua specifica cũ vere impleať p eqpollens idqꝫ fateri vř ẽt Soci. nř subdit aũt intẽrio bar. melius ꝓbať p. d. l. is qui in prĩc. Adde ꝙ parũ ꝯsiderate dcm̃ vř, neqꝫ. n. illud quouis mõ esse põt vt i. d. §. si patronus ideo dicať verificata illa ꝯditio si hřs nõ erit, qꝛ f. ꝯria per equipollens dicať verificata, in alijs vero legibus qꝛ dicatur impleta in forma specifica si. n. in istis legibus dř impleta in forma specifica cur nõ in. d. §. si patronus. quasi eiusdẽ verbi nõ sit vbiqꝫ eadẽ significatio, qđ ridiculũ est fateri. Redeundo igitur vnde sum digressus in proposita. q. in persona posthumi nõ dubito bar. ⁊ ceteros bene dicere nõ obstãtibus que superius ꝯ rõnes bar. adducta sunt sed alia rõne moneor, nã isto casu qñ posthumus nascitur non solum primũ sed ẽt seqũẽtes gradus rumperit. vt. d. l. nam ⁊ si. ff. de inin. ir. te. Quãobrẽ non video cur ista. q. meruerit proponi quasi super ea dubitari potuisset. vtrũ. s. hoc casu instituto substitutus dẽat preferri qñ reuera ⁊ si institutus admitti nõ posset nihilomagis admitteretur substitutus. vt in. l. si posthumus. de li. ⁊ posth. ¶ Uigesimonono

67 †sequiť videre si ponamus nõ posthumũ pteritũ sed eũ sit iã natus institutosqꝫ venientes ab intestato quo tñ casu dñt mortuo filio pře viuo ꝯualescere testm̃ ptorio iure p. d. l. posthumus. nũ qd tũc erit locus substõni si ponamus filiũ pteritũ a pꝛio tantũ gradu ⁊ nõ a substitutis. Hic. n. qri merito põt, si. n. testm̃ iã incepit a scđo gradu eo postea nõ obstante. s. ꝙ filius viuo parente moriať, adhuc dꝫ posse succedere substitutus, vt tunc demũ locũ hẽat dispositio. d. l. posthumus. qñ nullus est datus substitutus, ⁊ sic eo tñ casu quo testm̃ desiderat recõualescẽtiã. at quoties testm̃ aliquo saltẽ mõ valere põt nõ nimis est ineptũ dicere nõ ꝯualescere primũ gradũ cũ per scđꝫ sustineat testm̃. ⁊ ita hoc casu cessare dispõnẽ. d. l. posthumus, illud tñ non omittã ꝙ ⁊ in annotationibus scripsi, ꝙ vꝫ illa dispositio illius. l. ꝗ̃tũ ẽt ad iam natũ, ⁊ sic ad iniustũ testm̃ nõ solũ locũ hꝫ si sint instituti venientes ab intestato, verũ ẽt si extranei scripti sint hřdes cuꝫ nõ bona rõ dřie vel tradatur vel tradi possit inter iaꝫ natum ⁊ posthumũ. quinimo maior rõ est in iam nato vt indistincte recõualescat ꝗ̃ in posthumo vt ibi latius scripsi. Neqꝫ ob. ꝙ dř in d. l. posthumus. ver. idẽ ⁊ circa, qñ intelligo illũ tex. alio modo multo quidẽ ꝯgruẽtius vt mihi visum est, vꝫ ꝙ cũ supra dixerit idcirco legatarij ⁊ fideicõmissarij habebũt ea q̃ relicta sunt securi. subdit in ver. idẽ ⁊ circa. ꝙ idẽ iuris est si sit iniustũ testm̃ vel irritũ, subaudi ⁊ filius moriať viuo testatore, eo. n. casu idẽ est vt f. legatarij vel fideicõmissarij habeãt securi q̃ relicta sunt, subditur ⁊ si bo. pos. data fuerit ei qui rẽ ab intest. ⁊c. Uidebatur. n. dõm ꝙ cum aliquis bo. pos. acciperet qui alias potuisset ab intestato obtinere successionẽ ꝙ tũc nec legatarijs neqꝫ fideicommissarijs esset prospiciendũ cum id ipsum fieret cũ iniuria heredis.

68 † Principalia aũt beneficia ita sunt interptanda vt neminẽ ledãt, vt. l. cum anus. C. de eman. li. sed tñ hac rõne nõ ob. ꝯciditur ibi ꝯtrũ. nã ⁊ si ab intestato scripti fuerint adhuc ipsi tenentur legatarijs, nõ. n. solummodo hřdum fauore id factum est vt cõualescat testm̃, sed ẽt ipsius testatoris vt plene eius voluntas exitũ habeat, ⁊ ita intelligẽdo illũ tex. opꝫ legere, ⁊ si bo. pos. ⁊c. vt. s. dixi ⁊ ita in plerisqꝫ vetustis codicibus scriptũ dephendi ꝙ verissimũ puto. Retenta tñ cõi opi. opꝫ querere isto casu quoties essent instituti venientes ab intestato, si enim instituti extranei essent nemo dubitaret quin isto casu non esset locus recõualescentie ꝗ̃tum ad institutos pp. ꝙ proculdubio preferretur substitutus. Quid igitur dõm iam videamus, mihi certe cũ articulus dubius videatur atqꝫ in re obscura ex iurisconsultoꝝ precepto testatoris voluntati sit fauendũ, ac benignitati stante presertim cõi opi. qđ ita demũ recõualescat testm̃ si sint instituti venientes ab intestato dici debere benignius vř vt instituti isto casu substitutis preferanť. lꝫ. n. rigor ⁊ ius ipsum strictum ac rõnes quẽuis in ꝯtrũ inclinare possent, tñ qꝛ dispõ. d. l. posthumus ꝯ iuris rõnẽ ex benignitate introducta est ⁊ fauores sint ampliãdi ex vulgari regula, putarẽ equius esse vt ẽt isto casu quo ad institutos ab intestato nihilominus venientes exclusis substitutis ꝯualescat testm̃ nec nõ ab ipso filio ꝫ a substitutis excludantur instituti ꝙ nemo ꝓbare dꝫ ꝯsiderata mẽte defuncti. si ℞o teneat aliqs opi. nřaꝫ vꝫ ꝙ. d. l. posthumus. ver. idẽ ⁊ circa. locũ habeat ẽt extraneis institutis, tũc multomagis dubiũ esse põt, sed tñ predicta rõne idẽ probarẽ. At iuxta predicta querendũ est.

69 ¶ † Trigesimo loco qd iuris si ponamus institutos extraneos ꝫ substitutos veniẽtes ab intestato ac pteritũ posthumũ a pꝛio gradu natũqꝫ ⁊ mortuũ nũ substituti ab institutis excludanť magis dubitari põt. Pone eandẽ qonẽ in iã nato, ꝫ de h nemo dubitaret retẽta cõi opi. in. d. ℣. idẽ ⁊ circa. In posthumo igiť dubiũ est quo casu nõ distinguiť sint instituti veniẽtes ab intestato nec nõ. ꝫ hic dicere substitutos ꝓponi debere, ⁊ ita nõ hře locũ. d. l. posthumus, lꝫ hoc videať ꝯ voluntatẽ defuncti, q p ordinẽꝫ instõnis magis vř dilexisse istitutos ꝗ̃ substitutos. Cogitandũ ergo est nã qd sup hoc alij sentiãt, ego quidẽ nõ memini legisse.

¶ Trigesimoprimo pone eandẽ. q. in posthumo nato post mortẽ primi instituti an saltem ꝯualescat testm̃ ipso posthumo decedẽte in vita testãtis. ⁊ lꝫ Ang. vt refert Jo. ð imo. in. d. l. posthumus putarit testm̃ ꝗ̃tũ ad substitutũ nõ reuiuiscere ẽt iure ptorio, tñ snia ꝯria preualere merito dꝫ tãꝗ̃ humanior rõniqꝫ coherẽtior cũ eadẽ rõ vigeat in substitutis q̃ in institutis vigere poterat. Rõ aũt in institutis est vt testm̃ ꝯserueť q̃ militat ẽt in pposito, ⁊ h puto veꝝ pſertiꝫ ꝙ dispõ. d. l. posthumus nõ magis loqtur de institutis ꝗ̃ de substi. cuꝫ simplr de scripto herede loquatur, nec magis de primo ꝗ̃ de scđo debeat intelligi ar. l. f. §. gñaliter. ff. de leg. pre. facit. l. mulier in fi. de insti. ⁊ substi.

¶ Trigesimoscđo ⁊ illud ꝗ̃r addi pt qd si filius pteritus approbauit testm̃. nã hic casus maiorẽ hꝫ dubitationẽ, nã isto casu

70 ius ipsi substituto ꝗ̃sitũ est, qua rõne motus ipse bar. † lꝫ substitutum admitti, nec. n. in prĩc preteriti, inquit approbare testm̃ in preiudicium tertij nã ⁊ Ang. putabat filium preteritum in ꝓiudicium filij instituti non posse approbare testm̃ quin possit institutus vel dicere nullũ vel vti bo. pos. ꝯ ta. ꝯtrũ aũt aliq his casibus probare nituñť, nam vbi occasione alterius quis ad successionẽ vocatur illo nõ vtente iure suo perinde est ac si vocatus nõ fuisset. l. ij. §. si sit ꝯsanguinea. ff. ad tert. sed substitutus vocať qꝛ preteritus fuit filius, ergo filio non vtente iure suo hoc est effectu preteritionis qui est dicere nullum testm̃ dꝫ cessare robur substõnis ac validitas. Scđo loco pro hoc adducitur illoꝝ opi. ꝯria supradictis in eo qđ putabant preteritum in preiudicium instituti approbare non posse. Quinimmo dicunt aliqui ꝯ dictam opi. probantes qđ anteꝗ̃ preteritus nullum dicat testamentum vel per ꝯ tab. expugnet non põt institutus nullum dicere aut expugnare per ꝯ tab. super quo satis quidẽꝫ multa disputãt doc. super. l. posthumo C. de ꝯ tab. Quid ergo nobis placeat videamus, Quippe cum neqꝫ tex. aliquis vel hanc vel illam opi. asserat, neqꝫ rõ vigens pro alia magis ꝗ̃ alia opi. assistat, dicerem vtranqꝫ opi. facile disputando sustineri posse. Primo igitur si quis tenere velit non esse locum substituto põt rñdere arg. bar. haud multum laboriose, verum est tñ qđ quoniam circa approbationẽ testamenti a preterito faciendaꝫ plures oriuntur in plerisqꝫ dubitationes, ideo ille prius essent animaduertende memini. n. ꝗ̃tum ad. d. l. filio preterito duas esse opi. alteram illoꝝ q putant illã. l. dũtaxat hře locuꝫ qñ instituti sint venientes ab intestato, alterã vero huic ꝯriam, vt indistincte locũ habeat vel extraneis institutis. Retenta igiť prima opi. pro vera ad primum arg. bar. ꝙ. s. substõ fuerit ius ꝗ̃sitũ pt rñderi qđ rõne volũtatis ipsius testatoris ⁊ fauore venientium ab intestato hoc facile tolerat, cũ ipsis institutis qui sunt venientes ab intestato vt necesse est proponi casum stante illa prima opi. vera circa. d. l. filio preterito magis debeať hereditas ꝗ̃ substitutis, nã ⁊ pro hoc adducitur. d. l. filio preterito que indistincte loquitur nulla habita ꝯsideratione sit substitutus vel non sit. si vero ⁊ alia opi. eligať sustinẽda vꝫ ꝙ illa. l. filio preterito locũ habeat quelibet institutio, ⁊ tũc ẽt facile pt solui ar. si nos teneremus aliã opi. q̃ tãgiť i

71 d. l. filio. ⁊. d. l. posthumo, † vꝫ ꝙ pterito filio ita demũ ẽ nullũ testm̃ si dicať nullũ, ex quo seqreť ꝙ h non posset illud dici ꝙ esset ꝗ̃sitũ ipsi substituto, tũc. n. queri deberet posita hac opi. vera qñ velut nullũ infringereť testm̃ p ipsum preteritũ qꝛ hec opi. falsa est ⁊ cõiter reprobata iõ ⁊ alio mõ soluendũ est ꝯtrũ, sed prius aduertendũ est nũquid. q. nřa posita sit eo casu quo iã substitutus acceptauit heredi. sibi delatam, an vero antea ꝗ̃ acceptauerit. et quidem Soci. noster hanc. q. intelligere vř vbi substitutus acceptauit, fm opi. Franc. de rãp in. d. l. filio preterito qui vult preteritũ in preiudiciũ instituti posse approbare testm̃ añꝗ̃ ipse institutus acceptet, nõ aũt postea ꝗ̃ꝗ̃ in hac. opi. nõ persistat, vult ergo tãdẽ ꝙ siue iã acceptauerit siue non ipsi substituto p preteritũ approbãtẽ nõ possit preiudicari cũ ex. l. ipsa ꝯsequať beneficiũ adeundi, tñ qꝫqd ille ⁊ alij dicant si nos volumus insistere ꝯ bar. possumus vtroqꝫ casu posito rñdere, si eniꝫ ponat

ponat aliqs ipsum substitutũ acceptasse, ⁊ hoc negabo fieri pos se anteq̃ sit certũ preteritũ nolle approbare per regulã q̃diu.ff. de acq.her.⁊ si dicas illa regula non h3 locũ quoties institutus põt venire de iure spãli vt superius ẽm Bart.gclusum est rñde bit illud non esse vey vt ẽt.s.retulimus. Qua gclone posita ve ra iã excludit istud zrium, siue ponat substitutus acceptasse siue non.cũ ei per dispositionem.d.l.filio deferat quodammodo sub gdõne hrditatis vc3 si preteritus non approbauerit, ⁊ sic stante hoc dubio non põt irreuocabilr acceptare. facit pro hac opi.il loy opi.de qua Jo.de Jmol.in.d.l.filio preterito q volũt q̃ qñ fuit in priore testõ valido institutus extraneus ⁊ in seqũti prete ritus filius, preteritus iste approbãdo ẽm testm̃ noceat ⁊ preiu dicet extraneo illi scripto in priore testõ cui ,pculdubio fuit q̃situ ius adeũdi q̃q̃ hec opi.nimis absona mihi videat, eã tñ plerigq

72 ⁊ magni viri ausi sint approbare. † Facit ẽt qd non minimi du co in re dubia voluntas testatoris cuiq̃ maxime seruiendũ ẽ, cre dibile.n.est illũ, magis institutũ q̃ substitutũ dilexisse, pp que sa tis vr̃ defendi posse zria Bar.opi. Sed tñ si quis eius opi.que verior de iure vr̃ sequi velit multo facilius ad obiecta in zriũ po terit rñdere. Jgit non ob.primũ q̃ adducit vc3 q̃ quoties quis occasione alterius vocat ad bñficiũ si ille non vtat iure suo pin de est ac si vocatus non fuisset, nã hoc nõ semp est vey ⁊ preser tim in casu nr̃o vbi quis vocat ipso iure arg.eoy que tradit bar. in.l.post mortẽ.§.fi.de bo.pos.ztab. Non ob.⁊ aliud qd addu cebat.s.q̃ preterito approbante non aperit via instituto dicẽdi nullũ vel expugnandi per ztab.immo q̃ncunq̃ pendeat an ipse approbet hec.n.opi.per multos reprobat nec quidem est cõis. Preterea inquit Soci.noster l3 non aperiat via instituto aperi ret tñ substituto.vt.l.iij.§.fi. Rõnẽ drie tñ aliquã non adducit. Ego vero illã adduci posse recte arbitror, qd cũ substituto volu mus viam esse apertam nullo modo expugnat iudicium defun cti, immo eius testm̃ ẽm voluntatem procedit. At si diceremus aperiri instituto viã statim omnis defuncti voluntas corrueret bis iuribus gsideratis, q̃ difficilius tolerandũ est. nã quis non videat minus tolerabile esse q̃ aliquis dilectus a testatore ⁊ vo catus, spreto iudicio supremã expugnet voluntatẽ, q̃ q eius vo luntatẽ sequit, que rõ multũ viget apud me, ideoq̃ illud magis dõm vr̃ q̃.d.l.filio preterito non habeat locũ quoties datus est substitutus nisi fuerint instituti venientes ab intestato quo casu eis consuli magis gsentaneũ equitati ⁊ voluntati testatoris vide

73 ri põt. † Jllud tñ aduertendũ est ex intentione Soci.nostri qui post Ang.⁊ alios putat q̃ opi.Bar.s.q̃ in preiudiciũ substitu ti preteritus non approbet, non habeat locũ quoties ipse institu tus esset rogatus restituere ipsi preterito, posset.n.⁊ tunc prete ritus approbare testm̃ in preiudiciũ substituti gsulendo.s.sibi ra tione restõnis future. Sed l3 hoc oẽs quos ego legerim citra di screpantiã sequant, tñ ego puto vel omnino falsum vel non indi stincte vey, nam non põt procedere isto casu illud quo mouent ipsi vc3 quod si habes beneficium a me eo vti non potes aduer sus me, negabo.n.q̃ substitutus habeat beneficium a preterito, l3 habeat occasione preteritionis.non v3 igitur ista q̃ntia habet ius succedendi, q̃ ,ppter preteritionem infirmatur primus gra dus ergo h3 a preterito, immo quidẽ ipso iure h3 ex vi ⁊ ptãte.l. ar.l.gditio.ff.de condi.⁊ demon. Preterea posito ẽt milies q̃ illud consequatur occasione preteriti negabitur gñs.s.qd hoc casu vtatur illo aduersus illum, nam cũ hodie fideicõmissum cẽ seatur repetitũ ab ipso substituto.vt.l.non iustã.C.ad treb.non d3 posse filius cum sua non intersit approbare primum gradũ in incõmodũ substituti sine gmodo suo, qd maxime ego miror a ne mine animaduersum. Volui igitur pauca hec circa hanc.q.pre posuisse ad cuius enucleatiorẽ decisionẽ plura videnda essent.

74 † Primũ an.d.l.filio habeat locum ẽt extraneis institutis sup quo sunt opi.ego vero putarem indistincte eam intelligi fauore ipsius testamenti, l3 ibi in filijs institutis ponatur casus, super quo tñ non disputo mõ, scripsi satis super.d.l.filio. Scdm an p̃ teritus approbare possit testm̃ inuitis institutis in eorum preiu dicium qd puto eos posse, alioquin redderet vanũ qd in illa.l. disponit si forsan poneremus multa legata in testõ.nã l3 institu ti honorati essent in maiore portione q̃ ab intestato possent cõ seq, tñ potuerũt esse ita grauati vt longe vtilius ducerent cõseq partẽ suã expugnato testõ. Tertiũ nunqd interim eo pendente an approbet filius expugnare possint de quo ẽt non dubitarẽ cũ vere nullũ sit testm̃, putarẽ tñ ex bono ⁊ equo deduci rẽ debere hoc casu ad cãm testati quoties testm̃ postmodo per preteritũ approbaret ar.l.nonnunq̃.ff.de ztab.⁊.l.equissimũ.§.si sub con ditione.ff.de bo.pos.s3 tab. Quartũ est nunqd stãte priore testõ valido in quo fuit preteritus hic preteritus approbare testm̃ pos sit in preiudiciũ extranei instituti in priore testõ, in qua.q.ego vt equitas suadere vr̃ ita distinguerẽ q̃ aut in scdo testõ sunt scri pti illi qui si filius hic preteritus non esset essent oĩno priores, ⁊ tunc dicerẽ nullo casu locũ esse posse priori testõ, aut.n.hic pre teritus non vtit iure suo per qd tollit vitiũ preteritionis, ⁊ tũc se quens testm̃ validat ⁊ tollit primũ, aut vtit iure suo.i.agnoscit bo.pos.ztab.q̃ ẽt hoc casu locum h3 vt in.l.si duobus.§.si prius .ff.de bo.pos.ztab.⁊ tunc adhuc excludit extraneus, q̃ ẽt si hic preteritus non peteret in posteriore testõ scripti essent potiores in ea hrditate, cũ ipsi inuenirent scripti qui alias intestato succe derẽt, ⁊ hic est casus illius elegantis.§.si prius qui ad hoc est sin gularis ⁊ notabilis, aut in scdo testõ est institutus prorsus extra neus, ⁊ tunc primũ non tolleret ex predicta rõne que ,pbat in.d. §.si prius que oĩa tam iuri q̃ benignitati consona arbitror, q̃ tñ suis locis abundius tractata ⁊ disputata per me sunt.

75 ¶ † Trigesimotertio ⁊ illa.q.addi põt pone.n.testm̃ imperfectũ in quo fuerunt extranei instituti s3 substituti illi q succederẽt ab intestato nũ hoc casu testm̃ sustineat p.§.ex imperfecto, ⁊ qde3 dixerit aliqs vt prima facie vr̃ qd non sustineat. nam cũ hoc ca su testator extraneũ preposuerit veniẽtibus ab intestato non vr̃ dignus in hoc aliquo auxilio cũ non gcordauerit cu3.l. aut eius dispositione, ait enim Bar.in.l.omnes populi qd ob eã cãm su stinet imperfectũ testm̃, q̃.s.testator gcordauit cu3.l.voluntate instituendo venientes ab intestato, sed cũ proponeretur alij insti tuti l3 ipsis veniẽtibus ab intestato substitutis, verum est tñ di cere testatorẽ non gcordasse cũ.l.ergo testm̃ non deberet vale re. Attñ equior atq̃ humanior longe vr̃ zria opi. Puto.n.q̃ fa uore testamenti ⁊ vltime voluntatis testatoris debeat gualesce re, q̃.s.venientes ab intestato queri non possunt ⁊ hoc siue insti tuti ipsi sint siue substituti. facit ⁊ ille.§.ex imperfecto vbi dicit quod ẽt locum h3 ea dispositio qñ alij fuerunt admixti cũ veniẽ tibus ab intestato ⁊ scripti heredes.qd magis placet.

¶ Trigesimoquarto ⁊ illa qd sese nobis offert quid si ille q est institutus primo gradu ẽ incapax an tunc admittat substitutus. in qua.q.plura aduertenda sunt, aut.n.hic est incapax eo tẽpo re quo gdit testm̃ ⁊ tunc si quidẽ est incapax primi gradus pp ẽm gradũ ita vt secundi gradus in subsidiũ non esset incapax, ⁊ tunc non dubito quid hoc casu dici debeat qñ de hoc sit text.ex plicitus in.l.q soluẽdo.ff.de her.insti.aut oĩno institutus est ica pax, ⁊ tunc aut tpe quo gdit testm̃ erat incapax, ⁊ nõ dubito ad mitti substitutũ.aut sese fecit incapacẽ delicto suo, ⁊ tunc aut fe cit se incapacẽ aditionis delicto suo, ⁊ itidẽ non dubito quin ad substitutũ deferat hrditas cum illa verba si heres nõ erit verifi cent, aut indignũ fecit se hrditate iuxta terminos totius tit.ff.de his q.vt indi.⁊.ff.ad sil.⁊ tũc aliqua dubitatio esse põt pp opi. doc.quãobrem ,ppria.q.veritatis huius arti.vestigando est.

76 ¶ † Trigesimoquinto ergo videamus si cui hereditas velut in digno ablata sit an hoc substituto hic incipiat vt fiscus ei prefe ratur, quod prima facie videt vt probat in.l.si sequens.ff.ad sil. Contrarium tñ probauit Ange.vt per illũ videre l3 ⁊ per alios qui eum referunt. Mouet aũt illa rõne q̃ vc3 fiscus non succe dit alicui tanq̃ heres sed tanq̃ successor bonorum vt in.l.j.l.an bona.ff.de iu.fis.qua enim rõne non excludit substitutus a veniẽ tibus ab intestato pari quidem neq̃ a fisco. verũ alij plerigq Bar.opi.sequunt. Nunc igit perstringenda breuiter sunt ea q̃ potissimũ pro veritate indaganda facere vr̃. Est eni3 in primis pro opi.Bar.tex.in.l.sequens, sed illũ text.dicunt minime ad duci pro hoc posse qui Bar.aduersant.nã ibi cum a priore he reditas ablata est vendicataq̃ fisco iam adita fuit ideo magis per aditione3 hrditatis repellit ibi substitutus q̃ a fisco qd illo casu verissimũ puto.nã tunc demu3 quis repellit vt indignus si non vendicat mortẽ defuncti qñ iã adiuit vt est tex.in.l.necessa rios.§.non alias ad sil.facit.d.l.si sequens in rõne sui ibi ne pe na ⁊c.non.n.,pprie diceret pena hrdis si iã ipse non adiuisset. At Jmo.atq̃ alij cõiter Bar.opi.probant citra distinctione3 siue adita hrditas fuerit siue non fuerit, aut eni3 inquiunt adita fuit, ⁊ tunc nullus põt aut d3 dubitare qn excludat substitutus, aut non fuit adita, ⁊ tunc vr̃ hoc factũ in fraudẽ fisci arg.l.recu sare.§.si fisco.ff.ad treb. Hec legi q̃tũ ad hãc.q.pertinet q̃ po tissimũ per doc.afferunt.verũ qñ re vera mihi hec minus pla cent iõ reiecta opi.Bart.zrie sententie omnino assentiendũ exi stimo. Nec igit ob.primo.d.l.si sequẽs, qñ vt dictũ est loquit. l.illa qñ adita fuit hrditas alias auferri hrditas non posset ve lut indigno qñ nõ esset adita.vt.d.§.nõ alias. quẽ mõ adduxi, si igit nõ adiuit hẽs nihil est qd ei auferri possit, aut ẽt quo aliquã

pati penā poſſit vel ēt debeat ſi recte ꝯſideret̄. facit ꝙ no. idē
bar. in. d. §. nō alias. ⁊ in. l. eius qui delatorē. §. fi. ff. de iu. fiſ. ſꝫ ta-
mē p̄ ꝯtriū adducit̄ tex. in. l. cū fiſco. ff. ad ſil. ⁊. d. l. recuſare. §. ſi fi
ſco ad tre. nā ⁊ i. d. l. cū fiſco. caduca bōa appellant̄ q̄ fiſco adie
cta fuerūt ob iniuſtā defuncti cedē. pōdera igit̄ verbū caduca bo
na q̄ propria illa ſunt ⁊ dici recte pñt q̄ occupata nō fuere ab ali
quo ergo loquit̄ ille tex. cū adita hr̄ditas nō fuit. ſꝫ certe mini-
me hoc veritati ꝯſonū vr̄ quo ad. d. l. cū fiſco. nā qño ibi fiſcꝰ ad
legata ipſo iure teneri poſſet ſi nūq̄ȝ hr̄ditas fuit adita, cū p̄ non
aditionē oīa ſcripta in teſtō corruāt ex regula vulgari. Nec. n.
ob. ꝙ ibi caduca dicant̄ q2 nec improprie puto caduca ēt illa di
ci quibus ēt poſt aditā hr̄ditatē heres priuat̄ caditq; ab illorū
dñio. vel iure lꝫ ⁊ alia ſoleant appellari caduca q̄. nūq̄ȝ fuerunt
occupata tñ ⁊ proprietas vocabuli ſeſe ad alia ēt extēdit imo q
dem magis ꝓpria puto illa dici caduca q̄ aliqñ occupata fuere
a verbo cado ita appellata qđ facit id ēt qđ hr̄ in. l. vnica. C. de
ca. tol. in eo ꝙ nō proprie caducum illud dr̄ qđ nunq̄ȝ pertinuit
77 ad legatariū per ceſſionem diei. † nec ob. ēt. d. §. ſi fiſco qñ meo
iudicio ille tex. aliter intelligi ⁊ pōt ⁊ dꝫ q̄ȝ cōiter intelligat̄ per
doc. vr̄. n. ſi rectius ꝯſideret̄ intellectus doc. vt etiā in annotat.
ſcripſi, minime quidē dignus vt recipiat̄ ideoq; primū vt ſintelli
gat̄ aduertendū eſt ꝙ in. d. §. nulla mētio q2 bona vacantia fiſco
applicarent̄, nec de nō vendicata nece defuncti vllū verbū de-
inde ēt ponderādū eſt ꝙ ibi dr̄ quaſi vendicauerit tenet̄ fiſcus
reſtituere, nō ergo de vindicta necis defuncti intelligi illud pōt
primo. ſ. q2 fiſcus vt oēs ꝯſentiunt nō tenet̄ vēdicare qui in al-
terius penā aufert hr̄ditatē vt ēt ibi gl. fatet̄, nō igit̄ dixiſſet q̄ſi
vendicauerit, per ea. n. verba potius ꝯtriū vr̄ aperiri. ſ. ꝙ fiſcus
teneat̄ vendicare. nā illa verba ſunt quodāmō remiſſiua ⁊ ꝯdo-
natiua eius qđ fieri vel eſſe debuit. vt. l. ſi infanti. C. de iu. delib.
l. iulianus. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. cū mille ſi. Ille igit̄ text. hanc pati
⁊ veriorē ⁊ ſaniorē intelligentiā vr̄ ꝙ eo caſu lꝫ nō vēdicauerit fi
ſcus perinde tñ tenet̄ reſtituere ac ſi ipſe vendicauerit quo caſu
acqreret cū ſuo onere vt in. l. i facto. §. fi. ff. de ꝯdi. ⁊ de. in eo igit̄
tex. remediū ipſi fideic. introductū eſt ꝙ lꝫ fiſcus nō vēdicet tñ
ꝑinde ſit ac ſi vēdicauerit ex quo bñ ſubdit̄ ibi de municipibus
ēt qui cogunt̄ adire ⁊ de collegio, vt ibi videre potes. Igitur po
tius mihi vr̄ q̄ȝtū ad. §. illū vt dicamus ꝙ ibi bona vacātia alia
rōne fiſco offerrebant̄ q̄ȝ q2 heres nō vēdicauerit necē defun-
cti, ſed alijs quibuſdā modis de quibus p̄ to. ti. ff. de iur. fiſ. forte
cui incapaci relictū eſt. Moueor ēt preter ea q̄ dicta ſunt ⁊ pre
ter illud qđ ille tex. de nō vēdicata nece nullū verbū facit ex ip
ſa proprietate ſermonis, nego. n. reperiri poſſe ꝙ bona illa vacā
tia dici poſſint q̄ poſſunt adiri ſed nō dubitādū eſt qn ſi qs necē
defuncti nō vendicet adire ſemper poſſit lꝫ ab eo auferat̄ here-
ditas, poſtea ergo vacātia nullo mō recte pñt appellari. Po-
ſtremo ⁊ ꝓ hoc illud adduci violēter pōt ꝙ ſi qs nō adit hr̄di-
tatē nullo mō tenet̄ vēdicare neq; ex eo tñ malū facit ꝙ nō vē-
dicat ſꝫ ex eo ꝙ nō vēdicat ⁊ audet adire hr̄ditatē q̄ res penā
meret̄. et idcirco nō ob. ꝙ dñt ꝙ h̄ nō adeūdo vr̄ facere fraudē
fiſco ⁊ in eiꝰ fraudē vr̄ nolle adire. Nā h̄ ridiculū vr̄, q̄ȝ. n. obſe
cro fraudē cōmittit ille q ⁊ delictū euitat ſimul ⁊ penā nolendo
adire cū vt dixi nullus ob eā cāꝫ tñ hr̄ditate indignus ſit ꝙ de-
functi necē nō vēdicet cū ad h̄ ipſuꝫ iō teneat̄ ſi ſe eius bonis ab
ſtineat. Igit̄ in eo peccat heres ⁊ in eo dignus eſt pena ꝙ adit
añ vltionē necis. Per q̄ ꝯſtātiſſime dicerē fiſcū añ aditā hr̄di
tatē nullo mō preferri aut poſſe aut debere ipſi ſubſtituto in p̄-
dictis terminis poſt aditam vero aliud dicendum eſt. vt in. d. l.
78 ¶ † Trigeſimoſexto pone hr̄dē ſubmotū ab hr̄ditate poſt adi
tā hr̄ditatē qm̄ crie leſe maieſtatis vel alio tali bona teſtatoris
mereant̄ publicationē vtpote memoria eius dānata. vt in. l. fi. ff.
ad. l. iuli. ma. ſꝫ hic caſus dubitationē nō hꝫ. ¶ Trigeſimoſepti
mo occurrit ⁊ illa. q. qd ſi ſummotus hēs eſt, qm̄ nō paruit vo-
lūtati defuncti an via ſubſtituto apiat̄ ꝙ qdē prima facie vr̄. vt
in auc. hoc amplius. C. de fideic. vbi hr̄de nō parente volūtati
defuncti defert̄ hr̄editas ſubſtituto, tam ⁊ ſi fuerit adita, ꝯ tñ vr̄
dōm per. l. poſt aditā. C. eo. ti. Certe verius illud eſt ꝙ no. gl. in
d. auc. h̄ amplius vbi vult ꝙ eo caſu lꝫ admittat̄ ſubſtitutus nō
tñ admittit̄ ex vi ſubſtōnis ſꝫ ex illius. l. bñficio ꝙ late apparet
nā ⁊ legatarij vocant̄ ⁊ fideicōmiſſarij non ſolum vl̄es ſed etiā
ſpeciales ⁊ alij tandem de quibus in. d. auctēti. Quod ideo con
ſiderandum eſt ne quis prima facie deceptus putet eo caſu poſt
aditam hereditatem fore ſubſtitutioni locum.
¶ Trigeſimooctauo ⁊ illud admiſceat̄ dubiū ſi quis inſtitutus
metu alicuius pene legitime cūctatus eſt adire hereditatē, atq;
interiꝫ mortuus iuxta terminos. l. ſi quis poſthumos. ff. ad ſilla.
⁊. l. ſi qs in graui. §. elegāter eo. ti. an ſubſtitutus iſto caſu admit
tat̄. Breuiter dōm mihi vr̄ ipſo iure locū factū eſſe ſubſtituto
vt ſcripſi ſuper. l. ventre. ff. de acq. he. Neq;. n. ibi ex vi trāſmiſ-
ſionis iuuant̄ hr̄des hr̄dis vt putāt cōiter doct. ſed q2 nō hꝫ lo-
cuꝫ tranſmiſſio iuuant̄ iure extraordinario, ⁊ ideo dr̄ in. d. §. ele
ganter ꝙ eis per vtiles actiones ſuccurrit̄, at vero cum tranſ-
mittit̄ vere hereditas ſiue poteſtas adeūdi directe actiones cō-
petunt. ex qbus ſequi vr̄ ꝙ iſti hr̄des ſucceſſuri ſunt de iure ſpā
li, ſed qui de iure ſpāli eſt ſucceſſurus non obſtat ſubſtituto vt p̄
bat bar. q̄ȝtum ad primū effectum. ⁊. ſ. ego dixi, ergo ⁊c. Tñ eo
non ob. ꝙ dicit bar. facillime ⁊ audacter illud affirmaueriꝫ qđ
hoc caſu excludi debeat ſubſtitutus illis vti volētibus priuile-
gio ſuo, neq;. n. ſubſtitutus admitti dꝫ quouſq; illi quibus vti-
les actiones preſtant̄ nō repudient; defertur. n. illis a. l. hoc pri
uilegium nō aūt defertur reſtō in integrum anteq̄ȝ aliquis eam
petat arg. §. decretalis. ff. de ſuc. edic. ⁊ ita hoc caſu nō puto ve
rā regulā bart. ꝙ ſi primus admitti poſſit de iure ſpāli interim
79 ſubſtituto nō obſtet. ¶ † Trigeſimonono pone ꝙ nolit inſtitu
tus parere ꝯdōni an admittat̄ ſubſtitutus de quo nō eſt dubitā
dum pp. l. ſi mater. C. de inſtit. ⁊ ſubſti. niſi turpis eſſet ꝯditio q̄
a pretore remittatur vel cui pareri non poſſit aut debeat.
¶ Quadrageſimo nō eſt preterēūdū ſi ponamus aliquē q po-
terat tā p̄torio q̄ȝ ciuili iure q̄rere he. repudiaſſe bo. poſ. ſm ta.
nū eoipſo faciat locū ſubſtitutoꝛ ſup quo diſputās bar. in. l. j. ff. e.
allegat gl. in. l. ſuū hr̄dē. C. de iu. deli. putantē ꝙ locus ſubſtitu-
to fiat, ex quo ēt illud putat ꝙ videat̄ recuſare hr̄ditatē ⁊ de iu-
re ciuili, ſꝫ tñ bar. ibi Alex. ⁊ cōiter doc. illā gl. reprobant, qm̄
ille tex. quē p̄ ſua opi. allegat non facit ad ꝓpoſitū qñ ibi vt q-
uis q̄ȝtūuis hebes diſpicere pōt oimoda repudiatio fcā eēt ab
eo qui ab inte. volebat obtinere. Soci. noſter altero de duobus
modis ſaluari gl. poſſe ait. primo qdē qñ aliquis ſimpliciter re
cuſaret hereditatē tunc. n. omni iuri ac remedio ſibi competēti
vr̄ renuntiaſſe pro quo opi. multoꝝ adducunt̄. Scđo qñ recu-
ſauit bo. poſ. puta adiecta cā q̄ ēt pari modo in editione milita-
bat veluti q2 dixit ideo ſe recuſare, ꝙ hereditas videbat̄ dāno-
ſa, q̄ omnia lꝫ vera in ſe putē nō ex hoc arbitror ꝙ ſaluet̄ gl. qm̄
non loquit̄ in caſibus iſtis limitando. d. l. ſuum in proprijs termi
nis. d. l. ſ. quando renuntiauit ſimpliciter bo. poſ.
¶ Quadrageſimoprimo per ꝯtrium ſciendū eſſet quid ſi recuſa
uit iuri ciuili aut eius remedio nunquid ꝓpterea videatur ēt iuri p̄
torio renuntiaſſe, ſed que pōt eſſe dr̄ia dixerit aliquis inter hūc
⁊ priorē caſum, certe ego in concluſionibus noſtris illam ēt po-
ſui circa hanc. q. qđ qui renūtiat iuri pretorio nō ꝯñr vr̄ renun
tiare iuri ciuili, lꝫ aliud eꝯ ſeruet̄. Mouebar duplici đ cā. Pri
ma eſt ꝙ nūq̄ȝ memini legiſſe ꝯtriū queadmodū in ꝯtrio latere de
ciſum eſt. vt. d. l. ſuū. ⁊. l. ij. §. ſi mater. ff. ad ter. quinimo ſimplici
ter. ll. dicūt excludi eum qui ſemel renūtiauit iuri adeundi p̄ to.
ti. ff. de acqui. he. facit. l. fi. ff. de vul. ⁊ pu. in prin. vbi ex eo ꝙ ſer
uus iuſſu dñi nō adijt vr̄ repudiata hereditas oimodo q̄ȝq̄ȝ ad
illū tex. poſſet rñderi aliquo modo nō dubito. Scđa rōne mo-
uebar ꝙ remediū pretoriū eſt quoddā ꝯñs ſiue acceſſoriū ciui-
lis remedij ꝙ regulariter ita locū hꝫ ſi ⁊ illud vigeat aliter nō
competit. vt in. l. tñ ꝯ hāc opi. vr̄ facere tex. in. §. ſi dno. in. l.
ij. ff. de bo. poſ. ſm ta. ibi vel bo. poſ. accipere vbi vr̄ probari qđ
nō ꝓpterea quia excludit̄ ſi nolit adire modo velit bo. poſ. ſed cer
te nihil facit, non. n. vꝫ argu. non vult adire ergo repudiat. nam
poteſt aliquis nolle hereditatem ⁊ velle bo. poſ. nec ꝓpterea ſeque
tur qđ priuſq̄ȝ repudiauerit que vera puto.
80 ¶ † Quadrageſimoſecundo interſerat̄ ⁊ illa dubitatio quid ſi
heres minor adiuit he. deinde abſtinuit nunquid ſubſtituto pro
pterea locus fiat quaſi verificata ꝯditione ꝙ inſtitutus hēs nō
fuit. Et quidē prima fronte vr̄ dōm verbis cōſideratis excludi
ſubſtitutū debere qñ. ſ. falſum hoc ſemp̄ ſit dicere inſtitutum nō
fuiſſe hr̄dē cū fuerit oliꝫ adita hereditas, ⁊ ꝓpterea expirauit ſub
ſtō. vt in. l. poſt aditā. C. de eo. tit. ⁊ qui ſemel eſt heres ſp̄ heres
ipſo iure regulariter manere ſolet. facit. l. fi. ff. de ſuc. edic. ⁊. l. ſi
minor. ff. de acqui. he. facere ēt in proprijs terminis vr̄. d. §. ſꝫ ꝙ
papi. ex diuerſo aūt ꝯtriū verius videri pōt per tex. in. l. ex ꝯctu.
ff. de re iu. vbi eſt caſus. facit. l. j. §. ſi quis adita. ff. ad tert. ⁊. l. ij.
§. bonoꝝ. ff. ad tert. Poſtremo alia opi. eſt quorūdā diſtinguē-
tiū duos caſus, ꝙ. ſ. aut ē ſoluēdo hr̄ditas aut non vt colligi pōt
in. l. ⁊ ſi ſine. §. ſꝫ ꝙ papi. đ mi. ſꝫ nobis qd magis placeat videa-
mus, ⁊ quidē ꝯcluſio cōis illa eſt vt locus ſubſtituto fiat per. d. l.
ex ꝯctu. Neq; ob. ꝙ adita ſit hereditas qm̄ aditio reſcinditur p̄
reſtōnē in integrum que rem deducit in priſtinū ſtatū. vt. l. qđ ſi
minor. §. reſtitutio. ff. de mi. ⁊. l. nemo videtur. C. de in integ. reſt.

Neq;

Neq; ob. §. sed qd pap. qñ loquit in seruo substituto, & iõ spale est illo casu, sed dicet aliquis q na rõ spalitatis in seruo substituto cur minus ipse post restõne minoris admittat ad her. Ego aliaz rõne nõ legi pter illã q ponit in. d. l. sz qd papi. quã cõiter doct. sequunt. Dicut ergo qd in substituto seruo cũ libertas esset data a seipso eã seruus accipiebat, iõ illõ est vt p restõne in integ. eius qui adiuit non possit tanquaz substitutus admitti, qr. s. libertate qseq non pot. nã cũ p primã aditione semel extincta sit datio libertatis, qr. s. iã extincta fuit substõ, non pot vlterius reuiuiscere, nã h bz ppriũ libertas, sicut. n. q semel qpetijt non extinguit ita & q semel extincta est non reuiuiscit. Ita sentire vr gl. in. d. §. sed qd papi. cuius ego neq; dicto neq; auctoritati in h assentio cũ ista qsideratio fauore libertatis impugnet qa infinita q pro

81 libertate sunt qstituta. † Preterea veli mihi aliqs p gl. rñdeat qua rõne restituto minore vt in pposito nõ ita libertas sicut datio hrditatis qsi reuiuiscete substõne reuiuiscat qñ magis qtium debeat esse fauore libertatis ar. l. si ita scriptũ. ff. de manu. test. & l. si peculiũ. §. is cui de statu lib. & l. si seruus. e. ti. Facit pulchre tex. in. l. ij. §. si in primis eo. ti. & l. si seruus. ff. de bo. auc. iu. pos. & sic cur non dicimus illũ a seipso libertate sibi & hrditate accipe, sz eni rigore iuris inspecto admitti nõ deat cũ semel expirauerit libertas primi aditiõe, tñ hec rõ & in substõne ipsa militat, & tñ ea non obstãte qsi nunq fuerit adita hrditas resuscitat nec qcq vz qd dixi q vt semel q qpetijt libertas non extinguit ita p qtiuz q semel est extincta non suscitat, h. n. vltimũ falsissimũ arbitror. nã illud primũ iõ vex est qr fauor libertatis subtili rõni prefert, hic vero postremũ, si vex esset impugnaret vt dixi fauore libertatis & ita non est bona similitudo. Ergo in terminis q dictuz gl. facit. l. tractabat. ff. de mili. testa. vbi q semel expirauit datio libertatis cũ esset fideicõmissaria hrdibus non adeũtibus, reuiuiscit tñ velut directa qd fortius est pp illã regulã in hñtibus simbolũ &c. vt. l. vulg. Quare cũ ista nõ facile pcedat, videamus salte nũ q recte rñdeat ad. l. si. ff. de suc. edi. vbi vr casus q eo non obstãte q prior cognatus post aditione abstinuit nihilomagis apit via successorij edicti sequẽti in gradu, sz h fuit ex eo, qr sequens admitti non poterat nisi de iure preto. de iure. n. ciuili non admittebat vllo mõ. Iõq; non mirũ si a pretore non adiuuat qñ prior iã dedit neq; duo. ita. n. credo sentire doc. de iure pto. q dispares gradu sint insolidũ vocari pñt at secus de iu. ci. e qñ alter directo hes esse posset alter vtilr. hec illi p. l. ij. §. si qs adita. ff. ad ter. sed neq; hec mihi sol. plz. Prio qr non puto illud vex qd ait Bar. posito h casu qd admittat substitutus, vez qd iu. ci. admitti possit vt mox discepabit qnimo meo iudicio admittẽdus e potius de iure pto. vt. j. dicã. sz posito eo vero tñ puto q qñ aliqs cognatus de iure pto. vocat si restituit statim desinat esse bo. po. qcqd dicat Alex. in. d. l. ex qctu p regulã. l. nihil tã nãle. ff. de re. iu. Iõ non video qr aliqd incõueniẽs sequeret si sequẽs in gradu vocaret, ppea neq; huic. l. puto satis rñsum esse. Quãtũ vero ad. d. l. si minor non displicet cũ ille tex. non excludat qn coheres et pte a qua minor abstinuit possit vendicare sz. q. esse possit quo remedio aut qua via vindicet. Facit. l. pe. ff. de acq. her. & j. dicaz.

82 † Redeũdo g vñ abiuimus cũ. s. dictis. ll. haud bñ videat rñderi querendũ est, qd potius hoc casu videat. Et qde ingenue fateor opinionẽ distinguẽtiũ veriorẽ mihi videri vez q aut soluẽdo est hrditas aut non est soluẽdo. Prio casu cessat substõ ne. s. iniuria ei fiat q ipso iure est successurus ab inte. Scdo casu q est, cessante. s. ista rõne & fauore testatoris vt salte hũc hrde inueniat cũ alter forsan nõ inueniret. Nũc vero p hac opi. p adduco. d. §. sed qd papi. cui rñderi non pot. vt. s. dixi. Scdo adduco. l. si minor. ff. de acq. her. ita. s. inducẽdo illã. nã ibi dr qd coheres abstinentis se bñficio restõnis in inte. non cogit parte deficiẽtis acceptare, g nõ bz locũ ius accres. qcqd dicat bart. in. d. l. ex qctu. nã ius accres. bz locũ et eo inuito cui accrescit, iura sunt vulgaria, g cohrdi dat illa portio aliquo alio iure qd esse non pot nisi sit ius extraordinariũ veluti decretũ pretoris qñ deficiat ordinariũ, & h vex ipso cohrde volente alioquin minime cogit accipe. vt dixi p. d. l. si minor. & l. pe. eo. ti. pp qd ita arguo qd quẽad. p restõne in integ. non reuiuiscit ius accres. ita et substõ qñ hm doc to. nihil aliud sit ius accres. quã qdã tacita substõ q tãto magis debuit reuiuiscere qto illa solũ ex. l. est, non aut ex verbis testatoris pendet, aut ex voluntate. vt. l. si in testa. ff. eo. ti. Tertio pro hac eadẽ opi. facit. d. l. fi. de succes. edic. q minus hñ resoluta e. vt dixi. Quarto p hoc est regula & iuris rigor quo scimus substõne expirasse ex aditione hrditatis ex quo & alia succedit regula qd. s. semel extinctũ non dz reuiuiscere. Neq; qdem infringi regule aut in aliquo labefactari debet nisi vel ad hoc rõ vel lex alia

qua vrgeat que hoc casu cessat vt mõ dicã. Non enim ob. d. l. ex qctu qñ ibi dicam hereditate illã soluẽdo non esse ad qd tripli ci rõne adducor. Prima qd cũ. l. aliqua aliqd factum presupponit subintelligere debemus nos ea oia sine qbus istud factũ esse non posset, cum igit ibi dicat ad substitutũ hereditate peruenisse, intelligo eo casu quo potuit peruenire qui erit hereditate con stituta non soluendo. vt. d. §. sed qd papi. Secunda rõne adducor q iã illã hereditatez minor tutoribus auctoribus recusauit. nã quãobre, nisi qr erat hereditas minus lucrosa. Tertio et moueor qñ & de coherede simpliciter dr ad ipsum deuolutã hereditate qd et intelligi dz hm alias leges hoc est ob eam rationez, qr ipse ita voluit alioquin data esset bo. pos. creditoribus. vt. d. l. si minor, non enim ad illum aliter deuoluebat, lz Barto. aliter dixerit in. d. l. ex qctu. s. quod locũ habeat ius accres. qd non puto verũ. vt dixi. Nec ob. et quod dr in. l. j. §. si quis adita. qñ ibi idẽ tex. hanc obiectionẽ facile soluit, cũ enim sub cõditione vocarent liberi ex senatuscon. s. si volẽt que qditio tractũ hz vt ibi, & in. l. pe. ff. ad tertul. non dr velle eo casu, aut et credit voluisse qui se abstinuit, & lz dicat voluisse, tñ pp verba extensiua non sufficit voluisse si voluntas non durauerit sicut nec sufficit agnatis eos voluisse si velint aliqñ, mõ intra annũ. vt. d. l. pe. ergo ob eaz cãm admittunt agnati, qr. s. in persona filio ũ non est impleta cõditio sub qua sunt vocati, & ita et rñdet ad. d. §. si bonorũ eo. tit. vt in seq. q. latius pertractabo. Nã posita vera cõi opi. s. q per restitutionem instituti vocetur substitutus queritur.

83 ¶ † Quadragesimotertio nun hic substitutus admittat iure pretorio tñ aut et iure ciuili, qdã q tñ iure pretorio q hac ratione mouent. nã duo hrdes insolidũ esse non pñt. vt. l. qd q. §. vni. ff. de reg. iur. sed institutus et q abstinuerit non desinit esse heres directo, ergo &c. facit. d. §. sed qd papi. de mino. Mouent. & l. q tñ non facit ad ppositũ. s. l. ij. §. interdũ. ff. eo. hm vnã lec. que falsa est. Bar. aũt & in. l. j. & d. §. interdũ qtiũ pbat, adducit casum pro hoc vt ille ait in. l. j. §. si qs adita. ff. ad tertul. Non ob. inquit qd duo non possint esse hrdes insolidũ, qr verũ est qñ vterq; directo pponeret heres, hoc. n. esse non posset. At vero alter directo alter vtiliter hñ pñt esse vt & in casu proposito. & d. §. si qs adita. Nec ob. inquit et. d. §. interdũ. nam lz ibi vtiles actiones pretorie concedant institutis non negat tñ quin, & ciuiles vtiles qcedi possint. Quid ergo dõm. Pau. de ca. probat opi. q bar. ac rñdet ad. d. §. si quis adita q ibi ille prior qui abstinuit desijt esse heres ipso iure, & ideo sequens pot iure ciuili esse heres qd puto verũ, & s. ego probaui qcqd alij blatterent. Adde tu nonaz ponderationẽ qd ille sequens admittit vt ibi dr antiquo iure, ergo admittit directo non aũt vtiliter quam qnam amens si q neget. Non ob. qd post Alex. Soci. & Moder. dicunt qd stante vera solu. Pau. de cast. sequeret qd si institutus in paterno testõ peteret bo. pos. hm tab. p quã tab. pup. qfirmant substitutus non posset postmodo esse heres de iure ciuili, sed tñ de iure pretorio qd tñ est falsum. Sed qũo hoc absurdũ sequat ego vt vex fatear non sum capax intelligere, loquimur enim in varijs terminis. nã noster casus versat circa vnicã hereditate in qua duo heredes esse non pñt insolidum eodẽ iure, hic vero casus quẽ proponunt hz locũ in diuersis hereditatibus. Non me latet quod alio et modo rñdetur per alios ad. d. §. si quis adita presupponendo qd duo diuerso iure ciuili pñt esse heredes vt est in herede & fideicõmissario. nã alter iure ciuili alter specialiter ex senatuscon. esse heres pot. ita in. d. §. si quis adita. non est mirũ si agnati sint heredes de iure ciuili hoc est. l. xij. tabu. lz liberi fuerũt per senatuscõ. & hanc Ias. affert qsideratione que tñ quãtuz ad. d. §. si quis adita non est vera. nam quoties per senatuscon. quis directo efficeret heres, alio quouis iure, directo tñ nullus esse heres posset. Nec ob. quod de senatuscõ. trebel. dr nã illd vtiliter herede facit fideicõmissariũ qui proprie heres esse non pot, ergo et diuerso quouis iure verũ est dicere plures directo heredes non esse. qd aũt alter directo alter vtiliter heres esse possit non nisi diuerso iure pot qtingere vt & tu pbabis si recte cogitas. Concludo igit substitutũ iure solũ pretorio admitti debere. Pro qua opi. plura faciunt. in primis regula. d. §. vni. nã duo insolidũ hrdes esse non pñt. Neq; ob. qd dicit Barto. qd erit heres vtiliter qñ hoc iure non probat, & ideo caute in. d. l. ex qctu. ff. de re iud. dr non qd substitutus sit heres sed q bona ad eũ peruenerunt. Secũdo facit qd ponderat Ias. nã obstaculũ qd impediebat adire substitutũ post aditionez hereditatis factã a primo erat qr ille erat heres de iure ciuili quod obstaculũ et post restitutionẽ durat ergo non possit iure ciuili adire talis substitutus. Tertio pondero q cuicunq; hrditas dicat deferri

iure ciuili dr̃ eſſe directa non vtilis, qui.n. iure ciuili adit non vi
deo cur nõ dicat̃ directo ſuccedere, ergo ⁊c. Quarto facit.l.pe.
⁊.l. fi.ff.de acq.her. vbi iure pretorio ↄperunt actiones cohered̃i
vtiles ⁊ in coheredẽ altero abſtinẽte, ſed Bar. dicit ꝙ ẽt in.ci.
qḋ tñ eſt velle ſupplere ad illa iura ⁊ ea deſtruere. Quinto facit
.l.j.§.qui in ptãte.ff.ſi qs om.cã teſta. vbi poſtꝗ̃ filius abſtinuit
admittẽs bo.poſ.ab inte. incidit in edictum ex quo tex. apparet
qḋ non potuit adire de iure ciuili cũ ipſo iure ſemel fuerit heres
cui tex. non bñ rñdet Soci. vt tu ipſe potes ↄſiderare. Quã rez
84 ne longius trahã. ¶ † Quadrageſimoquarto quero lƺ quã latiſ
ſime pertractata ſit iſta.q. ab alijs nunqd ſi morte primus exclu
dit̃ trãſmittit potius ius deli. quã ad ſubſtitutũ hr̃ditas deuolua
tur. Bar. qdẽ putat ſubſtitutũ excludi pluribus funda. Primũ
eſt, nã illa verba ſi heres non erit intelligunt̃ ſi vel ſeipſum nõ fe
cerit vel aliũ ſed hoc caſu facit aliũ tranſmittendo.ſ. ius delibe.
ergo ⁊c. Sƺ ad hoc arg. iã piget vlterius rñdere cũ ſatis ſupius
dictũ relinqmus in.q. illa vtrũ filio recuſante pr̃ an potius ſub
ſtitutus admittat̃. Scḋm eſt per.l.ſi qs filiũ.§.j.ff.de acqui.her.
ponendo vt in prin.l. ꝙ ibi fuerit ſubſtitutus, ſed hoc friuolũ eſt
qñ de ſubſtituto ibi nulla metio. preterea ſi ibi eſſet ſubſtitutus ꝓ
baret̃ ↄ eundẽ Bar. ⁊ cõem opi. ꝙ ꝑ dationẽ ſubſtituti non tol
leret̃ ſuitas. Tertiũ colligit̃ ex auctoritate glo. in.l.ſed ſi ꝓ dote
.§.nonnunꝗ̃.ff.de leg.preſtã. Ego vero dicto gl. in diſputatione
parũ moueri ſoleo, lƺ ⁊ huic gl. Soci. nr̃ rñdere conet̃, tunc vero
auctoritati tribuendũ eſt ↄſideratis hincinde rõnibus res mane
ret in dubio, igit̃ inſpiciamus amica cui opi. lux ipſa ỽitatis ma
gis aſſiſtat. Quartũ eſt qḋ ſumit̃ ex.l.j.C.de his qui añ. ap.tab.
vbi dicunt aliq plane iſtã.q. decidi cũ dr̃, alios ⁊c. nã exponunt
alios.i. ſubſtitutos. ſed alij ad hoc rñdentes inficiant̃ hanc ex
poſitionẽ, moneturꝗ; inſuꝑ alijs ↄſiderationibus ↄ iſtã opi. bar.
nã cũ ibi dicat̃ ꝙ iõ fit ea tranſmiſſione ad alios ↄ auitũ proaui
tũꝗ; deſideriũ inſperatũ gaudiũ deuoluat̃, apparet hec talia nõ
poſſe ad ſubſtitutos referri, primũ qꝛ ſubſtituti nõ pñt dici recte
venire ↄ auitũ deſideriũ qñ vocati expreſſim fuerũt a teſtatore.
Deinde qꝛ non veniunt ad gaudiũ inſperatuƺ cũ illud facile ꝑ
ſubſtõnẽ ſperare potuerint. ſed certe ⁊ he ↄſiderationes frigide
ſunt. nã non incõgrue meo iudicio dici põt hoc caſu venire ſub
ſtitutũ ↄ auitũ deſideriũ, ⁊ tandẽ ↄ voluntatẽ teſtatoris q talem
non cogitauit vt ita repente inſtitutus moreret̃ defraudareturꝗ;
ſucceſſio ſua illo ↄmodo qḋ merito inſperatum reſpectu inſtituti
dici põt qñ ſperari aut ↄſiderari talis caſus non facile potuerit,
⁊ ob hoc fortuitus ab ipſa.l. appellat̃ qñ qs ita de repẽte an.ap.
85 ta.occidit. facit.l.vex.§.ſi locupleti.ff.de mi. † Alioqn nec in ꝑ
ſona cuiuſuis dici poſſet ↄmodũ ſiue gaudiũ inſperatũ cum non
exiſtẽte aliquo ſubſtituto alij vocari poſſent primis excluſis, ⁊ il
lud ↄmodũ ſperare ſicuti ſubſtitutus. Quintũ eſt qḋ addit bal.
nã inqt ille ex altero duoꝝ caſuũ ſubſtituto locus eſſe põt vel qꝛ
primus heres eſſe non poſſit, vel qꝛ nolit. ſed neuter hoꝝ caſuuƺ
in ꝓpoſito verificat̃, imo ex ipſa deliberatione pendet aditio, er
go ⁊c. Sƺ certe neꝗ; hoc qcꝗ̃ vƺ cũ in ꝓmptu ſcꝫo appareat vt
ẽt Soci. nr̃ ait, qm̃ ſatis dici põt caſus impotentie verificatus ꝑ
hr̃de mortuo. Sextũ idẽ Bal. ſubiungit. nã inqt coheres extra
neus non impedit trãſmiſſionẽ, vt.l.iij.C.de in.deli. ergo nec ſub
ſtitutus. ſed peccat hoc ẽt arg. vt idẽ Soci. nr̃ ait. nã diuerſa lõ
ge eſt rõ inter ſubſtitutũ ⁊ cohr̃dẽ vt nemo ſanus dubitare dƺ cũ
cohr̃di ẽt ↄiuncto preferat̃ ſubſtitutus, vt d.l.j.C.de cadu. tol.
Quare nequeo ſatis mirari ꝙ hanc eandẽ ponderationẽ in ſuis
additionibus idẽ Soci. nr̃ vĩ non paruipẽdere, quã ẽt rõnibus
nouis fulcire conat̃. Ait.n. ꝙ dari non põt rõ bona diuerſitatis
cur potius ius accreſcẽdi ꝑ tranſmiſſionẽ ceſſet ꝗ̃ ſubſtõ, cum ⁊
ius accreſcendi nihil aliud ſit ꝗ̃ ſubſtõ tacita, vt.l.ſi titio ⁊ me
uio.§.iulianus.ff.de leg.ij. ſed nec iſta rõ qcꝗ̃ iuuat predictũ ar.
qḋ tacile ꝓbat̃ poſito milies veꝝ eẽ ius accreſ. eſſe tacitã ſubſtõ
ne. nã hãc tacitã facilius repelli poſſe quã expreſſam non eſt ab
ſurdũ queadmodum tacita pupillaris ſubſtõ ↄ matrem non admittit̃ lƺ
expreſſa admittat̃, vt.l.pcibus.C.co.ti. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij cõiter ꝓ
bãt pleriſꝗ; locis. ⁊ nos ẽt tractabimus. Addo ẽt ꝙ in.d.l.ſi ti
tio ⁊ menio. non ꝓbat̃ quouis mõ ius accreſcendi eſſe aut dici ta
citã ſubſtõnẽ, ſed illud tm̃ eũ qui ꝑ ius accreſ. admittit̃ quaſi ſub
ſtitutũ admitti cũ ſuo onere, nec vƺ iſta ↄñã admittit̃ quaſi ſubſti
tutus cũ ſuo onere ergo eſt ſubſtitutus ſaltẽ tacite qꝛ illud verbũ
quaſi importat eo loco potius ſimilitudinẽ quã aliud vt alijs mille
locis atꝗ; exẽplis manifeſto deprehẽdi põt, ꝙ aũt nec ex tacito
iudicio vocatus veniat q ꝑ ius accreſ. venit ego alias ſuſtinui vt
colligi explicite vr̃ in.l.in teſtõ.ff.eo.tit. vt ẽt dixi. Sic ergo ſex
86 tũ bal. arg. plane ſolutũ manet. † Septimũ ẽt Bal. hoc eſt. cuƺ
enim in.d.l.j.C.de his q añ ap.ta. expreſſus ſit caſus non eſt vl
terius ꝓcedendũ. ꝙ aũt ibi caſus ſit aptus ꝓbat̃ in prin.l. cũ dr̃
non ſint inuicẽ ſubſtituti ⁊c. ex eo ergo text. id exprimi vr̃ ꝙ ſiue
ſint inuicẽ ſubſtituti, ſiue non locũ hƺ tranſmiſſio, ergo ſubſtituti
excludunt̃. Uerũtñ ſm quoſdã hic intellectus ſtare non põt ad
illã.l. nã eo ſtante abſurdiſſime diceret̃, lƺ non ſint inuicẽ ſubſtitu
ti locũ hƺ tranſmiſſio q̃ſi vero maior rõ eſſet trãſmittẽdi qñ eẽnt
ſubſtituti ꝗ̃ qñ non eſſent qḋ tñ eſt falſiſſimũ ex vi ſermonis ꝑ
illã dictionẽ lƺ q̃ includit caſum ſemꝑ magis dubitabilẽ vt cuiꝗ;
intelligenti põt facile apparere. facit.l.lƺ.C.de in. delib. cum ſi.
Quapꝑ dñi alij ibi ſubſtõnẽ illã non fuiſſe inter cohr̃des ſƺ inter
inſtitutos ⁊ nepotes quo caſu trãſmiſſio in eos fieri dƺ, ⁊ ſi illi nõ
fuerint ſubſtituti. nã qñ fuiſſent ſubſtituti, minus eſſet dubitabile
qn ad eos deuolueret̃ hr̃ditas cũ ex ſubſtõne ſaltẽ admitti poſ
ſent, ⁊ h mõ ꝓcedit q̃ inqunt illi text. ſine aliquo ſcrupulo. Et ca
ue ne dixeris ꝙ hic intellectus icurrat in idẽ abſurdũ ita inducẽ
do dr̃ qḋ ⁊ ſi non ſint inuicẽ nepotes ſubſtituti tñ ad eos trãſmit
tit̃, ꝗ ⁊ ſi ſint ſubſtituti trãſmittat̃ ꝗ non hẽat locũ ſubſtõ h caſu
in eiuſdẽ ꝑſona ↄcurrit illa ⁊ ius tranſmiſſionis ꝗ tranſmiſſio eſt
ius potentius. Nã põt rñderi vcƺ ꝙ ille non eſt ſenſus principis
ibi, ſed alius vcƺ ꝙ cũ certũ eſſet ſi ſubſtituti eſſent poſteri eos de
bere admitti ꝑ ſubſtõnẽ q̃rebat̃ nunqd, ⁊ ſi non eſſent ſubſtituti,
tñ admitti pñt.ſ. ꝑ viã tranſmiſſionis ⁊ bñficium illius.l. ⁊ ita ꝓ
cedit plane illa.l. ſm illos. Mihi vero ſiue verba ipſa ↄſidere
mus ſiue intellectũ longe magis abſurde ꝓcedere vĩ hoc pacto
lr̃a illa. nã ꝙ verbis primũ non ↄgruat intellectus ille pƺ. Que
rã.n. ab aliquo in primis quonã mõ ſtare põt ꝙ illi nepotes ad
quos facienda erat tranſmiſſio eſſent inuicem ſubſtituti, aut enĩƺ
ponimus illos ſimul cũ parentibus eſſe inſtitutos aut tm̃ ſubſti
tutos. primus caſus non facile admittendus eſt.ſ. qḋ promiſcue
fuerint inſtituti filij ⁊ nepotes non ſeruato charitatis ordine. vt
no.doc.in.l.gallus.§.j.ff.de libe. ⁊ poſth. ↄnimmo ⁊ ſi ſimul ſint
inſtituti intelligit̃ inſtõ facta ordine ſucceſſiuo vt ibidẽ ex cõi cõ
cluſione ꝓbatur, ⁊ hoc ſi nepotes illi liberi erant inſtitutorum, ſi
vero alij nepotes erant ex alijs.ſ. nati qui non erant inſtituti, ⁊
tunc ex.l. illa ad hos non fit tranſmiſſio cũ tranſmiſſio fiat tm̃ in
87 liberos tranſmittentis ⁊ in ſobolem ſuã. † Preterea ſtante ca
ſu.ſ. dicto quod eſſent ſimul inſtituti non video cur ſit opus aliq̃
tranſmiſſione cum ꝑ ius accreſ. poſſit aliquis ſuccedere deficiẽ
ti niſi dicas hos nepotes partem ſuã repudiaſſe vel poſito quod
non repudiauerint tñ per ius accreſ. non poſſint inſolidũ admit
ti cum alij eſſent coheredes qñeadmodum poſſent per tranſmiſ
ſionem, ⁊ in hoc conſiſtere põt bñficium illius.ſ. ſed hec vix cre
denda ſunt, aut ponimus eos nullo mõ fuiſſe inſtitutos, ⁊ tunc q̃
ro qñõ dici pñt aut quo reſpectu inuicem ſubſtituti, inuicẽ enim
ſubſtituere nihil eſt aliud quaƺ eos qui inſtituti ſunt mutuo ⁊ re
ciproce heredes facere que res preſupponit oĩno inſtitutionem
preuiam. vt in.l.iam hoc iure.ff.de heredi.inſti. cum mille vulg.
haud igitur cõgrue poni põt caſus ille in nepotibus ſubſtitutis
aliquid. ergo vltra doct. ↄſiderandũ eſt circa illam.l. nam miror
multũ ꝙ eã doct. ita ſine ↄſideratione pretereant, ſed certe ego
nihil inuenire potui qḋ mihi adamuſſim quadraret, niſi tñ ali
cui placeat hec expõ vcƺ ꝙ ibi cum dr̃ ⁊ ſi non ſint inuicem ſub
ſtituti debeat intelligi inuicẽ non.i. vltro citroꝗ; vel reciproce,
ſed illa verba inuicẽ ſeparatim legunt̃ ita ⁊ ſi non ſint ſubſtituti
inuicẽ.i. in locũ ſupple tu eoꝝ ꝗ̃ꝗ̃ hec expõ vt dixi non ſatiſſa
ciat, ſubtiliores ergo cogitent. Octauuƺ addũt pro hac opi. fun
damentũ moderni qḋ a Bene. plũ. primũ ↄpertũ aiunt, lƺ multi
ſibi poſtmõ aſcripſerint, ſumit̃ aũt illud ex.l.vnica.§. cũ aũt.C.de
cad.tol. nã in.§. in nouiſſimo in fin. dr̃ ꝙ regulariter hereditas
non adita non tranſmittit̃ niſi ad certas perſonas ex ↄſtitutione
Theodoſiana per.d.l.vnicã.C.de his qui añ aper. tabu. vel ex
tranſmiſſione iuris deli. at in.§. cũ aũt. poſt modũ dr̃ ꝙ cum ali
quis ex heredibus deficiat. ⁊.ſ. dictum fuerit tranſmitti hr̃dita
tem certis caſibus ſi nullus ſit ad quẽ ꝑ tranſmiſſionem deuolui
poſſit prio de ſubſtituto querendũ eſt, deinde de ↄiuncto ⁊ ſeria
tim de ceteris de qbus ibi, ergo ꝑ ↄiecturã illud ibi exprimi vr̃
ꝙ quo caſu tranſmitti poſſet cogitandum non eſſet nec de ſubſti
tuto neꝗ; de alijs ꝓpter qḋ ferme omnes ſcribentes in eã ſniam
vnanimiter vadunt. vt.ſ. oĩno per tranſmiſſionẽ iuris delibe. ex
cludat̃ ſubſtitutus. Attamen in additionibus ſuis Soci. noſter
haud quidem inconſiderate huic inductioni reſpondet, cũ enim
ibi hoc tm̃ dicat̃ qḋ cum ceſſat tranſmiſſio ad certas perſonas q̃
rit̃ in primis de ſubſtituto deinde de ceteris de quibus ibi non
conſequenter per hoc ⁊ neceſſario dr̃ ꝙ cum tranſmiſſio fieret,
ſubſtitutus excluderetur quinimmo de hoc nulla mentio, quam
reſponſionem

rñsionẽ ⁊ alij quidã admiserũt, ⁊ mihi certe non displicet sed ma
gis miror quonã pacto ita facile ꝑ hanc inductionem oẽs ferme
vnanimiter in hanc Barto. sniam prolapsi toto pede fuerunt.
88 † Nonũ est quo ẽt in additi. motus est Soci. noster vcꝫ per. §.
in nouissimo in quo ille casus colligit̃ ẜm eum ꝙ quoties qs insti
tutus est vel insolidũ, vel pro parte si qdẽ substitutũ habeat vel
ꝯiunctũ hi admittunt̃, qm̃. s. hr̃ditas non adita non trãsmittit̃, sꝫ
tñ excipiunt̃ ibi duo casus vcꝫ cũ ex virtute. d. l. vnice. ⁊. d. l. cuꝫ
antiquoribus. vel ius adeundi vel ius deli. transmittit̃, sed qđ ait
Soci. si in tex. illo ꝓbaret̃ nimis qdẽ stringeret ꝓ cõi ꝯclone ac
nimis supini fuissent ceteri ⁊ lippi ꝓsus oculis q tex. tã apertuꝫ
non ꝯsiderassent. Sed qm̃ in. d. §. in nouissimo. nisi ego lippissi
mus sum nihil tandẽ dr̃ vt recte intuẽti recte patere põt, prope
est vt credã tm̃ virũ hanc additionẽ ⁊ ꝯsiderationẽ ꝑ somniũ fe
cisse. Interdũ. n. ⁊ bonus dormitat Homerus. Decimũ qđ etiã
adducit̃ tale est ꝙ cũ in ꝑsona successorũ ius delib. tale sit quale
in ꝑsona ipsius hr̃dis instituti sequit̃ ꝙ quẽad. ꝑ ius deli. ipsius
hr̃dis substitutus excludit̃ ita ẽt excludat̃ ꝑ ius deli. successoruꝫ
ꝓ quo facit. d. l. cũ antiquoribus in fi. arg. ẽt eoꝝ q̃ hñr in. l. si cuꝫ
dies. in fi. ff. de arb. ⁊. l. j. ⁊. ij. ff. de iud. Sꝫ huic ẽt arg. facile rñ
deri põt. nã si ꝯcederẽ stãte substituto trasmitti ius delibe. tunc
arg. iure ꝓcederet. veꝝ qr hoc negabit̃ nescio quo vlterius quis
ꝓgredi possit. nã tũc esset eiusdẽ nãe ⁊ qualitatis in ꝑsona hr̃dũ
q transmissum ꝯcederemus, at hoc qdẽ est ꝙ negat̃ ⁊ qđ ꝑd di
sputationẽ ponit̃, qs. n. fatuus dubitare posset ꝑ ius deli. exclu
di solere substitutũ interim, necesse. n. est ponendo ius deli. cessa
re substõnẽ qm̃ hec simul esse non pñt ꝙ vcꝫ qs habeat ius deli.
⁊ ad alteꝝ deferat̃ eadẽ ex substõne hr̃ditas. Undecimũ ẽ quo
aliq mouent̃ ꝙ ius deli. est qđ hr̃ditariũ ergo transmittit̃ cũ ipsa
successiõe sed qđ hr̃ditariũ sit nullibi ꝓbat̃, nec qdẽ veꝝ est in se
iõ sup hoc non moror vlterius. Duodecimũ est qđ mouit Aret.
satis colorate qdẽ ⁊ argute sed tenuiter tñ ait. n. si transmissio iu
ris adeundi ꝑ bñficiũ restõnis in integrũ q̃ de iure spãli est sub
stitutũ excludit. vt. l. ꝙ si minor. §. scenola. ff. de mino. q̃to magis
igit̃ transmissio illa excludere eũ dꝫ q̃ de iure cõi est cũ potẽtius
sit ius cõe q̃ꝫ spãle. vt in. l. eius militis. §. militia cũ si. ff. de tes. mi
lit. q̃ semꝑ ad hoc allegat̃, sed interne cogitanti hoc fundamen
tũ parũ placebit. Negabit. n. in primis tale de quo loquur bñfi
ciũ esse de iure cõi imo vere est de iure spãli vt dicã. j. ⁊ ꝯ iuris re
gulas q̃ volunt hr̃ditatẽ non aditã non transmitti atqꝫ ob id ca
89 sus iste vere dici põt exorbitãs a iure cõi, † sed esto ẽt milies ꝙ
tale ius transmittendi sit de iure cõi non sequit̃ ꝑpea ꝙ sit poten
tius, cũ. n. appareat ꝑ bñficiũ restõnis excludi substitutũ ẽt post
q̃ꝫ minor repudiauit, non aũt trãsmissioni locũ esse repudiãte hr̃
de vr̃ mihi illud bñficiũ esse ⁊ pinguius ⁊ fortius. Nec ob. qdem
d. §. militia. qr fateor eisdẽ terminis retentis illud veꝝ esse, verbi
gratia si tesim̃ factũ proponamus de iure spãli ⁊ de iure cõi for
tius hoc erit ꝙ de iure cõi est quã illud qđ de iure spãli est ꝯces
sum eodẽ mõ si aliquã ꝓponeremus restõnẽ integrũ ꝯcedi de iu
re cõi facile admitterẽ fortiorẽ esse illa q̃ ꝯcedit̃ de iure spãli, at
in ꝓposito diuersi sunt termini, alterũ. n. est restõ alteꝝ trãsmis
sio iuris delibe. inueniunt̃ aũt multa remedia iure spãli inducta
q̃ longe vberiora ⁊ fortiora sunt alijs multis q̃ de iure cõi sunt cõ
cessa vt diligẽs qlꝫ põt aiaduertere. Preterea ⁊ aliter ad. d. §.
scenola rñderi põt nec inelegãter qđ. s. ibi heres restituit̃ ex ꝑso
na minoris iã lesi cũ vcꝫ illud bñficiũ ꝓculdubio q̃situm iã fuerit
ipsi minori neqꝫ extinguat̃ morte qnimo in hr̃ditate ipsa inuenit̃
in casu vero nr̃o tractamus de iure nunq̃ꝫ q̃sito sed qđ reglr̃ mor
te expirare solet, vel si q̃sitũ est tale ius ita est ꝑsonale vt cũ ꝑso
na regulare extingui soleat, igit̃ in priore casu vt vis solu. intelli
gat̃, restõ in integ. in hr̃dẽ trãsmittit̃ non iure aliquo spãli sꝫ cõi
potius in nr̃o ipsa potius trãsmissio si ꝯcederet̃, ꝯcederet̃ de iu
re spãli vel saltẽ ex priuilegio nouo nouarũ legũ qđ parcius ad
mitti debuit cũ sit. s. ꝯ regulas iuris, ⁊ hec ꝯsideratio satis vera
mihi vr̃ vt nihil ꝯdici possit. Postremũ est qđ ⁊ Are. ⁊ Soci.
nr̃ ẽt ꝓbat. nã heres ad quẽ fit trãsmissio representat ꝑsonã pri
mi hr̃dis qñ adit virtute trãsmissionis ꝑꝑ qđ satis vr̃ primus he
res fuisse saltẽ ꝑ fictionẽ, sed illa verba si heres non erit capiunt
hunc sensum si heres non erit vere vel ficte ergo in ꝑsona hr̃dis
ipsius instituti ꝑ trãsmissionẽ dicunt̃ verificata, ergo excludi dꝫ
90 substitutus. Sꝫ ⁊ hoc arg. apud me nihil ꝯcludit. † lꝫ. n. heres
⁊ defunctus cẽseant̃ iuris fictione vna eadẽ ꝑsona hoc est veruꝫ
circa ea q̃ a defuncto in hr̃dẽ ꝑueniũt vt legibus ⁊ iuribus vulg.
ita qdẽ vt cui fuerit heres defunctus ⁊ eius hẽs fuisse intelliga
ris non aũt eꝯ. nã ridiculũ est defunctũ dici heredẽ ei cui erit he
res eius, neqꝫ ob. ꝙ ipse heres adeat virtute transmissiõis iuris
deliberandi q̃ erat in persona defuncti qr illa transmissio non est
potens ad faciendũ eũ heredẽ sed eius aditio requiritur ⁊ ꝑpea
neqꝫ hoc fundamentũ mihi vnq̃ꝫ placuit q̃ꝫobrẽ apparet ea oĩa
que ꝓ hac parte adducta sunt satis posse lege ipsa media, ⁊ rõne
refelli. Possent ⁊ alia multa tũ noua tum ab alijs adducta affer
ri in mediũ, que tñ qr non visa sunt multi ponderis omittent̃ con
sulto. naꝫ ⁊ forsan nimia videbunt̃ q̃ hactenus relata fuere cum
pauca digna fuerint relatione, tñ excusabor per auctoritates il
loꝝ a quibus perfecta sunt. Nunc ergo q̃ per ꝯriũ adducuntur
tandẽ dispiciamus. Ang. n. in primis magnus doci. Sali. ⁊ alij
plusculi ꝯ. s̃. dictam opi. magis cõem pluribus mouebant̃ funda
mentis que ⁊ Soci. noster refert ⁊ nos etiã trutine subijciemus.
Primũ est nam qm̃ ex vulg. substi. tolli transmissio ex potentia
suitatis solet iuxta. l. iij. C. de iu. delib. merito qdẽ ⁊ multomagis
ius delibe. ⁊ oĩs alia transmissio tolli dꝫ. nam q̃ põt esse potẽtior
transmissio quã illa que ꝑꝑ suitatẽ liberis ꝯcessa est qui ad pro
priũ quodãmodo patrimoniũ veniunt ⁊ ꝯcessa quidem est omni
iure tam nouo quã veteri. vt in. l. ventre. ⁊ ibi per doc. ff. de acq.
her. sed ad hoc rñdẽt quidã satis vt prima facie vr̃ colorate qui
dẽ vt Imo. ⁊ Aret. in. d. l. j. ff. eo. vcꝫ negando ꝙ maior sit ratio
transmittendi in suo ex potentia suitatis stante substituto quã in
extraneo ex iure delib. rõqꝫ dr̃ie inter suũ ⁊ extraneũ illa addu
cit̃. nã cuꝫ filio expressim illis verbis substituit̃ si heres non erit
vr̃ ipse ꝯñr suo ꝯria ꝯdõne institutus. i. vt si potuerit vel si volue
rit sit heres arg. l. aliqñ. ⁊. l. qbus diebus. §. qdã. ff. de ꝯdi. ⁊ de.
nã cũ illa verba si heres non erit ꝯtineãt illũ sensum si vel nolue
rit vel non potuerit. vt. s̃. declaratũ est ex eo apparet substitutuꝫ
vocatũ ẽt sub illa cõdõne si filius noluerit ergo filius dicat̃ per
ꝯñs vocatus si voluerit ar. d. l. aliqñ cũ si. si ergo vera hec sunt,
ergo filius q eo mõ vocatus est si voluerit est institutus sub con
ditione. nã ea verba in suo faciunt conditionem. vt. l. verba. ff. de
ꝯdi. insti. cũ vulg. ex quibus ⁊ illud ꝯcedendũ est ꝙ anteq̃ꝫ im
pleat̃ ꝯditio non põt transmittere qr nulla transmissio locum hꝫ
pendente ꝯditione. vt in. l. vnica. C. de cadu. tollẽ. sed hec oĩa in
91 extraneo cessant † qñ in extraneo illa verba si voluerit nõ faciãt
ꝯdõnẽ. vt. l. iam dubitari. ⁊. l. cornelius. ff. de hered. insti. cũ si. q̃
solutio si vera est subtilis quidem ⁊ notabilis esset. at qm̃ falsam
puto alio intellectu notabilis dici põt. sed alijs moueor funda
mentis quã quibus mouet̃ idem Aret. qui ẽt illã impugnat. In
quit enim ille istã ꝯsiderationẽ ꝙ filius hñs substitutũ dicatur
institutus sub conditione si velit esse in primis ꝯ tex. in. l. si filius
heres intellectum vt cõiter intelligit̃ in prin. ꝙ. s. filius fuerit in
stitutus pure non aũt sub ꝯdi. ⁊ tñ habeat vulg. substitutũ ergo
non credit̃ institutus sub ꝯditione filius, cũ substitutũ hꝫ aliogn
falsum ponerent doc. in prin. illius. l. ꝙ filius. s. fuerit institutus
pure quinimmo esset sub conditione institutus. Uerũtñ huic cõ
siderationi quã facillime rñderi põt. s. ꝙ vtrũqꝫ possit veruꝫ esse
diuersis respectibus. s. filiũ institutuꝫ pure ⁊ eundem eodẽ casu
sub ꝯditione, pure quidẽ inspecta figura ipsoꝝ verboꝝ, sub ꝯdi
tione vero inspecto eo ꝙ ꝑ vulgarẽ substitutũ per ꝯiecturã siue
per ꝯriũ sensum subaudit̃ cõditio. nã ⁊ in d. l. aliqñ potuit recte
dici legatũ illud purũ inspecto initio lꝫ ademptũ fuerit sub cõdi
tione, ⁊ ꝯñr datũ videat̃ sub ꝯria ꝯditione, sed tamen ita dicebat
Aret. subiecit ẽt idẽ Aret. qđ. d. l. aliqñ ⁊ similes minus iuua
bunt superiorẽ opi. nã ibi ꝯditio ademptioni apposita expressa
apposita fuit in penã vel odiuꝫ legatarij primi vnde non mirũ si
ꝯriã ꝯditionẽ importat in eius persona. at vulgaris quidem sub
stitutio minime in odiũ filij fieri assolet, sed potius in eius fauo
rẽ q nullus esset si transmissio impediret̃. Soci. tñ nr̃ de hoc du
92 bitat. † nũ. s. in odiũ an in fauorẽ filij detur substitutus vulgaris
quo. n. pacto inquit ille non fier in eius odiũ si eum transmittere
impediat hereditatẽ. vt cõiter probãt oẽs in. d. l. si filius heres.
Ego tñ quo ad hoc attinet semper dicerẽ vulgarẽ substõnẽ prin
cipaliter neqꝫ in odiũ neqꝫ in fauorẽ filij fieri, sed potius sibiipsi
vt ꝯsulat testator. nã in quocunqꝫ ad hoc fuit inuenta vt testato
res sibi in defectũ ⁊ presertim ꝑꝑ caduca prospicerent vt aper
te dr̃ in. l. vnica post prin. C. de cadu. tol. in ꝯñaꝫ vero nũ ex hac
vulgari ob. s̃. dictam cãm sequat̃ odiũ vel fauor si quis me roget
putarẽ potius fauorẽ nasci quã odiũ. vt. j. latius suo loco ꝯfirma
bimus, siue tollat̃ suitas siue non tollat̃ de quo etiã satis superqꝫ
disputabimus inferius. Quid ergo iam super propositis dōꝫ sit
videndũ est. Aret. idem alio modo ⁊ melius, vt ille inquit. s̃. di
ctum contrariuꝫ resoluit ꝙ in filio idcirco illa verba si heres nõ
erit non important ꝯtrariam conditionem, qr. s. videri pñt aliud
importare argu. l. si ita stipu. §. chrysogonus. ff. de verb. obli. sed
hec sol. mirũ quam nihil eneruat sed potius ꝯfirmat argu. aut

ego eius mētē nō intelligo. nā scire velim ab eodē Aret. qua ꝟ re ꝑ substi. vulgarē tollaṫ, vel suitas, vel necessitas, certe non ob aliud rñderi pōt nisi q̄d filius credit institutus sub ꝯdi. illa si voluerit q̄ ꝯdō tollit suitatē vt dn̄t p. d. l. iā dubitari. nec. n. ob aliū vr̄ arbitriū ꝯcessum filio adeūdi nisi qꝛ intelligiṫ tacito quodam mō institutus si velit ꝙꝫ hoc apud me non facile ꝓcedit ꝙ suus q̄ institutus est sub ꝯdōne si velit dicaṫ institutus sub ꝯdōne q̄d in dubiū reuocanti. Rñdebit aliqs nimis sup apto disputari cuꝫ de hoc sit casus in. d. l. coꝛne. ⁊. l. iā dubitari. ff. de here. insti. ⁊ in d. l. verba. ff. de ꝯdi. instit. in qbus ꝓbari explicitissime vr̄ ꝙ illa verba si voluerit in suo faciūt ꝯdōnē ⁊ per ꝯn̄s dici pōt institutus sub ꝯdōne, sed hoc mihi p̄qnā durū semp est visuꝫ vt suus ꝑ illa verba quasi sub ꝯdōne institutus non possit trāsmittere nec ꝯdē ius deliberandi, extraneus vero codeꝫ mō institutus possit, q̄n suus ad ꝓpriū quodāmō patrimoniuꝫ veniat eiꝫ ob eā cām multa in hꝺitate parentū ⁊ ꝯcedanṫ ⁊ ꝯdonenṫ, vt in. l. fi. C. de

93 repu. here. ⁊ in. l. in suis. de lib. ⁊ posth. cū si. † ꝑꝑ q̄d ego in terminis inspiciens atqꝫ ꝯsiderans ipsas leges visus sum illas enodare non inelegāter tenendo. s. ꝯrīā opi. ꝙ ꝑ illa verba si voluerit in suo non importeṫ ꝑꝑea ꝙ sit institutus sub ꝯdōne. Neqꝫ q̄dē ob. leges in ꝯrīū adducte. nā ad euidentiā subtiliter dispiciendū est vt ꝓbabo multā esse drīam in suo inter illā ꝯdōnis vim vt non sit si nolit ⁊ illā vt sit si velit. nā dato ꝙ primū sit verū q̄d q̄n institutus est filius illis verbis si voluerit resultet illa ꝯdō vt nō sit si nolit. non tñ ꝑꝑea veꝝ est illū esse sub illa ꝯdōne institutum vt si velit sit ita vt hoc mō directa ista verba faciāt ꝯdōnē. Nūc in ꝓposito in legibus ꝯrijs, vt apparet in. d. l. verba ꝓm quā alie ꝯcoꝛdantes sunt intelligende non temere ac sine pondere dr̄ q̄d illa verba si voluerit in suo faciūt illā ꝯdōnē vt si nolit nō sit, nō aūt dixit q̄d illā faciāt vt sit si velit, q̄d si voluisset dicere ꝯgruentius eo mō dixisset hoc est ꝑ directa verba affirmātia ex qbus directus sensus hꝫ, non aūt ꝑ ꝯrīa negantia, ex qbus non semper illud idē resultat vt certe est in casu isto. In summa igiṫ hoc dico si q̄rat a me aliqs nunqd ista verba si voluerit faciāt in suo ꝯdōnē, rñdeo q̄d q̄n filius a parēte institutus est duplex est vocatio ad hꝺitatē altera. l. altera testatoꝛis. nā ⁊ si filiū testatoꝛ non instituat. l. tñ vocat illū velit nolit, q̄n aūt vocaṫ a testatore non minus ēt a. l. vocaṫ q̄ cū testatore ꝯcoꝛdat sed illud amplius operatur vt eū facit necessariū. At q̄n filius instituiṫ a testatoꝛe sub illis verbis si voluerit lex q̄ voluntatē testatoꝛis semp sequiṫ non facit illū eo casu hꝺē inuitū, ⁊ sic ita demū eū hꝺē facit si velit q̄d est in quocūqꝫ extraneo, ergo in suo illud oꝑata sunt illa verba vt q̄n oīno erat ⁊ fuisset ēt inuitus, nunc vero non sit si nolit ⁊ in hoc faciūt ꝯdōnē. Dicet nunc aliqs cui absurda ista videbuntur ⁊ ridicula vt p̄mo aspectu apparent si ista verba vt fateris faciunt in suo illā ꝯdōnē vt non sit si nolit, ergo de necessitate illaꝫ faciāt vt sit si velit, naꝫ ex ꝯn̄ria necessario illud sequiṫ. sed certe hoc nihil ob. Fateoꝛ. n. q̄d illud necessario resultat, sꝫ tñ nō erit ꝯdō, vel non hēbit vim ꝯdōnis ꝑꝑ illud. s. q̄d necessario sequiṫ. nā postq̄ꝫ oꝑata sunt illa verba ꝯdōnē q̄tū ad dispōnē. l. q̄ faciebat illū inuitū hꝺē, nunc aūt si nolit non erit ⁊ sic sustulit necessitatē, illud q̄d sequiṫ vt sit si velit q̄n de necessitate oīno tacite intelligiṫ non hꝫ vim ꝯdōnis q̄ead. in extraneo. nā post illā ꝯdōnē appositā suo nihil aliud fit nisi q̄d extraneo interim eq̄paraṫ vt ēt inferius declarabiṫ, quā ꝯsiderationē ⁊ eq̄tas ⁊ iurecōsul. me docuit in. d. l. verba. nā durissimū alias esset melioꝛis ꝯdōis esse extraneū suo hꝺe. Igiṫ iā redeūdo vñ digressi sumus q̄tuꝫ ad arg. Ang. q̄renda est rñsio, sed q̄n vt ait Soci. nr̄ presupponit ꝑ ꝯstanti q̄d dubiū adhuc est ⁊ ad hunc diē pēdet sub iudice scꝫ q̄d ex potētia suitatis stante substituto non habeat locū trāsmissio ex potentia suitatis, iō ꝓ ipm facile negari pōt, quo facto oīs vis argumēti coꝛruit. Ad. l. aūt si titius heres multis modis rñdeṫ vt. j. suo loco videbimus. Interiꝫ ergo supsedeat hoc arg.

94 necesse est. Scōm est quo mouenṫ q̄ Bar. aduersanṫ. † nā bñficia principalia non debent in alienū dispendiū interpretari vt in. l. nec auus. C. de eman. lib. ergo non est verisiꝉe trāsmitti principē voluisse illud ius deliberandi cū dāno substi. Atñ rñdeṫ q̄d vera illa regula est cū sumus in casu dubio sed in ꝓposito nostro manifestissimū est q̄d impatoꝛ illius mētis fuit ꝑ illā trāsmissionē ēt alijs preiudicare. Veꝝ hec ēt rñsio minus tuta vr̄ ita simpliciter exposita. nā imo hoc in dubio est vtruꝫ substituto possit preiudicari ꝑ illud bñficiū. Ita igiṫ declaranda est veꝫ q̄d illud bñficiū. d. l. cū antiquioꝛibus ⁊. d. l. j. C. de his q̄ añ ap. tab. manifeste est preiudiciale ⁊ introductū vt alijs p̄iudiceṫ saltē in q̄n̄aꝫ. nā si hꝺitas ꝑ illa remedia non trāsmitteret certe ad alios deuolui posset, vel ad cohꝺes deficientis, vel ad veniētes ab inte. vel alios de q̄bus sentit imperatoꝛ in. d. l. vnica. si illis igitur voluit expressim preiudicari, pari mō ⁊ substituto cum appareat illas q̄stōnes ḡnales esse ⁊ expressum preiudiciū alijs afferentes, non aūt inficiendū est dari posse aliquā rōnē diuersitatis cur potius alijs nocere deberent predicte q̄stōnes quā ipsi substituto q̄ expresso testatoꝛis iudicio vocaṫ, tñ solutio predicta satis tolerari pōt ꝑꝑ dictarū q̄stōnū ḡnalitatē saluis tñ his q̄ dicenṫ. j. Adde q̄d adijcit ēt Soci. nr̄ q̄d id. s. q̄d dr̄ bñficia principis sic esse intelligenda vt alijs non faciāt preiudiciū intelligi illud dꝫ in bñficijs spālibus non aūt in his q̄ ꝯstituūt ius cōe. tunc. n. per ea facile pōt preiudicari alijs ꝑ ea q̄ ponunt doct. in. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. publi. veꝝ hec distinctio mihi non plꝫ qcqd dicant doc. in. d. l. fi. dicūt ꝯ hoc q̄d mō dicā. nā verissimum arbitroꝛ in re dubia q̄dcūqꝫ bñficiū a p̄ncipe concessuꝫ siue de iure cōi siue spāli intelligi dꝫ sine alterius iniuria. casus est q̄ euitari non pōt in. l. impuberi. ff. de admi. tu. ⁊. l. cū filiusfa. ff. de mili. test. Immo quidē magis illud q̄d indulgeṫ ꝑ ius faciens ius cōe cum magis ledere possit deberet benignius interpretari vt minus ledat quā possit ⁊ ꝑꝑea solo superioꝛ magis plꝫ. Tertiū est qꝛ in substituto q̄d debeat excludi repugnat volūtas testatoꝛis q̄ de illo non cogitauit ad quē trāsmitti posset, ergo ⁊c. sed negaṫ inq̄t Soci. repugnare volūtas. Crediṫ. n. testatoꝛ ⁊ cogitasse ⁊ voluisse idem q̄d ipsa. l. disponit, vel alio mō dicere possumus ꝙ satis fingitur adita ab eo ⁊ trāsmittit ⁊ ꝯn̄r volūtas non repugnat cū voluerit ita substitutū admitti si primus heres non esset. Sꝫ hec solu. adhuc minime eneruāt ꝯrīū. nā ꝙ primā solōnē aut ꝑ illā presupponiṫ ꝙ lex disponat ꝙ stante ēt substituto possit transmitti, ⁊ tunc

95 nihil esset ꝙ amplius disputari posset, † ꝯcederē. n. tūc voluisse testatoꝛē in dubio ꝯcoꝛdare cū. l. ipsa sed illud negabiṫ. s. ⁊ illud est vt dixi ꝙ disputaṫ nun velit hoc tex. q̄d. s. transmittaṫ stante substituto. Aut presupponiṫ ꝙ. l. velit ꝙ trāsmittaṫ quo casu nō sit substitutus ⁊ tunc ꝯrīū non soluiṫ. nā in dubio. l. ipsa seruit potius volūtati testatoꝛis quā eꝫ vt in. l. fi. C. de neces. seruis. Nec illud ēt plꝫ ꝙ fingaṫ adita coipso ꝙ transmittiṫ ab eo qui transmittit q̄tū ad ꝓpositū ⁊ effectum de quo querimus, qꝛ sicut illa verba si heres erit seu quisquis mihi heres erit verificanṫ ⁊ falsificanṫ in eo tm̄ qui fuerit, vel nō fuerit heres ex iudicio tm̄ testatoꝛis vocatus, non aūt si heres hꝺis sit, ita ⁊ ista per ꝯrīū si heres non erit non p̄nt reddi falsa ex persona hꝺis ipsius heredis cū in ꝯrijs eadē vegeat regula vt iura vulgaria, de quo. s. ēt satis dictū fuit. Potius igiṫ est si dixeris q̄d presertiꝫ in terminis. d. l. j. C. de his qui añ aper. tab. non sit ꝯ voluntatē testatoꝛis vt excludaṫ substitutus ꝑꝑ insperatū ⁊ subitum illū moꝛtis casum quē non cogitauit testatoꝛ neqꝫ verisimile est ꝑꝑea excludi suā sobolem voluisse. vt ibidē dꝫ. l. est vulgaris ⁊ notissima, cū auus. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊. l. ḡnaliter. C. de insti. ⁊ substi. cū si. Quantū vero ad. l. cū antiquioꝛibus magis vr̄ re vera stringere hoc argu. negare. n. voluntatem testatoꝛis illā fuisse vt deficiente primo veniat substitutus ēt isto casu nihil mihi aliud vr̄ quā aperte dicere velle ꝯ veritatem. nā verba hoc admittunt quibus non obstātibus si neges illa intelligi debere isto casu nihil restat sup quo disputari possit cū hoc in facto ꝯsistat remotis verbis an. s. illa fuerit voluntas vel non fuerit. Quartū est q̄d substitutus ⁊ a. l. ⁊ ab hoīe vocaṫ vt. l. lege obuenire. ff. de verb. sig. at qui ex trāsmissione vocaṫ solū a. l. Potentius aūt duplex vinculū est quā sit vnum ergo. Sed rñderi pōt vt ait Soci. noster negādo illud ꝙ substitutus hoc casu habeat. l. voluntatē. Tu addere potes q̄d neqꝫ hoīs hꝫ. nā si hoīs haberet vtriqꝫ ⁊ legis, q̄n in testamentis ⁊ substitutionibus presertim vt no. doct. p̄mū sibi locum vendicet testatoꝛis voluntas. Ego vero dico hoc arg. idem facere q̄d superius ideoqꝫ non adhuc omni modo enucleaṫ vt dixi mō ꝯ. vix enim negari illud meo iudicio pōt q̄d substitutus voluntatē

96 hoc casu non habeat ipsius testatoꝛis. † Quintū est ꝙ prouisio hoīs tollit. l. prouisionem, vt. ll. vulg. ergo ⁊c. Ad hoc aūt dicūt aliqui tunc demū procedere hanc regulam q̄n per prouisionem hoīs. l. prouisio redderet superuacua vt in iuribus vulgaribus que ad illud adduci solent q̄d in casu nostro non esset. Vel dōꝫ est illud verū esse cum prouisio. l. esset de iure speciali, secus si de iure cōi. Vel tertio ⁊ melius vt ait Soci. nr̄, negari pōt illud ꝙ in casu nostro sit dispositio hominis aut prouisio, hoc. n. est ꝙ ponitur ⁊ versaṫ in dubio, ex quo dicto apparet cōfirmari id ꝙ aduersus illū dixi. s. ꝯ solu. ab eo datā circa tertium arg. sextum est ꝙ adducebant qui Ang. opi. sequebanṫ ꝙ cū est substitutus alij oēs excluduntur qui per. l. veniunt vt in. l. fi. C. de neces. he. ad q̄d ēt responderṫ ꝙ ista regula non est perpetuo vera, sed tantū in his personis de q̄bus testatoꝛ non cogitauit, sed duntaxat

ex ipsa

ex ipsa .l. vocant. at in casu nr̃o satis veniunt ex volũtate defun
cti qui veniunt ex .l. dispõe cũ testator hoc casu cũ .l. presumat
ꝯsentire voluisse, verũ hec sol. quã ꝗ Soci. nr̃ admittit ineptissi-
ma est. nã ꝛ coheres ꝑ ius accrescẽdi venit ex voluntate .l. ergo
ꝯñr ex predicta sol. veniret ex voluntate defuncti ꝛ ꝑ ꝯñs exclu
deret substitutũ qḋ falsũ est, q̃nimo ꝛ hoc locũ h̃ret in quocũq̧
q ex .l. vocaret attento eo qḋ q ex .l. vocat vocet ꝯñr ꝛ ab ipso te
statore qḋ tñ nunq̃ mihi placuit si loqmur de iudicio ꝛ volunta
te dispositiua vt satis .s. dixi. Melius igit est dicere qḋ in hunc
casum non fuit ꝓuisum de substituto vt supius in supiore opposi
tione dictum fuit qḋ tñ vix et tolerari pot. Septimũ est q si ius
trãsmissionis substitutũ excluderet impugnaret voluntas testa-
toris. Sed ꝛ hoc negat vt .s. diximus. nã hec oia fere arg. eañ
dẽ vim h̃nt ꝛ idẽ importãt ꝙ vna ꝛ eadẽ tollunt solu. Octauũ est
qḋ colligit ex .d.l.j.C. de his q añ ap. tab. in verbo, lꝫ non sint in
uicẽ substituti vbi colligit ꝙ si nepotes eẽnt inuicẽ substituti tũc
venirẽt ex substõne potius quã ex trãsmissiõe, ergo potẽtius est
ius substõnis. Sꝫ hoc negat seq ex supioribus, lꝫ .n. cesset trans-
missio qñ est substõ in eadẽ ꝑsona illud est nõ q sit potẽtius ius
substõnis, sed q illud b̃nficiũ est de iure sp̃ali inductũ ꝛ ꝯ regu-
las iuris qḋ tunc dat cũ alia via ordinaria non posset succurri vt
.l. in cã. ff. de mino. sed in ꝓposito cũ nepos est substitutus q al̃s
ex trãsmissione adhuc heres foret melius vt si pari mõ ei ꝯsulit
via substõnis ordinaria cessare extraordinariũ remedium ei de-
beat hoc ius transmissionis qḋ in subsidiũ inductũ est cũ per il-
lud hoc casu non adiuuet. Preterea q̃tum ad hoc arg. et dici
pot vt .s. dixi ꝙ ꝑ illa verba lꝫ non sint inuicẽ substituti non tam
colligit qḋ ait Ang. s. qḋ si substituti sunt ꝑ substõnẽ admittunt
quã ꝯriũ vt superius scriptũ reliq. Possent et plura ꝓ hac par-
te adduci, vel excogitari q̃ tñ non digna essent vt scriberent velu
ti friuola ꝛ q̃ ex supradictis penderẽt quoꝝ et bonã partẽ mini-
me dignã calamo arbitror, sed qñ non solũ a me veꝝ, ꝛ ab alijs
allata sunt, ꝛ certe inuenta iõ minus reprehendi ego debeo si ꝛ
ipse ea noluj pretermittere ꝓsertim ꝙ sup his aliqḋ ex ingenio
pẽsitauimus. His igit ita simpl̃r hincinde discussis qḋ tandẽ ve
rius videat aperiendũ est. Certe Jo. de imo. doctor sane vt mi-
hi visus est semp circũspectus ꝛ ingeniosus has opi. redigit ꝑ
distinctionẽ ad ꝯcordiã legitime posse arbitrat hoc mõ. Aut ei
substõ suis verbis vulgaribus atq̧ sp̃alibus ꝯcepta fuit vtputa
si ille heres non erit vel in caput impotentie veluti si noluerit ꝛ
tunc q institutus vr̃ vocatus sub ꝯria ꝯdõne si voluerit non pos
sit transmittere anteq̃ velit ꝛ ꝑ hoc hẽbit locũ opi. ꝯ Bart. aut
facta substõ fuit in casum impotentie ꝛ tunc opi. Bar. ꝓcedat.
Rõ ergo primi mẽbri illa est qḋ cũ qs substituit per illa verba si
primus heres esse noluerit vr̃ ipse institutus sub ꝯria cõdõne si
voluerit quo casu pendẽte ꝯdõne non transmittit vt in .l. si ita re
lictũ .§. illi si volet. ff. de leg. j. Nec ob. si dixeris qḋ illa verba si
voluerit faciunt ꝯdõnem tm̃ in suo q illud hodie falsum est. Fa
ciunt .n. ꝯdõnẽ et in extraneo ꝑꝑ ius deliberandi qḋ hodie locũ
hꝫ, olim vero non faciebãt ꝯdõnẽ q non poterat de transmissio
97 ne cogitari † cum regl̃r h̃rditas non adita non posset transmitti
vt in .d.l. vnica. C. de cad. tol. §. in nouissimo. Uer hec opi. So
ci. nostro merito non placuit quinimmo dicebat ille ꝯriũ potius
debuisse dici veꝫ ꝙ cũ in caput impotentie substõ ꝯcepta est tũc
locũ habeat opi. ꝯria Bart. vt locus substituto potius sit, quasi
verificata ꝯdõne per mortẽ, quã transmissioni. Preterea ꝯ eañ
dẽ distinctionẽ facit qḋ dr̃ qḋ caput impotentie trahit ad caput
voluntatis ꝛ eꝯ, ergo de quo nos latissime inferius. Sed hoc vl
timũ euitari facile pot, lꝫ .n. caput impotentie trahat ad caput
voluntatis tñ hoc est ꝑ tacitã subauditionẽ que non operat quã
tñ expressa voluntas testatoris queadmodũ de tacita vulgari di
cunt q̃ suitatẽ non tollit veluti expressa. Attñ vt dixi hec distin-
ctio Jmo. non plꝫ per primaꝫ ꝯsiderationẽ Soci. nostri. Jtẽ ꝑꝑ
illud qḋ dixerũt multi qḋ illa verba si voluerit nec hodie quidez
faciunt ꝯdõnẽ in extraneo cũ tacite insint ꝛ expressio eoꝝ ꝛc. vt
in .l. iij. ff. de leg. j. Nec ob. d. §. illi si volet. q. s. non sunt expressa
illa verba eo mõ quo inerãt cũ legatũ ignoranti et acqri possit .l.
dispõe ꝙ in h̃rditate non est vt quis possit heres esse nisi velit
tã olim quã hodie. Addo ego .s. dictis ꝙ dictũ fuit et superius
circa primũ arg. Ang. qḋ nec puto veꝝ et in suo h̃rde hodie ꝙ
ꝓpea q fuerit institutus per illa verba si voluerit non possit trãs
mittere saltem ius deliberandi cũ quantũ ad instõnez testatoris
non faciant ꝯditionẽ sed tm̃ tollant seu suspendãt potius neces-
sitatẽ. Cũ igitur hec opi. Joã. de imo. non sit vera, vt certe vera
non est, qḋ dõm sit tandẽ diligentius inspiciendũ est. Mihi er-
go ꝓpositus casus vr̃ distinctionẽ recipere trium .q. Prima est
nunquid ex potentia suitatis stante substituto transmittat here-
ditas. Scḋa nunquid ex virtute .d.l. vnice. C. de his qui añ ap-
tab. Tertia nunquid ex .l. cũ antiquioribus per ius delib. ¶ Quã
tũ ad primã ergo dispiciendũ in primis illud esset nunqḋ per dĩ
tionẽ substituti tollat suitas, quã .q. plenius tractauimus suo lo
co. Igitur nunc ita simpl̃r videndũ est, nunquid h̃ns substitutuꝫ
transmittat ex potentia suitatis si sit alioquin suus, ꝛ quidẽ vt li
bere dicã que sentio puto ex potentia suitatis transmitti heredi
tatẽ potuisse, non obstante .l. si filius heres de lib. ꝛ posth. quaꝫ
alibi plenius ventilauimus, qñ ibi multa potuerunt esse in cau-
sa ne transmitteret, vt dixi, ex quibus facile defendi poterit nĩ
minus fallor ista equior atq̧ benignior ꝯclusio, presertim cuꝫ in
re dubia opi. benignior sequẽda est, vt in .d.l.j. de exer. cum si.
98 hec pauca quo ad primã. ¶ † Quantũ ad scḋam nunquid .s. ex
virtute .d.l. vnice excludat substitutus, ꝛ puto hic oĩno substitu-
tũ excludi debere atq̧ ad hoc vnica rõne moueor, ceteris meo
quidẽ iudicio potentiore, cũ .n. ea rõ sit transmissionis qḋ non ẽ
verisimile testatorẽ voluisse extraneos preferri proprie soboli ex
inopinato illo ꝛ quasi fortuito casu, fortuito inquã ꝯsiderata mẽ
te testatoris vr̃ mihi excludi ꝓpea debere et substitutũ arg. opti
me ꝛ laudatissime .l. cũ auus. ff. de ꝯdi. ꝛ demon. ꝛ per hoc lꝫ fue
rit substitutus generaliter vocatus in omneꝫ casum quo primus
futurus heres non esset inspectis verbis ipsis fauore tñ proprie
prolis debent ea verba restringi, vel ad casuꝫ voluntatis, vel ad
casum alterius impotentie arg. .l. iul. ff. si quis omis. cã testa. non
enim vr̃ tam tristem casum testator cogitasse qui vere inopina-
tus siue insperatus ab imperatore dr̃ in .d.l. vnica. vel ex eo ꝙ
difficile potuit euenire, vel certe potius q cogitari aut sperari
non debuit. Non tñ me fugit cauillosos alioquin homines ali-
quos posse aliqḋ quo ab hac ratione iuuent substitutũ facile co-
gitare, non tã ad veritatẽ respiciẽtes quã vt acres videant ꝛ in
geniosi, quoꝝ ego rõnibus nõ alio modo occurrere volo nisi qḋ
ipsi remota omni perturbatione induant testatoris personã atq̧
in mentẽ veniat quid ipsi de sobole propria cui natura ꝛ ciuili in
re hereditatis nostre debent cogitaturi essent, per quã rationeꝫ
seu ꝯsiderationẽ oia ꝯria ꝛ arg. .s. facta ꝛ que fieri p̃nt non solum
excludunt atq̧ eliminant, verũ et sponte sua aufugiunt vt cuilꝫ
sani capitis si diligenter aĩaduerterit poterit persuaderi. Non
inficior tñ ex ꝑsona substituti ꝛ alijs quibusdã presumptionibus
efficacioribus que certa regula definiri non p̃nt admitti posse ꝓ
batione ꝯrie voluntatis si pro certo apparuerit et in hunc casuꝫ
99 voluisse testatorẽ admitti potius substitutum. ¶ † Porro quo
ad tertiam .q. nunquid per ius deliberãdi, qḋ transmittit substi
tutus excludat videndũ est, ꝛ hic magis atq̧ magis dubito tum
ex auctoritate multoꝝ q maxime inter se discordant, tũ ꝙ q̃sq̧
hꝫ pro se nonnulla pro sua opi. facientia tñ ad ipsam veritatẽ re
spiciẽs quã mihi quedã equitas naturalis iuncta cũ hac quali-
cunq̧ iuris scia suggerit, dicerẽ opi. Ang. hoc casu veriorẽ esse
scꝫ qḋ trãsmissio iuris deliberãdi nõ excludat substitutũ, vel po
tius qḋ stãte substituto trãsmissioni locus nõ sit. Moueor itaq̧
primo ꝛ potissimũ qḋ vbi verba testatoris sunt clara eisq̧ volun
tas non repugnat nihil est in cã cur non verbis seruiendum sit.
tex. est in .l. non aliter. ff. de leg. j. Sed in ꝓposito verba illa si he
res non erit proculdubio per casum mortis verificant, q verum
est dicere heredem scriptum heredem non fuisse, neq̧ enim fal-
sificari p̃nt in persona heredis ipsius instituti q contraria ꝯdi-
tio si heres erit in eius persona non verificatur vt in .l. qui libe-
ris .§. hec verba. ff. eo. ti. ergo si verba attendãtur substitutus ad
mittendus vr̃. Nec ob. quidẽ quod dicit ꝙ heres ꝛ defunctus
censentur vna ꝛ eadẽ persona atq̧ idem ius est in persona here
dis quod defuncti q hoc est falsissimũ in ꝓposito, lꝫ enim .l. ipsa
fingat h̃rdem eãdem personã cũ defuncto, testator tñ inter per-
sonam h̃rdis ꝛ defuncti facit distinctionẽ. nam quemadmodum
lꝫ pater ꝛ filius fingantur vna atq̧ eadẽ persona, tñ veruꝫ illud
est qḋ ex persona patris non verificatur illa ꝯditio si heres erit,
cũ filius fuit scriptus, ergo ex eiusdem persona non dꝫ falsifica-
ri ꝯtraria, vt in .d. §. hec verba, qḋ et sibi locũ vendicat ꝛ in per-
sona heredis ipsius heredis vt ibi dr̃. Nunc vero qḋ non repu
gnet verbis voluntas ipsius testantis nullus puto ibi inficiat si
mõ de ꝯscia ꝓfiteri velit cũ potius voluntas adsit pro ipso sub-
stituto qui expresso iudicio vocatus fuit, heres vero h̃rdis nec
ex tacito quidẽ, vt ego arbitror, sed potius ex ipsa .l. nec q̃dẽ qui
ꝑ .l. vocat potior substituto esse dꝫ, vt manifeste ꝓbat in .d.l. fin.
C. de neces. seruis. Cũ igitur nisi ꝑ cauillationes euitare hãc ve
ritatẽ velimus substitutus tam ex verbis quã ex mẽte testatoris
adiuuet merito ille preferri dꝫ missis oibus tam auctoritatibus

doctorū quā ambagibus. Nec.n. me latet qȯ quis dicere possit
ꝙ existente testatoris credibile est voluisse ipsum institutū trans
mittere ius deliberandi si non fauore eius in quē trāsmittit saltē
illius q trāsmittit qui magis amatus siue dilectus fuit a testato
re quā substitutus. nā hec ⁊ alia que dici pn̄t mera verba ⁊ som-
nia sunt, qui.n. diligit a testatore, ⁊ iō vocat ab eo in testamento
ad aliqȯ lucrū ipse solus ꝯsiderat vt sibi tm̄ acqrat non aūt vt ēt
qȯ non acqsiuit transmittat vt in legatis pꝫ, ⁊ potissimū in hr̄di-
tatibus, vix enim receptū est in casibus illis q no in.l. ventre.ff.
de acqui. heredi. vt hereditas non adita trāsmitti possit, hoc igi
tur primū est quo potissimuꝫ moueor pro hac opi. que verior vr̄
ac tutior. Ridiculuꝫ ēt visum est qȯ dicunt aliqui ꝙ credendus
sit testator ꝯcordare voluisse cū.l. immo.n. oppositū potius de-
bemus dicere.s. qȯ lex concordare presumat cum volūtate ⁊ di
spōne testatoris per leges vulg. cū enim prouisio hoīs vt illi dice
bant faciat cessare.l. dispositionē merito ꝯsentiendum est vt po-
tius substitutus iuuari debeat non obstantibus his que supius
dicta sunt pro ꝯtria opi. Cum enim non multum vrgeant, ⁊ satis
retracta sint. ꝫ. non sunt vlterius recensenda.
100 ¶ Quadragesimoquinto † querendū est retēta bart. opi. ⁊ cōi
vcꝫ qȯ excludat substitutus ponamus specialiter factā substōnē
in casum impotentie, si ille heres esse non potuerit. nā hic forsan
aliud dici deberet ea.n. que ita spāliter notata sunt hr̄e solēt ne-
scio qd maioris efficacie ⁊ ponderis, vt in.l. itē apud labeonem
§. hoc edictum cū ꝯcordan.ff. de iniurijs, ꝑꝑ quod isto casu pu-
tarē oīmodo locū esse substōni excluso iure deliberandi ⁊ forsan
dispositione.d.l.j.C. de his qui ante aper. tab. q̃ꝫq̃ꝫ super hoc vl
timo dubitē ⁊ merito putē sustinendum fauore proprie sobolis.
¶ Quadragesimosexto pone per ꝯtriū factā.s. substōnem in ca-
sum nolūtatis an isto casu oīno verū sit excludi substitutū debere
ꝑ trāsmissiōis iuris delib. ⁊ si excludit an excludat ob id, qr in il
lū casum mortis non fuit substitutus, an vero, qr tā ⁊ si fuisset sub
stitutus oīno excluderet. Certe isto casu intrepide tenēda ē illa
opi. ꝙ excludat substitutus, ⁊ presertim si qȯ ego verissimū pu-
to, vera est illa ꝯclusio ꝯ doc. ꝙ qui substitutus est vulgariter in
casum impotētie non porrigit ad casum nolūtatis ⁊ eꝯ, vt ego. ī.
ꝓbabo suo loco multo latius. ¶ Quadragesimoseptimo ad me
liorē ꝓcedētiū declarationē qm̄ diximus illa verba, si heres non
erit intelligi debere, siue qs nolit esse heres, siue nō possit. Nun
quid tn̄ eueniat aliqs casus quo non ita gn̄aliter intelligant, sed
tm̄ ad alterū casum referant. Docto. qdē plerosqꝫ casus inuene
rūt, quibus significatio horꝫ verborꝫ coangustat. ¶ Primus
casus ille est cuius meminerūt fere oēs quoties in casu galli, ne-
pos posthumus substitutus erit filio illis verbis si filius heres
non erit. nā isto casu verba illa si filius hēs non erit restringunt
ad illū casum quo filius heres esse non possit, cū.n. non potuerit
posthumus institui nisi in casu Galli, hoc est qn̄ filius de medio
subduceret, certe in illū tm̄ casum ꝯcepta credit substō, vt.d.l.
gallus. §. j. Que ꝯclō vera est, vt dicūt ex tenore iuris antiq. At
vero hodie cuꝫ ꝑ nouas ꝯstōnes posthumus indistincte institui
possit. sequit vt ēt in oēm casuꝫ substitutus ꝑ illa verba videat.
Mihi tn̄ ista nullo mō placēt. nā puto saltē ex snia.l. velleie pos
se in oēm casum substitui filio posthumū quo ipse filius e medio
tollat, ac desinat esse suus, sꝫ ꝑ talē substi. vulgarē eo nolente dr̄
desinere esse suus, vt ēt. ī. latius pertractabo, ergo ⁊c. Verꝫ est
tn̄ qȯ cum illa substō eo mō est facta de nepote hēbit locū quo-
ties filius desinat esse suus, ēt ꝙ possit alioqui heres esse.
101 ¶ † Scḋs est casus quo illa verba restringunt in.l. iulianus.ff.
si qs om. cā testa. tā in prin.l. q̃ꝫ in fi. vt Aret. arbitrat. Ergo in
fi. illius.l. dr̄ qȯ cū qs filiū alicuius instituit ⁊ illi substituit prēz
poterit pr̄ citra vllā doli suspitionē hr̄ditatē illā q̄si filie delataꝫ
repudiare ⁊ ex substi. adire, cuius dicti illa rō reddit, qȯ nō cre
dit testator voluisse patrē filie substituere in casum mortis ꝯ pa-
rētū cōe votū. sed ad arbitriū eligēdi relinqret patri vellet ne ex
instōne an vero ex substōne heres esse, ⁊ ita illa verba si hēs nō
erit intelligunt si noluerit, nō aūt si potuerit, qm̄ h̄ esset ꝯ paren
tū cōe votū ⁊ ordinatā pietatē vt.l. nā ⁊ si.ff. de bo. pos. ꝫm tn̄ qc-
qd Aret. dicat, mihi ⁊ ridiculū ⁊ absurdū vr̄, oiqꝫ ꝓcul a rōne,
qȯ pr̄ excludat a substōne filij, ꝑꝑea qr filius premoriat, nec eni
arbitror parentē aliquē ita piū, immo vero ita plane stultū vt da
ta morte ipsius filij, respuere ꝑꝑea velit hereditatē aut lucrū ali
qȯ ex ea morte obueniens. Aliogn diceremus ēt parentes filijs
non posse succedere cū hoc sit ꝯ parentū votū si vera esset ꝯside
ratio ista Are. scio.n. illud cōe votū parentū esse vt filij semper
sint eis supstites non aūt vt post q̃ꝫ id fieri non pōt nolint admit
ti ad ꝯmodū seu successionē ꝑ eā mortē ipsis delatā. Si.n. affli-
ctis nō est dāda afflictio, vt inqt Cicero, ⁊ ꝓbat in.l. diuus.ff. de
offi. presi. si ēt senatuscō. tertul. inductū est, vt mr̄essa. liberis ad
solatiū orbationis succederēt vt insti. ad senatuscon. tertul. si ēt
ad solatiū eiusmodi parentes ꝓfectitiā dotē occupāt ne ⁊ dānuꝫ
qȯ filias amiserint pecunie detrimētū sentiāt, vt.l. iure succursus
.ff. de iu. do. Certe iā absonū videri dꝫ ⁊ impiū qȯ pater si filius
precedebat ꝑꝑ eius obitū excludat a substōne quasi isto casu cre
debat ipse nolle succedere post q̃ꝫ euenit casus. Fateor ergo qȯ
qlibet pius pr̄ cāꝫ eiusmodi ex cōi voto abhorret, sed post q̃ꝫ eue
nit non idcirco, credēdus est ēt velle priuare se lucro aliquo aut
ꝯmodo pecuniario. Neqꝫ ob.d.l. iulianus. Nā circa illū Soci.
nr̄ plenius ꝯsiderat, qui ēt opi. Aret. not. non.n. voluit ibi iure
cōsul. qȯ illa verba si heres non erit patre substituto filie restrin
gant tm̄ ad casuꝫ nolūtatis.i. si noluerit filia. Sed ꝓbat ꝙ non
restringunt ad casum tm̄ impotentie vt in casu priore eiusdē.l. ne
si aliter diceremus videret testator substōnē fecisse restringēdo
102 se tm̄ ad casum impotētie ꝯ parentū cōe votū. † Tertius casus
est in princi.d.l. iulianus vbi restringunt illa verba si heres non
erit tm̄ ad caput impotentie ꝑꝑ rōnem de qua ibidē in tex. qȯ lo
cū hꝫ qn̄ ex repudiatione fieret dānū legatarijs vt ibi ꝯsiderat.
Sed certe lꝫ hanc limitationē alij sequi videant, tn̄ mihi vr̄ qȯ
ille tex. probet oppositū potius vcꝫ qȯ illa verba non restringan
tur quouis modo, nā si restringerent non posset post repudiatio
nē patris esse locū substōni qn̄ in hunc casuꝫ non fuerit facta sub
stitutio ⁊ tn̄ presupponit ꝯtriū, lꝫ locū hēbat edicti snia ꝑpter vo-
luntatē testatoris, ⁊ ꝑpterea miror illum text. esse ita negligēter
ꝯsideratū. Quartus casus est si ponatur nepos substitutus filio
ex cōsi. Galli ⁊ nepoti extraneus si ipse heres non esset atqꝫ in-
de tā filius quā nepos repudiet, extraneus.n. admitti non pōt,
qm̄ illa verba substōnis facte nepoti si heres non erit intelligun
tur si noluerit quo casu posset, sed isto casu filio superuiuente ne
pos non pōt esse heres ergo ⁊c. Sed merito hec opi. impugna-
tur, lꝫ illā sustineat gl. in.l. si mater. §. j.ff. eo. ⁊ lꝫ Bart. ēt ꝓbare
ac defendere conet dicens qȯ filio repudiante cui sit facta sub-
stitutio in casu Galli, si dicamus extraneum admitti in casu ꝫ. di
cto sequeret qȯ extraneus preferret nepoti. nam filio recusante
certū est qȯ nepos admitti nō possit qr in hūc casum repudiatio
nis substitutus non fuit, ergo ex testō non admittit non ēt ab in-
testato, qr spes esset substōnis, ⁊ ita seq posset eiusmodi absurdū.
Verum subtilius ꝯsiderando minime verū est isto casu quouis
mō restringi illa verba qbus ꝯsideratis oīno substitutus admit
ti deberet, sed illud est in cā qȯ substitutus non admittit, qr.s. te
stm̄ rūpit preteritione nepotis qn̄ in eum casum inueniat prete-
ritus, quēadmodū est omni casu quo testm̄ rumpit, tunc.n. ver-
ba substōnis non habent suū effectū ⁊ oīno redduntur inutilia.
103 ¶ † Quintus casus est si seruo proprio instituto dederit qs sub
stitutū, nā per illa verba si heres non erit, non aliud intelligit q̃ꝫ
si non potuerit cū ipse sit necessarius, quā opi. ꝓbat gl. in.l. inde
neratius. §. j.ff. ad.l. aquil. sed tn̄ eādē opi. arguūt aliq ⁊ specialr̄
Jo. fab. insti. in ti. de vulga. substi. Jo. aūt de imo. in.l. iā dubita
ri.ff. de here. insti. gl. opi. sustinens adducit.d. prin. insti. de vul.
substi. vbi dr̄ qȯ nouissimo loco seruus necessarius est substituē
dus quasi post illū nemo debeat substitui quandoquideꝫ seruus
ipse velit nolit heres futurus sit. sꝫ he nuge sunt, ille.n. text. cōsu
lit ei qui suspectā habeat suā hr̄ditatē ⁊ tanq̃ꝫ ꝯsiliū ibi ponitur
qȯ ibi dr̄ si forsan vereat ne eius hereditas heredē inueniat, nō
aūt iniungit hoc pro necessitate testatori vt ipse seruum vltimo
loco substituat. Verum si quis me roget quid sentiam dico im-
possibile esse seruum esse voluntarium. nā si dicamus ex volūta
te sua fieri heredē atqꝫ ita demū si adeat hr̄ditatē incidimus in
absurdū tale vcꝫ ꝙ ille antea sit liber q̃ꝫ hēs ꝙ est impossibile.
vt.l. quoties. §. si quis.ff. de he. insti. etenīꝫ nisi ipse sit liber, hēs
esse nō pōt, rursus ante q̃ꝫ sit heres liber nō erit qn̄ libertas post
editionē cedat. vt in ti. de ca. tol. C. Et ꝑꝑea ne in hanc ꝑplexita
tē incurramus dicamus potius verā esse opi. gl. presertiꝫ si ipse
seruus nullū habeat cohr̄dē q̃ꝫq̃ꝫ ⁊ si cohr̄dē habeat idē puteni
qn̄ libertatē a seipso ꝯsequat q̄ no. ⁊ per hec miror superiora in
dubitationē cecidisse quouis mō. Sextus casus est qn̄ idē sibi-
ipsi fuit substitutus, tunc.n. illa verba si hēs nō erit restringunt
ad mutationē tātū scripte cause.i. ad defectū ꝯditionis sub qua
fuerit qs institutus. de hoc aūt est tex. in.l. fi. §. titius. ⁊ in.l. sed
si plures. §. nemo.ff. e. ti. Et hec circa hāc prin. q. volo sufficere.

SVMMARIVM

1 Substitutio vulgaris ad quid inuenta fuit.

¶ Particula

¶ Particula quarta.

1 **Quinto principaliter** †Quero quare eius modi substitutio inuenta fuerit, certe in promptu est cã vez vt sibi testator latius prospiciat, & presertim antiquo tempore circa legata que caduca fiebant, vt probatur in .l. vnica. in prin. C. de ca. tol. ex quo tex. recta ratio colligit seu cã inductiua huius substitutionis.

SVMMARIVM

1 Substitutio vulgaris cur ita dicta.
2 Dictio vulgaris quid significet.

¶ Particula quinta.

1 **Sexto quero principaliter** †quamobrem dicatur vulgaris. Que qõ lz infructuosa sit tñ qz in qbusdã dixere male docto. vt visum est mihi id circo ex snia Bar. in primis decidaт, ipse. n. plures opi. adducit. Prima opi. Azo. q putauit iõ vulgarẽ pupillari, qz a quolibet & cuilibet fieri põt. Addunt alii qui q quilibet ẽt scit vti illis verbis. Sed hec opi. reprobat. naz ea rõe & fideicom. põt dici vulgaris. nã & qlibet facere & cuilibz fieri põt. Hec p̃ rñsio minime vz, lz. n. ob eã cãm dicta sit vulgaris, nõ p hoc ptinuo sequit, vt vbicũqz illa eadẽ cã est, eadem debeat esse appellatio, in impositione. n. loquimur que ad placitum fit, possem mille exẽplis h̃ ipsum ostendere, sed nõ arbitror necessariũ. Scda opi. est alior qui dicũt ideo dici vulgarẽ, qz omnibus pateat, vt in .l. vulgaris. ff. de fur. cũ si. Sz hec ẽt rõ incidit i superiorẽ obiectionẽ, lz Bar. hoc nõ videat aiaduertere. Tertia
2 est q ideo dicaт vulgaris, qz directa. †nam vulgare directũ dicitur vt in actione vulgari dicimus q̃ significat directã, vt in .l. quidam cũ filiũ. ff. de here. insti. Sed hec ẽt opi. apud me nõ vz, nõ enim qõcũqz non sit directũ statim dici nõ põt vulgare immo vero si de substitutionibus loquamur fideicõmissaria satis dici posset vulgaris, qñ vulgo pateat & vul. verbis fiat vt i .l. libertates. ff. de fideic. lib. At vero in .d. l. cũ qdã exponit vulgaris actio, & directa qz. s. p contingẽtia illud euenit, vt actiones directe vulgares sint qñ vulgo pateant nõ autẽ sic sunt vtiles, nõ vero ex eo dicunт vulgares, qz vulgare significet directũ ex sui prima & principali significatione lz milies ptingeret vt qõcunqz esset directũ id esset vulgare & eõ sicuti si dicamus rõnale, non enim significatur risibile & econtra per risibile nõ significat rõnale si nudã vocabuli significationẽ spectemus, lz p ptingẽtiaz illud sit vt quodcunqz rõnale sit risibile & eõ. Quarta cã est q dicat vulgaris q̃si approbata, vt .l. si seruus nauẽ. ff. de fur. sz neqz q̃tum ad illaz .l. neqz q̃tũ ad ppositum puto talẽ expositionẽ tolerare debeт cadit. n. ẽt in superiorẽ quã feci modo reprobationem, cadit & in reprobationẽ factã p aliquos cõtra primam rõnẽ. Quinta cã ẽ, qz fit certis verbis vulgaribus. Sexta dr vulgaris quasi expressa, vt .d. l. libertates. ff. de fideicõ. lib. q minime ẽt placet taz in proposito q̃z in .d. l. libertates. qñ in eadẽ .l. verba vulgaria nõ intelligant nisi ea q̃ vulgo dici cõsueuere. nã q essent expressa eo solo manifestat q dixerit iureconsultus verba, nã verbũ nisi expressũz dici nõ põt ex sui ppria significatione. Septima opi. est, q dicit vulgaris, qz nihil hz spãlitatis, vt .l. edicto. §. extat. ff. de iur. fi. q ẽt minus facit ad stomachũ. nã in .d. §. vulgare primum dicitur, q vulgo competit, lz sequat gñr qõ illud cõpetit vulgo nihil habeat spãlitatis, & ita in summa illud dicit vulgare q frequenter vulgo fieri consueuit seu vulgo pateat. Sed iam fastidio hanc disputationem.

SVMMARIVM

1 Substitutio vulgaris quos effectus habeat. 36. 45. 51.
2 Posthumus nũqd censendus institutus ventre instituto si viuo testatore nascat, & nascitur mortuo.
3 Legatũ filie nasciture factũ si monasteriũ ingrediat an debeat p ingressum tertij ordinis .s. Francisci. 5.
4 Monialiũ polluta monasteria multor sunt cã malorum.
Italia est hodie aliarũ nationum ancilla.
6 Casus omissus qñ sub expresso non contineat. 9. 11.
7 Intellectus & mens .l. pater seuerinam ff. de condi. & demon.
8 Regula qui vnum dicit reliquum excludit qualiter intelligẽda.
10 Substitutio facta posthumo si nascetur an trahatur ad casum ommissum.
12 Substitutio prima inutilis nũqd possit facere vtilẽ sequẽtez.
13 Legatum vite viduali factum & post mortem Titio relictum an debeat Titio in casu renubij.
Substitutio facta filii quem mater pareret an trahatur ad exsectum ab vtero.
14 Substitut⁹ alicui p fideicõmis. an possit alteri directo succedere.
15 Substitutus substituto an cẽseat substitutus instituto. 16.
17 Substitutio pupillaris si heres erit & decesserit, an iuuet substitutum pupillo decedente non herede.
Substitutio pupillaris nunqd vulgarem ptineat ẽt extra casum non cogitatum a testatore.
18 Substitutus substituto si premoriat primo substitutus an veniat primo substituto recusante.
19 Intellectus .l. ex duabus. ff. de acq. here. 20.
21 Substitutio facta in vnũ tps an ad aliud extendatur.
22 Intellectus §. & qd si tñ. in .l. gallus. ff. de lib. & post. 23. & ad .l. fi. C. de insti. & substi. 24. 25.
26 Substitutus vulgaris an preferatur coheredi, tollatqz ius accrescendi. 31.
27 Substitutio pupillaris tacita nunqd excludat matrẽ. 30.
28 Ambages verbor veritati cedere debent.
29 Imperator nonnũqz qõnes alias decisas posuit.
32 Substĩo pupillaris nunquid requirat aditionẽ pupilli.
33 Substitutio ẽt tacita nunquid preferat iuri accrescẽdi.
34 Substitutio exemplaris facta in vnum casum furoris an extendatur ad alium.
35 Substitutio vulgaris vtrũ aliũ vulgarem continere possit.
36 Substitutio vulgaris nunquid ad pupillarem porrigatur matre in medio existente. 38.
37 Intellectus .l. precibus C. de vul. & pup.
39 Substitutio tacita pupillaris an admittat p̃ matrem siue insit si ue non. & quid matre repudiante. 41. aut testatore contentam esse iubente. 43. Item in casu renubij.
40 Volũtates vltime regulariter in pendenti esse non possunt.
42 Frater pupilli vulgariter substitutus nunqd matri preferatur ex tacita pupillari.
45 Mater impudica nũqd p tacitã pupillarẽ censeat exclusa.
Dictio taxatiua dissimiles casus excludit.
46 Substitutio vulgaris separatim disparibus facta an admittat tacitam pupillarem.
47 Pluralis locutio an sp in singularitates resoluatur.
48 Substitutio pupillaris tacita nunqd veniat sub vulgari expressa patre impuberi vno vulgariter alteri pupillariter expressuz substituere.
49 Substitutio vulgaris inutilis an ptineat vtilem pupillarem.
50 Substitutio tacita pupillaris nunquid fratrez excludat.
51 Substitutio vulgaris vtruz ius accrescendi excludat, & an fallat aliquo casu. 51.
52 Testator quando ius accrescendi videatur p substitutionem prohibere velle.
54 Substitutus quibus casibus cum instituto concurrat.
55 Filius institutus nullo dato substituto an possit legitimam accipere reliquum recusare.
56 Heredes substituti cuidam sine partibus in quas partes intelliguntur substituti.
Substitutionis vulgaris ius an transmittatur in heredes, & tollat suitatis existentiam.

¶ Particula sexta.

Septimo quero principaliter de effectibus vulgaris substitutionis in quo meo modo & ordine procedam vt suis pprijs locis quelibet qõ posita videatur.

1 ¶ †Primus igitur effectus est q si vulgaris in vnũ casum singularẽ pcepta fuerit, & in aliũ casum facta intelligat puta si quẽpiam testator instituat & ei substituat si noluerit heres esse intelligit & in aliũ casum substituisse, vez si nõ potuerit & eõ q veruz est si communi opin. credendũ est. Attamen & hoc ventilandũ est nũ consonum sit iuri ac rõni. Igit minime respiciendo ad multitudinẽ auctoritatum, sed q ver videbitur ac sincerũ tenaciter asserendo primum q cõis ista pclusio sit falsa pluribus videtur ostendi posse. Et primo per tex. in .l. commodissimi. de lib. & posthu. secundo p .l. pater seuerinam proculam. ff. de pdi. & demonstra. Tertio ex rõe & regula vulgari .l. cum pretor. ff. de iud. Qui

enim vnum dicit reliquum excludit. Quarto ex mente testantis cuius in potestate fuit verba latius ꝯcipere, ar. l. veteribus. ff. de pac. & l. quicquid astringi, de ver. ob. Quinto per. l. qui liberis. in prin. ff. eo. titu. Sexto p. l. qui ex duabus. de acq. her. ẽm cõmunẽ intellectum. Septimo per. l. si ita quis in ar. ff. e. ti. Octauo per. l. si solus. de acq. here. Nono per. l. si mater. §. i. ff. eo. ti. & que ibidem no. Decimo p totam. l. gallus. & presertiz. §. nũc ð lege. Undecimo per. l. titio vsuf. ff. de ꝯditio. & demon. Possem plura adducere, vex̄ qm̄ his plane discussis articulus satis enucleatus dici poterit, idcirco his paucis volo esse ꝯtentus. Igitur sigillatim sunt hec omnia ventilãda. Ad primũ igiť arg. hoc est ad. l. cõmodissime pluribus modis rñderi comperi. Primo ẽm Bar. ibi vt ex suis verbis colligi potest ꝙ idcirco ibi casus expressus non trahiť ad ommissum, q̄ si traheret fieret mutatio ꝑsone institute ꝙ non contingit in casu nostro. † Ostendiť autem
2 in casu illo. nam si instituo vẽtrẽ si nasceť me viuo si post mortem nasceť non põt videri aliquis vnq̃ posthumus institutus hic. n. alius videť posthumus q̃ ille qui prioribus verbis fuit institutus. nam quoties incerta est ꝑsona ꝯditio apposita ꝑ quam certificatur officio demonstrationis fungiť atq̃ ista ratiõne asserit idem Bar. obtinuisse se ex facto ꝙ cũ ꝗdã filiã instituisset his ð bis filiam que nasceť & matrimoniũ ꝯhet in mille, qui vero nascetur & ingredieť monasteriũ in quingentis, nata est filia ac ꝓfessa est religionẽ tertij ordinis. s. Fran. ea nõ videť hoc casu instituta, qm̄ non est talis filia quã testator instituit, & sic non potius ꝯditione defecta dr̄ q̃ nunq̃ instituta ẽt sub ꝯditione, & ideo nõ põt habere locũ. l. qm̄ in prioribus. C. de inoff. testa. Que dicta qm̄ apud me satis dubia sunt, ideo & subtilius intuenda. Nam & Pau. de cast. ibi ista ꝓcedere ita indistincte asserit, nam si quo tpe pater facit testm̄ pregnãs vxor esset, tũc semper talis posthumus institutus põt certus dici & sic nõ est vex̄ dicere aliquo casu eũ preteritũ, vex̄ q̄ est institutus sub ea ꝯdi. q̃ in ipsius potestate nõ est vitiať institutio iure isto veteri q̃q̃ nouo iure reijciẽda esset ꝯditio, ita dicit Pau. de cast. sed meo iudicio & ille maximũ absurdum dicit & alij ꝯfutare eũ aperta rõne nescierũt, qð enim ille inquit ideo vitiari testm̄ q̄ fuit institutus sub ꝯditione
3 que in ipsius ptãte nõ esset falsissimũ est. † Si enim testamẽti tẽpus inspiciamus, quo casu vex̄ est illũ institutum sub ꝯdi. q̃ non est in ptãte sua, falso diciť vitiosum testm̄ esse, naz si & nullo modo fuisset institutus posthumus quousq̃ maneret in vtero valeret testm̄, vt. l. i. C. ð post. her. insti. si aũt tp̄s inspicimus quo nascitur, & tũc aut nasciť in eum casum quo fuit institutus, & tũc ñ rumpit, qm̄ inuenit se institutũ, aut in aliũ casum, & tũc secus. nõ ꝙ vt dicebat Pau. fuerit sub ꝯdi. institutus q̃ in sua ptãte non esset, sed q̄ ꝯditione illa sub qua institutus fuit defectus est & h̄ est qð vult ille tex. in. d. l. cõmodis. in fi. ꝙ locũ habeat. siue sit i ventre tpe testamenti siue nõ sit cũ loquať indistincte, nã quemadmodũ si quẽcũq̃ ẽt iam natũ instituã sub quacũq̃ ꝯditiõe ea defectus satis iure dici põt qð ab initio videať nõ institut⁹ neq̃ tñ mutať ab illo qui fuerit & de quo sensit testator, lz ꝯditio nõ extiterit, ita ẽt hic posthumus de quo nos loqmur sp̄ idẽ est neq̃ qdẽ ipsum tp̄s. i. varietas tp̄is quo nasciť põt efficere vt sit alius si re vera nõ est alius, sed vnus tm̄ fuit in vẽtre, quãobrem neq̃ opi. Bar. neq̃ illa Pau. placere põt. Ex quo in ꝓposita. q. ꝑ Bar. si filia illa q̃ nata est neq̃ est monasteriũ ingressa neq̃ marito iũcta dicerẽ ꝙ nõ ꝓpea dici dz preterita potius q̃ ab initio sub ꝯditiõe instituta. Mitto aũt qð lz domi viuat religionemq̃ tertij ordinis sit ꝓfessa nõdũ tñ defecta ꝯditione intelligiť, nam & ingredi monasteriũ põt in vita sua vt in. l. fi. ff. de ꝯdi. inst. mitto ẽt qð dicebat Raph. cu. ꝙ satis placet vcz ꝙ satis ingressa monasteriũ vr̄ si in tertiũ ordinẽ se despondit, neq̃ enim prudens testator aliud sensisse vr̄ in ea ꝯditione si monasteriũ ingrediať, q̃ si celibẽ vitã deoq̃ dicatã seruaret. nisi forte vt imprudenter fieri vulgo solet superstitione quadam tentus Laurentio potius aut Clare aut Brigide quã beatissimo ac seraphico Francisco credẽdũ putauerit. Unũ tñ nec iniuria mouere testatorẽ potuit
4 si forsan ꝯuentus tertij ordinis alicuius note fuerit † vt sunt hac misera tẽpestate, multa ac prope infinita monialiũ loca atq̃ ꝓpterea aliqð ꝙ ẽt forsan noiauit, sinceri rectiq̃ exẽpli monasteriũ ingredi illã voluit, tũc enim ꝓpria forma parendũ esse conditioni arbitrarer, vt euiteť opprobrium qð hodie tñ passim ac frequenter miseri Christiani incurrimus. q in Jesu Christi dei nostri salutisq̃ cõis auctoris cõtẽptũ, nec auerse veneris nephario iugiq̃ exercitio ꝯtẽti, qð iam heu nos miseri pro gloria iactitamus, ꝓ explẽda libidine nec suis spõsis parcimus, ac deinde miramur quot cedes quot incẽdia quot direptiones totã Italiã ceterax̄ hodie nationũ ancilla plusculis annis occupauerint, nam nisi ꝯuersionis in deũ & gladio bonitatis vereq̃ religionis brachio futuris procellis resistať, indies magis atq̃ magis calamitatis qðcũq̃ genus & celo missum & terra procedẽs ꝓculdubio obruet exterminabit & pessundabit. Sed his iã missis ad rem ꝓpositã & predictas solu. reuertẽs. Mitto ẽt ꝙ ad disputationez poni merito poterat ꝙ tales ꝯditiões potestatiue sunt. s. si nupserit aut monasteriũ ingrediať ex quo illis imputari posset ꝙ parere noluit qm̄ sua quodãmodo culpa repelluntur, facit. l. quidaz. C. de insti. & sub. & hoc ẽt ẽm opi. Bar. qui presupponit talẽ institutionem valere, si vero nõ essent potestatiue statim nata filia rũperet, vt in. l. si pater. C. de insti. & sub. Dico tñ ẽt positis oibus. s. dictis h̄z intentionẽ Bar. ꝙ huiusmodi filia preterita videri non põt ꝙ ita ꝓbo, velim enim in primis ab aliquo ꝓ Bar. mihi rñderi nunqd talis filia statim ꝙ nata est q̃ neq̃ adhuc nupsit neq̃ monasteriũ est ingressa dicať instituta saltẽ sub ꝯdi. vel sit preterita vel exheredata aũt dici nõ põt neq̃ vllus dixerit, si di
5 cat preteritã diceret statim vitiosum testm̄ vt. l. inter cetera † cuius tñ ꝯriũ ꝓbat Bar. q putat ꝯditionis euentũ expectari debere, si dicat vt est necesse illã interim institutã sub ꝯditione, nõ video modo quo colore aut qua fronte dicere possit ꝯditione postea nõ existẽte vere illã nũq̃ institutã fuisse. At dicet aliqs forsan illã interim neq̃ preteritã neq̃ institutã dici posse, s; pẽdere h̄ ex euẽtu. nã si parebit ꝯditioni, erit illa quã instituit, & sic dicetur fuisse sp̄ instituta, si nõ parebit, erit alia ab illa quã testator instituit, sed videat obsecro q̃ monstra h̄ sunt, si enim regula est ꝙ filius debeat institui vel exheredari quo nõ facto testm̄ est inutile si h̄ interim anteq̃ pareat dici, neq̃ instituta põt neq̃ exheredata vt est clax̄, ergo neq̃ interiz preterita. nã inter inst. exheredat. & preteritionẽ si ꝯsidereť testm̄ p̄ris, ego qdẽ nescio ꝯsiderare mediũ. Preterea ꝑ q̃ ridiculũ est dicere ꝙ pendeat euentu nunqd dicať illa filia instituta nec ne, qñ illud in facto ꝯsistat nõ in iure. Nimis igiť subtilis fuit in hoc Barto. q rẽ q̃ esse nõ possit vr̄ ꝯsiderasse. Redeũdo igiť vnde digressus sum puto hãc solu. Barto. minime sustineri posse ex quo dicere forsan poterit aliquis ex mẽte eiusdẽ bar. & sequaciũ ꝙ in. d. l. cõmodis. fuit apposita ꝯditio minime ad institutionẽ necessaria, s; tm̄ voluntaria quo casu minime mix̄ si sit seruãda in casu tm̄ exp̄sso, at in casu ð quo disputamus illa cõditio si noluerit necessaria est ad effectũ vulgaris substitutionis, vel saltẽ est vnus casus q disiũctiue dici põt necessarius, qñ vulgaris effectũ soleat habere duobus casibus, vel q̄ nolit esse qs heres, vel q̄ nõ possit. Sed certe & ille casus ꝯprehẽsus i illa ꝯditiõe si me viuo nasceť est vnus ð necessarijs disiũctiue ad effectũ illius institutionis, exigiť enim vel qð post mortẽ ad h̄ vt effectũ illius institui possit. Ideoq̃ vel dicit ꝙ vex̄ est illã ꝯdõnẽ si noluerit ꝯplecti casuz necessariũ ad actũ siue ad effectũ actus, & h̄ simpliciter intellectũ falsum est cuz ad vulgarez substitutionem alter casus sufficiat vcz qð nõ possit ẽẽ heres. Uel dicet ꝯplecti vnũ de necessarijs disiũcte vt declaraui, & tũc idẽ ꝓbaui esse in. d. l. ꝯmodis. & tñ ꝯriũ statuiť. nã ibi casus expressus non trahiť ad omissuz. Soluebãt ergo alij alio mo
6 do ꝙ vbi omissus casus est dissimilis expresso tũc sub expresso nõ ꝯtineť omissus vt est in. d. l. cõmodis. nã nasci i vita post mor. nõ solũ sunt dissimilia verũetiam pugnãtia. Propter q̃ dicebat Ang. ꝯsultũ se Florentie rñdisse non esse locũ substõni cũ sibi ꝓpositũ eẽt testõre substituisse sibi si Titius viuo se decederet mortuo postmodo post mortẽ suã, nã hic casus erat dissimilis exp̄sso & ꝑ idẽ Ange. rñdit si Titius pupillariter sit pupillo substitutus & si viuo testõre decederet substitutus sit Meuius. Titius decẽdẽte post mortez testõris Meuius nõ admittiť rõe. s. dissimilitudinis q̃ est inter expressum casuz & illum quẽ volumus subandire. Sed & h̄ ꝗbusdã & qdem merito nõ plz, nã & in. §. qd si tãtum vbi casus omissi subintelligunť omnino est dissimilitudo, q̃q̃ dicet aliqs ꝙ ibi ꝯsiderať effect⁹ quo inspecto casus illi dicũť similes qñ ad eundẽ tendãt effectũ, q̄ vcz ꝑ vnũq̃q̃ illox̄ casuum eximiť filius de ptãte. S; & in. d. l. fi. C. de insti. & sub. de q̃ mox dispiciem⁹ si verus est intellectus Bart. illi casus omnino erãt dissimiles si nõ nasceť posthumus & si nasceť & tñ sub exp̄sso ꝯtineť omissus. Facit ẽt. d. l. fi. C. de post. here. insti. Preterea casus vulgaris oĩno est dissimilis pupillari & tñ ꝯprehẽdiť alter sub altero ẽm doc. p. d. l. iã h̄ iure. Postremo qd dissimilius casui volũtatis q̃ casus ipotẽtie, ille. n. recte dr̄ nolle q põt & velle ex notissima eius regula. Propter q̃ ꝯcludẽdũ est ꝑdictã sol. ñ esse verã. An vero decisiones Ang. in ꝓpositis casibus vere sint paulopost videm⁹. Apparet igiť ad hãc. l. ꝯmodis. nullã eẽ huc
7 vsq̃ verã sol. † Ad ẽm argm̄ de. l. pater seuerinã duas legi solutiones

tiones tradi p doc. Altera est q ibi loquitur in legatis quo casu p vnu casuz no concludit ommissus, sed h merito no pbat. Altera est q ibi legatu fuit traslatu in pena no nubetis, vbi aut nullu delictum ibi nulla pena, atq ideo illa coditio si noluerit nubere, no porrigit ad illa si no potuerit, q solutio qbusda satis plz. Illa tn Jas. lat bona roe danare vr. Ingt enim q ille tex. no pot loq de traslatoe facta in pena no nubentis, cu. n. filie fuerit relictu sub cdi. si nuberet, si alij leget sub 9ria cdoe no pot dici in eius pena qm filie nihil qri poterat sub cdi. si non nubat, ergo nihil potuit amittere, ergo no pot dici traslatio, ideoq dicebat Raph. cu. q sp dubitauit sup illo tex. Attn bona mens illius tex. 7 pcedentis intellectus hac subtilitate non est euerteda, na satis dici pot facta traslatio i pena, eo q ca plectede mulieris si nollet nubere legatu ei vr auferri no qd vere auferat respectu prioris legati facti, s respectu eius q fecisset testator ab initio si d eius voluntate no dubitasset, tuc. n. simpliciter legasset ei atq ob ea caz oino putare in eo casu quo mulier nubere no potuit sibi illud legatum qsiuisse ac transmisisse in heredes rone voluntatis defuncti, vt ibi vr innui, 7 p h est ibi notabilis 7 pulcherrima limitatio ad. l. legatu. C. de cd. inser. 7 h vera puto. Sed tn aduertedu est q illo casu no fuit legatu Elio Philippo si Procula nolit nubere, lz gl. ibi ita exponat, s simplr si n nupserit, 7 sic ille tex. no recte adducit q casus omissus no cotineat sub expresso, ibi enim nullus casus fuit omissus, na illud si no nupserit pot verificari ta q no possit q q noluit, igit in durioribus terminis. l. illa loqt. s. puisio facta gnaliter restringit tn ad vnuz casuz 7 est ro, q legatu fuit in pena no nubetis. Veru si daret casus qd mihi legatum est no pene ca illa cdi. si Titia nolit nubere quo casu no posset no pbare debere mihi legatu qn expresse potuisset testator p

8 uidere q no fecit ar. l. titie. ff. de cd. 7 demo. ¶ † Ad tertiu arg. seu regulam illa q q vnu dt reliquu excludit facile rndet q eiusmodi regule no ita indistincte pcedut vt prima facie in verbis pmittut. Dicimus ergo illa vera nisi ro nos in 9riu moueat aut. l. aut volutas testoris pp qd nimis largas regulas interdu colligut doc. q plures casus habet in falletijs q in seipsis, vt est h de q loquimur q incomutabiliter erit vera in his q no sunt cpatibilia si. n. dico aliqué puta 9ctu depositu esse aut comodu statim excludo esse mutuu qn isti 9ctus sint incopatibiles, vt in. l. ij. ff. si cer. pe. 7 h no. doc. p illa. l. lz h magis in se sit vex q p illa. l. pbetur. ¶ Ad quartu cu dicebat q imputari debeat testatori in cuius ptate fuit verba latius cape, vt. d. l. veteribus, 7 ppea videri pr reliquum casum csulto omisisse, qm istud magis ar. duas hz partes, duobusq modis vulnerat prima via argumeti refelledo dico q aliud seruari dz in 9ctibus q cficiunt ex volutate duox q in testametis in qbus larior sit interpretatio vt in testametis. ff. d reg. iur. 7 in qbus multa testori cdonant ad eius volutate iuuada, vt in. l. fi. C. de posth. her. inst. ad. ij. via arg. q ppea q omisit istu casum impotetie vr voluisse ad illu tm casuz expssum sese restringere, diceret aliqs falsuz h esse immo testore icirco forsan dixisse si noluerit qm no sperabat casuz aliqué quo no posset, vt in. l. j. ppe. fi. C. de his q an aper. tab. 7 ita ez cu dixi si no potuerit no sperabat illu recusatux hereditaté, vel q erat lucrosa forsan, vel q putabat lucrosaz, vt ctingit q de facultatib9 suis pl9 sperat pleruq homines q in eis sit re vera, ideoq eius voluntas interpretatione iuuat, verutame h mihi satis dux videt, qm quis sane metis casus euentu facilimos credi dz cogitare, 7 presertim casuz illu quo qs no possit esse heres, cu. n. infinitis ppe modis possit h euenire. Mitto alios casus ctingetissimos. qd est ipsa morte ctingentius, vt in. l. senatus. ff. de do. ca. mor.

9 ¶ † Ad qntu arg. de. l. q liberis dom est q ibi loqt tex. in cdi. volutaria, no aut necessaria ad actu, 7 ideo ibi casus expressus no trahit ad omissum, ita no. Bar. in. d. §. 7 qd si tm atq h alij doc. sequunt 7 ro varietatis in pmptu est. cu enim aliqua cditio volutarie apponit impleda tuc est in forma specifica, na testator vr modu potius ipledi cogitasse q effectu. Propter quod multa circa ppositu decidi. q. possunt nos aliquas referemus q p doc. adducunt q et ad euidetia arti. ppositi faciet. Primo ergo pone queda ita postumo substituisse si nascet qm ista cditio no est necessaria, sed voluntaria ad vul. sub. no trahit ad casum illu omissum, vcz si no nascet, no enim adh vt vulgari fiat locus necesse est illu nasci, immo potius q no nascat, 7 ideo ista si non nascet trahit ad illa si nascet, no aut ez. Pot in 7 9ria snia. s. dicte decisioni qua 7 Soci. noster pbat q facilime sustineri duplici rone. Prima qde pp defuncti voluntaté, q enim filio suo vulgariter substituit si nascet 7 heres no erit et in aliu casum videt velle admitti substitutu. s. si no nascet cu nulla facile colligi ro possit cur potius in vnu duntaxat casum subsone valere voluerit q in oem euetu, q dixit si nascet videt dixisse ob spé nimia qua habebat illu forte nascituz, presertim cuz esset posthumus in vetre vel putabat illum esse testator tpe testamenti, quéadmodum enim si nascitux instituat 7 iam natus sit eo ignorante admittit tn ad institutioné vt in. l. lucius. §. lucius. ff. de lib. 7 post. ita etia admitti dz substitutus in hoc casu cu verisimile testore aliud casuz per incogitatia omisisset q omnia p cciecturas a prudente conijci possunt finge enim illum esse substitutuz qué verisimile est testorem voluisse sibi in oem euetum succedere cum forte alioquin successurus intestato esset finge et non esse cciectura cuz voluisse potius admitti in casum quo nasceret q in alium quo no

10 nasceret certe dicere metem testoris seruada esse. † Scda ro est q iam certum est ex coi opi. q cum testator substituit in casum quo quis no sit nasciturus trahit ad alium quo nasceret 7 heres non essz, ergo 7 eode modo p 9rium facta substitutione idem iuris esse dz, cum ratio differentie reddi non possit, immo dicens q ro illa est, q cum substituit quis si posthumus non nasceretur trahit. ideo ad casum ommissum, q casus expressus erat de necessarijs ad actum non sic est ez qn dixi si nascet, sed ista mihi friuola videt. Pro quox declaratione sciendum est q illd q no. Bar. in. d. §. 7 quid si tm. qd qn est casus expressus de necessarijs ad actum trahit et ad alium dz intelligi qd alius ad quez trahit sit et de necessarijs, aliogn illud dictuz pax ronis haberet tuc sic, certuz est sm istos q illa substitutio si posthumus no nascet trahit ad illum casum et quo nasceret 7 tn iste casus quo nascit est de voluntarijs non de necessarijs ad actum, pari ergo ratione qua necessarius casus trahit ad voluntariuz dz trahi voluntarius ad necessariuz. Sed dicet forsan aliquis q ille casus si no nascet no trahit ad illum si nascet, q tunc esset voluntari9 sed ad illuz si nascedo non erit heres ob aliqué casum necessariu ad actum 7 sic no trahit ad casuz voluntariuz, sed omnino necessariuz ad vul. substi. Sed tunc ego et ide dica in casu pposito q cum testator dicit si nascet 7 heres non erit pinde est ac si illud dixisset si nascedo heres no erit, 7 sic cplexus e casus omnes necessarios ad actum eo tn casu quo nasceret 7 sic non eet absurdu illos trahi ad aliu casum pari mo necessarium quo no nasceret, sup quo non nihil cogitadum est q q ego vna distinctione oés dubitationes q tuum ad ius sedabo. Per hac et sol. asserit Soci. noster csultuz se qm qdam cpendiosam fecerat his verbis si sine liberis decesserit q ex doc. snia vulgaré tacita ctinet ppositumq fuit illuz liberos substulisse nec tn adijsse hereditaté, rn

11 disse isto casu vulgari locum esse non posse, † cum enim illa conditio si decesserit sine liberis omnino extranea sit ad vulgaré no solum non necessaria, qns est dicere vt casus expressus non debeat trahi ad omnissum 7 9rium expresso, qua decisioné ex plurium auctoritate conat defendere in. d. l. i. ff. e. Sed parcant obsecro mihi manes tanti tanq excelletis viri. Puto si equitatez csideremus hac roné absurdissima, posito et illo q facile negauerim. s. sub cpendiosa cotineri vulgaré de quo. j. suo loco oportunius discepi abit. Quodq ita sit vt dico no a io modo ostedo q fingedo aliqué veritatis, 7 equitatis capacé, q p talé substitu. cpendiosa Titio forte substituit per qua grauet post annos et pubertatis si sine liberis decesserit eundem Titium hereditatem restituere, atq sciat in hac cpédiosa et inesse vulgaré si modo illum roge, quare ista cdonem posuisti si sine liberis decesserit certe homo prudés dixerit non ob aliam caz nisi, q filios ei9 instituti dilexit voluitqz eos potius ad boa sua admitti q substitutum, si hec est ratio, vt est qdé, q nemo sanus pot inficiari certe si heres repudiat hereditaté no video isto casu cur substitut9 salté a vulgari excludi debeat et liberis extatib9 in odium ipsius testatoris qui intestatus decederet nec in lucrum liberox ipsius heredis q oino no succederét qn a paréte eox n fuerit adita hereditas neqz ipsi alia via admitti pnt, certe summa h iniqtas videt. Adde qd illa cditio si sine liberis decesserit no deberet isto casu céseri repetita in vulgari tacita cprehensa in ipsa compendiosa cum ipsa sit cditio peculiarissima 7 cgruentissima 7 que vulgo frequétissime apponi solet fideicomissarie substitutioni n at ipsi vulgari, p q cstatissime dicer audere labi et pstatissimos viros solere, vt ait Celsus adolescens in. l. si seruum. §. seqt. ff. de v. ob. qui auctoritati magis prudentiuz q equitati studet atqz tribuunt vt h in loco nisi demetissim9 sum fecit acutissim9 doct. Soci. noster. Fateor tn q qnqz et pp liberos apponit illa cdi-

12 tio vulgari substoi vt in casu. l. lucius la. ij. ff. de her. inst. † Aliaz et. q. ponunt doc. qua decisaz ab Old. refert Soci. noster. Ponit. n. inquit testoré cum duos sibi filios speraret ita scripsisse, q

mihi ex vxore mea nascet̃ heres esto, si pupillus qñ sine iusta so-
bole decesserit, tūc q̃ ho ex vxore mea nascetur heres esto, qui ho
mihi natus eodẽ mõ si decesserit Bernardū frẽm substituo. por
ro vnicus tm̃ natus fuit testatori. qui intra pupillarẽ etatẽ deces
sit. cū aūt q̃reret̃ nūquid substitutus admitti an mater deberet.
Cōsiliū Oldradū dicunt rñdisse matrẽ potius q̃ substitutū ad-
mitti, duplici potissimū rõe. Primū q̃ prima substitutio quãtũ
ad Bernar. ho nõ nato inutilis fuit, 7 ppterea non potuit vtilẽ
seq̃ntem facere. nam 7 in sequenti Bernar. fuit tm̃ substitut⁹ ei
qui ho nasceret̃. alia ratio est, q̃ defecit conditio substõnis in p̃-
sona Bernardi, qui ita demū substitutus fuit si nasceretur scõs,
7 in pupillari etate decederet. 7 ita refert Soci. in d. l. j. ff. eo. ti.
Sed certe 7 ista decisio parum consona menti testatoris vr̃. naz
si hec res ad coniecturas ponatur, vr̃ mater semper 7 in oẽm ca
sum exclusa ab ipso testatore, cū si primus nasceret̃ substitutus sit
ei qui ho nascetur, secundo vero nato substitutus Bernard. fue-
rit, ergo in omnẽ casum seu euentum cogitatum a testatore de ma
tre nulla mentio, ad quam excludẽdã satis faciunt coniecture, vt
no. doc. in l. fi. C. de insti. 7 substi. qua igitur mente motus in scõa
substitutione illam exclusit, eadem presumẽdū est voluisse exclu-
di illã 7 i cãu si cogitato, quẽ si cogitasset ẽt vt verisimile ẽ exclu-
13 sisset. ¶ † Que ẽt opi. q̃mendari satis videt̃ p̃ ea q̃ idẽ Soci. re
fert in decisione alterius: q. ait enim q̃ qdã testator vxori sue mil
le legauit si honeste viduitatẽ seruando vitam duceret, post mor
tem aūt suã ea mille ad Titiū puenire voluit. nupsit mulier, quo
casu a legato submota est. querit̃ nunqd ad Titiū ea mille pueni
tura, qd̃ non negat̃, cum. n. ad Titium voluerit testator ea pue-
nire, quo casu mulier seruata q̃ditione moreret̃, eodẽ amore cre
dẽdus est eum dilexisse testator, quo casu nuberet mulier q̃ solã
pretulit si mõ q̃ditioni pareret qd̃ ille cogitauit, scz illã q̃ditioni
paritură. Igitur putarẽ in his casibus semp q̃iecturis locū esse
potius q̃ certis regulis. Itaq̃ prudẽs homo 7 bene iuris peri-
tus potius ex facto mentẽ defuncti vestigabit, q̃ certo iure aūt
certa. l. vt. j. dicã ex quo multe qd̃. que emergunt poterunt facile
decidi. Ponit̃. n. illa a quibusdã qd̃ quidã ventrẽ his verbis in
stituit si masculū mulier pariet eū heredẽ esse volo, cui Gaiū pu-
pillariter substituo. si pariet feminaz ei mille legati nomine relin
quo, mater pregnans maturo partu decessit, atq̃ exsecto vtero
exinde pdijt ifans, q̃ decessit intra pupil. eta. Querit̃ isto casu nū
qd substituto locus esse possit. nã videbat̃ qd̃ nõ possit, quasi nõ
ille fuerit talis pupillus cui facta fuit substõ illi. n. fcã substõ fuit
quẽ pareret mulier. Sed hunc certe nõ peperit qui ex secto vte
ro pdijt in lucem, vt. l. anniculus. §. fi. ff. de verb. signi. faciunt ea
p̃ h̃ que no. Bar. in d. l. q̃modissime, 7 ego. s. dixi. Attamẽ con
trarium lõge equs ex mente defuncti visum est, qui casum velu-
ti rarissimū euẽtu nõ cogitauit. Nec ob. ẽt q̃ illa nõ dicit̃ pepe-
risse, ex cuius vtero extrahitur infans, q̃ illud veꝝ est si tracte-
m⁹ de fauore eiusdẽ mulieris, vt in d. l. anniculus. 7 ita no. doc.
in l. i. ff. e. ti. quoꝝ sententie ego perfacile acq̃esco. † Facit etiaz
14 ad h̃ q̃ decidit bar. in l. q̃diu. ff. de ac. her. vbi casus pponit̃ qd̃
pater pupillū instituit, eiq̃ si decederet substituit Titiū, qñcūq̃
decederet Titius sine liberis ei Titio Semproniū substitutum
fecit. Titius decessit viuo pupillo, deinde pupillus mortẽ obijt,
querit̃ nunqd Sempronius pupillo saltẽ heres esse possit. Rñ-
dit ibi bar. posse, lz. n. Titio Sẽpronius sit substitutus, 7 p fidei
cõmis. Videt̃ tñ etiã substitutus pupillo, vt in d. l. q̃diu. ff. de ac
q. here. 7 l. si titius. 7 l. coheredi. ff. eo. ti. quã decisionẽ seq̃t̃ An
ge. 7 Jo. de imo. in d. l. q̃diu. 7 Are. ibi q̃probat. Sz si me con
sulas hic casus sine maxima dubitatione nõ pcedit, meo quidez
iudicio in qua re plura dispicienda sunt. Primū nun illud verū
sit q̃ scõo substitutus cẽseat̃ substitutus ẽt primo 7 quatenus ve
rū sit q̃ ẽt. j. pximo loco disseremus. Scõo videndū q̃ durius est
quodãmõ aut iure pcedat, qd̃ q̃ substitutus est alicui p̃ fideicõ.
possit alteri directo succedere. nã hoc magis dubiū ẽẽ põt. Quã
tū igit̃ ad primū dubiū distinguendū est de substitutione. an. n.
ponimus oẽm substõnem vulg. aut aliam substõnem. si vulgarez
ponim⁹ dūtaxat. v. g. qd̃ Titius Meuio vulgariter sit substitu
tus 7 Titio gaius eodẽ modo vulgariter, 7 querimus nunquid
vltimo loco substitutus, substitutus dicat̃ ẽt primo. vr̃ dicenduz
qd̃ sic vt vr̃ probari. insti. eo. §. j. 7 in d. l. si titius. ff. eo. tit. 7 in l.
coheredi. cū simi. si qua sunt alia, ex diuerso, qd̃ verū illud nõ sit
explicite probari vr̃ satis q̃grue. nã ponamus in casu proposito
15 qd̃ moriat̃ ante Titius q̃ Meuius. † Querã ego abs te nun-
quid hic Seius vltimo substitutus accipiat partez Meuij, qua
si substitutus ẽt illi, an vero quasi substitutus Titio, vt vere fuit
si dicas qd̃ quasi substitutus ipsi Meuio accipit vr̃ mihi falsũ,

nam vere illi Meuio nunq̃ fuit substitutus, sed tm̃ Titio, nec
valet istud fuit Titio substitutus, ergo 7 Meuio q̃nr̃. naz 7 ll.
ad hoc adducte nullo mõ probãt, vt dicã, igit̃ verius vr̃ ex iuris
rigore 7 ptãte q̃ hic talis accipiat primo Titij p̃tẽ velut illi sub
stitutus post verõ Meuio decedẽte cū pars parti accrescat po
tius illã iure accrescẽdi hẽat q̃ iure substõnis, cui sñie non est. l.
si titius q̃ cautissime loq̃t̃, ait. n. iurecõsultus ibi, qd̃ vr̃ ille Sem-
pronius tertio istitutus substitutus ad vtraq̃ p̃tẽ nõ dixit vtriq̃
igit̃ veꝝ ẽ i vtraq̃ p̃tẽ substitutū ẽẽ 7 ad vtraq̃ p̃tez admitti ve-
lut substitutus dato casu tñ substitutionis. i. quo primo decede-
ret ille institutus deinde coheres ei substitutus, 7 sic ei⁹ portioni
inueniat̃ iūcta portio coheredis. Nec ob. ẽt text. in d. l. cohe-
redi q̃ dicit q̃ vtraq̃ portio pertinebit ad hunc vltimo substitu
tū siue ille cui fuit substitutus añ coheredẽ, siue postea decedat,
nã hoc fateor illum sine distinctione admitti ad vtraq̃ p̃tẽ, vt ẽt
dr̃ in d. §. j. insti. eo. ti. sed tñ nõ tanq̃ substitutus primo admit-
titur, sed tãq̃ scõo, cuius portioni coheredis portionẽ iunctam
inuenit, si recte iuris rõnẽ q̃sideres, nã cū primo deficiat ille cui
fuit iste substitutus iam ex substitutione non defert̃ nisi sua por-
to, si postea alius deficiat illa portio iure accrescẽdi portioni ac
crescit, 7 sic nūq̃ illã hz tanq̃ substitutus primo, sed tm̃ huic se-
16 cūdo. † Cōcludo igit̃ quicqd dicãt doc. q̃ nesciuerũt ista dstin-
ctione vera q̃cordare, vt fuit Bar. in d. l. coheredi. 7 i. l. si titi⁹.
ff. eo. nec qdẽ Ang. 7 Bal. 7 Imol. qui super isto dubitant veꝝ
viderunt, 7 Jas. certe audacius peccat qui magis temere repre-
hendit Bar. in d. l. si titius, 7 qd̃ nec in d. l. titius nec alibi pro-
bat̃ vult qd̃ substitutus substituto sit ẽt substitutus priori institu
tio, qd̃ absurdissimū est meo quidẽ iudicio. Cōcludo inq̃ vt re-
uertar ad rẽ propositã qd̃ si q̃tingat mori prius illum cui primo
fuit facta substitutio, deinde coheredẽ substitutū dico qd̃ tertio
loco substitutus tanq̃ substitutus ex sua substõne capit vtranq̃
partẽ, q̃m partẽ poris instituti rõne p̃ime substõnis vel iure sal-
tem accrescẽdi inuenit iunctã, vt dixi cum portione coheredis
substituti quo deficiẽte hic vltimo substitutus succedit tanq̃ ei
substitutus, nõ tãq̃ ẽt primo. Si vero q̃tigat mori prius hunc p̃
mo substitutū, iam illud euenit vt statim deferat̃ portio eius tm̃
vltimo substituto, qd̃ si alius ẽt posthumo deficiat huic substõ,
eius portio deferri nõ põt nisi per eius accres. 7 hoc mõ reddū-
tur cõcordes opi. hincinde discordãtes cū igit̃ q̃tū ad vulg. sub
stitu. iã illud veꝝ sit q̃ substitutus substituti nõ est substitutus p̃
mo instituto. Videndū est circa aliã. q. nunquid veruz sit in alijs
substitutio. vt substitutus vni etiam alij videatur substitutus p
pter hanc suã substi. doc. pleriq̃ vt dixi, dicūt q̃ sic, vt in casu
quẽ pposuimus. Sed tñ eꝫ hoc vr̃ tex. in l. qui habebat. ff. eod.
tit. vbi qui filium habebat, 7 filiã filio instituto filiã exheredatã
substituit eiq̃ filie substituit extraneū si prior filia decedat extra
neus filio pupillo heres esse nõ põt, sed dicũt iõ illud esse, q̃ fi-
lia illa pubes decessit quo casu hanc spem trãsmittere nõ potuit
pupillaris substitu. ad substitutos quos amplius nõ habebat cū
pubertate expirauerit substitutio. Videndū mõ esset an hec ve
ra sint, 7 quo pacto intelligantur. Sed hec oĩa. j. suo loco oportu
17 nius tractabunt̃. † Addi põt q̃tū ad. s. dcã 7 alia. q. Pone. n.
aliquẽ ita pupillariter substituū si heres erit, 7. j. pupi. eta. deces
serit, pone aūt illū heredẽ posthumo nõ esse an ex pupil. substi.
possit admitti pupillo decedente intra annos pubertatis, 7 qui-
dẽ vr̃ qd̃ nõ. nã cū illa q̃ditio si heres erit sit volũtaria, vt pbat
bar. in d. l. j. ff. e. 7 pleriq̃ eū sequunt̃ infert ex. s. dictis qd̃ casus
omissus nõ q̃tinet̃ in expresso, tñ z̃rium huius q̃clusionis probat
ipsemet Bar. in locis superius alle. quã rẽ 7 nos cõmodius suo
loco in trac. pupil. discutiemus. Tractari ẽt circa hec põt an il-
lud veꝝ sit qd̃ decedit Bal. in l. fi. C. de insti. 7 substi. pbat. n. il
le qd̃ si ventrẽ testator instituat eiq̃ si in pup. eta. vel qñcūq̃ de
cesserit subiituat Titiū, qd̃ eo nõ nato admittet̃ substitutus. cre
do ego illū sensisse ex tacita vulga. q̃ in pupil. vel in cõpendiosa
q̃tinet̃ ex quo 7 illud seq̃t̃ q̃ pupillaris vulgarẽ q̃tinet ẽt ex-
tra casum nõ cogitatū a testatore, qd̃ facile admitti posset si etiã
illud admitteremus qd̃ tacita vulgaris q̃tineret̃ sub pupil. quã
rem. j. h̃ oim opi. discutiemus. Lud. ẽt ro. in q̃si. vj. vt Jas. refert
q̃sultus an substitutio facta filio si nõ esset i reꝝ naturã porriga
tur ad illum casum quo esset, 7 decederet in pup. eta. rñdit por-
rigi. De quo ego minime dubito pp. d. l. fi. C. d insti. 7 sub. Mo
ueor. n. ego p regulã. l. iã hoc iure, vbi substi. vulg. q̃cepta ẽt in
casuz sing. q̃tinet pupillarẽ in aliū casuz nõ expressum a testato-
re, atq̃ ob id hec decisio, lz eã ad propositū Jas. alleget nõ me-
ruit allegari. nã alia ratio est qd̃ vulga. q̃tinet pup. vbi versatur
fauor pup. alia qd̃ vulg. aliã vulgarẽ, vt. j. dicã suo loco in mate-
ria

18 ria pupil. † Ponit ēt circa hoc ⁊ aliud dubiū Jo. de imol. in. c.
raynu. extra de test. vt citat Jas. Finge. n. aliquē hr̄des filios i
stituisse, eisq̃ substituisse fratrē, qđ si ↄtingat p̄mori fratrē viuo
se tūc Gaius substitutus filijs itelligat̃. Pone fratrē testōri su
peruiuere sꝫ hereditatē repudiare, nunqd isto casu Gaiꝰ admit
tat̃, ⁊ ↄcludit Jo. đ imo. qđ admittit̃ q̄ ēt rep̄hēdit Ang. tenētē
ↄriā opi. Ego ēt i hac. q. libētissime assentio opi. Jo. de imo. nā
vr̄ qđ h casu illā mentē habuerit testōr in omnē casum substitue
re filijs vt apparet in p̄ma substōne, ne forsam putauit in secun
da substitutione, qđ frater superuiuēns esset recusaturus heredi
tatem, ⁊ pro certo videtur h mihi interp̄tatio volūtatis testōris
Nec ob. qđ ista ↄditio si frater p̄moriat̃ nō sit apposita persone
cui facta fuit substō, nec itēꝫ si ↄditio de necessarijs ad actū, qm̄
vt dicā. j. in ↄditionibus p̄mū locū vēdicat sibi volūtas defuncti,
vt. l. in ↄdi. de ↄdi. ⁊ demō. Si ergo hec in ꝓposito fuit volūtas
testōris. Nec vlterius q̄rendū est de natura ↄditionis, vtrum sit
apposita ꝑsone substitute an ei cui facta sit substō, lꝫ indistincte
videat̃ ꝓbare doc. qđ quoties ꝑsonā substitutam respicit ↄditio
vnius casus nō porigat̃ ad aliū, qđ falsūꝫ arbitror. Ad sextū igit̃
argū. de. l. ex duabus. ff. đ acq. here. rn̄det̃ s̄m doc. ↄfitēdo p̄mo
casum quē cōiter vident̃ recipere qđ. s. cū qs institutꝰ est sub ali
qua ↄdi. ⁊ si ↄditio nō existat substitutus qs fuerit si conditio il
la existat, sed tm̄ post mortē instituti substitutꝰ excludit̃, hoc aūt
esse pōt, vel q: ↄditio nō fuit necessaria, vl̄ q: adiecta ꝑsone sub
stitute, ⁊ hoc ꝓbare vr̄ Soci. nr̄. nā substitutus fuit sub illa ↄdi.
puta si nauis veniret ex Asia, ⁊ iō tu debes aiaduertere qđ ista
doc. ↄsiderāt tāq̃ separata, q̄ tm̄ nisi simul esse nō pn̄t, nō. n. dat̃
aliqua ↄditio apposita ꝑsone substitute qn illa sit volūtaria, ⁊ ꝑ
pterea Soci. nr̄ q has limitationes ad regulā ponit tāq̃ diuer
sas, lōge qdē vr̄ falli. nā alioqn q̄ daret̃ rō diuersitatis qđ qn̄ est
apposita ↄditio ꝑsone substitute casus exp̄ssus nō trahit̃ ad omis
sūꝫ qn̄ vero ꝑsone cui fit substō ↄriū seruet̃, nisi q: altero casu cō
ditio semꝑ est volūtaria, altero vero ēt necessaria esse pōt qđ la
19 tissime pꝫ. † Sꝫ qm̄ illa. l. ex duabꝰ nō facile eo mō intellecta vr̄
ꝓcedere. idcirco qm̄ opere p̄tiū cēsui verꝫ eius. l. demōstrari in
tellectū iō sciendum est triplici qdē mō eā intelligi ꝑ doc. quan
tū qdē ego legerim. Primo mō s̄m Bar. qđ ibi ille ex duabus
illis portionibus institutus haberet coheredē, ⁊ tūc obst. maxie
tex. l. liber hō. §. titio. ff. đ heredi. istit. pp qđ ea opi. oino velut
falsa ⁊ ↄ leges reijciēda est. Alio mō intelligūt doc. qđ ibi erat
substitutus in ↄriū euentū ↄditiōis quē modū intelligēdi magis
cōiter ꝓbāt doc. Ego vo qn falsus sit por itellectꝰ đ datiōe co
heredis nō dubito pp. d. l. liber hō. §. tit. qđ aūt verꝫ sit qđ dicūt
de substituto vehemēter hēsito qnimo dico adhuc falsum ac vi
tiosūꝫ esse, qđ ita ⁊ facillime ꝓbari pōt. nā s̄ꝫ istorꝫ opi. vult qđ
ille tex. qđ si Titius instituat̃ ex duabus ptibus ex vna pure in
alia sub ↄdi. puta si nauis venerit ex Asia ⁊ si nō venerit ex illa
eadē fuerit Gaius institutus qđ si nauis veniat post mortē tm̄ in
stituti qđ eius heres admittit̃, sed certe hoc falsissimū ē. Querā
eniꝫ ego ab eo q hāc opi. tueri velit, nunqd ad heredē istiꝰ here
dis instituti ptineat illa portio quasi extiterit conditio, aut quasi
defecerit, si dicat quasi extiterit statim dixerit ↄ. d. §. titio. in. l.
liber homo, neq̃. n. possibilitas existentie cōdi. transmittitur in
ipsum heredem, vt ibi, ⁊ in. §. in nouissimo. C. de cadu. tollē. ergo
hic heres heredis nō pōt admitti quasi cōditio extiterit que ve
rificāda est oino viuo ipso instituto, cū igitur quis instituitur sub
illa ↄditione, puta si nauis ex Asia venerit itelligit̃ institutus si
venerit se viuo, si ergo alius sit ei substitutus in contrariū casum
vel simpl̄r intelligit̃ ita substitutus, ꝑ consequens si non venerit
eodē modo viuo illo instituto, ideoq̃ stante substituto audeo di
cere ēt ꝙ sub cōtraria cōditiōe sit substitutus qđ ipse dꝫ admitti
si existat ↄditio dicta post mortē prioris instituti per ea que di
20 cta sunt. † Adde tu ēt ↄtra hunc intellectū qđ maxima est litere
ꝑuersio in primis subaudire substitutū de quo nulla mentio ⁊ nō
solū subaudire substitutū qđ tolerari potuisset, sed subaudire cer
tum quendā modū substitutionis. nā vnde excauāt obsecro hoc
doc. qđ ibi fuerit substitutus in contrariū euentū cōditionis. Er
go alio modo intelligi illa lex dꝫ ꝓpterea quidem tertio legebāt
simpliciter illā. l. qđ. s. nullus fuerit substitutus, nullus etiam da
tus coheres, ⁊ dicit̃ qđ existente conditione in illā quoq̃ partēꝫ
coheres admittit̃ verꝫ hoc est subaudiēdo maxie, hoc est in oēm
euentū succedet cohr̄s, sꝫ maxie si ↄditio extiterit. Sꝫ has impor
tunas subauditiones ego qdē semꝑ sūꝫ detestatus. vt sepissime
alijs locis ↄtestatus sūꝫ. Igit̃ qn̄ iā ille tex. a nullo penitus recte
sit intellectus. Cogitabā si dici posset qđ ille tex, corrupte legat̃
i eo qđ dicit ⁊ decesserit posteaq̃ ↄditio extiterit ac legi dēat, ⁊
decesserit postq̃ ↄditio extiterit quo casu ptinebit ad eius here
dē illa portio citra ministeriū aliqđ aditionis. ⁊ si dixeris qđ nā
esset dubiū in casu illo certe dubiū nasci posset si poneremus vl̄
coheredē, vl̄ substitutū, ꝓpea ille tex. simpl̄r loquit̃ q̄si omni ca
su locū sibi vēdicet illa decisio. i. tā stante coherede ⁊ substituto
q̃ nō stantibus, cogitaui ēt sup illa. l. aliud atq̃ aliud, sꝫ nihil mi
hi penitus ac plane q̄drat q̄re ipse dispice. ex his igit̃ ↄcluditur
qđ. d. l. ex duabꝰ. nihil ad ꝓpositū. Ad septimū. s. de. l. si ita qs
ff. eo. ti. vbi substō facta vno tpe nō extendit̃ ad aliud tp̄s dr̄ qđ
21 illud verꝫ est ⁊ est sp̄ale in tpe. † nā si p̄finit̃ vnū tp̄s non egredit̃
illud secus aūt est in casibus, q: vnus casus porrigit̃ ad aliū, sed
pulchrū esset huiꝰ differētie redere rōnē. nam vt mihi vr̄, nulla
reddi pōt rō in tpe q̄ nō militet ēt in ꝓposita. q. nr̄a. Ad octauū
de. l. si solus. Rn̄det Soci. nr̄ qđ in illa. l. ē sp̄ale ne qd fiat ↄ re
gulas iuris, sꝫ tm̄ tu si rectius ↄsideres ille tex. nullo mō facit ad
rē ꝓpositā, neq̃. n. sub ↄditione aliqua fuit substō facta siue i ali
quē casūꝫ sp̄alē ita vt illū casūꝫ testōr nominauerit, de qua re in
utile est disputare. Ad nonū. s. de. l. si mr̄. §. j. ⁊ q̄ ibi no. rn̄det̃ vt
idē Soci. nr̄ sup hac eadē. q. not. Ad decimū đ. l. gallus. §. nūc
de. l. dr̄ qđ casus omissus nō subandit̃ ꝑ exp̄ssūꝫ qn̄ exp̄ssus fuit
ex ꝓuisione speciali ↄ ius cōe, vt est in casu galli q fuit ↄ ius cōe
inuentus s̄ꝫ qđ posthumus alienus institui nō poterat. Sed de
hoc vlteriꝰ disputaui sup. d. l. gallus ↄ cōem opi. Ad vndecimū
de. l. titio. ff. đ ↄdi. ⁊ demō. dr̄ qđ in legatis illud verꝫ est vt vnus
casus nō trahat̃ ad aliū, at secus i substi. sꝫ hec solu. mihi nō pla
cet, qn̄ rō ↄcludēs differētie assignari nō possit, itaq̃ ↄcludo om
nino qm̄ superioribꝰ argumētis ꝓ hac pte nō est satisfactū qđ ꝑ
illā substitutionem si noluerit non includit̃ illa si nō potuerit vel
ecōtra. Sed nunc iāꝫ superest vt respōdeamus his que pro cōi
ↄclusione adducunt̃. Nam per contrariū plura adduci possunt.
Primū tex. in. d. l. gallus. §. ⁊ quid si tm̄. Secundū qđ habet̃ in
l. fi. C. de insti. ⁊ substi. Tertiū qđ not. in. l. humanitatis. C. eo. ti
tu. Quartū qđ paria sunt illa nolle ⁊ nō posse, vt. l. j. §. vsus. ff. de
ꝓcura. ⁊ nihil refert qd ex equipollētibus fiat, vt. ll. vulg. Quin
tū qđ habet̃ in. l. fi. C. de posthu. heredi. instit. Sextū qđ si vul
garis ↄtinet pupillarē, ergo multomagis vulgaris aliam vulga
rem quando in habentibus simbolūꝫ, vt vtar his terminis ⁊c. vt
not. in. l. cēturio. ff. eo. tit. ⁊ not. in. l. iij. §. pe. ff. đ heredi. instituē.
Septimū ꝑ. l. titius. cū. l. seq. ff. de here. insti. Possunt ⁊ ꝓ hac
opi. adduci multe decisiones docto. quarꝫ meminit Jas. i. d. l. j.
ff. eo. Sꝫ q: ad disputationē res ponit̃ ⁊ nos contra sententiam
22 cōem ꝓbamus, iō hactenus supradictis ↄtentus sum. † Igitur
quātū ad primū hoc est ad. d. §. ⁊ quid si tm̄ pluribus modis re
sponderi potest. Primo quidē vt Soci. noster sentire videt̃ di
ci potest qđ illud per Sceuole additionē fuit seu extensiuam in
terpretationem, si. n. non esset ipso eo modo iterpretatus verba
Galli extendendo illa, profecto Galli consilium non extendere
tur in eos casus de quibus mentionē non fecit ipse Gallus exp̄s
sim quā supple tu ad hāc solutionē, extensiuā interpretationē no
bis facere nō licuisset, hoc aūt satis forsan tolerari pōt. Tamen
ad meliorem explanationē scđo loco dici pōt qđ tā et si fatea
mur ex vi ipsa ꝓpria ꝓuisione Galli porrigi ad casus similes ea
interp̄tatione quā ⁊ nobis facere liceret, tm̄ adhuc ille tex. nihil
ad ꝓpositū. Gallus. n. ꝓuidere voluit vt posthumus institueret̃
non ob aliud nisi ne mortuo filio ⁊ testatore, postea natus rūpe
ret testamentū. Cōsiderauit igitur Gallus per mortē non casūꝫ
ipsius mortis tm̄, sed ipsum potius effectūꝫ. i. solutionem patrie
potestatis. post quā natus posthumus rumpebat. Non igit̃ ibi
mirū si alter casus alterꝫ continet eiusdē vꝫ effectus ne alioquin
cōtra Galli sententiā rumperet̃ testamentum parūq̃ prodesset
Galli prouisio illam seruātibus, neq̃. n. l. que alicui prospicere
vult ita interpretanda erit, vt nō insolidū prospiciat̃ vel restrin
gendo ipsam vel ampliando. Facit ꝓ hoc bona. l. siue. §. penul.
ff. ad tertu. ibi. n. si legatum amplū aliqđ relictū est ea sub condi
tione si pupillo nullus erit tutor, qđ tunc mater non priuatur suc
cessione per. l. si tutores filio non petierit. cū tanto magis volue
rit pupillo ꝓuidere, nec credendū quidē est p̄ceptū. l. qđ intro
ductūꝫ fuit in fauorem pupilli, extendi ad eiusmodi casum quo
eius vtilitas impugnaretur. Facit ꝓpius. l. si mater. C. de insti. ⁊
23 substi. cū simi. In summa igitur in casu Galli † cū ipse de sola na
turali morte exp̄ssisset, eūq̃ sequutus sit non est dicendum Galli
defectum nocere testatori posse, q iuris prudentis consilium am
plexus, iuxta ordinem sibi datū composuit testamentū, ⁊ potius
ex necessitate substitutionē fecit ne testamētū rumperet̃, ⁊ sic nō
tam in mortis casum. q̃ in alium quo filius sui iuris efficeret̃ vo
luisset ꝓuidere. Facit postremo qđ ipse idē Bar. colligit i. d. l.

j.ff.eo. i illa. q. vtrū si qs non fuit hr̄s, vt dixit testor an admittat̄
substitut⁹. At vero in casu nr̄e qd. cū testor ita substituit si nolu-
erit atq3 hoc fecerit ꝓprio ꝯsilio ac volūtate, vr̄ in aliū casū3 .s.
quo heres nō possit nolle ꝓuidere qn̄ in ꝓmptu hr̄et vulgaria il-
la ꝟba si heres nō erit. Pōt ꝛ tertio ꝛ lōge meli⁹ dici ad .§. qd
ille tex. alio mō intelligēdus est ꝙ̄ intelligat̄ cōiter p doc. vc3 qd
ibi nō dr̄ ꝙ testor substituēs in vnū casū3 ꝛ in aliū substituisse vr̄,
sed qm̄ in ꝓn. l. gallus ex forma qua ꝯsulit̄ testorib⁹ ne rūpat̄ te-
stamētū solū facta est mētio illius casus quo filius viuo pr̄e mo-
reret̄ si postmō nasceret̄ posthumus, neq3 erat ꝓuisū3 si alio mō
tolleret̄ de patria ptāte, id in .d. §. ꝛ si tm̄ tacite adnotādo ꝯsiliū3
Galli dr̄, ꝛ qd si tm̄ ꝛc. q. d. Ponamus testorē ꝯcipere substitu-
tionē nepotis solū in casū3 mortis filij ꝛ fili⁹ postea exeat de ptā-
te alia rōne, nōne subaudi tu ꝯsiliū Galli isto casu vanū erit at-
q3 defectiuū. Et id subdit postea qd ex snīa .l. velleie. ēt certi ca-
sus sunt admittēdi, hoc est, l3 Gall⁹ disposuerit in eū tm̄ mortis
casū3 posse substitui. Attamē ex interpetatione pp sententiam .l.
velleie. poterit etiā alijs casibus qbus viuo testatore tollatur de
potestate filius, ꝛ sic ex eo. tex. hoc tm̄ colligitur qd testor possit
disponere in omnē casum quo filius de potestate subducat̄, non
aūt illud dr̄ qd in casum mortis substituerit, credat̄ substituisse
ꝛ in alios casus. nā hoc si recte ꝯsideremus esset ꝯtra id qd vult
Bar. in ꝓn. d. l. gall⁹. q vult qd .l. correctoria vt erat .l. galli nō
traheret̄ ad casus similes, qd apparet, qꝛ casus Galli qui loquit̄
de nepote nascituro post mortē aui nō trahebat̄ ad casū3 vellei
quo nasceret̄ in vita, ꝙ̄q3 ego circa hoc contrarium sustineam
in .d. l. gallus. Facit ēt pro hac opi. qd dicit̄ in .d. §. sed ex senten
tia .l. vellei ꝛc. snīa aūt vellei non illa erat, vt testator disponens
vno casu censeret̄ disposuisse ꝛ reliquis, sed qd in omnē casum te-
stator possit disponere ꝯnaliter illis verbis si quis ex suis here-
24 dib⁹ ꝛc. vt ꝓbe declarat tex. i ꝟs. ꝛ hū. ea. l. C. † Ad scōm' ar.
de .l. fi. C. de insti. ꝛ substi. vbi ꝫm intellectū Bar. si qs substitu-
tus vulgariter posthumo fuerit, ea sub cōditione si nō nascetur
nō idcirco min⁹ etiā substitutus intelligitur quo casu nascatur ꝛ
heres nō herit, ꝛ qm̄ super illa .l. multi multa scribunt ꝛ pleriq3
frustra, ideo vt oīa discutiamur que ad veriorem eius .l. intelle-
ctū pertinere videbuntur, plenius forsan plurima attingemus,
casus igitur talis est, vxorem quidā ex parte, ex alia parte vētrē
heredē scripsit, qui si nō nasceret̄ fetum puta substitutū habuit.
natus est venter, decessitq3 in pupillari etate, huc vsq3 expedi-
tus est intellectus. Querit modo ꝫm alterā ꝯsiderationē nunqd
qm̄ venter natus est decessitq3 impubes substitutus ipse ex pu-
pillari tacita admittatur exclusa matre, an cōtra, vt matre exi-
stēte in medio ꝯ illā tacita pupillaris locu3 non h3 eius fauore.
In qua spē l3 Papi. ꝛ Ulp. dubitauerūt ob id qd iam testor ad
ꝓpria bona vocauit in parte, multomagis ad luctuosam filij he-
reditatē videt̄ illā voluisse admitti. Imperator postremo oē3 re-
secās dubitationē, ita ꝯcludit minime eo casu locū substituto fo-
re. Uex tūc demū ei locū fore cū vel nō fuerit nat⁹ posthum⁹,
quē casū3 expressit in substitutione testator, vel si cū natus fuerit
mr̄ pōr decesserit, quo casu tacita pupillari locus erit. Hic fer-
me oim̄ cōis intellectus qui tn̄ quibusdā in plerisq3 nō placet. ꝛ
ꝓsertim Bar. q tn̄ ꝓ arbitrio allegat illā .l. mō ꝫm vnū, modo
ꝫm aliū intellectū, vt sibi vsu venit. Attamē cōtra cōem supra-
dictā intelligentiā quatuor adducūtur. Primū est cū id ipsum
qd ibi decidit̄, vc3 qd pupillaris nō habeat locū ꝯ matrē multo
antea fuerit certi ꝛ indubitati iuris, vt in .l. pcibus. C. eo. ti. Me-
rito mirū vr̄ qd rursus in dubitationē cadere potuisset ita vt no-
ua illa constitutione esset opus. Scōm est qd litera' ēt illa huic
intellectui repugnare vr̄, nā ad hoc vt d tacita pupillari tracta-
ri possit necesse est aditā hereditatē fuisse, sed ibi de aditiōe nul
25 lū ꝟbū, ergo ꝛc. † neq3 vero dicat aliqs qd locus esse possit exi-
stētie suitatis, qn̄ p dationē coheredis ex̄nei suitas sublata fue-
rit, ꝓsertim ꝙ̄tū ad ꝯfirmationē tabullarū pupillariū. vt .l. apud
iul. §. idē iulia. ff. ad treb. ꝛ no. i .l. si fili⁹ q patri. ff. d vulg. ꝛ pup.
ꝛ nos .j. suo loco subnectem⁹. Tertiū ē qd vrgere penitus vr̄ qd
stante illo intellectu p cōtrariū sensum colligi posse vr̄ non indi-
stincte per matrē excludi substitutū tacita pupillari, sed tunc de-
mū qn̄ ipsa mater i paterno testō fuisset istituta, vt conijcitur ex
arg. papi. qd tn̄ falsū3 est vt ꝓbat̄ in .d. l. pcibus. Postremū est
qd tex. ēt in fi. sui huic lecture obstare vt cū legamus ibi, tūc .n.
substitutionē admittimus ꝛc. Ex quo apparere vr̄ cum singula-
ri numero vtat̄ imperator sensisse illū de vnica substōne tm̄, qd
si ꝓdicto mō intellexerimus, nō vna s3 due substitutiones essent
de qbus necessariū est iperatorē sensisse alterā, vulgarē expssam
alterā tacitā pupillarē. ergo ꝛc. Quapropter alio mō vt ipse in-
quit intelligi .l. illā necessariū vr̄ ꝓposito eodē casu, vc3 matre ex
parte instituta vētre ex alia parte factaq3 illi substitutione si na-
sceret̄ atq3 illo nato atq3 defuncto in pupillari etate. Nā tūc q̄
ritur qs ꝓferri debeat an mater an substitutus nō valet p tacitā
pupillarē in hereditatis pupilli, s3 p vulgarē tacitā in ea portio-
ne ex qua institutus vēter fuit q̄ vulgaris tacita ꝯtinebat̄ sub il-
la ꝯceptione si nō nasceret̄, ꝯtinebat̄ .n. casus contrarius videli-
cet ꝛ nasceret̄ atq3 heres nō esset, ꝛ i hoc faciat ad ꝓpositū3 vc3
qd substitutio vulgaris facta in vnū3 casū3 etiam aliū3 continet.
Uerūtn̄ qd hic intellectus nō sit verus multa facere vrgētissime
videt̄ q̄ ꝛ doc. alij adducūt, ꝛ Soci. nr̄ colligit i .d. l. j. ff. eo. ꝛ vos
etiā oīa ad vberiorē declaratione referemus ingenij etiā nostri
periclitādi grā, ꝙ̄q3 ita multa dicta videant̄, vt addi penitus ni
hil possit, duo igit̄ huic intellectui repugnare ꝓncipaliter viden
tur. Primū qd nō est verus in se. Scōm qd non ꝯgruit litere.
Primū aūt qd in se nō sit verus ꝓbat̄, qꝛ ꝫm hunc intellectum
mr̄ admittit̄ iure accrescē. in filij portione, nam ad bona mariti
26 alio iure venire nō poterat, † 3 nemini dubiū ꝙ vulgaris substi
tut⁹ ꝓfert̄ coheredi tollitq3 ius accrescē. vt .l. ij. §. si duo. ff. d bo.
pos. ꝫm tab. ēt qd substō sit tacita, immo posito qd sit inutilis de
quo tn̄ .j. dicā vt in .l. pe. ff. d iniust. rup. ir. testa. ꝛ .l. fi. C. here. in-
sti. ergo mr̄ in casu nr̄o debuit substituto ꝓferri cuius i ꝯtrariū
ibi idē ꝫm hunc intellectū decidit̄ ergo ꝛc. Scōo circa idē mo-
ueor, nā per vulgarē tacitā succedit̄ testatori nō pupillo, sed i bo-
nis testōis mater pupilli ꝯsiderat̄ vt vxor cui bona non debent̄
nō vt mr̄, tacite aūt substitutiones excludūt vxorē, vt nemo dubi
tat ꝛ in seq. q. apparebit, ergo ꝛc. Tertio moueor cū .n. pupill⁹
nō adita hereditate decederet vtiq3 quasi su⁹ heres in successo-
res hereditatē trāsmitteret etiā stāte coherede cū ꝙ̄tū ad trans
missionē p dationē coheredis suitas nō tollat̄, vt .l. iij. C. d iu. de
lib. s3 trāsmissio substitutū excludit, vt cōiter probant doct. ergo
etiā matre non existēte in medio semp hoc casu substitutus de-
beret excludi qd tn̄ esset cōtra tenorē ipsius tex. ibi tunc .n. ꝛc.
Nec .n. per dationē vulg. substituti dici potest tolli existentiam
suitatis, nā negat̄ hoc habere locu3 in casu tacito substitutionis
de quo loqmur in casu nr̄o, vt no. Bar. ꝛ sequunt̄ cōiter alij in
d. §. ꝛ quid si tm̄. item nec p illa ꝟba si non nascetur tolli suitas
pōt, ꝛ ibidem ꝛ alibi no. Bar. Quarto moueor qd cum mater,
vt dicunt admittat̄ per ius accrescen. deberet omnino excludi
substitutus siue ea viua siue mortua qn̄ ius accrescen. transmitti
soleat ad heredē, vt .l. si ex plurib⁹. ff. de suis ꝛ legi. ꝛ .l. s3 ꝛ si plu
res. ff. eo. cū simi. Scōm mō qd litere non ꝯgruat ꝓbatur mul-
tis modis. Primo qd in litera ꝓponit̄ hic posthumus decessis-
se intra pupil. etatem, nam ad qd queso hoc, nisi qꝛ de pupillari
tacita non de vulg. tractandū est. Secundo qd cū per vulgare3
testatori per pupillarē pupillo succedat magis ibi de successiōe
que fit pupillo tractari videt̄, idq3 per multa verba recte ꝛ ad p
suasionē nisi fueris obstinatus conijcitur primo, qꝛ appellat lu-
ctuosam hereditatē, que appellatio vere ꝛ pulchre ꝯuenit here-
ditati filiorū que matribus est luctuosa atq3 semper ꝓpter orba
tione3 onerosa, vt ꝓbatur in vulg. l. fi. C. com. de succe. cu3 simi.
27 matri autē hereditas vxori luctuosa non appellat̄. † Scōo hoc
ipsū3 euidenter est arg. Papi. probat̄, inquit eni. si .n. substātie
sue patrem vxori dereliquit multomagis ꝛ luctuosam heredita
tem ad matrem venire curauit. Ex quibus verbis plane colligi
tur loqui imperatorē voluisse de pupilli hereditate, cum .n. de
sua heredit. i. testatori locutus est id expssit per illud ꝟbu3 sue,
cū vero loquit̄ de hereditate pupilli vt ea3 ꝯgrue demonstraret
luctuosam hereditatē appellat, nā si de suis bonis .i. de alia pte
loqueret̄ non vtiq3 dixisset hereditatē sed portionem heredita-
tis, qm̄ non simpliciter ꝛ de tota hereditate, sed de parte tracta
ret̄. Dixisset igit̄ congruentius portionem hereditatis, qd etiā
si dixisset adhuc non recte respōderet huic sensui rō decisionis
ibi, multomagis ꝛc. non .n. apparet cur multomagis hanc filij
portionē sue hereditatis voluerit ad vxorē pertinere ꝙ̄ aliā, pre
sertim quod ad priorem expresso iudicio vocata fuit, ad istā vero
tacito ꝛ per ius accrescen. neq3 quicq3 valet quod ait gloss. mul-
tomagis idest non minus quādo hoc sit destructio litere vt qsq3
sane mentis potest considerare. Adde quod caute reddendo
singula singulis cum de portione testatoris loquitur imperator
non matrem appellat sed vxorem, cum vero de hereditate pu-
pilli, matrem. Adde ꝛ postremo quod si recitudinem sermonis
amare volumus quod de pupilli successione tractetur probatur
ꝛ illis verbis, cum opinabatur Papinianus, ideo testatorē vo-
luisse posthumo nato ꝛ impubere defuncto matrem potius ad
eius venire successionem ꝛc. si enim de propria hereditate testa

tori

toris loqui voluisset, dixisset ad suã, nõ ad eius, vt etiaz dicit infe
rius, s. n. ⁊ sue substãtie ⁊c. Per que oĩa ɔcludit iaz posse, vr̃ vt
28 verior ac sincerior sit cõis intellectus q̃ ille Bar. † Ex quo etiã
vt dicebat merito Bal. sancti⁹ ẽ atq; vtili⁹ nõ recedere ab ipsa
veritate pp ambages Bar. nã ⁊ eius obiectiunculis rñderi põt
q̃facillime. Primũ igit̃ nõ ob. qđ. s. pp decisionẽ. l. pcibus illa
l. redderet̃ supflua q̃ illđ idẽ sanciret qđ antea erat certi iuris,
q; vt plerĩq; aiũt, lõge plura decidunt̃ in. l. illa. naz in primis in-
de colligi elegãter põt qđ inspectari an ex tacita substõne volue
rit testor excludi matrẽ vel ne debemus hoc ipsum per coniectu
ras assequi. Scđo etiã ex eadẽ. l. illud intelligit̃ qđ id qđ vulgo
dr̃ tacitã pup. nõ admitti ɔ matrẽ vel ex est quousq; viuat mr̃, hoc
eniz beneficiũ quod personale est extincta persona extinguitur.
Tertio ibi addit̃ qđ si queratur an stãte matre sub vulg. insit ta
cita pup. prin. incertũ est atq; euentu declarandũ inspiciendũq;
an quo tempore existat cõditio mater sit vel non sit, aut si sit nũ
velit admitti, an vero repudiet, oĩa inferius suo loco tractabũt̃.
Quarto deinde qđ singulare est decidit̃ ibi qđ alibi non decidi
tur, qđ vulgaris vcz facta in vnũ casum tantum, cõtinet pupilla
rem que res alibi nõ deciditur, quinimo mirabilis decisio videt̃
ẽm Ang. qđ. s. vulgaris ɔcepta in vnum casum qui existẽs red
dit dispositionẽ pro nõ scripta, contineat tamen pupillarem, de
quo paulopost dicam. Quinto ⁊ vltimo illud nouuz est in. l. illa.
vt etiã inquit Ange. qđ. s. ibi mr̃ instituta fuit ex parte, ex quo
vr̃ testator voluisse eam ɔtentã fore illa portione quasi pulsio le-
gis pulsione hois tolleret̃. Sz hoc postremuz nollẽ de Ange.
excidisse, nã ridiculũ est, ⁊ ɔ ɔsiderationẽ meliorẽ ipsi⁹ Papi.
qñ hoc qđ mulier admissa sit ad partẽ bonoꝝ defuncti. mentẽ te
statoris declaret, volentis eã multomagis ad pupil. hereditatez
admitti, ⁊ sic nõ ꝓpterea dubitatio atq; altercatio inter iurecon
sultos erat, quasi minus illa videat̃ vocata ad pupilli heredi. qđ
tñ ipse Ang. fatetur. Preterea ⁊ his oĩbus positis, qđ. s. multa
addant̃ in. l. nõ ꝓpterea erui funditus Bar. fundamentũ vr̃. lz
eniz addantur multa, tñ illud de quo ꝓponit̃ Papiñ. dubitasse
decisuz fuit in. d. l. pcibus. nisi illud dixeris qđ nõ erat decisuz in
casu nr̃o singulari cũ. s. in vnũ casuz ɔcepta vulgaris fuit, vt est
29 supradictũ. † Ego vero taz ⁊ si maxime id decisum antea conce-
derẽ, tamen ob hoc non maxime moueor, naz sepenumero poni
puto ab imperatore nostro. q. etiam aliquãdo decisas, vt ⁊ in ad
nota. nostris scripsi. Propterea qñ Papi. dubitauit nõ emana
rat dispositio. d. l. precibus, qua certum ius redditum est in eo in
quo forsan dubitatio versabatur. s. vtrum pupillaris tacita ma-
trem excluderet. Neq; obstat secunda ratio Bar. qm̃, inquit il
le, nõ apparet pupillũ hanc agnouisse hereditatẽ, ideo đ pupil-
lari tractari nõ potuit, nam ita. n. respondẽs, neq; contrarium
apparet. s. eũ non agnouisse, credendus aũt est potius agnouis-
se q̃ cõtra, cum de ipsius hereditate tractat̃, vt. s. probatum est.
Ego ⁊ amplius illud dixerim, qđ licet nõ agnouerit hereditatẽ,
tamen tractari potuit ⁊ de pupillari substitutione, vt probat ex-
pressim Bar. in. l. j. ⁊. ij. ff. eo. ti. neq; quicq̃ facit si dicas qñ nõ
est adita hereditas tab. pupillares euanescũt, q; hic hereditas
adita est a matre saltem vt necesse est fateri, idq; psupponendũ
est etiã ẽm alteꝝ intellectũ Bar. nõ ob. tertia ratio que non ni-
hil suadere vr̃, vcz qđ in tex. illo per contrariũ sensuz probari vi-
detur qđ si mr̃ non esset instituta secus esset, q; tunc per tacitam
pup. excluderet̃, qđ est falsum, vt in. d. l. precibus. Nam quidaz
subaudiũt maxime, verũ ego eiusmodi subauditiones detestari
soleo, ideo forsan Soci. nr̃ dicit qđ ibi ex dictione implicatiua
colligit̃ idem esse, ⁊ si mater non sit instituta. sed ego quã dictio
nem implicatiuam dicat ille profecto non intelligo. Tertio dici
posse ait qđ illud dr̃ ad tollendam dubitationem illam que fieri
poterat ꝓpter institututionem matris propter quam videbatur
qđ deberet esse contenta illa portione, cui solu. repugnat illa cõ
30 sideratio Papi. † Non enim illud qđ esset instituta ponit̃ ad re
mouendam dubitationem, que fieri poterat ob id qđ illam insti
tuit, ex quo videret̃ voluisse testator eam fore ea parte contentaz
imo ex eo inuitatur potius decisio in ɔtrariũ vt ibi apparet. ⁊. s.
dixi. Idcirco illud longe magis placet vt dicamus qđ lz dubi-
tauerit Papi. ⁊ ob illam causam dubitauerit. q; mater esset in-
stituta quasi si nõ esset instituta, secus esset, iperator ipse reiecta
hac dubitatione ⁊ ita ɔsequenter causa dubitandi vr̃ indistincte
determinare siue instituta sit mater siue nõ, ea supstite nõ esse lo
cuz tacite substitutioni pupillari, igitur si dubitauit Papi. ipse
princeps ibi non dubitat atq; ideo papiniani dubitationem rese
cat ⁊ hoc colligit̃ ex illis verbis, nos Pap. dub. resecantes ⁊c.
que res facit ꝓ opi. nr̃a q̃ ponemus. j. qđ ad hoc vt pupillaris ta
cita excludet matrẽ vel nõ excludat nõ magis ad testatoris volũ
tatẽ per ɔiecturas recurrimus q̃ ad id qđ disponere debuit qđ
satis est ad excludendũ tacitã pup. que opi. longe humanior vr̃
Non ob. quarta ratio Bar. q̃ nõ meruit allegari, nã lz ꝑ nume-
rũ singularẽ ibi duplicẽ substõnẽ intelligat, hoc neq; nouũ neq;
mirũ est. vna. n. erat substõ ipsa figura verboꝝ cõsiderata, lz sub
ea ⁊ tacita pupillaris ɔtineret̃, vel ẽm aliquos dic qđ in genere
vna erat, lz duas spẽs ɔplecti posset. Sed tñ postremo dici põt
qđ ibi tm̃ de vna substõne tex. loquit̃ q̃tũ ad effectũ, nã due ibi
hoc est pup. ⁊ vulgaris nõ ɔcurrebãt, sed vel vulgaris posthu-
mo nõ nato vel pupillaris si nasceret̃ ⁊ impubes decesserit vindi
cat sibi locũ. Adde qđ etiã breuiloqua q̃ plures substões ɔsti-
tuit ꝑ numeri singularis nomẽ dẽmõstrat̃. Per q̃ oĩa satis vr̃ su
stineri ɔ Bar. oppugnationẽ cõm intellectũ posse. Sz acutissi-
mi ingenij doc. nr̃i Soci. ⁊ Gul. post quos Ias. vtinã nõ magis
nimie subtilitati q̃ veritati studẽtes conant̃, ⁊ hanc veritatẽ de
31 struere ⁊ intellectuz Bar. substinere. † Et in ꝑmis refricat illud
ar. Bar. ꝙ. s. cũ pupillus nõ adierit heredi. nõ potuit i eadem
l. de pupillari tractari neq; potuit dici suus heres pupillus qñ
datione coheredis extnei sublata esset suitas. s. dictuz est, neq; ẽt
dici põt qđ sese pupillus imiscuerit qñ hoc in facto ɔsistat neq;
factũ nisi ꝓbat̃ psumat̃ per ea q̃ tradit Bar. in. l. necessarijs. ff. đ
acqrẽ. here. psertim si ponamus infantẽ aut pupillũ, q sine tut.
autoritate imiscere sese nõ põt, igit̃ dicere qđ ibi imiscuit se pu-
pillus nil aliud est q̃ velle diuinare qđ ꝓ absurdo reputat̃. Sz
hec debilis obiectiũcula est. mitto. n. in primis, qđ veꝝ puto exi
stẽtiã sui hrđis ꝑ coheredis dationẽ nõ tolli vt. j. suo loco subne
ctã, certe in ꝓposito nr̃o, vt dixi. s. etiã ẽm intellectũ. Bar. neces
se est matrẽ, vel iã adiuisse, vel paratã esse adire quo ad suã por-
tionẽ, alˀs qũo de iure accrescendi tractari possit ego quidez nõ
video, si ergo adiuit mater, qd vlterius requirit̃ cõfirmato tab.
pupil. q̃ iã matris additione sunt ɔfirmate. Nec dicat aliquis si
nõ adiuit pupillus, ergo de pupi. tractari non põt, cũ hoc sit fal
suz, vt ẽt Bar. putat in. l. ij. ff. e. ⁊ in. l. j. ⁊. j. sub tractatu pup. de-
clarabo. Non. n. ad hoc vt pupillaris substõ valeat necessaria
sunt illa ṽba si heres erit, imo ṽo ⁊ si fuerit expssa nõ tñ ꝓpter-
ea requirit̃ ꝙ sit heres ipse pupillus, vt vr̃ probata Bar in. d.
l. ij. de quo tñ inferius, vt dixi, disputabitur suo loco, sz lz hec ita
sint q̃ vel ab ipsis aduersarijs negari non pñt, tñ ⁊ illud ego am-
plius fatebor hũc pupillũ heredẽ fuisse siue hoc per immixtio-
nẽ siue per purã sui heredis existẽtiã. Neq; id ob. qđ aiũt ꝙ cũ
nõ ꝓbat̃, immixto nõ psumit̃. nã hoc forsan veruz esse dicam qñ
res corã iudice tractaretur qui in his que aliqs ponit credit tm̃
ꝓbanti vt vulg. leg. At si imperator proponit nobis aliquem ca
suz ad questionẽ quãdaz decidendam non semper nobis probat̃
seu aperit ea que facta sunt, imo presupponit oĩa sine quib⁹ ina-
nis questio redderet̃, alˀs nimis verbosos eos fuisse oportuisset
si puta cũ de testõ loquunt̃, proponuntq; aliquid questionis sup
eo necesse habuissent dicere, qđ ob aliam oẽm cãm esset vtile id
est qđ factũ esset oĩ solẽnitate adhibita ⁊ qđ instituti essent capa
32 ces ⁊ mille alia id genus. † In ꝓposito cuz de pupillari tractet̃.
vt est ꝓbatũ necesse est, si reqrat̃ aditio pupilli ad hoc vt de tali
substõne tractetur aditionem talẽ presuponi, si etiã non requirit̃
potiu credẽda est, quã aliud ipsis in filijs qui alioquin sunt ipso
iure heredes. facit pro supradictis. l. pen. ⁊ ibi gl. super verb. i-
pubes. ⁊. l. is q ex bonis. cũ simi. ff. eo. ti. Adde ẽt. l. lucius. ff. de
vulg. ⁊ pup. vbi cũ ꝓponit̃ casus de substitutione pupillari non
illud exprimit̃ qđ pupillus adiuerit hereditatez aut imiscuerit,
sed illud. n. ꝙ ipse pupillus impubes decessit, ⁊ ita ẽt infinita in
ra reperies hoc ipsuz ꝓbantia, ergo hoc primũ minime ɔcludit,
Scđo mouent̃, nã inquiunt ẽm predictũ cõem intellectum sequi
absurdũ vcz qđ tacita vulgaris ɔtineat tacitam pupillarem qđ
nunq̃ legit̃ ergo ⁊c. vt. l. illam. C. de colla. qđ ita deducũt, illa. n.
ṽba si nõ nascet̃ ɔtinent etiã illã vulgarẽ. s. si nascet̃ ⁊ heres nõ
erit, nũc vero qđ ista tacita vulgaris si nascitur ⁊ heres non erit
ɔtineat illã pupillarẽ si nasceret̃ ⁊ heres erit putãt absurdũ. Sz
ista mera somnia sunt, dico. n. ꝙ illa vulgaris expssa si nõ nasce
tur porrigit̃ ad illã si nascetur ⁊ heres non erit quicqd somniet
Soci. nr̃, neq;. n. hec interpretatio siue extensio est talis vt non
sit ɔtra ipsa verba alioquin nunq̃ sub vulgari contineretur pu-
pillaris vt clare patet. tunc. n. verba a quibus fit extẽsio sunt cõ
siderãda qñ extẽsio siue interptatio deducenda est ex ṽbis seu
ex natura casus a quo extendit̃ vt in his exẽplis que adducunt
probat̃. Nũc videamus queadmodũ respõdeant ad ea q̃ in cõ-
trariũ sunt adducta. Et ad primũ dicunt fallere illam regulam
in matre cuius fauor efficit vt ipsa preferatur substituto. Noret̃

hec solutio primũ, qđ sunt coacti venire ad specialitatez hanc in qua vitiatur illa regula vcꝫ, qđ substitutio etiã tacita preferatur
33 iuri accrescendi. † Itẽ ex hoc sequit̃ aliud speciale ꝯtra naturaꝫ iuris accrẽsendi, qđ vcꝫ si repudiaret mater ei iuite nõ accresceret. sequit̃ ⁊ aliud qđ si tertiũ poneremus in instõne admixtum adhuc mr̃ sola veniret per ius accrescẽdi ne qđ in eius fauoreꝫ inductũ fuit ꝓteret̃ etiã in fauoreꝫ alterius, arg. l. ij. §. si sit. ff. ad tertu. ⁊ qđ no. Bar. in. l. j. in fi. ff. de ꝯtra. sup quo tñ latius disceptãt. Soc. sed frustra vt mihi vr̃. tu ipse dispice, nã alio mõ rñdet ad ꝯriũ, sed tedet multa inania ⁊ nulla. l. ꝓbata referre. Sequit̃ ẽt tertiũ spãle qđ lꝫ ius accrescẽdi sequat̃ etiaꝫ successor tñ isto casu ꝯ erit cũ sit inductũ in fauorẽ merũ. Et matris ꝑ hoc rñdetur ad id qđ quarto loco adducebat̃. Sed negari põt nõ esse fauorẽ matris vt trãsmitteret ẽt in suũ heredẽ possit vt tãto locupletiorẽ here. habeat. Preterea tãta spãlia quis non detestet̃, quis non improbet, presertim qđ nõ puto etiaꝫ ipsam. l. potuisse tale ius accrescen. introducere, vt vel inuito nõ accrescat vel nõ trãsmittat̃ in heredes qñ sit hoc ꝯtra naturã iuris accrescẽdi vt ꝑꝫ, facit. l. ij. ff. de vsufru. eaꝝ rerũ que vsu consu. ¶ Ad secundum ar. rñdetur ex snĩa eorundẽ qđ hec tacita vulga. non admittitur ꝯtra vxorẽ ex tacita voluntate defuncti que illã multũ dilexit, vt etiã apparet ex institutione. Ex quo etiaꝫ concludi posset qđ mater testatoris si forsan esset instituta excluderet tacitã pupil. que tñ non ꝓbantur iure, ⁊ cum sint specialia ⁊ contra regulas probari omnino deberent. Ad tertiũ argu. responsum non legi. Ad illud vero qđ ea positio non congruat litere, ꝙꝫ multa inania iactet Soci. qꝛ tñ manifestissima mẽdacia sũt fere oia que dicit ⁊ parũ verosimilia, ideo hactenus sufficiat ꝯtra opin.
34 Bar. ⁊ sequacium, ideo procedendo. ¶ † Ad tertiũ hoc est ad ea q̃ no. in. l. humanitatis, vcꝫ exemplaria facta in vnum casum furoris extendit̃, ⁊ ad aliũ facile rñdetur vel illud esse fauore eoꝝ qui testari sibi non pñt, vel al's non esse bonũ simile hoc. qñ tunc cum condita fuit illa substitutio non erat nisi in vnũ genus furoris atqꝫ alius postmodo insperato superuenit qui potuit excusabiliter ꝑteriri a testatore, que ratio non facit in ꝓposito, quãdoquidẽ in promptu habebat testator vulgaria verba, per que in omnem casum sibi poterat ꝯmode prouidere. ¶ Ad quartũ qđ paria sint nolle ⁊ nõ posse, vt i. d. l. j. §. vsus. ff. de ꝓcu. qđ arg. vere non meruit adduci, dr̃ qđ ille tex. minime ad propositũ, nõ enim ibi probat̃ qđ qui dedit procuratorem in vnum casum, vcꝫ qꝛ nollit superesse suis rebus videat̃ ⁊ in aliũ dedisse, scilicet, qꝛ non possit sꝫ dicitur qđ vtroqꝫ casu potest sibi prouidere de procuratore, ⁊ hoc est qđ probat ille tex per arg. vcꝫ qđ vtroqꝫ casu possit testator prouidere sibi per vulgarẽ siue institutus nolit siue nõ possit, nõ aũt si vno tm̃ casu ꝓuideat ⁊ in aliũ videat̃ prouidisse. Qđ si aliter intelligamus illã regulã milies falsa deprhẽdetur, vt apparet ẽt ex opi. ipsius Bar. q vult filiũ si nõ possit adire patri ꝓiudicare, si nolit, nõ vtiqꝫ ergo nõ sunt paria nolle ⁊ nõ posse, suntqꝫ alia exẽpla id generis multa q̃ curiosus põt inuenire. ¶ Ad quintũ. i. ad illud qđ hr̃ in. l. fi. C. de posthu. heredi. insti. dr̃ ex intentione multoꝝ, qđ ibi testõr volebat oĩ casu instituere filiũ, sed vnũ casuꝫ tm̃ exp̃ssit, qꝛ putabat quasi subito moriturus illũ tm̃ casuꝫ existere quem exp̃ssit, que rõ nõ militat isto casu. ¶ † Ad sextũ quod dicitur qđ vulgaris ꝯtinet pupil-
35 larem, ergo multomagis aliã vulgarem, dico non esse eãdem rationem, nã qđ vulgaris pupillarem contineat in causa est fauor pupilli qui in proposito nõ cõsideratur. Neqꝫ dicas qđ est si nõ fauor pupilli, fauor tñ testatoris, qm̃ hec paria non sunt, vt latiꝰ dicam. j. in tracta. pupillaris vbi substinebitur ⁊ illa conclusio ꝙ pup. non ꝯtinet vulgarem quando in potestate fuerit testatoris verba latius ꝯcipere. Neqꝫ obstabit. l. iam hoc iure. ff. eo. ꝑ quã omnes arbitrant̃ probari illam conclusionẽ qđ pupillaris vulgarẽ ꝯtineat. nã qđ non tã mirũ ꝙꝫ pulchruꝫ erit. ego ex illa. l. ꝯ riũ eliciã. j. suo loco. ¶ Ad septimũ ⁊ vltimũ de. l. titius cũ seq. de here. insti. dr̃ qđ illa tacita vulgaris colligi põt saltẽ ex ꝟbis testatoris. s. ꝯclusum est, neqꝫ ibi etiã mirum est intelligi substitutionẽ etiã in aliuꝫ casuꝫ, vcꝫ ꝙ alter repudiaret, qꝛ oino per ius accrescendi portio vacans ad illũ coheredẽ pertineret. vt manifestũ est. Ex quibus oibus concludo cõtra cõem snĩam vulgarẽ factam in vnum casum regulariter alteram non complecti.

Secundus effectus qđ vulg. ꝯtinet pupillarem. i. ad eã ⁊ si exp̃ssa nõ sit porrigere quasi exp̃ssa fuerit, ⁊ de hoc est tex. in. l. iã hoc iure. ff. eo. ti. ⁊ in. l. ꝙꝫuis. C. eo. ⁊. l. ij. in fi. ff. eo. de quo nemo ꝓrsus dubitare dꝫ. At hoc putant oẽs fere cõiter merito nõ hr̃e locũ qñ mater esset in medio, tunc enim vel sub vulg. nõ ꝯtinet̃ hec pupillaris, vt dixerũt aliqui, vl' si ꝯtinet̃ nõ admittitur cõtra matrẽ qđ potius ꝓbat Bar. in. l. centurio. j. eo. ti. ergo cũ circa hoc plures exoriant̃. q. ex varietate opi. idõ ⁊ nos sigillatim eas discutiamus. Primo igit̃ quero, nunquid fauore matris veꝝ sit vulgarem ad pupillareꝫ porrigi
36 non posse. † Quidã putant indistincte non porrigi. ⁊ ita non contineri, vt dixi stante matre in medio. mouẽtur per. l. precibus. C. de impub. ⁊ alijs substi. ibi, nã nõ est icerti iuris ⁊c. Attamẽ alij contrariũ tentauerũt, rñdent ad. d. l. precibus altero de duobꝰ modis ꝑmo, vt Ful. qđ ibi non apparet qđ filius ille q decessit. decesserit impubes potiusꝙꝫ pubes ergo intelligat̃ qđ pubes decessit cũ aliter intelligi nõ possit, qꝛ. s. al's nõ mater sꝫ substitutus admittit̃ per tacitã pup. At nõ oino inanibus ꝯsiderationibus reprobat Ias. hunc modũ intelligendi. Prima, qꝛ ꝓter hoc ille casus qñ in pupillari etate decesserit esset omissus, qđ nõ est credibile, cuꝫ voluerit iperator decidere oẽs casus presertim, adde tu qđ hãc etatis distinctioneꝫ ⁊ mortis facit in seqũti casu q̃ rõ multũ persuadet, licet ꝑtinaciores possint aliquo pacto tueri se ab hac indictione, vcꝫ qđ si queramus vlterius, etiam nõnullos casus omiserit ibi imperator, sed non curo. Scđa qđ cum in seq. decidatur qđ expressa pup. matrẽ excludat innuitur per sensum cõtrariũ qđ tacita nõ excludit alioquin qd dubij esset in exp̃ssa si tacita ẽt excluderet, sed hec ꝯsideratio re vera nõ multũ vrget. non. n. ita colligi dꝫ ar. a sensu contrario, neqꝫ. n. dicitur in tex. qđ ideo pupillaris expressa matrem excludat, qꝛ expressa tunc enim bene colligeret̃ arg. sed simpliciter dicit̃ pupillarẽ exp̃ssaꝫ matrẽ excludere, ergo tacita nõ excludit negaret̃ ꝯsequẽtia. Et si dicas qd dubij esset in expressa si idẽ esset in tacita. Respõdeo qđ de tacita in. l. illa nulla mentio, si. n. ibi illud pro absoluto haberet̃ qđ tacita excluderet faterer qđ exp̃ssa dubitari non posset, sed cũ de tacita nulla esset q̃stio. ⁊ đ exp̃ssa mulier illa posset facile dubitare vel qꝛ mulier. i. iuris iperita, vel qꝛ disputans de luctuosa hereditate filij, vel qꝛ naturaliter auara, ⁊ ꝓpterea putabat ad se illã hereditatẽ pertinere, adde etiã iuris nõ respuendã dubitationẽ, qđ nõ cogitabat forsan mulier posse patrẽ in te
37 stamẽto pupilli filij ꝑterire matrẽ impune, † ideo ibi per exp̃ssaꝫ pupil. decidit̃ matrẽ excludi, vel qꝛ. s. respõdet̃ inani dubitationi muliercule presertim cũ imperator quasi excusans seipsum qđ nõ decideret casus multũ dubitabiles eo modo preferat̃, nã nõ est icerti iuris ⁊c. vel qꝛ etiã aliqua iuris dubitatio poterat esse. Scđo modo põt responderi vt quidã dixerũt qđ. d. l. precibus loquit̃ in milite cuius ꝙꝫuis ꝓsumpta voluntas dꝫ seruari ad vnguem etiaꝫ ꝯ ꝓsumptionẽ legis, qđ nõ est in pagano, sed hec solutio plusqꝫ truffa est, non. n. l. ꝓsumeret in pagano aliquid cõtra voluntatẽ testatoris, si. n. tacita pupillaris subauditur, qꝛ ita presumit̃ voluntas testõris, ergo quoties nõ est voluntas ꝙ presumit̃ stante. s. matre in medio nõ dꝫ. l. illã presumere tam in pagano ꝙꝫ i milite. Tertio modo rñdet̃ ad. d. l. precibus, vt Sali. qđ in tex. ⁊ casu illo fuit facta vulgaris tm̃, qꝛ expressim dixit miles tm̃ in casum vulgarẽ substituo quo casu veꝝ erit pupillarem nõ ꝯtineri, sed hec ẽt solutio nõ placet, qꝛ. s. ille tex. cũ vtit̃ illa dictione taxatiua tm̃ nõ presuponit ita exp̃ssam a testõre, sed illud verbũ imperatoris est, ⁊ ita reprobãt doc. hũc intellectũ. Attñ si qui vellẽt ꝑtinacius insistere rñderent qđ non illa fuit intentio Sali. qđ etiã ego veꝝ puto qđ illa dictio tm̃, ibi posita esset verbũ testatoris, sed qñ imperator ꝓponendo qđ tantũ in vulgareꝫ casum substituit debemus intelligere qđ ita fecit substitutioneꝫ qđ pupillaris non intelligeret̃, qđ erit si exp̃ssim cauerit vel ꝑ taxatiuã dictionẽ vel ꝑ alia verba qđ non ꝯtineret̃ pupillaris, verum lꝫ ita rñderi possit. tñ ista solutio re vera mihi non placet, quoniam non credo intentionem illam imperetoris ibi fuisse qñ dicit narrando substituisse tantum in vulgarẽ qđ expressim cautũ hoc sit nolle testatorẽ ꝯtineri pupillarẽ, sed tm̃ habuit consultationẽ ad id qđ ex cõceptione verboꝝ apparere poterat. nam
38 his ꝯsideratis tm̃ vulgaris erat † verũtamẽ pro opi. istoꝝ ꝙ pupillaris etiã matre in medio existente cõprehendat̃ sub vulgari maxime facit. l. ꝙꝫuis. C. eo. ti. vbi erat mater in medio, ⁊ ideo ibi pupillaris nõ ꝯtinet̃, qꝛ facta fuit vulgaris ꝑsonis imparibus, ergo si non esset eo mõ facta imparibus sub ea vulg. ꝯtẽta esset pupil. qđ arg. satis duꝝ ẽ attñ dici põt forsan ꝙ illa Elia de qua ibi nõ erat mr̃ pupilli, lꝫ esset vxor testatoris, qđ tñ est diuinare, lꝫ admittãt doc. istã solu. dici tñ põt ꝙ ille tex. nihil obst. nã fateor ꝙ si esset etiã mr̃ in medio posset cõtineri sub vulg. pup. illis vcꝫ casibus quibus mater excluderet̃, vl' qꝛ ante pupillũ moreret̃, vel qꝛ nollet hereditatẽ pupilli, ⁊ ideo ibi q̃rit̃ merito etiaꝫ stante mr̃e in medio nũquid illo casu contineat̃, posset enim contineri vel sine effectu vt ꝓbat Bar. etiam stante mr̃e in medio

vel

vel cũ effectu si ponamus ad successionẽ pupilli illã nõ admitti
ꝛ sic ille tex. qui visus est tã durus nihil vrget, ergo indubitãter
probandũ est ꝙ ꝯ matrem tacita pupillaris non admittitur, ꝛ
rõ est qꝛ non est credibile ex presumpta voluntate defuncti vo-
luisse illũ matrẽ successiõe debita ꝛ luctuosa fraudare, que opi.
pietate suadente si alia ratio nõ esset oĩno recipienda est ita, vt
ne dũ imperitos sed impios illos iudicauerim qui ꝯriam non so
39 luꝫ probare sed attentare opi. ausint. † Sed illud rursus qõnis
superest nunquid posito qꝺ ista pupillaris admitatur ꝯtra ma-
trem sit saltem verum interim eam contineri non tamen admit-
ti, sed facere ꝛ quasi dormire, an vero quod nullo modo ꝯtinea-
tur. Quidã qꝺ nullo mõ ꝯtinetur stante matre in medio, aliꝫ vt
Bar. qꝺ ꝯtineť non tñ admittiť, ꝛ ita decidit in. l. centurio. ff. de
vul. ꝛ pup. Moueť vnico fundamẽto qꝺ sumunt ex. l. fin. C. de
insti. ꝛ substi. ẜm cõe intellectũ presupponẽdo qꝺ q̃ ab initio nõ
valẽt ꝛc. ꝛ in regula iuris q̃ ab initio, sed certũ est qꝺ matre stan
te in medio tpe ꝯcepte vulgaris deinde sublata p mortẽ locus ẽ
pupillari, vt. d. l. fi. C. de insti. ꝛ substitu. ergo sequiť qꝺ ab initio
inerat alioquin nõ conualesceret, sed Soci. nr̃ ꝯcordandarum
opinionũ grã si mõ ꝯcordare dici põt qui neqꝫ alteri parti adhe
ret, sed nouũ ponit, ita rẽ ꝯponit, vt futurũ euentuꝫ respiciamus
nam inquit ille si mater superuiuet ꝛ effectu hereditatẽ velit cõ
sequi, ꝛ tunc diciť non contineri neqꝫ vnq̃ꝫ esse ꝯtentaꝫ aut non
superuiuet, ꝛ tũc ꝯ, interim ergo pendere rem arbitratur. Attñ
hec solutio seu ꝯsideratio mihi qdẽ nõ plꝫ cur. n. dicamus pẽde
40 re si nullus ex hoc iuris effectus resultat. † Nam cũ vltime volũ
tates regulariter non possint in pendenti esse, vt. l. fina. ff. com-
mu. predio. in ſi. danda est ratio quãobrẽ isto casu pendere de-
beat voluntas, cũ stãtibus iuris regulis vtraqꝫ opinio, videlicet
ꝙ interim ꝯtineať, itẽ qꝺ non ꝯtineatur, sustineri possit, neqꝫ p
hoc aliqꝺ sequiť discrimẽ. Si ergo velit aliqs tueri opinio. bar.
facile poterit presertim cũ sit cõis si qd ẽt ꝯriũ pbet adhuc de-
fendet ab arg. Bar. nã ait Bar. q̃ ab initio ꝛc. Certe hec regu
la locũ hꝫ in dispositione expressa a testatore, non aũt in ea quaꝫ
subaudit lex interpretatione, neqꝫ. n. ptãs legis subiacet illi re-
gule, vt facit testatoris volũtas, stãte ergo matre in medio nũq̃ꝫ
l. audet subaudire talẽ substitutionẽ, si ꝟo moriať tũc stati subau
dit qꝺ põt, antea vero infelicem illũ mortis casum qui expecta-
ri nõ dꝫ. l. nõ ꝯsiderat qꝺ mihi satis semp placuit, naꝫ si. l. subau
dit istã pupillarẽ ꝯ rigorem ꝛ tenorẽ verborum pari rõne potest
subaudire quo tẽpore voluerit nã in. l. initiũ sue interpretationis
nõ est iure pfinitum. neqꝫ ergo regula illa que ab initio erit põt
allegari isto casu putarẽ etiã illud amplius nõ ppriis terminis
vti doctores cum dicunt pupillarem contineri sub vulgari, nam
vr̃ mihi impossibile si illã ꝯceptionẽ ponderemus vulgaris sub
stitutionis possit comprehendere pupillareꝫ, lex ergo non dicit
qꝺ vulgaris ꝯtineat pupillarẽ, sed qui vnum casum disponit ꝛ in
alium disposuisse credať, ꝛ ita vnus casus porrigatur ad alium
ꝛ his terminis qui sunt longe propriores vtuntur legũlatores in
d. l. iam hoc iure. ꝛ. d. l. q̃ꝫuis, sed de hoc non est curandũ quãdo
mens doc. sana sit ꝛ verba perspicuũ itellectũ non possit obscu-
41 rare. † Stante ergo conclusione qꝺ tacita pup. non admittatur
ꝯtra matrẽ siue insit siue non insit queri põt quid iuris. si repu-
diet mater, opinio Bar. est qꝺ ad substitutum pari modo ex ta-
cita pupillari pertinebit hereditas. p quo adducitur text. in. l.
ij. §. sed ꝛ si sint ad tert. ꝛ. l. si necẽ. §. deportatus. j. de bo. lib. An
ge. ꝯ nã statim ꝙ decessit pupillus inquit aperta est matri via
successionis ab intest. ergo seqiť ꝙ ea nolente, testati causa nõ
dꝫ reuiuiscere si iam expirauit, ad ꝙ non rñdet Soci. noster qꝺ
illa hereditas matri ab intest. delata est non pure ac simpliciter
sed sub ꝯdõne, vcꝫ si mater velit, ergo si nolit non intelligiť vnq̃ꝫ
delata fuisse, ꝛ sic nũq̃ꝫ venisse rẽ ad cãm intestati, ꝙ tñ mihi nul
lo mõ plꝫ, qm̃ necesse est dicere delatã esse simplr̃ matri hãc he
reditatẽ, nõ aũt ita demũ si velit nam alioquin nunquam dicere
tur delata, nam anteq̃ꝫ velit nõ dr̃ delata vt ipsi fatentur, post-
mõ ẽt minus, nã statiꝫ ꝙ voluit quesita est, necesse est aũt prius
hr̃ditatẽ deferri quã queri ꝙ in casu non esset, facit. l. delaťam.
ff. de acqui. here. Igiť alio mõ dõm est fatendo ꝯrium vcꝫ ꝙ lꝫ
mr̃i sit delata successio ab intest. tñ rõne volũtatis testatoris ea
spernente suscitať subito successio ex testõ sicut est in. l. si ita qs
heres istituať, vel dicere possumus ꝙ illa ꝯditio si velit oĩno ta
cite includiť, ꝛ ita nihil operať, vt in. l. iij. ff. de leg. j. Uerũtamẽ
ꝯ hãc opi. Bar. vr̃ ille tex. in. d. l. fi. vbi duo tantũ casus ꝯside-
rant qbus substitutus admittiť vľ ꝙ veniat casus expressus sub
stitutionis, vel ꝙ mater priusq̃ꝫ pupillus moriať, ergo ille casus
ꝙ mater nolit nõ magis faciet substitutũ admitti cũ ꝯsideratus

nõ fuerit. Preterea cũ ꝯsideret qꝺ mater moriať ante pupillũ
non auteꝫ postea, ꝛ tñ possit postea moriendo non esse heres vr̃
dõm qꝺ ille casus in quo iã delata est mr̃i hereditas nõ est q uo
uis mõ consideratus pro ipso substituto. Attñ cõis snĩa magis
plꝫ neqꝫ ob. illud arg. Ang. qm̃ ego faterer ingenue illo casu
suadente ratione pati legem peruerti successionis ordinẽ, ꝛ ita
prius deferri intestati q̃ꝫ testati successioneꝫ, si. n. matris causa
ꝛ fauore excluditur substitutus ꝛ hec causa siue fauor cessat, qm̃
ei mater renuntiat, ergo substitutus admittať ne ei simul ꝛ pu-
pillo noceať pp matreꝫ que sibi non prodest nõ ob. tex. in. d. l.
fi. de insti. ꝛ substi. qm̃ ibi ꝯsideratur tantũ casus mortis, sed p-
pterea excluduntť similes vel ẽt nõ fuit in cogitatiõe illud qꝺ mr̃
42 posset spernere hereditatem pupilli. ¶ † Circa predicta de plu
ribus dubitari pt. Primo si ponamus substitutũ vulgariter frẽꝫ
pupilli nunquid matri preferatur ex tacita pupillari substõne
qꝺ putat Bar. ꝛ cõiter seq vñr doc. Mihi tñ res nõ vsqꝫ adeo
sine dubitatione vr̃ pcedere. Moueor p id qꝺ Jo. de imol. hic
in. l. ij. ꝛ Bal. in. l. pcibus. iij. col. C. eo. dicũt cũ. n. multominus
sit fratri debita fratris hr̃ditas q̃ꝫ matri qꝺ pꝫ, qꝛ mr̃ exhereda-
ta expugnat indistincte p querelam, vt in auct. nõ lꝫ. C. de libe.
preter. ꝛ in corpore vñ sumiť, frater ita demũ si sit instituta pso-
na turpis vt in. l. fratres. C. de inoffi. test. Preterea leges q̃ pu
tãt mr̃eꝫ p tacitã pupil. nõ excludi loqnunť indistincte ergo ꝛc.
vulg. l. de precio. ff. de publi. Attñ q Bar. sequuntur moueňť ex
voluntate testatoris q̃ ꝯsideranda est in subauditione tacite pu
pillaris, nec. n. cuiq̃ꝫ dubiũ esse põt qꝺ pr̃ plumiť preferre vxori
ppriam sobolẽ. Uerũtamen ego libentius aliã opi. contra cõeꝫ
sustinerem veluti multo equiorẽ, si. n. equior est ergo magis am
plectenda, facit regula iuris, in oibus qdẽ, ꝛ regula semp in du-
biis. ff. de reg. iu. non ob. quo solo moueňť doc. fundamento vcꝫ
qꝺ in subauditione tacite pup. ꝯsiderať volũtas ipsius testato-
ris, nã lꝫ hoc fatear qꝺ simpliciter dictum posseꝫ negare, tñ di-
cam voluntatẽ testatoris presumi potius in eo fuisse in quo iure
ꝛ pietate ꝯsiderata esse debuit q̃ꝫ i eo i q̃ ipse singulari affectio-
ne moueretť, alioqn nõ dubitarẽ quin substituta matre testatoris
imo ꝛ fratre deberet excludi mr̃ pupilli, qm̃ maior affectio cre-
diť psertim circa successionẽ esse erga mr̃eꝫ ꝛ fratrẽ q̃ꝫ erga vxo
rem que tñ non facile admittẽda, ꝛ iõ ꝯcludereꝫ equiorẽ atqꝫ iõ
veriorẽ esse illam snĩam ꝙ mater excludat oẽs de quibus supe-
rius diximus substitutos. Scdõ dubitať pone ꝙ testõr anteq̃ꝫ
testm̃ ꝯderet dixit. v. g. talia verba si filius meus decederet nol
lem ꝙ mater haberet vnũ obolũ, nunqd ex talibus verbis psu-
mať testator voluisse matrẽ excludi p tacitã pupillarẽ. Bar. h
putat, ꝛ ita putat excludi mr̃eꝫ debere, hãc opi. ceteri quos ego
legerim vñr ẽt sequi. Ego tñ ꝯ puto. Moueor primo ꝙ illa ver
ba fuerũt vt ipsoꝝ tenor arguit plata calore quodã iracũdie, vñ
hꝫ locum regula iuris ꝙ calore. ff. de reg. iur. Scdõ moueor ꝙ
ꝛ si ꝯstanter videreť ea dixisse tñ mutata voluntas presumi faci
le posset ex eo ꝙ potuerit expressim priuare per pupillarẽ ipsaꝫ
matrem ꝙ non fecit, ideoqꝫ ẽt isto casu ꝯstãtissime putarẽ mr̃eꝫ
per illa verba nullo mõ excludi debere que etiam opinio recte
ꝯsideranti longe equior vr̃ atqꝫ illã audacter ẽt in iudicando co
43 narer defensaꝫ dare. ¶ † Tertio dubitať quid si testator matri
aliquid reliquit ac iussit eam esse re relicta contẽtaꝫ, ita vt plus
de bonis suis petere nõ possit, nã ex hoc putat Bar. queꝫ ꝛ aliꝫ
sequunť, ꝙ mater excludat qm̃ apparet ex voluntate testatoris
nolle illã amplius cõsequi q̃ꝫ ei spãliter ei reliquerit. Ja. tamen
ꝯriam ꝯclu. tentat, moueturqꝫ duobus fundamẽtis. Primo ꝙ
per illa verba testatoris non excludiť petitio legitime veniens,
vt i. §. ceterũ. auc. vt cũ de app. cog. no. Bal. in. l. oẽs. C. de inof
fi. testa. ergo p illa verba apposita in testõ nõ dꝫ excludi mater
ab ipsa legitima. Scdõ ꝛ fortius inquit ille, nã ꝙ testator possit
pupillo substituere ac matrẽ exhr̃dare est q̃dam dispẽsatio con
tra iuris regulas, dispẽsatio aũt cũ sit odiosa est restringẽda. c.
j. in fi. extra de fi. presby. in. vj. i gl. in verbo dispẽsatiõis. in. c.
ordinarij. extra de offi. ordi. in. vj. ergo non vr̃ ꝙ valeãt ꝯiectu
re ad excludendã matrẽ a sua ltĩma, presertim cũ voluerit bar.
ꝙ. l. ita excludat matrẽ si sit expssa testõris volũtate exclusa, sed
pmum arg. non vꝫ vt ꝛ ipse Jas. aiaduertit quando legitima sua
filius priuari vlla cautione non possit, at ꝯ est in patre qui ma-
trẽ a legitima filij pupilli priuare põt vt in. §. sed nec impu. l. pa
pi. ff. de inoffi. testa. Scdm ar. vere fortius est ꝛ vt in summa di-
cam ꝙ verius videť, vñr mihi illa verba non solũ nõ bonã cõie
cturam, imo nullo modo ꝯiecturã facere ꝙ voluerit propterea
pater excludi matrem a successione filij, quãdo illa verba ꝙ de
bonis suis ꝛc. non debeãt referri ad extrinsecã successione facit.

l. qui rome. §. duo fratres, ⁊ que ibi no. ff. de verb. obli. sed tantũ
ad successionẽ que sibi fieri posset, neqꝫ. n. proprie dñr bona sua
imo iam bona pupilli, vt nemo dubitat. Sed dicet aliqs, ad qd i
portabunt illa verba qd de bonis suis ⁊c. Rñdeo ꝙ si forsan il-
la pretendat aliqd deberi sibi nõ poterit petere, nã illud legatũ
44 cedet etiã loco solonis. ¶ † Quarto dubitat̃ qd si trãseat mr̃ ad
scđa vota nun ꝓpterea priuet̃ successione atqꝫ excludat̃ per ta-
citam pup. Ang. qd sic. Jo. de imo. ⁊ pleriqꝫ alij ꝯtrium ꝙ etiaꝫ
in seq. q. sentit Bar. quẽ opi. longe est verior, nõn. n. tãꝫ grauis
iniuria est filijs si mater transeat ad scđa vota vt a ltima eorum
successiõe prohibeãtur qd verius est facit. l. ij. ff. ad ter. ⁊ in auc.
de nup. §. igit̃. Quinto pone fortius testatorẽ fecisse annuũ vxori
legatũ quoad vitã honestam ac vidualẽ seruauerit, pone illam
trãseuntẽ ad scđa vota nunqd sicut legato ita successione filij ex
cludat̃, ac ꝯñr ꝑferat̃ substitutus qd admittit Bar. nã cũ possit
deri legatũ a substituto pup. ⁊. l. si fundũ sub ꝯdi. §. si pr̃. de leg.
sicut ab ipso pupillo, quẽadmodũ voluit testator priuare eã le-
gato ẽt in ꝑsona substituti ita credat̃ voluisse eã hr̃ditatẽ pup. ꝓ
uare. Uerũtñ sup ꝑdictis merito a quibusdã dubitat̃, nam qũo
obsecro a substituto legatũ debetur, vt. n. Aret. dicebat non po
tuit censeri a substituto repetitum tale legatuꝫ qd cepit habere
effectũ ab ipso pupillo, ⁊ sic nõ vꝫ arg. Bart. vide Aret. si plꝫ,
sed rñdet Soci. qd nõ quasi repetitum a substituto debet̃ ab ip
so, sed quasi a successore ipsius pupilli. Tu vero i hac. q. latius
cõsideres velim quẽadmodũ possit procedere, nã aut hec vxor
trãsit ad scđa vota viuente pupillo, ⁊ falsum est a substituto de-
beri legatũ, aut post mortẽ ipsius pup. ⁊ tunc iã ipsa mater fuit
heres ipsi pup. neqꝫ ius quesitũ ei deberet aut posset auferri, ⁊
ita hec. q. minime ꝓcedit ex intentione Bart. quicquid tamen
sit illam ego opinio. magis atqꝫ magis probarem, quod non est
bona coniectura talis voluntas per quam si vxor transiret ad
secunda vota amitteret legatum, vt etiam amittat debitã sibi fi-
lij atqꝫ luctuosam successionẽ quã opi. que longe benignior vide
tur vtinã ita alij probassent vti tentarunt, nam aliud est non ad-
45 mitti lucrũ aliud est perdere debitũ, vt nemini dubium. † Sexto
queri potest qd si mater esset inimica atqꝫ exosa testatori forsan
qꝛ impudica, nun satis erit ꝯiecture qd per tacitã pupillarẽ vo-
luerit eam excludi, qd putat Bar. ⁊ sequunt̃ alij, ẽt si post mor-
tem testatoris inceperit aliquid inhonestum cõmittere, cuius tñ
ꝯtrium forsan sustineri potest, non obstantibus his que per con-
trarium adducũtur, nam Bar. adducit. l. iij. §. fi. l. ex parte. ff. de
adi. leg. ⁊. l. si inimicitie. ff. de his qui. vt indi. que leges probant
eo casu quo aliqd ꝯsecuturus erat ab eo cũ quo inimicitie inter
uenerant, at isto casu tractat̃ de hereditate pupilli, que ex. l. de-
betur matri, nõ aũt de ꝯmodo qd esset ꝯsecutura ipsa ab ipso te
statore, lꝫ dicere aliquis põt rõne iniurie que facta ẽst pupillo ẽt
a matre honoris prodiga excludi debeat, lꝫ hoc forsan pupil-
lus obiectare nõ possit, qñ filio parentis ꝑsona videri dẽret san
cta semper ⁊ honesta etiã si non sit, vt in. l. liberto. ff. de obse. pa.
prest. lꝫ ille tex. loquatur de patre. Scđo predictus effectus qd
sub vul. pupillaris ꝯprehendat̃ nõ hꝫ locũ quoties de volũtate
testatoris expresse aut euidenter ꝯtrium apparet vel etiaꝫ tacite
vt. d. l. iam hoc iure. ⁊. l. ꝙꝫuis. C. eo. expresse autẽ põt apparere
vel qꝛ ita cauit in testõ ne sub vulg. contineret̃, vel qꝛ disposuit ꝑ
dictionẽ taxatiuã tm̃. v. g. si dixit Titium vulgariter tantũ sub-
stituo, vel tantũ si Gaius nõ erit heres substituo Titium aut qd
simile qm̃ de natura dictiõis taxatiue est casus dissimiles exclu
dere, vt. l. ob es. C. de predijs mino. lꝫ illã. l. nos aliter ꝙꝫ intelli-
gat̃ cõiter exponamus de quo in adnotationibus nostris, taci-
te aũt põt apparere de voluntate, siue expressim ipse ⁊ pupillari
ter substituisset, quo casu superuacuũ esset subaudire ꝙ esset ex-
pressum qñ prouisio expssa faciat tacitã cessare, vt. l. maritus. C.
de ꝓcu. cũ vul. facit. l. cũ ex filio. §. j. ff. eo. tit. siue quia personis
disparibus substituit, ⁊ hoc vel per substitutionem reciprocam
vt in. d. l. iam hoc iure. vel ꝑ illa verba si heredes non erunt, vt
46 d. l. ꝙꝫuis. Sed circa hoc questiõis est. † Pone eniꝫ qd separa
tim fecerit substitutionẽ vulgarẽ disparibus, non aũt sub vna cõ
ceptione, vt in. l. ꝙꝫuis, sed fortassis ita si filius pubes heres non
erit Titius heres esto, si autem impubes non erit hr̃s Lucius
esto, nunqd Lucius sit saltẽ tacite pupillariter substitutus, ꝙ q
dã ⁊ hoc casu negãt, qm̃ nihil refert inquiũt, an substituto sepa
ratiꝫ, an v̄o numero plurali fiat qm̃ oĩno pluralis locutio resolui
tur in singularitates, ad ꝙ solet adduci tex. i. l. falsa. in fi. de cõ-
di. ⁊ demon. At gl. Bar. ⁊ alij cõiter ꝯtrium probãt. Monent̃
ratione satis bona si. n. qñ coniunctim sit substitutio propter cõ
iunctionem sermonis idẽ iudicat̃ de vno, ꝙ de alio argu. l. j. §.
his ita. C. de cadu. tol. ⁊ iõ censet̃ facta substitutio q̃ pariter con
iunctis põt ꝯuenire, ergo si fiat separatiꝫ ꝯ fit, qm̃ de qualibet
dispositione iudicat̃ separatim neqꝫ vna ex altera limitari pt ar
gu. l. pater. §. fi. ff. ad. l. fal. ⁊. l. fi. ff. de iniust. rup. testa. facit ẽt. d.
l. iam hoc iure ibi hoc cõi verbo a ꝯtrio sensu. Attñ mihi vr̃ ꝙ il
le tex. in. l. iã hoc iure. hñ ponderãdus faciat ꝯ. s. dictã decisio-
nẽ ibi illis verbis ne si vulgari tantũmodo, vbi si diligẽter ꝯside
res adhuc volũtatis. q. esse dicit ibi iurisconsultus si separatim
facta sit substõ, neqꝫ alio mõ intelligi põt. q. ⁊ ꝓpterea ego alia
in adnotationibus scripsi ꝙ illa. l. iã hoc iure non recte ꝓbat id
ad ꝙ allegat̃. s. ꝙ vna determinatio ⁊c. Ergo iã colligẽdo nos
videamus si pt saluari intẽtio cõis, ⁊ quo ad primũ ꝙ pluralis
locutio resoluat̃ in singularitates, dicit Bar. esse verũ qñ respi
cit̃ vnus ⁊ idem effectus, ita soluit in. d. l. ꝙꝫuis. atqꝫ alibi veruꝫ
hẽc sol. ⁊ merito ab alijs in ꝓposito reijcitur ꝑsertim declarata,
vt declarat̃ ꝙꝫ ꝙꝫ puto aliã mẽtẽ Bar. fuisse, de quo tñ nõ curo
vel dicas inquit Jas. post Soci. nr̃m ꝙ tunc resoluit̃ in singulari
tates qñ in ꝯtriũ nõ ꝑsumeret̃ de mente testãtis. vt in casu nostro
rõne seruãde equalitatis, vel dici pt ꝙ resoluit̃ in singularitates
eiusdẽ tñ ꝯditionis ⁊ qualitatis siue nature qualis ꝯtinebat̃ in il
47 la pluralitate, † sed sic ẽ ꝙ sub plurali locutione vulgaris facta
disparibus nõ pt ꝯtinere pup. ergo pari mõ ẽt si resoluat̃ i sin-
gularitates, ⁊ ita soluũt Fulg. ⁊ Pau. de ca. i. d. l. ꝙꝫuis hacte-
nus doc. circa h̃, verũtamẽ mihi hec ꝑ oĩa nõ satisfaciũt ⁊ h̃ vlti
ma presertiꝫ solutio, nã in. d. l. falsa. §. fi. si qs bene ponderet non
resoluitur pluralitas in suas singularitates reseruata natura, ⁊
cõditione pluralitatis, sed ita resoluitur vt transeat in naturam
singularitatum, ergo aliud potius dicendũ est ꝙ illud. s. est fal-
suꝫ dicere regulariter, vt dicũt, ⁊ de hoc colligũt regulã ꝙ plura
lis locutio resoluat̃ in singularitates, quinimo ego potius collige
rẽ cõtrariũ de vi verboꝝ qd scꝫ pluralis locutio non resoluitur
in singularitates. Neqꝫ ob. d. §. fi. in. d. l. falsa. qꝛ illud ibi est, cã
tuende presumpte voluntatis testatoris, vt ẽ etiã in. l. heredes
mei. §. cũ ita. ff. ad treb. ibi ꝑꝑ conditionis verba ⁊c. ⁊ ibi, sed cũ
in fideicõ. ⁊c. qd ⁊ in alias iuribus alijs adnotaui, ⁊ ꝓpterea qui
dẽ hec ꝯsideratio contra cõem doctrinaꝫ nõ facit. Uex moue-
ri aliquis posset ex eadẽ. l. iam hoc iure, vt modo dicebã, qua ra
tiõe ego quidẽ aliter distinguerẽ ⁊ erit noua, neqꝫ irrationabilis
opi. vcꝫ ꝙ si sit facta cõiunctim vel per sermonẽ pluralẽ dispari
bus substõ intelligatur vna atqꝫ eadem facta oĩbus, ⁊ hoc nõ tã
rõne equalitatis seruande ꝙꝫ rõne coniunctionis ipsius sermo-
nis. arg. l. j. §. his ita. C. de cadu. tol. Si v̄o facta sit separatim,
⁊ tũc aut isti quibus est facta substõ erant extranei inter se, ⁊ tũc
seruabo opi. doc. cõem ꝙ in persona impuberis põt subintelligi
pupillaris, qm̃ nõ vrget rõ seruande equalitatis inter hos extra
neos, siuañt sint fratres, ⁊ tunc rõne seruãde equalitatis aliõ di
48 ci posset, ⁊ ita intelligat̃. d. l. iam hoc iure. † Juxta etiã predicta
q̃ri posset, qd si pater habeat duos pariter ipuberes filios quo-
rũ alteri tm̃ vulgariter, alteri vero etiã pupillariter expssim sub
stituit, nunquid sub illa expressa vulgari contineatur tacita pu-
pil. de quo dubitant doc. quidã. n. putant non contineri, cuꝫ. n.
expressim alteri etiã pupillariter substituerit testator vr̃ i ꝑsona
alterius consulto illã omisisse. Ego vero breuiter decidendo. q.
dicereꝫ, aut non põt aliqua ratione seu coniectura bona dici, qd
testator errore lapsus aut obliuione ductus i alio omiserit pupil
larẽ exprimere, ⁊ tunc veꝝ sit vt non ꝯtineat̃, si v̄o ꝯ potest ali-
quo mõ apparere, ⁊ tũc ꝯtra etiã putarẽ arg. l. tractabatur cum
seq. ff. de mili. test. ⁊. l. iij. C. de inof. test. Tertio ꝑdictus effectus
nõ hꝫ locũ qñ ex tenore statuti disponeret̃ ꝙ testamẽta seruarẽ
tur ad literã, ꝓut iacent sine vlla interpretatione, nam tũc nõ de
bet intelligi qd tacita pu. includatur sub vulg. expssa, qꝛ eiusmo
di intellectus est extraneus a v̄bis testamẽti, atqꝫ ita interpta-
ri mẽtẽ non est, ꝓut iacẽt v̄ba exponere vti desiderat statutum
⁊ ita not. Bal. ⁊ cõiter vident̃ alij sequi in. d. l. ꝑcibus. Attamẽ
Jmo. in. c. raynu. in materia pu. ꝯtriũ putat verius, qꝛ per talia
v̄ba credunt̃ reiecte friuole atqꝫ extranee seu potius absone in
terpretationes, nõ aũt ille que iure essent ꝓbate, vt est doctrina
Bar. in. l. oẽs populi. ff. de insti. ⁊ iure. Jas. simpliciter sequitur
opin. Bal. ⁊ cõem Soci. nr̃ ita distinguendo rẽ conat̃ ꝯcordare
re, qd aut statutũ simplr̃ dicit qd testamẽta seruent̃, ꝓut iacent
sine vlla interpretatione, ⁊ tũc sit vera opi. Jmo. ꝑ rationẽ suas,
aut vlterius ꝓcedit statutuꝫ cauendo ꝙ testamenta seruent̃ ad
literã ꝓut iacẽt sine interpretatiõe aut extraneo intellectu ⁊ tũc
ꝓcedat opi. Bal. sꝫ mihi neutra harũ opi. placet, hoc est neqꝫ
Bal. neqꝫ Soci. in quouis casu moueor illa rõne ꝙꝫ ⁊ Jo. de
Jmo. ꝯsiderauit vcꝫ ꝙ statutũ non ligat nisi homines absone in
terpretantes

terpretantes nō nūt legē que velit interpretari mētē non a ver-
bis.i.a potestate verboꝝ,sed per aliquā ꝯiecturā.adde qꝺ statu
tum ēt ꝙ dicat debere intelligi testamēta ad literā, ꝓut iacēt vr̄
habere ꝯsiderationē ad interpretationē que fieri de ipsis verbis
solet ⁊ de ipsa litera nō aūt de illa que extrinsecus ꝓcedat. Po
stremo ⁊ fortius ꝯ̄ istā eādē ꝯclu.adduco absurdū ꝙ stante vera
predicta opi.per tale statutū laudabilis illa atqꝫ celebratissima
interpretatio Papinia.de qua in.l.cū acutissimi, nō posset sibi
locū vēdicare ꝙ tā est absurdū ꝙ̄ laudabilis talis Papiniani
ꝯsideratio atqꝫ vtilis ꝑ ꝙ̄ ꝯstāter auderē ꝯ̄ cōem opi.dicere ēt
stante tali statuto nihilominus sub vulgari posse pupillarē ꝯti-
49 neri.† Quarto ꝓdictus effectus nō hꝫ locū quoties vulgaris ab
initio esset inutilis,tūc.n.nō ꝯtineret̄ pupillaris,⁊ ita not. Pa.
de cast.in.d.l.in hoc iure.in fi.ꝙ dicit eē ex intētione doc.Itaqꝫ
idē putat esse in pupillari inutili qꝺ.l.nō ꝯtinebit tacitā vulg.i-
mo amplius ēt si initio fuerit expresse vtilis si tn̄ ex postfacto ad
dat̄ inutilis expirabit tacita substō ꝙ posterius quatenus proce
dat subijciā,interim querendū est nūqd vulga.inutilis contineat
vtilē pupillarē.Circa ꝙ missis alijs opi. ego ita distinguerem,
aut.n.vitiū,ꝙ inficit expressuꝫ vitiaret ēt ꝯr̄r tacitū,posito etiā
ꝙ exprimeret̄,⁊ tūc res in claro ꝓcedit,aut nō ꝑpea tacitū vitia
ret̄,⁊ tūc putarē ꝑ vitiū expressi nō labefactari tacitū.Neqꝫ ob.
l.iij.§.q hꝫ.ff.de serui.rust.pred.vbi q ꝯcedit haustū ad flumen
publicū nō vr̄ ꝯcedere iter qꝛ ꝯcessio haustus est inualida cū flu
mē predictū esset.Pōt.n.r̄nderi ꝙ ibi iō nō venit iter,qꝛ ꝯces-
sit haustū tm̄, eo exp̄sso ꝙ tm̄ haustū haberet nō āt ꝯcessit hau
stum simpliciter,vt vr̄ probari eo verbo iurecōsul.tm̄ , qꝺ mihi
veꝝ vr̄,lꝫ ēt dici possit ꝙ ibi iō ꝙ tacite seqt̄ n̄ videat̄ ꝯcessuꝫ qꝛ
inutilē actū vr̄ velle facer̄,⁊ elusoriū ꝙ ꝯceder̄ nō pōt.ar.bone.l.
an inutilis.ff.de acce.ꝙ nō credit̄ in testis.ar.l.nō solū.cū vul.ff.ꝺ
ac.⁊ ob.sup quo cogitādū est.pertinet.n.hoc ad veritatē intelle
ctus.d.§.qui hꝫ.Pro hac opi.moueor rōne,si.n.ob eā cām vul
garis porrigit̄ ad pup. qꝛ credit̄ si cogitasset testator ꝙ faciēdo
vulgarē prouidisset ēt de pup.hec certe rō locū hꝫ siue vulgaris
sit inutilis siue nō sit.Quinto predictus effectus nō hꝫ locū stāte
auia in medio ꝙ.n.de matre disponit̄,⁊ de auia credat̄ disposi-
tū,lꝫ aliqui putent ꝯ̄riū cū lex de matre tm̄ loquat̄.arg.l.si vero.
§.de viro.ff.sol.mat.sed prior opi.benignior est ideoqꝫ in re du-
bia amplectanda est,vt in.l.j.§.in re igit̄ dubia.ff.de exerci. fa-
ciūt rōnes quas ponit Bar.in ista qꝺ.in.l.moribus.in.vij.col.
50 eo.ti.quas tu ipse potes videre.† Sexto predictus effectus nō
hꝫ locū stāte fratre,super quo tn̄ dubitari pōt,nā ⁊ de fratre nō
vr̄ satis probari.l.aliqua expressa,putabat autēꝫ Ray. in fratre
vtrinqꝫ ꝯiūcto veꝝ esse,nō aūt in eo q ꝯiunctus sit ex vno tm̄ la-
tere.Bar.aūt distingit aut.n.substitutus fuit i fauorē illius fra
tris,qꝛ.v.g.multa ab eo sunt fideicō.relicta,⁊ tūc veꝝ est ex ta
cita pupil.nō excludi fratrē,at si simpliciter fuerit istitut⁹ secus,
nā si a sua hereditate exclusit filiū pr̄,multomagis vr̄ voluisse ex
cludere ab hereditate fratris q̄ minus est ei debita.Verūtn̄ su-
per vtroqꝫ dicto pōt ꝓbabiliter dubitari , ⁊ ꝑmo circa illud qꝺ
ait Bar.nō intelligi tacitā pupil.quo casu vulgaris fuerit ꝯce-
pta in vtilitatē fratris ꝑꝑ fideicōmis.ei data,putarē vel ob hāc
eādē rōnē debere intelligi.tacitā vcꝫ fauore fratris ꝑꝑ eadem fi
deicōmissa q̄ a substituto pupillariter debebunt̄,⁊ qꝛ rōne vulga
riter potius illū ꝙ̄ filiū substituit eadē credi dꝫ,potius ēt pupil-
lariter substituisse hoc vtroqꝫ casu fauore eiusdē filij fratris pu-
pilli.Scꝺo circa illud qꝺ ait Bar.qua ratione exclusit illum a
bonis proprijs eadē vel potius maiori vr̄ exclusisse a bonis fra-
tris dici recte pōt istā ꝯsiderationē nō valere,nō.n.illa propria
bona a quibus exclusit erāt ita debita ipsi filio quēadmodū bo-
na fratris fratri , ⁊ hoc est qꝺ decipit Bar. vt mihi vr̄ , nam si
duos habet filios,⁊ vnūquēqꝫ instituā alterius portio alteri non
potest dici quouis modo debita satis.n.qꝫqꝫ habuit,si illud ha-
buit qꝺ obtinuisset ab intestato,ergo alteram partē per substitu
tionē sine iniuria filij possuꝫ cuiqꝫ dare qn̄ iaꝫ ille obtinuerit ꝑtē
suam,imo iure ēt turpem personā preferre per vulgareꝫ expres-
sam,qꝺ non potest frater aduersus fratrem,in sua hereditate,vt
nemini est dubiū,per que posset facile sustineri ꝯ̄ria opi.q̄ mihi
multo equior videtur arg.l.cū auus.ff.de ꝯdi.⁊ dem.l.j.C.de his
qui ante aper.tab.in fi.l.qꝺ aūt dictū est de fratre itellige de fra
tre pupilli non testatoris,nā de eo non dubitat̄ quin excluditur
per substitutum.Sexto idem effectus non hꝫ locū stāte patre in
medio super quo licet dubitent aliqui ego tn̄ non dubito cū sit ea
dem ratio in patre que est in matre.Neqꝫ ob.qꝺ dr̄ in.d.l.si ve-
ro.§.de viro.solu.mat.nam in proposito non est ꝯ̄ rōne iuris qꝺ
mater excludat substitutū,imo vero tꝑe iuris,ideoqꝫ non est in-
cōueniens,vt extendat̄ ad casum parem. Preterea dici potest
qꝺ hoc non est rōne extēsionis quasi qꝛ de matre dicatur exten
detur ꝯr̄r ad patrē.Sed vigore eiusdē rōnis includat̄ potius ēt
pater quasi nō magis de matre sit expressuꝫ ꝙ̄ de patre,ꝙ.n.dr̄
in.l.precibus nō disponit̄ in mr̄e ꝑncipalr̄ quasi spāle sit in mr̄e,
⁊ sic mater tm̄ de regula excipiat̄ expresse,sed qꝛ ita casus de fa
cto accidebat,idem aūt verosimile est positū fuisse ēt in patre si
casus de patre fuisset propositus,qꝺ mihi verissimum videtur.
51 Tertius effectus est † ꝙ vul.substi. excludit ius ac-
crescendi super quo paulisper disputandum
est.Naꝫ primo videndum de expressa substi.⁊ valida de qua nō
est disputandum,quin illa regulariter excludat ius accescendi,
vt.l.j.C.de cadu.tollen.Nunc vero de duobus querendum est.
Primo de ratione huius regule . Scꝺo an aliquo casu fallit.
Circa primā in.l.re ꝯiuncti dicunt doc.ꝙ cum substitutio sit ex
pressa voluntate defuncti ius vero accre.ex tacita,iure ac meri-
to est si expressum tacito preferatur seu potius cessare faciat hec
aūt ratio mihi minime placet,nā ⁊ si ponamus tacitā substi. illa
ius accre.excludet,vt.j̄.dicā,⁊ tn̄ tacite substitutus ex tacita mē
te venit.Quare magis placet si dicas ꝙ ius accre.est ius quod
dam subsidiariū,vt oēs fatentur,⁊ remediū ꝙ ceteris deficienti
bus cōpetit,sed tale remediū qꝺ est subsidiarium expectat alia
remedia,vt.l.in cause.ff.de mino.ergo ⁊c.Videndum est igitur
scꝺo loco circa predictā regulā an illa sit indistincte vera.Colli
gitur.n.ex mente doc.non semper esse.Itaqꝫ fallit in primis in.
l.quidā testō.ff.eo.vt oēs fatent̄.Quod mihi nequaquā placet,
lꝫ.n.ibi quietus ꝯiunctus ꝓculo excludat.iij.gradu substitutos,
tn̄ est ob eam cām,qꝛ.iij.gradu substituti nō fuerunt,substitut i i
eum casum in quem solus quietus esset heres.vt ex euidenti cō
iectura apparet,itaqꝫ,nō pōt dici preferri coniūctum substituto
qn̄ nullus substitutus sit,de intellectu aūt.d.l.quidā testamento
dic vt.s̄.dixi.Scꝺo fallit ꝓdicta regula non in casu.l.ꝙ̄uis.C.ꝺ
impu.⁊ al.sub.vt dicunt qui ilā.l.non intelligūt,sed in casu q ibi
no.si.v.g.duos instituens,ita substituerit si heredes non erunt
nā isto casu vno adeūte substitutus excludit̄.Sed ego hanc cō-
clusionē.s̄.non probaui,nisi in casibus no. superius quos tu ipse
videas.Sed ēt stāte illa vera adhuc regula predicta nō fallit.
qꝛ illū casum quo ꝯiūctus admittit̄ nō presupponit̄ institutus.
Fallit tertio ꝓdcā regula in.l.fi.C.de insti.⁊ substi.ꝺm Bar.in-
tellectū quē tn̄ qꝛ.s̄.satis reprobatū missimus,iō ⁊ hāc fallētiā re
pudiamus.Scꝺo vidēdū de inualida substitutione.Circa quaꝫ
in.d.l.j.ff.eo.distinguit Bar.iter substi.q̄ est nulla ab initio vel
efficitur nulla cā ꝓteritionis,⁊ illā que ex alia cā. De prima
non dubium quin non excludat ius accre.De secunda contra-
riū dicit.At lōge melius,vt inquit Soci noster ꝯsiderauit idē
Bar.in.d.l.re ꝯiuncti,qui dicit inualidā substitutionē non suf-
52 ferre ius accre.† nā ita demū vr̄ testator ꝑ substi.prohibere vel
le ius accre.si substitutio valeat arg.l.si iure.ff.de lega.iij. Per
ꝯ̄rium deinde ꝙ imo etiā ius accre.sufferat̄ per inutileꝫ substi.
facit qꝛ volūtas testatoris q̄ est per substi.tollere ius accre.ita ē
si sit inualida substitutio vt est si valida sit vt.l.plane.ff.de le.j.⁊
l.⁊ si trāsferā.de adimē.leg.quā obiectionē Bar.nō remouet i
d.l.re ꝯiuncti.Sed in.d.l.si iure id ꝯsiderās volēsqꝫ remouere
eiusmodi ꝯ̄riū dicit ꝙ ideo in.d.l.plane censet̄ facta ademptio
a priore,qꝛ ibi colligebat̄ ex exp̄ssa voluntate testatoris non sic in
d.l.si iure.Sed hanc solu.Rapha.cuma.reprehendit,quem ⁊
Ias.sequit̄ dicēs.qꝺ per translationē legati non fit ademptio a
priore expressa voluntate,sed tantū tacita,vt ꝓbat̄ in.l.sicut.ff.ꝺ
adimē.leg.ibi tacitā ademptionē ⁊c.Idcirco idē Raph.ꝯside
rabat ꝙ i.d.l.si iure testator ille qui hꝫ testm̄ ꝯdebat nō errabat
in iure,imo vero sciebat illud nō valiturū,⁊ propterea non vide
tur recessisse a priore volūtate.Veruꝫ hec consideratio non pla
cet,neqꝫ.n.aperit̄ hoc ibi quouis mō ꝙ testator nō erraret , sed
ꝯ̄riū potius innuit̄ illis verbis,sed fortassis ita ⁊c.Iōqꝫ ipse in-
quit ꝙ in.d.l.plane.⁊.l.⁊ si transferā,illa ademptio est ita taci-
ta,vt tn̄ colligat̄ ex verbis,ꝯ̄ vero est in.d.l.si iure,⁊ hec solut.
magis tolerari posset,ex verbis.n.translationis considerat̄ ex-
pressa quodāmodo ademptio,licet tacita sit ꝓpterea,qꝛ colligit̄
nō ex significatione verboꝝ,sed quodāmodo ex necessitate,qꝺ
eniꝫ transfert̄ in aliquē necessario ab alio aufert̄,⁊ hāc eē mentē
Bar.credibile est atqꝫ ita saluari pōt intentio ipsius,nā ꝙ ta-
citū dr̄ aliqn̄,⁊ aliqua ꝯsideratione potest dici expressum,sed in
ꝙ̄tū Raph.subdit ꝙ in.d.l.si iure,iō non recedit̄ a priore volū
tate,qꝛ illud esset contra mentem defuncti si.n.nō deberetur il-
lud fideicom.relictū in priore testō remaneret penes heredem
prioris testamenti a quo certū est ꝙ voluit ꝑ secunduꝫ testamē-

tum oēm hereditatē auferre, nihil est qd̄ placeat qm̄ est ꝯ. d. l. in fi. in qua presupponit̄ eundē hoīez esse institutuz in scḋo qui fuerat in primo, qd̄ sane miror tā subtile vix non ꝯsiderasse. Igitur postremo melius, nisi fallor, dicēdū puto eā ob cām nō censeri testatorē a priorē volūtate discessisse, q: eidē psone reliqt posteriorē testō cui reliquerat priore neq₃ ob id credibile est voluisse ab eo auferre cui in oēm euētū volebat relinquere, ⁊ si dicas ꝙ ibi ponit̄ ēt casus ꝙ in scḋo mihi relinquebat. R̄ndeo ꝙ saltem vex est nō trāstulisse fideicōmissū i aliū, facilius. n. p̄sumit̄ adēptio ex trāslatione in aliū q̄ȝ ex taciturnitate q̄ est in sequēti testamento. Quibus stantibus in proposito nostro vera est regula ꝙ substitutio inualida non tollit ius accre. qm̄ ⁊ ipse testator vt aliqui voluerūt, nō potuisset illud tollere multomagis nō p̄sumit̄ voluisse tollere.

53 † Nunc igit̄ videndū est num fallat illa regula aliquo casu, vulgo dr̄ fallere in. l. pe. ff. de iniust. ru. test. qm̄ eadē psona substituta est que fuerat ꝯiūcta ⁊ poterat ēt iure accre. admitti tūc. n. facta inutili substi. agnatione posthumi, non tñ excludit̄ ius accre. in quo cōiter ferme oēs ꝯcordāt. Aliq tñ nō imerito dubitant nā in. d. l. pe. nō aperit̄ vtrū iure accres. an iure substi. succedat̄. Itaq₃ p intellectu illius. l. hoc primū discerēdū est, nā hincinde nōnulla dici p̄nt, ⁊ primū qd̄ nō iure substi. succedat̄, facit q: substō a qua nō fuit exheredatus posthumus natiuitatis posthumi rūpit̄, ergo succedi ex ea nō pōt qm̄ inualida facta sit eꝯ ꝙ in iure accre. succedat̄ vrgenter facit. si. n. posthumus substōnez rūpit sibi statim locū facit queadmodū in. j. r̄nso eiusdem. l. ⁊ in. d. l. posthumus. versi. si duobus. ff. de lib. ⁊ post. ⁊ in. l. nā ⁊ si. ff. de iniust. rup. ir. test. cū ergo sibi locū posthumus facit, vex est reduci rē ad causam intestati; ⁊ ita prorsus euerti testm̄, neq₃ quicq̄ȝ facit si dicat aliquis ꝙ testator voluit augere ius coheredis faciendo substi. ⁊ p hoc noluit auferre ius accre. q: hoc ēt ꝯcesso nō remouet̄ ꝯriū, nā ⁊ qm̄ substituit extraneū facta inutili substitutione nō ppea vr̄ sufferre voluisse accre. ius. ne alioqui dicamus elegisse eū viam ad impugnandā sua iudi. ꝯ reg. vulg. l. iij. ff. de mili. testa. Sequit̄ ergo ꝙ preteritio ⁊ natiuitas tollit ius accre. extraneo substituto, vt in prin. d. l. pe. sed eadē preteritio, ⁊ natiuitas nō cessat eadē psona substituta ergo, nec cessare debeat idē effectus, que doc. vt mihi vr̄, nō interne ꝯsiderāt, ego substinere mihi videor ꝙ in. d. l. pe. in scḋo casu vere iure substi. coheres admittat̄ neq₃ illā substi. rūpat posthumus, rō aūt est, q: illa substi, p quā succedit coheres sapit naturā iuris accre. ppea q: inuito sine noua aliqua aditione accrescit iure substi. portio vacās posthumus. n. iō isto casu cū nascit̄ nō rumpit substi. q: illo momēto quo nascit̄ inuenit portionē coheredis deficientis accreuisse adeūti, vel si anteā nascat̄ posthumus adhuc idem est eadē rōne, ⁊ pro. s̄. dictis breuis est tex. licet difficilis in. l. si quis heres institutus. ff. de acq. here. ⁊ ita quicquid alij dicant intelligo tex. in. l. testa. C. eo. vbi dr̄ ꝙ facta substi. breuiloqua inter coheredes repudiantiū portiones adeūtibus accrescūt ꝙ intelligo iure substi. ⁊ l₃ ibi princeps vtat̄ illo verbo accresco, nō tñ sequit̄ ꝙ illud sit iure accre. separato a iure substi. vt. d. l. si qs heres. moueor in terminis. d. l. testamento ꝙ ibi tractet̄ de iure substi. rōne subiecte materie illo. n. in tit. non de iure accre. sed de substi. tractat̄ ⁊ proponit̄ ⁊ per hec ⁊ alia que ⁊ in. l. re ꝯuenti ⁊ alibi scripsimus verā hāc nostraȝ opi. probamus, qua stante certe neq₃ illo casu fallit predicta regula.

Quartus effectus est qd̄ interdū substitutus ꝯcurrit cū eo cui substitutio facta est, de qua rē plures casus enumerant̄. primus in. l. paterfami. ff. de he. insti. de quo dicere potes. vt. s̄. scriptū reliqui. Secūdus casus est in

54 filiofami. † qm̄ testatorē institués putauerit sui iuris, tūc. n. ⁊ in eo idem seruatur qd̄ insero, vt. d. l. paterfa. vt putant cōiter docto. quos ego legerim, qd̄ mihi minime placet qm̄ quidē isto casu fili⁹ sibi heres esset, licet forsan patri acqrat vsumfru. ⁊ iō inquā esset diuisi isto casu heredi. inter substi. ⁊ institutū qm̄ totā possit ad institutū ptinere. licet forsan. vsusfru. excipiat̄ de quo nō satis certus sum si poneremus eius mentis testatorē fuisse vt nihil ad patrē peruenire vellet ar. auc. positoꝝ in tit. C. de bon. que lib. Tertius casus est ex opi. Pa. de cast. in. l. si titius fili⁹ q in ptāte, vult. n. ꝙ si pater duos habeat filiosfa. atq₃ alterū tātū instituat, alteꝝ vero substituat, ꝙ seruādi cā testi ꝯcurrat substitutus cū instituto, de quo satis disputat Soci. noster. in. d. l. j. Tu vero missis oibus si mihi ausculres breuiter hāc opi. tāq̄ȝ falsam neq₃ iure aut probataȝ, aut probabilem repudiabis. Quartus casus est in. ꝯ. ⁊ quid si tm̄ vbi nepos qui filio fuit i sui tate substitutus admittitur filio emācipato, sed tñ nō in totum

ne alioquin emācipatus tanq̄ȝ preteritus per ꝯtab. expugnaret ꝯ sententiam iurisconsulti prouidentis ne expugnaretur, coniungitur ergo filius illo casu cum nepote, ⁊ ita institutus filius cū nepote substituto concurrit, sed hanc opi. Moderni merito cōfutant, vt videre potes super. d. ꝯ. ⁊ quid si tm̄. Sed ego scripsi de hoc latius super. ꝯ. ⁊ quid si tm̄, vñ mutuare tibi potes siqd desideras. Quintus casus est in patrono qui institutus, in re ppria grauatus est vt in terminis. l. si libertus patrono. ff. de bon. liber. Sed hic casus minime mihi placet. nā cū patronus recusat hereditatē excepta sua ltima impossibile est vt ltimam suam habeat tanq̄ȝ heres, sed h₃ a pretore tanq̄ȝ patronus, vt ibidem probatur illis verbis decreti remedium ⁊c. non ergo sequit̄ qd̄ institutus, ⁊ substitutus ꝯcurrant cum patronus ibi nō habeat legitimam tanq̄ȝ institutus. Sed tamen ita dicunt doc. qd̄ etiā qualiter procedat. j̄. seq. casu dicam. Sextus casus est in filio dicunt qui re propria fuit grauatus qui velut patronus legitimaȝ ꝯsequi poterit ceterā successione ad substitutum pertinente. argu. d. l. si libertus patrono. Duo igitur sunt in cā propter que filius legitimā poterit sibi excipere a ceteris bonis alterū qd̄ habeat substitutum, alteꝝ ꝙ in re ppria sit grauatus, veruȝ tñ qm̄ circa hunc articuluȝ nimis variat̄, ideo sigillatim ⁊ casus ⁊ opi-

55 niones enumerāde sunt. † Putarē. n. qdē ꝙ si filius instituat̄ ēt nullo dato substituto possit tñ ltimā accipere ac reliquum recusare ⁊ si nō sit grauatus legatis qd̄ cōiter ⁊ merito reprehenditur, pro quo facit. d. l. si libertus patrono in fi. Ad ea vero quibus illi in ꝯriū mouentur, qm̄ ⁊ alij r̄ndent ⁊ non sunt multi ponderis piget r̄ndere, si vero filius sit grauatus legatis magis dubiū esse pōt, sed tñ idē r̄nderi d₃ si substitutum non habeat, argu. d. l. si libertus patrono. in fi. Si filius substitutum habeat ⁊ grauatus sit legatis est opi. ꝙ ratione oneꝝ possit ltima subtracta reliquū recusare, atq₃ ita concurrat ipse institutus cum substituto q̄ opi. nō potest esse vera qm̄ hodie vsq₃ ad legitimaȝ oia onera subducant̄ per vulg. ll. C. de inoffi. testa. neq₃ tex. in. d. l. si libertus loquitur isto casu qm̄ hereditas esset onusta legatis, sed qm̄ ipse erat in re propria grauatus ꝙ onus cogi exsoluere duruȝ erat bona reliqua rōne, vt eleganter considerat ibi iuriscō. Si ergo filius in re propria grauet̄, ⁊ habeat substi. poterit habere locum dispositio. d. l. si libertus patrono, nec tamen per hoc erit casus quo cōcurrāt institutus ⁊ substi. nā tūc filius non habebit tanq̄ȝ institutus, sed tanq̄ȝ filius veniens ad propriū quasi debitū, vt. s̄. latius consideratum est in prono si vero aliquis substitutus nō esset ꝯdicēdū esset, vt. d. l. si libertus, ⁊ hec circa hoc prelibata de neruo, ⁊ medullis scribentiū ⁊ nisi fallor ipsius veritas diligēter ꝯsiderata ad ppositū sufficiāt, reliqua de alijs cognosce. Quintus effectus est ꝙ ⁊ interdū institutus a substituto superat̄, vt primo substōni deinde insti. sit locus, vt. l. si is q soluēdo. ff. de he. insti. q̄ res nō taȝ substōnis vigore q̄ȝ instōnis vitio ꝯtingit, vt ibidē apparet. Sextus effectus est ꝙ substi. substituto est; substitutus ēt pmo cui facta substi. fuit. sed hoc ego. s̄. reprobaui, igit̄ vide q̄. s̄. dixi circa hoc. Septimus effectus est qd̄ si quis extraordinario quodā iure est admittēdus ad here. exclusō puta instituto omnibus substitutus prefertur qui fuerint a testatore honorati, vt in auc. hoc amplius. C. de fideicō. Octauus effectus est qd̄ per remediū pretoris quo instituto applicatur hereditas, vt in terminis. l. fi. C. de cur. fur. nō oino excludit̄ substitutus, sed ad eū redire suis casibus pōt hereditas. i. qm̄ incōmutabiliter verum erit primum non fuisse heredem.

56 **Nonus** effectus est † ꝙ si plures heredes sint substituti cuidā sine partibus in eas partes intelligūtur substituti in quas instituti fuere, eo saluo ꝙ ⁊ si portio cuiusdā. l. j. iure accrescē. ad aliquē pertineat augebit̄ quoq₃ in substōne id ꝙ ad illū aduenturū erat, vt pbat̄ in. l. j. ꝯ. de ipu. ⁊ alijs sub. ⁊ in. l. si testō. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. qui plures. ⁊. l. coheredi. ꝯ. j. cū simi. cuius rei rōnē ꝯsideraui in. l. re ꝯiuncti. ff. de leg. iij. que oia intellige ꝯm ea que habent̄ in. l. j. cū. l. seq. ff. ad treb. licet tex. in. l. si plures. ff. eo. videat̄ regrere ꝙ euidenter aliud expressum sit ad hoc vt nō intelligant̄ easdē partes in substi. assignate q̄ fuerunt in instōne, atq₃ ideo nisi ista sint iura contraria necesse est nos dicere satis aliquid dici euidenter expressum qd̄ per coniecturas probabiles possumus consequi quod est valde notabile, ⁊ maxime tenendū. ¶ Decimus effectus est qd̄ pp hāc vul. substitutionē subaudit̄ interdū, ⁊ fideicō. vt arg. l. cū pponebat̄. ff. d legat. ij. ¶ Undecimus effectus est ꝙ ius substi. est personale neq₃ in heredes trāsmittitur, vt. l. q ex pluribus. ff. de suis ⁊ le. ⁊ d. l. q plures. l. ex duob⁹. l. filiū. ff. e. ¶ Duodecim⁹ effect⁹ est ꝙ ius accres. trāsit ēt in hmōi substitutū, vt i. l. cū ex filio. ꝯ. fi. ff. eo.

¶ Decimustertius

¶ Decimustertius effectus est, ꝙ per hāc vul. substi. tollit̄ existentia suitatis, vt in. l. si filius heres. ff. de lib. ⁊ posth. super quo disceptaui satis super que in. d. l. gallus. §. ⁊ qd si tñ. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ in sūma. Cōcludo nō esse verā opi. cōez, ⁊ ita nūc ꝯcludo simulqꝫ defendi vt mihi visum est, atqꝫ ēt paratus sum defendere veriorē intellectū nr̄m ad. d. l. si filius heres. ⁊ ad. l. ventre. ff. de acq. he. cū alijs multis. ll. idqꝫ nō inutile tibi erit forsan in de sumere si qd desideras, ⁊ hec satis circa materiā vulg. substi.

SVMMARIVM

1 Substitutio pupillaris quid sit ⁊ quare sic dicta, ⁊ quo iure introducta. 7.
2 Consuetudo scripta nūquid dicenda ius scriptū, ⁊ non consuetudinarium.
3 Consuetudo relata a lege an desinat esse consuetudo.
4 Statutū vt voluntas captatoria ad pias causas seruari debeat an valeat, ⁊ quid de statuto qđ quis possit decedere cum duobus testamentis.
5 Testamentū patris ⁊ filij an pro vno habeatur.
6 Arrogator de bonis arrogati an ⁊ qñ possit disponere.
8 Pupillus an dicatur proprie decedere intestatus.
9 Dictio intestatus an sit priuatiua.
10 Statutū loquens de testato an trahat̄ ad pupillum.
11 Substitutio mere pupillaris an sit per hec verba si in pupillari etate decesserit.
12 Verba simpliciter a testatore dicta. N. pupillū meū substituo quam faciant substitutionem.
13 Intellectus. l. antepenul. §. lucius. ff. de leg. ij.
14 Substitutio duobus pupillis ita facta ei qui supremus morit̄. N. heres esto, quomodo substitutū admittat. 15. Et quid si dicat vtroqꝫ pupillo decedente. 16. 17.
18 Frater fratri an sit suus heres ab intestato.
19 Intellectus. l. qui patri. ff. de acqui. here. 20.
21 Substitutus pupillaris vt valeat que requirantur, ⁊ quibus liberis fieri possit. 22.
23 Dictio per, in compositione, quid importet.
24 Substitui pupillariter minori. xxv. an. an possit cui per statutū negata est testamenti factio ⁊ an teneat tale statutum. 25.
26 Substitō pupil. vetri fieri an possit. itē ⁊ nepoti posthumo.
27 Substitō pupil. an requirat patriā potestatem, ⁊ qui pupillariter substituere non possint. 39.
28 Dies incerta in legatis an habeatur pro conditione.
29 Mater vi statuti filios in ptāte habens an possit eis pupillariter substituere.
30 Verba non latius extendenda ꝙ̄ in ꝯceptu ꝓferētis extiterint.
31 Substitutio vulga. extraneo facta a principio an contineat pupillarem. 32. 35.
33 Clausula hoc requiritur pro forma qualiter intelligenda.
34 Intellectus in. l. si alienum. §. in extraneis. ff. de here. insti.
36 Nepoti extraneo ratione sanguinis an possit substitui.
37 Substitutio pupilla. an extinguatur filio existente de potestate. maxime propter dignitatē, ⁊ quid per ingressum religionis, aut captiuitatē. 38.
39 Legitimo post mortem an possit ei substitui.
40 Filio preterito vel exheredato nunquid possit substitui.
41 Substitutio pupillaris confirmat̄ p edictū. ff. si qs omis. cā test.
42 Tutela sine institutione dari an possit, ⁊ quid in testamento imperfecto. 43.
44 Substitutio pupillaris an fieri possit per patrem qui est turpis persona. 45.
46 Pater turpis persona non potest iniuriā filio factā remittere.
47 Substitutio. pupillaris effectus.
48 Exēpla rem patefaciunt.
49 Substitutio vulgaris nunquid sub pupillari contineatur.
50 Pupillus nunquid possit decedere cum duobus testamentis, ⁊ possit alienare in fraudem substitui.
51 Substitutio pupillaris expressa excludit matrem ab omni successione filij.
52 Posthumus qui post mortē eius natus erit cui substitutus fuit an possit substitui.
Substitutio substituto pupillariter an sit substitutus pupillo.
53 Substitutis expugnato testamento per pon. pos. cōtra tab. an prestari debeant legata.
54 Substitutus pupillo sine hereditate paterna an possit consequi pupillarem hereditatem vel econtra. 55.
56 Testator etiā intestato pupillo succedentes an possit per fidei cōmissum grauare.
Substitō pupillaris an expiret pupillo de potestate exeunte.
57 Substitui pupillariter militi i alterius ptāte recasuro an possit.
58 Intellectus. l. cū filiusfa. ff. de mili. testa.
59 Substitutio pupillaris quando expiret. 60.
61 Tabule pupillares nunquid euanescant si nō sit adita hereditas sitqꝫ petita bonoꝝ pos. 69. 70.
62 Intellectus. l. si filius q patrē. ff. de vul. ⁊ pup. sub. 65. 66.
63 Separatio presupponit vnionē.
64 Exheredatio qualiter per suitatis existentiam confirmetur.
67 Substitutus pupillaris vt habeat hereditatem filij, an necesse sit vt paternam etiam habeat.
68 Intellectum. l. quesitum. ff. de acqui. here.

¶ De pupillari substitutione.

P Lura principalr̄ ad huius substi. tractatū ponā ad. q. Primū qd sit subst. pup. Secūdo q̄re ita dicat̄. Tertio quo iur̄ introducta. Quarto quāobrē. Quinto qbus ꝯbis fiat. Sexto qualr̄ ⁊ qño intellectus, sed ista cū superiori promiscue disceptabit̄. Septimo. que requirantur, vt fieri possit. Octauo quot ⁊ quos hēat
1 effectus. Nono qñ expiret. ¶ † Redeūdo ergo ad primū. Quero primo qdi sit substi. pup. ⁊ lꝫ a nemine quē ego legerim, defini t̄ tñ ita puto definiri recte posse, seu p descriptionē ꝯuertibilē demonstrari sub. pup. est illa q̄ a parēte pupillo fit aut velut facta subaudit̄, nō vt sibi, sed vt pupillo succedat̄ si itra tp̄s pubertatis, aut tp̄s ab eo ꝓfinitū pupillus decesserit. Qđ aūt eiusmodi definitio seu descriptio sit vera per ea q̄ inferius declarabunt̄ ꝓbari facile poterit, vt acutus, ⁊ studiosus qsqꝫ pōt dispicere. igitur tātisper quo ad primā hāc. q. pertinet dixisse sufficiat. ¶ Secūdo q̄ro p̄ncipalr̄ quare ita dicat̄, ⁊ breuiter dico, ⁊ quis ēt iuris ꝓrudēs diceret, ob eā cāꝫ dici pupilla, q₂ pupillo fit, ⁊ nō alit̄ ꝙ̄ pupillo fieri pōt, vt. l. in pupillari. ff. eo. ti. ꝙ ⁊. J. latius apparebit. ¶ Tertio q̄ro p̄n. quo iure fuerit introducta. Accur. qdē ⁊ Bar. i. l. ij. ff. eo. dicūt iure lacedemonioꝝ originē habuisse, nā cū moribus eā iudicatā esse exploratū sit, vt. d. l. ij. credibile est itelligi iure lacedemonioꝝ, qñ ipsi morib⁹ ꝓ lege viuebāt, vt. §. ⁊ nō inelegāter, insti. de iu. na. gē. ⁊ ci. ita Bar. ita gl. ita ēt alij quos ego viderim ꝯcorditer ꝓbāt. At ego istā ꝯsequētiā nō facile admitterē, vt ipsi faciūt, vt qđcūqꝫ morib⁹ introductū sit, id continuo ius lacedemoniuꝫ dicat̄, nā ⁊ Roma. ciui. mores potuit habeř ⁊ qdē habuit. i. leges non scriptas, vñ aliqd iuris ortū est, vt ꝓbat̄ in. l. more. ff. de acq. he. ⁊ in. l. de qbus. ff. de legi. ⁊ p totū, in. l. nā ciuiū. ff. de his q sunt sui vel ale. iur. iūcta. l. p̄re furioso. eo. tit. vbi dr̄ ꝙ patria ptās moribus introducta fuit, ⁊ tñ ꝯstat de iure ci. Romanoꝝ esse, nā nulli ⁊c. vt vr̄ i. d. l. nā ciuiū. Quare si qs p̄mū negarit ex iure lacedemonioꝝ fluxisse talē substitutionē, sꝫ more Roma. nescio qd i ꝯriū referri posset. ¶ Sꝫ tñ ponamus ita esse vt dicūt. s. ꝙ iure Lacedemonioꝝ emanauerit. Plura in dubiū cadere ex hoc dicto p̄nt. † Primū ē nūqd
2 ēt hodie posset dici tale ius ꝯsuetudinariū, an vero duntaxat ius scriptū, qñ qdē iā sit in scriptis redactū, vt apparet, hāc. q. tractat Bar. ⁊ post illū Moderni, inter quos Soci. nr̄ satis qdē apte, ⁊ distincte, sꝫ qm̄ aliqd annotatu dignuꝫ visum est mihi, idō circa hoc aduertēdū est, qñqꝫ inquiūt scribit̄ ꝯsuetudo aliqua, vt ꝓbet̄, ⁊ tūc dr̄ ꝯsuetudo, nō aūt ius scriptū, vt in. l. cū res. C. đ ꝓba. ⁊ i. l. ꝯbit̄. ff. de pigno. facit ēt ꝙ dr̄ i. l. imo. ff. de legi. iūctis q̄ no. Bar. in. l. de qbus. ff. eo. ti. Sed mihi eiusmodi conclusio ita ꝓbata nullo mō placet. Neqꝫ. n. puto ꝙ scriptura vnq̄ꝫ ad vigorē legū requiratur, aut sit necessaria, neqꝫ. s. ius qđ scriptū est ideo nos teneat, q₂ scriptū, ⁊ sic scriptura ei prestat auctoritatē, imo puto ꝙ solū ꝓ memoria ⁊ ad fugiendas altercationes soleat scribi ius, nō ꝙ ei scriptura aliqđ prebeat adminiculū qđ explicitissime probat̄ per. d. l. de quibus, vbi dr̄ nā cū ipse leges nulla ex alia causa nos teneāt, ꝙ̄ ꝙ̄ ex ꝯsensu populi recepte sunt ⁊c. nō igitur q₂ scripte tenent nos, sed solū q₂ recepte ex populi consensu. Neqꝫ obst. d. l. imo. per ꝙ̄ probari videtur quod aliquid auctoritatis scriptura ipsa legibus afferat cum dicatur ibi quod tante auctoritatis consuetudo per se est, vt non sit necessarium scripto id comprehendere, quod de consuetudine seruatur quasi alius ius quod non consuetudine constat sit necessariū, vt scribatur ad hoc, vt habeat aliqd auctoritatis. Nam nego hoc seq, sꝫ tñ illud exprimit̄ in illa. l. ꝙ tale ius nō est necesse scripto comprehendere, q₂ solus tacitus ꝯsensus populi sufficit. Neqꝫ enim

ibi dr̃ q̃ nõ est necesse tale ius scribi, qr vcʒ alias scripturas so-
leat afferre aliud q̃ vel probationẽ, q̃ ista sancitũ est, vel vt eter
nũ publicis monumẽtis sciat̃ qd iuris placuerit. Ideo ergo ad
roborãdã ↄsuetudinẽ, nõ requirit̃ scriptura, qr. s. scriptura nihil
ad iuris au. Alioqn si diceremus ius seu iuris vigorem iuuari
scriptura, sequeret̃ illud absurduʒ, qd maioris esset auctoritatis
ius natũ ex tacito ↄsensu q̃ ius, q̃ nasceretur ex certo pupilli
suffragio. i. expresso ↄsensu, q̃ maxime vr̃ mihi absurdũ, igit̃ scri
ptura nihil roboris iuri affert, nisi q̃ ea via facilius custodiri, ⁊
3 teneri põt alia plerũq̃ dubitari posset de eo qd placuit. † Qua
propter putarẽ, qd si qua ↄsuetudo redigeret̃ in scriptis etiã ad
effectũ pbationis, qd ppea dici posset ius scriptũ nihil est aliud,
nisi ius qd scriptũ est. Aũq̃ inquit Soci. lex aliqua refert ↄsue
tudinẽ, ⁊ tũc nõ ppterea desinit esse ⁊ dici ↄsuetudo vt ex argu.
proximis apparere põt, nã nõ ob. id qd leges referunt bñficiuʒ
abstinẽdi esse de iu. ciui. ʒ adhuc dr̃ de iure pretorio, vt cõiter
pbant doc. in. l. qui se patris. C. vnde lib. probat̃, ⁊ in. l. posthu-
mus. ff. de iniusto rupt. ⁊ irri. testa. Nam ⁊ ibi diuus pius re-
ferens, qd dispositũ erat de iure ciuili, cũ ibi detur bono. posses
sio, ⁊ hoc nõ displicet. Aũq̃ inqt ille tex. ↄfirmat, ⁊ refert ↄsue
tudinẽ, ⁊ in hoc ad ea que affert Bart. in. l. ⁊ qr. ff. de iuris. om.
iud. i dubio tñ probare illud potius debemus, inqt, q̃ lex nõ vo
luerit aliquid de nouo inducere, sed de hoc plura p doc. in. d. l.
⁊ qr. super quibus aliqñ fortasse ⁊ nos aliquid, si dabit Deus.
Aũq̃ inquit lex nihil meminit de ↄsuetudine, ʒ disposuit, q̃ cõ
suetudine erat dispositũ, ⁊ tũc dici illud potest, ⁊ ius scriptuʒ, ⁊
ↄsuetudo, qd ẽt nõ displicet. Postremo ait qd lex aliqñ refert
ↄsuetudinẽ, ⁊ addidit aut detrahit, ⁊ tũc illud nõ dr̃ ↄsuetudine
dispositum, sed lex scripta, arg. l. ius ciuile. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ l.
i. §. si qs simpliciter. ff. d ver. ob. ⁊ hic est casus noster inquit. cũ
enim moribus introductũ esset, qd pupillis pupillariter fieri a
parẽte posset substitutio, cũ ipsi testm̃ facere sibi non possent, p
ea verba simpliciter intellecta ⁊ emãcipatis fieri poterat, cũ ẽt
militaret eadẽ rõ, qd tñ postea angustatũ est p iurecõsultũ nr̃m
cũ dicat. s. dictũ ita accipiẽdũ dũmodo liberi sint in ptãte ⁊ alia
que sequunt̃ interueniunt, que a iurecõsulto introducta dici pos
sunt. Sed si veritatẽ amamus, quis obsecro amens diceret in-
troductũ, ita simpliciter moribus fuisse, vt patres indistincte li-
beris ipuberib⁹ possint substituere, fieri ea substitutio filijs na-
turalibus possint substituere pupillariter, ex quo sequeret̃, q̃ ẽt
potuisset fieri ea substitutio filijs naturalibus, itẽ saltẽ recasuris
in ptãte qd q̃ sit credẽdũ docti viderint. Preterea q̃ incõside
ratio est dicere, qd iureconsultus Vlpia. nã d Vlpiano vr̃ sen
tire, qui fuit autor illius legis addiderit illa de qbus in. l. ij. qua
si vero ante eã legẽ ẽt emãcipatis, ⁊ recasuris i ptãte fieri testm̃
potuisset, q̃ falsum est, vt infinitis legi. pbari põt, q̃ ante tẽpo-
ra Vlpiani ↄdita fuerunt. Mera igitur somnia sunt ea que cõ
siderauit Soci. in. l. nostra. Sed ⁊ ille homo fuit. Ergo ↄcludẽ
dũ est ex sñia nostra q̃ iã cũ dispositio ↄsuetudinis in proposito
nr̃o sit reducta in scriptura, dici possit nõ minus scriptũ ius quã
ↄsuetudo, ita. s. vt ↄsuetudine inductũ dicat̃ rõne prioris origi-
nis scriptũ vero dicatur ob id qd in scriptis reductũ est, nõ solũ
relationis simplicis gratia, sed cã maioris recordationis, ⁊ sic vt
magis, ac magis solide custodiat̃, q̃ scriptis cõprehensum, ma-
4 xime certũ reddit̃. ¶ † Secũdũ est iuxta pdicta q̃ tractari põt
nũqd qm̃ de iurepositiuo põt introduci, vt alter alteri ↄdat te-
stamẽtũ, vt videamus in pupilla. substit. an aliquo statuto fie-
ri poterit, vt volũtas captatoria ad pias causas seruari debeat.
vt aiunt probari per. c. cũ tibi. extra de testa. ita ẽt in alijs casi-
bus indistincte effici statuto posse vr̃, vt hec voluntas captato-
ria valeat. Arguit tñ circa hãc ↄclusionẽ Areti. hic vt p So-
ci. nostrũ videre potes qui satis plane illũ meo iudicio ↄfutat, ⁊
ideo dicta eoꝝ nõ refero. Tñ in hac. q. dicerẽ qd vere, qm̃ rõ-
nabile fuit, q̃ vltima volũtas nõ posset conferri in arbitriũ alte-
rius eo casu, quo qr de reb⁹ suis posset disponere. Si statuto ali-
quo introduceret̃ ↄtrũ illd statutũ dici possʒ irrationabile, ⁊ tã q̃
irrationabile de facto tm̃ seruaret̃, nõ aũt de iure, neq̃ obst. qd
ad pias causas voluntas captatoria valeat, qm̃ fauore charita-
tis hoc merito indultũ est, neq̃ prorsus ea volũtas dici põt col-
lata in alterius arbitriũ, qñ restringat̃ arbitriũ eius, i quẽ colla
ta est, vt tm̃ ad pias cãs disponat siue arbitret̃. Quãq̃ memini-
me alias cũ illud. c. cũ tibi legissem extra de testa. quẽdã nõ oi-
no recusandũ nouũ intellectũ inuenisse. Sed hec nõ proprie ad
materiã nr̃am. ¶ Tertiũ est q̃ in dubitationẽ cadit nunqd stã
te statu. ⁊ ita dictãte possit aliquis decedere p pte testatus, ⁊ p
parte intesta. vel decedere cũ duobus testis. Ang. qdẽ ⁊ Io. d

imo. colligũt ex. d. l. ij. ff. eo. vtrũq̃ fieri posse statutũ, cum ibi fa-
ctũ fuerit p. l. moribus introductũ. Alex. vero de imo. dicit mi
nime hec ibi colligi aut pbari posse. Soci. aut noster ↄ Alexã.
d. l. ij. ad hec pbãda, ita nõ insubtiliter. i. facie inducit. ⁊ . j. q̃ ibi
probet̃ q̃ aliqs decedat ex vi legis illius pro parte testatus, ⁊ p
parte intestatus ita pbet̃, certissimũ illud est in primis q̃ pater
nõ solũ de bonis suis testari põt, sed ẽt de bonis filij. Si igit̃ de
bonis suis tm̃ testat̃, nõ ẽt de bonis filij decedit p pte testatus i
spectis pprys bonis, p parte vero intestatus respectu bonorum
ipsius filij. Sed tñ vt vex hoc in loco, q̃q̃ ↄ Soci. nostrũ nõ li
benter enomã, ↄsideratio hmõi nimis mihi friuola visa est, ⁊ fri
gida. nõ. n. põt dici, p pte testatus, ⁊ p pte intestatus respectũ
bonoꝝ filij, qr inspectis bonis pupilli potius dr̃ testm̃ pupilli q̃
patris, ⁊ potius dr̃ testatus pupillus vel intestatus q̃ pater cõ
sideratis his bonis. nã in successione patris non ↄsiderant̃ bo-
na pupilli, nec qdẽ pñt ↄsiderari cuʒ patris nõ fuerunt, cum is
morit̃, si alia fortassis sunt, q̃q̃ semp ↄsiderabunt̃ vt alia ab his
que reliquit testator, ⁊ tanq̃ nouũ pupilli patrimoniũ. Id stultũ
mihi vr̃ dicere, q̃ qs hoc casu dcedat p pte testatus, ⁊ p pte in
testa. cũ illud q̃ qs pbibet p pte decedere testatus ⁊ p pte in-
testatus intelligi debeat q̃tũ ad se, siue respectu sui ipsius, ⁊ suo
5 rũ, bonoꝝ, vt quis nõ ↄsiderate mẽtis ingenue fateret̃. † Secũ
dus vero quod quis possit decedere cum duobus testamentis
adhuc putat Socin. posse colligi ex text. hoc modo, cũ. n. pa
ter sibi ↄdidit testm̃, dr̃ decedere cũ vno testamento, cũ facit ẽt
filio dicitur decedere cum alio testamento, nam testm̃ filij ali-
qua ↄsideratione dr̃ patris, qm̃ factũ est a patre, vt. l. papi. §. ʒ
nec ipuberis. ff. de inof. test. sed hoc ẽt dictũ meo iudicio nimis
falsum est, nã cuʒ pr̃ testat̃ sibi ⁊ filio, vel est vnuʒ testm̃ vel duo
sunt. Si est vnũ testm̃ nã ↄsideramus vnicũ testatorẽ, ⁊ vnicam
solẽnitatẽ, ẽt gñr vnũ testm̃ ponimus, ⁊ recte potius ddʒ est, vt
omni habito respectu, vnum potius testamẽtum sit q̃ duo, sed
vnum duaꝝ cãrum, hoc est duaꝝ hereditatum, vt insti. eo. §. igi
tur. ⁊ ff. eo. l. patris ⁊ filij, ⁊ sic nõ dr̃ parens decedere cum duo-
bus. Si vero ↄsideramus bona siue hereditatẽ propriã ⁊ sepa-
ratã ipsius pupilli, ⁊ tunc licet dici possunt duo testamẽta, tamẽ
vnum est pupilli, alterum patris separatim cõsiderata, ⁊ conse-
quenter nõ decedit pater cum duobus testamentis, imo cuʒ suo
tantum, postmodo vero dicitur decedere pupillus cuʒ suo, si mo
riatur intra pupillarem eta. ita vt non pater, sed ipse tm̃ dicat̃
cum hoc testamẽto decessisse, ⁊ ideo non verificaret̃ q̃ quis de-
cedat cuʒ duobus testamentis quacũq̃ habita cõsideratione. si
enim illud ↄsideras quod ipse pater testatus est de bonis pupil
li, ⁊ tunc erit vnum testamẽtum suum, ⁊ filij. si ↄsideras heredi-
tatem pupilli, ⁊ tunc non dicit̃ testamentũ patris, sed testamen-
tum proprium filij, vt innumeris legibus, neq̃ aliud pbat. d. §.
sed nec impuberis. Adde ad hec. s. dicta que no. glo. in. l. pris.
⁊ filij. ff. eo. Probat rursus idem Soci. hoc postremum per. d.
l. ij. iudicio suo multũ clare, vcʒ q̃ quis possit decedere cũ duo-
bus testamentis. Pone enim ille inquit, q̃ patrem, quis natu-
ralem habuerit, ⁊ adoptiuũ postea, ⁊ vtrũq̃ ei fecisse pupillarẽ
substitu. nã vtrũq̃ põt, vt in. l. nostra. iuncto. §. arrogato. in. l. ʒ
6 si plures. eo. ti. † nã de bonis q̃ ab arrogatore, ⁊ eius ↄtẽplatio
ne in filium puenerunt arrogator põt disponere, de bonis vero
aliunde quesitis potuit pater disponere naturalis facit. l. si ar-
rogator. ff. de adop. ergo in casu isto talis pupillus si decedat dr̃
decedere cũ duobus testamẽtis sibi a duobus parẽtibus facis.
Idẽ addi põt, inqt ponamus patrẽ arrogantẽ testari, ⁊ pupillr
pupil. substi. nõne tũc pupil. p pte decedet testat⁹ p pte intest.
Testatus quo ad ea de quibus potuit disponere pater arroga-
tor, intestatus quo ad cetera sua bona, de quibus nec disposuit,
neq̃ disponere potuit, veruʒ prima inductio nullo modo placet
neq̃ quidẽ attẽdenda est, qd. s. videat̃ pupillus ille decedere cũ
duobus testamẽtis, nã vere non decedit, nisi cũ vno testamẽto,
neq̃. n. arbitror valere testamẽtum patris naturalis postq̃ fi-
lius sese in adoptionẽ dedit, neq̃ ↄsiderat̃ amplius vt testm̃, cũ
p capitis diminutionẽ sublatũ sit, ⁊ ideo necesse fuit remedio sti
pulationũ ↄsuli ipsi substituto, ⁊ ceteris, qui aliquid ex ea substi
tutione expectabãt, vt. l. his verbis. ff. d adop. cũ seq. Preterea
adhuc dubito, nunqd si iã disposuit pater naturalis p subst. pos
sit subinde pr̃ ẽt arrogator rursus disponere. Qd inferius suo lo
co cõmodius tractabo. Sed licet. s. dicta ita se habeat, tñ nõ vr̃
q̃ negari possit, quin in casu superiore talis pupillus decedat p
parte testatus, ⁊ pro parte intestatus, vt dicit Socin. noster, ca
sus est ẽt qd aliqs videtur partim testatus, partim intesta. de-
cedere in. l. si is qui ex bonis. ff. eo. tit. Sed certe neq̃ hic pro-
pae

prie dici potest ꝓ parte testatus, ꝛ ꝓ parte intestatus decedere,
7 vt dicā in.q.seq. ¶ †Quartū sequit̃ dubiū ēt sub ista.q.q̄m q̄rimus.quo iure sit introducta hec pupillaris, vt videamus nunquid de rigore, an vero de humanitate ꝓcesserit, ꝯ quidē Bar. in.l.humanitatis.C.eo.ti.atqꝫ idē in.l.ex facto.ff.eo.putat ꝛ rigore itroductā esse, atqꝫ id ēt q̄tū legi, seq vident̃ cōiter doc. mihi vero hoc nō solū absonū dictū, veꝝ insuper falsū vr̃.nā qḋ ex equitate ꝛ ꝯ iuris rigorē introducta fuerit, pꝫ in primis, qꝛ de rigore iuris factio testi nō dꝫ pēdere ex alieno arbitrio, nescio igit̃ q̄uo dici possit ꝯ rigore iuris inuenta talis substō, cū alius alij testamētū faciat neqꝫ vꝫ ista ꝯsequētia, requirit̃ patria ptās, ergo est de rigore iuris, pꝫ ēt hoc ipsum ꝛ alio fundamento, habemus etenim ꝙ exēplaris ex humanitate est inuēta, ꝛ vt volūt ꝛ dicit tex.ad exēplū pupillaris, ergo ꝛ pupillaris ex humanitate inuēta fuit lꝫ exēplaria plenior forsan humāitas exhibita fuerit, q̄q̄ possit aliquis rn̄dere ꝙ id qḋ dr̃ humanitatis intuitu ad exēplū pupillaris inducta est exēplaria, dꝫ intelligi, ꝙ q̄tū ad qḋā ad istar pupil.inuēta sit, in quibus nō ꝯsistit humanitas ea ergo in quibus ꝯsistit humanitas ꝓpria sunt, ꝛ peculiaria exēplaris substitutionis que colligunt̃ ex.d.l.humanitatis, ꝛ ibidē per doc. ſꝫ tn̄ hec mera verba sunt, nā p.s̄.dicta, ꝯria sn̄ia ꝛ melior, ꝛ tutior mihi vr̃. Adde vltimo ꝙ si vera est opi.illoꝝ qui volūt ob id qḋ inuēta est pupillaris ꝯcessuꝫ videat̃ posse decedi cū duobus testamentis ꝛ partim testato, partim intestato nō possumus negare quin sit ꝯ rigorem iuris cum ēt contra regulas iuris, de quo tamen dicto, vt.s̄.proxime dictum est.

Quarto principaliter quero quamobrē talis substō introducta fuerit certe, vt omnes fatent̃ in ꝓmptu est dicere pupilli fauore inductā, vt est tex.in.l.si pupillus.ff.de aquir.her.alias Julianus, ibi ipugnat.n.vtilitateꝫ pupilli ꝗ ipse saltē hr̃e pt successorē itellige tu, vt itelligi dꝫ de successorē ex testamēto, nō aūt ab intesta.vt ex princi.tex.apparet si recte
8 aduertas facit ꝓ hoc insti.eo.post prin.ibi, ambobus ꝛc. †Sed iuxta hec tractari primo pōt, nunqd ꝓpea pupillus dicatur proprie decedere substitutus q̄n decedit sine testō ꝛ ex sn̄ia iureconsultoꝝ, quisqꝫ dixerit ipsum proprie nō posse dici decedere intestatum cū testm̄ ꝯdere nō potuerit, vt in.l.j.ff.de suis ꝛ legi. que res est hic latius examināda, vt per occasionē vera ratio istius dicti habeat̃ qḋ vulgo dr̃ pupillū proprie nō posse decedere intestatum. Ad cuius articuli euidentiā sciendū est primo quamobreꝫ in.d.l.j.ff.de suis ꝛ legi.dicatur pupillus nō ꝓprius decedere intestatus. Alex.in.l.generaliter.C.de institu.ꝛ substi. ꝗ hanc.q. late examinat ꝓponens ēt illā.q.nunquid statutū excludēs matreꝫ a successione intestati filijs stātibus agnatis excludat eā a successione pupilli in qua re duplex meo iudi.est ispectio. Prima nunquid ꝛ q̄uo pupillus dicat̃ improprie intestatus. Secunda nunquid dato qḋ dicat̃ improprie intestatus cōprehendat̃ nihilominus sub verbis statuti loquentis de intestato. Circa primā opi.est cōis ꝙ dicat̃ improprie intestatus, imo vero de hoc est tex.in.l.j.ff.de suis ꝛ legi. Attn̄ putat̃ ꝙ licet dicatur improprie intestatus non tn̄ improprie dr̃ decedere sine testamēto, videamus igitur rationem quare pupillus dicatur improprie intestatus. Alex.in.d.l.generaliter.putat ideo dici intestatū iproprie, qꝛ hoc verbum intestatū est verbū priuatiuū qḋ presupponit habitū, vt in vulga.l.deceꝫ de verbo. ob. sed habitus non est in pupillo respectu qualitatis, qꝛ non potest testari per etatem ergo ꝛc. ꝛ hoc respectu dicit̃ intestatus in.d.l.j.licet in veritate respectu dicat̃ habilis ad testādū qꝛ homo cui proprie conuenit testari, ꝛ ideo accipitur pro intestato pupillus, vt.d.l.j.quemadmodū dr̃ ꝯ homine ꝗ nūq̄ vidit qui appellat̃ cecus respectu ꝓprietatis q̄ ēt ꝯuenit homini q̄ est videre, ad lapus non dr̃ secus qꝛ lapidi non ꝯuenit visus. Sed licet ita probet Alex. ꝛ sequat̃ eū ad literā Soci.noster in quodā ꝯsi.suo, tn̄ mihi hoc partim falso, partim non sufficienter dicta vident̃, quā rem latius in an-
9 notationibꝰ explicadis. †Nūc solū illud aduertat̃ qḋ falsuꝫ est dicere dictioneꝫ intestatuꝫ, esse dictioneꝫ priuatiuā sicuti est dictio cecus, nā cecus signat non solū carētē luce, sed ēt ꝓuatū, nō sic est in participio negatiuo, ꝙ solū hꝫ vim negādi, sed non priuādi, vt est in eo verbo inoculatus, dicā.n lapide inoculatū, nō tn̄ cecū.dicā insensibilē, non tn̄ stupidū dicaꝫ virginē inupraꝫ, ꝛ puellā inuprā non tn̄ viduā, ꝛ sic est in verbo intestatus, nā vere ex significatione verbi, ꝛ proprie dici potest pupillus itestatus sicut decedens sine testmento. Jtaqꝫ alia rōne improprie pupillus dici potest intestatus, ꝛ certe nō pōt, idcirco non proprie intestatū dici pupillū, qꝛ verbū intestati de proprietate ac vera significatione sua nō cōplectit̃ pupilluꝫ, si.n.ille est itestatus ꝗ nō fecit testm̄, ꝛ hoc verificat̃ in pupillo qui nō solū nō fecit, sed nec potuit facere. Quid est igit̃ cur certe intestatus dicat̃. Sed alia rōne dictū puto in.d.l.j. ꝙ pupillus nō ꝓpie dicat̃ decedere itestatus qꝛ cū hoc nimis manifestū sit dr̃ superflue, ꝛ ita iproprie ꝛ ideo apud Gramaticos dr̃ esse dictū per figurā. Quēadmodū si dixero, video te oculis. Quid.n.opꝫ addere oculis quasi aliter cerni possit, ore loquor quasi alia via loq possumus q̄ ore, ita dicimus p q̄dā figurā, ꝛ q̄dā superfluitateꝫ pupilluꝫ itestatū, nā quid necesse est hoc dicere, si ēt volens non posset testari, ꝛ hic est vere intellectus.d.l.j.ita.l.circa scḋam dubitationē nō dubitarē quin verbis statuti loquētis de intestato cōprehenderet̃ ēt pupillus, de quo vt dixi latius in adnotationibus disputa ui. Redeūdo nūc vn̄ digressas suꝫ pōt dici pupillꝰ dece.cū testō q̄n pr̃ ei facit, ſꝫ nō testatꝰ qꝛ ꝯe ipse testa.nō fuit lꝫ, aliqui primo aspectu videri possit duriusculum vt quis non testatus, tn̄ cū testamēto dicat̃ decedere qḋ pater ei fecit sed non propterea dicetur testatus alioquin etiā proprie posset dici intestatus si posset aliquo casu dici testatus qḋ tn̄ negatur in.d.l.j.ff.de suis ꝛ legit.
10 ¶ †Nūc ergo ex predictis procedendo ad illā.q. nunquid statutum loquēs de itestato trahat̃ ad pupillū, credo nisi euidēter de mente statuentiū appareat contrariuꝫ ꝙ etiā intestati appellatione veniet pupillus, q̄m fm̄.s̄.dicta ꝛ ipse pupillus vere intestatus dicet̃, ꝛ ita dr̃ in tota materia intestatoꝝ, ꝛ apparet per significationē illius verbi intestatus, vt.l.intestatus.ff.de verboꝝ significa.ꝛ istitu.de heredi.que ab intesta.i prin. Mitto leges quas post alios not. Alex.in.d.l.generaliter que vocant intestatum ꝛ ipsum pupillum.

Quinto ꝛ sexto quero principaliter q̄bus ꝟbis fiat talis substitutio ꝛ qualiter intellectis. Ad qḋ sciēdū est qḋ q̄dā sunt verba que oīno sunt necessaria ad hanc substitutionē siue dicantur expressa, siue inteligantur, quedā vero sunt verba q̄ non sunt necessaria, sed his frequenter vti solēt testatores aut etiē possent. Ergo primuꝫ de his que necessaria sunt videamus. Pro cuius consideratione sciendū est qḋ ita vulgo solet exemplum proponi pupillaris substitutionis, nam filio pupillo instituto dicere testatores solēt si heres erit ꝛ in pupillari etate decesserit, ergo q̄rendum est nunqd illa verba si heres erit sint necessaria de quo non dꝫ dubitari simpliciter q̄rendo vtrū sint necessaria non esse necessaria, nā pōt pupillaris fieri exheredato.l.j.§.j.ff.eod.ꝛ tn̄ certū est illa verba si heres erit exheredato nō ꝯuenire. Querēdum tn̄ rursus est nunquid posteaq̄ filiū quis instituit illa verba si heres erit sint necessaria qḋ prima facie videtur dicenduꝫ vt probat̃ in exēplis traditis ꝯ pupillari, vt est tex. isti.ꝯ pupil. in prin.ꝛ in.l.j.in prin.ꝛ in.l.iā hoc iure.ff.eo.tit. Attn̄ ꝯmunis sententia in ꝯriū est quā probat Bartol.in.d.l.ij.ff.eo.ꝛ ceteri, q̄tum ego legerim sequūt̃. Neqꝫ ob.q̄ in ꝯrium adducta sunt, vel qꝛ ab exēplis nō ꝯcludit̃ vt vulgare est, vel qꝛ plerunqꝫ cū talia exempla ꝓponūtur solus ipse filius cui substituit̃ institutus
11 ꝓponit̃ quo casu, vt tabule pupillares confirment̃ necesse est eū hrēdē existere de quo tn̄ dic vt.j̃.dicā. ¶ †Tertio illud maxime in ambiguo, est qd si testator expss̄im substituerit per illa verba si heres erit ꝛ intra pupillarē ꝛc.nō isto casu necessariū sit heredē illū existere. Bar.quē ꝛ alij sequuntur, putat ēt pupillo herede non existente nihilominus pupillari locū fore que tn̄ ꝯclusio nullibi gentiū ꝓbat̃, ꝯnimo, vt ēt not. Jas.si illa ꝯditio si heres erit ad pupillarē est voluntaria requirit̃ oīno eius implemētū in forma specifica, vt putāt doc.in.§.ꝛ quid si tantū.ꝛ in.l.j. ff.eo.verūtn̄ idē ipse Jas.noua rōne hanc Bar.opi.ꝓbari putat, nā cū in substitutionibus larga fiat interpretio ꝛ vnus casus ad aliū porrigit̃ ꝯsequens est vt illa conditio si heres erit porrigat̃ ēt ad aliā si heres non erit. Attn̄ mihi quideꝫ satis dura vr̃ hec opi.naꝫ ex hac sequit̃ ꝙ pupillo here non existente admitti debeat substitutus ex tacita pupillari qḋ nouū est vt pupillaris expressa in vnū casum porrigat̃ ad casum ꝯtrarium quemadmodum expressa ad vnuꝫ tp̄s ad aliud nō porrit̃, vt in.l.ex facto.§.i.ff.eo.cū si.ꝛ hec mihi opi.videt̃ verior, non enim videt̃ dignus pupillus paterno bn̄ficio qui eius hereditatē recusando iniuria illū affecit atqꝫ eadem coniectura non dꝫ presumi pater voluisse in hunc casum ei substituere presertim ꝙ verbis consideratis expressim apparet hic casus omissus. ¶ Quarto circa idē ꝛ illū tractet̃ post bal. ꝛ alios nūqd mera sit pupillaris q̄n parēs ita scripsit si decesserit i pupillari etate Se.ius hr̃s esto, nec addidit illā ꝯditionē si erit. Bald.n.putat ꝯpendiosam esse in.l. precibus.C.eo.ꝛ ideo vulgarē expressam ꝯtineri q̄ tame opi.falsa est si ponamus dixisse testatoreꝫ, puta si decesserit i pupilla-

ri etate Seius ei heres esto, q si simpliciter dixerit heres esto magis dubiũ est, magis tñ i eã opi. inclino vt mere pupillaris di cat pp illa verba si decesserit in pupil. eta. q ppria substi. pupil.
12 sunt lz nõ oino repugnẽt vulgari. ¶ †Quinto addi põt qd si di xerit simpliciter testator Titiũ pupillo meo substituo, ß hic nõ dubitarẽ q̃libet substi. directã cõprehendi cũ verba sui natura minime repugnẽt. Ex predictis igit ɔcludi põt illa verba si de cesserit in pupil. eta. vel alia tãtũdẽ prestãtia necessaria esse ad formã pup. sub. At nũc de qbusdã verbis, q̃ lz nõ necessaria, ß frequẽter tñ adijciunt querẽdũ est. ¶ Primo ergo querat si te stator dicat qsqs mihi heres esto quẽ sensum habeãt illa verba qsqs mihi heres erit, sed de hoc est tex. in. d. l. qui liberis. §. hec verba. ⁊ l. cũ filio. ff. de vul. Ex quo duo colligunt pncipaliter. Primo q ille demũ dr heres esse q ex testõ erit heres ita vt ne que pater p filiũ, neqꝫ dñs p seruũ hr̃des facti admitti pñt neqꝫ heres heredis. Scdo qd p qua parte fuerũt heredes ex testa mento pr̃no p eadẽ sint in secũdis tab. vt ibidẽ pbat. ¶ Ex qui bus sequitur qd pater qui p filiũ est heres ⁊ dñs q per seruũ nõ dicunt venire ex iudicio testõris ẽt tacito, vt ego puto õ quo ali
13 quid. s. dixi, sed latius super. l. cũ filio. ff. de leg. j. ¶ †Circa hoc queri põt qd si ita dicat qsqs mihi heres erit ⁊ Titius filio meo heres esto, p qua parte Titius admitti debeat, sed hic casus nõ hz dubitationẽ, vt in. l. fi. C. de imp. ⁊ al. sub. qn viriliter Titius admittat. Sed ꝯ hoc maxime facit tex. in. l. si pater filio. ff. eo. ß Bar. ⁊ alij cõiter dicũt in. d. l. si illud esse pp naturam dictionis quisqs, q̃ distributiua est, ⁊ cuiqꝫ viriliter attribuit in. d. auc. l. si pater filio fuere vocati heredes per nomẽ collectiuũ attamẽ de hac ego solutione valde dubito, lz. n. ille articulus qsqs officiũ habeat distribuendo viriliter, tñ hoc officiũ dz habere locũ tãtũ circa illas psonas que sub eo intelligunt nõ aũt circa extraneas in pposito ergo cũ qs dicit qsqs mihi heres erit, ⁊ Titius sum ɔtẽtus q illud verbũ qsqs faciat officiũ suũ distribuẽdi inter ip sos heredes, ⁊ respectu ipsoꝝ nõ aũt respectu Titij quem talis articulus distributiuus nõ ɔtigit. Adde ẽt q nõ est veꝝ simpli citer illã dictionẽ, quisquis, distribuere in viriles, quid. n. si ex di sparibus partibus fuerint instituti, tũc certe nõ ad viriles voca bunt, vt in. l. si in testõ. ⁊. d. §. hec verba. ff. eo. Itẽ ꝯ predictã so lutionẽ seu ꝯ. d. l. si pater. cũ simi. cõiter adducit tex. in. l. antepe nul. §. lucius. de leg. ij. de cuius intellectu doc. disputãt, ego ve ro oium opi. iprobo, nec certũ est adhuc qd sup eõ. §. magis pro bẽ. scripsi super hac re diffusius in. l. re ɔiuncti. de legã. ij. Ubi in primis Bar. opi. improbaui q vult ibi ideo viriles partes fie ri, qꝛ exigit testator ne exiret legatũ de familia q̃ solutio multis modis interpretat, ego vero ẽm oẽs redargui illã. Itẽ opi. Ra pha. Cuma. ⁊ tãdẽ oium q super illo. §. rõnẽ ɔsiderarũt, vñ tibi mutuare potes si qd forsan desideras ad eiusmodi dubitationẽ. Preterea illa verba qsqs mihi heres erit ita iterpretant, si quã doqꝫ quisqꝫ fuerit ẽt si desinat esse, vt est tex. in. l. in substit. ff. eo.
14 ¶ †Secũdo querat si quis ita scribat duobus impuberibus re lictis ei, qui supremus moriet Titius heres esto, qd iuris si po nant simul decessisse, sed de hoc est tex. apertus. in. l. ex duob[9]. ff. eo. est tex. in. l. qui duos. ff. de reb. dub. Uerũtñ ꝯ hoc est tex. in. l. eũ qui. ff. ad treb. vbi euanescit fideicõ. substi. qñ nõ probet illud ox ordine decessisse. Bar. pluribus modis rñdet. Primo ex quorũdã opi. qd aliud est dicere ei qui supremus moriet aliõ ei qui nouissimus, vt est in. d. l. eũ qui. nã nouissimus est superla tiuũ nõ ita est supremus siuẽ vltimus, non. n. hec noia sunt super latiua, inquit ille, qd abũde falsum est. nã ⁊ supremus, ⁊ vltimus sunt superlatiua, nã. s. pro positiuo, superius pro cõparatiuo, su premũ pro superlatiuo habemus, sic dr vltra vlterius ⁊ vltimuz pridez, prius, ⁊ primũ, sed õ his iã piget vlterius scribere aliqd. Itaqꝫ aliã solutionẽ ẽm quosdã ponit Bar. qd. d. l. eũ q. hz lo cũ in fideicõ. subst. d. l. vero qui duos in substitu. directa rõnẽqꝫ diuersitatis in promptu esse. nã in substitu. fideicõ. heredi. vlti mi hereditatẽ primi non haberet fideicõmissarius ẽt si ex ordi ne decessissent qm̃ fuit nouissimus rogatus de propria parte re stituẽda, ⁊ sic nõ de solido, itaqꝫ noluit testator vt apparet am bobus substituere cuius ꝯrium apparet in directa, qm̃ ⁊ si ex or dine decedãt alterius in hereditate reperiret primi hereditas ad quã nihilominus admitteret substitutus, ac certe ex dictis Barto. colligitur non proprie esse differentiaz inter fideicom missariam ⁊ directam, sed inter modum substituendi. nam in. d. l. eum qui fuit facta substitutio pro parte heredis. in dicta. l. qui duos in totũ, qd ẽt adnotat Soci. qui ẽt vult qd si in. d. l. eũ qui fuisset vltimo decedens rogatus totã hereditatẽ restituere, aut ẽt simpliciter hereditatẽ idẽ esset qd in. d. l. qui duos. nã vr̃ facta quedã tacita substitutio inuicẽ inter illos institutos, vt. d. l. titia seio. §. seia libertis. ff. de leg. ij. adducit. l. heredes mei. §. cuꝫ ita. ff. ad treb. ⁊ ibi Bar. Ex quo ẽt elegãter no. idẽ Socin. no ster q si directa substitutio fuerit facta primo morięti qñ ex hoc ɔstet testatorez voluisse admitti substitutũ tm̃ in patrẽ, nõ habe
15 ret locũ. d. l. qui duos. †Mihi tñ hec non oino admittenda vi dentur, ⁊ primo licet solutio Bar. ita declarata, vt. s. recipi for san possit tñ non per hoc sequitur, q si pupillaris esset facta pri mo decedenti non debeat admitti substitutus vtroqꝫ simul de functo qñ vt dr in. d. l. qui duos. in fi. vterqꝫ dici possit primus decessisse. Neqꝫ obst. q de volũtate testatoris intelligit voluis se tm̃ in partẽ alterius substituisse non in solidã hereditatem. nã hoc nego veꝝ esse simpliciter, sed veꝝ est voluisse substituere in partẽ primo decedẽtis, cũ ergo vterqꝫ primus decedat credibi le est voluisse in partẽ vtriusqꝫ substituere fauore pupilli. nã si ta cita pupilla. continet in vulgari verbis oino repugnãtibus mul tomagis debeat credi testator ẽt in hunc casum substituere vo luisse, qñ verba nõ repugnẽt, sed intelligantur verificata, vt. d. l. qui duos. in fi. que opi. equior mihi vr̃ ac longe benignior. Itez ⁊ circa. d. l. eũ qui dici posset eodẽ modo non repugnare volun tatem testatoris, propterea q ad solã partẽ substitutum vocã uerit, nã vocatus fuit ad partem vltimo loco decedentis. ⁊ igit vterqꝫ diceret vltimo loco decessisse non video cur non in totum vocari nõ debeat, ergo in hoc primũ aliquantulũ imoremur, nũ quid re vera ex proprietate quisqꝫ dicat vltimus ⁊ primus deces sisse in quo sciendũ est proprie ista noia ex comparatione intel ligi, licet, ⁊ in. l. xij. tab. ⁊ ferme in toto iure aliter accipi videant vt in. l. proximus. ⁊. l. primi. ⁊. l. in vulgari. ⁊. l. illa ỽba vti opti mus. ff. de ver. sig. ⁊. l. j. §. non aũt. ff. de bon. pos. ẽm tab. facit. l. j. §. proxime. ff. vnde cogna. de qua re non est dubitandũ. At ve rõ si ita est vt contra proprietatem in toto iure ita accipiant, cuꝫ igitur non in. d. l. eum qui. an qꝛ, vt dixi modo repugnabat volũ tas testantis, qꝛ voluit substitutũ in partem admitti, sed hoc non placet, qꝛ hego in partẽ tantũ voluisse illũ substituere, sed in par tem vltimo morientis, qd si vtriqꝫ vltimo moriantur nihil esse vi detur cur in partem vtriusqꝫ admitti non debeat. q si dicas vo luit tantũ vni substituere statim negabo, qꝛ hoc esset contra. d. l. qui duos si recte aduertas, ergo aliud cogitandum est. Dicerez igitur qm̃ hec superlatiua proximus, primus, optimus, maxi mus, supremus, nouissimus, ⁊ similia, comparationez de proprie tate requirunt, tunc aliter accipi in iure qñ nisi aliter acciperen tur resultaret aliquid absurduz, vel aliquid odiosuz, vt apparet penitus in oibus legibus. s. adductis. nã cũ. l. xij. tabu. vocat p ximũ agnatũ si quis solus esset nõ intelligeretur vocatus nimis absonũ esset, ⁊ ita prosus est in alijs oibus ad illud adductis, qd proximus. s. ⁊ talia superlatiua cõparationẽ non requirant, atqꝫ etiam in. d. l. qui duos. ideo idẽ si seruatur, qꝛ si aliter diceretur impugnaret fauorẽ ipsorum pupilloꝝ qui alioquin intestati de cessissent, ideoqꝫ hoc odiosum sequeret. At vero. d. l. eum qui. ideo proprie illud verbum nouissimus sumitur, vt dz, qꝛ nihil ex eo vel contra voluntatem proferentis vel absurdũ, aut odiosum sequit qñ non ita fauorabilis sit fideicõmissaria substitutio sicu ti est pupillaris, vt nemo debet dubitare. Adde quod in. d. l. eũ qui erat etiam mater in medio q̃ si esset in terminis. d. l. q duos. putarem minime excludi eam debere, qd benignius videt, atqꝫ superiora si diligenter consideres tam vera q̃ȝ subtilia esse com
16 probabis. ¶ †Tertio queratur si quis duos habens impube res ita scribat, si vterqꝫ impubes decesserit Titius eis sit heres quid si prior aliter decedat nõ ei heres erit substitutus, certe nõ dubitat necesse esse vtrunqꝫ decedere ad hoc vt substitutus ad mitti possit, vt in. l. penul. C. eod. facit. l. qui duos. ff. eo. tit. quod simul decedãt vtriqꝫ erit heres, si ex ordine decedant postremo loco mortuo, in cuius hereditate primi hereditatem inueniet, vt dicitur expressum in. l. qui duos. ff. de rebus dub. ⁊. d. l. q duos. ff. eo. ti. sed quoniam super. d. l. qui duos. de rebus dub. maxi ma oritur dubitatio, ideo velut adnotatu digna hic exponat, di citur in. d. l. qui duos, q si impuberes ex ordine vita decesserint per naufragium quod in hereditate nouissimi inuenietur here ditas prioris, sed hoc nimis absurdũ videtur, habemus eniꝫ qd hereditas non adita non trãsmittitur, vt. l. vnica. C. de cadu. tol. facit. l. quoniã. C. de iure delib. sed pupillus ille post mortem fra tris hereditatem eius adire non potuit vt nemo potest inficiari ergo in eius hereditate fratris hereditas inueniri non potuit. Timore autẽ huius ꝯrij opin. quorundam ⁊ Barto. in. d. l. qui duos. est quod in hereditate vltimi inuenit hereditatem prioris ratione in integrum restitutionis. argu. bone. l. P. antonius. ff. de acqui.

de acquir. here. Verũtñ lʒ hanc opi. vt inquit Pau. de cas. totus mundus sequatur neq; aliter dici possit, attñ q vera nõ sit multa, ꝛ quidẽ maxima vrgent. primo, non. n. congruunt verba litere, si. n. onus est dicere per restitutionẽ in integrũ transmitti hereditatem fraternam certe anteq; petatur hec in integruʒ restitutio nõ potest dici in hereditate istius vltimi reperiri fraternam cui nunq; successit hic vltimus. Preterea ꝛ secũdo si daẽ restitutio in integruʒ minori dari dʒ qꝛ rõne etatis sit deceptus, sed hoc in proposito est falsum. naʒ ꝛ quilibet maior illo casu nõ adiuisset neq; quesiuisset hereditatem, qm̃ scʒ statiʒ proponitur submersus post mortem prioris ita vcʒ vt nulla possit de hereditate cogitatio presumi, sed tñ de morte, ergo ꝛc. ¶ Quarto ad huc ꝯ predicta facit. l. si infanti. §. si vero. C. de iure delib. vbi dicit perinde etiam ac si delata hereditas non esset, qua de re ipse Pau. de ca. aliũ intellectũ ponit ad. l. nostrã, sed oĩo falsuʒ hʒ oẽs de quo nos inferius aliquid. Videamus igiẽ prius si predictus intellectus sustineri possit. Certe lʒ Soci. aliquo mõ conetẽ illuʒ defendere ab impugnationibus predictis tñ ꝛ vt ipse satis vr̃ ꝯfiteri predicta lectura nõ est nisi periculosa, ꝛ quidem vltio arg. oĩo male r̃ndet, qm̃ in. d. §. si vero dicit ille bene dr̃ de iure cõi q perinde est ac si hereditas nunq; fuisset delata, sed attenta restõne in integrum secus est, tu vero vide q ista expositio sit ꝯ illum tex. in sequentibus verbis cuʒ dicit, ꝛ eo modo ad illas personas perueniant que vocabanẽ si minime hereditas infanti fuisset delata, nota verbum perueniant q cuʒ effectu accipiẽ vt vulg. iuribus, facit. l. nomẽ filiaꝝ. in fi. ff. de ꝟ. sig. q nõ ita acci

17 peretur si dareẽ talis restitutio in integrũ. † Reliqua ẽt arg. efficaciter Soci. noster nõ excludit. Pau. ergo de cas. dicit q illi pup. fuerũt inuiceʒ substituti atq; ita sui heredes inuiceʒ ꝯstituti p. §. quos possumus in. l. sed si plures ff. eo. verũ hec lectura tanto hoie tam circũspecto digna nõ est qñ sit ꝯ eundẽ tex. in. d. l. q duos. ff. de rebus du. vbi apparet si ex ordine vita decedãt ab intestato obtineri hereditatẽ a supstite, nisi forsan in libro eiusdem Pauli deficiebant illa verba ab intestato, neq;. n. iurecõsultos vti solitos in eã significationẽ eo verbo, ab intestato memini legisse, q̃q; ꝛ in hoc forsan facile possim decipi. Solent. n. dicere iurecõsulti qui latine loquunẽ ille fuit heres, ꝟbi grã prĩ intestato nõ aũt ab intestato. Bñ aũt dr̃, vẽdicaẽ hẽditas ab intestato vel deferẽ ab intestato, non aũt q aliqs sit heres alicui ab intestato. Sʒ qcqd sit in. d. l. q duos. de substõne illa inuicem facta nullũ ꝟbũ. Ergo Soc. noster tertio loco probans gl. in. d. l. qui duos in ꝟbo. habebit, dicit q ideo in hereditate vltimo decedẽtis reperiẽ hereditas prioris, qꝛ fuit adita ꝛ iusta aditione quesita, que tñ gl. cõiter reprehendiẽ. nã cũ de aditione nihil dicatur vr̃ quedam species diuinationis presupponere aditionem, preterea si hi eodem naufragio decessere, qui potuit esse locus adeũde hereditatis, defendũt tñ hunc intellectum Aret. Raph. cu. ꝛ Soci. noster in. d. l. qui duos r̃ndentes ad priora duo obiecta ꝛ ad primum q lʒ de aditione nulla specialis mentio tñ qꝛ psupponiẽ in hereditate vltimi reperiri hereditatẽ prioris, hoc auteʒ fieri sine aditione nõ põt ꝑm regulas iuris, ergo presupponi aditio dʒ. Ad ꝑm r̃ndetur quod in ver. dixi loquitur iureconsul. nõ qñ eodeʒ naufragio mortui sunt sed qñ ex ordine ita vt potuerit esse ꝛ fuerit locus aditioni, neq;. n. necesse est restringere hunc versi. ad casum superiorem, qui intellectus mihi quidem non displicet, lʒ noui quidã illum impugnent, neq;. n. nouum est extra casum propositũ. q. determinari alias prorsus in facto distantes vt per eas ꝯsequamur pleniorem determinationeʒ proposite, facit. l. ex facto. ff. de vulg. ꝛ pup. sunt ꝛ alij intellectus relatu qdeʒ nõ digni vt aliqui volũt qm̃ ex eoꝝ reprobatione ad veritatẽ ꝓpiores ꝛ ad multoꝝ cognitioneʒ accedemus, igitur dicebãt aliq quod ea rõne qꝺ parens voluit ꝯseruare ius legitimaꝝ heredi

18 tatũ vt. l. vel singulis. ff. eo. † facit alteꝝ alteri necessariũ heredẽ arg. l. sed si plures. §. quos possum. ff. eo. iuncta. l. si fundũ p fideicõ. §. fi. ff. de leg. j. que lex satis p ar. vr̃ vigere pro hac opi. Joã. tñ de imo. hanc opi. reprehendit eo solo q inquit nõ reperiri in re cautũ q frater fratri sit suus heres ab intestato. Attñ. d. l. si fundum per fideicom. bene facit pro hac opi. ꝛ ideo inter alias, hec quidem nõ oĩo est repudiabilis. Fuere nonnulli qui putarunt q isto casu fallat illa regula q hereditas nõ adita non trãsmittaẽ, neq;. n. inquiunt hʒ locũ. d. l. qm̃ sororẽ, qꝛ scʒ ex volũtate testatoris apparet q hec hereditas facta est ẽt nõ adita trãsmissibilis, hoc. n. voluntas testatoris potest facere, vt no. Bal. in. l. j. C. de his q añ aper. tab. hec tñ lectio ẽt reprobaẽ, qm̃ negatur i primis illõ q dr̃ de voluntate testatoris esse, velle. s. hereditatẽ trãsmissibilem, sed hoc tm̃ voluit. s. ꝯseruare inter illos ius legitimaꝝ hered. Preterea inquit Soci. noster si verũ est q h vltimus habeat portionẽ primi ex volũtate testatoris p quã fiat transmissio certe in rõe. l. fal. portio primi deberet augere legata in portione vltimi perinde ac si ei vltimus substitutus fuisset, vt in. l. q si alterutro. ff. ad. l. fal. qꝺ tñ est ꝯ. l. q duos in fi. ff. eod. sed certe. d. l. qui duos in fi. nõ loquiẽ in teris istis qñ vcʒ hereditas fuit trãsmissa, sed qñ adita ab intestato. Attñ hec mihi lectura minime plʒ. Nego. n. voluntatẽ testatoris quicq; operari circa trãsmissionẽ q̃q; ꝯrĩũ dicaẽ affirmare Bal. in. d. l. j. C. de his q añ aper. tab. circa fi. qꝺ tñ verũ nõ est, neq;. n. vt mihi vr̃ quicq; tale affirmat aut ẽt affirmare põt Bal. Addũt alij aliũ intellectũ vcʒ q ille text. de quo disputamus põt intelligi q ille frater primo ꝺfunctus paternã hereditatẽ nõ adiuit sine per immixtionẽ acqsiuit quo casu dr̃ facta trãsmissibilis ad fratrẽ vt. l. iij. C. de iu. deli. qꝛ ita ꝯiuncta cũ sua heredi. vnde ꝛ si ipse frater eã non adeat, qꝛ hereditas semel transmissibilis semper trãsmittitur ex trãsmissione habebit substitutus tanq; portionẽ hereditatis ipsius vltimo loco decedentis ar. l. videamus. ff. q met. cã

19 † Facit bona. l. qui patri. ff. de acqui. her. ꝛ hãc lecturã ꝓut Soci. nr̃ quo casu diceremus filiũ prius mortuum hereditateʒ paternam nõ adiuisse qꝺ tñ nõ oĩo presupponi dʒ in casu nostro, cuius dictis nunc acquiesco lʒ circa. d. l. qui patri. ff. de acquirẽ. here. meminerim aliqñ doc. intelligentiã nõ placere, de quo nõ disputo mõ. Arbitror scripsisse super. l. re ꝯiuncti. ff. de lega. iij. In summa igiẽ concludendo nullus de superioribus intellectus est q ex intentione doc. nõ sit periculosus. Ille tñ nouissimoꝝ iudicio minus piculosus est, quẽ. s. tertio loco meminimus. Qñ igitur nihil sit q nõ offendat, veniã ꝯseq spero, si inter tot periculosa ingenium ego quoq; meũ periclitabor, vt si q ẽt periculosum dixero, excuser exemplo tantoꝝ viroꝝ, sin minus tãto magis laudis ꝯsequar. Dico igiẽ alteꝝ fratrẽ alteri primo decedẽti heredẽ fuisse ab intestato, lʒ hereditatẽ non adierit, qm̃ beneficio legis, tũ rõe etatis, tũ rõne casus fingi debuit quesita hereditas, lʒ quesita non fuerit quemadmodum si infanti delata hereditas fuisset atq; negligentia patris, vel alia rõne nunquam adita, vt in teris. d. l. si infanti. C. de iu. deli. ibi qñ iã infanti ꝛc. Sed tu dices illud locũ hʒ qñ infans parentem habebat, at secus est si tutorẽ habeat vt. d. l. §. si vero. cum. n. parentem hʒ illud ꝯcediẽ nõ infantis sed parentis fauore, vt probat Bald. in d. l. vnica in fin. ꝯmenti. C. de his qui ante aper. tab. sʒ hoc oĩo falsuʒ ẽ. nã cũ i teris. d. l. si infanti ꝓponereẽ negligẽs in aditione parẽs, certe nullo mõ erat dignus fauore aliquo arg. vulgarium iuriũ. l. dãnũ. ff. de reg. iu. ꝛ. l. pupillus. versi. qm̃ alij. ff. que in frau. cred. ꝛ. l. sine hẽditaria. ff. de neg. gest. ergo cũ fauore infantis dicere necesse sit illud beneficiũ trãsmissionis introductũ esse, lʒ in ꝯñam redundet in fauorem patris sequitur q eadem rõ militat isto casu, qñ. s. casu repentino non fuit tempus adeundę hereditatis. Nõ ob. §. si ꝟo qꝛ. s. ibi proponiẽ negligentia tutoris ẽt amissaʒ hereditatẽ qñ erat tutor. vel saltem intercessisse tps quo poterat peti tutor atq; adiri hereditas, quo nõ facto est qꝺ imputaẽ tutori, vel ei qui tutorem nõ petierit, qui forsan oĩo erat successurus, atq; ideo infanti nõ succurriẽ q habebit regressum ꝯ tutorẽ, vel saltẽ punienẽ hi qui non petierint ad quos per

20 uentura erat hec hereditas vt in eo. tit. ff. qui pe. tu. † Neq; dicas cur pater ẽt non puniẽ. R̃ndeo. n. rationem dr̃ie in ꝓ̃ptu esse. Concludo ergo ratione infantie, vel etatis pup. ꝛ ratiõe casus succurri pupillo debere qui istis impedimẽtis adire hereditatem nõ potuit. Neq; dici ẽt põt, q nõ sit lesus rõe etatis qñ si maior fuisset ẽt illo in pclulo potuissʒ adire qñ aditio ꝯsistat in nuda voluntate vt. l. geri. ff. de acquir. her. que solu. vt mihi vr̃ satis tolerari potest. At si probemus opi. illã tertiã quã admittere videnẽ ꝛ Soci. noster ꝛ noui quidã certe sequitur q indecisus remaneret ille casus. qñ. s. eod. naufragio sed ex ordine decesserunt, ergo si casus talis veniret queso quo pacto decidi debeat, nũ trãsmitteẽ hereditas bñficio restitutionis, quod probat Bar. an vero alijs de causis de quibus. s. Certe ego qd ꝓ certo statuam nõ habeo, potes certe dicere qꝺ mõ dixi. l. si infanti per q ẽt si non placeat, vide si dici põt multa quidẽ cũ rõne qꝺ isto casu substitutus pariter succedat ex substitutiõe vtriq; hũc casum substitutus ex mente testatoris, qꝺ probo. nam quãobreʒ queso substituit nouissime morienti, certe vt ꝯseruaret ius legitimarum hereditatũ vt. d. l. vel singulis in fi. Si ergo ita alter subito post alteruʒ decedat vt nõ possit iuris regulis seruatis esse locus legitime successioni, dicendum est testatorẽ in istũ casum voluisse substitutum ad vtrãq; hereditatẽ testato. admitti qñ in pup. substi. locus sit voluntati defuncti vt p coniecturaʒ etiam

exaudiat vt in. d. l. iam hoc iure. quam opi. l3 noua sit dico esse non solum substentabilem, sed etiam omni ratione ꝯsentaneã. tu vero cogita. Ego reliqua pertexam.

¶ Septimo igit̃ quero principaliter que, ⁊ quot, requirant̃, vt talis substitu. valeat. Bar. in. d. l. ij. post gl. dicit ꝙ octo regrũtur. Primũ ꝙ sit de liberis ille cui fit. Scdm̃ ꝙ sit impubes. Tertiũ qđ in ptãte. Quartũ ꝙ sui iuris morte pr̃is efficiatur. Quintũ qđ nõ desinat eẽ in ptãte añ mortẽ. Sextũ ꝙ parẽs faciat testm̃ sibi. Septimũ ꝙ ipubes cui fit talis substõ sit, vel in-
21 stitutus, vel exheredatus. Postremũ ꝙ pr̃is adeat hr̃ditas hec Bar. † S3 hec distinctio euidẽtissime ⁊ in pluribꝰ peccat. Itaqꝫ aduertẽdũ est primũ, quod vel non tot requirunt̃, que ipe dicit, vel longe plura. nã cũ dicit qđ requirit̃ qđ p mortẽ patris exeat statim de ptãte ⁊ illud ꝯtinuo dicit qđ non exeat añ, qm̃ si exiret añ nõ exiret p mortẽ pr̃is. Dicet aliquis forsan quinimo nõ sequit̃ hoc. nã põt eẽ ꝙ exeat de ptãte p mortẽ patris, ⁊ tm̃ qđ ẽt añ exierit, vt euidenter apparere põt in eo, qui fuit emãcipatus deinde adoptatus. Sed certe hoc casu de intẽtione bar. valeret substõ vt. ĩ. suo loco abundiũs tractabitur. Illud igit̃ qđ dixit requiri, qđ filius añ nõ exeat de ptãte ita est intelligẽdũ, vt semp pmaneat extra ptãtẽ, ⁊ sic ꝯñr ẽm eius opi. sufficiebat dicere requiri, qđ exeat de potestate p mortem. non aũt ⁊ illud postea subdere, qđ requirit̃, quod non exeat añ, qm̃ hoc sub illo includit̃ vt declaraui. Rursus ẽt Bar. peccat in eo, ꝙ dicit requiri impuberem, vel institutũ, vel exheredatũ. nam ⁊ illud sufficiebat dicere, qđ patris adiret̃ hereditas. nã hoc ipsum ꝯñr sequitur, quod ipse sit institutus, vel exheredatus, si adibitur hereditas. s. ex testõ, vt d3 intelligi postremũ requisitũ. Itẽ eoipso etiã qđ dr̃ requiritur ꝙ patris adeat̃ hereditas, cũ hoc intelligẽdũ sit ex testõ vt dixi, ⁊ ita pbat̃ in. l. j. §. fi. ff. e. satis in ꝯñã necessariã ⁊ illud dr̃ qđ pater sibi faciat testm̃. alioqui quo pacto poss3 ex testõ adiri hereditas, peccat ẽt ⁊ in alio, vt mihi vr̃ distinctio Bar. cũ dicit reqri vt adeat̃ hereditas patris, hoc. n. non requirit̃ ad hoc vt ipso initio ꝯsistat substõ, s3 ad hoc vt iure ac legitime facta non recidat ad irritũ. tunc. n. si ⁊ hoc ꝯsideremus longe plura reqrerent̃ ꝙ ille impubes cui facta esset nõ excederet pubertatẽ, vel tp̃s intra ꝙ substitutũ fuit. Itẽ ꝙ substitutus sit capax, ⁊ ꝙ pupillꝰ mãserit in eodẽ statu hoc est nõ fuerit capite minutus ⁊ mille alia q̃ referre nõ nisi tediũ. Debuit igit̃ distinguere Bar. in istis suis requisitis inter validitatẽ actus a prin. ⁊ effectũ hñ ꝯpositi actus ex post facto ꝙ vltimũ ego separatim ꝯtractabo. adde quãtũ ad illud ptinet ꝙ ipse vult ꝙ ad substi. pup. validitatẽ requirit̃ quod ille cui fit, sit vel institutus, vel exheredatus qđ hoc nõ principaliter reqrit̃ ad hoc vt valeat substi. s3 testm̃ paternũ sine quo pup. constare nõ posset. Sed certe si oia dicenda essent que ad hoc vt testm̃ paternũ valeat reqruntur, requirerent̃ ⁊ signa ⁊ subscriptiones, ⁊ heredis institutio, ⁊
22 noiatio ipsius palã aut scriptio ⁊ ꝙ vno ꝯtextu expediat̃. † Et in primis ꝙ testator habeat factionẽ testi ⁊ pleraqꝫ tandẽ de qbus in. l. hac ꝯsultis. ⁊. l. iubemus. imo ⁊ per totũ tractatum. C. ⁊ ff. de testa. hac igit̃ rõe si ad substitutionem requiritur quod qs instituat̃, vel exheredetur reqrunt̃ ⁊ illa de quibus modo dictũ est. Quero igitur ex intẽtione nostra que necessaria sint ad hoc vt quis pupillariter possit substituere. Certe primo illud dicam requiritur ꝙ sit de liberis vt. d. l. ij. ff. eo. ti. Circa hoc querẽdũ est modo qm̃ multiplex est liberoꝝ genus ⁊ quidẽ de legitimis, ⁊ naturalibus dubitandũ est, vt p totũ vt ff. ⁊. C. ⁊ insti. eo. ti. ⁊. l. si arrogator. ff. de adop. Sed tm̃ hic hodie distinguendũ est, aut n. legitimi sunt p arrogationẽ, ⁊ tũc nihil est imutandũ ab eo qđ dr̃ in. d. §. in arrogato, aut sunt ltimi p adoptionẽ ⁊ tũc aut adoptio valida aut nõ valida iuxta terios. l. fi. C. de adop. ⁊. §. s3 hodie instit. de adop. vt primo casu possit substitui scđo nõ possit. De naturalibus aũt ⁊ ceteris q nõ merẽtur nomẽ filioꝝ, nõ dubitat̃ quin eis substitui nõ possit ꝗñ iure ciui. inspecto quo talis substitutio inuenta est, nõ veniant ꝓprie appel. liberoꝝ hec aũt vera nisi essent effecti legitimi, vel rescripto, vel alia rõe. Preterea cũ ap. liberoꝝ veniant descendentes vsqꝫ in infinitũ vt in l. quisqꝫ. §. parentes. ⁊. l. sed si hac. versi. liberis. ff. de in ius voc. meminisse oportebit parentes oibus liberis hoc est tã nepotibꝰ ⁊ pronepotibus, ⁊ deinceps ceteris quã filijs posse substituere pup. Que autem dr̃ia sit inter substit. ltimoꝝ ⁊ eoꝝ qui naturales sunt ⁊ ltimi. ĩ. suo loco dicemus. ¶ Scđo requirit̃ qđ ille cui fit talis substitutio sit impubes vt pbat̃ in. d. l. ij. sed ⁊ hoc etiã dubitationẽ nõ h3, ita sc3 vt masculo fieri possit testm̃ donec ad xiiij. annum ꝑuenerit, femine ad. xij. verumtm̃ circa hoc aliqua in dubio versant̃. Primo queri potest an requiratur quod annus completus sit. xiiij. an vero satis sit ceptum esse sed non est dubium cõpletũ esse debere. qđ colligit Areti. de illa ꝑpositione ad, que ꝯplementum, inquit ille significat, sed hoc est falsum meo iudicio, primo cũ nullibi probetur, preterea qꝛ non est improprie aut minus vere dictum aliquẽ ad alpes peruenisse si solũ illas attigerit, aut ad mare l3 nõ trãsfretauerit, sic ẽt ad. xiiij. annũ l3 nõ ꝯpleuerit, quinimo mihi ꝯtrũ vr̃ de vi ⁊ proprietate sermonis vt dictio ad in dubio ꝯtẽta sit aduentu illius tp̃is cũ quo ꝯiuncta est, non aũt ꝑfectionẽ necessario desiderat, laboriosum mihi est in re tam clara ꝑquirere exẽpla q̃ id quod dico probẽt.
23 † Addendũ ⁊ illud est Ias. qui dicit ꝙ illud ꝙ ꝑfectio tp̃is reqrat̃ non est ob eam cãm qꝛ hoc importet dictio ad, sed qꝛ importat illud dictio p, ꝯposita illi ỽbo venire, ꝑuenire. n. ꝑfectionẽ tp̃is significat illius, sc3 ad qđ dr̃ ꝑuentũ, quẽadmodũ, ⁊ pernoctare ille extra vrbẽ dr̃ qui totã noctẽ extra vrbem est. Tñ nec istud ẽt pl3 l3. n. maxime ꝯcedã ꝙ dictio p, significet ꝑfectionẽ tm̃ intelligendum est in eo quod dr̃. sat. n. dicor perfecte venisse ad. xiiij. an. ⁊ si ꝯpletus ille nõ sit, mõ illa ỽba ad. xiiij. an. non desiderent ꝯplemẽtũ, s3 sufficiat tetigisse annũ. xiiij. nã ad illud tp̃s dici põt vẽtũ esse ꝑfectissime. alia aũt rõ est illius ỽbi ꝑnoctare, cuius significatio citra aliđ adiũctũ est ꝑfectissima, si eñ dicat aliquis ꝑuenit nec addat, quo peruẽtũ sit, neqꝫ ẽt subintelligat̃ nulla est ꝑfectio. si dicat pernoctauit ꝑfectior est sensus, significat. n. per totã noctẽ fuisse, neqꝫ addit̃ aut minuit̃, seu modus datur per adiunctũ illi significationi ỽbi si verbigr̃a subijciat̃ extra vrbẽ, sic declarat̃ illa ꝑnoctatio vbi. s. fuerit. At vero ꝑfectionẽ illius ỽbi peruenisse intelligere nõ possumus nisi addamus id quo peruenisse aliquẽ dicimus, si igit̃ ad illđ referat̃ ꝙ tractũ habeat de prin. ad fi. vt in casu ꝑposito, cũ dico illũ ꝑuenisse ad. xiiij. an. in vtraqꝫ significatione ꝯtinebit perfectionẽ suã siue intelligamus p illa ỽba ad. xiiij. an. illius anni ꝑnc. vt possumus intelligere. vex. n. est cum effectu ⁊ quidẽ ꝑfecte illum ꝑuenisse ad illud tp̃s. s. ad prin. an. siue p illa ỽba intelligamus anni finẽ, tunc. n. desiderabit̃ perfectio anni igit̃ me breuiter colligẽdo, puto ꝯplementum anni nullo mõ probari, vel p dictionẽ p, sed tm̃ qꝛ hoc in se vex est pp. l. qua etate. ff. de testa. ẽm cuius dispositionẽ intelligendũ est hoc dcm̃, cũ. n. illis substituat̃ ob id qđ ipsi sibi ꝯdere testm̃ nõ possunt merito fatendũ est vsqꝫ ad illud tẽpus quo sibi testari nequeunt substitui posse.

¶ At sub ista. q. secundo querendum est ex intentione Bart. si poneremus statutũ aliquod per quod minor. xxv. an. ꝓhibeatur testari nũqd pater possit ei exẽplo pupilli substituere pupil-
24 lariter. † Nã ꝙ possit ita arguit bar. cũ. n. rõ. l. qua inuenta est hec pupillaris militet ẽt isto casu, merito ẽt dispositio d3 militare. nã quãobrẽ queso pupillaris fuit inuẽta, nisi qꝛ dfectu etatis pupilli ꝓspicere sibi p testm̃ nõ poterãt, sed stante ꝑdicto statuto eadẽ rõ locũ h3, vt euidens est ergo ⁊c. Per ꝯtrium ỽo simul superiori arg. r̃ndendo verius videtur si dixerimus pupillarẽ fieri non posse. nã pupillaris fit ob defectũ, nõ simplr̃ etatis, sed spãliter pupillaris etatis, ergo minori fieri nõ põt. nã si aliꝰ defectus sit quã etatis pupillaris pater nõ pupillarẽ s3 exẽplarẽ faceret vt. l. humanitatis C. eo. tit. ꝙ aũt dr̃ia sit vtrũ pupillꝰ aliqs sit an minor an. xxv. p3. nã pupillo liberi eẽ nõ possunt, minori pñt, ⁊ ideo facilius ꝯcessa est pupillaris. dataqꝫ patri potestas liberis testãdi arg. l. ex facto. ff. eo. Nõ aũt ita facile in exẽplaria ꝯcessum est sed qbusdã legibus pr̃ merito astringit̃ si substituere velit, ne. s. euenire possit ita largã dãdo ptãtẽ vt posset liberos suos preterire, vel eius cui substituit, que rõ nõ imerito ⁊ in minore ꝯsiderãda est q liberos hr̃e põt hec ex intẽtiõe bar. ⁊ cõiter doc. Ego ỽo l3 rõ predicta satis mihi placeat, tm̃ super hoc placuit addere pace tantoꝝ viroꝝ dixerim ꝙ semp ista qđ visa mihi digna est risu potius quã tractatu aliquo nã si pupillaris substõ ea est q̃ tm̃ pupillo fieri põt, merito ridiculũ videat̃ ꝗrere nũqd pupillaris possit fieri minori. nã q̃ñ, cũ ipse pupillus nõ sit, debuit igit̃ alio mõ ꝑponi. q. nũquid. s. valeat substõ facta minori, nõ dico substõ pupillaris, sed talis que eiusdem sit efficacie hoc est que sit tanqꝫ pupillaris, in quo ⁊ illud idẽ adhuc dõm putarem predictis rõibus, at Alex. hoc in loco superiorẽ Bar. rõnẽ improbat, sed nõ iure vt mihi quidem vr̃. Ait enim falsum esse quod dr̃ pupillũ liberos nõ posse suscipere. cũ malitia supplere etatẽ possit vt in. c. a nobis. ⁊. c. đ illis de spõ. Alex hoc ipsum, vel tanqꝫ oino falsum, vel nimis rax atqꝫ fere miraculosũ nõ d3 esse in ꝯsideratiõe, ꝗꝗ ꝙ dr̃ de pupillo. vij. an. ꝙ nutricẽ grauidam fecerit apud me nec sine dubitatiõe ꝑcedit atqꝫ vt verum euomã q̃ñ hoc inter articulos Christiane fidei non connumeretur non credo vnqꝫ aut vsqꝫ fuisse qd tale. s3

dicamus

dicamus fuisse, dico id veluti perrarū non esse in consideratione
25 apud iurecōsul. arg. l. theophrastus ff. de leg. ¶ †Querendum
mō tertio loco esset quid si ponamus dictare statutū ꝙ qlibet mi
nor. xxv. an. dicatur pupillus siue impubes, an tunc ei fieri a pa
tre pupillaris substitutio posset. Bal. qdē putat posse vt Soc.
noster refert neqꝫ isto casu intelligi debere decisionē Bar. So
ci. ꝯ Bal. cum. n. primo sit ꝯ intentionē Bar. in superiore. q.
considerata rōne que ponitur inter minorem ⁊ pupillū certe fal
sa reddit̃ hec opi. lꝫ. n. miles disponatur statuto quod qui sit im
pubes, nō ꝑ hec ꝯñr dispositum erit qḋ liberos nō susferat, cum
res facti sit ⁊ nature que iure ciuili infirmari nō potest vt. l. j. §. si
vir. ff. de acqui. pos. ⁊. l. in bello. §. facte. ff. de cap. ar. l. ij. ff. de vsu
fru. eaꝝ reꝝ que vsu ꝯsu. Addit deinde Idē Soci. nr̃ ꝙ ꝑ talē
dispositionē ltimā ꝙ talis dicatur pupillus qui minor est annis,
non statuit̃ ꝯñr ꝙ. l. que prohibet pupillos seu impuberes testa-
ri trahi debeat ad hunc minorē in quo eadē rō non est. Prete-
rea inquit ille habemus ⁊ nos aliquas leges quibus statuit̃ etiā
maiorē. xiiij. an. dici impuberē, ⁊ tñ. l. q̃ vetat impuberē testari
nō porrigit̃ ad hunc talem impuberē qui quātū ad testi factionē
sanū iudiciū hr̃e credit̃, ad hec facit. l. mella. ff. de ali. ⁊ cib. leg.
vbi solum pietatis intuitu in alimētis impubertas vsqꝫ ad xviij.
an. in mare femina vero vsqꝫ ad. xiiij. prefinit̃. Igit̃ videamꝰ qd
in proposito verius videat̃, ⁊ primo vidēdum nūquid statuto tali
fieri illud possit ꝙ impubes dicat̃ quis vsqꝫ ad. xxv. an. Ego in
hoc quicquid alij dixerint, putarē hmōi statutū nullius momēti
esse neqꝫ per statutum quouismodo mutari veritatē posse. nā cū
naturaliter pubertas duplex sit, duplici ēt mō ꝑ. ll. interpretat̃.
Quedā. n. pubertas est simpl'r loquēdo cū iam incipiunt hoīes
innante succo cū effectu coire posse, ⁊ hec ꝓfinita est ꝑ leges in
masculo post. xiiij. anñ. nam in illa etate frequentissime ꝯtingit
hoīes potentes esse nō scꝫ ꝙ ⁊ añ aliqs non posset naturaliter ⁊
vere pubes eē, vel ꝙ post eā etatē statī sit ⁊ de necessitate, sꝫ qḋ
hec etas cōiter visa est in quolibet sufficiens ⁊ ꝯuenit nature ac
speciei ipsius hominis vt post illud tp̄s statī quilibet pubes sit
atqꝫ potens, ita in femina est q̃ apta ad ꝯcipiēdū credit̃ post an
nū. xij. vt cōiter ꝯtingit esse, ne alioquin in quolibet sigillatim sit
aiaduertenda pubertas vt olim fiebat ex aspectu corporis ipu-
dice vt insti. qb. mod. tu. fi. in prin. que res a verecūdia sanctaꝝ
legū prorsus alienū est. Quedam vero pubertas est q̃ nō simpl'r
pubertas dr̃ sed plena pubertas qñ iā maturius semē procedit
⁊ hec post. xviij. an. tñ fauore alimētoꝝ aliud seruatur vt in. d. l.
mella. ff. de ali. ⁊ cib. leg. Ergo ad propositum redeundo si ma-
26 nauerit statutum † quo dictet̃ ꝙ quis dicatur impubes vsqꝫ ad
xxv. an. dico intrepide eiusmodi statutū tā valere quā si impe-
ret senem puerum esse, vel puerum senem ꝙ est vanū atqꝫ. s̃. le-
gū ⁊ statuentium potestatē atqꝫ ideo superuacuum fuit discepta
re sup tenore eiusmodi statuti. ¶ Quero deinde quarto loco qd
si ponat̃ aliquid in ventre, nunquid ei fieri talis substitutio pt nō
enim impubes dici potest qui in ventre est, sed qm̄ pro nato hr̃
non est dubium fieri substitutionem ei posse vt expressim probat̃
in. d. l. moribus. versic. posthumis. facit vulga. regula. l. qui in
vtero. ff. de reg. iu. ⁊ de sta. homi quod in filio posthumo proce-
dit procul dubitatione aliqua. Sed quid in nepote posthumo
olī, queri possit qui ante. l. galli institui non poterat certe nec ei
forsan substitui potuisset qñ eius natiuitate qui preteritū se inue-
niret rūperetur testm̄ sed post. l. gallus. ⁊ alias posteriores non
est dubiū. ¶ Quero quinto qm̄ superius quasi admisimus ꝙ ꝑ
statutum pōt fieri qḋ minor. xxv. an. nō possit ꝯdere testm̄ nun-
quid tale statutū valeat ꝑ qḋ auferat̃ factio testi homini satis fir
mi iudicij ad testandū, lꝫ enim minor non credatur habere satis
firmum iudicium ad administrationem rerum suarum ⁊ propte
rea indiget curatore tñ illud est ne lesio vlla ei facilitate etatis
circumuento ꝯtingat vt. ff. de mino. ꝑ totum. Sed in disponendo
vltimo loco de suis bonis non potest vlla obuenire ei lesio qñ in
hoc sua voluntas ⁊ cuiuscunqꝫ debeat pro. l. obseruari. neqꝫ le-
di quisqꝫ dici potest qui quomodolibet testatū, ⁊ vt cuicunqꝫ re-
lictum eē vult ita disponit ar. l. qr poterat. ff. ad treb. Facit ēt ꝙ
minor talis inuitus curatorem non accipit vt. l. qui hꝫ. §. j. ff. ð tu
te. ⁊ ita pōt administrare res suas lꝫ lesus restitui possit. Igitur
dōm potius vr̃ quod talis minor rationabiliter per statutū pos-
sit prohiberi testm̄ facere qm̄ impedire factionē testi sit ꝯ bonos
mores, ita vt neqꝫ sibi quisqꝫ vlla ꝯuentione aut protestatiōe nō
solum simpliciter factionem testi sed qḋ magis est liberā factio
nem auferre possit vt. l. pactum ꝙ dotali. ⁊. l. fi. C. de pac. l. stipu
latio hoc modo. ff. de verbo. obli. cum simi. ⁊ hoc puto verum, lꝫ
postqꝫ factum statutum est durū sit aliquid ꝯ statutum dicere vt
in vulg. c. erit. ⁊. l. ij. C. de erl. sacri.
27 ¶ †Tertio requirit̃, quod sit in potestate ille cui fit talis subst.
nam ⁊ hoc ipsū probatur in. d. l. ij. ex quo sequitur quod scisma
tici, heretici, ⁊ iudei nō substituent filio christiano, cuius ptātē
amiserunt, vt no. Ias. Itē nec francigene, quod nō habent filios
in potestate. Sed hoc non puto veꝝ, ex quo etiā sequitur quod
ait Bar. nō licere matri pupillariter substituere. veꝝ ꝯ hoc vr̃
prima facie tex. in. l. si mater. ff. eo. i prin. ibi pupillaribus tabu-
lis ⁊c. qui tex. etiam ex opi. Bar. omnino difficilis est, versatur
autem difficultas in pluribus. Primo qr presupponit tabulas
pupillares facta a matre, tabule aūt pupillares sunt pupillaris
substitutio vt nemo negat, probatqꝫ Bar. in. l. j. ff. eo. ergo vr̃ se
qui quod pupillaris substitutio possit fieri a matre. Qua de re
gl. ibidē huius timore exponit pupillares tabulas non pro pu
pillari substitutiōe, sꝫ pro principalibus tabulis, appellauit aūt
ob eam causam pupillares qr pupillus ibidem institutus fuit, sꝫ
hoc mihi nunqꝫ placuit, non. n. propterea quod institutus sit pu
pillus debent tabule denominari ab ipso instituto qm̄ hoc nun-
qꝫ reperitur, vnde putarem text. potius corrupte legi, vt non de
matre, sed de patre loquatur ⁊ quod vere tabulas pupillares fe
cerit vt etiam. j. dicam in sequenti dubitatione, Secūdo igit̃ ca-
dit difficultas circa intellectum. d. l. in eo quod dicit filium insti
tutum sub ea condi. si eēt annorum. xiiij. cum enim hic filius in-
tra. xiiij. annum reperiatur preteritus vr̃ quod saltem ꝺm iura
hodierna testm̄ sit nullum vt in. §. aliud quoqꝫ capitulū in auc.
vt cum de appel. cognoscitur, cuius timore gl. putauit, quasi hic
filius institutus fuerit in diem certum, diē reijci ac manere tāqꝫ
pure institutū. aliqui gl. reprehendūt dicētes ꝙ hic est dies in
certus qui pro condit. accipitur vt in. l. si cui. §. hoc legatum. ff. ð
leg. j. ⁊. l. si tale. ff. qñ di. leg. ce. conditio aūt non reijcit̃ ergo ⁊c.
Rñdetur tñ ad hoc ex intentione gl. ꝙ ideo isto casu non faciūt
ꝯditionem qr ita fuit de voluntate testatoris vt in. l. si ita scriptū
. ff. de man. testa. Bar. adiuuando gl. dicit ideo hic nō facere ꝯ
ditionem illa verba cum annorum. xiiij. erit qr fuit filius institu
tus pro quo presumendum est vt sit potius dies quam conditio
vt. l. seius saturnius. ff. ad treb. ⁊. l. in fideiusso. §. cū polidius. ff.
de vsur. Adde ꝺm Bar. quod hic filius fuit institutus a matre
in illud tempus sui fauore. qr forsan pater erat turpis persona
neqꝫ ei credebat satis bonorum administrationē, ideo dies ap
positus non hr̃ pro condi. At vero Paul. de ca. Raph. cum.
Are. reprehēdūt Bart. vt ipse videre potes quoꝝ dicta refert
Ias. atqꝫ pluribus commentis, vt mihi vr̃ vanis, ipsam rē oino
turbat. Possem ego ⁊ ꝯ Bar. dicta ⁊ contra alioꝝ multa mo
28 uere quibus breuitatis causa abstineo. †nam veritate ipsa ꝓba-
ta poterit apparere cetera fuisse somnia qua de re certum est ꝙ
in legatis dies incerta hr̃ pro conditione, sed hoc in ꝯtctibus nō
est vt nemo dꝫ dubitare, ⁊ si queratur ratio, certe causa trāsmis
sionis hoc facit. cum enim legata conditionalia non transferant̃
sed pura ⁊ in diē certū transferant̃ hec aūt que in diē incertum
scripta sunt non soleant transferri, merito sequitur vt hec in diē
incertum scripta ꝯditionalibus comparent̃ qḋ probat̃ per. l. j.
. C. de cad. tol. ⁊. l. dies incertus. ff. de condi. ⁊ demon. vt hñ etiā
no. ibi glo. in fi. Vbicūqꝫ igitur tractat̃ de transmittendo ⁊ non
transmittendo tunc dies incertus hr̃ pro condi. hinc est quod in
ꝯtctibus non ita est qm̄ etiam conditionalis dispositio transmit-
titur in heredes vt insti. de vb. oblig. §. in conditionalibus. nūc
ergo ad propositum in hereditate, qñ isto tp̄e hereditas nō adi
ta oino non trāsmitteret̃ ēt si data pure fuerit nihil est quo dies
incertus cōparari ob istam cām possit ꝯditioni, ⁊ ideo putarem
isto casu diem incertū nō haberi pro ꝯdōne, atqꝫ ideo reijci de-
bere stante ⁊. l. ⁊ rōe. l. hereditas. ff. de here. insti. ꝙ hac opi. fa-
cit ꝙ scribit in. d. l. hereditas. Io. de imo. in. ij. no. facit ēt vt di
xi rō. d. l. hereditas. Nā qua obsecro rōne dies certus reijcit̃,
certe ne quis pro parte testatus ⁊ pro parte intestatus decedat
que ratio militat ēt in die incerto vt euidens vr̃. Non ob. l. filiꝰ
a patre. ij. rñ. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊. l. cū filio. ff. de here. insti. nā
de hoc ⁊ de ceteris ad hoc pertinentibus dic vt scripsi latius in
adnota. Redeundo igitur ad. d. l. si mater credo quod ita poni
casus debeat, ꝙ pater fecerit testm̄ sibi ⁊ filio instituitqꝫ filium
cum esset an. xiiij. deinde tabulis vere pupillaribus substituit ei
vulg. q̃rit̃ nūqd valeat substō, videbat̃ ꝙ nō, qr. s. facta in tabu.
pup. ⁊ qr reducta ad illud tempus quo ipse tabule expirarent.
29 ¶ †Queri autem circa predictum requisitum potest quid si ex
dispositione statuti mater habeat in potestate filios, nū eis pos
sit substituere pupillariter, ⁊ certe videtur. Si enim erat patria
potestas impedimēto matri, ne posset substituer̃ seqt̃ ꝙ cessan-

te hoc impedimẽto poterit. Cõtũ tñ probat Bald. in. d. l. preci-bus. nã cũ hoc spãliter nõ pũideat statuto, inquit, nec nos dice re debemus. Alex. vero ita eius dcm̃ interpretat̃, quasi voluerit dicere q̃ in correctorijs nõ est faciẽda extensio. Idẽ tñ alex. cõtrã sentit, monet q̃z primo q̃ in. l. Lantiq. q̃ pmittit̃ quẽ substituere liberis suis põt cõprehẽdi ẽt femina ex ppria significatiõe, vt in. l. j. ff. de verb. sig. ergo statutũ nõ pateret̃ actiuã, sed passiuã interpretationẽ, passiuã aũt pati põt in correctorijs ergo ꝛc. addit ẽt Soci. noster cõ Bal. arg. hm̃oi, qd̃ exemplarie substõnis facio difficilius est cõcessa quã pupillaris, vt pbãt i. d. l. ex facto ꝛ. l. humanitatis. ff. ꝛ C. eo. ti. sz tñ illa matri cõcedit̃, ergo ꝛ multo magis cõcedat̃ ista q̃ cã defectus ptãtis phibeat̃ q defect⁹ cessat mõ vigore statuti. His tñ non obstãtibus magis plz opi. Bal. cuius auctoritati multũ est tribuendũ. Nũc aũt non obstare rõnes in cõtrariũ facile probo, monet̃. n. Alexã. q̃ inrecõsul. in. d. l. iij. loquit̃ per verba cõia hoc est tã masculũ, quã feminã significantia, sed hoc est falsum, qñ illa v̾ba que per se essent cõia in eo casu solũ significant ex intentione proferentis qm̃ inrecõsul. tm̃ de masculo cogitauit non etiam de femina, quã sciebat nullo pacto posse substituere pupillariter. Igitur perinde est ac si per verba

30 significantia mere masculinũ locutus esset legislator, †non. n. v̾ba latius extendunt̃ quã fuerit in conceptu pferentis vt in. l. iij. ff. de reb. dub. ꝛ. l. labeo. de supelle. lega. hec igitur Alex. cõsideratio non satisfacit. Rõ ẽt quã adducit Soci. minime plz q̃ difficilius cõcedat̃ exẽplaris quã pupillaris qñ illa latius pateat, q̃ cõcessa fuit oĩbus parentibus cuiuscũq̃ sexus vel est quod tardius fuit cõcessa, at postq̃ fuit cõcessa habuit flxriores habenas, q̃q̃ ꝛ per cõtrium certas habuerit cõdõnes quibus astricti fuere substituẽtes, ꝛ hoc arbitror inductũ fuisse potius pp feminas, q̃ imbecillioris iudicij semp fuerunt quã pp mares ne in perniciez eoꝝ qui deberent succedere, alique femine peruersitate inducte secus disponerẽt. Nũc ad propositũ, nõ ob eã dũtaxat cãm fuit parentibus qui haberent in ptãte mẽte captos cõcessa ea substõ q̃ haberent in potestate. Sed q̃ ẽt credit̃ pr̃ recto iudicio filio suo pspicere, q̃ nõ ita est in mr̃e q̃ apparet in tutore qui datus a patre emãcipato cõfirmãdus est sine inquisitione vt insti. d̃ tu. §. si. non sic in matre. vt. l. mater. ff. de testa. tut. ꝛ. l. mulier. ff. d̃ cõfir. tu. Igitur dicerẽ non ita facile cõcedi debere matri, vt disponat pro filio, veluti patri, non obstante quod filium in potestate mr̃ habeat. nã ꝛ arrogatori lz habeat in ptãte nõ cõcedit̃ disponere nisi de proprijs bonis, ergo idem in matre dicamus, ne forte fraudarent̃ hi, ad quos magis deberet̃ hereditas agnati forte pupilli, aut cognati q̃ ꝛ in matre posset facile cõtingere, q̃ aliquos puta filios ex alio viro pferet, aut quẽlibet aliũ. l. lex q̃ tutores §. serui C. de admi. tu hec ergo distõ vr̃ ita legib⁹ ꝛ eq̃tati cõsentanea vt ab illa recedi oĩno indignissimũ videri possit. Cõcludat̃ ergo q̃ mr̃ hñs filios in ptãte vigore statuti substituet pu-

31 pillariter in proprijs bonis. ¶ †Queri secũdo potest circa. s̃. d. pro intellectu. d. l. moribus quonã tpe requiratur quẽ eẽ in ptãte ad hoc vt ei substitui possit, ꝛ rñdet̃ ex opi. cõi satis eẽ si sit tẽpore mortis lz tpe testi nõ fuerit ꝛ ideo si quis extraneum heredem scribat eiq̃z substituat pupillariter poterit substõ valer̃ quo casu euz postmodo arrogauerit saltẽ loco nepotis si nõ filij, pro hoc tex. est in. d. l. moribus. v̾si. sz si extraneũ. Autũ cõ hunc falsissimũ intellectũ plura faciunt. Primũ illud est q̃ in re testãtis requirunt̃ tria tẽpora habilia quoꝝ si alterꝝ deficiat corruit act⁹ de quo queritur sed hic extraneus testi tpe nõ est talis cui fieri possit pupillaris. Ergo lz reducat̃ postmodo capax eius testi nõ tñ dz valere q̃ factũ est ad hoc ar. post multas ambages ita rñdẽt cõiter doc. ꝛ hunc tãdẽ oĩa redeunt q̃ in casu proposito capax erat substõnis ille cui facta fuit substõ si nõ pupillaris saltẽ vulgaris que cõtineri solet sub pupillari, ꝛ que postmõ eo redacto in ptãtẽ vz tanq̃ pupillaris ꝛ sic eius natura imutat̃ quẽadmoduz est in eo qui de voluntario efficitur necessarius vt in. l. iij. §. pe. ff. de heredi. insti. non. n. nouum est vt post aliquã dispositionẽ superueniat noua qualitas que ab initio non inerat vt est in casu nostro. nã initio hec substõ valuit vt vulgaris nunc vero eo pupillo in potestatez redacto valebit vt pupillaris ꝛ ita cõiter vñr doc. trãsire. Autũ qui internius cõsiderauerũt hũc prauissimum intellectum quo ad. l. illã nõ admittunt. Doleo satis q̃ Socin. nr̃ nescio quo ductus spiritu certe experiundi ingenij cã conatur illũ multis modis sustinere qui tñ nimia subtilitate sua facile rũpunt̃ que oĩa vt appareãt luce clarius iam declaranda sunt per oppositiones. Nam cõ hunc intellectum plurima adduci pñt.

32 †Primum q̃ ẽt cõsiderauit Aret. falsum. s. esse quod dicit bar. q̃ si vulgaris mutaret̃ in pupillarẽ, mutaret̃ qualitas nõ autem substantia. Quicquid. n. dicat Soci. noster verissima est hec cõclusio q̃ substõ vulgaris differt essentia ꝛ quiditate a pupillari, cuz sine dubio sint species diuerse, illa aũt natura est specieꝝ, vt inter se differãt essentia, nõ aũt solum qualitate quod apd̃ Philosophos imo etiaz nostros notissimũ est. Preterea q̃ tale exẽplum Bar. stare non possit ita facile pbat̃, cuz. n. dr̃ q̃ redacto pupillo in ptãtem illa substitutio, que valuit vt vulgaris, mutat naturam qm̃ valebit vt pupillaris, absurdissimũ dictũ est. imo q̃dem nulla est ratio cur illa vulgaris mutari debeat in pupillarez, quinimo durare dz, valereq̃z vt vulgaris, que semel valuit. non enim iste est modus per quem debeat vulgaris extingui, cũ extingui soleat si adeatur hereditas, nec enim q̃ superuiniat validitas pupillaris, hoc fieri congruũ est cum ista vulgaris simul esse possit cũ pupillari, imo rõne pupillaris est, ꝛ sine illa fuisset sub qua cõtinetur. Peccant igit̃ ꝛ Bart. ꝛ sequaces alij in hoc graui errore labuntur, qui volunt imutari vulgarem in pupillarẽ, quasi vero vulgaris stare non possit q̃ semel valuit, ꝛ nata est ex pupillari inutili, cum pupillari facta vtili. A quo arg. si quis putauerit se extricare in alia absurda pculdubio incurret. nã verum est quod dr̃ dato vno inconueniẽti plura sequuntur. Adde secundo contra hunc intellectum quod ego inferius sustinebo, quod scz falsum sit sub pupillari cõtineri vulgarem de quo. j. abũde dicetur. Tertio ꝛ contra eandem adduco quod adducebat. Fran. de ramp. dicebat enim que pro forma requirunt̃, actus tẽpore debent interuenire, sed hoc pro forma requiritur qd̃ filius sit in potestate, ergo ꝛc. Soc. tñ noster adhuc negat assumptuz, qd̃ vez requiratur p forma ad actũ, sed respicit tm̃ habilitatez p sone. Hec enim inter se differunt, vt p Bald. in. l. in tẽpus. ff. de her. inst. Sed bone deus quid hoc est, ita ne formant̃ dicta ꝛ tñ siones, vt castella in aere, q̃ p somniũ tm̃ fieri põt. Narra in p̃mis queso ad hoꝝ q̃ dicant̃ intelligentiã, qd est dicere hoc requiritur pro forma. Certe si virtutez verboꝝ velimus inspicere, illud dicimus requiri pro forma, q̃ introducit formã hoc est figuram ꝛ substantiã rei de q̃ q̃rimus. nã hoiem cõponendũ pro forma requirit̃ anima, ꝛ corpus qd̃ totũ erit hõ. Ita ne deficiãt exempla in iure nostro dicimus in stipulatione v̾ba requiri pro forma q̃

33 illa verba rite cõposita, sunt stipulatio, ꝛ sic in si. † Alio mõ aliquid dr̃ requiri pro forma. i. de necessitate, ita vt sine illo nõ possit introduci ea forma de qua querimus, verbigratia dicam pro forma requiritur ad testm̃ ille qui faciat ꝛ eius habilitas, ꝛ hec certe requirit̃ tpe testi, nõ q̃ ille qui facit sit ipsum testm̃, sed q̃ sine illo nõ eẽt testm̃, quẽadmodũ magister q̃ domuz facit nõ est ipsa domus aut forma domus, sed faciens hanc domũ ꝛ qui ad illã inducendã requirit̃. Ita ꝛ ille q̃ facit testm̃ dr̃ requiri p forma testi, q̃ sine illo fieri nõ põt, ita ẽt q̃ sit habilis dici põt in hũc intellectum qd̃ requiratur pro forma ipsius testi. i. q̃ sine illius habilitate testm̃ nõ nasceret̃, ꝛ hoc scdo modo dr̃ aliquid requiri pro forma. Et hoc etiam modo intelligat̃ arg. Frã. de ramp. Tertio modo dr̃ aliquid requiri pro forma. i. pro validitate alicuius rei, vt institutio, vel exheredatio filij, nam dicimus illã requiri pro forma ad testm̃. non quod sine illarum altera testm̃ nõ sit, sed quod non vz, vel est inutile, ꝛ dr̃ non iure factuz, est tñ testm̃, q̃q̃ non validum vt in. l. si quis legatũ. ff. ad. l. cor. de fal. ꝛ l. ij. ff. quemadmo. test. ap. ꝛ. l. j. §. fine autem. ff. de tab. exhi. alijs ẽt significationibus vsurpamus hoc dictum aliquid requiri pro forma, de q̃bus non curo modo. Redeundo igitur ad ppositũ dico q̃ habilitas illius qui facit actuz, requirit̃ eo tpe quo facit actuz ad hoc vt possit ille actus ex eo facto introduci, qd̃ ita est euidens, vt necesse nõ sit probari aliquo modo, stultum eniz dixerim illum qui negabit. Sed ad hoc vt quis sit habilis ad substõnẽ pup. inducendã requirit̃ q̃ filiũ habeat in potẽstate tunc cuz inducit qd̃ re vera negari nõ põt, ergo sequitur qd̃ si nõ hz nõ inducet. Ad qd̃ arg. non põt rñderi nisi fatendo arg. sed rñdẽdo q̃ in veritate donec est inhabilis. i. non hz in ptãte non inducit pupillarẽ, sed postmodo inducit cũ efficit̃ habilis, cõ qd̃ replicat̃ quod sola superueniẽtia habilitatis nõ est potens inducer̃ aliquid. Ridiculum est enim qd̃ quis inducat testm̃ q̃ est habilis ad testandũ. Ita ridiculum q̃ inducat̃ substi. pupillaris sola habilitate superueniente, que omnia luce clariora mihi vĩr. Sed ꝛ cuicunq̃ videbunt̃ qui etiam sit insipiens. Addo quarto loco euidentissimã rationem. Difficilius quid naturale introducitur q̃ postq̃ introductũ est tollat̃, iura sunt vulgaria. Sed ego habeo qd̃ si q̃s desinat esse in potestate viuo patre expirat substitutio vt in. l. cohẽrdi. §. cũ filie. ff. eo. Ergo multo minus debuit posse induci ab initio. Cui arg. nullã video, aut vidi vnq̃ rñsionez

34 bonã. †Quinto pro hoc arguo sic, qd̃ initio nõ cõstitit, nõ põt ex

post

post facto conualescere, vt in regula q ab initio, & in regula cato. ergo &c. Sed ad hoc rñdet Bal. q illa regula nõ hz locũ in cõditionalibus institutionibus, substõ aũt est cõdõnalis institutio, ergo &c. Alexã. aũt & Aret. istã rñsionẽ Bar. ita ipugnant, q lz ista regula cato. locũ nõ habeat in dispositione cõdõnali, tñ hz locũ illa de qua in. d. §. in extraneis q videndũ quõ procedat maxime per tex. i. l. si alienũ. §. in extraneis, quẽ cũ satis clarus videri cuiq possit proculdubio tñ intricat Socin. noster. Querit ergo nũqd illud q tria tẽpora requirunt sit verũ ẽt in institutionibus cõdõnalibus, q vr̃ dicendũ pp. d. §. in extraneis. ver. hoc amplius, e cõ vr̃ per eũdem tex. ibi medio autem tẽpore vbi vr̃ probari qd in cõditionali nõ inspiciat tẽpus mortis, sed satis sit si sit habile tẽpus existẽtie cõditionis, vide Soci. nostrũ & dic q verus intellectus illius. §. ille est, qd duo tempora obseruantur in extraneis heredibus, ad hoc vt capere possint, hoc est tempus testamẽti, & tẽpus mortis, hoc etiam amplius subdit tps aditionis, qd vltimũ. s. qd requirat tempus aditionis locũ hz siue pure, siue sub cõdõne, istitutio facta sit, nã ideo dixit, de cõditionali q cum in conditionali nõ obseruetur tempus testamẽti ita poterat aliquis dicere de tẽpore aditionis tñ cõrĩ rñdet, & dr̃ adhuc tria tẽpora esse in cõsideratione omni casu siue pura sit siue cõditionalis insti. in pura tẽpus testamenti mortis & aditionis in cõditionali idẽtidem tria tẽpora testamẽti. s. & existentie cõditionis & ipsius aditionis, nã tẽpus existentie cõditionis & in cõditionali succedit pro tempore mortis, qd in plura requirit, & pro his est tex. in. l. sed & si. §. solemus. cũ seq. ff. de he. insti. Et hec qnicquid dicat Soci. noster, & male vt mihi vr̃. Ergo cũ predicta solutio nõ sufficiat pp. d. §. in extraneis. Dici potest qd hic nõ querimus de capacitate heredis, aut incapacitate, vt loquit. d. §. in extraneis, sed de habilitate, vel inhabilitate persone substitute & substituentis, quo casu putatur posse ex post facto testm̃ cõualescere sicut est qñ inhabilitas procedit mixta cõsideratione testãtis, & instituti vt per ea q not. Bal. in. l. j. ff. de reg. cat. Igit quãdo iam. s. dictus intellectus nõ videat verus aliud cogitandũ est

35 qd magis placeat. † Naz Sali. Frã. de rãpo. Raph. cuma. Jaso. ad. d. l. ij. ver. sed si extraneũ dicũt q ille tex. loqt in eo q extraneũ instituit postea adoptauit, deinde substituit ei pupillariter, & ita tẽpore pupillaris substitutio. erat i ptãte, neq moueat aliquẽ iniquiũt, qd pupillaris sub. post principale testm̃ ex interuallo facta fuerit, q & hoc fieri põt vt in. l. si quis eũ. §. fi. ff. eo. titu. Attñ cõ hanc intellectũ primo facit qd verba tex. recte cõsiderata illũ nõ patiunt dicit. n. tex. q si qs extraneũ heredẽ scripserit potuit ei substituere. no. verbũ potuit q si nõ violes dz referri ad preteritũ tẽpus saltẽ quo facta fuit institutio, nõ autem postmodo, dixisset. n. tex. poterit si voluisset cõsiderat tẽpus substitutionis fore post tempus institutionis. Sed stante & superiore, & cõi intellectu plura emergunt dubia super. d. §. sed si extraneũ. Primũ est qd dicit, si quis impuberem arrogauerit, quasi vero si arrogasset in locũ filij aliud esset. Scdm est qd sequit filio precedente quasi si filius nõ precederet secus esset. s. qd vel fieri adoptio nõ posset q est falsũ, vt in. §. licet. insti. d adop. vel qd fcã adoptione adhuc non posset procedere substitutio quod eodem mõ est falsum quas cõsiderationes alij quidẽ cõtũ ego legerim nullo modo euitãt ergo melius est vt alio modo, & quidez longe tutius intelligamus tex. Pro cuius euidentia sciẽdũ duplici ratione aliquẽ cõsiderari, vt extraneum. Primo rõne potestatis, & hinc est qd emancipati extranei, vel extraneorũ loco habentur vt institu. de here. que ab intest. def. §. emancipati. Secũdo rõne sanguinis, & hinc est, q interduz ab extraneis distingunt vt in. l. ventre. ff. de acq. he. & per tot. tit. ff. de leg. prestan. Scdo ẽt sciendum est qd ver. sed si extraneũ est cõtinuatiuus, & sic pendet a superioribus & cõsequitur eandem materiam. Dictũ. n. erat. s. de liberis existentibus in primo gradu quibus substitui potest. sequebatur intelligere de nepotibus naturalibus quibus ẽt sub ea forma de qua ibi potest substitui.

36 **Nunc eandem materiam** † scz nepotum tenendo & prosequendo, pone inquit q sit aliquis extraneus nepos intellige aũt tu extraneũ rõne sanguinis lz ratione potestatis non esset propter iam factam adoptionẽ nunquid ei possit substitui. Et respondetur qd poterit si modo eũ arrogauerit, vel adoptauerit in locum nepotis, qd intelligo ante insti. & sub. nã illud verbum adoptauerit vt & pueri sciunt referri ad preteritum põt vt. l. iij. ff. de adi. leg. qd ẽt ad effectum talis substi. nõ satis est, sed requirit qd filius postea precedat ideo sequitur, filio precedente. s. postea, atq ideo legendũ omnino arbitror precedente non precedẽte, vt sic omnes scrupuli cessent, ergo apostillando litteram ita dicito, sed si extraneũ subaudi tu nepotẽ, nam hoc propter superiora retinet cũ subditur potuit ei substituere, intellige cum effectu ita, vt possit habere locũ substõ cũ sequitur si modo eum arrogauerit, vel adoptauerit, subaudi tu, ante institutionem, cuz subijcitur filio precedente, intellige postea. qd si durum videtur ponere extraneum illum qui presupponitur adoptatus, neq esse cõtentus superiori cõsideratione at distinctione. Ulterius dicam q dicitus extraneus respectu eius qd fuit nõ eius qd modo est in presentia, sicut plerunq appellamus filium post mortem patris, vt passim infinitis legibus reperies, dicimus seruum manumissum eadẽ cõsideratione, licet ista videantur pugnantia, qd ẽt iuribus infinitis reperitur, ita dicere possumus extraneum, qui adoptatus sit, & ita põt accipi. d. §. sed si extraneum. ¶ Tertio queritur si facta substitutio sit filio dum esset in potestate deinde liberet sacris paternis atq rursus deinde patriam ptãtẽ per adoptionem reuersum nunquid procedere possit substitutio in qua re duplex est inspectio. Prima nunquid pupillaris filio extante de potestate extinguatur. Secunda nunquid posito q extinguatur conualescat aliquo modo per reuersionem illaz in po-

37 testatem. † Circa primam videtur dicendũ ex sñia doc. qd licet exeat de potestate, nõ tñ propterea extinguatur substitutio. naz & ei qui in potestate nõ esset fieri posset vt. s. proxime dictuz est, ergo multominus si facta sit debeat extingui qñquidẽ nõ peruenerit ad eum casum a quo nõ possit icipere. Sed licet ita ex sententia doc. dici possit, q tñ alius ex intentione nostra conclusuz est, ideo & hic aliud forsan pbandũ videbit, vez q extinguatur pupillaris eoipso q exijt pupillus de potestate in vita patris, q. s. peruenit ad eũ casum res a quo non potest incipere quod etiam videtur sentire Bar. dum dicit qd ad hoc vt valeat substitutio regritur quod filius añ mortem non exeat de ptãte. sed tñ cõ hanc decisionem videtur tex. in. l. coheredi. §. cũ filie. ff. eo. ibi, si quis ex his mortis quoq tẽpore &c. quasi nõ sufficiat alio tempore esse pupillum extra familiam vt irrita substitutio fiat nisi etiam tẽpore mortis extra familiam inueniatur, & hoc verũ videtur, qm̃ nõ potest huic. §. satis congrue rñderi. Neq obst. regula q res deuenerit ad eũ casum &c. q hec regula nõ semp procedit vt putat Papi. & in. d. §. cum filie. & in. §. ex contrario insti. de leg. cũ simi. ergo de secunda inspectione nihil iam est q tractari possit stante hac opi. quod non extinguatur, si vero verior contraria esset opin. vez q debeat substitutio extingui dici posset quod aut pater postq̃ iterum suscepit in potestatem habuit locum atq occasionem iterũ substituendi aut non habuit. primo casu omnino dicatur extincta, secundo casu dicatur posse reuiuiscere arg. l. iij. C. de inoffi. test. & l. tractabat. ff. de mili. testa. ¶ Quarto queritur si ponat exisse aliquis de potestate per dignitatẽ, in quo cõcludit q ei nõ preiudicat qd mihi satis placet ita vt nõ solũ nõ extiguat facta substõ verũ ẽt cõfici post eũ casuz possit, q intellige si talis dignitas qua quis de patria potestate liberat in puerũ põt cadere, sed de hoc alibi. ¶ Quinto querit quid si p religionẽ exeat de ptãte d quo idẽ dicas q alij. ¶ Sexto querit pone irritã substi. per emãcipationẽ aut q alio modo exijt de ptãte filius an saltem valeat iure fideicõ. q negat bar. p. l. verbis ciuilibus, quẽ & alij sequunt, & ego non improbo, nisi poneremus forte patrẽ habuisse in aio ẽt substituẽdi p fideicõ. neq potuisse quouis casu de repente morte preuentus arg. optime. l. cũ pponebat de leg. ij. & in. d. l. tractabat. ff. de mili. test. & d. l. iij. C. de inof. test. que limitatio satis elegans neq ab alio qd

38 legeriz est cõsiderata. ¶ † Septimo pone exisse aliquẽ de ptãte per captiuitatẽ nunquid substitutio pupillaris euanescat, qd negatur, vt. l. ex corne. ff. eo. ti. põt. n. reuerti atq eo reuerso in vita patris & postmodo defuncto substitutus succedere. Ergo qm̃ in huiusmodi casu captiuitatis descendimus dilucidius res atq distinctius est aperinda. Aut. n. solus pater, aut solus filius, aut vterq captus est. Primo casu aut est reuersus pater, & tunc aut añ mortẽ filij, aut post, si añ, nõ est dubiũ postliminio tam suũ q̃ filij testm̃ cõfirmari, si post, & tũc quo ad testm̃ filij secus est vt. l. qd si filius. ff. de cap. in prin. Aut nõ est reuersus pater & tunc si post mortẽ patris moriat filius tabule pupillares p. l. corne. cõfirmant vt principale testm̃ vt in. d. l. ex cornelia. facit. l. pater de cap. si vero ante patrem moriat filius & tunc legi cornel. quo ad secundas tabu. locus esse nõ põt vt. d. l. qd si filius. Secũdo casu si captus sit solus filius, & tũc aut captus est viuo patre aut post mortẽ, si viuo patre, & tũc aut est reuersus aut decessit ibi, si sit reuersus, & tũc aut viuo patre, & tunc aut post mortẽ, si viuo, non est dubiũ, vt dixi nõ expiraruisse substitutionez pp ius post-

liminij, si post morteʒ, ⁊ tũc idẽ eadẽ rõne si ibi decedat, ⁊ tũc oi-
no nõ erit locus substõni, vt. d. l. lex corne. ꝟsi. si vero ꝑ rõnẽ de
qua ibi si captus si post mortẽ pr̃is, ⁊ tũc aut ibi decedit, aut re-
uertit̃, si dcedat ⁊ tũc eqtate vtiles actiões dabãt̃ substituto vt.
d. l. pater in fi. de cap. licet in. d. l. lex corne. simpl'r dicat̃. l. cor-
neliã habere locũ i substituto si reuertitur, ⁊ tunc poterit habe-
re locum. Tertio casu quando ambo sunt capti tam pater quaʒ
filius ⁊ tũc aut ꝑmo pater captus, aut eꝯ, aut simul. Primo ca-
su aut ambo ibi decesserunt, aut alter tm̃, si ambo, ⁊ tũc licet pri
mo pater deinde filius decesserit substõni tñ locus nõ erit, vt. l.
si pater captus. ff. eo. ti. lʒ ꝯriũ dicẽdũ potius videat̃ fictione cõ
siderata pp q̃ꝫ si pr̃ ꝑmo sit captus ⁊ ibi decedat ꝯfirmari eius
testm̃ p. l. corne. dʒ, ⁊ sic ipse filius ei rõne fictionis dr̃ successisse
cũ dicat̃ ⁊ ipse decessisse preambula hora captiuitatis, que hora
fuit post mortẽ patris, vt in. l. in oibus. ff. de cap. ergo si ⁊ ipse ibi
decedat, dici dʒ ex. l. corne. successorẽ habere posse, ꝙ tñ est fal-
sum, q2 cũ ipse sp̃ fuerit apud hostes nõ potuit vnq̃ꝫ patri succes
sisse, licet maxime fingat̃ mortuus preãbula hora cap. tũc. n. tẽ-
poris pater vere nõ erat mortuus atqꝫ iõ ei succedi non potuit.
Itaqꝫ ipse pupillus habebit heredẽ q mortuꝰ seruus est, ⁊ nihil
bonoꝝ potuit relinquere. Si alter tm̃ ibi decessit, ⁊ tũc aut pa-
ter, aut filius, si filius ⁊ tũc nullo tẽpore potuit ipse patri heres
existere, iõqꝫ neqꝫ alius illi, si vero pater, ac deinde filius reuer-
sus est iure postliminij eius tabule valere poterunt vt dictis legi
39 bus quas oino vide. ¶ † Octauo querit̃ qd si ltimatus sit filius
post mortẽ si. n. sit in vita nõ dubitat̃, qd ergo si post morteʒ per
principẽ, vel comitẽ. aut aliũ hñtẽ ptãtẽ nũqd ei potuit substitui
Bar. qdẽ putat posse qd ita ꝓbat, ltimatus a principe nihil dif
fert a ltimo ⁊ natu. imo vr̃ restitutus primis natalibus perinde
ac si fuissent ltimi, vt i auc. qb. mo. na. effi. sui. §. illud. ⁊ §. nulla.
nã ⁊ hec ltimatio retrotrahit̃, vt. l. fi. ff. de nata. resti. sicut ergo fi
lio reuertẽte ab hostibus ꝯualescit eius substõ, q2 fingit̃ sp̃ fuisse
in ciuitate. vt legibus. s. adductis ita ⁊ hic, ꝙ aũt filius post mor
tẽ possit ltimari est tex. in auc. itẽ si quis. C. de nat. libe. ꝭm queʒ
dictũ Bar. intelligit̃ veʒ qñ parẽs testõ cauit, vt ltimaret̃, ⁊ hãc
opi. ꝙ legerim, alij oẽs sequunt̃. Ego vero facile ꝯriuʒ sustinere
posse mihi videor, nã lʒ retrotrahat̃ talis ltimatio, q2 tñ tpe quo
facta est nõ erat ille in ptãte, difficile mihi vr̃ ꝙ possit valere ꝑ
fictionẽ illud, qd nõ habuit primũ extremũ habile, nã ⁊ si pater
fecisset testm̃ ꝓ pupillo ⁊ tpe quo esset apud hostes pupillus nõ
putarẽ valere deficiente extremo habili. faciunt ea que ipsemet
Bar. not. in. l. si is qui ꝓ emptore. ff. de vsuca. nisi saluãdo hanc
opi. dicamus ꝙ cũ eius voluntatis fuerit pater ltimandi, ⁊ hoc
ipsum fieri in testõ mãdauerit valere debeat ꝑpea substõ, quasi
tũc iam videret̃ fuisse in ptãte arg. vulg. dicti proxime cingen-
dus ⁊c. ¶ Nono querit̃ nunquid hoc ꝙ requirat̃ patria ptãs
sit correctũ hodie ꝑ noua iura qbus sublata est pr̃ia ptãs vt cõ-
sequẽter fieri ẽt emãcipato possit ꝙ. j. facie admittẽdũ vr̃, sed ꝑ
culdubio odm est ꝯriũ. nã illa equiparatio q̃ ꝑ noua iura fit, fit
solũ q̃ꝫtũ ad successionẽ vt in auc. in successione, ⁊ in corpore vñ
sumitur. C. d suis ⁊ legit. Quarto requirit̃ ꝙ pr̃ sibi faciat testm̃,
ꝙ ꝓculdubio veꝝ est i pagano, sed i milite aliud esse asseuerãt ꝑ
d. l. ij. ꝟ. qsqs ff. eo. ⁊ l. in fraudẽ. ⁊ l. miles ita. §. fi. ff. de test. mi-
li. Ego vero, vt late scripsi. s. si ita quisqꝫ querat nũqd substõ pu
pil. fieri possit a milite si sibi testm̃ nõ faciat ⁊ hoc negauerim ꝑ
l. j. §. substituere que simpl'r loquit̃. ff. eo. tit. si vero an possit pa-
rens ꝯdere testm̃ pupillo tam ⁊ si sibi nõ faciat, ⁊ tũc ꝯriũ sentio
põt. n. ⁊ ita loquũt̃ iura supius adducta tũc. n. tale testm̃ pupilli
pupil. substõ dici nõ poterit. Quinto reqrit̃ ꝙ valeat testm̃ pa-
ternũ. Ex quo sequit̃ ꝙ filio preterito pr̃ nõ põt substituere qñ
testm̃ principale iniustũ sit ipso initio ergo, ⁊ tabule pupillares
tanq̃ꝫ pars, ⁊ sequela paterni testi. Sed circa hec de pluribꝰ du
40 bitari põt. † Primo qd si sit filius exheredatus nũqd ei possit
substitui. nã de iure anti. non est dubiũ quin possit qñ ꝑ exhere-
dationẽ nõ ipso iure infirmũ esset testm̃ hodie aũt ꝑ auc. vt cuʒ
de appel. cog. ꝑ qd taʒ exheredatio q̃ꝫ ꝑteritio vitiat testm̃ ip
so iure distingui dʒ taʒ i ꝑterito q̃ꝫ i exheredato ꝙ aut exhereda
tus ⁊ preteritus est cũ cã aut sine vt primo casu valeat testm̃ ⁊ ta
bu. pup. scdo nõ valeãt saluis his q̃. j. dicã. Scdo dubitat̃ qd si
sit talis preteritus q ẽt ꝙ esset in ptãte nõ rũperet vt est nepos
ex emãcipato retẽtus in ptãte. Dicũt. n. valere tab. pup. q̃. q. in
eo ꝯsistit an eiusmodi nepotis preteritio hodie noceat d quo scri
psi latius in. §. ⁊ qd si tm̃ vbi Bar. opi. memini ꝓ veriore appro
basse. Tertio dubiũ facit, nã qd si filius preteritus approbet te-
stamentũ an ꝯfirmet̃ pupillaris qd nõ negat Bar. si modo cuʒ
esset pupillus ꝯfirmauerit tutor, vel ipse tutore autore, ⁊ ad hoc
etiã extẽdit̃ dispositio. l. filio preterito. ff. de iniust. rup. irr. testa.
Facit. l. si ad pupillũ. ff. de auct. tut. ¶ Quarto queri põt prete-
rito filio ⁊ ex cã preteritionis expugnato testõ an hodie ꝯseruẽ
tur tab. pup. per auc. ex cã. C. de lib. pret. super quo subtilior ve-
stigatio ꝓcedat. Nã in primis vestigãdũ est, nũqd iura antiqua
que volũt filij ꝑteritione totũ testm̃ infirmũ esse, sint hodie cor-
recta ꝑ. d. auc. ex cã, qd qdẽ negãt, ⁊ volũt. d. auc. habere locũ
dũtaxat in preteritione materna supple tu aut simili q̃ ipso iure
nõ faciat nullũ. Attñ ꝯria est cõis opi. qua stãte ꝓcedat mõ. q.
nostra. Quidã. n. inter quos Bar. ꝓbarũt per tale auc. sustine
ri pu. sub. Primo q2 dr̃ ꝙ ex cã preteritionis, vel exheredatio-
nis sola institutio infirmat̃, cetera aũt firma permanent, sed ap-
pellatione ceteroꝝ venit pupillaris substi. ergo ⁊c. facit. l. q plu
res. §. fi. j. eo. ⁊ l. nã qd. §. si qs cõpulsus. ff. ad treb. Scdo q2 ꝑ. d.
auc. ꝯfirmat̃ tutele datio vt in corpore vñ sumit̃, ⁊ hoc iõ, q2 est
fauor pupilli, ergo pari rõne pupil. sub. q2 versat̃ in ea ẽt pupilli
41 fauor, vt. l. si pupillus. ff. de acq. here. † Tertio q2 ꝑ edictũ si qs
omissa cã testa. ꝯfirmat̃ substõ vn in. l. ij. §. j. ff. eo. ergo pari mo-
do ꝑ auc. ex cã, ⁊ hec sunt quibus ꝓcipue mouet̃ Bar. sunt alij
tñ qui ꝯriã opi. tẽtauere atqꝫ his arg. primis rñdẽt. Neqꝫ eniʒ
ob. primũ qd dr̃ in. d. auc. ex cã ꝙ cetera firma ꝑmanent oñ il-
la dictio, cetera posita ibi, fuit Irne. non aũt in corpore vñ sumit̃
reperit̃, vt late apparet, hed ꝯ hãc rñsionẽ instat̃ ex snia Alex.
qm̃ ibi in corpore vñ sumit̃ dr̃ ꝙ alia capitula firma ꝑmanẽt, sʒ
appellatione capituloꝝ alioꝝ venit pupill. substõ vt nemo dʒ ne
gare ⁊ probat̃ in. l. patris ⁊ filij. ff. eo. ergo ⁊c. Ad qd rñdet Jas.
ꝙ illa. l. de capitulis nullũ verbum. Sed tu dicas ꝙ illa. l. bene
facit, lʒ. n. de capitulis nullũ ꝟbũ tñ ex eo ꝙ ꝓbat testm̃ pr̃is fi-
lij vnũ esse colligit̃ expressim, ꝙ testm̃ filij est vnũ de capitulis te
stamẽti pr̃ni. ¶ Ad ꝭm illud ꝙ dr̃ de tutore, rñdet̃ ꝙ alia rõ ẽ
in tutore q oino ẽt si penitus infirmaret̃ testm̃ esset ꝯfirmandus
vt. l. iure nostro. §. fi. ff. de test. tu. Ad tertiũ de edicto si qs omis.
cã test. rñdet̃ ꝙ illud est pp fraudẽ q̃ꝫ facit institutus q̃ nulli dʒ
obesse ne ex culpa alienius alius damnũ sentiat ꝯ naturã ⁊ ꝯ iu
ris regulas. Et ꝑ hec putauit Jas. nouissime Bar. opi. non esse
ltime ꝓbatã iure. Are. tñ post alios ꝓ opi. Bar. satis subtiliter
ꝯsiderat. cũ. n. in. d. auc. dicat̃ ꝙ cetera ita ꝯseruant̃ pinde ac si
testm̃ recissuʒ nõ fuerit, ⁊ ꝑpea fingit̃ testm̃ valere, sed ꝑ testm̃ ꝙ
ficte vʒ sustinet̃ pupil. substõ vt in. l. lex corne. ff. eo. ⁊ l. patre in
stituto. §. fi. ff. d cap. Ad qd ar. rñderi posse, ⁊ qdẽ clare arbitra
tur Jas. veʒ ꝙ testm̃ tale rescissuʒ cã preteritionis nõ fingitur sim-
pliciter validũ siue in totũ validũ. Sed quo ad hoc. n. sentire il-
lum credo q̃ꝫ q̃ꝫ nõ satis exprimat vt valeãt ea q̃ sine institutione
pñt ꝓcedet̃ vt sunt legata ⁊ silia. Qua d re qdã sustinebãt ꝯriaʒ
opi. inter quos ⁊ Jas. Videamus igitur qbus fundamentis ipsi
moueantur. Certe illud prius adducit̃ ꝙ ꝑ auc. ex cã, ea sola cõ
firmant̃ q̃ sine ipsa institutione ꝯstare pñt, sed pupilli substõ esse
nõ põt sine institutione, vt est certuʒ ergo ⁊c. Veꝝ ad hoc rñde
falsum esse qd dr̃ ea demũ ꝯfirmari q̃ sine istitutione valere pos
sent, tutela. n. sine institutione esse nõ põt, vt. l. ij. C. de testa. tute.
42 q̃ꝫ q̃ꝫ hoc ẽt euitat̃ † q2 lʒ dari nõ possit tutela, nisi testõ ꝯfirma-
tus, tñ si data fuerit firmãda saltẽ est ꝑ iudicẽ vl. d. l. iure nr̃o. §.
fi. ff. de test. tut. qd satis tollerari põt. Scdo adducit Jaso. post
alios ꝯ Bar. opi. ⁊ ꝑ. s. dicta ꝯclu. ꝙ. s. ꝑ auc. ex cã nõ ꝯfirmat̃
testm̃ pupilli, qm̃ illud auc. hʒ locũ tã in testõ patris q̃ꝫ in testõ
matris, imo in preteritione paterna putant quidam non vendi-
care sibi locũ super quo multa disponant̃ si igit̃ de vtroqꝫ testõ
loqt̃ ⁊ dr̃ ꝙ cetera firma permanẽt dʒ intelligi de ceteris que
tam materno testõ q̃ꝫ paterno ꝯueniri possunt, sed certe pupil-
laris materna dispositione nõ ꝯficitur, ergo ⁊c. Facit ꝓ hoc re
gula. l. iam hoc iure. ff. eo. ⁊ l. lucius. ⁊ l. ij. ⁊ l. q̃ꝫuis. C. eo. ⁊ l. in
testm̃. C. de mili. testa. Verũ ad hoc respondebat Aret. ꝙ ẽt
tutele datio cõfirmat̃ ⁊ tñ fieri a matre non potest. Sed repli-
cat Jas. quod a matre aliquo mõ dari potest tutor saltem cõfir-
mandus ⁊ sic tutele datio vtriqꝫ testm̃ potest cõueniri. Tu au-
tem subtilius cõsiderando dicas qd illa cõfirmatio tutelarum
dʒ intelligi ipso iure ita. s. vt non sit necessaria cõfirmatio indi-
cis si recte vis intelligere. sed hoc non potest conuenire vtriqꝫ
testõ, ergo ⁊c. Preterea mihi videtur nimis male adduci. l. iã
hoc iure, ac nimis perniciose ad hoc, vt satis disputauit super
adnotationibus nostris. In summa pro communi opi. cõclude-
rem debere per. d. auc. sicuti certa cõseruari ẽt pupillarem sub
stitutionem fauore pupilli ⁊ ne alias beneficium ipsis filijs cõ
cessum conuerteretur in eorum odiũ, si eorũ testamenta subuer
terent̃, cõtra quam opi. qui ausit dicere cõtra equitatem dixe-
rit quã in oi re inspiciendã esse ac preponendaʒ iuris mille re-

gulis

gulis iubemur de hoc igitur satis. ¶ Quinto q̃ri põt qd si te-
stamẽtũ sit iperfectũ, q2 solẽnitatib9 suis careat nũqd valeat pu
pil. substi. vigore. l. hac ꝯsultis. §. ex iperfecto C. de testa. Bart.
hoc admittit si qs de liberis fuerit substitutus secus si extrane9
43 vt. d. d. §. ex iperfecto, † facit qđ de tutore dr̃ q nõ erit tutor si sit
extraneus ⁊ datus in testõ iperfecto. Facit postremo ꝙ sicut ip
se pupillus si sibi ꝯdere posset testm̃, iperfecto testõ nõ posset ex
traneũ instituere ergo neq3 hoc pater possit, sed hec argu. debi-
lia sunt. nã. §. ex iperfecto nihil facit, qñ. s. ibi ideo nõ valeat te-
stamẽtũ si extranei sint instituti, q2 nullus est fauor liberoꝝ, sec9
aũt est circa substõnẽ ẽt si extraneus sit substitutus, vt in. l. si pu
pillus. ff. de acq. here. Preterea qđ dr̃ de tutore diuersũ est, rõ
enim cur nõ sustẽtat̃ tutoris datio esset, q2 onus esset ipsius tuto
ris quare hoc priuilegiũ ꝙ testm̃ iperfectũ valeat nõ d3 cũ alte
rius iniuria interpretari, vt. l. ex facto. ff. eo. tit. Ultimũ vero qđ
si ipse pupillus sibi ꝯderet iperfectũ testm̃ nõ posset extraneũ in
stituere, adhuc nihil facit ꝑ. ꝑ. l. papi. §. sed nec ipuberis. ff. de in-
offi. test. Qua de re Are. ꝯ Bar. subtiliter ꝯsiderauit ẽt. s. ex-
traneo substituto sustineri pupilla. sub. vt tu ipse videre potes,
videre ẽt potes q̃ Jas. ꝓ opi. Bar. iactat q̃ tediũ est referre qm̃
nihil valent vt ꝑ sequẽtẽ ꝯsideratiõnẽ nr̃am licebit inspicere, ꝓ
cuius declaratione sciẽdũ est in primis quãobrẽ isto casu facto
iperfecto testõ a patre inutilis ipso iure sit pupil. substõ nõ ꝯsi-
derato aliter fauore ⁊ priuilegio. d. §. ex imperfecto, certe quili-
bet opinor dixerit ob eã cãm, q2 inutili ꝯstituto principali testõ
inutile est ẽt accessoriũ. i. pupillare. si igit̃ ista est cã, ⁊ tu ꝯsidẽ
ras testm̃ pupilli quasi portionẽ testi paterni, queadmodũ si i te
stamẽto paterno sint instituti liberi v3 illud testm̃ quo ad alias
suas partes ita debeat valere quo ad pupil. sub. cũ nulla sit aut
possit assignari rõ differẽtie, si vero ꝯsideras testm̃ pupilli nõ ve
lut portionẽ testi paterni, sed tãq3 distinctũ, ⁊ separatũ, qđ tñ fie
ri isto casu nõ posse arbitror, ⁊ tũc adhuc vr̃ mihi satis ridiculũ
dictũ ꝙ sit necesse substitui aliquis d̃ liberis, q2 si ꝯsiderat̃ testm̃
vt testm̃ pupilli debẽt ẽt ꝯsiderari liberi ipsius pupilli, sed pupil-
lus nõ est capax liberoꝝ ergo ⁊c. ⁊ hec notabis qm̃ ab alio, ita
subtiliter ꝯsiderata nusq3 reperies. ⁊ ita ꝯcludo ꝯ Bar. sustine
ri posse substõnem pupillarẽ ẽt extraneo substituto q̃uis pr̃nũ
44 testm̃ sit iperfectũ modo sit ꝯditũ inter liberos. ¶ † Quinto re
grit̃ qđ pater q substituit nõ sit turpis ꝑsona nã alias vt sibi in-
terdiceret̃ administratio in vita, ita ⁊ in morte, vt. l. fi. C. de sentẽ.
pas. ⁊ hoc h3 bar. i. d. l. ij. ⁊ alijs locis multis. Aug. vero. Jmo.
Pau. de cast. ⁊ pleriq3 alij ꝯ Bar. mouent̃, primo ꝙ iura indi
stincte dicũt patrẽ posse substituere pup. neq3 fit ea separatio sit
turpis necne, scđo mouet̃ ꝙ iura q̃ Bar. allegat faciũt ꝯ illũ. nã
cur inquiunt pater nõ põt administrare si sit turpis in vita certe
q2 periculũ est ne dissipet, ⁊ ꝯsumet, sed in morte disponẽdo ces-
sat ista rõ ergo ⁊c. Areti. dicit in hac. q. illud aiaduerti oporte-
re vtrũ sit maius periculũ aut saltem par qđ pater turpis dispo
nat in morte q̃3 si disponeret in vita. Na3 Bar. putat ẽt maius
Ang. sentire ꝯrium vr̃. Bar. ex eo vr̃ moueri ꝙ si pater sit tur
pis persona credibile est ꝙ ẽt turpẽ hoie3 aliquẽ atq3 forsan ex
turpi cã heredẽ faciet que res ineuitabile danũ pupillo inflige-
ret, quid nos dicemus, certe ar. quibus Ang. mouet̃ nõ multum
vigere videntur ⁊ in primis ꝙ ille inquit qđ dictũ est indistincte
patrẽ posse substituere nihil facit, nã. l. que generaliter qd ꝑmit
tit intelligit̃ persone habili ⁊ in casu habili permittere. l. vt gra-
datim. §. sed ⁊ si lege. ff. de mu. ⁊ ho. ⁊ ita rñdet Jas. tu vero di-
cas hoc arg. optime ꝓcedere quosq3 nõ ꝓbet̃ inhabilitas, ⁊ sic
hoc tm̃ faciẽt talia arg. ꝙ reijciunt onus probãdi in aduersariũ
si igit̃ nõ probet Bar. intẽtionẽ, regula est ꝯ illũ, ⁊ hoc volebat
dicere Ang. ergo vt propius accedamus videamus an probet
Bar. opi. suam ꝑꝑea q2 patri interdicat̃ administratio bonoꝝ
in vita ita ẽt interdici debeat in morte, qđ vr̃, vt. s. considerauit
Aret. q2 posset substitui turpis persona. Ait Jas. not. Aret. q2
vr̃ sibi qđ loquat̃ equiuoce. nam Bar. ⁊ doc. non loquuntur de
turpitudine substituti sed patris instituentis, sed certe nimis ha
45 betis hominis est hec reprehẽsio, † imo qdẽ Bar. ⁊ Areti. cõ-
siderãt esse interdictũ patri turpi ne substituat pro filio ob eam
cãm ne cũ ipse sit turpis turpẽ aliquã ꝑsonã substitueret. Neq3
ob. ꝙ ipse inquit quid. n. si substitueret hominẽ dignũ, q2 hoc le
ges non presumentur, neq3 hoc est in ꝯsideratione. Alex. tñ in.
d. l. ij. ꝯ hãc opi. Bar. adducit tex. in. l. papi. §. sed nec impube-
ris. ff. de inoffi. testa. vbi volũt qđ ẽt si turpis persona fuerit insti
tuta qđ mater nõ habeat querelã ergo vr̃ sequi qđ pater ibi erat
turpis ꝑsona arg. no. in. l. in arenã. C. de inof. test. sed certe illud
non sequitur, poterat enim pater ignorare turpitudinẽ ẽt mani
festã ⁊ potuit mille rõnibus decipi. Aretin. aũt fortius per su-
perius presuppositũ format hoc arg. si enim inquit ille pr̃ sit qui
cunq3 vel vilis aut turpis ꝑsona vel honesta substituens mani-
feste inhonestã personã iure disponit. vt. d. §. sed nec impuberis
qui tex. bene hoc ꝓbat, ergo multomagis si sit turpis persona
qm̃ ex hoc ꝙ est turpis persona non necessitate instituit turpe3
personam sed tantũ presumptiue, presumptio aũt rẽ manifesta3
non d3 vincere ergo ⁊c. Facit qđ no. in. l. si. ff. quod met. cau. sed
ad hoc Are. rñdet tu clarius, dico aũt rem manifestam supera
re presumptionẽ, quoties de re manifesta queri põt, sed iura iã
patre existente persona honesta atq3 ꝯcedẽte ei semel factione3
testamenti pro filio nolũt vlterius posse queri de honestate insti
tutoꝝ, q2 prima presumptio honestatis satis fit legi. nam ⁊ si ali
quis in suo testõ institueret turpe3 personã habẽs testi factionẽ
tollerari posset, licet si ipsa ita esset turpis ꝑsona vt ei interdicta
esset factio testi nec qdẽ dignissimũ posset instituere vt satis no
46 tum est. Ergo huc vsq3 vr̃ sustineri opi. Bar. posse. † Pro qua
ẽt nouissime adducit Aret. l. sed si vnus. §. filio. ver. iterdũ. ff. de
iniur. vbi pater nõ põ remittere iniuriã filio factã si ipse turpis
persona sit secus aũt si nõ sit turpis, si igitur, vbi nõ tractatur de
amissione patrimonij, sed tm̃ vindicte, vt est in actione iniuriarũ
que ad merã vindictã cõpetit. vt. l. iniuriaꝝ. ff. de iniur. locu3 h3
illa distinctio sit pater turpis vel ne. ergo multomagis vbi tra-
ctat̃ de patrimonij amissione, vt est in casu nostro, sed hoc nihil
valet, neq3. n. tractamus hic de amissione principaliter, sed de
substitutione que prin. fauorẽ pupilli ꝯtinet, illa vero. ẽt amissio
vindicte merã i ꝑma quoq3 ꝯsideratiõe iacturã atq3 ita est mul
to diuersus ille a casu nostro. Quare ego ita ꝯcludere3 si qs me
roget qđ aũt ipse pater est ita turpis ꝑsona vt ei ẽt suoꝝ bonoꝝ
administratio esset interdicta aut oino ita esset manifesto prodi-
gus qđ haberi deberet pro interdicta, ⁊ tũc q rõne sibi ꝯdere te
stamẽtũ nõ posset eadẽ neq3 filio, ⁊ ita d̃beat seruari opi. Bar.
per. l. is cui bonis. ff. de testa. ⁊ ꝑ not. per Bar. in. l. is cui bonis
ff. de ver. ob. aut nõ est talis, ⁊ tũc ẽt ꝙ sit vilis persona neq3 ad
modũ honesta nõ ita presumẽdũ est, vt peius pro filio disponat
quã pro seipso arg. l. insti. ff. qđ met. cã ⁊. l. nã si. ff. d̃ inof. testa. cũ
similiter ⁊ isto casu minime procedat opi. Bar. pro quo facit ꝙ
ipse Bar. in seq. requisito ꝙ modo proponitur dicit. ¶ Sexto
requirit̃ vt qdã voluere ꝙ pater filiũ nõ exheredet mala mente
tunc. n. neq3 illi poterit substituere, sed ⁊ hoc falsum est per. l. cũ
qui. C. de lega. super quo non puto esse dubitandum.

47 Octauo principaliter quero q sint effect9 pupil. subst. † Pri
mus inquiũt oẽs pupillaris substõnis effectus est qđ pupillaris
ꝯtinet vulgarẽ vt in bona. l. iam hoc iure. ff. eo. tit. tam in prin. q̃3
in fi. ita. s. vt ⁊ si pater filio suo tm̃ pupillariter substituerit per
illa verba si heres erit ⁊ intra pupillarẽ etatẽ decesserit ⁊c. sub
audiunt̃ ⁊ illa si heres ñ erit, vt idẽ itelligeret̃ substitutus. Attũ
ego solus pace oium dictũ volo ꝯriã ꝯclusionẽ nõ solũ sustinere
veꝝ ẽt nõ solũ ad ꝑsuasionẽ, sed ẽt ad necessitatẽ probare posse
ꝯfido, ⁊ quidẽ ꝑ. d. l. iã hoc iure. ff. eo. tit. Sed añq3 hoc faciam
primo remouende sunt obiectiones ille que in ꝯriũ vel adducun
tur, vel adduci possunt. Uidet̃ enim mihi duo tm̃, principaliter
obijci posse aduersus nos. Primo. d. l. iam hoc iure tam in pn.
q̃3 in fi. Scđo ratio q̃ põt ꝯsiderari. Quo ad primũ ergo mani-
festũ est in. d. l. iam hoc iure in prin. dici. Jam hoc iure vtimur
ex diui Marci ⁊ Seueri constitutione, vt cũ pater impuberi fi-
lio in alteꝝ casum substituisset in vtrũq3 casum substituisse intel
ligatur, siue filius heres nõ extiterit siue extiterit, ⁊ impubes de
cesserit. Ex quibus verbis illud sequi videt̃ ꝙ ⁊ substitutio vul-
garis ꝯtinet pupillarẽ ⁊ ecõtra pupillaris vulgarem. Sed non
ita mihi videt̃. ⁊ ad hanc inductionẽ dupliciter rñdeo eo qđ du
pliciter probo illũ tex. loqui debere de sola vulgari que pupilla
rẽ ꝯtineat. Primo ergo id probo per ea que not. Bart. in. l. in
ambiguo. ff. d̃ reb. du. qui vult qđ quoties aliquis tex. potest re-
cipere plures intellectus, ille intelligit̃ verior esse, qui per alias
leges probari posset. Qui vero nullo modo probaretur non esse
recipiendum, tũc sic ꝙ vulg. contineat pupillarẽ multis legibus
probatur in quibus nõ sine causa hic tm̃ casus ponit̃. s. vulg. sub
stitutionis qui ꝯtinet pupillarẽ nõ aũt per ꝯriũ. ꝓbat̃ hoc ipsu3
in. l. ij. §. fi. ff. de vul. ⁊ pup. Facit optime. l. q̃uis. C. eo. tit. vbi de
sola vulgari etiam dicitur que pupil. contineat non ecõtra, ⁊ sic
oẽs leges excepta ista de qua disputamus hoc solum probant
ꝙ vulg. ꝯtineat pupillarẽ nõ aũt eꝯ, ergo si vera est doc. Bar.
ita ẽt deberemus intelligere casum. l. nostre, sed mitto hoc, alio
mõ ⁊ magis apte rñderi põt, vc3 qđ cũ ꝑ exẽpla declarent̃ dcã.

48 † nã exẽplã rẽ faciunt manifestã, vt. l. pretor iulianus. ff. d colla. bo. nos habem⁹ exẽplũ huius dicti ibidẽ in. d. l. iam hoc iure, p qđ exẽplũ ꝓbaẽ qđ vulgaris est illa q̃ ꝯtinet pupillarẽ, ⁊ de qua in prin. locutus est inrecõsultus. Subdiẽ. n. ibi pro declaratione sui ipsius siue filius heres nõ extiterit ⁊ hic est casus expressus siue extiterit ⁊ ipubes decesserit, ⁊ hic est ille qui continet q̃ rñsio recte ꝯsiderãti non absona volo videaẽ, sed interim nihil valeat quoſqꝫ eadẽ. l. nõ ꝓbauero intẽtionẽ meã. Ergo ad scđam inductionẽ veniamus. nã vr̃ in. d. l. iam hoc iure i fine expressissi me ꝓbari cõis ꝯclusio, ibi hoc itaqꝫ casu singularis separati substituere pater debebit vt si pubes heres nõ extiterit impubes ei substituaẽ si añt, ⁊ q̃ sequunẽ. Ex eo. n. tex. satis apparet, ꝙ impuberi fuit facta sola pupillaris expressa, ⁊ tñ vr̃ qđ ꝯtinet ẽt vulgarẽ. Ad ꝙ ego primũ rñdeo ꝙ illud est ea de cã q: statiꝫ superius puberi vulgaris facta fuit per qđ nõ imerito intelligi deberet esse reperita in persona ipsius ipuberis, vt in ar. facit. l. auia. ff. đ ꝯdi. ⁊ demõ. l. facit. l. cũ seru⁹. cũ mille simil. ff. đ ꝯdi. isti. Sꝫ propriꝰ ⁊ quasi in terminis cer:e in materia substitutionũ, facit l. cũ ꝓponebaẽ. ff. de leg. ij. nam ex eo qđ in secũdis tabu. fuit expressa substõ vr̃ ẽt repetita in fideicõmissaria dispositione. Sed neqꝫ h rñsio valeat si cupiã forte nõ quadret. dico tñ ꝙ ille tex. in ver. quo casu nõ ita firme disponit, vt non in fine corrigat seipsam. dicitur. n. in fi. vel certe euitande questionis gratia specialiter ⁊c. dꝫ testator in vtrunqꝫ casum filio substituere quasi nõ sufficiat substituisse impuberi pupillariter tantum, ꝙ iam certi iuris esset ꝙ sub pupillari contineret vulgaris certe non eẽt merito vlla questio euitanda. Nihil enim eo casu vulgaris subaudiri nõ dꝫ, ⁊ per hec ausim ꝯ opi. Bar. ⁊ omnium qui hacten⁹

49 fuere sustinere hanc ꝯclusionẽ † ꝙ sub pupillari non contineaẽ vulgaris. Neqꝫ ob. secundo ratio qua moueri quisqꝫ possꝫ. opi. n. doc. est ꝙ ideo pupillaris sub vulgari ꝯtineaẽ q: crediẽ testator si cogitasset, qđ ẽt pupillarẽ fecisset, atqꝫ idcirco ex voluntate eius subauditur a lege. Sed hec ratio militat ẽt in pupillari vt vulgarem contineat, ergo ⁊c. sed certe ego rationẽ illam ita simpliciter non admitto sed puto fauorẽ ẽt pupilli esse in cã qui si hũpsi prospicere non potuit. Neqꝫ dicas, ꝙ pari modo fauor testanti debeat hoc facere circa vulgarem. nam certe paria hec nõ sunt quãdo ipse testator potuerit sibi latius prospicere argu. l. qcquid astrin. ff. de ver. ob. ⁊ l. veteribus. ff. de pac. cũ si. facit. l. tractabaẽ. ff. de test. mili. ⁊ l. ij. C. de inoffi. test. Et ꝓpea si vera est hmõi cõclusio, redduntur supuacue oẽs ille qõnes quas de tacita vulg. ꝓponit Bar. i. d. l. j. ff. eo. Immo vero ẽt stãte opi. cõmuni puto plerasqꝫ decisiões bar. eẽ falsas vcꝫ p emãcipationẽ extigui tacitã vulga. itẽ p lapsũ tps pubertatis ⁊ alia id genus. Nã recte inspicienti bart. opi. inueniẽ quasi sibiipsi ꝯrius in plerisqꝫ que ipse ꝓbat, ⁊ tñ inter se ꝯria sunt. naꝫ in. d. l. ij. ff. eo. tit. vult quod lꝫ ab initio non valeat pupillaris q: ei cui facta est non erit in potestate tñ sub ea pupil. quali quali vulgaris continebit, ⁊ sic incipiet sine pupillari, ergo multomagis iam cepta nõ debet extingui, ꝓpea q: extinguatur pupillaris. arg. l. si furioso. ff. de his qui sunt sui vel alieni iur. Sunt ⁊ alia que afferre nõ curo. ℂ Scđs effectus est quod p eaꝫ succediẽ pupillo, ⁊ ꝓpea trahitur ad omnia bona etiam ipsius pupilli propria ⁊ aliunde obuenientia quam a parente. vt. l. sed si plures. §. ad substitutos. ff. eo. Sed tñ hoc fallit aliquibus casibus. Primus est in arrogato. nam si pater arrogans faciat pupillarem substitutionẽꝫ trahitur hec pupillaris tñ ad bona ipsius arrogatoris, vel que ab eo siue eius occasione sunt profecta, vt dicitur expressiꝫ i. d. l.

50 sed si plures. §. in arrogato. ff. eo. † Ex quo sequitur, qđ poterit pupillus decedere cũ duobus testamentis si ponamus a patre naturali factã sibi pu. substi. ꝙ falsũ arbitror. vt ẽt. s̃. dixi. qm̃ testm̃ a patre naturali factũ fit irritũ per ipsam arrogationẽ, lꝫ sustineatur per stipulationẽ quo ad effectum. vt. l. verbis de adop. non autem re ipsa, hoc enim fieri vlla conuentione non posset. vt. l. neqꝫ. ff. de reg. iur. ⁊ l. priuatorum de pac. ⁊ l. nemo. ff. de leg. j. cũ si. Immo etiam vlterius posset sustineri quod si iã pater naturalis fecit ei testm̃ quod cum natura sui trahatur ad oia bona, tũc non esset ꝯcedendũ arrogatori testari pro pupillo qñ satis ei a patre nãli ꝓspectũ sit, moueor q: pupillaris substit. est introducta fauore pupillorũ non añt substituẽtiũ, vt nemo põt negare, ergo cũ satis ꝓspectũ fuerit a parente naturali ipsi pupillo, sequitur vt arrogator vlterius disponere non possit, ⁊ per hoc elegans limitatio dareẽ ad. d. §. in arrogato, quam pro vera non affirmo sed tñ pro sustentabili, ipse cogita. ℂ Scđs casus ẽ i milite iuxta terminos. d. §. ad substitutos. ⁊ hoc ponit Bar. quem ⁊ alij sequunẽ in. d. l. ij. Tu vero adde aliũ singularẽ p. l. si is qui ex bonis. ff. eo. ti. qui mirabilis etiam est in alio vt ibi no. Bar. ⁊ ꝭ. dicam. Igitur recte ꝓbatur ibi quod incapax ex testõ paterno non est incapax. ex pupil. substõne nisi rõne bonorũ paternorꝫ quatenus ex bonis paternis per pup. substõnẽ ei esset obuenturũ, p ꝙ ꝓbaẽ ꝙ pupillus ibi decedit, p parte testatus ⁊ p parte intestatus. Sed circa hunc effectũ queri põt nunquid pupillus in fraudẽ substituti possit alienare, q̃ꝫ. q. tractat Soci. in. d. l. ij. in fi. ff. eo. Sed certe non meruit meo iudicio poni talis casus ad dubitationẽ, non. n. pp substitutionẽ dꝫ ipediri alienatio neqꝫ qdem fraus dici põt fieri substituto qñ pupillus iure suo vtaẽ. ℂ Tertius effectus est q est mirabilis, vt inqt Bar. in. d. l. si is q ex bonis ꝙ ille q non põt solidũ capere a testatore de bonis eius, põt tñ ab eodem capere de bonis pupilli, quod est no.

51 ℂ † Quartus effectus est ꝙ quos sibi pr̃ põt necessarios facere eosdẽ pupillo põt. vt in. d. §. quos possũꝫ. d. l. sed si plures, p cuius intelligentia. vide. l. si seruus. ff. eo. ⁊ l. sed ⁊ si cõdi. §. fi. ff. de heredi. insti. ℂ Quintus effectus est ꝙ mater excluditur p pupil. expressaꝫ ab oĩ successione filij neqꝫ p querelaꝫ expugnabit testm̃. vt. d. l. pap. §. sed nec impube. ff. de inoffi. ⁊ l. precibus C. eo. cũ si. Attñ Archi. ⁊ Soci. noster refert. putat de iure poli. matrẽ a legitima excludi non posse p pupil. substi. lꝫ secus sit de iure fori, ⁊ ita intelligant leges. s̃. allegate. ⁊. c. si pr̃ extra de testa. in. vj. lꝫ hanc opi. ipse idẽ Soci. sequi non vr̃ ⁊ merito, lꝫ subijciat ipse opi. Archi. esse menti tenendã q: medio cõcordie possit qs per eã aliquid cõsequi. Ego vero oĩno obliuioni mandandã censeo si memorie esset, ne a media hue merito exploden da est ad turpe lucrũ. Parcat deus Soci. nostro in hoc tã pnitioso cõsilio illicite inuitemur. lꝫ bone deus quam frustra hec. Nã tanta est nostri ordinis hõibus auaritia, vt ita sanctissimas leges ⁊ suaꝫ sapientiam vendicent vt nihil iniustuꝫ arbitrentur, ex quo aliquid lucri extorqueri possit, que res ⁊ tot ⁊ tantas lites excitat, vnde ⁊ victis disponendũ immensũꝫ ⁊ victoribus nõ multuꝫ cõpendij exoritur, sed de hoc ipsi viderint. Ego illud exemplo comprobaui in multis ac viris q patrimoniũꝫ ea via grãde sibi cõpararunt non diu nec in tertiã sobolem saluum transmisisse, sed hec frustra. vt dixi. Ad propositum ergo redeundo dico quod pater per expressam substitutionẽ pupil. põt matreꝫ excludere, neqꝫ ipsa ad legitimã admitti põt vlla vel ratione vel equitate, ⁊ presertim si sola bona paterna inueniantur, si vero pupillus aliũde ẽt habeat bona, ⁊ tũc quo ad illa satis impium videri posset ꝙ his mater priuari deberet saltẽ quatenus legitima faceret, ⁊ ita rogatus de facto de pura ẽt ꝯscientia, ꝯsultus

52 rñderi. ℂ † Sextus effectus est ꝙ ille substitui põt q post mortẽ eius natus erit cui substitutus fuit. vt. l. substitui. ff. eo. ⁊ hic est pulcherimus effectus lꝫ alij quos ego legerim non curent p quẽ alienus posthu. põt substitui tpe harũ legũ, ꝙ tñ verum puto de iure ptorio circa bonoꝝ pos. ƒm tab. pos. circa prin. vel dici põt ꝙ illa. l. substitui loqẽ in posthumis q sint de liberis. de hac materia late scripsi sup. l. gallus. ℂ Septimus effectus est ꝙ lꝫ filij testm̃ dicaẽ pars paterni, tñ si ex internallo fiat regrũtur ex integro solẽnitates q̃ ad principale quodlibet testm̃ requirerenẽ. vt in. l. si qs eũ. §. j. ff. eo. facit. l. pr̃is ⁊ filij eo. ti. Iteꝫ quẽadmodũ prin. testm̃ sustineẽ si sit aliqs institu. i re certa. vt in. l. j. §. si ex fundo. ff. de hr̃. insti. ita ẽt ipsa pupillaris substitutio. vt in. l. cohr̃di. §. fi. ff. eo. ti. quo casu ad solidũ traheẽ. circa ꝙ illud põt disceptari qd si testm̃ pupillo a milite fiat nũquid ita fieri põt vt tñ pro pte bonoꝝ fiat ꝙ non puto. nã priuilegiũ militis viget si sibi testetur non si pupillo ⁊ in bonis ꝓprijs nõ pupil. ℂ Octauus effectus est ꝙ substitutus substituto pupillariter erit ẽt substitutus pupillo, ⁊ hanc cõclusionẽ seq videnẽ multi doctores in ea qõne q̃ꝫ ponunt in. l. q̃ꝫdiu. ff. de acq. here. ⁊ q̃ꝫ ego. s̃. memini in tractatu vulga. sed vt ego dicebã ꝯ hoc vr̃ casus in. l. q habeat. ff. eodem titu. vbi habens filiũꝫ ⁊ filiam impuberes filio instituto filiam exheredatam pupillariter substituit atqꝫ filio si anteq̃ꝫ nuberet decessisset vxorem ⁊ sororẽ suam, mortua filia pubere ante filium qui deinde mortuus est impubes cum quereretur an vxorem ⁊ sororem crederetur testator filio substituisse respondeẽ quod non, ⁊ ita probatur ibi qđ substitutus substituto pupillari. est substitutus pupillo. sed doctores ad hoc respondent, ꝙ ibi ideo q: illa filia pubes decessit, vt ibi declarat Bar. At vero si ipubes decessisset, secus esset. Uerũ qm̃ multi tex. hñt ꝙ filia deces. ipubes, ⁊ tũc casus rediẽ magis dubita. idcirco ego isto casu ẽt dicerẽ spẽ sub. pu. imnune ad substitutũ trãsmitti, nã neqꝫ ꝯriũ probaẽ. Et si tenemus hanc ꝯclusionẽ saluanẽ regule, que volunt speꝫ substitutionis trãsmitti nõ posse. ℂ Nonus effectus est ꝙ interdũ ⁊ quo ad quid,

ad qd, cēseš ps paterni testi quoad vero aliud p se subsistēs, de
qua re vide bar. i. l. patris ꝛ filij. ff. eo. cuius nō opus est recēse
53 re. ¶ † Decim⁹ effectus est ꝙ expugnato testō p bo. pos. con-
tratab. nihilominus substitutus prestabit legata oibus, licet ip
se pupil. nō prestet nisi tm̄ exceptis psonis, vt in bona. l. ēt si cō
tratab. ff. eo. ti. atqꜫ augebunť legata ꝛ minuereť iuxta augmen
tum ꝛ decessionē pupillaris successionis, vt ibidem eleganter
dr̄. ¶ Undecimus effectus est, ꝙ si semel substitutus adijt pa
ternā hereditatē nō potest recusare ex substitutione pupillarē
in qua inueniať portio here. paterne iuxta. l. cū quidā. C. d iur.
deliberā. Circa ꝙ diffusius vidēdū est, an ꝛ qn̄ substitutus pu-
pillo sine hereditate paterna possit consequi pupillarem here-
ditatē vel eꝫ. Circa ꝙ distinguendi sunt plures casus principa
les. ¶ Primus est si ponatur ipse pupillus institutus solus,
eiqꜫ extraneus substitut⁹ quo casu distinguiť, aut. n. ipse pupil-
lus fuit heres patri per imixtionez, aut abstinuit aut neqꜫ hoc
neqꜫ illud apparet. Primo casu certū est substitutū oino hr̄dē
vtriqꜫ fore tā patri q̄ꜫ filio vt est casus in. l. sed si plures. §. filio.
ff. eo. ti. iuncta. n. hereditas cepit esse, sed circa hoc queri pos-
set nunqd saltē substitutus beneficio in integrū restitutionis ꝙ
ex persona pupilli descendat possit separare has hereditates
vt pupilli habeat patris non habeat, qd ꝯcedit Bar. in. d. §. fi-
lio per. l. non solum. ff. de in integrum restit. cuius opi. cōmunis
est. are. tn̄ ibi subtiliter arguit ꝯ Bar. nā ꝙ substitutus nō pos
sit ēt per beneficium in integrū recusare. facit q꞉ iam hereditas
patris vnita est cū pupil. vnde iam vnū est patrimonium, ꝛ vna
54 hr̄ditas sed bn̄ficio restitutionis in integrū non fit † vt vna he-
reditas adeať pro parte, pro parte aūt nō adeať, q꞉ hoc est con
tra tex. in. l. j. ꝛ. ij. ff. de acqui. hered. ergo ꝛc. Sed ad hoc Jas.
rn̄det vt ipse inquit retorquendo arg. in oppositū. nā certum est
inquit ipse ꝙ si pupillus adiuit ēt in vita sua illa hereditas con
fusa est cū suo patrimonio, ꝛ tn̄ ipse illā potest p in itegrū resti.
a sese abdicare, vt nemo dubitat, ergo idē cōcedať substituto, p̄
terea inquit ille facit tex. in decidendi rōne in. l. si quis filium. §.
j. ff. de acqui. hered. ibi q꞉ ꝛ patri eius idē tribuereť. Hec Jaso.
Mihi vero neqꜫ arg. areti. neqꜫ solutio Jas. plꝫ ꝛ in hoc cōtra
Bar. ꝛ cōem indubitanter teneo vnico tm̄ fundamento per qd
vt mihi vꝫ cetera apparebunt inania. Queram igitur in primis
ab his qui volunt substitutū restitui nunquid restituatur postq̄ꜫ
adiuit here. pupilli, an vero antea. nā medium esse opinor nul-
lus admittet, si dicat antea q̄ꜫ pupillus adeat, ꝛ hoc est falsum
q꞉ in eū non transmittitur beneficium restitutionis nisi postquā
heres extiterit, vt in. d. l. non solum, recte illā intelligendo, si di
cat postq̄ꜫ adierit, ꝛ tunc dicaꝫ facto suo sibi vtranqꜫ heredita-
tem quesitā esse, ꝛ sic non posset restitui in integrū ex psona pu-
pilli, si quidē sua tantū aditione lesus est ꝛ suo facto. Neqꜫ ob.
ꝙ dicitur in. d. l. si quis filiū. §. j. q꞉ ibi nō erat iuncta hereditas
per imixtionem, ꝛ ideo beneficium abstinendi iure suo hꝫ ille q
fuit necessarius patri qm̄ nō simpliciter ad eū transmittiť aui-
ta hereditas sꝫ cum beneficio abstinendi neqꜫ ipse aliquo facto
suo effectus est heres, sed ipso iure per legem, ꝛ hec vera mihi
videnť. Secundo igitur casu qn̄ pupillus se abstinuit, etiā si ad
nētitio quodāmodo paterna bona ad ipsum perueniant tn̄ secu
rus erit substitutus ab oneribus paternis, ꝛ hic est casus i. l. pa
55 ter. ff. de priui. credi. † Tertius si neqꜫ h̄ neqꜫ illud apparet cre
do transmissionē huius hereditatis paterne ex potentia suita-
tis, fieri cū suo beneficio abstēsionis, ꝛ hic est casus. d. l. si qs fi-
liū. ff. de acqui. here. ¶ Secūdus casus est, si ponať ipse pupil
lus cū eo institutus qui sibi substitutus esset, quo casu subdistin
guendū est, aut. n. substitutus est extraneus aut frater qui sit in
potestate. si extraneus, ꝛ tunc siue adiuerit siue recusauerit pa-
ternā heredi. vel extraneus vel pupillus, non potest pupillarē
ꝯsequi extraneus, nisi paternā ēt consequatur. vt in. d. l. quidā.
ff. de iur. delibe. ꝛ. d. §. filio in fi. ꝙ verum est nisi esset ꝛ ali⁹ co
heres per cuius aditionē confirmenť tab. pup. cuius rei rō est.
nam si ponamus ipsum extraneū adiuisse paternam ēt si pupil-
lus abstinuerit ei accrescet reliqua portio, si vero dicamus ip-
sum extraneū repudiasse sed pupillū adijsse, ꝛ tunc iuncta eēt he
reditas patris ꝛ filij, idqꜫ separari non posset vt. d. §. filio i p̄nc.
si vero pupillus ēt recusauerit, ꝛ tunc iō non posset extrane⁹ he
res esse, q꞉ tab. pupil. confirmari non possent per existētiā sui-
tatis, que non hꝫ vigorem cum datus est extraneus coheres vt
vulg. l. apud iulianū. §. ideꝫ Julianus. ff. ad treb. sed de hoc ego
j. dicā. Si vero coheres impuberi sit frater ꝛ tunc dicitur ꝛ ip
se si pupillus recusauerit paternaꝫ hered. poterit acqrere pupil
larē sine paterna. Si vero pupillus se immiscuit, ꝛ tunc ꝯ ꝙ ēt
locū hꝫ si ipse frater sese immiscuerit. vt in. d. §. filio. ꝛ. l. si filius
q patri. ꝛ. d. l. si pupillus. ff. de acquirē. hered. ¶ Tertius ca-
sus est si pupillus sit exhr̄datus, ꝛ hoc aut fuit substitutus suus
heres q idem erat institutus aut extraneus. Primo casu dic.
vt. j. mox dicam si extraneus, ꝛ tunc aut ab alio aditur heredi
tas aut nō, vt p̄mo casu possit obtineri pupillaris sine paterna.
Scd̄o non possit, per regulā que negat sine aditione ex pater-
no testō confirmari tab. pu. non posse. vt. d. versi. adeo.
56 ¶ † Duodecimus effectus est ꝙ solū illud quo quis potest pu
pillo substituere facit, vt possit testator ēt intestato pupillo suc
cedentes grauare per fideicō. ꝙ tantisper valebit si pupillus.
j. pupil. etatē decedat vt est bonus casus in. l. si fundū p fidei-
cō. §. fi. ff. de leg. j. cum. l. seq. ¶ Decimustertius effectus est ꝙ
lꝫ directo succedatur ipsi pupillo p pupil. tn̄ nō ꝓpterea nō dr̄
succedi ipsi testatori vt probatur in. d. l. pater. ff. eo. ti. in fin. ꝙ
verū est si pupillus sit institutus pp antiq̄ꜫ regulā qua dr̄ heres
heredis ꝛc. Ex quo sequiť ꝙ si testator exheredato filio ita sub
stituat si in pupillari etate decesserit Titius mihi heres esto nō
ꝯficieť pupil. qm̄ dictio mihi nō verificať, vt est certū ꝙ tenuit
Paul. de ca. vt. s. in tractatu vul. memini. Itaqꜫ circa hoc ita
distinguerē aut apparet quouis modo ꝙ pater volebat conde
re filio testm̄, ꝛ sic tab. pup. ꝛ tunc lꝫ dixerit mihi, tn̄ hāc dictio
nem puto reijciendā arg. eorū que superius dicta sunt in tracta
tu vulg. si vero non appareat dicā hunc talē potius institutum
esse sub illa cōdi. si filius exhr̄datus decedat in pup. etate quaꝫ
substitutum. ¶ Decimusquartus effectus est ꝙ substitut⁹ pup.
q̄ꜫtū ad rationē. l. fal. ꝯfundit tāq̄ꜫ vnū p̄rimoniū p̄rnā cū pup.
her. de qua re vide. §. cohrs. in. l. cohr̄di. ff. eo. ꝛ. l. si filius q p̄ri
ꝛ. l. i rōne. §. ꝙ vul. ꝛ. §. seq. ꝛ p totā. l. ꝛ. l. q fundū. §. q filiū. ꝛ. §.
q filios. ꝛ. §. seq. ff. ad. l. falc. q̄ qm̄ lōga est mā ꝛ pdifficilis alibi
a nobis aliqn̄ si dabit deus ꝓprio tractatu absolueť. ¶ Nono
ꝛ vltio principalr̄ q̄ro qn̄ expiret substō pupillaris seu quot casi-
bus certe plures casus ennumerari p̄nt. Primus est rōne pso-
ne pupi. Scd̄s rōne psone testātis. Terti⁹ est rōne substituti in
capacis redditi. Quart⁹ est rōne defectu dispōnis p̄n. ¶ Igiť
circa p̄mū. Prio expirat substō si pupillus exeat de ptāte i vi-
ta patris. vt. l. cohr̄di. §. cū filie. ff. eo. ti. ꝙ puto intelligēdū eē si
eꝫ ptātē durauerit vsqꜫ ad mortē. Scd̄o expirat si pupillus re
57 incidat post mortē in alterius ptāteꝫ. vt in. d. l. ij. ff. eo. tit. † Sꝫ
circa hoc ipsum queri pōt qd si ego instituā pupillū militē pōt
. n. ꝛ pupillus miles esse. vt. in. l. fi. C. de test. mil. an ei ēt recasu
ro in ptātē possiꝫ substituere, prima facie vt inquit Bar i. d. l.
ij. vr̄ dōm ꝙ possim. nā qua rōne qs non pōt substituere reca-
suro in ptātē, certe vt ibidē asserit Bar. q꞉ ista substō ꝓ pupil-
lo ꝯcessa est patri vt fiat tūc demū cū pupillus rōne etatis ꝓhi
beť testari, sed casu quo recasurus sit in ptātē non sola etas sed
ꝛ p̄ria ptās futura impediret illū testari ergo ꝛc. ¶ At in ꝓpo
sito pupillo existente milite patria ptās non impediret illū testa
ri sꝫ sola etas, ergo nō impediať substō pupil. tn̄ ꝯ decidit bar.
nā neqꜫ militi recasuro in ptātē pōt cōdi testm̄, ꝛ iō est, ne illi fi
at iniuria in cuius ptātē recasurus esset cui ptātē substituendi
auferret ꝙ verū esse ait Bar. nisi testator quoqꜫ miles esset, vt
in bona. l. cū filius fa. ff. de mil. testa. ꝛ. l. impuberi. ff. de admi. tu.
Aut circa hoc missis his que An. Imo. ꝛ Aret. ꝯ Bar. per
easdē leges quas allegat Bar. ꝯcludūt. ¶ Tu pfectius si mi
hi auscultaueris dicere poteris ꝙ si nos querimus nunqd pu-
pil. possit a milite fieri impuberi recasuro in ptātē non militi, ꝛ
hoc negabitur, non. n. pupillaris est illa de qua in d. l. cū filius
sed directa militaris que non in oibus bonis pupilli, sꝫ tm̄ in ꝓ-
58 fectis a milite ꝓcedit. vt ibi dr̄. ¶ † At ꝓ intellectu. d. l. cū fi-
lius. queri pōt. que rō differentie sit inter dationē tutele ꝛ sub
stitutionē, cur. n. si tutorē dat recasuro in ptātē dr̄ iniuriā face-
re ei in cuius ptāteꝫ ē recasurus non ita si substituit qn̄ ēt substi
tuendo auferat ius substituendi ipsi patri. certe in promptu so
lutio est, cū. n. p̄r in vita sua habeat legitimā administrationem
hodie bonorū filij. olim vero isolidū forsan ei q̄rerenť, certe ma
xima iniuria ei fieret si videret filio suo se viuo tutorē eē arg. l.
fi. C. de cu. fu. ¶ At vero si in bonis suis miles facit substōnem
falsuꝫ est dicere ꝙ auferat ius substituendi pupillariter ei i cu
ius ptātē eēt recasurus imo qdē haud minus pp ea poterit sub
stituere qn̄ illa substitutio tm̄ in bonis militis ꝓcedat neqꜫ sit
pupillaris ꝙ ex eo manifestius ēt ptꝫ, q꞉ ille pupillus non erat
i potestate militis, ergo ꝛc. neqꜫ poterat dici recasurus i ptātē
alterius. ¶ Si vero q̄rimus quo casu miles eēt pupillus ꝛ mi-
les testator, nū testator miles facit ꝓ pupillo pupillariter substi
tuere ēt in bonis ipsius pupilli puta castrēsibus. ꝛ rn̄det bar.

quod potest, quod tamen non probatur illa. l. cum filius, q̃ adducit que loquitur tantum in bonis a testatore profectis. immo quidẽ rõ q̃ considerat Bar. ꝯ̃ se facit, si enim est iniuria substituere filio recasuro in ptãtem, hanc iniuriam nec miles equum est vt faciat. vt. d. l. cũ filius ergo ⁊c. quid igitur dicemus, ego certe dicerẽ ꝙ facere substitutionem pupillo recasuro in ptãtez non ideo prohibetur quis q: auferret ius substituendi illi q eam ptãtem esset habiturus, sed vera rõ est q: tempore mortis ipsi⁹ testatoris, quo casu dꝫ ꝯfirmari ꝙ per eum dispositũ est. vt in. l. si alienũ. §. in extraneis. ff. de here. insti. pupillus non est capax testamenti cum sit in alterius ptãte ergo a ꝯ̃rio sensu si esset capax testamenti ipse miles posset ei substitui ꝙ ⁊ verissimum puto ẽt si testator non sit miles, neq̃ enim iniuria vlla fit propterea illi in cuius ptãtem esset recasurus. ¶ †Si vero querim⁹

59 nunquid pater puta miles possit substituere filio etiam militi q sit in ptãte aui ⁊ nego hoc nisi in bonis proprijs. vt in. d. l. cum filius. ⁊ rõ est q: in ptãte illum non hꝫ. ⁊ hec satis circa hoc.

¶ Tertio expirat si pupillus efficiat̃ sui iuris. vt inst. de pup. substi. ⁊. l. in pupillari. ff. eo. ⁊. l. verbis. vel si adueniat tp̃s quousq̃ ei substitutũ fuit. vt in. l. qui plures. ⁊. l. ex facto. §. itẽ quero. eo. ti. vbi circa hoc deciditur, ⁊ ille casus ꝙ si Titius institutus sit, si intra. x. annos, ⁊ Meuius si intra. xiiij. eo decedente, puta anno octauo solus Titius admittit̃, q̃uis itra. xiiij. annũ eũ decessisse verũ sit. ¶ Quarto expirat si pupillus capite minutus esset vel in vita vel post mortẽ patris ea capitis diminutione que ei factionẽ testi auferret vt nemo negare põt, ⁊ hec sufficiant qñ ratione ipsius pupilli expirat.

¶ Circa scõm. s. qñ ratione persone testantis expirat. Uidendũ est quot modis, certe vt vno verbo me explicem tot modis quot cãe sunt qbus ipse testator amissa factiõe testamẽti redditur intestatus. ¶ Circa ꝙ queri põt de eo ꝙ a nemine positũ reperi, scimus. n. si paterfa. se ad arrogãdũ dederit ꝙ ei⁹ testm̃ irritũ factũ ciuili iure auxilio pretorio sustentat̃, quo casu ipse redeat ac moriat̃ sui iuris, pone parentẽ substituisse filio cũ quo sese postea dederit ad arrogandũ ac deinde vtrũq̃ emancipatũ nunquid mortuo filio impubere atq̃ patre sicut pretorio iure patris testm̃ istinet̃, ita ⁊ filij instituant̃, ꝙ vr̃ arg. l. posthum⁹ §. idẽ ⁊ circa. ⁊. §. non tñ. inst. qui. mod. test. infir. Ego tñ ꝯ̃riũ dicerem, q: eo tp̃e quo pater moritur non inuenitur in eius potestatẽ, si ergo per mortẽ arrogantis reiiceret in ptãtẽ secus

60 putarẽ. ¶ †Circa tertiũ qñ substitutus reddit̃ incapax ꝙ multis modis accidit pauca prelibanda sunt. Primũ si ipse substitutus moriat̃ non transmittit ius succedendi ex substitutione ad suos. vt in. l. sed si plures. ff. eo. ti. ⁊ ita expirat substitutio. Secũdum si ipse petat̃ bo. pos. contra tabu. parentis. vt. l. is ꝯ̃. ff. eod. ⁊. l. in seruitutem. §. si quis bo. pos. Tertiũ si se substitutus alio modo indignũ fecerit pupillaris hereditatis qꝺ multis modis ꝯtingit vt diligens studiosus potest studio consequi.

¶ Circa quartũ qñ sit defectus in prin. testõ enumerant̃ plures casus. Prius sit, si rũpat̃ estm̃ preteritione posthumi puta eiusq̃ agnatione vel alio modo agnatione sui heredis. vt in. l. j. C. de posthu. here. insti. ⁊. l. ij. ff. eo. de quo non dubitat̃. Secũdus est si secundo testõ facto rũpat̃. vt in. l. si quis eũ. §. j. versi. nam ⁊ si. Tertius est si testm̃ expugnatũ sit querela sed in totũ non aũt pro parte. vt in. l. papi. §. sed nec impuberes. ff. de inof. test. ⁊. l. in substitutione. ff. eod. ti. Quartus est si per contra tab. sit eneruatũ, sed hoc est intelligẽdũ si sit eneruatũ ab eo qui ipse velit ex pup. succedere, alias ꝯ̃ erit, vt in. d. l. ex duobus. §. fi. cũ. l. seq. ff. eo. ti. nã ꝯ̃tab. per se non est apta ad expugnandum testm̃ pupillare sed ꝯ̃ hoc facit. nã expugnato prin. ẽt accessoriũ dꝫ euanescere, sed dr̃ illud verũ qñ expugnatũ eẽt de iure ciuili vt est in querela ⁊ in preteritione posthumi. at in ꝓposito iure tm̃ pretorio expugnatũ dr̃, ⁊ sic dꝫ poni casus qñ preteritus esset emancipatus, nõ aũt in ptãte, tunc. n. ipso iure initio esset inutile pãn. testm̃ ergo ⁊ pupillare, ⁊ ꝙ dr̃ i. d. l. ẽt si ꝯ̃tab. ꝙ pupillus petijt bo. pos. intelligat̃ sane ꝙ illã petijt bñficio preteri. vt in. l. si post mortẽ. §. fi. ff. de ꝯ̃tab. sed hinc duo prin. dubia exo

61 riunt̃. †Primũ est nã cũ bo. pos ꝯ̃tab. det̃ tam ante aditã hereditatẽ q̃ postea. vt in. l. illud. ff. de ꝯ̃tab. nunquid si non sit adita here. itaq̃ petita bo. pos. tabule pupil. nõ euanescant. hoc. n. dici nõ vꝫ posse qñ eo solo ꝙ non sit adita patris hereditas patris testm̃ infirmet̃, ⁊ ꝯ̃r pupil. substõ. vt in. l. ij. §. adeo. ff. eod. ti. qꝺ ẽt vr̃ ꝓbare bar. in. d. l. ẽt. siue ex eo ꝙ ipse ingr. ꝙ qñ nõ est adita hr̃ditas bo. pos. ꝯ̃tab. expugnat ẽt iure ciuili testm̃, siue ex eo solo ꝙ adita hr̃ditas nõ fuit, nã superius dictũ Rap. ⁊ Bal. merito vident̃ improbare qñ ⁊ post petitã bo. pos. adiri ⁊ repudiari põt hereditas. vt. l. filiũ. ff. de ꝯ̃tab. ergo sequitur ꝙ iure ciuili nõ expugnat̃ testm̃, quare putat Rap. ꝙ sola existentia sui heredis ẽt non adita here. ꝯfirmat tab. pupillares, ⁊ si poneremus coheredẽ extraneũ, tunc enim coheres extraneus tollit suitatẽ qñ effectu adeat hr̃ditatẽ, nõ ãt qñ nõ adeat ipso effectu, sed hoc vltimũ est omnino falsum ⁊ ꝯ̃ illũ tex. quem cõiter adducũt in. l. apud Iulianũ. §. item iulianus. ff. ad tre. vbi cogit̃ coheres adire vt tabule pupillares ꝯfirment̃ qꝺ nõ esset si sufficeret illũ coheredẽ effectu heredẽ nõ esse. Adde ẽt ꝙ ait Imo. ꝙ. s. rõ quare per dationẽ coheredis extranei tollit̃ suitas que est, q: testator non est confisus prouisione legis, locũ hꝫ ẽt. s̃. dicto casu. Sed de hoc inferius latius ⁊ perfectius scribaꝫ. Nã ⁊ existentia suitatis quatenus ꝯfirmat tab. pupil. ⁊ de datione coheredis extranei. j. mox dicã. Scõm est dubiũ ꝙ si expugnat̃ testm̃ ipsa bo. pos. ꝯ̃tab. ipso effectu vr̃ ꝙ ẽt ipso effectu expugnent̃ tab. pupilla. Ad ꝙ rñdetur ꝙ sufficit sola existẽtia heredis ⁊ solũ nomen ad sustinendas tab. pup. de quo vt dixi inferius dicã. ¶ Quintus casus est si testm̃ irritũ factum sit puta ꝑ arrogationẽ testatoris vel alios casus de qbus in. l. cũ filio. §. irritũ. ff. de iniusto rup. de quo nõ est dubitandũ.

¶ Sextus est si sit destitutũ, q: nõ sit adita hereditas, ꝙ tñ aliqñ fallit, ⁊ primo si per edictũ si quis om. ꝯfirment̃ tab. pupi. vt d. l. ij. ver. plane. ff. eo. ti. Scðo si postq̃ repudiauit hr̃s fuit coactus. nã aditio ẽt coacta ꝯfirmat tab. pupi. vt in. l. pater. de ꝑ ui. cred. ⁊ in. l. iulianus. ff. de acquir. heredi. ⁊ in bona. l. si filius

62 qui patri. ff. eo. ti. Uerũ† qm̃ ille tex. satis difficilis est, ideo plenius super eo ꝯsiderandũ. nam ⁊ simul illius. l. s̃. dicte intellectũ habebimus meliorẽ. Plura sunt colligenda ex cõi intentione atq̃ ad disputationẽ ponẽda. Pria ꝯclusio sit ꝙ nuda existẽtia sui heredis ꝯfirmat tab. pu. ẽt post abstensionẽ qꝺ ꝓbat̃ in. d. l. si filius qui patri, verũ qm̃ ille tex. patit̃ plures intellectus ⁊ ſm quosdã opi. non ꝓbat, ideo super hoc disputandum est in primis. Ponat̃ igit̃ primũ intellectus cõis, qui talis est, ꝙ pater cũ duos haberet filios, alterũ ipuberẽ exhr̃dauit, cui fratrẽ quẽ sibi instituit substitutũ fecit, abstinuit filius ab hereditate paterna ꝫ fratri vult esse hr̃s, ⁊ sic separare hereditatem fratris a paterna, querit̃ vtrũ possit, rñdet̃ posse ibi in versi. iustius ⁊c. rõ aũt dici ponitur in versi. presertiꝫ qui coniungi dꝫ stati illi ꝶ. iustius. deinde assumat ver. iusti⁹. n. ⁊c. hec ex intẽtiõe Bar. sed hec transpositio litere mihi semp displicuit. nã ⁊ Bal. ⁊ Sali. ⁊ multis alijs displicet, ⁊ merito, sed hec vt diligentius inspiciat̃ ꝯ̃ hunc intellectũ pluribus modis opponit̃. Primo nã cũ ꝓponat̃ hic impubes exheredatus de quo nullũ verbum in tex. videt̃ profecto intellectus diuinatiu⁹, ⁊ sic q soleat reprobari. Ad ꝙ rñdetur quod lꝫ de exheredatione nulla mentio tñ nulla quidem de institutione, ex quo si dicamus illum non esse institutum qñ ex tex. institutio non colligatur dicere ꝓ certo possumus eũ exheredatũ, ⁊ sic de necessitate dicendus est exheredatus, ⁊ per hoc non solum diuinatur sed diuinatio euitat̃ qcqd dicant circa hoc Moderni ⁊ male. ¶ Scðo ꝯ̃ eundem intellectũ arguitur, presupponit̃. n. quod hic filius institutus abstinuerit ⁊ tamen in tex. videtur dici quod heres patri extitit. ergo non abstinuit. Ad quod dr̃ quod extitit ipso iure q: suus ⁊ necessarius, non aũt quod ꝑ imixtionẽ extiterit naꝫ abstẽsio nõ facit quominus ipse nomine nudo ⁊ ipso iure sit he

63 res. ¶ Tertio arguitur. naꝫ in tex. nostro presupponit̃† ꝙ hic filius petebat separationem fraternorũ bonorũ a bonis patris sed separatio presupponit vnionem, vt. l. decẽ. s̃. de verbo. obli. sed hic vnio non presupponit̃ qñ pupillus esset exhr̃datus ⁊ iã ipse filius abstinuerit ergo frustra est quod de separatione dicitur, sed ad hoc respõderi potest quod hic dicebatur hereditas vnita ipso iure. licet non effectu, ⁊ ideo de separatione tractat̃ que tamen responsio procedere non videtur, nam hic de separatione facienda ipso iure non tractatur, hoc enim fieri a pretore non poterat vt vulga. §. quos autem, sed tm̃ de separatione effectuali, vt ita dixeriꝫ, sed talis separatio effectualis non est impetranda quando iam per abstensionem fuit impetrata, quare superfluo ponitur de hmõi separatione, qua de re dici põt ad effugiendũ hoc ꝯ̃riũ, quod ideo petitur ista separatio q: ex regula iuris, lꝫ non essent coniuncte iste hereditates, tamen debebant esse cõiuncte, q: nisi adiretur patris hereditas non posset obtineri pupillaris, vt. d. §. adeo. ⁊ tamẽ hic dicitur opposi. q: concedi debet separatio, separatio aũt dicitur respectu vnionis q̃ esse deberet ex regula. d. §. adeo. vel ex regula. l. cum quidam. C. de iure. delibe. de qua re infra dicam, ⁊ ita videtur euitari argumen. s̃. dictum. ¶ Quarto arguitur, nam si ponitur impubes

pubes exheredatus quo pacto obsecro confirmabitur talis exheredatio destituto testamento, cum ex eo nemo heres effectu extiterit, vt in .l. filiū.ff.sed cū exheredatio.ff.de 𝔷tab.z.l.papi.
64 §.si conditioni.ff.de inoffi.testamen.† Neqꝫ dici pōt ꝙ confirmaṫ exheredatio per suitatis existētiam, hoc enim esse non pōt qñ suitas ꝯfirmet ad cōmodū suorū, non aūt ad incōmodum vt neqꝫ negat Bar.z vr̄ probari in .l.nostra, ibi etenim ius dicentis zc. Sed hoc ēt euitatur, q: ꝙ valeat exheredatio isto casu ēst cōmodū pupilli ad hoc vt sustineanṫ ta.pu. Adde ēt ꝙ z ipsius fratris cōmodum respicit.vt sc3 ipse fratri possit succedere ex pupilla.substi.sed hec mihi non placent, nam negari non pōt in primis fuisse incōmodū filij exheredati qui patri nō successit. Itē vt.j.dicā ipsius substituti nullū est cōmodum q alias posset intestati filij sine onere hereditatē obtinere, studēt tamē doc.plerisqꝫ modis effugere hanc obiectionē sed certe nō possunt nisi in absonū aliqđ incurrant. ℂ Quinto arguiṫ, cum eni3 ꝓponaṫ exheredatus hic impubes z legata esse facta z substituto exheredati satis vr̄ dici 𝔷.l.cum quidā.C.de leg.vbi a substituto exheredati legari nō pōt, vt ēt expressim probatur in.l. plane.el.ij.ff.de lega.j.z.l.ab exheredat.eo.ti.z.l.qui fundum §.qui filios.ff.ad.l.falci. Ad ꝙ ex sententia Bar.rn̄deṫ quod illud est verū nisi ipse substitutus institutus ēt fuerit, vt ꝓbaṫ i.l. in ratione.in fi.ff.ad.l.falci.z.d.§.qui filios.sed adhuc ista solut.non vr̄ esse vera, nam tunc demū valent legata a substituto exheredati relicta si ipse substitutus cum effectu heres extiterit patri vt videtur desiderare tex.in.d.§.fi.ibi in verbo extiterit, quasi non sufficiat qđ fuerit scriptus, nisi ēt extiterit heres cum effectu. Unde ad hoc dici potest, vt vult Soci.noster qđ ibi illud iō est, q: erat ille substitutus extraneus qui necesse habuit adire cū effectu ad hoc vt tab.pupilla.confirmarenṫ, z iō ibi fit confusio legatorum in testō patris z filij. At vero in casu nostro substitutio pupil.sola existentia suitatis confirmatur, z ꝯñr legata que inibi sunt relicta, neqꝫ enim concedendu3 est in vnica dispositione vt conseruetur pro parte, pro parte autē nō conseruetur, z iō putat Soci.noster ꝙ si in.d.§.fi.in.l.in rōne ille extraneus substitutus habuisset coheredem cuius aditione confirmate essent tab.pup. ꝙ ipse ex substitutione teneret etia3
65 ad legata.† Uerūtñ ego super his maxime dubito, vera enim non videntur, ꝙ ita probo. nam qua obsecro ratione valent legata facta substituto exheredati si ipse substitutus fuerit honoratus in testamento patris per institutionē, certe non ob aliud nisi q: ad eum est aliquid peruenturum de bonis patris ex iudicio patris vt potest colligi ex.d.§.qui filios.ibi q: eo casu non hereditatis paterne portio sed legatum peruenerit, not. verbū peruenerit, ꝙ effectū rei desiderat, vt in.l.nomen filiaru3 in fi. ff.de verbo.signi.non enim ad hoc vt quis cum effectu teneaṫ ad grauamen sufficit ꝙ honoreṫ nisi etiam illum honorem susceperit. si eni3 recuset nihil est cur ipse teneri debeat, si ergo legata a substituto exheredati, ideo valent, q: ipse sit institutus in testō paterno, tūc debeat effectu ipso deberi, qñ ipso effectu institutio tociū habuerit ꝙ pro certo verissimum mihi v3. Igitur eiusmodi intellectus satis dubius manere videtur.
ℂ Sexto arguiṫ. nam presupponiṫ in tex.nostro ꝙ hic fili⁹ institutus patri z substitutus abstinuerit paterna hereditate z cōsequenter a nullo adita fuit ex testō cum nullus alius fuerit institutus, sed hereditate non adita nihil est ꝙ de pupil.possimus tractare.vt.d.ver.adeo in.l.ij.ff.eo.ergo zc. Sed ad hoc concordant oēs pup.tab.sustineri sola atqꝫ nuda existētia sui heredis, qñ ea que cōmodū suorum continent vrgēt ēt post abstensionē perinde ac si vero z ipso effectu quesita fuisset hereditas vt v3 ꝓbari in.l.nostra ibi. Etenim ius dicentis propositum est liberos oneribus hr̄ditarijs nō spōte susceptis liberare, nō inuitos ab hr̄ditate remouere, q̄ ꝟba sic iterpretanṫ ꝙ ꝑtoris intētio est cum bñficium abstinendi ꝯcedit ipsos liberos solū oneribus hereditatis subleuare, nō aūt facere illos desinere eē heredes quo ad ea que sui cōmodū respicerēt, z sic iuxta istā iterpretationē gl.posita in verbo hereditate, que exponit.s.fraterna non vr̄ sentire hunc intellectū nisi forsan in quandam ꝯñam
66 de quo tñ nō curo.† Nā z ista interpretatio ad hunc ver.eteni3 ius dicentis ꝓpositu3 zc.satis mihi durinscula vr̄, vt.j.ꝓbabo. Attñ satis certū esse vr̄ ꝙ per sui heredis existentiā confirmētur tab.pu.vt expresse ꝓbari vr̄ in.l.pater.ff.de priui.cred. Uerū vt mihi vr̄ adhuc sine scrupulo.s.dicta nō ꝓcedunt, cū enim dr̄ suitas ꝯfirmat ea que ad cōmodū suorum pertinent, ex hoc sequiṫ, ꝙ non deberent ꝯfirmari tab.pup.nā ꝙ queso cōmodū est ipsius istituti qui alioquin posset ab intestato adire, quo casu ad legata nō teneret, vt dr̄ in.l.nostra. z facit pro hoc.l.si pupillus.ff.de acqui.here.ibi alioquin inquit zc. Sed ad hoc rn̄det Bar.primo ꝙ satis est cōmodū ipsius fratris q forsan haberet ab intestato coheredē veluti matrē, vel alios coheredes, l3 qm̄ hec solutio nō est vt̄lis, vt ēt credo Bar.aiaduertit, quid n.si nec matrē nec aliū cohr̄dē h3. Idcirco Bar.transit adaliā solu.vc3.ꝙ satis dr̄ cōmodū ipsius filij si ita voluit.vt.s.cōfirmenṫ, z iō dr̄ in eo cōmodū ꝙ ita voluit, veru3 hec sol.satis superqꝫ infirma vr̄ mihi, non.n.credēdū est ꝙ filius potius velit ex testō fraternā hereditatē cū onere legatorū q̄3 ab intestato sine onere. Preterea ex hac so.vnū sequiṫ ꝙ aperte falsum est. Sequiṫ.n.ex hac solu ꝙ si filius iste nollet esse hr̄s ex substitutione sed tantū ab intestato, z sic infirmarenṫ tab.pup.ꝙ possint neqꝫ incideret in edictū.ff.si quis omi.causa.test. ꝙ vr̄ contra tex.in.d.l.si pupillus.vbi tunc demū nō dr̄ fraudari edictū qñ ob eā cā3 adireṫ ab itestato ne oneribꝰ paternis aliqs astringeret, si ergo vellet effugere aliqs onera i substōne relicta secꝰ eēt q̄3 illi tex.potest rn̄deri ꝙ ibi loquiṫ qñ confirmantur tab. pu.ꝑ existētiā suitatis ipsiꝰ pupilli, z sic ad sui cōmodū quo casu sp cōmodū eius diceṫ ꝙ ei succedaṫ ex testō. At vero nos loquimur eo casu quo ꝯfirmanṫ tab.pu.ad cōmodū substituti ꝑ existētiā suitatis ipsius substituti, ꝙ satis dici pōt, l3 adhuc solu. Bar.remaneat frigida vt glibet sani capitis poss3 ꝯsidera-
67 re. ℂ † Septimo arguiṫ nam substitutus necesse h3 si velit filij hereditatē vt habeat ēt paternā.vt in.l.sed si plures.§.filio.ff. eo.in prin.z in fi. Sed timore huius 𝔷rij dr̄ in.d.prin.filius solus fuit institutus q solus imiscuit se paterne hr̄ditati, quo casu iuncta cepit esse hereditas patris z filij iōqꝫ separari nō pōt vt ibi dr̄, in fi.vero iō ibi substitutus pupillo qui ex p̄re fuit patri institutꝰ nō pōt hereditatē pupilli separare si iā paternā repudiauit, q:.s.erat extraneus substitutꝰ atqꝫ datus pupillo coheres quo casu tolliṫ existētia suitatis, atqꝫ iō falsa est opi.bal. q dicebat ꝑ dationē coheredis extranei, tūc demū tolli suitate3 qñ ipse cohr̄s cū effectu hr̄s eēt, q̄3 z nos.s.reprobamus. Uer-tñ l3 ego supius hoc nō dixeri3 circa.d.§.filio.in fi.eā credo rōnē eē cur ibi nō potuerit separari hr̄ditas q: iā pupillꝰ sese immiscuit hr̄ditati ad h̄ vt hn̄ ꝯgruat casus cū illa dictiōe. Ideqꝫ est z si pater zc.nā idē esse, z ꝑ eandē rōnē quasi vr̄ innuere cū 𝔷riū aperte nō dicaṫ, z hoc ēt ꝓbare Soc.nostrū reperi i.d.l. si filius q patri.sed hec nō ad ꝓpositū.sufficit.n.quoqñ intellexerimus ꝙ ille tex.non ob. ℂ Octauo arguitur de.d.l.si pupillus.ff.de acqui.here.in.fi.vbi dicitur ꝙ si frater pupilli eēt substitutus necessarius hr̄s esset tam patri q̄3 fratri atqꝫ innui vr̄ qđ non ꝑmittereṫ ei talis separatio. Sed rn̄deṫ ꝙ vere ipso iure non ꝑmittiṫ, at ꝑ beneficiū pretoris secus, vt in.l.nr̄a.que sol.adhuc subdubia est, ea interim volo esse ꝯtētus. ℂ Nono arguiṫ vltra alios.nā si verū est filiū substitutū semel abstinuisse z ita remotū eē a bonis paternis z verū ē ipso iure ꝯfirmatas esse tab.pup.sola sui heredis existētia, qđ ergo opus est vt ipetreṫ a ꝑtore talis separatio cū timeri de vnione non possit, ꝙ tñ vr̄ in tex.nr̄o.desiderari.s.vt remedio ꝑtorio res agaṫ. ℂ Decimo itē arguiṫ tex.est in.l.ꝗsitū.ff.de acq.her ꝙ ille q ipugnat iudiciū defuncti recusando eius hr̄ditatē ex eo nihil pōt cōsequi ēt ex tab.pup.sed ille filius substitutus abstinuit z cōsequenter spreuit iudiciū defuncti, ergo zc. Cuius tñ 𝔷riū dr̄ in.l.nr̄a.per quē tex. Are.ibi dicit non induci ad ꝓbādū intellectū istum in hac.l. Attñ doc.d.l.cōiter videnṫ intelligere in extraneo, quo
68 casu non faceret 𝔷.l.nostra3.† Uideamꝰ ergo mō nunqd illa.l. q̄sita loquaṫ in extraneo vel filio substituto. Et certe qcqd alij dicant ꝑ certo affirmarē non posse loqui in extraneo, sed tñ in filio. Moueor ꝙ tex.semꝑ loquiṫ de paterna hereditate z semper testator respectu substituti vocaṫ pr̄ vt ibi.l3 qs paterne zc. z ibi ꝑꝑ patris voluntatē, z ibi q iudiciū parentis. z ibi tandem remota patris successione, adde ꝙ ēt ibi diciṫ si se imiscuerit impuberis hereditati.na3 ꝓpːe imiscere est suoꝝ.ergo erat suus patri. Qđ ēt si nō vrget, z de extraneo loqui dicas, qđ hoc esse non possit necessario ꝓbaṫ ex fi.tex.in quo ꝑsupponiṫ ꝙ si ex ꝑte sit institutus ꝙ poterit obtinere remota paterna successione impuberis hr̄ditatē, hoc aūt oino falsu3 esset, ergo zc. nam aut hereditas fuisset acquisita per pupillū aut non. Primo casu cū esset vnita non posset dici separari eam posse, vt.d.l.sed si plures.§.filio. Scd̄o casu cum hereditas non esset adita a quoqꝫ non posset tractari de secundis tabulis. Neqꝫ est quicqꝫ si dixeris ꝙ tab.pup.confirmanṫ per existentiam suitatis. q: suitas non operaṫ dato coherede extraneo, vt ꝓbant oēs per.d.§.idē iullianus.in.l.apud iullianū.ff.ad tre. Sed ad hāc ꝯsideratione

respondet̃ ſm gl. ibi, ꝙ vcꝫ ibi ꝯfirmari poterant tab. pup. per alium quemlibet coheredem datũ q preſupponendus eſt, ꝙ oĩ no eſt deſtruere illũ tex. Atqꝫ iõ per hec multa, non ſolũ intellectus Bar. ⁊ cõis poteſt ſuſtineri, ſꝫ ẽt aperte falſus eſt. Quã obrẽ miſſis alijs modo q reprobant̃ ab alijs de veriore intellectu ꝯſiderandũ eſt. Ego certe adherẽdo intentioni quorũdam vt Pau. de ca. ⁊ are. ⁊ modernoꝝ quorũdam, addendo tñ aliquid ſeu dilucidius exponẽdo dico illũ ſenſum videri mihi quo ad illã. l. ſi filius qui patri eſſe veriſſimũ, vcꝫ ꝙ quidaꝫ duos habens filios vtroſqꝫ vt credibile eſt hr̃des inſtituit, ſed alterum ipuberi pupillariter ſubſtituit. Morit̃ ipſe ac deinde pupillus qui paternã hr̃ditatẽ neqꝫ recuſauit neqꝫ ꝑ imixtionẽ queſiuit. Superſtes filius qui pari modo ẽt ſuã portionẽ nec acceptauerat nec recuſauerat paternis bonis pretorio bñficio volebat ſe abſtinere, pupillaris aũt amplecti, pp ꝙ de ſeparatione querebat̃ an ei ꝯcedenda ſit, ad ꝙ rñdet̃. Iuſtius facturũ pretoreꝫ ſi ꝯceſſerit. Nã cũ ꝓpoſitũ ſit pretoris ꝯcedendo bñficium abſtinendi liberare liberos ab oneribus paternis que non ſpõte ſuſciperent̃, ſeqt̃ qḋ noluit illos inuitos remouere ab hereditate ſubaudi tu fraterna vt facit gl. quaſi dicat, ſꝫ videatur dõm ꝙ ꝑ hoc ꝙ remouentur a paternis oneribus debeant ẽt remoueri ab omni cõmodo ſucceſſionis ẽt pupillaris hereditatis, tamen ꝯ eſt, qñ nõ hoc eſt ꝓpoſitum pretoris illos. ſ. inuitos remouere a ſucceſſione fraterna per ſubſtitutionẽ, ꝙ ad perſuaſionem deinde apertius ꝓbat ibi, preſertim ⁊c. que rõ originaliter fuit marcelli vt. ĩ. d. l. ſi pupillus. verſic. alioquin de acqui. heredi. ⁊ mihi videtur veriſſimus intellectus, cui neqꝫ litera repugnat, neqꝫ quicq̃ aliud aut ſi quid aliud reſoluetur infra in diſceptatione concluſionum.

69 **Prima** † ergo ꝯcluſio ſit vt dixi ꝙ ꝑ exiſtẽtiã ſuitatis non obſtãte abſtenſione ꝯfirmant̃ tabu. pup. ſeu potius nõ īfirmant̃. tex. eſt in. l. noſtra. ⁊ in. d. l. filius. ff. ð acquir. hered. Verũtñ obſ. multũ. d. l. queſitũ. vbi ſi filius ex aſſe ſit inſtitutus niſi habeat paternã, non poteſt ꝯſequi pupillarem nam ex eo ꝙ hꝫ pupillarẽ dꝫ incidere in edictũ, ⁊ ſi quis querat de quo edicto loquatur poſt reprobationẽ expoſitionis gloſ. ſꝫ illas conetur ſaluare are. ibi ⁊ male, dicit Bar. ꝙ erat edictuꝫ ꝙ ſi quis repudiaret paternã pupillarẽ non poſſet habere, ſed hoc eſt tñ dicere non probare. Ego vero puto eſſe illud edictũ de quo in. l. ſi ſeruũ. §. pretor ait. ff. de acquir. heredi. nam edictũ Bar. non poteſt conuenire illis terminis, non enim abſtinuerat filius bonis paternis, ſed tñ occupauerat fraterna, ⁊ iõ bene conuenit illud. d. l. ſi ſeruum, vt ibidẽ probatur in fin. per qḋ amittitur beneficiũ abſtinendi. ſi ꝙ amotum ſit eius hereditatis, vel ꝙ ſpectet ad eam hereditatem vt ibi dicitur, vr̃. n. eiuſdem hereditatis eſſe cũ ſit de bonis pupilli. vt in. l. pater. verſ. Me illud maxime. ff. de priui. cred. Attñ ꝯ hanc intelligẽtiam facit in. d. l. queſitum. ver. nã q iudicium parentis ⁊c. ſed ſi rectius ꝯſideres benẽ ⁊ pro eo facit, ꝙ ex eo apparet ꝙ ibi dr̃ non dꝫ ex eadẽ hereditate quicq̃ ꝯſequi, no. ergo ꝙ appellauit eãdem hereditatẽ paternã ⁊ pupillarẽ, ⁊ ideo qꝛ non dꝫ qui iudiciũ parentis oppugnat quicq̃ ex eadẽ ꝯſequi hereditate, ſupple tu ſi fuerit ꝯſecutus tenebit̃ oneribus hereditatis, ⁊ hec eſt intentio Iuliani non. ſ. vt remoueatur a bonis fraternis, ſed ꝙ tenebit̃ rñdere oneribus ſeu paternis creditorib⁹, ⁊ ita ꝯgruet rñſum qõni ꝙ eſſe dꝫ vt in. l. j. C. de diuer. reſcrip. cum vul. q̃q̃ hec opi. Iuliani non ſit probata a Marcello niſi cũ diſtinctione. i. tunc demũ qñ ſolus eſſet inſtitutus ⁊ ipubes exheredat⁹, ſꝫ videatur abſurdũ ꝙ dicatur tunc eſſe eadẽ hereditas filij ⁊ ipſius patris tñ eo caſu iſta ratione pro eadẽ habetur cum eniꝫ ipſe velit abſtinere exheredatio nulla redditur, ⁊ ita in pupillari inuenit̃ at paterna, ⁊ ita fit cadeꝫ hereditas, atqꝫ iõ ſeparari non poteſt. Neqꝫ dicas ꝙ ſaltẽ nomine exheredati poſſit abſtinere quaſi ſuccedat ei cuꝫ eodẽ beneficio abſtinendi. vt in. l. ſi qs filiũ. §. j. eo. ti. nam ei hoc nõ cõceditur ſuccedenti ex pupillari ſubſti. ⁊ ſic ex iudicio parẽtis ꝙ oppugnauit hñ vero cõcederet̃ ſi ĩteſtato ſuccederet. vt. d. §. j. facit eadem ſnĩa iuliani ſꝫ eo caſu ſit reprobata in. d. l. ſi pupillus ibi niſi ſubſtitutus ei fuiſſet, ex quo indiſtincte volebat eũ qui vocaret̃ ex iudicio defuncti ad pupilli heredi. non habere ius recuſandi paternã he-

70 redi. † Sed queritur, ⁊ hec eſt difficultas, quare ei hoc conceditur ſi ſit inſtitutus ex parte. Reſponderem qꝛ iſto caſu quaſi non videtur habere ex iudicio defuncti ꝙ ſibi omnino deberetur ex. l. nam ſi duo ſint fratres certe cuilibet pars debet̃ ab inteſtato. Tu vero cogita in tantis difficultatibus vtrũ hec, que nõ ita ab alijs declarata ſunt, procedant, ſtat igitur predicta cõcluſio ꝙ tab. pupillares ꝯfirmant̃ ſola exiſtentia ſuitatis, neqꝫ aliud probat̃ in. d. l. queſitum ſi recte aduertas vt ex ſuperioribus ne nimis ſim longus lꝫ inſpicere, non. n. ibi ille ex aſſe inſtitutus nõ põt recuſare pr̃na onera qꝛ tab. pupillares ſuitate nõ ꝯfirment̃, ſꝫ qꝛ incidit in edictũ. Facit pro hac eadeꝫ ꝯcluſione. d. l. pater de priui. cre. ⁊. d. l. filius. ff. de acq heredi. Attñ contra hanc opi. facit. §. Idẽ iulia. in. l. apud Iulianũ, vbi exiſtentia ſui heredis non ꝯfirmat tab. pup. ad ꝙ rñdetur verum eſſe qñ eſt datus coheres extraneus ⁊ ita ſubſequit̃ ſecunda communis ꝯcluſio qḋ dato coherede extraneo tollit̃ ſuitas. at vero videndũ de ratione huius ꝯcluſionis, ⁊ dicũt rõnẽ eſſe qꝛ teſtator vr̃ non ꝯſidere de prouiſione. l. ⁊ ideo vr̃ velle ſufferre ſuitatẽ ſiue exiſtentiã ſuitatis, que rõ neqꝫ vera neqꝫ veroſimilis eſt nã vt inquiunt aliqui pone ꝙ extraneus repudiet. vt. d. §. Ideꝫ iulianus, cur illo caſu teſtator credatur voluiſſe tollere exiſtẽtiã ſuitatis prouiſione ſua que effectũ non habuit, ⁊ ſic impugnare ſua iudicia, ꝯ. l. iij. ff. de mili. teſta. certe huic arg. rñſuꝫ aliquod bonũ ego nunq̃ vidi, preterea ſi quo ad tranſmiſſionẽ nõ tollit̃ ſuitas ꝑ dationẽ coheredis. vt. l. iij. C. ð iure delib. ⁊ vt oẽs cõcedunt ⁊ ꝯcedere opꝫ, cur tollat̃ quo ad ꝯfirmationẽ tab. pupillariũ qui rõnem bonã dederit, vicerit. Quare altius cogitandum atqꝫ repetẽda res eſt. Ad cuius euidẽtiam credo ꝙ ꝑ abſtẽſionẽ ta. pupillares effectu ipſo euanẽſcãt ꝯſiderato iure pretorio, cuius eſt tollere effectũ iuris ciuilis ſi non ius ipſum ciuile. At tñ pretor qui equit atẽ tuet̃ ſꝫ videat ꝑ abſtẽſionẽ ſuo iure eneruatũ omne teſtm̃, atqꝫ ẽt ꝯñr tab. pu. qꝛ hoc impugnaret vtilitateꝫ pupillorũ qui ipſi ſalteꝫ habere poſſent ſucceſſores, idcirco, vult quaſi extraordinario remedio ⁊ ꝑ ſuuꝫ ius, tab. pupil. non fieri irritas effectu per illã abſtẽſionẽ ſed nudo nomine hr̃ dis ſuſtentari, hoc aũt pretor vult quoties aliud non eſſet remediuꝫ quo vere poſſent tab. pu. ſubſtineri, quoties autem aliud remedium eſſet qꝛ. ſ. heredes inſtituti cogi poſſent adire heredi. pretor tunc ſe non interponit, ⁊ hic eſt caſus. d. §. Idem iulianus. ⁊ §. interdum. ff. eo. ti. in. l. ij. q̃q̃. d. §. interdum loquatur, vt multi volunt in filio exheredato, tñ ⁊ loqui poteſt ſm terminos. d. §. idẽ iulianus, ⁊ ita erit limitatio noua ad ſuperiorem concluſionẽ vcꝫ, ꝙ tũc ſubſtõ. pup. exiſtẽtia ſuitatis põt ſuſtineri. qñ vera aditione atqꝫ effectuali aliogn nõ poſſet ꝯfirmari ſtantib⁹ iuris regulis. ⁊ iõ ſi non ꝓponeret̃ fideicõmiſſuꝫ ⁊ ꝓponeretur ſubſtitutus extraneo q iã repudiaſſet hr̃ditatẽ ẽt abſtinente pupillo poſſe ꝯſeq eius hr̃ditateꝫ dicerẽ, ꝙ vr̃ ꝓbari in. d. l. ſed ſi plures. §. filio. in fi. ff. eo. a ꝯrio ſenſu, naꝫ ibi ille extraneus non põt ſeparare hr̃di. paternã a pupil. qꝛ iã pupil. hereditas erat vnita cũ paterna. ergo ſi vnita non fuiſſet ſecus eſſet, que oĩa ſatis conſona veritati mihi videntur. Per que multa inania. niſi fallor, cõponuntur atqꝫ e medio recedunt, ⁊ ꝑ hec volo eſſe cõtentus circa hũc articulũ, atqꝫ adeo oẽm pupillaris ſubſtõnis tractatũ, nõ tñ me fugit plura dici potuiſſe, ſꝫ ne oĩno auferatur alijs ⁊ addẽdi ⁊ meli⁹ cõponẽdi materia tãtiſp dixiſſe ſufficiat.

SVMMARIVM

¶ De exemplaria substitutione.

E exemplaria tractaturi queremus.
¶ Primo quid sit exemplaria.
¶ Secundo quare ita dicatur.
¶ Tertio quando inuenta.
¶ Quarto quibus verbis fiat.
¶ Quinto quotuplex sit.
¶ Sexto a quo possit fieri.
¶ Septimo cui possit.
¶ Octauo que requirantur vt fiat.
¶ Nono qui sint eius effectus.
¶ Decimo quando expiret.

1 ¶ †Circa primũ dicerem q exẽplaria est testũ q fit a parente pro liberis carentibus ea factione causa furoris aut similis morbi seu vitij, que defininitio cõmodius per inferiora cõprobabitur. ¶ Circa scdm quare ita dicatur, rñdet, qz ad exẽpluz pupillaris ex humanitate inuenta est, verũ ꝯ hoc oppo. Bar. l.ex facto.ff.eo. vt ipse videre potes que res qm ꝯsistit in his q ad placitũ sunt inuenta neqz vllis regulis subiacẽt, iõ hec disputatio q dici solet pertinacibus relinquat. verũ q magis est vtile querendũ esset in quo hec exẽplaria ꝯueniat cũ pupillari, ꝛ in quo nõ cũ certũ sit oẽ simile esse dissimile, circa q Bar. ipse videre põt. Ego hec inferius pertractabo. ¶ Igit circa tertium vcz qñ fuerit inducta, sentiunt oẽs inductã fuisse a Iustiniano principe, vt late apparet in.l.humanitatis.C.eo.ꝛ.§.qua ratione inst.eo. olim aũt principis dũtaxat bñficio ꝯcedi potuisse vt in bona.l.ex facto.ff.eo. Quidã tñ putarunt eam.l.quatenus in muto loquit̃ ẽt hodie locũ habere ne ei fieri possit, nisi impetrato hoc a principe, quoꝝ opi.cõiter reprobat̃. Ego vero quo ad hoc attinet videor mihi sustinere posse, ẽt añ Iustiniani tpa inductã eã substi. fuisse ipso iure in filio furioso. vt vr̃ quasi colligi in d.l.ex facto.versi.nã ꝛ si furioso, vbi ꝓponit̃ substõ talis furioso facta sine vlla impetratione, neqz dicas, cur ergo, nõ idem in muto erat, rñdeo iõ difficilius ꝯcessum patri pro muto disponere, qz ipse mutus aliquo casu sibi disponere posset, si forsan ꝛ ipse hoc impetraret a principe. vt in.l.si mutus.ff.de testa. neqz ob.q in.d.§.qua rõne.ꝛ in.d.l.humanitatis. suũ illud inuentũ asserit Iustinianus. Nã vel dicamus ipsum eã substi.introduxisse rõne forme seu qualitatis, que in ipsa requiri voluit, vel dicere possumus, nõ eẽ illud nouũ in Iustiniano ea facere sua q ꝛ ab alijs ꝛ multo antea fuerint introducta, si presertim clariꝰ illa ꝛ dilucidius declaret, vt alꝰ ꝗ latissime disputaui, hec.n.multi
2 fructus nõ sunt. ¶ †Circa quartum vcz qbus verbis fiat. dico breuiter illa necessaria eẽ, si i furore vel alio quouis morbo quo testari ipedirer̃ decesserit, ita vt ꝛ si nõ exprimãt tñ intelligant̃ vt in.l.ex facto.ff.eo. vbi ꝛ si simpliciter concessum pr̃i fuisset vt filio substitueret, hoc tñ intelligit̃ quousqz duret infirmitas, ne aliogn principis bñficiũ iniquũ inciperet fieri, ex quo colligunt oẽs bñficia principũ ita interpretari vt iniquitatẽ non ꝯtineat. circa q opp. bar. d.l.ex facto. de.l.ꝓspexit.ff.q ꝛ a qbus. vbi ẽt iniquitas in.l.scripta tolerat̃. Sz rñdet ad hoc idẽ bar. illã iniquitatẽ, ꝓ ꝗ nõ infligit̃ cuidã dãnũ sed dũtaxat remouet̃ lucruz tolerari posse, neqz p eã fieri, quo lex idistincte loquẽs distigui dẽat, ita ꝛ logt̃ tex.in.d.l.ꝓspexit. At vero sumus nos i casu i quo dãnũ p iniquitatẽ rescripti ꝯsequeret̃ aliqs, si simplr, ac generaliter illud intelligeremus, atqz iõ restringẽdũ est, vitando iniquitatẽ verũ hec ꝯsideratio, ꝗ ꝛ hic ꝓbat Bar. in.l.oẽs populi.ꝛc.ꝗ alij qõ legerim sequunt̃, mihi certe nunꝗ placuit, ꝓsertim quo ad illã.l.ꝓspexit. vbi ex ea inigrate, si iniquitas dici põt, nõ solũ remouent̃ serui a maximo libertatis lucro, sz ꝛ in dãnũ ꝯõnis incidunt, ꝛ in penã corporalẽ, ꝗ quouis damno pecuniario maiorẽ predicãt. Atqz iõ solitus sum dicere, q illa.l.potius duritiã ꝗ iniquitatẽ ꝯtinet, hec.n.inter se tanꝗ separato exaudio duritiã, ꝛ iniquitatẽ, ꝛ hec satis circa hanc.q.
3 ¶ Circa quintum vcz quotuplex sit, dicerẽ duplicẽ esse aliã tacitam aliã expressam, quo ad expressaz nõ est opus exẽplo, †tacitã dicas illã esse, que sub vulgari ꝯtinet̃, nã queadmodũ pupillaris sub ea cõprehendit̃, ita equũ est vt cõprehendat̃ ista ꝗ ꝗ alij oppositũ putauerint, quoꝝ opinioni ego quidẽ nõ assentio, tñ predicta ꝯclusio est vera ꝭ Bar. qñ ille cui vulgaris facta est, eo tpe erat furiosus, finaliter, exẽplaria non contineret̃, ne casus ꝛ aduersa fortuna ꝛc. vt.§.sacrã. Ego vero multo quidez magis cõprehẽdi putarẽ, si furor superuenerit, ꝗ si initio esset optima vt mihi vr̃ rõne que ex voluntatis ꝯiectura orit̃, cũ.n. in presentia furor est posset potius dici ꝯsulto omissa eiusmodi substõ a testatore, ꝗ p incogitãtiã, ꝛ ideo suppleri non deberet, qñ in ptãte sua fuisset expressim in hunc casum substituere, q rõ nõ põt cogitari furore supueniente, quo casu magis equum est succurri furioso, qñ preuideri, seu ꝓuideri ille casus non potuerit, neqz ob.q dicit̃ malũ casum ꝛc. qz nolo istã exẽplariam sub vulgari cõprehendi donec sit sane mentis, sed tũc subaudiri, qñ iã furor superuenerit, nõ obstante regula que ab initio que isto casu non hz locũ, vt supra scripsi in tractatu vulgaris. Sec qri ẽt iuxta predicta põt nunquid sub pupillari expressa contineat̃ hec exẽplaria, q magis vr̃ qñ in habentibus symbolũ ꝛc. vt.l. in rẽ.§.itẽ quecũqz.ff.de rei ven.ꝛ.l.item si acceptolatũ.de acc.ꝛ.l.iiij.§.fi.de bo.pos.cũ.l.seq.ꝛ.l.ij.§.pe.ff.de here.inst. at Bar. distinguẽdũ putat. q aut pupillaris facta est cũ limitatione tpis, ꝛ tunc post illud tps expirat, neqz alia poterit subaudiri, si vero sine tpis limitatione. ꝛ tunc poterit valere vt exemplaria, quo casu nõ possit valere pupillaris.arg.eorũ que dicũtur in.l.cẽturio.ꝛ.l.gal.§.i.de libe.ꝛ posthu. Sz hac opi.sane ꝯsiderata ꝯcludit̃ q pupillaris exẽplariã non ꝯtinet, cũ.n.sine limitatione tpis fit substõ illa quidẽ mere pupillaris dici nõ potest, sz erit ꝯpẽdiosa sub qua ẽt exẽplaria exprimit̃, tñ quicquid dicat Bar. puto recte sustineri posse ẽt sub pupillari tpe limitato ꝯtineri exẽplariã, lz.n.iura dicant illã expirare, intelligẽda tñ sane sunt, vcz tanꝗ pupillarẽ, nõ aũt tanꝗ aliã, que sub contineret̃ atqz ideo probare soleo posito q sub pupillari contineatur vulgaris, eã tñ vulgarem non expirare adueniente pubertate, qm tacite substitutiões eiusmodi, que sub expressis cõtinentur, non regulant̃ ꝭm verba expressarũ. alias ꝓfecto non ꝯtinerent̃ si recte aduertas, qñ verba plerũqz vel repugnẽt vel
4 nõ patiant̃. ¶ † Addi ẽt ꝛ illa.q. põt quid si pater exẽplariã fecerit ꝓdigo qui deinde efficiatur furiosus, nunquid tacite ꝛ in istuz casum substituisse videat̃. Sed primo inspiciendum est nunquid prodigo exemplaris substitui potest, super quo infra dicam proprio loco interim posito q possit substitui, procedat superior.q.in qua ꝓfecto non discrepo ab opi.bar.ꝛ cõi.q volunt dispositionẽ factã in casum vnĩ morbi trahi ẽt ad aliũ arg. .l.gall.§.ꝛ quid si tm̃.ff.de lib.ꝛ posthu.cũ si.non aũt me preterit hanc substitutionẽ posse dici partim tacitã, ꝛ ptim expressaz qñ tota ꝓuisio.i.tacita ꝛ expressa ꝓ vna substitutione accipiat̃ sed separando illã dicentur due substitutiones altera tacita, altera expressa, ꝛ hoc considerato dixi in diuisione exemplariam alteram expressam alteram tacitam.

¶ Circa sextũ igit̃.i.a quo fieri possit habemus de hoc.l.expssaz i.d.l.humanitatis que ꝯcedit parẽtibus vtriusqz sexus hãc substitutionis factionẽ. Circa q plura insurgunt dubia. primũ quenã rõ est cur pupillaris non ꝯcedit̃ nisi parenti masculo, ꝛ q habeat in potestate. exẽplaria vero ꝯcedit̃ vtriusqz sexus parẽtibus. ꝛ sic ẽt potestatem non habeant. Circa hoc plura antiqui docto. dicebant quoꝝ plura neqz placent neqz sunt referẽda. Bar. tandẽ rem ad.l.non oium deducit.ff.de leg. Ego vero illam potius rõne probarem que a quibusdã ẽt probata est. lz eam Bar. truffam esse dicat, vcz qõ ideo hec exẽplaria pluribus ꝯcessa est, qz hz multo angustiores habenas, qm non quilibet põt substitui non ẽt indistincte ẽt exheredato sed seruanda est norma, de qua in.d.l.humanitatis.C.eo. quod oino pla-
5 cet, ita vt non putem recurrendum esse ad.l.oim. ¶ † Scdm est dubium nunquid vt pater mentecapto filio potest substituere ita ꝛ eꝯ possit filius mentecapto patri. Bar. negat primo qm in.l.dicitur tm̃ quod parentes possint liberis substituere non eꝯ, ergo ꝛc. vt in.l.si vero.§.de viro.ff.sol.matri. deinde qz hec ad exemplum pupillaris inuenta est, sed pupillaris non fit a filio patri, vt nemo dubitat, ergo neqz ista. Nec obst.l.is qui.ff.d tu.ꝛ cu.da.ab his. qm aliud est in administratione bonoꝝ que fit in vita, vt.l.ab Aurelio.§.gaius.ff.de lib.lega.ꝛ.l.j.§.fuit qsitum.ff ad treb.ꝛ que ibi no. hec Bar. cuius opi.doc.oẽs tenuere atqz nouis rõnibus fulciuere, vt fuit Io.de imo. qui dixit qõ si filius posset patri substituere sequeretur qõ posset instituere seipsum q reputari dz absurdum. At nouis. Ias.ꝯ oẽs circa hanc.q.sustineri posse nimis confidenter, vt mihi videtur asserit, ꝛ in primis rñdet ad obiecta in contrarium, ꝛ primo ad.§.de viro. vt ipse videre potes, nã hãc materiã nũc ingredi non libet ꝗ diffusius alias pertractaui. Secũdo ad id q dĩ qõ pupilla-

ris a filio patri fieri non potest, facile quidẽ ꝛ recte respondet ꝙ hoc ideo, q: est impossibile ꝙ pater aliquis sit pupillus ꝛ ꝙ habeat filiũ pupillo maiorẽ, ꝛ ob eã cãm sepe mecũ mirat⁹ sum tã subtilẽ tanq̃ puerilẽ considerationẽ Bar. ꝛ animi simul recreatus si aliq̃ñ aliquid simile ẽt ex ingeniolo nostro qđ ĩñ abhominor ꝑlapsum offendetur, nã si me eiusmodi exẽplis tantorum virorũ tueri nõ possem, nihil cause esset, quin tali me errore deceptũ perspicue cognoscens ꝛ ab hac ciuili sapientia, atq̃ adeo ab omni literarũ genere statim seiungerẽ, ꝛ ne sigillatim reliqua ꝓsequar, ego fateor Bar. opi. ab ipso non vrgenter ꝓbari tñ videri mihi esse verissimã, nã ad hoc vt valeat hec exẽplaria facta a filio patri necessariũ esset filiũ premori ipsi patri qđ

6 est ꝯ cõe votũ. arg. l. iulia. ff. si qs om. cau. te. † preterea vt ẽt dicebat ipse Jmo. si filius ꝓ patre faciat substõnem necesse esset interdũ seipsum instituere, ꝙ est absurdũ imo. n. impossibile, nã inter instituentẽ ꝛ institutũ d3 esse distinctio, vt. l. si seruus. ff. de stipu. ser. cũ vul. preterea si necesse sit filiũ premori ipsi patri ad hoc vt ꝯfirmet̃ exẽplaria sese instituere cũ effectu minime posset atq̃ iõ non seruaret̃ norma que requirit̃ in exẽplaria, vt. d. l. huma. Postremo satis indignũ videt̃ mihi ꝙ filius pro patre testet̃, nã hoc ꝙ quis testetur pro alio introductũ est rõne potestatis vt apparet in pup. neq̃ dicas ꝙ hoc in exẽplaria non requirit̃, q: imo requirit̃, nã ꝛ parentes oẽs, l3 iure ciuili filios in potestate nõ habeant, tñ aliq̃ naturaliter potestatẽ habent, q bus reuerẽtia debet̃, vt. l. furiose. §. j. ff. de cura. fu. ꝛ. l. veluti. ff. đ iust. ꝛ iur. ꝛ. l. j. in fi. ꝛ. l. liberto. ff. de obs. pa. prest. Alioqui etiã illud in. q. venirent. nũquid frater fratri possit exẽplariter substituere, ꝙ est absurdũ. Neq̃ obst. ꝙ filius curator patri eẽ potest q̃ꝗ ꝛ hoc multis visum sit indecorũ. vt. d. l. is qui. nam ex illo facto nulla potestas est filio in patrẽ, sed tñ in bona ꝛ circa administrationẽ bonorũ, vt in. l. j. cũ seq. ꝛ seq. ff. de cura. fu. quãdo curator bonis deẽ non persone, preterea curatio illorũ bonorum necessaria est ꝛ vtile est vt potius filius quaꝫ extraneus curet, nõ ita necessariũ, vt habeat testñ, preterea ꝙ ista nõ sint paria, p3 q: factio testamenti non ꝯcederet̃ filiosa. l3 tñ cura conceditũ ẽt si sit in potestate patris, vt. d. l. is q. ꝛ per hec ego nunquã cum Jas. in hoc concordarẽ. nã verissime indecoꝝ hoc mihi vr̃ atq̃ prepósterũ vt filius patri testet̃. ¶ † Tertiũ est du-

7 biũ nnqđ mater que transiuit ad secunda vota possit exẽplariter substituere. Bar. negat qm̃ priuat̃ tutela, ergo ꝛ factiõe substituendi, vz. n. argu. inquit Jas. vt in. l. quidã. C. de neces. here. insti. l3 vere ille tex. in diuersis terminis loquit̃, iõ Jmo. ꝯ bar. putat ꝙ si mulier que trãsiuit ad secunda vota petierit tutorez filio dari, q: tunc nõ priuat̃ successione, que res pertinet ad ei⁹ cõmodũ, ergo multominus facultate substituendi que ptinet ad cõmdũ pupilli, facit. l. si aũt. C. de legi. heredi. ꝛ. l. ij. §. filius. ff. ad tertul. Adde ꝙ ꝛ. d. l. humanitatis. loquit̃ idistincte siue mater transierit ad secunda vota, siue non. At vero inquit Jmo. si poneremus matrẽ tutores nõ petijsse maius dubiũ esset. q̃ꝗ ẽt idẽ hoc casu ꝓbat, quẽ ꝛ Sal. sequit̃, nã l3 mr̃ nõ petẽs tutorez atq̃ trãsiẽs ad scđa vota priuet̃ successiõe, tñ non ꝓpea d3 priuari factione substituẽdi qñ illud fit in sui penã h vero eẽt i penã filij. neq̃ equũ est vt alteri⁹ delictũ alteri pene sit vt vult. l. h Jmo. At Jas. ꝯ Jmo. dicit ꝙ ille ꝓ certo grauiter equiuocauit nã exẽplaria regl'r non põt fieri nisi puberi ꝛ sic maiori ꝑm ꝙ l3 Bar. in. d. l. ex facto ꝛ sic illa distinctio an petierit tutorem vel nõ facit, ad exẽplariã substõ. q: qñ filius esset maior pupillo mater amplius hereditate nõ priuat̃, hec Jas. quasi ad literã q̃ tñ ab aret. furatus est qui idẽ ꝯsiderauit in eadẽ. l. ex facto. Sed ꝑ Deũ imortalẽ quid hoc est, adeo ne in alijs reprehendentie in circunspecti sunt hoies, vt in id vitiũ in reprehendẽdo incidant cuius alterũ ꝛ falso arguunt quis nõ moueat̃. Nam dicas velis mihi Jas. quis equiocauit tu aut Jmo. Credo te dices si recti⁹ te ꝯsulas, dixit Jmo. ponẽs pupillũ si hec mater nõ petierit tutorem filio dubiũ esse an ei possit substituere exẽplariter, tu vero dicis non posse isto casu tractari de exẽplaria qñ presupponat̃ filius pupillus. qm̃ ei pupillaris possit fieri, arg. l. q h3. ꝛ eorum que dixit Bar. vide modo q̃ equiuocatio est ista. Bar. loquitur in eo pupillo q sit in patris potestate, cui fieri potest pupillaris. Jmo. vero in eo cui erat tutor petendus qui omnino erat in potestate, ꝛ sic cui non pupillaris, sed exẽplaria fieri poterat, teste Bart. quẽ tu adducis, atq̃ ẽt te teste. Jõq̃ nisi aliter rñdeas agnoscere te hunc errorẽ credã, ꝙ certe magis inge-

8 niũ erat. † Adde ẽt ꝙ ꝛ furioso ẽt maiori mater curatorẽ petere tenet̃, vt in. l. ij. §. quid si nepotibus. ff. ad tertu. Sed ego ociosus minus qui cartã in his nugis perdo. Ergo iam quid placeat

videndũ. Ego certe totã rem in hanc difficultatẽ traho nnqđ postq̃ mulier transiuit ad scđa vota, iõ ei deneganda sit factio testamenti, q: credit̃ non recte dispositura pro mentecapto, sed bona ad vitricum aut alij extraneo ipsi filio, cõcessura exclusis agnatis aut cognatis mentecapti, que ratio satis vigens est ꝛ ꝓpter eã trãsirem cum opi. Bar. ¶ Quartũ est dubiũ, qđ si mater postq̃ substituit transit ad scđa vota, sed hec vr̃ mihi. q. non digna, vt ꝓponat̃ si recte ꝯsideres, aut saltẽ, vt super ea disputetur, ꝛ ideo non refero que hincinde dicunt̃, l3 Jas. ꝛ quidez sine ratiõe opi. Bar. videat̃ sustinere, ꝙ vcz substitutio expiret, ꝙ maxime absurdũ recte ꝯsideranti vr̃. ¶ Quintũ est dubiũ, nunquid impudica mater, ac pater persona turpis possint exẽplarie substituere, đ patre, dic vt dixi, circa pupillarẽ. de matre impudica nõ dubitarez ei non cõmitti talẽ factionem testamenti, nam si transiens ad scđa vota non põt, q̃tomagis ea que ꝓbari põt prostrate pudicitie. ¶ Sextũ est dubiũ, est mater est pr̃ vult mater substituere, vult ẽt pater, aut ẽt vterq̃ iaꝫ substituit cuius testm̃ preferatur sunt circa hoc opi. nam quidã cõcludebant si † pater esset turpis persona matrẽ preferri debere. arg. l. 9

iij. ff. de li. exhi. ꝛ. l. sed ꝛ si filio. ff. de inin. sinautẽ preferri patrẽ sed substitutum a patre teneri quasi ex fideicommisso restituere bona materna ipsi ab ipsa matre substituto, arg. l. filius. §. vt qs heredem cum alijs per Bar. adiunctis, sed hec iura non ꝓbare, dicit Bar. que tñ aliquo modo reduci ad prepositum per arg. possunt, tñ non curo. Alij distinguebant aliter qñ. s. pater non esset turpis ꝑsona quod quilibet poterit substituere, ꝛ substitutus a matre habebit materna a patre paterna bona, l3 peccare istos in eo primum dicit Bar. quod presupponunt alioqn patrem tam ꝛ si turpẽ. posse filio substituere quod tñ est falsuz. Tu vero circa hoc dicas vt dixi in pupil. §. Preterea inquit Bar. hec postrema distinctio est sufficiens. potest. n. esse qđ pupillus neq̃ paterna neq̃ materna habeat bona. idcirco alij dicebant si filius sit in patris ptãte preferri patris substitutum preterq̃ in bonis maternis que substitutus a matre habebit, l3 ego in hoc indistincte putarem habentem in potestate cuicũq̃ parentum preferri, si vero pater in potestate non habeat, ꝛ tũc substitut⁹ a patre paterna, a matre materna habebit cetera bona diuident inter se, ꝛ in hac opi. est etiã ipse Bar. ꝛ doc. post Bar. hanc. q. disputant atq̃ in varias opi. rem trahunt. ideo missis oiũ potius opinionibus q̃ veris sententijs, ego illud crederem sine periculo posse sustinere ꝙ. s. pater oi casu sit matri preferendus preterq̃ in bonis maternis, siue filiũ habeat in potestate, siue non, nam ꝛ si non habeat in ptãte nos habemus ꝙ sanius cõsiliũ patris q̃ matris creditur vt est in prouisione tutoris qui datus a patre omnino est confirmandus, a matre vero non sine inquisitione, vt. l. mulier. ꝛ in. l. j. ff. de confirma. tut. imo etiam dicerẽ ꝙ indistincte, nisi pater turpis persona appareat patris substitutum preferri. sed vt dicebant quidam teneri restituere quasi per fideicõmissum materna bona quasi si mater rogasset heredes filij restituere ꝙ magis videtur rationi cõsentaneum ne alioquin decedat quis cũ duobus testamentis, nam quoties res sine captione non põt ꝓcedere eligenda via est qua minus iuris regule ledant̃, possem pro hac opin. pleraque adducere que studiosus ac bene literatus si veritatẽ amet facile per se consequetur.

10 ¶ † Circa septimũ hoc est cui fieri possint non est dubiũ ꝙ mẽtecapto vt. l. in humanitatis. C. eo. ti. idẽ ꝛ de furioso ꝯcordant. nam ꝛ mẽtecapti appellatio ad furiosuz ẽt porrigit̃ qñ sit nomẽ generale. circa hec aũt plura exorte sunt dubitationes.

¶ Prima quid in muto ꝛ surdo q ipediatur testari per. l. discretis. C. de test. nã quidã solũ in mentecapto locũ habere. d. l. humanitatis putant. Alij ꝛ in surdo ꝛ muto qđ verius mhi vr̃ ex paritate rationis. ¶ Secunda quid in prodigo adhuc quidam dixere nõ posse ei substitui qui quasi sua culpa testamenti factionẽ amiserit que opi. merito ꝛ bonis rationibus a Bart. ꝯfutatur. ¶ Tertia quid in frenetico qui corporali morbo correptus nõ satis firme loquit̃, vt sepe accidit et prudentissimis. hic eniz freneticus dr̃, vt in. l. j. §. apud iulia. ff. de edil. edi. ꝛ certe qm̃ hic morbus ꝑpetuus non est non puto ei fieri substõnem posse. ¶ Quarta quid in fatuo. Jo. faber, vt refert Ja. quem sequitur Ang. de are. inst. de tes. putat fatuũ posse ꝯdere testamentum quo stãte verũ erit ei pupillare substitui nõ posse ergo videndum est nunquid fatuus habeat factionẽ testamẽti, ꝙ est apud me non satis exploratum. Jas. de hoc esse tex. inquit in. l. iiij. in fi. C. de tes. fac. ibi l3 vigoris ꝛc. vbi si quis sit maior. xiiij. licet non habeat plene sanum iudicium tamen testari põt. Sed certe

certe ille tex. minime facit non. n. loquitur de fatuo, sed de eo tm̃ q etatis rõne posset dici iudicij stabilitate carere cui magis cõmutẽda est factio testi q̃ si esset natura fatuus, ideo ego putarẽ fatuũ non posse quouis modo testm̃ condere sicut neq prodigus qui tñ vr̃ habere si sermonẽ inspexerimus bonã mẽtẽ furiosum tñ exitus facit in bonis dilapidãdis, vt in. l. is qui. §. si ff. de tut.
11 ⁊ cu. da. ab his. ¶ †Quinta quid in pupillo furioso nunquid ei pupillaris an vero exẽplaria fieri possit ⁊ si fiat exẽplaria nunquid valeat. sup quo distinguit aut. n. est in ptãte ⁊ fit ei exemplaria sine limitatione tpis ⁊ intra etatẽ pupillarẽ. vz vt pupillaris deinde vt exẽplaria, aut cũ limitatiõe tpis puta pupillaetatis ⁊ valebit vt pupillaris nõ aũt vt exẽplaria. si vero nõ sit in ptãte, ⁊ iõ valere non poterit, vt pupillaris certe valebit vt exẽplaria hec aũt dicũtur pp bonũ argu. l. qui hz. ff. de tute. hec ẽt post quosdã antiquos sentit ipse Bar. videamus nunc nũqd vera aut saltẽ minus pfecte sit dictũ q certe arbitror. Nã si sit in ptãte filius impubes ↄcluditur p oẽs qd ei exemplaris fieri nõ põt per. d. l. qui hz cui. l. rñdet ⁊ Saly. ⁊ Ang. sed non commode, vt mihi vr̃ atq iõ quid dicant omitto. facit p opi. bart. q dicebat Jo. de imo. q vbi est ordinariũ remedium cessare extraordinariũ dz, arg. l. in cause. ff. de mino. sed exẽplaria introducta est ex quadã humanitate ⁊ quasi extra ordinẽ ⁊ in subsidium cessante potestate ↄstituendi pupillarẽ, ergo ⁊c. Attñ ↄ Bar. facit. §. qua rõne. insti. de pupilla. ibi, ⁊ si puberes, nã ibi est dictio ⁊ si, que est implicatiua ⁊ includit illũ etiam casum quo essent ipuberes. Sec hoc est falsum, nã ibi dictio ⁊ si exponitur p q̃uis, que dictio remouet dũtaxat obiectũ qd fieri poterat, nã videbat dñm q directo substitui alicui nisi per pupillarem nõ possit postq̃ extiterit hẽs, ⁊ sic tñ ipuberi, sed ↄ dr̃ ibi, nam exẽplaria fieri potest q̃uis sint puberes, de quo nõ est dubitan
12 dum quouis modo illã imperatoris mẽtẽ fuisse. †Attñ quãdo Bar. simpliciter videat tenere pupillo q fuit in potestate non posse fieri exẽplariã, ⁊ hanc opi. vñr cõiter seq doc. tñ mihi plenius vr̃ posse ⁊ debere distingui, nã aut loqmur de patre aut d matre, si de matre, ⁊ tunc aut pater vult substituere pupillariter ⁊ nõ dubito per pupillarẽ patrem esse preferendũ, si pater nõ substituat, ⁊ tũc dico matris substitutionẽ exẽplariã locũ habere posse. Nã que inuidia est vt saltẽ pupillo mentecapto possit substitui p exẽplariã, si aliter sibi pspectũ esse nõ põt, ne alioquin deterioris sit ↄditionis hic pupillus q̃ si esset maior. Nã lz ipse pupillus sit furiosus, eiq nõ soleat curator dari, tamẽ nõ repugnaret si daret̃ quoties tutor deficeret, nã ⁊ alioqn pupillo curator dari solet si tutore careat, vel per tutorẽ ei nõ sit vndecunq satisfactũ, vt in. l. curatorẽ. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his ⁊. l. qui hz. §. j. ff. de tute. ⁊ inst. de cura. §. interdũ. q nõ puto vel ipsum Bar. negaturũ. Si vero loquamur de patre, ⁊ ponamꝰ patrẽ velle substituere exẽplariter, atq ita dicere atq ea obseruare que in exemplaria obseruatur, expressimq cauere ne sana mente adueniente valeat substitutio. Nescio qd in cã sit cur non dicamus valere hanc substitutionẽ veluti exẽplariã, quando alioquin pupillo minime prouisuz esset de pupi lari. ⁊ ppea minime facit ↄ hoc. d. l. q hz. qm̃ illo casu pupillo, de tutore saltẽ prouidebat̃, preterea sola disputatio nominis relinqueretur si pater filio furioso substitu erit, ⁊ pupillo, si queramus vtruz sit exẽplaria siue pupillaris qñ esset facta cũ limitatione tpis atq pupillaris etatis, nisi forsan pupillus redigeret̃ sane mẽtis. quo casu mera exẽplaria expiraret nõ sic pupillaris, sz tũc dici posset pupillarẽ succedere veluti tacitã ⁊ contentã sub exẽplaria, idcq parũ vtilitatis est in eiusmodi inspectione isto casu. Atq ita ↄcluderẽ audacter pupillo vel a patre exẽplariã fieri posse
13 si expressim de pupillari non prouideat. ¶ †Sexta est, nunqd liberis nãtibꝰ tm̃ hec exẽplaria fieri pt, nã de ltimis ⁊ nãlibus, irẽ de ltimis tm̃ non dubitat̃. Bar. probat tm̃ nãlibus fieri posse. mouet, qz in hac substitutione non requirit̃ patria ptãs, ergo ⁊c. Adde q qua rõne potest ei tutorem dare lz ↄfirmandũ, vt in. l. fi. C. de confir. tu. eadẽ potest ⁊ exẽplariter substituere, sed Ang. Jo. de imo. Alex. are. ⁊ cõiter alij ↄriam ↄclusionem pbare videntur, vcz qd naturali tm̃ fieri nõ potest. Mouenturq satis bono fundamento, nam in d. l. humanitatis. loquitur imperator de liberis quibus legitima debet̃, sed naturalibus non debeẽ legitima ergo ⁊c. Quare ↄcludit̃ q filijs naturalibus nõ põt fieri talis exẽplaria, ⁊ ita simpliciter probãt doc. ego vero plenius distinguẽdũ arbitror, aut. n. loquimur de patre aut de matre, primo casu non dubito esse veram opi. docto. ↄ Bart. pp tex in. d. l. humanitatis. ⁊ maxime ẽm tpa illius. l. qñ filiꝰ capax non esset successionis paterne insolidũ ẽt si pater expressim relinqueret, vt in. l. humanitatis. C. de natu. libe. Scd̃o casu qñ nos loqmur in matre oĩno putarẽ matrẽ filio naturali posse substituere qñ naturalis filius ad successionẽ maternã simul cũ legitimo admittat̃. vt in. l. j. §. j. ff. ad tertul. ⁊. §. nouissime. insti. ad orficianũ, quinimo loquuntur illi tex. nõ solũ in naturalibus, sed ẽt in spurijs, hoc est in vulgo conceptis qui pariter succedunt nisi sit femina illustris vt in. l. si qua. C. ad orficianũ. quare puto matrẽ ẽt spurio posse exẽplariter substituere, ⁊ per hoc neq opi. Bar. pbo qui simpliciter negat spurio exemplariter substitui posse, neq pbo cõem q simpliciter affirmat neq na-
14 turali filio posse substitui. ¶ †Septima est quid si ponamꝰ filium nõdũ furiosum cui pater vult exẽplarie substituere an possit in eũ casum quo in furorẽ perueniat. Bart. putat qd possit. Monetur qz cum ẽt in pupillari non obstante q pupillus non sit in potestate, potest tñ ei pupillariter substitui si sit futurus in ptãte ita ⁊ in eo q nõ sit furiosus dẽz exẽpliariter substitui posse quo casu eẽt furiosus futurꝰ. hec bar. q ⁊ ↄ rõnem ⁊ ↄ ipsum eundẽ Bart. sunt, idq magis indicaturos ipsos filios quibus cum essent sane mentis, ita substitutũ sit si furor ipsos compre hẽdat. Quis. n. hoc nomen taz triste possit pati. Ego certe hãc paternã prouisionẽ, siue potius dirã deuotionem abhominari minime possem. Preterea nõ meminit Bar. eius q superiꝰ dixit qui volebat vulgarẽ expressam factã homini sane mentis tacitam exẽplariã non ↄtinere, qz esset expectare malũ casum ⁊c. si ergo iste casus tacita prouisione expectari non posse, ergo multo minus expressa. Itaq itrepide atq audacter circa hoc omni tpe atq omni loco tenerem ↄ opi. Bar. possemq multa similia p hoc adducere, sed ad alia procedendũ est. ¶ Octaua est nunquid recasuro in potestatẽ possit fieri, sed certe non dubiũ est quin possit, sed expirabit si vere recidat in potestatem, atq ideo de hoc. j. dicemus propria questione.

Circa octauum

hoc est que requirant̃ vt fiat ista talis substi. preter illa q colligi possunt superius. Dicas primo requiri q illi cui fit saltem relinquatur legitima. tex. est in. d. l. humanitatis. C. eod. ⁊ ppe a concluditur q fieri exheredato non potest.

15 ¶ †Circa hoc aũt queritur in primis que rõ sit cur furioso exheredato per exẽplariam substitui non possit, pupillo vero exheredato possit, dicunt aliq qz exẽplaria inuenta est ex humanitate cui ↄria est exheredatio, pupillaris aũt de rigore iuris, sed ego hanc rõnẽ alioquin improbaui, nã ⁊ ipsa pupilla. ex humanitate est inuenta vt soleo sustinere. Quare dicunt alij q illa rõ est, qz furiosus exheredari non põt qñ nullam cãm ingratitudinis possit cõmittere que non satis ipo furore puniat̃, vt. l. fi. cũ dotẽ. §. si aũt. ff. sol. mat. ⁊. l. diuus. ff. de offic. presidis. At vero ipse pupillus si doli sit capax ingratus esse non põt. Sed ⁊ hec rõ non placet, qñ ⁊ ipse furiosus potuerit ante furorez causas ingratitudinis cõmisse pp quas legitime potuerit exheredari, ita dicit Bar. q tñ p doc. in dubiũ reuocat̃, sed tandem cõcluditur furiosum ex cã precedente furorẽ posse exheredari. ex quo ⁊ in aliud dubitationis incidimus, nunquid si furiosus cõmiserit crimen mulctandũ morte ante furorẽ, superueniente furore venia sit dignus quasi satis furore suo puniat̃, nã apud deum certum est non tolli furore superueniente priora crimina, qn capitalia delicta pena eterna plectant̃. Attñ in pposito opin. bal. est, ⁊ communis est q furiosus ẽt ex delicto ante furorẽ cõmisso dãnari non possit. Monet̃ vt videt̃ mihi satis debilibus fundamentis nã dicũt absens puniri non põt. quinimo nec damnari vt in. l. absente. ff. de pen. sed furiosus loco absentis habetur, vt. ll. vulg. ergo ⁊c. Jtẽ furiosus habet̃ p mortuo ita no. Bal. in. l. humanitatis. C. eod. sed mortuus non punitur in personam ergo ⁊c. Sed hec mihi puerilia visa sunt. neq enim illa regula
16 †q furiosus p absente habeat̃ procedit nisi in his in quibus in dicto vel consensu aut animo opus est que cum non sint in furioso dicitur haberi p absente, ⁊ ita intelligitur quod dicitur q ipse habetur pro mortuo quod apparet, nam pfecto furiosus comedit atq alia agit multa, que non agit mortuus ⁊ hoc est rõne spiritus ⁊ corporis quod habet ⁊ qd pene potest etiam esse subiectum q non est in mortuo. Igitur si qua rõ est p hac opinio. illa est qua etiam mouent̃ q afflictio non est dãda satis. n. suo furore ⁊c. vt in. l. diuus. ff. de offi. presi. c. cũ percussio. vij. q. j. in decre. ⁊ distin. v. c. cuz enixa. l. infans. ff. ad. l. corn. de sica. ⁊. l. pen. ff. ad. l. pom. d parrici. sz certe hec iura nõ plene pbãt q dicunt furiosum puniri non debere. nam loquuntur quando ipso in furore cõmissum delictum est. quinimo vt not. etiam Jas. l. diuus. videtur decidere casum huiusmodi explicite. Contra

opi. cõem in. ij. respon. ibi, si vero plerũq; assolet ⁊c. vbi expres sim vz ꝓbari q si quis internallis q̃busdã sanioꝛ matrẽ occidat nõ est dignus venia, lz furore plerũq; agitaret ⁊ sic an sit plectẽdus necne illud tm̃ inspicitur vtrũ in furore cõmiserit vel nõ, ⁊ certe ille tex. satis ꝓ hoc videat. Rñderi tñ põt qd ille text. nõ vere loqtur in ꝑpetuo furioso, sz in eo qui dilucidis internallis teneret, quo casu minus mirũ est si ei nõ parcitur tanq̃ si sanus esset. Attñ lz ita forsan dici potest, tñ verã illã opi. ꝯ cõmu. assererẽ vz q ⁊ si furoꝛ quis teneat, si tñ ante furorẽ delictum cõmiserit nihilominus supplicio sit afficiendus. non enim furoꝛ excusandus ita est vt merita pena euitari debeat, sed hoc tm̃ ne superimponatur afflictio afflicto q̃ afflictus non me-
17 reat. † Redeundo nunc tandẽ ad ꝓpositũ vnde sumus digressi si furiosus cãs ingratitudinis cõmiserit ante furorẽ, nunqd ipsi possit substitui absq; eo qd ei relinquat legitima. ⁊ sic exheredato qd vz, qm̃ si meretur exheredationẽ nihil est qd patri imputet exheredanti. eꝫ vr̃ qm̃ in. d. l. humanitatis. simpl'r dicitur esse legitimã relinquendã. sed hoc verũ est quoties non sit dignus exheredatione. Rursus redeundo vnde sumus digressi, si queratur. que rõ est quare pupillaris simpliciter fieri potest ex heredato, non ita exẽplaris. Bart. tandẽ ad illud deuenit, qd non oĩum que a maioribus nostris ꝯstituta sunt ⁊c. vt. l. nõ omniũ. ff. de leg. Ego vero aliud dicerẽ q vz ideo pupillaris poterat fieri exheredato, qꝛ introducta fuit eo tpe quo patria potestas magis obseruabat, poterátq; exheredari filij saluo atq; incolumi testõ, que res paulatim diminuta est vt. s. dixi. ⁊ ideo in. d. l. humanitatis requirit institutio filij que loquit nouo iure bm q asperitas patrie potestatis, per q̃ licebat exheredare, vt in. l. in suis. ff. de lib. ⁊ posthu. cepta est diliniri. Atq; ideo isto iure nouis. circa hoc exequata est pupillaris ipsi exẽplarie. naz neq; pupillaris hodie exheredato fieri posset ipso iure inspecto q̃ q̃ ꝯseruari posset forsan pupillaris per auc. ex causa ⁊ id fieri preterito quoq; posset si dicamus eã confirmationẽ proce-
18 dere. de qua re superius abunde diximus in tracta. pup. Et † id secundo loco queri posset circa predicta si ponamus exẽplariaz factã ipsi exheredato vel preterito, nunqd ꝯfirmetur ꝑ auc. ex cã. q̃. q. ab alio tactã non reperi, in qua tñ putarem ꝯ cõmunẽ intentionẽ q exẽplaria isto casu debeat ꝯseruari per auc. ex cã ⁊ ex corpore vnde sumit, lz simpliciter videat dici ꝯriuz in. d. l. humanitatis. q vz ita lz parenti substituere si legitimam reliquerit, qd non puto ꝓcedere iure nouis. quo tab. ⁊ pup. ⁊ exemplarie ꝯfirmantur beneficio illius auc. ne alio quid dispositio illius. l. humanitatis que introducta est causa furiosoꝝ in illoꝝ incõmodum conuertatur. ¶ Tertio queratur circa, nam dicitur in. d. l. humanitatis, q saltem legitima est relinquẽda. quid ergo si minus legitima relinquatur, nunqd ne nõ possit substitui an vero potius supplẽda sit ex tenore. l. oĩno. C. de inof. test. disputant hanc. q. doc. atq; varie opi. sunt. Ego vt breuius rẽ ꝑstringam puto debere omnino talẽ substit. valere, atq; suppleri legitimã per. d. l. omnino. Moueoꝛ pro hoc, valido vt mihi vz fundamento. nã substi. exẽplaria q ipso furioso introducta est vt. d. l. humanitatis. esset autẽ valde iniuriosum vt qd ꝓ illo esset introductũ peccato alieno deberet subuerti qñ nemo de alterius culpa plecti debeat, de quo iura sunt vulga. Moueoꝛ ⁊ validioꝛe ratione, nã q peccati non decet minus dz nocere alij sz aduertendũ testm̃ ipsius testatoris non nocet illud peccati si minus legitima reliquat. vt. d. l. oĩo. ergo minus debeat noceri filio q non peccauit. non ob. l. humanitatis. qꝛ illa. l. dz interpre-
19 tari atq; corrigi bz. d. l. oĩo. ¶ † Quarto queratur qd si miles sit an poterit substituere ẽt si legitimã nõ relinquat q non puto ꝑ. d. l. humanitatis, q̃ ẽt opi. multi ꝓbauere si tñ sibi testamẽtum faciat. ⁊ hec satis circa primum requisitum.
¶ Scdo requiritur q pater substituat saltem vnũ ex filijs mentecapti, aut si filios non habeat, vnũ saltẽ ex fratribus. circa qd plura incidũt in dubitationẽ. Primũ est, qm̃ dicitur saltẽ vnuz quid si vnũ tm̃ substituat, nunqd ceteri poterunt tanq̃ preteriti nullũ dicere hoc testm̃ ⁊ sic substitutio corruat, q putat Bart. sed ꝯ hoc expressus est tex. in. d. l. humanitatis. que dicit saltez vnũ. Bart. rñdet tunc hoc verũ si alij mereant exheredationẽ seu ꝑteritionẽ sz h stare nõ põt qd. n. si oẽs mererent, nõne oẽs liceret exheredare. q negari non põt, ⁊ ideo frustra diceretur vnũ saltẽ esse substituendũ. Quid igitur dõm, putarã. l. illã stare aduersus Bart. opi. Sed tñ Bar. opi. omnino ꝯgorẽ esse.
¶ Scdm est nun mater possit preteriri qd merito ꝯcedit bar. ⁊ ita dõm puto ꝗcqd alij dicant, ⁊ de matre ⁊ de alijs q non enu-
20 merant in. d. l. humanitatis. ¶ † Tertiũ est qm̃ dicitur in. d. l. humanitatis. vel si filij aut alij descendentes ex mentecapta ꝑsona sapientis sit ergo ꝯrio sensu si sapientis non essent possent preteriri in substitutione illa, qd ꝯcedunt oẽs, q̃ꝫ deberi eis alimoniã nemo neget. Ego vero verũ illius. l. humanitatis circa hoc intellectũ credo alios preterfugisse. Ergo animaduertendũ est q superius in principio legis dr̃ q si quis filiũ vel filiam nepotem vel ꝓnepotẽ cuiuscunq; sexus habeat sine alia prole descẽdẽtiũ atq; hic filius vel filia, nepos vel pronepos, ⁊ deinceps sint mẽtecaptus vel si duo sint aut plures ⁊ oẽs mẽtecapti relicta eis legitia poterit parẽs substituere, ⁊ sic oĩbus mẽtecaptis faciet talẽ substitutionem relicta legitima, si vero, subdit tex. mentecapta ꝑsona habeat fratres aut filios, ⁊ sint sapiẽtes eos ⁊c. ergo si dicas a ꝯrio sensu si non sint sapientes non tenebit eos substituere seu legitimã relinquere. negabit ꝯtra, sed hec est mens ipsius iperatoris q si nõ sint sapientes eis quoq; substituet, ergo relinquet legitima, vt. s. in princip. dixerat, ⁊ h siue ꝑ institutionẽ, siue per substitutionẽ. ⁊ per hec habes saniorem, nisi fallor, intellectũ ad. d. l. humanitatis a nemine hacte-
21 nus animaduersũ. ¶ † Quartum dubiũ est nunquid q dr̃ i. d. l. humanitatis. q filij furiosi sunt substinendi habeat locũ in filijs nõ legitimis q putat Bar. ẽt in fortioribus terminis. s. qd si superuenerit extinguitur q̃ facta est, mouet tñ friuola ratiõe vt ⁊ q̃busdã alijs ⁊ mihi visum est, de quo tu alios vide. ego certe de legitimis tm̃ puto loq. d. l. humanitatis. qm̃ ꝯsiderat esse tales liberos q̃bus legitima deberet vel saltẽ successio, alioquin multo iniquũ videri possit q mater posset preteriri ⁊ alie ꝑsone q̃bus magis deberet successio mentecapti, nõ tñ filius naturalis. ¶ Quintũ est qm̃ de fratribus dr̃ qui debent substitui, de q̃bus fratribꝰ intelligatur. Bart. dicit q si substitutioꝛ fiat a patre loqt de ꝯsanguineis, si a matre, ẽt de vterinis, nã de vtriq; ꝯiunctis nõ dubitat, sz mihi magis plz q de his loquat q alias ad querelã admitti possent. Tu tñ cogita in h. n. locus est opi. cum tex. non apparet. ¶ Sextũ est quid si sit miles nunqd ad formã illius. l. humanitatis tenebit. Circa hoc ego certe puto quo ad bona sua liberaz sibi permitti testi factionẽ quemcũq; possit substituere, vt in. l. cũ filius. ff. de test. mili. ⁊ sic illã. l. humanitatis. nõ hr̃e locũ in milite q̃tũ ad h, q̃ꝫ forsan talis substõ
22 diceret potius directa militaris q̃ exemplaria. ¶ † Septimum est nunqd seipsũ qs possit substituere q merito negat ne testm̃ q eius morte cõfirmari dz antea effectum habeat q̃ moriet ꝯ notas iuris regulas. ¶ Tertio requirit q pr̃ substituẽs sibi faciat testm̃ q in milite non puto ꝓcedere arg. l. ij. §. ꝗsquis. ff. eo.
¶ Sed de hoc dicito, vt. s. in pupillari dixi. ¶ Quarto requiritur q valeat patris testm̃. Circa qd eedẽ qõnes repeti possent quas sub eodẽ requisito in pupillari substitutione fecimus, sed que dicta sunt in pupillari censeant, ⁊ hic repetita. ⁊ ꝑ hoc volo esse explicitus de his que ad hanc priñ. questionẽ pertinẽt.
¶ Circa nonũ quos ⁊ quot effectus habeat hec substitutio plura disputari possunt, primũ ẽ nunqd exẽplaria ꝯtineat aliã substitutionẽ. Nã si querimus de vulg. dico nõ ꝯtineri qm̃ nec sub pupillari ex intentione nostra, si vero de pupillari, ⁊ dico possibile esse ꝯtineri sub ea bm ea que. s. diximus, si vero de exẽplaria, alteraz ꝯtinebit si alius casus morbi accidat, de quo. j. diximus. Et hic ergo primus erit effectus, vz q exẽplaria põt ꝯtineri sub vulgari, vel alia exẽplaria expressa. Scds effectus est q ista substitutio trahitur ad bona ipsius mẽtecapti vndecũq; ꝗsita, de quo dicas penitus, vt dixi. j. si materia pupillaris. Tertius effectus est q colligit in pupillari. in. l. is qui ex bonis. ff. eo. ti. ⁊. s. dixi. Itẽ Quartus ⁊ Quintus ⁊ Sextus ⁊ Septimus et Octauus ⁊ Nonus ⁊ Decimus ⁊ Undecimus, ⁊ reliq tãdẽ effectus quos i pupillari enumeraui censeant i h loco repetiti.
23 ¶ Circa postremũ vz qñ expiret hec substitutio. ¶ † Dicendũ est i primis cessante furore siue morbo quo testari ꝓhibebat ꝑ quo est tex. expssus in. d. l. humanitatis, sz hic ꝗritur nunqd vere hec substitutio sanitate superueniente extinguat an vero interim, vt vires habeat rursus superueniente furore. Bar. q nõ penitus extinguatur, sed interim cesset. adducit. d. l. humanitatis. in verbo. cesset. iuncto. §. sacrã. ff. de verbo. obl. Neq; obst. inquit ille. quod dz in. d. l. ex facto q desinit talis substitutio, qꝛ loquit de illa substitutione que iure speciali concedebatur. Sed certe mihi, vt verũ fatear, hec opinio non placet, quouis modo immo vero indistincte dicerẽ expirare substitutionẽ que semel deuenit ad eum casum a quo non possit incipere. Neq; obst. q dicitur de verbo, cessat. nam illud verbuz cessare non semp ita anguste accipit, vt non ẽt id significet q extinctũ est, nã ꝑculdubio, ⁊ id qd extinctum est cessat neq; id solum dicitur cessare q

in

in pendēti est, vt in l.e. ll. pbat. facit. l. cessante. C. quō ⁊ qū ind. ⁊ institu. ō litera. obliga. post pri. ibi cessāte. s. p hac aūt opi. scz q extinguatur, facit pbe illud q dr in. §. sacrā. si. n. nō extingue ret esset expectare hominis infortunium q est absurdū, vt ferme in terminis probat ille. §. sacram.

24 ¶ †Scdo expirat pdicta substitutio p supuenientiā filiorū, vt in. l. ex facto. ff. eo. Sup quo querit de qbus liberis, vtrū ⁊ de naturalibus tm̄ loquat q admittit Bar. si loquamur in furioso q alias quā naturales habere non pōt, vt in. l. heredibus. in fin. ff. ad treb. Ego vero audacter ꝯ bar. pbarē ꝯ quē credo stare cō munē opinionē. Facit. l. generaliter. in fin. C. de institu. ⁊ substitu. arg. autem Bar. nihil valet, vt tu ⁊ alios consulendo ⁊ teipsum potes rectius considerare. Expirat postremo loco hec substitutio alijs modis quibus ⁊ ipsa pupillaris de qbus superius dictū est. Et his volo esse contentus circa hanc specieꝫ substitu.

SVMMARIVM

1 Substitutio cōpendiosa quid sit, ⁊ quibus verbis fiat. 4.
2 Substitutio compendiosa cuius sit speciei, ⁊ quot substitutionū species contineat. 3.
5 Substitutio compendiosa cuius sit effectus.
6 Compendiosa verbis directis a milite facta an valeat.
7 Militis appellatione quis veniat, ⁊ quis dicendus miles.
8 Aduocati nunquid cōprehendantur sub priuilegijs militūꝫ.
9 Miles an dignior ⁊ preferendus doctori.
10 Substituere directo q possint ⁊ qbus, ⁊ an ad ipsas cās. nu. 11.
12 Verba directa que sint.
13 Substitutio cōpendiosa a milite facta post filij pubertateꝫ quā do mater est in medio an obliquetur. 51.
14 Dictio velut similitudinem importat.
16 Substitutio directa q̄tum ad cōmodum eorum que capiuntur in quo discrepet fideicommissaria.
Trebellianica ex militis testamento non detrahitur.
17 Iuspatronatus libertorum non transit in secundum successoreꝫ.
18 Substitutio fideicommissaria quos fructus percipiat.
19 Substitutus directo a milite etiam post etatē pupillarē cui succedat, ⁊ cuius dicatur heres esse. 20.
21 Substitutio compendiosa a milite facta per verbū cōe intra tē pora pupillaris quo iure valeat. 29. 31.
22 Substitutio compendiosa a pagano verbis directis facta intra tēpus pubertatis quomodo teneat. 23. 24. ⁊ quid si verbis mere obliquis. 28.
25 Qualitas adiecta verbo ſm tempus verbi verificatur.
26 Substitutio compēdiosa facta in re certa per verba directa an trahatur ad vniuersum.
27 Substitutio p hec verba facta q̄ncunq filius meus decesserit lego omnia bona mea, que sit.
30 Intellectus. c. j. de testa. in. vj.
31 Clausula libere accipiat an probet substitutionem directam.
32 Substitutio directa nunquid per hec verba fieri possit totaꝫ hereditatem aut intregra bona.
33 Dictio impuberi quam substitutionem faciat.
34 Alimentorum fauor est maximus.
35 Substitutio compendiosa an contineat vulgarem.
36 Substitutio hoc modo facta, si filius meus decesserit sine liberis. vel eius filij sine liberis Titiū substituo, an valeat.
37 Filij filiorum qui expressum nominati non sunt, expressim grauari an possint.
38 Honoratus ex grauamine iniuncto q̄n quis censendus. 39.
40 Presumptiones in adimēda vel dāda hēditate nihil operant.
41 Augmentum nunquid per verba diminutionem significantia indicatur.
42 Aditio hereditatis nuda voluntate an perficiatur.
43 Intellectus ad. l. deniq. §. interdum. ff. de alimen. ⁊ ciba. leg.
44 Substitutio cōpendiosa per verbum directum ⁊ commune, an intelligatur ad libitum substituti.
45 Verba in dubijs an intelligenda demonstratiue posita.
46 Verbum instituo an sit directum ciuile.

¶ De compendiosa substitutione.

1 De huius substitu. materiā nonnulla principaliter examinanda sese offerunt.
¶ Primum quid illa substitu. sit.
¶ Secundum quare ita dicatur.
¶ Tertium an proprie sit spēs substitutionis ab alijs distincta.
¶ Quartum quot spēs substitutionum in se continere possit.
¶ Quintum quibus verbis fiat.
¶ Postremū cuius effectus sit. i. in quam spēm substi. cadat.

1 ¶ †Circa pmū bart. descriptio satis nota est. Compendiosa n. substi. inquit ille, est illa que sub ꝯditione mortis vel alia multa cōplectitur tempora. Verum hec diffinitio non satis plane rē nobis demonstrat, non. n. puto proprie dici posse compēdiosaꝫ substi. que et q plura tempora complectatur, plures tm̄ substit. non continet. Si. n. pupillo fideicōmissaria substi. factam ponamus per verba, vt sit mere obliqua, lꝫ ista plura tempora cōplectatur, tm̄ non erit compendiosa, sed tantum fideicōmissaria, nullibi. n. compendiosa appellatur. Ideoq ad compendiose subst. essentiam puto requiri vt plures substitutiones sit apte comprehendere. Q̄ꝫ non de his magnopere curandum est, si modo effectum rei non mutent. Dicerem ergo illam compendiosam esse substitutionem que cum plura tempora comprehendat sub verborum compendio, varias et substitutiones pōt complecti, ⁊ in his aduertendum est q plura tempora dicimus respectu etatis pupillaris, ⁊ respectu alterius temporis post eam etatem. Propterea. s. q sola pupillaris etas apta est excipere pupillarē substi. que sub illo compendio verborum includatur, alia vero etas maior indifferenter ad ceteras substitutio. est habilis. ¶ Circa secundum minime dissentio ab his que putat Barto. saluis supradictis ipse vide.

2 Circa tertium an proprie† ⁊ distincta spēs subst. sit ab alijs minime sentio cū opin. bar. vult et ipse q subst. ꝯpēdiosa facta a milite proprie sit spēs q nouā quandā subst. ꝯtinet hoc est directā militarē, si vero sit facta a pagano ꝯ, q semper reincidet in aliq certam spēm substōnis pup. vel fideicō. vel aliam, si alia sit, nam qd hoc idē sit in milite ⁊ alij animaduerterunt ⁊ verū est lꝫ. n. substi. compēdiosa facta a milite directā militarē contineat, hec tm̄ directa militaris nō est diuersa ab illa q alias fieret a milite citra cōpendiū verborum. Ideoq minus recte in hoc vr bar. ꝯsiderasse vt ego vsq puer primo impetu memini aduertisse. Cōcludo tm̄ ex intē tione nostra q satis pōt dici propria spēs substitutionis, cuꝫ nec precisa sit pupillaris nec precise fideicommissaria vel alia certa substō, lꝫ ipso effectu incidat in naturaꝫ alicuius ex istis. Arguatur igitur hoc modo q sit proprie species, substō est, vt nemo negat pupillaris non pōt dici simpliciter non simpliciter fideicōmissaria, nam pupillaris requirit ne excedat tps pubertatis, fideicōmissaria requirit, vt semper sit obliqua. nō directa, ergo cō sequenter dicatur propria spēs de per se. Nec te moueant q dicit Bar. qm̄ longe aliud est esse quid tale, aliud est incidere in effectum aut naturam talis.

3 Circa quartum nō est dubiū† q pupillarē ꝯtinere pōt q et fideicōmissariā vt in. l. precibus. C. eo. ti. q et directā militarē si facta sit a milite, vt in. l. cēturio. ff. eo. ti. sed dubitat nunqd et vulgarē possit cō tinere, ⁊ si pōt, nunqd h sit ex potētia verbor, an vero ex ptāte. l. ex presumpta mēte defuncti, q ex verbor signatione nō cōtineat credo verissimū esse vulgaris. n. subst. ita fit si aliquis hēs nō existat, ⁊ hic appellat primus casus substōnis, compendiosa aūt fit scdm casum si existat aliquis heres, vt manifeste probat in. d. l. precibus. Adde q illa cōditio mortis puta q̄ncunq decesserit vel si intra tm̄ temporis decesserit requirere vr vt ille sit heres ⁊ in vita sua potiat hēditatē, ergo verbis consideratis in compendiosa substōne vulgaris non comprehendetur. At videndum saltem nunquid comprehendatur vulgaris ex ptāte. l. presumpta defuncti mente concludunt oēs q cōprehenditur, adducit pro hoc, q si sit pupillaris vulgarem ꝯtinet, vt in. l. iam hoc iure. ff. eo. ti. lꝫ verba minime congruant pari modo comprehendi dꝫ in compendiosa cum nulla rō diuersitatis reddi possit verum q in superiore tracta. pupillaris substōnis ꝯtrariū ego iure videor sustinuisse, vcꝫ q sub pupillari vulgaris minime ꝯtineatur, ideo hoc fundamento inani reddito, ⁊ in hoc ipso contrariā conclusionem facile sustinerem, vcꝫ q vulgaris minime sub compendiosa contineatur.

4 Circa quintum †cū querit quibus verbis fiat. Rndeo nota verba esse per. d. l. precibus. ⁊. d. l. centurio. fieri enim solet adiecta illa cōditiōe q̄ncūq decesserit, vel si intra. xxv. annuꝫ aut simile aliud tēpus decesserit. Super hoc tm̄ dubitari pōt nunquid fieri possit talis substitutio per verba mere obliqua, de quo superius nō du-

bitaul qn fieri nõ possit, nã per ea verba facta cõpẽdiosa ꝓprie nõ dr̃ sʒ fideicõmissaria qcqd dicat bar. ⁊ q eũ sequunt̃, pleriqʒ. n. ꝯ eũ ⁊ merito sentiũt. Necesse est ergo ad ꝯpendiosam subst. ꝯficiendã verba esse vel cõia, ita qdẽ vt ad diuersas spẽs substi. referri possit. ¶ Queri ẽt circa hoc põt nunqd si dixerit aliqs qñcũqʒ titius ꝯsul fuerit, Seio Gaium substituo cõpendiosa dici substõ possit. super quo vñr ꝯcludere dici substõnẽ ꝯpendiosam, vt ẽt apparet ex descriptione bar. cũ dicit sub ꝯdõne mortis vel alia. attñ in primis sciendũ ħ est, ꝙ in hac substõne pupillaris ꝯtineri nullo modo põt, cũ illa requirat de necessitate ꝯditionẽ mortis cũ per eã pupillo succedat̃ ⁊ nemini viuo succedi possit vñ ꝓutarẽ nõ ꝓprie dici hmõi substõnẽ cõpendiosam ⁊ posito ꝙ ita dicatur de eiusmodi subst. ꝓprie hic nõ tractabit̃ ħ. n. ẽt vulgarẽ continere põt ipsis verbis nõ repugnantibus vt oẽs ꝯcludunt essent ⁊ hic alia querẽda q̃ alias sum pollicitus differere, sed ex supradictis bene decidi possunt.

5 Circa vltimũ cuius effectus† sit talis ꝯpendiosa substit. plura circũspicienda oĩno sunt, sine quibus intelligi talis articulus non põt. Primum est ꝙ miles ei qui fuit hẽs põt directo substituere. Scđo ex intentione bar. ꝙ hoc idem põt paganus ex tenore illius statuti, ꝙ femine stantibus masculis teneantur seruare voluntatem defuncti ⁊ illi parere in omnibus. Tertium ꝙ fauore matris nonnulla in hac substõne sunt inducta, vcʒ ꝙ tacite substõnes que alias locum haberent ꝯ matreʒ, tunc non admittantur. Quartuʒ ⁊ vltimũ ꝙ nr̃a talis substõ fieri põt per verba directa, per obliqua, ⁊ ꝑ cõia, ⁊ directoꝝ verborum alia dicunt̃ esse directa ciuilia, alia vero simpliciter directa de quibus inferius post doct. Igitur circa predicta q̃ ꝯsiderata sunt ad plenioreʒ intellectum eorum casus ipsos distinguendo. ¶ Prima ꝯclu. sit ꝙ si substõ ꝯpendiosa sit facta a milite verbis directis, qꝛ miles põt cuiqʒ directo substituere ẽt post pup. etatẽ directo valebit illa substõ, ita tñ vt intra pubertatẽ vniuersa bona impuberis veniant post eam vero etatẽ sola bona testatoris cuʒ fructibus inuentis in hẽditate, vt clare dr̃ in. d. l. centu
6 rio. de qua ꝯclone multe oriri dubitationes pñt. ¶ † Pria est qm̃ miles nõ solum ille dr̃ qui manu ipsa ⁊ armis militat, veruʒ ⁊ ille qui militat legibus ipsis sacratissimis, nũquid qđ dr̃ de milite, vt directo cuiqʒ substituere possit ad ipsum locum habeat ẽt in iureconsulto, siue doctore vel aduocato. ¶ Circa hanc. q. illud in primis discernendum est, an leges que de militibus loquũtur sentiant de militibus armate militie, an vero de omnibus indistincte, q dici milites ex larga sign̄atione pñt. Scđo loco postea videndũ erit posito vero ꝙ aduocati per verbuʒ militis nõ intelligant̃. ⁊ ll. de militibus loquentes nõ sentiãt de aduocatis nunquid saltem ex paritate rõnis dispositio earundẽ. ll. extendi possit ad tales aduocatos. Quo ad primũ ꝙ aduocatus militis appellatione ꝯtineatur ⁊ gñr ꝙ. ll. loquentes de militibus loquunt̃ ẽt de aduocatis probari vr̃ per bonã ⁊ vulgarẽ. l. aduocati. C. de aduoc. diuer. iud. Eꝯ vero ꝙ. ll. loquentes de militibus nõ intelligant̃ in aduocatis, seu loqui de aduocatis probari vr̃ ferme per totum corpus iuris quocũqʒ loco militũ mentio fiat, ⁊ lʒ largiore significatione accepta ẽt aduocati militare dicant̃. Attñ non proprie alioquin si verbi largam istam ptãtẽ ꝯsideremus ẽt ipsi amantes dicerent̃ militare, vt apud Ouidiũ, militat oĩs amans ⁊c. Item cum militia a duritia dicatur, vt in. l. j. ff. de milit. testa. quicũqʒ duriter se hr̃et ⁊ labore aliquo se exerceret diceret̃ militare quod tñ extra proprietatem vocabuli. i. extra cõem intellectum esse nemo negauerit. melius est igitur vt dicamus ꝙ militis appellatione in legibuʒ non intelligat̃ aduoca-
7 tus, sed qui vere in castris manu strenua militat. ¶ † Igitur superest illa scđa qđ nunquid q̃tũs. ll. loquentes de militibus loquunt̃, ⁊ sentiãt de illis qui in castris militãt, possit tñ ex paritate rõnis extendi ad aduocatos q̃tũ ad terminos. l. nostre. ad cuius veritatẽ rursus illud aduertendum quã. s. rõne priuilegium tale militibus concessum fuerit, vtrũ rõne simplicitatis an vero cã laborũ, quos pro rep. sustinent, ⁊ pro vtilitate quam afferunt reipub. vel simul ob vtranqʒ rõnem, nam si simplicitas esset cã vel pars cãe ipsius priuilegij, certe qm̃ talis simplicitas cessat i aduocato, vel saltẽ cessare pr̃sumitur, gñr cessaret cã priuilegij, ⁊ ipsum priuilegiũ, ⁊ ideo expedita iam esset qđ. Putant ergo aliqui circa hanc dubitationẽ priuilegia hec, que circa condenda testamenta militibus ꝯceduntur rõne simplicitatis ⁊ ignorãtie ꝯcessa esse, vt in toto ti. de mili. test. facit. l. fi. in prin. C. de iure deli. ⁊ in. l. j. C. de iu. ⁊ fac. igno. Attamen qcqd illi dicant ħ priuilegium militibus concessum, vt dispositio facta maioribus iure directo valeat, non vr̃ rõne simplicitatis inuentum, nam rõne simplicitatis illud potius fieri debuisset vt. s. dispositio facta verbis directis per ignorantiam valeret eo modo quo posset in pagano hoc est tanq̃ si per obliqua verba disposuisset, quod aũt possit aliud disponere q̃ paganus hoc nõ rõne simplicitatis vr̃ ei condonatum, sed potius mero fauore ⁊ mera gratia ob merita sua qua stante conclusione redeundo ad propositum dicendũ vr̃ ꝙ tale priuilegium militibus concessum extendatur ẽt ad aduocatos, si enim ob merita conceditur ⁊ aduocatoꝝ paria sint vt. d. l. aduocati. vel ẽt multo maiora, vt nonnulli putant, iã con
8 cedendum est† tali priuilegio ⁊ ipsos gaudere posse, arg. l. illud cuʒ si. ff. ad. l. aqui. Scđo pro hoc facit, qꝛ ⁊ alia talia priuilegia extenduntur ad aduocatos vt putant doct. in. l. miles. ff. de re iudi. Tertio qꝛ ẽt in exorbitantibus facienda est extensio suadente pietate ⁊ publica vtilitate, vt hic per Alexand. quẽm tu ipse videre potes. ¶ Uerum predictis non obstantibus ad ꝯꝛiam conclusionem facilius impellor, vulgare est enĩ amicus Socrates, amicus Plato, sed magis amica veritas, adducor aũt duplici argumento. Primum quod verosimile non vr̃ in tot ⁊ tantis priuilegijs si iura voluissent de aduocatis sentire quod đ his nullam vnq̃ mentionem fecissent. Secundo adducor, qꝛ puto hanc verissimam esse conclusionem quod in priuilegijs etiam ex paritate rõnis, que ꝯ iuris regulas inducta sunt nunq̃ sit facienda extensio, ⁊ hoc dr̃ in. l. quod contra. ff. de legi. de hoc est glo. not. in. l. a diuo pio. ff. de re iudi. in glo. magna in prin. Adde quod lʒ pariter prosint reipublice aduocati tñ aliquid plus fuit concedendum militibus fortassis, qꝛ in maiore periculo ⁊ labore versantur. Que res maxime debet esse in ꝯsideratione, vt l. assiduis. C. qui potiores in pignore habean. non respondeo aliter ad argumenta per Alexan. adducta quoniam nullum eoruʒ
9 vrgenter vlla. l. probatur. ¶ † Sed circa hoc ẽt illud cadere in dubitationem potest, vter dignior sit miles an vero doctor, vel vter preferendus de qua re magna apud magnos nec leues auctores contentio fuit. Alex. pauca dicit atqʒ illorum nihil probat, si me consulis certe si manu res disputanda esset fateor, ego cederem militi. si ratione, nunq̃ putarem militẽ preferendũ doctori, nec eius artem meliorẽ aut digniorem quouis modo periculosiorẽ ⁊ magis laboriosam fateor ⁊ interdum maxime vtilem reip. Attñ qm̃ semper ille plus iure valuit qui plus viribus potuit, iđ factũ puto, vt arma semper primum sibi locũ vendicarẽt ⁊ modo vendicent, ⁊ nisi prouideat qui põt sint vendicatura in posterum, ita vt ẽt isti quos milites auratos vocant, qui nec vmbram militis tenent doctoribus preponant̃. ¶ Scđa. q. sit qm̃ de militibus loquor de quibus sit intelligendũ in propositis terminis, an de his nostri tp̃is de quibus mõ dixi qui nõ solum quideʒ lanceã, sed nec festucã quidẽ rumpunt. an ⁊ de his qui mercenariam operaʒ suã in bellis prestant pugnantes potius ꝓ nũmo q̃ pro patria siue pro rep. certe nõ puto de his sentire iurecõ. sed tñ de his qui oliʒ cinti ⁊ obstricti sacr̃o Ro. reip. inseruiebant, quibus similes maxime in Italia non cognosco. dicereʒ tñ milites Rhodios q. ꝓ rep. xp̃iana militant, vere milites dici
10 posse, ⁊ mereri hec ⁊ multo maiora priuilegia. ¶ † Tertia. q. sit nunquid stante statuto ꝙ femine teneant̃ ꝑ oĩa obseruare voluntatem defuncti, possit paganus directo disponere ꝙ bar. fatet̃. Attamen hec opi. mihi nunq̃ placuit, nam nihil vr̃ cõe hr̃e posse substitui directo, cũ hoc statuto ꝙ femina debeat parere voluntati defuncti, neqʒ ista repugnãt ꝙ mulier debeat parere in oĩbus dispositioni paterne, ⁊ tñ ꝙ ille nõ possit substituere directo, ⁊ per hec nequo satis mirari istam bar. decisionẽ, ⁊ iđ dixit Alex. ꝙ debuit esse in statuto ꝙ stantibus masculis possit substitui directo ipsis feminis, quo casu res in expedito esset, fatet̃ aũt ꝙ femine restituent substitutis nulla facta retentione ꝑ tre. de quo ẽt dubitari posset nõ disputo mõ satis est in proposito ꝙ non sequit̃ per tale statutum ꝙ feminis directo substitui possit. ¶ Quarta. q. sit nũqd Cardinalibus liceat substituere directo post aditã hẽditatẽ quibuscũqʒ, ꝙ ⁊ bal. ⁊ aliqui ꝯcesserunt, qm̃ ipsi militare debẽt, iuxta latus Pontificis, tñ nec hoc mihi plʒ q̃q̃. n. Cardinales digni sint, ⁊ his ⁊ multo maioribus priuilegijs, que ẽt eis indulta sunt, tñ non vʒ ꝯtia, ergo ⁊ hoc habere debent. alias res in infinituʒ traheret̃, ⁊ qꝛ dixi in priuilegijs nõ est locus ꝯsequentijs, vt est glo. in. l. a diuo pio. in prin. versi. sed lʒ. est ẽt alia in. l. bene a zenone. inˡ verbo cum. n. C. de quadr. prescrip. posset ẽt queri ⁊ de alijs nunquid habeant hoc priuilegium directo substituendi, de aliquibus consulto omitto.
11 ¶ † Quinta. q. sit nũqd ad pias causas liceat substituere directo, est opi. bar. ⁊ aliquoꝝ qui eũ sequunt̃ ꝙ si tam institutio q̃ substi. est ad pias cãs ꝙ possit valere directo, mouet̃ qꝛ in testamento

mēto ad pias causas non cōsideratur rō ciuilis, sed tm̄mō ipsum ius gentiū, vt ɔsideratur in milite, vt no. Bar. in. l. j. ff. ď mili. test. ⁊ in. l. j. ď ɔdi. indebi. quia rōne fit vt milites possint directo substituere, verū lʒ alijs modis p alios rūdeatur. ego dico q illa regula q aliquis non possit directo substituere alteri, nō solū pcedit ex rōne ciuili, sed ēt ex rōne iurisgētiū, nā de iuregētiū est q alter alteri testm̄ facere nō possit, vel aliter de re alterius disponere, item ⁊ illud est de iuregētiū q res nostra sine facto nostro a nobis auelli nō possit, vt toto ti. insti. de rerū diui. ⁊ ff. de acq. rerum domi. Si aūt nō infrigerentur pdicte regule, vel aliqua pdictarū, certe substitutio directa fieri posset ēt cuicūq post aditā hērditatē, lʒ qꝛ infrigunt iō fieri non pōt, nā p eam acquisitiōnē intelligoꝛ, ita disponere disponendo directo. vt vel alteri faciā testm̄ vel rē suam sine facto suo in aliuʒ transferā, q fieri nō pōt ipso ēt iuregentiū ɔsiderato, ⁊ iō hoc priuilegium militibus ɔcessum, ɔcessum est ꝯ ius gentiū, ⁊ p hoc subuertitur rō Bart. ⁊ cōsequenter cōclusio sua. ¶ † Sexta. q. sit qm̄ de milite diximꝰ

12 disponente de directis verbis, queri pōt quenā sint ꝟba directa dicit Bart. ex intentione quorūdā quē nonnulli sequuti sunt verba directa bifariā accipi, nā alia dicunt directa ciuilia que aliq appellarunt directissima, aliqua vero simpliciter directa. i. directa non ciuila. directa ciuilia illa sunt dicit Bar. q̄ a iure ciuili sunt itroducta, vt verbū heres esto, ⁊ ꝟbū institituo, ꝟba directa non ciuilia q̄ ad substitutū directa sunt, vt ipse manu sua capiat non ab alio, vt verbū accipiat capiat moriatur tali, vt in. l. titia. §. j. de leg. ij. ⁊. c. j. ď test. li. vj. ego tm̄ sup his ꝟbis vel bar. nō intelligo vel seipse non intellexit, ita pplexe loquitur, nā nescio quomō appellet ista verba directa non ciuilia cum postea dicat illa non habere a iure pprim̄ significatū, si pprim̄ significatū non habēt ergo nō sunt directa. itē cum ēt de proprietate aptentur ad obliquam dispositionē ex euētu rei, vt ipse putat. nō video ēt cur non possint dici cōmunia. Adde q ille. §. j. in. d. l. titia. non pbat q verbū capiat sit directū qꝛ nō loquitur ille tex. simpliciter de verbo, capiat, sed de hoc vniuerso capiat a seipso, in summa ad intelligentiā. s. dicte cōclusionis, puto illam locum habere p quecūq verba directa miles disposuerit an aūt diuersimode ha-

13 beant verba directa inferius disputabimus. ¶ † Scda cōclusio est q si miles disponat directo filio pupillo cōpendiose illo mortuo post pupillarē etatem admittitur substitutus ad bona dūtaxat militis cū fructibus inuētis in hērditate p cuius ɔclusiōis intellectu plura ibidē disputāda sunt: primū nunquid hoc locuʒ habeat matre stante in medio, q gl. negauit, qꝛ ea stante in medio obliquatur dispositio post tpa pubertatis p. d. l. pcibus. C. co. Alia fuit Pil. q fortius dicebat q nullo mō in casu pdicto valebat substitutio directo iure ēt si mater non sit in medio cuius opi. oino reijcienda ē lʒ aliqui aliquo modo conētur ⁊ male illā sustinere. Tertia est opi. Bar. ⁊ cōioꝛ q ēt stante matre in medio substitutio directo facta non obliquatur. nec ob. l. precibus. qꝛ testatoꝛ vsus est verbo cōmuni hoc est verbo substituit, vt apparēt in ea. l. ibi substituit, sed aliq dixerunt hoc esse diuinare q̄tū ad illā. l. pcibus, nec ob. verbū substituit. qm̄ i multis libris hoc verbū non hr̄, sed melius q̄tū ad hoc putauit Are. q necesse ē ibi esse illud verbū substituit vel saltē aliud verbū, qꝛ alias esset imperfecta oratio. Addit tm̄ q lʒ ibi sit tale verbū nō ppea sequitur q testatoꝛ substituerit p verbū cōe, qꝛ illud verbū ibi ponitur tanq̄ dictū a legislatoꝛe non aūt prolatū a testatore quasi p illud verbum substituerit, insup addit q tm̄ prius Sali. dixit quod ex prin. d. l. pcibus. apparet potius substitutionē directis verbis factā fuisse, vt ex positione thematis colligi pōt ibi sm hr̄dē ⁊c. nisi qs dixerit q cū male posuerit mulier qōnē legislatoꝛ, non sequitur eius positionē, sed ⁊ hoc dici non pōt, qꝛ non in eo reprobat mulier q proposuerit sed in eo q non distinxit illud q pposuit vt debuit, alioquin si oino reijcienda esset mulieris ppositio arguendus esset imperator ibi eiusdē imprudentie. nam ⁊ ipse non sufficienter distinxisset q tm̄ cōsiderasset casum quo testatoꝛ dis-

14 posuit verbis cōmunibus, qd non est dicendū. ¶ † Nouissime Raph. fulgo. post Christofo. de Casti. vt aiunt, ⁊ Rapha. cu. dicebat q ēt stante matre in medio in terminis. d. l. precibus valebit substitutio directo iure post pubertatē, ⁊ hoc est q dicitur in. d. l. pcibus, cū dicatur ibi q velut iure fideicōmissi bona tm̄ testatoris peti possunt. no. dictionem velut, q̄ similitudinem importat quasi non vere iure fideicōmissi, sed tanq̄ si admitteretur p fideicōmissum directo, tm̄ substitutus admittitur. similitudo aūt in eo vertitur. q queadmodū oblique substitutus admittitur ad bona tantum testatoris, ita ⁊ substitutus directo post pubertatem, verum hic intellectus, lʒ multū ab aliquibus hic laudetur

Alex. tm̄ nō plʒ. dicit. n. cū in tex. dicatur qd bona a matre petunt per ipsuʒ substitutū, qd ex hoc apparet obliquā substōnem esse, alias nō a matre caperent, sed iure directo ⁊ ppria auctoritate, sʒ ad hoc Jas. rūdet qd petunt, qꝛ fortassis a matre possidebant ⁊ petunt nō fideicōmissi iure, sed forsan petitione hr̄ditatis, cuʒ a matre possiderentur. Attū hoc non vr̄ ex intentione impera. ibi, nam illa verba velut ex cā fideicōmissi ⁊c. oino sunt sine pondere, ideo ēt maxime turbant hūc intellectum, qui sine illis verbis plenius processisset. sufficiebat. n. dicere, bona q̄ dū moreretur ⁊c. sine illa similitudine. Preterea si recte ɔsideres hāc similitudinē friuolū est, ob eam causam dicere velut ex cā fideicōmissi, qꝛ in fideicōmisso veniant tm̄ bona testatoris, quasi hoc sit de natura fideicōmissi q tm̄ bona testatoris veniant, qd est falsum, qꝛ ēt super illa q̄ testatoꝛ nō reliquit, pōt per fideicōmissum disponi, vt in. l. ita tm̄. §. trebellianum. ff. ad tre. Adde q minime ibi apparet q ea bona mater possideret, cum in positione qōnis nihil de hoc dicatur, q si verū esset potius, imperatoꝛ ibi more imperatorio iussisset vt restitueret q̄ ita leniter admonuisset q ab ea peti possent. Et per hec vr̄ fieri per hunc intellectum ma-

15 xima violatio illi litere. † Ergo lʒ res maxime dubia sit pp varias auctoritates, verius tm̄ puto stante matre in medio ēt per directa verba facta dispositio q debeat obliquari, vt in. d. l. precibus, pbatur. q̄ loquitur in dispositione facta directis verbis, vt. s. satis persuasum est. Nūc supest vt rūdeamus his que in ɔrīū adducūtur. Nō ob. ergo in primis, qd dicūt q vbi verba sunt clara nō ɔrimus presumptionē, neq in fauorē matris aliquid inducendum est ꝯ nām verboꝝ, queadmodū est in expressa pupillari, per q̄ mater excluditur. Naʒ ad hoc rūderi pōt q in casu nr̄o p ista verba directa. l. nō oino colligit militis voluntatē volētis directo substituere, sed fauore matris potius presumit q errauit tanq̄ʒ minus callens tenorem iuris, ⁊ q voluerit vti iure cōi cum facile redeat res ad nām suam in. l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. Nec obst. qd dr̄ de pupillari, qꝛ per eam facilius preiudicatur matri, tum qꝛ illa fit sm ius cōe, tum ēt q in ea versatur fauor pupilli qui testatus decedet, vt in. l. quesitū. ff. de acqui. he. Nō ob. aliud ēt q dicunt fauorē matris in bonis mariti non admitti qm̄ hec bona iam sunt effecta filij. alias sequeretur q tacita pupillaris saltem quo ad bona testatoris admitteretur ꝯ matrē q in tm̄ est falsuʒ vt cōiter tenetur. Non obstat tertio q dicunt illam. l. precibus. minime continere vllum fauorem matris, cū incidenter de matre fiat mentio vt casus euenit, nō aūt ad alterandā dispositionē, nā qui hoc dicūt, dicūt ꝯ seipsos explicitissime cū in primo rn̄so fateantur cōiter fauore matris nō esse locū tacite pupillari que sub vulgari cōtinetur, ⁊ per hec explicita sit ista

16 . q. ¶ † Secūdo querendū est, que nam drīa sit in effectu inter directā ⁊ fideicōmissariā, nō dico q̄tū ad modū capiendi sed q̄tum ad cōmodū eorū que capiunt ⁊ per ɔs in quo versetur fauoꝛ matris in. d. l. precibus. Et primo dici pōt versari fauoꝛ in retētione quarte que de obliqua retinetur nō de directa substōne, sed hoc non placet in casu. d. l. precibus. cū ex ꝟb. iō militis nō detrahitur trebellianica, vt in. l. j. ver. denīq. ⁊ in. l. marcellus. ver. q aūt. ff. ad trebel. sed lʒ omnes ita fateatur, tm̄ facile ɔrium attentari pōt, nam quemadmodum fauore matris obliquatur dispositio, que alias iure militari directo valuisset, ita ēt fauore matris detrahatur tre. que alias ex militis priuilegio detrahi non consueuit cum rō drīe non inueniatur. Quicquid sit hodie magis cōis est opi. qd ēt in testamento militis locū habeat tre. de qua re nō disputo modo. ¶ Scdo versatur fauoꝛ in iure sepulchroꝝ qd in fideicōmissariū non transit. l. qꝛ perinde. ff. ad treb. l. familiaria. cū. l. seq. ff. de reli. ¶ Tertio versatur in iure patronatus ecclesie. de quo tm̄ dubitatur nunqd tale ius transeat

17 in extraneū heredē, tu cogita ⁊ alios ɔsule. ¶ † Quarto versatur in iure patronatus libertoꝝ, qd Alex. nō plʒ, qꝛ tale ius nō transferri nisi in primū successorē nō aūt in sm puta substitutū, vt in. l. sciendū. de ver. signi. Ex quo vr̄ concludere q in terminis istis nō est primus successoꝛ siue primus heres talis directo substitutus, qd ego falsum puto cum potius dici debeat qd succedat ipsi testatori q̄ ei cui facta est substō, nec in. d. l. sciendum appellatur scōs hr̄s siue scōs successoꝛ nisi qui est hr̄s hr̄dis, siue successoꝛ successoris, ergo in illis terminis vulgariter substitutus diceretur primus successoꝛ, lʒ vulgo secundus successoꝛ siue secūdus heres appelletur, ⁊ ideʒ est in substituto directo. ¶ Preterea quod ibi dr̄, quod ius patronatus non transit in successorem, nō hʒ locū in omni iure patronatus, sed tantum in accusatione illa de qua ibi vt ēt ibi per glo. no. ¶ Quinto versatur fauoꝛ in legitima que in restōne fideicōmissaria retinetur tm̄ transit in substi-

tutū directo, de quo lʒ bar. super. l. nostra nō dubitet, dubitauit tñ in. d. l. precibus. cū ꝛ miles possit filiū grauare legitima ꝛ illum penitus priuare, sed benignior est opi. ꝙ hic probat Bar. ꝛ fauori matris magis ꝯsona. Adde qḋ nō vʒ ꝯñtia potuit priuare, ergo voluit. Adde ēt qḋ hodie. q. expedita est si vera est cōis opi. qḋ filius iure nouissimo nec a parente milite sua legitima priuari possit. Sexto versaꝛ fauori fructuū restōne, vt hic p
18 bar. ꝛ alios que res propria. q. declarāda est, ꝛ iō. ¶ † Tertio quero de quibus fructibus intelligenda sit supradicta ꝯclusio, ꝛ ꝗñr tex. in. d. l. centurio. nunquid de his qui inuenti sunt in hḋditate tempore mortis testatoris, an vero tpe mortis ipsius instituti. Disputant doc. due tandē fuere opi. altera bar. qui sentit de fructibus inuentis tpe mortis instituti, q̄ tñ opi. per Ang. reprehendiꝛ, nā si loquimur de his que inueniunꝛ tpe mortis instituti nō verificaꝛ qḋ dꝛ in tex. nostro qui sentire vꝛ de fructibꝰ qui inuenti sunt in hḋditate testatoris. Nec. n. dici posset testatoris hereditas tpe mortis instituti que iam ꝯfusa fuisset p aditionē, ꝛ ideo dixisset tex. cū fructibus inuentis in hḋditate instituti nō testatoris si de illis dici vellet. Addit qḋ si diceremus ꝙ essent reddendi fructus percepti post aditā hḋditatē qui inuenirenꝛ tpe mortis instituti, vt putat bar. sequereꝛ ꝙ melioris cōditionis esset heres grauatus de restituendo qui eos lucrareꝛ, ꝙ ipse institutus directo qui grauatus nō esset, tñ superioribus nō obstātibus magis cōiter ꝓbaꝛ opi. bar. ꝛ ad argumēta superiora rñdeꝛ, vt hic per Alex. ꝛ Moder. presertim Soci. nostrum qui satis subtiliter pro opi. bar. tex. in. d. l. cēturio. inducit, quorum dictis nihil addendū censeo, in eo aūt qḋ presupponit bar. in. j. oppo. super. d. l. centurio. Circa scḋam partē ꝙ fructus inuentos in hḋditate tpe mortis testatoris nō accipiat fideicōmissarius nō bene dicit, nec verosimile est bar. tm̄ mendacium dixisse, ideo merito potius doc. existimāt corruptā esse literā, ꝙ ēt mihi vꝛ, ꝛ hec satis circa istā. q.
19 ¶ † Quarto quoniā miles directo substituit ēt post etatem pupillarem, queri pōt, cui naʒ talis substitutus succedat ꝛ cuius dicaꝛ heres esse, an testatori, an vero illi cui facta sit substō, ꝙ potius testatori succedaꝛ, facit primo, qꝛ si instituto succederetur, succederetur in vniuersam hereditateʒ ꝙ tñ falsum est, vt dꝛ in. d. l. centurio. ff. eo. sed hec rō friuola est lʒ eam Soci. noster adducat, nam stant ista simul qḋ succedaꝛ ipsi instituto. itēꝗ tantū in bonis militis priuilegio que res i pagano aliqñ toleratur, vt in. l. sed si plures. §. in arrogato. ff. eo. ti. Scḋo facit, qꝛ iniquū est alteri ab altero fieri testamentuʒ, sed ꝛ h̄ dici pōt fieri ex militis ꝑuilegio. Tertio adduciꝛ ꝙ aliqñ dꝛ se ꝗ posset absurduʒ, vcʒ paganū decedere pro parte testatum ꝛ p parte intestatū ꝯ. l. ius nostrū. ff. de re. iu. nā si talis cui substitutus directo ꝗs sit decedat nullo facto testō certe in bonis militis testatus, in proprijs vero decedet intestatus, sed hoc ēt soluitur rōne priuilegij militaris, nā sicut ipse pōt ita ēt toleratur, vt per eius dispositionē possit hoc idē in alio euenire nam nō nouū est in pagano, ēt hoc ipsum aliqñ contingere vt in. d. §. in arrogato. ꝛ in summa omnia argumenta tolli possunt rōne priuilegij, nisi
20 lex expressim ꝯrium determinet, que tñ nulla inueniꝛ. † Alia tñ fuit opi. vcʒ ꝙ potius ipsi instituto succedaꝛ nā ꝛ Imo. ꝛ plerīꝗ alij hoc putauerūt, sed nihil adducūt ꝙ vrgeat. Nouissime arguit Soc. noster pro hac opi. ita tex. in. d. l. centurio. inducendo nā si succedereꝛ, inqt, ipsi testatori ridicula fuisset dubitatio vtꝝ in bonis tm̄ testatoris succedaꝛ, sed ad hoc rñdeꝛ ꝙ dubitatio tex. nō est vtrū posito vero ꝙ succedaꝛ testatori, succedaꝛ tm̄ in bonis eius, sed qm̄ illud obscurū esse poterat cui succedereꝛ, qꝛ ēt erat obscurū inꝯtrium succedereꝛ idcirco rñdeꝛ succedit tantū in bonis testatoris. Alia aūt. q. vcʒ cui succedaꝛ remanet indecisa. Arguit scḋo idē Soci. ꝙ quoties post tps aliquis instituiꝛ nō dꝛ substitutus primo instituto intra illud tps. l. querebatur in fi. ff. de mi. test. Aliud aūt est si post mortē primi instituti instituatur, tūc. n. substitutus dꝛ, vt in. d. l. miles. §. exheredato. hec aūt dr̄ia non alia rōne esse pōt, nisi qꝛ qñ dꝛ substitutus instituto succedit nō testatori, lʒ certe h̄ parū stringit. nō. n. vʒ ista ꝯñtia est substitutus, ergo testatori nō succedit vt apparet in vulgari p ꝙ succediꝛ testatori. Adde ꝙ in. d. l. querebaꝛ. plerīꝗ dicūt illam instōnē scḋam substōnē dici posse, imo ꝛ ipse idē Soci. in rubri. hoc fateꝛ. per. l. miles ita. eo. ti. ꝛ ideo in hoc sibijpsi vꝛ ꝯrius. piget ēt alia que ꝯsiderat pro hac opi. Soci. referre qm̄ nō tenaciter ꝯcludūt ꝛ facile est omnibus rñdere. ergo in practica. q. cuʒ possit vtraꝗ opi. sustineri prima tñ longe verior vꝛ per ꝙ si bene ꝯsideres ius cōe minus ledit. minus. n. duruʒ est alteri ab altero fieri testm̄. Adde ꝙ priuilegium ꝙ hʒ miles hʒ circa bona sua nō in personā alterius, vt per totū ti. de test. mil. ꝛ per bonā l. si quis impuberi. ff. de admi. tu. qui tex. probat oīno hanc opi. cum. n. ille pupillus nō sit capax testamēti qñ esset recasurus in ꝑtātē apparet ꝙ nō ei succediꝛ sed militi, ꝛ hoc puto potissimū qꝛ nō minuitur militis priuilegiū in effectu si dicamus ei potius succedi. ¶ Tertia ꝯclu. est ḃm oēs ꝙ si ꝯpendiosa fiat a milite p verba mere obliqua valebit semper indistincte iure fideicommissi. vt in. l. coheredi. §. cum filie. ff. eod. ꝛ in hoc nemo dubitat.
21 ¶ † Quarta ꝯclu. ꝙ si a milite fiat talis substō verbis cōibus intra tpa pup. etā. valebit vt pupillaris post eam etatem de iure directe militaris. Circa ꝙ sciendū est hanc opin. fuisse Bart. ꝛ multorū. Aliqui tñ ꝯriū putauerunt moti lege ꝛ rōne, lege qm̄ d. l. precibus. loquitur in substōne facta per verbum cōe ꝛ tamē post tpa pubertatis obliquaꝛ, nec dicendū est esse ibi fauore matris, qꝛ enuntiatiue siue narratiue loquiꝛ ibi tex. de matre, sed h̄ opi. ꝯ. satis reprobata est. Rō aūt qua mouebantur est qm̄ in dubio credendū est militi vti velle iure cōi. sed ego hoc dem̄ semp falsissimum putaui, nam potius contrarium crederem per. l. ij. de mil. testa. vbi in fortioribus terminis innui, vꝛ ēt eo casu quo certū erat militē testari velle iure cōi non vꝛ per hoc preiudicare iuri suo militari, facit ēt ille tex. inductus a ꝯrio sensu, cū. n. in prin. ꝑponaꝛ casus de milite qui cōi iure testari volebat p hoc vꝛ dici ꝙ in eo qui simpliciter testaretur non esset dubiū qn iure suo militari videreꝛ testari velle. ¶ Nec ob. l. in testō. la. i. C. de te. mil. que in ꝯrium allegari solet, nam illa. l. nihil ad propositū vt ex dictis doc. ꝛ veriore intellectu illius tex. apparere pōt, ego satis. ꝯ. de hoc scripsi. ¶ Non ob. ēt. l. ꝙꝙ. C. eo. ti. de mil. test. qm̄ ibi ꝙ valeret testamentum militari iure non faciebat ad cōmodum siue ad pleniorē voluntatem testatoris sed potius erat militis fauor qḋ ibi valeret iure cōi, vt per se pʒ, ꝛ ideo vꝛ voluisse disponere iure cōi, qꝛ in eo versatur fauor eius, vt in totum testatus decederet ꝛ per hoc ego intrepide probarem supradictā conclusioneʒ ꝙ talis substitutio valeat semper iure directo si facta sit verbis communibus. pro quo facit quoniā in re dubia verbum substituo magis trahitur ad directaʒ ꝙ ad obliquam, imo vero plurimum dubitatur vtrum substō fideicōmissaria dicatur substō proprie ꝛ a plerisꝗ rñdetur non esse proprie substōnem. Ex quorum opi. dici posset verbo substituo non esse proprie verbuʒ cōe. sed de his omnibus latius in tractatu vulgaris. ¶ Fallit aūt predicta conclusio stante matre in medio cuius fauore talis substit. dʒ obliquari. argu. l. precibus. ꝛ per hec explicita sit omnis qḋ. que circa hanc substitutionem a milite factaʒ debuit tractari. Modo quantum ad dispositioneʒ pagani pertinet plu
22 res pariter conclusiones colligende sunt. ¶ † Prima ꝙ substitutio compendiosa facta a pagano directis verbis intra tēpus pubertatis vʒ iure pupillaris post eam etatē nullo modo, ꝛ hec ꝯclu. nostre glo. hic, ꝙ ꝛ Bar. sequitur cum distinctione, tñ. s. quo casu fuerint verba directa ciuilia, sed hec distinctio sine iure procedit, ꝛ ideo communiter non plʒ. Alij probant indistincte valere talem substōnem post etatem pupillarem saltem iure fideicōmissi. ¶ Igitur plenius videndum est quid magis placeat pro superiore opi. gl. plura adducuntur. Primum. l. in pupillari. ꝛ. l. verbis ciuilibus. ꝯ. eo. tit. Scḋm illa regula quod potui nolui, qḋ volui adimplere nequiui, ꝙ colligunt ex. l. multum C. si quis alteri vel sibi. ꝛ. c. cū super. extra de offi. dele. ¶ Tertium ꝙ dicunt maxime vrgere est tex. in. l. si seruus legatus. §. si seruus alienus. de leg. j. vbi ꝛ in libertate que fauorabilis adeo est, verbū directum nō obliquatur sed vitiatur datio libertatis. ¶ Quartū est lex prima de codicil. ff. ꝛ. l. fi. C. de codic. iuncta. l. non codicillum. C. de testa. vbi testm̄ verbis directis factuʒ si nō vʒ directo nō trahitur ad codicillos, ꝛ sic nō obliquatur imo vitiatur potius. ¶ Attamen pro opi. ꝯria totideʒ adduci possunt. ¶ Primuʒ est, qꝛ voluntas testatoris seruanda est qui presumitur aliquo modo voluisse valere dispositionem suam.
¶ Scḋm quoniam verba in casu simili solent obliquari, vbi iure directo operari non possunt, vt in. l. sceuola. ff. ad trebel.
¶ Tertium qḋ in testamentis subtilitas verborū nō est curanda sed potius voluntas defuncti. l. iij. C. de libe. pret. cum simi.
¶ Quartuʒ colligitur ex. d. l. precibus. nā ibi verba directa vel matris fauore obliquantur, vt ego puto vel alia aliqua de causa ergo fauore volūtatis defuncti ꝯseruande multomagis obliquari debent. ¶ Quid ergo tandeʒ dicendum, ego certe audacter dicerem talem substi. post tempora pubertatis valere, saltem in re obliquo, ꝛ per supradicta ꝛ per ea que inferius addam. Non obst. l. in pupillari. ff. eo. titu. ꝙꝙ ibi hoc tm̄ probatur ꝙ pupillaris substi. expirat post pupil. etatem, ꝛ vt ex verbo illius. l. colligitur, nam non tractatur ibi de eo qui substituit compendiose,

sed

sed de eo q̃ tm̃ pupillariter ⁊ errore lapsus cõprehendit longius tẽpus ipsa pubertate. Non.n. mirum si tũc expirat substitutio pubertate cũ magis voluerit ꝓuidere pupillo cui substituebat q̃ vel sibi vel substituto. ¶ Non obst. ẽt. l. verbis ciuilibus que magis ꝯcludere vr̃ in eo ꝙ dr̃ frustra fieri ⁊c. si frustra, ergo nõ v₃ iure fideicõmissi, non.n. fit frustra ꝙ aliquo mõ valet, vt sa-
23 tis p₃. ¶ †Ad hoc ego rñderẽ ꝙ ibi iurecõsultus sentit tm̃ de directa pupillari q̃ frustra fit, nec ꝑ hoc negat̃ qn saltẽ valeat in vim fideicõmissarie ⁊ inducẽdo non insubtiliter illũ tex. in fi. vr̃ innui ꝙ valeat saltẽ iure fideicõmissi, cu₃.n. queraẗ ibi nunquid substitutus possit admitti vt cõiunctus, rñdet̃ ꝙ nõ ea, vc₃ rõne, q₃ hoc esset ꝯ volũtatẽ defuncti q̃ noluit coherẽdẽ filio dare, ergo a ꝯrio sensu si non esset voluntas ꝯria substitutus posset effici ꝯiunctus, l₃ maxime verborũ ꝓprietas repugnaret, ergo cũ defuncti voluntas non repugnet debemus dicere saltẽ iure fideicõmissi admitti debere illum substitutũ, q₃ non resultat illud absurdũ de quo in fine legis. ⁊ ita illa. l. ꝯ predictam cõe₃ opi. eleganter vr̃ retorqueri posse. ¶ Adde ꝙ illud verbũ frustra i. d. l. nõ vr̃ poni nisi respectu directe substitutionis qm̃ frustra alias q̃reret̃ nunqd ille saltẽ admitteret̃ vt ꝯiunctus qm̃ hoc supius decisum esset. si illud verbũ frustra ĝnaliter intelligeret̃. Non ob. illa regula ꝙ potuit ⁊c. ꝑ. d. l. multũ ⁊. d. c. cũ simili. na₃ illa iura loquunt̃ in alijs terminis multo strictioribus, in qbus non est locus large interpretationi, vt fit in testamentis ⁊ ꝓsertim in substitutionibus. ¶ Adde ꝙ neq₃ ꝯcedendũ est hũc talẽ substituentẽ directo nolle valere substitutionem suam saltem iure obliquo vt possit. ¶ Nõ ob. d. l. j. de cõdi. cũ alijs adductis, q₃ nõ est dubiu₃ ꝙ q̃ testm̃ facere vult si non valet vt testm̃ non valebit vt codicilli, ⁊ ratio est, q₃ noluit codicillos facere, at in casu nostro volebat aliquo modo substitutionem suam valere. ¶ Dicet aliquis immo vero quemadmodum propter illud quod quis facit institutionem heredum presumitur voluisse condere testm̃, vt. d. l. non codicillum, ita etiam propter hoc quod aliquis vtitur directis verbis videatur voluisse dispositionẽ suã directo tm̃ valere. Sed ad hoc facile rñdet̃ ꝙ hoc esset verum si ꝑsona esset habilis ad disponendũ directo, siue posset directo disponere quemadmodũ est in eo q̃ testm̃ facit. sed in ꝓposito nostro non poterat quouis mõ post pubertatẽ directo substituere, ⁊ ideo non est
24 presumendũ illũ voluisse ꝙ nullo mõ cõsequi poterat. ¶ † Nõ obst. ẽt. d. §. si seruus, vbi inqunt doc. sum⁹ in fortiorib⁹ terminis ꝑꝑ fauorẽ libertatis, qm̃ mille modis rñderi põt. Et p̃io, vt ẽt aduertit Jas. ꝙ ibi ille seruus fuit legatus alteri, idõ non est mirũ si ꝑ hanc ꝯriã dispositionẽ inualidatur prior volũtas, ⁊ illa directa datio libertatis. ¶ Scdõ dici põt ꝙ ille tex. loquit̃ in seruo alieno in quo fauore heredis, vt non teneat̃ redimere dicimus verba directa non obliquari. difficile.n. procedunt iura in grauando ipsu₃ hrẽde₃ extra bona hereditaria, vt mille legibus apparere põt. Possunt aũt ⁊ alia adiũgi, ꝓ solutione, sed hec satis sufficiunt. Itaq₃ iã ꝯcludi põt ꝯ cõem opi. ꝙ post tẽpora pubertatis valeat hec substi. iure fideicõmi. Addo ego pro hoc, arg. maxime suadentia, nam si ex presumpta voluntate defuncti presumit̃ per vulgarẽ pupillaris ⁊ eꝯ. vt dicunt maxime verbis repugnãtibus, vt. d. l. iam hoc iure. ergo multomagis ꝑ directam substitutionẽ debemus subaudire obliquã, q₃ hic aliquo mõ faciunt verba, l₃ improprie ⁊ incongrue. ¶ Scdõ si in. l. fi. C. de her. insti. illa verba sempronij ploci heres esto, vt seruetur dispositio testatoris, ita tam peruerse interpretant̃ si Plocius mihi heres nõ erit sempronius mihi heres esto, multo ẽt magis debeat directa nostra substitutio ad obliquã trahi. ¶ Tertio quẽadmodũ verba obliqua efficiunt̃ directa fauore testamenti ꝯseruandi ⁊ voluntatis testatoris, vt in bona. l. neq₃. in fi. cũ seq. de mili. test. ita pari rõne ꝑ ꝯrium verba directa obliquent̃. Adde qꝺ verba obliqua nullo mõ nec qdẽ impropriẽ directã dispositionẽ significant, verba vero directa improprie quodamodo ad obliquũ trahi possunt, cũ fideicõmissarius heres dici possit saltẽ vr̃iter ⁊ largius sumpto vocabulo forsan veniet hr̃dis appellatione. itaq₃ intrepide ꝓbarẽ velut equiorẽ ⁊ magis cõsonã voluntati defuncti cõclusionẽ ista₃ ꝙ substitutio directis verbis a pagano facta post etatẽ pup. obliquat̃, tũ ꝑ ea que mõ dicta sunt, tũ ẽt per. d. l. sceuola. ad q̃ non bene rñdet. dicunt.n. quod qñ substitutio facta directis verbis nec incipit nec potuit vllo mõ valere directo rõne dispositionis incapacis voluntatis, vel alia rõne ⁊ tunc verba directa obliquant̃, vt in. d. l. sceuola. que loquitur in codicillis incapacibus directe substitutionis, at si aliquo mõ potuit valere a prin. directo extinguetur adueniente tẽpore quo amplius valere directo nõ põt. Verũ ꝯra hanc solu. multa facere videnẗ. primũ ꝙ ẽt aliqui aduerterunt. q₃ potius ꝯtrariũ deberet esse, si qdẽ solet facilius impediri ꝙ nunq̃ valuit ne va-
25 leat, q̃ fieri, vt qꝺ aliqñ valuit euanescat. ¶ † Preterea nec rõ dr̃ie bona, nec tradi posse vr̃, que efficaciter ꝯcludat, aut saltem persuadeat. ¶ Tertio facit. d. l. verbis. que si bene ꝯsideret̃ ex proprietate verboꝝ ꝓbat ꝙ ille cui substituebat̃ eo tꝑe quo fiebat substõ erat maior, l₃ oẽs alij q̃s ego legeri ꝯriũ putẽt in ea. l. dr̃.n. ibi frustra fieri ꝯuenit substõnẽ verbis ciuilibus post. xiiij. annũ nõ verbũ fieri post. xiiij. an. ex quo signat̃ ꝙ tꝑe quo fiebat elapsus erat. xiiij. an. nã qualitas adiecta verbo verificat̃ scdm̃ tꝑs verbi, vt. ll. vulg. ⁊ ꝑꝑea mihi vr̃ ꝙ. d. l. sceuola. stat ꝯ cõem ꝯclu. Igit̃ mutetur iam supradicta conclusio, ⁊ dicatur potius. Prima ꝯclusio est ꝙ substitut. ꝯpendiosa facta a pagano verbis directis intra tꝑa pubertatis iure directo, v₃ postea iure fideicõmissi. et hec ꝯclusio ꝺm pluriũ opi. ꝓculdubio vera est, si talis substõ facta esset in eo testõ vbi esset cl'a codicillaris. ita ꝓbat bal. Jo. de imo. ⁊ alij in. d. l. verbis. quoꝝ opi. ego sequerer. l₃ Pan. de ca. ꝯ arguat, de quo hic per Alex. stantibus igit̃ superadictis adhuc plura veniũt in disceptationẽ. Primo igit̃ queritur quid si testator dicat qñcuq₃ filius meus sine liberis decesserit, Titius hr̃s esto, dicebant.n. quidã quoꝝ vanissima est talem substi. omni tempore valiturã iure fideicõmissi, qm̃ illa verba sine liberis non conueniunt pupillo sed maiori cui pupil. substõ fieri nõ põt. neq₃.n. dr̃ pupillus proprie sine liberis decedere, queadmodũ nec proprie intestatus, vt in. l. j. ff. de suis ⁊ legi. ⁊ l₃ hec opi. satis reprobata sit per tex. ⁊ per doc. tñ ꝙ oĩo sit ridicula probat̃, q₃ ẽt intra tꝑs pupillaris etatis nõ deberet valere tanq̃ fideicõmissaria, cũ illa ꝯditio si sine liberis ⁊c. cum pupillo nõ ꝯueniant intra tempora pupillaris etatis, pari mõ non ꝯueniant fideicõmissarie ac ipsi pupillari, ⁊ tñ dicunt isti omni tꝑe esse fideicõmissariã. i. tam tꝑe pupillaris etatis q̃ postea vt ego interpretor. ¶ Sumpta aũt hinc occasione videndu₃ esset vtrum pupillus dicatur proprie intestatus, de quo satis s. dictu₃
26 est in trac. pup. ¶ † Queritur scdõ quid si testator substituit cõpendiose, sed tantũ in re certa, rñdetur ꝙ si per verba ciuilia ⁊ directa perinde est ac si simpliciter, ⁊ in vniuersum substitut. facta esset, vt in. l. coheredi. §. fi. ff. eo. si vero ꝑ directa non ciuilia, ⁊ tunc talis substitutus erit tanq̃ legatarius vel fideicõmissarius in re illa. nã in singulis relictis nihil refert quo q̃s verbo vtat̃ directo, vel obliquo modo nõ sit proprium heredis institui, vt in. l. omne verbũ. C. cõia de lega. sed ꝯ hoc vltimum adducitur. c. si pater. de test. in. vi, vbi fuit facta subst. in re certa per directa verba non ciuilia, ⁊ tñ substitutus in totum admittit̃ per pupillarem directam, sed certe vt ẽt not. Jas. ille tex. nihil facit, qm̃ loquitur in filia instituta in re certa, l₃ substõ illi facta, facta fuit simpliciter, vt ibide₃ satis p₃. Attamẽ l₃ superiora satis placeant non aduersandi sed disputandi causa posset facillime ꝯtra supradicta sustineri, vc₃ ꝙ ẽt si per verba directa ciuilia sit facta substitutio in re certa non valeat velut pupillaris, nec trahat̃ ad vniuersum patrimonium. ¶ Neq₃ ob. d. l. coheredi. §. filie. ff. e. quoniam ibi apparet per verba propria ⁊ inuenta ad pupillare₃ substitutionẽ testatorem voluisse substituere pupillariter, at i casu proposito cum testator sit egressus tempora pubertatis aliud dici põt, ⁊ ideo probabiliter dici poss t quod si testator ita dicat qñcunq₃ filius meus decesserit titius ex fundo sit heres qꝺ erit loco legatarij, hic titius vt in. l. quoties. ff. de heredi. instituen. si vero ita testator dicat, quandocunq₃ filius meus decesserit, Titius illi filio meo sit heres in fundo illo, ⁊ tunc Bar. ⁊ cõis opi.
27 verissima esset. ¶ † Queritur tertio quid si testator dixerit, lego omnia bona mea quandocunq₃ filius meus decesserit, in quo not. est opin. Barto. que indubitanter videtur vera in casu proposito per ipsum. cum enim dixerit testator bona mea non põt esse directa pupillaris. cum per eam succedatur pupillo non solum in bonis meis. i. testatoris sed vniuersaliter in omnibus. dicunt tamen aliqui ⁊ male quod quemadmodum illa dictio, mihi heres esto, non vitiat pupillarẽ, vt in. l. j. §. j. ff. e. ⁊. l. si ita. §. qui filius. ff. de bo. pos. ꝺm tab. ita ẽt si quis dicat bona mea, sed ꝓbabilius dici põt quod cum expresse apparet testatorem velle pupillariter substituere, tũc neq₃ illa adiectio mihi neq₃ illa verba bona mea nocebunt, quin pupillaris dicatur siue intelligatur. Si vero essemus in dubio ꝑꝑ verba non propria ad pupillarem in casu nostro, tunc pro certo habeo ꝙ dicere bona mea faceret nõ censeri pupil. substi. ⁊ per hoc ẽt putarem, quod si testator dicat, qñcunq₃ filius meus decesserit titius mihi heres esto, quod ẽt isto casu nõ diceret̃ pupillaris, q̃ q̃ de hoc magis dubito cu₃ aliud sit dicere mihi heres esto, aliud lego bona mea, de quo tu

ipse cogitare potes. ¶ Ideo mutetur .q. Barto. ⁊ ita proponat
quid si testator dixit qñcũq; ⁊c. bona sua oia, ⁊ hoc casu dubita-
rem quin intra pupillarẽ etatẽ pupillaris esset, qm̃ verbum lego
adiectum vniuersitati in eiusmodi terminis constituit heredem
¶ Neq; ob. l. verbis legis. ff. de verb. sign. vbi dr̃ q̃ significatio
istius verbi lego, q̃ oliz largissima erat hodie interpretatione sit
restricta, nã hoc ibi nõ dr̃, s; potius qd̃ illa ptãs legans q̃. l. xij. ta
bu. proueniebat angustata est pp legẽ falci. ⁊ alias leges testa-
mentarias q̃ adimunt liberã ⁊ plenã legãdi ptãtẽ, ⁊ hoc vr̃ de-
clarari p. l. j. ff. ad. l. fal. ¶ Nõ ob. ẽt. l. mulier. §. fi. ff. ad treb. vbi
ille cui legata est portio hẽditatis nõ dr̃ hr̃s, nã illud pcedit qm̃
ibi vr̃is hr̃s erat institutus. ⁊ per hoc ego dicerẽ qd̃ testatore ita
disponẽte titius hr̃s esto in dimidiã, aliã dimidiã lego Sempro
nio qd̃ isti dicerent coheredes, nec sempronius pro legatario ac
cipiet. Cõcluderẽ ergo q̃ verbũ, lego, adiectum vniuersitati bo
norũ nullo alio instituto herede vr̃r importaret heredis instõnẽ
28 de qua re doc. tractant in. l. j. de le. j. ¶ † Scd̃a ɔclu. est in pa-
gano q̃ si ipse ɔpẽdiosaz faciat subst. p verba mere obliqua, qd̃
substõ semper erit obliqua. Huic ɔclusioni oẽs assentiunt tamẽ
vt ego pluries dixi talẽ substõnem factaz per verba mere obliq̃
nõ putarẽ esse cõpendiosam, at si posito q̃ cõpendiosa dicat̃ ve-
rissima ⁊ indubitalis est. s̃. dicta ɔclusio, sed circa illam plura q̃
renda sunt post bar. ⁊ alios. Et primo si quis ita dicat qñcunq;
decedat filius meus volo q̃ bona mea dentur vel distribuantur
inter pauperes Christi p meos fideicõmissarios, vtrũ talis sub-
stõ directa sit vel obliqua. Concludit bart. quẽ pleriq; sequunt̃
directam esse, q; perinde est ac si testator dixisset qñcunq; filius
meus ⁊c. fideicõmissarij accipiãt manu sua ⁊ dent. Alij ɔ̃riã opi.
putarunt veriorẽ, vt hic tute p doct. ⁊ presertim p Alex. videre
potes. ¶ Si me roges quid sentiã, rñderẽ potius ɔ̃ Bar. pluri
bus rõnibus. Et in primis, q; opi. sua vez qd̃ fideicõmissarij itel
ligant̃ tacite facti hr̃des nubili gentiũ efficaciter probat̃ nec i. c.
cum tibi. extra de test. nec in. §. si quis aũt. in auc de eccle. ti. de
quo non disputo, qm̃ nimis clarũ est, vt per iura illa colligi põt,
si bene ɔsiderent. ¶ Moneor scd̃o pp illud q̃ testator dixit bo
na mea ⁊c. per qd̃ apparet voluisse testatorẽ disponere de suis
tm̃ bonis, sed per pupillarẽ directã disponit̃ ẽt de bonis filij. er
go non est presumenda pupillaris directa sed potius fideicõmis
saria. ¶ Nec ob. si replicet̃ q̃ queadmodũ dictio mihi non tur
bat pupillarẽ directã ita pari rõne nõ debeãt ɔturbare illa ver
ba, bona mea. nã superius satis ad hoc rñdimus. ⁊ per hoc ego
maxime istud pbarẽ mr̃e stãte in medio, nã si eius fauore que di
recta substõ est, vel alias directo esset valitura eius fauore obli-
quat̃, ita pari rõne in casu isto, imo vero fortius debeat obliqua-
ri illa que dubia est, imo vt ego probaui, que hz insignia oblique
substõnis. ¶ Proponit bar. ⁊ alias rursus. q. circa idez, cuius
dictis ego facile adsentio, ⁊ ideo recensere non est opus.
29 ¶ † Tertia ɔcl̃o est q̃ si cõpendiosa facta sit per verbũ cõe in-
tra tpa pup. etatis erit pupillaris postmodo erit fideicõmissaria
⁊ ad arg. in ɔ̃rium adducta breuiter rñde ex mente doc. l; bart.
male rñdeat, vt. j̃. videbitis. ¶ Et primo ɔ̃tura ad. d. l. iam hoc
iure. ff. eo. ⁊. l. ɔ̃uis. ⁊. l. hereditatẽ. C. e. vbi substi. recipiens. plu
res personas nõ variat̃ ex diuersitate personaruz, ita substitutio
recipiens plura tpa pari modo nõ dz recipere variationes. Tu
dicas diuersaz esse rõnẽ inter personas ⁊ tempora, nã ideo inter
personas nõ recipit̃ substi. diuerso modo. q; creditur seruata eq̃
litas inter eas, cum eodem sermone ⁊ quadã ɔiunctione sint co-
pulate, que rõ nõ militat in diuersis temporibus, q; nõ ita est ser
uanda equalitas circa tpa, queadmodũ circa personas, imo cir
ca tpa nullo modo seruanda est equalitas, sed potius dz res va
riationẽ accipere ex variatione tẽpoꝝ vt in iuribus allegatis h̃
per bar. ¶ Tu ẽt nouo modo nec insubtiliter potes rñdere pre
supponendo q̃ verbũ cõe magis natura sui aptari dz ad directã
q̃; ad obliquã substõnem, vt. d. c. j. de test. in. vj. quo presuppo-
sito, id̃ in casu nostro substi. nõ est semper fideicõmissaria, q; nõ
satisfieret nature verbi ⁊ potiori sue significationi si semper pari
formiter determinaret. At secus est in. d. l. iã hoc iure. vbi pari
formiter determinando illud verbum substituo, satis bene signi
ficabit̃ eius vera significatio in vulgari tm̃ substi. ⁊ ppea ego di-
cerẽ ⁊ si facta sit substõ personis imparibus veluti pupillo ⁊ ma
iori per hec verba qñcunq; decesseritis substituo si heredes eri-
tis isto casu in persona pupilli valeret vt pupillaris intra tempo
ra pubertatis, in persona aũt maioris valeret tanq̃; obliqua qd̃
satis pulchrũ esset ⁊ ɔ̃ intentionẽ doc. si verũ esset, tu cogita qm̃
sustentabile vr̃ ad hoc vt verbũ substituo gaudeat potiore signifi
catione. ¶ Non ob. ɔ̃ dictã ɔclu. q̃ nõ debeat fieri diuisio vo-
lũtatis, vt in. l. eum qui. in fi. ff. de his qui. vt indig. q; hic non fit
vlla diuisio. Tunc. n. intelligit̃ fieri diuisio, qñ pro parte valeret
voluntas, pro parte nõ, vt pz in. d. §. fi. non aũt qñ valeret diuer
simode rõne diuersoꝝ tẽpoꝝ vt h̃. ¶ Nõ ob. q̃ eadẽ res nõ de
beat diuerso iure censeri, vt in. l. eum qui edes. ff. de vsuca. q; illd̃
verũ eodẽ tpe, at diuersis tẽporibus secus est, ⁊ ita tandẽ viden
30 tur ɔcludere doc. † Pro hac aũt ɔclu. facit. c. j. de testa. in. vj.
l; quidã aliter ɔsiderent super illo tex. ⁊ male vt fuit Raph. cu-
ma. ⁊ Christopho. de ca. vt hic per doc. ⁊ presertiz p Ias. potes
intelligere. nã expresse ɔ̃ illum tex. dicebant ergo vt ille tex. indu
cat̃ clare ad intentionẽ bar. dr̃ ibi q̃ pater in re certa filiam ⁊ fi
lium in vniuersum impuberes hr̃des relinquit, ⁊ his verbis sub
stituit, ⁊ alter alteri moriretur si sine liberis dcederet, qd̃ si vter
que decederet sine liberis Christi pauperes reliqt hr̃des, ambo
decesserunt pupilli, pauperes ergo admittẽtur ex directa pupil
lari. subdit tex. ⁊ nunc ad propositum q̃ predicte substõnes di-
recte censende sunt, qd̃ est intelligendũ nõ soluz de substõne pau
peruz sed ẽt de substõne prima inter liberos facta subijcitur rõ,
cum. n. verba ⁊ persone nõ repugnãt in dubio facienda est inter
pretatio, vt sit potius substõ directa q̃ obliqua. i. siue per verba
directa siue per cõia facta sit substi. si põt intelligi directa intel
ligetur. et per hanc inductionem consonaz illi litere plane vidẽ
tur tolli oẽs ɔ̃rie doc. ɔsiderationes, ideoq; ego pculdubio pu
to supradictã ɔclu. que cõis est verissimam esse. ¶ Sed circa il
lã ad vberiorẽ declarationẽ plura sunt ɔsideranda. Primo qd̃
si mater sit in medio, ⁊ facta sit talis substitutio per verba cõia,
nam isto casu admittit Bar. hanc substi. fauore matris eẽ obli-
quam omni tempore ẽt intra pupillarem etatẽ, ɔ̃ria tñ opi. cõior
⁊ verior est mea sententia, moneor duplici de cã. Primum per
d. c. j. de test. nam bar. rñdeat ibi illud verbum moriatur eẽ ver
bum directuz. tñ ego vt. j̃. latius dicam. hoc nõ probarez, imo vr̃
mihi qd̃ potius cõe sit tanq̃; verbum substituo, nã tantum est di
cere moriatur illi q̃tuz ad vtilitatẽ illius, que res verificatur tã
per obliquam q̃; per directam successionem. ¶ Scd̃o moneor
qd̃ ẽt alij ɔsiderant q̃ potius attendendus est fauor pupilli vt
decedat testatus q̃; matris, vt ei succedat, nam reputat̃ vtilitas
apud. ll aliquẽ decedere cum testõ, vt in. l. quesitum. ff. de acqr.
31 here. ¶ † Scd̃o queri posset nunquid verum sit qd̃ bar. conclu
dit hanc substõnẽ esse oĩ tempore vnam ⁊ vniformiter accipi vel
dire vel oblique s̃m qd̃ casus eueniet, qm̃. l. est certa de futuro,
vt ipse putat probari in. l. cum quidam. §. vnum. ff. de acqui. her.
Dicam pro certo vt ⁊ alij dicunt Bar. in hoc grauiter errasse ⁊
nõ tolerabile mẽdaciũ dixisse, qm̃ vt alias dixi, solus deus eius
qd̃ futurũ est certus est, ⁊ ppea ɔclude istã subst. ab initio icertã
dici posse q̃tũ ad hoc vt obliqua vel directa sit erit aũt obliqua
vel directa, ⁊ hoc verificabitur ex euentu mortis eius cui talis
substi. facta fuit. ¶ Tertio querendũ est nunqd ea verba q̃ po-
nit Bar. ad probandam directam substi. sint satis idonea. v. g.
libere accipiat ⁊ in hoc verbo libere. Videtur tandẽ doc. ɔcor
dare cuz Bar. qd̃ illud libere dicatur accipi q̃ directo ⁊ ppria
auctoritate accipit̃. Adducit Ias. vltra alios tex. in. c. ne mul-
ta. extra de preb. ⁊ in. c. in ecclesiarum. in. j. col. ver. liberũ ⁊c.
de consti. ad que iura facile posset rñderi, qm̃ nullum eorum sa-
tis probat vel stringit de necessitate vt quilibet per se dispicere
põt. Addit ẽt idem Ias. q̃ verbum libere importat sine vlla di-
minutione ⁊ sine vlla ɔtrouersia, ⁊ adducit. c. j. de reg. iu. in. vi.
⁊ ibi Io. an. sed certe in. d. c. nulla mentio de hoc verbo, libere,
sed tantum de verbo, licite, neq; ibi Io. and. aliquid ad proposi
tum, igitur vel corrupte legitur, vel somniauit Ias. nunc tandem
si me roges de significatione istius dictionis libere, videt̃ mihi
q̃ satis arguat aliquam potestatem directam attamen nõ omni
no significabitur si de manu alterius suz accepturus aliqd, quo
32 minus dicat libere accepisse, tu igitur cogita. ¶ † Addit Bar.
qd̃ si testator dicat totam hereditatem aut integra bona adhuc
significat̃ directa substõ, vel ẽt si dicat̃ oia bona mea s; q̃tũ ad h̃
cũ dixit oia bõa mea dicas potius eẽ ar. in ɔ̃riũ, vt. s̃. dixi. cũ p di
rectã pupillarẽ nõ solũ veniãt bõa sua, s; ẽt pupilli bõa. Quãtũ
vero ad aliud q̃ dixit totã integram ve hereditatẽ. adde qd̃ pro
hac opi. vr̃ tex. in. l. qui totam. ff. ad treb. vbi qui totam heredita
tem restitui rogat, iam sentire expressim vr̃ ne minuatur p treb.
⁊ ppea si potuisset ibi fieri directa substitutio, directa certe intel
ligeret̃ pp illa verba, ⁊ id̃ qui ita rogaret totã hr̃ditatẽ restitui
videretur prohibere trebellianicam q̃q̃; videatur contrarium
in. l. cogi. cod. titu. quicquid ad te ex hereditate mea ⁊c. sed cer
te nihil facit. ¶ Ex supradictis deducit̃ res in. q. stante statuto
q̃ maritus ex morte vxoris lucret̃ partez dotis vtrũ si ille pre-
misit

misit totã restituere sibi preiudicet q̃tuʒ ad lucrũ, vt illi videat̃
renũciare. Ange. qdẽ in. l. dãni. la si. §. cũ parieteʒ. ff. de dã. in-
fect. satis bñ vt mihi vr̃ cõcludit ꝙ si maritus promisit simpli-
citer dotẽ restituere intelligit̃ pmisisse eo detracto ꝙ lucraretur
si vero dixit totã dotẽ vel integrã dotẽ ⁊ non erat ignarus teno
ris illius statuti, ⁊ tunc vr̃ renũciare oĩ lucro, ⁊ tenet̃ sine vlla di
33 minutione dotẽ restituere. ¶ †Circa predicta q̃rit bar. qd si ali
qs ita disponat filio meo impuberi titiuʒ substituo si sine liberis
decedat non apposita dictione q̃cunq;, nunqd p illud verbum
impuberi videat̃ pupillarẽ tm̃ substitutionẽ facere voluisse qua
si voluerit qđ tm̃ ĩpuberi succedat̃ intra pubertatẽ. in qua qõ.
ex mẽte Bar. due principales cõclusiões eliciẽde sunt. ¶ Pri
ma est ꝙ si verbuʒ illud impuberi est cõiunctũ cũ verbo disposi
tiuo ⁊ ab illo regit̃ tũc dispositionẽ nõ alterat, sed intelligit̃ adie
ctũ cã demõstrationis, ita ipse inquit probari p tex. in. l. mela. ff.
de alime. ⁊ cib. leg. ¶ Scđa cõclusio est ꝙ si illa dictio impube
ri, regit̃ a vbo, executiuo, ⁊ tũc itelligit̃ limitata substitutio vsq;
ad tẽpus pubertatis, q̃m vt ex istis duabus cõclusionibus infer
tur. verũ est ꝙ qualitas adiecta verbo verificat̃ ƀm tp̃s verbi. l.
titius pñuſq;. ff. de testa. milita. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de
noxa. act. pdicta aũt vera sunt nisi ex alijs verbis colligi posset
euidẽs mẽs testatoris ꝯria regule predicte, ⁊ iõ si testator impu
beri ita substituit, titius heres esto filio meo impuberi si decesse
rit sine liberis, vel sic. Titius accipiat hereditatẽ filij mei impu
beris si decesserit, lʒ in istis exẽplis sint verba executi. tñ substõ
nõ restrigit̃ dũtaxat ad etatẽ pupilla. pp illa verba si decesserit
sine liberis q̃ vt diximus, arguũt tẽpus ⁊ etatẽ aptã ad liberos
34 suscipiendos, ⁊ ita intelligit̃ ƀʒ Bar. c. ray. de desta. ⁊ hãc opi.
q̃tũ ad. s. dicta nemo quẽ legerim nõ seq̃t̃. ¶ Tu vero i pmis
lʒ pdicta opi. vera sit ⁊ subtilis ⁊ ex vi sermonis Bar. bñ loqua
tur, tñ q̃tũ ad. l. mela. nõ bñ pbat̃ ꝙ testator fuerit vsus verbo
dispositiuo, sʒ ille tex. simpl'r loq̃t̃ ⁊ idistincte, ⁊ iõ fortassis ñ eẽt
improbabile si qs dixerit q̃tũ ad illã. l. ꝙ p q̃cũq; verba, siue di
spositionẽ, siue execu. significãtia fuerint alimenta puero, vel pu
elle relicta intelligunt̃ relicta ppetuo ⁊ hoc fortassis sit fauore
alimentoꝝ quoꝝ fauore multa pterea spãl'r sunt inducta, vt ibi-
dẽ pbat̃ in. d. l. mela. post prin. imo per totum ferme illum titu.
¶ Adde ẽt qđ ex cõi vsu loquendi multoties a predicta regula
discedimus, naʒ cũ dicit testator filius heres esto, libet vbũ he-
res esto, sit verbũ executiuũ tñ illa dictio, filius, nõ verificat̃ eo
tempore quo heres erit cum per mortem patris desinat esse fi-
lius, ⁊ ita infinita exempla quantum ad directam regulã tradi
possunt, per que potest apparere ex communi ⁊ vulgato vsu lo
quendi predictam subtilitatem ⁊ vim sermonis non debere attẽ
di, ⁊ ideo ante omnia mens testatoris aduertenda est, que si non
apparet, tunc ad hanc proprietatem descendendum putarem,
ergo cum in substitutionibus largissima fiat interpretatio, susti
neri fortasse posset cõtra Bar. ⁊ alios circa supradicta quod il-
la dictio, impuberi, siue regat̃ a verbo dispositiuo siue executiuo
non coarctet substitutionem ad etatem tantum pupillarẽ, ⁊ hec
35 satis circa istam questionẽ. ¶ †Circa aliam inquantum querit
Bar. iuxta predicta nunquid substitutio compendiosa vulgarẽ
contineat videtur concludere quod contineat, ⁊ ita omnes alij
sequuntur, tamen, vt sepe tractatũ est, ego aliud sentio, nam ⁊
Bar. ⁊ ceteri docto. l. aliqua vigente non mouentur sed dicunt
tantum verba compendiose substitutionis nõ repugnare, cuius
contrarium ego tenui superius propter illa verba si decesserit
sine liberis, vel similia que tractũ futurum habent, propter que
videtur cogitatũ de casu tantuʒ quo fuerit adita hereditas, post
ħ etiã adde tex. facientem per coniecturam in. d. l. lucius. ff. de
here. insti. nam ibi pbat̃ quod cum testator substituit sub illa cõ
ditione, si decesserit sine liberis, exprimit casum quo non adeat̃
hereditas cuʒ disponere voluit per vulgarem, ⁊ hec satis circa
hoc. ¶ Queri item posset post Barto. iuxta predicta nunquid
si sine aliqua conditione simpliciter dictum sit Titium instituo
⁊ Gaium substituo, intelligatur compendiosa substitu. an vero
vulgaris tantũ, de quo satis in tractatu vulgaris scriptũ relig.
Probo enim opi. Bar. tñ cum limitatione de qua ibideʒ in. d.
36 tractatu. ¶ †Querit̃ circa pdictã ꝯclu. vltimo loca p Barto.
⁊ alios hic quid si quis ita substituit si filius meus decesserit si-
ne liberis vel eius filij sine liberis bona mea deueniãt in Titiũ
vel Titiũ substituo, nunquid eiusmodi substitutio valeat. Circa
quã. q. vt distinctius procedam aduertendum est duplici modo
posse intelligi. ¶ Primo quidẽ ꝙ si filius institutus intelligat̃
ipse grauatus sub illa duplici conditione si decesserit ipse sine li
beris, vel filij sui sine liberis, ⁊ si ita intelligat̃ nemo dubitat va-
lere eiusmodi substitutio. ⁊ grauamẽ iniunctũ semp sequi here-
ditatem penes quoscunq;. ¶ Scđo põt intelligi qđ per talem
substi. intelligant̃ grauati illi filij filioꝝ, quo casu merito queri
posset vtrũ expressim predicti filij filioꝝ grauari possint cũ ho-
norati non videãtur. Super quo sunt opin. vt infra videbimus.
¶ Reuertendo igit̃ ad. q. propositã, queratur modo quo pacto
debeat intelligi predicta. q. vtruʒ ita vt. s. filius videatur graua
tus quasi sub duabus ꝯdi. quo casu valebit grauamen, vt latent̃
an vero ita vt videant̃ potius grauati filij filioꝝ, quo casu, vt di
xi, dubitat̃, imo ƀm pluriũ sñiam grauamen iniunctum eo modo
nõ valeret. Certe ƀʒ bar. ⁊ omnes quos legerim ista dispõ inter
pretari dʒ vt potius valeat q̃ pereat ex no. in. l. quoties. ff. de re.
du. ⁊ sic vt ille videat̃ grauatus qui fuit honoratus, vt fuit filius
institutus i qõne nostra, facit per ar. l. si seruus legatus. §. q mar
garitam. ff. de le. j. cũ si. que oĩa cũ cõiter probent̃ ⁊ vera videant̃
37 mihi quoq; placent. ¶ †Illud modo superest scitu nõ indignũ
nunquid nominatim filij filiorum qui expressim noĩati non fue-
runt expressiʒ grauari possint. super quo varie sunt opi. vt. s. di-
ximus. Bar. n. vt videtis in. d. l. centurio. putat valere talẽ sub
sti. ẽt si nominatim fuerint grauati filij ⁊ heredes heredis, alij ve
ro ꝯtrũ asserebãt, quorum opi. cõior est. mouebant̃ per. l. sed ⁊ si
sic. ff. de le. iij. ex qua giũcta superiore. l. in fi. due opposite con-
clu. colligunt̃. Prima ex. d. l. superiore ꝙ hr̃s hr̃dis ita simpli-
citer ⁊ appellatiuo noĩe grauatus grauari põt. Scđa colligitur
ex. d. l. sed ⁊ si sic. in fin. ꝙ hr̃s hr̃dis appellatus certo noĩe vel
ita vt de certa hr̃dis persona sentiat̃, grauari nõ põt. ex qua cõ
clu. ẽt illud sequi vr̃ in terminis propositis ꝙ filij filioꝝ qui ho
norati nõ fuerunt tãq̃ hr̃des hr̃dis grauari nõ pñt q̃ vcʒ nomi
natim grauati, ⁊ nihil eis relictũ est testatoris iudicio. ⁊ per hãc
l. precipue mouent̃ ꝯ bart. verũ q̃m. d. l. sed ⁊ si sic. in fi. nisi fal
lor, ad hũc diẽ intellecta nõ fuit. ⁊ ibidẽ cõis ꝯcl. nullo mõ pbat̃
vt late scripsi super. l. cũ filio. ff. de le. j. ea que ibi per me dicunt̃
ibi trutinanda sunt. Redeũdo igit̃ ad. q. propositã dico ꝙ faci
le sustineri põt opi. bar. in. d. l. cẽturio. Primũ q̃ nõ puto verũ
illud ꝙ hr̃s hr̃dis ẽt noĩatim vocatus grauari nõ possit, de quo
⁊ satis scripsi sup. d. l. cũ filio. ff. de le. j. nũc omitto q̃ proprie mã
nr̃a nõ est. Scđo ẽt fortius sustinẽdo opi. bar. admissa cõi opi.
q̃tũ ad. d. l. sed ⁊ si sic. in fi. idẽ putarẽ, vcʒ ꝙ filij filioꝝ noĩatiʒ
38 grauari possint in. s. dicta. q. ¶ †Et ad huius euidẽtiã plenius
examinandus est articulus nũqd ⁊ q̃n ex grauamine iniũcto cẽ
seat̃ aliqs honoratus. Hec. n. pulcra. q. est ⁊ difficilis p illa aũt
opi. in primis ꝙ ex grauamine iniũcto cẽseat̃ induci honoratio.
facit illa regula ꝙ vult ꝯñs, vult ẽt añcedens sine quo ⁊c. vt i. l.
illud. ff. de acq. he. l. ad rẽ mobilem. de procu. cũ mille si. ʒ tales
filij qui in iudicio testatoris nõ essent hr̃des instituti, grauari nõ
possent, ergo tacite intelligantur facti heredes, cũ ẽt vt Jas. in-
quit in materia odiosa locuʒ habeat regula predicta per. c. ex li
teris. de excess. prę. de quo mox considerabimus. ¶ Scđo pro
hac opi. adducitur. l. si ita stipulatio. ff. de ope. li. que satis nota
bilis est. ¶ Tertio facit. l. titia seio. §. seia libertis. ff. de le. ij. ibi
ex grauamine ꝙ iniecctũ est vltro decedenti subintelligit̃ tacita
quedã subst. inter collegatarios, ⁊ sic tacita honoratio respectu
grauaminis iniũcti. ¶ Quarto adducitur honus. §. interdũ. in
l. deniq;. ff. de pec. le. ¶ Quinto. l. alio. ff. de alimen. ⁊ cibo. leg.
¶ Sexto addo ego honã. l. si pecunia. ff. de le. j. ¶ Septio ⁊ vl
timo adducitur ꝙ in re dubia fauendũ est cause testamenti ⁊ vo
luntati testatoris. l. si pars. ff. de inof. testa. Adde ꝙ in dubio in
quacunq; dispositione debemus interpretari pro eius validita-
te vulgari. l. quoties. de reb. dub. cum si. ⁊ hec satis pro ista par
te ad euidentiã istius qõnis. Per ꝯtrium aũt validum ar. qđ po
tissimuʒ viget adducitur in primis quo solo mouentur ferre oẽs
contra. s. dictam opinionem. nam si superior ꝯclu. vera esset vcʒ
39 †ꝙ ex grauamine iniuncto cẽseat̃ factum relictum ipsi grauato
iaʒ cancellari ⁊ deleri tanq̃ inutilis prorsus deberet. l. ab eo. C.
de fideicom. que nullo vnq̃ casu verificari posset, si quilibʒ gra
uatus censeretur honoratus. Scđo adducitur. l. hr̃ditas ad sta
tium. ff. de heredi. institue. Tertio quod ea q̃ ad diminutionem
inducta sunt nihil ponunt in esse, sed grauamen inducitur vt di-
minuatur ab eo queʒ grauamus ergo per illud non debemus in
telligere aliquod argumen. facit pro assumpto. l. legata inutili-
ter cum si. ff. de lega. j. alia vero que adduci possent pro ista par
te veluti friuola omittuntur. ¶ Quid igitur tandem dicendum
sit veniamus ⁊ in primis videamus si põt rñderi ad hec vltima.
Primo ergo ad. l. ab eo solus Areti. vt inquit Jas. respondet
ita notabiliter distinguendo, aut enim testator reliquit aliquid
in genere vel aliquam speciem extra patrimonium suum, ⁊ reli

quis ab eo quē nō honorauit, ꝛ tunc relictum non vz, ꝛ ita procedit. l. ab eo. C. de fideicō. nam isto casu per grauamen iniunctuꝫ nō pōt facile presumi aliquid sibi relictū esse. aut testator reliqt aliqd de patrimonio suo ab eo quē nō honorauit expresse, ꝛ tūc vz fideicōmissum, qꝛ tacite grauando vr̄ reliquisse, ista aūt solutio ꝛ ꝯsideratio nō plz Jas. qm̄ vt ipse inquit magna limitatio vr̄ ad illam regulā qꝺ quē nō honoro nō onero. ¶ Sed procul dubio nō aduertit Jas. quid sit limitatio seu limitare. Areti. n. per distictionē suā nullo modo limitat illā regulā quē nō honoro ꝛc. imo vult illibatā esse incorruptā, aliud est. n. ꝙ ipse dicit vez ꝙ aliquo casu lꝫ aliquis expressiꝫ nō sit honoratus, tñ presumptiōe l. honoratus dr̄ pp grauamen iniunctuꝫ quo casu regula manet firma ꝙ quē nō honoro nō onero, qm̄ isto casu oneratus intelligit̄ honoratus, aliud ergo fortassis dicere voluit Jas. qꝺ nō dixit de quo nō curo. ¶ Addit idē Jas. ꝯ hoc siue ꝯ. s. d. Bar. ꝯclu. tex. in. l. cum quasi. §. si plures. ff. de fideicō. li. vbi vnus ex hr̄dibus est grauatus rem hr̄ditariam prestare, ꝛ tñ nō vr̄ illa res sibi relicta cum teneat̄ pactionē cohr̄dū redimere propria pecunia. sed obsecro videte ꝯsiderationē bois, ibi. n. fuit grauatus ille qui fuit honoratus, lꝫ. n. nō fuerit spāliter honoratus in ea re que ab eo relicta est, tñ honoratus fuit in portione hr̄ditatis cuius rōne poterat grauari ēt in re aliena vt pueri sciūt, neqꝫ. l. ab eo requirit ꝙ in eadē re debeat quis grauatus esse que reliquit

40 hoc. n. nimis stultū esset. ¶ † Itaqꝫ p̄dicta ꝯsideratio Are. fortassis ꝛ iure sustineri posset, de quo tñ dicā. ꝭ. Ad s̄m. i. ad. l. hr̄ditas ad statum nō male rn̄det Jas. qm̄ ibi ex grauamine nō p̄sumit̄ hr̄dis insti. qm̄ hoc nimis graue esset ꝛ maioris ponderis qm̄ vel in danda vel in adimenda hr̄ditate nō est standū p̄sumptionibus, facit. l. ex parte. ff. de adi. le. Tu vero subtilius pōderando illū tex. dicas potius innuere pro opi. Bar. pro qua pōderatione sciendū est ꝙ ex sola cōmendatione nō inducit̄ fideicōmissaria libertas. vt. l. verbis. C. de fideicō. li. quo presupposito dr̄ ibi in tex. illo, ꝙ si quis ita dixerit alicui cui nihil relictuꝫ sit cōmendo tibi seruum meū stichū, nō sequitur ppea ꝙ illi dicat̄ relicta libertas q̄ res ibi esse nō pōt illa rōne, qꝛ. s. rogatus fuerit ille qui nō fuit honoratus. nā ēt si honoratus fuisset per illud verbū, cōmēdo nō intelligeret̄ ei relicta libertas. rō ergo ibi est cur illa libertas nō valeat, qꝛ testator vsus est verbo, cōmendo, ergo a ꝯrio sensu si nō vsus esset tali verbo, sed alio importante dationem libertatis valuisset illud fideicō. qꝺ esse nō posset nisi ille grauatus in libertate dāda, videret̄ honoratus in ipso seruo que ponderatio subtilis est ꝛ bona satis pro intellectu. d. l. hr̄

41 ditas. ¶ † Ad tertiū ꝙ dꝫ verba sigñantia diminutionē nō inducunt augmentū, ꝛ tandē nihil ponunt in esse, de quo est valde not. in. l. titia. in fi. ff. de ma. test. ꝛ. d. l. legata inutilr̄. de le. j. ꝛ. l. legata. de adi. le. rn̄det Jas. hic multa cum facilitate, vt ipse inquit, cuius rn̄sionē vel ego nō intelligo, vel est ꝯ iura. s. dicta, ꝛ q dē ita rn̄dere ꝯ iura satis facile est, vt ille asserit. Tu ergo inde cape quod ille dicat, ego ita rn̄derem nec subtiliter ꝙ in. d. ll. legata inutiliter ꝛc. ideo adēptio nō facit vt datum valeat ꝙ fuit inutiliter datū, qꝛ datio in eum casuꝫ quo admittit̄ frustra fieret dum oino postea adimeret̄, in alium vero casum iō datū non presumit̄, qꝛ nō fuit adēptum. Adēptio aūt presupponit tanꝗ̄ suuꝫ antecedens dationē esse in eadē re, ꝛ in eodē casu, ꝛ hec est propria rn̄sio ad iura predicta subtilis ꝛ vera si recte ꝯsideret̄, itaqꝫ iam vr̄ Bar. opi. sustineri posse cū adductis in ꝯriū satis ꝯgrue rn̄deat̄. ¶ Attamen vt latius discutiatur articulus videamus si rn̄deri possit ad ar. pro opi. Bar. adducta. Et primo ad regulam illam vulgareꝫ qui vult consequens ꝛc. Bal. in. l. fi. in. xvj. opp C. de be. insti. dicit ꝙ illa regula non est semper vera ꝛ precise in terminis. d. l. ab eo. nā sub onere honor non includit̄. quā solu. simpliciter quidam sequuntur, si tñ dici pōt solutio cum nō detur rō cur dicta regula locuꝫ non habeat in predicto casu. ego igitur ita dicerem distinguendo non incōmode vt mihi vr̄ ꝗ̄tū ad propositum nostrum, aut enim ad essentiam non dico validitatem consequentis requiritur illud quod isti appellant antecedens, ꝛ tunc dicerem ēt in odiosis valere illam regulam, quod q dicit ꝯ̄s ꝛ super eo disponit intelligitur dixisse ꝛ disposuisse su

42 per antecedenti, ꝛ ita loquitur. c. ex literis. de exces. pre. † Aut non requiritur ad essentiaꝫ, sed ad validitatem, ꝛ tunc ēt ego nō dubito quod qui vult vnum creditur velle ꝛ aliud sine quo illud valere non pōt, sed tñ non per hoc sequitur ꝙ volendo intelligatur disposuisse, ꝛ ideo dicerem isto casu ꝙ si sumus in casibus in quibus sufficit sola voluntas ad actum introducendum, ꝛ tunc dico ꝙ valebit ille actus, quoniam per voluntatem ꝯ̄tis intelligimus ēt adesse voluntatem antecedentis, ꝛ ita loquitur text. in d. l. illud. ff. de acqui. here. Aditio enim hereditatis nuda voluntate perficitur, vt in. l. gerit. ff. de acqui. here. expresse in. §. fi. insti. de here. qua. ꝛ diff. Si vero sumus in actibus in quibus vltra voluntatem aliquid requiritur hoc est dispositio expressa ꝛ solēnis, ꝛ tūc nō ita facile subandit̄ illud eē factū ꝙ factū nō fuit lꝫ sit necessariū ad aliquod consequens ꝙ factum fuit, vt est casus in. l. ex facto. la. j. ff. de her. insti. vbi probatur ꝙ ex substōne que est quoddam ꝯ̄s non resultat illud quod est antecedens, qꝛ s. ad instōnem constituendam sola voluntas non sufficit, hodie tñ in quibusdam casibus fauore credo libertatis fauore tutele, ꝛ tandem ex humanitate aliud cogitatum est vt institu. de her. insti. circa prin. ꝛ qui test. tu. dari possint. ꝛ in. d. ti. qui ꝛ ex quibus cau. man. nō po. ¶ Ad. l. si ita stipulatio. ff. de ope. li. rn̄de casum esse ibi singularē, vt in tex. innuit̄ ꝛ alij probant. ¶ Ad. §. seia libertis. multis modis rn̄det̄, vt ꝯsulere alios potes ꝛ nouissime Jas. hic. Attñ oēs sol. non mihi satisfaciunt. Tu tñ ꝯsidera. ¶ † Ad. §. interduꝫ. de pec. le. dupliciter rn̄det̄ p doc. Uno 43

mō ꝙ ibi spāle est in peculio, qm̄ ipsuꝫ solet seruū seq aliquo casu, hoc est si in vita manumissus esset, ꝛ ppea facilius tolerat̄ p̄sumptio legati facti rōne grauaminis s q̄ solutio quibusdā merito nō plz. ꝗꝫ proteruientes sustinere illam possent, qm̄ per manumissionē procedenteꝫ ex testō peculium seruū nō sequit̄. l. j C. de pec. eius qui li. meru. ꝛ hic casus dr̄ esse in ꝯsideratione qui ꝯtingit nō aūt ille q nō ꝯtingit, veꝫ ꝙ esset manumissus in vita. ¶ Addit̄ scđa solutio, ꝙ iō ibi legatum peculiū presumitur, qꝛ seruus ille iussus fuit inferre ex eo peculio cētū heredi, si. n. extraneo iussus esset, secus, ex eo. n. ꝙ est iussus dare vr̄ quodammodo ab hr̄de ademisse, sꝫ ꝛ hanc sol. ego nō probo, ꝙ. n. ibi dr̄ de hr̄de exēpli cā dcm̄ puto, ꝛ putare idē oino esse in extraneo. ¶ Ad. l. ab alio. ff. de ali. ꝛ ci. leg. Rn̄deri posset s̄m bar. illum tex. loqui in casu spāli fauore alimentorum, vel ēt aliter, ꝙ ibi ille Gaius Seius fuit electus a testatore fideicōmissarius p exequenda volūtate, ꝙ tñ qcqd dicat Bar. velle diuinare est cum necessario ex tex. illo nō colligat̄ si recte pōderes. Ad. l. si pecunie. dici fortasse posset ꝙ ibi idcirco intelligatur legata, qꝛ ueniꝫ in manu legatarij q̄ solutio aptari posset ad. §. interdū, sed tñ nō oino quadrat ideoqꝫ per. s. dicta ꝛ per alia fortasse que addi possent intrepide probarem tanꝗ̄ benigniorem opi. Bar. hic. lꝫ cōiter ꝯrium concludat̄, non plus. n. ꝯ hanc opi. stant auctori

44 tates, ꝗꝫ rō vel equitas. ¶ † Quarta ꝯclusio est quod si aliqua substi. facta fuit sub compendio per verbum directum ꝛ cōe qꝺ intelligetur directa vel fideicōmissaria ad libituꝫ substituti per tex. in. l. si quis seruo. ff. de manu. test. ꝛ per bonam. l. recusare. §. titius. ff. ad treb. Istam conclu. sequitur Bar. ꝛ cōiter alij sequi videntur lꝫ ipse Bar. aliud prima facie putarit, qm̄ rōne adiuncti dispositio declarari solet per vulga. iura que ipse adducit. Nunc iam quid nobis placeat, videamus, mihi quidem perfacile vr̄ sustinere opi. ꝯ Bar. ꝛ alios hic qui cōiter. s. dicta probare videntur. pro cuius declaratione quoniam rn̄dendum est iuribus pro Bar. adductis, est aduertendum ꝙ illa loquuntur in diuersis terminis a proposita ꝯclōne qꝺ ita demonstratur. Exēpluꝫ. s. dicte ꝯclu. tale est, dixit testator qn̄cunqꝫ decesserit filius meus sine liberis substituo titiuꝫ ꝛ heredem facio, videtis ergo ꝙ isto casu ꝙ vnica tantum conceptio ꝛ dispositio vr̄ eodem cōtextu facta, quāobrem non est mirum si posteriora illa verba, ꝛ eum heredem facio, determinent. s. dictum verbum substituo ꝛ declarent illud quasi directo sit accipienduꝫ at vero in iuribus pro Barto. adductis diuerse fuerunt cōceptiones ꝛ dispositiones vt apparet in. d. l. si quis seruo. ꝛ in. d. l. recusare. §. titius ꝛ idcirco nō est mirum si altera per alteram non determinatur sꝫ ambe manent. ¶ Adde ēt ꝙ in dictis iuribus fuerunt verba directa ꝛ obliqua, at in. q. pposita fuerūt verba directa ꝛ cōia, facile ergo determinari pōt verbum commune per directum, non aūt pōt determinari p obliquum quoniaꝫ regulariter ad directū non trahitur vt nemo nescit, ꝛ per supradicta ego libentius inclinarer contra Bar. ꝛ cōem, ꝛ ita in duas conclusiones reꝫ deducerem. ¶ Prima est quod si compendiosa vna dispositiōe facta sit in qua directa ꝛ communia verba fuerint, directa semp intelligantur, vt in exemplo posito per Bar. ¶ Secunda conclusio est quod si predicta verba in diuersis dispositionibus posita sint, vnaqueqꝫ dispositio manet in sua natura, ꝛ isto casu vera sit opi. Bar. ꝛ cōis. ¶ Ex predictis aūt colligitur alia. q. p Bar. ꝙ si fuerit apposita vulgaris clausula in testamēto quod fuerit substitutus aliquis vulgariter, pupillariter, ꝛ per fideicommissum. Barto. enim concludit in hoc vt superius. Joan. autem de imol. ꝛ Raphael cuma. ꝛ alij quidam contra illum insurgunt,

insurgunt, vt ipse videre potes. quos merito Alexã. ꝯfutat, isto enim casu verissima vr̃ opi. qm̃ p illa verba vulgariter ꝛ pupillariter, ꝛ p fideicõmissum pinde est ac si separatim plures dispõnes fuerint quo casu loc̃u hñt predicta iura p Bar. adducta, q̃bus predicti doc. vt not. Alex. non rñdent. ¶ †Circa predicta
45 q̃rit̃ post Bar. ꝛ alios, qd si dictum fuerit testõ, qñcunqꝫ filius meus decedat substituo Titiũ infrascriptũ hr̃dẽ meũ, nunquid illa verba, hr̃dẽ meũ, ponant̃ determinatiue ꝛ referãtur ad illud verbũ substituo, an vero demonstratiue potius posita sint, ita vt videat̃ substõ facta p cõe verbũ substituo, i quo videris hic opi. Bar. q vult ꝙ in re dubia verba intelligant̃ demonstratiue posita, p quo adducit tex. in. l. fi. §. titia. ff. de lib. lega. mihi aũt qm̃ predicta regula non pbat̃ minime plꝫ. Neqꝫ obst. tex. qm̃ recto iudicio verba illa, de qbus ibi nõ possent ꝯmode intelligi dispositiue, verba illius tex. formalia ea sunt. Rõnẽ tutele mee. quaꝫ Publius Meuius egit cũ Lucio Titio non pñt apte intelligi nisi demonstratiue, qm̃ aptant̃ cũ superioribus non aũt cũ seqñtibus quasi ꝯiungant̃ cũ verbo ab eo ꝛc. qcqd ibi gl. dicat ꝛ bar. hic ꝛ alij q pleruñqꝫ verã sermonis vim non intelligunt. Diceremego in. q. ppposita qd verba debeant intelligi vel demonstratiue vel determinatiue ẽm ꝯgruẽtiorẽ modũ loquendi, qd si hoc non appareret ad voluntatẽ testatoris p ꝯiecturam recurri dꝫ, si vero neqꝫ istud apparet, tunc in re dubia p potiore volũtate interpretarer, qm̃ in testis latior interpretatio facienda est, vt iura vulgaria sunt. ¶ Querit̃ deinde iuxta predicta qd si fuerint diuerse p sone substitute ꝛ diuersis verbis vtat̃ testator. ꝓhigratia in aliã directis, in aliã vero cõibus siue obliqs, in qua re Bar. satis bñ distinguit, vt tu ipse videre potes, cuius dicta bñ accommodant̃ ad multa q̃ superius aduersus illum diximus si recte ꝯsideres.
46 ¶ † Postremo claudendo ꝯmentũ nr̃m ꝯcludẽdũ esset quenã sint verba directa, q̃ obliqua, ꝛ q̃ cõia, sed qm̃ Bart. satis bñ in his loquit̃, iõ q̃ p eũ adducta sunt ꝛ q̃ p alios, tu dispice eo excepto vt. s. dixi in tractatu vulgaris substõnis, in quo non sentio cũ cõi oĩum opi. q nolunt verbum instituo esse directũ ciuile, verbũ aũt substituo esse cõe, hoc. n. minus placet, qm̃ verbũ substituo, est tam directũ ꝙ̃ instituo, vt. s. satis scripsi. Et per hec explicitus sit iste tractatus cõpendiose substitutionis. Nunc de reciproca seu breuiloqua substitutione videamus.

SVMMARIVM

1 Substitutio breuiloqua seu reciproca quid sit, cur ita dicta, quotuplex ꝛ cuius speciei sit.
2 Substitutio breuiloqua quot substitutiones in se contineat.
3 Substõ reciproca a milite facta ipari⁹ nũqd directã ꝯtineat.
4 Substõ pupillaris ex postfacto nunqd sub reciproca cõtineat̃.
5 Substõ breuiloqua codicilloꝝ ratione nunqd obliquari possit.
6 Substõ ipuberi sano ꝛ puberi furioso inuicẽ fctã cuius q̃litatiꝫ.
7 Substitutio breuiloqua quot ꝛ quales personas contineat, ꝛ qñ ꝛ quatenus expiret. 9.
8 Coniunctus disiunctis vtrum preferendus ex substitutione inuicem omnibus facta.
9 Substitutio exemplaria an simul cum vulgari contineatur duobus filijs furiosis inuicem substitutis.
10 Substitutio pupillaris nunquid expiret in persona omniũ vno emancipato impubere.

¶ De reciproca seu breuiloqua substitutione.

Ehac substitutiõe inspecturus prin. q. ꝯsidẽr. ¶ Prima est quid sit reciproca seu
d breuiloqua.
¶ Secunda quare ita dicatur.
¶ Tertia quotuplex sit.
¶ Quarta nunquid propria species sit separata per se.
¶ Quinta quot substitutiones contineat.
¶ Sexta quot ꝛ quales personas contineat.
¶ Septima ad quas portiones admittantur substituti.
¶ Octaua quando ꝛ quatenus expiret.
1 ¶ † Circa primũ dicerem, reciproca est illa que dũtaxat pluribus institutis breui oratione fit atqꝫ inuicẽ alterũ in alterius defectũ vel obitũ vocat. Hec aũt diffinitio ex. j. dicendis latius manifestabit̃. ¶ Circa scdam facilis est responsio, malim tñ hãc reciprocã appellare vt facit iureconsul. in. d. l. iã hoc iure. quã breuiloquã, vt faciunt doct. nã ꝛ vulga. simplices breuibus verbis interdũ fiũt. ¶ Circa tertiã. q. quotuplex sit, certe duplex, alia expressa. alia tacita. Expressa est q̃ illis verbis expressim fit, vos inuicem substituo vel simili. vt. d. l. iam hoc iure. ꝛ. l. in testamẽto. §. hec verba. ff. de heredi. instituen. cum similibus. Tacita est illa que vel ex quibusdã verbis prolatis a testatore subauditur, vt. l. titius. cũ seq. ff. de heredi. insti. aut alias per quandam cõiecturam si forsan aliqua ratione posset ad hec colligi voluntas testantis, argu. l. proponebatur. ff. de lega. ij.
¶ Circa. iiij. dicerẽ, vt. s. dixi in ꝯpendiosa, ꝙ̃ꝙ̃ hic aliqua consideratione opus esset, sed tñ q: res non est multe vtilitatis, ideo consulto omittat̃, illud aũt hic non omittat̃ ꝙ Bar. dicit ꝛ cõiter sequnt̃, qd vcꝫ hec breuiloqua est quedã adiectio ad substitutiones sicut actio de peculio nõ est proprie actio sed adiectio ad actionẽ. In hoc enim aliud ego semper sensi, vcꝫ qd ille arti. de peculio sit proprie nomen actionis, non aũt adiectio vt latius scripsi ac probaui in adnotationibus nostris. sed q: extra ppositum hec sunt consulto pretereantur.
2 ¶ † Circa. v. distinguendum est, aut enim fit pupillis tm̃, puta duobus vel pluribus qui sint in ptãte, ꝛ tunc continebit vulgarẽ ꝛ pupil. ꝛ mater excludet̃, vt. l. lucius. ff. eo. sed an ẽt fideicõmissariam, ꝛ puto non contineri nisi aliud de voluntate apparet. argu. d. l. proponebat̃. ff. de leg. ij. Sed quid de exemplaria, si sint ambo furiosi, qd admittendũ est, arg. l. iam hoc iure. nisi ꝯ̃ria voluntas probet̃. Aut fit puberibus, ꝛ tunc ꝯtinebit vulga. vt nemo dubitat. Itẽ exẽplariam, quo casu ambo furiosi essent vt mõ dixi. sed quid de directa militari si miles sit testator an ꝛ illa cõtineat̃, quod non puto, arg. l. querebat̃. ibi, si hoc specialiter ꝛc. facient ꝛ illa que. j. dicaꝫ. Aut sunt persone dispares, ꝛ tunc aut duo aut plures. si duo ea substi. intelligit̃ facta que vtriqꝫ cõueniat, vt. d. l. iã hoc iure. ꝛ. l. hr̃ditatẽ. C. eo. ꝛ. d. l. lucius. si plures puta duo pupilli ꝛ alius pubes, ꝛ idẽ cõiter putat̃, lꝫ aliq aliud probent ꝛ male. de quo ꝯsule Bar. in. d. l. lucius. in. iij. col. Circa hoc tñ placet opi. Bal. in. l. testamento. C. de testa. mili. distinguentis vt inter extraneũ oĩno ꝛ fratrem puberẽ. nam primo casu ꝯtinebit̃ pupil. saltem inter pares, secundo casu minime, vt ipse sat bene probat. Neqꝫ placet omnino qd ait Bart. qd ista substitutio possit continere octo substõnes, vt si qs duos impuberes habeat ꝛ mentecaptos eosqꝫ instituat ꝛ substituat per hec verba, si decedant intra pupil. etatem, vel post in dementia, vel alias qñcunqꝫ. nam ipso casu non mera breuiloqua dici põt, sed ꝛ pup. expressa ꝛ exẽplaria ꝛ fideicõmissaria. ¶ Sed circa hec que regulariter locum hñt plura sunt ponenda ad. q. Primũ qd si pater habeat dispares personas atqꝫ impuberi in oẽm casum velit esse consultuꝫ, certe dꝫ ei euitande. q gratia in vtrũqꝫ casum expresse substituere, vt dr̃ in. d. l. iam hoc iure. sed rursus querit̃ quid si habeat emancipatum eiqꝫ etiã substituere velit pupillariter, certe non poterit ratione patrie ptãtis deficientis, vt. s. in trac. pupil. ꝯclusum est. Attamen si hoc effectu ipso consequi velit, vtatur consilio Labeonis Offilij Trebatij ꝛ
3 Cass. de quo in bona. l. cũ ex filio. ff. eo. tit. † Secundũ quid similes sit qui imparibus substituat nunquid quoniã ꝛ puberi directo substituere põt post aditam hereditatem censeatur per hãc reciprocaꝫ vtriqꝫ preter vulg. directo substituisse eo casu, in qua re per ꝯclusiones que ex mente ꝛ variatione docto. colliguntur examinabit̃. Prima ergo cõclusio sit quod vtriqꝫ intelligit̃ consultuꝫ directo, vt vr̃ prima facie probari in. l. in testamento. C. de testa. mili. Sed cõtra hoc duo vrgentis. faciunt. Primũ est qd si illud verbũ substituo dꝫ pariformiter determinare vt seruetur equalitas inter substitutos, certe hic non pariformiter omnino determinat, qm̃ alia est militaris, alia pupillaris substitutio. naꝫ per illam solum in bonis militis, per hanc vero in vniuersuꝫ succeditur per illam militi, per hanc pupillo, illa est de iure speciali, hec de iure cõi, ꝛ sic ob. dispositio. d. l. iã hoc iure. ꝛ regula q̃ inde colligit̃. cui arg. sol. aliquã non legi. Secundũ est qd colligit̃ ex. d. l. in testamẽto, vbi ita demũ vtriqꝫ directo substitutum intelligit̃ si ita probet̃ sensisse testator, vt in fin. dicit̃ ibi, sed tibi probandum est ꝛc. ergo non alias. Sed ad hoc respondet̃ secũdum aliquos qd ibi tex. ita intelligendus est quod tibi probandum est. i. mater probare tibi dꝫ an ita frater tuus senserit, vcꝫ quod noluerit substituere in vtrunqꝫ casum. nã aliogn in vtrũqꝫ casum censeret̃ substituisse, sed illud est literaꝫ destruere, primo ppter dictionẽ, sed, que non faceret suũ officiũ aduersandi. Secundo ppter dictionem, ita, que est relatina antecedentis que pari mõ non illud referret qd deberet vt perspicue cogitanti apparebit, ergo melius est vt intelligat̃ illud ibi probandum est. i. tibi onus probandi incumbit. Ergo scdm alios respondet̃ quod ideo ibi frater dꝫ probare, q: erat mater in medio cuius causa

pupillaris non deberet subintelligi, argu. l. precibus. C. eo. sed & hec solu. non vz qñ pup. que ꝯtinet sub breuiloqua excludat matrem. lz aliquid ꝯ hoc referri possit in casu proposito. Tertium est quo & Bar. & ceteri mouent qd miles in re dubia non creditur velle uti priuilegio militari quā ego regulā non soleo admittere qñ res aliter valere non posset, vt probaui p. l. iij. ff. de test. mili. sed cū duo superiora arg. & presertim primū oino stringant iam ꝯria ꝯclusio colligenda est, vcz qd & si a milite fiat imparibus, ista reciproca non ꝯtinebit aliquā directam quo casu adita sit hereditas. sed ꝯ hoc vr facere. d. l. in testamento in. ij. rñ. vbi postq̃ Imperator in paganis dixit hmōi substōnē factā dispari bus intelligi eo casu tm̄ quo vtriq3 substitui potuit, subdit aduersando. ꝯ. dictis, sed cū ex testō militis ꝯtrouersiā eē ꝓponas &c. Et sic ex istis verbis decidi vr qd aliud dōm est in testa. milit. Ad qd tu facile rñdebis dicendo qd illa aduersatina ponit rōne maioris dubitationis que cadere poterat in milite qñ miles vtriq3 post aditam hereditatē posset directo substituere, & ideo merito in fi. ponit aduersatiua huic dubitationi ibi sed tibi probandū est &c. & per hec veriorē habes intellectū ad. d. l. in testō.

4 ¶ † Tertio quero qd si initio sint dispares pone duos pupillos alterū in ptāte alterum extraneū aut forsan spuriū, pone deinde extraneū adoptatū aut spuriū legitimatū, nunqd lz initio pupillaris non ꝯtineat, ꝯtineri tñ ex post facto possit de quo non dubitant non ꝯtineri ex regula. l. que ab initio. sed mihi equius vr ꝯrium asserere, non ob. qd ab initio non ꝯtineat, q2 ego nolo nūc ꝯtineri tanq̃ olim expressam, sed tanq̃ tacitā resultantē ex illa vulg. expressa. Et iō teneo ēt illam ꝯclu. qd si fiat vulg. expressa ei qui non sit in ptāte si in ptātē postea transeat, dico qd incipiet ꝯtineri pupillaris si sit pupillus, lz hoc omissum supius sit in tractatu vulg. neq3 ab alio tentatū legerim, & hoc qdqd dicat bal. & alij in. d. l. in testō. ¶ Quarto quero qm̄ negatur in hac breuiloqua fideicōmissariā ꝯtineri quid si testator hanc liberis suis faciat sed in codicillis Bar. putat rōne codicillorū obliquam esse per. l. sceuola. ff. ad treb. Jas. nuper tentauit non immerito ꝯtra Bar. per doctrinam Bar. in. l. militis codicillis. ff. de test. mil. vbi vult qd parificet pater disponens inter liberos ipsi militi sz miles in codicillis pōt substituere directo, ergo & ipse pr possit. Sed ego hanc equiparationē non sequor. nam militi qd disponens in codicillis directo, directo valeat ꝯcedit cā ignorantie & crassitatis militaris, vel q2 inter codicillos & testm̄ quantum ad ipsum non dz esse drīa que rōnes non militant in pagano quem ignorantia non excusat & drīa est inter codicil. & testm̄, per que ꝓbo audacter opi. Bart. qd. s. intelligant due fideicommissarie.

5 ¶ † Quinto quero qd si parens ita substituat si quis eorum non erit heres eos inuicē substituo, sed certe isto casu esset mere vulgaris non breuiloqua que tacitā pupil. ꝯtineret, nisi esset mater in medio, ex quo ꝯcludit cōiter & per Bart. & ꝑ alios quos ego legerim isto casu matrem non excludi per pupillarē tacitā, qm̄ esset oino tacita. Sed parcat mihi Bar. & alij & qui interdū eaz fidem Bar. prestant vt putent eum vix vnq̃ peccasse qui modo in istā inconsiderationē est prolapsus vt ꝯ seipsum scripserit. naz vt nemini dubiū in. d. l. ij. ff. eo. putat Bart. & sequunt cōiter alij qd si frater fratri pupillo vulgariter sit substitutus ꝙ etiā stante matre in medio substitutus admittet ex tacita vulg. q2 ex voluntate testatoris presumi dz excludi matrē ꝑ propriā sobolem voluisse q̃d̃ nos ꝯriū in tractatu pupil. superius attentauerimus. Ipse dispice. ¶ Sexto quero alterū filium exhrdauit, alterū instituit eosq3 inuicem substituit, an & vulgaris ꝯtineat saltem in ꝑsona instituti, qd negat bar. Ego vero ꝯrium facile attentari posse ꝯtenderim vnico hoc fundamento, naz qñ ista substō sit disparibus ideo non ꝯtinet pupillaris in persona pupilli tm̄ q2 nō seruaret equalitas inter illos institutos, pupillo. n. succederet, ipse vero pupillus non succederet, & sic non admitteret ad bona alterius qd visum est iniquum, & hec est rō. d. l. iam hoc iure, non autem est in cā illud verbum substituo vt cōiter putant, & hoc probat in. d. l. iā hoc iure ibi, incongruens. n. esse videbat que ratio non militat isto casu quo semel est aliquis exhrdatus & impossibile est in eo vulgarē ꝯtineri iō nulla fit alteri iniuria si ei vulgariter non succedat qui nihil habuit qñ ipse solus fuit institutus. Dices tu hoc idē ēt est in pupillari per quā non pōt dispari persone succedi, sed certe posset ꝑ fideicō. Preterea non tollit per hoc quin aliqua iniuria fiat pupillo q ex voluntate testatoris nō

6 posset admitti ad hrditatē ipsius cohrdis. ¶ † Septimo pone alterum esse filium impuberē sapientē, alterū puberem furiosuz quos inuicē substituo, an in altero exemplaris, in altero pupillaris ꝯtineat quod negat Bar. sed in vtroq3 vulgaris continebit. Ego vero facile ꝯrium probarem, nam & equior opi. videt neq3 quicq3 ob. d. l. iam hoc iure, qm̄ ibi inequalitas in eo considerat quod alteri duplex alteri vnica substi. intelligeret facta qd non est in casu proposito & lz inter pup. & exēp. sint alique differētie vt inquit Bar. tñ ille differentie non considerant isto casu, postquā semel vtraq3 est producta in esse qd omnino & benignius, & verius existimo. in quam sententiam. & Jmo. & Jas. & quidā alij veritate impellente ab opi. communi declinantes transiuere, lz non manifeste nostro funda. moueantur.

7 Circa sextum vcz que persone intelligant substitute & quales. † Primo queritur pater ex vna vxore hz duos impu. ex alia vnū vel plures, eosq3 inuicē substituit, nunqd vtrinq3 ꝯiuncti preferant ꝯiūcto ex vno latere tm̄, quod non putant doc. & ego cū illis sentio. ¶ Secundo querit testator hz duos impuberes masculos & vnā feminam illos heredes vlr instituit, illam in re certa per verbum instituo, eosq3 inuicē substituit per hec verba quos oēs inuicē substituo, querit nunqd femina intelligat substituta vt pariter cum superstite admittat quod negant cōiter doc. sed tm̄ admittet in subsidium. i. qñ nullus frater sit superstes, & ita putat Bal. in. d. l. in testamento in. vj. q. C. de te. mili. per bonum. §. q discretas. ff. eo. ti. in. l. cohrdi, sed ille tex. locū hz qñ coniunctim plures fuerunt instituti, sed hic non ꝓponit illos masculos fuisse verbaliter coniunctos de qua verbali ꝯiunctione loquit. d. §. qui discretas, sed dicet aliquis qd saltē in casu nostro loquimur in ꝯiunctione reali, & ideo magis eqnū est fratrē realiter coniunctum preferri sorori nullo modo ꝯiuncte que ēt per ius accres. non admittit. vt in. l. j. §. si ex fundo & qd ibi no. ff. de here. insti. Quid igit dōm, certe apud me verba, quos oēs inuicem substituo, non sunt parui ponderis. nā dictio omnes ēt ad illam feminam vr referri, qd si ita est nescio qua rōne non sit vocanda simul cum fratribus si ponamus fratres separatim esse institutos, qd si ꝯiunctim tunc casus esset in. d. §. qui discretas in ꝯriū. Sed dicet aliqs quinimmo impossibile est hanc feminā admitti simul cum fratre qm̄ ipsa non pōt dici proprie coheres sed potius legatarij loco p. l. quoties. ff. de here. insti. ideoq3 hec substō non pōt hrē locū in eius psona. Sed ad hoc ego responderē negando talez substi. non posse locum hrē inter legatarium & hrdem, & ideo si quis Titiū legatariū in re certa faciat & Sēproniū puta hrdē eosq3 inuicē substituat credo hanc substi. intelligi debere valere tanq̃ vulgarez in psona vtriusq3, & si sint impuberes tanq̃ pupillarē qñ hoc nō inueniā expressim ꝓhibitū, lz nullus quātū ego quidem legerim hanc ꝯclu. ponat ō si vera est, in casu ꝓposito parum difficultatis orit si dicamus hanc filiā simul cū altero fratre admitti. Sz rursus dicet aliqs ex intētione doc. quonam pacto pōt admitti hec filia instituta in re certa cū non dicat habuisse portionē hrditatis, sed tm̄ portionē bonorū & in hac substi. quilibet veniat ꝓ portione hrditatis. vt in. l. qui plures. ff. eo. titu. Sed ad hoc respondeti facile pōt ꝙ illud est verū qñ omnes pariter fuerūt instituti in portione hrditatis, non aūt qñ aliquis ex illis q sint inuicē substituti fuit institutus in re certa, tunc. n. respectu rei certe admitteret. i. quatenus fuit dilectus in eo quasi legato, & ita oino probarem si ex illo sermone quos omnes inuicē substituo possit euidenter apparere filiā quoq3 institutā fuisse, qd si referant ista verba quos oēs vt in dubio deberent referri tantuz ad veros & vniuersales heredes tunc non dubitarē feminam omnino excludi neq3 ēt vltimo loco vocari. ¶ † Tertio querit pone

8 qd habeo duos mares ac duas feminas impuberes & illos vniuersaliter, has vero in re certa hrdes instituo, ac deinde ꝑ ista verba substituo quos omnes inuicem substituo, nam hanc. q. a superiori separat Bal. in. d. l. in testamēto super qua & idē bal. & Mod. multa scribunt. At ego sup ea id assererem qd. ꝯ. proxime dictū est, multa ēt circa hoc ad. q. propagādam dici possent ēt cōtra quorundam sniam, sed tedet interdum super quauis re minima pertinaciter insistere. ¶ Quarto queritur quid si testator plures ꝯiunctim alios disiunctim instituerit deinde eos inuicē substituat an q cōiunctus est preferatur ceteris, de quo est casus in. d. l. qui discretas. & d. l. coheredi. ¶ Quinto queritur qd si testator quosdā hrdes separatim inuicez substituit, deinde alios instituat atq3 dicat hos omnes inuicem substituo, nunqd primi instituti atq3 separatim inuicem substituti intelligant immixti in hac postrema substi. de quo elegās & notabilis text. est in. d. l. coheredi. §. qui patrem eo. tit. quem vide, si mihi auscultaueris atq3 signa. nam ego ex facto illuz tex. ad eiusmodi. q. cōsultus induxi. Quidā Titio pone & Sempronio qui erat vnus ex filijs illius titij portionem domus reliquit, deinde ita legauit simpliciter

ſimplr filijs titij illam portionē relinquo domus mee ſentiens ⁊
demonſtrans aliā portionē domus. Sempronius admitti vole-
bat ſimul cum ceteris ad aliam ēt hanc portionem domus quaſi
ſimplici illa filiorum appel. ⁊ ipſe ꝯprehenderet. Ego id per il-
9 lum. §. tam ⁊ ſi alia adducerem pernegaui. ¶ †Sexto queritur
pone qđ duo ſint filij furioſi qui inuicem ſubſtituti ſunt an conti
neatur exempla. ſimul cum vulg. quod admittit Bar. ⁊ alij cōi
ter, ⁊ ego dubito neqꝫ. q. eſt digna ampliore trac. ¶ Circa. vij.
veꝫ pro qua parte admittantur tales inuicem ſubſtituti breuiter
dicendum eſt, vt dicitur ⁊ no. in. l. ſi plures. ⁊. l. qui liberis in fi.
cum. l. ſeq. ⁊ ſeq. ff. eo. ⁊. l. j. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊. l. vtruꝫ in fi. ff. de
reb. dub. ⁊. l. quoties. ⁊. l. nonnunqꝫ. ff. ad treb. ¶ Circa. viij. veꝫ
qñ ⁊ quatenus expiret hec ſubſti. diſtinguendum eſt, aut enim q̄
rimus de vulg. ⁊ tunc certum eſt illam expirare ex aditione he-
reditatis. vt. l. poſt aditam. C. eo. tit. ⁊ ideo ſi alter adiuit in eius
perſona expirat vulga. ſi vterqꝫ in perſona vtriuſqꝫ. Si q̄rimus
de pupil. ⁊ tunc plura ponenda ſunt ad dubitationē. Et primuꝫ
pone aliquem ſubſtituiſſe alteri qui ſit anniculus, alteri vero qui
ſit in. xiiij. an. hac recip. ſubſtitutione, nunquid ſi iſte peruene-
rit ad pubertatem in alterius perſona ſaltem expiret ſubſti. qđ
negat Barto. ⁊ ego illum ſequor. Neqꝫ enim res magno in du-
bio verſatur vt mihi videtur. nam non poteſt dici res ad eum ca
ſum veniſſe, a quo non poteſt incipere, potuit enīꝫ incipere ſi ita
10 initio conſtitiſſet de voluntate teſtatoris. ¶ †Secundo pone ꝙ
pater alterum ex impuberibus quibus hanc ſubſtitu. fecit emā-
cipauit an tunc alterius perſona expirat pupil. quando in per-
ſona iſtius dicitur expiraſſe. Et circa hanc. q. potes tu conſule-
re alios quid dicant aut ſentiant, ſi me conſulas dico quod per
emancipationem non continuo expirat pup. ſubſtit. vt. ſ. dixi in
trac. pupil. ſubſtitu. Sed poſito quod expiret, nulla facta diſtin
ctione vt faciunt aliqui puto in perſona alterius ſubſtitutionem
factam non expirare, lꝫ ſuperueniat hec inequalitas. nam ortum
fuit ipſo initio expreſſe factam eſſe in vtriuſqꝫ perſona hanc ſub-
ſtitu. pupil. quod ſi dicamus expirante in alterius perſona expi
rare ēt in alia nunquam daretur caſus quod alter alteri poſſet
ſuccedere ex pupillari ſi duo eſſent. nam ſtatim quod alter mori
tur in pupil. etate quo ad alterum expiraret pup. ipſi enim ſuc-
cedi non poſſet, ⁊ ita eo tempore expirat, ergo ipſe non poſſit ſuc
cedere morienti quod eſt falſum. Et hec volo eſſe ſatis circa hūc
trac. ſubſti. Non me fugit potuiſſe multo plura tum circa hanc,
tum ⁊ circa alias ſubſtitu. tractare, que ⁊ alij diffuſius tractant.
Attamen quoniam partim viſa mihi ſunt non neceſſaria, partiꝫ
parum vtilia, partim vero ex his que dicta ſunt facile ſolubilia.
ideo conſulto preterita ſunt, quod ſi ēt aliquid pretermiſſum ſit
quod neceſſarium fuiſſet atqꝫ vtile, equo animo fero non omni-
no alijs materiam ſcribendi intercepiſſe.

F I N I S

l[illegible]asii[illegible]

17 facit.l.si pr̄tinus.eo.ti. ¶ †Ite3 quero qd si sit facta substitutio vētri, ꝛ vēter nō nascat̄, an admittat̄ substitutus ex tacita vulg. gl. dicit ꝙ sic.ff.de ven.inspi.l.pe.facit.l.pe.C.de insti.ꝛ substi. sub ꝯdi.fa.l.ab h̄ditate dari.ff.ď leg.j.ꝓ hoc facit.l.si nemo.ff. de test.tu. Et hāc amabim⁹, alij ꝯ ꝛ distinguūt, vt.s̄.q2 aut spes natiuitatis posthumi deficit post mortē testātis vel modicu3 an te. Et tūc substitutus admittit̄ ex tacita vulgari.vt.d.l.pe. Et h̄ q2 nil pōt imputari testōri cur nō mutauerat testm̄ aut ďficit añ morte ꝑ multū tp̄s, ꝛ tūc nō admittit̄.vt.s̄.q.pxi. Et fuit ibidem ratio reddita. Et hec de scďo effectu substō.vulg.cū suis q̄stis.

Tertius effectus vulgaris substōnis ē ꝙ vulgaris ex pressa ꝯtinet pupillarē substōnem tacitā.vt

18 ff.de vulg.ꝛ pup.l.nā hoc iure. †Et hoc verū nisi testator dixe rit ꝯriū tacite vel expresse.vt.d.l.nā hoc iure.ꝛ.C.eo.ti.l.q̄uis. ¶ Itē aliq̄n vtrūq3 casū ꝓuidet exp̄sse vt.ff.de vulg.ꝛ pup.l.cu3 ex filio.§.i. ¶ Quid si mr̄ est i medio, an tūc vulgaris exp̄ssa cō tineat tacitā pupillarē gl.in.l.precibus.s̄.alleg.13 q̄ sic hanc te nent cōiter doc. Pe.tñ 13 ꝯ ꝛ 13 cū gl.in.l.centurio.sed tñ nō cū effectu alia gl.dicit ꝯ in.l.cēturio.ff.de vulg.ꝛ pup.hoc tñ exa minabitur in materia ꝯpendiose. ¶ Quero qd si vulgaris fuit facta in vnū casum tm̄, an ꝯtineat tacitā pupillarē in aliū dic ꝙ sic ꝛ est casus in.l.fi.C.de insti.ꝛ substi.secundum lecturā gl. Et hoc de tertio effectu vulg.cum suis quesitis.

Quartus effectus vulgaris ē ꝙ ꝑ eā succedit̄ defun cto, ꝛ nō ei cui facta est insti.eo.ti.in prin.

19 ¶ †Quero qd de vulgari exp̄ssa q̄ ꝯtinet pupillarē tacitā, an ꝑ eā succedat̄ pupillo, sic ꝙ trahat̄ ad bona pup. Dy. ďt ꝙ sic ꝑꝑ necessitatē quā h3 cū pupillari.ff.de vulga.ꝛ pupil.l.ij.§.sed ꝛ si ita exponit ibi Dy.ei.s.filio idē Ray.ꝛ Guil.de cug.ꝛ Mar. dicūt ꝙ ꝑ vulgarē succedit̄ ďfuncto, ꝑ pupillarē pupillo isti.eo. in prin.ff.de leg.ij.l.lex corne. Jaco.de ranē.dicit ꝙ ꝑ vulgarē succedet̄ soli defuncto, ꝛ hoc eo tp̄e quo pupillus repudiat. S3 ꝑ pupillarē ibi inclusa3 succedit̄ pupillo, cū i pupillari etate de cessit. Et sic vtraq3 substitutio locū h3. Secundo ē de necessita te substōnis pupillaris, quod pupillus sit heres de iure ciui li, qď sufficit.ff.de acq.here.l.iulianus sic intelligit̄ opi. Jac.de ranē.nec obstat.§.sed ꝛ si ita, q2 d3 exponi ei.i.p̄ri.ꝛ si exponas ei.i.filio, substituto tūc ex tacita pupillari q̄ includit̄ i exp̄ssa vul

20 gari. Dy.ꝑut refert Cy.in.l.ꝑcibus ďt † ꝙ vulgaris tacita, q̄ ꝯtinet̄ in expressa pupillari h3 eundē effectū q̄ pupillaris in.l. ꝗ fundū.s̄.alle.alias si q̄ras de exp̄ssa, tūc aut ꝯtinet in se tacitā pupil.ꝛ tūc idē.vt i.§.si ita.s̄ alle.aut nō ꝯtinet, vt q̄n nō ꝑuidet i vtrūq3 casu3, vt.ff.ď vul.l.cū ex filio.§.filio, ꝛ ñ veniūt bona pu pilli.ff.de pe.l.sanctio legū.ꝛ.l.alimēta.§.basilice de alimē.le. sic gl.in.§.j.isti.ď pup.ꝛ idē vr̄ dicere Ja.ď ra. ¶ Quero nūq̄d vulgaris tacita ꝯtēta i exp̄ssa pupil.trahat̄ ad bona pup. Dy. ďt qď sic, ꝛ ē casus ꝭm vnā lectu.in.l.ꝗ fundū.§.coheredes.ff.ad leg.fal.gl.13 ꝯ.C.de insti.ꝛ substi.l.fin. Ray.tñ distinguit Aut est substitutus coheres, ꝛ h3 locū opi. Dyn.aut alius, ꝛ tunc h3 locū opi.gl. Bar.in.l.j.sepius alleg.dicit qď eo tp̄ quo pupil lus abstineret, succedit̄ ex tacita vulg.si aūt morit̄, tunc exp̄ssa vulgaris nūq̄ eni3 reperit̄ ꝙ ex vulgari succedat̄ pupillo. Et sic ex vulgari solū bona patris, ex pupillari bona etiam pupilli, nā vna substitutio ꝯtinet vtrunq3 casu3 copulatiue, ꝛ sine venerit vnus casus tantum, siue vterq3, habeat locū. l.iam hoc iure.eo. tit.non ob.l.ꝗ fundu3.§.coheredes q2 ibi sunt multe lecture ꝛc.

21 ¶ †Quero vtrū tacita vulgaris habeat locū q̄n mater ē in me dio.gl.dicit ꝙ sic, q2 per eam nō succeditur pupillo, sed defun cto, ita no.C.de insti.ꝛ substi.l.fi.hec verū de matre pupilli.sed si mater testatoris viueret, tacita vulgaris non haberet effectū ꝯ eā. ¶ Quero qd de parti3 tacita ꝛ de parti3 exp̄ssa an admit tatur ꝯ matrē in vnū casum.dic ꝙ est dare casum qď non.vt.l. fi.C.de insti.ꝛ substi.intelligēdo aliter q̄ intelligat gl.vt ibi.po nitur casus qď testator instituit vxorē ꝛ ventrē ex parte ꝛ ventri substituit vulgariter si non nasceret̄, ꝛ sic in vnum casum cōtin geret qď pupillus natus decessit hereditate non adita, nec exi stentia sui heredis hoc operatur, q2 h3 heredem extraneum. ¶ Quero vtrū substitutus admittatur ex successione vulgari in hunc casum tacitū ꝯ matrem.ꝛ respondetur ibi, aut tractat̄ de successiōe vili ꝛ tūc mr̄ excludit substitutū nisi mr̄ prior ďcedat.

22 **Sed** quero principaliter †que impediāt ꝛ q̄ extinguāt effe ctū vulgaris dicit.l.ꝙ aditio h̄ditatis.vt.l.post adi tā.C.de vul.ꝛ pup.nec ob auc.hoc amplius.C.de fideic.lib.vt ibi dr̄, fallit dicit Cy.ff.de re iud.l.ex ꝯtractu.ꝛ.ff.de vulg.l.ij.§. ergo de acqui.here.l.minor. Itē fallit cum continet tacitam pu pillarē.C.de impu.l.q̄uis ꝛ post aditam, q2 dicit ipuberibus.

¶ Quero si fecit hic plures gradus substitutionis, an ꝑ aditio nem omnes expirent dic qď sic.ff.de vulg.ꝛ pup.l.si mater.§.fi. ꝛ.ff.de heredi.insti.l.cum in testamento.j.responso.ꝛ in.l.cu3 in testamento.ff.de heredi.institu.

¶ Quero vtrū aditio vnius ex pluribus extinguat substitutione3 oibus factam dic aut substitutio omnibus facta est copulatiue siue ꝯiūctiue, vt si dicat instituo Titiū ꝛ Gaiū, ꝛ si Titius ꝛ Ga ius h̄des non erunt, tale3 substitutio, vel dixit sic, si neq3 Titius neq3 Gaius h̄des non erunt, tunc vno adeunte tota extinguit̄ cū ad tp̄s ipsius requiratur neutrū fore heredem.ff.de vulga.ꝛ pup.l.quidam in testō.ꝛ.C.eo.l.q̄uis. Si autē sit facta separa tim, tunc vno adeunte non expirat tota.ff.de testa.mili.l.pen.ff. de vul.ꝛ pup.l.ex duobus.§.filiū.ꝛ.l.cum ex filio.§.fi.ꝛ.l.cohe redes pro hoc iura dicentia substitutum preferri coniuncto.C. de cadu.tollen.l.prefertur. Et auc.hoc amplius.C.de fideicō.ꝛ qď no.in.l.qui pater.de acqui.here.de Sabana.

23 ¶ †Quero quid si adiuit hereditatē ꝛ aduersus aditionē est re stitutus vt abstineat an admittet̄ substitutus.dic ꝙ sic.ff.de mi no.l.si.ꝛ.l.si est.§.licet pōponius.ꝛ.s̄.de vul.ꝛ pup.l.ij.§.inter dū ꝛ secundum vnam lectu.de re iudicata.l.ex contractu.

¶ Quero in.q.ꝑposita an substitutus admittat̄ de iure ciui.an d̄eat petere ꝭm ta.qď vr̄, cū post fuerit heres de iure ciui.vt.§. sed q2 Papinianus, ergo aliter non pōt esse de iure ciuili, vt.ff. de reg.iu.l.pro ꝯ. Et est tex.ff.dē vul.ꝛ pup.l.ij.§.interdū in fin. dic qď venire pōt de iure p̄toro.vt.ꝯ.d̄r in.d.§.interdum. Et etiā de iure ciuili.ff.ad tre.l.j.§.si quis ꝛ no.ff.de succes.edic ď.l.fin. nec obstat ꝙ alius est heres de iure ciuili, q2 verum est directo, sed iste erit vtiliter, sicut ille cui ex trebelliano restituit̄ h̄ditas.

¶ Quero an existētia sui h̄dis impediat substitutio.vulgarē. Dic qď sic, si substitutio vulgaris est facta de necessitate ꝭm cō siliū Galli, vel leg.velleie, tunc existentia sui h̄dis excludit sub stitutionē, q2 facta ē sub ꝯdi.si seruus esse desierit vt.l.gallus.ꝛ ita no.gl.in.l.si mater.§.j.ff.de vul.ꝛ pup. ¶ Si aūt substitutio vulgaris ē facta volūtarie, ꝛ est vulgaris exp̄ssa, tūc existētia sui h̄dis nō h3 locū.vt.ff.de lib.ꝛ posth.l.si filius heres. ¶ Si aūt est vulgaris tacita, tunc dico ꝙ non ipedit substitutu3. Ratio, q2 existentia sui h̄dis ꝯfirmat tabulas pupillares in quibus cō tinent̄ tacite vulgares.ff.ď vul.ꝛ pu.l.si filius h̄s.ꝛ.l.iulianus.

24 ¶ †Quero qd si institutus nō possit venire de iure ciuili, sed ď iure pretorio vt in casibus no.C.vñ le.l.fi. ¶ Vel pone ꝙ filius a primo gradu est preteritus, a scďo exheredatus, approbauit ꝑ mum gradū, ita ꝙ ex eo peti pōt ꝭm tabu.vt.ff.de inius̄to rupt. ꝛ irri.test.l.filia nūq̄, an substitutus admittat̄ qui venit de iure ciui.ꝛ vr̄ ꝙ sic, sicut institutus in testō scďo quod est validum de iure ciui.vt no.in.l.cum secundo.ff.de iniusto rup.ꝛ irrito test. ita hic preferat̄ substitutus qui pōt venire de iure ciuili. In ꝯ rium vr̄, nam institutio fuit facta in casu si heres non erit. Sed heredis appellatione bonorum possessor includit̄, vt.ff.ad treb. l.j.§.bonoꝝ.ꝛ.l.hereditatis appellatione.ff.de verb.sig.dic qď q̄n ius petendi bonorum pos.incipit habere originē viuente te statore, vt q2 eius testm̄ v3 de iure pretorio, vt conditio turpis a testatore reijciat̄.vt.ff.ad treb.l.facta.§.si sub conditione. Et in posthumo qui moritur viuo testatore.ff.de iniusto rup.ꝛ irrito te sta.l.posthumus, tūc institutus preferat̄ substituto.ff.de condit.ꝛ demon.l.in ꝯditione si patronus heres nō erit deficit illo viuē te. Et is ꝗ venit ꝑ ꝯtab.prefertur ei qui potest venire de iure ci uili, vt in toto titulo de contratabu. multomagis ille ꝗ venit ꝭm tabu. Cum ille veniat ex voluntate defuncti, ꝛ ille contra volun tatem. Si autem ius petendi bonorum possessionē incipit habe re originem post mortē testatoꝛ s filio approbante testamentū, tūc substitutus preferet̄ vt in.l.cū in scďo.s̄.alle. Quod est verum

25 eo casu cum filius post mortem appro bat alias nō, † q2 talis ap probatio nō pōt tollere ius quesitū alteri tempore mortis, ꝙ in his respicit̄.ff.de here.insti.l.si alienū.§.si in extremis.nec obst. gl.l.si qs.§.fi.ff.de vulg.ꝛ q2 illa est falsa vt ibi dixit Bar.

¶ Quero quid si ille potest venire de iure ciuili ꝛ venit ꝭm ta bu.an substitutus repellat̄, dic ꝙ sic, ꝛ est casus.C.de iure deli.l. suum heredem puberem.

¶ Quero qd si institutus nolit parere ꝯditioni sub qua ē insti tutus, dic ꝙ tūc substitutus p̄fert̄.C.de insti.ꝛ subst.l.ij. ¶ Que ro qd si institutus repudiauit bonoꝝ posses.ꝭm ta.nūc vult veni re de iure ciuili, an admittat̄ substitutus.glo.dicit ꝙ sic in.l.pu bere.C.de iu.delibe.que cōiter reprobatur, vt ibi per Barto.

¶ Quero qd si p̄r emācipauit filiū, vt faceret cessare substitu tionē pupillarē an extinguat̄ vulgaris tacita inclusa in ea Guil.

26 de cug. †dicit ꝙ sic per.l.in h̄dē.§.cū filio.ff.de vulg.ꝛ pupil

lari. Sed ibi nil dr de vulgari. Ray. idem qz viriato expresso vitiatur tacitum. ff. de conditionibus et demonst. l. si mulier. Itē qz circa vtrūq; debet vniformiter adaptari. l. si legatarius. ff. de lega. iij. Et hec vera, qz si testator sua sponte et voluntate annihilauit pupillarē, iputet sibi si filijs non prouidit aliter testādo. ff. de mili. test. l. tractabat pro quo q̄ dixi in secūdo effectu, pro hoc. ff. de adi. le. l. legatarium. et l. si seruo cū libertate. ff. quēadmo. serui. ami. l. si stillicidij. Sed ꝯ de leg. si domus. ff. de serui. vrb. pre. Sz ibi vtraqz seruitus erat ꝯ per se expresse, vna erat iuris subintellecta ex p̄sumpta defuncti voluntate, qz p̄sumptio cessat, sed ibi non promisit in vulgari dixit Bar.

¶ Quero qd si ille cui facta ē pupillaris efficiat pubes an extinguat vulgaris tacita doc. variant, gl. tz vnum. ff. de vulg. et pup. l. lex cornelia. et insti. e. ti. in magna gl. qd nō Jac. de are. Guil. de cug. et Ray. ꝯ per. l. hereditas. ff. de vulg. sed illa nihil facit p l. q fundū. §. fi. cū. l. seq. ff. de ciba. le. Sed adhuc nihil facit contra si bñ inspiciat, qz ibi est ratio, qz ibi per tempora pubertatis vel legati non habēt ex dispositione effectus, qz si voluisset non potuisset prouidere in bonis pupilli. Sed hic si voluisset vulgarē facere potuisset, hanc videtur sequi glo. in. §. j. instit. de pup. substi. s. ibi puniri dicit Bar. tñ distinguit, aut fit pupillaris cū limitatione temporis certi, vt si. j. pubertatē decesserit, et tūc expirat vtrunq; si fiat pubes, qz apparet q voluntas defuncti fuit non p̄uidere vltra illud tps. ff. de vulg. et pup. l. si ita aut fuit facta sine tpis limitatione, vt qz dixit quisquis mihi heres erit filio meo heres sit, vel fuit facta in tps longius, vtsi decesserit. j. annos. xxv. et tunc durabit vulgaris. C. de here. insti. l. fi.

27 ¶ †Quero qd si fiat pupillaris maiori vel extraneo, an ꝯtineat tacitā vulgarem. dicit Guil. q non qz vitiato exp̄sso vitiatur tacitū. ff. qui. mo. mod. pig. vel hypo. ꝯ. l. j. §. j. itē qz peccat in materia ergo non valet vt valeret potest. ff. de pact. l. si vnus. §. si ex stipulatione. Item prohibita re prohibetur, spes in. l. rato de spon. Ray. ꝯ per glo. §. extraneo institu. de pupil. substi. et p. l. si trāsferat. ff. de adi. leg. Bar. tz istam partē per. l. si fideiussor. ff. de leg. j. et per. l. itelligere de emp. pig. opi. Guil. est falsa p. l. fi. C. de here. insti. nam ibi est casus nam illa verba Plotij heres esto, sunt verba pupillaris, qz alij facit heredem non sibi, cū lex reuoluat eam in vulgare, nec obst. illa gl. qz falsa est, et sic perfecta est materia substitutionis vulgaris.

28 ¶ †Quero an veniant p̄fectitia in vulgari substitutio. dic q sic vt in. l. sextiam filiā. ff. de leg. iij. q̄uis Guil. de cug. voluerit distinguere. Aut repudiando retinuit legatum seu p̄legatū, et tunc non venit, aut non retinuit et veniunt, primam tene ƀm Barto.

SVMMARIVM

1 Pupillaris substitutio quo iure introducta, et cur sic dicta.
2 Pupillaris substitutio ad hoc vt valeat octo requirit.
3 Substitutio pupillaris nūquid fieri possit minori. xxv. cui p stātutum testamenti factio est interdicta Et quid de exēplari.
4 Pupillaris tribus temporibus requirit pupillū esse in ptāte.
5 Pupillaris naturali tantum facta an cōualescat per legimationem post mortem patris.
6 Pupillaris substi. nunquid rumpatur pupillo in alterius ptātem recasuro.
7 Substitutio directa que nunquam valuit iure directo an ad fideicommissum trahatur.
8 Emancipatio nunquid faciat cessare pupillarem substitutionē.
9 Testm̄ minus solenne nūquid eneruet pupillarē substitutionē.
10 Ingratitudinis causam impubes erga patrē ꝯmittere nequit.
11 Exheredatio mala mente facta an eundem operetur effectū que bona mente.
12 Testamentum filij pupillare nunquid p patrē possit reuocari.
13 Pupillaris substō quotuplex sit, et qbus ₰bis fieri soleat. 14. Substitutio pupillaris quo casu sit partim exp̄ssa ptim tacita.
15 Pupillaris substitutionis effectus.
16 Pupillaris substitutio an trahat ad oīa bona pupilli et excludat matrem, maxime tacita. 17. Et quid de p̄re. Et cur. 18.
29 Pupillaris tacita an excludat auiā, et fratrem pupilli. 20. 25.
21 Mater vtrū sit a bonis pupilli exclusa vigore tacite pupillaris vbi pater voluit matrē excludere. Et quot testes requisiti in hac voluntate probanda, et ex quibus presumatur. 22.
23 Legatum viduale nunquid expiret per renubium. Et quid de substitutione pupillari.
24 Mater meretrix nunquid excludatur a tacita pupillari.
26 Substitutio pupillaris qualiter finiatur.
27 Pubertati an sufficiat vltimum annum tetigisse.
28 Deportatio an perimat substitutionem pupillarem.
29 Pupillaris substitutio an expiret per susceptionem liberorum per impuberem.
30 Oppositiones contra pupillarem substitutionem.
31 Hereditas an possit dari post diem.
32 Tabule pupillares rupto patris testamēto an durent maxime per contratabulas, aut querelam. 33. Fortuna aduersa non est speranda.
34 Tabule pupillares ex aditione facta ex vulgari an tacite confirmentur.

¶ De pupillari substitutione. Cap. ij.

Sequitur de pupillari substitutione circa quā querendum est quo iure introducta fuit.

¶ Secundo quot requiruntur antequā habeat locum pupillaris.

¶ Tertio qualiter diuiditur.

¶ Quarto quibus verbis fit.

¶ Quinto quid sit eius effectus.

¶ Sexto qualiter finiatur.

1 ¶ †Quero p̄io quo iure fuit introducta, l ex dicit q moribus, vt in. l. moribus. ff. de pupil. dic ergo q a principio iure nō scripto. s. ꝯsuetudine cuiusdā ciuitatis, et ille mos nūc est redactus ad scriptū, et sic p̄t dici q iure ciuili introducta est ar. ff. de fer. l. more. Sy. dt fateor in. l. j. C. de legi. q de iure ciuili introducta est, dicetur ius consuetudinarium, lz sit scriptum et in scriptis redactū, vt. C. de p̄ba. l. cum res. ff. de pig. l. ꝯhibitur. itē q dicimus in vsibus feudorū ego credo qd hodie non appelletur ius consuetudinarium si sit redactū in scriptis aio legis ꝯdende, et sic dispositiue. Sed verū diceret Sy. vbi ꝯsuetudo fuerit scripta nō vt de nouo disponeretur, sed vt ad p̄petuā rei memoriā deduceretur. Ray. et ideo dicit gl. l. ij. ff. de pu. moribus Lacedemoniorum, et sic vr̄ qd esset de iure gen. Tamen dico q hoc esset ꝯ. l. obuenire. ff. de verb. signi. et l. j. ff. de peti. heredi. Barto.

Quero secūdo que requiruntur ad hoc q valeat pu. substitu. dic q text. et glos. in l. moribus. ff. de vulga. et pu. ennumerant octo que requiruntur.

¶ Primo requiritur, q sit de liberis. ¶ Scdo q sit ipubes. ¶ Tertio q sit in ptāte. ¶ Quarto q efficiatur sui iuris morte testatoris. ¶ Quinto q non desierit a ptāte ante mortē testatoris. Sexto q testator sibi faciat testm̄. ¶ Septio q impubes sit istitut⁹ vel exhr̄datus. Octauo q hr̄ditas testatoris adeat.

2 ¶ †Primo dico q debet esse de liberis. vbi est attēdendū, qd legitimis et naturalibus fieri pōt. ff. de vulga. et pup. l. moribus, et insti. eo. ti. in prin. et C. e. l. in testamento. legitimis tm̄ fieri potest. ff. ad adop. l. si arrogat. ff. de vulg. pup. l. sed et si plures. §. in arrogato. q nō p̄cedit in filio adoptato eo casu quo trāsit in potestate. C. adop. l. ad adoptiue. Si aūt loquimur de naturalib⁹ tantū, illis non fit. rō est, qz non sunt in potestate. institu. de patria po. in prin. ¶ Scdo dixi q requiritur q sit impubes, et propterea appellatur pupillaris.

3 ¶ †Quero pone q statuto ciuitatis cauetur, quod minor. xxv. annis non possit testari, nunqd huic pater potest facere substitutionē pupillarem vsq; ad. xxv. annos. apparet quod sic, qz propterea est inducta pupillaris, vt pater testetur filio, qui filius testari non potest vt. l. ij. ff. eo. et sic est hic. Item quod possit per rōnem tex. positam institu. de pu. et in. l. ij. alleg. In ꝯtrium facit. l. ex facto. ff. de pupillari, qz iō fuit inducta pupillaris propter defectum etatis, et qz impubes non potest habere filios, sed iste minor. xxv. annis bene potest habere filios, et ideo magis equiparatur furioso, et ideo ei non potest fieri substitutio pupil. hanc tenet Bar. ¶ Quero nunquid huic fieri potest exemplaris substitutio. hoc examinabis in materia exemplaris substitutionis, qz iste videtur habere quandam interdictionem bonorum ad instar prodigi. arg. ff. de castren. pec. l. ex castrensi circa prin. et idem recidit in q̄one illa an prodigo cui est interdictū possit pupillariter substitui de quo Bar. in. l. ex facto. ff. de pupilla. ¶ Tertio dixi quod requirit quod sit in potestate.

4 ¶ †Quero an hoc sit correctū per auc. de heredi. ab inte. dic quod auc. disposuit de venientibus ab intestato, et nihil innouat circa venientes ex testō. ff. de libe. et post hu. l. gallus. §. quid si tm̄. et in auc. ex cā. C. de lib. preteritis. vel exhe. et l. si emancipati. C. de coll. ¶ Quero quo tempore requiratur quod sit in potestate. Et videtur quod tribus tēporibus

s. testamenti

Tractatus De Substitutionibus Antonij Fumei Parisiensi, Jurisconsulti Clarissimi.

SVMMARIVM

1 Substitutionem nō recte definiant communiter iuris interpretes, cum dicunt eam esse secundam vel etiam posteriorem institutionem.
2 Definitionem omnem conuerti oportet cum suo definito.
3 Institutio secundo loco facta non semper dicēda est substitutio.
4 Substitutionis definitio.
5 Substitui ēt in legatis & donationibus mortis causa quis pōt.
6 Substitutionum species quinq̧.
7 Fideicōmissum substitutionis nomine proprie non comprehenditur.
8 Substitutio vulgaris quid sit.
9 Vulgaris substitutio statim ab adita hereditate expirat. & numero. 27.
10 Testamentum corruat necesse est in quo nullus heres istitutus est expresse aut tacite.
11 Vulgaris substitutio in simplicem & duplicem diuiditur.
12 Vulgaris substitutio simplex subdiuiditur in generalem, expressam, & tacitam.
13 Vulgaris substitutio generalis que sit.
14 Generalem substitutionem non complectitur compendiosa.
15 Substitutio vulgaris expressa quibus verbis fiat.
16 Substitutio vulgaris tacita que dicatur.
17 Substitutio vulgaris expressa cessare facit tacitam.
18 Expressa prouisio hominis cessare facit ordinationē legis, que alias locum haberet.
19 Tacitū ita demū vim expressi hz, si non adsit ipsum expressum.
20 Substitutus prefertur coniuncto, & qua ratione id fiat.
21 Substitutus vulgariter quando admittatur ad hereditatem.
22 Heres scriptus vt hr̄ditatē nō adeat, duobus modis fieri pōt.
23 Heres scriptus hereditate indignus decedens ante aditam hereditatem substitutio non facit locum, sed fisco.
24 Herede scripto ante aditam hereditatem decedente, non continuo admittitur substitutus, si heres scriptus suum heredē relinquat, nam ad eum hereditatem non aditā transmittit.
25 Heres scriptus cuiusmodi hereditatem non aditam transmittere possit ad suum heredem.
26 Conditio, si filius meus quē heredē instituī me viuo morietur non solum mortē naturalem cōplectitur, sed alios etiā casus quibus heres scriptus testatori suus heres esse desinit.
28 Substitutio vulgaris quo casu locum habet post aditam hereditatem.
29 Substitutus vulgariter nōnunq̄ admittit̄ cū herede instituto.
30 Adito hereditatis aduersus quā quis in integrū restitutus est substitutum vulgariter non excludit.
31 Substituto & fideicommissario concurentibus vter eorū sit preferendus.
32 Legata & fideicommissa ab institutis heredibus relicta a substitutis repetita censentur.
33 Substitutio pupillaris quid sit.
34 Etatem hominis in quot gradus diuidant philosophi, in quot item iurisconsulti.
35 Pupillus quis priore dicatur.
36 Hereditate patris, qui filio pupillariter substituit, non adita, euanescit pupillaris substitutio.
37 Pupillariter substituere filio quē in potestate habet pater potest, non ēt ceteris qui in eius potestate nō sunt. & nume. 42.
38 Pupillariter substituere filio naturali pater potest.
39 Naturales filij an sint in patris potestate.
40 Sui heredes qui dicantur.
41 Pupillariter substitui etiam nondum nato potest.
43 Pupillariter substituere mater filio non potest.
44 Pupillariter cui pater pupillariter substituit quo tempore in potestate patris esse necesse sit.
45 Auus nepoti quem in potestate habet pupillariter substituere nō pōt si post mortē eius nepos in patris ptāte recasurus est.
46 Pupillariter substituere filio exheredato pater potest.
47 Ordo cuiusmodi seruandus in pupillari substitutione.
48 Substitutionis pupillaris in suas species partitio.
49 Substitutio pupillaris expressa quibus verbis fiat.
50 Testamento patris infirmato infirmatur & pupillaris substō in eodem scripta.
51 Substitutio pupillaris generalis que dicatur.
52 Substitutio pupillaris tacita que dicatur.
53 Substitutio pupillaris partim tacita partim expssa que dicat̄.
54 Substitutio pupillaris expressa itemq̧ generalis quoscunq̧ excludit.
55 Substitutio pupillaris tacita matrem pupilli non excludit nisi ex coniecturis appareat aliam fuisse testatoris voluntatem.
56 Substitutio pupillaris quando finiatur.
57 Substitutio pupillaris euanescit rupto per querelam patris testamento, nō ēt petita bonoꝝ possessione cōtra tabu. patris.
58 Bonorum possessionē contra tabulas patris ij petere possunt, qui neq̧ instituti neq̧ exheredati sunt.
59 Institutus potest beneficio preteriti bonoꝝ possessionem contra tabulas petere.
60 Substitutio pupillaris euanescit per omissionē aditiōis hereditatis, nisi cū eis ipuberi substitutus est, q̄ & testatoris filius est.
61 Substitutio exemplaris quid sit & quare sic dicta.
62 Substitutio exemplaris quibus personis fieri possit.
63 Furiosis cuiusmodi persone substituende sint.
64 Substitutionem exemplarem qui possint facere.
65 Substitutio exemplaris filijs etiam naturalibus fieri potest.
66 Substitutio exemplaris qua ratione euanescat.
67 Substitutio reciproca sit ne species ab alijs substitutionum speciebus distincta.
68 Simpliciū coacernatio vt nouā speciē ꝯstituat, que requirant̄.
69 Substitui ei non potest qui non est institutus.
70 Substitutio reciproca nō pōt plus iuris vni cōferre quā alteri.
71 Substitutionis compendiose descriptio.
72 Substitutio compendiosa confertur nonnunquā in tempus certum nonnunquam in incertum.
73 Substitutio compendiosa fit aut verbis directis, aut obliquis, aut communibus.
74 Substitutio compendiosa verbis directis a pagano facta semper est inutilis quocunq̧ tempore aut casu eueniente.
75 Naturalia iura atq̧ item naturalia verba non facile mutantur.
76 Substitutio quando dicatur directe facta.
77 Substitutio compendiosa verbis direcctis a pagano pupillo facta valet vsq̧ ad pubertatē, post pubertatē aūt nullo modo.
78 Verba directa quare non trahantur ad fideicommissum.
79 Explicatum. c. primum. de testa. in sexto.

80 Substitutio

80 Substitutio directe in codicillis pupillo facta trahitur ad fideicommissum.
81 Substitutio compendiosa a milite verbis directis pupillo facta post tempora pubertatis valet vt fideicommissaria.
82 Substitutio cõpendiosa filio a milite directe facta an trahatur ad fideicommissum fauore matris.

E substitutionibus plurima discussurus, primũ qd sit substitutio interpellabo.
1 Substitutionem† oẽs ita definierunt, vt sit quelibet secunda vel posterior institutio. Accursius ita i.l.j. ð vul. ⁊ pup. subst. quã Bar. ⁊ Jason illic defendunt, ⁊ maxime Jason apprime in ea incumbit, caueta illi satis.l.querebat.§.fi.ff. de test. mili. Neqꝫ probari illa lege secundã illic instõnẽ nõ esse substõnẽ, recte ɔtendit aduersus Accursiũ, tandẽqꝫ firmat p.l.miles ita heredẽ. in prin.ff.de mili.testa. Hec Jason satis superqꝫ in rubri.ff. de vulg. Ego tñ nõ ꝓbo hãc cõem substõnis definitionẽ. Opor
2 tet† .n. vt cõstet definitio, qḋ possit cõuerti cũ suo definito.tex. l.j.ff.de dolo. Veluti cũ dicimus substõ est scḋa institutio, ergo ois scḋa institutio est substitutio, qꝛ tñ hoc nõ põt cadere in hãc definitionẽ, vt statim ꝓbabimus, nõ est vera illa definitio cõis. Monuit aũt illos q ita definiũt rñsum Modestini in.l.i.in prin. ff.de vulg.qui inqt, Instituti dicunẽ primo gradu, Substituti secũdo, vel tertio. Debuerãt illi extimare talem potius esse descriptionẽ, quã definitionẽ, veluti imperator fecit in prin.tit.ð test. in insti.qui Testamentum, inquit, est testatio mentis qbus verbis nõ fuit illi in animo definire testm̃, vt not.oẽs in.l.j.ff.de te
3 sta. Quod autẽ† nõ ɔuertat illa definitio, si manifestũ sit. Si testator Titiũ ex asse heredem instituit, deinde alia forte testamẽti parti Meuium ex eodẽ asse instituat. Hec nemo inficiet, est secunda institutio heredis, attamẽ hic Meuius secundo institutus non erit substitutus Titio, sed sunt ambo simul re ɔiuncti, ⁊ inter se hereditatẽ equaliter partiunẽ. tex. in.l.triplici.ff.de ver. signi. De alijs similibus his institutionibus secũdis legis in.l.in lianus.ff.de hrḋi.insti.⁊.l.ex vncijs. ⁊ fere in toto illo titu. ⁊ pleni sunt cõmentarij in.l.re ɔiuncti.ff.de leg.iij. nõ igit certo subsi
4 stit hec definitio. Nos vero sic definiemus, Substitutio† est in locũ cuiuscũqꝫ instituti heredis deficientis suppositio, hec satis ꝓbabit ex seqnẽtibus. Dixi aũt in definitione, in locuꝫ heredis
5 instituti, quoniã fit etiam substitutio † in legatis ⁊ donationibus causa mortis.text.in.l.vt heredibus.ff.de lega.ij. hic autem nos tracturi sumus de substitutionibus que in hereditate fiũt ex mente iurisconsulti, in.l.j.ff.de vulg. Jdqꝫ recte cẽsuit Jason i rubrica de vulga. Deĩde apposui in definitione, heredis deficiẽtis verbũ generale deficiẽs, vt ɔprehendantur oẽs substitionũ species, siue deficiat heres in instõẽ, qꝛ vel noluerit adire, vel nõ potuerit propter etatis vel sensus defectũ, aut alio quouis mõ deficiat. His autem sufficiet quandam strauisse viam ad substitutionum tractatum.

6 Substitutionum †quinqꝫ esse species oẽs probãt. Vulgaris, Pupillaris, Exemplaris, Breuiloqua, seu Reciproca, ⁊ Compẽdiosa, que tamen iure cõmuni nõ est substitutio, sed ꝑpter militũ multũ fauorẽ valet iure substitutionis, iure autẽ cõi non valet, sed potest fieri loco illius fideicõmissum.tex.in.§.fin.instit.de pupil. Un
7 de† qui fideicõmissariã substitutionẽ vocãt, terminos ɔfundũt. Aliud est enim fideicõmissum, aliud substitutio. Substitutio nẽpe, vt diximus, est in locũ deficiẽtis substitutio, fideicõmisso vero rogamus heredẽ, vt ab hereditate adita deficiat, ⁊ deinde restituat, sic vt necesse sit illum adire, qui rogatur restituere.l.cogi ff.ad trebelli. Deinde in substitutione substitutus directe capit hereditatẽ ex testamento, Alter per manum heredis instituti. Plura de his aptius alibi forte dicemus. Has aũt species substitutionũ explicemus late suo ordine, primumqꝫ de vulgari videamus.

¶ Vulgaris substitutio.

v Ulgaris substitutio ex Jasone in.l.j.ff.de vulga.est secunda institutio directa, que a quolibet ⁊ cuilibet fieri potest. Non placet mihi hec illi⁹ definitio. Primũ satis supra euicimus, substõnem nõ recte vocari quãlibet secũdã institutionẽ, sic itaqꝫ aliter ego definirẽ, vt
8 sit Vulgaris† substitutio, altera heredis institutio directa in locũ non adeuntis prioris instituti. Explicanda sunt hec verba. Dixi aũt, altera heredis instõ, siue secũda, siue tertia, aut quarta, ⁊ deinceps, quot voluerit testator, nã plures gradus institutionis facere potest, ⁊ ille omnis dicet substitutus, qui habet ante se institutũ, siue sit primus institutus, aut secũdus primo substitutus.text.in.§.primo.insti.de vulga. Deinde dixi, directa, ad differentiã fideicõmissi, id est, qñ p seipsuꝫ ⁊ non p manus alterius capit hereditatẽ, vt.§.proxime dicebamus. Est et in defini
9 tione, in locũ instituti non adeuntis, qm̃† substitutiones omnes vulgares statim ab adita hereditate expirent.l.post aditã.C.de ipub.⁊ alijs substi. Demus aũt exẽplum huius substitutionis, vt sciamus qũo rite fiat. Hoc aũt ego assumo ex Modestino.in.l. j.ff.de vulga. Lucius heres esto, si mihi Lucius heres non erit, tunc Seius mihi heres esto. Vides autem qũo oportet institu
10 tionẽ semper precedere, qm̃† sine heredis institutione nihil in testamento scriptũ valet.text.in.d.l.j. Sufficiet aũt, si sit vel expsa, vel tacita heredis institutio, qualis est illa si mihi legitimus heres nõ erit, Titius heres esto. vt in.l.si quis ita. ⁊ in.l.cũ in testamento.ff.de here.instit.

11 Videamus aũt, nũ ⁊ subdiuidatẽ hec vulgaris substitutio. Primũ autem ego sic diuido† vt alias sit simplex, cuius exẽplũ est, qḋ statim dedimus, Alia duplex, veluti. Titius hrs esto, ⁊ si Titius heres nõ erit, vł heres erit, ⁊ itra pubertatẽ decesserit, Sẽproni⁹ sit heres. Vocatẽ aũt duplex, qꝛ primo capite hꝫ vulgareꝫ satis expssaꝫ, si hrs nõ erit. ⁊ hꝫ pupillarẽ.in scḋo capite, in illis ꝟbis expssaꝫ, si itra pubertatẽ decesserit. Jta diuidebat Modestinus in.l.j.ff.ð vulg. Est
12 † aũt pter hãc ⁊ alia simplicis vulgaris subdiuisio, Vulgaris generalis, Vulgaris expssa, ⁊ Vulgaris tacita, seu a lege subandi
13 ta. Vulgarem generalem appello eam†, que fit verbis generalibus, cuiusmodi est reciproca substitutio, quam aliqui vocant breuiloquam, duobus heredibus istitutis, si dicat testator, Vos heredes meos inuicem substituo, nihil enim ẽst preter generale nomẽ substitutionis, cuius species sunt Vulgaris, Pupillaris, ⁊ alie iã denominate, ⁊ tamen sub illo gñe continẽ hec species vulgaris.f.substõ, tanqꝫ fuisset specialiter ⁊ noiatim expssa.tex. in.l.iam hoc iure.§.qḋ ius.ff.de vulga. quã tamẽ expssam nõ dixit iurisconsultus, neqꝫ ita ꝓprie possum⁹ appellare quicqd nr̃o Bar.placuerit, putauit.n.expressiuꝫ id recte dici, qḋ gñaliter veniret, p tex.in.l.fi.C.qḋ cũ eo.qui tñ nihil prorsus, qḋ capiã, ad hãc rẽ ptinet, de expssione nẽpe nullũ ꝟbũ illic. Non diffiteor, dici aliqñ expssuꝫ aliqd in gñe, sicut ⁊ dr̃ aliqd nõ satis expssim, ergo expssuꝫ, sicut ⁊ testm̃, qḋ tñ nullũ est, ꝑfecto si expssum cum gñe conferas, sic putabis differre, vt genus, ⁊ speciẽ, Cũ.n.genus sub se species habeat plures, qũo id, quod generale est dices expssum: id est, declaratũ vel manifestuꝫ, cum equaliter oẽs suas species respiciat, vt vtra potius ɔprehendatẽ, dignosci non possit, nisi vel legis vel hois explicatio, demõstratio, declaratio addatẽ, qḋ totũ expssionẽ vocamus. Hec ego intelligo semp de specie respectu gñis. Si itẽ de speciebus ad indiuidua referas, nõ id qḋ in specie declarabitẽ dicemus expssuꝫ, ꝫ id qḋ per indiuiduũ, non ne.n.id expressius dicere, Titius vel Meuius, quaꝫ homo simpliciter: idcirco ⁊ qḋ per speciẽ designabitẽ, nõ dicetur expssuꝫ respectu indiuidui, ⁊ nos hic speciẽ ꝓ indiuiduo vsurpamus, ⁊ genus ꝓ specie post antiquos iurisconsultos. Generalis
14 †hec substõ nõ ɔprehenditẽ sub ɔpendiosa, vt putauit Bar. nã in forma ɔpendiose substitutiõis fit trãsitus ad speciẽ substitutionis, sic vt nõ remaneat genus substitutionis, sed ex ea eliciẽ illa vulgaris, quã tacitã, vel subanditã vocam⁹, vt statim dicemus.
15 Alia ẽ vulgaris expssa, †q̃ fit sub illis ꝟbis, Titius hrs esto si Titius heres nõ erit. Seius hrs esto. dixit Bar. adhuc expssiorẽ hac inueniri, veluti si qs ita substituat, Sẽproniũ heredẽ instituo, qḋ si Sẽproni⁹ heres esse nollet, Titius sit heres. Singularis.n.casus ille exprimẽ, quo nollet esse heres. Ego vero quantũ ad illũ casuꝫ expssiorẽ non video, quippe cũ idẽ sit dicere, Si heres nõ erit, cũ.n.renuit esse heres, euenit ɔditio.text.in.l.cũ proponas.C.de here.insti. Sꝫ nõ ita expssi sunt alij casus, quin etiã nec declaranẽ illis verbis alij, scilicet si nõ potuit esse hrs, veniũt tñ ex mente, seu interpretatione legis ad similes casus extense.text.in.l.gallus.§.⁊ quid si tm̃.ff.de libe.⁊ posthu. Et hec nõ inepte dicetur partim expressa, partim tacita, vt recte docuit
16 Bar. ¶ Alia est vulgaris substitutio† tacita, q̃ nõ exprimẽ verbis seu ordinatione aperta testatoris, sed ex interptatione, declaratione, vel ampliatiõe legis subanditẽ, qlis est ea q̃ ex ɔpẽdiosa

ꝯcipit, de qua in.l.cẽturio.ff.de vulga.in.l.ꝓcibus.C.de impu.⁊
alijs substitu.glo.vltima.in.l.lucius.ff.de vulg.illaȝ.n.nullo mo
do expressaȝ supra eiicimus cõtra Bar. Huiusmodi est ẽt illa
que sub expressa pupillari tm̃ cõtinetur, vt si testator filiũ suũ im
puberẽ heredẽ instituat, ⁊ ei si itra pubertatẽ decedat, substituat
Sẽproniũ, nihilominus si ille filius nõ adeat hereditatẽ, Sem-
pronius erit heres ex substitutione vulgari, que ꝑ interpretatio
nem legis, vel potius extẽsionẽ in illa pupillari cõtinet̃.tex.in.l.
iã hoc iure.ff.de vulg.in.l.quãuis.C.de impub. Quis aũt sit effe
ctus haꝝ differentiaꝝ discutiamus. Is aũt potissimũ erit, quia
17 †vulgaris expressa faciet cessare tacitã Gratia exẽpli, Testãtor
aliquis filiũ suũ impuberẽ heredẽ facit, ⁊ illi si heres nõ erit, sub
stituit Titiũ, ⁊ si heres erit, ⁊ intra pubertatẽ decesserit, substitu
it Meuiũ, si ille hr̃s nõ erit, nõ succedet Meuius, q̃uis in euȝ
casuȝ tacite sit substitutus, qm̃ aliũ testator in eum casum exꝑs
se substituit.text.in.l.cũ ex filio.§.filio.ff.de vulg.ex cõmuni iter
18 pretatione, quã probo. Huius ratio est, quoniã† hominis expres
sa prouisio facit cessare ordinationem legis, q̃ in illius defectũm
habebat̃.in.l.qui Rome.§.Flauius Hermes.ff.de verbo.obli.
l.fi.C.de pactis cõuẽ. Neqȝ his obstiterit, si quis arguat, eandẽ
19 †vim esse taciti ⁊ expressi, tex.in.l.quid.ff.si certũ peta.quin etiã
tanta eius est vis, vt etiã si exprimat̃, nihil vltra operet̃.text.⁊
ibi nota.in.l.iij.ff.de lega.j. Hec.n.iã non ꝓcedunt, qñ ꝯcurrũt
tacitũ ⁊ expressum, ita vt aliud e medio tolli sit necesse, vt hic, tũ
enim expressuȝ imponit tacito. Ita ẽt anno. Iason in.d.l.cum ex
20 filio.§.filio.ff.de vulg. ⁊ ea rõne videmus† substitutũ preferri cõ
iuncto, quacunqȝ cõiunctiõe. Cõiunctus.n.nõ ex expressis ver-
bis testõris vocat̃ ad hereditatẽ, sed sola legis interpretatione,
ob idqȝ prefert̃ illi in cõcursu substitutus.text.in.l.ij.§.si duo.ff.d
bonor.poss.secundũ tabu. Ita Iason in.l.re ꝯiuncti.ff.d lega.iij.
Eadẽ itẽ rõne ego putarẽ etiã expresse substitutũ ꝑferri illi, quẽ
generaliter diximus substitui, in testamẽtis.n.maxime verba ⁊
voluntates testatorũ attẽdimus, qr tex.dixit, disponat testator ⁊
erit lex. Hec oĩa, vt diximus, vera sunt qñ ꝯcurrũt, ⁊ aduersant̃
exꝑssuȝ ⁊ tacitũ. Si ergo nõ ꝯcurrũt ⁊ tacitũ succedat loco exꝑs
si easdẽ vires exercebit tacitũ, quas exꝑssum, tũqȝ locus erit de-
cisioni cõi.l.cũ qd.ff.si cer.pet. Quod tñ ⁊ alibi latius explicabi
tur pro interpretatione.l.precibus.C.de impube.

His omnibus sic premissis, videndum est tandẽ
quando sit locus substitutioni vul
31 gari, tunc demũ† autem admittetur vulgaris substitutus, quan-
do vel expresse institutus repudiauerit, vel tacite ꝑ lapsum eius
temporis, qd a lege aditioni hereditatis prestitutum est, veluti
illud de quo in.l.prima ⁊ secũda.ff.de iure delibe. ⁊ Barto.tra
ctat in.l.quandiu.ij.ff.de acqui.here. Quãdiu.n.spes erit ⁊ po-
testas instituto adeundi nõ poterit admitti substitutus.tex.in.l.
quandiu.ff.de acqui.here. Est autẽ hec substitutio quedam ve-
luti institutio, sub ea ꝯditione facta, si ꝑmus heres nõ erit. Po
22 test aũt† duobus modis euenire vt non sit heres primus qr no-
lit, idqȝ apparebit expressa vel tacita repudiatione, vt diximus,
vel qr non possit, vt forte morte preuentus, vel inuentus seruus
communis, qui existimabatur solius esse testatoris.tex.in.l.cuȝ
proponas.C.de heredib.instit. Interpretemur etiã dicta verba,
si heres non erit, hoc modo.s.vel heredem non fecerit alium,
vel mutata ꝯditione si liber est institutus heredem aliũ nõ fece-
rit.tex.in.l.si paterfa.cum.l.sequẽte.ff.de here.insti.in.§.fi.inst.
23 de vulg. ⁊ in.d.l.cũ proponas. Inde† fit vt si quis istituat̃ heres
qui tamen hereditate indignus reperiatur, etiam si decedat an-
te aditam hereditatem, nõ trãsmittit in substitutũ, qr facit fiscuȝ
sibi heredẽ tex.in.l.si sequẽs.in prin.ff.ad Sylla. ⁊ illaȝ rationẽ
24 eius legis attulit Bar.in.d.l.j.ff.de vulg. Iteȝ† nec substitutus
admittet̃ post mortem eius qui ante apertas tabulas decessit, si
forte suũ heredẽ sibi habuit, in quẽ transmitteret hereditateȝ, qr
ex beneficio legis facit illum suũ heredẽ, veluti filiũ, seu ex eo ne
potẽ, aliasqȝ similes personas, que enumerant̃ in.l.prima.C.de
his qui añ aper.tabu. (¶ Additio. Quod hic dr̃ hereditatẽ nõ
aditã transmitti ad suũ heredẽ ab eo q ante apertas tabulas de
cesserit, nõ in quauis hereditate locũ habet, sed in ea dũtaxat q̃
ab aliquo ex ascendẽtibus derelicta est, a patre puta vel matre,
auo vel auia, ꝑauo vel ꝑauia, vt aperte innuit text.in.d.l.vnica
25 .C.d his q an.aper.tab.) ¶ † Oportebit itaqȝ eo casu expectar̃
repudiationẽ instituti heredis, ⁊ eius sui heredis, anteq̃ȝ admit
tatur substitutus. satis hoc probat tex.in.l.vnica.§.cũ aũt in su-
periore C.de cadu.tollend. Sic itaqȝ quoquomodo primus insti
tutus nõ erit heres, erit locus substituto, quoniã apparet sibi in
26 eum casuȝ voluisse testatorẽ ꝓuidisse, veluti fieri† videmus in eo

qui ex ꝯsilio Galli, ne agnatione sui heredis preteriti rũperetur
testamentũ, substituit filio suo heredi nepoteȝ ex eo si in vita sua
filius moreret̃, non.n.sola mors naturalis dabit locũ nepoti ita
substituto, sed quicunqȝ alij casus quibus primus institutus desi
net suus esse heres testatori. ita recte explicatur tex.in.l.gallus.
§.⁊ quid si tantum.ff.de libe.⁊ posthu.

Quomodo aũt expiret ⁊ deficiat vulgaris substitu
tio successiuũ est vt videamus, ⁊ illa est
27 vulgata regula, Post† aditam hereditatem expirare vulgareȝ
substitutionẽ.tex.in.l.post aditã.C.de impub. ⁊ nõ solũ excludit̃
primus substitutus, sed quicũqȝ post illũ vulgariter etiã substitu
28 ti.tex.in.l.si in testamẽto.ff.de heredi.insti.nisi† forte is qui in-
stitutus est, post annuȝ adite hereditatis non impleuerit deside-
riuȝ testatoris, is.n.ab hereditate remouebitur, ⁊ admittet̃ sub-
stitutus.tex.in auc.hoc amplius.C.d fideicõ. Inuenimus aliqñ
29 † simul ꝯcurrere heredẽ institutũ, ⁊ eius substitutũ in specie.l.si
pater.ff.de here.insti. Aliũ casum putauit adijciendũ Bar.s.l.
si libertus patrono.vsi.quid ergo.ff.de bonis liber. Quod tñ re
spõsuȝ a Bar.nõ recte sic explicat̃. Etenim illa pars, ad quam
illic patronus admittit̃, non tribuitur ei iure testi, vt apparet,
qr illi renũtiauit, cũ nõ paret volũtati testatoris. Sed ex illo te-
stamẽto reseruat̃ illi pars, q̃ȝ lex ad illũ iure nature pertinere ar
bitrata est. Illic itaqȝ patronus ⁊ eius substitutꝰ diuerso iure suc
30 cedũt nõ iccirco ꝯcurrũt. Deinde† etiã hoc nõ ꝓcedet, si is qui
adiuit hereditatẽ, postea in integrũ restituat̃, qm̃ tũc res omnis
testamẽtaria redit ad suũ pristinũ statũ, itaqȝ succedũt substitu-
ti, vel accrescit ꝯiũctis, tex.in.l.⁊ si sine.§.sȝ qd papinianus.ff.de
mino.tex.i.l.ij.§.interdũ.in fi.ff.de vulg.tex.in.l.si minor, ⁊.l.cũ
hereditate.ff.d acqr.here. ¶ Post hec ncessaria nõ inutile erit
31 ingrere, si ꝯcurrũt† substitutꝰ ⁊ fideicõmissarius, qs eorum pre-
ferat̃ in adipiscẽda hereditate. Si euenerit institutũ ante aditã
hereditatẽ mortẽ oppetijsse, substitutus ꝑferet̃, qr in eum casum
expressa est prouisio testatoris, idqȝ satis ꝯuincit̃.l.non iustam.
C.ad trebellia. Anteq̃ȝ vero decedat primus institutus, vtrũ ex
senatuscõsulto possit cogi ad adeundã hereditatẽ propter fideȝ
de ea restituẽda factã: idqȝ planũ est, etiã posse cogi dicta.l.non
iustã sed nihil interest fideicõmissarij ꝯpelli institutũ, si nullꝰ aliꝰ
exꝑsse fidei substituti ꝯmissus est, qm̃ legata ⁊ fideicõmissa ab in
stitutis relicta a substitutis etiã repetuntur.d.l.non iustam.tex.
in.l.lȝ imperator.ff.de leg.j. Erit ergo perinde fideicõmissario si
adeat substitutus, ac si institutus, cũ ⁊ ille vt hic cogat̃ hr̃ditateȝ
32 adire, ⁊ fidẽ suã d hereditate restituẽda adimplere.† Qd si vnꝰ
heredis instituti fideicõmissus est, alter fidei substituti, tũc me-
gni intererit fidecõmissarij istituti cogere institutũ adire, idqȝ ẽt
recte faciet, tũqȝ cessabit regulla illa dicte.l.lȝ imperator.pp ex
pressaȝ contrariaȝ testantis voluntatem. Preferet̃ itaqȝ ⁊ hoc
casu fideicõmissarius substituto.tex.in.l.facta.§.iulianus.ff.ad
trebellianũ. Idqȝ tuȝ demum verũ, si ad effectũ peruenerit ali-
quãdo talis compulsio de hereditate adeunda. priusq̃ȝ decedat
institutus.tex.in.d.l.non iustã.vt ꝓxime dictũ est, ⁊ hec sic lon
ge aliter explicantur a nobis q̃ȝ a Bartolo.

¶ Secunda species substitutionum, que Pupil-
laris substitutio appellatur.

33 Substitutio† pupillaris est
ordinatio heredis a patre in testamento filio impu
beri in ptãte ꝯstituto facta sub ea ꝯditione, si ĩpubes
decesserit. Hec magis descriptio q̃ȝ dfinitio vocabit̃. Prouide
aũt inuenta est ab oculatissimis nostris iurisconsultis antiquis
eiusmodi testamenti cõpositio, quid enim equius q̃ȝ patrẽ supe-
ditare filio qd propter etatẽ nõ est: naturaȝ altera natura adiu-
uat, nondũ enim multe rõnis capaces sunt impuberes, ⁊ potius
dissipant quã sua dispensant. Hoc pulchre leges effingunt, vt is
adhuc filio viuere ⁊ iperare videat̃, q iã nec sit, nec amplius desi
deretur. Oportet vero nunc (vt aperiamus campuȝ quo ineatur
34 certamen huius rei) primũ scire quid sit pupillus, certũ est† aũt
multos gradus etatis inueniri apud veteres. Magnus ille me
dicoꝝ Hippocrates ponebat septẽ gradus, Primus erat vsqȝ
ad septimũ annũ, scds ad quartũdecimũ, tertiꝰ ad duodetrigesi
mũ, quartꝰ ad trigesimũquintũ, quintus ad duodequinquagesi-
mum, sextus ad quinquagesimũsextũ, septimus ad vltimũ annuȝ
humane vite. Seruius vero diuidebat in qnqȝ, Infantiã, Pue
ritiã, Adolescentiã, Iuuentã, ⁊ Senectam. Alij alia quisqȝ pro
arbitrio tradidere. Nostri vero iuriscõsulti, quibuscũ cõuenimꝰ,
ita partiũtur (nisi forte quisq̃ȝ me latet) vt primum nascantur In
fantes,

fantes, q ita vocant vsq ad annũ septimũ. tex. in. l. si infanti. C. de iure deliber. a septimo illo anno dicunt Impuberes siue pupilli vsq ad. xiiij. annos in masculis, in feminis vsq ad. xij. text. in
35 d. l. si infanti. §. finali. Pupillus tñ is, pprie dr, q cũ impubes est, desijt i patris ptãte esse vel morte, vel emancipatiõe. tex. in. l. pupillus est. ff. de verbo. sign. Valla aũt in suo libro elegantiarũ aliter de pupillo existimat, nescio si melius. Alio, quo res nos vocat. pperandũ est, ab ea etate decẽ & quatuor annorum vsq ad vigesimumquintũ, Puberes seu minores vocant. in. §. si. qbus ex causis manu. non lz. in. §. primo. in prin. qbus modis tute. fini. & vbiq passim, ab ea etate. xxv. anno. vsq in finẽ vocãtur Maiores, fiet ijs, vt spero, maioribus locus. Explicemus ãt nũc nr̃az definitionẽ seu dscriptionẽ p frustra. Est itaq pupillaris substitutio ordinatio hrdis a pre in testõ facta op3. n. prez prius sibi facere testm̃, & solẽne, & hoc vsq adeo necessariũ
36 est, vt si etiam † patris hrditas adita non sit, huius quoq adiri nõ possit tex. in. l. ij. ver. adeo aũt. ff. de vulg. ex eo ẽt vocat plerunq hmõi pupillaris substitutio filij testm̃. in. l. pris & filij. ff. de vulga. Diximus etiam in definitione, facta filio, op3. n. illũ cui fit hmõi substitutio filiũ esse testatoris, extraneo. n. talis substitu
37 tio fieri nõ possit. Itẽ etiã adiectũ ẽ i ptãte † gstituto, & qr extraneus nõ est in ptãte testatoris, nõ potest illi substitui pupillariter. tex. in. d. l. ij. Idẽ quoq erit si filius sit legitimus tantũ, velut i adoptatus. tex. in. l. si plures. § in arrogato. ff. de vulg. filio vero naturali tãtũ nõ posse substitui naturaliter, oẽs hic notauerũt per tex. in. l. lucius. ff. de vulg. & ea rõne, qr inquiunt, filius naturalis tm̃ nõ est in patris ptãte. text. in. §. j. insti. de pria po. in. l. hij. ff. qui sunt sui vel alie. iu. in illis verbis, ex iustis nuptijs pro
38 creatos. Verũ h snia apud me vacillat, neq satis gstat. Primũ magis dissuadet tex. in. d. l. lucius, qñ. n. illic dr sub breuiloqua substõne facta naturali tantũ & legitimo & naturali, nõ gtinet pupillaris substitutio pp institutorũ inequalitatẽ subijciunt hec verba, Aliter si eiusdẽ etatis liberi instituti, inuicemq substituti fuissent, quasi velit eam etatis inequalitatẽ fuisse, q impediret inter illos substõnẽ pupillarẽ, cuius item etatis equalitate data erit inter illos locus substõni nostre, sicq & naturali tantũ
39 filio pupillariter substitui posse pbatũ est. Qd tales † filij naturales in ptãte patris non sint nõ satis pereque pbatũ est, qn ẽt habeo quibus forte quis ab ea sententia distrahatur. Primum
40 certũ est suos † dici eos tantũ, q in testatoris ptãte inueniuntur tpe mortis, in. §. ita demũ insti. de heredi. q ab intest. filij aũt naturales sunt sui hrdes. tex. in. l. j. §. suos. ff. de suis & legi. sunt igit in ptãte monet ẽt tex. i. l. nepotes, & in. l. si. ff. de his q sunt sui vel alie. iu. nõ tñ ab alia vulgatiore snia temere eẽ recedẽdũ gsulerẽ sed tñ illã. l. lucius hoc nõ pbare affirmare ausi3. Diximus itẽ i definitione, filio ipuberi impubes aũt is qui nondũ attigit. xiiij. annum, vt supra dictum est, oportet ergo eius etatis esse eũ cui
41 substituitur pupillariter. text. in. l. in pupillari. ff. de vulga. hoc autem quidã fieri existimabant a tempore partus, ego † vero a tempore conceptionis in vtero statim vbi heres potest institui. repeto hanc etatẽ, vt ei ẽt qui in vtero est adhuc possit pupillariter substitui. tex. ex cõi interpretatione in. l. si. C. de institu. & substi. cuius tm̃ intellectũ statim latius explicabimus, vbi ẽt nos reseruamus disserendũ, si in longius tps pducat, vel angustius coarcte, an iã desinat esse pupillaris, & qño tũ vocet. Intellige aũt fieri hanc substõnẽ vsq ad hec tantũ tpa quibus testari phibemur defectu etatis q pfiniunt i. l. qua etate. ff. de testa. Et pte
42 rea † in definitione, in ptãte gstituto, op3. n. eũ cui pupillariter substituitur, esse in ptãte, seu familia testatoris, vt in. l. ij. ff. de vul
43 ga. Hinc † fit q mulieres nõ pñt ẽt filijs suis hoc mõ substituere qr in earũ ptãte nõ sunt in. §. femine. insti. de ado. S3 quo tpe
44 id necesse sit, videamus, & plerq † opinati sunt tribus tẽporibus eũ in ptãte esse dẽre, tpe facti testamenti, mortis testatoris, & adite hereditatis. pp. l. si alienũ. §. in extraneis. ff. de here. insti. Vbi cautũ est, oportere eũ q vt institutus petit ex testõ hereditatẽ tribus illis tpibus fuisse capace3, cui opinioni non adest Bar. putat aũt mortis tps solũ inspici, per text. in. l. ij. §. sed si extraneũ. ff. de vul. cui & ego gsentio. Sed vt rñderet Bart. illi vulgato argumento qd opponit aduersus hanc sniaz in hũc modũ. Que. s. ab initio nõ substiterunt, successiuo tpe nõ gfirmant dixit id qd prorsus falsum est, & decidit in Scyllã cupiẽs vitare Charybdim, qñ quidem affirmat valuisse substõnẽ hanc ab initio ex capite vulgaris tacite que sub hac expressa gtinet, quasi velit duo esse capita pupillarẽ expressam, & vulgare3 que sub ea gtinet neq illa expssa sola sit caput, altera vero illi tantũ accedẽs, nõne ponis tacitã vulgarẽ sub expressa pupillari gtineri. si ergo pupillarẽ deficere putas, tollis subiectũ sine subiecto qui dstare põt. Ego vero sic resoluo, vt ea vera fateamur q vult. l. q ab initio. ff. de reg. iur. & illa. l. si alienũ. §. in extraneis. de here. insti. quando incapacitas inuenit ex parte instituti, at in hac specie incapacitas ẽ ex pte testatoris, qr sc3 non potuit de rebus illius disponere, qui non fuit in sua ptãte, sufficiet itaq si tempore mortis ita inueniat, cũ maxime morte confirmentur testamenta q ob id vocant vltime voluntates, qr vsq ad mortẽ libere sunt in. l. ij. ff. de lib. leg. Qñ aũt dicimus in ptãte gstituto, intellige
45 sc3 patris testatoris, aliter † enim si aui vel proaui, quia tales recasuri sunt in potestatem alterius q testatoris. cui inique subla ta esset potestas disponendi de bonis filij, tex. in. d. l. ij. ver. plane posthumis. Hec aũt oia op3 fieri in testamento patris solenni & ltimo, & ex quo adeat hereditas. d. l. ij. ꝟ. adeo. sicq etiam necessaria erit heredis institutio sine qua nihil in testm̃ scriptu3 valet. Ex eo etiã sequet necessarium esse institui filiũ vel nepotem ex eo, si suus heres sit ne pteritus rumpat testm̃ & corruant vna tabule pupillares nec tamen necesse semper fuerit illu3 cui
46 sic substituit, semper institutum esse, cũ ẽt † exheredatis substituatur pupillariter. tex. in. l. j. §. substituere. ff. de vulg. text. in. §. non solũ insti. de pup. Postremo diximus si impubes decesserit. i. quocũq tpe ab editione, seu ab eo quo institui potest decesserit, impleta erit gditio, & erit locus substitutioni. Cu3 antẽ
47 † fiunt huiuscemodi substitutiones. s. pupillares oportet hunc ordinẽ obseruari, vt. s. pater prius sibi, deinde filio testm̃ faciat nõ est enim nisi vnũ testm̃ patris & filij, tametsi due hereditates tex. in. l. ij. §. prius aũt. & in. l. patris & filij. ff. de vulga. Huic tamẽ vr pugnare tex. in. d. l. ij. §. sed & si quis, vbi etiã valet si qs prius filio deinde sibi faciat testm̃, cui neq Barto. neq alij satisfaciunt pter Pet. cui & ego assentio, vt sc3 ex interuallo non possit primo fieri substitutio pupillo deinde heredis institutio, que est patris testm̃, qr ex duabus voluntatibus postrema vincit. l. si mihi & tibi. §. fi. ff. de leg. j. hoc optime probatum est in. l. si qs eũ. §. si suo. ff. de vul. si vero sine interpunctione temporis, & continue fiat, valebit conuersio. Ita clare explicatus est totus ille §. prius autem.

Nunc vero veniamus ad diuisiões. Hanc itaq speciem substitutionis pupillaris nos diui
48 demus † in expressa3 gñale3, tacitã, & in aliã quãdã partim ex pressa3, & parti3 tacitã sicuti fecimus in vulgari. expssa fieri solet
49 his ꝟbis, † Titius filius meus heres mihi esto, & si filius meus intra. xiiij. annũ moriet, seius heres esto. in. §. j. institu. de pup. tãetsi vero ponamus institutũ filiũ, nõ hoc necesse erit, sed sufficiet si institutus erit vel exhrdatus, nõ autẽ sit pteritus, ne rũ
50 pat patris testm̃ quo † infirmato, debilitat ẽt pupillaris substitutio, ita vt nec sit satis esse testm̃ patris, nisi & ex eo adeatur hereditas. tex. in. d. l. ij. & l. patris & filij. in. l. si eũ. §. si suo. ff. de vul
51 ga. generalis † substitutio pupillrris est illa q sub reciproca cõtineri lex declarauit in. l. iã hoc iure. ff. de vulg. eadẽ certe rõne
52 quã satis. s. i vulgari explicauimus. tacita † erit illa q dicimus sub expressa vulgari cõprehendi, qr talis a lege subauditur. d. l. quis. C. de impu. Quarta que duplex est, cõposita ex expssa & ta
53 cita † cuius exẽplu3 nos assumimus ex specie. l. si. C. de insti. & substi sub condi. factis. tametsi oẽs alij hoc non sentiãt. si testator in suo testamento ita disponat, Vxore3 quã pregnãtem habeo, ex dimidia parte volo esse heredem, ventrenaũt ex alia dimidia instituo, & si posthumus nõ nascet. Antonius sit heres. euenit forte vt nasceret posthumus, impubes deinde moreret. hoc iuris in ea re statuit impator, vt si superstit mater, non sit locus substitutioni Antonij ad subleuandũ & reficiẽdu3 maiorẽ alioq luctũ matris p filio, si non impedit materna pietas vocet substitutus ex dispositione testatoris q conuenit obseruari. huiuscemodi aũt substitutio in parte est pupillaris expssa, sc3 si nõ nascetur posthumus. i. si intra decẽ mẽses vel nouẽ moriet q sic arctari posse nõ dubitamus p tex. in. l. in pupillari. ff. de vul. Est autẽ tacita in alio casu, sc3 si nascat, & alio tẽpore, ipubertatis tñ decedat. S3 hec vident pugnare cũ. l. si ita. ff. de vulg. vbi si ita qs substituerit, si filius moriret intra. x. annũ. Titius sit hrs, filius vero post decimũ in vndecio puta decesserit expirasse iã substitutionẽ, idcirco ego puto ita gstitutũ in. d. l. si. C. de instit. & substitu. qñ non fuit verisimile testatorẽ q habuit disponere de bonis filij, vsq ad decimũ quartũ annũ, ta3 angustũ tps sua ordinatione voluisse cõplecti, atq eo potissimũ tẽpore nõ habere heredẽ quo fari si non possit. Nemo aũt ob id vacillet factã pupillarẽ qr posthumo, posthumis. n. hmõi substitutio recte fit tex. i d. l. ij. § posthumis. §. nõ solũ. in fi. insti. de pup. Quod ãt Bar.

Jas. aliiq; magna turba doc. ptinaciter aiunt, in illo loco illius l. fi. esse vulgarē expssam nō est verū neq; certe verosimile. Tū demū eniz, inquit, erit locus substitutioni, si posthumus minime editus fuerit, ꝛ sic vt diximus, si mortuus fuerit in quē casuz mortis. s. non solere fieri vulgarē substitutionē nemo ignorat, item ꝛ eius cōdnis in quē solet cōferri vulgaris substitutio, scz si heres nō erit, illic ne vllū quidē verbum, ille ergo casus recte a nobis cōstitutus est, in quo est partim pupillaris expressa. i. in vnum casum, ꝛ partim tacita, hoc est a lege subintellecta.

Videamus autem num quis sit in his differentijs effectus, vnus au-
54 tem hic ꝛ forte maximus est, qm̄ † expressa substitutio quoscūq; repellit a successione pupilli tā ex testamento q̄ȝ ab intestato venientes. l. q̄ȝdiu. ff. de acqui. here. Generalis substitutio omnes etiam eque excludit, etiam matrem tex. in. l. lucius. ff. de vulga.
55 Tacita † vero q̄ nec capit̄ ex verbis testatoris nec cōiecturarū indicijs, illa matrē nō excludit, pbat hoc text. in. l. pcibus. ver. nā non est incerti iuris. C. de impu. idq; etiā ex cōi omniū interp̄tatione. tex. ēt in. l. fi. C. de insti. ꝛ substi. vbi vt diximus, est i parte expressa, in parte tacita, ꝛ in ea in qua ē tacita omissa a testatore, ꝛ a lege solū subintellecta, nō excludit mr̄ez pietas. n. illa mr̄na magis cogit, vt arbitremur testōrē vxorē suā ꝛ pupilli mr̄ez potius hr̄dē instituisse, q̄ȝ quēuis aliū. d. l. fi. at si ex idicijs ꝛ cōiecturis p̄sumeremus aliqd voluisse testatorē, id sane obseruandū esset, vt si ēt cōiectari possemus voluisse excludere matrē illa etiam excluderet̄. tex. in. l. in testō prima in fi. C. de testa. mili. ex ratione. l. si quis in fundi vocabulo. ff. de leg. j. l. quoties. §. j. ff. de here. insti. q̄ aūt ꝛ quales sint eiusmodi cōiecture, qbus talē colligimus volūtatē testātis, scripsit plene bar. i. d. l. ij. co. fi. ff. d vul.

Quis autē huic substitutioni finis. Tum demum autem nos arbitramur
56 finiri pupillari substitutionē, † cū is cui eiusmodi substitutio facta est, decimūquartū annū attigit, aut si minus tp̄s expressūz est in substitutione, vt in. l. si ita qs. ff. d vulg. si vero maius tempus. xiiij. annis cōprehendat̄, nihilominus finit̄. xiiij. anno. tex. in. l.
57 in pup. ff. de vulg. tex. in. l. pcibus. C. de impu. Finit̄ † ēt seu deficit hec substitutio, si testamentū patris infirmet̄, veluti ex querela inofficio. testa. tū enim infirmant̄ tabule pupillares text. in. l. papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inoffic. test. in. d. l. ij. nisi tamen per bono. pos. ꝯ tabulas infirmet̄, tunc eniz nihilominus valent tabule pupillares, ꝛ oia in illis legata seu fideicommissa debent̄, vt etiam cetera legata parentibus facta in testamēto patris. tex. in. l. ex duobus. §. fi. ꝛ in. l. ꝛ si ꝯtabu. ff. de vulg. Et quia incidimus in illū tex. obiter eiciemus scrupulū aliquē, q multos offendit, qm̄ loquit̄ de pupillo qui petijt bonoꝝ possess. contra tabulas patris nihilominus vz sibi facta substitutio pupillaris.
58 † Oportet aūt, vt intendi possit illa bonoꝝ possessio, euz q petit neq; institutū in quacunq; parte, neq; exheredatū fuisse text. in l. i. in prin. ff. de bono. pos. ꝯ tab. illis vero pupillariter substitui non posse satis cōstat. Quid ergo hec sibi volunt, ꝛ oportuit sane fuisse in illo tex. alios pupilli illius fratres in testō patris pre-
59 teritos, hunc āt institutuz, tunc † enim beneficio illoꝝ qui p̄teriti sunt poterit hic institutus intētare bono. posses. contra tabulas. etiam si illi nō petāt. tex. in. l. si post mortē. §. fin. ff. de bono.
60 pos. ꝯ tab. nedum autē expiret † hec substitutio infirmato testamento per querelam, sed ꝛ per omissionez aditionis hereditatis illius tex. in. l. sed si plures. §. si ex asse. ff. de vulg. nisi tū impuberi is esset substitutus qui ꝛ filius esset testatoris, idēq; ēt institutus, qm̄ inquiunt nostri, sola existentia suitatis confirmat tabulas pupillares, tex. in. l. si filius q patri. ff. de vul. Huius rei ego hanc rōnem fuisse suspicor, q: illuz filium, quouis. mō infirmato primo vel scd̄o testamento, ab intesta. etiā futurū hr̄dē certū est. Cuz itaq; nemini iferat̄ iniuria ꝛ ex re pupilli magis eē visuz ē confirmauit lex tabulas pupillares sola existentia filij sui instituti, ꝛ frī pupillariter substituti. Si itaq; alius extraneus, vel datus sit coheres vel substitutus q: ille suo debito fraudaret̄ nū confirmabit̄ hec substitutio, nisi demuz adita hereditate patris ex testamento. ita intelligitur tex. in. d. §. ex asse. ꝛ tex. in. l. apud iulianum. §. idem iulianus. ff. ad treb.

¶ Tertia substitutionum species Exemplaris.

61 Exēplaris substitutio † est illa q̄ fit ad exēpluz pupillaris cuius p̄sone nō valēti iur̄ testari, veluti si fiat furioso ppetuo, muto, pdigo cui bonis interdictū est. Appellatur. n. exēplaris, q: est exemplar ꝛ imitatio pupillaris substōnis ex eo certe, q: sicut fit pupillaris impuberi nō valēti testari q̄ȝdiu impubes est, sic fiet de furioso, vt ei donec resipuerit, possit substitui qñ interim phibet̄ testari dū furit, ꝛ ex vtraq; ēt substitutione supplet̄ defectus p̄sone nihil ex lege valētis agere. hoc aūt nomē exēplaris, effinxerūt nostri doct. pp leges quasdā, q̄ voluerunt posse substitui illis miserabilib⁹ p̄sonis, q̄ ex se testari nō valebāt, ad exēplū pupillaris, cuius rei tres tm̄ locos in iure ciuili annotaui. primus loc⁹ Pauli in. l. ex facto. ff. de vul. alius in. l. humanitatis. C. de ipub. tertius in. §. qua rōne. insti. d pup. recte tū hec vocat̄ substitutionis species, valet. n. iure substitutionis, id est directe.
62 Fit † aūt hmōi substitutio oibus parētibus in directa linea descēdētibus, qbus tm̄ legitima portio, seu quarta debita iure nature relicta sit. tex. in. d. l. humanitatis. ꝛ nō fiet extraneo hec substitutio, nō magis q̄ȝ pupillaris. ꝛ cū dixi, Descēdētibus, intendo excludere ascēdētes, vt illis nō possit hoc mō substitui, eaq; erat cōis opi. Bar. ꝛ alioꝝ, quē tm̄ impugnat Jas. satis leniter.
63 iuuabit āt his hec opi. cōis, qm̄ † cauet̄ in. d. l. humanitatis. nō posse furiosis alios substitui, q̄ȝ filios eoꝝ qbus nō existentibus aut ex eo descendentibus alijs, permissūz est extraneos substituere. Si ergo obseruandus est ordo, vt primū filius debeat substitui patri furioso, quo pacto hic filius substituet suo patri furioso, cū ille ipse debeat esse substitutus. Itē ꝛ cuz subdidimus quibus ltima portio relicta sit, hoc presupponit testm̄ eius qui substituit, sicut ꝛ in pupillari oportet, valere, q: ab illo vires sumit ob idq; ēt dictū est ne subijceret̄ querele testamētū eius q substituit quo p querelā infirmato, nec p̄m subsisteret ad exēplum pupillaris, vt in. l. papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inoffi. testa. Itē ꝛ illa verba, omnibus parētibus, intelligunt̄ cuiuscunq; sexus, ꝛ tā actiue q̄ȝ passiue, ħ est vt qcunq;, cuiuscunq; sexus possint substituere, ꝛ illis possit substitui, sicq; nō requirit̄ illa patria ptās quā efflagitat pupillaris substitutio, ꝛ ita sese explicat
64 ille tex. in. d. l. humanitatis. † Opz tū illuz qui sic substituit esse patrē vel loco pr̄is, vt nullus sit medius, pbat̄ hoc ex correlatiuo patris ꝛ filij, q: dixit tex. oportere substitui filio vel nepoti si non extet filius, vel pnepos, si nec sit filius nec nepos, sicq; ei q filij locū tz. ergo oportet eū q substituit, esse patrē vel loco
65 patris, vt no. in. l. fi. C. de indi. vidui. tol. Illis † ēt verbis generalibus, oibus parētibus, puto cōphendi nedū legitimos ꝛ naturales, sed ꝛ naturales tm̄. nihilq; esse q̄ hoc impediat. rō. n. que obstat quominus fieret cū illis pupillaris, scz defect⁹ ptātis, ħ cessat, neq; nos monebit q̄ tex. in. d. l. humanitatis loquit̄ de legitima filijs debita, ergo de naturalibus non intellexit cuz illis non debeat̄ legitima, vt in. l. ij. C. de natu. li Hoc. n. fuit cōsilium impatoris. Et ne scz impugnet̄ testm̄ patris bene esse si ltima dbita nō omittat̄, qñ scz fiet nālibus ꝛ legitimis hec substitutio, sed vbi naturalibus tm̄, iaz hoc nō erit necesse. Et hec fuit fere omniū p̄ter Jas. cōis sentētia proinde que necessaria sunt ad hanc exemplarem substitutionē, ea oia illa. l. humanitatis. comprehendunt̄. Que vero supersunt, oia similitudine rationis trahuntur ex pupillari, vt que constituta sint in pupillari. eadez (si nihil aliud impediat) cēseantur in hac substitutione. Sicut
66 † itaq; expirat pupillaris cessante causa, scz defectus etatis. sic ꝛ hec finitur furioso resipiscente, ꝛ cum bona mente cōualescente. tex. in. d. l. humanitatis. Alia itaq; satia explicata esse arbitror in pupillari substitutiōe, vt melius sit ad alia ptinu⁹ adesse.

¶ Substitutio reciproca.

67 Huiusmodi reciproca substitutio nō † vere dicet̄ substitutiōis species, sed noua ꝛ alias substituēdi forma, ob id dicta reciproca, q̄ duobus fiat reciproce, veluti si qs institutis duobus hr̄dib⁹ dicat, Uos inuicē substituo. ꝛ tā et si duas aut tres possit cōtinere species substitutionū non pp eā mixturā fiet tertia seu distin
68 cta species. Oportet † . n. ad hoc vt specierū coacernatio vel cōfusio tertiā speciē ꝛ nouā cōficiat, suā q̄ȝq; naturā speciē pdidisse, easq; sic cōfusas eē vt iā distingui, ꝛ ad se intregre redire non possit. tex. in. l. adeo. §. cū qs. ff. de acquir. re. do. Bar. in. l. ij. ff. de verb. obli. He aūt substitutionū species, q̄ sub reciproca cōtinent̄, salue manēt, nec vsq; mutat̄ eoꝝ nā, ꝛ semp est vel vulgaris vel pupillaris, hū qdē alterat̄, q: nō tātā viz exp̄mūt, ac si specialiter expsse essent, vt plene monuim⁹ i subdiuisiōe vulgaris ꝛ pupillaris. Hec etiā non magis cēsebit̄ noua species, q̄ȝ si quis

dixerit

dixerit, Hominū quidā albi, hec eniz accidētia sunt nō species, q̄ ptinet ad hanc reciprocā substitutionē, per particulas melius expediunt, nō omittā tñ vnū ex ceteris, qd̄ dubiū facit Barto. in.l.lucius.ff.de vul. vbi aperte cū istiusmodi argutijs, & questionibus spaciat. Habebat aliquis duos filios impuberes quorum vnū instituit alterū exheredauit, deinde eos inuicē substituit, nū hac forma substōnis vulgaris ɔtineᷓ, de pupillari quin comprehendaᷓ, nemo ignorat, Bar. aūt, & si ab alijs nōnullis aliter moneret, cēsuit vulgarē non contineri, q2 inquit, claudicare vulgaris in vno tantū ɔstans, qd̄ lex nō permittit, vt in.l.q̄uis.C.d' impu.in.l.iā hoc iure.&.l.lucius.ff.de vulg. Verū p hec nō satisfit ijs, q putāt hoc casu vulgarē in vtroqꝫ tā instituto q̄ exheredato potuisse substituere, q2.s.vulgaris cuilibet fieri pōt, & q̄ ea cōditio, Si heres nō erit, interpretabiᷓ pro quia, q2 presens & certa est vt no.in.l.iij.ff.de leg.j. ego tñ cum Bar. ɔsentio, atqꝫ hec
69 ita explico, vt.s.† nō possit dici is substitutus qui in locū eius q nunq̄ institutus fuit, instituiᷓ. tex.expssus in.l.fi.C.de he.insti. cuius tex.erāt obliti illi oēs. Cū itaqꝫ nō possit dici esse substitutus, neqꝫ eius coheres, ne sit dispar inter eos substitutio, quam
70 voluit testator esse parē & reciprocā, h3 enim † hec substituendi forma talē eqtatē vt si alter nō possit pupillariter eē substitutus neqꝫ alter illi substituetur, q̄tūcūqꝫ capax sit, neqꝫ plus iuris in vno q̄ alio statuitur, vt.in.d.l.lucius.ff.de vulg.

De compendiosa substitutione.

71 Per cōpendiosam † substitutionez substituitur directe cuicunqꝫ instituto, quocūqꝫ tempore defecerit vltra pupillare.xiiij.annoꝝ. Malui in hac re vti descriptione, q̄ definitione, vti fecerūt doc.nostri, q̄ꝫ hec melius ɔuenit, & oīs in iure definitio periculosa est non oportebit autē tergiuersari ex eo qd̄ & huic similis est exēplaris, de qua.s.diximus. Hec enim de homine sano intelligimus, & si furioso vel dementi illo modo substituatur, tum eā talē substitutionē exēpla-
72 rē vocabimus. Fit aūt † hec substitutio & ɔfertur in quodcunqꝫ tempus, aliquando certum & limitatum, aliqñ incertum. Incerti tpis exēplum erit, si testator dicat, Instituo A, & quandocūqꝫ morietur, F, heres esto, de qua in.l. pcibus.§ fi.C.de impub. Limitati & certi tēporis species erit si dicat testator de suo herede Si intra vigesimumquintum annum sue etatis decesserit F, heres esto, de qua in.l.centurio.ff.de vul. sed ad hoc vt habeat nomen compēdiose verū oportebit eū cui substituiᷓ excessisse.xiiij. annū, intra enim illud tempus semper vocatur pupillaris.l.in
73 pupillari.ff.de vulg. Fit preterea † hmōi substitutio nonnunq̄ per verba directa, vel obliqua, vel etiā per cōmunia, id est, ea, que vt directa, vel obliqua, salua recti sermonis proprietate, interpretentur. Si per verba directa fiet, veluti, Quādocunqꝫ heres meus decesserit, F, heres esto, hoc mō† directa facta substi-
74 tutio plane inutilis est pagano quocunqꝫ tpe vel quocunqꝫ casu eueniente. tex.in.l.verbis ciuilibus.ff.de vulg. exponendo ciuilibus.i.directis, q̄uis aliter commentetur Barto. indeqꝫ trahit hanc distinctionē, vt scilicet directorum verborum quedam sint ciuilia, alia nō, & ea que ita ciuilia sunt & directa, nunq̄ possint flecti, vel esse obliqua. per tex.in.d.l.verbis ciuilibus. Quē vero sunt directa verba non tñ ciuilia, possunt trahi ad obliquū seu fideicōmissum, sicqꝫ nobis explicuit tex.in.c.j.de testamentis. in.vj. eiusmodi est verbū, moriaᷓ, de quo in illo tex. & verbū, capiat. Cum enim, inquit, illa verba non sint iuris ciuilis, sed sint mere naturalia, facile declaranᷓ directa vel obliqua, vt seruiāt voluntati presumpte testatoris. Verum hec sunt frigida verba, neqꝫ magne rationis non enim libertas, que est pura iuris naturalis h3 suam arctam & propriam definitionem, de qua in.§.& li-
75 bertos.insti.de iure natu.gē.& ciui. † & stabiliora sunt nature iura & verba, q̄ nūq̄ mutari possunt, neqꝫ a sua ppᷓetate facile deduci.in.§.fi.insti.de iure natu.gentium & ciui. Deinde vtrū verba substitutionis ciuilia sint an naturalia, puto curari non debere, ob id certe, q̄ꝫ.l.centuria, hoc tantū considerat, vtrum dire-
76 cto substituerit, tunc † aūt dr̄ directe facta substitutio, quando per verba substitutionis nulla fides, nullum ministeriū, & nullus actus alterius cuiuscunqꝫ requirunᷓ. tex.in.l.omne verbum.C. cōia de leg. Missa itaqꝫ faciamus hec inutilia, nullo aūt pacto potest subsistere substitutio ɔpendiosa verbis directis a pagano
77 facta preterq̄ † si pupillo fiat, valebit.n.vsqꝫ ad pubertatem, neqꝫ vitiabiᷓ hoc casu, vt dicūt vtile p inutile. tex.in.l.in pupillari.ff.de vul.& i.d.l.Verbis a ɔrio sensu. Sed post pubertatē Verba directa nunq̄ valēt, neqꝫ vt inde sit aliqd̄ commodū, trahuntur ad fideicōmissum, idqꝫ recte probaᷓ in.d.l.centurio in illis verbis ex pᷓuilegio militū. Iure iccirco cōi aliter erit, sicqꝫ nō obliquabunᷓ verba directa. Hoc etiā pbaᷓ satis per tex.in.l.si seruus legatus.§.si seruus alienus.ff.de le.j. vbi libertas relicta seruo directe non trahiᷓ ad fideicōmissū vt valeat, & remanet inutilis, q2 directo relicta est. Si in fauore libertatis ēt hec habent locum, multomagis, vbiqꝫ alibi, neqꝫ h3 multum rationis respō-
78 sum Jas. ad illam legem. Rationem † autem huius rei adferamus, quare verba directa in substitutione apposita, non trahuntur ad fideicōmissum vt valeat substitutio. Ego puto hanc fuisse mentē iurisconsultoꝝ, q̄ꝫ hereditas vbi semel adita, acquisita est heredi, sitqꝫ eius propriū ob id nō equū putauerunt, q̄ testator disponeret libere de bonis illius qui per legem non prohibetur testari, aut alio modo disponere, soliqꝫ pupillo permissū est, q2 lege prohibeᷓ testari, sed vbi iam adoleuit, creuitqꝫ ingenij facultas, non amplius equū visum est, vt illi admittereᷓ libera testandi potestas, sed oportuit testatorē illum rogare, q2 p institutionez factus est heres & dn̄s, vt quicquid vellet restitueret. Hec sunt que nemo negauerit vera esse, & certa ex mēte iuriscō-
79 sultorum. † Verum aduersus hoc nostrum thema pugnat text. in.c.j.de test.in.vj. vbi, verba directa inquit, interdū & ex causa trahunᷓ ad fideicommissum, sed ego ita explico, vt ea verba que ab initio fuerunt directa, q2 non repugnabat conditio institutionis & substitutionis nec verboꝝ proprietates vt inseruiant voluntati testatoris, interpretenᷓ post tps obliqua, eiusmodi sunt oia verba eoꝝ que tam directe q̄ oblique sonāt, vt est verbum, moriaᷓ de quo in.d.c.j. Sine.n.q2 p se, siue p manū alterius capiat, dūmodo sibi habeat, nōne is q mortuus est illi mortuus ē.i. ad eius effectū & ɔmodum, hic plane fidelissimus est intellectus
80 illius.c. Cauendum † est ptere a casu.l.sceuola.ff.ad treb. vbi si filio impuberi instituto in testamento datus sit substitutus in casū pupillaris in codicillis, q2 hᷓditas nō potest directe neqꝫ dari neqꝫ adimi in codicillis fauore pupille directa facta substitutio in codicillis interpretabitur vt fideicōmissum, vt valeat illa pupillaris substitutio. Bene h3 q̄ iecimus fundamenta nostre ɔclusionis. Posuimus rationem quare directa substitutio nō trahatur ad fideicōmissū, que plane hic cessant nempe, que de pupillo dicunᷓ in.d.l.sceuola. non habēt eā rationem quā habent illa que de adulto testandi, contrahendi libere disponēdi ptātem habente dicuntur. considerauit enim lex e re pupilli esse testamentum & heredem sibi habere a patre datum citra cuiusq̄ iniuriā, vel offensam qd̄ nō ita est in eo adulto, qui per aditionē sibi quesiuit id de quo lex summā & liberam facultatē disponendi pmisit. Totū itaqꝫ acrū huius disputatiōis semp dirigamus ad suā quā.s.dedimus rōnē, tanq̄ ad vnū scopū, sic fiet vt vix aberremus, fietqꝫ leuissimū argumētū Jas. quo sic iuchebaᷓ, Heres quē p directe instituto certo capimus interdū vt fideicō.& ꝯ interpretaᷓ, vt notat Bar.in.l.j.§.de illo.ff.ad trebel. tex.in.c.cū tibi extra de test. sic ēt alia quecūqꝫ directa istitutio seu substitutio facile ad fideicō. trahetᷓ. Hoc nondū planum factū est heredē p fideicō. accipi, & naturā atqꝫ effectū illius induere pp tex.in.l.& si fine.§.sed qd̄ papinianus.ff.de mino. presertim non fiet eiuscemodi interpretatio de directo ad fideicō. vel eꝫ, cū dāno vl iniuria alterius. Quod ita esse his casibus necesse esset, sicut satis explicuimus. Hec oia dicta velim de substitutiōibus a paganis, seu cōi iure vtētibus facta ɔbuscunqꝫ ēt psonis, cū moderamine tamen.s.explicato. Si aūt a milite fiat huiuscemodi ɔpendiosa substitutio, habebit pᷓuilegiū, vt quo-
81 cūqꝫ tpe valeat substitutio, ēt directe facta, sic † tñ vt si fiat pupillo, vsqꝫ ad pubertatē, valeat vt pupillaris directa, sicut & cetere, sed post eā etatē trahaᷓ ad fideicō. & valeat nō iure directe substōnis, sed tantū vt fideicō. idqꝫ vt iā dictū est, ex pᷓuilegio militū, tā & si ex cōi fere oium snīa, etiam iure directo v3 hec substitutio ex pᷓuilegio militū, qd̄ plane ɔfundiᷓ, ex.l.cēturio, in illis verbis, patris dūtaxat, si enim substitutus illic bona patris dūtaxat ɔsequitur ex substitutione nonne manifestum est nō nisi vt fideicommissum valere, si enim iure directo valuisset bona ēt filij deberi certissimū erat, vide q̄ dubitauerit lex abrogare aliquid de libera facultate testandi, vt non nisi tanq̄ a rogato. & si deicōmissario fingat haberi hec pbat tex.in.l.cēturio.ff.de vul.
82 tex.in.l.pcibus.C.de impu. Hec † āt oia que de ɔpēdiosa dicta sunt, tūc demū moderari putāt, cū mater est in medio, vt eo casu.s.facta a milite valeat vt fideicōmissum tantū. Hec est pulchra opinio Bar.in.d.l.centurio. quē sequiᷓ turba doct. Illos forte mouit tex.i.l.fi.C.de inst.& substi. vbi pp maternā pietatē

iam non admittitur ex tacita substitutione, qui alioqui successiturus erat si mater non fuisset, sed ille diuersus est casus a nostro. In. d. l. si. erat facta reciproca substitutio, que ꝑ inequalitatē in vnum casum tantū habuit locū, ex alio capite mater tanq̄ ꝓximior bīs admittit, ꝛ si nō sit mr̄ ꝯ ius cōe substitutus admittetur fauore filij, scʒ ne decedat intestatus. Itaq̄ pluribus fauoribus concurrentibus, preferē maior qui erat in matre vt illa potius succederet filio, q̄ extraneus. Extra hūc casū nunq̄ fere admittitur mater ad substitutionē, nisi demū cessante substōne ꝛ vt ꝓximior inuenit in suo gradū succedendi. tex. hoc declarat notatim in. l. lucius. ff. de vulg. neq̄ etiam alterat naturā substitutionis quin si directa sit obliquetur, ꝛ eꝯ. text. in. l. precibus, in fi. C. de impu. tex. in. l. in testō. C. de testa. mili. text. in. c. i. de testamētis. in. vj. Hec sunt que mihi digna visa sunt in tractatu substitutionū vt attingerentur, ꝛ altius aliquādo q̄ hactenus repeterentur, ꝛ si hec forte breuius, q̄ opus regrebat perstrinxi, facile cōdonabis illi plura q̄ loquatur excogitat, summeq̄ breuitati semper fuit amicus.

FINIS

Tractatus substitutionuz, omnem substitutionum materiā succincte complectens per ingenuum Canonum Doctorem D. Bartolum de Bucio, iam nunc a senio vindicatus, ꝛ e tenebris prolatus in lucez.

SUMMARIUM

1 Substitutionum diuisio.
Diuisio ad bimembrem reduci debet.
2 Substitutio vulgaris modū loquēdi actiuē ꝛ passiue respicit, ꝛ duos habet casus. 3.
4 Opinio nunquid preualere debeat veritati.
5 Effectus per defectum an pariat communionem.
6 Actus vulgaris qnando a iure reprobetur.

Preludia.

Equitur substitutionum materia super. c. raynutius extra de testa. in antiquis, que dn̄ ego Bartolus de Bucio inter pōtificij iuris ꝓfessores minimus canones publice enodāre, precibus auditorum ꝛ amicorum victus e diuersis antiquiorum patrū dictis collegi familiariter ꝛ breui ꝯpendio, videns ꝙ diffuse ꝛ sparsim a nostris doctoribus fuerit tractatā. Qua propter q̄cquid e diuo Jacobo de rauena, ꝛ alio de Arena, Guil. de cugnio, Richar. malūbre, Cy. Raynerio, Bartolo, ꝛ alijs super hac materia colligere potui in hūc breuē tractatū ꝯpilaui. Implorato igit prius vt boni moris est diuino auxilio veniamus ad tractatū. Et ꝓ duorū declaratione est attendendū vt dicit gl. dicti. c. raynutius sup verbo, si absq̄ liberis, ꝙ quedā est substitutio directa ꝛ qdā fideicōmi.
1 † Directa est in q̄ capit substitutus directo d̄ manibus testatoris. Et illa diuidit. Nā quedā ē vulgaris qdā pupillaris, quedā exemplaris, qdā ꝯpendiosa, quedā est reciproca, Et de singulis aliquid succincte pro aliquali instructione canonistarum ē tradendū. Et primo ꝯ primam diuisionē istarū substitutionū oppo. Omnis. n. diuisio dʒ esse bimembris. ff. de statu homi. l. j. sed hec hʒ quinq̄ mēbra ergo ꝛc. Sol. ꝫm Guil. d̄ cug. ꝛ Ray. hec est reducibilis ad bimēbrē, nā substitutio rpa ꝯcernit. s. an aditā ꝛ post nā an̄ surgit vulg. C. d̄ ipub. ꝛ alijs subst. l. post aditā Post aditā pupillaris, vel exēplaris, q̄ ē ad istar ei⁹. sicut ꝯpēdiosa ꝛ breuiloq. oēs ꝯcernūt tps an̄ aditā ꝛ tps post. Scd̄o opponitur vulgaris ē pupillaris. ff. de ver. sig. l. in vulgari ergo
2 non debet poni indistincte species. Solu. ꝫm Ray. † vulgaris in suo largo significato pt dici pupillaris, sed stricte sumpta differt. nā vulgaris respicit oēm modū loquēdi seu vsū loquēd. s. actiue ꝛ passiue pupillaris solū actiue. Oppo. tertio vltie voluntas alienius nō dʒ dependere ex arbitrio alieno, aliter esset captatoria. ff. de heredi. insti. l. si quis sempronin̄, sed in vulgari pendet ex arbitrio an substitutus sit heres. Solu. vulgaris substitutio hʒ duos casus, vnus est si institutus nō posset esse heres, ꝛ ꝫm istū nō procedit ꝯriū alius casus est, si nolit ꝛ ꝫm istū tollet ꝯriū qꝛ non ex alieno arbitrio pendet expresse, sed tacite, a ꝯrio sensu sic. ff. de adi. le. po. l. senatus, ꝛ sic non est captio sed ꝓprie repudiatio. Oppo. quarto in vulgari reperit pendere vltima voluntas ꝯ id qd̄ hr̄. ff. com. predi. l. fin. Solu. vltima voluntas ꝑst diē cedentē non pendet, sed an̄ sic, vt in pri-
3 mū ꝓbat. l. in tps. ꝛ. l. hr̄ditas. ꝛ. l. ex die. ff. de he. insti. † Oppo. quinto in vulgari substitutione dat occasio captande mortis aliene ꝯ id ꝙ hr̄ in. l. fi. C. de pac. Solu. illa sola non est ratio quare pactū rei ꝓbat. sed illā per pactū rei tollebat libera facultas ꝯ. l. vlti. ff. de testa. ꝛ. l. pe. ꝛ fi. ff. de pac. ē etiam alia ratio qꝛ vr̄ de rebus alienis ꝯ dn̄i voluntatē, etiam in dubio nō presumeret ꝙ appetat mortem alterius. ff. pro so. l. marito. ff. de pe. l. absentē. in beneficialibus tn̄ sīādū est in cap. ne captande. ꝛ. c. de testāndā. de resti. spo. ꝯcessio pie lib. vj. Oppo. qui substituit vulgariter, vr̄ facere duos heredes insolidū ꝯ id ꝙ hr̄ in. l. ꝙ ꝯ. ff. de reg. iur. ff. eo. l. vt certo. §. vehiculū. l. si hr̄ditas. §. pacē de castren. pec. Solu. non facit duos in concursu heredes in solidū, sʒ vnū i defectū alterius, ꝛ sic nō ꝯcurrit vnus cum alio. Huic opinioni. oppo. vr̄ ꝙ substitutus ꝯcurrat cū instituto, vn̄ obstat. l. si pater. ꝛ. l. si libertus patrono. ff. de ope. libe. Solu. in. l. si pr̄ est speciale ꝑ euitandā repugnantiā iurisū,
4 ꝛ sedandam discordiam nam † ibi ex vna parte erat opinio testantis, ꝛ ex alia veritatis, vn̄ repugnāt iura dicere opinionē ꝓualere veritati ꝛc. eꝯ. ff. ad. l. fi. ꝛ. l. si libertus dic ꝙ vrobiq̄ est concursus in parte repudiata, nō in parte adita vt ibi no. lʒ alij aliter intelligant. Octauo oppouitur ois substitutio est conditionalis institutio vt. ff. de libe. ꝛ posth. l. gallus. §. j. ꝛ. l. in ratione. §. qd̄ vulgo. ꝛ. §. si filio. ff. ad. l. falci. ergo superflue ponit substitutio cū sit institutio. Solu. ꝓprie dr̄ institutio cū est vnus solus institutus, sed substitutio cū plures. vt. l. j. ff. de vulg.
5 ꝛ pup. † Nono op. ꝙ q̄ in alterius defectū sortitur effectum, non habet cum eo cōionem. ff. q̄n dies le. ce. l. hmōi. ff. de verbo. obli. l. inter stipulātē. §. sacrā. ff. de sol. l. q̄ res. §. areā. ff. de adop. lega. l. si seruus. Sed hic substitutio sortit effectū in defectu institutionis ergo nullam habet ꝯmunionē. Solu. non habet realem, sed realē habere pōt. Decimo oppo. vulgaris continet contraria vt affirmationem, ꝛ negationē, ergo reijciēda. ff. de reb. dub. l. is qui. §. vtrū. ꝛ. l. j. ff. de fur. Solu. nō ꝯcurrūt affirmatio ꝛ negatio circa idem, sed certa diuersa ergo ꝛc. Oppo. vndecio, actus vulgaris reprobat a iu. ff. de sta. ho. l.
6 vulgo. † Sol. actus vulgaris ꝓducēs effectum licitum ꝛ licitū approbatur a iure vt hic, alias aūt reprobat vt in contrario.

SUMMARIUM

1 Vulgaris substitutio cur sic noiata, vbi quinq̄ modis exponit.
2 Substitutio vulgaris an bene sit in bimembrem diuisa.
3 Substitutio dicitur expressa tribus modis.
4 Vulgaris tacita que sit, ꝛ qualiter dignoscatur. 7.
5 Substitutio facta in vnum casum an protrahatur in alium.
6 Vulgaris quo verborum conceptu fieri soleat.
7 Substitutio vulgaris hʒ duo extrema, ꝛ quinq̄ hʒ effectus. 8.
9 Heres heredis an veniat preferendus substituto.
10 Monachus institutus repudians cui locum faciat. Et quid in monacho furioso.
11 Filio repudiante vter preferendus, pater an substitutus. Et qd in morte ante aditam.
Fideicommissarius nunquid substituto vulgari preferatur.
12 Fiscus nunqd ꝑferēdus substituto in institutiōe indigno facta.
13 Testamentum nunquid possit sumere vires a secundo gradu.
14 Substitutus vulgaris nunquid veniat in desinentia suitatis.
15 Testamentum an possit habere vires a tacita vulgari inclusa in pupillari expressa, vel requiratur aditio.
16 Substitutus pupillariter pupillo viuo patre mortuo, an possit succedere ex tacita vulgari.
17 Substitutio ventri facta an admittat substitutum ex tacita vulgari si non nascatur.
18 Vulgaris expressa q̄n contineat pupillarem tacitam.
19 Substitutio pupillaris tacita contenta in vulgari expressa, an operetur quod per eam succedatur pupillo.
Intellectus. l. ij. §. sed si ita. ff. de vulg.

20 Vulgaris

20 Vulgaris tacita contenta in expressa pupillari nunquid trahat ad omnia bona pupilli.
21 Vulgaris tacita nunquid habeat locũ matre in medio existente. Et quid de partim tacita & partim expressa.
22 Substitutionis vulgaris effectum que extinguãt.
23 Aditio vnius ex plurib⁹ virũ extinguat substõnẽ oibus factã. Heredis sui existentia an excludat substitutionem vulgarem.
24 Substitutus nunquid admittatᷣ vbi institutus tantum de iure ꝑ torio venire potest, & quid in multis alijs casibus. 25.
25 Testamenti approbatio per filium an possit tollere ius quesitũ alteri tempore mortis.
26 Emancipatio nunquid perimat vulgarẽ tacitam in pupillari expressa latentem.
Vulgaris tacita adherẽs pupillari expresse an euanescat ꝑ pubertatem.
27 Substitutio pupillaris maiori vel extraneo facta vtruʒ tacitam vulgarem contineat.
28 Profectitia in vulgari substitutione an veniant.

¶ De vulgari substitutione. Cap. j.

Est igitur in prima sede

de vulga. substitutione videnduʒ, in qua sunt quatuor per ordinem examinanda.
¶ Primo quare vocatur vulgaris.
¶ Secundo quotuplex sit.
¶ Tertio quibus verbis fiat.
¶ Quarto qui sint eius effectus, & qui impediant & restringant ipsius effectum.

1 ¶ † Circa pmũ ẽ attẽdendũ & querit pꝛio, quarẽ dicatᷣ vulgaris dico qđ dici pt ꝙ a quolibet vulgariter, & cuilibet fieri pt, & intelligas habili ad testandũ actiue, & passiue. ita dicit Azo i summa .C. de impu. & alijs substi. & gl. isti. eo. ti. sup rub. alij dicũt qđ dr vulgaris, qꝛ qlibet vtitᷣ sic istis verbis, si talis non erit hrs, talis sit heres. Ita no. Dy. & Cy. eo. ti. l. precibus. Guil. de cug dicit ꝙ pt exponi vulgaris quinqʒ modis, vno mõ qꝛ oibus pʒ. ff. đ fur. l. vulgaris. & l. filius. de leg. i. & l. si posthumus. §. qđ vulgo. ff. de posthu. ¶ Scđo mõ põt exponi. i. directa. s. eo. tit. l. post aditã. & in. l. cum quidam. ff. de here. insti. & tale nomẽ non ꝯpetit fideicommisso. ¶ Tertio mõ põt exponi vulgaris. i. approbata. ff. de fur. l. si seruus nauẽ, & sic vulgaris substitutio. i. approbata. ¶ Quarto mõ põt exponi vulgaris. i. consuetis verbis facta. ff. rem ra. hab. l. iij. ¶ Quinto modo vulgaris. i. expressa. ff. đ fideicõ. lib. l. libertates. istis quinqʒ modis potest exponi ꝺm Guil. ¶ Alio modo vulgaris. i. que nihil hʒ specialitatis, vt in l. precibus. eo. ti. in. l. intestamento. de mili. testa.

2 **Circa secundum** quero quotuplex sit vulgaris gl. dicit † ꝙ duplex, expssa & tacita. ita no. insti. de vul. & pup. in glo. magna. & in. l. pcibus. C. eo. ti. ¶ Et đt ibi ꝙ ꝯtente in breuiloqua sunt oẽs tacite alibi đt ꝙ sunt expresse. Ita no. in. l. lucius. ff. de vulg. & pup. Ja. de ra. alr diuidit, đt. n. ꝙ alia expressa alia tacita. Et hec tacita alia presumpta, alia interptata, alia dubia, vt recitat Cy. i. d. l. ꝑcibus. C. eo. ti. Bar. alr. in. l. j. ff. de vulg. & pup. đt ꝙ alia expssa, alia tacita, & partim expssa. Circa expressaʒ dico ꝙ dr expssa tribus modis. vno mõ qđ ĝnalr exprimitᷣ. ff. ad. l. corne. de fal. l. j. §. inter filiũ. & i. l. fi. C. qđ cũ eo. alio mõ ꝙ spãlis exprimit. ff. ad. l. cor. de fal. d. §. inter filiũ. & l. fi. C. qđ cũ eo. tertio mõ qđ singlr exprimitᷣ in noie pprio vt. ff. de leg. j. l. ꝙ in rerũ natura. §. fi. in gl. Cy. de isto dicit in. l. j. C. com. de leg. dico ergo ꝙ expssa in ĝne
3 est illa, † ꝗ ꝯtinetᷣ in breuiloqua, vt cũ dico filios meos heredes instituo, & illos inuicẽ substituo h icludunᷣ duo vnus & alterius, & eꝯ. Et sunt expsse in ĝne, qꝛ fit tantũ ĝnalis expssio vt itelligit gl. l. lucius. ff. eo. ti. sed si acciperes expressum spãliter iste dicerentᷣ tacite, qꝛ nõ fit harũ expssio ita loqᷣ gl. eo. ti. §. j. & insti. & l. iã h iure. ff. eo. ti. & sic diuersis respectibus dnr tacite & expsse.
¶ Et est alia substõ expssa spãliter, vt cũ dico, instituo mihi hrdẽ talẽ. Et si nõ erit heres, talis sit heres, hic. n. exprimo spãliter sed nõ singlr, qꝛ nõ exprimo aliquẽ modũ in cuius euentũ sortiatᷣ effectũ, nã dico si nõ erit hrs, talis sit hrs. Sʒ ꝙ ñ sit multis mod. pt ꝯtingere, vel qꝛ nõ vult, vl qꝛ nõ põt, vt. C. de he. insti. l. cũ ꝓponas. ¶ Itẽ nõ pt eẽ &c. ꝯtingere pt vel pp mortẽ, vel pp ipedimẽtũ alicuius iuris, vel facti. Ista de qua dictũ est pt dici expssa. Et sic vbiqʒ gl. appellat eã spãlẽ nõ singularẽ. ¶ Est & alia expssa vulglr & singlr, vt cũ exprimitᷣ casus i cuius euẽtũ sortiatᷣ effectũ substõ, vt si posthum⁹ meus nõ nasceretᷣ. C. de isti. & substi. l. fi. vel si me viuo moriatᷣ fili⁹ me⁹. ff. đ li. & postb. l. gall⁹ in ꝑn. vel si hrs institutus capere nõ possit. C. de here. inst. l. ij. & sic ꝯcludit tres expsse. s. ĝnalis, spãlis, & expssa. ¶ Circa tacitã
4 est attẽdẽdũ † qꝛ qđã est tacita, ꝗ vno respectu ẽ tacita, & alio respectu est expssa vt sunt ille ꝗ ꝯtinentᷣ in breuiloq, nã sunt expsse ĝnaliter, & sunt tacite spãliter, sicut expssa ꝗ est tacita singulariter, ita ꝙ nullo respectu põt dici expssa, sicut illa ꝗ cõtinetᷣ in pupillari. ff. de vulg. & pup. l. iã hoc iure. C. eo. tit. l. ꝗuis. illa. n. nullo respectu põt dici expssa, nec ex vi ꝟboꝝ sed magis ex. l. interpretatione menteqʒ defuncti vt. l. iam hoc iure. s. alle. Illa autẽ que est partim expressa, & partim tacita duobus mod. põt dici, vno mõ quo ad casũ expressionẽ, vt statiʒ querẽdo declarabitᷣ.
¶ Et ꝓ euidẽtia q̃ro, hec institutio, si heres nõ erit quot casus iplicat, dic ꝙ duos, vt qꝛ nõ vult, vl qꝛ nõ pt. ¶ Sʒ nõ posse cõtingit multis modis, vt pote pp mortẽ, vel aliud impedimẽtũ iuris vel facti. C. de he. inst. l. cũ ꝓponas, hoc verũ dicit Bar. nisi qñ est in ptãte instituti, qꝛ tũc nõ pt repudiari ex instõne. l. sui.
5 si qs omis. cã testa. ¶ † Itẽ quero nunqd hec substõ facta i vnũ casuʒ porrigat ad aliũ, vt si dicas si potuerit porrigat ad casuʒ si noluerit. Vr pꝛimo ꝙ nõ p. l. ꝯmodissime. Sed ibi nõ extendit ad casum dissimilẽ, sed ad similẽ, vt h, & ff. de here. insti. l. pater seuerinã. de ꝯdi. & demon. & l. si cũ dotẽ. ff. sol. ma. & facit. l. iij. C. đ here. insti. dic ꝙ sic vt. l. gallus. §. & qd si tm̃. ff. de postb. vbi loquitᷣ expsse in substõne vulgari facta ex ꝯsilio Galli, & ꝓuisio facta i vnũ casuʒ porrigatᷣ ad aliũ. ¶ Itẽ qꝛ paria sũt ñ velle, & nõ posse. ff. de ꝑcu. l. j. §. vsus. & l. mulier. ff. ad treb. hoc tʒ Jo. rolandi. & Bar. & Ray. de sabaria. & alleg. l. hac edictali. C. de secũ. nup. & đ testa. l. iubemus in. §. opʒ & sic pʒ qđ hec partim tacita, & partiʒ expssa, qꝛ vnũ casuʒ exprimit & aliũ tacet, lʒ expssuʒ porrigatᷣ ad nõ expssum. Secus si sit facta in vnũ tps, qꝛ ad eius nõ porrigitᷣ in. l. si qs istituatᷣ. ff. de vulg. & pup. vt dicũt Guil. & bar.

6 **Circa tertiũ** principale, scʒ qbus verbis fiat & qualiter quero primo † an in vulgari sit necessaria hrdis institu io ꝑcedẽs in gl in. l. j. ff. eo. tit. vr velle seu innuere ꝙ sic. & Dy. ibidẽ. & hoc reglr. Sʒ possibile est fieri in vulgari nõ ꝑcedẽte instõne. ¶ Et tñ dico si ltimus mihi heres nõ erit talis sit hrs. ff. de he. inst. l. si qs ita. & l. si qs in testõ i ꝑn. lʒ glo. subaudiat ibi instõnẽ, vel posset dici ꝙ ibi videoꝛ ltimum instituisse. ff. de iure codicil. l. ꝯficiuntᷣ, & sic põt dici ꝙ iõ ꝑcedit instõ expssa, vel tacita. ¶ Quero quibus ꝟbis fiat gl. insti. eo. ti. dicit ꝙ expꝛessa fit ꝟbis negatiuis. Dy. tñ dicit ꝙ aliqñ expressa fit ꝟbis negatiuis, & aliqñ fit verbis affirmatiuis, vt in. l. cũ in testõ. §. hec ꝟba. ff. de her. insti. qꝛ ibi est expssa. nã in breuiloqua sunt oẽs expsse & in. l. ꝗ liberos. §. hec ꝟba. fuit expssa vulgaris, & expssa pupillaris. Sʒ tacita semp fit ꝟbis affirma-
7 tiuis, vt. d. l. titius. qꝛ illa est tacita dicit ipse † qꝛ non põt colligi ex ꝓbatiõe ꝟboꝝ, lʒ ex legis latori. vt. l. titius & seruũ. hec in. l. fi. C. de her. insti. fuit expressa vulgaris. tacita aũt fit ꝟbis affirmatiuis. ff. de here. insti. l. titi⁹. ita dicit Azo in summa. & ita refert Pe. vt dicit Cy. C. e. ti. distinguit. & ibi p Cy. bar. in. l. j. ff. eo. tit. dicit ꝙ vulgaris substõ siue sit tacita, siue expssa hʒ duo extrema, vnũ ꝙ refertᷣ ad illũ cui fit substõ, sic referẽdo sp ꝓferuntᷣ ꝟba negatiua, vel habẽtia viʒ negatiuã. vt si nõ sit hrs &c. Aliud est ꝙ refertᷣ ad illũ ꝗ substituit, & tũc semp est sensus affirmatiu⁹ & talis sit heres. & hoc ꝑcedit in pupillari ꝯtinẽte vulgarẽ tacitã, vbi exprimũtᷣ ꝟba affirmatiua, vbi sp ẽ sensus negatiu⁹ habẽdo respectũ ad illũ cui fit. vt si dico, si fili⁹ meus hrs erit, & in pupillari etate decesserit. nã illa ꝟba. s. ꝙ sunt ꝟba dispositiua si heres erit nõ sunt de substãtia substõnis, & illa ꝟba decesserit, hñt sensum negatiuũ. Et sic saluantᷣ oẽs gl. & dicta Pet.
¶ De tacita dubia iterptata & ꝓbata, vt ꝯcluditᷣ ꝗlicũqʒ mõ ꝟba ꝓferũtᷣ sp habẽdo respectũ cui fit substõ, surgit sensus negatiu⁹. lʒ referẽdo ad illũ q̃ substituit sp surgit sensus affirmatiu⁹.

8 **Circa** quartũ quero qd sit effectus vulgaris. Et est attẽdendũ † ꝙ vulgaris instõ hʒ qnqʒ effectus. Primus qui sumitᷣ ex noie, vt si non sit institutus heres talis sit hrs. ff. de here. inst. l. si pater fa. titium. & instit. de vul. §. fi. ¶ Scđs effectus ẽ qꝛ testm̃ põt ꝯfirmari ab vno gradu capiẽdo effectuʒ ff. de lib. & postb. l. iij. in fi. ¶ Tertius effectus, qꝛ vulgaris expressa ꝯtinet pupillarẽ tacitã. ff. eo. ti. l. nã hoc iure.
¶ Quartus effectus est ꝙ ꝑ eam succedat substitutus đfuncto nõ ei cui facta est institutio. de vulg. & pupil. in princ. ¶ Quintus effectus est ꝙ vulgaris substõ facit de suo & necessario voluntariũ. ff. đ lib. & postbu. l. si filius heres. meli⁹ ẽ in. l. iam dubitari. de here. insti. ¶ Est ergo pmus effectus ꝙ si heres nõ sit, al

ter sit adde vel aliū hrdē nō fecerit. Et itellige q̄ nō sit hrs, sic qd̄ taliter sit exclusus. Nec sit spēs instōnis, alias cessat substitutio. ff. de acqui. here. l. q̄diu. in scdo. ¶ Sed pone q̄ qs ē exclusus, sed est spes q̄ sit restitutus, nunqd excludit̄ substitutus, dic qd̄ nō, per. l. sed ⁊ si sine. ff. de minor. §. s3 cū papinianus, ⁊. l. lucius. ff. de fideicō. lib. ¶ Itē q̄ro qd si heres institutus decessit

9 añ aditā hrditatē, † tñ trāsmittit ius ad deliberandū ad hrde3. C. de iur. delib. l. cū antiquioribus, nunq̄d excludet̄ substitutus. Uel pone q̄ est de alijs casibus in qbus trāsmittit̄ ius ab hrde ad successorē, dic qd̄ pfertur heres hrdis, nō aūt substitutus, nā l3 ip̄e ex sua persona nō sit heres, tñ aliū facit hrdē, ⁊ sic cessat substitutio. ff. de here. inst. l. si pater. ⁊ vr̄ casus ō his q añ ap. ta. l. j. in fi. Et iō dicit Bar. ⁊ Richar. malum. dicebat, non alios quoq̄ ⁊c. exponebat nō alios, sc3 substitutos vel giunctos. q. d. sic loquit̄ heredi. l. si qs seruū. ij. rn̄so. si bene illū versū gtinues ad prin. legis, ⁊ sic spectari d3 q̄ heres hrdes repudiet, alio mō excludat̄. Guil. de cug. ꝫ ⁊c. s̄. j. gl. Istā. q. alias oppositionē t3 in. l. sed ⁊ si pre. §. fin. ff. de leg. prestan. ⁊ bo. pos. ꝫ tab. pe. ⁊ in. l. cū pponas. de here. insti. hoc t3 ⁊ Bar. ¶ Quero qd si est isti-

10 tutus monachus, q nō vult adire. Jac. de are. ⁊ Ray. dicūt † q̄ idem sicut in seruo per. l. deo nobis. C. de epis. ⁊ cle. Spe. idē in tit. de statu mona. ver. viij. Alij dicūt q̄ l3 monachus nolit adire, tñ monasteriū sicut pr̄ recusante filio. C. de bo. q̄ lib. l. fi. ⁊ ibi gl. in. §. sinq̄ mō, ⁊ ibi reputat̄ tex. hanc t3 Archi. viij. q. j. c. j. ⁊ Jo. an. i. c. pn̄tia ō pba. Et vr̄ xa vt dicam⁹ substōnē monachalē potius filialē q̄ huilē, nā monasteriū cogit̄ alere monachū, ñ āt dn̄s seruū, s3 pōt ipsū hēre p derelicto. ¶ Restat tñ adhuc dubiū an filio repudiāte pferat̄ substitutus, vl̄ pr̄ gl. i. l. cū ñ solū i. §. j. C. ō bo. q̄ li. t3 prē3 pferēdū. idē ibi bar. ⁊ Cy. in. l. cū pponas ō he. isti. C. ¶ S3 qd erit si monach⁹ sit furios⁹ dic vt ōt bar. i. l. fi. C. ō cur. fu. Guil. ō suza. ꝯriū nā pṹisio testōris tollit pṹisionē legis. ff. ō vulg. ⁊ pu. l. neq̄ ex filio, al's. l. cū ex filio. §. j. ⁊. l. ex fcō. §. itē q̄ro Ray. t3 gl. p tex. illi⁹. l. q̄ ōt repudiationē illi⁹ si lʒ nō pindicare prī, ⁊ q2 pr̄ ⁊ fili⁹ eādē psonā facē cēsent̄, bar. idē t3 in. l. j. ff. ō vulg. ⁊ h p. l. nō solū, nā istituto filio pinde ē ac si pr̄ eēt istitutus ēt q2 filius facit aliū hrdē, q2 pr̄ ex iure filij agit, ⁊ sic

11 cessat gditio instōnis vt. l. si pr̄. ff. de he. isti. ¶ † Pro h r̄ndet̄, nā fateor testōris pṹisio tollit pṹisionē legis. s. i eū casū i q̄ testōr disponit, ipse nō esset hrs, vl̄ aliū nō faceret hrdē vt. s̄. dictū est. ¶ S3 pone q̄ iste filius vl̄ mōachus moriat̄ post, vel añ adita3 hrditatē, an veniat pr̄, vl̄ monasteriū vel substitutus. Ray. dicebat idē siue moriat̄. Richar. malū. dicebat aliud in repudiante ⁊ aliud in moriente, ⁊ hec Bar. in. l. j. ff. de vul. ⁊ pup. per. l. si infanti. C. de iur. delibe. verbi filio mortuo ante aditam hereditatem queritur ita demum si filius sit infans, alias secus.

¶ Preterea per filium non transiuit citra hereditas patri, vel ad patrem non adita. nisi vt no. C. de his qui añ aper. ta. l. j. ⁊. C. ad orphicia. l. ij. sed in hereditate alioꝝ ascendentiū est spāle. in ꝯriū est ius cōmune. l. adigere. §. q̄uis. ff. ad munici.

¶ Item quero quid si ille qui repudiauit h3 substitutum vulgarē, ⁊ aliū per fideicōmissum, an fideicommissarius qui petit eu3 cogi adire, qd̄ potest petere per. l. nam qd̄ in prin. ff. ad trebe. an pferat̄ substitutus. Et vr̄ q̄ fideicōmissarius. ff. ad treb. l. nō i facta ⁊. l. non facta. §. iulianus. In ꝯriū videtur casus in. l. si patroni. §. fi. ff. ad trebel. secundum eius casus positionem in eod. titu. Solu. aut fideicōmissarius non est repetitus a substituto tacite vel expresse, ⁊ tunc prefertur substitutus, vt. d. §. fi. aut est repetitus, ⁊ tunc prefertur substitutus, siue fideicommissarius.

¶ Sed q2 aliquātulū vr̄ obscurū, dic vt p Bar. in. §. iulianus.

12 ¶ † Itē quero quid si indignus est institutus, nec aditur hereditas, an veniet fiscus vel substitutus, dic qd̄ fiscus substituto in totū excluso, vt no. insti. de her. qua. ⁊ diffe. in prin. q2 rō substitutionis facit hunc substitutū quo ad legata ⁊ fideicommissa, ⁊ fiscus succedit pro herede in hrditate non adita in. l. eā quā. C. ō fideicō. ⁊ in. l. recusare. §. si fisco. ff. ad treb. pro hoc facit primus effectus vulgaris. ¶ Itē q̄ro an sit dare casum in quo admittit̄ institutus ⁊ substitutus insimul. dic q̄ sic in casu. l. si pr̄. ff. ō heredi. ⁊ insti. de vulg. ⁊ pup. substi. §. fi. ¶ Et est alius casus quādo patronus fuit heres institutus, ⁊ ia aliqua re propria rogatus, q2 tunc ipse h3 debitam vt institutus, residuū habebit si ipse non vult adimplere iudicium defuncti. ff. de bo. li. l. si libertus patronū. Alius est cas⁹ in filio etiam grauato, vt dictū est de patrono per. l. eandem, q2 eadem est ratio, ⁊ sic habes primu3 effectū substitutionis vulgaris ⁊ circa ipsum quesitum.

Secundus effectus

vt dicebat̄ est q2 testm̄ pōt sumere vires a se-

13 cūdo gradu, vt. l. iij. ff. de lib. ⁊ posth. ¶ † Pro cuius euidētia ē attendendū q̄ pmus gradus aliqñ nō h3 effectū pp defectū3 gtingentē, vt in instituto in primo casu, aut ille defectus fuit p̄eteritionis vel exhrdationis, tūc pteritus adeo rūpit, vt faciat sibi locū, ⁊ sic a nullo gradu incipit valere, vt no. in. l. iij. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ in. l. si sub gdi. ff. de iniust. rup. ⁊ ir. te. aut fuit alius defectus in primo p quē cessat in scdo, tūc pt icipere a. ij. gradu vt ff. de iniusto rup. ⁊ irri. test. l. nā ⁊ si miles. ⁊ ff. de here. insti. l. is qui soluēdo. Si āt est defectus ex parte instituti, tūc indistincte pōt incipere a 2o gradu siue primo velit esse heres. ff. de hered. insti. l. iam dubitari. C eo. ti. l. cū pponas siue primus sit exclusus tpe. ff. de acqui. here. l. q̄diu in magno. ⁊. l. si qs instituat̄. ff. de here. insti. Siue sit exclusus morte. C. de cad. tol. l. j. §. p 2o. ff. de lib. ⁊ posthu. l. gallus. §. qd si institutus. ff. de bo. li. l. q necē. §. i. siue excludat̄ rōne alterius incapacitatis, ⁊ h in vulgari expssa, in tacita dicemus. j̄. ¶ Quero qs institutus in primo gradu pōt esse hrs, sed nō eo mō quo defunctus voluit, q2 fuit suus vel necessarius, q tpe mortis testatoris reptus est emancipatus

14 an substitutus vulgaris admittat̄. ¶ † Solu. aut ista vulgaris substō fit ex necessitate vt qñ nepos substituit̄ filio. Tūc āt substituit̄ ex necessitate. vt. l. gallus. §. ⁊ qd si tñ, vr̄. n. substitutus i illū casum si fili⁹ ōs erit eē suus, h verū de iure. ff. sec⁹ ō iure auc. vt. s̄. dixi. Bar. si tñ substō fit ex volūtate pferet̄, vt pdcā. l. gall⁹ in. §. fi. ⁊ in. §. seruus, insti. de pup. ⁊ vr̄ expressum. ff. de here. insti. l. si pr̄sa. q2 vr̄ substituere i eū casu3 si hrs ñ erit quocūq̄ mō bar. ¶ Itē q̄ro an testm̄ possit hēre vires a tacita vulgari iclusa in pupillari expssa, vel regrat̄ aditio ex primo gradu gl. t3 q̄ sic, l3 regrat̄ aditio ex pmo gradu. h no. gl. ff. ad treb. l. apud iulianum. §. idē. Idem tenet Cy. i. l. pcibus. ⁊. l. iulianus. ⁊. l. ita tñ. §. cū pr̄ a patre. eo. ti. Et h q2 vitiato expsso, vitiat̄ tacitū. ff. ō seruī. vrb. pre. l. iij. ⁊. §. h3 idē Cy. i. l. pcibus. idē Ray. ⁊ Gui. ō cu. ꝫ q2 vulgaris tacita sumit effectū in casu3 hrditatis. ff. ō vul. ⁊ pup. l. iā hoc iure. Nā impossibile est q̄ in casu adite sumat effectū q2 tūc ⁊c. vt. l. post aditā. C. ō ipu. ⁊ alijs sub. Ergo nō pōt incipere ab aditione. S3 rō ista gcludit q̄ nō pōt gfici vulgaris tacita p aditionē pupilli, q2 p ei⁹ aditionē expmit gl. ⁊ Dy. dicūt q̄ nō p aditionē pupilli, s3 hrdum Oldra. dicit ꝫ, q2 si testator instituat solū pupillū ⁊ det substitutū, ⁊ decedat pupillus hrditate non adita, tunc testm̄ rūpet̄ cū nullus possit adire ⁊c. ex pupillari nō q2 decessit pupillus nō adita hrditate ex tacita

15 vulgari, nō, q2 est expssa. s. pupillaris. ¶ † Pōt tñ dici q̄ tunc exn̄tia sui hrdis gfirmet pupillares tabulas dic ergo q̄ l3 i pupillari regrat̄ aditio hrditatis, tñ tacita vulgaris includit̄ q̄ in ea nō regrit aditionē, s3 ad se pōt icipere, hoc pbat̄ p. l. neq̄. n. §. fi. ff. de test. mili. vbi est casus. nā vbi substō expssa fideicōmissaria regrit aditionē hrditatis, ⁊ testm̄ ñ pt ab ea sumere vires. vt. l. ille a quo. ff. ad trebel. tñ illa tacita vul. nō regrit aditionē, nec est in h spāle, s3 hū est in h spāle, q2 fideicōmissum trahit̄ ad directū q̄ est spāle in milite. vt. C. q. mo. na. effi. sui. §. illud. ⁊. §. bella. s3 q2 ista tacita gfirmat testm̄, h t3 gl. i. l. lex cornelia. ff. de vulg. ⁊ pu. ⁊. l. pe. ff. de vē. inspici. ¶ Non obstat. §. idē iulia. q2 ibi regrit̄ aditio ad gfirmationē pupillaris, qd̄ p3 p gōnē q̄ fac mētionē de scdis tabulis. ⁊ si dicas pmo mō cum pupillus nil hēat, ⁊ sic d3 itelligi ō tacita vulgari. R̄ndeo ⁊ dico q̄ imo forte h3 ⁊ ibi gl. ⁊ Cy. in. l. precibus ibi nihil. q. d. nec de tacita vulgari, nec de pupillari bona vel alia q̄ q̄sierat post mortē patris,

16 nec ob. §. iulia. q2 ibi logt̄ post mortē prīs. bar. ¶ † Itē q̄ro scā est pupillaris substō pupill⁹ ōcessit viuo pr̄e an possit substitu. succedere ex tacita vulgari. gl. dicit q̄ sic in. l. lex corne. ff. ō vulga. ⁊ pup. sup ver bo, nō existimo, ⁊ in. l. si pater captus. eo. tit. Gui. idē. Dyn. ꝫ p. l. si filius. ff. de cap. ab hostibus ⁊ po. re. ibi vel ⁊ totū. Cy. ¶ Alij dn̄t an pupil. habuit hrdē cuius aditione tabule pupil. ⁊ sic tacita vulga. ⁊ tunc adire pōt substitutus. Aut nō habuit, ⁊ tūc non Bar. in. l. j. ff. ō vulg. ⁊ pup. distinguit omnes concordando. Nam aut pupil. morit̄ ciuiliter viuo pr̄e vt q2 capit̄, ⁊ post mortē patris morit̄ naturaliter, ⁊ tūc substitutus succedere pōt ex tacita vulgari, ⁊ sic loquit̄ lex corne. q2 adhuc durāte vel viuēte durabat spēs pupil. substi. ⁊ sic nil pōt imputari patri, quare ibi oino pṹidit testm̄ mutādo, aut filius naturaliter decessit patre viuēte, ⁊ tūc si pr̄ statī3 post mortē filij decessit, q̄ nō potuit mutare testm̄. ⁊ tūc idē q2 succedet substitut⁹ ex tacita vulg. q2 ex volūtate psūpta ōfuncti q̄ eū istituisset si dixisset, vt. l. pr̄i capto cū sua gl. alle. Aut decessit p iteruallū, ita q̄ hūit ptātē mutādi testm̄, ⁊ tūc substitut⁹ ñ admittit̄, sic logt̄. l. q̄ si fili⁹ stati alle. nā cū potuerit sibi pṹidē, ⁊ ñ pṹidit h lex. ff. de testa. mi. l. tractabit̄. ⁊. l. neq̄ cū. l. seq. ⁊. l. iij. C. ō ios. te. meli⁹

facit

s. testamenti, mortis ꝛ aditione hereditatis seu tempore adite hereditatis. ff. de heredi. insti. l. si alienũ. §. in extraneũ, ꝛ instit. de here. qua. ꝛ diffe. §. in extraneis. Item si tempore testamenti non erat in potestate. ergo lꝫ efficiatur in potestate. non confirmabitur in. §. preterea. insti. quib. nõ est per. fa. test. glo. rñdet, qꝺ hoc verũ est quantũ ad capacitatem heredis, sꝫ hic fuit semp capax. Sed fit de voluntario necessario. ff. ꝺ he. inst. l. iij. §. fi. Sic dicit glo. l. ij. ff. de pupil. ꝛ ideo primo erat voluntarius nunc efficitur necessarius, ꝛ valebit primo ratione vulgaris, ꝛ tpe mortis reperitur in potestate, ꝛ sic vꝫ vt vulgaris, ꝛ sic fuit mutatio qualitatis tm̃ sic. l. iij. §. fi. alle. si autem poneres qꝺ talis substitutio nullo modo valuit, tunc non confirmaretur. vt in §. in extraneis. ꝛ. l. ꝙ ab initio. ff. de reg. iur. ꝛ. l. si alienum. §. in

5 extraneum de he. inst. ¶ †Quero quid si naturali tantum fuit facta substitutio pupillaris qui post mortẽ patris legitimatur per comitẽ habentem potestatem nunquid reconualescat pupillaris. dicunt quidam ꝙ sic. nam legitimatio nihil differt a legitimatione naturali. sed legitimatus est restitutus primis natalibus, in auc. quib. mod. natura. effi. sui. §. illud. ꝛ. §. nulla.

¶ Item talis legitimatio trahitur retro, ac si semper fuisset legitimus. ff. de nata. resti. l. fi. Et no. in. l. gallus. §. ꝛ quid si tantũ ff. de libe. ꝛ posthu. sicut filio capto ab hostibus reuertente vꝫ insti. ꝛ substi. sibi facta. ff. de pupil. l. lex cornelia. ff. de heredib⁹ l. illa. §. j. ꝛ de cap. l. pater. sic in proposito. ¶ Qꝺ aũt filius possit legitimari post mortẽ patris est tex. in auc. item si. C. de nata. resti. ꝛ in auc. vnde sumitur. ¶ Tertio principaliter requiritur ꝙ efficiatur sui iuris post mortẽ ipsius testatoris, ita ꝙ non incidat in potestate alterius. Et est ratio, qꝛ pater potest facere testamentũ filio, qui pp etatẽ non potest sibi institui. insti. de vul. ꝛ pupil. in prin. Sed hec positio qꝺ esset defectus etatis pater

6 nõ potest facere testm̃. ¶ †Quero instituo militem impuberẽ in alterius potestate recasurum, nunqd potero sibi facere substitutionẽ pupillarẽ. nam ꝯstat ꝙ impubes potest esse miles in l. fi. C. de test. mili. Et vꝫ ꝙ sic, qꝛ solũ pp defectum etatis ipeditur testari, qꝛ filius miles perfecte etatis potest testari de castren. Credo tamen ꝯtrariũ, qꝛ fieret iniuria ei in cuius potestate reicidit, qꝛ aufert ei potestatẽ ꝗ hꝫ huic filio substituẽdi pupillariter, nisi testator ipse esset miles, vt hoc est expressũ. ff. de testa. mili. l. cum filius. ff. de castren. pec. l. impuberi. pro hoc qꝛ. l. ij. ff. de pu. loquitur generaliter. Bar. Rayn.

¶ Quero nunquid valeat in rem fideicõmissi. Barto. remittit

7 ad. l. his verbis. ff. de vulg. ꝛ ibi querit †nunquid substitutio directa, que nunꝗ valuit iure directo trahatur ad fideicõmissũ, ꝛ dicit ꝙ sic per. l. ex facto in princi. ꝛ. l. scenola. ff. ad trebel.

¶ Quinto requirit ꝙ non desierit esse in potestatẽ ante mortẽ testatoris. vt. l. cũ filia. ff. de pupilla. ꝙ verũ dicit Bart. si per emancipationẽ exiret. idem si darẽ alij in adoptionẽ, vt si daretur auo paterno vel alias. vt in. §. sed hodie. insti. de adop. Secus si exeat, vt si spes ꝙ reddatur vt captus ab hostibus. ff. de capt. l. si pater. ꝛ. ff. de pupil. l. lex cornelia. Bar. Ray.

¶ Quero quid si exeat a patria potestate per dignitatẽ. Guil. dicit ꝙ tũc nõ extinguit pupillaris substõ, qꝛ oia iura naturalia ꝛ legitima remanent firma. vt in auc. constitutio que dignitatibus. §. illud quoqꝫ sed ꝙ pupillo possit substitui pupillariter est

8 de iure ergo ꝛc. ¶ †Quero quid si exiuit de potestate per emãcipationẽ an remaneat pupillaris iure fideicõmissi. dico ꝙ nõ qꝛ semel habuit iure directo, ergo non põt obliquari. ff. de vul. ꝛ pupil. l. sub his verbis. ¶ Sexto requirit ꝙ faciat sibi testm̃. hoc tñ fallit in milite. ff. de vul. ꝛ pupil. l. qsqs. ꝛ. l. miles de test. mili. ¶ Itẽ dꝫ sibi prius heredeꝫ facere. vt. l. ij. §. prius. ff. de vulga. ꝛ pupil. ꝛ ibi notatis. ¶ Quero quid si testm̃ est minus solẽne nunqd vꝫ. vꝫ ꝙ sic, qꝛ ꝯtinet fauorẽ liberorũ. ff. de acqui. here. l. iul. C. de testa. l. hac ꝯsultissima. §. ex imperfecto. qꝺ est verum si quis de liberis esset substitutus. Sed si esset extraneus.

9 tunc esset incidere in illã qõneꝫ †an datio tutoris valeat. de qua no. in. §. ex imperfecto. s̃. alle. ꝛ dixi in. l. qꝛ patre. ff. de ꝯfir. tu. finaliter credo ꝙ nõ valeat substõ, sed adeat ipse pupillus, quod nõ posset instituere extraneũ heredẽ in testõ imperfecto per illud. §. ex iperfecto, qꝛ pꝛ facit testm̃ p pupillo. Sed pupill⁹ nõ posset extraneũ heredẽ instituere in testõ imperfecto. l. ex imperfecto. ff. de test. ergo ꝛc. Bar. ꝛ Ray. Idẽ dicit Ray. de saba. in. §. ex imperfecto. ꝛ allegant rationem quare nõ vꝫ qꝛ concernit principalẽ vtilitatẽ extranei. ꝛ iõ non vꝫ quo ad extraneos nec ob. qꝛ est prouisio filij. vt hic, qꝛ dico ꝙ est speciale in milite insti. de test. mili. §. j. Nec ob. qꝛ tutor potest dari in testamento iperfecto, qꝛ tutela concernit onus tutoris non cõmodum si-

10 cut substitutio. ¶ †Septimo reqrit vt dixi ꝙ impubes sit hꝛs institutus vel exheredatus. Nõ est, qꝛ testm̃ esset nullũ. l. ij. ver. sed eis. ff. de vulga. ꝛ pupilla. id tñ ꝙ in exheredato dꝛ, corrigit hodie qꝛ ipubes non doli capax, nõ põt cõmittere causaꝫ ingratitudinis pp ꝗ exheredetur. l. si quis in suo. §. legis. C. de inoff. testa. ita no. gl. insti. de pupillari sub. §. non solum.

¶ Quero quid si talis qui est preteritus testm̃ non rũpit vt nepos ex filio emancipato in. l. gal. §. ꝛ quid si tantum. ff. de libe. ꝛ posthu. tñ in ea continentur oia que requirunt ad pupillarẽ substitutionem. dic ꝙ vꝫ substitutio. nec requiritur institutio vel exheredatio. ¶ Quero an testamento rupto ex cã preteritionis conseruet hodie substitutio pupillaris. Jac. de are. dicit quod sic, dũ tñ filius approbet, vt dixi in materia vulgaris. p. l. si filio ff. de iniusto rup. ꝛ irri. te. ꝙ intellige, si approbat pupillus tutoris auctoritate. idẽ Goffre. per. l. interduꝫ. §. si ergo. ff. de vulga. ꝛ. l. si apud pupillũ. ff. de aucto. pre. no. in. l. filio preterito. ff.

11 de iniusto ꝛ irri. te. ¶ †Quero an illud ꝙ dicitur de filio exheredato, habeat locũ siue mala mente siue bona exheredet. vt. l. multi. ff. de lib. ꝛ posthu. Goffre. dicit ꝙ sic ꝛ Guil. de cug. quia lex loquitur generaliter argu. l. de pretio. ff. de pup. pro hoc. C. de leg. l. administratione. ff. ad. l. falc. l. in ratione. §. fi. que lex vꝫ loqui in exheredato mala mẽte, tñ testator potest substituere ei cui nihil relinquit. Et si dicas quõ iudicium cognoscitur patri qui eum exheredabat mala mente, ꝛ sic videtur ei iniuriã facere, vnde deberet tale patris iudicium recusare, sicut arbiter siue iudex recusatur. vt. l. non distinguemus. §. cum quidam. ff. de arbitris. C. ꝺ patria potestate. l. si filius tuus. Respõdeo ꝛ dico lex distinguit de patre tantũ, ꝙ non credit, ꝙ aliqd filio faciat nisi pro bono. ideo ad eius estimationem filij peteretur. l. iij. C. de patri. po. qꝛ nullus amor vincit paternuꝫ. l. fi. C. de cura. fu. ff. sol. ma. l. si cum dotẽ. §. eod. tñ tempore. ff. ꝙ me. causa. l. isti quidem, tñ si pater esset turpis persona tunc non posset ei substituere pupillariter, cum ibi sit maximum periculum. facit. l. j. C. vbi pu. educa. de. ff. de confir. l. vtilitas. ꝛ. l. fi. C. de sententiam

12 passis. ꝛ. §. eo autem tẽpore alleg. ¶ †Quero testator fecit sibi testm̃ ꝛ filio, deinde filius moritur anteꝗ pater. venit pꝛ, ꝛ vult reuocare testamentũ pupillare, an possit. Et dicunt aliqui doctores ꝙ de iure antiquo poterat, cũ oia que acquireret fili⁹ patri acquirebat in. l. placet. ff. de acqui. hered. Sed de iure nouo non potest, cum sit testm̃ filij. ꝯ videtur verius qꝛ postꝗ pater potest suum rumpere, ergo ꝛ pupillare. cum sit idem vt in. l. sed si plures. ff. de vulg. ꝛ pup. l. ij. §. adeo. Hoc tñ fallit in milite. ff. de testa. mili. l. miles ita. fallit quando existent sui heredes cõfirmat tabulas pupillares. ff. de priui. cre. l. si pater in princ. de quo Bar. in. l. si filius. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ sic explicatuꝫ est que requiruntur in pupillari.

13 **Quero tertio** †principaliter quotuplex sit substitutio pupilla. gl. insti. de pupi. substi. in. §. j. dicit ꝙ duplex. s. tacita ꝛ expressa. Expressa est ꝗ fit verbis expressis, Tacita est, que fit verbis tacitis, ꝛ hãc sequit Bar. Et repete (dicit ipse) ea que dixi i vulgari ex toto. dicit Jaco. ꝙ non dꝫ repeti ex toto, qꝛ in pupillari non posset reperiri substitutio ptim tacita ꝛ ptim expressa, qꝛ solum comprehendit vnũ casum. s. si intra pubertatem decedat. Et ideo aliũ casum non potest cõprehendere, nã substitutus in vna pte tpis nõ vꝫ in alia parte quem voluit substituere. ff. de vul. ꝛ pupil. l. si quis ita. Sed bene quantũ ad verba potest reperiri ptiꝫ tacita pupillaris, ꝛ ptim expssa. sicut dixi in vulgari p easdem leges.

Quarto principaliter querit qbus verbis fiat pupillaris substitutio. dic vt dixi in vulgari, nã verba que concernunt illũ cui fit substitutio sunt negatiua, qꝛ quãdo dicit pupillũ meũ

14 heredeꝫ instituo, †ista verba nihil faciunt ad actum substitutionis. Sed quando dicit ꝛ si decesserit infra pubertatem, tunc illa verba concernunt eum per modũ negatiuũ, sed aliqñ cõcernunt per modũ affirmatiuũ, qꝛ talem heredem instituo vt supra dixi in vulgari. ꝛ qꝺ illa verba, si heres non erit, non sint de substantia, pꝫ qꝛ filio exheredato qñqꝫ preterito fit pupillaris, vt dixi. s̃. ꝛ probat. C. de impu. l. institutũ. ꝛ. ff. de vulg. ꝛ pup. l. q liberum. §. hec verba. ꝛ. l. coheredi. §. fi. ꝛ. l. qui duos. ꝛ. l. paterfa. ꝛ. l. pe. Bar. ¶ Quero quid si testator dixit si filius me⁹ heres erit, ꝛ in pupillari etate decesserit, talis sit heres. postea filius non fuit heres, qꝛ se abstinuit, nunquid admittetur substitutus. dic qꝺ sic in. l. iulianus. ff. de acquir. here. ꝛ. l. pater. in principi. ff. de priuile. cre. ꝛ secundum hoc hic erit casus quod pupillaris substitutio erit partim expressa, ꝛ partim tacita quo ad ca-

sus. Expressa, si heres erit. et intra pubertatem decesserit. et partim tacita, si heres non erit, et i. pubertatem decesserit. vt. l. iam hoc iure in prin. ff. de vulg. et pupil.

15 **Quinto quero** †principaliter quis sit effectus pupillaris. Bar. dicit quod primus effectus est, quia continet in se tacitã vulgarẽ in. l. iam hoc iure ff. de vulg. et pupil. in prin. quod est verum, nisi appareat contrarium de mente testa. tacite vel expresse vt dixi in vulgari. et. l. omnis. C. de impu. et alijs substi. ¶ Secundus effectus est quia per eam succeditur pupillo. insti. de pup. in princip.

¶ Quero nunquid pupillaris substitutio trahatur ad oĩa bona pupilli. dic aut substituit filio legitimo tantum, vt adoptiuo, et tunc non. vt. ff. de vulg. et pupilla. l. si plures. §. in arrogato. ff. de adop. l. arrogatus. Aut filio legitimo et naturali tm̃, aut fuit paganus, et tunc trahitur ad omnia bona, hoc et siue in expressa pu. siue in tacita pupillari loquitur vndecunque pertenerint. vt ff. de vul. l. si plures. §. ad substitutum. aut fuit miles, et tunc ad certa bona. vt in. §. ad substitutum alle.

¶ Tertius effectus est quod pupillaris expressa excludit matrem et alios ascendentes, quos institutus preterire non posset. ff. de inoffi. test. l. papinianus. §. sed nec impuberũ. et. ff. de vul. l. lucius.

16 et. C. eo. ti. l. precibus. ¶ †Quero an hoc sit verum hodie, et monet dubiũ quod exẽplaris non excludit. vt. i. dicemus in mã exẽplaris, ergo nec pupillaris, cuius exemplo exemplaris est introducta. ideo Jacob. de are. et Mar. sulimani dicunt quod non hz locũ hodie per. l. humanitatis. C. de impu. et alijs substi.

¶ Item quia olim preferebat pater in successione filij. ff. ad trbel. l. ij. §. obijcitur. et insti. ad tertul. §. pater. et eadẽ ratione substitutus ab eo. ¶ Hodie autem pater matri non prefertur, vt in auten. defuncto C. ad tertul. et sic. ll. antique sunt correcte in hoc et istam tz Azo. quod non excludit matrem pupillaris. Alij dicũt quod et hodie pupillaris expressa excludit matrẽ, quia legum correctio est euitanda. l. precipimus. C. de appel. hanc tz Dy. Jaco. de are. Cy. in. l. humanitatis. et idem dñs Bar. de pratis. et excluditur a bonis aduentitijs. vt. l. sed si plures. §. ad substitutos ff. de vulg. et pupil. et in. c. si pater extra de testa. et legitima excluditur per dictũ. c. si pater, et adducunt. l. cum quidã C. de impu. et alijs substi. Tertia est opi. Guil. de cug. dicente quod de iure dz habere legitimam per conditionem ex lege, vt in aucten. presbyteros. C. de epi. et cle. Sed de his opinionibus nõ curo. quia secunda opinio est approbata per dictum. c. si pater extra de testa. lib. vj. vbi apparet excludi in totũ nec ob. l. humanitatis, quia in pluribus differt pupillaris ab exemplari. Bar. in. l. testõ ff. de vul. nec obst. quia pater non prefertur matri, quia dico quod prelatio in successiõe non est causa substitutionis, sed patria potestas alias sequeretur quod mater posset substituere pupillo de iure antiquo. qñ esset sola, et pater hodie posset substituere in sola dimidia, quod est absurdum.

17 ¶ †Quero an pupillaris tacita excludat matrem. Goffre. quod sic. et respondet glo. quod verũ est si testator eaz instituat. vt. l. fi. i. de insti. et substitu. alias autem eam excludit. omnes glo. dicũt quod non in. l. fi. C. de insti. et subst. sub condi. fac. et in. l. precibus. C. de impup. et alijs substi. et oẽs doc. preterea vera in tacita pupillari subintellecta a iure de qua loquitur lex iam hoc iure alle. Et sic nullo modo fuit expressa. Sed si loquamur de tacita pupillari specialiter expressa verbis generalibus, vt illa que continetur in cõpendiosa, tunc secus vt dicã in materia cõpẽdiose. Bar. in. l. lucius. ff. de vul. et pupilla.

¶ Quero an pupillaris tacita excludat patrez, vt in extraneo cuius fecit substitutionez vulgarẽ pro nepote in potestate retẽto ex filio emancipato. Sed an tacita pupillaris excludit patrem emancipatum vr̃ quod sic, quia de matre vr̃ tantum loqui, que non excluditur per tacitã pupillarẽ. vt. C. de impu. et alijs substi. l. precibus. Ergo non extendatur ad patrem argumen. l. si non §. de viro. ff. sol. ma. pro hoc quia lex que loquitur de muliere, nõ extenditur ad mares. vt in. l. pen. et ibi no. ff. vt in pos. legat. dic tamen quod contrarium est veritas iuxta quod.

18 ¶ †Quero que est rõ quod tacita non excludat matrem. ratio est duplex. primo quia per vulgarem succeditur testatori defuncto, per pupillarẽ ipsi pupillo, vt insti. de pupilla. in prin. lz ergo testator pretulerit extraneum ipsi matri, quantũ ad suã successionez nõ tñ a successione pupilli. Nec est verisimile quod voluerit extraneum preferre matri in luctuosa successione in. l. fi. C. de instit. et substi. Itẽ est alia ratio, quia mater preterita a filio impubere haberet querelã. sed nunc qñ pater facit testm̃ filio, excludit a querela. ff. de inoffi. test. §. sed nec impuberes. vnde voluit lex per suã interpretationẽ matrẽ excludere a querela, sed eam nõ excludit testator. sed iste rationes hñt locum in patre sicut in matre. vt. l. furiose matris. ff. de cur. fu. ergo etc. Item imo est maior rõ in patre, qui filius est testatoris. et sic non est verisimile aliã sobolẽ sue voluisse preferre. l. cũ apertissimi. C. de fideicõ. et. l. generaliter. C. de insti. et substi. sub cõdi. fac. et. l. cũ auus. de condi. et demon. Nec ob. quod non debemus. l. extendere. l. si vero. §. si viro. ff. so. ma. quia verũ est quod lex non dz extendi ad alios casus eandẽ rõnem hñtes, qñ est lex contra ius cõmune vt ibi dixi. Sed institutus, quod tacita pupillaris non excludit matrẽ non est eadẽ rõ.

19 ¶ †Quero an tacita pupillaris excludat auiã. vr̃ quod non, quia lex de matre tm̃ loquitur. vt dixi. s. pro hoc facit. l. pater. et. l. si euenerit. ff de adul. in contrarium est veritas, quia matre mortua auia sumit locũ. vt. l. pronepotes. et. l. vbi aũt. ff. de suis et le. here. Itẽ quia priuilegiũ est matris et auie. vt i auc. matri et auie C. qñ mulier tu. offi. fun. po. pro hoc facit. ff. ad tertul. l. ij. §. si mulier iñcto versu. quid si de nepotibus. vbi apparet quod cõstitutio que loquitur de matre, pcedit in auia. hãc Guil. de cug. Ray. bar. et But.

¶ Quero an tacita pupillaris excludat fratrem pupilli. vr̃ quod sic, quia lex tantũ de matre loquit. Itẽ quia nõ est eadẽ rõ in fratre. q̃ est in matre, qm̃ frater nõ hz querelã si preterearit ab alio fratre. vt. l. fratres. ff. de inoffi. test. nisi persona turpi instituta. sed bene mater in. §. fi. insti. de exhereda. lib. et. l. cũ filiũ. C. de inof.

20 test. Gui. de cug. tz contrarium †quia presumptio testatoris est quod velit filiũ suũ preferri cuicunque extraneo in. l. cũ acutissimi. C. de fideicõ. Ray. idẽ dicit in fratre vtroque latere coniuncto, secus si ex vno tm̃ latere esset cõiunctus, quia nõ est ea. rõ sicut in matre, qm̃ mater ei prefert in auc. defuncto. C. ad tertul. Idẽ dicit Bar. itelligo dictũ Guil. qñ extraneus fuit substitutus vulgariter pupillo in fauorẽ filij fratrisque impuberis. cui forte multa legata et fideicõmissa relinquerit grauans eũ substitutũ oneribus hereditarijs. alias simpliciter ponẽdo casum extra, pater excludit filiũ a successione ipsius patris. que est magis sibi debita q̃ successio fratris. vt. l. scripto. in fi. ff. vnde legitimi vr̃ enim exclusisse a successione pueri in fi. cõnis. Itẽ dictũ qui dicit eadem rõ locum habere in fratre vtroque latere cõiuncto secus si ex altero intelligo qñ ex matre tantũ, nã si esset coniunctus ex patre tantum, haberet locũ ratio Guil. et dicas quod non est eadẽ rõ, sz vnũ ex omnibus presumpta voluntate defuncti ex pluribus rationibus sufficit vnã subesse. vt. l. si veter. §. bonis. ff. de priuilegijs creditorũ. insti. de nup. §. affinitatis. ista autẽ quod precedens nõ potest intelligi qñ substitutus est frater vulgariter, quia tũc ipse succederet ex tacita pupillari. Nũc tractemus an ipse excluderetur a seipso, et dico pro predicta vt dixit Bart.

21 ¶ †Quero quid si pater voluit matrem excludere vigore tacite pupillaris. dic quod erit exclusa. C. de test. nisi. l. in testõ. C. de impu. et alijs substi. l. precibus. et si dicas contrariũ, quia qñ cõstat de voluntate nõ est tacita sed expressa. Dico quod hoc est verũ, sed in tacita nullã facit mentionẽ de pubertate, tñ de presumpta voluntate testantis põt cõstare ex legitimis cõiecturis. vt. i. dicã per exemplarem. ¶ Quero quot testes requirant ad probandũ istã testantis voluntatẽ. hoc pendet ex alio dubio, quia quidam dicunt quod qñ mater est in medio, vulgaris expressa non cõtinet tacitã pupillarẽ. et hoc vult dicere gl. in. l. precibus. C. de ipu. et alijs substi. alij dicunt, quod bene cõtinet eã, sed non hz effectũ q̃diu mater viuit, et hec vera, et examinabo eã, dicit Bar. in. l. centurio et ibi gl. et hec probatio fit ad declarationẽ huius voluntatis, scz tacite pupillaris cõtente in expressa vulgari que probatio declaratoria põt fieri per duos testes vt in. l. heredes palam. §. sz si non-

22 tam et ibi gl. ff. de testa. ¶ †Quero ex quibus presumat ista voluntas defuncti quod voluerit matrem excludi per tacitã pupillarẽ. rñ. ex. iiij. principaliter. Primo ex his que dixit in testamẽto. Scdo ex cõditione persone matris. Tertio ex cõditione substituti. Quarto ex his que dixit extra testm̃. Dico prio quod voluntas defuncti presumit ex his que dixit extra testm̃, vel post. Si filius meus moreret, nollẽ quod vxor mea haberet vnũ obolũ, vel similia verba, tunc est pbatio deficiens ad excludendã matrẽ. ff. de here. insti. l. quoties. §. j. et de ver. obli. l. titia. §. idẽ rñdet. de scdo pone exẽplũ. testator in testõ suo aliquid relinquit ipsi matri, et dixit quod volebat quod nihil aliud posset petere de bonis suis, sz hoc legato vult eam esse cõtentã. hic dicit gl. quod si ista verba fuerunt addita vel adiecta in legato relicto ab ipso pupillo, tunc matri non preiudicaretur. in successione pupilli. vt. l. paulo Callimacho. §. fi. de le. iiij. Sed si ista verba fuissent adiecta in aliquo legato relicto a substituto ipsi matri, tunc secus, quia presumitur quod voluit substitutũ matri preferri. l. peto. in prin. ff. de leg. ij. pro

ij. pro hoc. l. fideicommissa. §. si quis ita. de lega. iij.

23 ¶ † Quero pone q aliquis in testō relinquit aliquid vxori sue donec vidualē vitam seruauerit, et transierit ad scda vota, an ex presumpta voluntate defuncti per transitum ad secunda vota sit illo legato priuata, et si excludatur a tacita pupillari, videtur istud legatum vel fideicōmissum pōt peti pro futuris annis a substituto pupilli sicut ab ipso pupillo. vt. l. si fundum sub conditiōe. §. si pater. ff. de lega. i. pro hoc. l. non solum. §. liberatione. ff. de libe. le. Et sicut per transitū ad secūda vota testator voluit carere relicto, sic ab intestato pupilli voluit priuari relicto seu legato seu alterius hereditate pupilli, sicut et presumitur q voluerit eam excludere a substōne pupilli. Tertio potest probari ex conditione persone matris et similiū psonarū, de qbus excludendis tractatur, vt ecce.

24 ¶ † Quero quid si mater erat meretrix in vita testantis, qr forte habuerat notitiā cū aliquo, et sic eū offenderat in vita, et volebat eā excludere a tacita pupillari. l. iij. in fin. et l. ex parte. ff. de adimen. leg. et l. si inimicitie. ff. de his qui. vt indi. hoc tz Guil. de cug. Item si mater est incapax hereditate pupilli, qr pupillo tutorē non petijt, qr tunc perinde est ac si non esset mater. l. ij. in fi. ff. ad tertul. et l. j. §. pe. de contratab. et ibi Bar. et ibi esset ɔ dōm, si post mortē pupilli vxor testatoris aliquid inhonestum fecisset. vt no. l. fideicōmissum. C. de fideicō. Quarto dixit q hoc probatur ex conditione substituti persone.

¶ Pone enim q frater pupilli et filius testatoris est substitutus pupillo vulgariter, certe tunc pupillaris tacita excludit matrē, qr presumptio est qr testator voluerit filiū suū vxori preferri. arg. l. cum acutissimi. C. de fideicō. et hoc vr sentire glo. in. l. precibus circa finē vltime glo. et hoc vr sentire Azo. C. de ipu. in summa sua. Ja. de are. et plures alij in. l. fi. de insti. et subs. sub ɔdi. fac. q mihi vr multū cōsonū volūtati defuncti. facit ad hoc l. peto. in fi. ff. de le. ij. et l. lucius de here. insti. et l. gñaliter. C. de insti. et substi. et hec vera in fratre pupilli, secus de fratre testatoris patruoqz pupilli sm Guil. de cug. in. l. iij. in prin. ff. de lega. prestā.

25 ¶ † Sed qro pone q testator instituit filium suū et ei substituit matremqz suam auiamqz pupilli, an tacita pupillaris excludat matrē. Guil. de cug. dicit q sic sicut filius testatoris, qr si filius ille pupillus decedat ab intestato pariter admittatur frater suus et auia, vt in auc. defuncto. C. ad tertul. Itē qr est de parentibus. l. iij. §. j. alle. ij. rñso. ff. de lega. prestan. Et hanc credit verā Bar. ¶ Quintus effectus est pupillaris, qr pater facit filio suo suū heredem et necessarium, q sibi potest facere. ff. de vulga. l. patris in fin. et l. si plures. §. q possum, q tene menti, et est valde vtile scire. Nā puto q existentia sui hrdis pupillari substituto operatur transmissionem hereditatis pupilli non adite, sicut hereditatis paterne eadem ratione, vt dicit econtra in. l. si filius qui patri. ff. de vulga. et pupil.

26 **Septimo** † fuit quesitum principaliter qualiter finiatur substitutio pupillaris. gl. in. l. in pupillari. ff. eo. dicit q sex modis finitur, qr qñqz deficit aliquid de substantialibus. Jaco. de are. dicit q qñcunqz pupillaris substitutio deficit ab ipso initio, qr deficit aliquid de substātialibus. Qñcunqz deficit ex postfacto. Et istud contingit tribus modis. primo ex psona testantis seu instituentis. Secundo ex psona substituti. Tertio ex persona eius cui est facta substō. sub ista substitutione primū probatur per. l. si quis filio exheredato. §. irritū ff. de iniusto ru. et irri. testō. vel si fecit aliud testm. vt. ff. de vul. l. si quis eum. vel si testm sit irritū agnatione in. l. si pater filium ff. de vulg. q intelligo olim, nā hodie remanerent tabule pupillares in. l. j. ff. de vulg. q intelligit nisi substituatur per illū si qs omissa causa testa. nisi per existentiam sui heredis. l. si filius. ff. eod. de vulg. Item capio tex. cum. l. papiniani. §. si vero. ff. de inof. testa. q intelligo scdm opinionē eorum qui dicunt q hodie firma manēt legata per auc. ex causa, qr et tabule pupillares remanent firme, vt dixi supra in materia vulgaris. Item ex persona substituti irritatur si nō reperitur capax ex persona pupilli instituti. l. si is qui. ff. de vul. et intelligo capacē s. in totum non pro parte. Si nō pro parte. dic vt. l. ideo. ff. eo. Item psona eius cui est facta substitutio qd contingit adueniēte pubertate in. l. i pupillari. ff. de vul. et pup.

27 ¶ † Quero vtrum sufficiat tetigisse vltimum annū vt habeatur pro completo. hic posset allegari mā alle. l. iij. §. maiorē. ff. de maio. et §. preterea insti. qui testa. po. Sz dico q tpe quo pupilli hñt testamenti factionē actiuam, q expiret pupillaris pz, qr filius pōt testari qñ est finitus vel saltē tangit vltimā diē. l. qua etate. ff. de testa. Item qr deficit substitutio tempore destinato transacto. l. si ita. ff. de vul. Itē qr deficit capitis diminutio. l. nec enim. §. eorum de adop. ff. ¶ Quero pone q filio facta est substitutio pupillaris, postea filius fuit deportatus, vel seruus pene est effectus (que pene in pupillo nō pñt cadere. l. impuberē. ff. de fal. et de fur. l. impuberem) an vitient tabule pupillares. dico q sic remota pupillari etate adhuc esset in tali statu, in quo non posset facere testamentum, ergo nec pater sicut si pupillus resideret in persona alterius. ff. de vulgari. l. ij. in prin. sic Guil. de cug. But. et Bar. Sed ɔtrium, qr quādo filius arrogatus est effectus pupillaris substitutio remaneret, ergo hic dico q arrogatio fit in fauorem pupilli et non tollit effectum substitutionis, que ad fauorē filij est facta, sed deportatio fuit ad eius dānū ideo non prodest ad eius fauorē, et iō cum

28 perdat ea que sunt iuris ciuilis, perdet vt non hēat hrdē. † Sz opponitur de. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad trebe. et l. barbarius. ff. de iure fisci vbi nō tollitur substitutio. dic q ibi in substōne fideicōmissum erat ad onus filij, et ad cōmodū alterius. et ideo tollitur. sed hic ad cōmodum filij, id puto si filius efficiatur religiosus, qr substitutio pupillaris finitur. et si dicas, hoc vr impossibile, qr pupillus non pōt adhuc obligari. Guil. dicit q non dicas de matre, qr non est obligatus religioni, si voluntate eius intrauerit, parentes eum obligauerunt religioni. l. lucius. ff. ad municipa. et fuit factū ex dispositione seu dispēsatione pape, sicut de filio reddito a parentibus, q non placet, qr decretalis dicit q non est perpetuus religiosus. sed pōt petere si vult cum venit ad pubertatē. c. ij. extra de regula. interim aūt tz ingressus, vt ibidē in hoc q filio dato in arrogatione vt extinguatur nō totaliter, q intellige maxime qñ a sola matre traditur monasterio, vt Inno. in. c. ij. extra de regula. in antiquis, ne in eius potestate sit extinguere dispensationem paternam. ¶ Item finitur si ante mortē patris fuit emancipatus. l. coheredi. §. filie. ff. de vul. et pupi. subst.

29 ¶ † Quero quid si filius cuius est facta pupillaris substitutio habuit filios, q pōt esse qr repertū est nubere ante. xij. annum, et peperit ante. xij. l. si minor. C. de leg. hered. an finiatur pupillaris substitutio. Et vr q non, qr de his que raro contingunt, nō est fienda mentio. vt. l. nā ad ea. ff. de legi. cum si. Sed vr et dico qd sic, et hoc est q dicit decretalis, qd malitia sepe supplet etatem extra de despon. impu. c. de illis. et ideo dico q natis filijs finitur. l. cū a liberis. in prin. ff. de vulg. et pupil. Host. in summa de peni. et re. Guil. de cug. et Bar. pro hoc vr casus in ratione in. l. ex facto. ff. de vulg. pro hoc facit. l. si nunqz. C. de reuo. do. Item qr non est verisimile q pater nō prouidisset si cogitasset ipsum habere liberos ar. l. cum acutissimi. C. de fideicōmis.

30 **Incipiunt** ɔtrium ɔ istam substitutionem pupillarē † Et prio vr qd testator nō possit substituere pupillariter, qr testm est volūtatis nostre ꝛc. l. j. ff. de test. et insti. de test. in rubrica, sed hic filius non testatur sed eius pater ergo ꝛc. dico q filius presumitur disponere, et ex illo capite vocatur testm pupillare a lege inductū, et hoc est in fauorē filij, vt postqz filius nō pōt testari. qr pr sibi faciat testm, qr eadē persona reputatur in. l. fi. C. de impu. et alijs substi. Et bonū ɔsiliū capit pro filijs ꝛc Itē oppo. qr semper ad alicuius successionē pxpinquorum in gradu. dz succedere. vt. l. inter fratres. §. fi. ff. pro soci. Sz hic pater pōt substituere remotiorē in gradu ergo male dr. So. hic procedit in succedētibus ab intestato, secus si ex testō. ¶ Item opponitur omnis dispositio debet fieri sine alicuius iniuria. C. de eman. lib. l. nec cuius. ff. ne quis in loco publico. l. ij. §. si qs a prin. Sed hoc fit cū iniuria veniētiū ab intest. ergo ꝛc. dico qd hoc fit legis auctoritate, qr dz esse liber stilus testari volentium. l. j. C. de sacrosan. eccle. ¶ Item hoc contingit ex causa probabiliter qr si filius nō pōt facere testm, permittitur patri, vt in. §. liberis. insti. de pupil. et in. l. j. ff. de vul. Sed filius posset testari et posset excludere venientes ab intesta. ergo et pater noie

31 filij. † Item ɔ qr hrditas nō pt dari post diē in. §. hrs insti. de he. insti. et l. hrditas. ff. de he. insti. Sed hic hrditas datur post mor. pup. ergo hoc est ɔ. l. et sic non valeat. dico q post diem certā hereditas non pōt dari sub conditione vt ibi, sed post incertam vt hic. ¶ Item qr hic ɔditio si decedat in pupillari etate et hereditas pōt dari sub ɔditione vt ibi. ¶ Itē opponitur. de. l. si filius. ff. de cap. et postli. reuer. dic qd ibi impubes moritur viuente patre, quo tēpore erat sui iuris, nec pater potuisset sibi facere testm, qr erat captus, et iō vitiatur pupillaris expressa, vt. ff. eo. l. ij. Itē ɔ de §. liberorum. insti. de pup. et de. l. pater filiū. ff. de vul. So. ibi rūpitur testm paternū agnatione posthumi, ergo et pupillariter vitietur qr est pars eius. Solu. ibi erat defectus in forma agnatione posthumi. l. plures. ff. de vul. et pu. ¶ Itē opponitur de. l. coheredi. §. cū filie. ff. de vul. Sed ibi erat defectus, persone, qr nō erat impubes vel erat emancipatus, a quo nō potuit incipere. ¶ Itē op-

ponit̃ de.l.si qs.§.si suo.ff.de vul.⁊ pup. Sed ibi pr̃ primo fecit
testm̃. Scd̃o substi.pup. Tertio fecit illud testm̃ ⁊ sic per vlti-
mum rumpitur primum, vt in.§.posteriorem.insti. qui.mo.tes.
32 infir. Et sic per consequens pupil. substi. rũpunt̃. ¶ †Cõtra h
tñ opponit̃ ꝙ rupto patris testõ remanent tabule pupil. vt.l.⁊
si cõi.ff.de vulg.⁊ pup. Sed ibi testm̃ fuit ruptũ de iure preto-
rio ꝑ ꝯtab. hic de iure ciuili. ⁊ est ratio, q̃ꝛ tem̃ est de iure ciuili,
vt insti.de testa.§.j.⁊ sic primũ ꝑ ƀm rumpit̃ ipso iure. Sed nõ
tollit̃ ꝑ ꝯtab. q̃ꝛ est de iure pretorio, ⁊ non põt tollere ius ciuile
ipso iure insti.de bo.pos.§.qd̃ aũt, qd̃ pꝫ, q̃ꝛ rupto testõ ꝑ ꝯtab.
legata debent̃ liberis ⁊ parẽtibus.ff.de leg.prestã. ⁊ est rõ, q̃ꝛ in
ꝯtab. nõ q̃rit̃ de viribus testi. Sed de iniuria patris ⁊ filij que
dat̃ emãcipatis preteritis, ⁊ sic debent̃ legata, ⁊ hoc ꝓcedit qñ
interpretat̃ ꝑ ꝯtab. post aditã here. ¶ Quero pone ꝙ ante adi
tam here. interpretatione ꝯtabule, an vitiate tabule pupillares
Guil. d̃ cun. qd̃ sic ꝑ.l.ex liberis.C.d̃ colla. Mar. silli. ⁊ Ray.
dicũt q̃ꝛ ꝯtab. est de iure pretorio vitiat̃ testm̃ paternũ i effectu
⁊ nõ pupil. ⁊c. dico qd̃ est rõ, q̃ꝛ durat prouisio patris ⁊ filiorũ,
q̃ꝛ eis debent̃ legata.ff.de leg.prestã.l.j. sed pupillare testm̃ est
prouisio filij de inoffi.test.l.ex tribus.C. ergo ⁊c. Itẽ opponitur
q̃ꝛ aduersam fortunã spectare nõ debemus.ff.qui satis.cog.l.iu-
lianus. ⁊ de ver.obli.l.inter stipulãtẽ.§.sacrã. dico ꝙ casum ꝯ
nãm vel preter nõ debemus spectare. Sed casus mortis est ƀm
nãm in.l.j.ff.de ꝯdi.⁊ demõ. Ray. ergo ⁊c. ¶ Quero qd si te-
33 stamẽtũ rũpat̃ ꝑ ꝯtab. †an tabule pupillares valeant.l.⁊ si ꝯ.ff.
de vul.⁊ pup. dicit ꝙ nõ vꝫ q̃ꝛ magis tollũtur per hr̃ditatẽ non
aditã q̃ꝫ alias.s. qñ ꝯtab.l.vt libe.C.de bo.pos. secus si post. vt.
l.ex duobus.in fi.de vulg.ff. sic dicit Iac.in.§.libe.insti.de pu.
substi. ¶ Quero qd si rũpat̃ ꝑ q̃relã. dic, aut in totũ, ⁊ tũc non
valẽt, aut in parte, ⁊ tũc valẽt, vt.l.papinianus.§.sed nec impu-
34 berũ.ff.de inof.test. ¶ †Quero an aditione facta ex vulgari ta
cite ꝯfirment̃ tabule pupillares. dico, qd̃ si solus pupillus fuit
heres ꝑ existentiã sui heredis ꝯfimant̃ tabule pup. nec est ne-
cessaria aditio, sed si hꝫ hr̃dẽ q repudiet tũc req̃rit̃ aditio q̃ꝛ re-
pugnat existen. sui hr̃dis, sicut dixi in materia vulgaris, dum q̃
sui an testm̃ possit incipere a tacita vulg. ¶ Sed quero nũqd
idẽ in nepotibus dic vt in glo.insti.de pup.subst.§.libe.

SVMMARIUM

1 Substitutio exemplaris cur sic dicta ⁊ introducta.
2 Exẽplaris ⁊ pupillaris an differant inter se, ⁊ in quibus conue
niant, ⁊ vsq; ad nu. 11.
4 Substitutio exẽplaris an possit fieri per filium patri furioso.
5 Substitutio exẽplaris nũqd possit fieri filio ipuberi ⁊ furioso.
6 Substitutio exẽplaris an filio sui iuris fieri possit.
Pupillaris ꝓdijt ex iuris rigore, sed habet largitatem.
Prodigus non est compos mentis sue.
7 Mater que renupsit an possit exẽplariter substituere.
8 Substõ exẽplaris per matrẽ facta an per superueniẽs renubtũ
euanescat, itẽ per recasum in potestate.
9 Substõ exẽplaris presupponit istitutionẽ, vel exhr̃dationeꝫ, ⁊
au requirat aditionem. 10.
11 Substituto exemplaris vtrum fieri possit tacite ⁊ expresse, ⁊
partim ex illis. 14.
12 Substõ exẽplaris tacita an in pupullari expressa contineatur.
13 Substõ exẽplaris an possit fieri muto ⁊ surdo.
15 Substitui exẽplariter quibus possit.
Mater an possit preteriri in substitutione exemplari tacita.
16 Furiosus vnus nunquid possit preteriri alio substituto.
17 Institui qui debeant vbi fit exẽplaris.
Pater aut mater an possit sibijsis substituere.
18 Substitutionis exemplaris quot ⁊ qui sint effectus.
Substõ exemplaris tacita an excludat matrem.
19 Substõ exemplaris a patre ⁊ matre facta quem substitutũ pre
ferri faciat. Et quid in auo ⁊ matre. 20.
Substõ exẽplaris vtrum concordet cum pupillari in finiendo.
21 Substõ exẽplaris ꝑ sanitatẽ extincta au reuiuiscat per superue
niẽtẽ furorẽ. Itẽ an extinguatur si filius nascat̃ furiosus. 22.
23 Substõ exẽplaris an potius exẽplata vocanda.
Exẽplaris a pupillari assimilat̃ in trib⁹ casib⁹, ⁊ differt i q̃nq;.
24 Furiosus an possit per se testari.
Exẽplaria an possit fieri aliter quam ex priuilegio.
25 Causa que attenddenda, vbi est concursus duarum quarũ vna
prodest, altera nocet.
Naturalitas an potius inspicienda q̃ꝫ accidens.

¶ De substitutione exemplari. Cap. iij.

s Equitur de exẽplari substitutio. Ex pri-
mo quero quare dr̃ exẽplaris.
1 dicũt doct. †ꝙ est introducta ad exẽplũ pupillaris,
vt in.§.qua rõne.inst.de pup.⁊ in.l.humanitatis.C.
de impu.⁊ alijs substi.⁊.l.ex facto.ff.de vul.⁊ pup.⁊ est nomen
magistrale ƀm Guil.de cun.ꝯ istud oppo. q̃ꝛ istud dr̃ exẽplarie
vnde sumit̃, ⁊ sumptũ ex eo dr̃ exẽplatũ, vt.l.j.§.si quis in duos
ff.de secũ.tab.⁊.l.ij.ff.de fide instru. id̃ magis deberet dici exẽ-
plata q̃ꝫ exemplaria. quid dicendũ ꝭ Guil.C.de insti.⁊ subst.sub
ꝯdi.fac. dicit qd̃ est nomẽ magistrale, de quo curãdum non est.
¶ Uel aliter dic, ꝙ ibi loquit̃ qñ vna scriptura est exẽplata ab
alia, hic loquitur qñ vna res ad alterius exẽplũ fit, ꝙ nõ sit eadẽ
⁊ sic q̃ꝛ vtrũq; est pricipale. possumus eã vocare exẽplarẽ ⁊ exẽ
platã si voluerit Bar. ¶ Quero primo in quo discõueniãt, seu
in q̃bus ꝯrient̃ pupillaris ⁊ exẽplaris. Quero scd̃o in quo seu
q̃bus ꝯueniant in cã, scꝫ ꝓducente. Quero tertio qualiter i ma
teria ꝓducibili, hoc est vtrũ oia que requirunt̃ ad pupillarẽ req
rant̃ ad exẽplarem. Quero quarto qualiter in tertio ꝓducendi
ꝯueniãt, hoc est vtrũ possit fieri substitutio exẽplaris tacite ⁊ ex
presse sicut pupillaris. Quero sexto vtrum eisdem modis finia
2 tur sicut pupillaris. ¶ †Uenio ad primũ vtrũ discõueniãt exẽ
plaris ⁊ pupillaris. Unde est attẽdendum quod pupillaris ab
exẽplari differt in cã ꝓducẽte seu officiẽte habito respectu ad
ius introducẽs, nã pupillaris fuit tm̃ moribus itroducta, vt.ff.
de vulg.l.ij. q̃ incipit moribus, ⁊ insti.de pu.in princ. Exẽplaris
aũt iure ciuili scripto, vt in.§.qua rõne.insti.de pu.⁊.ff.de vulg.
l.ex facto.C.de impu.l.humanitatis. ꝯuenit cũ fine ꝑꝑ quem fa
cta est ꝓductio, nã sicut pupillaris est introducta ad prouiden-
dũ pupillo, qui non poterit sibi ꝓuidere ꝑꝑ defectum etatis, sic
exẽplaris ad prouidẽdũ mente capto qui nõ poterat sibi proui
dere, vt in legibus statim alleg. ¶ Quero scd̃o in q̃bus discon
ueniant, dic vt dictũ est in cã ꝓducente eam sicut ⁊c. Tu dic la
tius, q̃ꝛ aut q̃ris an ꝯueniant in cã efficienti ⁊ dico, ꝙ non, vt
dixi, aut in cã finali, ⁊ tunc ꝯueniunt in genere, q̃ꝛ vtraq; intro-
ducta est ad ꝓuidẽdũ ei q sibi ꝓuidere nõ poterat. Sed si consi
deremus cã finalẽ in specie, tunc nõ, q̃ꝛ pupillaris fuit introdu
3 cta ad ꝓuidendũ ei q ꝑꝑ etatem ⁊c. ista no. ¶ † Quero an con
ueniant in materia ꝓducibili, hoc est an requirant̃ illa octo que
req̃runt̃ in pupillari, dic ꝙ dictũ fuit in pupillari q̃ꝛ requirritur
ꝙ sit de liberis, ⁊ idẽ dico in ista exẽplari, vt.l.humanitatis.C.
de impube.⁊ alijs substi.⁊.l.ex facto.ff.de vulg. ¶ Sed q̃ro an
ꝯueniant in qualitate liberorũ, dic aut loquunt̃ de naturalib⁹ ⁊
le. ⁊ tunc ꝯueniunt, q̃ꝛ vtrobiq; illis fit, vt.l.humanitatis.s̃.alle.
Aut de legitimis tm̃, ⁊ tunc idẽ, vt.l.si arrogator.ff.de adopt.⁊
l.sed si plures.ff.de vulgari. aut de naturalibus tm̃. ⁊ tũc discõ-
ueniunt, q̃ꝛ istis naturalibus nõ põt substitui pupillariter cũ nõ
sint in potestate, vt dictũ est.s̃. in ista nõ, vt statim videbit̃. Aut
q̃ris de spurijs, ⁊ in hoc ꝯueniunt, q̃ꝛ non sunt noiandi filij, vt
in auc.ex cõplexu C.de incest.nup.§.fi.⁊ in auc.quib.mo.nat.
effi.§.fi.⁊ ideo non põt eis substitui pupillariter nec exemplari
4 riter. ¶ †Quero an filius patri furioso possit facere exẽplareꝫ
vr̃ ꝙ sic, in.l.his qui.ff.de tuto.⁊ cur.da.ab his.doc.tenẽt ꝯriũ
q̃ꝛ hic dr̃ d̃ liberis tm̃, ergo ⁊c. ar.l.si vno.§.d̃ viro.ff.so.ma.⁊ q̃ꝛ
in pupillari nõ est inentũ, ergo nec in ista. Nõ obst.l.si is q̃ꝛ illa
loquit̃ in administra. que fit in vita, aliud est in testõ, vt in.l.au-
relius.§.gaio.ff.de lib.leg. Et qd̃ no.in.l.j.ff.de lib.leg. ⁊ qd̃ no.
in.l.j.§.fuit quesitũ.ff.ad treb. Itẽ q̃ꝛ plus iuris hꝫ pr̃ in admini-
stratione filij, q̃ꝫ eꝯ vt dicã in.l.his qui. ¶ Scd̃o req̃rit̃ in pu-
pillari ꝙ filius sit impubes, secus in ista, vt.l.ex facto.ff.de vul.
⁊.l.humanitatis.C.de ipu.⁊ alijs sub. q̃ꝛ ibi loq̃t̃ i filijs q pñt ha
bere liberos, itẽ q̃ꝛ ibi dicit ipuberẽ. ¶ Quero qdã hꝫ filiũ im-
puberẽ, alias furiosum vel mentecaptũ nũqd exẽplariter possit
5 ei substitui. †doc. dicũt ꝙ ñ, q̃ꝛ est duplex effect⁹ .s. naturalis.s.
etatis, ⁊ accidẽtalis, ⁊ furoris, ⁊ preualet naturalis.ff.de tute.l.
iij.§.q hꝫ. q̃ꝫq̃ꝫ.h.d. Dy. ⁊ Iaco. sed Guil.de cun. aliter dicit ⁊
melius, aut filius furiosus est i ptãte, ⁊ tũc si fiat exẽplaris.j̃.tpa
pubertatis iure pupillaris, vt.l.q hꝫ. alleg. postea valebit iure
exẽplaris, vt.l.centurio.ff.de vulg. ꝙ intellige si fuit facta exem
plariter sine limitatione tẽporum, vt.j̃.dicam. Sed opponit̃, q̃ꝛ
substitutio q̃ assumit effectũ in vnũ casuꝫ, nõ põt trasire in aliũ,
in.l.verbis.ff.d̃ vulg. ⁊ in.l.pupillaris. Solutio substitutio que
incipit valere iure directo, nõ põt transire in fideicõmissuꝫ, vt.l.
verbis sed vna directa bene põt transire in aliam, vt in.l.iij.§.q
fideicõmissum.ff.de here.insti, ⁊.l.centurio.ff.de vulga.⁊ pupil.

¶ Tertio

¶ Tertio reqrit̃ in pupillari q̃ sit filius in ptãte, secus in exẽplari, q2 .l. humanitatis. permittit parentibus vtrius q̃ sexus fa
6 cere exẽplarem furiosis. † Sz q̃ est rõ dñe. dic ẽm By. & Cy. q̃ larga est dña. Rõ, nã pupillaris substitutio est itroducta bz rigorẽ iuris, q2 pupillus de rigore iuris impedit̃ cõdere testamẽtum, ergo nõ põt ei substi. nisi ab eo qui hz eũ in ptãte paterna. Sed potestas patria est de iure ciuili, & q2 pater de iure ciuili vna persona presumit̃ cũ filio, vt in .§. ei. instit. de inuti. stip. Sz si filius furiosus nõ impedit̃ pp impedimentum iuris. Sed propter quoddã infortuniũ, seu ex quadã humanitate prouidet̃ ei. l. humanitatis. alle. & ista humanitas pcedit in patre & in matre, vt. ff. de cura. furiosi. l. furiose matris. Sz ista rõ nõ est multũ bona, q2 sicut furiosus impedit̃ testari, q2 nõ hz mentis capacitatẽ, sic pdigus. Ray. dicit q̃ vbi est maius periculũ, ibi cautius est agendũ, sed maius periculũ, est furioso, q2 põt esse furiosus ppetuo, & iõ largius pvidet̃ sibi vt illi possint admittere testamentũ p eis. Ista rõ non multũ viget, q2 perpetuo intelligit̃ dũ viuit, vt. l. iij. ff. p soci. Sed si pupillus moriat̃ .ĩ. pubertatẽ, in perpetuo fuit impeditus. Ita filius decedẽs in furore, q2 i substitutione pupillari dat̃ magis larga largitas, q2 succedit cuilibet substitutus, nõ sic in exẽplari, vt. l. humanitatis. C. de impu. & alijs subst. sed q2 nõ essent tante potestatis. Sz truffa est, imo esset turpe rñdendo sic. ff. de legi. l. non oium. sed persuasiones
7 iste sunt vere. ¶ † Quero vtrũ mater que trãsiuit ad secũda vota possit substituere exẽplariter. dico q̃ nõ, q2 ista substõ est inducta cã humanitatis, que cessat nũc in matre, vt in. l. ex pctu. C. de admin. tu. melius in. l. lex que tutores. eo. ti. & hoc apparet, q2 pupillus nõ dz educari apud eã, q̃ trãsiuit ad scda vota. l. j. ff. vbi pu. e. d. Itẽ isti mr̃i nõ cõcedit̃ tutela. auc. hoc sacrz. C. qñ mulier tu. offi. fung. po. dico ergo q̃ in vita nõ cõcedit̃, multominus in morte. ¶ Quero pone mr̃ primo substituit filio exẽplariter, postea transiuit ad scda vota, nũqd extinguat̃, vel enarescat substitutio iam facta. Credo q̃ sic, q2 reqrit̃ q̃ tpe mortis assumat illã aditionẽ, q̃z substõ exẽplaria reqrat, vt. ff. d. vul. & pup. l. coheredi. §. cũ filie. ¶ Quarto reqrit̃ in pupillari substitutione q̃ p morte efficiatur sui iuris, dico q̃ in exẽplari non curo, quo tpe efficiat̃ sui iuris q2 nõ reqrit̃ q̃ sit in ptãte, vt. s.
8 dixi. ¶ † Quinto requirit̃ principaliter q̃ non sit recasurus in ptãte. ¶ Quero an hoc requirat̃ in exẽplaria. & dico idẽ in ista q2 solũ hoc casu introductũ est, vt quis possit alteri testari, q2 impedit̃ pp dementiã, vel aliũ similẽ casum. Si vero pp aliũ defectum, vt puta pp patriaz potestatem, & tunc non posset, q2 non posset, pro se impedimento cessante facere testamentum, ergo nunc per alium ar. l. neq̃z. C. de hered. insti. Et per hanc rationem dicit Guil. de cug. q̃ si furiosus ante fictionẽ esset damnatus de crimine, de quo efficeret̃ intestabilis, vt q2 hereticus, vel manicheus, vel deportatus, vt. l. j C. de here. instit. nec posset ei fieri substitutio exẽplaris. ¶ Quero an requirat̃, q̃ qs patiat̃ dementiã, & quo tpe. dic q̃ tpe testa. vt. ff. de vulg. & pup. l. ij. §. si qs extraneũ. & in hoc sunt cõcordes. ¶ Sexto principaliter reqrit̃ in pupillari q̃ faciat testm̃ sibi, idẽ requirit̃ in exemplari, q2 ista est accessoria. Et iõ reqrit̃ q̃ cõfirmet a suo principali, pro hoc. l. humanitatis. C. de impub. vbi dicit q̃ dz relinquere testamentũ, fallit in milite. l. miles ita in fi. ff. de test. mil.
9 ¶ † Septimo requirit̃ q̃ filius sit institutus vel exheredatus. & idẽ dico in exẽplaria, q̃ ẽt dz esse institutus, non cũ dz esse exheredatus, q2. l. humanitatis dicit q̃ dz relinquere legitimaz & est rõ ẽm doc. q2 pupillaris substõ est itroducta ẽm iuris rigorẽ, que durat, siue institutus, siue non, sed exẽplaris est de benignitate introducta. Et iõ cessat ista benignitas vbi est exheredatus. Et ita Guil. & Ray. dicũt. itẽ q2 exheredatio fit filio doli capaci, q potest cãs ingratitudinis cõmittere, vt no. in. §. non solũ. insti. de pupillari. Sz furioso nõ q2 nõ potest cãm ingratitudinis cõmittere, vt no. in. §. nõ solũ dico q̃ truffa est, q2 añ furorẽ potuit cõmittere cãm ingratitudinis, ideo tene precedentẽ, vel solue. ff. de legi. l. non omniũ. ¶ Quero quid si iste furiosus vel simul heres est institutus in minori quantitate, respondeo potest ei substitui, q2 põt agere ad supplementam. l. oimo mo C. de inoffi. test. & est pinde ac si ipse fuisset in legitima insti
10 stitutus. ¶ † Octauo requirit̃ in pupillari aditio hr̃ditatis, an hoc idẽ in exẽplari, vr̃ q̃ non, q2 nõ põt adire furiosus in. l. fi. §. sinautẽ opere. C. de cura. fu. Tu dic q̃ aut instituit̃ solus furiosus a patre in cuius ptãte erat, & tunc existenti ia sui heredis cõfirmat exẽplarem, vt in. §. sui alleg. Sinautẽ nõ in ptãte in qua tractamus de testõ materno, aut hz heredẽ extraneũ, ita q̃ existentia sui heredis nõ põt opari, tunc requirit̃ aditio hereditatis. §. sui heredis. l. apud iulianũ. §. idẽ iulianus. ff. ad tertull. vel dz sibi dari qui petat bonorũ pos. ẽm tab. p furioso, lz non sit iuris iuxta no. in. l. fi. in fi. de cura. fu. Et no. in. l. j. per doct. ff. de bon. pos. tũ cõfirmat tabulas exẽplares, sicut fideicõmissũ vniuersale. l. cum heres. ff. ad trebelli. que est lex singularis, ad q̃ facit. l. vtrunq̃z compulsus. ff. ad trebel. & l. cum plures. §. fina. ff. de vulgari & pupilla.

11 Quero † scdo principaliter vtrũ substõ exẽplaris possit fieri tacita & expssa sicut in pupillari, de qua nõ est dubiũ. vt hic. Sz an in vulgari expressa cõtineat̃ exẽplaris tacita, Guil. dicit q̃ nõ, & idẽ Ray. q2 casum & aduersaz fortunã nõ expectamus, in. l. inter stipulantẽ. §. sacram. de verbo. obli. ff. itẽ duo spãlia nõ debent circa idẽ cõcurrere in. l. cum prin. §. generi. ff. de iure do. & in. l. j C. de dot. promis. Sz hic est vnũ speciale, q̃ cõtineat expressam vulgarẽ, ergo nõ sit aliud speciale. s. q̃ cõtineat tacitã exẽplarem. Credo sic dõm, si tpe quo fiebat vulgaris expressa ille nõ erat furiosus, nõ cõtinet tacitaz exẽplarẽ, sic opi. istorũ. Si aũt illo tpe erat furiosus. Credo q̃ tunc cõtinet̃ tacita exẽplaris, vt ar. l. neq̃z. & l. si predia. de reb. eo. q. ff. & sic nõ ob. q̃ duo spãlia, q2 dico q̃ illud hz verũ, qñ descendunt ex eodẽ fonte. hic ex diuersis. simile in. l. singularia. ff. si cert. pet. vel aliter ista spãlia nõ cõcurrũt, q2 qñ est locus vul. nõ est locus exẽplari in. l. qui hz. ff. de tutel. Et iõ reperit̃ tacita exẽplaris. nec obst. aduersa fortuna, q2 ibi de casu fortuito, hic
12 de iã iminẽte. ¶ † Quero an in expressa pupillari cõtineat̃ tacita exẽplaris. Guil. & Ray. dñt q̃ sic, q2 in habẽtibus symboluz facilior est trãsitus. ff. de rei ven. l. in rẽ. §. cõcunq̃z. & l. si acceptolatũ. ff. de accep. & l. iij. §. fi. de bo. pos. ff. Tu dic, q̃ aut substitutio pupillaris est facta cũ limitatione ipsorũ, & tũc si põt valere iure pupillari, valeat illo iure. Sz post tps impubertatis expirat ois effectus substitutionis ar. l. si ita. ff. de vul. & pup. Et hoc dixi in mã vul. & pu. aut est facta sine tpis prefinitione, vt q2 dixit talis hẽs esto. & tũc si est facta filio ipuberi cõstituto in potestate, vz iure pu. ipubertate postea iure exẽplaris arg. l. centurio. ff. de vulg. Si nõ põt valere .ĩ. pubertatẽ iure pupillaris valeat eo mõ quo põt valere inter exẽplares. ar. l. gal. §. j. ff. de li. & posth. ¶ Quero an sit reperire exẽplariã expressam spãliter & expssam gñaliter, de hoc dixi in mã breuiloque. ¶ Quero an sit reperire exẽplarẽ ptim tacitã & partiz expressaz put dixi vulga. & pup. & anteq̃z determinẽ formo aliam questionem.
13 ¶ † Pone aliqs nõ est mẽtecaptus, lz est mutus & surdus qui ipedit̃ testari, vt in. §. surdus. insti. q. nõ est pmissuz facere testamẽtũ, an possit substitui tali. Cy. post Ja. de are. dicit q̃ nõ. q2 l. humanitatis loqt̃ de mẽtecapto, ergo in alijs nõ hz locuz, vt in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. ma. itẽ q2 antiquus ipetrabat̃ ab imperatore, vt in. l. ex facto. in prin. ff. de vul. & pup. Guil. distiguit iter mutũ & surdũ ab vna pte, & pdigũ ab alia, primo si mutuo & surdo põt exẽplariter substitui, q2 est eadẽ rõ q̃ est in demẽte furioso pp casum, ergo. l. puisio se extẽdit in. l. gal. §. & qd si tm̃. ff. de lib. & posth. & no. in regula iuris q̃ pp necessitatẽ pdigo dic q̃ nõ põt substitui, q2 in illo casu incidit in culpa sua & delicto, & sic nõ dz hr̃e premiũ, vt in. l. siue hr̃ditaria. ff. de neg. ges. iputet sibi quare in necessitate se posuit in. l. si vero. §. si necessaria. ff. q satis. cog. Ray. dicit p̃riũ, p. l. j. C. de curat. furiosi. Nõ obst. l. siue hr̃ditaria, q2 dico q̃ pdigalitas nõ est tale vitiũ pp q̃ vitiet̃ in. §. pdigus. insti. q. nõ est permis. fac. test. & l. j. §. exigit̃. de secun. tab. ff. itẽ pp tale vitiũ pvidet̃ in vita, ergo & in morte, & eadẽ rõne, & hanc credo verã, q2 pdigalitas venit ex quadã demẽ
14 tia, ergo & sibi possit substituere. ¶ † Quero an sit reperire substitutionẽ partim tacitã & partim expressaz, vt si dixit testator, si filius meus in furore decesserit, talis sit hẽs. mõ furore cessante remãsit totus mutus & pdigus vtrũ ad istos casus porrigat̃, dico q̃ sic, q2 sicut vulgaris expressa cõtinet tacitã pupillarẽ. ita exẽplaris facta in vnũ casum porrigit̃ ad aliũ, vt. l. gal. §. & qd si tm̃. ff. de lib. & posthu. & l. iam hoc iure. ff. de vulg. & pup. & in. l. fi. C. de inst. & substi. p hoc faciunt q̃ dixi in materia vulgaris.
15 ¶ † Quero quis põt substitui exẽplariter in pupillari, dico q̃ oẽs pñt substitui. l. lz si plures. §. pñt. ff. de vul. Sed in ista nõ sic q2 opz q̃ sit de liberis. alias de parẽtibus, vt in. l. humanitatis. C. de impu. & alijs sub. Et est rõ, q2 pupillaris est inducta bz iuris rigorẽ rõne patrie ptãtis, q̃ durat ẽt si substituat̃ extraneo, vt dcm̃ est. s. lz exẽplaris fit ex quadã necessitate, que transit cũ furiosus haberet filios vel fratres. ita dicit Guil. & hñ satis posset dici q̃ essent alie rationes de quibus non curo.
¶ Quero an mater possit preteriri i substõne exẽplari tacita. Jaco. de Ra. & Mar. fuli. dicunt q̃ nõ, imo dz substitui. Et iõ

dicebant. l. precibus in hoc corrigi. que dicit ꝙ pōt in tacita pupillari ꝙ reprobauí in materia substitutionis vulgaris, dico qḋ ꝙ in casu substōnis exēplaris non dicunt verū, vt dicit hic glo. ⁊ insti. de pup. in §. qua rōne, nam tex. l. humanitatis. dicit tantū de filijs, ergo de alijs sic. Secus hoc dicit Guil. ma. ⁊ Bar.

16 ¶ † Quero vtrū possit substituere vnū ex filijs furiosis tantū ⁊ alios ꝑterire sine cā. gl. l. humanitatis. vř dicere ꝙ non, qꝫ in. l. illa dicit ꝙ dꝫ vnū ex illis substituere, sicut faceret ipse furiosus substitutus, ⁊ alios preterire cū cā. Rayn. reprobat illā glos. qꝫ istud testm̄ est aui patris furiosi, a quo talis nepos non dꝫ instituí vel substituí exēplariter, sic dicimus in. l. humanitatis.

¶ Itē qꝫ ibi text. dicit, cessante oī querela, puto glo. bn̄ dicere cū determinatione q̄ sequit̄, nā ex quo dicit ꝙ dꝫ vnū ex eis substituere, cōcedo tn̄ alios ex certa insti. vel exheredare, sicut tenet iste furiosus. Itē qꝫ ibi tex. dicit cessan̄ oēs q̄relas, cōcedo qn̄ ex iusta cā qn̄ est exheredatus nec ob. §. nec ipuberū. ď. l. papinianus. ff. de inoffi. test. qꝫ nō hꝫ locū, qꝫ loqt̄ de exēplari substitutione que fit ex humanitate vel pietate, qꝫ hic cessat offm̄

17 pietatis, vt in. l. j. ⁊. ij. ff. de inoffi. testa. ¶ † Quero de quo fratre itelligit̄, Guil. dicit ꝙ de ꝯiūcto vtrinsq̄. pꝫ qꝫ. l. humanitatis loquit̄ de his q̄ admittunt̄ ad q̄relā, sed si ex vno latere tm̄ nō admittit̄ in. l. si fratres. C. de inoffi. test. ergo ⁊c. Rayn. dicit ita aut substitutio fit a patre, ⁊ tunc fratres ꝯsanguinei debent institui, aut a mr̄e, ⁊ tūc vterini, vel vtroq̄ latere, nec ob. l. si fratres. qꝫ dico ꝙ nō pōt rūpi ꝑ q̄relā respectu fratris furiosi, cui fit substō, sꝫ bn̄ respectu matris q̄ facit substōnē. sic. §. nec impuberis. qꝫ parēs nō vř hr̄e pietatē nisi istituēdo. ¶ Quero vtrū pater vel mater possint seipsos substituere, dic ꝙ non arg. l. si. C. de offi. pre. pr̄cto. ⁊. l. si preses. de offi. presi. itē qꝫ vt tabule exēplarie sint valide, requirit̄ aditio ex testō pupilli. sꝫ in vita eorū nō pōt adiri hr̄ditas testatoris, vt. l. substitutus. ff. de acquir. here. ergo ⁊c. Itē qꝫ ꝓuisio. l. que ꝑmittit̄ patri vel matri posse substituiꝰ ď seipsis ñ itelligit̄. l. si mādauero §. si tibi. ff. mā.

18 Quero † quot sint effectus istius substōnis. Et pr̄o an ista substō ꝯtineat vulgarē in se in effectu tacitā, ⁊ dico ꝙ sic. ꝑ. l. iā h̄ iure. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊ ꝑ. l. j. C. de ipu. cuꝫ n. in hoc nō inueniat̄ discōueniētia, erat similis pupillari, maxime qꝫ est eadē rō. Scd̄s effectus pupillaris est, qꝫ trahitur ad bona ipuberis, an idē in ista. dico ꝙ aut est facta legitimo ⁊ nāli, ⁊ trahit̄ ad oīa bona ipuberū, in. l. sꝫ ⁊ si plures. §. ad substōnes. ff. de vulg. ⁊. l. humanitatis. alle. Si vero est facta filio arrogato, tūc ad bona patris tm̄, vt in. l. si arrogator. ff. de adopt. ⁊. l. sꝫ ⁊ si plures. §. in arrogato. ff. de vulg. ⁊ pupil. ¶ Quero qd de exēplari que ꝯcernit tacitā vulgarē. Et de vulga. q̄ ꝯcernit tacitā exēplarē, dico idē ꝙ dixi circa pupillarē substitutioneꝫ. ¶ Quero an exēplaria tacita nō excludat matrem, sicut tacita pupillaris, vt in. l. p̄cibus. C. de ipu. ⁊ alijs substi. dic ꝙ oēs ꝑsone q̄ nō excludunt̄ ꝑ tacitā pupillarē, vt dixi in mā pupillaris oēs illas ꝑsonas, puto nō excludi ꝑ tacitā exēplarē ꝑ eandē rōnem. Et ex oibus causis ex q̄bus pōt ꝓbari presūpta volūtas defuncti ꝙ voluit matrē excludi ꝑ tacitā pupillarē, in oibus illis erit idē ꝑ tacitam exemplarē per eandē. l. ⁊ rōnes dixi. s̄.

19 ¶ † Itē quero substō facta est exēplariter a patre ⁊ a mr̄e, q̄s preferet̄ Ja. de are. ⁊ Mar. sub. Py. ⁊ Cy. dn̄t substōnē a pr̄e preferri, ar. l. si. C. de cura. fu. ⁊. l. aūc in ea. de adult. ⁊. l. j. §. ꝯ iuris voluntatē. Guil. distinguit aut pater erat viꝭs ꝑsona, ⁊ prefertur substitutus a matre in. l. iiij. ff. de lib. ⁊ posth. ⁊. l. sꝫ ⁊ si vnꝰ §. filio. de iureiu. facit. l. si cū dotē. §. eo aūt. ff. sol. ma. Aut erat honesta ꝑsona, ⁊ tūc substitutus a patre capit oia bona, ⁊ sic ꝑfertur substitutus matris. l. ij. §. obijcit̄. ff. ad tertul. Sꝫ bona matris dꝫ restituere ꝑ fideicōmissum, arg. l. verbis. ff. de vul. ⁊. l. filius. §. vt q̄s heredi. ff. de leg. j. ⁊. l. sceuola. ⁊. l. ex facto. ⁊. l. si q̄s priorē. ff. ad trebel. Sꝫ certe iste alleg. faciūt modicū, qꝫ loquit̄ in casu prorsus diuerso. Sꝫ facit ꝑ hoc glos. l. si arrogator. ff. de adop. Rai. dicit ꝙ aut pater erat vilis ꝑsona, ⁊ dic idē. cuꝫ ergo alias substitutꝰ a patre hēat bona patris iure directo, ⁊ substitutus a matre simpliciter iure directo, ⁊ sic iste mentecaptus decedet cū duobus, arg. eius ꝙ dicimus in filio arrogato in. l. si arrogator. ff. de adop. nā ibi diuersitas patrimonij hoc facit, ita in ꝓposito pluralitatis parentū q̄ pluribus testis decedere facerent eū s̄m dictū Ray. ⁊ Guil. ꝙ nō plꝫ in eo ꝙ presupponit̄ ꝙ si pater esset vilis ꝑsona nō posset filio substituere, qꝫ sicut ꝓhibet̄ administratio in vita, vt in. l. si. C. sniam pa. ⁊. l. si cū dotem §. eo aūt. ff. so. ma. ita dꝫ iterdici actus testādi isti. alias. l. is cui bonis. ff. de test. ⁊. §. idē. alias itē ꝓdi. insti. q. non est permis. fa. testa. ¶ Itē Ray. dicit ꝙ substitutus a patre hꝫ ius in directo

dico ꝙ istud est insufficiens dictū, qꝫ furiosus pōt bona aliunde q̄sita habere. Nicolaus ma. disputauit ⁊ dixit, aut ista substitutio est facta filio in ꝑtāte, ⁊ tunc substitutus a patre prefert̄, cuꝫ ꝯcurrat ibi in ꝓpriū patrie potestatis ⁊ humanitatis, ar. eorum q̄ diximus de pupillari substōne. ⁊ hoc verū qn̄ substō est in bonis paternis vel aduētitijs vñcunq̄ q̄sitis preter q̄ȝ a matre. ar. l. mř. C. de tu. ⁊. l. vtile. ⁊. l. si patronus. ff. ď ꝯfir. tu. Si vero hec substō fuit facta ꝯ̄uis nō hēat in ꝑtāte, tunc ambo veniunt pariter tanq̄ȝ hr̄des vr̄es, Et q̄libet eorū est humanitatis substitutus. Jō substitutus habebit bona materna tanq̄ȝ bona aduētitia, bona vero pr̄is diuidēt inter se, vt. l. ex facto. ff. de her. insti, ⁊ sic diuersitas dat̄, vt si q̄s decessat pluribus testamentis.

20 ¶ † Itē q̄ro, qd si mř dedit substitutū, auus aliū, q̄s preferet̄ dn̄t aliq̄, ꝙ si auus hꝫ nepotē in ꝑtāte prefert̄ ab eo substitutus, ar. l. j. ff. de vulg. ⁊ pu. Aliq̄n prefert̄ ab eo substitutus, qꝫ potentius est ius matris in succedēdo, ar C. ad tertu. auc. defuncto. sic vř dicere Ray. Ego tn̄ dico, vt. s̄. prime. Nec ob. dictū Ray. qꝫ facilitas succedēdi nō attēdit̄, nā furioso pōt h̄ substō fieri ⁊c. ¶ Quero vtrū hec substō ꝯcordet cū pupillari in finiēdo. ⁊ est sciēdū ꝙ testm̄ deficit ex ꝑsona testātis, vel alias ex defectu forme testi, qꝫ rūpit̄ ꝑ q̄relā vel ꝑ hr̄ditatē nō aditā, ⁊ in omnibus istis ita finit̄ ista exēplaris sicut pupillaris, sic pꝫ ex precedētibus ꝑ easdē rōnes. ita si pupillaris substō deficit ex ďfectu substitui, vel ꝑꝑ cognitionē ipsius substōnis ad certū finit̄ sicut pupillaris substō, vt dixi in materia pupillaris substōnis. Sunt tn̄ hic duo casus examinādi, pr̄o qꝫ deficit in ꝑtāte cessante, secundo deficit ꝑcreatio liberorū, vt. l. ex facto. ff. de vulg. ⁊ pup.

21 primo dico ꝙ cessat ipedimēto cessante, vt hic. ¶ † Quero qd si furiosus est effectus sane mētis, postea reincidit in furorē an remaneat substō, ⁊ vř ꝙ sic, vt. l. cū alluso. de. cur. fu. Guil. dicit aut furor cessauit in vita patris testātis, ⁊ recōualescit substitutio, si in vita fuit furor reuersus, aut post mortē, ⁊ tūc secꝰ ar. l. posthumus. in prin. de lib. ⁊ posth. idē Ray. Sꝫ hoc non est verū, qꝫ. l. humanitatis dicit qḋ cessante ipedimēto cessat institutio, vt hic, nō dř extinguit̄, vt hic dř infirmat̄. arg. l. iter stipulātē. §. sacrā. de ver. ob. Itē distinctio q̄ȝ ipsi faciūt aut furor venit añ mortē aut post, vt. l. posthumus. alleg. s̄. dico ꝙ ibi loqt̄ in testō qḋ q̄s facit sibijpsi in testō aut quos q̄s alteri cuicunq̄, vt filio pupillo vel furioso nō attēdit̄, vtrū illud ipedimētū cessauerit in vita testātis, vel post sꝫ in vita eius cui fit. ista est distictio gl. ita vero in. l. si arrogator. ff. de adop. in princ. prime glo. Et iō dico qḋ cessante furore cessat substō exēplaris, ⁊ non extinguit̄ furore reuertēte incipit habere vires, cū nunq̄ȝ fuerit extincta. fateor tn̄ qḋ si illo medio tp̄e quo erat sane mētis furiosus sibi testm̄ fecisset, ita exēplares erūt oēs extincte ꝑ. l. ex testamēto. ff. de vul. nō. n. dꝫ auferri testi factio hoī sane mentis. adhuc dico aliud, qḋ si furiosus filius fecisset testm̄ añ furoreꝫ eo effecto furioso nō posset substitui a patre vel a matre, sufficit ei qḋ ipse fecerit sibi testm̄, ⁊ testi factio nō dꝫ auferri ꝑ ꝑdicta. Sꝫ lex ex facto vř aliq̄ȝtulū ꝯdicere ei, qꝫ. s̄. dixi qḋ cessante furore cessat substō, qꝫ hic vř dicere scꝫ in. l. ex facto. ⁊ ex testō. ff. de vul. qḋ extingat̄ in ver. nā ⁊ si furioso. vbi desinere ⁊c. sꝫ ego fateor qḋ. l. vř hoc iuuere, sꝫ. l. humanitatis q̄ est. l. noua nō vtit̄ his verbis, q̄ iuut posita hic, vñ ex substōne q̄ fieret ex rescripto starē huic legi vel aliter, posito qḋ illa rō q̄ȝ factio nō hēret locū, tn̄ remanet vera alia rō q̄ȝ facio ꝑ glo. s̄. de adop. l. si arroga

22 tor. ¶ † Itē q̄ro qd si furioso nascit̄ aliq̄s filius quē in ꝑtāte nō hꝫ, an extinguat̄ exēplaris substitutio, vř qḋ non, qꝫ requiritur qḋ sit suus hr̄s in. l. ex facto. ff. de vul. ⁊ pup. dico ꝯ, qꝫ qn̄ lex vl homo facit mētionē de filijs furiosi vel mētecapti de naturalibus dꝫ itelligi qḋ habere pt̄, in. l. cohr̄dibus. ff. ad trebel. in quibus est rōnabilis ad hoc. Sed furiosus non pōt ꝯhere matrimoniū, qꝫ non hꝫ ꝯsensum, ergo dꝫ intelligi ď naturalibus. vt. l. alleg. Sinaūt fieret hec substō muto vel ꝓdigo q pn̄t ꝯhere matrimoniū, vt. l. mutus. ff. de iure dot. isto casu an de naturalibus liberis intelligant̄ forte debemus recurrere ad distinctionē gl. l. ꝯ̄aliter. de insti. ⁊ substi. ⁊ plenissime in. l. ex facto. ff. ad treb. ad textū. l. testō. alle. q̄ vř regrere qḋ sit hr̄s suus. dic quod ibi due rationes ponunt̄, vna hꝫ locū, tn̄ qn̄ nascit̄ suus. Sed alia ratio q̄ est qḋ non est verissimile qḋ iperator cogitauerit, hic ereo ex duabus sufficit vnā adesse in. l. liberoꝝ. §. notanī. ff. de his qui no. infa. ⁊. l. si necessarius. §. bonis. de priuileg. credi. ⁊. §. af

23 finitatis. insti. de ipu. ¶ † Itē q̄ro an defectu illius sic substitutio finiat̄, ⁊ dic qḋ sic, qn̄ ꝯmisit tale crimē ꝑꝑ qḋ ipedit̄ testari ⁊ qꝫ est deportatus vel est factus seruus pene, vt in. l. si q̄s in tātā C. vñ vi. ꝑ doct. ⁊ dixi in. l. is cui. ff. de testa. vel potest dicere

ponamus

ponamus aliquẽ furiosum ꝑ dilucida internalla cõmisisse eun-
dem crimen, qꝛ tũc exẽplaris finiret, sicut pupillaris, vt dixi in
mã pupil. substõnis. ¶ Contra istã exẽplarem substõnem op-
ponit. Et vr̃ ꝙ non debeat vocari exẽplaris imo exẽplata ꝑ ea
ꝗ dixi in mã pupillaris. ¶ Itẽ ꝯ qꝛ melius dꝫ dici dissimilis, qꝛ
est similis in tribus ⁊ dissimilis in qnqꝫ, vt dixi. s̃. ergo deberet
dici dissimilis a paritate ⁊ a maioritate rõnis. vt. l. re cõiuncti.
de leg. ij. §. si ipsa. ad tertul. Sol. dico ꝙ vocat̃ exẽplaria ꝓpter
cãm originalem ipsam in esse ꝓducentẽ, nã sicut pupillaris idu
cta est qꝛ pubes nõ põt sibi testari, ⁊ inductũ est ꝙ pater ei te-
24 stet̃, sic in furioso vt h̃ dr̃. ¶ † Itẽ opponit̃ qui nõ põt ꝑ se nec ꝑ
aliũ C. de heredi. insti. l. neqꝫ. extra de regu. iur. c. qui per aliuꝫ
lib. vj. Sed furiosus non potest per se testari, vt in §. furiosi. in-
sti. qui. ꝑ. nõ est fa. testa ergo ⁊c. dico ꝙ verũ est de rigore, sed
bene de eqtate ⁊ humanitate in. l. humanitatis. C. ꝺ ipu. ⁊ alijs
vel dic ꝙ illud est verũ ꝑ se qñ impeditur ꝑꝑ delictum persone
vel defectũ rei; secus si ꝑꝑ factum, vt no. hec solutio. hñ. fa. l. la
beo. ¶ Itẽ oppo. exẽplaria nõ põt fieri nisi ex priuilegio, vt. ff.
de vulg. l. ex facto. ergo non dꝫ vocari substõ exẽplaris. dico qꝺ
lex ex facto loquit̃ de iure antiquo, qꝛ secus ꝺ iure nouo. vt. l. hu
manitatis. ¶ Itẽ oppo. de. l. heres furiosi. ff. de peti. here. vbi
furioso succedunt venientes ab intestato, dico ꝙ ibi nõ erat fa-
25 cta substitutio exemplaris. ¶ † Itẽ oppo. vbi est duarũ causaꝝ
concursus quarũ vna ꝓdest alia nocet. dꝫ attẽdi que nocet. ff. ex
quib. cau. in po. eat. l. fulcinius. §. si quis ergo ⁊ ad silleia. l. si qs
in graui. ſꝫ in exẽplaria ꝯcurrunt duo. scꝫ pubertas ⁊ illa nocet
⁊ alia scꝫ furor, ⁊ illa ꝓdest. Sol. dico ꝙ cã proficua est poten-
tior ꝗꝫ nociua. ꝙ pꝫ, qꝛ furiosus pubes non potest testari, sibi er
go furor est po. Ray. ¶ Itẽ oppo. naturalitas dꝫ attendi non
accidẽs i. l. ꝗ hꝫ. ff. de tute. Sꝫ hic est furor accidẽs, ⁊ pubertas
nãlis est ergo ⁊c. dico ꝙ i. l. ꝗ hꝫ, rõ naturalis est sufficiẽs ad rẽ
ꝓducendã sed est secus quare ⁊c. Rayn. ¶ Itẽ oppo. lex dicit
ꝙ furioso relinquant̃ ꝙ legatarius dꝫ cauere de legatis ꝓstañ.
si ipse in furorẽ decedat, in. l. lucius. ff. de lega. ij. Ergo ista solu-
tio non procedit. dico quod ibi non fuit facta substitutio exem
plaris, qꝛ de iure fforum non poterat, nisi ex priuilegio in. l. ex
facto. ff. de vulga. ⁊ pupil.

SVMMARIVM

1 Substõ breuiloq̃ an sit substõ de ꝑ se distincta et cur sic dicta.
Substitutionis breuiloque effectus.
2 Substitutio breuiloqua quibus verbis fiat.
3 Substitutio breuiloqua quot substitutiones ꝯtineat in se. 4.
5 Substitutio breuiloqua an possit continere substitutiones i im
pari numero.
6 Substõ breuiloqua nunquid contineat expressas ⁊ tacitas.
7 Substitutio breuiloqua ipuberi ⁊ puberibus facta an ꝯtineat
pupillarem in personam omniuꝫ, vel expiret in personã om-
nium vno ex impuberibus facto pubere. 8.
9 Casus cessatorij an inducant presumptionem aduersus volun-
tatem fideicõmissariam.
Substitutio emancipato facta an respiret per adoptioneꝫ.
10 Substitutio breuiloqua duobus impuberibus vno instituto al-
tero exheredato facta an contineat pupilla.
Defectus potentie an magis impediat ꝗꝫ materie.
11 Substitutio breuiloqua nunquid per inequalitatẽ personarum
aut rerũ impediatur continere pupillarem ⁊ exẽplarem.
12 Filie nunqd veniãt in substõne breuiloqua appellatiõe filiorũ.
13 Substitutio facta sic, vos inuicẽ substituo, an contineat fidei-
commissarias.
Substitutio breuiloqua pluribus vterinis facta vno repudian
te qualiter reliquos vocet.
14 Substitutio duobus furiosis institutis, ⁊ inuicem substitutis
an contineat vulgarem ⁊ exemplarem.
15 Substõ breuiloqua cur ꝑ icertitudinẽ ⁊ obscuritatẽ nõ vitiata.
Institutus ⁊ substitutus an possint per ꝯcursum simul stare.
16 Substitutio breuiloqua, qꝛ indefinite concipitur, an comprehẽ
dat omnes casus ⁊ tempora.
Substitutio breuiloqua potest sortiri effectum in casum nega-
tiuum ⁊ affirmatiuum.

¶ De substitutione breuiloqua. Cap. iiij.

Equitur de substitutiõe breuiloqua pro
cuius euidentia est attendẽduꝫ
1 † ꝙ breuiloqua nõ est substõ per se formaliter distin
cta, ſꝫ est quedã adiectio, sicut actio de peculio non
est actio, vt. ff. de pecu. l. j. §. cui cõgruit. nã ista ꝯtinet in se vul-
gares expressas ⁊ reciprocã. Et vocat̃ reciproca in. l. iaꝫ hoc iu
re. ff. de vulg. ⁊ pupil. ⁊. l. in testõ. C. de test. mili. ⁊. l. hr̃ditas. C. ꝺ
impube. ⁊. l. qui hostes. ⁊. l. sed ⁊ si plures. ⁊. l. coheredi. §. ꝗ di-
scretos. ff. de vulga. ⁊ pu. ¶ Itẽ quero quare vocat̃ breuiloqua
siue reciproca. dico ꝙ iõ dr̃ reciproca seu breuiloqua, qꝛ breui
bus verbis fit ẜm Bar. vel põt dici breuiloqua, sub breui locu
tione plures substõnes cõprehẽdit. Sꝫ dr̃ reciproca, qꝛ repetit
de vno aliuꝫ quasi reciprocans. ¶ Quero quid est breuiloqua
substõ, est ꝗdã cõditionalis instõ facta pluribus heredibus in-
stitutis vicissim seu inuicẽ. sic dicit Rai. de sabana. i. l. i testõ. ff.
2 de testamen. milit. ¶ † Quero ꝗbus verbis fiat. dico ꝙ ꝑ hec,
vos inuicẽ substituo, vt in. l. iam hoc iure. ff. de vulg. in. §. j. ⁊ i. l.
lucius. eo. ti. ⁊. l. in testamento C. de mili. test. Item fit istis ver
bis, vter eorũ viuet, vel vter eorũ superuixerit. l. titius. ⁊. l. semꝑ
ff. de here. insti. ⁊. l. fundũ sub ꝯditione. §. his verbis. de lega. j.
Itẽ his verbis. Itẽ vos inuiceꝫ substituti heredes sunto, in. l. in
testõ. §. hec verba. ff. de here. insti. ⁊. l. si pater impu. ff. de vulg.
ẜm vnã lecturã gl. Itẽ fit per verbũ deueniat seu perueniat, vt
vos heredes meos instituo. Et si qs vestruꝫ decesserit, volo bo
na mea ad aliũ ꝑuenire, sic dicit Guil. Sed Rayn. dicit hanc
fideicõmissariã. vt. l. fideicõmissa. §. hec verba. ff. de leg. iij. Ego
dico vt Guil. vt ꝑ oĩa sit idẽ in verbo, perueniat, ⁊ in verbo, sub
stituo. vtrũqꝫ est verbũ cõe, vt. l. centurio. ff. de vulg. ⁊ ista semꝑ
dr̃ de breuiloqua, qñ vna conceptione verboruꝫ plures hincin-
de substituuntur, vt pꝫ ex precedentibus.
3 ¶ † Quero quot substõnes ꝯtineat breuiloqua. Guil. dicit qꝺ
qñqꝫ breuiloqua ꝯtinet duas vulgares tm̃, vt qñ fit duabus ꝑ-
sonis iparibus puberibus, vel qñ vnus nõ põt substitui pupilla
riter in. l. lucius. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. ex testamen. ff. de testa. mi
li. Sed illa. l. in testõ facit forte dubiũ in hac materia, qꝛ ibi fuit
facta substõ a milite, qui post aditam põt substituere directo, vt
in. l. centurio. ff. de vulgari. Tñ ibi nõ vr̃ substitutus, nec potuit
nisi ꝓbetur, sed ibi dicit glo. ꝙ non requirit̃ ꝓbatio ab eo ꝗ hoc
dicit qꝛ ꝯ eũ erat alia presumptio, sed diuinatoria est, alij dicũt
ꝓbatur eoipso ꝙ non ꝓbat̃ in ꝯriũ ꝙ est ꝯ. l. illã, tñ istam vide
tur ibi sequi Butri. Tu dic ꝙ ista substitutio ꝗ fit a milite ibi
post pubertatẽ extraneo fit spãli priuilegio militis, nisi ꝓbet̃,
secus i his ꝗ possent fieri ꝺ iu. cõi, vt. l. luciꝰ. alle. vel dic vt ibi.
Qñqꝫ ꝯtinet duas fideicõmissarias tm̃, qñ in codicillis ⁊c. vt. l.
4 sceuola. ff. ad treb. ¶ † Qñqꝫ ꝯtinet ꝗtuor, vt duas vulgares ⁊
duas pupillares, vt qñ fit duobus impuberibus institutis, ⁊ in
potestate constitutis, vt. l. iam hoc iure. ⁊. l. lucius. ff. de vulga.
Qñqꝫ continet sex, vt si dico filios meos impuberes hr̃des isti-
tuo, ⁊ eos inuicẽ substituo si decesserint in pupillari etate, vl' po
stea qñcunqꝫ. Nã continet duas vulgares si nõ adeat̃ hr̃ditas,
⁊ duas pupillares si in pupillari etate decesserint. Et duas fi-
deicõmissarias. Si postea decesserint. Qñqꝫ continet octo, vt
si quis haberet duos filios impuberes mentecaptos, ⁊ eos sub
stitueret ꝑ hec verba, si decesserint in pupillari etate, vel postea
i dementia vel qñcũqꝫ vos inuicẽ substituo, nã cõtinet duas vul
gares ⁊ duas exẽplares ⁊ duas fideicõmissarias, fateor ⁊c. qꝺ
si dictis duobus filijs demẽtibus instituisset simpliciter ꝑ hec
verba, vos inuicẽ substituo cõtinerentur sex directe, due vulga
res, due pupillares, ⁊ due exemplares. Et ista sunt vera, qꝛ tm̃
duobus impuberibus fit hec substõ. Sed si fieret pluribus, vt
tribus vel quatuor vel octo pupillis, tunc numerus substitutio
num ascendet, vt patet ad sensum.
5 ¶ † Quero an breuiloqua possit cõtinere substitutiones ipube
res numero, vtputa quinqꝫ vel septẽ, qꝛ exẽplares supra posite
sunt in numero pari. dic qꝺ potest ex ꝓbata voluntate defuncti
aliter nõ, vt si fiat duobus quorum vnus erat pubes ⁊ alter im-
pubes. ⁊ probaret̃, ꝙ octo voluit substituere vulgariter, vt. l. in
testõ. C. de test. mili. Bar. tñ, Ray. de saba. dicit ⁊ aliter ꝙ re-
ciproca ibi fit coniunctim, aliqñ disiunctim. Et paganus po-
test facere diuisim. non hoc iure ffoꝝ de vulg. non coniunctim
⁊ rõ est, qꝛ qñ non fit sub breuitate sermonis dꝫ esse separata rõ
l. si maritus. C. de don. iner virũ ⁊ vxo. ſꝫ qñ coniunctim tũc vꝫ
esse vnum corpus. §. his ita vsum, cur tam varie. C. de cadu. tol.
⁊ ideo si fiat diuisim tunc idẽ in milite ⁊ pagano. l. iam hoc iu-
re. alleg. si vero coniunctim, tunc est differentia vt in. l. ex testa
mento. allega. Et dico ꝙ qñ miles facit aliquid coniunctim, ⁊
vult ꝙ valeat vt pupillaris, nõ valeat in persona impuberis ⁊
est ratio, qꝛ priuatus in testamento non potest cuius effectus es
set ꝯ cõe ius, vt in. l. nemo de leg. j. ⁊. l. pupillaris. ff. de vulga. ⁊
de forma substitutionis est, qꝛ non potest valere inter personas

coequales, nisi in vulgari, et ideo .l. voluit dare formam et frustra fieret si aliter posset disponere. vel dic quod pupillus potest per militem substitui, non per paganum, et sic in .l. in testa. in qone non est dria inter militem et paganum, sed in responsione. de Sabana.

6 ¶ † Quero an hec substitutio contineat substitutiones expressas vel tacitas. gl. et quod tacitas continet in .l. precibus. C. de impube. et videtur probare .l. iam hoc iure. ff. de vulg. gl. in .l. lucius. ff. de vulga. et insti. eo. et quod continet expressas, et idem Azo. in summa, quod apparet, quia matrem excludit, que per tacitam non excluderet quid dominus Guil. dicit sua verba, et Ray. et dicit quod ex tacita quo ad verba, sed expressa quo ad effectum, quia excludit matrem. breuiter dico quod hec substitutio continet expressas generaliter, et ita debet intelligi gl. que dicit quod sunt expresse, non autem sunt expresse specialiter, quia casus non fuit expressus et isto casu potest dici tacita pupillaris specialiter. et de hoc plura dixi in tractatu vulgaris substitutionis. et si dicatur, quod tacita non excludit matrem. Guil. et Ray. dicunt quod sic per .l. precibus. C. de impu. et alijs. concedo tacita non omnino, sed bene expressa generalis, vt .l. lucius. ff. de vulgari matrem excludit.

7 ¶ † Item quero, pone quod testator habet vnum filium impuberem et duos puberes eos inuicem substituit. Certum est quod vulgaris continetur in persona omnium. Sed an interim inter illos filios puberes contineatur pupillaris videtur quod non propter maiorem etatem. ff. de aqua quoti. et esti. l. j. §. item queritur. Guil. contra per .l. coheredi. §. qui discretos. et §. si pater. ff. de vulg. arg. pro hoc in .l. j. §. fi. et .l. pretor. §. iulianus. de colla. bon. per quas .ll. dicit quod ista quod determinatur. idem dicit Rayn. quia dispositio relata ad personas debet intelligi secundum intentionem persone ad quam refertur, vt in .l. si quis exheredato. §. irritum. ff. de iniusto rup. test. in .l. ex militari. ff. de testa. mili. nec ob. §. j. item dicit quia ibi erat vnio inseparabilis, vt in §. apud trebatium. eadem .l. et vide no. in .c. vtile. de reg. iuris. lib. vj. Bar. dicit contrarium, per rationem quam monit iurisconsultus in .l. iam hoc iure. ff. de vulgari. quia ibi fuit verbum substituo, quod plures respiciebat et respicit eos differenter. Sed eadem est ratio si essent decem sicut vnus, sed non est verisimile quod testator velit in successione eos pariter mittere ad ius bonorum hereditariorum, vt .l. in singulis. ff. de vul. maxime si immineat inequalitas. C. de colla. l. illud. Nec obst. §. q discretos. quia lex propter vnionem quam facit in institutione videtur sic voluisse in substitutione. Nec obst. .l. pretor. §. iulianus. quia habet rationem que monit iurisconsultum siue sint duo, siue plures, vt emancipati conferant suis non est cui emancipato iniuriam etc. Ray.

8 ¶ † Quero pone quod vnus habet duos filios et vnus habet vnum annum et alius habet .xij. annos, illos instituit et sibi inuicem substituit breuiloque, alter factus est pubes, et sic in eius persona expirat pupillaris, nunquid expiret in alterius personam, videtur quod sic, quia deuenit ad eum casum a quo legatum non potuit habere initium. ff. de fideicom. l. menius. §. sed cum duo. ¶ Item substitutio potest fieri in tempus huius pubertatis. l. si quis ita. et .l. ex facto. ff. de vulga. ita et Gy. dicunt contra, quia inequalitas que ab initio impedit, superueniens ex postfacto non infringit. ff. de duob. reis. l. cum eadem §. j. et inducunt etiam .l. iij. §. ibidem. de carbo. edicto. et hoc videtur sentire gl. .l. lucius. ff. de vulg. Ray. distinguit Aut ista inequalitas superuenit testatore viuente, et sic ante dispositionem confirmatam, et tunc vitiat, ita quod finit substitutio, secus si post mortem. ar. l. si sub vna. §. si quis mandato. et in pluribus. §. si plus. ff. de vulg. et pup. Bar. reprobat, quia licet in personam vnius superueniat pubertas, non est casus in quo substitutio pupillaris in personam alterius finiatur, imo est casus in quo presumitur testatorem voluisse ab initio sic disposuisse, ac si ab initio abfuisset. † modo, vt ad

9 propositum casus qui faciunt cessare non inducunt presumptionem vt cesset voluntas fideicommissaria. l. si rem. de leg. ij. et .l. iij. rem legatam. ff. de adi. leg. modo ista pubertas non venit ex dispositione defuncti, ergo etc. Non ob. l. eadem alle. quia inequalitas superuenit ex postfacto voluntate contrahentium, cum iam esset dispositio perfecta et confirmata hic autem testamentum non erat confirmatum, quia morte confirmauit. Ray. Sed contra istud opponitur ista substitutio pupillaris ab initio continetur in breuiloqua, ergo testamentum non poterit illam reuocare sine noua solennitate, dico quod contineatur in breuiloqua siue non, dico quod est declaratio huius generalitatis, et declaratio potest fieri sine noua solennitate. ff. de testamen. l. heredes palam. §. fi. et §. si votum. Ray. ¶ Quero quid si ab initio erat inequalitas, vt quia habebam duos filios, vnum emancipatum, alium in potestate, ipsos inuicem substituo et emancipatum postea adoptat, nunquid erit pupillaris, apparet quod sic per .l. adigere. §. quamuis. de iure pa. in .l. ij. §. si extraneum. ff. de vul. et pup. Contrarium est verum, quia quod ab initio non valet etc. l. quod ab initio. ff. de reg. iuris. et .l. si ita. de auro et ar. leg. ff. et hoc tenet Ray. nam cum ab initio non contineatur sine solennitate, vt in .l. heredes palam. §. sed si votum. alleg. Nec obst. §. si extraneum. quia ibi testator substituit pupillariter expresse, et sic confirmatur quod ab initio valuit testator Ray.

10 ¶ † Item quero pone habeo duos filios impuberes vnum instituo alium exheredo, et illos inuicem substituo, certum est quod hic continetur pupillaris, que potuit fieri in personam vtriusque. Sed an contineretur vulgaris in persona instituti, videtur quod non propter inequalitatem euitandam, nam in persona exheredati non potest, quia non potest ei vulgariter substituere. Guil. contra quia fieri debet cuilibet, vel si non potest exheredato, quia non fuit institutus, et sic est defectus materie, sed non est defectus potentie que magis impedit. ff. de accep. l. an inutilis. et de pac. l. sed si vnus. §. acceptilatio. Ray. idem, quia vulgaris accipitur si heres non erit talis sit heres. Sed ista verba sunt exheredato congrua, quia non erit heres, ergo etc. Bar. dicit quod non videtur in personam exheredati nec instituti vulgaris, quia siue sit defectus ex parte materie, siue potentie verbum quod plura respicit semper debet vniformiter respicere in .l. si legatarius in fi. ff. de leg. iij. et .l. in testamento. C. de milit. test. Preterea quando quis priuatur potentia facto, vt quia emancipat aliquem, cessat presumpta alias presumptio pupillaris, vt determinatum est per Guil. ergo sic in proposito, non obstat quod dicit Rayn. quia verba si heres non erit congruunt exheredato, quod est verum si dictio contineatur pure seu caliter, sed in vulgari tenetur conditionaliter in .l. j. ff. de vulga. et pup. et si queratur an conditio substitutionis exigat in persona vtriusque. i. an existere debeat, vide Bar. in .l. heres. ff. ad trebel.

11 ¶ † Item quero habeo filium puberem, et alium impuberem, puberem furiosum instituo, et eos inuicem substituo certum est quod in persona vtriusque contineatur vulga. Sed an contineatur in persona vnius pupillaris. in prima alterius exemplaris. Guil. dicit quod non, quia multe sunt differentie et imparitates inter pupillarem et exemplarem et illud verbum commune substituo non respicit dictas personas vniformiter, dicta .l. iam hoc iure. ff. de vulga. et pup.

¶ Item quero nunquid inequalitas rerum impediat breuiloquam continere pupillarem et exemplarem, dic quod non per .l. qui plures. ff. de vulg. Item inequalitas temporis non impedit continere, ergo nec inequalitas rerum, arg. l. miles ita. ff. de testa. mili. §. quia iussus.

¶ Item quero sunt plures filie institute in certis rebus vel quantitatibus et filij vltiter, postea dixit testator omnes filios meos sibi

12 inuicem substituo † nunquid femine sub masculo constitute comprehenduntur, dic quod sic. Nam heres ex certa re non est simpliciter heres, imo habetur vt legatarius, vbi alter est vniuersaliter institutus. ff. de here. insti. l. j. §. si ex fundo. C. eo. l. quoties. et ponit glos. in c. si pater. extra de test. in sexto. hec autem substitutio videtur facta in portionibus hereditarijs, vt ff. de vulga. l. qui plures. sed isti non habent portiones hereditarias, vt .l. coheredi. §. qui discretos. ff. de vulg. vbi quod testator coniunxit, videtur substituere in substitutione, sed institutus in certa re non habet ius accrescendi cum instituto vltiter. ff. de here. insti. l. j. §. si ex fundo. Ray. ¶ Quero instituo duos impuberes, et dico, si quis eorum heres non erit eos inuicem substituo, nunquid hec breuiloqua continet pupillarem. Guil. quod non, quia alias fuit colla. in casum expressum si heres non erit, qui repugnat pupillari. ¶ Item quero vtrum substitutio facta per hec verba vos

13 inuicem substituo † contineat fideicommissarias. et videtur quod sic, per .l. si plures. ff. de vulg. in omnem casum etc. et .l. sceuola. ad treb. ff. Gy. contra, quia cuicunque fit a principio videtur iure vulgari directo, ergo ex postfacto non potest obliquari. ff. de vulga. sed fuit facta in codicil. marito. Bar. idem per .l. iam hoc iure. ff. de vulg. ¶ Quero quidam habuit duos filios ex persona vxoris, et duos a secunda omnes instituit, et inuicem substituit, vnus repudiauit, nunquid admittetur solus ille qui est natus ex eadem matre, an omnes. videtur quod vterque coniunctim alias coniuncti admittantur, quia .l. coniunctio equparatur coniunctioni hominis. ff. de here. insti. l. in testamento. Sed in breuiloqua prefertur coniunctus ab homine coniunctione legali. probat assumptum per .l. coheredi. §. qui discretos. ff. de vul. alij contra quia pater videtur habere parem affectionem ad omnes. hoc tenuit finaliter Ray. per .l. fi. ff. ad treb. Et reprobat rationem Gypi per .l. et proculo. de leg. ij. iuncta .l. proculo. de leg. ij. quia ista hominis coniunctio est fortior quam legis. etc.

14 ¶ † Item quero erant duo furiosi instituti et inuicem substituti, nunquid contineatur vulgaris et exemplaris, videtur quod sic ad instar pupillaris, sed contra, quia substitutio que fit iure speciali non continetur in breuiloqua, nisi exprimatur. C. de mili. testa. l. in testamento, sed exemplaris procedit de quodam iure speciali, vt ex humanitate in .l. humanitatis. C. de impu. et alijs substi. Barto. tenet quod contineat exemplarem, quia quilibet habens filios furiosos potest hodie de iure communi facere exemplarem, secus de iure veteri secundum quod non potest. ac nisi ex priuilegio, vt ff. de vulga. l. facto.

Contra

Contra istam substitutionem op po. quod nõ sit dare breuiloquã, quia parit obscuritatẽ, et incertitudinẽ, ergo reijcienda, vt.ff.de lib.et post.l.gallus.§.j.et.l.ij.§.j.de veter. iure enuc.dic quod quñ incertitudo q̃ ipedit itellectũ verborum, tũc nõ valet, vt in prĩñ, alias secus, vt hic.et.ff.quod met.cã.l.j.et.l.fi.C.de don.

15 ¶ † Itẽ oppo. quod sit superflua, quia aut ptinet vulgarẽ, aut pupil. ergo superflua et sic reijciẽda arg.§.qbus in.j.gstitu.C.de insti. in phemio, dic quod hec ptinet illã piñctim, et ideo non est superflua.

¶ Itẽ oppo. diuersitas debet esse inter institutũ i.l.fi.§.titius.et.l. sed si plures.§.fi.ff.de vul. Sed hic vterque est substitutus et institutus. dico quod in eadẽ psona, et parte habet locũ vt hic argu. sm eandem psonã, sed in diuersa parte non, vt hic.

¶ Item oppo. quod istitutus et substitutus se ipediũt p pcursum, ergo debet vitiari, vt in.l.ij.in fi.ff.quemadmo. vsu. amitta. et.l.qui soluendo.cum.l.seq.ff.de here.insti. Sed hic in breuiloqua non apparet separatio causarum, ergo etc. dico quod licet separatio casuum non appareat ex verbis legis, tñ se certificat, et sic de certificatione hominis non curatur, ex quo apparet et ex verbis.l. seu de certificatione legis.institu.de actio.§.curare.

16 ¶ † Item opo. hec substitutio indefinite concipitur, ergo omnis casus et tpa oia cõprehendit, vt.l.si quis sit.sol.mat.et.l.cũ querebatur.de ver.signi.sed non cõprehendit.l.hereditatis.de ipub. et alijs sub.C.dico quod oẽm casũ cõprehẽdit i cã equalitatis, vt ibi.

¶ Itẽ oppo. breuiloqua cõprehẽdit pupil.et vulg.sed vulgaris sortit effectũ in casu negatiuõ, et pupillaris in casum affirmatiuum. Affirmatio aũt, et negatio sunt incõpatibilia circa idem.ff. de reb.du.l.is q ducẽta.§.vlt.et.l.h verba, ille, aut ille.de verbo.sig. Sol.dic quod affirmatio et negatio nõ pcurrũt circa idẽ codẽ tpe, imo diuersis tpibus, et ideo non sunt incompatibilia sm Raymũ.

SVMMARIVM

1 Substõ cõpendiosa sub verborum compendio plura tempora comprehendit.

2 Substitutio cõpẽdiosa describitur, et per que verba fiat, et quas contineat.3.Et quos effectus habeat.4.

5 L.precibus cur posita sub tit.de impu.

6 Intellectus.l.verbis ciui.et.l.in pupillari.ff.de vulg.

7 Substõ sic facta, qñcũque sine liberis decesserit talis sit heres, an sit omni tempore fideicõmissaria.

8 Substõ compendiosa in re certa an valeat infra pubertatem in re directo.

9 Verbũ lego in suo stricto significato est species distincta ab heredis institutione.

Substõ cõpendiosa fcã per verba mere obliqua valet iure fideicõmissi omni tempore.

10 Substõ sic qñcũque filius sine liberis deces.bona distribuãtur inter pauperes p meos fideicõmissarios, an sit omni tempore fideicõmissaria. Et quid si non dixit per quos distribuantur. 11. Et quid si dixit quod vendat, et ptiũ erogetur. 12.

13 Substitutio compendiosa per verbum cõmune facta quo iure valeat. 19.

14 Tẽporis cursus variatus an variet suũ determinatum.

15 Argumentũ de personis ad res et econtra valet.

16 Aduerbium quandocũque quid importet.

17 Dispositio alternatiua an pariat effectus plurium.

18 Iura et actiones an veniãt appellatiõe mobilium aut imobiliũ.

20 Substõ ab initio pupillaris post fideicõmissaria an sit semper vniformis non obstãte temporis variatione.

21 Substõ ipuberi si decesserit absque liberis an pariat temporis limitationem, aut adiecti demonstrationem.

22 Substõ cõpendiosa facta per verbum commune an vulgarem contineat.

Verbum cõmune adiectũ certe rei an trahatur ad institutionẽ.

23 Substõ pupil.nunquid veniat in substitutione per verbum cõe filie in certa re institute facta.

24 Substõ fcã filijs filiorum si sine liberis an et quo iure valeat.

25 Substõ sic si sine liberis, etc. talẽ sibi substituo, et heredẽ eum sibi facio qualiter valeat.

Verbũ cõe dubiũ declaratur per sequentia.

26 Verbũ directũ in substitutione positum quod potest se habere per modũ dispositionis, aut demonstrationis qualiter capiẽdũ.

27 Verbum cõmune adiectum portioni an trahatur ad institutionem, et quando. 28.

29 Verba directa que sint. Itẽ et obliqua. Itẽ et cõia. 31.32.

30 Verbum substituo cur nõ sit directum vt instituo.

33 Substõ cõpendiosa matre media obliquatur post pubertatem.

¶ De substitutione compendiosa. Cap.v.

Et primo quero quare dicitur compendiosa. Et est attendendũ † quod sic dicitur quia sub verborum cõpẽdio plures substitutiones cõprehẽdit seu plura tpa, vt cũ dico si filius meus talis decesserit in pupi.era.vel qñcũque talis sit heres. 1
Et hoc nomẽ fuit inuẽtũ ab iperatore vt.C.eo.l.precibus. Et si h fiat a pagano potius ẽ adiectio substõnis quod dici debeat substitutus p se, nã ptinet vnã directã pupillarẽ intra pubertatẽ. Si aũt fiat a milite qui ẽt directo põt post pubertatem substituere, vt.ff. eo.l.centurio.et.l.in testõ.C.de testa.mili. Tunc ptinet vnam nouam substitutionẽ directã post pubertatẽ.vt isti.de pupil.§.j.in fi.et Cy.in suo tra.et gl.ibi in.l.cẽturio.ff.de vulga.et pupilla.

2 ¶ † Itẽ quero quid est substõ cõpẽdiosa, dic quod est que sub cõpendio mortis vel alia pditione multa cõprehẽdit tpa, hñ dico sub cõpẽdio mortis, vt si filius meus decesserit etc. vt.l.precibus.C. de ipu.et alijs substitu.et.l.cẽturio alleg.bene dixi, vel alia pdõne, quia alia pdõ põt apponi, vt si alius fecit etc. vel si aliquis fecerit etc. dixi, quia multa tpa cõprehendit tempus et fieri tempore nõ limitato, vt si dicatur quandocunque decesserit. Ray.

3 ¶ † Quero quibus verbis fiat hec substitutio et quas contineat generaliter loquendo dico quod hec cõpendiosa aliqñ fit a milite, et tunc aut fit per verba directa, et tũc clarum est quod ptinet directam et ante pubertatẽ.et post, vt.l.cẽturio alleg.aut fit p verbũ cõe, et tunc aut mater in medio, et tunc ante pubertatem obliquatur, vt in l.precibus.alle.aut mater nõ est in medio, et tũc semper valet iure directo. Aut fit per verba obliqua, et tũc semper ẽ fideicõmissaria, vt.ff.de vul.l.coheredi.§.cum filio.aut fit substõ a pagano, et tũc est glos.pria.insti.de pup.in.§.j.in.l.precibus.C.eod.et in.l. ex tribus.C.de inoffi.test.quia qñ est facta p verba mere directa tũc est directa intra pubertatẽ, post nihil, vt in.l.verbis.et in.l.in pupillari.ff.de vul.si aũt fit p verba mere obliqua, sp est fideicõmissaria.l.coheredi §.cũ filie.ff.de vulg.si aũt fit per verba cõia, tũc est dubiũ, quia gl.l.ex tribus.C.de inof test.et.l.precibus.et.l.centurio.alleg.dicunt quod sp valet iure fideicõmi.et gl.in.§.j.insti.de pup.dicit quod p tpe.j.pubertatẽ est directa, et post est fideicõmissaria, et doc.in his variantur, vt dicam infra.

Item quero quis sit effectus

4 † substitutionis compendiose quando fit per verba mere directa, vt quandocũque decesserit talis sit heres.glo.in eo.§.j.scilicet insti.de pupillari, dicit quod post pubertatem vno modo valet, vt.l. centurio.et.l.precibus. Et hanc sequitur Iaco.de are.et de bello visu.Cy.in.l.precibus.et Inno.in.c.raynutius.extra de testa.et Bar.et Ioan.and.in.c.si pater.extra de testa.lib.vi.i gl. antiqua.postea Io.an.in.c.si pater.tenuit quod ante pubertatem valeat iurisdictio postea iure fideicõmissi, et sic.p.c.si pater.de secundo est casus ind.c.raynutius.vbi dicit quod post pubertatem valet iure fideicõmissi, et sic per illa duo capitula hec dicit quod de iure ciuili est casus.in.l.precibus, et probat, quia illa lex nullum cõtinet militis priuilegium, imo procedit de iure cõmuni, quod probat, quia si loqueretur de priuilegio militari posita esset in titulo de mili.testa.quod secus est.

5 ¶ † Itẽ quia miles põt facere directam post pubertatẽ et ibi, et ẽt fideicõmissa.dico quod iste rõnes nõ multũ astringunt, quia ideo.l.precibus.fuit posita in tit.de impu.et sic de vulgari et pupillari antẽ ta forma substitutionis, sed in tit.de testa.mili.attẽdo modo testandi, sic lex centurio ponitur in tit.de vulg.et tñ ibi disponit q̃liter miles ex priuilegio possit substituere directo post pubertatem.nõ ob.rõ quia pcedo quod miles pt directo substituere post pubertatẽ, nec mater sit in medio, vel ibi, et.l.in testõ.de milite.etc. Bar.in.l.centurio concordat istas opi.et dicit quod verba directa sunt publici generis, quia sunt verba directa ciuilia in iure ciuili introducta, vt verbũ heres esto, et verbũ obuenire hereditatẽ.ff. de verbo.sig.l.obuenire.et verbũ instituo.de here.insti.l.j.et quasi p totũ. Et isto modo accipiendo si cõpendiosa fiat per verba directa nunquam põt obliquari † sic intelligitur.l.verbis ciuilibus et.l. 6
pupillari.ff.de vulg. Alia sunt verba directa, que dicuntur directa, q̃ diriguntur, in substitutũ, sic quod nõ capiet de manu heredis.sed imediate a testatore.ff.de fideicõ.here.l.cum querit, exẽplũ, in verbo, accipiat, et in verbo, moriatur, vt in.c.si pater.alleg. ista verba magis dici pñt cõia, quia oib[9] gẽtib[9] vsitata et cõia sunt.

Et sic accipiendo cōpendiosa facta per hec verba directa ante pubertatē valere pōt iure directo post pubertatē iure fideicōmissi, ꝛ sic vera opi. Jo. an. q̄ istud ꝓbat, q2 istud verbū directū talis accipi ac talis moriat᷑ pōt intelligi ꝙ qs accipiat ꝛ legatarius sua tñ auctoritate, vt. ff. de le. ij. l. titia. §. j. ꝛ sic ista verba in ciuili iure hñt vnū ꝓpriū significatū, q2 nō sunt verba iuris ciui. ideo in dubio intelligemus qꝺ casus eueniat, vt si pupillus. ꝯ. pubertatem fiet interpretatio, vt iure directo, si in pubertatē si post iure fideicommissi. Et per hoc pꝫ rñsio ad ꝯriū cū dr̄ substōnez directā nūq̄d obliquari possit, veꝝ est. Sed ista nūq̄d fuit directa, si post pubertatē morit᷑, nā. l. scribit ipsuꝫ ante mortuꝝ post pubertatē. ff. de acq. here. l. cū q̄dā. §. si nō homo. l. enim sp̄ fuit certa, ꝛ si pupillus decesserit in pupillari fuisset directa, ꝛ nūq̄ꝫ obliqua, ꝛ hoc sciebat. l. ipsuꝫ añ mortuꝝ. Sed q̄ñ preferunt᷑ ꝟba directa ciuilia, tūc illa hñt suū ꝓpriū significatū, vt sp̄ iure directo sit heres, ꝛ iō ibi nō est necessaria iterpretatio, q2 ꝯstat sic voluisse defunctū, ꝛ iō post puberta. nō obliquat᷑. ꝛ forte Jo. an. sic voluit dicere, tñ dixit aliquē directum solum tertium ꝛc.

7 **Item quero** quid si testator † dicat q̄ñcūq̄ꝫ decesserit sine lib. talis sit heres. gl. in. l. p̄cibus. qꝺ hec oī tp̄e est fideicōmissa. q2 dixit sine liberis. idem Inn. in. c. raynutius. By. ꝛ alij dicūt hāc opi. esse falsaꝫ ꝛ esse ꝯ. l. cēturio. ff. eo. vbi ponunt᷑ hec verba, ꝛ tñ iure cōi vꝫ, vt pupilla. si decedat. ꝯ. pubertatē. Jac. de belui. tꝫ se cū glo. q2 illa verba sine liberis ꝯcernūt puberē, q2 pubertas nō pōt habere regulariter liberos. ff. de suis ꝛ legi. here. l. j. ꝛ rñdet ad. l. cēturio, q2 ibi est sp̄ale in milite, nō ob. q̄ñ ibi dicit iure cōi, q2 priuilegiū militis est q2 in pubertatē valeat iure cōi, ꝛ trahit ad oīa bona patris ꝛ filij, ꝛ ista opi. nō placet Bar. ꝛ dicit eam fore contra. c. ꝛ si pater de testamen. in. vj. ꝛ contra. l. cēturio. ff. de vul. Ray.

8 ¶ † Item quero testator substituit aliquem cōpēdiose directo in certa re, vel in certa portione, an valeat. ꝯ. pubertatē iure directo, dico qꝺ si substō fit ꝑ verba directa ciuilia pinde est ac si foret substitutus in vniuersum in. l. coheredi. §. fi. ff. de vul. ꝭm vnā lec. ꝛ in. l. j. §. si ex fundo. ff. de here. insti. Si vero nō substitutus sit ꝑ verba directa nō ciuilia, tūc nō trahit᷑ ad directā, q2 in relictis singularibus, q2 nulla est drīa an apponant᷑ verba directa, vel obliqua. l. omne verbū. C cōia de suc. nisi adijciat᷑ expresse illa verba si heres tunc secus, vt in. §. si ex fundo alleg.

9 ¶ † Item quero si testator substituat cōpēdiose sic dicēdo, q̄ñcunq̄ꝫ decesserit lego tali oīa bona mea vr̄ ꝙ ante pubertatē valeat iure directo, nā verbū lego trahit᷑ ad institutionē heredis. ff. de ver. sig. l. verbis. In ꝯriū vr̄. l. mulier. ff. ad treb. ꝛ hec est vera, nā lꝫ verbū lego in sua largissima significatione trahat᷑ ad heredis institutionē, tñ in suo stricto significato est species distincta ab heredis institutione, attēto ēt cōi vsu loquendi q̄ dꝫ attēdi. ff. de fun. instru. l. cū de lanionis. §. asinā. verbū tñ lego est verbū in dubio directū. ff. de leg. ij. l. lucio. sunt ergo quedā verba q̄ habēt significationem distinctam ꝛ separatam ab institutione, vt. l. verbū lego. quedam habent speciale significationem a. l. vt verbū accipiat ꝛ verbū moriat᷑, ꝛ alia de quibus. ꝯ. dictū est. Et per predicta apparet secūda prin. ꝯclo vꝫ, ꝙ q̄ñ substō cōpēdiosa fit per verba mere obliqua omni tēpore vꝫ iure fideicōmissi ꝭm oēs, ꝛ matrem non excludunt. l. coheredi. §. cū filie. ff. de vul. verba mere obliqua, ꝛ verbum restituo in. d. §. cum filie, de quibus. l. fundi trebatiani. de vsufruc. leg. statim subijcitur.

10 ¶ † Item quero pone ꝙ testator dixit q̄ñcūq̄ꝫ filius meus decesserit sine liberis volo, qꝺ bona mea dentur tali, vel distribuātur inter pauperes ꝑ meos fideicōmissarios. an ista sit omni tēpore fideicōmissaria, vr̄ qꝺ sic per. l. fundi. alleg. dicit ꝯriūꝫ. Et sic ꝙ in verbis. ꝯ. noīatis intelligit᷑ tale ꝟbū q̄ñcūq̄ꝫ sine liberis decesserit, tūc fideicōmissum accipiant, ꝛ dent, vt. l. alio. ff. de alimen. leg. ꝛ ibi ad finē prime gl. ꝛ. l. deniq̄ꝫ. §. interdū. ꝛ hr̄ de eccle. tit. §. si quis aūt. Sed hec verbū subintellectū est directum, vt probat᷑ in. c. j. eo. tit. lib. vj. pro hoc alleg. casum in. c. cūt ibi. ꝯ. eo. tit. s. extra de testa. vbi dr̄ ꝙ qui non est heres fideicōmissarius est loco heredis. hoc tñ Roff. in tit. de actio. ex test. ver. itē ꝙ erit. ꝛ Spe. in tit. de instru. edic. §. nūc aliqua. versi. item.

¶ Item pone qꝺ aliquis sit q̄ñ testator nullū aliū fecit heredeꝫ fideicōmissarij erunt heredes, ꝛ si dicas si mater est i medio, tūc nō excluderet, q2 tacita pupillaris nō excludit matrē, vt. l. p̄cibus. C. de impu. dic ꝙ ꝯ matrem nō admittit tacita voluntas de qua testator nō cogitauit. Sed ius p̄sumit tacitā pup. inclusam in vulgari expressa. vt in. l. p̄cibus alle. Sed tacita q̄ venit ex presumpta volūtate defuncti bene admittit᷑ ꝯ matrē in. l. p̄cibus. ꝛ in. l. in testamentis. de testa. mili. ꝛ hec erat talis Ray.

11 **Quero quid** si testator † dixit q̄ñcūq̄ꝫ fili⁹ meus decesserit sine liberis, tūc bona mea dentur pauperibus, nec dixit per quos, an sit directa, vr̄ ꝙ sic, q2 ep̄s est executor legitimus q̄ habet p̄tātē q̄ꝫ haberet fideicōmissaris in. l. nulla. ꝛ. l. si quis ad declinandam. C. de epis. ꝛ cle. Bar. tenet ꝯ, nam si pauperes sunt instituti ep̄s tꝫ locum heredū, vt. d. l. si quis ad declinandū. Si aūt pauperibus esset legatū ꝛ ep̄s tꝫ locū legatarioꝝ, ꝛ pōt interpretari actionem ex testō pro hoc legato. Et illa verba ꝙ accipiat nō pertinēt ad ep̄m ex iuris dispositione, imo etiam contra voluntatem defuncti etiam si dixerit ꝯ, vt in. d. §. si quis autem. Et ideo non tenet locum heredum, vt accipiat, sed actionem intentetur.

12 ¶ † Quero quid si dixit testator volo, ꝙ bona mea vendantur, ꝛ postea pretium eroget᷑ ꝑ fideicōmissarios inter pauperes, an ista sit fideicōmissaria. ꝯ. pubertatē, vr̄ ꝙ sic, q2 nō dicit per quē, ꝛ sic per ep̄m fiat venditio, ꝯrium tenet, q2 verba que ponunt᷑ in fine per fideicōmissarios determinant vtrūq̄ꝫ actum ꝛ venditionis, ꝛ errogationis in. l. mulieri ꝛ titio. de condi. ꝛ demon.

Itē quero q̄d si testator dixit volo, ꝙ bona mea vēdant᷑, ꝛ p̄tiū inter pauperes distribuat᷑ quoꝝ electio fiat ꝑ meos fideicōmissarios an ista sit directa intra tp̄a pubertatis, an oī tp̄e fideicōmissaria. Bar. dicit qꝺ illa verba fideicōmissarios referunt᷑ solū ad actū venditionis, nō ad actū erogationis, vt sit ep̄s executor legitimus illos duos casus impediat, ꝛ erit oī tp̄e fideicommissaria, ꝛ probatur, quia qualitas que adijcitur verbo determinato per relatiuū respicit soluꝫ suū antecedens. ff. de alimē. leg. l. a filio scḋo modo cū verba dicant. quorum electio relatiua fiet tm̄ ad illud. Et sic explicatuꝫ est q̄ñ cōpendiosa fit per verba directa, ꝛ per verba obliqua.

13 **Restat** videre † quid iuris sit si fiat ꝑ verbū cōe cōpendiosa, vt substituo, an tūc añ pubertatem valeat iure directo, ꝛ post iure fideicōmissi, an in omni tp̄e sit fideicommissaria, aduerte vt si dicas decesserit intra pubertatē, vel quandocūq̄ꝫ post. tunc gl. in. l. precibus. dicit ꝙ tempore pubertatis valet iure directo, postea est fideicōmissaria. Et oēs doc. sequūtur eā. Si autem fiat sine distractione tp̄is, vt q2 adijcit q̄ñcūq̄ꝫ decesserit, tunc sunt opi. q2 gl. in. d. l. precibus. ꝛ in. l. ex tribus. C. de inof. test. tenent qꝺ omni tēpore sit fideicōmissaria. Idem Azo in sum. Jac. de belui. ꝛ Inn. in. c. rainu. extra de testa. maior pars legistarum in hoc ꝯcordat, vt not. in. l. precibus. alleg. Joan. an. Idem in. c. si pater. extra de testamen. in. vj. in glos. antiqua. ꝛ insti. de pup. Ray. ꝛ By. tenent qꝺ. ꝯ. pubertatē valeat iure directo, postea iure fideicōmis. Ja. de are. sequitur il-
14 lam glo. cū distinctione tamen per glo. §. j. insti. de pup. † facit illud qꝺ determinat ꝭm cursum ipsorum variatur ꝭm varietateꝫ ipsius. ff. ad. l. fal. l. pretia. §. nōnulla. ꝛ de leg. ij. l. titia seio. §. vniuersas. C. de vsu. l. pe. Sic ergo in proposito, q2 ista substitutio fideicōmis. regrit diuersa tp̄a ꝛ ante pubertatē ꝛ post, ergo variabitur secundum varietatem eoruꝫ. ꝯ. pubertatē valeat iure directo postea vt fideicōmissaria, pro hoc facit. l. pomponius in negotijs. ff. de neg. ge. ꝛ vr̄ casus in. l. precibus. ꝛ i. c. si pater. alle.

¶ In ꝯriū substō cōpendiosa ꝯcernit omne tp̄s, ergo ꝟbū substituo ꝯcernit vniformiter illa ꝯtinet, vt. l. hereditatis. ꝛ. l. quānis. C. de ipu. vbi loqt᷑ de personis que ꝯformiter debent conce-
15 ꝭm ꝛc. Et sic arguendo de personis ad res ideꝫ econtra. † ꝛ valet arg. ff. de vul. ꝛ pu. l. singulis. ꝛ. l. seq. ¶ Itē nō dꝫ fieri diuisio. iuxta. l. q̄m in fi. C. de his qui. vt indi. sed si a prīn. esset directa fideicōmissaria fieret diuisio ergo ꝛc. ¶ Item dispositio dꝫ esse ꝯformis. l. diē. §. inde nerratius. ff. de arb. sed hic foret difformis ergo ꝛc. ¶ Itē vna ꝛ eadē res diuerso iure censeri nō dꝫ. ff. de vsucap. l. eum qui edes. ꝛ extra de decimis. c. in vna. Et veras rationes facit By. ꝛ Ray. ꝛ oēs sequentes hanc opinion.

¶ Tertia fuit opi. Jac. de are. qui distinguit an i substitutione cōpendiosa exponat᷑ aduerbiū distributiuū tēporis, vt quicūq̄ꝫ decesserit ꝛc. ꝛ tūc vera est opi. qꝺ. ꝯ. pubertatem valeat iure directo, postea iure fideicōmis. an nō apponat᷑, vt si dicat᷑, si filius meus decesserit sine liberis, tūc vera est opin. glo. l. p̄cibus. ꝛ By. ꝛ alioꝝ doctoꝝ. primum probat᷑. nam ꝭm omnes si aliquis dicat si filius meus decesserit ante pubertatē vel post, tunc valet
16 ante iure directo, post iure fideicō. † Sed dictio q̄ñcūq̄ꝫ tantuꝫ valet q̄ꝫtū si fiat temporis distinctio in. l. si cū in annnos. ff. quem admo. vsu. ami. ergo ꝛc. ¶ Itē tñ valet vniuersalis dispositio, q̄ꝫtum ad omnes q̄ꝫtuꝫ singularis ad singulos. ff. de leg. ij. l. si coheres, ꝛ. l. omnes. de prescrip. xxx. vel. xl. an. hanc opi. sequitur By. ꝛ Cy. in. l. precibus. ꝛ. l. probat si verba relata ad personaꝫ debent intelligi ꝭm dispositionē ꝑsone. ff. de vsu. ꝛ habi. l. plenū. §. equitij.

§.equitij.ergo verbũ substituo concernit tẽpus.ĩ.pubertatem, vt valeat pupillariter cũ hec sit eius cõditio, hec opi. distinguẽs nõ procedit, quia in.c.si pater nõ ponit aduerbiũ distributiuũ. Et tñ ante pubertatẽ vz iure directo post iure fideicõmissi. Itẽ distributiue i tpe enũciantis.l.stichũ.§.stipulãte.ff.de ver.ob. iũcta.l.plurib⁹.eo.ti. ¶ Itẽ nõ vr̃ qd̃ debẽat dici plures stipñones seu dispõnes ex pluralitate effect⁹, quia aut morit̃.ĩ.puberta.aut post, & sic vna erat dispositio licet alternatiua, vt in.l.illud aut illud.ĩ.
17 qñ dies leg.ced.& not.in.l.ex to:o.de leg.j. ¶ † Pro euidẽtia huiusmodi hic est attẽdendũ, quod quandoque ex aliquibus cõiecturis testatoris põt apparere quod voluit qñ añ pubertatẽ valeat iure directo. ff.de leg.ij.l.titia.sm vnã lectu. vt pone qd̃ dicit quod substitutus ante pubertatem capiat hereditatem auctoritate propria, vel pone qd̃ in precedentibus testator accepit verbũ cõe pro directo certe in sequẽtibus illud accipiã pro directo in.l.si seru⁹ pluriũ.§.fi.de leg.j.vel pone qd̃ testator dixit accipiat, qd̃ sonat auctoritate ppria capere de leg.ij.l.nũmus.§.fundo.& ibi not. vel pone qd̃ testator ita dixit qñcũque filius meus decesserit, volo qd̃ hereditas mea tota pueniẽt ad tutelam, quia tũc vigore pupillaris directe oia peruenient vel detrahent trimã & trebel.l.in testõ.ff.de test.mil. ¶ Vel pone quod testator dicat volo oia bona mea ad talem peruenire, & qui oia dicit nihil excipit, secus si dicat oia mo
18 bilia, † quia iura nec actiones non sunt mobilia ppãe nec imobilia ff.de pec.l.quã tuberonis in fi.est no. Jac. de are.in.l.motiuz. ff.de ver.sig.aliqñ nullũ istorum verborum ponit in testõ, sed dr̃ simpliciter qñcũque filius meus decesserit talẽ substituo, & tũc est attẽdendũ qñ volũtas testatoris, est dubiũ in hoc, tũc si mater est in dubio interpretabor pro matre, & erit omni tpe fideicõmissa. vt no.in.l.qui duos.ff.de rebus dubijs, & hoc casu est vera opin. dicentiũ ipsam omni tpe fideicõmissariã. Et si dicas hoc est cõ.l. pcibus, quia ibi pater est i medio, & tñ añ pubertatẽ vz iure directo, post iure fideicõmissi. dic qd̃ illud est priuilegiũ militis, qui potest substituere directo omni tpe, & si dicas hoc est cõ.c.& si pater.extra de testa.in.vj.quia ibi erat mater in medio, & tñ põt iure dire.vt.s̃.dixi, & qd̃ dcm̃ est si mr̃ in medio, idẽ idẽ dicas sit filius testato. vel alia psona quã testator verisimlr̃ voluit preferre substi
19 tuto, † tũc.n.ex cõiecturata volũtate defuncti interpretabuntur pupillarẽ tacitã nõ admitti ad eorum exclusionẽ, si aũt neque mater neque aliquis taliũ personarum sit in medio.dicit Bar.quod ante pubertatẽ vz iure directo post aũt iure fideicõmissi. Et hoc sic probat, quodcũque qd̃ põt se habere ad plura tẽpora platũ, vr̃ esse platũ, vt ostendat varios effectus futuros.ff.de ali. leg.l.iij.in fi. & l.qui res.post prin.ff.de solu.aut hic filius morit̃ ante pubertatem, & tunc intelligit̃ hoc verbũ prolatũ, ac si dixisset si decesserit in pupillari etate, si vero moriat̃ post intelligit̃ prolatum, ac si dixisset post pubertatẽ. Sed si sic dixisset oẽs in hoc cõcordãt, quod
20 ante valet directo, post iure fideicõmissi, vt dictum est. † Ergo vr̃ hec substõ vniformis, quia lex que semp certa est, facit ab initio istã substitutionem pupil.post fideicõmissariã, & ideo nõ variat̃ ex tẽpore, sed est vniformis, & in vnũ casum põt cõuerti. Et p hoc patet solutio ad predicta in cõriũ. Cũ.n.dr̃ quod verbũ substituo relatum ad plures personas vniformiter illas cõtinet, ergo idem tpe, dic quod ista cõsequentia nõ est bona, quia substõ breuiloqua relata ad plures personas potest cõuerti in pluribus casibus.

Quid enim si vnus repudiaret hereditatẽ, & succedit ex vulgari, posset tñ ille discedere.ĩ. pup.etã.& sic esset locus pupillari, & sic hz diuersos effectus cõcurrẽtes diuersis temporibus, sed hic est semper vniformis, & hz eũdem effectũ sm Ray. dictum est ergo.s̃.qd̃ si testator dicat si filius meus decedat.ĩ.pubertatẽ vel post, tũc omnes cõcordãt qd̃ vno tẽpore sit directa, alio tempore fideicommissaria.

21 ¶ † Item quero quid si testator dicat talem substituo filio meo impuberi si decesserit sine liberis, an pp hoc videat̃ limitasse tẽpora, quia dixit impuberi, & sic vlterius nõ extẽdat̃. Joã.an.qd̃ nõ & illud verbũ impuberi vr̃ adductũ causa demonstrationis, non temporis limitatione.hoc no.extra de testa.in.c.si pater.in nouella, & allegat.c.raynutius, Barto.autem distinguit, aut illud adiectiuũ impuberi adijcitur verbo dispositiuo, vt filio meo impuberi talẽ substituo si decesserit sine liberis, & tũc vera est opi. Joan.an.per.l.mala.in prin.de alimen.lega. Si autem adijcit̃ verbo executiuo, vt si filius meus decesserit impubes, tunc est limitatum tempus nisi adijciatur verbum sine liberis, per qd̃ vr̃ fuisse de mente testatoris disponere etiam post pubertatem.

22 ¶ † Item quero nunquid substitutio cõpendiosa facta per verbum cõe, contineat vulgarem.s.si non erit heres, dico quod aut cõpendiosa continet pupillarem qd̃ qñ contingit apparet ex premissis, & tunc etiam continet vulgarem.ff.de vulg.l.iam hoc iure, aut non continet pupillarem, vt quia facta minori vel emancipato, tunc si esset facta per verbũ mere obliquum non continet vulgarem, imo illa obliqua substitutio euanesceret instituto nõ adeũte, vt.ff.ad treb.l.ille a quo.§.si testamento.

¶ Item quero quid si substitutio compendiosa fiat per verbum cõe in certa re, vt si dicas si filius meus decesserit sine liberis talem substituo in tali fundo dico quod verbũ cõe adiectum incerte rei nunquam trahitur ad institutionem.ff.ad trebel.l.cogi. & facit in auc.vt cum de appel.cog.§.aliud.

23 ¶ † Item quero ex hoc testator instituit filiam in certa re, & si decederet sine liberis voluit qd̃ illa res perueniret ad talem, hoc nunquam cõtinet pupillarem, quia facta est per verbũ cõmune, idem si dicatur verbũ directum quod non est ciuile &c.

¶ Item quero quid si talis substitutio fiat in certa quãtitate sub nomine quote an trahatur ad directam, dico quod aut totam hereditatem assignat per quotas pluribus institutis, & tunc perinde est ac si in totum vnum instituisset. Nam assignatio portionũ per quotas etiam si apponatur heres esto habet vim institutionis.l.diuus.si autem portionem alteri tantam assignasset cum alijs nullam institutionem fecisset, tunc non trahitur ad institutionem.ff.de leg.ij.l.cum autem.

Itẽ quero quid si testator dixit si filius meus decesserit sine liberis, vel eorum filij sine liberis, tũc
24 bona mea perueniãt ad Titium † an hec substitutio valeat in filijs filiorum & Richar.dicit, quod quia nihil relinquit filijs filiorum iure institutionis, sed ab intestato veniunt seu ex testamẽto filiorum, vt not.de heredi.institu.l.titius lucius, ergo non potuit eos grauare.de leg.ij.l.si sic.Jaco.dicit cõrium Bar.aut si deicõmissum relinquitur ab ipso filio primo instituto sub duplici alternatiua, vtputa & decesserit sine liberis, & tunc valet, quia ille grauatur qui honoratur licet in personam heredum primi filij sit ista institutio seu conditio.ff.de vulga.l.coheredi.§.cum filie.ff.de condi.& demon.l.legato. Si autem relinquitur nominatim a filijs filiorum, tũc non valet per.l.si sic.s̃.alleg.§.j. Et hoc tenent Richar.Ray.Bar.dicit qd̃ ẽt hoc casu posset substinere valere substitutionẽ.& ad.l.si sic.respondet, & negat quod filij filiorum nõ habuerũt ex dispositione primi testatoris, nam cũ eos grauat vr̃ eis relinquere.ff.de pecu.l.deniqz.§.interdũ, & facit quod not.in.l.alio in fi.prime gl.ff.de ali.leg.inducũt ẽt.l.si ita stipulatio.de ope.lib. Sed quia visum est, si relinquatur per verbũ cõmune & per verbum directum & obliquum dubitatur si apponũtur duo ex verbis istis quid iuris.

25 ¶ † Item quero pone qd̃ testator dixit, si filius meus decesserit sine liberis talem sibi substituo, & heredem eũ sibi facio, dic qd̃ perinde est ac si tota substitutio esset facta per verba mere directa, quia verbũ cõe qd̃ est dubiũ declarat̃ per sequentia.l.si seruus pluriũ.de leg.j.vel dic quod verbum directũ operabit̃, vt stet in sua significatione, & verbum commune facit fideicõmissum, vt sit in optione substituti capere directo & per fideicõmissum, vt verba aliquid operentur in.l.in testamento.ff.de testa.mili.

¶ Item quero quid si testator dixit, si filius meus sine liberis deces.tũc sibi instituo, & sibi substituo dico, qd̃ idẽ.nam cũ instituit sit verbũ directũ.ff.eo.l.j.in prin.& l.si pater filio.de hered. insti.l.j.valebit hec substitutio vtroque iure p hoc facit.ff.de vẽtre inspicien.l.pen. Item si dixeris si filius meus decesserit sine liberis, tunc ei substituo Titium infrascriptum meum heredem, & volo quod bona mea perueniant ad Titium.

26 ¶ † Item quero quid si verbum directũ in substitutione appositum põt se habere per modũ dispõnis, & per modũ demonstrationis, vt cũ dixit testator, si filius meus decesserit sine libe. tũc ei substituo Titium inscriptum heredem meum, quem postea heredem scripsit.nam illa verba meum heredem, possunt intelligi eodem, & vtroque modo quo.s̃.dictum est.

¶ Quero quid si in dubio, dic quod in dubio debet intelligi demonstratiue, vt in.§.fina.§.titia.de liber.lega.

27 ¶ † Item quero qd si in personis diuersorum apponatur pdcã verba diuersa, circa hoc premitte regulã qd̃ verbũ cõe adiectũ portioni trahit̃ ad institutionẽ vt alter sit institutus vt̃ alias secus, vt no.ff.de here.insti.l.his verbis.in prin. & in auc. de he.& falci.§.si vero vllã. hoc premisso, dic qd̃ aliqñ testator vnũ substituit directo p verba directa & ciuilia simpliciter, aliqñ p verba oia in certa portione, tũc istitutus simpliciter erit directo substitutus. Substitutus aũt p verbũ cõe erit grauatus fideicommisso, quia nõ põt trahi ad institutionẽ, cũ sit vniuersaliter institutus alius. Aliqñ vnũ instituit directe in certa portione, tũc in-

stitutus simpliciter erit directo substitutus. Substitutus antē p verbū cōe erit grauatus fideicōmisso, qr nō pōt trahi ad institutionem cū sit vl'r institutus alius, aliqñ vnū instituit directo in certa portione, aliū in residuo p verbū cōe, tūc pōt trahi ad institutionē directam, qr in ea portione in qua institutus nullus reperit vl'r institutus, & per ea que dixi qñ testator vnū instituit in certa portione p verba directa nō ciuilia par differūt a cōibus q̄tum est in pposito, & aliqñ aliū substituit p verba mere obliqua in certa portione, & tūc substitutus capiet iure directo totū, vt. ff. eo. l. coheredi. §. sed aliud erit fideicōmissa. in portione sibi relicta, aliqñ vnū substituit per verbū cōe in certa re. aliqñ p verbū mer̄ obliquū, & tūc ꝯ isto substō dz cēseri fideicōmissaria. †illud
28 aūt qd dicūt glo. & doc. q verbū cōe trahit ad institutionē, verum est qñ verbū cōe adijcit vniuersitati verbor vel rer, & alius non est heres vt. l. his verbis. ff. de he. insti. sic ergo istud verbū obscur interpretabit fideicōmissarie in. l. si seruus plurium. §. fin. de le. j. Et qr ɋstat testatorē voluisse ius pmi heredis remanere eo qd pōt post mortē suam relinqui fideicōmissum, nec relinquit ab eo seu ab isto, vt qui erat substitutus in certa portione p verbū cōe, qñ apponunt in personam diuersor verba cōia qūo. s. substituit heredes in certis portionibus diuidendo inter eos hereditatē per quotas, licet nō adijciatur heres esto trahitur ad institutionem, vt. l. j. §. diuus. ff. de here. insti.

29 Quero †que sunt verba directa, & que cōia, & que obliqua. dico verbū directū est qd de sui natura importat qd institutus capiat sine auctoritate, & nō de manu alterius. C. de fideicō. l. cū q̄, & l. omne verbū. C. communia de lega. ¶ Quedā tū sunt verba directa ciuilia quedam non ciuilia, vt cōia, de quibus. s. visum est. verba aūt obliqua sunt q̄ significāt de sui natura, qd hēs capiat de manu alterius, vt est verbū restituat, vt. l. coheredi. §. cū filie. ff. de vulg. ad treb. per totum. & i. de fideicō. here. per totū. Uerba autem cōia sunt que possunt habere vtrūq significatum, vt verbum substituo. ¶ Itē quero qd si testator relinquit legata singularia, postea dixit residuū bonorū meorū volo ad talē peruenire, dico qd pp illa legata substitutio vl'r facta p verbū residū, nō alterat sed remanet in suis viribus ac si esset heres institutus. ¶ †Itē q̄ro quare verbū substi-
30 tuo, nō est verbū directū sicut verbū instituo. Rñdeo, qr magis est gñale verbū, qr quocūq mō qs ponat in loco alterius dr substitutus ab eo qd est in legato pōt qs substitui in. l. titius cū duabus. ll. se. ff. de here. insti. & in. §. pro scdo. C de cadu. tol. sed non sic in verbo, instituo. ¶ Itē q̄ro an verbū perueniat sit directū vel obliquū vr q obliquū, vt. ff. ad treb. l. heredes mei. §. cum ita & l. heredū. §. fi. eo. ti. in ɔ̄riū qd sit directū. ff. de here. vendi. l. ij. §. puenisse, & ad tre. l. hrdes mei i pn. Et ois. l. loqnēs de substōne p verba ɋsquis mihi &c. & l. vna. C. de fideicō. & l. balista. cum l. seq. ff. ad treb. & hoc tz Inn. in. c. raynaldus extra de testa. sed dic qd est verbū cōe, qd pbat per. l. alle. qr significatum vtrunq habet, vt. s̄. dictum est, ergo est commune, ergo &c.

31 ¶ †Itē quero quid de verbo perueniat, an sit directū vel obliquum, & vr q obliquū sit vel fideicōmis. vt. l. qui filius, de lega. iij. & l. j. C. de pac. inter empto. & vendi. l. lucius. §. fi. de lega. ij. By. dt qd sit directū ad institutionē, vt. l. lucius. alleg. Ex predictis pz quod commune a. l. reperitur habere vtrunq significatū quod probatur per verbum, pertinere, &c.

¶ Quero quid de verbo habeat, videt q sit directum, qr hre est iure dnij vel possessionis habere, nō aūt dr habere, q psequutionē habet. ff. de ver. ob. l. stipulatio ista in. §. habere licere sed in fideicōmisso dicit quis petere ab alio, & hoc sentit Azo C. de impu. & alijs substi. in rub. in ɔ̄riū vr quod sit obliquū, vt. l. fideicōmissaria. §. si filio. de leg. iij. Ex predictis patet qd est cōe qr a lege reperitur qr habet vtrunq significatum &c.

32 ¶ †Item quero quid de verbo, succedat, videtur quod sit directum. ff. cōmunia de success. in rubri. & l. ij. & ideo dic quod est cōmune, vt in. l. non tantum. C. de fideicō. liberta.

¶ Quero quid de verbo reuertatur, vr qd sit obliquū. l. iij. C. d pac. inter emp. & ven. Cōpo. dic qd est verbū cōmune, sicut verbum perueniat. Et no. glo. vt in. l. alleg. de dona. ff. &c.

¶ Itē quero quid de verbo, reuoluat, vr qd sit directū, vt. l. emācipatione. C. de legi. here. & l. lucius. ff. de vul. dic qd est cōe, vt no. in. l. iij. ff. de vsufru. leg. in contrarium qd sit directū. C. quando & quibus quarta pars in rubro & nigro &c.

¶ Quero quid de verbo, moriatur, dic vt in. c. si pater. extra de testamen. libro. vj. &c.

33 ¶ †Contra istā substitutionē oppo. primo. qr substō cōpendiosa non sit directa sed fideicōmissa. in. l. precibus. C. de impu. dic quod ibi mater erat in medio, & ideo obliquatur post pubertatem, vt dixi in materia compendiose &c.

¶ Item oppo. qd de iure nō pcedat substō post pubertatē, vt. l. itē verbis. & l. cēturio. ff. de vul. & §. fin. insti. de pup. Sol. paganus nō pōt facere directā post puberta. vt ibi. & dic vt. s̄. dixi.

¶ Itē opponit i milite, ergo paganus nūq̄ facit. Solutio speciale est in milite qd directā faciat post pubertatē, paganus autem obliquam, insti. de pupillari. §. fi. Et sic explicata est materia compendiose &c.

SUMMARIUM

¶ De substitutione obliqua seu fideicōmissaria. Cap. vj.

1 D E substitutione obliqua seu fideicō. † Et ꝯ istā substitutionē opponit q frustra sit inuēta ista substō. Ratio est, qr circuitus dz euitari. ff. de ɋdi. & demō. l. dñs testamēto. & C. cōia de leg. l. j. in prin. & extra de rescri. c. auditor. in cle. Sed per istā fideicō. fit circuitus, ergo &c. dico q duplex est circuitus, vnus ex quo nullus insurgit iuris effectus, & ille nō reprobat, vt hic. Quod aūt hic surgat nouus iuris effectus, probat, qr in directa substitutione quarta detrahit, in obliqua autē nō detrahit, vt insti. de fideicō. §. sed qr. & ff. ad treb. C. eo. ti. per totū. Itē ex directe trāseunt ad substitutos iura operar, vt iura sepulchror, & in fideicōmissarium non, vt. ff. ad treb. l. q poterāt.

2 ¶ †Item oppono, via ordinaria impedit extraordinariam. ff. de edendo. l. quidam. in prin. ff. de mino. l. in cāe. il secundo. & ff. de noui oper. nun. l. in prouinciali. & de dam. infec. l. edibus. sed fideicōmissaria est extraordinaria, ergo debet impediri per directa, q̄ est ordinaria, & q sit ex°or. pz, qr fideicō. producit officium iudicis. ff. ad treb. l. qui poterat, ergo est extraordinaria. ff. de varijs & extraord. cogni. l. j. Solu. dico qd duplex est auxilium extraordinarium, vt in contra. aliud necessarium, & istud non tollitur, vt hic. Ita not. glo. fi. ff. de rei vendi. &c. ¶ Item opponitur substitutio fideicommissaria est minus plena quam directa vt in l. precibus. C. de impuber. & alijs substitu. & l. centurio. ff. de vulga. ergo per directam dz tolli. ff. de rescin. vendi. l. si id quod. in prin. & l. scire. de be. inst. Solutio. l. ɔ̄ria loquitur de duabus dispositionibus duplici generis in esse productionis, qr sunt ambe directe, quare vna impedit aliam, vt pote plena semiplenam. hic aūt loquit de substōne obliqua in esse producta vel producenda que est diuersi generis, & ideo non impeditur per illam Butri.

3 ¶ †Item opponitur substitutio fideicommissaria est superuacua cum directa sufficiat in. l. ij. C. cōmunia de leg. ergo resecāda est. ff. de leg. ij. l. hec stipulatio, dico quod dulex est superuacuum, vnum quod nihil potest operari, & illud reprobatur, aliud est qd

est quod nouum producit effectum. ⁊ illud approbatur, vt hic. ¶ Item opponitur q̄ quis non pōt instituere duos heredes in solidū, q̄ dñi ⁊c. l. siue certo. §. duobus vehiculū. ff. cōmod. Sed hic sunt duo heredes. s. directum ⁊ fideicōmissariū ergo ⁊c. ar. l. contra regulam iuris. Sol. contrariū procedit in duobus di recte institutis ⁊ incursiue, vt ibi patet ergo ⁊c.

¶ Item opponit̄. de. l. ille a quo. §. si de testō. ff. ad treb. Sol. il lud ɔtingit pp̄ motū. l. filio. in fi. ff. de le. j. ⁊ l. a testatore. ff. d cō di. demō. Solu. illō ɔtingit q̄ substitutio ibi facta fuit sub cōdi

4 tione ⁊ fideicōmissarius decessit pendente ɔdōne. † Itē oppo. de. l. j. §. fuit q̄situ̅. ff. ad treb. Solu. substō fideicōmissaria ibi de iure procedit, sed pp̄ iuris impedimētū restitutio ibi impedit̄, ⁊ ita loquit̄. l. restituta. §. fi. cū. l. pe. ff. de vulga. Item oppo. de. l. si añ. ff. ad treb. Solu. substō fideicōmissoria. p̄cedit, vt hic. sed in tēpestiua prohibente, vt ibi. Itē oppo. de. l. nō intelligit̄. §. j. ff. d iu. fis. Sol. in capace sortit̄ effectū in nō capace nō sortit̄ effect⁹ vt ibi. sic. l. in tacitis. ff. de leg. iij. Itē oppo. de. l. cogi. §. s; ⁊ si qs ff. ad treb. Sol. hic p̄cedit in hr̄ditate rogātis nō in hereditate rogati, vt ibi. Itē oppo. de. l. ex facto. §. si seruo. ff. ad treb. Sol. substō fideicōmissaria idē iuris p̄cedit pp̄ defectū ɔdōnis an nullat̄, vt ibi. Itē oppo. q̄ semel est heres nō desinit esse hr̄s. ff. d her. inst. l. q̄ soluēdo. ff. de minorib⁹. l. sed ⁊ si sine. §. s; q̄ papinia nus, sed hic contingit contrarium per fideicōmissariā ergo ⁊c. dico quod qui semel est heres non desinit esse scilicet nomine, s; effectu sic vt hic. Item q̄ penes eum remanent iura directa. l. restituta. j. de fideicommis. lib.

5 Quero † quid est substitutio fideicōmissaria, dico q̄ que dā substō obliqua, p̄ quā fit hereditatis vel quo te restitutio, ⁊ per quā quis nō efficit̄ tanq̄ heres. bene dixi he reditatis vel quote, nā cū quis rogatus est restituere rem singu larem, non procedit trebellianica. l. nam quidam. §. fi. cum. l. se quē. ⁊ l. cogi. §. generaliter. ff. ad treb. ⁊ l. mulier. ⁊ ibi notatur. ¶ Quero q̄bus verbis fiat. dico qđ per v̄bū reuertatur. ff. ad l. fal. l. plane. ⁊ de adimē. leg. l. si tibi seruus. Nec ob. ff. d do. cā mor. l. si mortis causa. q̄ ibi etiam si illa verba non essent dicta directo debet reuerti illa donatio de sui natura, dico qđ est cō mune, vt dixi in materia compendiose.

¶ Itē fit obliqua substō p̄ v̄ba obliqua, vt p̄ v̄bū venire. ff. ad treb. l. vt heredibus. §. fi. ⁊ l. emptā. §. fi. Alij dicunt qđ est v̄bū cōe, vt dixi in materia compendiose. Itē fit per verbū, pertine re. ff. de leg. ij. lucius. §. filiam. ⁊ de leg. iij. l. pater filium. §. filiā. Quinto fit per verbum retinere. ff. de lega. iij. l. post emancipa tionem. §. j. Item per v̄bū, restituere. ff. de vul. l. coheredi. §. cū filie. Item per verbū, substituo, sed istud q̄nq̄ est directū, q̄nq̄ obliquum. C. de insti. ⁊ subst. l. generaliter. ff. de iur. codici. l. illud de hoc dixi in materia compendiose.

6 ¶ † Quero testator instituit Titium heredē, ⁊ rogauit q̄ resti tuat tibi fundū, nec aliū fideicōmissariū instituit v̄lem, nunquid iste fideicōmissarius poterit eū cogere vt adeat, v̄r qđ sic. Naȝ fideicōmissarius v̄lis loco heredis hr̄, vt instit. de fideicommis. in. §. restituta. Sed institutus in certa re est heres v̄lis, q̄m ali⁹ v̄lr nō est institutus. l. j. §. si ex fundo. de her. inst. ff. Ray. dicit ɔ̄ rīū p̄. l. si qs omissa. ff. si qs omis. cau. test. ⁊ est casus in. l. cogi. §. s; si miles. ff. ad treb. nec obst. ɔ̄riū q̄ loquit̄ in instōne, ⁊ qs nō pōt pro parte decedere testatus ⁊ pro parte intestatus, q̄ secus est in substitutione, q̄ semper est testatus.

¶ Quero nūquid heres institutus ⁊ de restituendo grauatus ⁊ coactus vt adeat possit de coactiōe penitere, ⁊ spōte adire, ⁊ q̄r

7 tam detrahere. distingue † aut fuit coactus per fideicōmissariū v̄lem ⁊ conditionalem, ⁊ tunc potest penitere, vt. ff. ad trebel. l. si patronus. §. si fideicommissariam, aut est coactus per fideicom missarium pure, ⁊ tunc aut est heres suus, ⁊ tunc potest penite re vsq̄ ad triennium, vt. C. de acqui. her. l. fi. Aut est heres ex traneus, ⁊ tunc aut fideicommissarius est vnus, ⁊ tunc non pōt penitere. ff. ad treb. naȝ quod. §. compulsus, aut plures. ⁊ tūc po test penitere in partibus in quibus non fuit compulsus. sed in re coacta non in. l. cogi. ff. ad treb. in. §. metiamus. Ray. de hoc tra ctat in. l. cogi. in prin. alleg.

¶ Item quero nūq̄d heres coactus per fideicōmissariū adire

8 perdit prelegata, sicut in trebellianica, † v̄r q̄ sic. l. adita. de leg. j. §. q̄ filiabus. dic aut illa prelegata veniunt de sui natura in re stōne, ⁊ tunc perdit ea. C. de fideicōmis. l. cū virum aut de sui na tura non veniunt in restitutione, ⁊ tunc aut est solus institutus, ⁊ perdit. ff. ad treb. l. ita tū. §. si preceptum. ⁊ l. patroni. §. qui fidei commissaria. Aut hȝ coheredem, ⁊ tunc non perdit. q̄ ex here ditate repudiata poterit habere prelegatum. ff. de leg. j. l. qui fi

lium. §. si tū. ⁊ l. seq. facit. l. apud iulianū. in princ. ff. ad treb. alij dicunt quod non perdit q̄ prelegata debentur etiam heredita te nō adita in. l. qui filiabus. §. fi. de leg. j. Ergo non admittat q̄ nis coacta. l. ita tū. §. qui suspectam. eo. tit. dic tū quod prelega ta propter institutionem ⁊c. vt. ff. eo. l. ita tamen. §. qui suspectā. alleg. perdit. ff. de testamen. mil. l. qui iuris. C. de fideicom. l. pre dia, vel dic vt. s̄. dictum est.

¶ Itē quero si hr̄s institutus, de restituēdo grauat⁹ decesserit

9 ante restitutionem nūq̄d expiret fideicōmissaria. † distingue aut heres decessit ante aditam hereditatē, ⁊ tunc aut hȝ substitutū ⁊ ɔiunctum ⁊ nō expirat substitutio, q̄ honorauit substitutū vel ɔiunctū, de leg. j. l. imperator. ⁊ de leg. ij. cū pater. §. ab instituto de le. iij. l. si titio. §. iulia. ⁊ C. ad treb. l. si nō iustā. quod verū ni si nominatiȝ esset relictū ab instituto. l. j. §. fi. ff. de leg. iij. Aut nō hȝ substitutū vel ɔiunctū, ⁊ tunc aut decessit post iussum iudicis de adeūdo, ⁊ tūc nō expirat. §. a substitutis. s̄. alle. ⁊ l. cū postu lasse. de dam. infec. in prin. aut decessit ante iussū, ⁊ tūc aut ha bebat ius deliberandi, ⁊ nō expirat reglr. ff. ad treb. l. ille a quo. §. si de testō. Fallit fauore militis. ff. de testa. mil. l. neq̄. ⁊ fauo re libertatis. ff. de fideicō. liber. l. imperator Antonius. Iteȝ fal lit q̄n fideicōmissū est repetitū a venientibus ab intestato. C. de fideicō. l. eam quā. si vero decedat post aditam hereditatē, tūc aut relinquit heredes, ⁊ nō expirat, q̄ heres tenetur ad restitutio nem. ff. ad treb. l. q̄tūs. §. fi. ⁊ l. si eius. §. si quis rogatus. aut de cedit sine heredibus. ⁊ tunc non expirat fideicōmissū, sed actio nes ad fideicommissarium trāseunt. ff. ad treb. sancimus. Ray. ⁊ doc. in. l. iul. §. ideo iul. alias vtrunq̄ alleg.

10 ¶ † Quero quid eȝ quid si fideicōmissarius decedit ante aditā hereditatem ⁊ restitutaȝ nunquid expirat fideicōmissum, v̄r qđ sic in. l. cū filio. ff. de leg. j. Itē q̄ hereditas nō adita nō trāsmit tit̄. C. de cad. tol. l. j. §. in nouissimo. in ɔ̄rium est. l. cogi. §. metia mus. ff. ad treb. Idem no. Azo in summa. C. eo. ti. ad treb. Pla cen. ⁊ Mar. tenent q̄ expiret. l. apud. allega. vel gl. tenent ɔ̄ rium in. §. sed vtrū. Ja. de are. ⁊ Ray. qui dicūt, nec ob. l. cōtra ria, q̄ loquunt̄ in fideicōmisso ɔditionali. Ray. ⁊ alij dicūt in. §. vtrū. alleg. aut fideicōmissarius morit̄ añ aditā hr̄ditatē, ⁊ tunc aut iudex dedit preceptuȝ q̄ adiret heres, aut fideicōmissarius infra illud tp̄s, ⁊ tūc nō trāsmittit̄. C. de fideicō. l. eā quā. in ma gna gl. ⁊ C. eo. l. si nō iustā. aut nō est p̄ceptū nec adita hr̄ditas, sed añ restitutionē morit̄ fideicōmissarius, ⁊ tūc nō trāsmittit̄ hȝ gl. positā in. §. vtrū. s̄. alle. ar. ff. de leg. j. l. cū filio. sed dico ɔ̄ naȝ statiȝ cū cedit dies. ⁊ ius est trāsmissibile. C. d cadu. tol. l. vnica. §. in nouissimo. ⁊ l. cogi. §. metiamus. alle. et hec vera hr̄ est pu rus fideicōmissarius. secus si ɔditionalis, q̄ tūc non transmitte

11 ret. l. j. §. a titia. ff. de cadu. tol. ⁊ i ea. l. §. finaūt. doc. ¶ † Quero nunq̄d obliq̄ substō trahi possit ad directā dico qđ nō. ad vulga rē, nisi in casu sp̄āli. ff. de mili. te. l. neq̄. ⁊ est rō, q̄ substitutio fi deicōmissaria nō vȝ, nisi sit adita hr̄ditas. ff. ad treb. l. ille a quo §. j. Sic nec vulgaris directa vȝ vbi hr̄ditas ē adita. l. post adi tā. C. de impu. ⁊ sic eēt ɔ̄ria i eo. Aut q̄ris nūq̄d obliq̄ substō tra hat̄ ad directā pupillarē, ⁊ tūc nō. ff. d vul. l. coheredi. §. cū filie. Ideȝ est in exēplari, q̄ ē ad instar pupillaris. l. humanitatis. C. de impu. ⁊ l. v̄bis. ff. d vul. ⁊ pup. Ray. ⁊ doc. i. l. sceuola i p̄n. ff. ad trebellianū. ⁊c. ¶ Quero iuxta hoc nūq̄d directa trahat̄ ad obliquā, q̄ sunt ɔ̄rie, vt dixi. Fallit in. l. sceuola. i p̄n. ff. ad tre bel. nā tacita vulgaris trahit̄ ab obliquā, vt ibi d̄r in. §. fi.

12 ¶ † Itē quero nūq̄d directa pupillaris possit trahi ad obliquā tūc dic aut illa pupillaris deficit ex impedimēto materie, q̄ fcā est adulto, ⁊ tunc nō trahit̄ ad obliquū. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab. Se ie gaie, ⁊ arg. in. l. ɔfessionibus. ff. de interro. ac. ⁊ p̄ hoc ē casus de le. j. l. si fundus sub ɔdi. §. fi. cum. l. se. aut deficit pp̄ impedi mentū accidētale, vt q̄ añ mortē est emācipatus, vel factus sui iuris, ⁊ tūc non trahit̄ ad obliquū, arg. l. lucius. §. iteȝ q̄ro. ff. de here. insti. ⁊ l. coheredi. §. cū filie. ff. de vul. aut ab initio cū fuit facta substō directa pupillaris filius erat emācipatus, ⁊ tūc tra hit̄ ad obliquā, q̄ non potest valere iure directo. ff. de leg. ij. §. fi. ⁊ l. ex facto. ff. de vulg. in prin. aut ista directa ipeditur pp̄ so lennitatē cū ⁊ tunc aut testator volebat facere testm̄, ⁊ non appo suit, si non vȝ iure testamenti, valeat iure codicillorum, ⁊ tūc nō trahitur ad fideicōmissariam. ff. de iure codi. l. si. aut apposuit illa verba ⁊ tūc trahit̄ ad obliquā. ff. de le. ij. l. codicil. §. fi. ⁊ de leg. iij. l. cum quis decedet. §. seia. sic intelligitur. l. sceuola.

13 ¶ † Itē quero, pater instituit heredem, ⁊ adiecit, quandocunq̄ decesserit substituo Titiū vulgariter ⁊ pupillariter p̄ fideicōmis sum qualis erit hec substitutio v̄r qđ nō valeat p̄pter repugnā tiā directe ⁊ oblique, cū hec v̄ba ponant̄ copulatiue, dic qđ cū

verbum substituo sit verbū cōe, ꝛ sit aptum ad vulgarem ꝛ pupillarē. ff. de vulga. l. iam hoc iure. ꝛ ad fideicōmissū. C. de insti. ꝛ substi. l. generaliter, ergo ante aditam hȝ locum vulgaris post aditam pupillarem, post pubertatē ex mente testantis fideicōmissaria ꝛ coniuncta hic resoluitur in disiunctam, propter impossibilitatem insurgentem ex coniuncta. ff. de vsuf. lega. l. titio fundus. ꝛ de manu. testa. l. si quis seruus. Ray.

¶ Quero nunquid in substitutione fideicōmissaria veniant bona heredis. dic aut testator nil de illis dixit, ꝛ tunc non veniunt ff. de vulgari. l. coheredi. §. nec fideicōmissū. ꝛ l. sequens qō ꝺ leg. ij. Aut testator dixit ꝙ venirent vsqꝫ ad cōcurrentem ꝗtitatē trebellianice ꝛ fructuū pceptorū. l. impator. ꝛ l. cū pr. §. titio.

14 de leg. ij. ¶ † Item quero nunquid substitutio fideicōmissaria possit fieri in dotem. glo. dicit aut filia percepit fructus dotis equiualentes, ꝛ tunc pōt alias non. l. fi. §. filie. ff. de lega. j. ꝛ l. pr. filiam. §. illud. ff. ad trebellia. ꝛ l. mater. §. cū pponeretur. eo. tit. Ray. reprobat opinio. gl. qꝛ dos pfectitia in debitam iure nature cōputat. C. de inoffic. testa. l. qm̄ nouella. sed fructus non cōputant in debitā iure nature si sint percepti iudicio testatoris. C. de in. deli. l. sancimus. ergo nec in dotē. Byn. Mar. sulima. dicunt, Aut pater reliquit illi filie vltra dotem debitam iure nature, ꝛ tenebat substitutio fideicōmissaria in dotem in eo, ꝙ vltra dotē iure nature debitā dabat. l. fi. §. filie. de leg. ij. aut nō relinquit vltra ꝛ tūc nō pōt, vt est casus. ff. ad tre. l. aql. ꝛ de colla. do. l. fi. Nec ob. §. pponeret, qꝛ ibi iure speciali ꝣ voluntatem patris fuit data dos, vt ibi Ray. idem dicunt doc. in. l. fin. §. fin. de lega. ij. de hoc dic per Cyn. in. l. vnica. §. videamus. de rei vxo. act.

15 ¶ Quero nunquid † filia in dotē possit istitui heres. gl. dicit ꝙ sic. in. l. iij. §. sed vtrū. ff. de mi. pro quo. l. j. §. videamus. C. de rei vxo. acti. ꝛ l. fi. §. filie. de le. ij. Sed ibi loquit cū dos excedebat legitimā, doc. i. l. qm̄ in priorib⁹. C. de inoffi. test. dicunt ꝙ ꝺ iure ffor grauamē poterat opponi non iure codicil. de hoc vide per gl. in. l. cū dotem. §. si pr. ff. sol. ma. ꝛ Cy. in. l. vnica. §. videamus. C. de rei vxo. acti. ¶ Quero nunqd si testator dixit Titiū filium meū heredem instituo, ꝛ si decedat me viuo volo ꝙ bona mea pertineant ad Seiū per fideicōmissum. Institutus morit viuente testatore, nūquid valeat substitutio. videt qō non, qꝛ hereditas non pōt adiri, ergo vitiat substitutio. ff. ad tre. l. ille a quo. §. si de testō. Guil. tn̄ contra, qꝛ per talia verba venientes ab intestato vident rogati. ff. de le. ij. l. lucius. §. filia. Ray.

16 ¶ Quero † si testator dixit, te heredē instituo, ꝛ si non eris heres volo ꝙ restituas bona mea sempronio, nunqd valebit hec substitutio. vr̄ ꝙ non est vulgaris directa, qꝛ obliqua ad directā non trahit, vt dixi. ꝣ. nec fideicōmissaria, qꝛ illa requirit aditionem. l. ille a quo. §. si de testō. ff. ad tre. Tu dic cōtra, qꝛ si non velit adire cogetur adire, vt restituat per. l. qꝛ poterat. ff. ad treb. Nec obst. qꝛ voluntas testatoris repugnat, qꝛ intelligitur si non eris heres voluntarius. Ray.

¶ Quero nunquid filio tn̄ debita iure nature possit fieri substitutio. l. obliga. gl. variant, qꝛ in. l. ex tribus. C. de inoffi. testa. dicit ꝙ sic. gl. tȝ ꝣ in. l. qm̄ in prioribus By. in. l. j. ff. de vul. dicit, aut pater fecit substitutionē fideicōmissariam filio indebita iure nāe, nō valet, qꝛ pr̄ hȝ illam necessario filio suo relinquere, ergo non cadit in fideicōmissariam. de leg. ij. l. vnū ex familia. §. ij. ꝛ de here. institu. l. seruo. aut non imponit hoc onus filio sed heredibus eius, ꝛ valet. Et est rō ꝺm eum, qꝛ substituendo directo poterit excludere proximiores ab intestato venientes, ergo capiunt ex iudicio defuncto, ꝛ sic grauari possunt.

17 ¶ Quero iuxta hoc † qs possit plus grauari ꝗ̄ sit honoratus. dic ꝙ aut grauamē apponitur in vim cōditionis, ꝛ tunc pōt in plus grauari, vt. l. plautius. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. ver. diuersum. ꝛ l. si fundus. ff. ad. l. fal. aut in vim dispositionis seu modi, ꝛ tūc aut grauamē apponit circa idē, ꝛ nō pōt in plus grauari, vt in. §. n. 5 solum. insti. de singu. rebus que p fideicōmissum relinq. ꝛ de le. j. l. filio. §. apud. Aut grauamen apponit circa aliud, ꝛ tūc aut legatum ꝯsistit in quantitate ꝛ grauamē in quantitate, aut vtrūqꝫ in specie, aut in quantitate ꝛ grauamē in specie, aut legatum in specie ꝛ grauamē in quantitate. Primo casu nō pōt in plus grauari. l. imperator. §. si cētū. in prin. alleg. idē in secundo casu, vt in. §. hoc solum. alleg. in gl. In tertio vero casu hoc pōt, vt in. §. hoc solū. alleg. in gl. in quarto vero casu non pōt in plus grauari de leg. j. in ciuitatibus. §. fi. Idē est si aliquis sit honoratus in hereditate ꝛ in hereditate grauatus. qꝛ non pōt in plus grauari quā sit honoratus in. l. imperator. alleg. dum tn̄ fecerit inuentariū in. §. si vero non fecerit, in auc. de here. ꝛ fal. doc.

18 ¶ Quero † pone ꝙ aliqs instituit filiū ꝛ dixit, ꝙ si cognosceret alias cōmitteret aliqō crimē seu delictū pp quod amitteret bona, ꝙ veniant ad titiū, nunqd valebit. videt qō non qꝛ ordinat in tempore, in quo non pōt, ergo non valet, argu. ff. eo. l. sticus. Itē non pōt relinqui fideicōmissum illi qui preter casum esset futurus heres. ff. de leg. j. l. ſȝ ꝛ si cui. §. j. Sed filius est institutus si delictum non cōicet, ergo ab eo non pōt fideicōmissum relinqui. Itē in fraudē fisci apposita vel aliena non valent. ff. de iure fis. l. in fraudē. C. de iure fisci. l. j. ergo nec in proposito. docto. dicunt ꝣrium. ar. l. ex facto. ff. de vulga. ꝛ de dona. cau. mortis. l. si cui. de leg. ij. l. vt heredibus. nec obstat primum ꝣrium. qn̄ dr̄ qō ordinat in tempus ꝣrium, qꝛ illud est falsum, qꝛ alias voluntas testantis nunꝗ seruaret. qꝛ semp vltima voluntas ꝯfertur ad tps mortis, ꝛ tunc non est dn̄s illarū rerum, doc. in. l. ex facto. alle.

¶ Quero que actio cōpetat fideicōmissario ꝣ heredem roga-
19 tū † dic ꝙ cōsiderantur quatuor tempora. nā aut heres non adiuit, ꝛ tunc hȝ locū iudicis officiū. Ita not. in. l. non cogendum. ff. ad trebellia. aut adiuit, ꝛ non restituit, ꝛ tunc competit actio ex testamēto. C. de fideicōmis. l. in personā. aut adiuit, ꝛ tunc ēt restituit. ꝛ tūc actiones que cōpetebant defuncto dantur ei ꝣ debitores hereditarios. vt. ff. ad treb. l. ita tn̄. §. qui ex trebel. Sed pro rebus alijs hereditarijs petendis quas non possidet non datur hereditatis petitio. Sed actio que cōpetebat defuncto. sed pro alijs dat fideicōmissaria hr̄ditatis petitio. de hoc vide glo. in. l. iij. in princ. ff. de fideicō. here. pe. hoc dic in. l. restituta. in prin. ff. ad trebel. gl. tn̄ querit in. §. sed ēt. insti. de fideicommiss.

20 ¶ Itē quero de tali qōne de qua vidi dubitari † an fideicōmissarius cui noiationem pauperum testator cōmisit, teneatur nominare de loco domicilij testatoris. qō vr̄ cū n. ad id teneatur executor datus. s. eps, vt in. l. si quis ad declinandā. C. de episco. ꝛ cle. ergo deputatus a testatore, quasi loco epi ad id tenebitur. ꝛ facit. l. si quis testa. li. esse ius. fu. l. j. §. hec actio. ¶ Itē ꝺm voluntatē. l. exequitur. in auc. ꝺ here. ꝛ fal. §. si quis autē nō i plures. ꝛ multū facit. ff. de ꝯdi. ꝛ ꝺ. l. ꝯditio. §. cū ita. vbi testator iubet aliqd fieri i loco domici. ¶ In ꝣrīū hȝ bis cui a iure defert electio prelati pp negligētiam tenet eligere de ecclesia vacante extra de elec. ne pro defectu. in fi. ꝛ vide ꝺ elec. cū in iure fideicōmissaria est diuersa dispositio legis ꝛ hois, vt. c. pximo in fi. Sic ꝛ in procuratore. c. j. ex̄ de pcu. ita ergo hic ex quo simpliciter dedit potestatē nominandi nominet. facit. ff. de offic. l. iij. ꝛ facit. ff. ad. l. fal. l. iij. pro ista parte ꝯsului, potissime per. l. cum quidā. j. responso. ff. de leg. ij. ꝛ l. que ꝯditio. non obst. qꝛ ibi nulli cōmissa erat electio vel nomina fori doctorum.

FINIS

Tractatus trebellianice domi.

Antonij Corseti, Siculi, Legum doctoris accuratis.

Uero quidam illustris rex suum solēne condidit testamentum in quo suos vniuersales heredes instituit, ꝛ esse voluit Frāciscū, Bernardinū, ꝛ Augustinum prohibuitqꝫ eos nullo modo alienare bona eis relicta excepta legittima ac salua, grauauitqꝫ eos oner fideicōmissi de restituendo fratribus superstitibus si sine filijs decederēt mortuo testatore rege predicti eius filij agnoscentes iudiciū prīum se imiscuerunt hereditati paterne, ꝛ inter alios Franciscus vnus ex pdictis filijs possedit hereditatē pro portione sibi debita spatio. x. anno. colligendo fructus ꝛ redditus ex ea ꝛ mortu⁹ est nullis relictis filijs, ꝯdito tn̄ prius testamento in quo ꝯstituit dominam Margaritam eius vxorem de legitima ꝛ trebellianica heredem que adiuit hereditatem sine beneficio legis ꝛ inuentarij, ex quo themate contigit de pluribus dubitari.

¶ Primo an testator potuerit prohibere trebellianicam in liberis primi gradus

¶ Secundo an per verba scripta in ipso testamento, testator videatur voluisse prohibere trebellianicam.

¶ Tertio dato ꝙ nō potuerit prohibere trebellianicā detrahi an fuctus pcepti per dictum Fran. a die obitus dicti testatoris

patris

patris sui vsq ad eius obitum veniant in.iiij.treb.iputandi.
¶ Quarto an pp non confectionē inuētarij pdat̄ trebellianica.

SVMMARIVM

1 Trebellianica an possit p testorē filijs primi grad⁹ ,phiberi.3.
2 Correctoria non admittunt extensionem.
4 Trebellianica nunquid cesset cessante falcidia.
5 Leges noue late interpretande.
6 Falcidia fauorabilior trebellianica.
7 Trebellianica nunquid locum habeat testatore alienatonem mobilium prohibente.
7 Intellectus.l.iubemus.C.ad trebel.
9 Trebellianicam prohibere vergit in creditorum pìudicium.
10 Doctores numero plures ꝛ pondere grauiores alios vincunt in opinionibus.

§.Primus.

§.Capio primum dubiū an testator poterit ,p-
1 hibere trebellianicā detrahi infilijs primi gradus.† ꝛ prima facie videret̄ dōm ꝙ non,qđ cōprobat̄ legibus,rōnibus,ꝛ auctoritatibus.Et primo p tex.in.l.iubemus.ibi lꝫ hoc testator.C.ad trebel.vbi testator non pōt disponere ꝙ liberi primi gradus sibi cōputent fructus in trebellianicam. Si igit̄ testator hoc mō non pōt minuere trebellianicā.ergo non poterit eā in totū tollere seu prohibere.arg.l.videamus.§.pe.ff.de in litem iuran.ꝛ ibi Bal.in.iij.no.dicit illū tex.esse notandū ꝙ testator non pōt extenuare trebellianicā filiorū. ergo nec ,phibere.ꝛ in.ij.col.ibidē dixit Bal.ꝙ trebellianica filiorū non pōt minui.ergo multomagis tolli, arg.d.l.videamus.§.pe.in rōne sui. Scđo testator iure digestorum non poterat prohibere detractionē quarte l.titia.ꝛ.l.ꝙ de bonis.§.j.ꝛ.§.fi.ff.ad.l.fal.l.j.§.inde naratius.ff.ad treb.l.si vt allegas.C.ad.l.fal. cū ergo iura antiqua non reperiantur correcta.ergo stabimus illis.l.sancimus.C.de test.l.pcipimus.C.de ap.ꝛ.l.fi.cū ibi no.C.de indicta vidu.tol. Tertio cōprobat̄ hoc rōne,qꝛ vt dictum est cū iura antiqua non repiantur in hoc correcta volentia testatorem non posse prohibere
2 trebellianicam ex idētitate rōnis, †in materia correctoria non dꝫ fieri extensio,vt no.in auc.quas actiones.C.de sac.san.eccl. vñ cū tex.in.d.auc.sed cū testator.loquat̄ in falcidia non dꝫ extendi ad trebellianicam,Itē qꝛ diuersa est ratio in trebellianica qm̄ fideicōmissarius vlis inuitū cōpellere pōt heredem adire ꝛ restituere.l.qꝛ poterat.ff.ad treb.secus in legatario.l.nā ꝙ.§.fi. cū.l.seq.ff.eo tit.vñ cū in vno grauet̄ heres a fideicōmissario nō mirādū si in alio hr̄dē releuauit.vt.s.trebellia. ,phiberi nō possit.arg.§.studendū.in auc.de triē.ꝛ semi.ꝛ in.l.cū q. in prin.ff.d iureiu.idē nō est eadē rō,qꝛ ,phiberi falcidiā vergit in preiudiciū creditorum , sed ,phibere trebellianicā sic,qꝛ non posset cōuenire hr̄dē scriptū. Itē qꝛ si valeret ,phibitio non requirat̄ aditio hereditatis,vt in auc.de her.ꝛ fal. in.§.si vero expressim.ꝛ transit actio ex trebelliano non adita hereditate, ꝛ non facta restitutione ex trebelliano,nec possibile est fieri ꝙ est ipossibile.l. sancimus.§.cū aūt.C.ad treb.Quarto cōprobat̄ hoc auctoritate Jac.de bel.in.§.hinc nobis.in.xvij.q.in auct.de here.ꝛ fal. sequētis opi.gl.ij.in.l.si vt alllegas.C.ad.l.fal.ꝛ glo.iij.in auc. sed cū testator.C.eo.tit.ꝛ istā partē sequit̄ simpliciter Jmo.in. d.l.marcellus.in ꝟ. ꝙ aūt.qm̄ hꝫ eū ille tex.nō ,pbat opi.bar. ꝙ in testamētis in qb⁹ cessat falcidia pariter cessare dꝫ ꝛ trebellianica,qꝛ ꝓm intellectū gl.in ver.dictū.nō ,pbat illud ad ꝙ alle.p bar.lꝫ ,pbat ꝙ sicut heres coact⁹ē adire legatarius a fideicōmissario nō hꝫ plus neq min⁹ q̄ȝ habuisset ab herede si spōte adiuisset ita qm̄ cessat falcidia alias hꝫ legatarius a fideicōmissario tm̄ q̄tū habiturus fuisset ab hr̄de.hoc ēt tꝫ Jac.but. in.d.auc.lꝫ cū testator.vt refert Bal.in.l.filiū quē habētē.in x.col.in versi.demū quero nunquid testator.C.ad.l.fal.ꝛ Roma.in repe.auc.similiter.circa fi.C.eod.tit.
3 Tamen †his nō obstantibus ꝯriā ptē puto de iure fore ꝛ esse veriorē textib⁹rōnibus ꝛ auctoritatibus.ꝛ prio p tex.in.l.marcell⁹.in pri ꝟ.ꝙ aūt.ff.ad tre.vbi ꝓm intellectū Sy.habet̄ ꝙ in testamētis in qb⁹cessat falcidia, cessat ēt trebellianica.nā lꝫ auc.lꝫ cū testator.loquat̄ de falcidia,ꝛ sit lex correctoria hꝫ tm̄ locū in trebellianica virtute.l.antique q̄ equiparat trebellianicā ꝛ falcidiā.d.l.marcell⁹.§.ꝙ aūt.nam vbi duo eqparant̄ a lege antiqua.lex noua supueniēs loquens d vno hꝫ locum in reliquo.tex est in.l.vt testm̄.ff.de seruo corru. iuncta.l.si qs seruo.ibi no.C.de fur. ¶ Scđo p tex.in.§.si vero expssim.in auc.de he.ꝛ fal.coll.i.q loquit̄ de fideicōmissis pariter ꝛ legatis. ¶ Tertio qꝛ nō scripta in.d.auc.lꝫ cū testator. ꝯuenit ꝛ trebellianice.ergo ꝛ i ea locū vēdicabit.l.milites agrū ff.de re mili.c.ꝯsuetudo.j.dis.auc. quas acti.C.d sac.san.ecc. quare ꝯsiderandū est ꝙ in ver. si vero nō expressim.in auc.de here.ꝛ fal.vult.ꝙ possit ,phiberi falcidia, qꝛ vel heres inuitabit̄ adire intuitu pietatis aut locus erit substitutis fideicōmissarijs ꝛ lgatarijs ꝛ testm̄ non destituet̄, q̄ rō militat in trebellianica.ar.cox.que not.in cle.j.in ꝟ.eligat̄. de elec.quē text. alias ita ꝯsideraueriꝫ, postea reperi Moderniores Senē. ita dixisse in.d.l.marcellus.§.ꝙ aūt.in.v.col.in versi.circa scđam qōeꝫ Bar.vbi dt̄ p hoc cessare rn̄sioneꝫ Alex.ad tex.in.d.§.si vero expssim.vt loquat̄ de falcidia stricte sumpto vocabulo.ꝛ ꝙ gl.in.d.cle.in ver.eligat̄.cū si.pcedit vbi est oino eadē rō in vtroq casu vel qn̄ rō est expssa in lege q̄ rn̄siones pdicte tollunt̄ p prefactaꝫ inductionem ad.d.§.si vero expssim,vñ si ,phibita ē detractio falcidie qn̄ testator eā ,phibuit detrahi, vt in.d.auct. sed cū testator.vñ ēt ,phibita detractio trebellianice eodē casu, qꝛ falcidia statim large sumpta ēt cōprehēdit trebellianicaꝫ.l. pr̄ filiā.in prin.l.titia.ff.ad.l.fal.l.cū filio.ff.de le.j.ꝛ in auc.vñ parēs.in ver.falcidie.C.de inoff.testa.ꝛ est bona gl.in.c.rn̄.ij. dist.ꝛ facit tex.in auc.de eccle. tit. in.§.si aūt heres.in ver.falcidia vacāte.colla.ix.ergo dispositio.d.auc.sed cuꝫ testator loquens in falcidia extendi debet ad trebellianicaꝫ ex identitate rationis.hn̄facit.l.filium habeo.ff.ad macedonia.ꝛ glo.in auc. vt hi qui obliga.§.ij.ver.correctorio.cum similibus.
4 Comprobatur pdicta cōclusio rōne†qꝛ ex eadem radice ex qua inuenta fuit falcidia,inuenta fuit ꝛ trebellianica, vt ,pbat̄ institutā de fideicōmissarijs he.in pri.iūcto.§.lꝫ qꝛ.ꝛ inst.de lege fal.in prin.iuncto.§.itaq.ꝛ.§.cū aūt. Itē fortior est falcidia q̄ȝ trebelliani.vt ptꝫ in.l.in quartā.ff.ad.l.falci. merito si pōt ,phiberi per testatorē falcidia eadē rōne vel maiori dꝫ posse trebellianica ,phiberi hꝫ Alex.in cōsi.lxvij.inci.Consideratis his in.ij.col.in.i.parte ꝯsiliorū. Preterea rō viua ꝛ fundamētalis pp quaꝫ fuit inducta detractio quarte trebellianice non fuit pp rōnem vt heres cogatur adire,seu vt heres inuitaret̄ ad adeūdū,vt in.§.restituta.de fideicō.here.ꝛ sic substituerent̄ testamenta propter q̄ȝ.s.vtilitatē inductā fuit ne possit prohiberi,vt in.l.qđ de bonis.ff.ad.l.fal.q̄ ratio hodie nō militat pp rōnem falcidie ꝛ trebel.d qua in.d.ver.qđ aūt.ꝯiūcta.d.auc. sed cū testator.ꝛ.§.si vero expressim.qui loqt̄ ēt quando hereditas erit restituenda fideicōmissario vniuersali cū se referat ad.§.si vero nullus. eo. ti.ꝛ pro hac parte facit,qꝛ tenendo ꝙ possit prohiberi reducimur ad ius antiquum.xij.tabullaꝝ,quo relicta integra debebātur.nam de facili res reuertitur ad naturam suaꝫ.c.ab exordio. xxxv.dist.l.si vnus.in.§.pactus ne peteret .in ver.sue forme ce
5 dit.ff.de pac.†vñ leges noue debent late interpretari, vt est gl. reputata singularis in.c.statutū.in verbo numerandꝫ.de prebend.in.vj.ꝯfirmat̄ predicta ꝯclusio auctoritate glo.insti.de fideicō.here.in.§.sed qꝛ stipulatione.in ver.liceat.ꝛ i auc. de here.ꝛ fal.§.si vero expressim.in ver.substitutis.ꝛ sequit̄ hoc Jaco.de are.Odof.Cy.Ray.Ang.ꝛ Sali.in.d.auc.sed cū testator.in ver.opponit̄.ad idē in ver.sed his responsionibus nō obstantibus vbi Sali.dicit ꝙ ratio finalis imperatoris fuit in. auc.sed testator.in falcidia,vt voluntas testātis plenariū sortiatur effectū,ꝛ qꝛ hodie deficere non pōt herede adire nolente, qꝛ defert̄ alijs,vt i auc.hoc amplius.C.de fideicō.ꝛ sic apparet ꝙ licet certum sit nihil remanere penes heredem hꝫ locum.d. auc.sed cum testator.ergo idē in trebellianica, qꝛ sublata est cā ꝛ ratio pp q̄ȝ olim non poterat prohibere.ꝛ Jo.de imo.in.d.l. marcellus.§.j.ꝛ Ale.ꝛ alij Moderni dicunt hanc esse cōmunē opi.ꝛ Ange.are.in.d.§.sed qꝛ stipulationes.hanc partē sequūtur Bar.Ang.ꝛ Rap.in.d.l.marcellus.in prin.Cy.ꝛ Jmol. in.l.j.§.ad municipium.ff.ad.l.fal.ꝛ Nico.de neapo.in.l.j.§.in de neratius.ff.ad trebel.ꝛ Ang.in.d.§.si vero expressim.ꝛ bal. in.l.filium quē habentem.in.x.co.in versi.demū quero.C.ad.l. falci.vbi assignat duas ratiōes quare possit prohiberi trebellianica,vna est vt heres estimet se habere lucrum in obsequio voluntatis defuncti non in perceptione vtilitatis,hoc est enim plenam fidem adhiberi testatori,vt.ff.de donatio.inter viruꝫ ꝛ vxorem.l.si sponsus.§.penulti.ista eadem ratio habet locum in trebellianica. Item falcidia fauorabilior est quam trebellianica ergo si de quo minus videtur inesse ꝛc.

6 **Nam si propter** fauorem † testamenti cessat falcidia prohibente testatore. ergo cessat trebellianica. hāc opi. sequit̄ Alexā. i preall. ꝯsi. lvij. incip. cōsideratis hīs. in. j. parte cōsiliorū. ꝛ in cōsi. v. inci. circa primū dubium. in. ij. col. in ver. circa ſm dubium. in. iij. parte cōsiliorū. ꝛ in cōsi. xxix. inci. perspectis. in. v. pte ꝯsiliorū. Paul. de cast. consi. clxij. visa narratione facti longe rn̄debo singulis dubijs capit. in cōsi. lxxxiij. inci. Cyprianus. vbi dicit hāc esse cōem. lʒ ipse aliter ꝯsuluerit, ꝛ dicit Bal. ita ꝯsuluisse, put refert in. d. auc. sed cū testator. ꝛ idē capit. ꝯsil. xxxvj. inci. q̄dam dn̄a Lucia. vbi dicit hāc esse cōeʒ. ꝛ cuma. ꝯsi. cxlj. inci. visis tenore ꝯpromissi. in. ij. col. ꝛ Fulg. ꝯsi. xxx. inci. factū sic se habet Paul. de ca. ꝯsi. viij. inci. rn̄dendo breuiter in fi. in. j. pte suorū ꝯsiliorū. Franci. Aret. cōsi. xxxvij. incip. seq̄ndo ordinē q̄onum in. vj. col. in ver. ad scd̄aʒ dico ꝙ cōis opinio ꝛ approbata a qua in iudicando non recedimus. ꝛ eo maxime ſm eum, q̄ testator ꝓhibuit res relictas alienari vt ēt in casu nostro ꝙ si rex in suo cōdito testō ordinaret ꝙ de illis locis qui vltra legitimaʒ super erāt filij heredis istituti ab ipso rege nō possint pignerare, neqʒ locare. neqʒ vllo alio mō alienare, vt probatur in auc. sed in ea. C. ad. l. falc. ꝛ ibi per Bal. qui tenet ibi illam auc. habere locū in trebellianica. ꝛ ideʒ voluit Ang. in. §. si vero expressiʒ. in. iij. col. in auc. de here. ꝛ falc. quem allegat Alex. in apostillis ad Bal. in auc. ſʒ in ea. ꝛ in terminis cōsuluit do. Cardi. ꝯsi. cxiij. incip. dn̄o Cato. alias inci. rn̄deo † vbi dicit non esse locum tre-
7 bellianice, ex quo testator ꝓhibuit immobilia alienari p auc. ſʒ in re, ꝛ ista prohibitio trebellianice hʒ etiaʒ locum in liberis primi gradus, lʒ Bal. tenuerit ꝯtriuʒ in. d. l. iubemus. vt. s̄. dixi quē sequutus est Roma. in cōsi. incip. lʒ Romani opi. ꝛ in. l. marcellus. in prin. ff. ad treb. ꝛ ideʒ tenuit Sali. in. d. l. iubemus. ꝓp quam opinionem. Bal. noluit cōsulere. Alexād. prout ipse attestatur. d. consilio. v. in. iij. parte cōsiliorum. sed idem Alex. tenuit contrariuʒ in. d. l. marcellus. §. ꝙ aūt. in. vij. vel. viij. col. referens Cy. in. d. l. iubemus. in prima propositiōe tenere ꝯtriuʒ s. quod dicta lex sit correcta p. d. auc. sed cum testator. ꝛ ita singulariter no. Sy. Ray. Albe. de rosa. Rapha. ꝛ Jo. de imo. in. l. lucius. in. §. maritus. argu. illius tex. ff. ad trebel. ꝛ Bald. in. l. qm̄ in prioribus. C. de inoffi. testa. ꝛ Nico. de neap. in. l. si debitor. per illum tex. ff. ad. l. falci. ꝛ ita consuluit Alexan. in p̄allegato consilio. lxvij. in prima parte cōsiliorum. ꝛ in cōsi. xxix. in. v. parte ꝯsiliorum. ꝛ ita tenuit Roma. in tot. cxcv. inci. est dubium. vbi dicit quod dictū Bal. in. d. l. iubemus est falsuʒ, ꝛ sic mutauit opinionem in melius, ꝛ idem fecit Bal. in auc. resqʒ. in lectura antiqua. C. cōmunia de lega. vbi tenuit opinionem cōmuneʒ. ꝛ ꝯsuluit cuma. in cōsilio. xxv. inci. Franciscus instituit dominā quandā Gasparinam, ꝛ idem voluit in. l. coheredi. §. cū filia. ff. de vulga. ꝛ pupil. ꝛ in. l. in fideicommissaria. ff. ad treb. ꝛ Alexan. in. d. l. marcellus. in. §. ꝙ autē. nam si in casibus in q̄bus filius detrahit duas quartas, de quibus in. c. raynutius. de testa. ꝛ per Bar. in. l. quamq̄. C. ad. l. fal. potest testator prouidere ꝙ non detrahat nisi vnā, vt si dicit testator si filius decesserit sine liberis volo ꝙ restituat hereditatem titio ꝛ q̄d computet trebellianicam in legitimam, multomagis ꝓcederet illud si teneamus opinionem Cy. Jmo. ꝛ Fran. Si sequamur opinionē Bal. ꝛ Sali. in. d. l. iubemus adhuc verū esset dictū Syn. Rapha. ꝛ aliorum per ea que allegant. s. per tex. in. d. l. lucius. §. maritus. ꝛ in. d. l. si debitor. ꝛ sic cōis opi. docto. est ꝙ etiā in filijs posset prohiberi trebellianica.

8 **Nec obstant** ꝯria primo loco † adducta. s. tex. in. l. iubemus. in prin. ꝛ ibi Bal. C. ad trebel. q̄ ille text. loquitur qn̄ solum erat locus detractioni vnius quarte puta trebellianice, vt in. ver. dodrans. q̄ testator non poterat illā ipedire, ꝛ ibi idē Bal. in. ij. no. dicit no. quadrātē retineri ꝛ dodrantē restitui, ꝛ vnde vr̄ ibi casus ſm eū ꝙ filius de restituendo grauatus, sed rogatus post mortē, vel sup alia ꝯditione non detrahat nisi vnā quartā cū tex. dicat ꝙ restituas dodrātē, ſʒ nos loquimur qn̄ filius detrahit legitimā, ꝛ vltra hoc vellet trebel. detrahere, nam pr̄ pōt hoc iubere, vt dicunt p̄fati doc. in. d. l. lucius. i. §. maritus. arg. illius tex. ff. ad treb. ꝛ alex. in p̄alle. ꝯsi. xxix. inci. p̄spectis. in. v. pte ꝯsiliorū. ꝛ pulchre dixit Cy. in. d. l. iubemus, q̄ illa lex hodie est correcta p. d. auc. ſʒ cū testator. C. ad. l. fal. ꝛ ita ēt tʒ Rapha. cu. in. l. in fideicōmissaria. in pri. ff. ad treb. ꝛ in. l. coherede. §. cū filie. ff. de vulg. pup. repꝛhendēs opi. Bal. ꝙ arg. quo vtit̄ Bal. non ꝓcedit q̄ lʒ. d. l. iubemus. velit ꝙ testator non posset facere ꝙ cōputent̄ fructus in trebellianica filio, non tn̄ vult ꝙ testator non possit ꝓhibere detrahi trebellianicaʒ q̄ illud erat ius cōe prius inductū. s. ꝙ testator illo tpe nō posset ꝓhibere detractionē quarte. l. tiӡia. ꝛ. l. si qd ō bonis. §. j. ꝛ. §. fi. ad. l. fal. l. j. §. inde naratius. ff. ad treb. ꝛ. l. si vt allegas. C. ad. l. fal. ꝛ sic tex. i. l. iubem⁹ nō iducit ꝙ testator non possit ꝓhibere trebellianicā, sed inducit p̄supponit dato ꝙ specialiter velit testatorē nō posse disponere ꝙ fructus ꝗ alijs hr̄dibus cōputarent̄ in quartā trebellianicā non cōputarent̄ liberis p̄mi gradus. vn̄ circa ꝓhibitionē testatoris q̄ō non detrahat̄ trebellianica non ꝯtinet illa lex aliq̄d singulare. vn̄ ſʒ eū cū testator hodie posset in totū ꝓhibere trebellianicā potuit ēt illā minuere ꝛ disponere ꝙ fructus cōputent̄, vt ēt dicit Cy. ꝛ dato ꝙ hodie testator non possit disponere ꝙ filij cōputarent fructus in quartā p illā. l. tn̄ facta tali dispositione ipsi fructus essent restituēdi p fideicōmissuʒ ſʒ Raph. arg. l. ex facto. i pri. ff. ad treb. ꝛ seq̄t Alexā. in. d. l. marcellus in ver. ꝙ aūt. in. vij.
9 col. ¶ † Nec ob. ſʒ ꝯriū ꝙ ex quo iura antiqua nō repiunt̄ correcta. q̄ l. posterior trahit̄ ad priorē, vt. ff. de legibus. l. ſʒ ꝛ posteriores. Jtē q̄ qn̄ aliqua duo parificant̄ p aliquā legē, ꝛ ideʒ disponit̄ in vtroqʒ si corrigeret̄ postea in vno itelligit̄ correctū in vtroqʒ, vt. C. de indic. vidui. tol. l. fi. in pri. ſm Bal. in. d. l. filiū quē habētē. in ver. demū quero, ꝛ est de mente Bart. in. d. ver. ꝙ aūt. ¶ Nec ob. tertiū q̄ eadē ptʒ rn̄sio. ¶ Nec ob. q̄ diuersa est rō in trebellianica, q̄ fideicōmissarius vl̄is in vnum cōpellere pōt heredē adire ꝛ restituere, ergo i alio alienari pōt vt possit vti quarta inuito testatore, q̄ rn̄deo ꝙ testatore quartā ꝓhibēte non coget adire, ꝛ sic nō grauat̄. ¶ Nec ob. ꝙ non sit eadē rō, q̄ ꝓhibere falcidiā non vergit in p̄iudiciū creditorū, ſʒ ꝓhibere trebellianicā sic, q̄ non possent hr̄dē cōuenire scriptū q̄ hec rō non ꝯcludit, naʒ nullo mō dʒ conueniri heres a creditoribus hr̄ditate restituta. l. ita tn̄. §. ꝗ ex trebellianico. ꝛ. l. j. in prin. ff. ad treb. nec quartā ēt pōt d̄trahere heres nisi prius ere alieno deducto. l. ꝛ fine. C. ad treb. Jtē heres pōt totā hr̄ditateʒ restituendo sine retētione quarte se creditoribus exonerare. l. q̄ poterat. ff. ad trebel. Jtē testator sub nomine quantitatis pōt loco quarte heredi aliq̄d relinquere ꝛ non tenebitur creditoribus §. si quis vna. insti. de fideicom. here. ꝛ in. l. j. §. fin. ff. ad trebel.
10 ¶ Nec ob. † q̄ō si valeret prohibitio non requireretur aditio hereditatis, q̄ ista rō non est vera. vt concludit Bal. in. l. filiū quem habētē. in vlti. col. in ver. iuxta hoc quero C. fami. herc. ¶ Nec ob. auctoritas Jac. ō bel. ꝛ seqnaciū q̄ ꝯfūdit̄ p alios doc. numero plures ꝛ pondere grauiores tenentes cōeʒ opi. cū quasi oēs doc. attestent̄ cōeʒ opi. eē trebel. nō solū ꝓhiberi posse i hr̄dibus extraneis, sed ēt in liberis, ꝛ filijs primi gradus ꝛ istam pteʒ tenēt Moderni Peru. in. d. auc. sed cum testator, ꝛ in auctē. similiter. C. eod. ꝛ Mod. medio. in. d. l. filium quem hn̄teʒ ꝯcludo ergo trebellianicā nō solū hn̄tibus extraneā, ſʒ ēt in filijs primi gradus prohiberi posse, ꝛ istā esse verā magis cōmunē opi. ꝛ hoc quo ad primum dubium.

SVMMARIVM

1 Testator prohibens bonorum alienationem excepta legitima an videatur prohibuisse trebellianicam. 4. 6.
2 Prohibitio detrahende quarte per hec verba totam, omnem, integram, nunquid inducatur ꝛ resultet.
3 Dictio tota in testamentis quid importet.
5 Integre dicitur aliquid fieri vsqʒ ad vnum quadrantem.
7 Clausula testamentaria, nullo modo alienari quid importet.
8 Dictio saluo est modificatiua ꝛ reseruatiua.
9 Expressa etiam dicuntur illa que resultant ex coniecturis.
10 Testator relinquens omnia bona an faciat substitutionem directam vel falcidiam prohibitionem. 12.
11 Expressum satis dicitur quod ex presumpta mente testatoris liquet, que mens multum dominatur. 13.

§. Secundus.

§. Capio secundum dubiuʒ vtrū per verba descripta in testō regis videatur prohibita detractio quarte trebellianice in personam
1 Francisci ꝛ aliorum filiorum, † ꝛ videretur prima facie dicendum quod non per tex. in. l. qui totam hereditatem coniuncta etiam. l. j. §. inde neratius. ff. ad senatusconsul. trebel. vbi presupponit iurisconsultus testatorem formaliter expressisse ꝙ heres totā hereditatē restituere deberet, ꝛ tamē ibi detrahit quarta. ¶ Secūdo hoc ipsum probatur in. l. ita tamen. in. §. a d trebel. ꝛ in. l.

⁊ in.l.si heres ab eo.§.si totã.⁊ in.l.lucius.§.heres institutus.ff eo.ti.vbi mãdauerat testator formaliter heredi p hec verba qḋ tam hereditatem vxori restitueret ⁊ nihilominus negat ibi iuris cõsultus per hec verba totã detractionẽ trebellianice videri tacite prohibitam fore. ¶ Tertio cõprobat̃ hoc auctoritate Ange.de peru.in.l.ij.§.ad filiorum.C.qñ ⁊ quibus quarta pars debeat̃.lib.x.⁊ in auc.de here.⁊ fal.in.§.si vero expressim.in ver.sed iuxta hoc queritur.colla.j.⁊ in auc.sed cum testator.C.ad.l.falci.q2 cũ tex.dicat expressim tota prohibitio que resultare videtur per talia verba totã,oẽm,aut integrã in vltima voluntate posita nõ inducere prohibitionẽ detractionis quarte.nã expressio requirit̃ singulariter.l.si C.qḋ cũ eo.refert ⁊ sequit̃ Ro.cõsi.lxxv.inci.nescio qua.⁊ in cõsi.lxxix.inci.totũ fundamẽtũ,vbi ad
2 hoc alleg.d.l.ij.in.§.sed filiorum.†vbi hd'itatẽ integrã ⁊ ibi nullaq; pte diminutũ,⁊ allegat tex.in.l.si qs ad declinãdã,i verbo totã suã substãtiã.C.de epis.⁊ cle.⁊ tex.in.l.cũ vnũ.cõiũcta gl.in verbo.comprehẽsiz.C.de fideicom.vbi l3 granatus fuisset heres de restituẽdo quicquid ad eum peruenisset nõ tñ ex illis verbis quicquid tacita ꝓhibitio detractionis trebellianice resultat ⁊ sic vult q per ista verba integrã totã vel quicqd nõ induci ꝓhibitio detrahẽde quarte.⁊ idẽ dicit Ro.in preallег.cõsil.lxxix.de istis verbis pleno iure de qbus p Old.in cõsi.cclviij.inci.psupposita.in.ij.col.in verbo ad quartã.q.⁊ per Capzã in cõsil.lxxxlij.incip.quedã dña Lucia.⁊ i cõsi.inci.Cyprianus ⁊ Pau.de cast.i.d.auc.s3 cũ testator.dicens cũ hec.q.eẽt de facto florentie,⁊ eius cõsilio esset remissa.ita cõsuluit p plures rõnes,s3 p illa verba pleno iure nõ v'r induci ꝓhibitio trebellianice.⁊ istud tenuit Roma.in repe.auc.simili.circa fi.C.ad.l.fal.⁊ ibidẽ do.
3 Joã.de mõte sperello.†Quarto facit casus in.l.si quis in prin.de testa.ff.de leg.iij.vbi dr q ille cui bis legat̃ rõne secũde volũtatis repugnãtis semel tm̃ habere deberet si pme volũtatis specialiter penitet.sic in casu nr̃o trebellianice detrahit̃ iuris dispositione ⁊ ꝯ voluntatẽ tacitã defuncti,ergo ipsa nõ detrahere ꝯ ius est cõe,nisi specialiter per verba hoc expressim importantia fiat ẽm Ange.in.d.§.si vero expressim.¶ Quinto ⁊ vltimo adduco Bar.in.l.marcellus.in.§.pe.in versi.quero qd si testator dixit residuũ bonorum meorum dictis iudicijs ⁊ legatis deueniet in talẽ.manifestus est sensus solũ de portione heredis grauauit nõ de eo qḋ capit alio iudicio,⁊ in ver.sed quero quid si dixerit si decesserit sine liberis ⁊c.dixit qḋ si testator dixit omnia bona tunc idem,ac si dixisset,quicquid ad eũ peruenit,vt in.l.cu3 verũ.C.de fideicõ.cõiũcta.l.iulianus in prin.ff.de leg.iij.⁊ adduco Pau.de cast.in cõsi.cxliij.inci.visa narratione facti in.ij.col.q si testator dixit q restituat̃ tota hd'itas,istud vbũ tota hoc necessariũ nõ importat,q2 simpliciter iussisset hereditatẽ restitui intelligeret̃ restituisse de tota ⁊ nõ de parte.ff.de rei ven.l.si rẽ.⁊ ibi no.in simili.p gl.sup verbo.totã,⁊ tñ nõ cẽset ꝓhibita detractio trebellianice,⁊ ista sunt que faciũt pro parte negatiua.

4 Tamẽ his †nõ obstã.ꝯriã partẽ puto de iure fore ⁊ esse veriorẽ,q̃ ꝓbo tex.rõnibus ⁊ auctoritatibus,⁊ primo per tex.in.l.fi.C.ad.l.fal.in ver.integre legatorum solutione,⁊ tex.in.l.ij.§.ad filiorum retorquẽdo illũ tex.ꝯ partem negatiuã in ver.patris hereditatẽ integrã.⁊ in ver.nullaq; parte diminutũ dñiũ.C.qñ ⁊ quibus quarta pars debeat lib.x.⁊ in.l.si post missionẽ in ver.plene legata.ff.ad.l.fal.⁊ in auctẽ.de here.⁊ fal.in.§.si vero expressim in ver.nõ aũt.in versi.integra legata,⁊ ad plenũ sñiam testatoris seruare,ex quibus verbis apparet prohibitam esse trebellianicã,p illa verba integre ⁊ plene nã dr integre aliqd fieri vsq; ad vnũ quadrantẽ.ita pulchre dixit Bal.in.c.conquerente.de resti.spolia.Itẽ dr ẽt plenarie q fit absq; diminutione.tex.est in cle.j.in ver.plenarie.de sentẽ.⁊ re iudi.⁊ tex.in.c.venerabili.in ver.plenarie.⁊ ibi gl.i eo.ti.de offi.deleg.⁊ de rest.in integ.facit tex.in.c.cũ liberorum.i ver.cũ integritate restituãt de sepul.⁊ in.c.tua nobis.in ti.cũ integritate persoluitur.de decimis.⁊ in.c.cõmissuz in ver.ex integro non persoluũt.⁊ in.c.i aliqbus.eo.ti.⁊ pulchre dicit Bal.i.c.acce
5 dẽs.i.ij.col.ibi integrũ,vt lite nõ cõte.†vbi exponit.s.plenarie ⁊ in totũ,⁊ ita sonat dictio integrũ bonus tex.iũcta gl.in verbo,integrũ.C.de bo.vac.lib.x.⁊ i.l.si qñ la.ij.⁊ facit gl.i.l.nihil aliud ff.de ver.sig.vbi de verbo vniuersũ,⁊ de verbo ad totũ.⁊ tex.i c.grauis.in ver.cũ integritate.de resti.⁊ spo.⁊ Car.in.c.pastoralis de deci.cũ alijs similibus.¶ Scḋo adduco tex.in.l.decẽ in fi.in ti.tota decẽ prestant.pinde atq; si adiecisset testator,vt integra prestarent̃.ff.de fideicõ.lib.⁊ ibi glo.in ver.tota decem falcidia nõ deducta quẽ gl.reputauit singu.Bal.in auc.sed cũ testator.in.ij.col.in ver.quero qd si testator.C.ad.l.fal.⁊ Roma.in.l.marcellus.in.§.j.ff.ad tre.pro qua allegat text.in.d.l.si post missionẽ.in ver.plena legata.⁊ tex.in.l.decẽ allegauit Ange.in cõsi.incip.hoc est testm̃ Petri.⁊ sic per talia verba nõ detrahitur quarta trebellianice.¶ Tertio facit text.in.l.dãni.§.cum pariete.ff.de dã.infec.⁊ ibi dicit Ange.per illum tex.q si maritus qui lucratur partem dotis ex forma statuti muliere predecedente in matrimonio sine liberis promisit restituere heredibus mulieris dotẽ q intelligitur promisisse ẽm formã statuti.s.detracta dicta parte.⁊ istud voluit bal.in.d.l.si.in ver.⁊ cu3 ergo.C.ad.l.fal.gl.⁊ doc.in.l.si prior.ff.so.ma.Bal.in.l.qḋ nomine.ff.de cõdi.indeb.secus si promisisset totam reddere qḋ ẽt not.Innoc.in.§.cum parietem.⁊ in.l.si patronus.ff.de don.⁊ Ray.in.l.post dotem.ff.solu.matri.vbi allegat not.in.d.l.fin.

6 ¶ †Quarto põdero mihi verba testoris.lasso a Francesco tutta la casa ⁊ tute le possessione ⁊ che staga tacito ⁊ cõtento,⁊ questo voglio sia la sua parte.cum hoc tñ,che nõ possa vendere,ne impegnar,ne alienar,ne alliuellar,ne donar,⁊ si ꝯfara sia priuato de la hd'ita,⁊ vaga a li fratelli ne per nisun altro modo.ex quibus verbis p3 q qñ testator prohibet omnem alienationem bonorum relictorũ excepta legitima clarũ est de re prohibita alienari nõ detrahitur trebellianica vel falcidia.ita singulariter voluit Bal.in auc.sed cum testator.C.ad.l.fal.⁊ Ange.in.§.si vero expressi3.in.iij.col.in ver.itẽ cessat falcidia si testator rẽ alienari prohibuit.⁊ eo modo trebellianica.⁊ idem voluit Ang.in auc.sponsalitia largitas.in.§.si qñ.ex quo sumpta ea auctẽ.sed in ea.⁊ voluit Card.zab.in cõsi.suo.cxiij.incip.rñdeo.⁊ Franc.de are.in cõsi.suo.xxxij.incip.non sequendo ordinem.in.vi.col.in vers.ad ẽm dico.⁊ hoc satis probatur in.d.aucten.sed in ea,coniuncta doctrina Bal.ibi,ergo ex isto capite non põt detrahi trebellianica ex quo testator res relictas alienari prohibuit.
7 ¶ †Quinto pondero mihi verba illa,per nisun altro modo,per que prohibetur omnis dispositio,vt est glo.sing.in cle.vt hi qui in verbo cõcedatur.de eta.⁊ qua.⁊ ibi doc.Ange.⁊ Imo.in.l.si queramus.ff.de testa.allegant pro illa gl.text.sing.in.l.fi.C.de test.mili.in ver.ideoq; hoc fieri nullo modo cõcedimus.⁊ Joã.de imo.in.c.ij.de testa.allegauit glo.in.d.cle.vt hi qui.⁊ Ro.cõsi.cccxxv.incip.quo ad primum consultationis articulum,ergo p talia verba v'r prohibitus ois modus disponendi,⁊ maxime trebellianica.¶ Sexto pondero mihi verba illa.Jte3 lasso ali mei figlioli che de la sua legitima possa far qllo che li pare ⁊ piaze di qllo che auãza nõ possa vendere,pondero mihi illud verbũ residuum de quo per Pau.de ca.in.l.ij.in fi.C.de here.insti.Bal.⁊ Mod.in.l.si quidẽ.C.de transac.Ang.in.l.instar.C.ò in.si.li.x.⁊ in.l.si fideiussor.C.de fideius.bal.in.l.ab anastasio.C.man.⁊ Roma.in sing.suis.dccviij.inci.verba illa.gl.singu.ẽm Ang.in.l.ex pluribus.in ver.reliquum.ff.de solu.gl.in.c.q̃.in.§.ceterum in ver.teneat̃.de vsu.lib.vj.ibi Domi.dicit,qḋ verbum residuum includit totum.cum ergo testator voluit de residuo filio nõ posse disponere,ergo v'r prohibita omnis detractio.Jtem pondero mihi illa verba saluo de legitima.na3
8 illa dictio†saluo,est modificata ⁊ reuersatiua.glo.est sing.in.l.Jtem labeo.ff.fami.hercis.⁊ ibi Bal.Ang.cõsi.ccij.Cardi.in c.exposi.de arbi.Bald.in aucten.interdicimus.C.de episc.⁊ cleri.⁊ in plerisq; locis.An.in.l.index post q̃.ff.de re iudic.bonus tex.in.l.si debitor.in.§.si in venditione.in versicu.salua pignoris causa.ff.quibus modis pign.vel hypo.solu.quem text.refert Roma.ad hoc in suis singularibus.clxxxix.incipien.circunscripta pactorum serie.in.ij.colum.vbi allegat glos.in.d.l.item labeo.circa finem princ.que incipit pure.⁊ adduco Pau.de castr.in consilio.clx.incipien.circa illud quo primo queritur in.j.quesito.⁊ in vlti.col.concludentem q per istam dictionem declaratur animus protestantis ipsius reseruantis q voluit modificare ⁊ limitare dispositionem precedentem.cum ergo dixerit saluo de la legitima.ergo voluit prohibere oẽm alia3 detractionem.¶ Septimo confirmantur predicta rationibus.⁊ regulis q taciti ⁊ expressi eedem est dispositio cum militat eadem ratio.l.cum quid.ff.si certum peta.item non refert qḋ fiat ex equipollentibus.l.certum.ff.eo.c.l3 ex quada3.de test.c.tua de cõsan.⁊ affi.⁊.l.in sum.in ver.quo alio verbo hoc significaue
9 rit.ff.de re iu.†Itẽ expressa dicũtur esse non solum illa que apparent ex verbis expressis.verum ẽt ex coniecturis.l.l3 imperator.ff.de l.j.⁊.ff.de ma.te.l.si qs locuplex.⁊ Abb.sic.⁊ Barb.in.c.l3 cãm.de prob.⁊.c.qm̃ frequẽter.in.§.porro.in ver.presumat̃.vt lite nõ cõte.Itẽ de expressum q ex mẽte colligat̃ gl.no.⁊ ibi Ang.in.l.pretor.in.§.j.in ver.expressu3.ff.de no.ope.nũ.⁊ plene p And.sicu.⁊ Fely.in.c.translato.de consti.⁊ p Mod.

poſt Bar.in.l.j.ff.de vul.ꝛ pu.cum ergo teſtatoꝛ ex euidentiſſimis ꝯiecturis ꝑ tot verba ꝛ modos inuit ꝛ oſtendit voluntatem ſuã ergo perinde hr̃ ac ſi expꝛeſſe pꝛohibuiſſet trebellianicam. ¶ Octauo ꝛ vltimo cõpꝛobatur hoc auctoꝛitate Bart.in.l.centurio.ff.de vulg.ꝛ pupi.ſubſti.in.iij.q.pꝛinc.loquendo ad cõpendioſa facta per verba equipollentia,vt ſi teſtatoꝛ relinquat omnia bona.ꝛ clarius voluit bal.in.l.pꝛecibus.in.xij.col.in ver.ꝓ
10 cedo vlterius.C.de impube.ꝛ alijs ſubſti.dicens† ꝙ talia verba nõ faciunt ſubſtõnem directam,ſed inducunt pꝛohibitionẽ falcidie ꝛ trebellianice per.d.l.decem.in fi.ff.de fideicõ.libe.ꝛ plenius per Bal.in.l.iulianus.in.§.idem iulianus.ff.de rei vend.ꝛ Capꝛa.in ꝯſi.xxxvij.inci.q̃dã dña Lucia.vbi tꝫ ꝙ trebellianica poſſit vel põt pꝛohiberi per verba equipollentia.ꝛ cuꝫ hac opi.ꝯcoꝛ.ẽt Ang.ꝛ Jmo.in.d.l.centurio.ꝛ Ang.in.d.l.decẽ.ꝛ idẽ vr̃ velle Bal.in.d.l.fi C.ad.l.fal.in ver.quid ſi heres,ꝛ ibi ideꝫ ſentit Cy.ꝛ ꝯſuluit Barto.in conſil.incip.in.q.pꝛopoſita viſo puncto ipſius.q.ꝛ diligenter inſpecto.ꝛ in conſi.incip.Barto.ruffo.ꝛ in conſi.incip.Bar.fecit teſtamentum.Alex.conſi.v.incipien.circa pꝛimum dubium.in.iiij.col.circa ſm dubiuꝫ vbi atteſtatur hanc eſſe magis cõem opi.in.ij.parte ꝯſilioꝝ a qua cõi iudicando ꝛ conſulendo non eſt tutum recedere,vt in locis vulgaribus.¶ Nec ob.ꝯ̃ria.in.l.j.§.idem neratius.in.l.qui totam.ꝛ.l.ita tñ.in.§.trebellianica.ꝛ.l.ſi heres ab eo.§.ſi totaꝫ.ꝛ l.lucius.§.heres inſtitutus.ff.ad tre.ꝛ.l.ſi quis ad declinandaꝫ.in pꝛin.C.de epi.ꝛ cle.qꝛ rñdeo ꝙ illa iura loquuntur ſm diſpoſitionem iuris antiqui cum iure antiquo teſtatoꝛ pꝛohibere non poterat detractionẽ trebellianice,ſꝫ hodie ſm magis cõem opi.pꝛohibere põt,vt ſatis oſtenſum eſt in pꝛimo dubio.ꝛ hanc ſolutionẽ tradidit Alex.poſt alios,in.d.ꝯſi.v.in.ij.parte ꝯſilioꝝ ꝛ doc.in.d.l.marcellus.in pꝛin.in ver.ꝙ aũt.ff.ad tre.ꝛ per hoc ſunt ſublata pꝛimũ ꝛ ſm ꝯ̃riũ.Nec ob.tertiũ.ſ.auctoꝛitas Ang.per text.in.d.§.ſi vero expꝛeſſim.cum expꝛeſſio requirat̃ ſinglr̃,
11 †qꝛ ſatis dr̃ expꝛeſſum ꝙ euidenter dr̃ ex ꝯiecturata mente ꝛ voluntate teſtatoꝛis.l.ꝫ imperatoꝛ.ff.de leg.j.¶ Nec ob.auctoꝛitas Ro.in pꝛeal.ſuis ꝯſilijs,qꝛ tex.in.l.ij.d.§.ad filioꝝ.potius facit pꝛo iſta parte q̃ ꝯ̃,ꝛ ita allegat Alex.in.d.ꝯſi.v.ꝛ ſi dicat̃ ꝙ illud verbũ,integrã.de ſe non impoꝛtat pꝛohibitionem detractionis niſi fuiſſent addita illa verba nullaqꝫ parte diminuta,qꝛ ſalua pace,qꝛ illa verba ponuntur ad maioꝛem declarationẽ.nã verbum,integram illud impoꝛtaſſet.d.l.decem.in fi.ff.de fideicõ.lib.nec obſtant ꝯ̃ria conſilia Roma.Old.ꝛ Capꝛe.ꝛ Pau.de ca.de illis verbis pleno iure,qꝛ illa verba poſſunt aliud impoꝛtare,vt in.l.raptoꝛes C.de epiſc.ꝛ cle.ꝛ in.c.conqueſtus.de foꝛo compe.ꝛ in.c.qm̃.de pꝛiui.cum ſi.Nec ob.l.ſi quis in pꝛinci.teſtamenti.ff.de leg.iij.ꝛ ſic quartum ꝯ̃rium,qꝛ ideo illud eſt,qꝛ voluntas nunq̃ꝫ pꝛeſumitur mutare niſi pꝛobetur.c.maioꝛes.de baptiſ.l.eum qui.ff.de pꝛoba.maxime vbi agitur de pꝛeiudicio alterius.Nec ob.quintuꝫ ꝯ̃riũ.ſ.de eo qđ voluit Bar.in.l.marcellus.in.§.pe.qñ teſtatoꝛ relinquit reſiduum bonoꝝ ſuoꝝ,qꝛ intelligitur de poꝛtione hr̃ditaria ꝛ nõ de eo ꝙ capit alio iudicio ꝛ iure legati aliquid reliquerit heredi,qꝛ illud nõ venit reſtituendũ,nec intelligit̃ eſſe de poꝛtione hr̃ditaria.nec ob.dictũ
12 Bar.in eo loco in ver.ſeq.ꝙ†illa verba oĩa bona,ꝛ ꝗcqđ idem impoꝛtant.vt in.l.ꝗcqđ.§.arbi.tutel.ꝛ glo.ꝛ Gemi.in.c.non ſolum.in.§.illa vero.ſuper ver.ꝗcqđ.de ap.li.vj.ꝛ tex.in.l.ꝛ vno in.§.j.in verſic.quicquid te mihi.ff.de accepr.qꝛ illud verum.ꝛ iſtud facit pꝛo parte noſtra cum ſint vl̃ia.Nec ob.l.cum virũ.C.de fideic.qꝛ illud verum niſi aliud appareat ex verbis ꝛ mente teſtatoꝛis.nam vt dicit gl.magna.in.d.l.cum virum.in ver.cõpꝛehenſum.ꝙ qñ teſtatoꝛ pꝛimo pꝛeallegauit,ꝛ poſtea cognouit eſt diſtinguendũ aut eſt rogatus ſimpliciter reſtituere poꝛtioneꝫ nõ faciendo mentionẽ hereditatis aut hereditariã poꝛtionem ꝛ hr̃ditatẽ.pꝛimo caſu dꝫ reſtituere oĩa.ſcđo caſu nõ per illũ text.ꝛ per.d.l.marcellus.in.§.quidã.ſed in caſu noſtro ex verbis ꝛ ꝯiecturata mẽte teſtatoꝛis,ꝛ pꝛohibitione alienationis,ꝛ per reſeruationẽ ſolius legitime liquide conſtat teſtatoꝛem pꝛohibuiſſe detractionem.iiij.trebellianice,ꝛ nemo ſane mentis aliud diceret cum voluntatem teſtatoꝛis ſequi debemus.d.l.cum virũ.ꝛ in.l.cum qđ.C.de lega.ꝛ facit bonus tex.in.l.quiſquis.ff.de lega.iij.l.pamphilo.§.pꝛopoſitum.ff.eod.l.penul.ff.de le.j.l.iij.C.de libe.pꝛete.ꝛ Bal.in.l.fi.C.de impu.ꝙ ex ꝯiecturata mente
13 teſtatoꝛis†recedimus a natura ꝛ vi ꝯiunctionis verbalis in ipſa attenditur mens ꝛ multum dominatur.l.ſi mihi.§.in legatis.ff.đ leg.j.ꝛ ideo illam.l.ſequitur pedetentim ſicut venatoꝛ lepoꝛem Bal.in.l.fi.C.de neceſ.ſer.heredi.inſti.concludo ergo teſtatoꝛem per dicta verba in teſtõ deſcripta ꝛ per pꝛohibitionem alienationis ꝛ reſeruationẽ.ſolius legitime ꝛ euidentiſſimis ꝛ apertiſſimis coniecturis pꝛohibere voluiſſe detractionem.iiij.trebellianice.ꝛ ſic non ſoluꝫ trebellianica expꝛeſſe pꝛohiberi,ſed ẽt tacite per equipollentia ꝛ verba apta hoc compꝛehendere ſꝫ magis cõmunem omnium doc.ſententiam.in pꝛealleg.locis.ꝛ hec quo ad ſecundum dubium.

SVMMARIVM

1 Fructus percepti an veniant in trebellianica computandi.
2 Filij pꝛimi gradus lucrant̃ fructus,ꝛ illos nõ ĩputãt in quartaꝫ.
3 Limitatio.l.iubemus.C.ad trebel.
Paulus de caſtro doctoꝛ eſt magne auctoꝛitatis.
4 Trebellianica põt pꝛohiberi tacite per verba equipollentia.

§.Tertius.

§.Capio tertiũ dubium pꝛeſup

poſita pꝛo vera opinione Bal.in.d.l.iubemus.C.ad tre.que in veritate cõiter repꝛobatur,vt ſuperius luce clarius demonſtratum eſt in declaratione pꝛimi dubij.nõ mediocris ſed admoduꝫ
1 difficilis inſurgit dubitatio vtrum† fructus collecti ex bonis ſubiacentibus fideicommiſſo cum ſint collecti iudicio teſtatoꝛis an veniant in.iiij.tre.cõputãdi.ꝛ vr̃ pꝛima facie dñm ꝙ nõ,ꝑ text.valde no.ꝛ ſing.in.l.iubemus.C.ad treb.vbi filij rogati de hr̃ditate reſtituenda fratribus vel eoꝝ filij fructus nõ cõputantur in.iiij.treb.ſed ea debent hr̃e de defuncti ſba.ꝛ ibi Bar.Sali.ꝛ alij.Scđo hoc ſentit Ang.de peru.in ꝯſi.cxxiiij.incip.ſolus dñi Balmani de tuderto in vlt.col.in verſi.ad ſm dico ꝙ filius grauatus de reſtituendo hr̃ditatem ſi deceſſerit ſine liberis detrahit duas quartas q̃ faciunt dimidiam q̃ꝫ ad ſuos hr̃des trãſmittit vt in.l.q̃ꝫ q̃ꝫ.C.ad.l.fal.ꝛ ibi per gl.ꝛ Cy.ꝛ in ver.ad pꝛimum rñdet ꝙ fructus nõ computant̃ in legitima nec in trebellianica per.d.l.iubemus.ꝛ eſt ſpãle in filijs vt nõ computentur in quartam.voluit hoc Roma.in conſil.ccvj.ꝫ de cõi ꝯcluſione.¶ Tertio adduco Bal.in.l.ꝙ de bonis.in.§.ꝙ iuris.in ꝯ.oppono.C.ad treb.l.iubemus ꝛc.ff.ad.l.fal.poſt gl.ibi ꝛ in.l.i fidei
2 cõmiſſaria.ff.ad tre.vbi dicit eſſe cõe dcm̃ ꝙ† filij pꝛimi gradus lucrant̃ fructus ꝛ illos nõ computant in quartaꝫ.¶ Quarto allego modernos Senenſes in.l.marcellus.in.§.ꝙ aũt.in vl.col.ff.ad tre.ꝙ ẽt hodie pater nõ poterit diſponere ꝙ fructus imputent̃ in quartã,qꝛ ꝫ daretur aliqua ſimilitudo rõnis,nõ tñ dꝫ fieri extenſio in coꝛrectiuis,vt in auc.quas acti.C.de ſacroſan.ecc.vltra alias rationes ibi aſſignatas per eos.

Tamen his non obſtantibus reperio Pau.de caſt.tenuiſſe ꝯ̃rium in.l.ſi mulier.§.cum pꝛoponeret̃.in.xliij.col.ff.ad treb.ꝙ.d.l.iubemus loquitur qñ detrahit̃ vna tantum quarta.ſ.trebellianica que imputatur in legitima,ſꝫ eo modo quo detraheretur legitima ꝛ trebellianica ſm opi.canoniſtarum.in.c.raynaldus.de teſta.de qua in.l.q̃ꝫ q̃ꝫ.C.ad.l.fal.ſtandum eſt regule generali de qua in.l.fideicommiſ.ff.eo.tit.ꝙ fructus in eam computantur vt ceſſet diſpoſitio.d.l.iubemus.ꝛ ad hoc non reperitur ſm eum ab aliquo dictũ ꝛ ꝙ ita ꝯſuluit,vt pꝫ in conſi.xc.incip.qꝛ dubia ſupꝛa foꝛmata.in vlti.col.in ver.ſuꝑ vltimo queſito.ponderando tex.in.d.l.iubemus.dum dicit dodrans reſtituat̃ diſponentẽ de vna tantũ quarta in qua ꝫ oliꝫ tales fructus ꝯputarent̃.l.papinianus.§.ſi ꝯditioni.ff.de inoffi.te.l.illa iubemus,voluit non computari in liberis pꝛimi gradus
3 poſtea in.l.ſcimus in.§.repletionem.C.eo.imperatoꝛ† generaliter ſtatuit in quibuſcunqꝫ ꝙ in legitima nõ cõputent̃,vnde ſi ponamus ꝙ detrahat duas quartas.ſ.legitimã pꝛius in q̃ꝫ nõ cõputant ꝛ poſt trebellianicã ꝙ ꝫ de iure ciuili nõ videat̃ fieri poſſe,de iure aũt canonico appꝛobatur ꝙ fieri poſſet qñ eſt in diem vel ſub ꝯditione fideicõmiſſum.iuxta not.in.l.q̃ꝫ q̃ꝫ.C.ad.l.falc.vnde cum nõ ſit.l.dicens ꝙ tunc in trebellianica non computentur fructus iudicio teſtatoꝛis percepti,nec tunc ſubeſt rõ illa q̃ eſt qñ trebellianica tantũ deducitur.ꝛ ideo ſtandum eſt regule que eſt in ꝯ̃riuꝫ in.d.l.in fideicõmiſſaria,vt fructus cõputarent̃ ꝛ eſt vna ſingularis limitatio ad.d.l.iubemus.q̃ꝫ ſequtur Alex.in.d.l.mulier.§.cum pꝛoponeret̃.in.viij.col.in verſi.ex hoc caſu ſubdit ſingulariter.ꝛ pꝛo iſta opi.d.Alex.conſuluit in conſil.clxv.incip.circa pꝛeſentem ꝯſultationẽ.in vlti.col.in.v.parte ꝯſi.ꝛ hãc partẽ tenuit Cuma.in.l.de cohr̃di.§.cũ filie.ff.đ vul.ꝛ pu.ꝛ in.l.in fideicõmiſſaria.ff.ad treb.ꝛ magna eſt auctoꝛitas Paul.de caſt.ꝛ Alexan.qui quidem Alexan.hoc ẽt tenuit in

apoſtillis

apostillis ad Bal.in.d.l.iubemus.& est de mente Rapha.in
4 dictis locis.† qz cum testator hodie possit in totum prohibere trebellianicã, poterit et illam minuere & disponere q fructus computentur, vt etiam dicit Cy.& ista pars de iure vera, qz ex quo.d.l.iubemus. non loquitur de duabus quartis, sed tantum de vna ex quo secundum communem opinionem doctorum vt refert Roma.in consi.ccvj.& docto.in.l.quanq̃.C.ad legem falci.hodie due quarte sunt deducende.iste casus remanet indecisus & per consequens stabimus iuri antiquo.s. regule posite in d.l.in fideicommissaria, vt fructus computentur. Nec obst. cõtraria, qz limitantur per predicta, nec aliter insistere intẽdo in hoc dubio, nec respondere melius ad contraria, qz istud dubium remanet inutile existentibus veris duobus primis dubijs. Cõcludo ergo trebellianicam posse prohiberi expresse per testatorem, & etiam tacite per verba equipollentia. prout fuit in casu nostro s.in testamento serenissimi regis per multa verba hoc denotantia, & p prohibitionẽ alienatiõis & reseruatiõis solius legitime.

SVMMARIVM

1 Trebellianica propter non cõfectionem inuentarij nunquid pdatur. Et quid de falcidia.
2 Opinionum error malam consuetudinem induxit.
Bartolus sibi contrarius in materia trebellianice.
3 Dictio fideicommissum quid de pprietate sermonis includat.

§.Quartus.

1 §.Capio quartum† an propter cõfectionem inuentarij perdatur trebellianica, & videretur primo qd nõ & hanc opi.tenuerunt Jaco.de bel.disputando in.§.hinc nobis.in auct.de here.& fal.& Oldra.in.l.fina.C.de iure deliberan.& Ange.in.l.j.in.§.hec stipulatio.ff.si cui plusq̃ per.l.fal. alicui legetur.& Jo.an.in addi.Spe.in tit.de instru.edic.in.§. fi.inci.de trebellianica.& Bar.in.l.marcellus.§.quod autem.ff. ad treb.& in auc.sed cum testator in hoc ver.quero an non per confectionem.C.ad.l.falci.& i suo cõs.ij.incip.domino Jo.& hãc partem dicit obseruari communiter, idem voluit Pau.de ca. in consi.clxij.incip.visa narratione facti satis longa.& idem tenet & dicit Alex.consi.xxix.in.v.parte suorum consiliorum incip.prescriptis.& Jo.de ana.cõsi.lxi.& Jo.de imol.in.d.§.hec stipulatio.contrariã opinionem tenẽt Jac.de are. Cyn.& bal. in.d.auc.sed cum testator. & etiam Sali.qz fortior est falcidia quam trebelli.per ea que habentur in.l.in quartam.ff.ad.l.fal. sed falcidiam tollit non confectio inuentarij, vt est tex.in.§.sancimus, cum.§.seq.& in auc.de here.& fal.ergo multomagis trebellianicam que est debilior. Idem Pau.de cast.in.l.cum tale in.§.titius heredi.ff.de condi.& demonstr.& in.consi. xxvij.sup primo dubio. Idem Rapha.cu.in.d.l.marcellus.in.d.§.quod autem.& in.d.l.cum tale.& Roma.in auc.similiter.col.vij.C.ad l.falci.& Bal.in consi.xcvij.in secunda parte.super primo que
2 sitis.vbi dicit hanc esse veritatem de iure,† licet de consuetudine inducta per errorem opinionum communiter seruetur cõtrarium.& hanc opnio.Bal.dicit veriorẽ Cuma.in cõsi.cxlj.inci. viso tenore compromissi.circa prin.& Fulg.in consi.xli. col.fi. incip.casus talis proponitur.dicens qd opi. Bald.mod.doc. sequuntur.& idem Fulg.in consi.lxxxvij.proponitur quod honorabilis vir.& cõsi.xcvi.pro decisione circa princi.& hanc opi. sequitur Old.sibi contrarius consi.cxxxiiij.satis credo. & hanc opi.tenet Bar.sibi contrarius.consi.ccxxxiiij.incip. lena mathareli.& consi.lj.incip.bonumenta fecit testamentum, & hanc partem tenet Albertus galiotus, prout refert Jo.an.prout vbi sũ in sua marga.in rubri.de quarta trebellia.& moder.Senenses in.l.marcellus.in.§.q autem.ff.ad trebel per tex.in.§.si nõ fecerit.in auc.de here.& fal.qui loquit̃ semp de fideicõ.vñ debet intelligi de fideicõmissis vniuersalibus, & hoc pbat̃ stricta
3 ratione,† qz verbum fideicommissum de proprietate sermonis ita concludit fideicommissum vniuersale sicut particulare, & iõ legumlatores quando volunt loqui in specie de particulari vel vniuersali exprimunt, vt patet in.l.j.in prin.ff.ad trebel.& instit. de fideicommis.hered.iuncto tit.de singulis rebus per fideicõ. relic.a proprietate autem sermonis non est recedendum.l.non aliter.ff.de leg.iij.& maxime qz soluetur fideicõmissum vniuersale integrum & reducimur ad ius antiquum, vnde fideicõmissum oz late interpretari iuxta gl.in.c.statuti.in ver.numerãdũ de preben.li.vj.& idem voluerunt in rub.ff ad treb.in fi. & hec opi. vt magis cõis adeo q Bar.& Old.mutauerunt sniam & tenuerũt hanc partem consulendo.& militat ista opi. qñ maxime esset suspitio contra heredem grauatum.

FINIS

Tractatus isignis & preclarus

de Collationibus p excellentissimũ iuris vtriusq̃ licẽtiatũ dñm Vitalẽ Nemausen̄.christianissimi Francorum regis consiliarium nouiter editus, in quo plures & varie notabiles ac quotidiane in materia Collationum continentur questiones, nec minus vtiles q̃ necessarie & in controuersijs assidue.

SVMMARIVM

1 Intelligi possunt dilucidius que traduntur ordinatius.
2 Collatio ius quoddam dicitur, quo res non hereditaria, hereditaria efficitur.
Collatio est rei proprie in commune latio.
3 Collatio locum habere censetur etiam heredita.adita.
Collatio capi põt tanq̃ in fieri, & tanq̃ in facto esse.
4 Collatio rei proprie dicitur communicatio.
Collatio varijs potest modis fieri.
5 Collatio qua ratione introducta fuerit.
6 Collatio profectitiorum inter suum fit & emancipatum.
Emancipatus an & qñ omnia bona sua conferre teneatur.
7 Lex correcta censetur si ipsius ratio corrigatur.
Emancipati quare conferre teneantur.
8 Collatio quo fuerit iure introducta.
9 Collatio locum non hz inter eos qui diuerso iure succedunt.
10 Filie cum iuro renuntianti legitime & falcidie an debeat conferri per fratres patre mortuo.
11 Filia q̃ renuntiauit hereditati paterne, an postea succedere volens cum fratribus teneatur dotem conferre.
Priuilegium strictius intelligitur quod cum alterius grauamine conceditur.
12 Collatio inducta fuit equitate scevole.
Collatio inducta fuit constitutionibus diui Pij, & Leonis.
13 Nepotes & innicem conferunt, & etiam quando cum patruis succedunt.
Collatio etiam locum hz ex testamento.
14 Testator mortis cogitatione turbatus, non presumitur omnium memoriam habere.
Mens testatoris colligitur ex his que pauloante testamentum dicuntur.
15 Ratio legis interpretate repetita censetur in lege interpretãte.
16 Collatio inter liberos locum non habet eodem iure non succedentes.
Emancipatus qñ succedendo conferre teneatur.
Collatio locum hz liberis eodem iure non succedentibus, si tñ eodem iure poterant succedere.
17 Collatio inter succedentes quibus legitima non debetur locum non habet.
Conferre non tenetur qui particulari iure succedit.

Uia materia collationum est frequens, necessaria, & in forensibus cõtrouersijs freqũter occurens, ideo decreui illas altius attingere, iurecõsulti in.l.legaui.ff. de li.leg.& doctrinã insequutus. Inuocato tñ prius ex corde dei oipotẽtis & spiritussancti auxilio, procedẽdo pro vberiori intelligentia p conclusiones, vt practici quorum manus
1 forte hic tractatus inciderit facile difficultatum decisiones adinueniant.† Eo qz ea que ordinate traduntur, dilucidius intelligũtur.l.j.de do.excep.& in proe.insti.in verbo, partiri. procedam per ordinem. Primo diffiniendo quid est collatio. Secundo de personis eorum qui debent conferre, & illorum quibus fit colla-

tio. Tertio de modo cōferendi, in quo inuestigabimus tps, res, formā, & q̄titatē rerū q̄ferendarū. Quarto q̄ sit pena non q̄ferētis. et istum ordinē tenuit Azo in sum. C. Bar. vero in. l. si emācipati. C. de coll. tz alium ordinē, qui tñ quasi in idem recidit, excepto eo, quo iure fuit inducta collatio, qḋ non continetur in mēbris. d. Azo. ¶ Primo quid est collatio. Azo in sum. C. de col

2 la. dicit qḋ quidam diffiniunt hoc modo. † Collatio est ius quo res hereditaria nō efficitur hereditaria. i. redigitur in cōe. Ista diffinitio vr̄ displicere Azoñ. quatenus dicit est ius, qꝛ bm̄ eum, cum collatio nihil aliud sit q̄ in cōi latio, & quedā cōicatio, istud vr̄ magis facti q̄ iuris. ff. de cō. fu. l. consilio. §. fi. & l. in facto. ff. d qdi. & demon. et ideo Cy. Bar. & Bal. in. l. si emancipati. C. e. aliter diffiniunt, & melius, q̄uis de diffinitione Azo. nō faciant mentionē, dicentes. Collatio est rei proprie in cōi latio facta. i. cōicatio. l. ij. in prin. ff. de colla. bon. l. illam. C. de colla. & iō dicit rei proprie, qꝛ si esset cōis, non esset q̄ferenda sed diuidenda. l. si filie. C. de col. Ista diffinitio Azo. non plz quatenus dicit ꝙ ꝑ collationem res efficitur hereditaria qꝛ sequeretur ꝙ collatio non haberet locuz nisi iacente hereditate, hoc est nondū adita, qꝛ tūc bona dicuntur hereditaria. ff. de acqui. re. do. l. hereditas. & inst. de stipu. ser. §. j. sed post aditam hereditatem non sunt amplius hereditaria, sed propria heredis. ff. de vulg. & pup. substi. l. sed si

3 plures. §. filio. † & tamen collatio hz locum et post aditaz hereditatem & apprehensam possessionem. l. si soror. C. eo. ti. & declarat Bar. in. l. pater. in pe. q. ff. de colla. dot. Sed quatenus in diffinitione dr̄ est ius. potes defendere hanc partem ab obiectionibus Azo. Considerando qḋ aliqñ collatio accipitur, prout est in fieri, & tunc qꝛ illa expediri pōt per officium iudicis, si persona que dz conferre possideat res que debent conferri & ad hoc compelli pōt per officiuz iudicis, vt tenent Bar. Bal. & omnes in. l. si soror. C. eo. ti. & est tex. quem non allegant in. l. j. in prin. in verbo, compelli. ff. de colla. do. tunc collatio pōt dici ius capiendo collationem pro iure disponente collationem fieri debere, sicut capitur. C. in ti. de coll. vbi tractatur de iure quo collatio fieri dz. Aliqñ collatio capitur prout est in facto, & pro ipsa cōicatione actuali & in cōi repositione, & tunc illud est facti, nō iuris. Conclude ergo magis communem esse diffinitionem Cy. Bar.

4 & Bald. † ꝙ collatio est rei proprie cōicatio. vel sic accipiendo collationez pro iure quo quis tenetur conferre. Collatio est ius quo res non hereditaria, sed propria vnius in cōi redigitur, vel alias, prout expedit confertur. Et hoc dico, qꝛ collatio nō semper fit communicando, sed qñq; minus accipiendo. C. de colla. l. dotis. quandoq; liberando vel cauendo. l. ij. C. eo. titu. & per doc. in. d. l. si emancipati. & in hoc posset reprehendi diffinitio doc. dum dicunt quod collatio est rei proprie in cōi latio, qꝛ non semper ita fit collatio vt res propria cōicetur, ideo ego addidi illa verba, vel alias prout expedit confertur. cogita tñ & adde qḋ moderniores Perusini in. d. l. si emancipati. addunt pro hereditarijs portionibus diuidende, qꝛ alias sequeretur ꝙ societas esset collatio, qꝛ ibi res propria cōicatur, sed addendo illa verba vel alias pront expedit q̄fertur, hoc non est necesse dicere, qꝛ in societate ineunda nō fit collatio minus accipiendo vel liberando, sed solum cōicando. Et quot modis accipitur collatio, vide Bar. ff. eo. in rub. Jac. bu. in. l. j. C. eo. & bal. & Sali. in. l. si emācipati. & latius Albe. de rosa in suo dictionario. in verbo collatores. & dic ꝙ in filio in ptāte bm̄ tempora ff. collatio accipiebatur improprie pro quadā repositione in cōi, qꝛ nihil poterat habere proprium vt est gl. no. in. l. j. §. si ab ipso. ff. de collati. bono.

5 ¶ † Scd̄o quero iuxta ordinē bar. quo iure fuit introducta collatio premitte tñ ꝙ iō fuit inducta collatio, qꝛ equū fuit vt hi qui petunt bona paterna, sua quoq; in mediū q̄ferant. l. i. in princ. ff. eo. aliā rōnē dat Cy. in. l. si emācipati. in. j. col. qꝛ de iure. ff. quicquid acquirebat filius existens in ptāte, patri acquirebat. instit. per quas per. no. acqui. in prin. & l. plz. ff de acqui. he. emācipatus vero acquirebat sibi, & qꝛ videbat inequale, vt filiusf. omnia hr̄et in bonis patris, & de illis emācipatus hr̄et partē, & non eō, ideo inductū fuit vt emancipatus et sua q̄ferret, vt seruet equalitas. C. de fru. & li. expē. l. fi. ff. de leg. ij. cū pater. §. euictis. & l. fi. C. cōia vtri. indi. ex quibus infert ꝙ emācipatus q̄fert oia que hz bm̄ istā primā inductionē. sed hodie cessat, qꝛ filiusfa. nō acq

6 rit nisi profectitia, † ideo inter emancipatū & suum fit collatio ꝑfectitiorū tantū bm̄ Cy. & bal. in. d. l. si emācipati. & Bart. & est rō, qꝛ hodie si filius in ptāte mansisset, nō q̄uisset patri, nisi profectitia. l. cum nō solū. C. de bo. que lib. ideo hodie sola profectitia q̄fernnt. l. si. C. eo. & hoc tenent oēs cōiter. pro quo est casus not. in. l. cū duobus. §. idē papi. ff. pro so. & cum rōne Cy. transit

Bar. in. l. si emancipati. in. ij. q. lz de eo non faciat mentionem. & ꝙ dicunt vt emancipatus teneat̄ q̄ferre oia bona sua, limita h̄ esse verū de bonis que acquisiuit in vita patris secus in quesitis mortuo patre, et ante aditā hereditatez. l. i. §. nec castrense. in rōne sui. & §. si emancipato. & §. si impuberi. ff. de colla. bo. & C. eo. l. nec emācipati. rō tñ Cy. & bar. nō vr̄ bona, qꝛ sequeret̄ ꝙ si filiusfa. nil acquisiuisset, & sic nil de bonis suis inueniret̄ in bōis patris, tunc emācipatus nō teneret̄ q̄ferre suo, qꝛ cessaret dicta rōque est finalis, ergo. & l. l. dispo. l. adigere. §. q̄uis. de iure pat. & per bart. in extranag. ad reprimendū. circa prin. in gl. sup verbo, ne ex eorū absentia. in fi. & l. gnāliter. C. de epi. & cle. & nor. in l. j. §. sextum. ff. de postu. & per do. Anto. de but. in. c. post trāsla

7 tionē in. v. col. de renū. † & correcta rōne. l. corrigit̄ ipsa lex. gl. est no. q̄ ibi pōderat bar. in. l. i. ff. de leg. tu. & sequit̄. d. Alex. in. l. si conuenerit. in. ij. col. ff. de re iudi. & tñ hoc est ꝯ. l. j. in prin. ff. de col. bo. vbi tex. dicit in verbo, bonorū paternorū &c. ꝙ ideo emancipati conferunt, qꝛ pretor facit eos participes bonorū paternorū, nec dicit de bonis quesitis a fratre existente in ptāte, iō credo verā esse rōnē que colligit ex illo tex. ꝙ emācipatus erat incognitus de iure ciuili, & qꝛ pretor illū admittit ad successionē faciendo iniuriā suo, ideo fuit equū vt emācipatus oia q̄ferret. & ista rō lz bart. nō dicat colligitur expresse in. l. si filius. in fin. ff. eo. ex q̄ infert bar. ꝙ si emācipatus nullā faciebat iniuriā suo, & tūc nō q̄ferebat. l. j. §. pater filiū. & §. toties. ff. e. tit. vbi ē exēplū. s. qñ emancipatus nil aufert suo, qui et petijt ꝯtabulas. & istud fuit dictū Azo. in sum C. eo. ti. post prin. lz bar. nō alleget. Sed hodie ista cessant, vbi dixi, & sola profectitia q̄feruntur. l. fi. j. eo. & l. vt liberis. in fi. C. eo. & redeūdo ad. q. quo iure introducta ex

8 titit collatio. dicit bar. in. l. si emancipati. † circa hoc esse sex aūt septē iura, primo edictū pretoris in. l. i. ff. eo. de quo bm̄ Bar. fit mentio. l. si emācipati. ꝙ edictū hz locuz bm̄ eū, qñ succedit per ꝯta. vel ab intesta. l. filie C. eo. bar. Aduerte qꝛ in. l. i. ff. e. nō est aliqḋ edictū pretoris insertū, sed verba Ulpi. referentis ita statuisse pretorē, & presupposito ꝙ ibi probet̄ esse edictū pretoris, illud nō loquitur nisi de successione ꝯ testamētū. s. ꝑ ꝯtabulas, iō nō pōt dici ꝙ in. l. si emancipati. & l. filie. de illo fiat mētio, qꝛ in d. ll. dr̄ ꝙ forma edicti perpetui cogit filium ad collationē et ab intestato, nō intelligit̄ ergo de. d. l. j. sed de alio edicto generali. ¶ Postea dicit bar. esse necessariū vt oēs eodē iure succederent, vt habeat locū collatio. l. pe. §. videamus. ff. de bo. pos. ꝯta. hoc idē tz bal. in rub. C. eo. in prin. declaro, hoc est ꝙ oēs succedant, vel per ꝯta. vel ab intestato per vnde liberi, & sic ex his ha

9 beo elicere vnam q̄clusionē in hac materia. † ꝙ inter succedentes diuerso iure nō hz locuz collatio. simile videmus ꝙ inter succedentes diuerso iure non hz locum ius accrescendi. ff. de bono. pos. l. sed cum patrono. in prin. de quo per doc. in. l. vnica. C. qñ nō pet. par. & per do. Alex. in. l. papinia. ff. ad trebel. de quo tñ latius. j. dicetur post Are. in. l. si emancipati. ex quibus videret̄ inferri ad decisionem. q. que sepe occurrit in palatijs & foris, filia dotata renuntiauit bonis paternis & maternis cū iuro, q̄ renuntiatio valet. c. ij. de pac. lib. vj. cum clausula, ꝙ et ab intestato nō posset succedere postea pater decessit intestatus, vel testatus, ista filia ꝑ rescriptum principis & dispensationem prelati rescindit illam quittantiam & admittitur ad successionem vna cuz fratre, an teneatur conferre dotem: posset dici ꝙ non, per dictā regulam, qꝛ ista succedit iure spāli principis recepto, & filius succedit iure cōi, ideo cessare dz collatio per. d. §. videamus. & gl. in

10 l. j. in prin. † Preterea cōiter in dictis renūtiationibus filie expresse renuntiant cum iuro legitime caruz & falcidie, ergo eis nō dz conferri qꝛ penes doc. ista est cōis conclusio ꝙ ad hoc vt collatio habeat locum est necesse ꝙ legitima debeatur illi cui fieri dz collatio, vel que dz conferri, vt patet ex late no. per Bald. & domi. Alex. in. l. si emancipati. C. eo. ti. Contrarium tñ seruatur in practica, & credo esse verius, qꝛ tunc non hz locum collatio inter diuerso iure succedentes, qñ vnus non facit alij iniuriam, hz Bar. in. d. l. si emancipati. in. ij. q. ergo a ꝯrio sensu, si vnus facit alij iniuriam diuerso iure succedendo, hz locum collatio. sed filia facit iniuriam fratri, ꝯ proprium iusm veniendo, ergo &c.

11 ¶ † Item esset magna inequalitas vt filia hr̄et dotē precipnā ꝯ propriam renuntiationē, & nihilominus succederet equaliter cū fratre, iō dz teneri ad collationē. l. pe. j. eo. l. fi. C. cōia vtrinsq; iudi. & j. eo. l. vt liberis. ibi equa lance &c. de quo forte. j. latius dicetur. preterea princeps dispensando, vt succedat, intelligitur dispensare, vt bm̄ ius cōe succedat. l. si qñ C. de inoffi. test. ergo dz conferre, vt hz ius cōe, qꝛ ad illud reducitur beneficio principis pro quo faciunt no. per docto. in. l. gallus. §. & quid si tantum. ff.

de

de libe.⁊ posth. maxime q: vbi priuilegiũ ↄcedit̃ cũ onere ⁊ gra
uamine alterius est strictius intelligendũ.l.fi.⁊ ibi doct.ff.de cõ
sti.prin.l.cũ filius.ff.de test.mili.l.ij.§.si quis a principe.ff.ne qd
in loco publi.⁊.l.j.C.de emanci.libe. maxime q: hodie inter suc
cedẽtes iure diuerso h3 locũ collatio, vt t3 Bar.in.l.pater circa
12 fi.ff.de coll.do.de quo tñ vide Are.i.d.l.si emãcipati.† Scðm
ius quo fuit inducta collatio appellat̃ equitas scenole, qui vidẽs
ꝙ edictũ pretoris loquebat̃ de succedẽtibus eodẽ iure, induxit
idẽ esse si possent eodẽ iure succedere, q̃uis succederent diuer
so.l.si filius.ff.de col.bon.⁊ istud appellat̃ eqtas scenole. Ter
tium ius fuit ↄstitutio imperatoris diui Pij, de qua fit mẽtio.ff.
de colla.do.in prin. nã de iure ciuili suus non ↄferebat emanci
pato, q: suus nil ꝑpriũ habebat, cũ oia patri q̃reret. diuus Pi
us in.d.l.j.ↄsiderauit ꝙ de iure.ff.filia poterat hẽre ꝑprium.s.
dotẽ.l.pompo.philadelphus.ff.de fa.her.ideo statuit vt dotem
ↄferret, ⁊ per totum tit. de colla.C.⁊ istud ius nõ est generale,
sed spãle in dote. Quartũ ius fuit ↄstitutio leonis, in.l.vt liberis
.C.eo.p qð fuit inductũ vt filij tã in ptãte ↄstituti q̃3 emancipati
ↄferrẽt donationes pp nuptias ⁊ dotes, ⁊ etiã induxit vt emãci
pati ↄferrẽt simplicem donationẽ a patre tpe emancipationis
vel post profectã, ⁊ non solũ illud introduxit Leo in descẽdenti
bus per lineã paternam, verumetiã in descendentibus p lineã3
maternã, si dos vel donatio pp nuptias sit ꝑfecta ex substantia
13 eius, de cuius hr̃ditate agit̃ vt.d.l.vt liberis. † Quintũ ius ẽ do.
Justiniani q introduxit vt nepotes nõ solũ ↄferant inuicẽ, verũ
etiam qñ succedunt cũ patruis vt patrui eis, ⁊ ipsis patruis ↄfe
rant. Itẽ statuit ꝙ non solũ dote3 datã, vel pp nuptias donatio
nẽ ipsis nepotibus ↄferrẽt, verũetiã dotes datas vel donatiões
pp nuptias eoꝝ patri vel matri debẽt ipsi nepotes ↄferre.C.eo.
l.illa3. Sextũ est ipsius Justiniani, q statuit vt aduentitia nõ ↄfe
rant̃, q: hodie non acquirunt̃ patri.l.cũ oportet.C.de bo.q̃ libe.
insti.p quas pso.no.acq.§.j. sicut nec olim castrẽsia vel quasi, q:
non acquirebant̃ patri quo ad proprietatẽ.l.j.§.sed nec castrẽse
ff.eo.ti. ita statuit in.l.fi.C.eo. septimũ ius est auc.ex testamẽto
per qð Justinianus induxit vt ex testõ habeat locũ collatio, l3 de
iure antiquo ab intestato tantũ locũ haberet nisi aliud exprime
14 ret̃ in ipso testõ. ratio ẽm Bart. est † q: ius presumit ꝙ testator
mortis cogitatiõe turbatus de oibus nõ meminit.l.hac ↄsultissi
ma.§.at cũ humana.C.qui testa.fa.pos. ideo ↄsiderauit Justinia
nus ꝙ si testator de hoc recordatus fuisset, collationẽ fieri iussis
set ista rõ Bar. non pl3, q: si hec esset ratio finalis legis, sequere
tur ꝙ si testator non esset turbatus mortis cogitatione, vt q: i sa
nitate, ⁊ forte peregre profecturus fecisset testamentũ, vt instit.
de testa.§.fi. tũc cessaret collatio, ⁊ etiam si ꝓbaret̃ ꝙ paulo añ
testm̃ conditũ ipse testator de hoc habuerat sermonẽ cũ testibus
super istã collatione fienda, ⁊ illico facto testamento de hoc nil
expressit cessaret collatio ex his enim que dñr paru3 ante testa
mentum potest colligi mens testantis.l.si quis in fundi vocabu
lo.⁊ ibi no.ff.de leg.j.⁊ tñ hoc est ↄtra tex. dicte auc. ex testamẽ
to iõ vera rõ est ⁊ de mẽte iuris, vt inter liberos sit equalitas, q̃
ẽ materia ⁊ forma pacis inter fratres.l.cũ op3.C.ð bo.q̃ li.l.cũ
pater.§.euictis.ff.de leg.ij.⁊ hanc rõnẽ sensit Bar.in.l.pater.i
ij.q.in fi.ff.de coll.do.⁊ Justinianus nil facit in auc. ex testõ nisi
extendere iura loquẽtia de collatiõe fiẽda ab intest. ad successo
15 res ex testõ cũ imitatione.l.j.eo.tit. † Unde ratio que erat in.l.
interpretata, censet̃ repetita in.l.interpretante.l.nihil.ff.de con
iungen.cũ emancip.libe.⁊ per Bar.no.in extrauagã. ad repri
men.in prin.sup verbo, ne ex eoꝝ absentia, in fi.⁊ rõ.l.j.C.eod.
erat q: iõ olim emancipatus ↄferebat suo, q: faciebat iniuriam
suo ex eo, q: emãcipatus iure ciuili erat incognitus.ff.e.l.si filius
⁊.s̃.dictũ extitit, q̃ iniuria cessabat qñ ipse emancipatus erat a
pr̃e hr̃s institutus vna cũ suo, q: ẽt qlibet extraneus potuisset in
stitui cũ filio, iõ tũc cessabat collatio, in.d.l.j.C.eo. Sed licet ces
saret iniuria, nõ tñ cessabat inequalitas, iõ Justinianus in auct.
ex testamẽto. voluit etiã ex testamẽto collatione3 fieri. Cogita
tñ. Et ista verba Bar.in.l.emãcipati.C.e. reassumpsit Bald.
in effectu auctore supresso, in rub.C.eo.ti.⁊ Bar.in.l.pater.ff.ð
colla.do. Ex p̃dictis elicias aliquas ↄclusiones in hac materia
16 † qð ad hoc vt collatio locum habeat inter liberos, est necesse
vt succedant eodem iure. s. omnes ex testõ, vel oẽs contra testm̃
vel omnes ab intestato per vnde liberi.l.penulti.§.videamus.ff.
de contratab. secus si diuerso.ff.de colla.do.l.pater filiũ de quo
tñ vide do. Alex.⁊ Are.in.l.si emancipati.C.eod.titu. An ho
die istud sit correctum. ¶ Secunda ↄclusio, ꝙ ad hoc vt emãci
patus succedendo teneat̃ ↄferre, est necesse vt faciat conditio
nẽ sui heredis deteriorẽ, secus si meliorẽ aut saltẽ nõ deteriore3.
causam habes ⁊ exẽplũ in.l.j.§.toties.ff.e.⁊.s̃.dixi. ¶ Tertia cõ
clu. ꝙ l3 liberi nõ succedant iure eodẽ, si tñ poterant eodem iure
succedere h3 locũ collatio ex equitate scenole.l.si filius.ff.eod.⁊
dicit Sy.⁊ bal.i rub.C.e.ti. ꝙ iste regule nõ fallũt neq3 corrigũ
17 tur hodie. ¶ † Quarta ↄclu. ꝙ ad hoc vt inter succedentes ha
beat locum collatio est necesse ꝙ sint tales quibus legitima sit ð
bita, ita colligit̃ ex dictis bal.d. Alex.⁊ alioꝝ in.l.si emãcipati
.C.eo. q̃ not. ⁊ signa in practica. ¶ Sexta conclu. ꝙ succedens
titulo particulari non tenetur conferre. casus est in.l.a patre.C.
eo.ti. facit.l.fi.ff.de coll.do.⁊ not. ꝙ dos d3 conferri a filia, siue
sit data tempore nuptiarũ siue post iam perfecto matrimonio ex
interuallo. casus est in.l.vt liberis. in fi.C.eodem. q: sicut ibi da
tum filio emancipato post emancipationem d3 conferre, ita
dicamus in dote.

SVMMARIVM

1 Collatio locum non habet inter collaterales superiores ad in
feriores.
Equalitas inter liberos semper seruãda in collationis materia.
2 Collatio locum h3 inter eos qui de iure pretorio succedunt.
3 Collationi profectitiorum inter emancipatos iure antiquo non
est locus.
4 Emancipatus an debeat conferre donationem simplicem sibi fa
ctam ante emancipationem.
Actu ex primo existente nullo attenditur confirmans ⁊ non
confirmatum.
5 Emancipati hodie inter se profectitia tenentur conferre.
6 Emancipatus iure nouo non tenetur conferre suo.
7 Emancipatus suo ↄferre non cogit̃ data sibi a pr̃e studij gratia.
8 Correctio legum ex rõnis identitate non est inducenda.
9 Suus ⁊ emancipatus in successione ex testõ differunt.
10 Emancipatus non querit patri sed sibi.
11 Emancipatus donationẽ simplicem nõ confert tribus rõnibus.
12 Filius in ptãte simplicem donationem non h3 precipuam.
13 Emancipatus emancipato confert ⁊ suo ẽt donationem ab il
lo profectam de cuius hereditate agitur.
Nepotes ex filiabus inter se non tenentur conferre.
14 Nepotes ex filiabus ab emancipatis differunt.
Filij in ptãte profectitia tantũ emancipatis tenentur conferre.
15 Suus emancipato ↄfert que pater ei ↄfert fauore matrimonij.
16 Sui suis profectitia tantum conferunt.
17 Donatio a patre facta filio existenti in potestate valebit si iura
ta fuerit.
18 Descendens extraneis cum quibus succedit ↄferre non tenet̃.
19 Filius in adoptionem datus qualiter ⁊ q̃ bona ↄferre teneatur.
Collatio locũ non h3 si ascendentes descendentibus succedant.
Liberi ex capite agnatorum exclusi conferre non tenentur.
20 Filius in ptãte existens emancipatis non confert.
21 Es alienum non venit appellatione bonorum.
22 Peculium castrense vel quasi non confertur.
23 Filius arrogatus qñ quartam conferre teneatur.
24 Collatio qualiter ⁊ qñ re fieri dicatur ⁊ quando cautione.
25 Pena non conferentis que sit ⁊ qualis.

De personis conferentium.

Nũc su
pest vi
dere de ꝑsonis inter quas cadit collatio, in qua difficultate su
me sequentes conclusiones. Et
1 Prima erit tanq̃3 minus dubia, † ꝙ inter collaterales
superiores, vt patruos, ad inferiores, vt nepo
tes vel eↄ̃. de collateralibus inferioribus ad superiores collate
rales cessat collatio, si succedãt vni collaterali, sicut nec inter ex
traneos prorsus.l.j.C.de legi.her.⁊.l.fi. que est sing.C.cõia vtri.
iud. dum tex. loquitur de extraneis, secus si isti succederẽt alicui
ascendenti, iuxta.l.illam.§.fi.C.eo. hanc conclusionem probant
omnes doc.in.d.l.si emancipati.⁊.l.illã.⁊ bal.in rub. circa fin.
.C.eod.tit.⁊ in hac mã collationis semper habeas ante occulos
vt equalitas inter liberos seruetur.l.fi.C.cõia vtriusq3 in.l.vt li
beris.⁊.l.pe.C.eo.titu. Et ꝙ materia collationum est exorbitãs
a regulis iuris communis, ⁊ ideo non extenditur vltra casus ex
pressos.l.illam.C.eod.titu.
2 ¶ Scða ↄclo est † ꝙ inter succedẽtes ð iure p̃torio h3 locũ col
latio.l.j.§.j.ff.de colla.bono.⁊ hoc siue bono.posses. eis det̃ de
iure cõi siue de iure speciali.d.l.i.§.i. vbi ponitur exemplum de
minore in integrum restituto qui repudiauerat bono.posses. ista

tñ conclusio limitat̃ non procedere inter emancipatos de iure p̃torio succedeñ. q2 isti inter se nõ ꝯferunt. C. eod. l. si emancipati. nisi pfectitia. l. vt liberis. §. fi. C. e. l. filie. ꝫ intellectũ Azo i sum. C. eo. tñ gl. magna. in. l. si emancipati. tz oppositũ. s. ꝙ emãcipati nõ ꝯferunt inuicẽ et pfectitia. pro qua facit ꝯnalitas illius. l. dicentis collationem cessare inter emancipatos. ⁊ hãc opi. tenebat Ja. but. ẽm tpa antiqua, vt et profectitia non conferent per emãcipatos. Tz Accur. in. d. l. si emãcipati. fuerit sibyp͛si ꝯtrius

3 ⁊ hanc opi. Jac. but. † ꝙ de iure antiquo nõ sit locus collationi pfectitiorꝫ inter emãcipatos, tenẽt bar. ⁊ bal. in. d. l. si emãcipati. in. j. op. hodie vero emãcipatus ꝯfert emãcipato donationez simplicẽ p. d. l. vt liberis. in fi. ẽm Hug. in. l. si emãcipati. cuius opi. sequunt̃ Cy. bar. ⁊ bal. ⁊ cõiter oẽs doc. tñ Ang. in rep. d. l. si emãcipati. tz ꝯtrũ. s. ꝙ emancipatus nõ ꝯferat emãcipato donationẽ simplicẽ, mouet̃ per. d. l. vt liberis. in fi. in verbo, pro tenore precedẽtiũ. ll. sed ẽm. ll. precedẽtes emãcipatus emãcipato nil ꝯferebat, ergo nec per. l. vt liberis. tenet̃ conferre nisi suo, iuxta distinctionẽ. l. si emãcipati. q2 in. l. vt liberis. simpliciter dr̃ ꝙ emãcipati ꝯferunt, sed nõ dicit an ꝯferant suis vel emãcipatis, sed subdit pro tenore precedẽtiũ. ll. refert̃ ergo ad. l. si emãcipati. ⁊ hanc opi. Ang. tenẽt Lud. Ro. in. l. si emãcipati. ⁊ Ful. in. l. vt liberis. Frã. trigi. in. l. illud. C. e. ⁊ Pau. de cas. in. d. l. vt liberis. ⁊ in. l. si emãcipati. ⁊ d. Lance. in. d. l. si emãcipati. dicit hãc opi. in pũcto iuris esse veriorẽ, lz alia sit magis cõis. lz ang. in lec. d. l. vt liberis. teneat opi. cõez primã. ⁊ et Sali. Cy. ⁊ alij

4 cõiter. Limitat tñ Ang. opi. cõem † vt nõ procedat in donatione simplici facta filio ante emancipationẽ, q2 tunc nõ reperit̃ iure cautũ ꝙ emancipati ꝯferant inter se, quinimo nec suis, ⁊ ita intelligit. l. illud. in fi. bar. tz ꝯ in. l. j. §. sed an. ff. de colla. bo. ⁊ cum bar. transit Ro. ⁊ Fran. are. in. l. si emancipati. ⁊ rõ est ẽm eos, q2 ista donatio facta añ emãcipationẽ erat ipso iure nulla sed p ipsam emancipationẽ ꝯfirmatur. l. donationes. §. pater. ff. de do. ⁊ sic per actum inter viuos talis donatio dz censeri vt actus a principio valens, ex quo per actum inter viuos confirmatur, ⁊ vbicunqꝫ actus primus est nullus inspicitur confirmans ⁊ non confirmatum, vt declarat bar. in. l. ⁊ q2. ff. de iurisl. om. iud. ⁊ in. l. obseruare. §. fi. ff. de offi. procon. c. cũ dilecta. de ꝯfir. vti. vel inuti. Volunt dicere isti doc. ꝙ ista donatio hr̃ perinde ac si fieret tpe emancipationis, ⁊ sic eorũ rõ est ꝯria dicto, dũ dixerunt ꝙ talis donatio dz censeri vt actus a principio valens, q2 imo dz cẽseri vt actus valens tpe ꝯfirmationis, ⁊ nõ a principio. Quo vero ad principalẽ q. Are. in. d. l. si emancipati. vr̃ varius. Nam prio tz opi. Lud. ro. p tex. d. l. vt liberis. in fi. ibi. pro tenore ⁊c. q2 intentio imperatoris Leonis nõ fuit inducere aliquid nouũ, sed pro tenore antiquarũ. ll. Postea tz oppositum defendendo cõem opi. Sed dic ꝙ primo loco Are. loquit̃ qñ est. q. an emancipatus ꝯferat emãcipato. Postea querit an teneat̃ ꝯferre suo donationẽ simplicẽ, ⁊ sic nulla est repugnãtia. et ꝯcludendo hãc

5 ꝯclusionẽ nõ recedo ab opi. bar. bal. ⁊ sequaciũ † ꝙ hodie emãcipati inter se conferunt profectitia siue ante emancipationem, siue post sint collata, siue tpe ipsius emancipationis p. d. l. vt liberis. ꝗ sic induco in prin. illius. l. decidit̃ ꝙ emancipati iter se ꝯferunt dotẽ, ⁊ pp nuptias donationẽ. Postea dubitabat̃ quid de simplici donatione? Rñdet imperator in fi. l. ꝙ idẽ est dicendũ, verũ q2 dubitat̃ si illud esset verũ ex testõ an ab intestato, rñdet litera ꝙ hoc fiet pro tenore precedẽtiũ. ll. s. si pater decedat intestatus, ⁊ iste est verus intellectus lr̃e, nõ aũt plꝫ ꝙ dicit do. Alex. in. l. si emancipati. in pe. col. ꝙ illa litera pro tenore precedentiũ. ll. referet se ad. l. demũ. C. e. ti. q2 illa. l. loquit̃ qñ emancipati conferebant suis, nos aũt loquimur qñ emancipati, emancipatis ꝯferunt, ⁊ hãc opi. ꝙ emãcipati inter se ꝯferant pfectitia tz Bar. a nemine allegatus in. l. j. §. pe. ff. de ꝯiug. cũ emãci. lib.

6 ¶ Tertia ꝯclusio ꝯsentanea precedenti ꝯclusioni † ꝙ lz de iure antiquo emancipatus oia cõferret suo. l. j. in prin. ff. e. ⁊. l. si emãcipati. C. eo. ti. tñ hodie non confert tuo, nisi profectitia per tex. in. l. fi. C. eo. ti. hoc tenent quasi oẽs in. l. si emancipati. C. eo. ⁊. d. Alex. ⁊ Areti. in. l. fi. C. eo. mouentur ex ratione illius litere ꝗ arguit sic. sicut castrensia olim non conferebantur, q2 non acquirebantur patri. l. i. §. sed nec castrense. ff. eo. titu. et per filium in ptãte, nec per emancipatum, vt not. in. d. §. nec castrense. ita in aduentitia non conferuntur per emancipatum. q2 si esset in prĩs ptãte illa non acquireret sibi hodie. l. cum oportet. C. de bo. que libe. ⁊ tali argumento vtitur iurisconsultus in. l. cum duobus. §. idem papi. ff. pro socio.

7 **Conferre suo.** † Adde ꝙ lz cõiter dicat̃ ꝙ emancipatus ꝯfert suo oia ẽm iura antiqua tñ hoc fallit in casu singulari. l. ꝗ pater. ff. fa. he. s. in datis filio emancipato cã studij, ⁊ sic limitatur. l. vt liberis. §. fi. C. eo. ti. ¶ Ex qbus vr̃ inferri ꝙ ex identitate rõnis que est hodie ď peculio castrensi vel quasi ad peculiũ aduentitium quoad acquisitionẽ proprietatis inducitur correctio. l. si emancipati. l. ea demum. l. filie. ⁊ aliarum. C. eo. ti. de emancipatis loquentium. ⁊ et l. j. ff. eo. ti. ⁊. l. si pater filium. ff. vnde libe. ꝙ vr̃ ꝯ oẽs cões regulas in. l. si quis seruo. C. de fur. in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. ⁊

8 in. l. precipimus. C. de ap. † vbi ex identitate rõnis nunꝗ inducitur. ll. correctio nec per arg. a ꝯrio sensu. l. ij. C. de ꝯdi. inser. ⁊ iõ lz peculiũ castrense non conferretur olim per emancipatuz. d. §. nec castrense. hoc erat ex priuilegio peculij, non est bona ꝯñtia ꝙ idem sit in aduentitio, hodie in emancipato, q2 hoc nulla. l. cauetur expressim. ⁊ in ista materia non lz sine lege loqui. l. illaz. C. eo. ⁊ ad tex. in. l. fi. C. eo. dico ꝙ intelligitur de liberis in ptãte, ⁊ non de emancipatis. qđ probo, q2 illa. l. se refert ẽm gl. ad. l. cuz oportet. C. de bon. que libe. ⁊ loquitur de bonis que non acquiruntur patri quo ad proprietatẽ sed quoad vsumfructum, qđ nõ põt hr̃e locum in emancipato q2 ille nil acquirit patri, ⁊ solum vult illa. l. inducere ꝙ filiusfamilias non conferat aduentitia, q2 illa non acquirit patri sicut nec castrensia. Sed per simile corrigere omnia iura antiqua de emancipatis loquentia non video,

9 † q2 ⁊ hodie est dr̃ia inter suum ⁊ emancipatuz in successione ex testõ, vt no. per glo. ⁊ omnes doc. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tantum ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ et in modo conferendi vt no. per glo. ⁊ late Alex. in. l. si emancipati. C. eo. q2 emancipatus simplicem donationem ꝯfert emancipato, ⁊ et suo per. l. vt liberis. in fi. C. eo. ꝫ cõez opi. ꝙ nõ facit filius in ptãte, nisi in casu. l. pe. §. fi. C. eo. ti. ex quibus disputando posset teneri ꝯ cõem opi. ꝙ hodie emãcipati cõferant aduentitia suis. ⁊ in hac opi. fuit glo. ⁊ Ja. de rauen. in. l. si emancipati. Confirmo subtilius, q2. l. fi. loquit̃ de cõsti. facta fauore liberorũ que est. l. cum oportet, que facta est in fauore liberorum existentium in ptãte, ⁊ illam ampliat imperator in. l. fi. vt non teneantur conferre ea que nõ acquirunt̃ patri sed dicere ꝙ emancipati non ꝯferant suis, hoc esset odium liberorũ suorũ, ideo ⁊c. l. ꝙ fauore. C. de leg. ⁊ con. l. cuz oportet. nõ sit facta fauore emancipatorum. ideo nec. l. fi. eo. preterea. d. l.

10 fi. C. eo. presupponit † ꝙ quedam acquiruntur patri, quedam nõ sed istud in emancipato locum nõ hꝫ, q2 ille nõ acquirit, ergo. l. fin. non loquitur de eis, lz. d. Alex. ibi ⁊ male ꝯ senserit dicens ꝙ illa lex loquitur simpliciter, q2 imo intẽtio imperatoris ibi est ampliare fauorẽ liberorꝫ in ptãte existentium ⁊ nil ꝯ eos statuere, ꝙ tñ fierent si emancipati nõ cõferent eis aduentitia. Cogita tñ ⁊ rõ esse põt, q2 militat rõ pp ꝗ olĩ erat inductum, vt ꝯferret emancipatus suo. s. q2 facit iniuriam suo, vt declarat Bar. in l. si emancipati. que rõ adhuc vr̃ militare hodie, tñ iudicãdo nõ recedas a communi docto. sententia.

¶ Reperio ꝙ Lud. ro. in. l. si emancipati. tz ꝙ hodie emancipati non conferunt suis donationẽ simplicem tribus rõnibus.

11 † Prima q2 illa nõ ꝯferuntur a filio emãcipato qui esset in ptãte hẽret precipua. i. non teneretur conferre. l. cum duobus. §. idẽ papi. ff. pro so. sed donatio simplex est hmõi, si enim filius esset in ptãte non conferret nisi in casu. l. illud. §. fi. ergo idem si emancipato. ad hanc rationem recte rñdet Are. ꝙ tex. in. l. cum duobus. non loquitur nisi de his que filius haberet precipua si esset in ptãte, nõ aũt pcedit vltra. i. nõ teneret̃ ꝯferre, q2 sequeret̃ ꝙ de iure antiquo filius emancipatus non conferret donationem pp nuptias cum hoc fuerit inductum per. l. vt liberis. ⁊ tñ olim

12 emancipatus conferebat suo oia. l. j. ff. eo. ⁊. s. dictuz est. † Sed donationez simplicem filius in ptãte non hꝫ precipuam imo est nulla ipso iure, ergo sequit̃ ꝙ emancipatus illam tenetur ꝯferre per. l. vt liberis. Scdõ Lud. ro. alle. tex. pro casu in. l. illud. in fi. C. eo. qui tex. ẽm eum de necessitate intelligitur in filio emãcipato, q2 si esset in ptãte cũ donatio sit nulla ipso iure, posset pr̃ quãcunqꝫ illã ꝯditionẽ apponere ꝙ donatio simplex debeat ꝯferri. ad hanc rõnem dicit Are. ꝙ. l. illud. in fi. nõ loquitur nisi qñ donatio simplex fiebat ab ascendente per lineã maternã q2 tunc ab initio valuit, iõ tũc debuit apponi pactũ de illa ꝯferẽda. l. in traditionibus. ff. de pac. l. quoties. de do. que sub mo. cũ si. Sed si fiat per patrẽ filio emancipato, tũc nõ est necesse, vt illud exprimat̃ ꝙ talis donatio debeat ꝯferri, q2 hoc semper subintelligitur per tex. in. l. vt liberis. in fi. C. e. vbi est casus. Tertiũ motũ Ludo. ro. nõ refero, q2 est cꝫ. l. ꝗ alleg. s. l. illud. in prin. C. eod.

13 ideo conclude † ꝙ emancipatus ꝯfert emancipato ⁊ multo magis suo donationẽ simplicẽ profectã a bonis illius de cuius hr̃ditate agitur, ⁊ de hoc est casus in. l. j. a ꝯrio sensu. C. codem tit.

sed

sed non aduentitia ſm cõmunem opi. q̃nis. ſ. tenuerim contra per multa fundamenta. & vide Old. consi. cxxxviij. Fran. Are. in cõsil. xvij. Abba. consi. cxlvj.

¶ Quarta conclusio sit, Nepotes ex filiabus descendentes, qui nec sui nec emancipati appellantur non tenentur cõferre inter se sicut nec vere emancipati ſm Azo. in sum. C. j. co. & Accur. in l. si emancipati, ista conclusio est ꝯ casum. l. vt liberis. vbi tales tenenẽ conferre dotem & pp nuptias donationẽ profectam ex hereditate ascendentis de cuius bonis agitur. ideo Bar. Bal. & alij in. l. si emancipati. dicunt opi. Azo. & gl. procedere ſm iura
14 antiqua ante. l. vt liberis. † differũt tñ ſm eos isti ab emãcipatis q: emancipati inter se contulerunt donationem simplicẽ p. l. vt liberis. sed isti nepotes non nisi in casu. l. illud. §. fin. C. eod. ti. & in hac conclusione magis communiter transeunt doc.

¶ Quinta conclusio Filij in potestate existentes tenentur conferre emancipatis profectitia tantum. l. filie. ver. nec dubiũ. C. e. ſm gl. l. si emancipati. & hoc fuit nouiter inductum per. d. l. filie. q: de iure. ff. suus non conferebat emãcipato. l. j. §. fi. ff. de colla. bo. & hoc voluit glo. fi. in. l. vt liberis. C. e. quam ita intellexit ibi Pau. de cast. vt loquatur ſm tempora. ff. ante. d. l. filie. hãc opi. tenet do. Alex. in. d. l. filie. in vlti. not. Sed ista profectitia
15 sunt in duplici differentia, † q: quedã sunt que pater dat fauore matrimonij vt dos & donatio propter nuptias. & ista sine dubio confert suus emancipato. l. vt liberis. & l. filie. C. eo. tit. idem dic in dato causa militie. l. illud. C. eo. potest etiam filius suus habere donationẽ simplicem. de qua dic vt per doct. in auc. ex testamento. potest etiam habere peculium profectitium, & istud quia erat proprium patris & a patre concessum non confertur sed tanquam commune diuiditur ſm Bart. & Bald. in dicto. l. si emãcipati. & ita communiter concluditur per doc.
16 ¶ Sexta conclusio est † q sui conferunt suis profectitia tantum hodie dotes, donationes propter nuptias, datum causa militie & nõ aduẽtitia. l. fi. C. e. lʒ olim etiam aduẽtitia, q: oĩa acquirebãtur patri. l. filie. C. eo. & ista est communis. fallit hec regula in donatione simplici que morte patris confirmatur & ideo habet viʒ relicti, q: illa non confertur nisi in duobus casibus. Primus si esset inequalitas q: vnus liberorum haberet dotem, aut propter nuptias donationem quam confert, alius vero haberet simplicẽ donationem, tunc enim hincinde fit collatio. Secundus casus ẽ si donator hoc dixerit expresse vt fieret collatio. l. illud. §. fi. C. e. & in hoc aduerte, q: si pater habens filium in potestate faciat illam donationem simplicem potest quandoq; in vita disponere q illa cõferatur, ex eo q: ipsa donatio est ipso iure nulla. l. ij. C. d inoff. do. l. pe. C. de dona. inter vi. & vxo. not. in. l. frater a fratre. ff. de condi. indebi. Sed si ascendens p lineã maternam faceret talem donationeʒ, tunc q: valeret a principio, non posset ex post facto tale onus ꝯferendi apponi. Et istud colligo ex dictis Lud. Ro. & Are. in. d. l. si emancipati. Ex quibus infero duo not.
17 digna † q si pater filio existente in potestate donet cũ iuramento. que donatio statim valet, vt tʒ Bald. in. l. iij. §. p dona. cuius opi. magis cõiter approbatur p Moderniores in. l. frater a fratre. ff. de condi. indebi. nõ poterit pater ex internallo adijcere q talis donatio conferatur, ¶ Secũdo infero q cũ talis donatio cum iuramento statim perficiatur non hʒ vim legati & sic videẽ q debeat cõferri ad instar donationis facte filio emancipato. & hoc videtur sentire. d. Alex. in auc. ex testamento. in. iij. col. C. eo. vbi dicit q in oĩbus casibus in quibus donatio simplex facta filio in potestate valet a principio, tunc filius tenetur cõferre. & alle. Bal. in. l. fi. C. pro dona. vbi Bal. loquiẽ de donatiõe facta & cũ iuramento. In ꝯtrariũ facit q: hoc nulla. l. cauetur. l. illã. C. e. itã in. l. illud. §. ad hec. donatio simplex ibi fiebat a matre vt ptʒ ibi in prin. a pře vel matre. & in fi. ibi a parentibus &c. que valet ab ipso initio, & tamen non confertur nisi in duobus casibus ibi expressis, ergo idem dicamus in donatione que firmatur iuramẽto. Et hanc partem tenuit Are. in auc. ex testamento, in prin. licet dicat dubitasse aliquos Modernos. sed in contrarium facit q: cũ talis donatio sit valida ab ipso initio censetur profectitium ergo debet conferri. l. fi. C. eo. nec habet vim regula vt dictuʒ est propter iuramentum de quo forte latius infra dicetur.
18 ¶ Septima conclusio † est quod si vnus ex descendentibus succedit cum extraneis non tenetur eis conferre secundum gloss. j. in dicto. l. si emancipati. sequitur Bar. & doct. ibi circa fi. & hoc tenuit Azo in sum. huius titu. circa fin. per. l. fin C. communia vtriusq; iudi. eadem ratione plures extranei inuicem succedentes non conferunt, quia nulla lege hoc cauetur. declara tamen predictam conclusioneʒ procedere si vnus filius tantũ est institutus cũ extraneo. Sʒ si vnus extraneus & plures filij sunt instituti, tũc inter ipsos filios bene fit collatio. casus ẽ in. l. fi. C. cõia vtri. iud. & hoc colligitur ex rõne. l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto. C. de test. & hoc tenent. d. Jo. bapt. de. s. sene. & Lancel. in d. l. si emancipati. dicentes qd pauci ad hoc aduertunt, ideo tenementi. Sed ego dico de hoc vltimo esse casum. in. l. j. §. si ex dodrante. ff. de coll. bono. vbi inter filios fit collatio, sed non extraneo instituto cum filio.
19 ¶ † Octaua conclusio est, sicut filius emancipatus confert suo omnia secundum iura antiqua castrensibus vel quasi exceptis vt predictum est, ita filius datus in adoptionem taliter quod in potestatem alterius transiuerit si per bono. posses. contrahu. veniat ad successionem patris naturalis cum suis tenetur omnia ꝯferre vel pater eius adoptiuus p eo. casus est in. l. j. §. is quoq; ff. de colla. bono.

¶ Nona conclusio. Qñ ascendentes succedunt descendeñ. nõ hʒ locuʒ collatio de quo dicam. j. q. xx.

Decima est q liberi exclusi ex capite liberoꝝ & venientes p vnde agnati vel cognati nõ tenentur cõferre ſm Bal. in. l. si emãcipati. circa. j. col. C. eo. & sic est fixa ꝯclo q nisi inter liberos ex capite liberoꝝ succedentes nõ hʒ locũ col. ſm bal. in. d. l. si emãcipati. in. iij. col. & ibi sequiẽ do. Alex. late rñdens ad rõnes Fulg. & Ro. tenentiũ ꝯ bald. q no. perpetuo, q: est magna declaratio ad istã mã. ¶ Superest nũc tertio videre hʒ ordinẽ Bar. vel scđo ſm ordinẽ Azo. de psonis illoꝝ qui debent ꝯferre & cui dʒ collatio fieri, & istud satis potes colligere ex precedentibus conclusionibus.

¶ Quarto vel tertio ſm ordinẽ bar. vel Azo. videamus moduʒ ꝯferendi circa res & circa tẽpus. Et no. loquendo ſm iura anti-
20 qua † q filius existens in ptãte nõ confert emancipatis nisi pfectitia tñ. l. filie. C. eo. & idem de his qui neq; sui neq; emãcipati sunt vt nepotes ex filia, sola. n. profectitia conferunt suis. l. illã. C. eo. ti. Sui vero inter se ꝯferunt profectitia & aduentitia oliʒ. C. eod. filie. hodie sola profectitia, vt. s. dixi. & est cõe inter oẽs hodie vt sola profectitia ꝯferantur. Aduerte tñ q emancipati tenentur conferre omnia que sunt in bonis eoꝝ tpe mortis patris cõis, deducto ere alieno. sic. n. intelliguntur bona. ff. de ver. sig. l. subsignatũ. §. bona. cum si. ſm Azo. in sum. huius ti. per. l. per ea demũ. C. eo. in fi. Lʒ istud dictũ Azo. sit veruʒ in se tamẽ eius rõ non est bona, q: vbi verbuʒ bona profertur a lege non intelligiẽ deducto ere alieno. l. ij. & ibi gl. & Bart. ff. de bo. pos. sed in. l. ea demum. profertur a lege, ideo facta collatione bonorum ẽt es alienũ esset cõicandum, nisi lex illud exciperet, prout facit in. d. l. ea demũ. in fi. ibi exceptis &c. & ideo in hoc errant nõnulli Moderni qui dicunt q ibi nõ est exceptio a regula posita in
21 prin. l. † q: appellatione bonoꝝ nõ venit es alienũ, iõ. l. in principio iubens bona ꝯferri de natura verboꝝ excipit es alienũ hʒ eos. & ver. exceptis. ponitur expositiue declarando es alienum non conferri, imo deduci. ego dico totum oppositum q ibi ponitur exceptiue q: alias nisi lex excepisset es alienũ transiret cum vniuersitate bonorum prolata a lege per. d. l. ij. & ibi gl. ff. de bo. pos. tam ex eo qd dr̃ es alienum deduci in collatione bonoꝝ. d. Cy. dabat cautelam q filius promitteret magnã q̃titateʒ cuidam amico suo cum quo haberet intelligentiam, & postea illã deduceret in collatione bonorum & sic fraudaret fratres suos. ita dicit Cy. in. l. ij. §. j. ff. de colla. bono. sed Bart. ibi dicit hoc esse ꝯ ꝯscientiam, ideo non vtaris dicta cautela. & id quod ibi dr̃ de ere alieno deducendo, intelligitur si pure debebatur, si vero sit in diem vel sub conditione, non deducitur, sed suus cauebit emancipato vel existente conditione vel die, defendat eum a creditore pro parte que peruenit ad ipsum. l. ea que. C. eo. & l. ij. §. illud. ff. eo. & dicunt doc. procedere in bonis pertinentibus ad filium re vel spe, vt ex contractu conditionali tali cõditione que retrotrahitur, q: tunc censetur retro fuisse in bonis filij in vita patris per fictionem translatiuam. l. potior. & l. qui balneuʒ. ff. qui po. in pigno. habe. secus in conditione potestatiua implenda a creditore, q: tunc non retrotrahitur nec censeretur fuisse in bonis filij viuo patre, sed demum eo mortuo, ideo non esset conferendũ. l. nec emancipati. C. eo. & ista inducunt Pet. Cy. Bald. & alij ad. q. statuti dicentis q bona mobilia pertinent ad vnum, & immobilia ad alium, & erat consuetudo in patria q proximior posset retrahere bona vendita, contingit q post mortem emptoris proximior recuperauit & obtulit pretiuʒ heredibus eius, an istõ pretiũ censeatur retro fuisse in bonis defuncti, & sic pertineat ad heredes mobilium. An vero dicatur quesitum post mortem ex causa hereditaria, & sic debeat inter heredes diuidi. dicit Cyn.

fuisse determinatum quod pertineret ad heredes mobilium tanquam ex causa de preterito censeatur in bonis defuncti fuisse per predicta. de qua. q. vide per Modernos in. l. ea demum.

22 ¶ † Preterea castrense vel quasi castrense peculium non confert nec datum a patre dignitatis filij noie, nec id quod debetur, et si ad hunc debet, non onerabit solus filius quod dignitatem meruit, sed de cōi erit soluendū. l. i. §. nec castrense. et §. sed an illud. ff. eo. ti. de hoc deo duce dicet latius. i. p qōnes. Limita tamen premissa vt procedant in peculio castrēsi vel quasi quesito iure militie ipsius filij, secus si ex successione alicuius militis et filij sui ad eum peruenisset in vita patris. ff. e. l. j. §. si is qui bona. vbi vide exēplū, quia tunc illud dz cōferri. Actio iniuriarum deducitur, quia magis vindicte quam pecunie hz persecutionē, sed actio furti et alie penales actiones est conferenda si cōpetat tpe mortis patris, siue in diem siue sub cōditione. ff. eo. l. ij. §. emancipatus. Legatum cōditionale relictū filio emācipato cuius cōdō extitit post mortē cōis patris, idō tūc cedere vr legati dies et post mortē vr acquiri nō confertur sicut nec ea que obueniunt emancipato post mortē prīs. ff. eo. l. ij. §. id quoque. et de reg. iu. l. que legata. et in hoc differunt legata cōditionalia a

23 cōtu cōditionali, vt pz ex predictis. † Quarta que debet filio arrogato in bonis arrogatoris sub cōditione, si eum sine cā emancipauerit aut exheredauerit, si viuit pater adoptiuus qui emancipauit sine causa prematura est spes collationis, quia viuit is de cuius bonis quarta debet, si autem decesserit arrogator tempore mortis patris naturalis quartā tenet conferre hic emancipatus que ad eum peruenit vel dz peruenire de bonis arrogatoris. ff. eo. l. j. §. si impubere. ea et que aliquando fuerunt filij emancipati, sed nō sunt tēpore mortis cōis patris non conferunt, nisi dolo diminuerit, si tamen dolo cessauerit acquirere nō estimatur hic dolus in collatiōe. ff. eo. l. j. §. pen. Post mortem autem cōis patris nedum de dolo sed et de culpa tenetur emancipatus in eo quod minuitur de bonis suis, si vero casu aliquid perierit non tenetur. ff. eo. l. ij. §. de illis. Quid autem si legatum sit relictum filio emancipato, cum moritur pater, an censeatur quesitum in vita, an post mortem, distingue, aut ipse pater est institutus, et ab eo cum moritur relictum filio emancipato, tunc lex interpretatur perinde esse ac si post mortē prīs relictū esset, aut extraneo instituto relictū est filio emancipato cum moritur pater et tunc tenetur conferre, quia censetur ei quesitum prē viuente, viuens. n. moritur. ff. eo. l. j. §. si emancipato. et §. si ab ipso. hz Azo. sed ille intellectus nō est bonus ad. §. si ab ipso. quia ille tex. loquitur sm Bar. quando filius erat in potestate et ei relictum erat a patre suo herede instituto cum moritur pater, tunc enim intelligitur, id est post mortem vt legatum valeat. alius enim filio in potestate legari non potuisset. insti. tut. de lega. §. an seruo.

24 ¶ Collatio fit duobus modis, reipsa, et cautione. † Re, p actualem diuisionem bonorum conferendorū, nec est opus cautione si inter partes conueniat que sint conferenda, sed si sit quod inter liberos dicentes quedam non esse in cōe redacta, tunc pp incertum erit cautio interponenda. Item et in re dr fieri collatio si tantum tibi remitto quantum teneor conferre, et idem si nomē debitoris paterni tibi delegauero vel fundum, aut rē aliam dedero pro parte bonorum quam debeo conferre. ff. eod. l. j. §. quotiens. Cautione fit collatio per satisdationē fideiussorum vel dationem pignorum. l. i. §. iubet. ff. eo. et collatio dz fieri per partes viriles, adeo quod ille qui dz conferre semper facit partem alijs. ff. eo. l. i. §. fin. et l. pretor. §. in. et in tantum fit collatio inquantum succedit. dicit tamen Azo in summa huius titu. circa fi. aut filius solus est heres in prāte existēs et nullus extraneus, et tunc emancipatus omnia confert. Si vero extraneus est heres cum suo, tunc emancipatus non confert suo, nisi pro ea parte quam aufert filio suo, pro parte vero extranei nullo modo sibi confert, quia et si nihil auferret suo nil sibi confert. l. j. §. pater filium. ff. eo. fit et collatio minus accipiēdo. C. e. l. ij. et l. dotis. et quot modis fit collatio, dic per Bar. in. l. j. §. penul. ff. de colla. do. et in. d. l. si emancipati. in fi. et constante matrimonio fit collatio per filiam minus accipiendo. et adde tex. peregrinum. in. l. cum post. §. j. ff. de admi. tuto.

25 ¶ † Postremo videamus que sit pena non conferentis. est enim pena quia si non conferat et fuerit interpellatus cum quoddam spacio quo conferre potuit stipulatio committitur, et quanti ea res erit in tantam pecuniam condemnabitur. l. si quis. §. fi. ff. de coll. bono. Item nolenti conferre re aut cautione denegantur actiones hereditarie, et curator cōstituit apud quem collocabunt res et tunc demum illas recipiet cum bona propria contulerit, quia et si postea acta penitentia contulerit recipiet ius suum. ff. eo. l. i. §. si frater. et §. sed et si cui. et l. nonnunquam. et actiones hereditarie in totum denegantur, si quis nullo modo cauerit, sed si duobus dz cauere et non cauet nisi vni, dic aut cessauit cauere per contumaciam et denegantur ei actiones hereditarie in totum. aut propter inopiam non potuit cauere, tunc solum pro parte illius cui non cauit denegantur ei actiones hereditarie. ff. eodem. l. i. §. si cum duobus. et dic quod ad collationem faciendam quis potest cogi iudicis officio. C. eodem. l. si soror. et ibi per omnes docto. et ff. de collatio. do. l. i. in princip.

SVMMARIVM

Militia

¶ Questio prima.

1 Uero an donatio facta filio† existēti in po
testate debeat cōferri. Et primo ꝙ
q donatio facta filia ob merita precedentia non ꝯferꝫ
qꝛ censent̄ aduentitia, ⁊ hoc tenuit Jac. but. in auct.
ex testō. C. eo. dummō merita sint specificata. secus si
non specificata, sed dictū in genere qꝺ pater donat ob merita, qꝛ
tunc sunt incerta re ⁊ genere, sed Bal. in auc. ex testō. in. ij. col.
tꝫ ꝯ dicens sufficere ꝙ merita in genere exprimant̄, dūmō postea
in specie probent̄, qꝛ idē operat̄ probatū qꝺ specificatuꝫ. l. si pre
sidi. C. de dona. ante nup. in glo. ⁊ ideo non est necesse merita in
specie exprimi ſm eundem. qꝺ tñ limitat Bal. esse verum. si me
rita sint loco cause finalis, qꝛ pater non erat alias facturus, diffi
2 nitio. n. cause finalis hec est. † Cā finalis est qua cessante quis
non erat facturus. ⁊ in dubio vr̄ dicere Bal. ꝙ inter personas
coniunctas presumit̄ potius fieri ex naturali affectu q̄ꝫ ob meri
ta. ff. de dona. l. ij. §. fi. ff. man. l. creditor. §. j. est. n. latissima p̄sum
ptio pp naturalem affectū. l. aurelius §. ex testō. ff. de libe. lega.
quod dictum Bald. est ꝯ gl. cōiter approbatam in. l. si dona. C.
eo. tit. vbi si merita precedant pater in dubio vr̄ donare ob me
rita, ⁊ non pp naturalem affectum, ēt si non exprimat se donare
pp merita, ⁊ pro hoc vr̄ casus quem ibi ponderat Pau. de ca.
in. l. si ruffinus. C. de testa. milit. qꝺ temen limita vt per Paul.
de ca. in ꝯsi. ciij. inci. dñs Ubertus. alias, in Christi noie. s. nisi
pater in instr̄o dixisset se donare ob merita, ⁊ ēt diceret se fecisse
propter affectionem sanguinis, tunc enim preualet causa natu
ralis magis q̄ꝫ accidentalis. ff. de tutel. l. qui hꝫ. ego transeo cuꝫ
hac limitatione, nisi pater esset iurisperitus sciens donationem
non valere nisi ob merita, qꝛ tunc ad illa videt̄ se retulisse vt res
potius valeat q̄ꝫ pereat. l. quoties. ff. de reb. dub. ⁊ vide Alexā.
in. d. l. si donatione. in. ij. col. ⁊ Oldr. in ꝯsi. ccxxvj. Frācis. aret.
consi. xvij. Ludo. ro. ꝯsi. xcv. Alex. in consi. lv. ⁊ ista merita de
bent esse digna munere ⁊ non perfunctoria. l. illud. ff. de manu.
vindi. ⁊ labor dꝫ esse sicut pretium rei. ff. de annu. leg. l. seio. §. me
dico. nec est necessaria traditio in tali donatione remuneratoria
qꝛ nulla exigitur confirmatio per mortem, qꝛ censet̄ aduentitia.
3 Subdit no. Bal. † ꝙ merita filij debent esse talia que non tan
tum patrem flectant, sed ēt quēcunqꝫ alium bonum virum. ⁊ de
bent preponderare merita donatis ⁊ non esse excessus, saltēꝫ vl
tra dimidiam iuste censure. arg. l. ij. C. de rescin. vēdi. de hac do
natione remuneratoria vide Jnno. in. l. aqlius. ff. de don. ⁊ Mo
dernos in auc. vnde si parēs. C. de inoffi. testa. ⁊ in. l. frater a fra
tre. ff. de ꝯdi. indebi. ⁊ ibi Bar. in fi. col. ⁊ in auc. vñ si parens.
Sed de donatione simplici an debeat conferri, fuit duellū inter
Azo. ⁊ suos sequaces ex vna pte, ⁊ Jo. ⁊ suos sequaces ex alia.
Azo tenuit simplicē donationem non conferri, qꝛ hꝫ vim relicti
. l. illud. §. fi. iuncta. l. a patre. C. eo. nisi in certis casibus. Jo. ꝯ p
. l. si donatione. C. eo. vbi est fortis text. pro eo. ⁊ illi respondent
doc. diuinando. Dy. cōcordat opi. ⁊ eius dicta de verbo ad ver
bum refert Cy. in auc. ex testamēto. cōiter doc. presertim bar.
4 Ang. ⁊ Moderni sequunt̄ distinctionē Dy. † aut donatio sim
plex fit filio in ptāte, ⁊ tūc regula est qꝺ nō ꝯfert̄. l. filie. C. fami.
her. l. illud. §. fi. C. eo. aut fit filio emācipato añ emācipationē in
emācipando vel post, ⁊ tūc hodie semp ꝯfert̄ tā ex testō quā ab
intestato. l. j. arg. a ꝯrio sensu. ⁊ auc. ex testamēto. vt. l. vt liberis
. §. fi C. eo. ti. rō primi dicti est, qꝛ donatio facta filio in ptāte sa
pit naturā relicti, iō non ꝯfert̄ nisi pater hoc expresserit. l. si qñ
. §. ⁊ gñaliter. C. de inoffi. testa. ⁊. l. si nō mortis. in prin. ff. de inof.
testa. differt tñ a legato ſm Bal. qꝛ indiget insinuatione si exce
dat summā qngentorū aureoꝝ. l. pe. C. de dona. inter virū ⁊ vxo.
adde. l. data. C. de don. Jtē non indiget aditione hr̄ditatis, sicut
legata. l. eā quā. C. de fideicō. l. si nemo. ff. de testa. tute. nec ꝯpe
tūt filio ille tres actiones q̄ dant̄ legatarijs. l. j. C. cōia de leg. ⁊ si
bona patris dānati ad mortē vel seruitutē ꝯfiscant̄, non ꝯfiscat̄
ista donatio simplex. arg. l. res vxoris. C. de dona. añ nup. ⁊. l. iij.
§. sed vtrū. ver. nec eo. ff. de mino. ⁊ qꝺ not. in. l. pe. C. q bo. ced.
pos. ſm Bal. qꝺ no. ꝑpetuo. ⁊ adde ꝓ hoc tex. in. l. sed si mors.
5 ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. † Jtē ex tali dona. nō debetur euictio,
nec orit̄ ꝯdō ex. l. si quis argentū. C. de dona. qꝛ in ea requiritur
traditio. l. papi. ff. de dona. inter virū ⁊ vxo. Jtē ex dona. cā mor
tis facta inter patrem ⁊ filium in ptāte non oritur condi. ex. l. si
quis argentū. C. de dona. lꝫ secus inter extraneos, vt no. in. l. cuꝫ
pater. §. meuio. ff. de leg. ij. Bald. quē sequit̄. d. Alex. in auc. ex
testō. donatio vero facta filio emācipato iō confert̄, qꝛ statim a
principio vꝫ, nec sapit vim relicti. nec peculij naturā, qꝛ emanci
patus non hꝫ peculiū. l. fi. C. de inoffi. testa. Tamen in hoc repe
rio qꝺ Nico. de ma. in. l. vt liberis. C. eo. ⁊ Oldr. limitāt hāc cō
clusionē procedere in donatione facta filio tpe emācipationis,
qꝛ talis donatio fit ob causam. s. qꝛ filius patitur se emancipari,
⁊ ex hoc fit alienus, saltē quoad ꝯtinuationem dñij. Jtē non pōt
ita impugnare testm̄ patris, sicut existens in ptāte, ⁊ hoc primū
videt̄ recipere pro sua legitima, ideo confert. l. pen. C. eo. si vero
esset simplex ⁊ mera donatio non facta obtentu emancipatiōis,
tunc non confert, nisi in duobus casibus. d. l. illud. §. pe. nec ob.
huic vltimo auc. ex testamēto. qꝛ scdm eum dꝫ intelligi de datis
ob causam, ⁊ hanc partē tenuit Oldra. in auct. ex testamēto. Jn
dubio vero dicūt qꝺ si ista donatio fiat tēpore emācipationis cē
set̄ facta ob premiū emācipationis passiue, secus si ex interual
6 lo. ex quo infero scdm hanc opi. † qꝺ emācipatus nō ꝯfert sim
plicē donationē nisi vt suus, preter q̄ꝫ qñ est facta tēpore emanci
pationis, sed hoc vr̄ ꝯ casum. l. vt liberis. §. fi. ibi. vel post eman
cipationē ⁊c. sed Oldra. ad illū tex. respondet qꝺ procedit dum
mō donet̄ in premium emācipationis, vt finis. l. correspondeat
prin. sed ita restringere illū tex. est diuinare. Et ideo Dy. Cy.
Bar. ⁊ Bal. in. d. auc. ex testō. tenēt qꝺ emācipatus ꝯfert sim
plicēꝫ donationē qñcunqꝫ factā, ⁊ pro hoc est casus in. l. j. C. eo.
a ꝯrio sensu, ibi enim emancipatus non ꝯfert donata a patre, qꝛ
testm̄ erat ꝯditū a patre, ergo a ꝯrio ab intestato confert. ⁊ per
auc. ex testamēto. ꝯfert ēt ex testamēto. ad idem. l. vt liberis. in
fi. que indistincte loquit̄, ⁊ ista est opi. cōis ⁊ quam tenent quasi
omnes. Limita tñ cōem opi. que hꝫ filium in ptāte non ꝯferre
donationē simplicē vt procedat nisi emancipatus sibi ꝯferat il
lam, qꝛ tunc vt seruet̄ equalitas ēt filius in ptāte tenetur eā con
ferre scdm Fulgo. ⁊ Pau. de cast. in. l. illud. §. fi. C. eo. qꝺ sequi
tur ibi Alex. ⁊ est equū, lꝫ posset teneri ꝯ, qꝛ nulla. l. hoc cauet̄.
7 ⁊ in hac materia non lꝫ sine lege loqui. l. illā. C. eo. † Secundo li
mita in donatione simplici que fit a rege filio suo, que statim vꝫ
ab initio scdm Bald. in. §. itē sacra. de pace iura. fir. ita tenent
Ro. ⁊. d. Alex. in auc. ex testamēto. sed in ꝯrium vr̄, qꝛ nulla le
ge hoc cauet̄, immo in ꝯriuꝫ videt̄ casus in. l. cū multa. C. de bo.
que lib. vbi talis donatio hꝫ vim castrensis peculij qꝺ non cōfer
tur. l. fi. C. eo. iuncta. l. pe. ⁊ quod ibi Bar. C. de dona. inter vi⁊
⁊ vxo. vbi ꝓbat̄ qꝺ si pater rex donat filio suo, talis donatio hꝫ
vim legis. tñ ibi non dr̄ qꝺ sit castrense peculiū, nec in. l. cū mul
ta. qꝛ ibi loquit̄ qñ rex donat extraneo non filio suo. ⁊ vide bar.
in. l. j. §. nec castrense. in pe. col. ff. de colla. bono.

¶ Questio secunda.

8 Quero † quid in donatiōe simplici facta a mr̄e vel alio
ascendēte p lineā maternā filio aut nepoti. doc.
dicūt non ꝯferri, nisi in duobus casibus positis in. l. illud. §. fi. ⁊
in hoc differūt ab emācipatis, qꝛ emācipati semp ꝯferūt simpli
cē donationē, sed isti nō nisi in casibus. ⁊ Bal. in auc. ex testō.
in versi. tertiū capitulū. assignat rōnē differentie, qꝛ isti nepotes
q nunq̄ꝫ fuerunt in ptāte ascendentiū per lineā maternā magis
participāt de natura extraneorū q sunt a collatione remoti quā
emācipatus in quo remanēt reliquie precedēn. ptāte. ff. de lib. ⁊
posthu. l. filio quē pater. ista ratio non est vera, qꝛ immo quoad
collationē donationis simplicis illi q nunq̄ꝫ fuerūt in ptāte ascē
dēn. magis participāt de nā suorū quā extraneorū, qꝛ ꝯferūt sim
plicē donationē in illis casibus in quibus sui, ⁊ si illa ratio esset

vera qd ppter reliquias patrie potestatis emancipatus debeat 9ferre, sequit qd dz 9ferre sicut suus, & non sicut emancipatus, id non 9cludit rō Bal. ideo puto verā rationē esse, q2 olim oia 9ferebat emancipatus suo, vndecunq3 procederent. ff. eo. l. j. in prin. sed hodie non 9fert nisi profectitia sm cōez opi. ideo satis fuit statuere qd hodie conferat profectitia omni casu, q2 facit in iuriam suo succedendo, vt predictum est.

¶ Questio tertia.

9 Quero † quid de rebus simplr traditis filio in ptāte, an presumant donate donatione simplici vel in peculium. dicit Bal. qd presumunt concesse in peculiū. argu. l. iij. C. ne vxor p ma. idē si pater dixit dono in peculiū. l. si donatiōe. C. eo. sed tunc illud est ex expressa voluntate, non ex iuris presumptione. de hoc dic vt per docto. in. d. l. si donatione.

¶ Questio quarta.

Quero quid de rebus emptis a pre noie filij in ptāte & traditis filio an videat donare. dic aut sunt res quas pater ex necessitate nature tenet emere, vt vestimēta non intelligit donare, q2 in necessitatibus &c. l. rē legatā. ff. de adi. lega. aut ex mera liberalitate, vt q2 emit fundū aut alias res, & tūc vr donare donatione simplici q indiget mortis 9firmatiōe. C. fa mi. her. l. filie. sm bal. in auc. ex testamēto. Ex quo not. qd sicut donatio simplex dz conferri qn emergit inequalitas. l. illud. §. fi. C. eo. ita & tales res empte nomine filij debent conferre vt serue tur equalitas, de quo vide late Alex. in. l. si donatione. C. eo.

¶ Questio quinta.

10 Quero † de libris emptis p patrē noie filij. Bart. in. l. j. §. nec castrense. ff. eo. & in. l. filie. C. de colla. vbi Cy. ponit. q. in terminis. & Nic. de mate. in. l. si donatione. C. e. distinguit inter filiū scholarē, vt tunc si libri sint sibi traditi a pa tre indicet sicut de alia simplici donatione que morte confirma tur si non sunt traditi, tunc donatio non confirmat, q2 non est ali quo iure munita. Si vero filius erat iam doctor vel aduocatus, tunc si pater emit noie filij & tradidit vel non, sed dixit se dona re. tunc statim pficit donatio, nec dz 9ferri tanq3 quasi castren se, vt no. in. d. l. filie. per Cy. & l. que pater. ff. fami. herc. & l. j. C. de re mili. li. xij. & ista in effectu sunt verba Nico. de matha. in d. l. si donatione. Sed Bal. in auct. ex testamento. versi. quin tum capitulū. vr limitare primū dictum vt procedat nisi pr eme rit ex necessitate, vt q2 filius non habebat vn emeret, tunc enim non vr donare, secus si filius haberet prebendam vel alia bona ex quibus emere posset, q2 tunc pater vr donare, nisi ex numero liberorum aliud presumatur sm Bal. & in hac opinione in effe ctu residet Ange. in. l. filie l3. C. eodem. tamen doct. cōiter tran seunt simpliciter cum opinione Bar. in. §. nec castrense. vt p3 p do. Alex. in. l. si dona. C. eo. & ratio Bal. si pater emit ex neces sitate facit in 9riuм vt pater pietate ductus donasse videatur. arg. l. liber captus. de capti. & hoc l3 Bart. in. d. §. nec castren se. in. iij. col. versi. quero hic loquit. Dicit tn domi. Alex. ibi. quod l3 Bar. in. d. §. nec castrense. teneat quod si pater emit li bros nomine filij & illos non tradidit filio, tunc libri non erunt p

11 cipui ipsi filio in diuisione bonorum. tn ipse l3 oppositum † quod erunt precipui filij succedētis cum fratribus, adeo quod sibi cō petet actio fami. hercis. per textum in. l. filie. secundum vnu3 in tellectum. C. fami. hercis. vbi nulla fit mentio de traditione, & fa cit. l. que pater. ff. fami. hercis. & intellige vt per Bart. in. l. fin. ff. de peti. heredi. & do. Alex. in. l. in quarta3. in. xj. col. ff. ad. l. fal. & in consilio mihi. cxlv. & cum opi. Bar. transit Areti. in. l. filie l3. in fi. C. eo. & Bal. & Are. in. l. si donatione. C. eo. & vide glo. & doc. in. l. filie cuius. C. fami. hercis. & do. Alex. in 9si. cxlv. & qd tempus dz attendi in estimandis libris filij, dic quod mortis pa tris sm do. Alex. & Ludo. ro. in. l. illud. C. eo. adeo quod si va lor librorum sit auctus sine filij industria tale augmentum pdest fratribus sm do. Jo. bap. in. d. l. illud.

Nec castrense. Adde. l3 Bar. in. §. nec castrense. dicat patre3 non cogi ad mittendū filium ad studium, tamen in contrarium est tex. in. l. de bonis. §. non tantum. ff. ad carbonia.

¶ Questio sexta.

12 Quid † si pater mutuat pecunias noie filij existētis in ptā te, vel deponit noie filij. dicit Bal. in auct. ex testō. ver. sextū capitulū. qd filio querit actio 9 debitorē, & ista acquisi tio loco traditionis hr, & si pater videat donasse filio talis dona tio morte 9firmat, ideo non confert. In dubio tn sm Bal. vide tur potius 9cessisse in peculiū quā donasse, vt ipse idem tenuit in d. auc. ex testamento. in ver. quartū capitulū. ego dico 9riū qd immo presumat donasse, potius quā in peculiū cōcessisse, q2 ista actio non orit filio nisi mortuo pre cū sit ex cā profectitia, & post mortē patris non pōt dici peculiu3 soluta patria ptāte. l. fi. C. de inoffi. testa. nec ob. qd dixit Bal. in. d. ver. quartū capitulū. q2 procedūt vbi pr tradidit vere ipsi filio res aliquas, quo casu cu3 filius habeat administrationem, pōt presumi concessum in pecu lium. l. si donatione. C. eo. tit. sed in casu nostro secus cum pecu nia sit penes depositarium, ideo vr donasse cu3 alia presumptio cadere non possit. l. campanus. ff. de operis liber. & no. in. l. iij. ff. si certum pet. facit quod dicam in sequen. q.

¶ Questio septima.

13 Quero † quid in filio emācipato vel alijs q non sunt in ptāte, vt nepotes ex filia vel ex filio emancipato descendentes, si pater eis tradit vel eorum noie mutuat vel de ponit pecunias, dic quod est idem quod in suis quoad presumē dam donationem. ff. de do. l. ad eū. §. auia. & conferunt emācipa ti ista profectitia, vt. s. dictū est. nepotes vero ex filia non nisi in casibus. l. illud. §. fi. C. eo. tit. sed in istis donatio statim confirma tur. C. de inoffi. dona. l. ij. nec pōt presumi concessio facta in pe culium cū non sint in potestate. l. si donatione. & ibi no. C. eo. & in hoc differunt ab his qui in potestate existunt, q2 in illis donatio indiget confirmatione mortis vel emancipationis, & pōt presu mi concessio facta in peculium in dubio vt communiter conclu dunt docto. in. d. l. si donatione.

¶ Questio octaua.

Quero filius in vita patris recepit fructus bono2 pa terno2 vel ipsius filij aduentitio2 an teneat di

14 ctos fructus 9ferre. † dic qd fructus pcepti ex bonis patris de bent diuidi inter filios post mortē pris. l. certū. C. fami. hercis. s3 fructus bono2 aduētitio2 pcepti a filio patre permittente, non sunt eo mortuo 9ferendi, nec diuidendi, imo precipui pmanent penes filiū. l. cū op3. §. finaūt res. C. de bo. que lib. sm Bal. si au tē patre inscio vel inuito filius pcepit istos fructus debēt inter fratres diuidi tanq3 hrditarij, & sic dz intelligi glo. in. l. dote3. de cast. pecu. Aduerte q2 hoc pēdet ex intellectu illius. §. finante3 res hoc est, an donatio tenuerit ab initio inter patrē & filiū respe ctu fructuū bonorum aduentitio2 an indigeat mortis confirma tione, super quo gl. ibi variauit, tn cōiter tenet ibi per doct. qd valuit ab ipso initio tanq3 diurnū, hoc est dicere qd pater videt illud donare filio per singulos dies loco alimentorum. arg. l. ex anno. ff. de dona. inter vi. & vxo. & vt dicūt ibi Bal. & Ang. late ista vr potius remissio seu refutatio fructuū quā vera donatio, ideo ab initio valuit nec indiget mortis 9firmatione sm docto. ibi. Et ista faciunt ad no. per doc. in. l. fi. C. eo. vtrū filius emāci patus teneat hodie 9ferre fructus bono2 suo2 quos patri acq siuisset si in eius ptāte māsisset, & ibi do. Alex. post Ray. de for li. l3 qd sic. hoc idē tenuit Bar. in. l. pater. pe. col. versi. si queri mus. de iure hodierno. ff. de col. do. sed predicta faciūt in oppo sitū q2 lege pmittēte filius emācipatus statim est dns illo2 fru ctuū, ergo non dz 9ferre sicut nec filiussa. qui illos percipit pa tre dissimulāte, minus. n. agit cū lege quā cum hoie. l. celsus. ff. de arb. Cogita tn, q2 pro opi. Ray. & do. Alex. facit. l. filius. §. fi. in rōne sui. ff. de col. do. vbi eadē rōne filiussa. cogit emanci patū ad collationē fructuū qua ipse emancipatus percipit fru ctus profectitiorum collatorum a filio existenti in potestate.

¶ Questio nona.

15 Quero † filius lucratus est vsuras cū pecunia patris, vt Auenione, vel in Mōtepostulano, vbi talia tur pissime & apte exercent, an talia lucra debeāt conferri inter fra tres, dic qd si filius noie suo exercet fenus, tale lucrū turpe non querit patri, et si sit in ptāte. ff. de acq. re. do. l. qd seruus. & not. in. l. j. ff. de his qui sui vel ali. iu. sunt. & ideo non tenet 9ferre per regulā. l. cū duobus. §. idē papi. ff. p socio. alias incipit. l. si inter fratres. Si aūt exercet vsuras noie patris, tunc acquirit patri, nō iure filiationis, sed tanq3 gestor. l. qui proprio. §. itē querit. ff. de proc. scd3 Bal. qd nō pl3, q2 filius nō cōfert ea que sunt alijs debita. l. ea demū. ver. exceptis. C. eo. s3 istas vsuras illicitas te net restituere, vt p3 in ti. de vsu. in auti. & in cle. j. eo. ti. ergo non veniūt 9ferēde, imo deducēde tanq3 es alienū. Et idē credo de lucris factis per filiū ad azardum cum pecunia paterna, q2 talia non conferunt, imo tanq3 turpia lucra possunt a fisco vendicari si non apparet cui debet fieri restitutio. ff. de iure fisci. l. lucius.

¶ Questio decima.

16 Quero † filius existens in ptāte lucratus est multa & ne scit si ex pecunia patris vel ex labore, aut pspe ra fortuna, an teneat istud 9ferre. glo. insti. per quas perso. no. acqui.

acq. in prin. ꝛ in. l. cū opz. in prin. C. de bo. que libe. ꝛ ibi Bart. Bal. ꝛ Ang. dicūt recurrendū esse ad cōiecturas, quid ꝛ q̄tū hēbat pater, ꝛ qualis sit filius ꝛ an mater sit locuples, ꝛ an filiꝰ exercet negotia principis ex q̄bus possit locupletari, vt no. in. l. defensionis facultas. C. de iu. fisci. vel forte si hz vxorē locupletē ꝛ ḃm has ɔiecturas indicat̄ profectitiū vel aduentitiū, sicut in si mili diximus de clerico beneficiato. in auc. licentiā. C. de epis ꝛ cle. In dubio is qui petit tenet̄ probare lucrū processisse ex bonis patris, ꝛ intellige q̄d hoc probabit ex coniecturis ꝛ presumptionibus ɔsideratis premissis, ꝛ ista multum pendent ex arbitrio boni viri. In his. n. que clare probari non valent sufficit ꝓbatio per coniectnras. c. afferte. de presumptio. l. domini horreorum. ff. loca. simile videmus in donatione inter vi. ꝛ vxo. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. quintus. ꝛ. l. vtruz. ꝛ ḃm has coniecturas tale lucruz censet̄ profectitiū, ꝛ tenetur conferre, vel aduentitiū ꝛ non confertur, de quo latius. ĩ. dicetur.

¶ Questio vndecima.

17 Quero † spōsus dedit spōse sue anulos ꝛ plas ꝛ pretiosa vestimēta, demū morit̄ sponsus, filia rediit ad domū patris cū istis ornamētis, morit̄ deinde pr̄, filia vult succedere cū fratribus, an teneat̄ ɔferre talia ornamēta. dicit Nico. de ma. ꝛ bal. in. l. cū in te. C. de dona. anˉ nup. q̄d nō, q꞉ aut talia ornamēta sunt donata spōse, ꝛ hoc ɔstat, ꝛ tūc non ɔfert, q꞉ sunt aduētitia, aut non sunt donata, ꝛ tūc ēt non ɔfert, q꞉ tenet̄ reddere hr̄dibus viri. ff. de pec. l. id vestimentū. ꝛ ibi no. ꝛ per Bar. ꝛ Pan. de cast. in. l. pe. §. j. ff. solu. ma. hoc idē tz bal. in. d. auc. ex testō. de quo vide late ꝑ do. Alex. in. l. si vsufructus. §. j. ff. ad. l. falci. Limita predicta nisi appareret q̄d spōsus dedisset sponse ɔtēplatione soceri. i. patris sponse, tūc. n. censeret̄ profectitiū, ꝛ deberet ɔferri. l. sed si plures. §. in arrogato. ff. de vulg. ꝛ pup. ꝛ adde bar. in. l. j. §. nec castrēse. ff. de colla. bo. versi. vlterius quero. vbi Bar. ponit. q. q̄n socer dat nurui vestes ꝛ iocalia ꝓ filio suo an talia debeāt reponi in cōi, ꝛ dicit ꝙ sic si erāt pretiosa, tñ debent poni in cōi talia qualia sunt tēpore mortis. l. id vestimentū. ff. de pecu. ꝛ. l. mortis sue cā. §. fi. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ex quorū dictis. ꝛ Bal. in auc. ex testō. dic q̄d iocalia que dantur sponse durantibus spōsalibus aut nuptie sunt subsecute aut nō. Primo casu aut sunt iocalia magni pretij, ꝛ tunc non presumnntur donari sed ɔcedi, vt mulier sit venustioꝛ. ff. cōmo. l. si vt certo §. interdū. ꝛ ibi no. aut modici valoris, ꝛ tunc cēsent̄ donata nec repetunt̄, vt no. in. d. l. cū in te. ꝛ. d. l. pe. §. j. aut nuptie non sunt insequnte, ꝛ tunc non vident̄ data, q꞉ inest tacita ɔdō si matrimoniū inde sequat̄. ff. de ɔdi. cau. da. l. q̄d seruius. cum similibus.

¶ Questio duodecima.

18 Quero † ex forma statuti Tholosani filius lucratus est dotē vxore premortua, an tale lucrū debeat ɔferri fratribus. de hoc statuto loquit̄ Bart. in. l. nihil. ff. re. amo. ꝛ ibi late dixi. sed dic q̄d Bart. in. l. j. C. de bo. que libe. tz tale lucrum non debere conferri, q꞉ est aduentitium. l. fi. C. eo. ꝛ hoc ēt sequitur Bal. in. d. auc. ex testamento. in. xiij. c.

¶ Questio decimatertia.

Quero filius fuit institutus in re certa, an filia dotata d̄beat ei ɔferre dotē. hāc. q. ponit Bal. in auc. ex testō. circa fi. ꝛ declaro dicta sua distinguendo, aut filia dotata fuit vl̄r heres instituta a patre, ꝛ adijt hereditatez, aut abstinet ab hr̄ditate sola dote ɔtenta. primo casu aut illa res facit legitimā integrā filij perinde ac si dos esset in bonis patris tpe mortis, hoc est res illa tñ vz pro legitima filij sicut si dos nunquam existisset bona paterna. Et tūc filia non tenet̄ sibi ɔferre, aut illa res non ascendit ad legitimā ɔputata dote in bonis pr̄is, ꝛ tūc filia tenet̄ ɔferre ad legitimam filij sicut ceteri. Scd̄o casu principali dic q̄d filia se abstinens a bonis patris non tenet̄ conferre dotem. ff. de colla. dot. l. fuit questionis. que decisio est valde no. in hac materia quod heredi instituto filio in re certa non fit collatio si illa res ascendat ad legitimā filij. ꝛ erit noua declaratio ad no. in. l. quoties. ĩ. de here. insti. ꝛ in. l. ex facto. ff. de hr̄di. insti. q̄d filius institutus in re certa est loco hr̄dis, preterq̄ꝫ quo ad honorē collationis sibi fiende, q꞉ tunc est loco legatarij si habeat suaz legitimā in illa re, q̄d perpetuo tene menti. vnū ēt no. perpetuo ꝙ filius agens ad supplementum legitime non tenet̄ conferre heredi vl̄r instituto ex asse. ita dicit eleganter Bal. in l. illam. in versi. de mino. no. C. eo. ti. de quo tamen vide Bar. ꝛ Alex. in. l. in quartam. ff. ad leg. falci.

¶ Questio decimaquarta.

19 Quero † in regno Francie si ɔtingat regem hr̄e plures filios, primogenitus est Delphinius ꝛ hz Delphinatū, si postea rex decedat testatus, ꝛ distribuat regnū inter liberos, an primogenitus q est futurus rex teneat̄ ɔferre ius primogeniture. dicit bal. no. in. d. auc. ex testō. q̄d nō, q꞉ talia sunt indiuisibilia inter fratres iō ɔferri non pn̄t imo semꝑ dn̄t primo genito reseruari. arg. ff. fami. hercis. l. q̄dā mulier. ꝛ in. c. lz de voto. vij. q. j. c. quā periculosum. credo tñ ꝙ alij fratres debent in aliquo ɔpensari, vt inter eos seruet̄ pax ꝛ equalitas que est mr̄ pacis. l. cū pater. §. euictis. ff. de leg. ij. ꝛ. l. cum opz. in princ. ꝛ. §. finaūt res. C. de bo. que libe. ꝛ adde ho. text. in. l. cū multa. C. de bo. que libe. vbi datum a rege filio suo censet̄ castrense peculiū, ꝛ ideo non confertur iuncta. l. pe. C. de do. inter vi. ꝛ vxo.

¶ Decimaquinta questio.

Quid de filio mercatore, qui post mortem patris in eodem actu perseuerat, an teneat̄ conferre lucruz factum mortuo patre. vide Bal. in auc. ex testamento. in fi.

¶ Decimasexta questio.

20 Quero † an donatio causa mortis debeat conferri. dic q̄d non. casus est in. l. penulti. cum glo. ff. de colla. bono. ratio, q꞉ quesita post obitum illius de cuius successione agitur non conferuntur. l. ea demum. ꝛ. l. si donatione. C. eo. ꝛ. l. j. §. si ab ipso. ff. eo. titu.

¶ Decimaseptima questio.

Quero dixi. s. quod donatio simplex facta filio in potestate non confert̄ scd̄m cōem opi. de fructibus quos percipit filius ex re sibi donata in vita patris, an debeat illos conferre. q꞉ finguntur fuisse sui in vita donantis. ꝛ confirmatio que fit per mortem patris retrotrahit̄ quoad fructus rei donate, vt tz glo. no. in. l. donationes quas parentes. C. de don. inter virū ꝛ vxorem. Reperio aliquos modernos in auc. ex testamento. in fi. dixisse, quod tales fructus debent conferri q꞉ tales fructus fingunt̄ quesiti filio in vita patris. Confirmo hanc opi. q꞉ profectitia hodie conferunt̄. l. fin. C. eo. sed tales fructus sunt profectitij, q꞉ ex re patris percepti attento q̄d donatio quo ad dominium non vz in vita patris. ff. de vsufruc. l. ex re. ꝛ. l. q̄d fructuarius. ff. de acqui. re. domi. ergo debent conferri tanquaz profectitij. ꝛ ad hoc faciunt no. per docto. in. l. fina. C. eo. vbi cōcludunt cōmuniter, quod emancipatus debet conferre fructus aduentitiorum, q꞉ si esset in potestate illa essent quesita patri, ergo multomagis in filio in potestate hoc debet dici de fructibus profectitiorum, ad quod facit optime. l. si creditores in ratione sui. ff. de bono. separa.

¶ Decimaoctaua questio.

21 Quero † an filius ɔputet sibi in legitimā expēsas studij quas fecit pater in vita. vr̄ q̄d non nec teneatur ɔferre. ar. ff. de colla. bo. l. j. §. ɔfert̄. eɔ̄ vr̄ q̄d sic. C. de coll. auc. q̄d locum. Pet. de bel. perti. in. l. pactum quod dotali. C. eo. dicit ꝙ si filius dolo expendit, puta meretricando vel in ludo conferre tenet̄, q꞉ dolo desijt possidere. idē si lata culpa. Si vero leui culpa non tenet̄ conferre. d. §. confert̄. Cy. in. d. l. pactū. dicit ꝙ filius scholaris missus a patre ad studiū non tenet̄ conferre. arg. l. si filia. §. neratius. ff. fami. hercis. ꝛ. l. j. §. sed an id. ff. de colla. bo. ꝛ ibi ꝑ Dy. bart. vero in. l. j. §. nec castrense. in. iiij. col. ff. eo. distinguit, aut apud patrē nihil erat de bonis filij, ꝛ tunc pr̄ vr̄ illud donasse, nec venit ɔferendum. l. que pater. ff. fami. hercis. l. fi. ff. de peti. hr̄d. Si vero pater esset legitimus administrator bonoꝝ filij, vel penes patrē esset pecunia castrēsis vel quasi castrēsis peculij filij, tunc in dubio dz presumi pecunia missa de bonis filij. l. nesennius. ff. de neg. gest. ꝛ sic inspecta ista opi. talis pecunia nunq̄ꝫ est ɔferēda q꞉ vr̄ de bonis filij missa, vel a patre donata. Bal. vero in auc. ex testō. in. xv. capi. dicit tales expēsas non debere imputari filio in legitimā q꞉ non extant. Sed in. l. pactū dotali. in. xj. q. tz ɔ̄riū q̄d filius tales expensas dz imputare in legitimā q꞉ hoc vr̄ tacite actum. arg. l. cum quo. §. fi. ff. ad leg. falci. Sed ɔsidera q̄d Bal. in. l. pactū dotali. loquit̄ q̄n filius accepta pecunia studij causa renuntiauit bonis paternis, tunc enim vr̄ actum tacite q̄d illa pecunia in legitimā cōputet̄. Si vero non renūtiauit bonis paternis, sed tantūmodo pr̄ ei dedit pecuniā pro studio tunc procedūt predicta dicta Bar.

22 ꝛ Bal. iō conclude † aut filius accepta pecunia a patre ꝓ studendo renūtiauit bonis paternis cū iuramēto, ꝛ tūc teneo opi. Bal. in. l. pactum. q̄d talis pecunia sibi computet̄, q꞉ hoc tacite vr̄ actum propter renuntiationem, nec teneo in hoc distinctionem Pet. ꝛ Cy. aut filius non renuntiauit sed pater ei studēti subministrauit necessaria pro studio, tunc dic non imputari p. l. que pater. ff. fami. hercis. nec conferri q꞉ ɔferre nil aliud est quā

in cõmune ponere. illa aũt pecunia que est ɔsumpta non põt cõmunicari, ꝛ ideo dico qꝺ si filius parsimonisauit in studio ꝛ non expendit oẽm pecuniã missaꝫ a patre sicut faciũt pleriqꝫ Alŭernigene, tunc talis pecunia esset ɔferenda qꝛ est profectitia, ꝛ vt inter fratres equalitas seruet̃ quod est rationabile, sed illa non est concludene rõ, qꝺ ideo non dꝫ conferri, qꝛ est ɔsumpta cum posset ɔferri tantũdẽ vel minus accipiendo. l. j. §. ɔfertur. ff. eo. ꝛ no. p bar. in. l. si emãcipati. circa fi. C. eo. sed vera rõ est quam ponit tex. in. l. q̃ pater. ꝫ. alleg. qꝛ pater non vr̃ fecisse animo repetendi. sed pietate ductus, iõ non imputat̃, nec confert̃.
23 † Sed si pater dedit pecuniam filio pro studio vel libris emendis, ꝛ filius consumpsit ludendo vel meretricãdo, tũc bar. in auct. quod locũ. C. eo. tꝫ qꝺ dꝫ in parteꝫ imputari ꝛ conferri, qꝛ perdidit culpa sua. l. j. §. confertur. ꝛ. l. ij. §. de illis. ff. eo. ꝛ ibi bo. gl. sꝫ Pau. de cast. in auc. quod locum. tꝫ opi. Cy. ꝫ. relatam, ꝛ ẽt Rapha. Fulgo. dicens ꝙ filius scholaris pecuniã consumptam non tenet̃ conferre do. Alex. ibi tꝫ opi. Bart. ibi qꝺ debeat conferri per rõnem auc. quod locum. ꝛ hanc opi. firmat ibi bal. ꝛ in auc. ꝫ rogatus. C. ad treb. ista opi. vr̃ vera, qꝛ pater tradendo pecuniam filio vr̃ illam dare sub conditione si filius illam expendat in necessarijs studij, si ergo cesset conditio, pecunia remanet in bonis patris, ꝛ sic censet̃ profectitia, merito filius tenetur de culpa. d. §. confertur. ꝛ. l. ij. §. de illis. ff. eo. ꝛ sic dꝫ imputari ꝛ cõferri, ꝛ hanc considerationem in simili facit Ang. in. l. filie lꝫ. in. ij. col. C. eo. tit. vbi idem dicit de libris missis filio, qꝛ si filius remãsit miser ignarus vr̃ reuocata donatio. ꝛ hanc opiñ. tꝫ Bald. in auc. si captiui. de episco. ꝛ cle. ꝛ in. l. scimus. in prin C. de inoffi. testa. faciunt no. per Bal. in. l. ij. §. j. ff. solu. mat. ꝛ in. l. j. §. ius naturale. ff. de insti. ꝛ in. ꝛ per Raph. cõme. in ɔsilio mihi. cccxxvi. ꝛ do. Alex. in auc. ꝫ rogatus. C. ad trebel. ꝛ Ang. in. l. pater. ff. de euictio. vbi ẽt tangit, quid si pater dedit in vita filio pecuniaꝫ pro sua parte, ꝛ filius illam lusit, an debeat imputari sibi. ꝺ quo
24 ẽt per Alex. in. l. si cum dotem. §. j. ff. sol. mat. † Et si filia dotem sibi datam a patre ɔsumpsit malo more, an debeat iterum dotari. concludit Bal. ꝛ Pau. de cast. ꝛ Are. in. d. auc. qꝺ locum. quod si filia culpa sua lata vel leui illam perdidit non dꝫ iterum dotari, alias secus finito tñ primo matrimonio, qꝛ illo durãte nõ dꝫ redotari ẽt si sine culpa sua ꝑdiderit. Et an ea que dicta sunt in donatione facta doctori procedant in filio licentiato. Bal. in. l. j. ff. solu. matri. tꝫ quod sic. de quo vide Bal. in auc. habita. C. ne fi. pro patre. in. viij. col. ꝛ in. l. sed ꝛ reprobari. ff. de excu. tut. ꝛ in. l. pe. ff. de testamen. mil. ꝛ Domi. in proe. lib. vj. Ludo. ro. in consi. cccxxxiij. Unum tñ tenebis menti quod in casibus in q̃bus filius tenetur conferre libros, põt illos retinere ꝛ estimationem conferre ꝫm Sali. in. l. filie. C. fami. hercis. sequitur Alex. in. d. l. si donatione. in fi. C. de collatio.

Decimanona questio.

25 **Quero** † an ius petendi collationẽ fieri trãseat ad heredẽ. dic quod si hr̃ditas fuit adita ab herede, tũc transmittit ad heredes ius petendi collationeꝫ fieri. l. j. §. ibidẽ. ꝛ ibi no. ff. de colla. bo. ꝛ. l. si maritus. C. eo. idem dic si hereditas non fuit adita, tñ ex capite suitatis fuit transmissa ad hr̃des iuxta. l. si fratris. cum sua materia. C. de iu. delibe. ꝛ. l. j. C. de his q̃ ante aper. tab. Si vero hereditas non fuit adita nec transmissa ex capite suitatis, sed ex capite ɔsanguinitatis, tunc non trãsmittit̃ ius conferendi ad heredes ꝫm Modernos in. d. l. si maritus ꝛ quod dixi de collatione transmittenda actiue ad heredes idẽ dic de collatione passiue vt heres cogat̃ conferre. l. cũ emancipati. in prin. ff. eo. tit. Ex predictis potes inferre qꝺ cum ius conferendi sit transmissibile ad heredes, ita ẽt erit cessibile, qꝛ trãsmissibilia sunt cessibilia. l. ex pluribus. ff. de admini. tuto.

Uigesima questio.

26 **Quero** † si ascendens succedat descendẽti an habeat locũ collatio. hanc. q. monet Ang. in. l. vt liberis. in fi. C. eo. tit. ꝛ ɔcludit quod sic, qꝛ adequata est successio ascendentiũ quoad descendentes. l. nã ꝛ si parentibus. ff. de inoffi. tes. ꝛ no. in auc. nouissima. C. de inoffi. testa. que decisio vr̃ dubia, qꝛ ista materia collationis est exorbitans a regulis iuris cõis, iõ non lꝫ sine lege loqui. l. illam. C. de collatio. Sed nulla. l. h. d. expresse, ergo ꝛc. ꝛ iõ Bal. in. l. si emancipati. C. eo. in. j. col. versi. ex predictis. tꝫ ꝫ ꝛ bene. ꝛ ante eum hoc tenuit Ja. de rauen. in d. l. si emancipati. ꝛ Cy. ibi in fi. lꝫ Bal. de eis mentionem non faciat. facit. l. j. cum glo. fi. C. de legi. heredi. ꝛ bart. hoc tꝫ in. l. pater. ff. de colla. do. sequimur Fulgo. Pau. de cast. Ludo. ro. ꝛ do. Alex. in. d. l. si emancipati in. ij. col. ꝛ bal. in. l. quoniam nouella. in. j. col. C. de inoffi. testa.

Uigesimaprima questio.

27 **Quero** † filius liberatus est a patria ptãte per dignitatẽ, de quo notat̃ in. l. fi. C. de decur. lib. x. an teneat̃ conferre sicut si esset emancipatus. Ur̃ qꝺ sic per. l. liberos. C. de colla. ꝛ ibi bar. bal. ꝛ Alex. dicũt qꝺ q̃ocunqꝫ quis efficiat̃ sui iuris tanq̃ emãcipatus ɔferre tenet̃. Sed ille text. hoc non ꝓbat, qꝛ loquit̃ de emãcipato per rescriptũ de quo in. l. iubemus. ꝛ. l. fi. C. de emancipa. liber. non aũt de eo qui per dignitatẽ est effectus sui iuris. Nec reperit̃ iure cautũ, qꝺ talis minus succedat patri sicut si non esset adeptus dignitatem, lꝫ secus in emancipato ꝫm iura antiqua. Qui iõ tenebat̃ conferre qꝛ faciebat iniuriã suo, vt declarant doc. in. l. si emancipati. C. eo. ex quo vr̃ dici posse qꝺ datũ filio post talem dignitatẽ adeptam non est conferendum, lꝫ secus in emancipato. C. eo. l. vt liberis. §. fi. ꝛ facit ad premissa ratio. l. illam. C. eo. titu.

Uigesimasecunda questio.

28 **Quero** † an filius vel filia teneat̃ ɔferre expẽsas factas in nuptijs ipsius filij aut filie. bal. in auct. ex testamẽto. pe. col. vr̃ tenere qꝺ non, qꝛ ꝑtinent ad onus patris, vt no. in. l. q origine. ff. ad municipa. ꝛ idẽ in effectu tꝫ Bart. in. l. j. §. nec castrense. in. iiij. col. versi. vlterius quero. ff. de colla. bon. subijciens qꝺ si alter ex fratribus post morteꝫ patris vult de cõi facere similes expen. non põt nisi a patre hoc fuisset dictuꝫ in testamento. l. iij. §. fi. de mu. ꝛ ho. vbi glo. tangit.

Uigesimatertia questio.

Quero pater hñs filium vel filiaꝫ dedit dotem filie vel donationẽ ꝑpter nup. filio, postea ex isto matrimonio fuit ꝓcreatus nepos aut neptis, ꝛ iterũ auus illis nepotibus dedit dotem, vel ꝑpter nuptias donationem, morit̃ filius viuo patre suo, ꝛ sic nepos intrat locum filij, demum moritur auus
29 relictis alijs filijs ꝛ nepotibus ex filio premortuo, † certũ est qꝺ nepotes succedentes cum patruis tenent̃ ɔferre dotes datas eorum genitoribus per. l. illam. C. eo. Sed an ẽt teneant̃ conferre dotes proprias eis datas ab auo vel auia de cuius hr̃ditate agitur. glo. in illa. l. illam ponit. q. ꝛ ɔcludit qꝺ sic hodie per. l. vt liberis. C. eo. que nihil facit ꝫm doct. qꝛ ibi loquitur de collatione faciẽda inter se, non aũt de collatione faciẽda a nepotibus ipsis patruis. ꝛ ideo gl. vr̃ notare ɔ̃rium in. l. j. §. si sit nepos. ff. de colla. d. Bart. in. d. l. illam. non decidit, sed remittit ad not. in. l. si emãcipati. ꝛ ibi bar. dicit aut est vnus nepos vel vna neptis tm̃ ex filio premortuo, ꝛ tunc non ɔferunt patruis suis dotes eisdeꝫ datas, nec nepotibus ex alio filio defuncto. l. j. §. si sic nepos. ff. ꝺ colla. do. aut sunt plures nepotes, tunc aut oẽs sunt emancipati tunc ɔferunt patruis suis. ff. de colla. bo. l. nepotes. Si vero isti nepotes sunt diuerse ɔditionis, puta vnus in ptãte, alias nõ. exẽplum erat neptis dotata ꝛ nepos cui nil erat datum, tunc illa q̃ põt cogi ad collationem non ɔfert patruis, sed bene fratri suo. l. j. §. si sit nepos. ff. de colla. dotis. ꝛ ibi Bar. idem dicit in effectu. Bal. vero in. d. l. illã. in fi. dicit ꝙ sicut talis neptis ɔputat dotẽ propriam in legitimam. l. qñ nouella. C. de inoffi. testa. ita ẽt tenet̃ ɔferre per regulã. l. illud. C. eo. ꝛ sic vides qꝺ dicit ɔ̃riuꝫ
30 eius qꝺ dicit Bart. in. l. si emancipati. ex quo habes † qꝺ ista neptis tenet̃ ɔferre duas dotes. s. maternam ꝛ propriam, ꝛ etiã qñ sunt plures nepotes succedentes cũ patruo. Bald. tꝫ qꝺ neptis dotata tenet̃ conferre vtrisqꝫ. s. patruo ratione equalitatis seruande, ꝛ sorori, qꝛ fecit ei partem per concursum. Et aũ bald. idem vult Cy. in. d. l. illam. Ange. vero ibi dicit istum casuꝫ decidi subtiliter in. l. j. §. si sic. ff. de colla. do. iuncta. l. si nepotes. ff. de colla. bono. s. qꝺ si sunt plures nepotes ex diuersis filijs premortuis, qui succedunt auo vna cum patruis, tunc tenetur ɔferre patruo, ꝛ ẽt inter se. Si vero sit vnus nepos ex filio qui succedit cum patruis tenet̃ cõferre patruis. Si aũt sint duo nepotes ex vno filio ꝛ vnus tantuꝫ põt ad collationem vrgeri tunc tenet̃ conferre fratri suo, sed non patruo, qꝛ si ille qui debet conferre non vocaretur ad hereditatem portio sua daretur fratri ꝛ non patruo. Sed si omnes nepotes possunt ad collationẽ vrgeri, tũc habentur loco vnius ꝛ tunc ɔferunt patruis suis, sicut qñ vnus tantũ, ꝛ sic intelligitur. l. si nepotes. ff. de colla. bono. ꝫm Ang. ꝛ sic vides qꝺ Ang. in aliquibus discrepat ab opi. Bar. ꝛ in aliq̃
31 bus ɔuenit. † ex predictis sume vnã ɔclusionem practicabilẽ, ꝙ si soli nepotes succedunt auo, tunc debent conferre dotes proprias, sed non datas eorum genitoribus, qꝛ ille reperiunt̃ in bonis suorum patrum, ꝛ ipsi nepotes non veniunt ex persona pr̃is vel matris, sed ex propria persona. Si vero nepotes succedunt cum patruis, tunc debent conferre dotes paternas ꝛ donationes propter nuptias, ꝛ ẽt proprias secunduꝫ varias opi. doc. de quibus

quibus latius. §. dicetur. & pro hoc facit. l. vt liberis. §. eo. ibi pro filio filiaue nepote vel nepte. l3 doct. dicant illam. l. hoc nõ pbare. & no. vnum qd. l. illa loquit de nepotibus ex filia qui contendunt succedere auo materno cum materteris vel auunculis, vel de nepotibus ex filio vel filia qui volunt succedere auie p̃rne cũ patruis vel amitis. Sed non loquit de nepotibus ex filio succedere volentibus auo paterno cũ patruis ſm qd doct. summant illam. l. preterea illa. l. loquit de illis nepotibus q succedere debeant cũ diminutione tertie partis, qd nõ erat in nepotibus succeden. auo paterno, & ista erit vna noua conclusio in hac mã qd nepotes descendẽtes ex filio premortuo succedentes auo p̃rno, nõ tenent conferre potius patris donationẽ pp nuptias factã p̃ritorũ. Sed redeundo ad. q. p̃ncipalẽ cum opi. Bar. transeunt Fulg. Pau. de ca. & Lud. ro. in. d. l. illã. p. d. §. si sit. & do. Alex. dicit ita tenendũ & r̃ndet ad rõnẽ Bald. & Cy. que est equalita
32 tis seruãde, qr dicit Alex. qd in pposito † ista inequalitas tolerat qñ non fit iniuria patruo ſm distinctionẽ Bar. non enim est istud absurdũ, vt in. l. j. §. pe. ff. de coniũgẽ. cũ emãci. lib. vbi si erat vnus ex patruis emãcipatus & alius in ptãte, & duo nepotes ex filio emãcipato premortuo, quorũ nepotũ alter erat i ptãte aui & alius emãcipatus, certe ille patruus emãcipatus tenet cõferre illis duobus nepotibus, & tñ nepos emãcipatus non confert patruo, sed tm̃ fratri suo cui facit iniuriã succedendo. l. j. in fi. ff. de coniungen. cũ emãcipa. libe. & sic vides cõez opi. doc. esse cũ opi. Bar. & vno solo casu esset vera opinio gl. s. qñ omnes nepotes essent emãcipati. Tñ do. Lancelo. decius in. d. l. illã. in. ij. col. dicit in stricta disputatione opi. gl. posse sustineri per. l. vt liberis in rõne sui. que. l. l3 loquatur in casu suo, tñ pp rationem scriptã in. l. illa que est vt equalitas seruet põt extẽdi ad casum nostrũ. arg. gl. in cle. j. de elec. sed tene cõ. opi. Bar. qr satis seruatur equalitas si nepotes conferunt patruis dotes patris eorum.

¶ Uigesimaquarta questio.

33 Quero † an nepotes vel pnepotes succedẽtes auo vel pauo cũ patruis, teneant conferre dotes vel pp nuptias donatiões eis datas, non dico ab auo vt in. q. precedenti, sed a patre ipsorũ vel matre qñ tractat de successione aui. gl. in. d. l. illã. ponit duas opi. tene primã qd non tenent conferre, qr non d3 conferri nisi dos profectitia hoc est profecta ex bonis illiũs de cuius hẽditate agit. l. vt liberis. C. eo. & ita cõiter tenent doc. in. d. l. illã. & Bar. in. l. j. §. si sit. ff. de colla. do. & idem in effectu voluit Bar. in. l. in quartam. vlti. col. ff. ad leg. falci.

¶ Uigesimaquinta questio.

Quero pater instituit filiũ suũ, & et nepotẽ ex filio heredes suos equis portionibus. an inter istos collatio locũ habeat. Ang. no. in. l. illã. in fi. C. de colla. dicit q nõ, qr nepos iste tanq̃ extraneus inuitat, cũ ab intestato nullo mõ eẽt successurus vbi filius eum precedebat. Sed inter filiũ & extraneũ institutũ non h3 locũ collatio. l. fi. C. cõ. vtrinsq; iudi. & .s. dixi in prin. huius operis. quã decisionẽ no. & tene menti. & dic qd Bal. hoc expresse firmat in. l. si emancipati. in. vj. oppo. C. eo. plus dicẽs qd si p̃r instituat filiu3 in legitima, & plures nepotes ex eo instituit hẽdes vl'es, inter istos nepotes non h3 locũ collatio, qr vbi p̃r eos precedit hñr vt extranei inter quos cessat collatio vt predixi. quod no. perpetuo ſm Saly. & Pau. de cast. ibi quos sequit do. Alex. r̃ndendo plus dicens qd si ex forma statuti filia excludit a successione intestati, tunc si p̃r illã instituat cũ alijs filijs non hẽbit locũ collatio cũ ea, qr ei nõ debet legitima q̃ est tertia partis ab intestato debite. & hoc t3 Bal. in. l. maximum vitium. col. fi. C. de libe. prete. Bar. in. l. fi. ff. ad tertu.

¶ Uigesimasexta questio.

34 Quero † pater hñs duos filios dotauit neptẽ ex altero istorũ filiorum, si isti duo filij succedãt auo an teneatur conferre ille q h3 filiã dotatã dotẽ filie sue datã ab auo. dic qd nõ si illa dos est adhuc penes maritũ istius filie. si vero sit reuersa ad istũ filiũ tũc tenet conferre. tex. est in. l. dedit dotẽ. ff. de coll. bo. h3 Ang. in. l. illã. in fi. plus dicit ibi moderniores Perusini, qd ista neptis succedens auo nõ teneret conferre dotẽ sibi datam contemplatione p̃ris sui vel matris, qr tunc ista dos censet prius data filio vel filie, & ab eis profecta ad neptẽ, & sic quoad filiũ censet donatio simplex que non confert regulariter. l. illud. §. fi. C. eo. & no. in auc. ex testamento. eo. tit. & .s. dictum fuit.

¶ Uigesimaseptima questio.

Quero de. q. quotidiana. P̃r tradit filio magnã pecuniã, filius cũ illa pecunia multa suplucratus est, an tale lucrũ veniat conferendũ fratribus vel cõicandũ. glo. in. l. cũ op3. in prin. j. de bo. que li. & insti. per quas perso. nob. acqui. in prin. t3 q sic, qr est profectitiũ. idẽ t3 Jaco. but. quẽ sequitur Spec. in tit. de indi. Bar. in. d. l. cum op3. & in. l. j. §. sed nec castrense. ff. eo. tit. & Bar. in suo trac. de duo. fratri. & in cõsi. incip. cruciarellus. & in. l. si tibi. §. si pactus. ff. de pac. & in. l. illud. C. eo.
35 titu. t3 † quod medietas lucri d3 attribui pecunie, & sic illud est cõicandũ tanq̃ profectitium. alia medietas d3 dari filio pro labore suo tanq̃ aduentitium. Et aduerte qr Bart. loquit in. l. illud. qñ est consuetudo in aliqua regione qd institores mercãtes cum pecunia aliena habeant medietatẽ lucri pro labore, & ideo nimis velociter fuit reprehensus a Bal. in auc. ex testã. C. eo. & in. d. l. cum op3. C. de bo. que libe. & in. l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffi. test. in vlti. col. Sed do. Jo. de imo. & Alexã. in. l. iij. ff. ad leg. falci. dicunt qd lucrum factum a filio cum pecunia patris d3 aduentitiũ inspecta potius industria filij quã pecunia per illũ tex. & quod tale lucrum sit aduentitium do bo. tex. in. l. postulante. §. j. in fi. ff. ad treb. Sed in cõtrariũ vr casus in. l. ex re. ff. de vsufru. & ibi Ang. per illũ text. t3 illud lucrum dici profectitium. Sed ad illũ tex. alias consulendo dicebã qd l3 tale lucrũ dicat procedere ex re patris, vt ibi probat tex. in seruo fructuario, tñ non negat quinetiã dicat procedere ex opera filij. Et hoc ẽt dicit Bar. cũ dicat tale lucrum esse partim profectitiũ, & partim aduentitiũ rõne opere. Et ideo l3 Bal. in locis predictis. & Bal. & Sali. in. l. certũ. C. fami. hercisc. & in. l. j. in. xi. q. C. p soc. & Ang. in cõsi. lxxxiij. incipiente. p̃r hñs plures filios. dicant in his esse inspiciẽdã industriã filij, an sit dignus tãto lucro vel nõ credo Bar. ẽt idẽ sensisse in. l. illud. C. eo. & in. l. j. §. nec castrẽse. in. iij. col. ff. de colla. bo. dũ loquit stante cõsuetudine terre qd factores siue institores habeant medietatẽ lucri. Si vero cessaret illa cõsuetudo, tũc puto recurrẽdũ ad industriã filij, qr labor & pmium debent commensurari. l. scio. §. medico. ff. de annu. lega. & l. vnica. C. de suffra. cum ibi no. per glo. & doc.

¶ Questio vigesimaoctaua.

36 Quero † pater expendit magnã pecuniã vt emeret vel aliter acqreret dignitatẽ filio suo vel vnũ feudu3 siue castrũ, aut vnũ officiũ, aut gradũ doctoratus, que oĩa continent sub appellatione militie. l. omnimodo. §. imputari. & ibi late bal. C. de inoffi. testa. & l. j. §. sed an id. & §. sed nec castrẽse. ff. de colla. bo. & ibi bar. & in. l. pe. & ibi do. Alex. & Lancel. C. eo. tit. an filius debeat istã expensam vel feudum conferre fratribus. Et certe illa militia que coheret persone, nec põt cõicari, vt est doctoratus vel officium illud tale non põt cõferri seu in cõe poni. Sed eius estimatio vel pecunia expẽsa pro tali gradu doctoris vel licẽtiati, aut p officio regio aut alio cõsequendo bene posset cõicari, tñ dic qd tales militie que non p̃nt ad heredes trãsmitti nec vendi, licite non debẽt conferri, nec earũ estima aut expensa facta pro eis a patre. d. §. sed an id. & d. §. imputari. Si vero sit talis militia que põt ad hẽdes trãsmitti vt est feudum, castru3, baronia, & similia, tunc d3 estimari quantũ v3 illud feudũ, & quãtũ vendi posset tẽpore mortis patris nulla habita consideratione ad operã vel industriã filij, qr q̃nq; vnũ castrũ vel feudũ magis v3 inter manus vnius quam alterius hoc non d3 attendi, sed solũ estimari ipsum feudũ nudũ & solũ, & tunc d3 conferri illa estimatio. casus est in. d. l. illud. in prin. iũcta glo. & d. Alex. C. eo. habito respectu ad tps mortis patris quantũ vendi posset illud feudũ. & hec est cõis opi. l3 Bal. aliter senserit. in. l. si emancipati. circa fi. C. eo. d3 tñ de illa estimatione deduci onus coherens ipsi militie, & vsq; ad quãtitatẽ oneris cessat collatio, scdm
37 Bar. & doc. † limita tñ predicta pcedere in feudis qbus versatur persone exercitiũ, & que acqrunt filio in vita patris, qr tunc debent conferri p modũ predictu3. si vero essent feuda vel militia in qua nullũ esset psone exercitiũ, tũc qr talis donatio facta a patre indigeret cõfirmatione p mortẽ tunc non deberet conferri, & idẽ si filio acqrat feudũ vel emphyteosis post mortẽ p̃ris, ita declarat no. bar. in. l. j. §. nec castrẽse. in. iij. & v. col. ff. de colla. & vide de hoc bal. in. l. oĩmõ. §. imputari. C. de inoffi. testa. fallit in filio silentiario cui pater emit militiã, qr non tenet conferre estimationẽ illius. l. fi. C. de silen. lib. xij. qd no. p secretarijs huius regni q sunt loco silẽtiariorũ. & qd dixi de feudo, intellige qd feudũ cõferet per estimationẽ illius, non aũt ipsum feudũ cõicabit inter fratres, qr hoc esse non posset sine cõsensu dñi directi. ff. cõi diui. in prin. & per Are. late. in. l. ij. in prin. ff. solu. mat. & idem dicas de illa militia que põt vendi & ad heredes transmitti, vt sunt militie carcerũ que q̃nq; alicui vendunt pro se & suis heredibus vt recipiat aliqd a quolibet incarcerato, vt fit in ciuitate Nemau. vbi venduntur emolumenta carcerum, & tunc de tali militia exẽpta a patre debet fieri collatio.

¶ Questio Vigesimanona.

38 **Quero** †filiusfamilias babuit a patre amplissimā donationē simplicē, filia vero dotē satis exiguā, mortuus est pr̄ institutis istis duobus, filius non curat petere, vt soror cōferat, ne ipse ad collationē cogat, an soror poterit ipsum cōpellere ad collationē offerēdo ex parte sua cōferre. Ang. ponit hanc. q. in. l. illud. in fi. C. eod. ⁊ ꝫ ꝙ soror poterit ipsum cogere ad cōferēdū, vt seruet equalitas in modo cogēdi, sicut seruat in modo cōferendi. Contra ꝫ Pau. de ca. ibi. p. l. fi. ff. de coll. do. in rōne sui vbi filia que abstinet ab hereditate patris non cogit cōferre, ergo a simili ille que abstinet a cogendo conferre non dꝫ cogi ad collationē. Cōfirmat ista opi. q꞉ tex. in. d. l. illud. §. ad h̄ fundat se ex eo, q꞉ habēs dotē cogit cōferre, nō dicit tex. cogi pt, ergo si nō cogat cōferre dotē non dꝫ alius cogi conferre donationē simplicē quasi hoc fuerit statutū fauore illius qui cogit cōferre dotē vel pp nuptias donationem. d. Alex. ꝫ opi. Ang. ⁊ rn̄det ad. l. fi. ff. de coll. do. q꞉ ibi filia in totū abstinebat ab h̄rditate patris, ſꝫ in. q. Ang. filius bene volebat succedere, ego dico ꝙ ꝫ auctoritas Ang. sit magna, tn̄ opi. Pau. de ca. est verior, q꞉ regula est ꝙ donatio simplex nō confert a filio in ptāte vt dictum est. s. nisi in casu. l. illud. §. fi. qui casus nō est ille de quo loquitur Ang. ergo stabimus regule. q꞉ tex. dicit ad similitudinē eius qui dotem cōferre cogitur, sed vbi non cogitur, tunc non est locus. d. §. fi. l. illud. cogita tamen q꞉. q. est no. digna.

¶ Questio Trigesima.

Quero filio emancipato est facta donatio simplex que sine dubio dꝫ cōferri. l. vt liberis. §. fi. C. de colla. ⁊ filio in ptāte ēt fuit facta simplex donatio, an filius in ptāte te-
39 neat illā cōferre, vr̄ ꝙ nō, q꞉. l. nō cauet. l. illā. C. eo. nec obstat. l. illud. §. ad hec. C. eo. ti. vbi donatio simplex, tunc dꝫ cōferri quando alias insurgeret inequalitas, sed hic est hmōi, ergo ⁊c. q꞉ ille tex. loquit qn̄ ab vno liberoꝝ fit collatio dotis vel donatiōis pp nuptias, ⁊ ab alio simplicis donationis, sed hic in casu nr̄o hincinde erat simplex donatio, iō cum nō reperiat decisū ꝙ filius in ptāte cōferat donationē simplicē emācipato, nō debem⁹ hoc dicere, q꞉ ista materia collationis est odiosa. d. l. illā. cū ibi no. Et hanc opi. ꝫ. d. Pet. phi. de corne. in. d. l. illud. Cōtrariū tenent ibi Raph. fulg. Pau. de ca. ⁊. d. Alex. per tex. d. l. illud. §. ad hec. ibi, nec iniustū aliqd oriat. ⁊ ista opi. est equa. ꝫ precedens forte est verior de iure, q꞉ filius emancipatus facit iniuriā suo succedendo, vt dicūt doct. in. l. si emancipati. C. eod. iō nimirum si plus grauetur in collatione quam filius in ptāte. l. filie. C. eo. ⁊. s. dcm̄ est. Cōfirmo hāc opi. q꞉ regula iuris antiq de simplici donatione nō cōferenda nō habebat locū nisi in filio in ptāte. q꞉ emancipatus tenet oīa ēt aduentitia cōferre. ff. de coll. bo. l. j. in prin. sed dicta regula nō hꝫ nisi duas exceptiōes. Prima qn̄ vnus ex liberis confert dotē vel donationē pp nuptias. Scd̄a qn̄ hoc fuit expresse dictū, ergo nō debemus addere tertium casum. s. qn̄ filius emancipatus cōfert donationē simplicē. iste. n. casus vr̄ omissus in. d. l. illud. §. fi. ergo remanet in dispositione iuris antiqui. l. sancimus. C. de test. l. si cum dotē. in prin. ⁊. l. si vero. §. de viro. ff. solu. mat. ⁊. l. commodissime. ff. de libe. ⁊ posthu. cum similibus.

¶ Questio Trigesimaprima.

40 **Quero** †post mortem patris duo fratres pmāserunt in cōi cōuictu, vnus eorū habebat multa bona alia q̄ paterna ⁊ vberes redditus quos cōsumpsit in cōi vita, nunc isti fratres volunt se separare ⁊ diuidere eoꝝ bona, ille q expendit fructus suos vult illos recuperare a fratre saltē pro portiōe sua ⁊ sue familie, queritur an possit, ⁊ q꞉ ista qō est frequēs ⁊ cōtingit inter fratres de collatione bonoꝝ ⁊ diuisiōe tractātes, iō hic inserandā esse statui. dicit bal. in. l. fi. C. de colla. ꝙ iste frater nihil pōt petere, q꞉ ex illa cōi cōsumptione fructuum vr̄ esse inita tacita societas simul viuendi, ⁊ fructus cōiter cōsumpti nō possunt repeti. c. ij. de fructibus de no. benefi. inuest. in vsi. feudo. cum hac opi. trāsit Fulg. ⁊ Ro. in. d. l. fi. dicentes hoc esse menti tenendū. Ang. vero ibi dicit. d. c. ij. parū facere. ⁊ distinguit aut isti fratres per mixtim ⁊ promiscue consumpserūt eorū fructus. ⁊ sic vident inuicem cōicasse ipsos fructus, ideo id qd est consumptum nō est refundendū, ar no. in. l. j. C pro socio. aut non permiserūt eoꝝ fructus, imo quilibet recolligebat ad partem suos, tūc aut impensa est magna ⁊ nō vr̄ donata. ff. si certum pet. l. cū qd. ⁊ ibi gl. ⁊. l. virū. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ an modi-
41 ca. ⁊ tunc vr̄ donata, † q꞉ inter cōiunctos facile presumit donatio. d. l. virū. ⁊. l. si seruus cōis. eo. ti. ⁊ no. Bar. ff. sol. ma. l. que dotis. ⁊. l. ij. §. voluntatē. eo. ti. ⁊ ista distinctio cōtinet maximam equitatem ſm. d. Jo. bap. de. s. seueri. ⁊ Lancel. d. Alex. in. d. l. fi. dicit opi. bal. esse cōem. ⁊ Ang. in. l. ex duobus. ff. de nego. ge. simpliciter transit cū opi. bal. tn̄. d. Alex. aliter distinguit dicens, aut ille qui repetit dicit se ideo repetere velle, q꞉ alius hꝫ maiorē familiā, ⁊ tunc pōt, q꞉ vnusquisqꝫ pp illam tacitam societatē tenet ad sustinendū onera familie ꝓ virili, arg. l. si non fuerit. ff. pro socio. ⁊ per bar. in. l. titium ⁊ meuium. §. altero. ff. d adminis. tut. aut vult repetere ex eo q꞉ dicit se expendisse vltra suā partem virilem, ⁊ tunc pōt, arg. l. socius qui in eo. §. fi. cuꝫ. l. seq. ff. pro socio. secus tamen si inter istos esset omnium bonoꝝ societas, q꞉ tunc nil pōt repeti, ⁊ tūc procedit sine dubio opi. bal. ff. pro socio. l. si filius pro filia. cum glo. j. ⁊ de hac. q. vide do. Alexan. cōsil. xxvij. in. iiij. volu. Ange. in. §. fi. insti. pro socio. ⁊ eundem in. §. actionum. col. xxx. dum tractat materiam neg. gesto. insti. de act. Pet. de vbal. in tracta. suo. de duob. fratri. in vj. parte. q. xxiij. Pet. de anchara. consi. cccij. circa fi. domi. And. barba. consi. xxij. in. j. volumi. ⁊. xxxvij. in. ij. Ludo. ro. consi. cxlv. ⁊ Bal. in. l. filie. ff. fami. herc. ⁊ iudicando non discedas ab opinio. Bald. cum limitatione Ange. ⁊ dic, aut inter istos erat omnium bonorum societas, tunc non est dubium, aut non. sed tantum societas communis victus tacita, ⁊ tunc si isti fratres permiscebant eorum vina in vno cellario, ⁊ grana in eodem horreo, ⁊ sic de similibus, tunc nil pōt repeti ſm Bal. aut ꝫ comederent in vna mensa, tamen vnusquisqꝫ habebat fructus suos separatos, tunc q꞉ non videtur contracta societas in fructibus. distinctio Ang. est equa, scilicet aut sumptus est magnus aut paruus ⁊ aut frater qui expendit erat diues vel pauper, ex istis enim coniecturis potest iudex presumere donationem, vel nō ⁊ no. in. l. nesennius. ff. de nego. gest. ⁊ per Bald. in. l. si patrono. C. de nego. gest.

¶ Questio Trigesimasecunda.

42 **Quero** †an hodie inter succedentes iure diuerso hēat locum collatio. bart. in. l. pr̄. in pe. col. ff. de coll. do. ꝫ quod sic per auc. ex testō. C. eo. vbi fit collatio quomodocunqꝫ succedatur siue ex testō siue ab intestato, ⁊ ante eum hoc tenuit Jac. but. in. l. si C. eo. hanc opi. ꝫ Cy. in. l. si emancipati. ⁊. l. vt liberis. ⁊ Pau. de cast. ibi. ⁊ Lud. ro. in. d. l. si emācipati. q꞉ dꝫ seruari equalitas inter liberos. C. eo. l. vt liberis. ⁊. l. pe. §. fi. ⁊ dispositio loquens de simplicibus extendit ad casum mixtum qn̄ equitas vel benignitas hoc suadet. l. si ita scriptum. ff. de lib. ⁊ posthu. sicut in casu nostro hoc suadet equitas pp eq̄litatem inter liberos seruandam, ex quibus inferunt doct. duo. Primo ꝙ. l. pater filiam. ff. de coll. do. corrigat p. d. auc. ex testō. C. eo. ⁊ hoc ꝫ Bart. in. d. l. pater. Scd̄o ꝙ si vnus ex liberis succedat ab instetato de iure ciuili, alius de iure pretorio ꝑ vnde liberi, tn̄ inter eos habebit locum collatio hodie, nec obst. l. filium. §. videamus. ff. de contratabu. q꞉ ſm Ludo. ro. ⁊ do. Alexā. in. d. l. si emancipati ibi emancipatus petens cōtabulas cōtra extraneum heredem institutum nō facit iniuriam suo, q꞉ ibi filius in ptāte erat exheredatus, ⁊ extraneus institutus, vn̄ emancipatus preteritus cōtrabulando facit vtilitatem filio exheredato, q꞉ pp bonorum pos. cōtrabulas institutus repudiauit, ⁊ sic exheredatio non habuit effectum, ⁊ ideo non hꝫ locum collatio illo casu ſm eos. tn̄ Ja. bu. in. d. l. fi. C. eo. ꝫ hodie habere locū collationem in causa. d. §. videamus. ⁊ illum. §. hodie corrigitur q꞉ hodie nō inspicit illa iniuria sed equalitas attendit, ⁊ si bene cōsideres in. §. videamus. fit iniuria filio suo qui per querelaꝫ rupisset testm̄ in totum ⁊ successisset insolidū, ꝙ non facit quādo emancipatus petit per contratabulas, q꞉ sibi aufert partem hereditatis, ⁊ sic hodie superest ratio iniurie in. d. §. videamus. iō habet locum collatio, ⁊ ista est magis communis opin. licet Are. in. d. l. si emancipati. aliter dicat restringendo communē opi. in casu. l. pater. ff. de colla. do. scilicet quando ab initio succeden. diuerso iure succedunt solum pro parte, secus si facerent sibi partes per concursum.

¶ Questio Trigesimatertia.

43 **Quero** †ad ea q̄ dixi. s. q. xiij. filia dotata fuit instituta a pr̄e in vncia, ⁊ filius. in. xi. vncijs. filia petit vnciā, vel in illa se gerit pro herede an debeat dotē conferre. Fulgo. in. l. si emancipati. dicit aut pr̄ reliquit filie vnciam, ideo q꞉ eā dotauerat, ⁊ hoc expressit in testō, tunc non tenetur cōferre, q꞉ videtur velle quod dos sit ei precipua. l. emptor. §. j. ff. de rei vend. l. qui volebat. ff. de here. insti. aut simpliciter eam instituit in vncia, ⁊ tunc dꝫ conferre, ⁊ sibi imputet quare dote contēta nō repudiat hereditatem. ff. de colla. do. l. fi. ⁊ in hoc residet ibi do. Alex.

do. Alex. qđ est notabile. sed d. Fran. are. in. d. l. si emácipati. in. ij. col. 13 simpliciter qđ vbi vnus ex filijs est institutus in lõge minori portione quã alius, tunc non tenet̃ conferre per text. singulare in. l. ex parte. §. intestato. ff. famil. hercis. ꝛ per. § illud. in auc. de tri. ꝛ semis. in verbo. equalitatẽ. ꝛ ista opi. ẽ multũ equa. Unũ tene menti, ꝛ no. qđ si filij succedunt in vniuerso ꝑ fideicõmissum ex codicillis non tenent̃ ꝯferre, qꝛ non succedunt iure directo, ita ꝑ multa ꝯcludit Aret. in. d. l. si emancipati. in. ij. col. quem omnino vide si indigeas. lꝫ Ro. ibi teneat ꝯ ꝛ male.

¶ Questio trigesimaquarta.

44 Quero † pater instituit filium emancipatũ, ꝛ alium in potestate existentẽ preterijt, iste preteritus petit contratabulas ꝛ eius beneficio ẽt emancipatus petijt ꝯtabulas, ꝛ sic succedit ab intestato quo ad effectum. l. vt liberis. C. eo. in verbo. contratabulas bo. pos. petita. an talis emancipatus deberet conferre suot ꝛ videret̃ quod sic, per. d. l. vt liberis. vbi liberi tenent̃ ꝯferre si succedant ab intestato per ꝯtabulas. Contra tenent gl. ꝛ Bar. in. l. j. §. vel maxime. ff. de colla. bo. rõ, qꝛ talis emancipatus hꝫ voluntatem patris nec faciat iniuriam suo. ideo non tenet̃ conferre. l. j. §. toties. ff. de colla. bono. ex quo habes magnam limitationẽ ad. d. l. vt liberis. vt procedat qñ preteritus petit contratabulas qui non habuit inditum defuncti, secus si fuit institutus ꝛ beneficio alterius preteriti petijt contratabulas, tunc enim non tenet̃ conferre qđ not. qꝛ nullus doctor ponit hanc declarationeꝫ ad. l. vt lis. hodie tamen secus ꝑ auc. ex testamento. C. e. tit. ꝛ de hoc dic latius vt per gl. ꝛ Bar. in. l. j. §. is quoqꝫ. ff. de colla. bono.

¶ Questio trigesimaquinta.

Quero dixi. s. q. xxviij qđ filius tenet̃ conferre estimationem militie que potest vendi aut ad heredes
45 transmitti. † Sed qd de eo qđ filius lucrat̃ in vita patris ex reddito dicte militie. an debeat ꝯferre fratribus. Bar. in. l. j. §. nec castrẽse. in. iiij. col. ver. sed quero. tene qđ qcqd filius lucratus est ex illa militia deducta estimatione oneris persone sue, illud tanꝗ̃ profectitiũ veniat ꝯferendũ qđ est no. dignũ, ꝛ magna extẽsio ad. l. illud. C. eo. sed forte non est vera, qꝛ tex. in. d. l. illud. ꝛ in. l. oimõ. §. imputari. C. de inoffi. testa. non loquunt̃ de lucro fructuũ ꝑueniẽtiũ ex ipsa militia, sed solum de pecunia ꝗ̃ põt redigi ex venditione militie tꝑe mortis patris. ꝛ lꝫ tex. ibi prio dicat occasione militie ꝛc. tñ postea illud declarat̃ in ver. vt lucrũ ꝛc. ꝛ cũ nulla. l. caueat tales fructus debere ꝯferri, hoc non est dđꝫ. l. illam. C. eo. ti. nec obst. rõ Bar. in. d. §. nec castrense. s. qđ illi fructus censent̃ quid profectitiũ, ergo debent conferri, qꝛ talis non est bona ꝯña. qđ pꝫ, qꝛ donatio simplex est quid profectitiũ ꝛ tñ non confertur. l. illud. §. fi. C. eo. ꝛ illa sola profectitia conferuntur que sunt expressa in iure, vt dicit Ange. in. l. illud. sed de istis fructibus non cauetur. l. ergo ꝛc.

¶ Questio trigesimasexta.

46 Quero † si pater in vita aliquid soluit ꝑpter delicta filij an postea in successiõe ista sint deducẽda de portione filij. vide Bar. in. l. stichus. de pecu. lega. ꝛ bal. no. dist in ꝯnẽtẽ in. l. oimõ. §. imputari. C. de inoffi. testa. ꝛ an valeat statutũ qđ pater teneat̃ soluere condẽnationem pro filio saltẽ vsqꝫ ad legitimã. vide glo. no. ꝛ ibi Bar. ꝛ Jo. de pla. in rub. C. de decre. decu. lib. x. ꝛ Pau. de ca. in. l. si filio. el. ij. ff. solu. mat. Spec. in tit. de execu. sen. §. sequit̃. ver. qd si filius. Bar. in. l. pe. ff. de lib. agno. post Hy. ꝛ bar. in. l. j. §. si impuberi. in fi. ff. de colla. bo. lꝫ ibi nõ loquat̃ de statuto, sed solũ an in vita patris possit fieri executio pro legitima filij. ꝛ Alex. in. l. sepe. ff. de re iudi.

¶ Questio trigesimaseptima.

Quero pater in vita icipit mittere filiũ ad studia, demũ nondum completo studio filij moritur pater, nũquid illud studium dꝫ cõpleri de cõibus bonis inuitis fratribus vide Bart. not. in. l. j. §. nec castrense. in vlti. q. de colla. bono. ꝛ Bal. in. l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffi. testa. ꝛ eundẽ bal. in auc. ex testamento. in. v. colla. C. de collatio.

¶ Questio trigesimaoctaua.

47 Quero † filiofamilias ꝯpetebat actio popularis in vita patris quã põt filiusfamilias exercere. l. in factũ. ff. de actio. ꝛ obli. facit rõ. l. nã qđ. in prin. ff. ad treb. an teneatur illã actionẽ ꝯferre. glo. ponit. q. in. l. ij. §. emancipatus. ff. de colla. bono. ꝛ dicit qꝛ non, ẽt si lis fuerit ꝯtestata, qꝛ eadeꝫ rõ est que in actione iniuriarũ. s. qꝛ vtraqꝫ dat̃ ad vindictã. s. actio popularis ad vindictã publicã, actio iniuriarũ ad ꝑuatã vindictã. Et ex illa gl. no. singulariter qđ ille actiones dicunt̃ tendere ad vindictã, que non prosequunt̃ reꝫ familiarẽ. Bar. tñ latius hoc prosequit̃ in. l. ij. §. j. ff. vi bo. rapto. tñ quoad. q. p̃cipalẽ in. d. §. emancipatus. dicit Bar. qđ actio iniuriarũ post litem contestatã trãsit ad heredes, vt. l. si eum. §. qui iniuriarũ. ff. si quis cau. ꝛ idẽ in actione populari. l. si cui. ff. de verbo. signi. ꝛ tũc est ꝯferenda, arg. regule posite in. l. j. §. si impuberi. ff. de colla. bono. tñ credo opi. gl. in. d. §. emãcipatus. esse veriorẽ de iure, qꝛ ratio. §. emãcipatus. non est fundata in litis ꝯtesta. vel non ꝯtestatione, sed in eo solo qđ actio iniuriarũ tendit ad vindictam, ꝛ idẽ in populari, que rationes militant ẽt post litem contestataꝫ, ꝛ hoc colligo subtiliter ex illo tex. in verbo, persecutionem. qđ p̃suppo nit actionem ẽt intentatam ꝛ prosequutaꝫ non debere conferri. nec obstat. §. si impuberi. ã allega. qꝛ dico qđ ad hoc vt actio debeat conferri duo sunt necessaria. p̃mo vt actio sit transmissibilis ad heredes. d. §. si impuberi. secundo qđ talis actio sit rei familiaris ꝛ pecunie non aũt vindicte persequutoria per. §. emancipatus. cogita tamen, qꝛ docto. non tangunt.

FINIS

Tractatus de cõiunctionibus

Antonij Fumei Parisiensis, Jurisconsulti.

SVMMARIVM

1 Coniuncti ab homine tribus modis dicuntur.
2 Coniuncti re qui dicantur in iure.
3 Heredes sine partibus instituti quo ad ius accrescendi non dicuntur coniuncti.
4 Coniuncti re sunt qui sine partibus in eadem hereditate instituti sunt.
5 Species expressa detrahit, ꝛ subducit de genere.
6 Relictum duobus viri debeatur.
7 Legatarius posterior legatum obtinet cum a priore ademptum euidenter apparet.

Oniunctorũ qui dã sunt ab hoie, quidam a. l. † Con
1 iuncti ab hoie tribus mo. dicunt̃, re tm̃, verbis tm̃, re ꝛ verbis simul. Canendũ tñ est a qbusdã locis in qbus quos re tm̃ ꝯiunctos dicimus, disiũctos vocant, verbis. s. vt in. l. vnica. §. hoc ita tã varie. C. de cad. tol. ꝛ q verbis tm̃ coniũcti sunt, aliqñ disiuncti re. s. vocant̃. Hec tñ diuersitas terminorũ eodem semper reuoluitur, ꝛ nihil implicat. Expediamus primũ coniunctionem illam que fit ab hoie, deinde de alia que a lege fit dicemus suo ordine. Tres sunt itaqꝫ huius coniunctionis species, realis tantũ, verbalis tm̃, ꝛ ex illis mixta, verbalis quippe ꝛ realis simul, de quibus omnibus tractatur in. l. triplici. ff. de verb. signi. ꝛ in. l. re coniuncti. ff. de leg. iij.
2 ¶ † Re tantum coniuncti, inquit Pau. in. d. l. re coniuncti dicunt̃ illi quibus eadẽ res in eodem testamento separatim legat̃. Oportet igitur primum qꝛ eadẽ res legetur ita vt legatarij non nisi concursu faciant partes. tex. in. l. inde neratius. ff. de vsufru. accrescen. in. l. coniunctim. ff. de lega. iij. Tametsi etenim cuꝫ legat̃ eadẽ res pluribus separatiꝫ, ꝑ virilibus portionibus relicta esse videatur, nisi illud exprimatur vt in. l. si pluribus. ff. de lega. j. nihil tamen adhuc scinditur vel diuiditur donec perueniant, ꝛ concursum faciant ad rem legatã. text. in. §. si eadem res. instit. de lega. Si propterea testator asseuerat vtriqꝫ velle illam rem insolidum dari, tunc non dicent̃ re coniuncti, qꝛ vt dicit̃ in. d. l. si pluribus. vni res ꝛ alij estimatio debebitur, sicqꝫ non concurrãt in eandem rem. dicebat aũt Barto. oportere hos coniungi ex
3 expressa voluntate testatoris, ita † vt si qui heredes instituant̃ sine partibus non dicant̃ inuicem coniuncti quantum ad ius accrescendi. mouetur solo tex. l. item quod sabinus. §. j. ff. de hered. insti. ꝛ hanc sñiam Bar. Jas. etiam confirmat in. d. l. re coniuncti. Sed ego non sum in ea sñia, quin ẽt qui sine partibus here-

des instituunt͛, dicant͛ ēt pro iure accrescendi inter se coniuncti.
tex. hoc edixit in.l.triplici.ff.de ver. sig. q sane non pōt corrūpi.
Bar. in hac re ꝑ sua pernicacia coactus est hariolari circa illū
text. ita vt diceret debere intelligi in.d.l.triplici. portionē fuisse
a testatore expressam, tametsi de portionibus h̄reditatis ne vllū q
dē verbū illic. Variauit adhuc, ⁊ ita resoluit bar. Si (inqt) sepa
ratim h̄redes plures instituunt͛ sine partibus non dicent͛ ꝯiuncti,
ꝙtū ad ius accres. eūqꝫ esse sensuz.l.itē qđ sabinus. Si vero cō
iūctim in eadē clausula, tū demū tametsi sine partibus, tū pro iu
re accrescendi esse coniunctos, vt in.d.l.triplici. Sed nec ꝓbat͛
hec distinctio in.d.l.item qđ Sabinus. qnimmo conuincitur ex
illa.l.item qđ Sabinus. versi. nam ⁊ si vnus. si ea que in priori-
bus dn̄r in sequentibus cēseant͛ repetita, qm̄ in.d.versi. nam ⁊ si
vnus. dat͛ exēplū eius qđ dictū erat in prin. illius.§. ⁊ ꝓpea dz il
lius.§. conclo trahi ad eū casum, q ita deducit͛ in subsequētibus
versi. eiusdem.§. deinde ex alio ēt refutat͛ illa snīa Bar. certum
est.n. eos q sic sine partibus h̄redes instituunt͛ in eandē rē ꝯcur-
rere.s. eandē h̄reditatē. Quare ergo non sunt re coniūcti vt cete-
4 ri de qbus dictū est.s. Quare † ego in hac re pro ꝯria parte ma-
gis ꝯtenderē, vt.s. ēt illi dicant͛ inter se re coniūti, qui separatim
sine partibus sunt instituti in eadē h̄reditate text. in.d.l.triplici.
neqꝫ ob.l.itē qđ sabinus, qm̄ illic non reputant͛ inter se cōiuncti
ꝙtū ad ius accrescendi ob id qđ alij coheredes ex distinctis par
tibus erant instituti, vñ presumit lex testatorem ita hos voluisse
disseparare, ⁊ distinguere, vt alios ⁊ testatorē magis hoc preter
misisse ꝙ̄ certo fecisse, ac ꝓpterea quantū ad ius accrescendi nō
magis esse ꝯiūctos ꝙ̄ inter se ceteros oēs, sicqꝫ simul oēs ad va
cantē portionē vocabunt͛. Sic ego reputo illā.l. itē qđ sabinus.
recte interpretari. Redeamus nunc vnde digressi sumus. Opz
itaqꝫ vt dicant͛ re coniūcti, ꝙ eadē res leget͛, ita vt concursu tm̄
partes fiant. Intelligimus hec de eadē re in specie.i. in indiui-
duo, non aūt in genere, siue in ꝙtitate, que ēt genus est, veluti si
Titio.x. dein in alia parte seio.x. legent͛, Titius ⁊ seius nō erūt
re coniūcti, sed sua.x. quisqꝫ consequet͛. tex. in.l.si quis testamen
to.ff.de lega.j. nisi forte illa certa quantitas esset designata. iam
enim desineret esse genus. ⁊ esset species. not. in.l.incendiū.C.si
5 cer.pe. In legato generis ⁊ speciei vulgata est regula, † qꝛ spe-
cies detrahit ⁊ subducit de genere, semꝑ enim remanet genus.
in.l.seruis vrbanis.§.fi.ff.de leg.iij. inde datur in hac re hec re-
gula, si pars illa que legat͛, ⁊ a qua aliquid detrahit͛ erit predica
mentalis.i. ad cuius positionē alia pars q̄ subducit͛ vel detrahi
tur non necessario ꝯsequet͛, veluti si in familia legata erant plu-
res numero serui, deinde vnus legat͛, sine illo vno satis cōstat fa
milia, itaqꝫ in vno illo non erit ꝯiūctio inter legatarios. in.l.vxo
rez.§.felicissime.ff.de leg.iij. veluti ēt si fundus cuius certa pars
quota detrahit͛ ⁊ legat͛ alteri, in reliqua.n. parte ꝯstat semꝑ fun-
dus, vt in.l.cum.q.C.de lega. Si vero pars integralis est a qua
aliqd detrahit͛ vt detur alij, in ea subducta parte erit coniunctio
inter legatarios, veluti si qs leget fundū, deide alteri leget vsum
fructū eiusdē fundi, in vsufructu legatarij erūt coniūcti, ⁊ faciūt
partes per ꝯcursum. tex. in.l.idē neratius.§.fi.ff.de vsufruc. ac-
cres. etenim fundi appellatione ꝯtinet͛ vsusfructus ⁊ ꝓprietas, ⁊
si vnū tollas, iā non est fundus. no. in.l.q vsumfructū.ff.de verb.
obli. Explicemus preterea ⁊ amplius qd futurū sit, si eadez res
in eodē testō bis legat͛. Hec qđ inter doct. hactenus pene inex-
6 tricabilis fuit, † veꝝ ego ceteris omissis ⁊ ne in recolendis opi-
nionibus alioꝝ tps frustra ꝯterā, ꝓxime ad resolōnē quā ipse ali
ter collegi accedā. Itaqꝫ si vni ⁊ eidē bis eadē res in eodē testō
legat͛ in eadē legādi forma, nō nisi semel illa res debebit͛. text.
in.l.plane.§.j.ff.de leg.j. Idqꝫ vt dixi ita est si in eadem forma, si
vero primū pure aliqd legat͛ ⁊ idē iteꝝ, sed sub ꝯdōne vr͂ reces
sum a primo legato pure ꝑm ampliorē distinctionē.l.non ad ea.
ff.de ꝯdi. ⁊ demō. Id aliter est in instōnibus, ne.s. testator dece
dat intestatus. tex. iūcta gl. in.l.si te solū.ff.de he.insti. itaqꝫ si is
cohr͂dē habuerit, tunc idē obtinebit qđ alias in legatis, vt satis
apparet ex illa.l.si te solum. neqꝫ hic valebit illa rō q̄ a multis
citat͛, non ita facile instōnes h̄rdū reuocari, sicut ⁊ legata, vt est
tex. ⁊ no. in.l.ex parte.ff.de adi.leg. Qui.n. de illa regl'a scripse
rūt in.d.l.ex parte. ⁊ Ias. q in.l.re ꝯiūcti. plene scripsit, in eo cō
ueniūt, vt ⁊ ꝯuenirēt oportebat, illā regulam.d.l.ex parte. tū de
mū cessare, si ꝯstet de volūtate testatoris aperta, ita vt iā non sit
ꝯiecturis locus, tunc.n. id obtinet qđ voluit ⁊ iussit testator, qñ
aūt eadē res q̄ vni in testō legata est, in altera parte eiusdē testi
legat͛ alteri, si vt diximus sunt re ꝯiūcti, ⁊ ꝯcursu faciūt partes,
ita vt tūc a primo legatario pars illius rei ꝑ ꝑm legatū videat͛ ab
lata, ⁊ in ꝑm transmissa. tex. in.d.l.re ꝯiuncti. in prin. tex. in.§.si
eadē res. insti. de le. ⁊ hoc tā đ instōnibus ꝙ̄ đ legatis intellige
7 mus. tex. in.l.hec scriptura.§.fi.ff.de condit. ⁊ demon. † Sed si
euidentissime apparuerit đ adēptione a priore legatario facta,
ad scđm legatariū testatorez conuolasse, solus posterior ad lega
tū admittet͛, nihilqꝫ oīno priori debebit͛. tex. in.l.si pluribus. ⁊ in
.l.seq.ff.de leg.j. Sic aūt voluisse testatorē apparebit, si ꝑm lega
tū vel scđa institutio cū ꝯmemoratione primi factū sit cū relati-
uo, qđ, vel, que, veluti, qđ Titio legaui volo dari Sēpronio, vel
Stichū quem Titio legaui, volo dari seio, tunc.n. vr͂ testator fe
cisse talem ꝑm legatū aīo reuocandi primū. tex. quē ita interpre
tor in.l.sicut.ff.de adi.leg. iuncto.§.fi. insti. de adem.leg. text. in
.l.non ad ea. circa fi.ff.de ꝯdi. ⁊ demon. nisi tū illis relatiuis qđ,
vel que, in, vel, ex, adyciant͛, includunt.n. illa verba, nec totū ex
cludunt, veluti, Ex qua parte Titiū heredē institui, ex ea Caiū
instituo, in illa parte erunt re ꝯiūcti. vel, In quā partē seium in-
stitui, Semproniū heredē facio, tunc.n. non totū ablatum est a
primo, sed pars ad ꝑm translata est, ⁊ sunt re coniūcti. text. in.l.
iulianus quoqꝫ.ff.de heredi.insti. illa.n. verba omni recte intelli
genti partē tm̄ facere notum est, non aūt totum repetunt, vt rela
tiuum quod, qꝛ id omne ꝯplectit͛, ad quod refert͛. Sic ea q̄ mul-
tis libris rescribunt͛ ⁊ confundunt͛ ex sententia nostra, necdū for
te audita, breuiter perstrinximus.

SVMMARIVM

1 Coniunctio verbalis quando locum habeat.
2 Coniunctio verbalis quibus fiat dictionibus.

Verbalis coniunctio.

1 Um demum † dr͂ esse qñ vno sermone,
seu vna ⁊ eadem clausula
testator pluribus eandē rē factis portionibus reliqt,
veluti Titio ⁊ seio lego fundū equis portiōibus, vel,
Titio tertiā, ⁊ reliquā partem fundi seio lego. plura
sunt huius rei exempla in.l.triplici.ff.de verbo. signifi. ⁊ in.d.l.
re ꝯiuncti. Ne quis tū putauerit idem esse, si quis ita leget, Ti-
tio ⁊ seio lego fundū, cum satis intelligat͛ esse legatū ex eqs por-
tionibus, vt dicit͛ in.l.legata inutiliter.§.fi.ff.de leg.j. Tum eniz
tametsi id subintelligat͛, qꝛ tamen a testatore non sunt facte par
tes, facerent partes concursu, ⁊ hoc.j. plenius explicabit͛. Neqꝫ
hoc casu hz locū regula que dicit expressionem eoꝝ que per le-
gē tacite insunt nihil amplius operari, illa eniz obtinet qñ id qđ
inest, inest ex necessitate, sic ꝙ voluntatis declaratio nihil pos-
sit immutare, aliter secus iudicabimus. text. in.l.talis scriptura.
ij. respon.ff.de lega.j. no. Bar. in.l.hec verba. illo titu. Sed ac
cedamus propius ad explicationē huius coniunctionis. Dicit͛
itaqꝫ verbalis, qꝛ eodē sermone ⁊ eadē clausula plures comple-
2 ctunt͛. † Itaqꝫ ille oēs coniunctiones, vcz, ⁊, qꝫ, cum, ⁊ similes fa
ciunt verbalem coniūctionē. tex. in.l.si quis titio.ff.de vsufru.ac
cres. Ita demū tū si vnitate sermonis comprehendant͛. text. in.l.
vnica.§.his ita.C.de cad.tol. Aliter erit si in diuersis clausulis
ponant͛ ille copulatiue ⁊, qꝫ, cum, ⁊ similes, veluti si dixerit testa
tor, Titio lego fundū, ⁊ Meuio eundem fundum pro media do
lego, hi enim non erūt verbis ꝯiuncti. text. in.l.sicut in annos.§.
j.ff.quib.mo.vsusfru.amit. idqꝫ ex snīa Bar. in.d.l.re coniūcti.
ꝯ Pe. non enim est copula ⁊, vel, qꝫ, ⁊ similes, que faciunt ꝯiun
ctionem verbalē, sed sermonis vnitas in eadē clausula. Hoc tm̄
operat͛ dictio ⁊, ⁊ alie copule, vt ea q̄ proxime.s. dicta sunt illic
videant͛ repetita, ⁊ ꝓpter naturā copule ad se trahāt, vt in.l.seie
.§.caio.ff.de fun.instru.leg. Verbū vero in oratione positū clau
dit orationē, ob idqꝫ nihil magis operat͛ copula ⁊, in medio posi
ta, ⁊ illa est opi. Bar. verior. Opz preterea ꝙ eadē res sit lega-
ta pro partibus indiuisis, non pro diuisis.i. sic factis vt ad oculū
demonstrari possint, veluti si testator legauerit Titio ⁊ Meuio
singulos seruos vel Titio illam partē fundi que tendit ad occa
sum, Meuio aliā partē, iam enim sic facte partes faciunt vt nō
amplius sit eadē res sed vnaqueqꝫ pars sit res diuersa ⁊ diuer-
sus fundus. tex. in.l.recte dicimus.§.fi.ff.de verb.sig. ob idqꝫ iaz
non sit coniunctio verbalis, qꝛ in eandē rem non ꝯcurrant. text.
in.l.hmōi.§.quibus.ff.de leg.j. tex. in.l. ⁊ proculo.ff.de leg.ij. nō
enim ob id solū ꝙ legatarij in eadē clausula, ⁊ sic vnitate sermo
nis ꝯplectant͛ dicit͛ coniunctio verbalis, sed qꝛ plus verbis ꝙ̄ re
ipsa, tametsi quodāmodo adhuc re coniungant͛, qꝛ.s. eandez res
consequunt͛, sed partibus pro indiuiso assignatis, ⁊ hec vera est
opi. cum Ias. tametsi repugnet Bart.

Summarium

SVMMARIVM

1 Coniuncti mixtim qui dicantur.
2 Coniuncti re sunt quibus eadem res insolidum legatur.
3 Uendicare verbum, presupponit eum qui vendicat dominium in re habere.
4 Coniunctio mixta requirit heredes vel legatarios facere partes in eandem rem.
6 Species noua qn̄ ex duaꝝ confusione consurgat.
7 Coniunctionem mixtaꝫ cōcursu tm̄ partes fieri admittere, qualiter intelligendum.
8 Coniunctio mixta quibus verbis fieri soleat.

Coniunctio mixta realis ꝛ verbalis simul.

1 Illi dicuntur ꝯiuncti †mixtim quos nominis ꝛ rei ꝯplexus iungit, tex. in. l. triplici. ff. de verbo. sig. Huius ꝯiunctionis exēplū ꝑdidit Accu. in l. j. §. fi. ff. de vsuf. accresc. ꝓ quo maxime digladiant̄ inter se scribentes. Inualuit tn̄ tādē ꝛ a pluribus ꝯfirmata est illa opi. que ꝓ Accu. facit, ꝛ q̄ntum ego indicare possum verior est. Fuit aūt exēplū eiusmodi, Titio ꝛ Sempro. lego fundū, legatarij illi Titius, ꝛ Sempr. dicunt̄ mixtim ꝯiūcti, qꝛ eos nois ꝛ rei ꝯplexus iungit. Pet. ꝛ sue farine pnicaces negāt illos mixtim ꝯiūctos,
2 sed verbis tm̄, monent̄ hac rōne. †Illi dicunt̄ re ꝯiuncti qbus eadem res insolidum legata est. l. re ꝯiuncti. de leg. iij. sed in illo Accur. exēplo res sic legata vr̄ vnicuiqꝫ pro parte assignata ex regula vulgata. l. j. si plures vna snia. ꝛ. l. legata inutiliter. in fi. ff. de leg. j. ꝛ. l. reos. ff. de duo. reis. Sunt igit̄ tales verbis tm̄ ꝯiuncti nō ēt re. sed hoc nō vrget, nō ambigimus eo casu. s. quādo Titio ꝛ Menio fundus legat̄, qn̄ Titio dimidia altera dimidia Menio debeat̄. s. h̄ ita si ꝯcurrāt, si vero nō concurrant, ꝛ in vno deficiat legatum, qꝛ verba legati ad vtrūqꝫ insolidū dirignnt̄, alter q̄ supererit totū sibi vēdicabit tāqꝫ sibi insolidū ab initio assignatū. tex. qui nō pōt terginersari, in. l. quidā relegatus. §. fi. ꝯiūcta. l. vtrum. ff. de re. dub. Confirmat̄ veritas eiusdē exēpli ꝑ tex. in. l. si mihi ꝛ tibi. in prin. ff. de lega. j. ex illis verbis ex meo legato ad me ꝑtinere vt tota mea sit, adhuc h̄ ꝓbat tex. in. l. si duobus. §. fi. ff. de leg. j. ex verbo, vēdicabit. †qḋ verbū, vt
3 vulgatū est presupponit dn̄ium, ꝛ sic ex iure nō decrescēdi petit ꝙ iam tāqꝫ suum est, ob idqꝫ indubie dicit̄ realis ꝛ verbalis coniunctio sed adhuc ꝯ̄ hoc idē exēplū Accu. Jas. opponebat tex. in. l. cui fundus. in. ij. rn̄. ff. de ꝯdi. ꝛ demon. vbi ab initio testamēti vr̄ res fuisse diuisa, q̄ duobus vel pluribus in eadem cl'a legata erat. Sed ne qs diutius hereat, h̄ effecit ꝯditio dandi diuidu a adiecta illi legato, vt. s. posset quisqꝫ suā sibi ꝯtingētē portionē consequi, obsequendo conditioni. Opponūt itē de. l. si mihi ꝛ titio. ff. de ver. ob. Sed de rōne illius ꝛ aliaꝝ plenius disseremus in eo tractatu. j. qn̄ habeat locū ius accrescēdi vel non, q̄ vero restant ex hac ꝯiunctione breuiter absoluamus opꝫ †itaqꝫ
4 vt sit mixta ꝯiunctio, legatarios vel heredes in eādē rē ꝯcursu tm̄ facere partes, quēadmodū. s̄. de reali tm̄ diximus, ꝛ h̄ cōis ē ac vera opi. ꝛ q̄ certe ꝓbat̄ in. l. vtrū. ff. de re. dn. Sed aduersus h̄ dogma ꝯtēdit Udal. zas. q̄ hac rōne nō putauit posse subsistere. Nemo (inquit) ambigit ꝯiunctionē hāc nō efficere nouā speciē ꝯiunctionis ab alijs separatā, sed in totū vnā aut alterā priorꝯ imitari, ꝑpea iure dꝫ ꝯsequi nām illius cui potissimū similis est, atqꝫ id de verbali tm̄ qbusdā ostēdit, vt. s. h̄ mixta ꝯiunctio illi verbali tm̄ sit similis ꝛ eius nām sapiat, dꝫ igit̄ illius nature esse imitatrix, verbalis, aūt ꝯiunctionis legatarij nō faciūt partes ꝑ ꝯcursum, itaqꝫ nec hi faciūt, q̄ mixtim ꝯiungunt̄. ſꝫ si ego huius argumēti maiorē falsam esse euicero, nōne ēt euincā totuꝫ arg. Falsum aūt est qḋ ille presupponit hāc mixtā ꝯiunctionem nō efficere ꝑ se nouā speciē, ꝛ ab alijs sepatā, qnimo tertia est, ꝛ
6 noua ab alijs sepata spēs. †vbicūqꝫ enim ex duabus vel pluribꝰ speciebus fit aliqḋ mixtum ita alterat̄ natura seu sb̄a alterius ex speciebus, vt ad suā speciē nō possit redire, ex eo mixto ꝯficitur noua spēs. tex. in. l. adeo. §. cū qs. ff. de acq. re. do. Idē arguebat Bar. ꝑ diuisione stipulationū dādi ꝛ faciēdi, in. l. ij. in prin. ff. de ver. ob. qḋ aūt in hac specie, vtriusqꝫ speciei nā ꝯfundat̄, pꝫ ex eo q̄ in mixta est vnitas sermonis in vna cl'a, qḋ est plane ꝯ̄ nām realis tm̄, ꝛ res q̄ relinqt̄, insolidū relinqt̄, neqꝫ ꝑ diuiso, neqꝫ ꝑ indiuiso factis portionibus ꝙ rursus abhorret a verbali. consequēs est igit̄ vt h̄ restet noua spēs, q̄ iam nec realis sola, nec verbalis sola dici possit. Impellit adhuc idē Zasius, ꝛ arguit de. l. plane. §. si ꝯiunctim. ff. de leg. j. Si ꝯiūctim (inqt Ulpia.) res leget̄, constat partes ab initio fieri. hoc ideo in illa. l. qꝛ in altero ex legatarijs ab initio nō ꝯsistebat legatū, ꝑpea nō faciūt partes ꝯcursu, qꝛ. s. nūqꝫ fuit capax legati, ob idqꝫ nūqꝫ potuit dici
7 ꝯiūctus. †Qn̄ igit̄ dicimus in mixta ꝯiunctione, ꝯcursu tm̄ fieri partes, ita sane intelligēdū est si ꝯiūcti velint ꝛ possint ad legatū ꝑuenire, qꝛ sermo testōris oibus prima facie solidū assignare vr̄ illis supueniētibꝰ, ptē a priore abstrahētibus, vt ex aliorꝫ quidem ꝯcursu prioris legatū minuat̄. h̄ ipsa verba sunt. l. vnic. §. qꝛ sermo C. de ca. tol. Aliqn̄ aliqd plenius dicemus. j. de rōe. d. §. ꝯiūctim. Sed ꝛ h̄ oia ꝯfirmant̄ ex alia ꝛ necessaria rōne. Necesse esse nemo negauerit hāc mixtā ꝯiunctionē aliquid de natura vel sb̄a vtriusqꝫ sepate ꝯiunctionis habuisse ꝛ adhuc retinere alioq̄ vel sola realis esset vel sola v̄balis, nihil āt iam h̄ supest d̄ nā realis, nisi ꝙ insolidū res assignat̄ ꝛ ꝯcursu partes fiūt, non enim iā in diuersis clausulis ꝯcludit̄, sed vna tm̄, necessariū igit̄ est rē insolidū relinqui, sicqꝫ ꝯcursu ptes fieri, qꝛ nisi h̄ adfuerit repies esse solā verbalē, nihilqꝫ preterea, ꝛ nescio qd rńderet taꝫ fortiter pugnāti ꝓ hac snia. l. ꝯiūctim. ff. de le. iij. cui similis tex. in. §. si eadē res. insti. de leg. est bonū argm̄ in. l. hmōi. §. quibus
8 ff. de leg. j. de quo. s̄. dictū est. †Hec eadē mixta ꝯiunctio vt nihil omittā ꝙ ꝑprime spectet fit nōnūqꝫ vel ꝑ verba collectiua vl̄ distributiua, ꝛ vt mixta fit illis verbis. ita ꝛ verbalis sola, nō autem realis, Sic aūt separant̄ ille ꝯiunctiones, veluti si dicat testator, filijs fratris mei lego fundū eqs portionibus, tūc erit verbalis tm̄. s. in eadē cl'a factis partibus legatū est. si vero dixerit Lego fundū filijs fratris mei, tūc erit h̄ de qua loqmur mixta cōiunctio. Passim huius rei exempla in iure reperies, ꝛ h̄ satis patebāt ex. s̄. deductis, qꝛ tn̄ in ea re Jas. h̄ deprehēdit Bar. palinodiā cecinisse, nō putaui recte ommittendū. Tametsi aūt data illi sint exēpla haꝝ ꝯiunctionū ex testamētis, nō tn̄ eas putauimus excludi a ꝯ̄ctibus, quin eedē. s. fieri possint in ꝯ̄ctibus, vt in. l. si mihi ꝛ titio. ff. de ver. ob. ꝛ alijs infinitis locis, d̄ quaꝝ omnium differentia ꝛ effectu postea tractabimus.

SVMMARIVM

1 Jus accrescēdi locum habet portione alterius ex coniunctis ad alium perueniente.
2 Jus non decrescendi ꝯtinetur nomine iuris accrescēdi.

De iure accrescendi vel non decrescendi.

1 Dicitur †esse locus iuri accrescēdi qn̄ portio alterius ex ꝯiunctis ꝑuenit ad aliū tāqꝫ illius aliqn̄ q̄ defecit, nec tanqꝫ suū ex suo legato sed tāqꝫ alienū aliūde sibi petit, ꝛ h̄ ꝓdē ius accrescēdi nō nisi hꝫ locū in ꝯiunctione verbali tm̄. Jus aūt nō decrescēdi, qn̄ id qḋ pluribus legatū est insolidū, nō discretis partibꝰ relictū est, si enim ex defectu alicuius relicta res ad aliū ꝑueniat, in re nō decrescēdi ꝑuenit, id est tanqꝫ sibi ab initio insolidū relictū sicqꝫ iure nō decrescē. Hec ita plane explicant̄ in. l. vnica. §. hoc
2 autem. C. de ca. tol. †Hoc tamen non ita discerni vbiqꝫ animaduertēdū est, vix enim iure digestoꝝ audies mētionē iuris non decrescendi, sed tm̄ vtuntur iurisconsulti vocabulo iuris accrescendi, quo putauerunt ēt ius nō decrescēdi ꝯtineri, sed in codice ꝑ prius in re fit mentio hmōi iuris nō decrescēdi Hec habui explicare ne quis his terminis cōfundat̄. Uideamus aūt quis in his omnibus fructus ꝛ quemadmodum hec distinguamus, ordine quo cepimus pergamus.

SVMMARIVM

1 Coniuncto realiter tantum debetur portio deficiens ex persona coniuncti alterius.
2 Portio deficiens ex persona alterius coniunctorum qualiter alteri accrescat.

De iure accrescendi seu non decrescendi ex reali tantum coniunctione.

1 Inter coniunctos †realiter tm̄ portio deficiēs ex ꝑsona vnius ex ꝯiunctis debet̄ alij iure nō decrescendi, id est tanqꝫ sna ab initio sibi relicta insolidū tex. in. l. vnica. §. h̄ aūt. C. de cad. tol. non repugnat tex. vt pleriqꝫ pu

tauerunt in. l. si separatim. ⁊ in. l. hꝫ scriptura. §. fi. ff. de qdi. ⁊ omnō. qm̄ vt. s. diximus in iure digestoꝝ vbiqꝫ de iure accres. fit mētio

2 loco iuris nō decrescēdi. † Hoc tn̄ ita se hꝫ, si is q deficit in sua portione, ante decesserit q̄ꝫ eam portionē agnouerit, vel acquisieri, si vero post acqsitionem factā iam non erit locus iuri accrescēdi, vel nō decrescēdi, sꝫ ad heredes deficientis fiet transmissio. tex. in. l. j. §. interdum. ff. de vsuf. accres. no. in. l. toties. ff. de acqr. her. Hunc punctum altius attinguemus. j. suo loco ⁊ ordine.

SVMMARIVM

1 Coniuncto verbaliter accrescit deficiens portio alterius ꝯiūcti.
2 Jus accrescendi locū habere in relictis qualiter intelligēdū.

¶ De iure accrescendi ex verbali tantum coniunctione.

1 In verbali ꝯiūctione † portio alteri⁹ ex cōiunctis deficiens, alteri debet̄ iure accrescē. in. l. vnica. §. his ita. C. de ca. tol. Videt̄ tn̄ huic sentētie repugnare tex. in. l. inde neratius. ff. de vsuf. accres. vbi narrat̄ huiusmodi sn̄ia Celsi dicentis toties esse ius accres. quoties in duobus q insolidū habuerūt ꝯcursu diuisus est, certū est aūt hac cōiunctione ꝯiunctos nō facer̄ inter se partes ꝯcursu, vt. s. dixim⁹, nō hꝫ igit̄ locū ius accres. His verbis nōnihil vrgentibus nō satisfaciūt alij, ⁊ hunc scrupulū omittūt oēs preter Pet. de bexu.

2 verbū hꝫ aperta sunt si introspicias, tūc † enim verꝫ est esse locum iuri accres. quoties in duobus q insolidū habuerunt, ꝯcursu diuisum est legatū, necesse est enim qn̄ pluribus eadē res insolidū relicta est vt sit locus iuri nō decrescēdi, ꝙ partes fiant ꝯcursu, vt prediximus. Nō tn̄ negat ille tex. si factis partibus ꝓ indiuiso res sit relicta, esse locū iuri accres. tametsi ꝯiuncti nō faciāt partes ꝯcursu, nihil enim in illo text. de verbali tm̄ ꝯiunctione, ⁊ si ita legas nō repugnabit nostre ꝯclusioni, nec me morat̄, ꝙ nugatur ille Pet. de bex. cū pp illā. l. incidit in illū errorē, vt diceret aliud esse in vsufr. in quo putauit partes sp debere fieri ꝯcursu, nec alioq locū esse iuri accrescēdi, sed illa exotica opi. satis conuincit̄ per tex. in. l. j. §. fi. in fi. ff. de vsuf. accres.

SVMMARIVM

1 Coniuncto mixtim debetur portio deficiens ex parte alterius iure non decrescēdi.

¶ De iure accrescendi seu non decrescendi ex mixta coniunctione.

1 Portio deficiens † inter mixtim ꝯiunctos debet̄ alteri ex ꝯiunctionis iure nō decrescēdi. ⁊ hꝫ est omnium irrefragabilis sn̄ia. ⁊ in hac re hmōi ꝯiunctio magis cōparat̄ verbali q̄ꝫ reali, ob id certe, qꝛ in alterutra. s. reali ⁊ mixta ꝯiuncti faciūt partes ꝯcursu, vt diximus. s. ⁊ ppea dr̄ esse ius non decrescendi, qꝛ scꝫ testator vr̄ vtriqꝫ solidā rem ab initio assignasse, q̄ tn̄ diuidit̄ in viriles qn̄ ꝯcurrunt legatarij, vel heredes tex. in. d. l. vnica. §. hoc aūt. C. de cadu. tol. ⁊ hec de triplici coniunctione dicta sint.

SVMMARIVM

1 Disiuncti penitus non gaudent iure accrescendi, aut non decrescendi.
2 Heredes quo differant a legatarijs in iure accrescendi.
3 Miles ꝓ parte testatus intestatus decedere potest.

¶ Disiunctis oino, vtrū habeant inter se ius accrescendi.

1 Aperta est ⁊ cōi omniū in hac re resolutio vt. s. inter legatarios prors⁹ disiunctos nō sit locus neqꝫ iuri accrescendi, neqꝫ iuri nō decrescendi. tex. in. l. j. in prin. ff. de vsuf. accres. in l. ⁊ ꝑculo. ff. de lega. j. At inter heredes ēt ꝓrsus disiunctos hꝫ locū ius accrescendi. tex. in. l. vnica. in. §. in his itaqꝫ C. de cad. tol. Hoc tn̄ interest vtrū heredes instituant̄ ꝯiunctim an separatim, ꝙ si qdā ꝯiuncti sunt, pars vnius ex coheredibus deficiēs ꝯiunctis tm̄ accrescit, si vero separati sunt ad omnes equaliter

ꝯueniet pars deficiens. tex. in. l. heredes. ff. de her. insti. Videamus aūt nū que sit ratio huius diuersitatis inter heredes ⁊ lega

2 tarios, † credo illā esse rōnē que tradit̄ in. d. §. in his itaqꝫ. ne. s. testator decederet ꝓ parte testatus, ꝓ altera intestatus, agnoscēdo. s. vnā hrēditatis partē, ⁊ de hac rōne ꝯueniunt oēs. Sꝫ videbat̄ nō esse dissimilis rō, que pro legatarijs faceret, nam in. cautū est vt nō possit legatarius partē legati acceptare ⁊ aliā repudiare, tex. in. l. legatarius. ff. de leg. j. Videt̄ itaqꝫ vt in heredibus, ita in legatarijs necessariū ius accrescēdi. Sed vide ꝙ hereditas sp est vna ⁊ eadē hereditas, quātūcūqꝫ in partes diuidatur, res vero legata si ꝑ partes leget̄, iam nō est eadē res, sed diuerse sunt, vel saltē vt de diuersis cēset̄, ⁊ econtra, quantūcunqꝫ plures res legent̄ si vno sermone legātur, tanqꝫ de vna re tantū ꝯstituit̄. Jtaqꝫ cū sunt plura legata. i. in diuersis clausulis, facta pōt vnum legatarius acceptare, aliud vero repudiare. Hec satis recte rescinit Accur. in. l. scire. in verb. legata. ff. de ver. ob. no. in. l. si ex toto. §. fi. ff. de leg. i. Proinde non erit necessaria hꝫ

3 discretio inter milites q possunt decedere ex suo priui. pro parte testati, ⁊ ꝑ parte intestati, tex. in. l. j. C. de testamen. milita. si tn̄ ita voluisse testorē appareat. Nunc vero q fructus harꝫ ꝯiunctionū, ⁊ quo tādē hꝫ ꝓferant̄, primūqꝫ vidēdū est quis ordo inter ꝯiunctos obseruet̄, ⁊ quis alteri preferatur.

SVMMARIVM

1 Coniuncti eadem coniunctione, simul ad ius accrescendi admittuntur.
2 Coniuncti re tantum dn̄r qbus separatim fundus legatur.
3 Coniunctio quibus verbis fieri soleat.
4 Coniuncti re ⁊ verbis preferuntur diuerse coniunctis.

¶ De prelatione inter coniunctos.

1 Prima est ꝯstās ⁊ nemini dubia in hac re sententia, oēs † ꝯiunctos quacūqꝫ ꝯiunctione, eadē tn̄ simul ad ius accrescendi debere admitti veluti si oēs re tm̄ ꝯiuncti sunt, vel si oēs verbis tm̄, vel si oēs mixtim, tūc oēs ad vacātē portionē admittant̄ equaliter. tex. hꝫ ostendit in. l. meuio. in princ. ff. de lega. ij. Quē ego ita intelligo ꝺm quorūdā opi. que Bar. refragat̄, vt. s. in illa specie sint oēs re tm̄ ꝯiuncti, ⁊ oportebit nos supplere verbū in. j. oratione, ne scꝫ vna sit cū scđa ⁊ dicant̄ verbis ꝯiūcti, vt qbusdā placuerat, ⁊ sane id erat necesse, si nō aliter nos cogerēt expressa verba iuriscōsulti, nemo enim ambigit hꝫ modo factū legatū. s. Meuio fundi partē dimidiā, Seio partē dimidiā lego, facere verbalem ꝯiun. sed si suppleas verbum lego, in. j. oratione, erūt re tm̄ ꝯiuncti ꝙ aūt ita debeamus illic supplere, nos impellunt hmōi verba illius tex. qꝛ (inquit) cum separatim ⁊ partes fundi ⁊ totus legatus sit. ⁊ rursum hec verba, qbus fundus separatim legat⁹

2 est accrescat. † Si saparatim itaqꝫ legatus est fundus, vt intellexit legislator, necessariū est eos oēs re tm̄ ꝯiunctos fuisse, ⁊ nō verbis, neqꝫ ēt mixtim. Bar. preterea nō putat hāc ꝯclusionēꝫ ꝓcedere si in vna eadēqꝫ specie ꝯiunctionis quidā nomē collectiuo appellent̄ ad legatū, veluti est, Lego Titio, ⁊ meis heredibus fundum, tūc enim, inquit si deficiat vnus ex heredibus, ceteris coheredibus tm̄ accrescet, non autem ꝯiuncto Titio. monet̄ ex. l. interdum. in prin. ff. de here. insti. ⁊. l. si quis Titio. ff. de vsuf. accres. vbi si ita, vt predictum est leget̄, dimidium habebit Titius, dimidium heres simul sed de iure accres. ne vllum qdē verbum, sed hꝫ ita esse in iure accrescen. diuinat Bar. Ad quid enim inquit, poneret̄ illa. l. si quis titio in titu. de vsuf. accres. nisi ēt loqueret̄ de iure accrescēdi, quasi nō agnouerit Bart. multas leges sub plerisqꝫ titulis sine ratione ⁊ impertinenter collocari, nec tn̄ illa. l. si quis titio. ita inepte subijcit̄ illi ti. de vsuf. ac

3 cres. tractat † enim de ꝯiunctione, que fit diuerse, nonnunqꝫ per copulā, ⁊, nōnunqꝫ ꝑ, cum, que tn̄, vt ille inquit, idē agunt. Jtem ⁊ putauit illam suam opi. iuuari hac rōne. s. quod maior vnitas inducitur per nomen collectiuum q̄ꝫ si res copulatiue ⁊ simul nominarentur. l. scire debemus. ff. de ver. obliga. ⁊ ego nō diffiteor per nomen collectiuūꝫ, tametsi plura sint corpora, tamen vt vnū censeri, sed hoc non efficit illos qui collectiue vocati sunt magis coniunctos, non enim. s. enumerauimus plus tribus specieb⁹ cōiunctionum, maior autem illarum ⁊ efficacior est mixta. Si igit̄ Titius qui comprehensus est in legato, coniunctus est re ⁊ verbis cum heredibus, quomodo heredes erunt magis colligati, cum, vt diximus nulla alia fortior colligatio vel coniunctio reperiatur

periat preter mixtam. Propterea non possum adduci, vt bart. in hac re credā, tum ēt q2 hoc iure cautū non est, nec habet legē aliquam que hoc nobis imponat.

4 ¶ † Alia est in hac re ēt nō ambigua ꝯclusio, inter ꝯiunctos si ꝗ repiant̄ diuerse ꝯiuncti, ꝑferunt̄ in iure accrescendi q̄ mixtim re ꝛ verbis. s. ꝯiuncti sunt. tex. in. d. l. re coniuncti. §. prefert. ff. de leg. ij. q2. s. magis coadunati sunt qui re ꝛ verbis, ꝙ qui re vel verbis tm̄, ꝛ duo vincula fortius stringunt ꝙ vnum.

SVMMARIVM

1 Coniuncti re tantum an preferantur coniunctis verbis tantum, in iure accrescendi.
2 Coniuncti verbis tantum coniunctis re tantum in iure accrescē di preferuntur. ꝛ nu. 5.
3 Relatiuum quodlibet ad antecedens proximum referri d3.
4 Coniuncti diuersa ꝯiunctione equaliter ad ius accrescendi admittuntur. ꝛ nu. 6.
7 Substitutus in iure accrescendi cuicunqꝫ coniuncto est preferendus.
8 Cōiuncti admittunt̄ deficiente quouis modo substōne.

¶ Alia conclusio.

1 Si vero ex ꝯiūctis quidā † re tm̄, ꝗdam verbis, tm̄ qui ex primo vocabunt̄ ad ius accrescendi? omnes fere qui scripserunt de hac re, veluti ꝑ factiones diuisi sunt. Quidā existimauerūt re tm̄ ꝯiunctos preferri his q verbis tm̄ ꝯiuncti sunt, quoꝝ auctor est Rogerius, hec aūt ab omnibus fere est explosa sentētia, que ēt defendi nō pōt. Alia fuit opi. Hugolini ꝛ alioꝝ, in qbus fuit Pet. ꝛ pleriqꝫ alij, ꝛ nouissime Alcia. in. c. vij. lib. vi. Paradoxoꝝ, ꝯiunctos verbis tm̄, preferri ꝯiunctis re tm̄ idqꝫ multis ꝯtēdūt. dicunt id probari ꝑ tex. l. re ꝯiuncti. in fi. ff. de leg. iij. Alij vero vt Jo. ꝛ Azo. ꝛ deinde Bart. aliiqꝫ ꝙ plurimi, habent inter has mediā opinionē, vt sc3 neuter preferatur, sed equaliter admittant̄. Que tandē ex his sit verior opinio, discutiēdum est. Mihi vero vr̄ illa certior magisqꝫ ꝓbata dicentiū, ꝯiunctos † verbis tm̄ preferri re tm̄ cō
2 iunctis, maior enim est ac fortior in verbali colligatio ꝙ in reali, ob id, q2 ꝑ rem tm̄ sunt coniuncti, in verbali aūt nedum verbis ꝯiuncti sunt sed ꝛ re quodāmodo, q2 requirit̄ eandē rem eē, l3 factis partibus ꝑ indiuiso tm̄, sicqꝫ necdū diuerse res sunt, vt no. in. l. locus. ff. de ver. sig. ꝛ hoc vulgatū est. Videm9 ēt sepius eos vocari ꝯiunctos q verbis tm̄ ꝯiuncti sunt, ꝛ in plerisqꝫ locis illius tituli de vsuf. accres. quin ēt nonnunꝙ eos, q re tm̄ cōiuncti sunt, vocamus disiunctos, vt in. §. si eadem res. insti. de lega. ꝛ plenius. s. demonstratum est. Deinde necessario ita ꝓbat̄ in. l. re coniuncti. ver. quod si re tm̄. ff. de le. iij. qui ꝑfecto nō potest euitari, presertim in illis verbis questionis est an coniunct9 sit potior, nam in dubio presumitur de coniuncto verbis tantum dixisse per ea que supradicta sunt, deinde etiam ex his verbis, ꝛ
3 magis est vt ipse preferat̄, † relatiuu3 enim ipse, d3, ꝛ est de natura cuiusqꝫ relatiui, ad proximum referri, sicqꝫ ad verbis tm̄ coniunctum, de quo proxime meminerat preterea non ēst vero simile de re ꝛ verbis coniunctis iteꝝ voluisse repetere cum hoc satis declaratu3 esset in. §. prefertur. neqꝫ vt sit in illis verbis ratio dicti illius. §. pōt dici queādmodū illi putant, q2 esset illa ꝛ eadem ratio cum dicto, ꝛ si legislator Pan. hoc censuisset de re ꝛ verbis ꝯiuncto, proprius fuisset vsus illo ꝓnomine ille, q2 est tertie ꝑsone, dixissetqꝫ ꝛ magis est vt ille preferatur. Jn hāc sententia3 facile recidisset Bar. ceteriqꝫ sui sequaces, ni illos perterruiss3
4 tex. in. l. si ita quis heredes. ff. de here. insti. † Ubi vnus re tantum coniunctus est alij verbis tantum ꝛ tamen ad ius accrescendi equaliter admittuntur omnes. Sed vide ne vltra te moretur ille tex. qui ēt pro nr̄a sentētia plurimū facit maxīe in illius rōe q2 (inquit illic Pomponius) non tam coniunxisse ꝙ celeriter dixisse videatur, propter. s. heredum continuam proximamqꝫ institutionem presumitur testator eodem genere ꝛ eodem mō voluisse omnes heredes instituere, ꝛ si in eo casu inter aliquos copula adijciatur, non videt̄ id testator fecisse vt eos fortius coniūgeret, sed vt celerius ꝛ nō ta3 diuersis clausulis eos heredes nominaret, ꝛ ita semper iurisconsulti interiorem voluntatē testatorum ꝑcontati sunt similiterqꝫ euenit in. l. menio. ff. de lega. ij. de cuius loci interpretatione. s. diximus. Deinde si valet arg. a cōtrario sensu satis aperte notat̄ ex illa. l. verbis tantum coniūctū re tantum coniuncto preferri, q2 inquit non tam coniunxisse quā
5 celeriter dixisse videatur. † Si vero voluisset illos testator cōiūxisse propter copulam ꝛ vnitatem sermonis, non eque ad ius accrescendi admitterentur, sed illi verbis, re tantu3 coniuncti preferrent̄. Stet ergo fixa ꝛ verissima illa opi. Hug. quam esse magis communem contendit Jas. Resoluemus itaqꝫ totum hunc punctum. vt qui re ꝛ verbis simul coniuncti sunt, ceteris omnibus preferantur, deinde qui verbis tantum, his qui re tantum, ꝛ tum demum locum esse iuri accresdi inter re coniunctos tantum si nulli alij coniuncti reperiantur, † ꝛ si plures sunt, vel omnes
6 mixtim, vel omnes re tantum, vel omnes verbis tantum coniuncti simul omnes vtantur iure accres. non equaliter seu equis partibus, sed vnusquisqꝫ pro portione sui legati, vt est text. in. l. menio. ff. de leg. ij. Preterea vbicūqꝫ inter legatarios vel heredes erit aliqua ex his tribus coniunctionibus, disiuncti nunꝙ vocabuntur etiam in hereditate, vbi alias, ꝛ non in legato admitterētur iure accrescendi, si enim ex heredibus aliquis deficiat portio illius etiam disiunctis debetur, si tamen nulli sunt coniuncti, tex. in. l. heredes. ff. de here. inst. Sed post hec omnia satis apt9 erit hic locus, quo tractemus nū hi sic coniuncti, vt diximus admittantur ad vacantem partem ante substitutum, aut vtrum substitutio ius accrescendi quod debetur coniunctis impediat, ꝛ sic omnem coniunctionem fructum extinguat.

7 ¶ † Substitutus preferet̄ cuicunqꝫ coniuncto, siue sit cōiunctus re, siue verbis, siue mixtim, idqꝫ siue in hereditate vniuersali, siue in legato vel fideicom. tex. in. l. ij. §. si duo. ff. de bo. pos. contra tabu. in auc. hoc amplius. C. de fideicom. Hoc ita fit ob eam rōnem que est quod expressa voluntas est in substitutione, in ꝯiunctione vero tacita tantum, ꝛ expressa tacite semper prefertur, ob idqꝫ si apparet aliunde testatorem voluisse preferre coniunctos substitutis, tūc certe erunt preferendi. tex. in. l. quidam testamēto. ff. de vul. substi. Sed cum hoc satis perspicuum est, videndu3 altius si deficiat substitutus morte vel repudiatione, deferatur tunc iure accrescendi. coniuncto hereditas vel legatum, an potius ad successores ab intestato deuoluat̄, sicqꝫ vtrum substitutio suspendat tantum effectum coniunctionis, an ēt omnino extinguat, vt iam amplius non sit substitutioni locus ꝛ h̄ ego ita ꝯclu-
8 derem. ¶ † Quācunqꝫ durat cā testamenti deficiente quouis modo substitutione vel morte, vel repudiatione coniuncti admittūtur ad vacantem portionem iure accrescendi, vel non decrescendi. tex. in. l. ij. §. si duo. ff. de bo. pos. ꝯtab. Ordo enim succedendi ex testamento est vt primo instituti, deinde substituti, ꝛ post eos coniuncti veniant ad hereditatem. in auctenti. hoc amplius. C. de fideicommis. sed si ea causa que prohiberet substitutos eadem, infirmaret testamentum, ita vt legitime successioni tantum superesset locus, satis notum est non esse etiam tum locum iuri accrescendi, veluti est cum quidam heres instituit ꝛ ab illis exheredat nominatim posthumū, deinde primis heredibus substituit, ꝛ a substitutis non exheredat, si ex primis heredibus vn9 aut alter repudiat, substituti non possunt adire, q2 in illo gradu preteritus est filius, nec ēt coniuncti admittantur, q2 iam ꝑ ea parte nullus locus relictus est toto testamento, ob idqꝫ necessariu3 est deueniat hereditas eo casu ad legitimos hr̄des. Huiusmodi species est in. l. pe. in prin. ff. de iniusto rup. ꝛ irri. testa. in. l. si posthumus. §. nam ꝛ cum duobus. ff. de lib. ꝛ postu. Hec autem nō ita procederent, si in vnius ꝛ eiusdem persona concurrerent substitutio ꝛ coniunctio, is enim h3 ex voluntate, vtrū magis ex substitutione, an ex coniunctione velit adire, ꝛ ita l3 etiam ex predicta cā preteritionis deficeret gradus substitutionis, nihilomin9 ex iure accrescendi, quod simul cum substitutione iam confusum erat in persona vnius vel plurium simul fiet additio. ita excipimus mentem iurisconsulti in. l. pen. ij. respon. ff. de iniust. testam. tex. in. l. testamento C. de impu. ꝛ alijs sub. Nunc aute3 oportet vltra prosequi, ꝛ nosse harum omnium rerum quis tandem fructus, an ꝛ qn̄ sc3 locus est iuri accrescendi.

¶ Quibus casibus h3 locum ius accrescendi.

8 Assumēda est nobis certa queda3 regula, que communis sit, ꝛ ab ea excipiemus que videbuntur esse excipienda. Igitur valebit hec conclusio, vt inter coniunctos vel re, vel verbis, vel deniqꝫ mixtim, pars deficiens debeatur coniuncto iure accrescendi inter verbis coniunctos, inter ceteros vero iure non decrescendi. hec satis supra probari audiuimus, ꝛ hic est tandem fructus laborum illorum, quos de coniunctioni-

nibus interpretandis sumpsimus. Hanc autem sic patentez nostram regulam certis alijs regulis explicemus.

SVMMARIVM

1 Coniuncto qualitercunq; non accrescit pars hereditatis, vel legati iam agnita.
2 Jus accrescendi locum non hz in assignatione libertorum pluribus ex filijs in testamento facta.
3 Coheres & idem substitutus pupillo non hz ius accrescendi in eius hereditate.
4 Jus accrescendi, an oriatur ex diuersis hereditatibus, & an ex diuersis testamentis.

℄ Prima est itaq; regula que ab illa excipit hunc primum casum.

1 Pars hereditatis vel legati † iam agnita seu acquisita amplius non accrescit q̄tuncunq; coniuncto, sed ad heredes acquirentis transmittit̃, & in hac specie cessat ius accrescẽdi. tex. in. l. j. §. interdũ. ff. de vsuf. accrescen. Sed & hec regula primum fallit in legato vsusfructus, tametsi enim sit iam q̄stitutus, & deinde amissus, vel morte, vel repudiatione, aut alia quauis ex causa, tñ ius accrescẽdi admittit, idq; in vsuf. speciale. tex. in. d. l. j. §. interdum. Quamdiu enim vnus ex q̄iunctis vtitur, potest dici vsuf. in suo statu esse. tex. in d. l. j. §. idem ait. de vsuf. accrescen.

2 ℄ † Nõ hz ẽt locum hec regula in assignatione libertoꝝ facta in testõ pluribus ex filijs. tex. in. l. iij. §. si. cum duabus. ll. sequẽ. ff. de assigna. liber. q̄diu enim supsunt filij testatoris vel vnus ẽt supest, cui nec sit facta assignatio a testatore, libertus tamen nondũ redit in suam familiam. tex. in. §. j. insti. de assi. liber.

℄ Ab hac regula ẽt solet excipi casus. l. vnice. si imperia. libe. soci. li. x. Sed de eo alibi plenius dicemus, vbi de q̄ctibus disseremus. ℄ Quarto non est locus huic regule q̄n minor post aditam hereditã. impetrat beneficium restitutione in integrum tex. in. l. si minor. argu. a q̄rio sensu. & in. l. penul. ff. de acq. here. In integrum enim restitutio reponit omnia in pristinum statum ob idq; tametsi proxime ille leges de hereditate tantum cauerit putarem etiam extendendum ad legatum.

℄ Nõnulli ẽt excipiũt casum. §. si quis autem non implens alibi attingere. ℄ † Nõ hz ẽt locũ hec prima regula in eo qui idez
3 & coheres est, & substitutus pupillo, tametsi enim eo casu pupillus adiuerit, sicq; sibi quesierit, nihilominus tamẽ si decedat pupillus, admittit̃ coheres, idemq; substitutus iure accrescen. tex. in. l. qui patri. ff. de acq. here. Idq; efficit substitutio q̄currẽs simul cũ q̄iunctione, vt̃ enim testator eo casu hunc coheredem eundemq; substitutum quocunq; modo pupillo esse heredem, magisq; iure accrescẽdi quam substitutionis, ob id, q2 spes substitutionis pupillaris in heredem non transmittit̃. tex. in. l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vul. sub. at q̄iunctionis effectus adhuc in spe transmittit̃. tex. in. l. vnica. §. in his itaq; C. de ca. tol. & hoc certe necesse erat in casu. d. l. q patri. Neq; hac in re recte scripsit Bar. qui putabat, si idem qui erat coheres, non fuisset substitutus, non fuisse locũ iuri accrescẽdi ẽt si nõdum hereditatẽ agnouisset, q2 (inquit) due hereditates sunt, patris. s. & filij, & in duob9 hereditatibus nõ est q̄iunctio, neq; etiam ius accres. text. in. l. si sub q̄ditione. ff. qb. mod. vsuf. amit. Hec enim non ita se habent,
4 nam † id non probat̃ ex diuersis hereditatibus non oriri ius accres. bene quidem ex diuersis testamentis, vt in. d. l. si sub conditione. at certum est testamentum patris & filij vnum esse, tametsi diuerse hereditates. tex. in. l. ij. §. prius autem. & l. patris & filij. ff. de vulg. substi. & in his duabus hereditatibus potest componi coniunctio inter legatarios & heredes, q2 est vnum idemq; testamentum, & ex eo orit̃ ius accrescendi inter coniunctos. tex. in l. plane. §. si coniunctim. ff. de leg. j.

SVMMARIVM

1 Partem non largit̃ is, q ad partem non admittitur.
2 Coniuncto ptem facere põt qui ad legatum non admittitur.
3 Legati incapax partem facere potest capaci.
4 Coniuncti habent ius accrescendi quando relictum non habet in quẽ constet.
5 Vsusfructus qualiter heredibus legari possit.
6 Legatum an possit fieri ipsi legatario de re sua.
7 Jus accrescendi locum non habet, nisi aliquo ex coniunctis deficiente.

℄ Secunda est regula.

1 Si non facit partem, † qui nõ admittit̃ ad partem, sicq; est vbiq; inter q̄iunctos locus iuri accres. Hoc tractat̃ in. l. hmõi. §. si titio. ff. de leg. j. & in. l. i. §. in primo. C. de cad. tol. & in. l. plane. §. si q̄iunctum. ff. de leg. j. Sint autem plures casus in quibus contrarium veꝝ est. s. ẽt is partem faciat, q nõ admittit̃ ad partẽ, sicq; phibeat̃ ius accres. ℄ Primo itaq; non hz locũ hec regula, q̄n is qui non admittur, aliquãdo tamen admitti sperat̃, veluti est in posthumo nondum nato, q̄diu enim spes est q nascet̃, lz nondum capiat ex legato consortio, tamen facit partez tex. in. l. si duobus. in prin. ff. de leg. j. ob id ẽt, q2 in vtero est, pro
2 nato habet̃, vulgata. l. qui in vtero. ff. leg. j. ℄ † Secundo, si Titio & ei qui capere non potest, q̄uis enim is qui cape non potest non admittatur ad legatum tñ facit partem coniuncto, tex. in. l. si titio. & ei q capere non potest. ff. de leg. ij. Bar. aũt ita causat̃ de eo textu, vt illic scz debeamus interpretari eũ qui capere nõ potest. Veluti (inquit) est deportatus, aut alius quiuis cui legatum vel hereditas auferr̃ tanq̄ ab indigno, vt in. l. claudius. ff. de his qb. vt indig. si vero esset alia specie incapax, aliud esset iudicandum. Sed viso queso quantũ fallit̃, ij enim a quibus tanquã indignis aliquid auferr̃, sunt capaces legati ab initio, & constat legatum in eoꝝ psona, & capere possunt, sed deinde id quod sic illis relictum est, ab illis auferr̃ tanq̄ ab indignis, tãtumq; differt hec species ab illa illius. l. si titio. q̄tũ id qd omnino non debet̃, & id qd peti potest per aliquam actionem, sed ope exceptioni non debet̃, itaq; ego ẽt puto q̄ Bar. & sequaces, id qd illa. l. decisum est ad omnes hereditatis vel legati incapaces extẽdi,
3 † quantũcunq; enim incapaci sit relictum, q2 tñ testator duobus iussit dari, sicq; alteri suam partem tantum voluit solui, tametsi ille non admittat̃ ad partem, facit tamen partem, & impedit ius accrescen. & hec fuit tacita mens, si introspiciat̃. d. l. si titio. in illis verbis. Quia duobus heres dare dãnat̃. proinde idem eademq; ratione dicemus de relicto Titio & pprio seruo sine libertate, ille enim seruus eiusmodi relicti est incapax, & tamen facit partem sibi coniuncto, neq; eo casu admittit̃ ius accres. tex. in. l. plane. §. si coniunctim. ff. de leg. j. Licet Bar. diuinarit id speciale esse in seruo, pp illam pietatem, quã lex dominis in seruos commendauit. de qua in. l. quidam. §. alio. C. de neces. seruis hered. insti. Sed hec omnia non procederent in legato pro nõ scripto, quando scz Titio, & ei qui non est in humanis, legaret testator portio eniz illius qui non est, accrescit Titio coniuncto. tex. in. l. vnica. §. in primo. C. de cadu. tol. ob id certe, quantum ego existimo, quod nullus reperitur neq; capax, neq; incapax, i quẽ constet portio legati, & verisimiliter testator fuit donaturus totum coniuncto, proinde sequitur etiam ex his summa hec conclusio huic rei manum imponens. ℄ † Quandocunq; relictum vel
4 legati vel patris hereditatis non hz personam in quam cõstet, aut etiam per se esse non potest, locus est inter coniunctos iuri accrescendi, nec ille non admissus ad partem facit partez. Primum huius dogmatis exemplum habes ex. l. vnica. §. in primo. C. de cad. tol. Aliud in. l. plane. §. si cõiunctim. in. j. rñs. ff. de le. j. Aliud in. d. l. plane. §. si duobus. in legato. s. heredi facto ab ipso herede, quod p se stare non potest, nemo enim sibi ipsi debere potest, & sane non constat eiuscemodi legatum. tex. in. l. legatum est deliberatio. §. j. ff. de leg. j. neq; obstabit. l. si quis Titio. ff. de vsuf. accre. quam Bar. & alij ad hec citant, neq; fuit cõsilium hunc locũ non attingere, quem ceteri ita assidue frequentant. A nostro proposito certe est alienus, quippe vbi legimus heredes quoq; iure admitti, iam non queri de iure accrescendi, nisi fere pro quota parte si fieret illi locus, q2 vero sic illis pla
5 cet, videamus † quomodo ita fiet, vt heredibus vsuf. legari possit, & sane nemo non intelligit quin ille vsusfructus solus faciat separatim proprietatem. Si ergo iam non est res ipsa heredũ qd prohibet quin ab illis, quorum est legetur vsusfructus: semper eniz proprietatem sequitur vsusfructus, donec ab illo expressim sit separatus, contra vero non ita. At vbi statim valebit factuz legatum, & semel steterit, tametsi postea alter ex legatarijs propter incapacitatem sue persone non admittatur, non erit locus iuri accrescendi, & faciet partem, qui non admittitur ad partem, vt in. d. l. si titio. prima. ff. de leg. ij. Ab hac sententia nõ me

dimouebit

dimonebit dubiū.l.hmōi.§.si titius.ff.de leg.j. Ubi tametsi titius, cui sua res cum alio ɔiunctim legata est, non admittat̃ ad legatū, facit partem, ⁊ tamen ɔstat nō cuiquā legari rem suam. Sed h sciendū est, huiuscemodi legatum non esse eiusdem speciei, impossibile est enim legatum mortuo, impossibile legatum
6 heredi a se ipso, neqꝫ vllo euentu confirmari possunt. †At hoc legatū.s.rei ipsius legatarij, nō vbiquaqꝫ impossibile, pōt enim res mea mihi legare sub ɔditione, veluti in.l.si rē meā.ff.de ver.ob. Hoꝝ vero omnium h ratio adduci pōt, ꝙ ea que impossibilia sunt, lex reijcit, ⁊ fingit nec dicta nec scripta esse, veluti conditiones impossibiles tam in hereditatibus, quā in legatis. tex. in §.impossibiles.insti.de here.insti. ob idqꝫ nil mirꝫ si ijdem speciebus totū ɔseqt̃ ɔiunctus, nec faciat partem qui nō admittat̃ ad partē. Nō erit preterea hic omnino supfluum, si que hic de cōi quadā doc. Bar. ⁊ suoꝝ adiecerimus, tametsi nuge sint, qꝛ tū bacten⁹ a plerisqꝫ recepte. Dicebat Bar. ꝙ si alter ex legatarijs ɔiunctis incapax legati possit sibi consulere iure retentionis ex vetustiori aliquo alio iure dominij, tūc eum qui nō admitteret̃ ad partem, attamen coniuncto facere partē. Hec ille multum sudans causatur, vt euaderet implicatū illum locum.l.huiusmodi.§.si titio.ff.de leg.j.⁊.l.plane.§.si duobus.ff.de lega.j. ignarus eius quod vulgatum est in.l.a titio.ff.de fur.⁊.l.legatū.ff.de leg.ij. Ubi dominium rei legate recta via transit in legatarium. Quo iure ergo heres id quod suum nunquā factū est retinebit? ⁊ certe nemo est, qui hec mere somnia non dijudicet. nōne queso ⁊ hoc adhuc leue est, indignū Bartolo: qui inquit, ꝙ quandiu quis aliquo iure, si nō actionis, at saltē exceptionis ad mittit̃, non esse locum iuri accres. hec quam preclare colligunt
7 ex.l.si duo patroni.ff.de iureiu. †Quasi vero sit quisquam q nesciat non esse locū iuri accres. donec defecerit alter ex coniūctis ⁊ is non dicitur defectus, qui quo iure defendatur, si tamen admittatur, minime curat, ⁊ qui excipiūt, in excipiēdo actores fiūt. Sic plane expedita sunt illa omnia que copiose tractat Bart. in.l.huiusmodi.§.si titio.ff.de leg.j.

SVMMARIVM

1 Legatum cā alimentorum non subijcitur iuri accrescēdi.

Alia ⁊ tertia regula.

1 A quocunqꝫ †relicto cā alimento. nō hꝫ locum ius accres. tex. in.l.dominus.§.i.ff.de vsuf. ob id certe, qꝛ quecunqꝫ limitata vel definita cā suum limitatum producit effectum, vulgata.l.in agris.ff.d acq.re.do. Cum itaqꝫ legatū huiuscemodi hos habeat sibi ɔstitutos cancellos alimentoꝝ.s.si n̄ est locus alimentis, neqꝫ ēt legato pp illa constituto. Hac ratione satisfit ijs qui de vsuf. obijciunt, hoc enim vere apponebatur regule Bar. qui hoc ponebat in legato facto ob causaꝫ (vt ait) reiterabilem, vsusfructus enim reiterari ⁊ quottānis agitari solet, nec tamen respuit ius accrescendi.

SVMMARIVM

1 Iure accrescendi non vtuntur qui preter ius commune ad legatum admittuntur.
2 Legata parentibus debentur etiam testamento per bonoꝝ possessio. contratab. euerso.
3 Possessio bonorum contratabulas non facit quo minus ex testamento debeātur legata parentibus.
4 Ius accrescendi semper locum habet inter heredes, ante partem agnitam.

Quarta regula.

1 Qui iure quoddā †speciali seu beneficio legis pter cōmunem stilum ⁊ rigorem iuris admittunt̃ ad legatū, ɔtūcuqꝫ alteri ɔiuncti sint, nō gaudent priuilegio iuris accrescendi, ita interpretant̃ oēs mentē iurisconsulti in.l.mulieri ⁊ titio.ff.de ɔdi.⁊ demō. que sane certissima est, innititurqꝫ rationi, vt.s.nō reiteret̃ liberalitas in eum, quē testator ⁊ lex ipsa fautrix nihil omnino habere intēdebat, sitqꝫ is ɔtētus illo beneficio ⁊ gratia legis absqꝫ alia expectatione illius iuris accrescēdi, a quo lex illū explodit. Probat̃ ⁊ h regula ex alia specie
2 totius sc3 tituli de legatis prestan. †Si enim preteritus filius p bono. pos. contratab. petitam euertat testm̄, nihilominus ex equitate quadam seu pietate debita i parētes, debentur legata parētibus, ob idqꝫ si parens aliquis in legato cum extraneo sit coniūctus, non proderit defectus extranei, neqꝫ erit locus iuri accres. tex. in.l.iij.§.si ɔiunctim, ⁊.l.filiū.§.si legata.ff.de leg. prestan. tametsi Bar. hoc in loco nescio que nō satis necessaria subdistinguat, nodum (ꝙ aiunt) in scirpo querēs, multi autem in hoc postremo exemplo non satis sibi ɔstant pp tex. in.l.filium.§.fi.ff.d leg. prestan. qui tex. multos profecto misere torquet. Ego vero non ita discutior, nihil enim illic legi ꝙ non esset ad intelligendum plane, quodqꝫ nobis apprime repugnaret. †Oportet itaqꝫ
3 scire ꝙ per bonoꝝ pos. contratab. non ita prorsus infirmatur testamentū, quin ēt valeant legata data parentibus, ⁊ conseruet̃ portio hereditatis, que alium filium heredem scriptum cōtingebat, quin scriptus heret cum adijt suam partem hereditatis tenetur ad legata parentibus tm̄, ⁊ si inter illos parentes legatarios iure communi fuit locus iuri accres. adhuc erit ⁊ hoc casu, sin vero non erit, illi scripto heredi debebitur, qui eni3 sic admittunt̃ ad legatum, iure communi admittuntur, qꝛ illa pars iure cōmuni ⁊ ex voluntate testatoris adita est, ⁊ hec vera est ac Germania interpretatio illius.§.fi. qui tamen necdū prodierat. hec autem que.s.diximus omnia, ne quid ommittamus, nō ita se habebunt inter heredes, †nempe inter heredes, quēadmodum se
4 pe diximus, semper est locus iuri accres. (modo ante partē acqsitam) etiam si illi iure speciali ⁊ diuerso iure simul succedant, vt in.l.si duobus.ff.de bo.pos. contratab. Idqꝫ propter eā vbiqꝫ notam rationē, ne sc3 decedat testator pro parte intestatus. tex. in.d.l.vnica.§.in his itaqꝫ.C.de cad.tol. quodqꝫ omnibus modis lex cauere voluit, vt in.l.ius nostrum.ff.de reg.iur. Postremo, ne quid in hac re videatur esse neglectum, sciendu3 est in ijs rebus, que omnino diuisionem non recipiunt, non esse locum iuri accres. tex. in.l.aquam.§.fi.ff.de serui. ob id certe, qꝛ ab initio quisqꝫ ex legatarijs solidum consequitur, vnde nihil potest amplius illi accrescere, alioqui eadē res pluries deberet̃. Hec ratio illius.l.heredes.§.an autem.ff.fami.her.

SVMMARIVM

1 Hereditatis pars deficiens heredibus etiam inuitis accrescit.

An et quando ius accrescendi etiam inuitos complectatur.

Prima conclusio.

1 Pars †hereditatis deficiens accrescit alijs heredibus ⁊ inuitis. tex. in.l.vnica.§.in his.C.de caduc.tollen. tex. in.l.qui ex duabus.§.j.⁊ in.l. si quis heres prima.⁊ in.l.cum hereditate.ff.de acquirenda here. nisi tamen ille q a sua parte abstinet, vel qui eā repudiat, aliquādo adierit, ⁊ deinde beneficio legis, puta per restitutionem in intregrum abstinet, et ante hanc restitutione3 ceteri adierant. Si vero ⁊ adhuc post restitutionē ⁊ abstentionem quida3 adiuerunt, etia3 illis inuitis accrescet deficiens portio. Nemo est qui hec non defecata esse contendat, ⁊ hoc plane compertum habemus ex text.l.si minor.⁊.l.penulti.ff.de acquirenda hereditate. Habet tamen circa hanc rē non nihil dubitationis tex. in.l.si tu ex parte. in secundo responso.ff.de acquir. here. Sed vide quod illic datū est arbitrium omittendi vel eligendi propter conditionem alteri parti adiectam necdum commissam, ꝙ is qui hanc variandi potestatē habet, nihil dū adiuerat. Ego ita nunc sentio de illa lege, quid alijs videatur, ne multum inquiras, dum enim explicare se volunt, magis intricant.

SVMMARIVM

1 Legati portio deficiens, collegatario verbis tantum coniuncto accrescit, non tamen inuito.
2 Legati pluribus insolidu3 relicti non fiunt partes, nisi ɔcursu.

Alia conclusio.

1 Portio legati †deficiens accrescit collegatario v̄bis tm̄ ɔiuncto, si tū volet, ⁊ non inuito, tex. in.l.vnica.§.vbi autem.C.de cad.tol. Alijs vero aliter ɔiūctis, re tm̄.s.vel mixtim,

2 accrescit et inuitis. † Cum enim pluribus eadem res in solidum legatur, illius rei partes non fiunt, nisi concursu. Si ergo vnus tm̃ ex pluribus agnoscit legatum, illa res legata, donec alius cõcurrat, est vna & eadem, eamq; insolidum sibi accipit tanquam totam legatã, vt in. d. l. vnica. §. si vero. C. de cad. tol. Nõ potest autem legatarius eandẽ vnam rem sibi legatam pro parte acceptare, & pro parte repudiare. l. legatarius. ff. de leg. i. l. iiij. &. v. ff. de leg. ij. Necesse est igitur eo casu accrescat pars deficientium, ab hac et doctri. nemo discrepat.

¶ Num portio deficiens accrescit coniuncto cum suo onere.

i **In hac** re varij varia tradidere, neq; id mirũ pp tantorum locorum diuersitatem, e quibus hec assumuntur. Audendum tamen est, si quid aut melius, aut facilius quam ceteri possimus. Una erit itaq; generalis cõclusio, qua omnes huius rei species complectemur.

SVMMARIVM

1 Hereditatis vel legati portio deficiens cõiuncto verbis vel mixtim cum suo onere accrescit.
2 Legatum si valeat, licet non in personam nominatam, valet etiã illi adherens.
3 Portio legati qñ non accrescat cum suo onere.
4 Onus adiectum institutioni quando locum habeat in persona substituti.

¶ Conclusio.

p **Portio hereditatis vel** legati deficiens
1 accrescit cõiuncto verbis, † vel mixtim simul cũ onere dandi vel faciendi & cõditionis potestatiue. Hec cõclusio oẽs casus cõplectitur, & vbiq; vera est, pbatur aũt ex. l. si duobus. §. i. & l. ciuitatibus. §. lucius. ff. de leg. j. ex. l. si titio. §. iulian⁹. & l. fi. §. scio. ff. de leg. j. in. l. fi. ff. de his que p nõ scrip. habentur. tex. in. l. vnica. §. in his itaq; C. de ca. tol. Hec aũt vera sunt in legato quasi caduco, & caduco. tex. in. d. l. i. §. pro secundo. At secus est in legato pro non scripto, illius. s. speciei, de qua in. d. titulo de cadu. tol. §. in primo. ob id certe, q2 in illa specie non reperitur psona in quam subsistat legatum ex aliqua parte, proinde si haberetur legatũ p nõ scripto, quãuis ex alia cã, vel pp personẽ indignitatem cum onere accresceret. tex. in. d. l. fi. ff. de his qb. vt indig. & d. l. ciuitatibus. §. lucius. ff. de lega. j. † Cum enim
2 valet legatũ, tametsi non in personaz nominatã, vz et q ei adheret, seu coniunctum est. Deinde vera est et hec nostra conclusio inter coniunctos (vt diximus) verbis tantum, vel mixtim, non autem inter cõiunctos re tantum, q2 qui re tantum coniuncti sunt, solidam rem tanquam suam sibi vendicant, si non fiat concursus. Cum ergo suũ tm̃ capiant, & non alienum legatum equũ visuz est vt nec alteri iniunctum onus suscipere teneantur, hocq; ppea ita discretũ est a ceteris cõiunctis, q2 verbor cõiunctio id opatur, vt videatur testator hoc idem repetere in vno, q in altero ordinatum erat. tex. hoc aperte nos docet in. l. vnica. §. finautem ad deficiẽtis. C. de ca. tol. Preterea et hec conclusio tum demum valebit qñ de onere, qd in modo, vel in dando, vel in faciẽdo cõsistit, agetur. ¶ † Si vero de cõditione, quam casualem vocant, seu que
3 a nostro arbitrio non pendet, erit questio, nõ accrescet portio cũ illo onere, nec tenebitur is, cui accrescet, ad implendam conditionẽm, cum et si deficeret, futur est, vt alteri illi libera portio accrescat. tex. in. l. si separatum. ff. de cõdi. & demon. Hec autem omnia sic interpretari conueniet vt vera sit nostra conclusio siue on⁹ iniunctum deficienti portioni sit appositum generali nomine cuiuscunq; heredis, veluti, quisquis mihi heres erit, siue et nominatim, Titius heres meus dare damnas esto semper enim accrescet cum onere. tex. in. l. si duobus. §. i. & l. ciuitatibus. §. lucius. ff. de leg. j. Si vero is q defecit in aditione partis hereditatis, vel agnitione legati, fuit nominatim grauatus aliquid facere ex certa designata & expressa cã, illum solum contingente, onus illud non transibit ex iure accrescendi ad coniunctum, sic existimaui deberi interpretari illud verbum nominatim, idq; q habetur in. l. j. §. id quod ex substitutione. ff. ad. l. fal. & in. l. i. in fi. ff. de leg. iij. Hec autem nostra interpretatio satis comprobata est ex eo qd

4 scriptum est in. l. lz imperator. ff. de leg. j. vbi inquit. † Si ex certa cã onus aliqd adiectum sit institutioni, eaq; solũ illum heredem respiciat, non videbitur testator voluisse repetere in psona substituti. Hoc idem est in. l. ij. ff. de ijs que in testa. delẽ. Ubi si pp vnum heredẽ tm̃ testator declaret se testamentum suum induxisse, valebunt cetere heredum institutiones, & legata, tametsi ab illo relicta. Hoc certe est quod in hac re nominatim appellare debemus, neq; repugnat. l. que cõditio. ff. de cõdi. & demon. Illic. n. sunt ille due species, de quibus statim disseruimus, expressio. s. in genere facta. s. Quisqs mihi heres erit, & altera, qñ post institutos heredes ijs aliqs suo nomine appellatur, non enim adhuc hẽ est ita nominatim exprimere, vt ad illum solũ prineat, sed & ad alios eiusdem conditionis et status semper enim sua qualitas, videtur esse repetita, veluti est in. l. annua. §. attitia. ff. de annu. leg. Si ergo Titius, & Meuius heredes erunt instituti, & ex his alter veluti nominatim Titius grauetur dare decem, qui alterã ptem iure accrescendi occupabit, dare decem tenebitur, qualitas enim heredis cum proprio nomine censetur fuisse repetita. tex. in dicta. l. si duobus. §. j. ff. de leg. j. Preter hec omnia est text. in. l. celsus. §. fi. ff. de leg. ij. qui nonnihil implicare videtur, inquit illic iuriscõsultus. Si filio heredi pars eius, a quo nominatim legatum est, accrescit, non prestabit legatum, q iure antiquo capit. Uez ego quantum coniectura duci possum, hanc fuisse mentez Marcelli in illa. l. existimo, vt illic. s. ruptum sit testamentum, in quo filius heres institutus erat cum extraneo, ob idq; cum legatum ab extraneo relictuz debeatur filio iure antiquo. s. legitime successionis, non debebit illud prestare, tametsi succedat seu occupet locuz eius q tenebatur soluere. & hec sunt omnino quib⁹ hũc modum resolui maxime putaui, que non ita breuiter, & compendiose, neq; ex eadem sententia alibi explicata leges, & hec sunt satis ad explicationem eorum quecunq; de coniunctionibus hactenus scripta extant, est tamen aliquid dicendum de alio genere coniunctionis. Est enim quedam, vt dicunt, non a testatore, sz a lege tantum coniunctio inter heredes vel legatarios, de qua etiam videndum est.

SVMMARIVM

1 Coniunctio que sit, & in quibus locum habeat.

¶ De coniunctione legali.

1 c **Coniunctio legalis**, quaz ita vocant, est ea que non verbis testatoris exprimitur, sed a lege intelligitur, veluti est cum quid legatur seruo cõi pluriuz dominorum, q2 seruus cui relinquitur, communis est multorum ita erit res illi legata. Sed huiuscemodi coniunctio longe aliter se habet quam alie, secus etiam quam existimat hic Bar. q vt planum fiat, expediemus hac conclusione.

SVMMARIVM

1 Legatum seruo communi factum non tribuit ius accrescendi inter dominos.
2 Usufructus si relinquatur pluribus, portio deficientis accrescet ceteris.
3 Ius accrescendi in contractibus inter coniunctos locum hz.
4 Communitatis efficitur quod communiter donatum est, sic vt singuli suum dicere possint.
5 Seruus communis stipulatione sua cui dominorum acquirat.
6 Ius accrescendi in quibus contractibus acquiratur inuitis.

¶ Conclusio.

1 i **In legato facto seruo** cõmuni, non habet locũ ius accres. inter dños. tex. in. l. & proculo. ff. de leg. ij. Ratio est huius, q2 pro parte tantum dominica videtur legasse, non autez ex equis portionibus, neq; vt cõtingeret, si enim vt eos coniungeret, ea forma legasset haberent legatum p ro equis portionibus, vt in. l. interdum. ff. de here. insti. & in. l. si quis titio. ff. de vsuf. accres. & illa etiam est differẽtia inter legatum factum seruo communi, & illud qd factum est pluribus nomine collectiuo. Hanc etiam rationem videtur sensisse tex. in. l. i. §. i. ff. de vsufruc. accrescen. alioqui oporteret etiam legatum

gatum cuicunqꝫ factū accrescere illis cū qbus iniisset societatē, seu quādā bonoꝝ cōitatem, qꝫ esset absurdū, cum nusquā forte qui testatus est tales socios preuiderit aut sciuerit. Nec oberit tex. in. l. ve. §. si seruo cōi. ff. p soc. tex. in. l. plautius. ff. ad. l. fal. Ibi enim agitur de eo qui seruo sibi cōi cum altero aliquid legauit, qđ scꝫ ita factum legatū totū Titio debeat, q. s. sibi ipsi legari non potuit, et totum socio vr̄ voluisse dare. Sed hec nostrū ppositum non attingunt, nostrā aūt ꝯclusio. nos posuimus in legatis, non enim hꝫ locum inter heredes, quin et inter cōes dominos serui instituti erit ius accres. tex. in. l. seruus cōis extero. ff. de acqui. her. ob eam tam crebram regulā, ne decedat quis pro parte testatus, ꝛ pro parte intestatus.

¶ Non hꝫ preterea locū hec ꝯclusio in legato vsusfructus, erit enim eo casu locus accrescendi. tex. in. l. j. §. deniqꝫ. ff. de vsuf. accres. Que autem sit huius rei ratio, multi insudarunt in inuestigatione, tandemqꝫ nihilo doctiores euadūt, mihi tandem hec sola peregrina ratio visa est satisfacere. Quādiu enim aliquis ex ꝯiunctis vtitur, vsusfructus in eodē statu esse censet̄. hec sunt ipsissima verba eiusdem in. d. l. j. §. idem ait. in fi. ff. de vsuf. acc.

2 Sed ꝛ hoc latius explicandum est. † Quando simpliciter vsusfructus relinquit̄ duobus vel pluribus ꝯtuncunqꝫ separatiꝫ, et si pro dimidia vel alia parte, nihilominus accrescit ps deficiens collegatario eiusdem vsusfructus. tex. in. l. j. §. fi. ff. de vsuf. accrescen. Legatum enim vsusfructus indiuiduum est, sicut legatū tertie vel quarte partis domus p indiuiso, nam qui hꝫ vsumfructū in domo, vel in fundo. potest in quacunqꝫ parte vti frui, nec certam partem qua vtat̄, sibi vendicare poterit, ꝛ qđ sic p indiuisa parte nostrum est, totum est nostrum. tex. in. l. recte dicimus §. fi. ff. de ver. sig. ꝛ hoc est sane qꝫ diximus ꝯdiu aliquis ex socijs vtit̄ vsufr. in suo statu esse. Proinde erit aliter, si relinquat̄ vsusfructus certe alicuius partis fundi, ita enim recte erit discretus ita et sensit Ulpia. in. d. l. j. in prin. ex his fideliter noniterqꝫ cōmentatus est totus ille tractatus de vsufruc. accres. Barto hic extra rem multa includat, dum etiam querit de successionibus ab intestato, qꝫ certe non attingam hoc loco, q. nō est presentis instituti, ꝛ essent etiam occupandi illi loci, quibus tractatur, An hereditas non agnita transmittat̄ ad heredes. Hec sane sunt q̄ adferri potuerunt circa ꝯiunctiones ex testamentis, ꝛ effectum illarum. s. ius accrescen. Superest autem vt etiā videamus, nū hec omnia et in contractibus vera sint. ꝛ in hac re ego aliter sentio quam ceteri, neqꝫ monet tam numerosa multitudo, quippe q efficacioribus argumentis, vt ita sentiam, adducor.

3 ¶ † In contractibus inter coniunctos locus est iuri accres. siue hi re tm̄, siue verbis tantū, siue et mixtim coniuncti sunt. Alexā. autem non esse ius accres. datum ex contractu ponebat, sed ita multos casus recepit, vt pene iam deficiat suum thema. Cōfirmo autem nostram ꝯclu. per tex. in. l. i. §. fi. ff. de vsu. accre. Habet enim locum ius accres. inter ꝯiunctos in vsuf. siue leget̄ vsusfructus, siue aliter constituat̄, id est, p donationem, aut aliū quēuis contractum, nec video quare id esse possit in vsufructu speciale ex alio etiam confirmatur, ex. l. i. C. si impe. libera. socius. lib. x. C. nullumqꝫ est illic speciale ius pp donationem principis preterqꝫ quod etiam post acquisitum ius, adhuc superest locus iuri accres. de quo nonnihil. s̄. tradidimus. In hanc rem alia cito tex. in. l. fundus ille. ff. de ꝯhen. emp. Tametsi Alexā. in. l. si titio. ff. de ver. ob. existimauerit eo casu, alijsqꝫ similibus dari locum iuri accrescē. ob id, q. maxime venditoris intererat, vt ꝛ totum emeret̄, nec disseparetur id quod totum se vendere putauit vēditor, ne spem fallat, cuius rei rationem non haberi, ipse fere aduerterat per tex. in. l. vxorem. §. agri plagam. ff. de leg. ij. Quē locum vt euitaret aliud esse dixit, si rei vendite pretium in arbitrium bo. viri conferatur, illum enim existimaturum damnum qꝫ venditorem continget propter particularem rei solutionem, ꝛ p bono ꝛ equo resarciturum in rei cōparande estimatione. Sed ille non satis percepisse videt̄ quale esse debeat viri boni officiū ꝛ vt omnibus pro bono ꝛ equo consulatur, ꝛ ledat̄ nemo, boni viri esse officium nemo non agnoscit. Si itaqꝫ vt damnum qđ afferri potest venditori, propter sue rei particularem venditionē meam partem pluris estimauerit, num me offendet, mihiqꝫ iniuste detrahet: quippe qui non sim in culpa sui damni, neqꝫ sociū vt mecum emat, possum cogere. Una est itaqꝫ illa Alex. paraphrasis in illas. ll. manetqꝫ ꝛ constat in nostro sensu. tex. in. d. l. fundus ille. Iterum etiam confirmatur nostrum thema. † q. qđ

4 communiter vel coniunctim donatur vel venditur, ita communitatis efficitur, vt vterqꝫ suum dicere possit ex eo, quod commune est, meum est, si ergo alter deficiat, totum coniunctus veluti iam suum retinebit. Hec erat vna ex rationibus imper. in. l. vnica. §. finantem ad deficientis. C. de ead. tol. que quo minus valeat in contractibus, non video. Hec autem de contractibus bonefidei sint dicta alijsqꝫ preterqꝫ de stricti iuris ꝯtribus, in quibus sane non habet locum ius accres. satis enim illi esse videbatur, qui pro se stipulatus esset, ita vt nihil ex illis debeat, nisi qđ nominatim conuenerit. Ego puto eam verissimam esse rationē. l. si mihi ꝛ. Titio. ff. de verbo. oblig. Nec nos monebit respon.

5 Iuliani in. l. j. cōmunis seruus. ff. de stipul. seruo. † Ubi agitur đ stipulatione facta a seruo cōmuni, quod enim acquirit, totum vt stipulatus acquirit illi ex dominis qui capere potest, sola enim persona serui qui stipulatus est inspicitur, qui illi per quem stipulandi capax est acquirit. Quod autē hic pleriqꝫ causant̄ de seruitutibus nihil moror, planum est enim in indiuiduis seruitutibus non esse neque ius accrescen. neqꝫ etiam non decrescēdi, cum enim semper sint integre, neqꝫ separari possint, ꝛ semp ita debeantur, quid iam ex ꝯiunctoꝝ defectione accrescere potest. In his vero que diuiduntur, veluti est vsusfructus, ius aque ducēde, ꝛ si que sunt his similes, versat̄ ius accre. ante ius acquisitum, vt de omnibus alijs dictum est. tex. in. l. aquam. §. penul. ff. quemadmo. serui. amitta. † Hoc autem ius accres. acquirit̄ etiā

6 inuitis ꝛ nolentibus in illis ꝯtractibus, in quibus vltro citroqꝫ oritur obligatio, vt in. d. l. fundus. In alijs non, nisi volentibus satisqꝫ euidentem habet rationem, q. in altero casu quo exercet̄ ius accrescendi, ob id certe exercet̄, ne alter damnū faciat, neqꝫ illud augmentum omnino lucrum est, in alijs casibus merum lucrum est, ꝛ in eius solius fauorem introductum, cui accrescit, ob idqꝫ citra alterius iniuriam ei qꝫ sua cā comparatum est, renunciare non impeditur. De ceteris, vt. s̄. idem esto iudicium.

FINIS

Tractatus auctenticus de successionibus ab intestato do. Dini Mugellani.

SVMMARIVM

1 Liberi succedunt ab intestato parentibus, ꝛ transuersalibus exclusis.

2 Filiorum quot species.
Filij legitimi ꝛ naturales, ex legitimo matrimanio vero, vel presumpto.

3 Filij naturales quinqꝫ modis efficiuntur legitimi, ꝛ qꝫ legitimati succedunt sicut legitimi.

4 Legitimatus dicitur legitimus etiam quo ad honores ꝛ ordinē.

5 Filij naturales tantum dicuntur nati ex concubina vnica in domo retenta.

6 Filij naturales qualiter succedant patri, matri succedunt ex testamento ꝛ ab intestato.

7 Filij legitimi tm̄ dicuntur inducti a lege, vt adoptione.

8 Arrogatio fit coram principe, ꝛ qualiter succedat arrogatus.

9 Adoptio fit coram quocunqꝫ magistratu, ꝛ qualiter adoptatus succedat.

10 Spurij proprie appellantur in iure nostro primo filius meretricis filius sacerdotis ꝛ natus ex seruo ꝛ libero.

11 Spurij non possunt succedere patri.

12 Spurius succedit matri etiam cum legitimis si mater non est illustris.

13 Incestuosi proprie dicuntur nati ex linea transuersali in gradu prohibito.
Nepharij dicuntur nati ex linea descendenti.
Adulterini qui ex adulterio.

14 Spurij ꝛ alij dānati nō succedūt patri nec matri ꝛ repellunt̄ ab ordinibus ꝛ dignitatibus, nisi p principē fuerit dispensatum.

15 Ascendentes descēdentibus qualiter succedant.

16 Collaterales qu aliter collateralibus succedant.

17 Frater si moritur sine liberis ꝛ ascendentibus, relicto fratre ex parte patris tantum ꝛ fratre ex parte matris qui ex parte patris in bonis patri, ex parte matris i maternis, i alijs equaliter succedunt.

18 Frater vtriaqꝫ coniunctus prefert̄ fratribus ex vno latere tan-

tum cōiunctis, ⁊ solus fratri vtrinqꝫ coniuncto succedit.
19 Filij fratrū succedunt in stirpes ⁊ non in capita.
20 Collaterales naturales tantum ⁊ non legitimati qualiter inter se succedant.
21 Collaterales legitimi tantum qualiter inter se succedant.
22 Spurij vel bastardi qualiter inter se succedant ab intestato ⁊ agnatis patris.
23 Fiscus quibus casibus succedat.
24 Ecclesia prelato decedenti ab intestato succedit in his que ab ecclesia vel ecclesie contēplatione habuit.
25 Uir quibus casibus succedat vxori.
26 Seruus quando possit succedere ab intestato.
27 Successio ab intestato cessat donec potest habere locū successio ex testamento.
28 Proximior in gradu preferē posteriori in successione.
29 Hospes alūno, siue vitrico, siue hospiti ab intesta. nō succedit.
30 In successione ab intesta. que immutata sunt p ius nouissimum.

Uoniā ab intesta to successionū mā in corpore iuris, videē esse dispersa tam in text. q̄ȝ in glo. ideo ne iuris prolixitas, ⁊ glos. varietas multitudinē psonaꝝ reuol uat. C. de ca. tol. l. vnica. §. in pro nō scripto, ⁊ vt ipsoꝝ notitia verius ⁊ clarius habeat, notitiā presentē ordinare disposui, nec immerito cū sit materia quotidiana. ff. de lib. lega. l. 1 legati, ⁊ qm̄ ob diuisionē omnis res clarius aperitur. ff. de exce. do. l. j. Ideo sciendū est ꝙ gradus successionū diuidiē in hos gradus supiores, inferiores, ⁊ transuersales. insti. de gra. §. j. in auc. de here. ab intest. §. j. ¶ †Circa primum gradū sciendū est ꝙ si quis ab intest. moriens hȝ liberos succedūt liberi exclusis parētibus ⁊ trāsuersalibus, ⁊ succedūt equaliter ⁊ indistincte, lȝ olim secus sit sint sui iuris vel emancipati masculi, vel femine. insti. ꝺ here. que ab intest. §. j. ⁊. ij. in auc. e. §. i. ⁊ intelligas liberos vsqꝫ ad infinitum vt. ff. de ver. sig. l. liberoꝝ. ⁊ ideo vocanē liberi, vt si ex vno filio premortuo sit nepos, vel pronepos vna cū alio filio defuncti vocanē insti. de here. que ab intest. §. cum filium, qđ ita dȝ itelligi ꝙ nepos, vel pnepos vnus vel plures tm̄ accipiūt de hereditate q̄tū accipet eius pater si viueret, vt in aucē. ꝺ here. que ab intest. §. sinautem. col. viij. Uex qꝛ multe sunt species 2 liberoꝝ, nā nō omnes filij succedunt. Sciēdū est ergo† ꝙ filioꝝ quidam sunt naturales ⁊ legitimi, quidam legitimi tm̄, qđā naturales tm̄, quidam spurij, qđā incestuosi, qdam nepharij, quidam adulterini, vt in auc. qb. mod. na. effi. legi. §. palam. Dicunē autem filij naturales ⁊ legitimi qui nati sunt ex legitimo matrimonio ɔtcto vel presumpto ꝙ fuerit ɔctum vt in auc. preall e. §. legitimi. colla. vij. ff. de in ius vo. l. quia. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. filium. extra de fil. presby. c. michael. ⁊ isti succedunt equaliter ab intest. ⁊ filij eorum in stirpem, vt. s. dictum est. Filij autē 3 naturales† legitimi dicuntur illi qui erant primo naturales postea effecti sunt legitimi, qđ fit qnqꝫ modis. Primo si pater obtulit eos in seruitium curie, vt in auc. qb. mo. na. effi. sui. §. j. Secundo si matrē dicti filij pater sumat in vxorem, vt in. d. titu. §. si quis igitur dotalia, ⁊ insti. de nup. §. fi. extra qui fi. sint legi. c. tāta. Tertio modo p rescrip. principis ꝙ fit qn̄ non hȝ alios legitimos, vt in auc. qui. mo. na. effi. legi. §. illud mihi. Quarto si pater in testamento illud dicat si quos velit esse legitimos ꝙ debeant filij testatoris ostendere principi ⁊ supplicare ꝙ ɔfirmet ꝙ pater fecit, ⁊ principe confirmāte erunt legitimi partim a testatore partim a principe, siue a lege, ꝙ intellige hoc testatorē posse facere si legitimos non habeat, vt in auc. preall e. §. his vero. Quinto si pater tractat in testamento eos esse naturales filios, appellat eos filios in testamento, vel in alia scriptura, in qua tn̄ scriptura sint subscripti tres testes, vt in auc. liceat ma. ⁊ auie. §. hoc autem. col. viij. in. j. col. ⁊ scias ꝙ predicti modi permittuntur volentibus filijs ⁊ non inuitis, vt in auc. qb. mo. na. effi. leg. §. generaliter autem. de successione istorum est sciendum ꝙ oēs legitimati quatuor modis vltimis succedunt sicut legitimi, vt. s. auc. preall e. §. vrbis. ⁊ adoptiuis ⁊ legitimis. In legitimatis vero in seruitio curie alius modus seruat, nam sicut legitimi soli p̄mi efficiuntur sui ⁊ non agnatis patri, ac agnatis sibi, ⁊ alia seruātur, vt in auc. qb. mo. na. effi. sui. §. qꝛ vero filiū. vsqꝫ ad. §. tri- 4 bus. †Item si queras vtrum tales sint legitimi nō solum quo ad successionem, sed ēt quo ad honores ⁊ ordinē ⁊ dic ꝙ sic, vt in. 5 d. c. tanta. †Dicuntur autem filij naturales tantū qui nati sunt ex ɔcubina vnica ⁊ in domo, ⁊ lȝ a iure canonico reprobeē concubinatus ex. l. nostra nomen assumpsit, ⁊ ideo sicut quis eodeȝ tempore plures vxores habere non pōt. ff. de his q not. infa. l. ij. ⁊. l. quid ergo. §. i. extra q. fi. sint legi. c. per venerabilem. in fin. ita nec plures ɔcubinas, vt. l. ij. in fi. ff. de ɔcu. ⁊. l. in ɔcubinatu. in fi. ⁊ in auc. qui. mo. na. effi. sui. §. si quis aūt defuncti. in auc. ꝺ 6 trien. ⁊ semis. §. ɔsideremus. †Isti aūt succedunt isto modo, naȝ si persona defuncti careat liberis ⁊ ascendentibus filius naturalis succedit in totum. Si aūt superiores existant tunc relicta legitima parentibus reliquū poterit in naturalibus distribuere, si autem legitimi existant vt descendētes mater talium naturaliū scȝ concubina, ⁊ ipsi naturales succedūt in vnā vnciā ⁊ solam mediam hr̄e possunt, vt in auc. qui. mod. na. effi. sui. ver. descri. cum ꝟsi. seq. Ab intestato aūt succedūt naturales vna cum matre in paternos substantias in duas vncias non existentibus legitimis liberis, nec legitima coniuge, lȝ eius coniunx, vt legitima nō adijcitur. facit tn̄ ne nāles possint capere vel succedere, extātibus āt liberis vel legitima ɔiuge in nihilū admittunē, sed ali debent ab heredibus arbitrio boni viri, ⁊ qđ dixi de filijs, idem intelligas de nepotibus, vt in auc. qui. mod. na. effi. sui. §. si quis autem defunctus C. de nat. lib. auc. sed lȝ pater nō succedat nisi vt dictum est mater tn̄ ex testō ab intesta. succedit cum legitimis C. ad ter. 7 l. pe. filij† autem legitimi tantum dicuntur qui sunt inducti per. l. nam ⁊ adoptio describitur. Adoptio est legitimus actus per quem filius describiē ⁊ efficitur qui non est, vt. ff. de adopt. l. i. ⁊ ij. ⁊ insti. eo. in prin. ⁊ est duplex. s. arrogatio ⁊ adop. arrogatio, 8 que fit coram principe ⁊ de illo † qui est sui iuris ⁊ efficitur in potestate arrogantis, ⁊ lȝ olim omnia efficerentur arrogantis hodie tamen q̄tū ad vsumfructū tm̄, vt no. ff. de vsufr. l. j. ⁊. ij. ⁊. l. si pater. §. si arrogator. ⁊ insti. de acqui. per arrog. p totū, ⁊ in isto succedit sicut legitimus ⁊ naturalis. ⁊ si pater exheredaret eum iuste restitTuet bona arrogato ⁊ quartam partem illius portionis quā habiturus fuisset arrogatus, si arrogator mortuus fuissȝ ab intestato. Si aūt eum emāciparet sine cā restitueē ac si cū causa bona tn̄ sua restituet. ff. de adop. l. si arrogator. ⁊ insti. e. §. idē. C. 9 eo. l. in adoptionibus in fi. †De scđa aūt adoptione scias ꝙ ipsa fit coram quocunqꝫ magistratu, ⁊ sic de illo qui est in potestate, ⁊ lȝ olim transirent in potestate adoptantis hodie tm̄ si detur in adoptionem auo paterno vel materno, ⁊ filius eū qui dedit erat emācipatus, arg. ff. de col. l. ij. inst. e. §. i. ⁊. §. ȝ hodie, ⁊ in isto dic ꝙ eo casu quo adoptiuus transit in ptātē aui paterni vel materni succedit sicut filius legitimus, ⁊ nālis, ⁊ iō serua in eo ꝙ in illo. Sinautem deē extraneo quo casu nō trāsit in eius ptātē, dic ꝙ patri adoptiuo succedit, ita demū si decedat intestatus. Non aūt pr̄ adoptiuus teneē tūc eū instituere imo pōt cū exheredare sine pena ⁊ preterire, nec poterit ille filius succedere agnatis pa- tris adoptiui nec ipsi ēt ab intestato. C. de adop. l. in adoptiuis. 10 vsqꝫ ad. §. fi. †De filijs āt spurijs scias ꝙ tribus tm̄ modis appellanē spurij ꝑprie in iure nr̄o, vno mō q patrē hn̄t incertū sicut filius meretricis, scđo q hȝ certū, ȝ hȝ talē quē ḃm Deū ⁊ honestatē mōstrare nō lȝ, vt puta filiū presbyteri vel monachi. vt. ff. ꝺ sta. ho. l. vulgo. nō. n. vr̄ esse q nō est habilis vel non pōt cū honestate monstrari. ff. ꝙ cuiusqꝫ vni. nomine. l. j. §. j. ⁊ q sat. cog. l. quoties. ff. ōmu. ⁊ ho. l. vt gradatiȝ. §. fi. Tertio dnr̄ spurij q nati sunt ex seruo ⁊ libera. C. de suis, ⁊ leg. here. l. liber. ꝺ istis autem 11 †dic ꝙ patri succedere nō pn̄t. Primo casu, qꝛ icertus ⁊ sic ɔ̄ditionē patris seq nō pōt. ff. ꝺ sta. ho. l. cū legitime. Scđo ꝙ pater hr̄ ꝑ incerto iuris fictiōe ⁊ vbi iuris fictio est ꝑ veritate accipiē siue seruaē. ff. ꝺ testa. l. lex cor. inst. q. mo. ius pa. po. sol. §. ab hostibus. Tertio casu nō pt, qꝛ cū sit filius serui ei succedere nō pt, nisi in casibꝰ no. ff. cōia ꝺ succes. l. seruus, ⁊ merito cū seruꝰ non 12 hēat bona, vt. ff. ꝺ ꝟ. si. l. pr̄a. dicas tn̄ ꝙ succedit matri solꝰ si mater nō est illustris, vel vna cū alijs legitimis, vt insti. ad or. §. ꝑ nouissimū, ⁊ ēt auie, al's auie mr̄ne, vt. ff. vn̄ co. l. modestinus. ȝ si mr̄ esset illustris, tūc nō succederet cū legitimis, vt. C. ad or. l. pe. ⁊ est rō qꝛ mr̄ est ſp certa. ff. de in ius voc. l. ⁊ qꝛ. de alijs autē 13 tribus incestuosis nepharijs ⁊ adulterinis sciēdū† ē ꝙ incestuosi ꝑprie dicunē ḃm ius ciuile ꝑprie nati ex linea trāsuersali i gradu ꝓhibito, nā incestus dr̄ inter tales ɔiūctos, lȝ alie inueniātur psone. ff. ad. l. iul. ꝺ adul. l. adulteriū cū incest. Nefarij dnr̄ q nati sunt ex linea descēdēti, ita tales ɔplexus dicunē nefarij, insti. de nup. §. ergo Adulterini q ex adulterio nascunē aliqū omnes isti dicunē dānati, aliquando spurij, vt insti. de nup. §. aduersus. ꝺ iu e cano. vocantur manseres, noti, ⁊ spurij, vt extra de re. c. nisi

nisi cum prid. §. persone vero ꝛ ibi plene in fi. qui filij sint legi.
14 c. p venerabilē. in fi. Isti autem filij a successione † repelluntur paterna ꝛ materna, ꝛ non solū isti, sed oēs qui nascuntur ex nuptijs prohibitis alio de quatuor modis qui no. insti. §. sunt ꝛ alij cū isti dānātur a lege, non possunt succedere si parentes vellent nec ēt sunt alendi, vt in auc. qui. mod. natu. effi. sui. §. fi. repellūtur etiam ab honoribus. ff. d̄ mune. ꝛ hono. l. generali. §. spurios nisi in subsidium, vt ibi dicit tex. vel nisi imperator eos admitteret cum clausula nō obstante. auc. quib mod. natu. effi. sui. in priuilegijs legitimationis. Itē ab ordinibus ꝛ dignitatibus repelluntur, extra de elec. c. cū in cunctis. ꝛ de filijs presby. c. i. in fi. nisi p papā vel episcopū super ordinibus fuerit dispensatuʒ vel fuerint religionē ingressi vel in dignitatibus personaꝶ per pa-
15 pam fuerit dispensatum, vt in. d. c. fi. ¶ † Expedita linea descē denti siue gradu, restat vt d̄ ascēdētibus videamus, ꝛ no. ꝙ tot sunt species filioꝶ, vt dixi quot sunt species parentū cū ista sint correlatiua filius ergo pater. si ergo persona defuncti careat descendentibus ꝛ habeat ascendentes vna cū collateralibus si qdē solum legitimos ascendentes ꝛ naturales habeat filius, si qdem solū patrem ꝛ matreʒ, ꝛ mater ꝛ pater sibi succedunt. si vero est pater vel mater ꝛ alij ascendentes, vt puta auus patern⁹, vel maternus, qlibet succedit in virileʒ portionem, lʒ eoꝝ dispar sit numerus, ꝛ ideo si est ex vna parte auus paternus, ꝛ auia, ꝛ ex alia auus maternus, vel auia, ꝛ eʒ, tm̄ habebit auus mr̄nus, ꝛ auia, q̄tum paternus auus, vel auia. Ideʒ dicam in omnibus ascendentibus, vt in auc. de here. ab intest. §. q̄ns. que est posita. C. ad tertul. auc. defuncto. Sinautem hʒ ascendentes vna cum transuersalibus si quideʒ hʒ fratres vtroqȝ parente coniunctos admittuntur isti fratres vna cum ascendentibus proximis. s. patre ꝛ matre, auo vel auia in virilem portionem. Item filij filioꝶ fratrum similiter admittuntur si mortui sunt fratres vel aliqui ex his. Alij aūt sunt fratres q sunt coniuncti ex parte patris tm̄, vel filij eoꝶ, vel alij transuersales an succedant cū parentibus, dic vt in auc. vt fratrū filij. §. j. olim tñ erat aliter. l. pe. C. ad tertulla. de legi. here. l. de emancipatis. in princ. de bo. que libe. l. quecunqȝ. ꝛ communia de suc. l. fi. tñ ille omnes corriguntur, ꝛ hoc de filijs legitimis ꝛ naturalibus qui decedunt relictis parētibus, si aūt sint filij legitimi decedentes relictis parētibus, dic idē quod in superioribus exceptis legitimis per oblationem curie, in quibus dic ꝙ si decedunt sine liberis succedunt parentes seruata tñ parte curie, in auc. quib. mo. natu. effi. legi. §. sciendū ergo ꝛc. C. qn̄ ꝛ quibus quarta pars debeat. l. j. ꝛ. ij. in prin. lib. x. In naturalibus autem dic ꝙ parentes eis succedunt eodem mō ꝛ eodē iure. quo ipsi parētibus succedūt, vt sit par eadeʒ rō pietatis. ff. de inoffi. testa. l. nā ꝛ si parentibus. in auc. qui. mod. na. effi. sui. §. quibus. ꝛ hoc ꝑm Azo. Sed Plac. dixit partē in solidū succedere filio naturali, ēt si filius sit spurius, ꝛ istud aliq̄ lex non probat. de filijs tamē legitimis descendentibus dic qd adoptator vel arrogator in cuius potestate transiuit quod est si fuit pr̄nus, vel maternus auus, vt. s̄. dcm̄ est viuo filio hʒ vsumfructum in bonis filij, insti. de acqui. per arroga. in prin. sinautē ab intestato succedat talis filius ipse ei succedat tanq̄ filio legitimo ꝛ naturali, eo saluo ꝙ non posset dicere matrem succedere cum adoptare non posset, vt insti. de adopt. §. femine. sinautem fuerit extraneus qui in adoptione est, dic ꝙ in nullo succedit ei cum nō exiuit de ptāte patris naturalis. C. d̄ adopt. l. cū in adoptiuis. §. sed ad tertul. s. qꝛ damnātur a lege. de filijs auteʒ spurijs dic qd ipsi non succedunt parentibus equa ratione, ita nec parentes eis, matres autem bene succedunt eis eadem ratione, qua ipsi matribus si tales filij decedant sine liberis. Nam si liberi extarent mater nō succederet. C. ad tertull. l. j. §. liberi. ff. vñ cog. l. ij. §. itaqȝ. de incestuosis aūt ꝛ nefarijs vel adulterinis sic damnatis, dic ꝙ patres non succedunt eis, nam qua ratiōe ipsi patribus non succedunt eadem ratione ipsis non succedunt pa-
16 tres. † Restat vltimo explicatis duobus gradibus, vt ad tertiū transeamus, scʒ transuersalium in quo no. ꝙ sicut descendentiū plures vocantur fratres ascendentium, ita ꝛ transuersaliū totidem sunt species. Si igitur defuncta persona careat liberis, ꝛ ascendentibus ꝛ collaterales habeant ista distingue, aut hʒ fratres ex vtroqȝ parente tantum aut filios fratrum tantum hʒ simul fratres ꝛ filios fratrum. Primo casu succedūt soli fratres. Scdo casu soli filij fratrū. Tertio casu simul succedunt fratres, ꝛ filij fratrū in stirpem ꝛ non in capita ff. d̄ colla io. bo. l. pretor. Et ita exēplificatur si decedat quis relicto fratre vno ꝛ tribus filijs ex fratre premortuo ex vtroqȝ parente tantum habebit frater solus quantū tres omnes filij ex fratre premortuo ꝛ succedūt

isti oībus alijs collateralibus exclusis. In alijs frībus qui sunt coniuncti vno parente tm̄, puta patre vel matre q̄ ceteris agnatis ꝛ cognatis exclusis predictis collateralibus. s. fratribus, ꝛ filijs fratrū ex vtroqȝ parēte ꝯiunctis succedunt defuncto. s. fr̄es ex vno parēte ꝯiunctis tm̄ exclusis alijs collateralibus. s. pr̄is, auunculis, amitis, ꝛ materteris, ꝛ hoc verū est indistincte, siue masculi, siue femine agnati vel cognati sint in ptāte vel sui iuris, ꝛ hoc colligit̄ in auc. de here. ab intest. §. reliquū. ꝛ. §. sequenti. C. de legi. here. auc. cessante. ꝛ auc. tres fratres.
17 ¶ † Sed pone quis moritur sine liberis ascendentibus relicto fr̄e ex parte mr̄is tm̄, ꝛ alio ex pte pr̄is tm̄, q̄liter succedūt isti sicut alij sic defuncto. Rñ. frater ex parte patris in bonis pr̄nis succedit fratri ex parte mr̄is in bonis maternis. C. de leg. here. l. de emācipatis. in fi. in alijs aūt bonis aliūde quesitis succedūt equaliter. Nā quātū ad illa bona sublata est differētia cognationis siue agnationis, vt in auc. itaqȝ. C. cōia de successio. lʒ Placen. contra in hoc.
18 † Quid si decessit relicto fratre ex parte patris tm̄, ꝛ fratre ex parte matris tantum, ꝛ alio fratre ex vtroqȝ parente coniuncto qualiter succedunt. Respon. secundū Azo. quod ille qui est coniunctus ex vtroqȝ, parente succedit in oībus bonis tam paternis q̄ maternis, ꝛ in aliunde quesitis alijs duobus fratribus exclusis, ꝛ est ratio, qꝛ iste hʒ duplex vinculū, scʒ paternū ꝛ maternū, merito ille prefert̄ illi q non hʒ nisi vnū, vt in auc. de ꝯsangui. ꝛ vte. fratri. circa medium. ꝛ. C. cōia d̄ successio. auct. itaqȝ. Plac. dicit contrarium ex parte pr̄is, hoc casu in bonis maternis admitti coniunctiʒ vtroqȝ parente ad alia bona quod est contra dictam auc.
19 ¶ † Sed pone od aliquis decessit relicto vno filio ex fratre premortuo ꝛ relictis duobus filijs etiā ex alio fratre premortuo, nūquid isti succedunt defuncto in capita vel in stirpes. Respō. hʒ Azo. in stirpes nō in capita, ita vt quilibet habeat suam partē, ꝛ ita ꝑm eum hereditas diuiditur in tres partes, vt videtur velle concludere per eandeʒ auc. §. si vero. neqȝ fratres, neqȝ filios fratris per quod immittitur filios fratris debere succedere in stirpes ꝛ nō in capita. ꝛ huic opinio. assentio. Nam semper inuenio filios fratris succedere in ius patris sui, insti. de here. ab intestato. §. filius. ꝛ in predicta auc. §. si vero. ꝛ. d. col. ꝛ. C. vñ liberi. l. ij. si autem decedat quis sine ascendentibus ꝛ descendentibus in filijs fratruʒ. dic tunc qd illi qui sunt proximiores i gradu ad successionem eius admittunt̄, ꝛ inter eos fiat diuisio in capita ꝛ non in stirpē non habita dr̄ia, an sint agnati vel cognati, masculi vel femine, in potestate vel sui iuris, vt in auct. post fratres. C. de legi. here. ꝛ ibi not. lʒ olim succederent vsqȝ ad septimum gradū, vt ibi cū sublata dr̄ia agnationis ꝛ cognationis, vt. s̄. de naturalibus autem legitimatis a patre, dic vt. s̄. in his scripsi excepto vt qui legitimantur per oblationem curie succedunt ab intestato agnatis vel cognatis, nisi ipsi soli pater legitim⁹ ef-
20 ficiat̄, vt in auc. quib. mod. natu. effic. sui. §. quibus. † De naturalibus autem collateralibus ꝛ non legitimatis, dic quod inter se si sunt fratres ex eadem matre tantum succedunt, quoniā nō est hoc in spurijs, vt. ff. vnde cogna. l. ij. ꝛ ita dico multofortius in naturalibus tm̄, non tñ dico quod vnus qui fuit filius naturalis tantuʒ fratri suo legitimo ꝛ naturali agnatis, ꝛ cognatis succedit vel etiam fratri ex alia matre. vt in. d. §. filius. in auct. quibus modis natu. effi. sui. colla. ix. nam si legitimantur per oblationeʒ curie non fit legitimus successor agnatis vel cognatis patris, multofortius non efficit̄ ille qui nullo modo est legitimus, sed naturalis remansit. insti. de serui. cogn. §. fi. ꝛ quod ibi dicit
21 prefert̄ non ad illos, vt infert̄. † De legitimis autem collateralibus dic vt de primis fratribus dixi. s. quando fuit aliquis arrogatus vel adoptatus ab auo paterno vel materno, quoniam vt tunc dixi legitima iura consequitur. si autem extraneo datus fuit qs in adoptionē, lʒ retineat iura legitima que sunt ad patrē naturalem tantum soli patri adoptiuo poterit ab intestato patri succedere, non filius eius agnatis vel cognatis, nec ipsi ei. C. de adop. l. cū in adoptiuis. Scio tñ quod collaterales, puta fratres arrogati nō possunt adoptari, vt. C. de he. insti. l. nec apud.
22 † De spurijs autem dicas ꝙ duo fratres spurij ex eadē mr̄e inter se inuicem ab intestato succedunt. ff. vnde cog. l. ij. ꝛ. l. si spurijs. inst. de legi. agna. successio. §. vulgo. sʒ pone ꝙ sint duo fratres spurij, ꝛ a diuersis matribus, nūqd inter se succedāt. Pone ergo quod sacerdos vel monachus ex diuersis matribus hʒ filios pone largius questionem, quidam solutus de vna muliere dico ꝯcubina tm̄ habuit filium vnum ꝛ de alia habuit filiuʒ alium, qui vulgariter appellat̄ in Lombardia bastardus, nūqd isti inuicem succedant ab intestato, ꝛ an succedant agnatis pr̄is

vel agnatis matris, videtur quod sic, qr fratres sunt aliis proxi miores, ideo admittuntur. in auctenti. de here. ab intest. §. reliquum. Nec obstat si fuit ex parte patris tantum, qr sola naturalis causa inspicitur. C. de suis ⁊ legi. auc. in successione. Item delictum patris qui ad aliam mulierem accessit non dz nocere filio. ff. de penis. l. crimen. ff. de decurio. l. j. §. nullus. Econtra videtur quod non, tanquam cognatus ei. Nam cognatio fit p matrem. institu. de legi. agno. successio. in princip. tanquam agnatus, non cum nulla sit inter spurios agnatio sine ius agnationis, tunc enim per patrem agnatio contrahitur cuz legitime nuptie sint contracte. institu. de nup. §. si aduersus. insti. de legit. agna. successio. §. j. ⁊ . ij. igitur iure agnationis vel cognationis cũ non veniant merito repelluntur cum alia iura successionis non reperiantur in iure, nisi vt sibi succedant a iure vel a. l. vel senatusconsult. quod vltimum credo verum, vt in aucten. quib. mod. natu. effic. sui. §. j. in fine. ⁊ . §. si vero. ⁊ ibi probatur de incestuosis siue nefariis, seu damnatis ⁊ aliis fratribus, dic agnatis vel cognatis nullo modo succedere cum omni beneficio. l. careant, vt in p allegat. aucten. in fi. nam talibus inter viuos pater donare non potest. C. de incest. nupt. l. si quis incestus. quod de istis dictum est, intellige non ex matrimonio vno, quia fetentes sunt tales progeniti, sed si aliter ignorauit, dic vt extra de sponsa. c. in tua. ⁊ q filii sint legiti. c. ex tenore. Si autem ex predictis colligitur, apparet ex successione ab intestato, prima enim causa liberorum, secunda ascendentium vsq in infinitum. ff. de in ius vocan. l. parentes, tertia transuersalium, isti vsq ad. x. gradum siue agnati, siue cognati sint, hodie succedunt, vt insti. de legi. agna. succes-

23 sio. in fine. † Istis autem deficientibus succedit fiscus exceptis quibusdaz casibus, in quibus alii fisco preferuntur, prefertur em̃ vxor. C. vnde vir ⁊ vxor. l. j. Item vxore deficiente preferunt alii qui etiam, vt puta decedit miles nauicularius coartalis fabricensis, vt ꝯ predi. naui. p totum. Item socius liberalitatis in periculis, vt. C. si socius liber. imperia. lib. x. Certum est enim qꝺ collegium siue socius prefertur fisco, vt. s. alleg. l. hoc de predi-

24 ctis laicis vendicat locum. † De clericis autem scias tu legista quod si clericus prelatus moriatur intestatus in his, que ab ecclesia vel ꝯtemplatione ecclesie habuit succedit ecclesia tm̃ modo, quod intellige, vt. C. de sac. san. eccl. in auc. licentia, in fi. xij. questio. ii. c. si. his deficientibus succedit ecclesia, extra de successio. ab intest. c. j. ⁊ plene in. c. ij. eo. titu. plura circa hoc non curaui ponere. Postremo videtur quod quedaz innouata sunt ⁊ quedam irregularia in successione ab intest. nota primo q̃dam regularia ⁊ cursus per que sunt innouata ab intestato. C. cõia de successio. l. vitrico. ⁊ . l. affini. dicuntur autem affines omnes illi qui per vxorem mihi contingunt. ff. de gradi. l. non facile. §. affi-

25 nes. vxori † vir succedit qui non dr̃ affinis si vxor decedat sine ascendentibus, siue descendentibus, siue collateralibus fisco excluso, vt. l. j. C. vnde vir ⁊ vxor ⁊ alio casu, vt in aucte. ibi posita. Item ⁊ alio casu si vxor decedat relictis filiis emancipatis vel nepotibus, vel pater vna cum eis hz vtilem vsumfructum. C. de

26 bo. mater. l. iij. † Item est ⁊ alia regula quod seruus non põt eẽ successor, vt. l. seruus. C. cõia de successio. fallit cum mora est facta in libertate prestãda. C. ad orfic. l. fi. de his quibus vt indig. l. fin. Item fallit cum decessit apud hostes. C. de suis, ⁊ legiti. l.

27 apud hostes. † Item est alia regula donec potest habere locum successio ex testõ cessat ab intesta. ff. de re iudica. l. quamdiu. C. communia de successio. l. ante ꝗ. Fallit ista regula si sic dicat testator, te heredem instituo si legitime valuerit. ff. de here. insti. l.

28 si ita quis heredem instituat. † Item est alia regula q proximior est in gradu proximior ⁊ potior est in successione. C. eod. l. adminiculo. quod intelligo ßm distinctionẽ. s. positã. i. de successione

29 ascendẽtiũ ⁊ collateralium. † Item est regula qꝺ nullus hospes potest etiam ab intestato succedere alumno, siue vitrico, siue hospiti. C. eo. tit. l. nutritoribus. ⁊ in auct. oẽs peregrini. ibi posita.

30 † Ultimo restat q̃ sunt p ius nouissimũ imutata, lz ex precedẽtibus possit satis perpendi, tñ olim nõ succedebat filius emancipatus patri de iure ꝑtorio hodie sublata est dr̃ia patrie ptãtis, ⁊ emãcipationis, vt in auc. de successio. ab intestato. §. j. que est C. de legi. heredi. auc. in successione. Item olim nepos, vt puta filius filii nõ admittebat̃ ad successionẽ cũ auunculis nisi cuz diminutiõe tertie ptis. C. ꝺ suis ⁊ legi. l. si defunctus. ⁊ . l. illã. C. ꝺ colla. Sz hodie eq̃liter succedũt. Itẽ oliz ascẽdẽtes puta mater p orficianum, pr̃ vero iure pretorio. sz hodie de iure ciuili, vt in auc. defuncto. Itẽ oliz si pater emãcipabat filiũ contracta fiducia non succedebat de iure ciuili, hodie semper in emancipato contracta fiducia presumitur, vt inst. de legi. agna. succes. §. fi. ⁊ in auc. de here. ab intest. §. ⁊ q̃s. Item olim pater ad successionem filii fratribus extantibus vocabatur mater ad interesse vsufructus. ff. ad tertul. l. fi. hodie autem in viriles admittunt̃, vt in auc. defuncto. Item olim admittebantur consanguinei de iure ciuili ⁊ vterini de iure pretorio, vt insti. de suc. cog. Hodie autẽ predicta differentia est sublata, vt in predictis aperte cauetur.

Do. Dy. de Mugello excellentissimus doctor.

FINIS

Tractatus compendiosus de successione ab intestato ascriptus Cino Pistoriensi Dini Mugellani discipulo.

Prefatiuncula.

A Ex quo materia successionum cuius notitia vtilis est ⁊ sepe in multis casibus necessaria in corpore iuris ciuilis tã in textibus ꝗ in glosis noscitur nimiuz esse dispersa. Ita vt etiam eis q libros legales ad manum habere possunt, difficile sit valde in multis casibus successionũ se ⁊ alios expedire vel certificare, ideo non parum necessarium est, maxime pro incipientium directione, vt de illa materia habeat̃ aliquid compendiose collectum, ⁊ comportatum, non minus tñ solide positũ ⁊ fundatũ, quo se iuuare, possint, ne forte ipsi dictoꝝ textuũ ⁊ glosaꝝ prolixitate, multitudine ⁊ varietate deterriti ab huius materie taz vtilis ⁊ necessarie se subtrahãt studio ⁊ inq̃sitione. Quare ego ipsos eosdẽ incipiẽtes multis de laboribus supportare cupiens. Hunc qui seq̃tur tractatum magno cum labore studui compilare in modũ, p

B ut hic subnectitur. Ut aũt in omnibus casibus successionuz occurrentibus, statim quis sciat in qua parte huius tractatus cuiuslibet eoꝝ regrẽda sit discussio, summopere necessaria est huius tractatus bona, clara ⁊ plana distinctio, ergo vt inconfuse ⁊ distincte presens materia pertractetur, sit hec presentis tractatus partitio pricipalis trimembris, ꝙ scz in eo primo diceret de successione descendentium, secundo de ascendentium, tertio de collateraliũ successionibus. Que quidez diuisio vtiq bona est ⁊ sufficiens, qr non nisi tot sunt ordines succedendi. vt pz institu. de ser. cogna. §. toties. in glo. que dicit. Nota tres sunt ordines succedendi, scilicet inferiores, superiores, ⁊ ex latere venientes, vt in auct. de here. ab intest. paulo post prin. §. qr vero, vbi similiter tales tres ordines enumerantur ⁊ non plures.

SUMMARIUM

1 Descendentes ex defuncto ab intestato decedente taz ascendẽtes ꝗ collaterales a successione excludunt.
2 Proximior in gradu non semper potior est in succedendo.
3 Descendentes vlteriores non succedunt, cum parentes adhuc supersunt.
4 Descendentes vlteriores ⁊ qui non sunt filii ab intestato succedunt per stirpes in infinitum.
5 Nepotes ex diuersis filiis qualiter auo succedant.
6 Descendentes vlteriores quam primi gradus ab intestato succedunt in stirpes.
7 Descendentes qui ascendente suo suum traxerunt sanguinem, eius hereditate priuari non debent.

C
Agredior igitur in hac prima parte tractatus primum iam dicte diuisionis membrũ dicendo de successionibus descendentium.

1 † Ubi notandum ꝙ si defunctus de cuius hereditate agit̃, descendẽtes reliq̃t, siue ꝓximioris siue remotioris gradibus, indubie tales descendentes cunctos ascendẽtes ⁊ collaterales quantumcũq ꝓpinquos excludunt soli succedentes. Idem si vnuz saltẽ relinquat descendentez. pz hoc clare in auc. de here. ab intest. paulo post

lo poſt pꝛin.vbi ſic dicit tex. Si quis ergo deſcendentiuꝫ fuerit
ei q inteſtatus moꝛitur cuiuſlibet nature aut gradus,ſiue ex ma
ſculoꝝ genere ſiue feminaꝝ deſcendens,⁊ ſiue ſue poteſtatis ſi-
ue ſub poteſtate ſit , omnibus aſcendentibus ⁊ ex latere cogna-
tis pꝛeponatur. Idẽ pꝫ in auc.in ſucceſſionẽ.C.de ſuis ⁊ leg.he.
vbi de ipſis deſcẽdẽtibꝰ dicit tex,ꝙ oĩbus alijs pꝛelati ſuccedũt
ad idẽ inſti.de ſer.cog.§.repetitie.ver.cũqꝫ.n.vbi de potioꝛita
te deſcendentiũ loqnens dicit tex. Apparet intellige ex iam di
ctis ꝓnepotẽ vel abnepotẽ defuncti potioꝛẽ eẽ ꝙ̃ fratrẽ aut pa
trẽ matrẽqꝫ defuncti,potioꝛẽ intellige in iure ſuccedẽdi. coꝛre-
2 lariũ.† Nõ ſemꝑ ꝓximioꝛ in gradu,potioꝛ eſt in ſuccedẽdo, nec
ſꝑ par in gradu pariter vocať,pꝫ ſatis ex iaꝫ dictis ⁊ expꝛeſſe hꝫ
hoc tex.in iam pꝛealle.§.repetitis.in pꝛinc.⁊ nimiꝝ, nã ⁊ hodie
⁊ olim ſemꝑ fuit ⁊ eſt potioꝛ cauſa deſcendentium,vt pꝫ in mul-
B tis tex.⁊ gl.legum. ¶ Hoc itaqꝫ iam copioſe pꝛobato, quod de
ſcendentes in omnibus alijs non deſcendentibus ꝑferantur, di
ſtinguenduꝫ nunc eſt de eis,vel.n.eſt vnicus deſcendens,⁊ res
eſt plana ꝙ ſolus ſuccedit,ſiue ꝓpinqoꝛis ſiue remotioꝛis ſit gra
dus,vel ſunt plures,⁊ ibi neceſſaria nunc eſt vlterioꝛ diſtinctio.
Aut.n.ſupſunt pꝛimi gradus tm̃.aut pꝛimi ⁊ vlterioꝛis.aut vlte
rioꝛis tm̃.Huius diſtinctionis vtiqꝫ ſufficiẽtis ſingula membra
ꝑ oꝛdinẽ ꝓſequoꝛ.ſi ſunt pꝛimi gradus tm̃, tũc certũ eſt ꝙ equa
liter ſuccedũt ſiue ſint maſculi ſiue femelle,ſiue in poteſtate ſiue
emancipati.pꝫ in auc.in ſucceſſione.C.de ſuis ⁊ leg.her.ibi qñ
tex.dicit,ꝙ deſcẽdẽtes alijs pꝛelati ſuccedant mox ſubdit. ꝑmi
gdã gradus equaliter,⁊ ſtatiꝫ de iure pᷓtis, ſꝫ naturali ſola cã
C inſpecta. ¶ Si auteꝫ ſunt vlterioꝛis ⁊ infra ſubdit,nõ diſtinguẽ
do de ſex vel pꝛimi.tũc ſi oẽs pꝛimi gradus ſupſunt , ⁊ precedũt
3 ⁊ excludũt alios.ſ.vlterioꝛes,† nõ.n.ſuccedere dñt vlterioꝛes d
ſcendentes,vbi eoꝝ adhuc ſupſunt ⁊ ſuccedũt parentes.ſi auteꝫ
aliqui pꝛimi gradus ſunt moꝛtui,tunc liberi pꝛemoꝛtuoꝝ cuꝫ pri
mi gradus deſcendẽtibus ſuccedunt in locũ parẽtũ in infinitũ.
Inſt.de her.que ab inteſt.§.cũ filiꝰ.⁊.§.fi. In qbus ambobꝰ.§.
ſatis diffuſe hr̃ de hoc . nec i hmõi caſibus q gradu ꝓximioꝛ eſt
excludit vlterioꝛẽ.ſic hr̃ in foꝛma iam dictus.§.cũ filius.ad idẽ
in auc.de her.ab inteſt.§.ſi qs.ver.fi.vbi dicit tex in hoc oꝛdi-
ne gradũ q̃ri noluimus,ſꝫ cũ filijs ⁊ filiabꝰ ex ꝑmoꝛtuo filio aut
D filia,nepotes.ſ.defuncti vocari ſanximus . ¶ Sed nũc,qꝛ ꝑdi-
ctũ eſt ꝙ pꝛemoꝛtuoꝝ liberi in infinitũ cũ pꝛimi gradus deſcẽdẽ
tibus ſuccedãt,⁊ iã ꝓxime allegatus tex.nõ de vlterioꝛibus ſed
tm̃ de pꝛemoꝛtuoꝝ filijs exẽplificãdo loquiť.Queritur merito,
vtrũ idẽ ſit de adhuc vlterioꝛibus pꝛemoꝛtuoꝝ liberis,id eſt, ne
potibus vel neptibus,aut alijs adhuc vlterioꝛibus. Et r̃ndeť ꝙ
ſic.pꝫ hoc loco iam ꝓxime allegato,eo §.ver.ſic tñ,qui ẽt de vl
terioꝛibus expꝛeſſe cõmemoꝛat.hꝫ.n.ibidem textus ſic in foꝛma
ſic tñ ꝙ ſi quem hoꝝ deſcendentiũ filios relinquẽtẽ moꝛi ꝯtige
rit illius filios ⁊ filias aut alios deſcendentes in pꝛopꝛij parẽtis
loco ſuccedere ſupple volumus ⁊ iubemus,lꝫ cõiter text.careat
illo verbo infra plenius idẽ.§.habebiť.Idem pꝛobatur ex ꝟbis
ibidẽ ſtatim ſequentibus verſu ſequenti pꝛeallegato.vbi, vt pꝛe
dictũ eſt,dicit in hoc oꝛdine gradũ queri noluimus. ergo quãtũ
cunqꝫ ſint diſpares gradu,idem vr̃ iudicium de qua difficultate
4 ſuo modo in ſequentibus habebitur.† Si vero vlterioꝛes tm̃ ſu
E pſunt ⁊ nõ filij,tunc ſuccedũt pariter per ſtirpes in infinitũ,ſiue
ſint in equali gradu vt nepotes ⁊ nepotes vel pꝛonepotes ⁊ pꝛo
neptes,ſiue in inequali vt iam dicti,⁊ vlterioꝛes ſeruato iur̃ re-
pꝛeſentationis.pꝫ hoc inſt.de her.que ab inteſt.§.cuꝫ filius.ꝟ.
pari rõne . Cuius tenoꝛ talis eſt . pari rõne ⁊ ſi nepos neptiſqꝫ
ſit ex filio ⁊ ex nepote,pꝛonepos pꝛoneptis ve ſimul vocantur
ꝯñr.§.ſequenti.manifeſta ibidem.ſi in capita vel in ſtirpes , di-
cens ſic.Et qꝛ placuit nepotes neptesve.Item pꝛonepotes ꝓ-
nepteſqꝫ in parentis ſui locũ ſuccedere conueniens eſſe viſuꝫ eſt
F non in capita,ſed in ſtirpes hereditatẽ diuidi. ¶ Quidã tñ di-
cere volebant,ꝙ nõ ſuccedãt in ſtirpes, niſi ſolũ qñ remotioꝛes
ſuccedũt cũ patruis,ſuis ꝯriũ tñ eſt veꝝ vt pꝫ nedũ ex iã imedia
te alle.tex.ſed ẽt ex iam allegandis tex.ſiue ẽt illi vlterioꝛes de
ſcendentes ſint in equali gradu ſiue in inequali.De his q eq̃les
ſunt gradus pꝫ inſti.de here.que ab inteſt.§.⁊ qꝛ.verſ.item ſi ex
duobus cuius tenoꝛ eſt,item ſi ex duobus filijs nepotes nepteſ-
ve exiſtãt,ex altero vnus foꝛte aut duo,ex altero tres vel q̃tuoꝛ,
ad vnũ vł duos dimidia pars ꝑtinet.ad tres vel q̃tuoꝛ altera di
midia.ad idẽ clare ⁊ ſufficiẽter.e.ti.§.fi.ad idẽ ẽt.C.d ſuis ⁊ le-
5 gi.here.l.ij.q̃ dicit.† nepotes ex diuerſis filijs varij numeri auo
ſuccedẽtes ab inteſtato,nõ in virilibus poꝛtionibus,ſꝫ ſtirpibus
ſuccedũt. Idẽ iudiciũ indubie eſt de vlterioꝛibꝰ ꝙ̃ nepotibꝰ eq̃
lis gradus.ſꝫ de his q inequalis gradus ſunt. pꝫ in auct.in ſuc-
ceſſione,iam alleg.ti.C.q̃ ſic dicit expꝛeſſe.nepotes ⁊ vlterioꝛes
in ſtirpes ſupple ſuccedũt,qꝛ ibi hoc ꝟbũ ꝑcedit ⁊ tñ huic clau-
ſule ẽt deſeruit.Itẽ inſti.de her.q̃ ab inteſt.§.fi.qui poſtq̃ꝫ dixit
de illis qui equalis ſunt gradus ſubdit mox de illis qui ineq̃lis
ſunt gradus in hec ꝟba.vel inter pꝛonepotes ⁊ neptes vel ꝓne
ptes ⁊ alias deinceps ꝑſonas.Et ſequiť vt vtraqꝫ ꝓgenies ma-
tris ſue vel pr̃is,auie vel aui,ꝓauie vel ꝓaui poꝛtionẽ , ſiue vlla
diminutione ꝯſequanť.vt ſi foꝛte vnus vel duo ex vna parte, ex
altera tres vel q̃tuoꝛ extent,vnus aut duo dimidiaꝫ.⁊ alteri tres
aut q̃tuoꝛ alterã dimidiã hr̃ditatis habeãt.Ad idẽ facit text.in
auc.de her.ab inteſt.§.ſi quis igiť.verſi.tñ.alle.vbi clare ſic hꝫ
tex.ſic tñ ſi quẽ hoꝝ deſcẽdentiũ filios relinquẽteꝫ moꝛi ꝯtige-
rit,illius filios aut filias,aut alios deſcẽdentes in ꝓpꝛij parẽtis
loco ſuccedere,ſupple volumus , ſiue ſub poteſtate defuncti ſi-
ue ſue pᷓtis inueniãť. Tãtã de hereditate moꝛiẽtis partẽ acci
piẽtes quãticũqꝫ ſint quãtã eoꝝ parẽs ſi viueret habuiſſet. quã
ſucceſſionẽ in ſtirpẽ noiauit antiqtas.ſubdit.vt ẽt ꝑdictũ eſt. In
hoc.n.oꝛdine gradũ q̃ri noluimꝰ.⁊.ĩ.nullãqꝫ introducẽdã dr̃iaꝫ
ſiue maſculi ſiue femelle ſint ſeu ex maſculoꝝ ſeu feminaꝝ ꝓle d
6 ſcẽdãt.† Ex qbus oĩbus ſatis clare pꝫ ꝙ in deſcẽdentibus vlte-
rioꝛibus ꝙ̃ pꝛimi gradus,ſiue eq̃les ſiue inequales ſint gradus
G ſeruandũ eſt vt ſemper ſuccedãt in ſtirpes . ¶ Et quidẽ ex di-
ctis res nõ eſt dubia vbi vnus alio ſolũ vno gradu remotioꝛ eſt
ſed vbi pluribus,ibi volunt aliqui dubitare,an illi adhuc cũ pꝛo
ximioꝛibus ſuccedant.hoc tñ non dubitarent,quin in ſtirpem ſi
ſuccederẽt pꝛimo ideo volunt dubitare ex quo pꝛeallegati tex.
non ita expꝛeſſe de eis dicunt ſicut de illis , vbi alter alio ſolum
vno gradu remotioꝛ eſt,vt pꝫ intuenti. Sed ex allegatis tex.be
ne penſatis,vt eſt eoꝛum gl.non poſſum aliud colligere ꝙ̃ ꝙ in
infinitum remotioꝛes cum pꝛoximioꝛibus in ſtirpes ſuccedant,
ſignanter in deſcendẽtibus, de quibus hic eſt ſermo.quare etiã
ſupꝛadictũ fuit in infinitũ,ſicut ⁊ pleriqꝫ doctoꝛes in illa mã ſcri
H bentes dicunt. ¶ Sed.d.quare in deſcendentibus hoc ſit in in
finitũ,cum tñ in collateralibus minime ita fit . imo ibi poſt fra-
trũ filios quilibet ꝓpinquioꝛ quemlibet vno tm̃ gradu remotio-
rem,ſicut in pluribus remotioꝛem excludit,vt infra ſuo loco pa
7 tebit. Reſponſio † qꝛ deſcendentes quantumcunqꝫ remoti ſint
traxerint ſuum ſanguinẽ a ſuo aſcendente.ergo non debent eius
hereditate pꝛiuari cum ſint ſui heredes.aliud in collateralibus,
vbi neuter ſuum ſanguinem ab alio traxit,⁊ tm̃ de deſcendenti-
bus,⁊ per conſequens de pꝛima parte tractatus.

SVMMARIVM

I Nunc in hac ſecũda parte huius tractatus videndum eſt de aſcendentiuꝫ
ſucceſſione quomodo aut quando ipſi ad deſcen-
dentium hereditatem vocentur . Ubi pꝛimo no
tandum eſt quod licet in hac ſecunda parte tractatus pꝛincipa
liter ⁊ pꝛecipue de aſcendentium ſucceſſione agendum ſit , iu-
xta oꝛdinem pꝛemiſſum,non tamen poteſt de eis ſoluꝫ hic habe
ri mentio,cũ nõnulli collaterales,vt fratres defuncti fratrumqꝫ
filij cum aſcendentibus ſuccedant,vt infra dicetur ideo etiã de
eis opꝫ hic fieri mentionem quare cum pꝛima pars tractatus,
ſit de ſolis deſcendentibus,⁊ tertia fiat de ſolis collateralibus,
non tamẽ poterit hec ſecunda pars omnino ⁊ totaliter de ſolis

2 ascendentibus esse. ¶ Ulterius aduertendũ † qđ ascendentes
non succedunt nisi cũ defunctus nullum dereliquit descendētē,
vt pȝ ex supradictis. cum ergo defuncto alicui nõ existant descē
dentes, vt iam merito veniant ascendentes si sint, tunc aut, super
sunt pater ⁊ mater ambo, aut alter tm̃, aut neuter eoꝝ, sed vlte
riores ascendentes. huius distinctionis membra per ordinem ꝓ
M sequendo. de primo dico qđ si ambo supersunt, certum est ⁊ pla
num qđ nullus vlterior ascendētium succedit ex quo proximio
res met oẽs supersunt. Sed tunc videndum est, si cum prē ⁊ ma
tre supersint etiam fratres defuncti ac filij fratruȝ, aut nullus ta
lis. Si nullus talis, planum est qđ pater ⁊ mater soli succedunt
seclusis nedum ascendētibus alijs, vt dictuȝ est, sed etiam cūctis
collateralibus alijs. pȝ hoc in auc. de here. ab intest. §. sequens
versi. sic dicit de parentibus omnibus ex latere cognatis hos ꝑ
poni sanximus, subdit exceptionē aliquoꝝ collateraliū si super
sint exceptis solis fratribus ex vtroqȝ parente coniunctis defun
cto. addendū est nunc ⁊ ēt eorum filijs, vt infra patebit pp poste
riorem ꝯstrictionem, cum igitur nulli alij excipiantur collatera
les oibus alijs indubie preferunt̃, ergo si excepti non supersunt,
N soli vt dictum est succedunt pater ⁊ mater. si vero cum eis ēt su
persunt fratres defuncti fratrũqȝ filij vel eoꝝ alteri, tũc vel sunt
vtrinqȝ coniuncti vel nõ vtrinqȝ. Si ꝫm excludunt eos pater, ⁊
mater. pȝ satis ex dictis, cum in dicta exceptiõe nulla de eis fiat
mentio. si vero primũ, id est ꝙ sunt vtrinqȝ coniuncti, admittun
tur oẽs cũ patre ⁊ matre. lȝ gradu sint ipsis remotiores, fratres
tñ in capita, fratruȝ vero filij in stirpes. De fratribus pȝ in auc.
2 defuncto. C. ad sena. consu. tertuli. vbi sic hȝ textus. † Si cuȝ pa
rentibus fratres sororesue vtrinqȝ defuncto coniuncti supersunt
vocant̃ cum ascendentibus gradu proximis, vt viriles fiant por
tiones, exclusa prorsus omni dr̃ia sexus, ⁊ patrie potestatis. Ad
idem auc. de her. ab intest. §. ꝯñs. versic. si vero. vbi sic hȝ lite
ra. Si vero cum ascendentibus inueniantur fratres sorores ex
vtrisqȝ parentibus coniuncti defuncto, cuȝ proximis gradu ascē
dentibus vocabuntur. Si autem pater aut mater fuerint, diui
denda inter eos quippe hereditate secundum personaꝝ nume
rum, vti, ⁊ ascendentium ⁊ fratrum singuli equalem habent por
O tionem. quare bene dixi ꝙ fratres in capita admitterētur. Nũc
vero de fratrũ vtrinqȝ coniunctoꝝ filijs restat magis necessaria
probatio, ꝙ ⁊ illi admittantur cum patre ⁊ matre defuncti, cum
tñ sint in tertio gradu cum defuncto. ⁊ hec probatio hoc ipso est
magis necessaria, qꝛ olim non admittebant̃ cum patre ⁊ matre
defuncti, vt clare pȝ in auc. de here. ab intest. §. reliquum. versi.
sed ⁊ ipsis. Ecce cum eadem constituti multuȝ famosa ⁊ notabi
lis in ꝯparatione quasi noua sit, ⁊ multorum priorum correctiua
adhuc tñ non admisit fratrum filios cum ascendentibus, immo
dicit nullo modo vocari ꝑmittimus. ¶ Sciēdum ergo ꝙ in eo
dem corpore auctentico sequetur postea alia ꝯstitutio adhuc po
sterior ti. vt fratruȝ filij. hic iam allegatam in hac parte diligen
ti studio corrigens, que fratrũ filios cũ ascendentibus admittit,
non tñ in capita sed in stirpes. Commemorata igitur ibidē prio
ri lege quam emendare cupit, signanter in illa parte subdit, hec
itaqȝ corrigentes, iuste sanximus, vt si qs moriens relinquat ascē
dentium, aliquem, ⁊ fratres qui possunt cum parentibus vocari
⁊ alterius premortui fratris filios cuȝ ascēdētibus ⁊ fratribꝰ vo
centur premortui fratris filij, ⁊ tantā accipiant portionē quātaȝ
futurus erat eorum pater accipere si vixisset. hoc vero sanximꝰ
de illis fratrum filijs quorum pater ex vtroqȝ parente iungebat̃
defuncto ⁊ absolute dicimus, quem eis dedimus ordinem qñ cũ
solis vocantur fratribus, eundem eos habere iubemus, ⁊ qñ cũ
3 fratribus vocantur aliqui ascendentium ad hereditateȝ. † Sed
nunc relinquitur dubium, si sine fratribus vtrinqȝ coniunctis su
persunt talium filij an cum patre ⁊ matre admittantur, sicut qñ
sunt aliqui fratres vtrinqȝ coniuncti si viuerēt. Rñsio habebit̃
infra imediate añ ꝫm diuisionis mēbrũ, in fine scȝ scđi, qꝛ ēt in se
P cũdo mēbro locũ hȝ hec qđ. ¶ Nunc quo ad ꝫm mēbrũ ꝑmisse
diuisionis principalis. Si alter tm̃ scȝ pater aut mater superest
admittitur exclusis omnibus alijs ascendentibus, necnon omni
bus collateralibus, exceptis his de quibus iam dictuȝ est, id est
fratribus vtrinqȝ coniunctis ⁊ taliũ filijs, qui cum patre vel ma
tre tm̃ similiter admittuntur sicut cum vtrisqȝ modo quo predi
ctum est, hoc est fratres in capita, fratrum filij in stirpes, cũ par
sit ratio de vno sicut ambobus. in signum cuius ⁊ probationeȝ le
ges de eis simul admittendis de patre ⁊ matre loquuntur iā co
pulatiue iam disiunctiue, vt pȝ intuenti. Ad ideȝ facit auc. ⁊ cũ
sororibus. C. ad sena. consul. tertuli. que de sola matre cũ frĩbus
extante sic dicit, ⁊ cũ sororibus solis ⁊ cum solis fratribus. Iteȝ
cũ permixtis vocatur mater in virileȝ portionē, eadeȝ rõ est vbi
solus pater extat cum talibus. Sed ꝙ alter eoruȝ superstes tm̃
pater vel mater alios ascendentes excludat hoc restat proban
4 dum. † Pro illo igitur facit quod hr̃ in auc. de here. ab intest.
§. ꝯñs. ver. si autē, vbi sic dicit. si autem plurimi ascendentium
viuunt, hos preponi iubemus, qui proximi gradu reperiuntur,
masculos aut feminas, vbi dicit gl. ergo auum maternum exclu
dit pater, cum mater non supersit. Sed aliud in descendētibus
vt in precedentibus patuit. cum proximiore remotior admittit̃.
Ecce ꝗ varie in ascendentibus, ⁊ descendentibus. Ad idē facit
ēt auc. defuncto. C. ad senatusconsu. tertu. que dicit ascendentes
succedere salua prerogatiua gradus, vbi similiter gl. super ver
bo, gradus. dicit ergo pater excludit auuȝ maternũ. cũ pater nõ
supersit ex quo ēt nunc satis pȝ quod pater vel mater tm̃ omnes
eos excludit taȝ ascendentes ꝗ collaterales, quos ambo simul
si viuerent exclusuri essent. sicut similiter de admissione dictum
Q est. Nunc ante tertij membri aggressum cum primum ⁊ ꝫm mē
brum pari passu ambulent. ⁊ quidem in vtrisqȝ membris dictuȝ
sit de fratribus ⁊ fratrũ filijs. est questio non digna, pro vtrisqȝ
membris. si nulli fratrum vtrinqȝ coniunctorum superessent, qđ
tunc de talium fratrũ filijs, an eqne cum parētibus defuncti ad
mitterentur, sicut si aliqui fratres viuerent. Rñdetur quod sic ⁊
hoc ꝫm ius nouissimum in auc. vt fra. filij. vbi nunc conceditur
eis ēt cum ascendentibus. quod prius concessum fuit cuȝ fratri
bus. Et ergo lȝ text. hoc non exprimat in forma, quid iuris, cuȝ
5 fratres non supersunt, † tñ eliciunt hoc doc. volentes, qđ fratrũ
filij admittant̃ nunc cum parentibus sicut patres eorum si viue
rent admitterentur. ad idem facit aucten. cessante. C. de legi. he
redi. vbi dicto de fratribus vtrinqȝ coniunctis ⁊ eoꝝ filijs. sub
dit que persone veniunt ei sine defuncte nunc persone parenti
R bus, ⁊ cum proximis gradu ascendentibus. ¶ Nunc quo ad
tertium mēbrum principalis decisionis huius secũde partis tra
ctatus. dđm est, qđ si neuter eoꝝ superest, nec pater nec mater,
sed tm̃ vlteriores ascendentes. Tunc igitur videnduȝ est an cũ
illis vlterioribus ēt supsunt fratres defuncti, vel fratrũ filij, aut
nulli tales. si nulli succedũt tales ascēdētes sic. vt si qui ꝓximio
res sint gradu preferãt, qui vero pares sunt pariter admittant̃,
non tñ semper in capita, sed modo quo sequit̃, prout hr̃ in auct.
defuncto. prealle. que dicit, qđ cum soli sunt, succedunt salua ꝓ
rogatiua gradus, ⁊ si pari gradu sunt pariter vocant̃. Et subdit
demũ ꝗlitatē, i hec ꝟba paternis qdē dimidie, maternis quoqȝ
dimidia delata, lȝ dispar sit eoꝝ numerus. ad idē in auc. de he.
ab intest. §. ꝯñs. preallegato, vbi dicit tex. si autē eundē hñt gra
dũ, ex quo inter eos hereditas diuidat̃, vt medietatē qdaȝ acci
piant oẽs aperte ascendentes quanticunqȝ fuerint. medietateȝ
vero reliquā omnes a matre ascendentes quantoscunqȝ eos in
6 ueniri ꝯtigerit, vbi gl. dicit † vnde si paternus auus ex vna pte
est ⁊ ab altera maternus auus ⁊ auia tñ hic solus hȝ, quātũ illi
S duo hñt. ¶ Si vero cũ prenominatis vlterioribus ascendenti
bus post prēm. s. ⁊ matrē, supersint ⁊ ēt fratres vel fratrum filij,
tunc videndum si sint vtrinqȝ cõiuncti vel nõ vtrinqȝ coniuncti
ꝫm prius expediam vt postea primo latius inseruire valeam. di
co igit̃ si nõ vtrinqȝ cõiuncti dũtaxat cum dictis ascendentibus
supersint, excludunt eos auus ⁊ auia, vel alter eoꝝ solus supstes
paternus vel maternus. pȝ in auc. de her. ab intest. §. ꝯñs vers.
dicit. Si pater aut mater aut alij parentes supsint omnibus ex
latere cognatis hos preponi sancimus. excipiens solum vt su
pradictum est fratres vtrinqȝ coniunctos, ⁊ nunc etiam taliuȝ fi
lios. Si igitur solis illis exceptis omnibus alijs collateralibus
preferuntur dicti ascendentes, pȝ predictos fratres non vtrinqȝ
coniunctos excludi per eos, ⁊ per ꝯñs etiam talium fratrum fi
T lios. Sed an proauus ⁊ proauia tales admittant, vel si nõ filios
hmõi fratrum an saltem fratres qui tñ gradu sunt ipsis proxi
miores. respondeo ex iam dicto tex. quod non. nam super ver
7 bo, alij parentes, dicit gl. quos accipe in infinitum. † quare quā
diu ascendentes extant, fratres ex vno latere tantum ⁊ eorum fi
lios nullum locum habere video. pȝ igitur ibi qđ remotior pro
V ximiorē, ⁊ par parē excludit. ¶ Si autem cum ascendentibus
de qbus est sermo vlterioribus. s. supersunt ēt fratres vtrinqȝ ꝯ
iuncti vel taliuȝ filij, tunc sunt opiniones. Quidaȝ volebant̃ qđ
frēs, auos, ⁊ auias excluderent, ⁊ a fortiori adhuc vlteriores, vt
hr̃ in gl. sepe allegata auc. defuncto. super verbo, proximis, vbi
sic arguitur. Cum fratres admittantur cum patre. ⁊ pater re
pellat auũ, vt satis predictũ est ergo ⁊ ipsi fratres repellũt auũ.
Hec opinio similiter recitat̃ in auc. de her. ab intest. §. si ꝟo. in
gl. super ꝟbo, proximis. alij tñ dicunt quod ⁊ communiter ap
probatur

probat̃, qḋ cum eis admittantur. dicit enim dicta auc. defuncto qḋ fratres sororesue vtrinq; defuncto ɔiuncti vocant̃ cū ascen-
8 dentibus in gradu proximis, vt viriles fiant portiones. † modo proximus recte dr̃, quem nemo precedit in gradu, vt. ff. de verb. sign. l. proximus. Qualis vtiq; est auus vel auia in hoc casu huius tertij membri. Ergo exponuntur illi de illa opinione proxi-
X mis, patre ꝛ matre si supersint vel auo ꝛ auia. ¶ Pro illa opinione satis ēt facit tex. in auc. de her. ab intest. §. q̃ns. ver. dicit si igitur defunctus descendentes quidē non relinquat heredes pater autem, aut mater, aut alij parentes ei supersint. Ecce signanter addit aut alij parentes vbi ēt gl. dicit quos accipe in infinitū. ꝛ subdit text. oibus a latere cognatis hos preponi sanximus, exceptis solis fratribus ex vtroq; parēte cōiunctis. q̃si diceret qbus non preponunt̃, sed eos secū admittūt. ergo fratres eos nō excludūt. Ad idē vr̃ etiam satis facere, mox sequēs. §. si vero. sic inquiēs, si vero cum ascendentibus inueniant̃ fratres ꝛ sorores ex vtrisq; parentibus ɔiuncti defuncto, cū proximis gradu ascendentibus vocabunt̃. Ecce dixisset vtiq; breuius. cū patre ꝛ matre si placuisset alios nō ēt includere. Et subdit ibi immediate, si aūt pater aut mater. ecce ꝙ postea specialiter ad patrē ꝛ matrem descendit, in signū. ꝙ precedentia verba ēt de auo ꝛ auia sint intelligenda, cum alij proximiores non supersint. Item in eodem corpore ti. vt fratrum filij. vbi ēt cū ascendentibus, ꝛ fratribus fratrum filij nunc admittūtur, loquitur generaliter de ascendentibus dicens. si moriens relinquat ascendētiū aliquos. ecce non nominat specialiter patrē aut matrē ꝙ non omisisset si vellet auos ꝛ auias excludere, cum ibidem sic ait, cū ascendētibus, ꝛ fratribus vocētur ꝛ premortui fratris filij. Huius vtiq; legis nouissime verbis plene pensatis, vr̃ omnino tenendum cū
9 secunda opinione inconcusse. Sed. d. † An dicti fratres saltē ꝑ auos ꝛ pronias excludant. Rn̄detur ꝙ non, vt p; ex eisdē iā allegatis diligenter pensatis. Dubitatur autem nunc cum iam sufficienter habeat ꝙ auus ꝛ auia cū fratribus vtrinq; ɔiūctis ꝛ taliū filijs succedāt, in quales hoc fieri debeat portiones. Respondeo huiusmodi fratres veniunt cū auis in capita siue in viriles portiones, fratrum vero filij in stirpes, quemadmodum ēt fit q̄n iam dicti cum patre ꝛ matre succedunt. De quo satis dictum est supra in primo membro principalis diuisionis huius secunde partis tractatus. sub literis N. ꝛ O. Iura etenim ibidē allegata, ēt hic sufficienter deseruiunt. vt p; diligenter intuenti.
Y Sed nunc queritur quid iuris, q̄n cū auis nulli fratres vtrinq; ɔiuncti supersunt, sed tm̄ taliū fratrū filij, an illi cū auis, ꝛ auijs vel altero eoꝝ admittant̃ eque, sicut fratribus extantibus pariter. Rn̄detur quod sic, ꝛ p; h̃ responsio ex his que supradicta sunt sub Q. immediate ante hoc tertiū membrū. vbi dr̃ quod ēt cum patre ꝛ matre admitant̃ nō extātib⁹ fratribus, ꝛ ergo a for-
20 tiori cū auis. † Sed qd de fratrum nepotibus nullis fratribus, aut fratrū filijs extantibus, an ꝛ ipsi saltem cum proauis admittantur, rn̄detur quod non, p; in auc. vt fra. filij. vbi etiā nouissime dūtaxat ex priuilegio conceditur fratrum filijs cū ascendentibus succedere. hoc igitur priuilegiū ad alios nō trāsit. cū nec hmōi fratrum nepotibus cum fratribus permittatur succedere ex quo solis fratrum filijs hoc concessum est, vt infra dicetur in
Z tertia parte tracta. ¶ Nunc vero alia surgit q̄stio cum fratrū vtrinq; coniunctorum filios tertio cum defuncto existentes proaui similiter in tertio existentes gradu admittant secū, an ēt patruos defuncti ꝛ similes admittāt. cū ꝛ idē in tertio gradu fuit cū defuncto. Hec qḋ ꝛ si nō habeat hic locū rōe patruoꝝ respectu filioꝝ fratrū, cū ibi ambe partes sint defuncto collaterales, h; tm̄ locum quo ad eos, respectu proauorum ascendentium sc;. Rn̄detur igitur ꝙ non admittant̃ patrui cū eis, primo ideo q̃r
21 satis prehabitum est † qḋ nullis collateralibus fauetur cū ascendentibus succedere nisi solis fratribus vtrinq; ɔiunctis ꝛ taliū filijs. ergo aui excludunt patruos. Secundo ideo q̃r etiam fratrum filij patruos excludunt vt infra secundo membro tertie ꝑtis tractatus habebitur, ꝛ sic duplicem patiuntur repulsam. Et tm̄ de secunda parte tractatus.

SVMMARIVM

1 Fratres vtrinq; coniuncti fratribus ex altera tm̄ parte coniunctis in successione sunt preferendi.
2 Fratres aut sorores qui ex vtroq; latere ɔiunguntur omnibus alijs cognatis ꝛ agnatis preferuntur.
3 Filij fratris premortui succedunt patruo cum alijs patruis.
4 Filius fratris vtrinq; coniuncti fratribus defuncti ex altero tm̄ latere coniunctis prefertur.
5 Filij fratrum vtrinq; coniunctorum quos excludere censeant̃.
6 Fratres coniuncti ex altero tantum latere defuncto quādo ꝛ cū quibus succedere possint.
7 Patrui defuncti per quos excludātur ab eius successione.
8 Fratres ex altero tantum latere defuncto coniuncti an semper equaliter succedant.
9 Fratres consanguinei preferūtur in bonis que defuncto ex parte patris obuenerunt.
10 Filij fratrum patruos defuncti ꝛ eis similes excludunt.
11 Filij fratrum quos a defuncti excludant successione.
12 Filij fratrum qualiter inter se succedāt fratribus nō extātibus.
13 Filij fratrū simul succedētes an succedāt i stirpes aut i capita.
14 Filij fratris an preferantur nepotibus fratris in successione ab intestato.
15 Collaterales proximiores semper succedunt ab intestato remotioribus exclusis.
16 Leges de his que vt in pluribus accidunt curiosis prouiderūt, q̃ de his que raro.

A
A **Nunc in tertia parte** presentis tractatus restat videre de successionibus dumtaxat collateralium, ꝛ pro clara inconfusaq; expeditione huius ꝑtis talē facio distinctionē. Qḋ vidēdū est primo an superstites sint fratres ꝛ sorores vtrinq; coniuncti defuncto. Scḋo si nulli sint tales, an extent nō vtrinq; ɔiuncti fratres ꝛ sorores. tertio si nec tales. An supersint fratrum filij. quarto q̄n ēt nulli tales sunt, vidēdū tunc est de omnibus alijs cuiuscunq; habitudinis
1 collateralibus. † Quantū ad primū diuisionis mēbrū, q̄n extāt
B fratres vel sorores vtrinq; coniuncti, preferunt̃ alijs frib⁹ ꝛ so-
B roribus ex vna tm̄ parte ɔiunctis, ac ēt alijs quibuscūs agnatis ꝛ cognatis collateralibus, exceptis solis vtrinq; coniunctoꝝ filijs. Declarat̃ hoc per particulas. primo dcm̄ est. qḋ preferunt̃ alijs fratribus ꝛ sororibus ex vna tm̄ parte cōiunctis. Qḋ p; in auc. itaq;. C. cōia de successionibus. que sic dicit. Itaq; mortuo patrefamilias, si decedat intestatus sine liberis, relictis fratribus ꝛ alijs ɔsanguineis alijs vterinis qbusdā ex vtraq; pte ɔiūctis in eos transmittat hereditatē, qui vtrinq; connexi fuerint, Cuius rationem tangit gl. ibidem. quare duplicia iura hn̄tes, preferuntur vnum habentibus tm̄. Ad idem in auc. de consang. ꝛ affi. vt ij. §. vult hec. vbi sic h; text. vult hec lex autem ex vtroq; decoraros ꝛ simul quidem consanguineos simul ꝛ vterinos fratres ad successionem morientis meliores esse, q̃ illi qui solummodo consanguinei aut solummodo vterini sunt. A fortiori preferunt̃ hmōi fratres vtrinq; cōiuncti non vtrinq; ɔiunctoꝝ premortuoꝝ filijs, vt p; in auc. de here. ab intest. §. reliquū
2 versi. eo diuerso siquidem. † Dictum est secūdo quod ēt quibusuis alijs cognatis, ꝛ agnatis collateralibus preferant̃. de hoc nō est dubiū, cum sint remotiores iam dictis fratribus, ꝛ sororibus, ex vna parte ɔiunctis, quare illis, vt iam dcm̄ est, seclusis, ceteri magis veniunt excludendi, exceptis illis iā expedidis.
C ¶ Dcm̄ est igitur tertio, exceptis solis fratrum vtrinq; cōiun-
C ctoꝝ filijs quos ipsi fratres vtrinq; coniuncti nō excludūt, sed secum admittunt in stirpes. auc. cessante. C. de leg. her. q̃ ḋ collateralibus loquēs dicit. vocant̃ primo frater fratrisq; ꝑmortui filij in stirpē. s. dico aūt de fratre eiusq; fratris filijs q ex vtroq; parēte ɔtingūt eū, de cuius hereditate nūc agit̃. ad idē in auc. de he. ab intest. §. reliquum. vbi in multis ver. h̃r quod fris premortui filij, in locū parētis admittant̃. dicit enim vnus ver. sic.
3 † Si autem defuncti fratres fuerint ꝛ alterius fratris aut sororis premortuoꝝ filij vocabuntur ad hereditatem, isti cum ex patre, ꝛ matre thijs masculis ꝛ feminis. Et mox manifestat quod in stirpē, subdens imediate. ꝛ quanticūq; fuerint, tantam ex hereditate accipiant portionem, quantam eoꝝ parens futurus esset accipere si supstes eēt. Quid autem de hmōi premortuorū fratrum vtrinq; coniunctorum filijs. si nulli supsint fr̄es vtrinq; coniuncti, quos sc; excludant. Et secundo q̄uo inter se succedāt an in stirpes, vel in capita. Ad primum iam statim rn̄debitur, in secundo iam sequenti membro. ad secundum autem habebit̃ responsio in tertio membro premisse diuisionis vbi propriū suū
B locum h;. Secundo loco principalis diuisionis dixi. quod nul-
B lis extantibus fratribus vtrinq; coniunctis videndum est si supersint non vtrinq; coniuncti fratres, vel sorores, quibus extātibus nō mox dicas adhuc tales succedere, sed videndum erit de vtrinq; coniunctorū fratrum filijs, si aliqui tales supsint vl' ali

quis qđ idē est, aut forte nulli. Si primū, scʒ ꝙ aliqui tales sup-
sunt, excludunt nō vtrinqʒ coniunctos fratres, ꝛ sorores, pʒ hoc
in auc. cessante. C. de leg. her. vbi dicit tex. in singulari de vno, ꝛ
4 idem est de pluribus. † Et quidēʒ predicti fratris, scʒ vtrinqʒ cō
iuncti filius. ꝛ si tertio gradu, sit preferetur tm̄ fratribus defuncti
qui ex vno tm̄ parente cognati erant. Ad idem in auc. de here.
ab intest. §. reliquum. versi. vnde ꝙ̄s. vbi sic dicit. vñ ꝙ̄s est, vt
si forte premortuus frater cuius filij viuunt per vtrāqʒ partem
nunc defuncte persone iungeretur, superstites autēʒ frēs ꝑ prēʒ
solum forsitan aut matrem ei iungebātur, preponantur istius fi-
lij proprijs thijs, lʒ tertio gradu siue ex patre, siue ex matre sint
thij ꝛ siue masculi, siue femine sicut eorum parēs preponeretur
E si viueret. ¶ Sic igiť ex hoc bř rñsio ad primā q̄onem. in fine
E prime partis premisse distinctionis motam. quos scʒ excludant
5 fratrū vtrinqʒ ꝯiunctoꝝ filij, † qꝛ hos de q̄bus iā dcm̄ est, ergo
amplius eoꝝ filios, ꝛ nō minus ēt patruos defuncti, cū tales re
motiores sint ipsi defuncto, q̄ȝ illi p̄dicti ꝑprij eoꝝ patrui ques
excludunt. Item cū parēs eoꝝ defuncti patruos excluderet, igi
tur ꝛ ipsi, cū ꝑ representationē paternū ingrediantur gradūʒ. in
anc. vt frā. si in prin. de q̄ ēt patruo cū exclusiōe. j. habebūť loco
F suo tex. nota. vide. ¶ Expeditis igiť sic iā vtrinqʒ ꝯiunctoꝝ fra
F trum filijs, transeundum est ad ᵭm membrum subdiuisionis pro
ximo in capite huius secundi membri premisse. Si autem nulli
tales filij fratrū vtrinqʒ ꝯiunctorum supersint cum fratribus ex
6 vno latere tm̄ † tunc dicendum est, quod iaʒ primo tales frēs ex
vno latere admittanť, vna cum filijs taliū fratrum aut sororum
premortuoꝝ, qui filij in stirpes cum eis succedunt, ꝛ excludunt
dicti fratres patruos ꝛ alios cognatos ꝛ agnatos. restat hoc ꝑ
particulas declarare, dixi primo loco, ꝙ tūc primū frēs ex vno
latere tm̄ admittanť, hoc pʒ in aucten. de here. ab intest. §. reli-
quum. ver. his aūt vbi sic dicit. His autem non extantibus, in-
tellige his iam expeditis fratribus vtrinqʒ ꝯiunctis ꝛ talium fi-
lijs, scđo ordine ad hereditatēʒ fratres illos vocamus, q ex vno
parente ꝯiūcti sunt defuncto, siue ꝑ patrēʒ solum, seu per matrēʒ
q̄ñ autem, vtrum equaliter, vel q̄ñ, dicetur statim infra. Ad
idem auc. cessante. §. post fratres. C. de legi. hered. vbi sic dicit,
post fratres ex vtroqʒ parente ꝛ eoꝝ filios, subaudi si qui ex eis
decesserint, admittanť fratres sororesue ex vno latere. Et seqť
imediate in probatione eius ꝙ. s. secūdo loco adieci, cūʒ quibus
ꝛ filij eoꝝ, si qui ex eis iam decesserint. Et sic pʒ ᵭm qđ amplio-
ri non indiget probatione. Nam eque rationabiliter cum hmōi
fratribus talium fratrum filij admittuntur, sicut fit in vtrinqʒ cō
iunctis. Dixi tunc tertio. quod signanter in stirpes cum eis suc
cedant, hoc etiam pʒ eadem ratione, vt. s. de filijs fratrū vtrinqʒ
coniunctorum, qꝛ par ratio est hic ꝛ ibi, nec debent illi hic dici
7 alio aut ampliori iure in inuicē gaudere. ¶ † Quartū. s. qđ pa-
G truos defuncti excludant, ꝑbať de fratribus primū postea. j. suo
G loco dicetur ēt de filijs fratrū, an ꝛ ipsi fratribus nō extantibus
excludāt patruos defuncti. de fratribus itaqʒ pʒ. primo cūʒ sint
ꝑximiores gradu q̄ȝ patrui. Scđo qꝛ in illo scđo ordine collate
raliū nulli locum hñt, nisi fratres ꝛ eoꝝ filij, vt pʒ ex preallega-
tis. Tertio qꝛ etiā infra habebiť, qđ fratrū nō vtrinqʒ ꝯiunctoꝝ
filij eosdem patruos excludunt, ergo a fortiori fratres id faciūt.
H ¶ Nunc circa primū inter hec omnia iam enumerata quatuor,
H restat ꝑ pleniori intellectu adhuc vnū satis no. dignū. An. s. di-
cti fratres nō vtrinqʒ ꝯiuncti semp equaliter succedāt, aut aliq̄ñ
8 differenter. † Ubi dōm qđ semper equaliter succedūt defuncto
vbi omnes ipsi ex vno eodemqʒ latere sunt ꝯiuncti, qꝛ. s. omnes
ex vno patre, ꝛ tunc dñr ꝯsanguinei, vel oēs ex vna matre, ꝛ dñr
vterini. In hoc. n. casu admittuntur equaliter, vndecunqʒ bona
venerint pʒ in auc. de ꝯsang. ꝛ vteri. fratribus. §. vult hec. in gl.
Ꝟbi meliores. si aūt ex diuersis lateribus quis habeat forte fra-
tres ꝯsanguineos ꝛ ēt vterinos, tunc fuerūt opiniones, vt notať
in auc. itaqʒ. C. cōia de succes. vbi gl. satis diffuse de hoc loquiť.
Similiter in gl. iam mox alle. §. vult hec. Sed breuiter cōis est
9 opinio harum gl. atqʒ doctorūʒ, † quod in bonis que obuenerūt
defuncto ex parte patris preferantur fratres cōsanguinei, in bo
nis autem que ex parte matris vterini. in bonis vero aliunde ac
quisitis, succedunt equaliter vt in iam allegatis locis sufficien-
I ter hř. Sed nunc restat dubium cum filij fratrūʒ non vtrinqʒ cō
I iunctorum cum fratribus non vtrinqʒ coniunctis in stirpem, vt
premittitur, succedunt, an tūc similis distinctio quo ad bona pa
terna ꝛ materna locum habeat sicut hʒ in solis fratribus mō iaʒ
dicto. Secundo an etiam locum habeat in solis talium fratrum
filijs, nullis iam fratribus extantibus. Ad primuʒ respondetur
quod sic, qꝛ tunc fratrum filij paternum adingrediuntur locum,
illius ferentes portionem. in auc. vt fra. fi. in princ. ergo eis fiet
quod parenti fieret si viueret. Ad ᵭm habebitur respōsio infra
K in tertio mēbro quo spectate. ¶ Nūc restat tertiū mēbrū prin-
K cipalis diuisionis a principio tertie partis tractatus premisse.
cū scʒ nulli fratrum supsunt, sed fratrum filij quid tunc ibi dōm.
10 primo † qđ qualiumcunqʒ fratrūʒ filij sint, excludunt patruos d
functi ꝛ eis similes, id est, auunculos amitas ꝛ materteras ꝛ cū-
ctos alios collaterales. de alijs non est dubium cum sint remo-
tiores ꝛ eis ꝛ patruis. sed de patruis ꝛ similibus probatur, qꝛ in
auc. cessante. §. post fratres. C. de legi. here. postq̄ȝ de quorūlibʒ
fratrū, iam premisit filijs, imediate subdit indistincte. ¶ Hi au
tem fratrū filij, cum pares sint defuncti, fratribus preferuntur ꝑ
cul dubio eiusdem defuncti patruis ꝛ alijs simi. Ubi nihil in gl.
vel extra inuenio quod obuiat, quin etiam de non vtrinqʒ ꝯiun-
ctorum fratrum filijs text. ille intelligatur. Ad idem in auct. de
here. ab intest. §. reliquum. versi. q̄ñ quidem. vbi de fratrū filijs
dicit. Illud palam est qđ thijs defuncti masculis ꝛ feminis siue
a patre siue a matre proponunť, si etiā illi tertiūʒ agnationis ob
tineant gradum. Ubi glo. dicit, quare hoc, cum in eodēʒ gradu
sint. Rñsio. isti vocantur cum fratribus defuncti, qui pro certo
repellunt patruos, ꝛ auunculos, amitas, ꝛ materteras, ergo ꝛ
isti nepotes debēt eos repellere. quam ꝙ̄s vtiqʒ intelligendum
est, fratribus. s. nō extantibus, qꝛ tunc q̄ñ fratres extant, nō opʒ
per fratrum filios repelli eos qui per fratres sufficienter repel-
lunť. Et iterum gl. ibi nihil hʒ quod obuiet quin etiam eq̄ intel-
11 ligendum sit, de non vtrinqʒ coniunctorum fratrum filijs. † Itē
ex verbis illius gl. pʒ intentum, nam vult quod sicut fratres, sic
ꝛ fratrum filij eos debent excludere, sed satis. s. probabitum est
eque de fratribus non vtrinqʒ coniunctis sicut de alijs qđ pa-
truos excludant, ergo etiam horum filij sicut istorūʒ hoc faciūt,
lʒ enim patrui cum eis sint pares gradu, non tm̄ pares iure suc-
cessionis, qꝛ fratrum filij representant personas patrum suorūʒ,
fratrum. s. defuncti, ꝛ sic per representationem in locūʒ eoꝝ ve-
niunt, vt merito eos excludant, quos tales eoꝝ patres si viue-
L rent exclusuri essent. ¶ Ulterius nunc videndum est q̄ñ dicti
L fratrum filij non extantibus fratribus succedant, an scʒ semper
succedāt eq̄lr. Scđo an in capita, vel in stirpes. Ad primū dōʒ
12 † ꝙ eadēʒ distinctio obtinet in his q̄ obtineret in fratribus si vi-
uerent, qꝛ vtrinqʒ ꝯiuncti preferūť eis q sunt ex vno latere tm̄ pʒ
cū plene. s. dictū sit qđ fratrū vtrinqʒ ꝯiunctoꝝ filij ipsos fratres
nō vtrinqʒ ꝯiūctos excludāt, ergo ēt. imo magis eoꝝ filios. Il-
lud nō indiget ampliori ꝑbatione. exclusis ergo his ceteri, scʒ
vtrinqʒ coniunctorum filij, pariter semper succedunt sed in q̄les
partes iam mox infra diceť. sic ergo pʒ in hoc casu huius tertij
membri diuisionis, non succedunt filij fratrum ex vno tm̄ latere
nisi soli ipsi sine alijs fratrū filijs supersint, ꝛ tunc vltra dicendū
de eisdem, quod inter eos distinguuntur patrimonia sicut supra
dictum est de ipsis fratribus, eorum scilicet patribus, quod ali-
quando equaliter aliquando differenter, secundum quod eorūʒ
patres, vel omnes vterini, vel oēs fratres ꝯsanguinei ipsius de
functi fuerūt, vel aliqui vterini, ꝛ alij consanguinei, qꝛ secundum
M hoc in paternis vel maternis bonis, hij alijs preferūť. ¶ Nunc
M ad secundam questionem supra proxime motam, que singulorūʒ
13 fratrū deseruit filijs. † An scʒ fratrum filij simul succedentes, in
capita, vel in stirpes succedāt. ꝛ primo nota hoc bene, qđ de fra
trum filijs queritur nō de vnius fratris filijs, qꝛ si vnius fratris
tm̄ superessent filij, nulli dubium quin in capita succederent. sed
de plurium fratrum filijs qui aliquando sunt paris numeri, ali-
q̄ñdo varij numeri, est difficultas. ꝛ de hoc est questio. dico er-
go qđ hic sunt opiniones que narranť in diuersis gl. diuersarum
legum. s. in auc. de he. ab intest. §. reliquū. ver. si autēʒ. super Ꝟ
bo, fuerint. ꝛ auc. cedente. C. de legi. her. sup Ꝟbo, in stirpem, ꝛ
in multis alijs locis. Uolunt. n. quidā dicere, quod in capita. ꝛ
dicunt qđ solum tunc q̄ñ cum fratribus succedunt, veniūt in stir
pes, ꝛ tūc fit locus representationū. iam vero in p̄nti casu, nō cū
nulli sint fratres respectu quoꝝ necesse sit representationēʒ face
N re, vel paternū locū ingredi. ¶ Alij vero dicunt qđ in stirpes,
N ꝛ qđ repñtatio i eis adhuc locū hēat, lʒ i nullis alijs collaterali
bus vlterioribꝰ, ꝛ ad hoc hñ sonāt aliqua hic supra ꝯmemorata
ad hoc etiā facit gl. in auct. de here. ab intest. §. j. ver. sic tū. sup
verbo, antiquitas, que de collateralibus loquens dicit. Hodie
vero vsqʒ ad fratres ꝛ fratrū filios in stirpes diuidiť vltra in ca
pita, ꝛ seruať ius antiquū cū illa secunda opiniōe vñ omnino stā
14 dum esse. Dubitatur autem hic, † quid iuris cum defunctus re
O linquit ex vna parte fratris filios, ꝛ ex alia solum fratris nepo
O tes ꝛ nonnullos alios remotiores, an ne ipsi nepotes fratris cūʒ

filijs in stirpem admittant. Hic casus nec plene intra fratrum fi
lios est nec plene post tales. ergo qõne dignior. Sz rñdet nega
tiue, q tales nepotes nõ admittãt, qr satis supradictũ est q fra-
trũ filij patruos z remotiores excludant. mõ hmõi nepotes sunt
remotiores patruis. Scdo ideo nõ admittũt, qr in collateralib⁹
nullis alijs q̃z fratrũ filijs ɔcedit in locũ parẽtis venire. vt pz in
auc. de her. ab intest. §. reliquũ. vẜ. hmõi vero. vbi expresse hoc
cauet in hec verba. hmõi vero priuilegiũ in hoc ordine cogna-
tionis solis ꝓbemus masculoꝝ z feminaꝝ filijs z filiabus, vt in
suoꝝ parentũ iure succedant, nulli alij oino psone ex hoc ordine
P venienti hoc ius largimur. ¶ Nũc vltio loco restat q̃rtũ mẽbruz
P diuisiõis premisse in capite tertie pris tractatus, qñ scz neqz fra
15 tres neqz filij fratrũ supsunt. ¶ †Ibi dõz est q tũc vltra in alijs
collateralibus infallibiliter semp succedũt ꝓximiores in gradu,
remotioribus exclusis z pares in gradu semp pariter succedũt,
z notãter in capita, nõ habita dr̃ia agnationis, vel cognationis,
vel qño sunt ɔiuncti, an vtrinqz, vel ex vna parte tm̃, vel collate
rales supiores, vł collaterales inferiores, pz hoc i auct. post fra-
tres. C. de legi. he. q̃ auct. multũ notabilis est z famosa, vt pz ex
eius origine, cuius tenor est talis post fratres fratrũqz filios vo
cant̃ quicunqz sunt gradu ꝓximiores si pares sunt in gradu, pari-
ter admittunt̃, sublata dr̃ia masculoꝝ, z feminaꝝ, sola nãqz co-
gnatio in talibus spectat̃. fiat aũt diuisio in capita z nõ i stirpes
huius iuris articulis. ad idẽ in auc. de her. ab intest. §. reliquũ.
vẜ. si vo neqz. Cui⁹ tenor i forma talis est si vo neqz frẽs, neqz
filios fratrum sicut diximus defunctus reliq̃rit, oẽs deinceps a
latere cognatos ad hereditatez vocamus, ꝺm vniuscuiusqz gra-
dus prerogatiuã, vt viciniores gradu ipsi reliqs preponant̃. Si
aũt plurimi eiusdem gradus inueniantur ꝺm psonaꝝ numerum
inter eos hereditas diuidat̃, qd in capita nostre leges appellãt
Ecce q̃z planã habemus hanc regulam diuersoꝝ z plurimorum
Q casuum expeditiuam non minus tñ famosam. ¶ Sed diceres
Q q̃re sunt tante distinctiones in successione fratrum z filioꝝ fra-
16 trum, z abinde in antea nulla sit, vel hr̃ distinctio. Solutio. †lex
maiorem prouisionem fecit de his que sepe ɔtingunt quã de his
que raro. nam ad ea que frequenter ɔtingunt iura adaptantur.
frequentius aũt ɔtingit quod fratres, z filij fratruz succedunt q̃z
remotiores. Ideo lex sollicitior fuit in pdictis proximioribus di
stinguendo z faciendo locum representationibus q̃z in remotio
R ribus. ¶ Tñ de presenti tractatu in quo volui per omnia ma-
R nere in proposito. z soluz de magis necessarijs dicere in quibus
exemplaris declaratio ad oculum est oportuna. Quare de mul-
tis q̃ alij in suis tractatibus aut scriptis de successionibus intro
ducũt nõ curo, ꝓmittens oibus qui huius tractatus declaratio-
nẽ habuerunt, vel habuerint, q in oibus ceteris hic pretermis-
sis hanc materiam qñolibet ex latere contingentibus erunt reso
lutiones, qñqz z vbicunqz ea legerint in doctorum dictis famo-
sis. ne ergo extranea z preter necessaria a principali distraherẽt
nolui premissis alia queqz adiungere, attendens illud metricũ.
Sepe nocet qui multa docet, que vix retinentur.
Extorquitur quicquid rapitur, dum pauca docentur.

¶ Casus breues Trium partium tractatus successionũ Cini.

¶ De Descendentibus.

Si sunt descendentes cunctis alijs prefe-
runt̃, etiam si gradu
C sint remotiores. ¶ Et succedũt primi gradus equaliter, vlterio
res vero in stirpes cum eis qui primi sunt gradus, vlteriores au
tem cum vlterioribus, siue equalis siue inequalis gradus sint.
Siue paris siue disparis numeri succedunt pariter in stirpes in
infinitum. Hic deseruit Auctentica. In successione.

¶ De Ascendentibus.

2 **Pater z mater** vel alter eoꝝ solus cũctos alios
ascendentes excludũt. ¶ Vlte
riores tantum ascendentes, similiter salua prerogatiua gradus
succedunt. Et pares quoqz gradu pariter. Sic tamen quod
paternis dimidia maternis alia dimidia detur, licet dispar sit
numerus. Cum quibus omnibus id est tam illis quam istis ascẽ
dentibus, fratres vtrinqz coniuncti admittuntur in capita, z ta
lium filij in stirpes. Omnes vero alios collaterales excludunt
ipsi ascendentes. Hic deseruit aucten. defuncto. Cum sua ad-
ditione, de fratruz filijs.

¶ De Collateralibus.

A **Superioribus** cessantibus. ¶ Primo loco fra
tres ex vtroqz parente succedũt.
Et cum eis talium filij in stirpes, ceteris omnibus collaterali-
bus exclusis, etiam fratribus non vtrinqz coniunctis. Secun-
do loco ex altero tantum latere fratres, z cum eis talium filij in
stirpes, alijs omnibus collateralibus exclusis succedunt. Sic
tamen quod si consanguinei aliqui sint, aliqui vterini. In pater
nis consanguinei in maternis vterini preferantur. In taliunde
vero acquisitis pariter veniant. Tertio hec regula obtinet, vt
qui prior est gradu potior sit remotiores excludens. Qui vero
pares pariter veniant. Et in capita non amplius in stirpes. hic
deseruiũt auc. itaqz cessante post frẽs. in hoc ordine aptissimo.

¶ Nota litere C L A significant, vbi in textu isti
casus breues poni debent.

F I N I S

Tractatus eruditus successio-
num ab intestato profundi Juris vtriusqz consulti. d. Ma
thei Mathesillani Bononien. cum luculentis
Additionibus D. Ludouici Bologni
ni Bononiensis Legum exactissi
mi, approbatissimiqz interpre
tis, necnon equitis
clarissimi.

S V M M A R I V M

Irca materiam successionis ab intestato hodie te-
nendam, omissa recitatione varioꝝ
iurium antiquoruz per ius nouissi-
mum auctenticorum correctorum
1 †videtur mihi breuiter distinguen
dum hac forma. Aut nos tracta-
mus de successione eius qui ab in-
testato succedit, ideo qr nullũ testa
tor ɔdidit testm̃, vel ɔdidit taliter
qd aliquo mõ erat inualidũ a pricipio vel ex postfacto. Aut loq̃
mur de successione alicuius q venit ɔ̃ testm̃. s. qñ ipse decessit cõ
dito aliquo testõ valido, qd tñ põt impugnari p bo. pos. ɔ̃tabu-
las, vel p q̃relã. ¶ Primo casu distingue, aut tractamus d̃ suc-
cessione descẽdẽtiũ. s. q̃liter ipsi ascẽdẽtibus succedãt. aut econ-
uerso q̃liter ipsi ascẽdẽtes succedãt descẽdẽtib⁹. aut tractamus
de successione transuersalium agnatorum vel cognatorum. Aut

tractamus de successione viri & vxoris vel aliorum de quibus dubitatur. ¶ Primo casu distingue, aut queritur qualiter ab intestato succedant parentibus liberi naturales & legitimi ex legitimo matrimonio nati. Aut queritur de liberis naturalibus tantum. Aut de legitimis tantum. Aut de liberis naturalibus legitimatis tamen postea, & sic in effectu sunt quatuor casus. ¶ Primo casu distingue, aut presunt filij tantum primi gradus, & tunc equaliter omnes succedunt patri vel matri de iure ciuili nouissimo. sublata qualibet differentia sexus & patrie potestatis, & tales preferuntur omnibus ascendentibus & transuersalibus, vt in auc. de heredi. ab intesta. §. j. colla. viij. & C. de suis & legiti. auc. in successione. Unde quandocunque filius vel filia exiuerit patris potestatem, nihilominus potest hodie ei succedere ab intestato de iure ciuili.

3 Ex hoc infertur† quod si filius fuit emancipatus a patre, & postea per rescriptum principis se dedit in arrogationem alicui extraneo, nihilominus ipse poterit succedere ab intestato de iure ciuili patri legitimo & naturali eius simul cum alijs filijs in potestate existentibus. ¶ Item infertur quod si pater dedit filium suum in adoptionem auo materno vel proauo, nihilominus ipse poterit succedere patri legitimo & naturali ab intestato, etiam simul cum alijs in potestate existentibus. & hec duo probat text. in auct. de hered. ab intesta §. j. ibi siue sue potestatis sint, siue sub potestate sint constituti, & vide text. institu. de serui. cogni. §. j. ibi nec interest in potestate &c. Nam ibi loquitur indistincte siue illi sint in potestate patris adoptiui, siue patris naturalis, & idem ponit tex. in §. nulla. in d. auct. ¶ Ex quibus infertur quod correctus est tex. in §. at hi qui. & in §. admonendi. insti. de he. que ab intest. & tex. in l. fi. §. si vero pater naturalis. C. de adop. in quantum tamen sentit filium datum in adoptionem auo materno non posse succedere patri legitimo & naturali ab intestato. ¶ Item infertur quod etiam si filius vel filia alicuius factus est monachus vel monacha, nihilominus ab intesta. succedit de iure ciuili, similiter vna cum

3 alijs, vt l. fi. §. hoc autem cognitum. C. de epis. & cle. † Fallit in filio masculo ingrediente religionem fratrum minorum. nam post factam professionem legitime incapax est, quia nulli potest ab intestato succedere, vt in clem. exiui. §. quia ergo in successione. de verb. sign. & hoc tenet Bar. in prin. iiij. libri minoricarum. ¶ Quid autem sit in professione aliorum ordinum mendicantium dicam . j. in examinatione. ij. partis. ij. articuli.

In duo tamen hodie remanet differentia inter filium qui erat in potestate parentis, & filium qui non erat in potestate tempore mortis, quia primus succedit, vt suus & necessarius. Secundus licet succedat de iure ciuili, tamen succedit vt extraneus & voluntarius, & hoc probatur inst. de her. qua. & dif. §. sui autem nam in d. §. ponitur hec regula quod quilibet qui non est subiectus iuri siue potestati defuncti dicitur heres esse extraneus & voluntarius. Nec obstat si dicatur quod hodie nulla est differentia siue sit in potestate siue non, vt in d. §. j. de her. ab intestato. quia respondeo quod tex. ponderauit effectum. nam voluit facere reciprocam in hoc, quia tantam partem habet vnus sicut alius, & ita potest de iure ciuili succedere vnus sicut alius. de qualitatibus autem an sint

4 sui vel voluntarij, ibi nil disputatur. † In hac igitur materia iura antiqua remanent incorrecta, vt euitetur correctio. l. precipimus in fi. C. de appel. & quod differentiam circa generalitatem suitatis non voluerit tollere ille tex. patet ibi vlla introducenda differentia, siue masculi, siue filie sint, & siue ex masculorum prole siue feminarum descendant, siue sue potestatis siue sub potestate sint constituti, vnde si diceremus tex. voluisse tollere differentias etiam quo ad qualitatem heredum, sequeretur quod filius matri esset suus heres vel nepos ex filia auo materno quod est absurdum, & contra multa iura, vt in d. §. Dicam igitur istas differentias in qualitatibus heredum incorrectas remansisse, non enim est verisimile quod imperator vnico verbo voluisset tollere iura super hoc multis vigilijs excogitata, arg. l. si quando in prin. C. de inoffi. testa. & c. ecclesie. el. ij. extra de elec. ¶ Item non obstat text. in l. fi. C. de legi. her. dum dicit emancipatus filius vel filia, non solum paternis bonis ad suorum similitudinem succedunt, quia respondeo quod imperator ponderat similitudinem ad effectum. s. vt ita succedere possint de iure ciuili perpetuo & adire hereditatem nudo animo absque agnatione bonorum possessionis coram iudice, & filij emancipati sicut possunt filij in potestate, sed non iam sunt similes in qualitate scilicet vt ita emancipati vocentur, & sint heredes necessarij, sicut nominantur filij in potestate. & pro ista solutione facit gl. in c. non potest de preben. in vj. Item facit euangelium, estote perfecti sicut pater

5 vester perfectus est. † Nam hec dictio sicut non notat omnimodam similitudinem, vt extra de sum. trini. c. damnatus. ¶ Bart. tamen hoc tanquam dubium indiscussum reliquit in l. venter. de acqui. here. Sed ipse idem in l. gallus §. quid si tantum. ff. de libe. & posthu. & in auc. si qua mulier. de sac. san. ecc. potius inclinare videtur in primam opi. s. quod hodie filius emancipatus ab intestato patri succedat, vt suus, & sic habet omnia priuilegia que habet suus in potestate. sed hec opi. mihi non placet propter rationes supradictas, dico tamen passum fore dubium, & egere decisione principis. & effectus huius questionis est valde magnus propter multa que habent sui & necessarij heredes. Inter que est illud potissime quod ipsi transmittunt ad quoscunque hereditatem non agnitam secundum rectam opi. vt l. si fratris. C. de iure deli. & l. ex militari. §. fi. ff. de testa. mil. & l. here. §. fi. de cas. pecu. & l. liber homo. §. fi. de stip. ser. & l. j. §. ibidem de coll. bono. quam opi. tenet Bar. & Ang. in d. l. ventre. item alius magnus effectus patet in casu §. sinautem. insti. de here. que ab intesta. & in l. fi. §. j. de cura. fu.

Notandum est tamen quod predicta regula qua cauetur quod quilibet qui non est subiectus iuri vel potestati defuncti dicitur esse heres extraneus, vt in §. sui. insti. de her. qua. & dif. Fallit in tribus casibus in quibus quis dicitur esse suus heres patri, vel auo paterno, licet non sit in eius potestate constitutus, & primo in illo qui liberatus est a patria potestate per aliquam dignitatem, vt episcopalem vel aliam de quibus apparet in auc. constit. que de dignitatibus §. j. coll. vi. & no. inst. qb. mo. ius pa. po. sol. §. filius.

6 † Hic. n. filij sunt sui iuris solum quo ad eorum commodum & vtilitatem sed non quo ad eorum damnum. vnde dicam eos retinere priuilegia suitatis dicta auc. constitutio que de digni. §. id quoque. colla. vj. facit. l. quod fauore. C. de legi. ¶ Secundo fallit in filijs adoptiuis. eo casu, quo non transeunt in potestatem adoptiui, vt quando dantur in adoptionem extraneo. nam nihilominus ipsi ab intestato illi patri adoptiuo succedunt, vt sui heredes, vt est casus sing. in l. pe. §. sed si quidem. C. de adoptio. ibi tamen si intestatus pater extraneus adoptiuus decesserit &c. & sic in isto haberet locum casus §. sinautem insti. de her. que ab intesta. ¶ Tertio fallit secundum aliquos in filiofa. qui efficitur monachus. Nam licet liberetur a patria potestate, quia transit in potestatem abbatis, vt no. gl. in l. si ex causa. §. papi. ff. de mino. Nihilominus ipse succedit ab intestato patri, vt suus heres. vt. d. l. fi. §. hoc. C. de episc. & cler. Sed tamen hoc dictum gl. & Bar. mihi non placet. nam credo siue efficiatur filiusfa. monachus ipse non liberatur a patria potestate, siue econtra pater efficiatur monachus filius non efficitur sui iuris,

7 sed potius remanet in potestate patris monachi; † & iste modus soluendi patriam potestatem non probatur aliquo iure, ergo &c. Et hoc tenet Spe. in tit. de tut. §. sinautem tutor. vers. sed quare queritur. Item hoc tenet Jac. but. in d. auc. si qua mulier. C. de sac. san. eccl. & bene. & mouetur quia nullo iure cautum est de ingrediente monasterium per aliquam capitis diminutionem. nam licet monachus dicatur esse seruus vel esse in potestate abbatis vel monasterij illa potestas, vel seruitus est spiritualis. nam nulla libertas est maior quam seruire deo, & ideo talis potestas vel seruitus spiritualis non debet soluere patriam potestatem que est causa vilis temporalis, & pro hoc text. in d. l. fi. §. hoc nisi de episco. & cleri. Item facit tex. in auc. de monachis. §. j. & §. cogitandum. colla. j.

¶ Predicta omnia sunt vera nisi, propter delictum suum filius vel filia impediatur succedere, vt quia sit passus maximam vel mediam capitis diminutionem, talis enim perdit omnia beneficia iuris ciuilis vel pretorij, & sic nulli possunt ab intestato succedere, nec etiam ex testo, vt l. j. C. de he. inst. & l. si necesse. §. deportato. de bonis liber. & insti. de capi. di. §. quod autem.

8 Quandoque nos loquimur † de liberis secundi gradus vel vlterioris, vt nepotibus, vel pronepotibus, & tunc aut sunt concepti viuo eo de cuius hereditate agitur aut non. Primo casu, aut superest ille per quem ipsi defuncto coniunguntur, & constat eos excludi si illi velint hereditatem adire, quia eos precedunt in gradu. Aut non superest ille per quem ipsi defuncto coniungebantur, & tunc ipsi reputantur persona illius, & succedunt auo vel auie, proauo vel proauie, & excludunt omnes ascendentes, quod limita, vt nota per casum. l. iij. C. de bo. ma. & ibi casum etiam simul cum alijs liberis, etiam prioribus in gradu. & fit tunc successio in stirpes non in capita. vt inst. de her. que ab intesta. de se. §. cum filius, & in auc. de here. que ab intesta. §. j. vnde si moriatur aliquis vel aliqua superstite vno filio, & duobus nepotibus ex alio filio premortuo & quatuor pronepotibus ex alio filio premortuo, fiunt de hereditate tres partes & vnam habebit filius aliam duo nepotes. aliam vero illi quatuor pronepotes. sic ergo isto casu sublata est differentia sexus & patrie potestatis. Item est sublata differentia an defuncto isti liberi coniungantur per masculum an per feminam, quod intellige nisi quo ad qualitatem illam an sint sui & necessarij heredes, an vero vt dixi voluntarij, & dic vt in precedenti membro. Quandoque superest etiam ille per quem defuncto isti

coniungebantur

iungebant, sed ipse hereditatē repudiat, ⁊ tūc adhuc puto istos liberos succedere in locum illius sui patris repudiātis, q2 hoc ad effectū paria sunt non esse. vel esse ⁊ repudiare. facit. l. j. C. quando non pe. partes. Vñ si mater moriatur relictis duobus filijs ⁊ vnus adeat, alter vero repudiet hereditatē filij istius repudiantis hereditatē poterūt eam adire, ⁊ sic habere medietatē. ⁊ concurrere cū auūculo suo, ⁊ hoc sentit notabiliter Cy. in auc. itaq3 C. commu. de succes.

9 Sed iuxta † hoc pōt queri an si pater decedat super stite filio ⁊ nepote in eius potestate ↄstituto, ⁊ postea abstineat se filius nepos ille succedat, vt suus ⁊ necessarius auo paterno, rñdeo qđ nō, vt insti. de here. que ab intesta. §. ita demū. Succedit ergo hodie de iure ciuili, vt heres voluntarius, vt insti. de legi. agna. suc. §. placebat. ⁊ in auc. đ here. ab intesta. §. j. secus aūt si nepos fuit retētus in potestate aui paterni, filius aūt fuit emācipatus. nā tunc l3 hodie ille filius emācipatus possit adire de iure ciuili, ⁊ per ↄsequēs in totum nepotē qui est eius filius excludit, vt in auc. de here. q̄ ab intesta. §. j. ⁊ no. gl. in auc. in successione. C. de suis ⁊ legiti. ⁊ l. j. in prin. ff. de ↄiun. cū emāci. ⁊ insti. de here. quali. ⁊ dif. §. sui aūt. tñ si ille filius emācipatus hereditatē repudiat dicam statim habere locū iura antiqua, ⁊ sic nepotē ex illo filio admitti ad hereditatē, vt suū heredem ⁊ necessariū, ⁊ sic isto casu erit incorrectus. §. ita demū. insti. de heredi. ab intesta. ¶ Quandoq3 ille p quē liberi secūdi vel vlterioris gradus defuncto ↄiungebant, mortuus fuit post mortem primi parētis ante aditā hereditatē, vt q2 post mortē patris vel matris mortuus est filius supstitibus ex se filijs vel nepotibus, ⁊ tūc est i electione illo℞ libero℞ an velint hereditatē parentis primo mortui adire, ex persona filij vel filie mortui, tanq3 ad eos transmissu3 per beneficiū. l. j. C. de his q ante aper. tabu. vel per beneficium suitatis. An vero velint repudiare ea3 ex psona illius defuncti ⁊ adire eā ex psona ppria facit. l. si qs si liu3. §. j. de acquiren. heredi. ⁊ l. recusare. §. titius. ff. ad trebelli. ⁊ vtilitas huius erit ppter id quod no. in. l. si mihi ⁊ tibi. ff. đ leg.

10 j. † Scđo casu quādo liberi secundi vel vlterioris gradus vt nepotes vel pnepotes sunt concepti post mortem eius de cuius hereditate agitur, tūc nec de iure ciuili, nec de iure pretorio vocantur ex psona propria ad succedendū, nec habēt excludere agnatos vel cognatos, vt institu. de here. qualitate ⁊ differētia. §. plane. ⁊ l. si quis filio exheredato. §. j. ff. de iniust. rup. ⁊ irri. test. cū si. Sed ex psona patris vel matris bene posset vocari ad successionē per beneficiū. d. l. j. C. de his qui ante apertas tab. vel p beneficiū suitatis vñ nepos ex filio vel filia cōceptus post mortem aui vel auie paterni vel materni si post moriat̄ filius vel filia hereditate nō adita poterit ex psona patris sui vel sue matris illa3 hereditatē adire vt ibi dicitur.

SVMMARIVM

1 Naturales tm̄ liberi qñ ab intestato succedāt tā matri quā patri. Et quid in natis ex dānato coitu ab aliqua. 1. 3.
Spurij nunquid per patrē alendi, ⁊ quo iure.
2 Naturales matris nati ex meretricio cū legitimis nō succedūt, secus si nati ex concubinatu.
3 Naturalis ex cōcubina seorsum habitans perdit priuilegiu3 succedendi vt in schemate.
4 Nepos naturalis ⁊ legitim⁹ ex filio naturali tm̄ nūquid auo paterno ab intestato possit succedere.
Naturales ex ancilla vtrū eorū parentibus succedere possint.
5 Naturaliū tantum in succedendo parentibus eorum ab intestato que sint priuilegia.
6 Canonicū ius in quo preualeat iuri ciuili.
Lex nunquid indistincte dicatur, correcta, legis ratione correta.
7 Coitus quando dicatur damnatus.
8 Concubinatus nunquid possit puniri.

¶ Secundum membrum primi articuli.

1 Secundum membrum erat qli ter succedant naturales tantum liberi, in hoc distinguo.
2 † Aut sunt nati ex coitu damnato ab aliqua. l. temporali. Aut sunt nati ex coitu non dānato ab aliqua. l. tēporali. Primo casu dico eo nullo modo ab itestato posse succedere patri vel matri, vel alijs ascendentibus, quia sunt indigni omni legis beneficio, vt i auc. quib. mod. natu. effi. sui. §. fina. colla. vij. ⁊ qđ etiam matri tales non possunt succedere, tenet glo. institu. ad or. §. nouissime. ⁊ l. si qua illustris. C. ad or. ⁊ i auc. quo. na tu. effi. legiti. §. vlti. ⁊. xv. q. vlti. cū multe. ⁊ hoc clare probat̄. nā secundū ius ciuile pater ⁊ mater tales filios alere non tenētur, vt est casus in. d. §. fi. i auc. quib. mod. na. effi sui. ergo multominus d3 posse talis filius matri sue succedere. S3 de equitate canonica inductum est quod tales filij a parentibus sunt alendi. c. cum haberet extra de eo qui dux. in ma. q̄ am pol. p adul. Quo aūt ad successionē nihil est immutatū. ¶ Secundo casu quādo filij tales sunt nati ex coitu non damnato a. l. pro quo nulla pena temporalis ab aliqua lege temporali imponitur, tunc distingue aut queritur an isti possint succedere matri vel ascendentibus p lineā maternā. Aut querit̄ an possint succedere patri vel ascen
2 dētibus p lineā paternam. † Primo casu dico eos posse succedere ab intestato matri vel alijs ascēdentib⁹ per lineā maternā perinde ac si nati essent ex legitimo matrimonio, ⁊ sic p ↄsequēs dico eos succedere etiā simul cū alijs filijs ex legitimo matrimonio natis, ⁊ hec probant̄ insti. ad or. nouissime. ⁊ l. modestinus. ⁊ l. hac parte, ⁊ l. si spurius. ff. vñ cogna. Ista autem regula fallit qñ mulier est illustris, q2 tunc distinguit̄, aut h3 filios naturales tm̄ ex amasio suo cum quo stabat cōcubina, ita q̄ talis concubinatus erat a iure ciuili permissus, vt q2 vir ⁊ mulier soluti erāt, ⁊ tūc tales filij naturales tm̄ succedunt matri ab intestato etia3 cū alijs filijs legitimis ⁊ naturalibus quos dicta mater habuisset aū vel postea, aut ipsa mulier illustris h3 filios nāles vt meretrix, ⁊ tūc si ipsa h3 filios legitimos ⁊ nāles plures vel vnū tātū, non possunt succedere matri illi spurij, alias sic. vt hec oia p bant̄ in. l. si qua illustris. C. ad or. Ideo dico si tales filij nati ex coitu meretricali talis illustris veniret ab intest. patri, ⁊ matri ta lis mulieris a premortua vel repudiante talem hereditatem na3 cisci non possent si superessent aliqui ex legitimis ⁊ naturalibus dicte mulieris illustris, q2 sicut matri succedere non possunt, ita nec auo vel auie ⁊ multofortius, vt insti. ad or. §. j. alias aūt possent per. d. l. modestinus.

Secundo casu quando queritur an filij naturales tantum nati ex coitu non damnato possint succedere patri ab intestato vel ascendenti per lineam paternam.
3 Distingue † aut pater est penitus incert⁹ qđ est qñ mulier erat publica meretrix, ⁊ tūc plenū est q̄ alicui tanq3 patri ab intestato nō pñt succedere, l3 aliqs qui habuit rē cu3 dicta matre sit ita fatu⁹ q̄ illos tractet p suis filijs. vt instit. đ legi. suc. co. §. vulgo. cū si. ⁊ sic p3 qđ multominus agnatis vl' cognatis pris poterūt succedere tales. Aut pr̄ est bene certus, ⁊ tunc distingue, aut tales filij sunt nati ex libero ⁊ libera, aut ex libero ⁊ ancilla, aut ex seruo ⁊ libera, aut ex seruo ⁊ serua. Primo casu qñ sunt nati ex libero ⁊ libera, tūc isti pñt patri naturali tm̄ ab intestato succedere solū in duabus vncijs, ⁊ sic. vj. parte totius hereditatis cōcurrētibus istis tribus, primo q̄ ista cōcubina eoru3 mr̄ indubitato effectu retenta fuerit ⁊ habitauerit in eadē domo simul cū amasio suo, al's si habitauerit seorsu3 filij ex hoc coitu nati nō hñt hoc priuilegiū succedēdi, qđ pbatur in auc. qbus mo. na. effi. sui. §. si qs aūt defunctus. colla. vij. ⁊ not. gl. in. l. pe. ff. đ ↄcu. ⁊ ibi hoc t3 Bar. ⁊ Cy. ⁊ bene. Scđo q̄ huic patri nō supsit tpe mortis sue aliqs de liberis legitimis ⁊ naturalib⁹. Tertio q̄ tēpore mortis huic patri nō supsit vxor legitima. vt est casus in. d. §. si qs aūt defunctus. ⁊. §. hoc ipso custodiēdo in auc. qui. mo. na. effi. sui. ⁊ in auc. l3. C. de na. lib. deficiēte ergo vno de istis tribus nō possunt ab intestato succedere isti filij naturales, ⁊ hec pcedunt in naturalibus liberis primi gradus in filijs.

4 In liberis † aūt nālib⁹ secūdi gradus vel vlterioris, vt nepotibus, ⁊ pronepotibus secus est quia illi nunq3 possunt auo vel proauo paterno ab intestato succedere, immo plus est quia filius naturalis ⁊ legitimus procreatus ex filio naturali tantum non potest auo paterno ab intestato succedere, vt. l. fi. in fi. C. de natu. libe. que. l. hodie etiam manet incorrecta. vt in. d. §. de nepotibus. in auc. qui. mo. na. effi. sui. colla. vij. qđ est bene notandum, q2 multi dicerent contrarium inter quos videtur esse gl. in verb. disposita. in. d. §. de nepotibus. ⁊ Cy. in. ij. col. i tractatu successionum ab intestato. ⁊ qđ dixi de filijs videtur sentire qđ in illis casibus in quibus naturales liberi possunt succedere patri ab intestato possunt nepotes naturales ⁊ legitimi vel naturales tantum nati ex filio naturali succeder e ab intestato tali auo naturali, quod non placet, quia non videtur iure cautum, ⁊ q2 correctio est euitanda inquantum fieri potest. Item p mea opi. est tex. in auc. qui. mo. na. effi. sui. §. filium vero. ibi nullū tamen habet participiū ad ascendentes. ¶ Scđo casu principali

qui sunt nati ex libero, & ancilla eius concubina retenta in eadem domo indubitato affectu, tunc isti filij non sunt manumissi, & remanent servi & sic succedere ab intestato non possunt. l. partum. C. de rei vẽ. & insti. de servi. co. in prin. Aut sunt manumissi, & tunc possunt ab intestato succedere matri si moriatur manumissa. Itẽ etiã possunt patri naturali & parẽtibus patris naturalis insolidũ ab itestato succedere et simul cum alijs filijs cõceptis & natis ex legitimo matrimonio. vt insti. de servi. co. in prin. Sic ergo in illo casu sunt mul
5 ta privilegia, & primo† quod filij naturales tantum patri succedũt ab intestato insolidũ, secundo quod succedũt cũ alijs filijs natis postea ex legitimo matrimonio et cum alia muliere contracto. tertio quod tales liberi naturales tantum succedũt ab intestato et parentibus patris, vt avo & avie paterne, & proavo, & proavie. vt insti. de servi. co. §. i. ibi hoc & etiã liberos nõ solũ in suorum cõiũcta regula §. fi. insti. qui da. tuto. pos. & tamen in omnibus istis secus est in liberis naturalibus tantum vocatis ex libero & libera, vt s. dixi. Tertio casu quãdo sunt nati ex servo & libera idẽ penitus dico quod dixi in primo casu, & idem dico in quarto casu, si ex servo & ancilla eius concubina nascantur filij, & postea tam parẽtes quam filij manumittantur, vt probatur in dicto titu. insti. de servi. co.

Que autẽ sit ratio diversitatis inter primum casum & istos vltimos tres etiam probabile est dubium, nec etiam tactum a glo. nec docto. sed posset dici quod ratio sit, quia secundum leges nõ poterat esse matrimonium quando vir & mulier erãt servi vel alter eorum tantum. l. cum ancillis. C. de inces. nup. & ideo lex presum psit in benigniorem partem, scilicet quod talis vir & mulier contraxissent matrimonium si potuissent, & ideo voluit filios ingenuos succedere, vt legitimos & naturales. Sed hoc hodie non est verum de iure canonico, cum possit esse matrimonium non solum quando alter ex coniugibus est in servitute, sed etiam quando vterque
6 extra de coniug. servorum per totum. †quod ius prevalet cum matrimonium sit res spiritualis, & ideo videtur quod tex. inst. de ser. co. esset hodie correctus, quia cessante ratione legis cessat legis dispositio. l. adigere. §. quãvis. de iure patro. Sed hoc dictum nõ credo esse tutum, quia ista ratio ibi non est expressa in text. tum etiã quia correctio est vitanda inquantũ fieri potest, & pro hoc facit quod dicit. Ioã. and. in. c. post transmissionẽ. extra de electio. in gl. que incipit articulum vbi dicit quod correcta ratione legis, non propterea dicitur ipsa lex esse correcta. An autem hoc dictũ indistincte sit verum pro modo non examino, saltim puto id verum quando ratio legis nõ colligitur expresse ex tex. illius legis vel alterius sed est ratio magistralis. potest etiã in casu nostro alia ratio assignari, quia magis est imputandum libero viro & mulieri libere que immediate non contrahunt matrimoniũ, quam sit quando vterque est in servitute vel alter tãtũ, cũ metu dominorum servi sepius abstineat se ad cõtrahendum matrimonium, vt de facto quotidie videtur, vnde cum ista ratio hodie duret adhuc planum erit directe correctum esse dictum tex. insti. de servi. co.

Verum enim restat videre pro huius membri expeditione. s. quando coitus dicitur esse dãnatus ab ali-
7 qua. l. temporali. †Et dic quod est vbicunque aliqua pena tẽporalis imponitur per aliquã constitutionẽ iuris civilis, vt pater quando pro tali coitu habet locũ pena adulterij vel incestus, vel stupri, vt insti. de pu. iudi. §. itẽ. l. iulia. de adul. & in auc. q. mo. na. effi. sui. §. fi. coll. vij. imo etiam idẽ dico quando pro tali coitu non imponitur pena ordinaria adulterij vel incestus, vel stupri, sed imponitur extraordinaria, & extraordinaria potest imponi quando aliqui simul tenuit plures cõcubinas, nã tunc coitus iste est damnatus pena temporali, quo ad vtrũque, & ideo tales filij nullo modo succedunt ab intestato patri, nec et matri. vt in auc. q. mo. nat. effi. sui. §. si vero effusa. & ibi videtur de mẽte gl. in ver. intestatus. i. fi. colla. vij. Item facit in auc. de tri. & se. §. consideremus. colla. iij. nã tales cõ
8 cubine & eorum amasij saltim extra ordinẽ puniri poterũt, †quia hec est res mali exẽpli. ff. de extraor. cri. per totum & l. iij. §. j. ff. de cri. stel. Bar. tamen tenet contra in. l. fi. ff. de his quibus vt indig. s. quod tales possunt matribus succedere ab intestato per §. vltimũ. inst. de succes. co. quod mihi nõ placet. Et pro hoc dici põt quod si habens vxorẽ accipiat et cõcubinã in domo tales filij nõ poterũt et matri succedere cũ ille coitus sit dãnatus. l. j. ff. de cõcu. Verũtamen sciendũ est quod licet coitus cõcubinarius vel meretricalis nullã penã temporalẽ patiatur secundum leges. l. iij. ff. de cõcu. & l. si ea. & l. quia adulteriũ. C. de adul. tamen secus est quo ad penã spiritualẽ, vnde iure divino & canonico mortaliter peccãt si quoquomodo, preter quam cũ vxore propria. xxxvij. q. iij. c. nostro. & c. meretricis. & glos. pulchra in cle. ad nostram. §. vij. de hereti.

SVMMARIVM

1 Legitimi tantum qualiter ab intestato succedant.
2 Adoptivi quomodo concurrant in bonis adoptantis cum legitimis & naturalibus.
Legitimi filiorum duorum naturaliũ & legitimorũ quanta erit vbi sunt quatuor adoptivi cum illis.
3 Adoptivi nunquid excludant ascendentes in successione ab intestato.
4 Adoptivi quando succedant ab intestato vt sui.
5 Intestatus quis proprie dicatur & ab intestato decedere.
Pupillus non dicitur proprie intestatus, sed intestabilis.
6 Statutũ loquẽs de intestato habet locũ in pupillo intestabili.
7 Testabilis si non testetur videtur in dubio velle vocare succedentes ab intestato, & tacite admittere.
8 Successio ab intestato est actus legitimus. s. iure civili inductus.
Actus legitimi qui dicantur.
9 Legitima est debita de iure civili persuadente coniunctione naturali.
Hereditatis aditio quanto tempore gaudeat.
10 Filius qui stetit per triginta annos quibus nõ adivit hereditatẽ ex capite vnde liberi, poterit intra alios. xxx. annos ex capite vnde agnati adire.
11 Successionem descendentiũ ascendentibus ab intestato sex sunt gradus.
12 Legitimati filij sunt sui & necessarij heredes.
13 Nepotes cum patruis cõcurrentes succedunt in stirpes.
14 Naturales tantum non excluduntur per legitimos tantũ.
Naturales tantum deficientibus legitimis & naturalibus succedere cũ eorum matre in duabus vncijs fallit in tribus casibus.
15 Ius canonicum nunquid repellat penitus a successione naturalem tantum.
16 Vulgo quesiti ascẽdẽtibus per lineã femineã succedũt, secus in linea mascula. Et quid si nati sint ex illustri matre. 17.
18 Spurij dãnati coitus possunt in testamento alimenta legari.
Spurij dãnati coitus possunt in tribus casibus succedere.
19 Nepos adoptatus succedit etiã contra testamentum
20 Legitimatio quando nõ requirat citationẽ agnatorum.
21 Princeps nunquid possit legitimare filiũ aliquẽ post mortẽ patris ipsius sine agnatorum citatione.

¶ Tertium membrum primi articuli.

Tertium membrum erat quando loquimur de liberis legitimis tantum, & tunc
1 distinguo† aut loquimur de adoptivis, aut de filijs arrogatis. Primo casu distinguo, aut non transiuit in potestatẽ adoptãtis, vt quia fuit ab extraneo adoptatus, & tunc nihilominus succedit illi ab intestato, vt suus heres. vt. l. pe. §. sed & si quidem. C. de adop. & sic succedit etiã cũ filijs legitimis & naturalibus, vt ibi dicitur & in. l. si te. C. de suis & legiti. & not. gl. in. §. aliquẽ. in ver. si ab intestato. insti. de here. ab intesta. & hoc hodie nõ est correctum. vt auc. in successione C. de suis & legiti. Et tunc occurrit mirabiliter quod per tales adoptivos detrahitur legitima filiorum legitimorum & naturalium. nam si pater habens duos filios legitimos & naturales adoptavit sibi alios duos extraneos in filios, & fecit codicillos ab intestato, in quibus multa legata reliquit legitimã illorum duorum filiorum legitimorum & naturaliũ, in qua ipsi nullo modo gravari possunt, capiũt solũ duas vncias hereditatis, cũ ipsi deberent habere pro legitima solũ tertiã partẽ illis quod fuissent habituri ab intestato. l. parẽtibus. C. de inof. testa. & auc. novissima. C. e. ti. Sed illi duo habuissent ab intestato solũ duas vncias pro quolibet. er-
2 go &c. †Puto tamen quod vbi probaretur adoptionem factam esse in fraudem subveniretur illis filijs legitimis & naturalibus per remedia posita in. l. j. C. de inoffi. dona.

Hic posset queri quid si pater habẽs duos filios legitimos & naturales adoptavit sibi quatuor extraneos in filios, & decessit ab itestato relictis codicil. quantum erit legitima filiorum duorum filiorum legitimorum & naturalium. Respondeo, & puto quod sit solum tertia pars eius quod fuissent habituri ab itestato, & sic inter ambos habebunt pro legitima tertiam partem quatuor vnciarum. i. vnam vnciam & tertiam partem vnius vncie, non enim debent illi quatuor filij adoptivi computari in numero sex liberorum. vt probatur in auc. de tri. & se. §. hoc servando. cũ. l. pe. §. sed & si quidem. C. de adopt. ¶ Itẽ dubitatur an tales filij adoptivi succedãt ab intestato patri adoptivo exclusis ascẽdentibus. vt pre

3 & matre, & auia, & vxore. † & videt q sic per .l. penul. §. 3 & siqdē. Nā ibi tex. vult succedere eos, vt suos heredes. Sed ita est qd sui heredes preferunt ascendētibus. vt insti. de heredi. ab intest. §. j. & insti. de serui. co. §. repertitus &c. J ē casus est in .l. ij. §. lib. ff. ad tertul. & no. gl. ad tertul. §. pferunt. Et hoc credo verū de rigore iuris, licet equitas in cōtrariū, puto tū q si adoptio fuit facta in fraudē habeat locū tit. de inoffi. dona. ¶ Et per predicta ēt dico q si libertus aliquos sibi adoptauit in filios & moriatur ab intestato isti succedūt, vt sui heredes & excludunt patronū. insti. de succes. li. §. sed nostra. ibi si heredes suos. cū .l. penul. §. 3 & siqde3. C. de adop. & sic vr esse correctus §. qua de causa. insti. de succes. libe. Si tū patronus hoc posset pbare esse factū in fraudē suā sibi ɔsuleret. ff. si qd in fran. pa p totū. iste tū passus & pcedēs est dubius valde. ¶ Quīq3 filij adoptiui trāseūt in potestatē adoptantis, vt qz adoptatus ab aliquo de suis ascēdentibus,

4 † & tunc planū est eos ab intestato succedere vt suos, vt .l. penul. §. si vero pr naturalis. C. de adop. ¶ Aut loquit de filijs arrogatis & planū est eos succedere ab intesta. vt suos .l. j. §. suos. de suis & legi. nec de facili psumitur esse facta fraus in arrogationem factā p principē cū3 ista fiat cā cognita .l. si pater. §. fi. ff. de adop. ¶ Quartum mēbrū erat de filijs naturalibus tantū legitimatis tū postea, & tunc dico istos ab intestato succedere, vt suos, vt insti. de here. q ab intest. Hoc aūt membrum pro nunc non prosequor, qz est valde prolixu3, & de ipso habemus longos titulos in C. in auc. & in decreta.

Additio Domini Ludouici Bolognini Bononiensis.

Circa hunc primum articulum successionis descendentium ascendentibus vltra dicta per dominū Mathenm autorem dicebam aliqua. Primo premittendo vnum p intelligentia in hac vtili & quotidiana materia successionis ab intestato, scilicet vt scias quis dicatur proprie itestatus, seu ab intestato decedere. Jn quo dic

5 † q puberes dicuntur proprie decedere intestati seu ab intestato, non autem impuberes qui potius dicuntur intestabiles. tex. est. in .l. j. in prin. i ver. plane. ff. de suis & legit. per quem text. ita voluit ibi Bar. & idem voluit gl. in .l. cum antiquioribus. in ver. fuisse. C. de iure deliber. & glos. insti. de here. que ab intesta. in prin. quod diligenter notandū est maxime pro statutis loquentibus de succes. ab intesta. Nam nō verificarent in pupillo decedente, cum non dicatur proprie intestatus sed intestabilis, cum statuta debeant intelligi proprie & vere & in pprio significatu .l. iij. §. hec verba. ff. de nego. gest. l. j. §. is q nauem. ff. de exer. Et iā in proposito nostro voluit Pe. & Bar. in .d. l. j. de suis & legi. & idem voluit Cy. Ray. & Bal. in .l. in testamento. ff. de legi. tuto. & Bal. in suo ɔsi. incip. Si mr non extat &c. Et Bal. in .l. si arrogator. i pe. col. ff. de adop. & Pet. de ancb. in solēni repetitione .c. canonū statuta post mediū. in ver. qd dices &c. extra de ɔsti. vbi refert se cōsuluisse sup hoc. & Jo. de imo. in .l. cēturio. in .xviij. col. ff. de vulg. & pup. & Joā. de imo. in .c. cū tibi. in fi. extra. de testa. & d. Jo. de imo. in suo ɔsi. inci. Jn casu pmisso primo dissentiēdū est &c. & Ange. in ɔsi. xvj. inci. In Dei nomine excludens statutu3 &c. & hec prima est vera & cōmunis snia a qua nullus discrepat. ¶ Tū limita predicta nisi

6 cōis vsus loquendi esset in ɔtrariū, † qz tunc statutum loquens de intestato haberet locū ēt in pupillo intestabili sm Pet. & Bar. in .d. l. j. de suis & legi. & Bal. in .d. ɔsi. incip. si mater non extat &c. & Pet. de ancb. in repe. d. c. canonū statuta. vbi. s. & Jo. de imo. in .d. l. cēturio. vbi dicit q iste cōis vsus loquēdi est maxie in partibus Tuscie. & Jo. de imo. d. c. cū tibi. in fi. ita dicit tenere Bal. in .c. i. in prin. de successione feudi. vbi dicit hoc esse vex si probet talis cōis vsus loquendi peritorum ita se habere, als aūt non. Scdo limita predictam conclusionem nisi essemus in statuto munito ratione naturali, qz tūc haberet locum etia3 in intestabili. Jta voluit Bal. in .l. iij. in fi. C. pendē. appel. mors interue. & idē cōprobauit Jo. de imo in cōsi. prealleg. incipien. in casu premisso &c. statuta ergo que sunt contra naturalem rationem, puta q femina ab intestato non succedat, que vigent hodie per Jtaliā, non vēdicabunt sibi locū in itestabili, ita dixit Bal. in .d. l. iij. in fi. allegat gl. in .d. l. cū antiquioribus. de iure delibe. pro quo faciat, qz in statutis correctorijs & exorbitantibus a iure communi non debet fieri extensio de vno casu ad alium si nō sit eadem ratio in casu non expsso que in expresso, vt est glo. in clemen. ij. in verbo in his diebus. de etate & quali. & gl. in cle. j. de elec. & Bal. & Jo. de imo. in .l. si ff. de here. insti. & Jo. de imo. late in .l. si vo. §. de viro. maxime in .vij. col. ff. solu. ma. S3 ita est q diuersa est ratio in decedente intestabili & in decedēte ab inte-

7 stato, vt statim ostendā, ergo &c. ¶ † Nā vbi quis pōt testari si nō testatur vr velle in dubio vocare succedētes ab intestato & tacite admittere eos .l. si quis cum nullū. ff. de iure codi. secus est i decedente intestabili, qd non vr velle vocare venientes ab intestato cū etiā si vellet testari nō possit, de qua materia itestati vel testabilis vltra supradicta posuit etiā aliqd Cy. i. l. ij. in vlt. questione. C. q test. facere pos. & Gulielm. de cuneo. in .l. vnica. C. quādo impera. inter pup. & vidu. & Bart. in cōsi. cxl. incipiēt. statuto vrbis veteris &c. vbi dicit proprie q statutū pdictum non habet locum in pupil. nisi cōis vsus loquēdi extaret in cōtrariū. nā sm eu3 pualeret omni ppie significationi .l. librorū. §. qd tū cassius. ff. de lega. iij. l. cū delanionis. §. asinam molendinariā. ff. de fun. instru. l. labeo. ff. de suppel. lega.

Secundo

principaliter premitto q successio ab intestato dicitur actus legitimus. text. est in .l.

8 iij. §. de illo. ff. pro socio. vbi † appellatur legitima successio seu hereditas omnis obueniens ab intestato, & plus dixit ibi glos. in verbo, intestato. quod etiam hereditas que defertur ex testamēto potest dici legitima successio pp ɔfirmationē legis .l. vobis. & .l. lege obuenire. ff. de verb. signi. ¶ Secundo pro hoc facit tex. in .§. j. insti. de heredi. ab intesta. vbi hereditas itestati pertinet ad suos heredes ex .l. duodecim tabularum, sed nulli dubium q lex duodecim tabularum est pars iuris ciuilis .l. ij. §. j. cum sequenti. ff. de origine iuris. Ergo successio intestati dicitur esse legitimus act⁹ cū omnes illi dicantur esse legitimi actus qui sunt inducti ab aliqua lege vel iure scripto .l. legitima. cum glos. ff. de pact. & no. glos. in .l. actus legitimi. ff. de regul. iur. Ad idem faciat tex. in .d. l. actus legitimi. vbi aditio hereditatis dicit actus legitimus. ¶ Preterea hoc idem probatur in .c. j. in verbo, legitimus heres. xviij. qd. j. Et ideo dicebat Dy. in regula indultum. de regu. iur. libro. vj. q iure ciuili positiuo est introductum q portio bonox paternox debeatur filio, nō aute3 iure nature, per tex. in .§. j. in auc. de trien. & semis. & in .§. j. in auc. de here. & falci. & in .l. lege duodecim tabu. C. de legiti. here. † Est veru3 q

9 legitima est debita iure nature. i. persuadente ɔiunctione naturali, sed tū debita est de iure ciuili .l. scripto. ff. vnde lib. l. cum ratio. ff. de bo. dāna. iuncta .l. pnuntiatio §. familie. in expositione sua. ff. de ver. sig. ¶ Jtaq3 successio ab intestato est actus legitimus. i. iure ciuili inductus, qd no. p statutis excludētibus que3 ab actu legitimo, vel admittentibus quē ad actū legitimū de qua materia vide omnino Pau. de cast. in ɔsi. ccxxi. incipien. Qd primo loco qd quis succedit &c.

Tertio

principaliter pmitto q ab intestato & ēt ex testamento hereditas delata potest adiri continue. J. xxx. an. l. licet. cum materia sua. C. de in. deli. & .l. quādiu. la. j. ff. de acqui. here. & no. Bar. in .l. vnica. ff. de cōdi. ex lege. adeo q dicebat multum singulariter Bal. An. & Pau. de ca. i. d. l. l3.

10 † quod si quis stetit per .xxx. annos quibus non adiuit hereditatem ex capite liberorū qñ est de liberis, poterit postea etiam adire intra alios .xxx. annos ex capite vnde agnati, & pfert omnibus alijs p .l. j. §. videndū. ff. de succes. edict. & idem reassumit Pau. de ca. in .d. l. ɔsdiu. dicēs hoc esse mirabile & se als habuisse de facto. & idē ɔsulendo ɔprobauit do. meus. Alex. de imo. in ɔsi. lxxxix. in .ij. col. in .ij. volu. incip. An si filius hereditatē &c. & in ɔsi. xc. ibidē immediate sequēti. incipiē. qño publiciana &c. quod perpetuo tene menti, quia dominus meus facit magnum festum de hoc.

His breuiter premissis pro intelligentia dicendorum nunc aggredior primū articulum hunc quotidianum de successionibus descendentium ab intestato ipsis ascendentibus. in quo vt. s. vidisti autor facit quatuor gradus. Primo liberorum legitimorum & naturaliū natorum ex legitimo matrimonio. Secundo liberorum naturalium tantum. Tertio liberorum legitimorum tantum. Quarto liberorum naturalium qui postea legitimati fuerunt. Ex qbus quatuor gradibus duo alij si recte consideras per autorem inserti & contexti fuere, vc3 spuriorum natox ex coitu non tamen damnato seu reprobato ab aliqua lege tēporali, necnon alium gradum spuriorum natorum ex dānato coitu

11 & reprobato a lege temporali. † & sic sunt sex gradus principales. Circa quos sex gradus mature diligenter & recte autor loquutus est, tū in primo gradu adde tu vnū vbu3. Nā vex est q hodie filij legitimi & naturales succedūt parētibus ab intestato siue sint masculi siue femine, & siue sint in potestate siue emācipati. vt in .§. i. & in .§. si qs igit. in auc. de hered. ab intest. colla. ix. & in auc. in successione. C. de suis & legiti. trāsumpta ex .d. §. si quis igit. tū inter alia differūt emācipati a filijs in ptāte. Nā emanci

patri succedūt prī reservata dimidia vsufructus bonoꝝ auo suo viuēti. l. oportet. §. cum aūt. C. de bo. q̄ lib. sed filij in ptāte succedunt patri reseruato integro ꝛ totali vsufructu oīm bonorū auo suo. text. est in. d. l. si quis igit̃. Ex quo infert̃ ꝙ in hoc melioris sunt ɔditionis emācipati q̄ existēres in ptāte. Et hec est prima conclusio in hoc primo gradu. ¶ Secunda est ɔclusio alia nota

12 bilis circa istum eundē primum gradum qꝺ† lʒ filij in potestate de iure ciuili essent sui ꝛ necessarij. vt in. §. sui. aūt. insti. de here. qua. ꝛ dif. ꝛ in. l. in suis. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ in. l. ex testamento. C. vñ liberi. ꝛ in. l. ex testō. C. ꝺ suis ꝛ legi. nisi pretor indulsisset eis beneficium abstinendi. vt in. §. sed his pretor. isti. de here. qua. ꝛ dif. Nihilhominus pdicta non habent locū in filijs legitimatis. Nā ex quo passi sunt se legitimari nō possunt se abstinere, ʒ oīno sunt sui ꝛ necessarij. tex. est notādus in. §. ꝛ quoniā. i auc. quibus mo. na. effi. sui. colla. vi. in ver. cū semel ꝛc. ꝛ hec est noua secunda conclusio quā facio in hoc primo gradu. ¶ Tertia conclusio in eodē primo gradu est qꝺ dicta in filijs vēdicāt sibi locum in nepotibus ꝛ in alijs descendētibus vlterioribus in gradu siue sint masculi siue femine. tex. est in sepius allegato. §. si qs

13 igit̃, tamen scias ꝙ† si concurrunt cum patruis succedunt in stirpes ꝛ non in capita, licet filij primi gradus admittent̃ in capita. tex. est in. §. cum filius. insti. de here. ab intesta. ꝛ in. d. §. si qs igitur. Que omnia procedunt siue succedant ascendentibus masculis. Et per lineā masculinam siue feminis siue per lineam femininam. d. §. si quis igitur. ꝛ. l. si matre. C. de suis ꝛ leg. quē tex. reputat Bal. ibi singularē. in verbo, ipso iure dum loquit̃ de hereditate matris, ꝛ hec est tertia ɔclusio q̄ facio in hoc primo gradu primi articuli principalis.

Secundo principaliter condescēdo ad secundū gradū primi articuli, videlicet filiorum naturaliū tantum natorum scilicet ex soluto ꝛ soluta, ꝛ retenta indubitato affectu ꝛ in eadem domo concurrentibus alijs de quibus hic p autorem, ꝛ inter alia ꝙ non supersint tempore mortis filij legitimi ꝛ naturales. put. s. p eū, nā succedūt patri, secus si illi extāt. ¶ Cuius dictis adde qꝺ secus est si extarent legitimi tm̄, puta

14 adoptiui. † naʒ tunc naturales tm̄ nō excludūtur ab eis. Ita voluit Ang. in. §. pe. in auc. qui. mo. na. effi. sui. idē dico vbi nō extāt legitimi ꝛ naturales, nā tales succedūt cū eoꝝ matre in duabus vncijs, auc. lʒ in corpore vñ sumit̃. C. de na. lib. ꝛ hec est prima ɔclusio in hoc scꝺo gradu, quā primo limita multū singulariter, nisi esset ɔcubina clerici etiā in minoribus ɔstituti. nā hoc casu nō possunt eius filij succedere nedum in duabus vncijs, ʒ nec in aliquo, ꝭm Bal. in. l. quicq̄. ff. de i us vo. ¶ Scꝺo limita predictā conclusionem nō habere locū in filijs natis ex his qui sunt ex sancti Frācisci tertio ordie. ita voluit Bal. vbi. s. prime. ꝛ ratio est, qꝛ ɔcubinatus in his est magis detestādus q̄ in alijs mere laicis, ꝛ iō nō succedūt in aliquo. ¶ Tertio limito pdictā cōclusionē nō hēre locū si loqmur ꝺ iure canonico, quo iure ois coitus excepto matrimonio ꝓhibitus est in. c. inter opera. extra de spō. ꝛ ita voluit Gof. in terminis in. c. lator. extra q̄ filij sint leg. Ast Hosti. ꝛ do. Anto. ibidē. ꝛ do. Abb. modernus in. c. tāta

15 . s. eo. ti. tenēt ɔtrā dicētes, ꝙ † siue loquamur de iure canonico siue ciuili naturalis tantū succedit, ꝓut. s. dixi. ꝛ ita tenenduʒ puto in hoc passu, qꝛ lʒ coitus iste sit magis detestatus apud ius canonicū q̄ ciuile, tamē nō sequit̃ ꝙ filius naturalis succedere nō possit in illis duabus vncijs cum ius ciuile nō reperiatur expresse correctum in hoc per ius canonicū. c. j. extra de noui ope. nūtia. cū simi. ¶ Et hec ꝓcedunt in descendētibus naturalibus tātū succedentibus ascēdentibus masculis ꝛ per lineā masculinā. Sed ascendentibus feminis absq̄ dubio succedunt pariter cuʒ alijs filijs legitimis naturalibus. l. si qua illustris. C. ad orfi. in fi, ꝛ in. §. nouissime. insti. eo. tit. ꝛ hec sufficiāt quo ad secundū gradum primi articuli principalis.

16 Tertio principaliter † capio tertium gradū huius primi articuli, videlicet spuriorum natorū non tamen ex coitu reprobato ab aliqua lege temporali, vt sunt vulgo quesiti, qui absq̄ dubio succedere non pñt patri vel alijs ascendentibus. vt in. l. si spurius. ff. vnde cognati. ꝛ in. l. hac parte, eo. ti. tamen intellige hoc procedere si tractamus de succedendo ascēdentibus per lineā masculinam, secus si ascēdētibus p lineā femininā. tex. est in. d. §. nouissime. institu. ad orfi. ꝛ in. l. j. §. sed si vulgo. ff. eo. ti. ꝛ in. d. l. si qua illustris vbi plus dicit̃ ꝙ etiā si mater sit illustris succedūt ei dūmō alij liberi non extent. ꝛ vo

17 luit gl. in. d. §. nouissime. † Sed vbi non est illustris, tales vulgo quesiti succedūt siue extent alij legitimi ꝛ naturales siue non, ꝭm Ang. in. §. fi. auc. qui. mo. na. effi. sui. ¶ Secūdo limita nisi sta

tutū admitteret talē filiū ad successionē etiā in bonis patris, qꝛ tunc hn̄ succedere posset ꝭm Bal. in. l. j. C. de iure annu. aureo. ꝛ Jo. cal. in ɔsi. iiij. incip. an valeat ꝛc. sub rub. de consti. ꝛ do. Abb. in. d. c. p venerabilē. in. viij. q. extra q̄ filij sunt legiti. ꝛ ita teneas lʒ Pet. de ancha. in regula possessor. de regu. iuris. lib. vj. tenuit contrarium ꝛ non bene.

Quarto principaliter capio quartum gradum filiorū videlicet natorū ex coitu penitus reprobato, ꝛ hi prohibent̃ oīno a successiōe ascēdentiū tā masculorūʒ q̄ feminaruʒ. tex. est in. §. fi. in auc. qui. mo. na. effi. su. coll. vi. ꝛ in. §. fi. in auc. quibus mo. nat. effi. sui. colla. vij. ꝛ in auc. ex cōplexu C. de ices. nup. ꝛ in. d. c. lator. Plus dico ꝙ nedum prohibent̃ a successione, sed etiam alimentari non possunt ꝺ iure ciuili a parentibus. tex. est in. d. auc. ex complexu. ꝛ in auc. licet. C. de nat. libe. tm̄ in hoc secus est de iure cano. c. cum haberet. extra de eo

18 qui dux. in ma. q̄ pol. per adul. Adeo qꝺ eo iure cano. † pñt nedū in vita parētis pstari alimēta eis sed etiā eis pñt relinqui in testamēto, ꝛ sic post mortē parentis, ꝭm Bal. in. d. auc. ex ɔplexu. ex rōne. d. c. cū hr̄et, dūmodo relinquant̃ ɔueniētia alimēta, attēta qualitate psone ꝛ q̄titate alimentoꝝ. Secus si relinqueret̃ magnū qd ꝓ alimētis. ¶ Tū limita supradictā ɔclusionē nō ꝓcedere in filijs natis ex coitu reprobato quoꝝ mater credidisset coire cū marito suo qui vere nō erat. nā tales pñt succedere patri per no. in. c. cū inhibitio. extrā de clā despō. ¶ Secundo limita nisi mulier fuisset violēter cognita, qꝛ tunc pñt filij nati ex illo coitu q̄tūcūq̄ reprobato succedere matri ꝭm Bal. in. l. eā quā C. de fideicō. vbi dicit de virgine cognita p vim a tyranno qui erat vxoratus. nā talis filius succedit matri ꝭm eū, ꝛ facit. l. vim passam. ff. de adul. ꝛ. l. fedissimam. C. eo. titu.

Quinto principaliter capio quintum gradum filiorum legitimorum tantuʒ vt sunt arrogati ꝛ adoptiui qui succedunt ascēdētibus ꝭm ꝛ prout tradidit autor, qui diligenter examinauit istum passuʒ. ¶ Cuius dictis adde ꝛ quod dicta per eum in filijs habent locum etiam in nepotibus ꝛ alijs inferioribus nisi pater eos precedat, nam succedūt ēt ipsi. tex. est in. d. l. cum in adoptiuis. §. cū filio. C. de adopt. ꝛ in. §. aliqua. insti. de here. ab intesta. Tū scias ꝙ † multum interest vtruʒ qs adoptet̃ a cōiuncta persona, puta ab auo paterno vel materno. Nam talis filius adoptiuus succedit adoptanti, ꝛ etiā ei qui dedit eū in adoptionem, ꝛ nō solū ab intestato, sed etiam cōtra testamentum, sicut ꝛ filij alij legitimi ꝛ naturales. d. l. cū in adoptiuos. §. cū vo. C. de adop. vbi gl. idē reprobauit, ꝛ multū singulariter limitauit hoc ꝓcedere si datus est in adoptionē ascendentibus. secus si collateralibus. ¶ Sʒ si qs adoptatus ab extraneo tūc bene succedit adoptāti pariter cū alijs filijs suis, sed ab intestato tm̄, ꝛ nō ꝯ eius testū, sed patri naturali oīno succedit cum alijs. tex. est in. §. sed hec oia. insti. de here. ab intesta. ꝛ hec ꝓcedūt circa filios adoptiuos. ¶ Sʒ filius arrogatus succedit ab intestato patri arrogatori pariter cū alijs eius filijs, sed si i testamento esset preteritus vel sine causa exheredatus debet habere quartam eius qꝺ habiturus fuisset succedens ab intesta. l. si arrogator. ff. de adop. vbi dicitur ꝙ vltra hoc debet habere etiā oia bona sua que dedisset patri arrogatori.

Sexto ꝛ vltimo principaliter assumo sextum gradum videlicet filiorum naturalium tantum. ꝛ postea legitimatorum. Et in hoc autor cōclusit eos succedere ab intestato, vt suos subdens ꝙ h mēbrū tanq̄ valde prolixum non prosequatur. ¶ Sed tu adde ꝙ si quis fuit legitimatus ad petitionē seu

20 instantiā patris vel ad petitionē ipsius filij patre tamē cōsentiēte valet talis legitimatio, † ꝛ nō requirit̃ in ea citatio agnatoruʒ. ꝛ talis oīno succedit patri. tex. est in. §. hinc nobis. i auc. ꝺ nup. ꝛ voluit Pau. de ca. in cōsi. ccxxx. in. ij. col. inci. dubitatur primo an comes palatin° ꝛc. Idē dico si pr̄ disposuisset i testō filiū debere legitimari, qꝛ nō reqrit̃ etiam isto casu citatio alicuius in eius legitimati. tex. est in auc. itē si quis C. de na. libe. ꝛ hec prima ɔclusio clara est ꝛ fundata in iuribus pdictis. ¶ Sʒ maius dubiū est si princeps legitimaret aliqueʒ inscio patre, quo casu dicas qꝺ si pnceps sciuit ignorantiā pris, tm̄ cū legitimauit, ꝛ postea añ mortem pris sciuit, si morit̃ ab intestato succedit iste cum alijs filijs legitimis ꝛ naturalib°, qꝛ ex quo pr̄ alios nō instituit vr̄ oīno voluisse eū etiā admitteret cū alijs. ita singulāter voluit Jo. an. in addi. Specu. in tit. de succes. ab intesta. ꝛ Pau. de cast. in cōsi. ccxxij. incip. sup eo qꝺ primo loco qrit̃ ꝛc. ¶ Si vo pnceps nō sciuit ignorantiā paternaʒ, ꝛ tūc legitimatio nō valet in pindiciuʒ alioꝝ. tex. est in. §. si vero. in auc. qui. mo. na. effi. legi. ꝛ voluit Jo. and. vbi. s. pxi. ¶ Quid aūt si nō extarēt alij filij legitimi

gntimi ⁊ naturales ⁊ princeps legitimauit viuente patre. dic qđ valet legitimatio nec in ea reqritur citatio agnatorũ, ex quo pater tunc viuebat siue sciret legitimationem siue non. Ita voluit Gaspar. de cal. in suo consi. inci. legitimatio ⁊c. sub rub. qui filij sint legi. dnmmodo constet principi an pater consenserit postea vel non. ¶ Sed vbi post mortem patris fieret legitimatio non valeret in preiudicium agnatorum, quibus iam ius quesitũ est ab intestato nisi citarentur in ea. l. pe. de nata. resti. ⁊ voluit Bar. in. l. gallus §. ⁊ quid si tantũ. ff. de libe. ⁊ postb. vbi subdit

31 q† princeps posset tñ hoc facere si vult, vt si appareret de certa scientia ipsius, de qua materia vide oino p. d. meũ Alexã. i suo cõsi. xxxviij. in. ij. col. in. j. vol. incip. in cã mota per Ange. ⁊c. ⁊ in ↄsi. xciij. in. vij. col. cũ seq. in. j. vol. inci. Titius solutus ex soluta ⁊c. ⁊ in ↄsi. lxiij. in. vj. col. cũ seq. in. j. vol. incip. ↄsideratis his q̃ in themate ⁊c. ⁊ in ↄs. cxxxviij. i. j. vol. inci. an sufficiat quẽ diu se gessisse ⁊c. in qbus locis. d. me⁹ late explicat istũ passũ ad quẽ in hoc me remitto. ⁊ ẽt ad Pau. de ca. in ↄsi. ccxxxv. inci. videndũ est primo de ipso ⁊c. in vlti. col. ⁊ Pau. de cas. in ↄsi. ccxxvij. inci. super primo dubio vr̃ dicendũ in. iij. col. in ṽ. ij. ⁊c. vbi posuit etiã qñ legitimatur natus ex dãnato ⁊ punibili coitu que clausule requirant̃. ⁊ in cõsi. ccxxviij. circa mediũ vbi ponit an tales legitimari possint vel nõ. ¶ Ex quibus oibus redditur expeditus iste primus articulus principalis cũ sex gradibus ei⁹ circa successionem descendentium ascendentibus ab intestato decedentibus. Bologninus.

SVMMARIVM

1 Ascendentes quomodo succedant hodie descẽdentibus ⁊ qui, ⁊ in quibus fallat. 2. 3. 5.
2 Ascendentes luxuriose viuentes carent beneficio succedẽdi descendentibus.
3 Mater qñ priuetur a successione filij vt indigna.
4 Pater solus qñ succedat filio matre exclusa.
Mater excludit in successione filij auum paternum etiã quo ad bona quesita a patre. 6.
5 Nepos etiã viuente patre suo est in aui potestate.
6 Auus paternus habet administrationem ⁊ vsufructuȝ in bonis nepotis etiam patre viuente.
7 Ascendentes preferuntur in bonis prouentis ex linea sua alijs ascendentibus.
8 Fratres ↄsanguinei in bonis paternis p̃ferũt̃ fratrib⁹ vterinis.
9 Transuersales an ⁊ quomodo admittantur ad succedendum cũ ascendentibus.
10 Frater cõiunctus ex vno latere tantum excludit̃ ab ascendentibus fratris premortui.
11 Hereditas fratris defuncti vbi sunt paui pauie ⁊ frater vtrinqȝ cõiunctus qualiter diuidatur. 13.
12 Mater qñ nõ repellatur a successione defuncti pp existentiam agnatorum etiam si statutum eã repellat.
13 Priuilegiũ filiorũ fratris vtrinqȝ ↄiuncti de succedẽdo ab intestato cum ascendentibus non protenditur ad nepotes vel pronepotes. 14.
15 Nepos nunquid veniat filij appellatione.
16 Frater vtinqȝ cõiunctus vtrũ excludat ascendentes vlteriores vltra patrem ⁊ matrem.
17 Proauia materna tñ cõsequitur in bonis defuncti quantũ reliqui paterni fratre hereditatem repudiante.
18 Mater quomodo succedat filio. vbi ponitur diuisio.
19 Mater binuba potest succedere etiã i proprietate bonoꝝ filij si de filij consensu renupserit.
20 Mater que filie successit pro dimidia ⁊ renupsit an priuet̃ nuda ꝓprietate dimidie altera filia existẽte. Et qd de bonis que immediate ex substantia aui paterni ꝓuenerũt ad filiũ defunctum. 21. 22. 24.
23 Pene legales binubis idicte cessant cessantib⁹ filijs p̃mi thori.
25 Pater renubẽs nunqd eodẽ modo includat̃ in penis legalibus quẽadmodũ mr̃. 27. Et qd de ascendentibus. 28.
26 Intellectus. l. generaliter. C. de secun. nup.
29 Auia paterna renubẽs nuda ꝓprietate bonoꝝ substãtie mariti priuat̃, nõ aũt de proprietate bonoꝝ patris nepotis q̃ aliũde q̃ȝ ab auo paterno peruenerunt.
30 Renubium de quibus bonis priuationem proprietatis tantum operatur.
31 Pene iuris ciuilis contra secundo nubentes introducte qualiter ⁊ quomodo sint hodie sublate.
32 Mater an perdat vsufructũ sibi relictum per transitũ ad secunda vota extantibus filijs. Et quid de marito in lucro qđ prouenit ex vxoris dote.

¶ Secundus articulus principalis.

¶ Matthesyllanus.

Secundus articulus princ. est videre q̃liter ascẽdẽtes hodie succedãt descẽdẽtibus, ⁊ hic similiter capio quatuor mẽbra, † aut lo-

1 quimur in ascẽdẽtibus legitimis ⁊ nãlibus, aut nãlib⁹ tñ aut legitimis tñ, aut naturalibus tñ qui tñ postea facti sunt legitimi parẽtes. ¶ Primo casu dico q si nõ presunt psone defuncte aliqui liberi legitimi ⁊ naturales vl' legitimi tñ vt adoptiui vel tñ naturales q sint tales q possint ab itestato insolidũ succedere exclusis ascẽdẽtibus q qualiter sit, pt ȝ ex supradictis in alio mẽbro, tũc vocant̃ parẽtes ꝓximi in gradu ad successioneȝ ab intestato, vel sint parẽtes qui habuerunt tales liberos sic defunctus in eorũ ptãte, vel nunq̃ȝ habuerũt; vel aliqñ habuerunt, sed aliquo modo exiuerant patriam potestateȝ, vt in auc. de here. ab intesta. §. j. ⁊ §. nulla. ⁊ sic correctus est tex. in. l. pe. §. si vero pater naturalis. C. de adoptioni. vt dixi. s̃. in casu econtra in principio huius tractatus.

Additio. ¶ Admittũt̃ ergo parẽtes legitimi ⁊ nãles ad successionẽ descẽdẽtiũ ab intestato moriẽtiũ sicut eꝫ per ea q̃ superius dicta fuere in p̃mo articulo, ƀm auctorẽ d. Mattheũ. Cuius dictis adde in hac prima ↄclusiõe qđ

2 ꝓcedit nisi ascẽdentes luxuriose viuerẽt, † q̄ tũc priuant̃ beneficio succedẽdi descendẽtibus. hoc ꝓbat̃ arguẽdo a maiori iuxta auctenticã multo magis. C. de sacrosan. eccle. in. l. quãto magis. ff. de iureiu. ⁊ in. c. cũ iniuncti. C. ex̃ de electio. Nã si ascendẽtes p transitũ ad secũda vota priuant̃ successione descendentiũ, vt. j̃. dicã in loco suo. in hoc scđo articulo principali quãto magis debẽt priuari luxuriose viuẽtes. Nec luxuria hȝ plus quã castitas, vt in. §. cuȝ igitur. in auc. de non ali. secundo nuben. ⁊ in. §. vnum quidẽ. in auc. de resti. ⁊ ea que parit. ⁊ in auc. ijsdẽ penis. C. đ secundis nup. ¶ Secũdo fallit p̃dicta conclusio vbi mater nõ petijsset tutoreȝ dari filio pupillo intra annũ qui in pupillari etate mortuus fuisset. Nã eius successione indigna est. l. sciant. C. de legi. hered. ⁊ in. §. fina. insti. ad tert. ⁊ posuit Bar. in. l. ij. §. si forte. ff. ad tertu. vbi dixit plus qđ nedũ priuatur hereditate filij delata a lege, sed etiam delata a statuto vel etiam ab homine, puta si fuisset substituta per testatorem filio ¶ Tertio limita predictã conclusioneȝ nisi parentes assumpsissent tutelaȝ filij ⁊ post ea transiuissent ad secunda vota non petendo dari tutorem filio. Nã non succedunt ei ab intestato. tex. est in. §. si autem tutelaȝ. in auc. de nup. colla. iiij. ⁊ ita per illum textuȝ. determinauit ibi Angelus. ¶ Quarto limita quãdo parentes transeunt ad secunda vota. l. femine. §. illud. C. de secundis nupt. ⁊. j̃. latius dicã

3 de hoc put pollicitus suȝ. † Sȝ p nũc scias vnũ q hoc ꝓcedit si loqmur i bonis ad filiũ ꝓuẽtis a patre, ⁊ ẽt in alijs lucris nuptialibus q̃ mulier lucrasset ⁊ postea dedisset filio. Nã in his nõ succedit nisi i vsufructu, sȝ in bonis q̃ȝuis ipsius filij hñ succedit siue trãseat ad. ij. vot. siue nõ. tex. ẽ i d. §. cũ igit̃. i auc. đ nõ ali. scđo do nub. ⁊ i. §. hinc nos. i auc. đ nup. ¶ Quinto lita p̃dictã ↄcl. nõ ꝓceder̃ qñ mr̃ nõ petijt dari curatorẽ vẽtri suo. tex. ẽ i. l. ij. §. q si p̃gnãs. ff. ad tert. ⁊ voluit Bal. i. l. mr̃es. C. eo. tit. Bologninus.

Clarius tamen distinguendo dico sic, aut superest pater ⁊ mater defuncte persone ⁊ ipsi ab intestato equaliter succedunt, vt in auc. de here. ab inte. in. §. cõsequẽs. Si tamen filius vel filia qui decessit erat in patria ptãte p eius mortẽ nõ extinguit̃ vsufru. bonoꝝ aduẽtitioꝝ qui erat penes patrẽ, q̄ morte ꝓprietarij nõ extinguit̃ vsufruct⁹, sed vsufructuarij morte sic. vt in sti. de vsufru. §. finitur. ⁊ not. in. l. ij. C. de bo. ma. ¶ Et hec ꝓcedũt in acquisitis ab extraneis. in bonis aũt q̃ a patre tñ vel ab aliquo ascẽdẽte de linea paterna ꝓuenerunt ad fi-

4 liũ † solus pater succedit exclusa mr̃e, ⁊ ecõuerso sola mater succedit excluso patre in bonis quesitis a mr̃e vel ab alio ascendente p lineã maternã. nam hic est penitus eadẽ ratio, que est in casu. l. qđ scitis. C. de bonisqȝ lib. ƀm intellectũ Bar. ¶ Aut supersunt parẽtes dispares in gradu, ⁊ claꝝ est qđ p̃fert̃ ꝓximior. vñ mr̃ excludit auũ paternũ etiã quo ad bona quesita a patre vel linea paterna. vt in. d. §. ↄsequens. ⁊ in auc. defuncto. C. ad tertu. ⁊ ibi no. gl. iij. quã doctores sequuntur ⁊ bene, licet Jac. bu. teneat contrarium ⁊ non bene.

Additio. ¶ Circa hūc secūdū pncipalē articu. d̄ successiōe ascēdētiū z descēdētibus ab intestato morientibus. prima ɔclusio est q̄ ꝓximior excludit remotiorez in gradu, vt mr̄ auū paternū, ƀm d. Matthe. autorē. ¶ Ast ɔtra hoc mihi insurgit rō vrgens cur tā varie, naz successionib⁹ ipsorū descēdentiū ad descēdētes ꝓximior in gradu nō excludit remotiorē, vt si extat fili⁹ z ex alio filio p̄mortuo nepos. Nā succedunt pariter ascēdentibus z nepos intrat locū patris sui p̄defuncti, vt in §. cū filius insti. de here. ab intesta. vn̄ auus paternus similiter deberet intrare locū filij sui p̄mortui. z sic subintrando succedere pariter cū matre. z eo maxie cū i correlatiuis statutū in vno vēdicat sibi locū in alio. l. si. ff. d̄ accep. l. si. C. d̄ indi. vidu.
5 tol. † Ergo illud qd̄ dicim⁹ in descēdētib⁹ deberet dici in ascēdētibus. Et pp̄ hoc Ja. bu. in d. auc. defuncto. ad tert. in terminis nr̄is. ita dicebat, ꝓ quo facit ēt q: nepos ēt viuēte p̄re suo est in ptāte aui, z auus hz vsufructū z administrationē bonoꝝ suoꝝ z qd̄ plus est, olim acqrebat nepos oia auo. l. placet. ff. d̄ acq. here. ¶ Nihilhomin⁹ Bal. i. d. auc. d̄functo tenuit ɔ̄riū volēs q̄ mr̄ oino p̄ferat̄ auo p̄rno. z rō est ƀm eū, q: hereditas ascēdētiū est magis debita descēdentibus q̄ eꝫ. Sed tu in hoc passu dicas qd̄ vera est snia gl. z alioꝝ in d. auc. defuncto. z Bal. ibidē tn̄ eius ratio mihi nō placet. Nā si bn̄ descēdētibus debita est hereditas ascēdētiū, tn̄ plus iuris hn̄t ascēdentes in bonis descēdentiū z etiā in p̄sonis eoꝝ. Nā auus paternus hz nepotem in potestate z hz administrationē z vsufructū i bonis eius z sic hz
6 ius de p̄senti radicatū in illis bonis † q̄ vsufructus nō extinguit̄ regulariter nisi p̄ mortem vsufructuarij, vt in §. finit̄. insti. de vsufru. Quapropter cogitabā ꝓ cōi snia. alia rō forte pōt assignari quare ascēdens nō intrat locū filij mortui, s; nepos bene itrat locū p̄ris sui p̄mortui, q: nepos recto ordine ascēsiue capit locū patris, z hoc ɔuenit ꝓprie in gradibus, sed p̄r peruerso, imo p̄cipiti ordine caperet locū filij qd̄ absonū est qd̄ aq̄ retrofluat. Et id̄ vera est ɔclusio q̄ mr̄ sola succedit filio excluso p̄rno auo qui vlterior est in gradu nec potest intrare locū filij sui mortui p̄ supra dicta. z ita in terminis nostris voluit dn̄s me⁹ Alexā. d̄ imo. in suo ɔsi. cxiiij. in princi. in scd̄o volu. incip. Ser. Ant. zc. vbi dicit q̄ mr̄ p̄ferē auo p̄rno per tex. in d. auc. defuncto. in ver. salua gradus ꝓrogatiua zc. vbi loquit̄ etiā in terminis strictiorib⁹ cuiusdā statuti excludētis matrē. Et idē voluit in ɔsi. lxxx. in j. col. in j. volu. incip. viso z opportune animaduerso zc. vbi dicit idē de auia m̄rna, vt p̄ferat̄ ei mr̄. ¶ De qua materia posuit ēt Pau. de cast. in consi. cccxliij. inci. Primū est de intellectu dicti statuti zc. in ij. col. in ver. p̄terea zc. vbi in specie dicit q̄ mater prefertur auo paterno. Bologninus.

7 **Aut** supersūt † parētes scd̄i vl̄ tertij gradus q̄ tn̄ inuicē sunt equales in gradu, z tūc fiūt partes. Nā vnā hn̄t parētes ex linea p̄rna siue sint plures siue vnus aliā hn̄t parentes ex linea m̄rna siue sit vnus siue plures. vn̄ si qs ab itestato decessit sup̄stitibus duobus ꝓauis vel duabus ꝓauijs ex linea p̄ris z sola ꝓauia m̄rna ea sola habebit dimidiā z alij ꝓaui aliā dimidiā, vt d. §. ɔsequēs. hoc tn̄ fallit in q̄sitis ex vna linea, q: tunc in illis bonis succedunt tantuz parentes ex illa linea, vt est casus singularis, ƀz Bar. i. d. l. q̄ scitis. d̄ bonisq; lib. z hoc tz Bar. i auc. itaq; C. ɔmu. de succes. z Frā. de rāpo. in d. l. q̄ scitis.

Additio. ¶ Hoc placet q̄ ascēdētes preferant̄ in bonis ꝓuentis a linea sua alijs ascēdentibus. lz Bal. in d. l. qd̄ scitis. z in d. auc. defuncto teneat ɔ̄riū. s. qd̄ vn̄cūq; bona ꝓueniāt debeant diuidi inter ascendetes preterq̄ in lucris nuptialib⁹, in q̄bus ƀm eū seruat̄ prerogatiua illa, z in eis
8 p̄cedit dispositio, d. l. q̄ scitis. z nō bn̄, z ɔ̄ Bal. adduco. † Nā inter trāsuersales q̄bus nō sunt ita debita bona nostra sicut ascēdentibus hz locū prerogatiua illa. Nā fratres consanguinei in bonis ꝓueniētibus a patre preferunt̄ fratribus vterinis, z econtra, fratres vterini p̄ferunt̄ consanguineis in bonis ꝓueniētibus a matre. casus est singularis in. l. de emācipatiōe. §. exceptis. C. de leg. hered. z voluit gl. z magis cōmuniter scribentes in dicta auc. itaq;. z voluit dn̄s Matheus auctor infra in tertio articulo principali, vbi tractat de successione transuersalium. in ver. z hoc procedit quo ad bona extrinsecus quesita, vbi allegat illuz tex. pro singulari in d. §. exceptis. de quo dicam. j. latius i predicto loco post eum. Bologninus.

Quomodo aūt assumat̄ ista linea dicā in ij. par. sequēns arti. in. ꝟ. ij. dubitari potest zc. ¶ Predicta oia p̄cedūt qn̄ defuncto nō sup̄est aliqs fr̄ vel soror vtrinq; ɔiuncti, vel filius vel filia fr̄is vel sororis vtrinq; cōiūcti. vbi aūt p̄sunt fr̄es vel sorores vtrinq; ɔiūcti plures vl̄ vn⁹ vel p̄sunt filij fr̄is vel sororis vtrinq; ɔiūcti, tūc ipsi faciūt altera
6 ri totalr̄ formā succedēdi. † nā tūc fit successio i capita ƀz numeꝝ p̄sonaꝝ z nō in stirpes, nisi qn̄ p̄sunt plures filij ex fr̄e vel sorore vtrinq; ɔiūctis, nā illi oēs reputant̄ ꝓ vno, vt in auc. vt fratrū filij in prin. colla. ix. z sic quo ad eos tm̄ fit successio in stirpes. ¶ Sic ergo p̄dicti trāsuersales admittūt̄ ad succedendū simul cū p̄re z m̄re. ¶ Similiter ēt qn̄ nō p̄sunt p̄r z mr̄ admittuntur trāsuersales ad succedēdū simul cū auo z auia p̄rnis vel m̄rnis. Et silr̄ vbi soli ꝓaui vel ꝓauie preessent. vt. d. §. ɔ̄ns. ƀm veꝝ intellectū quē ibi ponit gl. in verbo, proximis. que cōiter tenetur a doctoribus ibidem.

Additio. ¶ Dn̄s auctor multū itrepide iudicio meo firmat hāc ɔclōnē q̄ frater vl̄ soror vtrinq; ɔiuncti succedūt fratri ab intestato cū patre z matre, vel auo vl̄ auia p̄rna, z auo vel auia m̄rna, vel cū ꝓauis p̄ tex. in d. §. ɔ̄ns ƀm veꝝ intellectū gl. in ver. proximis zc. ¶ Sed tu aduerte in hoc passu multū arduo z difficili. Nā primo Spe. in ti. de suc. ab intest. §. sequitur. ver. j. formauit hāc q̄ōnē z nō est ausus eā decidere. sed Ja. de bel. ɔbononien. in §. si vero in auc. de her. ab intest. decidit, z de directo ɔ̄ gl. in d. §. ɔ̄ns. volēs q̄ lz fr̄ vl̄ soror vtrinq; ɔiūcti ɔcurrāt cū patre z m̄re, tn̄ excludūt z auiū z auiā, z alios ascēdētes sup̄iores, ꝓ illū tex. ex q̄ sumpta ē auc. defuncto. ad ter. ¶ Hosti. ꝟo i sum. de succ. ab intest. §. sic vidisti zc. Bal. in auc. defuncto. tz q̄ imo admittāt̄ oēs simul. z sic cū gl. in d. §. ɔsequēs. ¶ Itaq; iste passus non est ita apertus, ꝓut dicebat auctor. Quapropter opereptiū est attingere veritatē z medullā huius notabilis q̄ōnis in qua reperio glo. in d. auc. defuncto tenētē q̄ fr̄es vl̄ sorores nō excludūt auū vl̄ auiā vl̄ alios superiores. Sz simul admittunt̄ i viriles portiones. ꝓ qua opi. pōdero tex. ibidē in ꝟbo, cū ascendētibus ēt gradu ꝓximis nā illa dictio, ēt iplicat. l. j. z ibi Bar. C. ēt p̄ procu. z Bar. in l. su⁹ quoq;. ff. de here. insti. imperator. ergo admittēs fratres cū ascēdentibus etiā proximis multomagis sentit aperte admitti posse cū vlterioribus in gradu. Et iudicio meo recto pōderādo textū nō erat dubiū de admissione ascēdentiū. nā ipsi oino succedebāt descēdētibus, s; dubiū erat de exclusione fratrū z soroꝝ quos videbant̄ excludi p̄ oēs ascendētes quibus magis debita erat hereditas descendentiuz q̄ collateralibus. ¶ Secundo pondero tex. in d. §. ɔsequēs. in ver. aut alij parētes. iuncto ver. exceptis solis fratribus zc. arguēdo, ꝓut modo dixi in ꝓximo precedēti gradu ascendētibus vocabunt̄. z si mater vel pater sit zc. vel imperator nō dubitabat quin ascendētes admitti deberent ad bona descēdentiū. Sed de exclusione collateraliū quos vocat etiā cū patre z matre, quasi dicat succedunt etiā cum alijs ascendentibus, z sic successio ascēdentium firma erat, sed non eorum qui quasi de gratia admittunt̄ cuz ꝓximis, videlicet patre z matre, z iste est verus intellectus dictorum iurium in quibus fundatur hec conclusio, pro qua facit etiā qd̄ statim dicam in duobus vel tribus articulis examinandis. ¶ Plus dico q̄ nedum fratres z sorores vtrinq; cōiuncti admittunt̄ cum ascendentibus oibus in bonis fratris premortui, s; etiā filij eorum admittūtur cū ascēdentibus z patruis z fratribus defunctis. tex. est in §. hoc itaq; in auc. vt fratrū filij. colla. ix. ex quo tex. infero etiā ad firmāduz cōclusionē ꝓxime precedentē. nam dubium erat de admissione illorum, nō aūt de ipsis ascendētibus. ¶ Ad idē facit tex. ibi in ver. fratres qui p̄nt cū parētibus vocari zc. nō aūt dicit qd̄ ascēdētes possint vocari cū fr̄ibus. z sic est ibi optimus tex. ꝓ opi. q̄ tenui in p̄cedēti articulo. ꝓ qua ēt facit qd̄. j. dicā in ꝓxi. additione sequēti. dū attingā an frater ex vno latere tm̄ excludat̄ a parētib⁹ in bonis fr̄is p̄mortui in additione incip. hec ɔclusio zc. Ludouicus. Bologninus.

10 **Fratres** autem † vel sorores coniuncti ex vno latere tātum vt ex patre tantum vel ex matre tantum vel filij eorum nullo modo vocantur ad successionem ab intestato simul cum aliquo de ascendentibus per lineam paternam vel maternam. vt. d. §. consequens.

Additio. Hec cōclusio quod frater ex vno latere tantum cōiunctus excludatur a parentibus fratris premortui fundata est in d. §. consequens. quē dominus auctor allegat. Sed tu dicas idē probari in §. si vero. co. ti. in ver. ex vtrisq; parentibus coniuncti zc. in d. auc. defuncto C. ad tertul. transumpta ex dictis iuribus. z ideo voluit ibi Bal. z Ange. in auc. de non eligen. ij. nub. col. j. tamen in contrarium facit casus. l. si quis vel si qua. C. ad tertul. in prin. ver. sola cognationis iura habente zc. vbi dicitur quod frater etiam ex vno latere tantum coniunctus admittitur cum matre, z sic cum ascendentibus.

bus. sed dicas quod ille tex. hodie correctus est per iura prealle legata que requirunt vtrunque vinculum ad hoc vt fratres vel sorores admittantur cum ascendentibus. Et ex hoc etiam elicio aliud fundamentum pro eo quod dixi supra de fratre vtrinque coniuncto non excludente ascendentes vlteriores. Nam difficultas fit magis circa fratres et eorum filios, in quibus iura requirunt illas qualitates ad hoc vt ipsi sint habiles ad succedendum nedum quod dicamus eos excludere aliquos ascendentes. Bologninus.

21 **Secundum hoc** ergo occurrit mirabile, † nam si quis mortuus est superstitibus duobus proauis et duabus pauijs ex linea patris, et vna proauia tantum ex linea matris et vno fratre vtrinque coniuncto propter personam illius fratris efficitur melior conditio proauorum paternorum, nam hereditas diuiditur in sex partes, prout sex persone, vt §. consequens etiam. tamen si non superstitisset ille frater, sola proauia materna habuisset tantum quantum omnes illi quattuor quod est notandum, nec mirum, quia hoc sepe accidit quod ex persona alterius habeo id quod ex persona mea habere non possum, vt. l. fi. C. ad tertu. et c. penul. de preben. in. vj. et l. ij. §. si sunt agnati. et in. §. si sit consanguineus. ff. ad tertul.

Additio. ¶ Pro hoc facit quod dicit Pet. de ancha. in solenni repeti. c. canonum statuta. in ver. Item consulo quod habes etc. de consti. vbi dixi quod si statuto cauetur quod stante patruo mater non succedat filio, et contingat extare patruum et matrem et sororem, de qua in statuto non erat facta mentio quod isto casu propter sororem excluditur mater a patruo, imo admittitur mater et soror iuxta auc. defuncto. C. ad tertu. et dicit ita fuisse consultum de facto per collegium Perusinum. Ad idem adduco quod voluit Bal. in. l. illa. in. i. col. C. de colla. vbi dixit quod si statuto caueatur quod extantibus agnatis defuncti mater non succedat si contingat extare agnatos et matrem et aliquos cognatos transuersales, puta

22 nepotem sororis, † tunc non repelletur mater propter existentiam agnatorum, et idem comprobauit Bal. in. l. quicunque. in. iiij. col. C. de ser. fugi. dum ponit de patruo et auo excludente auum paternum si contingat quod esset patruus et auus maternus et auia materna admittetur auus et auia excluso patruo, et sic quis consequitur beneficium ex persona alterius quod ex sua habere non poterat. Bologni.

Predicta tamen vera nisi bona quesita ex vna linea tantum, vt paterna tantum. nam in illis succederent parentes paterni, et cum illis secundum numerum personarum partirentur illa bona fratri vtrinque coniuncto. vt. d. l. quod sciris. nullam ergo particulam de his habebunt parentes ex linea materna. ¶ Sed quid si non supersunt descendentes ex linea paterna, tunc puto quod venient ascendentes ex linea materna simul cum fratre.

Additio. Pro hoc facit quod supra dixi dum post autorem posui de quesitis a patre vel matre vel eorum lineis, vt parentes ex vna preferantur in illis bonis parentibus ex alia, vbi probaui Bal. tenentem contrarium et diuersimode intelligentem tex. in. d. l. quod sciris de bonisque liber. et ad ibi dicta me remitto. Bologninus.

23 **Similiter** infertur ex predictis quod † si quis mortuus est superstitibus quattuor filijs et fratre vtrinque coniuncto et duobus proauis et duabus pauijs ex linea patris et vna proauia tantum ex linea matris fierent sex partes de tota hereditate et vnam habebunt illi quattuor filij, aliam proauia materna, et alie quattuor diuidentur inter illos quattuor parentes equaliter ex linea paterna. Ray. de forli. in additio. ad lec. Cy. in auc. defuncto. C. ad tertu. videtur sentire opinionem contrariam scilicet quod debeant fieri de tota hereditate tres partes tantum et vnam habebunt illi quattuor parentes per lineam paternam et aliam proauia paterna, et aliam frater vtrinque coniunctus vel filius eius sed hec opinio mihi non placet per rationes supradictas. ¶ Et nota quod in omnibus istis casibus in quibus fratres et sorores, et eorum filij succedunt defuncto simul cum ascendentibus nunquam partium tangentium eos acquiritur vsufruc. parentibus in quorum potestate constituuntur, vt. d. §. consequens. et ratio specialitatis ibi ponitur in tex. ¶ Item no. quod priuilegium datum filys vel filiabus fratris vel sororis vtrinque coniuncti vt possint simul cum ascendentibus et cum fratribus vel sororibus defuncte persone ab intestato succedere non debet extendi ad nepotes vel pronepotes fratris vel sororis vtrinque coniuncti premortui, vt est gl. in auc. post fratres C. de legi. heredi. et bene. nam appellatione filij non continetur nepos, maxime in materia exorbitanti, prout est in. insti. qui dari tuto. pos. §. fi. et insti. ad orfi. §. fi.

Additio. ¶ Mirum profecto est quod nepos vel pronepos ex fratre vtrinque coniuncto non admittatur cum parentibus in bonis fratris premortui cum filius fratris vtrinque coniuncti admittatur per tex. in. d. §. itaque. in auc. vt fratrum filij coll. ix. et supra sepe dictum fuit. Et enim etiam nepos consueuerit intrare locum patris sui, vt in. §. cum filius. insti. de here. ab intest. Sed lex noluit quod regula. d. §. cum filius procedat in casu nostro cum tractemus de bonis non ascendentium sed transuersalium considerata persona nepotis et pronepotis ex fratre vtrinque coniuncto.

14 ¶ Et ex hoc etiam infero † quod frater non excludit in bonis fratris ascendentes vlteriores vltra patrem et matrem existentes, quorum ascendentium vt vides ex hoc causa est melior quam fratrum et eorum descendentium. Nam solum fratres et eorum filij admittuntur cum ascendentibus, sed nepotes vel pronepotes ex fratribus non, et per consequens lex plus fauet ascendentibus cum hoc casu vocet omnes in infinitum. sed collaterales non nisi vsque ad filios fratris inclusiue. et hanc rationem adde ad ea que supra dixi in illo articulo. s. an frater vtrinque coniunctus excludat ascendentes vlteriores vltra patrem et matrem existentes. nam hec ratio satis facit quod non. ¶ Omitto redeundo ad principale propositum nostrum de quo nunc agimus de nepote et pronepote fratris vtrinque coniuncti qui excluditur an excludatur ex eo quod in materia exorbitanti appellatione filij non comprehenditur nepos, vt in. d. §. fi. q da. tu. pos. prout dixit. d. auctor hic. Nam hec non est proprie materia nostra, sed si vnquam de ea videre contingeret recurre ad dominum meum Alex. in consi. j. in. xij. col. cum sequenti. in. j. vol. inci. perspectis verbis testamenti etc. vbi dixit idem quando sequeretur absur

15 dum † si appellatione filij comprehenderetur nepos. et ibi etiam ponit quid in dispositione legis et hominis. et Alex. in consi. lxj. primo. in. iij. col. maxime incip. an si alicui concessa est etc. in primo volu. et in consi. xc. in. j. col. in eo. j. volu. incipien. ponderatis his de quibus in themate etc. et in consi. lxxx. in penul. col. in eodem. j. volu. incip. viso. et oportune animaduerso etc. et in consi. cej. in. iij. co. in. ij. volu. incipien. quando in feudo concesso etc. In quibus locis ponit quid in contractibus et quid in vltimis voluntatibus, et quid in rescriptis et similibus. et more suo luculenter examinat hanc materiam et ad eum me remitto, cum intrare hoc esset extra messes nostras. Bologninus.

Sed hic posset dubitari quid si preest pater, et auus, et auia, et frater vtrinque coniunctus, et pater repudiat, an tota eius pars accrescat fratri, an vero cum fratre vocabitur auus et auia. credo hoc vltimum esse verum, quia paria sunt repudiare et mortuum esse vel nunquam fuisse. arg. l. j. C. quando non peten. partes. et insti. de bono. pos. in. §. j. et bene facit. l. ij. §. si consanguinea. ff. ad tert. simile not. Cyn. C. communia de succes. in auc. itaque et dixi. s. in primo membro. similiter etiam no. per doc. et maxime per Bal. in. l. quoties. ff. de here. insti.

16 **Additio.** ¶ Pondera † quia auctor videtur iclinare in ea opinione quod frater vtrinque coniunctus excludat ascendentes vlteriores vltra patrem et matrem existentes et cetera dum dicit an cum fratre vocetur simul auus et auia etc. sed pro certo conuenientius erat dicere aut frater vocaretur simul cum auo et auia prout. s. probaui. et ipsemet auctor in hoc rectius locutus sentit superius in. §. quomodo autem assumatur ista linea etc. in fine. in ver. similiter etiam quando non presunt pater et mater admittuntur transuersales ad succedendum cum auo et auia etc. et in. §. similiter. in ver. item no, quod priuilegium etc. tamen teneas in hoc cum auctore salua recta semper locutione et iuris ministerio in hoc. Bologni.

Et per easdem rationes secundo dico quod si quis mortuus est superstite fratre vtrinque coniuncto, et duobus proauis, et duabus proauijs ex linea paterna. et vna proauia ex linea materna, et repudiet ille frater. pro hoc valde efficietur melior conditio proauie materne, quia ipsa sola habebit tantum quantum illi quattuor, secus si ille frater nunquam fuisset in medio.

17 **Additio.** ¶ Aduerte quia. d. auctor in hoc fallitur. † nam siue fuerit frater superstes tempore mortis fratris, qui postea repudiet, siue ipse premortuus esset ante fratrem de cuius bonis agimus proauia vna et sola ex linea materna tantum consequetur in bonis defuncti quantum illi quattuor proaui et proauie per casum in terminis in. §. consequens. de heredi. ab intesta. contra quem dixi auctor inaduertenter et etiam contra dicta per seipsum in terminis in hoc exemplo proprie de duobus proauis et duabus proauijs ex linea patris et sola proauia materna. s. in. §. clarius tamen destinguendo etc. circa finem in ver. vnde si quis abintest. decessit etc. et idem voluit etiam in. §. secundum hoc ergo vtimur etc. in fi. et ita teneas cum ibi dictis

per eum quicquid ipse dixerit hic. Bologninus.

Item omnia predicta pcedunt qñ parens ille q vult ab in
testato succedere non transiuit ad secũdas nuptias
siue ad aliõ matrimoniũ post factũ illud matrimoniũ ex quo sunt
nati isti liberi defuncti de quorũ successiõe agit᷑, vbi aũt trãsiuit
ad secũdas nuptias occurũt plures casus difficiles. ¶ Et iõ p
18 clariori doctrina sic distinguo. † Aut nos loqmur i pr̃e, aut i ma
tre, aut in alijs ascẽdẽtibus maribus vel feminis. ¶ Prio casu
dico qd aut mr̃ habebat vnũ solũ filiũ ꝛ illi succedit ab intesta-
to pleno iure etiã quo ad pprietatẽ ẽt si ipsa viuẽte filio trãsiue
rat ad secũdas nuptias. vt. l. femine. in fi. C. de secun. nup. q̃uis
q̃dã gl. paruula sentiat ꝯriũ i auc. ex testamẽto. C. d secũ. nup. ꝛ
ibi Bar. reprobat illã gl. dicẽs se pluries cõtrarium cõsuluisse.
¶ Aut mater habebat plures filios vl' filias ex eodẽ matrimo
nio genitos, tũc hodie ßm ius nouissimũ siue ipsa trãsiuit ad ßm
matrimoniũ ante mortẽ alicuius filiorũ siue post mortem vnius
ipsa trãsiuit potest filio morienti ab intestato succedere pleno iu
re qd oĩa bona que ad eum peruenissent aliũde q̃ ex substantia
paterna. illorum autem que ad filium peruenissent ex substantia
paterna ipsa solũ debet habere vsumfructũ. vt in auc. de nup. §.
sinautẽ intestatus. colla. iiij. Nã licet tex. ibi dicat vsũ tñ large
debet intelligi. vt exponatur vsum idest vsumfructũ: vt ibi in gl.
pro qua est tex. in. l. mater. C. ad tertul.

Additio. ¶ Uera p certo est hec cõclusio qd trãsiẽs
ad scda vota succedit filio ab intestato dece
denti ꝛ in bonis ipsius filij, sed in bonis a patre prouenitis succe
dit quo ad vsufructũ tantũ de quo. s. aliquid dixi in prin. huius
secundi articuli principalis, nihilominus nũc primo adde qd in
19 tex. meo habeo ista ṽba vsũ ꝛ vsumfructũ ꝛc. † Et limita predi
ctã conclusionẽ nisi filius cõsensisset matri in trãseundo ad secũ
das nuptias, qꝛ tunc succedere etiam in proprietate in omnibus
bonis vndecũq̃ prouenientibus. gl. est sing. in. §. hoc cõstitu. in
auc. de nõ eligẽ. ij. nub. in verb. copulat᷑. d qua gl. facit ibi maxi
mũ festũ Ang. reputans eã ad hoc singula. ¶ Secundo intelli
ge sane predictã conclusionẽ, nisi omnes filij premorirent᷑ matri
sine descendentibus, nã tunc succederet eis in oĩbus bonis vnde
cunq̃ prouenientibus etiã quo ad proprietatem tex. est in. §. hoc
aũt. de nõ eligẽ. ij. nub. p quẽ tex. Ita voluit ibi Ange. ꝛ Bal.
in auc. ex testamẽto. C. d secũ. nup. ꝛ idẽ voluit dominus auctor
infra in. §. itẽ dubitari põt si oẽs filij nati ex primo matrimonio
moriant᷑ ꝛc. licet de predictis mẽtionem nõ faciat. Cuius dictis
adde etiã vnum in hac materia qd licet loquamur de secũ. nup.
idem dicendum est de tertijs seu quartis nuptijs ꝛ vlterioribus
per notata per gl. in rubri. C. de secun. nup. in ver. omnes vlte-
riores dicuntur ꝛc. Bologninus.

20 Ex hoc ergo occurit mirabile † quod si mater vidua habẽs
duas filias ex eodem matrimonio successit vni ex illis
defuncte ab intestato pro dimidia simul cũ alia filia superstite,
ꝛ postea transiuit ad secundum matrimonium ipsa per illum trã
situ priuabitur ipso iure nuda proprietate medietatis heredita
tis illius filie defuncte si ipsa nõ habebat aliud in bonis q̃ illud
qd ad ipsam peruenerat ex hereditate paterna, vt. d. §. si qs aũt
intestatus. ad qd bene facit tex. in auc. d nuptijs. in. §. si vero ex-
pectet. ibi, ꝛ proprietas ꝛc.

Additio. ¶ Hoc indicio meo nõ ẽ ita mirabile, ꝛ ma-
xime cũ sint iura aperta de hoc, ꝛ patet etiã
ex his q̃. s. dixi in prima pcedenti additione vbi cõclusimus qd
per transitũ ad scda vota mulier non põt habere nisi vsumfr. bo
norum prouenientiũ a marito. Bologninus.

Quid autem sit de bonis que immediate ex substantia
aui paterni peruenerint ad istum filium defunctũ,
21 † respondeo quod mater non priuabitur nuda proprietate illorũ
bonorum, ꝛ ratio est quia ille. §. sinautem intestatus corrigit ius
antiquũ quod habetur in auc. de non eligen. secun. nub. §. cum
igitur reliquũ. vñ appellatione substantie paterne non debet cõ
prehendi auita in materia correctoria q̃ est odiosa. l. precipim⁹.
in fi. C. de appel. c. cũ expediat. de electio. li. vj. ergo ꝛc. l. iuxta
interpretatione. ꝛ. l. liberorũ cum materia sua. ff. de verb. signi. ꝛ
insti. qui. da. tu. pos. in. §. fi.

Additio. ¶ Recte pro certo loquitur dñs auctor in
hoc de bonis aui vt nõ ꝯprehẽdãtur in hac
materia, cuius dictis adde vnũ qd tota vis ꝛ ratio odij ꝯsistit in
substantia paterna. nã ea pueniens ad filium mediate vel imme
diate a patre premoriente indicat᷑ semper substãtia paterna quo
ad propositum de quo agimus, ßm Bal. in. l. femine. C. de secũ.
nuptijs, ꝛ facit tex. in. l. generalier. in prin. eo. tit. iũctis notatis
p auctorẽ inferius in. §. sed nihilominus ꝛc. vbi ꝯsiderat substan
tiam paternã siue mediate siue immediate vt p eũ itaq̃ substan
tia aui paterni nõ est ea de qua agimus ergo ꝛc. p quo pondero
tex. in dicto. §. sinautem intestatus. in ver. preter paternam suc-
cessionẽ ꝛc. vbi tex. non solum in princi. sed in medio considera-
uit hanc tantum substantiam. ꝛ not. verbum successiuem qd ma
gis restringit q̃ verbum substantia. nam primum habet causam
immediatam, sed secundum posset habere ꝛ immediatam.
¶ Ludouicus Bologninus.

22 Item dubitari potest † si omnes filij nati ex primo matri-
monio moriãtur viuente matre ꝛ forte vltimus insti
tuit extraneum ꝛ matri reliquit solum legitimam, an proprietas
nuda bonorum mariti, qua erat priuata ipso iure illa mater per
transitum ad secundum matrimonium ante mortem filij qui vlti
mo decessit reuertatur ipso iure ad ipsam matrem. Et videtur
quod sic, quia fauore filiorum ipsius primi matrimonij fuit priua
ta nuda proprietate bonorum mariti per transitum ad secũdum
matrimonium. ergo cessante causa, idest morientibus omnibus
filijs vel liberis superstite matre debet cessare effectus, ꝛ quod
hoc sit fauore filiorum primi matrimonij tenet Inno. in. c. cum se
cundum. extra de secun. nupt. ꝛ facit. l. femine. in fi. C. de secun.
nup. ꝛ. l. mater. C. ad tertul. ꝛ optime. l. hac edictali. §. his illud.
C. de secun. nup.

Additio. ¶ Cõclusio auctoris in exẽplo eius, indicio
meo subsistere nõ põt. Nã si filius vltimus
instituit extraneũ heredẽ ꝛ matri reliquit legitimã iã erat cõso-
lidata ꝛ radicata illa proprietas in persona illius extranei here
dis instituti a filio, ꝛ qui extraneus est in locum ipsius filij, ꝛ non
est dubiũ qd si filius viueret proprietas semper fuisset apud eũ
nec illa extinguitur per mortem, sed bene vsufructus extinguit᷑,
vt in. §. finitur. insti. de vsufru. vnde crederem cõclusionẽ pdictã
posse procedere si filius mortuus fuisset ꝛ sine descendentibus ꝛ
23 ab intestato, sed si testatur secus est dicendũ. ¶ Nec † obstat qd
cessat causa fauoris filiorũ, qꝛ eodem tempore militat alia causa
multũ vrgẽs. s. qd vltimus filius testatus est ꝛ heres eius repre
sentat eum. vt in auc. de iureiurand. a mori. prestito. in prin. ꝛ. l.
hereditas. ff. d regu. iur. ꝛ in regu. cũ quis. eo. tit. lib. vj. cũ simi.
preterea militant ꝛ alie rationes de quibus. i. dicam in hoc eo-
demmet loco. ¶ Pro quo facit etiã tex. in. §. igitur legitime fi
lius testatus fuit in auc. de nup. in princi. in versi. sic etiã licebit
relinquere alicui extraneorum ꝛc. ꝛ eo maxime cum causa dicte
amissionis proprietatis fuerit non solum fauor filiorum prout di
cit auctor, sed etiam propter iniuriam filiorũ ꝛ mariti, vt in. §. so-
luto igitur. in auc. de nup. ꝛ in. §. proespeximus. in auc. de nõ eli
gẽ. ij. nub. que ratio iniurie illate adhuc durat cum duret matri
moniũ, non ergo cessat ratio, ꝛ per cõsequens non debet cessare
effectus. ca. cum cessante. extra de appella. l. adigere. §. quãuis
ff. d iure patr. Satis ergo erit mulieri habere bona filij si qua iã
habebat apud se, sed in his que remãserant apud filiũ adhuc re
deo in illis extraneũ institutũ heredẽ preferri matri in bonis ẽt
matri satis. n. erit habere vsufru. ¶ Postremo pro hoc allego
casum formalem in. §. cum igitur. in auc. de nõ eli. ij. nub. in ver.
siquidẽ filius masculus aut femina forte testetur ßm legem veni
re ad scriptos heredes ꝛc. vbi tex. de directo presupponit ita de
mũ matrẽ transeuntẽ ad secũda vota succedere filio si loquimur
24 ab intestato, † secus si ex testamẽto, nec in hoc est correctus ille
tex. p. §. hinc nos. in auc. de nup. Nã solum corrigitur in quãtũ
loquit᷑ de bonis quesitis per filiũ a patre, sed nõ quo ad cãu te-
stati. Nõ est ergo dubiũ qd in bonis pprijs filij que reperiũtur
esse penes eũ tẽpore mortis spectabũt ad heredẽ extraneũ insti
tutum. Et qd plus est etiã si nõ transiuisset mulier ad secundum
matrimoniũ ꝛ filius testatus esset relinquẽdo solã legitimã ma
tri potuisset priuere alijs bonis suis, ꝛ hoc nemo inficiari põt, sꝫ
ab intestato bene in eis successisset. auctẽ. defuncto. C. ad tertu.
¶ Aut loquimur in bonis paternis in quibus mater habebat
vsufructũ tantũ propter transitũ ad secunda vota, ꝛ dico qd ab
intestato succederet filio dũmodo nõ extẽt descendentes vl' non
decesserit testatus. p quo vltimo põdero tex. in. d. §. pspexim⁹.
ꝛ in. §. hoc aũt. in ver. si premoriant᷑ oẽs ꝛc. vbi tex. aperte pbat
hãc ꝯclusionẽ qd si extaret legitimus heres vltimi filij mr̃ non
admitteret᷑. ꝛ facit tex. in auc. defuncto. C. ad tertu. cum materia
sua. ꝛ multomagis qñ filius instituisset heredẽ. Nã iste ẽt vocat᷑
a lege. ꝛ in hoc iudicio meo fallit auctor qui tenuit ꝯriũ p rõnẽ
cessationes cause, hoc est pp mortẽ oĩm filiorũ, que ratio sola nõ
fuit, sꝫ alie de qbus. s. dixi, ꝛ licet cesset vna nõ cessat dispositio.
§. affinitatis. insti. de nup. Bologninus.

Secundo

25 **Secundo casu** quando nos loquimur in patre † questio est satis dubia mihi, et glos. et Bar. ponit eam in d. l. femine. et ibi tamen gl. in verbo, delata, quod idem sit in patre quod in matre transeunte ad secundum matrimonium, idem Azo in summa. in fi. in ver. item quecunque dicta sunt de secundis nup. et dicit Bar. quod cum hec questio fuisset de facto Bononie fuit idem consultum per do. Fran. de ghisileriis, et hanc opi. sequitur ibi Bar. non per tex. quem gl. ibi allegat, quia nihil facit vt ibi dicit Bar. et bene quantum in hoc sed fundamentum eorum principaliter est, quia eadem ratio est in patre que in matre. ¶ Et si dicatur quod leges C. non dixerunt expresse de patre sicut de matre, respondeo quod ratio est, quia pater ab intestato non poterat secundum ius codicis succedere in proprietate filio in potestate remanente, sed solum in vsufructu. l. fi na. C. ad tertu. vnde non poterat priuari proprietate nuda quam non habebat transeundo ad secundum matrimonium, sed ista ratio non placet, quia ante l. fi. C. ad tertu. que est l. iustiniani pater bene succedebat ab intestato pleno iure filio emancipato, et quod plus est excludebat fratres etiam vtrinque coniunctos. argu. l. liberte. C. de bo. lib. et in testamento. ff. de suis et legi. coniuncta. l. j. ff. si quis a paren. fuer. manumis. imo etiam excludebat matrem. l. ij. C. ad tertul. et l. ij. §. obijcitur. ff. ad tertu. et tamen notum est omnibus quod l. ij. C. de secundis nup. et l. mater. ad tertul. edite fuerunt ab alijs imperatoribus quam a Iustiniano. Ergo eorum ratio non est bona. Sed nihilominus saltem in practica ab autoritate tantorum doctorum non recederem, et pro eis allego casum in l. gene-

26 raliter. C. de secun. nup. in prin. ibi ad eam de voluntate etc. † Nam intelligo illum tex. large vel illa bona sint deuoluta immediate, vel quia maritus reliquit vxori vel econtra, vel mediate, vt quia peruenerunt ad filium cui filio successit postea pater vel mater, et sic ista lex glosat. l. mater. C. ad tertu. et l. femine. in fi. in prin. et in §. illud et in quantum ille §. loquitur. de bonis mariti que mediante persona filij deuenerunt ad matrem. ¶ Sed contra dictam opi. gl. et Bar. multum facit tex. in auc. de non elig. secun. nub. §. cum igitur aliquando in ver. sicut enim patres si ad secundas veniunt nuptias etc. videte iste tex. facit me musare multum intantum quod quandoque volui reprobare opi. gl. et bar. per illum tex. et per rationem gl. in §. mater tamen. i. auc. de nup. colla. iiij. Sed nihilominus respondeo ad istum text. et dico quod debet sic intelligi quod nunquam fuit reperta aliqua lex que priuaret patrem transeuntem ad secundas nuptias a successione filij quo ad propria bona ipsius filij aliunde quesita quam a matre, sed quo ad bona que ad filium peruenerunt ex substantia materna bene reperiebatur lex. vt patet in d. l. generaliter.

Additio. ¶ In hoc articulo multum quotidiano vt vides autor satis elaborauit, an pater transiens ad secunda vota priuetur successione bonorum filij quo ad vsumfructum sicut mater, et tandem concludit quod sic, principaliter propter identitatem rationis militantis tam in patre quam in matre. Secundo per tex. in d. l. generaliter. ¶ Sed pro certo si nunquam predicta essent adhuc hec conclusio clarius et apertius probatur. et primo per textum in §. quia vero contra binubos, in auc. de non eli. secundo nube. in ver. ibi pene communes et viri sunt et mulieres etc. vbi tex. aperte in hoc loquitur de patre et de matre. ¶ Secundo allego tex. in §. et hec communis i auc.

27 de nup. vbi est bonus tex. in materia. ¶ † Preterea adduco quia non debet esse eiusdem conditionis pater inferens iniuriam filijs quam quando non infert, sed debet esse deterioris conditionis, sed quando non infert iniuriam non nubendo succedit in bonis filio prouentis vndecunque in vsufructu et proprietate, ergo non debet esse eiusdem conditionis quando nubit et infert iniuriam. Ad idem pondero tex. in §. si vero expectet. in auc. de nuptijs. in ver. et hec communis mulieris et viri mulcta etc. et in §. et sup his quoque in ver. ad secunda venientibus vota parentibus etc. et istam conclusionem in terminis confirmauit Francis. are. in suo consilio. lxxij. in. iiij. col. in princip. in ver. secunda ratio principalis incip. in Christi nomine amen, et eius matris virginis gloriose et beati Augustini doctoris cuius hodie festum colitur etc. et Old. in con. xxxiij. incipiem. Quidam vxorem etc. Ludo. roma. in consi. clxxxij. incipien. in casu proposito etc. ¶ Plus dico quod nedum in patre et matre predicta procedunt, sed etiam in auo, auia, proauo proauia secundum Host. in sum. de sec. nup. in §. quare ver. et quod dixit et hoc vltimum comprobat d. autor in §. sequenti incip. tertio quero etc. prout videre poteris, et idem voluit in alio §. sequenti, incip. et ex predictis, ergo infero etc. in fi. verbis huius primi articuli principalis vbi dicit quod hec tamen raro accidunt. Ludoui. Bologni.

Tertio quero quando nos loquimur in alijs ascendentibus maribus vel feminis ad hunc vtrum esse dubium, nam prima facie videtur quod tales per transitum ad secunda vota non priuentur proprietate nuda aliquorum bonorum eis con-

28 tingentium per successionem ab intestato. † quia textus qui principaliter de hac materia loquitur solum de matre ad secunda vota transeunte loquitur. vt l. femine. §. illud. C. de secundis nup. et l. mater. C. ad tertu. et in auc. de nup. §. si autem intesta. Sed contra tamen puto verum per tex. in d. l. generaliter. in prin. C. de secun. nup. et ibi hoc videtur esse de mente glo. prime. et induco illum tex. prout supra feci in proximo membro. ¶ Item pro hoc facit tex. in l. si tamen. et in auc. ex testamento. C. de secun. nup. et in corpore vnde sumitur. Item quia in illo casu est maior ratio cum magis sit debita hereditas patri et matri quam auo et auie, pauo et proauie, vt in auc. defuncto. C. ad tertu. vnde si pena priuationis nude proprietatis imponitur matri transeunti ad secunda vota, multo fortius credam impositam fuisse auo et auie.

Additio. ¶ Pro confirmatione huius conclusionis faciunt ea que dixi supra in prima precedenti additione, nam ea iura et rationes optime probant, vt ibi dixi. de hoc allegando Host. vt ibi videre poteris, ne idem repetam. Ludo. Bolo.

Ex predictis ergo infero quod si auia paterna vidua habens duos nepotes ex filio premortuo transiuit ad secundum matrimonium, et post

29 moriatur vnus ex illis nepotibus ab intest. ipsa † auia succedit ei simul cum alio nepote superstite pro equis portionibus, vt in auct. defuncto. C. ad ter. Sed tamen ista auia erit priuata nuda proprietate bonorum mariti sui idest aui paterni huius nepotis sui defuncti que mediante persona huius nepotis sui ad ipsam auiam peruenire debebat pleno iure si ad secundas nuptias non transiuisset. Et pro hoc facit. d. l. generaliter. in prin. Sed non iam credo istam auiam priuari nuda proprietate bonorum que filius acquisiuit aliunde quam ex substantia sui premortui mariti dicte auie, et hoc satis probat. d. l. generaliter a contrario sensu si recte inspiciatur. ¶ Item probatur quia sicut mater transiens ad secunda vota priuatur solum nuda proprietate substantie paterne que peruenit ad filium qui ab intestato successit non autem priuatur nuda proprietate substantie auite, vt notat Barto. in d. auc. ex testamento. et supra dixi, ita et eodem modo auia paterna transiens ad secunda vota priuari debet solum nuda proprietate bonorum substantie aui paterni qui maritus ipsius auie fuit, que ad nepotes peruenerunt, non autem priuari de proprietate bonorum patris huius nepotis, que ad eum peruenerunt aliunde quam ab auo paterno. Et idem per omnia dico in auo et proauo et proauia transeuntibus ad secunda vota licet isti casus raro occurrant.

Additio. ¶ Autor recte exemplificauit totam hanc materiam. Ex cuius dictis elicitur conclusio quod

30 † transitus ad secunda vota operatur priuationem proprietatis tantum, et eorum bonorum tantum, que a marito transeuntis peruenerunt ad eum de cuius successione agitur, non autem bonorum ipsius mortui vel etiam alterius et ascendentis que deuenerunt ad eum. In quo adde tu quod hoc est ideo, quia per transitum illum afficitur principaliter aia et memoria mariti premortui et non aliorum ascendentium, vt in §. prospeximus, in auc. de non elig. secundo nub. et in §. soluto. in auc. de nup. in ver. sequentibus matrimonijs forsitan contristare etc. ideo non mirum si non priuatur proprietate bonorum alterius quam mariti sui. In qua materia quotidiana et vtili pro complemento etiam scias velim quod predicta procedunt si superest alius filius vel filia, alias autem coniunx superstes habebit etiam proprietatem bonorum coniugis premortui peruentorum ad filium. l. ij. §. pe. C. de secun. nup. et in l. mater. C. ad tertu. et in auc. ex testamento. de secun. nup. et voluit Pau. de cast. in consi. cxcix. in vlti. col. in prin. inci. Si testator habens filios etc. et supra etiam hoc dixi in discursu post autorem et Jo. ana. in consi. cj. inci. visis et ponderatis his etc. et in addi. meis ibidem. et Pet. de anch. in consi. cclxxj. in princi. inci. vtrum mulier transeundo etc. et Pau. de ca. et in con. cclxiiij. inci. Mater que transiuit etc. et d. meus i. l. adoptiuum. §. pronum. i. ij. col. ff. de in ius voc. vbi ponit quid de filio postea nato. ¶ Quomodo autem et qualiter hodie sint sublate pene iuris ciuilis introducte

31 contra secundo nubentes † posuerunt domini cano. late in c. cum secundum. extra de secun. nup. et Pau. de ca. in d. consi. cclxiiij. inci. mater que transiuit ad secunda vota etc. per totum et d. meus Alex. in con. xlv. in vlti. col. in. iiij. vol. inci. viso themate supra scripto etc. et do. Ant. de prato vete. ibidem in con. cxxxvj. inci. vere crudele videtur etc. et Jo. de ana. in con. lxxxlij. inci. ex his que in facto etc. et in addi. meis ibi. et Jo. de ana. in con. cij. incip. visis et ponderatis his que etc. et in addi. meis ibi, et Ludoui. roma. in consil. clxxxij. incip. in casu proposito etc. vbi concludunt quod sunt sublate quo ad infamiam que irrogabatur de iure ciuili nubendo intra tempus luctus nam de iure canonico mortuo viro nubat in domino. d.

c.cū fm. ꝛ idē vř ēt de iure ciuili auc. per tex. in §. optimum. in auc. de nup. in ver. sinaūt si iuuenis est ꝛc. vbi imperator suadet capere virū si ē iuuenis iuxta i ud, Miseris succurrere dico ꝛc. Stāt ergo bñ ciuiles quo ad succedendū in bonis a marito prouenientis ad filiū in vsufruc. tantū ꝛ in lucris nuptiālibus ꝛ similibus, put dicūt scribentes in locis predictis, ꝛ etiā. s. dixi.

¶ Preterea nota tu in hac materia vnū qđ scđo nubens si nō extant aliqui filij lucrat̃ non solū bona prouenta a marito ad filiū morientē ab intesta. sed etiā oia data ꝛ legata a marito, vel ab vxore si essemus in marito nubente scđo. tex. est in. l. femine. in fi. C. de sec. nup. ꝛ in. §. si vero expectet. i auc. de nup. col. iiij. ꝛ in terminis voluit do. meus Alex. in ɔsi. cxj. in. ij. volu. incip. viso themate. s. scripto ꝛc. ꝛ in. d. cōsi. xlv. in. j. col. in quarto volu. incip. viso themate suprascripto ꝛc. vbi est idemmet consiliū repetitū de verbo, ad verbum. de qua materia vide etiam per Oldra. in ɔsi. xxxiij. incip. quidā habuit vxorem ꝛc. ꝛ per Frā.

32 aret. in consi. xl. incip. psupponitur in facto ꝙ qdā Ang. † vbi ponunt an perdat vsumfructū sibi relictum viro per transitum ad secunda vota, ꝛ quid de hereditate filij, ꝛ p Ludo. ro. in cōsil. cxc. incipien. clarū est solutione ꝛc. ꝛ in cōsil. clxxxij. inci. in casu proposito aduertendū ꝛc. vbi ponunt an p transitū ad secunda vota maritus perdat lucrū ꝙ peruenit sibi ex dote vxoris ꝛ concludit ꝙ sic que omnia tene menti, qꝛ ista facient tibi honorem si dabitur ꝙ occurrant prout sepe occurrunt, ꝛ non sunt multi menses quibus habui consulere circa predicta in causa magne importantie. Bologninus.

SVMMARIVM.

1 Parentes naturales tantum quomodo succedant ab intestato liberis suis. 4. 8.
2 Spurius adoptari vt ei succedatur vel ipse succedat parentibus non potest, ꝛ quis dicendus spurius.
3 Imperator per nouam legem non potest facere spurio successibiles. Et quid de statuto.
Auus nepoti ex filio spurio non potest relinquere nisi pro alimentis.
5 Mater illustris an ꝛ quando succedat spurio. 6. Et quid de patre. 7.
9 Filij legitimi ꝛ naturales obstāt patri in successiōe filij spurij.
Spuria quemadmodū patri succedere non potest, ita nec eū.
10 Naturali tantum nunquid succedat pater habens legitimum aut vxorem. 11.
12 Concubinatus quem affectū requirat.
13 Mater cōcubina succedit naturali in decem vncijs, pater aūt in duabus tantum. Et quid si pater premoriatur. 14.

¶ Secundum membrum secundi articuli principalis.

¶ Matthesyllanus.

5 Secundum membrū principale huius secundi articuli, erit videre de parentibus naturalibus tantum quomodo succedant ab
1 intestato liberis suis † ꝛ hoc casu distingno, aut sunt parentes q habuerunt liberos ex coitu damnato ab aliqua lege temporali ꝛ nullo modo possunt ei succedere, vt in auc. quibus modis natura effic. sui. §. finali.

Additio. ¶ In hoc scđo gradu scđi articuli principalis ɔclusio prima ē fundata in. d. §. fi. i auct. qui. mo. na. effi. sui i ꝟ. neqꝫ participāda est ꝛc. ꝙ parentes nō succedūt natis suis ex damnato coitu reprobato ab aliqua lege tpali siue sint parentes p lineā masculinā siue per lineā femininā ꝛ idē pbat̃ in auc. ex ɔplexu. C. đ incest. nup. ꝛ. l. si spurius. ff. vñ cogna. ꝛ in hoc a pari pcedunt parentes ꝛ liberi nec sunt melioris ɔditionis parentes quā liberi, nā liberi etiā ex tali coitu dānato nati phibentur succedere indistincte parentibus omnibus prout dictum fuit. s. in primo articulo principali, ꝛ in parētibus ꝛ liberis. ita in terminis voluit Azo in summa. C. de legi. here. ꝛ Dy. in trac. de succes. ab intest. ꝛ Bar. in. l. fi. in. j. col. ff. de his quib. vt indig. ꝛ bar. i. l. si qs sub ɔdi. circa mediū. ff. de test. tut. ꝛ bar. i. l. j. i fi. pn tf. đ ɔtra. ꝛ bal. i auc. lz. C. đ na. li. ꝛ. d. meus. in ɔsi. cxlviij. in. ij, col. in. ij, vol. inci. si statutū dicit ꝙ muliere ꝛc.

2 Plus dicit Ludo. ro. in sing. suo incip. adoptio ꝛc. † ꝙ nō potest filius spurius adoptari vt ei succedat̃ vel ipse succedat parētibus vel alijs consanguineis. Nihilominus bñ tenent̃ tales filij alere parentes in casu necessitatis put diximus. s. eū p rōne. c. cū haberet de eo q duxit in matri quā pollu. p adul. ꝛ in. §. si vero in auc. đ incest. nup. in ver. pascentes aūt ꝛc. ꝛ. d. meus in ɔsi. lxxiij. p totū in. iij. vol. incip. vtrū nepotes ex filio spurio nati ꝛc. ¶ Et vt scias quis dicat̃ spurius dic quod vbi quis nō est natus ex concubina in domo retenta pro ɔcubina, sed ex coniugata vel soluta fm Pan. de cast. in consi. ccxxvij. in. iij. col. in ver. iiij. ꝛc. incip. sup primo dubio vř dōm ꝛc. ꝛ. d. meus Alex. de imo. in ɔsi. lx. in. iij. col. in. ij. volu. incip. an legitimatus ꝛc. ꝛ no. in. l. j. C. đ natu. lib. ¶ Et adeo est prohibita successio inter tales ascendētes ꝛ descendētes ꝙ si qs eoꝝ teneret bona alterius sibi data ēt tāqꝫ paup p testamētarios exequutores, ꝛ ēt p. xxx. an. non pt pscribere fm Bal. in. l. id qđ paupibus. in pe. col. C. đ epi. ꝛ cle. ¶ Immo nō pt impator p nouā legē facere eos suc-
3 cessibiles fm Bal. in. l. eā quā. in. xiij. col. C. de fideicō. ¶ † Et iō dicimus ꝙ nō pōt statutū ēt facere eos habiles ad succedendū fm Bal. in. l. j. C. de iur. aurn. an. ꝛ Bal. i. l. j. in. xiiij. col. C. de sac. san. eccle. ꝛ Bal. i. c. decedēti in pe. col. in tit. q feu. da. pot. in vsi. feu. ¶ Et sint cauti agnati ꝛ alij ad quos bona ptinēt ꝙ si nō vēdicarēt a spurio bona sibi data ab ascendētibus ꝛ starent p duos annos pt fiscus exigere ꝛ auferre ab eis oibus tāqꝫ indignis fm Bal. in. l. certū. in. vj. col. C. vñ cogna. ꝛ Bal. in. l. j. C. de secū. nup. ¶ Ultio p ɔplemēto huius materie nō omitto vnū ꝙ intm lex abhorret successionē istoꝝ spurioꝝ ꝙ si ex filio spurio meo extat nepos nō possum ego auus relīqre nepoti extāte ltima sobole nisi p alimētis fz do. meū Alex. i ɔsi. lxxvij. ici. Utrū nepotes nati ex filio spurio ꝛc. in. iij. col. vbi bellissime examinat hāc māin quē oino videbis. Tū limita put dixi. s. in. j. articu. in gradu suo maxime dū dicit de succedendo mr i ab intesta. ¶ Ludouicus Bologninus vtriusqꝫ iur. doctor ꝛc.

4 Aut sunt parētes q † habuerūt filios naturales tm̄ ex coitu nō dānato ab aliqua lege tpali ꝛ tūc distingno, aut querit̃ de matre vel de alijs ascendentibus per lineā maternā. ¶ Primo casu dico tales parētes posse succedere ab intest. talibus liberis naturalibus tm̄ pinde ac si essent nati ex legitimo matrimonio vt insti. ad tertu. §. fi. ꝛ insti. de succ. cogna. §. vulgo ꝛ. l. si spurius. ff. vñ cogna. cū si. Et hoc puto vero verū siue mr q habuit filiū ex coitu meretricali sit illustris siue non, lz glo. dicat ɔtrium ꝛ male insti. ad tertu. in. §. fi. ꝛ ꝙ illa gl. male dicat pater qꝛ filij spurij bñ pñt succedere matri illustri nisi hec mulier habeat filios legitimos ꝛ naturales taliū enim fauore filij spurij excludunt̃ vt. l. si qua illustris. C. ad orfici. Sequit̃ ergo ex h ꝙ eū potest mater illustris succedere ab intestato filijs spurijs suis ꝛ non ipsa hēat filios legitimos ꝛ naturales qꝛ absurdū esset hoc casu matrē precedi ab illis legitimis q quo ad illos spurios sint fratres vterini tantum vt in auctē. defuncto. C. ad tertul. ꝛ insti. de succes. cogna. §. vulgo.

Additio. ¶ Hec est scđa conclusio secundū autorem qđ mater ꝛ alij ascendentes p lineā mr̃nam succedunt filio spurio, nō tm̄ nato ex dānato coitu ab aliqua lege
5 tpali perinde ac si esset natus ex legitimo matrimonio. d. §. fi. insti. ad tert. cū si. † Et plus voluit autor ꝙ ēt si mater sit illustris succedit dicto spurio nō obstan. dignitate predicta sicut filij predicti ēt succedunt ei lz sit illustris dūmodo nō habeat filios legitimos ꝛ naturales, ꝛ in hoc plus hz qꝫ ipsi qꝛ absurdū esset matrē precedi a filijs suis q sunt vterini fratres psone defuncte contra auc. defuncto. C. ad ter. ¶ Circa qđ adde tu ꝙ forte gl. i. d. §. fi. ad ter. rectius dixit qđ mater illustris nō succedat tali spurio ob denigrationē ɔditionis ꝛ status sui p quo pōdero rationē tex. in. l. si qua illustris. C. ad orfi. i ꝟ. cū mulieribus ingenuis ꝛ illustribus acerbū sit spurios noiari ꝛc. que ratio est generalior dicto ꝛ ideo magis attendenda est. l. cū pater. § dulcissimis. ff. de leg. ij. ¶ Nec reperio tex. admittentem eam constitutā in dignitate. nā tex. i. d. §. fi. insti. ad tertul. admittit matrē ad successionē filij vulgo ǭsiti. Sed non facit mētionē de illustri vñ intelligo in alijs non coruscantibus illustri dignitate. ¶ Ad idē
6 allego † qꝛ si pater non ɔstitutus in aliqua dignitate, ꝛ alij ascēdētes p lineā masculinā non possunt succedere tali spurio nato ex coitu nō dānato. l. hac pte. ꝛ. l. si spurius. ff. vñ cogna. ꝛ voluit Host. i summa đ succes. ab intest. §. sic vidisti. ꝛc. versi. ꝛ nūqd pr̃ spurius ꝛc. vel si succedūt admittunt̃ i duabus vncijs fz ꝛ p ut dicā. j. dū attingā de pr̃e naturali succedēti filio, ergo multominus mater illustris dz posse admitti ad eius successionem.
¶ Ad idē ɔsidero aliud qꝛ si rōne rei materialis talis filius repellit̃ ꝛ lex eū abhorret vt in materia feudali in qua nō succedit

vt in

vt in.c. naturales in tit. si de feu. fuerit contro. inter do. et agna. multomagis rõne psone, et maxime in succedendo ei nõ dz tolerari et sic vt mater illustris ei succadat. Nisi tenendo opinionez craiam dicamus quod ex quo lex ciuilis tolerat illustrẽ procreare tales filios et nõ dãnant. Et pmittit tales filios spurios succedere matri illustri nõ existentibus legitimis naturalibus nõ est absonũ quod ipsa eis succedat, qr magis est nõ phibuisse expresse illustri talẽ coitũ, et non iposuisse ei penã acerbissimã, quam quod mr eis succedat. ¶ Nec obst. rõ. d. l. si qua illustris qr assignat illa ratio ad exclusionẽ taliũ filiorũ et ob existentiã legitimorum et naturalium et si non extarẽt ltimi illa ratio oino cessaret etiam in succedendo matri illustri ergo quo ad matrẽ volẽtẽ eis succedere minus est

7 illa ratio in gsideratione. ¶ † Preterea nõ obstat de patre, qr aut est omnino incertus et tunc ratio incertitudinis est illa que tamen excludit ab illius successione. d. l. hac parte. et. d. l. si spurius, aut non est omnino incertus et tũc admittit in duabus vncijs et prout inferius dicam in loco suo et. s. dixi eo quando tales filij succedãt patri ergo mater quantumcunque illustris põt eis succedere. ¶ Et si diceretur mihi amice subtilius inuestigãdo cur tam varie quod mater succedit in decẽ vncijs pater vero existẽs succedit in duabus vncijs vt in. §. in quibus. in auct. quib. mod. na. effi. sui. dico ratio est qr lex abhorret magis vitium paternuz quam maternum et maiori odio prosequitur patrem et lineam totam masculinã quam matrem et lineam masculinam prout infra statim demonstrabitur. ¶ Uerum est qd ibi alter eorum extaret tũc admitterentur in totũ. d. §. si. insti. ad tertul. et. l. sine ingenua. ff. eo. titu. ¶ Alij autem consanguinei ex parte patris non succedunt in aliquo dicto spurio nato ex coitu non damnato sicut nec ipse succedit eis. vt no. in. §. filiũ. in auc. quib. mod. natu. effi. sui et in. l. fina. C. de natu. libe. Secus est in consanguineis ex parte matris nam bene succedunt inuicem ipsi, et talis spurius d. l. si qua illustris. C. ad orfi. et in. l. ij. ff. vnde cogna. de quo articulo latius dicã infra dum tractabo de transuersalibus inuicem succedentibus in tertio articulo principali in gradu suo p me post autorem examinando. Bologninus.

Secundo casu quãdo queritur

8 † de patre vel alijs ascendẽtibus p lineã prnã naturalibus. Tũc distinguo aut pater est penitus incertus quod est quãdo mulier est publica meretrix et planũ est quod non põt succedere licet aliquis qui rem habuerit cũ talibus meretricibus sit adeo fatuus quod tractet talez pro suo filio. vt in. §. qd vulgo. ¶ Aut est ortus ea certitudine que potest cõiter haberi. l. lucius. ff. de condi. et demon. tunc dico quod eodem mõ et eadẽ forma qua. s. dictuz est eos filios naturales succedere posse patri, et ecõtra poterit talis pater eis ab intest. succedere. et est casus insti. de serui. cog. §. i. ibi sed alterũ in alterius et c. et in auc. qui. mo. natu. effi. sui. in. §. in quibus enim casibus et c. vbi est optimus tex.

Additio. ¶ Post quam autor dixerat de mre succedẽte spurio nato ex coitu nõ dãnato bm ea q. s. diximus, nunc ponit quõ pater succedit tali filio de quo. s. aliquid dixi in additione precedẽti et nunc in loco pprio dico quod sicut tales filij excludunt et admittũtur in et a bonis paternis et aliorum ascendentiũ per lineã patris bm ea que diximus supra in primo articulo principali in gradu suo ita ipse pater et alij ascendentes per lineã suã admittunt et excludunt i bonis talis filij. l. hac parte. et. l. si spurius. ff. vnde cogna. cũ ibi nota. ¶ Plus dico quod

9 † sicut filij legitimi et naturales excludunt talẽ filiũ a successiõe patris iuxta ea que habentur in auctẽ. licet. C. de natu. libe. et in corpore vñ sumunt, et dixi. s. in primo articulo principali in gradu suo. Ita obstabunt filij proprij legitime et naturales patri in successio. talis filij spurij et multomagis per rationem assignataz p imperatorem in auc. de incest. nup. circa prin. in ver. eos quidem qui peccant sine reatu eos esse autẽ innoxij sunt tanquam peccantes puniri et c. vbi tex. loquit de patre et filio spurio dãnans magis reatũ paternũ quam filij de qua materia posuit aliquid do. meus in gsi. cxlviij. in. ij. col. in. ij. volu. incip. si statutuz dicit quod muliere precedente et c. vbi gcludit quod sicut filia spuria non põt succedere patri ita nec eo pr põt succedere ei, et a pari pcedũt vt ibi p eũ multum luculenter examinantẽ istũ passum, et maxie in casu cuiusdã statuti de quo ibi p eũ, et in gsi. cxxxix. per totuz in. j. volu. incip. an neptis succedat ex testõ et c. in. ij. col. vbi dicit quod reciproca est ratio inter istos vt nõ succedãt d inuicẽ, et in gsi. xxx. in. iiij. vol. incip. iuxta ea que alias gsulendo scripsi et c. de quo etiam dicam inferius in addi. mea incip, hec illatio et c. vbi latius exordiar in hac materia. Bologninus.

10 Et ex hoc infertur mirabiliter qd † si aliqs solutus habuerit vnũ filium ex gcubina soluta et post accepit vxorẽ et habuit vnũ filiuz ex ea et tpe mortis talis filius naturalis reperiat superuiuere vel vxor illa vel filius ille legitimus nõ poterit pr succedere ab intesta. tali filio naturali qr in eodez gradu si pr decessisset nõ potuisset filius naturalis in aliquo sibi succedere, et tamẽ nõ est aliqua spes quod etiã in subsidiũ vltimo loco talis vxor vel talis filius ltimus possint succedere ab intesta. tali filio naturali tantũ, ipse eniz nõ est ei agnatus vel cognatus, vt infra latius dicam.

Additio. ¶ Nec illatio vera est, nã ad hoc vt ipse filius possit succedere patri et nedũ i oibus bonis, sed in duabus vncijs tm, put infra gcedunt tria sunt necessaria copulatiue. prio quod illa ex qua talis natus est fuerit gcubina indubitato affectu in domo retẽta et qd tpe mortis patris nõ sint aliqui filij legitimi et naturales, et tpe mortis nõ supersit vxor legitima put. s. gclusum fuit in primo arti. principa. in gradu suo, ergo cũ par sit successio pris ad filiũ spuriũ nõ mirũ est si nõ põt

11 ei succedere in casu pmisso p autorẽ. † Tñ iudicio meo i vno fallitur autor dũ dicit quod in aliquo non põt pater ei succedere, naz imo succedit in duabus vncijs sicut succedit eis filius nisi saluãdo eũ dicamus quod stante exẽplo. s. per euz posito recte autor locutus est qr pater habebat vxorẽ legitimã et filiũ legitimũ quo casu sicut tunc non succedit ei filius in aliquo ita dicendum est econtra. Sed vbi pater non haberet vxorem nec filios ltimos tũc bñ admitteretur in duabus vncijs in bonis dicti filij ab intestato, et hoc est quod vo'uit ipsemet autor. s. statim in versic. proxime sequenti incip. itẽ ex istis infertur et c. Et nota tu vnũ mirãdũ in hoc articulo quod filij legitimi et naturales vel vxor legitima que reperitur esse tpe mortis patris sicut ẽ causa quod dicti spurij non succedunt in aliquo patri, ita ipsius filij vel vxor operantur eundem effectum in patre volente succedere filio spurio. qd vr multum extraneum. nã de filio qui propter alterum predicto ruz succedere non possit hz in se rationẽ qr damus pri tunc legitimam successionem, scz vel filiorũ legitimorũ si extant, vel vxoris si nõ extant et que sint successiões legitime a iure introducte sed qd alterũ istorũ impediat patrẽ succedere huic filio nescio quo spiritu. nã non videntur ad rẽ nisi dicamus qd principalis rõ est huius prohibitionis tã in filio quam in patre qr mater filij nõ sit retenta in domo indubitato affectu vnde lex fingit istum nõ esse patrem, et eo istum non esse filium, et ideo non succedunt ad inuicem, sed vbi quis primo tenuisset cõcubinã affectu indubitato in domo ex qua habuisset filiũ et postea cepisset aliaz vxorem legitimã ex qua habuisset filiũ demũ filius concubine mortuus fuisset ab intestato relicto patre cũ vxore et filio, certe nescio videre cur pater non succederet dicto filio saltẽ in duabus vncijs et forte in totũ, nec dicat mihi quod filius non succederet patri qñ hz filios legitimos et naturales. nã tũc causa est in prõptu qr extant filij legitimi quorũ successio est, et idẽ qñ non extãt filij, sed vxor. nã vxoris successio est et iõ spurius iste repellit a succedẽdo pri. qr hz habiles et resistẽtes in succedendo patri, sz non est sic in spurio filio decedente vt pater ei succedere phibeat. nam filij ipsiusmet nõ obstãt patri nec vxor. nã filij vel vxor nihil habent commune vel agere cum filio spurio nec in succedendo spurio, obstant patri, vel marito, vxor vnde cogitabis super

12 hoc quia forte pater succedit huic filio † nisi dicamus quod concubinatus requirit eũdem affectuz quẽ requirit mrimoniũ, et alia que voluit Bar. in. l. pe. ff. de gcubi. et Bal. in. l. eã quã. in. xiij. col. C. de fideicõ. et in. §. si in auc. gb. mo. natu. effi sui, et sic sicut matrimoniũ durat vsque ad mortẽ alterius ex giugibus ita pr nõ dz dimittere gcubinam sed tenere eã vsque ad mortẽ, sed cũ autor in exẽplo suo dicit quod qs habeat concubinã, et postea cepit aliaz vxorẽ vñ non mirũ si nõ põt succedere filio ex gcubina nato, qr nõ fuit verus concubinatus, sed vbi tenuisset eã vsque ad mortem eius et postea cepisset vxorẽ forte succederet filio ab intesta. morienti et in totũ tu cogitabis vt dixi sup his qr scrib. non ponunt et hec pcedũt de iure ciuili, sed de iure canonico secus est quo in re ois gcubinatus est phibitus. xxxij. q. iiij. c. nemo. et. c. meretrices, et posuit Alex. in gsi. cxxviij. in penul. co. in. j. vol. incip. Consideratis verbis instrumenti successionis et c. ¶ Plus dico quod tali spurio nato ex coitu non dãnato nec gsanguinei pris, nec ipse illis succedere põt per no. i. l. fi. C. de natu. lib. et in. §. filium in auc. quib. med. natu. effi. sui. de quo vltimo etiam. s. aliquid dixit et ratio est, quia solum agnoscit matri et eius consanguineis, sed non patri, et eius consanguineis. l. cũ legitime. ff. de statu hominum. Bologninus.

13 Itē ex istis infert † quod si decessit filius naturalis tantum ab intestato superstite patre & matre & non superstite vxore legitima, nec ab aliquo filio patris legitimo & naturali, mater, scz concubina succedit ei in decem vncijs. vt. d. §. si. insti. ad tertul. Pater autem succedit in duabus vncijs tantum. vt. d. §. in quibus.

Additio. De hac decisione. d. Matthei. s. feci mentionē in proxima precedenti additione mea vbi examinaui hec satis ad longuz, & stantibus his terminis sto cum dicto autore. ¶ Sed dubiū est quid si filius decessit ab intestato superstite patre & mortua matre concubina, an pater succedat in totum vel quomodo de quo dixi in additione predicta, ideo non repeto hic. ¶ † Sed nunc occurrit & non ab re dubitatio, quid si pater premoritur, demum mater concubina relicto filio ab intestato, an ei succedat mater in totum, & breuiter dico q sic per textum in. d. §. si. ad tertul. & in. l. siue ingenua. ff. eo. tit. & supra diximus vbi etiam dixi quid in consanguineis matris, & etiam patris. ¶ Ludo. Bologni.

14

SVMMARIVM

1 Patres legitimi tantum quomodo ab intestato succedant liberis suis. 4. 10.
2 Pater adoptiuus non succedit filio hodie ab intestato. Et qd de matre.
3 Ratio ciuilis sola potest naturalem tollere.
5 Pater arrogator ab intestato filio arrogato an & in quibus succedat. 8.
6 Filius adoptiuus cur potius succedat patri q̄ econtra. Et quid de arrogatore. 7.
9 Arrogator arrogās aliquē in nepotē nō i filiū an excludat a successione illius per patrē legitimuz, & naturalē, aut matrē. 11.
12 Nepos arrogatus nunquid succedat pariter cum filijs arrogatoris ab intestato.

¶ Tertium membrum secundi articuli principalis.

¶ Mattehesillanus.

Ertiū membrū huius articuli est videre d patribus legitimis tantū qñō ab inte. succedāt liberis suis & † tūc distingno aut nos loqmur d patre adoptiuo aut de arrogatore, pmo casu dic si talis parens adoptiuus qd in eius ptāte non transiuit filius adoptatus prout est regulariter, & tunc ipse nullo modo potest ei ab intesta. succedere nam talis adoptiuus hodie operatur tantum vnum effectuz, scilicet quod semper adoptatus potest adoptato succedere ab intestato, non autem econtra vt institu. de heredi. ab intestato. §. nostra aūt. & ibi no. gl. in verbo, tantūmodo, & l. penul. §. sed nec articulum. C. de adop. & hoc tz Byn. in tractatu successionum ab intestato.

1

Additio. ¶ In hoc tertio mēbro seu gradu scdi articuli principalis ɀclusio fit per autorem post By. qd pater adoptiuus qui nō hz filium in potestate † non succedit ei ab intestato hodie, & vltra iura allegata per eum habes tex. in. §. si vero pater. insti. de here. ab intest. Ex quo infero q multomagis idē dōm est in matre adoptante in casibus in qbus ei permittit̄ sibi adoptare vt est qñ a principe ob solatio filiorum amissorū. vt in. §. femine. insti. de adop. nā nō succedet ipsa filio adoptiuo ab intest. eadēmet rōne qua pr̄. Sed iuxta hoc occurrit mihi dubiū cur ta varie q filius adoptiuus et nō existens in ptāte succedat patri adoptāti ab inte. vt. d. l. pe. §. & si qdē. C. de adop. etiam cū filijs legitimis & naturalibus vt ibi dr̄. & in. l. si te. C. de suis & legi. & voluit gl. in. §. aliquā. insti. de here. ab intest. in verb. ab intesta. & s. dictū fuit in pmo articulo principali. & pr̄ ei non succedit, & sic successio vr̄ i his correlatiuis claudicare ɀ naturā oium fere successionū, ad hoc dico q nō oium &c. l. nō oium. ff. de legi. vel si nō volumus initi in refugio miserorū dicamus q pōt ratio ciuilis solla tollere naturalē † nā pater naturalis seu filij illius adoptati nō dz per simplicem actū ciuilē priuari sucessione eis debita qd esset si adoptiuus pr̄ ei succederet ab intest. sed nō est sic econtra, nam si bene filius succedit patri ab intesta. cū alijs, nō ita tollunt̄ iura successionis nisi p parte pro qua succedit in qua et vr̄ accedere ɀsensus pr̄is q nō testatus ē ex quo dat intelligere q voluit eū sibi succedere, sed nō est in filio q si morit̄ ab intestato est sibi hoc necessariū cū testari nō posset positus in ptāte paterna. l. qui in ptāte. ff. de testa. & sic nō militat rō illa volūtatis resultantis q̄ militat in patre adoptiuo intestato. Ex quo infero correlariuz q si filius esset in casu testari posset idē dōm esset in testato mortuo vt pr̄ adoptiuus ei succederet cū alijs eodē mō quo ipse ex idētitate rōnis & ne successio claudicet, tū cogita super predictis. Bologninus.

2

3

Aut est parens adoptiuus in cuius ptāte adoptatus transit quod est quando aliqnis adoptat̄ ab aliquo suo ascendente per lineā paternam vel maternaz, & tūc planum est talem parentem posse ab intesta. succedere. l. penul. §. si vero pater naturalis. C. de adop.

4 Additio, ¶ † Hec conclusio clara est & vltra illū tex. in. §. si vero pater naturalis, pbat̄ in. §. sed hodie institu. de adoptio. & qz tunc duo vincula concurrunt naturale & ciuile vnde magis operant̄. auc. ita cū vulga. C. cōmunia de succes. vbi funiculus duplex plus operat̄ quam simplex, tamen scias vnum in hac materia qd adoptio est debilior q̄ legitimatio ēm Alex. in ɀsi. ij. in. xv. col. in. j. volu. incipiē. an legitimatus &c. tū inducit ɀiunctionem sanguinis ēm eundem in consil. cxxv. in vlti. col. iiij. volu. incip. viso themate &c. q̄ omnia notabis in hac materia. & adde his que dixi supra in pmo articulo dicti gradus de legitimatis. Bologninus.

Secundo gradu quādo loquimur de patre arrogatore tūc dico hū talē posse succedere ab intesta. filio arrogato in peculio castrēsi vel quasi & i pprietate bonoꝝ aduentitioꝝ. l. pe. §. si. C. de adop. & insti. de here. ab inte. §. nr̄a aūt, † vbi dr̄ qd pr̄ arrogator hz illud ius in bonis filij & eɀ q hz pater naturalis & ltimus durāte patria ptāte, facit. l. si arrogator. ff. de adop. Sz ɀstat q et ēm ius. C. filiussa. poterat habere heredē ab intestato. l. si. C. ad tertu. vnū per illos text. & hodie per tex. in auc. de here. ab inte. §. ɀns correcta est. l. j. & ij. ff. de ca. pecu. Et per hoc dico q tex. de acq. p arrog. insti. i. §. an notato dz intelligi per transitum, scz ad enim tanq̄ heredem non autem occupat arrogator illam nudam proprietatem iure peculij vt probatur in. d. l. si. C. communia de successio.

5

Additio, ¶ Pr̄i arrogatori ergo successio in bonis filij ɀcedit̄ sicut patri & legitimo, & naturali, tū intellige lz autor hoc nō dicat si morit̄ fili⁹ in pubertate alias non sz ad eos qbus venirent si arrogatio facta nō eēt defertur successio. tex. est in. §. mortuo insti. de acq. per arro. & no. in. §. cū aūt. insti. de adop. q nota p limitatione. s. dictoꝝ p do. autorē. Ex † quo infero ad corroborandū illud q. s. dixi assignando rōnē diuersitatis inter patrē adoptiuū & filiū adoptiuū qz magis succedit filius patri q̄ eɀ. nam ex quo filius testari nō pōt nō testādo non inducitur illa volūtas de instituendo patrem sicut eɀ. nā id impuberi arrogato morienti nō succedit pr̄ qz nō damus eius volūtatē fuisse admittere vel nō admittere patrē arrogantē sed vbi pubes factus moriet̄ ab intestato nō instituto aliquo vr̄ admittere eū, & hec est rō q̄ assigno tibi et in hoc passu multū quotidiano. quā tene mēti, qz forte non audiuisti eā vnq̄ & tāto magis hoc nota qz talis impubes arrogatus moriens trāsmittit quartā sibi dbitā in bonis pr̄is arrogatoris ēm Bal. in. l. cū antiquioribus in. vij. q. C. de iure delibe. Ludo. Bologninus.

6

Sed hic dicendū occurrit qd erit si moriat̄ ab intestato supstite patre legitimo & naturali & matre. rn̄deo q Pla. dixit hoc casu excludi pr̄ez legitimū vt no. glo. in d. §. mortuo. † Et illā opi. gl. ibi non approbat. nec improbat & forte hoc dixit Plac. qz sibi placet opinio quorundū que ponit̄ in auc. in successione. C. de suis & le gi. in prin. gl. ij. & qz ista opinio quorundā reprobat̄ ibi per gl. & doc. cōmuniter vt correctio eniter inquantū fieri pōt ideo opinionē Plac. non credo verā. nā tex. in auc. de here. ab intesta. in prin. §. j. qñ dicit vocandos esse filios & nepotes p partez & auū &c. debet intelligi large siue ipsi sint legitimi & naturales siue legitimi tm̄ vt ibi no. gl. in verbo, potestatis. Dicam ergo in casu predicto matrem succedere in medietate totius hr̄ditatis, & illos duos patres succedere similiter in alia medietate sicut est quando qs decedit ab intestato superstitibus auo & auia paterna & auia materna tantum, habet auia materna sola q̄tum alij duo. vt. d. §. consequens. ita debet dici in proposito eadem ratione.

7

Additio. ¶ Nota bene qz questio ista formata p dn̄z autorē debet intelligi i patre arrogatore. hā adoptiuus pr̄ non succedit vt. s. dixi & tāto minus succederet existēte pr̄e & matre. Itē itellige qñ filius iste morit̄ iā pubes. nā si in pupillari etate decederet tūc et nō pcederet hec questio eū

arrogator

arrogator tunc ei nõ succedat p ea q̃. s. prime dixi in addi. pce-denti restat ergo vt itelligamus sane qñ filius pubes arrogatus morit̃ relictis pr̃e ꝛ matre legitimis ꝛ naturalibus ꝛ pr̃e arrogatore qũo succedãt ꝛ iste est passus de quo do. autor loq voluit in quo ꝯcludit matrem succedere in dimidia oium bonoꝝ eius ꝛ duos pr̃es in alia dimidia iter eos duos partienda p ar. ꝺ auo ꝛ auia pr̃na, ꝛ auia mr̃na vt primi duo dimidiã habeãt ꝛ sola auia

8 materna aliã dimidiam. ℂ Ast ego in h̃ passu multũ subsisto ꝛ nõ sum eius opinionis imo alio rẽdo, ꝛ dico q̃ si impubes morit̃ absq̃ dubio pr̃ arrogator in nullo succedit. tex. est in. d. §. mortuo insti. de acq p arrog. in ver. mortuo aũt filio ꝛc. ꝛ no. gl. i. §. cũ aũt isti. de adop. sed difficultas stat qd si morit̃ pubes factus ꝛ adhuc sentio h̃ditatẽ non esse partiendã eo mõ quo dixit autor. Sed qꝺ succedãt isti oẽs parẽtes viriliter in capita cuꝫ oẽs eodẽ iure muniti sint parentes. n. naturales iure naturali ꝛ ciuili. Et iste eodẽ gaudet priuilegio, vt in. d. §. mortuo ergo in capita ꝛ nõ in stirpes admitti debent. Et hoc vr̃ fuisse de mẽte eius ab intesta. moriẽtis vt oẽs parentes admittant̃ in capita cũ oẽs eodẽ loco habere, nec obstat illud de auo ꝛ auia pr̃na ꝛ materna q̃ diuersitas linee ibi illud iducit ꝛ linee naturalis, sed hec ratio linee hic cessat vt de se patet. ergo ꝛc. itaq̃ nil habet commune vnus casus cũ alio, ꝛ ex diuersis non infert. l. pap. exuli. ff. de mino. l. fi. ff. de calum. cum si. tamẽ cogitabis super hoc passu quia autoritas domini Matthei apud omnes maxima est ꝛ presertiꝫ apud me, qui eum multum obserno. maxime vbi firmat pedem prout hic.

9 ℂ † Et pro hoc faciat etiam decisio multum notabilis ipsiusmet autoris quam posuit. j. in versic. immediate sequenti incipi. ꝛ p̃dicta intellige vbi dixit q̃ vbicunq̃ arrogator arrogasset quem non in filiũ, sed in nepotem ꝛ sic foret sibi in secundo gradu tunc pater legitimus ꝛ naturalis ꝛ mater excluderẽt dictũ patrẽ arrogatorem ergo sentit aperte q̃ vbi arrogasset eũ in filiũ oẽs parẽtes sunt in eodẽ gradu primo ꝛ per ꝯsequens oẽs debẽt esse eiusdẽ potẽtie ꝛ sic succedere in cepita ꝛ nõ in stirpes. ℂ Et ad idẽ ꝯsidero q̃ sicut legitima debet̃ huic filio legitime ꝛ naturali in bonis parentum ita debetur in bonis patris arrogatoris ex constitutione diui pij, ꝛ non põt sine cã exheredari vel preteriri qn habeat quartã. vt in. l. si arrogator. ff. de adop. ꝛ. l. papi. §. si quis impubes. ff. de inoffi. test. ꝛ ab intesta. habet eandem facultateꝫ quam habent alij filij legitimi ꝛ naturales ꝛ pariter cum eis succdit, ergo nõ est absurdũ q̃ arrogator pater habeat etiam ab instato eam facultatem quam habent alij parentes, ꝛ maxime cuꝫ arrogator haberent nunc eum in ptãte temporis mortis, ꝛ sic habeat maiorẽ auctoritatẽ in eo q̃̃ alij parentes legitimi ꝛ naturales. ℂ Et aduerte ad vnũ ne errares, nã dñs autor presupponit in casu suo extare ambos parentes naturales ꝛ patrem arrogatorẽ quo casu iudicio meo pcedere non põt exemplũ eius nã arrogatio nõ fit de eo qui est in ptãte alterius, sed ꝺ eo qui est sui iuris. l. j. ff. de adop. sed si habebat put p̃supponit autor, ergo nõ ꝯuenit exemplũ positũ de filio arrogato nisi dicamus q̃ filius erat emancipatus a patre, ꝛ postea fuit arrogatus, vel alio mõ exinerat patriã potestatem arrogationem.

10 ℂ † Preterea opus est alio supplemẽto ad hoc vt exẽpluꝫ dñi autoris pcedat, vcꝫ vt intelligamus euꝫ loqui de iure nouissimo quo iure pr̃ succedit ei sicut si esset in ptãte, vt in auc. ꝺ here. ab intesta. circa prin. sed ante illud tps non succedebat pater filio emãcipato nisi ꝯcta fiducia exp̃sse. vt in. §. fi. insti. de legi. agna. succes. ꝛ in. §. emancipati. insti. de here. ab intesta. Et hec sufficiant quo ad filium arrogatuꝫ. ℂ Insuper dñs autor in hoc exẽplo videt̃ in alio defecisse dũ dicit postea declarãdo semetipsuꝫ in. §. sequen. inci. ꝛ p̃dicta intellige ꝛc. ꝛc. qꝺ hoc exẽplũ ꝺ quo loquimur põt verificari in filio dato in adoptionem, vt pꝫ in. d. v̄. ꝛ p̃dicta itellige ꝛc. ibi illũ adoptauerat ꝛc. Nã iudicio meo nõ põt in hoc pcedere exẽplũ positũ nã si presupponimus filiuꝫ datũ in adoptioneꝫ tñ nõ posset succedere ab intestato ei pater adoptiuus cũ parentibus legitimis ꝛ naturalibus ad quos oino successio spectat a pertinet excluso patre adoptiuo per tex. in. §. aliquaꝫ. insti. de here. ab intest. ꝛ per ea que. s. dixi in gradu suo in hoc secundo articulo principali vbi ꝯclu q̃ patri adoptiuo nõ dat̃ successio ab intesta. in bonis filij adoptiui, sed bene dat̃ filio adoptiuo in bonis eius. Ergo dñ autor dixit q̃ predicta pcedat in adoptiuo ꝛ in arrogato, de arrogato verum dicit, sed de adoptiuo minime ꝛ ex lapsu forte hoc dixit. Cogitabaꝫ tñ q̃ possemus in vno casu saluare dñm autorẽ in exemplo suo de filio adoptiuo qñ datus esset in adoptionẽ alicui ascendenti puta auo paterno vel materno, ꝛ sic trãsiuisset in eius ptãteꝫ ꝛ ei succedere põt. l. pe. §. si vero pater naturali. C. de adop. ꝛ p ea q. s. diximus in hoc scꝺo articulo principali circa princ. Tamen vt vides autor multum generaliter ꝛ absolute loquutus est, ꝛ opus est intelligere predicta omnia prout dixi ea pcunctando non in subtili ratione. Ludo. Bologni.

Et predicta intellige quando pater † legitimus filiũ adoptauit vel arrogauit tanq̃ filiũ si aũt tanq̃ nepotẽ tunc censet̃ in secundo gradu sibi ꝛ sic eum p̃cedere pater legitimus ꝛ naturalis ꝛ mater, vt. d. §. consequens ꝛ sic in hoc casu saluari potest dictum Placen.

Additio. ℂ Hic est ille. §. de quo in pcedenti additione feci tibi mentionem dũ dixi q̃ autor faciẽdo mẽtionẽ de adoptione nõ recte sensit nã p dicta p eũ in exẽplo suo non pñt odaptari ad filiũ adoptiuum put ibi dixi. Ideo nõ repeto nunc ne frustra occupemus mẽbranas. Solũ discutiẽduꝫ est nunc de veritate huius ꝯclusionis, vcꝫ an si qs fuit arrogatus ab aliquo tanq̃ nepos, ꝛ arrogatus vt nepos morit̃ ab intest. an pater legitimus ꝛ naturalis, ꝛ mater p̃ferantur patri arroganti tanq̃ nepotẽ, ꝛ vt vides. d. autor ꝯcludit q̃ sic q̃ cẽsetur esse in secundo gradu, parẽtes autem sunt in primo, ergo p̃ferẽdi sunt. ℂ Profecto hec decisio notabilis esset si vera esset sꝫ. nõ pluꝫ, nã † negare non possumus q̃ si arrogator decederet ab intesta. admitteret̃ nepos arrogatus pariter cũ filijs arrogatoris legitimis ꝛ naturalibus tanq̃ suus. l. j. §. suos. ff. ꝺ suis ꝛ legi. ꝛ. s. sepius diximus nec posset p̃teriri vl̃ exheredari sine cã. d. l. si arrogator. de adop. Ergo dꝫ dictus arrogator ꝯcurrere cũ parẽtibus legitimis, ꝛ naturalibus, nec obstat pprietas graduũ nã illa ꝯsideratur iter legitimos ꝛ naturales qbus ex p̃oritate gradnum debet̃ successio ꝛ qbus ẽt nõ succedebãt nisi ꝯm progatiuã graduũ, sed in pposito de quo agimus nõ est dubiũ q̃ mortuo arrogatore p̃dicto iste arrogatus tãq̃ nepos ei succedebat nisi p̃supponeremus forte q̃ arrogator haberet filiũ legitimum ꝛ naturalẽ qui precederet nepotẽ arrogatũ, quo casu bñ pcederet dictũ dñi autoris, nã sicut nepos non posset succedere arrogatori ob existentiã filij legitimi ꝛ naturalis ita hoc casu pater arrogator nõ succederet huic nepoti existẽtibus pr̃e ꝛ mr̃e eius legitimis, ꝛ naturalibus, alias aũt secus. Et iꝺ autor desinit dicere q̃ si qs arrogauit tanq̃ nepotẽ ꝛc. non aũt debuit dicere q̃ pater legitimãs eũ arrogauit nam non ẽ pater quo ad eum sed est auus.

ℂ Preterea in alio nõ recte sentit autor dum dixit ꝺ adoptiõe facta de aliquo vt nepote ꝛc. ℂ Nã si p̃supponimus adoptionem ca⸗us nõ hꝫ dubiũ, nã adoptiuus pater ꝛ multominus adoptiuus auus nõ p̃t ab intest. succedere filio, vel nepoti adoptiuo ꝛ multominus existente pr̃e, vel mr̃e legitimis ꝛ naturalibus, nisi dicamus q̃ autor intellexit de adoptiõe facta ab aliquo ascendente quo casu trãsit in eius ptãte ꝛ eo casu dat̃ ei successio i bonis filij vel nepotis adoptiui. d. l. pe. §. si vero pr̃ naturalis. C. de adop. de quo ẽt. s. dixi in prima additione vbi feci mentionẽ de his in alio tñ pposito prout ibi videre poteris, que omnia tene menti, q̃ nõ sunt ita declarata ab aliquo in locis suis, ꝛ sunt quotidiana, ꝛ de pane lucrando. Ludo. Bologni.

SVMMARIVM

1 Parentes naturales facti per subsequens matrimonium legitimi quomodo succedant eorum liberis ab intestato.
2 Legitimati per oblationem curie qualiter efficiantur legitimi, ꝛ qũo ab intestato eorum liberis succedant.
3 Filij spirituales nunqd succedant eorum parẽtibus, ꝛ econtra.

ℂ Quartum membrum secundi articuli principalis.

ℂ Matthesillanus.

q **Vartum membrum arti**culi huius scꝺi de parẽtibus naturalibus tantuꝫ qui tamen postea facti sunt legitimi parẽtes, † ꝛ tũc dico illos succedere eo modo quo succedũt parẽtes q liberos procrearunt ex legitimo matrimonio, vt instit. de here. ab intesta. §. ꝛ quibus. ꝛ. c. lator qui filij sint legiti. sed istum articulum amplius non prosequor. 1

Additio. ℂ Vltimus gradus huius scꝺi articuli principalis vt vides breuiter expedit̃ p dñm autorẽ cũ quo ptranseo aliqbus superadditis, nã si parentes sunt effecti legitimi p subsequens matrimonium res clarissima ẽ, vt i

2 d.c.lator. † Secus si legitimarent̃ p oblationẽ curie, nã tũc solũ parẽtes succedũt illis, sed nõ alij agnati vl' cognati. tex. ẽ in. §. si liũ vero in auc. q. mo. na. effi. sui. sed si aliter legitimati sunt tũc attẽdenda est series rescripti, nã si sunt natalibus restituti parẽtes succedunt & oẽs alij, ac si forẽt per oia ltimati. l. ij. C. de in. annu. aureo. cũ ibi no. p Bal. alias ãt ɔsidera tenorẽ rescripti ad quẽ recurrimus. ¶ Et q: dixit de ltimato per oblationẽ curie. scias qd tales nõ efficiunt̃ legitimi nisi filius pr̃i, & pr̃ filio. text. est notandus in auc. qui. mo. nat. effi. sui. & ibi sentit Ange. in si. principalis qõnis. & Pau. de ca. in suo. ɔsi. ccxxv. incip. sup p̃mo dubio vr̃ dõm &c. in. iij. col. & do. mens. in ɔsi. cxxxviij. i pe. col. in. j. vol. inci. an nepotis succdat, vbi dt hãc eẽ magis cõez
3 opi. ¶ † Quid aũt in filijs spũalibus an parẽtes succedant eis & ipsi parẽtibus hoc ẽ de leuatis ex sacro fonte, br̃ dicas qd nõ s̃m do. Anto. in. c. transmisse. extra qui filij sint legiti. Nam inter istos non est ɔsanguinitas, sed potius quedã ɔmunio sancta c. inter. xxx. q. iij. verum est qd tales filij sunt alendi in subsidiũ s̃m Bal. in anc. nisi rogati in pe. col. C. ad trebel. q̃ oia notabis & ex his redditur expeditus iste scds articulus principalis cum additionibus pro nunc oportunis, & si tempus dabit̃, alias longiores erimus, quia materia profecto vtilis est & necessaria.

¶ Ludouicus Bologninus.

SUMMARIUM

1 Transuersales quomodo vocẽtur in successione ab intestato in bonis transuersalium. 29.
2 Fratres & filij fratrum vtrinq; coniuncti succedunt ad hereditatem fratris premortui in stirpes cessantibus ascendentibus, & descendentibus.
3 Extensio passiua procedens ab aliqua regula habet locum in statutis.
4 Agnationis conseruande ratio ita militat in filijs fratrum vt in ipsius fratribus.
5 Statutũ remittit casum omissum in iuris cõis dispositione.
6 Familia est nomen collectiuum.
7 Pater si stipulatus sit emphyteosim ab ecclesia vt possit eam legare nepotibus, quid requiritur in stipulatione.
8 Uerbum relinquere refertur ad vltimam voluntatem.
9 Fratres vtrinq; coniunctorum excludunt fratres ex vno latere tantum, & qualiter. 10.
11 Repudiare & premortuum esse paria sunt.
12 Filij fratrũ vtrinq; coniunctorum qũo vocentur ad successionez ab intesta. Et an excludant fratres ex vno latere tm̃. 14. 15.
13 Hostiensis doctor est magne auctoritatis.
16 Fratres patrui & auunculi parificantur cum sororibus amitis & materteris.
17 Adoptio quando eximat adoptatum a patria potestate.
18 Frater vterinus tantum fratri consanguineo tantum prefertur in bonis quesitis ex matre.
19 Intellectus. §. exceptis. l. de emãcipatiõe. C. de leg. hr̃. 12. 22.
Argumentum de re ad personam validum.
20 Frater cõsangaineus tm̃ nũquid p̃ferat̃ fratri vterino in bonis q̃ ad fratrẽ defunctũ puenerunt ab auis paternis & ecõtra. Et quid de bonis defuncto ɔtingentibus ex transuersalibus sibi coniunctis ex linea paterna tantum. 22.
23 Frater cõsanguineus quomõ formabit libellũ vt excludat actiones insolidũ in eum trãslatas cõtra debitores pr̃nos quando successit ab intestato cum fratre vterino fatri cui competebant multe actiones contra debitores paternos. 24. Et cõtra quem agant hi creditores. 25. 27.
26 Intellectus. l. pro hereditarijs. C. de here. act.
28 Filij fratris vterini vtrum preferantur fratri consanguineo vel eius filijs in bonis maternis vel econtra.
29 Dicta in filijs fratruz vtrinq; cõiunctorum inter se habent etiã locũ in filijs fratrum ex vno latere tantum inter se.
30 Agnati & cognati ab intestato hodie succedunt vsq; ad decimũ gradum inclusiue.
31 Dictio solus, sola, solum, est taxatiua.
32 Gradus numeratio in successione ab intestato inter agnatos & cognatos qualiter fiat.
33 Clericis secularibus in bonis eoruz patrimonialibus q & qũo ab intestato succedant. Et qd in alijs bonis aliũde q̃sitis. 35.
34 Clericus secularis iudicatur laicus.
36 Inhabilitatis ad succedendum quot sint modi.
37 Bannitus qũo priuetur successione agnatorum & cognatorum.
38 Ledens maiestatem principis an sit capax cum filijs suis ad succedendum.
39 Heretici, fautores eorum & receptatores post annum fiunt incapaces successionum ex testamentis, vel ab intestato.
Excommunicatus contrahere potest.
40 Religio sancti Francisci repellit suos a beneficio successionis in temporalibus.
41 Frater minor effectus cardinalis nũquid sit capax successiõis.
Predicatores ordinis beati Dominici sunt capaces successionis rerum immobilium & qualiter.
42 Fratres predicatores non sunt ex r'la mendicantes, sed ex suis constitutionibus confirmatis & iuratis.
Heremitani ordinis diui Augustini vtrum sunt capaces ad succedendum & acquirendum.
43 Monachi ordinis Cistersiensis non possunt aliquid retinere.
Moniales que sint que successionis sunt capaces.
44 Bãnum imperiale repellit quem oino a beneficio successiõis.
Et quid in banno papali. 45.
Bannitus cuius bona publicantur equiparatur deportato.
46 Bannitus imperij perdit testamenti factionem.
47 Filij & nepotes cardinalẽ offendentes sunt priuati ipso iure omnibus legitimis actibus.
48 Cardinales sacrosancte Romane ecclesie sunt dij i terris.
49 Hereditatem repudiare quis potest de iure ciuili ex vno capite & ex alio capite de iure ciuili succedere.
50 Cognatus si repudiet hereditatẽ de iure ciuili tantũ vtrum preferatur ei agnatus patris vel posterioris gradus.
51 Repudians hereditatez ex capite vnde legitimi põt succedere per vnde cognati.
Agnati & cognati succedunt hodie equaliter vsq; ad decimum gradum seruata gradus prerogatiua.
52 Successio iuris ciuilis durat triginta annis.
53 Agnati si omnes repudiant hereditatem de iure ciuili & bonorum possessionem vnde legitimi quis inter eos preferat̃ quo ad bonorum possessionem vnde cognati.
54 Renuntiatio facta etiam iuri de futuro intelligitur de eo quod habet causam de presenti.

¶ Tertius articulus principalis.

¶ Matthesillanus.

1 Tertius articulus principalis est videre de successione transuersaliuz agnatorum vel cognatorum. ¶ Et in hoc similiter capio quatuor
1 mẽbra. † Nã aut loqmur transuersalibus natis ex legitimo matrimonio, & sic sunt legitimi & naturales, aut loqmur i
2 transuersalibus q oẽs sunt naturales tm̃ iter quos de mutua successione tractat̃ vel qñ vnus trãsuersalis naturalis, & legitimus vult succedere alteri transuersali ltimo & eɔ̃, aut loquimur de legitimis transuersalibus tm̃, aut loquimur de transuersalibus naturalibus tm̃ legitimatis tñ postea. Primo casu sicut dico cum psona ab intest. defuncta erat sine descendentibus & ascendentibus vel habet eos sed ipsi repudiauerunt hereditatẽ vel ea non adita nec transmissa decesserunt vocari dẽnt fr̃es vtrinq; ɔiuncti & filij vtrinq; coniuncti & isti vocantur in stirpes quia solum tantum partem debent habere quantam habuisset pater eorum si viueret vt in auct. de hereditatibus ab intestato. §. reliquum.

Additio. ¶ Hic est tertius articulus principa. de successione transuersaliũ, & prio de trãsuersalibus natis ex legitimo matrimonio in qbus auctor concludit q
3 fratres vtrinq; ɔiũcti † & filij fratrũ vtrinq; ɔiunctorum vocant̃ cessantibus descendentibus & ascẽdentibus ad hereditatem in fratris p̃mortui i stirpes & nõ in capita vt si essent duo fratres supstites & ex alio p̃mortuo fratre quatuor vel qnq; nepotes succedentes vna cũ patruis ad bona alterius p̃mortui ab intesta. nũc tm̃ habebunt q̃tũ habiturus fuisset eorum pater si viueret, vt est casus in. d. §. reliquũ. ver sicu: finaũt &c. & i auc. post fratres. C. de suis & legi. & vtrobiq; notãt scribẽtes & i auc. itaq;. C. cõia de succes. & hec est prima conclusio circa fratres transuersales & eorum filios simul ɔcurrẽtes q̃ nõ habet dubiũ cũ sit fundata in p̃dictis iuribus. ¶ Sz tu adde vnũ q est plus & hic aduerte q̃so. nã adeo post ascẽdẽtes & descẽdẽtes admittunt̃ fratres & fratrũ p̃mortuorum filij in stirpes vt modo dixi q si extaret statutũ disponẽs q succedãt agnati masculi prout in gradu sunt primiores, vel ɔcurrẽtes vsq; ad quartũ gradũ nihilominus admittet̃ filius

fratris

fratris cũ patruis suis, ⁊ dr̃ cõcurrere in gradu quo ad hoc tex.
est iũcta gl. in. l. cũ ita. §. in fideicõmisso, in verbo, proximo. ff. de
leg. ij. quã gl. magis cõiter approbant scribẽtes ibidẽ maxime
Jo. de imo. ⁊ idẽ voluit bal. in suo ꝯsi. inci. i noĩe dñi casus talis
est. Quidã decessit ⁊c. ¶ Accedat ad ꝯfirmationẽ ꝓdictoꝝ do
ctrina Bar. in. l. j. §. si filius. ff. de ꝯiũ. cũ emãcipato liberis. vbi
3 dixi ꝙ † iura q̃ dicũt ꝙ in materia successionis hr̃ditatis nepos
succedit in locum pr̃is dʒ intelligi. i. in gradu pr̃is quo ad effe
ctũ succedendi ergo filius fratris dʒ succedere sicut pater suus.
Preterea ꝓ hoc faciat qꝛ extensio passiua ꝓcedens ab aliqua
regula iuris cõis hʒ locũ in statutis. l. j. ff. de mune. ⁊ hono. l. j. §.
lex falcidia cũ ibi no. ff. ad. l. fal. ⁊ no. Bar. in. l. si qs seruo. C. de
fur. ꝑ nota. ibi in gl. iũcta. l. id tñ. §. j. ff. de seruo corrupto. Sed d̃
iure cõi hr̃ ꝙ succedẽs seu subrogatus i locũ alterius sapit eius
naturã. l. si eñ. §. q iniuriarũ. ff. si qs cautionibus, sed filij fratruʒ
succedũt ⁊ subrogant̃ in locũ patris sui. d. §. reliquũ. Ergo sicut
statutũ admittit eoꝝ patrẽ ita cẽset̃ admittere subrogatos, ⁊ suc
cedentes in eius locũ ⁊ ita reperio in terminis consuluisse dñm
meũ in ꝯsi. cxxxviij. in. j. volu. inci. vtrũ filius fratris ⁊c. qđ con
siliũ est repetitũ de verbo ad verbũ in eodẽ. j. volu. in ordine ibi
lxxxvij. incip. vt. s̃. pxi. vbi dñs meus ꝓprie in casu dicti statuti
habuit ꝯsulere ⁊ ita firmauit faciendo magnũ festũ de glo. in. d.
l. cũ ita. §. in fideicõ. tñ limita predicta ꝓcedere qñ sumus in di
spositione legis, secus si in dispositione hoĩs qꝛ tunc nepos nõ
intrat locũ pr̃is ſm Bal. in. d. §. in fideicõ. ⁊ voluit do. meus in
ꝯsi. s̃. allegatis ⁊ ipsemet clarius in ꝯsi. ccj. in. ij. col. in. ij. volu.
incip. qñ in feudo ⁊c. ⁊ per predicta his diebus obtinui in causa
magne importantie in casu tunc occurrenti ⁊ multum accommo
dato nũc ad hanc materiã de qua tractamus in presentia in hoc
tertio principali articulo transuersalium.

¶ Consiliũ Bolognini pro nepotibus vt ꝯcurrant cũ patruis.

Statuto inclyte ciuitatis Bononie cauet̃ sub rubrica
de doti. resti. ⁊c. in. §. item dicimus quod mu
lier ꝓ qua dos est data vel fuerit ꝯfessata dos vel eius augmẽtũ
extãtibus liberis vel nũ a quocũqʒ, vel vbicũqʒ data vel ꝯfessa
ta fuerit lucret̃ dictam dotem ⁊ eius augmẽtũ non obstante qđ
alius qui dotẽ vel eius augmentuʒ dederit vel promiserit seu cõ
fessionẽ a patre viri receperit illã ⁊ illud sibi reddi fuerit stipu
latus ex eis testari possit etiam non obstante qđ talis mulier sit
in potestate alterius ⁊ etiam non obstante quod talis mulier li
beros habeat ex quocũqʒ matrimonio dũtamen ipsis liberis ⁊
suis ⁊ ascendentibus reseruetur legitima totius dotis ⁊ eius
augmẽti ⁊ aliorum bonorum ſm formam iur. ⁊ nostroꝝ statuto
rum, ⁊ marito pars quã lucrari debet ſm formã presentis statu
ti, ⁊ si decesserit dicta mulier non extantibus ascendentibus nec
liberis fratribus vtrinqʒ ꝯiunctis vel ex patre tantum tertiã do
tis ⁊ eius augmẽti, ⁊ aliorũ bonorũ ipsius relinquere teneat̃. Et
fratribus nõ extantibus tertiã vt. s̃. totius dotis ⁊ eius augmen
ti ⁊ aliorum bonoꝝ patruis vni vel pluribus pro dimidia ⁊ filijs
masculis dictoꝝ fratrũ vni vel pluribus si extarent ꝓ reliqua di
midia dicte tertie partis relinquere teneat̃ inter eos. vt. s̃. in ca
pita diuidẽda. Et non extãte aliquo ex dictis patruis dictã ter
tiam dictis filijs fratrum, ⁊ ecõtra non extante aliquo ex dictis
filijs fratrũ dictis patruis relinquere teneat̃ quam tertiam pete
re possint etiam si non sit relicta per dictam mulierem ⁊c.
¶ Stantibus predictis verbis statuti, contingit qđ soror nõ ha
bens filios vel ascendentes mortua est, ⁊ prius testata est institu
to solo quodã fratre suo herede in testõ, sed de filio ex altero fra
tre suo iam premortuo nullam penitus fecerat mentionem nisi
relinquẽdo sibi lib. quinqʒ pro di eo ⁊ toto eo quod petere posset
in bonis suis. ¶ Dubitatũ fuit an iste nepos sororis tanqʒ succe
dens in locum patris sui premortui posset agere ad partẽ debi
taʒ ex forma statuti predicti patri suo si viueret, vt pʒ in. d. ver.
⁊ si decesserit ⁊c. In quo passu multa hincinde dicta ⁊ allegata
fuerũt ꝓ vtraqʒ parte. Corã reuerẽdis auditoribus ⁊ iudicibus
cõmissarijs doctrina maxima eminẽtissimis ⁊ probatissimis qui
deo ⁊ iustitie ꝯsentiente ad fauorẽ partis nostre iudicarunt tan
dem. Et inter alia que adducebam ad ostendendum qđ iste ne
pos intrare debebat locũ patris sui, ⁊ per ꝯñs sicut soror tene
bat̃ relinquere tertiam patrem fratri suo ita ⁊ filio fratris propo
nebam illud ꝯsi. do. mei. Alex. de quo. s̃. feci mentionem.
¶ Sed vltra predicta ꝯsiderabam alia que ad ꝓpositũ de quo
agimus tunc sunt multũ appropriata. Et primo quia ratio dicti
statuti fuit ratio agnationis ꝯseruande, prout in terminis huius
statuti allegauit ⁊ voluit do. meus in ꝯsi. xliiij. in primo vol. in
cip. qualiter mulier teneat̃ relinquere tertiam ⁊c. in vl. colum.
4 † ergo ius idem dici dʒ in filijs fratrum quod in ipso fratre cum
in eis militet eadem ratio agnationis ꝯseruande. l. illud. ff. ad le.
aquil. l. a titio cũ vulg. ff. de verbo. obli. ¶ Nec obstat qđ statu
tum vocauit filios fratrum cum patruis, ⁊ per ꝯsequens non vr̃
voluisse vocare cũ fratribus prout dicebatur per dominos ad
uocatos partis aduerse, qꝛ ad hoc rñdebat̃ per me quod statu
tũ põt intelligi de patruis nepotũ, ⁊ sic filiorum fratris premor
tui, ⁊ tunc habemus intentũ qđ filij fratris succedãt cũ patruis
suis, vel si intelligimus de patruis mulieris adhuc non obstat
obiectum, quia non sequitur statutum vocauit filios fratrũ cum
patruis mulieris, ergo exclusit eos cũ fratribus mulieris nec dʒ
fieri hec interpretatio ad statutum cum si fieret esset ꝯ ius cõmu
ne quo filius fratris intrat locũ patris vt supra probatuʒ est. Et
statutum si non vocauit filios fratrum cũ fratribus habuit pro
constanti fratres oẽs extare quo casu nulli dubium ꝙ filij eoruʒ
eo casu non possunt admitti, vt patet in versi. fratribus extanti
bus ⁊c. ibi imediate sequenti. Sed si cõtingeret fratres ⁊ filios
ex aliqbus fratribus ꝑmortuis extare nõ excludit filios nec vo
luit excludere cũ excludendo esset de directo contra ius ꝯmune
d. §. reliquum. ⁊ auc. post fratres. l. i. ⁊. l. ij. C. de suis ⁊ legitimis
cum ibi plene nota. ⁊ prout. s̃. firmaui ſm autorem ⁊ communeʒ
theoricam scrib. ¶ Et si statutum verisimiliter voluit admitte
re dictos filios fratrum cuʒ patruis suis, vel si volumus dicere
qđ non voluit admittere saltem necessariuʒ est dicere qđ iste est
5 casus omissus a statuto † qui remanet in dispositione iuris com
munis. l. cõmodissime. ff. de lib. ⁊ posthu. l. si extraneus. ff. de ꝯdi.
ob causam. l. si cum dotem. in prin. ff. solu. matri. cũ similibus.
¶ Plus dico qđ licet statutum excluderet eos, tñ vbi sunt pa
trui dictorum filiorum debent secum concurrere, nam stante sta
tuto ꝙ existente patruo mater non succedit si ꝯtingat extare pa
truum ⁊ matrẽ ⁊ sororẽ persone defuncte de qua sorore statutum
non faciebat mentionem, hoc casu non excluditur mater ꝑ pa
truum per no. per Pet. de anch. in repetitione. c. canonũ statu
ta. de consti. in ver. item consulo. de quo. s̃. dixi in alio proposito
ideo non repeto nunc. ¶ Preterea non obst. aliud qđ adduce
batur pro parte aduersa arguendo a maiori nã si soror posset re
linquere dictam tertiã parteʒ vni ex fratribus exclusis alijs quã
tomagis debet posse reliquere vni ex fratribus exclusis filijs fra
truʒ premortuoꝝ. Quod ãt possit relinquere vni fratri alijs ex
clusis ꝓbat̃ in. l. filiusfamilias. §. cũ pater. ff. de leg. j. in versi. sed
vt in familia relinqueret̃ ⁊c. in quo tex. potissime se fundabant.
¶ Sed ad illũ tex. rñdeo ꝙ loquitur in terminis valde remo
tis a nostris. nã aliud est dicere ꝙ relinquatur in familia, ⁊ tũc
possuʒ relinquere vni de familia tm̃ ⁊ dicor satisfecisse, ⁊ aliud ẽ
ꝙ relinquat̃ familie. nã non posset tũc relinqui vni de familia, ⁊
relinquẽdo vni non dr̃ satisfactũ, vt ꝓbat̃ in. d. §. cũ pr̃. saltem a
ꝯrio sensu, ⁊ hoc ꝓbat̃ in. d. l. cum ita. §. in fideicõmis. de leg. ij.
vbi qñ relinquitur familie non põt vnus eligi tm̃. nam ex illis
verbis ostenditur collectio pluriũ personarũ. vt in. l. fi. C. de ver
6 bo. significa. † est. n. verbũ collectiuũ vt dixit ibi Bar. ⁊ Bar.
in. l. scire debemus. in pri. ff. de verbo obli. bal. in. d. l. fi. ⁊ bal.
in. l. iubemus. §. sinaũt. in fi. C. ad treb. ¶ Ergo i ꝓposito nostro
cũ statutũ disponat ꝙ soror teneatur relinquere tertiam partẽ
fratribus loquit̃ per nomẽ collectiuuʒ, non aũt dixit ꝙ teneatur
relinquere in fratres vel in fratribus ꝓut loquit̃ casus in. d. §.
cũ pater. Et ꝓ hoc est ẽt optimus text. in. d. l. fi. C. de verbo. si
gni. in versi. hoc eodẽ valẽte ⁊ si quis rẽ immobilem ⁊c.
¶ Preterea ostendo ꝙ non posset soror relinquere dictã terti
aʒ partẽ vni ex fratribus. nã ponamus casuʒ in quo non extant
fratres mulieris nec patrui, sed solũ extent duo vel tres filij ex
duobus vel tribus fratribus eius q debent inter se diuidere ter
tiẽ in capita, dicemus ne ꝙ sufficiat vni eorũ relinquere tota tre
tertiã crete non vt statim substiliter ꝓbabo. nam statutũ vocat
filios fratrũ in dimidia tertie partis qñ concurrunt cũ patruis
mulieris, ⁊ tamẽ melius fuisset vt vni relinqui potuisset, ⁊ tñ sta
tutũ hoc non voluit. ergo qñ non sunt patrui multo magis de
bent omnes admitti nec potes relinqui vni, ⁊ si lex vocat oẽs
av minus multomagis ad plus vbi cõmodior ⁊ vtilior fit diui
sio. ¶ Accedat pro cõfirmatione. nã stat cõis theorica docto
7 rum in locis infra proxime allegandis, ꝙ † vbicunqʒ pater stipu
latus est emphyteosim ab ecclesia pro se ⁊ filijs ⁊ nepotibus ⁊c.
non potest pater legare dictam rem conductam prout supra vbi
non fuerit stipulatus nomine collectiuo, videlicet pro filys ⁊ ne
potibus, ita voluit Bar. in. l. iurisiuran. §. si liberi. in prima col.

in fi.ff.de ope.libe.⁊ Fede.de se.in consi.ccxxviij.incip.factum
est tale duo fratres ⁊c.⁊ Bar.in consi.lx.incip.questio ista hꝫ
duo dubia ⁊c.⁊ Bal.in.c.j.in princ.in.v.col.in versicu.quero
nunquid pater ⁊c.in titu.de ꝓhibita feudi alie.per Fed.Bal.
Ang.⁊ Pau.de ca.in.l.apud iulianum.§.si quid alicui.ff.de le
ga.j.⁊ Saly.Combononieñ.in fi.C.de iure.emphyteo.⁊ Lu-
do.ro.in.l.vnica.in.xij.q.C.qñ non peten.partes,⁊ voluit do.
meus Alex.in consi.xcvj.in.iiij.vol.incip.viso instro,⁊ thema
te concessionis in emphyteosim facte p Abb.nonantulanũ ⁊c.
in pen.col.⁊ in ꝯsi.xcvij.in.j.col.in princ.incip.in causa Nico
lai de campezio.in.iiij.volu.vbi attestatur hanc esse cõem sniaꝫ
⁊ in ꝯsil.viij.in.vj.col.in.iij.volu.incip.visis subtilissimis dubi
tationibus ⁊c.⁊ Pet.de anch.in consil.cccvij.incip.themate
p̃supposito tria sunt ⁊c. ¶ Si ergo in dispositiõe causata ⁊ pro
ueniente ab ipsomet p̃re nõ p̃t ipse legare vni filioꝝ ex quo colle
ctiue prouidit eis multo minus dꝫ possessor relinquere vni ex fra
tribus istam tertiam partem bonorum prouenientiũ ad fratres
non ex dispositione ipsius sororis sed statuti,⁊ sic ab alio fonte
quam a suo. ¶ Ulterius adducebatur ad corroborañ.iurium
8 partis aduerse,qꝛ † verbum relinquere refert ad vltimam volũ
tatem.l.j.§.fin.ff.de tabu.exhiben.⁊ nota.in.l.iubemus.la secũ
da.§.fina.in fine.C.de sac.sanc.eccle.⁊ voluit Bar.in.l.cum hi
in prin.ff.de transac.⁊ in.l.vnum ex familia.§.si fundum.ff.de le-
ga.ij.ergo sequeret̃ quo ad statutum induceret necessitatem te-
standi certo modo,⁊ sic auferret liberam testamenti factionem
mulieri contra.l.j.C.de sac.san.eccle.

¶ Sed ad hoc respõdeo ꝙ non est inconueniens ꝙ statutũ tol
lat arbitriũ testandi pro tertia parte eius ꝙ quis lucrat̃ ex ꝓui-
sione eiusdẽmet statuti,nam statutum disponit quod mulier lu-
cret̃ dotem sibi datam vel promissam a quocũqꝫ ⁊ augmentum
eius non obstante qd̕ alius qui dotem vel eius augmentũ dede-
rit stipulatus fuerit sibi reddi,⁊ sic contra ius cõe induxit quod
mulier lucri faciat illa bona,vnde modo non est absurdũ ꝙ gra
uet eam in relinquendo tertiam partem dictorum bonorum fra
tribus suis iuxta.l.ab eo.C.de fideicõmis.⁊ in regu.qui sentit de
reg.iur.lib.vj.⁊ in.l.ẜm naturam.ff.eo. ¶ Nec dicat̃ mihi ami-
ce statutum predictum grauat mulierem etiam in alijs bonis ip
sius.vt in versi.tertiã ipsius dotis ⁊ eius augmenti ⁊ aliorũ bo-
norũ ipsius relinquere teneat̃ ⁊c.ergo grauet extra bona lucra-
ta nam dico ꝙ hoc non est absonũ cũ sit in arbitrio mulieris di-
sponere de bonis ipsius ꝓprijs,⁊ nõ lucrari dotẽ ⁊ eius augmẽ-
tũ,⁊ hoc casu nõ tenebit̃ relinquere tertiam partẽ bonorũ suoꝝ
fratribus,sed vbi mulier acceptauit dotẽ ⁊ augmentuꝫ,⁊ voluit
ea lucrari conueniens est ꝙ relinquat tertiam parteꝫ omnium,
qꝛ si voluit antecedens debet velle ꝯsequens necessarium ad il-
lud.l.ad rem mobilẽ.l.ad legatum,cum si.ff.de procu. Ex qbus
omnibus dicebã tunc ⁊ nunc repeto in ꝓposito nostro quod di-
cti filij fratrum debebãt succedere in dicta tertia parte vna cum
patruis suis non obstan.dispositione sororis in contrarium,⁊ ita
iudicatum fuit,tene menti qꝛ hec sunt de pane lucrando.

¶ Ludouicus Bologninus.

Et si nullus frater vtrinqꝫ con
9 iunctus † superesset adhuc vocant̃ soli filij fratrũ vtrinqꝫ coniũ
ctorum,⁊ excludunt fratres ex vno latere tantũ ꝯiunctos.⁊ mul
tofortius filios fratrũ ex vno latere ꝯiunctorum,vt est casus in
d.§.reliquum.in versi.consequens ⁊c.

Additio. Uera est hec decisio do.autoris ⁊ vltra tex.
in.§.reliquũ est tex.in auc post fratres.C.de
legi.here.⁊ ratio est etiam qꝛ nepos intrat locum patris sui pre
mortui,⁊ iam sepius diximus,vñ taꝫ ex persona paterna tũ etiã
ex propria excludit patruum ex vno latere tantum cum sit nun-
tius ipse pluribus vinculis q̃ꝫ patruus suus tamen in contrariuꝫ
facit tex.vnus in.§.si vero neqꝫ fratres in auc.de here.ab inte.
vbi succedendo proximior in gradu prefertur ergo patruus de-
bet preferri nepoti suo cum ille sit in primo quo ad fratrem suũ,
nepos vero in secundo gradu. Sed responde quod ille tex.in-
telligitur in alijs cognatis vlterioribus,non autem in fratribus
fratruumqꝫ filijs de quibus nos loquimur. ¶ Et intantum frater
⁊ filius fratris qui sunt vtrinqꝫ coniuncti preferuntur in succes-
sione fratris alteri fratri ex vno latere tantuꝫ coniuncto.vt.d.§.
10 reliquũ cum si.quod † etiam in bonis prouenientibus a patre,
vel a matre dicto fratri p̃mortuo prefertur secundũ Syn.in suo
trac.de succes.ab intest.circa fi.⁊ Bal.in auc.itaqꝫ.C.commu
nia de succes.per tex.in.l.de emancipatione.C.de legi.heredi.⁊
ita firmãt scribẽ in.d.auc.post fratres.⁊ gl.⁊ docto.in.d.auc.
itaqꝫ. Sed vbi non extarent fratres vtrinqꝫ ꝯiuncti tũc hñ fra-
tres ꝯiuncti ex vno latere admittuntur pariter ad bona fratris
premortui,sed in bonis a p̃re prouenttis frater ex latere patris
preferẽ,⁊ in bonis a matre prouentis preferẽ frater vterinus ca
sus est sing.in.d.l.de emancipatione.§.excep.⁊ voluit ipse au-
tor.j.in.§.⁊ hoc ꝓcedit quo ad bona extrinsecus quesita de quo
ibi dicam post eum. ¶ Sed redeundo ad propositũ dico ꝙ fra
ter vtrinqꝫ ꝯiunctus vel filius eius regulariter p̃fertur fratri ex
vno latere tantum vt in prealleg.iuribus ex quo infero qd̕ si ex
taret frater vtrinqꝫ ꝯiunctus ⁊ nepos ex vno latere tãtũ prefer
ret̃ frater vtrinqꝫ cõiunctus dicto nepoti q nõ hꝫ maiorẽ facul
tatẽ q̃ꝫ pater suus ex vno latere ꝯiunctus,in cuius locum intrat
ita ꝓbat̃ in.d.§.reliquũ in ver.ex diuerso ⁊c. ¶ Tamen intelli-
ge predicta ꝓcedere in fratribus ⁊ filijs fratruꝫ. Nã t ñ ꝯsidera
mus in eis vinculorũ duplicitatẽ sed in alijs vlterioribus nõ,gl.
est in.d.auc.post fratres si recte ponderet̃,tñ ꝯtrium voluit Ja-
co.de belui.combononiensis in.§.si vero neqꝫ fratres.in auct.
de heredi.ab intesta.⁊ hec est veritas quam notat.

¶ Ludo.Bologninus.

11 Sed hic dubiuꝫ occurrit † qd̕ si quis decessit superstiti
bus duobus fratribus vtriqꝫ ꝯiunctis,⁊ vnus
eoruꝫ repudiauit,an pars sua accrescat patri suo,an vero pote-
runt adire filij huius repudiantis perinde ac si ipse fuisset p̃mor
tuus,respondeo secunda pars est vera,qꝛ paria sunt repudiare
⁊ premortuuꝫ esse insti.de bonorum posses.§.penul.⁊.l.j.C.quã-
do non peten.partes.⁊.l.ij.§.si consanguinea.ff.ad tertul.⁊ no.
Cyn.in auc.itaqꝫ.C.communia de succes.⁊ iam bis super hanc
regulam posui.

Additio. ¶ Hec decisio vera est nam isti fratres non
sunt ꝯiuncti ea coniunctione vt inter eos ha
beat locũ ius accrescẽdi,de quo in.l.re ꝯiũcti.ff.de leg.iij.⁊ in.l.
plane.§.si duobus.ff.de leg.j. ¶ Sed ꝯtra hoc posset instari nã
nepos admittit̃ ad bona patrui cuꝫ alio patruo tanq̃ꝫ subroga-
tus in locum p̃ris vt.s.diximus,ergo si subrogatus est dꝫ sapere
eius naturã.l.si eũ.§.qui iniuriarũ.ff.si quis cautidibus.sed si p̃r
repudiauit,ergo nepos debet sapere eius naturã,⁊ sic ex quo il-
le repudiauit ipse dꝫ per consequens haberi pro repudiãte,⁊ sic
nõ dꝫ posse succedere. Sꝫ dicas qd̕ subrogat̃ quo ad succedẽduꝫ
nõ aũt vt representet patrẽ in qualitate illa nã si pater esset mor
tuus admittit̃ nepos qui non admitteret̃ si representaret patrem
quo ad illã qualitatẽ mortis,⁊ ita teneas in hoc cuꝫ dño autore,
nam succedit in locũ eius non in personam eius cui persone inhe
rent qualitates,⁊ non loco. Bologninus.

12 Secundo dubitatur † an quando vocantur ad succes-
sionem ab intestato solum filij fratrũ vtrinqꝫ
coniunctorum persone defuncte ipsi vocentur in stirpes,an vero
in capita.rñdeo circa hunc passum opiniones sunt,naꝫ Azo te-
net q̃ꝫ succedant in capita,⁊ cum eo concordat Roffre.⁊ Jaco.
butrig.in auc.cessante.C.de legi.here. ¶ Sed contrariam par
tem.s.ꝙ succedant in stirpes tenet Accur.in.d.auc.cessante.⁊
in.l.j.in fi.ff.si pars here.⁊ sic de facto ꝯsuluit,⁊ idem tenet Sy.
Jac.de are.⁊ Cy.in.d.auc.cessante.⁊ Bar.in.l.post ꝯsangui-
neos.§.j.ff.de suis ⁊ legi.⁊ Fran.de rampo.in.d.auc.cessante.⁊
hec est communis opinio.⁊ mihi placet.

Additio. ¶ Questio hec quotidiana profecto est ⁊
quotidie versat̃ in palatijs,hec fuit mihi pri
ma q̃stio in qua ꝯsului primo postq̃ꝫ fui doctor de anno M.
ccccxlix.in qua qõne habui tunc consulere in partibus Romã
diole. Et in ea vt vides doctores fuerunt ꝯtrij,naꝫ Azo in.§.iteꝫ
iure nouissimo.ver.itẽ illud in summa.de legi.here.lꝫ autor hic
non alleget,vbi voluit ꝙ isti filij fratrũ succedant i capita,⁊ idẽ
voluit etiã Hosti.cuius magna est auctoritas in.§.vlto.x.ij.qd
si fratrũ ⁊c.in summa de succes.ab intest.⁊ Bal.in.d.auc.ces-
sante,vbi dicit ꝙ hec opinio sibi vr̃ magis amica iuere ⁊ natu-
re,lꝫ alias pp auctorẽ gl.ꝯsulendo tenuerit ꝯtriũ. Nihilominꝰ
gl.in.d.auc.cessante.⁊ gl.in.§.reliquũ.de here.ab intest.vbiqꝫ
13 tenuit qd̕ † admittant̃ in stirpes,⁊ idẽ voluit Ja.de bel.ꝯbono
niensis meus.⁊ Ang.ibi ⁊ ibi vr̃ et de h esse casus in ver.si vero
neqꝫ fratres nõ cauillando ibi qñ non supersunt fratres nec filij
fratrũ alij agnati ⁊ cognati succedunt in capita ⁊c.ergo alij suc-
cedũt in stirpes. Na certũ est de fratribus,⁊ liceꝫ de nepotibus
succedẽtibus cũ patruis vt.s.conclusum est ẜm iura ⁊ cõmunes
sententias,ergo idem dicendũ est qñ succedunt etiã soli filij fra-
trũ vt admittant̃ in stirpes,⁊ eo maxime cum quilibet represen-
tat personam patris sui vt superius sepe dixi. Sed patres eoruꝫ
succedebant in stirpes,ergo ⁊ ipsi eodem modo succedere debẽt
vt in.c.

vt in.c.cū quis.de regu.iur.lib.vi.⁊ ita tenui,vt.s.in illo primo meo ɔsi.edito,⁊ idē ēt voluit autor.j.in versi.qñ aūt ⁊c.vbi attestat hāc esse cōem opi.prout ēt.s.dixi,in.§.ij.dubitatur ⁊c.⁊ idē attestatus est ēt.j.in.§.iiij.dubitari potest ⁊c.in fi.vbi alleg.tex. in.d.§.reliquū.est ve℞ ꝙ Bal.in.d.auc.cessante respondet ad ɔtria que faciunt pro cōi opi.sed iudicio meo non bene prout videre poteris,ideo non refero. Ludo.Bologninus.

14 Et vt eam declarē assumo casus mihi dubios vtrū † aūt soli filij fratrū vtrinqꝫ ɔiunctorum succedant ab intestato exclusis fratribus ex vno latere tm̄ ɔiunctis,⁊ planū est,in stirpē succedere cū ipsi solum succedāt ex speciali beneficio iuris nouissimi. Nam cū ipsi sint in tertio gradu excludunt fratrē qui est in scdo,⁊ hoc ideo qꝛ finguntur esse in secundo gradu ⁊ representant personā patrū suo℞ defuncto℞,vñ per ɔsequens debent per stirpes succedere,vt est casus in.d.§. reliquū. Et idem dico qñ tales filij fratrū vtrinqꝫ coniunctorū succedūt exclusis filijs fratrū ex vno latere tm̄ ɔiūcto℞ vel exclusis patruis vel auunculis defuncte persone,tunc.n.adhuc dicūtur ipsi succedere de iure speciali ex priuilegio iuris nouissimi cū ipsi qui sunt in tertio gradu excludant alios,vt in auc.de here. ab intesta.§.illud palam ⁊c.

Additio. ¶ De his oibus.s.latius dixi in.j.additione mea huius tertij articuli principalis,ideo nō insisto super his,⁊ hic dicta per auctorem tendūt ad fundādā cōem opi.s.relatā q̄ hꝫ ꝙ filij fratrū premorto℞ succedunt in stirpes,⁊ non in capita prout.s.firmaui in addi.mea proxime prece.ad quam in hoc me remitto. Lud.Bologninus.

15 Qñ aūt † succedūt sibi filij fratrū nec super est aliqs ꝺ scdo gradu vel tertio quā ipsi possint excludere ⁊ tunc maius est dubiū. Sed tm̄ adhuc teneo cōem opi. ꝙ s. succedunt in stirpes per rationem generalē q̄ ponit tex.in.d.§. reliquū,ver.huiusmodi,ibi vt in seruo℞ parentum locum succedunt ⁊c.⁊ per.§.si vero neqꝫ fratres ɔrio sensu.qui tex. vr̄ multum declarare mentem.§.precedentis.item pro hoc facit quod supra dixi in ver.quero dubitari potest ⁊c.

Additio. ¶ Iste est ille versus de quo.s.tibi feci mentionē in scda addi. proxime p̄cedēti in eo articu.an filij fratrū succedāt in stirpes oibus eo℞ patruis,an vero in capita. ⁊ dixi ꝙ i stirpes dicens ꝙ autor hic attestabatur hanc esse cōem opi prout vides,nec hic opus est alia addi.cuꝫ supra de hoc late dixerim in loco suo ne idem repetam ⁊ frustra occupemus membrana. Bologninus.

¶ Ubicūqꝫ in hac materia dico de fratribus ⁊ patruis,⁊ auunculis.idem intelligo de sororibus,amitis,⁊ materteris,cum hodie sit sublata omnis differentia sexus.

Additio. ¶ Licet autor non dicat vbi probatur sublatam esse oēm differentiam sexus,dic ꝙ in.§. nullā in auc.de here.ab intest.⁊ in auctē.de defuncto in fi.C.ad

16 trebel. Et intellige † ꝙ fratres patrui ⁊ auunculi parificantur sororibus,amitis,⁊ materteris.s.singula singulis referendo. nā fratres cum sororibus patrui cum amitis,auunculi cum materteris prout infra etiam magis in specie dicemus. Bologni.

¶ Item predicta omnia habent locum siue tales fratres vel filij fratrū fuerint in patris potestate ɔstituti siue exiuerint patriam potestatē per emancipationem,arrogatorem vel aliū modum.vt in auc.de here.ab intesta.in.§.nullam vero.

Additio. ¶ Non hꝫ dubiū ɔclusio precedens,qꝛ casus est in.d.§.nullā vero.tm̄ not.vnū dum au-

17 tor dicit † ꝙ quis exit patriā p̄tātem per adoptionem,naꝫ intellige hoc sane qñ datur in adoptionem ascendenti secus si extraneo,vt in.l.pen.§.si vero pater naturalis.C.de adop.⁊.s.latius dixi in primo ⁊ secundo articu.prin.dum posuit de gradu filiorum legitimorum tantum. Bologninus.

¶ Secundo casu post fratres vtrinqꝫ coniunctos ⁊ talium fratrum filios vocantur ad successionē fratres coniuncti ex vno latere tm̄ vt ex patre tm̄,vel ex matre tm̄,⁊ simul cum eis vocant̄ filij fratrū p̄emortuo℞ ex vno latere ɔiūcto℞,isti tm̄ filij fratruꝫ vocantur in stirpes solum,qꝛ solum tantam partem debent habere omnes quantam habuisset pater eorum si viueret. in.d.§. reliquum.

Additio. ¶ Uera est ɔclusio dñi autoris,⁊ nō hꝫ dubium,pro qua facit ꝙ.s.diximus in filijs fratrum vtrinqꝫ ɔiuncto℞,nā succedunt in stirpem,vt.s.diximus in prin.huius tertij trac.prin.ideo non repeto nunc. Bolo.

18 Hoc procedit quo ad bona extrinsecus quesita † scꝫ aliunde q̄ a patre vel a matre,in bonis aūt quesitis ex matre prefertur frater vterinus tm̄ fratri ɔsanguineo tm̄,vt est casus sing. in.l.de emācipatione.§. exceptis C.de legi.here.⁊ idē dico eꝯ qꝺ in bonis a patre quesitis prefert̄ frater ɔsanguineꝰ tm̄ fratri vterino tm̄ ⁊ hoc lꝫ in gl. ⁊ doc.cōiter.in auc.itaqꝫ.C.cōia.de suc.⁊ bene nā lꝫ hoc nō sit iure cautū,expresse tñ est eadē rō que est in casu.d.§.exceptis. vnde ⁊ ille.§.non corrigit iura antiqua,sed illa limitat ⁊ super magna equitate fundatus dꝫ ex idētitate rōnis extēdi.l.nō pñt. ff.de legi.⁊ no.Bar.in.l.si ɔstāte.ff.solu.mat.in.viij.q. ergo ꝑ illum.§.exceptis dꝫ limitari.d.§.reliquū in vno,qꝛ iura noua debent distingui ⁊ limitari per iura antiqua.l.non est nouum.ff.de leg.ij.⁊.l.seq.⁊ not.in auc.offe.de lite contesta.

Additio. ¶ Non sunt multi menses qbus habui consilere in cā maxime importātie an in bonis ꝑuenientibus a matre vel ɔiūcta persona ꝑ matre preferent̄ materterę in successione nepotis ⁊ eꝯ in bonis ꝑuenientibus a patre vel ɔiuncta persona ꝑ patrē preferunt̄ patrui ex equitate ⁊

19 ex rōne.d.§.exceptis.† cōclusi tūc ꝙ ille text.qui loquit̄ in fratribus,⁊ extendit̄ ēt ad filios fratrū prout voluerunt scribentes ibi,⁊ scriben.post glo.in auc.itaqꝫ.C.cōia de succes.tñ nō hꝫ locum in alijs transuersalibus vlterioribus in gradu,⁊ ita voluit Bal.in auc.itaqꝫ.in ver.⁊ est quidam ordo ⁊c.⁊ Sali.cōbono nien.in.d.auc.itaqꝫ.in ver.quero ab extra ⁊c.per tex.in.§.consequens de here.ab intest.⁊ idē ēt sentit autor tacite hic duꝫ facit mētionē de fratribus,⁊ eo℞ filijs,sed eis exceptis nō cōmemorat vlteriores in gradu,sed dicit ꝙ alij agnati ⁊ cognati succedunt in capita seruata sola prerogatiua gradus.per tex.in.§. si vero neqꝫ fratres.⁊ in.§.illud in auc.de here.ab intesta.Sed clare hoc firmat.j.in.§.iiij.dubitari pōt ⁊c. Pro quo ego addutco,⁊ tunc adducebam arguendo de re ad personā qꝺ argumētū de iure valet.l.qui liberos plures,⁊ ibi hoc not.Bar.ff.de vul. ⁊ pup.⁊ Bar.in.l.miles.§.⁊ que diximus.ff.de testa.mili. ꝫ ita est ꝙ dispositio.d.§.exceptis qui loquit̄ de bonis paternis ⁊ maternis,⁊ extēdit̄ ex idētitate rōis ad bōa ꝑueniētia ab alijs ascēdentibus tam ex linea paterna q̄ materna vt dicūt scribētes in locis preal leg.⁊ hoc voluit autor.j.in.§.ꝫ hic dubiū occurrit ⁊c. sed non extēdit̄ ad bona prouenientia a transuersalibus,qꝛ non reperit̄ hoc iure cautuꝫ,⁊ in specie hoc firmauit autor.j.in versi. ij.dubitari solet circa hoc vtrū frater ɔsanguineus ⁊c.ꝙ dispositio.d.§.exceptis non hꝫ locum in bonis prouenientibus a trāsuersalibus in linea paterna vel materna ɔiunctis,ergo si nō fit extēsio in bonis,scꝫ de bonis ascēdentiū ad bona transuersaliū, ⁊ sic in rebus non dꝫ ēt fieri extensio de personis ad ꝑsonas cuꝫ ergo ille tex.loquat̄ in fratribus ⁊ extēdatur ꝑ doc.ad filios fratrum nō dꝫ extēdi nec habere locū,in alijs trāsuersalibus vlterioribus vt sunt patrui ⁊ materterę inter quos de iure cōi successio hꝫ locū i bonis ꝑueniē.nepoti vñcūqꝫ ⁊ qualitercūqꝫ ⁊ pariter succedūt,⁊ in capita seruata solū prerogatiua graduū vt est tex. in.d.§.si vero neqꝫ fratres.§.ɔsequens.⁊.§.reliquū.de here ab intesta.⁊ voluit ēt Bal.in.l.patruo.C.de legi. here. ⁊ ita tenui in consi.predicto quātū est de iure cōi ⁊ allegaui dominum autorem in hac materia sepenumero.nam ipse diligenter loquutus est. Ludo.Bologninus.

20 Sed hic dubium occurrit † vtrū frater ɔsanguineus tātum preferatur fratri vterino in bonis que ad fratrē defunctum peruenerūt ab auo paterno vel ab auia paterna,⁊ idē quero de casu ⁊ eꝯ an frater vterinus preferatur fratri ɔsanguineo in bonis que ad defunctū peruenerūt ab auo materno vel auia materna,⁊ puto idem qꝺ sic.cū sit eadē rō,vnde illa verba maternis rebus ⁊c. posita i.d.§.exceptis, intelligo large vt oēs res comprehendantur que peruenerunt ad defunctuꝫ ab ascēdentibus per lineam maternā.pro quo facit.l.ij.C.de bonis mater.⁊.l.ꝙ scitis.C.de bonisqꝫ libe.ibi ex matre vel eius linea peruenerūt.nā debet intelligi vel eius linea.s.ascendenti,⁊ idē dico eꝯ.s.in bonis que peruenerunt ad defunctū ab auo paterno cū sit eadē rō.nec ob.qꝺ not.Bar.in auc.ex testamēto.C.ꝺ secun.nup.qꝛ ibi loquit̄ in materia odiosa qꝛ est iuris antiqui correctoria,⁊ ideo appellatione substātie paterne nō cōprehendit̄ substantia auita,hic autem in materia nullo modo odiosa,qꝛ.§. exceptis nō corrigit,sed limitat iura antiqua.vt.s.dixi.vnde dꝫ fieri extensio per identitatem rationis. ⁊ sic appellatione matris comprehenditur auus ⁊ auia.l.iusta interpretatione.ff.de verborum significa.

Additio. ¶ Uera est pro certo ɔclusio dñi autoris, ex cuius dictis elicio aliaꝫ ɔclusionē q̄ fir-

21 maui in additione precedenti † qꝛ dispō dicti.§.exceptis,q̄ loqt̄

de bonis maternis ꝛ extēdit ad bona prouenientia ab ascēdētibus ꝑ lineā maternā, ꝛ similiter in paternis non hūt locū in bonis ꝓuenientibus a trāsuersalibus, ꝛ ita autor si bñ ponderet sentit hoc expresse in ver. nā oꝫ intelligi vel eius linea. s. ascendenti. ꝛc. ꝛ sic excludit oēs alios ab oibus alijs prouenientia, ꝛ apertius autor hic voluit. j. in §. primo inci. scđo dubitari solet ꝛc. ꝓ quo facit, qꝛ si secus diceremus sequeret̃ ꝙ §. exceptis nō induceret limita ad iura antiqua ſm correctionē, ꝛ ita teneas vltra iam dicta. ¶ Tñ ad vnū aduerte dū do. autoꝛ rñdet ad doctrinā Bar. in auc. ex testō. de secū. nupt. ꝙ loq̃t in materia odiosa ꝛc. Nā alia rō iudicio meo reddi pōt. Nā iō substātiā paternā nō pōt habere quo ad ꝓprietatē mulier trāsiens ad scđā vota, substātiā auitā sic, qꝛ nubendo affert iniuriā memoꝛie ꝛ anime mariti q̃ rō cessat i auo put. s. latius diximus in scđo articulo princi. dum posui de successione ascēdētiū ad descēdentes, ꝛ ita voluit in specie autoꝛ licet nō alleg. hāc rōnē. s. in dicto. ij. artic. in §. ex hoc ergo occurrit mirabile ꝛc. vbi tñ alleg. rationē materie correctorie in qua secundum eum non debet fieri extensio. Ludo. Bologninus.

22 **Secundo** dubitari solet circa † hoc vtrum frater cōsanguineus ꝓferat̃ fratri vterino in bonis q̃ ad defunctū ꝓuenerūt a trāsuersalibus sibi ꝯiunctis ex linea paterna tñ vt patruo vel amita vel ex fratre ꝯsanguineo mortuo. rñdeo qꝺ nō, qꝛ hoc nō est iure cautū. itē hoc ꝓbat̃ argu. d. l. qꝺ scitis. in fi. ibi ex matre vel eius linea, nā intelligit̃ ascendenti, vt ꝓbat̃. C. de bo. mat. l. ij. ¶ Preterea ēt qꝛ isto tpe añ iustinianū bona q̃ acqrebant̃ filio a trāsuersalibus sibi ꝯiūctis ex linea materna pr̄i acqrebant̃ pleno iure. lꝫ secus esset in linea ascendenti. vt. d. l. ij. ꝛ not. in. l. cū opꝫ. in gl. j. C. de bonisqꝫ lib. ¶ Itē hoc ꝓbat̃, qꝛ magna est rō diuersitatis. Nā bona ascēdētiū sunt quasi debita descēdētibus. l. ij. ff. de bonis liber. secus in bonis transuersalium. l. j. ꝛ seq. ff. de inof. test. l. fratres. cū similibus.

Additio. ¶ Cōcurro in eadē sniā ꝛ vltra alleg ꝑ do. autorē, ad idē facit ꝙ. s. dixi arguendo de re ad ꝑsonā. Nā si dispositio. d. l. de emācipatione. §. exceptis nō intelligit̃ nisi in fratribus ꝛ eoꝝ filijs tñ, vt bona ꝓuenientia a lineis ascēdētiū nō ꝯcedant̃ vlterioꝛibus in gradu similiter. ergo cū iste tex. loquat̃ de certis bonis nō oꝫ extēdi ad bona trāsuersaliū, ꝛ ita alias ꝯsulēdo dixi ꝛ nō sunt multi menses, ꝛ qꝛ cā adhuc pēdet nō affero in mediū ea q̃ tūc scripsi in illa materia que essent hic multū accōmodata ne arma partis nostre essent cōia aduersarijs eius, sed si autoꝛ dabit̃ intelliges titulū qōnis ꝛ fundamēta pro hoc facientia ad intellectū statuti sub rub. de success. ab intest. ascēdētiū vel collateralium. Ludo. Bologni.

23 **Tertio** dubitari pōt. pone † qꝺ fratri defuncto cōpetebāt multe actiones ꝯ debitores paternos ꝛ ei ab intest. successerunt duo. s. frater vterinus quo formabit libellum frater ꝯsanguineus, vt excludat actiones insolidū eum translatas ꝯ debitores paternos, rñdeo dici posse ꝙ re vera vterqꝫ istoꝝ est heres naturalis ꝓ semisse totius hereditatis defuncti, ꝛ sic directe actiones actiue ꝛ passiue inter eos diuidunt̃ pro hereditarijs actionibus. l. j. C. si cer. pet. ꝛ. l. ꝓ hereditarijs. ꝛ. l. fi. C. de here. act. Sed ad instar prelegati dici pōt de eqtate ipso iure esse trāslatus in fratrē ꝯsanguineū pro semisse ꝛ spectare debent ad fratrē vterinū sibi coheredē. ar. ex legato. C. de leg. cōiuncta. l. ex scđo proponebat̃. C. de here. instit. ¶ Vel posset dici istū fratrē ꝯsanguineū quo ad bona paterna fingi a lege esse solum heredē naturalē ab itest. ꝛ sic in eū transire actiue ꝛ passiue actiones directas que ad defunctum peruenerūt de bonis patris, ꝛ h̄ mihi nō plꝫ, qꝛ hoc nullo iure cautū est de tali fictione.

Additio. ¶ Dñs autoꝛ in qōne ꝓposita iudicio meo se inuoluit ꝛ eius opi. vltima relata per eum que sibi nō placet oino mihi placet. Nā nō est inconueniens ꝙ actiōes paterne actiue ꝛ passiue cōpetat solū fratri ꝯsanguineo in illis bonis delatis ad eum in quibus nullū ius cōpetit alteri fratri vterino qui in illis bonis ꝓuenientibus a patre penitus reputat̃ extraneus sicut eꝫ in bonis maternis frater veterinus prefertur ꝯsanguineo q̃ in bonis maternis pro nullo h̄r. d. l. de emācipatione. §. exceptis, ꝛ volūt scribentes in. d. auc. neqꝫ de quo supra latius dixi post dñm autorem in §. ij. casu ꝛc. ꝛ in §. ꝛ hoc
24 procedit ꝛc. Itaqꝫ iuꝫ huius ꝓpositi † qꝺ actiones actiue ꝛ passiue siue in bonis paternis sint apud fratrē ꝯsanguineū tantum, ꝛ econtra in bonis maternis apud fratrem vterinū in bonis ꝓuenientibus a matre. ¶ Pro quo adduco illud qꝺ voluit ipsemet autoꝛ. j. in §. verrūtamē inter istos duos casus ꝛc. vbi cōcludit quod adeo bona paterna deferunt̃ ꝯsanguineo fratri, ꝛ radicantur in eius persona, ꝛ ecōtra bona materna in personam fratris vterini qꝺ non possunt recusare totam hereditatem paternam vel maternā, ergo presupponit ea bona ꝛ obligationes eorum esse affixa ossibus vnius non aūt vtriusqꝫ. ¶ Nec obst. l. j. si cer. pe. ꝛ. l. pro hereditarijs de here. act. qꝛ loquunt̃ in terminis valde diuersis. s. qñ bona deferunt̃ ad aliquos eodē iure, habito respectu ad defunctum ꝛ ad eos quibus defert̃, sed non est sic in paternis vel maternis cū obligatione paterna vel materna delatis ad fratres de quibus nos loquimur, qꝛ diuersimode deferūtur ad eos vt probatur in. d. §. exceptis in ver. eos solos vocari opꝫ ꝛc. que verba diligenter notāda sunt. Nā iudicio meo apponunt gladiū ad radicem huius questionis. ꝛ ꝯ illum tex. forte non considerando dixit dñs autor qui si illū casum vidisset amplecti vltimam opinionem per eum relatam quam probauit ꝛ non bene. Ludo. Bologninus.

25 **Sed tunc** quero in casu predicto † ꝯ quem agunt creditores qui habent directas actiones insolidum contra hunc defunctum qui fuit heres naturalis patris. rñdeo ꝙ ipsi debent agere pro semisse ꝯ vtrūqꝫ istorum heredū cum re vera ambo sint heredes vt dixi sed frater cōsanguineus tenebitur defendere ꝛ subleuare ab omni onere huius hereditatis paterne istum fratrem vterinum.

Additio. ¶ Dñs autoꝛ iudicio meo fallit̃ in hac conclusione sicut in precedenti. nam vtroqꝫ modo eodē laborat, nā creditores paterni respectu bonorum paternorum debent omnino agere de directo contra fratrem consanguineum ad quem solū dicta bona deferuntur ꝛ creditores materni contra fratrem vterinū, vt in. d. l. de emācipatione. §. exceptis in ver. eos solos vocari ꝛc. ꝛ sic reputant̃ due hereditates penitus diuerse ꝛ duo patrimonia omnino separata, ꝛ ideo creditores paterni agere debent contra fratrem consanguineum in quem de iure radicata sunt dicta bona ꝛ obligationes respectu illorum nō aūt pōt agere ꝯ eum qui non habet aliqꝺ ius in eius bonis. Nam pone ꝙ ego habeo fratrem vterinum. ꝛ fratrē cōsanguineū ꝛ habeo bona a patre ꝛ etiam a matre, ꝛ habeo paternū debitorem obligatum in centum vel creditorem eius in cētum decedo ab intestato profecto in bonis meis pariter succedunt fratres ꝛ tunc creditores ꝛ debitores mei proprij respectu bonoꝝ meoꝝ spectant ad vtrūqꝫ fratrem pro dimidia, ꝛ isto casu potest saluari do. autor, ꝛ est casus diuersus ab istis. ¶ Et similiter si in bonis paternis vel maternis fecit obligationem aliquam illa bona transeunt actiue ꝛ passiue cum obligationibus
26 † sed si obligatio mea forte erat personalis, tunc actiones actiue ꝛ passiue transeunt ad vtrūqꝫ equaliter, ꝛ ꝓ hereditarijs portionibus. Et hoc modo potest intelligi. l. pro hereditarijs. C. de heredi. acti. vnde facias tu hanc nouam cōsiderationem ꝙ aut erat obligatio paterna vel materna, ꝛ tunc ego filius possuꝫ agere ꝯ debitorem indistincte ꝛ creditores contra me indistincte nisi obligationes essent reales qꝛ patrem agere debet ad bona paterna, ꝛ materna ad materna, sed si ego morioꝛ ab intestato relictis fratribus consanguineo, ꝛ vterino, ꝛ tunc dico etiam quod aut erat obligatio paterna realis ꝛ illa sequitur bona ꝛ vnus nō tenetur pro alterius obligatione. aut personalis paterna, ꝛ tunc quilibet tenetur pro rata bonorum habito respectu ad valorem bonorum. Nam si debeat pater. x. ducatos ꝛ obligatio est personalis, ꝛ bona ad me prouenta a matre valent. xx. Bona vero prouenta a patre valent. xl. oꝫ solui creditori paterno ſm ratas, ꝛ ille qui minus habet minus tenebitur ad rationē rate, ꝛ sic ꝓ hereditarijs portionibus. d. l. pro hereditarijs. ita intelligo hāc materiam, ꝛ hoc ideo qꝛ ego fui heres patris ꝛ ille actiones in me translate sunt ꝛ mutarūt naturam, sed si ego fecissem debitū, tunc indistincte fratres mei in bonis meis ꝓprijs sunt obligati pro hereditarijs portionibus. sed in alijs pro rata. itaqꝫ ego facio longam differentiam an sit debitum patris an filij. Ludouicus Bologninus.

27 **Et** sic istū casum equiparabo alteri casui simili † si ponamus ꝙ defunctus instituisset fratrem consanguineum, ꝛ fratrem vterinum, sed hereditatem patris sui prelegasset consanguineo quo casu cōstaret creditores paternos habere actiones ꝯtra vtrūqꝫ heredem, vt. d. l. pro hereditarijs, sed ille heres cui factum est prelegatum teneret agnoscere omnia alia onera in effectu. l. cū pater. §. messem. ff. de lega. ij. l. qui concubinam. §. ita. ff. de lega. iij. Mattheus Mathesilla.

Additio. ¶ Bene verum est hoc casu vtrunqꝫ fratrem teneri pro portionibus hereditatis, qꝛ pariter sunt instituti a fratre in oibus bonis pariter ꝛ hoc casu hā-

bet

bet locū. l. pro hereditarijs de here. act. Sed vbi bona predicta deferunt ab intestato magis vni q̄ alteri: tūc recurre ad ea que .s. dixi in duabus proximis meis additio. ad quas me remitto. ¶ In eo vero qd dicit autor de prelegato facto vni vt teneatur subsistinere onera ⁊c. hoc nō credo verū quousq̄ sufficiunt bona alia hereditaria creditoribus paternis vel maternis, sed vbi decernit tunc posset habere recursū ad ea nisi obligatio esset realis, q2 tunc ante ⁊ post sequeretur bona. l. j. §. si fundū. ff. ad trebel. Ludo. Bolo.

Verūtamen inter istos duos casus puto esse differentiā, q2 qñ succedit ab intestato nō posset frater vterinus recusare totam hereditatē maternā que peruenerat defuncto. licet esset nō soluēdo, nec eē ꝯsanguineus paternam. vt. d. §. exceptis qui indistincte loquitur, ⁊ facit. d. l. scitis. sed in casu quo esset factū testamentum ea forma qua predixi posset frater ꝯsanguineus repudiare prelegatum hereditatis paterne. facit. l. qui filiabus. §. fi. cum. l. seq. ff. de leg. j. ⁊. l. sed duobus. ff. de leg. ij. ⁊ not. q2 ab alijs docto. sunt intacta.

Additio. Ex hoc differentia facta per autorē colligitur verū esse illud qd .s. dixi in additione precedenti qd creditores debēt agere ꝯ fratres institutos, ⁊ qd ille cui est factum prelegatū in prelegato nō reputatur heres. nam si esset in eo heres nō posset repudiare prelegatū ⁊ retinere aliā partem hereditatis, cū non possit quis esse pro parte heres ⁊ pro parte nō iuribus vulga. Lud. Bologninus.

28 **Quarto** dubitari solet † vtrū filij fratris vterini preferant fratri consanguineo vel eius filijs in bonis maternis vel econtra, respondeo sic, q2 qd dr̄ in. §. exceptis de fratribus extendi debet ad eorū filios per tex. in auc. de here. ab intest. §. reliquum ibi sicut eorū parens si viueret ⁊c. ⁊ ibi vt in suorū parētū iure succedant, ⁊ not. hoc q2 multum facit pro opin. Accur. not. in auc. cessante. C. de legi. here. que communis est vt predixi.

Additio. ¶ Hec ꝯclusio de filijs fratrum vera est, de qua .s. etiam diximus dum tractaui an dispositio. d. §. exceptis extendatur vltra filios fratrū ⁊ conclusimus q̄ non ⁊ fecit mentionem de doctrina do. autoris hic, ideo non repeto vlterius nunc ne occupemus frustra membranas. Ludo. Bologni. V. J. doctor ⁊ eques.

¶ Quinto circa hec possunt formari alia duo dubia q̄. s. formaui circa filios fratrum vtrinq̄ coniunctorum, sed nō insisto, q2 illud idem qd dixi in illis inter se dico etiam in istis inter se per eadem iura, ⁊ easdem rationes.

29 **Additio.** ¶ Nota vnam regulam multum notabilem ⁊ quotidianū † q̄ dicta i filijs fratrū vtrinq̄ ꝯiunctorum inter se habent etiam locū in filijs fratrū ex vno latere tm̄ inter se nā filius fratris vterini preferē filio fratris consanguinei in bonis maternis, ⁊ eꝯ. Et istud qd diximus d bonis aliorum ascendentium inter fratres idem dico in eorū filijs, ⁊ si vnus repudiauit accrescet alteri ⁊ succedent in stirpes, iuxta ea que .s. latius circa predicta oīa diximus. Nam vt vides dn̄s autor presupponit qd dicta in filijs fratrū vtrinq̄ coniunctorū habent locum etiam in istis inter se. Bologninus.

Tertio loco post fratres fratrumq̄ filios vocantur agnati ⁊ cognati fm̄ ordinē gradus sui qui prior in gradu vocat ⁊ si sunt plures pares in gradu pariter vocant ⁊ successio fit in capita. i. fm̄ numerū personarū nō aūt in stirpes, vt in auc. de here. ab intest. §. si vero neq̄ fratres, vñ si qs ab intesta. decessit superstite vno patruo ⁊ fratribus auunculis omnes isti pariter succedūt. s. quilibet pro quarta parte.

Additio. ¶ Ista ꝯclusio cōprobat cū exēplo in auc. post fratres la. prima ⁊ la scd̄a. C. de leg. here. que sunt transumpte ex illo. d. §. si vero neq̄ fratres. ⁊ in. §. illud. eo. ti. de here. ab intest. ⁊ est sublata oīs differentia sexus ⁊ sola cognatio ꝯsideratur in istis trāsuersalibus vlterio. ibus a filijs ⁊ fratrū filijs, vt ibi dr̄, ⁊ firmant etiam scribentes ibidē nemine discrepante, ⁊ in hoc non est difficultas ideo non insisto.

30 **Et vocātur** † omnes agnati ad succedēdum ab intestato vsq̄ ad decimum gradū inclusiue. casus est singularis insti. de succes. cogna. ⁊ similiter hodie cognati qui sunt equiparati agnatis possunt succedere de iure ciuili vsq̄ ad decimum gradum. nam successiones sunt potius ampliande quam restringende, vt institu. de bono. possessio. §. adhuc autem ⁊ pro hoc facit doctrina Bar. in. l. j. ff. de legibus. ⁊ hec est cōmunis opi. glo. ⁊ doc. in dicta. §. finali. institu. de successio. cognatorum, ⁊ in auc. in successionem. C. de suis ⁊ legiti. ⁊ idem voluit ipsemet autor infra in. §. ⁊ hec puto vera ⁊c. dicens idem in clericis secularibus.

Additio. ¶ Pro hac affirmata cōi opi. glo. ⁊ doc. q̄ habēt agnati ⁊ cognati hodie succedūt vsq̄ ad. x. gradum, adde tu tex. optimum inducendo subtiliter in. §. cōsequens in auc. de here. ab itesta. in verbo hereditas diuidatur ⁊c. vbi tex. vocat agnatos ⁊ cognatos simul, ⁊ dicit inter eos diuidendā esse hereditatem, sed si cognati non succederent vsq̄ ad eundem decimum gradū non posset eis diuidi hereditas. nā priuatio presupponit habitum. l. x. ff. de verborū obligatio. c. ad

31 dissoluendum de despon. impube. ¶ † Secundo ad idem pondero tex. in. d. auc. post fratres la. ij in versic. sola neq̄ cognatio ⁊c. vbi tex. in successione agnatorum ⁊ cognatorum considerat solum prioritatem graduum, ⁊ sic tollit omnia alia obstacula que olim erant. Nam illud verbum sola est verbum taxatiuum. l. his solis. C. de reuocan. dona. voluit Bal. in. l. j. C. de contratab. ⁊ Bal. in. l. cum notissimi. C. de prescrip. lon. tempo. ad idē facit casus in. §. nullam. in auc. de here. ab intesta. in ver. p quē libet alium modum prioribus legibus ⁊c. vbi tollitur omnis differentia inter agnatos ⁊ cognatos que quolibet modo inter eos fuisset, sed inter alias erat hec qd agnati succedebant vsq̄ ad decimum gradum cognati vero vsq̄ ad septimum, vt in. d. §. fi. de succes. cogna. Ergo si sunt sublate hodie admittunē omnes vsq̄ ad eundem decimum gradum. Ludo. Bologninus.

Gradus autem numerari debent fm̄ formam que legitur insti. de gradibus per totum etiam de iure cano. q2 quo ad materiam successionum ab intestato fit de iure numeratio graduum secūdum doctrinam legalem. sed quo ad matrimonium aliter fit. xxxv. q. v. c. ad sedem.

32 **Additio.** ¶ † Cōnumeratio gradus vt vides in successionibus fit fm̄ ius ciuile siue simus in terris imperij siue eccle. sed quo ad matrimoniū fit fm̄ ius canoni. ita residet do. autor hic. ¶ Cuius dictis adde tu, q2 hec est materia multum frequens, ⁊ necessaria qd de iure cano. ⁊ ciui. non est differentia in ascendentibus ⁊ descendentibus. Nam non discrepant hec iura inter se in hoc. Nam quelibet p̄sona facit vnū gradum tam ascendendo quam descendēdo. l. iurisconsul. §. gradus de gradi. Nam stirpes hec est pater facit vnum gradum. filij vero alium ⁊ sic deinceps vt ibi dr̄, ⁊ voluit glo. ⁊ scriben. in l. fi. C. de succes. edi. in glo. in verbo nepoti, ⁊ glo. in. d. l. iuriscōsultus in glo. magna. ⁊ glo. insti. de gradi. in. §. hactenus. ⁊ glo. in. c. fi. extra de ꝯsan. ⁊ affi. ⁊ Jo. calde. cō bono. in arbore cōsanguinitatis in quibus locis tradit qd quo ad transuersales hn̄ discrepat ius canonicum a iure ciui. Nam de iure canonico due persone faciunt vnum gradum, vnde duo fratres sunt in primo gradu, ⁊ filij duorū fratrum sunt in secūdo, ⁊ ipsi non cōputāt stipitem, ⁊ sic computatur gradus fm̄ ius cano. nō ad instar scale prout est de iure ciuili, sed computatur per saltus de vna linea in aliā saltando, de quo etiam posuit Bal. in. d. l. fi. ⁊ Bart. in ꝯsi. inci. queritur vtrū gradus ⁊c. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in tit. de succes. ab intest. §. j. in quibus locis ponunt doc. quomodo in statutis fiat cōputatio graduū ⁊ ꝯcludunt q̄ secundum ius ciui. preterq̄ in matrimonijs ⁊ preterq̄ in statutis ꝯditis in foro episcopali materia indifferenti. pro quo bene facit qd voluit Bal. in. l. si qñ in fi. prin. C. de inoffi. testa. ⁊ Bald. in. l. j. C. qui bonis cede. possunt. Ludo. Bolo.

33 **Et hec** puto vera quo ad successionem clericorum secularium. † Nam clericis secularibus ab intestato defunctis in bonis eorum patrimonialibus succedunt agnati ⁊ cognati eorum vsq̄ ad decimum gradum, vt in auc. de eccle. tit. §. si quis autem ipse. cum. §. fi. insti. de succes. cog. ⁊. xij. q. v. c. fi. ⁊ hec sunt de mente Py. in trac. succes. ab intest. in vltima col. ver. de clericis ⁊c. quāuis Inno. in duobus locis in hoc passu pessime loquutus sit, vno in. c. cum in offi. in glo. magna circa medium. ver. ⁊ si clericus nullū habet de testamentis vbi tenet q̄ cognati possunt succedere clericis ab intestato in bonis patrimonialibus solum quo ad septimum gradum quibus non extantibus succedit ecclesia. argu. xij. q. v. c. penul. ⁊ fi. ⁊ illud dictum recitat ibi Jo. an. ⁊ hoc non approbando, nec improbando de quibus miror. ¶ Sed in. c. requisisti de testa. circa finē in ver. si in vita. Inn. tenet quod agnati succederēt clericis vsq̄ ad septimum gradum, cognita vero vsq̄ ad quartū argu. extra de succes. ab intesta. c. cū dilecti. xij. q. iij. c. j. ¶ Et hoc dictum Joan. and. recitat in. d. c. requisisti super glo. fina. non improbando nec approbando de quo miror cum prius sit hoc dictū, cum sublata sit omnis differentia agnatorum ⁊ cognatorum, vt

in auc. de here. ab intest. §. nullā vero. Itē precedēs dictū Inn. est falsum. Nam aut consideratur septimus gradus secundum qd sit in computatione graduū quo ad matrimonium, et tūc cum reperiatur esse quartusdecimus sm computationem legalem. xij. q. v. c. sedem est et dictum Inno. per. d. §. fi. insti. de succes. cog. aut consideratur septimus gradus secundum computationem legalem, et tunc adhuc est falsum dictū Inno. qr ipse videtur voluisse restingere successiones, et sic trahere restringēdo agnatos ad cognatos qp esset absurdū, et cōiter tenetur contrarium, vt predixi. Nec obstant iura allegata per Inno. qr nihil in mundo faciunt vnde non merentur habere responsum.

Additio. ¶ Passus iste per dñm autorem multū seriose examinatus est, et pro certo nō sine mi-
34 nisterio. † Nā quotidie occurrit, et vltra allegata per eū residētem in hoc qd agnati et cognati hodie succedunt vsqz ad decimū gradū in bonis patrimonia. clericoꝝ seculariū. per. §. fi. insti. de cog. succes. adde tu qd hec est vera conclusio. Nā nedū qp in bonis patrimonialibus habeatur respectus quo ad alios. sz nec hr cōsideratio quo ad eū et si sit clericus nō secularis, nam in eis bonis patrimonialibus non est priuilegiatus nisi in casibus a iure expressis glo. est in. c. possessionē. xvi. q. iiij. et in. c. quod de cēsi. lib. vj. et do. Anto. et d. Abb. in. c. si diligenti. extra de prescri. et Imo. in. c. fi. extra de pres. cum multis alijs que breuitatis cā omitto. Ergo non mirum est si agnati et cognati vsqz ad decimū gradū succedūt dictis clericis in eis bonis pro quo adduco aliud qr talis cleri. secu. volēs admitti ad tutelā agnatoꝝ pōt admitti sm Bar. in. l. legitimos. §. fi. ff. de legi. tuto. et Bal. et Ang. in. l. agnatos. C. eo. tit. Ergo non est mirū si ei succedere possunt vsqz ad gradum a iure promissum. et in. d. §. fi. insti. de succes. cogna. ¶ Ad idem allego glo. in. c. transmissa extra de elec. que dixit qp talis clericus secularis iudicatur laicus, ergo si dispositio. d. c. fi. habet locū in laico idem dicendū est in istis clericis secularibus. ¶ Ad idem adduco tex. in auc. de eccle. tit. in. §. presby-
35 teros. et in auc. licentiam. C. de epis. et cle. ¶ † Ultimo pro confirmatione predictorum faciat qr in bonis patrimonialibus de quibus loquimur ascendētes eoꝝ et descendentes legitimi et naturales succedunt eis in omnibus, et per oia iuxta, et sm ordinem iuris ciuilis tex. est in. c. vlti. xij. q. vlti. et in c. j. eadē cā. q. iij. Ergo idē est dicendū in alijs trāsuersalibus eoꝝ. Plus dico qp predicta procedūt nō solū in bonis patrimonialibus, sed et in alijs bonis per eos quesitis ex doctrina, vel officijs, vel seruitijs, vel ex artificio licito, et honesto. Nam ꝯsanguinei succedūt ab intestato in eis eodem modo quo. s. tex. est in. c. relatū. §. ceterum. et in. c. qr nos extra de testa. et idem voluit ibi Hostien. et alij scribentes magis cōiter et in. c. cū in officijs. eo. tit. et Jac. but. et Bal. in. l. sacrosancte. C. de epis. et cleri. et ita tenendū puto in hoc passu in quo multa alia adducere possemus. sed non sumus cōmētatores, sed declarantes simpliciter dicta per dominum autorem. Ludo. Bologninus.

Conclude ergo qd admittuntur de iure ciuili pariter oēs agnati et cognati ab intesta. sublata oino differentia sexus et patrie potestatis, nec est facienda vis sine aliqui desierint esse agnati per emancipationem arrogationem, vel per alium quemuis modū, vt. d. §. nullam vero. qd intellige nisi sit talis modus per quem quis est effectus oino inha-
36 bilis ad succedendū. tunc. n. repellitur. ¶ † Qui aūt sint isti modi hic sigillatim enumerabo. Primus est qū quis passus est maximam vel mediam capitis diminutionem. insti. de capit. dimi. §. quod autem. et. l. quidam sunt serui. ff. de penis.

Additio ¶ Multis modis priuātur agnati et cognati successione quos enumerat do. autor hic, et in hoc vex dicit de capite minuto maxima vel media diminutione capitis, naz priuant oibus cōmodis ciuitatis sue. l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de capi. dimi. et reputatur hostes. l. metallū. ff. de his qui pro nō scrip. l. j. §. pe. ff. de ꝯtrah. ¶ Et ex hoc non abre possumus dubitare quia si agnati vel cognati sunt bāniti an priuent hodie successione. in quo passu multū vtili dico qp si est bānitus et cū hoc qd possit ipune offendi prout cōiter sunt statuta per Italiā amittit tantūmodo beneficia ciuitatis a qua bannitus est nō aūt alia beneficia sibi ꝯcessa a iure cōi. Et ideo nō est capax eaꝝ successionū que in loco illo eis deferuntur ex forma statutoꝝ illius ciuitatis secus si deferretur successio ex testō valido de iure cōi, vel alia successione data de iure cōi. nam bene sunt habiles in his, ita voluit Bar. et Bal. in. d. l. missione. §. qui deficiūt. et Bar. in. l. j. C. de here. insti. et Bar. in sua disputatione in f. Lucane ciuitatis statuto etc. et Ang. i. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad treb. et Bar. i. l. certa forma per illū tex. optimū ad hoc quez oino videbis. C. de iure fisci. li. x. et Bar. Bald. Joan. de imol. in. l. eius in. §. j. ff. de testamen. et Bald. in. l. gallus. §. qd si tm. ff. de lib. et posth. et Ang. in. l. gallus. §. ille casus. et Ang. in. l. si
37 cū dotē. §. si pater. ff. sol. mat. ¶ † Nec obst. qd equiparētur deportatis, seu transfugis. d. §. qui deficiunt. Nam verum est quo ad beneficia ciuitatis sue prouenientia a statutis eiusdē ciuitatis secus est in bñficijs iuris cōis. sicut dicimus in deportatis. Naz ipsi et amittebāt oia beneficia ciuium Romanoꝝ, et sic iura ciuilia non aūt amittebant ea que introducta erant de iure gentiū. et sic ea que nō erant beneficia ciuitatis Romane. tex. est in. d. l. quidā sunt serui de penis, not. in. d. §. qui deficiunt, et idez voluit et autor. j. in. §. quintus modus qū qs est legitime exbānitus etc. vbi etiam aliquid dicemus post eum et hanc etiam veram et cōmunem opi. a qua in iudicando discedere nō licet attestatus est et sequitur dñs meus Alex. de imo. in suo consi. xxvj. in. j. volu. in. ij. col. cū seq. incip. An bānitus sit capax etc. et in ꝯsi. lxxv. in. vj. col. eo. j. vol. incip. an bannitus sit capax successionis paterne etc. in ꝯsi. cxv. in. ij. col. in. ij. volu. incip. An in criminalibus possit competere etc. vbi etiam poni an bona talium bannitorum sunt confiscanda vel non. de quo vltimo non dico nunc qr esset vagari ab extra. ¶ Ex quo infero qd dñs autor nimis large loquutus est dum dixit quod passus maximam vel mediā capitis diminutionem, et sic deportatus et relegatus sunt inhabiles ad succedendum. Nam intelligo quo ad ea que procedunt a ciuitate Romana, et sic quo ad iura ciuilia nō autem beneficia iurisgentium que intelliguntur omnino sibi reseruata, et preterquam in bannitis quibus reseruantur successiones secundum et prout .s. dixi. Ludo. Bolo.

38 **Secundus** modus est † quando aliquis cōmisit crimen lese maiestatis contra imperatorem vel suos ꝯsiliarios sibi assistentes. nam tūc eius filij efficiūtur incapaces, ita quod nulli possunt ab intestato succedere. l. quisqs. C. ad. l. iuliam maiestatis.

Additio. ¶ Iste est secundus modus sm autorē quo quis priuatur a successione scilicet quando lesa est maiestas imperatoris seu principis, qp qualiter fiat posuit Bar. in suo tractatu qui sint rebelles, et ponitur late per omnes in. d. l. quisquis ad. l. iul. maie. et in clemen. j. de re iud. in quibus locis tractatur in quos possit cōmitti tale crimē, et quomodo de quibus, qr sunt extra propositū nostrum non dico hic ne exeamus ab extra. Ludo. Bolo.

¶ Tertius modus est quādo factus est credēs acceptator fautor vel defensor hereticorum, et sic ipso facto factus est excōmunicatus et contempsit satisfacere. j. annum. talis enim qui per annū in excōmunicationem perseuerauit est effectus ipso iure incapax ex testamento, vel ab intestato alicui. c. excōmunicamus. §. credentes de hereticis.

39 **Additio.** ¶ † Fautor hereticorum priuatur ergo successione et pro certo non ab re. Nam si fautor conspirantiū ꝯ maiestatem principis secularis priuatur. put .s. dictū est quāto magis veniens ꝯ maiestatem supremi tonantis, et hoc non me latet, sed nota vnum qp dicit autor qd stās per annum in excōicatione efficitur inhabilis ad succedendū et autor sensit de perseuerante in excōicatione ex eo, qr sapit hereticis. ¶ Et hoc etiam non est mihi dubium. ¶ Sed qd si ex alia causa fuit excōmunicatus et perseuerauit in excōmunicatione per annū an sit successibilis, in hoc dicas tu quod sic. Naz et ipse testari potest. tex. est in. c. decernimus. de sententia excōmunica. lib. vj. et voluit Bar. in auc. credentes. C. de hereticis. et Bar. in. l. si queramus. ff. de testamen. et Bal. in. l. j. in. v. col. C. de iuris et fac igno. et Bal. in. l. j. C. de secun. nup. et Bal. in. l. j. in. x. col. C. de here. insti. et Bal. in. l. j. §. ij. ff. de leg. iij. ¶ Preterea excommunicatus ꝯhere pōt. tex. est in. c. felicis extra de penis libro. vj. et voluit Inno. in. c. veritatis de dolo et contu. et in. c. si vero de senten. excom. Tamen limita hoc nisi esset excōmunicatus pro heresi. et stetisset in ea per annum. Nam non posset testari sm Bar. in. d. auc. credentes. et Bal. in. d. l. j. §. ij. de leg. iij. et sic actiue et passiue priuatus est successione. de qua materia posuit etiam Bal. in. l. eam quam in. xvj. col. C. de fideicom. vbi subdit vnum verbum qd testamentum excōmunicati reconualescit sequta absolutione qd not. Bologninus.

40 **Quartus modus** † quādo quis est effectus frater minor talis eniz post legitimam professionem effectus est ipso iure incapax ad succedendum ab intestato cle. exiui. §. qr ergo. de ver. signi. et hoc tenet

net Bart. in libro minoricarum, secus autem videtur in alijs religiosis, vt. l. deo nobis. §. hoc cognitu. C. de epis. & cle. & gl. bona tales. n. possunt ab intestato succedere oibus agnatis suis & cognatis vt ibi no. qd vbi procedit in religiosis, & mendicantibus. Quid aut sit in alijs mendicantibus. Nam post fratres minores reperiunt tres ordines mendicantes quibus incerta mendicitas p questu publicu solet tribuere victum, ita qd ex sua regula in constitutionibus et sunt prohibiti habere predia vrbana vel rustica & redditus annuos. c. j. de relig. domi. lib. vj. & isti sunt predicatores & heremitani sancti Augustini. vt. d. c. j. & c. quorundam. de elec. lib. vj. rndeo qd ista questio est valde dubia.

Additio. ¶ Ex predictis vt vides dns autor annectit quartu casum principale in quo quis efficit incapax successionis. s. per professione ordinis fratru minorum, sz in alijs mendicantibus vt sunt predicatores, & heremitani dns autor no decidit imo dicit, qd hec questio est valde dubia. Sed tu ne dubius remaneas, & ne ambules in tenebris in his qstionibus iudicio meo multu necessarijs adverte, & primo circa fratres minores dicas audacter q oino sunt incapaces vt est casus in. d. clemen. exiui. de ver. signi. & in. c. exijt qui seminat. §. ad hec. co. ti. lib. vj. vbi sunt casus expressi. de hoc. voluit Bar. in. d. tracta. minoricar. & dns autor. s. in. j. articulo principa. Addo q dicuntur mortui mundo sm Bal. in auc. ingressi in fi. C. de sac. san. ecc

41 cle. ¶ † Plus dico q adeo fratres minores post professionem efficiuntur incapaces q si promouerent ad episcopalem dignitatem vel aliam prout de iure possunt. vt in. c. quorundam. de ele. lib. vj. no efficiuntur propter hoc capaces sm glo. in. d. c. quorundam in verbo mendicantiu, in bona prouenientia eis post dignitatem assumptam essent illius ecclesie ad qua assumpti fuerunt. Nec hoc est mirum, q illa dignitas superueniens no liberat fratres minores a conuentia seu voto paupertatis secundum glo. in. c. iij. xvj. q. j. nec etiam liberat ab habitu. c. noua eadem causa & qone vltima vbi glo. multum notabilis in hoc. ¶ Plus dicas q etiam si efficerentur Carnales adhuc non possunt succedere, & sunt obligati his de quibus. s. dixi secundu Bal. in aucten. licentiam. C. de epis. & cle. tn eximuntur tales assumpti ad dignitates predictas ab obedientia suorum prelatorum. d. c. iij. xvj. q. j. que omnia tene menti. ¶ Circa vero fratres predica. dicas tu licet. d. autor non decidat quod sunt capaces rerum immobiliu ad fi. vt vendant & conuertant ad suas necessitates gl. est in. d. c. j. in verbo domum de relig. domi. in. vj. & voluit Archi. in. c. q ingredientibus. xix. q. iij. & Spec. in tit. de statu monacho. ver. iij. queritur &c. & Lap. & Joan. in. d. c. j. & dns Ant. in. c. in presentia extra de proba. in ver. quintus casus &c. & do. Abb. ibidem & Jo. calderi. in consi. xlvj. sub rub. de testame. & Bal. in. l. cum questione. in fi. C. de lega. & Bal. in auc. nisi rogati in. j. col. C. ad trebel. vbi dicit quod ita seruat de consuetudine. & idem voluit Pan. de cast. ibidem dicens q ita vidit co silium per nostru vetustissimum & approbatissimum collegium

42 Bononie. ¶ † Plus dico q fratres predicatores non sunt ex regula mendicantes, q regula sancti Augustini hz proprium in coi. c. no dicatis. xij. q. j. sed ex suis gstitutionibus cofirmatis a sede apostolica, & iuratis sunt mendicantes secudu Federi. de senis in consi. xij. incipien. fratres predicatores &c. & Bal. in. l. cu acutissi. C. de fideico. & Hostien. in. d. c. in presentia extra de pbatio. & Specu. in tit. de statu monacho. §. j. ver. iij. & iiij. & docto. in. d. c. j. de regu. domi. lib. vj. & Bal. in. auc. si qua mulier in. iij. col C. de sac. san. eccle. vbi post multa, ita cocludit. Et ide comprobat et do. Anto. in. c. nimis praua. extra d exces. prela. & do. meus Alex. de imol. in gsi. lxxxviij. in. iij. col. i. ij. vol. ici. Eximie & domine vicarie in causa ser Thadei &c. vbi bellissime more suo loquitur in hac materia asserens istam esse coem opi. & ita teneas tu q predicti fratres pdicatores capere possunt ex testamento ab intesta. ad finem tn supradictum. ¶ Heremitani autez sunt capaces quo ad acquirendum, & retinendum ex priuilegio Alex. pape. iiij. & hoc in comuni, sed non in particulari hz Gas. de calde. in suo consi. j. sub rubrica de regu. iur. incipien. an sit licitum &c. ¶ Quid autem in clericis regularibus no mendicantibus & canonicis regularibus dicas quod sunt capaces in coi licet non possint habere in pupillari. c. non dicatis. xij. q. j. auc. ingressi. C. de sac. san. eccle. & possunt isti succedere ac si essent in mundo. l. deo nobis. C. de epis. & cleri. & not. glo. in. §. nul-

43 lam in auc. de monachis. † tn limita predicta non habere locu in monachis Cistersiensibus qui non possunt retinere aliquid, & casu quo aliter facere possent debent in elemosinis distribuere tex. est in. c. recolentes extra de statu monachor. Quid aute in sororibus feminis an possint succedere dicas q si sunt sub regula sancti Augustini vel sancti Benedicti succedere possunt sicut diximus in alijs religiosis masculis per notata in. c. j. extra de religio. domi. & in. c. generali lib. vj. ¶ De alijs autem non existentibus sub illa regula sed profitentibus regulam mendicatium posuit Joan. an. in clemen. & professores de reg. & Lapus in allegatione sua in ordine quarta, & scribetes maxime. d. Cardi. in. d. cle. vt professores. in. viij. q. que omnia tene menti. Ludo. Bologninus.

Quintus modus quando quis est legitime exbannitus ab imperatore viuente vel ab eius lege. talis enim cum sit effectus hostis imperij priuatus est omni beneficio iuris ciuilis, vnde equiparari pot deportato, & vr esse passus mediam capitis diminutio. & sic iste casus pot dici satis esse ide cu primo argu. l. iij. §. fi. ff. ad. l. cor. de sicca. & l. quidam. ff. de penis. & de tali bono imperiali loquitur auc. gazaros. C. d hereti. & auc. item nulla. C. de epis. & cle. de quo recurre ad plene not. per Bar. in. q. disputata per eum incip. Lucane &c. Et tangit. i. l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de capi. dimi.

Additio. ¶ De hoc quinto modo quo quis efficitur incapax successionis. s. per bannu imperialez vel latum ab eius lege dixi. s. in. j. modo vbi allegaui multa circa hoc tn intellige predicta sane procedere in bannitis vt. s. sec

44 † est in bannitis hodierni temporis a ciuitatibus particularibus. naz bene priuant beneficijs, & comodis illius ciuitatis a qua banniti sunt. Et a successionibus prouenientibus a statutis eiusdem tantumodo, secus est in beneficijs & successionibus prouenientibus a iure coi. nam non sunt illis priuati sicut banniti ab imperatore vel. l. imperiali sunt pvati tantumodo beneficijs vrbis Romane & beneficijs iuris ciuilis non aut prouenientibus a iure gentium que remanent sibi illesa. & intacta. d. l. quidaz sunt serui de penis, & volunt scribentes in locis de quibus. s. fecit mentionem in. d. primo modo. & maxime do. meus in consi. xxvj. in. j. volu. incip. An bannitus sit capax &c. & ita intellige dicta per dnm autorem hic secundu ea que dixi. ¶ Quibus adde nunc q autor dixit qd bannitus equiparat deportato indistincte. na hoc est verum in bannito cuius bona publicantur qui equiparant deportato, & no relegato alias non sm gl. in. §. relegati. insti. quib. mo. ius patrie potestatis solu. & glo. in. c. dno guerram. in titu. hic finitur. l. in vsibus feudo. & Spec. & Joan. and. in titu. de instru. edi. §. copendiose. ver. quid de bannito &c. & Syn. in. l. si querramus. ff. de testamen. & Jac. de belui. cobononiensis in sua disputatione incip. Sempronius & Titius inimici capitales &c. qua posuit in. l. ij. C. vt infra certum tempus. & Bal. in. l. corruptionem. C. de vsufruc. & Bal. in. l. seruuz. §. publice. ff. de procura. & Bal. in. l. ij. in vlti. col. C. si pen. appellatione mors inter. & do. meus Alexan. in consi. cxv. in. ij. vol. incipien. an in criminalibus &c. cum multis alijs de quibus alias dixi in. l. j. C. d he. isti.

45 **Et idem** per omnia dico † quado quis est legitime exbannitus a Papa viuente constitutione talis enim cu sit effectus hostis ecclesie Romane debet itelligi esse priuatus omni commodo iuris positiui. s. canonici & ciuilis. vt. d. §. qui deficiut. & facit et. d. l. qda sunt serui, & et puto tales esse priuatos comodis iuris ciuilis no solu si sunt persone ecclesiastice vel laici de terris iurisdictionis ecclesie, vt extra d appel. c. si duobus. sed etiam si sint laici de terris Imperij cu exbanniti a Papa legitime non debent receptari vel defendi etiam in terris iperij, & hoc probat tex. in. c. pro humani de homicidio. lib. vj. & c. felicis de penis eodem libro. & c. qq. de vsur. eo. libro. item q si exbanniti legitime ab imperatore intelliguntur exbanniti et quo ad terras ecclesie, multofortius idez debet dici econtra. xcvj. dist. c. duo sunt, & de maio. & obe. c. solite.

Additio. ¶ Coclusio hec dni autoris de bannito a papa vel eius constitutioe vt sit pvatus omni como & successione, & h siue in terris ecclesie, siue in terris imperij & econtra de bannito ab imperatore vera est, tn intellige sane p vt. s. dixi in precedentibus vcz si loquimur de beneficijs precedentibus a iure ciuili, vel canonico, secus aut in beneficijs puenientibus a iuregentium, & ita loquitur auctor si recte ponderentur eius verba hic in ver. omni comodo iuris positiui. s. canonici & ciuilis &c. & idem sensit aperte in. §. precedeti incipien. quintus modus in ver. pvatus est omni beneficio iuris ciui. &c. Et ita expresse voluerunt scribentes in locis de quibus supra feci mentionem in primo modo supra tradito quo quis efficitur inhabilis ad succedendum, & maxime dominus meus Alexan. in d. consi. xxvj. in. ij. colum. cum sequen. incipien. An bannitus

46 sit capax &c. ¶ † Ex quo infero quod bannitus imperij cum perdit testamenti factionem de quo per Bar. in. d. q. incip. Lucane ciuitatis statuto &c. & Ang. in. d. l. ex facto. §. ex facto ad trebel. & Bal. & Jo. de imo. i. l. seruo legato. §. fi. ff. de leg. j. & Bal. in. l. j. in. ij. q. C. de here. insti. & Bal. in. l. fi. C. si a non compe. iud. ¶ Idem dico vt alijs bannitis imperij etiam non succedat de iure communi, prout voluit Bar. in. d. l. amissione. §. qui deficiunt de capit. dimi. cum alijs. s. alleg. ¶ Plus dico quod non posset succedere per seruum vel per filium nisi acquisitio esset vtilis reipublice secundum Bar. in. l. si quis. §. vtrum. ff. ad sillanianum. & Ang. in. l. antistius. §. fina. ff. de acqui. here. ¶ Circa vero conclusionem secundam quod bannitus in terris imperij intelligitur priuatus beneficijs iuris ciuilis in terris ecclesie & contra, adde tu secus esse in bannitis ab vna ciuitate solum. Nam effectus banni non extenditur vltra territorium illius ciuitatis. gl. est in. c. j. in tit. hic finitur. l. corradi. in vsi. feu. & voluit Bal. in. d. l. j. in. iij. col. de here. insti. & Bal. in. l. executorem. in. xij. col. C. de execu. rei iudi. Et ideo dicimus quod confiscatio bonorum in vno loco non extenditur ad bona alibi sita extra territorium ciuitatis confiscantis secundum Bar. in. l. cunctos populos in. x. q. C. de sum. tri. & Bar. in. l. tutores. §. heres. ff. de admi. tu. & Pau. de cast. in consi. lxxxiiij. incip. confiscatio generalis. Ludo. Bologninus.

47 **Sextus** modus est † in filijs vel nepotibus alicuius qui Cardinalem sancte Ro. eccle. fuit insecutus vel ceperit vel percusserit, vel socius fuerit facientis, aut fieri mandauit vel ratum habuit, vel consilium dedit, vel fauorem, vel defensauerit, vel acceptauerit scienter delinquentes in predictis filij. n. vel nepotes talium ipso iure sunt priuati omnibus actis legitimis id est beneficio vel commodo iuris positiui, id est canonici vel ciuilis, & sic per consequens sequitur quod abintestato succedere non poterunt insti. de capi. dimi. §. quod autem. facit. l. obuenire. ff. de ver. signi. & sic intellige tex. in. c. felicis. §. quod si quis de penis lib. vj. ibi ad actus legitimos nullus eis pateat aditus &c. Nam text. necessario debet intelligi vt succedere non possint.

Additio. ¶ In hoc sexto & vltimo modo ponitur notabilis conclusio & menti tenenda contra offendentes

48 reuerendissimos dominos. d. sacrosan. Ro. eccle. Cardinales & benemerito, † cum Dij in terris sint, & vltra dicta per dominum autorem vide tu Jo. an. in addi. Spe. in tit. de deleg. §. nunc dicamus. v. sed queritur vtrum &c. & plene per omnes in. d. c. felicis. de penis li. vj. ¶ Et pro confirmatione adduco illud quod voluit autor. s. in secundo modo quo quis priuatur successione dum voluit quod insidiantes contra imperatorem vel suos consiliarios incidant in crimen lese maiestatis, & eorum filij etiam efficiuntur incapaces successionum. Ergo multo magis insidiantes & filij eorum contra Cardinales debent priuari omni quomodo successionis. Nam nulli dubium quod. d. Cardinales sunt maioris preeminentie quam consiliarij imperatoris. Nam dicuntur esse Cardinales illustres & superillustres secundum Bal. in. l. j. ff. de offi. prefec. vrbis. & Bal. in. l. ad similitudinem. C. de epis. & cle. & Specu. in tit. de iuris. om. iud. §. j. ver. maxime &c. & posuit Ludo. roma. in consi. ccclxxxix. incip. vos estis lux mundi &c. & Host. in. c. cum eo de peni. & remis. Host. & Jo. an. in. c. ad liberandum. extra de iudeis cum multis similibus que breuitatis causa omitto, quia si de dignitate, excellentia & preeminentia Reuerendissimorum dominorum Cardinalium dicere vellem ea que dicerem essent minima pars eorum que ignorarem, & ante diem clauso componet vesper olympo, & ideo si alia temporis opportunitas dabitur de ipsis & earum summa prestantia aliquid Deo dante dicemus, licet multi prestantissimi patres de his dixerint, & forte aliquid vltra habebimus tunc etiam ad hoc propositum. Ludo. Bolo.

49 **Ulterius** circa omnia predicta not. † quod omnia precedentia debent intelligi quando descendentes ascendentes vel trasuersales agnati vel cognati volunt succedere de iure per beneficium constitutionis nouissime de here. ab intest. vbi vero aliqui vellent repudiare hereditatem de iure tunc eis adhuc saluum remanet ius succedendi de iure pretorio. argu. l. suum. C. de iure delib. & ibi per doctores.

Additio. ¶ Clarum est quod qui potest succedere de iure ciuili potest repudiare successionem eo iure & venire de iure pretorio prout dicit do. autor. sed tu plus dicas quod potest quis etiam repudiare de iure ciui. ex vno capite, & ex alio capite, puta de iure ciuili succedere iuxta not. per doct. in. l. potuit. C. de iure delib. & in. l. quamdiu. ff. de acqui. bere. de quo. s. dixi in primis additionibus nostris huius operis in principio vbi dixi de capite vnde legitimi, & vnde cognati & similibus. Ludouicus Bologninus.

Et possunt occurrere multa intricata dubia circa quod vnum solum attingo. s. vtrum si cognatus repudiauerit hereditatem de iure ciuili tantum preferatur ei agnatus patris vel posterioris gradus qui nullo modo repudiat,

50 † & videtur quod sic. insti. de succes. cog. in prin. puto tamen contrarium esse verum. Nam agnati non solum hodie possunt succedere de iure ciuili, sed etiam agnoscere bonorum possessionem, vnde legitimi. l. ij. §. fi. ff. vnde legi. ad quam bon. possessionem puto vocari cognatos etiam in decimo gradu constitutos per regulam ibi scriptam. ¶ Item puto talem bonorum possessionem habere illum effectum quem habet aditio hereditatis de iure ciuili quo ad excludendum posteriores in gradu vel concurrendum, cum paribus per. d. l. ij. §. fi. licet vnus dicatur esse successor de iure ciuili, & alter de iure pretorio. insti. de bon. pos. §. quos autem.

Additio. ¶ Hec dubia iudicio meo non sunt intricata sed bene aperta si recte capiantur, prout decet. nam quis dubitat quod si cognatus repudiauit hereditatem de iure ciuili cum posset postea capere bo. pos. infra centum dies. vt in. §. j. & ij. insti. de bono. pos. non poterit interim agnatus existens in gradu vlteriori succedere de iure ciui. vel pretorio. siue vellet venire de iure ciui. siue de iure pretorio. Sum ergo in potiori gradu. & donec vel repudiem ex omnibus capitibus mihi competentibus, vel moriar non debet posse sequens in gradu admitti.

51 ¶ † Plus dico quod si repudiaui ex vno capite vnde legitimi possum etiam succedere per vnde cognati, & sic de singulis. & donec suppetunt mihi remedia oportuna etiam si mille essent, & per mille meatus nunquam admittitur sequens in gradu. d. l. ij. §. fi. ff. vn. de legitimi que est multum notabilis in proposito. ¶ Tamen limita nisi cognatus repudiasset de iure ciuili & de iure pretorio etiam iure agnoscendi bono. pos. per vnde legitimi que sibi hodie competit & solum posset agnoscere bono. pos. per vnde cognati. Nam hoc casu donec essent cognati vsque ad decimum gradum volentes admitti non posset ipse succedere nisi omnibus illis exclusis vel per repudiationem vel mortem vel alijs modis legitimis. ita voluit do. autor in. §. seq. incl. ex quib. infertur &c. circa medium. ¶ Ex quibus elicio ego vnam conclusionem multum notabilem quod licet hodie agnati & cognati succedant equaliter vsque ad. x. gradum seruata gradus prerogatiua, vt in. §. reliquum. & in. §. si vero. & in. §. nullam. in auc. de here. ab intesta. & s. latius diximus in locis suis. tamen non sunt confusi ordines olim introducti. videlicet, vnde liberi, vnde legitimi, vnde cognati. Nam vnus ordo sequitur alium, & non possunt prosternari. & si bene persone possunt admitti alio ordine puta cognatus per vnde legitimi, & eo modo etiam preferri agnatis prioribus in gradu tamen non potest venire per vnde cognati preponendo se etiam agnatis posterioribus in gradu. Nam ordo ille per vnde cognati remanet in suo loco, & non est mutatus terminus ille quod bene not. quia prima facie videretur quod persona deberet trahere ad se gradum tanquam viliorem quam est, sed secus est, vt vides. nam possumus dicere non ab re illud quod dici solet posuisti terminos quos preteriri non licet, & omnia sunt equa lance librata. tene menti hec, quia facient tibi honorem in practica, & non sunt tacta ab alijs. Ludo. Bologninus.

52 **Ex quibus** infertur † quod si dictus cognatus agnoscat bono. pos. vnde legitimi. s. centum dies ipse succedit simul cum agnatis & cognatis, qui sunt in pari gradu & excludunt agnatos & cognatos qui sunt posteriores in gradu. Secus autem dico si iste cognatus repudiasset hereditatem de iure ciuili ac etiam bono. pos. vnde legitimi repudiasset expresse vel tacite. i. permittendo labi centum dies. Nam tunc cum sibi solum remaneret ius agnoscendi bono. pos. vnde cognati diceremus ipsum ad illam vocari non posse nisi post omnes cognatos vsque ad vltimum qui sint in. x. gradu insti. de succes. cogna. in. §. j. & l. j. §. quemadmodum. ff. de successorio edicto. item post omnes alios cognatos qui possunt succedere de iure ciuili vel per bono. pos. vnde liberi eodem modo quo possunt cognati vt. d. §. nullam cum dicto tex. institu. de successio. cogna. in prin.

Additio. ¶ De hac doctrina feci tibi supra mentionem in additione proxima precedenti. ideo non insisto nunc nisi quod scias velim predicta procedere quando renuntiatio est facta etiam successioni de iure ciuili prout etiam sensit autor. Nam illa successio iuris ciuilis vt scis durat. xxx. annis. l. licet. C. de iure deliberan. & ibi per Bal. & Pau. de cas. post eum in. l. quamdiu. ff. de acqui. here. de quo dixi. s. in preludijs. vnde si cognatus non renuntiasset vie seu remedio iuris ciuilis, licet renunciasset remedio iuris pretorij adhuc alij vlteriores succedere non possent & deberent stare in suspenso saltem per triginta

ginta annos. & iste est effectus resultans ex repudiatione facta successione iuris ciuilis. Ludo. Bologninus.

Ubi autem essent plures cognati q oēs repudiassent hereditatē de iure ciui. ac ēt bono. pos. vnde legit. tunc inter eos quo ad bono. pos. vñ cognati preferūt prior in gradu, & tunc admittūt solū vsq ad. vj. gradū. de. vij. aūt gradu admittunt solū quidā q sunt expressi in titu. de successio. cognato. in. §. finali.

53 Additio. ¶ Placet mihi equidem hec conclusio in sui prin. s. † qd si oēs agnati repudiant hereditatē de iure ciui. & bono. pos. vñ legitimi tūc inter eos quo ad bono. pos. vñ cognati preferūt ille qui est in priori gradu. Nā vera est hec conclusio, vt ēt superius diximus. Sed ad vnū aliud aduerte dum dñs autor dixit qd admittūtur vsq ad. vj. gradū & aliqui vsq ad septimū &c. Nā hoc mihi nō placet, & dico qd si essent duo cognati vnus in nono, alius in decimo gradu, & ambo repudiassent successionē de iure ciuili, & bon. pos. vnde legitimi admitterēt ad bono. pos. vnde cognati ille qui est in. ix. gradu, tanq prior, eo q est in. x. gradu & sic non admitterent vsq ad. vj. & vij. gradū solū cū hodie agnati & cognati admittūtur oēs indifferenter vsq ad. x. gradū, vt dixi, gl. in. §. fi. insti. de succes. cog. de quo ēt. s. dixi. post autorem maxime in. §. & vocant omnes &c. Et vbicunq isti reperiunt in eodē gradu vsq ad. x. gradū, pariter admitterent & ad idē vltra extinguerent successio istorum agnatorum & cognatorū & esset locus alijs de quibus. j. dicemus post agnatos, & cogna. ita dñs autor in hoc suo vltimo dicto. de. vj. vel. vij. gradu iudicio meo non recte sensit. Bologninus.

54 Et nota circa hec, † q quādocūq aliquis agnatus vel cognat⁹ repudiaret generaliter hereditatez sibi ab itestato delatā & de iure ciuili & d iure preto. tñ si post eū sunt aliqui agnati vel cognati posteriores in gradu qui succedere possunt, non v3 talis repudiatio quo ad bo. pos. cū illa adhuc sibi delata fuerit, & sic repudiare non poterat, quod probo, quia ipsa defertur postq sunt exclusi oēs agnati & cognati, qui pñt succedere de iure ciuili, & predixi, ergo anteq illi sint exclusi repudiari non potest. l. j. §. furiosi. ff. de succes. edi. & l. nec his. §. fi. ff. de acquiren. here. cum similibus.

Additio. ¶ Sum eiusdez propositi, q regulariter iuri de futuro nō pōt renūciari. l. si ita scriptū. §. sub gdōne. ff. de leg. ij. & no. glo. & Bar. in. l. j. ff. d cura. bonis dando. & Bar. in. l. qd seruus. in fi. ff. de gdi. ob cām. & Bald. in. l. j. & in. l. postq litē. C. de pac. & Bal. in addi. Spe. in tit. de renun. ver. super iure &c. ¶ Plus dico q renūtiatio facta etiā iuri de futuro intelligitur de eo qd h3 cām de presenti ſm glo. & Bar. in. d. l. qd seruus. & Bar. in. l. post mancipia. §. illud. ff. de lib. leg. & Bar. in. l. aurelius. §. gaius. eo. titu. & Bart. in. l. emptor. §. lucius. ff. de pac. & in. l. qui cū tutoribus. ff. de trās. & Bal. in. d. l. postq. liti. & Bal. in. l. pactum. xiij. q. C. de colla. cū multis simili. que breuitatis causa omitto, ne exeamus principalem materiam nostram.

SVMMARIVM

1 Transuersalium naturalium tantū qualis habenda ratio in succedendo ab intestato. Et quid ex testamento. 2. 4.
3 Vitium in persona operatur incapacitatem non succedendi.
5 Naturales tantum diuersarum cōcubinarum nunquid adinuicē succedant ab intestato.
6 Nati ex libero & serua vel ecōtra, qualiter possunt succedere fratribus suis ex legitimo matrimonio natis. 9.
7 Concubinatus de iure ciuili permissus, secus de iure canonico.
8 Filius natus ex ea cū qua matrimonium metu tyrāni contrahere non licebat, an succedat inuicem cum alijs.
10 Linea materna non est tante considerationis quaz paterna. Et qualiter inter coniunctos maternos succedatur.
11 Uterinitas sola ēt excludit fratrem naturalē tm cuz alio diuersorum patrum.
12 Intellectus & ampliatio ad auc. defuncto. C. ad tertul. Itē auc. itaq C. cōia de succes. 13.
14 Filij fratrum excludunt auunculos. & cur.
15 Materie noue distingui & limitari debent per antiquas.

¶ Secundum membrum Tertij articuli principalis.

Secundum membrum principale huius tertij articuli est de transuersalibus qui oēs sunt naturales tantum inter quos de mutua successione tractat, vel quando vnus transuersalis & legitimus vult succedere alteri nō legitimo & ecōtra. ¶ † Et circa hec distinguo sic, aut vterq predictorum. s. defunctus, & succedere volens, aut alter tm natus ex coitu damnato ab aliqua lege tpali, & tūc inuicez nullo modo succedere possunt, q non sunt nominādi fratres, vel consanguinei, argu. in auc. quib. mod. nat. effi. sui. §. vlti. & hoc vr esse de mēte Cy. in trac. suo successionis ab intestato. in. vj. col. itē pro hoc q sublato fundamento corruit edificium. j. q. j. c. cū paulus. & l. pen. in fi. C. de nup. Sed ita est qd natus ex coitu dānato nō est nominandus filius respectu patris vel matris, nec econtra, vt. d. §. fina. ergo sequitur similiter qd nō est nominādus frater cōsanguineus, & sic de alijs. itē pro hoc in auc. qui. mo. na. effi. sui. colla. vj. ibi neq naturales vocari neq participāda est eis vlla clementia. facit etiam qui filij sint legitimi. c. tanta. xv. q. vltima capitu. cum multe.

Additio. ¶ Stat pro certo hec firma conclusio q inter transuersales ex damnato coitu natos & a lege tpali reprobato nō gceditur mutua successio. Pro quo facit, q radice infecta & omni modo maculata non possunt pullulare rami exinde prouenientes, vt in. §. ex diuerso. i auc. de heredi. ab inte. cū ergo radix paterna & mrna sint oino dānate non possunt exinde prouenientes succedere inuicē, & iudicantur oino

2 extranei cum non habeant stipitem. ¶ † Plus dico q ēt si vellent ex testamento se instituere nō possent. nec obst. l. extraneū. C. de here. insti. & §. fi. eo. tit. vbi extranei possunt heredes institui, q hi extranei de quibus nos loquimur sunt extranei, & etiaz habent qualitatē annexam spurietatis ex qua cātur odiū ex quo tollit obiectum nec d3 inductum in odium redundare in fauorē. l. si quis solidum. ff. de here. insti. & hec fuit ratio Odoff. Rap. & Cy. in. l. fi. C. de natu. libe. in hac materia spurietatis vbi loquit in casu minus dubitabili quā sit ille de quo loquimur & multum ad propositū nostrū accōmodato, vt si quis habet nepotem legitimum & naturalē natū ex filio spurio non potest auus relinquere huic nepoti, q h3 eos est extran⁹ respectu filij, & respectu spurietatis, & idē voluit Bal. in. l. gallus. §. quidam recte. in antepe. col. ff. de libe. & posthu. & idē firmauit do. meus Alex. in gsi. lxxv. per totū in. iij. vol. incip. vtrum nepotes nati ex filio spurio &c. & hec adde ad ea que. s. diximus in. j. & ij. articu. princ. in gradu ascendentium & descendentium natorū ex damnato coitu & a lege ciuili reprobato. Bologninus.

¶ Sicut ergo natus ex damnato coitu Berte non pōt succedere filio legitimo & naturali dicte Berte que sibi est frater vterinus, vt probatur in dictis iuribus. ita eq ille legittimus non poterit succedere huic, quia non debet vocare eum pro fratre. itez faciat pro hoc. l. j. C. de solutionibus.

3 Additio. ¶ † Habes ergo q vitiū in persona vnius operat q nō pñt inuicē succedere, pro quo faciunt ea que. s. dixi in proxima precedenti additione que pñt hic merito adaptari. Bologninus.

¶ Aut vterq dictorum transuersaliū natus est ex coitu non dānato ab aliqua lege tēporali, & tūc aut q de coniunctis ex linea paterna tm. Aut de his qui sunt gūcti ex linea materna tm. Aut de his q ex vtroq sunt gūcti. j. casu dico regl'r aliquē eorum ñ posse succe. alteri, vñ si pr meus ltim⁹ & natu. añq duceret vxorē habuit filiū naturalē ex gcubina. ego illi succedere non potero nec ipse mihi, & est rō, q nō sū illi agnatus, nec ipse mihi cum agnati sint illi qui ex eodem patre nati sunt ex legitimo matrimonio vel qñ per adoptionem vel arrogationem inuicem cōiungimur insti. de legi. agna. succes. §. j. & §. per adoptionem. & ibi not. gl. in verbo naturales. itē non possumus succedere inuicē tanq cognati cū coganatio sola nō giuncta agnatione fit a matre tm, vt insti. de succes. cogna. §. vulgo. Et pro hac opi. est casus in auc. quib. mod. na. effi. sui. §. filium vero. colla. vij.

4 Additio. ¶ † Cōclusio predicta vera est fundata iuribus & rōnibus de quibus. s. per dñm autorez & vltra allegata per eum adducas tu q probatur ex not. in. l. fi. C. de natu. lib. imo dicit tex. in. d. §. filiū vero. in verbo nullum tm habere participiū &c. ¶ Ex hoc infert qd multominus succederent si essent illegitimi ex coitu dānato. Nam ēt inter eos minor aut nulla cadit agnatio. l. si spurius. ff. vnde cognat. cum alijs similibus de quibus. s. feci mentionem in. j. arti. prin. cum posui quomodo isti succedant ascēdentibus & econtra. & ad ibi dicta me remitto. Bologninus.

¶ Ex predictis infertur q si quis habuit vnum filium naturalē ex vna gcubina, & ista defuncta habuit aliū ex alia, isti filij adin-

inicem nullo modo succedat ab intestato, ⁊ hoc tenet gl. nō. in l. hac parte. ff. vnde cogna. ⁊ Sy. in tracta. predicto.

5 **Additio.** ¶ † Pro hac conclusione facit illud qđ .s. proxime dictum fuit de nato ex cōcubina q̄ post ea moriť, ⁊ de nato postea ex vxore seu ltimo matrimonio q non pn̄t inuicē succedere, vt .s. proxime ꝯclusū fuit per iura ⁊ rōnes de quibus ibi dixi. Ergo multomagis ꝓhibenť isti succedere inuicē cū ille qui natus est ex vero matrimonio nō admittať ad successionē nati ex ꝯcubina ⁊ multominus agnascuntur isti inuicem q̄3 illi. ¶ Pro quo facit q̄ superius ꝯclusum fuit per dn̄m autorē in .j. articu. prin. in ver. ij. casu. qn̄ queriť an filij naturales tm̄ ⁊c. vbi dictū fuit q̄ extāte filio legitimo tpe mortis patris nō pōt talis filius natus ex ꝯcubina succedere patri suo, ⁊ sic ascēdenti cuius ascēdētis bona sunt magis ei vt filio debita q̄3 bona transuersalis cui in nullo agnascitur. ad hoc. n. vt talis succedat patri, ⁊ solum in duobus vncijs tria debent necessario cōcurrere. j. qđ mater eius fuerit ꝯcubina in domo retenta indubitato affectu. ij. qđ tpe mortis pr̄is nō supersit aliquis filius legitimus, ⁊ naturalis. iij. qđ tpe mortis patris nō sit aliqua vxor legitima, prout latius dictū fuit in. d. j. articu. principali, ergo cū filius natus ex ꝯcubina non possit succedere patri ascendenti, ⁊ ēt in duabus vncijs nisi predictis tribus ꝯcurrētibus multominus pn̄t isti trāsuersales de quibus agimus inuicem succedere. ¶ Ad idē faciat qđ .s. dictū fuit in. ij. arti. prin. in §. ij. casu qn̄ q̄ritur de patre vel alijs ascēdentibus ⁊c. vbi ꝯclusum fuit qđ pater similiter non pōt succedere qn̄ tpe mortis filij pater habebat filios legitimos ⁊ naturales ⁊ vxorē ltimam, vel illa ex qua natus est iste filius non fuerit ꝯcubina indubitato affectu retenta in domo quibus oībus ꝯcurrētibus admittiť tm̄ pater in duabus vncijs tm̄. Ergo multominus pn̄t isti trāsuersales de q̄bus nos agimus inuicem succedere. Bologninus.

6 **Ista tamen** † regula fallit in natis ex libero ⁊ serua vel seruo, ⁊ libera, vel ex seruo, ⁊ ancilla qui se inuicem tractabant vt amasij ⁊ ꝯcubina. isti. n. si sunt nati liberi vel postea ad libertatē ꝑuenerūt pn̄t succedere fratribus suis, ēt ex legitimo matrimonio natis, vt est tex. insti. de seruili cogna. §. j. sed ibi ēt alter in alterius ⁊c. Nam intelligo qđ ista litera velit qđ frater possit succedere fratri suo vel filio fratris. non tn̄ dico qđ tales transuersales ꝑferanť patrono, ⁊ sic quo ad hoc t3 opi. Jo. per iura q̄ ipse allegat. Si ergo liber homo ex ancilla sua ꝯcubina habuit filiū ⁊ illa defuncta accepit aliā ancillam ex qua habuit aliū filiū, ⁊ ista defuncta accepit vxorem ex qua habuit vnū filiū ltimū ⁊ naturalem ⁊ postea illi duo filij naturales sunt manumissi, oēs predicti sibi possunt inuicem succedere, ab intestato per dictū tex. singularē, nec mirū, q2 oēs predicti succedunt pariter ab intestato patri, vt ibi dicitur.

Additio. ¶ Aduerte diligenter q2 dn̄s autor in sua prima conclusione verum dicit qđ filij nati in seruitute ⁊ postea manumissi succedūt cū filijs postea natis ex legitimo matrimonio ⁊ ēt adinuicem per tex. illum pro certo singularē. in §. j. de seruili cogna. ⁊ ideo voluit ipsemet autor .s. i. j. articulo princip. in ver. ij. casu princi. quando sunt nati ex libero ⁊ ancilla ⁊c. vbi semper allegat illum tex. in. d. §. j. ver. dicit idē esse nō solū inter seipsos, sed qđ ēt succedūt omnibus parētibus suis, v3 patri, auo, proauo, ⁊ deinceps, vt ibi per eū assignātē3 rōnē diuersitatis inter istos ⁊ alios naturales natos a principio ex liberis hominibus. Nam serui illi propter metum dominoꝝ se abstinuerunt a matrimonio, ⁊ ideo lex eis indulget magis, ⁊ eorum filijs, sed cū liberi homines possint ꝯhere matrimonium, ⁊ nō ꝯhūt lex nō indulget. ita eis ideo nō succedunt ipsi filijs nec eꝝ filij parētibus, nec inter se nisi ſm, ⁊ prout .s. in. j. ⁊. ij. arti. ꝑncipa.
7 ¶ Ast hec rō diuersitatis mihi non pl3. † Nam de iure ciuili, quo serui non poterāt ꝯhere matrimoniū, ⁊ quo iure fuit facta prohibitio de naturalibus, vt non succedant adinuicem non erat ꝓhibitus ꝯcubinatus imo erat ꝑmissus, vt in. l. j. ⁊ per totū ff. de ꝯcubinis. ergo si serui erant in ꝯcubinatu, ⁊ postea manumissi procrearunt filios in casu omnino a iure permisso debēt illi inuicem succedere, ⁊ si non vř curandū de illa ratione, dum dř q̄ per eos non stetit quo minus contraherent matrimoniū cū omnino essent in casu seu statu a iure ciuili ꝑmisso. s. ꝯcubinatus nisi dicamus saluando autorē qđ ꝯcubinatus quo ad seruos nō est in consideratione nec erat quo ad ius ciuile, ⁊ quo ad introducta a iure ciuili, serui pro nullis habebanť. l. qđ attinet. ff. đ reg. iur. iste ergo ꝯcubinatus quo ad seruos non erat in consideratione. Na3 potius dicebanť esse in ꝯtubernio. l. cū ancillis. C. de incest. nu. ¶ Stat ergo illa rō vera que fuit assignata per dominum autorem q̄ ex quo non stetit ꝑ eos quominus ꝯheret matrimonium, sed metu dn̄oꝝ nō ꝯxerunt lex indulget eis, vt succedant, prout .s. dixi. ¶ Et ex hac rōne elicio tibi vnam nouā conclusionē q̄ idē dicendū esset vbi filij existentes in potestate parētum fuissent inuicem amasij, vt postea ꝯhentes matrimoniū cū alijs succederent ipsi filijs natis ex concubinatu, ⁊ filij ēt succederent parentibus ⁊ fratres ante nati ⁊ post inuicem cum eadem rō militet in filijs que in seruis. Nam filij metu parentum possent non ꝯhere matrimonium, ⁊ eo maxime cum de iure ciuili sine ꝯsensu paterno non possent matrimonium ꝯhere. l. nuptias. la. j. ⁊ la. ij. ff. de ritu nup. ergo ⁊c. ¶ Nec dicatur mihi amice filij saltem poterant cogere parentes, vt ꝯsentirent, sed nō sic erat in seruis, q2 rn̄de q̄ imo adhuc militat ratio metus. Nā filij potuissent ꝑꝑ metū, ⁊ reuerentiam paterna3 non fecisse hoc, ⁊ ꝑ cōsequens militat eadem ratio, ergo idem ius debet esse. l. illud. ff.
8 ad. l. aquil. l. a titio. ff. de ver. ob. ¶ † Aliā insuper ex predictis elici tibi conclusionem q̄ vbi quis metu alicuius tyranni nō auderet contrahere matrimonium cum aliqua muliere sed secrete haberet eam amasia3 ex qua procrearet filios, ⁊ postea duceret aliam vxorem ex qua procrearet filios qđ isti inuicem succederent ⁊ parentes eis, ⁊ ipsi parentibus, ꝓut .s. dixi in seruis ꝑpter eādē rōnē metus que omnia tene menti, ⁊ adde ad ea que .s. dixi in. i. articulo principali, dum tetigi de natis ex libero, ⁊ serua, ⁊ econtra vel ex seruis, ⁊ hec sufficiant quo ad hanc primam conclusionem. ¶ Circa vero aliam secundam conclusionem firmatam per dominum autorem dum dixit q̄ si liber homo ex ancilla sua concubina habuit filium, ⁊ illa defuncta accepit alia3 ancillam in ꝯcubinā ex qua habuit aliū filiū, ⁊ ista defuncta accepit vxorem ex qua habuit filiū legitimū, ⁊ naturalē, ⁊ postea illi duo primi filij sunt manumissi oēs predicti inuicem succedūt ⁊c. ¶ Pro certo in hoc dn̄s autor cū reuerentia male locutus est. Nam dico q̄ nullo mō succedūt dicti filij adinuicem nec etiā parentibus, nec parentes eis. nā nō est solus status seruilis qui inducat hoc priuilegium de quo loquimur, sed est ratio metus dominoꝝ ꝑꝑ quem non fuit ꝯtum matrimonium. ¶ Ast hec rō cessat in exemplo posito per dominū autorē. Nam dn̄s qui habebat ancillam suam propriā ꝯcubinā potuit, ⁊ debuit eam manumittere, ⁊ postea cum ea matrimonium contrahere, nec ratio metus dominici militat in eo. vnde cū hec non fecerit nō d3 gaudere dicto priuilegio ꝑꝑ cessatione3 rōnis. l. adigere. §. quāuis. ff. de iure patro. c. cū cessante. extra de appel. ¶ Pro quo ad-
9 duco, † q2 si secus diceremus sequereť q̄ melioris ꝯdōnis esset dn̄s tenēs ancillam suam ꝯcubinā q̄3 tenēs liberā concubinam, quo vltimo casu dixi .s. qđ inter hos filios non h3 locum successio, nec ēt parentes eis succedūt, nec ipsi parentibus, nisi prout .s. diximus in locis suis, sed in primo casu succederēt in totū ⁊ ꝑ totū. ¶ Quapropter snīa mea dn̄s autor defecit i hoc, ⁊ multo magis defecit in alio dum dixit in finalibus verbis q̄ succedūt oēs patri ab intestato ⁊c. Nam hoc minime verum est cum illi primi naturales nō pn̄t aliquo mō succedere qn̄ tempore mortis patris repudiať filius legitimus ⁊ naturalis q est de illis tribus quoꝝ vnū impedit successionē ipsis naturalibus. ¶ Nec obst. tex. in. d. §. j. insti. de seruili cogna. q2 loquť in casu penitus diuerso, ⁊ diuersa est ratio, prout .s. dixi. ſm ipsummet autorē de metu dominico, sed in libero qui tenuit ancillā suā pro concubina, ex qua habuerit filios, ⁊ postea ꝯxit matrimoniū cū alia muliere libera ex qua procreauit filios legitimos ⁊ natu. qui extāt tēpore mortis non possumus nec debemus dicere qđ filij ex dicta ancilla succedāt pr̄i vel adinuicē, ⁊ dicere hoc est de directo ꝯ ea que firmauit .s. ipsemet autor, ⁊ ego post eū in primo ⁊ secūdo arti. prin. in gradu naturaliū tm̄. ¶ Itaq3 in hoc exēplo seu in hac secunda ꝯclusione in ver. si ergo liber homo ⁊c. inconsiderate locutus est, nec ille casus quem ad hoc facit ita singularem, seruit in proposito nostro si certe pondereť a capite vsq3 ad finem tene menti, q2 non reperies hec tacta ab aliquo nec i tuis scartafacijs. Bologninus.

10 **Secundo** casu † qn̄ queriť de his qui sunt ꝯiuncti ex linea materna tm̄ planū est eos inuicē succedere, siue oēs sint naturales tm̄ siue aliquis sit naturalis tm̄, aliquis vero natus ex legitimo matri. vt insti. de succes. cogna. §. vlti. ⁊ l. hac parte. ⁊ l. si spurius. ff. vnde cogna. iij. casu dicendum est multofortius tales inuicem succedere per p̄calle. iura.

Additio. ¶ Quo ad matre3 ⁊ maternā lineā nō est tāta ꝯsideratio sicut in patre, ⁊ i linea pr̄na, vt est tex. in §. nouissime. insti. ad orfi. ⁊ in §. fi. insti. de nup. vltra iura ꝑ autorē .s. alleg. ¶ Sed plus dico qđ ēt idem procederet si mater

mater fuisset illustris: Nā de iure ffoꝝ nō erat vis vtrū mř foret illustris an nō, quo ad hoc, vt ipsa succederet, ⁊ oēs alij coniuncti per eius lineā, sed superuenit. l. si qua illustris. C. ad orfi. que exclusit matrē illustrē ⁊ talem filiū a successione matris, sed de alijs cognatis inuicē succedentibus nihil dixit. ergo nec nos dicamus. l. si seruum. §. non dixit pretor. ff. de acquir. here. l. de precio. ff. de publi. Et eo maxime, qz ꝙ nō mutat̃ cur stare ꝓhibet̃. l. sancimus. C. de testa. l. precipimus. cum vlga. C. de appel.

¶ Nec ob. si diceret̃ ꝙ infecta radice non possunt pullulare rami inde ꝓuenientes vt in. §. ex diuerso. in auc. de hered. ab intesta. qz rñdeo ꝙ hec infectio non est ita abominalibis sicut illa de qua. s. diximus. ¶ Preterea maior culpa est in ipsis parentibus ꝗ̃ in alijs, preterea isti lz inter se non habeant ius agnationis tñ habent ius cognationis ⁊ ꝓximitatis. d. l. si spurius. ff. vñ cogna. ⁊ in. §. fi. insti. de succes. cogna. ergo pñt inuicem succe-
11 dere. Bologninus. ¶ Sed circa hanc †materiam dubitat̃ de pluribus. ⁊ primo de tali casu. Berta fuit concubina Titij ex quo genuit Seiū, ⁊ Titio mortuo fuit cōcubina Meuij ex quo genuit Petrū ⁊ Martinū, demū moritur iste Martinus superstite Petro ⁊ patre ⁊ matre ⁊ dicto Seio, qrit̃ qualiter ei succedat̃, rñdeo ꝙ pater naturalis ei succedit in duabus vncijs tātum, vt in. §. quibus. in auc. qui. mo. na. effi. sui. in reliquis decē vncijs succedēt equaliter mater ⁊ Petrus frater vtrinqz coniunctus in. auc. de here. ab intesta. §. si vero cū ascēdētibus. naz ille tex. pōt intelligi de ꝯiunctis ex patre ⁊ matre ēt ex nō legitimo matrimonio, dūmo tñ nō sit coitus dānatus. Seius autē frater vterinus tantum excluditur, vt in. d. §. reliquum.

Additio. ¶ Decisio huius qōnis pendet ex supradictis in. j. ⁊. ij. articulo principali vbi posui de ascēdentibus naturalibus succedentibus descendentibus
12 naturalibus tm̃. ideo nunc nō me extendā in hoc, †sed pro nūc habes colligere ex ꝯclusione dñi auctoris ampliationē vnam multū notabilē ad tex. in. d. auc. defuncto. C. ad tertul. ꝓcedat non solum in ascendentibus ⁊ descendentibus legitimis ⁊ naturalibus, ēt in naturalibus tm̃, tñ intellige hec procedere si loquimur de iure ciuili quo cōcubinatus permittebat̃, vt. s. dixi. secus eēt de iure canonico quo iure omnis coitus extra matrimoniū reprobatus est. xxxvij. q. iij. c. meretricis. glo. in cle. ad nostrez. §. vij. de hereticis. Bologninus. ¶ Sed quid si in casu predicto superuiueret Seius frater vterinus ⁊ pater naturalis. s. Menius. rñdeo ꝙ quo ad. x. vncias nihilominus frater ille patrem excluderet, vt. d. §. quibus. ⁊ sic limitari debent iura nouissima. s. §. consequens. in auc. de heredi. ab intesta.

Additio. ¶ In hoc ēt non insisto cum supra satis superqz satis dictū fuerit in. j. ⁊. ij. articu. principali vbi posui de successione ascendentiū ⁊ descendentiū ⁊ ibi est locus proprius. Bologninus.

¶ Tertio qd si supuiueret dictus Petrus frater vtrinqz coniunctus, ⁊ dictus frater vterinus tm̃. rñdeo excludit̃ frater vterinus lz Petr⁹ nō sit ex legitimo mrimonio, qz due rōnes vincunt vnā, vt in auc. de cōsangui. ⁊ vterinis fratribus. §. reliquū.

13 Additio. ¶ No. ꝙ †duplex funiculus operat̃ plus ꝗ̃ simplex nō solū qñ agimus de successione transuersaliū legitimorū ⁊ naturaliū sz ēt naturaliū tantuz ꝙ multū ampliat materiā auc. itaqz C. cōia de succes. de cuius intellectu supius diximus circa istū tertiū articulū principalem, ⁊ plus dico ꝙ vbicūqz damus successionē ibi dicimus funiculuz duplicē opari, sz in his ꝑsonis in quibus oino cessat ⁊ tollit̃ successio, vt est in spuriis ex dānato coitu natis, tūc nō esset opus querere de hoc. Nā priuatio presupponit habitū. l. x. ff. de verbo. oblig. c. ad dissoluen. extra de desponsa. impube. Lud. Bologninus. ¶ Quarto an filij fratrum succedant simul cū fratribus, ⁊ an excludāt auūculos defuncte persone. rñdeo sic, vñ breuiter ꝯcludo oia que dicuntur in auc. de heredi. ab intesta. col. la. viij. habere locū in descēdētibus ⁊ ascēdentibus ⁊ transuersalibus tantūmodo naturaliter coniunctis, ar. l. tutelas. in vers. ex nouis. ff. de cap. dimi. ⁊ facit ꝙ ibi per Bar. not.

14 Additio. ¶ Aduerte qz in hoc ꝙ† filij fratrū excludāt auūculos suos vr̃ prima facie ꝙ nō naz de iure ciuili filius fratris mei est mihi in tertio gradu ⁊ auūculus meus est ēt mihi in tertio gradu, vt in. §. tertio gradu. instit. de gradibus. ergo deberēt posse succedere simul ⁊ concurrere. ¶ Sed dicas tu ꝙ rō est, qz filius fratris mei succedit in locuz patris sui, ⁊ sic censet̃ esse in secundo gradu, ⁊ sic in eo attenditur prelatura linee. vt ꝓbat̃ in auc. post fratres. C. de suis ⁊ leg. in quo tex. fundata est rō predicta que cessat in auunculis.

¶ Preterea adde aliud ꝙ dicta in auūculis defuncte persone habent locū ēt in patruis eius qui similiter sunt in tertio gradu, vt. d. §. tertio gradu. ⁊ excluderent̃ a filijs fratruz defuncte persone. ꝙ no. qz nō sunt multi dies quibus ꝯsideraui hāc rōnē circa vnū statutū in hac mā successionū ab intestato. Ludo. Bologninus. ¶ Nō intelligo dūmodo duo ꝯcurrāt primo ꝙ nō sint coniuncti per aliquē coitum dānatum. scdo ꝙ ipsi saltē iure cognationis per iura antiqua ffoꝝ. permissi sunt succede-
15 re insolidū ab intestato persone defuncte. Nam† materie noue distingui ⁊ limitari debēt per antiquas. in auc. de filijs ante dota. instrumenta natis. l. fi. l. non est nouū. ⁊. l. sed ⁊ posteriores. ff. de li. vnde per dictā auc. non debent corrigi leges antique q̃ filiū naturalem tm̃ non concedunt posse succedere patri. nisi solum in duabus vncijs ⁊ eꝫ, patrem filio. in auc. quib. mod. nat. effi. sui. §. si quis aūt defunctus. ⁊ §. quibus.

¶ Itē non debent corrigi leges antique q̃ non permittunt filiū naturalem tantum succedere agnatis ⁊ cognatis prīs qui p matrem nullo modo sunt illi filio coniuncti, vt. d. §. filium vero. in auc. quib. mod. natu. effi. sui. vt supra dixi.

Additio. ¶ Pro confirmatione predictorum facit, qz imperator seu iura nouissima magis abhorent oēm coitum extra matrimonium ꝗ̃ iura antiqua, vt pz in. §. perspeximus. in auc. de non eligen. secun. nuben. ⁊ in. §. sto. in aucte. de nup. ex qbus iuribus apparet ꝙ fuit intentionis imperatoris ꝙ nati ex dānato coitu, ⁊ ēt filij naturales tantum stent in finibus iuris succedendi imo potius restrinxit quam ampliauerit eorū successiones si recte ponderentur predicta iura, maxime tex. in. §. nullā. in auc. de heredi. ab intestato. in versic. inter eos eos qui ad hereditatem vocantur ⁊c.

¶ Preterea imperator tollit certos defectus q erāt antiqtus, sz nō tollit vitiū simplicis naturalitatis, ergo tam ex verbis ꝗ̃ ex mēte stat firma ꝯclusio de natis ex dānato coitu, vt nullo mō succedāt, nec eis succedāt rōne ꝯsanguinitatis vl' affinitatis seu parentele, sz in naturalibus tm̃ remanent firma ea que superi⁹ diximus in locis suis. Ludo. Bologninus.

SVMMARIVM

1 Transuersales legitimi tantum an sibi inuicem succedant.
Item ⁊ legitimis ⁊ naturalibus.
2 Adoptiuus pr̃ nō succedit ab intestato filio adoptiuo simplici.
3 Pronepos adoptatus succedit loco filij existentibus proprijs filijs vterinis. 4.
5 Adoptio tantum operat̃ quantū vnū tm̃ vinculū naturale.
6 Mors naturalis contingens in personam adoptantis adoptionem non soluit, ⁊ quid de arrogatione. 7.
8 Filius fratris premortui vt succedat simul cum fratre nunquid habeat locum etiam in arrogatione.
9 Transuersales naturales tantum legitimati postea quomodo succedant.

¶ Tertium membrum tertij articuli principalis.

Tertium articulum principale huius articuli tertij erat videre de trans-
1 uersalibus legitimis tantum scilicet. † An sibi inuicem succedant. an tales succedant legitimis, ⁊ naturalibus, ⁊ circa hoc distinguo aut nos loquimur in adoptiuis aut coniunctis per arrogationem. primo casu aut tales adoptiui non transeunt in potestatem adoptantis, ⁊ planum est quod succedere non possunt transuersalibus aliquibus. l. penu. §. sed vt articulū. C. de adoptionibus.

Additio. ¶ In hac prima conclusione dicas ꝙ vera est pro cuius confirmatione facit, qz si pater adoptiuus non succedit ab intestato filio adoptiuo simplici in d. l. pen. §. si vero pater naturalis ⁊c. ⁊. s. dixi. in. ij. arti. princip. ergo multominus debent posse admitti transuersales ⁊ ecōtra cum pater qui est principalis causa excludatur, ⁊ eo maxime cū nihil commune habeant inter se nisi ꝙ filius adoptiuus ab intestato succedit patre prout dixi. s. in primo articulo principali, ⁊ ibi dicta possunt merito hic adaptari. Bologninus.

2 ¶ †Si vero transeunt ꝙ est qñ sunt adoptati ab aliquo de ascendentibus per lineam paternam vel maternam, ⁊ planum est ꝙ ipsi possunt succedere ex illo capite ꝙ sunt naturali coniunctione coniuncti, vt in auc. de here. ab intesta. in. §. nullā vero.

Additio. ¶ Absq; dubio vera sunt ea que auctor dicit, pro quo faciunt ea que .s. diximus in primo & secundo articulo principali in gradibus suis dum tractaui d' adoptiuis ascendētibus & descendētibus, tñ itellige sane scdm ea q̃ dicā statim in sequen proxima additione. Lud. Bologninus. ¶ Sed si volunt succedere ex capite vel gradu adoptionis possunt si talis adoptio non fuit dissoluta per emancipationē agnatis adoptātis nō cognatis aūt. l. quoniā C. de adoptioni.

3 † vnde si pauus maternus sibi adoptauit pronepotem in filium & ex tali proauo post eius mortē superessent tres filij legitimi & naturales qui inuicem essent coniuncti ex patre tantum, q; glibet eorū ex diuersa matre natus esset, & vnus ex eis ab intestato moriat̃ succedunt sibi reliqui duo fratres & ille pnepos adoptatus loco filij. l. qui in adoptionē. ff. de adoptio. & inst. de legiti. agnato. successio. §. per adoptionē. l. penul. §. si vero pater nālis. C. de adoptioni: vbi aūt nulla adoptio iteruenisset planū est q iste pnepos exclusus fuisset a fratribus defuncte psone, vt no. gl. in auc. post fratres. la. ij. C. de legi. here.

Additio. ¶ In exēplo suo dñs auctor recte iudicio meo sensit, q; agnatio est inter illos filios legitimos & naturales, & illum adoptiuū in locū filij. secus si illi duo fratres fuissent vtrinq; coniuncti, q; preferrentur illi adoptiuo. Nam eo casu funiculus duplex plus operaret̃, & iō nō sine ministerio dñs auctor dixit q erant coniuncti ex patre tantum.

4 Cui† tñ adde vnum q si daremus bona aliqua prouenientia a matribus vel linea ascendenti materna illorū duorum fratrum vnusquisq; in illis bonis pferret̃ alteri, & multomagis fratri adoptiuo per. l. de emancipa. §. exceptis. C. de suis & legitimis. qui tex. lz loquat̃ in legitimis & naturalibus, tamen ex eadem rōne & equitate procedere, & multomagis in casu isto ad excludendū adoptiuū in illis bonis maternis qd̃ nota q; hec est noua cōsideratio ad. d. §. exceptis. de cuius itellectu .s. latius diximus. Bologninus. ¶ Item si constat quod si aliquis illorum duorū fratrum superstitum fuisset vtrinq; coniunctus exclusisset hunc nepotem qui censetur esse frater defuncte persone ex patre tantū ratione adoptionis &c. vt. d. §. reliquum.

5 **Additio.** ¶ De hoc supra proxime tibi dixi. † iō non repeto nunc nisi q habes colligere vnū qd̃ adoptio tantum operatur quantū vnum tantum vinculū naturale vt vides. tñ intellige si loquimur in adoptione facta ab ascendentibus de descēdētibus, secus esset in adoptione facta ab extraneo. & iō non sine ministerio. d. auctor in exemplo suo fecit mentionem de proauo adoptante, nā sensit ɔ̃trium de extraneo adoptante. & ita intellige dicta per eum. Lud. Bologninus. ¶ Ex predictis quoq; pz, qd̃ lz quelibet capitis diminutio occurrens in persona adoptati soluat adoptionem, vt insti. de legiti. agna. tute. §. fi. tamen mors naturalis contingens in perso

6 nā adoptātis adoptionē non soluit, † imo adhuc durare dicitur inter adoptatum & agnatos adoptantis, vt. d. §. per adoptionē & probat̃ in. l. ij. §. si pater alicuius. vbi By. hoc tz. & in. l. vtrū. ff. de bon. pos. contratabu. imo plus dico q nulla capitis diminutio occurrens in personam adoptantis soluit adoptionē. institu. de adoptio. §. illud. cum similibus.

Additio. ¶ Circa h̃ occurrit mihi dubitatio cur tā varie q nulla capitis diminutio, & ēt mors contingens in personam adoptantis non soluit adoptionem, sz contingens in persona adoptati, sic in quo tu potes dicere licet domi. auctor nō dicat q virtus adoptionis principaliter radicata est in persona adoptati qui hz facultatem succedēdi ab intestato patri adoptiuo, sed pater adoptiuus non hz ius succedēdi dicto filio, nec hz aliqd̃ ius in eo nisi sit ascēdens. vnde nō est mirum si capitis diminutio solum consideratur in personā adoptati in quo consistit oīno illud vinculum ciuile, q similiter tollitur per capitis diminutionē inducta a iure ciuili, vt in. d. §. fi. de legi. agna. tute. & fac. l. nihil taz naturale. ff. de reg. iur. itaq; adoptio respectu patris nō est quasi in cōsideratione, sed i filio sic, ideo ibi operatur vbi magis incalescit. l. quare. ff. de sta. bo.

7 Bolo. ¶ Secundo casu† quando loquimur de arrogato. dico idem esse q supra in adoptiuis qui transeunt in potestate adoptantis. Nā illi succedunt ab intestato agnatis patris, cognatis aūt non. vt. d. l. qui in adoptionē. & l. j. in fin. C. de adoptionibus. & sic pz q quo ad istum passum ēt manet dña inter agnatos & cognatos. nec ob. §. nullam vero. in auc. de here. ab intes. q; ibi tollit differentiam quo ad coniunctos vinculo naturali.

Additio. ¶ In hoc dominus auctor recte loquutus est de quo ēt .s. diximus in. j. & ij. articulo principali. dum tractauit de legitimis tantū & iura & rationes ibi allegate suadent hoc de agnatis, vt succedant ad inuicem, sz non cognatis nec eɔ̃, & facit ēt q .s. diximus circa tertiū articulū in versi. si vero transeunt &c. Bologninus.

¶ Sed hic queri posset an ea que sunt inducta de iure nouissimo scz q filius fratris premortui succedat simul cum fratre, itē

8 q excludat patruū & amitam habeat† locū ēt in illis q sunt coniuncti solū vinculo ciuili. s. arrogationis. & satis puto q sic cum sit eadem ratio. & hoc probatur per rationes positas in. d. §. reliquum in auc. de here. ab intest.

Additio. ¶ Idē dicas tu filio ad optiuo dato in adoptionē ascendentibus. Nam absq; dubio excludet patruū & amitā, & succedet cum fratre. Nam in eo militat eadē imo maior ratio q̃ in arrogato per ea que supra diximus in locis suis. & desunt notabiles ampliationes ad tex. in dicto. §. reliquum. & in auct. post fratres. de suis & legitimis. Bologninus. ¶ Quartum est videre de transuersalibus naturalibus tantum legitimatis tamen postea, sed istum passum omitto prout feci in precedentibus articulis que habent materiam plixam de per se, vt pz in auc. qui. mo. na. effi. sui. per totū. By. tñ tetigit istam mām, & si non fallor in pluribus errauit, sz istam mām examinabo de per se. in repe. c. tanta. qui fi. sin legi.

9 **Additio.** ¶ † Sz tu in hoc passu dicas q succedūt sicut legitimi & naturales dūmodo legitimatio fiat ad instantiā patris vel ita disponentis in testamento suo vel si fiat legitimatio post mortē a principe seruatis seruandis, prout .s. latius dixi in primo articulo principali vbi posui de his ad saturitatem. & ponunt canoniste latius in. d. c. tanta. & in. c. per venerabilem. eo. tit. & per Gaspar. de cald. in suo cō si. incipien. legitimatio sub rubri. qui fi. sint legi.

SVMMARIVM

1 Uxor an & qualiter viro succedere possit. 13. 17. 26. 27.
2 Successio inter coniuges quo iure procedat.
3 L. prima. C. vnde vir & vxor. nunquid etiam disponat inter concubinarios.
4 Uxor prefertur gbusdam collegijs que admittuntur ad succedendum defuncto excluso fisco. 7. 10.
5 Uxor monialis viro sacerdoti ab intestato succedit deficientibus agnatis & cognatis & in quibus bonis. 6.
6 Uxor non dicitur proprie heres, sed bonorum possessor.
8 Agnati & cognati plus iuris habent quam vxor.
9 Intellectus & declaratio auctenti. preterea. C. vnde vir & vxor. nume. 11. 18.
12 Uxor pauper viri premortui locupletis an & in qua parte succedat & cum quibus. 14. 15.
16 Ducati quot libram auri faciant.
19 Filiorum nuncupatione nō veniunt nepotes in mā odiosa.
20 Masculinum in materia correctoria non cōprehendit femininum. 21.
22 Dos modica parificatur cum nulla.
23 Inopia est in consideratione nō dotis datio vt mulier viro pro parte succedat.
24 Pluralitas in singularitatē resoluitur.
25 Filij semper tenentur alere patrem inopem.
27 Ecclesia qualiter succedat clerico.
28 Ecclesie plures bñficiato in illis ab intestato qūo succedant.
29 Hospitalium bona gaudent eo iure quo bona ecclesie.
30 Fisco excluso nūqd sint alīq qui possint succedere ab intestato.
31 Affinis deficientibus alijs nullo modo succedit.
32 Hospites nūq̃ succedūt peregrinis in eoꝝ hospitio defunctis.
34 Cōcubina nō succedit hz dispōnē auc. pterea. C. vñ vir & vxor.

¶ Quartus articulus principalis.

Matthesylanus.

q Quartum principale in hac mā est videre de successione ab intestato alioꝝ q̃ ascendentium & descendentium & transuersalium

r agnatorū vel cognatorū† vt qñ tractatur an vir succedat vxori & eɔ̃ vel ecclesia an succedat clerico vel de patrono & eius agnatis qualiter liberto succedat vel d' alijs de gbus dubitat̃. ¶ Et pmo examinabo de viro & vxor̃. circa q dico q regulariter vxor nō pōt succedere viro nec eɔ̃ nisi d' iure ptorio p bo.

bo.pos.vnde vir ꝛ vxor.l.j.ff.vnde vir ꝛ vxor.ꝛ.C.eo.ti.l.j.ꝛ ad mittitur talis vir ꝛ vxor ad succedendū demum qñ deficiūt oēs agnati ꝛ cognati vsq ad decimū gradum.vt.d.l.j.C. vnde vir ꝛ vxor.ꝛ insti.de succes.cogna.ꝛ de here.ab intest.§.nullam.

Additio. ¶ Expeditis primo, scdo, ꝛ tertio articulo principali. superest nunc in ordine quartus articulus post ascendentes,descendētes,ꝛ agnatos,ꝛ cognatos transuersales quibus oibus cessantibus successio defertur mari to ad bona vxoris ꝛ eꝫ. ¶ In quo primo auctor ɫ ꝙ successio solum cōpetit de iure pretorio per bonorū poss.vnde viret vxor

2 d.l.j.ff.ꝛ.C.vñ vir ꝛ vxor.in quo adde tu ꝙ †iste est vnus casus inter alios in quo est necessaria bonorū poss prout voluit glos.ꝛ cōiter scribentes in.l.certū.C.vnde legiti.ꝛ effectus est qꝛ debe bunt.ī.centum dies agnoscere bo.pos.l.ij.C.qui admi.alias ex cluderent per alios de quibus infra dicemus.

¶ Plus dico ꝙ intantum pretor limitatiue ꝛ restrictiue i hac successione loquutus est ꝙ non concederet sponso vel sponse p verba de futuro,sed per verba de presenti sic ſm Bal.in.d.l. certū.ꝛ Bal.in.d.l.j.C.vnde vir ꝛ vxor.pro quo facit ꝙ voluit ipsemet Bal.in.l.deo nobis.C.de episco.ꝛ cleri.vbi dixit ꝙ in hoc non requirit ꝙ sit cōsummatū matrimoniū.ꝛ facit.l.nup. tias.ff.de regu.iur.ꝛ in.c.cū initiat.xxvij.q.ij.cū seq.ꝛ facit.l. nihil.ff.rerum amota.cum multis similibus.

3 ¶ †Nihilominus ēt haberet locum dispositio.d.l.j. vnde vir ꝛ vxor īter ꝯcubinarios,ɜ gl.singularē in.§.ꝯsideremus.i auc. de trien.ꝛ semis.ꝛ ita voluit Ludou.roma.in.d.l.j.C.vnde vir ꝛ vxor.vbi multū late arguit ad partes in hoc de quo alias ibi le gendo dixi,ꝛ idem firmaui,qꝛ pretor considerauit matrimoniū vt pꝫ in.d.l.j.ff.eo.ti.non ɫ addere dispōsitioni pretorie.

¶ Sed plus dico ꝙ ad hoc vt habeat locum predicta succes sio opus est qḋ tēpore mortis sint in matrimonio,secus si diuer tissent ꝛ ex mala cā ſm dñm Cy.in.d.l.prima vnde vir ꝛ vxor. Ludo.Bologninus. ¶ Preferēt tñ vxor quibusdam collegijs

4 †que admittunt ad succedēdum defuncto excluso fisco,vt not. gl.in.l.j C.de her.decurio.ꝛ bene per illū tex.ꝛ idē in.l.j.C.vn de vir ꝛ vxor.ɫ ꝯtrium notauerit in.l.j.ff.e.ti.ꝛ male ſm By.ibi ꝛ Pe.ꝛ Cy.ꝛ Bar.in.d.l.j.allegat Bart.casum in.d.l.si qs presbyter.C.de episc.ꝛ cle.que lex pbat ꝙ clerico ab intestato defuncto quo ad bona patrimonialia prefertur in successione vxor ecclesie in qua ille erat bñficiatus,ꝛ sic per illā.l. declarat tex.in.§.si quis eps.in auc.de eccle.tit.ꝛ.xij.q.v.c.si ꝛ pōt ho die iste casus occurrere in clericis orientalibus qui pñt esse cō iugati ꝛ eē rectores ecclesiaꝝ ꝛ ēt epi,ex̄ de ele.c.cū olī.xxxj. dist.in.c.nicena. ¶ Itē potst poni exēplum in clerico coniuga to in maioribus constituto qui ex dispensatione obtinet aliquod simplex beneficium in aliqua ecclesia ꝙ esse pōt.xij.q.j.q ua.

5 ꝛ.xxxij.distin.c.si qui vero.ꝛ de elec.c.cum Ioā. ¶ † Itē pōt poni exēplum in cōiugato cuius vxor ingressa est in religionem ipse autē est promotus ad sacros ordines ꝛ ēt electus secularis rector alicuius ecclesie ꝙ potest esse in coniugatis de cōuersio ne coniugatorū;tali.n.ab intestato defuncto succedat quo ad bona p̄rimonialia deficiētibus agnatis ꝛ cognatis potius vxor per ꝙ acquirit monasterio.l.si.§.hoc ēt.C.de episco.ꝛ cler.quā succedat ecclesia.ꝛ per iura predicta,ꝛ per.l.aduersus C.ḋ cri mine expi.hered. ¶ Dico igitur ꝙ vxor in successione viri pre fertur socio imperialis liberalitatis,de quo hr̄ in.l.i C.si liber. imperij.socius.li.x.ꝛ hoc ɫ By.in vlti.col.tractatus successio nū.ꝛ Pet.ꝛ Cy.in.l.j.C.vnde vir ꝛ vxor.ꝛ bene ɫ glo.ibi.ꝛ in l.j.ff.eo.teneāt contrarium ꝛ male.

Additio. ¶ Socius imperialis libertatis excluditur ab vxore per iura ꝛ rōnes de quibus.ꝫ.per dominū auctorē,vltra quē adde tu ꝙ idem voluit Saly.cōbo nonien.Rapha.Ful.ꝛ Lud.roma.in.d.l.j.pro qbus facit tex. in.l.j.C.si liberali.impe.socius.in versi.sine herede ꝛc. vbi so cius ita demum admittitur si socius moritur sine herede, ɜ ita est ꝙ si morit superstite vxore non dr̄ sine hr̄de, ergo ꝛc.

6 ¶ Nec obstat ꝙ vxor †non dicat proprie heres sed bonorum possessor.§.quos aūt.insti.de bono.pos.qꝛ rñdeo ꝙ satis dꝫ he res quo ad effectum. ¶ Secundo pro confirmatione predicto rum facit.d.l.si quis presbyter C.de episc.ꝛ cleri.vbi vxor pre ferēt ecclesie in bonis patrimonialibus,ergo multofortius socio imperiali.ꝛ ita teneas,ɫ Bal.in.d.l.j.C.vnde vir ꝛ vxor.tenue rit cū gl.ibidem,de quo alias ibi legēdo dixi, pro quo Bald. fuit consuetus facere hanc considerationē.nam ius accrescen di seu non decrescendi ꝙ reperitur inter socios liberalitatis im perialis dꝫ operari ꝙ socius preferatur vxori in ea re nō ꝯiun cta. ¶ Preterea in bonis prouenientibus marito ab ecclesia preferēt ecclesia vxori.d.l.si quis presbyter.C.de epis.ꝛ cleri.ꝛ sensit auctor supra in.§.proxime precedenti.ergo socius dꝫ pre ferri similiter vxori in donatione imperiali.Et si quis vellet te nere hāc opinionē facile responderet ad obiecta in contrarium tñ pro nunc cogitabis tu. Lud.Bologninus.

7 ¶ Predicta tñ regula limitat hodie,qꝛ fallit qñ vxor est pau per ꝛ sine aliqua dote,†maritus autē est diues,tūc enim distin guit,aut nulli liberi presūt defuncto,nec presunt ascendentes. sed presunt agnati vel cognati,ꝛ tunc vxor succedit ab intestato in quarta parte hereditatis de iure ciuili.ꝛ sic efficit heres pro quarta,vt in auct.de exhibend.reis.§.qm̄ vero ibi ex hac lege hr̄s extiterit.relique vero tres partes debēt ad agnatos vel co gnatos puenire.l.j C.vnde vir ꝛ vxor.ꝛ in auc.preterea.eo.tit. ita intelligo voluisse Placen.cuius opi.recitat gl.in.d auc.p̄ terea.ꝛ hoc ibi tenēt Cyn.ꝛ Bar.ꝛ bene vt euitet correctio iu rium antiquorum quatomagis fieri potest.ꝛ pro ista opinione facit tex.in auc.vt nulli.iudi.§.si.colla.vij.ꝛ i.d §.qm̄ vero ibi siue minus filij fuerint exponēdo minus,id est non.l.illud.§.mi nus.ff.de tutel.

Additio. ¶ Pertrāseo in hoc cū domino auctore, ɜ plus dico ēt ꝙ nō solū ab intestato in ca su predicto dꝫ habere vxor illā quartā partē,sed ēt ex testō ſm Bal.Saly.ꝛ magis cōiter scribe.in.d.auc.preterea.C.vñ vir ꝛ vxor ꝛ hoc principaliter p illū tex.in verbo.legatū ꝛc.Est ve rū qḋ alias legendo.d.auc.preterea.adducebā aliq ꝯ cōeꝫ opi nionē quoꝝ nunc aliqua in medium hr̄ afferam.ꝛ de vno i vnū

8 rñdebo pro saluanda cōi opinione. ¶ †Et primo agnati ꝛ co gnati plus iuris habent ꝙ̄ vxor.l.j.§.j.cū sequen.ff.si tab.testa. nulle exta.ꝛ probatur ex his que supra late diximus in hoc tra ctatu.circa ordinē succedendi,ex quo apparet eos eē potiores ꝛ priores in succedēdo ꝙ̄ sit vxor,ꝛ tñ facto testō agnati nō suc cedunt ꝯ voluntatem disponentis.nisi qñ turpis persona est in stituta.l.fratres.C.de inoffi.test.l.j.ꝛ.ij.ff.eo.tit ergo multomi nus vxor dꝫ posse admitti ex testō ad illā quartā contra volun tatem testantis. ¶ Sed ad hoc respondeo quod argumentum procedit preterꝙ̄ in casu.d.auc.preterea quando alter ex con iugibus est pauper.alius vero diues.nā vxor hoc casu plus iu ris hꝫ quam agnati ꝛ ꝙ̄ filijꝙ est fortius,vt ibi probatur.

¶ Secundo ad idem adducebam qꝛ illa auc.preterea est corre ctoria,vt ex se pꝫ ergo non dꝫ extendi.ꝛ eo maxime cum.d auc. veniat ad interpretationē.l.prime ibi precedentis que lex loq tur tantummodo ab intestato,ergo dispositio ei derogans vel eā interpretans dꝫ intelligi ſm legem interpretataꝫ,vt in.§.fin. in auc.de filijs ante dota.inst.natis. ¶ Sed ad hoc respōdeo ꝙ ɫ auctē.esset correctoria,tñ potest extendi ad causam testati

9 cum sit eadem ratio. Nec obst.†quod veniat ad declarationeꝫ d.l.j.quia non est inconueniens ꝙ intelligatur etiam vltra. cuꝫ generaliter ꝛ indistincte loquatur.l.de pretio.ff.de publi.ꝛ hoc maxime cū auc.loquat expresse etiam in causa testati, vt pꝫ ibi legatum ꝛc.ꝛ sic voluit addere ad legem antiquam in hoc.

¶ Tertio allegabam contra communem opi.nā beneficiū di cte auc.emanauit, vt coniunx laboret inopia in opprobrium, ꝛ iniuriam defuncti. vnde si ipse fecit testamentum, ꝛ de ea nihil disposuit nō vr̄ curasse de opprobrio ꝛ iniuria sua.ꝛ ideo iniuria non infertur in volentem.l.cum donationis.cum sim.C.de trās. sed ad hoc respondeo qḋ hec nō fuit rō dicte dispositionis.Nā si hoc esset verum idem deberet dici ab intestato ex quo cōiunx nihil etiā sibi reliquit,vnde ratio est vera ne cogatur ꝯiunx mē dicare,ꝛ sic principaliter propter se ꝛ etiam propter honorem primi matrimonij.sed hoc secūdario.ꝛ facit.l.j.ꝛ.ij.ff.rex amo. cum similibus.Bologninus.

¶ Hec vera nisi defunctus vir in bonis habeat vltra quadrin

10 gentas libras auri.†quia tunc vxor non succederet vt heres in quarta parte bonorum,immo ageret condicione ex lege ꝛ pe tere posset solum centum libras auri,licet hereditas esset valo ris mille librarum,vt in.d.§.quoniam vero ibi,sed omnibus cō iuncta.l.si.C.de repud.ꝛ in auc.de nup.§.sic istam.

Additio. ¶ Hec conclusio nequaquam mihi placet. ꝛ in hoc sum contrarij propositi.nam tex.in d.auctenti.preterea.ꝛ in corpore vnde sumitur.ꝛ text.in.d.§. quoniam vero.in auctenti.de exhi.reis.non faciunt nec consi derant aliquo pacto hoc.immo indistincte volunt quod de om nibus bonis quanticunque sint debeat vxor habere quartam portionem, vt patet in dictis iuribus,est verum quod quan do succedit, cum liberis habet,tantummodo vsumfructum,

vbi cum alijs personis, hʒ etiam proprietatem. Et tex. in.d.l.fi. C.de repu. qui facit mentionem de quadrigentis libris loqtur in casu valde diuerso a nostro.s.in casu quo marit⁹ sine culpa expulerit vxorem. prout ibi apparet in versi. si vero sine culpa eaʒ
11 reiecerit ꝛc. ¶ † Itaqʒ ille tex. nihil hʒ cõe cum materia nostra nec scribentes in.d.l.j.ꝛ in auc. preterea considerarunt hoc. tãquã ad propositum materie de qua agimus. in qua si daremus ꝙ coniunx decedens habuisset nedum mille, sed centuʒ mille libras auri. ꝛ vxor fuisset pauper ꝛ sine dote haberet omnino successionẽ cum agnatis vel cognatis in quarta parte totius illius substantie ꝛ non centum libras auri tantum. prout dicebat do. auctor qui in hoc iudicio meo vehementer cũ reuerentia errauit. ¶ Et vltra predicta pondero ꝯ eum tex. in auc. de exhi. reis. in.§. quoniam vero. in versi. quartam partẽ eius substãtie accipere eam ꝛc. ꝛ in vers. quartã partem eius substantie habere mulierẽ ꝛc. vbi iura loquunt̃ de tota substantia. non aũt de quadringentis libris tantum, ꝛ ex hoc apparet do. auctorẽ.ĩ.in.§.proxime seq. ꝛ in ver. ꝙ limito ꝛc. ꝛ in ver. aut sunt ex eadem vxore ꝛc. in fi. non recte sensisse. dum dixit semper ꝙ extantibus filijs vxor succedit pro virili quando sunt quatuor vel quinqʒ, dũmodo portio non excedat valorẽ centum librarum ꝛc. Naʒ dicas tu ꝙ hec consideratio de centum libris non attendit̃ in proposito de quo agimus. nec obs. tex. in.§. qꝛ vero lex. ꝛ in.§. si qs indotatã. in auc. vt li. ma. ꝛ auie. qꝛ non loquunt̃ in terminis nostris qñ mulier est pauper, sed vbicũqʒ daremus mulierem pauperẽ ꝛ maritũ premortuũ locupletem, tunc admittit̃ ad quartã partem totius substantie mariti premortui cuʒ agnatis ꝛ cognatis, ꝛ cum filijs in virilem, prout dicitur in.d. auc. preterea. ꝛ in corpore vnde sumitur, ꝛ ita tenendũ puto in hoc passu quicquid in hoc dixerit do. auctor. Ludo. Bologninus.

12 ¶ † Aut marito presunt filij ꝛ tũc aut sunt nati ex alia vxore, ꝛ tunc si sunt tres aut pauciores succedit vt heres, ista vxor ĩ quarta parte, si autem sunt plures succedit in virili pro numero psonarum vnde si sunt quinqʒ filij ipsa succedit in sexta parte, vt in auc. vt li. ma. ꝛ auie.§. qꝛ vero. ꝙ limito nisi talis portio excederet valorẽ centum librarum auri, qꝛ tunc posset agere solum cõditione ex.l. ad illas centũ libras. nec in hoc.d.§. quoniã est correctus per.d.§. quoniam vero. qui istam successioneʒ exorbitantem potius restringit quam ampliari velit.

Additio. ¶ Hec conclusio in filijs ex alia vxore vt hʒ numerũ predictum admittatur vxor aliquãdo in quartam ꝛ aliqñ in virilem mihi placet ꝛ fundata est in.d. auc. preterea. in ver. in quartã si sunt tres vel pauciores, quod si sunt plures sunt in virili portione ꝛc. vbi est casus apertus de hoc ꝛ ita per illum tex. firmant cõiter scribẽtes ibideʒ, ꝛ de hoc nemo dubitat. ¶ Sʒ alia secunda consideratio ꝗ facit auctor de centum libris auri quam ẽt supra fecit nequaꝗ mihi placet in terminis de quibus agimus in quibus recte ponderãdo iura predicta non probatur in eis, imo vltra ea que dixi in additione precedenti, nunc ꝯ do. auctorẽ pondero tex. in.d. auc. preterea. circa fi. in ver. dominio potiat̃ ꝛc. vbi tex. disponit † ꝙ ĩ casu
13 non existentium filiorũ ẽt in eodẽ matrimonio vxor succedit in dñiuʒ oium bonorũ, ergo de centum libris auri iurislator nõ habuit aliꝗ considerationẽ, ꝛ ꝙ hoc sit verũ ꝙ in terminis de quibus agimus non sit attẽdenda ista ꝯsideratio centũ librarũ auri. vltra.ſ. dicta allego Ange. in.§. si vero. in auc. vt lic. ma. ꝛ auie. vbi cõmemorat oia iura loquẽtia de hac materia ꝑm tẽpora sua distinguendo ea oia multum singulariter, ꝛ tandẽ residet in hoc ꝙ non habeatur respectus ad istas libras centuʒ auri in terminis de quibus agimus.i. soluto matrimonio per mortem ꝛ vxore existente inope ꝛ sine dote vel parua ꝛ marito locuplete ꝑdefuncto. ¶ Pro quo ẽt facit ꝙ.ĩ. proxime dicã in.§.seq. vbi ẽt.d. auctor sp fuit in hac opi. ꝛ non bene.

¶ Nec obst. dum dicit ꝙ potius voluit.§. qꝛ vero. restringere successionẽ istã ꝗ ãpliare qꝛ rñdeo ꝙ restrictio fit tñ ex numero filiorũ, ſʒ nõ quo ad libras centũ auri. Nã demus ꝙ tota substantia non valeret trecentas libras auri nonne vxor dʒ habere quartã vel virilẽ ꝑm numerũ liberorũ. certe sic vt in dictis iuribus probat̃. ergo ꝗtuncũqʒ excedat summã mille libraruʒ auri dʒ habere ratam suam totius sibi contingẽtem.

14 ¶ † Restringit̃ ergo, ꝛ ampliat̃ dicta successio habito respectu ad numerũ filiorũ non aũt ad valorẽ bonorũ ꝛ iura facientia mẽtionem de illis centum libris auri, vt est.l.fi.C.de repu. cum simi. loquntur in alijs terminis. ¶ Et vltra iam dicta hoc eẽ verum ꝓbo per casum in terminis in.§. si quis indotatam. in auc. vt liceat matri ꝛ auie. vbi imperator cõmemorans leges añtiores loquentes de illis centum libris auri dicit ꝙ ipse nunc melius disponens super predictis decidit ꝙ attendat̃ in diuidẽda substantia paterna numerus filiorũ, vt ibi, in ver. vxorẽ autẽ. ex vtroqʒ horũ casuum siquidẽ quinqʒ habuit filios eius vir siue ex ex ea siue alio marito quartã partẽ ex substantia viri accipe sin aũt amplius fuerint filij cũ vtroqʒ casu similiter accipere iubemus mulierẽ ꝗtum vni cõpetit filiorꝫ ꝛc. vbi imperator expresse dicit hoc ꝛ prouidet ẽt in casu.d.l.fi.C.de rep. ꝙ habeat amplius mulier illas centum libras auri ꝛc. vbi iudicio meo est casus decidens vtranqʒ qõ. nostram que omnia tenementi. Lud. Bologninus.

15 ¶ † Aut sunt ex eadẽ vxore ꝛ tunc ista vxor non efficitur heres viro in aliqua parte ſʒ solũ potest agere ꝯdictione ex lege ad petẽduʒ vsumfructũ quarte partis bonorũ mariti si sunt tres filij vł pauciores vel vsumfructũ virilis partis si sunt plures, vt.d.§. qꝛ vero, nã lʒ tex. dicat vsum solũ, tñ dʒ exponi.i. vsumfructũ ꝑ id ꝙ sequit̃ dñiuʒ aũt illis ꝛc. similis loquẽdi modus hr̃ in auc. de nup.§. sin aũt intestatus. ꝛ in auct. de here. ab inte.§.j.ꝛ.§. si vero cũ ascẽdentibus. Nõ limita si nõ excedat valor vsusfructus.c. libras auri vel eius estimationẽ ꝑ.d.§. qꝛ vero.

Additio. ¶ Conclusio hec de vxore admittẽda cũ filijs cõibus in vsufructu tñ vel quarte vel virilis ꝑm numerũ filiorũ mihi plʒ. ꝛ fundata est in auc. preterea. ꝛ in corpore vñ sumit̃.C. vñ vir ꝛ vxor. ꝛ in hoc nemo scribẽtium sibi discrepat. Ast in eo ꝙ dixit ãt.d. auctor hic de vsufructu dũmodo nõ excedat valorẽ centũ librarũ auri ꝛc. ꝛ sic repetit illã suã opinionẽ de qua.ſ. ẽt dixi, ꝛ semper fuit in hac sua vt ita dixerim fantasia cũ reuerẽtia male sentit per iura ꝛ rationes. de quibus feci tibi iam cõmemorationẽ in addi. proxi. precedentib⁹.

16 ¶ Et vltra ibi dicta pondero nunc aliud. nã † melius est ꝓ heredibus vt hẽat sp vsumfru. vel quarte vel virilis ꝗ vsumfructũ cẽtũ librarũ auri, qꝛ.lxxij. ducati faciunt primo vnã librã auri, vt in.l. quoties C.de suscep. ꝛ archa. li.x. ꝛ voluit glo. in.l.fi. C.de in ius vocan. in verbo aureos vnde habebit vsumfructũ septem mille ducentorũ ducatorũ, ſʒ vt dixit iura in terminis de qbus agimus nõ habuerũt hanc ꝯsiderationẽ, nã ẽt.d.l.fi C.de rep. que loquit̃ de istis centum libris auri loquit̃ in alio casu ꝛ diuerso ꝛ ẽt de proprietate tñ ꝛ nõ de vsufructu, ꝛ tantomagis debemus intelligere hanc fuisse mentẽ legis cũ pecunia nõ consistat in vsufructu, nisi seruatis seruãdis de quibus in.§.j. inst. de vsufru. ꝛ in.l.j. ꝛ per totũ.ff.de vsufr. earũ rerũ que vsu ꝯsu. de quibus.d.l.fi. non facit mẽtionẽ, que in casu suo voluit libras cẽtũ auri in totũ ꝛ per totũ pertinere ad mulierẽ. sed de vsufructu earum nullã facit mentionẽ in aliquo casu, nec.d.§. qꝛ vero. in auten. vt liceat matri ꝛ auie. cum alijs allegatis, ꝛ minus scribẽ. in.d. auc. preterea considerarunt hoc. ꝛ maxime Ang. in.d.§. qꝛ vero. vbi exordiendo hec omnia iura de tempore in tꝑs residet ꝙ dicta portio quarta vel virilis ꝑm numerũ liberorum debeatur mulieri de tota substantia oino. ꝛ idẽ in vsufructu dicte quarte vel virilis non attendo vtrũ substantia excedat quadringentas libras auri vel non cuius contrarium dicebat domi. auctor qui semper fuit in hac prima opinione, ꝛ iudicio meo male. Ludo. Bologninus.

17 ¶ Sed circa hoc dubitat̃ ꝙ † si presunt tres nepotes ex filio ꝑmortuo cõi viriusqʒ an vxor succedat soluʒ in vsufructu quarte patris. videt̃ ꝙ sic cũ sit eadã ratio. ꝯrũ puto qꝛ dictus.§. qꝛ vero. corrigit ibi ius antiquũ dicti.§. qꝛ vero. vnde in materia correctoria tanquam odiosa appellatione filij nepos non comprehenditur. insti. qui dari tuto. pos.§.fi. ꝛ facit ꝙ no. Bar. in auten. ex testamento. C.de secun. nup.

¶ Et per hoc dico ꝙ si presunt quinqʒ nepotes ex quinqʒ filijs premortuis ꝛ quatuor ascendentes auus paternus ꝛ maternus auia paterna ꝛ materna, nihilominus vxor succedit in quarta parte cuʒ legitima. lʒ gl. cum qua pertranseunt doctores sentiant ꝯtrariuʒ in.d. auc. preterea. C. vnde vir ꝛ vxor. ꝛ male, qꝛ nõ debet fieri extensio in materia correctoria.

18 **Additio.** ¶ Circa hanc ꝯclusionẽ firmatã ꝑ do. auctorẽ. ꝙ dispositio.d. auc. preterea. † nõ habeat locũ existentibus nepotibus ex filio, dico ꝙ vehementer ĩ hoc admiror de domino auctore, nã imo illud ꝙ diximus in filijs primi ꝛ scdi matrimonij, ꝛ de quarta ꝛ virili portione in oipus ꝛ per oia, dico nepotib⁹ vna tñmodo facta dña iter filios ꝛ nepotes.s. ꝙ tres filij inducunt successionem in quarta quatuor vero in virili ꝛ abinde supra, sed non sic in nepotibus. naʒ etiam decem nepotes ex vno filio habentur pro vno, vt in.§. cũ filijs. insti. de hered. ab intest. ¶ Et ꝙ hoc sit verum quod dispositio.d. auc. preterea. habeat locũ non solum in filijs ſʒ in oibus

bus descendentibus.pondero tex.ibi in ver.cū liberis cōmuni
bus ⁊c.⁊ in ver.cum liberis eiusdem matrimonij ⁊c.Naz text.
vtit verbo,liberis ,ꝙ est aptū īportare nō solū filios p̄mi gradꝰ
sed ēt oēs descendentes ī īfinitū.l.liberorū.in princip.ff.d ver
bo.signi.cum vulga. ¶ Secundo allego casum formalē in ma
teria nostra non ponderatum ab alio. in.§.ꝙ autem in alenda
vxore.in auc.vt liceat matri ⁊ auie.in versic. descendentibusq̄z
personis vtriusq̄z nature ⁊c.vbi tex.aperte decidit hanc qōnez
si recte ponderetur. ¶ Nec obstat ꝙ appellatione filij non cō-
prehendantur nepotes in materia odiosa,qꝛ dico ꝙ hec mate-
ria non est odiosa respectu mulieris,sed fauorabilis, ⁊ si admit
titur cuz filijs qui sunt potiores multomagis debent admitti cū
nepotibus ⁊ alijs vlterioribus in gradu.
¶ Preterea dato nō ꝯcesso ꝙ materia esset odiosa qūocunq̄z
⁊ qualitercunq̄z,tñ ex quo lex ita disponit,vt in iuribus p̄realle
gatis loquentibus de alijs descendentibus debemus stare legi
que lex fundata est iudicio meo in maxima equitate. Nā si mu
lier admittit̄ cū filijs primi gradus multomagis dz admitti cuz
alijs vlterioribus. ¶ Minus ēt bene sentit dominus auctor in
finalibꝰ verbis suis dū dixit de auo paterno ⁊ materno, ⁊ auia
paterna ⁊ materna ⁊c. ¶ Nā vt ipse dicit omnes in dicta auc.
preterea tenēt contrarium eius quod ipse tenet.⁊ ibi alias legē
do dixi de hoc post dominum meum Alex.de imol.ibidem qui
dicit quod ita communiter tenetur.⁊ ita non recedas tu com-
muni opinione.Ludo.Bologninus.
¶ Item circa hec dubitatur quid si p̄sunt filie femine an ha-
bebit locū hec diffinitio.d.§.qꝛ vero.⁊ vr̄ qđ sic cum sit eadem
20 ratio in contrarium.facit † qꝛ tex.simpliciter loquitur in mascu
lino.in materia correctoria vnde tanq̄z odiosa masculinū nō cō
prehendit femininū.l.j.§.queritur.ff.de ventre in pos.mit.⁊ pz
ex regula quam ponit Bar.in.l.j.ff.de verbo.signi.⁊ hoc videt̄
tutius,lz sit satis rigorosum.nec obstant verba dicte auc.prete
rea.qꝛ sunt verba Irnerij non autem imperatoris.

Additio. ¶ In hoc passu dicas tu ꝙ dn̄s auctor fal
litur.nā imo dicta in filijs masculis habēt
locū in feminis,⁊ siue verba dicte auc.preterea.sint Irnerij si-
ue sint iperatoris dico ꝙ satis est ꝙ approbantur ab omnibus
scribētibus ibi put iacent.Sed si nunq̄z haberemus illum tex.
habemus casum in terminis decidentē vcz in.§.ꝙ autem.in au
cten.vt liceat matri ⁊ auie.in ver.descendentibus p̄sonis vtri-
usq̄z nature ⁊c.vbi est casus apertus in materia nostra qui pro
prie decidit idē dōm in feminis ꝙ dicimus in masculis de quo
tex.do.auctor mentionem non facit ⁊ multū seruit nobis in hac
21 materia. ¶ † Omitto nunc an masculinuz in materia odiosa cō
prehendat femininū,qꝛ non sumus proprie in materia odiosa.
sed si vnq̄z de ea materia contingeret videre habes de ea p do.
Arch.in.c.si quis suadente.xvij.q.iiij vbi ponit quid in con-
tractibus.⁊ per Bal.in.l.ij.in.ij.colū.C.de iure emphy.⁊ per
Jo.de Jmol.in.c.potuit.extra de loca.⁊ in.l.si ita scriptum.ff.
de leg.ij.⁊ in.l.ꝙ dicitur.in vltima carta.ff.de verbo.obli.⁊ per
Pe.de anch.in consi.xlj.in.j.col.incip.de viribus ⁊ effe.titu
lorū ⁊c.⁊ per do.meū Alex.in consilio.lxi.in primo volu.inci-
pien.an si alicui est concessa res ⁊c.Ludo.Bologninus.
¶ Itē querit̄ quid si mulier pauper dedit modicā dotē viro lo
cupleti,an ei succedet in dicta portione s̄m formam predictā.
⁊ vr̄ ꝙ non,qꝛ ista est successio noua ⁊ exorbitans ⁊ contra re-
gulas iuris antiqui,⁊ vz̄ habere locum solum tribus concurren
tibus.s.ꝙ mulier sit sine vlla dote,itē ⁊ inops , itē vir defunctꝰ
erat locuplex,vt.d.§.quoniam vero.ver.hec itaq̄z igitur.⁊.l.si
vero.§.de viro.ff.sol.mat.⁊.c.cum expediat.de elec.lib.vj.
22 ¶ † Sed ꝯrium tz do.Francis.de rampo.in.d.auc. preterea.
⁊ mouebat̄ solum qꝛ eadem est rō,⁊ paria sunt non habere do-
tem ⁊ habere,sed valde modicam,⁊ hoc mihi placet,qꝛ fit extē
sio pp̄ identitatē rationis qñ ratio est expressa in tex.vt no.glo.
in.c.j.de elec.lib.vj.⁊ eo.tit.c.j.in cle.⁊ Bar.in.l.liberorū.ff.
de verb.signi.⁊ plenius dicam in tractatu extensionum,sed ra-
tio est expressa in.d.§.quoniam vero.§.nouissima viuentis ino-
pia,⁊ ibi est inopia coniugis ⁊c.

Additio. ¶ Hanc sententiaz de dote parua ⁊ de do
te nulla cōroborant expresse scribentes in
d.auc.preterea.per.l.q̄znis.ff.de cond.⁊ demon.vbi paria sunt
nihil habere vel modicā habere,⁊ facit gl.in.l.fi.C.ad legē fa-
biam de plagi.que dixit ꝙ paria sunt non habere maritū , vel
habere maritū inutilē. ¶ Et licet tex.in.d.auc. preterea dicat
absq̄z dote ⁊c.⁊ similiter tex.in.§.si quis indotatam.in auct. vt
li.ma.⁊ auie.⁊ sic presupponant nullā extare dotē.tñ nō est in-
conueniens idem dicere qñ dotem hz,sed modicam pp̄ identita
tē rationis que militat in vtroq̄z casu,ergo idem ius dz esse.
23 ¶ † Preterea pro hoc adduco tex.in.§.ꝙ autem.in auc.vt li
ceat matri ⁊ auie.in verbo , indigentibus ⁊c.vbi text.loquitur
in terminis nostris,⁊ considerat indigentiam que ita verificat̄,
ita qñ nulla dos data est,vel si data est parua est.
¶ Plus dico ꝙ datio dotis non est in consideratione, sed ino
pia. Nā ponamus mulierē non dedisse aliq̄z dotem,tñ mortuo
marito vel a patre vel aliunde instituta est heres vel alio titulo
lucratiuo multa bona acquisiuit dicemus ne eaz succedere ma
rito iuxta.d.auc.preterea.C.vnde vir ⁊ vx.certe non, qꝛ si bene
est sine dote,tñ hz modū viuendi,⁊ sic cessat ratio dictorū iuriū
dū dixit,superstes vero laboret inopia ⁊c.⁊ in.d.§.ꝙ aūt in ver
bo indigentibus ⁊c.cū alijs similibus.s̄.alle.ergo ⁊c.Bologni
nus. ¶ Itē queritur qꝛ.s̄.dixi de vxore vtrum oia predicta ha-
beant locū in marito paupere volente vxori succedere. Respō
deo sic per.d.§.quoniam vero.⁊ si dicatur ꝙ ipse.§.est correctꝰ
per.d.§.qꝛ vero rn̄deo ꝙ ille.§.qꝛ vero.iterum corrigit̄ p text.
in auc.vt fratrū filij.§.fi.⁊ ita dicit glo.in.d.auc.preterea.
24 ¶ † Sed hec solutio non est tuta , qꝛ in.d.§.fi.solum loquit̄ in
pena que imponit̄ pro diuortio.⁊ ideo gl.melius dicit in dicto.
§.qꝛ vero.in gl.magna in ver.tu dic ꝙ tantum ⁊c.scz quod.§.qꝛ
vero.in fi.vult corrigere.l.fi.C.de repu.⁊.§.sic itaq̄z in auct.de
nup.⁊ sic exponas in talibus casibus,idest tali casu ⁊ similibus.
⁊ hoc est equius vt tot correctiones euitentur,⁊ facit pro his.l.
fi.C.de indicta viduitate.

Additio. ¶ Sto in hoc cum dn̄o auctore,lz Lu.ro-
ma.in.d.auc.preterea.teneat ꝯriū debili-
bus tñ rationibus motus,⁊ maxime dum dicebat ꝙ ex quo pa
ter est legitimus administrator bonorum maternoruz ad filios
perueniētorū hz vsumfructū.l.j.C.de bo.mater.⁊ sic non pōt labo
rare inopia.nā hoc est falsuz.primo qꝛ tex.in.d.auc. preterea ī
corpore vnde sumitur,⁊ in.§.qꝛ vero.⁊.§.ꝙ autem in auc.vt li.
ma.⁊ auie.loquuntur tam in patre,q̄z in matre. Nec obstat ra
25 tio Ludoui.roma.† nam ēt si filij non haberent bona materna,
tñ tenentur semper alere patrem inopez,vt in.l.si quis a liberis
§.i.⁊.§.si vel parens.ff.de libe.agn.vnde dicta iura non vendi-
carent vnq̄z sibi locum in patre,cuius ꝯriū expresse determinat
vt pz in eis ⁊ maxime in.d.§.ꝙ aūt in ver.in omnibus ascendē-
tibus ⁊c.in auc.vt li.matri ⁊ auie.vbi est tex.quadratus deci-
dens hanc questionem,⁊ melior in hac materia qui possit alle-
gari.Ludo.Bologninus.
¶ Sed tunc quero tenēdo hanc opi.an.d.§.qm̄ vero.inq̄ztum
loquit̄ de viro ꝙ succedat vxori modificari ⁊ corrigi debeat p
d.§.qꝛ vero.vcz vt si sunt plures q̄z tres filij succedit in virili itē
succedit in vsufructu tantum,⁊ vr̄ ꝙ non,qꝛ correctio est euitan
da,ꝯrium tñ puto,qꝛ maritus ⁊ vxor sunt correlatiua , ⁊ correc
tio vel modificatio facta in vno vr̄ facta in alio.l.fi.C.de indi.
vidui.l.j.C.de cupressis.lib.xj.⁊.l.fin.ff.de accep.non enim vir
⁊ vxor debent ad imparia iudicari.xxxij.q.i.c.ꝙ autem.nisi in
casibus specialibus,in quibus ius expresse diceret ꝯriū,vt olim
fuit in.d.§.qꝛ vero.in fi.qui tñ cito correctus fuit , ⁊ sepe dictuz
est,⁊ hec opi.videtur esse de mente Irnerij.qui extraxit auct.
preterea.⁊ glo.ibidem sentit.

26 **Additio.** ¶ † Pro hac conclusione facit id ꝙ.s̄.di
xi in additione precedēti,⁊ oia ibi dicta pn̄t
merito hic adaptari,⁊ cum hoc ptranseunt scribentes cōiter in
d.auc.preterea,⁊ facit tex.ille sepius alle.in.§.ꝙ aūt.in auctē.
vt li.mat.⁊ auie.vbi tex.nedū disponit predicta procedere in
p̄re ⁊ in matre , sz idē in alijs ascendentibus.Ludo.Bologni.
¶ Qualiter aūt ⁊ qn̄o vir succedat vxori ⁊ eꝯ in hac quarta p
te vel virili qñ decedit condito testō non insisto,qꝛ pposui ī alio
tractatu dicere ⁊ queso,vt sim excusatus,si fui p̄lixus circa de-
clarationem.d.auct.preterea.naz vidi illam practicari Bono
nie in hereditate cuiusdam vsurarij.

Additio. ¶ Licet do.auctor non decidat hanc qōnē
27 dicas tu breuiter † ꝙ succedūt tam ab inte-
stato q̄z ex testamento,prout supra dixi in additione mea īcipiē
te pertranseo cum domino auctore ⁊c.tñ limita nisi testator in
testamento expresse prohibuisset coniugem succedere, qꝛ tunc
non posset admitti contra expressam voluntatem testantis scđz
Bal.⁊ Saly.in auc.preterea.C.vnde vir ⁊ vxor.lz Paul.de
ca.⁊ Ludo.roma.ibidez teneant contrarium ⁊ forte melius p
ut alias ibi legendo dixi circa ꝙ non me extendo ne incidam in
eandem excusationem quam facit dominus auctor supra pro-
xime.Ludouicus Bologninus.

¶ Secundo circa hunc articulũ restat videre de ecclesia quali ter succedat clerico & non insisto, q: dixi. s. in proximo membro & etiam in tertia parte tertij articuli. s. quod ecclesia succedit in patrimonialibus deficiẽtibus omnibus agnatis, & cognatis ac etiam post vxorem.

Additio. ¶ De hoc superius diximus post dominũ auctorem ideo non repeto hic ne frustra occupemus mẽbranas, & istud q dicit auctor d vxore. s. firmauit i §. preferetur tamen &c. per tex. in. l. si quis presbyter. C. de epis. & cle. cum alijs ibi alle. vbi posuit etiam de clericis coniugatis in minoribus constitutis. Ludo. Bologninus.

28 ¶ † Sed quid si quis esset bñficiatus in pluribus ecclesijs potest dici q omnes ab intestato succedunt. c. relatum. el secũdo. de testa. c. fi. de succes. ab intesta

Additio. ¶ Pro hoc vide gl. no. in. c. fi. de offi. ord. li. vj. & in. d. c. relatum. & in. §. si quis autem in epis. in auc. de eccle. titu. colla. ix. in auct. presbyteros. C. de episc. & cle. & Bart. in. l. si qs filio. §. eius. ff. de iniu. tes. & Bal. in. l. j. §. is itaq. in fi C. de cadu. tol. Plus dico q ecclesia occupãs bona clerici defuncti tanq̃ sua cũ nõ sint nõ incidit in penã. l. si qs in tantã C. vnde vi. ẽm Inno. in. c. cũ in officijs. extra de testa. & Bal. in auc. lnias C. de epis. & cle. Bologninus.

¶ Item an laico rectori hospitalis succedat hospitale ab intestato sicut ecclesia clerico, puto q sic, cũ eadem sit ratio auc. de eccle. ti. in. §. hec autem omnia que diximus.

Additio. ¶ Pro hoc facit tex. in. l. omnia. C. de epis. & cleri. q: contingit. de religio. do. vbi probatur q † bona hospitalium gaudent eo iure quo bona ecclesie
29 & voluit Bar. in. d. l. omnia. & Bal. in auc. quas actiones. C. d sac. san. eccle. & Pan. de ca. in consilio incipiente, dubitaẽ nun quid hospitale &c. & dñs meus in consil. viij. incipi. quedam petia terre supposita &c. in. j. col. in. ij. vol. & facit q voluit do. Archi. in. c. diffiniuit. xvij. q. iiij. vbi dicit q sicut fugiens ad ecclesiam nõ potest capi, ita fugiens ad hospitale tutus est, & voluit Bal. in. l. si quis. §. in oibus. in. xv. col. C. de epis. & cle. & voluit dñs meus in con. preallega. in. ij. col. Bologni.

¶ Tertio circa hunc articulũ restat videre de patrono & eius agnato qualiter succedant liberto, sed q: hic passus est parum vtilis & ratio practicatur non insisto, sed vide hoc ad. §. multis, insti. de suc. liber. & ad notata instituta. de serui. cogna.

Additio. ¶ Pro hoc vide tu q notat Bal. in. l. j. C. si quid in frau. patro. & per Spe. in tit. de testa. §. iij. ver. est & alia. & in ver. patrono &c. Spec. in tit. de rebus eccl. non alie. ver. ceterum. cum se q. Bologni.

30 ¶ † Quarto restat videre an sint aliqui qui possint succedere ab intest. excluso fisco. Rñdeo q quedam sunt collegia de quibus habetur. C. de here. decurio. per totum.

Additio. ¶ In hoc adde tu q similiter ecclesia d cuius corpore est cleric⁹ excludit fiscũ vt no. in. c. fina. xij. q. vlti. & in. j. & ij. de succesio. ab intesta. & ne errares dicas hoc habere locũ in patrimonialibus. Nã in alijs bonis ꝓuenientibus ab ecclesia, clarum est q ecclesia vel successor excludit fiscũ. vt. d. xij. q. vlti. per totũ. & in. c. q: nos. de testa. & in. c. cum ex offi. eo. ti. & in. c. presenti. de offi. or. lib. vj.

¶ Preterea fiscus excluditur in cau auc. oẽs peregrini. C. cõmunia de succes. vbi bona peregrinorum descendentium in itinere applicantur episcopo loci qui habet ea distribuere in pauperes & in alias pias causas excluso fisco. Bologni.

31 ¶ † Affinis vero deficientibus alijs nullo modo succedit. l. vitrico. & l. affinitatis. C. communia. de succes.

¶ Adde tu in hoc passu Bartol. in. d. l. affinitatis. & ideo dicebat Bal. ibidem q affinitas habet principium a viro & vxore. & ideo ẽm eum inter filios coniugum ex alio matrimonio potest contrahi matrimonium Ludo. Bologni.

¶ Similiter hospites nunquam succedunt peregrinis in eorũ hospitio defunctis. nec valet consuetudo contraria, vt in aucté. omnes peregrini C. communia de succes.

32 **Additio.** ¶ † Non est mirum q: de bonis peregrinorum debet episcopus loci facere illaz distributionem quam. s. proxime dixi, vnde non potest ei succedere, de quo posuit Bal. in. d. auc. omnes. vbi probatur q hospites tenentur assignare omnia bona peregrinorum epo loci alias tenentur pena tripli. & hoc quando decedunt ab intestato, qd no. tu. qui tenes hospitium. Ludo. Bologninus.

¶ Sciendũ tamen est quod est vna persona anormala que ab intestato succedit, scilicet concubina, nam si ex ea extarent filij naturales tantum vnus vel plures simul cum filijs succedit in duas vncias que viriliter inter eos diuiduntur, sed vbi ex concubina nullus filius remansisset, ipsa nullo modo succedit ab intestato, vt in. §. si quis autem defunctus. in auc. quib. mo. natu. effi. sui. imo plus dico q si ex concubina & amasio supersunt nepotes legitimi & naturales, vel naturales tantũ ex filio naturali premortuo non succedunt ab intestato in aliquo illa concubina nec nepotes. l. fin C. de na. li. & in. §. de nepotibus. in aucten. quib. mod. nat. effi. sui.

33 **Additio.** ¶ † De hoc posuit Ange. in. §. sed aliud. in auc. q. mo. na. effi. le. ¶ Plus dico tibi qd concubina non succedit ẽm dispositionem aucten. ꝑterea. C. vnde vir & vxor, prout. s. dixi vbi conclusi idem in sponsa per verba de futuro, ergo si in casu inopie nõ succedit multominus potest alias admitti. ¶ De nepotibus autem natis ex filio naturali superius dixi in loco suo in aditione mea incipiente, stat ꝑ certo hec firma conclusio, vbi allegaui dñm meum Alexan. in consi. lxxv. in. iij. vol. incipiente vtrum nepotes nati ex filio spurio &c. ideo non repeto nunc. Ludouicus Bologninus.

¶ Et predicta prima parte huius tractatus que est quãdo tractatur de successione ab intestato eius qui ab intestato decessit, ideo q: nullum condidit testamentum vel condidit, sed inualidũ a principio vel ex postfacto, restabat videre d secunda principali parte quando tractaẽ de successione alicuius ꝯ testamentum, scilicet quando ipse decessit condito testamento valido q non potest impugnari per bonorum possessionem contra tabulas, vel per querelam inofficiosi testamenti, sed q: hec pars habet multos difficilimos passus quorum maior pars expeditur in. l. filio preterito. ff. de iniusto testamento. & in. l. pater filium. ff. de inofficio. testamento. ideo omitto pro nunc, & de ea alias faciam vnam tractatum per se.

¶ Deo gratias.

Additio. ¶ Explicit solẽnis iste pro certo & necessarius vtilisq tractatus successionis ab intesta, qui quotidie occurrit in quo domin⁹ Matteus Mattesyllanus combononiensis auctor diligentissime loquutus est, & ad eum in hac materia semper recurrimus, in quo tractatu supplẽdo, declarando, interpretando in additionibus nostris si qd inepte diximus attribues id paruitati ingenij mei, homo eniz sum. Si quid aũt boni reperies id supremo oiũ bonorũ largitori attribues a quo omne bonũ & omne donum procedit, vt a patre luminũ, cui laus, & gloriosissime semp virgini ei⁹ genitrici Marie, & beate Catharine cuius festum die crastina celebratur.

¶ Ludouicus Bologninus. U. J. doctor & eques.

F I N I S

Ad reuerendissimum in Christo patrem & dominum, dñm L. Episcopũ Tusculanũ. S. R. E. Cardinalẽ de Ursinis B. N. pape. Camerarium. Tractatus de successionibus ab intestato Editus per R. P. D. Nicolaum de vbaldis de Perusio, doctorem in vtroq iure clarissimum, Sacri Palatij Apostolici cãruz auditorem &c.

¶ Proemium.

Referenti Moysi causam filiarum Salphaad iudiciũ dñi petentiũ ad parentis successionẽ admitti. Responsum traditur a domino iustã rem postulant filie Salphaad. Da eis possessionẽ inter cognatos patris sui, & ei in hereditatẽ succedãt. Statuẽte iã tunc legẽ vniuersalẽ hereditarie successiõis filijs Israel his verbis. Homo cũ mortuus fuerit absq filio ad filiã eius trãsibit hrñdas. Si filiã nõ habuerit, habebit successores fratres suos, q si fratres nõ fuerint dabitis hereditatem fratribus patris eius. Sinaũt nec patruos habuerit dabiẽ hereditas his q ꝓximi sunt. Eritq hoc filijs Israel sanctũ lege ꝑpetua. Numeri. xxvij. c. Omnipotẽs enim deus cum creasset celũ & terrã, & q sub eo sunt cũcta hoiũ ditioni subiecisset. Voluit tãte quoq necessitati ꝓuidere. ne decetero de successiõe defũcti vlla oriret iter relictos ꝯtrouersia. cui rei & lex. xij. tabularũ suffragari

suffragari atq3 adherere facile dignoscitur. Quin z diuersa se-natusconsulta, varia prudentū rñsa, Edicta pretorū, Imperatorū sanctiones, atq3 decreta z nouelle q̄stōnes. Addēdo, corrigendo, z emēdando successionis hmōi mā3 longe lateq3 tractauere. Uerum ita implicite z sparsim vt relicta potius videat doctoribus occasio q̄fuse disputationis. q̄ clare decisionis. Hāc igit̄ prouinciā z si supra vires ingenioli mei esse nō ignorē assumere placuit, vtpote qui aliq̄n meminerī3 me in studio Perusino decretalē repetēs Bonifacianā si pater q̄tū studia illa nostra z etas patiebat̄, testamentariā successionem enucleare z añ oculos ponere ꝓ viribus conatū atq3 enixu3 fuisse. Eā nunc primis superioribus ferijs qbus datū est paululū a strepitu iudiciario z causarū discussione secedere. nō sine diligenti inuestigatione z studio q̄textā, z deinceps cū aliquid ocij publicis negotijs subtrahere licuit emendatā atq3 digestā. Exiguū qdē opus z tua forsan minus dignū excellentia. Cui potius dicare possu3 z debeo, quā prestantissimo nomini tuo. Qui ꝓ suis erga me z Ubaldorū familiā imortalibus meritis omne meū studiū quātulūcūq3 est labores z vigilias iure optimo sibi iā pridē vendicauit. Nā vt taceā ad presens antiq̄ssimā Ursinorū prosapia3 que nō Rome modo, in qua felicissimo statu floruit. S3 Italie z exterarū quoq3 nationū bellice rei gloria z literarū studijs domi militieq3 decus atq3 ornamentū clarissimū sp̄ extitit. Tu patrū reuerendissime prestantissimo ingenio z dignitate clarissimis artibus, summo studio z labore cōparatis exorās, auges, illustras, atq3 instauras Romanū illud nomen cui oli3 teste Cicerone ꝓ Aulo Cluentio. Nil fuit antiquius q̄ legibus viuere. Nihil vtilius q̄ legibus gubernari. Nihil eē3 indignius i ea ciuitate q̄ legibus reficit̄ discedi a legibus. illud. n. vinculu3 vrbis Rome, hoc fundamentū libertatis, hic fons equitatis. Mens z animus z consiliū z snia ciuitatis posita est in legibus. Et vt corpora nostra sine mēte, sic ciuitas sine lege suis partib9 z neruis, ac sanguine z mēbris vti nō potest. Legum ministri magistratus. Legum interpretes. Judices. Legū deniq3 idcirco serui sumus, vt liberi esse possimus. Quamobrem ad ipsum legum tractatum veniam, qui si iudicio tuo probatus extiterit, nō modo, non multitudinis, sed ne doctorum quidem aurium iudiciū formidabit. Datum in vigilia Pentecostes. Anno domini. M.cccclxxij. Die. xvj. Maij. zc.

Usceptо igitur Huius successionis ab intestato descriptionis officio, nō ab re erit summulā quandā breuē, q̄ tabulam vulgo appellant. premittere partes principales cū articulis z q̄ōnibus dependentibus cōtinentem, vt fructus hauberiores faciliori studio ex opusculo ipso capi possint. Et quāuis mā ipā ita magni sit operis z imēsi, vt si quis eam dilatare atq3 exeq plenissime velit, tantā illi copiā exhiberet, vt nec libri modū, nec finē reperiat oratio. Sed nos oīa breuiter colligemus, ita q̄ p ea que allaturi sumus res ipsa clara z lucida fiat, z fastidienti stomacho non legatur. Erunt igitur presentis opusculi partes quinq3 principales, seu quinq3 successionis gradus.

SUMMARIUM

1 Successionis gradus primus est descendentium, quorum septem sunt species.
6 Descendentiū prima species est filiorū seu liberorū legitimorū z naturalium. i. eorum qui sunt nati in mr̄imonio. z q̄ño succedat eorum parentibus vtriusq3 sexus. 14.
17 Filij naturales z legitimi an vocentur in capita vel in stirpe3 in successio. ab intestato.
Dr̄ia inter emancipatos z existentes in potestate an sit.
19 Masculi z femine equaliter an succedāt, z qd oli3 z qd hodie.
20 Statuta que excludunt feminas dotatas vel dotandas pp masculos an valeant, z que fuit ratio mouens statuentes.
21 Statutū excludens filiam feminam pp masculos, an excludat nepotem vel neptem ex ea pariformiter.
23 Filia dotata per patrē in vita patris post ipsius patris obitum an veniat ad successionē paternā vna cum alijs filijs, z q̄ño.
24 Nepotes ex filia premortua dotata per patre3 nunquid veniat ad successionē eorū aui patris puelle vna cu3 eorū patruo, z an dictam dotē imputent in partem ipsorum.
26 Pater puelle veniens ad successionē paternā vna cū alijs fratribus an si auus dotet neptē iputet in partē suā dictā dotē.
27 Filius de erogatis in nuptijs filij an ipse iputet sibi in partē suā succedendo cum alijs fratribus, z quid de erogatis ꝑ patre3 pro militia vel dignitate filij. 28.
29 Filius veniens ad successionem cum fratribus vtrum imputet in partem suam vel conferat.
30 Militia ad propositum nostrum quotuplex sit.
31 Filius nunqd iputet in ptē suā vel q̄ferat pretiū q̄ exposuit pr̄ pro scriptoria apostolica emēda ꝓ ipso filio q̄ño de facto.
33 Libri quos emit pater ꝓ filio an veniant cōferendi fratribus vel in partē suā imputent̄, vel sint ipsius filij precipui.
34 Filij primi z secundi matrimonij q̄ño succedant matri vel alijs ascendētibus per lineam maternam.
35 Filiorum scd̄a species est natalium tantum, z primo est vidēdū qui sint illi.
36 Naturales filij z vlteriores ascendentibus per lineā masculinā qualiter succedāt, z qualiter per lineam femininā.
37 Differentia inter ius ciuile z ius canonicum quo ad successionem filiorum naturalium an sit.
38 Filij nāles clericorū in minoribus q̄stitutorum seu filij fratrū tertij ordinis vtrū succedant in aliquo eorum parentibus.
39 Filiorum tertia species est spuriorū nō tn̄ natorū ex damnato coitu. Et isti non succedunt parētibus per lineā masculina3.
40 Statutum q̄ filij spurij non nati ex damnato coitu succedāt parētibus per lineam masculinam an valeat. Et quid de natis ex damnato coitu. z ibi valde subtiliter z pulchre. 41.
42 Spurij nati non ex dānato coitu an succedant matri z alijs ascēdētibus ꝑ lineā femininā. z qd si mr̄ erat illustris. 43.
44 Filiorū quarta spēs est natorū ex dānato coitu. z ibi q̄ sint illi.
45 Spurij nati ex damnato coitu an indistincte repellant̄ a successione ascendentium tam per lineam femininam quam masculinam. z quid si coitus fuisset coactus. 46.
Spurij nati ex damnato coitu a quibus actibus repellant̄, z an reputentur infames.
47 Filij seu nepotes nati ex damnato coitu an repellantur ab alimentis parentum.
Pater aliqd donare vel relinquere filio suo spurio pro alimētis an possit z quid si relinquat aliquid q̄ trāscendat modu3 alimentorū. an in totum vitietur vel pro parte.
48 Spurie an possit aliquid relinqui pro dote per parentes, z an mortuo tali filio vel filia reuertatur illud relictū ad heredes relinquentis, vel remaneat apud hr̄des ipsius filij spurij vel spurie, z ibi pulchre disputatur. 48.
50 Dos data spurie quatenus excedit modum alimentorū an possit reuocari constante matrimonio.
51 Spurij nunquid possint dici de genere, agnatione, vel familia, parentela, seu domo ita vt gaudeāt priuilegijs qbus gaudēt legitimi qui sunt de illa familia, domo, vel genere. 52.
53 Spurij vtrum possint portare arma legitimorum absq3 aliqua differentia. 54.
55 Filiorum quinta species est eorum qui sint legitimi tm̄. i. adoptati vel arrogati, z ibi q̄ño succedant eorum parentibus adoptantibus, z an amittant iura parentum naturaliu3 ibi vide. Ubi etiam ponitur que sit differentia inter adoptatos z arrogatos. 56. 57.
58 Filiorum sexta species est eorum qui sunt legitimati.
Legitimari quot modis possint naturales, ibi vide.
Legitimādi primus modus est per q̄tum matrimonij cum illa ex qua antea pater filium genuerat.
59 Natus ex quocunq3 coitu legitimat̄ ꝑ sequens matrimoniū, dūmodo tpe coitus potuisset esse legitimū matrimoniū inter virū z vxorem eo casu, quo legitimus consensus affuisset. etia3 filius clerici in minoribus q̄stituti z beneficiati legitimat̄ ꝑ sequens matrimonium, l3 secus sit in sacris. 60.
61 Filius nobilis viri de meretrice natus aut alia persona vilissime conditionis nunquid legitimet̄ per sequens matrimoniū postea cū ea q̄tum, vbi subtiliter habetur de hoc. 62.
63 Legitimat̄ filius per sequens matrimoniu3 vbi etiam nulla sub esset spes sobolis procreande ex illo matrimonio.
64 Legitimatur filius per sequens matrimonium, tunc quando ipse filius tacite cōsentit vel expresse legitimationi, secus si expresse contradicat.
65 Legitimationis per sequens matrimonium quo ad successionē quis sit effectus.
66 Legitimatus per sequens matrimoniū an succedat in omnibus z ꝑ oīa parētibus suis, ac si esset legitime natus et vna cū legitimis, z quid in dispositione iuris cōis, quid in dispositiōe statutaria, quid in dispositione consuetudinaria.

67 Cõsuetudo quod primogenitus succedat in regno, ducatu, marchionatu, & comitatu, imo non solum in istis dominijs vz talis consuetudo, sed et in hereditate. Et ibi de cõsuetudine regni Francie & partiũ adiacentiũ que hz qd succedant in omnibus feudis nobilibus.
Legitimatus primogenitus nunquid preferatur legitimo secũdogenito. Et quid si fuit legitimatus ante natiuitatẽ legitimi quid si post.
68 Primogenitus regis natus, tñ anteꝗ pater esset rex vtrũ succedat ipsi in regno. An vero scđogenitus natus patre rege existente, & ibi de Xerse filio Darij regis Persarũ, an filius primogeniti preferatur filio regis secũdogenito & sic patruo & ibi de qõne de facto de principe Nauarre. 69.
70 Primogenito regis Sicilie sine hr̃de defuncto non defert̃ regnũ scđogenito, sed reuertitur ad ecclesiam Romanam.
71 Legitimatus an in dispositione emphyteoticaria vel testamẽtaria habeatur pro legitimo.
72 Legitimandi scđs modus est qñ pater nominat eũ filiũ, & quot requirant̃ ad hoc vt talis sic noĩatus censeat̃ legitimatus.
Et an requirat̃ ꝙ mulier nõ sit persona vilis conditionis. & qñ simus in casu in quo matrimoniũ posset ibi absq dotalibus instrũs. & an solum sic noĩatus efficiat̃ legitimus. An vero et fratres ex eadem matre nati. 73. 74.
75 Sententia lata in fauorẽ vnius ex fratribus per ꝗ ipse pronunciat̃ ciuis Perusinus vtrũ prosit alijs fratribus vt ipsi censeant̃ ciues Perusini. Et sic si vnus ex fratribus pñũtiatur nobilis ꝓsit alijs fratribus, vt nobiles iudicẽntur.
76 Legitimandi tertius modus est qñ pater appellat eũ legitimũ vel filiũ ipsum heredẽ instituendo, & ibi quot requirãtur.
77 Legitimandi quartus modus qñ pater habens tantũ filios naturales nõ adiuit principẽ pro legitimatione, sed in testamẽto dixit velle eos sibi esse legitimos, legitimabunt̃. n. principe postea illud approbante.
78 Legitimandi quintus modus est ꝑ oblationẽ curie. & quot modis fiat talis oblatio. Et an habeat locũ in filijs legitimis & naturalibus existentibus. Et an sic obligatus possit abstinere ab hereditate paterna. Et an succedat in bonis legitimatis vbicunq existentibus. 79.
80 Legitimandi sextus & vltimus modus est ꝑ rescriptũ pñcipis.
81 Princeps an possit legitimare natum ex quocunq coitu.
Superiorem non recognoscens an possit legitimare.
82 Reges non recognoscentes superiorem qui sint.
83 Ciuitates & populi non recognoscentes superiorem que sint. & ibi de ciuitate Perusina. 84.
85 Legitimare ad hoc vt quis possit que requirantur.
86 Papa an possit legitimare spurium non sibi subiectum. Et an et locũ q nõ est de iurisdictione sua circa actus spirituales.
Et an talis legitimatio seu dispensatio trahatur ad actus temporales. 87.
88 Curia Ro. nunqd dispenset de facili cum natis ex dãnato coitu. & ibi multa ad hoc dicta sunt de eius abusione. 89.
90 Illegitimus dispensatus per papã ad bñficia. an gaudeat omnibus priuilegijs indultis & prerogatiuis quibus si fuisset de legitimo matrimonio natus posset vti & gaudere. qd fuit pluries de facto, & pro & contra, copiose disputata. & datur itellectus ad multa iura.
106 Papa nunqd possit legitimare non sibi subiectũ, & extra locuz sue iurisdictionis circa actus temporales.
107 Imperator an possit legitimare extra locũ sibi subiectum, & an non subiectum sibi. 108.
109 Legitimandi habentes potestatem a papa vel imperatore vt sunt oẽs comites Palatini. vbi & quos possint legitimare, & an requirat̃ ꝙ in legitimatione seu dispensatione interueniant omnia q̃ habent mouere principem, vel reddere difficiliorẽ ad non concedendũ. Itẽ an requirat̃ ꝙ exprimat̃ illegitimatio in specie, vel sufficiat clausula non obstante. Et qd si motu ꝓprio vel ex certa scientia legitimatio seu dispensatio sit facta. Itẽ an requirat̃ ꝙ legitimandus consentiat & nũqd requiratur consensus patris vel agnatorum seu citatio, qd si pater viuit, quid si est mortuus. 111. 112.
115 Legitimatus seu dispensatus per rescriptum an vocet̃ vna cũ legitimis & agnatis ad hereditatem paternam, vel et hereditatem ipsorum agnatorum.
117 Uerba in dispensationibus seu legitimationibus consueta apponi vt succedere valeas ex testamẽto & ab intestato in omnibus & ꝑ omnia ac si esses de legitimo matrimonio natus, sine preiudicio tñ venientiũ ab intestato quid importent. & ibi relata sunt consilia plurium doct.
Filiorum septima & vltima species est illorum quos spirituales appellamus de quibus breuissime loquemur cum ipsi ad successionem non vocentur.

Uccessionem. ¶ Ergo ab intestato in quinq partes principales diuidemus, quo clarius & facilius mã ipsa de qua tractaturi sumus apiat̃. ist. õ legatis. §. sz ne in primis legũ cunabulis. insti. de iustitia & iure. §. is igit̃. ff. de doli exceptione. l. j. in prin. Nã diuisio, animũ legentis incitat, mentẽ intelligẽtis preparat, & memoriã artificiose reformat. dicebat Accursi. glosator in proemio insti. §. is igit̃. Et imitantes legẽ duodeciz tab. Unãq̃q partẽ gradũ appellabimus. l. j. in prin. ff. si tabule te. nulle extra. vbi Ulpian[9], iurisc õsultus. Sed successionem ab intest. in plures partes diuisit. fecit enim gradus varios &c.
¶ Primus igitur gradus successionis erit liberorum seu descendentium.
¶ Secundus parentum seu ascendentium.
¶ Tertius transuersalium seu collateralium.
¶ Quartus erit coniugum seu viri & vxoris.
¶ Quintus erit fisci.
¶ Aliqui annectunt quedã gradũ ꝯsuetudinariũ, id socios militie q ad inuicẽ se fratres iuratos appellãt, de quo in. l. j. C. qui test. face. pos. & l. si nõ spãli. C. de testamentis. † Et est aduertendũ qz gradũ descẽdẽtiũ & transuersaliuz ꝯsiderauit. Prio lex diuina. legit̃ Numeri. xxvij. c. ibi, Hõ cũ mortuus fuerit absq filio, ad filiã eius trãsibit hr̃ditas &c. vt. s. in pemio premisim[9]. Sz tñ illos tres grad[9]. s. descẽdentiũ ascẽdẽtiũ & trãsuersaliuz ꝯsiderauit lex. xij. ta. vt colligit̃ ex tex. d. l. j. sic tab. te. nulle extra. l. j. ff. õ gradibus. insti. de gradi. §. j. in auc. de hr̃dibus ab itesta. §. qz ergo. colla. ix. quos gradus et pretor amplexus est vt. d. l. j. in prin. ibi eñ ordinẽ sequutus quẽ lex. xij. tabulaꝝ secuta est insti. de bono. pos. §. & cum de testamentis. §. cũq antea. & §. liberis itaq & parentibus, & pz in titulis ꝓprijs. C. & ff. l. vñ liberi & vnde legitimi. Quartũ autẽ gradũ, scz viri & vxoris q erat icognitus õ iure ciuili eo ꝙ nulla sanguinis ꝯiũctio est iter eos. ff. õ gradibus. l. nõ facile ꝯsiderauit ipse pretor vltra pdictos tres modos, credo illa equitate, qz inter ipsos ꝯinges erat indissolubile consortium & diuini atq humani iuris cõicatio. l. j. ff. de ritu nup. † & erant socij diuine & humane domus. l. aduersus C. õ crimine expila. heredi, in qua quotidie fortuiti casus emergunt quorũ alterutrũ participẽ esse opz. l. si cum dotẽ. §. si maritus cecus. ff. solu. mat. merito voluit vocare ꝯingẽ supstitẽ ad lachrimosam predefuncti coniugis successionez, nõ superstite ipsi cõiugi defuncto aliquo de linea descendenti, ascendenti, vel trãsuersali. Et illam successionem appellauit bonorũ possessionem vnde vir & vxor. de qua in. l. j. ff. vnde vir & vxor. & l. j. C. eo. titu. Ad instar cuius successionis Bal. in. d. l. j C. vñ vir & vxor voluit esse aliam bonorũ possessionem vtilẽ vñ vir & vxor, q̃ dat̃ socero & genero nõ existẽtie viro & vxore, qm̃ nomẽ soceri a mrĩmonio deriuat̃. ar. ff. de postbu. l. liberorũ. §. affinitatis. Sed ipsemet Bal. in. l. fi. C. vñ legiti. dixerat illã bonoꝝ possessionem vñ vir & vxor completi duas tm̃ psonas, scz viri & vxoris, vt. d. l. j. ff & C. & l. affinitatis. C. eodẽ. de successio. Et põt esse ratio ꝙ non cõpiectatur socerum & generũ, qz lz gener habeatur loco filij, & socer loco patris. l. qz parentis locum socer obtinet. ff. solu. mat. † tñ in illis ꝑsonis cessat illa societas diuine & humane domus & alia que fuerunt dicta. s. Nec obst. l. qz parentis. qm̃ illã in reuerentialibus & quibusdã alijs, non aũt in successionibus. Stemus ergo ꝓuisioni legis, & ex quo pretor in edicto suo nõ posuit, nec nos ponamus arg. §. actionum. insti. de act. in auc. de non eligen. scđo nubẽ. §. optimũ est colla. j. ibi nec quelibet est lex aliquid tale dicens, ꝑ hoc est bonus tex. ff. sol. ma. l. si vero. §. de viro. ibi de viro heredeq eius. l. tm̃ loquitur de socero successoribusq soceri nihil, vt. l. scriptuz est. & hoc habeo quasi omissum ad no. in qbus igit̃ casibus lex defecit non erit, nec vtilis actio danda. Et multominus dat̃ hec successio concubine, & amasio, qz lz quo ad quid concubinatus equipolleat matrimonio, vt ꝓbat̃ in auc. de trien. & semis. §. si aũt cõfusa. collat. iij. in

non quo

nõ quo ad hoc vt ɔcubina succedat amasio sicut vxor viro. dicebat
4 Ang. i. d. auc. õ trië. ꝛ semis. §. ɔsiderem⁹. sup gl. ꝑ ët. ¶ † Et qꝛ dixímus. s. cõiugē non vocari ad successionē cõiugis predefuncti p ius ciuile, sed tm̃ p ius pretoriū, ꝙ late ët examinauit glo. in. l. si. C. vnde legitimi. Illud est verū regulariter. Fallit in casu auc. preterea. C. vnde vir ꝛ vxor. ꝛ in corpore vnde sumit̃, vcʒ in auc. de exhiben. ꝛ intro. reis. §. qm̃. collati. v. Reperio ët cõsuetudinē in aliquibus partibus vltramõtanis. s. in Francia, ꝛ locis illi adiacentibus inuitantē vxorem ad successionem mariti predefuncti in certis bonis etiam extantibus ex dicto matrimonio liberis. de qua. J. Consideratus etiam fuit per ius ciuile dictus quintus gradus successionis, scʒ fisci, vt. l. j. ꝛ per totū. C. de bo. va. li. x. qui gradus est quodammodo extraordinarius eo quod non est aliqua sanguinis coniunctio, ꝛ propterea credo ꝙ Dy. de mugello in quadam summula sua quam fecit de successio. ab intesta. tm̃ illos tres primos gradus precedentes tetigerit qui sanguine iunguntur, de quibus omnibus gradibus infra particulariter ꝛ distincte domino concedente tractabimus.

Reuertēdo ad primū gradū scilicet liberorum q assumptus fuit pro prima pte.
5 † Nam ipse primo noĩatur, qꝛ oēs alios antecelit donec. n. super sint liberi oēs alij excludunt̃. l. ij. C. qui admitti. C. de suis ꝛ legiti. auc. in success. in auc. de heredi. ab intesta. §. qꝛ igit̃. collat. ix. ibi primā esse disponimus descendentiū successionē. insti. de hereditа. que ab intestat. in princi. est sciendū ꝙ liberorū plures sunt species, de quibus in. c. tanta. ꝛ. c. p venerabilē. qui filij sint legitimi. ꝛ. l. vulgo. ꝛ. l. lex nature. ff. de statu homi. Aliqui succedunt eorū parentibus. Aliqui excluduntur ab hereditate parentum. Alij vario mō succedunt, Ideo oēs filiorū seu liberorū species enumerabo ꝛ vnāquāq; speciē de p se, quo ad effectū successionis discutiā. Et intellige de illis liberis q s̃m formā humani gn̄is ꝓcreant̃, hi vero qui contra formam humani generis ꝓcreant̃ non sunt liberi quo ad effectum successionis. l. non sunt liberi. ff. de statu hominum. l. ostentum. de verborum significatione. C. de posthu. here. institu. l. quod certatum.

6 Prima igitur species erit filiorum† legitimorum ꝛ naturaliū id est eorū qui sunt nati ex vero vel putatiuo matrimonio iter virum ꝛ vxorē ɔcto. l. filium difinimus. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. l. qꝛ semper mater. ff. de in ius voca. in auc. qui. mod. natura. efficiuntur sui. §. legitimi si quidē. colla. vij. instit. de patria potestate. in princip. no. in. c. ex transmisse. c. cū inter. ꝛ. c. ex tenore. qui fil. sint legiti. in. c. per tuas. de ꝓbationibus. ¶ Secūda species erit naturaliū. i. eorū qui sunt nati ex concubina vnica in domo retēta vel alias indubitato affectu coniuncta, intellige ꝛ inter solutum ꝛ solutā, vt no. in rub. ff. de concu. ꝛ in. l. fin. per Bar. ideo aūt dicunt̃ naturales, qꝛ sola natura genuit non honestas coniugij. xxxij. q. iiij. liberi dicti sunt ibi. naturales aūt filij dicuntur ingenuarū concubinarum filij, quos sola natura genuit non honestas coniugij. Appellantur ët bastardi, vt p glo.
7 in rub. de concub. † Itē possunt appellari etiam spurij isti nati in concubinatu dicebat gl. in. c. nisi cū pridem. §. sane. de renū. sed proprie ipsi naturales sunt, vt. s. Et hoc tenuit Ioā. and. in addi. Spe. in ti. qui filij sint legiti. circa prin. in versi. qōnes de statuto lʒ dicat s̃m cõmunem vsum loquendi omnes appellari naturales qui sunt nati ex soluto ꝛ soluta, ꝛ ita refert ꝛ sequitur domi. Ant. de but. in. d. c. per venerabilem. in penul. car. quod dicit esse bene notandum ad statuta que faciunt mentionem de filijs naturalibus. Ange. de peru. in quodam consi. suo. xxviij. dicit idem ꝙ isti nati in ɔcubinatu ex vnica. s. in domo retenta appellant̃ naturales, siue bastardi, ꝛ patrem demonstrare possunt naturalez bastardi etiaʒ possunt appellari illi qui suscipiunt̃ ex fancellastris que quotidie per domos ꝛ loca quelibet discurrunt, ꝛ habitant de per se ꝛ tales sic suscepti patrem demonstrare non possunt ꝛ per ɔsequens nec anum paternum, ꝛ appellantur vulgo concepti de quibus in proxima specie statim dicet̃. Large āt sumpto vocabulo omnis filius ex quocūq; coitu natus pōt dici naturalis, ꝛ sic omnis filius ꝓter spiritualem ꝛ adoptiuum, dicit gl. in. c. per venerabilē. circa prin. alleg. xxx. q. iij. §. j. Et an isti nati in concubinatu succedant ꝛ q̃uo habetur in auct. quib. mo. natu. effi. sui. §. palam est. ꝛ. §. si quis autem. col. vij. ꝛ dicetur. J. dum tractabitur de ipsa secunda specie.

8 Tertia species erit filiorū † qui appellant̃ spurij non tamen nati ex dãnato coitu, sed nec ex coitu approbato a lege, seu qd a lege non assumit̃. i. quia lex se non impedit, vt sunt illi qui patrem demonstrare non pñt. s. vulgo quesiti nati ex istis fancellastris vel meretricibus ꝛ similibus, ꝛ de istis loquebatur Ange. in. d. ɔsil. ad hoc insti. ad orfi. §. nouissime. ꝛ. l. qꝛ semper mater. de in ius vocā. vel possunt demonstrare, tñ talem quē lex nō approbat, de quibus inst. de nuptijs. §. si aduer. ff. vnde cogn. l. si spurius. ꝛ. l. hac parte. C. ad orfi. l. si qua illustris. et vide si huic spēi possunt adoptari filij nati ex diuersis ɔcubinis eodē tempore tentis, vt̃ ꝙ tex. in aucten. de trien. ꝛ semis. §. si aūt confusa. probet quod conueniant potius proxime speciei. ibi multas simul relinquens cõcubinas. Odibilis quidem est nobis iste qui talis est. procul aūt omnibus modis ab hac lege appellatur ꝛc. Et in auc. qui. mo. natu. effi. sui. §. si vero effusa. ibi Odibilis quidem est talis, procul aūt ab hac. l. modis omnibus. cum talibus filijs ꝛ concubinis excludat̃ sicut. n. si quis legitime ꝛc. Bar. vero in. l. si gener. ff. de his qb. vt indi. in ver. quero an succedat ibi, vt ex ɔcubina cuʒ h̃ret plures vel ex concubina quaʒ non habuit ex indubitato affectu qui coitus non punitur per legem tʒ ꝙ conueniant tertie speciei, scʒ spurijs natis ex non damnato coitu. ꝛ propterea eos succedere matri, vt. J. dicetur. ꝛ posset responderi ad. §. quos. s. induxit, vt. s. sit odibilis pater non ipsi filij. Nec obstat quod dicit ab hac lege penitus excludatur, quia debet intelligi a lege per quam inuitabit filios naturales natos ex vero concubinatu ad hereditatem paternam. nihil enim dixerat de materna successione, tamen adhuc non videtur satisfactum dicto. §. si vero effusa qui videtur repellere patrem concubinas, ꝛ filios a beneficio illius legis indistincte.

9 ¶ † Quarta species est filiorum natorum ex damnato coitu improbato ꝛ accusabili de iure, vt sunt incestuosi, adulterini, sacrilegi, vt qꝛ ex monacha nati, vel ex sacerdote aut ex virgine. de quibus in auc. quibus mod. natu. effic. sui. §. fi. col. vij. per glo. in. l. vulgo. ff. de sta. ho. de filijs presby. per totum. in. l. inter liberas. ꝛ. l. stuprum. ff. de adult. C. eod. l. fedissimam. ꝛ. l. si ea vero. in. l. si quis nō dicam rapere. ꝛ. l. raptores. C. de epi. ꝛ cle. Isti eniʒ omnes dicūtur ex damnato coitu nati ꝛ punibili ët de iure ciuili. vt dictis iuribus. ꝛ per Bar. in. d. l. si gener. ff. de his qui. vt indi. per Dy. in rub. de ɔcubina. ꝛ per Azo. in summa de nat. li. no. in. c. at si clerici. §. de adulterijs. extra de iud. c. vestra. de cohab. cle. et isti ët possunt spurij appellari, vt probat tex. iuncta glo. in d. l. vulgo. ff. de sta. ho. qui vulgo concepti dicunt̃ qui patrē demonstrare non possunt, vel qui possunt quidem sed eum habent, quem h̃re nō lʒ qui ꝛ spurij appellantur dicit gl. super verbo nō lʒ, vt monachum vel qui ex incest. de iure. n. canonico oīs coitus preter ꝙ̃ matrimonialis est improbatus tam clericis quam laicis, vt no. in. c. vt clericorum mores. de vi. ꝛ ho. cleri. in. c. inter opera. de sponsa. xxxij. q. iiij. nemo sibi blandiatur. ꝛ. c. si dicat quis vxorem non habeo. ꝛ. c. meretrices. quod intellige verum, quo ad spiritualem.
10 † Nam quo ad penam temporalez nō est punibilis de iure canonico coitus concubinarius s̃m Ricar. quem refert Bar. in. l. in concubinato. ff. de ɔcu. Et hoc in laico in clerico aūt ët coitus ɔcubinarius est prohibitus ꝛ punibilis de iure canonico. Item ët de iure ciuili, vt probatur in auctē. de monachis. §. si quis autem monasticaʒ. colla. j. in auc. de sancti. epi. §. episcopum vero. col. ix. ꝛ. l. eum qui. C. de episco. ꝛ clericis. ꝛ. c. si autem. ꝛ. c. vestra. de coha. cler. Et lʒ isti ex damnato coitu nati naturaliter nascantur ꝛ naturales sint. dicit text. xxx. q. iij. est inter filios. ꝛ glo. in. d. c. per venerabilez. tamen nec naturalium nomine digni sunt, nec naturales nominantur, vt dicta aucten. quibus modis natura effici. sui. §. fin. ꝛ in auct. ex complexu. C. de incestis nuptijs. Et hoc est propter odium parentuʒ non ipsorum filiorum. l. fin. C. de natura. liber. Ideo prohibuerunt vitium paternum refrenandum existimauerunt, vt in auct. de incest. nupt. in princip. col. iij. ibi sobolem ex eo genitam inculpabilem esse, ipsos aūt parentes noxios esse, ꝛ propterea tā
11 ꝙ̃ peccantes deberet puniri. Et iterum † nasci de adulterio non est culpa eius qui nascitur, sed qui generat. lvi. distinct. nasci de adulte. Nam vndecunq; nascantur homines si parentum vitia nō sequunt̃, ꝛ deum recte colant honesti ꝛ salui erunt. Semē. n. hominis ex qualicūq; hoie sit Dei creatura est. dicit tex. xxxij. q. iiij. sicut satius est mori. ꝛ. lvi. dist. dn̄s noster Jesus Christus ibi, illi aūt adulterorum filij sunt deo abominabiles ad quos paterna flagitia h̃ditaria successione descēdunt. lvi. di. Cenomanensem. eadē dis. nunqd. vbi Jo. Chryso. de vitijs erubescamur parētū, sed vnū illud q̃ramus semper amplectamur virtutē. ꝛ ö renū. nisi cū pridē. §. pſone. et inter istos ex dãnato coitu natos non est differentia quo ad successionem parentum, vt infra late dicetur, licet eorum parentes peccent magis in vno coitu plus

q̄ in alio, vt in .c. adulterij malu3. xxxij. q. ij. ⁊ propterea durius puniuntur, vt p3 in ti. de adulte C. ⁊ ff. ⁊ no. in. d. c. vt clericoru3 mores. de vi. ⁊ ho. cle. in. c. vestra. de coha. cle. ⁊ in. d. c. at si clerici. §. de adult. ⁊ de iudi. vbi enim maius est delictum ibi maior est pena. l. j. C. de raptu virginum, in fi. j. rn̄si. xxiij. q. i. nō afferamus. ⁊. c. quesiuit. de his que fiunt a ma. par. de offi. deleg. sane. c. ij. de homi. sicut dignum.

12 ¶ †Quinta spēs filiorū est q tm̄ legitimi appellant̄, vt sunt adoptiui seu arrogati, de quibus. ff. ⁊ C. de adopti. per totum. ⁊ insti. de adopti. per totum. ⁊ dicuntur legitimi tantum ex eo, qz nō ƀm ius naturale, sed ƀm leges ciuiles ad successionem vocantur vt patet in dictis iuribus. ⁊ nota. extra de cog. legali in rubro ⁊ nigro. ⁊. xxx. q. iij. c. i.

¶ Sexta spēs filiorū est eorū qui sunt legitimati. i. eorū qui extra matrimoniū legitimū nascunt̄ de quibus in scdā, tertia, ⁊ qrta spē tactū est, et l3 isti nō essent agnati a principio per leges, tm̄ per subsequens matrimoniū vel per rescriptū principis aut alijs modis, de quibus. j. dicetur legitimantur ⁊ redduntur habiles. Unde possunt ēt legitimi appellari. vt habetur in aucten. quib. modis natura. effici. sui. colla. vij. in aucten. quib. mod. effi. legi. col. vi. in. c. tanta. c. per tuas. ⁊. c. per venerabile3. qui fi. sint legi. in. l. j. ⁊. ij. C. de iure. aur. annu. per bal. in. l. eam quā. C. de fideicommis. lib. j. latissime.

¶ Septima ⁊ vltima spēs est filiorū quos spūales appellamus vt sunt illi qui leuant̄ de sacro fonte vel tenentur in ↄfirmatione de quibus de cognatione spūali. in antiquis. ⁊ in. vj. ⁊. xxx. q. j.
13 ij. ⁊. iij. p totū. †Et d ipsis nō expedit tractare qm̄ in nullo succedūt eoꝝ parētibus spūalibus nec parētes eis. l3. d. ant. in. c. trāsmisse. q fi. sint leg. ad hoc. l. fi. C. qui ve. eta. l3 forte, vt dicit bal. in auc. nisi rogati. C. ad treb. in pen. col. a p̄re spūali tales filij in subsidiū sint alendi. nā ⁊ filius adoptiuus d3 ali, de quo adoptiuo. j. dicet̄. Et rō est quare tales filij ipsis p̄ribus spūalibus non succedunt, qz inter ipsos est quedā gratuita ⁊ sancta cōio que dicēda nō est ↄsanguinitas, sed habenda spūalis proximitas. xxx. q. iij. est inter filios. que proximitas nō est trahenda ad bona tēporalia exteriora, possunt ēt filij spūales appellari hi qui p sacerdotem suscipiuntur in penitentia, de quibus. xxx. q. j. oēs. quos ⁊. §. omnis vtriusq3 sexus. de peni. ⁊ re. Item omnes Christiani dicuntur filij spirituales pape, vt in. c. quam graui. de crimine falsi. ⁊ per do. Nic. siculum in. d. c. tanta. ⁊ insti. Multominus succedunt ex eadem rōne.

14 **Postq̄ premisimus** gradus successionum. et in primo †gradu assumpsimus filios subnectēdo septē spēs ipsorū aggrediamur mām ipsa3 successionū. Uidendū est an ⁊ quō vnaqueq3 species filiorum suis parentibus succedat ab intestato, ⁊ inseremus aliquas qōnes ad materiam pertinentes, vt insit maior vtilitas. Igit̄ ad primam speciem filiorum veniendo que fuit de filijs seu liberis legitimis ⁊ naturalibus. Dic cū ipsi in vita patris sint quasi dn̄i rerum paternarum, ⁊ post eius mortem fiat in eos quedam cōtinuatio dn̄ij. l. in suis. ff. de libe. ⁊ posthu. l. in suis. ff. de suis ⁊ legi. l. j. §. qui sunt in ptāte. ff. si quis omis. cau. testa. C. de vsucapione pro here. l. nihil succedunt ipsi patri omnibus alijs exclusis. inst. de here. que ab intesta. §. j. C. de suis ⁊ legiti. here. l. intestatō. C. vnde libe. l. ex testō. adeo q olim vellent nollent compellebant̄ se hereditati immiscere, tex. est insti. de here. quali. ⁊ diffe. §. sin aūt. ibi. Sed sui quidem heredes ideo appellantur, qz domestici quidem heredes sunt, vt viuo quoq3 patre quodammodo dn̄i existimantur. Unde ēt si quis intestatus mortuus fuerit prima
15 causa est in successione liberorum. †Necessarij vero ideo dicuntur, qz omnimodo siue velint, siue nolint tam ab intestato, quam ex testamento heredes fiunt. Sed pretor ↄcessit eis abstinere si vellent, vt instit. eod. in. §. sed ⁊ his permittit pretor. immo hodie ƀm ius ciuile sufficit eis si se nō immisceāt. C. si quis omissa causa testa. l. i. ff. de acquiren. heredi. l. ei qui vero. in. l. fi. C. de iure deliberan. ibi presentis nostre legis auc. ⁊. l. j. si vt se ab her. absti. ⁊ vide pulchram disputationem Jaco. de belui. positam in titu. de trien. ⁊ semis. circa princip. col. iij. Quod tamen fallit in filio legitimato, qz ex quo passus est se legitimari ēt hodie non pōt se abstinere. ad hoc facit tex. in auc. qui. mod. natu. effi. sui. §. ⁊ qm̄ colla. vij. ibi cum semel autem illi susceperint oblationem, ⁊ propterea ad ius legitimorum accesserint non sinimus eos abstinere se patrum hereditate ⁊c. Et predicta habent locum tā in masculis quam in feminis, tam in potestate constitutis, q̄ in emancipatis, vt in aucten. de here. que ab intesta. ve. §. si quis igitur. colla. ix. vbi tex. Si quis igitur descendentium fuerit ei qui intestatus moritur cuiuslibet nature, aut gradus. siue ex masculorum
16 genere, siue ex feminarum descendens. †Et siue sue potestatis, siue sub potestate sit omnibus descendentibus ⁊ ex latere cognatis preponatur ⁊c. Et in auc. in successione. C. de suis ⁊ legi. heredi. inde sumpta. in hoc tm̄ est dr̄ia, qz existens in potestate succedit patri defuncto reseruato auo vsufructu, vt dicto. §. si quis igitur. ibi in illis, videlicet rebus que ƀm alias nostras leges patribus non acquiruntur. Nam in vsu harum rerum que acquiri debent aut seruari de his nostras leges parētibus custodimus. Sed si succedat emancipatus intellige ēt ab auo, ipsi auo debetur tantum dimidia vsufructus eius quem habiturus fuisset nepos si esset in potestate. ad hoc. l. cum oportet. §. cum aute3. C. de bonis que libe. ⁊ sic quo ad hoc est melioris conditionis emancipatus quam existens in potestate. alias differentias emancipa. ⁊ patrie potestatis, vide in. l. meminimus. C. de legiti. heredi. in. l. si emancipati. C. de collati. eas omitto, quoniam extranee sunt a materia nostra.

Et quod dictum est de successione filiorū. Idē est dicendum de successione nepotum, pronepotum, ⁊ vlteriorum masculorum ⁊ feminarū tenentium primum locum. C. de suis ⁊ legi. hered. l. vt intestato. in
17 auc. de he. ab inte. ve. §. si quis igitur. col. ix. †Dr̄ia tm̄ remanet in hoc, qz filij vocantur ad hereditate3 patris in capita, nepotes ⁊ vlteriores in stirpem, rō est, qz ipsi nepotes patris locū intrant ad hoc tex. in. d. §. si quis igitur. ibi tantam partem de hereditate morientis accipientes quanticunq3 sint q̄tā eorum parens si viueret habuisset q̄ successionem in stirpes vocauit antiquitas in. l. ij. C. de suis ⁊ legi. ⁊ in auc. de successio. ⁊ insti. de here. que ab intesta. §. cum filius. ibi. Et qz placuit nepotes. Item pronepotes pronepte sq3 in parentis sui locum succedere conueniens visum est esse non in capita, sed in stirpes hereditatem dimidi vt filius partem dimidia3 hereditatis habeat, ⁊ ex altero filio duo vel plures nepotes alteram dimidiam. Item si ex duobus filijs nepotes neptesue extant. et ex altero vnus forte aut duo ⁊ ex altero tres vel quatuor ad vnum aut duos dimidia pars pertinet ad tres vel quatuor altera dimidia ⁊c. Uerba sunt dicti. §. cū filius. qui l3 clare loquatur, tm̄ vt melius intelligas. pone exēplum. Decedit Martinus relicto Petro filio suo ⁊ tribus nepotib⁹ ex Paulo alio filio p̄mortuo. certū ē q illi tres nepotes Martini intrant locum Pauli eorum patris ⁊ quemadmodu3 si Paulus superuixisset Martino dimidiā tantū illius hr̄ditatis habuisset ipse, ⁊ aliam dimidiā Petrus ita omnes tres filij Pauli simul concurrentes cum Petro eorum patruo solā dimidiam habebūt. ⁊ predicta procedunt in successione q̄ fit ascen
18 dentibus per lineā masculinā. †Si aūt querimus de successione que fit ascendentibus per lineā femininā, vt matri, auo, vel auie, materno vel materne, proauo vel proauie, materno vel materne ⁊ sic deinceps. Et tunc licet filij isti vel nepotes non sint in ptāte talium parentum, insti. de pat. pote. §. fina. nec ēt sui, vt not. in. l. si fratris. C. de iure delibe. nec in tales descendentes fiat ↄtinuatio dominij sicut in descendentibus ex masculo. insti. de her. que ab intestato. §. j. ⁊ not. in. d. l. si fratris. tamen eorum parentibus hodie per lineam femininā succedunt quemadmodum descēdētes parentibus per lineam masculinam, per no. in auc. de heredi. que ab intesta. ve. §. si quis igitur. ⁊ vide not. Institu. ad senatusconsultū orfi. §. j. ⁊. ij. ⁊ ibi gl. ff eo. l. equissimum. C. eo. l. si intesta. ⁊. l. si matre. C. de suis. ⁊ legiti. vbi tex. dicit q filius succedit ēt matri ipso iure, quod verbum ipso iure in hereditate materna non reperitur alibi ƀm Bald. qui tamen dicit quod illud intelligitur de quadam habitudine succedendi. ex qua citius presumitur additio in hereditate ascendentium q̄ reliquorum. et quod dixi. s. sublatam esse hodie dr̄iam inter masculos ⁊ feminas, ⁊ siue descendant ex genere masculino, siue ex feminino, vt in iuribus supra alleg. ⁊ in. d. §. si quis igitur. in fi. ibi nulla introducēda dr̄ia, siue masculi, siue femine sint, ⁊ siue ex masculoꝝ siue ex feminaꝝ ple descēdāt fuit ex eo, qz videbāt q sexus femineus si
19 ne culpa grauaret̄. †Nā si vitiū est mulieres nasci, id potius patri quam matri adscribendum est. l. lege. xij. tabularum. C. de legiti. heredib. immo expedit vt mulieres nascantur ad hoc, vt alios masculos possint ↄcipere. et q aliter statuunt nāe accusatores existunt. ad hoc. C. de liber. preteri. l. maximum vitiū. ver. constitutio autem ibi. Qui eni3 tales differentias inducunt quasi nature accusatores existunt cur non totos masculos generauit, vt vnde generentur non fiant. Sed certe credendum est iura antiqua hoc disposuisse scilicet quod non succederent pariter non propter odium mulierum, sed potius propter fauorem masculorum,

masculorum, videbatur. n. honor domus & familie magis conser nari si hereditas veniret ad masculos quam si ad feminas. Ad hoc bene facit tex. Institu. de heredi. que ab intesta. §. itez vestustas. insti. de legitima agna. succes. §. q ad feminas. ibi qd id constitutu erat, qr qmodius videbatur ita iura constitui, vt plerunq hereditates ad masculos confluerent. Dignitas. n. & honor familie augetur per diuitias, vt colligitur ex tex. l. j. §. sed et si seruus. ff. de ventre inspiciendo. sicut & paupertate sordescit. C. ad legem iul. maie. l. qsqs. & hoc idez voluit Bal. in. l. j. C. de sum. tri. Nec est nouu vt quis sine culpa sua iure suo priuetur lz non sine causa. vt lite non conte. c. quoniam frequenter. & in regula sine culpa. de reg. iuris. lib. vj.

20 **Et ex hac ratione** † vt puto inducta sunt statuta quasi per tota Italiaz excludetia feminas dotatas vel dotadas a successione statibus masculis. Et hoc ide voluit Bal. in. l. j. C. de sum. tri. potuerunt enim hoc statuetes facere. qr successiones sunt de iure positiuo. no. in. l. cunctos populos. de sum. tri. & in. c. Raynutius. de testamentis. imo & de iure diuino olim femine extantibus masculis excludebant. tex. est numeri. xxvij. c. ibi, Homo cu mortuus fuerit absq filijs. ad filia eius transibit hereditas &c. Et ibi. eritq hoc sanctuz Israel lege ppetua. A contrario igitur sensu si cuz filijs decedat excludantur femine.

Sed primo quero circa hoc dicit statutuz q extantibus filijs masculis filia femina non succedat an si non extat filia femina sed nepos vel neptis ex ea excludatur a filio masculo. & videtur dicenduz qd cu statutu sit exorbitans & ius coe vt apparet ex pxime notatis. debeat intelligi stricte. l. qdqd astringende. ff. de ver. obliga. l. iij. §. hec verba de nego. & sic non extendatur extra casuz quez ponit ad hoc. l. si vero §. de viro. ff. solu. matri. ibi nihil in. l. scriptum est, & hoc habeo quasi omissum ad nota. † Et p consequens
21 cuz statutu non loquat de nepote vel nepote, sed tm de filia ipsa sola filia excludatur a dicta successione, & non nepos vel neptis, sz veniant sicut inuitabant p ius coe. Et in hac snia fuerut qplures doctores. Sz qdqd ipsi tenuerint verior e qria sentetia vt. s. filius excludat non solum filiam, sed etiam nepotem vel neptez ex ea. hoc probat p tex. bonu in. c. j. §. hoc notandu est. de his q feudum dare pos. in vsibus feu. ibi q lz filie vt masculi patribus succedant a successione tn feudi remouentur, & eorum filij facit. c. i. in pricipio d gradi. successio. c. li. Na ppterea femine excludantur a feudo. qr iuuare non possunt dominum nec pugnare. ad hac. c. j. §. filia vero de success. feu. & tn nepotes etiam ex eis qui possent pugnare etiam excluduntur vt in glo. d. §. hoc autez que gl. lz dicat q est pro ratione voluntas, tn non est credendu quod legislator ediderit legem sine ratione. l. ij. ff. de legibus. iiij. di. erit autem lex. Unde dicit Bal. ibi q ideo est, qr successio non fit per saltuz. Et propterea expedit quod gradus ante se sit successibilis. Nam destructo ordine destruitur ordinatum. ff. de seru. rn. prediorz. l. tria predia. & ad destructione antecedentis sequitur destructio cosequetis. ff. de officio eius cui mandata est iurisdictio. l. j. §. huius rei. & hanc ronem senserat ibi Ja. de bel. lz Bal. eum non referat hic ad propositum nostrum si statutuz excludit filiam feminam propter masculos excludat etiaz nepotem ex eo, qr oportet q nepos per saltum veniret q in successio
22 ne prohibitum est vt. s. Et pro hac opinione facit † q voluit idez Bal. in. l. fi. C. de in ius vocan. dicens q si tale statutum loqueretur simpliciter de filio. Nihilominus nepos ex filio excluderet filia femina. qr quo ad caput inuitatiuum masculoru est fauorabile. lz quo ad caput exclusiuu feminaru sit odiosum. Et sic d clarat q ipse dixit in. l. fi. C. vnde cognati. vbi dicit q illud statutu tanq & equitatem editnz sit odiosuz. intellige quo ad feminas sed intentio statuentis qua debemus attendere. l. si quis nec caz ff. si cer. pe. l. qui exceptione. ff. de condi. inde. fuit principaliter pp conseruationez familie. vt. s. dictum est. Et per eundem in. l. sancimus. de nup. & ad corroborandum hanc coclusione facit q notabiliter voluit Bar. in. l. si a me. §. videnduz. ff. ad tertul. vbi dixit q statutu Floretie excludens matrem a successione filioru extantibus agnatis vsq ad tertium gradum intelligitur excludere et auum maternum & alios cognatos per rationes quas ibi adducit. ita dicit se consuluisse Florentie. & eadem coclusione firmauit Ang. de Perusio in auc. de triente & semisse. §. neq illo. col. iij. Et dicit se pluries consuluisse. Ultimo pro hoc adduco casum quasi rotundum in auc. de heredibus ab intesta. venien. §. ex diuerso. col. ix. ibi huius filios ab hrditate excludim sicut ipse si viueret excludebatur. que tex. ad hoc inducit Ang.

ibi colliges ex eo argu q vbicuq excludit aliqs a successione no pp suu delictu sz ex alia ca ipse excludit, ita & filius dz excludi.

23 **Secundo** quero † an filia dotata p patre in vita pris post ipsius patris obitu veniat ad successionem paternam vna cum alijs filijs. dic q equaliter succedit vna cu alijs filijs dote qferendo vel tatominus accipiendo. l. si pr. & l. pactu dotali. & l. filie dote. & auc. ex testo. C. de colla. j. ff. eode. et de diuersis modis conferendi dotem. vide in. l. dotis quidem petitio. C. de col. & idem dicas de dona. pp nupti. que datur filio. l. vt liberis. C. de colla. Item et filia imputaret sibi in ltimaz per. l. quoniam nouella. C. de inoffi. test. iuncta. l. illam. C. de col. et hoc vbi statutum aliter non videret. sed si esset statutum prout in terminis superioribus non oporteret querere de collatioe vel imputatione. qr filia non veniret ad successionez extantibus masculis. non solum si esset dotata in vita patris. sed etiam si post eius mortem per fratres dotaretur de bonis patris. propter verbum dotandas. Si vero simpliciter diceret dotatas. bene veniret ad successionem si post mortem patris dotaretur, qr in suis heredibus inspicimus tempus mortis tantum. Unde casus postea superueniens non nocet. ff. de heredibus institut. l. si alienum. §. in extraneis. Institu. de heredi. qualita. & differenti. §. in extraneis. & ita consuluit Barto. in consilio, quod incipit. Quidam decessit intestatus.

24 **Tertio** quero pater † dotauit filiam nepotes ex ea premortua voluit venire ad successionem eoru aui patris puelle dotentis vna cum auunculo ipsorum, & sic filio dotantis. An imputent dotem maternam in legitimam. multi doctores examinauerunt hanc qonem & varie senserunt. Bart. in l. iiij. ff. ad legem falci. in effectu concludit quod imputent in partem suam ex ea ratione maxime, qr illa dos erat profectitia. & si liasam. in profectitijs non hz heredez, ergo nepotes veniunt ex persona aui non ex persona matris merito ergo debeant imputare. Si tamen pater dotans fuisset stipulatus in casu tantuz no existentium liberorum, qr videtur voluisse tacite quod filia decedens cum liberis posset habere eos coheredes dicit se dubitare. Itez simpliciter quod debeat imputari cosuluit ipse & incipit consilium Gilibertus dedit dotem. Bald. ponit istam qonem in. l. quoniam nouella. C. de inoffi. testa. & in. l. illam. C. de collat. in. l. quoniam nouella. concludit dictum Barto. procedere qn nulla intercessit stipulatio de dote reddenda, sed quando pater fuit stipulatus dotem sibi reddi in casu non existentium liberoru tunc ex tacito pacto veniant liberi tanq heredes matris quasi velit quod quando non fuit pater stipulatus illa dos censeatur profectitia a patre, & per consequens imputanda. vt. l. illud. C. d collat. sed si fuit stipulatus si sine liberis illa dos ex tacita mente patris censeatur aduentitia filiorum & per qns non imputanda. et sic in effectu non vr contradicere Bar. qr qclusio Bar. s. fuit qn nulla fuit stipulatio. Sed quando fuit stipulatio in casu non existentium liberorum dixit se dubitare. Et idez quod dixit Bal. in. d. l. quoniam. consuluit Petrus de Perusio in consi. quod incipit Pater dedit dotem pro filia sua licet nec ipse nec Bald. in. l. quoniam. & in. l. illam referant Bar. dubitare in casu stipulationis. Sed simpliciter dicunt eum tenere dotem imputandu. in. l. aut illam simplr in puncto iuris tenet contra bar. respondens ad omnes rationes suas. sed de equitate dicit posse saluari opinionem Bart. quando nepos succederet vna cum auunculo & similibus cum tunc fingatur loco matris. sed quado succederent vna cum alijs nepotibus. tunc non representet matrem non imputet. et ita dicit se consuluisse. Ista distinctio bal. non videtur mihi procedere, qr totum dependet, an veniant vt heredes matris ad dotem vel videantur capere ab auo. & propterea magis satisfacit quod ipse dixit in. d. l. quoniam. qr con
25 cordat cum Pe. Nec discrepat a Bart. Itet † inquantum ipse dicit nepotes inter se succedentes auo non representare matre salua pace videtur contra casum insti. de heredi. que ab intesta. §. cum filiu. ver. & qr placuit. iuncto ver. ex diuerso. qn occurret ibi de facto. vide nota per Ang. in d. l. in. iiij. & per Imo. in. l. post dotem. ff. solut. mat. De collatione aut ipsius dotis non vr dubiu per. d. l. illa. C. de col. Pet. de ancha. in consi. suo. xlvij. q incipit. In Christi nomine amen. Uisis diligenter &c. lz idez q bal. in. d. l. qm nouella. & adducit simile pone q filia instituisset extraneum qui et fuisset institutus a patre dotante certe in detractione falcidie & trebellianice ratio non habebitur dicte dotis ar. l. sequens. ff. de leg. ij. Multo ergo minus dz haberi qside ratio dicte dotis in imputatione legitime ar. l. fi. C. co. la. vtriusq iudic. in ratione sui. Et respondet ad Barto. prout respondet

Bald. in d. l. qm̄. s. q illud procederet qñ dos reuerteretur ad patrem et moriente filia cum liberis sm veram opinionē. l. dos a patre. C. solu. matrimonio.

26 **Quarto** quero † quid si auus dotat neptē an filius pater puelle veniens ad successionem patris sui, et sic aui puelle vna cum alijs fratribus imputet sibi in partē suā dictā dotē. Bal. in auc. ex testā. C. de col. in vltima col. lʒ quod non per tex. in l. dedit dotē. ff. de colla. bono. Mihi videtur qd ille tex. probet ɔtrium potius cum dicat q contemplatione filij ibi, qꝛ pater filie ideo auus pp filium nepti dotez dare dʒ, qñ aūt ɔstaret q non cōtemplatione filij, sed ipsius neptis dotez daret procederet dictum Bald. sicut dicit glos. q filius tenetur conferre dotem nepti datam solu. matri. ante mortem aui, nisi forte lectura mea esset incorrecta.

27 **Quinto** † quid si pater erogauit in nuptijs filij. certe si pecunia est consumpta vel res redacte ex pecunia sunt consumpte mortuo postea patre non dʒ postea filio imputari nec veniet in diuisione. et si alter frater diceret. volo vxorem ducere, et tantundē erogare de cōi nō audiret. Nā pater nō expendit de cōi patrimonio liberorū, sed de suo proprio quo nōdum filij habebant aliqd ius estimabile ad hoc qd no. ff. de mu. et bono. l. iij. §. fi. et ibi gl. not. Si aūt res ex pecunia redacte non sunt cōsumpte, puta, qꝛ erogauit in vestibus et ornamētis nurus q extāt, et tūc si sunt ornamēta necessaria, et ad vsuʒ quotidianū, et non sunt ɔferenda nec imputāda sed sunt propria mulieris. et ab initio tenuit donatio. l. ex annuo. ff. de do. inter vir. et vxo. ff. ad l. fal. l. sed vsusfructus. §. dos. cum sua gl. Sed si loquitur de vestibus et ornamētis pretiosis, et illa talia qualia sunt in collatiōe veniunt. Remanserunt. n. soceri. vt. l. mortis sue cā. §. fi. de don. inter vir. et probatur hec distinctio. ff. de peculio. l. id vestimentum sm Bal. in l. filie cuius. C. fami. herc.

28 **Sexto** quero † pater erogauit pro militia vel dignitate filij, mortuo patre alij fratres volunt q erogatuʒ in dicta militia vel dignitate conferatur per ipsum filium eorū fratrem vel in partē suam imputet, filius dicit q illud dʒ esse precipuum. barto. in l. j. §. nec castrense. ff. de col. bo. in effectu cōcludit qd si est militia que non pōt vendi nec ad heredes transmitti vtputa pater expendit vt filius haberet prebendam ecclesiā vel epatum, certe hoc in collatione nō venit nec imputat in quartā. pro hoc tex. qd nō ɔferatur. ff. fami. hercis. l. si filia. §. neratius. et §. idem scribit de colla. bono. l. j. §. sed aut id quod, et de imputatione no. in l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffi. testa. et bene facit tex. in d. §. nec castrense. nā vr̄ peculium quasi castrense. l. sacrosancte. C. de epi. et cleri. Idem si pater erogauit pro doctoratu filij. cum. n. illa dignitas non posset vendi nec ad heredes transmitti. illa pecunia non venit in collatione. Et q dixit bar. de dignitate doctoratus tenuit ēt bal. in auc. ex testamento. C. de col.

29 † Nam per collationē fit trāslatio in aliū. sed ista que coherent persone nō pñt in aliū trāsferri. Preterea iste dignitates principaliter non videntur respicere cōmodum pecuniariū. ergo cessat collatio. l. plane. la. ij. ff. de leg ij. sed si est militia que possit vēdi lʒ non transmittat ad heredꝫ vt si erat cōsuetudo in ciuitate q vēderetur custodia carceris. ex qua emptor capiebat aliquid a carceratis, et poterat eā vendere. vel q venderet statera, et pondus cōis. et talis militia ɔputatur in quartā et venit conferenda non qd estimetur quanto constitit patri pro filio. sed quāto ista militia vendi posset tpe mortis patris deducto onere militie. l. omnimodo in fi. C. de inoffi. test. sm ipsum bar. in d. l. j. Et idem q barto. vr̄ concludere bal. in d. l. omnimodo. §. imputari. C. de inoffi. teste.

30 † longius exordiendo materiam considerat eniʒ quatuor militias quo ad propositum nostrum. Quedam est que pōt vendi et ad heredes transmitti puta princeps dedit mihi aliquam militiam, et heredibus meis vel cui ius meū concessero puta feudum cū hac qualitate, et non dubium q cōfertur et in legitimam imputatur. Quedā est militia que nō pōt vēdi sed bene transmittit ad hr̄des puta soluit pater pro inuestitura de feudo filio cōcesso et imputatur. Quedā est que pōt vendi nō tn̄ ad heredes trāsmitti vt in exemplis. s. positis per bart. et ista ɔfertur, et in legitimam imputatur. Et hoc ēt lʒ glo. in l. illud. C. de colla. Quedam est militia que non pōt vēdi, nec pōt ad heredes trāsmitti, et ista nō ɔfert nec in legitima imputatur. vt. s. in principio qōnis. et hec possunt induci ad vnū de quo fui heri interrogatus. Pater emit a quodā scriptore bullarū apostolicarū p filio vnā scriptoriā apostolicā pro pretio mille quingentorū ducatorū Papalium, decessit ab intestato relicto filio scriptore et alijs fi-

31 lijs, † scriptor vult venire ad successionē cū fratribus equaliter, fratres petūt q ipse ɔferat in cōi pretiū expēsum in illa militia, vel id p quo hodie vēdi posset, aut imputet in ptē suā tantominus accipiendo, et videbat per regulaʒ supra traditā q scriptor ad id compelleretur, qꝛ scriptoria pōt vēdi et vendita fuit. Et sic hʒ locum quod dictum est de tertia militia. In ɔtriam partem vr̄ q scriptor ad hoc non compellatur per regulam traditā in quarta militia. de qua in principio qōnis attētis literis que in curia super his emanant. et vt clarius possit rn̄deri, tenorē inseram de verbo ad verbum. qui est talis.

Paulus episcopus seruus seruorū et c. Dilecto filio Frācisco de mācinis literarū apostolicarū scriptori et familiari nr̄o salutē. Laudabilia pbitatis et virtutū merita quibus psonā tuā iuuari pcepimus nos inducunt vt te de spālibus fauoribus et gratijs prosequamur. Cum itaqʒ offiñ scriptorie literarum apostolicarum p liberā assignationē Jacobi de Ugolinis nuper earundē literarum apostolicarum scriptoris et familiaris nostri de illo q tunc exercebat in manibus nostris sponte factam, et per nos admissaʒ vacauerit et vacet ad presens. Nos volentes de premissorū meritorum tuorū intuitu fauore prosequi gratioso. officium predictū sine premisso siue alio quouis modo vacet. Cum emolumētis honoribus et oneribus ɔsuetis apostolica tibi auctoritate cōcedimus, et et assignamus. teqʒ ad illud in ipsius Jacobi locum substituimus pariter et subrogamus. necnon dilectorum filiorūʒ aliorū literarum predictarum scriptorum cōsortio aggregamus. decernentes ex nunc irritum et c.

Patet ergo clare officium scriptorie nō esse trāsmissibile, nec posse vendi sed quemadmoduʒ in beneficijs dicimus posse resignari in manibus superioris et tūc tenere resignationem si superior voluerit admittere. ad h. c. admonet. et c. qd in dubijs de renun. ita ēt dicamus de ipso officio, vt nō sit in cōmercio nostro vt pʒ ibi cum itaqʒ offiñ scriptorie et c. per liberam assignationem Jacobi et c. in manibus nostris spōte factā, et per nos admissam vacauerit et c. Requiritur ergo q fiat libere et admittat alias non vr̄ valere per not. in dictis iuribus. et tn̄ vt. s. proposui. Franciscus dedit Jacob. Mille quadringentos ducatos Papales et centum Pape. et sic in effectu pro mille quingentis ducatis papalibus emit, vnde vr̄ magis attendendū quod in veritate agitur quam quod simulate ɔcipitur. l. j. et. l. si quis gestum. C. plus valere quod agitur. facit ēt rem magis dubiam, qꝛ omnino requiritur consensus, et signa-

32 tura pape, sine qua alienari nō posset. † Quod. n. sine auctoritate principis alienari non pōt dr̄ impossibile. ad hoc. c. nulli. de reb. eccl. nō ali. et cle. j. co. ti. ff. de leg. j. l. apud Julianū. §. ɔstat. nisi diceres q illud est verū qñ volūtas principis esset adhibenda ɔ id q fieri ɔsueuit vel fieri dʒ de iure vt dictis iuribus, sed papa ɔsueuit ɔsentire de facili, et sic non dicat impossibile, et per ɔñs inalienabile, et tunc non haberent locum dicta iura, et tenuit Fran. tigri. in d. §. ɔstat. In casu aūt nostro videmus papā ɔcedentē hanc licentiā satis de facili ergo et c. Et pp hec pro nūc satis dubito, et sic nō dedi clarū rn̄sum. et eadē est rō dubitationis in vltimis alijs officijs que eodeʒ modo regulantur vt est officiū registri, officium scriptorum in penitentiaria, officium cursoruʒ. et sic de alijs.

33 **Ultimo** quero pater emit libros pro filio existenti in studio, et tradidit ei. morit pater † an dicti libri veniant conferendi, vel imputantur in legitimam. glos. in d. l. filie cui lʒ q sint precipui filij. et ita sequitur Barto. in §. nec castrense quod verum intelligit si erat doctor vel aduocatus tempore traditionis. vel si est promotus post ante tamen mortem patris, qꝛ videntur cedere in peculium quasi castrense. Sed si pr̄ moriatur anteq̄ filius perfecerit studium suum et iudicabitur sicut de simplici dona. q morte confirmatur. maxime fauore studiorū et ista vr̄ mens Bart. in d. §. nec castrense. et Bald. in d. l. filie cuius. qui dicit procedere hoc vltimuʒ vbi cōstaret qd pater voluerit donare, sed si nō ɔstaret de donatione sed de simplici emptione et traditione tūc si est parua quantitas attenta qualitate personaruʒ et quantitate patrimonij videatur donasse, si magna secus. Et hoc nisi filius consumpsisset in malos vsus puta ludendo, meretricando vel quod peius deglutiendo vt per Bart. in auc. quod locum. C. de colla. et per Bald. ibi in d. l. filie. et dicit bald. post barto. in dicto. §. nec castrense. q nō tenentur fratres ponere de suo vt filius qui incepit studium de mandato vel consensu patris, prosequat. et multominus vt doctoretur. ¶ Et qm̄ ɔ tractatū fuit de successione q fit ascendētibus p lineā femininā vt matri auo et c. in ver. et predicta pcedūt. Posset dubitari

34 †quid si concurrant filij primi & secundi matrimonij in successio ne materna vel linee materne. nunquid pariter vocentur & equaliter succedant matri. dic secundum Ange. de pac. in auc. de non eligendo secundo nube. §. hec nos. col. j. quod lucra nuptialia, & omnia alia lucra nuptialia & omnia alia lucra provenentia a priori viro filij primi matrimonij debent habere precipua, vt. l. cum alijs in principio. C. de secun. nu. siue adeant hereditatem maternam siue paternam, siue repudient vtraque siue alteram tantum. Et hoc nisi ex causa ingratitudinis remoueantur. Vt in auc. heres. C. de secun. nup. Lucra vero nuptialia a secundo viro prouenientia filij secundi matrimonij debent habere precipua vt. d. l. cum alijs in ver. immo filij. Et hoc verum si adiuerint hereditatem secundi viri, sed si repudiauerint. tunc filij primi & secundi matrimonij veniunt ad predicta lucra si omnes adiuerint hereditatem matris. l. si quis prioris. §. talem. C. de secundis nup. Alia vero bona ad matrem venientia pariter diuiduntur inter filios primi & secundi matrimonij ab intestato venientes per regulam datam in auc. de heredibus ab intest. §. si quis igitur. Et habent locum predicta non solum in lucris nuptialibus prouenientibus facto hominis puta ex pacto, vel etiam si proueniant ex statuto secundum Bal. in auc. vxore. C. de secun. nup. & sensit Ange. in simili in. d. §. hec nos. Item que dicta sunt in muliere ad secundas nuptias transeunte, eadem dicenda sunt de viro ad secundas nuptias transeunte in tex. l. generaliter in principio. C. de secundis nuptijs. & clarius in auc. de non eligen. secundo nub. §. quia vero ibi tex. Quia vero in binubos pene communes & viri sunt & mulieris, & ille quidem in dote ad secundas nuptias veniens pi enum sustinebit. hec autem manet nuptiali seu propter nuptias donationem, & hec lex in vtraque sit posita persona &c. & hec sufficiant quo ad primam liberorum speciem.

35 **Circa secundam** †speciem liberorum que fuit de naturalibus tantum, id est natis ex concubina vnica in domo retenta vel indubitato affectu &c. & dic quod aut loquimur an & qualiter succedant ascendentibus per lineam masculinam. aut ascendentibus per lineam femininam. Primo casu Aut extant descendentes legitimi & naturales. vel legitimi tantum vt sunt adoptiui & non succedunt in aliquo vt in auc. de triente & semisse. §. consideremus. col. iij. & in auc. l3. C. de naturalibus liberis. de adoptiuis etiam probatur in auct. qb. mod. naturales efficiuntur sui. colla. septima. qui generaliter loquitur. Filij enim adoptiui in successione equiparantur legitimis & naturalibus quando sunt in potestate. l. si te. & l. fi. ff. de suis & legit. ergo idem seruandum est in eis quod in filijs legitimis & naturalibus. l. illud. ff. ad legem aq. licet quidam aliter dixerint & male secundum Ange. in auc. quib. mod. naturales efficiun. sui. §. penul. col. vij. Aut non extant descendentes & tunc aut extat vxor defuncti legitima. & sic nouerca filiorum naturalium. & idem vt non succedunt in aliquo. debent tamen ali ab his qui veniunt ad successionem boni viri arbitrio siue sint fratres siue extranei secundum Bal. in. d. auc. & no. in. d. §. consideremus l3 By. in illa summula sua & Ange. in. d. §. vltimo sentiant quod non solum filij legitimi et coniunx defuncti excludant naturales. Sed etiam parentes ipsius defuncti quod mihi non videtur verum per dictum §. consideremus. & dictam auc. licet. Si vero non extant nec descendentes nec vxor & succedunt vna cum eorum matre in duabus vncijs hoc est in duabus partibus hereditatis de. xij. Diuiditur enim plerunque hereditas in. xij. vncias que assis appellatione continentur. Institu. de hered. institu̅en. §. hereditas dixi plerunque quia interdum testator in plures partes hereditatem diuidit. Institu. de heredibus instituendis. §. sed si plures.

36 **Sed incidenter** † quero an quemadmodum vocantur filij naturales ad successionem de iure ciuili, ita pariformiter vocentur de iure canonico Hos. in capi. lator. qui fil. sint legiti. tenet quod de iure canonico non succedunt in aliquo assignans rationem quia coitus concubinarius licet non sit prohibitus de ciuili, tamen est prohibitus de iure canonico de quo omnis coitus est damnatus vt supra dictum est circa princip. facit. c. inter opera. de spon. glo. not. in dicto. capitu. lator. & c. nisi cum pridem. in. §. persone vero irregularitas tenent quod quo ad filios naturales in materia successionis non sit differentia inter ius canonicum & ciuile. Et idem etiam voluit Hostien. in dicto. c. lator. non obstat quod talis coitus concubinarius sit improbatus a iure canonico ergo filij ex eo nati non succedant quasi si lex canonica inuitaret ad talem successionem videretur dare per indirectam materiam peccandi. l. si vnus. §. illud nulla. & §. pacta. ff. de pactis. Nam respondit Hostien. quod istud non refert quia etiam talis coitus concubinarius est improbatus per ius ciuile nouissimum vt colligitur ex his que habentur in aucten. de lenoni. & in auc. scenl. mulieri. Et in aucten. de incest. nup. in quibus iuribus imperator dicit se castitatis amatorem. & in auc. de ecclesiasticis titulis vbi profitetur se velle sequi dispositionem canonum in spiritualibus. Et tamen tales filios naturales habilitat ad hereditates eorum legitimando per rescriptum vt in auc. quibus modis natu. effi. sui vel legi. §. illud coll, vi. sicut ergo facit per rescriptum ita faciat & possit facere per legem generalem. quasi velit quod presupposito quod coitus concubinarius sit hodie reprobatus. tamen. l. voluit & potuit filios ex eo natos ab intestato vocare ad duas vncias. et hec opinio plus placet. d. Ant. in. d. c. lator. & do. Nic. sicu. in. d. c. tanta qui si

37 lij sint legi. †quia standum est dispositioni iuris ciuilis quando canon non disponit contrarium. ad hoc. c. per venerabilem qui filij sint legiti. & tenuit etiam Bal. in quodam consilio quod incipit. Factum sic proponitur. ei autem quod dixit Host. in. d. c. lator concubinarium coitum esse reprobatum per ius ciuile. multum obstat tex. in. l. in concubinatu in fi. ff. de concubi. ibi. Nam quod concubinatus per leges nomen assumpsit extra legem pena est. et si diceres illud de iure antiquo secus de iure nouissimo gloss. sentit ibi idem de iure nouissimo l3 per ius diuinum sit punibilis. & pro ea etiam facit text. in aucten. de triente & semisse. §. si autem confusa ibi. Et nos non prebemus luxuriantibus sed caste viuentibus. l. appellat concubinatum cum vnica castitatem. Et propterea filios ex ea genitos vocat ad successionem duarum vnciarum & excludit genitos ex pluribus simul retentis. nec obstat aucten. de lenonibus. & alia iura quia non loquuntur, de concubinatu vero nisi forte diceres prout ipse Hostien. dicit quod cum imperator in spiritualibus velit sequi canon. dispositionem intendat prohibere illud quod canones prohibuerunt. ad hoc. l. cunctos populos. de summa trinitate. Ad vnum tamen aduertas quia clerici in minoribus constituti possint contrahere matrimonium. c. j. c. quod ad te. & c. diuersis. cum si. & soboles ex eis genita sit legitima & successibilis, tamen concubinatus est eis longe magis prohibitus quam laicis adeo quod filij in tali concubinat. nati non succedunt in illis duab us vncijs sicut alij. ita sentit Bal. in. l. quique litigandi. ff. de in ius voc. dicens ita disputando tenuisse Ricar. Malumbre. et idem dicit de fratribus tertij ordinis sancti Francisci.

38 **Secundo casu** principali. † Si querimus quomodo succedant filij naturales ascendentibus per lineam femininam. Et dic quod succedunt in vniuerso sicut filij legitimi & naturales etiam si cum ipsis filijs legitimis & naturalibus concurrerent. C. ad senatusconsultum orfi. l. si qua illustris. §. fi. ver. sinautem libere conditionis. & institu. ad orfi. §. nouissime. & ibi glo.

Succedit tertia species liberorum qui spurij appellantur non tantum ex damnato coitu de iure ciuili nati & isti non succedunt ascendentibus per lineam masculinam. l. hac parte. & l. si spurius. ff. vnde cog. immo nec valeret statutum quod si spurij succederent patri ex testamento vel ab intestato maxime ex ea ratione quia si pater haberet huiusmodi filios successibiles inuitaretur tacite ad delinquendum. l. si vnus. §. illud nulla. ff. de pac. extra de iureiu. quemadmodum de consue. c. fi. et ita l3 Bar. in. l. testamenti factio. ff. de test. referens Cyn. hoc idem consuluisse per tex. in auc. qui. mo. nat. effi. sui. §. pe. idem reperio consuluisse Federi. de senis in statuto perusino quod incipit. Casus talis est statuto cauetur. Idem Ja. bu. in statuto quod incipit titius habens vxorem. Idem Pau. de elea. Idem Robertus de. s. Miniano. Bal. etiam consuluit super eodem statuto & incipit consilium factum sic proponitur. Hieronymus de ciuitate perusij concludens

39 idem quod non valeat. †quia talis est prohibitus succedere non solum de iure ciuili & canonico sed etiam de iure diuino. idem de iure veteris & noui testi. xxxij. q. ij. non omnes ibi Ejice ancillam & filium eius non. n. erit heres filius ancille cum filio meo. & sentit idem bal. in. l. vnica. C. de his que pene no. & in. l. j. C. de sum. trin. maxime si extarent filij legitimi. & si locum habent hec in nato non ex damnato coitu multomagis in nato ex coitu damnato. quem vtrunque ius abhorruit & exclusit a successione parentum vtriusque linee vt in auct. ex complexu C. de incest. nup. & xxxv. q. vij. quod est vbi Augustinus ex lege dei constitutum est vt qui ex incestuoso coitu nascuntur non putentur filij & nullo parentibus iure succedant. & j. in proxima specie dicetur. Si ergo de iure ciuili canonico & diuino tales excluduntur populus contra tale ius statuere non potuit. ff. de arbi. l. nam magistratus. viij. di. contra mores cle. ne romani. de elect. & c. proposuit de concessione preb. nec si per ipsum statutum forte alijs venientibus ab intestato pena imponeretur teneret de re iud. cle. pastoralis. & c. si diligenti de foro compe. imo & si filius spurius peteret hereditatem

vigore talis statuti corã iudice laico posset ecclia inhibere ne in
cã pcederet. Et ita ꝯsuluit ipse Pau. in ꝯsi. pallegato. ⁊ cũ pre
dictis doc. ꝯcludit Pe. de anch. in regula possessor de re. iu. li.
vj. ¶ Sed Jo. cal. in ti. de ꝯsti. in ꝯsi. iiij. incipit. An valeat sta
40 tutũ ciuitatis. lʒ ꝯtrariũ † vbi statutũ in terris nõ subiectis tpali iu
risdictioni eccl'ie inuitaret spurios ad successionẽ p̃rnã deficiẽti
bus ascẽdẽtibus ⁊ descẽdẽtibus. fundamẽtũ suũ ẽ qꝛ successiões
sunt inuẽte de iure ciuili ⁊ ẽt ꝓhibitiones, vt pʒ. ff. de peti. her. l.
ij. ⁊. iij. de legi. her. p totũ. ff vñ cog. l. si spurius. l. j. ff. si tab. test. l.
l. C. de na. lib. ⁊. s. satis late dictũ est. Merito potuit p statutum
laicorũ illi iuri positiuo ⁊ ciuili derogari q̃tũ ad subditos ⁊ no. i
l. oẽs populi. ff. de iusti. ⁊ iu. in. l. cũctos populos. de sum. trin. in
l. fi. C. de test. in. l. nec ex pretorio de reg. iu. Insti. de iu. na. gen.
⁊ ciui. §. ius aũt ciuile. Nec ob. q ius diuinum repellat hmõi a
successiõe, vt. d. c. omnis qꝛ repellit qñ extaret legitimus ibi. nõ
erit hr̃s filius ancille cũ filio libere. ⁊ sic nõ discrepat ab eo q
voluit Cal. Itẽ nõ ob. q de iure canonico excludat qꝛ illõ in ter
ris ecclesie. secus in terris imperij ad quas se nõ extẽdit, vt i. c.
p venerabilẽ qui fi. sint legi. l. extra territoriũ. ff. de iuris. om. iud.
Itẽ nõ ob. q vr̃ pater inuitari ad peccandũ prout voluit Hosti.
in sum. qui fil. sint leg. §. qualiter. el. ij. ver. quid si imperator. qꝛ
tale statutũ nõ approbat vel improbat coitũ adulterinũ vel aliũ
illicitũ sʒ tm̃ filiũ q nõ peccauit reddit habilẽ. Si. n. statutũ nõ
valeret necesse esset dicere eos qdẽ qui peccant sine reatu esse.
eos aũt qui innoxij sunt tanq̃ peccantes puniri ꝯ id qđ dixit im
perator in auc. de incest. nup. in princ. col. ij. C. de penis. l. sanci
mus. in auc. vt iud. sine quoquo suf. §. cos. ⁊. §. iusiurandum. col.
ij. ⁊ ista ꝯclusiue est mens Jo. cal. lʒ per alia verba qui dicit tũc
posse dici statutum non hr̃e locum qñ superessent ascendentes ⁊
descendentes. secus qñ tantum collaterales. Corroborari põt
41 snia Jo. cald. iudicio meo ea rõne † qꝛ filius natus ex concubina
succedit ẽt de iure canonico non extantibus descendentibus et
alijs de quibus. s. ⁊ tñ non dubium q talis coitus est prohibitus
illo iure vt. s. est ostensum. Item vulgo quesitus succedit matri ẽt
de iure canonico vt statim dicetur ergo non videtur exorbitans
si statutum habilitat eum etiam ad hereditatem paternam maxi
me quando solum preiudicatur collateralibus. Si ergo attendi
mus rõnem Bart. ⁊ aliorum ꝯ consulentium q ideo valeat sta
tutum qꝛ inuitaretur pater ad delinquendũ certe pari ratiõe de
beremus dicere non valere ius cõmune per qđ inuitatur concu
binarius ⁊ vulgo quesitus ad successionem maternam, qꝛ inuita
tur mater ad delinquendũ. Nã non est maioris potentie. l. vni
uersalis in vniuerso quam sit lex municipalis in municipio suo. ff.
de iusti. ⁊ iu. l. omnes populi Insti. de iure nat. gent. ⁊ ciui. s. ius
aũt ciuile. j. dist. ius ciuile intellige de illis populis qui possunt
42 sibi condere statuta. ꝫm no. in. d. l. omnes populi. † Nam nõ mi
nus inuitatur mater ad peccandum per ius cõe faciens filiũ suũ
habilem ad eius successionem quam inuitetur pater si habilitat
filius ad eius successionem per statutum, sunt enim nec satis cor
relatiua. l. generaliter in principio. C. de secun. nup. in auc. de nõ
eligen. secundo nuben. §. qꝛ. in auc. cui relictum. C. de indi. vidu.
in. l. viro atq̃ vxore. ff. sol. matri. ⁊ in. c. significanti de diuortijs.
nec minus peccat mulier. fornicando quã vir. sed pari mõ. xxxij.
q. vi. c. christiana religi. lʒ vir tanq̃ caput mulieris sit magis ar
guendus. xxxij. q. v. nihil iniquius. c. indignantur mariti. ⁊. c. nõ
mechaberis. Oportet ergo dicere q aut lex ciuilis inuitans fi
lios naturales ad successionẽ paternã vel spurios ad maternam
sit correcta q non est verum aut q dictum statutum valeat.
¶ Tñ in via iudicandi forte nõ esset tutum recedere a snia tãto
rum doctorũ. c. j. ⁊. c. ne innitaris. de ꝯsti. ⁊ no. in. l. precibus. C.
de impu. ¶ Post scripta reperi Bal. habentẽ eundem spiritũ
in. l. j. C. de iure aure. annu. vt spurius natus ex dãnato coitu pos
sit per statutũ habilitari ad hereditatẽ paternam cuius verba
formalia h̃ sunt. in alijs vero spurijs sicut vʒ statutũ iuris cõis q
succedant matri, ita vʒ statutũ municipij q succedãt patri. Nã
vbicũq̃ nõ est necessaria cl'a non obstantiũ poterit ius cõmune
per statutum extendi. l. oẽs populi. de iustit. ⁊ iure. De hoc dixi
43 in. l. cunctos populos. de summa trini. † Et quicquid alij cantẽt
ita tene. Ista sunt verba sua. Et propterea hodie sum magis du
bius cum vltra rõnem quam adduxeram habeam auctoritatem
tanti doctoris eandẽ adducentis. Unde cogitandum esset desu
per predictis qñ venirẽt de facto qꝛ hanc partẽ ẽt tenuit. d. Ni
co. sicu. in repetitione. d. c. per venerabilem. in. viij. q. referens
hoc idem tenuisse per plures rõnes domini Flo. An autem isti
filij spurij non nati ex dãnato coitu succedant ascendentibus p
lineam femininam. dic q sic. l. j. §. sed si vulgo. ff. ad senatuscon.
tertul. Insti. ad orfi. §. nouissime. ẽt si extarent legitimi ꝫ Ang.
in auc. quib. mod. natu. effi. sui. §. fi. col. vij. Et hoc verum si ma
ter esset illustris. Nã tunc nõ veniunt spurij vna cum legitimis.
Sed si legitimi non extarent succederent tales spurij ẽt matri il
lustri vt videtur probari ex tex. l. si qua illustris. C. ad orfi. ibi iu
stis liberis existentibus aliquid penitus ab illustribus ad spu
rios perueniat ergo a contrario sensu non existentibus iustis li
beris possit peruenire. Et videtur sentire glo. in dicto. §. nouissi
me ibi. Ubi mater erat illustris, tunc enim cum legitimis ab in
testato non veniunt.

Sequitur quarta species liberorum qui appellantur
44 spurij ex dãnato coitu nati † vt sunt adulte
rini, sacrilegi, nefarij, incestuosi ⁊ similes, ⁊ isti sunt abominabi
les ⁊ exosi oi iure. ⁊ propterea dicebat Bonifacius martyr scri
bens ad regem Anglorũ. lvj. dist. Diuulgatũ est tales nec bel
lo seculari esse fortes, nec in fide stabiles, nec honorabiles hoi
bus, nec deo amabiles, ⁊ reputanť infames infamia facti secun
dum Azo. in sum. C. ex qui. cau. infa. irrog. Cuius plures sunt ef
fectus. Repelluntur. n. ab honoribus nisi pp inopiam nõ legiti
mi cõpetitoris. ff. de decu. l. generaliter. Item a dignitatibus lai
calibus qđ equaliter procedat vide no. per Dy. ⁊ alios in regu
la infamibus. de reg. iu. li. vi. Item nõ reputanť legitimi testes
⁊ ideo in materia in qua requirunť testes omni exceptione maio
res vt in materia. c. fi. de iure. iu. l. in bone fidei. C. si cer. pe. ⁊ in
l. admonendi. ff. de iureiu. nõ defertur parti que tm̃ produceret
vnum adulterinũ vel similẽ in testẽ iuratũ in defectũ probatiõis
ꝫm. d. Lud. de vrbe in. l. admonendi. ff. de iureiu. hoc practicaui
istis diebus in vna causa profana que pendebat coram auditore
camere in fauorem cuiusdam amici mei. ¶ Et ex eadem ratiõe
crederem qđ in causa criminali duo testes quorũ alter esset spu
rius non facerent plenã fidẽ per. l. fi. C. de proba. ij. q. viij. sciant
⁊ no. per Bal. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. Reputan
tur ẽt turpes persone. Unde lʒ frater nõ posset querelare testm̃
45 fratris nisi turpi persona instituta. C. de inoffi. test. l. fratres. † tm̃
si frater instituit aliquem adulterinũ ⁊ similes poterit alter fra
ter querelaret per Cy. in. d. l. fratres. ⁊ per Bal. in. l. j. C. de na.
libe. facit glo. in. l. turpia legata. ff. de leg. j. ⁊ quod no. in. l. ⁊ si p
ceperit. ff. de lib. ⁊ posth. ¶ A dignitatibus aũt ecclesiasticis ⁊
beneficijs repelluntur sine dubio vt in. c. cũ in cunctis c. inno
tuit. de elec. pʒ in toto titulo de filijs presbyte. ⁊. lvi. dist. per to
tum. qđ qualiter procedat dicetur. j. in. vj. specie filiorum. in ver.
ꝯsidera. ergo ⁊ multis alijs actibus repellunť de quibus p Dy.
in dicta regula infamibus. ¶ Et vt reuertamur ad propositum
nostrum tales filij sunt penitus insuccessibiles omnibus ascendẽ
tibus per lineam masculinam ⁊ femininam in auct. qui. mo. nat.
effi. legi. §. fi. colla. vi. in aucten. quibus modis natu. effici. sui. §.
vlti. in col. vij. C. de incest. nupt. l. qui contra. l. si quis incest. ⁊ in
auct. ex complexu. c. lator. ⁊. c. causam que. qui filij sint legit.
¶ Et hec de natis ex coitu prohibito voluntario. Si aũt coitus
fuisset violentus, qꝛ mulier fuit cognita per vim tunc filij geniti
ex tali complexu quo ad matrem essent successibiles, qꝛ non di
cerentur nati ex coitu dãnato de iure ciuili. l. vim passam. ff. de
adulte. C. eo. l. fedissimam. §. remouet. ff. de postulan. ⁊ ideo dice
bat Bal. in. l. eaʒ quam. C. de fideicõmis. se fuisse interrogatum
de quadam virgine que concepit ex quodam tyrãno vxorato, ⁊
r̃ndisse filium ex ea genitum succedere matri que presumitur viʒ
passa. C. de epi. ⁊ cler. l. raptores. ⁊. C. de raptu virgi. l. j. ⁊ ibi per
46 docto. † Mulieri tamen que non esset cognita per vim sed ex
alia necessitate puta propter inopiam rei familiaris non succe
deret filius adulterinus ex ea sic genitus, qꝛ nec ẽt ipsa pp ne
cessitatem famis excusatur. ff. de ritu nup. l. palaʒ. §. non est igno
scendum. extra de furtis si quis pp necessitatem famis ⁊ ibi gl.
¶ Itẽ crederẽ q si mulier fuisset cognita ab eo quẽ putabat ma
ritum suum, ⁊ in veritate erat alius, q filius ex tali coitu susce
ptus matri succederet ad hoc q no. in. c. cum inhibitio de clan.
despon. in. c. ex tenore qui filij sint legi. C. de incest. nup. l. qui ꝯ.
Error. n. probabilis excusat, ⁊ quo ad penã ipsius mulieris, ⁊ q̊
ad effectũ vt ꝓles possit succedere vt dictis iuribus, facit q no.
in. c. j. §. item si fidelis. quibus mod. feud. amit. in vsib. feu. Re
gulariter aũt, vt dictum est nati ex dãnato coitu excluduntur a
successione parentum vtriusq̃ sexus, ⁊ nõ solũ predicti exclude
bantur per ius ciuile a successione ipsorum parentum sed etiã ab
alimentis. in auc. qui. mo. nat. effi. sui. §. vltra si quidem ibi neq̃
alendus est a parentibus. C. de nat. lib. auc. lʒ C. de incest. nup.
auc. ex complexu. no. in dicto. c. per venerabilem qui filij sint le
gi. Sed equitas iuris canonici voluit q a parentibus alerentur

vt

vt in.c.cum haberet.de eo qui duxit in matrimonium quam polluit p adul. vbi est tex. singularis & valde notabilis cui debemus stare etiam de iure ciuili pp naturalem equitatem quã canon cõsiderauit.s.q2 educatio liberorum est de iure naturali introducta & ex instinctu nature procedit.i.dist. ius naturale.ibi puerorum educatio. adeo q si pater filio indigenti alimenta denegaret nõ esset a reatu homicidij immunis.ff.de lib.agnoscẽ.l.necare.& crederem hoc habere locum in natis ex quocunq3 coitu damnato p dictam rationem.l3 Bal.in.d.auc.ex complexu.videatur sentire ius ciuile remanere incorrectũ in filijs nefarijs & incestuosis, & solum in spurijs simpliciter corrigi per dictum.c.cum haberet sed in veritate tex. ille loquitur de adulterino non de simplici spurio. Unde sua ista limitatio non videtur bona. Sed potius tenendum est filium ex quocunq3 coitu damnato natum alendum ex dicta equitate.

47 Et quemadmodum parentes† tenent filios spurios alere. Ita nepotes pnepotes & deinceps ex ipsis filijs descendentes, ar.l.fi.C.de na.li.& in auc.q.mo.nat.effi.sui.§.si qs igit habẽs filios & colligit ex.d.c.cũ haberet. Et sicut tenentur ipsos descendẽtes alere, dũ viuũt, ita poterunt eis aliqd donare vel legare pro alimentis ex rõne.d.c.cũ haberet.l3 Bar.in auc.ex cõplexu.C.de incest.nup.si tñ pater relinqueret filio spurio vnũ magnũ podere pro alimentis q transcẽderet modũ alimentorũ attenta quantitate facultatũ & qualitate personarũ que in his attendi d3 l.si qs liberis.§.deniq3.ff.de libe.agno.valebit vsq3 ad modũ alimẽtorum, & non vltra.ff.de exer.lucius.nec transibit tale podere ad heredes spurij, q2 non rõne proprietatis in qua non v3 legatũ nec rõne alimentorũ, q2 cũ vita finiuntur.ff.de transact.l.cũ his §.si vni.ff.de vsufru.l.dñs.§.fi.applicatur aũt relictũ quatenus excludat modũ alimentorũ heredibus testatoris.& habetur pro non scripto sicut in simili dr in.l.vnica.C.de cadu.tollen.fm bal. notabiliter in.l.eam quam.C.de fideicõ.& idẽ q dictum est de filio spurio vt possit sibi aliqd dari vel relinq dicendũ est de filia spuria vt possit sibi dari vel relinqui pro dote ar.l.j.ff.solu.ma.l.cum post.§.gener.ff.d iur.dotium, & hoc nisi excederet magnam quantitatẽ, q2 aliter presumeretur fraus per.l.j.C.de natu.lib. fz Bar.in.l.si gener.ff.de his qui.vt indig.q ita dicit se de facto respondisse.

48 ¶ Sed nunquid mortuo patre dotante† possit talis dos filie spurie data per heredes patris repeti. Bar.in cõsilio q incipit dominus adin.magistri Thebaldi presbyter secularis &c.cõcludit q cũ presbyter q maritauit filiã in presbyteratu procreatam non potuerit ei de suo dotem dare, põt repeti per heredes dotantis petitione hereditatis vel condictione ex.l.ẽt si ipsa filia possedisset dictam dotem spacio.xxx.annorũ, & plus q2 aut sciebat se non posse capere sde ad successores dotãtis ptinere.per.l.j.C.de nat.libe.& tanq3 male fidei possessor nõ scripsit, vt in regula possessor. de regu.iur.lib.vj.& in.c.fi.extra de prescri. Aut credebat se posse capere, & apud eam instã esse possessionẽ, & tunc errauit in iure qui iuris error nunq3 in vsucapione prodest.l.nunq3 in vsucapionibus.& l.si fur rem.§.j.ff.de vsucap.quantum.n.ad prescriptionẽ iuris error habetur pro mala fide.vt no.p Dy.i regula possessor.ita t3 ipse i dicto cõsilio q intelligit q dotauerit de bonis proprijs non de bonis ecclesie, q2 tunc non esset questio. Sed idem Bar.in.l.fi.§.si a socero.ff.de his que in frau.credi.videtur tenere 9triũ cuius verba formalia hec sunt. Tu scis q qd pater non potest donare filio spurio. Modo presbyter maritauit quandam suam spuriam cui dotem dedit. consanguinei post mortẽ patris volunt reuocare. Ego dixit q a viro non poterit reuocari, q2 habet ex titulo oneroso fz postq3 ad mulierem est reuersa potest reuocari, q2 habet ex titulo dona. sed pater filio spurio non potest dare.l.j.C.de na.lib.

49 ergo &c. †Et hoc nisi q3tum de iure canonico filius & filia debet habere pro alimentis.c.cũ haberet.de eo q duxit.ita dicit ipse sed credo q Bar.non fuit sibi 9rius, q2 in consi.preallegato intellexit qñ filia haberet alias vnde se aleret, sed in.d.l.fi.de his que in frau.credi.& in auc.ex cõplexu.& in.l.si gener.in quibus iuribus tenuit patrẽ posse filiã spuriã dotare. cũ dos succedat loco alimentorũ.l.titio centum.§.titio genero.de condi.& demõ.intellexit qñ non habeat artẽ vnde se aleret. Sciebat.n. Bar. q alimentandus ex disposi.l.ab aliquo non est ab eo alẽdus si habeat vnde alias se alat aliũde.l.si quis a liberis.§.sed si filius.ff.de libe.agno.ibi. fz si filius possit se exhibere estimare iudices debent ne debeat ei alimẽta decernere.l.j.C.de mẽdi.val.li.x.l.diuortio.in prin.ff.so.mat.& ibi per glo.& doc.C.de bo.que libe.l.cum non solũ.§.ipsum aũt filium. Si aũt quis esset alimentandus ex dispõne hominis ẽt si hrẽt vnde se aleret nihilominus sibi alimenta debentur iuxta dispositionem hominis vt p3 in toto titu.ff.de alimen.& ciba.lega.adeo quod possunt ẽt peti pro tempore preterito.ff.de alimen.& ciba.leg.l.libertus.§.manumis.C.de trans.l.alimen.

Ad vnum tñ quod dixit Bart.
50 in.d.l.fin.est aduertendũ, sensit.n.† q dos data spurie si excedat modũ alimẽtor nõ possit reuocare cõstante matrimonio, q2 maritus h3 ex titulo oneroso l3 post obitũ viri quatenus excedit possit repeti. ego cum reuerentia credo qd ẽt cõstante matrimonio quatenus excedit possit reuocari, q2 si a principio nõ valuit qstõ fm ipsummet Bar.in.d.l.si gener. qui dixit videri factum in fraudem. Bald.in.d.l.eam quã non potuit ex post reconualescere. vt in regula non firmatur. cum alijs vulgaribus. Imputare ergo d3 sibi maritus qui cum tali 9xit. debuit.n.cautius negotiari ar.l.nuper.de do.inter virum. Quod verũ intelligerẽ si sciuit qualitatem & 9ditionem mulieris alioquin si ignorasset eã spuriã tũc teneret matrimonium per ea q no.in.c.ij.de 9iu.ser. & per.d.Ant.in rub.extra de sponsa.& ẽt constitutio quo ad cõmodum fieri talis enim error facti non d3 marito nocere.arg.c.lator.& c.ex tenore qui filij sint legitimi.l.regula.ff.de iur.& fac.ign.l.qui contra.ff.de incest.nup.ibi exceptis tam feminis q3 viris qui aut errore actissimo nõ affectato simulatione neq3 ex causa viri decepti sunt.

Ultimo circa istam quartã speciem filiorum occurrit notabilis dubitatio.s.an ipsi spurij ex quo excluduntur a successione parentum possint saltẽ dici de genere agnatione familia vel domo patris vt sic gaudeant priuilegijs & prerogatiuis quibus gaudent illi qui sunt de genere familia domo vel agnatione.
51 Et† questio ista est multum trita per doct. in diuersis locis. ponunt enim eam legiste in.l.cum legitime.ff.de sta.ho.in.l.filium diffinimus.ff.de his q sunt sui vel alie. iu.in.l.q2 semper.ff.de in ius vocando in.l.tutelas.ff.de capi.dimi. in.l.pronuntiatio.ff.de ver.sig.in.l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad senatusconsultum trebel.in.l.quisquis.C.ad.l.iul.maie.in.l.generaliter.§.fi.C.de institu.& substitu. Canoniste in.c.per venerabilem.qui filij sint legi.in.c.statutum.el.ij.de hereti.li.vi.in cle.j.de baptismo.& in.c.in presentia.de proba. Et q2 vtilis est & necessaria ad multa aliquid succinte de ea tangetur. Dicendũ mihi videtur pro nunc q nedum isti nati ex dãnato coitu sed nec alij spurij imo nec ẽt naturales possint dici de genere. Nam genus exponit pro agnatione.probatur in.l.i.iuncta glo.ff.de proba.in.l.tutelas.ff.de capi.dimi. Sed agnatio descendit a patre non a matre. Insti.de legi.agna.tute.§.i.ibi sunt aũt agnati cognati per virilis sexus personas 9iuncti quasi a patre cognati. ff.de legi.tuto.l.sunt aũt isti.insti.de legi.agna.succes.§.j.clarũ autem est q spurij & naturales non sequuntur patrem sed matrẽ l.cum legitime.ff.de sta.ho.& l.lex nature.eo.tit.vbi Ulpianus iurisconsultus lex nature hec est vt q nascit sine legitimo matrimonio matrem sequatur nisi lex specialiter aliud inducat.l.i.in fi.ff.ad mu.no.in.l.hac parte.& l.si spurius.ff.vñ cog.hmõi, 9 filij non possunt dici de genere patris nec aliorum parentum per lineam masculinam.pro hoc facit tex.in.l.fi.C.de natu.lib.in vltimis verbis.ibi, si quid saltem huiusmodi vocabulo in tam degeneres homines extendere maluerit.& d.c.diuulgatum.lvj.dis.
52 †Et multominus de agnatione per.d.iura.tex.tamen in.l.cõiũ rerum.§.illo.videtur velle q naturales dicantur de genere, vt ibi p3 ibi ante filium mortuus aliquis de eius genere &c. Sed credo q debeat intelligi.l.qd supersit ex genere illo cuius erat mater quod tamen pro nunc non firmo. ¶ Item non possunt dici de familia, nam l3 verbum familie multis modis potest assumi tamen communi iure familiam dicimus omnium agnatorum.ff.de verbo.significatio.l.pronuntiatio. Unde dicit iurisconsultus in.l.familie.ff.eodem titulo feminarum liberos in familia earum non esse palam est, quia qui nascuntur patris non matris familiam sequuntur. Sed vt dixi isti filij non sunt de agnatione parentũ ergo nec de familia. ¶ Item nec de domo q2 ille dicit proprie de domo qui est de agnatione. voluit Jac.de are.& bar. in.l.i.in principio.ff.ad senatusconsultum. similis glossa ẽt exponit domum pro familia.in.l.cum vnus.in principio.ff.de alimẽ.& ciba.leg.accipitur ẽt domus pro descendentibus ex eodem stipite dicebat Bar.in.l.p3 ergo ex his, quod filij huiusmodi nõ possunt dici de genere ascendentium per lineam masculinã agnatione domo vel familia. Et propterea dicebat Bald.in.l.cum

legitime, ff. de statu ho. quod filij nobilium bastardi nõ dicuntur de parentela qꝛ sordes nõ merentur computari inter precipuos
53 arg. l. si qua illustris. C. ad orfi. †nec possunt portare arma parẽtum, ꝛ ita refert. d. Ant. de bu. in d. c. per venerabilẽ. lꝫ prodit ipse dicit ex communi vsu habeatur contra. ꝛ forte verum dicit in partibus Italie. vt videmus Florentie dicebat. d. Nic. in d. c. p venerabilẽ. in. x. q. ꝛ idẽ dicebat Bar. seruari in Tuscia de ꝯsuetudine que sequenda est in tractatu de insignijs ꝛ armis. in vers. quero qualiter. Sed extra Italiã audio ꝙ differunt arma illegitimoꝝ ab armis eorum qui sunt legitimi. maxime in Germania. Et idem ego vidi seruari in Frãcia Britãnia ꝛ alijs partibus adiacentibus, portant. n. arma legitimoꝝ ꝛ superaddunt quandã barrã per transuersum que incipit a sinistris ꝛ ducit ad dexterã. Verbi gratia arma domus mee sunt sub hac forma qꝛ campus est aureus, ꝛ due barre per mediũ sunt nigre. spurius õ domo nostra ſm illam consuetudinem haberet barram p transuersum modo. s. dicto.

Aduertas aũt bene qꝛ quando illa barra incipit a dextris ꝛ tendit ad sinistrãꝫ non designat genus illud infectum quod est videre de illis de Borbonio qui sunt de sanguine regio. ꝛ per legitimã lineam de hoc interrogaui semel archiepiscopum Lugdunẽsem fratrem ducis Borbonij. ꝛ placet mihi talis consuetudo, nam
54 vt dicit Bar. in. d trac. ista fiunt principaliter †ad recognoscendas familias ꝛ personas. ꝛ expedit vt spurij recognoscantur a legitimis ne sordes computentur per errorem inter precipuos. ad hoc. l. minime. C. de epali audientia. c. in nonnullis de iudeis. c. in audientia. de sententia excommunic. l. ita apud labeonem. §. si quis virgines. ff. de iniurijs. cum si. Et presertim procedũt predicta in his que tenderent circa priuilegia, ꝛ honores ipsoꝝ filioꝝ. vt. s. dictum est. facit pro hoc notabile ꝯsiliũ Ang. xxxiij. in ordine quem sequitur ꝛ refert do. de. s. Gemi. in. c. statutum. el. ij. de here. lib. vi. vbi dicit ꝙ si statutum ciuitatis quo ad honores ꝛ dignitates prefert filios nobiliũ filijs popularium intelligendũ est de legitimis cum bastardi in defectum sint assumendi. l. generaliter. §. secus. ff. de decur. vnde si ecclesia concedit in emphiteosim aliquã rem pro se ꝛ filijs simpliciter intelligitur de legitimis. non de illegitimis ſm Bar. in. d. l. generaliter. §. cum aũt. ꝛ per Jo. an. in. c. in presentia. de proba. qui remittit ad nota. per Specu. in titu. de locato. §. nunc aliqua. ver. clxxij. si aũt essemus in alia materia nõ priuilegiata, ꝛ tunc si verba sonent in nomen naturale cõprehendantur illegitimi si non nomen ciuile est secus, ꝛ hoc nisi appareat aľr de mẽte disponentis vel de cõsuetudine. quẽ articulum latissime vide vltra omnes alios in. d. l. ex facto. §. si quis rogato. per Jmo. ff. ad trebe. ¶ Et ex his vr decidi qd quam alias vidi in rota super regula cancellarie priuilegiantis natos de nobili genere. ꝛ non intelligatur priuilegiare illegitimos quasi non sint de genere nobilium esto quod pater esset nobilis, quam questionem late examinabo infra in. vi. specie vltimo modo.

55 Uidenduꝫ est† de quinta spẽ filiorum qui sunt legitimi tantum. Et isti appellantur adoptiui seu arrogati. Est enim adoptio legitimus actus per quam quis efficit filius qui non est pene naturam imitans. dicit glo. Jnstit. de adop. circa principium. Et est inter eos longa dr̃ia. de qua. ff. de adop. l. in adop. ꝛ. l. si pater. C. de adop. ꝛ. l. cum in adoptiuis. in stitu. de adop. §. sed hodie. ꝛ. §. cum autem. per Spec. in titu. de cogna. lega. ꝛ in rubrica. extra de cogna. legali. vbi quando legi in studio examinaui satis diffuse materiã ipsam: s. quid sit adoptio. quotuplex sit. qualr̃ fiat, cuius auctoritate, per quos ꝛ qualiter dissoluat, ꝛ qui sint eius effectus ad presens aũt omittemus omnia alia preterꝙ effectus quo ad successionẽ ab intestato, qꝛ alia sunt extranea a materia nostra. Dic ergo ꝙ aut querimus de adoptione facta a persona coniuncta, qꝛ pater naturalis dedit filium in adoptionem in ascendentibus qui alias non habebant in ptãte vt auo vel proauo materno. De matre autem vel auia materna non curo, qꝛ femina adoptare non potest nisi id faciat ex beneficio principis in solatium liberorum amissoꝝ. C. de adop. l. mulierem. Jnstitu. eo. §. femine. vel dedit proauo paterno quãdo pater naturalis fuerat antea ab ipso auo emãcipatus, ꝛ sine dubio succedunt ab intestato patri adoptanti, ꝛ ẽt haberent remedia contra testamentum et amittunt iura patris na
56 turalis, †rõ est qꝛ in tali adoptiuo concurrunt iura naturalia ꝛ ciuia vt. d. l. cum in adoptiuis. §. si vero pater. ꝛ quod dixi de psona coniuncta intellige de ascendenti non de transuersali. vt dicit glo. in dicto. §. in vers. naturalia. aut de adoptione facta a psona extranea, ꝛ ab intestato succedunt ipsi adoptanti eo modo quo alij legitimi ꝛ naturales licet contra testamentum non habeant remediũ patri vero naturali succedunt ac si non essent in adoptionem dati. ad hoc tex. Jnstit. de heredi. que ab intesta. §. sed ea omnia vbi glo. vult ꝙ etiam talis pater adoptiuus non compellatur filio prestare alimẽta. sed Bal. in. d. l. cum in adoptiuis. ꝛ in aucten. nisi rogati. C. ad trebelli. quo ad alimenta videtur velle ꝯtrarium vt supra tetigi. Arrogatus autem succedit arroganti decedenti ab intestato vna cum filijs legitimis ꝛ naturalibus. ꝛ si sine causa exheredaretur vel preteriretur haberet quartam eius ꝙ habiturus esset si pater arrogans ab intestato decessisset ex ꝯstitutione diui pij. ff. de inoffic. testamento. l. papinianus. §. si quis impubes. ff. de adopt. l. si arrogator. nec videtur quod si filius fuerit preteritus propterea testm̃ reddat̃ nullum sicut si alius filius esset preteritus. qꝛ textus simpliciter dat
57 istam quartam. Et potest† esse ratio qꝛ plus fauet nature quam accidenti. vt dicta. l. cum in adoptiuis. ꝛ. d. §. hoc hodie. ꝛ talis quarta non est aucta hodie per aucten. nouissima. C. de inoffic. testamento. sicut quarta ascendentium ꝛ descendentiũ. ꝛ hoc tenet gloss. ꝛ in auc. de triente ꝛ semisse. §. hoc obseruando collat. iij. ꝛ idem ibi Ang. Jdem Guil. de cu. in. l. si arrogator de adoptioni. ꝛ idem Bart. licet se non firmet. Jtem restituuntur bona ipsi filio arrogato que ad arrogatorem peruenerant sup quibus debet prestari cautio tempore arrogationꝫ. d. l. si arrogator. d. l. ij. C. de adopti. institu. de adoptio. §. item si non aliter. Que autem dicta sunt de filijs adoptatis habent locum in nepotibus vtriusqꝫ sexus pronepotibus ꝛ deinceps: vt. d. l. que in adoptiuis. §. que in filio. intellige nisi filius precedat nepotem ibi si tantum tempore mortis parentes eos vel eas antecedat ꝛc. facit in stituta. de heredi. que ab intesta. §. aliqua. C. de decurio. l. finali in fine libro decimo.

Restat sexta spẽs filiorum que fuit de ltimatis. Pro cuius expeditione plura sunt videnda, et primo quot modis quis põt legitimari. Secundo qui posset legitimare. Tertio qui sint legitimationis effectus. Et vt breuis
58 loquar in prima questione expediam alias duas. †Ad primum quot modis legitimetur quis glos. ꝛ dominus Anto. in cap. per tuas qui filij sint legiti. enumerat plures modos nec adhuc plene satisfacit domi. Nico. in reperi. c. per venerabilem, qui filij sint legiti. in. ij. q. principali enumerat. xj. modos. Sed Ange. de perusio in ꝯsilio quod incipit. Pro decisione quesiti videndum est primo ꝛc. ponit tantum. v. in quibus videtur complecti omnes alios modos considerabiles. Et idem in lect. in aucten. quibus mod nat. effi. sui. §. vltra. colla. vij. differunt tamen predicti doc. in multis inter se, vt. j. videbitur. Primus igitur modus est per contractum matrimonij cum illa ex qua antea pater filium genuerat. Et requiritur ſm Barto. in. l. in concubinatu. qd fuerit vere ꝯcubina in domo retenta vel alias indubitato affectu ſm materiam aucten. licet. C. de na. libe. alias si non esset ex indubitato affectu puta, qꝛ ex aliqua famula non legitimaretur per sequens matrimonium, ꝛ ita consuluit Oldra. numero. cxcv. Angel. vero in dicta auctenti. quibus modis natura. efficiun. sui. §. vltra si quidem. dicit quod non solum naturalis sed etiam spurius natus ex nõ damnato coitu potest legitimari per sequens matrimonium. qꝛ non reperitur denegatum, sed potius per illum tex. concessum, vnde si quis habuit amasiam ex qua filium genuit non obstante quod non retinuit eam in domo, sed postea duxit vxorem talis filius legitimabitur. secus si amasia illo tempore fuisset vxor alterius aut vir tempore coitus habuisset aliã vxorem, qꝛ esto quod vxor tempore quo ꝯrit cuꝫ amasia esset mortua nihilominus filius antea genitus non legitimaret.
59 Sed si† matrimonium fuisset intermediũ inter natiuitatem filij ꝛ sequens matrimonium cuꝫ ipsa amasia non impediretur legitimatio per textum notabilem. in auctentica quibus modis natura. efficiuntur legitimi. §. si vero etiam naturalium. ver. omnino. cum suis existentibus secundum Ange. in consil. preallegato, qui dicit illum text. non esse alibi. Et quod voluit Ange. tenent quasi omnes canoniste in dicto capi. tanta. ꝛ in cap. innotuit. de electio. per tex. dicti capi. tanta. qui se fundat super potentia matri. ꝛ rationem domi. Nico. siculi in dicto. c. tanta. qꝛ ius ciuile ideo voluit filios ex cõcubina natos legitimari per sequens matrimonium quoniam illo iure concubinatus non erat damnatus. vt supra est ostensum. Sed ius canonicuꝫ magis cũ reprobet cõcubinatum quã simplicẽ fornicationem, iuxta nota.
in

in.c.ex parte.a.de testibus. fortius debent legitimari nati sine concubinatu quam in concubinatu. Et forte vt dicit Ang. s. et de iure ciuili non reperitur cautum quod de necessitate requiratur vt filius sit natus in concubinatu, qz lz illi tex. faciat mentionem de concubinatu, tamen non dicunt contrarium quando nõ fuit concubinatus.l.non hoc.C. vnde legiti. ergo ꝛ iura iuribus concordent.c.cum expediat.de elect.C.de inofficio. doti.l.vnica.in auc.de exhibendis reis.§.fi.cum si.sit ita dñm. Et ex ratione dicti.c.tanta. Joã. an.in quadam apostilla in regula sine culpa.prout refert do. Anto. in.d.c.tanta. tradit doctrinam. Quod ex quocunqz coitu natus legitimatur per sequens matrimonium dñmodo tempore coitus potuisset esse matrimoniũ inter virum ꝛ vxorem eo casu quo consensus legitimus adfuisset.

60 Secus si tunc non potuisset esse matrimonium, vt † qz eo tempore vir habeat aliam vxorem vel erat consanguineus seu affinis illius mulieris cum qua postea papa dispensauit. Oportuisset.n. quod fuisset facta mentio de hoc in dispensatione.ff. de statu hominũ.l.Paulus.ꝛ ibi per Cyn. vbi dicit ꝙ ista questio fuit de facto in quodaz de Ubaldis prout refert Bal.in.c.naturales. in versic.vltimo scias.si de feudo fuerit controuersia. in vsibus feudorum. Et per regulam.s.positam. Idem Joã.and.in dicta regula sine culpa in Mercuria.dicit ꝙ natus ex concubina clerici in minoribus constituti legitimatur per sequẽs matrimoniũ lz concubitus esset prohibitus secundum canonistas. vt in toto titulo de cohabi.cleri.ꝛ mulie. Immo ꝛ secũdum leges.C. de epi.ꝛ cleri.l.eum qui probabilem.in auc.de sanctissimis episco. §.clericos.colla.viij. qz tenuisset matrimonium inter illam concubinam ꝛ clericum in minoribus constitutum si non essent alia impedimenta.de cleri.coniuga.c.j.ꝛ per totum. Regulam autem Joan.and.limitat Bar.in.l. que ex concubinatu.ff.de concubinis.nisi talis clericus tempore coitus fuisset beneficiatus, qz cũ natus fuerit rebus sic se habentibus non poterat esse vxor.C.de nup.l.ꝛ si contra.

¶ Sed salua pace Bar.in hoc errauit, qz matrimonium contractum cum clerico beneficiato in minoribus constituto tz licet sit compellendus ad dimittendum beneficium regulariter cap. j.ꝛ.c.quod a te.de cleric.coniuga. Nec obstat.l.ꝛ si contra.qz ibi a principio non tenuit matrimoniuz. lz si perseuerauerit post finitam administrationem ex tunc incipiat conualescere, nec dixisset contrarium Bar.si credidisset matrimonium tenere cum clerico in minoribus cõstituto beneficiato ꝛ ꝑpterea non est tutum ponere falcem in messem alienã.c. venerabilem. de elect. c.nouit.de iudi.ꝛ.l.reperita.C.de episco.ꝛ cle. Bene fateor ꝙ filius clerici constituti in sacris non legitimaretur per sequens matrimonium, qz matrimonium non potuisset esse cum eo. nec tunc nec ẽt hodie.nam sacer ordo impedit matrimonium contrahendum ꝛ dirimit postea contractum.c.vnico de voto lib.vj.c.j.ꝛ

61 secundo.qui cleri. vel vouen. † Et sic hz locum dicta regula.p quam ẽt videtur posse dici quod si vir habens concubinam que non erat matrimonio digna, qz forte meretrix vel mulier vilissime conditionis.ꝛ ipse erat nobilis, ꝛ diues ducat eam in vxorez ꝛ conficiat dotalia instrumenta filij antea nati non legitimantur, qz cum illud matrimonium non potuerit cum honestate contrahi non legitimat filios ante matrimonium natos, ꝛ conceptos, quoniam tale matrimonium moribus improbatum est.ꝛ idõ non sortitur effectum legitimationis filiorum secundum Ang. in autenti.quibus modis natura.efficiuntur legi.§.sed ꝛ aliud. col. vj.per illum tex.notabilẽ ꝛ singularem, ibi. Ea autem que sunt mulieris non erant omnino sine peccato neqz dignaz eam existimauit legitimo quodam nomine que ẽt semetipsam iniuriauerat sufficit enim tantum hoc dicere ꝛc. Et ita dicit se de facto vidisse seruari. Subdẽs idem esse si pater voluerit filios natos ex tali concubina effici sibi legitimos successores. aut ẽt vocauerit eos filios. Nã si per verũ matrimonium sequens tales filij non legitimantur vt dictum est multominus legitimabuntur per voluntatẽ patris asserentis sibi velle esse legitimos successores vel asserentis eos suos filios.ꝛ ita refert ꝯsuluisse.d.Bar.Franc.de pisis.Ang.de amelia.ꝛ do. Hug.de pollolis de perusio.vñ facit aduocatũ cautum contra filios naturales qui dicunt se legitimos per sequens matrimoniuz vel per voluntatem patris qui eos asseruit filios vel ẽt voluit eos effici legitimos successores vocando eos naturales vt videant ꝛ inspiciant an mater filiorũ fuerit matrimonio digna respectu ad conditionẽ sue persone, ꝛ conditionẽ sui amasij, verba sunt sua. Ego consilia prefatorũ dominorum doct.non vidi sed solum Ang. eos referentẽ, tñ satis durum mihi vr̃ vt matrimonium cũ tali muliere contractũ non legitimet sobolem ante conceptam. ¶ Unde est aduertenduz. Nam aut Ang.presupponit matrimonium tenere cũ tali muliere prout ipse ẽt videtur presupponere ibi. Nã si per verũ matrimoniũ sequens ꝛc. Et tunc per rationem dicti.c.tanta.quod considerauit an tẽpore coitus potuerit esse matrimonium ꝛ nihil aliud ꝛ per regulam.s.per Jo.an.traditam ꝛ de iure canonico filij legitimentur quicquid forte aliud disponatur per ius ciuile. Aut presupponit matrimoniũ cum tali muliere non tenere ꝛ tunc lz de iure ciuili illud sit verum qz prohibituz est inter tales .l.imperialis C.de nupt.l.humilem.C.de incestis nup.ꝛ.d.auc. quib.mo.nat.effi.legi.§.si quis igitur.ibi habeat aũt ꝑm quandam legem ad matrimonium ꝑpeditam ꝛc.

62 Tamẽ † de iure canonico quod sequendum est per.c.pe.ꝛ fi.de secũ. nup.puto hodie matrimonium tenere qz ꝛ cum serua scienter contractum tz.c. proposuit ꝛ.c.fi.de coniugio seruorum.ꝛ cuz meretrice.c.inter opera charitatis de sponsali.xxxij.q.c.integritas.§.fi.adeo quod contrahens ẽt mercedem meretur vt ibi. Osee quoqz.ij. prophetaruz primus ex precepto dei coro ordei meretricem emit quam sibi matrimonio copulauit. ꝛ.c.non est culpãdus cuius verba sunt hec. Non est culpandus Osee propheta si meretricem quã duxit ad pudicitiam conuertit sed potius laudandus, quod ex mala bonam fecit. Non.n.qui bonus permanet polluitur si socieẽtur male. Sed qui malus est conuertitur in bonuz si boni exempla sectetur. Ex quo intelligimus non prophetam perdidisse pudicitiam fornicatẽ copulatũ, sed fornicariam pudicitiam inuenisse ꝙ̃ ante non hẽbat. Si ergo ducere meretricem est meritoriuz ꝛ species eleemosine vt notatur in dicto.c. inter opera. adeo qđ ẽt tali contrahenti cum ea omnia peccata dimittuntur secundũ domi. Pet.de pe.ꝛ domi. Floren.ibi, ergo proles ex ea suscepta legitimatur quod verum intelligerem dummodo pater talis prolis esset certus alias si omnino esset incertus vt qz esset vulgo concepta non legitimaretur per sequens matrimoniũ. voluit Bal.in.l.eam quam.C.de fideicõmissis. Ponit exemplum de muliere que concepit ex scholari. Et pro ista parte facit qđ ipsemet domi. Ang.dixit in auc.vt liceat matri ꝛ auie.§. qz vero.l. dudũ protulimus col.viij. Cuius verba hec sunt. Et inter alios casus no.de eo qui vult per matrimoniũ legitimare filios ex eo natos ex muliere vili, aut ẽt meretrice, qz non põt nisi instrumenta dotalia sequantur ꝛc. Sentit ergo a contrario sensu quod si sint instrumenta dotalia ꝙ possit cum hmõi contrahi matrimonium. Sed an requirantur instrumẽta dotalia statim dicetur.

63 Unde † vr̃ pro certo concludendum quod matrimonium contractuz cũ personis vilibus teneat.ꝛ proles legitimetur vt.s.nisi saluando Ange.velles dicere tunc prolem de illis habitaz non legitimari quando non est spes de earum correptione. Ad hoc tex. Ambrosij in.d.c.integritas.ibi. Cuz ergo in meretrice nulla sit spes fidei nec certitudo pudicitie non est in coniugium ducenda. Sed adhuc credo prolẽ legitimari per regulam traditã si matrimonium tz. Item requiritur quod instrumenta dotalia conficiantur ad hoc ꝙ filij legitimentur. Institu.de nuptijs.§. fi.C.de natu.liberis.l.cum quis in auc. quibus modis nat. effi. sui.§.si quis.coll.vij. ꝛ hoc est clarum secundum leges sed simplicitas can.non curat de illa solennitate sed tantum de virtute matrimonij.secundum domi. Anto.ꝛ domi. Nico.in.d.c.tua. qui dicunt domi. Gas.ꝛ domi. Cardi. sepe pro hac parte consuluisse ꝛ hodie communiter legiste hoc tenent in practica: esto quod Accursius in glo.suis videatur velle contrarium quo ad legitimationem lz quo ad vinculum matrimonij teneat cum canoni.ꝛ poterit fieri talis legitimatio ẽt vbi nulla subesset spes sobolis procreande ex tali matrimonio ꝑm Jo. and. in.d.regula sine culpa.in Mercurialibus.qui ex hoc dicit ꝙ si quis in vltimo vite spiritu cõstituto contrahat matrimoniũ cum concubina ex qua antea filium naturalem susceperat ille filius legitimabitur ꝛ ita sequuntur alij canoni.in.d.c.tanta.ꝛ Bal.in.d.c.naturales.si de feu.fuerit controuersia in vsibus feu. lz ipse Bald.aliter voluerit in.l.eaz quã.C.de fideicõ.in.ix. col.de qua questione late per legistas in.l.sed est quesitum.ꝛ in.l.gallus.in princi. ff.de liberis ꝛ posth. vbi videtur considerare an illo momento potuisset esse actus ad generandum an non.

¶ Primo casu habeant locum que.s.dicta sunt. ¶ Secundo casu non teneat matrimonium ꝛ in hoc videtur residere Bal. ꝛ Imo.in dictis locis. ¶ Et hec oĩa que dicta sunt de legitima

64 tione procedũt † si ipsi filij tacite vel expresso voluerint legitimari. alioquin si ipsi expresse contradixerint vnus vel omnes illi q

contradicūt non legitimabunt̄. Casus est in auc. q. mo. nat. effi. sui. §. si quis igit̄ ex qualibet. §. si vero ab initio. ꝛ §. gñaliter. vbi tex. h. d. habere locum ēt in alijs modis legitimandi.

Superest circa istuz primuz modum legitimationis videri quis sit eius effectus quo ad successionē dūtaxat. Et quidē talis legitimatus succedit in hẽditate parentum ꝛ cognatorum prout alij filij legitimi ꝛ naturales. Et hoc sentit gl. in. c. tanta. qui filij sint legi. dicens quod isti reputant̄ legitimi quo ad omnia qꝛ matrimoniū omnia precedentia purgat quod ēt voluit gl. in. c. innotuit. de elec. ex qua colligunt doctores quod si lex loquit̄ de nato ex legitimo matrimonio comprehendet filium per sequens matrimonium legitimatuz probant. per. c. cum in cunctis de elec. quod dicebat domi. Anto. de but. in. d. c. tanta. procedere in dispositione. l. cōis sꝫ in dispositione statutaria que est stricte intelligenda secus. Sed quicquid ipse ibi dixerit in. d. c. per venerabilem. ꝛ in. d. c. inno

65 tuit. tꝫ quod † appellatione legitimi nati veniet talis legitimatus siue simus in dispositione iuris cōis. siue in dispositione statutaria ꝛ ita sequitur do. Nico. siculus. in dictis locis. Rō est qꝛ isti auctoritate iuris legitimi sunt. vt. d. c. tanta. Nec ob. verbum habeantur ibi positum, qꝛ vt profertur ab habente potestatem paria sunt dicere sint legitimi vel habeantur pro legitimis. pro hoc. c. ex parte. de sponsa. ꝛ quod notat Bal. in. l. si is qui pro emptore. de vsucapio. Et idem tenuit Jo. cald. consilio secūdo, quod incipit. Constitutio ordinis. in titulo qui filij sint legi. Quid in dispositione consuetudinaria vt in materia feudali. liber. n. feudorum liber consuetudinum appellat̄ vt ex rubro apparet. Hic ꝙ talis sic legitimatus non succedit in feudo, vt in c. naturales. si de feudo fuerit cōtrouer. in vsibus feudoꝛuꝫ. vbi tex. Naturales filij lꝫ postea fiāt legitimi, ad successionez feudi nec soli nec cū alijs vocant̄. Jac. de belui. ibi dicit hoc verum in alijs legitimatis, sed in legitimatis per sequens matrimoniū de equitate dicit succedere. per no. in. d. c. tanta. ꝛ in auc. de inces. nup. §. dubitatum. Idem tꝫ Jo. cald. in titu. de feudo. in consilio quinto, quod incipit. An naturalis. Bal. in. d. c. naturales. dicit ꝙ si forma inuestiture est pro te ꝛ filijs tuis legitime descēdētibus non continentur legitimati qꝛ aspiciunt principiuꝫ genitu re hoc est conceptionis vel natiuitatis prout expedit filijs. C. de naturalibus liberis. l. imperator. ff. de his qui notant̄ infami. l. quid ergo. Si aūt dicit filijs simpl'r succedūt, qꝛ definita eqpollet vniuersali, refert ēt alios doctores aliter tenere. Sꝫ qꝛ cōis conclusio doctorū est in. d. c. tanta. ꝙ legitimatus per sequens matrimoniū succedat maxime propter gl. in. d. c. innotuit. non videtur recedenduꝫ ab ea de equitate lꝫ forte in puncto iuris aliter sit prout ēt videtur sensisse ipse Jaco.

66 Et propterea † si est cōsuetudo ꝙ primogenitus succedat i regno, ducatu, marchionatu, Comitatu ꝛ similibus vr̄ ꝙ succedat primogenitus per sequens matrimoniū legitimatus, vꝫ. n. talis ꝯsuetudo vt primogenitus succedat, notat̄ in proemio. ff. ꝛ per Bal. in. l. ex hoc iure gen. ff. de iust. ꝛ iu. ꝛ probat̄ in. c. lꝫ de voto. ꝛ ibi de rōne per gl. ꝛ doc. ꝛ plus dicūt ꝙ vbi est talis ꝯsuetudo pater non posset filiū primogenitū priuare illo iure ꝛ dare scd̄o. sicut non posset priuare legitimū dummō scd̄ogenitus habeat alimenta que proueniunt de iure nature. l. si quis a liberis. ff. de lib. agnos. cū simili. immo ꝛ non solū in istis dn̄ijs sed ēt in hereditate vꝫ talis cōsuetudo. vr̄ tenere Bal. in. c. mulier. si de feu. fuerit controuersia. in vsibus feu. Nā iura ꝯsuetudinaria pn̄t disponere de successione de testamētis. c. Raynu. ḃm eum. ꝛ hanc ꝯsuetudinē ꝙ succedat primogenitus in predictis dn̄ijs. Et ēt in feudis nobilib. seruant in toto regno Francie ꝛ partibus illi adiacentibus que ꝯsuetudo vr̄ approbata per ius diuinum Gene. xxv. c. vbi loquitur de Esau qui habebat primogenita, ꝛ vendidit Jacob fratri suo pro pane ꝛ lentis edulio. ¶ Sed nūquid stante tali ꝯsuetudine primogenitus succedat in bonis loci vbi est ꝯsuetudo an ēt in alijs bonis alibi existētibus. Pone quidā Baro hꝫ in Francia multa castra in Lōbardia hꝫ quedam alia, in Francia est dicta ꝯsuetudo, in Lombardia viget ius cōe an mortuo Barone primogenitus habebit oia castra. Bal. ponit hanc qōnē prout Cy. ꝛ Bart. in. l. j. C. de summa tri. vbi cōcludit ꝙ in his q̄ sunt in Francia primogenitus succedit insolidū ḃm legē Francorum sed in castris que sunt in Lōbardia succedent omnes equaliter de qua questione tangitur in. c. ij. de constitu. lib. vj.

67 ¶ Et reuertēdo † ad propositū de filio legitimato dico ꝙ talis legitimatio est tāte virtutis ꝙ primogenitus legitimatus excludet secundogenitū legitimum ꝛ naturalem. quod verū intelligit Jo. an. in regula sine culpa in mercurialibus. ꝛ per Jac. de bel. in auc. quib. mo. natu. effi. sui. §. tribus aūt. col. vij. qñ naturalis primogenitus fuit legitimatus anteq̄ nascerent̄ alij filij legitimi ꝛ naturales. Sed si fuisset legitimatus post natiuitatem legitimorum, tunc secus. Nec ob. text. in. d. §. tribus ibi semel. n. eos efficientes legitimos damus habere ēt successiones illas quas habent illi qui sunt ab initio legitimi. Naꝫ non dicit ꝙ legitimati perinde habeant̄ acsi ab initio cū sunt nati essent legitimi sed quod hn̄t illas successiones quas habent illi qui ab initio sunt legitimi. Si enim habent illas successiones quas habent illi qui ab initio sunt legitimi constat ꝙ si plures sunt legitimi nati, ille qui primo est natus legitimus preferet̄ ergo qui primo est legitimus anteq̄ naturalis sit legitimatus dꝫ ei preferri ꝛ hoc idē tenuit Bal. post Jaco. but. in. l. quoniam. C. de rei ven.

¶ Quod procedit nisi ꝯsuetudo aliter se habeat. ad hoc. l. j. §. in filijs. ff. de decur. ꝛ ibi p Bar. ¶ Et hec faciunt ad aliā qōnē

68 notabilem. An † primogenitus Regis natus tamen anteq̄ pr̄esset Rex succedat ipsi patri in regno. An vero secundogenitus natus patre Rege existente. Ista questio satis decidit̄ per .s̄. iam dictum in proxima questione pro qua adduco bonū tex. in. l. libera. C. de suis ꝛ legi. vbi imperator dicit ꝙ non pōt appellari filius decurionis natus ex patre seruo ꝛ matre libera q̄uis pater post natiuitatē filij fuerit restitutus natalibus ꝛ decurionatus honorez fuerit adeptus. Et ita iudicauit Ariafernes frater Darij regis Persarū inter duos nepotes suos Artamenē. s. primogenitum Darij natum tn̄ ante regnum adeptum per patrem ꝛ Xerxem secundogenitum natum patre rege existente vt scꝫ ipse Xerxes fratri in regno preferret̄ ḃm quod refert Justinus historicus lib. ij. historiarum.

Itez quero an filius primogeniti preferat̄ filio regis secūdogenito ꝛ sic patruo suo. Pone decessit Alphonsus rex supstite sibi Joāne filio Pērici primogeniti premortui ꝛ Fernādo filio secūdogenito. An preferat̄ Jo. nepos vel Fernandus filius secundogenitus. Ista questio licet non conueniat proprie in terminis nostris tamen qꝛ est multum disputata ꝛ habui semel de facto dū essem in Gallijs dicā ꝯclusionem que mihi videtur amplectenda. Bal. ponit eam in. l. liberti liberteq꞉. C. de ope. liber. Et plenius in. l. cū antiquioribus .C. de iu. delibe. vbi arguit pro ꝛ ꝯ per quatuor magnas columnas. tandem vr̄ se resoluere vt nepos succedat nisi verba repugnent. vbi aūt verba repugnarēt vel essent dubia put fuerunt in feudo regni Sicilie dato per. d. Cle. iiij. Carolo duci Andegauie filio Ludouici octaui regis Francorū recurrēdū esset ad interpretationem ipsius apl'ici pro declaratione. Sed in. l. vt intestato. C. de suis ꝛ legi. dicit se resoluere in hoc ꝙ aut patruus, ꝛ sic filius scd̄ogenitus est natus aū nepotē. i. ante filiū primogeniti ꝛ succedit ipse filius scd̄ogenitus non aūt nepos ex filio primogeniti. Aut nepos ex filio primogeniti nascit̄ ante filiū secūdogenitum. ꝛ sic patruum suum quod esse pōt quādoq꞉ ꝛ tunc si ꝯsuetudo est per hec verba ꝙ filius primogenitus succedat ꝛ preferet̄ patruus. ꝛ sic filius scd̄ogenitus. Aut verba nō dicūt ꝙ filius primogenitus sed simpl'r ꝙ primogenitus succedat ꝛ preferet̄ nepos ex filio primogeniti non iure alicuius transmissionis, qꝛ filius qui decessit viuo patre nihil trāsmittit ad filiū meū. Si aūt non apparet de verbis natural'r plus influit in filio q̄ in ne

69 pote. † Et hoc seruatū fuit in rege Roberto q prelatus fuit filio fratris primogeniti in successione regni Sicilie sed ēt id fuit pp publicā vtilitatē regni ꝛ imēsam sapientiā dicti regis roberti q fuit scd̄s Salomon ḃm eundē do. Nico. sicu. refert Oldra. in ꝯsi. cclxij. tenuisse nepotē ex primogenito preferēdum filio scd̄ogenito p plures ꝛ bonas rōnes non distinguēs. Utrū sit natus aū patruū suū vel post. Et ita rn̄di ego dū essem Turonis interrogatus p parte regis Frācie in successione principis Nauarre lꝫ multū faceret mihi dubiū qd̄ scripsit Jo. de imo. in. c. grandi. de supplē. negli. prela. li. vj q dicit mirari de decisione Old. cū ipse rex Robertus obtinuerit in fauorē suū. ꝛ ipsum Imo. sequit̄ illic dn̄icus ꝛ alij scribētes sed tenēdo Oldr. pōt dicere ꝙ illud factum fuit ex publica vtilitate. vt. s̄. dixit Baldus.

¶ Et hec pcedūt vbi filius primogenitus mortuus erat aū patrem suū regem ꝛ sic ante adeptionem regni. sed vbi primogenitus mortuus fuisset post mortē patris. ꝛ sic post regnū adeptum nulla esset difficultas qꝛ iam non diceret̄ regnum auitum sed paternum. ꝛ iō clarum est ꝙ filius preferet̄ fratri per auc. de here. ab intesta. §. qꝛ igitur. col. ix. auc. in successione de suis ꝛ legi.

Unum

Unum dicit Bal. bene aduertendum in.c.j.de fi
lijs natis ex matri.ad morgani.cōtra
70 cto in vsibus feu.qđ† regnū Sicilie in quo pacto preferṫ primo
genito mortuo sine herede sed libere reuertitur ad papā de quo
dicto miror qꝛ prout ipsemet Bal.in.l.cum antiquioribus C.de
iure deliberan.refert certas conuentiones initas inter prefatū.
d.Clementem ⁊ ipsum do. Carolu3 de anno do.M.cclxv.ille
conuentiones ⁊ pacta videntur sonare potius in contrarium vn
de non auderem aliquid dicere nisi ipsis prius visis ⁊ oporteret
videre etiam alia capitula renouata successiue per alios reges
cum summis pontificibus.

71 ¶ Reuertendo † nunc ad propositum nostrum de filio legiti-
mato per sequens matrimonium vt habeatur pro legitimo in di
spositione legali statutaria ⁊ consuetudinaria. Idem est do3 in
dispositione emphyteoticaria. Nam l3 in ea non comprehendā
tur illegitimi regulariter no.per Spec.in tit.de loca.§.nunc ali
qua.versi.clxxij.per Jo. and.in.c.in presentia de probatio.per
Bal.in.l.generaliter.§.cum aūt.C.de institu. ⁊ substitu. tamen
legitimatus per sequens matrimonium bene admittetur per ra
tiones.s.enumeratas.idem ēt in alia dispositione hois puta te-
stamentaria. Unde si testator substituit aliquē in defectum filio
rum legitimorum talis sic legitimatus excluder substitutum.de
quo per Spec.in tit.de successio.ab intesta.per Anto.de but.
in.d.c.per venerabilem.referentem Ange.ita determinasse in
quadam disputatione ⁊ ita fuisse consultu3 Bononie.consuluit
ēt in hac materia Jo.Cald.in titu.qui filij sint legiti.in consilio
quod incipit. An legitimatus. qui tū t3 ꝙ non excludat substi-
tutū.sed ego credo ꝙ Jo.Cal.in dicto consilio senserit de legiti
mato per rescriptum principis ipsum tū consiliū non vidi de pro
ximo.sed alias qū occurreret de facto poteris videre Jo. and.
in addi.Spec.in.d.tit.de succes.ab intesta. circa finem.⁊ bal.
in.l.gallus.§.si eius.ff.de liberis ⁊ posthumis.

72 ¶ Secundus modus legitimandi filium naturalem est † quan
do pater nominat eum filium. Requiritur tamen ad hoc ꝙ ta-
lis filius legitimetur vt mater viuat. Item requiritur ꝙ tempo
re quo verba proferuntur nuptie possint consistere vnde si illo
tēpore mulier esset mortua aut furiosa aut aliter impediret pos-
se cū ea contrahi matrimonium non induceretur per hec verba
legitimatio filiorum quoniam tunc matrimonium contrahi non
poterat. Idem si contrahi poterat sed non honeste. Ut qꝛ mu-
lier erat vilis conditionis ⁊ homo honeste,qꝛ ex quo honeste fie
ri non poterat est idem. Uerba sunt Ang.in auc. vt liceat ma-
tri ⁊ auie.§.ad hec qui dicit ita consuluisse do. Bar.do.Fran.
tigri do. Ange.de amelia.⁊ do. Ugolinum de perusio subiun-
gens hoc procedere qū inter virum ⁊ mulierē pōt contrahi ma
trimonium absqz dotalibus instrumentis alias secus,qꝛ defice-
ret solennitas ad nuptias requisita. Hec dr o que dicit , an.s.ꝙ
mulier non sit persona vilis ⁊ quod simus in casu in quo non req
rantur dotalia instrumenta de iure canonico mihi videntur sup
flua quoniam vt dictum est.s.in legitimatione fienda per subse-
quens matrimonium non videṫ ꝙ de necessitate requiraṫ quali
tas persone mulieris sed solum inspiciatur an mulier sit talis cū
quā potuerit contrahi ⁊ minus dotale instrumentum nec tex.in
d.§.ad hec requirit ista. Hic tū casus est magis dubius quā su-
perior quoniā ibi agitur de vero matrimonio hic de presumpto
vt statim dicetur. Unde non vꝫ presumi matrimoniu3 ꝯctū per
73 nobilem cū persona vili † qꝛ semper in ꝯiunctionibus non solum
quid liceat considerandū est sed quid honestū sit dicit iuriscon-
sultus modestinus in.l.semper.ff.de ritu nupt. ⁊ in.l. semper de
reg.iuris.⁊ Poeta ille,si vis apte nubere nube pari.⁊ ꝯ talem
presumptionem quod sit matrimonium que insurgit ex tex.dicti
§.ad hec sit ista alia presumptio que tollit primam vel saltē mi-
nuat qꝛ nobilis cum vili. Una.n.presumptio absorbet aliam de
elec.cū inter. R.seniorem.no.per Specu.in titulo.de presum-
ptio.in fi.per Bar.⁊ alios in.l.admonendi.ff.de iureiu. Unde
cogitabis qꝛ per hec posses saluare forte opinionem prefatoru3
doctorum quo ad casum nostrū de persona vili nisi diceres qđ
presumptio illius.§.ad hec esset presumptio iuris ⁊ de iure,put
videtur tenere ibi Jac.de belui.contra quam non admittiṫ pro
batio in contrarium.c.is qui fidem.extra de sponsa. in auct.de
equalitate doris.§.aliud col.vij. Et multominus admittitur pre
sumptio iuris tantum que est debilior.no.in.c. affertur.de pre-
sumptio. Item requiritur quod conficiatur publicum instrumē
tum sine alia scriptura propria manu conscripta habens subscri
prionem trium testium fide dignorū,aut dicaṫ in figura iudicij.
Itē requiriṫ quod mater consentiat que potuit esse vxor ḃm do.

Nico.in.ij.q.reperitur.d.c.per venerabilem. Item quod pa-
ter non adiecerit eum esse filium naturalem vt.d.§. ad hec aūt.
74 † Et ratio qꝛ vt dixi supra presumitur matrimoniu3 presumptio
ne iuris ⁊ de iure adeo quod non eget alia probatione vt in tex
tu ibi. Et hoc enim cum eorum mater monstratur habuisse legi
timum matrimonium vt neqz ab ea nuptiarum fide alia proba-
tio requiratur.⁊ in auctentica. Item si quis liberos.C. de natu-
ralibus liberis.inde sumpta. ibi glo. dubitat an habeat locum
si supersint filij legitimi ⁊ naturales ⁊ videṫ inclinare quod nō.
p3 ibi sine legitimis forte verum in corpore non aperitur habeat
legitimos vel non.⁊ idem videtur velle gl.in auc.quibus mod.
naturales efficiuntur sui.§.generaliter . Sed Jacobus de belui
sio in.d.§.ad hec t3 precise quod ēt extantibus naturalibus ⁊ le
gitimis habeat locum hec legitimatio qꝛ quod operatur matri
monium verum operatur ⁊ presumptum.in auct.quibus modis
natura.efficiun.sui.§.illud quoqz.ff.de ritu nuptiarum.l.in libe-
re. Sed quando fit legitimatio per matrimonium verum tales
legitimati succedunt vna cum legitimis.vt supra in proximo mo
do dictum est ergo ⁊ idem quando per presumptu3. Item est tā
te virtutis iste modus legitimandi vt non solum sic nominatus,
sed eius fratres ex illa matre nati consequantur iura legitimo-
rum vt patet ex text.dicti.§.ad hec ibi. Si autem pater ex ipsa
muliere multos filios habens vni ex eis testimoniu3 quomodo
libet ex predictis prebuerit modis sufficere ex eadem muliere
natis ad legitima iura patris testimonium datum ex quo colle-
git glo.ibi quod beneficium vni datum alijs similibus datu3 vi
75 detur. † Et ex illo tex. ⁊ glo. sumitur ēt argumentu3 Ang. ibi.
Quod si sunt plures fratres ex eodem patre nati.quorum vnus
per sententiam pronunciatus sit ciuis Perusinus per ista3 sen
tentiam intelliguntur pronuntiati omnes fratres ⁊ hec senten-
tia facit pro eis testimonium scđm eum. Ita possemus dicere si
vnus pronuntiatur nobilis alij nobiles intelligantur que tamen
intelligerem vera quando ciuilitas ⁊ nobilitas essent fundate in
patre aut alijs ascendentibus ante natiuitate3 istius pro quo est
pronuntiatum ⁊ aliorum fratrum secus si post natiuitatem p ea
que dicta sunt supra in proximo legitimationis modo. Ite3 cre
derem verum predicta quo ad presumptionem non quo ad tota
le preiudicium si fratres non venerunt ad causam. per nota. in
.l.sepe.ff.de re milita.⁊ in.c.quamuis.eo.ti.⁊ vide no.in.c.cau
samqz.el secundo qui filij sint legitimi.

76 ¶ Tertius modus legitimandi † quando pater appellat eum
legitimum vel filium eum heredem instituendo ⁊ tunc requiri-
tur quod non habeat alios filios legitimos ⁊ naturales ⁊ quod
mulier non supersit vel si superest non possit cum ea contrahe-
re de quo in auct.quibus modis natura. efficiun.legi.§. si quis
ergo non habens colla.vj.

77 ¶ Quartus modus † quando pater habens tantum filios na-
turales non adiuit principem pro legitimatione ipsorum , sed in
testamento dixit velle sibi eos esse legitimos successores legiti-
mabuntur enim principe postea illud approbante. Casus est in
auc.quibus modis natura.efficiun.legiti.§.si vero solummodo.
¶ Et intellige etiam si nominauit eum naturalem non dicendo
eum filium vel legitimum secundu3 Hostien. in summa qui filij
sint legi.§.si is. Et isti sic legitimati succedunt pariter sicut legi
timi.in auc.quibus modis natu. efficiun.sui.§. tribus. ibi circa
quorum successionem non laborauimus semel enim eos efficien
tes legitimos damus habere etiam successiones illas quas ha-
bent hi qui ab initio legitimi sunt.

78 Quintus modus est per † obla-
tionem curie vt qꝛ offeratur curie Imperatoris vt fiat curialis
vel curie noue vel antique Rome vel seruitio ciuitatis originis
aut illius ciuitatis in cuius vico natus est. hoc probaṫ.C.de na-
turalibus lib.l.si qs. Insti.de here.que ab intesta. circa princi.
insti.de nup.in fi.in auc.q.mo.nat.effi.sui.§.si quis igiṫ fuerit.
⁊.§.si qs igitur ex qualibet. Et hoc pōt fieri tripliciter vt si fiat
a patre superstite oblatio vel apud acta confitendo vel in testō
moriens scribat oportere fieri curialē. vt dicit text.in.d.§.si qs
igitur fuerit. Et hec legitimatio h3 locum etiam extantibus fi-
lijs legitimis ⁊ naturalibus vt in.d.§.ibi siue legitimorū sit filio
rum pater. Succedunt aūt tales filij sic legitimati patri vna cū
alijs filijs legitimis ⁊ naturalibus adeo quod etiā si vellent non
possent abstinere vel repudiare hr̄ditatē paternā. Semel enim
patiendo legitimari videntur se astringere.ad hoc tex. in.d.au
ctenti.quibus modis natu.effi.sui.in.§.⁊ quoniam. Ibi cum se
mel aūt illi susceperint oblatione3 ⁊ propterea ad ius legitimo-

rum accesserint nō sinimus eos abstinere se patruʒ hereditatē.
per quem dicebat Ange. ibi se credere illud procedere in qua-
cunqꝫ legitimatione. Quod si esset verum esset notabilis limita-
tio ad. §. sed ⁊ has permittit pretor. Institu. de heredum quali.
⁊ different. ⁊ ad alia iura que permittunt filijs abstinere de quo
supra dictum est in prima specie.
¶ Idem si offeratᷣ seruitio alicuius episcopi ibi perpetuo serui-
turus vel alicuius metropolis. Si quis aūt offeretur ꝓ clerico
alicuius monasterij ēt de licentia Abbatis si non profiteretur
regulā ex hoc nō legitimaretur vel habilitaretur etiam quo ad
ordines. vt in. c. j. de filijs presbyt. ⁊ ibi per do. Anto. consuluit
Jo. cald. in ti. qui filij sint legitimi. consilio. vij. quod incipit ba
79 stardus† hisdem aūt modis quibus legitimatur filius natura-
lis legitimatur ēt filia naturalis si tradatur nuptui alicui ex pre
dictis curialibus. Idē si filius ipsemet traderet se dictis curijs.
vt. d. §. si quis igitur. Et erit practica cum ciuitas habet necesse
aliquibus officialibus quod filius naturalis vadat ad regimen
ciuitatis ⁊ dicat vos egetis tali officiali. Unde offero me curie
⁊ offero me paratū ad tale offm̄ ⁊ in eo deseruire hoc facto si cu
ria recipit eum incontinenti talis oblatus efficitur legitimus. hꝫ
Ang. in auc. quib. mod. natu. effi. sui. §. vltimo.
¶ Intellige qꝛ isti sic legitimati per oblationem curie nō succe
dunt nisi in bonis existentibus in territorio illius curie. dicebat
Ang. in ꝯsi. suo qꝛ incipit pro decisione primi dubij ⁊ solum in
bonis patris. qꝛ ceteris non agnoscitᷣ. vt. d. auc. §. filiū vero. in h
tn̄ est dr̄ia qꝛ pater pōt legitimare naturalem in preiudicium le
gitimorum tn̄ ipse filius seipsum in preiudicium legitimorum le-
gitimare non pōt. Quod facit vt Comes palatinus qui hꝫ ptātē
legitimandi filios naturales ex imperiali rescripto nō possit le-
gitimare naturales ad petitionem naturalium existentibus legi
timis. sed bene pōt legitimare eos ad petitionem patris de quo
aliquid infra proxime.

80 **Ultimus legitimandi † modus**
est per rescriptū principis intellige Pape vel Imperatoris vel
alterius ab ipso principe ptātem habentis vt sunt isti Comites
palatini. que. n. auctoritate principis fiunt ab ipso principe fa-
cta videntur. ff. de offō eius cui mandata est iurisdictio. l. ⁊ si pre
tor. ⁊. l. i. §. qui mandato. vbi tex. Qui mandatā iurisdictionē su
scepit propriū nihil hꝫ sed eius qui mandauit iurisdictione vti-
tur. extra de offi. deleg. sane. de preben. hi qui auctoritate li. vj.
inferioribus aūt a principe hec nō competūt. probatur per text.
in. d. c. per venerabilem. versic. insuper. ratio est qꝛ legitimatio
est donum principis non alterius inferioris. dicit text. in auct.
quibus modis natura. effici. sui. §. si vero is. in fi. colla. vij. Item
probatur qꝛ ad solum principem spectat restituere natalibus ⁊
dare ingenuitateʒ non ad ciuitatem vel populum. C. de iure au.
annu. l. i. §. ibi natales antiquos ⁊ ius ingenuitatis non ordo pre
stare decurionum sed a nobis peti potuit. Sed restituere nata-
libus ⁊ legitimare illegitimos sunt a iure equiparata. probatur
in auc. quibus modis natura. effi. legiti. §. si quis. quibus mod.
natura. effic. sui circa principium. ⁊ in. §. illud ibi quapropter si-
milibus passionibus exortis conuenit curam ex aliquibus inue
niri. ergo idem dicendum in legitimatione qd̄ in restitutione na
talium. ad hoc. l. i. ff. de leg. i. l. i. C. de inoffi. doti. ⁊ per bal. in. d.
l. i. C. de iure aureo. annu. referens qꝫplures docto. hoc idem te
nentes immo nec forte pōt dici proprie legitimatio illa que fit
ꝑ rescriptū hoc modo de filijs illegitimis ſꝫ potius quedā habi-
litatio ⁊ dispēsatio quo ad honores dignitates successiōes ⁊ bo
na. vt probatᷣ ex tex. d. c. per venerabilem. ibi non tanqꝫ pr̄ cum
filijs ſꝫ tāqꝫ princeps cū subditis potuit dispēsare. ⁊ in fi. ibi du
ximus dispensandum.

81 **Et aduerte qꝛ† licet per sequens**
mr̄imoniū ⁊ alios modos superiores nō legitimentᷣ filij spurij ex
dānato coitu nati tn̄ per rescriptū principis possunt legitimari.
potest enim princeps dispensare nō solum cuʒ naturalibus vel
alijs illegitimis nō ex dānato coitu natis. sed ēt cū natis ex dā-
nato coitu vt sunt adulterini sacrilegi incestuosi nefarij ⁊ silēs.
vt. d. c. per venerabilem. circa princi. ibi cuʒ quibusdā minus le
gitime natis nō naturalibus tantuʒ sed adulterinis ēt dispensa-
uit. ⁊ in auc. qui. mo. na. effi. legi. §. fi. Et in auc. quib. mo. natu.
effi. sui. §. vltra si quid. iuncta gl. in ver. participiū. ⁊. l. qua in ꝓ-
uincia. §. diuus. ff. de ritu nupt. ¶ Et hec que dicta sunt vt solus
princeps possit legitimare procedunt de iure cōi. quo iure om-
nis potestas dependet a Papa ⁊ Imperatore. cum duo sint lu

minaria. c. solite de maio. ⁊ obediē. c. venerabilem. de ele. per
venerabilem qui filij sint leg. vouit de iud. vij. q. in apibus. C. de
quadrien. prescrip. l. bene a zenone. ad. l. rhodiam de iactu. l. de
precatio. ⁊. xcvj. distinct. duo sunt. ⁊ est bonus tex. xi. q. i. §. hec
si quis antiqua. de facto tamen multi sunt qui non recognoscunt
82 superiorem† vt est rex Francie. vt. d. c. per venerabileʒ. ⁊ Rex
Hispanie. nota. lxiij. distin. Adrianus. el secundo. ⁊ ēt rex An
glie secundum quosdam. per nota. in. c. causam que el secundo
qui filij sint legi. tamen dicit domi. Petrus de Perusio quod
post illam decre. recognouit regnum Anglie in feudum ab ec-
clesia Romana. quicquid sit scio quod hodie nemineʒ recogno
scit ⁊ propterea forte habet tot tribulatiōes de quibus aliquid
fuit tp̄ibus nostris nec est adhuc annus qd̄ fuerunt due magne
mutationes. nā cū essem Turonis in partibus gallicanis loqn-
do cū rege Frācie in mēse Octobris credo ipse Rex accepit no
ua de expulsione regis Eduardi ⁊ restōne regis Henrici. demū
in mense Martij vel Aprilis venerūt alia noua de obitu ipsius
Regis Henri. ⁊ eius filij assumptione Regis Eduardi. Isti er
go qui non recognoscunt superiorē pn̄t legitimare spurios ⁊ idē
ēt possent ciuitates Italie presertim in Tuscia q̄ non recogno-
scunt superiorē vt est ciuitas Florentina ⁊ Perusina ⁊ silēs de
quibus per bar. in. l. infamē. ff. de pub. iud. qui dicebat quosdaʒ
tenere totā Italiam nō recognoscere superiorem ⁊ illud habere
ex pace Constantie de qua tn̄ ꝯcessione non apparet. vnde non
est standū dicto ipsorū nisi aliter probent. l. ei qui dicit. ff. de pro-
batio. C. eo. l. actor qꝛ asseuerat. xxiij. q. vij. si in morte. ibi nisi im
periali benignitate immunitatē ab huiusmodi meruerint ⁊c. Et
83 per glo. in. d. c. adrianus. † Si tn̄ possent ostēdere se hac ptā-
te vsos fuisse per tempus de cuius initio nō extaret memoria sa
tis sufficeret. arg. eorum que habentur in. c. super quibusdā. de
ver. sig. li. vj. l. hoc iure. §. ductusa que. ff. de aqua quot. ⁊ estiua
⁊. l. i. in fi. ff. de aqua plu. arcen. ⁊ per do. Ant. in. d. c. per vene
rabilem. vel alias si haberent ex priuilegio per dicta iura sicut
est ciuitas Venetiarum. Veneti. n. dicunt habere libertatem illā
⁊ priuilegiū ab imperio Roma. sed tenent quodammodo preca
rio ab eo vnde posset Imperator reuocare qn̄ vellet cum ei li-
ceat suā voluntatem mutare. l. si quis in principio testamenti. ff.
de leg. iij. scd̄m Bart. in. l. hostes. ff. de captiuis. Et vide Bal.
de isto dominio Venetorum ⁊ eorum duce in auc. decernimus
C. de sacrosan. eccle. Super quibus non insisto qꝛ in facto consi
stunt. Sed quod dixi ciuitatem Perusinā non recognoscere su
periorem verum erat tempore Bar. ⁊ Bald. non tamen de fa
cto vel ex rebellione sicut alique alie sed ex priuilegio. Nā prio
erat subiecta Imperatori qui tenebat monarchiā totius orbis.
vt. ē. ⁊ Luce. v. c. Exijt edictū a Cesare Augusto vt describere
tur vniuersus orbis. ⁊ Marci. xij. Reddite q̄ sunt cesaris cesa-
ri, ⁊ q̄ sunt dei deo. ⁊. d. c. si morte. ⁊. c. seq. ibi dicentibus Im-
peratorem iure suo se tradi debere, vtpote in cuius ptāte essent
omnia ⁊c. Deinde ab ipso imperatore donata fuit Rom. eccle
sie vt pꝫ in can. Ego Ludo. lxiij. di. ibi Seu cunctis ciuitatibus
Castellis, Oppidis, ⁊ Villis in Tuscie partibus ⁊c. Et tenuit
talis donatio per multas rōnes quas ponunt legiste ⁊ cano. in
diuersis iuris partibus eas enumerare nunc non opꝫ. ⁊ ecclesia
Roma. postea ipsam ciuinitatem liberauit dicit ipsemet Bar.
in. l. doroteum. C. de decurio. lib. x. Sed an tenuerit talis libera
tio dependet ex notatis in. l. legatur. ff. de offi. pre. in. c. cū vene
rabilibus. de censib. Sed qcqd sit hodie est plene subiecta ipsi
Ro. ecclesie ⁊ Apostolice sedi. potuit. n. Populus Perusi-
nus ⁊ vniuersa ciuitas hoc facere. iuxta no. in. l. ij. C. de decu. li.
x. in. l. nulli. ff. quod cuiusqꝫ vniuersitatis nomine. c. cuʒ omnes.
extra de constitu. no. lxiij. dist. Item pactum. Nec ob. quod di
cit Lapus de cast. in allega. sua. lxxxv. que incipit. In nomine
domini amen. Visis omnibus. inquantuʒ loquitur de subiectio
ne facta de ciuitate Tudertina in Roma. ecclesiam qꝛ gloss. in
84 c. venientes de iureiuran. tenuit contrarium. Item † qꝛ ibi ta-
lis subiectio ꝓut ipse Lapus dicit fuit facta non adunato consi-
lio. Sed aperte extrinseca ⁊ intrinseca vel forte diuisim ꝑ vicos
⁊ parochias. At in casu nr̄o fuit facta solēniter per consiliū ciui
tatis ⁊ populi in quo residebat oimoda iurisdictio. Vn̄ nō req-
rebatᷣ adunantia generalis, vt tenuit Bar. in. d. l. ij. de decurio
⁊ nota. in rub. C. que sit longa consuetu. ⁊ per glo. in. l. ita tamen
in prin. ff. ad trebel. Et sic non obst. qꝛ voluit Bar. in. l. si quis a
filio. §. si partem ciuitatis. ff. de leg. j. quod quando vna pars est
expulsa de ciuitate ⁊ pars intrinseca submittit se ciuitati ⁊ etiaʒ
pars extrinseca quod non valet talis submissio per populū, vel
auctoritatem eiusdē. Preterea illud dictū videtᷣ procedere nisi
pars

pars extrinseca fuisset expulsa de ciuitate propter suam culpā ⁊
demerita. qz tunc non requirit̄ eius consensus nec est vocanda
ad hoc.ff.de capitis diminu.l.admissione.§. qui deficiunt. ⁊ per
Bal.⁊ Imo.in.d.§.si parti.⁊ canoniste in.d.c.cū omnes. Itez
pluries fuit confirmata.vnde si a principio non tenuisset ⁊ post
sumpsisset effectuz.argumento dicti.c.ego Ludouicus. Et hoc
maxime procedit qz antea fuerat Romane ecclesie vt dixi. vn-
de de facili res redit ad naturam suam.l. si vnus.§.pactus.ff.de
pactis.xxxv.distinc.ab exordio prudēter ergo egit ciuitas ipsa
qm̄ vt inquit veritas in euangelio Matthei.xi.c. in fin.iugum
eius suaue est ⁊ onus suū leue.currant igitur ad ecclesiam Ro.
omnes qui laborant ⁊ onerati sunt ⁊ ipsa reficiet eos.

Reuertendo ad propositum de

85 legitimatis seu dispēsatis ꝑ rescriptū principis † ad hoc vt filius
possit succedere plura requirunt̄. que lz per docto. diffuse sint
posita tn̄ breuissime ⁊ ꝯclusiue conabor tractare. Primo enim
requirit̄ quod dispensatus seu legitimatus sit de iurisdictione ip
sius principis. Unde dispēsatus vel legitimatus per papā quo
ad effectū successionis sit de tpali iurisdictione ecclesie. vt.d.c.
per venerabilem.ibi.Id aūt in patrimonio beati Petri libere
pōt apostolica sedes efficere in quo ⁊ summi pontificis auctori-
tatem exercet ⁊ summi principis exequitur ptātem.⁊ in.c. fun-
damenta de electio.lib.vi.alias si non esset de temporali iurisdi
ctione ecclesie non vr̄ posse a contrario sensu. In contrariuz qd
possit facit illemet tex.circa principium.arguendo a fortiori qd
est validum ibi quod in maiori conceditur licitum vr̄ esse ⁊ in mi
nori.ff.de officio preto.l.barbarius.in fi.ff.depositi.l. sed in asiā.
⁊ ēt arguendo ab ascendendo ibi. Videretur siquidez mōstruo
sum vt quid legitimus ad spirituales fieret actiones circa secula
res actus illegitimus remaneret.infert ergo ille tex.arguendo.
quod qui pōt illud quod plus est ⁊ pōt vtiqz qd est minus. Itez
arguendo ab ascendendo videretur enim absurdum ⁊ inconue-
niens quod quis censeretur habilitatus quo ad spiritualia.⁊ in-
habilis quo ad temporalia. Sed certū est quod spiritualia sunt
maiora ⁊ digniora quaz temporalia.vt in.c. inter corporalia.de
translatio.episco.⁊ in capitu. solitis de maioritate ⁊ obedien.⁊
86 tamen † papa vbiqz ⁊ cum quibuscunqz potest ad actus spiritua
les dispensare vt pz in toto titulo. de filijs p̄sbytero. ergo ⁊ ad
temporales. Sicut dixi materia ista est satis lata. ⁊ per docto-
res in diuersis locis examinata. maxime per Cano. in.d.capi.
per venerabilem. ⁊ per Jacobum de beluisio qui eam disputat
in auc.quibus modis naturales efficiuntur sui.§. generaliter au
tem.per Bar.in.l.cunctos populos.C.de summa trinitate.per
Bal.in prima constitutio.C.per eundez in.l.causa quam.in ver
sicu.consueuit esse questio C.de fideicommissis.⁊ in.l.j.C.de iu-
re aure.annu.qui dicit in hac questio. consuluisse. ⁊ incipit An
dreas sacerdos.⁊ consuluerūt plures alij famosissimi doctores
⁊ varie.reperio enim consuluisse Bald.de cal.in consilio quod
incipit. Habes ptātem.in titulo,qui filij sint legitimi.Est ⁊ ter-
tium in ordine vbi multa pulchra dicit.consuluit ēt Paulus de
cast.tamen satis ieiune iudicio meo incipit, consilium. In nomi
ne dn̄i amen. Uisa quadam dispensatione papali. Et idem ma-
gis plene in alio consilio quod incipit. In christi nomine amen.
Dubitabat̄ primo en Comes palatinus. ⁊ pulchre domi. An-
dreas de vbaldis in cōsilio quod incipit. Pro decisione primi
dubij. Si qs vellet incipere a gemino ouo ⁊c. Petrus de peru
sio lib.iij.consiliorum carta.cvij.collegium Bononien.quod in
cipit. In christi nomine amen. Factum sic proponit̄. Hierony-
mus Petri de perusio. Itē posuerunt Domini de rota.decisi.
cxxvj.incipit. Item inferior a principe. Bar.in consilio qd inci
pit. Uiso instrumento.⁊ tangit in auc.ex complexu.C.de inces.
nuptijs. ¶ Ego breuiter concludam illud quod mihi videtur ex
mente dictorum doctorum vel saltem maioris partis sequendo
vt plurimum intentionez domini Antonij ⁊ domini Nicolai qn̄
autem occurret de facto possunt videri loca supra premissa. Et
aliquantuluz qz sepius occurrit de facto transgrediar metas suc
cessionum tangendo aliquid de spiritualitate. Considera ergo
87 duos articulos. Primus sit † an papa possit dispensare cū spu
rio non sibi subiecto ⁊ ēt extra territorium suum hoc est in loco
non sibi subiecto circa actus spirituales ⁊ casu quo possit an ta-
lis dispensatio trahatur ad actus temporales. Secundus arti-
culus erit an papa possit dispensare cū spurio non sibi subiecto,
⁊ ēt extra locum non subiectum circa actus tēporales. Ad pri-
mum dōm est quod papa pōt dispensare vt spurius ex quocūqz
coitu natus ⁊ cuicunqz sit subiectus efficiatur habilis ad spiri-
tualia. Oēs eniz quo ad spiritualia sunt pape subiecti. de trāsla
tio.epi.inter corporalia.c.de prudentia.extra de donatio. inter
virum ⁊ vxorem.probatur hoc ex textu. in dicto capi.per vene-
rabilem.ibi sic ad actus spirituales illos legitimans vt possint
in episcopos promoueri.⁊ probatur in capitulo primo. de filijs
presbyterorum.lib.vj.in secundo responso ibi ad ordines maio
res vel beneficia super quibus nequit episcopus dispensare sine
dispensatione sedis apostolice promoueri non pōt. Facit ēt ca.
secundo.in principio eodem titulo ⁊ libro. ad hoc capitulo. ex
tua.⁊ capitulo fina.de filijs presbyterorum. ⁊ per Specula. in
titulo de dispensatio.§.nunc de episcoporum.versi. Itez cū filijs
versi.curia vero Romana.⁊ versi. Item cuz natis de religiosa.
vbi tn̄ ipse dicit ꝙ sedes apostolica non facile dispensat cum in
cestuoso adultero ⁊ similibus nisi vellet transire ad religionem.
argumen.nota.in.c.consuluit.de seruis non ordi. sed cum nato
88 ex soluto ⁊ soluta facilius dispensat̄. ⁊ credo qd Spec. verū † di
cat quod ecclesia Romana cum difficultate dispensabat illo tē
pore cum istis ex damnato coitu natis qz hoc ēt probat text. in
dicto capitulo per venerabilem. in versi. quod autem ibi diuer-
sis causis inspectis ⁊c. ⁊ in.c.apostolica.lvj.distinc. Sunt enim
tales filij vt dictuz est deo ⁊ hominibus exosi ⁊ cōmuniter pene
incōtinentie imitatores vj.q.j.quero ergo.§.verū. ⁊.d.c.diuul
gatum.lvj.distin.ibi estimandum est degeneres populos igno-
biles ⁊ furentes libidine fore ꝓcreandos. ⁊ iuxta illud vulgare.
natus ex adulterio semp adulter erit. Sz proh dolor hodie ple
na de tā fetido gn̄e est ecclesia ista militans presertiz curia Ro.
q̄ cū sit caput ⁊ magistra oium aliarū.c.j.⁊.c.ꝙ̄uis.xij.dist.ex-
tra de sum.tri.dānamus.⁊.c.j.eo.ti.in.vj. ⁊ eo.lib.in penuo.
⁊.c.fundamenta.⁊.c.cū de diuersis de priuile.⁊ in ep̄la redden
tes honorē.⁊ seq.C.de sum. tri. ꝯueniens esset qd nō esset ita fa
cilis, sed vt exēplar ⁊ speculū honestatis ostēderet qualr̄ alios
oporteat in domo dn̄i conuersari de electio. cum in cunctis. in
prin.iuxta quos dn̄s dixit ad Moysen Leuitici.iiij.c. in prin. si
sacerdos qui est vnctus peccauerit faciet delinquere populum
transumptiue.de voto magne deuotionis. Sed isti spurij sunt q
assumunt̄ ad dignitates, ipsi ad ep̄atus, ipsi deniqz queqz bona
ecclesiastica bn̄ficia ⁊ honores deglutiunt vt experiētia docet q̄
est ēt efficax rerū magistra. Dicit text. in.c.quā sit.de elec. lib.
vj. Nec ob. si forte diceres ecclesia Romana olim ēt consueue
rat tales ad sacerdotiū ⁊ pontificatū assumere.lvi.di. presbyte
rorū.vbi plures enumerant̄ qui non solū ad dignitates ecclesia
sticas sed ad summū pontificatū assumpti fuere. ⁊ dn̄s nr̄ Jesus
Christus q est summus sacerdos ⁊ verus pontifex voluit ēt de
adulterinis cōmixtionibus nasci inqt Hieronymus. ea.di.dn̄s
nr̄ Jesus xp̄s, qz illud ꝙ de sacerdotibus nati in summos pōtifi
ces fuerūt assumpti est intelligēdū nō ex fornicario coitu sed ex
ꝯiugali. Licebat.n.olim sacerdotibus sicut ⁊ hodie in orientali
ecclesia hr̄e vxores vt ea.di.cenomanensem.vel illud ex dispen
satione apostolice sedis q̄ esse dz ex maxima cā ⁊ cū illis q ⁊ fidē
perfectam hn̄t ⁊ qd fide tenent opere cōplent literarū scientia
pollent paternā incontinentiā abhorrentes ⁊ alijs virtutibus de
corē vt.d.c.dn̄s nr̄ Jesus xp̄s.⁊ vndecunqz.⁊.c.nunꝙ̄ ea.dis.
⁊ in.c.innotuit de elec.ibi, multa eniz in hoc casu dispensatis in
ducere videbat̄ literarū scientia, morū honestas, vite virtus, fa-
ma persone. Quot ergo cū hmōi ex dispensatione ecclesie intrō
ductū est ad ꝯnam regule trahi non poterit vt.d.c. apostolica.
⁊.c.cenomanensem.ea.dist.l.ex his.⁊.l.nam ad ea.ff.de leg.

89 **Non nego** † quin papa possit ꝓ libito volūtatis cum
filijs spurijs ad spiritualia dispensare qz ⁊
ep̄s ⁊ legatus in certis casibus pōt vt no. in.c.j. de filijs presby
terorū.⁊ ꝑ Spec.in tit.de dispē.in.§.nunc de epoꝝ. versi. Itez
cū filijs. Ex sola.n.voluntate in bn̄ficialibus ⁊ alijs.l. canonica
introductis dispēsare pōt. ꝑ hoc tex.in c.cū nr̄is ver.nos vero
de ꝯces.preb.⁊.c.innotuit de elec.sed ꝙ nō dz sine magna cā. ⁊
si cū ꝑsonis nō bn̄meritis dispēsat grauiter peccat. Uoluit Jo.
an.⁊ do.Ant.in.d.c.ꝑ venerabilē.⁊ Inn.in.c.cū ad monaste-
riū.de statu regulariū.⁊ per do.Nic.late.in.c.de multa, de ꝑ-
ben. Uerū est ꝙ cācellaria ꝯsueuit de stilo ponere verba deno
tātia diligentē examinationē sup qualitatibus dispēsandi maxi
me qn̄ papa non dispēsat sed mādat dispensari. Et sunt ista ver
ba vel hmōi. mādamus quatenus ꝯsideratis diligēter circūstā-
tijs vniuersis q̄ circa idoneitatis ꝑsone fuerint attēdēde si p̄rne
incōtinētie nō sit imitator sed bone ꝯuersationis ⁊ vite sup quo
tuam ꝯsciam oneramus aliasqz sibi merita suffragātis ⁊c. Et si
ista fierēt laudarē sed scio q̄ sit corruptela hodie. Uñ magis at
tēdo ꝙ in veritate agit̄ quā ꝙ simulate concipit̄.l.si qs cū alter

ff. de verbo. obli. c. p tuas. qui filij sint legi. l. i C. plus valere qd agit. vnū scio qd collegiū sacrū R. d. Cardi. ab hac labe fuit ⁊ immune ⁊ id intellexi ex ore. S. d. nri Pauli .ij. ponti. maximi q supplicanti mihi noie rote vt pmitteret fieri ingsitionē ꝯ vnū ad illum ordinē rote noiatū per suam. S. de quo presumptio aliqua habebat' annuit libenter nec locus ille per talē defectū contaminaret' subiungens olim quēdā spuriū per do. Eugeniū. iiij. ad cardinalatum assumptum quasi miraculose exemptū rebus humanis ante receptionem capelli.

90 Et ad predicta † occurrit notabilis dubitatio ꝙ alias vidi in rota. Anqd illegitimus dispensatus p papā ad bñficia gaudeat oibus prerogatiuis indultis ⁊ priuilegijs qbus si fuisset de legitimo matrimonio natus posset vti ⁊ gaudere. Pone in terminis papa fecit regulā vt in concursu gratiarū habentes certas qualitates preferent' alijs q tales qualitates non haberent q̄ talis est. Item prefatus dñs noster sanctissimus attendens qd prelationes seu prerogatiue in ecclesiasticis bñficijs vigore gratiarū expectatiuarum assequendis iuxta personarū ꝯditionē ⁊ merita moderentur statuit, decreuit, ⁊ ordinauit qd iter bñres ipsas expectatiuas hmōi nobiles de Ducū Marchionū ⁊ Comitum genere qui reputātur illustres omnibus non tam nobilibus qualitercunqz qualificatis in assecutione quorūcūqz beneficiorū qui vigore hmōi gratiarum expectant quacunqz diligentia receptione vel creatione in canonicos non obstantibus potiores existant. Officiales vero Apostolice sedis vcz ⁊c. sua officia actu exercentes dūtaxat omnibus alijs qualitercunqz nobilibus vel graduatis ⁊ creatis vel receptis in canonicos vel diligentioribus in pcessu similiter preferant' ⁊c. Alij vero nobiles ex inferiori nobiliū gñe alijs nō nobilibus ⁊ inferiorem gradū habentibus vcz magistris ⁊ licentiatis in artibus preferant'. Magistri aūt ⁊ baccalarij formati in theologia doctores ⁊ licentiati cum rigore examinis ēt in altero iurium qui per triennium studuerunt in studio gñali oibus alijs non sic graduatis preferant' quacunqz diligentia nō obstāte ⁊c. Modo Paulus clericus Leodiensis baccalarius in Theologia illegitimus rite dispensatus acceptauit canonicatū ⁊ prebendam in ecclesia Leodiensi. Petrus corradi eiusdem dioce. clericus acceptauit eundem canonicatum ⁊ prebendam. Paulus dicit se potiorem, qꝫ baccalarius. Petrus dicit ꝙ ipse preferr' de iure qꝫ diligentior per. c. duobus. de rescriptis. lib. vj. ⁊ regu-
91 lam priori in tpe ⁊c. Et qd † regula antelationum de qua. s. non prodest Paulo ꝑpter defectum natalium quem patitur lꝫ sit dispensatus. dispensatio aūt est sub his verbis.

Paulus episcopus seruus seruorum ⁊c. Dilecto filio Paulo frāco clerico Leodien. dioce. salutem ⁊c. Literarū scientia vite ac morū honestas aliaqz laudabilia probitatis ⁊ virtutū merita super quibus apud nos fide digno cōmendaris testimonio nos inducunt vt te specialibus fauoribus ⁊ gratijs prosequamur. Exhibita siquidē nobis nuper pro parte tua petitio ꝯtinebit quod olim tecū super defectu nataliū quē pateris de soluto genitus ⁊ soluta vt eo non obstātibus ad minores ordines ꝓmoueri ⁊ bñficiū ecclesiasticū sine cura si tibi alias canonice ꝯferret' recipere, ⁊ retinere licite ⁊ libere valeres p venerabilē fratrem nostrum Jo. epm portuen. tunc sancti angeli diaconū cardinalē ⁊ in partibus illis sedis apostolice legatū auctoritate lega. tue extitit dispensatū. Tuqz postmodū ad omnes hmōi ordines rite promotus fuisti. Nos igit' volentes te qui vt accepimus in theologia baccalarius ⁊ ēt in artibus magister existis premissorum meritorū tuorum intuitu fauore ꝓsequi gratiose tuis in hac parte supplicatis inclinati tecū vt ad oēs superiores ordines ꝓmoueri ⁊ quecunqz quotcūqz ⁊ qualiacūqz bñficia ecclesiastica cū cura ⁊ sine cura se inuicē ꝯpatientia ēt si canonicatus ⁊ prebende dignitates psonatus administrationes vel officia in cathedralibus etiā metropolitanis ⁊ collegiatis ecclesijs fuerint ⁊c. dūmō dignitates ipse in eisdē cathedralibus ēt metropolitanis post pontificales maiores aut in collegiatis principales non existant si tibi alias canonice ꝯferant' aut eligaris vel assumaris ad illa recipe ⁊ retinere libere ac licite valeas defectu predicto, ac pictauiensis ꝯcilij alijsqz apficis ꝯstōnibus ⁊ ordinationibus ceterisqz ꝯrijs nequaqꝫ obstantibus auctoritate apostolica tenore presentium de vberioris dono gratie dispensamus. Nulli ergo ⁊c.

92 Et arguendo pro vtraqz parte † prima facie videt' dōm quod Petrus corradi diligentior in processu tanqꝫ suffultus iure cōmuni per dictum. c. duobus ⁊ in alijs iuribus debeat preferri Paulo dispēsato non obstāte regula priuilegiāte baccalarios. Primo qꝫ si diceremus Paulū preferri Petro vteret' Paulus duabus dispensationibus ꝯ ius cōe ꝯ Petrū. Prima est illa quam Papa expresse cōcessit vt illegitimus habilitetur ad beneficia. Secunda qꝫ ipse propter baccalariatum preferetur diligentiori quod est similiter ꝯ ius. ad hoc capitu. si a sede. de preben. libro sexto. quod non est credendum fuisse de mente Pape nisi aliter exprimat, argumen. c. ij. de filijs presbyterorum. lib. vj. Secundo qꝫ dispensatio est stricti iuris ⁊ stricte intelligenda ⁊ tantum tribuit quantum verba sonant maxime in preiudicium alterius. ad hoc capitu. quod dilectio. ⁊ capitu. qꝫ circa. de consangui. ⁊ affinita. ⁊ dicto capitu. primo ⁊ secundo. de filijs presbyterorum. ⁊ est bonus textus. de offic. ordina. c. ordinarij. §. in conferendis. in fine. libro sexto. Tertio qꝫ vna ratio quare fuit prohibitum illegitimis habere aditum ad beneficia ecclesiastica est qꝫ scandalizantur illi inter quos illegitimi ꝓmouentur, dicit Joannes andreas super glo. sua in verbo defectu. in dicto capitulo secundo. sed Papa non debet pati scandalum vt dicto capitulo quod dilectio. ⁊ capitulo nisi cum pridē §. pro graui quoqꝫ scandalo. de renuntiatio. ergo ⁊c. Quarto qꝫ dispensātus ad ordines prita sacerdotium non censetur dispensatus ad beneficium curatum. secundum Archidia. in dicto capitulo primo. de filijs presbyterorū, ergo dispensatus ad beneficiū non censet' dispensatus ad prerogatiuas. Facit quod no. in capitulo cum in illis. de preben. libro sexto. Quinto facit tex. in capitū. naturales. si de feudo fuerit controuersia in vsibus feu. vbi filius naturalis ēt legitimatus non succedit in feudo. Ra-
93 tio est qꝫ † feudū est beneficium principis datum propter honorem ⁊ preeminentiam eius cui ꝯcedit' vt notat. in rubrica. ⁊ in dicto cap. naturales. Si ergo princeps secularis non vult priuilegiare naturalem ēt legitimatū in feudo quasi abhorreat coitus omnes preter matrimonialem multominus dꝫ velle priuilegiare eos apostolicus ⁊ magis debet abhorrere etiam qui damnat ꝯiugales imoderatos. xxxij. q. iiij. origo. vbi Hieronymus. Origo quidē amoris honesta erit. sed magnitudo deformis, nihil. n. interest ex qua honesta cā quis insaniat. Unde ⁊ sextus pitagoricus in senētijs, adulter est ingt in sua vxore ardentior amator. Et iterū ipsemet. Uoluptates que de meretricū amplexibus ꝯhuntur in vxorē ēt sunt dānate. ea. causa. ⁊. q. liberorū. ⁊ idem super Mattheum dicebat ꝙ lꝫ coniugia legitima careant peccato, tñ tēpore illo quo coniugales actus exercentur presentia sancti spiritus non dabit'. Sexto facit quod dicit Ang. in. l. fi. C. de his qui ve. etatis impetra. Si est factum relictum Petro cum efficiat' doctor vel cū promouebit' ad sacerdotiū si efficiatur doctor vel sacerdos ex dispensatione principis non consequit' relictum per illū tex. ⁊ dictum Ange. corroboro per dictū Arch. in. c. nemo deinceps. de elec. lib. vj. vbi tex. quod nemo ꝯmendet ecclesiā nisi existenti in legitima etate. Archid. intelligit de
94 naturali non dispensata. ⁊ allegat. d. l. ij. Ita † in ꝓposito si dat' prerogatiua clericis in beneficijs dꝫ intelligi de illis q sunt alias habiles de iure cōi non ex dispensatione. cū ergo iste Paulus solū sit effectus habilis ex dispēsatione ergo non gaudeat prerogatiuis dicte regule. Ultimo facit qꝫ isti legitimi tantū in defectū aliorū assumuntur. l. generaliter. §. spurios. ff. de decu. Unde qñ concurrunt cū alijs legitimis sint contenti posse vti iure cōi. Pro hoc bonus tex. xxxij. q. ij. non ois ibi. Ejice ancillam ⁊ filium eius, non enim erit heres filius ancille cū filio meo. Et hec sufficiāt allegata esse ꝓ parte Petri diligentioris. ¶ Sed qd Paulus baccalarius dispēsatus gaudet prerogatiuis ⁊ antelationibus regule predicte. ⁊ sic preferat' Petro diligētiori ꝓbat' hac rōne fundamentali. Nam de iure gentiū primeuo oēs homines ex quocunqꝫ coitu legitimi nascebant' sicut ⁊ liberi. non dico a primo hoie quia fuit ei data vxor in paradiso. vt no. in. c. vnico. de voto. lib. vj. Bene. c. ij. de bigamis debituꝫ. de diuor. gaudemus. Sed post peccatū adde in quo inceperūt hoies minus iuste viuere. deinde crescente hoium ꝯcupiscentia superuenerūt leges, ⁊ volētes parentū libidines refrenare solū filios ex legitimo matrimonio natos agnouerūt. hoc probat' ex tex. auc.
95 quib. mod. na. effi. legi. §. si qs ergo. colla. vj. ibi. Neqꝫ enim a principio quando sola natura sanciebat hoies anteqꝫ scriptis ꝑuenirent leges, fuit quedam differentia naturalis atqꝫ legitimi. sed antiqs parentibus antiqui filij mox vt procedebant fiebant legitimi ⁊c. ⁊ in auc. qui. mo. na. effi. sui. §. oportet ergo. col. vij. ibi. Natura siquidem ab initio. dū de filiorum procreatione sanciret rescriptis nondum positis legibus omnes sic liberos. Similiter autem produxit ingenuos primis namqꝫ parentibus primi

filij

filij similiter quidem liberi. similiter aūt legitimi a creatura fiebant. Bella vero lites atq; libidines, ꝛ ꝯcupiscentie cām depo suerūt ad aliud schema. Seruitutis nāq; bellū inuenit. naturales aūt castitatis casus ꝛc. Cū ergo per ius positiuū sit sublatū ipsis filijs ius legitimatis datum a inregentiū potuit. l. viua qui est princeps eis eandem legitimita. restituere, qꝛ quod principi placuit. l. bꝫ vigorem. l. j. ff. de constit. principū ꝛ contra ius scriptum dispensare pōt. c. proposuit. de conces. preben. Sicut fecit papa hoc in casu nostro q expresse sustulit. l. impedient. vt pꝫ ibi. non obstante defectu nataliū ꝛc. Ad hoc glo. no. in d. auc. q. mod. nat. effi. sui. §. si vero. effusa super verbo participiū. cessante ergo. l. impediente cessat ipsum impedimentum ꝛ eius effectus ad hoc. c. cū cessante. de appel. c. ꝛ si Christus. de iureiu. ꝛ. c. magne. de voto. Remanet ergo Paulus p talē dispensationē habilitatus ad bñficia de quibus in ipsa dispensat. ac si a prin. fuisset legitimus, qꝛ vt dixi sublatū est illud ius positiuū p qd reddebat inhabilis. Et si diceres papa sic dispensando licet
96 possit tollere can. per se, aut predecessores inductos† tñ non potest tollere. ll. inductas per principē secularem. vt. d. c. p venerabilē. ꝛ. d. c. nouit. de iudi. Sed ista illegitimitas Pauli erat inducta p leges imperiales, vt pꝫ in toto titu. C. de incestis nup. ꝛ de naturalibus liberis. Et dictum est. s. in prima secunda ꝛ tertia specie filioꝝ ergo ꝛc. Respondeo q inquātū concernit spiritualia pōt tollere sicut sibi placet. vt pꝫ in. c. ij. ꝛ fi. de secundis nupt. in. c. ecclesia sancte Marie. de ꝯstit. ꝛ in. c. fi. de rebus eccle. non alie. inquantū concernat tēporalia an possit tollere statim dicetˀ. Scḋo corroboratˀ hoc fundamentū ꝛ fortius ad propositū nostrū, qꝛ nō reperio q ista irregularitas que surgit ex illegitimitate repellat quem a ministerio altaris de iure diuino. immo legitˀ multos in sacris literis ministrasse altari natos ex illicitis ꝯplexibus. lvj. di. noli dispicere. ꝛ. c. dñs nr̄. ꝛ. c. Ismael. Sed ista prohibitio emanauit tm̄ a ꝯcilijs ꝛ canonibus sanctorū patrū. vt pꝫ in. c. j. de filijs presbyterorum. in. c. cū in cūctis. in prin. de elec. in. c. nisi cum pridem. §. persone vero irregulares. de renun. Sed non est dubiū q papa potuit tollere statuta ꝛ decreta p concilia cum ipse sit maior concilio. Dicit tex. in. c. significasti reges ꝛ regni maiores. de elec. ꝛ in terminis nr̄is. c. Innotuit. eo. tit. Si ergo dispensauit vt Paulus posset ꝯsequi bñficia ꝛ reduxit ad ius primeuū. de quo non erat ista phibitio, ergo et videatˀ sustulisse istud impedimentū quo ad prerogatiuas regule. Qui. n. concedit principale vr̄ et concedere id sine quo principale non pōt expediri vel non ita de facili arg. notatorum in. c. preterea. ꝛ. c. prudentiam. de offi. deleg.

97 **Non obstat prima** †oppositio de duabus dispēsa. qꝛ ibi est tantū vna gratia. s. illa quam impetrauit Paulus habilitans eū ad beneficium ꝛ illa expresse loquitˀ quo ad illū casum. Secunda de regula non est dispensatio sed est ꝯstitutio seu lex cōis. ff. de legib. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. iij. dist. per totum facta omnibus habentibus gratias expectatiuas, vt pꝫ in proemio regularium. ꝛ sic non concernit specialiter personam Pauli. Item non obstat secunda oppositio qꝛ fateor q dispensatio dꝫ stricte intelligi tamen non ita stricte q auferat id qd concedit per dispensationem vt in dictis iuribus, sed mens dispensantis fuit reducere ipsū Paulū ad ius primeuū. vt pꝫ per clausulas in fi. dispēsatio. appositas. ꝛ dictū fuit. s. ergo ꝛc. Non obstat quinta deci. c. naturales. qꝛ ego credo q ille tex. debeat intelligi q sit speciale in successione feudi que successio non regulatˀ ꝺm alias successiones in alijs bonis. vt pꝫ in. c. j. qui feudū dare pñt. ꝛ in tit. de gradibus successio. in feu. in vsi. feu. In quibus iuribus pꝫ q excludunt̄ filie femine
98 ꝛ descendentes per illam lineā lꝫ legitimi sint. Non ob.† quarta oppositio q dispensatus ad ordines non cēsetur dispensatus ad beneficia qꝛ illa sunt magis separata. Unde forte non esset, ita econtra vt dispensatus ad beneficia non censeretur dispensatus ad ordines, de quo vide no. in. c. cum ex eo in fi. de elec. lib. vj. Sexta oppositio vr̄ magis dubia nisi diceres q illa. l. non facit per omnia illum maiorem sed dispensatˀ. de qua in text. facit per omnia legitimum ꝛ habilem. Uel dicas vt dicit Bal. in. d. l. fi. dum ponit qōnem de priore alicuius ecclesie qui pro tēpore erit relicto executore qꝛ intelligitur et de illo qui factus est executor ex dispensatione pape dum esset inhabilis qꝛ esse prior nō procedit naturaliter ꝛ ideo verba non possunt nisi ciuiliter intelligi. Et predicta adiuuo qꝛ prerogatiua regule quo ad baccalariatum est conformis iuri cōi. Naꝫ de iure communi ceteris paribus prefertur literatus non literato tanq̄ magis idoneus maxime circa ecclesias parrochiales ꝛ magnas dignitates p not. in. c. de multa. de preben. in. c. j. de consan. ꝛ affi. ꝛ in. c. ij. eā te. ꝛ in. c. cum sit ars artium. de eta. ꝛ quali. ꝛ in. c. cum in cunctis. de elec. Et hec pro nunc occurrunt pro parte Pauli dispensati vt inquantum fundat se super baccalariatu considerato per regulam gaudeat priuilegio ipsius regule.

Sed pone quod Paulus non sit baccalarius nec habeat aliquā qualitatem sed sit tm̄ natus de nobilibus parentibus ꝛ vult vti prerogatiua nobilitatis an ex eo solo vinceret Petrū diligentiorē in pcessu. Et est aduertendum qꝛ regula duo requirit copulatiue. Unum q ipse sit nobilis. Aliud q sit de nobiliū genere. Unū si simpliciter fundaret se in nobilitate sua quā habuit forte ex priuilegio principis vel aliūde iuxta no. in. l. j. C. de digni. lib. xij. p Bart.
99 non sufficeret.† nā qñ duo copulatiue sunt posita in eadē dispositione ad validitatem ipsius dispositionis requiritˀ q ambo verificentˀ ad hoc. c. ij. de rescriptis. insti. de here. insti. §. pen. Si vero diceret se nobilē ꝛ de nobili genere procreatum ꝛ tunc aut arguit illud genus nobiliū per lineā femininā qꝛ dicat matrē vel auum maternum fuisse nobilem. ꝛ similiter vr̄ qd non sufficiat. ꝛ non habeat locū regula. qm̄ verbum genus exponitˀ pro agnatione. no. in. l. j. iuncta gl. ff. de probat. in. l. tutelas. ff. de capi. diminu. Sed certe agnatio non descendit per lineam femininam sed masculinā. vt probatˀ. insti. de legi. agna. tu. circa principiū. ff. de leg. tut. l. j. insti. de leg. agna. suc. §. j. ergo non pōt se fundare in ꝯnē materno. Pro hoc facit q legitˀ Esaie. liij. c. ibi. ꝯnationē eius quis enarrabit ꝛ loquēs de ꝯnatione diuinitatis. q. d. nemo. qꝛ ab eterno fuit. Jo. j. c. in principio erat verbum ꝛ verbum erat apud deū ꝛc. Et Jo. xvij. c. ibi. ꝛ nunc clarifica me pater apud temetipsum ea claritate quam habui priusq̄ mundus esset apud te. Et idem Jo. in ep̄la. j. quod fuit ab initio ꝛc. ꝛ Hieronymus scribens ad Laurentiū papam super expositione simboli. in versi. qño aūt deus pater genuerit filium ꝛc. ꝛ in c. j. de sum. tri. in decre. ꝛ in. vj. ꝛ Matthei. j. c. ibi. Liber ꝯnationis Jesu Christi filij dauid ꝛc. loquens de carnali. hoc est de ꝯnatione Joseph prīs putatiui qd bñ declarat beatus Hieronymus in homelia. super eodē. Inqt. n. in Esaia legimus, generationē eius qs enarrabit. Non ergo putemus euangeliū prophete esse ꝯrriūm. vt q ille dixit affatu. Hic narrare incipiat, qꝛ ibi de ꝯnatione diuinitatis hic de incarnatione est dictum ꝛc.
100 † ꝛ. s. querat diligens lector. ꝛ dicat cum Joseph non sit pater. Quid pertinet ad dominum generationis ordo vsq; deductus cui respondebimus. primo non esse ꝯsuetudinis scripturarū vt mulierum ꝯna ordo texatˀ ꝛc. Licet beatus Leo papa in sermone quē fecit de natiuitate dñi. dicat illud Esaie. s. enarratum cōuenire et humane nature. ait eniꝫ qꝛ in Jesu Christi filio dei nō solum ad diuinam essentiam, sed et ad humanam spectat natu-
101 ram q est per prophetā generationē eius quis enarrabit.† Ex his ergo euidenter apparet genus, seu ꝯnationē nō a feminina, sed a masculina linea denominari. Facit qꝛ arma non ad cognatos, sed ad agnatos pertinent. l. ius familiarum. C. de religiosis ꝛ sump. fu. ꝛ per Bar. in tractatu suo. de insignijs ꝛ armis. vs. quero qualiter ista arma. Nec obst. tex. in. c. nouit. de iudicijs. ibi nec illud humillimū omittamus q Theodosius statuit imperator. ꝛ q Carolus innotauit. de cuius genere rex ipse nosci tur descendisse q est clauis pro illis q tenent genus posse dici in descendentibus a matre, prout voluit Hosti. ꝛ do. Ant. ibi colligens notabile q idē sit dicere de genere q de descendētibus ꝛ sic genus comprehēdit descendētes et ex persona mr̄is. Naꝫ iste rex Francoꝝ vt dicunt prefati doc. erat de descendentibus regis Caroli per lineam maternam.

102 **Tu aduerte** qꝛ lꝫ† omnes quos vidi sequantˀ illū intellectum ad illum tex. tamen iudicio meo et hoc presupposito de facili pōt responderi qꝛ tex. ille non dicit q rex Francorum sit de genere Caroli, sed de descendentibus illorum qui sunt de genere Caroli ꝛ propterea caute locutus est. Cape exēplum ego sum de genere de Ubaldis, qꝛ linea paterna est de Ubaldis descēdo de ꝯnē de Barigianis. Hoc est qꝛ mater mea a qua descendo est de ꝯnē de Barigianis, ꝛ ita puta esse intellectum illius. c. Pōt enim quis descendisse de vno, ꝛ tamen non esse de eius ꝯnē. Pro hoc adduco bonum tex. qui videtˀ hanc differentiam sentire. in aūc. de heredibus que ab intest. ve. §. si quis igitur. colla. ix. ibi siue ex masculorum ꝯnē, siue ex feminarum descendens ꝛ non dixi, siue sit ex genere feminarum sicut dixi ex ꝯnē masculorum, sed dixi addendo descendentes ex genere feminarum. Ad hoc et tex. in capi. vbicunq;. ꝺ penis. vbi Bonifacius. Ubicūq; alicui ꝛ eius filys

seu posteris, vsq3 in certam generationem pena imponit ab homine vel a iure pena ipsa eos tantum afficit qui per masculinam non per femininam lineam descendere dignoscuntur ꝛc. Et est bonus tex. in c. statutum. cl. ij. de heret. lib. vj. iuncta gl. super verbo, volumus. que sic loquit. §. dixit declaramus hic dicit volumus, qꝛ inquantum punit descendentes per masculinam declarat ius vetus inquantum descendentes per femininam statuit nouum ꝛc. Et idem quod gl. lz Archi. ibi. Est ergo sensus qd ex quo Innocē. ꝛ Alex. per eorū statuta puniebant filios vsq3 in secundam generationem comprehenderentur descendentes tantum per lineam masculinam. Unde Bonifacius extendit ad descendentes vsq3 ad primam generationem per lineam femininam.

103 **Et ita semper** tenui ꝙ † vbicunq3 in dispone fit mētio de gn̄e intelligat de proueniente a masculo non a femina. Lz maior pars dominorū auditorum in Rota tenuerint cōtrarium ꝛ fm opinionē eorum viderim pluries iudicari. Et si hodie occurreret mihi casus non possem ab opinione mea recedere nec auderem pronuntiare ꝯ ea q̄ dixi, sed potius iuxta ꝯsiliū dominorū Flo. in cle. auditor. de rescriptis. ꝛ practicam quā seruamus remitterē causam ad cancellariam. Et pro his facit ꝙ voluit Bar. in l. exemplo. C. de decurio. lib. x. vbi dixit quod non vz consuetudo, nec ēt statutum qd quis censeatur nobilis vel ignobilis ex progenie materna, ꝛ ita ēt tz Ang. ibi. ꝛ hec notabis ad multa. Uerum est ꝙ aliquantulum predictis videtur repugnare stilus curie qui in nato de patre ꝛ matre nobili consueuit dicere, ꝛ vt asseris de nobili genere ex vtroq3 parente procreatus ex istis qui stilus videtur attendēdus, iuxta not. in c. quā graui. de crimine falsi. Et pro isto stilo facit bonus tex. in c. venerabilis. de preben. ibi ꝛ nobilem ꝛ ab vtroq3 parente illustrem iuncto ibi nos attendētes quod nō generis ꝛc. Ex quo tex. vr̄ colligi ꝙ nobilitas possit trahi tam a linea materna quā a paterna, ꝛ ēt genus dicatur tam maternum quā paternum referendo istud verbum genus ad superiora, put vr̄ debere referri. Facit ēt illud Uirgilij. vj. eneidos. Quid memorē alcidem ꝛ mi genus a Joue summo. hoc est per mediū veneris ipsius Enee genitricis ꝛ filie Jouis, iuxta illud, oscula libauit nate, ꝛ ibi. cui mr̄ media sese tulit obuia silua. nisi r̄nderes qd poeta intellexerit qd genus ꝓcesserit a Joue ꝑ mediū Dardani q natus est ex Joue ꝛ Electra a quo dardano ipse Eneas per lineam masculinam traxit originem, sic eniz exponit seruius grāmaticus versum illum in primo Eneidorum Italiam quero patriam ꝛ genus a Joue summo, ad tex. in c. venerabilis. multi responderunt qd fuerit allegatio patris, sed mihi non vr̄ maxime propter verba sequentia ibi. Nos igit attendentes qd nō generis, sed virtutum nobilitas ꝛc. que verba sunt dispositiua. Unū cogitandum est pro solutione ad illū tex. aut vult arguere nobilitatē per lineam masculinam, ꝛ tunc esto ꝙ hodie sit dispēsatus credo quod non posset appellari de genere nobilium ēt si pater vel auus fuissent nobiles, qꝛ vt dictum fuit. §. verbum genus est verbum ciuile non cognitum per ius gentium, sed ista dispensatio non est aliud quam quedā quasi restitutio ad illud ius primeuum. ad hoc. l. j. ꝛ. ij. C. de nata. restitu. ergo non pōt comprehē-

104 dere illud quod illo iure erat incognitum. † Et propterea stilus ꝛ obseruantia curie Roma. hz vt isti spurij sic dispensati non appellentur de nobili genere procreati sicut legitimi appellātur ꝓ quibus legitimis premittuntur hec verba. Nobilitas gn̄is ꝛc. vel tibi qui de nobili genere procreatus existis. Sed ipsis spurijs dicitur tibi qui de patre nobili vel de patre ex nobili genere procreato. Et sic nobilitas illa generis refertur ad patrem non ad ipsum filium legitimatum seu dispensatū, ꝛ ita vidi in literis que de cancellaria ꝛ camera apostolica emanant seruari qui stilus ad vnguem est seruandus adeo ꝙ si aliter reperiretur litere essent suspecte de falso, vt no. in d. c. quam graui de crimine falsi. Nec obstat si diceres quod sicut litere obseruant in legitimato seu dispensato, ita debent interpretari verba regule quod sensit Bar. in simili in l. tutelas. ff. de capitis diminutiōe. de statuto puniēte nobiles a patrimonio, vt fiat interpretatio, hoc est a nobili patre quam interpretationem non credo verā. sed credo quod mens statuti fuerit vocare tm̄ nobiles, quos dicimus quasi hereditarios nobiles, non aūt ex priuilegio principis supbis tn̄ cogitabis quādo venirent de facto. Bene crederē quod legitimatus per sequēs matrimonium gauderet priuilegio dicte regule, qꝛ ius fingit illum a principio esse natum in matrimonio. Ita no. in d. c. tanta. Et idem ēt dicerem quando non esset dispensatio, sed mera restitutio ad natalia per ea que habentur in l. j. ꝛ. ij. in fi. C. de iure aure. annu.

Secundam partem primi articuli, an legitimus quoad sp̄ualia censeatur in consequentiam legitimatus quoad temporalia. vnico verbo absoluam qꝛ tex. videtur apertus quod sic. in d. c. per venerabilem. ibi videretur siquidē monstruosum, vt qui legitimus ad spirituales fieret actiones circa seculares actus illegitimus remaneret. Unde cū in spiritualibus dispēsetur gn̄r videtur in

105 temporalibus dispensatum. † Et lz quidā dicunt ꝙ illa fuerit allegatio patris tamen Innocen. domi. Anto. ꝛ dominus Nico. ꝛ cōmuniter doctores ita sequūtur quod mihi videtur valde durum, qꝛ prout dicit glo. ibi de facili posset quis immittere falcem in messem alienam. Preterea papa non videtur in literis suis ad hoc intendere, sed solum dispensare ꝛ habilitare quo ad spiritualia, nec ēt in casu nostro quo ad omnia, vt pz ex verbis ipsius dispensantis tecum. vt ad omnes sacros ordines promoueri ꝛ quecunq3 ꝛc. iuncto ibi. Dūmodo dignitates ipse ꝛc. Merito actus agentium non debeant operari vltra intentionem ipsorum de decimis ex multiplici. de rescriptis mandatum. de preben. c. fi. ꝛ. l. non omnis. ff. si certum petatur. l. obligationum substantia. ff. de actio. ꝛ obligatio. ꝛ vt dicit Bal. in l. non codicillum. de testamentis. C. modus ꝛ forma in dispositis. declarant mentem disponentis. ad contraria facilis esset responsio quam docto. met qui retinent hanc partem quod intelligat dispensasse adducunt in articulis eorum. Et propterea quando simpliciter dispensasset in spiritualibus non recederet ab eorum conclusione. sed si limitatiue, prout in casu nostro crederem dispensationem non solum in illo casu debere intelligi per no. in l. cū pretor. ff. de iudi. l. maritus. C. de procura. presertim qꝛ vt. §. est ostensum hmōi dispensa. sunt satis odiose. c. quod dilecto de consanguinitate ꝛ affinita. c. j. ꝛ. ij. de filijs presbyterorum. facit. c. cum in illis. de preben. libro sexto.

Circa secundum articulum breuissime loquendo an papa possit legitimare non sibi subiectum ꝛ ēt extra locum non subiectum in temporalibus, qꝛ vt dictum est. §. docto. varij hunc passim de papa ꝛ imperatore copiosissime tractauerunt non curo insistere. Sed concludam in duobus verbis id quod mihi videtur verius pro

105 nunc. † Unde dic quod aut vult legitimare disponendo quo ad matrimonium circa prolem futuram. Et pōt in omnibus casib. in quibus matrimonium non est prohibitum. l. naturali vel diuino. In his autem in quibus. l. diuina est prohibitum vel naturali secus est. Pone exemplum matrimonium de iure ciuili erat prohibitum inter tutorem, ꝛ pupillum vel intra annum luctus aut de iure canonico in tertio vel quarto gradu. Certum est qd papa dispensando vt possit contrahi tale matrimonium si contrahatur ꝛ proles inde nascatur proles est legitima, ꝛ ita pone econtra. l. naturali prohibitum est matrimonium inter non consentientes. c. cum locum cum simili. de sponsa. non pōt papa validare illud matrimonium ꝛ per consequens legitimare prolem futuram, lz ex aliquibus indicijs possit fingere matrimonium tenuisse ēt inter non expresse consentientes, vt in casu. c. is qui fidem. de spōsa. ꝛ ita videtur mihi quod fuerit mens domini Anto. lz satis obscure loquatur. Item pone in matrimonio prohibito. l. diuina. vt inter ascendentes ꝛ descendentes vel inter collaterales in primo vel secundo gradu vt in. c. literas. de restitutione spoliato. ꝛ similiter non pōt aut vult legitimare incipiendo a radice matrimonij quo ad prolē iam productā, ꝛ tūc in omnibus casibus in quibus legitimare pōt disponēdo in radice matrimonij in omnibus illis pōt vbicunq3 legitimare. Et idem si vellet declarare matrimonium fuisse legitimum de quo alias dubitabatur, probatur in d. c. per venerabilem. in versicu. propterea. aut vult legitimare non tangendo matrimonium, sed simpliciter dispensando cum prole, quo ad effectum succedendi ꝛ nō potest regl'r. Fallit nisi pater vel ille de cuius hereditate vel preiudicio agitur consentiret tacite vel expresse. Item fallit nisi consentiret princeps in cuius territorio est legitimādus, vel nisi vacaret illud dn̄ium, puta imperium per nota. in c. nouit. de iudicijs. ꝛ. c. lz ex suscepto. de foro competen. ita videtur esse de mēte prefatorum docto. lz multum late examinent maxime do. Nico. in dicta repeti.

107 **Quid de imperatore** † dic ꝙ aut vult legitimare sibi subiectū, ꝛ in loco subiecto. ꝛ tunc aut quo ad spiritualia ꝛ non pōt per iura allegata. §. ꝛ in c. nouit. de iudi. et idem si quo ad temporalia tamen incipiendo a radice matrimonij validando ipsum vbi alias esset inualidum de iure canonico, argumento dicti. c. pen. ꝛ fina.

⁊ fin. de secundis nuptijs. Si vero vult legitimare quo ad tēporalia simpliciter, ⁊ tunc potest ⁊ ad eum spectat etiam si talis legitimādus sit in sacris ɔstitutus, qꝛ priuilegium clericatus non dꝫ sibi nocere, vt in regula quod ob gratiam. de reg. iur. lib. vj. facit. l. si rufinus. C. de testā milita. ⁊ in hoc oēs ɔueniunt in locis. s. alleg. Secundo casu qñ vult legitimare non sibi subiectuꝫ ⁊ in hoc est difficultas, tñ pro nunc vr̄ ɔcludendum quod valeat talis legitimatio, quo ad bona sui temporali iurisdictioni subiecta. Ita vr̄ velle Bal. in preallegato consilio quod incipit. Andreas sacerdos quo ad ea que sunt subiecta iurisdictiōi alterius tꝫ quod nō, qꝛ non dꝫ imperator immittere falcem in messem alienā. Et dicit qđ expertus loquitur qꝛ papa non vult cōcedere alicui ptātem legitimandi in terris suis. Idem in effectu tꝫ in. d. l. eam quam. C. de fideicommis. ⁊ in. d. l. j. de iure aure. annu. Sꝫ in hoc est aduertendum qꝛ Pau. de cast. in. d. consi. quod inci
108 pit in noie domini amen. dubitat̄ primo. dicit † quod si imperator vult lrimare in terris ecclesiaꝝ inferiorē ab ecclesia Roma. quo ad bona sita in dictis terris, puta in partibus Germanie in multis terris subditis archiepiscopis ⁊ alijs prelatis in patriarchatu Acquilie. ⁊ Sym. potest, qꝛ presumenduꝫ est dictas terras ad eos venisse ex donatio. imperatoris, ⁊ per talem donationem nō censet̄ a se abdicasse totalem iurisdictionem, sed retinere apud se quandā preminentiā ⁊ superioritatem. ⁊ hinc est qꝓ a dictis prelatis appellat̄ ad imperatorem, ita determinat Joan. and. in additio. Spec. in titu. de iurisdictione oim iudicum. §. j. in additio. que incipit vidisti duas opiniōes in fine. Aut in terris subiectis Romane ecclesie, ⁊ tūc lꝫ in illis nulla remansit potestas vel superioritas penes imperatorem, sed plenarie fuerit translata in ipsam ecclesiam Romanam, vt pꝫ in. c. fundamēta. de elec. lib. vj. in cle. Romani. §. porro. de iureiur. ⁊ in. c. j. de iureiura. tamen si fiat viuente patre, ⁊ ad eius instantiam vꝫ qꝛ nō infertur alicui preiudicium estimabile. Aut fit post morteꝫ patris, ⁊ tunc aut consentiunt venientes ab intestato, ⁊ idem aut fit eis non vocatis, vel non consentientibus ⁊ non vꝫ, ⁊ ita tꝫ Bal. i pria constitutione, ⁊ Pau. in dicto consi. hoc verum intelligere nisi papa consentiret, vt imperator posset in terris suis legitimare per. d. s. in alio membro. ⁊ si velles tenere opinionem quā tenuerunt multi quod imperator posset indistincte legitimare in terris ecclesie multomagis tenere posses quod posset legitimare papa in terris imperij in quibus hꝫ iurisdictionem habitu, vt no. in. d. c. nouit. in. c. lꝫ ex suspecto. de foro compe. ⁊ in. c. venerabilem. de elect. ⁊ in. c. causamqꝫ. qui filij sint legi. vnde cuꝫ de habitu ad actum facilis sit trāsitus. xxxv. dist. ab exordio. poterit ipse papa in terris imperij legitimare.

109 Quid autem de habentibus † potestatē ab eisdē vt sunt comites Palatini, ⁊ similes dic quod eadem potestatem habent ipsi, quam habent ipsi principes. Intellige non maiorem nam monstruosum esset, vt maiorem facultatem haberet vice gerens, quam ipse princeps, arg. c. dudū. de electio. lib. vj. cum sit tanq̄ riuulus procedēs a fonte dicebat in simili Joan. and in. c. romana. de appel. lib. vj. ꝓterea nemo plus iuris in aliū transferre potest q̄ ipse hēat, vt in regula nemo plus iuris. ⁊ ff. eo. nemo. extra. de donatione inter virum ⁊ vxorem, nuper. ⁊ in. l. traditio. ff. de acquiren. rerum dominio. ⁊ in hoc omnes concordant. Nec obstat quod voluit Jac. de belui. in auc. quib. mod. na. effi. sui. §. filiū vero. versi. ⁊ qꝛ qōnes quasdam ad materiam vtiles in ciuitate Perusij disputaui ⁊c. vbi tꝫ quod vꝫ legitimatio facta per comitem Palatinum in terris ecclesie, qꝛ ipse presupponit tenere legitimationē que fit per imperatorem in terris ecclesie, sed ɔriꝫ fuit. s. retentum, nisi in certis casibus. Esto quod domi. Anto. tenuerit comitem Palatinum non posse legitimare in preiudiciū agnatorum, etiam si pater consentiat, sed istud non vr̄ verum, qꝛ vt. s. presuppositum est. pater potest disponere de bonis suis quicqd sibi placet. Unde nō est in hoc considerāda contradictio agna
110 toꝝ. Et ita voluit Bal. in dicta consti. C. hoc bene fateor. † qđ lꝫ princeps bene possit legitimare in terris suis absqꝫ consensu patris, ⁊ agnatoruꝫ no. Bar. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tm̄. ff. de liberis ⁊ posthu. tñ isti comites Palatini hoc non possent. ⁊ in hoc fit differentia inter ipsum principem ⁊ habentem potestatem ab eo ꝓm Ang. in auc. quib. mod. natu. effic. sui. §. vltima si quidem. Nihilominus ad clare cognoscenduꝫ consideranda essent verba facultatis. c. qꝛ circa. ⁊ c. porro. de priuilegijs. ibi qꝓ totum ex inspectione suorum priuilegiorū plenius aduertere potes, ⁊ ꝓm qđ inueneris, ita obserues requiritur. secundo principaliter quod in dispensatione seu legitimatione narrentur oia que habent mouere principem vel reddere difficiliorem ad cōcedendum ad hoc quod no. in. l. vniuersa. C. de precibus impera. offe. ⁊ c. cuꝫ dilecta. de confirmatione vti. vel inutili. de rescriptis super literis. ⁊ c. postulasti. ⁊ d. c. i. ⁊ ij. de filijs presbyterorum. Preterea dicebat Joan. and. in additio. Spec. in titu. qui filij sint legitimi. in versi. sed quero quid si legitimandus. qꝛ si spurius natus ex vxorato, ⁊ vxorata dixit se simpliciter spuriū nō tenebit legitimatio cum sit spurius duplicatus. ⁊ ita tꝫ dn̄s Nicolaus in repeti. d. c. ꝑ venerabilem. in versi. nunc descēdo. Bald. in hoc videtur aliquantulum varius. Nam in. l. si qua il lustris. C. ad orfici. tenet sufficere in genere vt princeps dicat qꝓ sit illegitime natus. Nec oportet descendere ad speciem speciei
111 quod sit illegitime natus, puta ex monacha vel incestu, † quia clausula non obstante. d. §. fi. omnia supplet. Et quia genus excludit omnem speciem, maxime in fauorabilibus, ⁊ ita refert tenuisse Joannem and. Sed in. l. eam quaꝫ. C. de fideicommis. dicit quod quando esset filius natus ex multuꝫ odioso coitu, vt qꝛ ex monacha vel incestu illa v̄ba ita generaliter non sufficerēt. Paulus de castro in consilio quod incipit. In nomine domini amen. Super poncto isto videtur tenere quod si princeps fuit vsus verbis etiā generalibus, puta qualitercunqꝫ ⁊ ex quocūqꝫ coitu natus ⁊c. etiam si ipse ignorasset defectum, ex quo voluit omnes tollere defectus sufficiat. arg. l. qui iure milita. de milita. testamento. Et idem videtur mihi si gratia esset concessa ex certa scientia principis vel aliter de ea constaret per not. in. c. porrecta. de confirmatio. vtili vel inutili. extra autem dictos casus crederem dispensationem non tenere per supradicta etiaꝫ si esset motu proprio, qꝛ lꝫ motus proprius tollat subreptionem, tñ non supplet defectum intentionis, vt no. in. c. quamuis. ⁊ in. c. si motu proprio. de preben. lib. vj. ⁊ in clem. si Romanus. de ꝑben. ⁊ propterea stilus curie hꝫ, vt semper in dispen. que ab ea emanant fiat mentio specialiter de defectu. puta, Tu qui defectū natalīū de coniugato genitus, ⁊ soluta vel moniali ⁊c. pateris ⁊c. Requirit̄ ⁊ tertio qꝓ legitimandus cōsentiat, vt in auc. quib. mod. natu. effic. sui. §. generaliter coll. vij. Sed nunqd requiratur consensus agnatorum vel citatio, ⁊ lꝫ aliqualiter fuerit. s. tactum. tñ plenius loquendo dic secundum Bartolum in. l. gallus. §. ⁊ quid si tm̄. in fine. ff. de liberis. ⁊ posthumis. qđ aut est facta legitimatio ad instantiam patris, vel ad instantiaꝫ filij patre consentiente. ⁊ non requiritur alia vocatio agnatorum.
112 Pater enim † potest disponere de bonis suis sicut sibi placet. l. cum adoptio. ff. de adop. in auc. de nup. §. hinc nos. immo talis legitimatus succedet non solum patri, sed etiā agnatis. princeps enim qui abstulit istis illegitimis ius agnationis potest eis restituere. l. j. C. de nata. restitu. Et idē si pater disposuisset hoc in vita sua puta in testamento quod voluisset filium suum legitimari, quia tunc filius sine alterius requisitione potest legitimationem petere, arg. auc. item si quis. C. de naturalibus. libe. aut non apparet quod in hac legitimatione interuenerit consensus patris, ⁊ tunc aut extant alij filij. hoc est fratres legitimi, aut nō primo casu aut principes de hoc est certificatus. ⁊ valet legitimatio. Esto quod vt dixi non appareat de consensu patris, vel etiam appareat de dissensu, qꝛ nullum fit preiudicium ipsi patri quoniam potest alios instituere, ⁊ non fecit, videtur voluisse ipꝫ legitimatum ad successionem suam venire, ⁊ qꝛ poterant ei nasci legitimi successores etiam eo inuito igitur, ⁊ ciuiliter poterant sibi inuito fieri cooperante natura. Hoc voluit Paul. de cast. in consilio quod incipit. In Christi nomine. super eo quod queritur. allegat no. per Jac. de are. in quadam sua disputatione. de qua dicit facere mentionem Joā. and. in additio. Spec. in tit. de successio. ab intestato. Aut princeps de hoc nō est certificatus, ⁊ vr̄ qđ nō valeat, qꝛ princeps non ita de facili inducitur qñ extāt alij filij lrimi, vt sentit Jo. and. in. d. additio. ꝓ quo facit tex. in aucten. quib. mod. natura. effic. legiti. §. si vero. solummodo naturalium filiorum pater. colla. vij. Secundo casu quando non extant alij filij legitimi, ⁊ videtur quod valeat etiā
113 † si extent illi agnati vlteriores, de quibus nulla sit facta mentio, qꝛ illoꝝ in vita patris non requiritur consensus in cuius bonis nullum erat quesitum quasi dominium. Et hoc videtur velle do. Nico. in repeti. dicti. c. in. iij. q. principali. in. §. reuertor ad primum. versicu. sint autem. Ad hoc consilium. s. Gasp. de cal. in titu. qui filij sint legitimi. quod incipit legitimatio, hoc verum dummodo, vt dixi constet principi, an pater consentiat vel dissentiat. si vero fiat legitimatio post mortem patris patre nihil in vita disponente, tunc in preiudicium eorum quibus, est iam quesitum ius nō legitimat illis irrequisitis. imo plus, qꝛ re-

quiritur eorum consensus. vt. l. pen. de nata. resti. posset tñ princeps si vellet eis irrequisitis. l. ij. in fin. de nata. restitu. ita tenet Bart. in. l. gallus. §. quid si tantum. ff. de libe. & posthu. Quando autem videatur velle princeps preiudicare, dic si princeps restituit ad primeuum ius, & hoc exprimat quod velit preiudicare vel aliter appareat de eius certa scientia, tunc preiudicat eis talis legitimatio, seu restitutio, alioquin etiam si motu ꝓprio faciat nõ vr̃ velle preiudicare illis quibus medio tempore est ius quesitum. Esto quod restituat, & multominus si conferat legitimationem, qꝛ lz legitimus sit nõ tñ ad eorum preiudicium. Ita videtur esse de mente do. Anto. in. d. c. super quibus. vide etiã nota. consi. Pe. de perusi. in consi. quod incipit. Uisa aposto li. litera. li. xviij. consiliorum.

114 Requiritur quarto, & vltimo † quod sit clausula derogatoria iuris quod disposuit spurium non posse succedere vt vult gl. in auc. quib. mod. natu. effic. sui. §. vltima si quidem. in versi. participium. col. vij. Sed an sit necesse quod fiat mentio specialiter vel sufficiat quod generaliter derogetur illi iuri. gl. ibi videtur velle quod requiratur derogatio specialis. & idem Jac. de belui. ibi. Sed mihi videtur qꝺ do. Anto. & communiter docto. in. d. c. venerabilez. concludãt quod sufficiat generalis derogatio, puta nõ obstantibus quibuscunqꝫ legibus in contrarium facientibus, immo & si esset facta legitimatio ex certa scientia valeret absqꝫ dicta clausula nõ obstante secundum Bald. in. c. naturales. si de feud. fuerit controuersia, etiam si fieret ad supplicationez partis per legẽ qua in prouincia. §. diuum. ff. de ritu nuptia. & ita videtur quod seruet curia Romana in istis dispensationibus derogando generaliter, vt statim patebit.

115 An autem iste legitimatus per rescriptuz vocetur † vna cũ legitimis, & agnatis ad hereditatem paternam, vel ẽt ad hereditatem ipsorum agnatorum. dic quod si est legitimatio restitutiua, qꝛ fit plena restitutio, & integratio ad ius primeũ, & succedit omnibus quibus successisset si illud impedimentum ciuile non emanasset & similiter succedatur ei, qꝛ restitutio non est nisi repositio in pristinum statum. vt in. c. q̃uis. de rescript. lib. vj. & l. ij. §. de iure aure. annu. intellige interuenientibus his que supra dicta fuerunt. aut nõ est restitutiua sed est quedam collatiua legitimatio, & tunc aut fit alias habenti a natura hoc est legitimatur ille qui alias successisset si non fuisset per. l. impeditus & similiter succederet vna cum agnatis intellige interuenientibus superioribus. Aut fit alias non habenti a natura, vt qꝛ adaptatur quis & talis legitimatio hꝫ locum demum inter consentientes non autem inter alios, & ita debet intelligi. l. naz itaqꝫ diuus ff. de adoptio. & hec videntur esse de mente domini Ant. in. d. c. per venerabilem. qui allegat Ubertum de bobio ita tenere. Predicta intelligerem vera nisi verba legitimationis, seu dispẽsationis, aliter sonarẽt, qꝛ ex verbis dispensationis colligenda esset mens & intentio concedentis. l. ille aut ille. §. cũ in ꝟbis. l. nõ ali. ff. de leg. iij. C. de fideicom. l. volũtatis in auc. de mãdatis ꝑn cipũ. §. si qs autez. extra de priuilegijs. c. porro. & c. recepimus. Unde non extendenda vltra ipsa verba ad hoc. de ꝯsangui. & affini. c. quod dilecto. & quod not. in. c. non potest. de prebend. libro. vj. de rescrip. c. cum dilecta. de restitutio. spolia. pisanis.

116 de offi. deleg. c. venerabili. † Et propterea dispensationes que emanant a curia Romana habilitantes istos illegitimos nõ faciunt eos per omnia legitimos etiam quo ad effectum successionis, vt ex forma ipsarum apparet que est talis.

¶ Paulus episcopus seruus seruorum dei, dilecto filio Francisco petri laico Perusino. Salutem & apostolicaz benedictionez. illegitime genitos, quos morum decorat honestas nature vitium minime decolorat, qꝛ decus virtutum geniture maculã abstergit in filijs, & pudicitia moꝝ pudor originis abolet. Cum itaqꝫ sicut se hꝫ fidedignorum assertio tu qui defectum nataliũ pateris de soluto genitus & coniugata defectum hmõi honestatis morum & vite recompensans redimens fauore virtutum qꝺ in te ortus odiosus ademit. Nos volentes te horum intuitu fauore prosequi gratioso. dilecti filij Petri de perusio genitoris tui ꝓ te nobis super hoc humiliter supplicantis, & tuis in hac ꝑte supplicationibus inclinati tecum, vt in quibuscunqꝫ bonis dicti Petri & alioꝝ parentum agnatorum & cognatorum tuorũ tã ex testamento quam ab intestato absqꝫ tñ preiudicio illoruz qui in huiusmodi bonis si parẽtes agnati, & cognati predicti ab intestato decederent succedere deberent. Necnõ ad honores dignitates & officia secularia publica & ꝑuata recipi & assumi. Illaqꝫ quoscunqꝫ actus legitios gerere & exercere libere & licite valeat & in omnibus, & per omnia perinde ac si ð legitimo matrimonio natus fores defectu predicto ac ꝯstitutionibus apostolicis legibus imperialibus statutis quoqꝫ & consuetudinibus municipalibus ceterisqꝫ contrarijs nequaquaz obstantibus de speciali dono gratie dispensamus. Nulli ergo &c.

117 Quid autem importent illa verba † huius dispensat̃, taz ex testamento quam ab intestato absqꝫ tamen preiudicio illorum, quia reperio varias opiniones doctorum vt dicit Ulpianus iurisconsultus in. l. seruum quoqꝫ. ff. de procurã. & Cel. in. l. si & me & titium. ff. si certuz petatur. Subsisto & vt omittam alios inuenio tres iurisconsultos illuminatores vtriusqꝫ iuris, quoꝝ sapiẽtia & doctrina totus orbis resplẽdet Coetaneos & Germanos Bal. videlicet Petrum & Angelum de celeberrima Ubaldoꝝ familia de Perusio natos, que tanqꝫ in domo dñi plãtata ꝯtinue fructuosos palmites germinat varie sententes & consulentes. Quomodo ergo illius arboris gloriose ramũculis forte minus secundis auderez eos aperire & temere aliqd iudicare. Ergo igitur ꝯtentus eorum conclusiones sine alijs argumentis nude referre, & quod per Moderniores obseruatur vnico verbo scribere. Bal. enim in consilio quod incipit. Uerba autem succedere valeas. Intelligit illam clausulam quod legitimatus, tunc demum succedat qñ non sunt vel nolunt succedere venientes ab intestato vsqꝫ ad quartum gradum. Alias si vellent succedere ipse litimatus ab eis excluderet̃, non tamen a remotioribus vltra quartum gradum, nec similiter a coniuge vel fisco excluderetur. Et allegatur idem dixisse in voce quãdo legebat. l. finalem. C. de codicillis. Pro quo facit tex. in. l. petitionem. C. de aduocatis diuersorum. ibi. Necnon personis ex transuerso latere vsqꝫ ad quartum gradum &c. Per quem tex. dicebat ipse ꝙ appellatione consanguineorum suorum non veniebant transuersales, nisi vsqꝫ ad quartum gradum, & ita sepe

118 allegasse illam. l. Guil. de cugno. De † preiudicio coniugis & fisci forte non curauit, qꝛ. l. duodecim tabularum tantum considerauit tres gradus successionia, scꝫ ascendentium descendentiuz & transuersalium. l. prima. ff. si tabu. testamẽ. nulle exta. l. prima. ff. de gradibus. & dictum fuit supra in principio opusculi nostri quod dicit de fisco. facit per Baldum text. in auctent. quibus modis naturales efficiuntur sui. §. si quis autem defunctus. colla. vij. ibi aut etiam nostrum erarium. nam nec illi quantum ad hoc parcimus. Et ista vt arbitror fuit opinio sua qui etiam nihil dicit quando pater fecit testamentum quomodo ipse legitimatus succedat, credo quod intelligeret eum successurum scđm quod in dispositione inuitatus esset. Ang. in consilio quod incipit. In dei nomine & sue matris virginis gloriose amẽ. Uiso pũcto predicto Multum ample & fauorabiliter pro dispensato intelligit istam gratiam, vt scꝫ legitimatus succedat ab intestato sicut a principio esset legitimatus, ex testamento autem secunduz quod in eo inuitatur. Et respondet ad illa verba. Absqꝫ tamen preiudicio illorum &c. quod filius legitimatus in testamẽto preteritus vel exheredatus in quo erant instituti aliqui venientes ab intestato non possit ipsum infringere per contratabulas, que relam vel ius dicendi nullum in preiudicium illorum qui in eo erant inuitati. Si alias ab intestato inuitati fuissent qñ legitimatus non esset in medio, vel nõ habuisset dispensationem, & istam dicit esse veraz decisionem. Hortatur tñ vt super hoc habeatur declaratio mentis pontificis si haberi potest. Uult ergo quod legitimatus seu dispensatus succedat in omnibus, & per omnia ac si esset legitime natus, tñ non habeat remedia contra testñ in quo sunt inuitati illi qui alias venissent ab intestato.

119 ¶ † Petrus vero in preallegato consilio quod incipit. Uisa apostolica gratia. Concludit quod virtute predicte dispensationis poterit sic dispensatus, seu legitimatus capere hereditatem ex testamento paterno. sed si pater ab intestato decederet & existeret veniens ab intestato, tunc dispensatus non posset succedere ab intestato suo patri. Si autem venientes ab intestato non existerent, tunc spurius sic dispensatus posset patri vel alijs ab intestato succedere non quod de necessitate debeat ipse institui vel sibi aliquid relinqui, qꝛ ad hoc non tendit princeps, sed solũ ad reddendum habilem & capacem ad succedenduz ex testamẽto quando relinqueretur ei aliquid, vel ab intestato casu quo nõ extarent venientes ab intestato, vel non vellent venire. ad hoc capitu. cuz aliquibus. de rescript. lib. vi. Et ita in effectu ꝯcludit ipse ibi cuius opinio non multum distat ab opinione Bal. nisi quod Bald. dicebat excludi per dictam dispensationez cõiugem. Item fiscum. Item transuersales vltra quartum gradũ vt paulo ante dictum fuit. Reperio etiam prefatuz domi. Pe.

idem

idem tenere quod supra. s. quod legitimatus efficiatur habilis. ad finem. vt possit institui etiam in preiudicium venientium ab intestato, licet si defunctus decessisset ab intestato non preiudicaret venientibus ab intestato dicta dispensatio subscribendo se in quodam consilio certorum doctorum Perusinorum, quod incipit. Christi nomine innocato. Uisis dictis punctis, et ad aliud consilium quod incipit. In Christi nomine amen. Uideamus primo.

120 Et vt nõ† negligamus lineã femininã a qua descendimus. Reperio ita consuluisse eximium iuris interpretem dominum Dyonisium de Perusio. qui tempore suo appellatus fuit doctor veritatis et incipit consilium, vt dicendorum notitia habeatur. Tamen ex dictis eorũ non soluitur oppositio Angeli, qui dicebat saltem preiudicari fisco ab intestato qui nunquam deest, vt videbitur in vltima et penultima parte opusculi nostri, nisi teneres quod supra tenuit Bal. quod princeps nõ curauit de preiudicio suo, sicut nec de preiudicio coniugis vel trãsuersalium remotorum per rationem. s. assignatam.

Excellẽs doctor et preceptor meus dominus Joannes petrucij de nobilibus de monte sperello de Perusio legens ordinarie in. C. posuit hanc questionem in. l. si. C. de codicillis. et finaliter post recitationem multarum opinionum, fecit vnum motiuũ nouum satis equum et conueniens verbis dispensationis, vt talis dispensatus ex testamento succedat, prout in eo disponitur ab intestato vero neminem excludat preter fiscum propter illa verba sine preiudicio, tamen venientium ab intestato. Nec obstat quod fiscus nõ existentibus alijs succedat ab intestato, et sic videatur etiam velle non preiudicari fisco, quia iste dispensatus cuius sit inuitatus a papa excludet fiscum pape ex tacita mẽte ipsius pape. Nam natura gratie, et beneficij est, vt quatenus concernit interesse pecuniarium ipsius concedentis benigne interprete-

121 tur pro eo cui conceditur, vt sic, † de facili concedens de suo largiri intelligatur de priuilegijs, quia circa per Barto. in. l. benefi. ff. de constitutio. prin. Faciunt not. in. c. cum dilecta. de verbo. signi. et in. l. ab omnibus. ff. de legatis primo. que opinio videtur satisfacere omnibus verbis in dispensatione positis, et satis plus quam non videatur ab intestato multum dare. Et propterea prefatus solennis doctor faciebat vnam aliam considerationem que esset multum pinguis, vt succedat perinde, ac si esset legitimus nõ tamen fiat preiudicium alijs precedentibus in gradu, puta si esset in secundo gradu non fiat preiudicium illi qui esset in primo. Ista secunda opinio non videtur habere saporem, quia nõ erat dubium quod casus fictus non debeat magis operari quam verus. l. homo liber. ff. de acquiren. rerum dominio. Unde satis absurdum esset quod legitimatus precederet legitimum eiusdem ordinis. Et propterea si talis clausula sine preiudicio venientiũ ab intestato esset hoc modo intelligenda esset satis superflua cõtra nota. in proemio Gregoriano. et in. l. ij. C. de vete. iure enu. et in. c. si papa. de priuileg. lib. vj. Amplectenda igitur videtur sua prima consideratio, que tollit oppositionẽ quam fecit Bald. s. de fisco vltra text. d. §. si quis autem defunctus. s. alleg. esset nihilominus propter auctoritatem et rationes dominorum. s. consulentium bene cogitandum et videndum quomodo illa verba interpretetur curia, Roma. a qua emanant.

SVMMARIVM

1 Successionis secundus gradus est quomodo succedant parentes liberis suis.

2 Filius sine liberis et fratribus ex vtroque latere coniunctis si decedat vocantur parentes in gradu proximiores non habita differentia sexus, et si extent fratres vtrinque coniuncti vocantur parẽtes vna cum ipsis fratribus.

3 Ascendens proximior in gradu an in quibuscunque bonis ipsius filij, et vndecunque procedẽtibus siue a linea paterna, siue materna preferatur. 4.

5 Frater vtrinque coniunctus an excludat auum vel auiam.

6 Filius fratris vtrinque coniuncti mortui an succedat vna cũ patre, et matre, auo, et auia, sicut ipse pater suus succederet si viueret. 7.

8 Regula quod parentes succedant filio defuncto non extãtibus liberis vel fratribus ipsius defuncti aut ipsis extãtibus vna cum ipsis fratribus. Tamen fallit.

Primo vbi parentes transissent ad secunda vota. et quomodo hoc intelligatur, et an iura ciuilia per canonica sint correcta, ibi vide. 9. 10.

11 Et quid si filij primi matrimonij consentirent quod mater transiret ad secunda vota, an mater eo casu priuetur dictis bonis. et quid si omnes filij matri premoriantur.

12 Secundo fallit dicta regula quando parentes peccarent in corpus suum.

13 Relictum factum mulieri donec honeste et caste vixerit eidem an debeatur si transit ad secunda vota. Et quid si dictum sit, et vitam vidualem seruauerit.

14 Tertio fallit dicta regula inuitans matrem ad successionem quando omisit petere tutorem filio pupillo. j. annum. Et ista fallentia habet plures limitationes, quas ibi vide.

17 Mulier nunquid astringatur petere tutorẽ quam citius commode potest etiam longe ante lapsum anni, vel excusetur etiã si expectet vsque ad vltimum diem anni. Et ibi vide ad questionem de arctato ad publicandum acceptationem et prouisionem infra annum. Et de appellato an possit petere executionem sententie in fine fatalium.

20 Quarto fallit dicta regula quando mater non petijt curatorem ventri vel furioso.

21 Quinto fallit quando post assumptionem tutele mater transit ad secundas nuptias alio tutore non petito.

22 Quid si contraxit sponsalia de presenti vel de futuro.

23 Quomodo succedant parentes secunde speciei filiorũ, scilicet filijs naturalibus tantum. Quid de parentibus per lineam masculinam. Quid de parentibus per lineam femininam. et quid de consanguineis ex parte patris. Quid de cõsanguineis ex parte matris, illic vide.

24 Persone que excludunt, et impediunt filium naturalem quominus succedat patri vtrum ita impediant quominus pater succedat ei.

Frater naturalis an veniat ad successionem fratris naturalis premortui vna cum matre.

25 Parentes filijs spurijs nõ natis ex dãnato coitu quomodo succedant. Quid de parentibus per lineam masculinam. Quid de parentibus per lineam femininam.

Parentes ex quacunque linea non succedunt filijs spurijs natis ex damnato coitu.

Filij spurij etiam nati ex damnato coitu tenentur alere eorum parentes quemadmodum, et parentes tenentur alere tales filios.

26 Parentes cuiuscunque linee filijs adoptatis seu arrogatis quomodo succedant.

27 Parentes vltime speciei filiorum scilicet filijs legitimatis quomodo succedant. Et quid si per sequens matrimonium verum vel presumptum. Et quid de legitimatis per oblationem curie. Quid de legitimatis per rescriptum principis vel alijs modis.

Secunda pars Tractatus.

1 Sequitur secunda pars principalis seu secũdus† successionis gradus qui fuit parentum. Nam quemadmodum nature simul, et parentum commune votum liberos ad eorum hereditatem vocat, ita et ratio miserationis parentes ad luctuosam liberorum successionem. Dicebat excelsi ingenij Papinianus iurisconsultus in. l. scripto herede. §. non sic parentibus. ff. vnde liberi. l. nam, et si parentibus. ff. de inofficioso testamento. Hec autem secunda pars breuius expedietur quoniam multa in ea dicenda occurrerent que in prima fuerunt examinata. Unde eadem repetere superfluum esset quam superfluitatem iuxta Gregorij noni, et Bonifacij octaui sententiam in eorum compilationum proemijs vitare debemus. Cautius igitur erit pauca idonee effundere quam multis inutilibus pregrauari inquit imperator. C. de veteri iure enucleando. l. ij. §. contrarium. Resecatis ergo superfluis, et omissis difficultatibus iuris. ff. et. C. que corriguntur per ius auctenticorum. vt. j. latius patebit solum videbitur qui vocentur ad successionem per ius nouissimum. Non enim expedit nobis nunc in legibus abrogatis insistere. C. de nouo. C. componendo. l. ij. §. hũc igitur. C. de veteri iure enuclean. l. secunda. §. hoc igitur nota. de constitu. c. j. de indi. c. nouit.

2 Et amplectendo materiam dico † quod si decedit filius sine liberis et fratribus ex vtroque latere coniunctis vocantur parentes ipsius filij in gradu proximiores tam masculini quam feminini sexus exclusis omnibus alijs agnatis, et cognatis, et si

plures eundem habent gradum ex quo inter eos hereditas di-
uiditur, vt medietatem quidem accipiant omnes a patre ascen-
dentes quanticunq; fuerint. Medietatem vero a matre ascen
dentes quãtoscũq; inuenire eos ꝯtigerit. Casus est in auc. d̃ he
redibus ab intestato venientibus §. q̃ns autẽ. vsq; ad §. si vero
cum ascendentibus. colla. viij. In quo §. si vero decidit. q̃ si su-
persint fratres ex vtroq; latere coniuncti ipsi defuncto, & super-
sint parentes vocant fratres vel sorores predicti vna cũ paren
tibus in gradu proximioribus, ita vt viliores fiant portiones su
blata omni dr̃ia sexu, & patrie potestatis, & i dicto casu ad vsum
fructũ illa portionũ vocant dicti fratres quẽ pater nõ habebit
q̃ & ipse partẽ ꝓprietatis ꝯsequitur, vt probãt dicta iura, & ista
est vera limitatio ad leg. cũ op3. C. de bonis que libe. & ex dicto
auctentico sumpta est auc. defuncto. C. ad senatuscõsultũ tertul.
& auc. item hereditas fratris. eod. tit. Dixi parentes succedere
in gradu primiores. Unde pater excludet auũ maternũ, & ma-
ter auũ paternum q̃d declarat gl. in. d. §. q̃ns in hec verba. Er-
go auum maternum excludit pater cũ mater non supersit. Sed
aliud in descendente si habeo filiũ, & ex eo nepotem. ẽ eodem. §.
si tamen. & alia glossella in dicta auc. defuncto. Ergo pater ex-
cludet auum maternum, cum mater defuncti non supersit, & ma
ter auum paternum cum pater non supersit, lz aliud sit in filio &
nepote ex alio filio premortuo, vt. s̃. titu. j. l. in testamento. Uer
ba sunt predicte glo.

3 Uides ergo mentem gl. que est † quod in ascendentibus attendatur gradus proximior qui preferatur re-
motiori siue sit per lineam masculinam, siue per lineam femini-
nam. Secus est in descendentibus in quibus nõ attenditur ista
proximitas. Et ratio est q̃ filius intrat locum patris, & nepos lo
cum filij, non autem auus intrat locũ patris, & sic de alijs supio-
ribus quod tamen videbatur contrarium ex natura correlatiuo
rum que est, vt quod in vno statuitur statuatur in alio. l. fin. C. de
indicta vidui. Nam sicut se habet linea descendens ad successio
nem ascendentis ita econtra dicebat Iaco. butri. in auc. defun-
cto. C. ad tertulli. quod Bal. ibi non placuit, q̃ magis debetur
hereditas descendentibus quã ascendentibus, & pleniori iure. &
certe videtur satis mirabile, maxime in auo paterno in cuius po
testate nepos erat. l. nam ciuiu3, & l. sequen. ff. de his qui sunt sui
vel alieni iuris. institu. de patria potestate. §. qui igitur, & qui ha
bebat vsumfructum & libera3 administrationem in bonis ipsius
nepotis dum viuebat. l. cum op3. C. de bonis que liber. & iura sui
tatis cum presupponamus patrem premortuum, vt plene not. in
l. si fratris. C. d̃ iure deliberan. qui oli3 omnia eius bona iure pe
culij occupabat. l. placet. ff. de acquirenda hereditate. l. si infan-
ti. C. de iure deliberan. quod hodie per matrem excludatur ta-
men. l. ita disponit. Unde & si dura sit seruanda est, vt. l. prospe
xit. ff. qui, & a quibus.

¶ Sed circa predicta quero primo nunquid hoc habeat locu3
4 in q̃buscũq; bonis ipsius filij. † Pone in terminis decessit Pe
trus relicto Antonio filio suo herede. decessit Antonius filius
superstite Francisco auo paterno, & Medea matre sua quis pre
feretur in successione Antonij in bonis a Petro patre suo pro-
uenientibus an Medea mater, an vero Franciscus auus pater
nus per regulam superiorem vz̃ q̃ mater preferatur. In ꝯtrium
facit. l. quod scitis. C. de bonis que liberis. vbi in lucris ꝓuenien
tibus a linea materna preferatur ascendens per illam linea3, ita
videtur econtra quod in bonis quesitis a linea paterna prefera
tur ascendens per illam lineam. Et hoc voluit Barto. sic sum-
mando dictam. l. quod scitis ẽm vnum intellectum illius. l. licet
ipse non loquatur de matre & auo paterno, sed de auo paterno,
tñ non est vis q̃ vt supra dictum est omnino proximior in gradu
prefertur remotiori etiam eiusdem linee.

¶ Sed difficultas est an linea paterna in bonis quesitis ab ea-
dem linea preferatur linee materne, & econtra linea materna in
bonis quesitis ab eadem preferatur linee paterne. Bald. in di-
cta auct. lz ꝯ Bar. dicens q̃ nec in. d. auc. nec in corpore distin
gui vtrũ bona ꝓcesserint a linea materna, vel paterna, sed vnde
cunq; fieri equalẽ diuisionẽ inter paternos & maternos sola ha-
bita distinctione graduũ remittẽs se ad dicenda in. d. l. q̃d scitis
vbi ide3 dicit limitãdo. l. illã solũ h̃re locũ in lucris nuptialibus,
& in hoc remanere incorrectam a dicta aucten. vt parentes sint
promptiores in dotando. l. secunda. C. eodem. in alijs ergo bo-
nis vndecunq; prouenientibus aui pariter succedant, vt latius
ibi per ipsum. Bal.

5 Secundo quero an frater vtrinq; † coniunctus exclu-
dat auum vel auiam. Pone decessit Pe-
trus sine liberis, & siue patre, & matre superstitibus sibi auo, &
auia, & Frãciscus fratre vtrinq; ꝯiuncto. An dictus fr̃ in succes
sione Petri fratris excludat auum, & auiam ipsius Petri vel
inuitet vna cũ ipsis sicut inuitaret vna cum patre, & matre. Ia-
co. de belui. in aucten. de here. ab intest. §. si vero. lz quod frater
excludat auum, & auiam, & per illum tex. ibi Cu3 ascendentibus
inueniantur fratres aut sorores ex vtrinsq; parentibus coniun-
cti defuncto cum proximis gradu ascendentibus vocabuntur. &
in dicta aucten. defuncto ibi. Sed si cum parentibus fratres so
rores vtrinq; defuncto coniuncti supersint vocantur cum ascen
dentibus in gradu proximis &c. Nec obstat ẽm eum quod ille
dr̃ proximus quem nemo precedit, q̃ illud verum q̃n lex ambi-
gue loquitur, sed hic determinate loquitur, & ideo mens & volũ-
tas. l. inspicienda est. Spec. in tit. de successione ab intest. §. seq
tur videre. ver. i. qui incipit, si vero. Ponit hanc q̃onem, lz non
decidit gl. in. d. §. & in. d. auc. tenẽt, vt quemadmodu3 fr̃ vtrinq;
ꝯiunctus admittitur cum patre, & matre, ita etiam admittat cu3
auo vel auia, & deinceps, vt viriles fiant portiones. Host. i sum
ma de successione ab intesta. §. sic vidisti. de linea descendentis.
ver. quid si h3 fratres. Refert quosdam tenuisse prima3 opinio
ne3, sed ipse, & dominus suus tenet, vt fratres non excludãt auũ
vel proauum, & idem videtur tenere Lapus Abba. in quadam
apostilla ibi, & hoc etiam videtur tenere Gyn. in summula sua
referendo Ioan. & Mart. ita tenere licet aliter se non firmet &
Bald. in dicta aucten. defuncto. pro quibus facit ratio natura
lis. l. nam & si parentibus. ff. de inofficio. testamen. & statim dice
tur in alia questione.

6 Tertio quero † an filius fratris vtrinq; coniuncti mor-
tui succedat vna cu3 patre, & matre, auo, & auia,
& deinceps sicut ipse frater vtrinq; ꝯiunctus succederet si viue
ret. Tu diceres q̃ lz q̃n non extant ascendentes ille nepos te-
neat locum patris, & sic succedat patruo sicut ei succederet pa
ter suus si viueret. in auct. de here. ab intesta. §. si autem defun-
cto colla. ix. tñ quando ad hereditatem patrui vocatur vna cu3
ascendentibus, sc3 patre vel matre auo vel auia defuncti ipse fi
lius fratris defuncti excluditur a fratre, & ascendentibus defun
cti. Casus est in dicta auc. §. si autem cum fratribus. Sed ꝯtra
rium dicas. Pone exemplum decessit Petrus sine liberis su-
perstitibus sibi ascendentibus, & fratre vtrinq; cõiuncto, & Frã-
cisco filio alterius fratris premortui, nunquid iste Franciscus
vocetur ad hereditatem Petri vna cum ascendentibus & fra-
tre defuncti patruo suo. & certe sic per casum apertum in auctẽ.
vt fratrum filij. §. hoc itaq; col. ix. vbi imperator. Hoc itaq; iu-
xta corrigentes sancimus, vt si quis moriens reliquerit ascendẽ
tiũ aliq̃3, & fratres q̃ possint cũ parentibus vocari, & alterius
fratris premortui filios cum ascendentibus, & fratribus vocen-
tur, & premortui fratris filij tantam accipiant portionem quan-
tam futurus erat coru3 pater accipere si vixisset. Nec obst. tex.
in. d. §. si autem cum fratribus, q̃ ille corrigitur per istum, vt ex
presse dicit imperator in dicta aucentica, vt fratrum filij. Non
enim piget suas leges corrigere vbi vtilitatem subiectorum in-
uenire vult.

7 Quarto quero † an frater ex vno latere tantum defun
cto coniunctus succedat fratri vna cum ascen
dentibus. tex. est in. l. si q̃s vel si q̃. C. ad tertu. dicit q̃ sic ibi. Si
quis vel si qua matre sup̃stite & fratre legitimo v̾l sola cognatio
nis iura habente intestatus vel intestata decesserit nõ excludit
a filij successione matrẽ, sed vna cũ fratre mortui vel mortue &c.

¶ Sed aduerte q̃ lex illa corrigitur per dictu3. §. si vero. & per
dicta3 auc. defuncto. qui tex. inuitant cũ ascendentibus vtrinq;
coniunctos non autem coniunctos ex vno latere tantu3 ad hoc
in. l. j. ff. de iuris, & facti ignorantia. & videtur expressum in auct.
de heredibus ab intestato. §. consequens. ibi dicit pater aute3 &
mater, aut alij parentes omnibus ex latere coniunctis prefe-
runtur exceptis solis fratribus ex vtroq; parente, & ita voluit
Bald. in. d. auct. defuncto. & Anto. in auc. de non eligẽ. ij. nu-
ben. in princip. colla. j.

¶ Quinto quero an sit verum indistincte quod ascendentes suc
cedãt filio deficientibus liberis, & fratribus vtrinq; coniunctis
vel etiam superstitibus fratribus vna cum ipsis fratribus, vt. s̃.
8 dictum est. Hic quod sic regl̃r † tñ fallit in pluribus casibus. &
primo vbicunq; parẽtes trãsirent ad scd̃a vota hoc vr̃ colligi ex
tex. l. femine. §. illud ẽt. C. de scd̃is nuptijs. & ex tex. d. auc. defun
cto. in fine ibi. Ubi nulla secunda nuptia fit mentio a ꝯtra-
rio ergo sensu vbi secunde nuptie interuenirent parentes pro-
pter iniuriã filio defuncto factam excluderentur ab eius h̃di-
tate

tate. Sed illi textui multum obstat dictũ apostoli, de quo in ca. penul. ꝛ fi. de secun. nup. ꝛ ibi gl. que vult quod sint hodie subla te omnes penes inducte per leges ciuiles contra secũdo nubẽ. Et idem quod apostolus videtur voluisse imperator Justinia nus in auc. de non eligen. secundo nuben. §. cum igitur. colla. j. ibi. Neq; ex hoc ipsas deducimus ad necessitatẽ amaraꝫ ꝛ nro rum tempoꝝ indigentium vt metu castrum nuptiaꝝ, lꝫ secunde sint ab his quidam abstineant ꝛ descendant ad quasdaꝫ interdi ctas permixtiones, ꝛ forsan etiam ad fernoꝝ corruptiones, sed quoniam non licet legaliter viuere contra leges luxurientur ne quaquam igitur valere volumus ꝛc.

¶ Sed rñde ꝙ dictũ apostoli intelligitur quod corrigat penas inductas ꝯ mulierem que nubebat intra tẽpus luctus, vt est pe na infamie, ꝛ alie de quibus in. l. j. C. de secun. nup. Et ita vr̃ vel le Inno. ꝛ cõiter cano. in. d. c. fi. ꝛ per legistas in. l. femine. ꝛ. l. hac edictali. C. de secun. nup. ꝛ per do. Nico. sic in repetitio. c. ecclesia sancte Marie. de consti. Quo autem ad alias penas se

9 cus est. Unde quo † ad successionez dic quod mater transiens ad secunda vota siue ante mortem filij. siue post excluditur a bo nis filij quesitis a patre, ꝛ sic a primo marito ipsius matris, in q bus solum hꝫ vsumfructum in vita sua, ꝛ idem in lucris nuptia libus. Pone quod vxor fuit lucrata a primo viro donationẽ ꝑ pter nuptias, quam postea dedit filio qui nunc decessit. Naꝫ in ea solum retinebat vsumfructum proprietas autẽ veniet ad fra tres defuncti. De hoc est casus in aucten. de nup. §. hinc nos. ꝛ §. illum autem. collatio. iiij. In alijs autem bonis ipsius filij de functi succedit mater in plena proprietate vna cũ fratribus de functi sicut si nunquam ad secundas nuptias transiuisset proba tur in dicto. §. hinc nos. ꝛ in dicta aucten. de non eligen. secun do nuben. §. cum igitur. colla. prima. qui. §. corrigitur. per dictũ §. hinc nos. quatenus loquitur de bonis quesitis per filium de functum a patre. de quo etiam vide in aucten. ex testamento. C. de secundis nuptijs.

10 Quod autem dictum est in matre quo ad istum articulũ idem videtur dicendum † in patre per tex. in di cto aucten. de non eligen. secundo nuben. §. quia vero contra bi nubos. ꝛ §. sicut enim patres si ad secundas veniant nuptias, vt in auc. de nuptijs. §. ꝛ hec communis mulieris, ꝛ viri multa sit. ꝛ. l. generaliter. C. de secundis nuptijs. Et vide tex. in. l. optimũ est itaq; eiusdem aucten. ibi. Sicut eniꝫ patres nõ fraudamus. filiorum successione si ad secundas veniãt nuptias, nec quelibet est. l. ad aliud tale dicens sic neq; matres ꝛc. Et quamuis iura superius allegata videantur loqui tantuꝫ de lucris nuptialibus vel prouenientibus immediate a coniuge. Idem ego intellige rem si prouenirent mediate, vt qꝛ filius defuncto parenti succes sisset vel aliter habuisset ab ipso parente precedente nec est no uum, vt. l. antiqua trahatur ad nouam. l. sciendꝰ. ff. qui satisda. cogã. ꝛ idem credo quod voluerit Bal. in. l. femine. C. de secũ. nupt. ꝛ ea que de matre ad secunda vota transeunte dicta sunt, dicas de auia vel proauia matre nõ superstite. Similiter de pa tre auo vel proauo. vide Hostien. in summa de secũdis nuptijs. §. quare, ꝛ qualiter. versic. ꝛ quod dixi. Item que dicta sunt de secundis nuptijs intelligenda sunt de tertijs, quartis, ꝛ septua gesimis si dici potest. argumento glo. Rubrice. C. de secundis nuptijs. ꝛ. xxxj. q. j. c. aperiant. ꝛ. c. ego. nunc. licet quantum di stant in numero tantum videantur distare in crimine, ꝛ causa. ꝛ q. quomodo virginibus.

11 Predicta autem omnia, ꝛ singula limita notabiliter † nisi filij superstites ꝯsentirent ꝙ mr̃ trã siret ad secunda vota tunc. n. non priuaretur mater dictis bonis prout voluit glossella not. auct. de non eligen. secundo nuben. §. hoc constitutionibus. super verbo, copulantur. Dicit eniꝫ glo. inuito filio. ergo secus eo volente per quam gl. singularem do. Ang. ibi admonebat aduocatos mulieris volentis transire ad secunda vota, vt facerent quod filij consentirent secundo matri monio; qꝛ per talem consensuꝫ euitabunt dictas penas quod est bene notandum.

¶ Item limita nisi omnes filij matris premorianẽ siue ꝓle. Nã tunc euitabit predictas penas sic colligitur ex tex. d. auc. §. hoc autem. ꝛ ibi per Angel. ꝛ in. l. femine. §. fi. C. de secundis nupt. Ratio est qꝛ tunc cessat causa impositionis pene, scilicet fauor filiorum, vt ibi per eum, ꝛ per Bal. in aucten. ex testamento. C. de secundis nuptijs.

Secundo principaliter fallit illa regula que vocat pa rentes ad successionem filioꝝ vbicunq; ipsi parentes peccarent in corpus suum. Nam si excluduntur tran secundo ad secunda, vota ꝑ iniurias filiorꝫ, ꝛ mariti, vt in auc. de nup. §. soluto igitur. colũ. iiij. ibi Felix quidem, ꝛ beatum est vtriq; contrahentiꝫ perdurare in priore coniugio, ꝛ non ꝑcrea tam sobolem sequentibus matrimonijs forsitan contristare. Et

12 dictum est supra. multomagis vbi luxuriantur qꝛ † maior iniuria ipsis filijs, ꝛ marito infertur, vt probatur in auc. de non eligen. secundo nuben. §. cum igitur, vsq; ad. §. colligentes igitur. Et in auc. ijsdem de penis. C. de secun. nup. ꝛ in auc. de restit. ꝛ ea que parit. §. vnum siquidem. vsq; in fi. maxime ibi. Non enim aliqd habebit amplius castitatis luxuria. Hoc etiam probatur, qꝛ lꝫ mater que seruauit viduitatem sit laudanda, tñ que secundo nu psit non est damnanda, vt pꝫ in. §. optimum est itaq; in eo. auc. vbi tex. Optimum est itaq; atq; laudabile, ꝛ dignum ratiõe, vt mulieres se ita honeste tractent quatenus que semel aduenerint ad virum seruent inuiolatum morientium thorum, ꝛ hmõi mu lieres miramur pariter, ꝛ laudamus, ꝛ non procul a virginitate ponimus, si autem non voluerit forsan cum ꝛ iuuenis hoc nõ pa tiatur nec possit contra seruorem nature resistere non est torquẽ da propter hoc nec interdicende sunt ei cões leges, sed ad viri alterius nuptias veniat honeste, ꝛ oĩ luxuria abstineat, ꝛ nihilo minus, vt. s. dcm̃ est priuaꝫ successione filioꝝ, ergo multomagis luxuriãdo, ꝛ ꝑ istum text. ibi. sed ad alterius viri nuptias veniat honeste iuncto tex. d. §. cuꝫ igitur ibi. Ut metu castaruꝫ nuptia rum licet secunde sint.

Posset decidi etiam questio de relicto facto mulieri do nec honeste, ꝛ caste vixerit. vt licet transeat ad

13 secundas nuptias † consequatur relictum Ang. in. d. §. dicit qꝺ aut verbum caste ꝛc. profertur a lege ꝛ procedat quod dictum est, aut profertur ab homine, ꝛ tũc aut a marito vel filio, ꝛ qꝛ vt supra dictum est fit iniuria marito, ꝛ filij contristantur, ꝛ non cõ sequantur relictum, aut profertur a patre vel extraneo, ꝛ secũdo nubendo, qꝛ satis dicitur caste viuere, ꝛ propterea consequetur relictum. Qui tñ dicit quod ad tollendam istam dubitationem semper apponuntur illa verba. Donec honeste, ꝛ caste vixerit, ꝛ vitam vidualem seruauerit. ꝛ forte a quocunq; proferenẽ esset cautum ea adijcere. xxxj. q. j. c. hac ratione ibi. Secundam qui dem vxorem accipere ꝺm apostoli preceptũ licitũ est, ꝺm aũt ve ritatis rõnẽ vere fornicatio est, sed cũ ꝑmittente deo publice, ꝛ licenter committitur, fit honesta fornicatio.

Tertio principaliter fallit dicta regula que inuitat ma trem ad legitimam filij successionem qñ omisit

14 petere tutorem filio pupillo intra annum, † tunc enim ab eius le gitima successione excluditur. tex. est in. l. sciant omnes. C. de le gitimis heredibus. inst. ad tertu. §. fi. ꝛ non soluꝫ ab hereditate filij que defertur ei per ius commune, sed etiam ab ea que defer tur ei per hominem. puta si est filio substituta. Dicebat text. in d. l. sciant. vel si per statutum municipale inuitetur ꝺm Barto. in. l. ij. §. ꝛ si forte. ff. ad tertull. Sed an matri cedat totus annus cessante impedimento vel astringatur petere cum primum põt intra annum. Bar. in. d. l. ij. §. confestim. ad tertullia. dicit quod mater intra quinquaginta dies non astringatur. sed post sic. vñ si filius decederet post quinquaginta dies, etiam ante lapsuꝫ an ni non excusaretur nisi mater probaret legitimam causam impe dimenti, post lapsum aũt anni nõ posset proponere legitimã cau sam, qꝛ lapsus anni facit presumptionem iuris, ꝛ de iure contra quam non admittitur probatio in contrarium. Nec obstat. d. l. sciant. qꝛ dꝫ intelligi secundum dictum. §. confestim. Ibi eniꝫ di cit secundum legem non petierit intra annum, id est cum primũ potest intra annum. Bald. in. l. precibus. C. de impube. tꝫ quod cedat matri totus annus, nisi fuerit in notabili negligẽtia, puta qꝛ monita noluit petere, ꝛ forte bona pupilli piclitabanẽ, alias si nihil contra matrem probaretur non excluderetur nisi per la

15 psum anni. Et sic rigor † dicti. §. fit limitatus per equitateꝫ dicte l. sciant, de quo per Inno. in c. ex parte. M. extra de appella tio. Pro Bal. facit bonus tex. meo iudicio in c. commissa. iñ ẽ cto. c. lꝫ canon. de electio. lib. vj. vbi text. Commissa tibi paro chialis ecclesia quãq; tantum de anno transierit quod intra ipꝫ nequeas, iuxta statutum Lugdunen. concilij promoueri non est nisi tunc demum cum ex toto fuerit ipse annus elapsus censen da vacare ꝛc. Pondero ergo illa verba cum ex toto fuerit ipse annus elapsus. ergo si aliquid supersit de illo anno quantũcũq; modicum non vacet cum per statutum Lugdunense sit datuꝫ tẽ pus vnius anni, vt probatur in dicto. c. licet. de electio. libr. vj. Quem tex. notabilem memini me alias induxisse in Rota ad q̃ stionem talem Fe. re. dominus Pius papa secundus in regu lis suo tempore duraturis disposuit quod quicunq; vigore gra

tiarum expectatiuarum acceptauerit beneficium ecclesiasticū, ⁊ de eo sibi fecerit prouideri, quod intra tres menses extunc immediate sequentes teneatur huiusmodi acceptiones in loco beneficij publicare, alias gratia acceptatio, ⁊ prouisio sint nulle. Contingit quod quidam Alphonsus Hispanus acceptauerat quoddã beneficium, ⁊ obtinuerat sibi prouideri vltima Maij, papa decessit .xiiij. Augusti, tunc proxime sequentis, ⁊ sic regule fuerunt extincte de mense Januarij. Alphōsus traxit in causam garsiam qui repertus in possessione beneficij. obijcitur per garsiam ipsi Alphonso quod ipse non publicauit intra tres mēses a die prouisionis sue, prout regula disponebat. Dixi non ob
16 stare dicto Alphonso obiectum † qm̄ regula expirauerat p obitum pape ante decursum illorum trium mensium. Acceptatio enĩ, ⁊ prouisio, vt .s. premissum est fuit facta vltima Maij, ⁊ papa obijt .xiiij. Augusti. Unde adhuc restabat sibi tempus .xv. aut .xvj. dierū. ⁊ ita fuit iudicatum.

¶ Et propterea crederem quod etiam si vltimo die anni quod fortius est decederet pupillus nō petito tutore per matrē adeo quod si superuixisset illo die pupillus fuisset impossibile iudicē adire, ⁊ tutorem petere adhuc ipsam matrem non excludi per illum textum notabilem ibi. Quamquam tantum de anno transiuerit quod intra ipsum nequeas promoueri. Quem tex. inducunt doctores ad questionem. Nunquid appellatus possit petere executionem sententie ante finem anni si est elapsum tantū de tempore quod certum sit appellationem non posse prosequi intra illum annum, ⁊ concludunt quod non, aliquantulum tamen videtur obstare huic matri text. in .l. secunda. §. si quis tamen. ff. si quis cautio. ⁊ similes qui dicunt quod imputandũ est illi qui nimium se artauit, nec Bal. .s. vr̄ dicere ɔ̄trium qui pōderat notabilem negligentiam mulieris, ⁊ forte posset responderi ad illa iura .s. l. ij. ⁊ similia quando casus venit in personam negligentis. secus si in alijs.

Nunquid autem annus iste datus matri possit p iudicem limitari,

dic quod sic adeo quod si non peteret tutorẽ in
17 illud tempus a iudice statutum caderet a successione † sicut negligeret intra annum ad hoc quod habetur in .l. ij. §. mater. ff. ad tertul. sicut dicimus de termino statuto a iudice a quo appellatur, quia cum sit subrogatus loco termini iuris sapit eandem naturam. ca. personas. ⁊ ca. cum sit extra de appellatio. Et ita tenet Bald. in .l. matres. C. ad tertullia. Subiungens quod etiã si mater intra annum sollicite, ⁊ diligenter gessisset negotia pupilli, sed non immiscuit se tutele solenniter vel petijt alium ordinari priuabitur successione secundum glo. in dicto. §. mater. que procedere potest nisi per simplicitatem omisisset petere, nec potuit consulere peritiores, vel vbi fuisset ita antiqua que esset extra memoriam, puta quia septuagenaria, ⁊ vltra cum forte tunc nō habeat locum ille. §. Et hec posset esse vna limitatio ad hāc fallentiam, sed de rigore iuris videtur secus scd̄m ipsum Bal. ibi secunda limitatio colligitur ex glos. dicte .l. matres. vbi pupillus haberet alium cui deferretur tutela legitima, puta fratrem vel alios consanguineos, ⁊ ita practicabant antiqui aduocati. Sed Barto. in dicto. §. si mater. hoc non placet, nec etiã Bal. in dicta .l. precibus. C. de impuberum, ⁊ alijs substitutio. ⁊ l. matres. quia ex quo mater prefertur omnibus agnatis, ⁊ cognatis, ⁊ sic omnes excludit preter testamentarios, vt in auctē. matri, ⁊ auie. C. quando mater tute. offi. fun. potest. ⁊ in corpore vnde sumitur oportet quod aut tutelam suscipiat, aut coram iudice renuntiet vt veniat ad legitimum, aut petat alium tutorem dari si legitimus non est idoneus.

18 ¶ † Tertio limita illam fallentiam quando filius decessit iam pubes. excusatur enim mater illo casu si antea non petijt tutorē. vt .d. l. matres. C. ad tertul.

¶ Quarto limita quando filij interesset tutorem non peti. puta qz sit relictum filio magnum legatum si tutorẽ non petierit, vel quia soluendo filius non sit. Consuluit enim mater, vt minus inquietetur quasi indefensis. Hoc probat tex. in .l. ij. §. quid ergo. ⁊ §. tractari. ff. ad tertul.

¶ Quinto limita quando mater tempore mortis mariti erat minor .xxv. annis. Casus est in .l. ij. C. si aduersus delictũ adeo qz etiam si efficiatur maior, ⁊ steterit per annum post maiorem etatem quod tutorem non petierit nihilominus non excludetur ab hereditate filij in pupillari etate decedentis, ita vult Bald. ibi dicens se pluries pro hac equitate consuluisse, ⁊ ita etiam refert tenere Speculatorem in titulo de restitutio. in integrum, ⁊ idē voluit Bal. in auct. si captiui. C. de episco. ⁊ cleri. Pro quo facit gl. in .l. minoribus. C. de his quibus vt indig. ⁊ .l. minoribus. in quibus causis in integ. resti. non est neces.

¶ Sexto limita nisi alij preferrentur matri in tutela ex forma statuti vel ex dispositione testatoris puta agnati tunc enim nihil est quod imputetur matri si ipsa non petijt secundum Baldum in dicta .l. matres, ⁊ clarius est in .d. l. precibus. vbi ex eadẽ rōne dicit quod licet mater non petierit tutorem intra annum non excluditur auia a successione etiam si per alium annum steterit quod tutorẽ non petierit, nec etiã alij consanguinei qbus hoc competeret matre exclusa. Nam licet mater si non petijt intra
19 annum excludatur a successione † tamen non videtur renuntiare tutele, nec sibi in hoc generatur preiudiciũ. ff. de legitimis tuto. l. tutela. versiculo sed ⁊ si. in glos. ⁊ per Bartolum. si autem mater esset mortua vel transisset ad secunda vota, qz nō eēt spes quod amplius petere posset, tunc quia auia succedit in primum locum eadem solicitudo que matri incumbat, incumbit ⁊ auie, ⁊ propterea isto casu negligentia sibi noceret, ⁊ ista est veritas s̄m ipsum Bal. ibi, ⁊ que dicta sunt de matre videntur posse dici de auia, ⁊ alijs quibus hoc facere d̄ iure competit. ad hoc .d. l. ij. §. ⁊ si forte. ad tertu. ⁊ alijs .s. allegatis iuribus. possent etiã considerari alique alie limitationes ad hanc fallentiam que tñ videntur sub istis enumeratis tacite comprehendi. de quibus in d. l. matres. ⁊ in .d. l. ij.

Quarto principaliter fallit quā

20 do mater non petijt procuratorem dari ventri † vel etiam furioso. tex. est in .d. l. ij. §. quod si pregnans. ff. ad tertul. quod procedit nisi mulier ignorasset se pregnantē. vt not. in .l. j. §. ſʒ si maritus. ff. de libe. agno. Nec intelligas quod mater habet annū ad petendum dari curatorem ventri, quia si tantum expectaretur frustra daretur cum non sit possibile, vt teneat mulier conceptū in ventre vltra .x. menses, ⁊ duos dies ad plus. ff. de suis ⁊ legit. l. intest. §. fi. no. in .l. septimo mense. ff. de statu ho. in auct. de restit. ⁊ ea que parit. §. vnum siquidem. ⁊ ibi optima glo. que docet quanto tempore mulier possit portare, sed habebit ipsa mulier pregnans tempus prefinitum in .d. l. j. de libe. agnoscen. ⁊ propterea dicebat Bald. in .d. l. matres. quod si mater non petierit curatorem dari ventri licet tutelam susceperit, ⁊ posthumus statim decesserit mater excludetur.

Quinto principaliter fallit quā

do mater primo assumpsit tutelam. postea non petito alio tutore nec reddita ratione administrationis transiuit ad secūdas nuptias. Casus est in auc. eisdem. C. de secun. nup. ⁊ in corpore vnde sumitur, vcʒ in aucten. de nuptijs. §. si autem tutelam. immo ⁊ alijs grauioribus penis punitur, vt ibi pʒ, nec mirum, qz dēũ neglexit defuncti memoriam, ⁊ charitatem filiorum, que pene
21 nec hodie sunt sublate. dicit Ang. ibi. ⁊ sic ille. §. remanet incorrectus ab apostolo quo ad hoc † lʒ sit correctus inquantum prohibet secundas nuptias intra annum luctus, vt .s. est ostensum. Ratio est quia in primo impeditur matrimonium, in secūdo nō potest enim mulier ɔ̄trahere secundas nuptias, ⁊ nihilominus seruare istam solennitatem. Facit quod not. in cap. de francia. de sponsa. ⁊ idem si mater ante transitū ad scd̄a vota reassignauit tutelam iudici, ⁊ petijt pupillo tutorem dari si tanq̄ tutor sit datus pupillus moriatur. tenuit Petrus de peru. lib. ij. consiliorum. carta .xxviij. maxime per .l. omnem. ff. ad tertul. Et vide ad predicta pulchrum consilium Ange. germani sui quod incipit, Jn nomine Jesu Christi amen. Jn causa que vertitur corã vobis arbitris. Quid si mater actualiter non transiuit ad secundas nuptias, sed bene contraxit secunda spōsalia de presenti antequam peteret tutorem filio dari nunquid priuetur successione sicut in casu precedēti, ⁊ vr̄ qz sic, qz prout dicit Ang. in .d. auc. matri, ⁊ auie. Mater est suspecta nō solū si actualiter transiuit ad secūdas nuptias, sed ēt si ɔ̄cupiscit trāsire. allegat tex. in corpore in. §. qz vero. Sed do. Lud. de roma. in suis singularibus. car. viij. dicit qz lʒ sit desponsata non admitteretur ad tutelā tñ si antea eā assumpserat per ipsa sponsalia non priuatur per tex. in .l. solet. §. que virū. ff. de his qui notan. infa. ⁊ est bonus tex. in l. precedenti, iuncta gl. que loquitur de sponsalibus de presenti licet glo. in .d. §. que videatur loqui de sponsalibus de futuro. si
22 ergo † mater nō desinit esse tutrix per dicta sponsalia, ergo p ea non priuatur successione. Ratio. n. que priuat matrem transeūtē ad secunda vota successione est, qz pupillus remanet sine tutore cū ipsa eoipso desinat esse tutrix. in auc. vt matres sine prohibitione. §. quia vero. colla. viij. C. quādo mulier tute. offi. fungi potest

gi potest. aucten. sacramentum. & not. in. c. ex parte. M. de appellatio. quando tamen occurret de facto. cogitabis super hoc motiuo, & videbis Ang. in. d. auc. matri, & auie. hec locū habēt quando parentes volunt succedere prime speciei filiorum. s. filijs legitimis, & naturalibus.

Sequitur nunc videre quomodo succedant parentes filijs naturalibus tantū. Dic quod eo casu quo filij naturales vocātur in duabus vncijs ad hereditatem parentum per lineam masculinam. ita & ipsi parentes per eandem lineam in duabus vncijs ad hereditatē ipsorum filiorum. in aucten. quibus modis natu. effic. sui. §. in quibus vbi text. In quibus enim casibus naturales filios vocanimus ad successionem in his quoq;, & ipsi decentem naturalibus
23 patribus deuotionē seruent eademq; natura † sicut parentes ꝓspiciunt naturalibus fiijs ſm nostrā legem, & ipsi parentibus cōpensent siue in successionibus siue in alimētis sicut superius sancimus. & in auc. licet. C. de naturalibus liberis.

¶ Et sicut vocantur filij naturales insolidum ad hereditatem maternam, vt. s. dictum est, sicut & ipsa mater vocetur insolidum ad successionem filij sui naturalis. ff. ad tertul. l. siue ingenua. insti. ad tertul. §. fi. Consanguinei autem ex parte patris non succedunt in aliquo sicut nec consanguineis ipsi ad hoc quod not. in. l. fi. C. de naturalibus liberis, & in aucten. quibus modis naturales effic. sui. §. filium. Consanguinei vero ex parte matris bene succedunt eis sicut legitimus succederet, & sicut legitimi succedunt consanguineis naturalibus, ita & isti succedunt legitimis vt no. inst. ad orfi. §. nouissime. C. eod. l. si qua illustris. ff. vnde cognati. l. ij. ¶ Sed posset dubitari nunquid ꝑsone que excludūt & impediunt filiū naturalem quominus succedat patri suo. de quibus in auc. licet. C. de naturalibus liberis. & s. dictum est. ita eṫ impediant patrem quominus succedat ipsi filio naturali. & certe videtur quod sic, immo maior est ratio in exclusione patris a successione filij quam econtra, q: filius excluditur propter delictum paternum, vt. s. dictum fuit. Unde fortius debeat excludi pater propter delictum suum propriū. arg. auc. de incestis nup. in principio ibi. Ut necessitas sit eos quidem qui peccant sine reatu eos esse aut qui innoxij sunt tanq; peccantes puniri.

24 ¶ † Et an frater vtrinq; coniunctus admittatur ad successionē filij naturalis vna cū matre, puta mater habebat duos filios natos ex eodem concubinatu moritur vnus an frater superstes veniat ad successionem fratris premortui vna cū matre. & lȝ videatur dicendum quod sic, per textum in auc. de heredibus ab intestato ve. §. si vero. & auc. defuncto. C. ad tertul. & alijs iuribus allegatis supra in principio huius secunde partis.

¶ Tamen pro nunc contrariuȝ crederem quia filius naturalis sequitur ventrem, & non agnascitur patri nec consanguineis ex parte patris, sed tantuȝ matri, & consanguineis ex parte matris vt. l. cum legitimi. ff. de statu hominum. & supra dictuȝ fuit. Sed coniuncti ex latere materno tantum non veniunt vna cum matre, ergo frater naturalis vtrinq; coniunctus cum tantum reputetur vterinus excludatur a matre quod tamen cogita, quia incidenter dixi. ¶ Nunc videndum est quomodo succedant parētes filijs spurijs natis non ex damnato coitu, vt sunt vulgo cōcepti, & similes, & dic quod quemadmoduȝ ipsi excluduntur ab hereditate patris, & aliorum ascendentium per lineam masculinā. ita & ipsi ascendentes per eandem lineam excluduntur ab hereditate ipsoꝝ filiorum no. in. l. si spurius, & l. hac parte. ff. vnde cognati. & vult Host. in summa. de successione ab intest. §. sic vidistis. versi. & nunquid pater spurius. ¶ Et qd dictum est de ascēdentibus idem de alijs consanguineis per lineam ipsam. vt. d. l. hac parte. & l. si spurius. & ibi glo.

¶ Ascendens vero per lineam femininam, vt est mater auus vel auia materna veniunt ad successionem ipsius filij spurij non nati ex damnato coitu, vt est tex. institutа ad senatuscōs. orfic. §. fi. nisi mater sit illustris, vt vult gl. ibi. sed alij consanguinei ex parte matris succedent ei, & eis succeditur per filium etiam si sit illustris mater, vt videtur velle Byn. in dicto tractatu, & infra latius dicetur.

25 Prosequendo vlterius ad illam † specieȝ filioꝝ qui sunt ex dānato coitu nati an eis succedant parentes, & dic quod non siue loquamur de parētibus per lineam masculinam siue per lineam femininam per rationeȝ tex. in aucten. quibus modis naturales efficiun. legitimi §. fi. ibi. Neq; participanda eis vlla clementia est, sed sit supplicium etiam hoc paternum, vt agnoscant, quia neq; quicq; peccatricis concupiscentie eorum habebunt filij in aucten. quibus modis naturales effi. sui. §. fi. not. in aucten. ex complexu. C. de incestis nup. & dicta. l. si spurius. vj. questio. vltima. cum multe. Alendi tamen sunt parentes ab ipsis filijs in casu necessitatis, sicut dicimus filios natos ex damnato coitu alendos a parentibus ex equitate. c. cum haberet. de eo qui duxit in matrimoniū. & c. per venerabilem. qui filij sint legitimi, per rationem. l. nam & si parentibus. ff. de inoffi. testamen. & l. si quis a liberis. in principio. ff. de libe. agnoscen. & in aucten. de incestis nup. §. si vero ibi pascentes autem cum & alia necessaria prebentes &c. & in auct. incestas inde sumpta.

¶ Succedit quinto loco alia species filiorum qui legitimi tantum appellantur, videlicet adoptiui seu arrogati. Et an parentes eis succedant. dic † quod si adoptio est facta ab ascendenti-
26 bus succedunt ipsi ascendentes filio adoptato sicut succederent filio legitimo, & naturali, vt videtur colligi ex tex. l. cum adoptiuis. §. si vero pater. C. de adoptio. ibi. Eiq; acquirat que possunt acquiri &c. & institu. de adoptio. §. sed hodie. Si vero detur filius in adoptionem persone extranee videtur quod adoptās in nullo succedat, sed remaneant intacta iura patris naturalis, vt d. l. cum in adoptiuis. §. sed nec articulum. & insti. de hered. que ab intest. §. nostra autem constitutio. & §. si vero pater.

¶ Filio autem arrogato succedit pater arrogator sicut pr̄ naturalis si ipse filius decedat iam pubes. Hoc colligitur ex textu. §. mortuo autem. institutа de acquisitis per arroga. ibi mortuo autem filio arrogato in adoptiua familia etiam dominium eius ad arrogatorem pertransit nisi supersint alie persone q̄ ex nostra constitutione patrem in his que acquiri non possunt antecedant. Si vero decedat impubes veniunt bona ad eos ad quos venirent si arrogatio facta non esset no. instit. de adoptio. §. cum autem. ¶ Mater autem que non potest adoptare nisi ex rescripto principis. institut. de adoptio. §. femine. C. de adoptionibus. l. mulierem. non succedet credo filio sic adoptato nisi forte diceres quando auia adoptasset nepotem in filium cum tunc concurrant naturalia, & ciuilia iura, argumen. dicte. l. cum in adoptiuis. & dicti. §. cum autem. institu. de adoptioni. q; pro nunc aliter non firmo.

¶ De filijs spiritualibus non expedit tractare, q: dixi. s. in principio in diuisione quam feci de filijs parentes eis non succedūt nec ipsi succedunt parentibus.

27 Superest nunc videre † quomodo succedant parentes vltime speciei filiorum, scȝ legitimatis, & tūc si p sequēs matrimoniū, & claꝝ est q; succedūt sicut filijs vere lrimis, & naturalibus a principio. c. tanta. qui filij sint legitimi. Legitimatus aūt per matrimoniū presumptum. idem ex rōnibus tactis in secundo modo legitimati. & idem vr̄ de tertio, & quarto modo per. §. tribus. in auc. qui. mo. na. effic. sui. Sed legitimatis per oblationem curie, q: ipsi tm̄ patri agnoscuntur. Patres solum eis succedunt, nō autem alij agnati vel cognati. Casus est optimus in auc. qui. mod. na. effi. sui. §. filiuȝ vero ibi. Sancimus. n. oblatuȝ curie naturalē filiū solummodo patri legitimū fieri successorem, nullum tm̄ habere participium aut descendentes, aut ex latere agnatos vel cognatos pr̄is, aut illos aliquod habere participium ad illorum successioneȝ equū etiam eis dantes priuilegium, vt sicut nec illi ad eius vocentur successionē &c. ¶ De legitimatis autem per rescriptum principis videt̄ dn̄m, vt si sunt sic legitimati, vt q: sunt restituti natalibus succedant parentes, & alij perinde ac si essent per omnia legitimati, vt colligitur ex dictis Jac. de bel. in auctē. quib. mod. natu. effi. legi. in. l. ij. C. de iure aure. annu. Sed si non sunt restituti natalibus, sed aliter legitimati attendenda erit forma rescripti. per. c. porro. de priuile. lib. vj.

SVMMARIVM

1 Successionis tertius gradus est transuersalium seu cognatoꝝ, & quomodo inter se succedant ibi vide.

2 Nepos si decessit quidaȝ non relictis descendentibus nec ascēdentibus nec etiā fratribus, sed tm̄ nepotibus quomodo veniant ad successionem eoꝝ patrui. an in stirpem. an in capita vel ad successionem auunculi amite vel martertere.

3 Quid si cōcurrat ad successionē fratris defuncti frater vtrinq; cōiunctus, & alter frater ex vno latere tm̄ paterno vel materno an vtrinq; cōiunctus preferatur in quibuscunq; bonis.

4 Quid si est frater ex vno latere tm̄ & filius fr̄is ex vtroq; latere certe preferet̄ nepos ex fratre vtrinq; coniuncto.

5 Ubicunq; excludit̄ a successione quis non propter suum deli-

etiam, sed ex alia causa sicut ipse excluditur, ita & filius suus debet excludi.

Quid si decessit sine ascendentibus, & descendentibus, & sine fratribus vtrinqꝫ coniunctis superstitibus vno fratre consanguineo & alio vterino quis preferetur in successione.

Quid si decessit relicto fratre vterino, & nepote ex fratre consanguineo.

Quid de vlterioribus transuersalibus.

6 Quid si concurrat patruus defuncti, & filius fratris, & sic nepos ex fratre, quis preferetur.

7 Transuersales per lineam paternam in nullo succedunt in legitimis ex quocunqꝫ coitu natis.

8 Quid de transuersalibus per lineam maternam.

9 An succedant in legitimis ex quocunqꝫ coitu etiam damnato etiam si mater esset illustris.

10 Successionis gradus qui, & quot sint quomodo computentur qd de iure ciuili, quid de iure canonico, & vsqꝫ ad que gradum consanguinei vocentur, quid in linea ascendenti, quid in descendenti, quid in transuersali inter affines nulla est successio.

¶ Tertia pars tractatus.

1 **Tertia pars principalis** seu tertius successionis † gradus est transuersalium seu cognatorum. Est ergo sciendum quod si decedit quis non relicto aliquo de linea descendenti, nec de linea ascendenti vocantur primo fratres vtrinqꝫ defuncto coniuncti. Textus est in auc. de heredibus ab intest. ve. §. reliquum. coll. viij. ibi. Si igitur defunctus neqꝫ descendentes neqꝫ ascendentes relinquat. Primo ad hereditatem vocamus fratres, & sorores ex eodem patre, & ex eadem matre natos, quos etiam cum patribus &c. Qualiter autem veniant fratres defuncti cum ascendentibus dictum fuit. s. in ij. parte principali. circa principium, & si defuncto supersint vnus vel plures fratres, & ex alio fratre premortuo nepotes predicti admittuntur ad successionem vna cum ipsis fratribus defuncti in stirpem non in capita. ita quod si sint tres vel quatuor nepotes ex fratre premortuo venientes ad successionem fratris vna cum eorum zijs tantum capient omnes nepotes quantum accepturus fuisset eorum pater si viueret. casus est in. d. §. reliquum. versic. si autem. vbi textus. Si autem defuncto fratres fuerint, & alterius fratris vel sororis premortuorum filij vocabuntur ad hereditatem isti cum de matre, & patre, & zijs masculis, & feminis, & quanticunqꝫ fuerint tantam ex hereditate percipient portionem quantam eorum parens futurus esset accipere si superstes esset.

2 **Sed** circa hoc quero primo qd † si decessit Titius non relictis descendentibus neqꝫ ascendentibus nec etiam fratribus, sed tantum nepotibus ex diuersis patribus. Quomodo veniant isti nepotes ad successionem eorum patri. glos. in. d. §. reliquum. & in auc. cessante. C. de legi. here. tꝫ quod succedant in stirpem. Idem Iaco. de belui. & Angel. in dicto. §. idem. Bart. in. l. ij. §. j. ff. de suis, & legitimis. Pro qua ipse consuluit in ciuitate Assisij. incipit consilium. In nomine domini amen. super hereditate domine Belle. Sed Azo in summa de legitimus here. §. item iure nouissimo. versic. item illud dubitari potest. tenet contrarium dicens quod licet filij fratris mei venientes cum fratribus meis ad successionem meam succedant mihi in stirpem, tamen si veniant cum filijs alterius fratris mei succedunt in capita. & quod tenuit Azo voluit etiam Hostien. in summa, de successionibus ab intestato. §. viso igitur qualiter. versi. quid si fratrum filij. Bald. vero in dicta auten. cessante dicit quod licet alias consuluerit pro prima opinione timens recedere ab opinione glo. tamen nunc videtur sibi quod opinio Azonis sit magis consona litere & nature. Et respondet ad contraria que possent adduci. Sed pro prima opinione que est communior multum facit tex. in dicta auc. de heredibus ab intestato. §. si vero neqꝫ fratres. vbi dicit quod quando non supersunt fratres nec filij fratrum, alij agnati, & cognati succedunt in capita, ergo ibi supersunt succedant in stirpem nec aliter distinguit veniant cum patruis vel sine merito nec nos distinguamus. l. de pretio. de pub. l. quos probibet de postula. de iudicijs. l. secunda. §. conuenire. Et quod dictum est de patruis, & nepotibus respectu ipsorum intelligas pariformiter de auunculis, amitis, & materteris. Non enim fit differentia sexus agnationis vel cognationis hodie quo ad hoc, vt patet in dicto §. si vero. ibi, cum de patre, & matre, & zijs masculis & feminis &c.

3 **Secundo** quero quid si † concurrat ad hereditatem defuncti frater coniunctus ex vtroqꝫ latere, & alter frater coniunctus ex vno latere tantum siue paterno siue materno, certe preferetur frater vtrinqꝫ coniunctus, vt vult tex. in. d. §. reliquum. circa princ. & ratio est quia potiores sunt qui duplici vinculo vtuntur quam qui vno tantum, vt dicit ibi gl. & hoc procedit non solum in bonis quesitis per ipsum fratrem defunctum, sed etiam in alijs bonis, puta prouenientibus a patre defuncti vel matre, siue sit frater vterinus siue consanguineus hoc est siue sit ex latere patris siue ex latere matris nihilominus frater vtrinqꝫ coniunctus ei preferetur. hoc voluit Cy. in tractatu suo de successione ab intestato. circa finem. p auc. itaqꝫ. C. communia de successio. vbi text. Itaqꝫ mortuo quoqꝫ patre si decedat intestatus sine liberis relictis fratribus alijs consanguineis, alijs vterinis, quibusdam ex vtroqꝫ parente coniunctis in eos transmittit hereditatem qui vtrinqꝫ coniuncti fuerunt. Et ibi Bald. allegat. l. de emancipatis. C. de legiti. heredibus. Non existentibus autem fratribus vtrinqꝫ coniunctis bene vocantur fratres coniuncti ex vno latere tantum, siue p patrem solum siue per matrem solum, vt. d. §. reliquum. versicu. is autem. & in auc. post fratres. C. de legiti. hered. vbi post fratres ex vtroqꝫ parente, & eorum filios admittuntur ex vno latere fratres sororesue. Quid si concurrit frater coniunctus ex vno latere, & nepos ex alio fratre vtrinqꝫ coniuncto ad hereditatem de-

4 functi † quis preferetur. tex. in. d. aucten. de heredi. ab intestato. §. si vero neqꝫ fratres. Videtur velle quod proximior in gradu preferatur, vt pꝫ ibi. vt viciniores gradu ipsi reliquis preponantur. Et per consequens frater qui est in secundo gradu preferatur nepoti qui est in tertio. Esto quod ipse nepos sit vtrinqꝫ coniunctus sed contrarium est verum, quia immo ipse nepos prefertur fratri coniuncto ex vno latere tantum. hoc probat text. in. dicta aucten. §. reliquum. versi. item consequens ibi. vt si forte premortuus frater cuius filij viuunt, & p vtranqꝫ partem, nunc defuncte persone iungebantur. Superstes autem frater per patrem solum forsan aut matrem ei coniungebatur preponatur istius filij proprijs zijs, lꝫ tertio sint gradu siue a patre siue a matre sint zij & siue masculi siue femine sicut eorum parens preponeretur si viueret. Nec obstat. §. si vero, quia loquitur in alijs cognatis vlterioribus vltra fratres & fratrum filios, vt ibi patet. & in auc. post fratres fratrumqꝫ filios vocantur quicunqꝫ gradu sunt proximiores. C. de legitimis heredi. Et econtra si nepos coniungebatur ex vno latere tantum. frater vero vtrinqꝫ prefertur frater ipsi nepoti. Ratio est, quia nepos intrat locum patris sui premortui. Sed pater ex vno latere coniunctus preferebatur a fratre coniuncto vtrinqꝫ, vt supra dictum est, ergo & nepos ex eo pari modo preferatur. probat tex. in dicto §. reliquum. versi. ex diuerso ibi. Huius filios ab hereditate excludimus sicut ipse si viueret excludebatur. Ex quo tex. sumebat ibi

5 Age. argumen. quod † vbicunqꝫ excluditur aliquis a successione non propter suum delictum, sed ex alia causa sicut ipse excluditur ita & filius suus debet excludi, quod facit ad questionem de statuto excludentis filiam feminam propter masculos vt intelligatur excludere etiam neptem ex ea. de questione late dictum fuit. s. in prima parte principali & in prima specie filiorum. Tertio quero decessit Petrus sine ascendentibus & descendentibus & sine fratribus germanis hoc est vtrinqꝫ coniunctis, sed tantum superstitibus sibi duobus fratribus vno vterino & alio consanguineo quomodo vocabuntur ad successionem ipsius Petri. Dic quod in bonis prouenientibus a patre Petri vocabitur tantum frater consanguineus. in bonis prouenientibus a matre Petri vocabitur tantum vterinus. In reliqs vero bonis equaliter vocantur. & ita tenuit gl. in. d. aucten. post fratres ex vtroqꝫ parente. & Cy. in summa sua. & Bal. in dicta auc. itaqꝫ. C. communia de lega. & in. d. l. de emancipatis. Quid si decessit Petrus relicto fratre ex vno latere tantum. An nepotes vocentur ad successionem Petri vna cum predicto fratre. dic quod sic, quemadmodum dictum est. s. nepotes vtrinqꝫ coniunctos admitti ad successionem cum fratribus defuncti vtrinqꝫ coniunctis. probatur in dicta auc. post fratres ex vtroqꝫ parente. C. de leg. heredi.

Quarto quero quid si concurrat patruus defuncti, & filius fratris, & sic nepos ex fratre quis preferetur in suc-

6 cessione †, & vt responsum congruum accipias. Pone exemplum quod ponit Bal. in. d. auc. post fres ex vtroqꝫ parente Petrus & Paulus fuerunt fratres carnales decessit Paulus superstitibus duobus filijs. s. Sticho, & Io. ex eadem vxore vel alia decessit Ioannes superstite Antonio eius filio, deinde decessit stichus sine liberis superstite Petro eius patruo, & superstite Antonio eius nepote transuersali. Queritur an patruus, & nepos pariter vocentur. & videtur

gis potest. aucten. sacramentum. & not. in. c. ex parte. M. de appellatio. quando tamen occurret de facto. cogitabis super hoc motiuo, & videbis Ang. in. d. auc. matri, & auie. hec locū habēt quando parentes volunt succedere prime speciei filiorum. s. filijs legitimis, & naturalibus.

Sequitur nunc videre quomodo succedant parentes filijs naturalibus tantū. Dic quod eo casu quo filij naturales vocātur in duobus vncijs ad hereditatem parentum per lineam masculinam. ita & ipsi parentes per eandem lineam in duabus vncijs ad hereditatē ipsorum filiorum. in aucten. quibus modis natu. effic. sui. §. in quibus vbi text. In quibus enim casibus naturales filios vocauimus ad successionem in his quoq; & ipsi decentem naturalibus
23 patribus deuotionē seruent eademq; natura † sicut parentes ꝓspiciunt naturalibus filijs ſm nostrā legem, & ipsi parentibus cōpensent siue in successionibus siue in alimētis sicut superius sancimus. & in auc. licet. C. de naturalibus liberis.

¶ Et sicut vocantur filij naturales insolidum ad hereditatem maternam, vt. s. dictum est, sicut & ipsa mater vocetur insolidum ad successionem filij sui naturalis. ff. ad tertul. l. siue ingenua. insti. ad tertul. §. fi. Consanguinei autem ex parte patris non succedunt in aliquo sicut nec consanguineis ipsi ad hoc quod not. in. l. fi. C. de naturalibus liberis, & in aucten. quibus modis naturales effic. sui. §. filium. Consanguinei vero ex parte matris bene succedunt eis sicut legitimus succederet, & sicut legitimi succedunt consanguineis naturalibus, ita & isti succedunt legitimis vt no. inst. ad orfi. §. nouissime. C. eod. l. si qua illustris. ff. vnde cognati. l. ij. ¶ Sed posset dubitari nunquid ꝑsone que excludūt & impediunt filiū naturalem quominus succedat patri suo. de quibus in auc. licet. C. de naturalibus liberis. & . s. dictum est. ita eꝙ impediant patrem quominus succedat ipsi filio naturali. & certe videtur quod sic, immo maior est ratio in exclusione patris a successione filij quam econtra, qꝛ filius excluditur propter delictum paternum, vt. s. dictum fuit. Unde fortius debeat excludi pater propter delictum suum propriū. arg. auc. de incestis nup. in principio ibi. Ut necessitas sit eos quidem qui peccant sine reatu eos esse aut qui innoxij sunt tanꝙ peccantes puniri.
24 ¶ † Et an frater vtrinq; coniunctus admittatur ad successionē filij naturalis vna cū matre, puta mater habebat duos filios natos ex eodem concubinatu moritur vnus an frater superstes veniat ad successionem fratris premortui vna cū matre. & lz videatur dicendum quod sic, per textum in auc. de heredibus ab intestato ve. §. si vero. & auc. defuncto. C. ad tertul. & alijs iuribus allegatis supra in principio huius secunde partis.

¶ Tamen pro nunc contrariū crederem quia filius naturalis sequitur ventrem, & non agnascitur patri nec consanguineis ex parte patris, sed tantū matri, & consanguineis ex parte matris vt. l. cum legitimi. ff. de statu hominum. & supra dictū fuit. Sed coniuncti ex latere materno tantum non veniunt vna cum matre, ergo frater naturalis vtrinq; coniunctus cum tantum reputetur vterinus excludatur a matre quod tamen cogita, quia incidenter dixi. ¶ Nunc videndum est quomodo succedant parētes filijs spurijs natis non ex damnato coitu, vt sunt vulgo cōcepti, & similes, & dic quod quemadmodū ipsi excluduntur ab hereditate patris, & aliorum ascendentium per lineam masculinā. ita & ipsi ascendentes per eandem lineam excluduntur ab hereditate ipsoꝝ filiorum no. in. l. si spurius, & . l. hac parte. ff. vnde cognati. & vult Host. in summa. de successione ab intest. §. sic vidistis. versi. & nunquid pater spurius. ¶ Et qd̄ dictum est de ascēdentibus idem de alijs consanguineis per lineam ipsam. vt. d. l. hac parte. & . l. si spurius. & ibi glo.

¶ Ascendens vero per lineam femininam, vt est mater auus vel auia materna veniunt ad successionem ipsius filij spurij non nati ex damnato coitu, vt est tex. institutu ad senatuscōs. orfic. §. fi. nisi mater sit illustris, vt vult gl. ibi. sed alij consanguinei ex ꝑte matris succedent ei, & eis succeditur per filium etiam si sit illustris mater, vt videtur velle Dyn. in dicto tractatu, & infra latius dicetur.

25 Prosequendo vlterius ad illam † speciē filioꝝ qui sunt ex dānato coitu nati an eis succedant parentes, & dic quod non siue lequamur de parētibus per lineam masculinam siue per lineam femininam per rationē tex. in aucten. quibus modis naturales efficiun. legitimi §. fi. ibi. Neq; participanda eis vlla clementia est, sed sit supplicium etiam hoc paternum, vt agnoscant, quia neq; quicꝙ peccatricis concupiscentie eorum habebunt filij in aucten. quibus modis naturales effi. sui. §. fi. not. in aucten. ex complexu. C. de incestis nup. & dicta. l. si spurius. vj. questio. vltima. cum multe. Alendi tamen sunt parentes ab ipsis filijs in casu necessitatis, sicut dicimus filios natos ex damnato coitu alendos a parentibus ex equitate. c. cum haberet. de eo qui duxit in matrimoniū & . c. per venerabilem. qui filij sint legitimi, per rationem. l. nam & si parentibus. ff. de inoffi. testamen. & . l. si quis a liberis. in principio. ff. de libe. agnoscen. & in aucten. de incestis nup. §. si vero ibi pascentes autem cum & alia necessaria prebentes &c. & in auct. incestas inde sumpta.

¶ Succedit quinto loco alia species filiorum qui legitimi tantum appellantur, videlicet adoptiui seu arrogati. Et an paren-
26 tes eis succedant. dic † quod si adoptio est facta ab ascendentibus succedunt ipsi ascendentes filio adoptato sicut succederent filio legitimo, & naturali, vt videtur colligi ex tex. l. cum adoptiuis. §. si vero pater. C. de adoptio. ibi. Eiq; acquirat que possunt acquiri &c. & institu. de adoptio. §. sed hodie. Si vero detur filius in adoptionem persone extranee videtur quod adoptās in nullo succedat, sed remaneant intacta iura patris naturalis, vt d. l. cum in adoptiuis. §. sed nec articulum. & insti. de hered. que ab intest. §. nostra autem constitutio. & . §. si vero pater.

¶ Filio autem arrogato succedit pater arrogator sicut pr̄ naturalis si ipse filius decedat iam pubes. Hoc colligitur ex textu. §. mortuo autem. institutа de acquisitis per arroga. ibi mortuo autem filio arrogato in adoptiua familia etiam dominium eius ad arrogatorem pertransit nisi supersint alie persone q̄ ex nostra constitutione patrem in his que acquiri non possunt antecedant. Si vero decedat impubes veniunt bona ad eos ad quos venirent si arrogatio facta non esset no. instit. de adoptio. §. cum autem. ¶ Mater autem que non potest adoptare nisi ex rescripto principis. institut. de adoptio. §. femine. C. de adoptionibus. l. mulierem. non succedet credo filio sic adoptato nisi forte diceres quando auia adoptasset nepotem in filium cum tunc concurrant naturalia, & ciuilia iura, argumen. dicte. l. cum in adoptiuis. & dicti. §. cum autem. institu. de adoptioni. qd̄ pro nunc aliter non firmo.

¶ De filijs spiritualibus non expedit tractare, qꝛ dixi. s. in principio in diuisione quam feci de filijs parentes eis non succedūt nec ipsi succedunt parentibus.

27 Superest nunc videre † quomodo succedant parentes vltime speciei filiorum, scz legitimatis, & tūc si ꝑ sequēs matrimoniū, & clarū est qd̄ succedūt sicut filijs vere litimis, & naturalibus a principio. c. tanta. qui filij sint legitimi. Legitimatus aūt per matrimoniū presumptum. idem ex rōnibus tactis in secundo modo legitimati. & idem vr̄ de tertio, & quarto modo per. §. tribus. in auc. qui. mo. na. effic. sui. Sed legitimatis per oblationem curie, qꝛ ipsi tm̄ patri agnoscuntur. Patres solum eis succedunt, nō autem alij agnati vel cognati. Casus est optimus in auc. qui. mod. na. effi. sui. §. filiū vero ibi. Sancimus. n. oblatū curie naturalē filiū solummodo patri legitimū fieri successorem, nullum tm̄ habere participium aut descendentes, aut ex latere agnatos vel cognatos pr̄is, aut illos aliquod habere participium ad illorum successionē equū etiam eis dantes priuilegium, vt sicut nec illi ad eius vocenī successionē &c. ¶ De legitimatis autem per rescriptum principis videt̄ dōm, vt si sunt sic legitimati, vt qꝛ sunt restituti natalibus succedant parentes, & alij perinde ac si essent per omnia legitimati, vt colligitur ex dictis Jac. de bel. in auctē. quib. mod. natu. effi. legi. in. l. ij. C. de iure aure. annu. Sed si non sunt restituti natalibus, sed aliter legitimati attendenda erit forma rescripti. per. c. porro. de priuile. lib. vj.

SUMMARIUM

ctum, sed ex alia causa sicut ipse excluditur, ita ⁊ filius suus
debet excludi.
Quid si decessit sine ascendentibus, ⁊ descendentibus, ⁊ sine fra
tribus vtrinq; coniunctis superstitibus vno fratre consanguineo
⁊ alio vterino quis preferetur in successione.
Quid si decessit relicto fratre vterino, ⁊ nepote ex fratre con-
sanguineo.
Quid de vlterioribus transuersalibus.
6 Quid si concurrat patruus defuncti, ⁊ filius fratris, ⁊ sic nepos
ex fratre, quis preferetur.
7 Transuersales per lineam paternam in nullo succedunt in legi
timis ex quocunq; coitu natis.
8 Quid de transuersalibus per lineam maternam.
9 An succedant in legitimis ex quocunq; coitu et dãnato etiaz si
mater esset illustris.
10 Successionis gradus qui, ⁊ quot sint quomodo cõnumerent. qd
de iure ciuili, quid de iure canonico, ⁊ vsq; ad quẽ graduz cõ
sanguinei vocentur, quid in linea ascendenti, quid in descen-
denti, quid in transuersali inter affines nulla est successio.

¶ Tertia pars tractatus.

Ertia pars principalis seu ter-

1 tius successionis † gradus est trãsuersaliũ seu cogna
torum. Est ergo sciẽdũ q si decedit quis nõ relicto ali
quo de linea descendenti, nec d linea ascendenti vocant. prio fra
tres vtrinq; defuncto coniuncti. Textus est in auc. de heredibus
ab intest. ve. §. reliquũ. coll. viij. ibi. Si igit. defunct⁹ neq; descẽ
dẽtes neq; ascẽdẽtes relinquat. Primo ad hrditatez vocamus
fratres, ⁊ sorores ex eodem patre, ⁊ ex eadez matre natos, quos
et cum patribus ⁊c. Qualiter autem veniãt fratres defuncti cũ
ascendentibus dictum fuit. s. in. ij. parte principali. circa princi
pium, ⁊ si defuncto supersint vnus vel plures fratres, ⁊ ex alio
fratre premortuo nepotes predicti admittuntur ad successionez
vna cũ ipsis fratribus defuncti in stirpem nõ in capita. ita qd si
sint tres vel quatuor nepotes ex fratre premortuo veniẽtes ad
successionẽ fratris vna cũ eorum ziis tm capient oẽs nepotes q̃-
tum accepturus fuisset eoruz pater si viueret. casus est in. d. §. re
liquum. versic. si autem. vbi textus. Si autem defuncto fratres
fuerint, ⁊ alterius fratris vel sororis premortuorum filij vocabun-
tur ad hereditatem isti cum de matre, ⁊ patre, ⁊ ziis masculis, ⁊
feminis, ⁊ quanticunq; fuerint tantam ex hereditate percipient
portionem quantam eorum parens futurus esset accipere si su-
perstes esset.

2 Sed circa hoc quero primo qd † si decessit Titius nõ reli
ctis descẽdentibus neq; ascendẽtibus nec etiã fratri-
bus, sed tm nepotibus ex diuersis patribus. Anõ veniãt isti ne
potes ad successionem eorum patri. glos. in. d. §. reliquum. ⁊ in
auc. cessante. C. de legi. here. tz quod succedant in stirpem. Idẽ
Iaco. de belui. ⁊ Angel. in dicto. §. idem. Bart. in. l. ij. §. j. ff. de
suis, ⁊ legitimis. Pro qua ipse consuluit in ciuitate Assisij. inci
pit consilium. In nomine domini amen. super hereditate domi-
ne Belle. Sed Azo in summa de legitimus here. §. item iure
nouissimo. versic. item illud dubitari potest. tenet contrariuz di
cens quod licet filij fratris mei venientes cuz fratribus meis ad
successionem meam succedant mihi in stirpem, tamen si veniant
cum filijs alterius fratris mei succedũt in capita. ⁊ quod tenuit
Azo voluit etiam Hostien. in summa, de successionibus ab inte
stato. §. viso igitur qualiter. versi. quid si fratrum filij. Bald. ve
ro in dicta aucten. cessante dicit quod licet alias consuluerit pro
prima opinione timens recedere ab opinione glo. tamen nũc vi
detur sibi quod opinio Azonis sit magis consona litere ⁊ natu-
re. Et respondet ad contraria que possent adduci. Sed pro pri
ma opinione que est communior multum facit tex. in dicta auc.
de heredibus ab intestato. §. si vero neq; fratres. vbi dicit quod
quando non supersunt fratres nec filij fratrum, alij agnati, ⁊ co-
gnati succedunt in capita, ergo ibi supersunt succedant in stirpẽ
nec aliter distinguit veniant cuz patruis vel sine merito nec nos
distinguamus. l. de pretio. de pub. l. quos probibet de postula.
de iudicijs. l. secunda. §. conuenire. Et quod dictum est de pa-
truis, ⁊ nepotibus respectu ipsorum intelligas pariformiter de
auunculis, amitis, ⁊ materteris. Non enim fit differentia sexus
agnationis vel cognationis hodie quo ad hoc, vt patet in dicto
§. si vero. ibi, cũ de patre, ⁊ matre, ⁊ ziis masculis ⁊ feminis ⁊c.

3 Secundo quero quid si † concurrat ad hereditatem
defuncti frater coniunctus ex vtroq; late-
re, ⁊ alter frater cõiunctus ex vno latere tm siue paterno siue ma
terno, certe preferet. frater vtrinq; cõiunctus, vt vult tex. in. d. §.
reliquũ. circa princ. ⁊ rõ est q potiores sunt qui duplici vinculo
vtuntur quam qui vno tm, vt dicit ibi gl. ⁊ hoc procedit nõ solũ
in bonis quesitis per ipsum fratrem defunctum, sz et in alijs bo
nis, puta prouenientibus a patre defuncti vel matre, siue sit fra
ter vterinus siue consanguineus hoc est siue sit ex latere patris
siue ex latere matris nihilominus frater vtrinq; coniunctus ei
preferet. hoc voluit Cy. in tractatu suo de successione ab inte-
stato. circa finẽ. p auc. itaq;. C. cõia de successio. vbi text. Itaq;
mortuo quoq; patre si decedat intestatus sine liberis relictis fra
tribus alijs cõsanguineis, alijs vterinis, quibusdã ex vtroq; parẽ
te coniunctis in eos transmittit hereditatem qui vtrinq; coniun
cti fuerunt. Et ibi Bald. allegat. l. de emancipatis. C. de legiti.
heredibus. Non existentibus autem fratribus vtrinq; coniun-
ctis bñ vocant. fratres coniuncti ex vno latere tantum, siue p pa
trem solum siue per matrem solum, vt. d. §. reliquum. versicu. is
autem. ⁊ in auc. post fratres. C. de legiti. hered. vbi post fratres
ex vtroq; parente, ⁊ eorum filios admittuntur ex vno latere fra
tres sororesve. Quid si concurrit frater coniunctus ex vno late-
re, ⁊ nepos ex alio fratre vtrinq; coniuncto ad hereditatem de-
4 functi † qs preferetur. tex. in. d. aucten. de heredi. ab intestato.
§. si vero neq; fratres. Videtur velle quod proximior in gradu
preferat., vt pz ibi. vt viciniores gradu ipsi reliquis preponant.
Et per consequens frater qui est in secundo gradu preferat. ne-
poti qui est in tertio. Esto quod ipse nepos sit vtrinq; cõiunctus
sed contrarium est verum, q immo ipse nepos prefertur fratri
coniuncto ex vno latere tm. hoc probat text. in. dicta aucten. §.
reliquum. versi. item consequens ibi. vt si forte premortuus fra-
ter cuius filij viuunt, ⁊ p vtranq; partem, nunc defuncte psone
iungebant. Superstes autem frater per patrem solũ forsan aut
matrẽ ei coniungebatur preponatur istius filij pprijs zijs, lz ter
tio sint gradu siue a patre siue a matre sint zij ⁊ siue masculi siue
femine sicut eorum parẽs preponeret. si viueret. Nec obstat. §. si
vero, q loquit. in alijs cognatis vlterioribus vltra fratres ⁊ fra-
trum filios, vt ibi patet. ⁊ in auc. post fratres fratrũq; filios vo-
cantur quicunq; gradu sunt proximiores. C. de legitimis here-
di. Et econtra si nepos coniungebatur ex vno latere tantũ. fra-
ter vero vtrinq; prefertur frater ipsi nepoti. Ratio est, quia ne-
pos intrat locũ patris sui pmortui. Sed pater ex vno latere cõ
iunctus preferebatur a fratre cõiuncto vtrinq;, vt supra dictum
est, ergo ⁊ nepos ex eo pari modo pferatur. probat tex. in dicto
§. reliquũ. versi. ex diuerso ibi. Huius filios ab hrdirate exclu-
dimus sicut ipse si viueret excludebat. Ex quo tex. sumebat ibi
5 Age. argumen. quod † vbicunq; excluditur aliquis a successiõe
non propter suum delictum, sed ex alia causa sicut ipse excludit.
ita ⁊ filius suus debet excludi, qd facit ad questionez de statuto
excludentis filiam feminam propter masculos vt intelligatur ex
cludere etiam neptem ex ea. de questione late dictum fuit. s. in
prima parte principali ⁊ in prima specie filiorum. Tertio quero
decessit Petrus sine ascendentibus ⁊ descẽdentibus ⁊ sine fri
bus germanis hoc est vtrinq; coniunctis, sed tantũ superstitib⁹
sibi duobus fratribus vno vterino ⁊ alio consanguineo quomo
do vocabunt. ad successionez ipsius Petri. Dic qd in bonis p
uenientibus a patre Petri vocabitur tantum frater consangui
neus. in bonis prouenientibus a matre Petri vocabitur tantũ
vterinus. In reliqs vero bonis equaliter vocantur. ⁊ ita tenuit
gl. in. d. aucten. post fratres ex vtroq; parente. ⁊ Cy. in summa
sua. ⁊ Bal. in dicta auc. itaq;. C. communia de lega. ⁊ in. d. l. de
emancipatis. Quid si decessit Petrus relicto fratre ex vno la-
tere tantum. An nepotes vocentur ad successionez Petri vna
cum predicto fratre. dic q sic, quemadmodũ dictum est. s. nepo
tes vtrinq; coniunctos admitti ad successionem cũ fratribus de
functi vtrinq; coniunctis. probatur in dicta auc. post fratres ex
vtroq; parente. C. de leg. heredi.

Quarto quero quid si cõcurrat patruus defuncti, ⁊ fi-
lius fris, ⁊ sic nepos ex fre qs preferet. in suc
6 cessiõe †, ⁊ vt respõsuz cõgruũ accipias. Pone exẽplũ put po-
nit Bal. in. d. auc. post fres ex vtroq; parẽte Petrus ⁊ Pau
lus fuerũt fratres carnales decessit Paulus supstitibus duo-
bus filijs. s. Sticho, ⁊ Io. ex eadẽ vxore vel alia decessit Ioan-
nes supstite Antonio eius filio, deinde decessit stichus sine libe
ris supstite Petro eius patruo, ⁊ superstite Antonio eius ne-
pote trãsuersali. Querit. an patruus, ⁊ nepos pariter vocent. ⁊
videtur

videtur q sic, qr vterqz videt distare tertio gradu linee trāsuersalis, ergo equaliter vocentur, vt in. d. auc. post fratres fratrūqz filios. C. de legi. here. ibi vt pares in gradu pariter admittant. Contrarium est verū, qr immo nepos excludit patruum. Ratio est qr nepos est similis patri, et sicut pater excluderet patruum, ita et nepos eum excludat. Hanc rōem ponit tex. in d. auc. post fratres ex vtroqz parente ibi. His aūt fratrū filijs cū pares sint d̄functi fratribus preferunt, proculdubio eiusdē patruis etc. Aduerte tñ circa ea que dicta sunt. s. de fratrib⁹ et filijs fratrū, qr nō habent locū in vlterioribus transuersalibus. Et primo inquantū diximus vtrinqz piunctū preferri coniuncto ex vno latere tm̄ nō habet locum in vlterioribus, vt probat glossella in. d. auctē. post fratres fratrūqz filios ibi. et filioꝝ filios ſm Placē. q nihil est etc. v.g. decessit Pet. relictis fratribus patruelibus, cōsobrinis Joanne, et Martino. per Joan. coniunctus erat Petri defuncti ex vtroqz latere. pater Martini erat coniunctus patri defuncti ex vno latere tantum, ocurrunt ergo isti fratres ad hereditatem Petri quis preferatur per regulam ante eam positam, videbatur q Joannes preferetur qui erat vtrinqz coniunctus. Cōtrarium est verum per supra proxime dicta. et hoc tenet Jac. de bel. in. d. auc. §. si vero neqz fratres. † Secundo inquantum di-
7 ximus nepotem intrare locum patris sui. et sic vocari vna cum fratre defuncti ad eius hereditatem non ob. q ipse sit in tertio gradu et frater in secundo excludere patruum ipsius defuncti. Esto q sint pares in gradu nō hz locum in vlterioribus transuersalibus in quibus attendit proximitas gradus, vt dicta auc. post fratres, vbi tex. Post fratres fratrūqz filios vocant qcūqz gradu sunt proximiores, vt pares in gradu pariter admittantur sublata differentia masculorum et feminarum, sola hāqz cognatio in istis spectatur. et in corpore vnde sumitur. §. si vero. ibi. Si vero neqz fratres neqz filios fratrum, sicut diximus defunctus reliquerit omnes deinceps a latere cognatos ad hereditatē vocamus secundum vniuscuiusqz gradus prerogatiuam, vt vicinio res gradu ipsi reliquis preponantur, si autem plurimi eiusdem inueniantur secundum psonaꝝ numerū inter eos hereditas diuidatur quod in capita nostre leges appellant etc. et ex fine hui⁹ text. sumitur alia differentia, vt successio transuersalium diuidatur in capita exceptis filijs fratrum qui vocantur in stirpem siue succedant inter se, siue cum eorum filijs, vt. s. late dictum fuit. Hec que dicta sunt de successione transuersalium habent locū quando ipsi transuersales essent legitimi et naturales. Si autem non essent legitimi, vt qr naturales tantū vel concepti vel spurij ex dānato coitu pcepti aliter esset distinguendum. Nam aut querimus an et quomodo succedant transuersales per lineā paternam coniunctis legitimis aut p lineā maternā. Primo casu in nullo succedūt illegitimi. De illegitimis naturalibus probatur in auc. qui. mo. na. effi. sui. §. filium. Ratio est qr nullus ex linea paterna efficitur ei agnatus vel cognatus, vt patet ibi. nullum tamen habere participiū aut descēdētes aut ex latere agnatos, vel cognatos patris, aut illos aliquod habere participium ad illorum successionē. et no. in. l. fi. C. de natu. libe. et multomin⁹ succederent alijs legitimis, vt vulgo quesitis et alijs ex damnato coitu natis, qr ipsi minus agnoscuntur ipsis transuersalibus ex linea paterna per. l. hac parte. et. l. si spurius. ff. vnde cognati. et auctē. qui. mo. na. effi. sui. §. fi.

8 Secundo casu quādo † loquimur de transuersalibus p lineaꝫ maternam, et tunc defunctis naturalibus succedunt sicut si essent legitimi quemadmodum et ipsi succedunt eis. not. insti. ad or. §. nouissime. instit. de nup. §. fi. succedunt etiam spurijs natis non ex damnato coitu, vt dictis iuribus. et insti. de successio. cognato. §. vulgo ibi. Itaqz omnibus istis ea parte competit bonorum possessio qua proximitatis nomine cognati vocantur. et. d. l. hac parte. et. l. si spurius. et hoc clarum vbi mater non est illustris. lz si mater esset illustris facit dubium, qr ex quo filius vulgo conceptus vel alias spurius natus ex non accusabili coitu excluditur ab eius successione et mater a successione talis filij, vt vult gl. in. d. l. si qua illustris. Ita videt qd trāsuersales etiam ex linea materna ab eius hereditate excludantur. Infecta enim radice ramunculi non possunt pullulare. Ad hoc tex. in auc. de here. ab intesta. ve. §. ex diuerso ibi. Huius filios ab hereditate excludimus sicut ipse si viueret excluderetur. Tamen ꝯtrariū videt, scilicet q etiam si mater sit illustris nihilominus transuersales per lineam femininam eis succedant, quoniam leges digestoꝝ simpliciter inuitabant matrem et omnes coniunctos ex linea materna nō distinguēdo esset illustris vel non. l. autem. C. correxit tm̄ quo ad filios et matrem quando superessent legitimi nihil dicendo de alijs coniunctis, ergo remaneat ius. ff. incorectum. l. precipimus. C. de appel. et. c. cū expediat. eo. titu. Facit tex. in auc. de secundis nupt. §. optimum. et hoc audiui tenere Cyn. in. d. l. si qua illustris. cuius tamen non vidi. An autem dicti transuersales per lineam maternam succedant ipsis filijs natis ex damnato coitu. Certe est maius dubium, qr mater indistincte siue sit illustris siue non excluditur ab eorum successione et ipsi a successione
9 materna vt late dictum fuit supra in secunda parte. † Et ēt quia maius delictum et maior culpa reperitur in istis parentibus generando, et concipiendo tales filios quaꝫ in alijs, ergo acrius puniendi, vt in. c. sicut dignum. de homicidio. cum similibus. Contrarium credo, qr nō pōt negari q dicti transuersales adulterini incestuosi etc. nō habeant inter se ius cognationis et primitatis, lz non ius agnationis et consanguinitatis, vt probat in. d. l. si spurius. et. l. i. ff. vnde cogna. et insti. cod. §. si. secundo, qr vt prime dictum fuit hoc non reperitur iure cautum qd tales excludātur. Nec obstat doctrina data supra per. §. ex diuerso. qr illa hz locum tantum quando quis excluditur nō propter suū delictū, sed ex alia causa, vt ibi tenet Ange. sed in casu nostro excludit mater propter suum delictum ad successionē filij spurij et ppter idem delictū excluditur etiam filius a successione eiusdeꝫ vt probat in tex. dicti. §. in auc. qui. mod. nat. effi. sui. ibi. sed si supplicium etiaꝫ hoc paternum, vt agnoscant qr nec quiqz peccatricis concupiscētie eorum habebunt filij. Facit. d. l. fi. C. de natu. lib. nō est ergo conueniens qd frater vel alius transuersalis qui sine aliqua culpa fuit excludatur a successione dicti spurij vel nati ex nefario coitu vel ipse filius a successione trāsuersalis sui. ad hoc regula nō debet quis et regula sine culpa. de regulis iur. Et hāc partem reperio tenuisse excellentem legum doctorē tempore nostro do. Joan. petrucij preceptorem et affinem meum in. l. fi. ff. de in ius voc. pro qua parte refert se pluries consuluisse. et hoc idē credo quod senserit By. in dicto tractatu suo circa fi. ibi. Dum dicit si per matrem succedunt etiam si sint spurij vel vulgo quesiti. Quasi voluerit facere differentiam illo casu inter spurios et vulgo quesitos, vt spurij intelligantur ex damnato coitu vulgo quesiti non.

10 Et quoniam supra in principio † dictum fuit tres esse gradus qui principaliter vocant ad successionem intestati defuncti, scꝫ descendentium ascendentium, et transuersalium et ipsos venire gradatim non ab re erit videre quid sit gradus et quot sint et quomodo connumerentur et vsqz ad quem gradum predicti vocentur. Dic ergo quod gradus enumeratio singularem personarum cognatione vel vel affinitate sibi coniunctarū. Quoto gradu vna persona distet ab alia optime indicans hanc diffinitionem ponit gl. insti. de gradib. §. hactenus. quam prius posuerat Azo in sum. titulo eodeꝫ circa principium. Dicuntur autem gradus ad similitudinem scalarū locorumue procliuium quos ita ingredimur, vt a proximo in proximum, idest in eum qui quasi ex eo nascitur transeamus. text. est. ff. de gradib. l. iurisconsultus. §. gradus autem. et sunt grad⁹ cognationis, vt dictum est ascendentium descendentium et trāsuersalium. ff. de gradibus. l. prima. insti. eodem in prin. Qui connumerantur hoc modo. Nam superior et inferior cognatio a primo gradu incipit semper quod persone duplicantur. ff. de gradibus. l. sexto gradu. §. admonendi. tamen sumus et dicta. l. iurisconsultus. §. septimo gradu. Cognatio trasuersalis incipit a secundo gradu, quia ex transuerso siue a latere nullus est primus gradus, vt dicta. l. prima, vbi optime specificatur. et institu. eodem. in principio. Unde assumendo regulam magistralem circa cōnumerationem graduum in linea ascendentium et descendentiū
11 dic † quod quot sunt persone de quibus querimus computatis intermedijs vna dempta tot sunt gradus. Que computatio pariformiter procedit de iure canonico et ciuili. et de hac computatione, vide in. c. quod dilectio. de consanguinitate et affinita. et no. insti. de gradi. in principio. Connumeratio autem graduum in linea transuersali aliter fit. Nam si sumus in linea equali, tunc quoto gradu quis distat a communi stipite toto duplicato distant inter se persone de quibus querimus. et si in linea equali, tot sunt gradus quot sunt persone stipite dempto no. institu. de gradibus. §. quarto gradu. et ibi in arbore et hoc de iure ciuili. d iure vero canonico aliter fit, qr in linea equali quoto gradu quilibet collateralium distat a communi stipite tot distāt inter se vel sibi attinent, vt in. c. quod dilectio. de consagui. et affinita. In linea vero inequali quoto gradu remotior distat a communi stipite toto distat et a quolibet per aliam lineam descendentium ab

eodem. Casus est in .c. fi. de consan. ꝛ affinita. ꝛ vide de his latius in .c. non debet. eo. titu. insti. de gradi. §. hactenus. C. vnde cognati. l. si auie frater. in quibus iuribus ponitur ratio differentie inter ius ciuile ꝛ ius canonicū. ꝛ scias qḋ ꝯputatio iuris ciuilis tanq̄ vera ꝛ propria semper debet attendi in omni dispositione ꝛ in quolibet foro siue loquamur in materia successionuꝫ siue in alia preterq̄ in matrimonio in quo attēdimus ꝯputatio-
12 nem iuris canoni. xxxv. q. v. ad sedem. Ratio est, † qꝛ in eo due ꝑsone pro vna reputant̄, ꝛ ex ipsis duabus fit vna caro. de bigamis debitū. de diuor. gaudemus. ibi, ꝛ erunt duo in carne vna. ꝛ ponūtur certi ꝟsus qui sunt hi. Personas numera quot sunt tibi stipite dempto. Tot gradus remanent legali iure retento. Per rectum filum concordant vtraq; iura. Per transuersalē superant legalia iura. ꝛ qm̄ veritas oculata fide magis quam ꝑ aures animis hominū infigit̄. Jō ipator statuit inscribi arboreꝫ in fi. illius ti. de gradi. insti. Et communiter cano. etiam habēt in titu. de ꝯsan. ꝛ affi.

Restat videre nunc vsq; ad quem gradum vocent̄ ad successionē. Hic qḋ si loquimur in linea descendenti, vel ascendēti vsq; quo vita hominū perduci potest vocant̄ si de transuersali, ꝛ tūc agnati vocantur vsq; ad decimum gradum, cognati vero per lineam femininam quos lex proximos vocat. Veniebant olim vsq; ad sextum etiam ex septimo a sobrino sobrina ve nato ꝛ nate. ff. vnde cognati. l. j. circa prin. Institu. de successio. cognatoꝝ. §. fi. hodie vero cum sublata sit differētia agnationis ꝛ cognationis quēadmodum vocantur transuersales per lineam masculinam vsq; ad decimum gradum, ꝛ ita ꝛ per lineam femininam, vt sic in nullo differant. probat tex. in auc. de heredibus ab intestato ve. §. nullum vero. ꝛ nota. insti. de succes. cognato. §. fi. ꝛ nō mireris si iurisconsultus considerauit hos gradus ascendentium, descēdentium ꝛ transuersalium tantum vsq; ad sextum gradum ꝛ nō vltra, vt patet. ff. de gradibus. l. iurisconsultus. §. sexto. institutia
13 eodem. §. sexto gradu. † ꝛ etiam in arbore figurata, qꝛ nō propterea est quod gradus successionis vlterius non extendantur, qꝛ immo extenduntur secundum regulam supra traditam. Sed qꝛ vltra illum gradum fere natura rerum hominum vitam consistere non permittit. Dicit Modestinus iurisconsultus in. l. non facile. ff. de gradibus. ꝛ etiam qꝛ per connumerationem vsq; ad sextum de facili possumus intelligere quomodo connumerantur vlteriores, vt patet in. l. sexto gradu. ff. de gradi. ꝛ insti. eodeꝫ. §. hactenus. vbi tex. Hactenus ostendisse sufficit quemadmodum gradus cognationis numerentur. Nam ex his palam est intelligere quemadmodum vlterius quoq; gradus numerare debemus ꝛc. de iure vero canon. non expedit inquirere vsq; ad queꝫ gradum vocentur, quia vt supra dixi etiam de iure canonico attenditur numerus ꝛ computatio legalis quo ad successionem. ꝛ alios actus ꝛ solum disponit ius canonicuꝫ quo ad matrimoniū ꝛ in linea ascendenti ꝛ dscēdenti non datur numerus graduum quo ad matrimonium, sed olim ꝛ hodie erat inducta inhibitio inter eos in infinitum ꝛ perpetua trigesimaquinta questione sexta, vt progenies. ꝛ duobus capitulis sequentibus. Facit institu. de nuptijs. §. ergo non omnes ibi inter patrem ꝛ filiam vel auum ꝛ neptem, vel matrem, ꝛ filium vel auiam, ꝛ nepotem ꝛ vsque ad infinitum ꝛc. ꝛ. l. nuptie. ff. de ritu nuptiarum. cum suis
14 glos. que dicunt † quod etiam si hodie Adam viueret non posset matrimonium contrahere. In linea trāsuersali durat hodie prohibitio vsq; ad quartum gradum inclusiue, vt in. c. non dꝫ de cōsanguinita. ꝛ affini. licet olim vsq; ad septimum gradum. eodem titulo, quod dilectio. ꝛ in ipsis matrimonijs ius canonicum est sequendum non ius ciuile. capitu. penultimo. ꝛ finali. de secundis nuptijs, ꝛ supra dictum. ꝛ per hec sit expeditus iste tertius successionis gradus, scilicet transuersaliuꝫ seu collateraliū vel cognatorum, ꝛ per consequens tertia pars principalis tractatus nostri. De affinibus autem superfluum esset aliquid dicere quoniaꝫ affinitatis iure nulla successio admittitur. Dicit tex. in. l. affinitatis. C. communia de success. licet vt statim dicam reperiatur successio inter virum ꝛ vxorem inter quos non est affinitas proprie, sed est principium ꝛ causa affinitatis. ff. de grad. l. non facile. §. affines, ꝛ ratio quare inter ipsos affines non datur successio est, qꝛ inter eos nulla est coniunctio sanguinis, sed est quedam personarum proximitas omni carens parentela proueniens ex copula maritali. d. l. non facile. §. affines. ꝛ. §. sciēdum. immo ꝛ etiam ex copula fornicaria de iure canoni. c. per tuas. de probatio. capi. discretionem. de eo qui duxit in matrimoniū quam polluit per adulte.

SVMMARIVM

1 Successionis quartus gradus est viri ꝛ vxoris. vir ꝛ vxor vocantur ad successionem per pretorem.
2 Bonorum possessio vnde vir ꝛ vxor vt habeat locum quot requirantur.
3 An hec successio habeat locū in matrimonio putatiuo, ꝛ ibi de qōne facti filij regis Anglie ꝛ filie principis de Veruic.
4 An vt hec successio locū habeat requirat̄ ꝙ matrimoniū fuerit ꝯsummatum per copulā carnalem, ꝛ ibi ad questionem d̄ facto in ciuitate Auenionensi.
5 An stante statuto quod vir lucretur tertiam partem dotis predecedente vxore sine filijs possit lucrari si vxor nondum erat traducta nec cognita.
6 An habeat locum hec successio quando diuortium inter coniuges fuisset factum.
7 Collegium an excludat ꝯiugem ab hac successione.
8 Coniunx vocatur ad successionē alterius coniugis etiam de iure ciuili in casu auc. de exhib. reis. Unde extracta est auct. preterea. C. vnde vir vxor.
9 Uxor vocatur etiam ad successionem mariti premortui in certis bonis de consuetudine gallicana.

Quarta pars Tractatus.

Uccedit quarta pars principalis. ꝛ
1 sic quartus successionis grad. † scꝫ viri ꝛ vxoris qui vt premisi regulariter non fuit agnitus per ius ciuile sed tantum per ius pretorium. Nam vbi deficiebant ascendentes, descendentes, ꝛ collaterales pretor excluso fisco vocauit cōiugem ad successionem alterius coniugis predefuncti per bonorum possessionem quam appellauit vnde vir ꝛ vxor. l. j. ff. vnde vir ꝛ vxor. C. eodeꝫ. l. prima. §. si tabule te. l. prima. Aduerte tamen qꝛ hec bonorū possessio. Unde vir ꝛ vxor debet peti intra centum dies vtiles sicut regulariter alie bonorum possessiones. l. secunda. C. qui admitt. ad bonorum possessiones. Interdum tamen alique bonorum possessiones petuntur intra annū. l. emācipata. C. eodem. l. penultima. ff. quis ordo in bonorum possessio. seruetur. l. prima. §. largius. ff. de succes. edict. Sis ergo cautus quando occurrat tibi de facto vt petas dictam bonorum posses. intra centum dies alioquin fiscus excluderet te coniugem, nec daretur remedium per ius ciuile per quod ista successio non fuit considarata. ꝛ propterea etiam hodie est necessaria. vt per glo. ꝛ docto. in. l. fina. C. vnde cognati. Plura tamen requirunt̄ ad hoc vt habeat locum ista successio. ꝛ primo quod sit iustum ꝛ le-
2 gitimum matrimonium inter ipsos cōiuges † alias si fuisset iniustum ꝛ illicitum puta in gradu prohibito contractum vel cum eo qui habebat aliam vxorem vel cum monacha vel aliud esset impedimentū non haberet locum dicta successio. probatur in. d. l. j. ff. vnde vir ꝛ vxor. C. de incestis nuptijs. l. qui contra. Qḋ credo verum nisi vterq; coniunx errasset putantes matrimoniū tenere vbi in veritate non tenebat. Aut errasset ille qui vult venire ad successionem, ꝛ intelligo de errore probabili ꝛ continuo vsq; ad obitū illius de cuius successione agitur, vt videtur probari in. d. l. qui contra. licet aliquid teneāt in. l. si cum dotem. §. fi. ff. solu. matrimo. Successionem hanc non habere locum in matrimonio putatiuo per tex. d. l. prima. Sed mihi. pro nunc plus placet quod dixi per dictam. l. qui contra ibi. Nihil ex eo matrimonio siue ante nuptias donatum siue deinceps quoquo modo datum fuerit consequatur. Ideoq; totum quod alterius liberalitatis in alterum processerit vt indigno indignaue sublatum fisco vendicari sancimus. exceptis tam feminis quam viris qui aut errore actissimo non affecto in simulatione neq; ex causa vili decepti sunt aut etatis ludibrio lassi ꝛc. Pōdera ergo ista vltima verbā. aut errore actissimo ꝛc. ꝛ intelligo de errore facti. secus dicerē de errore iuris ꝙ non lꝫ ēt mulieribus ignorare quo ad lucrum captandum. l. iuris ignorantiam. C. qui admitti. ꝛ ita forte posset procedere opinio predictorum doctorum, quod etiā
3 videt̄ sentire glo. in. d. l. qui contra. ꝛ propterea filia comitis de Veruic. non posset succedere principi de Galles filio Henrici regis Anglorum, qm̄ contraxerunt in gradu prohibito ꝛ scienter. ꝛ lꝫ habuerunt mandatum de dispensando post ipsum matrimonium contractum illud erat subreptitium ꝛ nullum ꝛ inter rogatus ex parte regis Francorum dum essem Turonis, ita respondi de iure, propter quam consultationem iterum miserunt

videtur q sic,qr vterqz videt distrare tertio gradu linee trāsuer salis,ergo equaliter vocentur,vt in.d.auc.post fratres fratrūqz filios.C.de legi.here.ibi vt pares in gradu pariter admittant. Contrarium est verr,qr immo nepos excludit patruum. Ratio est qr nepos est similis patri,r sicut pater excluderet patruum. ita r nepos eum excludat. Hanc rōem ponit tex.in d.auc.post fratres ex vtroqz parente ibi. His aūt fratrū filijs cū pares sint dfuncti fratribus preferunt,pculdubio eiusdē patruis rc. Aduerte tñ circa ea que dicta sunt.s.de fratrib⁹ r filijs fratrū,qr nō habent locū in vlterioribus transuersalibus. Et primo inquantū diximus vtrinqz ꝯiunctū preferri coniuncto ex vno latere tm̄ nō habet locum in vlterioribus,vt probat glossella in.d.aucté.post fratres fratrūqz filios ibi.r filiorum filios ſm Placē. q nihil est rc.v.g.decessit Pet.relictis fratribus patruelibus,cōsobrinis Joanne,r Martino.per Joan.coniunctus erat Petri defuncti ex vtroqz latere.pater Martini erat coniunctus patri defuncti ex vno latere tantum,ꝯcurrunt ergo isti fratres ad hereditatem Petri quis preferatur per regulam ante eam positam,videbatur q Joannes preferretur qui erat vtrinqz coniunctus.Cōtrarium est verum per supra proxime dicta.r hoc tenet Jac.de bel.in.d.auc.§.si vero neqz fratres.† Secundo inquantum di-
7 ximus nepotem intrare locum patris sui.r sic vocari vna cum fratre defuncti ad eius hereditatem non ob. q ipse sit in tertio gradu r frater in secundo excludere patruum ipsius defuncti. Esto q sint pares in gradu nō hʒ locum in vlterioribus transuersalibus in quibus attendit proximitas gradus,vt dicta auc. post fratres,vbi tex.Post fratres fratrūqz filios vocant qcūqz gradu sunt proximiores,vt pares in gradu pariter admittantur sublata differentia masculorum r feminarum,sola nāqz cognatio in istis spectatur.r in corpore vnde sumitur.§.si vero.ibi.Si vero neqz fratres neqz filios fratrum,sicut diximus defunctus reliquerit omnes deinceps a latere cognatos ad hereditatē vocamus secundum vniuscuiusqz gradus prerogatiuam,vt vicinio res gradu ipsi reliquis preponantur,si autem plurimi eiusdem inueniantur secundum psonarum numerū inter eos hereditas diuidatur quod in capita nostre leges appellant rc.r ex fine hui⁹ text.sumitur alia differentia,vt successio transuersalium diuidatur in capita exceptis filijs fratrum qui vocantur in stirpem sine succedant inter se,sine cum eorum filijs,vt.s.late dictum fuit. Hec que dicta sunt de successione transuersalium habent locū quando ipsi transuersales essent legitimi r naturales. Si autem non essent legitimi,vt qr naturales tantū vel concepti vel spurij ex dānato coitu ꝯcepti aliter esset distinguendum. Nam aut querimus an r quomodo succedant transuersales per lineā paternam coniunctis legitimis aut p lineā maternā. Primo casu in nullo succedūt illegitimi.De illegitimis naturalibus probatur in auc.qui.mo.na.effi.sui.§.filium.Ratio est qr nullus ex linea paterna efficitur ei agnatus vel cognatus,vt patet ibi. nullum tamen habere participiū aut descēdētes aut ex latere agnatos,vel cognatos patris,aut illos aliquod habere participium ad illorum successionē.r no.ibi.l.fi.C.de natu.libe.r multomin⁹ succederent alijs legitimis,vt vulgo quesitis r alijs ex damnato coitu natis,qr ipsi minus agnoscuntur ipsis transuersalibus ex linea paterna per.l.hac parte.r.l.si spurius.ff.vnde cognati.r auctē.qui.mo.na.effi.sui.§.fi.

Secundo casu quādo † loquimur de transuersalibus p lineam maternam,r tunc defunctis naturalibus succedunt sicut si essent legitimi quemadmodum r ipsi succedunt eis.not.insti.ad or.§. nouissime.instit.de nup.§.fi.succedunt etiam spurijs natis non ex damnato coitu,vt dictis iuribus.r insti.de successio.cognato.§.vulgo ibi.Itaqz omnibus istis ea perte competit bonorum possessio qua proximitatis nomine cognati vocantur.r.d.l.hac parte.r.l.si spurius.r hoc clarum vbi mater non est illustris. sʒ si mater esset illustris facit dubium,qr ex quo filius vulgo conceptus vel alias spurius natus ex non accusabili coitu excluditur ab eius successione r mater a successione talis filij,vt vult gl.in. d.l.si qua illustris.Ita videt qd trāsuersales etiam ex linea materna ab eius hereditate excludantur.Infecta enim radice ramunculi non possunt pullulare.Ad hoc tex.in auc.de here.ab intesta.ve.§.ex diuerso ibi.Huius filios ab hereditate excludimus sicut ipse si viueret excluderetur.Tamen ꝯtrariū videt,scilicet q etiam si mater sit illustris nihilominus transuersales per lineam femininam eis succedant,quoniam leges digestorum simpliciter inuitabant matrem r omnes coniunctos ex linea materna nō distinguēdo esset illustris vel non.l.autem C.correxit tm̄ quo ad filios r matrem quando superessent legitimi nihil dicendo de alijs coniunctis,ergo remaneat ius.ff.incorrectum.l.precipimus.C.de appel.r.c.cū expediat.eo.titu.Facit tex.in auc. de secundis nupt.§.optimum.r hoc audiui tenere Cyn.in.d.l.si qua illustris.cum tamen non vidi. An autem dicti transuersales per lineam maternam succedant ipsis filijs natis ex damnato coitu.Certe est maius dubium,qr mater indistincte siue sit illustris siue non excluditur ab eorum successione r ipsi a successione
9 materna vt late dictum fuit supra in secunda parte.† Et ēt quia maius delictum r maior culpa reperitur in istis parentibus generando,r concipiendo tales filios quaʒ in alijs,ergo acrius puniendi,vt in.c.sicut dignum.de homicidio.cum similibus. Contrarium credo,qr nō pōt negari q dicti transuersales adulterini incestuosi rc.nō habeant inter se ius cognationis r proximitatis,lʒ non ius agnationis r consanguinitatis,vt probat in.d.l.si spurius.r.l.i.ff.vnde cogna.r insti.cod.§.fi.secundo,qr vt prime dictum fuit hoc non reperitur iure cautum qd tales excludātur.Nec obstat doctrina data supra per.§.ex diuerso.qr illa hʒ locum tantum quando quis excluditur nō propter suuʒ delictū, sed ex alia causa,vt ibi tenet Ange. sed in casu nostro excludit mater propter suum delictum ad successionē filij spurij r ppter idem delictū excluditur etiam filius a successione eiusdeʒ vt probat in tex.dicti.§.in auc.qui.mod.nat.effi.sui.ibi.sed si suppliciuм etiaʒ hoc paternum,vt agnoscant⁹ qr nec quicqz peccatricis concupiscētie eorum habebunt filij.Facit.d.l.fi.C.de natu.lib. nō est ergo conueniens qd frater vel alius transuersalis qui sine aliqua culpa fuit excludatur a successione dicti spurij vel nati ex nefario coitu vel ipse filius a successione trāsuersalis sui.ad hoc regula nō debet quis r regula sine culpa.de regulis iur.Et hāc partem reperio tenuisse excellentem legum doctorē tempore nostro do.Joan.petrucij preceptorem r affinem meum in.l.fi.ff.de in ius voc. pro qua parte refert se pluries consuluisse.r hoc idē credo quod senserit By.in dicto tractatu suo circa fi.ibi.Dum dicit si per matrem succedunt etiam si sint spurij vel vulgo quesiti.Quasi voluerit facere differentiam illo casu inter spurios r vulgo quesitos,vt spurij intelligantur ex damnato coitu vulgo quesiti non.

10 **Et quoniam** supra in principio† dictum fuit tres esse gradus qui principaliter vocant ad successionem intestati defuncti,scʒ descendentium ascendentium,r transuersalium r ipsos venire gradatim non ab re erit videre quid sit gradus r quot sint r quomodo connumerentur r vsqz ad quem gradum predicti vocentur. Dic ergo quod gradus enumeratio singularem personarum cognatione vel vel affinitate sibi coniunctarū.Quoto gradu vna persona distet ab alia optime indicans hanc diffinitionem ponit gl.insti.de gradib.§. hactenus.quam prius posuerat Azo in sum.titulo codeʒ circa principium.Dicuntur autem gradus ad similitudinem scalarū locorumue procliuium quos ita ingredimur,vt a proximo in proximum,idest in eum qui quasi ex eo nascitur transeamus.text. est.ff.de gradib.l.iurisconsultus.§.gradus autem.r sunt grad⁹ cognationis,vt dictum est ascendentium descendentium r trāsuersalium.ff.de gradibus.l.prima.insti.eodem in prin.Qui connumerantur hoc modo.Nam superior r inferior cognatio a primo gradu incipit semper quod persone duplicantur.ff.de gradibus.l.sexto gradu.§.admonendi.tamen sumus r dicta.l.iuriscōsultus.§.septimo gradu.Cognatio trāsuersalis incipit a secundo gradu,quia ex transuerso siue a latere nullus est primus gradus,vt dicta.l.prima,vbi optime specificatur.r institu. eodem. in principio.Unde assumendo regulam magistralem circa cōnumerationem graduum in linea ascendentium r descendentiū
11 dic† quod quot sunt persone de quibus querimus computatis intermedijs vna dempta tot sunt gradus.Que computatio pariformiter procedit de iure canonico r ciuili.r de hac computatione,vide in.c.quod dilectio.de consanguinitate r affinita. r no.insti.de gradi.in principio.Connumeratio autem graduum in linea transuersali aliter fit.Nam si sumus in linea equali,tunc quoto gradu quis distat a communi stipite toto duplicato distant inter se persone de quibus querimus. r si in linea equali, tot sunt gradus quot sunt persone stipite dempto no.institu. de gradibus.§.quarto gradu.r ibi in arbore r hoc de iure ciuili.ō iure vero canonico aliter fit,qr in linea equali quoto gradu quilibet collateralium distat a communi stipite tot distāt inter se vel sibi attinent,vt in.c.quod dilectio.de consagui.r affinita. In linea vero inequali quoto gradu remotior distat a communi stipite toto distat r a quolibet per aliam lineam descendentium ab

eodem. Casus est in. c. fi. de consan. ⁊ affinita. ⁊ vide de his la-
tius in. c. non debet. eo. titu. insti. de gradi. §. hactenus. C. vnde
cognati. l. si auie frater, in quibus iuribus ponitur ratio diffe-
rentie inter ius ciuile ⁊ ius canonicũ. ⁊ scias qđ cõputatio iuris
ciuilis tanq̃ vera ⁊ propria semper debet attendi in omni dispo
sitione ⁊ in quolibet foro siue loquamur in materia successionuʒ
siue in alia preterq̃ in matrimonio in quo attẽdimus cõputatio-
12 nem iuris canoni. xxxv. q. v. ad sedem. Ratio est, † q̃r in eo due
psone pro vna reputant̃, ⁊ ex ipsis duabus fit vna caro. de biga
mis debitũ. de diuor. gaudemus. ibi, ⁊ erunt duo in carne vna.
⁊ ponũtur certi v̄sus qui sunt hi. Personas numera quot sunt
tibi stipite dempto. Tot gradus remanent legali iure retento.
Per rectum filium concordant vtraq̃ iura. Per transuersalẽ
superant legalia iura. ⁊ qm̃ veritas oculata fide magis quam p
aures animis hominũ infigit̃. Jđ ipator statuit inscribi arboreʒ
in fi. illius ti. de gradi. insti. Et communiter cano. etiam habẽt
in titu. de cõsan. ⁊ affi.

Restat videre nunc vsq̃ ad quem gradum vocent̃ ad successionẽ. Dic qđ si loquimur in linea descendenti, vel ascendẽti vsq̃quo
vita hominũ perduci potest vocant̃ si de transuersali, ⁊ tũc agna
ti vocantur vsq̃ ad decimum gradum, cognati vero per lineam
femininam quos lex proximos vocat. Veniebant olim vsq̃ ad
sextum etiam ex septimo a sobrino sobrina ve nato ⁊ nate. ff. vnde
cognati. l. j. circa prin. Institu. de successio. cognatoꝝ. §. fi. ho-
die vero cum sublata sit differẽtia agnationis ⁊ cognationis quẽ
admodum vocantur transuersales per lineam masculinam vsq̃
ad decimum gradum, ⁊ ita ⁊ per lineam femininam, vt sic in nul
lo differant. probat tex. in auc. de heredibus ab intestato ve. §.
nullam vero. ⁊ nota. insti. de succes. cognato. §. fi. ⁊ nõ mireris
si iurisconsultus considerauit hos gradus ascendentium, descẽ-
dentium ⁊ transuersalium tantum vsq̃ ad sextum gradum ⁊ nõ
vltra, vt patet. ff. de gradibus. l. iurisconsultus. §. sexto. institutã
13 eodem. §. sexto gradu. † ⁊ etiam in arbore figurata, q̃r nõ propte
rea est quod gradus successionis vlterius non extendantur, q̃r
immo extenduntur secundum regulam supra traditam. Sed q̃r
vltra illum gradum fere natura rerum hominum vitam consiste
re non permittit. Dicit Modestinus iurisconsultus in. l. non fa
cile. ff. de gradibus. ⁊ etiam q̃r per connumerationem vsq̃ ad se
xtum de facili possumus intelligere quomodo connumerantur
vlteriores, vt patet in. l. sexto gradu. ff. de gradi. ⁊ insti. eodeʒ. §.
hactenus. vbi tex. Hactenus ostendisse sufficit quemadmodum
gradus cognationis numerentur. Nam ex his palam est intel-
ligere quemadmodum vlterius quoq̃ gradus numerare debe-
mus ⁊c. de iure vero canon. non expedit inquirere vsq̃ ad queʒ
gradum vocentur, quia vt supra dixi etiam de iure canonico at-
tenditur numerus ⁊ computatio legalis quo ad successionem. ⁊
alios actus ⁊ solum disponit ius canonicuʒ quo ad matrimoniũ
⁊ in linea ascendenti ⁊ dscendẽti non datur numerus graduum
quo ad matrimonium, sed olim ⁊ hodie erat inducta inhibitio
inter eos in infinitum ⁊ perpetua trigesimaquinta questione se-
xta, vt progenies. ⁊ duobus capitulis sequentibus. Facit insti-
tu. de nuptijs. §. ergo non omnes ibi inter patrem ⁊ filiam vel
auum ⁊ neptem, vel matrem, ⁊ filium vel auiam, ⁊ nepotem ⁊
vsque ad infinitum ⁊c. ⁊. l. nuptie. ff. de ritu nuptiarum. cum suis
14 glos. que dicunt † quod etiam si hodie Adam viueret non pos-
set matrimonium contrahere. In linea trãsuersali durat hodie
prohibitio vsq̃ ad quartum gradum inclusiue, vt in. c. non dʒ de
cõsanguinita. ⁊ affini. licet olim vsq̃ ad septimum gradum. eo-
dem titulo, quod dilectio. ⁊ in ipsis matrimonijs ius canonicum
est sequendum non ius ciuile. capitu. penultimo. ⁊ finali. de se-
cundis nuptijs, ⁊ supra dictum. ⁊ per hec sit expeditus iste ter-
tius successionis gradus, scilicet transuersaliuʒ seu collateraliũ
vel cognatorum, ⁊ per consequens tertia pars principalis tra-
ctatus nostri. De affinibus autem superfluum esset aliquid dice
re quoniaʒ affinitatis iure nulla successio admittitur. Dicit tex.
in. l. affinitatis. C. communia de success. licet vt statim dicam re-
periatur successio inter virum ⁊ vxorem inter quos non est affi-
nitas proprie, sed est principium ⁊ causa affinitatis. ff. de grad. l.
non facile. §. affines, ⁊ ratio quare inter ipsos affines non datur
successio est, q̃r inter eos nulla est coniunctio sanguinis, sed est
quedam personarum proximitas omni carens parentela proue
niens ex copula maritali. d. l. non facile. §. affines. ⁊. §. sciẽdum.
immo ⁊ etiam ex copula fornicaria de iure canoni. c. per tuas.
de probatio. capi. discretionem. de eo qui duxit in matrimoniũ
quam polluit per adulte.

SVMMARIVM

1 Successionis quartus gradus est viri ⁊ vxoris. vir ⁊ vxor vocan
tur ad successionem per pretorem.
2 Bonorum possessio vnde vir ⁊ vxor vt habeat locum quot re-
quirantur.
3 An hec successio habeat locũ in matrimonio putatiuo, ⁊ ibi de
qõne facti filij regis Anglie ⁊ filie principis de Veruic.
4 An vt hec successio locũ habeat requirat̃ q̄ matrimoniũ fuerit
cõsummatum per copulã carnalem, ⁊ ibi ad questionem d̃ fa-
to in ciuitate Auenionensi.
5 An stante statuto quod vir lucretur tertiam partem dotis pre-
decedente vxore sine filijs possit lucrari si vxor nondum erat
traducta nec cognita.
6 An habeat locum hec successio quando diuortium inter coniu-
ges fuisset factum.
7 Collegium an excludat cõiugem ab hac successione.
8 Coniunx vocatur ad successionẽ alterius coniugis etiam de iu-
re ciuili in casu auc. de exhib. reis. Unde extracta est auct.
preterea. C. vnde vir vxor.
9 Uxor vocatur etiam ad successionem mariti premortui in cer-
tis bonis de consuetudine gallicana.

Quarta pars Tractatus.

Accedit quarta pars principalis. ⁊
1 sic quartus successionis grad. † scʒ viri ⁊ vxoris qui
vt premisi regulariter non fuit agnitus per ius ciuile
sed tantum per ius pretorium. Nam vbi deficiebant ascenden-
tes, descendentes, ⁊ collaterales pretor excluso fisco vocauit cõ
iugem ad successionem alterius coniugis predefuncti per bono
rum possessionem quam appellauit vnde vir ⁊ vxor. l. j. ff. vnde
vir ⁊ vxor. C. eodeʒ. l. prima. §. si tabule ⁊c. l. prima. Aduerte ta-
men q̃r hec bonorũ possessio. Unde vir ⁊ vxor debet peti intra
centum dies vtiles sicut regulariter alie bonorum possessiones.
l. secunda. C. qui admitt. ad bonorum possessiones. Interdum
tamen alique bonorum possessiones petuntur intra annũ. l. emã
cipata. C. eodem. l. penultima. ff. quis ordo in bonorum possessio.
seruetur. l. prima. §. largius. ff. de succes. edict. Sis ergo cautus
quando occurrat tibi de facto vt petas dictam bonorum posses.
intra centum dies alioquin fiscus excluderet te coniugem, nec
daretur remedium per ius ciuile per quod ista successio non fuit
considarata. ⁊ propterea etiam hodie est necessaria. vt per glo.
⁊ docto. in. l. fina. C. vnde cognati. Plura tamen requirunt̃ ad
hoc vt habeat locum ista successio. ⁊ primo quod sit iustum ⁊ le
2 gitimum matrimonium inter ipsos cõiuges † alias si fuisset iniu
stum ⁊ illicitum puta in gradu prohibito contractum vel cum
eo qui habebat aliam vxorem vel cum monacha vel aliud esset
impedimentũ non haberet locum dicta successio. probatur in.
d. l. j. ff. vnde vir ⁊ vxor. C. de incestis nuptijs. l. qui contra. Qđ
credo verum nisi vterq̃ coniunx errasset putantes matrimoniũ
tenere vbi in veritate non tenebat. Aut errasset ille qui vult ve
nire ad successionem, ⁊ intelligo de errore probabili ⁊ continuo
vsq̃ ad obitũ illius de cuius successione agitur, vt videtur proba
ri in. d. l. qui contra. licet aliquid teneãt in. l. si cum dotem. §. fi.
ff. solu. matrimo. Successionem hanc non habere locum in ma
trimonio putatiuo per tex. d. l. prima. Sed mihi. pro nunc plus
placet quod dixi per dictam. l. qui contra ibi. Nihil ex eo matri
monio siue ante nuptias donatum siue deinceps quoquo modo
datum fuerit consequatur. Ideoq̃ totum quod alterius libe-
ralitatis in alterum processerit vt indigno indignaue sublatum
fisco vendicari sancimus. exceptis tam feminis quam viris qui
aut errore actissimo non affecto in simulatione neq̃ ex causa vi
li decepti sunt aut etatis ludibrio lassi ⁊c. Põdera ergo ista vl
tima verba. aut errore actissimo ⁊c. ⁊ intelligo de errore facti. se
cus dicerẽ de errore iuris q̄ non lʒ ẽt mulieribus ignorare quo
ad lucrum captandum. l. iuris ignorantiam. C. qui admitti. ⁊ ita
forte posset procedere opinio predictorum doctorum, quod etiã
3 videt̃ sentire glo. in. d. l. qui contra. ⁊ propterea filia comitis de
Veruic. non posset succedere principi de Galles filio Henrici
regis Anglorum, qm̃ contraxerunt in gradu prohibito ⁊ scien-
ter. ⁊ lʒ habuerunt mandatum de dispensando post ipsum ma-
trimonium contractum illud erat subreptitium ⁊ nullum ⁊ inter
rogatus ex parte regis Francorum dum essem Turonis, ita
respondi de iure, propter quam consultationem iterum mi-

serunt ad curiam pro alia dispensatione, non tamen aliter separarunt thorum, ⁊ antequam dispensatio iret ad partes dictus princeps mortuus est. Secundus procedit in matrimonio iam contracto per verba de presenti. Unde secus in sponsalibus de futuro vere vel iuris interpretatione c. in illis. de desponsa. impuberum libro sexto. cum similibus. Sed nunquid requiratur ꝙ fuerit consummatum per copulaꝫ carnalem Bal. in dicta. l. j. C. unde vir ⁊ uxor. tenuit quod nõ per no. in. l. deo nobis. C. de episcop. ⁊ cleri. in. l. nihil. ff. rerum amotarum. in. l. cum hic status. ff. de donationibus inter virum ⁊ uxorem, in. §. si mulier. ⁊. §. maritus. ⁊ ita Turonis consultus in questione de facto respondi. Decessit enim in ciuitate Auenionensi, que est subdita immediate Romane ecclesie quidam medicus sine herede solum superstite sibi uxore nondum cognita nec transducta. Querebat Guiliel. dominus de monte turrullo consiliarius regius ⁊ Falco de finibaldis romanus ⁊ clericus camere apostolice an predicta sponsa de presenti ab hereditate dicti medici que opulentissima erat, excluderet fiscum camere apostolice. dicebam qđ sic per predicta ⁊ ultra ea adducebam textum in. l. non sine. C. de bonisqꝫ libe. His tamen non obstantibus audiui ab ipsismet ꝙ supplicauerũt se. re. domino Paulo pontifici maximo, ut donaret dictam hereditatem dicto Guilielmo, ⁊ scio quod partem ei concessit quod ex predictis sibi facere minime videtur licuisset cum non liceat principi ius tertij auferre regulariter ⁊ alteri donare, ⁊ per Bartol. late in prima constitutione. ff. erat enim princeps dignus, tamen ⁊ tenax ⁊ pecuniarum ultra modum auidus, ⁊ nunc reddit rationem villicationis sue. Noꝛ. xxj. Julij die veneris Anno domini: M. cccclxxi. hora. ij. noctis repente ab oculis nostris subtractus est. heri hora. xv. Reuerendissimi domini Cardinales pro electione successoris intrarunt cõclaue omnipotens deus iuxta temporis necessitatem prouideat ecclesie

4 sue sancte. † ⁊ ultra predicta Bald. inducebat dictam. l. deo nobis: ad statutum disponens quod premortua uxore sine filijs vir lucretur tertiam partem dotis quod habeant locum etiã in matrimonio nondum consummato, qꝛ verum matrimonium est, ut ipse ibi dicit. ⁊ pro hac parte quo ad illam questionem reperio ipsum consuluisse in consilio quod incipit In christi nomine, non est dubium ⁊c. Fundamentum suum est, qꝛ matrimonium cõtrahitur consensu partium que sunt ad id habiles c. cum apud. de sponsalibus. etiam si copula non interuenerit. Nam copula non est matrimonium, sed usus ⁊ effectus matrimonij. ff. de iur. dotium. l. nuptura. ⁊ est bonus tex. ad utrãqꝫ questionem. xxvij. q. ij. cum initiatur. Ubi Ambrosius, Non defloratio virginitatis facit coniugium, sed actio coniugalis cum coniungitur viro coniugium est non cum viri admixtione cognoscitur. idem in capit. sequenti. ubi Isidorus. Coniuges verius appellantur a prima disponsationis fide quamuis adhuc ignoretur inter eos coniugalis concubitus. Idem in se. Aug. Coniunx vocatur a prima desponsationis fide quam concubitu non agnouerat ⁊c. Bart. tamen in hac questione de statuto consuluit contrarium non habere locum statutum in sponsa etiam si esset de presenti dummodo non esset cognita. incipit consilium. In nomine domini amen. Viso puncto. Dictum Bart. posset procedere ubi ulterius statutum assignaret causam propter onera matrimonij, qꝛ sponsus ante traditionem uxoris non sustinet illa onera, ut no. in. l. si cum dotem solu. matri. quam rationem videt̃ sensisse Bald. in. l. nõ sine. C. de bo. que libe. Sed fudamentum Barto. non fuit illud principale, qꝛ ante copulam non videbatur verum matrimoniũ, ⁊ quando fuisset non videtur procedere, qꝛ ⁊ multa sustinet onera ipse sponsus etiam ante transductionem, ut no. in. l. cuꝫ te spõse. C. de donatio. añ nuptias. ⁊. l. in his rebus. §. seruis uxoris. ff. solu. matrimo. Requiritur tertio ꝙ matrimoniuꝫ subsistat tempore mortis alterius coniugis alias si diuortium fuisset factũ vel alias matrimonium esset solutum non haberet locum ista succes-

5 sio, ut probat tex. d. l. i. ff. unde vir ⁊ uxor ibi. † Ut autem locum habeat hec bonorum possessio uxorem esse oportet mortis tempore. Sed si diuortium quidam sequutum sit verum, tamen iure durat matrimonium hec successio locum non habet ⁊c. Per quem tex. crederem ꝙ cum etiam hodie sit permissum diuortiũ quo ad thorum propter fornicationem alterius coniugis, ut not. in. c. ex literis. ⁊. c. significasti de diuortijs, in. l. consensu. C. de repudijs. Ita successio non habet locum quando tale diuortium intercessisset. Hoc confirmo, qꝛ si uxor amittit dotem que est patrimonium suum. l. adhuc. C. de iure dotis. l. si constan. ff. solu. mat. propter fornicationem suã. ⁊ si mulier maritus fornicando amittit donationem propter nuptias alteri coniugi iniuriaꝫ passo applicatur, ut in. c. plerũqꝫ de donatio. inter virum ⁊ uxorem ⁊ in. l. viro atqꝫ uxore. ff. solu. matrimo. Multomagis coniunx q fornicatus est amittat successionem alterius coniugis cui iniuriam intulit, qꝛ hoc casu agitur de lucro captando, quo casu non debetur tantus fauor, ut cum agitur de damno vitando, sicut in alio ꝑximo argumento. l. fi. C. de in. delib. Pro hoc etiam facit quod voluit Bal. in. d. l. j. C. unde vir ⁊ uxor de ꝯiuge qui aliũ cõiugẽ occidit, ut non succedat eidem occiso. Ad hoc bonus tex. in. l. si ab hostibus. §. si vir uxorem. ff. solu. matri. ⁊ ibi per glo. que vult ꝙ si per negligentiam coniugis alter coniunx mortuus fuerit ꝑuet̃ lucro dotis vel donatio. propter nuptias, ut similiter illo casu priuetur hac successione ⁊ etiam successione iuris ciuilis secundum formam auc. preterea. C. unde vir ⁊ uxor. de qua statim di-

6 cetur. ¶ † Aduerte tñ, qꝛ ista ratio vr̃ procedere qñ ageret̃ de successione iniuriati, puta qꝛ precederet coiux q est iniuriatus, ⁊ coniunx iniurians vellet succedere forte adulter. Sed qñ predecessisset ipse iniurians ⁊ iniuriatus vellet succedere esset magis dubium cum ipse non debeat priuari dicta hereditate sine culpa sua. lvj. distinctio satis peruersum de consti. cognoscentes. ff. ad. l. aquiliam. si putator. Nisi dicas quod pretor considerauit illam humanam societatem que est inter virum ⁊ uxorem. Et alia que fuerunt dicta supra in principio tractatus nostri qui facto diuortio cessant. Unde cũ causa vocãdi ad successionẽ cessat, cessat ipsa vocatio. c. cũ cessante. de appellatio. ⁊. c. ⁊ si xps. de iureiurand. cum similibus. Nec obstat quod quis non debet priuari iure suo sine culpa sua, qꝛ multa fiunt sine culpa non tamen sine causa. c. quoniam frequenter. ut lit. non contesta. xxxij. distin. si cuius. de cle. egro. ua. Cogitandum tamen esset in hoc qꝛ incidenter feci hoc motiuum ⁊ neminem inueni hoc tangentem. Item crederem ꝙ in his casibus in quibus possent iuste cõiugi denegari alimenta propter culpam vel delictum suum per alium coniugem de quibus in. l. si cum dotis. §. si autem in seruisimo. ff. solu. matrimo. Denegabitur etiam hec successio, argu. glo. ⁊ notatorum in. l. si quis a liberis. §. si quis ex his. ff. de libe. agno. qꝛ fauorabilior est causa alimentorum quam successionis Multis enim alimenta prestantur qui prohibentur succedere ⁊ iure, ut in auc. licet. C. de natura. libe. ⁊ in auc. quib. mod. natu. effic. sui. §. si quis igitur. Posses etiam cogitare si habet locum ista successio ubi matrimonium separatur quo ad thorum, nõ ex delicto, sed ex alia causa puta propter ingressum religionis ut in casu. c. ex publico. ⁊. c. cum sis. de conuersione ꝯiugato. Requiritur quarto quod non supersit socius imperialis liberalitatis, qꝛ in illa liberalitate coniunx ab eo excluditur. l. unica C. si im-

7 perialis liberalitatis lib. x. † Quinto requiritur quod non supsit collegium. l. j. ⁊ per totum. C. de heredi. decu. secundũ Azo. in summa C. unde vir ⁊ uxor. ⁊ idem tenet glo. in. d. l. i. ff. eo. Sꝫ idem azo in dicto titu. de here. decu. videtur tenere quod uxor excludat collegium, qꝛ ibi erat questio inter illa collegia ⁊ fiscuꝫ non inter collegium ⁊ coniugem. Forte enim ibi coniunx non superat vel repudiauerat. ⁊ idem tenuit Bal. in. d. l. j. nisi eẽnt aliter dicta bona tacite, vel expresse collata in ipsum collegium, ut ibi plenius per eum. Sexto requirebatur olim quod non nuberet infra annum alias si nupsisset priuabatur omni successione. l. i. §. omnium. C. de secun. nup. Quod an sit hodie correctum dependet ex notatis in. c. fi. extra de secun. nup. ⁊ dictis supra i secunda parte in quarta questione. ⁊ licet paulo ante dictũ fuerit coniugem vacari ad successionem coniugis predefuncti tantuꝫ per ius pretorium ⁊ non per ius ciuile, tamen fallit in casu auctẽtice preterea. C. unde vir ⁊ uxo. ⁊ in corpore unde sumitur, videlicet in auc. de exhibẽ. reis. §. qm̃ vero. colũ. v. ⁊ in auc. ut li-

8 ceat matri ⁊ auie. §. qꝛ lege, collat. viij. † ubi si matrimonium sit absqꝫ dote ⁊ de donatione pp nuptias coniunx autẽ premoriẽs locuplex sit, superstes vero laboret inopia succedat una cum liberis cõibus alterius matrimonij in quarta si tres sint vel pauciores ꝙ si plures sint in virilẽ portionẽ, ut iñ eiusdẽ matrimonij liberis si extant proprietatem seruet his non extantibus potiat̃, ⁊ dominio, ⁊ si maritus aliquid legauerit computabitur ipsuꝫ legatum in talem portionẽ. ⁊ idem ex eadem ratione videt̃ si paruula sit dos vel donatio, qꝛ lex considerauit prouidere inopie cõiugis, non auteꝫ principaliter an dos vel donatio esset data vel non, ut dicto. §. qm̃ ibi. Sed nouissima viuentes inopia. ⁊ h videtur sentire Cyn. ⁊ Bald. in. l. licet. C. de iure dotiuꝫ. ⁊ putarem in omnibus casibus in quibus coniũx pp culpam suã priuat̃ successione a pretore data, de qua supra priuetur etiam hac successione iuris ciuilis ex eadem ratione quod satis probatur ex tex. dicti. §. quoniam. ubi imperator dat tale lucrum propter me-

rita coniugis ibi. Mulieres aūt lz decies milies in statu legitime ꝯiugis manserint, attamē eo ꝙ nō sit facta dos neqꝫ donatio ante nuptias nihil habere valētes, sed nouissima vinētes inopia ꝓpea sancimus ⁊c. ⁊ hec intelligas de iure cōi scripto siue pretorio siue ciui. Sed scio in multis mūdi ptibus maxime† in regno Francie ⁊ ptibus illi adiacētibus vigere ꝯsuetudinē immemorialem valde mulieribus fauorabilē, que inuitat vxorem supstitem ad successionē mariti predefuncti, etiam extra casus .s. enumeratos. Capit. n. vxor de bonis mariti vltra dotes medietatē oium bonorum mobiliū, ⁊ etiā medietatem oium immobiliū acqsitorū ꝯstāte matrimonio, nec minus impediūt se in negotijs domesticis q̄ȝ ipsi viri, scz in vendendo merces ⁊ operādo in apothecis, ⁊ ita vidi seruare ꝯtinue in illis partibus. Itaqꝫ pūt illic secure dicere oppositum eius, qḋ dixit iuriscōsultus Papinianus in .l. multis. ff. de statu homi. In multis iuris articulis deterior est ꝯditio masculoꝝ q̄ȝ feminarū, que ꝯsuetudo vr̄ mihi exorbitās ⁊ irrationabilis maxime existētibus filijs. Multos etiam alios casus in qbus est melior ꝯditio mulierū quā viroꝝ, ponit Spe. in titu. de pcuratore. §. j. versi. eo. ꝯtra quoqꝫ. Sed supposita tali ꝯsuetudine. Pone qḋ vir volens de sua pecunia domū vel agrū emere pepigit seu ꝯuenit cum vxore qḋ ipsa nil peteret in illa re per virū acquirēda virtute illius ꝯsuetudinis ⁊ vxor facit sibi hoc pactū renūtiando omni iuri pretextu dicte ꝯsuetudinis, aut alias in dicta re acquirenda per viꝝ ꝯpetitura. An valeat talis renūtiatio do. de Rota in decisio. cccxcij. que incipit, ꝯsuetudo est in antiquis argumētis pro, ⁊ ꝯ̄, tandem tenēt quod valeat fundamētū principale ipsoꝝ est, qꝛ p hoc vxor nō efficitur pauperior, lz vir efficiaṫ ditior, argu. ff. de do. inter vir. ⁊ vxo. si spons. §. si maritus. ⁊ §. si quis rogatus. ⁊ .l. si vir vxori. ⁊ §. quod vir vxori. ⁊ §. qḋ legatarius, vt ibi plene per eos.

SUMMARIUM

1 Successionis quintus ⁊ vltimus gradus est fisci, qui tamen excluditur ab omnibus superioribus.
2 Ecclesia de cuius corpore erat defunctus an excludat fiscum in alijs bonis quā quesitis ex dicta ecclesia.
Quid de collegio.
3 Quid de episcopo in bonis peregrini ꝙ nota ad questionem de facto. Quid in bonis religiosorum.
4 Fiscum quis dicatur habere.
5 An omnia que de successionibus dicta sunt habeant locū in his qui catholicam fidem non profitentur.
¶ Operi iam absoluto addidimus de successione clericoꝝ tam regulariū quā seculariū. ⁊ qñ ⁊ quō veniant ad successionem aliorum. ⁊ quomodo succedatur eis, de quibus in fine opusculi breuiter loquemur.

¶ Quinta pers Tractatus.

1 Superest vltima pars siue vltimus suc cessionis† gradus. s. fisci. Vocaṫ enim fiscus ad successionem defuncti intestati, si ipse defunctus non reliquit aliqnem ascēdentē descēdentē ⁊ transuersalē alias successibilem vel etiam coniugē. Pro hoc tex. in .l. j. ⁊ in .l. vacātia. C. de bo. vac. lib. x. ⁊ idem si reliquisset aliquē ex predictis qui non posset succedere puta filiū spuriū ƀm ea que dicta sunt in .j. parte prin. in .iij. ⁊ quarta specie filiorum, vel forte vnuȝ qui erat frater minor qui incapax est, vt no. in cle. exiui. de paradiso. ꝟ. ver. signi. in auc. ingressi. C. de sac. san. eccle. vel vnum ex transuersalibus forte vltra decimum gradum certe fiscus succederet alias psone predicte fiscū excluderent. Itē excludit fiscū collegium in quo defunctus erat. l. j. ⁊ per totum. C. de here. decu. Item ex-
2 cludit† fiscū ecclesia de cuius corpore clericus erat not. in .c. j. ⁊ ij. de succes. ab intest. ⁊ .xij. q. vlt. c. fi. Intellige de bonis prouenientibus aliunde quā ab ecclesia, qꝛ in illis nō erat dubiuȝ qḋ remanebant ecclesie vel successori, vt not. in .c. cum ex officij. ⁊ in .c. quia nos. de testa. in .c. presenti. de offi. or. lib. vj. ⁊ .xij. q. vlti. per totum. Ratio est, qꝛ in vita nō sunt dñi ipsaꝝ reꝝ, sed vsufructuarij, seu vsurarij no. in .c. j. ⁊ ij. de pec. cle. ⁊ in .c. ij. de do. Item etiam intellige q̄ dicta sunt de clericis secularibus. nā regulares eoipso ꝙ intrant religionem applicant se ⁊ sua illi religioni, adeo quod amplius de ipsis bonis disponere non possunt, ⁊ ab eis excludiṫ non solū fiscus, sed oēs descēdentes, ascēdentes, ⁊ transuersales. Intellige tñ ƀm no. in auc. ingressi. ⁊ auceten. si qua mulier. C. de sac. sanc. eccle. ⁊ in .c. in presentia. de pba. ⁊ in .c. qꝛ ingredientibus. de testa. excludiṫ tñ ipsa ecclesia a psonis ⁊ rebus enumeratis in .l. si qs presbyter. C. de epis. ⁊ cle. scz a iure curie si erat curialis a iure dñi si erat ascriptitius, a iure patroni si erat libertus. † Itē excludiṫ fiscus in casu auctentice
3 oēs peregrini. C. cōia de succes. ibi enim diciṫ ꝙ si peregrinus decesserit in peregrinatione, bona veniunt ad epm qui distribuit in piam causam nō existētibus venientibus ab intestato ⁊ hoc vidi de facto anno elapso in ciuitate Perusina. Nā cū decessisset quidā Alamanus studēs illic, fiscus pape volebat caperē bona illius tanq̄ȝ vacātia, eps Perusinus se opposuit ⁊ obtinuit p dictaȝ auc. lz postea apparuerit de veris heredibus p ipsum institutis, p qbus fuit lata tandem sententia in rota. ⁊ ꝙ dictū est fiscū succedere. Intellige de aplico vel imperiali. Populi eniȝ ⁊ ciuitates non habent proprie fiscum vt no. p gl. in rub. C. ꝟ. iu. fis. lib. x. ⁊ per gl. in .c. qꝛ diuersitatē de ꝯces. prebē ꝙ pcedit, nisi ciuitates ipse, populi aut alij dñi terraꝝ ⁊ locoꝝ haberent iura fisci ex priuilegio, ꝯsuetudine, seu prescriptione. no. in .c. j. q̄ sint regalia col. x. in .l. hoc iure. §. ductus aque. de aqua quoti. ⁊ esti. in .c. super quibusdā. de ver. sig. vel ēt de facto. no. in .l. bo-
4 ncs. ff. de capti. ⁊ dictum fuit .s. in .j. parte priu. in vltima specie filioꝝ. † ⁊ tūc enim ipsa ciuitas vel populus aut dñs est sibi fiscus, ⁊ posset ēt camere siue bona delinquētiū ꝯfiscare, ⁊ vide ad predicta Bar. in d. l. i. C. de bo. vac. lib. x. Quid aūt si cōcurrebat curia principis secularis que accepit bona ipsius defuncti p̄tēdens fiscum debere succedere deficiētibus ceteris. Curia autem ecclesiastica pretendebat illum fuisse clericū ⁊ in possessione clericatus. Unde vēdicabat illa bona dicēs ad curiā ecclesiasticam pertinere debere. Certe prelupposito ꝙ esset clericus ille defunctus, qꝛ ecclesia hꝫ fiscū. xvj. q. iiij. quisquis. ⁊ c. si qs deinceps. ⁊ c. qꝛ diuersitatē. de ꝯces. prebē. in glo. antepe. ⁊ in cle. pastoralis. in fi. de re iu. p Ant. de but. arg. xij. q. ij. aurū. sicut ēt hec sonāt. xij. q. j. ecclesia. ⁊ hoc tenuerunt do. de Ro. deci. cccclvj. que incipit, mortuo Titio, in antiq. dicunt tñ nō sufficere probare illū defunctū fuisse in possessione clericatus. Sed oportere pbare plene clericatū ⁊ titulū si per curiā secularem negetur clericus. ⁊ per hec sit expedita vltima pars princi-
5 palis, ⁊ sic vltimus successionis gradus. ea † aūt omnia q̄ ꝟ. successionibus scripta sunt, in his locū obtinēt, qui catholicam fidē profitentur. De his vero qui foris sunt, vt sunt iudei, saraceni, apostate ⁊ heretici, non expedit nobis tractare. argu. l. cunctos populos. C. de sum. tri. ⁊ .ij. q. j. multi. xxv. di. qui sincere. ⁊ in auc. de here. ab intesta. §. hec aūt omniū. col. ix. qñ autē occurreret de facto potes videre no. in auctē. vt cū de appel. cog. §. si quis de prescrip. parentibus orrodoxis vsqꝫ ad. §. hec autem disposuimus. col. viij. ⁊ que dicta fuerūt alias in repeti. c. si pater. de testa. lib. vj. super Rub.

FINIS

Tractatus domi. Anto. de rosellis, de Successionibus ab intesta.

SUMMARIUM

1 Probatio per visum omnem probationē excellit.
2 Testis deponens ꝙ vidit pulsare campanam, vel ꝙ vidit qḋ vinum erat dulce probat.
3 Cecus an possit de contractu testificari.
4 Ualet dictū testis si vnus deponit de visu, alter de auditu in eo ꝙ est perceptibile auditu.
5 Duobus testibus deponentibus de gustu vini magis creditur q̄ȝ duobus testibus deponentibus de visu vini.
6 Consanguinitas quid sit.
7 In materia successionum attēditur gradus ƀm ius ciuile, in matrimonijs ƀm ius canonum.
8 Consanguinei nec coniuncti qui dicantur.
9 Legatum factum consanguineis intelligitur omnibus factū fratribus non existentibus.
10 Spurij ⁊ vulgo quesiti, an dicantur agnati vel cognati.
11 Bastardi non continētur appellatione consanguineorum.
Nomine filiorum an ⁊ qñ veniant bastardi.
12 In materia exorbitanti ⁊ stricta fit interpretatio ꝯ̄ ius cōe ad casum q pōt sub verbis q̄ȝuis impropriatis comprehendi.
13 Spurij ⁊ vulgo quesiti non possunt ꝯtrahere matrimoniuȝ cum filia

filia illius quem suum tenent esse patrem.
14 Matrimonium contractum inter filium naturalem, & neptem patris dissoluitur.
15 Spurij & naturales, an in successionibus comprehendantur.
16 Parentes qualiter naturalibus filijs comprehendatur.
17 Frater tm̃ naturalis nõ succedit fratri suo, & legitimo & naturali vel alijs agnatis, vel cognatis patri, vel fratri ex alia mr̃e.
18 Matri illustri succedũt vulgo q̃siti dũmodo alij liberi nõ extẽt.
19 Incestuosi dicuntur nati ex consanguineis linee transuersalis in gradu prohibito.
20 Nephari sunt nati & coniuncti a linea ascẽdenti vel descẽdenti.
21 Adulterini dicuntur qui ex adulterio nascuntur qui etiam nothi vocantur.
22 Manseres qui sint.
23 Vulgo concepti dicuntur qui patrem certum demonstrare non possunt vel illicitum.
24 Vulgo quesiti non succedunt patri neq; matri.
25 Parentes excluduntur a successione filij vulgo quesiti.
26 Natus ex seruo & serua non patri sed tantum matri succedit.
27 Nati ex muliere & proprio eius seruo in nihilum succedunt.
28 Nati ex coitu accusabili an succedant alijs transuersalibus, vel ascendentibus vltra primum gradum.
29 Inter patres & spurios est agnatio non cognatio.
30 Frater vtrinq; cõiũctus in feudis nõ excludit a successione feudi fratrem consanguineum tantum.
31 Stante statuto ꝙ agnati pp agnatos excludãtur frater vtrinq; coniunctus non excludit consanguineuz tantum.
32 Vulgo quesitus non potest agere de inoffi. testa. fratris q turpem personam instituit.
33 Pater an cum vulgo quesitis contrahere possit.
34 Vulgo quesiti an agant, vel defendant vt coniuncte persone.
35 Nati ex coitu accusabili possunt pro parte, vel matre agere.
36 Auus paternus, vel maternus an possit nepoti spurio, vel naturali relinquere.
37 Macula patris non nocet filio in his que per filium patri nõ queruntur.
38 Ab alijs de materna linea an auo, vel auia relinqui possit.
39 Stantibus filijs auo materno, vel auie legitimis spurio decedẽti nõ succedũt in aliquo ab intestato.
40 Nepos legitimus nat⁹ ex filio spurio masculo succedit auie matri patris.
41 Linea quid est.
42 Patrueles & consobrini & amitini qui dicantur. nu. 95.
43 Gradus quid est.
44 Gradus qualiter probentur.
45 Agnatio quid & quid cognatio sit.
46 Arbor quõ formetur & quare sic formetur.
47 Sufficit docere principium & finez vt media presumantur.
48 Matrimonium an possit copulari vltra quartum gradum inter ascendentes & descendentes.
49 Stipes quid sit.
50 Parentes liberi qui dicantur & qui descendentes.
51 Statutum quod stantibus parentibus femine non succedant intelligi de agnatis.
52 Nepotes concepti post mortẽ aui bãniti non cõprehendunt̃ sub cõstitutione ꝙ qui commiserit crimen lese maiesta. ipse & eius filij & nepotes sint banniti.
53 Descendentes ascendentibus qualiter succedant.
54 Filijfamilias habent heredẽ ab intestato in aduentitijs bonis.
55 Filia in dote profectitia an habeat heredem.
56 Stipulatio facta de emphyteosi ecclesie pro se & filijs descendentibus videatur facta vt heredibus.
57 Stante statuto ꝙ agnati excludãt cognatos, an filius emancipatus excludat̃ & nepos cõceptus ex eo post emancipationẽ.
Per emancipationem an perdatur agnatio.
58 Nepotes concepti post mortem aui q̃n auo succedant.
59 Habens sororẽ instituit duas filias & decedẽti sine liberis substituit sibi testatori, primiores, & mortua prima filia cum filio secunda sine filio quis succedat in fideicommisso.
60 Adoptati quomodo succedant.
61 Adoptio quid sit.
62 Adoptio qualiter fit, qualiter arrogatio, & qualiter isti succedãt.
63 Arrogatus transit in familiã & potestatem arrogantis.
64 Arrogatus iniuste exheredatus quartã eius ꝙ habiturus fuisset ab intestato habere debet.
65 Adoptiui qui dicantur.
66 Legitimatio qualiter fiat.
67 Legitimati post mortem patris, vel alij non preiudicant legitimis successoribus.
68 Primogenitus si succedere d3 an succedat filijs, vel nepos ex primogenito defuncto.
69 Paria sunt esse talem ab initio, vel ex post facto effici talis.
70 Qualitas iniuncta verbo d3 qualificari secundum tempus verbi. & nume. 111.
71 Mors omnia soluit.
72 Subrogatus sapit nãm eius in cuius locũ subrogatũ. nu. 124.
73 Filia femina filij masculi nõ excludit amitam sororẽ patris defuncti masculi q̃n statutũ pp masculũ feminã excludit.
74 Filius qd̃ succedat in locũ patris q̃n intelligatur.
75 Hereditas non delata patri non transmittit̃.
76 Nepos in successione cũ patruis in parte hereditaria representat patrem & succedit in locum eius.
77 Esau alienauit primogeniture ius viuente patre.
78 Primogeniture ius cõsequit̃ ille q primo ad lucem pgressus, & q̃n duo eodẽ tempore & eodem vtero nascuntur.
79 Maior natu admittit̃ ad regni successionẽ quando primogenitus est fatuus, vel crimine lese maiesta. damnatus.
80 Ascẽdentes qualiter succedant nõ existẽtibus descendentibus.
81 Intel. auc. defuncto. C. ad tertul.
82 Patres arrogãtes durãte arrogatione succedũt filij arrogati.
83 Mater nõ põt arrogare, vel adoptare nisi de pmissu principis.
84 Filijs legitimatis p oblationem curie sine liberis decedentibus succedunt parentes quartam partem curie reseruando.
85 Pater legitimã de bonis filij ingredientis monasteriũ hr̃e d3.
86 Proximior ascẽdens an preferat̃ alteri remotiori diuerse linee.
87 Succedere quis valeat quando fratres vtrinq; coniuncti admittũt cũ ascẽdẽtibus i gradu & proximis & mortuo extat frater vtrinq; coniunctus & auus.
88 Proximus est quem nemo antecedit.
89 Transuersales & collaterales qualiter succedant.
90 Nepotes & pronepotes qui proprie dicantur.
91 Filius fratris dicitur ẽt nepos.
92 Communis vsus loquendi attendi debet.
93 Fratris appellatione in dubio de quo intelligatur.
94 Soror non continet̃ appellatione fratris vbi sola agnatio non consideratur. 95.
96 Patrui appellatione qui veniant.
97 Pronepos nomine nepotis non continetur.
98 Auia appellatione proauie non continetur.
99 Patruus magnus & ppatruus patrui magni dici debẽt.
100 Diuersitas quare sit inter ius canonicum & ciuile circa gradus computationem.
101 Gradus quomodo capiatur.
102 Lex quare adinuenit gradus.
103 Gradus q̃n considerari debeat quando pp consanguinitatem queritur vt iudex remoueri debeat.
104 Ex leui causa datur iudicis suspitio.
105 Incestas nuptias q contrahere dicantur.
106 Penalis dispositio, q̃n ad alios extẽdit̃ casus, ibi nõ cẽset̃ pena repetita in casib⁹ illis ãpliatis ne ad ipsos repetitio facta sit.
107 Existens in tertio gra. contrahere põt matrimoniũ cuz quarto si dispensatum est vt contrahat̃ in quarto.
108 Transuersales q̃n ab intestato inuicem succedant.
109 In feudis facta stipulatione pro feminis in subsidiũ succedunt.
110 Frates tm̃ cõsanguinei cũ vterinis tm̃ q̃n succedunt.
111 Patrueles qualiter succedãt patruo an i stirpes vel in capita.
112 Argumentũ a cõtrio sensu nõ h3 locũ cõ ius commune.
113 Intel. ad. §. reliquum. & §. si defuncti fratres in aucten. de heredi. que ab intestato.
114 Intel. l. ij. C. de suis & legi.
115 Intel. ad. §. illud palam in auc. de here. ab intestato.
116 Legum correctio per repetitiones subauditiones, aut tacitos intellectus non debet induci. & nu. 135. et. 144.
117 Auus patruelis habens duos patrueles & patruum si morit̃, an succedant ei patrueles fratres an patruus.
118 Filij ꝙ succedant in locũ patris intelligi d3 cũ illa qualitate qua succedebat pater si erat vtrinq; coniunctus.
119 Filij fratris licet succedant in locum patris non tamẽ nepos ex fratre succedit.
Filij appellatione continetur nepos.
120 Filius filij ex fratre nõ cõcurrit cum patruo suo magno ad hereditatem fratris defuncti eius patrui magni.

225 Statutum

Sta gl.hꝫ tres partes princi. Primo dicit qualiter ſe
habuerunt antiqui preſertim Jo. de
deo hyſpanus in lec.arboris ibi,at-
tendens ibi. Primo ponit Jo. an.
ordinẽ quẽ intẽdit tenere de tribus
principaliter inquirẽs primo,quare
fuit inuentio arboris, ſecunda que-
ſtio an arbor ſit auctentica.iij. qua-
re reperitᷣ in iſto volumine cũ eſſet
poſita in decretis,tertia cã ad fi. ¶ Ad primã queſtionem rñ-
det,qꝛ ꝑ arborem fit probatio per aſpectum ꝛ viſum que proba-
1 tio ad oculũ ꝛ † ꝑ viſum omnem aliam vincit probationem ꝛ ſic
ꝯcurrẽdo probatione viſus,ꝛ auditus potior videtᷣ probatio vi-
ſus tãqꝫ validior ꝛ ẽ rõ,qꝛ ſenſus viſus eſt cõis ad oẽs ſenſus , vt
no.gl.iij.q.ix.c.nihilominus.ꝛ in.c.teſtes.qꝺ nõ eſt in alijs ſen
2 ſibus exterioribus.† Et ideo ſi teſtis dicat ꝙ vidit pulſare cam
panã,vel dicit ꝙ vidit ꝙ vinum erat dulce.iſte probat vt in ſpe
cu.de teſte.§.quare verſ.Item qꝺ nõ probat ꝛ eſt ho.tex.xxxvj
q.j.nec aliqui.ꝛ.xiij.q.iij.qꝺ autẽ,ꝛ iſtud non eſt in alijs ſenſib;
nam ſi dicatur quod audiuit quod vinum erat dulce,non proba
qꝛ cauſa ſcientie teſtis debet eſſe per ſenſum appropriatũ illi cau
ſe ſuper qua apponit.ita dicunt docto.in.c.cum cãm.de teſtib.
3 ꝛ in.l.ſolã C.de teſti.ꝛ iſta faciunt ad queſtionẽ.† An cecus po
teſt teſtificari de ꝯctu de quo in Spec.de teſte.§.j.ver.ſed nũqꝫ
cecus.gl.Jo.iij.q.ix.c.teſtes.legiſte in.l.ij.§.itẽ labeo.ff.de aqua
4 plu.arcẽ.† Iſta ẽt faciunt qꝺ valeat dictũ teſtis.Si vnus depo
nit de viſu alter de auditu in eo qꝺ eſt ꝑceptibile auditu de quo
habetᷣ gl.iij.q.ix.in.c.de illis.ꝛ eſt caſus in.c.fina.de ſucceſ.ab
inteſt.qꝫuis iſti ꝛ quilibet eoꝝ ſit ſingularis in ſuo ſenſu.Itẽ no-
tanter dixit Bar.in.l.ij.quemadmodum teſtamenta aperi . qꝛ
non eſt opus quod teſtes ſint conformes in perceptione ſenſus.
eſt etiam glo.in clemen.cauſa.de teſt.no.gl.iij.q.ix.in.c. nihi-
5 lominus.† Credo tamẽ ꝙ magis crederetᷣ duobus teſtibus de-
ponentibus de guſtu ſi vinum erat dulce qꝫ duobus teſtibus de
ponentibus de viſu ꝙ non erat dulce,qꝛ ſenſus guſtus eſt magis
proximus illi depoſitioni.

Ad ſcdam queſtionem rñdet quod arbor eſt auc.igitᷣ
credo quod gl.bene dicat,nam dicitur pu
blica ſiue auc.ſcriptura,cui de iure ſiue de conſuetudine creditᷣ
ſine aliquo adminiculo.vt no.Inno.ꝛ doc.in.c.i.de fide inſtru.
ꝛ talis eſt lectura arboris.¶ Ad tertiam.q.quare reperitur in
iſto volumine.glo.reſpondet vt in ex qua.non videri ſup-
fluum ſi bis idem in eadem materia repetatur, ſi forſan contin-
gens eſt illam mãm bis tractari,ꝓbatᷣ ex not.in.c.j.ꝛ.xxiij.ꝺ.de
tranſla.prela.hoc probat lex ſi quis in conſcribendo.C.de pac.
que eſt de litera ad literam.C.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ in titu.de eo q co-
gno.conſang.vxo.ſue.pluries repetiũtur.Idẽ gl.ij.arboris que
rit principaliter de tribus quid ſit ꝯſanguinitas ꝛ vnde dicatᷣ,qd
linea,qd gradus.ſecũdo qũo arbor formetᷣ,ꝛ quare ſit formetur,
ꝛ quare ſic punctuatur ꝛ dicit velle inter ſe formare eas ꝑ quas
gradus cognoſcatur.Tertio dicit ꝙ ponet quedam notanda ꝛ
6 alias queſtiones.† Ad primũ dicit glo.qꝺ ꝯſanguinitas eſt at-
tinentia ꝑſonaꝝ ex eo proueniens,quia vna deſcendit ab altera
vel ambe ab eodem.ꝛ dum dicit vna deſcendit ab altera deno-
tat lineã aſcendentiũ ꝛ deſcendentiũ, ꝛ dum dicit , vel ambe ab
eodem denotat lineã tranſuerſaliũ,vel ſecundo dicit ꝙ eſt vin-
culũ ꝑſonaꝝ ab eodẽ ſtipite deſcẽdẽtiũ carnali ꝓpagatione ꝯ-
ctũ ꝛ dicit ꝙ iſta eadẽ eſt diffinitio cũ prima ꝛ ſunt verba Hoſt.
in ſum.de ꝯſang.ꝛ affi.ꝛ dũ dicit ab eodẽ ſtipite appellat ſtipitẽ
illum a quo ceteri ꝓfecti ſunt de quoꝝ ꝯſanguinitate tractatᷣ ſi-
ue ſint inter ſe deſcendentes,ſiue ſint tranſuerſales,qꝛ qꝫtũ ad ip
ſum ſtipitẽ cũ tractaretᷣ de ꝯiunctione cũ eo non poſſunt eſſe ni-
ſi deſcẽdẽtes.Sed vnde dicatᷣ ſtipes inducã cãꝫ. iſta gl.ꝛ vlti
ma diffinitio nõ eſt tuta,qꝛ diffinit ab eadẽ que nõ habuit aſcen
dẽtes.nã ſi diffinitio ſumeretᷣ ab alio ſtipite inferiori ab Adam
tũc diffinitio nõ eſſet bona,qꝛ nõ diffiniret nec ꝯplecteretᷣ ꝯſan-
guinitatẽ,ꝛ lineã aſcẽdẽtiũ.Nã dicit ꝙ ꝯſanguinitas eſt vincu-
lũ perſonaꝝ ab eodẽ ſtipite deſcẽdetiũ ꝛ de aſcẽdẽtibus nihil di-
cit.Itẽ diffinire ab Adã eſſet ponere impoſſibile, qꝛ impoſſibi-
le foret gradus numerare ab Adã.Itẽ nõ eſt opus illos gradꝰ
ab ipſo numerare.Primo nõ quo ad matrimonia q̃ hodie gra
dum quartũ de iure can.non tranſcendunt.Item nec quo ad he
reditates que gradum decimũ ſm ꝯputũ iuris ciuilis in tranſ-
uerſalibus nõ tranſcẽdũt, ꝛ ideo iſta diffinitio vltima non eſt bo-
na.ex alio ẽt mihi nõ placerent iſte diffinitiones,qꝛ ex eis ſeque
retᷣ ꝙ oẽs homines ſunt conſanguinei,qꝛ omnes deſcẽdũt ab eo
dẽ ſtipite ab Adã ꝛ Eua primis parentibus.ẽt ſimiliter põt ſal
uari ꝙ dicitᷣ ꝙ eſt vinculũ,vel attinẽtia,qꝛ poſt mrĩmoniũ Anne
taxatũ nõ dicitᷣ vinculũ nec attinẽtia,tũc ex alio diffinitio nõ
eſt tuta,qꝛ nõ ꝯprehẽdit ſubſtãtialia rei diffinite.l.oĩs diffinitio.
de re iud.nõ enim ꝯprehẽdit,vel declarat que ſint ꝑſone attinẽ
tes,vel vinculo aſtricte quare forte do.Azo.in ſum. de gra. in
.§.de ꝯſanguinitatibus ſubiũxit iſtis diffinitionibus vſqꝫ ad ter
tiã generationẽ,ſꝫ iſta additio nõ vr̃ tuta,qꝛ iſtud erat olim in co
gnatione vt nõ dicerentᷣ cognati vltra.vij.gradũ,vt no.in.l.non
facile.ff.de gra.inſti.de ſucceſ.cog.in.§.fi.in agnatis vero ꝓten
debatᷣ vſqꝫ ad decimũ gradũ.Sed cũ hodie ſit ſublata differen-
tia cognationis , ꝛ agnationis certe ꝛ cognati hodie ſuccedunt
vſqꝫ ad decimũ gra.vt no.Azo.in ſum.de legi.here.ꝛ gl.in.d.
.§.fi.h forſan.ꝓcedit in ſucceſſiõibus,ſꝫ in alijs diſpõnibꝰ ꝯiũcti
ſeu ꝯſanguinei,dicuntᷣ cognati vſqꝫ ad.vij.gradum agnati vero
vſqꝫ ad decimũ.Ita notanter dixit Cy.in.l.cũ alienã.in fi.C.de
legi.Et hoc qꝫtuꝫ ad hereditates ꝛ alias diſpoſitiones ſed qꝫtũ
ad matrimoniũ ꝯſideratur vſqꝫ ad quartũ gradum incluſiue in
tranſuerſalibus q eſt de iure ciuili , attamẽ qꝛ in aſcendentibus
ꝛ deſcendentibus gradus de iure canonico non diuerſificatur a
7 iure ciuili.† ꝛ in materia ſucceſſionũ attendi debent gradus de
iure ciuili,ꝛ non canonico,ꝛ ĩ matrimonijs ius canonicum ꝛ non
ciuile vt no.in.l.ij.C.de ſucceſ.edic.Et ita diſputãdo determina
uit Jac.de but.ſed ſi fieret mentio ꝯſanguineoꝝ in alia materia
quã matrimonij,vel ſucceſſionis vt qñ dr̃ qꝺ ꝯiunctus admitta
8 tur ꝓ ꝯiuncto † q dicantᷣ ꝯſanguinei,vel ꝯiuncti,dic vt in.l.ſed
ꝛ ſi de ꝓcu.no.in.l.lex corne.ff.de iniur.Credo qꝺ ꝯſanguinitas
dẽat ꝯſiderari ſm qꝺ dicit Cy.in.d.l.cũ alienã.C.de leg.lꝫ tex.
in.l.i.§.gñaliter.de legatis.ꝓſtan.videatᷣ ꝓbare qꝺ in infinitum
dicimur ꝯiuncti qꝛ oẽs ſumus fratres in Chriſto,tñ iſtud verbũ
ꝯſanguinitatis,ꝛ cognationis capit ſm ſubiectã materiam ꝛ vt
nõ recipiamus iniuſtã iniuriã ab antiquo oẽs poſſumus dici co
gnati.l.vt vim.ꝺ.de iu.ꝛ iu.ibi tex.dicit ꝙ natura inter hoies co
gnationẽ quandã ꝯſtituit.Vñ hoiem homini inſidiari nephas
eſt ꝛ dicũtur naturaliter cognati quaſi vna cõiter nati.nam.l.nõ
facile.ff.de gradi.vel ab eodem orti ſiue progeniti,qꝫuis conſan-
guinitates ciuiles dicantᷣ a con , quod eſt ſimul ꝛ ſanguine,quia
de communi ſanguine,hi ſunt vel deſcendunt,ideo dicitur ſunt,
quare pater ꝛ filius ſunt vno ſanguine,ſed non deſcendit pater
de cõi ſanguine, ſed eſt de ꝯſanguine.Sed duo fratres ,vel plu-
res deſcẽdẽtes bene deſcẽdũt a communi ſanguine , ꝛ ideo ſub-
ditᷣ deſcendunt.põt ẽt dici ꝙ pater ꝛ filius ſunt ex ſanguine cõ-

muni descendentes, q̄ sanguis alius fuit cōis filio suo patri ne-
potis, vel filius est ꝓductus a sanguine patris, vnde sanguis fi-
lij est cōis sanguine patris, vnde pater, ⁊ filius bene dicunt̄ con-
sanguinei ꝙ intelligo principaliter de his qui ex patre ꝓfecti
sunt. Illi.n. ꝓprie ⁊ stricte dicunt̄ ꝯsanguinei, nā illi qui ex femi
na tm̄ ꝓgeniti sunt stricte ⁊ ꝓprie nō dicunt̄ ꝯsanguinei. ego cre
do ꝙ ꝯsanguinitas capit̄ ꝓut reperit̄ in iure expressum, vbi ve-
ro ius nō exprimit tunc ꝯsiderat̄ ſm ꝙ dixit Cy. in. l. rē alienā.
C. de leg. ⁊ in. l. cornelia. ff. de iniur. ipse vero ꝯsanguinitatem sic
diffininit ꝙ ꝯsanguinitas est attinētia ꝑsonarū qua vna descen-
dit ab alia, vel ambo ab eodē ⁊ tunc ſm gradus a. l. sic diffinitio
nis ēt si dicit̄ ꝙ oēs descēdimus ab eodē. Respondeo ꝙ quate
nus ꝯiunctio trāscēdit gradus a lege diffinitos nō dici t̄ ampli⁹
consanguinitas, vel attinētia. ⁊ si dicit̄ ꝙ ꝯsanguinitas a. l. posi
tiua tolli nō pōt, q̄ iura sanguinis sunt immutabilia ēt ꝑ legem,
in. l. iura sanguinis. ff. de reg. iur. ⁊. l. ius angationis. ff. de pac. rñ
deo fatendo ꝯriuꝫ, sed lex ciuilis, vel cano. potest modificare cō
sanguinitates vt in matrimonijs qd̄ non transcendat eū gradum
⁊ de ꝯsanguinitate prout est de iure stricto loqr̄ ista mea diffini
tio, proprie tm̄ ꝯsanguinei nō debere dici nisi fratres, vt. l. post
ꝯsanguineos. ff. de suis. ⁊ legi. not. insti. de leg. agna. succes. §. j.
in gl. in ꝟ. ꝯsanguinei, sed illud est de stricto vocabulo. Sed ex
largo sunt oēs ex eodē sanguine nati. ſm ꝙ possunt matrimoniū
ꝯhere, vel ad hereditatem venire, vt no. Arch. in. c. j. de spon.
in. vj. in verbo consanguineos, ⁊ hoc vult communis vsus loquē
di qui in exaudiendis sermonibus omni ratione preualet. C. d̄ le
9 ga. iij. l. librorū. §. ꝙ q̄ cum cassius. † Et istud facit ꝙ si testator
legat suis consanguineis, an soli fratres admittētur. ⁊ Cy. dicit
ꝙ fratribus nō existentibus omnes alij admittent̄ ꝑꝑ vsum lo-
10 quēdi. † Ita no. in. l. si in adoptionē. ff. de adop. Host. in sum. de
ꝯsang. ⁊ affini. §. ij. vr̄ dicere de spurijs seu vulgo quesitis qui ca-
rent certo parte ꝙ illi dicunt̄ consanguineos haber̄, ꝙ intelligit̄
respectu cognationis non agnationis, q̄ agnatio a patre descē-
dit, sed tales non habent patrem subaudi. Sicut sunt vulgo con
cepti ⁊ ēt alij spurij, qui lꝫ possint ostendere certum patrē tamen
eis nō licet, vt. d. l. vulgo. de statu ho. Vñ paria sunt nō habere
vel habere quē non licet demōstrare. Sed habens ius agnatio
nis ⁊ sanguinis qd̄ descendit a matre que est semp certa vt in. l.
q̄ semper. ff. de in ius vo. ⁊ ideo dicit Hosti. qd̄ spurij tenent ius
sanguinis q̄ sanguis non mentit̄. l. iureconsultus. in. §. nomen. ⁊
in. §. seq. ff. de gradi. e. ff. vñ cogna. l. spurij. ⁊. l. hac parte. ¶ Gl.
tm̄ hic qd̄ ad impedimentum matrimonij solum spurij retinent iu
11 ra sanguinis ⁊ sic no. istam glo. † quod bastardi non continent̄
appellatione consanguineorum non ad impedimentum ꝯiugij.
Sed contra hec videt̄ text. ⁊ ibi not. in. l. tutelas. §. ff. de cap. di
mi. vbi videtur text. quod quando nominatio fit per nomina na
turalia, cognatorum vel filiorum comprehendantur spurij quasi
certum habentis sanguinē seu procedētes ex cōi sanguine. ⁊ idō
ego dicerem, quod si nominant̄ filij, in materia in qua non est ca
pax spurius vt in hereditatibus, vel legatis que fiunt a patre fi-
lijs, vel in beneficijs ecclesiasticis tunc nō ꝯprehendunt̄ spurij,
q̄ intelligit̄ de filijs habilibus. l. i. C. de sac. san. eccle. ⁊ ibi gl. in
versi. vnusquisqꝫ. ⁊ idem si fieret dispositio a matre loquor mō d̄
bastardis natis ex coitu accusabili ⁊ damnato. Naꝫ de alijs sta
tim dicam, si autē esset in materia communi dispositio tunc com
prehenduntur bastardi appellatione filiorum, etiam si essemus
in materia in qua deberet fieri stricta interpretatio, si lex loque-
retur ꝑ verba naturalia que possunt ꝯuenire bastardis, tunc ra-
12 tio suadet idem de illis † q̄ in materia etiam exorbitanti ⁊ stri-
cta fit interpretatio etiam contra ius commune ad omnē casum
qui potest sub verbis q̄uis improprijatis comprehendi vt est gl.
in clemē. j. de decimis. in verbo gregibus. ⁊ est glo. in. c. si post
q̄ꝫ de elec. in. vj. ⁊ hoc fuit originale dictum Nico. de matar. vt
refert in. l. j. ⁊. ij. in. x. oppo. C. que sit longa ꝯsue. fallit qñ dispo-
sitio esset penalis ⁊ contra ius commune vt est gl. singu. in clem.
vt hi qui. de etate ⁊ qualitate in versi. eisdem. aut non extenditur
ad bastardos materia legis, vel est indifferens materia, tunc ap
pellatione familie, vel domus non comprehenduntur bastardi.
ista est nota. Roder. ⁊ Bal. in. l. fi. C. de ver. signi. ita dicit qd̄
fuit determinatum in domino Lucio de petra mala, ⁊ ratio, qa
isti non sunt nominandi filij in auctenti. quib. mod. natu. efficiū.
sui. §. fina. ⁊ in. l. fina. C. de natu. libe. Secus vbi fieret larga in-
terpretatio ⁊ verba ꝯuenerunt bastardis per predicta ⁊ ex istis
13 deciditur dubium quod tangit Hostien. in sum. de consanguini
ta. ⁊ affinita. §. ij. in primo. ⁊ videtur terminare gl. hic est, ⁊ quo
ad prohibitionem matrimonij, vtrum spurius possit contrahere

matrimonium cum filio illius qui dicitur pater non quod certū
sit quod sit pater, q̄ tunc non haberet dubium, tunc videtur qd̄
sic, q̄ talis spurius non retinet agnationem, vel consanguinitatē
paternam. l. iurisconsultus. §. inter agnatos. ff. de gradi. Item q̄
parentele videntur computari secundū ꝙ hereditates deferun-
tur. xxxvj. q. ij. xxiij. c. ⁊. xxj. vbi tex. dicit qd̄ qui cum consan-
guinea dormierit sine filijs morientur quasi si filij nascuntur non
sint filij ⁊ sine censentur filij non videntur impediti ad coniugiuꝫ
presertim cum filia talis pretensi patris. arg. eadeꝫ causa. xxix.
c. quedam lex. xxix. q. vj. ad sedē. q̄ cuiuslibet spurij pater cense
tur incertus, ita no. Innocen. in. c. michael. de filijs presby. cuꝫ
ergo tales filij presertim vulgo concepti patrem habere non di
cantur non videntur impediti contrahere cū filia illius qui cre-
ditur esse pater eius cum nullo iure sanguinis ipsi coniuncti esse
credantur neqꝫ aliquē censeantur gradum consanguinitatis in-
ter ipsos habere, vt de despon. impube. c. ad dissoluendam ⁊. l.
quidam referunt. de iure codicil. ⁊ illud quod dicit hic gl. quod
ad prohibitionem coniugij dꝫ intelligi de spurijs quorum pater
cum sit certus non autem de vulgo conceptis, sed veritas est in
contrarium ⁊ arg. contraria. s. relata procedunt circa ea q̄ sunt
de iure ciuili, nō in his que sunt de iure naturali, vt matrimoniū
l. j. §. huic maris. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ in actibus naturalibus spurij
vt dixit comprehenduntur ⁊ in hac cognatione dꝫ inspici solum
14 ius naturale. instituta de iure naturali. in primo. † Nam q̄uis
naturalis filius ius agnationis non habeat tamen matrimoniū
contractum inter ipsum ⁊ neptem patris dissoluitur, vt no. in. c.
per tuas. de proba. ⁊ sunt ista expressa in. l. nihil interest. ff. de ri
tu nup. melius in. l. adoptiuus. §. idem econtrario. in titu. naꝫ in
his que respiciunt ius naturale comprehenduntur geniti ex quo
cunqꝫ coitu ⁊ q̄ꝫtum ad ista pater potest demonstrari. d. §. idem
econtrario. Si enim cognatio legalis dirimit matrimoniuꝫ, ma
gis vinculum naturale.

15 **Sed an isti spurij** † vel naturales ꝯprehēdant̄
in successionibus dico ꝙ est
fiēda differentia inter nāles tm̄ ⁊ spurios. nā in nālibus tūc na-
turales succedunt matri vna cuꝫ legitimis. l. si qua illustris. C. ad
orficia. Si autem loquimur in successione paterna tunc si est an
te legatum nihilo succedunt, sunt tamen alendi arbitrio boni vi-
ri ⁊ quod dico de filijs, dico de nepotibus descendētibus ex eis
in aucten. qui. mo. na. effi. sui. §. si quis autem defunctus. Si au
tem non est ante legatum, vel legitima coniuge, tunc succedunt
in duabus vncijs vt in auc. licet. C. de natu. lib. insti. de nup. §. fi
na. in fi. glo. Aut loquimur in successione ex testamento, ⁊ tunc
dicenduꝫ est vt no. in auc. licet. C. de na. lib. q̄ si defuncta perso
na caret legitimis descendentibus tunc ⁊ filijs naturalibus totū
relinqui potest. Si autem habent ascendentes tunc relicta legi
tima parentibus reliquum potest in naturales distribuere si qñ
supersunt filij legitimi tunc concubine matri, ⁊ filijs potest relin
quere pater vnciam ⁊ si est sola mater concubina, tunc semi vn-
ciam in auc. qui. mod. na. effi. sui. in. §. discretis.

26 **Qualietr autem** parentes † succedant ipsis na
turalibus filijs. dic quod eo-
dem modo ipsi succedunt naturalibus filijs quo ipsi naturales
parentibus succedunt vt sit par ratio. l. nam ⁊ si parentibus. ff. d̄
inoffi. testa. In successione transuersalium isti succedunt cogna
tis, non agnatis. ratio, q̄ retinent iura cognationis non agnatio
17 nis. † Ideo iste frater naturalis tantuꝫ non succederet fratri suo
legitimo ⁊ naturali, vel alijs agnatis, vel cognatis patris, vl' fra
tri ex alia matre vt in. §. filius. in auc. quomodo na. effi. sui. nam
si legitimatus per oblationem curie non sit legitimus successor
agnatis, vel cognatis patris multominus iste naturalis succe-
det qui non fuit legitimatus, q̄ naturales non sunt in potestate
parentum. Si vero loquimur de spurijs tunc aut sunt illi q pro-
prie dicuntur ⁊ stricte spurij, id est vulgo concepti quasi sine cer
to patre nati, vel quasi ex spurca etiam in istis non tractat̄ vtrū
18 succedant patri q̄ est incertus. † Sed si queritur an succedant
matri tunc si mater est illustris ⁊ extant matri alij legitimi filij,
tunc in nihilum succedunt matri etiam illustri vt dicit text. in. l.
si qua illustris. ⁊ gl. C. ad orfi. Sed si mater non est illustris tūc
succedunt isti ēt cum alijs legitimis, vel si sunt soli succedunt in-
solidum instituta ad or. §. nouissime. ⁊. d. l. si qua.
¶ Si autem loquimur de alijs spurijs natis ex alio coitu accu-
sabili ⁊ damnato. Nam etiam alij quam vulgo concepti nati ex
alijs quam vxore, vel concubina sunt spurij quasi extra purita-
tem nati secundum Isido. vt no. insti. de nup. §. aduersus. ⁊ ple-
ne not. in trac. legitimationum. in primo libello in causa iudicia

li in. j.

li in prima qōne ⁊ nota. Bar. in. l. gener socerū. ff. de his qb. vt
19 indign. † ⁊ istoꝝ spurij spēs sunt multe nā aliq dicunt incestuosi
nati ex ꝯsanguineis linee trāsuersalis in gradu ꝓhibito. vt. ff. de
20 adul. l. si adulteriū cū incestu. † Nā si essent nati ex ꝯiūctis ex li
nea ascēdēti vl' descēdēti isti ꝓprie dicūt nepharij, q᷑ tales ꝯple
21 xus nepharij dicunt insti. de nup. in. §. adulterium. † Alij dicūt
adulterini, q᷑ ex adulterio nascunt, ⁊ tales vocant etiam nothi,
q᷑ aliqua febris dicit notha, que affrigit sicut quartana, tñ nō est
vera quartana, sic dicitur nothus filius qui vr̄ esse filius, ⁊ tñ non
22 est, vel ꝑm Isido. † Nothū existimamus ex nobili matre natū ⁊
oēs isti aliqñ vocant spurij. institu. de nup. in. §. aduersus. Itē ali
qui vocant māzeres. vt in. c. nisi cū pridē. §. ꝑsone. de ritu nup. ⁊
in. c. ꝑ venerabilē. in fi. q filij sint legi. ⁊ est māzer natus ex scor-
23 to, ⁊ est scortus vulgo ꝯceptus, qui certū † patrē nō pōt demon-
strare ⁊ oēs vt dixi dicunt spurii etiā qui patrē certum mōstrare
pñt, quē tñ noiare fas nō est. ff. de statu ho. l. vulgo. naz spurius
qñqꝫ patrem ꝓbare pōt, vt no. Inno. in. c. michael. de filijs pre
24 sbyt. † Et isti non succedūt patri neqꝫ matri. vt in. §. fi. qb. mo.
nat. efficiun. sui. ⁊ gl. in. d. l. si qua. ad orfici. ⁊ in. §. fi. ad ista. ad
orfi. ⁊ no. in. l. si specta. ff. de inoffi. testamen. ⁊ no. in Specu. de
25 succes. ab intest. §. j. vers. sed nunqd spurij. ⁊ vers. sed an nati † ⁊ si-
militer parentes excluduntur a successione taliū filioꝝ. vt not.
insti. ad tert. in fi. gl. ⁊ not. Azo in summa. de legi. here. ⁊ Bar.
in. d. l. gener. ff. de his qbus vt indig. quanqꝫ dicat Hosti. in sum
ma qui filij sint legiti. §. an vtrunqꝫ in fin. vbi sentit ꝯtrariuz per
rationes per eū ibi relatas, sed precedēs snia est verior. quia cuz
ministerio semper iura loquuntur, quod matri succedant filij,
26 quādo sunt vulgo concepti, quasi secus i alijs. † fallit hic in natis
ex seruili cognatione puta ex aliqua ancilla vel ex aliquo seruo,
q᷑ lꝫ isti nō succedāt patri cum est seruus, q᷑ seruus habere suc-
cessionem non potest, nisi in casibus no. C. cōmunia. de succes. l.
seruus. ⁊ q᷑ seruus nō habet bona in actu nec in potētia. ff. de ver
bo. signi. l. paterfamilias. Matri tamē si non est illustris isti fra
tres liberi succedūt etiā cū legitimis. institu. de seruili cogna. ⁊
istis pōt a patre ⁊ matre factis liberis relinqui, vt ibi ⁊ ita ꝯsul.
27 † fallit qñ essent concepti ex muliere ⁊ proprio eius seruo quia ta
les filij in nihilum succedunt vt est tex. in. l. j. C. de mulieribus q̄
proprijs seruis se iunxerunt.
28 Sed tunc insurgit dubiū optimū † ⁊ quotidianū vtrū isti na
ti ex coitu accusabili succedāt alijs transuersalibus vel
ascēdētibus vltra primū gradū. In hac qōne. primo quantū ad
rectā lineam ascendentiū vel descendentiū cuius variat, q᷑ in. l.
fi. in fi. C. de natu. lib. ipse vr̄ tenere qḋ nepos ex tali spurio non
succedat avo, nec ꝯtrario quasi deficiat stipes ⁊ mediū habile co-
gnationis successibilis. cōtrariū vr̄ tenuisse i. d. l. si qua illustris.
ad orfici. ⁊ in auc. itaqꝫ mortuo. C. cōia de success. ⁊ in. j. distinc.
que fuit Cyn. Nā vult qḋ ista inhabilitas qḋ talis spurius non
succedit patri vel matri non extendat ad aliā successionē vcz ad
alios per matrē cognatos, ⁊ hic ꝓbat tex. in. l. fi. de natu. lib. vbi
extēsio ad alias ꝑsonas fit fauore legitime sobolis. Et istaz opi.
approbāt cōiter doc. qḋ non repellat alius quam ipse solus qui
nat⁹ est ex coitu q poterat accusari ⁊ ipse nō submouet successio
nem alteri quam nostris ideo succedit alijs de materna linea, sꝫ
nō ex paterna, q᷑ vt dixi. vel pater est semper incertus vel cense
tur incertus. vt. d. l. vulgo. ff. de statu. homi. ⁊ hec quia hodie nō
debent extendi vltra personas expressas in dispositione penali,
⁊ q᷑ inter cōsanguineos matris est ius cognationis qḋ ex solo iu
re naturali orit. l. spurij. ⁊. l. hac parte. ff. vnde cognati nō obstat
si dicit qḋ deficit stipes. ideo non potest dari aliqua rationabi-
lis consequentia. vt. l. fi. C. de natu. libe. quia illud est verū quā-
tum ad paternam lineaz quia in huiusmodi paterna linea pater
demonstrari non potest, quia semper presumitur incertus, sꝫ ma-
ter semper est certa. ff. de in ius vocā. l. q᷑ semper. ⁊ ita isto modo
dixi contra multos doc. qui consuluerunt cōtrariū, non succedit
igitur fratri ex latere patris tantum per istam rationē quamuis
ipsi pñt pupillariter substitui, vt est tex. singularis in. l. si is qui.
ff. de vulga. ⁊ pupil. ¶ Itē non succederēt auo paterno vl' auie
paterne, q᷑ senatusconsultū orficia. non habet locum in auia pa
terna. vt no. Azo. in summa. ad orficia. ⁊ glo. institu. ad orficia.
dū dicit ex eadē linea. Auo autem materno, ⁊ auie materne suc
cederet. tene ergo hāc ꝯclusionē, qḋ inter spurios fratres. nō est
vera cognatio nec agnatio. Et ideo si pr̄ ex pluribus diuersis cō
cubinis habuisset filios vel sacerdos vel monachus ex diuersis
mulieribus habuit filios, certe isti frēs inuicem non succederēt,
q᷑ isti nō sunt inuicem cognati, q᷑ agnatio fit per eādem matrē.
instituta de legi. agna. tute. in prin. ⁊ tanqꝫ agnati non succede-
rent quia agnatio fit per patrē, sed vt dixi pater quo ad istos ha
betur pro incerto, ⁊ agnatio cōtrahitur dum nō legitime nuptie
interuenerūt. instit. de nup. §. si aduersus. ⁊ instituta de legi. agna.
succes. §. j. probat in auc. quib. modis nat. effi. sui. §. si vero effusa.

Ista etiaz decisio quod spurius

29 succedit patri † matris sue auo eius materno. no. contra tex.
in ca. causam. el. i qui filij sint legi. ⁊ in. c. causam. el secundo.
Sed potest responderi quod ibi nepos pretendebat se heredem
aui sui ex Agatha matre sua quam dicebat fuisse legitimam.
Sed quia fuit ipsa Agatha mater spuria, ideo succubuit illo iu
dicio qui forte non succubuisset, si dixisset se heredem alias per
sone sue. Et hoc infertur quod spurii nati ex eodem patre ⁊ ma-
tre non debent dici vtrinqꝫ ꝯiuncti. ideo non excluderent a suc-
cessione vterinum tantum. cū in eis nō spectetur agnatio seu vin
culum paternum. vt supra dixi.
30 ¶ † Et ideo dicunt in materia feudorum, qḋ frater vtrinqꝫ ꝯiun
ctus non excludit a successione feudi fratrem consanguineuz tan
tum, ⁊ est ratio, q᷑ in feudis solum spectatur agnatio non cogna
tio. vt in titu. de gradibus succes. in feudo. in. c. j. ⁊ i. c. j. de nā suc
31 cessio. feudi. † Et idem credo vbi per statuta excluderentur co-
gnati propter agnatos, vt illo casu frater vtrinqꝫ coniunctus, nō
excludat consanguineum tantum, quod est singulare.
32 ¶ † Ex hoc infero vnū aliud quod licet vulgo conceptus posset
agere de inofficioso testamento matris, non tamen ageret de in-
officioso testamento fratris qui turpem personam instituisset, q᷑
cum censeatur solus frater vterinus non habet hoc locum quere
la fratris. C. de inofficioso testamento fratris.
33 ¶ An autem cum istis pater possit contrahere. vide glos. in. l.
qui testamentum. ff. de ꝓbatio. Barto. in. l. i. de natura. liberis.
34 ¶ † An aūt isti agnati vel defendāt vt ꝯiuncte persone. Inno-
cen. in. ca. nōnulli. de rescrip. credo indubitanter quod coniun-
ctus linee materne sic, sed in coniunctis ex latere patris esset ma
ius dubium.
35 ¶ † Sed an admittant pro patre vel matre quādo sunt cōcepti
ex coitu accusabili potest merito dubitari. crederem potius qḋ
36 sic, q᷑ lex cōsiderat solū actum naturalē. † Sed an isti tales pos
sent institui ab auo paterno vel materno. Istam questionē ponit
glo. in. l. fi. C. de naturalibus libe. non ponit de filio legitimo spu
rij, an possit institui ab auo ⁊ ibi inculcat gl. multas questiones.
Nā ponit etiam de patre ⁊ matre que habet nepotē spuriū vel
naturalē ex filio spurio vel an possit ipsuz instituere. Ego in his
qōnibus excludam casus nō dubios ⁊ primum. ¶ Si queritur
vtrū auus possit relinquere nepoti naturali ex filio legitimo vel
an possit relinquere filio legitimo vel naturali quem hꝫ ex filio
naturali. Et isti casus sunt determinati in. l. fi. C. de naturalibus
liberis. qḋ istis relinqui potest tota substātia sobole legitima nō
subsistente. vt in auc. qbus mod. nat. effici. sui. in. §. nepotibus.
q᷑ ꝓhibitio q̄ fit parētibus vt in istis nō relinquant est in odium
fornicationis parentū que ratio cessat in nepotibus vt dicit. d. l.
fi. nisi quādo extat legitima soboles q᷑ huius odij fit extensio ad
nepotes, sed gl. ibi format questionem an possit ab auo relinqui
nepoti legitimo vel naturali ex filio spurio ⁊ ponit questionez in
auo paterno ⁊ paterne linee. deinde de auie materne ⁊ materne
linee. nā qḋ filijs spurijs culpasset relinq est clarū de iure ciuili
quod eis nō licet relinquere etiā alimenta. vt auc. qb. mod. nat.
effici. sui. in. §. fi. Sed licet de alimento est immutatū de iure ca
nonico. vt in. c. cū haberet. de eo qui. du. in mat. qꝫ pol. ꝑ adul.
Videamus ergo de auo paterno ⁊ auia paterna, an possint relin
quere spurijs ex filio legitimo vel legitimis nepotibus ex spurio
loquor ex testamento q᷑ isti ab intestato quocunqꝫ sint spurij, vel
ex spurio nati nō succedunt patri vel illis de paterna linea. vt. s.
dixi. Glo. ꝯcludit que fuit additio qḋ possit eis relinqui nō exi-
stente legitima sobole. Ita qḋ sit idem in eis ꝙ in nālibus. Sed
Bar. i. l. gallus. §. qḋ si is. ff. de lib. ⁊ posthu. dicit ꝙ Odofredus
dimisit sub dubio. lꝫ Cy. dicat qḋ ipse dixerit ꝙ tali nepoti relin
qui non pōt. Rofr. aūt disputauit ⁊ tenuit qḋ si talis nepos est
adult⁹. ita ꝙ aliqua potuerūt esse eius merita, tūc si est institut⁹
ꝓpter illa valet institutio tāqꝫ facta de quolibet extraneo. Si ve
ro non potuit promoueri, tunc non valet eius institutio. quia pre
sumitur institutus cōtemplatione patris. l. sed ⁊ plures. §. sed in
arrogato. ff. de vulga. ⁊ pup. l. si forte. ff. de castrensi peculio, ⁊ sic
nō valet institutio. l. j. C. de naturalibus libe. Iaco. aūt de belui.
iterꝝ etiam disputauit, ⁊ ponit in. d. l. j. de naturalibus liberis. ⁊
tenuit indistincte qḋ talis nepos possit institui. ꝑ. d. l. fi. C. de na.
libe. q᷑ prohibitio non extenditur ad nepotem sicut astringit fi-

Undecimus Tomus Trac. 2

lius spuriũ. vt in auc. quib. mod. natu. effi. sui. in. §. fi. Patet q2 põt substitui fratri pupillariter. vt. s. dixi. & hic sequitur Bar. quando nõ fuit institutus talis nepos cõtemplatione filij vel in casu dubio. nã defectus patris ita demum descendit in filiũ qd est ex persona patris in ipsum filiũ non in his que filius aliunde haberet. l. iij. de interdi. & rele. Sed nepos succedit mõ auo ex persona sua, & ex ppria ipsius nepotis institutione non ex persona patris. ideo &c. probat, quia filius deportatus non potest capere & tamẽ hoc non obest nepoti. l. gallus. §. quia si cuz. de liberis & posthu. Itẽ filius hretici non obest nepoti filio orthodoxo. C. de hereti. l. cognouimus. & in auc. itẽ de nestorianis, q2 culpa patris per q̃ est exheredat⁹ nõ obest nepoti. l. iij. §. si emãcipatus.
37 ff. de 3rabilis. & l. si quis filiũ. C. d inoffi. testa. † & macula patris nõ nocet filio in his que per filiũ patri non querãtur. l. diui fratres. de iure patrona. & l. qd 3tra legẽ. & qd ibi nota. ff. de libe. & posthu. sed per talẽ institutionem nõ queritur patri presertim si testator exp̃ssit. C. de bonis que liberis. auc. excipitur. & si dicit̃ ista dispositio fit in fraudẽ non est ve2 quando testator palaz locut⁹ est. l. si qs locuplex. C. de inoffi. testa. nec est ve2 qd videat̃ institutus in dubio 3templatione patris, quãdo patri nihil q̃rit̃ etiã si pater sit cã notitie talis nepotis. l. sociũ qui in eo. ff. pro socio. Sed qñ patri queretur non valeret institutio, ita loquit̃. §. in arrogat. Et ex his Bar. concludit q talis nepos possit istitui, & ita 3suluit in 3silio qd incipit ob dulcius. Spe. vo in titu. de succes. ab intest. in. §. i. ver. qd igit̃. si habens filium tenet distinctionẽ Rofr. & ita ibi transit recitando Jo. an. Cy. vero indistincte tenet qd tali nepoti relinqui non potest, & potest esse ratio q2 in spurijs non põt haberi respectus ad merita, q2 odio hodierni improbati coitus nihil põt capere a parẽtibus in auc. quib. mod. nat. effi. sui. in. §. frater. Sed ista ratio nõ est bona, q2 odiũ coitus nõ egreditur personã patris & partũ qui orit̃ ex illo coitu vt est tex. in. d. l. fi. d nat. lib. Mihi videtur qd Bar. & plurimi doc. nõ põderauerũt rõnẽ tex. d. l. fi. C. de natu. libe. s3 gl. bene põderauit, & ideo decisio gl. videt̃ mihi verissima, q aut extat legitima soboles, & tunc nõ possit talis spurius institui. ratio q2 fauore legitime sobolis odiũ qd est in patre extendit̃ ad nepotẽ vt vult tex. in. d. l. fi. & q2 si hoc est ve2 in nepote naturali. vt ibi. & s. dixi fortius est in spurio & istud solũ dictũ tolit oia arg. Bar. s. relata. sed legitima sobole nõ subsistẽte credo qd valeat institõ talis nepotis, & tũc pcedũt arg. Bar. & hoc modo intellexit Jo. de bel. p tex. in. d. l. fi. & tn auc. quib. mod. nat. effi. sui. in. §. d nepotibus. Si vo nõ sunt spurij seruilis 3ditionis, s3 al's spurij ẽt si sunt geniti ex illicito coitu non tñ accusabili vt vulgo concepti tũc nõ succedãt pariter ẽt cũ legitimis matri & illis de materna linea talibus pfecto põt relinqui a matre vel linea materna nec h3 tunc locũ gl. in. d. l. fi. & idẽ de filij natis ex istis q̃uis spurijs. fallit quãdo mr̃ est illustris, q2 tũc talibus non potest relinqui a matre vel auo vel auia materna extãtib⁹ legitimis arg. d. l. fi. cõiuncta. l. si qua illustris. & isto mõ pcedere potest gl. in. d. l. fina. Si vero sunt spurij ex coitu accusabili tũc nil potest eis relinqui a patre vel matre siue extet siue nõ legitima soboles. vt. d. l. si so
38 boles. vt. d. l. si qua illustris. † S3 an possit relinqui ab alijs de materna linea auo vel auia, ego dubito tñ dicerem qd eis potest relinq ẽt legitima sobole subsistẽte q2 isti ab intestato succedũt. vt. s. dixi, & in istos nõ trãsit odiũ paternũ vel maternũ. vt no. in. l. spurijs. & l. hac parte vñ cognati. pbatur in. d. l. frater d nat. lib. & si dicas imo fit extẽsio ad istos fauore legitime sobolis, q2 dico qd illa. l. fi. loquit̃ in patre vel paterna linea nõ in matre vl̃
39 linea materna, † sed hic est aduertendũ & istud nullus tãgit si essent filij auo materno vel auie legitimi isti nõ succedũt in aliquo ab intestato loquor de natis ex coitu accusabili q2 potior est cã filio2 q̃ nepotũ & sic dr̃ imo debent succedere in locum matris, & sic succedere cũ alijs filijs p. l. nepotis & in auc. in successionez. C. de legi. heredi. Nõ est ve2 q2 mater est exclusa, quando fuit nata ex coitu accusa. & sic nepos non põt representare personaz eius vñ ab intestato excluduntur hoc casu a filijs auie materne vel aui materni licet secus foret si fuisset natus ex coitu dãnato non excusabili, q2 tunc succederet nepos ab intestato, cum alijs legitimis representando personam patris vel matris spurij.
40 Sed hic occurrit dubium mulier † habet filium spurium masculum & ex eo habet nepotem legitimum, nepos iste mortuo patre vult succedere huic auie matri patris an possit. videtur quod non q2 orficianum non habet locuz in auia paterna vt dixi quod notat Azo in summa ad orficia. Ego credo q talis nepos si est legitimus possit representando personam patris spurij venire ex eius persona per orficia. loquor quando pater poterat matri succedere. argu. d. l. nepotes. & in auc. in successionum. & ita videtur tenere Cyn. secundum Odofre. in. d. l. fin. de naturali. libe. quod credo verum quando iste nepos esset legitimus sed si esset spurius forte non succederet tali auie & intelligo ista etiam filijs alijs extantibus tali auie, & in hoc casu nõ h3 locũ gl. in. d. l. fi. Ita intelligo istã materiã male p doctores explicatã.
41 ¶ † In gl. ij. ibi linea hic gl. q̃rit qs sit linea & respondet qd est colle. pso. ab eodẽ stipite descẽdentiũ gradus cõtinens & numeros distinguẽs & est triplex linea descendẽtiũ ascẽdentiũ & collateraliũ, hoc dicit etiã Hosti. in summa de consangui. §. quid sit linea. Ista non est bona locutio, q2 posset esse vna linea in qua cõprehenderentur plures persone ab eodez stipite descendentes continens gradus & numeros & tamen non esset legitima linea, vt si in vna linea continet̃ auus & nepos ex eo & aliquis transuersalis ab eodẽ stipite ista tamen non esset f̃m arborem linea bene formata. Tanc. aũt dixit qd erat correctio psona2 consanguinitatis 3iuncta2 ab eodẽ stipite descendentium diuersos gradus cõtinens. & ista est satis eadẽ cũ pcedenti & patitur pdictuz errorem, iste etiã elocutiones ex alio mihi non placent, q2 sequeretur qd si in orbe vel rotunditate aliqua cellula ex istis positis hic in aliqua linea arboris, aliqua esset psona2 collectio qd est fere in omnibus rotunditatibus vt i descẽdentibus filius, & filia & in ascendẽtibus pater & mater, & in trãsuersalibus frater & soror, qd tũc illa rotunditas esset linea, qd est falsum, q2 secũdũ geometras, linea est longitudo sine latitudo cuius extremitas h3 duo puncta, & ideo ego credo q linea dici debet quantum ad istã arborem, aliqua recta sursum aliqua recta deorsuz, & aliqua recta per transuersum, ordinate 3tinens quaslibet varias personas, ab eodem stipite profectas ordinis gradus diuersos, & eorum numerum designans consanguinitatem demonstrans vel affinitatem, & ideo dixi quantum ad istam arborem, demonstrans consanguinitatem q2 alie sunt linee arboris porphirij quã fecit ad ostendendũ genus & species de qua fit mentio. in. l. legato generaliter. de leg. j. & ideo dixi ordinata collectio 3sanguinitatem demonstrans, quia si essent persone. extra consanguinitatem, non facerent ad istam arborem, & idem si nõ essent ordinate collecte, & debet intelligi modo ista linea, qd habeat latitudinẽ, aliter non posset inter se continere personas, siue gradus & est aliquando linea recta aliquando obliqua de quibus aliquid tetigit Bar. i suo tractatu alluuionis q icipit Tyberiadis, hec tamen geometris dimittam quia in iure nostro solum aliqua dicitur linea equalis & aliqua inequalis, equalis est cum duo equaliter distãt a stipite vt duo fratres respectu patris, & duo patrueles, quia linee descendentes due vnam faciunt transuersalem vt
42 in hoc exẽplo. † Filij duo2 fratruz qui vocat̃ patrueles vel filij dua2 sororum qui vocantur proprie consobrini, quasi consororini quilibet eorum descendit per suam lineam ab auo cõmuni & quilibet est in recta linea 3libet in sua distincta ab alia, & sic sunt in duabus lineis linea descẽdẽtibus & demũ sunt in vna trãsuersali in equali tñ linea. ¶ Sed linea inequalis est cum inequaliter in suis lineis distant a stipite, vt patruus & nepos ex fratre vl̃ auunculus & nepos ex sorore, vel cum vnus est stipes ad aliũ mediate vel immediate vt in linea ascendentium, vel descendentiũ est vtile scire, q2 si sunt coniuncti aliqui transuersales in secũdo gradu linee equalis, computando gradus de iure canonico isti inuicẽ contraherent matrimonium ex dispensatione pape, vt filij duorũ fratrum vel duarum soro2, sed quando sunt coniuncti in secũdo gradu linee inequalis, vt patruus & nepos ex fratre vl̃ auunculus cũ filia ex sorore cũ in istis nõ cadit dispẽsatio, vt hec habentur de restit. spolia. c. literas. & sic licet patrueles dicant̃ eiusdem linee equalis hoc est verum quãdo inter se de gradibus querunt secundum ius canonicũ, secus si respectu patris vl̃ aui, quia tunc diceretur quantuz ad istos linee inequalis & iste linee reducũtur ad rectam & obliquam q2 linea equalis est recta licet linea ascendentium & descendentium quam supra dixi inequalẽ est etiã recta sed respectu collateraliũ est postea obliqua si sunt in linea inequali, & idem si sunt in linea equali si velles pergere numerando a stipite & descendere per aliã lineam sicut fit de iure ciuili, nam tunc est linea obliqua. ¶ Sed qñ non itur ad stipitem & cõsideramus transuersales cõiunctos ex eadẽ linea tũc est recta, & de iure canonico, & ideo patrueles sunt in linea equali de iure canonico qd forte non esset de iure ciuili, & vt dixi est triplex linea superior est ascẽdẽtiu3 & est illa que continet illos a quibus originem traximus sicut pater & mater auus & sic deinceps, alia est descendentiũ & ista continet illos qui a nobis originẽ ducũt sicut filius & filia & sic de vlterioribus est & tertia linea

transuersalis

trāsuersalis seu venientib3 a latere. ⁊ est illa q̄ continet illos qui a nobis nō duxerunt originē nec nos ab ipsis, sed tamē ꝑfecti sumus ab eodē stipite, vt est frater, ⁊ soror, ⁊ eorꝝ progenies, ⁊ alij
43 transuersales. xxxiij. q̄one. iij. cap. j. gradu †glo. querit quid sit gradus ⁊ dicit qd̄ est habitudo distantiū personarū qua cognoscitur quota aggnationis vel cognationis distantia due persone differunt ⁊ dicuntur gradus ad similitudinem graduū scalarū vel locorum proclinium quibus gradimur de proximo ad proximum. vt. l. iureconsultus §. gradus. ff. de gradibus. Dama. vero dixit quod est distantia vnius persone ab alia in linea ꝯsanguinitatis. Goffredus autē dixit quod gradus erat abitudo siue distantia personarum ad inuicem facta collatione ad cōmunē stipitem. Iste diffinitiones modo inuicem non sunt tute. Nā dum dicit qd̄ est habitudo personarum non bene percipio quod velint dicere nisi dicamus quod ista habitudo siue habitus est distātia personarum, ⁊ tunc ista non est tuta locutio quia sola distātia non est gradus ideo multum distantes inter se nō habēt gradū. Item non solum cognoscitur quota distantia due ꝑsone inter se differunt imo quota distātia plurime alie ꝑsone inter se differāt vt p3 hic in arbore de qua de multis personis plusq̄ de duobus ōnditur quāta distātia inter se differūt. Itē nō est verū qd̄ gradus sit distātia. s3 potius mēsura distātie. Itē ƀm diffinitionem Goffredi nō ꝯprehendent̄ gradus ꝑsonarum quarum vnius esset immediate stipes ad aliam, vnde ego dicerē vt iureconsultus dicit qd̄ gradus est locus ad instar graduū scalarum de ꝓximo in ꝓximū gradū ascendendo vel descendēdo ꝑ lineas ꝑsonarū in consanguinitatē existentiū diuersas graduū distātijs demonstrans vt hec ꝓbat tex. in. l. iurisconsultus. §. gradus. ff. de gradib9. Alij autē vt dn̄s Cardi. aliter dixit dicendo qd̄ gradus est mensura distātie qua cognoscimus quota ꝯsanguinitatis gradu aliq inuicem distant sed hoc nō est bene dictū q2 sola mensura distantie nō facit gradū vnde duo extranei inter se habent mensurā distātie, ⁊ tñ non habent gradum. Item abnepos ab auo habet mensuram distantie, ⁊ tñ non facit gradum sed plures gradus vnde teneas q̄ supra dixi, ⁊ est notandum q2 dixi de proximo in proximum gradū ascendēdo vel descendendo nā ista est proprie ꝯputatio iuris ciuilis que est proprie naturalis. ¶ Nā ꝯputatio iuris canonici in transuersalibus in quibus differt a iure ciuili nō est ꝑ gradus sed ꝑ saltos. Nā fratres carnales naturaliter loqndo est impossibile qd̄ sint inuicē in primo gradu sicut eos designat ius canonicū ⁊ qd̄ fratres, patrueles sint in. ij. q2 numerādo gradus i formā scalarū est necesse qd̄ duo fratres carnales sint in secūdo gradu, ⁊ duo patrueles in. iiij. qd̄ ōndo q2 fr̄ carnalis fratri carnali nō iungit̄ per seipsum sed per mediū patris. similiter patrueles nō iūgunt̄ ꝑ seipsos, q2 tūc essent in. j. gradu sed q2 iungunt̄ per fratres carnales ⁊ auū ⁊ personas eorꝝ necesse est qd̄. j. fratrū numerent̄ q2 velle computare gradus carnaliū ⁊ patrueliū dimisso patre vel stipite est saltare de vna scala in aliā nō vero gradiri, nā si volo transire de fratre ad fratrē oportet gradiēdo qd̄ ascendā ad personā patris ⁊ iste vnus primus gradus deinde qd̄ descendam ad aliū fratrē, ⁊ hoc modo nāliter loquēdo fratres carnales sunt proprie in scd̄o gradu sic etiā gradiendo inter patrueles oportet qd̄ patruelis primo ascēdat ad ꝑsonam sui patris que facit vnū gradū deinde ascendat ad auum ⁊ faciet ƀm gradū. postea descēdat ad filium alium aui fratrem patris ascendentis ⁊ erit in tertio, ⁊ postremo ad patrem patruelē filiū paterni ⁊ erit i. iiij ⁊ hoc modo fiat per viā gradus naturalis cōputatio sed si in patruelibus tu incipias dimisso stipite tūc tu saltas de vna scala in aliam ⁊ ista est saltatio non per gradus ascēsio, ⁊ ita ꝯsuluit Bar. cōsi. mihi. xxxiij. qd̄ incipit queritur vtrū
44 gradus† ⁊ qualiter ꝓbent̄ gradus vide gl. ⁊ doc. in. c. quoties. ⁊. c. l3 ex quadā de testi. ⁊ Bar. in. §. idē labeo. ff. de aqua plu. arcen. ⁊. xxxiij. q. vj. in. c. de parētela el. ij. ⁊ dicit gl. quod gradus est habitudo qua cognoscitur quota agnationis vel cognationis distantia due persone differant inter se.

45 PRO cuius indagine est notandum † qd̄ alia est cognatio alia agnatio. cognatio lato sumpto vocabulo est nomen nature designans omnem consanguinitatem siue per virilē sexum siue femineū ⁊ ideo omnis agnatus est cognatus sed nō ꝯuertitur, q2 cognatus stricto sumpto vocabulo non est agnat9.
46 † Nā ꝓprie agnatus dr̄ per virilē sexū descendens siue attinēs per stipitē masculinā nati ⁊ ex familia dicuntur q2 ꝑ agnatione ponitur nomen familie q aūt per feminas cōiungunt̄ stricte sumpto vocabulo tm̄ cognati nominant̄ vt hec probant̄. ff. de gradi. l. iureconsultus in prin. ⁊ etiā agnatus ciuile nomē ⁊ dr̄ quinq̄ cōtinere nomē cognati. vt. l. inter agnatos. ff. vnde legitimi. sed dic q̄ ꝯtinet cognatus vt genus i specie sicut dicimus in emptione inest pactū, ⁊ hoc est vtile scire ꝑ statutis excludentibus cognatos ꝑ agnatos a successiōe vt olim ꝑ. l. xij. tabularū agnati ꝑferebant̄ qui legitimi vocabant̄ ⁊ agnati vocabantur ab intestato per vnde legitimi cognati vero per vnde cognati, ita dicunt rubrice. ff. vn̄ legitimi ⁊ vnde cognati. hodie sublata est differētia cognationis ⁊ agnationis ⁊ pariter succedunt. C. de legitimis here. auc. in successione ⁊ dicam in sequenti lectione. Itē hoc est vtile scire ꝑ feudis in quibus cognatio nō spectat̄ ⁊ ideo femine nō succedūt in feudo. vt in. c. j. de grad. succedē. i feudo. ¶ Gl. ibi format̄ aūt sic arbor. in prima parte docet formare arborē ⁊ primo ascendētiū, vt ponat̄. s. cellulam vacuam. quam glo. nominat petrucinū, ⁊ alij multi alijs nominibus vocant̄. ¶ Ego autē dicerem ipsam alpha. ⁊. o. qd̄ est dictum principium mediū ⁊ finis. est. n. cellula vacua principiū descendentiū ⁊ est finis ascēdentium existens in medio istorum ⁊ in medio collateralium
47 ideo recte dici potuit alpha. ⁊. o. q2 ꝯ†ponit principiū ⁊ finē vr ponere mediū ⁊ iō si emphyteota docet de vna antiqua solutiōe canonis, ⁊ de vna noua medie solutiones ꝑsumunt̄. C. de apo publi. Et ista gl. ꝑmo dicit qd̄ ponant̄ cellule ascendentiū pr̄ ⁊ mater ascēdēdo vsq̄ ad abauū ⁊ abauiā inclusiue, ⁊ oēs iste cellule ascēdētiū ⁊ descendentiū habēt ēt collateraliū ꝓpriū nomē exceptis illis lineis trāsuersalium que incipiūt per genitiuum, vt sunt post ꝓpriū horū filius filia ⁊c. Et oēs a genitiuis incipientes, ⁊ hoc dicit gl. vsq̄ ibi. Et scire debes ibi dicit qd̄ cellule ascendentium, ⁊ descendentium, diuidunt̄ per medium ⁊ a latere dextro sunt nomina masculorū a latere sinistro sunt nomina feminarū, q2 digniores vt masculi ponunt̄ in dextra parte. deinde in versi. s. cellulam vacuam designat quō debet punctari gradus de iure canonico ⁊ ciuili q2 in summitate si est vnius gradus distantia de iure canonico ponit̄ vnus pūctus rubrice, ⁊ is iure ciuili. j. ponitur vnus punctus niger ⁊ qd̄ multiplicamus gradus ꝺ iure canonico tot debent poni. s. puncta rubea ⁊ quot multiplicātur de iure ciuili tot puncta nigra. ⁊ est notandum qd̄ gradus ascendētium vel descendentium non diuersificant̄ a iure canonico ⁊ ciuili vnde vna est presentatio in quolibet sed in transuersalibus est differentia quia in transuersalibus de iure ciuili, nō est dare primū gradū secus de iure canonico. vt notatur in. l. j. ff. de gradi. ¶ Deinde in versiculo descēdendo ponit lineam descendentiū, dicens filius filia, in prima cellulla, ⁊ docet similiter pūctare gradum vsq̄ ad abnepotem, vt semper prima noua addita noue, ꝑ carnis ꝓpagationē denotet nouū gradū in ascēdētibus ⁊ descē. deinde in versi. regula dat regulam cognoscendi gradum descēdentium ⁊ ascendendentium dicendo qd̄ videas quot sunt persone intermedie, a cellula vacua ⁊ quot sunt persone tot sunt gradus non numerando personam cellule vacue, omisi tamen dicere quare ponitur in summitate ius cañ. ⁊ in fi. ius ciuile, vt denotetur excellentia iuris canonici, vsq̄ ibi si igitur. Ibi ꝑ quot gradus distat abauus a cellula vacua, ⁊ dicit qd̄ distat vsq̄ ad quatuor, ⁊ similiter quantum distet pronepos ⁊ similiter quantū abnepos dicit quod ꝑ quatuor gradus vsq̄ ibi scias autē ibi dicit qd̄ non ponit̄ in ista arbore oīs consanguinitas cellule vacue q̄ dicit per eū nam dicit q̄ fuisset impossibile tot personas ponere ego autem dico qd̄ nō erat necesse, naz habita cognitione vnius habetur de alijs cognitio, ⁊ ideo nō erat opus ponere matrē q2 posito patre ꝺ necessitate ponit̄ mater, ⁊ ideo similiter nō erat opus ponere ꝺ cognatione, q2 arbor potuisset formari ad formā vexilli ponendo. s. cellulam vacuam ascendēres deinde descendentes pater postea auus nec erat opus dicere mater ⁊ auia, ⁊ similiter de descendentibus ⁊ ideo a latere dextro transuersaliū poterat poni frater deinde patruus magnus, nec erat opus dicere soror aut auunculus, vel auunculus magnus vel proauunculus, q2 sicut distant agnati, ita distant cognati vnde per agnatos ascendentes ⁊ descendentes ⁊ transuersales potuissent cognosci cognati, sed ideo forte sic facta expositio vt mater ⁊ cognati ex
48 oculorū inspectione inueniantur citius. ¶ † Deinde in versi. ꝗro querit an inter ascendentes ⁊ descen. possit copulari iuramētū vltra quartū gradū ⁊ circa opinionē Goffre. ꝯcludit qd̄ non vnde abauus cellule vacue non posset ꝯtrahere cū abnepte cellule vacue licet esset sibi in octauo gradu, ⁊ sic ꝺ attauus non d3 de consangui. ⁊ affini. que restringit mihi viā ad quartū gradū, restringitur solū ad transuersales vnde quātū ad notitiā iurisc. nō erat opus scire gradus ascendentiū vel descendentiū sed ꝑ alios effectus opus est q2 legibus hēditates ⁊ tutele ad ꝓximū quemq̄ agnatū redire ꝯuenerunt ⁊ ꝓximocūq̄ cognato pariter ipsos vocat vt de legitimis heredi. auc. in successione. ꝓmo

tñ ascendẽtes deinde descendẽtes vnũ prin. nõ omitto qd olim
arbor fuit formata habẽs tres gradus plures ascẽdentiũ descẽ
dentium ⁊ trnasuersalium. Nam in ascendẽtibus. s. abauum in
vltimo erat abauus in. vj. tritauus ⁊ in. vij. tritaui pater. similr ĩ
descẽdẽtibus post abnepotẽ erat atnepos in. v. in. vi. trinepos
in. vij. trinepotis filius. ⁊ hoc ideo qꝛ tot gradus numerabantur
de iu. ciuili ⁊ canonico in. l. iuriscõsultus đ gra. ⁊. xxxiij. q. v. ad
sedẽ ⁊ vsqꝫ ad septimum erat olim impedimentum matrimonij
que sunt ad quartum hodie restricta de ꝯsangui. ⁊ affi. non dꝫ,
49 ideo nõ fuit vltra quartũ gradum hec arbor formata† ⁊ quoniã
plerũqꝫ fit mentio de stipite est sciendũ qd stipes vocaᷓ ille pri
mus ex cuius lumbis qui de cõsanguinitate decertãt descẽdũt,
quasi a quodã trunco arboris, qꝛ sic canones stipitẽ vocãt. iij. q.
v. seriẽ. ⁊. c. sedes ad fi. ⁊ vᷓ in. c. qd dilatio. de cõsangui. ⁊ affi.
¶ Unus aũt primus arborẽ adinuenit dicit qd instituatur im
perator, instituta de grad. in. §. fi. naꝫ post numerationẽ gradus
eos iussit scribi, vt videreᷓ ad oculũ, ⁊ arbor per canones est ap
probata. vt in. d. c. ad sedem. xxxiij. questione. v.

Sciendũ est aũt qd gradus sunt adinuẽti nõ solum pro
pter matrimonia, sed etiã propter hereditat
es. Item qꝛ. l. pub: cõtra affines vel agnatos dicere testimoniũ
ꝯpellimur, ibi dicit tex. in. l. iuriscõsultus. ff. đ gradi. Et ideo ad
hos fines gradus sunt inspiciẽdi, ⁊ iõ dicaꝫ statim de succes. ab
50 intestato, primo tñ premittens qd† ascendẽtes vsqꝫ ad tritauum
vocanᷓ parẽtes liberi descẽdentes dicunᷓ vsqꝫ ad trinepotẽ vt
hec notanᷓ in. l. iuriscõsul. §. parẽte. ff. de grad. ⁊ ascẽdẽtes vltra
tritauũ vocanᷓ maiores ⁊ vltra trinepotẽ descendentes vocanᷓ
posthumi. ¶ Illud aũt qd dixi de parẽtibus est ex ꝓpria signifi
catione vocabuli, sed aliqñ parẽtes dicenᷓ oẽs agnati vt est tex.
in. c. queadmodũ feudũ ad filiã ptineat vbi Bal. dicit qd si sta
51 tutũ dicat ꝙ† stãtibus parẽtibus nõ succedant femine intelligiᷓ
de agnatis qd dictũ vᷓ mihi durũ qꝛ hoc statutũ ꝯtineret homi
cidiũ irrationale. l. maximũ vitiũ. C. de lib. pre. iõ nõ dẽret extẽ
di ad agnatos trãsuersales, sed capi in ꝓpria significatione, ad
hoc qd no Bar. i. l. j. §. ⁊ ꝯñaliter. ff. đ leg. ꝓstã. vbi Bar. decla
rat hoc nomẽ parẽtũ vt restringaᷓ ꝭm. d. §. parẽtes vbi tract. de
materia odiosa vel vbi dispositio nõ hꝫ fauorẽ vel odiũ, sed vbi
tractaᷓ de fauore in infinitũ appelleᷓ parẽtes ⁊ silr capiaᷓ ꝟbũ
liberi. Ego aũt credo qd si ꝯstat de rõne leg. qꝛ forte dicat vt sal
ua sit familiarũ dignitas extãtibus parẽtibus femine nõ succe
dãt, tũc ꝟbũ parẽtibꝰ extẽdeᷓ ad tritauũ ⁊ infinitũ ⁊ ẽt ad agna
tos masculos trãsuersales qꝛ statutũ videᷓ habuisse respectũ ad
cõe vulgare quo oẽs ꝯsanguinei parẽ. appellamus ⁊ idẽ qñ nõ
cõstaret de rõne, sed esset tñ vnica ratio q̃ reddi põt tũc arguiᷓ
ex ea sicut de incerta in. l. lege milites agrũ đ re mil. tũc sumereᷓ
ꝓprie vt est dictũ ꝟbũ parẽtes nõ ꝓbareᷓ de vsu loquẽdi ꝙ pa
rẽtes dicerenᷓ trãsuersales agnati, qꝛ significata vocabulorũ ex
altero quatuor sumunᷓ vel a natura. vt. l. tutelas đ capi. dĩ vel iu
re gentiũ. l. manumissiões. ff. đ iu. ⁊ iur. vel a iure ciui. tugurij. ff.
de ver. sig. vel a ꝯsuetudine siue vsu loquẽdi. l. vt alteriꝰ. ff. de ꝟ.
sign. ⁊. l. labeo. ff. đ supel. leg. ⁊ isto modo põt ꝓcedere qd no. in.
d. c. j. queadmodũ ad filias feudũ spectat. De isto aũt ꝟbo libe
roꝝ qd importet dic plenissime p Bar. in. l. liberorũ a prin. de
52 ꝟbo. sig. etiã ponit de verbo filij† vltimũ nõ omitto ꝙ si ꝯstõ di
ceret ꝙ q ꝯmiserit crimẽ lese maiestatis ipse ⁊ eius filij ⁊ nepo
tes sint bãniti vt dicit test. in. c. felicis. §. qd si qs ꝑdictoꝝ de pe
nis in. vj. Isto casu talis constõ non extendeᷓ ad nepotes post
mortẽ primi aui bãniti cõceptos qꝛ isti non dicunᷓ attinere qcq̃
illi auo nec ei dicunᷓ nepotes tex. est singularis in. l. titius. ff. de
suis ⁊ legiti. vbi Bar. dicit qd cautela est vt dicaᷓ bãnitꝰ sit ipse
⁊ eiꝰ posthu. nã tũc iportatat oẽs in infinitũ, qꝛ si diceret filij nõ
extẽdereᷓ ad nepotẽ in materia odiosa, ⁊ si diceret liberi nõ extẽ
dereᷓ vltra trinepotẽ. Sꝫ si diceret ipse ⁊ eius ꝓles vel posthu.
tunc in infinitũ vt est casus in. l. j. de gradi. succes. in feudo.

53 Nũc dicendũ est qñ† gradus inspiciaᷓ ab intestato. vñ est
notandũ qd tex. in auc. in successiõe. C. de legitimis he
re. dicit ita in successione mortui patris familias siue filij fami
lias liberi eius si sunt oibus alijs ꝑlatis succedũt primi qdẽ gra
dus equaliter succedũt. Nepotes ⁊ vlteriores in stirpes differẽ
tia sexus vel pr̃e ptãtis nõ inspecta, sed sola natura, dũ ergo di
cit qd parẽtibus mortuis liberi succedũt intellige de parẽtibꝰ q
hñt bona in actu vel in potẽtia qꝛ si nõ hẽrẽt viputa ingressi mo
nasteriũ tũc ꝓcederet dispositio auc. si qua mulier. C. de sac. san.
ecclesijs. vbi si ingressus monasteriuꝫ nil disponit de bonis suis,
filij hñt solũ legitimã. ita intellige de parẽtibus ẽt q nihil habẽt
actualiter in bonis hereditas dĩ etiã q̃ est dãnosa vt in. l. hr̃dita
tis app. đ ver. sig. Itẽ intellige đ pr̃e nõ dãnato crimine lese ma
iestatis qꝛ isti filij nõ succedũt. vt. l. quisqs. C. ad. l. iul. ma. not. in
extraua. reprimẽdã ⁊ ibi p Bar. de filijs aũt alioꝝ dãnatoꝝ dic
54 vt no. in auc. bona dãnatoꝝ. C. đ bonis ꝓscrip.† Itẽ dũ tex. dicit
in. d. auc. siue filiusfa. no. qd filij in ptãte hñt heredes ab intesta
to. l. iij. C. de bonis q̃ libe. qd est veꝝ in bonis aduẽtitijs nõ in ꝓ
fectitijs qꝛ in istis nihil est immutatũ in auc. de here. q̃ ab intesta
55 to. §. j.† ⁊ vtrũ filia in dote ꝓfectitia habeat hr̃dẽ. bar. in. l. post
dotẽ solu. matri. Succedũt mortuo primo filij vel nepotes ex fi
lio vel alij descendẽtes in infinitũ, ⁊ hoc qñ filij ⁊ alij descẽdẽtes
sunt habiles ad succedenduꝫ, vnde non succedunt fratres sancti
Francisci vel dãnatus in metallum dãnato crimine lese maiesta
tis ⁊ isti habiles excludunt patrẽ ⁊ matrẽ licet sint in primo gra
du sicut filij ⁊ nepotes ex filio lꝫ sint in secũdo, excludunt ꝓauũ
patrẽ aui eorum licet pater sit in primo gradu de omnibus succe
dẽtibus in infinituꝫ ⁊ si plures sunt descendentes, tũc qui primi
gradus sunt pariter succedunt, sed q sunt vlteriores vt nepotes
vel pronepotes tunc si sunt ex eodẽ filio pariter auo succedunt.
l. nepotibus. C. vñ legitimi sed si essent plures nepotes ex diuer
sis fratribus tunc succedũt in stirpes. l. nepotes. C. de suis ⁊ legi
timis. vñ si sunt duo filij ex vno filio, ⁊ ex alio est solus vnus tũc
tantum habet ille vnus quantũ illi duo. Et idem quando duo ne
potes venirent ad successionem aui, vna cũ patruo succedunt in
stirpes. d. auc. in successione. ⁊ idem de pronepotibus ⁊ alijs de
scẽdẽtibus descẽdẽtes succedũt ꝭꝫ ꝙ est dictũ đ nepotibus hec
vera in his in qbus dscẽdẽtes succedũt vt hr̃des, sꝫ in his in q
bus succedunt tanq̃ filij vel descendentes ẽt siue sint heredes,
56 tunc pariter nepotes succedũt in capita nõ in stirpes.† vt in em
phy. eccle. q̃ pater stipulatus pro se ⁊ alijs descẽdẽtibus, ⁊ hoc
est de mẽte Bar. in. l. gallus §. quidã recte. ibi ex hoc sequiᷓ. ff.
de liberis ⁊ posth. ⁊ hoc dicit Bal. indubitanter verum quãdo
accepti pro filijs ⁊ nepotibus siue forẽt hr̃des siue nõ nã i dubio
dicit ipse vᷓ stipulatꝰ descendẽtibus vt heredibus. allegat gl. in
. l. ẽt solu. matr. ita dicit in. l. nepotes de suis ⁊ legitimis. sꝫ qcqd
sentiãt Bal. lꝫ sit stipulatꝰ vt heredibꝰ tñ qñ habẽt vt filij, ⁊ nõ
ꝯsideraᷓ hereditas nisi oportet qd sint heredes ⁊ sufficit etiam
si sint recta. vt. l. vt iureiurã. §. si liberi. Predicta no. Bar. in. l.
si patroni. ff. ad treb. sꝫ in patronatu eccl. semper succediᷓ in stir
pes vt in cle. ij. de iur. pat. ¶ In feudũ aũt si feudũ est pr̃nũ suc
cedũt vt in alijs bonis. vt in. c. j. đ gradi. succes. in feudo sꝫ si feu
dũ esset antiquũ tũc succederẽt in capita ꝭm qd antiquꝰ stipula
tus fuisset vt decedit auus relictis pluribꝰ nepotibꝰ ex pluribꝰ fi
lijs, ⁊ q̃riᷓ succedi in antiquo feudo qd nõ est ꝓfectũ ad personã
eius cui succediᷓ, tũc succedit in capita, ⁊ hoc sentit Bal. in. d.
l. nepotes ⁊ isto mõ debent inteligi no. in. c. j. de succe. feu. qꝛ in
istis nõ ꝯsideraᷓ hereditas nisi qd oportet qd in aliquo sint he
redes. vt in. c. an agnatus vł filius, sed solũ cõsideraᷓ qd sint de
scendẽtes iuxta no. in. d. l. vt iureiurã. §. si liberi succedunt, ergo
descendẽtes sint masculi vł femine licet olim in his iura fuerint
diuersa, ⁊ hoc nisi statuta aliter disponerent, qꝛ communiter per
Italiam sunt statuta qd femine stantibus masculis nõ succedãt.
Nã tunc filie ⁊ neptes excluderẽtur. imo filij masculi ⁊ femine.
vt no. in. l. liberorum. de verb. signi. ⁊ p modernos in. l. j. đ ꝯdi.
In secũdis dixi in. l. si vero. §. de viro. in. xi. fallẽ. ff. solu. mat. ⁊ si
statutum diceret qd masculi filij excludant feminas tunc nepos
masculus ex filio masculo excluderet feminas p ea q̃ dixi i. d. §.
57 de viro.† Qd autẽ si statutum diceret ꝙ agnati excludãt cogna
tos an tũc filius emaacipatus excludeᷓ, ⁊ nepos ꝯceptus ex eo
post emãcipationẽ. Ista. q. pẽdet ab illo dubio an p emãcipa
tionem hec perdaᷓ agnatio. gl. in. l. qui se patris. C. vñ liberi in.
ij. gl. tenuit ꝙ sic ⁊ hoc erat indubitatũ de iure ffoꝝ. p. l. q̃ filiꝰ
ff. de actio. ⁊ in. l. legit. ff. vñ cognati. in istis legibus gl. tenent ꝯ
rium instituta de legitima agnato. succes. in. §. fi. sed ille tex. pro
bat ꝯrium, qꝛ dicit quod succedat perinde ac si agnatio sublata
non esset. ergo concludit ꝙ sit sublata lꝫ ꝯseruetur ius succedẽ
di, ⁊ ꝙ sit sublata pꝫ qꝛ filius emancipatus non est tutor ltimus,
sed dator ex fiduciaria tutela instituta de fiduciaria tutela p to
tum potest dici ꝙ effectualiter non desinit esse agnatus, ⁊ ideo
vt agnatus succedit in hereditate ⁊ in legitima tutela. l. fi. C. de
legitimis tuto. ⁊ vt agnatus succedit in feudo ⁊ ideo vbi tractaᷓ
de eius fauore credo ꝙ cõprehẽdaᷓ appellatione agnatoꝝ per
ista iura, ⁊ si deberet succedere filio succederet per vnde paren
tes, vt no. in. d. l. qui se patris. Item cuꝫ dixi ꝙ nepotes, ⁊ descẽ
dentes in infinituꝫ succedũt intellige de ꝯceptis in vita eius de
cuius successione tractatur, qꝛ cõcepti post in hereditate legiti
ma nõ succedũt auo, nec in bo. pos. vt est tex. in. l. titius de suis ⁊
legitimis

legitimis in l.j.§.si quis proximus.ff.vnde cognati.⁊.§.si qs si.ff.
58 de iniusto testa.qd̄ itellige vt nō succedūt ex psona sua. † ⁊ ideo si pater nepotis repudiasset hereditatē prīs sui nepotes ex sua persona nō succederēt auo.⁊ ita obtinuit Florētie. Sʒ si prī eoꝝ fuisset mortuus hr̄ditate nō agnita nō tn̄ repudiata tunc isti nepotes succedūt auo ex iure trāsmissionis.l.cū emācipati.ff.ð colla.bon.no.Cy.in.l.j.C.de his q ante ap.tab.in.vj.q.⁊ ibi hoc tʒ Bar.⁊ Py.in dis.magna. Itē ista xa qd̄ isti nepotes concepti post mortē aui nihil attinēt auo q̄tuʒ ad hereditates legitimas ⁊ bo.pos.sed quo ad alia dicunt nepotes ⁊ proximi tex.est notabilis in.l.paul.§.paul⁹.ff.ð bonis libe.⁊ ideo si prī esset stipulat⁹ emphytosim ꝑ se filijs ⁊ nepotibus certis ⁊ isti nepotes cōprehenderēt,⁊ ita no.Bar.in.d.l.qd̄ dicitur.ff.ð ver.obli.⁊ iō miror qd̄ Bar.in.d.l.titius extēdat eā ad ꝯdenationes vt si cōdēnatur prī cū filijs ⁊ nepotibus tales nepotes ꝯcepti post mortē non cōprehendunt,vt dixi vobis.s̄.exponēs verbū liberorum ⁊ filioꝝ. Adhereo sententie sue ꝑpter auctoritatē Bar.⁊ q: mā
59 est odiosa† ⁊ ista faciūt ad questionem que est modo de facto prī habēs sororē instituit duas filias ⁊ decedenti sine liberis substituit sibi testatori primiores. mortua fuit prima filia cū filio.scd̄a sine filio querit̄ qs succedat i fideicōmisso an soror q̄ est in scd̄o gradu transuersaliū de iure ꝯmuni. An neptis q̄ similiter est in scd̄o.q neptis excludat̄ facit q: est ꝯcepta post mortē aui q succedant pariter facit q: ambo sunt in scd̄o gradu proximiores,qd̄ neptis aūt pferat̄ facit q: est ꝑximior dē linea descendētiuʒ que pfertur trāsuersalibus,⁊ lʒ quo ad hereditatem nō dicatur ꝑximior,tameʒ ad fideicōmissum deberet proximior iudicari. Sed qm̄ descendentiū liberorum plurime sunt specie q: aliqui sunt legitimi ⁊ nāles ⁊ de istis loqtur illud qd̄ ꝑrime scripsi. Alij sunt filij naturales tm̄,⁊ alij sunt spurij quorum spēs sunt multe, ⁊ isti duo succedunt vt dixi vobis s̄.in gl.ij.dum locutus sum de spurijs ⁊ naturalibus ibi ⁊ quo ad prohibitionē ꝯiugij.alij sunt legi
60 timi tm̄ ⁊ alij legitimati.de his duobus restat dicere.† Dicam⁹ de legitimis tantum ⁊ isti fiunt duobus modis per arrogationē vel per adoptionem licet late verbū adoptio cōprehendat arro
61 gationē.† Nā adoptio est legitimus actus per quē q nō est fili⁹ efficit̄ filius ciuilis vt colligit̄ in.l.j.⁊.ij.ff.de adop.⁊ instituta de
62 adoptio.in prin.† Tn canonista vide in.c.j.de cogna.lega.vbi habet̄ qualiter adoptio ⁊ qualiter arrogatio ⁊ qualiter isti succe
63 dāt.† scias q arrogatus transit in familiā ⁊ potestatē arrogātis ⁊ ista fit demū a principe de filio sui iur.vel habente ptāte a Cesare vt ego habui,⁊ istoꝝ bona in totū acqrebant̄ olim arrogāti hodie tm̄ quo ad vsumfructū.instituta de acquisi.per arrogationem per totū.isti succedāt arrogatione durante sicut nāles ⁊ legitimi.l.cū in adoptiuis.C.de adop.i fi.si pater euʒ exheredet.
64 † Nā tūc si eum exheredat iniuste dʒ talis filius habere quartā partē eius q fuisset habiturus ab itestato.l.si arrogator de adoptio.⁊ bona que erant ꝑprie sua recuperat,⁊ ita si eū emancipauit sine causa,quo casu finitur arrogatio. Sed si cū cā eū emancipasset vl' exheredasset tunc sola bona ipsius arrogati debēt restitui,⁊ postea non succedit insti.de adop.in §.idem.⁊ in.d.l.cū in
65 adoptiuis.† adoptiui vero sunt filij quos prī naturalis habēs in potestate auctoritate cuiusdā magistratus alteri i adoptionē dedit,qui si dati sunt alicui sui ascendēti paterno vel materno trāseunt in ptāteʒ ⁊ familiam illius ⁊ durante adoptione succedunt patri vna cū legitimis,⁊ si non sunt legitimi succedunt in totuʒ. Sed si finiatur adoptio per emācipationem redit in potestateʒ patris naturalis ⁊ illi soli tanq̄ patri succedit,sed nō prī adoptiuo vt hec habentur in.d.l.cum in adoptiuis.C.ð adoptio. Sʒ si dantur in adoptionem extraneo tunc non transit in potestatem adoptantis,nec in eius familiā,sʒ remanet in ptāte,⁊ familia patris naturalis,habet enim effectuʒ talis adoptio quasi filius effectus succedit ab intestato adoptione durāte ⁊ succedit cum alijs legitimis ⁊ naturalibus si extāt al's solus nō tanq̄ pater cogitur ei aliquid relinquere.imo pōt etiaʒ eum exheredare sine causa. Sed si dissoluatur adoptio per emancipationem omnis effect⁹ adoptionis finit̄ vt hec probant̄ in.d.l.cum in adoptiuis ⁊ quo ad nullum effectum agnascitur familie adoptiui patris nec succedit in aliquo agnatis nec ipsi in aliquo sibi succedunt.
66 De legitimatis dicamus† ⁊ ista fit quatuor modis.per oblationē curie,ꝑ subsequētiā veri matrimonij.vt in.c.tanta.qui filij sint legi.ꝑ matrimoniū presumptiuū,⁊ per matrimoniuʒ putatiuū,⁊ ꝑ rescriptū,⁊ iste legitimatiōes ð ordinata potestate non ꝯpetunt nisi naturalibus q: spurij sunt indigni omni clementia,vt in auc.quibus modis naturales efficiantur sui.§.fi.⁊ de legitimatione per matrimoniū presumptiuū dixit glo.in.c.ꝑ tuas qui fi.sint legitimi ⁊ de putatiuo dicitur in.c.qd̄ nobis. De absoluta vero ptāte princeps legitimat per rescriptuʒ apposita clausula derogatoria nō obstāte tali lege.vt hec not.in.l.j.C.de natura.liberis.⁊ qualiter fiant iste legitimationes,⁊ ꝑ queʒ ⁊ q̄lis sit
67 eoꝝ finis plenissime scripsi i libello legitimationū.† ⁊ nū nō omitto qd̄ filij q fecerint se legimari post mortē prīs vel aui isti nō ꝑiudicant legitimis successoribus.vide Io.an.in mercur.sine culpa de regu.iur.⁊ ad illud qd̄ dixi.s̄.de emācipatis q succedunt emācipatione nō obstante dico q quo ad successionē ab intestato correct⁹ est hodie titulus ð ꝯiungēdis cū emācip.lib.vt no.in auc.in success.C.de legitimis here. Itēʒ lʒ tex.in.d.auc.dicat qd̄ sola natura inspecta nō est ꝑpterea correctū illud qd̄ dixi.s̄.ð
68 filij adoptiuis ⁊ arrogatis.⁊ ita tenēt cōiter docto.† Ultimo in gradibus descendentiū istā conclusionem suppono. Cōsuetudo vel statutū hʒ qd̄ primogenitus vel maior natu succedat in totuʒ in regnis vel comitatib⁹ vl' alijs hr̄ditatibus seu feudis,mō qdā pater genuit duos filios primogenitū ⁊ aliū,deide iste primogenitus genuit filiū,patri suo nepotē iuniorē patruo, mortuo ꝑmogenito moritur prī primogeniti, queritur mō quis succedat an filius istius mortui an nepos fili⁹ istius primogeniti. ⁊ ista q̄stio vl' determinata in cle.pasto de re iudi.q papa Bonifaci⁹ siue Clemēs.iiij.ꝑnuntiauit pro rege. R.patruo ⁊ filio scd̄o genito excluso rege Ungarie q fuerat filius ꝑmogeniti Caroli Martelli regis Roberti ⁊ sn̄ia Pape facit ius quo ad oēs. Ego sequēs sn̄iaʒ Pape dico ius ꝯpetere patruo q probat̄ sic.sicut in assecutione huius ꝑmogeniture vl' maioritate cōsiderat̄ ista qualitas sic in simili in success.ab intestato ꝯsideratur ordo ꝑximitatis.l.ij.§.j.ff.de suis ⁊ legi.cū seq.§. Sed talis ꝑximitas dʒ considerari demū tpe delate hereditatis.l.j.§.ꝑximus.ff.vnde cognati.ita in hoc casu vt ille dicat̄ primogenitus vl' maior q est in illa qualitate tpe quo dispositio dʒ sibi locum vēdicare.d.§.prim⁹. Scd̄o ꝑbat̄ ꝑ reductionē ad absurdū q: si maioritas ista vl' ꝑmogenitura deberet ꝯsiderari in actu generādi vel nascēdi si iste stipulās suscepisset primū ꝑn.⁊ mortu⁹ fuisset sine liberis. Alius secūdo genitus nō deberet dici maior vel primogenitus qd̄ est contra intentionē ꝯtendentiū.ergo dʒ inspici tps mortis vt videat̄ qs sit maior vel primogenitus q: de istis q̄litatibus vl' inquirenduʒ tpe quo de successione tractat̄.l.nō intelligit̄.§.qn̄ aūt.ff.de iure
69 fisci.† Tertio probatur paria sunt esse talē ab initio vl' ex postfacto effici talis.l.fi..ff.reꝝ amotaꝝ.l.sed iulianus.§.ꝑinde.ad mace.⁊.C.eo.ti.l.fi. Sʒ si iste patruus fuisset ꝑmogenit⁹ exclusisset alios.ergo eodē mō hodie cū est effectus talis q: prim⁹ est quē nemo antecedit.l.ij.§.ꝑximus.ff.ð suis ⁊ legitimis.⁊.l.primus.ff.ð verb.sig.⁊ in.c.Ioseph ð verbo.sig. Sʒ iste patruus in genitura vel maioritate a nemine antecedit̄ ergo ipse est potior.facit.c.tāta q fi.sint legi.ēt in.l.imper.⁊.l.cū qs est ð naturalib⁹ liberis. Quarto qd̄ de his q̄litatibus sit disputandū demū tēpo
70 re mortis prīs cui succedit̄ ꝑbat̄.† Nam qualitas in coniuncto vbo debet qualificare ꝑm tps verbi.l.titius.ff.de militari testō notat Bar.in.l.ex facto de vulg.⁊ pup. Sed iste qualitates videntur regri tpe mortis vel successionis eius de cuius successiōe tractat̄.l.ij.§.si ōtracta.ff.ð i noxa. Bal.istis terminis.i.l.ij.C.de iure emphy. Quinto ꝑbat̄ q: iste qualitates videnṫ regri ꝑpter excluder a successiōe posteriores ⁊ minores.vt in.c.lʒ ð voto in.vj.q̄nq̄ igitur tpe quo tractatur de successione quis reperiatur talis ⁊ si ab initio nō fuerit videtur sufficere.l.j.§.si quis igit̄.ff.vnde cognati. Sexto ostendit̄ isti fratri ꝑmogenito defuncto ex ꝯtu prīs fuit sibi q̄situ ius in spe,nō i re patet q: stipulās videtur stipulatus primo sibi ⁊ post eius vitam maiori descendēti suo iuxta no.in.l.gallus.§.quidam recte.ff.de lib.⁊ posthu.sed ille cui est in spe quesitum si remouetur non obest illi qui incipit post illum tenere illā qualitatem ⁊ locū.tex.est in.l.j.§.qui mor.ff.ad tertul.vbi seruus pene restitutus a principe succedit in hereditate sibi prius delata quāuis illa in spe alteri proximiori fuisset quesita.ita in ꝑposito licet in spe filio primogenito fuisset q̄si
71 tum istud ius,tamen cum desinit esse maior per mortē † q: mors omnia soluit in auc.de nup.§.disponat.alter qui incipiat tenere illam qualitatē obtinebat istū locū non obstante iure in spe quesito ꝑmogenito defuncto,q: talis spes nō dʒ curari.vt no. Bar.in.l.post emancipationē.§.j.ff.de liberatio.legata.⁊ ꝑ ista opi.no.casus in.l.j.in fi.de giratabu. Naʒ sicut in hoc casu ꝯsideratur tps successionis prīs qui sit primogenitus.ita in suitate cōsideratur qui lʒ primuʒ locum suitatis.l.gallus in princ.de libe.⁊ posthu.sed si ille qui ꝑbat primum locum remouetur per mortem vel deportationē que habetur loco mortis quāuis isti mortuo fuisset quesitum ius suitatis tamen istud nō obest sequēti qn̄

ei deferatur si habet istã qualitatez.d.§.fi. Nõ obstat si dicitur
ex hac stipulatione fuit quesitum ius primogenito ⁊ quoddã be
neficium siue honor.sed hoc beneficium ipse trãsmittit ad eius fi
lios,⁊ si nepos erit potior.l.milites.⁊.l.diuo marco.C.de q̃stio-
nibus.⁊.l.decurio.ff.de pactis.⁊.l.emancipatio.ff.ð decu.l.j.ff.
de priui.dotis. Jtẽ nõ obstat qð nepos debet succedere in locũ
patris sui de medio submoti.insti.de exhere.lib.§.posthumoꝝ.
⁊ in auc.de here.ab intest.§.cũ filius.⁊.l.gallus.§.vidẽdũ. de li
be.⁊ posthu.ergo istud priuilegiũ trãsiuit ad nepotẽ,qui tꝫ locũ
72 patris licet sit minor non vlteriori in gradu q̃ patruus, † qꝛ iste
nepos subrogatur loco sui patris ⁊ subrogatus sapit naturã ei⁹
in cuius loco subrogatur.l.j.§.hoc.ff.si quis test.liber esse iuss.⁊
l.j.§.similiqꝫ modo.C.ð bo.que lib. Jtez qꝛ cũ primogenitus fue
rat adeptus hanc dignitatẽ que dignitas est.vt in.c. Joseph.de
ver.sig. Jstã dꝫ transmittere in posteros.l.ij.de interdi.⁊ releg.
⁊ ita in simili disputãdo vr̃ tenuisse Jac.de but.vt refert Bar.i
.l. liberoꝝ de ver.sig.vbi ꝯcludit per istas rõnes qð queadmo-
dũ p statutũ filijs masculus excluderet istos. Ego rñdeo qð ibi
appellatio filij extẽdit̃ ad nepotẽ qñ a iure vocat̃ solum quis qꝛ
filius,secus si respectu q̃litatis alteri,puta qꝛ primogenitus vel
qꝛ masculus.nã tunc non extendit̃ ad nepotem.nec cui insit ista
qualitas.l.j.i fi.C.de natu.libe Sꝫ in casu nostro primogenitus
nõ excludit̃ qꝛ filius,sed qꝛ primogenitus ,⁊ ideo si ista qualitas
non est in nepote non excludet patruũ cui inheret ista qualitas
⁊ ita decidit expresse Bar.in.d.l.liberoꝝ.in.q.que incipit que
73 ro.retento eodem themate.vers.vult qð † si statutũ excludit pp
masculum feminam tunc filia femina filij masculi non excludit
ꝯmitã sororẽ patris defuncti masculi,qꝛ priuilegium qð habebat
pater non trãsit in filiaz. Ratio est ẞm Cy.in.l.ij.C.de adult.qꝛ
illa ratio que erat in patre que excludit feminam.s.conseruatio
agnationis,illa nõ transit ad feminam filiã , ⁊ ideo neptis femi-
na ex masculo nõ excludit filiã defuncti feminã ⁊ lꝫ Bar.dicat
qð de hac rõne nõ ꝯstat.dico ꝙ satis apparet cum debeat ratio
sumi a cõi vsu gentiũ vel naturali.vt no.ipse Cyn.in.l.non du-
biũ.C.de legi.sed ratio est vt dixi agnationis cõseruatio , quẽ nõ
hꝫ locum in nepte femina sic est in casu nostro qꝛ ratio quare cõ
ceditur maiori,est qꝛ semper sunt seniores magis proponendi.l.
semp.de regu.iur.⁊ qꝛ Titius in astutia crescẽs,melius sciat ta
lia bona gubernare,⁊ hec rõ que est in patre primogenito,nõ est
in nepote,⁊ pater filius non dꝫ esse deterioris conditionis q̃ ne
pos.l.si viua.š.de bo.mater.per quem tex.ibi in ver,non abire.
dicit Cyn.qð in hereditatibus indiuisibilibus ꝑut sunt regna.⁊
plerũqꝫ baronie que non capiunt duos iuxta illud Lucani. Nul
la fide regni solus oĩsqꝫ ptãs. ꝓfert̃ fili⁹ nepoti ẽt si nepos sit ex
primogenito.nõ ob.auc.post fratres qꝛ illa loquit̃ in hereditati
bus q̃ diuidi pñt.ad hoc C.de ꝟb.sign.l.fi.ibi nullo etenim mo
74 do.† Jtẽ qꝛ spãle est qð filius succedat ĩ locũ patris qñ succedit
auo vna cũ patruo cõiter vel qñ vult succedere patruo defuncto
cũ alio patruo.vt in auc.cessante.⁊ auc.post fratres.⁊ in corpo-
re vñ sumit̃. Jn alijs ergo est in ꝯ̃riũ ius cõe vt ꝓbat.l.si qs filio
exheredato.ff.ð iniust.test.vbi ꝓbat̃ qð filius nõ succedit in locũ
pr̃is vt rũpat testm̃.⁊ qꝛ filius semper rep̃sentaret personã pr̃is
nõ fuerit necessaria ꝓuisio.l.gall⁹.ff.ð lib.⁊ posth.⁊ ẞ.l.libert⁹,
in.§.j.ð bo.libe.cũ ergo pp antiquiorẽ etatẽ ꝓsumat maior me-
lius scire gubernare bona.l.fin.§.filijs.C.de bo.q̃ libe.iõ nepos
iunior non succedet qꝛ in eo non hꝫ locum ratio.

Rursus ⁊ aliter rñdetur ad id qð dr̃ qð nepos succedit
in locũ pr̃is qꝛ istud intelligit̃.i.gradu.l.si ne-
potes.ff.de colla.bo.vt habeat tantũ nepos quantum habuisset
eius pater de hereditate,sed non succedunt in locũ patris vt ha
beant illa que habuisset pater iure hereditario si vixisset qꝛ here
ditas nõ delata patri non trãsmittit̃.ita no. Bar.in.l.j.§.si fili⁹
75 .ff.de cõiun.cũ emãcipa.lib.† Priuilegia aũt que sibi filio viuẽ
ti ꝯpetebãt ⁊ erant acq̃sita nõ iure hereditario acq̃rẽda vñ trãs
eunt ad filios vt in dictis iuribus. ⁊ ita determinauit Bonifa-
cius.viij.in personã serenissimi regis Roberti.vt est tex.in cle.
pastoralis.ð re iudi.⁊ est ratio q̃re beneficiũ hoc maioris etatis
non transmittit̃.qꝛ tale priuilegiũ nõ transit ad heredẽ C.de tem
po.in integ.resti.l.ea que.⁊ ibi gl.fi.nõ obstat si dr̃ filio maiori
defuncto fuit quesitum ius ex stipulatione paterna,qꝛ pater po-
tuit filio stipulare.l.quid dicitur.ð verbo. obliga. ⁊ istud ius ex
stipulatione quesitũ etiã cõditionale transmittit̃ ad heredẽ.l.si
decez cũ petiero.qð ibi no.ff.de ver.obli.⁊ insti.de verb.obli.§.
ex ꝯditionali.qꝛ hic est notãdũ qð stipulatio est facta filio,vt he
redi nõ põt sibi q̃ri vt nõ sit heres.vt no.in.l.vt iuris iudi.§.si li
beris.de bo.liber.⁊ ibi hic determinat Bar. Sꝫ ista ꝯditio,in
filio defuncto in vita patris est possibilis ꝙ vnq̃ cõmitti possit,
iõ in totũ deficit ⁊ nihil trãsmittit ad hr̃des,secus si posset cõdi-
tio impleri post mortẽ filij,ita debẽt intelligi no.in.l.si decẽ cuꝫ
petiero.⁊ita ꝯcludit Jo.and.in addi. Specu.in tit.de feudis.
Jn ista q̃one de patruo ⁊ nepote ad finẽ ibi nõ sic est in eo vbi cõ
cludit qð qñ ius primogeniture debet̃ filio nõ vt heredi, patris
tunc transmittitur alias non filio defuncto in vita patris. sed in
casu nostro hoc ius primogeniture debet̃ filio non vt heredi pa
tris tunc non transmittitur per filiũ qui nũq̃ fuit heres nec esse
potuit,qꝛ mortuus in vita patris.ex his apparet responsum ad
76 vnam rationẽ duꝫ dicitur † ꝙ sicut nepos in successione cum pa-
truis,ĩn parte hereditaria representat patrẽ ⁊ succedit in locuꝫ
eius.C.de suis ⁊ legi.l.ij.⁊.iij.cũ simili. Jdẽ sic qñ succedit in to
ta hereditate,qꝛ istud est veꝝ qñ filius vocaret̃ simpliciter vt fi-
lius nõ si vocaret̃ respectu alterius q̃litatis puta qꝛ maior,qꝛ tũc
istud priuilegiũ nõ trãsiret ad nepotẽ qui nõ haberet istã quali-
tatẽ vt vult Bar.in.l.liberoꝝ.sed si esset maior nepos.credo ꝙ
trãsiret hoc priuilegiũ prime geniture ⁊ hoc qñ deberet̃ iure he
reditario. Nã si nõ deberet̃ iure hereditario nõ trãsiret hoc pri
uilegiũ qꝛ nepos tantũ representet personã patris filij qñ tractat
de hr̃ditate auita.⁊.d.auc.nõ obstat qð dr̃ ꝙ ius ꝓmogeniture
acquirit̃ in vita patris.vt patet in Esau ⁊ Jacob. Nã Esau alie
77 nauit primogeniture ius viuẽte patre.† Geñ.xxv.c.in fi.vij.q.
78 j.quã periculosuꝫ.⁊ in istis iuribus est text.qð † qñ duo nascunt̃
eodẽ tpe,⁊ ex eodẽ vtero ille cõsequitur ius primogeniture qui
primo ad lucẽ egressus est. Si ergo acquirit̃ in vita ergo est trãs
missibile ad heredes nã rationes doc.in.c.lꝫ de voto dicunt qð
istud ius est ꝑsonale,⁊ inseparabile a persona. Et istud de Esau
⁊ Jacob fuit ex voluntate diuina. Jtem dato ꝙ esset transmissi-
bile dico qð istud procedit qñ alio iure deberet queri filio quaꝫ
hereditario puta inter viuos.⁊ ita decidit Joã.an.in dictis ad-
di.circa fi.⁊ est ratio qꝛ qñ istud ius debet̃ iure hereditario est
ꝯditionale,⁊ impedimẽti ⁊ nõ transmittit̃ ad heredes.l.j.§.p se
cũdo.de cadu.tol.lꝫ si deberet̃ alio iure forsan trãsmitteret̃ ꝑ.l.
j.§.si impuberi.ff.de coll.bo.⁊ hanc partẽ tenẽt mod. Cano.in,
c.j.de suppl.neg.ꝓla.qꝛ ꝙ nepos succedit in locũ patris est idu
ctũ de eq̃tate qñ succedũt cũ patruis.instit.de here.que ab inte
sta.in.§.cũ filius. Sed in iure primogeniture cessat illa equitas
⁊ lꝫ quidã dicãt qð imo est de rigore.nõ bene dicant ꝑ.l.iij.C.de
suis ⁊ legi.qꝛ illa loquit̃ de illa dispositione ð qua loquit̃ in.d.§.
cũ filius.⁊ oĩa ista iura loquunt̃ de equitate ergo in ꝯ̃riũ est ius
cõe. Jtẽ non ob.qð dicebat Oldra.filius est pars corporis pa-
tris,lꝫ ergo pr̃ sit mortuus tñ pars ex eo in filio remanet sed qñ
pars remanet tũc per patrẽ quis retinet ius in toto.l.si cui insu
le.ff.de vsufru.⁊.l.domũ.§.si vero quãtacunqꝫ.ff.de contrahen.
emp.qꝛ ista iura intelligunt̃ qñ i parte remanet forma rei ita ꝙ
possit habitari sed in isto nepote nõ remanet forma ꝙ dicat̃ ma
ior vl̃ primogenitus ita qð regulã sibi vt ꝓmogenito possit debe
ri hoc ꝓbat.l.q vsumfructũ.ff.ð vsufr. Jtẽ est aduertẽdũ qð oĩa
iura q̃ ponũt nepotẽ in locũ patris loquunt̃ fictiue qꝛ impossibi
le est vt filius sit maior sicut pr̃,sed ista dispositio siue ꝯctus est
cõtra ius cõe.vnde nõ dꝫ habere locũ in hoc nepote ficto maio
re.vt not.gl.in.l.iij.§.hec verba.ff.de nego.gest. Jtẽ qꝛ si primo
genitus hꝫ plures filios dꝫ trãsmittere ad omnes qꝛ non est iure
cautũ qð magis ad vnũ q̃ ad alteꝝ ergo remanet in dispositiõe
iuris cõis.l.cõmodissime.de libe.⁊ posthu.⁊ ideo cũ nõ sit loc⁹
qð filius rep̃sentet patrẽ vt succedat cũ patruo remanebim⁹ in
iure antiquo qð patruus excludat nepotẽ.l.ꝯsanguitatis.C.ð le
79 gi.here.vnũ in hac.q.no.qð ꝯstitutio † q̃ loquit̃ de maiori natu
vl̃ primogenito dꝫ intelligi de habili iõ si esset dãnatus crimie le
se maiesta.vel fr̃ minor sicut fuit beat⁹ Ludouicus tũc succede
ret sequẽs maior natu vel primogenitus,⁊ idẽ si esset a natiuita-
te fatuus qꝛ tũc succederet alter maior natu vl̃ ꝓmogenitus.nõ
dico qð si inhabilitas superueniret,post q̃ fuisset habilis, qꝛ ex
post facto fuisset fact⁹ fatuus deberet dari sibi curator.ita no.
hic vltimũ Bal.in tit.de suc.feu.in fi.prin. Credo ẽt ꝙ si effice
ret̃ inhabilis post habilitatẽ morte ciuili q̃ haberet ꝑ oĩa vꝫ na
turalis qꝛ efficeret̃ fr̃ minor vl̃ esset bãnitus ob crimẽ lese maie-
statis.tũc esset locus sequẽti ⁊ si haberet filiũ habilẽ ille esset in
fratre minoꝛe,sed nõ in crimẽ lese maiest.qꝛ filij talibus nõ suc
80 cedũt.vt.l.quisqs.C.ad.l.iul.maiest.† Nũc videamus de linea
ascendentium qũo ipsi succedant non existentibus descendenti
bus in hac.dicit tex.qð defuncto filio sine liberis parẽtes si so-
li sunt succedunt salua gradus ꝓrogatiua.si pari gradu sunt pa
riter succedũt paternis,q de dimidia mr̃nis altera dimidia de-
lata.lꝫ dispar sit eoꝝ numerus ẞ si cũ parẽtibus fr̃es ⁊ sorores

vtrinqꝫ

vtrinq; defuncto cõiuncti supersint vocant cũ ascendentibus in gradu proximis. vt viriles fiãt portiones sublata differẽtia sexus & patrie potestatis. Ista sunt formalia verba tex. in auc. defuncto. C. ad tertu. sumpta ex corpore de hereditatibus q̃ ab inte. §.
81 cõsequẽs. & §. hec verba. † Examinamus singula istius auc. verba amplius gl. & doct. firmãt & dũ dicit defu. filio põt intelligi de
82 multiplicibus † filijs quorũ species sunt diuerse. vt. s. retuli, dicamus primo de adoptatis & arrogatis i quibus vt dixi supra succedũt patres arrogantes durãte arrogatione sicut successissent sibi filij pdicti, secus ea soluta & sic habet sicut pater qz ẽ solus
83 totã hereditatẽ qz mater non potest concurrere. † Nam mater arrogare vel adoptare non potest, vt instituta de adop. in §. femine. nisi forte esset mater nãlis arrogati qz tũc credo q succederet cũ patre arrogante p tex. in. d. auc. defuncto. & qd dixi de muliere qd nõ adoptet. C. de adoptio. l. mulierem fallit nisi adoptaret de premissu principis & ideo tũc succederẽt cum arrogante. d. l. mulierẽ. non tñ transit in potestatem mulieris & ideo ista nõ posset finiri emãcipatione. ex hoc sequit qd Regina Ioãna que adoptauit ducẽ Andega. de licẽtia pape ipsa duci successisset. Idẽ dico de patre adoptantis qñ adoptatus transiuit in familiã adoptantis q qñ sit dixi. s. in questione qualiter filij adoptati succedant & hec adoptione durãte, sed si fuisset soluta emãcipatione vel adoptatus non transiuisset in familim adoptantis tunc nunq̃ succedit pater adoptans sed pater naturalis & legitimus. vt in. l. cum in adoptiuis. C. de adop.

84 De filijs legitimatis † dic qd de istis est vt de alijs legitimis preterq̃ de legitimatis p oblationẽ curie qbus sine liberis decedẽtib. succedũt parẽtes s; reseruãt quartã ptẽ curie vt in auc. qb. mod. na. effi. sui. §. si qs. & §. in qbus. & C. qñ & quibus quarta pars debet. l. j. lib. x. Nãlibus aũt filijs succedunt parẽtes sicut ipsi filij successissent. s. l. nã & si parẽtibus. de inoffic. testa. spurij vero succedunt parentes vt dixi. s. sup. j. gl. vñ tex. d. auc. defuncto. intelligitur de filijs legitimis & naturalibus. Credo tamen q non dixi parentes succedere cum ipsis admittant fratres vtrinq; coniuncti & intelligitur q succedũt parẽtes filio qñ est filius qui habet bona in actu vel in potentia, qz si esset frater sancti Fracisci vel de alijs mẽdicantibus qui non habent bona cõmunia tũc in mẽte naturali talis filius nõ habet bona & sic non potest habere heredẽ ab itestato, sed si qs habeat bona cũ ingreditur. doc. in auc. ingressi. & ibi Bal. dicunt q sunt veniẽtiũ ab intestato, sed si esset monasteriũ qd posset hr̃e bona in cõmuni vt monachorũ tũc habet locũ auc. si qua mulier. C. de sac.
85 sanc. eccle. cũ monasteriũ habeat bona. † Sed an pater debeat habere legitimã sicut dixi de filijs gl. dubitant in. d. auc. tamen cõmunis opinio est qd pater habeat legitimaz. Intelligitur au. defuncto. de filio mortuo non dãnato, qz tunc succedunt illa que dixi supra. Utrum illi dãnati succedãt vt sic videat an ipsis succedatur. Itẽ aduerte ad tex. in. d. auc. qz dicit de parẽtibus qui soli sint vt intelligat soli sine fratribus vel sororibus vtrinq; cõiũctis, qz isti succedũt vna cũ parẽtibus proximus gradib. in virilẽ, secus aũt esset si essent ex vno latere tm̃ cõiuncti, & ita est correcta. l. si qs. & l. si qua. C. ad tertul. succedũt ergo pater & mater simul filio & equaliter & si parẽtes succedũt salua gradus progatiua, vt si pr̃ pferat auo paterno, & mater auo materno & sic qlibet
86 parẽs pferat alteri remotiori eiusdẽ linee. † Sed hic insurgit dubiũ an pferat alteri remotiori diuerse linee. exẽplum, morit filius & ei extat pr̃ & auus mr̃nus, mr̃e mortua an pr̃ excludet mõ auũ maternũ, vel morit filius relicta matre & relicto auo paterno, patre mortuo an mater excludet auum paternum. gl. in. d. auc. defuncto. in ver. gradus. tz qd auus excludet, & sic progatiua gradus cõsiderat quo ad vtrãq; lineã. & ita etiã no. gl. in auc. de here. ab intest §. si aũt plurimi. & in §. ex his, ver. hec autez dicimus. & hãc opi. credo verã, lz Iac. de but. voluerit dicere qd proximitas cõsiderat solũ inter ascendẽtes eiusdẽ linee dicẽs qd illud qd est statutũ i vno correlatiuorũ dz dici in aliũ, qz vno posito & reliquũ censet positũ. l. in albo. C. de decurio. sed ad successionẽ aui admittit nepos vna cũ patruo, vt auc. in suc C. de suis & legi. nec repellunt a filijs. Idẽq; patruus lz ipsi sint defuncto in primo gradu, & idẽ deberet dici de patre & eorũ auo, vt quãuis ipse auus in scdo tñ admittat in locũ primũ, vñ censeat esse auus in primo sicut nepos cõcurrẽs cũ patruis censet esse in primo quãuis in veritate sit in scdo, s; prior opi. est cõior, fallũt ista in feudo in quibus ascendentes non succedunt ẽt masculi, vt in tit. de suc. feu. & in qbus ẽt cognati nõ succedũt. vnde mater & auus maternus, & illi de materna nõ succederẽt. Et idẽ si ex forma statuti cognati excluderent a successiõe pp agnatos, tũc excluderet mr̃ & auus

maternus a patre, vel ab illis de paterna linea, vt est tex. in. l.
87 successione. C. de suis & legi. † Sed qz tex. dicit qd fratres vtrinq; cõiuncti admittunt cũ ascendentibus in gradu proximus sit dubiũ si mortuo extat vtrinq; cõiunctus & auus qui succedat de hoc fuerunt opi. inter glo. aliqui voluerunt qd frater solus admittatur, qz tex. dicit cum ascendẽtibus in gradu sed proximus videtur pater nõ auus. Item qz frater admittit simul cum patre, sed pr̃ excludit auum, vt in auc. defuncto. ergo frater q par est in succedendo cum patre dz excludere auum, sicut pater facit qz videt esse paris potẽtie cũ patre, & sicut vincit patrẽ immediate sic dz vincere auum, in toto quasi pars patris accrescat sibi, & habet locũ regula. si vinco vincentẽ te, multofortius vinco te. l. de ascendẽtibus. ff. de diuer. & tẽpo. pscript. & istã opi. tz Iac. de bel. pro qua videt tex. in. l. in succes. C. de legi. here. sed Io. glo. tz qd cõcurrãt, qz tex. dicit qd succedũt cũ ascẽdentibus in gradu proxi-
88 mus, † sed proximus est quẽ nemo antecedit. l. j. §. proximus. ff. vñ agnati. & l. proximus. de verbo. sig. & hãc opi. sequunt cõiter non obst. idẽ si vinco vincẽtẽ te, qz hic nepos nõ solũ absolute vincit patrẽ, sed cũ eo cõcurrit vñ est eadẽ ratio, vt excludat auuz in toto & non est ratio assimilandi vincentẽ cũ cõcurrẽte ad exclusionẽ solũ, qz nõ vincit, sed assimilat eis. itẽ tex. in. l. in successione. facit pro ista parte, qz cũ ministerio loquit ibi de matre & auo materno nõ de auo paterno, qz s̃m illa iura agnati excludebãt cognatos. Uñ soror excludebat matrẽ & auuz maternũ nõ dixit de pr̃no, qz ille erat agnatus, & iõ oẽs tenẽt qd lex illa sit correpta. Idẽ dico si nepos succederet cũ pauo patre, & auo dfunctis, qz tũc pauus diceret proximus, & idẽ de abauo & alijs descẽdentibus submotis alijs. & aduerte, qz tex. dicit lz dispar sit numerus, vñ si esset pr̃ solus & ex alia linea mater vel auus vel auia, tũc tm̃ haberet pater quantũ illi oẽs de materna linea. Sed quõ succedãt simul auus paternus illi de paterna linea cũ auo, vel auo vl' auia de materna linea. vr̃ dicendũ qd in viriles. & hoc videtur indubitatũ in quesitis ab ipso nepote aliunde quaz a patre vel paterna linea, qz in istis ascendentes a paterna linea succederẽt & eõ. in quesitis a materna linea ascendẽtes matrem succederẽt. per tex. in. in. l. qd scitis. C. de bo. q̃ libe. & ibi est cõis singu. s; Bar. que opi. habet equitatẽ. arg. l. de emãcipatis. C. de legi. here. q̃q; q; dicãt alij moder. vt Bal. in. d. l. qd scitis.

89 Nunc veniamus † ad trãsuersales collaterales & gl. primo ponit fratrez ex latere agnatorũ dextro & a sinistro sororẽ pro gradu cognationum. sed istos nõ psequit qz habita cognitiõe graduũ agnatorũ habet cognitio cognatorũ. & gl. ad designandũ istos omnes collaterales primo facit stipitẽ a patre ascendente ponẽs ipsius filij oẽs descẽdẽtes vsq; ad quartũ gradũ, postea facit stipitẽ ab auo ponẽs oẽs eius descẽdentes vsq; ad quartũ gradũ designans quõ distant a cellula Petri & similiter facit de proauo & abauo. Et ad cognoscendũ fratrẽ Petri, & eius descendẽtes vsq; ad pnepotẽ, sumẽdo hãc regulã de iure cano. frater est i primo gradu, ipsi Petro de iure ciuili in scdo oẽs postea descẽdẽtes a fratre addũt vnũ gradũ, qlibet tã de iure cano. q̃ de iure ciuili. si facis auum stipitẽ, tũc eius descendens est patruus Petri fr̃is pr̃is Petri, iste attinet de iure cano. Petro in secũdo gradu. xxiij. de iure ciuili, & ad cognoscendũ distantiã graduum descendentiũ ab auo post patruũ illã rl'am quã dedi de pr̃e, & idẽ de pauo
90 & abauo. † S; põt q̃ri quare post cellulã fratris nõ dixit i sequẽti cellula nepos Petri & neptis Petri sicut dixit filius fratris Ratio est, qz ppe nepotes & pnepotes dñr illi qui sunt ex linea descendentiũ, scias tñ qd etiam bene dixisset nepos Petri, qz
91 † ẽt filius fratris dr̃ nepos. tex. est no. in. l. nihil interest. ff. de in rem verso. no. in. c. felicis. de pe. in. vj. no. ff. de inoffi. test. l. si instituta. §. de inoffi. & de leg. iij. l. cũ quis. §. codicillis. & in. l. nepoti. ff. de fun. instru. tex. in. x. colla. qb. mod. feu. amit. c. j. & in. c. tua nos. de cõsan. & affi. In cõtrium vr̃. l. iuriscousultus. in. §. illud. ff. de gradi. vbi tex. dicit qd filius fratris non habet aliud nomẽ proprium cognationis nisi fratris filius, vt hic est scriptum in cellula fratris filius de hoc in tit. de suc. ab intest. §. j. vers. qd si aliqs decedit relicto fr̃e, & ibi determinãt, & iõ dicant nepo
92 tes. † Alij dñt q hodie pp cõem vsum loquendi q dz attẽdi. l. liberorũ. q cassius de le. iij. & l. labeo. de suppel. leg. q nepos dici põt filius ex fratre. Bar. dicit q in tex. in. c. fi. de schismã. i. vj. & p ista opi. q dicat nepos ẽ tex. apertus. in. d. l. mihi. ff. de in rẽ verso vide q̃ no. bal. in. l. j. C. de suc. edi. Et p intelligẽtia certa cium graduũ summe prio inter ascendẽtes & descendentes hanc rl'am quot sunt persone intermedie a distantibus a quorũ cognatione agit, numeratis oibus psonis tot sunt gradus dẽpta pso-

pa Petruccij siue nõ numerata. & hec regula est cõis de iure cano. & ciuili. & hoc i ascẽdẽtibus & descẽdẽtibus in trãsuersalibus vero linee inequalis tolle hãc regulã d iure cano. quoto gradu remotior distat a stipite. toto gradu distãt inter se. s. de ɔsan. & affi. c. fi. de iure ciuili sume aliã regulã. numera psonas de quorũ cognatione tractat̃ vsq; ad stipitẽ ascendendo & descẽdẽdo vsq; ad personã transuersalẽ. de cuius cõiunctione agitur & quot quot sunt psone remota tot sunt gradus de iure ciuili. sed si sunt collaterales in linea equali sume hãc regulam quoto gradu quiuis eorũ distat a stipite toto gradu distant inter se. & ẽm leges sume alia quoto gradu quilibet eoꝝ distat a stipite tot duplicatis gradibus distant inter se, & ideo in cõstitutis transuersalibus in linea equali, siue sint in cellula singularis numeri, siue in cellula pluralis numeri. nõ est reperire disparem gradum vt pꝫ ꝑcunctando cunctas cellulas aliqualis linee. dico de iure ciuili.

93 **Et est notandum** † qd̃ in primo gradu collateraliũ ponit̃ frater, sed q2 fratrũ plures sunt species, vt dixi. s. & vltra illos aliqui sunt vtrinq; ɔiuncti aliqui sunt cõsanguinei. alij vterini tantũ. & alij sunt fratres patrueles, & aliqui sunt fratres amitini, aliqui cõsobrini siue ɔsororini de quibus in dubio intelligit̃. Bar. in. l. lucius. §. qsitũ de lega. iij. dixit ꝙ in dubio intelligit̃ de fratribus qui sunt in primo gradu de iure canonico & in secũdo de iure ciuili, q2 alij non dicunt̃ ꝓprie fratres nisi addantur patrueles vel consobrini. l. iurisconsultis. §. quarto gradu. ff. de gradi. videt̃ ergo velle de fratribus primis ẽt sic videtur cõsentire qd̃ cõtineat̃ frater vtrinq; ɔiunctus & omnes fratres qui sunt in primo gradu, de iure cano. nõ ad saluãdos testes, vt nõ incidant in falsum, vt cõprehendantur etiã patrueles & vlteriores. & idem tenet Bal. in. c. j. de feu. marchie, ducatus, & comitatus. Ego vero dico qd̃ debẽt capi ẽm subiectã materiã, & in nostro casu, nisi tractet̃ in causa matrimonij vt impediant̃ & cõprehenderent̃ fratres spurij, fratres naturales tantum, & fratres vtrinq; coniuncti, & fratres consanguinei tantũ & vterini. Sed si essemus in materia feudali vel successionis in feudo nõ comprehenderentur vterini tantũ, nec spurij, nec naturales, nec legitimati, nec forte adoptiui per ea q̃ dixi. s. in isto opere tñ vtrinq; tantum coniuncti vel cõsanguinei tãtum admitterẽtur. In alia vero materia indifferenti si locus fratrum esset per verba naturalia comprehenderentur omnes predicti, secus si loqueret̃ ꝑ verba ciuilia, & forte in successione pri⁹ vocarentur vtrinq; coniuncti, vt in auc. cessante. de legiti. here. Postea de cõiunctis tantum vno latere. & primi gradus nõ de
94 patruelis vl' consobrinis † & appellatione fr̃is ɔtinebitur soror in materia vbi non consideraretur sola agnatio, vt est tex. in. l. tres fratres. ff. de pac. & hoc nisi precessisset alicuius singularis masculi expressio. Seruius ait. ff. de ver. signi. & multiplici frater-
95 nitatis. dic per Ioan. and. in. capi. ioannes. de regu. † Item nota quod illi qui dicuntur fratres patrueles sunt proprie nati ex duobus carnalibus masculis, sed nati ex fratre & sorore carnali dicuntur fratres amitini, & nati ex duobus sororibus dicunt̃ consobrini quasi consororini, vt hec no. in. l. iurisconsultus. §. eodem gradu. ff. de gradi. & insti. de gradi. in. §. quarto gradu. Isti tamen omnes vocantur etiã cõsobrini, vt dicit in. §. eodem gradu. tex. ibi, sed pleriq;.

96 **Sed quoniam hic** † fit mẽtio etiaꝫ de patruo an dꝫ intelligi de primo, an de patruo magno vel de propatruo, q2 propatruus est patruus videt̃ dicendũ qd̃ de primo, q2 patruus magnus est patruus ex tensione nõ proprie & primordialiter. Item q2 de eo non intelligitur nisi cum adiectione, vt hic. Item nomen patruũ est genus & vna species retinet nomẽ istius generis vim patru⁹ ꝑmus ergo de eo debet intelligi similiter loquẽdo. & hoc tꝫ Jac. but. i. l. j. C. de successio. edic. Et istud tenet ibi Bal. sed Bar. in. l. cui eoꝝ. §. itẽ pomponius. tenet contrariũ per illam legem. q2 propositio non designat improprietatem verbi, sed personarum originẽ vel gradus. ideo tam primas q̃ secundas personas importat. & per illam legem reprehendit ipse glo. in. l. gallus. §. vt instituẽs.
97 ff. de libe. & postbu. † que dicit qd̃ appellatione nepotis nõ ɔti-
98 netur pnepos † & similiter dicitur i auc. matri & auie. C. qñ mul. tut. offi. fungi põt. qd̃ appellatione auie contineatur proauia, & istud ego tenui in. l. si sub conditione. ff. de testa. tut. q2 ꝓauia est
99 auia. † Itẽ in proposito patruus magnus & propatruus debent dici patrui. tex. est in. l. iuriscõsultus. §. hos oẽs. de gradi. Bal. tñ in. d. l. j. tenet qd̃ non comprehendantur in statutis, q2 verba debent intelligi per prius, non per posterius. & sic d primo patruo. l. j. si ager vectigalis. Ego dico qd̃ si ratio que est in patruo primo militat etiam in propatruo vel patruo magno qd̃ ad istos extenditur etiam statutum contra ius commune, vt si excluditur mater ꝑpter patruum, vt dignitas familie ɔseruetur, tũc habet locuꝫ in omnibus per ea q̃ dixi in. l. si vero. §. de viro. soluto matri. in. xj. fallen. & tetigit. s. in hoc opere, sed vbi non esset eadem ratio in quolibet, tunc credo qd̃ intelligatur de primo, presertim
100 in materia odiosa & penali. † Deinde gl. in ver. ob aliud querit quare est diuersitas inter ius canonicum & ciuile. Glo. dicit qꝫ ꝑp hereditates ɔsiderantur gradus de iure ciuili, & propter matrimonia ɔsiderantur de iure canonico. istud probat tex. xxxiij. q. ad sedem. sed cum hereditas deferatur de vna psona in aliaꝫ, igit̃ in singulis personis ius ciuile gradũ statuit, sed nuptie non fuerunt sine duobus, ideo canones duas personas in eodẽ gradu ɔstituit, & hec sunt verba tex. in. c. ad sedem palleg. Sed ego allegarẽ meliorem rationem, q2 in matrimonijs duo efficiuntur vna caro, ideo est vnus gradus. in duobus & nõ plures. Ego tamen credo qd̃ ratio diuersitatis illa sit quaꝫ dixi supra, quia ius ciuile computat gradus per modum schalarum qui ascendũt & descendũt, sed computatio cano. fit potius per saltus, vt dixi su-
101 pra. † Si autem statutum diceret testes nõ cogantur contra cognatum vsq; ad quartum gradũ, quomodo acciperetur gradus in hr̃ditatibus, dixi qd̃ capitur ẽm ius ciuile, vt no. doc. Bar. in. l. ij. de succes. edict. In matrimonijs ẽm ius cano. ꝫ in hoc casu Jo. an. in tit. de suc. ab inte. §. j. ver. & an filij. dixit qd̃ in terris ecclesie vel in foro cano. cõsiderent̃ gradus cano. In foro seculari & in terris imperij consideraretur ius ciuile.

Ad vnum aduerte qd̃ hic erat Cardina. motus ꝑ tex. dicti. c. ad sedẽ.
102 † dicens qd̃ ius ciuile tantũ propter hereditates gradus adinuenit. Maꝫ istud est falsuꝫ, vt est tex. in. d. l. iuriscõsultus. de gradib⁹. & ad tex. c. ad sedẽ. ibi in legib⁹. vt dicit, ob. mihi aliud sup-
103 ple, maxime alias esset contra tex. l. iuriscõsultus. † Quid autẽ si propter consanguinitateꝫ queritur remoueri iudex suspectus, qũo considerabimus gradus. tex. est in. c. extremo postremo. d appel. vbi doc. relinquunt in iudicis arbitrio. & Jo an. dixit qd̃ si cõsanguinitas est ex linea agnationis potest cõsiderari vltra quartum, & in linea cognationis magis stricte, & istud credo ve-
104 rũ, † q2 ex leui causa dat̃ iudicis suspitio, vt in. c. accedẽs. vt lit. non cõtesta. Et idẽ si statutum dicit quod consanguinei cõstringant ad compromissum, vt si est eadem ratio in vno gradu fiat
105 extensio alias in foro cano. tene qd̃ dixi & in foro ciuili. † Sed hic occurrit pulchrum dictum quotidianum aliqui contraxerũt cõsanguinei vel affines infra quartũ gradum, vel in quarto gradu. An isti debeant puniri pena auc. in testa. C. de incest. nupt. Quidã videt̃ hic dicere qd̃ non nisi sint cõiuncti in gradu. l. ciuili ꝓhibito. & ideo si duo patrueles cõtraherent matrimoniuꝫ qui possunt de iure ciuili. l. legatum. C. de condi. inser. Isti ꝫ sententiã istoꝝ non inciderent in penaꝫ dicte auc. licet. ergo in istis hodie de iure cano. sit facta prohibitio, qd̃ debet attẽdi in matrimonijs de nup. ser. c. pe. & si. tñ illa pena non videtur extendi, q2 videtur imposita pro incestis nuptijs, ẽm ius ciuile, & ille leges nõ poterãt ɔsiderare ius cano. qd̃ nondum erat prolatũ. & ideo vt in penis sit benignior interpretatio, vt in regula in penis. & in ca. hodierna. de reg. iur. in. vj. Restrictio fiat ad incestas soluꝫ nuptias de iure ciuili, argu. l. non dubium. & qd̃ ibi no. C. de legi. v. q. i. ꝑ totum. Ego tñ credo contrarium qd̃ quotiescunq; contrahunt̃ inceste nuptie vel inter qd̃ ille sint inceste nuptie. tex. est. xxxiij. qõ. ij. in. c. nullũ. & in. c. incestis. ergo qui ɔhunt incidunt penam illius auc. incestas. que loquit̃ generaliter in omnibus cõtrahentibus incestas nuptias. & de hoc casu qd̃ incidunt in illã penam in cle. j. in fi. de consangui. & affi. que reseruat penas alioꝝ iuriũ vltra penã excõmunicationis ibi positam. & de
106 hoc est tex. cũ gl. in. l. si. ff. de in ius vocan. nec est casus qd̃ † qñ dispositio legis penalis extẽditur ad alios casus ibi non censetur pena repetita in casibus illis ampliatis non ad ipsos repetitio facta sit, sed in dicta cle. fit repetitio penaꝝ alioꝝ iuriũ. nec potest dicere qd̃ repetatur ad casus iuris ciuilis incestuosos iudicatos, q2 tũc illa cle. mihi repeteret, & itellige sane i nuptijs incestuosis. nam pena illius auc. nõ hꝫ locum in alijs nuptijs inutiliter cõtractis. vtputa si sacerdos, vel monachus professus cõtraheret matrimonium isti nõ inciderent in penam dicte auctẽtice, lꝫ glosa dixerit contrariũ dicta auc. incestas. sed docto. cõmuniter non tenent glos. illam. ¶ In glo. ibi scire debes, vt intelligas istam glo. debet intelligi qd̃ erant bigami quando ista cellula auus & auia denotaret eos vir & vxor, tunc nõ possunt esse ambo parẽtes patris & matris Petruccij, q2 ẽm hoc ipsi pr̃ & mater

mater Petrucij fuissent carnales ⁊ nõ potuissent ꝯtrahere matrimonium. vnde debes considerare vel quod ipsi non fuerunt inuicem coniugales, sed auus forte fuit pater patris Petri ex vxore sua, auia fuit mater matris Petrucij, ex vno suo alio. ⁊ ſm istud debent poni in cellula quatuor persone, auus ⁊ eius vxor. auia ⁊ eius maritus, ⁊ ideo sunt posite, non vt denotent modo ꝙ inter se auus ⁊ auia iugales, sed vt demonstrarēt vtrunqꝫ sexū agnationis ⁊ cognationis, sed tu si velles ponere ꝙ auus ⁊ auia Petrucij fuerunt vir ⁊ vxor, tūc est necesse si ponas eos bigamos, imo auum trigamū quod ostendo. auus nomine Rodulphus genuit Rosellum patrem Petrucij ex Lucretia vxore. auia Joanna genuit Agnetem matrem Petrucij, iste Rodulphus auus mortua Lucretia copulat Joannā matrē agnetis ⁊ auiam Petrucij, qꝛ vir auie mortuus erat ex isto quilibet eorum fuit bigamus, qꝛ quilibet contraxit binas nuptias. Sed auus erit trigamus, qꝛ ꝯxit cum vidua; isto modo pater Petrucij ⁊ mater potuerunt matrimonium contrahere, ⁊ ita intelligas de proauo ⁊ de abauo, ⁊ idem de alijs cellulis duplicibus prout est propatruus. ⁊ proamita, qꝛ si non essent bigami. eorū filius ⁊ filia non potuissent per matrimonium ꝯiūgi vt generarēt nepotē, ⁊ neptem ⁊ sic nepos ⁊ neptis potuissent ꝯnare ꝓnepotē, ⁊ ꝓneptē, non oēs essent bigami. ¶ In eadē gl. ibi scīedū ista glo. procedit de iure canonico, quia si quilibet est decimo linee equalis, tunc filia que nascitur transit ad quintum gradum ⁊ tunc licet sit vnus in decimo ⁊ alter in quinto possunt cōtrahere. de consan. ⁊ affi. quod dilectio.

107 **Sed ad vnū aduerte** ꝙ si esset dispensatio ꝙ posset cōrahi in decimo gradu, tunc si vnus esset in tertio, alter in decimo nō possunt contrahere ſm doc. in. d. c. qd̄ dilectio. sed ibi ego teneo ꝯtrium. ⁊ ille tex. loquitur per contrariam cōsuetudinē, ⁊ ꝓ sententia mea est tex. in extrauaganti. que incipit, ne mēs alias nuper. ⁊ idem esset cum existente in primo gradu cū stipite, vt posset ꝯhere cū filia existente in decimo licet Hostien. tenuerit ꝯtrium, sed omnes reprehendunt eum. Sed si sunt transuersales supra lineam equalem, tunc procedit negatiua, vt dicit glo. vt si ego sum in tertio, ⁊ tu mihi in tertio non possum accipere filiam tuam, nec tu meam, ⁊ per ista sunt finite arbores glo. ⁊
108 ipsa arbor. tamen antequam ꝓsequar arborē affinitatis. † Ego ponam vobis quomodo inuicem succedent transuersales ⁊ abunde vt arbitror de successionum descendentium primo ac de ascendentium gradibus dixi, nunc de transuersalibus percurramus. In quibus vero sic concludamus ꝙ cessante linea descendentium ⁊ ascendentium si fratres vtrinqꝫ coniuncti supersunt sine filijs fratrū, tūc ipsi fratres ab intestato succedunt in capita ⁊ excludunt fratres ex vno latere tm̄ ⁊ alios transuersales ⁊ intellige cessante, qꝛ non sint ascendentes vel descendentes, vel si sunt hereditatē repudient. l. ij. C. de succes. edic. ⁊ l. qui se patris C. vnde liberi, ⁊ sic existentia sui heredis non facit ꝙ si suus abstineat sequens in gradu non sit heres ꝙ an sit de iure ciuili vel quomodo. no. in. d. l. q se patris. non examino, qꝛ est potius subtile q̄ꝫ vtile ⁊ diu dixi ꝙ succedunt fratres, intellige ⁊ sorores. l. tres fratres. ff. de pac. qꝛ in ista successione est sublata differentia sexus ⁊ agnatiōis ⁊ patrie potestatis, vt hec habent̄ in auc. cessante. C. de legi. here. Et in corpore vñ sumit̄. † Et h̄ nisi statuta repellāt feminas vel consuetudines sicut est cōiter ꝑ Italiā, ⁊ sicut est in feudis in quibus femine non succedūt, nisi ꝓ feminabus fuerit facta stipulatio, sed tunc succedunt in subsidium masculis non extantibus, vt in titu. de succes. feu. Si vero non sint solum fratres vtrinqꝫ ꝯiuncti, sed supersint premortui fratris vtrinqꝫ ꝯiuncti filij, tunc isti filij defuncti fratris cum fratribus defuncti coniunctis, eorumqꝫ patruis in stirpes, ⁊ vnam tantum portionem excipiunt pars cum quolibet fratre defuncti quot quot sunt isti filij, ⁊ hoc de iure antiquorum, quia secundum iura antiqua frater defuncti tanquam proximior in gradu, quia in scd̄o de iure ciuili excludebat filium fratris, qꝛ erat ī tertio. C. de legiti. here. l. j. insti. de legi. agnat. succes. §. hec. ⁊ que iura hodie sunt correcta. Si aūt nō supsunt fratres vtrinqꝫ ꝯiuncti, sed solum filij fratrum vtrinqꝫ cōiunctorum, tunc licet isti filij fratrum sint in tertio gradu patruo defuncto, tū soli ipsi succedunt exclusis etiam fratribus defuncti ex vno latere tantum q̄ꝫuis sint fratres in secundo ꝑ tex. in. d. auc. cessante. ⁊ hec sunt vera de iure cōmuni, sed si forte consuetudine vel per statuta non consideraretur cognatio, sed solum agnatio, tunc isti nepotes non excluderent fratrem consanguineum tm̄ sicut nec pater ipsorum si viueret frater vtrinqꝫ coniunctus non excluderet

istum fratrem consanguineum tantum vt not. docto. in capitulo primo de gradi. success. in feudo ⁊ dixi supra. Sed inuicem in hereditate ꝯcurrerent filij fratris in stirpes, ⁊ fratres defuncti l capita, ⁊ cū dico de fratribus ⁊ filijs fratrū, intelligo d̄ legitimis ⁊ naturalibus, qꝛ de alijs patet ꝑ ea que dixi. s̄. de legitimatis. dixi plene in meo libello legitimationū, in cā fi. ꝑmi, secundi, ⁊ tertij libelli. Si aūt extant fratres, ⁊ tunc vno latere tm̄
110 tunc isti succedunt, ⁊ filij fratrū, vt predixi. † Sꝫ qūo succedāt fratres consanguinei tantum cum vterinis tantum patet in. l. ꝙ scitis. C. de bo. que libe. ⁊ dicam infra.

111 **Nunc** restat aliud dubiū † tres sunt fratres. A. B. ⁊. C. decedit A. relicto vltimo filio. decedit B. relictis quatuor filijs pluribus aut paucioribus, postremo dcēdit C. sine descēdētibus vel ascēdētib⁹ qūo succedāt isti patrueles C. mortuo eorū patruo an inter se succedāt in capita vel i stirpes. gl. variauit, qꝛ in auc. cessante. in ꝟ. in stirpeꝫ. recitat p̄io opi. Azo. ꝙ succedāt in capita ⁊ sic in casu ꝓposito filius A. hēbit vnā portionē. alij quatuor filij B. habebūt quatuor portiōes, ⁊ ista opi. est verissima d̄ iure cano. ⁊ ffoꝝ. ꝑ tex. in. l. post ꝯsanguineos. §. hr̄ditas. ff. d̄ leg. here. ⁊ in. l. j. in fi. ff. si pars hr̄. peta. ⁊ in. l. lex. xij. tabulaꝝ in ver. illo proculdubio. ⁊ in. l. me minimus. ver. illo. n. C. de legi. he. Et est rō, qꝛ cū soli patrueles inter se succedāt, tūc nō est opus ꝯsiderare personā p̄ris a quo descendunt, sed solū considerant̄ persone succedentiū, qd̄ secus est qū filij fratrū volunt succedere cū patruis fratribus ꝓximioribus in gradu, qꝛ vt nō excludant̄ a f̄ribus defuncti gradus propinquitatis, qꝛ illi sunt in scd̄o, ⁊ isti nepotes in tertio opus est vt patris eoꝝ ꝑsonam representent, ⁊ in eius locū succedant, ⁊ ideo succedunt in stirpes parrē representando ⁊ non in capita, ⁊ qꝛ ēt est antiqui iuris, ꝙ oēs transuersales paris gradus succedāt in capita, vt dicūt iura ante dicta. ⁊ hāc opi. Azo. sequit̄ Jaco. de but. ⁊ Hosti. in summa de suc. ab intesta. ⁊ in vlti. col. ⁊ ē gl. insti. de legitima agna. succes. §. hec ēt, ⁊ ꝓ ista sniā est tex. non canillādo in auc. de suc. ab intesta. §. hmōi vero priuilegiū, qꝛ dicit, ꝙ tūc hoc priuilegiū est tributū filijs fratrū, vt succedant in locū patris solum qū succedunt cū patruis. ⁊ in. §. reliquum. ibi priuilegiū, ⁊ dicit ꝙ est priuilegiū, ⁊ verū dicit qꝛ ius cōe est in ꝯtrium, vt dicunt iura prius alleg. Sed priuilegia vltra casus quos priuilegia cessante vbi ius cōe est in ꝯtriū, vt in. l. cause. §. d̄ mino. ergo vbi patrueles possunt succedere ex propria persona non debent succedere in personā patris, qꝛ esset trahere priuilegium ad casum nō necessariū qd̄ iura respuūt, vt in. d. l. in cause ⁊ hāc sniaꝫ seq̄t̄ Albe. papien. Vber. de bobio. ⁊ Rofr. ⁊ Jo. an. vr̄ inclinare in istā sniaꝫ in addi. Spe. in tit. de succes. ab intest. §. j. versi. sed an filij fratrum. spec. nihil decidit, sed ꝙ succedāt in stirpes, fuit opi. gl. in iuribus alleg. ⁊ maxime in tit. d̄ succes. ab intest. in. §. si aūt defuncti fratres, versu, hmōi. n. priuilegiū. vbi gl. dicit ꝙ succedūt in stirpes in gl. hmōi. ⁊ pro snia gl. vr̄ tex. in auct. de succes. ab intest. in. §. si vero neqꝫ fratres, neqꝫ filij fratrū, vbi tex. vult ꝙ qū nō sunt f̄res, neqꝫ filij fratrū vlteriores transuersales succedūt in capita, ergo qū sunt filij fratris ꝯ ius succedūt in stirpes, ⁊ hoc dicit tex. in auc. post fratres. la. ij. C. de legit. here. dicens post fratres ⁊ fratrū filios vlteriores succedant in capita. ⁊ sniam istam sequit̄ Dy. dicens ꝙ semper inuenit filios fratris succedere in ius patris sui. per tex. insti. d̄ here. ab intest. §. cum filius ꝯsequēti ⁊ istā sniam sequitur Cyn. Guil. de cugno. Jac. de are. Jac. de bel. ⁊ postremo Bar. bal. ⁊ cōiter mod. vt bar. no. in. d. l. post ꝯsanguineos. §. hr̄ditas de su. ⁊ legi. dicēte ꝙ iura pro alia parte allegata sunt corrupta. ⁊ allegat ꝓ casu in corpore de here. cū ab intesta. §. illud palam. q tex. est positus in auc. post f̄res. in ver. quid autē fratris filij. C. de legi. her. la. j. vbi est tex. aptus ꝙ ēt qū filij fratrum vtrinqꝫ ꝯiunctorum soli veniūt ad successionē fratris patris eoꝝ, qd̄ succedūt in stirpes ⁊ non in capita. nā in istis iuribus probatur qd̄ isti filij fratrum vtrinqꝫ coniunctorum excludunt patruos defuncti, vel auunculos, quos tex. not. ibi. Juxta vulgare tertios defuncti, ⁊ tū de iure deberent concurrere, qꝛ isti tertij defuncti sunt in tertio gradu defuncto sicut etiam sunt isti filij fratrum in tertio ipsi defuncto. assignat gl. rōnem ibi in. d. §. illud palaꝫ. in gl. in ver. j. q̄ꝫuis isti filij fratrū vocāt̄ cū fratribus defuncti, qꝛ f̄res defuncti vtrinqꝫ ꝯiuncti excludūt f̄ēs, subaudi ex vno latere tm̄ ⁊ excludūt patrē, intellige cū ipsis succedēdo, vt in auc. cum fratrum filij. item excludunt patruos ⁊ auunculos defūcti amitas ⁊ matereras, ergo ⁊ isti filij ex fratre vtrinqꝫ cōiūcti dicunt predictos oēs similiter excludere, qꝛ succedūt in locū p̄ris sui qui predictoꝝ excluderet quod etiam inter se patrueles suc

cedunt patruo in stirpes, & non in capite probatur tali ratione, qz Bar. Nam si ponis q esset frater defuncti & filij duorũ fratrũ defunctorũ ex quibus de vno fratre esset vnus. Et ex alio tres aut quatuor, tũc isti patrueles cũ patruo venirent in stirpes, & ipsi inter se succederẽt in capita p tex. in l. q cũ plures. ff. de vulga. & pup. & tñ istud est falsum, qz oẽs mõ succedunt in stirpes, in. §. si aũt defuncti fratres. in auc. de here. que ab intesta. & qz sicut ipsi filij fratrũ succedunt in stirpes vt excludant patruos defuncti, vt. d. §. illud palã. sicut succedunt in locũ patris sui qñ concurrunt cũ fratribus defuncti eorũ patruis. Ita debent plures filij vnius fratris representare patrem, vt non excluderẽtur ab equali portiõe siue successione ab vnico filio alterius fratris, si p istas rõnes sequit hic Bar. in. d. §. hereditas. & Bal. in auc. cessante. & melius in ti. de gradi. succes. feu. & in ti. de succes. feu. vt succedunt in stirpes p dictũ tex. in corpore q dicit q post filios fratrũ vlteriores veniũt in capita, ergo de ipsis filijs fratrũ decidit tacite q veniãt in stirpes. l. cũ pretor. ff. de indi.

Ego autem sequor opi. Azo. & dico eã verã sicut euangel. & hoc non hz dubiũ de iure. ff. vel. C. p iura que allegaui p ista parte. & p tex. in. d. §. si aũt defuncti fratres. ibi, sed & ipsis fratrum filijs, vbi est tex. apertus q tũc demũ filij fratrum succedunt in locũ patris qñ cum proprijs vocantur cijs. & ita dicit ibi tex. q habetur corrupte, qz aliqui habẽt cũ proprijs vocantur filijs, sed male stat, & vult dicere cijs. & ita vidi alios text. dicere & nullus est tex. in corpore q obuiet opi. Azo. vbi. §. si vero fratres neqz. Unde sumpta est auc. post fratres fratrisqz filios. dicit. n. qd si non sunt fratres neqz filij fratrũ hereditas defertur ad vlteriores, fm gradus prerogatiuã, vt pares in gradu pariter succedãt, ergo in filijs fratrũ non cõsideratur proximitas gradus, qz succedunt in locũ patris. & sic in stirpes p illũ tex. qui probat hic a

112 ɔtrio, sed ista argumentatio non est bona, † qz argu. a ɔtrio sensu non habet locum ɔ ius commune, vt no. glo. in. l. vt liberis. C. de colla. in. vj. consequuntur ad fi. ẽt est communis doctri. docto. in. l. apud antiquos. C. de fur. & in. l. conuenticulaz. de epi. & cle.

113 † non obstant text. in. §. reliquum. & in. §. si aũt defuncti fratres qz loquuntur qñ filij fratris concurrunt cum fratribus defuncti ipsos filios fratrez excluderẽt si non succederent in locũ patris

114 qz illi essent in. iij. gradu defuncto. & isti in. iij. † non obstat. l. ij. C. de suis & legi. qz loqnt qñ nepotes & patrueles veniunt ad successionem ascendentium, qz tunc nepotes ex diuersis fratribus succedunt in stirpes, lz si essent nepotes ex vno solo filio succede

115 rent in capita. l. nepotibus. C. vnde legi. non obst. tex. in. §. illud palam. vnde sumptus est versi. qui autem fratris filij positus in auc. post fratres. la. j. C. de legiti. hered. de quo Bart. facit tñ festum, qz potest responderi duobus modis. Et primo ego respondeo, q ille tex. lz dicat q filij fratrum excludunt eos, non tñ dicit q alter succedant, an in capita, an in stirpes. Et si tu dicis in precedenti. §. dicebatur in stirpem, ergo sic debet intelligi

116 in isto. non est bene dictũ, qz † per repeti. subauditiones aut tacitos intellectus non dz induci legum correctio, vt not. dixit glo. in. c. cupientes. §. q si p. xx. de elec. in. vj. in. versi. petere. & est rõ, qz vbi est expressa dispositio cessat tacita. l. cum ex filio. ff. de vulga. & pup. Jaco. aũt de but. respondebat aliter dicens, quod filij fratrum tunc succedunt in locum patris qñ veniũt concurrendo cum ascendentibus recte linee, vt ad hoc est tex. in auc. vt fratrum filij. q corrigit text. in auc. d heredi. ab intest. §. si autem cum fratribus, vel quando querunt concurrere cũ ascendẽtibus transuersalibus q eos excluderent, vt qñ volunt ɔcurrere cum fratribus defuncti eorũ patruis, vt in auc. cessante. vel qñ volunt excludere patruos defuncti que sunt cũ ipsis filijs fratrũ in. iij. gradu, vt est tex. in illo. §. illud pallam. positus in auc. post fratres. ibi, hi fratrum filij, lz aliqui habeãt tex. corruptum Naz verus tex. dixit, illud palã cijs d functi & aliqui habẽt filijs defuncti, sz tũc stat male, & ad istud tendit respõsũ Jaco. d but. nec ẽ inculcatio, vt dixit Jo. an. in addi. Spec. in tit. de succes. ab intesta. qz in primo casu loqtur qñ isti filij veniebant cũ fratribus defuncti, & in secundo responsio qñ veniebant ad excludẽdũ patruos defuncti. non obst. illa rõ Bart. quam. s. retuli de. l. q cum plures. ff. de vulga. & pup. qz ibi plures non vocabantur loco vnius, sicut vocantur filij fratrum qui vocantur in locum patris, ne fratres defuncti ipsos excludant, vel ne patrui defuncti secum concurrant. est istis concludo quod patrueles qñ sunt soli sine patruelis q succedant in capita, sed qñ sunt patrui succedunt in stirpes etiam inter se, ex istis deciditur quod patrueles succedunt cum patruis in stirpem. Secundo quod si ad hereditatem concurrunt nepotes ex fratre & patrui vel auunculi defuncti amite vel matertere, quod filij fratrum excludunt tales.

117 † ex istis deciditur aliud pulcrum dubium. est vnus patruelis habens duos fratres patrueles & patruum, & iste vnus patruelis morit an succedãt ei patrueles an fres patruus & fuit determinatum quod patruus. Nam ipse est in tertio gradu patrueles inuicem sunt in. iiij. et quia dixi quod tunc demum patrueles succedunt in locum patris quando succedunt cum cijs defuncti nõ alias & sic dicitur in. §. illud palam. non videbantur succedere cum cijs. Nam immo succedebant cũ cijs, qz cum essent patres defuncti erant cij & patrui magni ipsis patruelibus. & allegatur

118 text. in. l. ij. C. de succes. edic. † ad vnum notabile aduerte, quia filij cum succedant in locum patris videntur succedere representando eius personam cum illa qualitate qua erat pater. i. tanqz frater vtrinqz ɔiunctus aliter non ɔcurrerent cũ fratre vtrinqz coniuncto, & istud videtur contra illud quod ego dixi in questione, an filius primogeniti excludat patruum maiorem de quo dixi. s. sed illa que ibi dixi sunt vera, qz quod filij representant psonã patris cum ista qualitate est inductum specialiter in priuilegium de duobus casibus, vel quando volunt concurrere cum fratribus defuncti vtrinqz coniunctis, vel quando volunt excludere patruos defuncti. In alijs casibus remanet ius commune, vt vbi habeant tale priuilegiũ, vt est tex. in auc. de here. ab intesta. §. huius priuilegium, sed non habet istud priuilegium vt representet ipsũ maiorẽ vel primogenitũ, qz hoc priuilegiũ nõ vr sibi indultũ, ergo remanemus i dispositiõe iuris cõis, & iõ rex Robertus secũdus filius Karoli marcelli excludebat regẽ Ungarie filium primo geniti Karoli marcelli, maxime quia regnum est feudum ecclesie, & non venit iure hereditario, sed stipulatione feudi, & ideo ibi filius non representat personã patris, & istã rationem põderat Bar. non ab alio consideratã, & lz Bal. in tit. d succes. feu. vel de gradi. succes. feu. dicat q patrueles succedãt in locũ parentuz, & est in feudo, qz põt intelligi in feudo q debet iure hereditario, nõ in illo q debetur ex sola stipulatione. Et not. qz dixi q filij fratrũ succedũt in locũ patris eorũ, vt ɔcurrant cũ patribus defuncti eorũ patruis. vel vt excludãt patruos defuncti, & istud nõ erat d iure antiquo. C. vt in. l. ɔsanguinitatis & l. meminimus. §. pe. C. d legi. hr. istud tñ priuilegiũ nõ

119 ɔpeteret filijs filij pris exc. † si ex fratre nõ extat filius, sz extat filius ex filio an succedat iste nepos ex fratre vna cũ patruis suis magnis videtur qd sic, qz appellatione filij cõtinetur nepos. ff. de ver. signi. l. liberorum appel. Item qz istud priuilegium qd filij fratrum succedant in locũ patris videt cẽ legis beneficium ergo late interpretandũ. l. fi. ff. de consti. princ. sed contrariũ est verum per tex. in auc. de here. que ab intest. §. huius priuilegium vbi est casus qd istud priuilegium, qd filij fratrum succedant in locũ patris cum venerrit ad successionem cũ fratribus defuncti non competit nisi filijs fratrum primi gradus, & sic nõ nepotibus & filio fratris, & ita tz Jac. d belui. est enim nepos ex fratre patruo suo defuncto in. iij. gradu, lz representãdo psonaz patris sui defuncti censeat esse in secundo, sed ista fictio nõ extẽdit vltra filios ex fratre primi gradus, qz istud puilegiũ est a iu

120 re ɔcessum in preiudiciũ fratrũ, ergo non dz extendi, † & ex hoc inferuntur due conclusiones. prima, qd licet filius ex fratre concurrat cum patruo, tñ filius ex filio fratris nõ cõcurrat patruo suo magno ad hereditatez fratris defuncti eius patrui magni.

121 † Itẽ qd licet ex fratre excludat patruos defuncti. & in. §. illud palã in auc. de here. que ab intest. tamẽ filius filij fratris nõ excludit patruos defuncti, vel auunculos, imo illi preferunt, quia sunt defuncto in tertio gradu, & filius filij fratris defuncti est in. x. ipsi defuncto & sic succedũt patrui & auunculi q habẽt gradus prerogatiuã p tex. in auc. post fratres. la. ij. C. de legi. here.

122 † Et ex ista doc. Jac. de bel. vr falsa quedã doctrina Bar. quã ponit in. l. liberorum appel. de verb. signi. vbi ponit istam questionem dicit statutũ q filia femina non succedit extante filio masculo extat filia & extat filius masculus ex filio masculo patre defuncto, & sic nepos an iste nepos masculus succedat exclusa filia. Jac. de but. & Bar. determinant q sic, p falsas rõnes, dicit. n. Jac. q de propria significatione vocabuli appel. filij cõtinet nepos ex filio, sed istã rõnẽ reprobat Bar. in. d. l. libero

123 rũ. † Sz p alias rõnes tz istã sniam dicit. n. istud est beneficiũ filij masculi q excludat feminam sed beneficiũ quod competit filio extenditur ad filium eius nepotem. l. milites. & l. diuo marcho. C. de questionibus. vtet ergo iste nepos hoc priuilegio patri concesso per. l. decurionũ. C. de penis, sed ego nõ teneo istud hac ratione, qz tunc priuilegiũ concessum filio transit ad nepo-

tem

tem quādo non est concessum in preiudiciū tertij, sed quādo est in preiudicium alteri, vt hic q̃ in preiudicium filie, tūc est odiosum ⁊ continet odium irrationale. l. maximum vitiū. de liberis preteritis. ⁊ ideo non debet extendi ꝑ tex. in. d. §. huius priuilegium in auc. de here. ab intesta. Alia rōne sequit̃ Bart. istam sententiā dicens ꝙ submoto filio de medio filius eius nepos incipit tenere locū eius, institu. de succes. liberoꝝ. §. posteriorū. ⁊ de hered. que ab intesta. in. §. cū igit̃. ⁊ in. l. gallus. §. vidēdū. de liber. ⁊ posthu. sed filius ex bñficio statuti excludebat feminā, ergo ⁊ nepos in locū eius subrogatus,
124 † q̃ subrogatus sapit naturā eius in cuius locum subrogat̃. l. j. §. hoc. ff. si qs testō liber esse iussus. ꝫ ēt ꝑ istā ratione non placet mihi ista decisio q̃ qd̄ nepos succedat in locū patris dꝫ intelligi. i. in gradū, vt tm̄ habeat qñ cōcurrit cū patruis q̃tū pater fuisset habiturus sed non succedit ex persona patris. sed ex ꝑsona ipsius nepotis ptꝫ, q̃ pater nunq̃ successit, nec ei vnq̃ fuit hḗditas delata, ergo ipsaꝫ non delatā nec agnitā non transmittit. ista sunt verba Bar. in. l. j. §. si sit nepos. ff. de colla. dotis, ⁊ in. l. j. §. si filius. ff. d̄ cōiungē. cū emācipa. liber. preterea ꝙ filius succedat in locū patris ⁊ eius ꝑsonā repsentet est ex iuris fictione. Ita volūt doct. in dicto ti. d̄ succes. ab intesta. ⁊ in auc. cessante. de legit. here.
125 † Sed fictio non hꝫ locū in statutis ꝯ ius cōe, ita no. gl. ⁊ doc. in. l. iij. §. hec verba. ff. de neg. gest. Ego tm̄ sequor istā sententiaꝫ ꝙ nepos masculus ex filio excludit filiā feminā, q̃ lꝫ appellatio ne filij de proprie ⁊ stricta significatione non cōtineat nepos, vt not. in. d. l. liberoꝝ. tm̄ de larga significatione ⁊ verbis ipso prīatis cōprehendit̃ nepos. d. l. liberoꝝ. ver. ꝫ ꝙ papinianus. ⁊. l. iusta interpretatione. ⁊. l. filij. de verb. signi. mō ista regula est singularis. Nico. de matta. q̃ ponit. Cy. in. l. j. in. x. oppo. C. que sit long. consue. vbi est eadē rō fiat extensio iuris ēt exorbitantis ad casum qui sub verbis pōt etiam improprietatis cōprehendi. hoc fuit de mente gl. in auc. vt hi q obligatas phibēt res minoꝝ. §. j. vbi verbū curatoris trahit̃ ad tutorē, q̃ ⁊ ipse curā hꝫ. de hoc est gl. in cle. j. de deci. in verbo, gregibus. ⁊ in. c. q̃ periculosiꝫ. in versi. episcopo. de sentē. excō. in. vj. glo. in. c. j. de elec. in. vj. in gl. ij. ⁊ istud no. dixit Ant. de but. in. c. fi. de cōsue. ego latissime scripsi in. l. si vero. §. de viro. ff. sol. matr. in. xj. fallentia, ꝫ hic est eadē rō in nepote, q̃ hoc statutū est factū vt cōseruent̃ agnationes ⁊ familie, vt no. Cy. in. l. j. C. de adulte. ⁊ ista doctrina est de sniā Jac. de belui. vt refert Jo. an. i materia curiali possessore. i fi. de reg. iur. i. vj. vbi sentit, ꝙ lex municipalis extendit̃ q̃tū verba legis cōmode pati possunt ex idētitate rōnis, neptis tm̄ femina ex filio masculo non excluderet istā filiā feminā, q̃ lꝫ filius succedat in locū patris qñ simpliciter cōsiderat̃ vt filius, secus si cū aliqua qualitate, puta q̃ masculus, q̃ tūc neptis femina cō cōprehēdit̃ que non hꝫ illā qualitatem masculinitatis. ita dicit Bar. in. d. l. liberoꝝ, ꝫ ego assigno aliaꝫ rōnē, q̃ tūc extendit̃ ad nepotē qñ est eadē rō, sed i nepte, femina non est eadē rō, ideo non cōprehendit̃, ⁊ lꝫ Bar. dicat ꝙ
126 de hac rōne non constat, dico ꝙ † rō. l. debet sumi a communi vsu gentium, vt no. in. l. non dubium. C. de legibus.

127 **Sed aliud insurgit** † dubiū vltimū sicut excludit̃ filia excludat̃ nepos vel nepotis ex ea. istam questionē ponit Cy. quasi in similibus terminis in auc. post fratres. C. de leg. here quam qōnem male intellexerunt ⁊ referūt Bal. ⁊ Fulg. in auc. cessante. dicit. n. Cy. si consue. excludit filiā feminā a successione baronie si decessit aliqs relictis filiis masculis ⁊ nepote masculo ex filia, an iste nepos succedat, dicit Cy. ꝙ si vult succedere cū patruis filijs testatoris ꝙ nō succedat, q̃ nō pōt succedere nisi veniat i locum succes. matris, ꝫ ipsa reperit̃ exclusa, ergo ⁊ ipse filius erit exclusus q̃uis mascul⁹, si aūt ꝯcurreret cū alijs q̃ filijs d̄functi, putą cū patruelibus siue amitinis. tūc cū possit venire ex ꝑsona sua, nūc est opus ꝙ succedat in locū matris, tūc poterit succedere, q̃ exclusa matre vlteriores non vident̃ exclusi. l. j. §. filiū. ff. de ꝯtab. ⁊. l. iij. §. videndū. ff. ad tertul. faciūt no. ꝑ Bar. in. l. q
128 superstitis. ff. ad acq. here. vbi dicit, ꝙ † filia exclusa ab hereditate paterna ꝑ repudiationē, non obest nepoti filio suo venienti ex ꝑsona sua ēt si p̄ eo renuntiasset, q̃ veniant in locū matris est iur. priuilegiꝫ quod non potest sibi auferri matris renuntiatione, hāc sententiam vr̄ sentire Jac. de reuen. Cyn. ⁊ Bald. in auc. cessante. q tm̄ ipse Bal. ⁊ Fulg. male ponunt terminos isti us qōnis, q̃ dicunt ꝙ qd̄ est qñ mortuus decessit sine filijs relic. fratribus ipsius relicti defuncti ⁊ nepotis ex filia, ꝫ istud non ē possibile tenendo predictā decisionē, q̃ descendētes in infinitū nepos, ꝓnepos, ⁊ abnepos isti indistincte excludūt fratres defuncti, vt in auc. in successione. C. de legi. here. ⁊ iō nō est opus ꝙ ad hoc iste nepos ex filia possit succedere ꝙ ipse repsentet ꝑsonā matris, q̃ semp veniendo ex ꝑsona sui excludit fratres defuncti. ⁊ ideo qd̄ dꝫ formari qñ filia excluditur ꝑꝑ fratres suos filios defuncti, sed vtrū ista decisio ꝙ qñ cōcurrunt cū vlterioribus iste nepos possit venire ex persona sua ⁊ illos excludere. ista qd̄ est magis dubia in qua dico ꝙ sunt inspiciēda verba statuti vel cōsuetudinis, si. n. diceret simpliciter filia femina non succedat in baronia ꝓcederet dictū Cy. ⁊ alioꝝ doctoꝝ. Sꝫ si statutū vel cōsuetudo diceret extātibus masculis filia femina ⁊ alij transuersales cognati masculi. Utrū tūc iste nepos ex filia
129 succederet non ē paruū dubiū. † Nā in simili formāt doc. qōnē si statutū dicit ꝙ iure non succedat extantibus agnatis masculis, an si extat auus maternus, vel alij masculi de materna linea isti sunt exclusi, videtur ꝙ non, q̃ statutū dicit de matre vel de filia femina nō d̄ auuo materno vel masculo ex filia. Sꝫ excluso vno gradu sequē. non vident̃ exclusi. l. j. §. filiū. de ꝯtra. ⁊. l. ij. §. videndū. ff. ad tertu. ⁊ q̃ si exclusio facta est sub nomine ꝓprie matris vel filie, ergo auus vel nepos ex filia non vr̄ exclusus. l. tutellas. ff. de capi. dimi. ⁊ q̃ par vr̄ exheredatio. l. ⁊ hominis. q̃ quelibet est odiosa. l. j. §. queritur. de ventre in pos. mitten. ꝫ exheredatio hominis facta noīatim de aliquo non extēdit̃ ad aliquos. in ꝯriū vr̄, q̃ eoipso ꝙ respectu agnatoꝝ masculorum remouentur citeriores cognati vident̃ remoti ēt vlteriores. l. ij. §. fratris. ff. si qs aliquē testari ꝓhibuerit. ⁊ ꝙ ibi no. Richar. malum. disputauit vnā qōnē similem ⁊ detractauit alios agnatos preferendos cognatis vel matri per hanc rationē, q̃ mater excluditur a statutis per quoddam ius speciale, sed ille qui de iure speciali, excluditur quantuꝫ ad excludendū alios videtur esse heres, vt. l. mulieri ⁊ titio. de condi. ⁊ demonstra. l. cū quasi §. sed cū si quis. ff. de fideicom. liberta. ¶ Sꝫ ista ratio non placet Bar. per tex. in. l. ij. §. si sint consanguinei. ff. ad tertul. ⁊ ꝑ. l. si ex modica. §. si filius. ff. de bon. liber. vbi nudum nomen heredis non sufficit ad vlteriores excludendos, tm̄ ipse tꝫ ꝙ agnati preferantur. dicit. n. quod ista verba extantibus agnatis habent duplicem virtutem. Primo q̃ excludunt matrem. Secū
130 do quia inducunt vt agnati succedant. † Nam ablatiui absoluti istis extantibus agnatis prolati ab eo qui habet potestatē disponendi inducunt dispositioneꝫ. l. fideicommissa. §. cum esset. ff. de lega. iij. ⁊. l. iij. ratione. §. tam ⁊ si. ff. ad. l. falcid.

131 **Preterea quādo dispositio** † que fit cuꝫ vno fit ꝯtemplatione alterius, licet verba nō referantur ad illū tm̄ illi ꝯpetit actio. l. seruo legato. §. si testator. d̄ leg. j. l. fideicō.
132 §. interdū. de leg. iij. ¶ † Itē qñ qs remouet̃ a successione fauore alterius, tūc lucrū dꝫ applicari ei cuius fauore alteri aufertur. l. post legatū. §. admittente. de his qui. vt indig. ⁊ est tex. de hoc in. l. si duo emācipati. §. si emācipati. ⁊ ibi ꝑ Bar. ff. de colla. bono. ⁊ ita determinat Bar. istam. q. ⁊ similē in. l. liberoꝝ. circa fi. ff. de ver. sig. ⁊ ibi notabiliter distinguit ꝙ aut citatione excludit̃ sui odio, ⁊ tunc non repelluntur vlteriores ita loquitur l. j. ff. de contratab. ⁊. l. ij. in. §. videndum. ad tertu. aut citatione excluditur fauore alterius, ⁊ nunc etiam vlteriores excluduntur non per extensionem statuti sed per comprehensionem, q̃ vno ⁊ eodem volito, ⁊ vna ⁊ eadē voluntate ⁊ vna ⁊ eadē dispositione ⁊ alium positū in ꝯditione videtur vocare quasi matrē repellat, vt alius admittatur ⁊ hec est mens ⁊ vis illoꝝ verboꝝ, nec refert ꝭm eū. An extet persona que expresse repellit̃ per statutum, vel non extat q̃ ēt si non extat durat ille fauor ⁊ causat fauoreꝫ, quia alius vocat̃ ⁊ subest actitudo lꝫ non subsistat actus essendi ex qua demonstrat̃ mens statuētis disponentis in omnibus. ita ꝙ non censeat̃ casus indispositus, vt. l. iura nō in singulas. ff. de legi. Itē q̃ vbi adaptat̃ ratio sumpta a maiori ibi habet locū dispositionis effectus q̃tuncūq̃ sit stricte ꝯsideratio nis, ⁊ licet statuta non patiant̃ extensiones actiue, tm̄ patiuntur passiue, ⁊ iō cū ꝭm dispōnēs iuris cōis ille cuius fauore alius remoueat̃ videat̃ eo ipso admissus loco illius, ⁊ tunc succedit regula, si vinco vincentē te, multofortius vinco te. iuxta ea q̃ scribit Bar. in. l. j. §. filium. ff. de ꝯtab. Sed hic agnati excludunt matrē ⁊ vocant̃ in locū eius, ergo excludunt vlteriores. ⁊ istam sniam sequit̃ Bal. in. l. maximū vitiū. C. de libe. pte. lꝫ ꝯriū dixit vacillando in. l. illā. C. de colla. Rñdendo ad argu. Bar. dicens ꝙ ablatiui absoluti extantibus agnatis ex qbus a iure excluditur est ad preiudiciū matris ⁊ nō alioꝝ, ⁊ idem respondet ad. l. seruo legato. §. si testator. d̄ le. j. qd̄ agnati sunt inuitati ad ꝑiudiciū matris non ad preiudiciū alioꝝ, q̃ ista inclusio agna-

rorum est respectiua non absoluta ad illud ꝙ facta exclusione matris sunt inuitati illi quoꝝ cõtemplatione mater excludit̃, dicit ipse illud est verum si mater superest ꝛ si non est mater, tunc illi agnati non possunt capere lucrũ ꝙ cõpetijsset iur. ego aũt se quor sententiã Bar. qꝛ cũ ꝑ istos ablatiuos absolutos cũ oꝛ ex tantibus agnatis mater nõ succedit, agnati sunt iclusi i locũ matris ꝑ. d. l. cũ emãcipati. §. si duo. ff. de colla. bono. ꝛ hoc ẽ tex. i l. equissimũ. §. j. ff. ad tertul. vbi si auus emãcipat nepotẽ ꝯtra fiducia, tũc si morit̃ nepos ꝛ extat pr̃ ꝛ mater eius ꝛ auus q emãcipauit auus succedit excluso patre ꝛ matre, qꝛ ipse successit in locũ patris ꝛ lꝫ auus alias excluderet̃ a matre, tñ in isto casu nõ excluditur rõ, qꝛ ipse successit in locũ patris, qꝛ ꝭm illa iura excludebat matrẽ ita in ꝓposito, isti agnati ẽt si essent in. x. gradu ꝑ statutũ excludunt matrẽ, ꝛ in eius locũ succedunt ꝑ illos ablatiuos ꝯstantibus agnatisq positi in ꝯditione non solũ excludũt matrem, sed includunt istos in locum matris. Ex quo sequeretur ꝙ isti excludũt auũ maternũ ꝛ oẽs alios vlteriores cognatos post matrem ẽt si essent in gradu posteriori isti agnatis.

133 † Et nunc in succes. ab intest. non hꝫ locũ illa regula. si vinco te, multofortius vinco vincẽtẽ te, qꝛ induceret̃ perplexitas siue circulus ꝯ. l. dominus testa. de condi. inde. ꝙ ostendo, auus diceret matri, ego vinco patrẽ q te matrem vincit, ergo debeo vincere te patrẽ, ꝛ ecõuerso deberet dicere pater auo. ego vinco matrẽ q̃ vincit te auum, ergo ego debeo vincer te auũ. Similiter ꝛ mater posset dicere ego vinco auũ q vincit te patrẽ, ergo debeo vincere te patrẽ, ꝛ idõ vt euitet̃ ille circuitus, istud arg. non hꝫ locũ in succes. ab intest. Quicquid dixerit glo. in. l. ij. §. si sit agnatus. ff. ad tertul. qꝛ esset vera illa regula, ꝛ ꝭm illã glos. agnatus deberet illi preferri matri, qꝛ ipse agnatus vincit patrẽ qui vuincit matrẽ, ꝛ tñ ibi mater succedit ab intestato. sed vltra illa que dicã, teneas istam regulã, ꝙ si ille qui vincitur a remotiori, vt pater qui capite minutus vincitur ab agnato ꝛ qui pater excluderet matrem, ꝛ cum si extat mater vincit agnatum ꝛ pater non recuperat locũ suum vt excludat matrẽ, qꝛ illud ꝙ dicã ꝯ. ꝙ qñ quis excluditur ab habente potentius ius, ꝙ habẽs potentius ius est remotior ab illo qui victus fuit. l. ij. §. si sit agnatus. ff. ad tertul. qꝛ ibi mater vincens agnatũ qui vincit patrem non facit ꝙ pater recuperet locum suum cũ ipse pater ꝛ mater sint in eodem gradu, regula generalis danda habet locum quãdo sunt disparis gradus.

Sed capiatis duas regulas quod si ille q vincit̃ vincit illũ qui vincit eũ succedendo in locũ victi, tunc ẽt excludit illũ qui ẽt alias ipsum vinceret. ille est text. in. d. l. equissimũ. §. j. ff. ad tertu. Si alius vincit vel supat illũ qui vinceret, est tñ remotior victo, tunc ille qui fuerat primo exclusus recuperat locũ suum. l. ij. §. si sit ꝯsanguinea. ff. ad tertu. vñ credo qḋ sit sumpta decretalis auctoritate Martini de concessio. prebẽ. in. vj. ꝛ ista verba sunt Bar. in. l. j. §. si filiũ. ff. de contratabu. vbi ꝑ istã

134 doctrinam determinat talẽ questionẽ, † ꝙ si statutũ excludit sororẽ defuncti per fratrem ex parte tantum coniunctum, ꝙ si moritur aliquis relicto fratre ꝯsanguineo tantum, ꝛ matre ꝛ sorore vtrinqꝫ coniuncta, ꝙ tunc frater q excluditur a matre nõ põt succedere. C. ad tertu. auc. defuncto. ꝛ soror que excludebat̃ per fratrem recuperat locũ suũ, ꝛ concurrunt verba cum matre, aduerte qꝛ ista fuit intentio Bar. in. d. §. filiũ. ꝛ est vera si ipse non vtitur bonis verbis, qꝛ ipse loquit̃ qñ statutũ dicet extante fratre consanguineo tñ soror nõ succedat, sed tunc male loquetur, qꝛ cũ dicat extante fratre frater includitur in locũ sororis, ꝛ sic exclusa sorore deberet concurrere cũ matre doctrina sua, tñ est vera qñ statutũ simpliciter diceret soror ad successionẽ defuncti fratris non admittat̃, tũc succedat doctrina Bar. ꝓdicta non obstant si dicitur ex quo soror excludit̃, includit̃ frater. l. cũ pretor. ff. de iudi. qꝛ primo istud non est verũ extante matre, imo potius mater censeret̃ inclusa. Sed aduerte qꝛ illa inclusio extante non est expressa que tacita inclusio non hꝫ locũ ꝯ ius cõe, probatur in terminis. d. l. cum pretor. ꝑ text. in. l. maritus. §. j. C. de procura. ꝛ est de mẽte Cy. ꝛ aliquorũ docto. in. l. ij. de sepulchro viola.

135 † Et qꝛ vt dixi ꝑ tacitos intellectus non fit iuris cõis correctio, vt notanter dixit gl. in. c. cupientes. §. quod si per. xx. ꝺ ele. in. vi. ꝛ dixi vobis. ꝯ. sed qñ statutũ dicit extantibus agnatis, tunc expresse vocat agnatos ꝛ procedũt ea que dixi. ex hoc ego infero ꝙ si iste frater qui excludit sororẽ esset frater vtrinqꝫ coniunctus statuto dicente qḋ extante fratre soror non succedit tunc si iste frater cõcurreret cũ matre ipse haberet duas portiones ꝛ vnius tertiam, quia soror in eius locum frater admittitur, facit partem quando alium ponit loco sui licet ipsa non admittatur ad partem. text. est in. l. si titio. de lega. ij. not. Barto. l. huius. §. si titio. de leg. j.

136 Nunc est ergo videndũ † qñ est ꝙ ille qui excludit aliũ ponatur in locũ exclusi. videtur ꝙ non semper tex. in auc. lꝫ. C. de natu. libe. Nam si extat vxor defuncti ꝛ filij naturales nõ succedũt ꝫ succedũt ꝓximiores ipsius ꝺfuncti, ꝙ nõ ꝺeret esse si cõiunx defuncti eius ꝯtẽplatione naturales excluduntur succederet in locum eorum, qꝛ tunc saltem coniunx deberet admitti in duabus vncijs, ꝛ tñ non admittitur, sed alij cognati defuncti proximiores admittuntur ea exclusa ꝛ naturalibus liberis ꝛ tñ si ipsa non extaret naturales in duabus vncijs succedunt. Tu ergo sume hanc doctrinam quandoqꝫ dispositio legis vel hominis procedit priuatiue aliquẽ priuando iure delato vel deferendo si tunc facit contemplatione alterius expresse ꝛ hoc cõstat, tunc videtur conferre illi cuius gratia aufert. l. cũ emancipa. §. si duo. de colla. bono. l. post legatum. §. admittetur ver. sed legatum. ff. de his quibus vt indig. Qñqꝫ priuat aliquẽ non alterius gratia expresse. sed odio eius quẽ priuat, ꝛ tunc videtur admittere illũ qui vocaretur, alias a iure illo in rerum natura non subsistente vel excluso. l. ij. §. fi. ad tertul. vbi mr̃ excluditur a successione filij impuberis defuncti si ei tutorem non petijt, ꝛ proximior post eam vocatur ad hereditatem, ꝙ tñ debet intelligi nisi causa propter quam mater priuatur posset etiã imputari sequenti proximiori, qꝛ tunc ẽt proximior sequens priuaretur. l. qui proprio. §. fi. ff. de his qui not. infa. vbi Bar. voluit ꝙ si filia in potestate priuatur tali successione, qꝛ non petijt tutorẽ filio, tunc pater eius auus maternus impuberis qui filiã habuit in potestatem nec ei tutorem petijt ipse etiam excludat̃, qꝛ imputatur ipsi patri negligentia filie. §. dicto qui alieno. ꝛ. l. liberorũ. §. fi. de his qui. no. infa. Qñqꝫ est dubium eius gratia quis priuetur vel qua de causa, ꝛ in dubio videtur priuari vt acquiratur illis quibus esset quesitũ ius si priuatus non assisteret l. peto. in princi. ꝛ. §. j. de leg. ij. facit. l. cũ pretor. in prin. ff. de iudi. qñ ergo fit exclusio appositis ablatiuis absolutis extãtibus agnatis mater non succedat, tũc agnati vident̃ inclusi ꝭꝫ Bar. ꝑ illa que. ꝯ. dixi. ꝛ intellige ꝙ dꝫ constare expresse ꝙ gratia alterius quis excludatur. Nam sola tacita alienatio non sufficit. dicta. l. cũ pretor. ff. de iudi. Nã alij videntur tacite inuitati qñ veniunt ꝭm ius commune, secus si venirent ex speciali iur. aliqñ lex disponit non priuando aliquem iure collato vel ꝯferendo sed de nouo tribuit alicui ius succedendi sub conditione non existentis alicuius persone, tunc nõ videtur ius illam personam in defectum conditionis positam inuitare seipsam vocare. text. est in. l. ex facto etiam agitatu. ff. de here. insti. ꝛ. l. lucius titius qui fratrem, ꝛ ita loquit̃ dicta auc. lꝫ, ꝛ. l. si quis enim. in fi. ff. de vulga. ꝛ pup. ꝛ per ista iura reprobat̃ quedam sententia Bar. quã posuit i. l. gallus. in ꝑn. de libe. ꝛ posthu. vbi delata substitutione vulgari alicui ipse voluit ꝙ ille censeret̃ institutus, ꝛ fuit de mente gl. in. l. coheredi. §. fi. ff. de vul. ꝛ pup. Sed oẽs moderni cõiter reprehendunt fallit in substitutione reciproca, quia ibi videntur instituti. l. cum intestato. §. j. ff. de here. institu. Ex istis ergo habetis quomodo procedit dictum Barto. in. l. j. §. filio. ff. de cõ

137 tratabu. ꝛ in. l. ij. §. videndum ad tertu. † Nam si statutum diceret extante fratre soror non succedat, tunc si extaret soror, frater, ꝛ mater succederent frater ille vna cũ mr̃e exclusa sorore, qꝛ ꝓpter ablatiuum extante, vr̃ frater inclusus in locũ eius, sed si statutũ diceret soror nõ succedat cum fratribus, tunc frater consanguineus tantum nõ excluderet sororem vtrinqꝫ coniunctam, sed ipsa excluso fratre ꝛ matre recuperaret locum suum, ꝛ succederet vna cũ matre per tex. in. l. ij. §. si sit consanguinea. ff. ad tertul. Et ista est vera doctrina repulsa sententia eximij doctoris domi. Pau. de ca. qui dixit in. l. illã. de collatio. qḋ quando exclud ẽ mater excludunt̃ omnes vlteriores propter eam venientes, vt pater eius auus defuncti ꝛ mater eius auia defuncti, ꝛ frater eius. ꝛ omnes venientes propter eam fundat istam theoricaꝫ per. l. fi. C. de natu. libe. quia ex corrupta radice nõ possunt alia admitti ex ea ꝓcedentia sed ista doctrina non est vera, qꝛ cõtra tex. in. l. j. §. filium. de contratabu. l. ij. §. fi. ad tertul. ꝛ per illa iura que ego retuli. ꝯ. in principio huius operis in questio. an naturales vel spurij repellant̃ a successione vlteriorũ, puta aui mr̃ni vel fratrũ, ꝛ ibi dixi ꝙ non ꝯꝫuis repellantur quandoqꝫ ab hereditate matris. ꝛ tex. in. l. fi. C. de natu. libe. probat ꝯriũ quãdo non extaret legitima soboles, ꝛ ex istis possunt decidi omnes q̃

138 stiones que imaginari possunt similes. † pone dicit statutum patruus excludat matrẽ non, extat patruus, sed est amita, vtrũ excludat

excludat ista matrem, certe non, qꝛ statutum in patruo non extenditur ad amitam. tex. est in. l. illa. de collatio. vbi est casus ꝙ disposita in vna persona non extenduntur ad aliã, maxime qꝛ in amita non est eadem rõ que in patruo, qꝛ patruus excludit qui potest conseruare agnationem que ratio cessat in amita, qꝛ licet sit agnata non potest tamen conseruare agnationem. l. pronuntiatum. l. sequen. ff. de verbo. significatio.

139 **Sed quid si non** extaret † patruus sed extaret frater ꝯsanguineus vel vtrinqꝫ coniunctus defuncto an excludat matrem, videtur ꝙ sic, qꝛ est agnatus aptus conseruare familiam. ⁊ in potiori gradu quam patruus. C. de legi. here. auc. cessante. sed veritas est in contra-
140 rium per tex. in. d. l. illam. † ⁊ qꝛ ex identitate vel maioritate rõnis non debet induci. l. correctio. vt no. doct. in auc. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. Et istud est verum etiam si rõ esset expressa in. l. que diceret pro cõseruatiõe agnationis patruus excludit amittam. Nã licet aliqui dixerint ꝙ qñ ratio est expressa in. l. fit legis etiam exorbitantis a iure extẽsio. alleg. tex. in. l. j. C. de his qui ante apert. tabu. tñ in ꝯ̃rium videtur text. in cle. audito. de rescri. Et ita tenet domi. meus in. c. fi. de consue vbi vult ꝙ ẽt qñ ratio. l. est expressa ex ea nõ inducatur. l. correctio ⁊ istud ego teneo vt dixi plene in. l. si vero. §. j. ff. so. mat. in. x. fallentia. hec tñ ego limito vera nisi ex verbis. l. cõstaret. ꝙ idem voluisset esse de fratre ⁊ de quocunqꝫ alio agnato, vt si statutũ diceret ⁊ volumus ꝙ familie ⁊ agnationes cõseruentur, ⁊ ideo patruũ preponimus matri, tũc frater cõsanguineus defuncti excluderet matrem, qꝛ mens intrinseca statuentis hoc videtur voluisse. probat in cle. j. de rescri. in glo. in versi. residentes. ⁊ in. c. si postqꝫ. de elec. in. vj. in gl. in versi. mentez. non. n. his casibus fit extensio. sed potius fit mentio. l. executio. ⁊ dicit mens intrinseca per quam fit mater ẽt exorbitantis extensio: ita vult do. Anto. de but. in. d. c. fi. de consue. ⁊ ego dixi in. d. §. de vno. in. ij. falletia. ⁊ intellige ista qñ statuit ꝙ salua sit agnatio, secus si simpliciter expressisset rõnem, ita tenet. domi. meus in. d. c. fi. Idem si verba legis non possent verificari nisi extenderẽtur ad alios agnatos, vt puta si statutũ diceret ⁊ patruus excludet filiam testatoris agnati tñ debeant eam competenter dotare, ⁊ tũc agnati viderent̃ inuitati. l. si defunctus. C. de legi. here. pbat̃ in auc. preterea. C. vnde vir ⁊ vxor. vbi mater vocatur ad portionem suaz etiam liberis non existentibus pp illa verba qñ i totũ
141 mutatur portio sibi data. ¶ † Sed tunc inducit dubium quod si hoc casu extaret patruus ⁊ frater defuncti ⁊ mater que succederet decisio patet extante domino, si enim statutum diceret extante patruo mater non succedat, tunc enim patruus censeretur inclusus loco matris per ea que dixi ⁊ p. l. si defunctus. C. de legi. heredi. tunc patruus excluderet fratrem consanguineum tñ vel si esset vtrinqꝫ coniunctus secum succederet, sed si patruus non censeretur inclusus loco patris, tunc mater recuperaret locum suum excluso patruo per fratrez ⁊ sola succederet si frater esset consanguineus tantum. vel simul admitterentur si esset vtrinqꝫ coniunctus per tex. in dicta. l. ij. §. si sit cognatus. ⁊ per ea que. s. dixi. ⁊ idẽ dicas in oibus similibus q̃nibus vt exclusa matre excludatur auia eius mater per ea que. s. dixi. hoc tñ semper intellige verũ nisi isti qui excludunt matrem repudiarẽt hereditatem, qꝛ tunc non obessent matri cum paria sunt non extare, vel extare sꝫ nolle succedere. l. siue patronus. §. fi. ff. de iur. patro. ⁊ l. si ex modica. §. si filius. ff. de bon. libe. l. j. §. cũ autem. de cadu. tol. in vlti. ⁊ col. ⁊ idẽ si tales q excluderent essent penitus ignobiles, vt frater minor. l. si post mortẽ. §. liberi. de ꝯ̃tab. no. Bar. in. d. l. j. §. filium. ff. de ꝯ̃tab. ⁊ hoc qñ excluderent, qꝛ inclusi essent vocati ad successionẽ, secus si essent positi in conditione iuxta not. in. l. filiusfamilias. §. cum quis. de leg. j.

142 **Sed pone statuto cauetur** † qꝺ filie femine vel filie succedãt, masculis nõ extãtibus, qꝺ si masculi supsint an femine succedant. Cy. dixit ꝙ femine repelluntur a cõtrario sensu statuti per tex. in. l. qui testamento. §. mulier. ff. de testa. ⁊ hoc consuluit Dy. in consil. quod incipit, statuto ciuitatis Pistorij. ⁊ videtur de mẽte eius in regula positum, de re iudi.
143 in. vj. per hoc, qꝛ idem videmus in † pacto in quo sumitur argumentum a contrario sensu. l. cum inter socerum. §. cum inter. ff. de pactis dota. ergo idem in statuto quod censetur esse quedaz tacita ciuium conuentio. l. sed ⁊ ea. ff. de legi. ⁊ qꝛ statutũ hoc vr̃ velle considerata eius ratione que semper inheret legi. l. cũ tale. §. falsam. ff. de condi. ⁊ demonstra. non obstat. l. ꝯmodissime. ff. de lib. ⁊ posthu. quia ibi casus omissus non potest haberi pro expresso ex alia coniectura, sed vbi ex alia coniectura potest haberi, habetur pro expresso. l. si ita. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ qꝛ hoc videtur in statutũ expressum ꝙ ex coniecturis colligi potest. l. 13 imperator. de lega. j. ⁊ hanc sententiam tenet Bal. in. l. conuenticulam. C. de episco. ⁊ clericis. dicens ꝙ de ista questionen est casus in dicto. §. cum inter. Ego credo sententiam contrariam
144 veriorem. † Nam vt plerunqꝫ supra dixit per subauditiones, repetitiones aut tacitos intellectus non debet induci. ll. correctio
145 vt notat gl. in. c. cupientes. §. si per. xx. de elect. in sexto. † Sꝫ argumen. a contrario sensu venit ex tacita mẽte. l. tex. est in. d. §. mulier. dum text. dicit argumen. est in. l. j. §. huius studij. ff. de offi. eius cui mandata est iurisdictio. ⁊ in. l. per possessionem. §. primo. ff. quibus ex caus. in possessionẽ eatur. vbi text. dicit, intelligimus. et text. xxv. distinctio. qualis. ibi, in qua sententia dat̃ intelligi. ⁊ et text. ⁊ glos. in. l. apud antiquos. C. de fur. bonus tex. in. l. pecuniam. ff. si certum petatur. ibi tanquam sub contraria conditione.

146 **Nota dictionem tanquã** † que habet notaz impro-
147 prietatis licet ergo † argumentũ a ꝯ̃rio sensu habeatur pro. l. vt no. gl. in. d. §. mulier. ⁊ Dy. in dicta regula patrũ in. ij. apostil. hoc. n. ego intelligo ꝙ habetur p. l. tacita, que tacitaz dispositionez disponit ꝯ̃ dispositionẽ expressam. l. cũ ex filio. ff. de vulg. ⁊
148 pup. † Et ideo vbi in casu ꝯ̃rio esset eadem ratio quẽ est in casu expresso ibi cessaret argumẽtũ a ꝯ̃rio sensu. prout est gl. singularis in. l. cũ pretor. in prin. ff. de iudi. ergo multo magis cessat argumentum a contrario sensu, vbi illud esset in iure expresse decisuz hoc tñ fallit qñ ex alijs verbis ipsius. l. appareret ꝙ casum a contrariuz sensu voluit decidere, qꝛ tunc ẽt contra ius decideret. Ita intelligo que not. Bar. in. l. j. in fin. ff. vi bono. rapto. pone exemplũ in casu nostri statuti quando statutũ diceret femine masculis extãtibus nõ succedãt, masculi vero feminis grati sint, vt eas solũ faciant dote contentas, tunc ista verba non possent bene verificari nisi a ꝯ̃rio masculi soli succederẽt ⁊ feminas dotarent. hoc pbat tex. in auc. ꝑterea. C. vñ vir ⁊ vxor. Nã dũ tex. ibi dicit ꝙ liberis nõ extãtibus vxor patiat̃ integro dominio rerum, si enim ibi mulier non extãtibus liberis non succederet in illa portione sibi data esset non posset vt patiat̃ integro dominio rerum hoc posterius dixi in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. matrimonio. conclude ergo in casu premisso qꝺ masculis subsistentibus femine non sunt exclus̃e, qꝫ̃ dixit Cy. ⁊ Bal. ⁊ istaz partem firmat Bar. in. l. oẽs populi. de insti. ⁊ iur. in questione
149 que incipit, iuxta predicta quero. † Sed iuxta predicta quero ego dixi. s. quando statutum excludit filiam propter filium si hꝫ locum in nepote masculo ex filio vel an extendat̃ ad nepotez ex filia, ⁊ dixi qꝺ sic, sed an ista sint vera sit statutum diceret quod statuta nullam interpretationẽ vel glosationẽ patiant̃, sed intelligant̃ scdm proprium significatum, an habebunt locuz predicta Bal. vr̃ sentire ꝙ non in. l. maximũ vitium. C. de liberis preteri. Ego autem sequor sententiã Bar. quã ponit in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iu. vbi dicit qꝺ hoc statutum parum vel nihil operat̃, sed solũ per dicta verba friuole vel magistrales interꝑtationes nõ legales essent exclus̃e. C. de vet. iur. enu. l. j. §. fi. ⁊ l. ij. §. penul. ⁊ q̃ no. in. l. ita pudor. C. de adul. qꝛ iusta interpretatio. bene pt ⁊ dꝫ fieri. l. j. C. de legi. ⁊ l. si de interpretatione. ff. de legi. preterea iste interpretationes sunt necessarie naturaliter. l. ij. §.
150 his legibus natis. ff. de ori. iu. † sed ea que naturaliter insunt nõ
151 possunt. l. ciuili tolli. insti. de iure natu. §. sed naturalia. † ꝑterea interpretationes fiunt auctoritate legis, sed statuta non pñt facere, vt leges nõ habeant in eis locũ. l. nemo põt. de leg. j. ꝑterea ex ista gñali prohibitione multe sequerent̃ absurditates, ergo. l. sed ⁊ si qs. §. quesitũ. ff. si qs cautio ex quibus dicat Bal. qꝺ qꝺ vult que. s. dixit locũ habent ẽt si statuta essent interpretari ꝓhibita per ꝑdicta, restat vnũ vt nõ decipiamini in dictis Bald. in
152 d. l. maximũ vitiũ, ipse enim ibi distinguit qꝺ † si filia supuixit patri in casu statuti qñ filia dotata excludit̃ a masculis, qꝺ si ipsa superuixit patri nepos ex ea excludatur, sed ipsa fuisset mortua in vita patris, tunc nepos ex ea nõ excludat̃, seu ipse male dicit primo, qꝛ ipse dicit qꝺ excludit̃, qꝛ dotẽ habuit, que est pars sibi ꝯpetens, sed istud non est in nepote filio eius qui nullam dotem habuit, sed certe si iste nepos fuisset heres matris tũc incideremus in dubiũ, an illa dos deberet ꝯputari nepoti in legitima, in quo ego ꝯsului ꝙ sic, ꝓm qꝺ tꝫ Bar. in. l. iiij. ff. ad. l. fal. preterea si filia excludit̃ iam dotata, ergo excluderet̃ nepos ex ea tanqꝫ descendens a radice infecta, ⁊ istam rationem ipse sequit̃ ibi, licet ego ipsam. s. non teneaz, sed in materia successionis ab inte-

stato vlterius dubitatur, q2 rõne duplicis coniunctionis fratris vtrinq3 giuncti excludũt alios, ⁊ similiter filij fratrũ vtrinq3 cõ
153 iunctoꝝ. † Utrũ ista duplicitas cõsiderei inter fratres patrueles. Si vnus ex patruelis ex fratre vtrinq3 coniuncto alter ex vno latere tantum est patruelis, ⁊ breuiter dicendũ est qđ hec duplicitas non consideratur vltra fratres ⁊ filios fratrũ cũ succedunt cũ patruis, vt in auc. post fratres. ⁊ extra istos casus seruatur ius antiquũ, ſm quod non consideratur duplicitas vinculorum, ⁊ hoc t3 Jac. de belui. in auc. de heredi. que ab intest. §. si vero neq3. ⁊ pro ista opinione est tex. in. d. auc. in §. huius priuilegium in versicu. sed his ⁊c.

154 † **Sed est aliud pulchrum** † dubium, morit̃ vnus relictis duobus primioribus patruis patris sui, quorum vnus erat vtrinq3 cõiunctus alter erat frater patris consanguineus tantum querit̃ quis istoꝝ succedat vel an ambo succedãt siue gcurrant. Jsta questio est male per docto. examinata, imo non tacta preterq̃ a Bar. in. l. post gsanguineos. §. legitima hr̃ditas. ff. de legi. here. videt̃ dõm q̃ patruus vtrinq3 giunctus admittatur
155 excluso alio fratre gsanguineo tantũ † Nam in successionibus ius debet esse reciprocũ, vt quemadmodũ tu succedis mihi ita ⁊ ego succedã tibi. l. nam ⁊ si parentibus. ff. de inoffi. testa. ⁊. l. scripto. in fi. ff. vñ liberi, q2 iura que de successione dicunt non debẽt claudicare. l. xij. tabula. ibi cum ⁊ aliã. ⁊. l. meminimus ibi omnes inuicem equo iure succedant C. de legi. here. sed cũ nepos patruo ratione duplicitatis vinculi preferat̃, nedum alteri nepoti vno tantum vinculo adstricto, immo etia3 fratri defuncti vno tantum vinculo adstricti, vt in auctẽ. post fratres. ibi, que. C. de legi. heredi. ita deberet esse econuerso, vt patruus vtrinq3 coniunctus preferetur coniuncto patruo ex vno latere tantum coniuncto, pro hoc. l. tã hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pup. vbi habet̃ q̃ mater illos inter quos est reciproca successio, a substitutiõe illa d3 esse cũ paritate, ⁊ istam partem vr̃ probare. l. si se patris. C. vnde liberi. in gl. facultatem. ibi. Sed certe habet vnde parentes, ad id gl. in auc. preterea. in fi. gl. C. vnde vir ⁊ vxor. vbi habetis q̃ disposita in descendentibus habent locum in ascendentibus, q2
156 † illud ius quod est statutum in vno correlatiuorum debet esse in altero. l. fi. C. de cupres. ex luco dama. ⁊. l. fi. C. de indi. viduitate etiam si tale ius sit irregulare, sed sicut pr̃, ⁊ filius sunt correlatiui, ita ⁊ nepos ⁊ patruus, sed statuta etiam contra ius cõe in vno correlatiuorum habẽt locũ in alio. l. fi. C. de indicta viduitate. Jtem probatur, q2 hoc priuilegium circa successionẽ gcessum vni extenditur ad illũ in cuius successione fuit facta gcessio vt ipse eodẽ iure vtat̃, etiam ad alterius preiudicium, ⁊ contra ius cõe, vt est tex. in. l. si ab eo. C. de legi. heredi. per quem tex. respondet̃ ad illud qđ dici posset, qđ illud vt succedatur ex duplici vinculo est quoddam priuilegium, ergo non debet extẽdi, vt dixi supra in alijs questionibus, quia imo debet extendi saltẽ ad casum correlatiuũ, vt ꝓbat. d. l. si ab eo. quia ista non vr̃ extensio, sed potius eadẽ dispositio. d. l. fi. de indicta viduitate, ꝑterea sicut quando nepos tractat de successione patruum, vna cũ fratre defuncti sibi patruo ipse nepos succedit in locũ patris sui, vt gcurrat cũ patruo ita d3 esse in casu econuerso, vt patrui veniant ad successionẽ nepotis, ac si nepos esset in loco pr̃is sui, q2 nepos est similis fratri, vt in auc. post fratres. la. j. dum dicit q̃ scđo nepotes pares sunt defunctis fratribus, sed ad successionẽ fratris preferẽ frater vtrinq3 coniunctus fratri consanguineo tm̃ ergo ⁊c. Quia cũ nepotes sint parificati fratribus qđ statuitur in vno parificatoꝝ videt̃ in alio statutũ. l. si quis seruo. C. de serui. ⁊ in gl. dum dicit idem in filio. Sed si ipse nepos esset frater succederet ei frater vtrinq3 giunctus, ergo ⁊c. Simile videmus in patre qui l3 succedat filio vna cũ fratre vtrinq3 giuncto, tñ superat fratrem ex vno latere tantũ. C. ad ter. auc. defuncto. versi. sed si cũ parentibus. no. gl. in. l. fi. ff. de facti. ⁊ iur. igno. sic ẽt iste patruus excludit aliũ ex vno tantum latere coniunctionis ad hoc facit, q2 due rationes vincunt vnam, ⁊ duo vincula sunt
157 fortiora q̃ vnũ. † p3 in coniuncto re ⁊ verbis q excludit coniunctũ vel re tantum, vel verbis tantum, ſm cõem opi. not. in. l. re coniunct. ff. de leg. iij. ⁊ pro ista parte videt̃ tex. insti. de adopt. §. si vero pater. ⁊ ibi glo. in verbo. iura que alleg. tex. i auc. de consangui. ⁊ adulterinis fratribus. §. penul. col. vi. ⁊. l. cũ in adoptiuis. §. si vero pater. C. de adop. ꝓbatur ẽt istud, q2 si iter duos pares si aliquid addatur res deducitur ad imparitatẽ. ꝓbatur in. c. duobus de rescri. in. vj. licet ergo isti patrui sint in pari gradu tñ duplex giunctio in vno reducit rem ad imparitatem. Ex istis hec questio mihi semper visa est dubia, q2 his non obstantibus gr̃iũ videt̃ decidere Bar. in. d. l. post cõsanguineos. §. legitima hereditas. ff. de legi. he. non alle. ꝑdicta, nec multa iura nisi qđ videt̃ moueri in gr̃ium istis rationibus, quia in successione ab intestato solum consideratur proximitas graduum vt qui prior est in gradu sit in successione potior, ⁊ si sunt in gradu pari pariter succedant. l. post consanguineos. §. hec hr̃ditas. ⁊. §. legitima hereditas. ff. de suis ⁊ legi. Nec cõsideratur regulariter duplex giunctio, nisi cũ fratres vtrinq3 coniuncti succedunt alteri fratri, vel qñ nepotes ex fratre vtrinq3 giuncto querunt venire ad successionẽ patrui vna cũ patruis fratribus defuncti, quo casu cõcurrunt si oẽs sunt vtrinq3 coniuncti vel ipsi nepotes, ⁊ q̃uis vlteriores excludunt fratrẽ defuncti ex vno latere tantu3, vt in auc. cessante. ⁊ auc. post fratres. C. de legi. here. preter vel vltra istos oẽs, alij succedunt venientes ab intestato ſm gradus prerogatiuã, ⁊ vt pares in gradu pariter succedant, vt in auc. de here. que ab intesta. §. si vero neq3 fratres nec cõsiderat̃ in alijs duplicitas coniunctionis, sed tanũ ꝓximitas gradus. vt in auc. de here. que ab intesta. §. si igitur. ⁊. §. defuncto. ⁊ hoc videt̃ ibi firmare Jac. de belui. ⁊ idem sentit Bal. in auc. cessante in questione, an filij duorum fratrum inter se succedant in stirpes vbi videtur ponere regulam qđ filius nunq̃ succedit in locũ patris nisi in predictis duobus casibus in quibus sic videt̃ a iure dispositum ⁊ hoc ẽt vr̃ decidere Jo. an. in addi. Spe. in titu. de succes. ab inte. §. j. versi. sed fuit alia questio ponens questionẽ quã. s. posui q̃ si gcurrit patruus ad successionẽ nepotis frater gsanguineus tantum defuncti, ⁊ concurrit frater patruelis ex fratre vtrinq3 cõiuncto ipse patruelis excludit a patruo cum patruus sit in tertio gradu q̃uis ex vno tantũ latere coniunctus. Jdem sentit Bal. in. l. gsanguinei. C. de suis ⁊ legiti. ⁊ istam partem t3
158 Bar. vt dixi in. d. §. legi. ponens alium casum † aliquis habuit ex pma vxore plures filios masculos, succedit secunda que habebat filiam ex primo matrimonio, ⁊ illã dedit vni ex filijs primi matrimonij ⁊ isti genuerunt vnum filium, ⁊ ille ex scđa vxore genuit alium, morit̃ filius illoꝝ filioꝝ copulatoꝝ sine ascendẽtibus ⁊ descẽdẽtibus relictis patruis natis ex primo matrimonio ⁊ relicto patruo ex secundo matrimonio qui est etiam auunculus defuncti, querit̃ quis succedat an solus ille patruus q est patruus ⁊ auunculus. an vero succedãt alij qui sunt tantũ patrui. determinat ipse q̃ oẽs pariter admittuntur cum sint omnes in pari gradu ⁊ non consideratur duplicitas coniunctionis in verbo, qđ vnus sit patruus ⁊ auunculus, ⁊ ista sententia est ꝑsertim vera quando statuta excluderent cognatos per ea que pluries
159 dixi. s. ⁊ etiam. j. dicã. † Non obstãt gr̃ia qđ disposita in vno parificato habent locũ in alio. l. qđ vero. ff. de legi. q2 illud est verũ nisi qñ. l. loquit̃ taxatiue siue limitatiue in certis casibus sicut in casu nostro. Nã q̃ filij fratrũ succedunt in locum parentum est tantũ dispositũ in illis casibus a iure expressis, ergo non in alijs correlatiuis vel parificatis, arg. de successio. ab intesta. §. huius ꝑuilegiũ coniunctis his que no. in. l. fi. ⁊ in auc. quas actiones. C. de sac. san. eccle. Nam ciuitas ⁊ ecclesia sunt parificate in ꝑscriptione, ⁊ tñ correctio que est facta in ecclesia etiam expressa ratione in. l. non extendit̃ ad ciuitatẽ, ⁊ est ratio ſm Guliel. de cug. ⁊ Bal. ibi, q2 tex. loquit̃ taxatiue, vñ non fit extensio ad ciuitatẽ q̃uis parificata ecclesie, ⁊ idẽ credo in correlatiuis. Jtẽ non est in nepote sola ratio duplicitatis coniunctionis sed est illa q2 succedit in locum patris habentis illam duplicẽ coniũctionẽ, sed est iure cautũ qđ istud priuilegiũ nõ extendit̃ vltra casus in eo exp̃ssos, vt. d. §. huius priuilegiũ. in auc. de succes. ab intesta. vñ non fit extẽsio ratione parificationis vel correlationis, presertim qñ in correlatiuis nõ est tanta ratio in verbo, sicut in alio, vt in casu nostro. Nam non est tãta ratio vt hr̃ditates debeantur ascendentibus ⁊ transuersalibus sicut debetur descendentibus, vt ꝓbat tex. in. l. scripto. in fi. ff. vñ liberi. † Et iđ dixit no. Placẽ. i sua sum. de testa q̃. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de test. q̃ vult vt pater possit testari inter liberos minus solẽniter nõ habet locũ eq̃ filio testante inter parentes, ⁊ tñ pater ⁊ filius sunt correlatiui sicut patruus ⁊ nepos ex q̃bus concludo q̃ nõ obstante ratione duplicitatis cõiunctionis patrui, vl̃ auũculi vel patrueles iter se pariter admittãt̃ ad successionẽ.

161 **Quero** vlterius † extant ascendentes ex vtroq3 latere paris gradus, sed in numero dispari, puta extat auus patruus. Jtem auus, ⁊ auia materna, ⁊ extant fratres vtrinq3 coniuncti quomodo enim succedent, an in stirpes, an in capita. Dubium facit existentia fratrum cum predictis ascendentibus, q2 si extẽt soli predicti ascẽdẽtes nõ est dubiũ q̃ succederent in stirpẽ, ⁊ fierẽt duo semisses vnũ hẽret auus ⁊ patruus. ⁊ alium

& alius semissem hēret anus & auia materna inter eos, vt in auc. defuncto. Sed mō pp existentiā fratrū succedēt in capita. arg. l. fi. C. ad tertu. giuncta d. auc. defuncto, qz ascendentes cū fratribus gcurrunt in capita, & istā. q. ponit Cy. in auc. defuncto, & se nō firmat, ego credo q potius succedāt in viriles & in capita. per. d. l. fi. vbi qñ aliqui succedūt in stirpē, vt mr, & sorores q̄ olim vocabant in stirpes si cū eis admiscebant fratres masculi q olim vocabant cū mre in viriles, ita hoc casu succedēt sorores cū fratre & matre in viriles, & istud tollit vnū arg. qd facit Bar. in illa qstione qñ patrueles succedunt inuicē, an succedāt in stir
162 pes dū allegant. l. qui cū plures. ff. de vul. & pup. ¶ † Istius alí qui, vt Bal. in auc. defuncto faciūt dubiū si frater vtrinqz giuntus excludit fratrē gsanguineū tm̄ veritas ē q sic, qz post descēdentes vocātur ascendentes, & cū eis solū fratres vtrinqz giūcti
163 ergo nō gsanguinei tm̄, vt in auc. itaqz. C. cōia de succes. † Sed dubitat vtrū qñ succedant fratres vtrinqz giuncti cū pre an in portiōe eis tangēte succedāt in pprietate & vsufructu gl. in. l. iij. C. de vsufru. & ibi dt bar. q isti succedūt in pprietate & vsufructu. per tex. in auc. de here. q̄ ab inte. §. si vero qd qdā admittūt qñ succedunt filio emācipato, qz tunc patri nō qritur vsusfructus in portione que tāgit filios fratris defuncti q̄uis in potestate positi, & est speciale & vnus de casibus in quo in bonis filio qsitis patri non querit vsufructus. Idē credo qñ succederet filio in potestate in bonis integre ipsius filij defuncti quo ad proprietatem & vsumfructū, qz eadē ratio. Sed si succederet filio in potestate, vel filio emācipato in bonis in qbus iam haberet vsumfructuz, tunc credo q frater non succedat, nisi in pprietate, qz vsufructus morte filij solū pprietarij nō extinguit. l. iij. C. de vsufru. Item filio in illo nō pōt succedere, qz nō reperit esse in hereditate filij, sed est apud patrē q nō admittit vsumfructū mortis filij pprieta
164 rij. d. l. iij. C. de vsufruc. itē intellige ibi not. ¶ † Quero vlterius tres sunt fratres quibus est delata hēditas alterius fratris, morit vnus relictis filijs & hereditate nō adita, an filij istius defuncti succedēt in hac hereditate vr q nō, qz nō fuit eis delata iure mortis eius de cuius hereditate agit sz tm̄ fuit delata patri eoz qui cū nō adiuerit nō trāsmittit illā ad istos suos fillos. l. j. §. i nouissimo. C. de cadu. tol. itē qz tex. in auc. vt fratrum filij. §. j. & in auc. de here. que ab inte. §. reliqnū dicunt fratres pmortui filij, ego tñ determino q̄, qz q succedant patre eoz mortuo est eadē rō, qz sicut nō trāsmittit nō adita, ita nō trāsmittit hereditas nō delata. l. ij. §. si mater. ad ter. & qd no. in. j. in fi. C. de his qui ante aper. tab. Sed isti nepotes succedunt ex psona patris. i. tanqz representantes psonā eius qñ est mortuus, & sic hēditate nondū sibi delata bz h pulegiū, ergo fortius qñ ē delata, lz nō addita nō obst. qd nō trāsmittit, qz ipsi nō querent succedere pri ex iure deuoluto. Sed volūt succedere patruo in gradu patris eorum.
165 ¶ † Restat nō videre qualiter succedāt fratres adinuicez, rūdeo vt no. in auc. itaqz. C. cōia de suc. & in auc. post fratres. C. de legi. here. qz si extāt vtrinqz giūcti oibus alijs pferūt tā in pñis q̄ in maternis q̄ aliūde pfectis, vt. d. auc. itaqz. & l. d emācipatis. C. de legi. here. Si aūt supersunt fratres ex vno latere tantū giuncti & gcurrūt gsanguinei & vterini tantū, tūc preferunt i pñis bonis gsanguinei i mrnis vterini, & i bonis aliūde qsitis pariter succedunt. d. l. de emācipatis. & ista snia ē verissima q̄uis do. Raph. Fulgo. dicat q ista doctrina nō pbat in. d. l. d emācipatis in ver. exceptis p qd verbū se fundant doc. dicētes q iota illa. l. loquit in filijs natis ex eodē pre in versi. exceptis pfert vtrinqz giūcto gsanguineis tantū, & subaudit ad tex. in. d. versi. exceptis. dū dicit ex eadē mre, vt subaudiat & patre vt retēto eodē themate, pferat vtrinqz giunctos gsanguineis tm̄. Sz q vterini pferant gsanguineis nō vr de mēte illius. l. lz certe illa. l. de emācipa. i ver. exceptis. nō pt loq nisi in fratribus vterinis tm̄, qd ostendo de illo iure codicis qñ moriebatur frater sine descēdētibus fres vtrinqz giuncti vel ex vno latere tm̄ excludebant a successione patrē defuncti in pprietate bonoz vsumfructuz tm̄ parenti reseruato in quo succedebat, & hoc si succedebat filio in ptāte tam in lucris nuptialibus q̄ i bonis maternis vel a mrna linea puentis, vt est tex. in. d. l. fi. C. cōia de succes. & in. l. qcūqz. C. de bo. que lib. & isto iure preferebant fratres vtrinqz giuncti fratri ex vno latere tātū in oibus bonis tā maternis q̄ materne
166 linee & in lucris nuptialibus. † nō ob. l. j. C. de legi. here. vbi frater gsanguineus tm̄ nō excludebat ab vtrinqz giuncto, qz loquit fm antiqua iura qñ iure sanguinis. i. agnatiōis solū succedebat quo casu frater vtrinqz giunctus nō excludebat fratrē aut sororē ex vno latere tm̄, sed. l. fi. cōia de succes. & l. qcūqz pdicta admittebat etiā cognatos, & iō frater vtrinqz giūctus excludebat, gsanguineū tm̄, vel vterinū tm̄. l. ergo illa de emācipatis loquit qñ succedebat filio emācipato, vt eodē modo frater vtrinqz coniunctus excluderet gsanguineū tantum, vel vterinum tantum, & fratres sine essent vtrinqz coniuncti siue ex vno latere tantū excludebant patrem a successione filij fratris eoz a pprietate tota bonoz & solū pater succedebat in vsufructu, excipit tex. in v. exceptis in. d. l. de emancipa. bona materna, vt etiam in illis pater non hēat vsumfructū existentibus fribus ex eadē mre non dicit ex eodem matrimonio, necesse est ergo intelligere de fratribus vterinis tantum qui succedūt in bonis maternis in totū exclusis defuncti fratre vel fratribus consanguineis tantum, quia si fuissent fratres vtrinqz giuncti, tūc pr habuisset & hēret vsumfructū & in bonis maternis, siue materne successionis, vt. d. l. fi. cōia. de succes. & d. l. quecūqz. de bo. que libe. siue ex prouisione d. l. j. C. d bonis maternis & in istis bonis maternis vel materne linee iure isto. §. filius hēbat heredem, & in bonis nuptialibus, ideo non recedatis a sententia doct. propter fantasias istorum Modernorum.

167 **Ad vnū etiā attēdite** † ne vos decipiat q̄dam snia fa. doc. do. Pau. de ca. qui dixit in auc. C. cōia de succes. se cōsuluisse q si statutū excludat fratrē vterinū pp fratrē consanguineum tantū tm̄ tunc frater vterinus tm̄ habebit saltē mrna, & operabit statutū vt excludat vterinos a bōis aliūde qsitis q̄ a pre, & sufficit q statutū operet in istis alijs aliūde qsitis, alias istud statutū esset iniquū, & cū sit correptiuū iuris cōis dz restringi, & censebitur iste heres, & diuersa patrimonia sicut miles. l. j. & ij. ff. de mili testa. Rñdet ad auc. itaqz vbi frater vtrinqz coniunctus excludit vterinuz tm̄, ēt de bonis patrui, qz ipsa participat de duplici coniunctione. s. pris & matris, vñ non est absurduz q habeat oia bona fratris q̄ ratio nō ē i gsanguineo fratre tm̄, qui nō participat de matre, sed ista doctrina nō est bona. Nā fm istā cōsiderationē frater vtrinqz giunctus in terminis istius statuti nō deberet excludere gsanguineū tm̄ a bo. paternis q pbo qñ vterinus excludit ibi duplicitas vinculi nō pōderat. l. j. vbi casus. C. de legibe. vbi pbat q qñ succedebat solū iure agnatiōis ibi fr vtrinqz giunctus nō excludebat gsanguineū tm̄, & iō per illā. l. dixit ibi
168 Bal. & ego. s. retuli † in quibus nō gsiderat cognatio frater cōsanguineus tm̄ nō excludit a fratre vtrinqz cōiuncto no. doct. in c. i. de gradibus successionis in feudo, & ego pluries. s. istud tenui, sed est pinde, ac si frater vtrinqz giunctus esset gsanguineus tm̄, & ex isto sequerent due gclusiōes bz sniam pfati doctoris q frater vtrinqz giūctus nō excluderet i aliquo fratrē consanguineū tm̄. Itē scda gclusio q frater vtrinqz cōiunctus cū cēseatur mō, sicut frater gsanguineus tm̄ non deberet excludere vterinū a bonis maternis q est plusq̄ absurdum vt p tales interpretationes corrigā auc. itaqz. C. cōia d succes. & l. fi. eo. tit. & l. quocunqz. C. de bo. q̄ libe. & auc. cessante. & auc. post fratres. C. de legi. bered. Et iō istud gsi. egre. doc. D. Paul. de ca. nō ē verū qd frater vterinus excludat gsanguineū qñ frater vterinus est succedere phibitus, qz tūc est verū q vterinus excludat in bonis maternis gsanguineū tm̄, vt. d. l. de emācipatis. in ver. exceptis qñ inuicē gcurrunt in successione. Sed qñ vterinus ē exclusus a successione simpliciter itelligit ab oibus bonis indistincte. Vñ nō pōt dici q añ oia capiat bona materna, qz illa non pōt capere, nisi vt heres. Sz qñ pp gsanguineū est exclusus ab hereditate nō pōt bona materna vt debita vēdicare, & hoc probat tex. in auc. itaqz cōia de succes. vbi frater vtrinqz giunctus q excludit gsanguineū tātū a bonis pñis & vterinū a bonis mrnis & ab oibus alijs vbicūqz qsitis. Et istis oibus añ relatis in successio ab intest. gcludit q prima cā est descēdētiū vsqz in infinitū. Scda est post descēdētes ascēdētiū & hec silr in infinitū. l. parētes. ff. de in ius voc. Tertia cā est cessantibus istis trāsuersaliū, & ista ptendit vsqz ad decimū gradū d iure ciuili agnatoꝝ siue ēt hodie cognatoꝝ. institutū de legi. agna. instit. & oibus istis deficiētibus fiscus admittit exceptis qbusdā casibus in qbus aliq fisco preferunt, vt vir, & vxor. vt. l. j. C. vñ vir & vxor. vbi colligit q post parētes & liberos & ppiquos succedit vir, &
169 vxor excluso fisco † & ex isto tex. sumit q pping sunt agnati, vel
170 cognati qbus ltima vel naturalis successio defert. † & dr ltima successio qñ ciuilis. l. defert hēditatē mediante bñficio necessarie facientē aliquē giunctū & talis pprie ē successio agnatoꝝ q ex. l. xij. tabu. vocant ad hereditatē & est naturalis successio illa
171 cognatoꝝ, qz nō vocabant oliz p. l. sed p ptorē. † & ex hoc hētis q vir & vxor nō sunt pping siue gsanguinei, nec sunt affines, sed pncipiū affinitatis, lz tex. i. l. q seru⁹. ff. d gdi. ob cau. vocet eos

172 affines † ꝛ ista sunt vtilia ad qõnẽ, statuta volũt causas propin quorum debere ꝯpromitti vt sciatis qui sunt propinqui, qꝛ sunt ꝯsanguinei nõ affines, ꝛ iõ causa viri ꝛ vxoris non ꝯpromittere tur, sed si statutum diceret inter affines cõpromissum fiat forte, qð inter vir. ꝛ vxo. qꝛ lato sumpto vocabulo, ꝛ ipsi affines dicun tur. d. l. ꝙ seruis, ꝛ cũ verba sunt apta importare virum ꝛ vxo. ẽt impropriatis verbis fit extẽsio per ea que dixi vobis. s. in que stione, an appel. filij cõtineatur nepos, ꝛ qꝛ si fit inter affines cõ promissũ, ergo multomagis inter virũ ꝛ vxo. qꝛ qð ꝑpter vnũ- quodqꝫ ꝛ illud magis, vt in auc. multomagis. de sac. san. eccle.

173 **Unum no.** † ꝙ ista successio viri ꝛ vxoris est de iure ꝑtorio tm̃, ꝛ iõ perdit᷑ si non petatur bo- no. pos. intra tp̃s. de quo in. l. ij. §. latius. de succes. edi. no. doct. in. l. certũ. C. vnde legiti. istud tñ est verũ qñ vir ꝛ vxor succede-

174 rẽt ꝑ titulũ, vñ vir ꝛ vxor. † Sec⁹ si succedũt tãqꝫ inopes ꝑ auc. ꝑterea positã in. d. titu. vñ vir ꝛ vxo. vbi habetis ꝙ vxor inops capit vnã portionẽ simul cũ liberis, ista talis successio est ciuilis ꝛ nõ ꝑscribit᷑ nisi spacio. xxx. anno. l. lꝫ C. de iure delibe. est tñ at tendendũ qð vt habeat locũ ista successio est opus ꝙ matrimo- nium durauerit in bona gratia vsqꝫ ad mortẽ, vt ꝓbat tex. in. l. j. in fi. ff. vñ vir ꝛ vxor. ꝛ ideo ẽt hodie quo tp̃e de iure canonico nõ fit diuortiũ sicut olĩ si esset facta separatio thori ꝑꝑ adulterium nõ haberet locũ ista successio ꝭm doc. ꝙ ego intelligo verũ q̃tũ ad illũ q dedisset cãm separationis. Nã iste ex quo fit ꝯ matri- monium non dꝫ se posse iuuare, vt in. c. qꝛ frustra. de vsu. ꝛ idem credo si ꝑꝑ incõportabiles malos mores aliquis iugalium se se- parasset de facto, vt ille qui dedisset cãm separationis non succe dat sed ille qui nõ dedisset cãm separationi forte iste succederet

175 qꝛ † ex mala actione ꝯtrit nõ dꝫ quis priuari iure suo. vt i. c. delictũ persone. de reg. iur. l. vj. ꝛ iõ si iugalẽ accusabit õ adulte rio ad separationẽ thori non perdit hoc bñficiũ. argu. l. ꝙ ergo

176 §. si heres de leg. j. † ꝛ ideo si vir interfecisset vxorẽ ꝑmittẽte. l. non ꝑderet lucra dotalia, vt no. Bar. i. l. si ab hostibus. §. j. ff. sol. ma. ꝛ statim dicã. Jtẽ intellige hec dicta ꝙ succedũt iugales adinuicẽ, nisi vellet succedere ille q iugalẽ occidisset, nã iste nõ succedit. d. l. si ab hostibus. §. j. so. ma. vbi glo. notanter dicit ꝙ

177 † idem est si infirmo medicũ non adhibuit vel imperitum voca uit, qꝛ tunc perdat talia iura, vt ibi no. hoc intelligo verum nisi.

178 l. permittẽte fecisset puta, ꝙ occidit † cõsortẽ hostẽ ciuitatis, ꝛ ita dicit Bar. in. d. l. j. per dictam. l. qꝛ ergo. §. j. de leg. j.

179 **Sed si vir interfecisset** † vxorẽ in adulterio repertam ei non suc cederet, qꝛ sibi nõ lꝫ vxorẽ interficere, iuxta no. in. l. gradus. C. de

180 adulte. † Jtẽ si pr̃ interfecisset nurũ forsan in adulterio repertã tũc filius suus eidẽ sue vxori nõ succederet, vt no. in. l. cũ ratio. in fi. ff. de bo. dã. ꝛ hoc ꝓbat bene. l. j. §. si dñs. ff. si quis aliquem te-

181 stari ꝓhibuerit. vbi est tex. ꝙ † filius non succedit illi quem pr̃

182 interemit † qð bene no. ꝙ ex delicto pr̃is filij nõ debẽt fieri locu pletiores. l. cũ ratio. in fi. ff. de bo. dam. ꝛ qð dicitur ꝙ vir succe- dit vxori, dic ꝙ hoc plane procedit etiam si mulier solum per verba de presenti despõsata fuisset ẽt si nõ cognita vel ad domũ trãsducta, arg. l. nihil, ꝛ quod ibi no. ff. rerum amota. ꝛ. l. cum hic

183 status. §. si mulier ꝛ maritus. ff. de do. inter vir ꝛ vxo. † ꝛ ego cõ sului qð maritus q lucratur ex forma statuti dotẽ vxoris ꝑmor- tue lucrat᷑ illam, ꝛ si mulier esset tantum per verba de presenti desponsata nondum cognita nec ad domũ trãsducta. Sed si tñ esset solum per verba de futuro desponsata credo ꝙ statutũ nõ haberet locũ, quia cum ea adhuc nõ est principiũ perfecte affi- nitatis. tex. est in. l. qð seruus. ff. de ꝯdi. ob. cau. facit. l. an in pa-

184 trẽ. ff. qð fal. tu. auto. † Sed an sicut sucedit vxor ab intesta. suc cedat sponsa de futuro. Bal. in. l. i. C. vñ vir ꝛ vxor tenuit ꝙ nõ, per predicta iura, ego aũt dubito in ista questiõe per tex. in. l. nõ sine. C. de bonis, ꝛ qꝛ si foret contentio inter sponsam ꝛ fiscum q̃ succedit post vxorẽ tutius est ꝓferre sniam ꝯ fiscũ. tex. est i. l. nõ

185 dubito. ff. de iure fisci, ꝛ qꝛ † appellatione vxoris continet᷑ spon- sa. d. l. non sine non obstat. l. an in patrem. ff. qð falso tuto. autor.

186 qꝛ loquit᷑ in pupil. sponsa. † cũ qua durante etate pupil. non põt esse matri. de presenti, ꝛ ideo illo casu si dos esset tradita viro ip se non lucraret᷑ fructus vt no. in. l. si aũ. ff. sol. ma. Sed in sponsa q̃ est habilis tunc ad matrimoniũ. credo qð ipsa succedat ꝑ. d. l.

187 non sine. C. de bo. que lib. † format ẽt Bald. questionem, quid in socero si nõ extat vir tp̃e mortis vxoris, sed pater socer pater viri, an ipse succedat. do. Bald. dicit ꝙ sic, per glos. institu. de nup. in. §. affini. in gl. que incipit post natiuitatem allegat. l. cui eorũ. ff. de postbu. sed ego credo contrarium, ꝛ illa lex probat cõ tra eum, ꝛ istud tenet Rapha. Fulgo. quia etiam si non dicens, ꝙ etiam duraret affinitas videt᷑ affinitatis iure nõ succedere. l. affinitatis. C. cõia de succes. Ego autẽ ex alijs dando istaꝫ sniaꝫ, qꝛ aut de isto matrimonio extat proles, ꝛ tũc illa succedit, aut nõ

188 extat, ꝛ † tũc inter socerũ ꝛ nurũ nulla est coniunctio etiã affini tatis vt est tex. in. d. l. cui eorũ. §. affinitatis. ff. de postbu. lꝫ text. xxxij. q. ß. c. fraternitatis. in verbo, porro. videat᷑ dicere ꝙ du- ret affinitas, sed gl. ij. q. vij. in. §. tria. in ver. affinitatis intelligit illud. c. qð loquat᷑ ꝙ duret affinitas, quo ad impediendũ matri moniũ. ꝛ idẽ sentit gl. in. d. l. cui eorũ in alijs affinitas sit soluta ꝛ ego allegaui tex. cũ gl. in. l. donationes. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. vbi tex. dicit a quodã socero suo. ꝛ gl. dicit olim ꝯiũcto ad idẽ. l. adoptiuus in fi. ff. de ritu nup. C. de ver. signi. l. fi. ꝛ insti. de nup. i. §. socerũ, ꝛ hoc nisi extaret ꝓles, qꝛ ꝑ illã retinet᷑ affinitas vt in. d. c. fraternitatẽ. ꝛ ibi glo. in verbo non delent, vbi dicit ꝙ nõ delet᷑ affinitas nisi q̃tũ ad effectuꝫ tituli de postbu. tene igit᷑

189 qð nõ est affinitas nec coniunctio, ergo nõ succedit, ꝛ † istud fa cit qð si inter affines dꝫ fieri ꝯpromissum ex forma statuti nõ ha bebit locũ inter nurũ ꝛ socerũ qñ mr̃imoniũ sine sobole ẽ solutũ admittit᷑ ergo añ fiscũ vir ꝛ vxor qui etiam preferunt᷑ illis colle gijs, de quibus in ti. C. de here. decurio. ꝛ ibi hoc dicit gl. in. l. ij.

190 illius tituli. † Sed vr̃ ꝙ vir ꝛ vxor non excludãt illos, quia ille titulus defert dictis collegijs hereditatem qñ collegiatus mori tur sine hr̃dibus. Sed ꝑtor nõ põt facere quẽ hr̃dẽ vel desinere quẽ esse heredẽ, ergo nõ vr̃ posse admittere virũ vel vxorem ex cludendo illa collegia que vocant᷑ ꝑ. l. cũ vir ꝛ vxor succedãt de iure ꝑtorio tantũ, vt. s. dixi. sed dicas ꝙ lꝫ alique. ll. dicãt, in di- ctis titulis, sine legitimis heredibus tñ. l. ij. ꝛ. l. iij. eiusdẽ tit. di- cit, sine hr̃de, sine successore. Et ita dicit tex. in. l. sancimus. §. j. C. ad tre. ß vir ꝛ vxor sunt successores, ꝛ iõ illa collegia excludũ tur ab vxore ꝛ a viro qui etiã excludũt sociũ liberalitatis princi pis, qꝛ maior est societas ꝛ ꝯiunctio viri ꝛ vxoris q sunt socij di uine ab humane domus. l. aduersus. C. de crimine expila. here.

191 † ideo excludunt sociũ liberalitatis imperialis, vt est tex. in. l. si q̃s ꝑsbyterũ. de epis. ꝛ cle. ꝛ ita no. gl. i. l. j. C. vñ vir ꝛ vxor ꝛ in. l. ij. C. de here. decu. lꝫ glo. notauerit ꝯriũ in. l. i. ff. vñ vir ꝛ vxo. Sed prime sunt veriores. ꝑ tex. in. d. l. si q̃s presbyter exclu dunt ergo vir ꝛ vxor fiscus ꝛ oẽs illos de q̃bus in. d. ti. de here. decu. vbi post vxorẽ succedũt illa collegia collegiato decedente

192 sine heredibus ꝛ ꝯiuge. † Et idẽ dixit Bar. de alio collegio vt si vnus est de ꝯsiliarijs ꝛ moriat᷑ sine herede succedat collegiuꝫ ꝯsiliorũ excluso fisco. ꝑ. l. si q̃s filio exheredato. in ver. ꝑceden- te. §. hi aũt oẽs. ff. de iniusto testa. vbi est tex. ꝙ collegiator suc- cedit cõmilitoni mortuo ante fiscũ. Sꝫ istud dictũ Bar. põt ꝓ cedere in collegijs militũ ꝛ illorũ q gaudẽt ꝑuilegio militari vt in aduocatis collegiatis. Nã isti dicunt᷑ militare. l. fori. õ aduo. diuers. iudi. no. in. l. velut castrense. ff. de officio assesso. in alijs aũt collegijs non gaudentibus ꝑuilegio militũ non credo habe re locũ dictũ Bar. qꝛ titulus. C. de here. decurio. loquit᷑ specia liter in illis casibus. s. in decurionibus vel fabricẽsibus aut alijs de qb⁹ ibi. vnde non dꝫ extendi ad alios de q̃bus non est cautũ.

193 **Ad vnum etiam** † attendendũ dñ dixit. s. quod iugales inuicẽ succedũt. Nã istud videtur habere locũ de iure ciuili qñ cõiunx nõ transiuis set ad scd̃a vota. Nã si esset mulier q̃ trãsiret intra annũ luctus ista non succedat ab intestato vltra tertiuꝫ gradũ de iure ciuili alicui. tex. ẽ in. l. j. C. õ secũ. nup. Si vero ꝯhit post annũ luctus, tũc in bonis que habuit ab ipso viro vel a filijs primi matrimo- nij extãtibus filijs ex eodeꝫ matrimonio, ipsa non hꝫ nisi vsum- fructũ illorũ bonorũ, ꝓprietatẽ dꝫ reseruare alijs filijs matrimo nij, vt est tex. in. l. femine. C. de secũ. nup. Jsta tñ q̃stio pẽdet ab illa, an ista verba hodie sunt correcta ꝑ dictũ Apl̃i. qui dixit. mortuo viro mulier nubat i dño. gl. i. d. l. femine. C. õ secũ. nup. tenuit ꝙ non, dicẽs, ꝙ ꝑ illa verba est soluta a legibus viri de- functi, lꝫ non liberat a penis iuris ciuilis, sed solũ in hoc ꝙ sta- tim ꝯhendo ꝭm mr̃imoniũ nõ incurrit peccatũ, tñ lꝫ tale matri moniũ sit licitũ ꝑ accidẽs videt᷑ inhonestũ. ꝛ. l. ciuilis non ꝓhi- bet matrimoniũ, ß punit nimiã festinantiã ꝛ malos mores ꝯhen tiũ, sed istã qõnem tꝫ Odofre. ꝛ Pet. de bel. pert. fatentur. n.

194 ꝙ per festinantiã matrimoni mulier non est infamis, sed alie pe ne remanent, † quia circa successiones ꝛ alias penas ius cano- nicũ non vr̃ posse dispensare circa non subditos, ꝛ hoc ẽt vr̃ te- nere gl. in. l. directo. C. de his q no. infa. ꝯriũ tñ tenet gl. in. l. li- berorũ. §. non tm̃. ff. de his qui no. inta. Jnno. in. c. penul. ꝛ fi. õ secun. nup. ꝛ cõiter oẽs canoniste tenent ꝙ pene que imponun tur, qꝛ nimis festinãter ꝯxit non habent locũ sed sunt correcte. Sed pene que imponunt᷑, qꝛ secundo nubit, de q̃bus in. d. l. femi

ne

195 ne. ille sunt correcte. † Et ideo mulier propter nupsisse festinanter intra annũ luctus nõ perdit ius succedendi. mulier aũt que nubit anteq̃ reddat rationem tutele, vel mulier que luxuriose viuit, vel que parit intra annũ luctus ex alio viro ista non liberatur a penis positis in auc. eiusdẽ penis. posita in. d. l. j. de secun. nup. C. ꝛ h3 in corpore de restitutio. ꝛ ea que parit in. §. fin. colla. x. Item illa q̃ et nupsit post annũ ex eo ꝙ secun. nup. §. ixerit ipsa priuat̃ ꝓprietate oim̃ bonorũ, q̃ habuit a viro priore, ꝛ tenet̃ reseruare filijs eiusdẽ matrimonij, ꝛ idẽ qñ successisset alicui ex filijs dicti matrimonij, tunc d3 reseruare oia ista filijs sup stitibus eiusdẽ matrimonij, ſ3 si mortui essent oẽs, tunc integra sunt oia ista bona sua. d. l. femine. cũ auc. ibi positis. C. de secun. nup. l3 quedã gl. sit corrupte scripta in. d. auc. ex testõ. in versi. filium, q2 dicit ꝯ tex. d. l. femine. in fi. vt qñ non est alia soboles ex illo matrimonio integro bonis habitis a viro vel filijs potiatur. ꝛ que dixi de vxore trãseunte ad scda vota. Idẽ est dicẽdũ de marito. vt no. doc. in. d. l. femine. in. §. illud. Ista sufficiãt de

196 successione viri ꝛ vxoris. † vnũ non pretermitto ꝙ gl. in. l. quo tute. ff. de reg. iur. prefert in successio. tuto. fisco ꝛ nutritorem pupilli. sed illa gl. cõiter non tenet̃, vt ibi per Bar. ſ3 succedit fiscus qñ non supersunt ꝓpinqui vel illi de collegijs, de quibus in tit. de hered. decurio. ꝛ de alijs de quibus. s. dixi. Item si nõ superest socius imperialis liberalitatis, nam in illa re in qua est socius prefertur fisco, vt in. l. j. C. si liberalitatis imperialis socius

197 lib. x. ꝛ intelligit̃ illa. l. qñ talis socius morit̃ sine herede † vñ cõtingit dubitari qñ quis dr̃ mori sine herede, de quo vide p bar. in. l. gal. §. et. de libe. ꝛ posthu. nã in mã que non cõpetit nisi descendẽtibus. vt vr̃ esse emphyteosis ecclesie, iuxta no. in. l. et. solu. ma. verbũ, hẽs. intelligit̃ de filijs vel descendentibus. l. ex facto. §. si. ff. ad treb. sed si est materia, que cõpetit et cuilib3 extraneo, tunc aut est appositũ istud verbũ, sine herede. in actu explicando per aliquẽ vel eius heredẽ, tunc d3 mori sine herede, qñ facta excussione gñali cũ moderata dilatione non reperitur q velit esse heres, ita d3 intelligi tex. in. l. sancimus. §. j. C. ad treb. esset. n. absonũ vt expectet̃ singulorũ excussio. In alia autem materia indifferenti intelligitur h3 casum. l. si quis presbyter. de episcop. ꝛ cleri. ꝛ hec sint dicta de successione laicorum.

198 Clericis vero † succedit̃ hoc modo, q2 si sunt clerici regulares defuncti, tũc isti nõ habent heredẽ, q2 oia eorũ bona sunt monasterij, vt in auc. in-

199 gressi C. de sac. sanc. eccle. † Si vero morit̃ clericus secularis, tunc si ɋ̃stat ꝙ habeat bona ab ecclesia non ɋ̃sita nec eius intuitu. In illis succedũt cognati ꝛ agnati ẜm ordinem. s. dictũ, vt in c. j. de succes. ab intesta. ꝛ. l. si qs presbyter. C. d epis. ꝛ cleri. que loquit̃ et de monachis. Sed in hoc est correcta p auc. ingressi. oibus aũt ꝓpinquis deficientibus ꝛ vxore. Si forsan esset presbyter orientalis vel occidẽtalis qui de licentia vxoris fecisset se ordinari, tunc succederet ecclesia vel altare in quo beneficiatus erat excluso fisco, vt. d. c. j. de succes. ab intest. ꝛ hoc si non fuit ante seruilis ɋ̃ditionis, nã si añ fuisset seruus haberet locũ tex.

200 in. c. ij. de succes. ab intest. † In bonis autẽ ecclesie vel contemplatione ecclesie quesitis oibus exclusis succedit ecclesia, nisi aliqua donasset in vita, vt no. xij. q. i. sit manifeste. C. de sac. san. ec

201 cle. auc. licentia. † Si aũt esset dubiũ an sint bona ecclesie vl̃ ꝓpria clerici in dubio presumunt̃ ecclesie, vt in. c. j. ꝛ. c. inquirendũ ꝛ hoc qñ h3 bñficiũ alias presumunt̃ ipsius clerici. vt not. in c. cũ in officijs. ꝛ. c. relatũ de testa. ꝛ cuius fuerunt bona ex presumptionibus est arbitrandũ. xij. q. iij. sacerdos ꝛ dñs. c. cũ in officijs. ꝛ. c. relatũ. vbi et hẽtis qd fiẽdũ qñ habuit plures ecclesias vel prebendas qũo ei succedat̃. Quid autẽ si non sit mortu⁹ ſ3 trãslatus cui cõpetunt fructus vel bona que supsunt ex bonis ecclesie, dic vt plene per doc. in. c. presenti. de offi. ordi. in. vj.

202 ¶ † Illud et nõ est pretermittendũ q2 iure affinitatis nemo succedit ab intestato. C. cõia de succes. l. affinitatis. dicunt̃ aũt affines qui per virũ vel vxorẽ sunt solũ pp matrimoniũ coniuncti. ff. de gra. l. iuriscõsultus. §. affinitatis. vbi glo. concludit ꝙ vir ꝛ

203 vxor nõ sunt affines ſ3 principiũ affinitatis. † illud et est notandum ꝙ successionibus ab intestato nunq̃ est locus qñ est spes ꝙ succedatur ex testa. l. quandiu. de regu. iur. ꝛ. l. quandiu. de

204 acqui. here. ꝛ. l. anteq̃. C. cõmunia de succes. † Item recipe hanc regulã ꝙ nullus, siue alumnus, siue hospes succedit alumno vl̃ hospiti, ꝛ iõ nutrix non succedit alumno. l. nutritoribus. ꝛ auct. omnes peregrini. C. cõmunia de succes.

205 Ultimo † restat hic videre vnũ qñ dr̃ aliquis mori ab intestato vel intestatus, ꝛ an demũ ille q potuit testari ꝛ nõ est testatus, an et ille q nõ potuit testari, puta

206 pupillus, vr̃ ꝙ nõ, † dr̃ intestatus vel ab intestato decessisse pupillus vel alius q testari non potuit. l. j. ff. de suis ꝛ legi. Vñ est notandũ ꝙ ille dr̃ intestabilis q non h3 testi factionẽ, q2 intestabilis est nomẽ ꝛ significat priuationem potentie. l. is cui. §. j. ff. d testa. vnde recte dicit̃ intestabilis qui testari nõ poterat, intestatus est participiũ ꝙ significat priuationẽ actus. S3 participatione potẽtie, vt no. Bar. in. d. l. j. de suis ꝛ legi. here. Intestatus ergo morit̃ vel ab itestato ꝓprie ille q potuit facere testamẽtũ ꝛ nõ fecit, q2 non põt poni priuatio vbi habitus nõ precedit vnde nõ dr̃ ꝓprie ꝙ aialia bruta sunt muta, q2 nunq̃ habuerũt habitũ loquendi, nec ꝓprie põt dici ꝙ lapis est cecus, q2 nunq̃ habuit habitũ vidẽdi, ꝛ hoc mõ pupillus ꝛ alij qui testamẽti factionẽ actiuã nõ habẽt, nõ pñt dici intestati vel ab intestato mori, q2 non habẽt et habitum testandi, siue testari non poterunt.

207 † ꝛ p hoc dixit Petrus ꝙ si erat ɋ̃suetudo in Anglia, vt cum aliqs forensis decederet ab intestato succederet illi ecclesia maior. Certe si morit̃ ibi pupillus ɋ̃suetudo non vendicat sibi locũ q2 ꝓprie pupillus nõ dicitur mortuus ab intestato vel intestat⁹

208 † ꝛ verba ɋ̃sulatus vel statuti, maxime exorbitãtis a iure cõmuni debent intelligi ꝓprie nõ iproprie. l. j. §. si is qui nantẽ. d exer

209 citoria. ꝛ. l. non aliter. ff. de lega. iij. † Et idem si statutũ diceret mater nõ succedit filio defuncto ab intestato vt si decedat pupillus mater nõ excludat̃. Bar. tñ in. d. l. j. dicit ꝙ in partibus Tuscie ẜm cõem vsum loquẽdi ꝛ pupilli, ꝛ similes dicunt̃ mori ab intestato, ꝛ tunc ẜm hoc consuetudo haberet locum, vt ecclesia succederet pupillo, ꝛ mater excluderet̃ a successione filij pupilli, q2 l3 cõis vsus loquẽdi nõ sit h3 ꝓpriã significationẽ vocabuli, vt no. in. l. labeo. ff. de suppel. lega. tñ cõis vsus loquendi prefert̃ ꝓprio significato vocabuli, vt. l. cũ delanionis. §. asinã. ff. de fundo instru. ꝛ hoc est ꝙ voluit dicere tex. in. d. l. j. ff. d suis ꝛ legi. dum dixit, sed hos ꝓ intestato accipere debemus. ꝛ ideo cũ alias habeantur pro intestatis vr̃ in eis habere locum statutũ ꝛ ɋ̃suetudo. Ego vero dico ꝙ pro veritate sunt intuẽda iura. Primo tex. in. d. l. j. de suis ꝛ legiti. Secundo. l. intestatus. de verb. sig. Tertio instituta de here. que ab intest. in pri. Nam tex. in. l. j. dicit pupillos ꝛ alios intestabiles, non d3 proprie intestatus vel mori ab intest. tex. vero in. l. intestatus. dicit ꝙ intestatus est q testm̃ non fecit, ꝛ insti. de here. ab intesta. dr̃ qui intestatus est qui oino testm̃ nõ fecit. Et ideo ego pro ɋ̃cordia istorũ iurũ, dico esse attendẽdũ ꝙ habitus testandi pt cõsiderari dupliciter. vno mõ stricte scdm̃ naturam alicuius indiuidui, vt in vno pupillo vel in aliquo existente in patria potestate, vel in aliquo alio intestabili. Alio modo dicitur large intestat⁹ scdm̃ naturã speciei sub qua est tale indiuiduũ, vt in h exẽplo. aliquis natus a natiuitate mutus dr̃ mutus, ꝛ tñ talis nũq̃ habuit habitũ loquendi. Sed respectu speciei humane que h3 efficaciã loquendi, iste dr̃ mutus. l. discretis. C. qui test. fac. pos. similiter ille q natus est sine oculis, cecus d3, hoc est priuat⁹ lumine, q2 speciei humane visus cõpetit, ꝛ tñ isti ẜm cõem vsum loquendi dicunt̃ ceci, ꝛ muti, ꝛ hoc est ꝙ voluit dicere text. in. d. l. j. ff. de suis ꝛ legiti. quod pupillus inspecta ɋ̃ditione ipsius indiuidui est iproprie intestatus, q2 sp caruit habitu testãdi. Sed inspecta specie humana sub qua ipse est testabilis iste et ꝓ intestato accipit̃. dicimus ꝙ sic est cõis vsus loquendi, ꝛ hoc casu nõ credo ꝙ sit opus ꝙ ille cõis vsus loquẽdi ꝓbet̃, sicut alias ꝓbari d3, vt no. in. l. labeo. ff. de suppel. lega. q2 satis est ꝓbatus iste vsus loquẽdi postq̃. l. dicit ꝙ tales ꝓ intestatis accipiendi sunt. ꝛ hoc est ꝙ dixit legislator ꝙ intestatus est qui oino testm̃ nõ facit. Nota q2 dicit oino, q2 interpretat̃ si non fecit ex eo qꝺ noluit, siue ex eo q2 nõ potuit. ad idẽ. d. l. intestatus qui loqtur gñaliter. ꝛ iõ dñt iura i. l. q̃cuq̃. C. d bo. q̃ libe. ꝛ i. l. si qs C. cõia de succes. ꝙ filij fami. q testari nõ pñt. l. q i ptãte. ff. d test. habẽt in certis bonis heredẽ ab intes. Ex his infert̃ ꝙ pupilli ꝛ alij priuati potestate testandi a iure capiantur pro intestatis, ergo in eis verificat̃ verba statuti vel consuetudinis presertim vbi est eadẽ rõ, q2 negari nõ põt ꝙ verba intestatus ꝛ ab itestato sunt apta cõprehendere istos pupillos ꝛ alios. ergo ad eos et contra ius cõe fit extẽsio h3 ea q̃. s. pluries retuli, q̃ no. Cyn. h3 Marco. de mara. in. l. j. in. iiij. oppo. C. q̃ sit longa cõsue. ꝛ gl. ij. in. c. fi. de ele. in. vj. Et q2 isti vident̃ exequati siue parificati in testamẽtis p. d. l. j. C. d suis ꝛ legi. ergo statuta in vno vident̃ repetita in alio et ꝯ ius cõe, iuxta nota. in. l. ꝙ vero. ff. de legi.

210 Sed tunc † occurrit dubiũ aliud, dicũt verba statuti ꝙ filia non succedat patri morienti ab intestato, pater morit̃ condito testamento ꝙ rumpitur agnatione posthumi vel preteritione agnati vel per contratabu. vel p

querelam. An ista filia erit exclusa, videtur ꝙ non, per. l. j. ff. de suis ⁊ legi. in prin. q2 veritas est ꝙ nō est mortuus ab intesta. lꝫ ex postfacto per aliquē ex predictis modis reducat̄ ad causam intestati, sꝫ cū statutū diceret de moriente ab intestato ⁊ tempo
211 re mortis non morit̄ intestatus. †ista qualitas adiecto verbo dꝫ qualificare ſm tp̄s verbi. l. in delictis. §. si extraneus. ff. d̄ noxa. l. q̄ꝫ q̄ꝫ. ff. de aqua plu. arc. ⁊ per istā rōnem fuit hec q̄ō sic determinata Bonon. vt scribit Jac. but. in. l. ij. de po. her. C. Itē assignatur rō, q2 qñ pater nō testatur, tunc nullā iniuriam facit filie sed qñ decedit testatus ⁊ preterijt filiā, tūc ei facit iniuriā, q2 priuat eā here. igitur eius preteritio anullabit. in ꝯ̄rium facit. d. l. j. versi. sed hos quoqꝫ. ⁊ est tex. insti. de here. ab intest. in prin. ⁊ melior tex. in. l. si quis posthumo. §. j. versi. qm̄ illud. ff. de liber. ⁊ posthu. ibi, qm̄ hec verba, ⁊ cū videat̄ esse dr̄ia decedere ab intesta. ab initio vel postfacto, ⁊ sola sit diuersitas in proprietate verborū, tñ in iuris dispositione non est dr̄ia, vt. d. l. j. q̄ iudicat hec duo paria mori ab intesta. ab initio, vel ex postfacto. Vñ cū non sit dr̄ia in effectu vr̄ statuens vsus verbis in larga si
212 gnificatione, †q2 vbi verba recipiunt plurimos intellectus vnū proprie ⁊ aliū improprie in his in quibus est eadē rō cōprehendunt simul vtrūqꝫ. l. notionē. §. instrumentorū. de verb. sign. ⁊ p illa que dixi in fi. proxime. q. q2 verba ad istū casum pn̄t adap
213 tari. †Vnū est notandū ꝙ si mater nō petit tutorē filio impuberi ⁊ ipse moriat̄ pupillus ip̄a priuat̄ ei9 hr̄ditate. l. matresqꝫ puberes. ⁊. l. oēm. C. ad tertul. Et idē de filijs quibus defer̄ legitima hereditas ſm no. in. l. sciant. C. de legi. here. ꝙ qualiter intelligant̄, hec vide plene per Bar. in. l. ij. ff. qui petant tuto.

214 **Solum vnum restat** †vtrum filia exclusa ab intestato si est in aliquo instituta possit petere supplemētum legitime. Si nullum esset statutū municipale nō esset dubiū ꝙ posset agere ad supplementū. Nā debens habere legitimā si instituit̄ in minori quantitate filius aut parens, vel patronus pn̄t agere ad supplemētum legitime, vt in. l. oino C. de inoffi. testa. nō ob. nec obstare vr̄ in hoc casu statu. ꝙ p̄hibet succedere ab intestato. Nā petendo supplementū succedere ex testō ⁊ statu. probibēs successionē ab intestato, ergo nō tradit̄ cū succedit̄ ex cā testamen
215 ti †q2 istud statutū est odiosum ⁊ ꝯ̄ ius cōe, ergo dꝫ restringi. ff. de lib. ⁊ posthu. l. cum quidā. ⁊ de reg. iur. in. c. odia. in. vj. Et cum sit odiū irrationabile, ergo nō dꝫ extendi. l. ꝙ vero. ff. de legi. ⁊ in regula que ꝯ̄. de reg. iu. in. vj. ⁊ q2 causa testati est omissa a statuto, ergo remanet in dispositione iuris cōis. l. cōmodissime. de lib. ⁊ posthu. l. si cum dotē. in prin. ſm vnū intellectum ff. so. mat. ⁊ p̄ hac parte vr̄ casus. l. quisqs. C. ad. l. iul. maie. nā lꝫ ibi filia priuet̄ successione matris, tñ nō priuat̄ iur. legitime. Itē p̄bat tex. in auc. si qua vult C. de sac. san. ecc. ⁊ istis rationibus ita disputādo ꝯclusit do. Bar. de Saly. Sed lꝫ questio sit dubia, tñ ꝯ̄rium consuluerūt multi doc. egregij do. Fran. de albergo. de are. Jo. de palgla. ⁊ do. Bal. vt pꝫ in suo consil. q̄ō incipit presupposito statuto. ⁊ dū illa q̄ō fuisset Mantue ꝙ p̄hibitus succedere ab intestato nō posset agere ad supplementum consuluit do. meus do. Rosel. ⁊ do. Anto. de but. ⁊ Pe. de ancha. lꝫ Bal. tunc ꝯ̄riam consulta consuluit ⁊ variat more suo solito. ego hanc partē pluries consului ⁊ obtinui. Naꝫ si dicamus ꝙ petitio ad supplementum succedat in locū querele vt tenuit Bar. in. l. si qs filiū. C. de inof. tes. siue ꝙ fuerit inuēta ad excludendā querelā vt tenēt alij Moder. ⁊ melius adeo ꝙ petitio ipsius supplementi cōpetit illi cui competeret querela, vt p̄bat tex. in. d. l. oino. C. de inoff. testa. Sed talis exclusus a successione ab intestato non hꝫ ius querele. l. posthumus. §. si quis ex his. de inoffi. testa. ergo nō hꝫ ius supplementi que est inuenta ad excludendā querelā. ⁊ hoc p̄bat. d. l. oino. que vult ꝙ ius agendi ad supplementū competat illis qui habent facultatē aliquo modo subuertendi testamentū. Sed prohibitus succedere ab intesta. non hꝫ aliquā potestatem infrigendi testamentuꝫ, ergo ⁊c. de querela pꝫ, vt iam dixi per viā dicendi nullum etiaꝫ pꝫ q2 si loquit̄ in filio in potestate rō q̄ reddebat nullū testamentuꝫ ſm dispositionem. l. xij. tabu. erat suitas, vt no. Bal. in. l. suis. d̄ libe. ⁊ posthu. Sed filius qui est prohibitus decedere ab intestato desinit esse suus, vt publice no. Bar. in. l. j. §. sciēdum. ff. de suis ⁊ legi. in filijs aūt suis vel in parentibus preteritis nullitas causatur ex iure. C. vel auc. q2 talis hr̄ditas est debita istis quodā iur. nature. l. scripto. ff. vnde liberi. Vnde testamentum vel iudiciū emanans ꝯ̄ talem. l. est nullū tanq̄ꝫ veniens ꝯ̄ iura nature. arg. l. cum rō C. de bo. dāna. sed auc. ex iur. municipali, hoc ius nature possit in totuꝫ tolli ⁊ in legitima, vt no. Dy. in. c. in

216 dulti. de reg. iur. in. vj. ⁊ Cy. in. l. sancimus. C. de nup. †sequit̄
217 ꝙ sublata cā causante nullitatem cesset nullitas †q2 cessante cā fi. cessat effectus. l. gn̄aliter. C. de epis. ⁊ cle. ff. de dona. l. ij. in fi. ⁊ ibi per Bar. per cano. in. c. cum cessante. de appel. ad hoc. l. maximū vitiū. de lib. prete. in versi. sancimus. vbi tex. dicit q̄ō mulieres cū pariter admittantur ab itestato. ita cōgrnū est eas honorari in parentum testamentis. vbi ergo quis excluditur a successione ab intestato. ibi eius institutio non est necessaria. ⁊ ita determinat expresse Bar. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tantum. ff. de lib. ⁊ posthu. in. q. an nepos preteritus instituo filio emanci
218 pato rūpat testm̄ ⁊ tꝫ ꝙ non. †⁊ ꝙ filia prohibita succedere ab intestato dicat testm̄ nullum est text. in. l. ij. §. fi. ff. ad tertul. hoc ēt pꝫ de iur. preto. nā ius pretoriū cedit ꝯ̄tabu. ⁊ filius cōseruat ꝙ erat habiturus ab intestato, vt. l. nō putauit. §. fi. ff. de ꝯ̄tab. p̄hibitus ergo succedere ab intesta. ſm aliq̄ꝫ iur. prudentiā nō pōt infringere testm̄ vel in aliquo subuertere, ergo non pōt ad supplementum agere. per. d. l. oino. in prin. de inoffi. test. ⁊ ꝙ talis prohibitus succedere ab intest. non subuertat testamentū. lꝫ Bal. in. l. maximū vitiū C. de liber. prete. in fi. q. hoc probat̄ fortissima ratione legitima est pars eiusqꝫ pars est habitur9 ab intestato. l. parētibus. ⁊. l. cum querit̄. C. de inoffi. test. l. papinianus. §. si quis mortis. ff. eo. ti. ⁊ ista nō erat aliquid habitura ab intesta. p̄p statu. ergo nulla est eius legitima, q2 nō pōt dari ps vbi cessat totum. ⁊ ideo ſm aliquos legitima q̄ debet̄ fratri turpi persona instituta non dicit̄ p̄prie legitima cū non sit ps eius ꝙ erat habiturus ab intestato. Itē probat̄ ista snīa, q2 absurdū foret ꝙ q succedit ex tacita voluntate defuncti sicut sunt venientes ab intest. l. cōficiuntur. ⁊. l. si quis cū nullū. de iur. cōdi. haberet totā hereditatē oino exclusa tali filia. ⁊ illi qui succedunt ex testō, ⁊ sic expressa voluntate testantis tenerent̄ supplere legitimā ꝙ est absurdū cum tm̄ dꝫ operari tacitū quantū expressum. l. cum quis si cer. pet. ⁊ ꝙ talis exclusa nō dicat testamentū nullum vel agat ad supplementū legitime est de mente bar. in. l. cū ex filio. de vulg. ⁊ pup. ⁊ in. l. titio centū. §. titio genero. ff. de condi. ⁊ demon. nō ob. ꝯ̄ria, q2 qñ cā testati regulat̄ a cā intestati, seu cū ipsa conuertit̄ sicut in casu nostro facta correctione in cā intestati vr̄ ēt facta in cā testati, vt. l. j. ⁊. ij. ff. de legi. tut. ⁊ ꝙ ibi no. ⁊ ideo facta correctione in successio. ab intest. fit extēsio ēt ꝯ̄ ius cōe q̄ꝫtū ad ius cōe in iur. dicēdi ꝯ̄ testm̄ q̄ō regulat̄ a succes. ab intest. ⁊ facta correctione in iur. dicēdi ꝯ̄ testamentū fit in iure agendi ad supplementū ꝙ ꝯcedit̄ tm̄ habentibus potestatē testm̄ subuertēdi. d. l. oino. nō ob. ꝙ casus omiss9 ⁊c. q2 hic casus nō est omissus, q2 post q̄ꝫ est p̄uisuꝫ de succes. ab intest. p ꝯ̄ñs est p̄uisum de iure agēdi ꝯ̄ testm̄ ⁊ iure petēdi supplemētū legitime, non ob. l. qsqs. q2 illud est ibi ex benignitatē principis. vt ibi pꝫ. ex istis ꝯcludit̄ ꝙ exclusus a succes. ab intesta. pōt agere ad supplementum legitime in alijs.

219 **Sed** †pone statuto cauet̄ ꝙ agnati excludant matrem extat amita, an excludat matrem dubium facit, q2 sta
220 tutū loquitur per nomen masculinū. †Vnde est dubium in proposito an cōprehēdat femininū. vr̄ ꝙ sic. nā hic est adiectiuum indeterminate prolatū. ⁊ sic regrit substātiuū ⁊ cōpredere videt̄ femininū ēt ex p̄pria significatione vocabuli cū eius substātiuū erit homo ꝙ est nomē cōe ad viros ⁊ mulieres. ⁊ ita videt̄ no. Bar. in. l. j. ff. de verb. sig. ⁊ est de mente Bal. in. l. quicq̄ꝫ. C. de ser. fug. cōprehēdit. n. modo nō ex vi generis, sꝫ ex vi substantiui, q2 iniquū vr̄ ꝙ masculinū non cōplecteret̄ femininum iuxta. l. maximū vitiuꝫ. C. de li. prete. facit gl. in. l. si quis in tantā. C. vñ vi. ⁊ secus dicere videret̄ ēt accusare naturam. d. l. maximum vitiuꝫ. Sed his nō obstantibus, ego ꝯ̄rium credo in hoc casu ⁊ ꝙ mater admittat̄ exclusa amita. Pro quo liquidando p̄mitto q̄ō masculinū p adiectiua, siue tertio vel cū tertio cōi p̄latū, tūc de p̄pria significatiōe vocabuli cōprehēdit femininū cuꝫ fauorabile vel odium rōnabile, vt. l. ꝗcunqꝫ. ff. de ser. fugi. ⁊ l. si qs id q̄ō. d̄ iuris. om. iu. ⁊. l. q domū. ꝯiūcta. l. mr̄. §. mulier. ff. de adul. Sed si ꝯtinet odiuꝫ irrationabilem, tunc mas. etiā a legislatore p̄latuꝫ non continet femininū. l. j. §. quare. ff. de vētre in pos. mittē. hoc vult Ja. de are. ⁊ refert Cyn. in. d. l. quicunqꝫ
221 C. de ser. fugi. ⁊ ibi Bald. ⁊ Bart. in. d. l. ⁊ † dr̄ odium ratiōabile qñ causat̄ a. l. ex aliquo delicto delinquentis, vt in. d. l. qui domum. de adul. ⁊. d. l. si quis id q̄ō dicitur. ⁊ q̄ō no. glo. in. d.
222 l. si quis in tantā. †odium autē irrationabile dicitur qñ inducitur non ex interueniente aliqua culpa eius ꝯ̄ quem inducitur, ⁊ hoc est de mente Cy. in. d. l. quicunqꝫ. ⁊ pōt esse rō quare cōprehendit feminā in penis, q2. l. imponens penam pro delicto quantumcunqꝫ sit penalis dicitur equa. l. ita vulneratus. ad. l. aqui.

aequi. no. gl. & Bal. in. l. si quis servo. C. de fur. ibi querit glo. & hoc quia interest reipu. ne delicta remaneant impunita, & quia illud est equum cui contrarium est absurdum vt mala facta vel exempla non puniri. que non possunt ad feminam extendi extenduntur per iur. s. alle.
223 † & ideo si statutum diceret, quod nullus vadat de nocte sub pena, hoc statutum magis comprehendet mulieres quas indecens est de nocte itinerare. l. j. ff. de ventre inspi. sed si statutum continet odium irrationabile, vt in nostro casu vt mater pro agnato excludatur absque delicto matris, masculinum modo non comprehendit femininum. l. quisquis. ad. l. iul. maie. hoc est de mente Bal. in. d. l. qui
224 cunque. vbi dicit quod † si statutum excludit auum maternum propter paternum non excludet auiam maternam, cum istud statu. contineat odium irrationabile, sed forte istud dictum non est verum, quia eadem est ratio in auia, que in auo quod excluditur a patruo, vt conseruetur dignitas familie siue agnationis, & quando verba possunt comprehendere casum habentem identitatem rationis ad illum fit extensio etiam improprietatis verbis vt dixi plures. s. per gl. ij. in. c. fi. de elec. in. vj. & de sent. exco. in. c. quia periculosum. in ver. epo. Sed ista ratio non est in amita, quia licet ipsa sit agnata, non tamen per eam conseruatur dignitas siue honor familie. & ideo cum non sit eadem ratio in ea non trahetur mo. mascu. ad femi. & ita intellige quod no. Cy. in. l. j. in. iiij. oppo C. que sit longa consuetudo. Ex quibus concludo quod hoc casu mater non excludetur ab amita.

225 Sed pone † Padue statu. cauetur quod agnati excludant matrem. iiij. parte matri reseruata, residuum sit agnatorum. & postea in alia parte statuti dicitur similiter de sorore vt excludatur ab agnatis. iiij. parte sibi reseruata, quid erit si ad hereditatem concurrat mater & soror. An quelibet ipsarum habebit. iiij. vel cui debebitur talis hereditas. Ita quod iste casus habeatur pro omisso & remaneat in dispositione iuris communis & succedunt solum mater & soror vtrinque coniuncta, prout disponitur in auctentica. cessante. de legi. her. agnatis penitus exclusis. vel dominum quod hereditas sit diuidenda, vt hereditatis agnatus habeat duas partes respectu matris & sororis, & ipsa mater & soror habeant aliam tertiam, pro tex. in. l. omnes patronus. in prin. ff. de insti. & l. si ita scriptum. §. i. eo. ti. ff. & de hoc facit. l. si ita scriptum. in prin. ff. de lib. & postbu. & quia sub simplicibus continetur mixtum, vt no. in. l. ij. in princ. ff. de ver. ob. & etiam probat quod etiam illa que disponunt in casibus separatis habent locum quando illa separata simul concurrunt sicut in casu nostro, vt in. l. si ita scriptum. ff. de lib. & postbu. & insti. de actio. in. §. omninum. & optime probat tex. in. l. si ita. ff. de iniust. test. vbi videtur esse tex. quod siue simus in materia fauorabile, siue odiosa. idem sit de casibus separatis quando simul contingunt, sicut quando singulariter adueniunt, licet contrarium no. bar. in. l. ij. in prin. ff. de ver. ob. vbi dixit quod quando tractatur de materia odiosa sub simplicibus non continebatur mixtum, per. l. si ita scriptum. de lib. & postb. sed in contrarium est tex. in. d. l. si ita facta est exheredatio. ff. de iniu. test. ex quibus videtur quod est in casu nostri statuti. & ibi est facta exheredatio matris & sororis a. l. a totali successione filij & fratris, & admissus est agnatus vsque ad quintum gradum, quod illud quod est dictum separatim de matre & demum sorore locum habeat quando simul concurrent & extant mater & soror per predic. l. natura. sed prefatis non obstantibus. Ego arbitror in casu esse de matre contrarium. Pro quo liquidando premitto quod istud statu. est contra ius commune, & odiosum habens odium irrationabile cum excludit matrem & sororem a luctuosa filij & fratris hereditate. l. maximum vitium. C. de lib. prete. iuncta. l. cum quidam. C. de instit. & substi. succedere n. debet mater filio per tertu. vt in eo. ti. C. ad sen. consul. ter. & modo hic est clarum in matre quod quoties est facta dispositio de duabus separatis vel simplicibus, si separatis dispositione iure veniunt dispositiones, siue legislator, non videtur de hoc casu cogitasse. tex. est in. d. l. si ita scriptum. in ver. hoc. n. ff. de libe. & postbu. imo secundum verba casus videtur esse omissus in nostro statuto quam in versi. si vero, diuersificat casum cum exponatur, pro sed, vt no. in. l. sed & si. l. dispositio hereditatis. casus iste quando separatim separata vel simplicia sunt predicta & demum mixtum concurret habetur omissus. d. l. si ita scriptum. ver. licet. & l. commodissime. ff. de lib. & postb. & sic remanet in dispositionibus iuris communis. l. si cum dotem. in prin. secundum vnum intellectum. ff. so. mat. & ideo in casu nostro credo quod mater & soror simul concurrant si soror est vtrinque coniuncta, vt in auc. cessante. C. de legi. here. & in auc. defuncto. ad tertul. per tex. in. d. l. si ita scriptum de lib. & post. quia in materia ista correctiua & odiosa dictum de simplicibus vel separatis non habeat locum in mixtis vel in ipsis separatis coniunctis interuenientibus non obstant contraria, & licet hoc statutum respectu agnatorum possit dici continere fauorem, iuxta not. in l. veniam. C. de in ius voc. & istud statutum conseruat honorem agnationis & familie, vt no. Cyn. in. l. j. C. de adult. tamen quod excludit matrem & sororem, vt dixi negari non potest quin sit correctiuum iuris communis &

odium contineat irrationabile, vt no. in. l. maximum vitium. C. de libe. prete. & debet stricte interpretari, nec debet vltra casus in eo expressos extendi, iuxta no. in auc. quas actiones. C. de sac. sanc. eccle. & in. l. si vero. §. de viro. sol. ma. cum si. Unde in hac materia est aduertendum quod quandoque concurrent plura emptio, de quorum quolibet de per se est diuersimode dispositum extra casum concursus, & tunc si interueniat concursus est aduertendum quod aut propter concursum habere non possunt locum disposita de simplicibus vel separatis sine alteratione dispositorum & simplicibus, vel separatis, vel eadem forma separata non possunt quelibet habere suam formam, & tunc procedit. d. l. si ita scriptum. de libe. & postb. quod casus concursus separatorum habetur pro omisso de iuris rigore. & ideo non extenditur ad dictum casum concursus, nisi ratio ampliandi fauoris vel euitande contrarietatis aliud suaderet. l. si ita scriptum de libe. & postbu. sed in casu non est fauor, imo odium ideo casus concursus non habebit locum, quia alteraretur dispositio seu forma in simplicibus siue separatis, quia statutum vult quod si extat mater & agnatus, agnatus habeat duas partes, & mater tertiam eadem dispositio est cum extat soror & agnatus. ¶ Unde concurrunt mater & soror cum agnato est impossibile quod agnatus habeat duas partes integras, mater vero & soror integram quisque tertiam. Si vero quodlibet separatorum aut simplicium in eadem forma & essentia esse possunt non diminuitur in forma vel in substantia per concursum, tunc de quolibet separato iudicatur de per se, & secundum sui naturam & essentiam, & vnum, non obstante concursu, & etiam in materia odiosa in hoc non diceret bene Bar. vt. d si ita factum est exheredatio. ff. de iniust. testamento. probatur in. l. si adulterium cum incest. & in. l. si maritus §. prescriptionem. secundum veriorem intellectum. ff. de adul. facit. l. si consul. ff. de adop. posset etiam hec materia de separatis & simplicibus vtrum habeat locum in mixtis vel quando datur concursus hered. illius considerationes, vt quando aliqua miscentur, vt partes ad aliquod totum, vel vt materia ad materiatum vel ipsa sunt tanquam accidentia vel qualitas ad vnum subiectum, que causa prolixitatis omitto. Sed scripsi plene in. l. ij. ff. de ver. ob. vnde concludo in casu nostro quod mater & soror vtrinque coniuncta concurrunt solum ad istam hereditatem defuncti excluso penitus agnato predicto per rationes antedictas.

226 Ultimo restat videndum vtrum istorum dispositio statutorum locum habeat & extendatur extra territorium. In ista quando statutum prohibet filio succedere ab intest. extantibus agnatis in totum, vel in partem hereditatis non me extendo ad discutiendum cum statutum valeat, quia omnes docto. concludunt quod sic, Dy. in regula, indultum. de reg. iu. in vj. Cy. in. l. sancimus. C. de nup. & maxime in casu nostro in totum non excluduntur, licet & idem foret si in totum excluderent, vt videtur de mente Bar. in. l. titio centum. §. titio genero. ff. de condi. & demon. & ita communiter semper obseruatum est in Italia, solum ergo descendam ad dubium, vtrum hoc statutum porrigat vires extra territorium, & ista quod posset habere multa capita. Primo vtrum statutum possit excludere aliquas mulieres vel filias si contingeret ipsas a ciuitate Pergamensi etiam forenses, puta quia essent nate extra Pergamensem ciuitatem, & extra haberent domicilium, quia licet esset subditus ratione originis paterne sibi ibi in Pergamo non moraretur de eo statutum non videretur posse disponere, nisi quatenus ibi reperiretur. l. assumptio. §. filios. & quod ibi not. ff. ad munici. & ista. q. non videtur attingere Bar. in comento. l. j. C. de summ tri. Secundo modo posset colligi quando decedens esset forensis & similiter heredes. Ita hoc statutum quo ad duos operaretur. Tertio modo posset intelligi quod esset Pergamensis & haberet successiones tam in Pergamo, quam in Brixia. Et quarto modo posset intelligi quando & moriens & heredes essent Pergamenses, sed bona essent partim in Pergamo, & partem in Brixia, & hunc credo esse casum nostrum qui vtrinque dubius est propter varietatem doc. qui in hoc arti. videntur sensisse diuersa. Referam eorum dicta postrema ponens quod mihi videtur, & in hoc inuenio. q. Jac. de but. in. d. l. cunctos populos. i fi. dixit quod debet inspici consuetudo loci vbi decedit ille de cuius hereditate tractatur, dicens se non esse considerandas personas decedentium, sed solum personam illius cui succedit, mouet, quia succedentes ab intest. succedunt ex tacita voluntate defuncti videtur conficiuntur. §. j. C. de iur. codicil. l. codicillus. §. pen. ff. de leg. ij. no. in. l. si ita quis. §. ea. l. & ibi gl. ff. de ver. obli. licet interpretationem voluntatis istius non potest facere, nisi ille legislator cui subest ipse moriens vel ratione loci, cui ipse subest, vel ratione loci vbi actus geritur interpretatio sue voluntatis sumenda est, & l. illa attendenda. quod dictum posset procedere si tractaremus de solemnitate attribuenda actui, licet hic tractatur de interpretanda mente quam creditur habuisse defunctus in mortis articulo, imo quodcunque de fungendo qualis fuerit eius mens nam etiam bona minorum & tu-

riosi, ⁊ inhabili ad consentiendum deferuntur ab intestato. ƀm
regulā aliorum dicentiū se interpretari voluntatem vt habeat
vim tacite voluntaris interpretať in casu dubio vel vim dictio-
nis in casu nr̄o, vt qꝛ ↄstat ꝙ nō hꝫ intellectū, qꝛ furiosus nō spe
ctat nisi ad eū cui moriēs est suppositus rōne domicilij, vel ori-
ginis, vel alterius actus q̄ꝫ ibi gerat, de cuius effectu tractet̄, ſꝫ
absurdū est ꝙ ibi gerat moriēdi, qꝛ inuitus moriť ⁊ alijs extri-
cat illū actū moriendi, id est, deus. Itē effectus succedēdi ⁊ ius
nō dꝫ attribui actui moriendi, ſꝫ est potius ius siue effectus at-
tributus post illud tp̄s. Uñ ex actu moriendi in loco in quo ex
presse nō testať non vr̄ factum tacitū testm̄. Naꝫ istud ꝙ videa
tur tacite testari est quedā iurisdictio que non tribuit titulū te-
stari, vt no. glo. ordi. in. l. lucius. ff. de here. insti. Uñ non teneo
sniam Jac. de bu. vt inspiciatur locus vbi quis moritur. Simili
ter non teneo aliud dictū suū vt inspiciatur locus vbi est adita
hereditas qñ ibi tunc celebreť quidā quasi ↄtus. l. apud iulia-
num in fi. ff. qui. ex cau. in pos. ca. ⁊ sicut in ↄtibus inspicitur lo
cus ↄtus, ita in isto casu, vt. l. si fundus. ff. de euic. qꝛ vt dicit ba
rto. in. d. l. cunctos populos. hereditatis aditio non pōt se refer
re, nisi ꝙ hereditas delata est. l. antique. si pars here. pet. l. is q
heres. ff. de acqui here. l. si ex asse. ⁊ ideo videndū cui primo he
reditas deferať. Uñ Bar. in. d. l. cūctos populos. dixit consi-
deranda sunt verba statuti, aut enim disponit principaliter con
tra rē, vtputa si statutū dicat aliquo decedente veniant in agna
tos filiabus exclusis, ⁊ tunc dixit ꝙ de ipsis bonis iudicandum
est ƀm statuta ⁊ ↄsuetudines vbi res site sunt, qꝛ talia statuta af
ficiunt ipsas res siue possideantur a ciue, siue ab aduena. l. re-
scripto. in fi. ff. de mu. ⁊ hono. l. an in totū. ff. de edi. priua. ꝑ que
iura pꝫ ꝙ siue sint bona ciuis siue forēsis sunt ꝑ statuta loci, vbi
bona sita sunt afficta, ſꝫ i isto est ↄsiderādū. qꝛ ista iura loquunť,
quoad onera ꝑcedētia ex re ipsa nō ea ad q̄ disponūt in ꝑsonaꝫ
ꝑꝑ bona vtputa quo ad collectas, ⁊ iō ista iura non bene ꝓbant
istud mēbrum, qꝛ lꝫ statutū in. q. nostra disponat dicendo sic di
sponat super bonis, tn̄ hoc facit in ↄñam respectu persone, seu
dispositionis principaliter respicientis personā, qꝛ successio in-
testati ↄfertur sub pretextu tacite voluntatis defuncti. per. d. l.
cōficiunť de iure codicil. ⁊. s̄. tetigi. subdit Bart. ꝙ aut statuta
disponunt ↄ ꝑsonam, puta dicendo agnati succedant defuncti fi
liabus exclusis, tunc vult ꝙ statutum non porrigať ad forēses,
lꝫ in loco statuti possideat bona, qꝛ statutum non habilitat vel in
habilitat ꝑsonā forensem. per tex. in. §. filiū. no. in auc. qui. mo.
na. effi. sui. ⁊ per no. in. c. per venerabilē. qui filij sint legi. ⁊ hic
latius tangit ipse in. d. l. cunctos populos. in fi. iij. q. ⁊ no. Spe
cul. in titul. de sen. §. qualiter vsu. Item pone quidam in titu. de
instru. edi. §. cōpendiose. ver. quid si de consuetudine. ⁊ qꝛ iste
nō est casus noster non me extēdo, sed capio aliud mēbrum vbi
est casus noster, vcꝫ qñ decedens est de loco vbi viget tale statu
tū ⁊ similiter heredes sunt de tali loco, tunc concludit ꝙ in bo-
nis q̄ sunt in ciuitate Perga. obseruet̄ dictū statutū, in alijs ve
ro stetur iuri cōi ⁊ filie succedant non agnati, qꝛ siue dicam hic
statutū esse priuatiuū filiarū, ⁊ tunc tanq̄ꝫ odiosum ⁊ ↄtingens
odiū irrationabile. l. maximū vitiū C. de lib. prete. non extendiť
ad bona extra territoriū statuentium alibi sita. l. ex ea. ff. de po-
sthu. siue dicať ꝙ hoc statutū sit permissiuum agnatorum tol-
lendo obstaculū filiarū, non tunc extendať extra territoriuꝫ ar.
l. pupillo. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. ⁊. l. non solū. §. qui testa-
tor. ⁊ ꝙ ibi no. ff. de excu. tuto. Nā simplex dispositio nō vr̄ vale
re, nisi in bonis disponentis, ⁊ eius iurisdictioni suppositis. l. cū
vnus. §. hi q. ff. de bo. auc. iu. pos. ⁊ vr̄ expressum in. d. c. ꝑ vene
rabilē qui fi. sint leg. vbi legitimatio per papā nō vr̄ trahi ad ea
que nō sunt sue iurisdictionis vt ad hereditates ⁊ ad alia tēpo-
ralia que sunt de terris imperij, ⁊ hic ibi clare decidit Inn. nec
obstat si dicať ꝙ dispositio ↄ ꝑsonam vr̄ afficere bona ēt in alio
territorio posita. vt in. c. posth. de fo. cōpe. ⁊ ꝓbať in. l. argētū.
in fi. ff. de iudi. ⁊. ff. de re in. l. a diuo pio. §. j. ꝓbať in. l. ꝓperādū.
§. sinañt reus est de iudic. qꝛ illud ꝓcedit qñ snia disponit super
iure iā fundato ⁊ formato ꝙ respicit personam vbiq̄ꝫ vt qñ con
dēnať aliquis ratione obligationis precedentis. d. l. argētuꝫ. in
fi. de iudi. ⁊ iuri. s̄. alleg. ⁊ idē ꝙ ligat delinquentē vbiq̄ꝫ, ⁊ ideo
mādat executioni ꝑ aliū iudicē, sed qñ ius ipsum de nouo indu
citur, sicut in nostro casu vt faciendo aliquē hr̄dē, ⁊ aliū exclu-
dendo tunc non vr̄ porrigi ad bona alibi sita. ⁊ ita vr̄ decidere
Bar. in. l. j. C. de sum. tri. in. q. que incipit, sed insurgit dubium
forte quotidianū. sed mihi vr̄ ꝙ in casu nostro snia Bar. non sit
bona qñ statu. disponat respectu personarū seu iure decidendi,
sed lꝫ dispositio iudicis odiosa que prohibet aliquid non porri-
gat effectū suū extra territoriū, vt. l. ex ea. de posthu. tn̄ disposi-
tiones maxime legales que afficiunť infringūt vel priuant sunt
ꝑpetue ⁊ vbiq̄ꝫ gñales. d. l. ex ea. de postul. ⁊. l. ij. C. de inof. tes.
⁊ iō si ponamus tam testatorē q̄ꝫ heredē suppositos statuēti cū
dispō istius statuti nō sit simpliciter ꝓhibitiua ⁊ priuatiua iure
succedēdi, ſꝫ ordinatiua tacite volūtatis morientis extēdit se ad
oēm locū, qꝛ lꝫ dispō iuris ꝓhibitiua odiosa nō porrigat effectū
227 suū extra territoriū vt ꝓba. l. fi. ff. de decret. ab ordi. fa. † qꝛ lex
pōt ligare ciues suos extra territoriū. l. mercatores. C. d̄ cōmer.
⁊ merci. Itē dubitādū est ꝙ bar. in legibus ꝑ eū alle. nō bñ di-
cat. nā ēt iudex ius principale de nouo deducit in ꝑsonā vt fa-
ciēdo quēdā tutorē datio talis extēdit se extra territo. dātis si-
ta. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eoruꝫ. ⁊ est casus no. in. l. ꝓ
pter litem. ff. de excu. tut. vbi datus tutor a iudice potest se excu
sare ratione rei priuate alibi existentis.

228 Ex quo apparet quod † ⁊ quo ad bo
na alibi puta
extra territoriū dantis valeat ipsa tutoris datio. ⁊ ita tenet ipse
Bar. in. l. pupillo. ff. de tuto. ⁊ cur. da. ab his. lꝫ aliter sentiat in
d. l. cunctos populos. non obst. l. cū vnus. ff. de bo. au. iudi. pos.
qꝛ loquiť qñ fit dispō principaliter de rebus, ſꝫ in casu, vt in sta-
tu. disponit principaliter de ꝑsonis vel de rebus venientibꝰ tuꝫ
in ↄñam ꝑsone. Et ex istis pꝫ ꝙ regula in. l. nō solū. §. qui testō.
ff. de excu. tuto. q̄ tꝫ ꝙ nō valeat datio tutorū quo ad bona alibi
sita nō est vera, vt no. Bar. in. d. l. pupillo. ⁊ iō ista pars vr̄ ve-
rior ꝙ cū inter ciues sit facta habilitatio hr̄dū ⁊ aliquorū inha
bilitatio. ista dispositio trahať ad bona vbicunq̄ꝫ posita, ꝑ nota
ta in. d. l. pupillo. ⁊ ꝑ. s̄. dicta. ⁊ ꝑ tex. in. d. c. postula. de fo. cō-
pe. ⁊ qꝛ ipsum ius succedendi. ⁊ ipsa hr̄ditas est ius vniuersale
incorporale ⁊ intellectuale ꝙ non circunscribiť loco. ⁊ cui bona
veniunt vbicunq̄ꝫ sita in ↄñam, iō inter ciues habilitatio ⁊ pri-
uatio istius iuris extendiť vbiq̄ꝫ ēt ad bona extra territoriū sita
l. si qs cū totum. §. fi. ff. de exceptio. rei iudicate iuncta. l. hr̄s ab
sens. ff. de iudi. in principio. nō obstat. c. ꝑ venerabilem qui filij
sint legitimi. qꝛ ibi Papa disponebat in oino non subditum, qꝛ
ille rōne tꝑalium in nullo erat sibi subditus. Sed dispositio de
iure succedendi vel hr̄ditate fuit principaliter ↄ ꝑsones ⁊ super
iure corporali hr̄ditatis vel succedēdi, ⁊ sic disponit contra res
in ↄñam venientes. d. l. magis puto. ff. de rebus eorū. ⁊. d. l. ꝓp
ter litē. ⁊. d. l. pupillo. Et iō qñ lex inhabilitat ꝑsonam inhabili
tat gñr ⁊ priuat beneficio. d. c. postulasti. de fo. compe. ⁊ idem
qñ habilitat inhabilē subditū habilitat eum quo ad bona vbi-
cunq̄ꝫ sita ꝑ dicta iura nisi surgeret iuris ↄrictas vel absurdum
ꝙ quis cogereť forte soluere in duobus locis. et ita itelligo gl.
que est in. l. vnica. C. de mu. ⁊ in quo loco lib. x. Ex istis ego con
cludo ꝙ statutū porrigat vires ⁊c. ad bona extra territoriuꝫ po
sita q̄ꝫuis alias dixerim ꝙ statutum excludēs filias feminas tā
quam odiosum non extendereť extra territoriū per not. in. d. l.
ex eo. de postul. tn̄ nunc melius intuitus mentē iuris lꝫ illud ha
beret locū in dispositione legis vel statuti per ea q̄. s̄. dixi. Sed
229 tunc occurrunt aliqua dubia quotidiana. † Pater habēs tres
filios exheredat vnum, alios instituit si tractatur de instituto ꝑ
legitima quota sit an filius exhr̄datus faciet partē, ⁊ qꝛ ista sunt
230 quotidiana, ego pono alias qōnes † ꝙ si sunt quinq̄ꝫ filij, ⁊ vnꝰ
est exheredatus quota sit legitima quatuor remanentiū qꝛ non
vr̄ agi de augendo portionē illorum quatuor ex persona exhe-
231 redati. † Tertia qō est si filiorū vnus est frater minor vel alias
232 oino incapax quota sit legitima eorum. † Quarto quid si filia
renuntiat hereditatē patris in eius vita dotata. Uel quinto qd
si filia excludiť a statuto ex successione, ⁊ sunt quatuor femine ⁊
vnus masculus quota sit legitima masculi ⁊ qd si sunt duo mas-
233 culi ⁊ vna femina. † Sexto supposito ꝙ si in prio casu sit semis
an si pater instituit filias in testamento minuat portioneꝫ mas-
234 culi. † Septimo si iste masculus exhr̄dať an obest filiabꝰ quin
235 habeant integrā legitimā. † Octauo si est mater ⁊ duo fratres
⁊ tertius frater moritur instituta matre in doteꝫ ⁊ extraneo vni
uersali nō turpi ꝑsona quota sit portio matris, ⁊ hic est vidēdū
quota sit si fratres sunt instituti vna cū matre in re certa.

236 Et primo assumo † quintā questionē qñ fi
lia ē exclusa a statuto qꝛ
ex decisione istius ⁊ ēt ex dictis istius apparebit, quasi decisio
aliorum, ⁊ hoc dubiū hꝫ quatuor dubia. Primū an hec legiti-
ma sit triens feminis quasi habitis pro mortuis siue extraneis.
Secundum an legitima sit semis portio filie cedentis ad
masculi commodum. Tertium est dubium an sit solum quinta
pars semis, ita ꝙ he filie q̄ꝫuis exclusē faciant partem mascu-
lo in

lo in legitima. Et quartū dubium est an ſi legitima est semis diminuatur per relicta facta feminabus in testō iure institutionis. Ad primū φ sit solum tertia ostendit̄ sic. hi filij faciunt partes in legitima ꝛ illis dꝫ a testatore legitima relinqui qui ſm antiqua iura habent querelā inofficiosi testamenti, vt est tex. in auten. de triente. ꝛ semisse. §. j. ver. hoc obseruandū in omnibus
237 personis. † Sed filie que sunt exclusæ ab intestato non possunt intentare querelā. tex. est in. l. posthumus. ver. si quis. ff. de inof. testa. vr̄ in. l. iur. eo. tit. Qꝛ querela datur vt quis conseruet sibi φ habiturus ab intestato, sed tales filij nō sunt ab intestato successibiles, ergo non habent in querela participiū nec ēt in legitima portiōe. vnde masculus solus reperit̄ cuius solus est triēs ꝛ non semis. C. de inoffi. testa. auc. nouissima. Secundo probat̄ sic par vr̄ exheredatio legis ꝛ hominis nisi φ exheredatio legis sortitur incontinenti effectū, vt in auc. de nuptijs. §. soluto, ſꝫ hominis exheredatio requirit confirmationem per aditionem l. filium. §. sed cum exheredatio de ꝫrabulis. hinc est φ sicut exheredatus ab hoīe adita hereditate perdit in. suitatis ita exclusus a lege municipali. l. j. §. sciendū. ꝛ in no. Bar. ff. de suis ꝛ le-
238 gitimis. † Sed exheredatus cōfirmata exheredatione habetur pro mortuo. l. j. §. si pater. ff. de coniungen. cum emancipa. liberis. igitur portio masculi est triens filiabus habitis ꝑ mortuis vel rectius loquēdo quantū ad istam hereditatē habitis pro extraneis ad hoc institutis. de successione libertinorū. §. sed matri. Tertio hoc vr̄ terminare Bar. in. d. l. j. §. si pater. de coniun. cum emanci. libe. vbi vult φ si statutū excludit filias feminas a successione fratris φ si mater venit ad hereditatē filij cum extraneo ꝛ vult legitimā φ portio matris sit tertia totius non tertia tertie duabus existentibus sororibus q̄uis alie sorores ab intestato cū matre concurrissent. vt in auc. vt fratrū filij in principio. ꝛ sic legitima matris potius videbat̄ esse tertia tertie que est tertia pars eius φ ipsa fuisset habitura ab intestato. l. parētibus C. de inoffi. test. sed cū tales filie exclusæ habeant ꝑ mortuis non faciunt matri partē. Idē decidit Bal. in simili. i auc. nouissima. in fi. q. de inoffi. testa. dum vult φ si tales filie sint a fratre preterite tūc portio matris sit tertia totius. ꝛ ita refert tenere Jac. butri. dōo φ iste filie habentur pro mortuis. vnde cū
239 masculus solus reperiat̄ portio eius est triens. † Quarto ꝓbatur qꝛ ad augendū vel minuendū legitimā dꝫ considerari numerus liberorū ciuiliter non naturaliter. l. gal. §. ꝛ quid si tantum. ꝛ φ ibi not. de libe. ꝛ posth. referendo numerū ad iur. itellectū l. j. §. ff. de ꝫrabulis. in ratione sui. ꝛ p istā rōnem tꝫ ſ Guil. ꝛ
240 Bal. in. d. auc. nouissima. in sexta qōne. † Quinto probat̄ sic. legitima est tertia eius φ quis est habiturus ab intestato. l. parentibus. C. de inofficio. testamento. Sed filie femine nullū habent participiū ab intestato, ergo ꝛ nullū in legitima qꝛ vbi deficit totū deficit quelibet eius pars, ergo solus masculus reperit̄ ad legitimā venire, ꝛ sic erit eius solius portio triēs, vt. d. auc. nouissima. qꝛ q̄n duo cōmensurantur adinuicem facta cōlectione in vno fit in alio cōmensuratio vel venienti ad eius conlectiōnam iuxta not. in. l. j. ff. de legitimis tuto. ꝛ ideo facta cōlectione in successione ab intestato fit legitima que cōmensuratur ab ipsa successione. Sexto probat̄ ab euidenti partium enumeratione. nam aut dicis has filias non habere aliquod participiuꝫ in legitima, ꝛ tunc clarū vr̄ quod masculus qui requiritur solus debeat habere trientem, vt auct. nouissima. ꝛ in corpore vn̄ sumitur. aut dicis facere partem ꝛ ad eas facere participium, sed non admitti, ꝛ tunc tales portiones non accrescunt huic masculo, qꝛ legitima est successio particularis non vniuersalis. pꝫ qa prestatur deducto ere alieno ꝛ funerū impensa. l. papinian⁹. §. iiij. de inoffic. testamento. no. in. l. non amplius. §. fi. ff. eodē. Sꝫ inter coniunctos coniunctione legali in particularibus relictis non hꝫ locum ius accrescendi. l. ꝛ proculo. ff. de leg. ij. l. mulieri ꝛ Titio de conditio. ꝛ demōstratio. ergo non hꝫ locum in legitima, ꝛ ita vr̄ terminare Bar. in. l. pater filium. de inofficioso testamento. in questione si est mater ꝛ duo fratres quos frater preterijt quota sit portio matris. Sed ad ꝫriuꝫ quod sit semis ostēditur sic, qꝛ in legitima hꝫ locum ius accrescendi ꝛ ideo partes feminarū accrescunt masculo. tex. vr̄ in. l. papinianus. §. si conditioni. versi. vnde si quis. supra de inoffi. testamento. ꝛ ibi glos. Cy. in versi. sextans inducendo sic. ibi dicitur φ portio legitime est sextans, id est due vncie gl. dicit forte qꝛ filius volebat succedere cū nepote ex filia q nepos oliꝫ succedebat cū diminutione partis tertie. l. si defunctus. C. de suis ꝛ legitimis. l. illam. C. de collation. ꝛ ideo filius si nepos integraliter secum cōcurrisset pro sua legitima habuisset sextans, id est vnciam, ꝛ dimidiam que erat illa quarta olim debita iure nature, sed cum nepos veniat cum diminutione tertie partis accrescit legitime ipsius filie semiunciā. ꝛ sic hꝫ sextantem ꝛ sic duas vncias. vn̄ ibi est casus φ portio legitime deficiens per. l. venit ad capacem ꝑ ius accrescendi. Secundo ꝓbatur in isto. §. nam si legauit Titio ꝛ heredi Titius hꝫ totū cum heres sit inhabilis, sic in ꝓposito sororibus existētibus inhabilibus portio masculi erit semis per ius accrescēdi qꝛ non requiritur habilitas in ipso coniūcto rum. imo ex coniuncto inhabili causatur ius accrescēdi vt hic ſm Bal. Tertio probatur sic. successio in legitima est vniuersalis potentialiter. ꝛ ideo secundum cōmunem opi. in. l. ex facto. de he. insti. filius institutus in legitima hꝫ ius accrescēdi in tota hereditate. Et hec est rō ſm aliquos quare dꝫ habere hodie iur. institutionis. not. in. l. quoties. C. de heredib. insti. ſꝫ in successione vniuersali hꝫ locum ius accrescendi inter coniunctos coniunctione legali. l. si seruus cōis ab extero. ff. de acqui. here. Quarto de hoc vr̄ tex. in auc. quib. mod. natu. effi. sui. §. si quis autē legitimos. vbi est casus φ filijs curialib⁹ debent̄. ix. vncie ꝛ ibi in ver. si vero dr̄ φ si aliqui sunt filij qui volūt curijs offerri portio eorū cedit ad cōmodū illorum qui se obtulerūt. ad idē tex. in auc. de naturalibus in curia deputatis. §. φ si legitimos collat. in qua vbi ille. ix. vncie accrescunt confratribus quādo aliqui fratres sunt ingrati. Ad idē in auc. de nuptijs. in. §. soluto versic. si quis etenim ex his ingratus. Quinto quod sit semis qꝛ hoc statutum est inductum ꝛ adinuentum, id est ad augēdaꝫ portionem filij, ergo nō dꝫ operari diminutionem. l. legata inutiliter, supra eodē. Sexto pro hac parte videtur casus in. l. j. §. fi. ff. de assignandis libertis. vbi si pater patronus ꝑ dimidia cū alia habēs duos filios assignat vni libertū si cōtingit libertum mori habebit filios cui facta est assignatio duas partes, vnam ex sui persona, alteram ex persona fratris priuati qui facit partem lꝫ sit exclusus sic iste filie exclusæ facient partem ad cōmodum filij qui remanet inclusus, ꝛ pro ista parte videtur decisio Bar. in. l. j. §. si pater. de cōiungen. cū emanci. libe. dū dicit qō quando actus priuationis est idem cum actu translationis i alterum tunc qui non admittitur ad partem facit partem Septimo probatur per. l. si titio. infra de leg. ij. de coniunctis. ꝛ not. in. l. huiusmodi. §. si titio. ff. eod. in tertia regula. Nam quando in locum exclusi alter admittitur tunc qui non admittitur ad partem facit partem. Sic in proposito qꝛ statutum dicens extantibus filijs non succedat femina hꝫ non solum vim remotiuam filiarum, sed inclusiuam masculorum. l. seruo legato. §. si testator ff. eadem. l. fideicōmissi. §. cum esses. de lega. iij. no. Bar. in. l. j. §. videndum. ff. ad tertul. ia. si ergo in portione filiaruꝫ masculus videtur inclusus igitur eius portio erit semis. facit. l. equissimū ff. ad tertul. Quod autem sit quinta pars semis probatur p tex. in. l. j. §. si ex tribus. de contratab. vbi captus ab hostibus q est incapax facit partem alijs confratribus que nō accrescit fratribus, sic iste filie facient partem masculo que ei non accrescet. ꝛ pro ista parte faciunt iura que supra deduxi quod in hac legitima non habeat locum ius accescendi cum sit relictuꝫ particulare vt no. Bar. in. d. l. pater filium. vt. ff. dixi Pro decisione huius ardui dubij credo φ sint animaduertēda verba statuti. Nā aliq̄n excludit filias cum hoc vt sint dote contente, vel φ dotē habeant, tunc credo φ quatenus est earum dos faciant partem in legitima ꝛ minuant semissem filij, qꝛ modo portio filij est semis, ꝛ si dos earū esset minus portione cōtingētes eis ex semisse illud accrescat fratri.

Probatur ista determinatio qꝛ ad faciendū partes nō est necesse vt quis admittat̄ eodē iure, ſꝫ sufficit si diuerso. l. huiusmodi. §. si titio. ff. eod. ſꝫ filia venit in aliqua portione legitime saltē iure dotis que succederet in locū sue legitime iuxta no. per Bar. in. l. titio centum §. titio genero. ff. de condi. ꝛ demon. fuit enim legitima ꝛ olim ꝛ hodie variabilis re ꝛ nomine, qꝛ olim quadrans, hodie triens, ꝛ hodie iur. institutionis. olim quoquo relicti titulo, ꝛ hoc videtur de mente Bar. in. l. j. §. filium. ff. de contratabu. in. iiij. qō ꝑ l. j. §. aduersus si quid in frau. patro. ꝛ Bal. in. l. huiusmodi. §. si titio. ff. eo. Itē φ portio que est plus q̄ dos accrescat fratri est tex. in. d. §. si conditioni. versi. offerre qꝛ hec mulier contēta dote succedit cum hac diminutione in reliquo sicut olim nepos ex filia succedebat cum diminutione tertie partis, ꝛ illud residuuꝫ accrescebat filio ꝛ ita teneo in casu nostro φ i hac legitima habeat locum ius accrescēdi qcqd sentiat Bar. si enim ꝑ legitima hꝫ ius accrescendi in tota hereditate ſm cōem opinionē in d. l. ex facto. fortius in parte legitime. ꝛ hec tꝫ glo. Cy. ꝛ ba d.

in.l.pater filium.de inoffi.testa.& in auct.nouissima.in.vij.qo. Si vero excluditur filia absolute sine aliqua mentione dotis, vel partis, vel si dote non dz habere, vt si oneraret tantuz filiuz q de bonis hereditarijs debeat dotare si non hz aliunde vn se dotet sicut est Padue. tunc cuz non succedat in ista dote defuncto, tunc dico q dz animaduerti an exclusio est respectiua, vel simplex. nã si est respectiua, qz pp filios masculos excludat feminas, tunc credo q portio sit semis. nam vis illorum ablatiuo rũ est vt includat masculos in iure feminarum. vnde excluse faciunt partem per iur. que.s.deduxi.& hoc vr de mente Bart. in.l.j.si pater.de coniungen.cũ emancipa.libe.& ẽm istam decisionem militant aliqua argumenta.s.facta. Si vero exclusio feminarum est simplex qz statutum dicat q filie femine non succedant patri ab intestato tunc credo q legitima masculi erit tertia. Rõ qz portio feminarum nunq̃ fuit aliqua, cũ omni tempore sint excluse & pro mortuis habitis, siue pro extraneis & succedunt modo argumẽta primo inducta. vt illa legitima eis debeatur ex testõ, vel ab intestato. Et ad primã quatenus cõcludo qõ filia dotata facit partem, & idem qñ loco eius frater admittitur, nam dico qz prout filia dz esse contenta dote non est penitus exclusa, & iõ facit partem vt possit non dotata intentare querelaz si ab ea excludatur, vel ei non assignatur dos cũ succedat in locum sue legitime, vt no. Cy. in.l.sancimus.C.de nupt. Bart. in d.§.tino genero. Itẽ quando filius includitur loco sororis si exheredaretur & si remoueretur a portione que tetigisset sororem haberet querelã qz non haberet legitimam, per statutum autez & ipsa filia diceretur habere querelam postq̃ hz per mediam personã fratris. Similiter respon. ad contrarium q non habetur pro mortuo qui facit partem per se, vel per mediam personam alterius vt ex casibus predictis. Tertio argumento similiter respondet, qz qõ Bar. loquitur quando sorores erant penitus excluse, & sic pro mortuis reputate. Quarto argumẽto respon. q ẽm ciuilẽ dinumerationem filia est inclusa qñ dz habere dotẽ. Item cum includit personã fratris loco sui. Quarto similiter rñ. qz in dotem habent participium & in illa est legitima earum. Et in scdo casu habent participiuz mediante fratre qui succedit earũ loco. Quinto rñ. q legitima est successio vniuersalis potentialiter, & iõ inter coniunctos ẽt coniunctiõe legali hz locum ẽt ius accrescendi. l.si serui cõis ab extero de acqui. heredi. non obstante not. per Bar. in.l.pater filiũ.de inoffi.test. in qõne si est mater & duo fratres, qz dico q potest respon. quod illud dictũ pcedat i matre & fratribus venientibus ad fratris hereditatem cũ nõ veniunt eodẽ iure qz iure dz habere legitimam ex testõ & ab intestato, frater non hz nisi ex testamento, & demũ turpi persona instituta. Item fratris hodie est quarta, matris est tertia, qz in transuersalibus non est aucta, vt no. in auctẽ. nouissima. iste possunt esse rationes quare accrescit ibi. lz Jacob. butri. Cy. & bal in.d.l.pr̃ filiuz. teneant q tũc portio matris sit tertia. Idẽ Oldr. in cõs.ccxxv.& in cõs.ccxvi.& vij.& istõ forte fit melius q isto casu sit locus iuri accrescendi per no. in.d.§. si conditioni. & ita tolluntur oĩa cõtria que sunt contra hanc partez & dum dr̃ q est semis simpliciter per dictum supra & conditioni in casu nostro. Nã vti fateor q hz locum ius accrescendi, sed filia nunq̃ habuit aliquid in hereditate participiuz prout est simpliciter exclusa, ergo nõ tractatur de iure accrescẽdi nec vnquã fuit a iure inuitata. ita q possit dici quod habuit aliq̃ coniunctionem. Secundo non obstat iste.§.primo. qz ẽm Bart. hic legatarius hz per ius non decrescendi. Itẽ ista iura loquunt̃ qñ etiam inhabilis est aliquo modo inuitatus ad successionẽ, & tũc habeat locũ ius accrescendi, lz ista filia nunq̃ est, vel fuit inuitata a iure ibi &c. & quando inuitatur ex testamento vocat̃ vt q̃libet non vt filia. vt no. Cy. in.l.j.§.si quis autem. de successorio edicto. & in.l.si cohere di.§.j. quis or. in bono. pos. serue. nõ ob. in.§.si quis aũt. qui. mo. na. effi sui. & in auctẽ. de natu. in curia deputatis. in.§.fi. quod si legitimorum. Quia no. q quot sunt filij naturales sunt filij curiales portio eorum sunt. ix. vncie. vnde aliquibus existentibus inhabilibus filius habilis hz per ius nõ decrescendi in auc. de nup.§. soluto. & ideo dico q quando sunt quatuor filij, vel infra quicunq̃ deficiat alij habent per ius non decrescendi quando deficiens est omnino inhabilis, sed si i aliqua parte habilis & in aliqua non tunc illud residuũ accrescit, vel forte non decrescit vt.d.§.si conditioni. Ad quartum dico quod operatur a viuentis qz vbi in legitima habuissent quintã semis modo integrã tertiã vel semissem. non obstat q dicitur qõsit quinta semis per.§. ex tribus. in.vj. de contratabul. quia ibi propter dubiuz fictionis postliminij captus ab hostibus facit partem. sed hic nulla est spes quod tales filie succedant, ergo non faciunt partem.

241 Nunc redeo ad primam †questionez si sunt tres filij & vnus exheredatus quota sit eorum legitima institutorum. Hy. dicit q tertia per ius accrescendi. & per istũ tex. & p tex. in auc. de plurib⁹ a cura curie deputatis.§.q sit legitimoruz. vbi ix. vncie. que debentur filijs curialibus accrescunt confratrib⁹ qui ab eorũ portionibus excluduntur ingrati. Ad idẽ in auct. de nup.§.soluto. versi. si quis enim ex his ingratus. & in auctẽ. quib. mod. na. effi. sui.§.si quis autẽ legitimos maxime in vers. si vero. vbi dicitur q si aliqui sunt filij q nolint afferri curie portio illorum cedit ad cõmodum illorũ qui se obtulerunt, & hoc sequitur Guli. & Bal. in auc. nouissima. alia ratione, qz exheredatus hr̃ pro mortuo, & sic non faciat partem in tertia legitime,

242 & si hoc est verũ tunc deciditur aliqua qõ. †q si sunt quinq̃ filij & vnus exheredatur portio remanentium sit tertia non semis qz cum exheredatus habeatur pro mortuo non auget numeruz liberorũ, & sic remanerent quatuor, & est triens, & nõ semis. & h attenta illa ratione q exheredatus habeatur pro mortuo. lz iura in cõrium allegata.s.quod portio accrescat obstant. Bar. vero in.l.pater filiuz. dicit q dictuz Hy. est veruz quando ad illõ duo filij instituti sunt vocati vniuersaliter & tractatur de legitima qz sint onerati legatis seu fideicõmissis, secus si essent instituti in re certa, qz tunc cum sint coniuncti coniunctiõe legali nõ est locus in particularibus relictis iure accrescendi. l. & proculo de leg.ij. q secus est in hereditatibus. Sed in legitima succeditur tanq̃ iure singularis, qz est quota bonorũ, & non hereditatis l.papini.§.quarta. de inoffi.testa.no. in.l.ex facto de hered. in sti. & iuribus alleg. per Hy. est facilis rñsio qz siue sit vn⁹ filius curialis siue plures semper debentur. ix. vncie. Unde aliquibus existentibus filius inhabilibus filius remanens hz per ius non decrescendi non ob. rõ Guil. qz exheredatus nõ hr̃ p mortuo añ aditaz hereditatez, sed demũ post.l.filium.§.lz cum exheredatio de cõtab. sed adita hereditate est iam ius quesitum. Unde debeo videri si pars eius accrescit. Ego autem teneo indistincte opin. Hyn. per tex. cum glo. in.d.l.papinia.§.si conditioni in versi. sextans. qz portio istius exheredati est aliqua post mortem testatoris donec cõfirmetur exheredatio aditione, hz.n. locũ ius accrescendi in legitimo. vt.s. dixi. Si enim dat̃ hoc ius accrescendi ipsis institutis vniuersaliter. ergo eis institutis in re certa, qz ista est ratio ẽm cõem opin. quare debẽt habere su. institutionis ẽm no. in.l.ex facto.s.de here. insti. & hoc tz Bal. in.d.auc. nouissima. in.vij.q. nec accrescit vniuersali hr̃di instituto, qz in nullo exheredatus erat sibi coniunctus. Itẽ qz in q̃rela est locus iuri accrescẽdi. l.qui repudiantis. de inoffi.testamento. ergo dz esse in iur. agendi ad supplementum loco querele subrogato. non obst. q sunt coniuncti coniunctione legali per ea que.s. dixi in rñsionibus argu. Et ex his decido.ij.q.j. positam qz legitima filiorũ fuit olim & hodie variabilis re & ratione qz olim fuit quarta hodie est tertia vel semis. vt in auc. nouissima. & non tractatur de augenda portione illorũ quatuor. lz tantum an exheredatione istius filij portio semis sit deduca ad tertiam vel accrescit portio eius alijs quatuor. Et si esset vera opi. Guli. de qua proxime dixi tunc esset tertia, lz qz hoc non teneo

243 dico q est semis. ¶ †Ad.iij.q. quando filius est frater minor vel alias oĩo incapax non includens aliũ loco sui tunc dico qõ iste habetur pro mortuo in vita testantis vel si sit penitus extraneus & nunq̃ habuit in bonis patris re vel spe aliquã partem, vnde non potest dici sua pars deficere. ita q accrescat alijs, & ideo si sunt duo alij filij habebunt integram tertiam ab isto non diminutã, & si alij filij essent quatuor tũc haberent similiter tertiam si faciunt ea que dixi in.q. de filia exclusa a statuto. Et ex istis decidit̃ si filius est capax, sed repudiat partem suam, tunc eius portio bene accresceret confratribus per dictum.§.si conditioni. in ver. sextans. idẽ dico quando filia renuntiauit in vita patris, quia ipsa non est oĩo incapax, sed sua repudiatione

244 fecit se incapacẽ. ¶ †Ad.v.q. dixi.s.in princ. Ad.vj.q. si iste filie sunt vocate ex testamento an faciant portionẽ in legitima, videtur q sic, quoniã statutũ excludit eas ab intestato, ergo nõ a causa testamẽti, qz hic casus videtur omissus & sic remanet in dispositione iuris cõis. l.si cum dotem. in prin. ẽm vnũ intellectum sol. mat. Idem qz non dz fieri huius statuti exclu. l.si vero. §.de matri. solu. qz legis correctio est euitanda. l.precipimus. i fi. de appel. facit gl. i.l.certũ. vnde legitimi. vbi gl. vult q emãcipatus habeat ita hodie petere pos. bon. causa litis agnoscẽ-

de quando

de quando est exheredatus sicut & olim. nã lz sit sublata differẽtia emancipationis & suitatis illud est verum ab intestato non in iure veniẽdi. §. testm̃. Idẽ no. in auc. ex cã. & iõ vr̃ q filie isti tute minuant semissem vel tertiã filij qr ex testõ ipse non sunt ꝓhibite habere legitimã q̃uis sint ꝓhibite ab intestato. facit gl. & ibi Bal. in. l. si emancipati. de colla. vbi vult q qñ ꝯ testamẽtum venit ꝑ ꝯtabu. non dr̃ veniri ab intestato. sed est iudiciũ ꝑ se, & vult ibi q ꝓhibitus ab intestato succedere nõ sit prohibitꝰ ꝯtabulare. faciunt no. auc. in successione de legitimis hered. ꝑ Cy. & alios dum dicunt q titulus de ꝯiungendis cum emancipato liberis non est hodie correctus cũ succeditur ex testõ hoc aũt probatur in simili qr q̃uis nulla sit portio filiarũ ab intestato cũ sit ex testamento pz in fratribus turpi persona instituta. l. fratris. in. l. fratres. de inoffi. testa. habent. n. legitimã ex testamẽto q̃uis nullã habeãt ex itestato. ad hoc. l. quisqs. C. ad. l. iul. maie. vbi filiabus ab hereditate priuatis conseruatur legiti
245 ma. Idẽ si qua mulier de sac. sanc. eccl. † vbi in bonis patris ingressi monaste. filij habẽt legitimã q̃uis talis pr̃ nõ possit habere heredẽ ex testamento vel ab intestato. Contrarium credo verũ q iste filie in testõ vocate non minuant legitimã qr non ve
246 niunt tanq̃ filie, sed tanq̃ extranee. † Nã tunc venit filius tanquã filius qñ est necesse eũ institui. tex. est cũ gl. singula. in. l. j. §. si qs aũt. ff. de successorio edic. lz si fuisset vocatus tanq̃ filius haberet priuilegia filij. l. annũ ad petendã bonorũ pos. ẽt si succederet aliter q̃ vt filius vtputa, sit agnatus, ita loquitur. l. si cohere. §. j. ff. quis ordo in bonorũ pos. seruetur & q filius vocet̃ vt quilibet, & vt extraneus ꝓbat. l. si pater. in. j. versi. ff. de adopti. & per ista pz q relicta eorũ non faciunt partem in legitima mas
247 culo. † Iste. n. filie vetite ab intestato succedere nõ est opus q instituantur. ita no. singu. Bar. in. l. gal. §. & quid si tantũ de libe. & postbu. Et q filie capiant vt qlibet, & nõ vt filie, ꝓbat̃ qr legitima est tertia eius q qs est habiturus ab intestato. l. parentibus. & l. cũ q̃rit̃. de inoffi. test. iste nihil sunt habiture ab intestato, ergo legitia earũ est nulla, & illud q capiũt nõ iure legitime, & iõ talia relicta nõ minuant semissez vel trientẽ nõ obstant ꝯria, qr qñ ius succedẽdi ex testõ regulat̃ a cã intestati, tũc facta mutatione ab intestato fit ex testõ. l. j. ad hoc. & q ibi no. s. de legi. tut. h existente portione ab intestato nulla est igitur ex testõ.

248 **Ad septimam questionem** † vtrum sit aliqua portio istarũ filiarũ tali filio existente excluso. Bart. vr̃ distinguere in. l. si pater. ff. de coniũg. cũ emancipa. libe. q aut actus priuationis precedit actũ translationis in alterũ. & tunc filie habeant ius rũpendi testm̃ vel petẽdi legitimã vel eius supplemẽtum, lz hoc ius põt venire & cõpetere post priuationẽ, & añ concessionẽ in aliũ. si vero actus priuationis & cõcessionis in alterũ est vnus & idẽ, tunc iste filie non admittant̃ ad ius rũpendi vel ad legitimã aut supplemẽtũ. Rõ qr iste filiꝰ exclusus cuius cõtemplatione femine excludantur facit partẽ per illũ qui est iclusus loco eius per. l. j. de assignan. libertis. vbi dicit esse casum.
249 † Et ꝑ hanc theoricã decidit aliã qõnem q si mater & duo fratres successerunt fratri defuncto qui fecerat testm̃ & matrẽ i certã portionẽ instituit vel eã preterijt & fratres similiter preterijt, & extraneũ nõ turpem ꝑsonã fecit hr̃dẽ quo iure nõ potuit venire ꝯ testm̃, vel ad petendũ legitimã. si statu. tñ dicat q iure non succedat extantibus fratribus si extant ibi fratres q̃q̃ exclusi, qr faciunt partẽ per inclusionẽ illius extranei instituti cum actus priuationis & trãslationis in aliũ sit vnus & idẽ, h ego credo oppositum q hoc iure rumpet testm̃ vel aget ad legitimã si tales fratres vt presupponitur non succedãt. Nam ista distinctio an actus priuationis & cõcessionis in alium sit vnus & idez. & ex hoc non videtur vera & contra. l. libertus sub condi. §. si libertinus. & §. fi. de bonis libertorum. & eo. tit. l. ex modica. §. si filius. Nam filij liberti excludunt patronũ a contratabulis. vt. dicta. l. modica. in prin. & tñ si filij repudiant hereditatem liberti contratabule competunt patrono. ad idem ꝯ hanc doctrinam facit. l. sed & si sint sui. j. ad tertul. vbi ius quod excluditur propter filios non excludit̃ eis se abstinentibus ab hereditate. Ex quibus iuribus probatur q tunc ille cuius cõtemplationem quis excluditur obest quando ipse succedit, secus si ipse non succedit testamento. Ratio qr positus in conditione a. l. & in casu nostro quod filia vel mater non succedat extantibus masculis que verba faciunt conditionem per. l. a testatore & quod ibi nota. de condi. & demon. videtur positus in conditione effectiua. l. ij. §. fi. infra de colla. bonorum. & hoc qñ conditio apponitur in illis personis qui post exclusum vocantur ad successionez ex ordine. secus si ex ordine nõ vocarentur. vt in auct. lz. C. de natur. libe. nec obstat in. l. filiusfa. §. cũ quis. j. eod. qr ibi loquitur in ꝯditione voluntaria apposita a testatore in qua considerat̃ merũ factũ & non effectũ. vt no. in. l. meuius. de condi. & demõ. & in. l. gal. §. & quid si tantum de lib. & postbu. in. l. iocardo. non refert qd ex equipollentibus fiat, sed in ꝯditiõibus appositis ab ipso iure in venientibus ex ordine ad successionẽ consideramus iur. effectũ vt in dicti iuribus. l. j. §. fi. q quisqz iur. Item ꝯ decisionẽ facit qr iur. dicendi nullũ considerat̃ non solum tẽpus testamenti. sed ẽt mortis testatoris. l. postbu. de iniust. testamento. l. gal. de libe. & postu. & in his ꝯsiderat̃ qs tz primũ locũ successionis & ẽm illud tempus animaduertitur. Utrũ sibi fiat iniuria pretereundo. quedam aũt sunt iura in quibus consideratur tempus quo successio defertur vel ꝯsiderat̃ tẽpus quo illi q sunt potiores in successione sint exclusi vt in ꝯtabulis, & in iure querelandi. vt. l. si his. l. pater filium. s. de inoffic. testa. & in iure agendi ad supplementũ q cõpetit loco querele. l. si quis in suo §. fi. & l. scimus. C. de inoffi. testa. Et in his est locus a dicto successorio. vt excluso eo qui tenet primũ locũ alij admittant̃. d. l. libertus. §. fi. & l. si ex modico. §. si filius. Et iõ in. q. Bart. credo q excluso fratre per repudiationẽ vel preteritionẽ iur. ageret querela vel per ꝯta. vt dictis iuribus. & idem in. qõ. nostra filio excluso per exheredationem filie femine agent per querelã vel per ꝯta. vt in dictis iuribus. non dico iur. dicendi nullum qr exheredatio masculini nõ capit vires nisi demũ adita hereditate. nõ obst. l. fi. de assigna. libe. qr ibi ille exclusus facit partez, qr non est oĩno exclusus qr remanet ei ius patro. non obstãte assignatione alteri facta. l. ẽt. §. si capit. de bo. liber. & iõ fratre cui facta est assignatio repudiante, alter frater haberet tale ius. Idẽ qr per assignationẽ ius alterius confratris est trãslatum in aliũ fratrẽ, & ista sunt de mẽte eximij doctoris do. Frãc. de albergo. in. d. l. j. §. fi. de assigna. liber. Ex quibus colligitur duplex doctrina. Una q filia probibita ab intesta. nõ rumpit preterita testã. vel agit ad supplemẽtũ legitime si superest persona cuius cõtẽplatione excluditur q sit heres. Secundo qõ si superest talis persona, sed non sit heres tunc non obsit filie. Et ex istis infert̃ ad vulg. qõ. si iura testata filio instituta & fratres sunt preteriti vel exheredati quota sit portio legitime matris, & vr̃ q sit tertia tertie si sunt duo fratres, quoniaz legitima est tertia q quis foret habiturus ab intestato. l. parentibus. & l. cũ q̃ritur. C. de inoffi. test. sed fratres concurrebant cũ matre ab intest. quilibet pro tertia, & sic successio matris erat tertia totius ergo portio legitime erat tertia tertie, sed Bal. in auc. nouissima tz q portio legitime sit tertia totius, qr preteriti vel exheredati habentur pro mortuis in vita testatoris, qr non est opus q istorũ exheredatio vel preteritio cõfirmet̃ aditione q̃ iussit exheredatio filioꝝ, vnde nunq̃ fecerũt matri partẽ, nec post mortem fuerunt in aliqua parte inclusi, ideo iur. sola reperta hz tertiam totius. & no. qr habentur pro mortuis etiam ab itestato tales fratres postq̃ sic reperiuntur exclusi. l. j. §. si pater. ꝺ ꝯiun. cũ eman. liber. qr ab intestato vr̃ frater eos exheredasse postq̃ fecit causam testa. qua subsistente non est locus cause in. l. quãdiu. de acqui. here. Ita intelligo que dixit Jaco. but. in. d. l. pater filium. de inoffi. test. & Oldr. in cons. cxxv. & cxxvj. & M. & lxxviij. sed si ipsi fratres erant cũ matre istituti, tunc dixit Jac. butr. q ẽt tertia totius qr ex testamẽto fratribus nulla debetur legitima lz matri tm̃, lz si succederet̃ ab itestato esset tertia tertie tenendo q sit vita legitima ascendentium sicut descendẽtiũ Sed Bald. in auc. nouissima. hoc relinquit sub dubio. primo, qr licet mater veniat sola ex tali testamento ad legitimam, tamẽ non potest negari quin eius legitima sit tertia eius q esset habitura ab intestato, sed talis erat tertia tertie duobus existẽtibus fratribus, & hoc ego credo verum. Primo quod isti fratres nõ habentur pro mortuis postq̃ sunt vocati. Secũdo qr matri nõ potest deberi tota tertia per ius accrescendi qr fratruz nulla est legitima nisi turpi persona instituta. Item qr non veniunt eodẽ iure qr fratres veniunt pro legitima ad quartam quãdo veniũt qr portio transuersalibus non relicta, & iur. ad tertiaz ad interuenientes diuerso iure non est locus iuri accrescendi. l. si cũ patrono. j. de bon. possessio. Ex istis sit expedita ista materia.

FINIS

Tractatus excellentissimi dñi

Lauri de Pallatiis de Fano Juris Utriusq; Docto ris Patavi. sup statuto cõmuniter per Italiam vigente, q extantibus masculis femine non succedant.

SUMMARIUM

1 Statutum q stantibus masculis femine non succedãt an odiosum sit.
2 Statutum principaliter favorabile iudicandum est favorabile licet in consequentiam odiosum sit.
Mens statuentium presumpta servari debet & ad eam recurrendum est.
3 Paupes pauci ad honores & dignitas promovẽtur.
Mulieres ab officijs publicis a dignitatibus & regiminib[9] repelluntur.
Jus succedendi est de iure positivo.
4 Statutum potest quẽ excludere a successione oĩm de familia.
5 Statuta ius cõe corrigentia vel disponentia circa successionez masculorum & feminarum exclusionem servanda sunt.
6 Natura viro supra mulierem potestatẽ dedit.
7 De iudicio principis disputandum non est.
Jus naturale in aliqua sui parte est mutabile.
8 Papa lz decimas in totum tollere non possit vnam tñ personã vel locum privilegiare potest vt decimas non solvãt.
9 Statutum, q stantibus masculis femine non succedant intelligitur, si dotate sint.
10 Item intelligit si masculus est habilis ad succedendum.
11 Statutum q frater excludat sororẽ de quo intelligatur.
12 Partem non facit, qui ad partem non admittitur.
13 Statutũ prohibens filiam extantibus masculis succedere eaz etiã excludet stante nepote ex filio masculo.
14 Statuto stante q extãte masculo femina nõ succedat q si filius q successit et exclusit sororẽ moriat̃ sine filijs & sine hr̃de ex testamento an soror tunc admittat̃, & nu. seq.
16 Ablativi absolute positi in cõditionẽ resolvũtur.
17 Jura tollentia differentiaz emancipationis & patrie potestatis ab intest. in successione ꝫ testamentum an locum habeãt.
Mulieris exclusio si facta sit cõtemplatione masculi an videatur exclusa q̃diu masculus supest.
18 Statuto stante q nõ succedat mulier quousq; masculus supervixerit si masculus extare desierit an mulier succedet.
19 Clericus si donec satisfaciat est suspensus satisfactione secuta suspensio, nisi de novo revocetur, non cessat.
20 Actus in dubio intelligitur q sit perpetuus & nõ temporalis.
Consensui nil est contrarius q̃ error.
21 Pater dotando filiam exclusam per statutum a successione an in dote aliquam conditionem apponere possit, & j. sub numero. 24. 26.
Dos est loco legitime.
22 Dos legitime non semper equiparatur.
23 Pater de iure cõi filiam dotare cogitur.
24 Pater non põt cogi ad solvendum pro filio condẽnationem.
Statutum an valeat, quod pro filio condemnationem solvere teneatur.
25 Maritus simpliciter recipiendo dotẽ cui pater vxoris cõditionem apposuit an illi consensisse videatur.
27 Pater si pro filia dotem simpliciter dedit nec stipulatus eam sibi reddi an possit ei in dote substituere.
28 Filia a patre preterita an testm̃ rumpat stante statu. q stãtibus masculis femine non succedant.
29 Filius qui ab intestato succedere non potest, testm̃ non rumpit.
Posthuma anteq̃ nascatur testamentum non rumpit.
30 Filia preterita quare testamentum nullum dicat.
31 Jus dicendi testamentum nullum hereditatis additioni proximum est.
32 Nullitas sublata dicitur sublata causa nullitatẽ causante.
Beneficium vnum qñ alterius contemplatione dat̃, si vnũ tollitur, tollitur & aliud.
Unum quando ad consequentia alterius venit facta mutatione in principali intelligitur etiam facta in alio, quod in consequentiam venit.
33 Statuti essentia in mente statuentium consistit.
34 Concessum contra ius ex aliqua cã ad limites illius cause durat vnde ea cessante concessio cessat.
Lex et ratio legis ita se habent sicut anima & corpus.
35 Privilegium ius tertij absorbens limitate ꝯcessuz respectu certe persone extra illam non extenditur.
36 Statuti correctio nisi in persona in eo expressa locum non habet.
37 Ad testm̃ rumpendum quis admitti nõ dz vt alteri noceat, & sibi non prosit.
38 Voluntati sue & iniurie sibi facte qui satisfacit, satis lucratur.
39 Bonorum pos. ꝫ tab. qñ intentatur post aditam hereditatẽ rez ad causam intestati non deducit.
40 Jus rumpendi a iure dicendi nullum diversum est.
41 Bonorum possessio contra tab. testamentum validum ipso iure presupponit.
42 Filia per statutum exclusa ab intesta. successione per existentiã agnati an per patrem in testõ instituti debeat vel exheredari & non preteriri dato q agnatus cuius contemplatione est exclusa, institutus sit.
43 Testandi forma a iure publico introducta est.
44 Pater si amicum instituat et eum gravet post eius mortem de restituendo hereditatem agnatis de quibus agnatis intelligatur.
45 Emphiteosim pro se filijs & heredibus recipiens an ad eam admittere videatur eos heredes qui ex dispositione statuti alijs preferuntur.
46 Emphiteosis quesita pro se et filijs an per patrẽ alienari possit.
47 Filius ab intestato succedere prohibitus suus esse desinit.
48 Filius etiam legitimus per statutum legitima privari potest.
49 Filia si fratri predecedat testm̃ in quo est preterita validũ est.
50 Pater si filiam dotatam pretereat, & filiuz instituat si filius patri supervixit, & bona paterna possedit demum decessit cum filijs masculis, an filia potesta possit dicere testm̃ nullum.
51 Filia preterita dotata an testamentum nulluz dicere possit.
52 Preteritus ille non põt dicere testamentuz nullum, qui tẽpore mortis de necessitate instituti non debebat.
53 Hereditas adiri non potest ex testamento qd ex causa preteritionis rumpi speratur.
54 Posthumus preteritus testamentum nullum dicere nõ potest quousq; in vtero est.
Filius patris ab hostibus captus donec est apud hostes testm̃ nullum dicere non potest
55 Cl'a si non vz iure testamenti &c. quid operetur.
56 Patronus excluditur contra libertuz ab operarum obligatione si libertus duos filios genuerit, lz postea moriantur.
Sensus ꝫius ex statuto summi non dz.
57 Novum nõ est, q ex legis dispositione vnus heres esse desinat & alter incipiat.
58 Neptis ex filia preterita an rumpat testamentuz.
59 Fictio translativa duo extranea habilia requiritur.
60 Filius decedens fideicommissum non transmittit vigore cl'e codicillaris in testamento apposite.
61 Institutio qñ in fideicõmissum vertitur virtute cl'e codicillaris fideicommissum tale non agnitum non transmittitur, nec ipsa institutio.
62 Tempus incertum per conditionem haberi non debet sed pro dilatione.
63 Statutum q stantibus masculis femine nõ succedant an extendatur ad filiam monialem professam.
64 Laici ẽt in vtilitatẽ clericorum statuere non possunt.
65 Pater filie moniali legitimaz relinquere tenetur.
66 Mater que ĩ. annum filio impuberi tutorem non petijt ab eius successione excluditur.
67 Vita contemplativa est melior q̃ mundana.
Monachi ius agnationis provenies a naturali sanguinis coniunctione retinent.
68 Monachatus dignitati non derogat sed per eum quis in dignitatem transit.
Clerici in dignitate esse dicuntur.
69 Dignitas ex divitijs nõ tribuitur.
70 Virtus animi & boni mores divitijs prevalent.
Dignitas potius in religiosum et virtuosum cadit.
71 Statutum qñ ꝫ libertatem ecclesie esse dicatur.
72 Filie de iure cõi nãli potentiã & ius succedendi patri nõ habẽt.
73 Statutum laicorũ gñaliter loquens q posset preiudicare ecclesijs potest peti declaratio q declaretur tale statutuz ecclesie non preiudicare.

74 Statutum

74 Statutū laicorum loquens generaliter quod aliquod cōmoduз in personis ecclesiasticis contingere possit an ab ecclesia, vel clericis recipi possit.
75 Statutū laico. generale nullā specificā mentio. faciēs de ecclesia nec ð ecclesiasticis p lo. si fit ad eap cōmodū an valeat.
76 Licitū est aliquid in genere qđ nō est in specie.
77 Filius qui ante religionis ingressuз ingratitudineз cōmisit exheredari non potest.
Religionem ingrediens nasci de nouo dicitur.
78 Statuto stāte ꝙ soror nō succedat fratri extante tali persona an econuerso intelligatur, ꝛ.j̄.nu.83.
79 Statutum a contrario sensu locum non habet.
80 Statutū si caueať ꝙ mulier mři ab itesta. succedat si filij masc. nō sint, an a ꝯrio sensu extātibus masculis filia excludatur.
Causa finalis legi semper inheret.
81 Coniectura euidens pro probatione habetur.
82 Probatio quid sit.
Argumentum dici potest omne qđ de re dubia fidem facit.
84 Argumentū a ꝯrio sensu nō allegatur nisi illud contrarium aliter esset a iure decisum.
85 Argumentum a ꝯrio sensu locū non hз qñ essent plures cause finales qꝛ vna cessante altera remanet.
Argumentū a ꝯrio sensu nō sumiť, qñ cā ipulsiua sola esset.
Argm̄ a ꝯrio sensu nō sumiť qñ ꝟba sunt modalia ꝛ narratiua.
Argumētum a ꝯrio sensu nō sumitur si in.l. vel statu. est aliqua dictio implicatiua vt presertim vel maxime.
86 Testator si titium instituat ꝛ ipsum grauet de restituendo hereditatem si sine liberis decesserit, si cum li b ꝯis decedat liberi substituti non dicantur.
87 Extensio in statutis locum non hз.
88 Statutum qñ mitigat vel corrigit ius cōe in casu maioris excessus an corrigere dicatur in casu minoris excessus.
89 Filia si p aliquē dotata sit ante statutū factū ꝙ stātibus masculis ꝛc. ꝛ decessit post statutū an ista excludatur.
90 Participiū data lз sit aptū includere preteritū verbū succedat tñ nō est aptū includere nisi futurā successionem.
Dictio vero pro sed ponitur.
91 Filia sine dote maritata an ꝯ patrem actionem habeat.
92 Pater filiam inhonestam dotare non tenetur.
93 Conditio ex statuto est potentior ꝗ̄ officium iudicis.
Interpretatio extraiudicialis ꝯ eū sufficit q iure oblon. teneť.
94 Filia incōgrue dotata a patre vel fratre an ad supplemētuз dotis congrue agere possit.
95 Legitima si filia volenti assignata est ꝛ facultates postea crescant an eam sibi augeri potere possit.
96 Mulier nō dз petere id cuius contrarium petitura non esset.
97 Statuto stante ꝙ stantibus masculis femina nō succedat nepos ex ea vel alij vlteriores an excludantur.
98 Statuti rō vel consuetudinis vbi est an statutum vel consuetudo locum habere debeat.
99 Correctio legū nō fit p substitutiones ꝛ tacitos intellectus.
Dispositio expressa vbi est, cessat tacita.
100 Ratio vna sola vbi assignari potest illa pro expressa habetur.
101 Reipublice ptinet masculos habere pñas ꝛ auitas diuitias.
Equitas naturalis alteri equitati naturali derogat.
102 Ratio in statuto expressa an ad aliū casū extēdať ꝗ̄ expressuз.
103 Rō eadē qñ est in pluribus casibus qūo illos decidat.
104 L. fi. C. de sac. san. eccle. qūo p auc. ibi positā corrigatur.
105 Rō eadē numero vbi est extēsio fieri non debet.
106 Glo. in ver. Italie in. c. j. de tēpo. in. vj. quomodo intelligatur.
107 Mens ꝛ verba qñ repugnāt menti potius standum est.
Statutū matrē excludens auiam excludit.
108 Exheredatio hoīs sicut ad filiuз preteritum non extenditur ita nec exclusio legis.
109 Statutū deferēs hђditatē masculis debet intelligi de masculis ex femina non descendentibus que sit exclusa.
110 Statutū ꝙ stantibus masculis femine non succedant de bonis paternis ꝛ maternis intelligi debet.
111 Dispositio dз ad casum de quo loquitur restingi.
112 Ascendentis appellatione pater ꝛ mater venit.
Genus tantum valet ꝗ̄ specierum specificatio.
113 Dotatio actus reiterabilis non est sicut alimentatio.
114 Agnati proprie loquendo qui dicantur.
115 Filij feminap de earum familia non sunt.
116 Statutū ꝙ hereditas patris, matris, ꝛ aliop descendētiū deferať masculis p lineā masculinā exclusis feminis qūo itelligať.
117 Specificare aliquid verbis generalibus, vel specialibus paria sunt.
118 Masculus ex femina descendens licet agnatus non sit, potior est quam femina in materia in qua sexus masculinus ponderatur.
119 Ad dispositionē vnius ꝯriorū sequť remotio alterius.
120 Statuta masculos preferentia feminis ꝙ censeanť facta cause agnationis conseruande qūo intelligantur.
121 Fratris appellatione an veniat soror.
122 Lex in vna persona facta ad aliam non trahitur.
123 Argumentū a pari ꝛ a maiori in restringibilis cessat.
124 Statutū loquēs de vna persona qñ ad aliam extendatur.
125 Statutū in cā proxima censetur statutū in remota, que per illa vel ex illo descendit.
126 Statuto stante penitus excludente agnatas ꝛ feminas a successione ab intestato extātibus agnatis an frater vtrinqꝫ coniunctus consanguineū tantum excludat.
127 Frater ꝯiunctus ex vtroqꝫ latere in successione fratris vtrinqꝫ prefertur coniuncto ex patre tantum.
128 Statutū ꝯ ius cōe ab eo interpretationē non recipit.
129 Statutū si extat ꝙ mortuo aliquo sine liberis extante matre ꝛ nato mater succedat in tertia parte agnatus in duabus ptibus si extat mater, soror, ꝛ agnatus qd agēdū sit.
Casus mixtus sub simplici continetur.
130 Disposita in casibus separatis hñt locuз quando illa separata simul concurrunt.
Mixtū sub simpliciter in materia odiosa non continetur.
131 Mater cum sorore succedit defuncto.
Lex corrigens p arg. a pari vel maiori rōne nō extenditur.
132 Filie excluse a statuto a successione intestati extāte masculo an possit relinqui absqꝫ eo ꝙ relinquať tit. institutionis.
133 Statutū dicens ꝙ agnatus defuncti vsqꝫ ad tertium gradū succedat in duabus partibus ꝛ mater ꝛ soror, in tertia an sit correctum per aliud statutū nouum ꝙ agnatus in dimidia succedat ꝛ filia in alia dimidia.
134 Statutū a iure communi exorbitans ad casum ommissum non extenditur.
135 Statutū si matrem excludat a successione filij sine filijs decedētis per existentiā fratris defuncti an intelligatur ēt excludere per existentiam aui paterni.
136 Preteritio vel exheredatio aui facit testamentū subijci ꝗrele iuri ꝯtabulandi vel dicendi nullum.
137 Arg. a paritate vel maioritate rationis in statutis nō procedit.
Interpretatio extēsiua ad casum determinatū ad aliā legē nō fit.
138 Arg. a ꝯrio sensu testamenti validum est.
139 Argu. in statutis locū non hз qñ statutū prohibet interpretationem in statutis fieri debere.
140 Verbum simpliciter intelligitur prout litera iacet.
141 Ablatiuus absolute positus condictioneз denotat.
142 Auus paternus ꝛ auus magnus. i. frater aui si in successione ð functi concurrunt, auus prefertur.
143 Absurditas euitanda est in legibus ꝛ statutis.
Intellectus sanus si dari potest, non est dandus ille in quem in superfluitatē incideremus.
144 Successionis prima causa est liberorum.
145 Intellectus a contrario sensu in legibus iuris cōmunis sumendus nō est vbi ab alia lege vel statuto ꝯriū determinatū eēt.
146 Argumentum a contrario sensu sumi potest in statuto qđ tendit ad correctionem iuris cōis in aliquibus vbi reperitur cōtrarium determinatum in iure communi dummode non ab alio statuto.
147 Interpretatio extrinseca in statutis nō admittiť, que ex verbis in sta. uto prolatis colligi non potest.
148 Statutuз si dicat quod femina excludatur sed hereditas ad illos de sobole deueniat, qui appellatione sobolis veniāt.
149 Progeniei appellatione qui contineantur.
150 In successionibus qui prior est in gradu, in successione potior est.
Prosapie appellatione qui veniant.
151 Generationis appellatione per lineam masculinam descendentes veniunt.
152 Posterop appellatione qui veniant in insti. ꝛ substi. ꝛ heredi tatibus deferendis.
153 Quid in priuilegijs.
Quid in materia odiosa ꝛ penali.
154 Consortum appellatione qui veniant.

Uoniam plerũqz legi diuinos auctores, iferre quosdã ita dicere, vitã hois ptiri, vt dimidiã ptẽ somno tribuãt, dimidiãqz vigilie, quos aptissime improbãt cuꝫ studiosi a stultoꝝ vita nõ differrẽt. et sigdẽ ꝑ somno noctẽ, pro vigilia diẽ illi intelligere velit, recta & vera diuisio sit, eqs. n. ptibus tṗs inter se diuidũt ac si sit equale spaciũ iter ptes. Sr̃ia certe alias ingẽs ẽ. nulla. n. acrior, nulla altior cogitatio, q̃ nocturna. nulla prope pars tpis studẽtibus aptior. absit. n. ab aia bene instituta, & studijs intẽta dimidiũ tpis dormire cũ tertiũ suffecerit qbusdã, quartũ gloriosis quoqz sufficiat. Absit ẽt, vt noctẽ nõ hibernã modo, sed estiuam totam dormiant, q grande aliquid moliunt. ego itaqz iuxta ingenioli mei puitatẽ,

non quidam oēs noctes dormitans, animoq; reuoluēs, q̃ vtilis sit successionū materia, ⁊ acquisitio eorū oium, q̄ quis q̄siuit, ⁊ q̄ post q̃ vitā cū morte ꝯmutauit, reliq̄rit quotidianaq; sit, vnde taȝ cū morte cōmutauit, reliquerit quotidianaq; sit. vnde amplectanda iuxta illud Pauli iuriscōsulti in.l.legati in prin.ff.de libe.lega. huiusmodi materiam, in qua versat statutū illud pululans maxima pro parte per orbem, qđ extantibus masculis conseruandaꝝ familiaꝝ gratia, femine nō succedant, sed dotari debeant, in hoc presenti .§. qui incipit, Ceterum de legiti.agna.succes.in volumine institu. illud amplexus sum declarandūq; duxi. Pertimesco aūt si mihi ex tempore impinguatur, q; membrane solito cariores sint. Forte.n.si hi opus hoc perlegendū duxerint, q̃ q̃ non ex fonte sed ex riuulo quodā descendat in tantā, q̃ dicent admiratione, nō deducent. ¶ Descēdo igitur ad prin
1 cipale ꝓpositū, ⁊ anteq̃ veniā ad tex. ¶ †Quero ꝓ intelligētia dicēdoꝝ. An tale statu. de quo principa. tractaturus suȝ in p̄nti .§. dēat appellari odiosū simpl'r, an vero fauorabile, ⁊ dōm q; p̄ncipaliter est inductū i fauo. agna. ergo ē iudicādū fauorabile, licet in ꝯsequentiam excludat feminas, cū istud sit naturaliter, q; vnius inclusio alterius est exclusio.l.maritus.C.de procura.l.cū pretor.in prin.ff.de iudi.xxv.dist.qualis.c.nōne de presumptio.
2 † tū cū principaliter fauorabile iudicandū est fauorabile. lȝ sit in ꝯsītiam odiosum.l.qui exceptionē in prin.ff.de condi.inde. facit qđ not.Bal.in.l.venia.C.de in ius vocan. quicquid ipse dixerit in.l.ij.C.qui pos.ad libertatē venire ⁊ do.dñi, in c.veniens de v̄bo.sig.lib.vj. presumpta.n.mens statuentium est illa, que considerari debet, ⁊ ad eam semper recurri, vt dicit glo.in.l.tale pactum in fi.ff.de pac.⁊ qđ dicunt doc.in.l.non dubiū.C.de legi.⁊ glo.in cle.j.in ver.presidentes.de rescrip.quorum statuentium mens fuit in fauorem agnationis, ⁊ dignitatis familiaꝝ, que plurimū ex affluentia ⁊ opulentia mundanoꝝ conuenit preseruari ⁊ augeri.l.j.§.denunciare ver.publice.ff.de ven.inspi.⁊.j.eo.§.qđ
3 ad feminas.⁊.§.itē vetustas.† Perpauci.n.pauperes, ⁊ viles ad dignitates, ⁊ honores promouentur, vt not. in.l.cassius.ff.de sena.⁊ Bar.in sua repeti.l.j.C.de dignita.lib.xij. Et hec consideratio desinit, ⁊ finit in mulieribus, que ab officijs publicis repellunt.l.femine.ff.de reg.iur. ⁊ vniuersaliter a dignitatibus ⁊ regiminibus, per not.per glo.in.l.fi.C.de arb.in.c.cum dilecti. eo.tit.⁊ qđ per ipsas finiat, imo extinguat substantia diuitiarū, sicut ēt nomen domus paterne, patet.ff.de ver. sig.l.pronunciatio.§.familie.⁊.s.de pat.pot.in fi.ius.n.succedendi est de iure positiuo glo.est ordinaria in.l.j.in prin.ff.de acqui. reruȝ domi.
4 † Et lex municipa.pōt quē excludere a successione ēt omniū de familia vt tenent dñi canoniste q; semper summa equitate nituntur. ita ꝯcludentes in.c.raynutius de testa.⁊ Bal.notauit in.l.j.C.de legi.here. q; statutū in suo municipio pōt vnū excludere ⁊ aliū heredē facere, ēt directo secundum Bal.in sua repe.l.in suis.ff.de libe.⁊ posthu. q; ius succedendi est de iure cōi. ⁊ illud
5 est cōmutabile per statutū.l.oēs populi, de iusti.⁊ iure.† Nam statuta que corrigūt ius cōmune, vel aliter disponunt circa successionē masculoꝝ, ⁊ exclusionē feminaꝝ sunt seruanda, ⁊ habēt maximā vim, imo auctoritatem legū romanoꝝ, vt dixit notabiliter glo.in.c.j.§.hoc quoq; de succes.feu.⁊ ibi Bal. ⁊ in tit. hic incipit consuetu. feu.in verbo legibus.⁊ licet legislator ꝯstituat eos accusatores nature qui excludunt feminas a successione, ⁊ masculos admittunt.l.maximū vitiū.C.de libe.prete. q; ita natura pcreat feminas sicut masculos, ⁊ ꝯsns posset argui talia statuta non tenere primo, q; sunt ꝯ rōneȝ. ergo ⁊c.iiij.dist.erit aūt lex. Secūdo, q; vident ꝯ ius naturale, q; est imutabile.s.de iure na.§.ȝ naturalia, ⁊ ꝓ ꝯsns odiosissima, ⁊ ꝯ equitatē, ⁊ de facto vel saltē strictissime interpretanda qđ vr tenuisse Bal. in illa.l.maximū vitiū, ⁊ in.l.lege.xij.tabu.C.de legi.here. Tū nō veruȝ vr. quinimo posset attētari ɓm Rap. ibi q; tales nō sint accusa-
6 tores nature sed imitatores, † qm̄ natura dedit ptātē viro.s.mulierē, Itē fortitudine.corporis Itē longe maiorē sensum ⁊ ingeniū. Si ergo natura est honoratior i masculos respectu femine, cur non pōt esse honoratior in successione, que vt dixi, est de iure positiuo, lȝ habeat instinctū nature.l.cū rō in p̄n.ff.de bo.dam.⁊
7 in.l.nā ⁊ si parētibus.ff.de inof.test.⁊.l.scripto in fi.ff.vñ li.† Et tū veꝝ q; nō lȝ disputare de iudicio principis.l.ij.C.de cri.sacri. Preterea ius naturale est bene mutabile in aliqua sui parte, introducte.n.sūt seruitutes licet iure naturali oēs liberi nascant vt legitur in.l.ex hoc iure.ff.de iusti.⁊ iu.nā nō pōt tolli.s.in totum, sicut etiam dicimus in simili, q; ius diuinū tolli nō pōt.s.in
8 totum.nā ꝓ parte bene pōt.† ⁊ iō lȝ papa nō sit ꝯ ius diuinū.c. proposuit de cōces.prebē.⁊ not.in.c.literas de restit. spol. ⁊ sic non possit tollere decimas in totū, q; sunt de iure diuino.xvj.q.j.decime, ⁊.c.reuertimini. Tū bene pōt priuilegiare vnam personam, imo vnū locū, ⁊ plura, vt nō teneant decimas soluere nō tollendo omnes in totum glo est ordinaria in.c.a nobis de deci. q; aūt habeat rationem in se tale statutū, vt mulieres dotent, ⁊ a successione excludantur, pȝ per superiorē, ⁊ pro hoc accedat q; dixit Cap.alleg.c.j.rñdendo ad.l.maximū vitiū ⁊ ad similes, q; equitas dictaꝝ legū verificat generaliter, sed non in illis locis, in quibus viget lex vel consuetudo ꝯria, ⁊ tū leges municipales sint permisse a iure, ⁊ sint a p̄ncipe approbate.l.omnes populi de iusti. ⁊ iure, ⁊ q; equitas est, que variatur in rebus ɓȝ varietatē temporū ⁊ locoꝝ.ff.de vul.⁊ pup.l.ex facto.ergo princeps qui singulas circunstantias facti, ⁊ conditiones personaꝝ, atq; locoꝝ nō potuit scire, ⁊ suis regulis diffinire varietatē boni, ⁊ eq̄tatē locoꝝ vñ religt h̄ discretioni ⁊ ptāti singuloꝝ popu. illō approbat. Laurus de palla.⁊c. Seq.§.isti.ō legi.agna.succes.

c **Ertum** agnata preter sororē ad successionē defuncti ab intestato per mediā iuris prudentiā excludebat. licet beneficio ptoris vñ cognati suorum ⁊ agnatoꝝ gradibus deficientibus admittat. postea vero per constitutiones imperiales in successione. vnde agnati sublata est differentia sexus.h.d. vsq; ad.§.hoc etiam addendū, ⁊ concor.l.lege.xij.tabu.C.de legi.here. ¶ Et declarat quinq; iura ad hanc materiā pertinētie. Primus fuit ius.xij.tab. q; pariter vocabat agnatos masculos, ⁊ agnatas feminas.i.ex virili sexu descendentes ēt vltra sorores. ¶ Secunduȝ ius fuit media iuris prudentia, q̄ restrinxit successionē agnatarum, vt vltra sororeȝ non succederent, q; cōmodius erat, vt successio deferret masculis per quos parentele, ⁊ totius domus nomen conseruat, q̃ feminis, ⁊ ideo sorores ex benignitate dimisit in successionē, q; erant in primo gradu, ⁊ reliquas agnatas exclusit. ¶ Tertiū ius fuit pretorium, q; cōpatiens agnatis feminis exclusis ab omni successione non vocauit eas inter agnatos sed deficiētibus agnatis vocauit eas inter cognatos. ¶ Quartum ius fuit ꝯstitutio huius imperatoris, qui considerans, quod agnate sunt i codē gradu cū agnatis masculis, ⁊ natura ita cohoperatur in creatione feminaꝝ sicut masculoꝝ, ⁊ vnū semper indigit auxilio alterius.d.l.lege.xij.tabu. voluit ēt vt agnate vltra sorores pariter succedāt cū agnatis masculis. ¶ Quintū est ius nouissimū aucteticoꝝ hodie vigēs, qđ statuit, vt cognati, ⁊ agnati.i.descendētes tā ꝓ virilē sexū, q̃ femininū eq̄lr succedāt ɓm tū gradus prerogatiuā, hoc tū veꝝ si defunctus nullos habeat descendentes, vt in.§.reliquū in auc.de here.ab intest. Quoꝝ prima causa est in successione, vt in auc.in successione.C.de suis ⁊ legit. Illam tū rōnē medie iuris prudentie, vt plurimū attēdūt statuta terraꝝ ꝓ orbē, per que disponit, q; extāte aliquo ex linea agnatoꝝ vsq; ad talē gradū, femine non succedant ab intestato, ēt si sit mater defuncti. Et si supsunt femine ille dotentur, ⁊ sint dote ꝯtente. Nam mens talis statuti, ⁊ eius dispositio est, q; cōuenientius est hereditates deferri ad agnatos, per quos conseruat nomen domus ⁊ facultates non transeunt in alienā familiam, vt.s.dixi. Et tū odiosum ɓm doc. saltē secūdario vno respectu, de quo in.l.maximū vitiū. Et ideo restringendū, ⁊ sic cōprehendere nō debeat, nisi noiatos in statuto.l.cū quidā.ff.de lib.⁊ post.⁊ in regula odia de reg.iur.in.vj.⁊ not.in.l.si vero.§.de viro.sol.ma.⁊ ideo ɓm eos stante.d.statuto, cū extaret mater alicuius defuncti, ⁊ extaret amita ꝓp statutū vellet excludere matrem varia ꝯsilia fcā fuerūt, q; tū ꝓ descēdētes ex amita nō pōt nomē domus ꝯseruari, neq; facultates sicut est ō mente statuti. Statutū tale q; vr odiosū, saltē secūdario loquēs de agnatis in masculino genere nō vr cōprehēdere femininū.l.j.§.queritur.ff. de ventre in possessione mittēdo, vnde videtur quod mr nō ex-
9 cludat ꝓ amitā de qbus oibus.j. ¶ † Scias in ista materia huius statuti, ꝓ si dicāt, q; extātibus mas.nō succe.filie femine intelligit de filiabus dotatis, ⁊ q̄ in alienā familiā iaȝ transiuerūt non de non dotatis, ⁊ que adhuc sunt in familia saluo nisi statutū aliud disponeret, vel ex verbis eius aliud eliceretur, ita dixit notabiliter Bal.in.l.j.C.de legi.here.⁊ dicit ibi esse glo. de
10 hoc. † Item intelligitur istud statutum admittens masculos ⁊ excludens feminas, si ille masculus qui superest, ⁊ qui extat sit habilis ad succedendū nō inhabilis eo q; ille habet pro mortuo quantum ad illam successionem.l.j.§.finali. de contra tabul.⁊ per Bal.in.l.femine.C.de inofficio.testamen allegans q; in simili hr in.l.filiusfa.§.cū qs de leg.j.⁊ in.l.j.§.si pater de coniungen.cum emanci.libe.idem dixit in.l.maximū viciū.C.de li.pre
11 te.ibi ⁊c. ¶ † Item q̄ro nūquid statutū, q; frater excludat soro-

rem, intelligatur de tali fratre, qui non succedit, vt q: renũciauit
hereditati, dicendũ ꝙ nõ, per tex. in. l. ij. §. sed si bonoꝝ. ff. ad ter
tul. ⁊ ibi per Dy. q: paria sunt non extare, vl extare, ⁊ non posse
succedere. l. si ex modico. §. si filius. ff. de bo. liber. ⁊ in. l. siue. §. fi.
de iure pat. Subdẽs idẽ esse, vbi alias dictus frater succedere
12 non posset, vt q: de ordine minoꝝ, † q: qui nõ admittit̃ ad partẽ
regulariter non facit partẽ. ff. de ꝯtab. l. si post mortẽ. §. liberi. ⁊
qð not. Bar. in. l. j. §. fi. eo. titu. ⁊ qð not. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad
13 treb. ⁊ Ang. in. d. §. cũ quis. ¶ † Et istud statutũ prohibẽs suc-
cedere filiã extãtibus masculis, excludet ẽt eã stante nepote ma
sculo ex filio ẽm Bar. in. l. liberoꝝ. ff. ð ver. sig. ð quo. ĩ. ¶ Sed
querit̃ stante hoc statuto, ꝙ filio masculo extãte filia femina nõ
14 succedat. † Quid si filius, qui successit, ⁊ exclusit filiã hoc est so-
rorem moriatur sine filijs, ⁊ sine herede testamentario, an admit
tat̃ tũc soror, vr̃ ꝙ sic, q: cessat tunc impedimẽtũ. c. cuꝫ cessante
de appel. l. adigere. §. quãuis. cũ simi. de iure pat. In ꝯ̃riũ, q: se-
mel fuit exclusa, nã res semel extincta amplius non reuiuiscit. l.
qui res. §. areã de solu. de ꝯse. dist. iiij. qui res, ⁊ hoc vltimũ vr̃ te
nere Bal. in. c. j. §. quin ẽt epm vel abba. in vsi. feu. qð tñ limi-
tat, vt. f. non succedat, qñ statutũ simpliciter dicit, ꝙ extãte ma-
sculo non succedit femina, secus si diceret, donec, vel quousqꝫ su
perest masculus. Nã tũc non est exclusa exclusione perpetua, sꝫ
15 tẽporali, ⁊ potius suspensa, q̃ꝫ exclusa. ¶ † Posset tñ attentari,
⁊ subtilissime, vt vidi in quodã ꝯsi. per insignẽ iuriscõsul. compa
trem, ⁊ preceptorẽ meũ. d. Frã. capuliste ciuẽ Padue, ꝙ indi-
stincte tale statutũ excludit eã conditionaliter. i. quatenus extet
masculus seu quousqꝫ vel donec, sicut dicimus in clausula codi-
cillari. Quia si querit, an illa confirmet legata relicta in testamẽ
to, in quo filius est preteritus, vr̃ ꝙ nõ, ex quo illa ꝯfirmant̃, per
auc. ex cã C. ð lib. prete. iõ nõ reqrit̃ alia ꝯfirmatio. Sed dicũt
doc. ꝙ ꝯfirmat, si qua sunt, que per illã auc. nõ ꝯfirmant̃, ⁊ intel
ligitur illa ꝯditio, si nõ valet. i. donec vel quousqꝫ nõ vꝫ, arg. l. sti
cum qui meus erit de lega. j. probat̃ in. l. querebat̃ vers. vtrũ aũt.
ff. de testa. mili. in. l. ea. ff. de testa. in. l. posthu. §. si paganus. ff. de
16 iniusto testa. per Bar. in. l. j. ff. de iure codicil. † facit ꝓ hac snia
ꝙ isti ablatiui absoluti extãtibus ⁊c. resoluunt̃ i ꝯditionẽ. i. si ex
tabũt. l. euictis. ff. de vsuris. l. a testatore. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. ⁊ ista
verba si extabunt debẽt exponi. i. quatenus extabũt per. d. l. sti-
cũ qui meus erit. ergo ⁊c. Facit qð dixit notabi. Bal. in. l. cer-
tũ. C. vnde leg. ꝙ tale statutũ licet videat̃ bonũ. i. ob bonũ publi
cũ iductũ ad ꝯseruandas agnationes. Et sic licet sit ex bono nõ
est ex bono ⁊ equo, vñ cũ ꝯtineat quandã iniquitatem saltẽ secũ
dariã per. d. l. maximũ vitiũ dꝫ stricte interpretari, ⁊ tũc demum
videat̃ exclusa exclusione perpetua. Itẽꝫ q:, qñ verba nullo mõ
possunt adaptari ad exclusionẽ tpalẽ, vt si dicat statutũ stante fi
lio masculo filia femina perpetuo excludat̃. Sed vbi verba sunt
dubia potius interpretatio erit ⁊ fieri dꝫ ad exclusionẽ tẽporalẽ
q̃ꝫ perpetuã ⁊ maxime, vbi per statutũ intenderemus nõ solũ ex
cludere filiã a successione intestati, sed ẽt a iure ꝯtabulandi, ⁊ sic
a iure succedendi ꝯ̃ testm̃. i. ad finẽ si esset preterita non posset
rumpere testm̃, qð tũc videret̃ sapere duplicẽ iniquitatẽ cuꝫ sit,
17 † ꝙ glo. in auc. ex cã. C. de libe. prete. ⁊ in. d. l. centũ. ⁊ in. l. si fi-
lius de cõdi. ⁊ demon. ⁊ in. l. si emancipati. C. de colla. ⁊ in. l. gal
lus. §. ⁊ quid si tm̃. de lib. ⁊ postu. teneat ꝙ iura, que tollunt dif-
ferentiã emãcipationis, ⁊ patrie potestatis ab intestato non ha
beant locum in successione ꝯ̃ testm̃, posito ergo ꝙ in successio-
ne intestati, qñ de ea tractaret̃ ꝙ per illa verba statuti filia intel
ligat̃ exclusa exclusione perpetua saltẽ quo ad hoc vt excludat̃
ꝯ̃ testm̃, dꝫ fieri interpretatio, vt statutũ videat̃ eã exclusisse tem
porali exclusione, ⁊ q̃ꝫdiu, ⁊ ꝓ eo tempore quo masculi illam he-
reditatẽ habeãt per notata in auc. ad hoc. C. de natu. libe. Pro
hac opi. facit, q: cũ cõtẽplatione masculi fiat exclusio mulieris
certe vr̃ exclusa si ⁊ q̃ꝫdiu supest masculus arg. l. vxorẽ. §. heres
de leg. iij. l. seruo alieno. §. cũ testator de leg. j. ⁊. l. inter socerum.
§. cũ inter. ff. de pac. dota. ⁊. l. pater in prin. de le. iij. ⁊c. ¶ Ego
vero volens oĩ possibili studio cuncta inuestigare reperi Bar.
expresse ꝯsulentẽ ꝯ̃riũ in ꝯsilio, qð incipit factũ tale est qdã. d.
18 Jac. ⁊c † Qui plus dicit, quod stante statuto hoc modo, ꝙ non
succedat mulier quousqꝫ superuixerit masculus ꝙ si filius ma-
sculus desierit extare nõ propterea succedat femina, ⁊ qð qui di
cerent ꝯ̃riũ nõ intelligerent naturam dictionis quousqꝫ, ꝙ est ꝯ̃
Bar. nam nõ est verũ, dicit ipse Bar. ꝙ virtute huius dictio-
nis quousqꝫ filia exclusa admittatur deficientibus filijs mascu-
lis, ratio est, q: illa verba quousqꝫ ⁊c. non sunt sufficientia ad re
19 uocandũ hereditatẽ iam filio masculo acquisitã. † Et dicit qð in
simili tenet Inno. in. c. cũ bone de eta. ⁊ qua. vbi dicit ꝙ vigore
huius dictionis dispositio preambula nõ vitiat̃ ipso iure adue-
niente casu, sed opus est noua dispositione, vt puta si clericus est
suspensus quousqꝫ satisfaciat. nam sequuta satisfactione nõ ces-
sat suspensio, nisi de nouo reuocaret̃, ita hec exclusio facta de fi-
lia, quousqꝫ superuixit mas. adueniẽte casu quo mas. decedat, nõ
dꝫ filia vocari, nisi expresse fuerit dispositum. Preterea dicit
ipse, filius masculus viuens fuit heres patris sui, ⁊ sic per aditio
nem desijt esse hereditas patris, cepit. n. esse iuncta cũ heredita
te filij, ⁊ sic iam de hereditate filij est tractandũ non patris. l. sed
si plures. §. filio. de vul. ⁊ pup. ⁊ dictum consiliũ est ẽm ordinem
meum ⁊c. imo subdit ꝙ ita semper in ciuitate perusij obseruatũ
est licet quidã per suas subtilitates velint dicere ꝯ̃riũ. Nec ob.
dicit ipse auc. hoc amplius. C. de fideicõ. vbi hereditas vni que
sita ex testamento ex dispositione legis transfert̃ in aliũ, nõ tñ te
stator efficit̃ intestatus, q: trãsfertur expresse ex dispositione or-
dinata ꝑ illã auc. ⁊ propter delictuꝫ heredis. Hic vero nihil di
sponitur de hereditate post morteꝫ filij, vt presupponitur, quia
20 tunc nulli dubium esset. ¶ † Contra predicta etiam facit. l. suffi
cit. ff. de condi. inde. vbi in dubio actus intelligitur introductus
potius, vt sit perpetuus, q̃ꝫ vt sit temporalis, ⁊ est glo. in verbo
perpetuas in. c. fi. de rescrip. lib. vj. sed posset rñderi ad hoc vl-
ti. ex verbis hosti. ibi ad nostrum contrarium, ꝙ. l. sufficit. de cõ
di. inde. que hꝫ vim restitutionis, cũ soluens indebituꝫ videatur
se spoliasse, vt no. in. l. cum is eo. tit. maxime, q: cõcurrit error,
⁊ nihil est tam ꝯ̃rium consensui q̃ꝫ error. l. si per errorem. ff. de iu-
ris. om. iud. ⁊ ideo ibi facilius inducitur ꝙ exceptio sit potius ꝑ
petua q̃ꝫ temporalis ad repetendum indebituꝫ, que militat in ca
21 su nostro potius pro filia q̃ꝫ contra eam ⁊c. ¶ † An autem si pa
ter faciat testamentum, ⁊ in eo leget doteꝫ filie excluse a succes-
sione propter masculum, possit in tali legato apponere conditio
nem, vt quod post mortem filie illud legatum reuertatur ad he-
redes suos. Et videtur ꝙ non, q: licet dicto casu non cogatur pa
ter relinquere filie legitimam, q: legitima est portio eius quod
debet̃ ab intestato, in. l. cum queritur. C. de inof. testa. ⁊ a succes-
sione intestati est exclusa. Cogitur tñ eã dotare, ⁊ postq̃ꝫ nupsit,
iam est impleta conditio, que inerat ex mente statuti, vnde solu-
to matrimonio ꝙ dos reuertatur ad patrem, non est ex verbis
statuti vel ex mẽte, vnde vr̃ ꝙ perpetuo debeat esse apud mulie
reꝫ, vel eius heredes, sicut legitima cuius loco videtur dos esse
adiecta. l. iij. §. sed vtrum. ff. de mino. ⁊. l. qm̃ nouella. C. de inoffi.
testa. Sed in legitima non potest apponi conditio. l. quoniaꝫ in
22 prioribus eo. tit. † Sed dico ꝙ dicta dotatio non iudicatur ad
paria cum legitima qm̃ ipsa legitima debetur pure, sed dotatio
sub conditione si sequatur matrimonium, aliter non tenetur do-
tare ⁊c. ¶ Itẽ legitima habet perpetuam cãm sed dos durati-
uam solũ quousqꝫ viuit filia, vt possit nubere, post mortem vero
eius nõ debet̃ dos, ⁊ solutus est pater a dicta obligatione, vnde
potest disponere ꝙ post mortem filie redeat ad eum vel eius he
redes, ⁊ imputet sibi maritus, qui dotem cum tali conditione re
cepit ⁊ videtur hoc probari expresse in. l. fina. §. penul. de leg. ij.
23 † Nam etiam de iure cõi pater cogatur dotare filiam. l. qui li-
beros. ff. de ritu nup. l. fi. C. de dotis promis. ⁊ hoc officio iudicis
non iure obligationis, vt dixit glo. in. l. si socer. §. lucius. ff. soluto
matrimonio, ⁊ tamen potest pater grauare filiam, vt dotem, q̃ꝫ
sibi necessario tradidit, faciat ad alium post eius mortem deue-
nire, dicto. §. pen. ⁊c. Et ꝙ dos non sit legitima, licet in ea com
putetur de iure cõi, pꝫ q: illa debetur post mortẽ patris dos ve-
ro ẽt in vita, legitima aũt non debetur in vita. l. j. §. si quis impu
24 beri. ff. de colla. bono. ¶ † Nec potest cogi pater ad soluendum
condemnationem filij fisco pro eo ꝙ expectet eam habere post
mortem suam, ⁊ notabiliter decidit Guil. de cu. quem sequitur
doc. in. l. si qua pena. ff. de his qui sunt sui. imo fit dubium vtrum
statutum municipale valeat ꝙ pater teneatur soluere, de quo ꝑ
Bar. in. l. cum filius. ff. de ver. obli. Item q: vt dixi legitima est
portio eius quod debetur ab intestato, ⁊ ab illa causa est exclu-
sa. ergo non potest esse legitima, quod autem possit conditionẽ
apponere tenuit etiam Bar. in. l. titio centum in. §. titio genero
de conditio. ⁊ demonstratio. Si vero per statutum filia non ex-
cluderetur a successione patris propter existentiam masculi tũc
dicta cõditio resultatiua potuisset apponi, quatenus haberet vl
tra legitimam vt not. Bartol. in dicto. §. penultimo secundum
Dynum ⁊ in. l. a filia. ff. ad trebellia. ⁊ Cynus in. l. vnica. §. vide-
mus. C. de reb. vxo. ac. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. de instru. edic. §.
vt aũt in addi. que incipit. Sed incipit alia questio. ⁊ Bald. in
25 d. l. quoniam nouella. ¶ † Ex quo infertur quod maritus reci-
piendo talem dotẽ simpliciter diceretur recipere cũ illa ꝯdõne
apposita

apposita, et illi assensisse recipiẽdo simplr: c.nuper.de do. inter vi. et vxo. ibi res date in dotẽ, aut donationẽ pp nuptias manserunt cum causa illa, que ipsis inest et l.gaius.ff.de manumis.ff.de ser.ru.pre.l.vis constitui.§.si fundus.ff.de pi.actio.l.si conuenerit.§.si fundus, et ita consuluit do. Paul.de castr.in consil.xlij.

26 †Sed ego non arbitror patrem posse apponere cõditionem in dote filie qñ presupponeretur exclusam per statutum a successione pp dotem, que tunc succedit loco legitime, et sic successionis, in q̃ legitima non potest apponi onus.l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi. testa. quid autem sit de iure communi vltra predictos reperio Jo.an.in addi.specu.de instr.edi.§.vt autem in fi. qui dicit hec

27 verba fuit qõ ob quam disputauit do.me.in legibus† an pater q̃ simpliciter dedit dotem pro filia.l.nõ est stipulatus illã reddi sibi, sed instituit illã in dote de rebus alijs possit illi substituere in dote, et tenuit q̃ in dote per fideicommissum substituere nõ possit post tempora pubertatis, nec sequitur si põt institui. ergo et sibi substitui hoc pz in debito iure nature.ff.de inoffi.testa.l.qm̃, et Cy.in.l.tz substitutio cum in potestate sit filie adire.ff.de here. insti.l.iam dubitari, si substituit p fideicõmissum, et filia hz vltra bonorum debitũ subsidiũ, tz in eo quod plus est, de lega.ij.l.fi.§.filio, si non hz vltra non tz per dictam.l.qm̃ hoc dictum Cy.j.sint Cy.C.de rei vxo.ac.l.ij.§.videmus dicit Jo.an: q̃ p hec verba non soluitur questio, qñ dos excederet legitimam, cum qõ formetur de institutia in dote, et in rebus alijs, nisi intellexerit etiam in illo excessu substitutionem tenere, quod nõ pz patre non stipulã

28 te ẽm eum. ¶ †Et qm̃ dixi.s.vtrum si filia semel exclusa sit a successione pp existentiam masculi si postea masculus deficiat amplius admittatur ad successionem. videamus in successione contra testm̃, an ipsum rumpat, si pater faciendo testm̃ ipsam preteereat hoc est non instituat vel exheredet, dato quod vetante dcõ statuto ab intestato succedere non posset, et sic dato quod ab intestato non succedat, tñ si fiat testm̃ debeat institui vel exheredari. Et hec questio hz tria capita. Primum est, an statim post mortem patris possit dicere testamentum nullum vel ipsum rũpere. Secundum est. si masculus predecedat cuius cõtẽplatione est exclusa filia testm̃ rumpatur sicut rumpitur natiuitate posthumi preteriti tpe testi. Tertium est vtrum si rumpat, rumpat vt ex nunc an vt ex retro. ¶ Et circa primum caput Bar.in.l. fi.versi.quero quid si ista filia femina.ff.ad tertuli. cuius opinionem secutus fuit guil.de perusio gener Bar. et pater do. Salustij in quodam suo solenni consilio, quod in materia ista composuit, et refert petrũ de Ancha.in quodam suo consilio quod incipit. In christi nomine amen. hec qõ iam vulgaris dici potest, et Bal.in.l.si quis posthumos.in.§.si quis filium de libe.et posth. et plenius in.l.si quis filiũ.C.de inoffi.testa. et plenissime in.l.maximũ vicium in secundo nota.de li.preteri. et moder.in.l.gallus in.§.et quid si tantum.ff.de liberis, et posthumis dederunt theo-

29 ricam† q̃ ille filius non potest rumpere testm̃, qui nõ potest succedere ab intest.p.l.j.§.pe.de ꝯ tabu. q̃ ruptura deducit rem ad cãm intestati. sed ista filia vetante dicto statuto nõ succedat ab intestato, ergo etc. et ita vr̃ notasse Bart.in illo.§.et quid si tm̃ in qõne que incipit.ad declarationem pñtis dubij. et Ang.in.l.certũ.C.vñ cogna. et in.l.filie dotem.C.de coll. sicut dicimus de posthuma. que anteq̃ nascat nõ rumpit testm̃. et ita intelligat glo. in.l.antiq.ff.si ps heredi.pe.†Sed causa quare filie preterite di

30 cunt testm̃ nullũ, ponitur in.l.maximum vicium.§.sancimus, qõ tñ admittantur ab intestato congruum erat eas in testõ paterno nominare aliter eis fieret iniuria.l.papi.§.liij.ff.de inoffic. testa. ¶ Istam theoricam primo limita, vt procedat qñ filia per statutum excluditur extantibus masculis ab intestato, nec pater familias testando aliquid egit ꝯ tacitã mentẽ statuti, imo potius obtemperauit statuto, vt si extãtibus filijs masculis, vel agnatis excludant femine p statutũ, et istituant i testõ tales filij, vel agna. et

31 pretereat illa femina exclusa, † q̃ ius dicẽdi nullum primum est aditioni hereditatis.l.suus heres.C.de repu.here.l.cũ quidam.ff. de bo.pos. et Bal.in ꝯsilio quod incipit statuto ciuitatis perusij cauetur, q̃ mulier q̃ statutũ excludit filiã fauore agnatorum. ita q̃ pater testando nullã iniuriam fecit filiabus, vt pote exclusis ẽm abba.sicu. in quodam suo consilio quod incipit. idem in effectu arbitror pro quo facit, q̃ ista iniuria fuit sublata per statutum, er

32 go etc. per.l.non putauit.§.fi.de contra tabu. † q̃ sublata cã causante nullitatem dr̃ sublata nullitas per notata per Bar.in.l.ij. §.fi.ff.de donatio. et per Canonistas in.c.cum cessante de ap. p hoc facit. q̃ qñ daẽ vnũ beneficiũ contemplatiõe alterius. si tollitur vnum, tollitur aliud.l.filio.§.mater.ff.de adimen.lega. et qñ duorum vnũ venit in ꝯsiam alterius facta mutatione in principali intelligitur facta in alio quod venit in ꝯsiam.l.ij. et ibi no.ff.de le

gi.tuto.non est aũt dubiũ, q̃ mens statuentiũ est illa que principaliter dz attendi gl.est in.l.tale pcm̃.§.fi.ff.de pac. et alia gl.est in clem.i.in verbo presidentes de rescrip.no. Dyn.in regula fi.

33 lib.vj.†no. Bal.in prohemio feudorum. vbi dicit q̃ essentia statuti in mente statuentium. hinc est qõ dr̃ q̃ rõ legis est anima legis, vt no.in.l.cum mulier.ff.sol.mat. sed ratio in casu nostro fuit excludere feminas fauore agnatorum. ergo catenus preteritio rũpit testm̃ quatenus possunt ipe mulieres admitti, et quatenus ruptura illis pdesse põt, p hoc tex.optim⁹ in.l.si duob⁹.§.si pri⁹. ff.õ ꝯtab. et.l.si duo.de leg.pstã.i.l.si filius q i ptãte õ li. et post. Sedqñ pater non seruasset mentem statuti, vt q̃ preterisset filiam licet exclusam ab intestato, cui legasset ponamus dotẽ, et instituisset ei matrem, vel sororem, contẽplatione quarum nõ erat filia exclusa a statuto, fecit tũc pater iniuriam filie ꝯ mentem sta

34 tuti ẽm dictũ.d. Abba.in.d.ꝯsi.†vbi.n.aliquid cõcedit ꝯ ius ex aliqua certa causa durat illud concessum ad limites illius cãe vnde ea cessante cessat ꝯcessio.c.deus qui, de vita et hone. cle.l. generaliter.C.de epis. et cle.canonizata.xvj.q.j.generaliter. et.l. cũ pater in.§.dulcissimus de leg.ij.hñt.n.se lex et rõ legis vt oia et corpus sicut.n.corpus regit ab oia, ita lex a rõne ipsius vt ibi in.d.l.regula fi. et in.d.l.cã mulier, et Bal.in.d.l.maximũ vitiũ, et in.d.l.scire opz de excu.tut. et per doc.in.l.nõ dubiũ.C.õ legi. nõ.n.credendũ est statutũ voluisse dare ptãtem patri excludendi filiã, cui de iure naturali debentur bona paterna.l.cũ vero.õ bo.damna.l.scripto in fi ff.vnde libe. et.l.in suis.ff.de lib. et post. et instituendi sororẽ aut matrẽ arg.l.ij. ver. nam lz.C.de bo. mater. ¶ Pro do. Abb.facit, q̃ filius vel agna.excludit feminã iure speciali. ergo nõ est trahendũ ad alias personas quibus sta

35 tutũ voluit prouidere † pro hoc accedat qõ no. Bal.in.d.l.maximum in fi.ij.colũ. vbi dicit qõ priuilegiũ q̃ ius tertij absorbet ꝯcessum limitate respectu certe persone, non extenditur vltra illam.l.non solũ.§.si puelle.ff.de ritu nup. Secus si ex tali priuilegio nullus lederet, q̃ fieret facilior interpretatio, et facilior transitus, q̃ tractaret tũc de mero fauore, vt in.l.rescripta.C.de pre.

36 impe.offe. et inducit hoc ad materiã cuiusdã statuti. † Et q̃ qñ statutũ corrigit ius cõe illa correctio non dz habere locum nisi in psona expressa.l.ij.C.si vnus ex pluribus appel.l.in his.ff.de legi. et no.in auc.quas actiones.C.de sac.san.eccle. ¶ Sed ꝯ predictã limitationẽ fortiter opponit, q̃ imo talis filia preterita, et cui est relicta dos, et mater instituta, aut soror nihilo relicto agnatis, quorũ ꝯtemplatione exclusa est dicta filia non admittetur ad rũpẽdũ tale testm̃, cũ ex tali ruptura nullũ cõmodũ ꝯsequat, q̃ vigore dicti statuti succedent agnati rupto testõ, et non succedet ipsa filia q̃q̃ excludat matrem defuncti, vel sororem institutas.

37 † Nã nõ dz quis admitti ad rumpendũ testm̃, vt alteri noceat, et sibi nõ prosit per.c.cum ecclesia vulterana.de elec.per.l.i.ff.de aqua plu.ar. et per.l.qui vias.ff.de dã.infec. Sed põt saluari, et recte, q̃ immo filia ista ꝯsequet maius ꝯmodũ ab intesta. q̃ vigore testamenti, q̃ vigore testamẽti hz dũtaxat dotẽ ex volunta-

38 te patris tacita vel expressa, sed vigore testamenti ab intestato quicquid appetit primo, † q̃ satis quis lucrat qui satisfacit voluntati sue et iniurie sibi facte.l.pe.ff.de ꝯdi.ob cãm vel ẽm do. Salusti.in vno suo ꝯsilio qõ incipit. In Christi noie amẽ, presens ꝯsultatio poterit vendere illud beneficium rumpendi heredi.scripto per.l.filio.§.idem rubriano.ff.de contraria. vel si vellet rumpere et dicere nullũ vt faciat succedere agnatum quẽ forte magis diligit, vel qui forte est affinis eius et cum quo se intelligit. Itẽ ad hoc facit.l.si filius qui in potestate.ff.de lib. et posth. vbi filius rumpendo ẽm testm̃ in quo erat preteritus nõ prodest sibi, sed instituto in primo in quo erat exheredatus. Preterea delata hereditate agnato et sic alteri q̃ filie per rupturam testamẽti forte ille non acceptabit vel non poterit adire, vel non adibit in termino iuris ar.l.si posthumus a primo.ff.de libe. et posth. Rursus lz hoc mulier exclusa sit a successiõe intestati tñ poterit proponere ꝯtabulas adita hereditate p matrẽ vel sororem

39 heredes scriptas, † qm̃ qñ ꝯtabulas intentatur post aditã hereditatẽ nõ deducit rem ad cãm intestati licet secus qñ intentat ꝯñ, gl.est in.l.vt liberis, et.l.filie.C.de colla. p quas gl.in ppijs terminis tz Ang.i.d.l.filie et bal.i.l.si emãcipati co.tit. q̃ si statutũ dr̃ put dixi q̃ filia femina nõ succe.ab intest.supstite masculo, q̃q̃ ꝯuis filia pterita nõ possit dicere testm̃ nullũ, cũ nullitas deducat rẽ totaliter ad cãm intestati, tñ poterit ꝯtra.post aditam hereditatẽ, et facta ꝯtabulatiõe succedit, cũ tũc nõ sumus in successione ab intestato, a qua filia excludit p statutũ, sz in successio

40 ne ꝯ testm̃, de q̃ statutũ nihil dicit † diuersũ.n.est ius rumpẽdi a iure dĩ nullũ.l.queadmodũ et.l.q de inoffi.ff.õ inof. vbi dr̃. q̃ q̃ querelauit et expugnauit testm̃ pt dicere nolo succedere. Pro.d.

Salustio facit id, qđ in simili dr̄, ꝙ exclusus a potestate dicendi
sententiã nullã nõ dr̄ exclusus ab appel. nec econuerso, cum ista
remedia sint diuersa quinimo aduersa, qꝛ snia nulla nõ est snia.
l.iij.§.ꝯdẽnatū.ff.de re iud. ⁊ snia a qua appellaꝛ̃ est snia.l.pre-
ses.eo.tit. ꝫ esse nullã, ⁊ nõ esse nullã sunt ꝯ̃ria, ⁊ ꝙ exclusus ab
vno ex dictis dictis remedijs non dicaꝛ̃ exclusus ab alio, est gl.
41 in.l.vnica C.si de momẽ.pos.fen.ap. † Contratabulas aūt per
quas rumpiꝛ̃ testm̄, ꝓsupponit testm̄ validū ipso iure. casus est
in.l.qđ vulgo.ff.de ꝯ̃tabu. qꝛ per eaꝫ non rūperetur testm̄, ꝙ nõ
valeret mero iure.l.nã ⁊ si sub ꝯditione.§.post defectū.ff.de in-
iusto testa.c.ad dissoluẽdū.de despon.imp. ⁊ ꝙ ius intestati nõ
preseruet̃ per ꝯ̃tabulas, quando est iaꝫ addita hereditas patet,
qm̄ si institutus ex parte modica hereditatem adat, ⁊ sic indi-
cium defuncti comprobet, certe preteritus habebit ꝯ̃tabulas in
totum, nec ꝯseruabitur ius intestati, tex. est rotundus in.l.si duo
bus.§.ꝭm illud versi. qđ si is.ff.de ꝯ̃tabu. ⁊.ff.de leg. prestã.l.fi-
42 lium.§.ad eum, ⁊ plenius in.l.nõ putauit.§.fi. ⁊c. ¶ † Sed cir-
ca hoc primū caput huius qõnis vtrū filia exclusa per statutuꝫ
a successione intestato per existentiam agnati debeat per patrẽ
institui in testamento vel exheredari nõ aūt preteriri dato ꝙ in-
stitutus sit agnatus cuius ꝯtemplatione solū exclusa est filia ab
intestato, reperio ꝙ insignis doctor do. Pet. de besucio papi.
in quodaꝫ suo ꝯsi. ꝙ incipit, stat dubitatio, restat, ꝙ Bal. in re-
pe.l.pater filium.ff.de inoffi.testa. dixit qđ ideo filij preteriti di-
cunt testamentum nullum sine dubio, qꝛ dn̄ium reꝝ paternaruꝫ
in eos ꝯtinuatur nisi exheredẽtur, ergo alius licet institutus nõ
poterit effici dominus, nisi filius fuerit exheredatus siue extra
hereditatem positus, qꝛ duo insolidū dn̄i esse non possunt.c.in-
ter dilectos de fide instru.l.si vt certo.§.si duobus.ff.cõmoda. si
cut nec duo pñt insolidū possidere.l.iij.§.ex ꝯ̃rio.ff.de acqui.pos
sessio. vnde rõne impossibilitatis vr̄ ꝙ vitietur istud testamentū
qꝛ in filiam ex fundamẽto, ⁊ dispositione iuris cõis erat ꝯtinua-
tum dn̄ium, ⁊ in ea inducta suitas ẽt ante statutum, ergo debebit
institui aut exheredari, ⁊ ꝫ Ang. in.d.l.in suis dixerit hãc rõnẽ
esse persuasiuã non autem vniuersaliter concludentem adducẽs
ꝯ̃ eam aliquas rõnes in ꝯ̃rium. ¶ Quarum prima est, qꝛ si ꝑꝑ
implicationem ꝯ̃dictionis hoc est introductum, ergo filia in po
testate que olim erat sua debuisset testamentū euertere, vt facie
bat filius de iure antiquissimo ante.l.maximū vitiuꝫ, sed tn̄ hoc
est falsum, vt ibi, ⁊ insti. de exhere. libe. in prin. ⁊c. ¶ Item se-
cūda ratione, qm̄ cessaret hec ratio, qñ filius esset institutus sub
conditione casuali, vel mixta nullo dato coherede.l.fi.C.de cõ-
di.institu. ¶ Tertio qꝛ si exheredato esset necessaria, certe eiu-
sdem iuris sit de parte quo ad partẽ.l.que de tota.ff.de re. ven.
ergo filio instituto nõ posset dari coheres extraneus, nisi exhe-
redaretur ab illa parte, cum totius hereditatis dn̄ium conti-
nuetur in eum. ¶ Quarto, qꝛ si a filio legata relinquanꝛ̃ sub noīe
quote non erit possibile dn̄ium transire in legatarium, ⁊ legatuꝫ
ꝯsistere, ex quo a proprietate illarum rerum, ⁊ dominio exhere-
dari est impossibile.l.iij.de libe. ⁊ postu. nam essent secūdū hoc
duo dn̄i. s. filius ⁊ legatarius quote seruiret, ergo nobis de ven-
43 to.l.a titio in fine.ff.de fur. † Dicit ergo Angel. ꝙ forma testã
di est iure publico introducta iuxta.l.ij.C.de testa. ⁊ multa sunt
de quoꝝ forma, ratio reddi non potest, vt in numero testiuꝫ in ro
gatione eorum in forma signandi testamentum in scriptis, in tẽ-
pore prescriptionis, ⁊ similibus. Ita ergo erit in forma priuatio
nis per exheredationem ad libitū statuentis introducta, qđ ap
paret, qꝛ forma est alterata per iura noua, vt apparet in.d.l.ma
ximū vitiū. ¶ Sed ad istas rationes Ang. i.l.in suis rñdet ipse
do. Pet. i.d.ꝯsi.j. ¶ Ad primã rõnẽ. Nã iđ ante.l.maximuꝫ
vitiuꝫ filia non dicebat testm̄ nullum, qꝛ lex expresse aliter de ea
disponebat, q̃ꝫ per ꝯtinuationem dominij admittendo eaꝫ solaꝫ
ad tertiam partem. ¶ Ad secundam dicit, ꝙ licet illo casu te-
stamentum sit nullum, si conditio sit non potestatiua, tn̄ dici põt
predictam nullitatẽ cãri rõne predicta, qꝛ postq̃ꝫ non est exclu-
sus a dn̄io dn̄iuꝫ transit interiꝫ in eū nõ ex testamẽto propter pẽ
dentiam conditionis, sed ab intestato, qꝛ aliter sequereꝛ̃ inconue
niens ꝙ pater decederet pro parte testatꝰ, ⁊ pro parte intesta-
tus, respectu temporis, ꝯ̃.l.miles ita.ff.de testa mili. ⁊.l.ius no-
strum.ff.de iureiurã. ¶ Non obstat tertia ratio, ꝙ necesse foret
filium exheredare a coherede extraneo dato tanquaꝫ idem iu-
ris sit de parte quo ad partem ⁊c. Quia respondeꝛ̃, ꝙ filio insti-
tuto pro parte saltem vsq; ad ltimam cū satisfactū sit legi. ne do-
miniū transeat in filium ꝓ parte coheredis extranei instituti, iđ
nõ esset necesse ab illa pte coheredis exheredare, qꝛ sufficit, ꝙ
filius habeat ltimã ⁊ iure institutionis, qꝛ ẽt si super residuo pa-
ter filium non exheredet, non dꝫ competere aliqđ remedium ẽt

iure veteri.l.papinianus.§.quartus.ff.de inof.tes. Ad aliã quar
tam rõnẽ, ꝙ dn̄ium legatoꝝ relictoꝝ a filio nõ trãsiret ad lega-
tariū recta via, nisi filius fuisset a tali dn̄io exheredatus ⁊ exclu
sus, ⁊ sic.l.a titio seruiret nobis de vẽto. Rñdet, ꝙ dn̄ium lega-
torum nõ ꝯtinuaꝛ̃ in filium, vel recta via ab hereditatẽ recedit
⁊ vadit ad legatarios.l.legatū de leg.ij. ⁊ qꝛ eo ꝙ pater instituẽ
do filium satisfecit legi, ⁊ lex suū iudiciū approbat, ⁊ nõ trãsfert
dn̄iū rerum legatarioꝝ in filiū ⁊ sic ꝭm dn̄ium pe. non sequitur
illa impossibilitas, quã dicit Ange. sed dicit, ꝙ posset solui, qđ
dicendi nullū insurgit ꝑꝑ amissionẽ dicte forme.l.inter cetera đ
lib. ⁊ post. sed filia taliter exclusa nõ dꝫ institui ꝭm illã formã stã
te dicto statuto, ergo nõ est curãdū de ꝯtinuatione dominij. ego
aūt dicerẽ, ꝙ pater relinquendo talẽ filiū, ⁊ talẽ masculū non vr̄
habuisse respectuꝫ ad ius cõe, ꝫ solū ad statutū sue ciuitatis, qđ
ponit patrem in libertate, ꝙ nõ teneaꝛ̃ filiã instituere, vel aliqđ
relinquere nisi dotẽ, put fecit ꝑ no. in.l.heredes mei.§.cū ita ad
44 treb. † vbi pater instituẽdo amicum, grauans post mortẽ eius đ
restituẽdo hr̄ditatẽ agnatis, intelligitur de illis agnatis q sunt
precipui in succedendo ab intestato ⁊ in excludendo alios agna
tos tanq̃ꝫ in dubio vr̄ volūtatẽ suã ꝯformare cū dispositione sta-
45 tuti ciuitatis sue. † Eodem modo recipiens emphiteosim pro se
⁊ filijs, ⁊ heredibus, vr̄ velle admittere ad eam illos heredes q
ex dispositione statuti preferuntur alijs. Et iđ q̃ꝫq̃ꝫ simus in suc-
cessione intestati admittemus ad illã emphiteosim filiū mascu-
lum ⁊ nõ feminã, sicut ⁊ in ceteris bonis hereditatis, q̃ꝫq̃ꝫ illud
fuerit quesitū specifice ex ꝯ̃ctu in terminis per patrem pro se ⁊
heredibus suis qui ex dispositione iuris communis ita compre-
hendebant feminam sicut masculum, ita dixit notabiliter Bar.
46 in.l.iurisiurandi.§.si liberi.ff.de operis liberto. † Circa qđ scias
ꝙ licet talis emphiteosis taliter quesita pro se ⁊ filijs nõ possit
alienari ꝑ patrẽ in preiudicium filiorum quibus ex stipulatione
fuit semel ius quesitū, vt singulariter dicit Ang. in.l.apud iulia
num.§.si quis alicui lapidem cedere de leg.j. tn̄ singulariter li-
mita hoc, vt sit verum, nisi pater illã emphitheosim acquisiuis-
set ex pecunia sua, ⁊ nõ ex liberalitate concedentis vt singula-
rissime Bal. dixit limitando in consequentiam Ang.l.j.in fi.C.
per quas perso. no. acq. Preterea causa nullitatis erat suitas,
47 † sed filius prohibitus ab intestato succedere desinit esse suus,
ita dixit notabiliter Bar. in.l.j.§.sciẽdū.ff.đ su. ⁊ le. vbi dixit ꝙ
filius exhr̄datus nõ est suus multo for. filia ꝓuata succes. auc̃te
statuti. ⁊ sic sue reipublice, qꝛ si suitatem tollit priuatus ꝑ actum
suum fortius respublica, ⁊ eius auctoritas, que est maior. vij.q.
j.sciant, ergo ex isto capite filia priuata successione licet preteri
ta non dicet testamentum nullum, similiter hodie iure codicis,
vel auctenticorum nullitas ex preteritione filij sui vel emancipa
ti procedens obuenit, qꝛ hereditas quodam iure nature est debi
ta eis.l.scriptum in fi.ff.vnde libe. vt supradixi, vnde merito iu-
dicium testatoris emanans contra legem est nullum.l.non du-
bium.C.de legi. Sed cum per statutum sit sublata talis lex na-
ture, hoc est habens causam naturalem, que potest in totum tol
48 li per statutum, † qꝛ filius etiam legitimus potest per statutum
priuari legitima ⁊ illa per statutum tolli, vt per Cyn. in.l.sanci
mus.C.de nup. per Dy. in regula indultum.lib.vi. ⁊ per Bar.
in.l.titio centum.§.titio genero de condi. ⁊ demonst. sequitur ꝙ
49 sublata causa causante nullitatem sit sublata nullitas. ¶ † Cir-
ca vero secundum caput, si filius predecedat sorori Bart. in.d.
l.fi. ad tertulia. dixit ꝙ si filia ꝓdecedat fratri sine dubio testa-
mentum erit validum arg.l.si posthumus ⁊.l.si posthuma ⁊ qđ
ibi no.ff.de libe. ⁊ posthu. ⁊ dicit se notasse in.l.i.§.quotiens.ff.đ
ven. in pos. mit. sed si predecedat filius testamentum rumpetur,
interim autem est in pendenti sicut in posthumo preterito, bal.
in.l.ij. in fi. prin. col. in versic. extra quero.C.de libe. prete. dicit
50 hec verba. † Quero de tali questione pater filiam dotatam pre
terijt ⁊ filiuꝫ instituit, superuixit filius patri ⁊ bona paterna pos
sedit. deinde decessit sine liberis masculis filia preterita vult di
cere testm̄ nullū. Queriꝛ̃ an possit presupposito statuto cõis pe-
rusij dicẽre ꝙ filia dotata venire nõ possit, nec reuerti ad bona
dotãtis, quousq; superuixerit filius masculus. ⁊ iaꝫ.s̃.dixi ꝙ di-
ctum statutū simpliciter loquens iudicio meo possit intelligi ꝑ
tãdiu vel quousq;, qꝛ illud est inductū per existentiaꝫ masculoꝝ
quoꝝ fauoꝛ̃ illa exclusio est inducta, ⁊ circa illã qõnẽ dicit Bal.
ꝙ sine dubio dictū testm̄ est nullū ⁊ retro nullū fuisse apparet. ⁊
sic istud ꝭm caput qõnis, ⁊ tertiū oportet simul i vnū iungere, qꝛ
vnū depẽdet ab alio, ⁊ vnū ꝑ aliud declaraꝛ̃, ⁊ ꝙ istud testm̄ sit
51 nullū ⁊ vt ex nũc ⁊ ex retro ꝓbat rõnibus.j.scriptis. ¶ † Pri-
ma est certum, ꝙ ista filia dotata preterita potest hodie dicerẽ
testm̄ nullū, ⁊ hoc voluit statutū saltẽ tacite, ꝙ solum voluit eam
excludere

excludere a bonis paternis, quousq; masculus supervixerit. er-
go eo mortuo ipsam admittit, q prohibitũ ad tẽpus post tẽpus
vr permissum. l. imperator. ff. de postulan. l. statuliberuz. §. sticũ.
ff. de leg. ij. sed ita est, ꝙ hodie nõ põt dici nullũ, nisi dicatur re-
tro nullum, vt dicit ipse Bal. se velle probare, ergo ex mẽte sta
52 tuti est nullũ vt ex retro, † nã sm eum ille preteritus non potest
dicere testamentum nullum qui tempore mortis nõ debebat de
necessitate institui. l. si quis exheredato. in prin. ff. de iniusto test.
si ergo diceremus testa. viuo filio fuisse aliquod ⁊ per ꝯsequens
filiam tempore mortis patris non fuisset necesse institui, er-
go hodie non rumperet testamentum, ⁊ tñ hoc est falsum, cuz er
go hodie filia dicat nullũ, ergo de necessitate apparet hodie, ꝙ
fuit talis cõditionis, ꝙ tempore mortis patris debebat institui,
ergo semper fuit nullum. ¶ Secundo, q hoc apparet per glo.
in. l. gallus. §. ⁊ quid si tantũ. de libe. ⁊ posthu. vt si filius depor-
tati post mortem patris restituatur in integrum, tñ non dicat te-
stamentum nullum, nisi restituatur ex cã que retrotrahatur vt
ibi patet in fi. glo. Aut ergo ista filia dotata incipit post mortẽ
esse habilis ad succedendũ ex causa, que non trahat̃ retro, ⁊ nõ
possit dicere nullum, aut ex cã que retro trahat, sed iaz constat,
ꝙ dicit nullum eo q preterita, ⁊ preteritio fuit illa, que fuit tem
pore testamenti, ergo trahatur retro ad tempus testamẽti, ergo
53 constat semper retro fuisse nulluz. ¶ † Tertia ratio, q ex testa
mento, ꝙ speratur rumpi ex causa preteritionis non potest adi-
ri hereditas, neq; suus heres existere. ff. de acqui. here. l. cum q
dam. §. qd dr, sed istud est huiusmodi, q si ꝯtingat filiuz decede
re sine filijs filia superstite preterita illud testamentum rumpi-
tur. ergo filius masculus ex eo testamento nõ põt esse heres, vn
de ꝯcluditur de necessitate q dictum testamentũ retro fuit nul-
lum saltem ea rõne, q ex dicto testamento non fuit adita here-
ditas nec suus extitit. ¶ Quarto dicit Bal. probari ꝑ casus si-
54 miles. † primo de posthumo preterito, qui non põt dicere testa-
mentum nullum quousq; est in ventre. ⁊ tñ natus rumpit vt ex re
tro. l. posthumorum. ff. de iniusto testa. ⁊ l. equissimũ. circa prin.
ff. de sm tab. Idem in filio capto ab hostibus preterito, qui non
potest dicere nullum, quousq; est apud hostes, ⁊ tñ reuersus rũ
pit, vt ex retro. d. l. equissimuz, vbi dr, ꝙ q̃diu superest aliquis,
qui possit venire per sm tabu. sicut dicit dictum statutum vt plu
rimum. s. ꝙ q̃diu superest masculus non veniat femina. Pone
enim ꝙ illi, qui possent venire per ꝯtratabulas, sint exclusi mor
te, vel alio modo, certe tunc instituti veniunt per secundum tabu
las, non vt ex nunc confirmet̃ testamentum, sed tanq̃ retro. er-
go veritas istorum verborum q̃diu ⁊c. interim suspendit. ta-
men postea retro fingit secundum Bal. qui ita dicit Bar. con-
55 suluisse. † Et per hoc dicit ipse ꝙ Bar. concludebat ꝙ clausu-
la si non valet iure testamenti valeat iure codicillorum que erat
in dicto testamento apposita tanq̃ retro vera habebat operari
suũ effectum secunduz notata in auc. ex cã de lib. preteri. ⁊ dicit
Bal. ꝙ cum esset aduocatus partis aduerse contradicebat ꝙ
dicta clausula nil poterat operari, q illa conditio si nõ valet ⁊c.
nunq̃ fuit impleta viuente filio masculo, sed demũ eo mortuo, ⁊
ideo fideicõmis. conditionale transijt interim ꝑ. l. heredes mei.
§. cũ ita. ff. ad treb. ⁊ per. l. cũ filio. ⁊ l. j. ff. de his qui ante aper.
tab. Dicebet ergo Bal. vt aduocatus, ꝙ testamentum erat nul
lum ex nunc. i. post mortem filij non retro ⁊c. ¶ Super qua q̃-
stione Rayne. de forli. ⁊ collegium Senense consuluerunt, ꝙ fi
lia nihil petere poterat, nec nullum dicere testm̃, q tpe mortis
patris ⁊ adite hereditatis per filium masculũ inuenit se exclusaz
ex forma statuti, ⁊ ideo nunq̃ põt reddire ad ius dicendi nullũ,
nec iure ciuili, nec pretorio, q inuenit hereditatem alteri appli-
catam, arg. l. in rebus. C. de sec. nup. nullus. n. nisi insit tpe mor-
tis ꝯfirmat testm̃ inexpugnabiliter. vt. in. d. l. si quis filio exhe
redato, ⁊ ideo in tota. l. gallus non consideratur nisi quis prece-
dat tempore mortis. Nã si nunc iuris obseruantia nõ deficit te-
stamentum expugnabiliter valet, ⁊ in hac parte non fuerunt se-
cuti consilium Bar. sed precise ꝯsuluerunt ꝯ partẽ Bal. ⁊ pro
isto collegio Senen. ⁊ Rayne. facit q statutũ qd dicit, si qs mo
riens relinquerit ⁊c. vel extante masculo ⁊c. dz intelligi tempore
mortis, ideo sufficit ꝙ tẽpore mortis filius reperiat̃ relictus ve-
re vel ficte. l. qui in vtero. ff. de statu ho. q̃q̃ postea moriat̃. l. ex
facto. §. pe. ff. ad treb. ⁊ q conditio dicitur extitisse semel licet nõ
56 duret. l. pe. C. de insti. ⁊ substi. ⁊c. ¶ † Pro hoc etiam facit, q
excluditur patronus ab obligatione operaꝝ ꝯ libeꝝ, si libertus
genuerit duos filios ẽt si geniti postea moriant̃. l. si libertinus. §.
admissi. ff. d op. li. ⁊ q ex statuto nõ dz sũmi ꝯrius sensus. l. q te-
stamento. §. mulier. ff. de test. sm. d. Raph. cuma. in. l. si qs po-
sthumos. §. si filiũ. ff. de lib. ⁊ post. ⁊ no. in. l. ꝗ̃cũq; ꝗ̃cũq; C. de epis.
⁊ cle. ⁊ si nõ sumit̃ ꝯrius sensus, ergo filia remanet in dispositio-
ne iuris cõis, q̃ est, ꝙ illa q̃ nõ tenuit ꝑmũ locũ tpe mortis non
possit succedere ꝯ testm̃. d. §. si filiũ. ⁊ d. l. si qs filiũ, collegiũ aũt
Flo. cõsuluit, qd ipsa succederet i dimidia. d. clã nõ obstã. ⁊ idẽ
ꝯsuluit. d. Frã. tigrini. de pisis, ⁊ rñdebat ad. d. l. ꝯria, ꝙ ista fi-
lia erat heres anormala, ⁊ ꝯcedebat, ꝙ tota hrditas fuerat ad
filiũ deuoluta, sed nihilominus ex dispositione legis munici. di
57 midia poterat euinci masculo sine liberis. † Nã nõ est nouũ, ꝙ
ex dispositione legis vnus desinat esse heres ⁊ alter incipiat. ff.
de vulg. subst. l. in substitutione, ⁊ insti. de eo cui liberta. ca. bo.
addici. §. fi. nã statutũ ifringit regulã iuris cõis excludẽdo filiã
ad tps vite fratris. sed postea includẽdo, ⁊ reintegrando ipsam
ad successionẽ, arg. de leg. ij. l. statuliberũ. §. sticũ. vere ergo fili⁹
fuit in interiz heres insolidũ ex testa. nõ filia, sed mortuo filio re
dit ad cãm testati ex defectu preteritionis, ⁊ ab itestato habuis-
set dimidiã, q cã fina. q̃ medio tpe obstitit mulieri deficit ꝑ mor
tez masculi. ita ꝙ femina põt succedere sine obstaculo. i. vt ex nũc
post ammotionẽ finalis obstaculi, quare sm Bal. ꝯsiliũ Ray-
ne. sibi nõ plz, q sumus in materia statuti nõ in simplici mate-
ria iuris cõis ⁊c. Itẽ ꝯsiliũ Bar. nõ plz Bal. ⁊ interim mascu-
lus nõ esset heres, ⁊ non posset agere, nec ꝯueniri, vel posito ꝙ
posset ꝯueniri, per. l. fi. de pe. he. tñ agere nõ posset, vt ibi not. ⁊
sic licet Bar. noluerit, ꝙ testm̃ pendeat interim donec filius vi
uit, tñ hoc collegiũ, ⁊ Fran. tigri. volunt ꝯriũ, vt refert Bal. in.
d. l. ij. C. de lib. pret. ⁊ l. si quis filiũ. C. de inof. test. Tñ vr̃ ꝙ hoc
tpe medio testm̃ vr̃ validũ, ⁊ filius viuens adeat de iure ciuili, ⁊
pretorio, ⁊ filia nõ sit preterita, nec rumpat testm̃ nisi post mortẽ
patris, ⁊ futura fingat retro ex qua sequat̃, ꝙ cum fideicõ. indu
cat̃ vt ex tpe rupture reperiet̃ tpe quo fideicõmis. inducit̃ per il
lam clausulam filius cui dz restitui fideicõmis. ꝯdõnale, nõ de-
bebit restitui heredibus suis, ꝑ. l. q in ꝑsonã. C. de fideicõ. immo
58 plus est Bar. voluit † ꝙ nõ solũ talis filia ꝑterita rũpat, sed ẽt
voluit, ꝙ neptis ex filia possit venire ex ꝓpria ꝑsona. l. j. §. si qs
proximior. ff. de dona. cog. lz ex persona matris nõ possit, plus ẽt
voluit Bal. ꝙ si vera esset opi. Bar. ꝙ testm̃ de quo. s. est prete
rita filia exclusa per statutũ interiz pẽdeat, ⁊ filia rũpat, vt ex re
tro sequet̃, ꝙ ista filia moriens trãsmittet illud ius dicendi nullũ
ita ꝙ neptis nõ põt solũ venire ex persona sua propria, vt voluit
Bar. sed ẽt ex ꝑsona matris ꝑ ius dicendi nullũ in eũ trãmissuz
per textũ singula. in. l. si a primo. ff. de lib. ⁊ post. ꝙ ius cõpetẽs
habitu trãsmittit̃, lz is, cui cõpetebat, decesserit, priusq̃ potue-
rit actu de nullitate dicere, sed pro ea parte ꝙ nõ trahat̃ retro,
59 facit sm. d. Io. petru. de perusio † ꝙ fictio trãslatiua reqrit duo
extrema habilia. s. a quo, ⁊ ad qd, vt ꝑ Bar. in. l. si is qui pem-
ptoꝝ. ff. de vsuca. sed si traheret̃ retro ad tempus mortis patris
nõ esset nullũ, q tũc viuebat filius masculus, ⁊ filia nõ potuit suc
cedere autoritate statuti, ergo nõ trahit̃ retro, per notata. in. l. si
emancipati. C. de colla. Renera. ar. est coloratũ, ⁊ põt solui ꝙ
Bar. nõ dicit quod requiratur vtrunq; extraneum verum sed
possibile verum, ⁊ vlterius in fauorem Bald. non videtur ob-
stare argumen. quod pater si decessisset testatus tempore mor-
tis filij, ⁊ postea intestatus, quia, vt dixi, potest hoc esse ex dispo
sitione statuti. per dictã. l. substitutione ⁊ per auctenti. hoc am-
plius. C. de fideicõmissis, ⁊ hoc etiam videtur notasse in capi. j.
Episcopum vel Abbatem in versi. seu. ⁊ in. l. portio nulla. C. qñ
60 dies legati cedat. ¶ † Et ex his infert̃, ꝙ filius decedens virtu
te clẽ codicillaris in testa. apposite non transmisit fideicommis
sum q nunq̃ habuit locum illa clausula in iura sua, sm Bald.
ideo tanq̃ fideicõmissarius non potuit transmittere, vnde filia
simplicem dimidiã habet sine grauamen, ⁊ aliam habent here-
des filij masculi. Sed sm Bar. opinionẽ habuisset effectũ clau
sula. in vita sua, quia vt ex retro testamentũ fuit nullum, ergo in
stitutio in fideicõmissarium fuit virtute clausule translate, ⁊ sic il
le filius in vita factus fideicõmissarius trasmisisset, vnde filia
nunc deberet restituere hanc dimidiam detracta trebellianica
tanquã heres ab intestato, ⁊ aliam dimidiã heres filij sibijpsi re
stituere sm Bar. in. d. l. fi. ad tert. in vltimis verbis ⁊c. ¶ Sz
aduertendũ sm do. Io. petru ꝙ etiaz si ipse benediceret ꝙ tra
heret̃ retro cũ ꝙ trãsmitteret̃ illud fideicõmissuz vr̃ negãdũ, sm
61 eũdẽ Bar. in. l. j. ff. de iure codi. † vbi voluit ꝙ qñ institutio cõ-
uertit̃ in fideicõmissuz virtute clẽ. nõ transmittit̃ fideicõmissum
tale nõ agnituz, sed nec directa ipsa institutio, iuxta. l. quoniam
sororem. C. de iure deliberan. ⁊ sic limitet̃ id de quo alibi dubita-
tur, ⁊ transmissione fideicommissi non agniti de quo in. l. cum
filio de legatis primo. ⁊ in. l. cogi. §. idem metianus. ff. ad tre-

bel. ꝛ ideo oportet intelligere Bar. vt saluetur ꝙ hereditas erat adita per illũ filium ante mortem illud autem dictum Bar. in. d. l. j. non transit sine dubio de quo ẽt not. in. l. fi. C. de fideicom. Tñ vř tenere cõiter, ꝙ sit testm̃ nullũ pront ex nũc per rationes Bal. ꝛ ita tenet Sali. in. d. l. ij. ꝛ super qõne, an hec filia interiꝫ decedens transmittat hoc ius dicendi nullũ, ꝛ an sit interim cõditionale, seu in diez incertũ, ꝛ sic nõ transmittatur, per. l. heres meus. ꝛ. l. qbus diebus. §. quidã titio. ff. de cõdi. ꝛ demõ. nã dictũ eit ꝙ filius est interim efficaciter heres, ergo filius nõ hꝫ ius de liberandi, nec adeundi, siue imiscẽdi, sed opꝫ dicere testm̃ nullũ habere alteꝝ ex predictis iuribus. vt no. in. l. suus heres. C. ð re pu. here. si igitur nihil hꝫ nihil trãsmittit p. l. cũ antiqoribus. C. de iure deliberan. ꝛ ita tenet Bar. in. d. l. fi. C. de liber. pte. Cõtrariũ vř veꝝ si tu tenes aliã opi. eiusdem Bar. ꝙ testamentuꝫ fuerit retro nullũ. Nã est casus in. l. qð transmittat, licet decesserit anteꝗ͂ poterit de nullitate agere. l. si a primo. ff. de lib. ꝛ po sthu. Sinaũt tenes, qð interim testamentũ valeat, cũ effectu nõ fiet trãsmissio iuris dicẽdi nullũ, sicut cũ decedit posthumus viuo testatore, qꝛ tale ius adhuc non est in potẽtia effectuali ad aliquid, ꝛ vltra Bal. adde ꝙ etiã tenendo opi. ꝙ trahatur retro, qð tñ Bal. dicit suo credere veꝝ si teneres opi. Bar. qð trahereť retro tũc trãsmitteret ius dicendi nullũ, per. d. l. si a primo, tũc illud est veꝝ, qñ est in esse formatum. Et si tu diceres postea formabiť. i. retrotrahať ꝭm Bar. rñdeť, ꝙ filia predecessit filiũ ꝛ in his terminis non sunt extrema habilia, ex quo nõ viuit filia dum moriť masculus, idcirco non põt formari ius dicendi nulluꝫ qð ante nõ erat formatũ, ergo nec trahi retro, qꝛ extremũ ad qð bene sufficit ꝙ sit possibile licet non sit veꝝ in se, vt dixi. s. ꝛ per Bar. in. d. l. si is qui pro emptore. Dubitat tñ Bart. in. d. l. ij. vtrũ saltẽ trãsmittat ius petendi legitimam, ꝛ dicit ipse videtur ꝙ sic per. l. si quis filium C. de inoffic. testamen. Incontrarium modo ꝙ si filia interim sit exclusa, neqꝫ iure ciuili, neqꝫ pretorio admittať, neqꝫ habeat ꝙ interim transmittat per. l. non est ambigendũ. ff. de bono. pos. nisi dicatur ꝙ ẽt interim illa debeatur licet non possit eam petere in vita fratris. Nam statutũ non priuat eam precise, sed imponit ei tẽporale silentium, ꝛ non intẽdit ipsum statutũ aliud facere. nisi ꝙ femina non agat ꝯ masculum interim cum femina habet ius in habitu, licet non in exercitio, sꝫ ad transmittẽdũ sufficit habere ius in habitu. d. l. si quis filiũ. l. illud. §. fi. ff. de acq. here. l. si quis in graui in fi. cũ. l. seq. ff. ad silenia. ꝛc. Item ista lrima censetur es alienum. l. papinianus. §. quarta. ff. de inoffi. testa. ꝛ ideo opi. vř, ꝙ transmittať ad posteros ab ea interim decedentes, qꝛ ius cõe defert, ꝛ statutũ nõ au-

62 fert. sꝫ suspẽdit ad tps. † Et lꝫ tps sit incertũ ñ dꝫ haberi pro cõditione, sed pro dilatione fauore filie. l. ex his ꝟbis. ff. qñ dies legati cedat. ꝛ not. in. l. seius saturninus. ff. ad treb. ꝛ ita de facto secũdum Bal. fuit ꝯsultum per quosdam subtiles doct. cõiter tñ scribentes opinantur ꝯriũ, qꝛ iura que competitura sunt p mortez alterius, ꝛ non ante, siue sint vniuersalia, siue simpliciter particularia, interim non recipiunt transmissionem. Item nõ vř posse negari, ꝙ ista sit similis mortis causa cepioni. ꝛ talia iura, nisi sint certa, non transmittuntur. C. de cadu. tol. l. vnica. §. sin-

63 aũt aliquid ꝛ. §. fi. ¶ † An autem qð statutũ, ꝙ extãtibus masculis excludatur femina, extendatur ad feminam monialem ꝓmissam, vř ꝙ comprehendat eam qm̃ non dꝫ esse melioris cõditionis, ex eo qð reperiatur monialis, sed deterioris, cum nupta fuerit xpo, ꝛ presertim si fuit dotata per patrem in monasterio secundum ꝯdecentiam persone, ꝛ monasterij ꝛc. ¶ Secundo, qꝛ constat, ꝙ aliam dotem exigit sponsus naturalis, ꝛ aliam successionem opꝫ habere illam, que remanet in seculo cũ laboribus, ꝛ expensis, ꝛ liberis, ꝛ vt subeat onera matrimonij, iuxta. l. pro honoribus. C. de iure do. ꝗ͂ illa, que est in monasterio. ¶ Tertio per dictum psalmiste bonoꝝ. n. nostroꝝ non indiget Christus. ¶ Quarto, qꝛ videmus stillũ cõem, ꝛ obseruantiaꝫ fore vt plus detur sponso primo, ꝗ͂ secundo, vnde remanere dꝫ monasteriuꝫ cõtentũ ea dote, ꝗ͂ primo recepit in ingressu mulieris. ¶ Quinto, qꝛ non creditur monasterium recepisse illam mulierẽ sub spe alterius dotis, arg. c. non satis de simo. ꝛ. l. titio centũ. §. j. ff. ð cõdi. ꝛ demon. ¶ Incontrarium facit, ꝙ statutũ non põt preiudicare monasterio, cum tẽpore delate successionis illa esset monia-

64 lis, ꝛ sic non esset subiecta iurisdictioni statuentium. † Nam laici non possunt statuere ẽt in vtilitatem clericorum vt in. c. ecclesie sancte marie de consti. ꝛ. l. fi. ff. de iuris. om. ind. ꝭm vnam expositionem. ¶ Secundo, qꝛ si statutũ non posset specialiter disponere, ꝙ monialis non succedat extãte masculo, multominus excluditur ex generali dispositione statuti dicẽdo, ꝙ mulier nõ succedat. ff. de ritu nup. l. ꝗ͂ꝗ͂. ff. que in fran. cred. l. si pater. ff. ad municipa. l. lucius. §. penul. ff. de offi. eius cui man. est iuris. l. j. §. heius rei. ꝛ qð ibi not. in glo. que incipit, arg. triplex. ꝛ no. in. l. solẽt. ff. de iuris. om. iud. Ad qð facit qð not. Bar. in. l. si q sub ꝯdõne. ff. de condi. insti. ꝛ ꝙ no. Jo. an. in. c. j. de imu. eccle. lib. vj. in nouella. Ad predicta accedat determinatio doc. s. Jaco. but. Bar. ꝛ Bal. in. l. fi. C. de pac. ꝛ in. l. deo nobis. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ Saliceti auten. cassa. C. de sac. san. eccle. Sed pro prima pte facit, qꝛ si monialis admittereť resultaret satis magna iniquitas, ergo euitanda. l. nã absurdũ. ff. de bo. liber. ꝛ que not. glo. in. l. si quis maior. ff. de transac. Nam sequeretur, ꝙ si q decesserit intestatus relicto filio, ꝛ filia moniali, ꝛ in mõasterio cõpetenter dotata nihilominus monasteriũ veniat ad dimidiã hereditatis ꝗ͂tũcũqꝫ magne vna. cũ masculo ꝯferendo illam modicam dotem, ꝗ͂ habuit quasi esset in iure cõi ꝛ in titulo de colla-

65 dotis. C. ꝛ in. l. filie. C. de colla. † vbi de iure cõi siue sit ingressa siue nõ solũmodo parẽtes teneñ relinquere legitimam. d. l. deo nobis. Item, qꝛ est intollerabile laicis. vnde vř qð longe diuersum sit quando statutum specifice ꝛ expresse disponit de monialibus tantum dicendo, ꝙ ipse non succedant extante masculo, ꝗ͂ qñ in genere, qꝛ primo casu vř indistincte statutum non valere tali rõne. nam aut ingressus monasterij precedit statutum, tunc est clarũ ꝭm Jaco. de but. ꝛ Bal. ꝙ nõ valet, vt ibi not. in. d. l. deo nobis, qꝛ statutũ nõ potuit extendere suũ effectũ ad mulierẽ iaꝫ ingressam cum in ipso initio statuti nõ esset de sua iurisdictione, aut loquitur per verbũ preteriti temporis puta ingressa monasterium ꝛc. seu monialis ꝛc. qð intelligitur. s. effecta. ꝛ tunc ideꝫ secundum eosdem, ꝛ Bar. in illa. l. fi. qꝛ confert effectum suum in tempus quo non est de iurisdi. statuentiũ. Ad hoc text. optime de man. testa. l. stichus seruus meus in prin. Aut loquiť per verbũ presentis, vt qð ingrediens monasteriũ nõ succedat. ꝛ tũc dicti doc. teneñ ꝙ statutum valet, qꝛ confert in tempus, quo ingreditur, quo temporalia mulier adhuc est laica ꝛ secularis, argu. l. qui duos. ff. de manu. testa. ¶ Sed ꝯrium videť, qꝛ licet dicat statutum ꝙ ingrediens monasteriũ ꝛc. tñ postea subdit non succedat ꝙ est verbum futuri tẽporis, ꝛ sic postea cõfertur in tẽpus, quo delata est successio, quo tempore illa est monaca, ꝛ quo tẽpore ꝓprie fit exclusio, ꝛ non prius, sicut enim prius nõ põt excludi per expressaꝫ repudiationẽ a tali iure, qð nõ est in actu, sꝫ in habitu, ꝛ qð non est in re. sed in spe. l. qui superstitis. ff. de acq ren. here. Ita vř ꝙ exclusio statutaria nõ referať ad dictum tẽpus, sed ad illud quo erit successio, sed tunc ꝯstat ꝙ erat monaca ꝛ exẽpta a iurisdictione statuentium. Quando ergo statutum non potest in illam aliquem effectum priuatiuũ inducere, qꝛ cã scða non põt esse maioris effectus ꝗ͂ prima, sed statuentes non possent hodie cum deferť successio eam excludere. ergo nec statutũ eoꝝ facit. C. de legi. l. digna vox, ꝛ qð ibi not. ꝛ si dicať. immo statutum statuentiũ inflixit in eam effectũ priuatiuũ in ipso actu ingrediendi. s. a iure succedendi qð est in spe. ꝛ i habitu vt

66 sic exponať non succedit. i. efficiat inhabilis ad succedẽdũ. † Sicut videmus in deportato ꝛ in matre, que non petijt tutorem filio impuberi. ꝯ. annũ qui perdũt ius succedendi, qð est in habitu ꝛ in spe licet non in re. s. viuentibus ẽt illis, de quorum hereditate ageret si essent mortui. l. j. §. fi. de ꝯtabu. l. si necem. §. si deportatus. ff. de bo. lib. l. gallus. §. ꝛ qd si tm̃. ff. de lib. ꝛ post. ꝛ. l. ij. §. si mater. ff. ad tertul. ꝛ ita forte predicti intellexerunt. ¶ Sed rñdetur ꝙ si ita esset, ꝛ ita intelligerent dictũ statutum, hoc facere non potest, nõ ꝑꝑ impotentiam statuentium ꝛ indispositionẽ subiecti, seu persone, circa quã cũ in illo actu ingrediendi, ꝛ ante perfectum ingressuꝫ sit subdita statuentibus, arg. d. l. qui duos. sed ꝑꝑ cãm ob quam talẽ priuationẽ inducit. s. ꝑꝑ ingressum. nã

67 ex hoc reddiť turpe tanꝗ͂ impediens vitam contẽplatiuã, † que exclusioꝛ ꝛ melioꝛ est ꝗ͂ mũdana vt in auc. ð mona. §. sancimus. nam licet dubium sit an monaci perdant gradũ ꝯsanguinitatis quo ad iura dignitatis de quo. ij. q. iij. presens. xxviij. q. ij. scripsit ꝛ spe. ð sta. mo. §. j. ꝛ retineñ ius agnationis ꝓueniens a naturali sanguinis ꝯiũctione. vnde non dubitať ꝙ remaneant fratres licet monaci Laurus. Immo non dꝫ esse dubiũ, ꝙ perdãt

68 dignitatem, qꝛ per monachatum non derogať dignitati, sed trãsit quis i dignitatẽ, in auc. ð mona. in prin. ꝛ maxime per monachũ in prelatura existentẽ de prebẽ. super rubri. ꝛ. c. de multa, ꝛ qꝛ clerici dicuñ esse in dignitate ex solo clericali statu. C. ne qs vel re. l. ij. iiij. di. deniqꝫ. j. q. j. reperiuñ in fi. de ser. nõ or. cũ li-

69 bertinus. † Ex diuitijs enim non tribuiť dignitas, qꝛ cadunt ẽt in vilissimis personis ꝛ discolis. sunt enim bona fortũe, qꝛ cadũt ẽt in infamibus in quibus non cadit dignitas. l. ij. C. de dignita. lib.

70 lib. xij. ergo † dignitatē nō tribuūt, nec cōseruant dignitatē penes hinc est quod virtus animi, & boni mores diuitijs preualeant. ff. de ex. tu. l. scire oportet. §. cum reliquis, et sic dignitas potius cadit in religiosum hominem, & virtuosum, & magis cōseruatur p eum q̄ per hominē diuitem secundū lap. allega. ca. i. Laurus. ergo tale statutū debet esse nullum in auct. de sanctis. epis. §. sed hoc de presenti. Retraherentur enim mulieres ab ingressu timore dicti statuti. ¶ Item quia est contra libertatē ecclesiasticam quia timidiores efficientur ad ingrediendum. ergo &c. vt in auc. cassa. C. de sacro sanc. eccle. & not. in c. nouerint de sen. ex. Et q2 facit eas deteriores conditionis q̄ essent si ingresse non fuissent,
71 contra. l. deo nobis. C. de epi. & cle. † Sic enim dicitur contra libertatem ecclesie quando aufertur ecclesiasticis personis id qđ est indultum in priuilegium a principe vt in dictis iuribus, quanto magis auferendo id quod est de iure communi concessum. Nā facilius tolleretur priuilegium q̄ ius commune. l. eius militis. §. militie. ff. de testa. mil. cum similibus. sed per tale statutum auferet̄ ingredientibus beneficiū succedendi propter ingressum, & efficerentur deterioris conditionis q̄ si ingresse non fuissent &c. Item cū talis priuatio infligatur in illo actu, quo statim subsecuturus est ingressus, qui ex eo quod statim censetur in esse, p̄inde videtur habendū, ac si post ingressum conferretur, & sic videtur quod non valet tanq̄ factum in fraudē canonice sanctionis prohibentis laycos statuere super ecclesijs, vel ecclesiasticis personis. d. c. eccle. de constitu. facit quod legitur in. l. si ventri in fin. ff. de priui. credi. Si vero statutum non loquitur specialiter de ingredientibus vel de ingressis monasterium. sed generaliter, quod nulla mulier succedat extante masculo tunc cessant rationes predicte, quia non efficiuntur deterioris conditionis propter ingressum, cum etiā si non ingrediantur, excludantur. vnde non potes dici contra libertatem ecclesie nec ex hoc capite nullum. Si ergo queritur vtrum tunc possit comprehendere moniales. & puto quod sic tali ratione, nam in loco, vbi tale statutum viget, videtur correctū ius commune. q2 cū illud deferat hereditatem femine vna cum masculo. l. maximum vicium. C. de libe. prete. statutum ipsum reseruat non delationem si masculus extat. quia ei aufert, sed si non extat, defert, & ius municipale est ciuile illius ciuitatis. l. ius ciuile. ff. de insti. & iure. et non dicitur deferre tunc mulieribus de iure communi, sed ex forma. l. municipalis. ff. vt ex legi. vel sena. consul. &c. l. vnica igit̄ eo ipso quod mulier nascitur infligitur sibi hec potentia succedendi ab ipso statuto. s. in totum si non extiterit masculus & in nihilum si extiterit. transeundo igitur in monasterium transit cū illa potentia sit limitata, & sic cōditionata, & non cū illa q̄ mulieres habent de iure cōmuni, q2 vt dixi in loco, vbi tale statutum viget, non censetur vigere ius commune, quo ad feminas. vel si viget, dicitur vigere sub cōditione adiecta a statuto. videlicet si masculus non extabit, sicut ergo ingrediens monasterium in loco, vbi tale statutum, non viget, ingredit̄ cū illa potentia succedendi, quam hȝ a iure communi, & cum illis conditionibus, limitationibus, & qualitatibus, quas addiceret ius commune, & non aliter, ne fiat deterioris conditionis propter ingressum, quam esset, si non ingrederet̄. d. l. deo nobis, & argu. ff. de manumis. l. gaius in fi. qđ no. in auc. ingressi. C. de sacr. san. eccle. & in c. nup̄ de dona. inter virum & vxo. de illo, qui habebat emphyteosim, vel vsufructū ita & habens ius succedendi ex lege municipali certo modo per eandē legē limitatam seu etiam imitantē de iure cōi & quando p statutū ē limitata, est ac si ab ipso iure cōi sumeret robur. transit ergo cū eadē potentia sit inscripta & limitata & nō aliter, satis est enim q non efficiat̄ deterioris conditionis ꝑpter ingressum. Nō ergo dȝ istud petere, q2 sit melioris conditionis, non ꝑpterea potest monasterium cōqueri, si nō fiat melioris cōditionis arg. ff. que in frau. cre. l. qui aūt. §. simili modo &c. Non ergo obstat illud quod vulgariter potest allegari vȝ, q statutū non pōt moniales ligare, vel impotētes ad succedendū efficere, q2 dico, q non ligat moniales, nec eas facit inhabiles, sed facit eas dudum ante. i. tempore sue natiuitatis, & sic añq̄ de ingres-
72 su esset agitatū, q maxime ꝑcedit in filiabus, † q̄ de iure cōi naturali non habent potētiam & ius succedendi patri vt no. Bar. in. l. is pōt sup scđo passu. ff. de acq here. & ideo pt tolli ius, & potentia etiam viuente patre p statutum, & ablata censet̄ sub cōdi. si masculus stabit igit̄ ingredit̄ monasteriū cū illa qualitate & cōditiōe. l. statius. §. cornelio. ff. de in. fi. & l. peto. §. pdiū. ff. đ leg. ij. Alias seq̄ret̄ q si fieret hodie lex iperialis statuēs illud idem, qđ statuit hoc statutū, nō ligaret moniales, q2 possent venire hȝ ius cōe, q2 qua rōne statutū non obligat ecclesiasticas personas eadē lex iperialis, nisi p ecclesiā recipiat̄ vt in auc. cassa. C. đ sa. san. ec. Et tñ h̄ ē ridiculū dicere, vñ vr̄ dictam monialē vel eius monasteriū audiēdū ñ eē ad aliqd perēdū vltra q̄ habuerit ipe
73 ingressus. ¶ † Addo tñ pdcis q ego replo Pe. đ anch. sup rub. đ re. iu. i. vj. q dr̄ q si statutū laicoꝝ loqt̄ gñalr̄ i sua re, vel i suo gñe adeo q posset esse pindiciale ecclesijs aut ecclesiasticis psonis, q pōt peti declaratio, hoc est q statuentes declarent tale statutū non debere intelligi, q preiudicet ecclesijs aut ecclesiasticis personis, hoc idem tenuit Bu. in. c. q clericis de fo. cō-
74 pe. & Jo. an. in. c. fi. de imu. ecc. in. vj. † Et hinc est q dr̄ p doc. in. c. eccl. san. marie de cōsti. de qōne statutum laicoꝝ loquitur gñaliter, q pōt cōtingere aliqđ cōmodum in ecclesiasticis personis an possit recipi tale statutū ab ecclesia, vel clericis. Exēplū in statuto nostro, q extantibus masculis filie femine non succedāt, & filia reperiatur in seculo, & masculus in religiōe, qd iuris? & determinauit Jo. de lig. q admittatur masculus idē Lap. in alle. suis in cuius personā contingit iste casus, q est verū, qñ tale statutū nō venit imperando, vetando, vel permittendo, auctorizando, vel puniendo, iuxta ea q̄ traduntur in. l. legis virtus. ff. de legi. & iiij. di. oīs lex, & Pe. de ancha. in repeti. c. j. de cōsti. tū, q nō comprehendat̄ clericus in tali statuto et ad cōmodum suū, p tex. in. d. c. eccl. vbi statutū erat ad cōmodū ecclasiarū vel clericoꝝ & tñ nō extēdit̄ ad eos. Bu. tū primā partē in. c. q clericis, nec ob. ille tex. in. c. eccl. q2 illud statutū lȝ esset ad cōmodum ecclesiarum, tñ q2 spāliter disponebat de ecclesijs, & earum bonis nō valuit, quo ad clericos, q2 per talem specificationem videbat̄ notari quedā superioritas super his, super quibus emanauerat statutum. sed ego locutus sum. s. qñ statutū loquit̄ gñaliter, & nō disponit expresse de ecclesiasticis personis, nec obstat prin. huius. c. eccl. vbi loquit̄ de statuto generali, & tñ determinatur nō valere quo ad clericos, q2 rñdetur q ibi ta'e statutū emanabat ad viam imperij & auctoritatis, vt probat ibi tex dum di-
75 cit non auctoritas imperandi. † Et sic ille tex. in. c. eccl. nō probat, q si statutum laicorum est gñale nullā specificā mentionem faciendo de ecclesia ecclesiasticisq̄ personis si sit ad eaꝝ cōmodum, dȝ valere, dummō nō veniat imperatiue, prohibitiue, permissiue, aut punitiue, quominus cleri. vel ecclesie possint vti cōmodo talis statuti. et sic ad se trahere eius fauorē, facit q hr̄. x. di. c. i. & quasi per totū, vbi ex permissione iuris canonici clerici vti possunt legibus imperialibus. Nam plerūq̄ expressa nocēt & nō expressa non nocent. ff. de regu. iur. l. si ita legatū. §. illi si vo-
76 let de leg. i. † Et multotiens aliquid est licitū in genere q non est licitū in specie, vt in. c. si sacerdos de offi. or. Et q2 multa veniunt sub vniuersitate & gñaliter, que nō venirent sub specialitate. nā ius patronatus venit sub generalitate & specialitate & tñ nō veniret sub titulo speciali, vt in. c. ex literis & c. cum dilectus de iure patronatus. l. in modicis. ff. de contraben. emp. l. quedā. ff. de
77 acqui. re. do. Et adde ad hos ingressos religionē † q filius qui prius commiserat ingratudinem patri ante ingressum religionis non potest exheredari glo. in aucten. de mona. in prin. glos. in. c. ij. de aposta. & est tex. xviij. q. ij. c. non liceat. & no. Sali. in. l. deo nobis in prin. C. de epi. & cle. Et ratio huius potest esse, q2 per ingressū religionis dicitur nasci de nouo. & omnia peccata sua intelliguntur sibi remissa, tex. est rotundus de peniten. di
78 stincti. i. c. mensuras. §. ratione quoq̄ &c. ¶ † Nunc aūt quero an stante statuto, q soror non succedat fratri extante tali persona, an intelligatur econuerso, q frater non succedat sorori extante illa persona. & dicendum est q non, secundū Bald. in. l. lege. xij. tabularū. C. de leg. he. q2 dato vno inconuenienti non debet maius inconueniens dari, nisi lex vltra procedat remouendo inconueniens, q2 si ꝑpter inconueniens lex est male posita, dȝ corrigi, non autem intelligere eam esse correctam facit lex prospe-
79 xit. ff. qui & a quibus & vi. q. iij. † facit q in simili dixit Bald. in l. in conuenticulam. C. de episco. & cler. vbi dixit q lex municipalis non habet locū a contrario sensu, q2 contrarius sensus dicit̄ esse quedam coniectura & interpretatio. ergo non habet locum
80 in statuto vt no. p glo. in. l. apud antiquos. C. de fur. † Et dū ista qđ esset de facto florētie, q2 statuto cauebat̄, q quelibet mulier succederet matri sue ab intestato, si nō erant filij masculi. nam q̄rebat̄ hȝ val. an a cōtrario sensu statuti existentibus masculis filia excludat̄. & di. q Cy. cōsultus arguebat q talis filia debēt excludi q2 cōtrius sensus sumit̄ i pacto. casus ē in. l. iter socerū. §. cū ite. ff. đ pac. do. l. q testō. §. mulier. ff. de te. si hoc est in pacto. ergo & in statuto, q2 q pōt fieri per pactū. ergo & p statutū gl. est in rub. C. de deci. decur. lib. x. facit. l. sed & ea. ff. de legi. Immo multo magis q2 statutū hȝ publicā auctoritatē pactū, vero puatā. & iō

merito primũ dз preferri.vij.q.i.sciant facit.l.ius publicuз.ff.de pac. Scdo,qz hoc vř esse de mẽte talis statuti põderata eius rõne ꝛ cã finali,ꝛ si extant filia excludatur,que cã finalis semp inheret legi.l.cum tale.§.falsam de condi.ꝛ demonst. Nec obstat ꝰm eum,ꝙ casus obmissus habeať pro obmisso.l.cõmodissime.ff.de lib.ꝛ posth.l.si cum dotem in prin.ff.so.ma.l.si extraneus.ff.de ꝯdi.ob.cau.l.si seruum quis.§.nõ dixit pretor.ff.de acqui.he.ꝛ in.c.ad audientiã de deci. Qz ibi casus obmissus non posset haberi pro expresso, si bene ꝯsidereť in.d.l.ꝰm eum.sed ibi
81 põt hři secus.l.si ita de ꝯdi.ꝛ de.†Nã euidens ꝯiectura hř pro probatione.l.lз imperator de le.j.ꝛ gl.in.l.si tutor.C.de peri.tuto.ꝛ idẽ vř voluisse By.in suo ꝯsi.ꝙ incipit statuto ciuitatis pistorij.ꝛ vř esse casus in.l.cũ post.§.gener.ff.de iu.do. Nã ois bona rõ dici põt argũ ꝛ probatio probať ex diffinitione probatio
82 nis.†Quoniam probatio est rei dubie argũ fidẽ faciens vt no.doc.presertim Bal.in rub.C.de proba. Quicquid ergo facit fidem de re dubia põt dici ar. Et sic vř hз Cy.ꝛ By.ꝙ talis filia excludať,sed ꝙ talis filia nõ excludať,ꝛ nõ hẽat locũ ꝯrius sensus in tali statuto,insurgit insignis iurisconsultus nostri tẽporis d.Ant.Ro.in repe.§.de viro.l.si vero.ff.so.mat.p tex.in.l.fi.§.
83 filij aũt.C.de bo.q̃ li.ꝛ per.l.pe.C.qui test.fa.pos.†Nam si statutũ diceret,vt predixi stante tali persona soror nõ succedat fratri,ꝛ vltra progredereť dicendo,ꝙ masculi diuidant totã hřditatẽ inter se tunc bene esset indirecta correctio aliter nõ possent hec verba effectum sortiri nisi filia exclusa.ita intelligit.d.Anto.ꝙ debeant intelligi notata per Cy.ꝛ Bal.in hac.ij.q.addu
84 cta in simili de qua in.l.in ꝯuenticulam † ar.n.a ꝯrio nõ allegatur nisi istud ꝯrium esset aliter a iure decisum.i.q.i.quos ꝯstiterit. Item qñ hз rõnem finalem alicuius iuris repugnantem,de cta.ꝛ quali.c.indecoꝝ. Sed si verba vnde dз sumi argumentuз sunt ꝓposita causatiue,qz inde causatur rõ legis, tunc sumiť ar.a ꝯrio intelligendo tñ ꝙ nõ sit ꝯ ius cõe.sed in casu nostro istud ar.sumptum a ꝯrio esset ꝯ ius cõe,ergo ꝛc.secus si nõ corrigeretur ius cõe,ꝛ ex verbis causatiuis sumeretur rõ impulsiua,qz
85 tũc cessante rõne legis lex cessaret.l.i.§.sexum.ff.de postu.†Itẽ non sumereť arg.a ꝯrio qñ essent plures cause finales,qz cessante vna remanẽte tñ altera,non tñ hřet locũ ar.a ꝯrio vt.l.affinitatis insti.de nup.ꝛ in.l.si nõ lex.ff.de here.insti. Itẽ nõ hз locũ ar.a ꝯrio qñ causa impulsiua esset sola,qz non ꝓpea cessat lex,lз cesset causa que nõ est finalis.l.i.§.fi.ff.de do.ꝛc. Item non sumitur qñ verba sunt modalia ꝛ narratiua,de quo vide.c.causam ꝛ c.publicato de elec.ꝛ Spe.in tit.de dispu.ꝛ allega.aduoca.§.post hoc ver.nõ obstat,ꝛ eodẽ modo nõ sumiť si in.l.vel statuto est aliqua dictio implicatiua,vt presertim,vel maxime,qz implicat idẽ decisum in casu ꝯrio.c.i.de exceptio.ꝛ no.in.l.qui se patris.C.vnde lib. Et pro do.Ant.ego adduco in hac.ij.q.qñ statutuз dicit,ꝙ quelibet mulier succedat matri,si nõ erunt filij masculi,qui si erunt masculi nihilominus filia succedat,ꝛ nõ sumiť
86 ar.a ꝯrio hoc est ꝙ si erunt excludať filia. Probať,† qz si testator instituit titium ꝛ grauat ipsum de restituẽdo hereditatem si decesserit sine liberis vt si decedat cum liberis nõ dicanť liberi substituti ꝛ venire ex fideicommisso.l.filiusfamilias.§.cum quis de leg.j.ꝛ gl.in.l.lucius.ff.de here.insti. Reperio aũt Sali.in illa.l.conuenticulam in hac qõne,an habeat locum ꝯrius sensus
87 in statutis.† Et dicit ipse vř ꝙ nõ,qz talis ꝯrius sensus venit ex mente extensiua. Et illa non hз locũ in statutis ꝰm cõem opinionem de qua in.l.ij.C.de noxa in.l.cesar.ff.de publica.ꝛ per bart.in.l.i.§.lege falcidia.ff.ad.l.fal.dicit aũt ꝙ verius putat ꝙ ꝯrius sensus habeat locũ in statutis,sed nõ semper,ideo distinguit ꝙ aut resultat a ꝯrio sensu statuti talis,qui ꝯdicit alteri statuto,vel iuri cõi,ꝛ locum nõ hз,qz nec sumi dз,vt legũ correctio euitetur,aut neuter ipsorum ꝯdicit,qz casus ille per statutum vel ius cõe,nam reperitur decisus,ꝛ tunc locũ hз,nec tũc interpretatio extẽsiua cessat,qz deficit rõ,ꝓp q̃ illud resultans a ꝯrio sensu conformat se cum iure cõi. Et adhuc locũ hз ꝛ sumi põt lз opus nõ sit,
88 qz sufficit casus de iure cõi expressus.†qñ aũt statutum mitigaret,aut corrigeret ius cõe in casu maioris excessus an dicať corrigere in casu minoris excessus. Exemplũ si statutũ dicit,ꝙ cõmittẽs adulteriũ in mulierẽ violatã solũ castreť. An si in volẽtẽ cõmittat castrabiť,certe non dicit ipse,qz per directũ sensuз statutuз tñ loquiť de violata ꝛ per sensum ꝯrium si adulterauit,nõ castrabitur ꝛ in hoc iuri cõi ꝯformabiť. Sed an pena iuris cõis imponatur ꝛ sit mortis iuxta penã.l.q̃uis.C.de adulte.vř ꝙ sic,qz casus obmissum relinquitur in dispositione iuris cõis. Incõtrarium facit absurdũ ꝙ sequereť vt minor excessus puniať grauius q̃ maior ꝯ.l.qm multa.C.ad.l.iuli.de vi.ꝛ ita tз Salic.ibi vt pena iuris cõis vř esse correcta,ꝙ dic.ꝓt in.d.l.conuenticulam per eũ. ¶ Dixi aũt supra,ꝙ stante isto statuto,ꝙ filia non succedat matri extantibus masculis,vt intelligať si sit dotata,p glo.in.l.ij.C.de legi.here.dic ꝙ idẽ esset si patre reliquisset pro dote,qz intelligereť dotata q̃tium ad dictũ statutũ Bart.dixit in.l.titio centũ.§.titio genero ver.quero statutũ est hic.ff.de cõdi.ꝛ de.ꝛ idẽ dixit in.l.qui pupillã.ff.de adulte.idẽ dixit in.l.nõ
89 est matrimoniũ.ff.de ri.nup.ꝛc. ¶ †Sed q̃ro aliquis dotauit filiã ante statutũ factũ,sed decessit post statutũ an ista mulier excludať,vř ꝙ nõ,qz statutũ non trahiť retro,cuз nã eius sit respicere futura.l.leges ꝛ ꝯstõnes.C.de legi.l.pe.C.de decu.lib.x.c.lз can.de elec.li.vi. Incõtrariũ faciť,ꝙ lз rõ exclusiua sit ex cã de
90 preterito tñ casus deferende hereditatis est de futuro;†qz lз illud participium data sit aptum includere preteritum verbuз succedat non est aptum includere nisi futurã successionez.ita dixit notabiliter Bal.in.l.omnes populi in.iij.carta de iusti.ꝛ iure,de quo facit ꝙ legitur per gl.in cle.i.de deci.super ver.gregibꝰ ꝛ stante isto statuto ꝙ extantibus masculis femina non succedat ab intestato,nisi in dote,facto vero testõ non succedat,nisi quatenus dixerit pater ei relinquendum. Certe intelligiť facto testõ masculis extantibus,ꝛ hec est nã dictionis vero que ponitur pro sed qz ꝯiunctio illa inducit repetitionẽ.ff.de fun.instr.l.seie.§.gaio.ꝛ sic intelligiť ab intestato ꝛ extantibus masculis,qz intelligitur illud verbũ repetitũ,lз quidã ꝯsuluerit ꝯrium,ꝛ male hз bal.
91 in.d.l.omnes populi.in pe.car. ¶ †Et adde ꝙ lз Guil.de cu.in.l.cum his.§.si mulier de ꝯdi.inde.quẽ sequiť Bar.in.l.obligamur.§.lege.ff.de ac.ꝛ ob.determinet,ꝙ si mulier sit maritata sine dote ꝙ non habeat actionẽ ꝯ patrem,qz ideo ꝯpelliť dotare vt maritum reperiat ꝛ iam cã est impleta allegat.l.i.C.de diuor.ꝛ auc.ꝺ nup.§.si quis igiť col.iiij. Tñ nihil faciunt bene.n.probať ibi ꝙ maritus q accepit cã sine dote,nõ põt cã expellere de domo,vbi si fuisset sibi premissa,ꝛ non tradereť posset impune eã expellere per tex.iuncta gl.in auc.de non eli.scdo nuben.in prin. Nos aũt q̃rimus an ipsa filia,cui nil est quid imputetur posset petere dotari,cũ se non intromittat de his,q̃ facit př tempore nuptiarum,ꝛ vt plurimum ignorat,vnde valde iniquum est ꝙ remaneat fraudata.ꝛ posito ꝙ ipsorum opinio esset vera que tñ reprobať per gl.in.d.§.lege per gl.xxxij.q.ij.hoc sctm per notata per Io.an.in nouella in.c.per nostras de donatione inter vi.ꝛ vxo.p Bal.ꝛ Ang.in auc.res q̃.C.cõia de leg.per eundẽ bal.in.l.i.in.v.col.ff.so.ma.ꝛ per Raph.cu.ꝛ per eundẽ Bal.
92 in.l.fi.C.de sen.q̃ si.cer.q̃ti.†ꝙ intellige si filia sit honeste vite alias non teneť pater eam dotare vt notabiliter dixit Bald.in l.fi.C.de spon.ne tantũ habeat luxuria,q̃tum castitas vt in auc.de resti.ꝛ ea que parit in fi.cum adhuc illud procederet de iure cõi ꝰm ꝙ lз nõ habeat dotẽ tñ succedit patri vna cũ masculis.lз stante hoc statuto ꝙ non succedat,sed debeat dotari clarissimũ ꝛ equissimũ vř,ꝙ dotari debeat,ne careat vtroqз,qz statutũ eaз excludens ꝓp dotẽ vř velle ꝙ oino eam habeat,ꝛ maxime si statutũ disponit ꝓut disponit hic padue,ꝙ bona hřditaria sint obligata ad dotandũ eã,vel ipsi masculi sint obligati.ꝛ sic non offõ iudicis petereť ꝓut de iure cõi petiť iuxta gl.in.l.si socer.§.luciꝰ
93 .ff.so.ma.† Sз ꝯditione ex statuto q̃ fortior est ꝛ potẽtior iuxta no.in.l.cũ postulassez.ff.de dã.infe.vbi quis teneť offõ iudicis,ꝛ non ꝯstituiť in mora p interpellationẽ extraiudicialẽ,sed per litis cõte.tñ lз secus in eo q teneť iure obligationis ꝯ quẽ sufficit interpellatio ẽt extraiudicialis,vt no.in.l.q Rome.§.quotiens in parua glo.de verb.oblig.ꝛ in.l.si ex legati causa eo.ti.ꝛc.
94 ¶ †Sed an filia incongrue dotata a pře,vel a fratre possit agere ad supplementũ dotis incongrue.ꝛ bal.in.d.auc.res que arguit primo ꝙ sic,ar.illius auc.nisi inspecto tpe dotationis fuisset ꝯgrue dotata,per notata in simili per Jac.but.in.l.pactũ.C.de col.sed ipse bal.tз ꝯriũ,ꝙ debeat stare ꝯtẽta cuicũq dotí.ꝛ lз sit iniquũ ꝛ nimis rigorosum,nõ tñ ꝯ bonos.ideo seruandum l.prospexit.ff.qui ꝛ a quibus ꝛ per no.p Cyn.in.l.publico.C.de
95 adul.ꝛ ita dicit ꝯsuetudinẽ seruari.† Pro bal.facit,qz si est assignata legitima per patrẽ filio volenti.ꝛ postea crescãt facultates vel ipse filius ludat eã nõ põt petere sibi augeri,p no.p doc.in.l.si qñ.§.i.C.de inoffi.te.maxime p bal.sed ego reperio ꝙ idẽ bal.tenuit ꝯriũ in duobus locis.s.in.l.si non mortis.ff.de inoffic.testa.ꝛ in.l.fi.C.de do.pro.sed mihi vř primũ verius esse,ꝙ inspiciať tps dotationis,dato ꝙ creuerint facultates,si dotatio facta fuit ꝰm ꝯditionẽ personarũ,que potuerunt reperiri,ꝛ hз morẽ loci tũc vigentẽ,iuxta.l.quero.ff.de iur.do.ꝛ.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxa.vñ lз hřditas ex post facto fuerit aucta,ꝛ ꝓp valorẽ hřditariaꝝ rerũ auctũ ptiũ sit,vel ꝓp animalia aucta

ex

ex grege, in quo consistebat hereditas, nã videt̃, ꝙ tale augmẽ
tũ non debeat grauare heredes in augendo dotẽ iã datã q̃ tunc
tp̃is qñ fuit data erat cõpetens. Et probo ẽt, nã si hr̃ditas po-
stea fuisset diminuta certe nollet mulier ꝙ talis diminutio dimi
nueret dotẽ iaꝫ sibi datã, que tunc tẽporis nõ fuit data erat cõ
96 petens, † vnde mulier vel eius heredes non debent admitti ad
petendum. cuius ↄ̃triũ nõ fuissent postulaturi ita dixit tex. in. l.
pe. C. de soln. Sicut ẽt augmentũ vel dimuntio hereditatis con
tingens post mortẽ defuncti non auget vel minuit ltimã filiorũ
vt habet̃ in. l. lege falci. mortis seruorũ. ff. ad. l. fal. ita nec minuit
nec auget dotẽ, que in locũ legitime succedit. l. sancimus. C. de
nup. Quia considerari debet tp̃s dotationis coniunctũ cũ tp̃e
mortis testantis. ¶ Reperio autẽ in hac. q. vltra predicta do.
Pau. de cast. consi. ccvj. in secundo articulo dicentẽ, ꝙ si mu
lier inspecta q̃ntitate bonorum patris etiaꝫ si non habuerit con-
gruam dotem tp̃e dotatiõis non videat̃ patri referenda questio
ꝙ non sit competenter dotata, cum ipse melius q̃ȝ alius cõsiliũ
sciat pro liberis capere. l. nec in ea. ff. de adulte. Et illud qđ com
petens visum fuit sibi pro filia non dꝫ videri alteri incompetẽs
arg. l. furioso puberi in fi. ff. de cura. fu. sufficit enim ꝙ sit dotata
nec dꝫ redargui ab aliquo, cũ nullus amor vincat paternum. l. fi.
ff. de cura. fu. sufficit enim ꝙ sit dotata nec est curandũ de quã-
to ar. eius qđ in simili no. ff. ne quis eũ qui in ius voc. est. l. pe. in
fi. per glo. hoc tñ dicit verũ esse do. Pau. nisi tã ex magno ex-
cessu appareat manifeste ↄ̃triũ, ita ꝙ dolus patris possit redar
gui ar. ff. pro soc. l. vñ si nerue. cum. l. seq. Sepe eniꝫ parẽtes ma
ligne se habent erga filios. ff. de inoffi. testa. l. iiij. Quid eniꝫ si di
ues de decẽ milibus ducatis vnã habens filiã daret in dotẽ sibi
ducenta vel relinqueret sibi ducẽta ꝓ dote fratre instituto cum
inspecta quãtitate bonoꝝ ⁊ cõditione persone bene meret̃ duo
milia certe manifeste apparet indiscreta dotatio, cui nõ erit stã-
dũ. in dubio aũt presumet̃ pr̃, discrete, ⁊ ↄ̃ueníenter, nec fiet subti
lis indagatio in dotatione per eũ facta, non sic qñ fieret ab alio
q̃ȝ a patre ⁊ hoc totũ relinquit do. Pau. arbitrio bonoꝝ viro-
97 rũ. ¶ † Sed quero, an stante statuto, ꝙ extante masculo filia fe
mina non succedat, nepos ex ea, vel alij cognati vlteriores de q
bus nulla facta est mentio in statuto, excludat̃. Et Jo. an. in ad-
di. Spe. de succes. ab inte. sup rub. refert q̃õnem que fuit Jac.
de are. disputatam per eũ que incipit, statutum ⁊c. Qui Jo. an.
voluit, ꝙ tale statutũ extendat̃ de persona ad ꝑsonaꝫ, vbi subest
98 eadẽ ratio, ⁊ sic de filio ad nepotẽ, ⁊ de filia ad neptẽ, † qꝛ vbi
ratio statuti vel ↄ̃suetudinis subest dꝫ habere locũ statutum vel
ↄ̃suetudo ꝭm eũ, in. l. j. C. q̃ sit longa ↄ̃sue. ⁊. ff. de legi. l. de q̃bus.
Et lꝫ bar. in. l. liberoꝝ. ff. de verbo. signi. Reprehẽdere videatur
predictã rationẽ, dicens ꝙ illud est verũ, si predicta ratio fuerit
expressa in statuto, qꝛ tunc extenderet̃ ad oẽm casum in quo vi-
geret dicta ratio etiam si veniat ad correctionẽ iuris cõis. l. his
solis. C. de reuo. dona. Secus qñ nõ est expressa, quo casu ꝑ idẽ
ptitatem vel similitudinẽ rõnis non dꝫ induci legũ correctio, iu-
99 xta notata in aucten. quas actiones. C. de sacr. san. eccle. † ⁊ pro
Bar. facit illud qđ li. ꝙ per repetitiões subaudítio, ⁊ tacitos in
tellectus nõ fit legũ correctio vt dicit gl. notabiliter in verbo pe
tere in. c. cupientes. §. ꝙ si ꝑ viginti de ele. lib. vj. qꝛ vbi est ↄ̃tria
expressa dispositio dꝫ cessare tacita, q̃ insurgit per idemptitatem
rõnis. l. cũ ex filio. ff. de vulg. ⁊ pup. nisi ↄ̃trius ille casus haberet
ↄ̃trium vsum longi tp̃is, qꝛ tunc ẽt ꝑ tacitum sensum inducitur
legũ correctio. l. de q̃bus in fi. ff. de legi. vbi ꝑ tacitũ ↄ̃sensuꝫ pp̃li
denegat̃ lex. Sed idẽ Bar. in. l. ij. §. videndũ. ff. ad ter. dixit ꝙ ex
capite inuitatiuo masculoꝝ excludit̃ nepos, ⁊ alij cognati nõ ex
100 capite exclusiuo feminarũ † Bal. in. l. maximũ. C. de libe. pte. ꝑ
fatã rõnẽ correctionis nõ euitãde, q̃ fuit Ja. de are. approbat di
cẽs, ꝙ vbi nõ pt̃ nisi vna rõ assignari sup eo de quo disponit sta-
tutũ talis rõ hr̃ ꝓ expssa. gl. est in. l. q̃ȝuis. C. de fideicom. Sed
in tali statuto excludente feminas pp masculos non põt alia rõ
assignari nisi illa, vt familiarũ salua sit dignitas, de qua in. l. i. ff.
ff. de ven. in pos. mit. ⁊ no. Bar. in. l. titio centũ. §. titio genero ꝯ
ↄ̃di. ⁊ demon. que q̃dem statuta ↄ̃cernere vñr publicam vtilita
101 tẽ. † ad quã ptinet masculinã ꝓlẽ hẽre pr̃nas ⁊ auitas diuitias
ꝓut dicit Ja. de are. in. d. q. ⁊ Joan. an. vbi. s. ⁊ Cyn. in. l. j. C. de
adulte. nec est nouũ ꝑ naturalẽ equitatẽ derogari alteri natura-
li eq̃tati. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquil. qꝛ ꝑ masculinaꝫ ꝓlem cõ
seruat̃ eterna memoria familie, ad. l. liberoꝝ. ⁊ no. Bal. in. l. cer
tũ. C. vñ cogna. talia enĩ statuta sunt bona pp bonũ publicum lꝫ
nõ eq̃ua. ff. de insti. ⁊ iu. ⁊ in. l. i. circa princ. ⁊ in glo. que incipit
102 hic pr̃ in fi. † Cõstat aũt ꝙ qñ rõ exprimit̃ in statuto trahit̃ ad
aliũ casum q̃ȝ expressum. d. l. his solis ⁊ glo. est ordinaria in cle.
i. in verbo eligat̃ de ele. ⁊ bal. expsse in illa auc. q̃ act. ꝓ quo fa-
cit tex. in. l. ẽptor. §. fi. ibi. si rõne reddita. ff. ꝯ rei vẽ. ⁊. ff. ꝯ vsu. l.
i fideicõmissi. §. cũ possidius, nec dr̃ tũc fieri extẽsio ꝯ casu ad ca
103 suꝫ. ¶ † Qꝛ vt subtiliter dixit bal. in. l. ꝯ q̃bus ⁊ fuerũt ṽba pe.
⁊ Cy. in. l. iura nõ in singulas. ff. de legi. in lectura ꝙ qñ in pluri-
bus casibus eadẽ est rõ illa decidit oẽs casus nõ ꝑ extensionem,
imo sicut genus ↄ̃prehendit spẽs. sic gñalis rõ expressa ↄ̃prehẽ-
dit diuersas spẽs casuũ emergentiũ. Sed qñ non sunt rõnes dif
ferẽtes spẽ tñ siles tũc est extẽsio, ⁊ q̃dã ꝓgressio de termino ad
terminũ ꝑ adequationẽ seu paritatẽ ista fuerunt verba pulchra
vera ⁊ subtilia ⁊ hoc vltimo casu loquit̃ gl. in auc. quas actiões
q̃ȝ allegat bar. nã fauor publicus ⁊ ecclesie sunt spẽs non sub eo
104 dẽ gñe, imo pares ⁊ siles. † Jõ lꝫ. l. fi. C. ꝯ sac. sanc. eccl. sup qua
est posita illa auc. corrigat̃ ꝑ illã auc. inq̃ȝtum loquit̃ illa lex de
pio ⁊ ecclesiastico loco, qꝛ nõ propterea corrigit̃ inq̃ȝtum loquit̃
de publico qꝛ esset extendere legẽ correctiuã ꝯ vno casu ad aliã
qui nõ sunt sub eodẽ genere ⁊ sub eadẽ rõne, q̃ȝq̃ȝ sint siles, ma-
le ergo allegatur illa gl. in illa auc. ꝙ ꝑ idẽptitatẽ rõnis non de
beat induci legũ correctio, qꝛ illa gl. hoc nõ dicit, sed dꝫ allega-
105 ri ⁊ a paritate, vel similitudine rõnis nõ inducit̃ correctio. † Et
hoc voluit Cy. post Pe. in. l. ꝙ vero ↄ̃. ff. de legi. ꝙ vbi est eadẽ
rõ numero nõ dr̃ fieri extẽsio sed ex virtute eiusdẽ statuti deter
minat̃ ⁊ dr̃ directa, lꝫ deficiãt verba, facit. l. ꝯ pupillo. §. si quis
riuos. ff. de no. ope. nũ. ⁊. C. de reuocãdo. l. his solis. C. ꝯ idi. vid.
tol. l. ij. ff. ad mace. l. filiũ. statutũ ergo excludens filiam pp ma-
sculum censet̃ excludere neptẽ, postq̃ȝ radix est exclusa, in qua
nepte est eadẽ rõ exclusionis vel maior, vt dicit bald. in. d. l. de
106 quibus ⁊ Cy. post Nic. matarel. in. l. i. C. que sit lon. ↄ̃sue. † Et
ꝭm predictã rõnẽ ⁊ intellectũ quẽ dedi ad auc. quas ac. dꝫ intel
ligi gl. in verbo italie. c. i. de tẽp. or. li. vi. Bal. in. l. ꝙ vero pal-
legata vtit̃ his verbis, ꝙ si querit̃, an si dicat statutũ predictũ, ꝙ
filia dotata non succedat. ⁊ queratur quid in nepte. ⁊ arguit ꝙ
pria facie vr̃, ꝙ succedat. nã statutũ illud scriptũ ẽ in personã fi-
lie. ergo nõ includit neptẽ, qꝛ neptis dr̃ filia solũ abusiue q̃ abu
sio ⁊ impropriatio nõ cadit in statutis ⁊ in iuribus vulgaribus.
Nam ꝭm propriã significationẽ seu diffinitionẽ filie neptis nõ
est filia, qꝛ non est nata ex iustis nuptijs aui. nec concernũt ea de
quibus in. l. filium diffinimus. ff de his qui sunt sui vel alie. iuris
sed est nata de patre suo. s. de pa. pote. in fi. ⁊ in auc. de testi. fi-
deiu. §. manifestum. Incontrariũ facit qꝛ hoc statutũ est factum
fauore domus. i. agnationis. ergo inspecta rõne statuti est reale
⁊ non personale. Itẽ maior est ratio exclusionis in nepte q̃ȝ in fi
lia. C. de bo. mater. l. si viua. §. in nepotibus. Itẽ statutum proui
det generi masculino. vnde lꝫ non extet filia durat prouisio, arg.
Insti. de leg. §. si quis ancillã ⁊. C. de na. lib. l. cuꝫ quis. Nã per
sona que excluditur nunq̃ȝ est in cã fauoris, sed persona includi
tur. ergo dꝫ attendi tanq̃ȝ propria cã principalis, ar. no. in. l. sed
si hoc. §. fi. ff. de in ius voc. hanc opi. tenuit Ryzar. malũ. qꝛ hoc
statutũ non dr̃ extendi cum includat agnatos dispositiue. itaq̃ȝ
ex parte agnatorum nulla est extensio. Item nec est extensio in-
q̃ȝtum excludat, nã nomẽ filij põt aplicari nepoti quasi sit gñã-
le nomen descendẽtium. ff. de here. insti. l. lucius de verbo. sign.
liberorũ. Item verisimile est statuentes hoc sensisse per glo. in. l.
107 tale pactum in fi. ff. de pac. † Et qñ mens ⁊ verba repugnant stã
dum est potius menti. l. talem in fi. ff. de her. insti. l. nominis ⁊ rei
§. verbum ex legibus. ff. de ver. sig. Idẽ tenuit ipse bal. in. l. fi. C.
de in ius vocã. idẽ in. l. nensennius. ff. de neg. ge. vbi dicit ꝙ sta-
tutum excludens matreꝫ, excludit auiã. idẽ tenuit in. l. si vero. §.
de viro. ff. so. ma. ⁊ idem Jo. de imo. idem tenuit bal. in simili in
emphiteosi in auc. si quas ruinas. C. de sacrosanc. ecc. Sed ego
reperio eundem Bald. tenuisse contrarium. l. illam. C. de colla.
108 † qꝛ sicut exheredatio hominis nõ porrigit̃ ad filiũ preteritũ ⁊
de quo nulla est facta mentio. ita nec exclusio legis, cum pariter
vtraq̃ȝ sit odiosa, ergo ⁊c. l. i. §. querit̃. ff. de ven. in pos. mi. Pre
terea tale statutũ hoc nõ dicit. ergo nec dicere debemus nos. l.
si seruũ quis. §. nõ dixit. ff. de acqui. here. nec nos illud ampliare
debemus, vt in. d. §. de viro. ⁊ dicit videri casum in illa. l. illã de
colla. Non ob. dicit ipse prima rõ bar. in. d. §. videndum, qꝛ ↄ̃ce
dit ꝙ statutũ defert successionẽ in ꝑiudiciũ mr̃is, sed non in ꝑiu
diciũ alioꝝ. Non ob. alia rõ, ꝙ ↄ̃tẽplatiõe agnatoꝝ iure exclu-
dat̃. ergo debent omnes alij excludi, q non sunt agnati, ⁊ hec sal
tẽ ex capite inuitatiuo, lꝫ nõ ex capite exclusiuo. Quia dt̃ Bal.
ꝙ iste fauor est respectiuus respectu matris nõ absolutus respe
ctu alioꝝ. ¶ Itẽ ꝭm eũ determinatio bar. ꝓcederet qñ mater
viueret seu esset in medio. itaq̃ȝ ius eradicandum matri trans-
funderetur in agnatos. Sed si mater est mortua non põt trans-

fundi.l. qui libertinus.§. posthumus.ff.de ope.li.⁊ ꝙ no.in auc. matri.⁊ auie in.i.glo.ver. Itē si esset auus.C.qñ ma.tu.off.fun. pōt. ¶ Sed cōperio eundē Bal. distinguentem in isto passu in l.si defunctus.C.de suis ⁊ legi. An dicat statutū sine loquat̄ expresse inuitando agnatos, vel masculos, vt si dicat veniāt agnati vel masculi,⁊ excludat̄ mater vel filia.⁊ tūc ex hoc capite expsse inuitante excludunt̄ ēt nepotes ⁊ agnati, sed vbi expresse inuitant̄ ꝯditionaliter tñ ponuntur, puta extātibus masculis filie nō succedant vel extantibus agnatis succedat mater, ⁊ tūc cum nō sit caput inuitatiuum expressum nō excludent̄ alij, nisi q sunt expressi in capite exclusiuo, bal. tñ ibi nō loquit̄ in terminis superioribus proprie. nam termini sui sunt. an exclusa matre excludatur amita⁊ vbi est diuersa rō ꝙ̄ in auia materna vel alijs cognatis, qꝫ amita est de agnatis. vnde donec suum vr̄ verum in se ꝙ non excludat̄ amita, lꝫ excludat̄ mater, vel auia materna, vel alij cognati. sed tñ nō vr̄ vera ꝯsideratio sua.s̄. dicta an sub ꝯditiōe vel expresse fiat inuitatio, ꝙ̄ tñ ꝯtiam ⁊ ꝯsiderationē ipse idē Bal. sensit in.l.fi.C.ad tert. Nā pariter vr̄ dōm vtroqꝫ casu ꝙ videātur inuitati illi positi in ꝯditione, sicut si expresse arg.l.ser.leg.§. cum testator de leg.i.⁊.l.si defunctus nec alij doc. fecerunt hāc distinctionē, ⁊ cū reuerentia verbalē.⁊ tenenda ē opi. Ja. d are. Jo.an. Bar. ⁊ eiusdem bal. in primis locis de quibus.s̄. qꝫ iudicandum est de descendentibus a matre, qꝫ per illam ꝯiungit̄ ⁊ dꝫ esse eiusdē ꝯditionis filius, sicut esset ipsa mater, si viueret.d. l.si viua matre pro hoc tex.in.c.i.§. hoc aūt notandū qui feudū dare possunt. Nec obstat si dicat̄ statutū defert hr̄ditatem masculis ⁊ iste nepos est masculus si est natus ex filia, ergo dꝫ suc-

109 cedere. ¶ † Qꝫ statutū dꝫ intelligi de masculo nō descēdētibus ex femina exclusa sed de masculis nō exclusis, ne sequat̄ incōueniens ꝙ si filia viueret excluderet̄ ⁊ ꝙ nūc nepos ex ea admittatur, ⁊ ita in simili determinauit Spe. in emphiteosi in ti. de loca. §. nunc aliqui ver. xvi. ⁊ bal. in.l.i.C.de ꝯdi.inser. post prin. ibi.

110 quero an dicat̄ decedere sine filio masculo ⁊c. ¶ † Nunc quero si dicat statutū, ꝙ extātibus masculis femina nō succedat, an dꝫ intelligi tā de bonis maternis, ꝙ̄ paternis, ita gn̄alr ⁊ indistincte loquendo, vr̄ ꝙ nō, qꝫ tale statutū, vt in superioribus dixi dꝫ intelligi, ꝙ excludat̄, si sit dotata, per gl. in.l.i.C.de legi.here. Ergo si ista est dotatio ⁊ de bonis patris nō dꝫ excludi a bonis matris, qꝫ limitata cā limitatū dꝫ producere effectū.l.in agris limi-

111 tatis.ff.de acqui.re.do. † ⁊ dispositio seu exclusio dꝫ perstringi ad casuꝫ de quo loquit̄.l.cancellauerat.ff.de his q̄ in testa.delē. l.ita aūt in prin.§.i.ff.de admi. tu.l.lucius.ff.de fideiul. sed cā exclusionis est dos seu dotatio.l.qui volebat.ff.de here.insti. ergo dꝫ restringi ad hr̄ditatē dotantis per iaꝫ dicta, postꝙ̄ statutum aliud nō disponit, ⁊ hec vendicāt sibi locū, si statutū simplr̄ diceret, ꝙ mulier dotata nō succedat extante masculo, vel si diceret sororē dotatā, nec diceret vltra. ita caute loquit̄ Bal. in.d.l.i.q. d. ꝙ tūc statutū nō declarat a cuius hr̄ditate frater vel mascul⁹ excludat sororē vel feminā, qꝫ dꝫ restringi ad hr̄ditatē dotātis tātum. ¶ Si vero statutū specificaret personas, a quarū hr̄ditate mulier dotata est exclusa, vt si diceret nō succedat patri, vel mr̄i, vel fratri, vel patruo, tūc dico, ꝙ si esset dotata ab vno istorū, puta a patre sufficeret, hoc ad excludēdā eā ēt a successione mr̄is, ēt extante masculo eiusdē gradus, ⁊ sic ēt fratis ⁊ patrui, qꝫ quātum ad dotationē seu dotantē loquit̄ in rem, duꝫ dicit mulier dotata, nec dicit a quo, vnde nō refert a quo sit dotata, ꝙ̄tū ad hoc vt excludat̄ a successione omnium personarū nominatarū in statut.ff.de peti. here.l.itē veniunt.§.a quo.ff.de ꝯsti.pe.l.eū qui.§. ꝙ exigimus.ff.de ri. nup.l.palā.§.fi.ff.de acq. her.l.si seruū.§.nō dixit.ff.ex q.can.in pos.ea.l.hoc aūt.§.fi. Intentio.n. fuit statuti ꝙ debeat stare ꝯtēta dote, nec debeat aliqd petere de hr̄ditate specificatorum in statuto. et ita ēt in dicto casu dꝫ restrictio fieri ad hr̄ditatē dotantis, puta ꝙ dotata a patre nō succedat patri, dotata a matre nō succedat matri, tñ qꝫ v̄ba possunt hr̄e largioreꝫ significatū vꝫ, vt dotata a quocūqꝫ nō succedat alicui predictorum in statuto nominatorū. Ideo nō debemus predictam restrictionē facere, sed intelligere vt dixi per iura supra allegata. Et ideo bal. in.d.l.i. nō sine ministerio dicit si statutū predictum

112 nō diceret vltra ⁊c. † Qñ igit̄ statutū loquit̄ gn̄aliter, vt qꝫ excludit mulierē dotatam ab hr̄ditate ascendentis nomine ascendentis ꝯprehendit̄, nō solū pater, sed ēt mater.l.quique.§.parentes ff.de in ius vocā. perinde est ac si dixisset ab hr̄ditate pr̄is ⁊ matris, qꝫ tantum vꝫ genus ꝙ̄tum specificatio specierū.l.si duo in prin.ff.de admi.tu.l.si chorus in prin. de leg.ij. Si diceret ab hr̄ditate patris ⁊ matris clarū est, ꝙ dictū Bald. in.d.l.i. nō hr̄et locum, imo dotatio facta ab vno predictorū excluderet eā a suc-

cessione vtriusqꝫ per iā dicta. Et qꝫ statutum predictū principaliter habuit respectū ad sexuꝫ masculinū ꝙ̄tum ad exclusionem, nō ꝙ̄tum ad dotationē, lꝫ scdario ēt ad dotationē, ꝙ pꝫ, qꝫ si pp̄ dotationē principaliter excluderet, ⁊ requireret, ꝙ mulier esset dotata tpe, quo hereditas deferret, iuxta.l.in delictis.§.extraneus.ff.de noxa. sed hic ēt, si tunc nō sit dotata, excludit̄ a succedendo, si extat masculus dūmodo postea dotet, superexistentia ergo masculi est illa, que principaliter, ⁊ prius excludit, ergo nō est curandum, a quo sit dotata, dūmō sit dotata.l.i.C.de insti. ꝙ̄tum ad hoc, vt excludat̄ a successione patris ⁊ matris, alias seq̄retur inconueniens. Pone.n. ꝙ tempore mortis patris mulier nō erat dotata, frater vult eā excludere ab hr̄ditate vtriusqꝫ.s. patris ⁊ matris dotando eā, habebit necesse dare duas dotes, vnā de bonis paternis, vt excludat eam a paterna, alterā de bonis maternis, vt excludat eam a materna, certe si diceremus h̄ casu locū hr̄e opinionē bal. dōm esset ꝙ sic. qꝫ sicut dotatio facta a patre de bonis alterius eorū vt de bonis patris nō excluderet eā ab hr̄ditate matris, nec eꝫ. Ita ⁊ facta a fratre de bōis

113 alterius eorꝫ, ⁊ ridiculum esset dicere ꝙ hr̄et duas dotes. † Nā dotatio nō est act⁹ reiterabilis sicut alimētatio vt no.i.l.dn̄s.ff. de vsufruc. Concludenduꝫ est igit̄, ꝙ lꝫ fuerit dotata a patre, tñ excludit̄ ab hr̄ditate matris ⁊ ēt patris, presupposito ꝙ statutū predictū locū ēt habeat in materna hereditate, postꝙ̄ nō specificat a quorum hereditate excludat̄.s.ascendentiū, super quo verbo ꝯprehenditur pater ⁊ mater.d.l.quiqꝫ. Nec hoc casu locum hꝫ dictū bald. in.d.l.i. sed solū qñ diceret ꝙ frater vel masculus excludat sororē vel feminā, nec ibi Bal. dicit. Statutū ergo predictū locū ēt habebit in hereditate materna, imo plus dico ꝙ ēt habebit locū in hereditate ascendentium per lineā femininaꝫ. nec ob. si diceret statutū masculis quibuscūqꝫ per ordinē legitime descendentibus succedant masculi ⁊ nō femine, qꝫ nō dicuntur masculi descendentes per lineā masculinam nisi sint agnati.

114 † Qꝫ proprie loquendo agnati sunt illi quid descendunt p̄ lineā masculinā, inst. de le. agn. suc.§.i.⁊ d̄ le. agna. tu. Sꝫ mulier nō pōt hr̄e suos descendentes agnatos, lꝫ ascēdētes ⁊ trāsuersales agnatos hn̄ pōt hr̄e. ïōqꝫ descēdentes mulieris nō poterant venire de iure ciuili ex.l.xij.tabu. tanꝙ̄ agnati, sed solū iure pretorio, vt cognati, pp̄ ꝙ emanauerūt senatuscōsulta tertulianū ⁊ or-

115 ficianum. † Et de hoc vr̄ esse tex. in.l.pronuntiatio in fi. de verbo sig.⁊.l.seq.§.feminarū, vbi dr̄ ꝙ liberi feminarū nō sunt de earꝫ familia in agnatione eo qꝫ ēt masculis ⁊ per lineā masculinā, cū nō sint agnati. Sequit̄, ꝙ nec dispositio statuti sibi vēdicet locū in successione mulieris.i.ascendentiū p̄ lineā maternā, sed solū in paternā, in q̄ dicta verba possunt verificari. ergo ⁊c. ⁊.l.hoc accusare.§.oībus.ff.de accusa.⁊.l.iiij.§.totiens.ff.de dam.infec. Sed ad hoc respondetur ⁊ primo per deductionē ad absurduꝫ.

116 † Pone.n. ꝙ statutū dicat expresse sic, ꝙ hereditas patris, matris, ⁊ aliorum ascendentium per eos deferatur masculis qꝛbuscūqꝫ descendentibus per lineam masculinā exclusis feminis, an dictum statutum inquantuꝫ loquitur de hereditate materna poterit hr̄e locum, ⁊ certe h̄m predicta que inferunt ꝙ mulier non pōt hr̄e descendentes agnatos, qꝫ non est dare vnum sine alio. Consequēter nō pōt dici, ꝙ habeat vel habere possit masculos per lineam masculinā ⁊ agnatos, qꝫ non est dare vnum sine alio, ⁊ sic nō posset dici statutū valere, vel aliquid operari tanꝙ̄ statuens aliquid impossibile.iiij.di. erit aūt lex, vcꝫ ꝙ hr̄ditas mulieris deferatur ad suos descendentes agnatos, ⁊ agnatos descendentes hr̄e nō possunt. Et sic erit dictum statutuꝫ inane, ꝙ̄tum ad hereditatē mulieris, vel descendentiū per eā. Et pp̄ hoc dicimus, ꝙ ꝙ̄tum ad eas debent illa verba intelligi, prout possunt nō de agnatis, sed de filijs masculis earum, ⁊ ēt de nepotibus, vel pronepotibus masculis descendentibus ex illis, qꝫ illos pōt mulier hr̄e sine dubio lꝫ nō sint agnati. ⁊ sic illa verba descēdentibus per lineam masculinaꝫ intelligantur de hijs q̄ possunt dici descendentes per lineam masculinaꝫ.i. per masculos lꝫ nō sint agnati. Dicemus ergo eodeꝫ modo in casu presenti, qꝫ licet statutum non faciat expressam mentioneꝫ, sed generaliter disponat de hereditate descendentium, tñ illud verbum sit adeo generale, ꝙ possit comprehendere non solum patrem ⁊ ascendentes per lineam paternam, sed ēt matrem ⁊ ascendentes per lineam

117 maternā, † qꝫ paria sunt specificare aliqd verbis generalibus vel specificare spālibus, iuxta no. in.l.i. de vulg.⁊ pup. p̄ bar. in l.si chorus de leg.iij.⁊.l.si duo de admi.tu. Nā hoc statutū non habuit reuera respectū ad agnationē, sed ad sexum virilē, ⁊ ad votum parentuꝫ ꝙ pariter viget in matre sicut in patre, qꝫ optāt vt filij masculi, ⁊ nepotes, ⁊ pronepotes masculi descēdentes ex

eis

cis succedant eis vł̄r tanq̄ꝫ per eos magis ꝯseruatur eorum me
moria, q̄ꝫ ꝑ feminas, q̄ sunt in aliena familia. s. patrū earuꝫ in-
sti. de pa. potes. in fi. Et hoc per experiētiā videmus, qꝛ mulie
res sicut ⁊ vir instituunt heredes vniuersales filios masculos
118 nō feminas, imo iubent eas esse ꝯtentas suis dotibus. † ⁊ ꝓ hoc
adduco tex. in. c. j. de eo q sibi ⁊ hr̄dibus suis ⁊ ma. in vsib. feu.
vbi masculus descendens ex femina lꝫ nō sit agnatus potior est
q̄ꝫ femina in materia, in qua pōderat̄ sexus masculinus, lꝫ. n. cuꝫ
simpl̄r loquat̄ de ꝯiunctis vel descendētibus ꝑ lineā masculinā
alio nō dato dēret intelligi de agnatis tantum ꝑ iura in ꝯtrium
allegata. sequeret̄ ex hoc restrictio alterius verbi ḡnalis, ꝓut est
in casu nr̄o de ꝟbo ascēdētibus, vel seq̄ret̄ absurditas, qꝛ statu
tū esset nullū, vel inaniter disponeret de mr̄e, vel eius linea. Et
iō talia verba debēt magis late accipi. s. ꝑ descēdētibus ex ma-
sculis, lꝫ nō sint agnati illi ꝑsone, de cuius hr̄ditate agit̄, q̄m sunt
ꝟba statuti nō iuris. Et sic pn̄t magis late accipi ꝺm qđ ꝯuenit
ꝑsonis ⁊ mr̄i i q̄ ꝑferunt̄, ꝓut i sili no. bar. in. l. tutelas. ff. de capi.
di. Nā qđ repugnat dicere ꝙ nepos ex filio, vł̄ nepos ex dicto
nepote dicat̄ mulieri dscēdēs ꝑ lineā masculinā. i. ꝑ filiū mascu
lū, a quo linea illa incepit qđ pꝫ nā descendēs per lineā masculi
nā dici nō pōt. Ergo sequit̄ necessario ꝙ dicat̄ descendere ꝑ ma
119 sculinā † qꝛ ad dispōnē vnius de ꝯtrio, sequit̄ remotio alterius.
l. ⁊ si pupillus. §. pe. ff. đ instituto. ita ecōuerso. a remotiōe illius
sequit̄ positio alterius vt ibi in. l. j. ff. de his q sunt sui, filius. n. a
quo linea incipit nō dicat̄ mr̄i descendere ꝑ lineā masculinaꝫ, qꝛ
dictio illa ꝑ significat aliqđ mediū inter descendentē ⁊ medium
ꝑ quē ille descēdit, quē hic nō ē dare, vel illa verba posita i hoc
statuto ꝑ lineā masculinā ⁊c. referunt̄ ad filios primi gradus sꝫ
ad descēdētes eis ꝑ eos, vt sit sensus, ꝙ successio descēdentium
deferrat̄ masculis ⁊ alijs q̄buscūqꝫ masculis lr̄ie descendētibus
ꝑ eos ⁊ iste ē verus sensus statuti, nā ītētio ⁊ verba statuti nō re-
pugnāt, imo rō suffragat̄, vt dictū statutū locū hēat in successio
ne cuiuscūqꝫ descendētis, nō solū patris, sed matris ⁊ sue linee.
120 † Et illud qđ doctores alibi dicūt, ꝙ talia statuta ꝑferētia ma-
sculos feminis censeant̄ facta ḡra ꝯseruande agnationis, vt no.
Cy. in. l. i. C. đ adulte. ⁊ bar. in. l. liberoꝝ de ver. sig. debēt intelli
gi sane ꝺm. s̄. dicta. s. vel sexus virilis. Nā si statutū loquit̄ in he
reditate pr̄na tantū, fateor, ꝙ censet̄ factū gratia ꝯseruāde agna
tionis. Si vero in bonis mr̄nis, tūc ḡra ꝯseruandi masculos, lꝫ
matri nō sint agnati ꝑꝑ votuꝫ matris, qđ ad eos dirigit̄ plus q̄ꝫ
ad feminas, hoc aūt loco querendū duxi, an soror exclusa a suc-
cessione fratris extante alio fratre ex forma statuti intelligat̄ ex-
121 clusa a successione sororis. † Et rn̄deo ꝙ appellatione fratrū in
materia fauorabili ⁊ non repugnante iure cōi ꝯtinetur soror. ff. de
pac. l. tres fratres de leg. iij. l. lucius. §. quesituꝫ. Si vero q̄rit̄ an
per statutum solus frater admittat̄ exclusa sorore, ⁊ videret̄ dōm
ꝙ nō, ꝙ statutū illud loquit̄ de successione fratris, sꝫ in casu nr̄o
tractat̄ de successione sororis, ad quē casum statutū predictū cor
rigens ius cōe non vr̄ trahi ad aliū casum, lꝫ in eo sit eadē ratio.
l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. ⁊ l. illam circa medium. C. de colla.
122 † vbi lex facta in vna ꝑsona nō trahit̄ ad aliā similem. ff. de legi.
ꝙ no. de re. iu. ea q̄ ⁊. c. in arg. lib. vj. ⁊ ꝙ no. in auc. quas actio
nes. C. de sa. san. eccle. ꝓcipimus in fin. C. de ap. l. sancimus. C. de
testa. cū simi. statuta. n. sunt stricti iuris. l. ꝯstitutionibus ad mu
nicipales. l. ꝯstitutū. ff. de testa. mili. c. cū dilectus de ꝯsuetudine
vn̄ nō lꝫ ipsum extēdere ad casus nō exꝑssos. l. qcqđ. ff. de verb.
obli. sed relinquit̄ dispositioni iuris cōis. l. si cū dotē in princip.
123 ff. so. ma. ff. de lib. ⁊ posthu. l. ꝯmodissime. † Nā in restringibi-
libus cessat ar. a pari ⁊ maiori, vt dicit Jo. an. in addi. Spec. de
act. ⁊ peti. in addi. magna remittēs ad no. ꝑ eū in rescrip. postu
lasti in fi. magne gl. ⁊ pꝫ de ꝓbē. cui de nō in. vj. hoc ēt pꝫ ex no
tatis ꝑ Bar. in. l. oēs populi de iusti. ⁊ iu. in. vj. q. principa. q.
iiij. vbi q̄rit an recipiant reinterpretationē extensiuā, ⁊ lꝫ ꝙ non
in decisis a iure cōi. sicut ēt in casu ⁊ ꝑ eundē in. l. si ꝯstant. in. j.
q. principali. vlti. de iusti. ⁊ iure in distinctione sua ⁊c. Nec ob-
stat ꝙ no. Dy. in regula in argumentū in. vj. vbi vr̄ teneri, ꝙ ꝑꝑ
identitatē rōnis vel maioritatem fit extensio, ⁊ idē Cy. C. que sit
lon. ꝯsue. l. j. ꝺm Ny. mat. qn̄. s. verba nō sunt oīno repugnantia
sicut est in casu nostro, qꝛ ap. fratris continetur soror pro quo fa
cit. l. omnes populi de iusti. ⁊ iure, quia est intelligendum scili-
cet in casibus a iure non determinatis in contrarium, ⁊ in casu
124 nostro per dictam auctenti. cessante. † Item etiam dico ꝙ statu
tum loquens de vna persona bene extenditur ad aliam que ve-
niret illa mediante, vt si statutum excludat illam a successione
fratris extante filio. Nam excluderetur etiam neptis a cessio-
ne aui existente nepote. ⁊ ita disputando tenuit Jacobus de

are. vt refert Joan. an. in addi. Spe. de suc. ab inte. super rub.
qꝛ auus iungit̄ nepoti ⁊ nepti mediante filio patreqꝫ ipsorum, ⁊
125 nepos ⁊ neptis similiter ipsi auo. † vnde ꝙ statuit̄ in cā ꝓxima
censetur statutū in remota que per illaꝫ ⁊ ex illa descendit, ver-
ba fuerunt Bar. in d. l. illā de coll. Unde fateor in casu nostro,
ꝙ predictū statutū loquens de fratribus patruelibus extendit̄
ad fratrē carnalē, per quē patruelis ꝯiūgit̄, qꝛ in eo est maior rō
vt excludat sororē, sed inq̄ꝫtum loquit̄ de hr̄ditate fratris, vt ab
ea excludat̄ soror, nō extendit̄ ad hereditatē sororis, qꝛ frater nō
ꝯiungit sorori per aliā sororē, nec eꝯ, nec per parentes, ꝙ pꝫ, ⁊ si
soror illa nō fuisset, nihilominus esset ꝯiuncta huic fratri, ꝙ non
esset, si nō fuisset pater ⁊ mater. vnde statutū excludēs matrem
extante fratre porrigit̄ ad auiā, q̄ per matrē ꝯiungit̄, ⁊ statutum
excludens filiā porrigit̄ ad nepotem, vel nepotem ex filia, q̄ per
sone per filiā ꝯiungunt̄, sed statutum excludens patruū nō por-
rigitur ad amitam, que per patruuꝫ nō ꝯiunguntur, qꝛ ⁊ sine pa
truo esse potuisset ⁊ excludens materteram nō porrigit̄ ad auū-
culum. Ita pꝫ ex no. per bal. in. d. l. illā. Sic in proposito istud
statutū excludens a successione fratris bene porrigitur ad nepo
tem ex fratre, qꝛ venit ex persona fratris, sed nō ad sororē, que ꝑ
se venit, facit ꝙ no. idē bal. in. l. si defunctus. C. de legi. he. ⁊ hec
126 pars vr̄ esse tutior, qꝛ minus odij ꝯtinet. ¶ † Nunc aūt vtiliter
quero, an stante statuto penitus excludente agnatos ⁊ feminas
a successione ab intestato existentibus agnatis, an frater vtrinqꝫ
ꝯiunctus excludat ꝯsanguinē tm̄. i. existentem a latere patris.
ita ꝙ inter ipsosmet agnatos preferat̄, qui ex vtroqꝫ latere est cō
iunctus ꝯiuncta ex latere vno tm̄. s. patris. ⁊ insignis doctor. d.
Ant. Ro. semel tenuit in aula ep̄ali nostra. Paduana ꝙ nō ex
cludat̄, postq̄ꝫ est agnatus, qn̄ est ꝯiunctus ex latere patris tm̄,
sicut qn̄ est ꝯiunctus ēt ex latere matris, qꝛ illa ꝯiūctio ex late-
re matris est superabundās, ⁊ nullā inducit agnationē ergo ⁊c.
⁊ allegauit no. per bal singulariter in. c. i. de gradibus succedē
di in feudū in vsib. feu. ⁊ in. c. j. de feu. marchi. Est. n. bene verū
dicebat ipse ⁊ de iure cōi quo nō ꝯsiderat̄ dr̄ia agnationis ꝑ. §.
nullā no. in auc. de heredi. ab inte. colla. ix. ꝙ duo vincula vin-
127 cunt vnū † ⁊ frater ꝯiunctus ex vtroqꝫ latere in successione fra-
tris vtrinqꝫ preferret̄ ꝯiuncto ex patre tm̄ in auc. Ita. C. cōia de
successioni. ⁊ in. §. reliquū in. d. auc. de succes. ab intest. Contra
ipsum aūt ego publice argui his motiuis. Primo, qꝛ si extant
fratres vterini ⁊ sic ex latere matris ⁊ ꝯsanguinei tm̄ in bōis ma
ternis succedunt inuicē, ⁊ in bonis paternis ꝯsanguinei. l. đ emā
cipatis C. de legi. hered. Et tn̄ si reperitur aliquis frater, qui sit
vtrinqꝫ ꝯiunctus, ille prefert̄ oibus illis alijs nulla habita distin
ctione p̄rimonioꝝ. d. auc. cessante. C. de her. ⁊ prefert̄ eo qꝛ est
vtroqꝫ vinculo copulata. Cur nō sic dicamus in hoc statuto cuꝫ
in dubio saltē recipere debeat interpretationē a iure cōi, vt ple-
ne legitur in. c. cum dilectus de ꝯsuetu. gl. in. l. fi. §. in cōputatio
ne. C. de iure delibe. ⁊ in. l. ij C. de noxa. ⁊c. ¶ Sed potest solui
128 † ꝙ statutū, ꝙ est ꝯ̄ ius cōe nō recipit interꝑtationē a iure cōi
ita dixit bal. singulariter in. l. maximum vitium de libe. preteri.
¶ Scđo arguebā, qꝛ hoc statutū de sui natura est stricti iur. si-
cut sunt omnia alia. l. iij. §. hec verba. ff. de neg. ge. Item tendit
ad exclusionem alterius. s. cognatorum ⁊ feminarū. Item est ꝯ̄
regulas iuris cōis ad. l. maximū vitiū. ergo satis sufficere dꝫ, ꝙ
ista oia operet̄ absqꝫ eo ꝙ operet̄ aliđ ꝯ̄ regulas iuris cōis. s. ꝙ
ꝯsanguineus tm̄ i successiōe trāsuersaliū nō dēat excludi ab vtri
que ꝯiuncto ꝙ est ꝯ̄ dictā auc. itaqꝫ. ¶ Quinto arguebam istud
statutū est introductū in fauorē agnationis ⁊ familiarū ꝯseruan
darum gratia vt. l. i. §. item ex hoc edicto. ff. de ven. in pos. mit.
sed mens statuentium est attendenda per gl. vulgarem in. l. tale
pactum. §. fi. ff. de pac. sed familia poterit ꝯseruari ꝑ istū vtrinqꝫ
ꝯiunctū, ⁊ nō corriget̄ ius cōe ergo ⁊c. Pro hoc ēt adducebam
ꝙ casus obmissus a statuto remanet in dispositione iuris cōis. l.
cōmodissime. ff. de lib. ⁊ posthu. l. si cū dotē in prin. ff sol. mat. sed
de iure cōi vtrinqꝫ ꝯiunctus excludit ꝯsanguineū tm̄ dicta auc.
itaqꝫ ergo ⁊c. Ad idē, qꝛ qn̄ aliquid addit̄ pari illđ potioritatē
inducit. c. duobus de rescri. in. vi. itē qꝛ si h̄ diceremus verū eē.
sequeretur, ꝙ statutū operaretur contrarium effectum, ad queꝫ
fuit inductum nō valuit priuilegiare agnatos vltra dispositionē
iuris cōis. Sed de iure cōi vtrinqꝫ coniunctus excludit consan
guineum tantū. ergo ⁊c. Preterea statutum in dubio voluit in-
telligere de perfecto agnato ⁊ vtroqꝫ vinculo coniuncto, ⁊ non
operari contra dispositionem iuris cōis tanq̄ꝫ verba sua debeāt
intelligi in potiore significato. l. i. §. qui in perpetuū. ff. si ager vi-
ctigalis ⁊c. Item qꝛ femina est agnata, ⁊ tamen excluditur, ⁊
non consideratur per auc. Itaqꝫ per dictum statutum nihilomi

nus in hoc casu auctoritas illorũ duorũ dñorum est incõtrariũ.
129 ¶ †Sed quero pone q̃ dictat statutũ q̃ mortuo aliquo sine li
beris extante matre & agnato mater succedat in tertia pte agna
tus in duabus partibus. Nõ extat mater soror & agnatus, an
agnatus succedat in illis duabus, an vero succedat in tertia, ma
ter in tertia, & soror in tertia parte, an vero intelligat̃ exclusa so
ror & q̃ intelligat̃ soror exclusa facit q̃ si excludit̃ in casu simpli
ci ab agnato. ergo & in casu mixto. Nã si statutũ admittat agna
tum, & excludat sororẽ in alia parte eius statuti qñ nõ superest mr.
ergo ẽt qñ iste tres psone reperiunt̃ & ɔcurrunt, qr casus mixtus
ɔtinet̃ sub simplici, vt no. bar. in. l. si ita scriptũ de lib. & posthu.
& plenius in. l. ij. de li. & posth. & maxime in fauorabilibus, vt est
hic, cum principalis rõ, vt. s. dixi, sit fauore agnatorũ, vt bona in
agnatione conseruentur. & sic totũ statutum iudicabimus fauo
rabile. c. sciant cuncti & c. statutum. & ibi per do. domi. de elect.
lib. vi. & per bar. in. l. maximum vitiũ de lib. prete. q̃ aũt sit diui
dẽda. s. q̃ agnatus habeat duas ptes, & illa tertia diuidat̃ inter
matrẽ & sororẽ, vr̃ tex. in. l. clemens patronus. ff. de here. instit. &
130 in. d. l. si ita scriptum in prin. †& qr illa q̃ disponunt̃ in casibus se
paratis habent locum qñ illa separata simul ɔcurrunt, insti. de
actio. §. actionum & in. d. l. si ita scriptum probat̃ ẽt in. l. si ita. ff. d
iniusto test. vbi vr̃ q̃ illud procedat siue simus in materia fauo
rabili, siue odiosa. & idẽ sit in casibus separatis, qñ simul contin
gunt. Sed incõtrariũ facit q̃ no. Bar. in. d. l. ij. de ver. ob. vbi
dixit q̃ qñ tractamus de materia odiosa sub simplicibus nõ cõ
tinetur mixtum per. d. l. si ita scriptum sed nõ põt negari quin sit
odiosa & exclusiua saltẽ scdario. sed mater admittat̃ cum sorore
excluso agnato postq̃ statutũ non prouidet in casu mixto, facit
131 †qr ẽm dispositionem iuris cõis mater cum sorore succedit de
functo excluso agnato vlterioris gradus & in auct. defuncto ad
tex. & in auc. cessante. C. de leg. he. vnde vr̃ debere excludi agna
tus & non corrigatur ius cõe. & ita vidi ɔsultũ. Nã lex corrigẽs
nõ extendit̃ per ar. a pari vel maiori, vt dixit Joã. an. in additi.
Spe. de ac. & peti. §. fi. & de succes. ab inte. in addi. magna & gl.
in auc. quas ac. C. de sac. sanc. eccl. hic aũt excluderet̃ soror que
132 admittitur de iure cõi. item corrigit̃ ius cõe. ¶ †Rursus que
ro, vtrum filie exclusę a statuto a successione intestati extãte ma
sculo possit relinqui quoquo relicti ti. absq̃ eo, q̃ relinquat̃ titu
lo instõnis, prout regulariter op3 fieri de iure cõi hodie, vt in. §.
ceter. in auc. vt cũ de ap. cogno. tanq̃ titulus instõnis sit hono
rabilior, & ẽt pinguior pp ius accrescendi, & alios effectus, p tex.
in. l. filiũ. §. si legata. ff. de leg. prest. & per bart. post alios in. l. illa
instõ & in. l. his verbis. ff. de here. instit. l3 iure codicis sufficeret
relinquere quoquo relicti titulo. l. omnimodo. C. de inoffi. test. &
vr̃ q̃ nõ possit per predicta. Sed incontrariũ est verius, qr si pt
preteriri, postq̃ est exclusa statuto, vt plene dixi. s. in vna qõne
allegando bar. in. l. fi. ff. ad ter. & bal. in. l. maximum vitium. ad
ducendo ẽt multa ɔsilia vt in limitationibus de quibus ibi. ergo
fortius põt eis relinqui quocũq̃ titulo, & ẽt sub ɔditio. & nõ rei
ceretur talis ɔditio, hoc p3 ex no. per bar. in. l. titio centũ. §. titio
gñ. ff. de ɔdi. & de. et eadẽ rõne põt relinqui dos quocũq̃ ti. d.
l. oimodo, qñ eã pater relinqueret pro sua parte & falcidia, ista
verba importarent, vt videatur reliquisse iure institutionis, vt
ipse bar. determinat in auc. vnde si pares. C. de inoffi. test. & bal.
133 in. l. humanitatis. C. de impu. & ali. subst. ¶ †Rursus quero po
ne q̃ sit statutum in ciuitate, q̃ agnatus primi vel scdi gradus.
s. frater vel filius fratris & filia defuncti, agnatus succedat in di
midia, filia vero in alia dimidia. Erat aũt prius aliud statutum
antiquum, q̃ qñ agnatus defuncti superest vsq̃ ad tertiũ gradũ
& mater vel soror, mater & soror in tertia parte succedãt, agnatus
vero in duabus, sed in statuto nouo non ɔtinet̃, qñ agnatus vsq̃
ad tertiũ gradũ superest & filia modo superest agnatus in tertio
gradu, & filia, q̃rit̃ q̃d iuris, an primũ statutũ q̃ dicebat q̃ agna
tus defuncti vsq̃ ad tertiũ gradũ succedat in duabus partibus
& mater & soror in tertia sit correctũ. vr̃ q̃ nõ qr ẽm statutum non
loquit̃ nisi qñ superest agnatus defuncti vsq̃ ad quartum inclusi
ue, non aũt qñ superest agnatus primi, scdi & tertij gradus. cum
ergo sit correctũ remanere d3. l. sancimus. C. de test. Incontra
rium qr casus obmissus remanet in dispositione iuris cõis. l. cõ
modissime. ff. de lib. & posth. l. si cum dotem in prin. ff. so. ma. cum
si. Sed ille casus, qñ superest agnatus in tertio gradu filia ẽ ob
missus a statuto nouo vel formatione nouissima. ergo remanet
in dispositione iuris. Itẽ qr si statutum antiquum nõ intelligeret̃
esse correctũ, sequeret̃ q̃ agnatus in tertio gradu extãte filia suc
cederet in duabus partibus & agnatus in primo vel scdo gradu
134 succederet in duabus partibus. †Et illa scda pars est vera, qr
qñ statutũ exorbitat a iure cõi illud nõ extenditur ad casum bo
missum in statuto si reperit̃ a decisus iure cõi, sed relinquit̃ di
spositioni iuris cõis, Bar. in. l. oẽs populi in. v. q. principali. q.
vi. de iusti. & in. Est verũ q̃ q̃dã dicebãt q̃ si rõ sit expressa in sta
tuto illud extendit̃ ad casum, in quo rõ statuti locũ h3. l. liberti
num. §. i. ff. de ri. nup. Sed rõ statuti admittẽtis agnatos & exclu
dẽtis matrẽ & sororẽ est ɔseruatio agnationis, ergo qñ ẽt superest
agnatus & filia, sed dictũ & rõ istor procedere posset, si posset fie
ri extensio ẽm nãm verborũ statuti. Sed i hoc casu nõ põt fieri
extensio ẽm nãm verborum & ɔ̃ nãm verborum esset q̃ statutum
loquẽs de matre & sorore q̃ excludat̃ per agnatum tertij gradus
extendat̃ ad filiã. et magis ɔ̃ naturã verborũ esset, q̃ statutũ lo
quens de fratre & filio fratris q̃ excludat filiã & extendatur ad
agnatũ vlterioris gradus. Ideo intelligẽdendũ videtur, q̃ non
extendatur, & q̃ ille casus relinquatur dispositioni iuris cõmu
nis, non autem relinquatur dispositioni statuti veteris, q̃ erat,
q̃ succederet in duabus tertijs, qr secundum hoc sequeretur,
q̃ agnatus tertij gradus p dictũ statutũ vetus succederet i dua
bus tertijs, si illud nõ esset correctũ & frater vel filius fratris q
sunt agnati in potiori gradu nõ succederent nisi in dimidia, & ita
fuit hic Padue super talibus suis statutis iudicatũ laurus &c.
135 ¶ †Insuper quero, si statutũ excludat matrẽ a successione filij
decedentis sine filijs per existentiã fratris ipsius defuncti an in
telligatur ẽt eam excludere per existentiã aui paterni. Et dom.
Pau. de ca. in suo ɔsil. cccxxx. dicit q̃ iste casus est valde dubi
tabilis, & in quãcũq̃ partẽ vertamus intuitũ, occurrũt magna ɔ̃
ria. Si. n. dicimus hoc auũ paternũ insolidũ admittendũ, & ma
trẽ in totũ excludendã. Aut hoc dicemus per ar. sumptum a ɔ̃
rio sensu dicti statuti. Aut per ar. a simili aut a pari aut a maio
ri. Nã ex expssa & specifica dispositione dicti statuti psupponen
do q̃ in nulla parte dicat aliquẽ ex ascẽdẽtibus ex linea pr̃na ex
cluderet matrẽ in totũ vel in ptẽ. Hoc dicẽ no possumus, l3 di
cat de fratre, sorore, aut filijs fratrũ, aut alijs collateralib⁹, vt illi
excludãt matrẽ in totũ, & nihil dicat de ascendẽtibus q̃ habeãt
excludere eã. Aut ergo dicemus auũ pr̃nũ debere in totũ exclu
dere matrẽ, eo q̃ fratrer, soror, & filij eor i totũ excludãt eã. & q̃
i ipo auo ẽ maior rõ excludẽdi, qr h̃ditas nepotis ẽ sibi dbita. l.
nam & si parẽtibus. ff. de inoffi. testa. na3 si fratri vel sorori est de
136 bita, † est q̃ preteritio vel exheredatio aui faceret testũ subij
ci q̃rele de iuri ɔ̃tabulãdi, vel dicẽdi nullũ. l. pater filiũ. ff. de in
offi. test. & in auc. vt cũ d appel. cogno. §. aliud quoq̃ colla. viij.
& plene in filio pterito. de iniusto test. & p Bar. in auc. ex cã. C.
de lib. prete. nõ sic pteritio, vel exheredatio fratris, vel sororis,
nisi turpi persona instituta. l. fratris. & l. fratres. C. de inoffi. tes.
Si ergo frater vel soror, & eor filij, in quibus est minor rõ exclu
dendi, excludunt matrẽ in totũ in forma statuti predicti fortius
auus paternus, in quo est maior rõ auc. multomagis. C. de sac.
137 san. eccle. †Sed ad hoc põt rñderi q̃ a paritate, vel maiorita
te rationis non est licitum arguere in statutis, quando induce
retur legũ correctio, vel exorbitatio a iure, vt. s. dixi per not. per
glo. in. d. auc. & per Jo. and. in addi. Spec. de aditio. & peti. §.
fi. in magna addi. nec admittit̃ interpretatio extẽsiua de casu ad
casum determinatũ ad aliã legẽ. vt no. Bar. in. d. l. oẽs oẽs po
puli, & de persona ad personã. l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. l. il
lam. C. de colla. cũ ibi not. per Bar. prout hic ɔtingeret corre
ctio per auc. defuncto. C. ad tertul. in verbo prerogatiua. Pre
terea posita q̃ per rõnẽ de qua. s. videat̃ esse eadẽ vel potior rõ
excludẽdi in auo q̃ in fratre, & sorore, & in filijs eor, tñ alia rõne
attenta, vr̃ minor, eo qd frater, & soror, & eor filij, quando sunt ex
vtroq̃ latere ɔiuncti admittuntur de iure cõi ad succedẽdũ vna
cũ matre, & sic plus exorbitaret a iur̃ cõi, q̃ auus excluderet ma
trẽ a tota hereditate q̃ q̃ frater & soror, & eor filij in parte here
138 ditatis, vt patet intuenti. †Si vero dicamus illud accidere per
arg. a ɔ̃rio sensu dicti testamenti q̃ est validum. c. publicato de
ele. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius cui man. est iurisdic. imo ɔ̃rius
sensus. l. vel statuti. §. qui testamento. §. mulier. ff. de testa. Et vr̃
posse fieri locũq̃ habere etiam in statutis exorbitantibus a iure
cõi per nota. per Bar. in. l. conuenticulam post Cy. C. de epis.
& cler. Nam rñderi potest, q̃ imo nõ est verum qñ exorbitat, &
qñ inducitur legis correctio, qr casus occurrens reperiatur a iu
re determinatus ẽm theoricam Jacob. butr. & Bartol. in. d. l.
omnes populi, qr resultaret prauus intellectus nõ relinquit̃ di
spositioni iuris cõmunis scdm eos. l. si cum dotem in prin. solu.
matri. l. ij. de condi. inser. l. apud antiquos continetur. C. de fur.
in quibus legibus Bal. videt̃ contrariari ei qd dicit in. d. l. cõ
139 uẽticula. †Preterea dicit Bal. in. d. l. ij. q̃ saltẽ qñ statutũ p
hibet

hibet interpretationem debere fieri in ipsis statutis, non bз locū ar. a ꝯrio sensu, qꝛ ꝯrius sensus venit ex interpretatione. d. l. apud antiquos ꝛ arg. l. pecuniā quā. ff. si cer. pe. ꝛ maxie qꝛ cōiter in voluminibus statutoꝝ solet esse statutū ḡnale, ꝙ nō dз fieri interpretatio, nec illa admitti sup aliquo statuto, sed sicut simpliciter verba iacent. ita simpliciter ꝛ vulgariter dз intelligi, ꝛ lз Bar. in. d. l. oēs ppl'i videat̄ dicere ꝙ talis clā parū aut nihil opat̄, vt nō admittat̄ nisi literalis seu vocabuli dubij expositio, vt in cle. exiui de ver. sig. ꝛ in. c. exijt q seminat eo. ti. li. vj. ꝛ Jo. an. in mercu. in rl'a ꝑ possessione ꝛ Bal. in auc. si qua mulier in fi. C. de sac. san. eccle. Et idē Bal. in. l. ij. ꝛ. iij. C. de libe.
140 pte. ꝛ in. l. iubemus in fi. C. ad treb. † qꝛ illud verbū simplr intelligit̄ ſm ꝙ lr'a iacet naturaliter, dixit Bald. in. l. intestato. C. de suis ꝛ legi. ꝛ alibi dr̄ simplr. i. sine plica. gl. in. c. ij. in gl. magna de ꝯfes. in. vj. de qua ēt dictione simplr no. in auc. de fideius. in prin. ꝛ Bar. in. l. j. §. si qs simplr de vul. ꝛ pup. ꝛ idē Bar. in. l. j. §. si qs simpliciter de ver. ob. Est aūt ꝯrius sensus in casu nr̄o iste, qꝛ statutū disponit, ꝙ mr̄ succedat in. iij. pte eo casu, quo nō extāt descendentes, vel ascēdētes seu frater, vel soror, vel filij eoꝝ, ꝛ extāt alij agnati ex latere pr̄is. Igit̄ si extāt aliqui istoꝝ vr̄ statutū velle a ꝯrio sensu, ꝙ mr̄ i aliquo nō succedat. Sз iste sensus non tendit ad expositionem litere, nec ad declarationeз vocabuli, sed ad declarationem mētis statuentiū, ꝛ adducit casuз nouū, qui nō est in statuto expressus. s. ꝙ existentibus ascēdentibus ex latere patris nō admittat̄ mater i aliquo. Et sic vз nō debere admitti talis interptatio, postꝙ̄ est inhibita p statutū, ꝑ nota p Jo. an. in. d. regula ꝑ possessore in mercu. vr̄ ergo, ꝙ determinatio eius de qua in. l. ꝯuenticulā in qōne de statuto florētie disponēte, ꝙ filia succedat, si non extat masculus, ꝙ eo existente nō succedat, non fuit bona, qꝛ ꝯ regulam ꝑdictam Ja. bu. ꝛ Bar. postꝙ̄ decisum ē de iure cōi, ꝙ succedat. l. lege. xij. tab. C. d legi. he. i auc. i successiōe. C. de suis ꝛ legi. vr̄ si ꝟa ē. d. determinatio, nō ē ꝟa. d. rl'a p dcā doc. Preterea si statutū loquit̄ affirmatiue, dōo ꝙ filia succedat nō extāte masculo, si ma-
141 sculus nō existat, succedit, † qꝛ ablatiuus existēte denotat ꝯdōnē qꝛ resoluit̄. i. si extabit qꝛ ista est natura ablatiui. l. a testatore cū ibi notatis. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. ꝛ. l. euictis. ff. de vsu. ꝛ sic nō existentia masculi vr̄ cā fina. q̄ cessante cessat dispō. l. demōstratio. §. qd āt iuris. ff. d ꝯdi. ꝛ demō. c. cū cessante d ap. merito masculo exnte femina excludit̄ qꝛ cessat cā fin. sub q̄ admitit̄. l. filiusfamilias. §. si qs de leg. j. auc. lз. C. de natu. lib. ꝛ. l. iter socerū. §. cū inter. ff. de pac. dota. Sed qn̄ loquitur negatiue dōo, ꝙ non existentibus illis de quibus fit mētio. s. nō admittatur mr̄ venire vltra. iiij. partē. Et sic nō existentia illoꝝ nō vr̄ esse cā quare mr̄ nō admittat̄ ad quartā, sed quare nō admittat̄ vltra quartā igit̄ lз existant aliq ex illis, nō seqtur, ꝙ mr̄ dēat repelli postꝙ̄ eoꝝ nō superexistentia nō erat cā ipsius mr̄is admittēde, vn̄ non sic aperte pōt sumi hic ar. a ꝯrio sensu, vt repellat̄ mr̄, sicut pōt sumi in qōne Cy. ꝛ statuto florentino, de quo. s. ꝛ p ꝯn̄s cessare vr̄ ar. a ꝯrio p ea, q̄ ipse Cy. post pe. notauit in. l. lege ꝯuēticulā. Sed in ꝯriā ptē facit. Naз si dixerimus ꝙ auus non excludat in aliquo rationibus supra dictis sequeret̄ absurditas magna. Nam si non extaret auus predictus, sed extaret frater ipsius, aui, qui est patruus magnus excluderet matrem saltem in tribus partibus de quatuor vigore dicti statuti tanquam masculus consanguineus ex latere patris ꝛ aui, quia est infra quartuз gradum etiam de iure ciui. l. prima. §. quarto gradu. ff. de gradi. ergo multo magis debet excludere matrem ipse auus mater nus tū quia omne ius est, est potentius in causa ꝙ̄ in causato. l. digna vox. C. de legi. ꝛ auus est causa, quare frater eius qui est patruus magnus excludit matrem, nisi enim generasset filium non esset nepos, ergo statutum excludens matreз successione filij propter existentiam fratris intelligitur exclusa mater p existentiam aui paterni ꝛ etiam propter coniunctionem quam habet patruus magnus cum auo, qui excludit matrem ab hereditate nepotis, quāto ergo magis ipse auus debet excludere per se ꝛ ad sui vtilitatem, postquam est causa, ꝙ frater suus excludat matrem ad vtilitatem ipsius fratris per dictam auc. multo
142 magis † ꝛ quia in successione dicti defuncti, si concurrerent auus paternus, ꝛ auus magnus idest frater aui preferret auus vt in auctenti. defuncto. C. ad tertulla. ꝛ sic auus vinceret patruum magnum merito vincere debet ꝛt matrem, que vincitur a patruo magno per regulam si vinco vincentem te multo fortius vinco te de qua. l. de accessionibus. ff. de diuer. ꝛ tēpo. prescript. ꝛ in dicta auctenti. licet de natura. libe. ꝛ in capitu. autem de concessione prebend. libro sexto. Et non solum in tribus partibus ex quatuor dз auus excludere matrē imo in totū, qꝛ debet aliquid plus iuris habere ꝙ̄ frater suus, q excluderet a tribus ꝛ quatuor pp ꝯiunctionē, ꝙ̄ hз in ipsum, si sunt apposita verba in statuto, puta si decesserit sine ascendentibus ꝛc. Nā illi debent esse melioris cōditionis, suffecisset. n. dicere si decesserit sine filijs, vel descēdentibus, ꝛ sine fratre, vel vxore, vel filijs eorum, postꝙ̄ ascendentes ꝛ parentes ipsorū debent esse equales. ne igit̄ sequatur dicta absurditas, ꝙ patruus magnus, qui non nisi pp auū excludit matrē, sit melioris cōditionis ꝙ̄ auus paternus, qd esse non debet, dicendū est ꝙ excludit matrē in totum,
143 † qꝛ vitanda ē absurditas in legibus ꝛ statutis. ff. de bo. libe. l. nō absurdū. ff. de neg. ge. l. pōponius ꝛ etiaз superfluitas verboꝝ. l. j. ff. qd me. cā. l. fi. C. de tēpo. ap. Et si aliqs intellectus sanus pōt dari non est dādus ille, in quē in superfluitateз incideremus. l. j. §. fi. ff. ad municip. ꝛ qꝛ verba debent aliquid operari. c. si papa de priuil. li. vi. Preterea ꝓsupponendū est statuentes fuisse motos aliqua rōne vel cā. iiij. q. erit aūt lex, ꝛ non pōt perpendi ꝙ aliqua rō in cā fuerit, vel esse potuerit ad sic statuendū, nisi vt bona potius penes agnationē paternā remaneāt, ꝙ̄ ꝙ transeāt in matrē vel eius cognationē, sicut qn̄ statuit̄ ꝙ masculus succedat exclusa femina, qꝛ tale statutū ꝓsumit̄ velle ꝯseruare agnationē, vt superius dixi, ꝛ p Cy. in. l. i. C. de adulte. Hic vero non solū masculinā lineā, lз ēt femininā ex parte pr̄is ꝛ generationeз matris voluit excludere, ꝛ hec rō postꝙ̄ alia non potest dari vel assignari hr̄ ꝑ expressa. C. de fideicō. l. ꝙ̄uis not. Bal. in. l. maxi. viciū, lз si ista rō fuisset explīa in statuto nō est dubiū, ꝙ auus excluderet matrē in totū, qꝛ p dictam rōnē censeretur pr̄ auus ꝛ alij ascēdētes ex latere ipsorū no. p. l. fideicōmissi. §. hec verba de leg. iij. ff. de rei ven. l. emptor. §. fin. ibi eadē rōne reddita. ff. de vsu. l. in fideicōmis. §. cum pollidius ibi idqꝫ sibi matri cōplacuisset ꝛc. ꝛ de leg. ij. l. cū pr̄. §. dulcissimis de leg. iij. l. no. §. fi. ꝛ ꝙ notat. Dy. in regula. fi. de re. iuris in. vi. ꝛ Bal. in auct. quas actiones. C. de sac. sanc. eccle. Et si dicat̄ si hoc noluerunt statuentes quare no expresserunt, ꝙ si extiterit ascēdētes ex pte pr̄is mr̄ ꝛ auia in nullo succedant, sicut expresserunt, qn̄ frater soror ꝛ eorū filij extant, facile. n. fuisset exprimere. ergo ꝛc. l. vnica. §. finaūt deficientis. C. de cadu. tol. l. si seruū quis. §. nō dixit ptor. ff. de acqui. here. ꝛ. c. ad audientiā de deci. i. no cū de fratre ꝛ sorore expresserint, vr̄ de alijs denegasse. c. nōne de presumptio. l. cū pretor in prin. ff. de iudi. ꝛ. l. maritus. C. de procura. ꝙ responderi pōt ꝙ hoc nō sequit̄ qꝛ nec de filijs ꝓsone defuncte expresserunt, ꝛ tn̄ credendū est statuentes voluisse eos matrem exclu-
144 dere † qꝛ prima cā est liberoꝝ, vt in auc. de here. ab inte. i prin. Forte ergo fuit rō, quare magis expsserint de fr̄e ꝛ sorore, qꝛ nō est in eis ita debita hereditas defuncti, sicut est debita descēdētibus ꝛ ascendentibus. ꝛ iō de tāꝙ̄ magis dubitabili expresserunt, ꝛ ista pars vr̄ tutior, qꝛ magis est de intentione ꝛ voluntati statuti ꝙ̄ prima, q̄ volūtas seruanda est potius ꝙ̄ verba. ff. de legi. benignius. C. eo. l. nō dubiū ꝛ. c. intelligentia de verbo signi. ¶ Restat rn̄dere ad ꝯria, ꝛ breuiter quātum ad tres partes de quatuor totius hereditatis non vr̄ multū expediens laborare in rn̄dēdo. qꝛ dici pōt ꝙ ad illas nō veniet ipse auus, per ar. a simili vel a maiori, vel a ꝯrio sensu, ꝛ sic p extensionē statuto de casu ad casum, vel p subauditū intellectū, qbus casibus loquūtur in ꝯriū allegata. Sз veniet p expressam ꝛ ḡnalē vocationē factam de ꝯsanguineis seu parentibus ex parte pr̄is ꝛ aui. Naз negari nō pōt, qn auus ꝯtineat̄ appe. ꝯsanguineorū ex pte aui, ꝛ vt dixi tales ꝯsanguinei vocant̄ expsse lз ḡnaliter ad tres ptes bonoꝝ p dictū statutū. Igit̄ nō expedit dicere, ꝙ veniat p extēsionem vel p subauditū intellectū, posset tn̄ ꝛ verius qs dicere, ꝙ eo qꝛ loqt̄ eo casu quo ascēdētes nō extāt, vr̄ qd nō posset loq de ipso pr̄e, vel auo, q sunt de ascēdētibus. lз certe nō pōt negari, qd non sit credēdū, qd pr̄, ꝛ auus nō debeāt esse melioris ꝯditionis, ꝙ̄ illi, q pp eos veniūt, ꝛ quos ipse pr̄, ꝛ auus vincēnt. ¶ Itē lз loquat̄ eo casu, quo nō extant ascendentes, hoc non fuit ex eo quod nō veniunt ad tres partes tantum, sicut veniunt collaterales, sed in totum, potest etiam responderi, quod iste auus non veniat per extēsionem statuti de fratre ꝛ sorore ad ipsum, sed veniat ex mēte statuti, que tollit̄ ex eo, qꝛ non velit, qd non existentibus attinentibus ex parte ascendentiū excludant matrē in tribus partibus, ꝛ quatuor censet̄ tacite voluisse, qd si extent ascendentes ex latere patris excludāt in totū ne si aliud diceret̄ verba illa statuti ꝛ sine ascēdentibus de qbus. s. nihil operarent̄ ꝛ frustra viderentur apposita. Et qꝛ ex eo qd facit mentionē de descendentibus ascendentibus ꝛ collateralibus ex parte patris censet̄ habuisse respectū ad agnationē paternā, ꝛ voluisse eam ꝓferri ma-

tri, et eius cognationi. et dñ dr arg. a contrario sensu non dz sumi qr resultaret prauus intellectus qd est cũ reperitur ꝯrium in iure decisuz, qr mr per tertullianũ admittit. nã rñdet ꝙ hic resultaret ꝙ vba statuti essent superflua et nullius iportãtie. Itẽ seqret absurditas de q. s. ꝙ parẽtes ꝯsanguinei ex parte pris et aui excluderẽt matrẽ, et tñ ipse pr et auus a qbus ipsi ꝯsanguinei sequunt ipsuz priuilegiũ excludẽdi matrẽ nõ excluderẽt eã in aliquo. et posito ꝙ excluderẽt in tribus ptibus et nõ vltra nõ eẽnt melioris cõditionis ꝗ̃ illi, ꝙ nõ psumit fuisse de mẽte statuti, postꝗ̃ dixit si
145 ne ascẽdẽtibus etc. Preterea volo fateri † ꝙ in legibus iuris cõmunis nõ est sumẽdus intellectus a ꝯrio sensu vbi ꝯriũ eẽt determinatũ ab alia lege iuris cõis et silr in l. municipali, qr nõ est credẽdũ ꝙ vnũ ius cõe velit aliud ius cõe corrigere. et vnũ ius municipale aliud municipale p bar. in l. i. §. i. ff. ꝙ vi aut clã. p Cy. circa et alios in l. ita pudor. C. de adult. et i l. vnica. C. de inof. do.
146 et in c. cũ expediat de ele. li. vi. † Sz in statuto ꝙ videmus manifeste tẽdere ad correctionẽ iuris cõis in aliqbus ,put est istud, nõ est absurdũ sumere ar. a ꝯrio sensu ẽt vbi reperit ꝯriũ determinatũ a iure cõi dũmõ nõ ab alio statuto. nã postꝗ̃ videmus tendere ad correctionẽ iuris cõis, credẽdũ est, ꝙ in casu de quo dubitat, ẽt velit corrigere, si mẽs et vba statuti ad hoc adaptent, argu. ff. de le. i. l. ab oibus. et p h facit ꝙ not. bal. in l. maximũ vitiuz in pe. col. ver. vlterius qrit. C. de lib. pre. ibi dñ, dicit. Nã dictuz statutũ hz se ad ius cõe derogatiue, et ista vr bona et solẽnis rñsio p ꝗ̃ saluat Cy. in q. de statuto florẽtino, et ẽt bal. in l. quenticulã. C. de epi. et cle. qr lz de iure reperiat determinatum ꝙ femina succedat etc. si extat masculus, nõ tñ reperit determinatũ ab aliq statuto florẽtino, et ẽt bal. in d. l. quẽticulã. et ideo potuit ibi sumi regula a sensu ꝯrio duz dicit, ꝙ succedat femina nõ extãtãte masculo, ergo ipsa extãte nõ succedat, sed si per statutũ non reperiretur determinatuz ꝯrium. s. ꝙ succedat cuz masculo, tale ar. nõ fuisset sumẽdũ per illud statutũ, ꝙ corrigeret hz doctrinã et theoricã, ꝗ̃ doc. tradũt in l. quenticulã et in l. ij. de ꝯdi. inser. et sic tollit ꝯrietas, q̃ vr resultare inter ea, q̃ not. bal. in d. l. quẽti. et in d.
147 l. ij. et in l. apud antiquos. C. de fur. Nõ ob. † ꝙ nõ admittat iterpretatio in statutis qr est vex in extrinseca et q̃ nõ pt colligi ex vbis i statuto prolatis. secus si ex illis põt colligi. ff. de cõdit. et de.
148 l. in his et per Bal. in l. iij. C. de li. pre. etc. ¶ † Nunc aũt qro qd si statutũ dicat ꝙ filia femina excludat, et deueniat illa hrditas ad illos de sobole defuncti. Quero qui ꝯtineant appel. sobolis et bal. in l. fi. C. de bo. prescri. dicit ꝙ soboles regulr importat idem ꝙ nomẽ liberi, et sic venirent descendentes tã per lineã masculinam ꝙ femininã facit. l. i. et iij. C. de na. lib. vbi probat ꝙ sub tali noie veniunt ẽt legitimati per oblationẽ curie, et fortius per ingressum monasterij et per bald. in l. i. co. ti. In casu tñ nostro, qr excludit femina, vr excludi fortius descẽdẽtes ex ea, p not. per bal. in d. l. maximum vitium et s. plene dixi.
149 ¶ † Qui aũt ꝯtineant ap. progeniei. dõm est, ꝙ progenies deriuat a ꝓgenio is. nã filie et nepotes. nõ sunt ꝓprie ꝓgenies, qr nõ sunt procul geniti, sed pronepotes, et alij inferiores bene sunt progenies quasi procul geniti. et sic progenies incipit proprie a nepotibus, largo tamen modo etiam filius et nepos dicuntur ẽt progenies, secundum bal. in repe. c. si pater de test. li. vi. in l. fi.
150 C. de eman. lib. † Et in successionibus qui prior est in gradu potior est in successione et in auc. post fratres. C. de legi. hered. Qñ aũt statutum diceret qd veniat hereditas in illos de ꝓsapia, vide in l. si quis ex corpore. C. de mu. leg. li. xj. et in l. ne diutius. C. de agri. et censi. vbi dr qd est generatio vel familia alicuius, veniunt tñ descendentes, ꝓm Joã. de pla. in d. l. si quis ex corpore
151 in fi. † Appellatione aũt generationis veniunt descendentes p lineã masculinã, ꝓm Bal. in d. c. si pr et gl. in c. statutũ. ij. de hr. li. vi. et merito, qr qui descendunt ex filia dicunt descendere, et esse de generatione parentum suorũ, nõ de generatione aui mr
152 ni insti. de pa. pot. in fi. † Appellatione posterorũ i institõnibus et substõnibus, et in hrditatibus deferendis cõprehendunt tã nati per lineã masculinã, ꝗ̃ femininã. l. gñaliter. C. de inst. l. cũ acutissimi. C. de fideicõmis. etc. qñ dr tibi et posteris, vide. l. iurisconsultus. §. posteriorum. ff. de gradi. et l. his verbis de legatis. iij.
153 † In priuilegijs aũt comprehẽduntur nati ex linea nõ feminina l. vacatio. ff. de mu. et ho. l. i. in fi. ff. de iure imu. in c. i. de feudo. march. Et procedit hoc sine dubio et fortius in penalibus et odio
154 sis, de quo. in c. vbicũqꝫ de here. li. vi. Appel. aũt ꝯsortũ † q veniant vide Bal. in l. si fundum. ff. de ꝯhen. emp. dicentem, ꝙ ꝓm cõem vsum loquendi appellantur oẽs illi, qui sunt sanguine coniuncti, in aliquibus tñ locis appellantur ẽt si non sunt coniuncti
155 sanguini dummodo sint de eadem casata. † Appella. aũt casate ex consuetudine tuscie capiuntur hi qui sunt descendentes ex eodẽ stipite. l. i. in fi. prin. et ibi bart. ff. ad silla. Illi autẽ veniunt appellatiõe familie, q veniũt appella. domus, ꝓ quo gl. i. l. j. C. si quacũqꝫ ꝓdi. po. et in l. cũ vnus in prin. ff. de adimẽ. lega. et i. l.
156 ꝓnũtiatio. §. familie et ibi Bar. ff. de ver. sig. † Et appella. illorum de cipo domus veniũt illi tantũ q p lineã masculinã descẽderunt facit qd no. l. j. §. sed et si seruus. ff. de ven. inspi. vbi dr, ꝙ p agnatos ꝯseruatur honor et ipsa domus, eo qr femine ipse non pñt eleuare faidam domus et casate, p gl. in c. j. §. hoc quoqꝫ q feuduz dare pñt. et p Ange. in l. p here. ff. de acq. here. † Si vero sta
157 tutum vel testator loquat de illis de gente sua q veniãt, vide gl. in l. j. ff. de ꝓba. vbi dr ꝙ veniũt cognati. i. ꝯsanguinei ex latere mris ꝓm Bal. d. c. si pr. Sed ꝓm aliũ intellectũ ibi etiã veniunt
158 agnati, et sic ex latere pris etc. † Appellatione aũt gñis ꝯprehẽdunt illi q descendũt p lineã masculinã, et illi dñr esse õ gñe, vt in glo. in d. l. et est tex. in l. ij. in fi. de iure imu. ꝓm Bal. in d. c. si pr qd tñ fallit fauore libertatis quo casu ꝯprehendunt ẽt descẽdẽtes p linea femininam. l. j. et ij. ff. de lib. can. Itẽ ꝯprehenditur frater. l. cũ qdã. ff. de interdi. et relega. Itẽ legitimati. l. qm. C. de natu. libe. et Bal. ibi nõ aũt ꝯprehenderent bastardi ꝓm Bal.
159 in l. fi. C. de ver. sig. † Qui aũt dicant de ꝓle dic ꝙ oẽs illi q veniunt appel. liberorum vt ẽ tex. in l. ne diutius. C. de agri. et cẽsi. li.
160 x. Itẽ ꝯprehendunt ltimati. l. diui. C. de natu. libe. etc. † Quid ãt si fiat mentio de antiqtate dicit Bal. ꝙ antiqtas idẽ est qd cõsanguinitas. l. cuz simus de agri. et cẽsi. q aũt ꝯtineant appe. suorũ et vsqꝫ ad quẽ gradũ vide gl. nota. in l. si femina. C. ad turpi. dicentẽ ꝙ illi quorum iniuriã qs põt ꝓsequi dñr sui facit gl. insti.
161 de here. qua. et dif. §. j. ¶ † Qui aũt ꝯtineant appel. domesticorũ dic ꝙ illi q sunt de familia ꝓm Bar. in l. i. ff. ad sillani. notatur in c. ij. de ver. sig. p gl. insti. de testa. §. i. et i l. pñti. C. de his q ad eccl. ꝯfu. De hoie vt si qs dcesserit sine hoie ꝯtinet filij masculi. l. hominis de ver. signi. ꝓm Bal. in d. c. si pater. Et si dicat si decesserit sine natis dic ꝙ ꝯtinent filij et nepotes. l. natorum de ver. sig. Et si fiat mẽtio de necessarijs, vt ꝙ bona mea redeãt ad meos necessarios vide. l. fi. ff. de insti. et nn. in l. j. in fi. ff. de eo qui ꝓ tutore vbi ꝓbat ꝙ sunt agnati et sic ꝯsanguinei ex pte patris. Idẽ si fiat mẽtio de necessitudine, qr hoc verbũ idẽ importat. l. in fideicõmissi. §. cũ pollidius. ff. de vsu. Et si fiat mentio de ꝓpinquis ꝯtinẽt illi q sunt vltra liberos lz et ipsi liberi dicant ꝓpinq vt no. in l. officiales. C. de epis. et cle. per Cy. in l. etiã C. õ testi. et not. in l. j. C. vñ vir et vxor vbi probatur ꝙ appel. propinquorum non venit maritus vel vxor nec alij affines ex parte vxo
162 ris vel viri † ꝙ inducit ibi Bar. et Bal. ad statuta ꝙ minores, aut mulieres non possint contrahere sine consensu propinquorũ vel ad statuta ꝙ cause inter propinquos compromittantur vt ꝓdicti non comprehenduntur, sed veniant alij consanguinei capitu. quotiens in princip. de testi. Appellatione autem coniunctorum veniunt etiam affines. l. sed et hec in principio de procurato. Ideo veniunt maritus, et vxor. l. manifestissimi. §. sinautem. C. de furtis proprie autem non sunt affines, sed princip. affinitatis. C. communia de succes. Non tamen venirẽt filij spurij, vt notat glo. in clemen. j. de bap. et Bal. in l. id quod pauperibus C. de epis. et cleri. Referens itaqꝫ Hy. ꝯsuluisse. idem voluit Innocẽ. in c. qr nonnulli de rescriptis, et ibi, dr, quid sit de filijs naturali
163 bus tantũ de quo per glo. in d. clemen. i. in verbo liberi. † Qui autem veniant appel. consanguineorum dic ꝙ fratres, et illi qui sunt ex latere transuersali. d. §. cum polidius. et l. post consanguineos. ff. de suis et legiti. Adde tamen ꝙ consanguinei dicuntur omnes qui sunt nobis sanguine iuncti. c. non debet de cõsanguini. et affi. et sic etiam venirent illi qui sunt de latere materno vt p glo. Bar. et Jo. de imo. in l. cum quidaz. §. qd dicit. ff. de acqui. heredi. dicentes hoc procedere secundum cõem vsum loquendi. quia de propria significatione vocabuli aliud esset vt dixi.
164 † Et ideo simpliciter dicebat Joan. and. in ca. sciant cuncti de electio. lib. vj. quod si constitutio esset penalis appel. consanguineorum non includerẽtur affines, quinimmo dicebat Bal. in l. fin. C. de verbo. significa. ꝙ de propria significatione non comprehendentur mater et auia, licet secus sit secundum communez vsum loquendi qui preferri debet cuicunqꝫ vere et proprie significationi. l. labeo cum simi. ff. de supelec. lega. etc. Et sic fiat mentio de affinibus, vide. l. nõ facile. §. affines. ff. de gradi. per Bal. in dicta. l. fina. et per eundem in l. affinitatis. C. communia de successio. et in l. prima. C. vnde vir et vxor et vide tex. in l. cui eorũ. §. affinitates. ff. de postuland. et in l. non ideo. C. de heredi. institu.
165 et per glos. in dicto capitulo non debet. † Et si dicatur ꝙ deueniat in suos parentes concludit Bald. in c. si pater, ꝙ de pro

pais

pria significatione comprehendunt ascendentes usq ad tertium gradu, per.l.iurisconsultus.§.parentes.ff.de gradi. Sz large di cendo, vel loquendo cprehedunt usq ad infinitu.l. quiq.§.j.ff.
166 de in ius voc. vide.c.ij.de verb.sig.lib.vj.† Et si fiat metio de descendentibus veniunt tunc illi, qui veniunt appel. liberoz. Et an tunc veniant spurij, & naturales dic.vt.s. & per doc.in.l.gene raliter.§.cum aut.C.de instit. vide gl.singulare in.c. statutu de hereti.lib.vj.probante, q in materia non penali vel non odiosa appel. descendentiu includunt descendentes ta per lineam ma sculina q feminina. Secus si materia esset odiosa, qz tunc non
167 excluderent descendentes per linea femininam.† Et adde q si cederet priuilegiu alicui & suis descendetibus posteris mascu lis & feminis, q non cprehenduntur femine, nisi virgines, aut vi due, non aut nupte, vt voluit singlr bar.in.l.quotiens.C.de pri uile.scola.lib.xij. Ide Ludo. de Ro. in.l.j.in princi.ff.ad sille.
168 †Quid aut si dicat q hereditas redeat ad proximos suos, dic q appellatione proximoru cprehendunt consanguinei, immo et co prehendi posset maritus & vxor, vt vr probari in.l.cu aliena.C. de lega. Et si dixerit q eius bona deueniant ad illos de patri monio suo, dic q cprehendunt oes illi, qui cprehenderent ap
169 pellatione familie, vt voluit Ang.in.d.l.fi.C.de verb. sig.† Et si dixerit q bona mea redeant ad illos de casata mea concludit Jo.de imo.in.l.ex facto.§.si qs rogatus.ff.ad trebel.in.xiij.col. q lz hoc vocabulu pprie non sit adinuentu de viro, tn fm coem vsum loquendi intelligit de illis de domo siue de agnatione. Et sic cludit esse dom de hoc vocabulo q qn testator dixit de il
170 lis de domo sua. Et sic fiat metio de cognatis vel agnatis.† Co cludit bal.in.d.c. si pater q appellatione agnatoru veniunt co sanguinei ex latere paterno.l.j.ff.de gradi. Sed appellatioe co gnatoru veniunt consanguinei ex latere materno.l.ij.eo. titu.& instit.de succes.cogna.per totu. Et si per testatore fiat mentio d stirpe sua vide tex.singulare in.l.si qs in suo.C.de inoffi.testa.p quem dicit ibi Bal. q intelligit tm de suis ascedetibus quod non esset fm eu qn huic dictioni adiungeret nomen qd signifi cat generatione suam, qd est qn dicit testator de stirpe mea pro
171 genitis,† na receptio emphiteosis pro se & alijs de stirpe sua p genitis, intelligit solu de suis descendentibus qd no. Alibi aute dicebat ide Bal.in.l.peto.§.frater.ff.de lega.ij. per vnam glo. ibi q paria sunt si testator facit mentione de stirpe sua seu de il lis de stirpe sua, ac si diceret de illis de domo sua, seu de casata sua. Et sic seqnt q non venirent consanguinei ex parte matris, qz
172 illi non venirent de stipite seu stirpe. Jo lz imo.in.d.§.fore.† Jo dicebat Ang.in.d.l.fi. q si testator legat stipiti domus sue, qd vr legasse illis de stirpe sua, sicut est dictum s.qn testator fecit mentione de illis de cipo domus sue, que oia sunt singularia & te ne menti. Et vide aliqualiter Pet.de ancha.in.c. vbicunq de penis lib.vi.& Jo.de imo.in.d.§.si quis rogatus. Et si dicat sta tutu vel dispositio tibi & nomini idem est ac si dictu esset de fami lia fm glo.no.in.l.is qui cu plures de lega.iij. facit de condi.& demon.l.illis & sic vr q non cprehendat descendentes, ex femi
173 na.l.pronuntiatio.§.familie de verb.sig.&c. ¶ †Quero modo stante statuto q agnati excludent filia a successione intestati. an isti agnati teneant ea dotare, lz statutu aliud non dicat & Bal. determinat q sic in.l.si pater.C.de dotis promis.de quo.s.in vlti
174 ma.q. ¶ †Sed pone statutu dicit q filia dotata no succedat. Mo pater dotauerat filia, sed non erat dotem stipulatus sibi & suis hrdibus, nuqd heres teneat istam stipu. remittere mulie ri, tanq sit exclusa a successione. & Bal. ibi dicit q sic, & allegat Jaco.de are.in.l.vxore.§.pater naturalis de leg.iij.& vltra bal. hoc id est, vt non veniat priuanda dote & hereditate simul, & sic erit consolidata in persona filie ipsa dos, qua sniaz confirmat do. Ludo.de Ro.in.l.ij.ff.sol.ma.per text. notabile in simili in.l.si pater pro filia.ff.de colla.dotis, vbi qz filia priuatur hrditate p pter dotem dicit tex.eam debere dotem precipuam habere.
175 ¶ †Querit et an stante dicto statuto, q femine excludant exi stente masculo. An masculus transmittat portione filie iure sui tatis sicut sua portione, & Bal.in.l.fi.ff.de acqui. here. & domi. Paul.de ca.ibi dicit q sic, qz idem dz iudicari de appendiciis qd de prin.l.heres institutus.§.j.eo.ti.qn filia hr pro mortua q excludit per statutu.l.j.§.fi.ff.de stabu. Et sic tota hereditas de fert masculo, ac si femina non esset in reru natura.l. si necem.§. si deportatus de bo.liber.facit qd notant doc.in.l.j.§.sciendum .ff.de suis & legi.& Bal. in.l. si quis posthumos.§.si filium.ff.de libe.& posthu. Volunt dicere q ex eo q statutum excludens so rore dz intelligi fratre adeunte, & acceptante, & dicunt esse de me
176 te Bar.in.l.ij.§.sed si sit.ff.ad tertul. † Sed adde vltra omnes

qz de ea parte qua frater per statutu excludit sorore, si talis fra ter non adeat non vr illam portione sororis transmittere, qz be neficiu suitatis ordinatu a iure coi non est concessum fratri ad exclusionem sororis, vt eam excludat, vel eius partem transmit tat, & pro hoc dicto casus vr que ipsi non allegant in.l.j.C.de his qui ante aper.tabu. vbi ideo filius transmittit hrditatem no adi tam beneficio illius.l. ad descedentes ne posteritas sua defrau det hrditate, & succedant alij forte substituti vel coniuncti, vt no. Bar.in.l.j.ff.de vulga.& pupil.in.iiij.q. principali in.v.effectu in ver.v.dubitatur, vbi sic intelligit dictam.l.j. vbi est casus, q tunc beneficio transmissionis filij transmittunt & excludunt sub stitutos, qn conseruat hrditas patris in posteros, alias transmis sio non excluderet substitutum, sed cu in casu nostro excluderet ista soror, que est postera testatoris, & veniant collaterales, vr q transmissioni locus non fit, ar.l.cum accutissimi de fideicomis. & l.cu auus de condi.& demon. & ita pot esse ratio.l. defunctus de legi.here. vt ibi illi sui non transmittant, sed veniat ad fratre defuncti. Item non est verisimile q hoc casu statutum velit ex cludere filiu, qn filius masc.non adiret, vt preponat extraneos ipsi mulieri.d.l.cum accutissimi & l.gnaliter.§.fi. de insti. & sub sti.& q statutum defert filio portionem sororis sub noie nature li filij, non sub nomine suitatis & sic cum non habeat eam hrdi
177 tate iure suitatis non transmittat. † Est enim quoddam irratio nabile qd filius masculus excludat feminam.l.maximu vitium de libe.prete.merito ius transmittendi no dz operari hoc casu, & per hoc videt casus in.l.non pro numero.C.ad orfi. intelligen do eam vt quidam intelligunt. & ideo ibi non fiet transmissio in patrem in que deberet fieri transmissio, sicut in descendentes p dictam.l.apud hostes, & per.l.j.C.de his qui ante aper.tabu.in glo.in ver.liberis. Sed dicit Jaco.de belui. qd ideo in.d.l.non pro numero, non transmittitur hrditas ad patrem, qz fratru exi stentia impediebat transmissione, & hz hoc esset ibi casus p hoc
178 Bald.ibi & in.§.in nouissimo. † nam presupposita illa opi.pro vera, qd qn minor moritr hereditate non agnita qd detur heredi eius restitutio in integru pro adeunda hrditate per.l.qui duos. ff.de re.du.& l.pantonius.de acqui.here. & l.si infanti de iure delib.tn est veru fm Bal.in.d.l.non pro numero, nisi equitas impediret bnficiu restonis, sicut in casu nostro per existentia so
179 roris.d.l.non pro numero per existetiam fratru. † Ego tamen Laurus pp multa teneo ctrium in hoc casu maxime primo, qz cu ista sit hrditas paterna trasmittit ad quoscuq non agnita, et si superstint fratres defuncti, & filij testatoris, p tex.in.l.non p nu mero que coiter doctores intelligunt, qd loquat in hrditate ma terna, q lz transmittat ad descedentes, non tn ad ascendentes. nec ob.l.apud hostes, qz loquit in hrditate paterna, que benefi cio suitatis transmittit ad quoscuq. Unde intelligendo has.l. scdm istos intellectus in.d.l.non pro numero, si fuisset hrditas, fuisset facta transmissio ibi ad matre, si superfuisset, & sic non ob stante qd fuissent alij filij testatoris, qbus videbat magis debita hrditas eoru patris q matri nihilominus cu ad eam matrem
180 fuisset facta transmissio p dictam.l.apud hostes.† Non ob.qd filius q excludit sorore ita demu eam excludit, si hrditate agno scat alias si sibi non prodest, sorori obesse non dz.d.§.sed si sint & .l.j.§.si pater de coniun.cum eman.lib. qz illud est veru vbi non extat alius, cui successio deuoluat ex coseqntia q non sit remo tior persona exclusa, vel si sit remotior sit in locu psone remanen tis surrogatus.l.ij.§.sed si sit consanguinea & l.equissimu & .§.j.sed si ille in que fit transmissio surrogat in locu transmittentis, ergo lz transmittens non proficiens sibi, qz non adiuit, tn non exclu dit sorore, qz vadit ad illum, qui surrogatur in locum eius, & ista sunt de mente Bar.in.l.§.filium de cta. dico et q cu p trasmis sionem hrditatis defuncti replat hrditas translata in collatera les, q ita censebit translata portio sororis, que ipsi competijsset si non fuisset exclusa, sicut illa sua portio que copetebat ipsi tras mittenti iure proprio. Et hoc duabus rationibus. Primo, ne istud ius adeundi hereditatem diuerso iure censeatur, arg.l.cu qui edes.ff.de vsuc.facit.l.ia hoc iure de vul. & pu. Et hoc vr in fi. determinare bar.in.l.titio centu.§.titio genero de cond.& de mon.in.q.que incipit quid si relinquat pro dote in fine dicte.q. vbi vult q si legatum sit pro dote, ex quo debeat reici ista codi tio tanq grauamen in legitima.l.quonia in prioribus.C.de in offi.test. ista detractio dz fieri de dicto loco non solu vsq ad co currentem quantitatem legitime, sed etiam in eo quod est vltra legitimam, ne tale legatum diuerso iure censeatur. Secundo
181 moneor† qz hereditatis additio no debz scindi siue diuidi.l. ver bis ciuilibus de vulga. & pupil.ij.responso.& l.ij.de acquiren.

heredi. Tertio, qꝛ istud ius adeundi erat in bonis ipsius mor-
tui, qd ius vt dixi transmittit, facit. l. bonorū appellatio de ver.
sign. ⁊ l. itez in bonis de acqui. re. do. Nec obstat ēt ꝙ statutuz
non vƷ voluisse excludere filiam, qꝛ imo ꝯrium, nam pƷ ꝙ ēt trā
sversales tertij gradus excludebant ipsam filiā, ⁊ excludunt re-
servata tantuz eis tertia parte eius quod fuissent habituri ab in
182 testato. † ⁊ ſm quod statutū disponit vƷ etiam sensisse testator. ⁊
hoc vult Bar. in. l. heredes mei. §. cum ita. ff. ad trebel. in fine il
lius op. que incipit oppono ⁊ nunc intro materiam. Naz dicit,
quod quando per statutum nepos ex filio masculo excluderet
filiā, vel neptem feminam testatoris, ꝙ tunc talis nepos illas ex
cluderet ex presumpta voluntate testatoris, qui credit̄ se voluis-
se conformare cum statuto. Ista enim filia exclusa dƷ reputari
183 extranea, † qꝛ per exclusionem qua excluderet̄ per statutuz per
didit iura suitatis. l. j. §. sciendum. ff. de suis ⁊ legi. ⁊ ibi Bart. et
ꝙ transmittat probatur, qꝛ statuta cōiter dicunt ꝙ extantibus
filijs mas. ipsa filia femina non succedat, sed isti ablatiui absolu
ti habent vim non solum exclusionis feminarum, sed etiā inclu
dunt mares in portionē eorum. l. seruo legato. §. si testator de le
ga. i. ⁊ l. fideicō. §. cum esset de lega. iij. Et iō isti masc. habent
totū ⁊ iste femine habentur pro mortuis. d. l. i. §. si pater de con
iungen. cum emā. libe. Et par est exheredatio legis ⁊ hominis
⁊ confirmabitur ista exheredatio per aditionē illius in quez est
facta transmissio, ex his ꝙ fit transmissio in collaterales agna-
tos, vel tertij gradus, vel vlterioris hƷ ꝙ sunt. Laurus de Pal
184 latys propria manu. ¶ † Item queritur nos habemus, ꝙ si fi-
lij filie q̄ repudiauit hereditatem paternā cuz iuramento, iux-
ta. c. q̄zuis de pac. li. vj. fuerint preteriti in testamento aui, ꝙ si
filia mortua sit viuo auo, possint dicere testamentum nullum de
iure cōi, qꝛ quodāmodo subintrant in eius locū. Secus si mor-
tua esset post mortē patris, quo casu pactū noceret filijs. l. q su-
perstitis. ff. de acqui. here. ⁊ plene per Bal. in. l. pactū. C. de col
la. ⁊ per eundem clarius in. l. fi. C. de pac. versi. Sed hic incidē
ter queritur intelligendo ꝙ filia, que iurauit, non firmauit con-
tractuz, sed solum ipsa se obligauit, ⁊ ꝯn̄r illum ꝯctū transire ad
185 hr̄des † cum in dubio iuramentum firmet ꝯctum ſm cōem opi-
nionem ⁊ verā, de quo plene in. c. cum contingat de iurein. ⁊ in
c. q̄zuis preallegato. An hoc sit verū quādo mater excludit̄ p
repudiationē vel statutū ⁊ Jac. de belui. disputauit hanc qōnez
⁊ conclusit ꝙ aut dos non redijt ad patrē, ⁊ filij non sunt exclu-
si a successione aui, qꝛ de iure dos reddit ad dotantez ēt extan-
tibus filijs illius matrimonij. l. dos a patre. ff. so. ma. Aut remā
sit penes filios ex consuetudine vniuersali de quo ibi notat gl.
et tūc filij sunt exclusi, qꝛ qn̄ dos remanet penes filios tunc non
solum filia excludit̄ pp masculos, sed ēt qꝛ habuit dotē ⁊ hoc te-
186 nuit. d. Pau. de ca. in. d. l. qui superstitis. ¶ † Fortiter tn̄ est
dubitandū cum filia sit sublata de medio viuo pr̄e vn̄ statƷ filij
ipsius. s. nepotes quodāmō assumunt primū gradū posthumoꝝ
ff. de iniusto te. et per ꝯn̄s cū sint preteriti lƷ nō possit dicere te-
stm̄ aui nullū tāq̄z ꝓcesserit de radice infecta, vt in sili dicit bal.
in. l. hi q ad ciuilia. C. de ap. ⁊ lƷ debeāt dotē matris cōputare in
legitimā. l. qm̄ nouella cū ibi nota. C. de inoffi. test. ⁊ l. illam. ⁊ l.
illud. C. de colla. tn̄ si dos non esset sufficiens ad legitimā posset
dici ꝙ posset agi ad supplementū. l. oimodā. ⁊ l. si qn̄ in fi. iun-
187 cta. l. si quis filiū. C. de inoffi. test. ⁊c. ¶ † Quero aūt hec statu-
ta cōiter dicūt ꝙ nō succedat mulier extāte masculo, sƷ ꝙ dote
tur, mulier cū est in. xij. anno. petit a fratribus dotē sibi assigna
ri postq̄z est exclusa a successione. Dicunt fratres, qn̄ tu ꝯxeris
matrimonium, assignabimus tibi dotē, qꝛ dos non pōt esse sine
matrimonio. l. iij. ff. de iure do. l. si C. de dona. an̄ nup. Dicit mu
lier. ego volo ꝙ interiz mihi augeatur. Querit̄ quid iuris bar.
in. l. titio. §. fi. de ꝯdi. ⁊ de. dicit ꝙ super hac qōne est dōm. An
dies petendi dotez sit dies nuptiarum, vel dies etatis nuptiarū
et rn̄detur, ꝙ relictum dotis in vltima voluntate factum maio-
ri intelligit̄ relictuz in die festiuitatis nuptiarum, qn̄ ꝯhitur ma
trimonium per verba de presenti posito ꝙ ad domū viri non sit
traducta eo. ti. l. si cū fuerit ⁊ ibi no. Si vero relinquitur mi-
nori tūc requiruntur duo. s. ꝙ veniat ad etatem legitimam ⁊ ꝙ
nuptie ꝯhantur, eo. ti. l. si cum fuerint hec conditio. ⁊ l. si pupil
le. ff. quando dies legati cedat ⁊c. Et predicta dicit vera ipse qn̄
relinquitur pro dote ⁊ in tempus nuptiaruz. Sed quando relin
quitur mulieri pro se maritanda vel ad se maritandaz tunc si re
linqueretur pupille. ⁊ idez esset qꝛ non posset ante tempus legi
time etatis. nam requiritur ꝙ instet causa propter quam relin-
quitur. l. nec semel. §. si inhabitum. ff. quando dies legati ce. ⁊ l.
antepen. §. i. de lega. ij. Sed si ad etatem nubilem mulier pue-
nerit tunc petet dotem prestita cautione de nubendo, ratio eniz
hoc requirit q̄z nuptie contrahantur. Nam ante contractas nu
ptias mulieris expense necessarie non possent fieri pro ea mari
tanda, ⁊ hoc verborum significatio demonstrat. l. ij. in fi. de con
188 di. ⁊ demon. † Sed idem Bar. in suo consilio mihi. xvij. quod
incipit vbertus legauit. Querit si pr̄ legauit filie sue cētū ꝓ do-
te an debeatur dictum legatum incontinenti, an expectari de-
beat nubilis etas. et dicit ꝙ ista questio multum pendet ex for-
ma statutoꝝ disponentium, ꝙ filie sint dotibus contente. ⁊ si di
cta statuta videantur dicit ipse ꝙ nō ideo posset dari verum re
sponsum. Tamen de iure cōi loquendo constat ꝙ quatenus di
cta dos relicta vsq̄z ad ltimā portionē, tunc dicta dos posset pe
ti incontinenti absq̄z aliqua dilatione. l. qm̄ in prioribus. C. de in
offi. test. in eo. no. ꝙ esset vltra legitimā, aduertendum est dicit
ipse ꝙ aliud est ſm propriam significationem vocabuli de iure
cōi scripto, aliud ſm cōem vsum loquendi q in ciuitate ēt ꝯsue-
uit. Nam cum de iure dos nō pōt esse sine matrimonio vt. s̄. di
xi legatū siue dispositio dotis hƷ ꝯditionē siue diē nuptiarū. C.
189 de nup. l. sancimus. ff. de iu. do. l. stiplōnē. † Sic dƷ intelligi. l. ti
tio. §. fin. preallegata, lƷ quidam illum text. aliter intelligant. et
hoc dicit ipse probari expresse, in auc. nisi rogati. C. ad treb. ⁊ in
corpore vnde sumitur, vbi expresse pƷ ꝙ relictum nomine dotis
in se hƷ conditionē nuptiarum verum est tamen, ꝙ vsus loquen-
di aliter se hƷ in quibusdam partibus cum istud sit facti dƷ ꝓba
ri, qꝛ facta non presumuntur. l. in bello. §. facte. ff. de cap. In qui
busdam. n. ciuitatibus dos dr̄ esse patrimonium mulieris etiaz
non nupte, vt cum dicimus talis mulier hƷ bonam dotem lƷ sit
puella, virgo, vel vidua. ⁊ sic dicimus de ingressa monasterium
190 talis dn̄a dedit monasterio bonam dotē. ⁊ similia † ſm quē cōez
vsum loquendi debemus verba intelligere. l. librorū. §. ꝙ tn̄ cas-
sius de leg. iij. ⁊ l. cum delanionis. §. asinam de fun. instruc. l. la-
beo de suppellec. leg. ⁊ l. ⁊ alphenus ⁊ l. in vulgari. ff. de verb. si
gni. vnde si appareat talem modum loquendi esse in ciuitate, di
cemus legatum siue dispositionem de dote non esse ꝯditionalē,
⁊ posse in continenti peti, bal. no. in. d. l. sancimus dicit ꝙ bart.
in. l. qui habebat. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ tƷ ꝙ non debeat expectari
tempus nubilis etatis. Super quo passu vide ēt bal. in. l. cū mo
ra. C. de transac. ⁊ in. l. gn̄alē. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ gl. in. l. cū plures
191 §. pe. de admi. tut. ⁊ Cy. in. d. l. sancimus. † Scias ēt ꝙ Alb.
in. l. qui negotiationem. §. pupillo de admi. tut. format qōnez si-
milem dicit eniz ipse, pone ꝙ pater non habeat necesse institue
re filiam. sed sufficit, ꝙ habeat masculum ꝙ relinquat filie q̄zti
tatē ꝯgruā noie dotis q̄z hr̄e debeat tpe nuptiaꝝ. Quid faciet
tutor istius filie nunqd statim separabit portionē filie a portiōe
filij, vt exinde eaz alat, vel illā dotē, vel lucrū possit dare vel ali
ter locare ꝓ vtilitate puelle. An vero alet puellā de bonis filij,
⁊ sic fratris ipsius puelle, ⁊ tpe nuptiaꝝ habeat integrā summā
sibi relictam. Et dicit ipse Albe. ꝙ non est dubium ꝙ tutor po-
terit hanc secundam viam eligere, qꝛ dicit esse casum in. l. qui fi
lium. ff. vbi pupillus educa. d. Sed qd si vellet eligere primā viā
nunquid statim petere poterit partem filie, ⁊ eam separare a bo
nis pupilli ex hoc. §. videtur ꝙ sic dicit Albe. Sed nihil erit di
ctum de tempore nuptiaruz ibi. Et ideo dicit ꝙ alij dicunt, ꝙ si
testator reliquit in tempore nuptiarum filie, ꝙ standum sit ordi
nationi testato. demū adueniēte etate nubili separari debeat a
pr̄imonio pupilla, ⁊ non ante, ⁊ dicit videri expresse. ff. quando
dies lega. cedat. l. penultima iuncta illa. l. sancimus. C. de nupt.
ſm Rayne. pro hoc etiam facit iste titulus maxime. l. nec semel
§. si in habitatione ⁊ l. nec nummus. §. fi. ff. de alimen. leg. ⁊ ff. de
iure dot. l. tali stipulatione. Incontrarium ꝙ statim peti possit
videtur expressum. ff. de condi. ⁊ demonstra. l. titio. §. fin. versic.
sed cum ante nuptias. Sed dicit ꝙ Ricar. malumbra qui hanc
questionem plenissime disputauit, tenuit, ꝙ portio filie statim
non expectatis nuptijs peti possit cuz ista dos succedat loco bo
norum subsidij. i. legitime cui non potest adijci conditio vel gra
uamen. C. de inoffic. testamen. l. quoniam.
192 ¶ † Ultimo quero, si filia, que de iure communi succedit, ⁊ est
sua patri. l. maximū vitiū cū sit exclusa a tali statuto extante ma
sculo, vtrū masculus habēs partē sororis illā trāsmittat ad quo
scūq̄z, ꝓut reglr̄ suus transmittit ſm cōem opinionē de qua in. l.
apud hostes. C. de suis ⁊ legi. in. l. venter. C. de acqui. her. ⁊ in. l.
ex militari. §. fi. de test. mi. et vr̄ ꝙ nō qꝛ illa filia, cuius erat ta-
lis portio erat talis persona, q̄ nō erat sua patri, qꝛ desierat esse
sua pp exclusionē statuti, vt singlr̄ dixit bar. i. l. i. §. sciēdū d suis
193 ⁊ leg. † Et qꝛ si de benignitate fratrū illa hr̄ditas ꝯcederet̄ filie
excluse ex statuto talis hereditas nisi per eam adeat̄ non trans-
mitteretur

mitteret per dictã rõnẽ, sm Ludo. de Ro. in. l. ventrẽ qui dicit hanc esse singularẽ limitationẽ ⁊ nouã ad regulam ꝙ hereditas non adita non transmittat, de qua in. l. qm̃ sororem. C. de iure de libe. ergo idem dꝫ esse econuerso in ipso filio, lꝫ sit suus, qꝛ illa portio sororis, que sibi defert, prouenit a persona non sua. Sed dicit dictus do. Lud. hanc esse notabilẽ dubitationẽ, ⁊ eã neminem tangere, excepto Bal. in quodã suo consilio quod incipit, In Christi nomine factũ ꝓponit. Quidam nomine ⁊c. Qui dicit primo videri hanc portionẽ filie non aditam transmitti, eo qꝛ defert ipsis filijs hẽditas sub noĩe naturali non suitatis. l. cũ rõ
194 de bo. dam. ergo ⁊c. l. legatũ. ff. de capi. dimi. † do. Lud. addit idem videri dõm, quod dictum statutũ qd̃ excludit feminas dꝫ intelligi ipsis masculis hẽditatem volentibus, aliter femina succedet, sm Bar. in. l. ij. §. sed si sint. ff. ad tertu. sed cum dicti masculi abstinuerint, nec vnꝗ se immiscuerint dicte portioni videntur patris noluisse sororem exclusam hẽdibus extraneis anteponere ⁊ eam sibi successuram. C. de fideicõmis. l. cũ acutissimi. l. cum auus. ff. de condi. ⁊ demon. Secundo qꝛ esset absurdum videri quem pro parte esse suũ hẽdem pro parte non. ff. de condi. ⁊ demon. l. titia si non nupserit. Et vna ⁊ eadẽ res non dꝫ diuerso iure censeri. c. tua nos de deci. l. eum qui edem. ff. de vsucapi. Item qꝛ dicta portio filijs predictis delata vr̃ esse portio accrescens ei quẽ primo in re hñt. Et sic hisdem regulis dꝫ terminari ad hoc. l. si ex toto de legatis. j. ⁊. l. inter socerum. §. cũ inter de pac. dota. l. ẽt. C. de iure do. Ita ẽt determinat idem Bald. dictis rationibus in. d. consilio qd̃ est notabile, ⁊ menti tenendum sm do. Ludo. qꝛ accidit sepissime in facto. Adde ad eos quod idem Lud. notat in. l. apud Julianum. §. idem iulianus. ff. ad tre
195 bel. vbi põt plures effectus suitatis. † Et inter ceteros dicit ꝙ sicut filius suus transmittit vigore suitatis. ita ẽt substitutus fratri pupillariter, qꝛ quos possum mihi necessarios facere eosdem ẽt possum filio meo pupillo. l. sed si plures. §. quos possũ de vulgari ⁊ pupil. ⁊ dicit ẽt dictum Ang. in. l. iij. §. aperture de here. institu. Sed tu dic ꝙ Bar. ẽt dixit in. l. ij. in fi. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ hoc pro ista parte. In contrariam vero partẽ primo dicit do. Ludo. decisionem Bal. primo esse satis dubitabilem, qm̃ dicta portio defert filio beneficio statuti non aũt suitatis, vnde cũ suitas sit fundamentum ipsius transmissionis hẽditatis non addite. l. si fratres de iure delib. ⁊ in. d. l. ventrẽ. Per gñs dicamus hunc filium dictam portionem non transmittere, qꝛ ad eam non vocat filius vt suus, sed ex predicto bñficio. Et hoc dictum vr̃ multo minus posse procedere, si predictum statutum factũ foret ab his, qui habent põtem pretoris vt est marchio, eps, ⁊ similes, de quibus in. c. fi. de offi. leg. ꝑ Bar. in. l. ij. in prin. de ver. obli. ⁊ in. l. fi. ff. de penis. Tali eniꝫ casu cũ pretor seu similes nõ possint quẽ ipso iure absqꝫ ꝯdõne hẽdẽ facere insti. de bo. pos.
196 §. quos aũt, tum ẽt, † qꝛ ipse suitatem obuit, que est ipsa transmissionis fundamentũ, insti. de here. quali. ⁊ dif. §. his qui transmittit ⁊. l. necessarium de acqui. heredi. vr̃ talẽ beneficio ipsius statuti pretorij adijcientis portionem admissum absqꝫ aditione non transmittere, vt in simili videmus de bo. pos. vnde liberi cõcessa liberis a pretore ad hẽdes non aditam non transmittit. l. si municipali. C. qui admit. ¶ Incontrariũ tñ ⁊ sic pro prima parte dicit Ludo. qui monet eum gl. ibi dicens. l. vnica. C. de his q ante aper. tab. prouidentem vt descendentes hereditatem non aditam ad alios descendentes transmittat here. ẽt locum in bonorum poss. a pretore concessa vt hec ẽt non agnita ad descendẽtes transmittatur, quã glo. dicit do. Ludo. notabilẽ esse in mente tenendã ad extẽsionẽ. d. l. vnice. Dicit aũt cogitate super. d. Bal. Adde vltra omnes rationes ꝙ frater transmittat ratione suitatis in totum lꝫ exclusa sorore primo. d. l. cũ qui edes ex causa equalitatis seruande arg. l. hẽditatem ⁊. l. ꝯsuis. C. de impub.
197 ⁊. l. iam hoc iure ⁊ vulg. ⁊ pupil. † Item qꝛ vbi fit vnio duorum potentius inspicitur ⁊ trahit ad se minus potens iuxta not. per Bar. in. l. j. de lega. j. in. l. ij. cõia de lega. in. l. j. §. coheredeꝫ. ff. ad. l. falci. facit. l. queritur. ff. de sta. ho. ⁊ quod legit in. c. equa. de conse. eccle. vnde portio filij q̃ sibi defert de iure cõi ⁊ ei accrescit portio filio per statutũ ⁊ sic per ius speciale. Iteꝫ ne pro parte sit suus ⁊ pro parte non ar. l. si pariter in fi. ff. de libe. ca. ⁊ qd̃ notat in. c. cum inhibitio de clande. despon. Item qꝛ in transmissione non dꝫ considerari quo iure deferatur. Sed solum an filius transmittens sit suus. Item qꝛ ex forma statuti soror est facta insuccessibilis. Item qꝛ si diceremus fratrem non transmittere pro parte sororis, iaꝫ soror non veniret, qꝛ vbi quis venit ad lucrum de iure speciali, ⁊ excluderet ẽt ex facto suo gñr veniret fiscus. l. j. in fi. cum glo. de succes. edicto. ⁊ tñ non posset opponi de iure fisci. l. his gñr ⁊ ibi glo. ff. fami. hercis. Item qꝛ in põte legis ⁊ põtem statuti procedit. vt notat Bal. in. l. j. de sum. tri.
198 † Item qꝛ repudiatio, lapsus tẽporis, ⁊ hominis exclusio parificantur. l. j. §. sciendum de succes. edic. ⁊ in. l. si quis filiũ in fi. de inoffi. testa. ⁊. l. scimus in fi. eo. ti. ff. ⁊. l. bono⁊ rẽ ra. hab. ⁊. l. j. ⁊ iij. C. qui admit. vt no. in. l. iij. C. vñ legi. Sed si repudiaret ⁊ excluderet ipse, quo casu accrescit ⁊ cõtinuaret pars sororis cum parte fratris sine dubio transmitteret totam, per notata in. d. l. si fratres ⁊ in. d. l. ventrẽ ⁊ in. l. vnica. C. qñ non petentium par-
199 tes ergo ⁊c. ¶ † Quid aũt si dicat statutum ꝙ filia non succedat an hẽdes patris illaꝫ teneant dotare Bar. ꝙ sic, in. l. si marito. §. si voluntate ⁊. l. post dotem. ff. sol. mat. ⁊ Bal. in. l. si. C. de do. promis. ⁊ do. Ludo. de Ro. in. l. j. ff. sol. mat. probat esse verum, qꝛ ẽt tenetur alimenta prestare. l. si quis a liberis. §. idẽ respondit ita. ff. de libe. agno. ¶ Sed quid de patruo, dic ꝙ non reperitur lege cautũ quidam allegant leges que nihil faciunt.
200 ¶ † Cõmodissime quesitũ est vtrum filia exclusa a statuto predicto possit simul cũ masculis venire ad emphiteosim receptaꝫ per patrẽ pro se ⁊ filijs. ⁊ Bar. in suo consilio qd̃ incipit do. Jacobus mihi sm ordinem meum. ccxxviij. dicit ꝙ sic, ⁊ allegat. Spec. de loca. §. nunc aliqua ver. lxxviij. ⁊ dicit Bart. ꝙ lꝫ arguat Spec. pro ⁊ ꝯ non bene se firmat, sed veritas est ꝙ remanet sibi ius petendi ex vigore stipis paterne partem suam ⁊ hoc tam ex impotentia patris. cum. n. filius non habeat vt heres dispositio patris per hoc non vꝫ per. c. j. in princi. de succes. feu. ⁊ Spec. dicit similẽ emphiteosim ⁊ feudum esse. Idem dicit videri in actione de dote, que qrĩt filie ex dispositiõe paterna, quod ius pr̃ minuere non põt nisi ex eo ꝙ sibi vltra de bonis suis reliquit. l. si cum dotem. §. si pater solu. mat. Itẽ posito ꝙ pater possit filiã per dispositionẽ suam priuare de iure cõi vltra legitimã ⁊ ẽt in legitima vigore dicti statuti, tñ si pater iussit filiaꝫ esse cõtentam certa quantitate hec verba non important, debuisset. n. pater hoc exprimere, si volebat ꝙ apud solum mas. remanerent iura emphiteotica. nam pater põt vni ex filijs assignare libertum, tñ si vnũ ex filijs instituit in portione magna alium in modica pp institutionẽ ex modica non expellitur quin equaliter cum alijs admittat. l. vt iureiu. §. si liber. de bo. li. item sufficit filiũ ex quacunqꝫ parte ẽt modicissima institutũ esse ad hoc vt in spatronatus conseruet sibi. l. si ex modica. §. si filius de bo. li. Nã predicta verba intelligunt ꝙ stet contenta ⁊ ꝙ plus petere nõ possit de bonis defuncti. s. iure hẽditario, sed per hoc non priuat iur. qd̃ hꝫ tanꝗ filia. Non ob. l. femine de secundis nupt. qꝛ ibi iure non cogitur filijs reseruare vigore alicuius cõuentionis habite cum alio sed ex dispositione illius legis, que sic expresse disponit, vt iure possit vnum ex filijs eligere. Sed in casu nostro eligendo vnum ex filijs veniret contra conuentionem cum alio habitam. ¶ Non ob. ꝙ pater non soluendo canonẽ possit priuare filiũ iure emphiteotico, qꝛ hoc est ex natura ꝯtus celebrati a principio ⁊ in hoc non offenditur legis conuentio, sed eligẽdo vnum bene offenderetur conuentio, que voluit filios equali-
201 ter admitti. ¶ † Juxta predicta formandam. q. censeo statuto cauet, ꝙ filia dotata a patre non succedat, modo contingit ꝙ titius decessit relicta posthuma in vtero, Ita ꝙ eam dotare non potuit, vel relicta infante, vel relicta filia femina furiosa, nunqd fratres heredes vr̃s dotando excludant eam. videt ꝙ sic, qꝛ nil põt imputari patri, quod transit ad heredem quando est ex causa onerosa, vt notat in. l. ij. de pac. inter empto. ⁊ not. Bal. in. l. diem proferre. §. si heredis. ff. de arbi. lꝫ secus quando est ex causa lucratiua. l. a testatore de condi. ⁊ demon. nam statutum hꝫ intellectum ꝙ dotetur ⁊ per hoc incipit a precedenti dispositione. ergo ꝯdõ annexa ad effectũ ꝯdõnis transit ad hẽdẽ. Iteꝫ non stetit ꝑ pr̃em arg. l. vtrũ. ff. de ꝯdi. insti. Contrariũ determinat bal. in. l. si plures in añpe. col. C. de con. inser. qꝛ ille casus ẽ obmissus a statuto. ꝯ relinquit dispõni iuris cõis, qd̃ est verius
202 dicit ipse ⁊ alia qdã ẽt dicit circa hoc statutũ q̃ vide. ¶ † Circa predicta qrĩt, qd si iudeus morit ab inte. relictis filijs mas. ⁊ femina, vtrũ femine pariter succedant cũ masculis, dubiũ facit illud qd̃ legit in. c. xxxvij. quod incipit accesserũt in ver. homo tñ mortuus fuerit absqꝫ filio ad filiã eius trãsit hẽditas. Si filiã non habuit, hẽbit successores eius fratres, ꝙ si fratres non habuit, dabitis hẽditatẽ fr̃ibus pr̃is eius. Si aũt nec patruos habuit, dabit hẽditas his q eis ꝓximi sint. Ex qbus verbis pꝫ ꝙ lex ista mosaica discrepat a iu. ci. ⁊ ca. in duob. Primo, qꝛ hꝫ ius ciuile. j. cã succes. est libero⁊ non facta dr̃ia sexus. l. maximum vitium. C. de libe. prete. Sed ista mosaica vult filiam feminam, ita demum admitti si masculus non extat. Secundo discrepat.

q: de iure ciuili secunda cã est ascendentium, cum quibus succedunt fratres & sorores vtrinq; coniuncti, vt in auct. de here. q ab intesta. de se. in. §. j. & . ij. col. ix. Sed p istã mosaycã solũ fratres admittunt & non ascendentes vñ q soli masculi, q: iudei vtunt. l. mosayca & illa ligant. xlv. di. q sinceras iudei. Et sic vñ posse dici q ille ius veteris testi datur iudeis per moysen. vij. di. moyses. Sic ius ciuile propriũ hebreorum s. diuina constitutu3. j. di. ius ciuile. & sic quo ad eos preferat iuri cõi romanorum in. l. omnes populi. ff. de iusti. & iure in. l. de quibus. ff. de legi. Preterea ius legitimarum hereditatum vñ solum ad Romanos spectare non ad alios, de quo tñ dicit, vt habetur. j. di. ius quiritiũ, p quo facit q no. gl. in. l. j. ff. de acqui. re. do. & text. insti. de vsu & ha. §.
203 fi. pro quo etiã põt adduci, † q: iudei non humanis, sed diuinis constitutionibus subiciunt. xij. di. omnia. e. dis. si solus Christus cum ibi nota. Et istam partem firmat Cald. in titulo de testa. in ccc. consilio q ista. l. mosaica data fuit iudeis, & ecclesia illos tollerat & papa & Imperator patiunt, vt inter se legem suaz seruēt, ergo ßm illam legem debent succedere. Et pro hoc adducit tex. in. l. iudeos ad fi. C. eo. vbi litera dicit amissuri sine dubio pmissa nisi ab illicitis se cõparauerint. Nam ex illo tex. datur intelligi q lex sua ꝫ ipsos seruari d3 nisi in eis que eis sunt phibita, preterea lex mosaica est specialis iudeorum, igitur inter eos derogat. l. generali & cõi, sic species generi, in regula generi p speciem de reg. in. lib. vi. pro quo et adducitur illud quod scribit in euangelio b3 legẽ nostram d3 mori. q. d. lex nostra d3 nobis ser-
204 uari. † Nec ob. l. nemo. l. iudei Romano. l. nullus. C. eo. cum similibus in quibus dr legem ciuilem seruandã, q: fatet in his, q sunt iudeis expresse prohibita, sed in his in quibus. l. ciuilis non derogat, tunc si est qd inter iudeum & christianũ seruat. l. cõis. & sic lex christiana, sed si est qd inter iudeos, tunc seruat lex eorum specialis disponens super illo casu, vt sicut inter christianos primo seruant eorũ statuta, deinde lex cõis. Ita inter iudeos primo d3 seruari lex mosaica, deinde recurrendũ est ad ius cõe. Et ita
205 d3 intelligi. l. iudei cũ si. † Incontrariũ posset adduci, q: illa, q scripta sunt in veteri testõ non ligant in nouo nec aliter sunt seruanda nisi sint in nouo reperta vt no. s. di. his itaq; respondet. Et solent notari per modernos qui allegant T. homam de aquino in. c. fi. de ꝯsuc. in. l. stip. hoc modo concepta. ff. de verb. obl. nisi dicas istud verum inter christianos vel iudeũ & christianu3,
206 secus inter iudeos. † Preterea iudei post aduentum Christi pdiderunt omnia priuilegia, & omnes immunitates, in. l. iussio. C. eo. vbi dicit Ang. q illa. l. bene seruat in terris ecclesie, in quibus iudei magnam soluunt collectam. poterit ergo in terminis questionis nostre dicere filia femina masculo illud priuilegium prelationis tibi datum per. l. mosaicã est renouatum per. l. iussio
207 . C. eo. ¶ † Ex quibus vñ posse inferri, q statuta que cõiter sunt per Italiam disponentia q stantibus masculis femine non succedant. ligare debeant iudeos habitãtes in loco suo, vbi sunt talia statuta, q: per talia statuta reponuntur in dispositione legis mosaice, & iste redditus ad legem antiquam est commendabilis,
208 in. l. lege. C. de legi. here. † Et q: iudei dicuntur esse de codẽ populo & corpore ipsius ciuitatis quãuis non dicantur esse de corpore spirituali in. l. christianis. C. de paga. ritu tollen. Sunt ergo de masa & ciuitatẽ faciunt magis populosam, vt pbat text. in auc. de questore post prin. ibi ciuitas nostra populosa est turbis diuersorum hominũ col. vj. Et facit q p illum tex. dixit Bal. in
209 c. j. de forma fidelitatis. ¶ † Ultimo ad hoc adde q. l. mosaica videtur differre a lege ciuili & cõi et in successione ex testamẽto, q: de iure ciuili & canonico error in corpore vitiat institutionem. Et ideo si testator volebat instituere titium & instituit seium neuter erit heres. l. quotiens. ff. de here. insti. per quã. l. dixit ibi gl. j. q nec Esau nec Jacob debuit esse heres, prout habet numeri. xxvij. Sed do. Joã. de imo. ibi dicit q institutio facta de iacob fuit valida duplici de causa. Primo, q: isaac pater suus nõ fuit oino errans, sed dubitans, vnde dixit vox quide3 vox Jacob est, sed manus sunt Esau, q: sensit manus illas pilosas propter pellẽ alligatam ad manus & in illa titubatiõe & dubitatione elegit ipsum iacob instituere. ¶ Scdo q: postea superuenit Esau, & certificatus fuit q ille q venerat ante Esau, fuerat Jacob, & appro
210 bauit bene dixit ei & erit bñdictus, nu. xxvij. vt ibi p eũ. ¶ † Et scias q bar. dixit in. l. iudei. C. de iudeis, q iudei pñt statuere cõtra ius cõe vt hic in ver. preter vos & hec qñ ipsi statuerẽt ex cã, & ita t3 bar. Non ob. no. xij. dis. omnium in fi. quoniã ibi loquit de superstitiosis constitutionibus quibus vtebantur olim iudei inherentes constitutionibus scribaru3 & phariseorum. c. si solus Christus. viij. di. & ita t3 Arch. in. d. c. oium in ver. presumptio nibus & q possint statuere ꝫ ius cõe, vbi non sunt superstitiones est text. hic. Solum. n reprobantur iure ciuili eorum leges circa matrimonia, vt non ꝯhant ßm leges eorum, sed ßm. l. cõem. l. nemo. la. j. C. &c. Ergo in alijs remanent, q possint statuere, q: exceptio firmat regula3 in non exceptuatis, vt in. c. in nostra de sepul. q: q possint vt alij populi ẽt ꝫ ius cõe legem cõdere istud est ßm dispositionẽ iuris cõis. l. omnes de iust. & iure. vnde si est facta exceptio in matrimonijs q non possint statuere ꝫ in alijs remanet ius cõe vt possint & maxime qñ consuetudo & hebreorũ
211 longissimo tpe sic fuit, † hñt enim iudei oia que sunt ciuium romanorum. l. iudeis. C. de iudeis, & populi subditi Romano imperio pñt condere leges & introducere ꝯsuetudines, de hoc videt tex. in. c. sicut iudei eo. tit. ibi aut eorũ bonas consuetudines immutare ẽt ꝫ dispositionem cõem iuris ciuilis est tex. in. l. oẽs populi de iusti. & iure. & ideo statutũ vel consuetudo iudeorum põt excludere dispositionem iuris cõis q filia non habeat bona materna, sed potius pertineant ad eorum parentes ꝫ dispositionẽ. l. j. C. de bo. ma. q: istud ẽt olim erat de iure cõi, q pater hereditates delatas filys in potestate occuparet iure peculij in totum. l. ij. ff. de ca. pec. institu. per quas perso. no. acquiri. circa prin. l3 hodie sit immutatum, vt in. l. j. C. de bo. ma. Et ita fuit consultum per domi. Anto. rosel. & multos ex nobis.
212 ¶ † Querit insuper Bal. in auct. si quas ruinas in. v. col. C. de sacrosanc. eccle. An filia dotata exclusa ex forma statuti a successione paterna succedat nihilominus in emphiteosim vna cu3 fratribus, vel quando est heres solum in re certa, & dicit q sic. Et idõ subdit, q si quis recipiat emphiteosi3 pro se & vxore, vel p se & fratribus isti admittentur ad emphiteosim, l3 nõ sint hrdes. Subdit ẽt, q si quis receperit emphiteosim pro se & filijs potest prelegare illud feudum vni filiorum, cum filij capiant tanq; ex donatione paterna. & ideo pater põt quo ad filium in ptãte eam reuocare ab vno filio & cõferre alteri filio. l. ij. C. de inofficio. do. & in Spec. de loc. §. nunc aliqua versi. clvj. secus in dona. materna, q: irreuocabiliter tenuisset donatio a matre in filium a princi pio. & sic non h3 ius assignandi. l. liberi patroni. ff. de assignan. li
213 be. † Et quoniam ille passus est vtilissimus dicam quid sentio, An pater qui stipulatus est feudum pro se & filijs possit illud vẽdere in preiudicium filiorum, quibus est facta stipulatio vel vni filiorum prelegare. Et Ange. in. l. apud Ju. §. si quis alicui de lega. j. tenet contra Bal. vbi. s. & dixit q non q: sunt due stipula. vna in personam patris, alia in personã filiorum, quibus põt stipulari. l. quodcunq;. §. j. de verb. obliga. & sic illud ius semel cõtractum ex stipulatione non põt sine voluntate eorum auferri. l. fi. ff. de pac. Et idem Bal. tenuit contrarium in. l. item videndũ §. j. item videamus. ff. de peti. heredi. idem ibi Ange. eandem sniam q pater possit prout Bal. t3 in auct. si quas ruinas tenet Spec. de loca. §. nunc aliqua ver. lxxviij. & de testa. §. j. sed opi. Ang. tenuit primo Hy. & idẽ Bal. in auc. quas actiones. C. de sacrosanc. eccle. candẽ t3 in simili Bar. & Rapha. cuma. in. l. q Rome. §. flaminus de ver. obli. Dñs vero Paulus de cas. in. §. si quis alicui concordat Bal. cũ predictis doc. & ipsum Bal. secum ipsum, q: si pater stipulatus est feudũ simplr & sic est feudu3 nouum, & non dixit pro se & filijs, & tunc possit iuxta ea que no. p
214 Bal. post Nic. matareli in. l. qui se patris. C. vnde liberi, † na3 in feudo nouo liberi succedunt patri ẽt si non sint hrdes vt in ti. an agna. vel filius. hec aute3 distinctio fallit in duobus casibus quos non tangũt doct. in. §. si qs alicui. Primus qñ ex pecunia sua pater fuisset stipulatus & acqsiuisset & non ex liberalitate cõcedẽtis, vt dixit notabilr ipse bal. in. l. j. in fi. C. p quas pso. nob.
215 acq. Scdo fallit in feudo iurisdictionali ciuitatis vel castri, † q: vtilius est q subditi regant ab vno q a pluribus. l. ij. §. nouissime. ff. de orig. iur. & . vij. q. j. in apibus. idõ rõne publice vtilitatis tolerari põt q tale feudũ trãsferat ad vnũ filior in preiudicium alior, iuxta no. in. l. j. in prin. ff. de iusti. & iu. in gl. q incipit h põt
216 intelligi ad fi. ¶ † In feudo aũt antiquo & pterno in q frater succedit fratri ex dispõne iuris & successione pris als ant clarũ vñ q vnus ex frĩbus de sua parte feudi disponere nõ possit ꝯferendo in psonã alterius fris, alios fres excludẽdo, q: nõ h3 illud ex puisione sua. & opi. Ang. & Hy. in. §. si qs alicui t3 et Odoff. in
217 sum. in tit. q possint in feudo succedere. ¶ † Sciendũ est ẽt, q star successionis bonor pmonialiũ, vñ si dicat statutũ q filia dotata extãtibus masc. non suc. pri, excludet ẽt vigore talis consuetudinis & statuti a iurepatr. & p ꝯñs a pñtatione rectoris, ita
218 dt Pe. d anc. in. c. ex insinuatiõe de iurepat. ¶ † Dicit ẽt i. c. cũ sci3 & q filia do. exclusa ab hrdi. pris p renũtiationẽ nõ posset

set presentare, quod posset si ius patronatus non expiret heredes sanguinis, contrarium dicitur in feudo, quod filius quis renuntiet hereditati paterne, potest tamen retinere feudum iuxta no. per doc. maxime bal.
29 in d. c. j. an agna. vel filius. ¶ † Quero insuper pone statute hoc statuto, quod extantibus masc. femine non succedant, sed debeant dotari pro modo facultatum et dignitate personarum. Modo pater in testo filijs masculis heredibus institutis legauit filie certam quantitatem ei dandam, cum aduenerit tempus nubilis etatis, filia vult statim quantitatem legatam, heredes nolunt dare nisi cum aduenerit legitima etas nubilis, et hanc q. ponit et refert Cy. in l. sancimus C. de nup. et ibi Raph. et Ricar. pro decisione recurrit ad aliam dubitatam q. nunquid per statutum possit minui legitima. Et similiter circa primam q. formatam dic vt ibi per Cy. et circa secundam similiter, sed plenius per Bar. in l. titio centum §. fi. ff. de condi. et demon. Et hec pro modo sufficiant.

FINIS

Tractatus de Successionibus ab intestato Clericorum Regularium et Secularium. D. Nicolai ab Vbaldis Perusini.

¶ Proemium.

Opus iandiu absolutum et emissum interdum non inconuenit iuxta Hieronymi sententiam in libro Iosue quodam postliminio repetere, presertim cum ea emergunt que antea fuerant non neglecta sed non sine ratione preterita. Ego enim quanto potui compendio. Superiori anno successiones ab intestato texere conatus sum, ita quod breui studio rei ipsius de qua agebatur veritas posset excerpi et fastidienti stomacho non legeretur. Quo ad clericos autem attinet sic succincte perstrinxi, vt inuestigandi potius quam decidendi aperta videatur. Nunc igitur Reuerendissime pater cui nostrum desudat ingenium, hortatu plurimorum Vtrinsque Iurisconsultorum et quidem auctoritate et doctrina excellentium in quorum manibus opusculum ipsum versatum est. Cogor quod negare non potui pristino labori nostro, successionem ipsam clericorum et quid in eo sentiam actiue et passiue pro posse diffusius explicare. Quanuis et materia ipsa de qua agitur inter doctores nostros inuoluta sit satis dubia. Ac in tempore isto dato ad causarum discussionem nihil ocij debili ingenio nostro superfuit. In templo tamen dei offert vnusquisque quod potest. Alij aurum et argentum et lapides pretiosos. Alij bissum et purpuram et coccum offerunt et hyacintum. Nobiscum bene agitur si obtulerimus pelles et caprarum pilos dicebat Hieronymus in lib. Regum. Et antequam ad successionem ipsam descendam premittam repertorium quoddam quo sine labore et membra principalia et questiones que ex his insurgunt possint reperiri. Quod est huiusmodi.

Duo sunt genera clericorum.

Alij sunt regulares. Alij seculares. ¶ Primum genus clericorum regularium habet duas partes.

SVMMARIVM

¶ Prima pars est regularium mendicantium.

1 ¶ Prima questio, qui dicantur clerici regulares mendicantes. An fratres seruorum computentur inter mendicantes.
2 ¶ Secunda questio, An inter mendicantes sit aliqua differentia quo ad effectum successionis.
3 Fratres minores sunt omnino incapaces quo ad successionem. An si frater minor assumatur ad aliquam dignitatem secularem vel transferatur ad alium monasterium efficiatur capax successionis.
4 An regularis assumptus ad dignitatem ecclesiasticam secularem liberetur a regula quam antea est professus.
5 An fratres minores possint fieri capaces successionis ex privilegio apostolico.
6 ¶ Tertia questio, An fratres predicatores sint capaces successionum. Modus profitendi fratrum predicatorum.
7 ¶ Quarta questio, An heremitani et carmelite hodie possint succedere.

¶ Additio.

Situr ad rem ipsam manum
1 mittentes considerabimus duo genera clericorum quo ad effectum successionis actiue et passiue.
¶ Primum genus erit clericorum regularium.
¶ Secundum genus erit clericorum secularium.
Item primum genus diuiditur in duas partes.
¶ Prima pars erit de regularibus mendicantibus.
¶ Secunda de regularibus non mendicantibus.
Et primo videbimus quomodo ipsi succedant alijs.
Deinde quomodo ipsis succedatur per alios.

Irca primam partem antequam de eorum successione tractaturus. Quero † qui dicantur cleri-
1 ci regulares mendicantes. Dic quod sunt illi quibus ad congruam sustentationem redditus aut possessiones habere professio siue regula quelibet interdicunt, sed per questum tribuere victum solet incerta mendicitas. Verba sunt Gregorij in c. vnico. de relig. domi. lib. vj. Et isti sunt fratres predicatores, Minores, Heremitani, et carmelite. Licet de Carmelitis dubitauerit Lap. alle. sua. xlv. Quid autem de fratribus seruorum sancte Marie. Clericus pisanus dicebat eos etiam inter mendicantes connumerari. quod non placet Jo. an. in d. c. vnico. Qui dicit ita fuisse declaratum per Benedictum. xj. Pontificatus sui anno primo. et constitisse sibi de dicta declaratione. Et merito sic debuit declarari, quia nec regula nec constitutiones arctant eos ad mendicandum, licet aliquando mendicent. Et hoc idem sequitur Gaspar de cald. in consil. suo. xvij. quod incipit, an ordo.

2 Secundo quero an † inter istos mendicantes sit aliqua differentia quoad successionis effectus. Dom est quod sic. Nam fratres minores quorum regula, ordo, Constitutio et professio sunt fundata in arctissima paupertate. vt in c. exiit qui seminat. §. ad hec quia. de ver. signifi. lib. vj. in cle. exiui de paradiso. §. quia ergo in successionibus. et §. cumque annui redditus. eo. tit. successionum sunt penitus incapaces ita probant illi tex. Eo. n. ipso quod frater minor profitetur, renuntiat omnibus rebus mundi, et est magis precisa renuntiatio que possit inueniri, et habetur penitus pro mortuo secundum Bald. in auct. ingressi. C. de sacrosan. eccl. in vltimis verbis suis. Subdentem quod si per statutum masculus excluderet feminam, si masculus esset effectus frater minor non excluderet feminam a successione, quia sublatus est de medio. l. etiam. §. si capitis. ff. de bo. lib. quicunque Ang. de peru. in auc. de ec. ti. §. si qs autem. col. ix. referendo Ja. de are. in l. deo nobis. C. de
3 epis. et cle. dicat quod frater minor non excluditur ab hereditate tanquam incapax, sed admittitur † et defertur ecclesie romane, quod est falsum, vt. s. et no. in d. l. deo nobis. et per Bar. in trac. suo minoricarum. Sed nunquid hec incapacitas succedendi habeat locum si frater minor promoueatur ad episcopatum, archiepiscopatum, vel alias dignitates ad quas de iure promoueri potest, vt no. in cle. fi. de elec. in c. quorundam. e. ti. lib. vj. et in d. c. exiit. de verb. sig. Certe concludendum est quod talis dignitas non facit eum capacem, quia non liberat a obseruantibus regule, vt voluit gl. in d. c. quorundam. in verbo, mendicantium. Sed bona que ipsi fratri minori iam assumpto obuenirent, remanerent apud ecclesiam ad quam est assumptus. Et idem si esset translatus ad monasterium capax ad bonorum proprium vt est monasterium monachorum et canonicorum regularium, de quibus in c. cum ad monasterium. et c. quod dei timorem de sta. reg. vt monasterium succedat, adeo quod si ante assumptionem vel translationem predictas fuisset sibi delata hereditas quam non adiuit,
4 posset hodie ecclesia vel monasterium adire, † dummodo res sit integra, hoc est quod non fuerit agnita per consanguineos sequentes in gradu. ita concludit Bar. in auc. ingressi. C. de sacrosanc. eccl. bal. in l. deo nobis. C. de epi. et cle. et Fe. de se. in consi. suo. xxvi. Item dicitur assumptio non liberat a continentia vel voto paupertatis. Ad hoc gl. xvj. q. j. c. iij. nec ab habitu sue professionis. xvj. q. fi. c. nona actione. et ibi gl. que tamen subdit, quod debet desuper deferre habitum in quo magis conueniat ecclesie sue. Et hec probantur in c. pe. de vi. et ho. cle. Nec ei concedatur esus carnium, nisi potest sine scandalo abstinere secundum Archi. de con. di. iij. carnem. licet gl. ibi se non firmet. et etiam tenetur seruare ieiunia, si potest sine scandalo, vt per Jmo. et d. Nic. i. d. c. pe. et quod dictum est

si pōt sine scandalo, vt per Imo. ꝛ d. Ni. in d. c. pe. ꝛ ꝙ dictū est de fratre minore assumpto ad epatū vel archiepatū. Idē intelligas si assumaꝛ ad cardinalatū. ſm Bal. in auc. sniam. C. de epi. ꝛ cle. Bñ fateor ꝙ talis assumptus ad tātas dignitates liberaꝛ a qbuidā accidētalibus regule. De qbus p glo. in. c. vnico. xviij. q. j. ꝛ ēt ab obediētia prelati sue religionis, vt no. in. d. c. pe. ꝛ in. d. c. iij. xvj. q. j. ꝛ hec oia q̄ in ista. ij. q. dicta sunt pcedūt de iure cōi.

5 Si ñ efficerenꝛ capaces † ex p̄uilegio apostolico cuius tenor ꝛ verba sunt attēdēda. de priuilegijs porro. ꝛ. c. recepimus. ſm eorū tenorē esset iudicandū c. cū ꝛ plātare. ꝛ. c. petitis. de priui. de fi. instr. accepimus. ꝛ in auc. de man. prin. §. si qs aūt. Hoc dico q2 nō sit mihi verisimile vt sanctā viuendi regulam per gloriosum illū ꝯfessorem diuino afflatu spū plantatā in quo certe verificatum est illud apostoli apud Galatas vlti. c. Ego. n. stigmata dñi Jesu in corpore meo porto. declaratā ꝛ cōfirmatam successiue per plures romanos pontifices. ita de leui ꝛ quodā modo simplici verbo alteratam. arg. l. si qñ. C. de inoffi. test. cum concor. Unde presumerem si ꝙ p̄uilegiū emanasset id ex importunitate fratrum obtētum. Multa. n. romani pontifices non ꝯcedenda per importunitatem petentium ꝯcesserunt, vt de pur. c. cum in iuuentute. de relig. domi. c. vnico. lib. vi. de conces. preb. detestanda. de rescri. c. fi. li. vj. C. de bo. pe. subla. l. i. lib. x. Maxime religiosorum, quorū effrenata ambitio occulos mentis vltra omnes alios excecat. de elec. c. quorundā. l. vi. ꝛ in cle. dudum. de sepulturis.

6 ¶ † Tertio q̄ro qd de fratribus p̄dicatoribus, nūqd ipsi possint succedere. Et anteq̄ʒ vlterius progrediā premitto modū professionē qui est talis. Ego. n. facio professionē ꝛ promitto obedientiā deo ꝛ beate Marie ꝛ beato Dñico ꝛ tibi. N. magistro fratrū predicatorū, ꝛ successoribus tuis ſcd̄ʒ regulā beati Augustini, ꝛ institōnes fratrū predicatorū, ꝙ ero obediens tibi tuisq̄ʒ successoribus vsq̄ʒ ad mortē. ſcd̄m ergo regulā iudicaremus de eis tāq̄ʒ de nō mendicantibus, q2 regula beati Augustini hʒ propriū in cōi. xij. q. j. nō dicatis. vt. i. latius videbiꝛ. Tñ q2 ſcd̄ʒ ꝯstōnes intratas ꝛ ab aplica sede ꝯfirmatas sunt mēdicātes. vt. d. c. vnico. de relig. do. aliter est dōʒ. Ná Spe. in ti. de sta. mo. §. i. ver. iij. ꝛ ver. iiij. tʒ ꝙ ipsi possint succedere nō vt bona ꝛ hr̄ditates retineant sed vt vendant. ꝛ ita trāseunt cōiter scribentes in. d. c. vnico. de relig. do. Host. in. c. in presentia. de proba. ꝛ Fede. de senis in ꝯsi. suo. xij. ꝙ incipit fratres predicatores. in ti. de sta. mona. tenent ꝙ sint incapaces nedū ad retinendū, sed ēt ad acquirendum, subdens ipse Fede. ꝙ si fiat eis relictū annuum ad longum tp̄s, non valebit, q2 per indirectum vr̄ sublata incerta mendicitas. Et idem in effectu prout eos tʒ Bal. in auc. si qua mulier. C. de sac. sanct. eccle. in. iij. col. dicens videri sibi hec acquirere ꝛ mendicare, implicare ꝯdictionē. subdit tñ seruandam esse consuetudinem que haberet quod ipsi possint acquirere nō vt retineant sed vt vendant.

7 Quarto ꝛ vltimo quero † qd de fratribus heremitanis. De his nō est aliqua hesitatio, qm̄ lʒ ipsi sint mēdicātes, tñ ex p̄uilegio Alex. iiij. cuius copiā memini me alias vidisse, possunt nedum acquirere, sed ēt retinere quecūq̄ʒ bona mobilia vel imobilia que potuissent acquirere ꝛ retinere si remansissent in seculo, exceptis bonis feudalibus. ꝛ hoc intellige in cōi vt. s. sed in particulari non possunt. ꝛ si qua est ꝯsuetudo in ꝯtrium, est corruptela, que per prelatum tolerari nō pōt sine periculo anime. de hoc per Gasp. de cal. in consi. j. ꝙ incipit. An sit licitū in tit. de regulis. Simile p̄uilegiū credo ꝙ habeant carmelite lʒ nō viderim, alioquin iudicarem de eis vt dictum est de alijs mendicātibus secundum ius commune.

SVMMARIVM

¶ Secunda pars clericorum regularium non mendicantium.

1 Secunda pars fuit de clericis regularibus nō mendicantibus, † vt sunt regulariter oēs monachi ꝛ oēs canonici regulares. ꝛ isti q̄tumcūq̄ʒ non possint hr̄e proprium, hoc est bona in particulari, vtpote ꝯ vnum de substantialibus regule in quo papa nō dispensat, prout not. in. c. cum ad monasteriū. ꝛ. c. ꝙ dei timorem. ꝛ. c. super quodam de statu regu. Tñ possunt hr̄e bona in cōi iuxta illud beati Augustini. Non dicatis aliquid p̄prium, sed sint vobis omnia cōia, ꝛ distribuaꝛ vnicuiq̄ʒ vestrum victus ꝛ tegmentū ꝛc. xij. q. i. nō dicatis. de sac. san. ecc. auc. ingressi. ꝛ auc. si qua mulier. de priui. cum olim. el. ij. de proba. in p̄ntia. de rescr. audi. ꝛ. c. q2 indicātc. et ī istis bonis dicti monachi ꝛ canonici regulares seu eorū monachi succedūt sicut successissent si nō religissent seculū. xix. q. fi. i fi. C. d̄ epi. ꝛ cle. l. duo nobis. ver. si vero vltimā. no. gl. xx. q. iij. pñs clericus. xij. q. i. clerici. in auc. de san. epi. §. nullā vero. in auc. de monachis in pri.

2 ꝛ p Ang. de peru. in ꝯsi. suo. xxxj. ¶ † Qd̄ lʒ reglr̄ sit verum tñ fallit in bonis feudalibus in quibus religiosi nō succedunt. tex. est in. c. i. clericus. si de feu. fue. ꝯtro. in vsib. feud. ꝛ ibi p bal. Et idem dōm est de alijs bonis que de natura sui non possunt p̄tinere nisi ad heredes sanguinis, vt Regnum Ducatus, ꝛ similia. In istis. n. non succedit monasterium, sed generi remanent. Ita Spe. in ti. de statu mona. §. i. ver. xi. dicit de facto seruari. ꝛ esto ꝙ Alanus ꝯtrium dixerit de iure, ꝛ hec obseruantia fuit in beato Ludouico. Ad hoc gl. xxviij. q. ij. scripsit nobis teberga. fuit tñ ibi alia rō, q2 erat de ordine minorū, cuius monasteriū est incapax vt. s. Sʒ si extra ius sanguinis teneri possent tūc monasterium succederet. de quo per Cyn. in. d. auc. ingressi. ꝛ per Jo. an. ꝛ alios in. d. c. in presentia de proba. vbi ponunt quid si monachus ante ingressum fuerit stipulatus rē empbiteoticā p̄ se ꝛ filijs, nunquid post professionē reuertatur ad dñʒ. vel remaneat apud monasteriū. Spe. in tit. de loca. §. nunc aliqua. ver. cxvj. vr̄ velle ꝙ non remaneat apud monasteriū, maxime cū hodie apponantur pacta vt non transferatur in potentiorē seu causam duriorem. ꝛ per Bar. in. d. auc. ingressi.

3 Secundo fallit in monachis † cisterciensibus q nō p̄nt possidere villas, fidelitates, drīas, iustitiarios, tributarios, ecclesias, ꝛ altaria. Sed si ea acquisiuerint, debēt vēdere. vel cū alijs bonis cōmutare. Aut si nō possunt aliter allenare, faciant ex eis elemosinā aut abijciant. de statu mona. recolentes. ꝛ ibi per gl. ꝛ doc. ¶ Sed circa hāc ſcd̄am partem q̄ro primo, defertur hereditas monacho seu canonico regulari.

4 † Nunqd monasteriū possit eo inuito vel ignorāte adire. Opiniones fuerunt diuerse. Spe. in ti. de sta. mon. §. i. ver. viij. Jo. an. ꝛ alioꝛ in. c. in presentia. de prob. bald. in. l. i. C. qui admit. ꝛ in. l. cum proponas. C. de here. insti. ꝛ in. l. ex repudiatione. C. de fideicōmis.

fideicōmiss.⁊ in.l.deo nobis.C.de epis.⁊ cle.Bar.Ang.⁊ Jmo.
in.l.j.ff.de vulg.⁊ pupil. Cōmunior sententia est quod monaste
5 rium possit adire inscio ⁊ inuito monacho. † Jmmo ⁊ si delata
esset hereditas suorum ascendentium monacho ⁊ ea non adita
nec repudiata moreret̃ transmitteret eam ad monasteriū ex be
neficio.l.vnice C.de his qui ante apertas tabu. q: monasteriū
quo ad hoc loco filij habet̃. Et idem, qd̃ est fortius, dicendū est
in hereditate extraneorum secundū ipsum Jmo. in.d.l.j.⁊ do.
Nico.in.d.c.in presentia.

6 Secundo quero † quid de cōuersis an ipsi suc
cedāt ab intestato. dic quod si
ipsi non renunciant seculo, nec profitent̃ aliquam religionē, suc
cedunt eorū consanguineis, perinde ac si non essent oblati. Si
vero renuntiēt seculo ⁊ profiteant̃ aliquā religionē approbatā,
⁊ tunc si monasteria sunt capacia, ipsa monasteria succedēt, put
.s.proxime dictum est. Si non sunt capacia tunc secus. Hec col
ligunt̃ ex notatis per glo.⁊ docto.in.c.vt lex continentie.xxvij.
q.j.per Bal.in.l.generaliter.C.de sacrosanc.eccle.⁊ in auctē.
ingressi.C.eo.⁊ per Jmo.in.c.ij.de testa.

7 ¶ Tertio quero † quid de bāticis: dic idem quod proxime di
ctum est, vt possint succedere sicut meri laici si non pfiteant̃ ali
quā regulam approbatā. faciunt no.xix.q.iij.§.eo.s.de fide in
8 strumen.cū Joannes. ¶ † Quarto quid de monialibus: dic qd̃
eni ipse profitent̃ regulam sancti Benedicti, vel sancti Augu
stini, vel aliā regulam que pōt hr̃e proprium. Et dicendū est in
ipsis habere locum omnia que dicta sunt.s.in religiosis mascu
lis. Ad hoc faciunt no.in.c.vnico.de religio. domi.in cle.vt p
fessores de regula.in.c.generali.de elec.lib.vj. Aut pfitent̃ re
gulā mendicantiū quas vulgus appellat sorores, lʒ ista vocabu
la sint sinonyma vt no. Joā.an.in.c.cām.de elec. Et in hoc est
maius dubium. Nam Guiliel.de monte lau.in.d.cle. vt profes
sores dicebat quod omnes ordines mulierum sunt in statu non
mendicantium.⁊ ita refert ⁊ sequit̃ ibi do. Flor.in.viij.q. Lap.
Abb.dicit q̄ sorores predicatorum ⁊ minorum sunt mendican
tes ⁊ per hoc allegat bonū tex.in.c.periculoso.§.sane. de statu
regu. Et lʒ habeant priuilegium vt possint hr̃e proprium, quod
dicit se vidisse ⁊ legisse.tñ per illud priuilegiū non tollunt̃ alia
que requirunt̃ in ordine mendicantiū. Et propterea sorores pre
dicatorum ⁊ sancte Clare comprehenderentur sub.c. non solū
de regula.lib.vj. Et ita dicit se de facto ꝯsuluisse, q: ⁊ vr̃ sentire
Jo.an.in.d.cle.vt pfessores.de quo p Lap. de castil.alle.sua.
iiij. Quicqd sit quo ad casum nostrū siue pfiteant̃ regulā nō mē
dicantiū siue regulā mendicantium ex quo hn̄t priuilegiū vt pos
sint hr̃e possessiones ⁊ alia bona in cōi, vendicant sibi locū que
dicta sunt de viris religiosis non mendicantibus p rōnem.d.c.
periculoso.in prin.ne.s.occasione questus habeāt vagari, q̄ va
gatio iura abhorruerūt, non solū in mulieribus religiosis vt ibi,
sed et̃ in mulieribus secularibus, vt in.c.mulieres de iudi.li.vj.

9 Restat iam videre quō † clericis regularibus men
dicantibus succedat̃, ⁊ in fratribus mi
noribus nō est difficultas aliqua, q: eis succedit̃ p ꝯsanguineos,
p quos succederet si nunq̄ intrasset religionem, vt.d.c.exit.⁊ p
doc.in auc.ingressi.C.de sacrosan.eccl.⁊ hoc est clarū hodie cū
p extrauagātē Jo.xxij.q̄ incipit, ad ꝯditorē.ipse Jo. renūtiane
rit ordinationi, p quā Nicolaus predecessor suus reseruauerat
sibi in bonis oblatis, vel qualitercūq; obuenientibus ipsis fratri
bus minoribus, put refert Gas.de cal.in.c.in presentia.de pb.
Jntellige ipsos ꝯsanguineos succedere statim facta professione
non expectata aliter morte naturali.p no.in.c.bñficiū de regu
la.lib.vi. Jn fratribus vero predicatoribus, tenendo q̄ ipsi pos
sint capere ⁊ vendere vt.s.applicabunt̃ monasterio ea q̄ ipsi acq
rerent, non aūt ad ꝯsanguineos venientes ab intes. deuolueret̃.
Ad hoc ꝯsiliū Gasp.de cal.in tit.de testa.qd̃ incipit, bona in
gressi, tñ ipsum monasteriū ad dicta bona ꝯsequēda non habe
ret actionē, nec posset vēdicare, sed bñ posset implorare offm̄ iu
dicis, ſm ipsum Gasp.qui ita dicit se obtinuisse in iudicio. Jdeʒ
dōm est de iure cōi de alijs mendicantibus, q non possent reti
nere. Sed si ex priuilegio possent acquirere ⁊ possidere vt.s.ta
ctum fuit, tunc succederet monasteriū sicut religiosis non mēdi
cantibus, q: eadem est ratio, ergo idem ius.ff.sol. mat.l.si socer.
de dam.infecto.l.hoc amplius

10 Superest nunc circa † hoc primū genus clericorū re
gularium non mendicantiū videre quomo
do eis succedat̃, ⁊ in hoc articulo procedā per conclusiones.
¶ Prima sit q̄ monacho nondum professo tacite vel expresse
decedenti in monasterio ab intestato succedunt ꝯsanguinei ve
nientes ab intestato, non aūt monasteriū. Probat̃ hoc ex.c.cū
simus.de regula.⁊.c.beneficium.eo.ti.lib.vj.⁊ no.Bal.in.d.
auc.ingressi. Et hoc pcedit nō solum si simplr̃ fuisset ingressus,
seu si se obtulisset non facta mentione de bonis, sed et̃ si se obtu
lisset cū bonis, vel se ⁊ bona put hic ɜ Pet.de peru.p.c.in pre
sentia.de proba.q: vr̃ sub quadā tacita conditione obtulisse si se
quat̃ pfessio.alias si longe ante bona obtulisset non recuperet,
q: in dubio vr̃ obtulisse, non ꝯtemplatione ingressus ſm ipsum
Pet.⁊ hec sit prima limitatio ad superius dicta. Scd̃a limita
tio est nisi ꝯstitisset q̄ talis ingrediēs voluisset mutare vitam vt
d.c.bñficium. Tertio limitarē nisi obtulisset expresse bona ipsi
monasterio tpe ingressio.declarādo velle esse apud monasteriū
et̃ si ingrederet̃. secus si intendebat q̄ ꝯsequentiue venirēt put est
verisimile vt.s.ad hoc qd̃ no.in.d.auc.igressi.⁊ in.d. cū simus.
Quarto limitarē nisi ipse fuisset intrusus coacte pp delictum de
quo p Spec.in tit.de sta.mona.§.j.ver.ad premissorū. Quinto
vr̃ posse limitari vt lʒ monasteriū non lucret̃ totū qd̃ spectabat
ad ipsum ingredientē nondū professum, tñ vr̃ q̄ saltē tm̄ debeat
hr̃e q̄ntum erogauit p alimentis ipsius nouitij donec fuit in mo
nasterio, vt q sentit onus, sentiat ꝯmodū.xvi.q.vi.de lassis.ff.de
reg.iu.ſm nām.⁊ in regula qui sentit de regu.iu.lib.vj.⁊ hanc
opinionē tenuit Pet.de ancha.in.d.c.bñficiū. lʒ ipse loquat̃
non de nouitio mortuo in monasterio, sed de exeunte. Cōis tñ
sententia est in.d.c.bñficium. qd̃ monasterium nihil capiat.

11 Secunda conclusio † sit quod si decedit facta iā pro
fessione tacite vel expresse, ita quod constet
dictum religiosum voluisse vitā mutare.⁊ tunc si hʒ filios si ali
ter non disponit omnia bona remanēt monasterio sola legitima
filijs relicta. Jste est casus in auc.si qua mulier.C.de sacrosanc.
eccle.canon.xix.q.vlti.si qua mulier.
¶ Quero an filij statim post factā pfessionē p patrē non expe
ctata aliter eius morte nāli possint petere hanc legitimā. Casus
vr̃ no.qd̃ sic.in.c.cū simus.de reg.quē bal.in.d.auc.si qua mu
lier.dicit esse singularē, lʒ de iure ciuili esset expectāda mors nā
lis.put inferunt verba.d.auc.gl.ibi vr̃ dubitare, sed Bar.sim
pliciter transit q̄ expectet̃ mors nālis do. Nico. inclinat in opi
nionē bar.tñ dicit voluisse libēter vidisse integrā dictā decr.cū
simus. Cōis opi. Can hʒ q̄ non expectetur mors naturalis.
12 ¶ † Scd̃o quero quid si professus non hēbat filios legitimos,
sed spurios vel naturales tm̄. Spec.in tit.de statu mo.ver.iiij.
ɜ quod.d.auc.locum non habeat cum eis.allega. Martinum
hoc idem tenere.⁊ ita sequitur Bal.in.d.auc.in vlti.col. Ego
non putarem dictum Bart. procedere ita simpliciter, put ipse
loquit̃, sed crederē in muliere q̄ ipsis naturalibus ⁊ et̃ spurijs
si non sunt ex dānato coitu ⁊ ipsa nō illustris debere legitimā p
no.in.l.j.§.sed si vulgo.ff.ad tertul.instit.ad orfi.§. nouissime.C.
ad orfi.l.si qua illustris.in pr̃e vero res esset minus dubia, tñ oi
no crederē q̄ si non haberēt vñ se alerēt ex eqtate.c. cū hr̃et.d̃
eo qui duxit in matrimoniū, deberet eis reseruari aliqd pro ali
mentis, habita et̃ ꝯsideratione.l.si quis a liberis. versi. ꝯperen
13 tes iudices.ff.de libe.agno. ¶ † Tertia ꝯclusio q̄ si pfessus nō
hʒ filios succedit monasteriū in vniuerso exclusis agnatis ⁊ co
gna.vt in auc.ingressi.⁊.d.auc.si qua mulier.ibi, Liberis nō ex
tātibus, monasterio quo ingrediunt̃ res eius ꝯpetere iubemus.
14 ¶ † Quero quid si habeat parentes an reseruet̃ eis legitima si
cut filijs: ⁊ vr̃ q̄ sic, p rōnē.l.nā ⁊ si parētibus.ff.de inoffi.testa.⁊
alia iura alleg.s.in scd̃o successionis gradu. Spec. in tit.de sta.
mona.§.j.ver.iiij.vr̃ tenere q̄ sic in ver.aūt ad pmissoꝝ. qui est
in fi.illius.§.vr̃ ꝯcludere q̄ monasteriū succedat in vniuerso, ⁊
ita ɜ glo.put Azo in.d.auc.si qua mulier.q̄ opi.lʒ forte proce
dat de iure, tñ est satis rigorosa. Unde putarē qd̃ si parētes nō
haberent alias vnde se alerent, qd̃ apud eos dʒ aliquid remane
re p alimētis, ad q̄ filius sibi rōne naturali tenet̃.ff.de lib.agno.
l.si quis a liberis.§.parens ⁊ in aucten.de inces.nup.§.si vero.
15 ¶ † Secundo quero quid si monachus recedit de monasterio.
Et in hoc ego ꝯsidero tres casus. Primus, qñ recedit illicite vt
q: illicētiatus. Secundus casus est, qñ trāsfert̃ de vno monaste
rio ad aliud. Tertius qñ assumitur ad aliam prelaturam.

Circa primum casum dico q̄ si recedat vt vage
tur apostatando, non recuperat
bona vt vult gl.in.c.qd̃ a te.de cle.ꝯiug.imo ⁊ ꝯcqd interim ac
ꝯsiuerit, erit ipsiꝰ monasterij.xviij.q.ij.si Abbates.⁊.xxvij.q.
j.si quis rapuerit. Ubi glo.dicit q̄ si monasterium negligat eū
reuocare, id quod postea acquisiuit non erit ipsius monasterij.
Et idem si recedat vt absq; licentia intret aliud monasterium,
q: cum non teneat ingressus secundi monasterij, non poterit

bona recuperare. Ad hoc qd habetur in.c.lz. de regu. et eta. et quali. intellerimus. et fm Jmo. in.d.c. qd a te. ¶ Scds casus est qn monachus licite transfert de vno monasterio ad aliud. et tunc aut querimus de bonis qsitis ante ingressum primi monasterij, vel tpe ipsius ingressus. Et tuc quicquid aliqui dicant, vr qd debeant remanere apud primu monasteriu, qd vr de mente Lap. in alleg. sua.lxij. qd sine dubio pcedit in bonis ipsi monasterio collatis, non gteplatione ingressus, sed ex alia ca, puta ex deuotione. Si.n.ex gteplatione ingressus, videret q eo exeunte in gnaz cu propria, transferent bona iuxta no.in.c. beneficiu. de reg. faciunt que dicta sunt.s.in prima conclusione. Aut querimus de bonis quesitis post ingressum monasterij, et antequam exeat, bona remanebut apud ipsum primum monasteriu in quo ipsa acqsiuit. xviij.q.j. statutu. qd veru intelligere si dicta bona essent effectualr acqsita, vt qz hereditate monacho in primo monasterio existeti delata monasteriu ipsum adiuisset, secus si non adiuisset, qz posset fm monasteriu adire. vt.d.c. statutu. et no.in .l.deo nobis.C.de epis. et cle. faciunt dicta.s.in primo gne in prima parte. versi.sed nunqd hec incapacitas. Aut qrimus de bonis quesitis ipsi monacho postq translatus est ad fm monasterium, et vr sine dubio q ipsi secundo monasterio dicta bona querant, cu a primo sit absolutus. xxj.q.j.si quis. et d.c. statutu. et in auc. de mona.§.si vero. ¶ Tertius casus est qn licite transfert de monasterio ad prelatura vel ecclesiam parrochiale. Et videtur in oibus dom prout dictu est in casu.s.proximo. de quo vide in.d.§.si vero. et in.d.c. statutum. et de testamentis. cum in officijs. et de offi. ordi. quanto. et de privileg.c.j.lib.vj.

SUMMARIUM

1 Secundum genus successionum est clericorum secularium et hz duo membra primum quomodo succedant alijs. Secundo quo eis succedatur, et per quos.
Et in hoc fit presuppositum.l.diuine et primitiue ecclesie.
2 Prima conclusio. Clerici succedunt hodie in bonis ascendentium descendentium et collateralium sicut si fuissent laici.
3 Secunda conclusio. Non vz statutum disponens qd filius clericus vel religiosus non succedat patri vel agnatis, stantibus alijs filijs vel consanguineis laicis.
4 Secundu membrum. Quomodo succedatur ipsis clericis et per quos in quo considerande sunt tres species bonorum.
¶ Prima species est bonoru patrimonialiu clerici vel prelati.
5 ¶ Prima conclusio. Filius clerici succedat in bonis patris sui sicut si pater fuisset laicus.
6 An liceat clericis contrahere matrimoniuz et filios procreare.
7 An cleric' hns filios possit pmoueri ad epatu et als dignitates.
8 Scda gclusio. Clerico decedenti sine filijs et alijs descendentibus succedent ascendentes et collaterales sicut alijs laicis.
9 ¶ Scda species bonoru est prouenientiu clericis ex fructibus redditibus et obuentionibus quorucunq beneficiorum.
10 ¶ Prima conclusio. Jn bonis quesitis clerico ex fructibus dignitatu administrationu separatarum vel ecclesiaru curataru no succedut gsanguinei sed reseruant successori in bnficio.
11 ¶ Prima questio. Quid si beneficiatus iam recollectis fructibus transferatur ad aliud beneficium. An dicti fructus remaneant successori vel ipse translatus lucretur.
12 ¶ Secunda conclusio. Jn bonis quesitis ex prebendis et beneficijs non habentibus administrationem segregatam succedit ecclesia et non reseruantur successori.
13 ¶ Prima questio. Quid de fructibus prouenientibus ex prebenda distincta.
14 ¶ Secunda qo. Que sit ro differentie inter beneficia hntia administrationem et illa que non habent administrationem.
15 ¶ Tertia questio. Quid si prebenda distincta fuisset dotata ab episcopo vel simul ab episcopo et capitulo.
16 ¶ Quarta questio. Quid si vnus est et idem est archidiaconus et canonicus in eadem ecclesia.
17 ¶ Quinta questio. Quid de illis qui habent plures dignitates vel ecclesias quomodo fiet diuisio.
18 ¶ Sexta questio. Quid de quotidianis distributionibus et ibi longa disputatio. An clerici sint domini vsufructuarij et vsuarij et an possint de his testari.
19 ¶ An papa possit clerico dare potestatem testandi de bonis q suis intuitu ecclesie.
20 ¶ Septima questio. Quid si reperiuntur multa bona post mortem clerici, an presumantur quesita intuitu ecclesie vel aliunde, et ibi considerantur tria membra.
21 ¶ Octaua questio. Nunquid clericus habens patrimoniu possit ipsum reseruare et viuere de bonis ecclesie.
22 ¶ Tertia species bonoru est de his que querunt ex artificijs, doctrina, officijs, vel seruitijs, que per plures questiones examinabuntur, et successiue in locis suis ponentur.

1 **Finita† tandem successione** regularium quos pro primo clericoru gne assumpsimus, tanq grandi fenore liberati. Ad successionem clericoru seculariu, ad re.s. magis familiare et in pratica gtingente descendamus. Pro cuius faciliori intelligentia duo mebra principalia sunt gsideranda. Primu est quo clerici seculares succedat ascendetibus, descedetibus, vel collateralibus. Scdm quo succedat ipsis clericis, et p quos. Et anteq vlterius pgrediar, premitto qd scribit Deutero. xviij.c. Non habebunt sacerdotes et leuite, et oes q de eade tribu sunt partem et hrditate cu reliquo Israel, qz sacrificia dni et oblatioes eius comedet, et nihil aliud accipiet de possessioe fratru suoru. Dns.n. ipse est hrditas eoru sicut locutus est illis. Ad ide nu. xviij.c. et iteru Hieronymus ad Nepotianu scribens ingt. Non accipio partes inter ceteras tribus, sed quasi leuita et sacerdos viuo de decimis, et altari seruiens, altaris oblatione sustetor, hns victu et vestitu, his gtetus ero, et nuda cruce nudus sequar. xij.q.j. clerici. et c. videres. et c. cui portio. et c. duo sunt gna. Scdm, quoad iura modica esset difficultas, qz si nihil hre possent, non oporteret de hrditate vel successione tractare, actiue nec passiue vt dictu fuit.s.in prio gne clericoru in.j. parte. Tn ad hoc presuppositu vr posse rnderi qz si cosideramus tps legis vel et tps gratie in primitiua ecclesia, et procedat q dicta sunt.s.quo tpe non solu clerici, sed et oes boni christiani nihil proprij possidebant, pz in actibus apostoloru.c.iiij.ibi. Quotquot enim possessores agroru aut domoru erant, vedentes afferebat pretia eoru que vendebant et ponebat an pedes aplorum. et xij.q.j. videtes. Deinde tepescete feruore fidei, laici christiani inceperunt possidere ppria pala, clerici vero occulte. Quapp ad euitanda hypocrisim fuit statutu, vt clericus si vellet posset possidere ppria. xij.q.j. certe ego sum ibi. Qui volut aliqd hre ppriu, qbus no sufficit deus, et ecclesia eius, maneat vbi volut et vbi pnt. non igit aufero eis clericatu et c. Ad hoc.c. sicut. et c. sint manifeste. ea.q. et in.c.j. per totu. de pecu. cle. in.c.j. et in.c. qz nos. de testa. in.c.j. de succes. ab intest. et in auc. presbyteros.C.de epi. et cle. cu infinitis silib. Et hanc solutione vr sensisse gl. xij.q.j. in summa. et do. Nic. in c. eps. de prebe. Per hec tn non vr sufficienter responsuz ad legem Moysi datam a deo de qua.s.

2 **His igitur** premissis reuertendo ad primum membru dico quod † clerici succedunt in bonis ascendentiu, descendentiuz, et collateralium in omnibus et p omnia sicut laici. Ad hoc text. in.l. sacrosanc. et l. deo nobis.C. de episco. et cle. et c. qz nos. et c. relatum. el.ij. versi. ceterum. de
3 testa. ¶ † Sed an valeat statutum excludens clericos vel monachos a successione parentum vel agnatoru, seu cognatorum. dic qd non, qz illud esset contra libertate ecclesiasticam. ad hoc qd no. in auc. cassa. de epis. et cle. et in.l.j.C. de sum. tri. et p Bal. in.l. deo nobis.C. de epis. et cle. Et hoc claru qn denotat actu la gsummatu. vt qz dicit qd monachus, vel clericus et c. Sz si non denotaret actu gsummatu. vt qz dicit q ingredies monasteriu, vel transies ad clericatu tunc secus. hoc vltimum mebru Bal. forte non est veru. qz non possumus negare qd talis non efficiat timidior. et sic haberent locu notata in.d.l. deo nobis. et in.c.j. et
4 c. gemma. de spon. ¶ † Scdm membrum fuit quo succedat ipsis clericis et per quos. Ad cuius mebri discussionem attendende sunt tres species bonoru. Prima est bonoru patrimonialiu seu hrditariorum, vt sunt hereditates, legata, donationes et similia. Secunda species bonoru est que proueniut ex fructibus, redditibus et obuetionibus quorucunq beneficioru, prelaturaru, siue dignitatum. Tertia species erit eorum que querut prelati et alij clerici ex artificio, doctrina, officijs vel seruitijs.

Reuertendo ad primam specie

5 dico qd † si clericus siue prelatus habeat descendentes queadmodu in bonis prís sui laici, ipsi tenerent primu gradu in successione. insti. de here. que ab intesta.§.j. in auc. in succes.C. de leg. hrdi. et plene dictu est.s. in prin. opusculi. in prima specie filiorum. Jta succedut et tenent primu locu in bonis patris sui clerici. xij. q.vlti.

q.vlti.c.fi.& q.iij.c.j. Intellige de descendentibus legitimis. de illegitimis autem non expedit disputare, quia vt conclusum fuit .s. in primo gradu in.ij.& tertia specie, ipsi nõ succedunt. Ad quod
6 † incidenter aduerte, quia si loquimur de descẽdẽtibus clericorum simplicium in minoribus constitutorum, siue ipsi sint ante clericatum, siue post ex matrimonio legitimo procreati, sunt legitimi. possunt enim & ante susceptionem ordinũ, & post ordines minores susceptos contrahere matrimonium, vt pz in toto titu. de cleri. coniuga. Si aũt intelligeres de filijs clericorum constitutorum in sacris, esset necesse intelligere de cõceptis ante susceptionẽ sacrorum ordinum. alias essent spurij, cũ in sacris constitutis sit interdictũ matrimonium regulariter, vt in.c. vnico. lib. vj. & no. in.c. nobis. de bigamis. & in.c. vt clericorum mores. de vi. & hone. cleri. † Nec de
7 facili deberent qui alias fuerunt coniugati ẽt cum vnica & virgine, & habent filios admitti ad ordines sacros. tum pp periculum incontinentie. tum propter timorem dilapidationis bonorum ecclesie. & multominus ad dignitatem episcopalem & alias maiores prelaturas. Ad hoc quod no. in.c. de siracusane. xviij. di. & in.c. Catinensis ecclesie. lxj. di. & per Inno. in.c.j. de testam. dicentem, quod de iure communi qui hz filios vel nepotes, non dz promoueri ad episcopatum, & idem dicit in quolibet prelato. dispensatiue tñ posset promoueri si longa precesserit continentia, & data cautione, & facto inuentario rerum ecclesiastica. ẽm formam dicti. c. siracusane. qd dictum videt satis honestũ lz Host. Jo. an. & Pet. de ancb. in hoc sint magis larg. † Si aũt clericus nõ
8 habeat descẽdẽtes, veniẽt ascendentes & collaterales ad successionẽ vsqz ad.x. gradũ. quibus deficientibus succedit ecclesia, vt supra dictũ fuit in quinto & vltimo successionis gradu. & habet. xij.q.ij. quicunqz. de succes. ab intesta. c.j. & per Inno. in.c. cum tibi. de verb. sig. no. in auc. de ecclesiasticis titulis. §. presbyteros. col. xi. & in auc. licentiã. s. de epis. & cleri. inde sumpta.

¶ Secũda species est bonorum puenientium clericis ex fructibus, redditibus, & obuentionibus quorũcunqz beneficiorum. pro cuius intelligentia assumo duas conclusiones.

10 **Prima conclusio** † sit qd in bonis quesitis ex fructibus, redditibus & obuentionibus dignitatũ, administrationũ separatarũ, & ecclesiarũ curatarum, nõ succedũt consanguinei ipsorum prelatorum, curatorum, & habentium administrationes. Sed dicti fructus, redditus, & obuẽtiones, reseruantur futuro successori. Casus est in.d.c. relatum. in versi. vbi aũt. de testa. Dicit enim tex. vbi autem in loco defuncti vnus tantum est ordinandus, is ea bona sicut & alia ipsius ecclesie, in dei timore dispenset. facit ẽt tex. in.c. presenti, de offic. ordi. lib. vj. per quos. Idẽ credo in quocunqz beneficiato ẽt simplici dũmodo extra congregationẽ vt sunt perpetui vicarij, capellani & similes secundum Jo. an. in.c. requisisti. de testa.

11 ¶ † Sed circa hoc quero, quid si clericus curatus vel alius habens dignitatẽ, vel administrationẽ transferat iã recollectis fructibus de prima ecclesia sua ad aliã, nũquid illi fructus spectent ad episcopũ trãslatũ vel ad successorem. decisio dominorum de ro. cxxxiiij. in antiq. tz quod spectent ad ipsum translatũ, non autem ad successorem. Jo. and. in regula non est in mora, in mercuri. referens Joã. de monte murlo disputasse in questione de episcopo Paduano translato ad ecclesiam Bononiensem non soluente decimas, videtur sentire qd reseruentur successori, cum nihil habeat amplius agere in ecclesia de qua est iam translatus. xxj.q. ij. si quis iam translatus. Hoc ego colligo ex rõne sua. dicit eniz quod prelati equiparantur procuratoribus & vsurarijs nõ vsufructuarijs in morte. i. cum dimittunt ecclesias. Noto enim illud verbũ. id est cum dimittunt ecclesias, quia hoc casu equiparat mortez ciuilem naturali, & ibi. fatet tamen quod si ipse do. Jo. (intellige de episcopo translato. qui Jo. vocabat) exportasset fructus, vel male consumpsisset, posset conueniri per successorẽ. ergo cũ det successori actio seu rei vendica. sequit qd translatus nõ fecit fructus suos. vt per glo. rub. & in.l.i.ff. de rei ven. Hanc questionem, quia de facto habeo in propria persona, non prosequor vlterius.

12 ¶ † Secundo quero quid de commendatario an fructus debeant reseruari futuro successori. an vero faciat eos suos, ita vt veniat post mortem prelati ad eius consanguineos. do. Lud. ponta. in cõsi. suo. cclij. qd incipit, omnipotentis dei postulato suffragio in casu proposite consultationis, dicit, qd aut cõmenda est facta ad vtilitatẽ ecclesie, & tunc cõmẽdatarius nõ facit fructus suos sed reseruantur futuro prelato. Casus est. lxj. di. in canone. qm̃ festus. verum est qd ex redditibus eatenus potest detrahere quatenus sibi ad stipendiũ victus potest sufficere. vt. xij.q.ij. charitatem. de cle. egro. c. vnico. §.j. lib. vj. Aut fit cõmenda in vtilitatẽ cõmẽdatarij, & tunc ipse lucratur fructus ad instar depositij, ad cuius grãm seu vtilitatẽ factum est depositũ. qm̃ ille redditus ex deposita re perceptos sibi lucrifacit, nisi post moram postq̃ pceptos, dare dz deponenti. Casus est. ff. depositi. l. dies sponsaliorũ. §. qui pecuniã. & ita dz intelligi glo. in.d.c. nemo de inceps. de elec. lib. vj. secundum ipsum do. Lu. Sed quicqd ipse dicat mihi videt qd nõ sit magis priuilegiatus ipse commendatarius quam proprius intitulatus, qui vt. s. dictum est censet in morte potius vsurarius quã dominus. facit quod habet in.d. c. fi. de pecu. cle. & ad propositũ nostrũ in.d.c. nemo. & in.c. du-
13 dum. eo. titu. de elec. in antiq. ¶ † Quero primo, quid de fructibus prouenientibus ex prebenda distincta, an reseruent futuro successori, vel remaneant apud ecclesiã in qua defunctus erat prebendatus. & videbat prima facie dicendũ qd remanerẽt successori. per tex. d.c. relatũ. ibi vbi autẽ in loco defuncti vnus tantum est ordinandus is ea bona &c. nam vbi prebenda est distincta sine dubio in locũ defuncti alius est ordinandus. vt patet ex notatis in.c. dilecto de prebẽ. & c. cum. M. de constitutionibus. Tamen dicẽdum est, quod dicti fructus prouenientes ẽt ex prebenda distincta reseruant capitulo, nec est verum qd canonicus pprie habeat successorem, nisi tm̃ quo ad corpus antique prebende. Ad hoc gl. & qd ibi no. in.c. quod sicut. de elec.

14 ¶ † Secundo quero que sit ratio qd quesita ex redditibus prebende distincta vel ex redditibus dignitatis admi. vel alterius ecclesie separate reseruantur successori. d. Nic. in.d.c. relatum. dicit qd hanc putat esse rõnem diuersitatis, quia canonico dat prebenda ex bonis cõmunibus capituli principaliter, vt inde sumat necessaria, non atem dat vt sit administrator ecclesie. Ideo si aliqua remanent vltra prebendã, debent cedere capitulo cuius bona prebẽdarum sunt. Nã satis est qd successor habeat corpus prebende, quia dat sibi vt inde viuat, & capitulũ administrabit bona acqsita sicut alia bona cõmunia. Sed in alio beneficio per se extra congregationẽ dat beneficiũ tanq̃ administratori ipsius ecclesie. Unde quemadmoduz hz administrare ẽt bona ecclesie, ita & habet quesita intuitu ecclesie ẽm eum. & lz ipse dicat a nemine vidisse tactam hãc rationẽ differentie, tamen ex verbis Inno. videt satis posse colligi vt apparebit. i.q. iiij.

15 ¶ † Tertio quero, quid si habens prebendã distinctã habuisset eam non a capitulo sed a solo episcopo, certe redditus nõ remanerent capitulo, sed episcopo, arg. eo. que habent. s. eodem, cum in officijs. vt voluit Jo. an. do. Anto. & domi. Pet. de ancha. Si autẽ fuisset beneficiatus simul & ab episcopo & a capitulo tunc fieret diuisio inter eos vt eatenus illi competat successio quatenus erat beneficiatus ipse defunctus. per id qd habet in. d.c. cum in officijs, & capitu. requisisti. eodem titulo secundum Jmo. in dicto capitu. relatum.

16 ¶ † Quarto quero, quid si vnus & idem esset canonicus & archidiaconus in eadem ecclesia, & bona archidiaconatus & similiter prebende essent distincta. dicit Joan. an. post Inn. quod fiet diuisio per cõgruã estimationẽ inter canonicos & successorẽ in archidiaconatu. per id quod hr in.d.c. relatum in fi. ex quibus pz quod canonicus q nouiter creabitur loco mortui, nõ poterit peter fructus & redditus perceptos per defunctũ. nec etiam illos qui pciperent durãte vacatione. hz Pet. de an. ibi.

17 ¶ † Quinto quero, quid de illis qui haberent plures dignitates, administrationes, aut beneficia separata, vel ẽt plures prebendas in diuersis ecclesijs. Hic qd fiat diuisio per congruam estimationem, vt in simili dictum est. facit dictum. c. cum in officijs. & dictum capi. requisisti.

18 ¶ † Sexto quero quid de quotidianis distributionibus que dantur canonico ratione interessentie diuinorum, vt in.c. lz. de preben. & in.c. vnico. de cler. nõ resi. lib. vj. Hic qd non reseruant successori, sed remanent ecclesie in qua prebendatus seruiuit, vt no. in.d.c. relatum. sed immo videt quod nec successor nec ecclesia debeat eas habere, sed potius in eis succedant consanguinei ipsius canonici. naz quotidiane distributiones non angẽt corpus prebende, sed pp operã persone debet. arg. ff. si mensor fal. mod. di. l.j. secundum respon. ff. pro so. l. si duobus. §. si in coeunda. & in.c. lz nobis. de preben. Et hoc videt tenere Lau. in cle. fina. de preben. dicens qd talis seruiens fideliter diuino officio facit fructus suos, & potest sicut laborator de denario diurno exponere. prout refert domi. Floria. ibi, ad hoc optimus tex. in.c. vnico. de cler. non resi. in. lib. vj. ibi rerum sic receptarum dominiũ non acquirat, nec faciat eas suas. Multum restringũt rationes quas adducit Old. in quodam consil. cxviij. qd incipit, ex virtute gratie. in titu. de preben. Item pro hac parte adduco qd vo-

luit Domi. ibi dum dixit, qd talis clericus potest testari d quotidianis distributionibus. Et hoc dicit tenere Guil. in extravagan. Joannis. xxij. que incipit, suscepti. Ultra predicta faciunt omnia iura que dicunt clericu maxime non habente dignitatez, administratione, vel curam prout est prebendatus, equiparari fructuario. de quibus habet in. c. fi. de pig. in fi. de pe. cle. in. c. requisisti. de testa. Sed clarum est qd fructuarius efficitur dns fructuum iam recollector. ff. qb. mo. usuf. amit. l. si usufructuarius. et eo mortuo non spectant ad proprietarium sed ad heredes fructuarij, ut ibi no. ergo ide videret de fructibus ipsaz prebedaz et multomagis de quotidianis distributionibus in quibus prebedatus hz maius ius. ut pz ex iuribus s. alleg. maxime ex notatis per Old. in. d. suo consilio.

¶ His tamen non obsta. salvo meliori iudicio puto dictos consanguineos excludi ab ipsis quotidianis distributioibus, sicut et ab alijs fructibus prebedaz, qz omnes isti redditus copetunt clerico ratione divini officij. prout colligit ex notatis in. c. cum sm apostolu. de prebe. et in. d. c. unico. de cler. no rescin. lib. vj. ubi Papa damnat consuetudinem ecclesiarum que habebant qd quotidiane distributiones darentur presentibus. etiam si non interessent divinis officijs. Secundo moveor per tex. in. c. j. c. qz nos. et c. relatum. de testa. in quibus iuribus semper ponderat

19 quod† quesitum intuitu ecclesie applicetur ecclesie, sed non potest dici non quesitum ratione ecclesie id quod querit prebendatus ratione divini officij, quod in ipsa ecclesia celebrat si enim interesset divino officio in ecclesia non tanq persona ipsius ecclesie, certe non perciperet quotidianas distributiones, ut not. in. d. c. cum. M. de consti. Tertio moveor per dictum Inn. in. c. cum inter. de vb. signi. et in. c. requisisti. de testa. dicentem quesita per curatum in iniungendis penitetijs parochianis servanda successori tanq quesita intuitu ecclesie. de quo. s. dicet in tertia specie bonorum. et idem quod dixi de distributionibus quotidianis dicere de his que dantur pro anniversarijs defunctorum per tex. in. d. c. unico. de cleri. non rescin. in fi. Quod enim statuit in uno, statutum censetur in alio, ad hoc alleg. Cap. xliij. et hec disputationis causa dicta sint no decisionis, qz forte alia sententia in via iudicij teneretur. Respondendo tamen ad cria dic q no obstat quod dicit primo in. c. fi. de cleri. no rescin. ibi dominium, et ibi facit eas suas, qz dz intelligi improprie. s. quo ad usum. Na et alibi episcopus dicitur dominus episcopatus. lxxxviij. dist. domni. et alibi dicit procurator. de dona. c. ij. Itē colonus interdum appellat res quas tollit suas ut. l. secuda. ff. de origine iur. et tamen non sunt sue, sed habent meram detentionem, ut. l. prima. C. communia de usucap. l. male agitur. C. de prescri. triginta annorum.

Non obstant motiva Old. qz fateor q quotidiane distributiones dant p labore psone. Nam et alij fructus beneficiorum dant p labore psone, ut in. c. cu sm prealleg. et. xij. q. j. ex his. ubi tex. dicunt q q altari servit de altari vivere dz. et si ut dictu fuit. s. in. j. eclu. in istis fructib9 non succedut consanguinei, sz reservant ecclesie vel successori. Et eodem mo rndeo ad motivu Lau. et do. Flo. Non ob. qd clericus possit de distributioibus testari, qz posito q hoc esset non segt si non testatur veniunt consanguinei ab intestato, ut pz in auten. si qua mulier. C. de sac. san. eccle. Nam et opi. fuit Hostie. in. c. fi. de pe. cle. et Jo. an. in. c. presenti. de offi. ordi. li. vi. in gl. sua. quam opi. dicit servari de consuetudine, et multi doctores ea sequunt in pratica, q in bonis personaliter, et simpliciter beneficiatorum hoc est non habentiu dignitates, administrationes vel curas ab intestato succedant consanguinei, lz in rigore iuris multi teneant contrarium. In hoc nihilominus et ipse Jo. an. et omnes alij conveniunt, q in bonis quesitis ex quocunq beneficio si beneficiatus decedat ab intestato non veniant consanguinei, sed ecclesia, vel successor. Item non obstat quod Old. dixit non coputari inter fructus beneficij, qz illud est qn sunt fructus incerti et crescunt et decrescunt sm qtitate interessentium, ut. d. c. unico et. d. c. lz. Sequitur ergo q ta in distributionibus qua in quibuscunq alijs redditibus beneficiorum clerici sint censendi potius administratores et in morte usurarij, qua dni vel usufructuarij. et ista videt communior sententia doctoz in locis prealleg. Pro qua facit ho. tex. in. c. episcopus ecclesiasticarum rerum habeat potestate ad dispesandum. xij. q. ibi, et iuxta sanctum Apostolum sic dicentem. Habentes victu et vestitu his cotenti sim9. et si utantur nimis delicate peccant graviter sm Innoc. in. c. cum in officijs. de testa. et longe gravius si qsumant cum meretricib9. Unde Hiero. Tibi dico sacerdos, de altari vivere, non luxuriari permittit. xliij. di. in prin. Idem si cum hystrionibus et convivijs. c. di. multis ab urbe venientibus. et c. convivia. et c. non ops ministros. et. lxxxvj. di. donare. adeo quod si haberent patrimonium tenerentur de eo reddere ecclesie a qua bona ipsa receperunt. xij. q. iiij. c. j. et. ij. Bona enim ecclesiarum sunt Jesu Christi de preben. cum scdm. xij. quest. ij. qui Christi. secundum Archi. in. d. c. eps. et ex hac ratione dicebat do. Nico. in repetitio. d. c. cum esses. q papa no posset dare clerico potestate libere de bonis intuitu ecclesie acquisitis testandi sine causa. Hoc ego putare vez de honestate, sed de potentia credere secus. per ea que habentur in. c. cum ad monasterium. de statu regula. et pro hac parte adduco quod dixit Ange. et Jo. in. l. si servus communis menij. ff. de sti. ser. q papa pot qcedere Cardinali monacho factionem testameti. et ide qvenerunt quida do. Perusini p canonico regulari qui obtinuerat licetiaz a dno Eugenio. iiij. qua materia alias late examinaui in repeti. c. si pater. de testa. li. vj. in. j. parte. in. iij. phibi. et hec omnia que dicta sunt in hac secunda specie bonorum habent locum de iu. coi. Si aut ex statuto ecclesiaz, vel privilegio aut qsuetudine aliter caveret. Dicendum est, put no. in. c. si propterea. de rescrip. lib. vj. c. si tibi concesso. de prebe. eo. li. et. c. tua nobis. de verb. sig. ad hoc extravag. suscepti Joan. xxij. et quod not. Joan. and. in regula nemo plus iuris. in mercurialibus.

20 ¶ † Septimo qro quid si post morte clerici beneficiati reperiutur aliqua bona consanguinei ipsius, dicunt dicta bona ad eos spectare, qz patrimonialia. Ecclesia vero vel successor in beneficio dicit q bona predicta sunt quesita ex redditibus beneficioz et intuitu ecclesie, quid fiedum. Glo. xiiij. q. i. dicit q clericus beneficiatus habebat patrimonium, habebit consideratio ad quatitatem patrimonij, et qualitatem beneficij, et sm id fiet divisio inter ecclesiam et consanguineos beneficiati defuncti. Jo. an. in. c. ut unusqsq. de pecu. cleri. considerat tria mebra. ¶ Primuz quando constat clericuz beneficiatum seu prelatuz habuisse patrimonium tempore pmotionis, et est presumedu pro possessore, sive consanguinei possideant, lz contra hac presumptionem admittat pbatio in contrarium. ¶ Secundum membrum est qua do tempore promotionis nihil habebat, et presumit pro ecclesia lz consanguinei possint pbare q defunctus quesierit ex artificio vel aliunde qua ab ecclesia. ¶ Tertium membrum est qn dubitatur, et idem ut presumatur pro ecclesia maxime si beneficiatus non fecit inventariu tempore adeptionis beneficij. et hec qd fuit de facto in heredibus Fracisci patriarche q fuit archidiaconus Parmensis, ut refert do. Flora. in. d. c. cum in officijs. do. Anto. in. d. c. ut unus. videtur sequi distinctionem Joa. an. Sed do. Nico. in repe. dicti. c. cum esses in tertia. q. prin. dicit primum membrum non ita simpliciter procedere, immo metiri quantitatem patrimonij, et qualitatem beneficij secundum eam debere presumi per no. xij. q. iiij. c. ij. et ibi glo. Secundum membrum etiam intelligit quando nihil habebat de patrimonio, nec etiam habebat aliquod officium vel exercitium ex quo potuisset acquirere alias diceretur sicut. s. proximo membro. Pro do m. Nico. adduco tex. satis ad propositum in. l. si quis a lib. ver. copetens iudex. ibi, Si modo cum opificem te esse dicas. ff. de lib. agnos. Item limitat tertium membrum quado dubitatur an habuerit aliqua bona patrimonialia vel aliunde, ex quibus potuisset bona de quibus queritur acquirere. Sed solum dubitaretur an acquisierit bona de quibus est contentio ante suam pmotionem vel post, et presumitur pro possessor et hz ipsum do. Nico. in dicta repe. qui ad hoc ultimum alleg. xij. q. v. c. j.

21 ¶ † Ultimo quero nunquid beneficiatus habens patrimoniu possit conservare sibi redditus patrimoniales et vivere de fructibus beneficij sui Tex. videturapertus. in. c. pastores. et. c. se. j. q. ij. quod non possit glo. no. xij. q. j. illi qui ponit plures opiniones. Inn. aut in. c. episcopus. de preben. tenet quod qui habet beneficium non debet vivere de patrimonio, sed de altari p capi. cum secundum. de preben. Nec ob. secundum eum dictuz cap. pastores. qz intendit auctor ea canonicis prohibere ne de patrimonio avare thesaurizent et bona ecclesie expendant. Si autem non vellent thesaurizare, bene liceret eis bona conservare et bona ecclesie, hoc est acquisita intuitu ecclesie, expendere. Uerba sunt Innocen. in loco preallegato. et Jo. de ligna. in clemen. gratie. de rescrip. et do. Nic. in quadam disputatione sua que incipit, Titius clericus. subdens q iura que videntur contrarium dicere procedunt secundum primitiuam ecclesiam secudum quam bona ecclesiastica erant deputata solum pro indigetibus. ¶ † Tertia species bonoz est de his que querit clericus

ex doctrina,

ex doctrina, artificio, officijs, vel seruitijs. ꝛ ista ad quos spectēt infra particulariter videbit. ꝛ primo de quesitis p clericū ex doctrina, vt qꝛ erat doctor iuris, qui ex lectura ꝛ ꝯsilijs multa lucrabatur, put fuit archipresbyter ecclesie paduane doctor Pet. d̄ ancb. ꝛ multi alij quos vidimus tpibus nostris, ꝛ sine dubio in istis succedunt ab intesta. consanguinei ipsius clerici, vt est tex. in. c. relatum. in. §. ceterum. de testa. Quid autem de quesitis ex officio aduocationis. dic idem per illū tex. ꝙ intellige ver in casibus in quibus lꝫ clerico postulare, secus si ei non liceat. vt ibi per Host. ꝛ alios. Quando autem hoc liceat, ꝛ quid in clerico constituto in minoribus, quid in clerico ꝯstituto in sacris, hꝫ in. c. j. ꝛ. fi. de postulando. ꝛ. xv. q. ij. in summa. vbi bona glo.

¶ Secundo est videndum de quesitis p clericum ex artificio. Ad quod premitto ꝙ licituꝫ est clerico in honesto artificio operari. xcj. dist. clericus victum. ꝛ. c. seq. de consecra. dist. v. nūq̄ȝ de manu. xi. q. iij. non licet. xiij. q. iiij. canonum. ꝛ. c. cā. q. ij. in summa. ꝛ ibi bona gl. ꝛ actuum apostolorum. xx. c. vbi Paulus quoniam ad ea que mihi opus erant, ꝛ his qui mecum sunt ministrauerunt manus iste. ꝛ in istis succedunt ab intestato consanguinei, vt. d. c. relatum. ꝛ. c. qꝛ nos eo. titu. Ab artificio autem minus honesto debet clericus abstinere. de vit. ꝛ hone. cle. c. penul. ꝛ fi. cle. i. e. titu. c. j. ne cleri. vel mona. lib. vj. ꝛ. xxj. q. j. c. j. in fi. ꝛ per Spe. in titu. de cle. coniug. Sed quid fiet de istis bonis quesitis per clericum in illicito artificio. Hic quod si posits clamoribus appareant repetentes, ipsis debet fieri restitutio, alias fieret distributio per episcopum inter pauperes, arg. in. l. nulli. C. de episco. ꝛ cleri. qđ no. Inno. in. c. qꝛ plerique. de immu. ecclesia. fm Host. Imo. ꝛ do. Nic. in. d. c. relatum. qui tamen limitat dictum Host. ꝛ aliorum procedere vbi talia illicite acquisita subiacerēt restitutioni. Sed vbi non subiacerent restitutioni, lꝫ illicite essent acquisita cum possit aliter clericus penitere de peccato sine restitutione non impeditur quominus de his faciat voluntatē suam. Ad hoc bona gl. in. c. ex trāsmissa. de deci. ꝛ. iiij. q. in sum. ꝛ. j. q. j. non est putanda fm ipsum do. Nic. in vltimis verbis suis in. d. c. relatum.

¶ Tertio est videndum de bonis quesitis per prelatuꝫ vel aliū clericuꝫ de officijs ꝛ seruitijs in quibus versatus est. Quis post eius obitum ab intestato succedat, an ecclesia seu eius successor in beneficio, an vero consanguinei? Articulus iste est alijs duobus precedentibus difficilior. Nam Inno. fm vnam lectu. in capi. qꝛ nos. s̄. de test. super verbo, consideratione ecclesie, videtur velle quod ecclesia vel successor in beneficio habeat dicta bona. Subdit enim ibi, Idem dicimus si rōne officij puta qꝛ capellanus alicuius pńcipis qui multa ei donauit. Hos. lꝫ qđ succedāt consanguinei in talibus bonis. Nam ipse glo. Innoc. super verbo amicoꝝ. Ego credo ꝙ prima lectura que est magis cōmunis fuerit de mente Inno. qꝛ ipse hoc idem videtur tenuisse in. c. primo. de testamen. super ver. habuisse. Subdit enim ibi supple, vel inde, sit acquisitum, acquisiuisse intuitu episcopatus, vel intuitu officij. Jac. but. in. l. sacrosancte. C. de epis. ꝛ cleri. dicit qđ clerici habent bona triplicis generis. Quedam enim sunt acquisita nō contemplatione ecclesie mediate, vel immediate, ꝛ in istis sunt vt ceteri priuati. Quedā sunt acqsita ꝯtemplatione ecclesie immediate, vt si relinquitur ecclesie, vel de quesitis ex bonis ecclesie, ꝛ de istis nō testātur, ꝛ multominus supple tu, succedunt consanguinei venientes ab intestato. ꝛ idem etiam dicas si nō relinquātur ecclesie, sed relinquantur eis contemplatione ecclesie, iuxta no. in. c. requisisti. de testamen. Tertio sunt bona que conferuntur ipsis non immediate contemplatione ecclesie, sed dignitatis quam habent vt pro missis dicendis, ꝛ oratiōibus pro anima alicuius, ꝛ ea queruntur eis, ꝛ de ipsis possunt testari ꝛ disponere secundum ipsum Jaco. ꝛ illam partem tenuit do. Pet. de anc. do. Ant. ꝛ do. Flo. in. d. c. qꝛ nos. dicens verius esse quod tale acquisitum censetur acquisitum intuitu persone, ꝛ sic non contēplatione ecclesie, quod dicit signanter esse notandum prout refert Jo. de imo. ibi, qui hanc partem tanq̄ȝ rationabiliorem seqꝛ ꝛ lꝫ opinio prefatorum doctorum sit valde fauorabilis, ꝛ libēter amplectenda, maxime per officiales curie Ro. qui vt de facto videmus non minus acquirunt ex officijs, ꝛ seruitijs in quibus versantur quam ex beneficijs, tamen tenere eam in hoc vltimo casu ita simpliciter ꝛ indistincte, non esset forte tutum in foro conscien. ꝛ pro salute anime, que cunctis preferenda est, dicente dño. Quid prodest homini si vniuersum mundum lucretur anime vero sue detrimentum patiatur Matth. xvi. c. De alijs duobus non est difficultas in quibus omnes conueniunt prout late dictum fuit supra.

¶ Unde ego considerabam quedaȝ esse officia vel seruitia, que licet per clericos exerceātur, tamen conueniunt tam clericis q̄ȝ laicis ꝛ tam per clericos quam per laicos consueuerunt exerceri, vt sunt gubernationes ꝛ legationes prouinciarum, ad instar earum que per proconsules ꝛ presides gubernantur, vt in. c. ij. ꝛ quod ibi not. de offi. leg. lib. vj. ꝛ de his que querunt possunt ꝑ libito disponere, ꝛ si nō disposuerint, veniunt ad consanguineos sicut venirent bona castrensia. Nam quasi castrensia proprie appellantur, vt. l. fi. C. de inoffi. testa. Idem dicerem de alijs administrationibus similibus, vt sunt thesaurarie, castellanie, ꝛ huiusmodi, quorum officia possunt per clericos ꝛ laicos exerceri. nec ad ea reperit aliquis ordo ecclesiasticus necessarius de iure vel de consuetudine, lꝫ consueuerint administrari potius per clericos quaȝ per laicos, forte qꝛ princeps de ipsis magis cōfidit, vt pote tanq̄ȝ de dignioribus ꝛ sanctioribus. vi. q. j. beatus Pet. xcvj. di. duo sunt. ꝛ. c. solite. de maio. ꝛ obe. Quedā sunt officia, vel seruitia, que tantum clericis cōueniunt, ꝛ ad ea laici sunt penitus incapaces, vt esset officium maioris penitētiarij, qui solet exerceri per Cardinalem. Ad hoc glo. in cle. ne Ro. de elect. officia Camerarij ꝛ Uicecancellarij, que similiter solent per reuerendissimos dn̄s Cardinales exerceri, vt de facto videmus, qui debent esse non solum clerici, sed ad minus in ordine diaconatus constituti, no. gl. in cle. vt hi qui. de eta ꝛ quali. quoniam sunt sacerdotes leuitici generis, qui summo pontifici iure leuitico in executione sacerdotalis officij coadiutores existunt. q filij sint legi. c. per venerabilem. ꝛ. c fundamenta. de elec. lib. vj. Et ad quos huiusmodi prouentus applicentur, ꝛ quid de prouentibus, ꝛ redditibus prouenientibus eis ex capello. ꝛ quid d̄ his que ꝑueniūt alijs officialibus iferioribus puta Protonotarijs, Numerarijs, Subdiaconis, Accolitis, Abbreuiatoribꝰ, Scriptoribus, minoribus penitentiarijs ꝛ similibus in curia Roma. officia exercentibus, qui ex constitutionibus, aut consuetudine debent esse in ordine clericali constituti, saltem in minoribus. qd de prouentibus quos habent isti vicarij ꝛ officiales in spiritualibus episcoporum ꝛ aliorum prelatorum, qui debent esse saltem constituti in minoribus, ꝛ non coniugati, prout no. in. c. Jo. ꝛ in. c. sane. de cle. coniug. Si sequemur dictum Inno. in. d. c. qꝛ nos. ꝛ in. c. j. ꝛ. c. requisisti. de testa.

Uideretur dicendum quod tales redditus omnium predictorum officialium descendentiū ab intestato non remanerent consanguineis ipsorum, sed reseruarētur ecclesijs, aut fortassis pape vel episcopo decedentis, distribuenda fideliter inter pauperes, iuxta no. in. c. j. de succes. ab intesta. in. c. relatum. el. ij. de testa. auc. omnes peregrini. C. communia de succes. ꝛ pro hac parte facit quod voluit idem Inn. in c. cum inter vos. de ver. signi. dicens, ꝙ ea q̄ acquirit sacerdos in iniungēdis penitentijs suis parochianis, debēt esse ecclesie, ꝛ idem tenuit in. c. requisisti. de testa. quod ꝓcedit sine dubio qn̄ ipse esset principalis curatus, sed vbi erat capellanus vel canonicus tunc licet ipse possit de talibus redditibus testari tamen si non testetur qꝛ contemplatione ecclesie acquisiuisse videtur, succedet ecclesia fm. d. Ant. de but. put refert Imo. in dicto. c. requisisti. Si vero teneamus opinionem Host. Petri de anc. d. Ant. ꝛ aliorum, tunc dicenduȝ esset redditus ex ꝑdictis officijs ꝛ seruitijs dictorum prelatorum ꝛ clericoꝝ acquisitos si ab intestato decedant remanere consanguineis ipsis clericis ab intest. decedentibus. Pro cuius opinionis cōfirmatione vltra ea que dicta sunt faciunt not. in. c. significatū. de prebē. ꝛ in. c. ij. ne ꝑ la. vices suas, ꝛ in. c. cum secundum. de preb. Item facit ratio q̄ est vt clericus deseruiat ecclesie in diuinis, ꝛ quod supest sibi de tempore ꝛ operet in aliquo officio vel seruitio honesto, ꝛ quod exinde querit, querat sibi ꝛ de eo disponat pro libito, put disponeret de rebus patrimonialibus, quia lex tātū excepit de bonis acquisitis contemplatione ecclesie, non aliunde, ista aūt ꝓpria sunt stipendia persone, vt. s̄. ꝛ hanc rationem sensit Inn. in. d. c. cū in officijs. ꝛ post eū Pet. de ancb. ꝛ alij. ꝛ Jac. bu. ꝛ Bald. in auc. licentiam. C. de epis. ꝛ cle. Itē facit qꝛ ex quo lex permisit prelatos ꝛ alios clericos in huiusmodi operari. Uideat̄ etiā permisisse quod inde querunt, querant venientibus ab intest. ne quod fauore inductū est tendat in odium, vt in regula, quod ob gratiam. de reg. iu. lib. vj. ꝛ inducta in augmentū operent̄ diminutionem, vt in. c. fi. de verborum significa.

Ultimo facit communis obseruantia ꝛ consuetudo q̄ habet vt in huiusmodi redditibus ꝛ prouentibus succedant cōsanguinei, non autem ecclesia, ergo minime mutanda sunt que

certam interpretationem semper habuerunt. l. minime. ff. de leg. Nam consuetudo potest disponere quod consanguinei succedant ab intesta. clericis, non solum in bonis intuitu persone acquisitis, sed etiam si sint acquisita intuitu ecclesie, ut no. in. c. cum tibi. de v. sig. in. c. si propter tua. de rescrip. lib. vj. in. c. presenti. de offic. ordi. eo. lib. & in extraua. suscepti. Jo. xxij. facit quod eleganter scripsit. Jo. an. in reg. nemo plus iuris. in mercu.

Hec sunt Reverendissime Pater que licuit mihi a publicis negotijs in quibus pro administratione iustitie versamur, subtrahere. Ea si minus digesta sunt, quam deceat, ascribet tua Reverendissima P. rudi ingenio nostro, aut forassis assiduis occupationibus, quibus ultra totum anni circulum bis diebus premimur. At si talia P. tua Reverendissima arbitrabitur que digne possint in publicum exire, nó nobis, sed eterno Deo sit laus & gloria. A quo omnis sapientia est, & cum illo fuit semper, & effundit illam sup omnia opera sua, & super omnem carnem secundum datum suum, & prebet illam diligentibus se. Ecclesiastici. j. capitulo.

FINIS

Tractatus de successione regum (precipue Gallie) domi. Guilielmi de Monserrat, Cathalani. J. U. interpretis acutissimi.

¶ Argumentum Tractatus.

¶ Prosapia Caroli. vj. christianissimi Francorum regis septem fecit in tractatu nostro dubitationes. Quapropter necessarium duxi ante omnia illam describere descendendo, ut facilius percipiantur que in sequentibus dicturi sumus. ¶ Igitur Carolus. vj. duos habuit filios. s. Carolum. vij. primogenitum & Ludouicum ducem Aureliensem postgenitum. Caro. autem. vij. habuit Ludoui. xj. qui Ludouicus Carolum. viij. regno reliquit. Et hi omnes per lineam descendentem ex primogenito Caro. vj. Ludouicus autem dux Aurelien. postgenitus Caroli. vj. tres progenuit liberos. s. Carolum primogenitum, Joánem secundogenitum, & Philipum postremo genitum qui sine liberis decessit. Porro Carolus primogenitus ducis Aurelien. genuit Ludouicum. xij. Joannes vero secundogenitus habuit Carolum, & Carolus Franciscum, Ex hoc insurgunt dubia sequentia.

SUMMARIUM

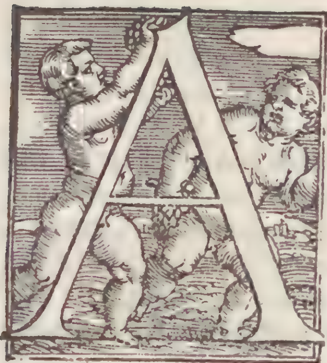
1 Linea descendens quo gradu procedat.
2 Linea descendentium qualiter in feudis procedat maxime in regalibus.
3 Linea descendentium qualiter protendatur in matrimonijs contrahendis.
4 Honor persone superueniens qualitatem non extinguit sed illuminat.
Titulus augmentatiuus ius possessoris minuere non debet.
5 Jura sanguinis per quemcunque honorem, vel dignitatem nó dissoluuntur.
6 Accidentale nunquam extinguit naturale.
7 Diuisio linearum secundum consuetudinem Francie.
8 Successio in feudis an admittatur.
Consuetudo rationabilis quest est cótra iuris ciuilis apices an valida.
9 Consuetudo conformis iuri diuino aut canonico tenet.
10 Statuta & consuetudines super successione filiorum disponentes an valeant.
11 Consuetudo regni Francie super regalium dignitatum successione que sit, & qualiter procedat.
12 Legis fauor dispositio & auxilium cessant in casu quo lex non loquitur.
13 Primogenitura denotat ordinem.
14 Consuetuto in successione regalium dignitatum & feudorum vincit ius commune.
Officium vel dignitas quando cessante qualitate cesset.
15 Primogeniture ius est dignitas, & debetur sub die incerta.
16 Dispositio conditionalis an transmittatur ante diei euentum.
Spes conditionalis non transmittitur.
17 Dignitas regalis, Marchionatus, & sic de alijs an acquratur titulo vniuersali.
18 Ordinatio defuncti in feudis, & similibus dignitatibus cur nulla sit.
19 Pater an dicatur habere heredem in acqsitis per filium.
20 Consuetudo Francie super successione regalium in primogenitis an dicatur titulo singulari.
21 Jus primogeniture quid concernat in regali, marchionali, & alijs dignitatibus.
22 Rex ante coronationem quo pacto dici possit.
23 Lucrum mariti ex pacto lucrande dotis an dicatur esse de patrimonio mariti & non mulieris hereditas.
24 Titulus heredis vniuersalis in quibus differat a titulo primogeniti.
Titulus vniuersalis ut primogenitus in quo discrepet a titulo singulari ut filius.
Arma domus penes primogenitum remanere debent.
25 Primogenitus nunquam moritur.
26 Familie conseruationi iura fauent.
27 Trebellianica de quibus rebus detrahenda.
Trebellianica an detrahenda de aquisitis iure primogeniture.
Trebellianica an detrahatur de restituendis per viam contractus.
28 Consuetudo est contractus.
29 Consuetudo quod dat, homo auferre nequit.
30 Papa quemcunque christianum principem priuare principatu potest cum causa.
Primogenitus repudians paternam hereditatem an comprehendat bona primogeniture.
31 Priuilegium corpore iuris clausum an releuet ab onere proponendi seu allegandi.
32 Facti est quicquid probatione indiget.
Scriptura prout est priuilegium corpore iuris clausum inducit notorium.
33 Consuetudinis an sufficiat allegatio.
34 Inhabilitas principij & medij viciat extremum.
35 Heres post iudicis iussum non implens testatoris voluntatem quid perdat.
36 Agnatorum, vel collateralium proximi precedentibus mortuis veniunt.
37 Successio non fit per saltum sed per ordinem.
38 Consuetudo excludens feminas extantibus masculis an intelligenda perpetuo.
Suspensum non dicitur abruptum.
39 Agnati etiam in centesimo gradu succedunt in successionibus ducatuum & aliarum dignitatum mortuo ultimo sine filio.
Sanguis regni est perpetuus, ideo fiscum excludit.
Fallentia de fisco qui post decimum ann. admittitur.
40 Reges Hispanie cur Imperatorem non recognoscunt in superiorem.
Rex Francie Romanam ecclesiam etiam non recgnoscit in superiorem.
41 Jura conditionalia non cadunt in confiscationem.
42 Mors ciuilis quibus casibus naturali equiparetur.
Argumentum ex saparatis & diuersis an valeat.
43 Fictionis priuatiue natura qualis, & an cadat in re perempta & extincta. 44.
45 Dignitatum similium pluralitas an inducat incompatibilitatem.
46 Consuetudo in sua regione est dignitatum & iurisdictionum origo, forma & principium.
47 Personam duorum in dignitatibus secularibus potest quis representare, & an salarium duorum habere debeat.
48 Lex extra territorium neminem ligat.

¶ Primum dubium.

¶ Si linea a Ludouico quondam duce Aurelien. descendens per ultimi Ludouici ascensum ad regiam dignitatem dicatur & sit extincta, ita quod illa in solo Francisco remaneat, & ille duntaxat eam representet quo ad hoc ut idem Franciscus dicte linee Ludouici quondam ducis Aurelien. dicatur primogenitus.

¶ Responsio

¶ Responsio ad primum dubium.

Ad primū est dōm
q̄ linea a Ludo. quondā duce Au
relianeñ. descēdēs p̄ vltimū Ludo-
uici ascensum ad regiā dignitatem
nō dicit̄ nec est extincta. ⁊ hoc sic.
1 †Certū est enim qd̄ linea descēdēs
est illa in qua primo loco ꝯtinetur fi
lius, in scd̄o nepos, in tertio vero p̄
nepos ⁊ sic de singulis descēdētib⁹
in eadē linea situatis, vt in. c. j. gra
du. xxxv. q. v. ⁊ in. c. qd̄ dilectio. ⁊ in. c. fi. de ꝯsan. ⁊ affi. ⁊ in. l.
attennata, cū. l. seq. ff. de gra. †Sed in feudis ⁊ in feudoꝝ succes
2 sionibus linea descēdētiū masculoꝝ nō restringit̄ nec limitatur
p̄ alicuius gradū maris descēdētis, sed potius extēdit̄ ⁊ ꝓgredi
tur ad oēs descēdētes masculos vsq̄ in infinitū, vt in. c. vnico. ibi
dū dicitur, succedit nepos ex filio solus, ⁊ sic vsq̄ in infinitū ⁊c.
de natura succes. feu. ⁊ in. c. j. §. ⁊ q̄ vidimus in fi. ibi dum dicit̄
qd̄ in masculis descēdētibus hodie nouo iure vsq̄ in infinitū ex-
tendit̄. de his q̄ feu. da. pos. q̄ text. in. d. §. ⁊ q̄ vidimus loqtur
in ꝯsuetudine ꝓut est in descēdētibus masculis ex regia prosa-
pia in regno Frācie prout dicit ibidē tex. ibi dū dicit̄ sit vsurpa
tum ⁊c. est ēt tex. in. c. vnico. si vasal. feu. priue. ibi dū dicit̄ ⁊ ēt
vsq̄ ad infinitū dūtamē hos ꝯstet ab eo p̄ masculos descendisse
⁊c. ⁊ dictus vltimus Lud. nūc rex viuēs sit nepos ex filio predi
cti Ludo. ducis, ⁊ sic descēdens ergo ꝯcludit̄ q̄ linea a Ludo.
quondam duce Aurelianē descendēs cū eundū vltimū Ludo. ⁊
nūc regē ꝯprehēdat eo, q̄ nepos qd̄ non dicitur nec est extincta
⁊ predictoꝝ est rō, q̄ si diceremus ꝯtrū linea descēdētiū mascu-
lorum in feudoꝝ successione limitaret̄ ⁊ restringeret̄ p̄ gradum
alicuius masculi descēdētis qd̄ est ꝯ naturā ⁊ essentiā linee ma-
sculoꝝ descēdētiū vt in iuribus ꝓxime deductis.
3 Confirmantur predicta †ēt quo ad matrimo-
nia ꝯhenda, linea descēdētium
extēditur ⁊ ꝓgredit̄ vsq̄ in infinitū adeo q̄ si Adā ēt hodie vi-
ueret nō posset cū aliqua muliere matrimoniū ꝯhere. de quo p̄
gl. in. l. nuptie. ff. de ri. nup. ⁊ insti. de nup. §. inter eas. que oia ꝓ
cedūt ⁊ habent ēt locū in feudoꝝ regaliū dignitatū successione,
vz Ducatus, Comitatus, ⁊ Marchie, ꝓut est in nostro casu,
vt est casus expressus ⁊ ibi gl. in verbo, ꝯsobrinis in. c. vnico. de
feu. march. vel duca. Nec his obstat dicendo q̄ in eodē vltimo
Ludo. nunc rege nō ꝯseruant̄ nomē domus ⁊ arma aui pater-
ni vz Lud. quondā ducis Aurelianē. cū nō vocet̄ amplius dux
comes neq̄ cognominet̄ amplius de cognomine predicti ducis
aui nec illius deferat arma, sed vocatur rex ⁊ defert arma re-
4 gia, †q̄ dico q̄ honor ⁊ dignitas ꝑsone superueniēs eiusdē ꝑsone
qualitatē nō mutat neq̄ extinguit sed potius illā pullulat ⁊ au-
gmētat, vt in. l. falsa demon. §. sed ⁊ si cui. ibi dum dicit̄. Nā ho
nor eius auctus est nō ꝯditio mutata. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. ⁊ in. l.
pe. ff. de sena. hinc dicit tex. in cle. exiui de paradiso. §. deinde. de
ver. sig. ⁊ in. l. legata inutiliter. ff. de leg. j. q̄ ea que inducta sunt
ad augēdū ⁊ augmētādū nō possunt operari diminutionem vel
priuationē, fortificant̄ hec q̄ titulus qui venit ad augēdū nō dz
minuere ius possessoris. i. ius qd̄ eo ipso possidet, vt in. l. cū res.
C. que res pig. obl. pos. ⁊ in. c. abbate sane. de re iudi. li. vj. ⁊ te
5 nuit Bal. in. l. de rebus. C. de do. an. nup. Confirmant̄ ista † q̄
iura naturalis patris aui ⁊ paui ⁊ sic iura ascēdētis linee, ⁊ sic
iura sanguinis p̄ quēcūq̄ honorē vel dignitatē adeptū filius ne
pos vel ꝓnepos, ⁊ sic descēdens nō perdit nec illa iura minime
sunt dissoluta, sed immo ille sic descendens talis permanet ac si
non fuisset honorem vel dignitatē adeptus, iste est casus in. l. cū
adoptiuis. in prin. ibi dum dicit̄ sancimus per adoptionem qui
dam ad extraneā ꝑsonam factam iura naturalis patris minime
dissolui, sed ita eum permanere quasi non fuisset in alienam fa-
miliam translatus ⁊c. C. de adop. ⁊ ratio rationis est, † q̄ accidē
6 tale nunq̄ extinguit nec priuat naturale, vt in. l. qui hz. ff. de tut.
⁊. l. i. C. de cur. fur. ex quo infert̄ q̄ cū linea ab eodē Ludo. duce
Aurelianē. p̄ ascēsum vltimi Ludo. ad regiā dignitatē nō sit ex-
tincta nec finita vt fuit ostensū qd̄ illa in solo Francisco non re-
manet nec ille dūtaxat eam representat, ⁊ est ratio q̄ cum linea
descēdēs sit vnica ⁊ nō plures vt in. d. iuribus supius alleg. vz
in. c. primo gradu. c. qd̄ dilectio. ⁊ in. c. fi. ⁊ in. d. l. attennata cū.
l. seq. qd̄ queadmodū ipse Franciscus illā repñtat ⁊ p̄ ꝯñs idē
vltimus Lud. nūc rex. sed est magna differētia inter ipsos in re-
presentationis modo vt statiz dicet̄, q̄ lz priuilegia, honores, di
gnitates ⁊ beneficia vadant scd̄m lineā sanguinis ⁊ sequant̄ de
iure cōi lineā descēdētē, ⁊ non transuersalem ⁊ ascendentem, vt
in. l. in quibus cum. l. seq. C. de secun. nup.
7 Et nunc intro finalē partem †huius dubij
vz an idem Francis-
cus dicte linee Lud. quondā ducis Aurelianē. dicat̄ primogeni
tus, tamen talis linea descēdēs de ꝯsuetudine Regni francie di
uidit̄ in plures species vz in lineam descendentem primogeni-
torum ⁊ in lineam descendentem secundogenitoꝝ ⁊ in lineam de
scendentem tertiogenitorum, ⁊ sic de singulis. que consuetudo
in tali casu vincit ius cōe vt est casus expressus in. c. vnico. in pn.
ibi dū dicit̄ aut mores ⁊c. de feu. cog. hinc dicit tex. in. c. vnico.
8 de alie. feu. in fi. † qd̄ in feudo comitatus vel Marchie, vel alia
rum dignitatū vz regaliū nō est successio scd̄z rationabilē vsū.
i. scd̄m leges Romanas, ⁊ sic scd̄m ius cōe sed hodie est vsurpa
tum. ex quo tex. no. Bal. qd̄ irrationabilis ꝯsuetudo valet licet
sit ꝯ iuris cōis apices, ⁊ sic q̄ lz vnica dicatur ⁊ sit linea descen
dens de iure cōe vt dixi tñ de ꝯsuetudine Regni francie talis li
nea diuidit̄ in plures vz primogenitorum, secundogenitorum,
tertiogenitoꝝ, ⁊ sic de singulis. ⁊ talis ꝯsuetudo valet vt in. c.
vnico. de alie. feu. in fi. ⁊ in. c. vnico. de feu. cogni. ꝓxime alleg.
itez talis ꝯsuetudo velut iuri diuino ꝯformis lz vt hr̄ Gen. xxv.
9 ⁊ in. c. quā piculosum. vij. q. j. † itez ⁊ ēt talis ꝯsuetudo inducēs
plures species linee descendentiū velut iuri canonico ꝯformis
est valida. vt in. c. grādi. de sup. neg. prela. lib. vj. ⁊ in. c. licet de
do. in fi. ibi dū dicitur ordine geniture priuādum ⁊ regnum ip-
sum ad minorē frēm tuū appellatione postposita deuoluendum.
hinc est q̄ cū omnes successiones dicant̄ de iure positiuo, vt in.
l. lege. xij tab. C. de legi. here. q̄ si alique reperiant̄ esse de iure
naturali debent exponi idest de iure ciuili persuadente natu-
rali in coadiuuationem constituto, vt in. l. pronuntiatio. §. fami-
lia. de verbo. sig. facit q̄ cum omne ius ciuile sit mutabile, vt in.
10 c. ius ciuile. j. di. ⁊ in. c. non dz de ꝯsan. ⁊ affi. † qd̄ valent statu-
ta ⁊ ꝯsuetudines que disponunt super successione filioꝝ ⁊ suffi-
cit q̄ statuta vel consuetudines habeant aliqd̄ motiuum lz non
contineant equitatem, sed statuētiū ⁊ ꝯsuetudines inducētiū vo-
luntatem ⁊ auctoritatem. ita notanter voluit Bal. in. d. l. lege.
xij. tab. ⁊ in. l. j. §. ius naturale. ff. de insti. ⁊ iur. p̄ cuius corrobo-
ratione est casus expressus in. c. raynutius. de testa. quem oēs
doc. ꝯmendant ibi dum dicitur ita qd̄ deductio fiat tantummo-
do de his rebus de quibus fm̄ Tuscanē. ꝯsuetudinē ciuitatis fie
ri ꝯsueuit ⁊c. ex quo sequitur qd̄ lz de iure communi equaliter de
scendentes in linea descendente succedāt ascendenti equaliter.
vt in auc. de here. ab intesta. venien. colla. ix. in prin. † secus ta-
11 men est de consuetudine Regni francie, q̄ nō omnes equaliter
descēdētes, sed dūtaxat primogenitus succedit alijs exclusis, ⁊
hoc per ea que proxime dicta sunt. ⁊ loquor de ꝯsuetudine Re-
gni francie sup regalium dignitatū successione dūtaxat disponē
te de quibus fit mentio in themate nostro. Itē datur ⁊ alia ratio
subtilis ⁊ est, q̄ illa dispositio est altera specialior que hz dispo
sitionem auxilium vel fauorē legis vel hominis ad agendū vel
excipiendum, vt fuit theorica Cy. post Pet. quos refert ⁊ seq̄
Bal. in. l. qd̄ fauore. C. de legi. ⁊ tenuit Pau. de ca. in. l. nulla.
ff. de legi. de dispositione auxilio vel fauore legis est casus in. l. si
12 furiosi. C. de nu. vbi dicit text. † qd̄ in casu in quo lex non loquit̄
cessat legis fauor dispositio ⁊ auxiliū. de dispositione auxilio ⁊
fauore hominis est casus in. c. cui de non sacerdotali, in secundo
⁊ tertio rñ. de preben. lib. vj. hinc dicit ibi tex. qd̄ si impetro inte
gram prebendam non possum obtinere dimidiam, q̄ lz de inte-
gra sit statutum ⁊ prouisum in fauorem ⁊ auxilium impetrantis
tamen super dimidia prebenda nullus est hominis vel legis fa-
uor auxilium dispositio nec ordinatio, ideo non potest optari sic
in proposito lz in linea descendenti plures reperiantur equaliter
descendisse, ⁊ in hoc omnes equaliter habeant legis fauorem au
xiliū ⁊ dispositionem vt omnes pariter succedant, vt dicta au
cten. de here. que ab inte. venien. tamen primogenitus vltra le-
gis fauorem, ⁊ dispositionem hz ꝯsuetudinis fauorē auxiliū, ⁊
dispositionem vz, q̄ ꝯsuetudo Regni francie disponit q̄ primo
genitus alijs exclusis succedat ⁊ vigore talis specialis fauoris au
xilij ⁊ ordinationis qui in alijs fratribus vel consanguineis non
reperitur derogat dispositioni ⁊ fauori iuris communis velut ge
13 neri per speciem ⁊c. ¶ † Item, q̄ cuz primogenitura denotet or
dinem, ⁊ non possit esse nisi in vno dūtaxat, vt in. l. aretuia. ff. de
sta. homi. ⁊ ꝓrimioritas potest concernere equaliter plures si-
mul, vt in. l. iurisconsultus. ff. de gradi. ⁊ in. c. cum ad sedē. xxxv.

questio.v.ideo fauor auxilium ⁊ dispositio de primogenitura
velut specialior cum cócernat dũtaxat vnum dicitur specialior. ⁊
vincit fauorem auxilium, ⁊ dispositionem de proximioritate plu-
res concernentem velut generaliorẽ. sic sunt intelligenda illa. c.
feudorum in. c. vnico. in fi. de alie. feu. ⁊ in. c. vnico. de feu. cog.
14 superius alleg. vbi hr̃ † qđ in successione regalium dignitatum, ⁊
feudorum consuetudo vincit ius commune.

Ex quibus omnibus supradictis concludi-

tur sepe dictum Frã-
ciscum dicte descendentis linee Ludouici quondam duci Aure
lian̄ non esse nec posse dici primogenitum, ⁊ huiusmodi conclu-
sionis potest esse multiplex ratio.
¶ Prima qꝛ quando qualitas certa est cã officij, vel dignitatis
obtinẽdi cessante qualitate cessat officium vel dignitas, vt in. l. lu
cius. la. j. §. fi. ff. de fideicom. lib. ⁊ in. c. ꝯstitutus. de in integ. re-
sti. ⁊ in. l. dudum. C. de ꝯhẽ. emp. ⁊ tex. no. ad hoc in. c. fi. de con
sue. lib. vj. sed ad hoc vt quis dicat̃ primogenitus alicuius requi
ritur qđ nemo eum antecedat, vt in. c. ioseph. de ver. sig. ⁊ in. l.
proximus. ⁊ in. l. p̃ximi. ff. eo. ti. ⁊ alias qualitas non reperitur in
eodem Francisco. sed in vltimo Ludoui. nunc rege, vt superius
fuit ostensum igitur ea cessante cessat officium, ⁊ dignitas, ⁊ per
15 consequens primogenitura † cum ius primogeniture sit dignitas
vt tenuit glo. in. c. quam periculosum. vij. q. j. quam omnes doc.
commendant. Datur alia, ⁊ secunda ratio, qꝛ cum iste Francis-
cus sit de linea descendentis secundogenitorum, ⁊ non primoge-
nitorum Ludo. quondam ducis Aurelian̄. vt fuit ostensum opȝ
eum de necessitate succedere per vnam de duabus vijs, vcȝ aut
per transmissionem, vt in. l. vnica. C. de his qui ante aper. tabu.
aut per representationem, vt in auc. de heredi. ab intesta. ve col
latio. ix. ⁊ in. §. cum filius. insti. de here. que ab intest. def. Per
transmissionem non potest, qꝛ cum ius primogeniture debeatur
sub die incerta, ⁊ sub conditione vcȝ post mortẽ primogeniti, vt
in. d. c. licet sepius alleg. ibi dum dicitur si dictus rex sine prole
decederet ⁊c. ⁊ in. c. grandi. ibi dum dicitur qui eidem regi suc-
cederet filio ⁊c. de sup. neg. prela. lib. vj. sed dispositio conditio
nalis, vel sub die incerta facta, vcȝ in diem mortis non transmit-
titur antequã eueniat dies, vt in. l. j. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. Itẽ spes
conditionalis non transmittit̃, vt in. l. vnica. §. sinautem. C. de ca-
du. tol. qđ habet etiam locum in suis liberis, vt est glo. ordi. in.
d. l. vnica. C. de his qui ante nup. aper. tab. quam omnes docto
res ibidem sequuntur, igitur talis spes in diem incertam scilicet
mortis ⁊ sub conditione, vcȝ si primogenitus decesserit cum nul-
lus predictorum casuum euenerit potuit in eundem Franciscuȝ
transmitti. Nec etiam idem Franciscus potest venire iure repre
17 sentationis † qꝛ cum dignitas regalis, Marchionatus, Duca-
tus, ⁊ comitatus nõ acq̃ratur titulo vniuersali, vcȝ vt heres qui
heres dicitur in vniuersum ius defuncti succedere, vt in. l. nihil.
ff. de ver. sig. ⁊ quod non acquiratur ti. vniuersali, vcȝ vt heres
est tex. in. c. vnico. đ feu. Mar. in prin. ibi dicit heres enim nõ
succedit vllo modo ⁊c. Hinc dicit tex. in. c. vnico. in prin. đ suc.
18 † qđ in feudis ⁊ similibus dignitatibus nulla est ordinatio defun
cti. ⁊ est ratio, qꝛ ꝙ ꝯsuetudo dat homo auferre non potest, vt ĩ
auc. qđ locum. C. si mul. sec. nup. ⁊ in. l. si arrogator. versi. sed an
imputari. ff. de adop. sed sic est qđ ius representationis de iure
communi in ascendentibus non habet locum nisi dũtaxat in des
cendentibus, ⁊ titulo vniuersali succedentibus, vcȝ vt heredibus
vt dixi, ⁊ non in descendentibus, ⁊ succedentibus titulo particu
lari, vcȝ legato, donatione, vel vt filijs tantum vt tenuit Bald.
⁊ Io. de imo. in. l. cum ita. §. fi. in finalibus verbis. ff. de le. ij. ⁊ te
nuit Ange. in. §. cum filius proxime alleg. cum † omne id qđ ac
19 quiratur per filium, vt filium dũtaxat absq; eo ꝙ sit heres tale
sic acquisitum non dicatur corpus hereditarium ⁊ per cõsequẽs
pater non dicitur in illis habere heredẽ vt volũt iura in. l. filius-
fa. §. cum quis rogatus. ff. de leg. i. ⁊ in. l. ex facto. §. fi. ff. ad treb.
faciunt no. per Bal. in auc. si quas ruinas. C. de sac. san. eccl. ⁊
in. l. liberti libertæq;. C. de ope. liber. ⁊ no. per Bar. in. l. iurisiu-
randi. §. si liberi. ff. de ope. lib. ⁊ no. per Bal. in auc. vnde si pa-
rens. C. de inoffi. testa. ⁊ ibi tex. sed regales dignitates, ducatus
comitatus, ⁊ Marchionatus, debentur filijs, vt filijs dũtaxat, ⁊
nõ vt filijs ⁊ heredibus, vt no. in. d. c. vnico. in prin. de feu. mar
chie. ⁊ in. c. vnico. in prin. de feu. suc. proxime alleg. igitur con-
cluditur qđ dictus Franciscus iure representationis ascenden-
tibus succedere non potest. ⁊ si tu dicas hec que dicta sunt de iu
re representationis contra Franciscum militant etiam contra vl
timum Ludoui. nunc regem, qꝛ dico, qꝛ maxima est differentia,
qꝛ idem vltimus Ludouicus nunc rex representat Ludo. quon-
20 dam ducem Aurelian̄. qđ pȝ † qꝛ id ꝙ consuetudine regni Frã-
cie tam in regali dignitate quam in alijs scȝ Ducatu, comitatu,
⁊ Marchionatu disponitur, vcȝ qđ filius primogenitus succe-
dat non dicitur titulo singulari, sed potius vniuersali acquiri, vt
est tex. menti tenendus in. c. grandi. ibi dũ dicitur iure regni suc
cederet de sup. neg. prel. lib. vj. facit. c. lȝ in fi. de vo. ⁊ ratio est,
qꝛ cum ius primogeniture in dictis dignitatibus ⁊ singulis eaꝝ
sit dignitas vt voluit gl. in. d. c. quam periculosum. vij. q. i. quaȝ
omnes doc. commendant ⁊ dignitas nunq̃ moriatur, vt in. c. si
gratiose. de res. li. vj. ⁊ successor in ea semper eã represent. vt in.
c. quoniam Abbas. de offi. deleg. ⁊ in. d. c. si gratiose. ideo id ꝙ
acquiritur ratione dignitatis dicitur acquiri non titulo singula
ri sed potius vniuersali, id est in vniuersum ius dignitatis succe
dendo vt in sepe alleg. c. grandi. † Fortificatur hec ratio qꝛ cuȝ
21 ius primogeniture in dictis dignitatibus ⁊ eaꝝ singulis concer
nat castra ⁊ villas cum suis pertinẽtijs. vt in. c. intellecto. de iu
rein. ⁊ in. d. c. lȝ sepius alleg. in fi. ⁊ castrum vel villa cum suis
pertinentijs dicatur quid vniuersale ⁊ non singulare. vt probat
tex. in. c. cum ad sedem. ⁊ ibi hoc tenet Inno. ⁊ gl. post eum q̃
sequitur ibidem ⁊ commendat Panor. de resti. spo. resultat qđ
tantum operatur quo ad ius representationis ascendentium ex
linea masculorũ ⁊ primogenitorum dummodo sit primogenitus
ratione consuetudinis hoc disponentis quo ad dignitates ⁊ eaꝝ
singulas vt in sepe. d. c. grandi. quantum operatur de iure com
muni titulus heredis vniuersalis per predicta que consuetudo
de filio primogenito disponens non reperitur in eodem Frãcis-
co, cum sit de linea secundogenitorum, ⁊ non primogenitorum.
Ex quibus insurgit noua limitatio ad theoricam doctorum quã
proxime retuli, vcȝ qđ id qđ acquirit filius vt filius dũtaxat di-
citur acquiri titulo singulari ⁊ non vniuersali, qꝛ illud veruȝ si ac
quirit vt filius, secus si acq̃rit vt filius ⁊ primogenitus simul quo
ad predictas dignitates ⁊ earum singulas, qꝛ tũc dicitur acqui-
ri ti. vniuersali, ⁊ non singulari, vt in sepe. d. c. grandi.

Et licet non conueniant titulus here-

dis vniuersa-
lis, ⁊ titulus filij primogeniti linee primogenitorum vt represen-
tetur defunctus ascendens in vtroq; titu. tamen disconueniunt
in pluribus ⁊ in sequentibus differentijs, siue effectibus titulus
singularis, vcȝ vt filius dũtaxat absq; eo ꝙ sit heres, ⁊ ti. vniuer
salis, vcȝ vt filius primogenitus linee primogenitorum quo ad
iam dictas dignitates, ⁊ earum singulas vigore consuetudinis
equiparantur. Sit ⁊ prima differentia, qꝛ quandocunq; acq̃si-
22 tio concernit corpus hereditarium, ⁊ sic titu. vniuersalem vt he
redem ad hoc vt valeat acquisitio requiritur ⁊ est necessaria he
reditatis aditio, vt in. l. iam quam. C. de fideicommis. ⁊ in. l. si ne
mo. ff. de testa. tu. secus in his que acquiruntur titu. vniuersali,
vcȝ iure primogeniture, qꝛ nullo iure, nulla consuetudine cauet̃,
⁊ est ratio, qꝛ cuȝ talia sint separata ⁊ distracta ab hereditate cũ
in illis heres, vt heres non succedat vt dictũ est, ⁊ p ꝯñs nullaȝ
requirunt hereditatis aditionem ⁊ que ad illorum acquisitionẽ
nullum recipiunt temporis interuallum, ⁊ sic ante coronationeȝ
dicitur Rex, vt in. l. p herede. §. papinianus. ⁊ in. l. si sepulchri.
ff. de acq. here. faciunt no. per Bald. in. l. generaliter. §. in his
23 . C. de secũ. nup. hinc dicitur † qđ illud lucra maritus ex pacto
lucrãde dotis dicitur esse de patrimonio mariti, ⁊ non mulieris
hereditas. Idem si ex forma statuti defertur lucrum dotis mari
to qꝛ tale lucrum dotis delatum per mortem mulieris per pactũ
vel statutum non dicitur haberi iure hereditario ⁊ per ꝯñs trãs
mittur ad heredes etiam si non sit agnitum vt probat text. in. l.
j. §. si impuberis. ff. de col. bon. ⁊ tenuit Bal. in. l. si arrogator. ff.
de adop. ⁊ in. l. generaliter. §. in his. C. de secund. nupt. ⁊ voluit
Alex. in. l. si vir. ff. ad leg. fal. hanc etiam decisioneȝ reperio cõ
mendasse ⁊ secutos fuisse Saly. Pau. de ca. ⁊ eundem Alex.
in. l. cum antiquioribus. C. de iure deli. secus si esset corpus here
ditarium, ⁊ sic acquireretur iure hereditario, qꝛ illud nunq̃ trãs
mittĩt nisi hereditas sit adita. vt in. l. vnica. §. in nouissimo. cum
ꝯcor. C. de cad. tol. ⁊ ista potest esse secunda dĩa. est ⁊ alia diffe
24 rentia siue effectus † qꝛ in succedentibus ti. vniuersali vcȝ vt here
dibus sic succedentes acquirũt ⁊ succedũt pro hereditarijs por
tionibus, vt in. l. turpia. §. fi. ff. de leg. j. ⁊ in. l. si heredes nomina
tim. ff. eo. ti. secus in acquirente titu. vniuersali, vt primogenitus
qꝛ talis in totum succedit alijs exclusis cum talia acquisita sint
indiuidua ⁊ indiuisibilia sectionem ⁊ diuisionem non patientia,
vt in. c. preterea ducatus de proh. alie. feu. p Fed. ⁊ in. c. intelle
cto. de iurein. ⁊ in hoc differet ti. vniuersalis, vt primogenitus
a titu. singulari vt filius, qꝛ in acquirentibus ti. singulari, vt filijs
acquirunt

acquirunt in viriles portiones, ꝛ sic in capita vt tenuit Bartol. post Ja. de arenis. in. l. iurisiurãdi. §. si liberi. ff. de operi. li. ꝛ tenuit Bal. in. l. cũ scdm. C. de fideicom. ꝛ in. l. nepotes. C. de suis ꝛ legi. here. Alia vero differentia fuit superius declarata videlicet, qꝛ in his que acqrũt p filiũ vt filiũ dũtaxat non representat defunctus, secus in dignitatibus regalibus quibus filius iure p̃mogeniture succedit, qꝛ tũc representatur defuncto, vt dixi.

Addo etiam alias differẽtias, qꝛ in his que acqrunt̃ primogenito diciunt̃ acqri, vt instituto in dignitate, vt p gl. in sepe. d. c. quã pericculosum. ꝛ per q̃s arma domus debent remanere penes eũ, ꝛ nõ penes alios vt tenuit Bal. in. l. fi. C. p so. secus in his que ac
25 quiruntur filio vt filio. † Ex quo datur ꝛ alia differentia, qꝛ primogenitus nunq̃ moritur cum sit dignitas, vt in. c. si gratiose. de resc. lib. vj. ꝛ in. c. quoniam Abbas. de off. deleg. secus in filio ex quo sequitur qđ semper est idem eius apanagium siue legitima, secus in filio, qꝛ moritur de quo est dicendum, vt in sequẽti dubio. Est ꝛ alia differentia siue effectus inter titulũ vniuersalem vt heres ꝛ titulũ vniuersalẽ vt primogenitus, qꝛ lꝫ in iure hereditario, ꝛ sic vniuersali iter heredes habeat locũ colla. vt in. l. vt liberis. ꝛ. l. a patre. C. de col. ꝛ tenuit Bal. in. l. si emancipati. C. eo. ti. secus in acquisitis iure primogeniture, vt tenuit bald. licet nullum fundamẽtum alleg. in. l. cunctos populos. in. xj. columm. C. de sum. tri. ꝛ ratio potest esse, qꝛ talia iure primogeniture acquisita sunt indiuisibilia, vt dixi, ideo ad collationem nõ ðducẽda tanq̃ inalienabilia, vt in sepe. d. c. preterea ducatus cũ nihil sit tam magnum quin diuidendo ꝛ alienando paruum fiat, vt in auc. de tri. ꝛ semis. in prin. colla. iij. ꝛ tenuit gl. in auc. vt iudi. sine quo. suff. in prin. super verbo sufficere. col. ij. presertim ea q̃
26 de familia seu agnatione sunt † cui conseruationi iura fauent, vt in. l. peto. ij. respon. ꝛ in. §. fi. ꝛ in. l. cum pater. §. libertas. ff. de le. ij. ꝛ ne in plures diuidantur, ar. in. l. ne in plures. ff. de exerc. ꝛ in c. maiores. de preben. premaxime propter primogeniti bonorem ꝛ eiusdem domus conseruandam prerogatiuam que melius am pliori ꝛ pinguiori familia, ꝛ bonoꝝ potentia quam tenui ꝛ exili patrimonio conseruantur, ꝛ que viri nobiles inueniũt vxores nobiliores p quas eorum generis nobilitas crescit, vt pbat̃. in. c. filij nat. ꝛ in. c. mulier. si de feu. gtẽ. fit inter do. ꝛ agn vas. ꝛ ibidem Bal. ꝛ in. c. vnico. ð fil. na. ex mat. ad morg. cõtrac. ꝛ sic p q̃s omnia sunt eiusdem primogeniti legitima siue apanagium cum collatio presupponat diuisionem ꝛ sectionem vt per totuꝫ. ff. ꝛ. C. de col. ꝛ tenuit Bal. in auc. ð testa. quasi in fi. C. de coll.

27 Est ꝛ alia differentia siue effectus, qꝛ † ð acqsitis titulo vniuersali vt heres, ꝛ sic de rebus hereditariis dũtaxat dꝫ detrahi trebellianica, vt in. l. iubemus. circa princ. C. ad trebel. de his que iudicio testatoris percipiuntur, vt in. l. in quartam. ff. ad. l. fal. secus de his que iure primogeniture acquiruntur, ꝛ h̃ triplici ratione. Prima, qꝛ de re prohibita alienari non debet trebellianica, vt in auc. sed in ea. ꝛ ibidem Bal C. ad. l. fal. ꝛ tenuit Ang. in. §. si vero expressim. in auc. de here. ꝛ fal. col. j. sed Ducatus, Comitatus, ꝛ Marchionatus non possunt alienari, vt in. d. c. preterea ducatus superius allegato, igit̃ ꝛc. Scđa rõ est, qꝛ trebellianica dꝫ deduci de rebus hereditarijs ꝛ que iudicio testatoris percipiunt̃ vt dixi, sed ius primogeniture in simili bus dignitatibus non percipit̃ iudicio testatoris nec in illis heres aliquo modo succedit nec in illis hꝫ locum ordinario defuncti, vt superius fuit dictũ, igit̃ cessat trebellianica. Tertia ratio est qꝛ cum ius primogeniture veniat restituendum ꝛ subiaceat restitutioni per q̃suetudinem, vt in. c. lꝫ. ꝛ in. c. grandi sepius alle. ꝛ de his que veniunt restituenda per viam contractus nõ detrahat̃ trebellianica vt in. l. quidam cum filiussa. ff. de heredi. insti. quem tex. commendat adhoc Bal. in finalibus verbis in rubr. C. de reuo. his que in frau. alie. sunt, ꝛ tenuit Ludo. roma. in. l.
28 stipulatio. §. inter certã. ff. de ver. obli. † sed consuetudo est cõtractus, vt in. l. de quibus. ff. de leg. ꝛ melior tex. de iure, in. c. fin. de consue. li. vj. qđ pꝫ, qꝛ hꝫ eadem extrema que habet ipse contractus, qꝛ eius principium est voluntarium cum inducatur de communi consensu totius populi hꝫ finem necessarium, qꝛ postq̃ inducta est omnes ad eius obseruantiam obligat ꝛ astringit, vt in d. l. de quibus. ꝛ. l. iniurie. ff. de leg. qđ contractus habeat initiũ voluntarium finem vero necessarium est casus, in. l. sicut ab initio. C. de act. ꝛ obl. igitur de acqsitis per ius primogeniture nulla detrahit̃ trebellianica. est ꝛ alia differentia siue effectus, qꝛ in his que veniunt acqrẽda titulo vniuersali vt heres, filius potest cum causa per patrem exheredari, vt in auc. vt cum de app. cognoscitur. §. aliud quoqꝫ col. viij. secus in his que veniunt acquirenda titulo vniuersali vcꝫ vt primogenitus in predictis dignitatibus, ꝛ est ratio, qꝛ † qđ consuetudo dat homo auferre non potest, vt i
29 auc. qđ locũ. C. si mu. sec. nup. ꝛ in. l. si arrogator. ver. sed an imputari superius alleg. qđ corroboratur auctoritate iuris diuini. Deute. xxj. vbi dicitur si habuerit homo vxores duas vnam dilectam ꝛ alteram odiosam genueritqꝫ ex eis liberos ꝛ fuerit filius odiose primogenitus volueritqꝫ substantiã inter filios suos diuidere non poterit filium dilecte facere primogenitum ꝛ preferre filio odiose, sed filio odio agnoscet primogenitum dabitqꝫ ei de his que habuerit cuncta duplicia. iste est tantum principiũ liberorum eius ꝛ huic debentur primogenita. faciunt no. p Joã. and. in regu. sine culpa in Merca. de reg. iur. li. vi. ꝛ p doct. ꝛ in sepe. d. c. lꝫ de vo. Nec ob. d. c. licet. in fi. qꝛ ibi non priuatur per testatorẽ, sed potius comminatur priuandus per vicarium
30 Christi legem viuam † qui cum causa potest quẽcũqꝫ christianũ principem priuare prout priuauit ꝛ deposuit Hildericum regeꝫ francie ꝛ in eius locum Pipinum instituit vt in capi. alius. xv. quest. vj. ꝛ Romanum imperium in personam magnifici regis Caroli a grecis transtulit in Germanos, vt in. c. venerabilem. ð elec. ex quibus concluditur qđ si filius primogenitus repudiaret hereditatem patris, ꝛ talis repudiatio non includit nec comprehendit bona primogeniture sibi debita cũ sint diuersa, vt in auc. h̃ res. C. de secun. nup. ꝛ tenuit Bald. in. l. generaliter. §. in his. C. e. ti. ꝛ in. l. ij. circa fi. C. de iur. do. ꝛ in auc. si quas ruinas. de sac. san. eccle. cum ex separatis non fiat illatio, vt in. l. fi. ff. de calum. premaxime, qꝛ illa non habet beneficio patris, sed poti⁹ consuetudinis h̃ disponentis, ꝛ sic principali prouidentia, vt dicit gl. super verbo, frater. in. c. j. §. j. de his qui feu. da. pos. Est
31 ꝛ alia differentia siue effectus, † qꝛ in representatione ex titulo vniuersali ðscendens, vcꝫ vt heres est priuilegium corpore iuris clausum, vt in. §. huiusmodi vero priuilegium, in auc. de herd. ab intest. venien. col. ix. ꝛ per consequens licet sit notorium ꝛ relenet ab onere probandi non tamen releuat ab onere proponendi seu allegandi. vt per gl. in cle. appellanti. de appe. ꝛ tenuit late Jo. an. in. c. ij. vt li. nõ gte. ꝛ qđ in priuilegio corpore iuris clauso requiratur illius allegatio seu propositio est casus expressus ꝛ menti tenẽdus ꝛ forte non alibi nisi memoria me fallat. in. l. si qs ex aliena. in fi. ff. de iudi. hinc est qꝫ si tale priuilegium corpore iuris clausum non proponatur nec allegetur valebit sententia saltem contumacie punitiua. ista est gl. in. c. cum ordinem. de res. secus est in iure representationis primogeniture per consuetudinem prouenientẽ, qꝛ cum illud sit facti, ꝛ in facto consistat, vt in. c. j. de consti. lib. vj. non sufficit illius propositio ꝛ allegatio, sed requiritur etiam illius probatio vt tenent Bal. ꝛ Saly. in. l. vnica. C. vt que desunt aduo. par. in. sup. ꝛ tenuit Bal. in. l. fi. §. cũ igitur. C. de iu. delib. ꝛ tenent doc. in. l. ij. C. que sit long. q̃sue. ꝛ
32 huiusmodi differentie redditur multiplex ratio. † Prima quia omne id qꝫ indiget probatione dicitur facti, ꝛ non iuris, vt in. l. an in totuꝫ. C. de edifi. pri. ꝛ in. l. aretusa. ff. de sta. ho. Scđa, qꝛ q̃tum ad illos ad quos hoc ius primogeniture non competit dicitur facti ꝛ nõ iuris, vt in. d. c. j. de q̃sti. li. vi. Tertia ratio est, qꝛ scriptura prout est priuilegium corpore iuris clausum inducit notorium, vt in. l. fi. C. de edi. di. adri. tol. secus non scriptura, vi delicet consuetudo, de cuius essentia non requiritur scriptura, vt in. §. nam diuturni mores. instit. de iu. nat. ꝛ in. c. j. de renun. li. vj. qꝫ no. limitat Bald. in. d. l. fi. C. vt q̃ desunt aduo. par. iu. sup. nisi talis consuetudo fuerit versata in foro adeo qꝫ pp eius versationem pluries in foro factam dicatur notoria, qꝛ tũc nulla indiget probatione, vt in. l. si de interpretatione, ꝛ in. l. mini-
33 me. ff. de leg. ꝛ ex hac vltima differentia potest sumi practica † an sufficiat consuetudinis allegatio, sed ẽt illius ꝓbatio regrat̃, ꝛ p q̃s summaria cause cognitio anteq̃ aliquis de genere regio huiusmodi regni dicat̃ rex ꝓut fuit in sepe dicto Ludo. nunc rege.

Datur ꝛ alia tertia prin. rõ, quare dictus Francis. non põt dici nec est primogenitus dicte linee ðscẽdẽtis sepe dicti Lud. quondã ducis Aurelia. qꝛ q̃n aliqd descendit ab aliquo, ita qꝫ ad aliũ ꝑuenit exclusio dr̃ ꝛ est ꝑpetua non tꝑalis vnde sufficit qꝫ ꝑ momẽtũ adsit vt volunt iura vulgata in c. j. §. i. in ti. de epis. vel abba. in vsi. feu. ꝛ in. l. si pontionilla. C. quan. di. leg. ce. hãc ẽt theoricã reperio ðdisse ꝛ approbasse gl. in. l. qbus casibus. C. de secũ. nupt. q̃ ibi seqt̃ ꝛ q̃mẽdat Bald. hãc ẽt tenuit ꝛ fuit secutus idẽ Bal. in auc. sꝫ ꝛ si qs. C. e. ti. hãc ẽt repio tenuisse Bart. in. l. fi. ff. ad tert. ꝛ hmõi theorice potest esse rõ, qꝛ vnius inclusio alterius est exclusio, vt in. c. cũ renũtiat xxxj. q. j. ꝛ in. l. cũ delanionis. §. cui fundũ. ff. de fun. instr. ꝛ in. l.

34 si cū dotē.in prin.ff.so.ma.† Itē q2 inhabilitas principij τ medij inhabilitatē inducit in extremo,vt in.l.tria predia.ff.de ser.rust. predio.τ in.c.j.§.j.ver.hoc autē notandū de his q feu.da.pos. cum igit ius primogeniture Ludo.quondam ducis Aureli.descenderit in Carolū τ ad eū puenerit Joānis exclusio dicit̄ τ est iure ppetua cū ipsius Caroli inclusio fuerit eiusdem Joānis exclusio rōne consuetudinis hoc disponentis.Item q2 cū Joannes fuerit inhabilis,q2 exclusus τ sic inhabilitas principij τ medij, vcʒ Caroli patris eiusdem Francisci inducit inhabilitatē.i.exclusionem in extremo vcʒ Francisco per predicta.τ lʒ sepe dicti Francisci exclusio sit τ dicat̄ de iure cōi perpetua vt fuit ostensum,tñ ratione consuetudinis regni Frācie disponentis q pmogenitus linee primogenitorum de regali dignitate descendētium defuncto rege sine liberis masculis succedat in regno talis exclusio non est perpetua,sed temporalis,lʒ in habitu sit suspensa donec ad actum contingentis casus deuenerit, q2 tunc habitus reducitur ad actum.iste est tex.τ ibi gl.in.l.si quis prioris. §.talē q̄ ibidē ɔmēdant Cy.Bal.τ Saly.C.de sec.nup.do ei casum similem cum gl.in verbo prior in.§.si quis autem non implens.in auc.de here.τ fal.colla.j.qui loquit̄ in proprijs terminis de quibus statim dicam,τ text. τ glo.in.d.§.talē loquunt̄ in
35 matrimonijs.† dico igitur q in.d.§.si quis autem non implens habet̄ qd̄ heres post iussum iudicis non implens intra annū iustum testatoris iudicium priuatur omni lucro hereditario ordine seruato personis de quibus ibidem applicādo vcʒ q nihil fiat inordinatum,sed primus ƀʒ ordinē vocatus post eū ille q iam exclusus est a lege nostra ita vocet̄ prior deinde qui post illū τ ita decetero donec vltimus relictus locū faciat τc.verba sunt tex. τ dicit ibi glo.super verbo priori,vel ƀm vocat priorē τc.ecce textus cū gl.dans hāc theoricā q qñ plures sunt agnati descēdentes,vel collaterales proximiore mortuo τ sic primo defuncto, τ excluso scd̄s seqnēs dicitur primus,τ tertius sequens dicit̄ scd̄s, τ sic de singulis.ita ēt dicunt predicti doc.τ glos.in.d.§.talem,
36 † q2 idem est de consuetudine regalis dignitatis Francie q viuente Carolo rege octauo idem Carolus erat primus τ Ludo. vltimus nunc rex erat scd̄s τ sepe dictus Franc.erat tertius in successione regalis dignitatis.mortuo enim τ sic excluso Carolo octauo sine liberis masculis Ludo.vltimus qui viuente predicto Caro.quondam rege erat scd̄s per obitū eiusdē Caroli effectus est primus,τ sepe dictus Francis.qui viuente Carolo erat tertius effectus est scd̄s in successione regni Frācie loquor enim in successione regalis dignitatis premissam declarando theoricā vcʒ q qñ aliquis descēdit ab aliquo,ita q ad aliū peruenit exclusio dicitur τ est ppetua τ non temporalis,vnde sufficit qd̄ p momentum adsit,τ sic qd̄ lʒ talis exclusio de iure communi sit ppetua tñ de consuetudine regni Fran.non est ppetua,sed in habitu suspensa donec ad actū contingentis casus peruenerit cum
37 tunc habitus reducat̄ ad actū,vt dixi.τ est ratio,† q2 cū successio nō fiat p saltū,sed per ordinē,vt in auc.de here.ab intest.venien.in prin.colla.ix.τ in.d.§.si quis autē nō implens proxime alleg.si predictus ordo in sepe allegata ɔsuetudine regalis dignitatis τ eiusdē successione nē seruaret̄ sequeret̄ magnū inconueniens,q2 destructo sublato τ puerso ordine destrueret̄ τ puerteret̄ ipsum ordinabile,id est ipse primogenitus linee primogenitorum,vt superius dixi,vt in.l.tria predia.ff.de ser.rust.pred. τ in.c.i.§.hoc aūt notādū,de his qui feu.da.po.Itē dat̄ alia rō q2 ad destructionē τ puersionē antecedentis.τ sic ordinis sequitur peruersio,τ destructio ɔsequentis vcʒ primogeniti,vt in.l.i. §.huius rei.ff.de offi.eius cui mā.est iuri.confirmant̄ predicta per ea que dicit Bal.in.c.vnico.epis.vel abba.§.quinetiā i vsi. feu.q † si consuetudo disponit q femina nō succedat donec ma
38 sculus superest q talis femina non est in perpetuū exclusa a successione,q2 interim masculus insolidū est heres,vt in.l.ij.τ ibi p doc.ff.si pars here.pet.τ eo mortuo est obstaculū qd̄ obstabat femine,τ ideo succedet,τ talis potest vacari heres anormalus vt voluit gl.super verbo successor.inst.de eo cui liber.cau.bo.adi. τ tenuit Bar.in.l.fi.ff.ad ter.τ tenent omnes doc.in.l.maximū vitium.C.de lib.prete.τ in.l.ij.e.ti.sic est intelligenda τ interptanda predicti regni ɔsuetudo in primogenitura loquēs q interpretatio τ declaratio fortificat̄ per no.p doc.in.l.ij.§.ex his.τ i l.inter stipulantem.§.sacrā.ff.de ꝟ.ob.τ p gl.in.l.illa institutio. ff.de here.insti.vbi ƀr q longa est dr̄ia an aliquis suspendat̄ au totaliter obrumpatur.cum id qd̄ differtur τ suspenditur non ppterea absorbetur,vt in.c.vnico.in prin.ibi dum dicitur.expectandum de notis feu.

¶ Ex quibus proximis dictis enucleantur τ declarantur verba
39 Bal.τ ibidē gl.in.c.vnico.de feu.marc.vbi dicit † q in successionibus Ducatuū,Marchiaꝝ,τ Comitatuū mortuo vltio comite,duce,vel Marchione sine filio succedūt quicūq agnati ēt si in cētesimo sint gradu,vt gl.τ ibidē tex.in.d.c.de feu.marcb. quam gl.extendit ibidē Bal.habere ēt vēꝝ in regno seu regnū successiōe,q2 si moreret̄ tota domus regia τ extaret vnus ō sanguine antiquo,τ ponit exēplū in domo Borbonie,τ non eēt alius pximior esto qd̄ esset in millesimo gradu tñ iure sanguinis τ perpetue ɔsuetudinis succederet in regno Fran.τ hoc est inductū nō obstante q in alijs successionibus post decimū gradū de iure cōi admittat̄ fiscus,tñ in regno nō pōt succedere fiscus sed ipse sanguis qui perpetuus est.ita dicit Bal.in loco vbi.s.pro cuius auctoritate ɔfirmāda est sing.gl.in.c.τ si necesse.de don.inter vi.τ vxo.quā ibidē ɔmēdāt oēs scribē.que vult q in regibus Hispanie τ eorūdē regnoꝝ successionibus nō hʒ locū fiscus, cū
40 † eiusdem Hispanie reges nō recognoscāt imperatorē in supiorem cū eoꝝ regna ab hostiū faucibus eruerūt,vt dicit gl.no.tenēda in.d.c.τ si necesse.facit gl.τ ibi no.p doc.de regibus Hispanie loquētibus.in.c.adrianus.lxij.di.sic dicendū est ō francorum Rege τ de eius regno,q2 cū Rex francorū regnū τ eiusdem regni regnicole neminē recognoscant in supiorē,vt in.c.p venerbilē.qui fi.sint legi.ēt Roma.ecclesiā,vt in extrauag.clemē.quinti.que incipit.Meruit charissimi q in eodē regno frācie τ eius successione dūtaxat nō cadit fiscus,sed semp ipse sanguis regius succedit,hinc est q si aliqs ō sanguine regio masculio Dux,princeps,Comes,τ sic de singulis cōmisisset crimē le. maie.τ esset sententialiter condēnatus,τ omnia bona eius ipso facto ɔfiscata,vt in.l.qsqs.cū militibus.C.ad.l.iul.ma.τ in.c. cū ƀm.ll.de here.lib.vj.τ rex absq liberis masculis decederet talis Dux Comes pximiores de sanguine regio non obstāte q predictū crimē ɔmisisset τ esset indignus potest indilate τ absq aliquo tpis interuallo assumere regiā dignitatē τ vocari rex p. d.gl.in.d.c.τ si necesse.faciūt que superius dixi.vbi dicitur qd̄
41 añ coronationē dicit̄ quis rex pōt reddi τ alia ratio,† q2 iure conditionalia non cadunt in ɔfiscationē,vt in.l.nā ad ea,τ ibi p omnes doc.nemine discrepante.ff.de ɔdi.τ demon.cum igit̄ regnū proximiori mari de sanguine regio sub ɔdi.debeat̄.vcʒ si rex sine prole legitima decederet,vt in.c.grandi.τ in.c.lʒ sepius superius alle.igit non obstā.ɔfiscatiōe ꝓditiōe τ crimine lese maiesta.commisso,ille Dux,Comes,vel princeps de sanguine regio pximior succedit in regno,τ vocat̄ rex qd̄ est summe notandum in pratica,q2 videmus oculis nostris similes in regno succedere τ vocari reges.τ p hec declarantur τ illuminātur verba bal.pxime τ vltimato loco per me in presenti deducta.

Et est aduertendnm, q2 ideo sermones.s. primi sunt de successione regalis dignitatis,q2 de illa posset qs dubitare pp illam theoricā,q2 exclusio eiusdē francisci de iure cōi ad regalē dignitatē dicebat̄ perpetua τ fuerunt omissi sermones super illo pūcto,nunqd idem francis.dicte linee Ludo.quondam ducis Aurelia.dicatur primogenitus,q2 iste punctus clare τ copiose per iura τ rationes supius deducta fuit expeditus τ euidēter cōstat q sepe dictus franciscus non dicit̄ nec est primogenitus. τ vltra
42 predictas rationes deducunt̄ due,† prima q2 mors ciuilis vcʒ renūciatio vel translatio prout est in nostro casu nūq̄ eqparat̄ naturali nisi in casibus a iure expressis.vt no.voluit gl.in.c.suscepū.de resc.li.vj.τ in.c.placuit.xvj.q.i.sed iste casus non reperit̄ in iure cōi nec in iure municipali,id est sepe dicta ɔsuetudine regni francie,expressus igit̄ cū vnū sit translatio τ aliud sit mors naturalis,vt in.c.inter corporalia.de trāsla.epis.vel elec. τ sic sint diuersa τ separata nulla fieri pōt illatio atq argumentatio, vt in.d.c.susceptū,τ in.l.fi.ō calū.ff.itē dat̄ alia ratio,q2 ad hoc vt idem franciscus diceret̄ nunc dicte linee Lud.quondā ducis
43 Aurelia.primogenitus illud esset p fictionē priuatiuam † cuius fictionis priuatiue natura est q detrahat̄ ad actus quos inuenit pēdere non quo ad actus qui medio tpe nō pendent q2 illos non astringit nec ɔprehēdit,vt in.l.pater captus.ff.de vul.τ pu. τ in.l.pater.ff.de cap.sed ius primogeniture a Ludo.quondam duce Aurelian.descēdens per vltimi Ludo.ascensuʒ ad regiā dignitatē non pendet vt superius satis prolixe fuit ostensuʒ,igitur cessat fictio τ retro tractus premaxime q2 p Carolū fuit ius primogeniture in ipso Joanne extinctum τ per vltimū Ludouicū fuit etiam in Carolo τ Francisco eius filio ius primogeniture ɔsumptū cū Joannes,Carolus τ franciscus sint ab ilo exclu
44 si per Carolū τ Ludouicū eius filiū vt dixi † sed in re peremptā τ extincta non cadit fictio cū requirat extrema habilia scilicet

lʒ extremū a quo ⁊ extremum ad quem, vt in.l.fi.ff.rem ra.hab. sed in nostro casu vtrūq; extremum fuit exclusum, ⁊ extinctū cū primū extremū vcʒ Joānes fuit exclusus ⁊ extinctus p Carolū, mediū ⁊ vltimū extremū.s.Carolus, ⁊ Franciscus eius filius id est eoꝝ primogenitura finit p vltimū Ludouicū extincta ⁊ ꝯsum pta, vt copiose fuit ostēsuʒ, igit fictio nō hʒ locū ⁊ est rō ne veritas nature imagine obūbret, vt in.l.filio quē.ff.de lib. ⁊ posthu. ꝯfirmant̄ predicta, qꝛ an Frāciscus representet lineam primogenitoꝝ Ludouici quondā ducis Aurelian. p vlti. Ludouici ascē sum ad regiā dignitatē istud est qō iuris non facti ⁊ p ꝯñs in ea nō cadit fictio, vt fuit theorica Bart. in.l.si is q pro emptore. in iiij.q.princ. ō vsuca.ff.quē oēs doct. sequuntur dōo ꝙ in his que sunt iuris fictio priuatiua nō hʒ locū. Nec omnibus predictis obstat si obijciat̄ ꝙ plures dignitates nō vʒ quis obtinere cū dicant̄ beneficia incōpatibilia, ⁊ sic p vni⁹ assecutionē vacet alia. in.c.de multa.cū simi.de preb. qꝛ dico ꝙ illō hʒ locū in beneficijs dūtaxat ecclesiasticis, secus in dignitatibus secularibus. nā quis pōt plures habere ducatus, comitatus, ⁊ marchionatus. ⁊
45 ēt dux potest obtinere regnū cū ducatu† nec propterea plurium similium dignitatum pluralitas inducit incompatibilitatem. ⁊ p ꝯñs per vnius assecutionem non vacat alia. Iste est casus menti tenēdus. in.l.pe. ibi dum dr̄ qm̄ dignitas domicilij adiectionē potius dedisse ꝙ pmutasse videat̄.ff.de sena. ecce tex. expressuʒ qualiter quis potest plures seculares dignitates obtinere, ⁊ est rō. de qua in tex. qꝛ vnius assecutio non est alterius priuatio, qꝛ adiectio, ⁊ sic ꝙ tales dignitates acquirunt̄ ⁊ obtinent̄ accumulatiue, ⁊ nō priuatiue secus in dignitatibus ecclesiasticis, qꝛ vni⁹ assecutio alterius est priuatio, ⁊ nō adiectio, ⁊ sic acquirunt̄ priuatiue, ⁊ nō accumulatiue vt. in.d.c.de multa. Itē dat̄ ⁊ alia rō
46 † qꝛ ꝯsuetudo i vnaquaq; regione est oim dignitatū ⁊ iurisdictionū origo forma ⁊ principiū, vt in.l.missi opinatores. ibi dū dicit ꝯsuetudine seruata regionū. C.de exac.trib.li.x. ⁊ in.l.i.C.ō bo. pet. subla. eo. ti. ⁊ in.§.ex nō scripto. inst. de iure na. ⁊ est tex. de iure cano. in.c. dilecti filij de arb. qui loquitur in regione Frācie dū dr̄ i partibus Gallicanis ⁊c. ⁊ de ꝯsuetudine oēs vel maior pars hmōi regni magnatoꝝ obtinent plures ducat⁹, plures comitatus, ⁊ ēt ipse rex vna cū regno plures ducatus ⁊ comitatus obtinet, nō loquor de rege hodiernis tēporibus viuēte, sʒ de preteritis, ⁊ defunctis q vna cū regno ducatū Normanie, ducatū Agtanie, comitatū pictauie, comitatū prouincie, ⁊ sic de singulis oētinebāt, ⁊ possidebāt, ⁊ hec oia ꝓprijs oculis videmus, ⁊ p ꝯñs notoria. igit̄ illaꝝ pluralitas in vna eadēq; psona nō inducit incōpatibilitatē cū virtus. ⁊ potentia ꝯsuetudinis sit tāta ꝙ de psona inhabili ⁊ incapaci faciat habilē ⁊ capacē, vt i.d.c. dilecti filij proxime alle. ⁊ in.l.j.C.de eman.lib. Ex quo soluitur ꝯriuʒ, vcʒ ꝙ quis scʒ vlti. Ludouicus nunc rex non potest representare psonam duorum vel plurium, ⁊ sic personam apanantis ⁊ apanati cum inter dantem ⁊ recipientem debet esse personaꝝ distinctio, qꝛ dico ꝙ illa iura hñt locum ⁊ loquunt̄ in beneficijs ecclesiasticis, vt in.c.ad nostrā. de inst. ⁊ in.c per vestras. ō iu. pa. Itē loquuntur ⁊ habent veꝝ in sacramentis. vt in.c. debitū. de baptis. ⁊ in.c. omnis vtriusq; sexus. de pe. ⁊ remis. secus i di-
47 gnitatibus secularibus, † qꝛ in illis pōt quis psonā duoꝝ repñtare. vt in.d.l.pe.ff.de sena. ⁊ est casus expressus. in.§.illud tñ cum .§.seq. in auc. vt iud. sine quo. suff. col. ij. hinc dicit ibidē gl. ꝙ si vnus in loco duoꝝ officioꝝ vel dignitatū est positus cum gerat officiū ⁊ dignitatē amboꝝ dʒ vtriusq; habere salariuʒ redditus, ⁊ prouentus. illam gl. commendat ⁊ secuti sunt Bald. Sali. in l. binos. C. de aduo. diuer. iud. qō dicit ibidē Saly. fore notādū pro his qui legūt vnā vel duas lecturas vbi ꝯsueuerūt esse duo, ⁊ eoꝝ potest esse naturalis rō, de qua in.l.ꝭm naturam.ff.de re. iu. vcʒ ꝭm naturam est commoda cuiuscunq; rei eū sequi quem sequunt̄ incommoda, vt inst. de legi. pat. tut. in fi. Premaxime fortificant̄ predicta, qꝛ cū rex Frācie in tēporalibus neminē recognoscat in superiorē, vt dcm̄ fuit superius in his secularib⁹ dignitatibus vt dictum est lege canonica non astringitur neq; ligatur cuʒ par in parem non hʒ imperium, vt in.c. innotuit. de cle.
48 tum ⁊ etiam † qꝛ extra territoriū lex neminē ligat. vt in.l.fi.ff.de iurid.om.iud. ⁊ in.c. vt animaꝝ de ꝯsti. li. vj. ideo cōsuetudo regni Frācie, vcʒ regum ⁊ magnatum vt quis possit plures ducatus vel comitatus etiam simul cum regno retinere vʒ, ⁊ lʒ vt.§. dictum est, cum non ligent̄ in his.l. canonica, ⁊ sic sumus extra illam questionem an de iure quis possit representare personam duoꝝ, qꝛ in his que sunt voluntarie iurisdictiōis quis potest. vt in.l.si consul.ff.de adop. ⁊ in.l.ij.ff.de off. presi. ⁊ in.c. ex literis. de pba. secus in his q̄ sunt ꝯtētiose iurisdictiōis, vt in.c.j.iiij.q. iiij. ⁊ in.c. in primis.ij.q.j. ō qbus p doc. in dictis iuribus, qꝛ cōsuetudo magnatuū ⁊ etiam regū totius orbis est in ꝯriuʒ que ꝑ lege est obseruanda, vt in.l. minime.ff.de legi. ideo pdicta distinctio de iure communi inducta reges, ⁊ eorum regni magnates non ligat per proxime dicta.

SVMMARIVM

1 Jus accrescendi non habet locum inter eos qui de iure speciali admittuntur contra disponentis voluntatem.
2 Regnum etiam quo ad eius partes nullam patitur diuisionē.
3 Alimenta spurijs de iure speciali sunt debita.
4 Priuilegium generaliter indultuʒ non includit casum publice vtilitati contrarium. Item de consuetudine ⁊ contractu generaliter celebrato.
5 Publica vtilitas contractibus priuatorum preferenda.
6 Datoris iure resoluto ius acceptoris annullatur.
7 Jus accrescendi presupponit eundem titulum.
8 Jus accrescendi non habet locum in taxatiua dispositione.
9 Jus accrescendi semper est eiusdem conditionis, ⁊ prerogatiue cuius suum principale.
10 Diminutio succedentis accrescit illi ad cuius commoduʒ dispositio emanauit.
11 Portio accrescit portioni.
12 Accrescere est habitus qui non potest fundari super priuatiōe vel suspensione.
13 Priuatio nihil ponit in esse.
14 Jura conditionalia ante aduentuʒ conditionis non accrescunt.
15 Jus accrescendi in contractibus non habet locum.
16 Res per quas causas nascitur per easdem dissoluitur.
17 Indiuidui partem qui vult, totum videtur velle.
18 Corona regia quid denotet.
Geniture splendor stat in primogenito.
19 Insignia, vestes, arma, ⁊ colores principis nemini licet assumere.
20 Consuetudo vt in descendentibus preter primogenitum ponat̄ differentia valet.
21 Gradus diffinitio.
22 Signum representat signatum.
23 Materialiter posita nihil significant.
24 Naturale absorbet accidentale in concursu.
25 Aureliensis domus cum armis a regia Francorum corona descendit.
26 Bonefidei sunt que de consuetudine insunt.
27 Mandatum tacitum vbi alias non presumitur ex consuetudine patrisfamilias inducitur.

¶ Secundum dubium.

¶ An legitima siue apanagium p Carolū regē eius fratri Ludouico assignatuʒ accrescat in totū vna cum armis eidē Francisco, siue eidem quoquomodo debeatur de iure.

a **Ad secundum** dubium est dicendum ꝙ legitima siue apanagiuʒ per Carolum regem eius fratri Ludouico assignatum non accrescit eidem Francisco, ⁊ hoc per theori-
1 cam que habet † quod inter eos qui admittuntur de iure speciali non habet locum ius accrescendi contra voluntatem disponentis vt est casus expressus, ⁊ ibi per omnes docto. nemine discrepante. in.l. mulieri, ⁊ Titio.ff.de condi. ⁊ demō. per omnes docto. etiam in.l. senium. C. qui testa. fa. pos. sed omnes isti vide licet Franciscus Carolus pater eius Joannes predicti Francisci auus ⁊ Ludouicus primus quondam dux Aureliañ. ⁊ quilibet ipsorum sunt de iure speciali, ⁊ sic de gratia, ⁊ contra disponentis voluntatem ad hanc legitimam siue apanagium admissi ergo concluditur quod sepe dicto Francisco dictum apanagiū non accrescit. ⁊ quod Ludouicus primus quondam dux Aureliañ. ⁊ omnes eius masculi tam ex linea primogenitorum quam ex linea secundogenitorum descendentes sint de iure speciali, ⁊ sic de gratia ⁊ contra voluntatem disponentis, ⁊ non de iure cō-
2 muni neq; de consuetudine admissi, patet † qꝛ regnum de sui natura ⁊ essentia ⁊ etiam de iure communi nullam patitur diuisionem etiam quo ad eius partes, vt in.c. intellecto. ibi dum dicit, alienationes quasdā. de iureiu. de consuetudine ꝯstat euidēter per huiusmodi regni consuetudinem, ⁊ p ꝯsequens nullū eidem

Ludouico primo quondã duci Aurelianẽ. ultima siue apanagiũ neq; eiusdem Ludouici descendẽtibus masculis debebatur cum totũ regnũ sit ipsius regis hereditas dignitas atq; legitima, cuius sectionem neq; diuisionem recipiat, vt in. d. c. intellecto. & tenuit Bal. in auc. ex testõ quasi in fi. C. de coll. & in. l. cũctos populos in. xi. col. C. de sum. trini. vt in proximo precedẽti dubio dixi mediante qua bonorum conseruatione & regni indiuiduitate ipse rex defendit̃ ne ab alijs ẽt fratribus ɔtemnat̃, vt in. c. pauper. xi. q. iij. & in. l. obseruandũ. ff. de off. presi. cũ nihil sit adeo magnũ ꝙ si ꝑ plures diuidat̃ partes nõ fiat quasi nihil, vt superius in proximo precedenti dubio fuit dc̃m, & ꝙ talis cõsuetudo regni disponens ꝙ totum regnũ sit hereditas, dignitas, seu legitima ipsius regis exclusis ẽt in totum alijs fratribus sit valida. tz Cyn. in. l. sancimus. C. de nup. & Bar. in. l. titio centum. §. fi. ff. de condit. & demõ. & tenuit Dy. in regula indultũ. de re iu. li. vi. & ꝓbat tex. & ibidẽ Pan. in. c. raynutius. ð test. quorum motiua cũ sint vulgata breuitatis causa omitto, †sed qr de equitate canonica, & sic de
3 iure speciali & de gratia filijs etiã spurijs debent̃ alimenta, vt in c. cũ haberet de eo qui du. in mat. contra ius cõe, vt in aucte. ex cõplexu. C. de ince. nup. ergo multomagis filijs legitimis & naturalibus. vt in auc. multomagis. C. de sac. san. eccl. cũ ius canonicũ i tali casu sequat̃ & imitet̃ ius naturale a quo liberorum ꝓcreatio & educatio descẽdit, vt est tex. insti. de. iu. na in prin. & est põderandũ ibi verbum educatio. facit tex. fin. & in nostro casu proprio loquendo lz loqtur in re publica, qr idem in regno in. l. j. ibi ad sobolem procreandã repleãdamq; liberis ciuitatem maxime sit necessarium. ff. sol. ma. & huic equitati etiam est consona, & conformis hmõi regni consuetudo disponẽs ꝙ filijs & fratribus regũ de apanagio prouideatur que quidem regni ɔsuetudo dz intelligi de apanagio ꝑ modũ prouisionis dũtaxat, & nõ per modũ alienationis sectionis siue diuisionis, qr tunc talis cõsuetudo velut ꝯ substantiam rei & eius essentiam & naturam non valeret, vt in. c. ij. de consue. lib. vj. & in. l. vbi ita donat̃. ff. de do. cau. mor. & ibi late ꝑ Bar. & Jo. de imo. hoc est vt cũ de natura essentia, & substãtia regni sit ꝙ indiuisibile sit & inalienabile. vt in. d. c. intellecto ɔsuetudo regni disponens de apanagio filijs, & fratribus regis dando dz taliter intelligi ꝙ nõ sit ꝯ naturam substantiam & essentiam regni, & regalis dignitatis, vcz per modum prouisiõis dũtaxat & nõ per modũ alienationis sectionis & diuisionis, & sic contra ius commune & contra ɔsuetudinem huius regni, & ɔtra eorum voluntatem per predicta, ꝙ latius infra in quinto dubio & etiam quarto declarat̃, & ꝙ talis ɔsuetudo per modum apanagij, & sic prouisionis dũtaxat teneat. probatur ꝑ theoricam topicam, q̃ disponit ꝙ casus euidentis vtilitatis & vrgentis necessitatis toti populo, & regno superueniens limitat, restringit, & ẽt reuocat ɔctum consuetudinem & priuilegiũ corpore iuris clausum,
4 vt in. c. suggestũ. de deci. & est rõ† qr priuilegiũ ɡñaliter indultũ consuetudo, vel contractus generaliter celebratus non includit casum publice vtilitati contrarium, & si includeret nõ valeret, vt
5 in. l. iubemus. C. de sac. san. eccl. †cũ vtilitas publica preferatur ɔctibus ꝑuatorum. vt i. l. vtilitas publica. C. ð primipil. li. xij. q̃ vtilitas publica consistit & versatur in educatione liberorum, vt insti. de iu. na. in prin. & in. d. l. j. ff. so. ma. vt proxime dixi cum intentio ɔhentium, & consuetudinem inducentium nunq̃ sit comprehendere, & includere tales casus eminẽtis necessitatis & vrgẽtis vtilitatis insolitos, vt in. l. fistulas. §. frumẽta. ff. de ɔhen. emp. & i. l. sed & si qs. §. q̃situ. ff. si quis cau. sed sic est ꝙ Ludouicus primus quondã dux Aurelianẽ. admittit̃, & fuit ad hoc apanagiũ de eqtate canonica & naturali, & ẽt de ɔsuetudine regni per modum ꝓuisionis & non sectionis, vel diuisionis admissus, & sic de iure speciali, & de gratia & ꝯ voluntatem iuris cõis, & consuetudinis hoc disponentis concluditur ꝙ eidem Francisco dictum apanagium non accrescit. & que dixi in regno seu regia dignitate idem est dicendum in comitatu, ducatu, & marchionatu, cum de eorũ natura essentia & substãtia sit ꝙ omnes he dignitates & earum quelibet sit indiuisibilis, & alienabilis, vt in. c. preterea ducatus. de ꝓhib. feu. ali. ꝑ Fri. & sic ꝙ ɔsuetudo predicta disponẽs ꝙ rex de apanagio eiusdẽ filijs & fratribus teneat̃ prouidere habebit, & hz locum ẽt in comite, duce, & marchione, qui filijs, & fratribus de apanagio prouidere tenentur eo mõ quo fuit dictum in rege & eiusdẽ filijs, & fratribus ꝙ est mẽti tenendũ. Ex quibus infert̃ vnum, & est ꝙ idem Franciscus non potest ab eodem vltimo Ludouico nunc rege petere apanagij diuisionem ꝑ Carolum septimum donati & per Ludouicũ eiusdem Caroli fratrem accepti, & saysiti, & ista aperiunt ianuam quarti dubij, & illud illuminãt & clarificãt q̃ sunt notanda ad eius decisionem cum illud non debeat̃ iure diuisionis, vel alienationis, sed dũtaxat iure prouisionis, & sic de grã & iure spãli ꝑ predicta, vt ibi dicetur. Et nõ quare vz predicta consequentia, vcz si primus Ludouicus quondam dux Aurelianẽ. fuit de iure speciali admissus, & sic de gratia contra voluntatem iuris communis & consuetudinis ɔriũ disponẽtis, & sic in eo non hz locum ius accrescendi, & per ɔñs in Joãne eius filio nec in Carolo eiusdem Ludouici quondam ducis ne-
6 pote, nec in Frãcisco eiusdã Caroli filio est illa maxima† qr resoluto iure datoris, & sic Ludouici quondam ducis Aurelianẽ. est resolutum & annullatũ ius acceptoris, vcz Joãnis Caroli & Frãcisci descendentiũ vt in. c. vnico. §. si quis de manso. si de inuest. feu. ɔtro. fue. & in. l. i. C. si pig. pig. da. fue. & in. c. vnico. §. rursus si fidelis. qui. mo. feu. amit. & ibidem Bal. dicẽs, ꝙ ista theorica q̃ hz ꝙ resoluto iure datoris resoluit̃, & annullat̃ ius acceptoris premaxime hz locũ in eo iure ꝙ hz dependentiam successiuã prout est in nostro casu cũ successiue dependeat de Ludouico in Joannem, de Joanne in Carolũ, & de Carolo in Franciscum, & non in eo ꝙ in primo instanti est ꝑfectum, vt in. l. lex vectigali. ff. de pig. & in. l. si qs domũ. §. huic. & in. l. si fundus. ff. loc. faciũt no. ꝑ Bar. in. l. si nauit. ff. de aqua plu. arc. Et rõ rõnis predictorum quare eidẽ Francisco dictũ apanagium nõ accrescit est, qr
7 †ius accrescendi presupponit eundem titulũ. i. qr id ꝙ accrescit eodẽ iure nõ diuerso hr̃ cum eo qd̃ retinetur, vt in. l. sed cum patrono. ff. de bo. pos. & ꝑ Bal. in auc. presbyteros. in fi. C. de epis. & cler. sed id ꝙ Ludouicus primus quondam dux Joannes Carolus, & Frãciscus eiusdẽ Ludouici descendentes obtinẽt & possidẽt de eqtate, & de iure spãli, & sic de gratia ꝯ voluntatem iuris communis. & ɔsuetudinis, vt fuit ostensum. ergo & id ꝙ accrescit cũ totum ab eodem fonte procedat, vcz a regno, & sic cũ vtrunq; sit de iure spãli, & de gratia ꝯ voluntatem iuris communis, & cõsuetudinis non hz locum ius accrescendi. Et lz subtiliter intuenti videatur istud vltimum ꝙ dixi facere pro Francisco, vcz cum vtrunq;, vcz id ꝙ obtinet idem Franciscus est de iure speciali, & illud qd̃ sibi dz accrescere obtineatur per eundem vltimũ Ludouicum nunc regẽ de iure speciali, & sic de gratia & sic ꝙ vtrunq; obtinet̃. eo. ti. s. de iure speciali & de gratia, ergo dz habere locũ ius accrescẽdi, vt in. l. filiũ. §. fi. ff. de leg. prest. qr dico qd̃. d. l. filium. §. fi. hz locum qñ admitteretur ẽm voluntatem disponẽtis prout loquitur, secus si admittitur ꝯ voluntatem disponentis, ꝑ ut est in nostro casu qr admittitur ꝯ voluntatem iuris cõis, qr regnum indiuisibile & inalienabile, etiam quo ad sui partes, vt in. d. c. intellecto. Item ꝯ consuetudinem regni vt dixi, immo vt dictum fuit consuetudo in ɔriũ disponẽs nõ valere, velut ꝯ substãtiã, essentiã, & naturam rei disponẽs. igitur lz vtrunq; presupponat eundẽ titulum & nõ diuersum ex eo, tũ qr vtrũq; est ꝯ volũtatem iuris communis, & ꝯ voluntatem consuetudinis huius regni, & talis ẽt ɔsuetudo ɔrium disponens non valeret vt dictum est, ideo in his qui admittuntur de iure speciali, & sic de gratia & contra voluntatem disponentis non hz locum ius accrescendi lz vtrunq; presupponat eundem titulum vt tenuit gl. quam oẽs doc. sequuntur. in. d. l. mulieri, & titio, secus si admittantur ẽm voluntatem disponentis, & vtrunq; presupponat eundem titulũ, qr lz admittant̃ de iure speciali, & sic de gratia tunc hz locum ius accrescendi, vt in. d. l. filium. §. fi. & ibi per Barto. & per eundem Bar. in. d. l. mulieri & titio. quem omnes scribentes nemine di-
8 screpante sequuntur. Corroborantur predicta† quia in taxatiua dispositione nunq̃ hz locum ius accrescendi. vt in. l. lucius titius. §. q̃ habebat. ff. ad treb. sed Ducatus, Comitatus, Marchionatus, & alia quecunq; sit regalis dignitas non obuenit nec acqritur alicui simpliciter sz potius limitatiue, & taxatiue, vt est casus expressus in. c. vnico. in prin. ibi dum dr̃, ille tñ dz habere de feudo Marchio. & sic cum similes dignitates & earum quelibet obtineant̃ ꝑ dispositionẽ taxatiuã cũ in illis solus priogenitus alijs fratribus exclusis succedat virtute ɔsuetudinis huius regni hoc disponẽtis & fuit dictum. s. in primo dubio, igitur Concluditur ꝙ inter Carolũ & Joannem & inter vltimũ Ludo. nunc Regem & Carolum patrẽ eiusdẽ sepe dicti Franci. & eundem Franc. viuente Carolo primogenito primi Ludo. vel viuente vlti. Ludo. nunc Rege nihil eidem Francisco accrescit. Et hmõi rationis redditur duplex ratio. Prima est de qua proxime dixi, vcz qr ius accrescendi presupponit eundẽ titulum, vt in d. l. sed cũ patrono, hoc est qr cum comitatus, & ducatus, & similes dignitates debeant̃ primogenito vt fuit dictũ & titulum primogeniture presupponãt & talis primogeniture titulus nõ reperit̃ nec est in eodẽ Francisco propter vltimũ Ludouicum nũc regem viuentẽ. Igit̃ eidem Francisco non accrescit. Est & secunda ratio,

9 da ratio,† qz ius accrescendi qualecunqz sit siue iure coniunctio nis siue iure portionis proueniat semper est eiusdē cōditionis ꝓ rogatiue ⁊ rationis cuius est suū principale vt in casu notando in.l.inter socer.§.cū inter.ff.de pact.dot. cum igitur principale vcz regnū sit hmōi conditionis prerogatiue, ⁊ rationis ꝙ solus primogenitus in eo succedat,vt dixi concluditur quod ducatus Aurelian.⁊ Comitatus de Valoys,⁊ alie dignitates velut ac cessorie prout sunt,qz sunt membra eiusdem regni cum ab eodez descendāt ꝙ eidez Francisco velut secūdogenito prout est vltio Ludouico nūc rege viuēte nō accrescāt,⁊ hec est rō q̄re inter li beros eiusdem primi Ludouici quondam ducis Aurelian.vsqz ad eundem Franciscū inclusiue proxime dignitates eiusdem pri mi Ludouici non fuerunt obtente nec acquisite per modum di uisionis.⁊ alienationis sed dūtarat per moduz apanagij,⁊ sic ꝓ uisionis qd est notandū. Coadiuuantur predicta per theoricaz

10 que disponit† qd quoties aliquis succedit cuz diminutione aliq̄ prout succedunt secundogenitus,⁊ tertiogenitus,⁊ sic de singu lis totū illud ꝙ diminuitur accrescit illi ad cuius commodum ⁊ fauorem ɔsuetudo,statutuz,vel ius commune emanauit. iste est casus expressus scđm omnes scribentes nemine discrepante in l.si defunctus.C.de suis,⁊ legi.her.sed ius cōe ⁊ hmōi regni cō suetudo emanarunt ad cōmodū ⁊ fauorez regalis dignitatis ne diuidatur,vt in.d.c.intellecto.de iureiur.reducendo eandez re galem dignitatem ad suum ⁊ primeuū statum in quo erat ante quam primus Ludouicus quondam dux Aurelian.⁊ eiusdē de scendentes nascerentur,vt et est gl.multum notanda in verbo, nu merādū.in.c.j.de prebē.lib.vj.que vult ꝙ illa dispositio est fa uorabilis,⁊ cōmoduz concernens qñ per ius ordinationem ius vniuscuiusqz rei reducitur ad suum primenz statū,vt probant in ra.in.c.ab exordio.xxxv.dist.⁊ in.l.si vnus.ff.de pac.sed Ludo uicus primus,quondā dux Aurelian.successit patri suo Carolo.vj.cū diminutione,⁊ Joan.successit cuz diminutione pr̄i suo primo Ludo.quondam duci Aurelian.igit̄ totū illud quod di minuitur,⁊ fuit diminutū predicto primo Ludouico,⁊ eiusdem descendentibus successiue per ascensuz vlti.Ludouici ad regalē dignitatē accrescit regali dignitati ad cuius commodū ⁊ fauorē ius cōe,⁊ consuetudo regni emanauit, ⁊ non eidem Francisco,

11 ⁊ huiusmodi rationis potest esse duplex ratio. Prima qz† por tio accrescit portioni,⁊ pars ɔsolidat̄ cum suo toto, vt in.l.vni ca.C.quan.nō peten.par.peten.accres.Scđa qz cū dictus Frā ciscus sit exclusus,vel saltem suspensus vt fuit dictuz, ⁊ excluso vel suspenso nihil accrescat.vt in.l.j.§.qd habebat.ff.de bo.pos.

12 cōtra tab. † cum accrescere sit habitus qui non potest fundari super priuatione,vel suspensione,vt in.l.ex facto.§.si.ff.de vulg.

13 ⁊ pupil.⁊ in.l.j.ff.de acqr.here.†cū priuatio nil ponat in esse vt in.l.si totā.ff.de acqui.here.⁊ hmōi rōnis est finalis,⁊ cōcludēs ratio qz paria sunt nō extare,vel esse inhabilē,vel incapacez,vt in.l.si post mortē.§.liberū.ff.de bo.pos.con.tab.⁊ in.l.ex facto. §.ex facto.ff.ad treb.sz Frāciscus eod.vlti.Ludo. nunc viuēte rege est incapax,⁊ inhabilis cū talis successio eidez sub cōditio ne debeatur, vt fuit dcm̄ in prio dubio id pendente ɔdōne,⁊ sic viuente eodē vlti.Ludo.nūc rege nihil eidē Frācisco pōt accre

14 scere† cū iura ɔditionalia ante aduentū ɔditionis nō accrescāt neqz debeantur,vt in.l.vnica.§.finaūt.C.de cadu.tollē. prout su perius in primo dubio dixi.Cōfirmant̄ predicta, qz cum dictuz apanagiū nō debeatur de iure cōi,sed de iure speciali ⁊ de gra tia,vt proxime dixi ⁊ virtute ɔsuetudinis huiusmodi regni hoc disponentis per modū prouisionis dūtaxat,⁊ non per modū di uisionis,⁊ alienationis.q̄ quidem ɔsuetudo est cōtractus,vt di

15 xi.s.in primo dubio † ⁊ in contractibus non hz locum ius accre scendi,vt in.l.si mihi ⁊ titio.ff.de v.ob.concludit̄ ꝙ eidē Fran cisco nō accrescit.faciunt no.ꝑ Bal.in.c.vnico.§.⁊ qz vidimus de his q feu.da.pos.⁊ i.c.vnico.de duo.frat.a ca.inuest.faciūt no.ꝑ doc.in.l.vnica.C.qñ nō peten.partes petentibus accres.⁊ in.d.l.si mihi ⁊ titio. Nec his obstat dd̄o ꝙ de ɔsuetudine istō apanagiū diuiditur dato ꝙ diuidat̄,q. non diuiditur,vt dixi in primo dubio,⁊ dicaz.j.in quarto, ⁊ quinto dubio ⁊ ēt dignitates Comitatus,Marchie,⁊ Ducatus diuiduntūr,⁊ vz talis ɔsue tudo cum nullū ius sit mere positiuum ꝙ consuetudine mutari non possit,vt in.l.de quibus.§.fi.ff.de legi.hinc dicit Spe.in ti. de feu.§.ij.vers.xxxiij. quē refert ⁊ sequitur Jo.an in addi.eo. ti.sup rub.ꝙ cōiter in Italia ⁊ in certis partibus Alemanie, ⁊ certaꝝ prouinciaꝝ dignitates preter regales.s. Marchia Du catus,⁊ Comitatus diuiduntur,⁊ nihilominus tz, ⁊ procedit ta lis ɔsuetudo,qz dico quod talis consuetudo valet velut consue

16 tudo cassans ⁊ annullās oēs predictas dignitates† cum omnis res per quascunqz causas nascit̄ per easdē dissoluitur, vt in.c.j. de reg.iu.qz tunc transit in speciē alterius consuetudinis ⁊ ɔtra ctus vt est casus expressus in.l.vbi ita donatur.ff.de dona.causa mor.secus si talis ɔsuetudo disponeret,qd dignitas,⁊ bona eiꝰ dignitatis,⁊ sic eius mēbra in quibus consistit diuiderent̄ ⁊ alie narentur,qz tunc velut contra essentiam ⁊ naturam rei inducta non valeret vt fuit dictum in primo dubio ⁊ sic qd vz cōsuetudo totum annullans sed non vz annullans partem cum ipsa digni tas sit indiuidua ⁊ non moriat̄ in.c.si gratiose. de rescri.lib.vj. faciunt notata in.c.maiores de preb.⁊ lz tu replices qui potest totum destruere ergo ⁊ partem totius qz dico illud verum in di uisibilibus,secus in indiuiduis ⁊ sectionē nō patientibus, qz lz quis possit totuz destruere non tñ eius partes per predicta,⁊ vt facilius intelligat̄ dat̄ exempluz quicunqz potest interficere ho minem ⁊ sic totum indiuiduum destruere attamen lz abscindat ei membra,brachia,pedes,⁊ tibias dummodo animam retineat nihilominus remanet homo,ecce qualiter totum potest destrui vt totum ⁊ indiuiduum non tñ potest destrui per partes cū ipm̄ totum in ipsis partibus consistat,vt in.l.que de tota.ff.de rei vē

17 di.hinc dicimus quod † qui partem indiuidui vult totuz vr̄ vel le.vt in.l.ex asse.ff.de acqui.here.⁊ nota.in.l.j.eo.tit. Et descē dendo ad aliam partem huiusmodi dubij vcz an arma eidē Frā cisco accrescant, ⁊ est dicendū qd non,qz cum illa arma domus ducis Aurelian.sint separata ab armis domus Angolisme, ⁊ per cosequens in eis non habet locum ius accrescendi cum se parata ⁊ diuersa nunquam accrescant vt in.l.sed cum patrono. ff.de bo.pos.faciūt que proxime dixi in materia iuris accrescē ⁊ quod arma domus Aurelian.sint separata a domo Angolis me patet,qz ibi in armis est quedam differentia siue signum ꝑ quam, vel qd dignoscitur, ⁊ cognoscitur ab armis Angolisme necnon,⁊ ab alijs,⁊ per ɔns denotat separationem, ⁊ diuersita tem,vt in.l.qd si neqz in.§.materia ibi duz dicit text. q̄s emptor signasset.ff.de pericu.⁊ cōmo.rei vendite.quod quidem signum siue differentia ostendit ⁊ demonstrat aliquid preter id ꝙ in se est sicut apud Italos circulus vltra id ꝙ in se est denotat vinuz venale,⁊ ēt apud Gallos sicut ramus vltra id qd in se est deno tat vinū venale vt est gl.⁊ ibi tex.i.c.signū.de ɔsecratiōe dis.ij. ita apud domū Aurelian.illud signū siue dr̄ia vltra id quod in se est denotat ⁊ demonstrat domuz Aurelianensez. ⁊ tale signū siue differentia dr̄ quoddam accidens ꝙ per se non stat.vt in.l. pacta conuenta.ff.de contraben.emp.⁊ in.l.valerianus.ff.de ꝓ to.stipulatio.⁊ idem dici potest in regalibus armis,qz lz illa nō sint signata nec aliqd in se ɔtineant accidens inter domos a stir pe regia masculina descendētes signata caracteres, ⁊ accidētia continentes vcz Aurelian.Angolismen.Alincō.Borboniē. ⁊ sic de alijs non signum hr̄ pro signo vt dicunt Philosophi.⁊ est casus expressus in.d.§.materia.proxime alleg.cū igitur dif ferant sunt separata.vt in.c.susceptū in fin.de rescri.lib.vj.⁊ in l.fi.de calum.ff.ꝙ pz cū ꝑ insignia vnius domus predictaꝝ nō inferat̄ ad aliam per essentiā sed ꝑ exclusionē,vt in.l.sed ⁊ si pu pillus.§.si institoria.ff.de instito. Corroborant̄ hec qz ex separa tis non fit illatio.vt in.d.l.fi.ff.de calum. ⁊ in.l.si maritus la.j. .C.de don.inter vir.⁊ vxo.cū ea que sunt ad differēdū inducta non possunt vnionē operari, vt in cle.fi.in fi. de reb.eccle.non

18 alienan.ex quo infert̄ † qd sola corona super regalia insignia, ⁊ arma posita nullam denotat illarum regalium domoꝝ proxime expressarum differentiam, vel diuersitatem sed potius dnotat ⁊ demonstrat illarum principium ⁊ caput ⁊ easdez eiusdē capi tis fore,⁊ esse mēbra,vt in.l.cum in diuersis ibi dū dicitur, mihi autē videtur illum religiosum esse vbi quod principale ɔditum est,id est caput eius ⁊ cetera.ff.d relig.⁊ sump.fune.hinc est ꝙ in primogenito tanq̄ in capite remanet ⁊ stat splēdor geniture. arg.l.cū scimus.in fi.C.de agrico.⁊ cēsi.lib.x.⁊ in.d.l.cū in di uersis.ideo arma domus nobilis remanēt apud ipm̄ primoge nitum tanq̄ caput,⁊ imaginem domus vt voluit Bal.in.l.fi.C. pro soci.⁊ huiusmodi est rō peremptoria licet doctores nihil di cant, qz ea que acquiruntur primogenito dicunt̄ acquiri titulo vniuersali vt fuit dcm̄.s.in primo dubio circa dr̄ias inter titulū vniuersalem,vt primogenitum,⁊ titulum singularem, vt filium duntaxat.Itē ⁊ acquiruntur,vt cōstituto in dignitate,vt tenuit gl.in.c.quam periculosum.vij.q.j.ideo arma debēt penes euz remanere,q̄ dignitas,⁊ titulus vl'is non reperiuntur in alijs fi lijs secundogenitorum,vel tertiogenitorum, vt fuit dictum.s.in primo dubio.sed iste Franciscus Carolus eius pr̄ neqz Joānes eiusdem Francisci auus sunt primogeniti dicti primi Ludouici quondam ducis Aurelian.sed ipse vltimus Ludo.nūc rex igi

tur eidez Francisco non accrescunt. Corroborant predicta qz si la dña siue signuz domus Aurelian. inducit per hmôi regni cõsuetudinem, ⁊ talis consuetudo tz, vt tz Bar. in tractatu de insignijs, ⁊ armis, que consuetudo viget, ⁊ vsitatur etiam in oibus nobiliuz domibus huiusmodi regni prout videri potest in domo Galbret, ⁊ domo Bornal. ⁊ sic de singulis. premaxime fortificantur hec per tex. in. l. i. ⁊ ibi per doc. C. que res ven. non poss.
19 vbi hr̃ † quod vestes, insignia, vel arma ⁊ colores ipsius principis nemini assumere lz. ex quibus proxime dictis declarant̃ no. p Bar. in tractatu de insignijs, ⁊ armis in princ. vbi dicit ꝙ arma ⁊ insignia vnius domus, vel agnatiõis transeũt in oẽs descẽdentes de illa agnatiõe siue sint heredes patri, vel eoꝝ auo, siue nõ, vt in. l. vel que pater. in princip. ⁊ in. l. familiaria. ff. ð relig. ⁊ sump. fune. nec ẽt talia arma, vel insignia, vni per diuisionẽ, vel dñam assignari possunt. arg. in. l. sepulchra. C. de relig. ⁊ sump. funeꝝ. imo inuitis alijs ⁊ non consentientibus potest vnus illa sine aliqua dña portare, vt probant iura in. §. in cõe. versi. si sepulchrum. instit. de rerum diui. ⁊ in. d. l. vel que pater. fallit vbi de consuetudine aliud cauetur. nã vt ait Bar. vbi. s. solent tñ aliq propter ipsorum multiplicationem ⁊ augmentationem de gratia honestate ⁊ mera liberalitate signum aliquod vel dñam aliquam prout est in nostro casu in insignijs, ⁊ armis apponere nõ ad hoc vl compelli valeãt, vel ad hoc vt pp talem dñam in insignijs, ⁊ armis appositam aliquid iuris alicui de agnatione, vel familia illa acquiratur, sed potius vt ab alijs, ⁊ singulis de illa agnatiõe dignoscatur, ⁊ discernatur quod lz quemadmoduz nomini additur pronomen. vt in. l. vnica. C. de mutatione nominis, ⁊ faciunt no. in proemio clem. p gl. ⁊ no. in. l. ij. ff. ð libe. ⁊ posth. qz dico qð ipse Bar. loquitur, ⁊ eius verba sunt intelligenda in armis agnationis ignobilis, secus in armis ⁊ insignijs agnationis nobilis prout sunt hmôi, qz sunt insignia ⁊ arma regalia cuz
20 descendant a regali agnatione † igitur vz consuetudo vt in descẽdentibus omnibus preterq̃z in primogenito velut in capite ponatur aliqua differentia mediante qua ab alijs discernat̃, ⁊ cognoscatur, vt in. d. l. j. C. que res vendi non possunt, ⁊ ibidez per doc. que insignia ⁊ arma lz sint oibus ⁊ singulis de illa agnatione ẽt nobili communia, tñ illa dña de consuetudine inducta nõ est communis, sed potius singularis, ⁊ diuersa per quam vnusquisq; de illa agnatiõe dignoscitur, ⁊ discernitur in qua linea descendentium de illa nobili agnatione sit an in linea primogenitorum, secundogenitoꝝ, vel tertiogenitoꝝ, quemadmodum dici-
21 mus † quod gradus est habitudo distantiũ personaꝝ qua cognoscitur quota agnationis, vel cognationis distantia due, vel plures persone inter se differunt ƀm maius, vel ƀm minus, ⁊ quemadmodum sunt inuenti ad similitudinem graduum schalaꝝ, vel locorum proclinium, ⁊ declinium cum gradiamur de primo in proximum, vt in. l. iurisconsultus. §. gradus. ff. de gradibus. ⁊ in c. ad sedem apostolicam. xxxv. q. v. sic est differẽtia in insignijs ⁊ armis nobilium descendentium posita per quam agnoscitur ⁊ discernit̃ in qua linea descendentium sit an primogenitoꝝ, secundogenitoꝝ, vel tertiogenitorum, ⁊ quemadmoduz gradus in cõsanguinitate, ⁊ affinitate nihil sit cũ ponatur materialiter, ⁊ non significatiue, ita illa differentia in armis nobilium descendentium ponitur materialiter, ⁊ non significatiue qz tãtummodo de
22 monstrant primogenitũ domus Aurelian. † cum signũ representet signatuz, vt in. l. decernimus. C. de aqueductu. lib. xi. ⁊ in. d. c. signũ superius allegato. hinc est quod non ratione illius dñe cũ nihil significet, sed rõne sanguinis de primogenitorum linea descendentis vltimus Ludouicus ad apicem regalis dignitatis assumptus est cum quicquid est causa cause est causa causati qñ causa est per se sicut ipse sanguis regius vt dixi in primo dubio, secus si per accidens ab effectu finali remotum vt in insignijs, ⁊ mis, vt in. l. neratius. §. fi. ff. de ser. corrup. ⁊ faciunt no. p Bal.
23 in. c. j. in. iij. col. quib. mod. feudum amittatur. † ⁊ quod ea que materialiter ponantur nihil significent, est glo. ordina. in. c. tribus. de ꝯsecratione distinctione scda. ⁊ hmôi dñe redditur rõ in promptu qz cum illa dña sit accidẽs ⁊ possit esse, vel abesse, preter subiecti corruptionẽ vt dixi ideo illa non accrescit cũ accidẽtia nõ sint entia, ⁊ nihil significãt, vt dictũ est. secus sanguis qz lz nõ accrescat, vt dicã cũ omnes descendant a primo Ludouico quondam duce Aurelian. ⁊ a Carolo. vj. Francorũ rege tñ talis sanguis vt ita loquat̃ per accidens appropinquatur vcz per lineam, vel gradum, non ꝙ ipse sanguis discurrat p gradus ⁊ lineas hoc est, qz cũ ipse vltimus Ludo. erat scđs in sanguine regio viuẽte Carolo. viij. Fracoꝝ rege ⁊ ipse Franciscus erat tertius vt dixi in primo dubio per eiusdez Caroli. viij. mortui.

Ludouicus q erat scđs effectus est primus, ⁊ Frãciscus q erat tertius effectus est scđs, ⁊ sic sunt ꝓpinquiores, ⁊ proximiores effecti, ⁊ ista probantur ⁊ declarantur per ea que dixi in primo dubio circa vltimaz ⁊ finalẽ partẽ eiusdẽ primi dubij. Nec his obstat dicendo ꝙ lz proxime rationes excludãt ipsum Franciscum a predicta insignium ⁊ armoꝝ domus Aurelian. dña, ergo rex ipse vltimus Ludo. portabit illa vel erunt deperdita, vel
24 quid iuris fiendũ de illis, qz dico † ꝙ quoties naturale ⁊ accidẽtale in vna eademq; persona concurrunt semper naturale absorbet, ⁊ consumit accidentale ita ꝙ honor, ⁊ dignitas cum oibus dependentibus ⁊ emergentibus attribuitur naturali, ⁊ nõ accidentali, ⁊ ipsum accidentale consumitur, ⁊ fundit̃ in ipso naturali, ita ꝙ nomen ⁊ arma naturalia postpositis accidentalis accipit ⁊ assumit, vt in. l. q hz in prin. ff. ð tut. sic est in proposito, qz cũ illa dña insignium, ⁊ armoꝝ domus Aurelian. sit accidens vt dixi, ⁊ arma regia sint naturalia igitur illð accidentibus consumitur, ⁊ fundit̃ in naturale, ⁊ honor, ⁊ dignitas cũ ei dependẽtibus, ⁊ emergentibus naturali ⁊ nõ accidẽtali attribuit̃ p pdi-
25 cta. ⁊ hmôi rationis potest esse alia ratio, † qz in diuiduis, ⁊ nõ diuiduis magis dignũ trahit ad se minus dignũ, vt in. c. cũ marthe. §. q̃sisti. de celeb. miss. ⁊ in. c. qð in dubijs. de ꝯse. ecc. vl' alta. facit gl. in. c. i. de loca. finaliter ꝯfirmant̃ hec qz cũ tota domus Aurelian. vna cũ armis sit de corona Fracoꝝ regia, ⁊ ab illa descendat, ⁊ sic sint eius mẽbra, vt dixi p modum ꝓuisionis dũtaxat ⁊ nõ diuisionis, ⁊ alienationis, vt dictuz est in primo dubio, ⁊ declarabit̃ ẽt infra in quinto. est decens atq; conueniens ꝙ velut mẽbra caput suum sequãtur, ⁊ in illo consolidant̃, vt in c. cum non liceat a capite mẽbra discedere. de prescri. facit tex. in. l. cũ i diuersis. in fi. ff. de reli. ⁊ sump. fune. Ex qbus omnibus infertur ad vltimã hmôi dubij partem vcz quod apanagiuz per Carolum regem, eius fratri Ludouico assignatum vna cuz armis, eidem Francisco quoquomodo de iure non debetur, qz cũ de iure cõi ei nõ accrescat neq; eidẽ de hmôi regni ꝯsuetudine debeat̃ ita nec quoqño vcz p bois. s. primi Ludouici quondam ducis Aurelian. ⁊ eiusdẽ descendẽtiũ dispositionem, ⁊ est rõ, qz ꝙ ꝯsuetudo dat homo auferre nõ põt vt in auc. ꝙ locũ. C. si muli. sec. nup. ⁊ sic siue p vltimã volũtatẽ, vel ꝯctũ, ⁊ p ꝯñs p volũtatem expressaz nec ẽt eidẽ debetur per tacitã voluntatem, vel
26 simpliciter prolatam cum sit theorica † qð lz disponẽtis dispositio naturaliter habeat eandem affectionem ⁊ equalem charitatem ad omnes filios tñ simpliciter disponendo intelligitur suam dispositionẽ regulasse more iuris municipalis, vel cõsuetudinis ꝙ primogenitus alijs exclusis succedit vel ꝙ mares feminis ꝓferũt̃, vt fuit theorica Bar. Bal. Ang. ⁊ Jo. de imo. ⁊ oim scribentiũ nemine discrepante in. l. heredes mei. §. cũ ita. ff. ad tre. ⁊ tenuit bar. in. l. si duo. ff. de acq. he. ⁊ bal. in. l. liberti liberteq; in. vij. col. C. de ope. lib. ⁊ fundamẽtũ huius theorice põt eẽ pro tanto vltra p eosdem alle. qz ea q̃ veniunt ⁊ insunt de consuetudine dicunt ⁊ sunt de bona fide cuiuscũq; dispositiõis vt in. l. qꝙ si nolit. §. q assidua. ff. ð edi. edic. ⁊ in. l. fi. C. de fideius. sz de ꝯsuetudine totius regni Frãcie, in similibus dignitatibus priogeni-
27 tus alijs exclusis succedit igit̃ ⁊c. Coadiuuant̃ hec, † qz sicut ex ꝯsuetudine patrisfamilias inducit̃ tacitũ mãdatũ vbi alias non presumit̃, vt in. l. vel vniuersoꝝ. ff. de pig. act. ⁊. l. fi. ⁊ ibi per glo. ff. ꝙ cuz eo. ita etiã ex ꝯsuetudine loci vel regionis, vt est casus notab. in. l. si pignore, alias incipit, ⁊ si metus. §. si creditor. ff. de pig. act. ⁊ tenuit Bar. in. l. quidam. in prin. ff. de eden.

SVMMARIVM

1 Jus representationis quo ad transuersales quibus cõcedatur.
2 Legitima, ⁊ querela inofficiosi non habet locum in linea transuersali.
3 Legitimam filio pater in vita an ⁊ quando assignare potest.
4 Legitime detractio quod tempus respiciat.
5 Potentia propinqua actui pro actu reputatur.
6 Materia appetit formam, quam si non habeat, est imperfecta.
7 Equipollens non seruat illud quod pro forma requiritur.

Tertium dubium.

An ex eo ꝙ sepe dictus Frãciscus representat personã patris ⁊ aui, vel alias quocunq; iure, possit petere aliud. siue nouum apanagium de cunctis bonis, ad causaz regalis dignitatis vltimo Ludouico obuenientibus.

Ad tertium

a D tertium dubium est dõm qđ lz sepe dictus Franciscus personam patris ꝛ aui representet nõ tñ potest aliud siue nouum apanagium de cũctis bonis ad causam regalis dignitatis vltimo Ludouico aduenientibus petere ꝛ hoc sic. certum est enim † qđ ius representationis quo ad collaterales siue transuersales, solis fratrum masculoꝝ etiam feminarum filij, aut filiabus ꝛ nulli alij omnino psone ex ordine collateralium, siue transuersalium conceditur, vt in. §. hmõi vero priuilegium in auc. de here. ab intest. venien. col. ix. sed istud ius representationis q in presenti idez Franciscus habere pretendit ↄcernit collaterales, ꝛ trãsuersales vltra, ꝛ preter fratrum, ꝛ sororum, filios ꝛ filias q pz, qꝛ lz idẽ Frãciscus representet personam patris, ꝛ aui, nõ tñ representat personã Caroli fratris Joannis nec personaz vltimi Ludouici nunc regis, cum dictus Carolus, ꝛ vltimus Ludouicus eiusdem filius, ꝛ nunc rex sint eiusdẽ Francisci collaterales, vt, in. l. iuriscõsultus §. sunt ex lateribus. ff. de grad. ꝛ in cap. pmo gradu. §. in transuersa. xxxv. q. v. ꝛ idem Franciscus nõ sit sepe dicti Caroli fris vcz Joãnis filius, sed nepos ex filio, nec etiaz sit filius fris dicti vltimi Ludouici nunc regis, igitur cessat alterius siue noui apanagij, per eundem Frãciscũ petitio, nec illa in tali casu hz locũ.

2 Confirmatur hec rõ, qꝛ † legitima siue apanagiũ ꝛ querela inofficiosi testi nõ reperitur, nec hz locũ in linea transuersali. vt in. l. fratris. C. de inof. testa. ꝛ in. l. j. ff. eo. nisi dũtaxat qñ frater, vl' soror, instituit turpem personaz vt in. l. fratres. C. eo. ti. ꝛ sic in pmo gradu linee transuersalis duntaxat, sed idẽ Franciscus non est in pmo gradu linee transuersalis cũ Carolo pmogenito pdicti pmi Ludouici quondã ducis Aurelianẽ. cuz non sit eius frater vt dixi nec cũ vltimo Ludouico eiusdẽ Caroli filio nunc rege, igiť eidem Francisco alterius siue noui apanagij, de eisbus bonis cãm regalis dignitatis vltimo Ludouico obuenientibus nulla competit petitio. Jtez nec etiam alias quocunqz iure idem Franciscus potest aliud siue nouum apanagium de omnibus bonis ad cãm regalis dignitatis vltimo Ludo. obuenientibus petere. Et nunc intro finalem partem huius duby, ꝛ pmo, licet quia idem Franciscus representet personam patris ꝛ aui, non tamen representat personã proaui, videlicet pmi Ludouici quondam ducis Aurelianẽ. sed representat vlti. Ludouici nũc rex vt fuit ad saturitatẽ ostensũz. s. in pmo dubio. Et esto qđ illũ representaret ex eo qꝛ idẽ pmus Lud. dux Aurelianẽ. suũ habuit apanagiũ ꝛ eiusdẽ pmi Lud. apaganij sit resolutũ ꝛ extinctũ ꝛ per ↄñs ius petendi nouũ, vel aliud apanagium p eundem Franciscum, per regulam illam q resoluto iure datoris resoluitur ꝛ extinguitur ius acceptoris vt dixi in pximo, ꝛ pcedenti dubio fortificať hec ratio qꝛ quando pater in vita assignauit filio suo legitimam siue apanagium qđ facere põt preueniendo vltimuz iudiciũ vt probat tex. in. l. cum quo de peculio §. fi. ff. ad. l. fal. ꝛ in. l. qm̃ nouella C. de inoffic. testa. vel † qñ filius petit alimenta ꝛ pater dicit tolle portionem substantie q te ↄtigit vt hř in euãgelio Luce. xv. qđ quicqd postea ↄtingit viuo patre ltima siue apanagiũ non augeť neqz minuiť, vt tenuit originaliter Jac. but. in. l. pactum. C. de colla. quez refert sequiť ꝛ ↄmendat Bal. in. l. in successione. C. de his q in frau. alie. sunt ꝛ in. l. quãuis. i fi. C. de fideicõ. ꝛ in. l. illud qđ. C. ð sac. san. ec. ꝛ idem si post mortez patris contingat minui, vel augeri, vt in. l. cũ queriť. C. de inoffi. testa. † vbi ↄsideraŧ tps mortis ad detractione legitime faciunt no. per doc. signãter per Saly. in. l. sanci. §. repletionez. ꝛ ibidẽ tex. C. eo. ti. ꝛ not. p doc. in. l. in quartã ff. ad. l. fal. cum igiť legitima siue apanagium fuerit pmo Ludo. assignatum, ꝛ in eo fuerit ipse Ludouicus pmus dux sayssitus qcqd postea ↄtigerit viuo, vel mortuo Carolo sexto Frãcoꝝ rege, vel pmo Ludoui. eiusdẽ filio Duce, vcz q regnum sit ꝛ fuerit augmẽtatũ vel qđ alicui masculo de predicto pmo Ludoui. descẽdẽti totũ regnũ superuenerit, vt superuenit vl. Lud. nũc regi non augebitur nec augmentabiť ipsius pmi Ludouici, nec eiusdem Ludouici oium descendentium apanagiũ per predicta. Coadiuuantur hec etiam alia ratione, vcz q idẽ Franciscus, sicut non potest aliud siue nouum apanagiũ per ius representationis petere. Jtem nec per iuris cõis dispositionem vt dixi. Jtẽ etiam nec aliquo quocunqz iure, vcz virtute iuris municipalis, vel consuetudinis huiusmodi regni disponentis, quia cum talis consuetudo non disponat de linea secundogenitoꝝ regis iste casus velut a dicta cõsuetudine omissus remanet sub totali dispositiõe iuris cõmunis, vt in. l. ↄmodissime. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ in. l. si extraneus. ff. de ↄdi. ob cau. ꝛ in. l. si cum dotem. in pn. ff. sol. ma. faciunt not per. do. in. l. si vero. §. ð viro. ff. eod. titu. ꝛ in. l. gallus. §. quid si tantum. ff. de lib. ꝛ posth. ꝛ quod consuetudo huiusmodi regni nõ disponat de linea, secundogenitoruz regis, nec ẽt de secunda persona simpliciter dico in regno successura, pz, qꝛ non loquitur nisi dũtaxat de Dalphino ꝛ alijs regis filijs quibus mandat de apanagio prouideri, ꝛ non de alijs collateralibus prout est ipse Franciscus cõsiderando regem presentez qui nunc viuit vt dictum est cũ a prouisione apanagij per lineaz descendentẽ per primum Ludouicum quondam ducem Aurelian. sit totaliter exclusus vt proxime dixi. sed vbi lex, consuetudo, vel ↄctus non loquitur cessat legis consuetudinis ꝛ contractus dispositio. de lege ꝛ consuetudine est casus in. l. si furiosi. C. de nup. de ↄctu est casus in. l. quicquid astringende in princ.

5 ff. ð ver. ob. igitur. ꝛc. Nec omnibus his obstat dicendo q † potentia propinqua actui reputatur pro actu ꝛ de proximo militãdus gaudet priuilegio miliũ, vt in. l. pena. ff. de testa. mil. ꝛ in. c. ecclesie. de imu. eccl. ꝛ sic cũ dictus Franciscus sit in potentia propinqua obtinendi regnũ p mortẽ vltimi Ludouici nũc regis sine liberis masculis decedentis q deus auertat cũ sit scđogenitus. vt dictũ ẽ igiť dz haberi p pmogenito siue vt verbis vtar gallicanis dz haberi p Dalphino ꝛ eidẽ vt Dalphino dz ð nouo, vel alio apanagio puideri, qꝛ dico q illud hz locũ qđ potentia ppinqua actui reputaŧ p actu quando talis potentia est formata ꝛ certa. vt in. l. librorũ. §. vnde non male queritur. ibi dum dř sed scripti libri nonduz maleati vel ornati ꝛ cetera. ff. ð leg. iij. ꝛ in. l. ligni appellatione. §. si lignũ. ff. eo. tit. faciunt not. p Bar. in. l. cetera. §. fi. ff. de leg. j. ꝛ p Alex. in. l. iij. §. si seruus. ff. de acq. pos. sed talis potentia in eodẽ Frãcisco nõ est formata nec certa pp futuꝝ ↄdõnis aduentũ, qꝛ idem Ludo. xij. nũc rex diuina cooperãte voluntate liberos, videlicet masculos ex matrimonio recte riteqz vt indignus tanti Archani. attestor cum Anna ducissa Britanie consummato generabit quorum liberi liliũ sceptrũ in eternũ possidebũt, qm̃ cũ Carolus. viij. quõdaz rex filioꝝ inopia consumptus sit, idẽ Christianissimus Ludouicus. xij. nunc rex cũ copiosa ꝛ gloriosa masculoꝝ progenie ex corpore suo legitime descendẽti dies suos finiet gloriosos. ita vaticinari vř sacra scriptura. Ecclesia. iiij. ibi dum dicitur qđ de carcere cathenisqz quis agrediatur ad regnum, ꝛ alius natus in regno inopia consumatur. ꝛ Job. xxxvj. ꝛ reges in solio collocat in perpetuuz ꝛ illic eriguntur etiam si fuerint in cathenis ꝛ vinciãtur funibus paupertatis ꝛ cetera. que de nullo rege crucem domini adorante dici potest dempto Ludoui. xij. inuictissimo rege cui licet fortuna a principio aduersissima fuerit, tandem cognouit suũ errorẽ q̃ tanto principio molesta fuit ꝛ nouercale odiũ in maternum mutauit affectum, igiť dico ad propositũ reddendo q talis potẽtia actui propinqua non hř pro actu cuz sit dubia, ꝛ ratio huius

6 determinationis redditur duplex. † pma quia materia appetit formam, ꝛ forma ↄseruat illã in esse, vt in. l. si conuenerit. §. si quis cauerit. ff. ð pig. act. iõ materia deputata ꝛ destinata absqz forma hř pro re imperfecta ꝛ incerta. vt in. l. lana legata. ff. de leg. iij. Est ꝛ scđa rõ qꝛ licet potẽtia propinqua actui reputetur pro actu. ꝛ q de proximo militãdus est gaudet priuilegio militũ ꝛ sic dicatur similis, non tñ dř idem vt in. l. q nerua. ff. depo. ꝛ in l. si impubes in pn. ff. de carb. edic. ꝛ in. l. filio quez. ff. de liber. ꝛ posthu. Jgitur cum consuetudo regni disponẽs, q filio vel filijs regis, vel Dalphino prouideatur de apanagio nõ habebit locũ in eodẽ Francisco qui vere nõ est regis filius neqz Dalphinus sed p fictionem ꝛ similitudinem per predicta. ex qbus predictis soluitur ↄrium q obyci posset dicendo q nil refert quid fiat p equipollens, qꝛ dico qđ illud hř verum quando in tali fiendo non est aliqua forma requisita prout est in nostro casu, qꝛ forma requisita per huiusmodi regni consuetudinẽ est q Dalphino, ꝛ alijs regis filijs. de apanagio prouideatur, sed ista forma nõ pt in eodem Francisco seruari nec impleri vt dictũ est cum non sit Dalphinus neqz regis filius, igitur non poterit fieri p equipol

7 lens, † ꝛ q nõ sufficiat p equipollens seruare illud q est pro forma requisitum tenuit Bal. in. c. j. de mili. vas. qui ↄtu. est ꝛ ibidẽ gl. ord. ꝛ tenuit gl. in cle. j. de vi. ꝛ hone. cle. ꝛ tenuit Bald in auc. qui semel. C. quomo. ꝛ quando iud. ꝛ voluit Barto. in. l. non sunt libe. ff. de statu homi.

SVMMARIVM

1 Jus agendi ad supplementum legitime an sit perpetuum, ꝛ possit prescribi. 4.

2 Legitima subrogatur loco alimentorum.

3 Diuisio est alienatio.
5 Obligatio in totum per solutionem partis retinetur.
6 Prescribi non possunt que non possunt alienari.
7 Apanagium in quo differat a legitima.
8 Fundus dotalis potest alienari, ⁊ prescribi.
9 Res minorum sine decreto inalienabiles prescribi possunt. itez ⁊ res ecclesie.
10 Prescriptio an compleatur per titulum putatiuum.
11 Ignorantia iuris municipalis non excusat.
12 Ignorantia crassa, ⁊ supina quid sit.
13 Scientia presumitur circa ea que publice fiunt.
14 Ignorantia probabilis in facto proprio non cadit.
15 Prescriptio contra substantiam naturã ⁊ essentiam rei non vꝫ.
16 Acquisitum omne licet sit debitum dicitur lucrum.

¶ Quartum dubium.

¶ Dato ꝙ totum apanagium eidem Francisco nõ accrescat, neqꝫ ei debeať. Itẽ posito ꝙ non possit idẽ Frãciscus aliud siue nouuꝫ apanagiũ ab vltimo Ludouico de omnibus bonis, ad causam regie dignitatis eidem obuenientibus petere. an possit ab eodẽ Ludouico petere apanagij diuisionem per Caroluꝫ. vij. donati, ⁊ per Ludouicũ eiusdem Caroli fratem accepti ⁊ saysiti.

Ad quartum dubium est dõm ꝙ dato, ꝙ totum apanagium eidem Frãcisco nõ accrescat neqꝫ ei debeatur. Item dato ꝙ non possit idem Frãciscus aliud siue nouum apanagium ab vltimo Ludo. de omnibus bonis ad causam regie dignitatis eidem obuenientibus petere prout non põt vt fuit sufficiẽter ostẽsum, dico. n. quod idem Franciscus non potest ab eodem Ludouico nũc rege petere apanagij diuisionẽ per Carolũ. vij. donati, ⁊ per Ludouicũ eiusdem Caroli fratreꝫ accepti, ⁊ saysiti, ⁊ hoc per ea que dixi superius in scdo dubio circa prin. vbi expsse dixi ⁊ euidentissimis rõnibus fuit ostensum ꝙ idem Franciscus nõ põt predicti apanagij petere diuisionẽ ideo ad ibidem dicta me remitto, sed bñ affirmo ꝙ eideꝫ Francisco competit ius agendi ad supplementũ
1 apanagij † ꝙ est perpetuũ, qḋ probant iura. insti. de ppe. ⁊ tem. act. in prin. ⁊ in. l. ij. C. ð gsti. pec. ⁊ tenuit late Bal. ⁊ Sal. cõis opinio scribentium per plura fundamenta que breuitatis causa omittuntur. in. l. si quis filium. C. de inof. testa. ⁊ rõ est pro tanto
2 † qꝛ sicut legitima subrogatur loco alimentoruꝫ, vt in. l. nõ omni. C. de admi. tut. ⁊ in. l. cũ plures. §. i primis. ff. eo. ti. ⁊ tenuit Cy. in. l. sancimus. C. de nup. ⁊ bal. in. l. vnica. in. iiij. col. C. qñ nõ pe. par. peten. accres. ⁊ in. l. frẽs. in. ij. col. C. ð inoffi. test. ita apanagiũ succedit loco alimẽtoꝝ ꝙ pꝫ, qꝛ gsuetudo hmõi regni de apanagio filijs regis prouidendo loquitur dũtaxat per modum
3 prouisionis, ⁊ non p modum diuisionis, vel alienationis † cuꝫ diuisio sit alienatio, vt. l. inter oẽs. C. de pre. mino. ⁊ in. l. si pupillorũ. ff. de re. eo. ⁊ ꝙ ita debeat intelligi ⁊ interpretari dicta gsuetudo vide motiua. s. in scdo dubio circa prin. qꝛ alimenta nõ solũ de equitate canonica ⁊ ciuili debentur, veꝝ etiam de equitate ⁊ iure naturali, vt dixi. s. in scdo dubio. in prin. cũ talia alimẽta nõ ex hominis dispositione sed iure sanguinis debeanť. ideo imutari, vel tolli minime possunt, vt in. l. iura sanguinis. ff. de reg. in. ⁊ in. §. sꝫ naturalia. instit. de iu. nat. Nec his obstat dõo ꝙ tẽpus quinquaginta annoꝝ obstat eidẽ Frãcisco agenti ad supplemẽ
4 tũ apanagij † imo tẽpus quinquennij sufficit ad hoc vt tale ius agendi ad supplemẽtũ legitime siue apanagij dicatur ⁊ sit pscriptuꝫ vt voluit Bar. in. d. l. si quis filiũ, maxie qꝛ pater nec auus eiusdem Francisci p dictum spatium quinquaginta annoꝝ tale ius agendi ad supplementũ non intentarunt, qꝛ dico ⁊ nũc intro solutionẽ sexti dubij ⁊ eius decisionẽ ⁊ est ꝙ dato sed non cõcesso ꝙ aliqua prescriptio esset incohoata, tñ illa fuit per duorũ milium Francoꝝ summe solutionem medio tempore ⁊ singulis annis factam interrupta, vt in. l. cũ notissimi. §. imo. C. de prescrip. tri. an. Cõfirmantur hec, qꝛ cũ solutio duorum miliuꝫ Francoꝝ annua non fuerit prorsus diuersa sed eadem, id est ꝙ solutio predicte summe duoꝝ milium ducatoꝝ fuit facta tñ vt pars debiti
5 apanagij, ⁊ non alterius rei vel debiti † per solutioneꝫ partis renetur ius in totum vt tenuit Inn. in. c. cum dilectus. de app. facit. d. l. cũ notissimi. §. sed cum mulier. ⁊ tenuit Pet. de anch. in c. cui de nõ sacerdotali. de preb. li. vj. ⁊ eoꝝ rõ potest esse p tãto, qꝛ est vna theorica ꝙ quoties vna est obligatio ⁊ non plures put est in nostro casu, qꝛ apanagiũ debetur ex vna dũtaxat obligatione, vcꝫ ratione gsuetudinis huius regni hoc disponentis cui consona est equitas iuris canonici ⁊ iuris naturalis vt dixi, tunc per solutionẽ partis retineť obligatio in totũ vt fuit theorica Cy. ⁊ Bar. in. l. si prius. in prin. quã omnes doc. ibidem sequunť. ff. de aq. plu. arc. facit gl. ⁊ ibi no. p doc. in. d. l. cũ notissimi. §. in his, ⁊ no. in. l. cũ de in rẽ ver. ad fi. ff. ð vsur. Nec ẽt ob. dicta opi. Bar. qꝛ salua eius auctoritate eius opi. nõ est vera sꝫ falsa, qꝛ omnes doc. nemine discrepante, ⁊ sic communis opi. reprobant eam vt tenent Bald. Sali. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. si qs filium, quorum motiua referre esset potius laboriosum quã subtile. ⁊ tenuit etiam Ang. in. l. papi. §. si gditioni. ff. de inoffi. test. Et tenuit etiam Bal. in auc. presbyteros. C. de epis. ⁊ cler. ⁊ cõsuluit etiam Pau. de ca. gsi. cxxij. inci. dubia de quibus queruntur. ⁊ ibidem dicit hanc esse cõem opi. ⁊ consuluit ẽt Alex. pro hac opi. ꝯ Bar. consi. viij. in. volu. iij. ꝙ cõem opi. seq debemus sicut facit legislator in. l. scire. §. aliud. ff. de excu. tut. ⁊ in l. j. §. interdũ. ff. de vsufr. accrel. ⁊ in cle. j. in fi. de summa tri. ⁊ tenuit Panor. post Jo. an. in. c. j. de consti. facit gl. in. c. j. ⁊ ibidem Gemi. de pos. prele. lib. vj. cum si. vel aliter est dõm ⁊ erit magna concordia inter Bar. ex vna parte, ⁊ cõem opi. doct. ex alia. ⁊ sit ꝙ cõis opi. doc. i nostro casu habeat locũ qñ legitima siue apanagium est indiuisibile, ⁊ inalienabile, prout est apanagium filijs regum debitum prout fuit dictũ, qꝛ tunc tale ius agẽdi ad legitimam siue apanagij supplementum est imprescriptibile, ⁊ nullatenus prescribi potest. ⁊ hmõi determinationis est
6 ratio, qꝛ † ea que non possunt alienari nec prescribi possunt, vt in l. alienationis verbum. ff. de ver. sig. quam theoricam tradit originaliter Azo in summa. tit. C. de vsucapio. pro emp. hanc etiaꝫ theoricam commendauit, ⁊ secutus fuit Bart. in. l. vbi lex. ff. de vsuca. hãc ẽt tenuit, ⁊ cõmẽdauit Bal. ⁊ Ang. in. l. j. i fi. C. ð pscrip. lon. temp. x. vel. xx. an. hanc ẽt tenuit ⁊ fuit secutus Panor. in. c. cum non liceat. in. iij. col. de prescri. hanc etiam reperio tenuisse Cy. in. l. ea. l. C. de gdi. ob cau. ⁊ hmõi theorice rõ redditur in promptu, qꝛ vbicunqꝫ a lege prohibetur alienatio phibetur ⁊ prescriptio vt voluit gl. ⁊ ibi tex. quem ad hoc commendat Bar. ibidẽ in. d. l. vbi lex, sed dictum apanagiuꝫ de iure cano. ⁊ de hmõi regni consuetudine, etiam quo ad suas partes est inalienabile, ⁊ indiuisibile, etiam quo ad filios vt fuit ostensum cum debeatur per modum diuisionis duntaxat, ⁊ non per mo
7 dum diuisionis, ⁊ alienationis vt dixi. † Igiť ius agendi ad supplementũ dicti apanagij nõ potuit prescribi, secus si tale apanagiuꝫ siue legitima sit alienabile prout est de iure cõi, cum omne grauamen ab eodem remoueatur, vt in. l. qm̃ in prioribus. C. de inoffi. testa. qꝛ tunc procederet opi. Barto. dato ꝙ vera esset, ⁊ sic lꝫ legitima ⁊ apanagiũ videantur equiparari cum ambo loco alimentoꝝ succedant vt dictum fuit, tñ differunt, qꝛ apanagiuꝫ ⁊ ius agendi ad supplementum apanagij est inalienabile, ⁊ imprescriptibile, secus in legitima que concordia est menti tenenda pro sustentatione Bart. Nec huic pxime theorice obstat ꝙ aliquis acutissimi ingenij obijcere potest dicendo illam fore fal
8 sam, qꝛ † licet fundus dotalis sit a iure phibitus alienari nihilominus potest vsucapi ⁊ prescribi, vt in. l. si fundũ. ff. de fund. dota. ⁊ sic ecce tex. qui destruit theoricã proxime relatã, vcꝫ q̃ non possunt alienari, nec prescribi possunt, qꝛ dico qḋ illa. l. si fundũ hꝫ verum qñ vsucapio, vel prescriptio, fuit ante prohibitionem alienatiõis facte incohoata a lege, consuetudine, vel testatore, qꝛ tunc prescriptio incohoata non interpellatur, vel suspenditur per sequentem legis consuetudinis ⁊ hominis dispositioneꝫ, iste est casus notãdus in. d. l. si fundũ. secus si post alienatiõis phibitionẽ pscriptio incohoetur, qꝛ tunc talis vsucapio ⁊ pscriptio ipediť incohoari prout fuit, ⁊ est in nostro casu. ita pcedit predicta theorica Azo. ⁊ sequacium, ita reperio tenere Bar. in. d. l. vbi lex. ⁊ tenuit Bal. ⁊ Ang. in. d. l. j. C. ð pscr. lon. tẽp. x. vel. xx. an. ⁊ ibi Alex. in addi. ad Bal. Nec huic difficillimo passui obstat
9 ꝙ qs subtilis indagator obijcere posset dõo † ꝙ lꝫ res minoris prohibeantur a lege sine decreto alienari, vt in. l. non solum ⁊ p totũ tit. C. de pred. mino. nihilominus tñ possunt prescribi, nam si bona fide res minoris fuit empta, puta qꝛ emptor putabat minorẽ ẽe maiorẽ tũc currit, ⁊ iꝫ prescriptio, vt in. l. ij. §. si a pupillo ff. pro empto. Itẽ res ecclesie prohibentur alienari per totũ tit. de reb. ecc. non alie. ⁊ tñ prescribuntur, ⁊ tenet prescriptio, vt in c. de quarta. ⁊. c. cum non liceat. ⁊ per totum titu. de prescri. qꝛ dico ꝙ illa iura dicunt verum qñ possidens ⁊ prescribens errauit i fctõ, ⁊ sic fuit i bona fide, puta qꝛ credebat minorẽ fore maiorẽ, vel credebat bona ecclie fore ⁊ ẽe pphana ⁊ secularia, qꝛ tunc

tunc valet prescriptio secus si possidens, τ prescribēs errauit in iure puta quia credebat posse prescribere non obstante quod dictum apanagium esset de regno, τ contra consuetudinem huiusmodi regni, τ contra ius canonicum, vt in.d.c.intellecto, τ sic fuit in mala fide, τ per cōsequens in dolo, qꝛ tunc error iuris cōstituit quem in mala fide, τ nullatenus iuuat prescriptionem, vt in.d.§.si a pupillo. τ ibidem Bar. τ in.l.nunquam.ff.de vsucapio. hinc dicit gl.in.c.apostolice.de donatio. quam sequitur, τ
10 extollit ibidem Panor. † quod etiam titulus putatiuus, τ coloratus prout est in nostro casu puta diuturnitas temporis nō prodest ad prescriptionem complendam quando prescribens errat in iure. τ pro hoc facit bonus tex.in.c dudum.de decimis. τ dicit Joan.de imo.in.d.c.apostolice. commendando ibidem gl. qꝫ illa gl.non est alibi in iure quod ignorantia iuris cū minus iusto titulo nunquam dat causam prescribendi. τ sicut error iuris, communis seu ignorantia iuris communis neminem excusat, vt in.l.constitutiones principum.C.de iur. τ fac.igno. τ in regula
11 ignorantia iuris.de reg.iu.li.vi. ita† ignorantia crassa τ supina iuris municipalis.i.consuetudinis huiusmodi regni vt in.c.vt animarum.de consti.li.vj. τ quod fuerit error, τ ignorantia crassus τ supinus eiusdem iuris municipalis, scꝫ consuetudinis in eodem vltimo Ludouico nunc rege τ in Carolo eiusdē Ludoui
12 ci patre patet, † qꝛ ignorantia crassa, τ supina est ignorare id qđ omnes sciunt, vt in.l.late culpe.ff.de ver.sign. τ in.c.j.de postu. prela. τ in.c.apostolice.de cle.excom.mi. sed omnes tam parui quam magnates huiusmodi regni sciunt eandem consuetudinē tanꝗ notoriam prout est notoria cū multoties fuerit in iudicijs τ in facto versata prout contigit in ducatu Aquitanie, in ducatu Andegauensi, τ in ducatu Burgūdie, τ alijs simili. Igit talis consuetudo non est facti, sed iuris. τ vt de iure de illa iudicādum est, vt voluit Bal.in.l.vnica.in fi.C.vt que des.adno.par.
13 in.sup. τ dixi.s.in primo dubio.cum sit theorica quod† circa ea que publice fiunt semp presumatur sciētia, vt in.d.c.j.de postu. prela. τ voluit gl.in regula presumitur ignorantia.de reg.iu.li. vj. Corborantur hec qꝛ cū vltimus Ludouicus nunc rex. τ Carolus eiusdē Ludouici pater hanc consuetudinem approbarūt, τ in eam consenserunt per apanagij perceptionem nō possunt illam per prescriptionem impugnare, τ reprobare, vt in regula qꝫ
14 semel placuit cum si.de reg.iu.lib.vj. † cū in facto proprio non cadat probabilis ignorantia, vt in.c. ab excommunicato.de rescri. Cōfirmantur hec per text.in.c.ij.de consue.li.vj. vbi sicut non valet consuetudo contra substantiam naturaꝫ τ essentiā rei
15 †ita nec prescriptio quod est notādū. Nec predictis obstat dicendo qꝫ eiusdēꝫ Francisci minor etas, vcꝫ infantia impedit apanagiū vel eius diuisionē petere prout allegatur, qꝛ dico, τ nunc intro solutionem τ decisionem vltimi τ finalis dubij qꝫ non potest petere apanagij diuisionem cum diuisio sit alienatio, vt in.l. cum solus.ff.de vsuca. τ in.l.non soluꝫ.C.de pre. mino. sed potest agere ad apanagij supplemētum, vt dictum est. qꝫ quidem apa
16 nagiū siue legitima non est damnum, sed lucrum† cum omne id quod quis acquirit, lꝫ sit debitum dicat lucrum, τ dꝫ iudicari velut de lucro. ita tenuit Bar. τ Bal. qui loquuntur etiam in legitima iure naturali debita in.l.si emancipati.C.de in. τ fac.igno. τ tenuit Bal.in.l.cum a matre.in fi.col.C.de rei ven. Et sic sumus extra casum.l.inter oēs.C.de pre.mino. τ.l.si pupillorū.ff. de reb.eo.qui sub tutel. que iura volunt qꝫ minor non prouocat ad diuisionē, sed illa iura limitantur pluribus modis vcꝫ qꝫ nō prouocat ad diuisionem, illud verū in proprietate, secus in fructibus. Item verum quando hꝫ socium amicabilem τ prudentē secus si rixosum, τ contumeliosum vt voluit gl. Cy. Bar. Bal. τ Sali.in.l.iubemus.la.ij.C.de sac.san.eccle. τ ibidem ponunt alias limitationes, sed qꝛ non faciunt ad propositū easdēꝫ omi. faciunt ibidem no.per Alex. in addi.ad Bar. τ no.per Bal. in.l.j.C.si aduer.trans. τ no.per Saly.C.eo.ti.l.fi.faciunt no.p gl. τ doct.in.l.fi.C.commu.diui.

SUMMARIUM

1 Acquirentes titulo singulari in quas portiones acquirant. 6.
2 Jura sanguinis quibus attributa.
3 Regnum est de indiuiduis.
Consuetudo dicitur contractus.
4 Legitima filij quanta sit, τ an possit alienari. 5.
7 Apanagium est indiuiduum.
8 Estimatio rei quando pro re prestanda.
9 Jura diuisionem, τ alienationē prohibentia q̄liter intelligenda.
10 Pecunia an possit alienari.

¶ Quintum dubium.

¶ Dato qꝫ possit petere, quanta, τ qualis erit pars huiusmodi apanagij huic Francisco debita.

a AD quintum dubiū est dōm qꝫ pars huiusmodi apanagij sepe dictō Francisco debita est tertia pars. hoc est q̄tuor vncie de toto apanagij asse que eidem Francisco debent,
1 τ hoc sic † qꝛ in acquirentibus titulo singulari, vcꝫ vt filijs dumtaxat acquirunt in viriles portiones, τ sic in capita. ista fuit in theorica Old. post Jac. de are. in.l.iusiurandi.§.si liberi. τ ibidem tex.ff.de ope.lib. τ tenuit Bal.in.l.cum fm.C.fideic. τ in. l.nepotes.C.de suis τ legi.he. τ tenuit Bar in.d.§.si liberi. cū igitur hoc apanagium fuit primo Ludouico quondā duci Aurelianū assignatum, vt filio iuxta huiusmodi regni consuetudinis formam vcꝫ pro se τ filijs suis masculis, τ idem primus Ludouicus habuerit tres filios masculos vcꝫ Carolum, Joannem, τ Philippum, concluditur quod pars eiusdem Francisci apanagij est tertia pars, seu quatuor vncie totius assis apanagij eidem
2 primo Ludouico donati, τ ratio huius theorice est† qꝛ iura sanguinis attribuuntur ciuilibus τ successori pro virili parte, ita notanter tenuit Bal.in.c.vnico.de eo qui sibi τ here. suis mas. τ femi.inuesti.acce.in fin. dōo qꝫ iste fuit intellectus τ ratio.d.§. si liberi. faciunt no.p Inn.in rub.de in.par.in fi. vbi dicit qꝫ heres dr̄ duobus modis. s. heres sanguinis, τ heres hr̄ditatis, sed isti non sunt heredes hereditatis vt dcm̄ est sed heredes sanguinis rōne cuius prouidet de apanagio de iure spāli, τ sic de gratia ꝯ ius commune, τ contra ius canonicum, τ et ꝯ hmōi regni
3 consuetudinem, vt dictum est† cū regnum etiā quo ad sui partes sit indiuiduum, vt in sepe.d.c.intellecto.de iureiu. igitur cum tres fuerunt eiusdem primi Ludouici ducis Aurelianū. filij masculi. quilibet eoꝝ acquirit pro virili portione. Confirmantur p̄dicta, qꝛ cum istud apanagium sit pars regni Francie, τ rex ipse non recognoscat imperatorē in superiorem, vt.s.in primo in dubio fuit dictū, iura romanoꝝ imperatorum de legitima iure nature loquentia nō habent locū in eo, qꝛ in isto casu talia iura romanoꝝ imperatoꝝ vincuntur per huiusmodi regni consuetudinem, vt in.c.j.de feu.cog. sed bene hn̄t locū in eo iura ꝯtus cū e voluntate τ communi consensu contrahentium procedant, vt superius in primo dubio dictum fuit. vbi dixi qꝫ hoc apanagiū debet rōne ꝯsuetudinis, que quidem consuetudo dicitur ꝯtus, vt ibi dixi. Corroborantur hec, qꝛ cum natura filios cuiuscunqꝫ sexus, vel etatis distinctione non habita ad successionem vocet successoresqꝫ eos faciat parētū suoꝝ, vt in.l.scripto herede.ff.vū lib. τ in.l.maximum vitium.C.de libe.prete. τ sunt ipsi filij eq̄liter pars parentū. ideo iure naturali pariter ipsi succedūt, vt ait Philosophus. viij. Ethic. faciunt no.in.l.cum scimus.in fi.C. de agri. τ censi.li.xi. τ no.in.l.qdā.ff.de acq.re.do. coadiuuant
4 ēt ista per ius romanoꝝ imperatoꝝ, †qꝛ legitima filij est quarta bonoꝝ deducto ere alieno τ funeris impensa, vt in.l.papi.§.q̄rta.ff.de inoffi.testa. sed quarta bonorum ere alieno deducto non est pars hereditatis, vt in.l.non amplius.§.fi.ff.de leg.j. τ in.l.si qs seruum.§.fi.cū.l.seq.ff.de le.ij. sed legitia est tertia, vel semis illius partis, quā quis esset habiturus ab intestato, vt est gl.j. τ ij.in auc.nouissima.C.de inoffi.testa. q̄ sequitur τ approbāt ibidem Bal. τ Saly. igitur cum hoc apanagium succedat loco le
5 gitime vt ita dicam qꝛ non in omnibus†cum legitima sit alienabilis apanagiū vero nō, vt dixi, τ tale apanagiū nō sit pars hr̄ditatis, sed bonoꝝ, vt dixi. cū non acquiratur vt heredibus, igitur pars hmōi apanagij que eidem Frācisco cōpetit cum sint tres filij sepe dicti primi Ludouici erit illa pars quā idem Franciscus habiturus eēt ab intestato, τ sic quatuor vncie, de toto apanagij asse. Nec his obstat pars Philippi qꝛ illa excluso Joan
6 ne in totū ipsi Carolo accrescit†cum consuetudo hmōi regni disponat, qꝫ oēs filij principum excepto primogenito succedāt cū diminutione, τ p ꝯns illud quod diminuit accrescit illi ad cuius commodum emanauit consuetudo, vcꝫ ad commodū primogeniti, vt est casus expressꝰ.in.l.si defunctus, τ ibidē Bal. τ paul. de ca.C.de suis τ legi.here. Corroborantur hec per ea que dixi.s.in scđo dubio. vbi dixi, qū ducatus Aurelianū.de Valoys, τ alie dignitates velut accessorie put sunt membra hmōi regni cum ab eodem descendāt nō accrescūt eidē Frācisco, τ hec dcā sunt quo ad illā partē huiusmodi dubij vcꝫ quāta erit pars hu-

iusmodi apanagij eidē Frācisco debita. Nec predictis obstat dicendo quod si pars hmōi apanagij. Francisco debita est tertia pars siue quatuor vncie de toto apanagij asse, quod hoc est impossibile cū tale apanagiū nō recipiat diuisionē, neqz alienationē, cū sit pars regni, vt dictū est, et sint ducatus, et comitatus, vt in
7 facto presupponitur† quorū essentia et natura est quod sint indiuisibiles, vt in sepe. d. c. preterea ducatus de probi. feu. alie. p Fri. quia dico et nūc intro et declaro illā huius dubij partē, vez qlis erit pars hmōi apanagij, q̄ eidē Frācisco debita est, quia cū hoc apanagiū de sui natura sit indiuiduū, et nullā patiat diuisionē neqz sectionē, tū quia sunt ducatus. et comitatus quorū natura est indiuidua, quod hmōi apanagij supplemētū eidē Francisco debitū si quod est debitū vltra comitatū Angolisme vsqz ad tertiā partem, vel vsqz ad quatuor vncias inclusiue totius assis predicti apanagij sepe dicti primi Ludouici quondā ducis Aureliaū. dz fieri in pecunia, siue in fructibus et redditibus, et nō i pprietatibus, et hmōi
8 determinationis est rō, quia est vna theorica† quod qñ res debite sunt naturaliter indiuise, et indiuidue, vel quia sine dāno, et lesione earū diuisio fieri nō pōt estimatio a debitore, et nō ipsa res est prestāda. vt in. l. nō amplius. §. fi. ff. de le. j. et in. l. si is q qdringenta. §. fi. ff. ad. l. fal. et rō quare dz fieri hmōi apanagij supplemētum in pecunia siue in fructibus et redditibus est, quia lz predicta huiusmodi regni ḡsuetudo necnon ius canonicū, et ius romanorum prohibeant regnum, Ducatum, Comitatum, et Marchionatū, diuidere, et alienare. Item quia lz predicta huiusmodi regni cōsuetudo prohibeat huiusmodi apanagium diuidere, et alienare, vt dictum fuit, non tamen prohibent fructus, et redditus diuide-
9 re, et alienare, †cum iura communia, et etiam municipalia diuisionem, et alienationem prohibentia intelligantur diuisionem et alienationem prohibere quo ad proprietatem dūtaxat, et non quo ad redditus fructus, et prouentus, quia illi cum de suorum natura semper sint diuisibiles, et alienabiles in prohibitione facta a iure communi municipali, vel consuetudine non comprehenduntur, ista est gl. sing. quam omnes doc. nemine discrepante sequuntur, et commendant ibidem. in. l. iubemus. la. ij. C. de sacr. san. eccle. pro cuius gl. corroboratione, et fortificatione est casus multum notandus. in. l. lucius, et titia. ff. fa. her. quem text. commendat ad hoc Bal. in. l. j. ff. de re. eo. qui sub. tut. vel cur. sunt et quod dixi de pecunia est gl. vulgata que ab omnibus nemine discrepante approbatur. in. l. j. §. fuit quesitum. ff. ad trebel. que
10 vult, † quod lz pecunia sit res que seruando seruari potest, et sic sit indiuisibilis, et inalienabilis tū potest alienari, et tz alienatio, sic dz intelligi consuetudo huiusmodi regni disponens quod regis filijs prouideatur de apanagio. Ex quibus omnibus declarātur que dicta sunt. s. in secundo dubio. in prin. vbi dictum fuit quod cōsuetudo disponens quod regis filijs, et fratribus prouideatur de apanagio debet intelligi dumtaxat per modum prouisionis, et non per modum diuisionis, sectionis, siue alienationis, que oīa velut quotidiana sunt notanda.

¶ Sextum dubium.

¶ Si tempus quinquaginta annorū obstet eidem Francisco apanagium siue eiusdem apanagij diuisionem petenti cum eiusdem Francisci pater nec auus eandem diuisionem petierunt.

a Ad sextū dubium est dicendum prout dictum fuit in solutione contrariorū qrti dubij, vbi hoc dubium decisum reliqui.

SVMMARIVM

1 Pragmatice tenor cur seruandus.
2 Enarratio longa fastidium generat.

¶ Septimum dubiū.

¶ Nunquid minor etas eiusdem Francisci, videlicet infantia impediat apanagium, vel eius diuisionem petere.

a Ad septimum dubium est dōz prout illud decisum, et determinatum in finali solutione contrariorum quarti dubij reliqui. Et hec dicta sunt saluo semper alicuius pragmatice sanctionis tenore per Regem et eius regni magnates, et trium statuū deliberationem, et assensū
1 super his disponente, † quia tunc eius tenor esset seruandus cum transiuerit in speciem contractus, vt in. l. digna vox. C. de legi. et
2 in. c. j. de pbat. facit. c. quāto in prin. et ibi no. ꝺ iureiur. † Et quia lōga enarratio fastidiū generat, vt in. c. iij. de peni. et remis. et dictionum breuitatē cuiqz autori ḡuenit sectari, vt. ij. Macha. ij. in fi. velut celi venator varios, et diuersos falcones possidēs pōderosiorē venationi preponens, vt ea a solo dūtaxat elata p subtiliorē in celum eleuetur, et ab eodem mortem et finem accipiat. sic enim lz hec materia subtilis sit, et per ponderosum. et grossū scholarem ventilata, ea tū subtillitati atqz tui ingenij acuitati relinquitur decidenda et finienda.

FINIS

Tractatus de aditione cum inuentario per D. Baldum de perusio.

Forma aditionis cum inuentario breuiter talis esse dz. Constitutus Lucius Gaij, ciuis perusinus porte sancti Petri parrochie sancte Lucie, corā sapienti viro D. Joanne iudice cōmunis Perusij super his, et alijs legitimis actibus ḡstituto per dñz episcopum, pro tribunali sedente in tali loco, in qua ciuitate, et territorio sunt facultates, et bona, et maior pars hr̄ditatis dicti Gaij, dixit, et exposuit dictum Gaium decessisse condito testamento scripto manu Alexandri notarij, in quo testamento sibi heredē vniuersalem instituit predictum Lucium, vnde quum agnoscat ad eum dicti Gaij hereditatem ex testamento insolidū deuolutam, dubitans an dicta hereditas sit soluendo, nec ne, nolens predicta Gaij hereditatem inconsulte, sed legis consilio ipsam hereditatem querere, ne creditoribus, et legatarijs vltra vires hereditarias teneatur, cum beneficio legis, et inuentarij ipsam hereditatez acceptauit, et ipsi hereditati se imiscuit, et ad hoc vt inuentarij beneficium a iure concessum, et illesum et integrum reseruetur, petijt vocari, et citari omnes, et singulos creditores, et legatarios, et omnes quorum interest, vel interesse etiam potest quod si est aliquis, vel aliqui qui credant sua interesse quod certo termino arbitrio dicti Judicis moderando, debeant coram dicto iudice in dicto loco comparere ad videndum dicti inuentarij incoationem, et eius perfectionem et confectionem, ad opponendum et contradicendum quod quid volunt, et possint quare dictum inuentarium fieri non debeat vel non possit, et peremptorie, alias a dicto termino in antea procedetur ad incoationem et perfectionez dicti inuentarij, et eorum et cuiuscunqz eorū absentia, et ḡtumacia non obstante, et specialiter, et nominatiz petijt citari A. et B. legatarios, et C. et D. creditores, quatenus i dcō termino, et peremptorie compareant legitime ad omnia et singula supra dicta, alias procedetur, vt supra. Qui iudex viso dicto testō et dicta aditione hereditatis, et audita petitione dicti heredis, cōmisit tali nuncio presenti et intelligenti, quatenus in dicto termino, et peremptorie ex sui parte et mādato citet dictos, An. et Bern. legatarios, et dictos Christo. et Dominicum creditores et quemlibet eorum specialiter et nominatim personaliter. si eos personaliter inuenerit, alioquin ad domum eorum et cuiuscz eorum solite habitationis, et generaliter omnes qui se opponere voluerint et sua crediderint vel debuerint credere interesse, quatenus in dicto loco, die tali debeant per se vel per suos procuratores legitime, et peremptorie comparere, alias procedetur ad incoationem et confectionem dicti inuentarij eorum et cuiuscz eorum contumacia non obstante, et cedullam porrtet et dimittat, et dicto domino iudici referat more solito. Die tali, dictus nūcius iens et rediens retulit se vno mandato dicti domini iudicis citasse predictos superius nominatos vz. An. et Bern. personaliter, et Christo. et Domi. eorum domui solite habitationis, et in conuicinia olim dicti Gaij testatoris, et in alijs locis publicis dicte ciuitatis Perusij, et generaliter omnia alia fecisse et dixisse que habuit in mandatis. et hec ad petitionem dicti Lucij presentis et petentis. Die tali eiusdem mensis in termino supradicto dictus Lucius comparuit corā dicto iudice vt supra sedēte presentibus

presentibus honorabilibus viris.d.Mar.Steph.⁊ Amb.ciuibus dicte ciuitatis notis,⁊ honestis,⁊ imobile solũ possidentibus,⁊ omni exceptione maiorib⁹ adhibitis vocatis ⁊ rogatis loco creditoꝝ ⁊ legatarioꝝ absentiũ,⁊.d.Fran.⁊ Jaco.oibus testibus adhibitis vocatis ⁊ rogatis per dictũ heredẽ, vt scripti inuentarij sint testes,⁊ petijt primo interrogari per dictũ iudicem dictos testes suo sacramento si possident idoneã substãtiã in dicta ciuitate. Peru.⁊ si cognouerũt dictũ Gaiũ testatorẽ,⁊ si cognoscũt prefatũ heredẽ,⁊ si sunt locupletes,fidedigni, bone ꝯditionis,⁊ fame.Qui iudex dicta petitione audita interrogauit dictos testes prius eis delato ⁊ prestito iuramento super ꝑdictis, qui testes ⁊ quilibet eoꝝ de seipso ⁊ de alijs ꝯtestibus asseruerũt cognouisse dictum testatorem ⁊ cognoscere dictum heredẽ,⁊ se possidere imobilia,⁊ esse bone cõditionis,⁊ fame,⁊ habuisse notitiaꝫ de facultate dicti testatoris. Post que immediate dictus dñs iudex interloquẽdo ꝓnunciauit dictos testes fore idoneos ad videndũ incoactionẽ ꝓsequutionẽ ⁊ ꝑfectionẽ dicti inuentarij,⁊ hoc ad petitionem dicti heredis ꝑsentis ⁊ petẽtis,⁊ non cõparẽtiuꝫ cõtumaciam primitus ⁊ ante oia legitime accusantis. Post que imediate dictus heres volens ad incoactioneꝫ dicti inuentarij ꝓcedere vt pro principio ⁊ ꝓambulo dicti inuentarij fecit propria manu venerabile signuꝫ sancte crucis. Itẽ dixit esse ⁊ inuenisse in dicta hereditate res infra scriptas, in primis vnam domum confinatam sic. Item vnam cultram de serico,⁊ alia reliqua,⁊ hoc ꝑsentibus ⁊ videntibus ac intelligentibus dictis testibus adhibitis ⁊ rogatis.dñs iudex mandauit dictis testib⁹ ꝙ dẽant itercsse vsqꝫ ad ꝯsumationẽ dicti inuẽtarij. Post q̃ in ꝯtinẽti Pa. legatarius corã ꝑfacto dño iudice,ꝯparuit ⁊ ꝓtestatus fuit ꝙ suuꝫ legatũ ponatur in inuẽtario. Itẽ cõparuit talis creditor ⁊ protestatus fuit ꝙ suũ creditũ ponatur in inuentario,⁊ hoc ꝑsente dicto herede ⁊ dicente ⁊ protestante dicto legatario ⁊ creditori ꝙ ostendant iura sua,⁊ ꝙ est paratus ponere in inuentario,quatenus de iure debeat poni,⁊ al's nõ. Principato itaqꝫ inuentario elapso primo mense ,duo mẽses sunt ad perficiendũ. Modus ergo tenendus in perfectione est iste,existens dictus lucius heres coram dicto iudice pro tribunali sedente vt.s̃.volens dictuꝫ inuentariuꝫ prosequi finire petijt citari ⁊ vocare creditores ⁊ legatarios dicti Gaij ⁊ generale ꝓclama fieri ꝙ si est aliqs ⁊c.vt.s̃.Die tali in dicto termino ꝯparuit dictus.L.⁊ citatorum non comparentiuꝫ contumaciam accusauit. Post que immediate infra scripta bona tanq̃ꝫ hereditaria hereditatis.d.Gaij dictus heres inseruit ⁊ talem vineaꝫ . Itẽ vnũ infortiatũ ⁊ reliqua.ꝓtestans ꝙ si qua per errorẽ posuit non ponenda ex nunc eleuat de dicto inuentario, ⁊ si qua per errorem omissit ponere quũ ad notitiaꝫ eius peruenerit ponet.⁊ hoc presente dicto dño iudice,⁊ admittente dictaꝫ ꝓtestationẽ in quatũ de iure teneat̃ ⁊ debeat. Post que in ꝯtinẽti dictus lucius heres se subscribat si scit literas,si autẽ nescit dicat se nescire.subscriptio heredis hec est,ego lucius heres ex testamẽto Gaij patris mei cũ bñficio legis ⁊ inuentarij,ꝑdictũ inuentariũ incepi ⁊ ꝑfecti bona fide ⁊ sine fraude,teste mihi existente venerabili signo crucis qδ ꝓposui.s̃.scriptis ⁊ subscriptis testibus,⁊ a me adhibitis,⁊ rogatis secundũ formã iuris. Si heres nescit scribere. Alius subscribat ꝓ eo in prima vel in tertia ꝑsona modo ꝑdicto ca.dudum.de conuer.coniug. Subscriptio testiuꝫ h̃ est. Ego. d.Mart.testis prefatus vocatus adhibitus ⁊ rogatus a dicto lucio herede ⁊ a dicto Judice vt.s̃.sedente in locuꝫ maxime creditorum ⁊ legatariorum absentiũ subscribo me ⁊ iuramẽto prestito corporaliter ad sancta Dei euangelia ⁊ per dictum venerabile signum crucis iuro dictum inuentarium secunduꝫ cõsciẽtiam meam esse inceptum ⁊ perfectum a dicto herede me presente bona fide ⁊ sine fraude ⁊ me omnia vidisse a principio vsqꝫ ad finem, ⁊ non esse conscium alicuius malignitatis. Ita iuuet me Deus ⁊ hec santa crux ⁊ euangelia ⁊ assero me cognouisse dictum testatorem ⁊ dictum heredem,⁊ me imobilia possidere,⁊ eadem forma ceteri se subscribant,⁊ si omittunt̃ illa verba in locum ⁊c.non est vis q̃ presumuntur coram iudice omnia solẽniter acta. Quibus omnibus ⁊ singulis sic peractis dictus iudex vt.s̃.sedens suam ⁊ dicti cõmunis auctoritateꝫ interposuit ⁊ decretum. Et si vis quod nihil obijci possit citentur denouo citãdi.ad veniendum ⁊ opponendum quare non debeat pronunciari inuentarium legitime confectum,vel quare non debeat super eo interponi decretum. Quo facto Judex pronunciet legitime confectum argu.l.tutor a patruo.ff.de confir.tut. Sequitur videre de subscriptiõe notarij hoc modo ego talis notarius ⁊c. ⁊ nota ꝙ vbi.sunt duo notarij nõ videtur necessarius aliquis testis ꝓ rescripto.§.si vero absunt,in auctẽ.de here.⁊ fal Sꝫ tres testes loco creditorum ⁊ legatariorum absentiuꝫ semper sunt necessarij.

FINIS

Tractatus inuentarij per do. Angelum de Perusio.

SVMMARIVM

1 Heres de iure antiquo vltra vires herditarias ad legata non tenebat̃,hodie secus ⁊ nu.seq.
3 Falcidia inuen.non confecto non detrabitur,⁊.j̃.nu.6.
4 Tempus quod ad inuentarij confectionem datur minoribus sicut maioribus currit.licet restitui possit.
5 L.fin.§.vlterius.C.de iure.de lib.⁊.l.in testõ.C.ad.l.falcidi.an sit correcta.
7 Quarta iure nature debita an per non confectionem inuentarij perdatur.
8 Defalcatio que ob es alienum per.l.ipso iure fit potẽtior est,q̃ꝫ illa que per legitimam fit.
9 Inuentarium in quo loco confici debeat.
10 Inuentarium an confitiatur per heredem personaliter vel per nuntium vel procuratorem.
11 Inuentariuꝫ hered is an in presentia iudicis de necessitacte fieri debeat.
12 Inuentarium tutoris in presentia iudicis fit.
13 Solennitas a iure ciuili inducta tolli potest,non autem illa que iure gentium necessaria est.
14 Inuentarium coram duobus testibus vel tribus. quando creditores non sunt nec legatarij vꝫ.
15 Inuentarij confectionis tempus qñ currere incipiat.
Inuentarium per heredem ⁊ non per eum qui heres non est cõfici debet.
16 Fideicommissario ante restitutam hereditatem re vel verbo tẽpus inuentarium faciendi non currit.
17 Inuentarium si incboatum non sit.j̃.tempus statutum,perfectuꝫ tamen sit.j̃.tempus debitum,an satisfactũ sit.
18 Inuentarium non tenet si manu heredis cruce signatum nõ sit.
19 Inuentarium fieri debet de bonis tp̃e mortis defuncti in hereditate inuentis
20 Verbum res omnia comprehendit.
21 Protestatio que fieri debet in inuentarij ꝯfectione.
22 In inuentario an sunt ponenda accessiones fructus ⁊ partus ob quos hereditas nondum agnita incrementum recepit.
23 Fructus ⁊ partus hereditatem augent.
24 Inuentarij confectionis tempora postquam currere inceperunt continua sunt.
25 Inuentarium per tutorem confici debet,qñ datus est.
Inuentarij confectionis tempus quantum duret.

Ota regulam ne-
1 gatiuam† ꝙ iure antiquo heres nõ
tenebat̃ vltra vires hereditarias
ad legata,que regula probatur hic
scilicet in.l.j.§.hec stipulatio.in fi.
in gl.nõ enim.ff.si cui plusqꝫ ꝑ leg.
falcid.⁊ in l.in ratiõe.§.qδ vulgo.
ad leg.falcid.⁊ .l.j.si ie q quadringenta.ff.ad trebellia.⁊ hoc tenet ẽt
glo.in auc.sed cum testator.C.eo in
ver.excedant . Non obstat.l.in quantitate.in prin.ff.ad falcid.
dum dicit ad solita legata heredem teneri , quod expone idest
non deducta falcidia,prout ibi intellexit gl.nõ autẽ ꝙ de suo he
res aliquid prestare teneatur,saluo nisi hereditatem agnouerit
heres postquam fuerit herditas diminuta, ⁊ diminutionem nõ
2 ignorauit vt ibi dicitur secundũ Dyn.† Hodie vero per ius au
thenticorum nouiter est iductum vt heres ad integra legata cogatur si inuentariũ non fecit , vt in.§.si vero non fecit in auc.δ heredi.⁊ falcid.⁊ ista est vbiqꝫ communis opinio. ⁊ bona,vt patet hic. Sed Rainer.dixit per illum.§.non induci vt heres teneatur ad solida legata complenda de suo,sed solum ꝙ propter inuentarium non cõfectum priuatur falcidia tu teneas opinio-

3 nem communem, que probatur expresse ex illo §. † ꝛ est hoc cõmune in omnibus testamentis Cesaree maiestatis ꝛ militum, ꝛ in omnibus succedentibus cuicunqꝫ, siue sint clerici, siue laici, si ne milites, siue pagani, scilicet vt inuentario non ꝯfecto non detrahaẽ falcidia, ꝛ quicunqꝫ succedat, fiscus vel priuatus, miles vel paganus, aut sacerdos non obediens illi legi tenetur ad legata insolidum. §. fin. in auctenti. de heredi. ꝛ falcidi. ꝛ ibi glos.

4 hoc confirmat, ꝛ idem tenet Azo in summa illius titu. † Et tempus quod datur ad inuentarij confectionem hodie currit minoribus, vt maioribus, licet possint restitui, vt. l. auxilium. ꝛ ibi glo. ff. de minorib. ꝛ secundum hoc correcte sunt. l. j. §. an bona. ꝛ. l. possunt de iure fis. dicentes fiscum non teneri ex bonis priuatis

5 ad eum vltra vires eius. † Similiter est correctus. §. vltimus. C. de iure delibe. dum dicit ꝛ militem non grauari, vt teneatur insolidum creditoribus propter inuentarium non confectum. similiter videtur correcta. l. in testamento. C. ad legem falcidiam que dicit in testamento militis, ꝛ per consequens clerici qui est miles celestis militie cessare falcidiam, quia hoc est verum nisi inuentarium sit confectum hoc est tamen mihi multuꝫ graue, quia secundum hoc de relictis ad pias causas videtur falcidia detrahenda, quod est contra communem mundi obseruantiaꝫ, ꝛ ideo forte ex hoc Barto. dubitauit, ꝛ nil decidit in auctenti. sed cum

6 testator. nisi dicas ꝙ ille. §. fi. † voluit hoc statutum esse generale in omnibus testamentis, ꝛ in omnibus heredibus quantuncunqꝫ priuilegiatis, vt fiat inuentarium, vt sic habeat locum beneficium falcidie, ꝛ sic eo non confecto sunt intelligendi proprie. l. prima. si ager vectig. ꝛ. l. prima. §. si plures. ff. de exerci. ꝛ. l. euꝫ

7 qui vectigal. de verborꝫ significatio. † Uidendum est etiam an propter inuentarium non confectum perdatur quarta debita iure nature, vel que debetur patrono, vel patri arrogatori, ex constitutione diui pij, vel alia quacunqꝫ quarta debita ex quacunqꝫ iuris censura que multe sunt, ꝛ dic ꝙ non, quia de talibus quartis non loquitur ius nouum. C. ꝛ auctenticorum. de quarta debita iure nature determinatur in dicto. §. sancimus. ꝛ. §. si quis autem in fin. hoc autem intellige in debita iure nature, quam vult heres detrahere contra fideicommissarium vniuersalem, vel ẽt contra legatarios particulares, quum legata consistunt in corporibus hereditarijs, sed si consistunt in pecunia in genere relicta, bene priuatur dicta legitima considerato ꝙ tam suus ꝙ̃ extraneus grauatur onere confectionis, ꝛ in quantum non conficiat, tenetur legata ꝛ fideicommissa de suo complere. si ergo tenetur de suo ꝛ vltra vires hereditarias, ergo defalcat hereditariam vt legitimam capiat, sed legata complet, licet transcendãt mensuram substantie dicta aucten. sed cum testator. nec placet opinio quorundam tenentium indistincte ꝙ non perdat legitimam, eo quia nullum grauamen recipit, ꝛ sic quatenus est vltra legatum est nullum, vt. l. quoniam in prioribus. C. de inofficio. te

8 stamen. † quia potentior est defalcatio que fit ipso iure per legẽ propter es alienum, quam illa que fit propter legitimam, vt. l. in imponenda. C. ad legem falcidiam ꝛ. l. licet eodem titu. ꝛ tamen inuentario non confecto, heres cui aliquid debebatur in pecunia non deducit immo ꝛ vltra illud, ꝛ vltra ea que alijs creditoribus debentur, de suo complet legata, non sufficiente defuncti

9 substantia, vt dictis iuribus, iũcto. §. in computatione. † De tertio dic, ꝙ inuentarium debet confici in illo loco, vbi res hereditarie site sunt, aut maior pars earum, ꝛ si in illis locis heres personaliter existit, sanum est consilium vt per se ipsum conficiat inuentarium si personaliter interesse potest, ꝛ hoc propter necessitatem subscriptionis, ꝛ quia signũ crucis debet scribere sua ma

10 nu. † Immo forte non potest adhiberi procurator vel nuncius si ipse potest personaliter interesse si autem nõ potest, sufficit ꝙ mittat procuratorem instructum dicta. l. fina. §. si autem a locis.

11 vbi textus hoc dicit de quarto. † videtur dicendum prima fronte presentiam iudicis nullo modo necessariaꝫ, confectio enim inuentarij est actus heredis ꝛ extraiudicialis, ꝛ hoc patet ex. d. l. fina. in nullo enim tex. fit mentio de presentia iudicis, sed solum heredis, ꝛ testium, ꝛ tabularij, ꝛ legatariorum, ꝛ creditorum qui vellent esse presentes. non igitur debemus aliam solemnitatem inquirere quam lex desiderauit. contra potest dici probabiliter, vt omnis in tali confectione cesset suspicio. ꝛ pro hoc videtur casus in. l. nonnulli. §. cum autem. C. de episco. ꝛ cleri. ꝛ de creatione de episcop. audien. si enim episcopus qui tenet locum here

12 dis coram iudice tenetur inuentarium facere, multo fortius heres verus, ꝛ qui tanta dignitate non pollet. † Simile videmus in inuentario tutoris, quia desideratur presentia iudicis. l. tutor, qui repertorium de admini. tuto. ꝛ ita seruatur communiter, sed

13 quinto. † dic ꝙ dicta solennitas potest statuto vel consuetudine tolli, quatenus inuenta est a mero iure ciuili, non autem illa, que iure gentium est necessaria scilicet vt in ore duorum vel triũ stet omne verbum, ꝛ hoc tenet specula. in dicto. §. fina. ver. quid

14 si heres fecit in fi. de sexto. † dic, ꝙ vbi nulli sunt creditores vel legatarij, vel etiam si sunt, ꝛ dicunt se nolle inuentario interesse, ibi semper sufficiunt duo testes, quia vt dixi alij testes tres requiruntur solum in locum creditorum ꝛ legatariorꝫ absentium, nõ tamen ita contumaciter vt predixi, vt patet ex dicto tex. in corpo

15 re. † Restat nunc videre quando incipiat tempus confectionis inuentarij. Joan. And. dixit ꝙ instituto incipit currere immediate post hereditatem delatam ꝛ quum scinit sibi delatam, ꝛ eodem modo currit fideicommissario immediate post diem fideicommissi cedentem, nisi per institutum eidem fideicommissario ingeratur difficultas confectionis inuentarij, ꝛ hoc tenet in. d. §. fina. versic. quid si heres non fecit in prima additione, tu dic, ꝙ heredi non currit nisi post hereditatem aditam, nam inuentariũ debet confici per heredem, non per eum qui heres non est, ergo non autem currit tempus quam sit heres. l. prima. §. quod autem quan. dies leg. ce. ꝛ. l. statuliberos. §. si quis heredi. de statulibe. nisi dolo adire differat in perniciem legatariorũ, vel creditorum, ꝛ hoc tenet glo. in dicta. l. fina. §. si autem dubius, ꝛ fuit

16 sententia Cyn. ꝛ Barto. † Idem dic in fideicommissario, vt ante restitutam hereditatem re vel verbo sibi tempus non currat quia tantum fideicommissarius non est, licet fideicommissarius

17 scriptus sit. l. restituta. in princi. ad trebelli. † Et si dictum inuentarium non est incohoatum infra dies triginta, prout debuit inchoari, perfectum tamen est infra tempus debitum, an satisfactum sit legatarijs. Ubert. de Bo. dixit ꝙ non, considerato ꝙ forma seruata non est per dicta. l. fina. §. si vero postquam. idem tenuit Mar. silim. per dictũ. §. ꝛ per. §. ꝛ si prefatam. ꝛ. §. si vero non fecerit pro quibus facit. l. cum hi. §. si pretor. ꝛ. §. sequen. de transactio. ꝛ. l. magis puto. §. si is de reb. eo. ꝛ. l. quemadmodũ. de agrico. ꝛ censi. lib. xj. ꝛ. l. minor. de predi. mino. Idem tenuit Joan. andrea in dicto. §. fina. multi autem tenuerunt contrariũ, quia inspicitur effectus, ꝛ hoc sequutus fuit Cy. ꝛ Barto. mouentur quia leuis est omissio. ergo ꝛc. l. prima. in fin. de ven. inspici. ꝛ capi. cupientes. de electio. in. vj. Primam opinioneꝫ

18 semper tenui per. d. §. si vero non fecerit. † Et eadem ratione dico sequendo Joan. ꝙ signum crucis quantuncunqꝫ sit leuis solennitas, si nõ fuerit scripta manu propria heredis sciẽtis vel non scientis literas, cum quilibet dictum signum facere sciat, inuentarium non tenebit, quoniam lex desiderat formam traditaꝫ seruari, ꝛ hoc tenuit Oldra. ꝛ Hostien. consuluit ꝙ fieret in ca. Rainaldus ad fi. de testamen. per dicto. §. ꝛ si prefatam ibi, soli dauerit ꝛc. Odofr. ꝛ Ugo. tenuerunt contrarium, per dicta. l. j. §. penulti. de ven. inspici. ꝛ argum. l. prescriptio. C. si contra ius vel vtilita. publica. prima via tutior est, ꝛ ideo eam serua, quia

19 de consuetudine seruatur, que est optima legum interpres. † Ultimo scias ꝙ inuentarium debet fieri de heredibus per heredẽ in hereditate inuẽtis tpe mortis defuncti, ꝛ glo. dicit de mobilibus ꝛ imobilibus in. d. l. fi. §. j. ꝛ tu adde ꝛ noibus debitorꝫ ꝛ creditorꝫ, ꝛ ẽt si sibi heredi aliqd debeaẽ vel debeat, ne cõfundanẽ

20 actiones in eius pẽiudiciũ vel fauorẽ. † nã illud nomen rei est generale oĩa cõprehẽdens, vt. l. j. in fi. ff. si cer. pet. iũcto. §. in cõputatione. in. d. l. fin. vbi loquiẽ de eo qđ ipse dꝫ vel sibi debeẽ, ꝛ si dictus heres ꝑ errorẽ aliq̃ posuit in inuẽtario nõ ponẽda, vel sine dolo nõ posuit, subueniẽdũ est sibi ex clausula gñali. l. ij. in fi. ex qb. cau. ma. ꝛ. l. cũ falsa. C. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ hoc tenuit specu. in. d. §. fi. ver. qđ si heres. Argu. tñ ꝫ. l. fi. C. arbi. tut. eqꝑarãdo tutorẽ heredi ꝛ tutori, q̃ posuit bona propria secus si aliena

21 q̃ hereditaria putabat, naꝫ tunc qlibet est excusandus. † Ut tñ oium saluẽ opinio, inoleuit hodie mos, ꝙ heres ꝛ tutor in principio inuẽtarij ꝓtestanẽ ꝙ si q̃ posuerint nõ ponẽda, vel omiserint apponẽda ꝓ nõ appositis, ꝛ nõ apposita ꝓ appositis, ꝓtestã tur, ꝛ hec ꝓtestatio multũ releuat ad suorꝫ iuriũ obseruãtiam, ꝛ hoc nisi ꝓbeẽ dolus aut machinatio eorꝫ, vt. l. si debitor. §. j. qb. mod. pig. solu. ꝑ glo. in. l. cõi diuidũdo C. com. diuid. ꝛ maxime si verba heredis, vel tutoris sunt dubitatiua, qꝛ dixit ꝙ credebat si inuenisse ꝛc. Adijciunẽ ẽt in. d. ꝓtestatiõe ad cautelã alia verba, ꝙ si qd vltra in hereditate postea inueniret, ꝙ illud ponet quũ primũ ad notitiã suã puenerit, ꝛ sunt bona lꝫ nõ necessa

22 ria. † Et si hereditas mortuo testatore recipit incremẽtũ añ hereditatẽ agnitã pp fructus partus ꝛ accessiones ciuiles, an illa in inuẽtario sit apponenda tex. vr̃ ꝙ nõ in. d. l. fi. §. j. quũ de tpe mortis loquiẽ: ꝛ hoc credo verũ quo ad legatarios eo casu quo

fructus

fructus,⁊ partus ⁊ dicte accessiões nõ dñt heredi in falcidia im
putari quoad creditores,vel vbi dñt in falcidiã iputari credo se
23 cus.† nã hereditatẽ augent.l.qđ de bonis.§.fructus.ad leg.fal
cid.iũcto.d.§.j.ver.cũ igit nullo confecto inuẽtario qđ exponit
Rainer.s.qđ sibi psit sit ergo cautus aduocatus agẽtis ꝯ here
dẽ q obijcit de inuẽtario nõ ꝯfecto,aut ꝯficiẽdo,dñ asserit supe
resse de tpe,vt replicet ꝙ nec ꝯficere põt,nec eũ iuuat cũ effe
ctu,eo qꝛ añ ipsum inchoatũ velut certus de hereditarijs iurib⁹
agnouit vel imiscuit,⁊ ꝑ herede gessit pure ⁊ simplr nulla ꝓte
statione ꝑmissa,ꝙ velit ꝯficere inuẽtariũ,⁊ ad hoc ꝓbãdũ arti
culet,ꝙ dictus heres facit tales et tales actus inducẽtes in du
bio aditionẽ,de qbus habes in.l.gerit.ff.de acq.hered.vñ cũ ex
illis actibus intelligat̃ in dubio se ꝑ herede gessisse,⁊ silr ẽt si he
ri istos fecisset,nõ posset hodie ꝯficere inuẽtariũ qđ nota. Ulti
24 mo scias.† ꝙ tpa ꝯfectionis inuẽtarij,sunt ꝯtinua postꝙ ince
perunt currere hoc.n.est cõe oium ꝑscriptionũ regulariter.l.j.
de diuer.⁊ tẽp.ꝑscrip.potissime aũt erunt hec tpa inuẽtarij,qa
quolibet tpe põt inuẽtariũ expediri ẽt die feriato,cũ non expe
25 diat̃ in forma iudicij.†sicut vĩ in inuẽtario tutoris q dari potest
quolibet loco ⁊ tpe,⁊ tũc ꝯficere inuẽtariũ,vt.l.q hꝫ.§.quolibet
tpe.ff.de tute.⁊ quãtũ duret tps ad inuẽtarij ꝯfectionẽ,vide i.d.
§.sin autem dubius.

FINIS

Tractatus celebris de confe-ctione Inuentarij D. Francisci Porcellini, Ingeniosissimi doctoris, Militis, ⁊ Comitis apostolici.

SUMMARIUM

1 Inuentarium quid sit,⁊ cur inuentũ. Et que sint persone que ad illius confectionem teneantur. Et de requisitis ad illud.
2 Inuentarij beneficium an prosit adeunti certo de lucrosa hereditate ⁊ postmodum conficienti.
3 Heres qñ possit dare hereditatẽ i solutũ creditorib⁹ ẽt inuitis.
4 Inuentariorum quinqꝫ sunt genera.
Tutor ⁊ curator an debeant facere inuentarium, ⁊ ante confectionem ad quid teneantur.
5 Tutores omnes an teneantur de inuentario conficiendo. 13.
6 Inuentarium quando conficiendum, ⁊ in persona quorum. Et quid in eo ponendum. 7.
Tutor non delinquit patrie sequendo consuetudinem.
7 Inuentarium nouum an conficiendum per tutores in acquisitis pupillo de nouo.
8 Confessio tutoris in inuẽtario an noceat illi. Et quid si extra ius vel inuentarium.
Inuentarium quando fidem faciat contra tertium.
Tutor qñ admittendus ad probandum aduersus inuentarium.
9 Cautela pro tutoribus inuentarium conficientibus.
10 Tutoris inuentarium non ꝯficientis pena. Et quid si facto suppressit nonnullas res.
11 Inuentarij conficiendi practica. 12.
13 Tutores inuentariũ nõ conficiẽtes quibus de causis excusent̃.
14 Inuẽtarij ꝯfectio an possit p testatorem remitti,⁊ qñ,⁊ in qbus. Et quid per statutum aut consuetudinem an tolli possit.
15 Testator heredi confectionem inuentarij remittere an possit.
Rationis reddende remissio per testatorem quatenus ꝓcedat.
16 Inuentarij copia aduersario petenti an in totum danda.
17 Practica dandi copiam inuentarij.
18 Inuentarium quando dicatur perfectum.
19 Hospitalarij qualiter de bonis pauperum inuentarium faciunt, ⁊ ad quid teneantur.
20 Prelati an teneant̃ inuẽtariũ facer̃ de reb⁹ in ecclesia inuẽtis.

Uia materia inuentarij est quotidiana. Ideo oia plene tãgere ꝯstitui,quã materiaꝫ seu tractatũ p septẽ ꝗstiones principales expedire ꝯstitui. ¶ Et primo,quid sit inuentarium, ⁊ quare fuit inuentum.
¶ Secũdo,de ꝑsonis que debent inuentarium facere.
¶ Tertio,de rebus que in inuentario poni debent.
¶ Quarto,de tempore quo debet fieri inuentarium.
¶ Quinto,de loco quo debet fieri.
¶ Sexto,de modo ꝯficiendi ⁊ practica q̃ seruat̃ seu seruari dꝫ.
¶ Septimo,de effectu inuẽtarij. Et circa quãlibet.q.ꝗram de aliqbus qđib⁹ incidẽter. Et sic habebimus i hoc opusculo theoricã ⁊ practicã inuẽtarij.
1 ¶ † Primo ⁊ principalr ꝗro qd est inuẽtariũ,dic ꝙ inuẽtariũ est illud in quo repta ⁊ inuẽta in hereditate describunt̃. Istã diffinitionẽ sentit glo.in.l.tutor q.in glo.j.ff.de admi.tu. ¶ Quero deinde ꝗre fuit inuẽta ꝯfectio inuẽtarij,dic ꝙ fuit vt fidelius ipleat̃ volũtas defunctoꝝ,auc.ꝺ here.⁊ falci.§.fi.⁊.l.fi.C.de in.deli.qꝛ tunc nõ poterit heres furari,⁊ sic nõ fraudabit legatarios ⁊ creditores.§.sancimus.in auc.de here.⁊ fal. ¶ Scđo pıcipalr ꝗro de ꝑsonis,⁊ sic circa ꝑsonas est sciẽdũ,ꝙ ꝗtũ ad ꝓpositũ attinet triplex est genus ꝑsonarũ. Aliq̃ sunt ꝑsone q̃ nõ dubitant de hereditate adeũda siue sit delata ex testõ siue ab intestato,⁊ iste tenent̃ oibus creditoribus.l.
2 fi.§.cũ igit.C.de iure delibe. ¶ †Ex qb⁹ possit dubitari in practica qd si instrõ aditionis ꝯtinet̃,ꝙ talis sciens hereditatẽ sibi delatã ⁊ eã esse potius lucrosam ꝙ dãnosam,⁊ eã adiuit cũ bñficio inuẽtarij,⁊ inuẽtariũ postea faciat,an sibi ꝓderit,qdã ꝙ nõ, qꝛ tunc dꝫ ꝓdesse qñ dubius de viribus hereditatis adiuit,⁊ dicit Ang.in.l.j.§.h stipulatio.ff.si cui plusꝙ p.l.fal.ꝙ dꝫ ꝓtestari siue ꝑdicere se ꝯfectuꝝ inuẽtariũ. Si aũt simplr adiret,⁊ postea inuẽtariũ ꝯficeret de quo nõ fecisset mẽtionẽ nõ ꝓficeret,⁊ primũ vĩ sentire Spe.in ti.de instr.edi.§.fi.ver.ad hoc aũt vt scias ꝙ imo ꝓsit,apparet,qꝛ lꝫ dicat̃ ꝙ qñ est certus nõ indiget inuentario,nõ tñ tollit bñficiũ eius si spõte vult ipsum ꝯficere ⁊ ꝓderit,qꝛ si hereditas est locuples,sicut putat,habebit bñficiuꝫ interi ꝙ ꝯficit vt nõ ꝯueniat̃.d.l.fi.§.donec.C.de iure delibe.et
3 postꝙ ꝯfecit † vt nõ reperiat̃ pecunia i hereditate ⁊ nõ repiant̃ emptores,põt eã dare insolutũ inuitis creditoribus.d.l.fi.§.⁊ si ꝑfatã ƀm Bal.si aũt hereditas nõ est locuples,ꝓdest vt nõ teneat̃ vltra vires hereditatis. Cy.tñ vĩ tenet̃ ꝙ nõ ꝓsit dñ exponit in.d.l.fi.dñ dicit ibi nullo indiget inuẽtario ⁊ exponit.s.vt sibi ꝓsit. Silr nõ placet dcm̃ Angeli ꝙ sit necessaria ꝓtestatio,qꝛ l.fi.§.sinaũt dubi⁹.dat̃ licẽtia ꝙ adeat ẽt nõ petito tpe ad deliberãdũ dũmõ postea conficiat inuenta. Et ita tꝫ Sal.ibi ⁊ dicit Pau.de cast.ita ꝯsuluisse. ¶ Itẽ dñt aliq ꝙ si heres q adit dicit hereditatẽ dãnosam,⁊ vellet adire cũ bñficio inuẽtarij ꝙ nil ꝓficit,qꝛ sibi iputet postꝙ erat certus de viribus,sꝫ istud est falsum p ꝑdicta,⁊ p tex.in.d.l.fin. ibi ⁊ si onerosam qs inueniat in pñ. Alie sunt ꝑsone q̃ oino repudiant,⁊ iste nõ egẽt inuẽtario, qꝛ nõ tenent̃. Aliq̃ sunt dubie de virib⁹ heredi.⁊ iste egẽt inuẽtario
4 ⁊ dñt ꝯficer̃.d.l.fi.§.sinaũt dubius. ¶ †Istaꝝ aũt ꝑsonaꝝ qnqꝫ sunt gña.⁊ sic.v.sunt gña inuẽtarioꝝ,qꝛ aliq̃ sunt inuẽtaria tutorũ vel curatoꝝ,alia sunt inuẽtaria orphanotrophi,tertio sunt inuẽtaria platoꝝ,quarto inuẽtaria heredis,qnto inuentaria fisci. ¶ Primũ est inuẽtariũ tutoris ⁊ cura. circa quẽ tutorẽ ⁊ curatorẽ ꝗro an tutor debeat facere inuẽtariũ,dic ꝙ sic.l.tutores.C.de admi.tu.⁊.l.fi.C.arb.tu.l.iij.§.tutores.ꝺ suspe.tu.⁊.l.tutor q repertoriũ.ff.de admi.tu.⁊.C.de cur.fu.l.fi.C.de epis.au.de creationib⁹. ¶ Scđo ꝗro qd dꝫ facere añ ꝯfectũ inuẽtariũ,dic ꝙ dꝫ iurare vtilia facere ⁊ inutilia ꝑtermittere cũ obligatiõe oim suoꝝ bonoꝝ,vt not.in.l.legitimos.in pñ.in gl.ff.de admi.tu.⁊ auc.vt hi q obl.ꝓhibẽ.§.fi.⁊.l.fi.§.⁊ si qdẽ.C.de cur.fur. Itẽ ꝙ satisdet vbi est satisdãdũ,qꝛ nõ oẽs satisdãt. Itẽ ꝙ expsse ꝓmittat ꝙ defensiões suscipiet sine vlla denũ.l.fi.§.fi.de admi.tu.⁊ si est mulier ꝯrenũtiet velleiano ⁊ scđis nuptijs ⁊ oi suo auxilio,vt i auc.mři ⁊ auie.C.qñ mu.offi.tu.fun.põt. Itẽ ꝙ administratio ei de
5 cernat̃.d.l.legitimos. ¶ †Tertio ꝗro an oẽs tutores debeãt facere inuẽtariũ dic qđ oẽs tenent̃ ⁊ legitimi ⁊ datiui ⁊ testamẽtarij.l.tutores.⁊ ita gl.⁊ doc.C.de admi.tu. Idẽ si est honorat⁹ qꝛ est pıcepes tutele.ff.de admi.tu.l.iij.§.nec putet.⁊ ita gl.in.d.l.tutor.nec est opus ꝙ aliq tenent̃ ad istã ꝯfe.inuen.sicut reqrit̃ in ꝯfe.heredis.d.l.tutores.p docto.in glo.in versi. instroꝝum.
6 ¶ †Quarto ꝗro qñ dꝫ facere inuẽta.dic ꝙ coipso ꝙ est factus tutor vel cu.dꝫ facere.i.ꝙcitĩ⁹ põt fieri.de hoc.C.de admi.tu.l.tutorib⁹.vbi plene de ista.facit ꝙ hr̃ in.l.tutor q in pñ.ff.de admi.⁊ ibi p Bar.ver.ꝗro qñ dꝫ fieri. Nõ aũt tutor de bonis pupilli tãgere vel admiaistrare nisi prius fcõ inuẽtario aliogn põt vt suspectus remoueri ⁊ efficit infamis.l.veteris.§.illo.⁊ ibi gl.C.arbi.tu. Et no.ꝙ dicit nisi fcõ inuentario qđ verbũ rẽ ꝑfectã significat.l.j.in fi.ff.ꝙ qsꝙ iur.nec sufficeret eẽ ceptũ,hoc tenet Spe.in ti.de tu.§.ꝯnalr.ver.facit aũt.⁊ ver.se.⁊ ita dicit bart.in.d.l.tutor q.ver.venio ad ꝗrtã.⁊ dicit ꝙ intelligit cũ ab ipso

tutore est habitū, p pfecto. l. Sctus. C. de fide instru. nisi cōfectio inuētarij sit remissa vel nō sit de ɔsuetudinē regionis ꝙ nō fiat inuētariū, qꝛ nō deliqt sequēdo cōsuetudinē. ff. de admi. tu. l. si sine herede. §. lucius. ꝛ. l. tutor q. ꝛ. ff. de pi. ac. l. fi. Et ꝙ dicit nō pōt tāgere intellr̄ si gr̄a ɔficiēdi inuētarij, qꝛ bn̄ poterit illa de cā. ff. de dn. re. l. duos. §. fi. ff. de testa. l. heredes palā. §. fi. ꝛ facit. ff. de in. deli. l. aristo. ꝛ. l. ait ptor. Et hoc nisi sint talia que differri nō possint, qꝛ illa pōt explere, argu. C. de tu. ꝛ cu. da. ab his q satis. nō de. l. fi. puta vinū ꝛ oleū effunderet. l. tutor q. in prin. ff. de ad-

7 mi. tu. vel circa psonā pupilli aliqd exigeret. ¶ † Scdo reqrit in tutore ꝙ fiat in psentia publicarꝫ psonarꝫ i. tabulariorꝫ, vt exponit glo. ij. in. d. l. tu. lꝫ aūt dicat in plurali tabulariorꝫ, tn̄ sufficit vnus no. ꝛ ita seruat practica, ꝛ ibi tꝫ glo. ꝛ Bart. in. d. l. tutor q i. j. col. ver. q̄ro qualr. ¶ Itē tertio reqrit ꝙ solēniter fiat ponēdo oia bona ꝛ instrā, ꝛ sic mobilia ꝛ imobilia ꝛ noia debitorꝫ, alr̄s posset tutori opponi qd̄ incaute fecisset, ꝛ sic haberet p infecto. l. ij. C. de auc. tu. l. j. de his q̄ in testa. delen. ꝛ ex̄ de iure- iurā. c. qd̄ aūt. Pōt aūt facere vna vice vel pluribus vel ēt pluribus vicibus ſm qd̄ inuenit res. l. fi. §. tali C. de cur. fur. alr̄s posset opponi ipsi inuētario ꝙ nō ɔtinet oēs res pupilli. l. fin. C. ad sil. vel ꝙ nō ɔtinet res sibi veniētes. C. de cura. fu. l. fi. vltra mediū. Itē ꝙ nō ɔtinet tenorē instrorꝫ pupillariū. ff. de admi. tut. l. chyrographis. ꝛ. l. de creationibꝰ. C. de epis. audi. ¶ Quid aūt si cōpleto inuentario res aliq̄ deneṫ pupillo vel ex successione vel inter viuos an dēat nouū facere inuētariū. Odof. tꝫ ꝙ sic. arg. l. fi. §. tali. C. de cur. fur. Ubertus de bobio tꝫ ɔtriū, qꝛ sufficit illud semel fecisse. ff. de acqui. pos. l. in medicis. ꝛ sufficit hoc ponere i rōnibus suis q̄s facit de expen. ꝛ recep. ꝛ ita intelligiṫ. d. §. tali. sicut dicimus in frr̄ibus de nouo receptis, sꝫ in hoc dicit Spe. in titu. de instr. edi. §. fi. ver. sꝫ nunqd inuētario ɔfecto ꝙ nō est necesse fieri inuētariū, sꝫ dꝫ fieri instrm̄ publicū, vt. d. §. tali. In fru-

8 ctibus aūt est verꝫ ꝙ sufficit ponere in rōnibus. ¶ † Sꝫ q̄ro pone ꝙ tutor extra ius vel ex̄ inuētariū ɔfiteṫ esse in bonis pupilli plusq̄ sit an sibi pīudicet. dic ꝙ nō, secus si in inuētario ɔfiteṫ. l. veteris. C. arbi. tu. Et hoc quātū ad pīudiciū tuto. vel cura. non aūt quātū ad pīudiciū pupilli, fides est habēda ɔ̄ se. l. ꝺ etate. §. j. de interrog. acti. ita tꝫ Spe. in titu. de instru. edi. §. fi. versic. ꝛ no. in. j. col. ¶ Nunqd aūt tale inuētariū faciet fidē ɔ̄ tertiū, vr̄ ꝙ sic. ff. de admi. tu. l. chyrographis sꝫ illud pcedit qn̄ totus tenor instri ponit in inuētario, tunc. n. staṫ inuentario ꝛ pbat ɔ̄ tertiū. ¶ Quinto q̄ro pone qd̄ tutor velit pbare ɔ̄ inuētariū an audieṫ, ꝛ vr̄ ꝙ sic. l. cū pcibus. §. si q̄s. C. de pba. Sꝫ dico ꝙ fauore minoris ꝛ pp auctoritatē inuētarij nō audiṫ nisi velit ōndeṙ erro-

9 rē cū. d. l. antiq̄. §. porro. ff. ad velleian. ¶ † Sexto q̄ro qd si posuit multa instrā debitorꝫ in inuentario, q̄ tn̄ nullius sunt valoris, qꝛ postea cōstat ad solu. an iputeṫ tutori, vr̄ ꝙ sic p. d. l. veteris. cautela ergo est ꝙ tutor dicat pono istrā talia ꝛc. ꝛ nescio an sint inania vel ne. ¶ Septimo q̄ro qd si in ɔfectione inuentarij aliquas res suppressit, dic ꝙ teneṫ ad eas duplicatas. C. de iure delibe. l. fi. §. illo, maxime si hoc sciēter fecit, sed nunqd puniṫ i alio q nō facit inuētariū, dic ꝙ sic, qꝛ remoueṫ vt suspectus ab officio ꝛ poterit extraordinaria pena puniri. l. j. §. solet. ff. de offic. pfec. vrb. ꝛ ita tꝫ Bald. ꝛ Bar. in. l. in eos. ff. de tute. ꝛ est casus in. l. iij. §. sceuola. alleg. in. d. l. in eos. Itē pōt in vinculis poni ꝛ carcerari si stat in ptinacia sua non faciendi. p glo. in. d. l. veteris. §. illo pculdubio si fuerit in dignitate ɔstitutus, ita tꝫ Bar. in. l. tu-

10 tor q repertoriū. ff. de suspec. tu. ¶ † Octauo ad practicā q̄ro tutor nō posuit oēs res in inuentario an repellat ab agendo, vr̄ ꝙ sic p. l. cū fur. §. pen. C. de cu. fu. qꝛ nō dr̄ inuētariū factū, ꝛ ita expresse determinat Spe. in titu. de instru. edi. §. fi. ver. sed si oia. nisi illud qd̄ omisit esset qd leue ꝛ quasi p nihilo. l. res bona fide ff. de ɔ̄ben. emp. l. j. C. si ɔ̄ ius vel vti. publi. ꝛ. l. j. ff. de ven. inspi. Bar. ɔ̄, qd̄ immo nō repellaṫ nisi prius remoueat vt suspectus. ¶ Nono q̄ro q̄ actione teneṫ tutor. dic ꝙ aut gessit ꝛ teneṫ directa, aut nō gessit ꝛ teneṫ vtili. vt. ff. re pu. sal. fore. l. nō q̄si. §. j. ꝛ. ij. Sꝫ an eo ipso ꝙ fecit inuētariū videaṫ ad hoc gessisse, vr̄ ꝙ non l. fi. §. illo C. de in. deli. In ɔtriū facit. ff. de admi. tu. l. tres tutores

11 in medio. ¶ † Decimo q̄ro quō formeṫ inuentariū p tutorē, ꝛ de hoc dicit Spe. in ti. de instru. edi. §. fi. versi. huius aūt inuētarij forma. Pōt ergo formari practica istius inuentarij tribus modis. Uno mō loquēdo in tertia psona hoc mō. In Christi noie amē. Talis tutor ɔstitutus ꝛ decreto iudicis cōfirmatus Scio pupillo filio ꝛ heredi quōdā talis vt patet in instro sup decreto eiusdē tutele scripto manu talis notarij sciens se teneri ad confectionē inuentarij ſm iuris ordinē psens inuentariū mox post ꝙ cōstitutus ꝛ ɔfirmatus fuit tutor de rebꝰ creditis ꝛ debitis atq̄ noibus debitorꝫ ꝛ hereditariorꝫ quōdā dn̄ talis ꝛ ipsius pupilli inceptū sub anno dn̄i. M. xxiij. indi. tali, die tali. In hūc modū pmisso venerabili signo crucis fecit ꝛ in primis dixit in hereditate pdicta inuenisse duas capsas, duas vegetes, tot staria bladorꝫ, ꝛ sic de singulis ponēdo primo mobiles deinde immobiles cū ɔfinibus. ¶ Tertio credita ꝛ debita lꝫ ſm Bar. nō sit necesse poni, q̄ ipse pupillus alijs dꝫ vt infra dicā, cōis tn̄ practica et ſnia ponit ꝛ vos ponatis ꝛ ptestatus fuit ipse tutor qd̄ q̄cūq̄ de cetero de dictis bonis ad eius notitiā puenerint oia illa manifestabit, ꝛ huic inuentario p meā manū fecit scribi. ¶ Pōt scdo mō ɔfici vt ipse tutor in prima psona loquaṫ hoc mō. Cū ob doli culpā euitādā oisq̄ fraudis suspitionē tollendā ꝛ ne bona pupillorꝫ lapsu tpis depereāt tutores de bonis eorꝫ inuentariū cōficere teneanṫ, ideo in dei noie amē. Ego Frācíscus de porcellinis vtriusq̄ iuris doctor miles ꝛ comes tutor ꝛc. vt. s̄. ꝛ postea dici dꝫ. Rogo te talē notariū vt p me ignaro lrarꝫ te subscribas et signū tuū apponas actū anno ꝛc. Et dicte forme pbanṫ. i. l. fi. §. sinaūt dubius. C. de in. deli. ꝛ. C. de bo. pscri. l. si q̄s inter. ꝛ. l. tutores C. de admi. tu. ¶ Pōt ꝛ tertio mō sic ɔfici. psentibus tali iudice, talibus legatarijs, ꝛ me tali nota. ac testibus ifrascriptis, qn̄ iponitur necessitas tutoribus ꝛ curatoribus de rebus mino-

12 ris pub. ice inuentariū ɔficere. † Ideo ego Frācíscus tutor talis pupilli inuentariū scribo ꝛ pmisso a me venerabili signo† q̄ de bonis pupilli inueni in eo pono, inueni ibi tale instrumētū ꝛ tale, itē equos ꝛc. Et ego idē tutor pdictus pdicta oia scribi precepi, ego talis iudex psens fui ꝛ meā auctoritatē interposui. Nos Pe. ꝛ Ioā. testes rogati interfuimus. Ego Betinus nota. ea scripsi ꝛ publicaui, ꝛ ad maiorē cautelā adhibeaṫ alius nota. q se subscribat. Ego Pet. no. huic inuentario ꝛ pdictorꝫ bonorꝫ descriptionis dicti tutoris interfui ꝛ me subscripsi. Bar. in. d. l. tutor qui. versi. qualr̄ dn̄ iste res reprobat positionē Spe. dū tutor asserit interesse res in bonis pupilli ꝙ nō dꝫ facere p no. p glo. d. l. tutor. ꝛ. l. tutores. Sꝫ saluādo dcm̄ Spe. dicat qd̄ nō in oibus positionibus Spe. dicit inuenisse, nō aūt loquiṫ assertiue, ꝛ eadē forma a mutatis tn̄ noibus facere dꝫ inuētariū curator adulti de oibus suis rebus idē in inuētario muti vel surdi vel similiū psonarū ꝛ datus ven. ꝛ datus bonis absentis vel indefensi, qualr̄ autē fiat inuentariū p curatorē datū bonis, vide in Spe. in tit. de pri-

13 mo ꝛ scdo decreto. §. nūc dicemus. versi. sꝫ si nullius. ¶ † Circa istos tutores q̄ro an indistincte debeāt semp facere inuentariū. dic ꝙ sic, nisi in duobus casibus qn̄. s. cā necessaria q̄ excusaret vel cā iustissima. vt. l. tutor q. de admi. tu. Est autē cā necessaria in psona tutoris q̄ morbo ipediṫ vel de morbo dubitans. l. quesitū. de reg. iu. Pōt ēt esse ex parte rei, qꝛ nō reperiṫ adhibita diligens inqsitio. facit. ff. de acq. pos. l. iij. §. neratius. ff. de leg. j. l. cū heres. ꝛ ita tꝫ Bar. in. d. l. tutor. Vsi. q̄ro q̄ sit illa cā necessaria. Cā aūt iustissima est si testator remisit ɔfectionē inuentarij. l. fi. in fi. C. arbi. tu. Itē si ɔsuetu do eēt vt tutores nō facerent inuentariū. arg. l. de q̄bus. ff. de legi. ꝛ. C. q̄ sit lon. ɔsue. p to. Itē si iudex remittat ex cā inuētariū qd̄ pōt facere p Bar. ſm bar. ex cā sicut est q̄ncūq̄ nō expedit pupillo hr̄e tutorē vel quātitatē sui pr̄imonij nō manifestare. ff. ad tertul. l. ij. §. tracturi. ergo si iur. ꝛ. C. de ali. pupil. pstan. l. vlti. ꝛ. C. qn̄ ꝛ q̄bus quar. par. l. ij.

14 ¶ † Quero ibi p expeditione istius arti. an cōfectio inuentarij possit p testatorē remitti, ꝛ vr̄ ꝙ nō p. l. nemo pōt. de lega. j. Et pp illā legē dicit Hy. ꝙ ista. q. fuit disputata ꝛ disputās tenuit istā partē ꝙ nō possit, sed fuit illa determinatio. l. fi. C. ar. tu. et glo. tꝫ ꝙ imo possit in. l. tutores. in ver. publicarꝫ. in fi. C. de admi. tu. ꝛ ibi Ang. ꝛ hoc vltra tex. expressius in. l. fi. §. illo proculdubio. ver. si testator q. versi. non est alibi in iure. C. arbi. tu. hoc tꝫ Spe. in ti. de tutore. §. fi. versi. hoc aūt notādū est, ꝛ tꝫ Bal. in. d. l. nemo pōt. ꝛ Bar. in. d. l. in ɔfirmādo. ff. de cōfir. tut. Et hoc pcedit inquātū iudici apparet, qꝛ lꝫ testator remiserit. Si tn̄ iudici vr̄ ꝙ debeat fieri inuentariū, cōpellet tutorē ad ipsum faciēdū, hoc tꝫ Mar. fili. arg. d. l. in ɔfirmādo. ꝛ. l. vtilē. de ɔfir. tuto. ꝛ doc. referūt ꝛ sequunṫ in. d. l. fi. ꝛ Barto. in. d. l. in ɔfirmando. ꝛ. d. l. tutor q. Et p hac opinione pōt assignari rō, qꝛ pp vtilitatē pupilli pōt recedi a volūtate defuncti, vt in simili hr̄ in. l. j. ff. vbi pu. edu. de. in hoc tn̄ arti. posset sic distingui, aut loquimur de dispositionibus respiciētibus fauorē ꝛ istas pōt remittere. l. j. C. vt in pos. aut fauorē heredis q̄ sublate pariūt materiam delinquēdi, ꝛ has nō pōt remittere eo. ti. l. pe. qdā sunt solēnitates iur. ꝛ istas ēt non pōt remittere. d. l. nemo potest, de lega. j. ¶ Si aūt qriṫ an tolli possit statuto vel ɔsuetudine, dic ꝙ sic, in quātū est inuēta a iu. ciui. nō aūt illa q̄ est inuēta de iure gentiū vt in ore duorꝫ vel triū stet oē verbum. ¶ Sꝫ nunquid istud ꝙ testator

testator possit ꝓhibere habeat locũ in oi tu. Quidã dĩt ꝙ solũ
in testamentario. Tu aũt dicas idẽ in quolibet tutore, qꝛ hoc nõ
est introductũ fauore tuto. sed pupilli. de quo p Bal. i. d. l. fi. C.
arb. tu. ⁊ l. nemo põt de leg. j. ¶ Sꝫ ad practicã posset dubita-
ri pone ꝙ tutor teneť facere inuentariũ nedũ de iure sꝫ ẽt ex for-
ma statutoꝝ, an ille versi. nisi testator ⁊c. d l. fi. C. ar. tu. tũc hẽat
locũ. s. ꝙ posset ꝓhibere, dic ꝙ sic, si testator loquiť p modũ ꝓhi
bitionis, puta qꝛ dicit ꝓhibeo vel nolo tutorẽ inuẽtariũ facere, se
cus si p modũ relaxatiõis in fauorẽ solius tuto. puta si dicat sum
cõtẽtus nõ faciat inuẽtariũ si nõ vult. Et est rõ ne deť tutori ma
teria fraudãdi ẽm Mar. sil. dicit tñ By. qd idẽ est vtrobiqꝫ, nõ
eni augeť effectus, lꝫ ius cõe sit redactũ in forma statuti, vt in. c.
j. de ꝯsti. in. vj. Nec ob. de dolo ꝑsumendo qꝛ nõ ꝑsumiť dolus
25 pp fidẽ a testatore approbatã. ¶ † Quarto ẽt vlterius an illud
qd dr̃ de ꝓhibitione inuẽtarij habeat locũ in inuẽtario heredis,
dicatis qd nõ ẽm Ja. in. d. l. fi. qꝛ est introductũ fauore creditoꝝ
⁊ legatarioꝝ, ⁊ idẽ tꝫ Bal. i. d. l. fi. facit qd no. C. vt in pos. leg.
l. scire. ⁊ l. ij. ¶ Sꝫ nunqd si testator nedũ remittit ꝯfectionẽ sed
redditionẽ rõnis, ⁊ ille cui est remissa ob culpã aliqd cõmisit an
teneať, dic ꝙ nõ. Si aũt cõmisit dolũ bñ teneť, qꝛ vr̃ remissa so-
26 la culpa. l. si seruitus vendi. de leg. j. † Posset ẽt dubitari tutor
agit petiť copia inuẽtarij, vr̃ qd sic, al's illi aduersario nõ est cita
tũ ꝙ agat cũ legitima ꝑsona qd esse dꝫ, sicut si ageret cũ princi-
pali. l. ij. §. recte defendi. q. ⁊ ex cau. in pos. ea. In ꝯ̃riũ ꝙ nõ de-
beat edi facit qꝛ facultates pupilli nõ dñt alijs manifestari. l. fi.
de ali. pu. pres. ⁊ l. ij. C. qñ ⁊ qbus quarta pars. lib. x. sed dicatur
ꝙ copia dꝫ fieri ꝑ ꝓ primã rõnẽ, sed nõ oẽs res posite in inuẽtario
poneť in copia, sed solũ dabiť parti illud qd ei sufficit vt possit
probare tutorẽ hr̃e legitimã ꝑsonã stãdi in iudicio, fiet ergo co-
27 pia hoc mõ vt practica habeať. † Hec est copia inuẽtarij cõfecti
p talez tutorẽ cuius tenor talis est ⁊ scribiť vsqꝫ ad res, ⁊ postea
dicit, in primis. n. ⁊ ponet illas res q̃ ꝑtinent ad ꝑtẽ aduersam, ⁊
nõ dꝫ poneř aliã partẽ. arg. l. argẽtarius. §. edi. ff. de edẽ. Et hoc
tenẽdo illã opi. qd inuẽtariũ nõ vitieť ex eo ꝙ aliqd sit omissuz,
⁊ postea ponet in fi. copie lectũ ⁊ publicatũ ⁊c. ¶ Sed qd si ad
uersarius petit copiã totius aduersarij, qꝛ intẽdit tutorẽ accusa-
re ꝺ suspecto ex eo ꝙ oẽs res nõ posuit an audieť, vr̃ ꝙ sic, sicut
qñ petit edi cũ die ⁊ ꝯsule qꝛ vult redarguere de falso circa diez
⁊ ꝯsulẽ. l. j. §. editiones. ⁊ qd ibi no. ff. de edẽ. dicit tñ Barto. qd
immo ꝯ̃riũ est verius. Nã ibi qs petit copiã vt accusans ꝓsequa
tur sui iniuriã qꝛ ꝯ̃ eũ est ꝓductũ instrm. Hic vero petit copiã to
tius vt accuset de suspecto ad vtilitatẽ pupilli nõ suã, ⁊ ista recõ-
uẽtio de crimine qñ qs suã iniuriã nõ prosequiť non ꝑmittiť. l. ne
gãda. C. q accu. nõ pos. ⁊ l. is q reus. ff. de publi. iudi. Et maxime
qñ ille conuentus sit suspectus ꝙ nõ faciat animo differendi litẽ
28 l. quatuor. C. de fal. ¶ † Quero vlterius qñ dr̃ ꝑfectũ inuẽtariũ
tutoris, dic qñ bona repta in bonis pupilli sint descripta ⁊ p nos
publicata. Nõ obst. ꝙ tutor ꝓtesteť se hec reperisse ⁊ alia nõ eẽ
⁊ si qua reperiet ꝙ poni faciet, qꝛ quãtũ ad tutorẽ res est ꝑfecta
facit. l. ꝯ̃ctus. C. de fi. instr. Nõ obstãte ẽt ꝙ pluribus modis fie
29 ri põt. l. fi. §. tali C. de cura. ¶ † Aliud genus inuẽtarij est orpha
notrophoꝝ. i. hospitalioꝝ. Isti. n. vt dicit Spe. i. d. §. fi. sunt q̃si
tutores pupilloꝝ seu curatores adultoꝝ, ideo ⁊ ipsi faciũt quasi
inuentariũ de bonis illoꝝ, vt. C. de epis. ⁊ cle. l. orphanotrophos
⁊ auc. de eccle. titu. §. fi. col. ix. ⁊ ff. de interdi. ⁊ relega. l. si qs. ⁊.
l. seq. put seruať in curatore bonis dando. ff. de cur. bo. dan. l. j.
¶ Sꝫ quãtũ ad istos q̃ro in practica an ꝑstẽt satisdationẽ rẽ ra.
ha. dicatis ꝙ nõ, nec aliã. s. nec de iudicio sisti nec sub hypothe
ca reꝝ suarũ. d. l. orphanotrophos. q̃ loqť ĝnaliter nisi dubiteť
an sint orphanotrophi, qꝛ tunc ꝑstẽt caut. rẽ ra. ha. ff. rẽ ra. l. tu-
20 tor. ⁊ ff. de admi. tu. l. qd vulgo. ¶ † Tertiũ est inuentariũ ꝑlato
rũ qui tenentur facere inuentariũ de rebus inuẽtis in ecclesia q̃ꝫ
habẽt, vt. xxvij. dist. de siracusano. xij. q. j. manifesta. Et fiet for
ma quatuor qꝛ isti equiparantur tutoribus, vt econtra. auc. de ec
cle. tit. §. fi. ⁊ in. iij. q. ij. quia ea. ⁊ no. v. q. iij. quia episcopus.

SVMMARIVM

1 Inuẽtarij ꝯfectio reqrit octo necessaria, ⁊ q̃ sint per ordinem.
2 Inuentarium an possit incipi ⁊ perfici diuersis temporibus.
3 Inuentarium per quos scribendum, Et qui in illius confectione citandi, ⁊ quomodo.
4 Citationis in inuentario requisite practica. 5. 7.
Inuentarium heredis valet quo ad citatos non quo ad alios.
5 Heres an teneať ⁊ debeat subscribere manu propria inuẽtariũ.
6 Subscriptio inuẽtarij an ⁊ qualiter fieri possit p procuratorem. Signi † appositio in inuentario an reqsita. Et qd si omittatur. Et de solennitate illius.
7 Testes in confectione inuentarij quot adhibendi, ⁊ an heredez cognoscere debeant. 8.
9 Inuentarium coram iudice an faciendum.
Inuentarium est actus heredis extraiudicialis.
10 Solennitatẽ aliam nõ debemus querere, quam lex non posuit.
Notarius idem semper adhibendus in inuentario.
11 Forma verboꝝ q̃ seruare dꝫ in ꝯfectione ⁊ extẽsione inuentarij.
12 Heres volens detrahere aliquid per errorem de inuentario, qualiter se gerere habeat. Et quid si addere velit.
13 Executor vltimaꝝ voluntatũ an teneať ad inuẽtariũ faciendũ.
14 Pr̃ bonoꝝ filij vsufructuarius an teneať ad ꝯfectionẽ inẽtarij.
15 Actor an teneatur de inuentario faciendo. Et quid de tutore in locum absentis dato. Item coauditore.
16 Tutor datus ad adeundaz hereditatẽ an teneatur facere inuentariũ. Et quid de curatore ad lites, aut ad omnia credita. 17.
18 Substitutus an teneatur facere inuentariũ, vbi pupillus institutus fecit. Et si fecit, an retineat falcidiam. Et q̃ bona debeat ponere in inuentario. 19. 20.
21 Inuentariũ p substitutũ cõditione pendente factum an valeat.
Inuentarium a tutore factum an prosit pupillo, vt videatur hereditatem adire cum beneficio inuentarij.
22 Beneficium inuentarij an transeat in fideicommissarium nõ facta cessione ab heredi. fideicommissi.
23 Heres rogatus de restituendo, qui sponte adiuit, an teneatur facere inuentarium.
24 Fideicõmissarius vniuersalis herede inuentarium non faciente an possit illud facere, ⁊ si non faciat, teneatur creditoribus.
25 Inuentarium ad quid inuentum.
26 Fiscus an teneatur de inuentarij confectione. Et quid de successore iurium fisci.
27 Inuentariũ an teneantur facere persone posite ad custodiaz rei ecclesie. Et quid de monasterio in bonis ingressi.

¶ De inuentario heredis. Cap. ij.

1 Quartum est inuẽtariũ † heredis, heres
eni dꝫ facere inuẽtarium si
vult hr̃e cõmoditates de qbus. j. siue sit heres ex te-
stamẽto siue ab intestato, siue in totũ siue in partem.
C. de iur. deli. l. fi. §. j. sꝫ ibi siue ex parte siue ex asse. ¶ Et dedu
cẽdo ad practicã inuentariũ heredis, dico ꝙ octo reqruť regu
lariter lꝫ aliq addãt nonũ. Primo ergo requisitũ est ꝙ inuenta
riũ incohoeť. j. xxx. dies ex quo sciuit sibi delatã vel aditã ẽm di-
uersas opi. s̃. relatas. ¶ Scds est ꝙ compleať. j. lx. dies si bona
sunt ꝑsentia, vel infra annũ, vt. s̃. dixi. (Additio. Vide Spe. in
ti. de instr. edi. §. fi. col. viij. Et qñ isti. xxx. dies currere incipiãt
vide Ias. in. l. scim⁹. col. fi. de iur. deli. Et lꝫ heres nõ inchoaue-
rit. j. xxx. dies dummõ incohoet ⁊ ꝑficiat. j. lx. sufficit ẽm Bart. ⁊
Iaso. in. l. sin vero. C. de iure deli. Et an iudex ex cã possit hoc tẽ
pus prorogare vel abbreuiare. vide eundẽ Iaso. in. d. l. col. ij. de
iu. deli. C. vbi videbis totã huius. c. materiã ad longũ ⁊ totius se
2 re tractatus.) Sꝫ † qd si. j. tp̃s a. l. statutũ citatis legatarijs ⁊ cre
ditoribus p no. describi fecit heres certas res ⁊ in illa scriptura
sunt apposita ista verba inceptũ fuit hoc inuẽtariũ p dcm̃ here
dẽ, vt. s̃. nec sunt apposita ista verba ꝯsummatũ ⁊c. Illa tñ scri-
ptura est redacta in formã publicã an amplius gaudeat bñficio
dilationis, vr̃ ꝙ nõ, qꝛ est finita cã dilatiõis. ff. ad treb. l. a filia. §.
alũnis. ⁊ dicit Ang. qd tpe suo fuit iudicatũ in Bon. Sꝫ aduer
tendũ ꝙ illa sñia fuit male fcã. qꝛ vt dixi inẽtariũ põt fieri diuer
sis tp̃ibus, vñ cũ heres nõ habuerit illud ꝓ ꝑfecto ⁊ ablato, sed
solũ pro incohoato, vt ptꝫ ex verbis inuẽtarij declarantis mentez
eius. l. si seruus pluriũ. §. fi. de leg. j. ⁊ l. labeo. §. iubeo. de supel.
leg. nõ est dicẽdũ inuẽtariũ esse ꝯsumatũ. l. ꝯ̃ctus. C. de fi. instr.
¶ Tertio reqriť qd ꝯficiať manu publici notarij. l. fi. §. sinautẽ.
ibi sub ꝑsentia tabularioꝝ, ⁊ sic nõ sufficit scriptura priuata etiã
3 si posset ꝓbari p testes. ¶ † Ex qbus inferť heres inuenit scri-
pturã manu defuncti in q̃ fecit inuẽtariũ de bonis oibus ⁊ reb⁹
suis, qd hoc nõ sufficit heredi ẽt ẽm Bal. si dicat illa scriptura
hoc feci ad vtilitatẽ ⁊ notitiã heredis mei, ⁊ hoc tꝫ Bal. in. d. §.
sinaũt dubius, ẽm Nico. de mat. dicens ꝙ inuẽtariũ dꝫ originẽ
assumeř in ꝑsona heredis nõ defuncti. ¶ Quarto reqriť ꝙ sint
presentes creditores ⁊ legatarij ⁊ illi quoꝝ interest vel saltẽ cita
tio, ⁊ si certi sunt ⁊ cogniti sunt noiatim citãdi sunt si sunt presen
tes. Si autẽ essent absentes possent citari p procuratorẽ ibi aut
quosdã ꝓ eis cõiuncta glo. Nullo aũt ꝓcur. existente sufficit ci-
tare ꝯsanguineos ⁊ affines q pro eis velint iteresse. Si aũt sunt

incerti sufficit generale proclama. l. hoc autez. §. j. qui. ex cau. in
4 pos. ea. ¶ † Potest etiã alio modo facilius fieri citatio p edi-
ctũ in albo pontificum, ꝛ practica istius edicti est, qꝛ hodie po-
nuntur schedule de papiro super portas palatij, ꝛ ista via est sa-
tis tuta qꝛ omnibus innotescit, ꝛ hoc stante stilo isto in regione.
Si aũt alius esset stilus illum serua. Et qd dcm̃ est ꝙ credito-
res sunt citandi intelligitur si sunt presentes, si aũt sunt absentes
nõ sunt citãdi, qꝛ. §. hinc nobis. ꝛ. §. scimus. loquunt̃ de presenti-
bus tñ. Et scitis ẽt ꝙ fuerunt citati ad domũ. d. §. scimus. in gl.
in verbo mentes. Et sufficit ꝙ loco eoꝝ sint tres testes. vt. j. dicã
vnde si aliqui fuerũt citati aliqui nõ proderint heredi ꝯ citatos
contra nõ citatos nõ, ƀm Bar. sub dubio forte in auc. sed cũ te-
stator. C. ad. l. fal. de quo p Bal. in auc. si oẽs. C. si vt se ab here.
absti. Ange. tenet ꝯ Bar. qꝛ in. d. §. scimus. dicit ꝙ vocandos
oẽs legatarios ꝛ fideicom. Si aũt creditores ꝛ legatarij nõ sint
presentes, tñ ad supplẽdã illã presentiã vltra illos tres testes re-
quisitos requiruntur alij tres de qbus in. d. auc. sed cũ testator.
5 † Debet autẽ deducendo ad practicam ꝯtinere citatio vel pro-
clama vt ille die ꝛ loco debeat interesse ad videndũ talẽ ꝯficere
inuentariũ heredita. quondã talis ꝛ ꝯtra eum, qꝛ alˀs eoꝝ absen
tia nõ obstante procederet̃ ad inuentarij cõfectionẽ. Et hec for.
probat̃ in. d. auct. si oẽs. ꝛ. l. si eo tpe. C. de remis. pig. coniuncto
rubro ꝛ nigro. C. cõmina. vel episto. Fit enim talis cõminatio in
vim cuiusdã peremptorie. vt not. in. l. cessat. C. quomodo ꝛ qñ iu
dex. ¶ Quinto requirit̃ subscriptio heredis, vel si nescit scribe-
re adhibeatur secundus not. qui se subscribat pro eo, continebit
autẽ illa subscriptio ꝙ oẽs istas res inuenit in hereditate ꝛ dolũ
non fecit nec faciet quin oẽs res sint in hereditate. vt. d. §. sinau
tẽ. ꝛ tenet Spe. in. d. §. fi. versi. itẽ exigitur ꝙ heres, in vlt. col.
¶ Sed quero in practica quid si nõ fecit scribi per secũdũ not.
sed per suum procu. Bal. videt̃ tenere ꝙ sufficit, qꝛ inuentariũ
põt facere p procu. vt in fi. d. §. sinautẽ dubius. ergo põt per pro
6 cu. subscribere. † Sed posset dici ꝯtra Bal. ꝙ ita loquit̃ qñ res
nõ sunt presentes sed absentes, ꝛ sic qñ procu. cõficit inuẽtariũ,
qꝛ tunc potest se subscribere, qñ autẽ procur. nõ facit sed quis p
seipsum facit, vr̃ ꝙ tabellio debeat se subscribere si ille scribere
nescit. ¶ Sexto requirit̃ appositio signi q̃ dꝫ in principio fieri,
sed qd si eius appositio fuerit omissa an vitiet̃ inuẽtariũ, videtur
ꝙ nõ, qꝛ est leuis solẽnitas, qꝛ eius omissio non tendit in preiudi
cium, de quo in. l. j. circa fi. ff. de ven. insp. ꝛ ita tꝫ Bar. ꝛ Pan.
in. d. §. sinautẽ dubius. ꝛ Spe. in. d. §. fi. per illam. l. j. Et ita te-
net cõis opi. sed tñ videt̃ ꝙ illa. l. dicat contra, eius qd tenet illa
cõis opi. qꝛ dicit qñ omittitur leuis solẽnitas parcitur rusticita-
ti, vel nisi sit ꝯsuetudo regiõis. Si ergo nõ est rusticitas sed sint
7 alie persone, vel non sit consuetudo non valeret. † Ideo in du-
bio consulo ꝙ apponatur postquam. l. illã solennitatez exigit. l.
nihil ex solẽnibus. ff. de regu. iur. l. diuus. ff. de testi. ti. generali.
¶ Septimo requiritur qd adsint tres testes ƀm glo. Ad pban
8 dũ aũt inuentariũ factũ requirunt̃ duo. ¶ † Octauo requirit̃ ꝙ
testes cognoscant heredem. in quo dicto glos. distinguit in. d. §.
sinautem dubius. in versi. cognoscant, aut probatio fit per instru
mentũ, ꝛ nõ requirit̃ ꝙ cognoscant, aut fit per testes, ꝛ tunc reg
rit̃ ꝙ cognoscant. Sed in hoc videtur posse dici lꝫ Bar. ꝛ bal.
stent cũ dist. glo. ꝙ nõ sit vera. ꝛ ꝙ imo etiã qñ fit in scriptis te-
stes debeant cognoscere, per tex. in auc. de fi. instru. §. si quis igi
tur vult caute deponere, ꝛ lꝫ loquat̃ in priuata, tñ idẽ in publica
per. §. sed si instrumenta. in auc. de fide instru. alioquin de facili
fraus committeret̃ qñ vnus familiariter assumptis vestibus dñi
facere posset vnã ꝯfessionẽ certe quãtitatis, qꝛ testes non cogno
scerent de quo cogites. Et istam fraudem vidi adhiberi, qꝛ cum
vnus magnus ciuis esset debitor vnius hebrei in magna quanti-
tate fecit vnũ sibi familiarẽ vestiri vestibus vnius hebrei, ꝛ voca
tis testibus incognitis fecit illũ sic vestitũ ꝯfiteri recepisse dictã
quãtitatẽ a dicto ciue. Ang. tñ dicit in. d. §. sinaũt dubius. qd lꝫ
qñ fit probatio p instr̃m testes nõ debeant realiter cognoscere.
fallit ƀm eũ in inuentarij ꝯfectione. d. §. sinaũt dubius. ꝛ in ꝯtu
literaꝝ confecto ab impera. vt in. d. auc. de fi. instru. §. opꝫ scdꝫ
Cyn. ꝛ Iaco. butr. de quo arti. in. l. si non speciali. C. de test. ꝛ in
Specu. de teste. §. j. in addi. que incip. qd voluerit actor. ꝛ in ti.
9 de cura. exhi. in magna glo. addit post mediuz. ¶ † Martinus
de fano addit nonum requisitũ in inuentario. s. ꝙ fiat coram iudi
ce per. l. de creationibus. C. de episc. and. sed infra loquit̃ in in-
uentario tutoris vel curato. Et aliqui dicunt ꝙ ideo requirit̃ vt
cesset omnis suspicio. ꝛ adducunt tex. in. l. nulli. §. cũ autem. C. de
episc. ꝛ cle. Si. n. eps qui tenet locũ heredis tenetur facere in-
uentariũ corã iudice, ergo ꝛ heres qui non est in tãta dignitate.

Et dicit Ang. ꝙ ita cõiter seruat̃. Aliq dicunt nõ requiri iudi-
cis presentiã, qꝛ nõ ꝯficitur vno die vel vno instanti, sed põt du-
rare p tres menses, vnde laboriosum esset semper iudicez adire,
ad qd etiã facit, qꝛ inuentariũ est actus heredis extraiudicialis,
ꝛ hoc ptꝫ ex illa. l. fi. C. de iu. deli. ꝛ ex corpore auc. ꝺ here. ꝛ fal.
10 † vbi non fit mentio de presentia iudicis, sed solũ testium tabel-
lionũ creditorum ꝛ legatarioꝝ, nec debemus aliaz solennitatem
querere. quã. l. nõ posuit, sed sniam Bar. vr̃ tenere glo. in. l. tu-
tores. C. de admi. tuto. ꝛ in. l. tutor qui. ff. de admi. tu. Sed i hoc
est distinguendũ, aut querit̃ quantũ ad tutorẽ obligan. ꝛ sufficit
fieri extra iudiciũ, aut querit̃ an faciat fidẽ contra debitores de
scriptos in inuentario ꝛ quantũ ad eos dꝫ fieri coram iudice. d.
l. chyrographis, ꝛ ita tenet Bar. in. d. l. tutor qui. versic. quero
vtrũ debeat fieri, debet tamẽ idem no. semper adhiberi. ꝛ in fi.
testis erit, ergo forma ꝙ fiat citatio vt dixi, ꝛ facta relatione ci-
11 tationis heres coram † dicto iudice ꝛ loco ꝛ tẽpore dꝫ adire ta-
bulariũ ꝛ cogere vt inuentariũ ꝯficiat presentibus tribus testibˀ
adhibitis ad instrumenti substantiam asserentibus se cognouis-
se defunctũ ꝛ cognoscere heredẽ ꝛ loco creditorum absentiũ tri-
bus alijs testibus eiusdem ciuitatis bone opinionis substantiaz
possidentibus iurantibus se vidisse oĩa in inuentario descripta ꝛ
se nullius malignitatis cõscios fore ꝛ ipsis sic p̃sentibˀ heres sua
manu ante omnia debet facere signũ crucis, ꝛ ipso signo p̃misso
ipse tabularius adhibitus in p̃sentia predictoꝝ scribat de here-
dis mandato oẽs res hereditarias mobiles ꝛ immobiles, dein-
de heres se subscribat. Si aũt scribere nesciat adhibeat tabula-
riũ aliuz qui subscriptionẽ faciat, postea dicat. Probamus ista
verba, actũ ꝛ perfectũ fuit per talẽ heredẽ p̃sentibus talibˀ ꝛc.
12 ¶ † Si aũt perfecto dicto aliquid ad heredis notitiam perue-
niat plus fore in here. q̃ scriptum sit, tunc manu eiusdem nota-
rij vel alterius ꝛ duobus testibˀ tñ nullo vocato addere poterit
qm̃ talis actus nullũ cõmodũ creditoribus aut legatarijs potest
auferre. Non ob. §. scimus. ꝛ. §. sinautẽ dubius. qꝛ loquunt̃ cum
conficitur inuentariũ, non autẽ cũ aliquid addit eo cõsummato.
¶ Sed quid si heres vult aliquid detrahere quasi per errorem
positũ, dic ꝙ hec non posset nisi vocatis his quorum interest ꝛc.
13 ¶ † Sed circa istum articulũ personarum quero an executor vl
time voluntatis teneatur facere inuentariũ de bonis que habet
distribuere, videtur ꝙ sic sicut hospitalarij, ꝛ sicut eps qui est le
gitimus testatoꝝ executor. l. nulli. §. ij. C. de epis ꝛ cle. ꝛ. l. si quis
pro redẽptione. C. de dona. ꝛ. C. de bo. prescri. l. si quis. xij. q. cha
ritatem. Et hoc tenent quidam si est datus executor vniuersita-
tis bonoꝝ sicut in tutore ꝛ curato. dr̃. l. tutores. C. de admi. tuto.
secus autem si sit datus ad certam rem arg. C. de in li. dan. tu. l.
ad prorogationem. sicut contingit in curato. bonis dato ad cer-
tam rem vel speciem. ff. de bo. auc. iud. pos. l. fi. ff. de vent. in pos.
mit. l. j. §. itez si periculũ. ꝛ auc. vt cum de appel. cog. §. si vnum.
col. viij. ꝛ qd nõ teneatur Io. and. in addi. Spec. in tit. de in-
stru. edit. §. nunc aliqua. versi. adde. arg. tñ est cõtra. C. de in lit.
dan. tu. l. fi. ꝛ. ff. rem pu. sal. fore. ꝛ. l. ꝛ si ad species. ꝛ. d. l. nulli. j.
14 rñ. ibi siue testamẽto heres. ¶ † Quero vlterius quid ꝺ patre,
an debeat facere inuentariũ de bonis filij aduentitijs in quibus
ipsum fcm̃ habet. vt. C. de bo. q̃ lib. l. cũ oportet. ꝛ vr̃ ꝙ sic sicut
cura. datus bonis vel ventri. vt. ff. de bo. auc. iudi. pos. l. fin. ꝛ de
ven. in pos. mit. l. j. circa fi. In cõtrariũ facit qꝛ eius administra
tio ẽ ipunita, vñ frustra fieret, sꝫ dicatis ꝙ imo facit inuẽtariũ, ꝛ
ꝙ dr̃ est ipunita, est veꝝ quãtũ ad administrationẽ nõ quãtũ ad
alienationẽ vel obligationẽ. C. de bo. q̃ lib. l. cũ nõ solũ. §. sed pa-
tri. versi. nõ aũt licentia, nã vt dixi orphanotrophus facit, lꝫ nõ
teneat̃ reddere rõnẽ, ꝛ fortius tenet̃ p̃r facer̃ vbi nõ habet vsum
fructum, ꝛ ita vr̃ tenere Spe. in titu. de instru. edi. §. fi. versi. qd
15 de patre. ¶ † Quero deinde qd in actore an faciat inuentariũ,
dic ꝙ nõ, qꝛ non gerit nomine suo, sed eius tutore ꝛ eius pericu
lo constituitur. l. decreto. in prin. ff. de admi. tuto. ꝛ. ff. de tu. l. so-
lent. Ideo nõ est necesse ꝙ sufficiat, ꝛ sufficit a tutore esse confe
ctũ, tutor. n. p eum gerit. ff. de administra. tu. l. ita aũt. §. gessisse.
¶ Sed dubitari posset quotidie videmus dari tutores in locuz
absentis vel coadiutores, an isti faciant, vr̃ ꝙ sic, ꝛ idẽ in oĩ alio
qui non gerit periculo alterius ꝛ habet auctoritatẽ, ꝛ videt̃ sen-
tire tex. in. d. l. tutor q reperto. tũ. propter ꝯnalitatẽ illius, item
illius ꝛ ibi tenet Bar. ver. qd in actore. vbi dicit ꝙ tutor bono
rarius, vel datus causa notitie debet facere inẽtariũ, ꝛ ita tꝫ gl.
16 qꝛ põt ei solui, ꝛ qꝛ hꝫ cõmunionẽ in tutela. ¶ † Insuper q̃ritur
tutor dat̃ ad adeundam hereditatẽ vel similẽ, an debet facer̃ in
uẽtariũ. Iaco. de are. dicit ꝙ nõ. ff. de tu. ꝛ cu. da. ab his. l. ipu-
berẽ. ꝛ. l. fi. ꝛ de tu. ꝛ cu. q sat. nõ de. l. vlti. ꝛ idẽ approbat bar.
in. d. l.

in.d.l.tutor q repertoriũ.vers.q̃ro vtrũ tutor.& ad hoc potestis adducere bonã rõnẽ,q: inuẽtariũ d3 fieri de corporib⁹ q̃ inueniunt in bonis pupilli, ſ3 añ her.aditã nullũ tale reperit ibi &c. dicit tñ Bart.ibi ꝙ tutius est ꝙ fiat & in eo ponat ius adeundi here.illã, & ita vñr sentire By.& Cy.in.l.tutor.C.de admi.tut.

27 ¶ †Queritᷣ ẽt aliqs est curator datus ad lites,an debeat facere inuẽtariũ.t3 bar.in.d.l.tutor q repertoriũ ver.q̃ro an curator.& hoc t3 spe.in ti.de acto.vni.ꝟ.plures aũt ibi & cura.ad lites,l3 aliq teneãt ꝫ.p.l.si ad speciẽ.ff.rẽ pu.sal.fore. ¶ Quid aũt dicemus i curatore dato ad oĩa credita exigẽda dicat ꝙ iste forte faciet inuẽtariũ ita p ꝟbũ forte loqᷣ spe.in ti.õ actore vniuer.ꝟ. ſ3 qd de dato.Hinc sumpta occa.dubitaᷣ quid de dato ad pdia sola.dic ꝙ teneᷣ facere,vt p spec.in.d.ver. qd de dato.p.l.tutores.C.õ admi.tuto.

28 ¶ †Alia ẽtiſupest dubitatio,pupillus adiuit here.& fecit inuẽtariũ,& substõ ei facta habuit locũ,an substitutus d3 aliud inuentariũ facere,an vero sufficiat p pupillũ, dic ꝙ teneᷣ aliud facere,alias teneᷣ ad solida legata,rõ est q: fit inuentariũ vt hr̃s nõ subtrahat bona de qb⁹ d3 soluere legatarijs & in corpore de here.& fal.§.scimus. si pupillus facit inuẽtariũ teneᷣ soluere de bonis patris,& nõ de suis.q: sua nõ posuit in inuẽtario,ſ3 substitutus nõ fecit inuẽtariũ,ergo soluere teneᷣ etiã de bonis pupilli si bona testatoris nõ sufficiãt,cũ itaq3 possi3 subtrahere de bonis pupilli q̃ nõ fuerũt in inuẽtario posita p pupillũ merito d3 nouũ facere inuẽtariũ.& ita t3 Bar.in.l.in rõne.§. ꝙ vulgo.ver.venio ad.q.ff.ad.l.fal.

29 ¶ †Septimo q̃ro qd si pupillus nõ fecit inuẽtariũ substitutus aũt fecit,an retinet integrã fal.Bar.in.d.§.ꝙ vulgo.dicit ꝙ si pupillus nõ fecit inuẽtariũ poterit petere restõne.auc.de here.& fal.§.pupillus. Eodẽ mõ substitutus ex psona pupilli poterit petere restõnem vt inuentariũ faciat.l.nõ solu3.ff.de in integ.resti.si aũt omitteret ex psona pupilli,& faceret ex psona sua,tũc legata relicta pupillo integra deberent,q: nõ est factũ inuẽtariũ ex psona tñ sua q: fecit inuẽtariũ detrahet falc.& illud qd̃ soluit prius legatarijs pupilli mõ nocet legatarijs qbus d3 soluere,q: pp delictũ suũ ꝯtingit & per mortẽ testatoris.ff.ad.l.fal.l.in rõne in prin.& .l.q̃ rõe.§.interdũ.

30 ¶ †Octauo quero qñ substitutus fecit inuentariu3 q̃ bona dñt ponere,an illa q̃ erant tpe mortis testatoris vel mortis pupilli.& vr̃ ꝙ inspiciat tps mortis testatoris p.§.ꝙ vulgo.sed dicatis qd̃ quãtũ ad legatarios pupilli sufficeret,sed nõ quãtũ ad creditores, dicatis ergo ꝙ oĩa bona d3 ponere,& si aliqd omitteret qd̃ nõ poneret priuaᷣ tutor falc.auc.de her.& fal.§.scimus.l3 aliud esset de iure.C.l.fi.§.i.illo.& de iure deliber. ¶ Nono q̃ro vn⁹ institutus in prio gradu fecit inuentariũ postea abstinuit & repudiauit,an sufficiat illud inuentariũ in legatarijs,& vr̃ ꝙ sic,q: qc qd interi3 fecit hr̃ ratũ.l.interdũ.ff.õ in integ.rest. Bar.in hoc dicit ꝙ illa q̃ facta sunt,sunt rata hoc est vex circa hr̃ditatẽ non circa se,ſ3 circa psonã suã.

31 ¶ †Decimo q̃ro vn⁹ est substitutus alicui sub ꝯdõne iste pẽdẽte ꝯdi.petit bo.pos.ſm tab.& fecit inuẽtariũ,an sufficiat si postea extet ꝯditio vr̃ ꝙ sic, tũc illa bono.pos.vertiᷣ i ltimã acceptationẽ existeñ.ꝯditio.l.j.§.si post ꝯd.ff.de bo.pos.ſm tab. ¶ Undecimo q̃ro tutor fecit inuentariu3 p pupillo vel cura. datus bonis ſm ꝙ teneᷣ ex forma.l.j.ff.õ cu.bon.dã.an psit pupillo vt videaᷣ heres cũ bñficio inuentarij dicit Bar.ꝙ nõ,q: alia solẽnia reqrũt in ꝯfectione inuentarij hr̃dis ꝗ tut. Ita dicit bar.in.l.in rõe.§.qd̃ vulgo.ꝟsi.q̃ro tutor fecit.ff.ad.l.fal.

32 ¶ †Duodecio q̃ro hr̃s fecit inuẽtariũ,& postea restituit fideicõmissario vl̃i hr̃ditatẽ,an sufficiat istud inuẽtariũ dicatis ꝙ nõ,q: istud bñficiũ h3 hr̃s ex sua puisione,& nõ inuenit in hereditate,ideo nõ transit in fideicõmissariũ ex restõne facta p treb.q: illa sola trãseunt q̃ habuerũt originẽ in psona defuncti l.si hr̃s pecuniã.ff.ad treb.l.hr̃s a debitore.in prin.ff.de fideicõ. ſ3 facta cessione,pdest pp creditores. Ita t3 Bar.in.d.l.in rõe. §.ꝙ vulgo.& spec.in tit.de instru.edi.§.fi.ver.qd̃ si hr̃s etenim Ang.in.l.j.§.hec stipulatio.ff.eo.si cui plusq3 p.l.falc.& Lam.õ rapo.vt refert Jac.in auc.de here.& fal.§.hinc nobis.Bal.tñ in.d.§.& si pfatã.& in.l.filiũ.C.fami.her.t3 ꝫ ꝙ imo nõ sit necessaria cessio,q: ius inuẽtarij ẽ quoddã ius excipiẽdi ne teneat vltra vires hr̃ditarias,ſ3 in iure excipiẽdi non q̃riᷣ cessio.l.rescriptũ.§.fi.ff.õ pac.vbi p pcuratorẽ pcuratoris acquiriᷣ exceptio dño sine cessiõe.l.possessio quoq3.§.& si possessio.õ acq.pos.& h

33 dcm̃ vr̃ approbare Pau.õ cas. ¶ †S3 nũqd iste hr̃s rogatus de restituẽdo d3 facere inuẽtariũ dicatis aut põt detrahere, q̃rtã,q: adiuit spõte & teneᷣ facere,si aũt nõ pt q: coactus adiuit.& tũc ñ teneᷣ facere, q: nullo grauamie d3 teneri.l.nã ꝙ.§.q ꝯpulsus ad treb.l.ita tñ.§.si pcep. Et l3 debeat facere inuẽtariũ rõe dicte q̃rte ꝗ d3 recipere,tñ d3 facere de tota here. non aũ õ illa sola pte q̃ ad eũ ptinet ꝯsiderato ꝙ tota põt apõ eũ remanere fideicõmissario non petẽte vel pcedẽte hoc t3 Old. Jo.an.in

34 §.fi.ver.tũc videam⁹.i addi.q̃ incipit ſ3 vltra q̃ro. ¶ †Deciotertio q̃ro hr̃s institutus nõ fecit inuẽtariũ. an vl̃is fideicõmissarius possit facere aliq doc.dicũt ꝙ sic,q: hr̃ loco hr̃dis.l.si fili⁹ ad maced.& no.gl.in.l.cũ filio.in fi.õ leg.j.& dicit Ang.ꝙ non est alibi.hoc dicit Jac.õ bel.i auc.õ her.& fal.§.scim⁹.& .§.hinc nobis,& spe.tãgit in ti.õ instru.edi.§.fi.ver.qd si hr̃s.est.n.hr̃s in effectu.ff.ꝙ cum eo.l.si filius . hoc antẽ dicit ꝙ si hereditatis restitutio fit incõtinẽti,tunc fidecõmissarius non põt, q: heres poterat,si vero hr̃ditas nõ est resti.incontinenti,sed post tps faciẽdi inuẽtariũ,tũc ex psona sua possi3 facere fideicõmissarius p

35 rõnẽ dictã p doc.& p aliã †q: inuentariũ est inuẽtũ ne hr̃s hẽat necesse petere tps ad deliberãdũ.§.scim⁹.§.sinaũt dubi⁹.C.õ iu.deli.ergo fideicõmissari⁹ nõ teneᷣ vltra vires,q: fecit inuẽtariũ ipe tñ hr̃s hñ teneᷣ q nõ fecit.ita dicit bar.in.d.§.ꝙ vulgo circa fi. ¶ S3 qd si fideicõmissari⁹ nõ fecit tñ ẽt hr̃s nõ feciss3, an teneanᷣ legatarijs insolidũ,dic ꝙ sic,l3 oli3 nõ teneᷣ sicut nec hr̃s l.j.§.si is q.ff.ad treb.S3 an teneanᷣ creditoribus insolidũ vr̃ ꝙ nõ,q: pena ꝫ nõ ꝯficiẽtẽ inuẽtariũ loquiᷣ solũ de hr̃de,vñ nõ extẽdiᷣ ad fideicõmissariũ,q: veniret ad correctionẽ iuris antiq & euitaᷣ.l.correctio ex idẽtitate rõnis.l.pcipim⁹.in fi.C.õ appel. vel est dõm ꝙ fideicõmissari⁹ est hr̃s ergo teneᷣ ad onera. non ob.ꝙ ex idẽtitate rõis fit correctio,q: hic nõ est extẽsio ad aliũ

36 casu3, sed ꝯprehẽsio in vi3 nois. ¶ †Decimoq̃rto q̃ro aliq bona deuenerũt ad fiscũ an teneaᷣ faceᷣ inuentariũ, dic ꝙ nõ,idẽ si ad alios deuenerũt iura fisci q: fiscus nõ teneret vltra vires hr̃ditatis.õ quo est bona theorica Bar.in.l.j.§.an bona.& in.l.nõ pñt ff.de iure fisci.

37 ¶ †Decimoq̃nto q̃ro aliq psone sunt posite ad custodiã rei eccl̃ie vel monasterij,an debeat facere inuẽtariũ, dic ꝙ sic. de quo.in.c.ꝯnali.extra de elec.li.vi.& ibi p Archi. ¶ Decimosexto q̃ro aliq succedũt nõ iure hr̃ditario,vt sunt illi qbus adijciunᷣ gratia libertatũ, vel si monasteriũ occupet bona ingressi per ingressum,an isti teneanᷣ ad inuentarium dic ꝙ nõ & non tenentur creditoribus,& legata insolidum de suo patrimonio.vnde monasterium non tenetur pro lega. factis ante ingressu3.& hec fuit de mẽte Bal.in.l.ij.C.ad.l.iul.de vi.& no. in auc. si qua mulier.C.de sac.san.ecclesi.

¶ Questio.iij.iiij.v.&.vj. Cap.iij.

Q Uero tertio principaliter de rebus que debent poni in inuentario.

1 † Et breuiter visum est debere poni omnes res mobiles, siue immobiles,

sine corporales, sine incorporales.l.fi.§.sinautem dubius.C.de
iure delib.ibi sunt his rebus ⁊c. probatur in.l.tutores predicta
declarando signa rerum ⁊ confines arg.l.si rem.ff.de rei vendi.
⁊.l.in actione.ff.de fur. ¶ Et ad practicam inferendo quero de
tali.q.pupillus dꝫ centum vni, an istud debet poni in inventa-
rio per tutorem dicatis quod non. per.d.l.tutores que vult qꝺ
ponuntur res pupilli, illud autem ius non est res pupilli, ſꝫ cre-
ditoris sui.hoc probatur in.l.fi.C.de ali.pu.prestan.si tñ vult pt
ponere.ita tenet Barto.in.d.l.tutor qui.in.j.col.
2 ¶ † Deinde quero pone qꝺ pupillo debentur centum de qbus
in bonis suis non reperitur instr̄m vel scriptū an debeat poni in
inventario, dic ꝙ nō, qꝺ probat̄ qꝛ inventariūz dr̄ eo quod in eo
res repertas in pupilli bonis describitur, sed inveniri dr̄ proprie
illud qꝺ manibus apprehendi potest.insti.de rerum divisi.§.itē
lapilli.C.de fideicō.l.si balsatoriā.⁊ not.in.l.lꝫ.C.de acqui.pos.
sed talia debita non inveniuntur, nec manibus tangi possunt, er
go non possunt scribi in inventario.postq̄ꝫ autē illa debita erunt
exacta poterunt poni in inventario sicut res de novo invente.l.
3 fi.C.de cu.fu.⁊ ita tenet Barto.in.l.tutor qui prealleg. † Sed
nunquid instr̄a que continent nomina debitorum debent poni in
inventario extense, ⁊ vr̄ ꝙ sic.l.chyrographis.ff.de admi.tuto.⁊
ita vr̄ tenere Spe.in tit.de instr.edi.§.dicto.vbi dicit ꝙ ꝯ invē
tariū opponitur ꝙ instrumenta non sunt scripta extense, sed dic
ꝙ aut quis vult quod instrumenta probent contra debitorem, ⁊
debent scribi extense.d.l.chyrographis. ⁊ inventarium dꝫ scri
bi coram iudice presentibus debitoribus vel legitime citatis ad
hoc alias inventarium non faceret fidem.auc.si quis in aliquo.
.C.de eden. Aut queritur quātum ad tutorem volentem agere,
⁊ sufficit ꝙ sententia instrumenti ponatur in inventario, licet nō
tenor extensus, ⁊ ita determinat Bar.in.d.l.tutor qui.ver.que
4 ro an instrumenta. ¶ † Sed quero quid si heres fecit scribi ali
quas res quas credebat esse hereditarias, ⁊ comperto errore
vult revocare vel removere eas, vel non vult teneri amplius pp
istas res quasi hereditas locupletior videretur, an succuratur
ei dic quod sic beneficio restitutionis ex generali clausula.l.j.in
fi.ff.ex quib.cau.ma.ar.l.fta.C.de iur.⁊ fac.igno. In contrariū
tamen facit.C.de non nume.pe.auc.contra qui propriūz, ⁊.l.fi.
.C.arbi.tu.⁊ hanc partem tꝫ spe.in tit.de instru.edi.§.fi.ver.⁊
no.quod si tutor.⁊ sic in prin.⁊ in fi.eiusdē.§.ver.quid si hr̄s.in
hoc aliq distinguunt aut iste heres vel tutor apposuit bona sua
ꝓpria, ⁊ non excusatur, aut aliena que verisimiliter ignorabat, ⁊
tunc excusatur, sed pro tollēda dubitatione.dic quod dꝫ poni ꝓ
testatio.in prin.vel in fi.inventarij, quod si aliqua posuerit non
ponenda, vel omisit ponenda habeantur pro non appositis vel
appositis, ⁊ ista protestatio sufficit, nisi fuerit in dolo.l.si debitor
.C.qui.mod.pig.vel hipo.sol.in gl.in.l.cum in dividendo.ff.cō
5 muni divi. ¶ † Insuper quero quid si defunctus habebat aliqs
res in commodatū ab aliquo ⁊ heres sciebat.an debeat poni in
inventario.doct.tenēt ꝙ sic, qꝛ ēt ille veniunt in pet.here.l.non
tm̄.in prin.ff.de pet.here. Itē ad practicā quotidianaꝫ quero po
ne ꝙ posuit aliquas res in inventario lꝫ nō oēs, an vitietur invē
tarij ꝯfectio, ⁊ non prosit in aliquo sicut si non fecisset Bal.di-
stinguit an bona fide omisit, qꝛ ignorabat, ⁊ nihil sibi nocet, ſꝫ po
terit eas addere ēt post tempus datum ad ꝯsumma.arg.l.here
des palā.§.sed si notā.ff.de test.nam quod bona fide sit penā nō
meret̄.l.q̄ꝫuis.de ꝯdi.⁊ demon.l.si servus.§.pretor.⁊ quod ibi
6 no.ff.de acqui.here. † Cautela ergo est ꝙ in consumma.inven-
tarij protestetur ꝙ plures res non reperiuntur. Si autem alias
reperiri ꝯtingat eas ponet, si autem malitiose Bal.tꝫ ꝙ vitiet̄,
⁊ nō prosit inventarium. Et idem tꝫ Bar.⁊ Ang.sed hoc non
vr̄ verꝝ cū pace tātorꝝ virorꝝ.imo dic ꝙ heres tenetur ad duplū
ꝑ tex.l.ij.§.illo vcꝫ.C.de iure delib.non aūt teneatur confectio,
⁊ ita tenere spe.in.tit.de instru.edi.§.fi.ver.quid si alique res.
in.l.j.col.illius.§.⁊ istud tꝫ Odof.quē Raph.refert ⁊ sequit̄ in
in.d.l.fi.§.licentia.de iure delib.⁊ tꝫ Cy.⁊ Pau.de cas.dicit
in.l.fin.§.sinaūt dubius.ꝙ ita ꝯsulendo determinavit ꝙ teneat̄
7 in duplum. ¶ † Quid ergo dicemus si vnus heres debeat hr̄e
falcidiam ⁊ in inventario non posuit omnes res, an perdet falci
diaꝫ in rebus non positis tm̄, an vero in omnibus.⁊ gl.in.l.pau
lus.ff.ad.l.fal.vr̄ tenere qꝺ nulla re tm̄, hodie autē privat̄ in to-
tum in omnibus rebus ipsa falcidia, vt tꝫ Jac.de bel.in.d.§.sci
mus.⁊ idem tꝫ Bar.in.d.l.paulus.lꝫ Cyn.teneat qꝺ nulla re
tm̄.de quo in ꝓcedēti.q.sed in hoc artic.distinguenda sunt tria
iura. Primo ius antiquū ⁊ de illo iure perdebat falcidiam solū
in re subtracta.l.beneficio.ff.ad.l.fal.l.paulus rn̄dit.ff.ad treb.
Scdm̄ fuit ius ꝯstōnis de quo in.d.§.licentia.⁊ pati.duplū.no
vissimū ⁊ tertiū fuit ius auc.in auc.de here.⁊ fal.§.hinc nobis.
ver.sancimus itaqꝫ.⁊ illo iure privatur tota falcidia. de quo in
auc.sed si cum testator.C.ad.l.falcid.
8 ¶ † Sed pone ꝙ creditores ⁊ legatarij hereditatis dicūt ali-
quas res fuisse in her.⁊ heres neget qūo ꝓbabūt.dic ꝙ pn̄t pe-
tere ꝙ servi hereditarij torqueāt̄, ⁊ ꝙ iuret hr̄s, ⁊ sic not.ꝙ do-
mestici admittunt̄ ad ꝓba.in illis casibus in quibus non pōt fa
cilis haberi probatio auc.de nova.§.cogitan.⁊.l.j.C.de natura.
lib.l.ꝯsensu.§.verꝝ.C.de rep.⁊ sic domesticū testimoniū est do-
mesticū nō petēte eo cui est domesticū ſꝫ adversario.l.ij.C.de te
9 sta.l.pe.ff.de testi. ¶ † Deinde quero quid si tutor dicit ꝙ cre-
dit illas res eē pupilli ⁊ ad eū pertinere an sufficiat dicit Bart.
ꝙ putat qꝺ sic, qꝛ inventarium fit de eo qꝺ invenitur.si ergo tu-
tor dicit clare ad quē spectat inventariū.s.invenisse rē ⁊c. suffi-
cit ⁊ dicit Bar.nō puto ꝙ tutor habeat necesse asserere de dn̄o
rei.ita dicit in.l.tutor qui.ver.quid si tutor dicit. ¶ Quarto pri
10 cipaliter q̄ro circa tp̄s.s.j̄.† quātuꝫ tp̄s dꝫ ꝯfici inventariū.⁊ gl.
in isto.§.s.in.§.scien̄.de her.qua.⁊ dif.dicit.j̄.tres menses si res
sunt presentes, si vero absentes.j̄.annum.alleg.tex.ad hoc faciē
tē in.l.fi.C.de iur.delibe.§.sinautem dubius.⁊ hoc tꝫ Spec.in
tit.de instru.edi.§.fi.ver.in huiusmodi autem.
¶ Sed quero qn̄ incipit currere tempus inventarij ipsi heredi
dicit ꝙ postq̄ꝫ adivit here. Ita tꝫ gl.in.l.fi.§.sinautem dubius.
in versi delataꝫ.⁊ in.§.sin vero vel postq̄ꝫ.⁊ Ang.in.l.i.§.stipu
11 latio.ff.si cui plusq̄ꝫ per.l.falc. † qꝛ inventariūꝫ dꝫ confici per he
redē ⁊ heres non est ante aditam her.de sta.lib.l.statu liberos
.§.si quis hereditateꝫ. Spe.tñ in ver.hmōi.in fi.vr̄ sentire post
q̄ꝫ scit hereditatem sibi delatam, vel post ꝙ scit testm̄ esse aptuꝫ
⁊ idem tꝫ Joan.an.ibi in addi.j.⁊ vr̄ idem tenere gl.s.qꝺ inspi-
ciat̄ tempus scien.in auc.sed cum testator.C.ad.l.falc.in gl.sta
tutum.quaꝫ sequitur Richar.mal.per tex.d.§.sinautē dubius
sed Bart.concordat vt sententia Richar.⁊ illius gl.sit vera si
ipse vocatus moram fecit in adeunda, si autem nullam fecit mo
rā nō cedit tempus nisi adita hereditate.per.l.iij.§.si qs hr̄deꝫ
ff.de sta.lib.que non stringit, qꝛ dicit qn̄ aliquid est iniunctū he
redi, ⁊ sic postq̄ꝫ est hr̄s, ſꝫ vltra Bar.possumus dicere vtrāqꝫ
sniam veram esse.⁊ ad eundē effectum tendere.nam gl.in.d.§.
sinaūt.dicit ꝙ ab here.adita gl.aūt in.d.auc.dicit ꝙ a tp̄e sciē
tie delate hr̄.sed tp̄s adeunde ⁊ tempus scientie delate est ideꝫ,
nam ex quo scit.s.delatā dꝫ adire, si ergo nullū sit impedimētuꝫ
adeundo ex tempore delate est in mora, ⁊ succedit tempus invē
tarij. vbi autem esset in carcere vel alio impedimēto non esset
equum cedere tempus inventarij, sed contra tenetur gl.in.d.§.
sinautem.⁊ respondetur ad gl.auc.supplēdo.dn̄ dici delate.s.
⁊ adite, de hoc tñ ꝑ Bar.in.l.statu liberos.§.si qs heredē.pal-
leg.ſꝫ.j̄.q̄ꝫtū tp̄s debeat īcipere ipm̄ invētariū.dic ꝙ.j̄.xxx.dies
12 d.§.sinaūt dubius. ¶ † Sꝫ vlterius q̄ro an dicere possumus in
choatū, an ex sola impositiōe.bal.dicit qꝺ nō nisi apposite sint
alique res her.⁊ hoc vult Bar.in.l.fi.§.sinauteꝫ dubius ibi su
ꝑ his rebus ⁊c. ¶ Sed ad practicaꝫ quero qd si non est inchoa
tū.j̄.xxx.dies, sed post fuit tm̄ completuꝫ.j̄.tres menses a die qua
13 debuit inchoari, an hec sufficiat † videt̄ qꝺ nō, qꝛ frustra ponere
tur in.d.§.sinaūt dubius.tp̄s ad inchoandū qꝺ esse nō dꝫ arg.l.
iij.§.si quid nō frustra.ff.de iureiu.⁊ hec tenuit Jo.an.in addit.
spec.de instr.edi.§.fi.circa fi.tenuit Ang.in.d.l.fi.§.si vo post
q̄ꝫ.ibi ꝫm formā ⁊c. Et ꝑ tex.in corpore qui dicit ꝫm hāc figurā
⁊ gl.in auc.ſꝫ cū testator.C.ad.l.fal.in vbo statutū. hoc tenuit
Uber.de bobio qꝛ non fuit servata forma adducit.d.l.fi.§.si ve
ro postq̄ꝫ.idē tꝫ Marti.fili.ꝑ.§.si vero non fecerit. Bart.tñ ⁊
Bald.pluribus arg.tenent ꝯrium per text.in.d.§.sinautem.in
ver.inventarij ꝯsummationem vbi ꝯsiderat ꝯsummationeꝫ naꝫ
autē inchoationem, ⁊ lꝫ ibi loquatur de termino qn̄ res erāt ab
sentes, ideꝫ vr̄ rō qn̄ res erant presentes per.§.donec in.d.l.fi.
vbi illa tempora ponuntur ad paria. item per.§.si vero postquā
ibi ad invētarij ꝯsumma.vbi ꝯsiderat totus tp̄s nō aūt partē tē-
poris, ⁊ hāc partē tꝫ Raph.ful.Pau.de ca.⁊ credo eā egoreꝫ
satis est.n.confectum esse.⁊ omissio inchoationis nō hꝫ vitiare
tanq̄ꝫ sit levis solēnitas, ⁊ hāc vr̄ tenere gl.§.sinautē in inventa
rio in.d.l.fi. Additio.vide Jas.in.l.fi.§.si vo postq̄ꝫ, ⁊.l.sci
14 mus.§.licentia.C.d iure delib. ¶ † Quero deinde quid si negle
xit facere invēta.ꝑ plura tēpora, tñ postea fecit an possit agere
vr̄ quod non imo vr̄ quod debeat removeri vt suspectus.l.iij.tu
tores q repertorium.ff.de suspe.tu.l.vlti.C.arbi.tut.⁊ vr̄ tenere
Spec.in titu.de instru.edi.§.d.circa prin.§.vbi dicit ꝙ poterit
obijci ꝙ nō fuit factū mox cū potuit bar.tñ in.l.tutor qui reper
torium.col.ij.vers.quero qn̄ debeat.ff.de admi.⁊ pericu.tut.te-

net contra. ꝙ immo nō repelletur, naꝫ. d. ll. dicunt ꝙ dꝫ remoue
ri vt suspectus, ergo interim ꝙ remouetur est tutor, preterea nō
facere inuentarium est dolus. d. l. tutor q repertoriū, sed contra
tutorem qui non gessit ad eū remoueñ. vt suspectū non pōt obij
ci dolus presumptus. l. hec enim. §. q nihil. ff. de suspe. tut. sed in
hoc passu sic est distingueñ. aut tutor nihil administrat ⁊ tardius
venit ad ꝯficiendum instrumentum vel ad gerendum, ⁊ ei nō po
test obijci ab aliquo, si aūt administrat ante ꝯfectū inuētarium, ⁊
non pōt obijci inuentario, q̄ tutor est ⁊ facere debebat, sed pōt
remoueri vt suspectus, de hoc per Bar. in. d. l. tutor. vbi. s.
15 ¶ † Deinde quero an tempus ꝯficiendi inuētarij currat mino
ribus. dic ꝙ sic sed restituunt̄, de hoc est bona gl. que nō est ali
bi s̄m Ang. in. l. auxiliū. ff. de mi. ¶ Quinto principaliter quero
e loco vbi dꝫ ꝯfici inuentariū, ⁊ dic ꝙ vbi sunt res hereditarie
vel maior pars eorum. ⁊ꝫ Spe. in. d. §. fi. ver. itē exigit̄ ꝙ in illis lo
cis. in vlt. col. ⁊ ꝫ Ang. in. l. i. §. h stipulatio. ff. si cui plusq̄ per.
l. fal. fit ꝑ heredē si est presens, ⁊ dicit Ang. ꝙ forte tunc nō suffi
cit facere ꝑ procuratorem, si autem est absens dꝫ ire ad locum
vbi sunt res, vel mittere proc. vt per Spe. in. d. ver. item exigit̄.
⁊ no. in. l. fi. §. sinautē a locis. C. de iur. dli. ¶ † Sexto principali
16 ter quero de forma inuētarij heredis. dicatis ꝙ fiet isto modo.
Cum Francis. de porcel. in testamento patris sui heres sui fue
rit institutus sentiens heredi. ad se delatam volens non incōsul
te, sed cū beneficio inuētarij ipsi hereditati se immiscere ne vltra
vires hereditarias teneat̄, ⁊ vt beneficium ex hoc inuentario d
iure dbitū sibi integre reseruet̄ legatarijs insup fideicōmissarijs
⁊ creditoribus hereditarijs conuocatis ⁊ presentibus inuenta
rium de bonis ipsius hereditatis que mea venit facere ꝓcura
uit. ⁊ primo quidem venerabili signo † eius manu posito asseruit
se inuenisse in. d. heredita. vnā vestem talis coloris, vnum. ff. ve
tus coopertum de corio albo valore. Item vnam domum posi
17 tam in tali contrata. cū talibus coheren. † ponēdo prius res mo
biles deinde immobiles. Tertio credita ⁊ debita iura ⁊ actio
nes asserens se res predictas in. d. here. inuenisse, nec dolo face
re, nec fecisse quin res singule in inuētario ponantur, ⁊ si inuen
tarium est scriptum manu notarij dꝫ heres se subscribere, si aūt
sua manu non est necesse qd se subscribat, qbus omnibus posi
tis dicat̄ sic. Inceptū lectum ⁊ completum fuit hoc inuentarium
in tali loco sub anno tali presentibus talibus. ¶ Vel pōt confi
ci in prima persona hoc modo, quoniam inuentarij ꝯfec. heredi
beneficium confert ne vltra vires hereditarias teneatur. Ideo
ego Fran. por. V. I. D. Miles, ⁊ Comes filius. q. clarissimi
Artium ⁊ Legum do. Nic. de porcel. ⁊ pone, vt. s. dixi in inuen
tario tuto. ¶ Alij autem sic incipiunt q̄ facto signo † per manū
eius qui inuētariū facit fieri si est heres institutus sic dicit. ego
Frā. nomine patris heres institutus a tali patre, vel patruo, vel
sciens, vel credens me institutum a tali. Si vero est ab intestato
dicat sic. ego Fran. succedēs ab intestato, vel credens me ab in
testato succedere, vel tali debere hoc inuentariū de rebus ⁊ pos
sessiōibus suis per tabellionem fieri ⁊ scribi procuraui, ⁊ sit cau
tus heres vt predictum inuentarium totum manu eiusdem no
tarij scribi faciat, ⁊ coram eisdem testibus, quoniā a princip. vsq̄
ad finem debent idem testes esse presentes, ⁊ sic commodius est
vt inuentariū fiat vno contextu, q̄ testes non poterunt faciliter
haberi diuersis temporibus ⁊ horis, sed vt dixi potest fieri diui
so tempore.

SVMMARIVM

1 Heres quam vtilitatē capiat ex inuentarij confectione.
Falcidia detrahitur beneficio inuentarij.
2 Creditoribus primis heres beneficio inuentarij soluere an pos
sit nihil reseruando alijs.
3 Solui per heredem aliud ꝓ alio inuitis creditoribus qn̄ possit.
4 Euictio qn̄ habeat locum super rebus venditis ab herede ꝓ sa
tisfaciendo creditoribus.
5 Vsurarij heres an debeat soluere primo veniētibꝰ creditoribꝰ.
Casus fortuiti periculum an pertineat ad heredem qui fecit in
uentarium.
6 Expēse quales deducende facto inuentario anteq̄ creditoribꝰ
soluat̄. ⁊ qn̄ stetur iuramento heredis super expensis.
Inuentariū facit vt actiones que competebant heredi ꝯ defun
ctum per aditionē hr̄ditatis non ꝯfundant̄.
7 Inuentariuꝫ ꝯseruat heredē in eo statu in quo erat an̄ aditionē.
8 Prelatus cām sue electionis defendit expensis beneficij.
Expense necessarie per heredē deducende que sint.
9 Exceptio intra tempus inuentarij an impediat ꝓcessum.
10 Heres an possit agere pendente termino ad ꝯficiendum inuen
tarium. ⁊ an possit reconueniri.
11 Inuentariū non ꝯfectū per heredē ꝙ preiuditium afferat.
12 Heres non conficiens inuentarium an teneat̄ ad solida legata.
13 Fiscus an teneatur facere inuentarium.
14 Miles an teneatur facere inuentarium, ⁊ quid de milite docto
re legum.

¶ Questio. vij. Cap. iiij.

Septimo principaliter quero de effe
ctu inuentarij. ⁊ aduertendū ꝙ ista. q. hꝫ duas par
tes. Prima pars est de effectu ⁊ vtilitate heredis
facientis inuentarium. Secunda pars est quantum ad preiudi
cium heredis non facientis. ⁊ quantum ad primam partem sciē
dum est ꝙ ista cōfectio inuentarij plures affert commoditates.
1 † Prima est q̄ si heres cōuenitur a creditoribꝰ hr̄ditarijs olim
enim poterat insolidum conueniri, ⁊ in bonis proprijs. l. si te. bo
nis. C. de iur. del. l. que dotis. ff. sol. ma. hodie secus per. l. scimꝰ.
. C. de iu. deli. ⁊ hoc beneficio potest vti heres etiam in executio
ne sententie. ⁊ hoc tenuit Mar. sili. publice disputan. ¶ Secū
dus effectus ē, q̄ pōt detrahere falcidiā, ⁊ hoc ēt habebat olim
sed si petijsset tempus ad deliberandum perdebat si non confi
ciebat inuentarium. l. fi. §. si quis autem. C. de iur. deli. hodie ēt
si non petijsset tempus, ⁊ si non confecit nedum detrahit immo
2 tenet̄ legatarijs, vt infra dicam. ¶ † Tertius effectus est, q̄ po
test heres satisfacere integraliter primis creditoribus vel lega
tarijs venientibus, ⁊ posito ꝙ nil ei remaneat ⁊ sint alij credito
res vel legatarij non possunt ei imputare quare ita soluit illis to
tum non reseruando alijs partem suam, vel quare non recepit
ab eis satisdationem de restituendo illud quod accipiebat vltra
quod debebant recipere si apparerent alij debētes habere, oliꝫ
enim bene poterat imputari quare non recepit talem satisdatio
nem. l. dolo. ff. ad. l. fal. quasi dolo videatur ibi versatus vt in to
to titu. si cui plusq̄ per. l. fal. vult etiam gl. in. d. l. fi. §. ⁊ si prefa
tam. C. de in. deli. que incipit si putauit ꝙ si heres sciebat alios
subesse potest ei imputari, sed si nesciebat non pōt hodie impu
tari, licet olim posset.
3 ¶ † Quartus affectus seu vtilitas est ꝙ si sunt creditores here
ditarij vel legatarij, ⁊ non sit pecunia ex qua eis possit satisfieri
possunt compelli ad accipiendum insolutum res hereditarias, ⁊
sic potest solui aliud pro alio inuitis creditoribus contra. l. ij. §.
j. ff. si cer. pe. secus si esset pecunia in here. l. si pecunia. de le. ij.
nec poterūt dicere vendas res hereditarias ⁊ da pro rebus pe
cunias. l. non dubium. §. fi. de leg. iij. ēt si reperiret emptores si
tamen fieri non possit sine incommodo heredis, puta q̄ opꝫ fide
iubere de euic. de quo in addi. Spe. in ti. de instru. edi. §. fi. in
addi. que incipit de trebellianica. immo si non vult non cogitur
insolutum dare, sed potest dimittere ꝙ bona recipiant̄ per cre
ditores, hoc vult Mar. sili. per. l. fi. §. ⁊ si prefatam, ⁊ per. §. li
centia. C. de iur. dlib. ⁊ ꝫ h Oldra. per. §. si vero heredes. ea. l. ⁊
facit. ff. de lega. ij. l. imperator. §. primo, ⁊ de lega. j. l. filiusfa. §.
apud marcellum.
4 ¶ Quintus effectus seu vtilitas est, q̄ si heres vēdit res ꝓ satis
faciendo primis venientibus nō possunt alij supuenientes mole
stare emptores, ⁊ est rō q̄ si possent molestare emptores ipsi em
ptores haberent regressuꝫ ꝯ heredē vendentem, ⁊ sic conseque
ret̄ incōmodū ⁊ vexationē ipse heres. ¶ In hoc tn̄ aduertēduꝫ
ad praticā, q̄ aut heres vēdidit vt heres ⁊ pro satisfaciendo cre
ditoribus ⁊ legatarijs, ⁊ nō tenet̄ de euictione ⁊ imputēt sibi em
ptores quare ita emerunt, ⁊ tn̄ forte poterūt emptores molesta
ri, q̄ cessat rō vexationis heredis, aut simpliciter vēdit nō tāq̄
heres ⁊ tenet̄ d euictione, ⁊ sic loqt̄ tex. in. d. l. fi. §. si vero hr̄des
dū dicit ēptores nō debere molestari dꝫ intelligi qn̄ simpliciter
vēdit, ⁊ tūc hrēs pōt ꝯpere ad dfendēdū emptores ꝓ suo interes
se ⁊ ita dicit Bar. in. d. §. ⁊ si prefatam. qd refert ⁊ sequit̄ Pa.
5 d ca. ⁊ sic Arch. in. c. nō sane. xiij. q. v. ⁊ꝫ † ꝙ heres vsurarij qui
cauit de restituēdis vsuris lꝫ fecerit inuentariū nō dꝫ soluere pri
mis veniētibus nisi recepta cautione de restituēdo, q̄ scit vel sci
re dꝫ alios subesse, ⁊ sic esset in dolo in quo ad illos nō haberet
bn̄ficiū. §. ⁊ si prefatā. ⁊ idē si testator restituisset certā q̄titatem
ꝓ incertis ablatis. ¶ Sexta vtilitas est q̄ ponit bar. in. l. diē. §.
diligēter. ff. ad. l. fal. q̄ si facit inuētariū ⁊ hereditas sit tpe mor
tis soluēdo dinde bona hr̄ditaria pirēt dānū nō esset hr̄dis ast

secus q̄ dictū Bar. limitat Pan. verū si ante adi. bere. periret q2 nōdū erat obligatus legatarijs insolidū, secus si post, q2 p aditionē incipit ipsis insolidū obligari ex quo vires h̄rditatis patiebant, iō nō liberaṫ interitu rex si legata ɔsistebāt in q̄titate. l. interdū. ṡ. si cer. pe. secus si nullis reb9 ɔ̄ceptis, q2 obitor speciei p eius interitū liberaṫ si nō erat in mora. l. si ex legati cā. ꝺ v. ob.

6 ob. ℭ † Aliā 7. vij. vtilitatē addo. s. qꝺ beres q solēniter fecit inuētariū deduc. ex h̄rditate impensam factā in funus. 7 circa testm̄ 7 inuētariū 7 in aliā quācūq3 cām h̄rditariā necessariā. d. l. fi. ṡ. in ɔputatione. C. de iur. ꝺlib. 7 si qdē est expēsa magna dz probari p testes p tuto. pductos, si aūt est parua staṫ eius sacro ita intelligiṫ gl. q̄ loqṫ alternatiue in. d. l. fi. ṡ. in ɔputatione. C. ꝺ iu. deli. facit ad h. l. si qs p redēptione. C. de do. sicut. n. dicūt docto. in executorib9 vltimax voluntatū in. l. id qꝺ paupibus. C. de epi. 7 cle. 7 in. l. nō oēs. ṡ. a barbaris. ff. ꝺ re mi. 7 ita ꝺt Rapha. ful. in. d. ṡ. in ɔputatione. ɔsuluisse. ℭ Itē addo 7 aliā vtilitatē 7 sic. viij. q2 actiones q̄ ɔpetebant heredi ɔ̄ ꝺfunctū tāq3 nō cōfuse in effectu cū certo ere alieno saluis tpe priuilegijs, vt h̄r in d. ṡ. in ɔputa. Poterit ergo illas actiones intētare pp beneficiū inuētarij, lz regulariter sine inuētario p aditionem h̄rditatis ɔfundanṫ actiones. l. debitori. C. de pac. l. stichū. ṡ. a diuo. ꝺ sol. C. de neg. gest. l. si ab eo. 7 est rō in istis duob9 priuilegijs, † q2

7 post q̄ fecit inuē. dz ɔseruari in eo statu quo esset si h̄rditatē nō adijsset, sed si nō adiuisset tales expēsas nō fecisset ergo dz ante oia eas ꝺducere, sed debitū a defuncto iō ante alios nō deducit q2 ēt si nō adiuisset deduxisset ante alios immo prior in tpe ē potior in iure. ℭ Et p intelligēda practica quero aliqs fecit inuentariū dicēs se beredē, alius se pretēdebat beredē, vel vnus dicebat se creditorē h̄rditatis iste fecit expē. an poterit deducere vr̄ q̄ nō, q2 litera in. d. l. fi. ṡ. in ɔputatione. ꝺt q̄ ꝺducit expēsas h̄rditatis nō aūt dicit de impensis factis in sui fauore. In ɔ̄riū facit, q2 immo videmus in plato electo ad cer. b̄ñficiū q cā sue electionis ꝺfendit expēsis redditnū b̄ñficij. † Nā eā ꝺfensionē pōt

8 facere suis sumptibus, vt no. in. c. preterito. ex ꝺ ele. in. vj. dicit tū Ang. q̄ pōt dici q̄ si obtinuit in cā satis dicaṫ impensa h̄rditaria sicut 7 illa q̄ fit in sinua. testamēti. nō. n. fit nisi vt heres obtineat qua nō facta nō obtineret pempta. Sz vlterius ad praticā quero dicit tex. in. d. ṡ. in ɔputatione. q̄ deducit expē. necessariā factā in quacūq3 cā hereditaria q̄ sunt iste cause hereditarie dicas q̄ veniunt sumptus facti in tabellionibus, in nūtijs seu apparitoribus, in aduocatis dictātibus inuētariū. in gabellis q̄ pro vendi. soluunt ex ɔsue. in proxenetis 7 alijs mediatoribus vēditionum, 7 si q alij sint similes, ita dicit Ang. in. d. ṡ. in ɔpu. in fi. j.

9 no. ad q̄ facit. ff. ad. l. fal. l. q̄titas aūt patrimonij. ℭ † Item nonā addo vtilitatē, q2 si beres incipit facere inuētariū. d. l. fi. ṡ. licentia. C. de iur. delib. vnde colli. pōt in. d. l. fi. q̄ ita exceptio intra tp̄s inuentarij impedit pcessum, vt nō ē dn̄i inrādū, q2 ē dilatoria. l. pe. 7 vlt. C. de excep. fallit qn̄ ɔueniṫ nō vt beres, sed vt similiter possessor forte reali iudicio q̄ intentari posset ɔ̄ quemlibet possessorē ēt nō beredē. l. nesennius. ṡ. fundo. ff. de re iu. item fallit si vexaṫ p lega. ad pias cās q̄ nō regrūt dila. vt legata alimētox facta paupib9 ne interim fame moriant vel p restōez ablatox 7 vsurax qb9 nō restitutis aia testōris pena affligereṫ. idē si qd fuit relictū p funere faciēdo. 7 h. tz Ray. Mar. fili. 7 bal. in. d. ṡ. donec. ℭ Itē fallit sup annos inqetat vt beres q2 illa dila. pēdēte poterit recōueniri a pup. pulsatis ab eos ar. l. ij. ṡ. legatis. ff. de iu. C. ꝺ sen. auc. 7 ɔ̄nr. nisi alios ɔueniret necessitate ɔpulsus eo q2 dilatio est allatura piculū, q2 vt debitores h̄rditarij cū pecunia fugiāt, aut domus vicine immninere ruinā. ɔ̄. domos h̄rditarias vt petaṫ caueri de dāno infec. d. ṡ. legatis. 7. d.

10 ṡ. sed si agant. † Sed quero lz intra illud tp̄s regulariter nō poterit ɔueniri aut saltē poterit agere vr̄ q̄ sī p no. in. l. iij. ff. q̄ ɔsq3 iur. ṡ. dicatis ɔ̄. q̄ imo poterit agere. nō ob. illa. l. iij. q2 istud priuilegiū q̄ nō ɔueniaṫ nō bz ex impetratione, sz a iure sed dubitatio est si agit an poterit recōueniri dicatis q̄ sic. l. ij. ṡ. sed si agant. ff. de iud. ℭ † Scda pars prin. istius septime. q. est ꝺ effe-

11 ctu 7 piudicio pp inuētariū nō ɔfectū 7 effectus est, q2 iste h̄rs teneṫ creditoribus insolidū ēt vltra vires bere. si ergo sunt creditores vsq3 ad cētū 7 in h̄rditate nō sint nisi. lx. teneṫ ad centū, vt. d. l. fi. ṡ. si vero post q̄. C. de iur. deli. Sed an istud sit verū in omni foro q̄ beres teneṫ vltra vires h̄rditatis. dic ẜm Joā. an. q̄ istud bz locū in foro ɔtē. 7 iudiciali, in foro aūt ɔscien. nō teneṫ vltra vires pp nō ɔfecti. inuentarij, vt in. c. q̄q3. de vsur. li. vi. in nouel. 7 idē firmat in Spe. de instr. edi. ṡ. edita. qꝺ dictū limitat Ang. in. l. i. ṡ. h stipulatio. ff. si cui plusq̄ p. l. fal. q̄ h est verū in omni berede q nullū ɔmodū ex h̄rdicate sentire dz vt in executore q loco h̄rdis h̄r, idē dicit Ang. in herede q pōt commodū reportare si ꝺfunctus vltra vires sui p̄rimonij grauari nō poterat, vt est in marito 7 alijs qbus non pōt exigi vltra q̄ facere possint, vt dicit Jo. an. in h̄rde vsurarij q nō teneṫ vlta vires patrimonij. q2 ne vsurarius teneṫ, vt in. c. pctū. ꝺ reg. iur. in. vj. In alijs vero casibus dicit Ang. credo h̄rdē teneri ēt in foro cōsciētie, q2 ipsum teneri insolidū est inuētū in penā nō ɔficiētis inuētariū. de quo in. d. l. fin. ℭ † Itē teneṫ beres ad solida legata. in auc. ꝺ ber. 7 fal. ṡ. si vero nō fecit, 7 sic pdit falcidiā q̄ pos

12 set h̄re de iure facto inuētario, dr̄. n. legē spnere. d. ṡ. si vero. vel post q̄, ergo nō dz eius auxilio vti. ff. de min. l. auxiliū. in fi. 7 de exc. rei iud. l. ij. 7. C. ꝺ epi. audi. l. iij. Sz q̄ro ad pratica dictū est q̄ teneṫ insolidū, an sit sp verū. dic q̄ nō, sed fallit egtate canonica in terris ecclesie in qbus nō ɔficiēs inuētariū nō teneṫ vltra vires h̄rditatis, vt no. Host. in sum. in ti. ꝺ test. h ēt tz Jo. an. in vsuris exp̄sse in. c. q̄q3. de vsu. in. vj. 7 ita refert 7 seqṫ Ang. in. d. l. fi. ṡ. si vero vel post q̄. C. de iu. ꝺl. ℭ † Vlterius dubitaṫ qd

13 dicemus in fisco 7 ēt in nō ɔficiēte inuētariū. Bar. dubitauit, 7 nō ꝺterminauit 7 dimisit isolutū. Ang. dicit qꝺ q̄tū ad falcidiā neuter gaudebit b̄ñficio ipsius falcidie. casus est ẜm eū in. ṡ. pupillus. auc. ꝺ ber. 7 fal. Si aūt patrimoniū nō est soluēdo nullus eget restit. aduersus adi. q2 h̄r pro nō facta. ff. ꝺ iure fis. l. nō possunt. 7. l. j. ṡ. an bona ɔ̄iūcta gl. e. ti. 7 in ecclesia dicit ipse est casus in auc. sicut alienatio C. ꝺ sac. san. eccle. Illi. n. q non sunt veri h̄rdes, sed successores vr̄es, puta Abb. q recipit monachū. Itē pater arrogator. Itē fiscus occupans bona ex delicto nō cōueniunṫ insolidū, sz tm̄ vsq3 ad vires patrimonij, istud est nota. Inn. in. c. in presentia. ꝺ pba. in vlti. gl. mag. 7 eū seqṫ Ang. in. d. ṡ. si vero vel post q̄. ℭ † Quid dicemus in milite nō ɔficiente

14 inuētariū. dic q̄ nō teneṫ vltra vires heredi. sic. l. i. ṡ. nouissimū. C. ꝺ iu. deli. 7 hoc qa nō imputaṫ si nescit. ll. vt ibi hodie aūt est correctū, vt in auc. ꝺ ber. 7 fal. ṡ. si vero duplex, sed ista est rō q̄ p oēs alleg. Quid dicemus in milite doctore legū, q2 aliquos vidi legū doc. milites, an excusabunṫ, vr̄ q̄ non excusenṫ, q2 iura que excusant milites dicunt q̄ non debēt scire. ll. sed arma, si autem sciunt non videntur excusandi, cogitetur.

SVMMARIVM

1 Legitima debita iure nature an perdatur per non confectiones inuentarij. 27. 29. 30. 45.
Argumentum a maiori an validū in iure.
2 Legitima an prius detrahenda q̄ es alienum.
3 Legitima cur inuēta, 7 an grauamē illi possit imponi, 7 detrahi non possit sine onere. 24. 28.
4 Falcidia quare inuēta, 7 an detrahaṫ ex rebus hereditarijs que fuerunt testatoris tempore mortis. 5.
6 Jacturam pati pluris est quam lucrum non facere.
7 Inuentarium est de iure nouo 7 nouissimo.
8 Immiscere est proprium suorum. 42.
9 Argumētum de tempore ad personas, vel res tenet.
Falcidia hodie a testatore prohiberi potest.
10 Fame filiū perire non est verisimile patrem voluisse.
11 Falcidia p non ɔfectionem inuentarij an perdatur. 7 an filio in legitimam imputanda. 7 eius appellatione veniat quarta.
12 Furti suspitio non cadit in filio.
13 Falcidia venit ex lucro, legitima ex debito.
14 Legem ex rationis maioritate lz extendere.
Argumentū de similibus ad similia procedit.
15 Legitima in quo differat a falcidia.
16 Ecclesiastica psona p nō ɔfectionē inuentarij an perdat quartā.
Argumentum ab auctoritate est optimum.
17 Actio beredis q iuramentum nō fecit, an ɔfundaṫ p aditionez.
18 Obligatus quis sibijpsi esse non potest.
19 Regnū, corona, 7 dignitas sunt res indiuisibiles.
20 Jus canonicū distinguiṫ p ius ciuile. Jtem 7 diuinum.
Cautio de restituēdis vsuris non est de substantia testamenti.
21 Testamentum per inhabilitatem inualidum superueniente validitate an roboretur.
22 Filius beneficium sibi concessum facto suo potest perdere.
23 Ignorantia iuris qn̄ sit innocua.
25 Creditor succedens debitori 7 non conficiens inuentarium an pdat q̄ sibi debetur.
Filius viuēte patre an possit agere aliqua actione pro legitima.
26 Actus vnus varios effectus operari non dz.
31 Commodum non meretur qui onus respuit.

32 Deceptis

32 Deceptis non autem decipientibus lex prouidet.
33 Prohibitio qñ non fit a lege debet remanere in suo esse.
34 Extensio in odiosis ⁊ penalibus reprobatur.
35 Lex vna aliam distinguit.
36 Leges legibus sunt concordande.
37 Inductũ in fauorem non debet in odium redundare.
38 Delictum maius est in faciendo quam in omittendo.
39 Incendiarius qualiter teneatur creditoribus quibus incendia sunt facta.
Propositio iuxta quid denotet.
40 Legitima per legem tolli an possit.
Quarta debita iure nature an potentior quam quarta iure insti tutionis debita.
41 Lex noua veniens ad correctioné iuris veteris qñ intelligéda.
43 Illatio recta non fit ex separatis.
44 Uerba conuenire debent legi.

¶ Caput quintum.

2 Quero deinde quid dicemus† in filio non cõficiente inuéta. an perdat quarté debitã iure nature. Et qꝛ ista. q. é disputabilis ⁊ subtilis ⁊ eã alꝰs publice dispu. vt ceteris schola. eã dispu. volétibus auxiliũ prestẽ diffuse eã adducere disposui. ⁊ in isto dubio prio adducaʒ ar. ꝓ parte affirmatiua, deinde ꝓ parte negat. tertio detractioné ꝗ̃ sentiã. Et primo ꝓ parte affirma. s. ꝙ pdatur quarta debita iure nature ꝓbaṫ arguendo a maiori ꝙ argu. est validũ in iure. auc. multomagis. C. de sac. san. eccle. s ʒ certũ est ꝙ detractio eris alieni est potẽtior ꝗ̃ detractio legitime, qꝛ es
3 alienũ ꝓcedit legitimã vt prius detrahaṫ de heredi. † ꝗ̃ ipsa legitima. l. papi. §. quarta aũt. ff. de inoffi. te. l. irritũ. ⁊ l. in imponéda. C. ad. l. fal. ⁊ inst. ad. l. fal. §. cũ aũt. Sʒ si filius non ꝯficit inuéta. ꝑdit es alienũ ꝙ sibi debeṫ. d. l. in iponéda. ergo multo fortiꝰ ꝑdit legitimã cũ eius detractio nõ sit ita efficax vt dixi. ¶ Rñ. ꝙ alia rõ est in debita iure nature, qꝛ obueniẽtia inuen. nõ ẽ ꝑmordialis ⁊ finalis cã quarte debite iure nature, ita eo cessante non cessat ipsa quarta. l. i. §. sextum. ff. de post. l. adigere. §. ꝗ̃uis de iur. pat. hec. n. quarta fuit inuéta in filij auxiliũ ne fame periret vt in auc. vt cũ de ap. gl. cog. §. aliud. ⁊ de ea dʒ detrahi ois cõditio modus moralis grauamé. l. qui in prioribus. C. ꝺ inof. test. sed si dʒ ꝯficere inuenta. haberet illud vel cõdi. seu modũ dicemus. Jõ in hac. quarta spãle ꝙ in alijs nõ seruaṫ. † Et ꝙ hoc sit
3 verũ sic ꝓbaṫ, qꝛ cũ filius sit in bonis patris quasi dñs. l. in suis ff. de li. ⁊ posth. ibi. ⁊. §. sui. insti. de her. quali. ⁊ dif. si pater nollet eũ filiũ habere heredé. tñ in signum preeminentie respectu extraneorũ ꝯcessa est filio legitima ne careat oi commodo hereditã. Et in legitima non põt filius sentire grauamé. d. l. qm̃. nisi ad cõmodum ipsius filij. l. si fundũ per fideicõmis. §. fi. cum. l. se. de leg. j. ⁊ l. si arrogator. ff. de adop. Et si dicaṫ non est verisimile, quod si delinquit in non ꝯficiendo inuenta. permittat se fame mori, qꝛ tunc non potest dici doli capx in quo non est necessarium aliquod auxiliũ. l. i. C. si aduer. delic. ⁊ l. ij. ⁊. iij. C. si mi.
4 se ma. dixe. dic. ꝙ imo est verisimile, ⁊ maior suspitio† ꝙ delinquens fame pereat quã alius nã non presumiṫ fecisse eã gratia delinquendi quã prouidédi sibi. l. j. ⁊. ij. C. de patri. q fil. dist. iõ creditur non ꝯficere inuéta. vt possit aliquid retinere eo qꝛ scit vno modo scire lucrari. ¶ Uel rñ. ꝙ illa. l. in imponenda. non loquitur de quarta debita iure nature, sed de quarta falcidie ⁊ alia non est mirũ si fit diminutio pp es alienũ, facit isti. ad. l. fal. §. cũ rõ. Nã iõ de ere alieno non deduciṫ quarta. vt. d. l. ptʒ qꝛ quarta venit vt heres nõ grauetur ex adi. heredi. vacua fuit enim inuenta falcidia. qꝛ non est equum vt adeat heres heredi. ⁊ prestat legata nil retinendo. insti. de fideicõ. her. ꝑ to. l. j. ff. ad l. fal. cũ multis. ll. de debitis aũt cũ defuncto non detrahet, qꝛ non erat habiturus aliquo mõ, oportebat enim oibus satisfacere ⁊ nil retinebat, ⁊ iõ si ipse heres fuisset creditor posset retinere, ⁊ non imputari in quartã. l. in quarta ff. ad. l. fal. ⁊. l. nesennius. eo. ti. lʒ. n. dicatur ꝯfu se actiones. l. obitori tuo. C. de pac. l. stichũ ⁊ pamphilũ. §. addi. de so. cuʒ illud sibi pcipuũ capit spãliter. l. si debitori creditor. ff. de fideiu. ⁊ l. si ci. §. si is. §. de eui. facit l. j. §. si debitori. ff. ad. l. fal. Ad. §. ergo quarta respondeṫ ꝙ loquatur
5 tur in quarta q̃ debeṫ iure insti. † Nos aũt in quarta debita iure nature, preterea lʒ de quarta deducatur es alienũ, non tñ minuitur. nã illa quarta dṙ que cadit ex rebus hereditarijs q̃ fuerũt testori tpe mortis. l. in quarta ⁊. l. nesennius. ff. ad. l. fal. facit dictũ gl. in. c. raynutius. ⁊. c. raynaṫ. extra de test. sed debita nõ erant defuncti cũ ad soluendũ sit obligatus, ergo sic in proposito lʒ deducatur es alienũ tã de bonis proprijs testatoris detrahere debita iure nature. ⁊ hoc qñ sunt. Si aũt defunctus erogasse credita certe succurrendũ est hoc casu non quarta eius quaʒ habuisset ab intestato accipiat. l. parentibus. C. de inoff. test.

¶ Jtẽ ꝓbaṫ non ꝯficiés inuen. teneṫ satisfacere creditoribus ⁊ legatarijs vltra vires heredita. ⁊ sic de suo proprio patrono. l. fi. §. si vero postꝗ̃. C. de iur. del. auc. de her. ⁊ fal. §. si vero non fecerit. Si ergo de suo teneṫ, ergo fortius teneṫ in legitima, ⁊ sic eã detrahet, lʒ. n. sit debita filio nõ tñ ẽ ita debita, vel nõ dṙ ita
6 ꝓpria sicut patrimoniũ suũ. Si ergo filius puniṫ in suo patrimonio ꝙ plus ẽ, †ergo fortius in ipsa legitima ꝙ minus ẽ, maior ẽ n. iactura ⁊ dãnũ pati ꝗ̃ lucrũ nõ facere. l. fi. C. de codicil. arg. l. nemo põt. ff. de leg. j. in. fi. ¶ Rñdeo. vt. s. prime dixi. vel põt dici ꝙ teneṫ vltra vires heredita. tñ retinet suam legitimã q̃ hʒ hoc spãle. nã tm̃ minus est in legato ꝗ̃tũ capit sua legitima. si i lega. sunt centum ⁊ legitima continet qnquaginta prestabit tm̃ lxx. ẽt de suo ꝓprio si in hereditate nil est. vel põt dici ꝙ ista ⁊ eliter ꝙ illa. l. loquiṫ in herede extraneo q voluit iuris ordinem seruare in ꝯficiẽdo inuenta. Ego aũt loquor in filio suo cui hr̃ditas est quesita ipso iure mortuo patre. ⁊ sic non ꝑdit debituʒ bonorũ subsidiũ. auc. de her. ⁊ fal. §. si qs. vel diceremus ꝙ illud ꝙ vna via ꝯcediṫ. s. ipsam debitã iure nature retinere, alia derogareṫ que esse non dʒ. ff. de tu. ⁊. cu. da ab his. l. scire oportet. §. j. ⁊ C. de iur. deli. ⁊. l. fi. §. si post. in glo. in litem, ⁊ hoc satis cõstat.
7 † Nã inuẽtariũ est de iure nouo. d. l. fi. Jtẽ de nouissimo. auc. ꝺ her. ⁊ falc. §. hinc nobis. sed de iure ciuili non est necessarie aditio in filio. l. iij. C. de iur. deli. l. apud hostes. C. ꝺ suis ⁊ le. l. i suis ff. ꝺ li. ⁊ posth. ergo nec ꝯfectio inuentarij. ¶ Et si qreraṫ quare extraneus heres teneṫ vltra vires ⁊ filius non. ¶ Rñdeo. qꝛ heres extraneus admittiṫ ad lucrũ ⁊ filius ad dbitũ. l. fin. C. de codi. Et ꝙ eo mõ. põt respõderi ad. §. si vero. ⁊ ad. §. hinc nobis. de her. ⁊ fal. ꝙ ibi loqnaṫ in extraneis. Et ita loqnaṫ in extreneis ꝓbo. pmo, qꝛ dicit testatoré posse ꝓhibere falcidiaʒ, sʒ testator non põt ꝓhibere debitũ iure nature, ergo non loquitur in filio. ¶ Jtẽ ꝓbatur qꝛ dicit si qnedã soluta sunt ꝑ ignorantiã iuris non repetit, sʒ ista nõ cõueniũt filijs, qꝛ possunt repetere. l. si patronus. de do. ⁊ sic vṙ qꝺ loquatur tm̃ in extraneis cum ꝟba non cõueniant nisi extraneis ⁊ ab ista non est recedendũ, qꝛ cõis opi. eã seruat in iudicando, lʒ in disputando aliud dicatur. ¶ Posset tñ replicari ꝙ imo. d. l. fi. loquaṫ in suo duplici res-
8 pectu. † Nã in. §. finaũt dubijs. ⁊ i. §. si vero vel postꝗ̃ poniṫ ibi ꝑ tex. verbũ imiscere, ꝙ est ꝓpriũ suorũ heredũ. nã extranei nõ imiscẽt. l. cũ i bonis. ff. de acq. here. instit. de hr̃. quali. ⁊ diffe. §. extraneis. ⁊. §. seq. vsqꝫ ad fi. Jtẽ alio respectu posito ꝙ nõ ẽet ꝟbũ imiscere, sʒ solũ verbũ adire cũ illud est verbũ ꝯnale. Nã ille q adijt imiscet lʒ non eꝯ. l. vna. §. in nouissimo. C. de cad. tol. Jtẽ filius põt adire si vult sicut põt se imiscere. l. defunctus. C. ꝺ leg. here. Sed ad istã replicationé posset rñderi ⁊ primo dum loquiṫ de imixtione. ¶ Rñdeo qꝺ hñ hʒ intentioné ad suũ heredé. s. quo ad hoc vt teneaṫ creditoribus hr̃ditarijs nõ ꝯficiendo inuenta. sed ꝙ perdat litimam nõ dṙ. Et si dicaṫ si teneṫ insolidũ qñ detrahit quartaʒ. Rñdeo duobus modis, vno mõ ẜm Bal. qui ita sentit in. d. l. fi. nã de leg. debitis deduciṫ quarta. Et sic quarta legata ⁊ credita diminuenṫ rõne quarte totũ autẽ illud qꝺ superuenit erogabiṫ quarte. Et si plus erit necessariũ exsoluet tñ quartã retinebit. Pone. n. ꝙ hereditas vʒ centum quinquaginta ⁊ legata sunt trecenta de legatis deducenṫ centũ tantũ ⁊ sic restabunt ducenta, vñ filius nõ damnabiṫ nisi in qnquaginta tãtũ. Et dicit notabiliter Ja. but. ꝙ illud qꝺ deduciṫ rõne quarte non vṙ legatum. l. scimus. C. de inoffi. test. Uel põt rñderi dum dicit legata esse soluenda insolidũ ꝙ dʒ intelligi in-
9 solidũ. i. donec est in hereditate qꝺ ita ꝓbaṫ. † Nam vʒ arg. de tempore ad personas seu res. l. qui plures de vul. ⁊ pup. sʒ qñcunqꝫ ꝟba denotantia perfectionem tẽporis ponunṫ in aliquo actu debẽt declarari ẜm tps in quo actus vʒ i quo verba ꝓferũtur, puta si dixero, volo tecum ꝯtrahere societaté in perpetuũ intelligiṫ. i. donec viuã. l. j. ff. ꝓ socio. sic dicã in casu nostro in rebus ⁊ personis nec intelliganṫ insolidũ legata practicari ꝓut ẽ in hereditate. Et si diceret quod non induxit illã. l. addendo in solidũ pro quadã pena illi qui nõ ꝯfecit inuentarium. ¶ Rñdeo opaṫ quo ad retractioné falcidie nã nõ retinebaṫ falcidiã. Et sic quo ad illud erit grauatus ꝺ debita iure nature, nihil. n. est iferẽdũ tanqꝫ ex separatis, arg. l. papi. exuli. ff. de mino. nam talis est ꝯtra voluntaté defuncti vñ de iure ffoꝝ. non poterat

ꝓhiberi.l.qđ de bonis.§.fi.ad.l.fal. Hodie aũt sic, auc.sed cũ testõr.C.ad.l.fal.sed debitũ iure nature, ẽ potius ſm mẽtẽ testã
10 tis quã preter, q: est verisimile,† ꝙ voluerit ꝙ filius nõ pereat fame pp ꝙ illa est inducta a.l.auct.de trien.ⱬ semi.§.consideramus.iõ non est verisimile ꝙ voluerit ꝙ filius pdat pp non cõfectionẽ inuẽtarij q̃ cõfectio nõ fuit vnq̃ȝ de mente defuncti,imo potius preter mentẽ. Et si põt intelligi ille tex.sicut alias videmus qđ verbũ significans infirmitatẽ restringitur in tpe,vt.C. de sac.san.ecc.l.fi.vñ si est incõueniẽs si verbũ denotans implementũ intelligaṫ quantũ in te non vltra. Uel põt dici ꝙ lȝ teneatur vltra vires,exactio tñ non fit nisi ꝑ mõ eius patrimonij que apud eũ herede ẽ.vt.l.j.§.si is q ff.ad treb.vel ſm antiquos põt dici caueṫ insolidum.s.ꝑut patiunṫ facultates,ita exponiṫ in simili tex.in.c.q̃ȝ.in prin.de vsu.in.vj.ibi ꝑut facultates.ⱬc. Et lȝ in tex.dicat ibi plenarie quasi sentiat ꝙ ẽt si facultates nõ sufficiãt creditoribus,tñ intelligiṫ plenarie satisfactũ si respectu q̃titatis heredis est satisfactũ,ⱬ si dicaṫ imo in solidũ significat ẽt vltra illud ꝙ peruenit apud heredẽ.l.vna.C.ne ex dli.ðsun. ſȝ dic ꝙ illud nõ facit virtus illius ꝟbi insolidũ,ſȝ opaṫ ꝯ lit.facit insti.de pena temere liti.§.penales.ⱬ.l.oẽs actiones.ð reg.
11 iur.hic aũt nõ dicit de lit.cõtesta.ergo ⱬc. ¶ † Itẽ ꝓbaṫ filius nõ cõficiẽs inuẽtariũ solenniter pdit falcidiã q̃ capit iure insti. d.§.si vero nõ fecerit.ſȝ ista falcidia imputaṫ sibi in legitimã,vt no.in.l.q̃ȝ.C.ad.l.fal.ergo ꝯñr admittit legitimã.ar.l.papi.§. meminisse.ff.de inof.testa.ⱬ est simile.ꝙ dr in patrono.l.si patronus.ff.de bo.li. ¶ Rñdeo qđ tũc iputaṫ qñ filius est factus ex ea locupletior qñ eã recepit,ſȝ qđ aliter imputeṫ negaṫ,q: tunc diceremus in legitima imponi grauamẽ qđ eẽ nõ dȝ ne qđ vna via ꝯcediṫ alia ꝓhibeaṫ. ¶ Itẽ ꝓbaṫ appellatione falcidie ꝯtineṫ quarta debita iure nature.auc.vñ si parẽs.C.de inof.testa. sed nõ ꝯficiẽs inuẽtariũ pdit falcidiã.d.l.fi.§.ⱬ si prefatã ⱬ.d.§. si vero nõ fecerit.ergo ẽt pdit quartã ðbitã iure nature. ¶ Rñ
12 deo vt.s.in prio motiuo,q: imo inter istas ẽ differẽtia. ¶ † Itẽ ꝓbaṫ vbi est eadẽ rõ ibi dȝ esse idẽ ius.l.illud.ad.l.aql.l.a titio. de verb.obli. Sȝ q̃ro quare pdaṫ falcidia q: est suspicio furti q̃ oriṫ qñ non fit inuẽtariũ q̃ rõ ẽt hȝ locũ in debita iure nature,ergo ⱬc. ¶ Rñdeo ꝙ imo nõ est eadẽ rõ nã ista suspitio furti non cadit in filio,imo si aliq̃s subtrahit potius est presumptio vt faciat cã se alimentãdi ne fame pereat q̃ȝ animo furãdi faciat.fa
13 cit ꝙ no.in.l.j.ⱬ.ij.C.de pa.q fil.dist.† Itẽ est diuersa rõ,q: falcidia venit ex lucro debito ex iure nature ⱬ venit ex debito. Et ꝙ quarta falcidia veniat ex lucro.pȝ ex.l.fin.de iur.deli.ⱬ auc. de here.ⱬ falci.§.si vero non fecerit.ibi ꝙ ẽ lucrũ,ſȝ ðbita iure nature fuit inducta non solũ a.l.sed ẽt eq̃tate.de qua in.l.cũ rõ. ff.de bon.dã.ⱬ.l.scripte.ff.vñ li.s.ne filius fame pereat,imo magis faueṫ ei q tractat de dãno vitando q̃ȝ ei qui tractat de lucro captãdo.l.fi.§.si vero.C.de iur.delib.l.de die.ff.qui satisda.cog. l.arrianus.ff.de actio.ⱬ oblig.ⱬ si repliceṫ lȝ non sit par rõ in totũ.Si tñ est ꝯria põt de vno ad reliquum argui,ſm tex.glo.ⱬ Bar.in.l.si q̃s filiũ.§.j.ff.de colla.bo. ¶ Rñdeo ꝙ ibi erat ma
14 ior rõ ⱬ iõ illud idẽ ius de quo ibi statuebat.† Nã ex maioritate rõnis hñ lȝ legẽ extẽdere.auc.multo magis.de sac.san.eccl. faciũt no.in auc.quas actiones.eo.ti. Sed in casu nostro non ẽ maior rõ.immo minor vt dixi. Preterea ipsa rõ,q: presumitur furari nõ respicit ipsã falcidiã,ſȝ ipsa falcidia est sublata ꝑ viam pene,vt dicit.§.si vero nõ fecerit,vñ illa ratio se hȝ dirigere ad illud ꝙ teneaṫ oibus,quare ⱬc. Si ergo ista rõ non dirigiṫ ad falcidiã,ergo multo minus ad quartã ðbitã iure nature. ¶ Itẽ ꝓbaṫ non est possibile legislatorẽ oẽs casus cõprehendere,sed optimũ est arg.de similibus ad similia.l.non possunt.ff.de legi. sed reperiṫ ꝙ filius pdit falcidiã pp non cõfectionẽ inuentarij. de debita aũt iure nature nil est dictũ,vñ lȝ non sit omnimoda similitudo tñ est aliqua q: ambe vocanṫ quarte,iõ vȝ arg.tanq̃ȝ de simili ad simile. ¶ Sȝ rñdeo ꝙ ista non sunt similia nisi quo ad hoc solũ nomẽ quarte,sed hec similitudo non sufficit cũ sint
15 diuerse tã quo ad modũ cõstituendi q̃ȝ cõstituti.† Nã legitima iure nature nõ venit ꝯ voluntatẽ testõris,sed potius ex eius voluntate.auc.de trien.ⱬ se.in prin.falcidia aũt venit ꝯ volũtatem testõris qui oĩa fideliter legauit credẽs per heredẽ debere exequi.l.j.ff.ad.l.fal.insti.ad.l.fal.in princ.vbi per hec oĩa licebat legere totũ,alias tm̃,sed est magna differentia inter inducta solum iure ciuili,ⱬ inducta de iure ciuili ⱬ naturali,ⱬ sic non sunt similia ẽt quo ad modũ ꝯstituendi. Itẽ ẽ differentia quo ad modum ꝯstituti,q: si esset hereditas creditoribus granata debita iure nature detrahitur,natura illa minuit,vt i.§.si nostra.insti. de de succes.li.falcidia aũt detrahitur cũ es alienũ deducitur.l. papi.§.quarta.ff.de inoffi.test. Et sic est differentia,ideo non ar
16 guitur de vna ad aliã. ¶ † Itẽ ꝓbaṫ persona ecclesiastica,vel ꝯstituta in dignitate quacũq̃ȝ si non ꝯficit inuẽta.pdit quartam auc.de he.ⱬ fal.in gl.q: ꝟe dux,ergo a fortiori filius,q: si ꝑsona ꝓuilegiata pdit,ergo a fortiori iste priuatus. ¶ Rñdeo qđ illud procedit in falcidia de qua non est.q.mea. Uel dico ꝙ iste persone non priuilegiatur sicut in casu meo. Et hoc respectu Bar. nõ fuit hãc ausus.q.decidere in auc.sed cũ testator.C.ad.l.fal. lȝ Ange.eã decidat in.l.fi.§.peñ.C.de iur.delib. ¶ Itẽ probaṫ sumpto arg.ab auctoritate ꝙ est optimũ in iure.l.septimo mense.ff.de sta.ho.l.si pater.ff.de so.l.vtrũ.ff.de reb.dub. sed in hac sñia est Hosti.in summa.de test.ver.qd si non fecit.cũ ver.seq. Hãc tȝ Jo.an.in.c.q̃ȝ.extra de vsur.in.vj.hoc tȝ glo.Ber. in.c.raynutius in fi.de testa. Hãc tȝ Bal.in.l.fi.§.fi.C.de iur. deli. ¶ Sȝ rñdeo ꝙ disputatiue loquẽdo põt teneri ꝯ in dispu
17 tãdo ꝑ rõnes de quibus diceṫ. ¶ † Itẽ ꝓbaṫ si semel heres habuit quartã iure nature nõ dȝ amplius habere.l.cũ queritur.C. de inof.testa.sed nõ ꝯficiẽs inuentariũ presumiṫ habuisse quartã q: hereditas presumitur locuplex.auc.de he.ⱬ fal.§.sancimus.ergo per non confectionẽ perdit. ¶ Rñdeo qđ illud ꝓcedit quantũ ad quartã iure institu.non quãtũ ad quartã debitam iure nature. ¶ Itẽ probaṫ q: non cõficiendo inuentariũ heredis actio ꝑ adi.remanet cõfusa ⱬ nulla ex ea remanet exactio neque deductio.l.fi.§.si vero ⱬ ipse.C.de iure deli.ergo nec in ðbita iure nature que vt es alienũ debitũ censetur. ¶ Rñdeo ꝙ lȝ per aditionẽ heredi.cõfundatur actio.l.debitori.C.de pact. hoc procedit quãtũ ad agendũ ⱬ quantũ ad substantiam obliga
18 tionis,† q: nõ põt esse sibijpsi obligatus,nec põt ꝯ se agere.l. frater a fratre.C.de ꝯdi.inde.in fi.prime gl.magne.l.irritã.C. ad.l.falcid.ⱬ.l.in imponenda. Et posito ꝙ hic corrigaṫ hodie q̃tũ ad legata ⱬ fideicõmissa particularia,q: possunt excedere vires hereditarias,attñ in fideicõmisso vniuersali nõ corrigitur nec in debita iure nature. ¶ Itẽ probaṫ in.c.licet.de voto.vbi filius pp delictũ inobedientie priuatur heredi.ita videtur i isto
19 casu. ¶ † Rñdeo ꝙ ibi loquitur de regno,quod est idiuisibile, quia corona nõ potest diuidi. Item quia dignitas non diuiditur ne minuatur auctoritas dignitatis,vt in.c.j.de feud.marchie. col.x.ⱬ etiam suadet vtilitas subditorum,qui expedit multitudinem regi ab vno.l.ij.§.nouissime de ori.iu. Et quod regnũ sit indiuisibile no.Cy.in.l.si viua matre.C.de bo.ma. ¶ Item ꝓbaṫ in.c.si heredes extra de test.ⱬ.xj.q.j.c.siluester.vbi rõne inobediẽtie ꝓuaṫ filius. Rñdeo ſm aliquos qđ ibi est spãle in relicto ad pias cãs.sed dicũt aliq̃ hoc esse falsũ q: ltima ẽ potẽtior quã ꝗcunq̃ȝ legatarius ad pias cãs,nec põt esse in mora filius respectu ltime. Nã vr̃ esse legatũ qđ a iure nature detrahiṫ.C.
20 de inoffi.test.l.qñ in prioribus. ¶ † Rñdeo ergo sic,ꝙ illa cãa debent intellectuali salua ltima,ius canoni.distinguit ꝑ ius ciuile ꝑ qđ ẽt distinguiṫ ius diuinũ,vt not.in.l.i.ff.de ꝯsti.princ.ⱬ istã sol.tȝ Bald.sentit i auc.hoc amplius.C.de fideicõ. ¶ Itẽ ꝓbaṫ in simili.nã cautio de redden.vsur.ẽ de substantia testamẽti vsurarij,alias testm̃ nõ tȝ si fuerit omissa ꝑ defunctũ vl̃ hr̃dẽ,vt i.c.q̃ȝ.ð vsu.lib.vj. Et tñ lȝ testm̃ non valeat hr̃s teneṫ restituere totũ debitũ vsurariũ ergo sic dicã in casu isto nã ꝯfectio innẽ.ẽ caput aditionis.l.scimus.C.de iu.delibe.ergo si fuit omissa teneṫ isolidũ vltra vires hr̃di.vl̃ insolidũ creditoribus satisfaciat,ergo i ltima granabiṫ. ¶ Rñdeo ꝙ ar.nõ ẽ bonũ nam obstaret si pstatio cautionis eẽt ð necessitate testamẽti qđ nõ ẽ q: si eẽt ð solẽnitate regrereṫ eodẽ ꝯtextu.l.ãtiq̃s.C.ð test.vñ ⱬ añ ⱬ post testm̃ pt practicari.d.c.q̃ȝ.vñ fuit pstita cautio ð vsu.recõualescebat,nec obstabat.l.si filius.ff.de test.cũ ibi no
21 uũ testm̃ qđ ab initio nõ valuit ex supueniẽte habilitate nõ recõualescit,† q: illud ẽ qñ testm̃ ẽ iuratũ pp ðfectũ testõris q erat inhabilis tpe testamẽti ꝙ inspiciṫ.l.si aliẽnũ.§.extraneus.ff.de he.insti.ⱬ insti.de here.qua.ⱬ diffe.§.i extraneis,h̃ ãt testm̃ nõ ẽ efficax pp icapacitatẽ testõris vel hr̃dũ,ſȝ solũ ẽ i suspẽso donec psteṫ cautio,ⱬ ita intellexit. Nico.de mat.c.q̃ȝ palle.ⱬ ita tȝ Bar.in effectu lȝ ꝑ multa ꝟba i.l.filio ꝓterito de iniust.testa. vel pt dici ꝙ illud.c.facit potius ꝓ hac pte dũ dt ꝙ nõ sepeliṫ ꝙ isto mõ testatus ẽ donec satisfecerit ꝑut patiunṫ facultates plenarie quasi sentiat ꝙ dicaṫ plenarie satisfieri si quo ad modũ facultatũ satisfecit. ¶ Itẽ ꝓbaṫ i.c.raynaldus.i fi.extra de test. ¶ Rñdeo ꝙ ibi loqṫ de q̃rta iure isti.vel fal.nõ ãt iure nature,vt i gl. ¶ Itẽ ꝓbaṫ qñ daṫ aliqd i bñficio filij pt tũc illud ex suo facto ꝑdere vel diminutum recipere.l.si qñ.§.ꝯnaliter.C.
22 ð ioff.test.ergo amittẽdo inuẽtariũ fcõ suo pdit ltimã. ¶ † Rñdeo ꝙ iste.§.ⱬ ꝯnaliter loquiṫ de facto cui ille filius expsse de

genuit

genit.s.parti sibi relicte.lz esset minus q̃ legitima, hic aũt non acquienit voluntati testõris ⁊ legis sʒ facto testatoris tm̃, vñ dʒ habere integrã legitimã. ¶ Itẽ ꝓbaẽ spernẽtes legẽ debẽt puniri nec gaudẽt.l.auxilio.l.iuxta.ff.de mino.l.fi.§ si vero post q̃.C.de iur.delib.sed nõ cõficiẽs inuenta.spernit legẽ q̃ ꝑcipit inuẽta.fieri debere,ergo dʒ priuari legis bñficio. ¶ Rñdeo qđ illud ꝓcederet qñ hʒ legitimã ab illa eadẽ.l.q̃ vult inuenta.fieri sed cõfectio inuẽtarij nõ est primordialis cã ipsius legitime,ergo nõ ꝑdit ipsaʒ legitimã q̃ succedit loco alimẽtorũ,⁊ sic est bñ-
23 ficiũ naturale ⁊ a natura inductũ.auc.de hr̃.⁊ fal. ¶ † Itẽ ꝓbaẽ ignorantia nocet ignorãti.l.iuris ignorantia.C.q admit.ad bo.pos.po.l.ij.C.de iur.⁊ fac.igno.l.j.in princi.l.iuris ignorãtia ⁊.l.regula.ff.de iur.⁊ fac.igno.si ergo filius ignorat.ll.ꝑcipiẽtes inuenata.fieri debẽt puniri,vt.l.j.ff.de concussio. ¶ Rñdeo qđ iuris ignorãtia non nocet qñ tractatur de damno vitando.l.iuris ignorã.de reg.iur.⁊.l.error.eo.ti.Itẽ ꝓbaẽ q nõ facit id qđ facere dʒ est puniẽdus ⁊ dr̃ in fraude.l.qd sit fugitiuus.§.celsus ⁊.§.idẽ ait.ff.de edil.edi.l.oẽ delictũ.ff.de testa.mili.l.pupilli ď bitor.ff.de sol.l.in fraudẽ.ff.de his que in frau.cre.sed filius non
24 faciẽs inuẽta non facit ꝙ dʒ,ergo ꝑdit legitimã. ¶ † Rñdeo ⁊ fateor ꝙ non faciẽs ꝙ punit̃,nõ tñ ꝑdit legitimã q̃ est priuilegiata vt de ea detrahat̃ oẽ onus ⁊ oẽ grauamẽ.l.qm̃ in prioribus.C.de inoffi.test. ¶ Itẽ ꝓbaẽ filius ex delicto suo ꝑdit legitimã l.papi.§.meminisse.ff.de inoffi.test.⁊ eodẽ mõ patronus respectu liberti.l.libertus ex minore.ff.de bo.li.ergo filius non faciẽs inuenta.tanq̃ delinquẽs dʒ puniri ⁊ priuari legitima. ¶ Rñdeo qđ ibi loquit̃ in alio delicto q̃ ꝯfectionis inuentarij,loquit̃ n.qñ filius recusat testm̃ patris. ¶ Itẽ ꝓbaẽ in.d.l.fi.§.si vero post q̃.C.de iure.deli.vbi filius non vtit̃ bñficio.l.fal.si non fecit inuenta.ergo ꝑdit legitimã. ¶ Rñdeo ꝙ ibi loquit̃ in falcidia,⁊ ꝙ ibi loquit̃ in fal.expsse dicit tex.ibi.vñ nõ dʒ trahi ad legitimã debitã iure nature tanq̃ ius corrigẽs.l.cũ quidã.de li.⁊ posth.⁊ in.c.odia.de reg.iur.in.vj. ¶ Itẽ ꝓbaẽ instit.de here.quali.⁊ diffe.§.extraneis.⁊.§.testamẽti factionẽ.⁊.l.cũ q bonis.ff.de acq.here.cuʒ immiscere,sit suoꝝ,vt.d.iuribus. ¶ Rñdeo ꝙ lʒ illud verbũ imiscuerit pertineat ad suos,tñ non facit talis defectus nõ cõfectionis deficere legitime ďtrac.vt in auc.ď here.⁊ fal.§.in ver.lucrari.⁊ auc.hoc amplius.C.de fideicõ.
25 ⁊ est tex.in auc.ď here.⁊ fal.§.si qs.ver.nõ implens. ¶ † Item ꝓbaẽ si creditor succedẽs debitori ⁊ nõ ꝯficiẽs inuẽta.non ďtrabit ꝙ.s.ďbet̃ ⁊.l.in imponẽda.⁊ ibi no.C.ad.l.fal.⁊ est tex.a ꝯ̃rio sensu in.l.fi.§.in cõputatiõe.C.ď iur.deli.ergo.a fortiori filius nõ ďtrahit legitimã q̃ non ẽ ita debita. ¶ Rñdeo ꝙ nõ ẽ eadeʒ rõ in filio q̃ ẽ in creditore.rõ.n.quare ꝯfundit̃ debitũ ẽ ne qs sit obligatus sibiipsi.l.frater a fratre.ff.ď ꝯdi.inde.l.si qs ꝑ eo.§.j.⁊.l.heres a debitore.§.j.ff.ď fideius.sʒ i filio secus ẽ,qr patre viuente ei nõ ďbet̃ legitima neq̃ ꝯ̃ patrẽ agere põt aliqua actiõe ciuili vel ꝑtoria sicut creditor.l.j.§.lʒ an impubere.ff.de colla.bo.⁊ no.p gl.in auc.si qua mulier.C.de sac.san. Cum ergo post mortẽ patris debeat legitima,ex tũc incipit filio cõpetere ius
26 vnius † ⁊ idẽ actus non dʒ opari diuersos effectus.s.ꝙ debeat̃ ⁊ statim ꝙ ďbet̃ ꝯfundat̃ ꝑ.l.paulus.⁊.l.ꝙ dicimus.ff.de sol.⁊.l.quoties.ff.de ver.obl.maxime cũ ipse filius debeat habere legitimã iure nature debitã sine aliquo onere.l.qm̃ in prioribus.C.ď inoffi.test. ¶ Itẽ vr̃ tex.in auc.de here.⁊ fal.§.si vero nõ fecerit.vbi loquit̃ ĝnaliter,ergo in oi quarta,sʒ dico ꝙ ille text.non ob.ꝓbo sic.qbꝰ nõ cõueniũt verba.l.nec ipsa.l.conuenit.l.hos accusare.§.oibus.de accu.sʒ ṽba nõ ꝯueniũt filio cũ legislator dicat ꝙ testõr pt ꝓhibere falcidiã nõ aũt põt ꝓhibere ďbitã iure nature.auc.hoc amplius.C.ď fideicõ.ergo ⁊c. ¶ Iteʒ ꝓbaẽ l.ita tñ.§.si patronus.ff.ad treb.vbi si patronus est institutus in quarta iure patronatꝰ ďbita si nõ adijt ꝑdit ipsaʒ quartã,idẽ ergo dicemꝰ i filio,qr i filio ⁊ patrono ẽ eadẽ rõ. ¶ Rñdeo ꝙ isti casus sunt diuisi. Nã si patronus ꝑdit quartã iure patronatus qr non adiuit sponte cum non reperitur tex.qui velit qđ filius ꝑ non confectionem inuentarij perdat legitimam.

27 Pro parte † autẽ negatiua ꝙ nõ ꝑdat̃ quarta ďbita iure nature,ꝓbaẽ primo ꝑ arg.a maiori ꝙ validũ ẽ in iure.auc.multo magis.ď sac.san.ecc.⁊.l.q̃to magis.ď iureiu.sʒ certũ ẽ ꝙ filiꝰ nõ obediẽs volũtati testõris aliqd sibi ꝑcipiẽtis ⁊ nõ obediẽs ꝑcepto legis ⁊ ꝑcepto iudicis ñ ꝑdit ďtractionẽ quarte iure nature,sʒ priuat̃ here.⁊ retinet ďbitũ bonorũ subsidiũ.auc.hoc amplius.C.de fideicõ.⁊ in auc.ď here.⁊ fal.§.primũ itaq̃.ergo multo minus dʒ ꝑdere si est inobediens legi tm̃.s.ꝑcipienti ꝙ inuenta.faciat. ¶ Rñdeo ꝙ auc.hoc amplius.loquit̃ ď nõ obediẽte ꝑcepto testõris ⁊ iudicis,vt ptʒ ex litera ibi monitus a iudice.Dubiũ aũt i cũ loquit̃ de non obediẽte ꝑcepto legis.Rõ.n.quare fuit inuẽta cõfectio inuẽtarij fuit vt in prin.dixi vt fidelius impleat volũ testãris.auc.ď here.⁊ fal.§.fi.cũ iuribus i prin.allegatis.facta ergo cõfe non ꝑsumit̃ furari. Merito habebit legitimã snã ⁊ sic quartã ďbitã iure na
28 ture q̃ nõ ꝑsumit̃ habuisse. † Fuit.n.inuenta quarta illa ne filij fame ꝑeant.auc.ď triẽ.⁊ se.§.ꝯsideramus.in prin.⁊.l.fi.de lib.agno.cũ itaq̃ nõ fecit inuentariũ ꝑsumit̃ subtraxisse ⁊ sic habere tm̃ ꝙ fame nõ moriat̃,iõ non dʒ habere quartã. ¶ Sõo ad idẽ arguit sic.legitima debet̃ primo filie ⁊ sine aliquo onere,qr filius non tenet̃ grauamẽ sine legitima impositũ adimplere.l.qm̃ in prioribus.C.ď inof.testa.ergo onus ꝯficiẽdi inuẽtariũ nõ extendit̃ q̃tũ ad ꝓuationẽ legitime. ¶ Rñdeo ꝙ illa iura que volũt qđ nõ iponat̃ onus vel grauamẽ ꝓcedũt ⁊ loquunt̃ in onere iponẽdo ꝑ hoiem,qr dʒ esse sine onere.secus aũt si onus iponit̃ a.l.sicut est in cõfec.inuentarij.vel põt dici qđ cõfe.inuẽtarij,nõ est onus sʒ prouisio,quia in tota hr̃ditate remanet tutus etiam q̃tum ad ꝓpria bona. ¶ Itẽ ꝓbaẽ,certũ est qđ iura q̃ dicunt qđ nõ ꝯficiẽs inuẽta.ꝑdat quartã,loquunt̃ ď quarta iure institutionis,vt.l.fi.§.⁊ si prefatam.⁊.§.si vero non fecerit.⁊ non loquunt̃ ď quarta ďbita iure nature ergo ad eã nõ ďbemus extẽsionẽ facere ar.l.cũ ꝑtor.ff.ď iudi.⁊.l.maritus.C.ď ꝓc.qr casus exp̃ssus omissus habet̃ ꝓ omisso.l.cõmodissime.ď li.⁊ posth.⁊.
29 l.si cũ dotẽ in pri.sol.ma. ¶ † Rñdeo ꝙ imo loquunt̃ ẽt i ďbita iure nature.cũ i ea sit eadẽ rõ q̃ ẽ in quarta ďbita iure instit.pp inobedientiam,ita est inobedientia in vno casu sicut in alio. Regula ergo.l.cõmodissime.hʒ locũ ne casus omissus habeat eadẽ rõnẽ q̃ casus expressus.l.si ita scriptũ ď lib.⁊ posthu.C.ď iudi.vidui.tol facit qđ no.in.l.adigere.§.q̃uis.ď iure patro.⁊ l.illud.ad.l.aql.Itẽ põt dici ꝙ imo repit̃ tex.in auc.ď hr̃.⁊ fal.§.si vero nõ fecerit.⁊.l.fi.§.si vero post q̃.C.ď iure delib.vbi tenet̃ vltra vires hr̃ditarias ⁊ de suo ꝓprio,ergo ⁊ q̃tũ ad istam quartã,⁊ qđ loquat̃ in filio ⁊ sic in ďbita iure nature,vult litera ibi dũ dicit de immixtione ⁊ aditiõe. ¶ Itẽ ꝓbaẽ i auc.que est optima.ll.argumẽtatio.l.septimo mense.de statu homi.sed in ista parte est gl.in vers.lucrũ.hoc tʒ gl.in.d.l.fi.§.finaũt temerario.in gl.sacramẽto.in fi.hoc tʒ gl.auc.h amplius.C.de fideicom.in gl.in verbo,naturale.⁊ gl.hanc sententiã tenet Bart.in.d.auc.sed cũ testator.per tex.in auc.de here.⁊ fal. Ultimo hoc tʒ bal.in.d.auc.sʒ cũ testator.⁊ in.l.fi.C.ď iure ďli. ¶ Rñ
30 deo qđ ẽt ꝑ alia parte sunt auctoritates nõ minores. ¶ † Itẽ ꝓbaẽ pp non prestitã satisda.de vsuris restituẽdis,lʒ testm̃ sit inefficax,tñ heres non tenet̃ creditoribus hereditarijs nisi ꝓut facultates suppetũt,⁊ dr̃ plenario cũ illis satisfactũ in.c.q̃q̃.de vsu.in.vj.in prin.ergo idẽ in casu isto arguẽdo in simili,si ego vltra vires patrimonij ibi de suo non tenet̃,ergo quartã debitã iure nature retinebit anteq̃ debitũ.l.stichũ ⁊ pamphilũ.§.adiecio.ff.de sol.C.de pac.l.debitori.cũ si. ¶ Rñdeo qđ non est bonũ argumentũ de vno ad aliud qr sunt diuersa.l.papinianus exuli.ff.de mino.nã si cautio illa esset necessaria debet̃ fieri vno ꝯtextu.l.antiqtas.C.de testa.l.vniuersa.C.de preci.ipera.offe.sʒ põt ⁊ añ ⁊ post adhiberi,⁊ sic nõ est necessaria q̃tũ ad substãtiã. Preterea heres rõne vsurarũ nõ tenet̃ tanq̃ ex delicto nõ quatenus ad ad eũ peruenit.l.vna.C.ne ex delic.defunc.sed ex defectu inuentarij tenet̃ insolidũ.l.fi.§.si vero. Preterea illud.c.in fi.facit ꝯ̃ dũ dicit qđ si non seruet̃ solennitas de qua ibi respectu satisdationis seu cautionis q̃tũ ad reddendũ,ergo totuʒ insolidum est. ¶ Itẽ ꝓbaẽ in auc.de here.⁊ fal.§.non aũt dicimus vbi patronus nõ implens priuat̃ hr̃ditate sed nõ ltima,ergo idẽ dicã in filio,qr de talibus licitũ est arguere.l.j.ff.si quis a pa.fu.ma. ¶ Sed rñdeo ꝙ duplex est inobedientia,vna est de nõ seruãdo voluntatẽ testatoris,puta de non prinãdo legata vel alia q̃ testator ꝑcipit sicut est falcidia ⁊ hr̃ditas,⁊ i istis heres priuat̃ illo ꝯmodo tantũ qđ fuisset habiturus si seruasset illã volũtatẽ,sed aliud ꝯmodũ qđ fuisset habiturus nõ pp illud sed ẽt ab intesta.est habiturus vt est debita iure nature,⁊ illa
31 nõ priuat̃ ⁊ iustũ est. † nã q nõ vult sentire onus non dʒ sentire ꝯmodũ.l.si legatarius.C.de leg.l.ab eo.⁊ ibi no.C.de fideicõ.i fi.ď fideicõ.here.ꝑ totũ in ar.nõ ẽ sic,qr oino erat habiturus vñ nõ ita inspicit̃.ar.l.si seruo fideicõmisso.ff.de her.insti.⁊.l.si filius q pri de vul.⁊ pup.⁊ ita loquit̃ ille.§.non aũt cũ quo ꝯcordat auc.hoc amplius.C.de fideicõ.q i filio ꝓprie loquit̃. Alia ẽ inobediẽtia puta i nõ parẽdo volũtati legis ad hũ seruãdũ voluntatem defun.⁊ euitandas fraudes oẽm modũ inuenit sic est in cõfec.inuentarij,nam presumit ⁊ reddit se certa.l.qđ hr̃s si solẽniter ꝯficit inuen.ꝙ quasi impossibile ẽt ꝙ hereditas derobetur

saltem in magno dãno vel negotio ⁊ per cõsequens creditores ⁊ legatarios defraudare, vt in auc. de here. ⁊ fal. §. sanc. ⁊ l. fi. §. si vero pluriq́ꝫ post. ⁊ §. seq. C. de iur. delib. Et idẽ si heres sit circa hoc inobediens tanq́ꝫ delinquens priuat̃ omni cõmodo ꝙ bñficio, l. esset habiturus, ⁊ hoc erit cõmodũ quarte debite iure nature. Nã eoipso ꝙ qs delinquit non faciẽdo inuẽtariũ p̃sumit̃ velle lucrari ⁊ predari. vt. d. §. sancimus. ⁊ sic nõ est periculũ ꝙ in similibus se dimittat mori fame, ⁊ sic cessat ratio. d. §. cõsidera
32 mus. auc. de triẽ ⁊ se. † Lex. n. deceptis non decipientibus ꝓui det. l. j. C. si aduer. delic. ⁊ l. ij. ⁊ iij. C. si mi. se ma. dixe. ⁊ hoc ar. cũ rõne facit ꝓ pte negatiua ꝙ non priuet̃. vel r̃ndeo ꝙ ille. §. excipimus. non ob. q̃ illud ꝙ ibi dr̃, non dꝫ referri ad scd̃am p teꝫ consti. s. ad. §. si qs aũt non implens. Ex quo sumit̃ auc. hoc amplius. C. de fideicõ. ⁊ hoc ꝓbat̃ q̃ in prima parte cõsti. illius exceperat filiũ a patrono. In scd̃a vero parte scꝫ in. §. nõ aũt excipimus. nullã fecit mentionẽ cũ in. d. §. non aũt. excipiat de patrono vr̃ et̃ excipere de filio de quo fuerat locutus in prima pte illius cõsti. cũ ipsi filio legitima magis debita q̃ꝫ patrono.
33 ¶ † Itẽ ꝓbat̃ q̃n aliqd non ꝓhibet̃ a. l. dꝫ manere in suo esse. l. necnon. §. sed ꝙ eis. ff. ex q. can. ma. l. sancimus. C. de testa. sed non reperit̃ heredẽ adeo teneri creditoribus vt nõ possit detrahere debitã iure nature pp non cõfectionẽ inuentarij, ergo dõm est ꝙ possit detrahere. ¶ R̃ndeo ꝙ imo in ista. q. ꝓhibita est debita iure nature. ex similitudine rõnis vel identitate, lꝫ nõ expresse vt. s̃. dixi in precedenti arg. Preterea tex. in. l. fi. loquit̃ in pluribus locis gñaliter. s. ꝙ non cõferens inuentariũ non sentiat cõmo. l. de inuẽtario õliberãtis, vt i. §. si vero postq́ꝫ. ibi nec l. nostre bñficio pfruat̃. ⁊ in. §. cũ. n. ibi vel nostrã. facit q̃ in. §. si qs aũt temerario. spãliter ponit de falcidia quasi sentiat ꝙ in p̃cedentibus gñaliter locutus ẽ de oĩ bñficio ꝙ ex hereditate pcipit̃ oĩ rõne maxĩe rõne cõfecti inuẽtarij. nũc aũt spãliter de falcidia vult declarare, si. n. s̃. de falcidia voluit declarare, ⁊ postea iteruꝫ subdat de falcidia valde verbosus fuisset impator qd̃ iñ
34 non est dõm si põt saluari. argu. l. ij. C. cõmu. de leg. ¶ † Itẽ ꝓbat̃ ꝙ casus odiosus est spãliter a. l. statutus, nũc non est trahẽdus ad alios casus. l. ꝙ vero. s̃. ff. de legi. sed qd̃ pp inuentariuꝫ non cõfectũ filius priuet̃ falcidia. l. fi. §. si vero postq́ꝫ ẽ qd odio sum. ergo non dꝫ trahi ad aliũ casuꝫ. s. ad legitimã, arg. l. cõmodissime. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ l. i penis. ff. de reg. iur. facit ad hoc dictũ gl. in. l. ij. C. de pat. q fi. dist. vbi dr̃ ꝙ non fit extẽsio in materia penali vel odiosa ad aliũ casuꝫ et̃ habẽteꝫ similẽ rõnẽ. facit et̃ ꝙ no. in auc. quas actiones. C. de sac. ecc. ¶ R̃ndeo qd̃ imo ꝙ q̃n est eadẽ rõ, vel maior, vel similis fit extẽsio ad aliũ casuꝫ. l. illud. ad. l. aquil. l. si qs filiũ. §. j. de colla. bo. ⁊ ẽ ꝓ hoc gl. no. in. l. illud circa fi. C. de epis. ⁊ cle. q̃ dicit ꝙ lꝫ dicat tex. sr̃ tñ ex idẽtitate rõnis trahit illa dispositio ad alios. ⁊ sic ꝓ ista pte et̃ ẽ gl. lꝫ i ꝓposito ꝙ dr̃ de legitima dꝫ trahi ad falcidiã ⁊ ad legitimã ex similitudine rõnis. Preterea possuꝫ dicere ꝙ non extẽso, sed de hoc tex. in. d. l. fin. ibi si vero adierit vel imiscuerit
35 ꝙ imiscuere ẽ filioꝝ, vt dixi. ¶ † Itẽ ꝓbat̃. l. loquẽs gñalr̃ circa vnũ casuꝫ in eius materia non dꝫ distingui amplius in casum diuersuꝫ. l. de pretio. ff. de publ. l. impator. de post. tu. sꝫ l. fi. §. si vero non fecerit. loquit̃ gñaliter circa falcidiã, ergo nõ dꝫ distingui reducendo ad legitimã. ¶ R̃ndeo qd̃ imo vna. l. p aliã distinguit̃. d. l. impator. ⁊ l. gntũ. ff. de testi. sr̃ insti. de vul. ⁊ pup. §. si institutus. ibi sine distinctiõe, ⁊ tñ distinguit̃ p alleg. ll. similẽ. l. non alleg. in fi. de iudi. Preterea tale arg. põt facere in s̃riũ. nã si gñaliter loquit̃ nõ dꝫ solũ restringi in falcidia. d. l. õ p̃tio. Et lꝫ fecerit spãlẽ mentionẽ de falcidia hoc fecit gratia exẽpli q̃ exẽpla nõ restringũt regulã, alias literã. l. dani infecti. la. j. ff. de dã. infe.
36 ¶ † Itẽ ꝓbat̃. ll. sunt. ll. cõcordande. l. j. C. de inoffi. do. lꝫ si dicimus ꝙ p. l. fi. §. si vero fecerit filius non cõficiẽs inuẽtariũ nõ detrahit in eius odiũ legitimã sequit̃ correctio multarũ. ll. q̃ dicunt ꝙ filius dꝫ habere legitimã pure si fuerit in aliq̃bus casibus ingratitudinis de q̃bus in auc. õ here. ⁊ fal. §. exheredatos ⁊ auc. vt cũ de ap. cog. §. aliud quoq́ꝫ capitulũ. confectio aũt inẽtarij non ẽ in illis casibus, ergo non dꝫ pdere legitimã. ¶ R̃ndeo ad. §. aliud. ꝙ pater non põt priuare filium ex alijs causis, lꝫ ꝙ. l. non possit filiũ ex alijs causis priuare non dr̃ ibi. Et lꝫ lex priuet in vno casu non intelligitur se arctare in alio casu arg. l. si quis in princip. testamenti. de lega. ij. facit quod no. in. l. digna vox. C. de legi. ⁊ l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. ⁊ l. ex imperfecto. de leg. ij. insti. q. mod. test. infir. §. fi. Preterea pater nõ põt priuare legitima, q̃ eã nõ idux̃it imo est quasi s̃ voluntatem eius. l. si arrogator. ff. de ado. Ideo non potest ipsum grauare in illa nisi in filij cõmodũ. l. si fundum p fi deidõmissum. §. fi. cũ. l. seq. de. leg. j. sed lex eã induxit. d. l. si arrogator. ibi non iudicio eius. s. testatoris sed principale ꝓuidẽtia, cũ ergo. l. eã filio dederit merito si legi ñ obedit ꝓuat̃ illa.
37 ¶ † Itẽ probatur inductũ in fauorem alicuius non dꝫ in eius odiuꝫ redundare. l. qd̃ fauore. C. de legi. sed inuentarij cõfectio est inuẽta in fauorẽ testatoris vt eius dispositio magis aperte ⁊ sine suspitione ⁊ fraude seruet̃, vt in. §. fi. in auc. de here. ⁊ fal. ergo nõ dꝫ i eius odiũ redũdare, redũdaret. n. si filius nõ hẽret ltimã, q̃ quodãmõ fieret iniuria patri q credebat filiũ debere habere suaꝫ hr̃ditatẽ, vel saltẽ legitimã ⁊ sic in effectu sine herede reperit̃. bonoꝝ. n. fuisset ei si habuisset heredẽ realem. auc. vt cũ de appel. cog. §. ceterũ. ¶ R̃ndeo qd̃ in cõsequentiã causatur illud qd̃ est in odium fauore alicuius reuerti potest in eius odiũ, hoc vult litera in. d. l. qd̃ fauore. dũ dicit in q̃busdam casibus, ergo quandoq́ꝫ contrariuꝫ statuitur. Et hoc ostendo in isto casu nã lꝫ beneficiũ sit inuentũ in fauorem testatoris nunq́ꝫ reuertitur in odiũ eius principaliter, sed p quandã cõsequentiã sic hoc est si filius non fecit inuentariũ q̃ tenetur creditoribus hereditarijs, ⁊ sic nil põt detrahere cũ debeat de suo expende
38 re. d. l. fi. cum simi. ¶ † Itẽ ꝓbat̃ omnibus constat vnius delictũ esse incẽdere domos ⁊ alia vt esse incẽdiarium, preterea nõ cõficere inuentariuꝫ in cuius. n. ẽ delictũ in faciẽdo q̃ꝫ in omittendo, vt plene ꝓ glo. in. l. diuus. ff. ad sil. ⁊ l. j. §. vsq́ꝫ adeo. ff. de iniur. sꝫ certũ est ꝙ incẽdiarius non tenet̃ creditoribus quibus incẽdia facta sunt, nisi ꝓut facultates suppetunt, ⁊ sic pñt ltimã detrahere, vt in. c. ex l̃ris extra de rap. circa fi. ibi iuxta facultates. Nota verbũ iuxta qd̃ positũ in aliqua oratione notat ꝓpinq̃tatẽ nõ ãt plenitudinẽ ⁊ pfectionẽ essentie, vñ si dico mea domus est iuxta tuã istud denotat ꝓpinquitatẽ tue, nõ aũt vt in tua sit, vt. l. q edes de ince. rui. nau. Sic in ꝓposito dicet̃ iuxta facultates satisfieri creditoribus, lꝫ in totũ facultates non distribuant̃ creditoribus sed aliquid retineat̃ aliqua ratione. Si. n. oĩa darent̃ nõ diceret̃ iuxta facultates ⁊c. vt in. c. quãq́ꝫ. circa
39 prin. de vsu. in. vj. ¶ † Sed r̃ndeo ꝙ vr̃ ibi i herede incẽdiarij nõ aũt in ipso incẽdiario. Itẽ ad dictionẽ iuxta dico qd̃ nõ semp significat illud qd̃ ponit̃ in. d. l. qui edes. Nam q̃nq́ꝫ significat idem qd̃ serui quasi velit dicere. Papa in illo. c. qd̃ serui. ꝙ facultates reperirent̃ soluent heredes, ergo q̃ocunq́ꝫ sit facultates debent creditoribus solui, ergo nõ retinebit sibi quartã ⁊ qd̃ exponat̃ iuxta. i. serui. vr̃ tex. in. l. j. C. de epis. ⁊ cle. iuncta gl. ij. que dicit ꝙ pp illa verba iuxta cautionẽ facit expssam mẽtionẽ de. l. plꝫ. C. de sac. sanc. eccle. vbi illud idẽ p̃ncipaliter fuit dispositũ, si ergo exponit̃. i. serui, ergo denotat quandã pfectionẽ. ¶ Itẽ ꝓbat̃, nã debita filio iure nature debent̃ filio a natura. insti. de iure natu. §. sed naturalia, ergo filios p nõ gfectionẽ inuentarij nõ pdit eã cũ nãlia sunt imutabilia, vt. d. §. sed na
40 turalia. ¶ † R̃ndeo ꝙ imo ipsa ltima p. l. tolli. vt in auc. vt cuꝫ de ap. cog. §. aliud quoq́ꝫ capl̃m, ⁊ ad hoc facit qd̃ no. in. l. si arrogator. de adop. l. papinianus. §. si impuberi. ff. de inoffic. test. qd̃ aũt dr̃ ꝙ naturalia iura sunt imutabilia veruꝫ fateor de iure natu. primeuo. s. quo masculus sexus tã in aĩalibus q̃ꝫ rõnabilibus quã brutis appetit femininũ. Itẽ aĩalia diligant filios, sed ius naturale scd̃arium. i. de iure gentiũ sicut in casu isto bñ potest mutari. de quo. s. plene tãgo in. q. p me pub. disputata que i ci. defuncto Baio. i. ij. dubio pn. ¶ Itẽ ꝓbat̃, certũ ẽ qd̃ quarta debita iure nature ẽ potẽtior quã quarta debita iure instit. l. sancimus. C. de inoff. testa. ⁊ auc. sed cũ testator. C. ad. l. fal. sed falcidia iure instõnis resecat legata ergo idẽ iuris i falcidia iure nature ⁊ fortius. R̃ndeo qd̃ resecat legata ipso iure. s. facte inuentario, ⁊ tunc et̃ filius hẽbit debitã iur. lꝫ q̃n p hr̃dẽ est cõmissuꝫ debitũ, vel quasi nõ faciendo inuẽtariũ f̃m pceptũ. l. lex priuat eũ. vt. d. l. fi. C. õ iure delib. siue sit filius siue extraneus.
41 ¶ † Itẽ ꝓbat̃. l. noua veniens ad correctionẽ iuris veteri itelligit̃ eo casu quo lex interpretata. auc. de gsan. ⁊ affi. fa. §. fi. auct. de filijs ad dota. iustr. na. §. aũt. Sꝫ clarũ ẽ qd̃ iure codi. si hr̃s nõ gficiebat inuentariũ non retinebat falcidiam. l. fin. §. vlti. ꝙ etiam teneat̃ ad legata ⁊ fideicommissa integra etiã si substãtie defuncti mẽsurã excedat, vt in. §. si vero nõ fecerit, ergo eo casu intelligit̃ lex interpretata. s. de falcidia iure insti. nõ aũt fiet extensio ad debita iure nature. R̃ndeo ꝙ illa. l. loquit̃ tã in debita iure nature q̃ꝫ in debita iure isti. vt. d. l. fi. §. si vo postq́ꝫ. l. si
42 vo postq́ꝫ adiuit vel imiscuit. † noto verbũ imiscere ꝙ est moꝝ isti. de he. qua. ⁊ diffe. §. testamẽti factionẽ. l. cũ q bonis. õ acq. here. ergo loq̃t õ filio. cũ itaq́ꝫ lex dicat cũ pdere falcidiã intelligo et̃ iure nature, vt eisdẽ cas. bus loquat̃ lex interp̃tãs q̃bus lex iterp̃tata, ⁊ sic p̃t dici ꝙ lex noua ⁊ expsse ⁊ clare loquet vt

d. l.

vt.d.l.fi. ¶ Itē pbaṫ ex ꝯtinuatiōe §. si qs aūt nō implēs ad §. si vero non fecerit. nam in §. si quis autem. vult legislator qd de bita iure nature seruenṫ illesa, ergo idē intelligemus in §. si vero non fecerit. vbi dicit si heres omiserit cōfectionem inuētarij ꝑdit falcidiā, ꝛ teneṫ pn̄tare legata ꝛ fideicōmissa integra intelligi pōt vt legitima seruēṫ illesa, ꝛ ad hoc facit q̄ dicta in prece dentibus intelligunṫ repetita in sequentibus. vt §. hoc aūt capi te. ꝛ §. ceterū. instit. ad. l. aquil. l. titia §. ideo rn̄dit. ꝛ §. triticū

43 de ver. obli. † Rn̄deo q̄ ex separatione recte non fit illatio. l. pa pinianus exuli. ff. de mino. nam in prima parte illius consti. auc. de here. ꝛ fal. filius heres institutus si non paret voluntati testa to. non priuatur debito iure nature, deinde legislator in secunda parte trāsit ad nouū tractatū de confectione inuentarij, ꝛ dicit ḡnaliter q̄ si heres vult vti bn̄ficio. l. falcidie dꝫ conficere inuē tarium. ꝛ subdit q̄ si nō fecerit presumitur dolose versatus ꝛ sub traxisse res hereditarias contra quam presumptionē non admit titur probatio in ꝯtrium. l. tutor q repertoriū. ff. de admi. ¶ Itē probaṫ filius heres institutus non conficiens inuentarium si dꝫ admittere iure nature dꝫ admittere ex auc. de here. ꝛ fal. §. si ve

44 ro non fecerit, sed per illū §. filius non priuetur ergo ꝛc. † Et q̄ nō priueṫ pbaṫ sic. qbus non cōueniunt verba. l. nec ipsa lex cō uenit. l. hos accusare. §. oībus. ff. de accu. sꝫ illa verba non conue niūt cū legislator dicat q̄ testātor possit ꝓhibere falcidiā, vt in §. si vero expressim. ꝛ. l. si debitor a creditore. ff. ad. l. fal. sed debita iure nature non potest. l. prohiberi. auc. hoc amplius. C. de fi deius. ergo illa auc. de he. ꝛ fal. dum loquiṫ de inuentario nō lo quiṫ de dēbita iure nature. Rn̄deo q̄ legislator in auc. de here. ꝛ fal. §. hinc nobis q est prin. secunde ptis istius ꝯsti. loquiṫ ḡna liter. ꝛ tn̄ indistincte q̄ non ꝯficiēs ꝭm nouā formā d̄ qua ibi nō vteṫ bn̄ficio. ff. fal. deinde cū dr̄ in §. si vero nō fecerit q̄ soluet le gata ꝛ fideicō. et si substātiā defuncti excedāt loquiṫ ḡnaliter tā in filio q̄ꝫ de extraneo, ergo filius ꝑdit legitimā, nec ob. §. si ve ro expressim, q̄ fateor q̄ testātor non pōt ꝓhibere ipsā debitam sine cā. auc. vt cū de ap. cog. §. aliud. quoqꝫ sꝫ lex priuat. Pre terea ista ꝓuatio ponitur in d. l. fi. in verbis illis se immiscuerit ꝛc.

45 ¶ † In hoc arti. varias cōperio sn̄ias. primo q̄ puteṫ quarta d̄ bita iure nature. tꝫ gl. in. c. Raynaldus. circa fi. extra d̄ testa. ꝛ in. c. literis. extra de rescri. ibi plene iuxta facultates hoc tenet Bal. in. l. fi. §. fi. C. de iure delib. ꝛ idē sentit Hostiē. in summa d̄ testa. ver. qd si non fecerit. cū versi. seq. ꝛ sequiṫ ꝛ tꝫ Jo. an. i. c. q̄ꝫ. de vsu. lib. vj. hanc sn̄iam tꝫ Pau. de cast. ꝛ mouetur ali quibus motiuis qbus mouebaṫ Rapha. in disputādo, q̄ certū est q̄ heres q non fecit inuentarium nō fecit quod fuit a testa tore ꝛ non deducit q̄ sibi debetur a defuncto q̄ꝫtominus dedu cet debitum bonorū subsidiū, q̄ non deducit illud q̄ est verū ꝛ naturaliter debitū multo minus deducit debitū fictū. ¶ In ꝯ triū aūt q̄ nō priuaṫ tꝫ gl. in. l. fi. §. penul. C. de iure delib. in auc. hoc amplius. C. de fideicō. auc. sꝫ cū testātor. C. ad. l. fal. ꝛ in auc. de heredi. ꝛ fal. §. si vero non fecerit. idē tꝫ Host. quo ad forum cōscientie. in. d. ti. de testa. in summa. ver. qd si nō fecit. lꝫ aliud teneat de rigore. Et idē tꝫ Jo. an. de iudicio anime in. d. c. q̄ꝫ d̄ vsu. li. vj. idē tꝫ Cy. ꝛ bar. in. d. auc sed cū testātor. C. ad. l. fal. ꝛ hanc sn̄iam sequiṫ Rapha. in. d. auc. sed cū testātor. ꝛ ita tꝫ cōis opin. cum qua ꝓ nunc transeo, ꝛ non ob. §. hinc nobis in auc. d̄ here. ꝛ fal. q̄ dici pōt q̄ loquiṫ in extraneis, non aūt in suis, ꝛ ꝓ batur q̄ dicit testatorem posse prohibere, sed testator nō pōt ꝓ hibere debitam iure nature, ergo non loquiṫ in filio. ¶ Prete rea dicit si quedam soluta sunt per ignorantiam iur. non repetit sed ista non conueniunt filijs, q̄ potest repetere filius. l. si patro nus. de mino. Et sic videtur qd tantum loquatur in extraneis.

SUMMARIUM

1 Trebellianica nunquid possit per heredem inuentarium non conficientem detrahi.
2 Heres vltra vires hereditarias quando teneatur.
3 Fideicōmissario an teneatur heres res particulares restituere.
4 Argumentum a pari validum.
Inobediens priuandus est lucro qd obediens habuisset. 6
5 Lex mitior est homine.
7 Argumentū ab identitate rationis validum est in iure.
Falcidia quare est qd quis non conficiens inuentarium priueṫ.
8 Malignatio an ꝛ quando presumenda.
Trebellianica appellatione falcidie an veniat.
9 Argumentum diuersitate nominis an procedat.
10 Lex ḡnaliter loquēs videṫ ad spālia postea posita se restringere.
11 Felix quem faciunt aliena pericula cautum.
12 Presumptio malignandi non cadit in trebellianica.
Fideicōmissorum appellatione quid veniat.
Correctio ad casum tm̄ correctum porrigitur.
13 Heres de restituendo grauatus tenetur reddere rationem.
14 Rationes reddi possunt etiam infecto inuentario.
Ratio qn̄ id sit.
15 Delinquendi materia ꝛ occasio auferrenda.
16 Trebellianica in testamento militis locum habet, non autem falcidia.
Miles in peculio quasi castrensi cur testari possit.
17 Militum voluntatem non solennitatem, lex considerat.
18 Falcidie ius an plenius q̄ꝫ trebellianice.
19 Trebellianica fauorabilior est q̄ꝫ falcidia.
20 Heredi inuentarium non conficienti que pena imposita.
21 Jus conquerendi de non facto inuentario vel male facto est le gatario singulari concessum.
Falcidia cur inuenta.
22 Argumentum ab absurdo est validum.
Fideicommissarius vniuersalis an obtineat locum heredis.
23 Argumentum a sufficienti partium enumeratione concludit.
24 Trebellianica nunquid possit per testatorem prohiberi quem admodum falcidia.
25 Expressum satis est quod ex consensu ꝛ mente verborum venit.
26 Falcidia cur amittatur non facto inuentario.
27 Trebellianica an perdaṫ per non confectionem inuentarij.
28 Fideicōmissum vle an possit excedere vires hereditatis.

¶ Caput sextum.

1 Olet eē ꝛ alia assidua ꝛ quotidiana. q. seu dubitatio † nunqd heres nōꝯficiens inuentari um possit detrahere trebellianicam sicut non potest detrahere quartam iure institu. ꝛ quod non possit detrahere ꝛ sic quod ea priuetur probo per arg. a maiori, nam legislator est magis solitus fauere ei qui dānū sustinet. q̄ꝫ ei q lucrū ꝑdit l. fi. C. de codicil. ꝛ. l. fi. §. licētia. C. de iure delibe. sed certū est q̄

2 heredi nō facienti inuentariū non subuenitur in dāno † q̄ teneṫ vltra vires hereditarias, ꝛ sic de suo ꝓprio patrimonio, ꝛ sic he res versaṫ in dāno auc. de here. ꝛ fal. §. si vero non fecerit. ꝛ. d. l. fi. §. ꝛ si prefatā ꝛ in hoc ei lex nullo mō subuenit, ergo multomi nus subuenitur in lucro in quarta trebellianica quam lucratus fuisset si inuentarium fecisset, qui enim non fecit inuentarium p̄ sumitur malignasse ꝛ res hereditarias subtraxisse. ¶ Respon deo quod ille leges loquuntur in heredibus qui restituunt per viam legatorum, vel fideicommissariorum particulatim, in eis enim est presumptio q̄ velint retinere maiorem partem heredi tatis q̄ꝫ debeant, vt in §. sancimus. auc. de here. ꝛ fal. ¶ Quo aūt ꝛ dubitatio loquiṫ de fideicō. vniuersali q̄ oīa dꝫ restituere ꝛ non est presumptio ꝯ eū q dꝫ restituere excepta quarta nec est obligatus nisi pro quarta, illi aūt alij sunt insolidum obligati, cū ergo isti vltimi rogati, vel non sunt in totū obligati ad quid est necessaria inuentarij confectio cū fideicō. omnia debeant resti

3 tui non est curandū de ordine inuentarij. † Sufficit enim quod omnē hereditatē illi restituat. nec est necesse illi ꝑticulares res restituere. instit. de fideicō. heredi. §. restituta. est. n. verisimile q̄ iste q debet totā hereditatē restituere vellet hereditatē esse amplissimam, q̄ q̄ꝫto maior est tanto maior est ipsa quarta quam debet habere. l. in quarta. ff. ad. l. fal. ꝛ. l. filium quē habentē. C. fami. hercis. Et ad hoc, facit q̄ fideicōmissū est simplex ꝛ inde terminatū quo ad testatoris dispositionē, licet a iure efficiatur certum q̄ partes tres continet, ꝛ ideo non grauatur in bonis ꝓ prijs ꝑ fideicom. vniuersale, q̄ eius qd est in hereditate debet heres restituere scdm̄ voluntatem defuncti solūmodo tres par tes, ꝛ nō amplius, q̄ esset ꝯtra defuncti volūtatem, secus est in relictis q̄ certa sunt q̄ꝫtitate vel specie, ꝛ hoc sentiūt omnes gl. in auc. de here. ꝛ fal. §. hinc nobis vsqꝫ ad fi. q exponit falcidie.

4 l. iure institutionis. ¶ † Scdo ꝓbaṫ per arg. a pari, nā certum ē qd volūtas testātoris. ꝛ. l. parificant. auc. d̄ nō. §. disponēs. ꝛ. l. j. §. cū. n. ꝛ. C. cōia de leg. Sed ego habeo q̄ hīs inobediens te stator ltime de bonis suis disponēti cū lucro qd facere potuis set si obediēs fuisset pn̄tādus ē auc. de her. ꝛ fal. §. ꝛ hec ꝗdē. ꝛ §. his ibi ergo ꝛ legi inuētariū ꝯfici ꝑcipiēti inobediēs ē puniē dus lucro quarte trebellia. ar. l. ab anastasio. C. mā. ꝛ. l. si liber tus. ff. de in rep. ¶ Rn̄deo qd illud qd est constitutum in fal

cidia vt heres ea priuetur loco pene est inductũ, sed pena est re stringenda & nõ amplianda ad casuz similẽ, vt in. c. odia de reg. iur. in. vj. faciunt no. in auc. quas actiones. C. de sac. san. eccle. & in. l. tã his. §. j. ff. de do. cau. mort.
5 † Uel dici põt q in dubijs mitius agit cũ. l. q̃ cum hõie. l. celsus. de arb. vñ dr̃ qd si iudex vel arbiter cõdẽnat aliquẽ ad dandum certũ qd sub pena certa die si illa die non dederit incidit in penã, si aũt cõdemnat̃ simpli citer, tũc inest dies a. l. q hʒ dilationẽ que dat̃ iudicatis, & sic lex mitior est q̃ homo. d. l. celsus. & l. sciendum. §. fi. & l. si cũ dies. ff. de arbi. facit gl. in. l. qcunque. in gl. j. ff. de ser. fug. facit ẽt. l. si dubitari. ff. de iudi. l. in tm̃. ff. de solu. l. pmissor stichi. de gsti. pe
6 cu. † Sʒ tũc qro quare heres q est inobediẽs testõri iudici & le gi puat̃ solũ hr̃ditario cõmodo & de bonis pprijs non tenet̃, he res aũt q non fecit inuentariuz & sic est inobediẽs. l. tm̃ tenet̃ ẽt vltra vires heredita. & de bonis pprijs vt in auc. de her. & fal. §. si qs aũt. §. si vero nulla & §. si vero inobediens. ℂ Rñdeo q̃ in pmo casu lex precipit nec pollicet̃ pmiũ obedienti, in scdo vero casu lex precipit & pmiũ dat obedienti. i. inuentariũ facienti, & iõ hoc casu magis fuit puniendus arg. l. psbiter. §. si vero post q̃ & §. finaũt hoc. ver. cũ. n. Uel põt dici q rõ est q̃ lʒ primo ca su fuerit inobediẽs testõri, nõ tñ fuit lobediẽs. l. & iterũ legi quo ad inuentariũ cõficiendũ tenebit̃ ẽt vltra vires hr̃ditatis cũ eius odio fuerit introductũ, vt in auc. de here. & fal. §. necessitatẽ. se cus aũt si inẽtariũ fecit. Alij dicũt ad. §. si qs aũt & ad. §. si vero nulla q iõ d̃ pprio hr̃s nõ tenet̃, vel q̃ bona hr̃ditaria, vel nõ sufficiũt, vel q̃ fecit inuẽtariũ alias melior esset gditio delinquẽ tis qd̃ esse non debet. l. non solum. ff. de noxa.

7 **Item probatur** † ar. ab idẽtitate rõnis q arg. validũ est in iure. l. actio. cũ si. ff. de ver. obli. Nã rõ quare heres non conficiens inuentarium de legatis & fideicõ. spãlibus pdit falcidiã ẽ q̃ lex psumit ipsuz malignasse & ipsuz subtraxisse, & sic in eius penã puat ipsuz falci diã. auc. de here. & fal. §. sancimus. & §. si vero nõ fecerit, vbi ma lignitatis, sed eadẽ rõ est in fideicõ. vñ ergo idẽ ius esse dʒ. s. q dʒ puari quarta trebellia. quasi malignasse psumat̃ & res subtra xisse, & p istã rõnẽ tʒ Cy. q dicta quarta pdit̃ quã ẽt sequit̃ Sa ly. in. d. auc. sed cũ testõr. ℂ Rñdeo vt dixi in precedẽti op. q. n. non mutat̃ quare stare phibet. l. sancimus. C. de testi. & dic vt ſ. in rñsione. viij. motiui. non. n. presumit̃ malignatio. l. merito.
8 ff. pro socio. † nisi a. l. inducat̃ sicut ẽ in falcidia non in trebellia nica. ℂ Itẽ sic arg. appellatione falcidie cõtinet̃ trebellianica. l. cũ filio. de lega. j. l. coheredi. §. cũ filio. ff. de vul. & pup. l. filiũ. C. fami. her. & l. dicit q non cõficiens inuentariũ pdit falcidiã d. §. si vero. & §. & si psatam & sicut loquit̃ gñaliter vtendo verbo falcidie, ergo gñaliter est intelligenda. s. q cõprehendat ẽt tre bellianicã. argu. l. de pretio. ff. de publi. & l. j. §. & gñaliter. ff. de leg. prestã. vñ põt dici q est similitudo q̃tũ ad gñale nomen. q̃ quelibet vocat̃ quarta, sed q̃tũ ad speciale nomẽ hñ est differẽ tia sicut videmus in simili, insiurãdũ hʒ speciez transactionis. l. iusiurãdũ. la. j. ff. de iureiur. Hoc intelligo de trãsactione in gñe sumpta, in spẽ aũt nõ sic dicemus i adoptiõe insti. d̃ adop. i pñ. Rñdeo vt dixi in. j. motiuo, sunt. n. diuersa vt ibi dixi. Itẽ ema nauerunt a diuersis compilatoribus arg. l. nullo. C. d̃ ferijs. l. dã nato. C. de here. inst. l. si idẽ. C. d̃ condi. videmus. n. cõem sniam in. l. j. ff. de leg. j. insti. de leg. in prin. & §. j. & l. ij. C. cõia de leg. q legata indistincte nõ equiparãtur fidei. vniuersalibus, ergo nec effectus legatorum ex qualitate fideic. cũ ergo sint diuersa me
9 rito nõ vʒ de vno ad aliud. ℂ † Et q ista sint diuersa multipr pbat̃. Primo arg. a noie in quo est diuersitas, & sic in hoc diffe runt. l. si idẽ. C. de gdi. Itẽ q̃ falcidia detrahit̃ de relictis singu laribus, vt. ff. & C. ad. l. fal. trebellianica aũt de vniuersitate, vt in toto titu. ff. & C. ad treb. & insti. ad. l. fal. Itẽ heres grauatus fi deicõ. cõpellit̃ adire hr̃ditatẽ, nõ aũt pp relicta singularia vt. ff. ad treb. l. mulier. §. fi. Itẽ falcidia ẽ inducta a falcidio, vt in auc. de hr̃. & fal. §. huic nobis. sʒ trebellianica a trebellia. ff. ad trebel lia. l. j. circa prin. & nunq̃ reperitur q p noiationẽ vnius facta fuit nouatio alterius, sed vtraq; p se stat & suo mõ disponit̃. item in trebellianica aliter disponit̃ qñ detrahit̃ ꝯ volũtatẽ defuncti, & aliter qñ hʒ voluntatez. C. fami. her. l. filiũ q habentem. in fal cidia aũt talis differẽtia non reperit̃. Itẽ onera hr̃ditaria aliter disponunt̃ pp falcidiaz, & aliter pp trebellianicaz vt. C. de here. insti. l. quoties. ff. ad treb. l. j. & ij. & l. restituta. quinimo here. re stituta hr̃di remanet heres p quarta pte, & fideicõmissarius ha bet̃ heres p tribus partibus. auc. d̃ here. & fal. §. ordinatũ. ff. ad treb. l. j. circa princi. & l. si heres. heres aũt solutis legatis rema
10 net heres in totũ. ℂ † Uel rñdeo qd̃ lʒ aliqua. l. loquat̃ gñaliter si tñ postea ponit aliqua specialia vr̃ se limitare & restringere ad illa spãliter. d. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. & oleo leg. l. si ser uus seruum. §. nunqd lex. ff. ad. l. aql. lʒ ergo ibi loquat̃ gñaliter in prin. postea tñ facit mentiõẽ de falcidia, & sic vr̃ se restringe re ad illã spẽm. Nomen falcidie & trebellianice est cõe prout accipitur in gñe, secus aũt prout accipitur in specie sicut dicim9 in adoptione, & si voluisset legislator intelligere de trebellianica faciliter potuisset exponere sicut dixit de falcidia. §. si vero non fecerit. de her. & fal. cũ ergo non dixit merito d̃ ea nõ intellexit. l. si seruuʒ qs. §. nõ dixit. de acq. here. l. j. §. finaũt a deficiẽte. C. de cad. tol. & facit ad pdicta q̃ gñalitas põt qualificari & deter minari ad vnã spẽm. l. j. de sac. san. eccle. l. vt gradatim. §. sed si lege de mu. & ho. facit gl. insti. de verbo. obliga. §. sʒ lʒ solennia.
11 ℂ † Itẽ arg. vbi maius est periculũ ibi cautius est agẽdũ. l. adi tos. C. de episc. audi. l. j. §. sʒ & si qs. ff. de cur. edi. sʒ certũ est q ma ius piculuʒ est in fideicõ. vñ q̃ in singulari, q̃ heres poterit ma gis disponere dãnificare subtrahẽdo res d̃ here. q d̃ restituẽdo qñ est grauatus, ergo cautius est puidẽdũ, scʒ q heres tenet̃ fa cere inuentariũ sup oibus rebus quas defunctus tpe mortis ha bebat, & si nõ fecit psumit̃ malignasse & res hr̃ditarias subtraxis se, & sic pdit trebellianicã, vt eã nõ possit dtrahere sicut nõ pos set falcidiã. ℂ Rñdeo q lʒ videat̃ mai9 piculũ tñ cũ hec ãplia tio sit odiosa dʒ restringi & nõ ampliari, si. n. hoc voluisset impa tor sicut dixit d̃ falcidia, ita dixisset de trebellianica, si. n. certo casu detractio fieret vigore testamenti in falcidia, tũc haberet locũ ẽt trebellianica, secus aũt qñ hʒ locum vt pena, & hoc sentit Bar. in. l. marcellus. versicu. quero an per nõ cõfectionẽ inuẽ
12 tarij. ff. ad trebellia. ℂ † Uel põt dici qd̃ non sit maius piculum q̃ vt dixi nõ cadit ista psumptio malignãda i trebellianica q ca dit in falcidia Et sic põt dici q imo sit magis piculũ i falcidia.

Item probatur appellatione fideicõmissorum cõtinent̃ tã pticularia q̃ vlia. l. j. ver. recte & l. ij. C. cõia de lega. & tex. dicit in. d. §. si vero non fe cerit. qd̃ heres non cõficiẽs inuentariũ cõplebit fideic. ergo tã vniuersalia q̃ particularia, & eʒ, cũ appellatione fideic. vlia cõ tineant̃, & sic cõplebit taliter qd̃ nil detrahit, sʒ totum q testõr eis religt tradet absq; detractione. ℂ Rñdeo q q̃tum ad istũ casum non continet̃ trebellianica, nam vt dicit Bar. in auc. sed cũ testator, nõ ptinet ad nos extẽdere. l. corrigẽtẽ. cuʒ correctio tm̃ ad casuz correctũ porrigat̃ vt ibi p eũ. Et qd̃ i. §. si vo nõ fe cerit loquat̃ de legato & sic fideicõ. particulari, nõ vniuersali, pʒ litera ibi, nõ retinebit falcidiã. Itẽ ibi legatoꝝ datio. ℂ Prete rea est magis dria in acquisitione legatorum particulariũ & fi deicõ. vniuersaliũ, vt. l. restituta. & l. fcã. ff. ad tre. ergo nõ ẽ pari tas, nec vʒ arg. de vno ad aliud. ℂ Itẽ pbat̃ in. l. cũ tale. §. j. vo.
13 gd ergo. de gdi. & demõ. † nisi hr̃s de restituẽdo grauatus tene tur reddere rõnẽ, ergo tenet̃ facere inuentariũ cũ inuẽtariuʒ sit caput rõnũ, & nõ aliter possit hñ reddi rõ nisi sit gfectum inuen tariũ i quo fuerũt descripte res hereditarie, & si tenet̃ cũ effectu ita q si nõ facit priuat̃ trebellianica. ℂ Rñdeo qd̃ hr̃s particu lariter nõ hʒ gficere inuentariũ, q̃ de hereditate sua põt practi care legata & alia facere vt illa ordinate & sine deceptatiõe pos sit soluere, & nõ plus apud eũ remaneat q̃ fuerit ex iudicio testa toris, sed in fideicõmissario hr̃de est sic, q̃ hʒ oia restituere q ac cepit, iõ cũ nõ sit curandũ de ordine nõ ẽt curat̃ de inuentario, & ad iura q dñt q fideicõmissari9 tenet̃ ad inẽtariũ dico q ẽ verũ qñ rogat̃ de restituenda hr̃ditate & dʒ ẽt practicare certa legata
14 & sic ordo exigit̃. † Uel dic nõ sequit̃ dʒ reddere rõnes, ergo dʒ facere inuentariũ, & qd̃ dr̃ q inuentariũ est caput rõnis negat̃. nã hñ ẽ verũ q cũ inuẽtario melius pñt reddi rõnes, sed nõ se quit̃ q nõ hñ pñt reddi sine illo, nã si scripsisset recepta & data, & sic possit reddere rõnes sufficit. Est ergo inẽtariũ caput rationũ sed nõ necessarium caput qd̃ satis probat̃ ex diffinitione rõnis. Ratio. n. nõ est aliud nisi vltro citroq; dãdi, accipiendi, creden di, obligandi, soluendi sue cause negotiatio. l. si quis ex argenta rys. §. rõnẽ. d̃ edẽ. Et ad has reddendas nõ est necessariũ inuẽ
15 tariũ. ℂ † Itẽ pbat̃ materia & occasio delinquendi est auferẽda l. quenire. ff. de pac. do. l. ij. in fi. C. de indic. vi. tollen. & tenet gl. in. l. j. ff. de eo qd̃ certo loco. l. j. §. si cõuenerit. ff. depo. §. iur. sgẽ tium. §. si paciscar. ff. de pact. sed certuʒ est qd̃ si heredi de resti tuẽdo grauato non imponit̃ necessitas gficiendi inuentarium p staret̃ ei materia delinquẽdi, qua res hereditarias subtrahit q facere non debet, ergo debet conficere inuentarium alias pdit trebellianicã sicut perdit falcidiam. ℂ Rñdeo quod hoc arg. procedit in falcidia non aũt in trebellianica, nã iura habuerunt istã suspitionẽ in eo qui prestat legata, ideo fecerunt istaʒ proui

sionem

sionem, sed istam suspitionem non habuerunt in grauato resti-
tuere totū, iō non idem in trebellianica. Item in legato particu
lari detrahendo diminuit̃ legatū, secus in fideicō. qꝛ lꝫ diminua
tur hereditas que est diuisibilis in. xij. vncias, ⁊ sic non diminui
tur de iure hereditatis, sed de corporibus existentibus in iure.
¶ Itē probatur certū est ꝙ vbi non hꝫ locuꝫ detractio falcidie
nec trebellianice. l. j. §. deniqꝫ. ⁊ l. marcellus. §. ꝙ autem. ad tre
bellia. sed inuentario nō confecto non hꝫ locum detractio falci
die. d. §. si vero nō fecerit. ⁊ auc. sꝫ cuꝫ testator. C. ad. l. falcidi. ⁊.
l. fi. §. ⁊ si prefatam a ꝯrio sensu. C. de iure de lib. ergo nec detra
ctio trebellianice. ¶ Sed hoc arg. pōt ꝓcedere qñ non detra-
bitur fauore testamenti sicut in. d. l. marcellus secus qñ ratione
delicti vt per Bar. in. d. l. marcellus. ⁊. d. auctē. sed cum testa
toꝛ. lꝫ disputan. tenuerim contra Bart.

16 ¶ † Preterea illud argu. non est gñale, naꝫ in testō militis hꝫ
locum trebellianica ⁊ nō falcidia. l. j. §. in filij. ff. ad treb.
¶ Sed tunc quero quō dabitur rō diuersitatis. in. §. in filij. ex
vna parte qui vult qḋ in testō militis detrahat̃ trebellianica. ⁊
ex alia parte in. §. deniqꝫ. ⁊. §. ꝙ autem in. l. marcellus. pōt dici
ꝙ in. §. in filij. iō detrahitur trebel. qꝛ testamentum fuit factam
de iure cōi non de iure militari. Et dubiū in isto. §. erat qꝛ licet
esset miles erat tñ filiusfa. ideo videbat̃ ꝙ non possit testari. in-
sti. quibus non est permis. fa. testa. in prin. cū si. tñ qꝛ habet ca-
strense in quo est quasi paterfa. l. ij. ff. ad maced. pōt testari. insti.
de testa. milli. §. fi. Item pōt ex eo ꝙ miles dūmodo non sit ipu
bes. l. fi. C. de testa. mili. vbi pōt iure militari, ⁊ sic videt̃ ꝙ pos-
sit iure cōi. facit ꝙ no. in. l. si quando. in prin. C. de inoffi. test. §.
aūt deniqꝫ. ⁊. §. ꝙ aūt debēt itelligi qñ testm̃ est factū iure mili
tari, ⁊ ꝯ regulas iuris qua sicut est exēptū ab oī solēnitate, ita ē
exēptū ab oī grauamine. l. n. voluit ꝙ milites potius scirent ar
17 ma q̄. ll. l. fin. in prin. de iure delibe. Et hec probant̃. † naꝫ. l. in
militibus solū considerat eorū voluntatem ⁊ intentionē, non aūt
solēnitatē. l. ij. ⁊. iij. ff. de testa. mili. pꝫ quare ibi non detrahitur
trebel. sicut nec fal. in testamento militis facto iure militari, sꝫ
tunc posset dubitari, ergo sequitur ꝙ falcidia, pro quo facit in te
stamento militis facto iure cōi poterit detrahi falcidia, pro quo
facit qꝛ eadē ratio est que est in treb. ⁊ hoc vr̃ verū ⁊ tenet glo.
in. l. in testamento. C. ad. l. falc. ⁊ vr̃ casus in. l. ad veterani. ⁊. l. si
post missionem. ff. ad. l. fal. vnde cum miles testatur iure cōmu
ni omnia requiruntur in testamento illo que in testamēto paga-
ni, secus si iure militari.

Item probatur certum est ꝙ fideicō. singulari lex prouidet de confectione in
uentarij. d. §. si vero non fecerit. cum iam prouiderat de transla
tione dnij a tpe mortis testa. l. a titio. ff. de fur. ⁊. l. si tibi homo. §.
cum seruus de leg. j. ⁊. l. j. §. in nouissimo. C. de cad. tol. ergo for
tius ꝓuidere in fideicō. vniuersali vt heres de restituendo gra-
uatus inuentariū conficere teneatur cui fideicō. de translatione
dominij nō ꝓuiderat a morte testatoris, sed a tpe restitutionis
facte. l. restituta. in prin. ⁊. l. facta. in prin. ad treb. que prouisio
non est ita pinguis at si non fecit priuetur treb.
¶ Rñdeo ꝙ hoc arg. concludit in ꝯriuꝫ, nam si videbatur ma
ior in trebellianica q̄ in falcidia ⁊ per legislatores non sit ꝓui
sum dicemus eos noluisse non perdi eam pp non confectionem
18 inuentarij. † nam qui pōt prohibere ⁊ non ꝓhibet permittere vi
det̃. l. quid ergo. §. si quis alieno. de his q not. infa. ⁊. l. iij. ff. de no
xa. ¶ Item ꝓbatur a maioritate rōnis, nam plenius est ius fal
cidie q̄ trebel. pꝫ nam in falcidia non veniunt nisi ea tantū que
heres accepit iure hereditario, in trebellianica vero veniūt q̄-
cunqꝫ quocunqꝫ ex dispositione defuncti ad heredē perueniēn-
tia, ⁊ est ratio qꝛ in falcidia hrs magis grauatur, qꝛ oīa onera
sustinet, in trebelliano vero ꝓ quarta pte tm̃, vt in text. ⁊ gl. l.
fi. ⁊. §. si vero nō fecerit. in qua quarta. ff. ad. l. fal. facit. l. j. §. si. ff.
ad treb. Si ergo heres non conficiens inuentarium priuat̃ fal
cidia. d. l. fi. ⁊. §. si vero non fecerit. in qua est plenius ius, multo
fortius dꝫ priuari trebellianica in qua non hꝫ ita plenuꝫ ius.
19 ¶ Respondeo ꝙ istud argumen. potius est in contra. † qꝛ imo
fauorabilior est trebellia. q̄ falcidia, nam in falcidia heres ma
gis grauatur q̄ in trebellianica, vt. s. dixi, ergo non lꝫ arguere
de vno grauamine ad non grauamē, odia. n. sunt restringēda ⁊
fauo. ampliandi, vt in c. odia. de. reg. iu. in. vi. l. si de interpreta
tione. ff. de pe. Itē pōt rñderi ꝙ lꝫ falcidia vno respectu sit fauo
rabilior q̄ treb. ita alio respectu treb. est fauorabilior, ⁊ sic se ha
bent tanq̄ excedentia ⁊ excessa in quibus nō cadit vnica dispō.
¶ Itē probatur in auc. de here. ⁊ fal. §. illo adiecto. vbi text. di
cit ꝙ quādo heres vult facere inuentariū dꝫ vocare legatarios
⁊ fideicō. ergo sequitur ꝙ heres fideicōmissarius tenet̃ facere
inuentariū alioquin priuatur quarta.
¶ Respondeo ꝙ ille tex. loquitur de legatarijs fideicōmis. pti
cularibus, vt in tex. ibi, ⁊ his omnibus obseruat̃, dicetur enim
ꝙ si fecit inuentariū percipiet falcidie cōmodum, si autē nō fe-
cerit priuat̃ falcidia, vt in. §. si vero non fecerit. hic autē querit̃
de fideicōmis. vniuersali, ⁊ sic cuꝫ non sint diuersa non argu. de
vno ad aliud. ¶ Iteꝫ probatur in. c. Ray. in fi. a ꝯrio sensu ex
tra de testa. ꝙ lꝫ dic ꝙ ibi loquitur in falcidia.

20 ¶ † Pro parte autē negatiua ꝙ nō priuetur probat̃ pene sunt
moliende ⁊ restringende. l. si de interpretatione. ⁊. l. si preses. ff.
de pe. sed heredi non conficiēti inuentariuꝫ imponitur pena re-
spectu creditorū legatorū ⁊ fideicommissariorū singularium, qꝛ
priuabitur falcidia ⁊ tenebit̃ vltra vires hereditatis etiam cre
ditoribus, ex eo qꝛ presumit̃ res subtraxisse. auc. de here. ⁊ fal.
§. si vero non fecerit. ⁊. l. fi. §. ⁊ si prefatam. C. de iure delibe. er
go non dꝫ extendi respectu vniuersitatis.
¶ Respondeo ꝙ imo est eadē ratio in vno casu que in alio ar
gu. l. illud. ff. ad. l. aquil. ⁊ videtur tex. in. d. §. si vero non fecerit.
vbi facit mentionem de legato ⁊ fideicom. ad hec ēt facit text.
in. d. l. fin. §. hinc nobis. vbi dicit de fideicom. ⁊ sic de vñ, nam
fideicōmissarius particularis potius est legatarius q̄ fideicō-
missarius. facit ēt qꝛ qñ aliqḋ verbum potest ad duos referri dꝫ
referri ad id ꝙ magis proprie cadit. l. q̄uis. ff. de reb. dub. Nec
obst. ꝙ debeat intelligi de particulari, qꝛ semper loquit̃ de fal-
cidia, qꝛ dico ꝙ inquantū concernit personam fideicōmissario-
rum exponitur falcidia. i. treb. sicut facit gl. in. l. si vt alleges.
. C. ad. l. fal. faciunt no. in. l. filiū quem habentem. C. fa. her.

21 ¶ † Item ꝓbatur ius conquerendi de non conficiente inuenta
riū vel fradulenter conficiente est permissum legatario singula-
ri, de vniuersali autē non reperitur, ergo ille casus habetur pro
omisso. l. si vero. §. de viro. sol. mat. ⁊. l. commodissime. de lib. ⁊
posthu. ¶ Respondeo negando qꝛ imo est permissa, ⁊ ita ipo-
nitur pena pro fideicō. sicut pro legato. d. §. si vero non fecerit.
¶ Item quarta vr̃ institutionis ⁊ quarta trebellianica sunt in-
ter se diuise, qꝛ differunt taꝫ in nomine q̄ in effectu, ergo diuer
simode de eis disponi dꝫ. l. vbi idem. C. de condi. si ergo vnus p
dit vnā non sequitur ꝙ debeat perdere aliam. ¶ Rñdeo quod
hoc argu. non stringit, qꝛ lꝫ quantum ad aliqua sit diuersitas, q̄
tum tñ ad istam penam non est diuersitas, vt pꝫ in auc. de here.
⁊ fal. in. §. si vero. ⁊. l. fi. §. si vero vel post q̄. C. de de iure delib. ⁊
si inspicimus suaꝫ primam causam sunt eadem non diuerse. fuit
enim inuenta falcidia vt testator haberet intentionem suam in
his que legantur ⁊ heres haberet intentionem suam in aliquo
lucro, ⁊ pp ipsum adiret, ⁊ sicut est in trebellianica ꝓpter fidei-
com. vniuersalia. Idem ergo ius dꝫ esse in eadem. l. j. §. seruꝫ de
posthu. a ꝯrio sensu illius. §. facit. l. illud. ff. ad. l. aquil. l. adige-
re. ⁊. §. quamuis. de iurepa. nec debemus inspicere alias quali
tates. l. pediculis. §. labeo. de auro ⁊ argē. leg. qꝛ si ille inspice-
rentur inique reperirentur duo esse similia.

22 Item probatur † argu. ab absurdo qḋ lꝫ. l. nam absurdū. ff. de ope. libe. ⁊ sic de
monstro. certū est ꝙ fideicommissarius vniuersalis obtinet lo-
cum heredis. l. si filiusfa. §. j. ff. ꝙ cum eo. ⁊ insti. de fideicō. he-
re. §. restituta. ⁊ obtinet tres partes hereditatis, ⁊ ille q est gra-
uatus de restituendo obtinet quartam partem, ⁊ sic sunt quodā
modo heredes ⁊ non reperitur ꝙ heres pp heredem facere te
neatur inuentarium, ergo esset absurdum ꝙ per fideicommissa
rium vniuersalem facere teneatur cum loco heredis habeatur.
¶ Rñdeo ꝙ lꝫ loco heredis habeatur quantum ad aliqua nō
tñ quantum ad euitandam istam penam.
¶ Item probatur, non dubitatur ꝙ si legislator voluisset here-
dem perdere trebel. illud expressisset. arg. l. j. §. finantem a defi
cientis. C. de cad. tol. sed qꝛ ista non fuit intento sua, merito non
expressit imo de sola falcidia reperitur. ¶ Respondeo ꝙ imo
satis expressit de trebellianica post q̄ expressit de falcidia cuiꝰ
appellatione continetur trebel.
¶ Preterea dico ꝙ satis expressit in auct. de here. ⁊ falci. §. si
vero non fecerit. vbi idem dicit in fideicōmissario ꝙ in legata-
23 rio. ¶ † Item probatur arg. a sufficienti partium enumeratio-
ne. insti. de actio. §. actionuꝫ. l. admonendi. ff. de iureiur. Casus
autem in quibus ponuntur in. d. l. ita tñ. §. qui suspectā. ff. ad tre
bel ⁊. l. qꝛ poterat. cum simi. ⁊ eo. titu. l. j. §. idem neratius. ⁊ in
ter alios non est iste casus. s. qḋ eam perdat pp non confectionē
inuentarij, ergo est exceptuatus, ad qḋ facit. l. precipimus C. de
appel. faciunt no. in. l. sancimus C. de testamen. ¶ Respōdeo

qd lz aliqui casus ponantur, non tñ ponuntur omnes, nam non ponitur iste qui tñ ponitur in. d. §. si vero non fecerit.

¶ Itẽ ꝓbatur iussus ⁊ dispositio testatoris. ⁊. l. parificant. au ctẽ. de nup. §. disponat. sed testator nõ põt ꝓhibere treb. l. si vt allegas. C. ad. l. fal. vbi est casus scdm gl. exponentẽ fal. i. treb. pp verbũ restituere in tex. positum ꝙ est aptum ad fideicom. l. j. ff. ad treb. ⁊. l. restituta. eo. ti. insti. de fideicõ. here. per totũ, ⁊ hoc voluit gl. ij. in auc. sed cuz testator. C. ad. l. fal. Et sentit in sti. de fideicõ. here. §. sed qꝛ. ergo nec lex poterit, igiť per nõ cõ

24 fectionẽ inuentarij non poterit priuari. ¶ † Sed rñderi põt qd imo testator põt ꝓhibere treb. sicut fal. nam eadẽ est ratio ꝓhi bitionis in vtraqꝫ ergo idem ius. l. a titio. de verb. obli. l. illud. ad. l. aql. Itẽ similes sunt i effectu vt. s. dixi cã vtraqꝫ ꝯ volũtatẽ defuncti detrahatur. l. si vt allegas. C. ad. l. fal. auc. de heredi. ⁊ fal. §. hinc nobis. Itẽ ambe sunt a. l. itroducte ne. ll. inane nomẽ hrdis assumant. l. j. circa prin. ff. ad. l. fal. inst. de fideicõ. ꝑ totũ. ⁊ maxime in. §. restituta. ⁊. §. sed qꝛ. insti. ad. l. fal. Item qꝛ fauor est ꝙ prohibeat, nã fauor est ꝙ heres seruet voluntatem defun cti non detrahẽdo facidiã, ⁊ odium esset ꝙ non seruaretur, sed fauores sunt ampliandi, ⁊ in. c. odia. de reg. iur. ⁊ sic pꝫ qd sicut testator põt ꝓhibere falc. ita ẽt potest ꝓhibere trebel. ⁊ hoc tꝫ Pet. Cy. Jac. de rauen. ⁊ Odofre. in. d. auc. sed cum testator idẽ tꝫ glo. insti. de fideicõ. here. §. sed qꝛ. in glo. in versi. liceat. ⁊ in auc. de here. ⁊ fal. §. si vero expressim. in glo. in versi. subitu tus. Ad illud ꝙ dicitur de. l. si vt allegas. rñdeo ꝙ ibi loquitur de fal. ⁊ imperator refert ius antiquũ ⁊ veterem decisionem se cundum ꝗ testator non poterat ꝓhibere ita nec trebellianicã, ⁊ est bonũ arg. sed hodie põt ꝓhibere fal. d. §. si vero expressim. de here. ⁊ fal. posita. C. ad. l. fal. auc. sed cum testator. ibi ⁊ treb. aliter. §. sed qꝛ. insti. de fideicõ. here. Nã videmus sepe ꝙ ipe ratores in. ll. suis nouis referunt ius antiquũ sicut est in mã bñ ficij abstinẽdi ꝙ fuit inductũ filio de iure pretorio. l. necessarijs de acqui. her. inst. de her. qu a. ⁊ dif. §. si his. ⁊ tñ est sine aliqua

25 expressione iuris antiqui. † Ad illud ꝙ dicit ꝙ nõ reperiť spe cialiter ⁊c. per. l. precipimus. in fi. Rñdeo ꝙ sufficit ꝙ reperia tur in genere ratione verborũ, ⁊ in specie vero ratiõe sensus ⁊ ef fectu. nã illd ꝙ ex ꝯsensu ⁊ mẽte verborũ venit, est satis exꝑssũ ar. c. intelligentia. ⁊. c. preterea. de ver. sign. ⁊ est casus i. l. gal. in. §. ⁊ quid si tm. de lib. ⁊ posthu. faciunt no. in. l. aliorum. ⁊ in l. ille aut ille. §. cũ in verbis. de leg. iij. ⁊ est casus in. l. nominis ⁊ rei. §. verbũ ex. l. C. de verbo. signi. Itẽ ad illud ꝙ ex identitate rationis nõ induciť legũ correctio. ¶ Rñdeo posito ꝙ illud sit verum qd tñ est dubiũ, vt. d. nota. tñ in casu isto nõ induciť. ll. correctio. imo. ll. loquentes de treb. remanent in suo statu i ca sibus necessarijs posite ẽt qd tales casus nunqꝫ eueniant. l. non dr correcta. l. in filijs. de decu. libr. x. facit. l. arriani. C. de he re. vñ. ll. de treb. loquẽtes habebũt locũ vbi testor nõ ꝓhibuit;

26 Item probatur † rõ quarte fal. non facto inuẽ tario perdiť est qꝛ ad hoc vt possit detrahere necesse est qd res separatim appareant ex qui bus possit detrahi falci. qꝛ alias si non appareret qũo detrahe ret. sed ista rõ nõ hꝫ locum in trebe. que omnino detrahitur ex hereditate que solũmodo est quecunqꝫ sint res in hereditate re stituta, ⁊ ista fuit rõ Cyn. posita in auc. sed cum testator. C. ad. l. fal. ergo ⁊c. ar. l. qd dictũ. ff. de pac. l. j. §. sexum. ff. de posthu. er go cã treb. hꝫ lz non ꝯficiat inuentarium. ¶ Respondeo qd il la non est ratio propria sed rõ est, qꝛ qñ heres non conficit inuẽ tarium presumiť fecisse gratia defrodandi hereditatẽ ⁊ malignã di. Itẽ vt possit interim gaudere sine periculo, ⁊ postea restitue re qd vult, vt in. §. scimus. in auc. de he. ⁊ fal. sed hoc ita cadit in herede simplici sicut in fideicõ. Et si diceret qd in hrde sim plici magis cadit suspicio, qꝛ dꝫ partem suam retinere, ⁊ respe ctu illius partis multa põt retinere qd non cadit in herede vni uersali qui nil retinet. Rñ. qd imo eodẽ mõ põt malignare.

¶ Itẽ ꝓbatur appellatione falcidie non ꝯ treb. vt. s. dictũ est lz ergo vna perdatur alia nõ perditur. Rñdeo qd imo iter eas est similitudo, qꝛ fuit inter eas eadẽ rõ, vt. s. dictum est, qꝛ cũ he redes sentientes se nihil habere nollent adire fuit in vtraqꝫ con stituta detractio ne quis decederet sine heredibus.

27 ¶ In hoc artic. varias cõperio opi. † Et primo qd trebellianí ca non perdatur. tꝫ glo. in. d. auc. sed cum testator. ⁊. d. l. si vt al legas. ⁊ gl. insti. de fideicõ. here. §. ne tñ. ⁊ omnes gl. interlinea res a. §. nunc nobis. vsqꝫ ad. §. hinc nobis predicto in. q. xij. idẽ non tamen. ⁊ Jac. de bel. in dispu. sua. in. §. hinc nobis predicto in. xij. q. idem Odof. qꝛ non inuenitur in treb. cautũ. idẽ Old. in. d. l. fi. ⁊ mouetur, qꝛ sicut heres respectu coheredis nõ tene tur facere inuentarium sic nec respectu fideicõmissarij qui loco heredis hꝫ. l. si filius. ff. q cũ eo. Contrariũ scꝫ qd imo perdať tꝫ glo. in. §. si vero expressim. in auc. de here. ⁊ fal. rei. in. d. auc ten. sꝫ cũ testator, nã perdit falc. que est ergo treb. ff. ad. l. fal. l. in. iiij. idem tꝫ Alber. galeoti per tex. in or. de her. ⁊ fal. §. qd si prefatã. vbi dꝫ cõplere legata ⁊ fideicõmissa. idẽ tꝫ Jac. de are. per auc. de hrd. ⁊ fal. §. si vero. vbi loquiť ꝯnaliter de fideicõ. ⁊ mouetur ẽt per. l. cum tale. §. j. de condi. ⁊ demon. hoc tꝫ Pet. ⁊ Bal. hoc ẽt tꝫ Saly. in auc. sed cum testator. in vers. item ab

28 extra. quero. vbi dicit qd ratio quare perdit fal. est, † qꝛ lex pre sumitur eum tm habere, qd sufficit qd subtraxerit bona hrdita ria, ⁊ sic. l. presumit eũ tantum habere qd sufficit ad quartam, ⁊ hec ratio cadit in tre. Et hanc sniãꝫ multi dicunt esse cõem. An ge. ⁊ Bar. sunt prime sententie qd imo possit detrahere ea sola ratione, qꝛ. l. nouissima corrigẽs ius vetus producitur ad alium casum non cõprehensum vt in auc. quas actio. alleg. sꝫ iura lo quunť de fal. non de treb. ergo non ob. iura per Cy. alleg. vt. s. responsũ est. ⁊ eadẽ sniam tꝫ. d. cõcurrens meus. d. Pau. de ca. ¶ Ex quibus oibus concludo qd heres non ꝯficiẽs inuẽta rium non perdat treb. ⁊ ita tꝫ expresse Jac. de bel. vt. s. dixi. ⁊ i auc. de her. ⁊ fal. §. si vero nõ fecerit. ⁊ Rof. in libellis. in ti. de senatuscon. trebel. §. sed circa istum. hanc sniam tꝫ Jac. butri. ⁊ Bar. in auc. sed cum testator. C. ad. l. falc. ⁊ in. l. marcellus. in prin. ff. ad treb. hoc tꝫ gl. Ber. in. c. Ray. in verbo, legitimam. de testa. ⁊ hec snia mihi plꝫ, ⁊ sic eam ꝯfirmo, qꝛ non facto inuẽ tario remanemus in dispositione iuris veteris quo non cõside rabatur ꝯfectio inuentarij, sed de iure veteri, lz tenerentur cre ditoribus hrditarijs insolidũ vltra vires hrditatis. ff. so. ma. l. q dotis. ⁊. l. si te bonis. C. de iure delibe. ⁊ aduersus eos non pote rit deducere id in quo tenebať defunctus cum de suo ꝓprio te nereť eis satisfacere, vt in simili dicetur ibi. s. d. auc. sed cum te stator. tñ aduersus fideicommissarios quibus nõ tenebať vltra

29 vires potest deducere trebellianicã. † Et hoc teneo qñ prohi bitio quarte fit ex delicto vel quasi, puta ex non ꝯfectione inuẽ tarij, si autẽ prohibitio esset ex testamento tñc hñ ꝓcederet eq paratio, ar. l. marcellus. §. qd aũt. ff. ad treb. ⁊ moueor ea potis sima rõne, qꝛ non reperitur tex. de ipsa treb. qꝛ text. loquunť in fideicõmissarijs particularibus non vniuersalibus. Nõ ob. rõ quã tenẽtes partẽ ꝯriaꝫ fortissimã reputant sed teneretur vltra vires hereditatis, ergo ꝑdit quartam, qꝛ dico qd ista rõ nihil facit qꝛ ista stant simul. qd isti non ꝯficiẽtes detrahant quartã ⁊ tñ teneantur vltra vires hereditatis. pone in hereditate eẽ cẽ tum, ⁊ creditores eẽ in cẽtum ⁊. x. si non fecit inuentariũ teneť in cẽtum decẽ, tamẽ per hoc non sequitur qd nõ detrahit treb. qꝛ praticabit creditoribus. lxxv. tãqꝫ de bonis hrd. xxxv. autẽ tanqꝫ de bonis ꝓprijs detrahit, ergo quartã, ⁊ lz eam soluit, so luit tãqꝫ de bonis ꝓprijs, si aũt soluere alias detrahere nõ pos set solueret cẽtum de bonis hrdita. ⁊. x. de bonis ꝓprijs nã ⁊ po test deducere debitũ a defuncto, sed non per addictionem he reditatis fit extinctum quantum ad effectum agendi ⁊ substan tiã obligationis, qꝛ non posset esse obligatus sibimet. l. frater a fratre. de condi. inde. in fin. j. gl. magne tñ quantum ad effectũ retinẽti nõ est extinctũ. l. irritũ. ⁊. l. in imponenda. C. ad. l. falc. ⁊ñ aditio fiebat coacte ẽt tale debitum nãliter tantum nõ extin

30 guebať. l. debitor. ff. ad trebel. † Et posito qd hoc corrigať quã tũ ad legata ⁊ fideicõmis. particularia, qꝛ illa possunt excede re vires hereditatis. d. §. si vero non fecerit. ⁊ per gl. in. d. l. fi. C. de iure delib. Attamen in fideicom. vniuersali non corrigi tur hodie, qꝛ non potest excedere vires hereditatis cũ nõ fiat nisi de hereditate vel de quarta ipsius quod secus est in par ticulari in quo veniunt aliquando res aliene, ⁊ est etiam ratio, quia in legato particulari detrahendo diminuit legatũ, secus in fideicom. quia licet diminuatur hereditas, nõ tamen rema net que est diuisibilis in. xij. vncias, sicut si magis esset. non eniꝫ diminuit de iure, sed corporibus existentibus in iure cum he reditas sit ius. l. hereditas. de petitio. heredi. ⁊ in hoc opuscu lo sentio cum laude Dei omnipotentis, ⁊ curie celestis.

FINIS

Tractatus de forma inuentarij conficiendi ne heres teneatur vltra vires hereditarias cum materia ipsius inuentarij per domi. Guido. Pape Delphinalem Jurisconsultum.

SVMMARIVM

1 Inuentarij ad stilu3 curie Delphinalis formula ne heres vltra vires hereditarias teneatur.
2 Inuentarij cōfectio quot τ quas citationes quibus interesse requirat.
3 Citatio trina in causa feudi requisitus, τ in quibus etiā debeat interuenire.
Creditores τ legatarij in cōfectione inuentarij quō citādi.
4 Inuentarium incboari mediari τ compleri in vna die τ sub vna citatione an possit.
Inuentarium an valeat respectu non citatorum.
5 Dolus heredis omittentis rem aliq3 ponere in inuentario quo modo probandus, τ qualiter teneatur. 6.
7 Inuentarium nunquid vitietur per signum sancte crucis omissione3. Et quid si sit absq3 heredis subscriptione.
8 Inuentarium an sit perfectu3, vbi est signū hrdis in calce absq3 subscriptione. τ qd si allegatur consuetudo sic facientium. 9.
9 Notorium d3 in iudicio proponi, alias non releuat partem.
Inuentarium tutoris ad prosequendam administrationem an si bi prosit τ pupillo.
10 Inuentariū per heredē confectū vtrū prosit fideicōmissario.
11 Inuentarium infra q̄ tempus incboari τ perfici debeat. τ tempus illud sit in arbitrio iudicis.
12 Heres qui infra tempus debitum omisit facere inuentariū, an possit releuari per rescriptum principis, remissiue.
Inuentarij conficiendi tempus an currat minori.
13 Fiscus heres non cōficiens inuentarium an patiatur penas nō conficientium. τ quid de ecclesia, aut hospitali.
14 Ecclesia an restituatur ꝯ prescriptionem, τ infra q̄ tempus.
Inuentarij conficiendi tempus a quo die incipiat currere.
15 Heres an possit conueniri τ conuenire infra tempus conficiendi inuentarij.
16 Inuentarium solēniter factū quod beneficium heredi prestet.
Heres potest bona hereditaria vendere sine subhastatione, vt creditoribus numeret.
17 Heres de fructibus ꝑceptis cōueniri an possit per creditores.
18 Cautela pro herede ne vexetur litibus τ expensis per creditores τ ascendentes in bonis testatoris. 19.
20 Heres an τ qn̄ teneatur vendere τ soluere creditoribus quantitatē τ quam in illo debeat seruare cautelam.
21 Heres an teneatur non obstante beneficio inuentarij si defunctus tenebatur ad factum.
22 Inuentarij confectio an requirat vnum aut plures notarios. τ quid de testibus. 23.
24 Inuentarium quō conficiendum de bonis sparsim sitis.
25 Inuentarium diuersis diebus τ mensibus an possit scribi.
26 Creditores quando habeant regressum aduersus emptores ab herede bonorū defuncti debitoris.
27 Inuentarij confectio an possit per testatorem de bonis suis prohiberi.

Onsului ego Guido Pape inter legu3 doctores minimus dictare formā inuentarij cōficiēdi per liberos τ heredes Joā. ondenodi alias roybat ciuis quondam Grationopolis de bonis τ hereditate dicti eorum quōdam patris ꝫm iuris formam. de qua in. l. scimus. C. de iure deliberādi. ne in futurū conueniatur vltra vires hereditarias, ideo formam ipsius inuentarij ꝫm iuris forma3 τ stilum curiarum presentis patrie Dalphi. dictaui hoc anno currente dn̄i. Mccccxliij. τ die septima mēsis Aprilis. Et cuius formā inuentarij hic duxi subiungendam cum diuersis questionibus necessarijs ad materia3 ex dictis τ opinionibus doctor. Pro mei memoria laborūq3 alleuiatiōe in futurum. τ cuius inuentarij forma sequitur in hec verba.

1 ¶ † Hac die lune nona mensis Aprilis hora vesperorum ad quos diem τ horā per literas a vobis venerabili τ egregio viro dn̄o viceiudice presentis curie cōis Grationo. instantibus prouidis viris Claudio, Gonino, Jaco adultis τ Bernardino pupillo liberis vniuersaliter institutis heredibus honorabilis viri Joā. ondenodi alias roybat quondā ciuis Grationopolis. Citati sunt τ assignati creditores τ legatarij dicti quondā Joā. ondenodi ius habere pretendentes in suis bonis τ hr̄ditate preci se τ peremptorie vno edicto pro oibus visuri τ audituri adhibitionē hr̄ditatis dicti eorū quondā patris cum beneficio inuētarij. Necnō incboationē, mediationē τ cōplementum ipsius inuētarij q̄ dicti fratres facere intendunt prout. j. continetur ne in futurū possint cōpelli, τ ne teneantur vltra vires hereditarias siue cōpelli possint per creditores τ legatarios τ alios ius habere pretendentes in dictis bonis τ hereditate dicti eorū quondam patris prout in dictis vestris literis iudicialibus etiam declaratur τ continetur. ¶ Comparent ꝑpea coram vobis dicto dn̄o viceiudice dicti Claudius Goninus τ Jac. nominibus eorum ꝑprijs. τ dicti Claudius τ Goninus tutores τ tutorio nomine dicti Bernardini. Declarantes animos suos iudicialiter nominibus predictis q̄ ipsi volunt esse hr̄des vniuersales dicti eorū quondā patris iuxta eius dispositionem testamentariam de qua constat instrumēto recepto per Jo. luyrie notarius Grationopolis. τ vlterius in presentia dictorum creditorū legatariorum τ aliorū ius habere pretendentiū in bonis τ hereditate dicti Jo. ondenodi eorū quondā patris ad hoc vt premittit citatorū si cōpareant. alias in eorū cōtumacia q̄3 accusant. Loco quorū absentiū subrogant adhibent τ inuocāt dicti fratres heredes nominibus predictis dictum Joā. luyrie. An. quoques. τ Mattheū dalmacij. notabiles viros locupletes boneq3 opinionis. τ vicinos dicti quondā ondenodi testatori. De ipsoq3 quōdam testatore τ dictis suis heredibus facultatibusq3 τ bonis dicti testatoris habentes. Ad oēs fines τ effectus eis meliores τ vtiliores inuentariū τ repertoriū de bonis τ rebus dicte hereditatis que repererunt τ ad eorū notitiam deuenerunt incboāt
2 venerabili signo sancte crucis† premisso τ per eosdem heredes facto. Dicendo ēt in nomine patris τ filij τ spiritussancti amē. Ipsumq3 inuentariū ꝯtinuant τ cōplent modo τ forma inferius descriptis. ¶ Protestatione tn̄ premissa q̄ si in huiusmodi inuentario aliqua bona ponāt seu describi faciant que non sint de dicta hereditate paterna, vel talia que in presenti inuētario apponi non debeāt q̄ eisdem heredibus preiudicare nō possit.
¶ Et q̄ si aliqua in hoc inuentario inuentariare, τ in dicto inuētario describere, seu describi facere ex errore, seu inaduertētia vel alias quouismodo omitterent q̄ talis omissio dictis heredibus preiudicare nō possit. Quominus ea que. d. hereditate sciuisse τ esse reperierint possint inuentarisare, τ in presenti inuentario ponere atq3 describi facere. ¶ Et q̄ plus vel indebite apposita fuerint tollere τ de eodē detrahere quandocunq3 τ quotiescūq3 talia reperientur τ ad eorū notitiā ꝑuenerint. Volentes semper in omnibus vti veritate. hoc pro tanto ēt dicitur. q̄ domus in qua decessit ab humanis dictus testator eorū quondā pater sita Grationopoli in charreria noua iuxta domu3 dn̄i Guidonis Pape τ suos alios confines. Non fuit de bonis τ hereditate dicti eorum quondā patris. Sed fuit de bonis τ hereditate honeste mulieris Aynarde filie τ heredis Petri Guichbarelli notarij quondā Grationop. matris dictorum Claudij Gonini τ Jacobi filiorū τ heredes dicte quonda3 Aynarde. τ similiter vtēsilia τ alia bona mobilia infra dictā domū q̄ quondam fuit dicti Petri Guichbarelli. Non spectabant dicto Jo. ondenodi. sed erant de bonis dicti Petri guichbarelli que remanserunt in dicta domo tp̄e mortis dicti guichbarelli. τ q̄ bona mobilia dictus Joan. ondenodi ex post tenuit vsq3 ad mortem suā administratorio nomine dictorū suorū liberorū ex dicta Aynarda eius prima vxore susceptorū. vt est notoriū in hac ciuitate. Quibus protestationibus sic premissis. τ in oibus τ per oia eisdē heredibus saluis. A quibus nullatenus desistere itendunt per quecunq3 actu3 ēt ꝯtrium dicunt τ reuelant se in bonis τ hereditate dicti Jo. ondenodi eorū quondam patris reperisse bona inferius proxime designata τ conformata.
¶ Et primo quandam domum sitam τc. ¶ Supplicando vobis dn̄o locū tenenti dictū inuentariū admitti τ auctoritatē iudiciariam pariter τ decretū super eodē interponi. Cum solennitatibus τ clausulis in talibus requisitis τ appponi solitis. τ inde eisdē cōcedi publicum instrumentum per Claudium monerij notari. publicū sigillo presentis curie sigillandum supra no

minatos ⁊ alios infrascriptos hic astantes pro testibus inuocādo. Et ad maiorē firmitatem dicti inuentarij prout etiam ordo iuris postulat dictus Claudius coheres in fine presentis instrumenti dicti inuentarij se subscribit manu sua propria Claudius ondenodi. ¶ Et similiter dictus Boninus coheres etiā se subscribit presenti inuentario sua ꝑpria manu Bonini ondenodi. ¶ Et similiter dictus Jacobus coheres se subscribit dicto inuentario manu sua ꝑpria. Jac. ondenodi. ⁊ q2 dictus Bernardinus est pupillus ⁊ nescit scribere petūt iō tutores dicti Bernar. huic inuentario adiungi prouidum virum Symodum carpi notari. ⁊ conscribā presentis curie qui se subscribat huic inuentario cum dicto Claudio monerij alio notario pro ⁊ nomine dicti pupilli.

2 Et pro † introitu huius materie inuentarij quero si sufficiat citare creditores legatarios ⁊ alios ius habere pretendentes vno edicto peremptorio pro omnibus vel, si requirat̄ trina citatio. dic ꝙ sufficit vna citatio peremptoria. Q2 tm̄ v3 vna citatio pro oibus quantū trina. vt. l. ad peremptoriū cum. l. seq. ff. de iudi. ⁊ ita semper vidi seruari etiam in materia inuentariorū in curia parlamenti Dalphi. a. xxxiiij. an. citra a quibus incepi practicare de stilo ēt ipsius curie. Quod tn̄ non sufficeret in cā feudi in qua nō sufficit vnū edictū pro oibus sed d3 ꝑcedere trina citatio. vt est glo. singularis. in. c. j. de milite vassallo qui cōtumax est. sup verbo trinā. ⁊ nota ꝙ carceratus ⁊ cōtumax reputatus hr̄ ꝑ cōfesso. ita notat glo. in. l. ij. §. 3 diuus. in verbo cōprehēdisse. ff. de iure fisci. † Et idē qñ lex vel statutū dant formā in citādo reqrit̄ necessario trina citatio nec sufficeret vna perēptoria. vt est gl. singularis in verbo nominatim in cle. j. de vita ⁊ hone. cleri. ⁊ premissa refert ⁊ t3 Ang. de are. in. l. cōtumacia in. iiij. no. ff. de re iud. ¶ Sed an sufficiat ꝙ citent̄ creditores legatarij ⁊ alij ius habere pretēdētes gn̄aliter voce preconia, vel si debeant nominatim citari. dic ꝙ illi q sunt certi debēt nominatim citari in. l. scire op3. §. op3. ff. de excu. tu. ⁊ ff. de dam. infec. l. iiij. §. abesse. ⁊ C. de ꝓcura. l. cū qui. ⁊ facit ꝙ dicit Archi. in. c. fi. sup verbo vocationē de elec. lib. vj. Si autē nō essent certi sufficeret gn̄ale ꝓclama. ita intelligitur. §. si eo tpe. C. de distrac. pig. ⁊ not. ꝑ glo. in. l. ciuile. C. de furtis. faciunt ea q̄ legunt̄ ⁊ no. in. c. romana. d̄ senten. excō. libr. vj. ⁊ in. c. ij. de offici. ordi. ⁊ de hoc ēt tetigi in apparatu meo statuti si qua ꝑ literas. in gl. sup verbis ēt absq3 violēti euocatione. in prin. (Additio. Adde q2 de hoc tāgit Bal. in auc. sed cū testator. C. ad leg. falc. ⁊ l. scimus in prin. C. de iure deli. vbi dicit ꝙ qñ hr̄s ignorat nomina creditorū sufficit gn̄alis citatio.)

4 ¶ † Sed an tale inuētariū poterit in vna die incboari mediari ⁊ cōpleri, vel si requiratur ꝙ fiāt tres citationes. ⁊ in prima incboet̄, in scd̄a mediet̄, ⁊ in vltima cōpleat̄. hec qō depēdet a. j. q. circa ꝙ dic ꝙ in inuētario nō requirunt̄ tres citationes. nec d3 necessario ꝑ interualla triū dierū siue triū citationū fieri dictū inuētariū. sed pōt fieri. vc3 incboari ⁊ cōpleri in vna die ⁊ sub vna citatione. ita dicit ⁊ t3 Ang. de Peru. in auc. de hr̄d. ⁊ falci. in. §. si vero expressim. in fi. colū. j. vbi ponit de verbo ad verbū formā inuētarij. ex qbus p3 ēt ꝙ nō reqrunt̄ tres citationes s3 sufficit vna citatio perēptoria. vt dixi. s̄. i j. q. ¶ An inuentariū valeat respectu nō citatorū. dic ꝙ v3 respectu citatorū ⁊ nō respectu nō citatorū s̄m Bal. in auc. sed cū testator ibi pone ꝙ hr̄s fecit inuentariū plene. C. ad legē. falc. ⁊ clarius in. l. scimus. in prin. ibi quero ergo nunqd sit de necessitate ꝙ creditores citentur ⁊c. C. de iure delib.

5 ¶ † Quero vlterius si hr̄s ꝯficiens inuentariū omittat dolose vnā rem in inuētario describere teneat̄ insolidū creditoribus hr̄ditarijs. dic qō sic. vt tenēt gl. ⁊ Jac. de bel viso. in. d. auc. de hr̄di. ⁊ falc. in. §. si vero nō fecerit. colla. j. Idē ēt tenuerunt Gy. Ray. ⁊ Bar. in. l. rescriptis. ff. de his qbus vt indig. ⁊ ita ptransit Saly. in. l. scimus. C. de iure delibe. ⁊ in auc. sed cū testator C. ad legē fal.

6 ¶ † S3 qualiter cōstabit ꝙ dolose hr̄s omiserit vnā rem in inuentario describere. doc. nō mouent hanc. q. qō viderim. s3 credo ꝙ dolus ꝓbabit si appareat tpe ꝯfectionis inuētarij ꝙ ipse hr̄s sciret alias res quas nō fecit in inuētario describi vl' si post ꝯfectionē inētarij alie res ꝑuenerint ad eius notitiā ⁊ eas nō addat incōtinenti in inuētario, s3 ꝑseneret in cōtumacia nō faciendi ipsas res de nouo rep̄tas in inuētario describi facere ꝑ quo. l. ij. in. §. circa. ff. de doli excep. ibi dolo facere. ⁊ sequit̄. eo ꝙ ꝑseueret ⁊c. Maxime q2 hr̄des ꝯficiētes inuentariū cōiter ꝑtestant̄ ꝙ si alia bona ad eorū notitiā ꝑuenient qō ea describi facient. iō pretermittendo describi facere res de nouo cōpertas p̄sumit̄ dolus in herede, cū non faciat ꝙ debuit facere. q2 ex omissione illius actus qui fieri debuit, ⁊ nō fuit factus dolus p̄sumitur. l. si ꝓcurator. §. dolo. ff. mand. ⁊ in. l. qui repertoriū. in prin. ff. de admi. tut. ⁊ in. l. q nō facit. ff. de reg. iu. cū seq. in ꝯtinēti qō talia de nouo reperta ꝑuenīūt ad notitiā hr̄dis. ipse ea d3 in ipso inuētario addere. ēt si tp̄s ꝯficiēdi inuētariū trāsierit q2 aditio retrotrahit̄ ad tp̄s ꝑtestationis. vt dicit Bal. in. l. scim⁹ §. j. ibi. iiē pone ꝙ hr̄s bona fide fecit inuentariū ⁊c. Uel etiā dolus poterit cōiecturari si hr̄s sit filius defuncti vel eius consanguineus. q2 tales p̄sumunt̄ scire facta sibi cōiunctorum. vt dicit And. de Iser. in feudū in titulo de successione feudi. circa finē. Uel ēt aliter dolus poterit ꝯiecturari si hr̄s nō seruauerit oēs solēnitates a iure statutas circa ꝯfectionē talis inuētarij. q2 mala fides presumitur vbi in aliquo actu debita solēnitas nō seruat̄. vt dicit glo. in. l. j. sup verbo mala fides. C. de fide instru. ⁊ haste fisca. li. x. ⁊ Bar. in. l. cū plures. §. qui bona. ff. de admini. tut. Bal. vero in. d. auc. sed cum testator. in. q. que incipit. q̄ro si vnus subtrahat vnā rem vī velle ꝯtrium, dicēs ꝙ dicta protestatio solita fieri per hr̄des tollit doli presumptionem. ⁊ qō hr̄s gaudet beneficio inuentarij. ēt si rem q̄ꝫ postea reperit non describserit in inuētario dicens. ꝙ legitime factum ex casu supueniēti nō d3 vitiari. argu. l. quid ergo. in prin. ff. de his q no. ifa. S3 credo ꝙ ipse dn̄s Bal. in hoc male dixerit. q2 cū ipse heres fuerit protestatus de addēdo inuentario. si qs bona postea reperiret, presumit̄ donec ab initio fuisse in dolo nisi describat seu describi faciat in ipsa bona de nouo cōperta ad eius notitiā deueniant ꝑ. d. §. circa in. l. ij. ff. de doli exceptio. ⁊ ꝑpea nō debeat gaudere bn̄ficio inuētarij, sed teneri insolidū creditoribus hereditarijs iuxta dictū. §. scimus. in. l. cū igitur. ⁊ in. §. ⁊ si prefatam ⁊ ita alias ꝯsului. Et ad illud ꝙ dicit Bal. ꝙ actus validus ex superueniēti casu nō d3 inualidari. r̄ndeo ꝙ ille casus vc3 dolus hr̄dis nō supueuit post ꝯfectionē inuētarij. q2 imo presumit̄ ipse hr̄s bona dolose celasse, postq̄ꝫ ea postea in inuentario non fecit describi iuxta dcm̄. §. circa.

7 ¶ † An omissio signi scte crucis habeat vitiare inuentariū. Saly. tn̄ in. d. l. scimus. in. §. sinautē dubius. in fi. t3 qō imo illa omissio vitiet inuentariū ꝑ rōnes ibi ꝑ eū deductas. ⁊ hoc credo verū maxime in hac patria Dalphi. vbi consuetudo hoc seruat in ꝯfectione inuentariorū que ꝯsuetudo dominat̄ circa ꝯfectionē inuētarij. vt dicit Bal. in. d. auc. sed cū testator ibi pone qō hr̄s fecit inuētariū plene ⁊c. ¶ S3 an necessario ad validationē inuētarij hr̄s debeat se subscribere in fine inētarij. dic ꝙ sic. si sciat scribere, ⁊ si nesciat d3 adhibere vnū notariū qui ꝑ se subscribat ꝑ tex. in. d. l. scim⁹. in. §. sinautē dubius ibi, subscriptionem aūt supponere heredē necesse est ⁊c. vbi tex. imponit necessitatē hr̄di se ibi subscribendi ibi dum in tex. dr̄ necesse est. ⁊ rō vrgēs ponitur in tex. vbi significantē ⁊c. ⁊ Ang. de peru. in. d. auct. d̄ her. ⁊ fal. in. §. si vero expressim colla. j. vbi ponit formā inuētarij. dicit ⁊ t3 talē subscriptū ꝑ hr̄dē necessario eē fiendā vt valeat inuētariū. Uc3 ipse hr̄s se subcribēdo fratri res ipsas in ipso inuentario descriptas penes se habere. ⁊ ꝙ nullā malignitatē cōmisit circa ipsas res. nec futurū cōmittet. vt dicit tex. ad literā ibi significantem ⁊c.

8 ¶ † Sed pone qō hr̄s se scripsit. sed in subscriptiōe nō posuit verba proxime precedētia que sunt in tex. ibi significantē ⁊c. An inuentariū erit nullū. credo ꝙ sic de iure. sed de ꝯsuetudine huius patrie Dalphi. sufficit qō hr̄s in fine inuētarij ponat nomē suū, ⁊ nō verba subscriptionis de quibus in. d. versi. significantē ⁊c. que ꝯsuetudo in materia huius inuentarij derogat iuri. vt dicit Bal. vbi. s̄. ¶ Quero si hr̄s se nō subscribat in fine inuentarij. an inuentariū erit nullū. dic qō sic. q2 forma a lege ordinata seruari d3. nec ab ea pōt discedi. in. l. ꝯstitutionibus ff. ad municipal. ⁊ in. l. cū hi. §. pretor. ff. de transac. Maxie qñ forma est data ⁊ ordinata ad solēnitatē alicuius actus. vt in casu isto. q2 si aliquid de solēnitatibus a lege ordinatis omitat̄ totus actus vitiat̄ ꝑ tex. ad literā in. l. j. ibi infirma enim erit venditio si hec fuerit formare neglecta ⁊c. C. de predijs curialiū li. x. facit. l. j. ⁊ ij. C. si sent. vel reliq. facit ēt. l. j. C. de fide instru. ⁊ haste fisca. lib. x. Et est talis actus nullus ipso iure. ꝑ. l. non dubiū. C. de legibus. ⁊ ponit Bar. in simili in. l. j. in. iij. col. ff. d̄ tes.

9 ¶ Sed si pretēderet̄ ꝯsuetudo in ꝯtrium. † vc3 qō valere deberet de ꝯsuetudine inuētarium sine subscriptione heredis nonne deberet illa ꝯsuetudo in iudicio ꝑponi. dic qō sic. aliter non deberet parti suffragari. sicut in simili videmus qō notoriū d3 in iudicio ꝑponi. aliter nō releuat partē in. c. ij. extra vt lite non ꝯtest. ⁊ no. gl. in cle. q̄ꝫdiu de appel. C. arbi. tutele. l. fin. ⁊ sic p3 dr̄ia iter inuētariū heredis ⁊ tutoris. ⁊ sic soluta est alia questio an inuentariū tutoris qō facit ꝑ seipso ꝑ ꝯsequēda administratione

tione tutele prosit pupillo vt sic cedat pro duplici inuentario tu toris & hrdis, & dic q non. qr talia inuentaria multum distant in cã & forma & in finali effectu. Nisi forte eent seruate solẽnitates i vtroq; inuẽtario reqsite. nã tũc bñ pdesset pupillo in qbusdã ñ locis est cõsuetudo, q inuẽtariũ tutoris psit pupillo q̃ gsuetu do est seruãda. sz dz pbari. alias scdm ius cõe iudicaret. vt no
10 tat Bal. in. d. auc. sz cũ testator. † Sed an inuentariũ per here dem cõfectũ psit fideicõmissario. vel in ipsum trãseat. vide bar to. in. l. in rõne. §. q vulgo. ff. ad. l. falci, & Spec. in titu. de instru mẽtorũ edi. §. quid si hrs &c. & tangit idẽ Bar. in. l. j. §. j. ff. de iu re delibe. Sz. j. q tps dz inuentariũ incboari & cõpleri. dic sup hoc q aliq voluerũt dicere q nõ vz inuentariũ nisi incboetur. j. xxx. dies, lz pficiat j. alios. lx. dies. per ea q̃ notant in auc. d he redibus & falc. in. §. scimus. & vz casus in. d. l. scimus. in. §. si ve ro postq̃. C. de iure delib. sz Cy. & Bar. tenẽt ɔtriũ q imo suffi cit q sit pfectum j. alios. lx. dies. lz incboet post. xxx. dies a die adite hrditatis ita dñt ipsi in. d. l. scimus. in. §. si vero postq̃. C. de iure delibe. & p hac parte facit in argu. l. j. §. fi. ff. de vẽtre in spi. & p hac opinione iudicat in curia parlamẽti vt scripsi in de
11 cisionibus dicte curie. q. dlxxi. † An iudex possit abbreuiare vel augere dictos. lx. dies. vz q sic. arg. ff. d re iudicata. l. ij. C. d dila. l. siue pars. ez vz in auc. de appel. & j. q̃ tpa dz appellari. §. j. colla. iiij. q verius est fm Odofredũ in. d. l. scimus. in princ. quẽ ibi sequit bar. nec obstãt pdicte. ll. qr loquunt in iudicijs in qbus oẽs dilatiões sunt arbitrarie. secus in illis que sunt extra iudiciũ. Sz pone q defunctus erat ciuis Lugdu. vel habita tor Vapiñ. vel alterius loci remoti a presenti ciuitate Gratio nopolis. An deat hrdi a lege longius tps gficiendi tale inuenta riũ. dic q sic. vcz vnius anni a morte defuncti. vt pbat tex. i. d.
12 §. finaũt dubius. ibi finaũt a locis in qbus &c. & ibi Odofr. † Sz qd si hrs omiserit. j. tps debitũ dictũ inuentariũ gficere. an po terit hrs releuari p rescriptũ principis. vide que plene dixi i tra ctatu rescriptorũ. & clausularũ derogatoriarũ &c. p me Guido nem Pape cõpilato. in. §. hrs omisit facere inuẽtarium &c. Sz an illud tps currat minori. dic q sic fm Barto. lz postea resti tuat. vt in auc. de heredi. & fal. §. pupillus. & tz gl. ff. de minorib in. l. auxiliũ. §. j. pbata tñ lesione per minorẽ. vt plene dixi in di ctis decesionibus parlamenti. q. cxlj. & q. cxlij. de materia pre scriptionis ɔ minorẽ dixi ẽt ple. in dictis decisionibus. q. cccc
13 xxxv. † An fiscus hrs institutus patiat penas. d. l. scimus. si nõ gficiat inuẽtariũ iuxta formã dicte legis. dic q nõ. & est ratio, qr nõ tenet vltra vires hrditarias. p. l. i. §. an bona. & l. nõ pos sunt. ff. de iure fisci. ita dicit Bart. in. d. §. an bona. & de hoc ẽt scripsi in dictis decisi. q. cccxxxij. Sed qd de ecclesia vel hos pitali si hrdes instituant an patiant dictas penas si non confi ciant inuentariũ. j. dictũ tps debitũ. vz q sic per auc. de hered. & fal. in. §. fi. & hoc ibi tz Jaco. de bello visu in fi. sue lecture quẽ sequitur dñs Raymun. de Sabanaco. in. d. l. scimus. in. §. si ve ro postq̃ in sua repetitione. Sz potest ipsa ecclesia restitui per Clemen. de in integrũ restitutio. facit. c. qr ɔtingit. §. illi etiaz. de reli. domibus in cle. hanc. q. mouet Bar. in. d. auc. sed cum testator. C. ad legẽ fal. sed non determinat eam. qr dicit se dubi
14 tare. † An ecclesia restituat ɔ prescriptionẽ. & j. q tps. Et qd si ecclesia succedat priuato. vide ple. distinctionẽ Bar. in auc. quas actiones. C. de sac. sanc. ecc. Sz a quo tpe incipiat curre re dictũ tps gficiendi inuẽtarium. dic q incipit currere a tem pore adite heredi. ita dicit gl. q̃ sequitur Bar. in. d. l. scimus. §. finaũt dubius sup verbo delatam. & in hac opi. primo fuerat Odo. i. d. l. scimus i. §. finãt dubius in gl. super verbo habebat.
15 † Si hrs conueniatur a creditoribus infra tempus conficiendi inuentarium an ipse poterit opponere q ipse est infra tempus conficiendi inuentariũ. & an hec exceptio impediat litis cõtest. dic q sic. vt pbatur in. d. l. scimus. in. §. donec tñ, dum ibi dicit ad iudiciũ vocare &c. & dum dr supra imediate inquietare &c. Sed an hrs infra ipsum tps gficiendi inuentarium possit alios conuenire. & vz q non per. l. ij. ff. q quisq; iuris. in ɔtriũ est ve ritas, qr ille titulus hz locum qñ alicui conceditur priuilegiũ ad eius postulationẽ. sed bñficiuz. d. l. scimus. nõ est huiusmodi igi tur &c. lz ɔtrium videretur per. l. die sabbato. C. de iudeis. sz dic q ibi fuit introductũ in fauorem Dei non in fauorẽ iudeoruz. hic aũt fuit introductũ in fauorẽ heredum. fm Bar. de hac ma teria inuentarij ẽt scripsi in dictis decisionibus parlamenti. q.
16 cccli. & q. ccclij. Qui inuentariũ solẽniter facit vltra vires he reditarias non tenetur & falcidia vtitur & illis satisfacit qui pri mo veniunt de pecunia vel de rebus hereditarijs quibus defi cientibus creditoribus ɔ legatarios qbus prius solutuz est. vel

ɔ creditores posteriores in tpe opportunis remedijs succurrit. Contra ipsum aũt hrdẽ vel emptorẽ ab eo regressus non datur ita summat Bar. §. & si prefatũ vsq; ad. §. in cõputatione. in. d. l. scimus. C. de iure delib. & circa hoc est aduertendũ quis heres põt vendere bona hereditaria pro solnẽdo debita & legata nec requirit lex aliq̃ subhastationẽ, vel aliã solẽnitatẽ. vt dicit bal.
17 in dicto ver. & si prefatũ. † Sed circa hoc quero qd de fructib medio tpe p heredẽ pceptis. vcz a morte testatoris vsq; ad tra ditionẽ rerũ hereditariarũ creditoribus insolutũ factã nunquid hrs poterit gueniri vsq; ad valorẽ fructuũ perceptorum. crede rẽ q sic. ff. de petitione hereditatis. l. item veniunt. §. itẽ non so
18 lum. † Sed an cũ heres soluit primo venientibus aliq ascendẽ tes sint citãdi. dic q nõ. ne heres in maiori vexatione ponatur supponẽdo se litigijs plurimis qr ius absentium est saluũ, & quia diligentia pertinet ad creditores, & non ad hrdẽ vt in. d. §. & si p fatam. simile C. de bon. auctorita. iudi pos. l. fin. C. de petitione heredita. l. fi. interest. n. nrã nõ vexari litibus & sumptibus. ff. de minori. l. minoribus. ff. quemad. testa. aperian. l. si quis ex signa toribus. & ff. de iudi. l. si longius. & maxime qr hoc nõ reqrit. d. l. scimus. de iure delibe. ita dicit Bal. in. d. §. si prefatã. Verũ tñ lz dicta lex nõ reqrat predicta pp hoc nõ est prouisum hrdi quin semper heres vexet pluribus pcessibus & litibus ac sump tibus qñ alij creditores quibus non est satisfactum semper vexa bunt hrdez & litigabunt. & sic oportebit q heres se defendat ɔ quẽlibet creditorẽ veniẽtẽ & doceat satisfactũ fuisse alijs credito ribus adeo q nihil superest de bonis. & ita non põt esse qn sem per vexet litibus & processibus. vnde non vz satisfactum dicte. l. scimusque vult heredẽ non vexari pp q non possit fieri quin vexetur. Ad propinquius & melius satisfaciendũ dicte legi sci mus expediens fuit reperire modũ per quẽ cum minoribus p
19 cessibus sumptibus & laboribus heres vexet. † Et pro tãto ad inuentus est stilus hodiernus curiarũ presentis patrie Dalphi nalis & diuersorũ aliorum locorum deponendo iudicialiter bo na hereditaria in declaratione creditoribus, & alijs quorum in terest vocatis. & sic non fiet nisi vnus pcessus in quo creditores legatarij & alij ius in hereditate habere pretendentẽ facient eo ruz petitiones. & q alloquabuntur per iudicem qlibet in suo gra du. ita seruat stilus curiarũ. Circa hoc quero, ad quẽ ptineat p batio si legatarij & creditores dicant tot bona esse in heredita te q sufficiant & heres ɔtrium dicat. vide. ff. de pbat. l. cũ de le ge. & dixi late in dictis decisionibus parlamenti. q. cxliij. in fin.
20 † Quero vtrum heres cogatur vẽdere & soluere creditorib q̃ titatẽ, an vero eɔ creditores teneãtur recipere insolutũ rem pro q̃titate vel p re. dic q si hrdi nihil nocet tenet vendere & sol uere. si autẽ põt ei nocere pp promissionẽ de euictione tunc nõ cogit vendere. arg. ff. sol. mat. l. ij rñso. ij. & vt effugiat hrs picu lum gsulo q dicat creditoribus vendite vos ego gsentio pre stans q nolo teneri de euictione. ita dicit Bal. in. d. §. & si pre fatã. vlterius heres q gficit solẽniter inuentariũ nõ tenet ad vi
21 res hereditarias per premissa. sed pone † quod defunctus te nebatur ad factuz precise nunquid heres tenebitur non obstan te gfectione dicti inuentarij per eum confecti. dic q sic. eqpa rando beneficium inuẽtarij ad bñficium cessionis bonoꝝ. q nõ patitur cedẽtẽ gueniri vltra vires bonoꝝ. & tñ cessat ipsum bñfi cium cessionis in obligatione facti. vt no. Cy. in. l. j. C. de cessio ne bonoꝝ. & per Henr. boy. in. c. odoardus. extra de solutioni bus. sic ẽt cessare dz bñficium inuentarij in tali obligatione fa cti. Vlterius quero ad quẽ ptineat periculum rerum heredi tariarum post dictã hrditatẽ. vz q ad heredem. per. l. iij. rõne in prin. ff. ad legẽ fal. sed dic fm doct. q illa. l. est hodie corre cta p dictaz. l. scimus. de iure delib in hrdẽ gficiẽte inuenta
22 rium. † Vlterius quero si ad gficiẽdum tale inuentariũ duo no tarij requirantur. vz q sic per verba in. d. §. finãt dubius, ibi sub presentia tabulariorum &c. sed dic q vnus notarius sufficit ad scribẽdum inuentariuz & ad se subscribendum ad probationem inuentarij. vt ibi dicit Odofredus & ibi ponitur plurare pro sin gulari. sic ẽt alibi ponitur in. l. orphanotrophos. C. de epis. & cle
23 ri. ibi dicit Odofredus post Azo. quẽ ipse ibi recitat. † Quero vlterius quot testes requirantur ad validationem instrumenti inuentarij conficiendi, dic q tres ad minus. vt dicit Odofr. in d. §. sinautem dubius. super verbo testibus. & hoc veruz crede rem vbi ex cõmissione iudicis inuentarium fieret extra iudiciũ. Sed vbi fieret inuentarium in iudicio iudicialiter iudice sedẽ te pro tribunali crederem q duo testes sufficerent. imo & for te valeret absq; subscriptione testium per ea que legu ntur & no tan. in. c. quoniã contra falsum. extra de proba. & ita vidi scr

24 nari ð stilo curiaꝝ psentis prie Dalphi. † Quero qñ res hrditarie sunt i diuersis locis vł territorijs, si erũt tot istra vel inẽtaria quot sunt ciuitaets vł territoria siue loca vbi sunt res hrditarie. posset dici ꝙ sic. argu C. si certũ petat. l. eos. vł põt dici ꝙ hrs faciat magnam cartaz, ꝛ portabit secũ in omnibus ciuitatibus, vel singulis locis vbi erunt res hereditarie. ꝛ nõ faciet plura instrumenta vel plura inuentaria. arg. pro hoc. ff. ð euictionibus. l. cum plures fundi. ꝛ arg. d. l. scimus. §. licentia. ita dicit Odof. in. d. §. finautẽ dubius. super verbo mittendos. Sed ego Guido pape practicãdo ad euitandam istã difficultatem ꝛ multas alias consueui consulere ꝙ fiat innẽtariuz iudicialiter i forma. s. in prin. presentis tractatus descripta. vez ꝙ fiat vno contextu vbi declarentur aliqua bona cum protestatione ꝙ possint addi alia bona in ipso inuentario quoties ad notitiam heredis puenerit vt dixi plene de hac ptestatiõe. s. in. vj. q. ꝛ sic nõ fiet

25 nisi vnũ instrumentum inuentarij. † Sed denuo quero nunquid diuersis diebus ꝛ mensibus potest scribi tale inuentariũ. dic ꝙ sic. ẽm Odofre. vbi. s. dũmodo scribatur. j. tempus predeclaratum infra ꝙ confici ꝛ scribi dz. Et notarius scribat diuersa loca ꝛ diuersos testes ac diuersos dies quibus scriptus fuerit. lz lex dicat ꝙ si miles per varios dies scripsit testamentum varia testamen. vł facere. vt. ff. de testamen. milit. l. miles. ꝛ sic testamentum imperfectũ relinquat. Uel aliter scdm eundem Odof. vbi supra poterit fieri inuentariuz vno die coram eisdem notario ꝛ testibus. ꝛ notarius scribet bona in diuersis locis existentia que heres sibi nominabit. lz testis ꝛ notarius ea non videant. ita ibi dicit ipse Odof. ex cuius dicto Odof. apparet formã dicti inuẽtarij. s. in prin presentis tractatus descriptam esse veram ꝛ bonã in eo ꝙ iudicialiter in scriptis traduntur bona absq̃ eo quod te

26 stes videant ipsa bona. † Denuo quero si heres confecto inuẽtario vendidit res hereditarias pro debitis soluendis ꝛ nõ soluat. sed efficiatur non soluendo si creditores habebunt regressum ꝯ emptores taliũ rerum hereditariarũ vł dõm ꝙ non per. d. l. scimus. in. §. ꝛ si prefatam que saluos ꝛ tutos reddit emptores. cum dicit nec aduersus emptores ꝛc. Item qꝛ ipsi emptores certant de dãno vitando sicut ipsi creditores ꝛ in pari causa melior est ꝯditio possidentis. Jrez reis fauendũ est in. l. arrianus. ff. de act. ꝛ obli. Econtra vł quod in subsidium detur actio ꝯ emptores ipsis creditoribus hereditarijs. ff. de legat. j. l. plane lo. ij. in princi. ꝛ. ff. de eo per quem factum est. l. vlti. §. j. ita tenet Odof. in. d. §. sed si prefatam. Et dixit ibi ipse Odof. ꝙ consuletur emptoribus, qꝛ habebunt regressum contra heredem de euictione. Et si heres non sit soluendo imputabit̃ emptori. quia voluntarie emit. nec procurauit sibi prouideri de euictione cum fideiussoribus qꝛ damnũ quod quis sua culpa ꝛc. ff. de reg. iur. l.

27 ꝙ quis. ¶ † Quero vlterius si testator possit prohibere hrdez ne ipse facit innẽtariũ de bonis suis ipsius testatoris ex forma. l. fi. C. de iure delib. dic ꝙ nõ ẽm Jac. ꝛ Ange. de peru. vt plene scripsi in. lxiij. ꝯsiliorũ meorũ in scdo dubio. Guido pape.

FINIS

Tractatus de Executoribus

vltimarũ volũtatũ resolutissimi practici ac iuris vtriusq̃ consulti D. Joan. Jacobi a Canibus Patauini sacri Lateranẽ. palatij comitis, dicatus magnifico ꝛ integerrimo cõsularis ordinis viro D. Thome Triuisano D. Stephani F. Edis diui. M. SS. Procuratori. P. P. ac Domino colẽdissimo.

¶ Prefatio.

Omnes homines qui vsu parentum ac patrie bene morati sunt, ꝛ semper in aliquo preclaro negotio ab ineunte vt aiunt etate versati alicuiꝰ recte facti ac bone artis famã querere cupiunt, nõ solum ab omni vitio ꝛ turpitudine sese imunes reddunt. Uerũ etiam alijs prodesse omni ope curaq̃ nituntur. Jdcirco maiores nrĩ quorũ dicta ꝛ facta magis mirari, q̃ prosequi possumus, semp aliorũ inuẽta laudabiliter tueri augereq̃ nitentes, ea velut nobile patrimonium a suis progenitoribus, derelicta vsq̃ ad suprema fastigia ꝛ rerũ apices euexerunt. Jdq̃ vel hoc precipuo documẽto in vestra preclarissima ciuitate lz intueri. Oõ viri optimi, ꝛ bñ de repub. meriti. Non somno aut luxui se corrũpendos sinunt. Sed ꝙ supreme agunt etatis gratissimũ ꝛ pinguedinũ patri holocaustũ offerentes pro quiete, ac ocio pietatis, ac bñficientie onera cõplent. Tẽplo diui Marci cumulatissime dicatos thesauros castissime custodiunt. Piaq̃ decedentiũ desideria cõplere, ac effectui mancipare impẽsius student. Et pro pupillis ꝛ miserabilibus personis tutelas excipiunt. Quo fit, vt tota ciuitas vniuersusq̃ senatus illoꝝ in terris, diuinaꝝ potius q̃ humanã vitã degere ꝯtemplati. Dictaturas ꝛ cõsulatus offerant. Et inter ipsos illustrissimos patrie patres supmã dignitatẽ velut gremio tutissimo locent. Et si humane conditionis euentu dux ad superos euolet. Ex tali numero summe rerũ vnũ preficere ꝯsueuerunt. Tantorũ igitur patrũ in perficiẽdis obeuntiũ voluntatibus experientiã inestimabilẽ admiratus, deliberaui quendã tractatulum executorũ supremi iudicij ex iuribus fontibus haustũ ꝛ a me nuper enucleatum tanto quidẽ ordini conuenientissimũ, tueq̃ clementie de illis vni certe prestantissimo dedicare, nõ vt te quidem monerem, qui ꝛ nature ꝛ exercitationis vsu ad omnia preclara facinora ꝛ natus ꝛ aptus es. Uerũ potius, vt que in iure scripta ꝛ si maioribus nostris in vnnũ ꝯgesta atq̃ redacta sunt contẽplatus, ipsa illa in te florere recognoscas, ꝛ ꝯtinuo vsu facias meliora. Scripsit n. de his libellũ Jo. blancus Marsilieñ. nõ doctor, sed doctus circiter annũ. D. M. cclxiij. Quatuor rubricis vna generali ꝛ tribus specialibus distinctũ, ac qõnibus. cxxxv. Eodemq̃ modo Ja. de are. doct illustris cõpendium fideicõmissariũ appellatum quadrifaria diuisum dereliquit. Tractatumq̃ de his fecere Ubertus de bobio, Roffre. ꝛ Odofre. Jaco. balduinus, Nicolausq̃ matarelli mutinensis. quos Spe. Joannesq̃ and. in addi. ꝯsecuti sunt. Cy. vero ꝛ legiste in. l. id quod pauperibꝰ l. nulli. ꝛ. l. si quis ad declinandã. C. de epi. ꝛ cle. Bar. ꝛ plerięq̃ in. l. cum quidã. ff. de leg. ij. ꝛ Canoniste. in. c. nos quidem. c. tuanos. ꝛ. c. Joannes. de testa. c. fi. eo. ti. lib. vj. ꝛ in cle. c. vlti. rez ipsam mirifice ampliarunt. Quid aliorũ ꝯsilia ꝛ allegatiõs referantur, non leue quidẽ volumen efficerẽ, si vellẽ singulos recẽsere. inest preterea summa varietas, ordo, perplexitas, adeo qð si singulos ꝯseq vellẽ, nec dici facile, neq̃ audiri patienẽ posset quare facilitati potius q̃ nimie subtilitati studẽs in luculentã reduxi culturã ex qua sperãdũ ẽ meo iudicio fructꝰ vberes puenire. ordo autem dicendorũ conueniens esse videbit̃, si primo loco de ortu per diffinitionem, nomen, diuisionem, ac cõstitutionem ipsorum disceremus. Postea vero secundo loco de officio ꝛ potestate, modo, ꝛ facultate dicetur. Tertio vero de ipsoruz exitu ac fine scribendo, ꝛ de ipsorum cõmodis ꝛ dãnis disseretur. A primo igit̃ exordientes in aliqua premittemus.

SUMMARIUM

1 Heres cur defuncti voluntatem consummare teneatur, ex qua actione ad illud cogi potest.
2 Fideicõmissa legatis per omnia sunt exequata.
3 Executor vltime voluntatis quis dicendus, ꝛ qño diffiniatur.
4 Executores testamentorum qbus nominibus soleãt appellari vsq̃ ad nu. 10.
Ultima voluntas iudicium ꝛ sententia dicitur.
5 Distribuere quid sit, ꝛ an differat a diuidere.
6 Dictio vt apposita vel subintellecta modum denotat.
7 Gardiator in testamento simpliciter constitutus qualiter ꝛ in qbus dicendus executor.
8 Negotiorum gestor quis dicendus.
Mandatum morte mandantis expirat.
9 Legatarij ꝛ fideicõmissarij ex testamento lucrum consequunt̃ Et an cogantur ad legata accipienda.
11 Executorum tres sunt species, ꝛ que. 12. 15.
13 Diocesani appellatione in odiosis, an veniat solus eps.
14 Executor quis episcoporum esse debeat domicilij originis vel rei site si tanti sint.
16 Executores testamentorum qui esse nequeant.
17 Monachus, an possit esse executor in testamento laici. ꝛ an actiones ciuiles possit tractare.
18 Monachus, an arcendus ab executione piorum legatorum. ꝛ quis licentiam illi dare debeat. 19.
20 Canonici regulares ab executionis officio, an repellendi.

Abbas,

¶ Prima tractatus particula.

Antequā de ipsis executoribus incohoetur. Cōsiderā-
1 dum est † quod heres defuncti tenetur voluntatē ac dispositionem implere atque perficere. Quoniā ipse heres et defunctus vna eadēque esse persona censentur, vt in auc. de iureiu. a moriente prestito. §. j. col. v. l. mortuo. ff. de fideius. et §. hac aūt. xxxv. q. iij. et ad eū heredem cogendū iura ciuilia tria remedia pdiderunt siue tres actiones induxerūt. Prima est actio ex testamento que dr̄ esse personalis, et oritur ex quasi cōtractu aditionis hereditatis quo fingit ipsum hrdem ad eundo se obligasse creditoribus et legatarijs, vt. l. apud iulianū §. fi. cum. l. seq. ff. quib. ex cau. in pos. ea. et l. ex maleficijs. §. hrs ff. de act. et obliga. et institu. de oblig. ex quasi cōtr. §. hrs. Secunda est actio in rem, que rei vēdicatio dr̄. et oritur ex dominio quod lex in ipsum legatariū transfert a morte defuncti, vt. l. a titio. in fi. ff. de fur. Tertia est actio hypothecaria, pp quod oia defuncti bona obligata sunt, de qua cum reliquis fit mentio in. l. j. et ij. C. cōia de lega. l. cū filius. §. varijs. ff. de lega. ij. et insti. de leg. §. sed olim. et idē de fideicō. dcm̄ est, quia per omnia equata sunt lega.
2 vt. l. j. ff. de lega. j. et d. l. j. et ij. C. cōia de lega. † Sed quia plerūque eueniebat quod hrdes legata non soluebant neque voluntatem testatoris perficiebant. Ipsimet testatores prouiderūt substituendo plures heredum gradus, non solū precipiendo, rogando, damnando. Verūtamen penas apponendo ipsis heredibus vel legatarijs aut fideicōmissarijs, quod principes obseruari voluerunt, nisi de re impossibili forent aut pbrosa vel legibus inderdicta. l. j. C. de his que pene nomine. et insti. de legatis. §. sed olim. et §. fi. ¶ Insuper quoque sacratissimus imperator Iustinianus Augustus cupiens deficientiū voluntates impleri, mandauit infra spaciū anni eas effectui mancipari, alioquin eos hereditate priuari, et eam ad substitutos vel coheredes vel ab intestato cōiunctos, aut seruos proprios vel fiscū vltimo loco deferri, vt in aucten. de heredibus et fal. §. si quis vero non implens cū. §. seq. vsque ad §. hinc nobis. col. j. et in auc. hoc amplius. C. de fideic. et in aucē. de eccle. tit. §. si quis edificationē. col. ix. et c. nos quidem. de testa. Verū quia superioribus prouisionibus non fuerat adhuc plene consultum, adhuc de personis executorum et commissariorū per testatores, et vtriusque iuris leges cōsultū est, atque prouisum. Idcirco de his dicere cupientes, vt res optime intelligatur, more maiorum a diffinitione principium faciemus.

3 Quero igitur † primo quis sit executor, vel commissari⁹ vltime volūtatis. et Specu. in titu. de instrumentorum edictione. §. nūc vero aliqua. ver sic. j. dicit. eum esse qui voluntatē testatoris dz adimplere. que diffinitio probari secundū eū vr̄ in. c. Ioan. de testa. et in extra. Inno. iiij. que incipiebat Ioan. frangepa. quam nō habemus. Sed de illa extracta est decretalis si pater. de testa. libr. vj. vt ibi hr̄ in gl. j. Sed mihi non plene satisfacit, quoniam quidam sunt executores honorarij, qui non debent exequi, sed habēt cōsulere vel hortari, vt dicit tex. in. c. nos quidem. de testa. tū ēt quia cōuenit heredi vel fideicōmissario, qui dz implere, similiterque pcuratori eorum, qui rōne mandati suscepti tenentur voluntatē perficere testatoris, nec predicit de voluntate codicillū vel causa mortis donationem faciente, vel alias legatū ab intestato cōstituente, neque preterea illum cōplectitur qui per aliū voluntatem defuncti fecit impleri. Quare ipse sic dicere vi. quod executor siue cōmissarius ea fertur esse persona, cuius ope ac consilio vltima voluntas ad effectum perducitur. Hinc enim in diffinitione primo genus apponitur, vt. l. j. ff. de statu ho. et institu. de iure perso. in prin. Secundo cum dicit, cuius ope ac cōsilio, singulas species execu orum cōprehendit, siue verbo, siue re officium exequantur, nec non pro se vel aliū negotium agant. Itē vltimam voluntatem dicendo species illius merito nonpretermisit. et similiter complectitur eum, qui eligit pauperes, et qui legata soluit, siue causa sit pia, siue non pia. quicquid Ange. dixerit in suo consi. lxiiij. in. ij. colum.

4 Quero secundo quot † quibusue nominibus appellari solēt. et Spe. in. d. §. nunc vero aliqua. ver. porro dicebat eum executorem testamentariū appellari. quod Gofre. in. c. Ioan. de testa. capere visus est, dicens executorē proprie solere dici. q in indicijs interuenit, et iudicis sententiam ad effectū perducit, vt. l. j. C. de execu. rei indi. c. super eo. de crimine fal. ij. q. vj. ab executore. Sed tū suprascripta Spe. opinio bene defendi pōt, quia vltima testatoris voluntas iudiciū appellat, vt. l. j C. de sac. san. eccl. et similiter vltima voluntas sententia dicatur, vt. ff. de testa. l. i. in auc. de heredi. et falci. §. si vero expressim. et §. seq. secundū Ioā. an. ibi in addi. sed verius est non esse sniā stricte ac pprie neque verum iudicium, sed potius largo modo per quandā similitudinem. Cū de vno ad aliud arguatur. c. forus. §. constat. de verb. signi. et l. non est mirū. ff. de pigno. actio. quare dicēdo executores testamentarios contentio sublata est. ¶ Secūdo dicūtur diuisores scdm legem pecunie. ff. de ali. et ciba. le. Is eniz hz diuidere, que sunt distribuenda, vt proxime dicetur, quoniam si distributores appellantur, consentaneū est vt diuisores quoque sint, vt probatur. ij. qō. j. si peccauerit ibi distribue tempora etc. ¶ Tertio distributores idem appellari possunt. sic enim exposuit verbū diuisio. i. distributio Rogerius in. l. pecunie supradicte quasi idem sit. ¶ Quod etiā sentit propheta in psalmo. cxj. cum dicit. Dispersit dedit pauperibus. et in euangelio Ioā. vj.
5 c. dicit. Distribuit discūbentibus. † Distribuere enim est in plures diuidere. c. cum accessissent. de consti. c. fi. §. sul autē, de cōcessio. prebende. lib. vj. bene facit. l. diuus pius. ff. si cui plusquā per. l. falci. ¶ Quarto dici possent dispensatores, vt in auct. vt liceat matri et auie. §. j. col. viij. xliij. dist. c. dispēsatio. ¶ Quinto dici possunt ministri, quia ministerium illis cōmittitur. ff. de lega. iij. l. si quis titio. xxxiij. dist. c. j. xxiij. dist in. ministrū. ¶ Sexto quoque Gadiatores dici possunt a Gadio, quod testamētum prouinciales appellant. ex quo infert Specu. in. §. nūc aliqua. ver. porro. quod si testator post legata facta nihil officij cōmittentis dixit titium Gadiatorem meum esse constituo, quod executor testamenti relictus videtur ad omnia exequēda, maxime si nullus heres relictus est, in. ff. de tutel. l. qui habet. §. fi. ff. de appel. l. scio. in prin. ff. de admi. tuto. l. quoties. §. fi. ff. de adulte. l. denuntiasse. ij. rū. de procu. peti. de offi. dele. c. pastoralis. j. rūso. et ratio est, vt res magis valeat quā pereat. ff. de reb. du. l. quoties. et l. cum in te. et de fide instru. c. inter. §. ceterū. et idē tenuit Io. an. in addi. d. §. ver. sed quid si dixit. facit titium Gadiato-
6 rem meum quia fm Io. blan. cum dictio vt, apposita, † vel subintellecta non denotat conditionem, sed modum, qui necessario

est implendus.C.de his que sub modo.l.ij.de restitu.spo.pisanis.et no.in.c.verū.de codic.appo.idemqз placet Spec.in §.nunc vero aliqua.ver.xij.qui incipit,quid si testator ita dixit facio Titium Gadiatoré volens per ipsum fieri solutionez legatorū,nam vr̄ q habeat diuidere ac soluere suo arbitrio, cum testator nullā fecit diuisionē.nec psonā,per q̄ fiat assignauit,vt p alle.l.iij.ff.de ali.et ciba.lega.lз sit argu.ḡ.de offic.deleg.c.pastora.§.qr.et de appel.c.nouit.Sinaūt testator fecisset diuisionem,tunc esset minister habens solā soluēdi ptātem,vt.d.l.iij.ff.de ali.et ciba.leg.Nō si testa.aliquis relictus heres esset, talis nomen inane tm̄ habere videntur .Cū nulla distributio, vel cōmissio sibi relicta sit,vt.C.de serijs.l.a nullo.extra de verbo.signi.c.forus.§.in omni.lxviij.dist.corepiscopi.in fi.Consuetudo tū gn̄alis hз q talis videat̄ gstitut⁹ executor et cōmissarius, vt in predictis iuribus.et.ff.de leg.ij.l.hoc legatum.et.ff.pro so.l.cōsri,q firmat idē Spec.d.§.nunc aliqua.ver.quid ergo si testator,qm̄ gsuetudo est optima legis interpres,extra de cōsuetu.cū dilectus.et.ff.de legibus.l.si de interpretatione.maxime si

7 dixit executoré certe rei vel quantitatis.† Fallit.j.qn̄ appareret de voluntate testatoris.qr illa est seruanda.ff.de verb.signi.l.gsquis.ff.de rebus dub.l.qui heredi.Fallit scd̄o qn̄ testator dixit facio Titiū Gadiatoré meū,vt eius gsilio legata soluantur et distribuantur,qr nullū officiū sibi cōmissum vr̄.argu.l.pater et l.titiū et meuium.in princi.ff.de lega.ij.ideqз placet Jo.and.in addi.dicti ver.nam talis.lз teneat̄ gsiliū requirere , nō dз illud sequi.extra de arbi.cū olim.et de elec.cum in veteri.Sз fit consilij requisitio ad hoc,vt videatur si posset alios in suam ptrahere sniam,vt no.in.d.c.cum olim.et per Joā.an.in.c. nullus ex gsilio.de reg.iur.lib.vj.et.ff.de arbi.l.item si vnus.§.fi.cuз.l.seq.Lз talis posset dici honorarius executor,ar.ff.de admi.tut.l.si plures.§.j.xxxiij.dist.c.j.ver.j.et extra de maio.et obedi.c.j.Fallit.iij.si testator dixit,q fieret executio eius arbitrio quia recedi non pōt a persona,vt.l.si quis arbitratu.cum.l.seq.ff.de verbo.obliga.ff.de ḡben.emp.l.fi.ff.quarum rerū actio non deť l.j.in prin.et sic erit quasi executor et honorari⁹, vt pxime dixi.

¶ Septimo dici pn̄t negotiorū gestores pp quandam,q̄ cum

8 eis habent similitudinē.†Nō Specu.nō plз in ver.de executore aūt querit̄ qm̄ negotiorū gestor est,qui sine mandato alterius negotium administrat.l.ait pretor.§.fi.et.§.hac actione.ff.de neg.gest.insti.de oblig.ex quasi ḡctu.in prin.Sed executor gerit officiū cura et sollicitudine cū mādato atqз cōmissione,vt pdicta decret.Jo.et.l.si remunerādi.§.j.ff.māda.¶ Octauo nō nulli tales appellāt pcuratores q dn̄i volūtate negotia ipsius administrāt,vt.l.j.ff.de pcura.Nō ēt Specu.ver.de executo.et ver.ad hm aptissime reprobat.Primo qr mādatū pcuratoris dn̄i gstituentis morte finit̄,vt.§.itē si adhuc.insti.māda.l.et qr.ff.de iuris.om.iudi.Sз officiū executoris a morte gstituentis incboat.Itē qr pcura.nō pōt agere ḡ dn̄m.Sed tn̄ executor vltime volūtatis agit ḡ hr̄dem,q censeť dn̄s , et vna cū defuncto eē psona.l.fi.C.de impu.et alijs substi.l.cū hr̄des.ff.de acqui.pos.l.cū notissimi.§.j.C.de prescrip.xxx.vel.xl.anno.Itē qr potest reuocare pcuratoré re integra.l.an̄ litem.ff.de pcu.lз tn̄ heres qui censeť dn̄s,vt predixi,nō pōt reuocare executoré,qm̄ si hoc posset,voluntas defuncti ad effectū minime pduci posset.

¶ Nono a quibusdā hi vocantur vice legatarij seu vice cōmissarij,qm̄ sicut legatarij vel fideicōmissarij ḡ heredē agere possunt q alias minime valerent.et ideo aggregant eos fideicōmissarijs quasi vocabulo humaniori.ar.l.j.C.cōia de leg.hn̄ facit.l.

9 si cū doté.§.si patro.filiū.ff.sol.ma.†Nō spec.in ver.ad tertiuз reprobat,qm̄ legatarij et fideicom.ex testa.lucrū gsequuntur.l.j.C.cōia de lega.l.cū pater.§.surdo.ff.de lega.ij.sed isti executores reglr̄ lucrū pecuniarū nō gsequuntur.l.si quis titio.x.ff.d lega.ij.Scd̄o qr legatarius vel fideicō.non coguntur legatū vel fideicōmissariū accipere,vt.l.nā q.§.fin.et.l.seq.§.et gn̄aliter.ff.ad treb.sed cōmissarius et executor hn̄ cogitur,vt.ī.dicam.Tertio qr executores et legatarij vel cōmissarij diuersis nominibus appellantur,vt.l.pecunie.et.l.alio.ff.de ali.et ciba.lega.et .d.l.si gs titio.x.ergo nō fiunt idē ar.l.si idē codicilli.C.de codicil.

¶ Decimo appellant̄ loco vel vice heredū,qm̄ nedum ab heredibus,verū ēt ab alijs debitoribus velut hr̄des agere,atqз exigere pn̄t,vt.C.de epis.et cle.l.si quis ad declinandam.§.vbi aūt.l.nulli ppe principiū decreta.Jo.frangepanē.§.j.ff.de relig.et sump.funerū.l.si quis sepulchrum.§.si vnus.Nō lз specu.placuerit.in ver.et scias.et Jo.b.in.qō.xxij.xxiij.et.xxvj.Mihi tn̄ non satisfacit,tum qr ḡ heredē agere possunt.Et diuersis nominibus appellantur vt dixi,in precedente nominatione.

10 ¶ † Undecimo Ubert⁹ d bobio eos executores et fideicōmissarios appellabat.q in.l.nulli.C.de epis.et cle.latius est prosecutus .Nos autem executores testamentarios.ī.esse conclusimus.at fideicōmissarios,sicut neqз vice fideicōmissarios nō audemus appellare per rationes,quas in appellatione noua patenter expressimus.¶ Duodecimo cōmissarios Joā.b.et Jaco.de are.et Joan.in addi.versi.dicuntur etiam ministri.gstanter appellant.Nō vere congruit his,quibus gmittitur aliquid dispensandum.Et hanc appellationē Roffredus ēt posuit i libel.quare liquet de omnibus appellationibus huius nominis de quibus que vere ac que false sufficienter expressum est.

11 Quero †tertio qualiter executor diuidatur,vel q̄ sunt eius species . et considero istam qō. actiue ac passiue.Actiue scilicet qui dare possunt.Iteз passiue qui dari possunt.Itē alio respectu postea subdā alias diuisiones.lз hāc prius absoluamus.Rn̄deo igitur,q sicut tutoré dat qn̄qз testator,qn̄qз lex nonnunq̄ et iudex,vt in titulis.ff.de testamentaria tutela.De legitia tutela.et d tutoribus et curatoribus datis ab his,qui ius dandi habent.sic ēt executores siue cōmissarios q̄ doqз gstituit et creat ipse testator in suo testō , cum precipit vel rogat aliquid per eos fieri siue distribui,vt probatur in.l.nulli.C.de epis.et cleri.l.iij.et.l.neqз.ff.de ali.et ciba.lega.in.auct.de eccle.ti.§.si quis autē.et.§.nō aūt.col.ix.et in.c.Joan.de testamentis.Et eodem mō si quis nō instituerit,sed in codicillis vel donatione cā mortis legauit.Et de executore aut commissario puidit,vt in.§.nunc aliqua.versi.sed pone qō aliquis non constituit heredē.Et tales dicuntur testamentarij ,vt in Spec.de instru.edic.§.nunc vero aliqua.versicu. executores.

12 ¶ †Alij vero dantur a lege,qualis est eps̄ loci vel originis vel municipij seu ville,que illi subest,aut eps̄ loci rei.Uel eius economus deficiente testamentario non exequēte exequi ve nō valente,vt.l.nulli.l.si quis ad declinandam.§.j C.de episc.et cle.et c.tua.de testa.Uel qualis est metropolitanus epō negligente, vel exequi nō valente,vt.§.sinaūt qui.et.§.seq.in auct.de eccle.ti.Uel qualis interdū est eccle.vt in auc.vt cum de appel.cogno.§.si vnū.col.viij.Uel ēt capitulū vacāte sede,qr est officiū necessarium,vt no.gl.in cle.j.de hereti.Nec obstat,q nō possit conferre,sicut eps̄.vt.c.olim.de maio.et obedi.et not.in cle.j.ne sede vacante,qr ille ibi est merus honor.hoc aūt ēt onus, vt.l.nulli.C.de epis.et cleri.et.c.tua.de testa.et ibi Abbas sicu.Legitimus ēt esse poterit Abbas vel alius inferior, habēs potestatem epalem.pro quo facit glo.in cle.j.de rebus eccle.non

13 alie.†Nō dixit Abbas sicu.in.c.Joā.de testa.esse verū in fauorabili.quale hoc est,secus in odiosis,qr diocesani appellatione tunc cōprehenditur solus eps̄,vt est gl.in cle.i.de vita et honest.cleri.et cle.i.de iurepatro.Itē legitimus dicitur delegat⁹ vel subditus ab epō,qr ex quo eps̄ hз ordinario iure ipse potest alteri cōmittere vt.c.fi.de offi.or.Et ita tenuit Recuperus cōsulendo,vt refert et sequitur Do.in.c.fi.§.j.de test.libr.vj.similiter legitimus erit,et iam iudex secularis,vt.d.l.nulli.et in speci.de instru.edi.§.nunc vero aliqua.versi.legitimi.et tales consueuerunt legitimi appellari.¶ Sed dubitari solet,quid si cōcurrant plures epi,vcз eps̄ domicilij et originis ac rei site.Et ex dictis gl.in.l.nulli.et doc.ibi et specu.in.§.nunc aliqua.versi.quid si episcopus.et versic.quid si fuit.et Frid.de se.in sua particula

14 ri disputatione,conclude quod ambo vel omnes.†Fallit primo vbi esset legata species vel res que esset in vno loco tantuз , qr exequitur episcopus vbi res est sita.l.fideicō.ff.de iudi.et.l.cuз res.ff.de leg.j.Fallit.ij.vbi esset debita quantitas,qr ille exequitur.vbi est res que debet vendi si est in vno loco,si autēз debet vendi res in vtroqз loco,vtriqз exequetur,vt.§.celsus ibi alleg.Fallit tertio vbi in nullo illorū locorum esset res legata vel ex cuius venditione dз redigi quantitas,qr attendetur episcopus originis ar.d.l.nulli.et.l.ciues.C.de incolis.libr.x.Et si origo est dubia epō domicilij.Et si de domicilio dubitetur episcopus loci in quo defunctus est.vt.d.l.nulli.ver.quod si bene facit.l.iurisperitos.§.cum oriundus.ff.de tuto.et cura.datis ab his.facit.l.j.C.vbi petant tuto.C.de predijs minorū.l.predium.et gl.ordi.x.q.ij.hoc ius porrectum.et anc.hec vsus prestatio.

15 ¶ †Reliq vero executores siue cōmissarij datiui nuncupantur q danť a iudice.siue cōsule ciuitatis.Uel ēt ab episcopo,vel senatu,vel alio magistratu hm moré aut consuetudinez vrbis vel regionis q habent exequi secundum voluntatem mortui , si repit expssa,vt no.in.l.iij.§.j.ff.de ali.et ciba.leg lз tamen iudex hos dare non dз , nisi vocatis hr̄dibus testatoris ex quo ipsorum interest.l.denuo quoqз.ff.de re iudicata.et.l.nam ita diuus

ff.de

ff. de adop. et ista fuit opi. Jo. blan. de Marsi. quam recitat, et sequitur Specu. in d. §. nunc aliqua. vers. datiui. et hec verior videtur, licet Jaco. de are. in l. id quod pauperibus. C. de epis. et cle. quam refert Jo. an. in addi. Spe. vt. s. pz. Comissarios datiuos non reperiri, quia nec expressum reperitur in d. l. nulli, nec in auc. de eccle. tit. §. sed et quis. Nec putabat l. iij. ff. de ali. et ci. leg. de execu. loqui. sed de quadam prouisione contra pluralitatem heredum illius, qui alimenta libertis reliquerat. Cum executio voluntatis etiam vno herede relicto cessare debuisset. Sed respondere posset plura esse negotia, quam vocabula, vt. l. iij. ff. de pres. verbis. et leges de similibus ad similia frequentius extendi consueuisse, vt. l. non possunt. ff. de legibus. presertim cum tales tuto. et curato. comparentur, vt not. gl. in l. tutela. ff. de admi. tuto. Quare viso quod testator, lex, et iudex executores commissarios dant atque decernunt, consequenter videamus.

16 Qui dari creari, † atque decerni possunt, quos facile cognoscemus, si specialiter enumerauerimus qui fieri nequeunt, quoniam et pauci omnes sunt. Cognito enim vno ex contrariis reliquum per se facile noscitur, vt. l. j. et ij. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. isti. de tutel. §. j. ¶ Prohibetur enim primo monachus ex testamento laici quia nemo deo militans secularibus negotijs est implicandus extra ne cle. vel mo. c. j. cum sua rub. xvj. q. j. c. ecclesie. et c. de penitum. imo nec missas debent publice dicere, vt. c. q. c. placuit. Item quia quod libet negotium est eis interdictum etiam Abbate suadente, nisi monasterij exposcat vtilitas, vt. xvj. q. j. monachi. extra de postu. ex parte. xij. q ij. non dicatis. Item quia ad hoc pro mortuis habentur. C. de epis. et cle. deo nobis. ij. q. vij. placuit. et c. seq. † Deinde quia actiones ecclesiasticas siue ciuiles monachi tractare nequeunt, nisi episcopus id vrgente necessitate precipiat, vt. xvj. q. j. q vere. extra de sindico. c. j. Et hanc partem videtur tenere Specu. in §. nunc vero aliqua. ver. sepe etiam queritur in fine, quoniam monasterij vtilitas hoc eis officium committi non videtur suadere, imo potius contrarium, vt. lj. distin. preterea. lxxxj. distin. inutile de oblig. ad ratiocinia. c. vnico. de cle. vel mona. c. xj. ¶ † Quidam tenuere contrarium maxime in relictis pijs atque pro anima, quia talia potius ecclesiastica quam mundana censentur, vt. c. super quibusdam. in fin. de verbo. signi. de testa. relatum. de vita et honesta. clericorum. c. j. lxxxvj. distin. non satis. lxxxvij. distin. per totum. ¶ Item secundo quia talia ex charitatis necessitate geruntur merito permitti debent. ij. q. vij. sed aliud. xxj. q. j. placet. in prin. ¶ Et cum hoc nonnulli transeunt distinguentes, vt dicta proxima in relictis pijs locum sibi vendicent, dicta vero per Specu. procedant non in pijs per capitu. tua. de testamen. et per capitu. Joannes. frangepa. vbi quidam de ordine predicatorum datus fuerat executor. ¶ Sed Speculator diceret quod decretalis tua loquitur de claustralibus habentibus administrationem. Extrauagans vero Jo. ponit facti narrationem non iuris ministerium, vel forte ibi executionem suscepe runt de spectabili Pape promissione. Jo. autem an. in c. fi. extra de testa. li. vj. in j. glo. tenet indistincte quod possit esse executor per tex. dummodo habeat licentiam superioris, licet consuetudo admittat eos etiam sine licentia secundum glo. ibi, et Spec. in d. §. nunc aliqua. ver. sicu. quid de muliere. Et tangam inferius circa mendicantes. in. iiij. persona. ¶ Et idem tenet And. barba. in c. Joannes. de testa. et de iure, quia exequens voluntatem etiam non piam lucrum anime facit, vt auten. de here. et falci. §. si vero expressim. a quo lucro clerici et

19 monachi non debent retrahi. ¶ † Sed dubitari posset quis erit superior qui dabit huic religioso licentiam. Jo an. et Henr. quod superior imediate eo mortuo. s. de elec. si religiosus. li. vj. Archi. quod episcopus. xvj. q. j. qui vere. et c. quidam, quia monasteria huius sunt in eius cura. lxj. dist. obitus in fi. Item quia episcopus monasterio vacanti dat administratorem idoneum qui de temporalibus curam gerit. de statu regu. ea que. §. quod si Abbas secundum Inno. et Hostien. fortius poterit hoc fauorabile dependens a charitate, facit ratio. c. fi. §. j. de testa. lib. vj. et vide not. per gl. in c. si religiosus. de electio. eo. li. Et hanc opi. dicit Jo. de lig. probabiliorem et communiter teneri per Lap. Abb. quod conuentus vel economus allegat de maio. et obed. cum olim. et c. j. eo. tit. et lib. et de sup. neg. prela. c. pe. et fi. et not. Jo. an. de elec. si ab. post Jo. mo. in nouella. Et ista opi. placet Dominico sine ista licentia sit de iurisd. siue de administra. spiritualium, quia nec dissoluitur monachus per talem licentiam ab obliga. sui monasterij nec fit alie. sue persone. Jo. vero mon. putat hoc differendum et si diu differtur prouisio monasterij propter litis pendentiam papa consulendus est, qui solus ius a se statutum mutare potest statutum in prin. s. eo. et melius facit cle. ne romani. de ele. Sed opinio. superiores sunt probabiliores cum non agatur de magno preiudicio. Et talis licentia debet actum precedere de regula. licet. et cle. fi. de elec. secundum docto. in d. c. fina.

20 Secundo prohibentur † canonici regulares, vel alij officiales. de quibus in c. ex parte. de postu. et c. fi. ne cle. vel mona. et xx. q. iij. presens et tenet Spec. in §. nunc aliqua. ver. quid de cano. Sed contra hoc est text. in c. quod dei timorem. de statu mona. et tex. in c. fi. de testa. lib. vj. cum glo. Joan. an. s. dicta. ¶ Tertio prohibetur abbas similesque religiosorum prelati rationibus antedictis infraque dicendis, facit quod not. in Spec. de arbit. §. fi. ver. sed quero diligenter. In contrarium no. quod possint esse commissarij, allegatur quod ipsi possunt esse procuratores, vt extra de transac. c. contingit. et de censibus sopite. Et dicit Abbas quod abbas potest esse procurator apud summum pontificem pro regibus in ciuitis, in curia, et etiam pro alijs laicis, vt probat tex. iuncta. s. scri

21 ptione in c. per venerabilem, qui filij sunt legiti. facit quod no. in. c. nostra. de procu. et per Fed. de se. consi. clxiij. † Item quia abbates possunt esse iudices extra de arbi. c. exposita. et de offi. deleg. c. quoniam abbas. Et hanc tenet Joan. and. in gl. d. c. fi. extra de testa. lib. vj. ¶ Quarto prohibetur frater mendicans per suprascriptas rationes, sed Bal. in l. id quod pauperibus. in vij. q. prime partis tenet contrarium per d. c. fi. et transit ibi glo. et sequitur Ludo. in suo consi. ccxxxv. in fratribus sancti Aug. quos ait habere curam etiam ecclesie construende in domibus testatoris. Sed tamen debent habere licentiam sui superioris, vt d. c. fi. quamquam gesta per eos etiam licentia non petita robur obtineant firmitatis, sicut ait tenuisse Fed. de se. consi. xcix. quod referentem. d. Anto. de but. dicit sepius ap

22 probasse, et alleg. tria similia. ¶ † Primum de milite, qui prohibetur esse procurator, et tamen actus per eum gestus valet, vt. l. ita demum C. de procu. et l. filiusfa. §. veterani. ff. eo ¶ Secundum simile est de cleri. qui non potest fideiubere. Et tamen si fecerit fideiusso. tenet. et c. constitutus. de fideiusso. ¶ Tertium de clerico qui negat esset notarius, et tamen instrumentum ab eo conditum valet. c. sicut. ne cle. vel mona. c. i. eo. ti. lib. vj. et per Bar. in l. vniuersos. C. de decu.

23 lib. xj. ¶ † Quinto prohibentur fratres mino. vt no. Bal. in auc. ingressi, et auc. si qua mulier. C. de sac. san. eccle. per tex. in cle. exiui. §. proinde. et §. verum. de ver. signi. Nec sibi placuit sententia Bar. in iij. parte sui libri minoricarum. in iij. et iiij. q. per l. cum pater. §. hereditatem. ff. de leg. ij. et l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad treb. volentis quod ipsi possent eligere ac nominare personas vel locum, quoniam non videtur regule repugnare, quod placuit Lud. consi. ccccxix. Quinimo secundum Bal. repugnat regule que loquitur generaliter. Item quia talis nominatio malitiose ad questum pecuniarium trahi posset. Et idem tenet Domi. et Jo. de imo. alleg. Bart. id tenere propter fauorem testatorum in l. a filio. in prin. ff. de ali. et cib. le. ¶ Sexto prohibentur propositi, archipresbyteri, canonici seculares, prebendati, non habentesque personatus. Et alij clerici beneficiati, ac sine beneficijs. Quoniam huiusmodi persone prohibentur esse ministri laicorum. c. ex parte. de postu. lxxxviij. dist. episcopus aut sacerdos. et c. sacerdotis. ne cle. vel mona. sed executo

24 res nil aliud sunt quam ministri, vt. l. si quis titio. x. ff. de le. ij. † Item quia clericorum et sacerdotum appellatione omnes superiores et inferiores ordines comprehenduntur. c. si quisque. de cohabi. cle. et mul. xj. q. j. de persona. et lxij. dist. c. fi. idem tamen Bal. contra quod omnes similes personas possint executores et commissarij pro anima et in relictis ad pias causas, vt puta coniunctarum et miserabilium personarum vt. l. generaliter. C. de epis. et cle. que est in decretis. xvj. q. j. et lxxxviij. dist. §. j. c. i. et lxxxvj. dist. c. fi. maxime cum in omnibus sit par ratio. ar. l. illud. ff. ad l. aqui. et hoc omnes docto. indistincte te

25 nent per d. c. fi. de testa. lib. vj. ¶ † Septimo prohibentur episcopi archiepiscopi, et Car. per c. episcopus. et c. inutile. c. distin. et per alias rationes. s. in alijs casibus adductas. Quod intelligebatur de testamentario, quoniam de legitimo non erat dubitatio, ex quo a l. talis precipuus fiebat, vt. s. dixi. in princi. q. sed Spec. in §. nunc vero. ver. sicu. epo autem, tenet quod possint esse executores testamentarij, sicut et legitimi. tum per d. c. fi. tum etiam quia tales possunt esse iudices, vt. l. epale. et l. si qui ex consensu. C. de pis. aud. c. cum tempore. de arbi. tum etiam quia tales habent precipuam curam de carceratis, et alijs miserabilibus personis, vt. l. additos. C. de epis. and. l. nulli. l. generaliter. et l. si quis pro redemptione. C. de epis. et cle. ergo idem erit pro defunctis, licet nonnulli nimium scrupulosi predictos tantum pro causis pijs, non autem pro prophanis admitterentur, quorum ab omnibus est repudiata sententia.

Octauo prohibetur minor annis. xxv. quia indecens est, vt aliorum sit gubernator, qui pro suis causis alieno eget auxilio, vt. l. fi. C. de legi. tut. institu. de executo. §. minores autem. xxv. ann. c. indecorum de etate, et quali. secunda quia minor non habet legitimam personam ad standum in iudicio.

26 †Quod sepe facere opꝫ executoreꝫ benefacere. l. exigendi. C. de procu. ⁊ totus tit. C. qui legitimã personã. Quod de iure veꝝ exi stimauit Spec. d. §. nunc vero aliqua. ver. quid de minore. ⁊ Jo. an. in. d. c. fi. gl. ij. Attamẽ ↄ̃suetudo, que optima est legũ inter pres illos admittit, sicut ẽt tolleret eos esse ad negotia ꝓcurato res. c. qui ad agẽdũ de ꝓcu. lib. vj. idq ↄ̃fir. Bal. i. l. id qđ pau peribus. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ reliqui antedicti. ¶ Nono impubes ad executiõis offõ vr̃ arcẽdus, tũ pp rões ꝓxie dictas, tũ qꝛ nul lũ ẽ eoꝝ animi iudiciũ, vt. §. pterea testm̃. isti. qb⁹ nõ ẽ pmissũ fa cere testm̃ ⁊. l. ꝓtoꝝ. §. nõ ãt. ff. de iudi. Ja. ãt ð are. vt re fert bal. i l. id qđ paupibus in. v. q. p̃me partis distinxit. Qđ aut loqui mur q̃tũ ad industrialia, q̃ in impuberem nõ cadũt, ⁊ tũc repel leť tanq̃ minus idoneus. benefacit vltra predicta. l. fi. C. de mi. testa. Aut q̃rimus q̃tũ ad corporalia per ipsuꝫ testatorẽ, expres sa, velut demittẽdo legatariũ in corporalẽ possessio. vel numerã do pecuniam, ⁊ illa per talẽ minorẽ ẽt fieri pñt. Et erit idoneus executor, dũmodo circa illa cadat eius effectus, vt. l. j. §. ceterũ.
27 ff. de acqui. pos. ⁊. l. donataꝝ. C. eo. tit. ¶ †Decimo prohibetur mulier, qm̃ hoc virile fore vr̃ officiuꝫ a quo sicut a procuratoris officio mulier remouetur. l. femine. ff. de ꝓcu. l. j. §. sexuꝫ. ff. de po stu. l. femine. ff. de reg. iur. c. mulieres. de iudi. lib. vj. ⁊ ita tenuit glo. in. l. tutela. ff. de tute. ⁊. d. c. fi. de testa. lib. vj. ⁊ Spec. in. §. nunc vero aliqua ver. quid de muliere, sicq consuluit Jo. pal. ꝫ Bal. in. l. id qđ pauperibus. in. ij. q. p̃me partis tenet ↄ̃riũ, qꝛ mulier hꝫ iudicis officium suo noie, vt. l. qui in aliena. §. q̃q̃. ff. de neg. gest. ergo etiam habebit hoc excutionis officiũ, ⁊ sa tis placet, qꝛ etiam tutele officio fungi potest. Cõtraria vero lo quunť cũ agit nomine alieno ẽt ad suã vtilitatẽ, vel forsitan inde center, sed hoc pp pietatẽ decens existimant, ⁊ ita, vt attestatur
28 Spec. ⁊ glo. d. c. fi. obseruat consuetudo. ¶ †Undecimo pro hibendus est seruus, qꝛ quo ad ius ciuile pro nihilo reputať, im mo pro mortuo, iuxta. l. qđ attinet. ff. de reg. iur. ⁊. l. seruitutẽ. eo. tit. ¶ Secũdo qꝛ exeqnẽdi auctoritas nõ cadit i seruũ, vt. l. hec verba. ff. de verbo. sig. ¶ Et hoc tenuit Jac. de are. ⁊ Bal. in. j. q. ij. partis. l. id qđ pauperibus. C. de epi. ⁊ cle. ¶ Uerius tñ vr̃ esse ↄ̃riũ, qꝛ executor vr̃ esse minister, vt. l. si quis titio. x. ff. ð leg. ij. sed seruus nõ ꝓhibeť esse liberi hominis minister, imo ad mittitur vt. l. j. ff. de exerci. l. seruũ. ff. de ꝓcu. ¶ Secundo qꝛ ea q̃ sunt ministerij ac nudi facti per seruũ quomodo adimpleri pos sunt, vt. l. legatũ. ff. ð capi. dimi. ⁊ insti. de stip. seruo. ¶ Et tertio nisi placet, qꝛ spiritualia, ⁊ pietatis opera in seruũ cadunt, vt in toto tit. de coniugio seruoꝝ, ⁊ in titu. de seruis non ordinandis.
29 ¶ †Duodecimo prohibendus vere esset bannitus quoniam ta lis suo nomine non habet actionem, vt. l. tutel. §. si libertate. ff. de capi. dimi. Tum ẽt qꝛ vr̃ carere autoritate, vt ꝓxime dixi Bal. tñ in. d. l. id qđ pauperibus. in. ij. parte. q. vj. dicit qđ predicta procedunt in his executionibus, ⁊ cõmissarijs, que aliquid iuris sapiunt, sed si essent cõmissarij, ⁊ executiones nudi ministerij, vel nudi facti qualis est electio, vel declaratio quorũdã paupeꝝ, quibus testator velit distribuere, tũc bene possent talia exeq ẽt bãniti, vt. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad treb. Ego vero ideꝫ puto, si sit legatũ alimẽtoꝝ in quo ipse bãnitus est capax ẽm eq̃tatẽ na turalẽ, vt. l. si in metallũ. ff. de his que pro non scrip. habenť, ⁊ no ta. in. l. j. C. ð here. insti. qui multo fortius poterit exequi ꝓ alijs.
30 ¶ †Tertiodecimo prohibẽdus vr̃ excõicatus, qm̃ ipse nequit esse iudex, vt not. in. l. j. C. de iuris ⁊ fac. igno. Ergo prohibẽdus ẽt vr̃ esse executor. benefacit. c. decernimus. de sen. excõ. li. vj. vbi tales repelluntur ẽt ab agendo, patrocinando, ⁊ testificando. ¶ Sed Bal. in. d. l. id qđ pauperibus in. iiij. q. secunde partis verius putat esse ↄ̃riũ, qꝛ talis extraiudicialia tractare nego tia non prohibentur, vt not. Inn. in. c. si vero. de sente. excom. ¶ Et ego ẽt verum puto, qꝛ istud officiuꝫ ⁊ participatio ex illo descendens non est ad cõmodum suum, imo potius aliorum. Et ideo illud exequi non prohibebitur, maxime subsistente rõne pu blici officij, vt. c. cũ voluntate. de sen. excom.

31 **Quartodecimo** † videtur nonnullis collegiuꝫ prohiberi qui nõ hꝫ corpus ve rum ⁊ animatum. Et ideo sicut non potest esse capax excõmu nicationis, vt. c. romana. §. caueant. de senten. excõ. ita nec hu ius officij, vt argu. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. Bal. in sepe. d. l. id qđ pauperibus. vj. q. secunde partis principalis contrariũ asseruit per rationem directo contrariam, quia collegium ciuile habet corpus potestq consentire, ac votum testatoris implere, argu. l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iur. Quinimo videtur posse capere le gatum. Et maturius posse id agere q̃ vnus tantum dũmodo sit approbatum, vt. l. j. C. de sacrosan. eccle. l. cum senatus. ff. de reb. dub. ⁊ ad treb. l. omnibus. ⁊. l. si heres. §. vicis. ff. de leg. j. no. in. l. j. §. j. ff. qđ cuiusq vniuersitatis nomine. ⁊ in. l. collegium. C. de here. insti. ⁊. ff. de colle. illicitis. l. j. §. i summa. Nec ob. §. caueãt
32 qꝛ ibi est casus specialis in s̃nia excõmu. ¶ † Quintodecimo ꝓ hibetur q̃libet laicus executor esse in causis spiritualibus, ⁊ pijs vt. c. decernimus. de iudi. sed Bal. ibi tenet contrarium, ⁊ simi liter alij docto. in. c. Joã. de test. qꝛ mera executio põt laicis cõ petere contra clericos de mandato domini episcopi, vt. c. cleri cos de senten. excom. lib. vj. merito etiaꝫ ista executio testamẽ taria. Item secũdo qꝛ laicus potest esse procu. super causis spi ritualibus, vt. c. j. ⁊. c. fi. de ꝓcu. lib. vj. ergo ⁊ executor. ¶ Se xtodecimo non potest executor vel cõmissarius esse quisq̃ incer tus, puta vnus ex liberis tertij, qꝛ ẽt tutor incertus incerto dari non põt, vt. ff. de testa. tute. l. tutor incertus. ⁊. l. tutior ita, ⁊ in sti. de leg. §. tutor autem. presertim cũ equiparari soleant execu tor testamentarius, ⁊ tutor argu. eius qđ not. gl. in. l. antepe. ff. ð tutelis. ⁊ glo. in. l. si quis a filio. §. si plures. ff. de lega. j. Item qꝛ procurator qui etiam comparatur huic executori similiter incer tus constitui non potest. l. ij. que incipit dummodo. ff. de procura
33 to. †Et eodem modo legatum ratione incertitudinis videtur, vt §. incertis. insti. de leg. ⁊ mihi videtur rationabile, qꝛ ista dispo sitio esset quodammodo captatoria. i. ad secretuꝫ aliene volun tatis, quan iura communiter improbant, vt. l. captatorie. ff. de le ga. j. ⁊. l. captatorias. C. de testamen. mili. Sali. tamen. in. d. l. id quod pauperibus. C. de epis. ⁊ cleri. tenet quod imo valebit datio executoris incerti, quia continet prouisionem testatoris ⁊ eius cui est dandum, ⁊ modicum onus grauati ad exequenduꝫ, sed tutela continet graue onus tutoris, ⁊ legatum continet gra ue onus heredis ⁊ procuratio domini. Item quia nõ potest eue nire casus, quin sit vtilius habere executorem certificandum, q̃ nullum, ⁊ sic cessant contraria. Sed ex mente Saliceti predi cti super vltima. q. posset sic dici concordando predicta. Aut te stator fecit titium executorem suum cum potestate substituendi vnum alium, ⁊ valebit ista constitutio in persona Titij, qꝛ non est omnino incertus, ⁊ in persona substituendi ab eodeꝫ qui esse non est omnino incertus, vt. c. qui ad agendũ. de procur. lib. vj. nam talis videtur esse a testatore constit. bene facit iteꝫ eorum. §. si decuriones. ff. quod cuiusq vniuersitatis nomine. l. instit. ta lis. ff. de condi. institu. l. cum essent. §. j. ff. de seruitu. vrbano. pre diorum. Aut testator fecit Titiuꝫ executorem vel commissariũ cum hoc quod si non velit, vel non possit, quod possit eligere vel facere alium commissarium, vel executorem, ⁊ tunc non valet ⁊ reputabiť omnino prouisio incerta. Uel secundo potest sic dici q̃ aut dicta prouisio est ad causas pias, ⁊ valebit, vt not. Inno. ⁊ canoniste in. c. cum tibi. de testamen. ⁊ glo. ⁊ legiste in. d. l. ca
34 ptatorias, aut causas non pias, ⁊ non valebit, vt dixi. ¶ †Que ri etiam posset an sit prohibitus furiosus demens vel mente ca ptus aut infans non intelligens quid agatur, sed vna est dubita tio cum nullum negotium suum vel alienum agere valeant, vt. l. furiosum. ff. qui test. fa. pos. ⁊. l. furor. ff. de sponsalibus, quasi cõ gruentius omittemus.

Quero quarto vtruꝫ executor vel cõmissarius cogi possint ad officium predi ctũ suscipiẽdũ, vel susceptũ adimplendũ. Quidã vt Accursius in. l. nulli. C. de episco. ⁊ cle. sensere q̃ sic, arg. l. alio. ff. de ali. ⁊ ci ba. leg. l. si legatarius. ff. de leg. iij. l. cogi. in prin. ⁊. §. ⁊ generaliť. l. posse. ff. ad treb. in auc. de eccle. tit. §. sinaũt. ⁊. §. si qs aũt. in fi. Et pro his est arg. in. c. nos qđe. c. tua nos. ⁊. c. Jo. de testa. ff. ð peti. here. l. hereditas. in fi. C. de fideicõ. l. fi. in fi. ⁊ i auc. ibi po
35 sita cũ predicta. l. nulli. †Itẽ qꝛ q̃sq cogi põt ad ꝑsonalia mune ra subeũda qualis tutela est atq similia. l. j. §. j. s̃. co. ⁊. l. muneꝝ. j. rñso. ⁊. §. q ad noua. ff. de mune. ⁊ hono. sed exeq legata i pios vsus fauore religionis vr̃ quodã munus ð equitate canonica, vt c. tua. ⁊. c. Joan. de test. ⁊ ꝑalle. l. nulli. cũ reliquis. s̃. dictis, er go cogetur ad istud. Itẽ qꝛ volũtas testatoris habet vim legis, nec potest infringi, vt. C. de sacro san. eccle. c. vt inter. C. de epis. ⁊ cle. l. si quis ad declinandã. ⁊ insti. de oblig. que ex quasi ↄ̃tu. §. fi. ꝑ qbus facit. C. cõia de leg. l. j. circa mediũ, ⁊ in auc. de ec cle. tit. §. sinaũt legatũ. ⁊. §. seq. cum. d. c. Joan. ergo dꝫ seruari.
36 †Item qꝛ sicut delegatus põt compelli a delegante vt suam de legationem ⁊ cõmissionem perficiat, vt. l. j. C. qui pro sua iurisd. c. pastora. de offi. de leg. sic etiam dominus episcopus dꝫ posse compellere cõmissariũ ↄ̃stitutum a se vel a testatore, vt suscipat cõmissionem ⁊ delegationem saltẽ quo ad nudum ministeriuꝫ ⁊ nudum factum, vt. c. nos quidem. s̃. de testa. Hoff. vero putauit talem cogendum suscipere officiũ, neq susceptũ exequẽdũ quo

niam

niam hoc officium procedit a vera voluntate, sed arbiter nō cōpellitur suscipere arbitriū, neq3 ferre laudū, vt. l. iij. §. j. ff. de arb. Secundo q2 hoc officium est quedā procuratio, sed procurator non cogit̄ ꝓcurare, vt. ff. de ꝓc. l. mutus ergo nec executor. Tertio q2 hoc officiū assimilat̄ nego. gestori, sed negotiorum gestor non cogitur vt. C. de neg. gest. l. tutor merito nec execu. Quarto q2 executor similis vr̄ curatori bonis cōstituto qui non cōpellit̄, vt. l. ij. §. iij. ff. de cura. bo. dando, igitur nec executor vel cōmissari9. Quinto q2 cōmissari9 vel executor par est legatario, ʒ nullus
37 legatarius cōpellendus est suscipere legatū † qḋ alteri restituturus est, vt. l. nā qḋ. §. nō ois. ⁊ l. cogi. §. ⁊ generaliter. ff. ad treb. sic vcʒ talis erit cogendus. Sexto q2 ille nō dʒ grauari qui non suscipit cōmodū ex testa. l. ab eo. C. de fideicō. l. ij. circa fi. C. cōia de leg. facit. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. l. si cui legatū. j. rńso. sed iste non hʒ cōmodū, ergo ⁊c. Et ista opi. placuit Speculatori in. §. nunc vero aliqua. versi. hic querit̄ vtrum. Et istam opi. tʒ ēt Sali. in. l. nulli q2 est in prāte sua, vt ibi, ⁊ in auc. licentia tuncta. l. sepe. ff. de offi. presi. ⁊ l. nō quicquid. ff. de indi. Nō obstāt iura que ꝯdicunt q2 intelligunt̄ qḋ acceptauit officiū, q2 tūc bene cōpellit̄ sicut. ꝯ de arbi. diximus, ⁊ ita intelligitur. d. glo. qḋ si velit perdere legatū nō poterit cogi. Sic ergo tenenda regula qḋ compel-
38 li nō dʒ. † Fallit primo vbi acceptasset expresse, q2 compellitur sicut dixi de arbi. in. l. iij. §. j. ff. de arbit. ⁊ c. tua. ⁊ c. Jo. de testa. Fallit. ij. qñ acceptauit legatū, q2 vr̄ agnouisse volūtatē defuncti, vt. l. j. in fi. ff. vbi pupillus educari dʒ. Et idē est in tutore, q2 recipiendo legatū vr̄ acceptare tutelā, vt. l. pen. C. de leg. ⁊ ff. de excu. tut. l. nesennius. qḋ est verꝫ ēt si sit vnicū tm̄, ⁊ simplex, q2 presumitur factum ob hanc causam tantum, vt in. d. l. penul. ⁊ l. nec adiecti. ff. pro socio. † sic etiam pater recipiendo legatuʒ co-
39 gitur filium emancipare. l. si cui. in. ij. ⁊ iij. rńso. ff. de conditio. ⁊ demō. l. cogi. §. si pater. ff. ad treb. qꝫ est verꝫ nisi sit inhabilis ad dictam execu. puta q2 est frater minor, q2 non potest esse, vt clem. exiui. §. cupientes. de ver. signi. ⁊ dixi in precedenti qōne. versi. v. q2 recipiendo legatū non videtur acceptare sicut, nec tuto, vt. admini. C. de lega. Fallit tertio qñ vnū legatū soluit vel alias ꝑ herede gesserit, q2 vr̄ ꝯsensisse voluntati testatoris. l. pro herede ff. de acqui. here. ⁊ l. si quis vxori. ff. de falsis, ⁊ ita tenet Jo. an. Cardi. ⁊ oēs in. c. Joan. de testamen. Fallit. iiij. qñ talis executor esset consanguineus, ⁊ coniunctus ipsi testatori, q2 cōiunctio sanguinis tantum operat̄ q̄tū si expresse acceptasset per. l. si seruus cōmunis. ff. de dona. inter virum, ⁊ vxorem, ⁊ l. in sponsali-
40 bus, ⁊ placuit Bar. in. l. j. ff. de leg. ij. † Fallit. v. qñ acceptauit literas testatoris, vel heredis, aut alterius requirentis eum sup dicta executione nec contraxit, vt not. glo. in cle. j. de procura. ⁊ l. si filius. ff. ad mace. ⁊ tenet Abba. sic. in. c. Joan. de testa. ⁊ idem ⁊ fortius si subscripsit se illis literis, vel testamento, vt. l. vxori. ff. de fal. ⁊ l. ex snīa. ff. de testa. tut. ⁊ not. Abb. in. d. c. Jo. Fallit. vj. qñ ascripsit sibi. Bar. in. d. l. j. in. iij. col. ff. de lega. ij. Fallit. vij. in executore ꝯstituto ⁊ creato per episcopum vel presidem, qui appellatur datiuus, vt. l. nulli. C. ḋ epis. ⁊ cleri. l. iiij. ff. de alimen. ⁊ ciba. lega. q2 poterit a dictis iudicibus cogi ex officio suo loco deficientis actionis, vt. l. plane, ⁊ ibi proba. ff. de lega. j. Sed in casibus precedentibus poterit ēt cogi actione ex testamento, sicut diximus cogi delegatū suscipere delegationē.
41 † Fallit. viij. qñ ꝯstitutus executor in testamēto fuit presens ⁊ tacuit, q2 vr̄ consensisse, quoniam vbi agitur de honore vel cōmodo presens, ⁊ tacens videtur consentire, vt. l. qui patitur. ff. manda. Sed acceptare talem executionem ⁊ cōmissariam est salutare anime acceptantis, ⁊ refutare est peccatum, vt not. glo. sing. in. c. sicut. xj. q. j. nam hoc est de iure naturali, ⁊ hoc ꝓbat text. in. §. si vero expressum, in auc. de here. ⁊ fal. item q2 vbi agitur de honorabili bono, quale hoc esse censetur, quis tacendo dicitur consentire, vt no. Inn. in. c. in genesi. de ellec. ⁊ alle. d. l. qui patit̄ ⁊ ita tenuit domi. And. barb. in. d. c. Joan. de testa. Joā. and. ⁊ quasi omnes doc. in. d. c. Joan. tenent contrarium quod pro hoc non videtur cōsentire per. l. filiussa. §. inui. ff. de procura. ⁊ l. si de meis. §. recepisse. ff. de arbi. ⁊ idem tenet Pau. ⁊ Car. in cle. j. de testa. ⁊ Joan. and. in addi. Spe. de arbi. §. sequitur. ver. sed nunquid. per. d. §. inui. ⁊ Ludo. roma. in. l. que dotis. ff. soluto matri. Sed Bar. dicit quod ibi loqui. de procu. cuius officium vile est, secus forsan in hoc cuius officium videtur esse nobile, quod sane non placet, q2 cum sit nudi facti ⁊ competat mulieribus, pueris, excōmunicatis, ⁊ bannitis, vt dixi. q. iij. in multis articulis non percipio in quo consistat ista nobilitas, ⁊ ideo non recederem a cōmuni opinione. Et allegata per ipsum puto intelligi quando non sunt onerosa.

SVMMARIVM

1 Executoris testamentarij quale sit officiū, ⁊ quid agere debeat. 4. 6. 8. 12. et. 14. ⁊ obseruare. 18.
2 Executor malefidei an possit remoueri.
3 Ordine inciario in paruis nō proceditur.
5 Soluendum qualiter sit ecclesijs, pupillis, collegijs, hospitalibus ⁊c.
6 Pars in toto inest.
7 Dispositio super non ente fieri nequit.
8 Executor pauper pōt incipere dare a seipso.
9 Culpa que in re propria tolleratur in aliena dānatur.
10 Ingratus ac immisericors virtutis splendore caret.
Theologia nō distat a philosophia morali aut arte oratoria.
11 Passio non fit ab assuetis.
Artificium per exercitium suscipit incrementum.
12 Cōmunionis incommoda.
13 Executor si se oneri imparem agnoscit officium detractare dʒ.
14 Susceptio spontanea gratior est coacta.
15 Procurator mandati fines tueri atq3 seruare compellitur.
Iudex delegatus rescipti formam iubetur intueri.
Executor oia ex voto testatoris debet implere si sint honesta.
16 Executor cui a testatore vel iudice nulla formula est inducta, agat secundum legem.
17 Consuetudo ⁊ mos maximi sunt momenti.

¶ Secunda tractatus particula.

1 Ecūda nūc operis nostri ꝑticula seq̄t̄ de cōmissario ⁊ execu. iā ꝯstituto ⁊ creato, queāmodū in opere se debeat exercere in qua q̄dē particula nos quatuor capita considerabimus.
¶ Primum quid agere in genere quemq3 ipsorum oportebat.
¶ Secundum quid faciet testamentarius.
¶ Tertium quid aget episcopus, siue legitimus.
¶ Quartum vero quid datiuum agere congruat.

1 Quero igitur primo quid quilibet executor, vel cōmissarius agere debet. ¶ † Existimo eū oportere primo prudentē, ⁊ postea sapientē fore, q2 ad perficiendam vltimā volūtatē assumitur ⁊ ad satisfaciendū illi, qui eius fidem bonitatem solertiāq3 probauit, creditor. n. eius ille videtur existere iuxta iurisconsulti snīam in. l. j. ff. si cer. pe. ⁊ ad euitandū nō solum eris ignominieq3 periculū, verū ēt aie detrimētū. Qñ ꝗdē q non exeq̄t̄, vt decet vltime volū. sibi a testatore lege vel iudice normam impositam, is primū reddē de rōni obnoxius extat, vt arg. l. ij. ff. de neg. gest. l. j. in prin. ff. de tuto. ⁊ cura. datis ab his. §. eco
2 nomus. in auc. de san. epis. col. ix. cle. q2 ꝯtingit. de relig. domi. † verum ēt ignominia notatus qḋ dolo aut culpa rem gessit. insti. de suspe. tuto. §. suspectus aūt. ⁊ l. impuberibus. §. si fraus. ff. co. tit. nonnunq̄ anime detrimentū incurrit Matthe. xxiiij. ⁊. xxv. in fi. ⁊ idcirco ante oia imitetur ep̄m qui a lege cōmissarius ⁊ executor est ꝯstitutus, cū. n. oportere prudentē esse non solū diuinarꝫ rerꝫ verū ēt seculariū. vt in. c. qui eccle. ⁊ c. si qs pontifex xxxvj. dist. qꝫ docuit apostolus Ad thimotheū. j. iij. c. ⁊ in Exo do. xiiij. legitimus qḋ pontifex rōnale ferebat i pectore qꝫ Gratianus. xxxvj. dist. §. ecce. xiiij. auc. ꝯfirmauit, sunt igitur oēs hi prudentes sicut serpentes, vt inquit dominus Matthe. x. eorumq3 prudentia in his precipue consideretur.
¶ Primo qualitatem ⁊ quantitatem rei legate inspiciat q̄ sue fidei ac dispositioni cōmissa est. Nam si res parua vilis ac modica est aut contractandum seu dubitandum est, vt. l. si debitor.
3 ff. de iudi. c. ⁊ si questione. de simonia. † Item quia in paruis rebus non proceditur ordine iudiciario, sed leuato, vt aiunt velo, ⁊ omni scrupulositate sedata, vt in. l. de immersis. C. de naufragijs ⁊ summersis. lib. xj. ⁊ auc. nisi breuiores. C. de senten. ex periculo recitandis. Neq3 preterea dedecus ex his vel infamia sequi solet. l. si oleum. ff. de dolo. bene facit. de consecratio. distin. j. reuera. ⁊ ff. de in integ. restitu. l. scio. Quinimo si quis scrupulus oriretur, vel macula videretur is iur. amoueri, ⁊ sordes affirmante commissario dilui facere potest, vt no. per Pe. in. l. si quis pro redemptione C. de dona. ⁊ l. orphanotrophos. C. de episcopis ⁊ clericis. per Salice. in. l. nulli. C. de episcopis ⁊ clericis. per Specula. in titulo, de instrumen. edictio. §. nūc vero aliqua versi. vocandum, ⁊ per Joan. an. ⁊ Domini. c. si. §. j. ḋ testa. lib. vj. Si vero res magna rōne summe, vel q̄litatis, que ordinarium exquirit examen, vt in auc. offeratur. C. de litis cō-

testa. ꝛ. c. j. ꝛ. ij. de litis ꝯtesta. vel ardua rõne status vel digni tatis seu principatus, que maiores iudices exigit, vt. C. vbi causa status. ꝛ i tit. si feudo marchie ducatus vel comitatus. col. x. vel iplicita litibus aut varijs negotiationibꝰ de quibus i tit. ff. ꝛ. C. de litigiosis, ꝛ in auc. sed cũ testator. C. ad. l. fal. ꝛ. c. j. de iure pa. li. vj. ꝯtẽplari dꝫ ꝙ se opꝫ i foro ꝯtẽtionibusqꝫ versari tũ ꝯ̃ scriptos heredes, vt eos cogant, tũ ꝯ̃ debitores, vt eos exigãt se quoqꝫ coram iudicibus a legatarijs, ꝛ fideicõmissarijs dextra leuaqꝫ pulsandos sibiqꝫ vtẽdũ opera patrocinijs consilijsqꝫ aduocatorum, pcuratorũ, solicitatorꝝ, aliarũqꝫ personarũ, de quibus in titulis de postulando, de suffragio, ꝛ. l. si vero non remu. ꝛ. l. si nõ remunerandi. ff. mand. l. falla. C. eo. l. fi. ff. de test. ꝛ. l. j. §. aduocatos. ff. de varijs ꝛ extraor. cog. qđ fieri nõ solet sine magno labore, cura, vigilijs, ꝛ expensis, que de ipsis hereditatibus, qm̃ non educuntur, ipẽdẽdũqꝫ est sepe de suo, ꝙ nõ facile retrahit̃.

4 ¶ † Cõsiderari debet qualitatẽ personaꝝ, qbus exequi debet. Nã aliter soluitur, ꝛ satis fit pauperi, ac inopi. qui panco contentus p̃senti integrã nõ audet tangere portionẽ, ꝛ nisi ptor occurrat decipi ꝯsueuit, vt. l. cũ hi. ff. de trãs. ꝛ. l. de alimẽ. C. eo. tit. Aliter vero soluit̃ diuiti ac opulẽto, cui detracto ẽt birreto vix loqui possumus neqꝫ satis fit ẽt si debitũ mittat̃ ad domũ, sed pẽdere opꝫ debitũ ẽt cumulatiore mẽsura cũ oibus vsuris, ꝛ accessionibus, si qñ post moꝛulam solutũ est, vt. l. moꝛa. ꝛ. l. videamus. ff. de vsuris.

5 † Aliter quoqꝫ ecclesijs, hospitalibus, pupillis, collegijsue, pijs miserabilibusqꝫ personis, que ecclesie iuuant̃ sepissime, qcquã circũscripto nõ sunt vt in tit. ff. ꝛ. C. ac extra de in integ. rest. ꝛ de minoribus quibus fine tutoribus, ꝛ curatoribus ac iudicis directo solnẽdũ nõ est, vt satisfaciens plenissimã possit ꝯsequi liberationẽ, vt insti. quib. alie. licet. §. fi. ꝛ. l. sancimus. C. de admi. tut. Aliter quoqꝫ legatũ prestari extraneis dꝫ, qm̃ testator hoc voluit, ꝛ aliter filijs parentibus patronis vxoribus maritis reliquisqꝫ ꝯiũctis, quibus ẽt vltra volũtatẽ equitas, ẽt ac pietas debitũ facit ꝙ dicimus naturale.

6 ¶ † Cõmissarius attẽdat ẽt locuplex an sit hereditas optimeqꝫ soluẽdo, an vero exilis, ꝛ tenuis, qm̃ si ample sunt facultates, legatũ paruũ ac mediocre deduci facile atqꝫ persolui põt, qm̃ dici solet qđ in maiori summa minor inest. l. j. §. si quis ita. ff. de ver. obli. l. diẽ pferre. §. item querit̃. ff. de arbi. ꝛ in toto inest pars, ꝛ in cor. ius realis seruitutis vel vsusfructus vr̃ inesse. l. que de tota. ff. de rei vendi. l. si quis cũ totũ. ff. de excep. rei iudi. l. vsusfru. est pars. ff. de vsufru. bene facit. l. si quis locuplex. ff. de manu testa. mõ res clara ꝛ reliqua ꝛ liquida neqꝫ creditor nexibus obstricta sit, vt in tit. de pig. ꝛ hypothecis, rei. n. tũ abesse vr̃ ꝙ̃tũ extitit obligata. ff. de neg. gest. l. si quis manda. ꝛ ibi glo. alle. concor. Si vero hereditas inops atqꝫ, vt ita dixerimus, ieiunia non facile qđ prestãdũ est põt adminueri,

7 † quoniam super non ente, non potest fieri dispositio, vt not. in. c. ad audientiã de eccle. edifi. per Car. in repe. cle. literas. de restitu. spolia. Bar. in. l. gallus. §. ille casus. ff. de liber. ꝛ posthu. l. pe. ff. de leg. j. Et ideo nõ est curãdũ de nomine nisi habeatur effectus, vt not. in auc. de priui. do. heredi. mulie. nõ prestan. glo. verbo iposuit. col. viij. bene facit. l. oẽs. §. lucius. ff. que in frau. ff. qui ꝛ a quib. ꝛ insti. eo. ti. §. si qui in fraudẽ, vnde iuxta Salustij sententiã frequenter culpa negocij ad dispẽsatorẽ reijcitur qui vel maximo cũ labore res ad effectũ perducit aut dolo ꝛ culpa in rebus versatur fore ab omnibus estimat̃ que opi. nõ parum attendit̃, vt not. gl. in. l. ꝯsensu. C. de repu. ꝛ. l. i edibus. §. fi. ff. de dona. Magnitudo vero ꝛ minoritas ipsius cõmissarie vel hereditatis aut patrimonij ex qualitate, rerum ꝛ personarum cõsideranda est iuxta ea que dicit tex. in. l. sed ꝛ si susceperit. in pn̄cipio. ff. de iudicijs. ꝛ not. docto. in. l. admonendi. ff. de iureiurã.

8 Executor suam † debet considerare personam, nam aptior ad aliena negotia gerẽda qui diues est sibiqꝫ sufficit ꝙ̃ is qui pauper victum sibi opera querit quotidiana, qm̃ qui non hꝫ dare non potest, vt. l. traditio. ff. de acqui. rerum domi. j. q. vij. daibertus. Aut si quid dare is põt a seipso vt vult charitas ordinata dꝫ incipere, vt. l. j. C. de seruit. ꝛ aqua. dũmodo alteri nõ noceat, vt. l. j. §. idẽ aiunt. ff. de aqua plu. arcẽ.

9 Itẽ scire debet an solers an vero negligens sit, † qꝛ culpa, que in re propria tollerat̃ in re aliena damnatur. l. si constãte. §. si maritus. ff. solu. mat. ꝛ ibi not. Item a pluribus liberis administrationibusue implicitus ac obnoxius sit, qꝛ pluribus intentus minor est ad singula sensus, vt. l. quisquis. C. de postu. l. fi. C. de asses so. c. cũ non ignores. de preben. qꝛ nõnulli. de cleri. non residen. An vero cautus idoneus ꝛ aptus sit, q cuꝫ h̃ particeps sit ciuilis societatis ipse tenetur quod sibi superest alijs erogare sicut etiam vellet proximumaũum constituto in necessitate sibi subuenire hec eniꝫ diuina lex est, que scripta est Matthei. vij. c. ꝛ i decre. j. dist. c. j. Unde Ambro. in lib. de offi. inquit non satis est bene velle, sed etiam bene facere. Nec satis est iterum benefacere, nisi id ex bono fonte hoc est ex bona voluntate proficiscat̃ Unde idẽ subdit. pasce fame morientem, quisquis enim pascẽdo hominem seruare poteris, si nõ paueris occidisti. vt in decre.

10 lxxxvj. dist. non satis ꝛ. c. pasce. † caret enim splendore virtutis quam clementiam appellamus, qui potens bene facere viscera misericordie nõ apperit, vt ibidẽ inquit Hiero. tantoqꝫ magis parentibus, ꝛ alijs sanguine coniunctis si facultatem subueniendi nactus, nõ adiuuat, sed derelinquit, vt ibidẽ legitur, ꝛ. l. velu ti. ff. de iustitia ꝛ iure. Cogitetqꝫ si legum aut canonum, docto. si philosophie moralis aut oratorie artis a quibus non theologica distat sapientia, id donum sibi diuini esse concessum non vt illud recõdat in terra, nõ vt ponat sub modio, sed vt ponat super candelabro, vt iuuet illos, quantumue valet, vt prosit. Idemqꝫ dicẽdum si exercitatus ac practicus alias cõmissarias tractauerit, executusue fuerit laudabiliter. vnde solet dici ꝙ ab assuetis nõ

11 fit passio. † Sed potius id artificium per exercitium suscipit incrementum, vt. l. lega. seruis. §. ornatricibus. ff. de lega. iij. Quod si prius ignarus existit aut rudis ꝛ inexpertus nõ suis iuribus confidat, nec temere in altum vela deducat, sed cõsulat peritiores, vt. l. nec supina. ꝛ. l. regula. §. sed iure. ff. de iur. ꝛ fac. ignor. l. j. ij. ꝛ. iij. C. eodem titulo. l. iuris ignorãtia. C. qui admitti ad bono pos. possunt.

12 Cogitare debet ipse † commissarius executorue designatus an solus vnicusue sit deputatus, an vero cum alijs socijs collegis participibusue. Quoniam si solus liberior eius erit voluntas, neqꝫ habebit alterius expectare consilium, quoniam segnius expediunt commissa negotia plures, ꝛ etiam qꝛ multitudo principantium est mala, vt. xij. Metaphisice. ꝛ. l. fina. in fine. ff. de rerũ diuisione. Si vero plures sint constituti aut collegiũ, vel vniuersitas ꝯferẽdi ꝯsultãdine maior habebitur cõmoditas. vnde quoniam dicitur, ve soli, qꝛ si ceciderit non habebit subleuãtẽ. vt. lxxxi. distin. in omnibus, ꝛ ibi est bona glo. ꝛ de peniten. distinctio. ij. quando. Quamqꝫ cõmunio soleat discordias ꝛ plura incommoda parturire, vt. l. cũ pater. ff. de leg. ij. l. ne in plures. ff. de exercitoria. ꝛ in prohemio

13 digestorum. §. ꝛ ante quidem. ¶ † Si nominatus ꝛ designatus executor se inopem, vel rudem, ac inexpertum, vixqꝫ sibi sufficiẽtem negotium vero sue fidei cureqꝫ commissum arduũ magnũ difficileqꝫ fore cognoscit, ꝛ se solum vel cum collegis oneri adiũcto imparem melius, tutius, salubriusqꝫ est, vt hoc minime acceptet officium. Quinimo expresse refutet atqꝫ repudiet, neqꝫ legatum manusue suscipiat agatqꝫ ꝙ tacite illud suscepisse videatur. Quinimo si grauius in iudicio, vel extra cogatur, vel vrgeatur cõpareat, ꝛ excusationes proponat, sicut creati tutores vel curatores facere consueuerunt, vt in titu. ff. ꝛ. C. de excusatio. tutorum vel curatorum. Modo ille sibi competant excusationes vel aliqua ipsarum, sic enim illi melius eueniet ꝙ̃ si ob dolũ, vel ob culpam tanꝙ̃ suspectus amoueretur, aut post gestum negotiũ obnoxius rõnibus reddẽdis i pprijs facultatibus lacerare

14 tur. ¶ † Si executor viderit nullam sibi excusationem posse cõpetere, ꝛ charitatis, ac equitatis vinculo se astringi ad officiũ hoc onusqꝫ suscipiendum, non debet vllo metu frangi, neqꝫ preteri, sed magno ꝛ elato animo letaqꝫ fronte id suscipere atqꝫ cõplecti. Quoniã libens cita spontaneaqꝫ susceptio gratior Deo, ꝛ hominibus esse indicat̃, sicqꝫ ipse legi, sic defuncti iudicio sic legatarijs, ꝛ fideicommissarijs eque satisfaciet. Et primum a testatore relictum iuste suscipiet, ꝛ a Deo maximo ꝛ optimo securus expectet modo tria sequentia precepta suscipiat. ¶ Et executor ipse voluntatem defuncti speculetur, ꝛ sequatur seruet ac impleat quo ad se fieri potest, tota enim auctoritas sibi ex illa su

15 menda est. Hic tota vis finisqꝫ consistit. † Sicut enim procurator manda. fines tueri atqꝫ seruare compellitur si argui damnariqꝫ non vult, vt. l. diligenter. ff. manda. ꝛ institu. eodem titulo. §. primo sicut delegatus iudex rescripti formam iubetur intueri, vt capitulo cum dilecta de rescriptis. l. iudicium soluitur. ff. de iudicijs. sicut etiam si ex compromisso vim, auto. libertatemqꝫ solet suscipere. l. non distinguemus. §. de officio. ff. de arbitris. l. ne in arbi. ꝛ. l. cum antea. C. eodem. Sic etiam ipse commissarius seu executor omnia ex voto ac voluntate testatoris debet implere. Modo illa voluntas non sit probrosa, inhonesta, vel legibus inimica, vt. l. conditionibus. la prima, ꝛ secunda. ꝛ. l. sequẽti, ꝛ. l. quam in suo. ff. de coditio. institu. ꝛ. l. si cum dies. §. cõpromisso. ff. de arbitris.

Aut

16 Qui executor est factus † si per testatorem vel iu-
dicẽ sibi nullus modus neqꝫ mensu
ra prefixa est, tũc id exequat̃ vt faciat ꝙ sibi per leges licet aut
canones, nã sicut nulla res humana est, q̃ nõ cesareis legibus sit
diffinita, vt in tot. tit. ff. ⁊ C. de legi. ita nulle, que nõ eccle. cõsti.
decidi põt, vt. c. super specu. de priui. ⁊ idẽ puto de theologia,
ad quã moralis philosophia tota se declinauit. Quoniã illa est
legum parẽs ⁊ alumna. ⁊ idẽ sentio si quis ꝑclarus fuerit orator
qui omni doctrinarũ genere ac presertim cumulatus esse dꝫ, vt
Quintilianus ⁊ Cicero meminit. is igit̃ executor in his ꝑ se põt
inspiciat. Quod si per se id nequid absoluere peritiores ꝯsulat ⁊
sapientũ incũbat rñsis neqꝫ aliter ad dexterã sinistrãue dcliner,
aut grauãdo heredes vel legatarios, aut nimiũ moliẽdo, sed sta
17 terã gestet in manibus, ⁊ ius suũ vnicuiqꝫ distribuat. ¶ † Et no
uissimũ erit ꝯsiliũ cõmissario, ⁊ executori quẽ prestãtissimũ esse
nos volumus, ⁊ oibus ꝓscriptis modũ, venustatẽ, formãqꝫ adhi
beat, quibus cũ maturitate ac decore queãt ꝓcedere ne ac quaꝫ
cupiuit laude fraudetur, obseruet. n. in primis quid in re ipsa a
se vel ab alijs solitũ ⁊ obseruatũ est hꝫ. n. maximã in rebus vim
mos ⁊ ꝯsuetudo, vt in. d. c. mos. ⁊. c. consuetudo. l. de quibus. ⁊
l. inueterata. ff. de legi. l. more maioꝝ. ff. de iuris. om. iud. C. q̃ sit
lon. ꝯsue. l. j. ⁊. ij. c. fi. de ꝯsue. Quod si nihil vsitatũ inuenerit ad
hibeat rõnẽ loci, ⁊ tpis ꝑsonaꝝ ac reruꝫ, nec seueritatem rigoris
neqꝫ moliciẽ, equitatis, sed qđ iter currit admittat ⁊ qđ honestũ
pulchrũue sit licere cõsideret, iuxta ea que not. in. l. ⁊ si legibus.
C. si ꝯ ius vel vtili. pub. l. ꝑtor. §. j. ff. de ope. no. nun. l. iij. §. in hel
lo. ff. de re mili. xlj. dist. c. j. de statu regul. eaqꝫ. ⁊. c. cũ qs de sen
18 tẽ. excõ. li. vj. Et hoc genere libasse sufficiet. ¶ † Quero modo
scđo qd agere dꝫ testamẽtarius executor. Ego in hac re vt cla-
rior res fiat. Primo rñsum breue cõpẽdiosumqꝫ prestabo. De-
inde singulas partes recensendo incidentes tollã dubitationes
ita qđ oibus supputatis res lucidissima remanebit. Debet. n.
executor testamentarius velut belli optimus imperator, postq̃
se ducẽ nouerit designatũ, scuto ⁊ torace se premunire., signife-
ros ⁊ bellatores colligere, hostes inuadere, pugnandi copiaꝫ il-
lis prebere, manus ꝯserere, ꝯsequiqꝫ victoriã, eamqꝫ veluti ꝑdã
diripere, partiri. Triũphoqꝫ perpotiri. Debet. n. primũ officij
sui manus aut sponte, vel ex mandato suscipere. Dehinc dꝫ cau
tiones offerre quo securius agere ac ꝯueniri possit. Et dꝫ inuen
tario singula ꝯscribi facere, ne veluti predo velit aufugere. Po
stea collegas seu cõmissarios si qui sunt euocare, cũ illisqꝫ de re
gerẽda deliberate ꝯsulere. Quinto sequat̃ heredũ legatarioruꝫ
⁊ debitoꝝ hereditarioꝝ oppugnatio. Sexta erit eorundeꝫ ac sui
iusta defensio. Septimo heredes ac legatarios in possessionem
ex ordine inducet. Octauo defuncti bona vendet ac cõmutabit.
Nono distribuet. Et decimo villicationis sue laudabilem debe
bit reddere rationem.

SVMMARIVM

1 Executoris officiũ nunquid sponte possit assumi, ⁊ in illo debeat
cautio prestari. 2.
2 Cationum quot sint species, ⁊ que.
3 Cautũ vitiose pro non cauto habendum.
4 Executor testamentarius quatuor cauere debet. 7. 8.
5 Tutor ⁊ curator an teneantur de iudicato soluendo, remqꝫ ra-
tam habendo.
6 Tutor testamentarius an teneatur satisdare.
9 Executor, tutor, ⁊ curator datus bonis tenentur ad inuentarij cõ
fectionem. Et quid in economo de rebus ecclesie.
10 Executor conficiens inuentarium q̃ꝫ solẽnitatem obseruare te-
neatur. 11.
12 Inuentarij non conficiendi excusatio qualis esse debeat. Et qui
ab illo excusentur.
13 Iudex qñ possit remittere confectionem inuentarij pro pupillo,
Et illius remissionem a testatore factam impedire.
14 Inuentarij confectio consuetudine loci potest remitti.
15 Executor an teneatur executores adire, ⁊ consulere. 16. 17.
18 Executorum mortuorum loco an alij surogandi. 19.

1 §. Repetitis igitur singulis. s̃. dictis regredior ad
primũ, † ⁊ regro vtrũ qui executor est
deputatus in testõ sponte debeat officiũ assumere, in quo quidẽ
casu aut ipse quidẽ officiũ sponte nõ accipit, sed iubente pretore
vel alio iudice competente. Et tũc curare debet vt de pronun-
tia seu decreto ac iussu iudicis ꝯstet, qm̃ id sue pr̃tis est funda-
mentum, ar. §. si filius. ibi allatis imperialibus codicillis. insti.
quibus mod. ius pa. potesta. soluitur, ⁊ in. tit. C. de filijs ante do
ta. instru. nat. col. iij. Sin vero dubius est adhuc existimo cũ iu
dicis auctoritate suscipiat melius fore, quin tutius est, arg. c. iu
uenis de sponsa. l. adoptiuus. §. seruiles. ff. de ritu nup. Qđ si nul
lo iperio cogẽte ad cõmissariã vocatus extiterit, ⁊ possit rebus
ipsis se ingerere, vrbanus tñ erit si faciat hoc iudicis auc. arg. l.
credi. C. de pigno. ⁊. l. ij. cũ gl. vero repellere. C. de iure emphy.
Quod si nullo imperio cogi velit, erit tñ equũ ⁊ decens si sub ꝓ
sentia publicaꝝ ⁊ honestaꝝ personaꝝ ad gubernationẽ accesse
2 rit. ¶ † Proxime cõmissarius executorqꝫ noster cautiones de
quibus fuerit requisitus animo nõ aduersante prestabit, quini-
mo spontaneũ se offerret, qm̃ satisdatio securos facit, qui expe-
ctãt, ⁊ eũ qui prestat accuratior est facit, nisi forte quis locuplex
arbitrat̃ sibi quodãmodo ignominiosum fore, alteri se obnoxiuꝫ
facere aut quis graue ac molestũ ducit alienaꝫ opem expectare
quibus erit qñqꝫ iuris remedio succurendũ, vñ doctoꝝ nostroꝝ
sñias adducemus. Cautionũ enim multe sunt species, quedam
enim fit cum pignore vel fideiussoribus, ⁊ hec appellari solet
idonea, vt. l. sancimus. C. de verbo. ⁊ rerum significatio. plus ta-
men cautionis in re est quam in persona. institu. de obliga. que
ex deli. na. §. furti. ⁊. ff. de reg. iur. l. plus cau. Quedã vero sim-
plex nudaqꝫ dr̃ ⁊ hec illa est q̃ verbo simpliciqꝫ ꝓmissione cõci-
pit̃, vt ibi, ⁊. l. cautio. C. de ꝓcu. Quedã vero est cautio iuratoria
de q̃ lo. auc. gene. C. đ epis. ⁊ cle. l. ij. §. si dubitat̃. ff. đ iudi. c. ꝓnt.
gl. ij. de do. ⁊ ꝯtu. ¶ De his i. l. hꝫe. §. cautũ. ff. đ ꝟ. sig. ⁊ in. c. li
teras. de resti. spo. ⁊. c. ꝓcur. de don. inter vi. ⁊ vxo. c. ex pte. đ
ver. sig. ⁊ đ ꝯuer. ꝯiu. c. ex pub. ꝑ Io. an. i addi. Spe. sub rub.
de pig. ꝑ Bar. in. l. diuortio. §. interdũ. ff. sol. mat. ⁊. l. qcũqꝫ. C. đ
3 omni agro des. lib. xj. † Et hmõi cautiones nõ debẽt prestari vi
tiose, qꝛ quoties vitiose cautũ est, ꝓ nõ cauto habẽdũ est. l. quo-
ties. ff. q sat. cog. Itẽ nõ debẽt ꝑstari, vbi opus nõ est. ff. de ꝓcu.
l. nõ cogẽdũ. §. fi. gl. vlti. ⁊. l. hec stipu. §. j. ff. vt lega. noie cauea.
4 ¶ † Quatuor igit̃ cauere cõmissariũ siue curatorẽ pleriqꝫ doc.
volũt. Prima qdẽ dr̃ cautio rẽ ratã habe. ꝑ legatarios, ⁊ fidei
cõ. ꝓ qbus agat ꝑpetue in iudicio. Et rursus ob eã cãm posset a
pluribus ꝯueniri, vt. ff. đ leg. l. si a pluribus. j. rñso. ⁊. l. ⁊ si ad spe
ciẽ. ff. rem pup. sal. fore. Scđa vero cautio est rẽ saluã fore q̃ ad
eius manus ꝑuenerit qm̃ si legatarij mortui fuerint añ ꝯdõnis
euẽtũ, vel legata fuerunt caduca, vel ꝓ nõ scripta, vel aliter effe
ctũ habere nõ possent ꝙ ipsa heredibus alijsue ad quos ea res
pertinebit reddet restituetqꝫ. l. iij. §. fi. ff. de ali. ⁊ ci. leg. l. pe. i fi.
ff. si cui plusq̃ꝫ ꝑ. l. falci. l. si tibi legatũ. ff. de leg. iij. l. si titio in ꝑn.
ff. de leg. j. ⁊. l. qdã. §. j. eo. tit. Tertia erit cautio, ꝙ executor he
redẽ, eũue, a quo legatũ vel fideicõmis. ꝑstãdũ suscipiet indẽneꝫ
seruabit ab oibus q ab eis id petere aut ꝯsequi possent, arg. d. l.
si a pluribus. j. rñso. ff. de leg. j. Quarta ⁊ vlti. cautio erit. Quod
executor seu cõmissarius repromittat heredibus alijsue, quoruꝫ
intererit de defuncti voluntate cõplẽda, ar. l. si tibi legatũ. ff. de
le. l. iij. cũ qdã. §. ij. ⁊. l. si a pluribus. ff. de leg. j. l. a titio. in prin. ⁊
l. quibus diebus. i fi. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. l. insulã. §. fi. ff. đ locato. ⁊
ꝯducto. ⁊ in auc. de here. ⁊ fal. §. si qs aũt pro quibus facit insti.
5 de satis. tut. in prin. ⁊. C. de fideicõ. tut. per totũ. † Sed hec sñia
oppugnari maxime ꝯsueuit, qm̃ in. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. ponit̃
norma, q̃ ꝑ tales executores est obseruãda nihilqꝫ ibi de his cau
tionibus agit̃ merito nec nos tanq̃ꝫ sapiẽtiores leges debemus
inducere. Scđo qꝛ officiuꝫ suũ nemini dꝫ esse damnosum. l. si qs
ex signatoribus. ff. quemadmodum testa. aper. sed si cauere tene
tur hoc esset eiusmodi, ergo rectius est quod ipse non caueat.
Tertio qꝛ huiusmodi persone tutoribus ⁊ curatoribus compa-
rantur, vt. s̃. sepius est conclusum. Sed tutor ⁊ curator non satis
dant de iudicato soluendo. nec rem ratam dominum habituruꝫ
vt. l. tutores debita, ⁊. l. fi. §. defensionem. C. de administratione
tuto. ⁊. l. j. §. nec cogendi. ff. eo. titu. ⁊ no. in. l. actor. ff. rem ratam
6 haberi. ergo nec isti executores curare debeant. † Quarto quia
sicut tutor testamentarius non satisdat, quod eius fides a testa-
tore probata est, vt insti. de satisda. tut. in prin. ⁊. §. j. ita nec exe-
cutor, cuius electio videt̃ sufficere loco approbationis. vt. l. de
creationibus. C. de epis. aud. Quinto qꝛ vr̃ casus, qđ fideiubere
non debeat, nisi testator iusserit. l. diuus. ff. si cui plusqꝫ per. l. fal.
l. liberto. §. largius. ff. de annu. lega. l. firmio. §. j. ff. qñ dies lega.
ced. Sexto induci põt. l. pecunie. ff. de ali. ⁊ cib. leg. l. orphano-
trophos. in prin C. de epis. ⁊ cle. ⁊ in auc. đ eccle. tit. §. fi. ⁊ huic
opi. ausus est accedere Vber. de bobio, ⁊ Archi. in. c. fi. §. j. de
7 test. lib. vj. ¶ † Bar. vero in. l. diuus. ff. si cui plusq̃ꝫ per. l. falci.
⁊ Sali. in. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. per distinctionẽ ꝯcordãt opi-

Aut est executor vel cõmissarius datus a lege vel statuto, qualis est episcopus vel pcuratores. s. Marci. aliique similes, ꝛ hic nõ satisdat, qꝛ eius fides per legẽ approbata est, vt. l. nulli, ꝛ. l. cũ clericis. C. de epi. ꝛ cle. Aut est executor datus a iudice. Et talis regulariter dꝫ satisdare, vt. l. iij. §. debebit. ff. de ali. ꝛ ci. leg. nisi forte sit ex inquisitione datus, vt insti. de satis. tuto. in prin. vel nisi possideat imobilia, vel multa mobilia, vt. l. sciendũ. ff. qui sat. cog. cũ ibi no. Aut est testamẽtarius, ꝛ his similiter in dubio nõ satisdat quasi eius fides a testatore sit cõprobata per tex. instit.
8 in prin. de satis. tut. ꝛ cu. † Fallit primo vbi factus est nõ soluendo ꝛ pauper siue testatore viuente seu mortuo, vt est tex. sing. cũ glo. in. l. liberto. §. largius. ff. de manu. lega. Fallit. ij. in executore nõ mero, qꝛ satisdat de soluendo adueniente die, vel ꝯditione leg. vt. l. cũ quidam. §. si scriptus. ff. de leg. j. Fallit. iij. quãtũ ad cautionẽ primã de reddenda pro re caduca, vel pro nõ scripta, qꝛ illa est prestãda, vt. d. l. si a pluribus. ff. de leg. j. Quid intelligit Bar. nudã promissionẽ vel cũ iur°, non aũt cũ satisdatione, vt. l. pecunie. ij. rñso. ff. de ali. ꝛ cib. leg. Fallit. iiij. in cautione de implenda voluntate, vel ꝯseruando indẽnes, qñ legatarius eaz cũ satisdatione prestabit, vt. l. si tibi. ff. de leg. iij. ꝛ. l. quibus diebus. §. fi. ff. de condi. ꝛ demon. Sed si est minister nõ nudus, saltem simpliciter cauebit per. l. si a pluribus. de leg. j. ꝛ firmo. §. j. ff. quando dies lega. cedat.

9 **Deinde is qui** † executor, vel cõmissarius est, dꝫ inuẽtariũ seu repertoriũ ꝯficere, sicut heres facere ꝯsueuit, de quo in. l. fi. C. de iure delib. ꝛ similiter tutor de quo in. l. fi. C. arbi. tute. ꝛ. l. tutor qui repertorium. ꝛ. l. chyrographis. ff. de admi. tut. ꝛ sicut curator datus bonis, vt tꝫ glo. ꝛ Bar. in. l. j. ff. de cura. bonis dãdo. l. j. in fi. ff. õ vẽtre in pos. mit. p Alberi. in. l. de creationibus. C. de epis. aud. sicut ẽt economus, õ rebus eccle. mortuo epo, vt. xij. q. v. sicubi. ꝛ no. io. an. in. c. vt preterite. de elec. lib. vj. Et sicut facit eps, q est executor legitimus, vt. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. l. si quis pro redemptione. §. j. C. de dona. l. si quis. C. de bon. prescri. ꝛ. xij. q. ij. charitatẽ. ꝛ. xxviij. dist. de siracusane. ꝛ sicut debent facere multi alij. de quibus in Spec. de instru. edi. §. fi. ꝛ ibi p Ioan. an. ꝛ
10 d. ver. prela. ꝛ ver. sunt ẽt. ¶ † In ipso aũt ꝯficiendo. vj. precipua documẽta sunt attendenda. ¶ Primũ quidẽ ꝙ in eo cõscribendo publice adhibeanꝰ psone, qõ de notarijs intelligitur, vt. l. tut. C. de admi. tut. ꝗ̃s vnus tm̃ sufficiat, vt ibi dicit glo. ꝗ̃ ꝯsuetudo admittit ꝛ approbat. ¶ Secũdo reqrꝰ, ꝙ fiat coram iudice, ar. l. chyrographis. ff. de admi. tut. ꝙ qdẽ verũ est, vt fiat fides per ipsum ꝯ̃ debitores aliter quãtũ ad faciendũ fidem ꝯ̃ ipsum debitorẽ sufficiet ipsũ inuẽtariũ ẽt sine iudice, vt. d. l. chyrographis. ꝛ. l. fi. C. arbi. tute. Tertio exigiꝰ qõ in dicto inuentario describi faciat res corporales inuẽtas per signa, ꝛ ꝯfinia, sicut ponunꝰ, ꝛ exprimunꝰ in rei vendicat. vt. l. si in rem. ff. de rei vendi. asserendo se inuenisse ꝓm Bar. Spec. in. l. tutor q repertoriũ. ff. de admi. tut. qui reprobat practicã Spe. in tit. de instr. edic. §. fi. qui ponit qõ dꝫ asserere rem fuisse in bonis, vel qõ credit esse talis qꝛ dñium proprie loquendo nõ subijciꝰ inuentioni q primo res põt dici esse in bonis, q̃ non sit reperta sed pro qua tm̃
11 habeatur actio, vt. l. rẽ in bonis. ff. de acq. re. do. † Quarto debent poni noia debitoꝝ, ꝛ summa ipsoꝝ instroꝝ, qbus valeãt cõueniri, sed tñ tale inuentarium non faciet fidẽ ꝯ̃ debitores, nisi ciatis ipsis, quoꝝ interest clare, vt. l. aut qui aliter. ff. qõ vi aut clã ꝛ ipsa instrumenta debent esse scripta extẽse, vt. d. l. tutores. C. õ admi. tut. ponere bonoꝝ ipsoꝝ estimationẽ, vt. l. si ꝯtigeret amissio melius sciretꝰ qd ꝗ̃tũue restitui oporteret, vt. l. fi. C. de magistra. ꝯueniẽdis, ꝛ ita dicit se vidisse seruari licet bononie non obseruetꝰ. Sexto dꝫ apponi protestatio, si qua sunt apposita, que non deberẽt apponi, vult qõ non habeãtur pro appositis ꝛ ecõtrario, si qua sunt nõ apposita, qõ apponenꝰ, vt not. in. d. l. tutor qui repertoriũ. ꝛ. d. l. tuto. C. de admi. tut. Quod est vtile ꝑpter expensas ꝛ venditiones bonoꝝ, ꝛ distributiones, que postea in ipso inuentario describenꝰ. Et etiam erit vtile propterea que nõ apparent de presenti, sed apparebũt in futuꝝ. Et sic excusabiꝰ a dolo presumpto ꝙ subtraxisse videaꝰ bona distribuenda in quo subesse dicitur quilibet qui ratione officij ad aliquid obligatur, vt probatur in. l. carceri. ff. de custo. reorum. ꝛ. l. si procu. §. dolo. ff. manda. ꝛ. l. do. ff. ad. l. falci.

12 **Excusatur** tamẽ a tali † ꝯfectione inuentarij, q iustissimam cãm p excusatione poterit allegare, vt. d. l. tutor qui repertoriũ. ff. de admi. tut. ꝛ dant exẽplũ docto. qꝛ morbo sontico talis fuerit ipeditus, vt. l. ꝗ̃tum. ff. de re iudi. Item quia res adhibita inquisitione diligenti haberi non potest, vt. l. iij. §. neratius. ff. de acquiren. posses. ꝛ. l. cum res. §. si litibus. ꝛ versi. item si res. ff. de lega. j. ¶ Excusantur etiam q bus testator remisit talis inuentarij ꝯfectionem, vt. l. fin. C. arbi. tutele. ꝛ ita disputando videtur conclusisse Marti. syli. In contrarium vero videtur ꝙ remitti nõ potest tanꝗ̃ inuitatis ad delinquendũ, vt tenet Bal. in. l. fi. in fi. C. arbi. tut. ꝛ. l. fi. §. in computatione. C. de iure delib. de ista. q. habetur per Ang. in suo cõsilio. cxliiij. per Alex. lib. iiij. consi. nu. lxij. ꝙ incipit Serenissimus, ꝛ Christianissimus Imperator, per Bar. in. l. nemo põt. ꝛ ibi Pau. ꝛ Alex. ff. de lega. j. per Bal. in. l. in confirmando tutore per Spe. in tit. de tuto. §. hoc autem, ꝛ ibi per Io. in addi. per Cy. in. l. fi. C. arbi. tute. per Bar. in. l. tutor qui repertoriũ ff. de admi. tut. Ego vero ꝯsului qõ potest remitti confectio inuentarij etiam executori, sed non heredi, qꝛ non tm̃ obligatur cõfectioni inuentarij tutor, ꝛ curator, ꝗ̃tum heres, neqꝫ tm̃ benefi-
13 cij ex eo consequuntur. † Quinimo sentit Bar. in. d. l. tutor qui repertoriũ, qõ ẽt iudex ex officio põt remittere confectionẽ inuẽtarij, qñ expediret pupillo ne manifestaretur suũ patrimonium vt. l. ij. §. tractari. ver. ergo si mater. ff. ad tertul. ꝛ. C. de alimen. pup. prestan. l. vlti. ꝛ. C. qñ ꝛ quibus quarta pars debetur. l. ij. lib. x. Sicut ẽt iudex ex officio posset remissionẽ impedire a testatore factam, qꝛ ꝯ̃ honorem vel vtilitatem pupilli, vt. l. vtilitatem, ꝛ. l. in ꝯfirmando. ff. de confir. tut. ꝛ. l. quidam decedens. ff.
14 de admi. tut. † Et eodem modo consue. loci possit inuentarij confectionem remittere ꝓm Bar. in. d. l. tutor qui repertoriũ. ff. de admi. tut. arg. ꝯ̃. de legi. l. de quibus. ꝛ. C. que sit longa consuetu. per totum. Et idem puto si non expediret ipsum inuentarium facere, veluti, qꝛ executor vel cõmissarius ad vnam rem tantuꝫ datus esset, vt not. glo. in simili in. l. de creationibus. C. de epis. audien. ꝛ Bar. in. l. si ad species. ff. rem pup. sal. fore, vbi tutor, vel
15 cura. ad litẽ dat. nõ teneꝰ ꝯficere inuentariũ. ¶ † Uidẽdũ modo qd sic armatus executor dꝫ efficere. Ego qdẽ hortor, vt ipse collegas si quos hꝫ adeat, aut ad se vocet, aut ad aliquẽ honestũ locũ faciat ꝯuocari, vt propositis que sunt agenda in mediũ cõsulãt, atqꝫ deliberẽt, exequanturne, qꝛ qõ oẽs tangit, dꝫ ab omnibus comprobari, vt in regula quod omnes. ff. de regu. iur. aut cõstituent vnum qui aget nomine omniuꝫ, vt. l. qui proprio cũ duabus. ll. seq. ff. de procu. alleg. vnus non posset exequi iussi sunt, sicut dicimus in pluribus arbitris, ꝛ sicut dicimus de pluribus iudicibus simul delegatis, vt. l. duo ex tribus. ff. de re iudi. ꝛ. c. cuꝫ
16 causam. de officio deleg. bene facit. l. ij. C. de here. actio. † Quidam tñ putauerunt quẽlibet per se, ꝗ̃uis solum agere, distribuereqꝫ posse, vt. l. si plures. ff. de cura. bonis dando. l. decreto. ff. de admi. tuto. l. si quis cum procur. cum. l. seq. ff. de procu. cum sit officium voluntarium, vt not. in Specu. de instru. edi. §. nunc aliqua. ver. ꝛ no. qõ ideo. qõ etiam Uberto de bob. videtur esse tutius, cũ dici soleat, qõ lege hoc fieri nõ debeat, factũ tñ dꝫ vires obtinere, ar. l. ij. §. biduum. ff. quando appel. sit ꝛ videꝰ idem Io. de deo tenuisse. Quod Io. an. in addi. videtur esse non verũ vbi qñ testator dederit spetiale mandatum qõ quilibet agere posset.
17 alleg. tenenda est opi. superior ꝛ tenenda pro regula, † que fallit primo qñ testator dixit qõ alter sine altero posset procedere. vt extra de testa. c. ray. de offi. dele. c. vno. c. prudentiã. j. rñso. eo. tit. ꝛ ff. de arbi. l. non distinguemus. §. in plures. ꝛ. c. fi. §. sane de testa. lib. vj. Fallit. ij. qñ cõmode vocari possent, qꝛ longe abessent, vel expectati non venirent, qꝛ tunc valeret ꝓcessus aliquoꝝ sine alijs, vt in. d. §. nunc aliqua. ver. sed queriꝰ an executores. ꝛ sequiꝰ Archi. in addi. c. fi. §. j. de testa. lib. vj. de qua distãtia ꝛ expectatione stabiꝰ iudicis arbitrio, ꝛ ibi hoc tꝫ Ioan. an. Domi. Henri. ꝛ Zenze. p glo. in. c. cũ nullus. de tẽpo. ordi. Fallit tertio qñ ex pluribus executoribus vnus decedit, qꝛ eius officium accrescit superstitibus ad instar vsusfructus. ff. de vsufru. accre. l. j. in prin. Fallit quarto qñ vnus acceptauit ꝛ postea tenuit vt. d. c. fi. §. j. de testa. li. vj. Fallit quinto qñ vnus vellet, sed nõ potest impeditus vel morbo, vel alia simili causa quoniaꝫ alter exequetur. Fallit sexto quando vnus alteri suas vices commisisset, ꝛ esset res, que industriam persone non exigeret, argumen. c. quamuis. ꝛ. c. fina. §. j. de officio delega. ꝛ. l. vnica. §. cum autem C. de cadu. tol. ꝛ. l. nemo est qui nesciat. ff. de duobus reis.
18 † Uerũtamen, quia nonnulli credebant loco deficientiuꝫ alios subrogandos executio tutorum premortuorum, vt in tit. C. quibus in casibus tutorem habenti tutor dari possit, adhibenda est distin. Ioan. de deo sua. q. xiiij. tertij libri, quam sequiꝰ Spe. in versu. xij. Quod aut testator legauit res certas personis certis, aut arbitrio cõmissarioꝝ aliquid distribui voluit, vel iussit hospitale vel domum religiosam construi. Primo enim casu factum

factum ab vno tantum ēt non vocatis collegis effectū sortiet, q̄ facta tenent. de regularibus. c. ad apostolicā. j. q. j. quidā. xxx. q. v. sed obijcit, ⁊ hoc speciale fauore alterius voluntatis que dz impleri, vt de dona. cū dilectus. l. in testa. ff. de regu. iur. l. j. C. d sac. san. eccle. in auc. de nuptijs. §. disponat. xiij. q. ij. vltima vo-
19 luntas. de testa. indicantē. † Secūdo casu vnus nequit expedire sine alijs ad instar iudicū vel eligentiū, vt. c. in genesi. de elec. Tertio vero casu similiter oēs debēt requiri, sed si discordēt vel negligant, aut suspecti sint eps se interponet, vel cogēdo eos cōsentire, ac ↄcordare vel substituendo, vel pauperiori gratificando. c. nos. quidē. c. tua nos. ⁊. c. Jo. de testa. ⁊ in auc. de eccle. tit. col. ix. ⁊. l. si quis ad declinandā. C. de epis. ⁊ cleri. ⁊ vide que addo in. q. sequenti. versicu, quinto.

SVMMARIVM

1 Executor cogit heredem adire hereditatem.
2 Executor an ⁊ quādo cogat heredem ad soluendum. 7.
3 Testator an possit disponere vt legibus in suo testamento non sit locus.
4 Cōmissario ēt si nudus sit minister cōpetit officiū iudicis.
5 Actio in factum datur vbi alia non competit.
6 Delegati ad vniuersitatem causarum officium lata sententia, ⁊ appellatione interposita non expirat.
7 Alimentoꝝ causa eque est fauorabilis ac pia.
8 Executor nunquid cōpellere possit heredē vt agat ↄ debitores maxime herede repugnante. 9.
10 Executor vtrum possit constituere procuratorem.
11 Executor quas actiones pōt intentare, ⁊ qñ, ⁊ quo nomine. 12.
13 Debitores executoribus soluentes an plenam consequantur liberationem.
14 Executor habens vtiles actiones an preferatur habentibus directas.
15 Executores tenentur eos pro quibus agunt defendere.
16 Heres de manu executoris quando capere debeat. Institutus in re certa loco legatarij habetur.
17 Executor an teneatur de euictione.
18 Executor vendere aut permutare an possit ēt inuito hrde. 19.
20 Heres non pōt facere quin executor ipleat voluntatē defuncti.
21 Venditio per executorem testamentarium facta quatuor requirit qualitates.
22 Executor qñ possit habere fidem de pretio in vēditione rei.

§. Consultis autem collegis executor agere dz. Quod multipliciter debet intelligi.

¶ Primo quod aget contra heredem, vt adeat.

¶ Secundo vt adita hereditate ipse heres soluat.

¶ Tertio vt contra hereditarios debitores heres agat.

¶ Quarto vt nolente ipso herede agere ipse cōmissarius agat contra ipsos debitores.

¶ Et quinto vt procuratorem sui loco constituat.

¶ Et sexto quibus actionibus, de quibus per ordinem videndū est. Et primo quidem.

¶ In prima qōne vr̄ dicēdū, ꝙ executor cogere possit heredez
1 ad adeundā hereditatē. † Primo qꝛ nō valent in testō disposita velut tutela, ⁊ executio, nisi hereditas sit adita, vt. l. si nemo. ff. de testa. tut. ⁊ eodē mō nō valēt disposita, si hereditas ab intestato non adeatur. l. ij. ff. de fideicō. lib. l. fi. in prin. ff. de manu. testa. l. qui filio. §. j. ⁊ ibi not. ff. de here. insti. instit. de eo cui libe. causa bona. adi. §. j. qd pure. in fi. ff. qñ dies leg. ced. Itē qꝛ recusatio hereditatis adeunde fieri vr̄ in fraudem legatarioꝝ, vt dicit decre. Joan. frangepan. de testa. ⁊ ideo sicut heres cogitur ad instantiā fidecōmissarij, vt. l. ille a quo. §. tempestiuum. l. naz qd ⁊ nō omnis. ⁊. l. cogi. §. generaliter. ⁊. l. qꝛ poterat. ff. ad treb. c. ray. extra de testa. sic poterit cogi a cōmissario agēte nomine legatariorum fraudatoꝝ, vt. l. j. ⁊. ij. C. si quis omis. causa testa. ⁊. l. j. in prin. ⁊. §. fi. ⁊. l. licet. ff. eo. tit. ⁊ istā partē vr̄ sequi Spec. in. §. nūc vero aliqua ver. quid si heres scriptus, ⁊ hoc casu heres scriptus qui repudiauit eam beneficio legis vel restitu. in integrū poterit adire maxime rebus in statu suo manētibus, vt C. de iur. ⁊ fac. igno. l. ij. ⁊. iij. C. de repu. here. l. fi. ff. de mino. l. qd si minor. §. sceuola. ⁊. ff. de his que in frau. credi. l. qui autē. §. si seruum. ⁊. §. pe. ⁊. l. ait. §. si quidem. eo. tit. ij. opi. i ↄriū vero qd cogi nō possit facit. l. nec cui. C. de iure delib. l. iij. §. innito. ff. de bo. pos. l. j. §. deniq. ff. de aqua plu. ar. l. fluminū. §. fi. ff. de dam. infe. C. de impu. ⁊ alijs substi. l. iij. C. si quis omis. cau. testa. l. si quis in prin. Sed. j. opi. verior est. Nec obstāt iura prime dicta, qꝛ verꝫ est ꝙ non cogit ab execu. pp instantiā tertij. Tu vero melius dic, ꝙ heres rogatus restituere totā hrditatē saltez in vsus pios pōt cogi, sed rogatus restituere partem non, vt in secunda opi. sed legatarij vel executorij bene poterūt agere actione vtili.

2 In secunda vero qōne plures ēt sunt opi. † gl. enīz in. l. si qs in prin. ff. d leg. ij. vr̄ tenere ꝙ nō hz actionē, vt. l. luci⁹. §. menia duos filios. ff. ad treb. ⁊. l. filio §. mater. ff. de adi. leg. idē tenuit Guil. de cu. in. l. nulli. C. d epi. ⁊ cle. ⁊ Jo. an. in addi. Spec. §. nūc aliqua. ver. notādū. j. qꝛ nemo pōt agere ex testō, nisi cui debet, vt. ff. d reg. iur. l. nemo alieno, sed executori nō debet legatū, qꝛ est nudus minister, ⁊ nō hz mādatū a legatario cui debet. Itē qꝛ nullus agit, nisi qui hz adminiculū iuris, quales sunt tutores ⁊ executores ad pias cās, vt. ff. de negotijs gestis. l. qui aliena. §. quamquam. ff. ad trebel. l. lucius. §. menia. sed talis executor nō hz iuris adminiculū, neqꝫ e manda. testa. qui nequit hoc facere, vt. ff. de ma. testa. l. testamē. tute. ff. de iure do. l. si ego. §. si res. ⁊ expressius. ff. de test. tut. l. iure nostro, vbi mater nō pōt esse tutrix, licet testator hoc mādet.
3 † Et ideo dr̄, ꝙ nemo pōt facere qd. ll. in suo testō sibi locū non vendicent, vt. l. nemo pōt. ff. de leg. j. ⁊. c. requisisti. §. secus autē de testa. Ad ↄria vero rūdēt, qd ibi nō est iuris adminiculum. Sali. vero. in. d. c. nulli. tz ↄriū p illū tex. qꝛ sicut lex dat istam ptātē, ita dz posse testator p. §. disponat, i auc. de nup. col. iiij. itē scdo, qꝛ testator ↄcedit ēt actionē ex testa. vt. l. j. ⁊. ij. C. cōia de lega. nec. ob. l. iure nostro, qꝛ loqt in muliere, cui est interdicta administratio pp sexus fragilitatem. Item qꝛ ibi posset graue
4 dānum pupillis euenire, qd nō esset in casu nostro. † Bal. vero in. d. l. nulli ex mente Cy. putat qd cōmissario ēt si nudus minister sit cōpetat officium iudicis per. l. quintus. ff. de adimē. lega. quod placuisse dicit Oldra. per. l. si vero non remu. §. fi. cum. l. sequen. ff. manda. fa. l. quidam testa. §. si scriptus. ff. de leg. j. non obstat. l. lucius. §. menia. que dicit non dari act. qꝛ intelligitur d natiua, sed non prohibet officium iudi. quod non procedit a radice oblig. sed ab equitate, vt. l. qui per collusionem. ff. de actio. emp. In hac re dicēdum videretur, quod si verba dirigantur ad iudicem, quod detur officium iudicis, vt. l. si soror. C. de collatio. si ad partem oritur condi. ex. l. vt. l. j. ff. de conditio. ex lege. ⁊ ita tenebat Azo ⁊ Uber. ⁊ Specu. §. nūc aliqua. versi. illud etiam queritur, ⁊ placet Pau. in lega. pijs, ⁊ Ang. in consi. cxxv. in
5 prin. vlti. col. † Alij quod cōpetat a. c. in factum, que datur vbi alia non competit, vt. l. quoties. ff. de prescri. verb. ⁊. l. sancimus. C. de sac. san. eccle. Sed nō placet, qꝛ illa datur ex ↄtibus innominatis, vt. d. l. quere. Et qñ alia non cōpetit. Nonnulli distingunt aut est executor ad vnam causam, vel rem, ⁊ non hz de iure ciuili actionē, aut est generalis, ⁊ hz ac. sic ⁊ delegatus ad vniuersitatem causarum in delegando maiorem habet auto. ꝙ
6 delegatus ad vnam causam tantum, vt. l. iudice. C. d iudi. † Itē qꝛ officium delegati ad vniuersitatem causarum non expirat lata sententia, ⁊ appellatione interposita, imo durat, vt. l. neqꝫ. C. d procur. sed in speciali delegato bene expirat, vt. l. si actor. C. de appel. Ego in hac controuersia non recederem a prima regula qua tenet etiam Alex. ⁊ Imol. in consi. clxx. in prin. secūde partis p iura hic alle. Fallit primo in legato vel fideicōmissario ad pias causas. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ ibi glo. l. si quis ad declinandam. eo. tit. ⁊. d. decre. Joan. frangepan. ⁊ idem putat gl. in. d. l. si quis titio in quolibet legato pro anima. facit. l. si quis
7 sepulchrum. §. fundus. ff. de religio. † Fallit secūdo in cā alimentorum, que est eque fauorabilis, sicut pia, vt. l. alio. ff. de ali. ⁊ ci. lega. Fallit tertio vbi testator perciperet lucrum, ex expressa voluntate testatoris, puta qꝛ ex ducentis erogabat sola. c. vel ex tacita, puta qꝛ falcidiam lucrabatur. qꝛ tunc pōt agere, vt. l. si legata. ff. de leg. iij. ⁊ argu. a contrario sensu. l. si quis a pluribus. ff. d leg. ij. ⁊ placet Bar. in. d. l. si quis titio. ⁊ ratio ꝺm doct. est, qꝛ tunc non est nudus minister, sed habetur loco legatarij, ⁊ sequit Sali. per. l. si seruus lega. §. cū quid. ff. de leg. j. ⁊. l. mulier. que ad hoc est not. ꝺm Jaco. de arena. ff. de dona. inter viruz ⁊ vxo. ⁊ idem si esset coheres. Fallit quarto vbi testator expressisset qd volebat ipsum executorem mouere actiones, vt. l. si a pluribus. ff. de leg. j. ⁊. l. si filij. §. papi. ff. fa. hercis. ⁊. l. qdā. §. si scriptus. ff. de le. j. ⁊ dz testator dicere sub hac forma ꝺm Spe. i. d. §. nūc aliqua. ver. notādū, dans, tribuens, dicto executori plenā atqꝫ omnimodā potestatem atqꝫ generale mandatū cum libera administratione exigendi petendi ⁊ recipiendi ab heredibus ſ. scri. vel etiam a suis debitoribus, quibus voluerit sufficientem ⁊ integrā pecuniam pro predictis omnibus ⁊ singulis exequēdis, ⁊ ↄ cos

habeat causam agendi, et ipsos cum effectu conueniendi, et mandauit dictis heredibus, quod dictam pecuniam sine lite et molestia ipsi executori dent, et tradant. Alioquin pene noie eos dãnauit in. x. ipsi executori recipienti legati noie applicandis et predicta oia executioni mandari precepit. Et idem putant Moderni, si solum dixerit in testa. quod suis execu. dat ptãtem agendi petendi, et vendendi. Canoniste tñ putant quod de iure canonico semper est piũ voluntatem testatoris impleri, et ideo Jano. et Hostien. et in. c. Joannes. de testa. putant quod semper talis agi poterit, quod etiã Sali. videtur esse securius.

8 In tertia questione † vtrum executor possit agere contra heredem, vt cogat eum agere contra debitores hereditarios, vt de illis pecunijs exactis legata soluantur, in culpa vel dolo, pro quibus iusta rõne vr posse in iudicio conueniri, vt. l. si legatarius a quo. ff. de leg. iij. et. l. si seruus lega. §. cũ quid. ff. de leg. j. et. l. si cui. ff. de oper. lib. Quod in. §. nũc aliqua. ver. sed an executor vel legatarij. Spec. non videtur habere plenũ effectũ, p. l. nam quod. §. non omnis. et. l. cogi. ff. ad treb. l. si seruus. §. qui margaritam. ff. de leg. j. rõ est, quia qui tenetur quod hz actiones, si non vult agere, cedendo liberatur, et ita hic heres faciet, vt institu. de lega. §. cum autem. et. l. si sic legatũ. §. j. ff. de leg. j. ¶ In quarta qõne sit dubium vtrum herede nolente agere contra debitores hereditarios executor ctra ipsos agere ac denique possit ipsos exigere. † Et Azo

9 Rof. Abb. Ang. Julia. et Spec. in. §. nunc aliqua ver. illud et queritur si nomen debitoris tenent, quod sic, per. l. nulli sepius alleg. et in auc. de ecclesia. ti. §. si quis autem. et quia in simili põt agere curator datus bonis dando, et. l. j. in prin. ff. de his que in fraucredi. et in simili põt prepositus orphano, vt in auc. de eccle. tit. §. fi. et. l. orphanotrophos. C. de epis. et cle. et facit. l. iiij. ff. de fideiusso. et. l. gaius. ff. sol. matri.

Quinta questio est nũquid executor possit cõstituere procuratorẽ. Et multi putauere quod non maxime anteque lis ab eo sit cõtestata execututo. et curato. quia citra contestationez hoc nequeũt, vt. l. neque. C. de procu. sed ibi ad iudi. nõ aũt ad negotia. Itẽ quia eius electa videatur industria non debet per alium admi. c. fi. de offi. deleg.

10 et inter artifices. de solu. † Sed dico quod licet sit requisita industria ad eligendum, vel distribuendũ nõ tñ electa est ad agendũ vel exigendũ. Item tertio, quia cã in qua est executor, non videtur propria ex quo cõmodum non est habiturus. l. si quis. ff. de leg. ij. et. l. i. §. in propria. ff. qñ app. sit inuito nec dz posse procu. cõstituere, vt. l. j. ff. de procu. Et hãc opi. tenuisse visus est Odof. sed tñ posset dici propria respectu anime pijque officij, vt. §. si not. in auc. de here. et fal. col. j. Spe. tñ in. §. nũc aliqua. vers. sed nũqd ante litẽ. Bal. in. l. si quis ad declinandã. in fi. C. de epi. et cler. et. l. id quod pauperibus. in. vj. q. iiij. partis. Sal. et Pau. in. l. nulli. q. viij. tenuere cõtrium, nam aut est executor nõ merus, sed habens emolumentum et cõmodũ pecuniariũ, et põt sicut quilibet alius, vt. d. l. si quis ad declinãdã, ad fi. et. l. sed si vnius. §. iulia. ff. de iniur. Aut non hz cõmodũ pecuniarium, et poterit, sicut regulariter põt quilibet procu. ad negotia, vt. l. si procu. §. ij. ff. mãda. Secũdo quia talis agit suo noie, vt dicam in sequenti qõne merito poterit etiaz procu. constituere, vt. l. j. C. de acqui. pos. l. sed si vnus. §. procura. ff. de iniur. Et tertio, quia speciale vr fauore pie cause, vt dispensetur contra omnia iura cõtraria, et res peragat sine cũctatione, vt dictis iuribus, quamque Paulo videatur rectius quod executor constituat actorem per. d. l. neque. de pcu. ¶ Sexta

11 questio est quas actiones itẽtabit, et qñ et quo nomine. † In qua qõ. glo. in. l. nulli se breuiter expediuit dicens competere cõdi. ex. l. nulli vel officium iudicis, sed ex mente canonistarum nõ curatur subtilitas actionis, vt. c. dilecti. de iudi. sed hz legistas opz late distinguere. Nã in casibus in quibus põt executor agere rõne cõmodi proprij vel expressa voluntate testatoris hoc permittentis, tunc ipse hz tres actiones ex testamento actionem in rem et actionem hypothecariam sicut habent ceteri legatarij, vt. l. ij. C. cõmu. de lega. §. sed nõ vsque. insti. eo. tit. l. cũ filius. §. varijs. ff. de leg. ij. et in Spec. de pet. et actio. §. sequit. versi. illud vero. et in Spec. de testa. §. j. ver. et no. quod secundo vero casu qñ executor non sentit cõmodũ sed est nudus minister tunc datur condi. ex. l. nulli. C. de epis. et cle. vel officium iudicis ex mente Dyn. et Bal. vt. s. dixi, et istud vr regulare adita heredita. vel ex testa.

12 aut ab intestato, † qua cõfirmant ipsa legata, sicut. s. dixi, secus autem vbi legatum fideicõmissarij non exigit aditionem pro validitate, vt not. in. l. eã quã. C. de fideicom. et not. in. §. nunc aliqua. ver. sed pone quod ex eo testamẽto, et in his casibus agũt executores proprio nomine ex quo, rõne officij propriũ pretendunt interesse, vt tenet Bal. in. l. id quod pauperibus. C. de epis. et cler. in. v. qõ. secus autem si agerent nomine ipsorum legatariorum vel heredum, quia tunc intentarent actiones vtiles que a pijs legatarijs et heredibus directe competebant, quasi a lege videantur sibi cesse, vt. l. j. C. de actio. et obli. et. l. j. in fi. ff. de institoria, et ista vr placuisse Bar. in. l. si quis titio. ff. de leg. ij. et Pau. ac. Rapha. fa. d. l. nulli. quia dñs in euãgelio Mathei, dicit de pauperibus, quod illis fecistis mihi fecistis, nec exigit satisdatio cũ agunt nomine pauperum, qui a lege videntur habere manda. l. nec satisd. ff. rem ha. habe.

13 Ex quo sequũtur duo correlaria. † Primum quod debitores soluentes talibus exequutoribus consequntur plenã liberationẽ qui lz actiones directa via transeant in heredẽ, vt in toto tit. C. de here. act. et. C. vt actiones ab heredibus, et contra hrdes. et. l. si filius. ff. de pact. ita quod ipsis et nõ alijs debeat fieri solutio, vt. c. cã testa. de iureiu. Si alieni nũmi. ff. de solu. tñ illa regula locũ nõ hz quoties quis habet licentiam exigendi, quia tũc contingit liberatio, vt. l. si a pluribus. ff. de le. j. et. l. liberto. §. largius. ff. de an. leg. facit. l. quoties. ff. de admi. tu. et. l. j. §. item periculum. ff. de ven. in posses. mittẽ.

14 ¶ † Secundum corre. est quod si concurrant in agendo heres vel legatarius habens directas, vt. l. cũ heredes. ff. de acqui. pos. et executor habens vtiles, vt. l. iij. C. de nona. quod preferret habens vtiles cum ipse possit exactam pecuniam ab herede auferre, vt dixi. s. per. l. si legatarius a quo. j. rñso. ff. de leg. iij. et. l. si seruus. §. qui margaritam. ff. de leg. j. et. l. imperator. in prin. ff. de leg. ij. Quod intelligo nisi subesset iusta causa nõ soluẽdi executori propter inopiã vel aliam suspitionem, qñ aut non soluet. aut exiget cautionem, et ita not. Spec. §. nunc aliqua. ver. sed an debitor here-

15 ditatis, et ver. quid si debitor. ¶ † Si executores agentes pro legatarijs vel pro heredibus ab ipsis debitoribus vel heredibus fuerint reconuenti tenebũtur idem executores eos, pro quibus agunt defendere, vt. l. si quis ad decli. §. vbi. circa fi. C. de epis. et clericis. et. l. liberto. ff. de annu. lega. et. l. firmo. §. j. ff. quando dies lega. ced. sicut etiam tutor defendere tenetur pupillum suum et actor vniuersitatem, vt. C. de admi. tut. l. tutores debita. et. l. fi. §. omnem. et. l. ij. j. respon. ff. de cura. bonis dando.

Reliquum est, vt executor ipsos legatarios i bonorum pos. inducat si liquidũ fuerit, quod erat ab herede prestandum, vt in toto tit. C. vt in possessionẽ legatorum. et. l. si legatorum. cum. l. seq. ff. eo. tit. Et eodem modo inducet in possessionem heredẽ, vt legata soluere possit. Parique modo inducet fideicõmissarium vniuersalem, vt. §. nunc ali-

16 qua. ver. sed qd si reliquit omnia. et ver. sed pone. † Sed Bal. in. l. id quod pauperibus. in. q. xvj. quarte partis dicit hoc minime verum fore, quia heres non dz capere de manu executoris, nisi qñ esset institutus in re certa, qñ tunc habetur loco legatarij, vt. l. quoties. C. de here. insti. et. l. sed si in conditione circa fi. ff. de here. insti. et similiter in. xvij. q. quarte partis dicit quod restitutio vniuersalis similiter nõ dz fieri per executorez, sed per heredẽ vniuersalem, et ei coheret, vt. l. si mulier. §. ex asse. ff. de iure dotium. Non obstat quod dicit Spec. quia illa intelligunt de resti. facti, non de restitu. iuris, fm Bal. Quinimo ipse dixit quod executor tenebitur dare vel dari facere ipsi legatario instrumenta que ad rez legatam pertinere videbant. argu. l. sicut. C. de lib. cau. et. l. prediorum fm vnum intellectum. ff. ad. l. falci. et tenet Specu. in. §. nũc aliqua. ver. sed queritur an heres vel distributor teneatur.

17 † Nõ ob. l. instru. C. de fideicõ. libe. vbi heres tenet ipsa instru. et dat execu. legatario, quia ibi erat legata tñ pars minor prediorum, et maior pars remanebat penes heredem. Nec ob. l. titius heres. et. l. credito. ff. de actio. empt. vbi tenetur exhibere, et non dare, quia ibi heres tenet de euictione, sed executor non tenetur de euictione merito dz dare, facit in argu. l. cedere. in fi. et. l. sequẽ. ff. fami. bercis. et. l. si tabule. ff. de fide instru. Cauebit tñ executor de euictione in bonis heredum, ex quo mandatũ habet. Et ex pluribus, quas habent heredes dare poterunt quamque volet ipsis

18 tamen vocatis heredibus, vt no. Bar. in. l. alio. ¶ † Si res que in bonis testatoris vel heredis legata non fuerit, sed alia, vel pecunia videndum est an executor illam vendere poterit, vel alias permutare, videbatur plerisque quod nõ, vt. l. alio. ff. de ali. et cibar. lega. Alijs verius videbatur forte contrarium, quia orphanotrophus vendere ac alienare potest, vt. l. orphano. C. de epis. et cle. Item economus. x. q. ij. hoc ius porrectum. C. de predijs minorum. l. ob es. facit in argu. l. siue generalis. ff. de iureiuran. l. fin. C. de cura. furio. §. fi. et. §. siue aũt. in auctẽ. de eccle. tit. col. ix.

Item

Item qz similiter obseruatur in tutore ꝛ curarore, vt.ff.de cura. bo.dan.l.j.ꝛ fi.ꝛ.l.pretor.§.his verbis.ff.de bo.aucto.iudi.pos. ꝛ.l.si quis ad decli.C.de epi.ꝛ cle. Ex dictis oium talis est adhibenda distinctio. Aut est executor particularis ad soluendū, vel exigendum, vel diuidendum, ꝛ certuz est ꝙ talis nō vendet, neqz alienat, nisi aliter sit sibi a testatore ꝑ missum, vt.d.l.alio, qñ si est data sibi potestas vel licentia vendendi, talis poterit si expedierit permutare pro re distribuenda, quoniam lz ista verba qñ loquimur in iudice stricte intelligi debeant vt.l.pupillorum.§.si pretor.ff.de rebus eoruz, tamen in commissario vel executore pōt intelligi large vt comprehendat permutationem dationez insolutum, ꝛ omnem alium actum ꝛ causam per quam voluntas defuncti adimpletur, vt.l.sicut.§.venditio.ff.qui.mod.pig.vel hypo.sol.ꝛ.l.statu liberi a ceteris.§.quintus mutius.ff.de sta.libe.

19 †Si vero est executor vniuersalis seu generalis, ꝙ est qñ paupe res sunt instituti, vel nullus est institutus, sed solum executores sunt dati ad distribuendum, vt.d.l.alio.cum gl.ꝛ.l.deniqz.§.interdum.ff.de pecu.lega.ꝛ per Innocen.in.c.cum tibi.de test. ꝛ Ros.in libel.sub titu.de act.ex testa. Tunc isto casu videtur esse in arbitrio ipsius executoris dare ac soluere ipsis pauperibus rem que ipsius fuerat testatoris in eiusque reperta hēditate ꝑ.l.cum pater.ff.de leg.ij.quoniaz ipsa videtur succedere loco pretij, sed non pōt eligere aliam rem nō hereditariam vt disputando tenuit bar.in.l.alio.ff.de ali.ꝛ cib.leg.ꝛ bal.in.x.ꝛ.xi.q.iiij.partis sue repe.in.l.id qđ pauperibus.C.de epis.ꝛ cler. Item in eius arbitrio erit vendere rem que reperta est in hereditate testatoris ꝛ pretiū legatarijs erogare qz testator ꝗ dedit eū executorē vī ad omnia dedisse sine quibus id officium non posset impleri, vt.l.ad rē mobilem.ꝛ.l.ad legatum.ff.de procu.l.ij.ff.de iurisdi.om.iudic.c.i.de offic.deleg. Et tz Spe.in.§.nunc aliqua. ver.sed an executor vltime voluntatis.ꝛ gl.ꝛ Sal.in.l.si quis ad declinandā.C.de epi.ꝛ cle.et facta venditione ipse executor pōt transferre dominium ꝛ possessionem in emptorem ēt inuito here de per no.in.l.ij.C.qñ decreto opus non est.ꝛ.d.l.alio.†

20 Ratio est, qz heres nō pōt facere quin executor impleat desideriū testatoris.argu.l.si eo.§.j.ff.de iure dot. ꝛ.l.cum pater.§.merito.ff.de leg.ij. Quamqz Bald.in.xviij.q.quarte partis.d.l.id ꝙ pauperibus dicat ꝙ imo executor hoc facere nō pōt, nisi discedat heres de possessione ꝛ alter ingrediat̄, vt.l.fistulas.§.fundum.ff.de ac.emp.ar.l.si quis prohibuerit.ff.de publi. Dz ergo talis emptor agere corā iudice ꝙ eius auc.mittatur in possessionez, vt.l.qui vniuersas.§.item cum pretor.ff.de acqui.pos. Alioquin ipse cōmissarius nō poterit per executorez expelli, vt.l.non ex singulis.ff.de reg.iuris. Sed prior opinio videtur magis iuridica per ea, que superius sunt predicta.

Venditio tamē facta per dictos

21 executores hz aliquas qualitates.† Prima qđ ipse heres dz esse prius requisitus vt vendat quod si constitutus in mora non fecerit habebit locum potestas executoris. ¶ Secundo requirit̄ vt pecunias redactas soluat nō aūt conuertatur in suos vsus, vt d.l.alio, vel non vendat fraudulenter suis propinquis, Si antē bonafide suis propinquis venderet tolerari posset, vt tz bald.in repeti.l.id qđ pauperibus.in.vij.q.quarte partis.ꝛ alle.no.per se, in auc.qbuscunqz modis.C.de sac.san.eccl. ¶ Tertio reqrit̄ ꝙ ipse executor faciat sibi exhiberi res hēditarias, vt nō temere procedat ad venditionē rei magne pro parua summa, ꝫ potius equiualentē arbitrio boni viri, quoniam licentia vendendi sibi a iure tributa in.l.si quis ad declinandam.C.de epis.ꝛ cler.non dz intelligi de potestate libera ꝛ absoluta que ꝯceditur quibuslibz, vt.l.fideicō.lib.ff.de fideicō.libe.ꝛ.l.procu.cui libera.ff.de pcu. ꝛ.l.i.ff.de test.mili.sed dz intelligi de potestatē limitata ꝛ importante arbitriū boni viri, vt.l.fideic.§.ꝗꝗꝫ.ff.de le.iij.l.i.C.de sac.

22 san.eccle. ¶ Quarto requirit̄ ꝙ vendat presente pecunia.† Ex quo sequitur qđ non pōt habere fidem de pretio sicut nec fiscus vel eius pcurator, vt.l.si pcu.cū ibi no.de iure fis.ꝛ sicut executor snie vt.l.a diuo pio.§.emptor.ff.de re iu.nisi forte talis executor habeat mandatum cum libera ad vendendum, qz tunc posset si ageret bona fide, vt.l.qui rome.§.calimachus.ff.de ver.ob. et similiter non proficeret instrumentum ꝯfessionis de recepto cuz pecunia non est presens nisi addatur in instrumento qđ re vera habuerunt ꝛ receperunt in presentia notarij et testiū, qz per talē confessionem non impleret̄ causa satisfactionis legatorum, vt.l.sed iul.§.proinde.ff.ad mace.l.si ex cau.C.de non nu.pecu.l.i.§.quid si litem.ꝛ.§.quid si mutuā.C.si in fraudem patroni. Addit tamen Salice.qđ talis vendens non indiget decreto ēt si heres

23 sit minor.l.iij.C.quando decreto opus non est.† Itez adde qđ si executor in venditione apposuit pactum qđ emptor retrouendat pupillo quod non poterit postea vendere in preiudicium pupillorum, vt tz Alexan.volu.iij.consil.xxxv.

SVMMARIVM

1 Executor qualiter debeat distribuere, diuidere, et dispergere. numero. 19.
Arbitri auctoritas pendet ex compromisso.
2 Executor an ꝛ quando teneatur debitum soluere.
3 Casus quibus de iure poli qs ad restitutionem tenetur, licet aliter de iure fori.
Deus non facit dr̄iam inter iuramentum ꝛ simplicem loquelaz.
4 Abbas an teneatur seruare promissa monacho.
Pater an debeat seruare quod filio promisit.
5 Possidentis conditio in pari turpitudinis causa est potior.
Legatarius cui legatuz integrum est solutum quod per leg.fal. poterat minui, an teneatur restituere.
Obligatio naturalis quando non impediat soluti per errorem repetitionem.
6 Confessus se debere ex mutuo ꝙ non recepit an teneatur soluere in foro anime.
Presumptio cedit veritati.
7 Condemnatus ex iniusta causa parere non tenetur.
8 Prescriptor rei aliene malafide an teneatur de restōne.
9 Filiusfa.an teneatur restituere quod mutuo accepit.
Lex conscientie maior est ꝗ̄ ius fori.
10 Deceptor de restitutione tenetur.
11 Medici ꝛ aduocati quando ligentur ad restituendū, ꝛ quid de iudice aut consulto.
12 Acquisita in ludo an possint licite retineri.
13 Hypocrite ꝛ circulatores an ꝛ cui teneantur restituere.
14 Inuentarium non conficiens an teneatur de restitutione. Itez ꝛ ille qui a conficiente recepit.
15 Filiusfamilias non faciens inuentariuz an teneatur de legitima soluere.
16 Relictum in minus solenni testō an debeatur in foro poli.
17 Executor qualiter i restōne male ablatorū se gerere habeat. 19.
Liber rationum vsurarij facit fidem contra ipsum.
18 Dies apposita in principali dispositione inest conditioni.
Tempus ignoranti ꝛ legatum an ꝛ qñ currat.
20 Executor quibus personis distribuere possit.

§. Consentaneuz modo est, vt ipse cōmissarius seu executor distribuat, diuidat, dispergat, ꝛ exe-

1 quat̄ ipsaz vltimā volūtatē.† In quo potissimū ipsaz est opus cōsideret voluntatē, ex qua sua ptās pendet, sicut arbitri auc.pendet ex compromisso, ar.l.non distinguemus.§.de offic.ff.de arb.
¶ Ubi quatuor precipue sunt ponderanda.
¶ Primum est an debeatur, atqz quo iure.
¶ Secundo est quando.
¶ Tertium qualiter.
¶ Quartum est quibus.
¶ In primo igit̄ pūcto ꝯsiderare dz vtrū debitū sit nālr ꝛ ciuilr

2 †an vero nālr tm̄, vel ciuilr tm̄, qm̄ primo casu illud est oino soluēdi, vt.l.i.§.debitū.ff.de ꝯsti.pe. Uerbi cā si testator fecit furtū rapinā dolū oppressionē calumniā.vt.xiiij.q.v.c.fin. Nā istam restōnē ꝑcepit fieri ius positiuū in legibus scriptū. Itē ius nāle ꝙ ꝓhibet aliquē locupletari cum aliena iactura, vt.l.nā ꝛ h nā. ff.de ꝯdi.inde.ꝛ.j.dist.ius naturale.ꝛ.ij.ius diuinū vt in reg. pctm̄.de reg.iu.li.vi. Si vero est debitū ciuile, tm̄ vel naturalr tm̄ bal.in.l.id ꝙ pauperibus.in.iiij.parte fecit aliquas qōnes, ꝫ examinaui latius cū canonistis in.c.qz pleriqz.de imu.eccle. vbi tāgo.xv.casus in qbus qs de iure poli tenet̄ ad restōnē, lz videat̄ secus de iure ciuili. ¶ †

3 Primus est qñ dn̄s suo seruo promisit, qz nō tenet̄ de iure ciuili, vt.l.naturalr.ff.de ꝯdi.inde.l.qđ attinet.ff.de reg.iu.l.interpositas.C.de trāsa.tm̄ secus est de iure diuino quo tenet̄ hr̄s illud soluere ꝫm Inn.in.d.c.plerıqz.ꝛ rō ꝫz Abb.sicu.ibi est, qz lz nō assistat ius ciuile illi obligationi, tm̄ assistet ius canonicū, ꝙ fouet illud promissum ex sufficienti cā, vt.c.i.ꝛ.ij.de pac.cū deus nō faciat dr̄iam inter simplicem loquelam ꝛ iurm.bene facit ad hoc quod no.in.c.i.de penis.lib. vi. Et idem quod dixi de promissione facta per dn̄m seruo pōt

4 dici ꝫm Abbatem de promissione† facta per Abbatem mona-

cho.alle.l.nō io.de nona.Inn.in.c.insinuāte.q cle. vel vouen.
⁊ no.p Jo.an.in.c.cuz sing.de preb.li.vi.⁊ in.c.nō est obligato
riū.de reg.iu.eo.li.Et idez ego puto de promissione facta p pa
trē filio,vt no.in.l.frater a fratre.ff.de ɔdi.inde.⁊.l.patris ⁊ fi-
lij.ff.de fur.⁊ no.in.l.lis nulla.ff.de indi.c.⁊ nō ē.de sponsa.⁊ est
bonus tex.cū glo.ij.q.vij.qrit.⁊ ibi vide.¶ Scōs est in quo dz
heres restituere in foro penitentiali quesitum per mathematicū
vel meretricē aut histriones ac similes,qꝛ lz de stricto iure tur-
piter deť ac turpiter accipiať,vt.l.iij.§.sed ꝙ meretrici.ff.de cōd.
ob tur.cau.hn facit.c.j.de vi.⁊ ho.cle.lib.vi.⁊ sic repeti nō pos
5 sit,cū in pari cā turpitudinis† sit potior ɔdictio possidētis,vt.d.
l.vbi.ff.de ɔdi.ob tur.cau.⁊ regula in pari.lib.vi.tñ iure poli est
vtrinqꝫ penitentia iniungenda ⁊ talis qstus est restituēdus pau-
peribus.ar.l.lucius in fi.ff.de iure fis.per Cy.in.l.cū test.C.ō cō
di.ob tur.cau.⁊ per But.in.d.c.qꝛ pleriqꝫ.qui alleg.xiiij.q.v.
nō sane.¶ Tertius casus est in legatario cui solutū est integrū
legatū ꝙ poterat diminui per legē falcidiam, qm̄ lz stricto iure
naturalis obligatio ipediat soluti repetitionē de stricto iure ciui
li,vt tz Bar.⁊ Ja.bu.et pleriqꝫ ƀm Jo.de ana.in.c.fi.de so.tñ
equitas suadet ꝙ erranti in facto restō fiat.l.error.C.ad leg.fal.
Et hoc tz Pe.Cy.⁊ Bal.in.l.cum quis.C.de iu.⁊ fac.igno. ⁊
Jo.de imo.in.l.j.§.j.ff.ad legem fal.De quo maxime dubito cuz
Inn.Bu.⁊ Pe.ō anc.putēt ɔsciaz i hoc pūcto iuri ɔformādā
6 qm̄ ius scriptū ɔsonat equitati.¶ †Quartus casus est in eo qui
ɔfessus fuit recepisse pecuniā spe future numerationis.⁊ tacuit
per biēnium,qꝛ lz pp presumptionem iuris teneatur soluere nec
posset solutū repetere,vt.l.in ɔtrbus.C.de non nu.pe.⁊ insti.de
lite.ob.tñ in foro conscientie neqꝫ debuit recipere ⁊ receptū cuz
peccato dz restituere,qꝛ presumptio cedit veritati.viij.distin.ve
ritate.facit ꝙ no.Jo.an.c.ij.de vsuris.lib.vi.⁊.c.tua.⁊.c.is q
fidem.de sponsa.⁊ Abb.sicu.in.c.j.eo.ti.de ɔsti.⁊.c.si cautio.
de fi.instr.⁊ tz Pe.de anch.in.c.fi.de sol.⁊ illa obligatio post
biennīū nō astringit eccl.neqꝫ clericos,vt tenuit Hosti.Jo.an.
7 in.c.fi.de sol.¶ †Quintus casus est in eo, qui fuit condēnatus
per iniustam sententiam quoniam illa non inducit naturalē obli
gationem,vt.l.iulia.verum debitorem.ff.de ɔdi.indebi.sed soluz
presumptionem,que impedit repetitionem soluti ad conseruan-
dum iuris rigorem,vt.l.j.C.de condi.indebi.⁊ ibi sicut creditor
confitens illam sententiam iniquam non posset agere,vt auct.s
iam necesse.C.de don.ante nup.ita veritate manifestata, nec exi
get,nec retinebit quantum ad forum anime.viij.distin.veritate.
8 ¶ †Sextus casus est in eo,qui prescripsit rē alienā a prin. ma-
la fide,vel ex post facto,qꝛ lz ad finiendas lites,⁊ ne dn̄ia sint in
suspenso inducať prescriptio,vt.l.i.ff.de vsu.⁊.l.i.C.de vsuc.trans
formanda,tñ equitas ⁊ forus conscientie suadent ɔtrium ꝙ resti
tuatur vt no.Jo.an.in regu.possessor lib.vi.⁊ Abba.sicu.in.c.
vigilanti.de prescriptio.⁊ ista est opi.theologorum lz Petr.de
ancha.in.c.qꝛ pleriqꝫ teneat quod si est cepta ⁊ perfecta cum ti
tulo ⁊ bona fide nō debeat fieri restitutio nec iure ciuili, nec ca-
nonico.⁊ alle.no.per bar.in.l.sequitur.§.si viā.ff.de vsuca.⁊.l.fi.
ff.rez ratā haberi.⁊ per canonistas in.c.j.de concessione prebē
de.⁊.c.fi.de prescri.et eodē mod posset retineri quod est prescri
ptum,quando prescriptio foueretur a iure canonico ƀm Bald.
in.l.id quod pauperibus in quarta parte.C.de epi.⁊ cle.
9 ¶ †Septimus casus est in filijsfamilias,quibus mutuať pecu-
nia,qꝛ licet sicut de rigore iuris tuti exceptione macedoniani vt
in toto tit.ff.⁊.C.ad macedonianum,tamen si probetur mutuum
⁊ ob charitatē,quod in dubio presumitur,neqꝫ presumitur apud
christianos quod fiat ob mortem parentum ƀm Abb.sic.hic.⁊
do.Ant.de but.hic,qui dicit ius poli preualere,qꝛ lex conscien
tie,maior est,ꝙ̄ ius fori.¶ Octauus est cū pacto nudo iure ciui
li vel sine cā ꝓmittere.l.iurisgen.⁊ igitur nuda.ff.de pac.⁊.l.ij.§.
10 circa.ff.de doli exce.de qbus in.c.j.⁊.ij.de pac.¶ † Nonus ca
sus est qñ contractus fuit celebratus cuz minore,vel ecclesia,vel
alio maiore cui potest subueniri ex clausula generali,vt.l.i.in fi.
ff.quibus ex causis maiores,vel qꝛ aliquis fuit deceptus in pre-
tio vltra dimidiā iusti pretij de iure ciuili,vt.l.ij.C.de rescin.ven
di.⁊.c.dilecti de emptione ⁊ venditiōe,vel ēt in minimo si sciēs
decepit imprudentem,qꝛ licet iure fori posset retinere, tamen se
cus est iure poli,vt.xiiij.q.iiij.quicunqꝫ.⁊ ita tz Inn.⁊ Pe.de
ancha.in.d.c.pꝫ pleriqꝫ.

11 **Decimus casus †est in medico**
vel aduocato qui ab existente in necessitate aliquid vltra debitū
extorserint,qꝛ lz possit petere ⁊ retinere quod iustum est,vt.l.i.C.
de suffragio.⁊.l.si medicus.ff.de varijs ⁊ extraordinarijs cogni-
tionibus.qō vltra mensurā receptū est debet restitui.Et idē di
cendū est ⁊ multo fortius de iudice ⁊ consultore,vel alias habē
te iurisdi.vt.c.non sane in prin.xiiij.q.v.⁊.i.q.viij.sancimus.⁊
.C.ꝙ metus cā.l.penul.⁊ fi.Et eodē mō si negotiatio fuerit illi
cita vt.c.j.⁊.ij.de emptione ⁊ vendi.Et idē ⁊ multo fortius si
talis cogi pōt in foro cōtentioso,vt.c.literas de restitutione spo
12 liatorum,qꝛ multo fortius remordet conscientia.¶ † Undeci-
mus casus est de eo,ꝙ est acqsitū in ludo,qꝛ vincens teneť illud
restituere,siue traxit aliū,siue tractus fuerit pp mala, que seqūn
tur ex ludo ƀm Hosti. Innoc.⁊ domi. Anto.de but.in.d.c.qꝛ
pleriqꝫ ꝙ dicit ibi Pe.de anch.ꝓcedere pterꝙ̄ in modico cā
recreationis,vt.l.in conuiuio.ff.de alee ludo.⁊ p Thomā secū-
da secūde.q.xxx.arti.vij.Et no.in.c.clerici de vita ⁊ hone.cle.
¶ Duodecimus est in hypocrita.vel ceretano, q sub simulato
nomine sanctitatis aliquid extorqūt,vel recipiūt,qꝛ teneň resti
tuere ecclesie vbi cuius cōtemplatione recipiūt,non illi q dedit,
ex quo suā mercedē iam cōsecutus est, vt.xiiij.q.v.c.fi.⁊.c.non
sane.arg.eorū que not.in.c.ex transmisa de decimis.⁊.l.sed si
13 plures.§.in arrogato.ff.de vul.⁊ pu.¶ † Tertiusdecim⁹ casus
est de illo,q cōsecutus est aliqd pp iniquā ɔstōnē principis, vel
iperatoris factā ɔ̄ ius naturale vel diuinū cā nō subsistēte qm̄ in
foro aie non vz,⁊ ideo restituenduz.l.omnes populi.ff.de iusti.⁊
iure.l.fin.C.si contra ius vel vtilitatē publicam.Et eodem mo-
do si esset facta cū causa,que cessaret in illo casu qꝛ i foro anime
debet restitui arg.eius qō dixi de senatuscōsulto macedoniano
ƀm Inno.vbi.s.¶ Quartusdecimus casus est qñ aliquis rece-
pit a nō ɔficiente inuentariū vltra vires hꝛ̄ditatis,qꝛ illud dz re
14 stituere in foro ɔscientie.† nam lz de rigore iuris non conficiens
inuētariū debeat puniri in amissione bonorū propriorꝫ tanquā
non parens legi.sed ipsam ɔtemnens,vt.§.si vero non fecerit in
auc.de here.⁊ fal.col.j.⁊ ꝓsumiť subtraxisse bona hꝛ̄ditaria, vt
tz gl.in.c.in literis.de rapto.⁊ Hosti.in summa.de test.⁊ sentit
gl.in.c.j.de test.⁊.c.j.de solutionibus,tñ in foro ɔscientie secus
est vt tz gl.Jo.an.in.c.ꝙ̄ꝙ̄.de vsu.lib.vj.Itē qꝛ in foro ɔsciē.
nō attēdimus istas penas,vt.c.fraternitatis.xij.q.ij.⁊ tz Bal.
in auc.ad hec.C.de vsuris.Butrius in.c.fi.de prescriptio.Jo.
15 ana.⁊ But.dicēs in ea ɔsuluisse in.d.c.j.de solutio.⁊ videtur
equum Abbati sicu.† cū etiā filiusfamilias nō ɔficiens inuēta
rium nō dēat soluere de legitima propter omissionem inuenta-
rij.vt tz gl.in auc.sed cū testator.C.ad.l.falci.⁊ in auct.hoc am-
plius.C.de fideicom.non obstante ꝙ sit ꝓsumptio subtractiōis.
16 qꝛ illa cessat veritate manifestata,vt.viij.di.veritate.¶ † Qui-
tusdecimus casus est qñ aliquid est relictum in minus solenni te
stamento ratione numeri testium,qm̄ non debeť ciuiliter secun-
dum approbationē legis,q̄ exigit septem testes,sed naturaliter
tantum ex quo subest voluntas,vt tz gl.in.l.si fideicom.ff.de cō-
ditio.indebi.⁊.l.fideicō.C.de iuris ⁊ facti igno.⁊ tenuit Bart.
⁊ Jac.bu.Bal.⁊ Saly.in.d.l.cū quis ⁊ similiter Pet.de an-
cha.in.c.fi.de solu.tamen de equitate naturali ⁊ consequenter
in foro anime tale legatum debebit solui ex quo ius canonicū fo
uet obligationē naturalē,vt.d.c.j.de pac.Et eodē modo in na
turali obligatione que subest,qñ ciuilis est sublata per ꝓscript.
vel sententiam absolutoriam,vt dixi in.c.fi.de solutionibus.
¶ Itē dz ɔsiderare ipse ɔmissarius,qō si debet restituere de bo
nis vsurarij,que ipse subtraxit in vita,quod debet se regere se-
17 cundum librum suarum rōnū † qui facit fidem contra ipsum vt
l.rationes.C.de proba.l.nuda ratio.ff.de donatio.l.si quis ex ar
gentarijs.§.rationē.ff.de eden.Sinautē sit liber deperditus tūc
debet restituere probantibus per coniecturas,vt.l.penulti.ff.de
periculo tutorū.l.lucius.ff.de condi.⁊ demon.l.licet imperator.
ff.de leg.j.dz enim illi satisfacere illa ꝓbatio,que defuncto satis
fecisset.Sinautem nec ꝓbatio,nec cōiecture haberi possent,ab
eo nulla fiet executio,vt.ff.de condi.⁊ demon.l.in testa.el.j.⁊.ff.
de eden.l.argētarius.§.cū aūt in ratione sui,⁊ ita tz Bal.in.xi.
⁊.xij.q.iiij.par.d.l.id qō pauperibus.C.de epis.⁊ cle.Itē cir-
ca hoc debebat attendere consuetudinem obseruatam, veluti si
testator reliquit vxorem vsufructuariam, ⁊ dominam in vita,⁊
post mortē instituit frēm vel hospitale,qm̄ attendet ɔsuetudinē
seruatam in curia vulgari,vt auc.hoc locum.C.si secūdo nupse-
rit mulier.⁊ per Bal.in.xiiij.q.iiij.partis.

Vidimus an debeatur atqꝫ quo
18 iure,nūc videamus qñ.Ubi concluditur, † qō statim debetur
sed ipse exequi dz intra annū a die adite hꝛ̄ditatis,vel mortis te
statoris,vt.§.si quis vero non implens.in auc.de heredibus, ⁊
falci.colla.j.⁊ in auc.hoc amplius C.ō fideicom.¶ Fallit prio
quando

qñ est appositum tempus vt dies vel qdo qm illud attenderetur & dies que est apposita principal'r disposite inest qdoni, vt. l. tali in rone sui. ff. de in. do. & l. qda test. §. si scriptus. ff. de le. i. ¶ Fallit. ij. vbi qualitas legati h'ret in se tacita die, verbi ca, q2 mandauit fieri ecclesia vel monasterium, qd no posset qpleri anno neq3 biennio, qm ci no sit impeditus facto suo no currit ei tps anni, vt tenuit Fed. de se, qsi. suo cxxiiij. & bal. in repe. l. id q pauperibus in. i. q. iij. partis. & alleg. l. si mihi & tibi. §. si quis seruos in rone sui. ff. de leg. j. & l. insula. §. j. ff. loca. & l. & id exigat. ff. de ver. obli. ¶ Fallit tertio vbi executor ignoraret talia legata, q2 ignoranti legatu no currit tps, vt. l. pe. ff. de eo qui pro tutore, si legitime impeditus est, vt. §. fi. insti. de perpetuis & tpalibus actionibus maxime cum est tps pretoriu, q est vtile a prin. vt. l. superuacuam. C. de tem. appel. sed si esset impeditus culpa sui bene currit tps fm bal. in. iij. questione tertie partis. ¶ Fallit quarto fm doct. vbi executor no fuisset monitus, q2 tempus anni tali non cedit, vt not. in. c. nos quidem. & c. tua nos. de testa. Et ideo episcopi fm bal. faciunt constitutiones monitorias, ne sit necessaria vlla
19 alia specialis monitio quod est notandum. ¶ † Considerandu3 modo est qualiter, scilicet circa modu & formam quonia si executor est deputatus ad restituendum male ablata non d3 soluere debita ex contractu, vt no. Archi ij. q. iiij. si res. & Spe. in. d. §. nunc aliqua. & Bald. in. l. id quod pauperibus. in. vij. qo. quarte partis. Ita si est deputatus ad soluendas pecunias no d3 soluere res & econtrario si est deputatus ad soluendum res non d3 soluere pecuniam. Sed si essent deputati simpl'r, an possint eligere fideicomissarium ad res, conclude vt dixi. s. quod eliget ad res hereditarias, q2 pretium illis inest sicut in hereditate, vt. l. cu pater. in princip. ff. de leg. ij. Aut vult eligere ad res non hereditarias, ita qd cogatur heres redimere & prestare. dicedu'q3 erit quod non vt dixi disputatum a Bar. Et not. Bald. in. l. id q in. x. q. iiij. partis. l. id quod pauperibus. hec eni3 res non eet de bonis defuncti de quibus executio ipsis est comissa. item si testator dixit, quod alicuius qsilio exequatur, ipsum tenebutur sequi, vt. l. si quis arbitratu. ff. de verb. obligatio. l. fi. C. de contraben. emp. & t3 Spe. in. §. nunc aliqua. ver. quid si testator.

¶ Fallit primo vbi de pluribus debebat ille consulere vel arbitrari, & non fuisset arbitratus de omnibus, q2 cogetur adhuc arbitrari, vt. ff. de arbitris. l. quid tn. extra de electione cum terra. et extra de test. tua. ¶ Fallit scdo vbi talis consulendus moreretur priusq3 arbitraretur, vel qsuleret, q2 expirat arbitrium & vr in ca quasi caduci. vt. l. si qs arbitratu. ff. de ver. ob. & l. seq. & de offi. deleg. c. fi. Quod non vr verum quinimmo succedet eps tanq3 legitimus maxime ad pias causas, vt dicam. j. de executore legitimo. ¶ Fallit tertio vbi talis consultus inique fuisset arbitratus, q2 recurretur ad arbitrium boni viri, vt extra de regularibus & transeuntibus ad religione. c. l3. vltra medium. C. de q ben. emp. l. fi. l. hec venditio. ff. eo. ff. pro so. l. si societate3. & l. seq. Quod est verum quando est dubium quod male arbitratus sit. secus si esset certum vt. l. pater alleg. incipit quidam. §. papinianus. ff. de admini. tut. l. vt gradatim. §. j. ff. de muneribus & honoribus. de arbitris cum olim ad fi. c. quintauallis. & c. venies. de iureiuran. de electio. c. in causis.

Superest discutere de personis

na si sunt alique persone permisse, non debet executor eligere p
20 sonas prohibitas. ¶ Sed bene verum est q inter personas pmissas pot eligere idoneiorem & inter pauperes pauperiore3. vt in. l. id q. in. xxij. q. quarte partis p. l. cum quidam. ff. de leg. ij. et similiter si est relictum singularibus personis, non debet eligere vniuersitates vel loca. Circa personas vero prohibitas distigui oportet aut sunt prohibiti a lege veluti sunt incestuosi & similes. & executor illos non eliget q2 non vr datum arbitrium exequendi q leges argu. l. q3 q3. ff. de ritu nup. & l. lucius. ff. ad municipa. Aut sunt prohibiti per testatorem, & idem dom, q executor non eliget tales puta naturales. ¶ Fallit in alimentis, q2 illa debentur de iure canonico, qd et d3 seruare in foro ciuili, vt cum h'ret extra de eo qui duxit in matrimonium, q3 polluit per adulteriu. & t3 Dy. in qsi. suo. xvij. q incipit qd talis est quidam Orlandu, & Bal. in. q. xxiiij. & vlti. iiij. par. l. id q pauperibus, & subdit, q si tali spurio, data fuerint per epm oia bona q ea prescribit spatio. xxx. ann ar. l. qnaliter. ff. de noxa. Si vero tales sunt prohibiti pp inimicitiam leuem & tacite similiter pot eis distribui, q2 censetur remissa per qcessionem dummodo de ipsa articulet vt §. fi. insti. de iureiu. & not. bald. in. xxiij. q. ij. partis. d. l. id quod pauperibus. Secus si fuisset grauis per. l. ij. in fi. ff. de alimen. lega. & per. l. lucius. §. lucius titius damaz. ff. de lega. ij. vbi odiosi non comprehenduntur.

SVMMARIVM

1 Executor qualiter teneatur ad rationem sui officij reddendam.
2 Remissio coputorum & rationis reddende per testatorem executori facta, an & quando teneat.
3 Executor cui ad ronem reddendam sit obnoxius. Et qualiter illam reddere debeat. 5.
4 Liber ronum in computis magnarum expensarum, an sufficiat. Probatio legitima nunquid fiat per instrumentum in magnis expensis.
5 Expensas minutas plurimas, an per librum rationum sufficiat probasse.
6 Ratio quando reddi debeat per comissarium seu executorem, & qua actione. 7.

§. Nouissimum vero sit docume-

tum, q executor sue villicationis reddat ratione3. Quod tribus
1 suadendum est rationibus. † Prima est, q2 docuimus supra qd ipse deberet facere inuentarium cuius finis est, vt ratio reddat alioqnin dicta qfectio videretur inutilis. Scdo q2 tutores, curatores, economi, & similes persone reddunt rone, vt. ff. de neg. ge. l. iij. ff. de tu. & cura. datis ab his. l. i. in prin. ff. de admi. tu. l. actus C. eo. titu. l. rationes. C. arbitrium tutele. l. tutore. et tertio q2 et vilicus reddit de accu. c. qualiter & qn. el. ij. & in auc. de sanctis. epis. §. economos col. ix. Quod fallit vbi esset liberatus & absolutus executor a ratione reddenda per testatorem, q2 talis liberatio & absolutio valet vt verbum sonat, nisi contra eum probaretur dolus in administrando, vel distribuendo, vt. ff. de admi. tuto. l. quidam decedens. de lib. leg. l. si quis rationem. & l. si petitor. & ff. de leg. ij. l. si seruus vetitus. & no. in Spe. de instr. edi. §. nun aliqua. ver. not. & Jo. an. in addi. Spe. & c. Joan. de testa.
2 Sali. tamen & Dy consuluerunt † quod in dubio non valeat dicta remissio, ne inuitetur quis ad delinquendum, & ne fructu sue malignitatis acquirat. item q2 no meretur liberari. Et talis liberatio videtur relicta in penam non patientis se fraudari contra l. i. C. de his que pene nomine ad. l. si quis rationem rndet, q2 loquitur de admi. preter & ita intelligit gl. in. l. aurelius. §. gaio. ff. de lib. leg. verba igitur operantur, vt remissa videatur solu scrupulosa redditio, vt no. ipse in. l. nulli. C. de epi. & cle. & l. cum necessitatem. C. de fideicom. et eodem modo dicit Paul. de epo, q nemini reddet ratione, nisi Deo, vt. d. l. si quis ad declinada. ¶ Circa tn predictam redditione3 rationum quatuor sunt intelligenda. Primum cui. Secundum qualiter. Tertiu qn. Quar
3 tum qua actione. ¶ † De primo cui ro reddi d3, Quidam dixerunt epo, vt. l. nulli. C. de epi. & cle. plerique q iudici seculari. vt. §. si vero solis. & §. si vero edificat, in auc. de eccl. ti. Plurimi putant q heredibus & legatarijs, quorum per maxime interest, vt l. denuo quoq3 offi. de re iudi. Spe. vero in. §. nunc aliqua. ver. sed cui simpliciter, t3 q iudici seculari, siue domino episcopo in eius optione presentibus tn vel citatis heredibus, & legatarijs, vt. l. j. & auc. ibi posita. C. si vt se ab here. abstineat de elec. c. statuimus. de testibus significauit de conformatione vtili, vel inutili, cum dilecta. Idem t3 salyc. in. l. nulli. pro actus. ff. de admi. tuto. dices procedere et in eo executore, qui non est subditus epo sed ab eo exemptus, vt cle. eos qui de test. & in auc. de eccle. ti.
4 §. si quis aut. ¶ † De scdo. Quidam dixerunt per testes, vt. C. vsufru. l. cum quidem. ff. de mi. l. intra vtile. Quidam q per iuramentum. l. orphanotrophos. C. de epi. & cle. & l. si quis pro redemptio. §. i. C. de do. Aliqui q per codicem rationu3, vt. §. economos. in auc. de sanctissi. epi. Nonnulli q per codicem ronu3 cum iureiuran. simul. Ex dictis autem Bald. in. l. id quod pauperibus. vltima parte. & salyc. in. l. nulli. C. de epi. & cleri. pot sic distingui, vel ad regulam reducitur. ¶ In expensis magnis no sufficit codex rationum, vt. l. instrumenta domestica. C. de prob. neq3 iurm q2 non est legitima probatio. l. fi. §. in compu. C. de iure delibera. sed exigentur testes vel instrumenta. vt. l. qui accusare. C. de edendo. l. in exercendis. C. de fid. instru. Vel euidentia operis puta capella constructa, vel sepulchru cum architectore estimatione. l. fi. C. de alimen. a pupil. presta. fac. §. quod aut. in auc. de non alie. col. iij. ¶ Fallit in expensis, que secreto per testamentum debebant fieri. vt. l. theopompus. ff. de dote p legata, & d. l. nulli. & ibi p saly. ¶ Fallit. ij. in expesis minimis,

qz similiter stabitur iuro ipsius executoris. vt. l. si quis in redem ptionem. C. de do. ꝛ idem si iurauit a princi. fideliter exequi, qz
5 non dz iurari pluries. l. qui bona. §. si quis. ff. de dã. infe. ¶ † Fallit. iij. in expensis minutis que tñ coaceruate sunt magne, qz stabit codici rõnum cum iuro. verbi gratia, qz dedit vni quinqz solidos, alteri quatuor, ar. l. fi. §. fi. C. de iure domi. impetrando. l. ij. C. de alimen. pupil. prestan. l. nesennius. ff. de nego. gesto. qđ mihi plz, dummodo accedat verisimilitudo. ¶ Fallit. iiij. in magnis et quantitatibus. vbi eps ꝫm qualitatez persone statueret iuramentum deferendum, qz cum sit pater pauperũ videtur habere ad hoc mandatũ gñale cum libera, sic intelligit Bal. l. si quis pro redemptione. C. de do. Qđ est verũ, nisi executor conuictus esset de perfidia ꝛ mẽdacio. qz tunc nec staretur iuramento, nec rationibus arg. ff. de adulte. l. si qui adulterij. ff. qui satisd. cogã. l. de die. §. fi. xxij. q. v. paruuli. ꝛ. ij. q. vij. nõ põt. vij. q. i. ꝓhibet. extra de pig. in fi. vt eccl. beneficia. c. i. i fi. de presum. scribã. de
6 proba. l. iubemus. ¶ † De tertio vcz, qñ quidaz putabant demũ finito officio executionis, ꝛ non ante sicut fit in tutore ac curatore. vt insti. de atil. tu. §. fi. in fi. ꝛ glo. in. l. ij. C. de admi. tut. ꝛ est glo. que gñaliter loquitur in. l. qui proprio. §. fi. ff. de procu. Uerius tñ est, qđ statiz ꝙ male gerit possit conueniri ꝛ hoc naturalis rõ exigit, nec obstet qđ dictũ est de tutoribus, ꝛ curatoribus, qz eorũ ptãs est fortior. Durat aũt hoc ius vsqz ad annos. xl. qñ eps tanto tpe ius pauperum prosequitur vt in auc. de eccl. tit. §.
7 ꝙ temporalibus. ¶ † De actione vero de qua quarto dubitabatur, ꝯclude ꝫm Ja. bu. ꝛ Sali. in. l. nulli. ꝙ executor testamentarius, ꝛ qui ꝯsensit tenet̃ mandati qđ morte nõ finit̃ cũ post mortẽ dirigatur. l. si vero non remu. in fi. ff. manda. si non consensit, vel est legitimus tenebitur actio neg. ges. qz ex necessitate gessit. ar. l. tu. ff. de neg. gest.

SUMMARIUM

1 Executor legitimus aut episcopus qualiter exeq debeãt, ꝛ quãdo. 10. 13. 14.
2 Executor legitimus testamentario non volente agere, an põt, et quid vbi est impotentia facti aut iuris. 3. 6. 9.
4 Exequi quis debeat executore testamentario mortuo.
5 Executio, an transeat ad successorem ꝛ qñ.
7 Executionis officiũ executore vno deficiente, an accrescat alijs.
8 Executorum minor pars, an possit exequi maiore impedita aut nolente.
10 Mala fides quos arguat vt ab eorum officio remoueantur.
11 Tempus exequendi in legatis pijs est semestre. et quid in alijs.
12 Executor notorie contumax in exequendo, an vltra expectãdus ꝛ perdat lucrum.
15 Episcopus est dispensator male ablatorum restituendoꝵ inter pauperes.
16 Rapina fieri non dz vt inde fiat eleemosina.
17 Eps dispensator male ablatorum incertoꝵ, an possit ea retinere pro reparatione sue ecclesie.
Impietas pretextu pietatis non cõmittenda.
18 Conferre cum alterius preiudicio soli principi lz.
19 Episcopo triplex cura iminet, ꝛ que sint.
20 Ecclesias reparari expedit et pauperibus.
Ecclesie pauperes sunt de numero pauperum.

1 §. Quero tertio quid agere † dz eps, vel executor legitimus. Et rñde ꝙ exequetur ipse. Primo qñ testõr in suo testõ nullũ reliqt executorẽ, qñ ipse ꝑsul, vł eius vicarius, aut economus exequet̃ ꝫm formã ꝯtentã in. l. nulli. C. đ epi. ꝛ cle. ꝛ epo negligẽte exequet̃ Metropolitanus, vel ecclesia. vt dixi. s. parte. j. q. iij. dũ tñ eps prius monitus fuerit, vt exequet̃. ꝛ precipue si fuerit ꝑ publicas personas. Qđ intelligo et si testõr prohibuerit suũ legatũ exeq. s. dictos vt in auc. eo. tit. §. sinaũt spãliter. ꝛ. §. seq. ꝛ. §. in oibus ꝛ doct. in. l. nulli. ꝛ. l. si quis
2 ad declinandã. vbi saly. q. x. ꝛ. xj. ꝛ. c. tua. de test. ¶ † Scđo ltimus exequet̃, qñ legatarius vel executor testamentarius nõ vult agere ꝯ debitorem hereditariũ, qz nõ põt nec audet volũtasqz minime impletur, qñ facta monitione per prius vt dixi. Lz ꝑus esset in optione pauperũ seu legatarioꝵ ꝯuenire heredem, vel debitores hereditarios, aut testamentarium executorẽ, vel epm seu legitimuũ qui aliorum defectum negligentiamqz supplebit, vt not. spec. in. §. nunc aliqua. ver. sed qualiter subuenief̃ pauperibus, ꝛ ꝑ doc. in. d. l. nulli. ꝛ. l. si qs ad declinãdã. ꝛ. c. tua. ꝛ. c. Jo. đ test. ꝛ vł casus i. §. si qs ꝓ redẽptione i auc. đ eccle. ti. col.
3 ix. ¶ † Tertio exequet̃ legitimus qñ executor vnus vel oẽs nõ exequunt̃ in potentia facti, qz sunt absentes, vel i potẽtia iuris, qz sunt banniti, vel excõicati, nam siue hoc alleget̃ ꝛ opponatur per ipsos legatarios, vel alios, siue per neminẽ, dñs eps ex mero suo officio, habebit eos pro exclusis, ꝛ ꝑ se exequet̃ vel alius ex. s. dictis ltimis vt. l. nulli. §. j. ꝛ. ij. ꝛ. iij. ꝛ. l. si qs ad declinãdã. §. j. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ no. Spe. in. §. nũc aliqua. ver. itẽ qd si executor. ꝛ ver. qd si alter. ꝛ no. in. c. nos qdẽ. de testa. fa. c. sciscitatis. de rescri. ꝛ. l. fi. C. đ ꝯhẽ. emp. ¶ Quarto exequet̃ ꝯmissarius ltimus, qñ executor testamentarius añqz exequeret̃ ẽ mortuus. ꝛ idẽ si plures dati omnes sint mortui, vt in auc. đ eccle. ti
4 tu. §. sinaũt qui facere † . l. nulli. §. j. C. đ epis. ꝛ cle. c. tua. đ testa. ꝛ plz Spe. in. §. nũc aliqua. ver. sed pone qz prius in fi. Alij vo putãt ꝙ imo heres exequet̃. ar. l. si qs. in fi. ff. de testa. tut. ꝛ. §. si qs i edifi. i auc. đ eccl. ti. colla. ix. Et idẽ i quolibet alio successore, vt. c. qñ abbas de offi. deleg. nec ob. l. nulli. q̃ dicit, ꝙ succedit eps, qz intelligitur, nisi alius supersit, qui representaret defunctũ vt testatoris iudiciũ vellet implere, qñ tunc eps, qui est subsidiarius se non impediret, quod et nec verum videtur, quoniaz ex quo electa est industria persone, non poterit fieri executio ꝑ aliũ. c. fi. de offi. deleg. ꝛ ista videt̃ veritas in hoc casu. Plurimi aũt dicunt, qđ nec episcopus per se cõplebit, nec rem ꝓ derelicta dimitet, sed aliũ loco defuncti deputabit, qđ mihi non plz, qz non est opus datiuo, ex quo superest legitimis. arg. l. in cause ff. de mino. quicqd dixerit Spe. in. §. nunc aliqua. ver. quid si
5 vnus tantũ erat. † Reliqui putabant legatũ velut caducum eius nescere. ergo. l. si quis arbitratu. cuz. l. seq. ꝛ. l. si seruus. ff. de ver bo. obli. ꝛ. c. si de offi. delega. Quod etiam non vł verũ, qz duo sunt in consideratione, scilicet legatũ, ꝛ officiuz executoris, vnde licet deficiat vnũ tñ aliud superest, ar. c. cũ dilecti de dolo. ꝛ cõtuma. ꝛ. c. pisanis de resti. spoli. ꝛ. l. celsus. §. j. ff. de arbi. Domi. autem ꝫm Lap. in. c. fina. §. j. de testa. lib. vi. format. q. qñ in testa. ꝯstitutus est executor abbas. s. proculi, qui est mortuus, ꝛ dubitatur, an successor in dignitate exequetur, ꝛ distinguit, eius ãt distinctio põt sic reduci ad conclusionem qđ executio transit ad successorẽ, vt. d. c. q abbas. ¶ Fallit primo vbi ꝓcederet nomen propriuz. ꝛ testator dixisset relinquo do. Petrũ Abbatẽ sancti Proculi executorẽ, vt. d. c. qñ ꝛ. l. si seruus cõmunis de stipu. serno. ꝛ insti. eo. ti. §. j. ¶ Fallit. ij. qñ Abbas esset propinquus ꝛ ꝯsanguineus testatoris, qz presumit̃, ꝙ testator eum constituerit ratione propinquitatis persone. xij. q. iij. pontifices, ꝛ de testa. c. reqsiti. ꝛ no. gl. in. d. c. fi. §. fi. de offi. deleg. ¶ Fallit. iij. qñ esset adiecta qualitas alterius dignitatis que extinguitur cũ persona. v. g. dixit constituo executorẽ. d. Abbatez sancti Proculi doctorẽ vtriusqz iuris, quoniam adiectio illa habetur loco proprij nominis. De herede tenendũ esset, qđ dixi, de successore teneatur quod Dominicus retulit.

4 Quinto exequetur legitimus, qñ plures erunt executores, ꝛ vnus est mortuus, † vel exequi nõ vult, qñ tunc succedet ex iuris dispositione legitimus sicut in casu tertio. s. dixi quoniam paria sunt nolle atqz non posse vt. C. de ꝯhẽ. emp. l. fi. ꝛ extra de rescrip. c. sciscitatus. Itẽ qz paria sunt nullũ in test. dimittere executorẽ, vel dimissum mori, ac nolle officiũ assumere, vt in auc. vt liceat matri ꝛ auie. §. j. col. viij. Qđ firmare visus est Spe. §. nunc aliqua. ver. sed si alter. Alij putãt qđ ꝯmissarius supstes defuncti volũtatẽ iplebit, quasi melior in hoc sit occupãtis conditio, sicut in pluribus ꝓcuratoribus dicĩ ꝯuenit. l. pluribus. ff. de ꝓcu. cum. l. seq. ꝛ. c. nõ iniuste. eo. tit. l.
7 nõ distinguemus. §. cũ i plures. ff. de arbi. † Itẽ qz sicut in pluribus legatarijs, quibus est legatus vsusfructus, vno deficiẽte accrescit alijs, sic vno executore đficiẽte accrescet alijs illud offiũ argu. l. j. ff. de vsufru. accrescen. l. j. C. qñ non peten. par. ꝛ. l. si ex pluribus. ff. de suis ꝛ legitimis, ꝛ vł de mente Specu. in. §. nunc aliqua. ver. sed nũqd vbi plures sunt dati. Ex quo seqt̃ ꝙ ceptũ ab vno alter cõplere poterit, vt. ff. de eui. l. si ideo. §. j. ff. de offi. ꝓcõsul. l. j. in ꝑn. ff. ad muni. l. magistratus. facit ad hoc. l. j. §. si plures. ff. de cura. bo. dando. ꝛ. l. j. ꝛ. ij. C. si vnus ex pluribus tu appel. Nõnulli dicũt ꝙ eps defuncti executoris loco aliũ subrogabit ad instar tutoris excusati, vel mortui, vt. l. si qs. ff. đ admi. tu. l. lucius. §. cũ qdã te. ff. de admi. tu. l. fi. qui pet. tutorẽ. l. proponebat̃. in prin. ff. de indi. ꝛ. C. in quibus casibus habenti tutorez ꝑ totũ titulũ. Nõnulli distinguebant, ꝙ aut plures coniunctiz cõstituti. Et vnus adimplebit quasi tunc locum habeat ius accrescendi, aut disiunctim, ꝛ nõ hẽat locũ. Ubertus vero distinguebat

bat eꝫ quasi non debeat cogi aliquis executor. Plerique vero cō siderabant, an res ꝛ persona certa erat, ꝛ valebant gesta p vnuꝫ an vero erant omnia incerta. et tūc exequeret̃ eps. Ego vero de hoc dixi .s. ꝓcedēte. q. ꝛ. iiij. documento. et adde ꝙ si testator expressit ꝙ oēs exequerentur insolidum, vel dixit. ꝙ duo vel tres. vnus nō poterit ex mēte Jo. an. ꝛ Lapi. ꝛ Domi. in. c. fi. §. i. de test. lib. vj. asserentium sic rñdisse omnes doctores, quos ꝯsuluerunt.
8 † Item adde ꝙ si testator reliquit quatuor, vel quinque executores simplr̃ ꝙ maiore parte impedita vel nolente minor exequi nō poterit ſm Fed. de se. ꝯsi. lxiij. qui dicit non recedendū a defuncti voluntate, ꝛ alleg. not. in. c. ij. de arbi. lib. vj. nec putat extendi debere. c. fi. §. i. de testamen. libr. vi. quoniam a iure cōi exorbitat. Sinautem testator quatuor fecit executores hac lege, vt oēs exequerent̃, vel maior pars, cū Joanne, qui vnus erat ex illis, nam mortuis duobus alius cum Joanne poterit exequi. vt tꝫ Jo. cald. suo consi. xlv. per tex. in. c. fi. §. j. predicto, qui loquit̃ de commissariorum parte media impedita.
9 ¶ † Sexto exequetur legitimus, quando commissarij testamento dati non exequentur in tempore cōpetente illis assignato. ar. c. cum speciali. ꝛ. c. cum legitima. de appella. Quod dꝫ intelligi nisi maior pars obedire voluerit. quoniam ipsi stabitur, nisi minor aliquid rationabile opponat ꝛ probet, vt. l. maiorem. ff. de pactis. c. j. de his q̄ fiunt a maio. par. capi. l. iij. ff. de decre. ab ordine facien. l. nulli. ꝛ. l. sequ. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine. Spec. tamen in. §. nunc aliqua. ver. sed quid erit, si sunt plures credit ꝙ eps vel iudex se non impediet in isto casu, ꝛ precedente, nisi gratificando vel confirmando voluntatem partis illius, que magis rationabilis esse videbitur, vt. c. j. de transa. ff. de re iud. l. duo ex tribus. ꝛ. c. fi. extra eo. Aut iubebit commissarios eligere tertium, vt ꝙ maior pars fecerit teneat vt. ff. de arbi. l. nō distinguemus. §. cum in plures. ꝛ. c. suspectionis. de offi. de leg. Qō si tertium eligere nollent, ipse illuꝫ eliget, de test. nos quidē ꝛ. c. tua. ꝛ. c. Jo. ꝛ. ff. de peti. here. l. hereditas.
10 ¶ † Septimo exequetur dñs eps aliusue legitimus qñ testamētarius fuerit pro suspecto remotus, aut postulatus argu. l. cū quē C. de suspec. tuto. Comparatur enim in hoc tutori vel curatori, qui si non ex fide tutelā gerant remouentur. l. i. §. ostendimus. ꝛ l. iij. §. ꝑterea. ꝛ. l. iiij. ff. de suspectis. Jdē quoque fit de procuratore, vt. l. post litem. ff. de procu. ꝛ extra eo. c. iij. Jdeꝫ in prelato, vt extra de simonia. c. lꝫ heli. ꝛ. c. seq. ꝛ de accusa. qualiter ꝛ quando. ij. et idem in iudice delegato. vt. c. cuꝫ super. ꝛ. c. insinuante de offi. deleg. ꝛ. iij. q. vi. suspecti. Jnteriꝫ tamen donec durat cognitio, ꝛ donec remoueatur gesta per taleꝫ valebunt, neque aliqd innouabitur, vt. l. orphanotrophos. C. de episc. ꝛ cle. C. de do. l. si quis pro redemptione. bene facit. c. de iudicijs. et hoc vr̃ esse verius. Lꝫ quidam credant epm̄ in locum suspecti debere aliuꝫ subrogare, neque se vlterius impedire, sicut in locuꝫ suspecti tutoris, vel curatoris alius subrogatur. vt. ff. de testamen. tute. l. si quis. ff. qui petant tuto. l. fi. C. in quib. casib. habenti tutorem tutor da. potest per totuꝫ. Sed non procedet hoc casu. qꝛ cum episcopus sit legitimus ipse debet preferri datiuo, vt patet ex ordina. titu. post rubri. ff. de tutel.
11 ¶ † Octauo dominus episcopus legitimus succedet executor cum commissarius intra debitum tempus non fuerit expeditus.
¶ Tempus autem debitum in legatis pijs videtur esse semestre, vt in aucten. de eccle. titu. §. sinautem. col. ix. in reliquis erit anni tempus, vt. l. nulli. C. de episco. ꝛ cleri. preterquaꝫ in legatis, que sui natura annum tacite transcenderent qualis est constructio ecclesie, vel hospitalis, seu monasterij argu. l. interdum. ff. de verborum obligatio.

Sed dubitari solet quando demū

anni tempus debeat incohari. ꝛ Specu. in. §. nunc aliqua. versi. penul. putat, ꝙ a tempore insinuationis testamenti, si causa est pia. si vero est prophana, ꝙ a die adite hr̃ditatis. Verius est ꝙ a monitione domini epi, qꝛ cum non reperiatur expresse decisum stabimus iudicis arbitrio. vt. c. j. de deci. de offi. deleg. de cau. ꝛ. l. j. C. de iure deliberan.
12 ¶ † Ex quo infertur, ꝙ si est notorie contumax, quoniā his vel ter monitus, dixit nolle exequi, ꝙ non sit vlterius expectandus, vt. c. j. de iudic. et. C. de tempo. appel. l. fina.
¶ Jteꝫ sequetur, ꝙ si monitus bis, aut ter, recuset exequi maxime causam piam, ꝙ perdet omne lucrum. quod ex ipsa voluntate suscepturus erat. et vendicabitur per dñm epm̄ cuꝫ fructibus medij temporis. vt in auc. de eccl. ti. §. si quis aūt pro redemptione, ꝛ. §. seq. ꝛ in Specu. de instru. edic. §. nunc vero aliqua. versi. lviij. queritur in versicu. legitimi.
13 ¶ † Nono legitimus exequetur cōmissarius. si testamentarius male fuerit executus, maleque arbitratus. super quo Spec. in. §. nunc aliqua. ver. quid si male tres refert opiniones.
¶ Prima fuit Roff. ex. c. quintaualllis. ꝛ. c. veniens. de iureiuran. ꝛ. c. cum in causis. de elec. ꝙ eps non dꝫ sequi eius arbitriū, sed factum tractare, ꝛ per se adimplere. vt. l. pater alias incipit quidam. §. papi. ff. de admi. tuto. l. vt gradatim. §. j. ff. de mune. ꝛ hono. ꝛ extra de arbi. c. cum olim.
¶ Secunda vero est opinio, ꝙ predicta procedent quando certum fuerit ꝙ commissarius male fuerit executus. Sinautem sit dubium putat recurrendum ad arbitriuꝫ boni viri. c. lꝫ vltra medium de regularibus ꝛ transeuntibus ad religionem. l. fin. C. de contrahen. emptio. l. hec venditio. ff. eodem. titu. l. si societatem §. arbitrorum. ff. pro soc. ¶ Tertia est opinio ꝙ si fuerit executus, ꝙ tanq̄ officio functus amplius non arbitretur. ar. l. iudex. ff. de re iudic. ff. de arbi. l. dr̃ie. de offic. delega. c. in literis. sed si non est arbitratus tunc cogendus erit arbitrari. vt. ff. de arbit. l. quid tamen. de testamentis tua. de electione cum te. prope. fin. sed omnes opi. coniungende sunt, vt veritas habeatur incipiendo ab vltimo ad primam ꝛ secundam.
14 ¶ † Decimo dñs eps vel alius legitimus cōmissarius exequetur si cōmissarius prius mortuus fuerit, q̄ exequeretur, vel eius voluntas declararetur, quoniam ipse dñs eps declarabit vt. d. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. c. tua nos. de testa. ꝛ in auc. de eccl. ti. §. qui aūt. Quamq̄ nonnulli dicerent hoc legatuꝫ in causam quasi caduci fore, quod minime verum est, vt dixi .s. circa. iij. casum. et inde Spe. in. §. nunc aliqua ver. sed pone qō prius. vij. ¶ Undecimo commissarius legitimus exequetur. Qñ commissarius viuens exequi non vult neque eligere, quoniam eps, vel commissarius legitimus exequet̃. ar. l. i. C. de insti. ꝛ substi. sub condi. facti. ꝛ. l. titius. ff. de condit. ꝛ de. Et sic nō coget ipsum arbitrari vel declarari quos pauperes eligat. sed per se declarabit aut permittet legatum deficere. Albertus tamen papi. quem refert spec. in. §. nunc aliqua. vers. qd si ille. viij. ꝛ ver. sed an cogi. ix. tenent, ꝙ imo eps non exequet̃. sꝫ coget remedijs pretoris. s. captis pignoribus, ꝛ mulctis imposotis ipsum commissarium dicere voluntatem suam, ꝛ eligere, vt l. certum. j. responso. ff. de confessis. ꝛ. l. i. §. ex hoc. ff. de ventre inspiciendo. ꝛ hoc ne legatum deficiat. ar. ff. de arbi. l. labeo. ꝛ. d. l. j. C. de insti. ꝛ substi. sub conditione fac. ꝛ. l. titius. ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ ita tenuit Jo. blan. ꝛ Jo. an. in addi. specu.
15 ¶ † Duodecimo dominus episcopus dispensabit male ablata restituenda in pauperes, vt. l. id quod pauperibus. C. de episco. ꝛ cleri. ꝛ. c. cum tu. de vsu. ꝛ ista fuit opi. Hostien. quam tꝫ Jo. an. in. c. fi. §. i. de test. lib. vi. dicens equum sibi videri, ꝙ eps sibi reseruaret absolutionem ꝛ dispensationem in tali casu. Et rō est, qꝛ cuique alias facile foret euitare onus restitutionis dicendo se soluisse. item qꝛ pauper recipiens denarium confiteretur recepisse solidum vel aureum, vel recipiens. x. denarios confiteret̃ x. libras. item qꝛ quisque seipsum absolueret a peccato. ꝛ eandem opi. magister Gerar. heremitanus per rationes impugnabiles vt refert Fed. de se. ꝯsi. xxxviij. ꝛ Lap. in cle. j. de pen. ꝛ remis. qñ esset de hoc ꝯsuetudo, que ēt per se sola sufficeret. Pro ista opi. inducitur. c. cuꝫ sit de iudeis. vbi iudei. nō possunt erogare bona incerta, sed illud est spāle, qꝛ iudeus ab hoc vr̃ esse suspensus, sed secus forte in alio. item inducebatur. i. q. i. non est putanda,
16 † vbi dr̃ quisquis non dꝫ rapinam facere. vt inde faciat elecmosinā. sed hoc ꝯcludit, ſm Ugo. ibi. Archidia. in. c. fi. §. i. de test. li. vi. ꝛ. xiiij. q. v. non sane. tꝫ ꝙ idem testator posset illa erogare pauperibus per seipsum. c. tua. de testa. ergo ēt per alium executorē in te. a se deputandū. ad hoc facit. c. cuꝫ tu. de vsur. ꝛ xiiij. q. v. c. pe. ꝛ fi. ad fi. ꝛ. xxi. q. iij. si qs Romipetas. xij. q. ij. de laicis. C. de epi. ꝛ cle. l. iij. in auc. de eccl. ti. §. si quis. ꝛ ꝙ no. Jo. vin. ꝛ Bernar. in. c. cū sit de iudeis. ꝛ Jnn. in. c. qꝛ plerique. in. j. gl. ad fi. de immuni. eccl. ꝛ sequitur Pau. in cle. ij. §. hmōi versi. a iure. de priui. Jo. cald. ꝛ Recupe. de sancto Miniato, qui sic consuluerunt. Jo. vero de lig. putabat opi. Host. veram de equitate, opi. vero Archi. veram de rigore. Lap. vero ī cle. i. de peni. ꝛ remis. ꝯcordat sic. Quedā sunt mala ablata incerta in quibus transfertur dñium in possessorem nec competit repetitio. vt. xiiij. q. v. non sane. ꝛ iste pōt distribuere tanq̄ dñs. ꝛ sic no. Archi. Aut nō transfertur dñiū, ꝛ competit repetitio. ꝛ tūc procedit opi. Hostien. qꝛ non dñs dispensare nō pōt. ꝛ hoc plꝫ Domin.
17 ¶ † Suboritur tamen dubitatio, an dominus eps habens ptātē dispensandi male ablata incerta possit illa retinere ꝑ ecclesie reparatione. ꝛ ꝙ nō possit multipliciter ꝓbat̃. Om-

nis.n. impositum dño episcopo non remittitur, si dispensandus in vnam rem, nõ cõfertur in eam, sed in aliam. de iureiur. eaz te. de deci tua. ij. sed ista debent pauperibus. c. cum tu. de vsu. ꝛ. xiij. q. v. non sane. ergo remanet onus si sunt eccl. pro soluta. Secundo qꝛ tenens eroganda pauperibus, illa dr rapere. xlvij. distin. sicut hi. ꝛ facit. c. non est putanda preallegatum. sed eps tꝫ pro fabrica, ergo non bene. Tertio qꝛ nemini consulendũ est cũ alterius iniuria ꝛ iactura. c. locupletari de re. iu. li. vi. nec pre xtu pietatis committi dꝫ impietas. xxx. q. j. nosce. vnde lꝫ reparare eccl. pium sit, non tñ cum iactura pauperum id exercendũ

18 est. † Quarto soli principi lꝫ conferre cum alterius preiudi. ix. q iij. tunc vero de exces. prel. ad hoc. de relig. domi. ꝯstitutus, sed episcopus nõ est princeps, ergo in preiudiciũ pauperum hoc minime poterit. Quinto qꝛ cũ alterius iuri detrahitur exigitur cõsensus oium qui leduntur. c. ꝙ omnis de reg. iu. li. vi. sed pauperes nõ ꝯsentiunt ergo ꝛc. Sexto qꝛ iura determinant per quos, ꝛ de quibus ecc. dꝫ reparari, vt. c. i. de his. de ecc. edi. ꝛ nõ dicit de his bonis, q̃ de eleemosina pauperibus debita non reparabi

19 tur. † In ꝯtrium vero allegatur ꝙ possit, qꝛ equalis cura epo imminet de tribus. vcꝫ, de pauperibus alẽdis, ecclesijs reparãdis, ꝛ sustenãdis ministris ecclesiaꝝ. lxxxij. di. c. i. xij. q. ij. aurũ. x. q. ij. hanc ꝯsuetudinem. xij. q. j. eps ecclesiasticarum. sed ecclesia est vnũ de his, ergo reperitur de alio coequali. scdo qꝛ bona ecclesiarum sunt pauperibus obnoxia sicut illicite acquisita, vt d. c. aurũ. xvi. q. i. c. fi. sed eps põt dare licentiam ꝛc. vt. xij. q. ij. bone rei. ꝛ de donationibus apostolice. ergo de illicite ꝗsitis idem poterit facere. Tertio ad idẽ facit. xvi. q. i. eccl. ꝛ. c. statui

20 mus. † Quarto ꝙ possit facit, qꝛ expedit pauperibus eccl. reparari. in quibus oblationes recipiunt ad pauperum alimoniam, vt. xij. q. j. habebat. Quinto sicut expedit pauperibus eccl. reparari, in quibus ꝯueniunt fideles, ꝛ inuitantur ad pauperum subuẽtiões. ꝛ alia pia opa. Sexto qꝛ ecclesie paupes sunt numero pauperuꝫ cum suis ministris ne populo desit spũale alimentum verbi dei. viij. q. i. audacter de of. oꝛ. inter cetera. ergo poterunt recipere. Jo. an. dixit disputatã qõnẽ Boñ. per fratem Pontiuum, ꝛ conclusum ꝙ eps põt si ecclesia indiget. ꝛ non hꝫ vñ pauperibus satisfaciet aliunde. si vero pauperes fame pereunt, ꝛ ecclesia non indiget, sed hꝫ vnde sibi subueniat secus est. ꝛ ita seqtur Jo. and. ꝛ disputando tenuit do. Recupe. de. s. Miniato, ꝛ Bo. in. c. fi. §. i. de testa. lib. vi.

§. Quero quarto quid agere dꝫ

executoꝛ commissar. insꝗ datiuus. Et specula. in. §. nunc aliqua. versicu. datiui. tenet ꝙ gubernare se debet ad modum testamentariorum. Nam prudenter administrationi accedet, consulte cauebit, repertorium inuentariũꝗ conscribet. Cum collegis conferet, debitores excitabit, ac exiget, legatarios aliosue defendet pessessionem inducet, bona vendet atꝗ distribuet, diligenterꝗ rationem de singulis reddet. de quibus quoniam abunde scriptum, vltra non prosequor.

Tertia pars principalis de fine ac exitu commissariorum, ꝛ eius partitione.

SVMMARIVM

1 Executoꝛ testamentarius ꝙ commodum ex officio capiat, quid ve illi de iure pro mercede soluatur.
2 Minister nudus quis dicendus.
3 Executoꝛ an possit nudi facti executionem alteri cõmittere.
4 Executoꝛ agit causaꝫ sine sumptibus ꝛ quos iudices habeat. 5.
6 Executoꝛ testamen. quid sibi retinere possit.
7 Executori dicenti se soluisse an ꝛ in quibus credendum.
8 Executoꝛ an possit se excusare ne exequatur.
9 Tutoꝛ ꝛ executoꝛ equiparantur.
10 Executoris officium quibus finiatur modis. 15.
11 Monitio legis fortioꝛ est q̃ hominis.
12 Ignorantia constitutionis diu seruate est crassa ꝛ supina.
13 Ciuis nouus an teneatur scire legem sue ciuitatis.
14 Commissarius ad eligendum põt purgare moras.
16 Executoꝛ qui cepit exequi an possit post suam acceptationem remoueri.
17 Legatum pro labore cessat labore cessante.
18 Procuratores sancti Marci quibus executoribus eqparãtur.

De fine atque de commissariorum exitu tractaturi videamus de ipsoꝝ bñficijs ac ꝯmodis, tãꝗ ipsa sint solutio bene preclareꝗ gestorum. Deinde de ipsoꝝ excusatione, proxime de ipsoruꝫ remotione. Nouissimeꝗ de alijs modis, quibus excusatio suapte nature finitur, ꝛ a inuitus remoueri possit.

Quero igitur primo qd cõmodũ, vel beneficium executoꝛ, seu commissarius hꝫ. Quid ve illis a iure pro mercede soluatur, ꝛ respondeo quod plura.

1 † Primũ ꝙ deficiente seu obeunte legatario seu fideicõmissario cui necesse habeat ipse prestare ꝯditione veniente id eius lucro cedit fm Pet. de bel. pti. Nisi executoꝛ nudus minister sit vt. l. si qs titio. ff. de leg. ij. hñfacit. l. pecunie. ff. de ali. ꝛ cib. lega. ideꝗ putauit By. si legatarius viuo testatore decessit, vl si

2 nullũ heredẽ reliquit. † Nudus ãt minister is dr in quẽ non dispositiua, sed executiua verba ꝯferuntur, ꝛ que non iuris sed meri facti sunt. Vel cui ex volũtate dẽfuncti nec interusuriũ medij tẽporis, nec vllum bñficium est applicandũ fm Ja. de are. vt. l. si diuus. ff. si cui plusꝗ p. l. fal. ꝛ. l. si mulier. ff. õ do. inter vi. ꝛ vxo. Nãꝗ is nudus nil põt p se retinere. vt pbat. c. fi. §. j. de test. lib. vj. vbi dicit, qd debet adimplere voluntatẽ defuncti, ꝙ quidem verbũ perfectionem significat, ꝛ idem pbat. c. tua. eo. tit. ꝛ. l. lucius. §. a te peto. ff. de leg. ij.

3 † Scdm commodum, qd postꝗ ipse cõmissarius psonas elegit ꝛ deputauit executionẽ meri ꝛ nudi facti põt alij committere, etiam si a testatore non reperiret esse ꝯcessum arg. c. is q. de off. dele. li. vj. Et eodẽ mõ si erogatio fieri dẽret certe rei ꝛ certo loco per illũ tex. Alias dꝫ adimplere per se. vt. c. tua ibi per manus coꝝ. ꝛ. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. vel per Paulũ ibi p sua conscientia. ꝛ ita tenent Arch. Jo. an. ꝛ do. in. d. c. fi. §. j. li. vj. ꝛ Jo. an. in addi. Spe. de instr. edi. §. nunc vero aliqua versic. hoc dictũ ꝛ incipit, querit Nic. ꝛ Old. cõsi. ccxcv.

4 † Tertiũ ꝯmodũ est, qd causaꝫ agit sine sumptibus, vt. l. nulli. §. ij. ibi sine vllo dispendio iudicioruꝫ. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ. c. charitatẽ. xij. q. ij. ibi nihil de reb. ecc. quasi proficiendi inuẽtarij labore tollat. Quod est intelligendũ de iudiciũ expensis, qñ illi sunt diuites. c. cũ ab oi de vi. ꝛ ho. cle. secus si essent expense notariorum ꝛ alioꝝ officialiũ mercennariorum, qꝛ illi non cogunt suam mercedẽ donare, vt. xxiij. q. i. militare in fi. ꝛ. iij. q. j. si qs eps. ꝛ. x. q. ij. precarie. nisi haberent salariũ de pub. ꝛ tenet Spe. in. §. nũc aliqua. ver. ꝛ no. qd executoꝛ. Sumptus ãt administrationis honesto mõ faciẽt de bonis hereditariis, vt. l. sumptus. ff de pac. ꝛ. C. mand. l. cũ p causa. ꝛ no. Jo. and. ꝛ do. in. c. fi. §. j. de testa. lib. vj.

5 † Quartũ ꝯmodũ est, qd ipse commissarius seu executoꝛ hꝫ plures iudices, coraꝫ quibus agere potest, ꝛ conueniri, scilicet epm loci, qui est eccle. tit. presidem, qui est secularis in opinione sua, etiam si possessores sint laici, vt. l. nulli. §. cũ aũt. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ in auc. de ecc. tit. §. sinaũt. ꝛ. §. si quis edificationeꝫ col. ix. ꝛ in auc. vt cũ de app. cogno. §. si vnũ col. viij. Qd ẽt tenuit Ang. in ꝯsi. cxxxviij. ꝛ ꝯsi. xxj. ꝛ Alex. ij. vol. ꝯsil. clxx. in pn. alleg. gl. ꝛ doc. maxie Bal. ꝛ Ang. i. l. hẽditas. §. si defunctus. ff. de pe. here. gl. ꝛ doc. in. c. relatũ. el. j. iuncta. s. scriptiõe de testa. Bar. in. l. solẽt. ff. de ali. ꝛ cib. lega. Jo. an. ꝛ alios i. c. Jo. ꝛ. c. si hẽdes õ test. Arch. i. c. siluester. xi. q. j. ꝛ doc. in. c. significãtibus. de off. dele. Sed dubitari solet quis est ille iudex ꝛ ꝯcludi solet qd põt intelligi õ iudice loci, in quo defunctus ẽ vel natus is qui legatum exequendum reliquit per iura palle. Qd si in neutro reperiatur poterit conueniri in loco, in quo ꝯtraxit vel quasi adeundo hereditatẽ vel executoꝛ acceptauit administrationẽ, vt. l. heres absens. §. fi. ꝛ. l. seq. ff. de iudi. ꝛ. l. argẽtarium. eo. ti. ꝛ in Spe. predicto. §. sed nostra versi. hoc ẽt ppe fi. ꝛ versi. quid si episcopus.

6 † Quintũ ꝯmodũ ẽ ꝙ executoꝛ retinere sibi poterit illud qd ipse impendit õ suo i erogatione ac expẽsis, vt. l. nulli. versi ita tñ, ꝛ ibi ne humanitatis obtentu relicte pecunie erogent. Hoc enim operat inuentariũ in herede, qd eius actiones non cõfundunt, vt. l. fi. §. ꝛ si prefatam. C. de iu. delibe. Et idẽ tꝫ Spec. in. §. nunc aliqua. ver. fi. vbi loquit de executore legitimo, q in locum testamentarij succedit ar. l. si euꝫ. §. q iniuriarũ. ff. si qs cautionibus. Quinimo nõ solũ deducere poterit, qd supererogauit verũetiã qd sibi debet vel male ablatum est, per rapinã aut vsuram, qꝛ cui damus actionẽ fortius debemus dare exceptionem vt. l. i. §. i. ff. de superficiebus, secus vbi non constaret vbi ꝯcludit, quod

quod si esset dubium, non procederet quod .s. dixi. ¶ Et ideo cautela est, quod statuatur terminus ad probandum talem sibi sublatam .s. quod si non probauerit ablata restituet. arg. l. si quis libertatem .§. fina. de petitio. heredi.

7 ¶ † Sextum beneficium est, quod creditur ipsi executori dicenti se legatum in pias causas expendisse, vt .C. de do. l. si quis pro redemptione ipsorum. et .C. de epis. et cleri. l. orphanotrophos. et est gl. in. l. diuus. ff. si cui plusq per. l. fal. facit qd not. in. l. fi. §. in computatione. C. de in. deli. Et eodem modo stabit eius dicto, si iurauerit bene dispensasse, vt no. Jo. an. Joa. Fran. et Domi. in c. fi. §. j. de testa. lib. vj. Et idem si expensa est modica, vt. ff. de pig. act. l. subtracto. ff. de vent. in pos. mit. l. j. et. ff. de execu. tu. l. non tantum. in fi. sm Odof. et Spec. in §. nunc aliqua. ver. quid si executor. et Pet. et Cy. in. l. id quod pauperibus in. ix. q. C. de epis. et cle. Quod est verum quando executor fuit bonus legalisq persona, ita quod presumitur adhuc bonus. c. mandata. de presump. xlvi. distinc. sunt nonnulli, secus si fuit malus, vt in regula semel malus. de regu. iu. lib. vj. et. l. hos accusare. §. omnibus. ff. de accusa. Item limitatur secundo, qr non procedit in expesa magna, qr illa est probanda per testes, vt in. §. economus. in auc. de sanctis. epis. et in preallega. l. nulli. C. de epis. et cle. et tenet Jo. and. et Domi. in. c. fi. §. j. de testa. lib. vj.

8 **Quero secundo** † vtrum executor, vel commissarius possit se excusare et refutare commissariam sibi delatam, et videbatur dnm q sic, qr sicut tutor, vel curator, pot excusare se propter numerum liberorum, propter administrationem fisci. pter absentiam futura, pter potestatem publicam, propter litem futuram cum hrdibus, vel legatarijs, propter alias tutelas, curas, vel commissarias onerosas, propter paupertatem, ac valitudine aduersam, propter militiam, propter imperitiam, pter inimicitiam, propter minorem etatem, que fit intra .xxv. an. vel propter maiorem etatem ann. lxx. et propter doctrinam vt habetur insti. de excu. tuto. sicut ibi complexus sum tribus ver. quos hic non piguit inserere. Excusant nati fiscus, cum absente, ptas. Lis, et onus cure, paupertas, ac valitudo. miles, hebes, hostis, maiorq, minor quoq doctor.

9 ¶ † Et ratio est, qr tutor et executor eqparant, vt sentit gl. in. l. fi. alias est. l. plura. ff. de tutel. et Bar. in. l. si in emptione. §. fi. ff. de contrahen. emp. et Bal. in. l. cu ipse eo tit. ergo easdez habebit excusationes, et similes. Tu et qr videt officium voluntariu, merito nullus eum compellere poterit. In contrarium vero vr qd immo ipse cogatur, sicut quis cogit subire publica munera, vt. l. j. §. j. et. §. eque. et. l. muneru. j. respon. et. §. qui ad nonaz. ff. de mune. et hon. De ista qo dixi .s. in. j. parte tractatus. q. iiij. et id ibi scripta hic pro repetitis habeantur.

10 **Quero tertio** † quib. mo. executoris officiu finiatur. et respondeo qd multis modis.

¶ Primo morte ipsius executoris, qr mors omnia soluit vt institu. pro soc. §. soluit. in auc. de nupt. §. deinceps. Et idem dico de subexecutore ab ipso executore constituto in casu, quo pot, vt dixi .s. qr sicut morte tutoris finit officium constituti ab eo, vt .l. si per epistolam. ff. de acq. her. ita et in isto, qui et exequat, vt dixi .s. q. precedente. Item qr sicut mandatum prelati pro sua ecclesia constituentis finit morte mandantis re integra, vt cle. vlt. de procu. ita et fortius mandatuz executoris. Quod intelligo no solum de morte naturali. sed et de ciuili, que otingit per deportationem vel seruitutem, vt insti. qui. mo. tut. fini. §. j. et. §. simili modo cu gl. sua. ¶ Fallit in executore ad pias causas, qr in eo specialiter constitutum est, quod constituentis morte non finiat et re integra per tex. sing. in cle. exiit. §. eo casu de verbo. signifi. quam ad hoc ponderauit Bal. in auc. si qua mulier. C. de sacro sanc. eccle. et no. Ludo. roma. consi. cxix.

¶ Scdo finitur officium executoris lapsu temporis vcz. decursu anni statuti a. l. ad exequendum, vt. l. nulli. C. de epis. et cleri. et in auc. de here. et falc. §. si quis vero non imples cum. §. seq. et in

11 auc. hoc amplius. C. de fideico. † et bene qr dies interpellat pro hoie, vt. l. magna C. de contrahe. et commit. stip. Quoniam monitio legis est fortior quam hois per auc. lz. et in cor. vnde sumit .C. de epis. et cle. et tz consi. lxiiij. Et idez si aliud tempus esset prefixum a testatore vel a statuto ciuitatis, aut consti. sinodali, vt tz Bar. clare in. l. cum qui. ad fi. ff. de leg. ij. et clarius in consi. suo incipie. Constitutione Camarin. epi, et sequutus est do. Pet. de ancb. consi. suo incip. z hrdes, et pro curia episcopali. et do. Ludo. de ro. in consi. cccxviij. incipie. pro plena discussione. Et ratio est qr hmoi constitutiones sinodales ex consuetudine communi sunt vniuersales per totam Italiaz, vnde ipsarum ignoratio non est tolerabilis, non excusabilis vt est communis theorica Bar. et doct. in. l. cuctos populos. C. de sum. tri. et fide cath. et. l. interdum. §. lz. ff. de public.

12 ¶ † Quinimmo constitutionis diu seruate ac notorie ignoratio est supina, et crassa. c. j. de postu. prela. xvi. di. quod dicitis. l. regula. et. l. nec supina. ff. de iu. et fac. igno. l. si tutor cum glo. de picu. et commo. rei vendi.

¶ Quod limito pluribus modis.

¶ Primo q non habeat locum in forense, qn constitutio non ligat ignorantes. extra de osti. cognoscentes. c. vt aiaru. eo. tit. lib. vj. l. fi. ff. de decre. ab ord. fac. Quinimmo si osto, vel statutu vellet ligare ignorantem, non posset, vt. c. fi. de of. archipresby. et. l. forma. C. de offi. prefe. pret. et ita tz Ludo. in. d. osi. cccxviij.

13 ¶ † Scdo limitatur, vt procedat in ciue nouello, qr lz antiq habitatores ciuitatu presumant et teneant scire leges sue ciuitatis, vt in Spec. de consti. §. j. l. j. ver. quid si extraneus. et Bal. in. l. leges. la vlt. C. de. ll. et repe. l. data opera. C. qui accusa. non pos. tamen secus non putat in nouello ciue per tex. quem dicit singularem. in. l. qui cum vno. ver. vlti. ff. de re mili. et addit Ludo. in d. consi. similem. in. l. commeatus. eo. tit.

14 ¶ † Tertio limitatur vt non curret dictum tempus commissario ad eligendum, qr talis commissarius moram purgare pot, vt dicit Bar. in. d. l. cum quidam et prefati consulentes.

¶ Quarto limitatur per Lud. in. d. consi. qn probaretur q executor no possedisset bona vt executor. Sed alio respectu, et ignorans de executione sibi omissa, qr lz presumat possidere nomine quo est deputatus, vt no. gl ord. in. l. queda mulier. ff. de rei ved. et probat in. l. minus instructus. C de acqui. pos. tn in ztiu probatio admitti pot, et non ligabit ignorans, vt. l. generali. C. de tab. lib. x. et. l. si ideo. et. l. cum fratrem C. de his qui. vt indig.

¶ Quinto limitat per Lud. in osi. cccxxv. qd non procedat dicta osto in legato facto ad construedum oratorium, vel capella in domibus testatoris, qn religiosi sunt relicti executores, qr dat annus a monitione episcopi facta ad incohoandum, vt. c. iij. de testa. et in. c. nulli. C. de epis. et cle. ¶ Ad complendum vero statuitur tempus quinq annorum, vt est casus in auc. de eccle. tit. col. ix. §. si quis edificationem, postea vero in proficiendo succederet episcopus, vt. c. tua nos. c. Jo. et. c. si heredes. de testa. et in auc. lz. C. de episco. et cleri. et tz Spec. in tit. de instru. edic. §. nunc aliqua ad fi. et Fede. consi. cxxiij. seu. xxiiij.

15 ¶ † Tertio finitur executoris officium sententia iudicis declaratoria, quod sit priuatus, dummodo transierit in rem iudicata. c. cum inter. de re iudi. l. preses. C. eo. titu. no. in. l. j. §. item cum contra sacras. C. que sent. sine app. recipiantur. et. l. ij. C. quando pvo. non est neces. ¶ Quarto finitur officium operis complemento, ita quod nil restat agendum, vt dicitur in. l. cum silleianu. C. ad sill. nam plus attenditur finis, quam principium. l. j. §. hoc interdictum. ff. de aqua quoti. et esti.

16 **Quero quarto** † vtru executor, vel omissarius, qui cepit exeq, post acceptationem suam remoueri possit. Et breuiter sine disputatione concludendum puto q sic, qr cum executor equipararetur ipsi tutori, vt dixi .s. in. ij. sicut ipse tutor pot remoueri tanq suspectus, qr non ex fide gerit tutelam, vt. l. iij. §. consequens. ff. de excu. tut. sicut et ipse commissarius, vel executor. Et talis remotus ob doluz erit notatus infamia, secus si ob culpam, nisi reseruata sibi sit fama, vt insti. de suspec. tut. §. suspectus. cum simi. Et istud erit vnum de incommodis et damnis ipsius executoris.

17 ¶ † Scdm incommodum est q ipse perdit legatu, qd ei dat p labore executionis, qd cessat labore cessante, vt. l. nec adiecit.

¶ Tertium est, quod tenebitur ad rationum redditionem. ff. p soc. vt dixi .s. in. ij. parte. q. ij.

¶ Quartum incomodum et detrimentum est qd ipse commissarius ad instar tutoris tenebit de neglecto. vt. C. si tut. non gesse.

¶ Quero vltimo qbus executoribus, vel omissarijs san. Marci procuratores assimilant, vtrum testamentarijs, an vero legitimis, seu datiuis, que questio noua est. et p doctores prescriptos non attentata, et ardua vr existere, qr plerunq in testametis ipsi pro executoribus deputantur. et sic videntur esse testamentarij.

18 ¶ † In otrium vero apparet q sint legitimi, qr ex senatusconsultis et legibus Venetis executores vltimaruz fiunt voluntatum.

¶ Inde vero q sint datiui practica cois ostendit, qua ex decreto suoru iudicum statuuntur alicuius vltime voluntatis executores ac commissarij, et onr pupillorum gubernatores. Ego hac in re pro veritate habenda sic distinguerem. qd si per vltimam voluntatem commissarij, vel executores relicti sunt, qd testamenta-

rij appellentur, seruareq; debebunt omnia que de testamentarijs executoribus s. descripta sunt. Si vero in vltima voluntate nominati vocatiq; non sunt, hi per leges patrie vocati ad perficiendum testatoris iudicium legitimi executores cõmissarijq; dicentur. Omniaq; seruabunt, que s. de legitimis executo. expressa sunt. Sinaũt peregrinus iudicibus Venetis, quibus hoc dādi potestas est se sua sponte subiecerit, petieritq; antedictos procuratores per ipsos iudices commissarios executoresue creari atq; decerni. Crederem tunc illos datiuos posse censeri, ex quo testamentarij dici non possunt testamento, vel volũtate de ipsis nullam mentionem facientem. Et ẽt tunc nulla lege decernente ipsos esse legitimos quando quidem lex Veneta de peregrinis non loquitur, nec dz intelligi. Talesq; commissarij hoc casu seruabunt, que. s. de datiuis executoribus expressa sunt, illis tamen casibus semper exceptis in quibus per eorum leges ⁊ approbatas consuetudines specialiter prouisum est.

FINIS

Solennis tractatus de commissarijs, per Dominum. Iacobum de arena Parmen.

SVMMARIVM

1 Commissarius quis dicatur.
2 Commissarius quis secundum communem vsum loquendi dicatur.
Vsus loquendi seruandus est.
3 Commissarius executor vltime voluntatis appellari potest.
4 Commissarius quis ordinari possit.
5 Commissarius an possit esse ille qui seruus est.
6 Legatum ad pias causas in facto, ⁊ non in iure consistit.
7 Personarum exceptio esse non debet vbi dispositio, in pietatẽ consistit.
Commissarius ad gerenda negotia procuratoris sumit officiũ.
8 Seruus nec tutor nec arbiter nec arbitrator esse potest.
9 Commissario competit actio contra heredem voluntati testatoris parere nolentem.
Actio nulla seruo competit.
10 Seruus muneris ciuilis rationem non habet.
11 Pupillus commissarius esse non potest.
Pupilli consilium parum firmum est.
12 Mutus, furiosus, ⁊ surdus commissarij esse non possunt.
13 Mulier non potest esse commissaria.
Mulieris vanum, lubricum, ⁊ momentaneum est consilium.
14 Mulier an in iudicio esse possit.
15 Mulier tutelam ⁊ curam habere an possit.
16 Mulier arbiter esse potest.
Mulierum consilium sepe exploratur.
17 Monachus vel religiosus an possit esse commissarius.
Monachis tutela ⁊ cura interdicitur.
18 Commissarium esse est opus pietatis.
19 Commissarius si elligatur qui esse non potest quid agenduz sit.
Vtile pro inutile non vitiatur in relictis pro anima.
20 Commissarius si non disponat ⁊ exequatur episcopus disponet.
21 Commissarius electus si idoneus est ⁊ non vult se in hoc officio intromittere an compelletur.
22 Commissarius a testatore ordinari potest.
23 Commissarij officium in principio in quo versetur.
24 Commissarius curat bona fide disponere ea que sibi relicta sunt.
25 Commissarius an satisdare teneatur.
26 Commissarij officium in medio in quo versetur.
Commissarius ad pias causas contra grauatum agere potest.
27 Commissarius si post susceptum officium illud implere non vult nunquid compelli possit.
28 Commissarij parere nolentis que pena sit.
29 Commissarius contra heredem grauatum parere nolentẽ qua actione agit ⁊ nu. 30. et. 31.
32 Commissarius qui relictus est si monachus sit nunquid actio ꝯ heredem parere nolentem competat.
33 Commissarius an procuratorem constituere possit ⁊ s. sub numero. 53.
34 Commissarius an vendere possit.
35 Commissarius legis auctoritate vtitur.
36 Testator si centum in dispositione talis pro anima sua reliquit ⁊ heres adesse velit nunquid debebit.
37 Testator si pro male ablatis centum in dispositione talis legauit ⁊ tot male ablata non appareant, que illam quantitatem capiant, nunquid heredi reddi debentur, vel commissarius pro anima testatoris disponere poterit.
38 Testator si dixit in dispositione talis pro cura mea lego nec quātitatem adiecit an valeat legatum.
39 Testator si centum pro anima sua relinquat in dispositione talis prioris qui mortuus sit, ⁊ alius subrogatur nunquid talis disponet.
40 Commissarius quando quis ratione persone dicatur.
41 Prior relictus commissarius pro relictis pro anima an possit disponere ⁊ aliquid in religionem, in qua est prior perueniat.
42 Commissarius si dat suis consanguineis suspitio contra euz oritur, nisi esset pauper.
43 Commissarius an disponere possit, ⁊ aliqua pars in spurium defuncti perueniat.
44 Commissario mortuo an eius heres disponere possit, ⁊ numero sequenti.
Heres auctoris non est tutor.
Commissarij officium morte finitur.
46 Commissarius manifestare debet qualiter in distribuendo pietatis officium adimplenit.
47 L. nulli. §. post vnius. C. de epis. ⁊ cle. quomodo procedat.
48 Commissarij plures si relicti sint an vnus sine alijs distribuere possit.
49 Commissarij duo si sint ⁊ vnus vult adimplere, ⁊ alter non quid agendum.
50 Commissarij duo, si officiuz susceperunt ⁊ vnus mortuus sit alio superstite quid iuris sit.
A persona electa recedendum non est.
51 Commissarius si secundum voluntatem testatoris disponere debet cum consilio Titij nunquid sine eius consilio disponere poterit.
Verba in contractibus vel vltimis voluntatibus adiecta aliqd operari debent.
52 Commissarius an consilium sibi datum sequi teneatur.
53 Commissarijs duobus si bona sint commissa gubernanda exceptis. 50. pauperibus danda an omnes insolidum agere possint.
Quid si discordent.
Commissarius alius an in locum defuncti subrogandus sit.
Commissarius an compelli possit.

Uia commissariorum frequens ⁊ vtilis est tractatus, ideo de his est hoc ordine procedendum, vt primo scilicet videamus vnde dicatur commissarius. Secundo quis possit ordinari. Tertio qs ordinare. Quarto quis sit eius effectus, ⁊ officium ipsius, quod in medio, quod in fine.
1 † Commissarius autem dicitur quilibet, cui aliquid gerendum committitur, vt ex ipsius nomine ⁊ ethymologia intelligere licet, vt argumen. C. de offi. pref. vrb. l. j. in fin. ⁊ ff. de bon. damna. l. diuus. ⁊ C. de episcopis ⁊ clericis. l. decernimus. ⁊ de desen. ciuit. l. j. ⁊ in aucten. de desen. ciui. in principio. ⁊ insti. de tutel. circa princi. ⁊ de donat. §. est ⁊ aliud.
2 † In vsu autez loquendi, commissarium appellamus specialiter, ⁊ vulgariter eum in cuius maxime fide prerelictorum dispositio seu distributio committitur, qui vsus loquendi seruandus est, vt. ff. de fund. instruc. instrumentoq; lega. l. cum de lanionis. §. asinam. ⁊ de lega. iij. l. non aliter.
3 † Potest autem exequutor vltime voluntatis appellari, vt extra de testamen. c. cum a nobis.
4 † Ordinari autem potest quilibet qui non potest iuris auctoritate repelli, quippe cum omnia intelligantur de iure concessa cuiq;, nisi inueniantur prohibita, vt. ff. ex quibus cau. man. l. nec nõ. §. quod eis inquit. ⁊ de procur. l. mutus. ⁊ de testi. l. j. ⁊ de actio. ⁊ obliga. l. qui accusationẽ, ⁊ arg. C. de reli. ⁊ sump. fun. l. statuas, ⁊ de iure do. l. nulla lege.
5 † Sup his põt q̃ri, nũqd seruus põt esse ꝯmissarius, ⁊ videtur ꝙ sic, qꝛ lex indistincte dicit, ꝙ is dz disponere ⁊ distribuere, qui electus fuerit a testatore, vt. C. de episcopis ⁊ cleri.

clericis.l.nulli.§.7 si quidez.7 argumen.ff.de alimen.7 cib.leg.
l.si pecunie sortem.§.si diuersa.7 in aucten.vt lic.mat.7 auie.§.
j. Cum igitur lex sit perdita indistincte erit intelligenda.ff.de of
fi.presid.l.iij.ff.quod metus cau.l.metum.§.animaduertenduz,
7 que in fran.cred.l.ij.7 de publi.l.de pretio,7.ff.qui 7 a quib.
6 ma.li.non fi.l.prospexit.7.C.de here.vel ac.vendi.l.fin.† item
quia legatus ad pias causas in facto non in iure consistit, 7 ideo
in seruum videtur cadere posse 7 debere,vt argumen.ff.de con
ditio.7 demonstra.l.qui heredi.7 de verbo. obliga.l.stipulatio
7 ista.§.hi.7 insti.de stipula.seruo.§. sed cum in factum . † item
cum talis dispositio,siue distributio,sit in pietate consistens,nec
debet in ea esse exceptio personarum,vt in aucten.de mo.§.j.ex
tra de preben.c.si.item quia ad negotia gerenda procuratoris
sumit officium,vt.ff.de procurato.l.seruum quoqz.7 de exerci.
l.j.§.cuius.7 de institu.l. sed 7 si quis.§.parui. sic 7 is officium
8 sumet commissarij. † Sed contra videtur q non , quia seruus
nec tutor nec arbiter,nec arbitrator esse potest , sic de similibus
nec executor,siue distributor vltime voluntatis.C.qui da. tut.
poss.l.in seruili,7.ff.de arbit.l.pedius.7 de verbo.significatio.
9 l.illa verba.† item cum commissario competat actio contra he
redem voluntati testatoris parere nolentem , vt.C de episco. 7
clericis. lege nulli.ff. de alimen. 7 ciba. lega. lege alio.7 seruo
nulla competat actio, nec in iudicio esse possit, vt.ff. si quis
caut.l.quotiens.dicendum est q ad hoc officium non possit eli
gi,vt pote non idoneus ad illud explicandum , vt.ff. de mune.7
bono.l.vt gradatiz.§.7 si lege.7.C.de sacrosanc. eccle.l.qui sub
10 pretextu.† Item cum facultas disponendi iure cōpetat electo,
per.l.illam nulli,ergo in seruū non cadit,qui muneris iuris ciui
lis rationem non hz,vt.ff.de testa.l.qui testamento.7 de reg.in.
11 l.qd attinet.7 arg.ff.de condi.7 demon.l.intercidi. † Itez quid
in pupillo. Respondeo,nō pōt esse commissarius,vt.ff.de arbi.
l.sed si in seruū.§.sed nec. Non enim hz animi discretionem, vt
insti.quib.non est permis.face.testa.§.Item impubes.7 ideo in
ra sapientum pertractare non dz,vt.C.de testa. mil.l.si.eius.n.
consilium est parum firmum.vt.ff.de ser. expor.l.si minor.7 de
manu.vindic.l.si.7 arg.in auct. de nupt.§.cum ecqz.circa finē.
Item arg.ad hoc.C.de leg.tut.l.si.7 de fal.mo.l.j.7.ff.de iureiu
ran.l.qui iurasse. Sed arguo contra.ff.de instit.l. sed 7 si quis.7
12 de min.l.cum mandato.7 de exercit.l.j.§. Titius cuius.† Itez
quid de muto,7 furioso,7 surdo pōt dici idem, argu.dictarum.
ll.ff.de arbit.l.sed 7 si in seruum.§.sed nec.7 de tutel.l.j.§.si.7 de
13 legi.tut.l.ij.7 fin.† Item quid de muliere, nunquid poterit esse
commissaria.arg.q non.ff.de reg.iur.l.femine. 7 de eden.l.pe.
7.C.de recep.ar.l.si. Item qz ipsius mulieris vanum 7 lubricum
7 momentaneum consilium reperitur,vt.C.de inoffi.testa.l.filia
in orbitate.7 de instit.7 substit.l. reprehendenda. 7 de sponsa.l.
iij.7 extra de verb.signifi.c.forus.§.testes. Item arg.ad hoc.ff.
14 de sta.ho.l.in multis.7 de postul.l.j.§.sexum. † Item qz non vi
detur posse agere,siue esse in iudicio ex hac causa,quod videtur
esse necessarium,vt.C.de episco.7 cleri.l.nulli.7 de procurato.l.
alienā.7.l.qui absente.7.ff.de procurat.l.feminis. 7.l. nec femi
15 na. Econtra videtur,† nam tutela 7 cura,7 bonorum cura, et in
femineum sexum cadit,vt in auc.de here.ab intesta.§. scimus.7
in aucten.vt lic.mat.7 auie.§.j. 7 argu.ff.de instit.l. sed 7 si quis
16 .§.parui.7 de exerci.l.j.§. Titius cuius . † Item qz mulier pōt
esse arbiter,vt extra de iureiu.c. quintauallis. 7 argu. extra de
confirm.vti.vel inuti.c.cum dilecte. Itez arg.ad hoc.ff.de neg.
l.ij.§.adulterus. 7 eo.tit.l. si filius.nam 7 mulierum, sepe consi
lium exploratur,vt in auct.vt iud. sine quoquo suffr.§.cogitur.7
argu.C.de epis.7 cler.l.eum qui.in fi. 7 de institu. 7 substit.l.iij.
Item qz non est prohibitum,ergo permissum,vt.s.dictuz est, im
17 mo satis est expressum,vt.ff.de ali.leg.l.filio.§.matri. † Itez qd
de monacho,vel alio religioso, nunquid poterit esse commissa
rius.7 videtur q non,qz pro mortuo reputatur, vt.C.de episco
pis 7 cler.l.deo nobis.7 in auc.de mo.§.ibidem. Item qz tutele,
7 cure,7 procurationes eis interdicuntur,vt in auct. de sanc.epi
scapis.§.deo aūt.7.§.illud. illa.s. ratiōe vt a ministerijs diuinis
non vacent,vt.d.§.illud,7.C.de epis. 7 cle.l.omnes.7.l.generali
ter.eadem ergo ratione videtur vt commissarij officium non de
beant exercere,arg.ff.de legi.l.naz vt ait pedius. 7 de neg.ges.
18 ex facto.7 ad leg.aquil.l.illud.† Sed quā sit pietatis hoc opus
vt in auc.de eccl.tit.§.si quis autem.7 de duob.re.§.ij.C.de epi.
7 cle.l.nulli.videtur q illud possit subire, vt arg.C.de sacrosan.
eccle.l.ad institutiones.7 de priuil. dom. aug.l.absit. 7 sic se hz
consuetudo,que est seruanda,vt.ff.de leg.7 sen.con.l.de quibus
7.C.de emanci.lib.l.j.item hoc videtur expressum extra de test.

19 c.cum a nobis.† Sed quid si electus est commissarius qui esse
non potest,quid fiet? potest dici q nil disponatur, vt.C.de con
traben.empt.l.si.7.ff.de verbo. obliga.l. si quis arbitratu.7 de
arbi.l.pedius,7.l.in compromissis.vel potest dici q persone ad
iectio sit pro nulla, sed pro relictis pro anima non vitietur vt vti
le,vt.ff.de verbo.oblig.l.j.§.penul.7 si cer.pet.l.certi conditio.
§.quoniam,7 sic vitiabitur inutilis adiectio , 7 non vitiat, argu.
insti.de leg.§.si.7 de here.instit.§.impossibilis. 7 sunt vera quā
testator dixit pauperibus,vel pro anima sua tantum lego in di
spositione talis.sed si dixit tali lego centum , 7 volo pro anima
mea tantum distribuere,7 est capax legati,idem dico,sed si non
est capax,vel legatum non habuit,posset distingui aut est in pro
non scripto,7 tunc non valet,vt.C.de cadu.tollē.l.j.§. in primo.
aut caducum .s.in causam caduci,7 tunc valet,vt.§.pro secundo
7.§.nouissimo.7.ff.de vsufru.l.si ab eo.vel fauore pietatis posset
dici indistincte valere,vt.ff.de fideicom.lib.l.cuz vero.§.pro nō
20 scripto.cum concord.† 7 disponet episcopus , qui disponit ces
sante fideicommissario disponere,vt in auctē. de eccle. tit.§.sin
21 autem,7 extra de testamen.c.nos quidem. † itez quid si electus
bene est idoneus,non tamen vult se intromittere de hoc officio,
nunquid compelletur? Respondeo non, arg.ff.de cur.bo.dan.
l.ij.7 in aucten.vt li.mat.7 auie.§.primo . 7.C. quan. mul. tut.
offi.fun.po.aucten.matri.7.ff.de arbit.l.iij.C.de contrahenda
emp.l.fina.ibi,noluerit vel non potuerit 7c. 7 insti. de emptio.
7 venditio.§.ij.sed omni commodo ex testamento sibi contingen
te fraudabitur,vt in aucten.de eccle.titu.§.sinautem.preter de
bitum bonorum subsidium,vt in aucten.de hered. 7 fal.§. si ve
ro.7 argumē.ad hoc.C.de leg.l.legatarius. 7.ff.de fideicom.li.
l.fina.7.ff.de excu.tuto.l.tutor.§.j. 7.l. Mensennius.§.j.7.l.fin.
7 de iurepatrona.l.si quis tutor.7 de lega.§.j.l. etiam partis.ar
gumen.tamen est q non ideo amittat,vt.C.de leg.l. ab admini
stratione.item q compellatur est argumen.ff.de mune.7 bono.
l.si quis magistratus.7 ad turpil.l.j.§.quid si non compellatur.
22 † Commissarius autem ordinari potest a testatore,nam iura de
tali commissario a testatore ordinato loquuntur, vt.C.de episco
pis 7 clericis.l.nulli.7 in aucten.de eccle. titu.§.si quis autem.
7.ff.de alimen.7 ciba lega.l.alio.7.l.a filia. 7.l.precedere.7.l.
pecunia.7 in quamplurimus.ll.illius titu. 7 de adulte.l.filio.§.
mater.7 ad Trebel.l.lucius.7 argumen. in aucten. vt lic.mat.
7 auie.§.j. Jam ergo non est questio de pupillo, 7 alijs qui testa
ri non possunt,vt insti.quib.non est permis.fa.testamen.§.j.7.§.
Item impubes.7 alijs.§§.illius titu. 7.C.de testamē.milit.l.si.
7.ff.de iure codi.l.diuus.§.codicillos. 7 de lega.j.l.ij. iure autē
Lombardorum posset,vt in lombarda de prohibit.ali.in.l.j.
23 ¶ Nunc de officio commissarij est videndum, † quod officium
commissarij in principio est facere quasi inuentarium de his que
in eius distributione relicta sunt, vt.C.de episcopis 7 clericis.l.
nulli.§.sinautem.7 in aucten.vt cum de ap.co.§.si vnum, 7 arg.
de bo.aucto.iud.poss.l.penulti.7 de vent. in poss.mit.l.j.§.eli
gitur.in fine.7.C.de episcop.aud.l.de creationibus , 7 de admi
nistra.tuto.l.tutores.7 de bon.proscrip.l.si quis intra, prouin
24 ciam.7 de curat.fur.l.fina.§.vlti. † item iurabit fideicommissa
riam se disponere bona fide,7 que eius dispositioni sunt relicta,
vt argumen.in aucten.vt hi qui oblig.se habe.perhi.res mino.
§.fina.7 argumen C.de episco.audi.l. de creationibus. 7 de cu
rat.fur.l.vlti.§.fina.7 de donatio.l.penulti. 7 hoc nisi auctori
tas persone aliud dicere suadeat , vt quia esset episcopus, vt.C.
de episcopis 7 clericis.l.presbyteros.7 aucten.sed iudex.secus
25 si esset alterius dignitatis,vt.d.l.de creationibus. † Sed nun
quid satisdabit, 7 videtur q non,argumen.instit.de satisda.tu.
in principio.7.C.de episcop.audi.l.de creationibus.7 de testa
men.tut.l.qui testamenta. 7 de tuto.qui non sat.l. non omniū.
7 de curato.fur.l.fina.7 de donation.l.penulti. item pro hoc q
non satisdet facit.ff.si cui plus qz per leg.falcid.l.diuus.7 de ali.
7 ciba.l.pecuniē.in principio,7 quan. di. leg. ced.l.firmio.§.j.
Arguo contra.ff.de alimen.7 cib. leg.l.pecunie.§. diuersa.7.l.
iij.§.debebit. Sed forte primum verius est, quum fides eius sit a
testatore approbata,vt in primis.ll.non obstante.l.solent,quia
ibi a testatore non fuit electus,sed a coheredibus, vt.l.pecunie
.§.diuersa.quia diuersitas illa non ad proximum , sed ad princi
pium legis refertur. itez decretum forte de facultate distribuen
da interponetur a preside,apud quem illius quasi inuentarium
fieri debeat,argumen.C.arbit.tuto.l.si.7 in auc. vt hi qui ob.se
26 habe.perhibe.res mino.§.finali. † in medio quoqz est officium
commissarij disponere 7 distribuere ex animi sui scientia , quod
debebit facere vsqz ad annum , vt.C.de episcopis. 7 clericis.l.

nulli.§.j.ꝛ secundo. Item potest agere contra grauatū si est cō missarius ad pias causas, vt.l.nulli.ꝛ de alim. leg.l.alio. Non obstat.l.filio.§.mater.de alimen.leg.ꝛ ad trebel.l.lucius.§.pri mo. quia ille loqūntur in his qui ministri electi non sunt ad pias causas, ꝛ est ratio, q2 illi omnino nullū cōmodū sentire de bent, at hi qui ad pias causas distribuunt, lucrū existimant senti re impie agendo, vt in auc.de hered.ꝛ falc.§.si vero expressum. ꝛ.ff.de vsufr.l.sed ꝛ si quid.in fi.ꝛ.l.locum aūt.ꝛ de hoc no.ff.de
27 leg.ij.l.si quis Titio.† Sed quid, si suscepto tali officio nō vult explicare, nunquid pōt cōpelli?ꝛ vī ꝙ sic, arg.ff.de arbit.l.iij.§.tā ꝛ si.ꝛ manda.l.si mandauero.§.sicut.ꝛ de actio.ꝛ obli.l.sicut.cū concor. Et ꝯpelleť inquit officio iudicis, argu.ff.de man.testa.l. menia.ꝛ de admini.leg.l.quintus mutius.in fin. vel pontificali auctoritate.ff.de peti.heredi.l.heres furiosi.ꝛ extra de testa.c.
28 cū a nobis.† Pena aūt non parentis, postꝗ̄ primo ꝛ secundo fuerit admonitus, erit vt omni hr̄ditate ꝛ commodo defraudeť, vt in auc.de eccle.tit.§.sinaūt semel. vel dic illud hr̄e locum an teꝗ̄ officiū suscipiat, sed eo suscepto pretoris remedijs ꝯpelleť, que sunt pignorū captio, multe indictio, ꝛ psone proscriptio, vt C.de dona.l.si quis pro.ꝛ.ff.de vent.inspi.l.j.§.qd ergo. ꝛ insti. de satisda.tuto.§.fi.ff.ad leg.iul.pecul.l.cū eo. ꝛ de relig.l.sed ꝛ si qs.§.sicut.extra de testa.c.j.sed si non sit ꝯtumax poterit op ponere.d.§.sinaūt.ꝛ extra de testa.c.nos quidē ac hr̄des, ꝛ de
29 suspec.tut.preses.† Sed qua actione aget ꝯ hr̄dē grauatū pa rere nolentē? Rñdeo, si quidē testator sic dixit, lego tm̄ tibi, vt il lud pro anima mea distribuas. pōt agere actione ex testō, vt.ff. de alimē.ꝛ cib.lega.l.alio.ꝛ de leg.iij.l.quidē.§.si seruitus, nā ꝛ lucrari vī ex tali relicto.s.pie distribuendo, vt arg.ff.de vsufr.
30 leg.l.sed ꝛ si qd.§.fi.† Si vero dixit pro aīa mea relinquo centū in dispositione talis, tunc posset dici, ꝙ hz actionem ex testamē to, argu.ff.de lega.ij.l.fideicōmissarius.§.interdū.vel forte ꝯdi tione ex lege illa nulli, vel actione in factū cuius morti ꝛc.C.de sacrosanc.eccle.l.sancimus neminē.ꝛ.ff.de prescrip.verb.vel ve rius officio iudicis, quū pro sua tm̄ vtilitate testator reliquit, vt ff.de an.leg.l.quintus mutius, ꝛ extra de testa.c.cum a nobis. Sed nunquid isti cōmissario dabitur actio ꝯ posteriores extra neos rerū defuncti? Respōdeo sic, ꝛ si qdē nullus est institutus heres, sed oīa sunt relicta in dispositione talis, pauperibus, ꝛ sic pauperes videnť instituti hr̄des, vt.C.de sacrosanc.eccle.l.fi.ꝛ de secun.nup.l.hac edictali.ꝛ de re.min.l.diuus.dabiť ei vtilis hr̄ditatis petitio, vel vtilis actio ex ipso contractu contra debi torē, Nā cū detur ei, qui disponit auctoritate legis, vt.C.de epi. ꝛ cle.l.si quis ad declinandā. ita ei qui disponit ex voluntate te statoris, que pro lege seruať, vt in auc.de nupt.§.disponat.ꝛ in
31 sti.ad leg.falci.in prīnci.ꝛ.ff.ad leg.falci.l.j.† Si vero aliquis esset scriptus heres tunc ageret hypotec.vtili, que ꝯpetit actio ne legis, vt.C.commu.de leg.l.j.ꝛ de sacrosanc.eccle.l.fi.
32 † Sed quid si is ꝯmissarius, qui relictus est, monachus sit, nun qd sibi ꝯpetit actio. vī ꝙ sic, vt per ipsum querať monasterio, vt C.de sacrosanc.eccle.l.qui presbyter.ꝛ auc.nunc aūt.ꝛ argu.ff. p quas psō.nob.acq.l.obligatio.sed vt credo, hec actio sicut di stributio coheret psone monachi, nec transibit in monasterium, vt argu.ff.de verb.oblig.l.si stipulatus fuero.ꝛ.l.illud.ꝛ.l.fin.ꝛ de sol.l.si stipulatus sum.§.j.ꝛ de ꝯdi.ꝛ demon.l.qui heredi.ꝛ de mino.l.deniqꝫ.§.si quid minori.non obstantibus.d.auc.q2 lo quunť in his que non coherent psone, sed ad alios pñt transire.
33 † Sed nunqd hi ꝯmissarij in his actis exigendis possint consti tuere pcuratorē. posset dici, ꝙ non, ad instar tutorū ꝛ taliū psō narū, sed forte actorē ꝯstituent, vt.C.de pcurato.l.neqꝫ.ff.de p curato.l.nec ciuitas.de admi.tut.l.decreto.ꝛ instit.de cur.§.fi. cū ꝯcor. vel pōt dici, ꝙ ꝯmissarius suo noīe habeat actionem, ꝛ pp lucrū qd sentit impie agendo, pcuratorē constituat, vt.C.de bo.ma.l.j.ꝛ.ff.de iniur.l.sed si minus.§.idē ait.ꝛ si nepoti.ꝛ.C.
34 de donatio.l.vllā.† Sed nunquid pōt commissarius vendere. Respondeo, aut est concessum a testatore, ꝛ tunc pōt, argu.ff.de procur.l.si prediū.ff.manda.l.si vero.§.fi.si autē ei concessum non est, tunc non pōt, si alius est heres, vt.ff.de al.leg.l.alio. Si aūt nullus est, tunc forte ad instar procuratoris habentis gene ralem ꝛ liberam administrationem, pōt, vt argu.ff.de iure deli be.l.ait pretor.§.his quoqꝫ res. ꝛ ð procurato.l.procurator cui. Item argu.pro hoc, ꝙ qui actionem hz, ergo ꝛ distrahendi fa
35 cultatem, vt argu.ff.de iure delibe.l.eīt pretor.† Item q2 com missarius legis vtitur auctoritate, vt.C.de episc.ꝛ cleri.l.si quis
36 ad declinandā.§.ij.ita ergo ꝛ qui cura testatoris.† Sed quid si testator centum in dispositione talis pro anima sua reliquit, he res vult adesse, nunquid debebit, arguo ꝙ non, vt.C.de episco pis ꝛ clericis.l.nulli.ibi, ex animi sui conscientia ꝛc. Sed potest dici, ꝙ sic, vt.ff.de vsufruc.leg.l.legatum.ne colludat commissa rius, vt argumen.ff.de procurat.l.Plautius.ff.de inofficio.te sta.l.si suspecta.ꝛ de opti.leg.l.si perlusorio.ꝛ.C.de euictio.l.si parentes. Primum verius, per.l.nulli.C.de episco.ꝛ cleri.ꝛ.C.
37 de donatio.l.si quis pro redemptione.† Item quid si dixit testa tor pro male ablatis centum lego in dispositione talis, ꝛ non ap pareant tot male ablata que capiant illam quantitatem, nunqd debet reddi heredi, vel poterit commissarius disponere pro ani ma testatoris. Respondeo, aut dixit testator, vt non conuertere tur in aliam causam, ꝛ tunc forte poterit commissarius consilio episcopi ꝛ heredis in aliam pietatis causaꝫ conuertere, vt.ff.de vsufruc.leg.l.legatum.ꝛ.l.quedam predia.ꝛ de op.pu.l.fin.ꝛ de condi.ꝛ demon.l.in testamento.ꝛ in aucten.de eccle.titu.§.
38 si quis in nomine.ꝛ.§.fi.† Item quid si dixit testator in dispo sitione talis pro cura mea lego, nec quantitatem adiecit, nunquid valebit. arguo ꝙ non.ff.de iure do.l.cum post.§.gener.ꝛ de ver bo.obliga.l.ita stipulatus, sed cum sit summa ratio, que pro reli gione facit, ꝛ pro pietate, vt.ff.de relig.l.sunt persone.pōt dici ꝙ valet legatum, ꝛ ꝙ possit commissarius vsqꝫ ad quantitatem condecentem persone disponere ex dignitate, ꝛ quantitate facul tatū, ꝛ numero liberorum defuncti ꝛ heredum estimatur, vt ar gumen.ff.de lega.iij.l.quidam.ꝛ de adimē.leg.si cui.ꝛ de alim. leg.l.alimenta.ꝛ de leg.iij.l.pater.§.ꝛ dicto.ꝛ.§.ꝛ genere.ꝛ de
39 religio.sed si quis.§.iij.† Item quid si dixit, relinquo pro anima centum, in dispositione talis prioris, ꝛ is est mortuus, alius sibi subrogatur, nunquid disponet hic successor. arguo ꝙ non.ff.de verbo.obliga.l.si quis arg.ꝛ de arbit.l.in fideicommissis, ꝛ de contrahen.empt.l.fi.ꝛ instit.de emptio.ꝛ venditio.§.iij.ꝛ.ff.de condi.ꝛ demon.l.meminisse.ꝛ lega.l.meminisse. Arguo autem ꝙ possit.ff.de offi.p consu.ꝛ lega.l.meminisse.ꝛ in aucten.vt nulli in.§.ꝛ hoc vero iubemus.ꝛ argu.ff.de ind.l.mortuo.ꝛ in aucten.de iureiu.quod a mo.pre.§.ij.ꝛ.ff.de iudi.l.proponebatur. Sed potest dici, aut fuit sibi commissum ratione persone, aut ratione officij, vt in pri mo casu non disponat successor, in secundo sic, vt extra de offi.ꝛ potesta.iudi.delega.c.quoniam abbas.ꝛ argu.ff.iudi.solu.l.cū querebatur.ꝛ.l.iij.ꝛ.l.cum apud.ꝛ de pact.l.late pactum.ꝛ de ann.leg.l.annua.§.j.ꝛ de regulis iuris.priuilegia ab omnibus.
40 ꝛ de censi.l.forte.† Sed quomodo hoc scietur. Respondeo si erat ante prioratum sibi amicissimus, ꝛ coniunctus erat, potest dici, vt sic cōmissarius ratione persone, argu.ff.de castren.pecu. l.si forte.ꝛ.l.si decet.alias secus.sed si hoc non apparet, aut ad iecit appellatiuum tantum nomen, vt puta priori talis loci, aut proprium ꝛ appellatiuum. primo presumitur ratione officij com misisse, ꝛ his verbis successor poterit disponere, vt argumen.ff. de an.lega.l.annua.§.annua.cum concor.ibi assignatis. In se cundo, aut preponit appellatiuum, aut proprium, primo casu di sponet successor.secundo non, argu.ff.de condi.ꝛ demon.l.cum
41 ita datur.§.his.ꝛ.ff.de stipula.seruo.l.seruus communis.† Sed nunquid poterit iste prior disponere vt proueniat aliqua pars in religionem, cuius est prior. vel si alius est commissarius, poterit iste sic disponere, vt sibi remaneat vel propinquo suo, arguo ꝙ possit suo monasterio, ꝛ ēt sibi, ꝛ multo magis suo propinquo cō cedere, vt.ff.de lega.l.ab omnibus.§.item si iussus.ꝛ de colla. bono.l.j.§.fina.ꝛ argumen.C.de sacrosanc.eccle.aucten.si qua mulier.ꝛ in aucten.de sanc.episc.§.diaconissam.arguo ꝙ nō pos sit.C.de sacrosanc.eccle.aucten.quibus causam.ff.manda.l.si mandauero.§.sicut.ꝛ de iurisdictio.omnium iudi.l.qui iurisdi
42 ctioni.ꝛ de offi.pre.l.iij.† nam volendo sibi accipere, vel con sanguineo suo dare, suspitionem inducit contra se, ꝛ ideo sibi per missum non videtur, vt argumen.ff.de fal.l.si quis legatum.ꝛ l.vxori.ꝛ de iniur.l.lex cornelia.ꝛ de excu.tuto.l.pietatis.sed forte potest distingui, aut erat solus commissarius, aut cū alijs. in primo casu sibi dare non potest, ꝛ idem forte in sibi valde con iuncta, vt.ff.manda.l.si mandauero.§.sicut.ꝛ extra de iure pa trona.cap.per tuas.ꝛ dicta aucten.quibuscunqꝫ.ꝛ.d.l.qui iu risdictioni.nisi forte in coniuncta esset euidens causa pauperta tis, ꝛ est ratio, q2 tunc forte posset, argumen.ff.de adoptio.l.si pater.§.qui duos. In secundo potest, vt argumen.ff.quod cu iusqꝫ vniuers.nomi.l.nulli.ꝛ.l.plane.ꝛ.l.item eorū.ꝛ.ff.de in
43 diem adiec.l.ꝙ si vno.† Item nunquid potest ita disponere, vt aliqua pars veniat in spurium defuncti.potest dici, ꝙ non, q2 nec per se, nec alio mediante potest capere, vt.ff.de vulga.sub stitu.l.si pater.ꝛ argumen.C.de heredib.institu en.lege neqꝫ. ne veniatur ad id quod lex voluit, argumen.ff.de tribu.l.cū hi. §.sed cum lex.ꝛ de tutoribus.ꝛ curato.da.ab his.lege scire.ꝛ pro

pro soc.l.itē pretor cū arbitriū,qđ si datū est, vt sibi datuȝ de in
44 re,⁊ non ꝯ ius,vt.ff.de ri.nupt.l.q̃ꝗ ⁊ ad munic.l.lucius.† Sȝ
quid si ꝯmissarius est mortuus, nunqđ heres eius disponet do.
Guido de suza.dicit ꝙ non,q꞉ heres ꝯmissarij non est cōmissa⸗
rius,sic ⁊ heres tutoris nō est tutor, ⁊ heres socij non est socius,
vt.ff.de her.tu.l.j.⁊ ꝺ bis ꝗ no.infa.l.furti.§. illud plane.Itē q꞉
tale offiū vr̄ finitū morte.ff.de arbi.l.non distinguemus.§.ꝯpro
misso.Itē arguo ꝓ hoc.ff.de regu.iu.l.in oibus. Itē facit ꝓ dño
Guido.ff.de arb.l.in ꝯpromisso,⁊ de verb.oblig.l.si qs arb.⁊ de
ꝯdi.⁊ de.l.multū,⁊ de aqua quoti.⁊ estiu.l.j.§.pe.⁊.C.de ꝯben.
empt.l.fi.⁊ de excu.tutor.lib.⁊.l.sordidorum.Quid erit ergo fm
hoc.Rn̄deo,disponet eps̄,in auc.de eccle.titu.§.finaūt semel.⁊
arg.ff.de ꝯdi.⁊ demon.l.in testō.Sed certe expressum vr̄, vt is
possit disponere,vt.ff.de alim.⁊ cib.leg.l.cū vnus.circa princ.⁊
45 .l.a filia.in prin.⁊.l.alimenta.† Sed posset dici,ꝙ si testator sic
dixit,lego tibi.x.vt pro anima mea disponas. tūc pōt dici ꝙ he
res disponat ⁊ capiat legatū,vt.d.l.cū vnus. cū concord. Sed
si dixit,centū volo dari ꝓ aia mea vbi ordinabit talis, tunc pōt
dici,ꝙ si tunc ceperat ordinare,heres eius legitime tn̄ etatis di
sponet,alias non,vt arg.ff.de her. tu.l.j. vel posset quis respon⸗
dere ꝙ in legibus illis fuit electus vt legatarius, non vt cōmis⸗
46 sarius.¶ † In fine aūt est officiū eius,vt manifestet qualr in
distribuendo pietatis officiū adimpleuit, vt.C.de epis ⁊ cleri.l.
nulli.§.post vnius anni ⁊c.⁊ sic tenet̄ rōnem reddere,vt in auct.
de sanc.epi.§.iconomos. lȝ sit argu.ꝯ.C.de epis.⁊ cle.l.orpha⸗
notrophos,nec de expensis erit subtilis inquisitio facienda,sed
standū erit sacro eius,se iurantem voluntatē defuncti cōplenis⸗
se,⁊ absq꞉ vllo dolo pecuniaȝ pro defuncti aia erogasse,vt.C.de
47 dona.l.si quis pro redemptione.circa prin.† quod ergo dr̄ in.l.
nulli.§.post vnius.s.ꝙ dȝ commissarius manifestare que eroga
uit,proferendo qualiter expendidit, ⁊ iurando veritateȝ ita esse
vt dixi.Uerum est,nisi sit eps̄ qui non iurat, vt.C.de epis ⁊ cle.
48 auc.sed iudex.† Quid si plures cōmissarios reliquit, nunquid
poterit vnus distribuere sine alijs, arguo ꝙ sic.ff.de admini.tu.
l.decreto.§.si duobus.⁊.l.iij.⁊ de offi. consu.l.j.§.j. ⁊ manda.l.
procurator.§.si duobus.⁊ de exerc.l.j.§.si plures.⁊.§.si vnus ex
pluribus.per totū.Sed ꝯ vr̄ posse dici, arg.ff.de neg.gest.l.cuȝ
alieni.⁊ de admini.tu.l.lucius.§.j.⁊.l.tutores.§.curatores.⁊ de
arbit.l.parui.⁊.l.idem si vnus.§.ij.⁊ fi. ⁊.l.seq. ⁊ de re iudi.l.ex
tribus.⁊.C.de appel.l.in offerendis.Sed pōt dici, aut testator
voluit quēlibet insolidum posse distribuere, aut non,primo casu
pōt vnus distribuere sine alijs.ff.de exerci.l.j.§.si plures.⁊ man
da.l.creditor.§.duobus,cum concor. In secundo non,argu.l.cū
alicui.cū concord.ibi positis.nā speciale est in tutoribus indul⸗
tū,vt apparet per.l.decretū. ⁊ ideo non dȝ trahi ad consequen⸗
49 tias,vt.ff.de leg.j.l.qđ ꝯ cum simi.† Quid si duo sunt cōmissarij
vnus vult distribuere,alter non,vr̄ ꝙ nil possit cōpleri, vt.ff.de
arbit.l.sicuti.⁊.l.nā magistratus. ⁊.l.parui. ⁊ ad trebel.l.ille a
quo.§.tēpestiuū.Sed dic,aut ambo susceperūt offiū, ⁊ tunc ces
sans poterit ꝯpleri,arg.ff.de lega.j.l.lucius.§.fi.⁊ extra de test.
c.fi.⁊.C.de donatio.l.pe.in prin.aut alter tm̄. ⁊ tunc cessans cō
pelli non pōt,arg.C.de cadu.tol.l.j.§.pro secundo. ⁊.ff.de man.
testa.l.si ita fuerit.⁊ de solu.l.i.⁊ extra de electio.c. cū a nobis,
dic ergo quū plures sint electi cōmissarij,seu erogatorij, seu exe
quutores vltime volūtatis,aut dixit testator vnū gerere sine alio
aut quēlibet insolidū, aut nihil. In primo casu vnus sine altero
nil facit,⁊ vno deficiente,vel se excusante nihil alter poterit,ar.
ff.de exercit.l.j.§.si plures.⁊ de instit.l.sed ⁊ si plures. ⁊.l.si pu
pillus.§.ꝯdō.⁊ manda.l.ideq꞉.§.si qs ea.⁊ de man.testa.l.si ita
fuerit.ibi nihil alius ⁊c.⁊ de arbit.l.parui. ⁊.l.itē si vnus.§.j.⁊
.l.sicuti.⁊ de re iudi.l.duo ex tribus.⁊ C.de appel.l.in offeren⸗
dis.⁊ in auc.vt diffe.iudi.§.j.⁊.ff.ad mun.l. magistratus muni⸗
cipales.⁊ arg.extra de of.⁊ po.iud.del.c.vno delegatorū neq꞉
⁊ tūc recidit ptās distribuēdi in epm̄, cuȝ nil intersit vtrū nullus
suscipit,an talis ꝗ non possit gerere,vt.ff.qđ cuiusq꞉ vniu. nom.l.
j.§.fi.cū si.scđo casu cū quēlibet religt insolidū, dic vnum solum
posse erogare,⁊ erit melior ꝯdō occupantis,vt.ff.de ꝓcur.l.plu
ribus.⁊ in eo qđ fecit non in alio, erogabit itaq꞉ vnus solus, vt
arg.ff.de arbi.l.non distinguemus.§.cū in plures. ⁊ de curat.fu
rio.l.ꝯsilio,⁊ de admi.tut.l.iij.⁊.l.decreto.⁊ de cur.bo.l.j.§.si
plures.in prin.⁊ mād.l.creditor.§.duobus.⁊.C.si vnus ex plu.
tu.ꝑ totū tit.In tertio ꝙ nihil dixit, dicunt quidam pro parte
quēlibet datū,argu.ff.de here.instit.l. quotiens.§.si plures.⁊ de
nego.gest.l.cū alicui.⁊ de admi.tut.l.lucius.§.j. Alij insolidū,
arg.de cur.bon.dan.l.j.§.si plures.⁊ de exerci.l.j.§.si plures.⁊
de man.testa.l.si ita fuerit.vel pōt dici inspecta mente testato⸗
ris,aut vnus solus suscepit officiuȝ,aut ambo, vbi vnus tantum
suscepit,altero se excusante, solus qui suscepit exequit̄, argu.ff.
de appel.l.Imperator.§.si magistratus, quasi poterat alterius
ptās in istū recidi,arg.C.de cad.tol.§.ꝑinde.⁊.§.is ita. ibi, qñ
50 non petit̄ ⁊c.† Quid si ambo susceperunt,aut vnus mortuus est
alio superstite,aut viuit vterq꞉,si vnus tm̄ superest, solus exeq⸗
tur,cū in effectu alterū sibi non recipiat concurrentē, argu.ff.de
vsufr.accr.l.j.§.fi.⁊.C.de aduo.di. iudi.l.laudabile. nā non dȝ
qui superest priuari iure suo proprio ꝑꝑ defectum alterius,vt.ff.
de here.insti.l.pater. Itē q꞉ a persona electa non est disceden⸗
dū,vt in.l.nulli.in prin.⁊.ff.de reli.l.si quis ad sepulchrum.§.fu
nus.⁊ de alim.⁊ cib.lega.l.cū vnus.in prin. ⁊ de verb. oblig.l.
si quis arbi.finaūt ambo supersunt,aut aū presentes sunt,⁊ tunc
vnus non facit sine altero,cū vtriusq꞉ sit copia, alias solus alter
faciat,arg.ff.de offi.proconsl.l.j.⁊ hoc q꞉ ius alterius impinguat̄
ꝑꝑ absentiā alterius,vt.C.de iu.l.fin. ⁊ de bonisq꞉ lib.l.fi.§.vbi
aūt.⁊.ff.de iu.l.si longius. Quod credo quū est in longa absen⸗
51 tia,alias non,vt argu.ff.de vaca.⁊ ex.l.pen.† Sed quid si dixit
testator ꝙ cōmissarius disponeret cū consilio Titij,nunqđ pote
rit disponere ēt sine eius ꝯsilio.⁊ vr̄ ꝙ sic.ff.de admi. tut.l.qui⸗
dā decedens.§.Paulus.⁊.l. Titiū.§.j. ad qđ prodesset consi⸗
liū,cum illud sequi non teneat̄,vt.ff.manda.l.ij. ⁊ extra de arbi.
c.olim.⁊ verba adiecta si nihil oparent̄, q꞉ ipsa adiecta tam in
ꝯtibus,q̃ in vltimis voluntatibus debent aliquid opari, vt.ff.
de verbo.obli.l.si a colono.⁊ de leg.j.l.si qñ ⁊ extra de priuil.c.in
bisq꞉.Cꝯ ꝙ non, nā voluntas defuncti modis oibus est adim⸗
plenda,vt in auc.de nupt.§.disponat, ⁊ de iurein. qđ a mo.pst.
in prin.cū si.Unde quū voluerit cum ꝯsilio talis distributio fie
ret,eius ꝯsilio talis distributio facienda est,arg.ff.de insti. sed si
pupillus.§.ꝯdō.⁊ de exerci.l.j.§.si plures.⁊ manda.idemq꞉.§.
si quis eas.⁊ de admi.tu. Titiū. in prin.⁊ extra de elec.c.ne ꝓ
defectu.⁊ de offi.⁊ po.iu.del.c.venerabilis. Nec ob.l.qđā.q꞉
cū non possit mādari matri tutela oium liberorū,vt.ff. de testa.
tu.l.iure nostro,nec aliud simile,vt circūueniat̄, arg.ff.de spon.
52 l.oratio.⁊ de tut.⁊ cu.da.ab his.l.scire. † Sed nunqđ tenebit̄
seq ꝯsiliū sibi datū,arguo ꝙ non.ff.manda.l.ij. ⁊ extra de arb.
c.olim.Sȝ dic,aut dixit testator ꝙ reqsito ꝯsilio talis disponat,
aut ꝙ reqsito ꝯsilio ⁊ assensu talis disponat, vt ꝑ casu lȝ teneat̄
reqrere ꝯsiliū,non tn̄ tenet̄ illud seq,vt ꝑallega.c.olim. vt extra
de elec.⁊ el.po.c.cū in veteri. Quid ergo ꝓdest petere ꝯsiliuȝ,
Rn̄.q꞉ ꝑ id posset trahi in aliā sniam,vt arg.ff.de arb.l.item si
vnus.§.fi.⁊.l.seq.⁊.ff.māda.l.ij.§.precedēte.Scđo casu tenetur
seq,arg.predicte.l.sed si pupillus.§.ꝯdō cū suis ꝯcor.q꞉ vr̄ testa
53 tor hoc sensisse,arg.ꝑdict.ll.⁊ canonū.† Sed pone ꝙ aliqs cō
uocatis.vij.testibus ꝯmisit oia sua bona gubernāda in vita ⁊ in
morte duobus ꝯmissarijs, exceptis qnquaginta q̃ reliqt danda
pauperibus.circa istud thema pl̄res formātur qq. Prio an oēs in
solidū agere possint,⁊ dic ꝙ sic, vt.ff.de fideic.li.l. si legatario
.§.a duobus.Scđo,qđ si discordēt,dic vt in auc.de ec.ti.§.si qs
aūt.Tertio an sit subrogādus alius in locū defuncti, de quo dic
.ff.de fideic.li.l.si a legatario.§.si a duobus.⁊ in auc.de ec.ti.§.
si qs edificationē.Quarto an possit ordinare ꝓcuratorē,de quo
dic.ff.man.l.si ꝓcuratorē. Quinto ⁊ vlti. vtrū possit ꝯpelli.de
quo dic in auc.de eccl.tit.§.si qs aūt.Jaco.de Arena.

FINIS

TOMVS VNDECIMVS TRACTA⸗
tuum, De vltimis voluntatibus,
⁊ successionibus, Explicit.

VENETIIS

Diligenti cura, ac summo studio ellaboratus.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z ⁊ ꝯ ꝶ

A B C D E.

E, Ternus, Ceteri sunt Quaterni.

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm